INCUNABULA
14.122

Inc. 4169

B I B L I A cum postillis N i c o l a i d e L y r a . . .
Vol.I. Nürnberg, Anthonius Koberger, I2 Aprilis I493.
400 ff.nn.cum 28 imaginibus.
D e f e c t u s. Desunt ff.nn.: I-I6,32,40,41,47,364,365, 366,424.

Haia,3I70. - GW,4293. - BMC III,p.436. - Badalić,J. Inkunabule u Narodnoj Republici Hrvatskoj,209. - Jędrzejowska, H.-Pelczarowa,M. Katalog inkunabułów Biblioteki Miejskiej w Gdańsku,I23. - Kotvan,I. Katalóg prvotlačí Univerzitnej Knižnice v Bratislave,58. - Kocowski,B. Katalog inkunabułów Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu,536.

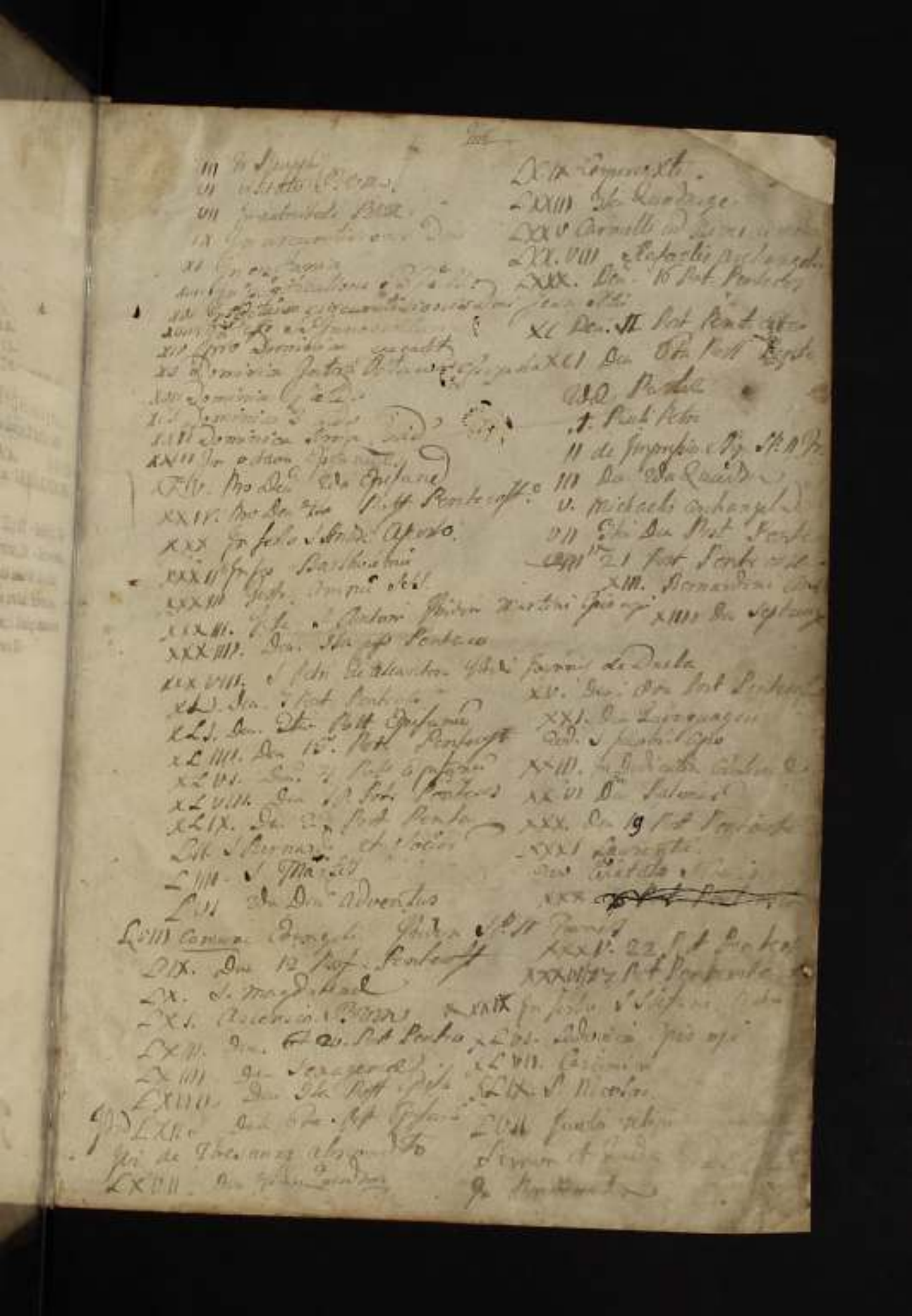

ND 4169

Biblia latina

cum postillis

Nicolai de Lyra

Norimbergae 1493

Antonius Koberger

Vol 1 - Sibibl. Book hasty typewr.

16 hart pasz thongdh e jedig na krinca

H. * 3120

Biografia Mikołaja z Liry.

Mikołay z Liry, tak nazwany od miejsca swego urodzenia, który mały wiek w Nor-
mandyi w Byeux u Ewreux, Benedyktyńskim zakonie i regule spędził, Franciszkańskie
ale gdy Reguła Bonka dostatnie nie dawała, weszł do Zakonu, i tamecznych klasztorów
1291. Przybył do Paryża, gdzie był przyjęty za Doktora, i tamecznych klasztorów
uczył, w wielkim Klasztorze swego zakonu. Zdaleka od tego zamieszania, które
nad Kościoły Bożemi Hrabiny Burgundzkiey, żony Filipa V. nastawnego Króla,
zdziwiła mianowicie za exekutorem testamentu swego zmarłego, Roku 1325. umarł
w Paryżu Roku 1340. byłszy Seminiatem swego Zakonu — Znajdujących się po
1mo Postylla albo mała komentarze o Biblii Hebrajskiey przedtym nie była wydana
wytarcia najpierwsze ona jest Rzymskie Roku 1472. w Drukarni Sweinhei. w Rzy-
ż mylnie sie wszystkie Roku 1534. w Bazylei tamecznych w Polsce. Dalsze wydania
ze się umieszczane w dziesięć Biblia wielkiego, w Paryżu Roku 1600. w 17.
Romanu, w Polsce, rozdzielony wydał Tłumaczenie Francuskie w Paryżu Roku
1511. i Roku, 1512. w Lyon Romanu w Polsce.

IIdo Sprzeczka poczęła się tydzień.

IIIdo Traktat pocznie się Dziesięć Rabinowie, którzy wyrzucał Swego Testamentu dla
złamania Religii Chrześciańskiey, i inne Dzieła wolne głębokich myśli, tłumaczone
umiał bardzo dobrze język Hebrajski —.

Pisano to Biografią w 1801 Roku.

4167
XIV

HD 4169

Venerabilis Patris Fratris Nicolai Tyrani Expositio super idem Capitulum.

Seculo XIV. in Italia.

Paulus Burgensis. Augustinus Eustachius: hominum hebraic. Doctor. Laurentius Valla.

Postila. wykładanie, tłumaczenie. Postilator. wykładacz. tłumacz.

Glosa. wykładanie mowy trudney.

Pentateuchus. pięć Ksiąg Moyżeszowych. Penta. pięć. Mozhos. Księga.

Gallice: =

Genesis. Бытіе.
Exodus. Исходъ.
Leviticus. Левитъ.
Numeri. Числа.
Deuteronomium. Второй Законъ
Josue. Iесусъ Навинъ.
Judicum. Судей Израилевыхъ.
Ruth. Руѳь.
Regum. I. Ā. Царствъ.
Regum. II. B̄. Царствъ.
Regum. III. C̄. Царствъ.
Regum. IV. D̄. Царствъ.
Paralipomenon. I. Ā. Параліпоменонъ, или Словесъ дней.
Paralipomenon. II. B̄. Параліпоменонъ.
Ksiąg II. Книгъ Д̄.

litteralio: vt postillator dicit in summa. ergo sensus litteralis nō est dignior. Preterea ille sensus scripture videt esse dignior qui alterius deficiēs supplet. sensus spūalis quē supplet deficiēs litteralis sensus. Dicit enī Gregō. in moral. Cū oculo hystorie deficiat. cesse nobis intellectus mysticus. qui aperiri nō fundus ostenditur: ac si patenter clamet. rōnem ibi defecisse cognoscitis: restat vt ad spūalem sensum sine dubitatione redeamus. ergo sensus spūalis nō est dignior. qui litteralis. Sed cōtra. Sensus ille ad quē ēm pertinet bonor sacre scripture. quia debimus esse ceteris sensibus virtuosior seu dignior: cū bonor sit precipuū signū virtutis: vt in. j. Eth. Sed sensus spūalis sacre scripture est bonor: ergo sensus litteralis inter ceteros est dignior. minor patet. nam Ēm Aug. in epistola ad Hiero. Solus enī scripturarū libro qui canonici appellant hoc honorē didici deferre. vt nullū autorē eorū scribēdo aliqd erasse firmissime credā. Cōstat aūt q hūc bonorē non habet sacra scriptura Ēm sensum spūalē: qz si sit ex tali sensu spirituali posset sumi efficax argumentū: qō esset ꝓra Aug. in epla ad Vincē. donatistā dicentē: q ex solo sensu spūali efficax argumentū sumit. In hac ḡstione sex videnda. Primū qō dicēdus sit sensus sacre scripture litteralis. et quis spūalis. Secūdū an qlibet passus seu textus exponat quadruplici sensu supradicto. Tertiū an ex quilibet passu seu textu sacre scripture sit ēm vnus sensus spūalis vel qnq plures. Quartū posito q aliqn vnus textus seu vna auctas sacre scripture habeat plures sensus spūales: quis eoy ē alteri ꝓferendus. Quintū an ex qlibet sensu spūali possit sumi efficax argumentū. Sexto rūdendū est ad ḡstionē. Circa primū. s. qō dicendū sit sensus sacre scripture spūalis: qs sensus spūalis. Dicendū q sensus litteralis qnq dicit ille Ēm quē aliquis historia narrat ad literā. et hoc videtur velle verba Greg. in. xx. moral. q de sensu spūali loquēs dicit. Ea narrat gesta. quasi vis hystoriā aperte dicit: Ita gesta docet. Sed Ēm hoc sola historialis sacre scripture diceret hāc sensum historialē vel literalē. nō aūt doctrinalis seu ꝓphetica. et dmōt: cū i talib⁹ nō videt narrari aliq historia: ꝙ hoc ē cōtra cōem sentētiā expositoy q cōiter asserentiū sacre scripture sensū spūalē attribuūt. Vñ alit⁹ ē magis expte dicendū sensus spūalis. s. ille q habet q significationes ipsarū vocū significatarū. Ille aūt dr sensus spūalis q hr ꝓ significationes rerū significatarū ꝓ voces: qui ꝓprie in prima pte. q. xi. art. viii. Et est sinia cōis quā sequit postillator in ꝓlogo. Sed antecedendū ē q per dicta nō hr diffinitio seu descriptō adequata sensus spūalis: de quo hic agit. Sūt enī quedā in sacra scriptura tradita si acciperent Ēm significatōs q voces cōiter significāt reo: essent falsē. vt ꝓz i locutionib⁹ parabolicis e dmōt: vt. s. patebit. Vñ addendū est ꝓdicto: q sensus sacre scripture ad hoc q spūalis dicat. requirit q sit inditus ab autore sacre scripture q est de⁹. Cui⁹ rō est. nā sensus spūalis cuiuscūq scripture est ille quē autor intendit cū voces sint earū que sunt i anima passionū note: vt in. j. Peribermenias. Ex cōstat q autor sacre scripture ē deus. et sic patet q sensus spūalis de quo agit: est ille q a deo intenditur. q ꝓ voces in spūa cōcreata signat. Ex dictis sequit q sensus spūalis sacre scripture nō debet dici ille sensus q in aliq repugnat ecclesie auctati seu determinationi: quāmcūq sensus talis sit cōsentiens significationi lre. talis ēm sensus nō solū nō intendit ab autore. q potius ē detestatus. vñ Hiero. Quicūq scripturā aliter intelligit q sensus spūssancti efflagitat a q scripta est: hic hereticus appellari pōt: qō intelligit de illo q ad hoc expositionē sacre scripture retorquet. qō ꝓbatur et qō q spūssancti revelatū ē: vt. q. pte. q. xj. Sequit ex⁹ q nec habēdus ē ꝓ sensu spūali ille q rōni recte repugnat. talis ēm sensus nō intendit ab autore. s. deo qui ē prima veritas: a quo oīs veritas derivat. et ideo Aug⁹. sup Gen. ad literā: cū scriptura divina multiplicit exponi possit. nulli expositōi ita ꝑnitendum ē. vt aliqs inhereat. q si certa rōne cōstiterit ꝺ esse falsū: q aliq sensū scripture hūc asserere prohibeat. Ex hoc ēm scriptura ab infidelib⁹ derideret. quia ꝓcluderet via credēdi. hoc ille. Idē aūt est dicendū de sensu spūali sacre scripture: qui ꝓ significationes rerū ꝙ voces in ista ꝓtate significatarū hr. s. q talis sensus nō debet repugnare auctoritati ecclesie nec recte rōni: qz si sic talis sensus spūalis nō esset attribuendus sacre scripture a deo q ē veritas summa reuelare. Circa secūdū. s. an quilibet passus seu textus sacre scripture exponat q̄druplici sensui supra tacto. Dicendū q nō. Dicit enī Aug⁹. in sup Gen. In q̄busdā locis sensus ystalis quē dam est: qō ꝓz manifeste. Sūt ēm multa in libris canonicis tā veteris testamēti q̄ noui q nō habēt nisi sensum ystalem: qō patet in multis: et spūaliter in duob⁹ ꝓceptis charitatis: in quib⁹ tota lex pēdet. et ꝙ dicit vt hr Matth. xxij. Licet enī i hos ꝓcepta. s. Diliges dñm deū tuū ex toto corde tuo: et diliges ꝓximū tuū sicut te. cē multa ꝓtineant exponēdo seu exponibilia ram ad obiectū charitatis q̄ ad eius actus interiores seu exteriores q̄ eius ad eius ordinē. et alia dmōt patentia. oīa tñ illa pertinent ad sensū ystalē ēm. nō enī in hoc loco res significare ꝓ hāc vocē deus. seu ꝓ hāc vocē ꝓximus: et hāc vocē diliges sterū res alias significāt a q̄b⁹ reb⁹ sic signatis sensus spūalis aliqn accipitur. vñ rōnabiliter q̄ in expositōe horū ꝓceptorū traditur ad sensum ystalē eor mīmodo ponet. et sic cōiter de aliis ꝓceptis moralib⁹ ve. testa. ex multis aliis passib⁹ quos cā brevitatis omitto. In euāgelio etiā multa traduntur q̄bus nō oportet assignare sensū mysticū. q̄m ystalē: sicut i his q̄ traduntur vt ꝓcepta: vt cū Joh. xiij. c. dē Credite in deū et i me credite: et silib⁹. Sūt in his q̄ dant vt ꝓcepta: sicut cū dr Matth. xxv. Sit vis ꝓcer⁹ et vende et vende oia que hās et da pauperibus. in q̄bus et silib⁹ nō est querēdus sensus spūalis: q ex reb⁹ signatis ꝓ voces accipit: q̄m sensus ystalis q ex significatōe vocū accipit: vt est manifestū. Silr cū Jac. viij. c. Ē dixit⁹ interpretat ꝓbolā suā dicēs: Semē est verbū dei. et manifestū ē q illa verba interpretatiua nō oportet q habeant alios sensus spūales: cū ipamet interpretatio sit expositiva ꝓbole ꝓcedētis. Similit epla Pauli q̄ vna de ꝓpositis getib⁹ nō testa. cōseri deberet q̄ non sit sensu ystalē tm modo habens. Inquit enī ibi tanq̄ doctor vtis eccle: exponēs et cōcordans vtrūq testamētū. licet ēm in ipsis eplis ꝓfunda et difficilia ad fidem ptinentia et ad vtrūq testamēti declarationes tradant nō tñ allegorice vel anagogice tradunt: q̄m ystaliter. ipse ēm bestialit loquēdo seu ystaliter ostendit de quibusdā scripturis quō sint intelligēde i sensu spūali: vt cū Gal. iiij. c. dicit de duob⁹ filijs abrahe. q̄ sunt ꝓ allegoria dicta. ꝙ nō q verba apli sūt allegoricāda seu moralizāda et dmōt: sed ꝓt⁹ enucleāda: vt ex ipso veri sensus ystalis extrahant: ex q̄bus discursive ꝓcedēdo multa magna et ꝓfunda inferunt argumēta: nec ab aliis scripturis dūmodo ex certa et vera ꝓcipiāt insita discursive inferunt: ꝓut ꝓz in ꝓma ꝑte. q. j. ar. viij. q̄ quidē oia ad literalē sensū ꝓnēta quo recte dicuntur. et sic ꝓz q nō qlibet passus sacre scripture quadruplici sensu sit exponēd⁹. Sz ꝓut sanct⁹ Ē dr. magnabiliter tradit. x. quolibeto. q. xiij. Sacra scriptura qnq exponēda ē silr in ternio: sensib⁹. qnq̄ in tribus. qnq̄ duobus. qnq̄ vno tm. vñ ea q̄ Ēm ystalē sensū ad sacra ve. testa. spectant: ꝑtim ternio: sensib⁹ exponi. silr ea q̄ ad ḡram de ꝺo capite dicunt. possunt exponi ystaliter de ꝑsonis gestis. et alle gorice referēdo ea ad corp⁹ eius mysticū. et moraliter ea referendo ad actus nr̄os q̄ Ēm ipsum debēt regulariter et anagogice manuduci. in ipso ipse est nobis iter ꝙhe demōstratū. illa aūt q̄ Ēm sensū ystalē dicunt de ecclia: pōt exponi moraliter et anagogice. ea vo q̄ Ēm sensus moralit dicunt: nō ꝓtenerit exponi nisi anagogice. Illa vo q̄ Ēm sensus ystalē genēt ad statū ꝙhe nullo alio sensu placuit fuit exponi: eo q ipsa nō est figura aliorū: nisi ab omnib⁹ aliis figurata. q̄ quidē oia valēt ad hoc ꝓmissa plenē. q̄ ꝓdicta ḡstiōe declarant. Circa tertiū. s. an eiuslibet passus seu text⁹ sacre scripture sit ēm vn⁹ sensus ystalis: et videt q nō. Nā Ēm Aug. i li. de vi. cre. ad sensū ystalē ꝑtinēt ma. quorū primū est: est ista simpliciter exponit. e hūc dicit sensus historicū. Secūdū est q causa huius q̄ in litera cōtinet assignat seu expo-

Bodleian Library
AM PCP
No CT.14.122

nik: quē sensum vocat ethymologicū. Tertiū est: cū veritas illi⁹ lre ostēdit veritatē alteri⁹ scripture nō repugnare: quē vocat anagogicū. verbi gr̃a: cū legit (Gen. j. ca.) Edificauit dñs deus costā quā tulerat de adā in mulierē ⁊c. Sensus hystoricus illi⁹ dicit ē cū simpliciter exponit qđ in lra cōtinet. Sensus vo ethymologic⁹ ē: qū reddit cā r̃e de latere viri formata sit mulier: ⁊ nō de alia pte corpis. sili quare dormiēti ⁊ nō vigilāti subtracta sit costa prosequit in secūdo distinctiōe. xviij. Sensus vo anagogicus ē: cū ostēdit q̄ veritas hui⁹ dicti nō repugnat veritati alteri⁹ scripture: vbi dicit (Gen. j. ca. de creatiōe hominis. masculū ⁊ feminā creauit eos. Et q̄ altera apparet: q̄ simul i eodē tpe fuerit masculus ⁊ femina hūane speciei creati: ⁊ nō successisse sic vt femina esset post creationē masculi de latere eius subtracta. Sed hāc cōsiderationē Aug. nō habet q̄ sub sensu lrali primeni tria genera expositionū: sic q̄ quelibet illarū sit sensus lralis ꝓprie. Sed prima expositio est mr̄ sensus lralis. secūda est reddimus causē ipi⁹ lralis sensus. tercia vo ē solutiua cōtrarietatis illi⁹. vñ secunda ⁊ tercia expositio licz pertineant ad sensum lralē: eo q̄ p eas magis pficit seu elucidat. nō tamē sunt sensus lrales ꝓprie dicēdi. De ḡbus trib⁹ generib⁹ expositionū ad sensū lralē pertinentiū pōt intelligi illud. ij. Esdre. xvij. vbi dicit. Et legerūt in libro legis dei apte ⁊ distincte: ⁊ apposuerūt ad intelligendū. In hō em̄ q̄ dicit: legerūt i libro apte. pōt intelligi ipa expositio lre: q̄ est q̄si tanta omniū expositionū sequentiū: sine qua⁹ aperitione nō pōt quis recte intrare ad aliqua expositiōes. Cui⁹ autē dī: Et distincte. intelligit sensus anagogic⁹ ab Aug. nomiat⁹: q: p ꝓpria ⁊ verba distinctiōes soluunt prarietates q̄ q̄s apparēt. In hoc autē qō sequit. Et apposūe runt ad intelligendū. potest intelligi noticie causē legis seu hystorie: vel alicui⁹ dicti sacre scripture. cū em̄ intelligere sit mr̄ legere: ille q̄ p cognitionē affert⁹ debet ad noticiā causē ꝓprie dicit intelligē: qui quidē sensus vocat ab Aug. ethymologic⁹. Sed viteri⁹ attendendū q̄ sī quelibet genere hūcratr̄ trīū expositionū ad lrale tribuz vt dictū est primentiū. pōt esse multe spēs. pōt em̄ nō solū vna causa: ꝛ plures cause vni⁹ dicti assignari. sili⁹ ⁊ nō solum vno mō soluere prarietates ꝛ plurib⁹: vt manifestū est. Item ḡtz ad simplicē expositionē scripture que ex primaria vocis significatiōe cōsurgit: manifestū q̄ plures sensus lrales tradunt: nō solū ab expositorib⁹ seu scriptoribus cōuer: ꝛ etiā a doctorib⁹ sanctis: vt ps Gen. j. in quo loco vt magister dicit in secūdo dist. xxij. Quidā sanctorū patrū q̄ verba dei atq; archana scrutari sunt: q̄si diuersa viderit scripsisse. ⁊ sic pt̄z q̄ nō cuilibet textui sacre scripture sit em̄ vnus sensus lralis. Si aūt dicat ꝑ hoc: q̄ licz diuersi diuersos sensus attribuāt alicui lre sacre. nō tñ ex hoc sequit q̄ sint plures sensus lrales talis lre: ꝛ tñ ille ē lralis quē intendit auctor. Ad hoc dicendū: q̄ sīm sanctū Tho. prima pre. q. j. qr autor sacre scripture deus est: qui simul omnia suo simplici intellectu cōprehēdit. nō ē inconueniens vt Aug. dicit in. iij. cōfes. si etiā sīm literales sensus sacre scripture plures sint sensus: q̄s intelligendū est: dū tales sensus sint littere cōformes: ⁊ q̄ determinationi ecclesie seu recte rōni nō repugnēt: vt dictū est. sint liter ⁊ q̄ sint inuicē cōpossibiles. Cū autē cōtingat duos sensus literales secū inuicē possibiles alicui sacre auctori attribui. necesse ē dicere q̄ tñ alter eorū ē literalis: sicut cū Dñs. ⁊. de pncipe regum pfarum tradit a beato Gregorio in moral. q̄ esset angel⁹ bonus q̄ regno pharaonis pfidebat. alij vo dicūt oppositū: ⁊ sic cōtingit in multis alijs. Itez attendendū est q̄ sensus lralis sacre scripture tanto capaci⁹ est seu virtualis: q̄ eo cōtinent virtualit̄ plia ad fidē seu bonos mores ⁊ virtutes pertinentia. Dñ magist⁹ qui patrū sentētias dicti volumine cōpilauit in cui⁹ volumine expositiōes doctorū posteriorū seu scriptorū omnia quodāmodo theologica introduxerūt. in hui⁹ sensu literalis testimoniis totū suum opus fundauit. dicit enim in suo prologo sic. Volumen hoc pñtare cōpegimus ex testimoniis veritatis materni fundatis. Constat autē q̄ testimonia veritatis materni fundata sunt testimonia sacre scripture. sīm literalē sensum sumpta. ex quo sensu solo testimoniū pōt accipi seu argumētū sīm Augu. vbi. ū. Sed circa hoc ꝓsiderandū q̄ nō oia q̄ sīm sensū literalē ex sacra scriptura habent sunt immediata. sic q̄ ex primaria litere significatiōe intelligant: sed requirit qnq; additio alicui⁹ veri: ex quo vero adiūcto sensui literali aliud verū deducat: sicut cum ꝓpo Lu. xx. ca. ex testimonio litere dicētis: Deus abrahā: deus ysaac: deus iacob. cōcludit ꝓra saduceos altā vitā esse negātes hominū post pte sentē: sic arguēs. Est deus mortuoz vel viuoz. q. d. cum ex sensu literali habeā⁹ de deo q̄ sit deus abrahā ⁊c. Et ratio dictat: q̄ deus dī esse deus respectu alicui⁹ existētis in rerū natura. ergo sequit q̄ abrahā et ysaac essent i rerū natura: qō negabāt saducei. Cōstat aūt q̄ hec ꝯclusio nō deducit ex sensu illi⁹ lre: deus abrahā: deus ysaac ⁊c. nisi addat alia ꝓpositio vera supadicta: ⁊ sic pt̄z ꝛpetrū. Et pōt etiā cōtingere: q̄ talis cōclusio ex vera deductiōe vel plurib⁹ successiuis ex sacra lra cōcludat: sicut cōtingit in sacris seu aliis⁹ humanis liberalibus: q̄ aliquē cōclusionem tantum a primis pncipijs naturaliter notis deducunt. Alie vo ex multis medijs inuicē ordinatis vt est manifestū. Sensus ergo literalis verus qui ex primaria significatiōe littere cōsurgit. dicendus est primus sensus literalis. Alij vo subsequētes sī sensus secūdarij: quorū certitudo a certitudine primi sensus dependet: qui sensibus se cūdarijs o est certior: sicut prima pncipia naturaliter nota ceteris ab eis deductis certiora sunt. que quidē cōsideratio attendenda est in multis passibus sacre scripture. Circa quartū. scz cum plures sensus de vna autoritate sacre scripture literales trahunt quis illoz alijs sit pferend⁹. dicendū q̄ in hoc nō videt q̄ possit dari vnica regula generalis: sed sunt quedam certa hic considerāda presupposita hic que supra in articulo primo de sensu literali dicunt. Primū est q̄ ille sensus videt pferendus cuius sententia magis innitit rationi. Dñs in decretis dist. xx. c. decretales. quo em̄ quisq; magis rationi innitit eo maioris autoritatis eius verba esse vident. Item sensus ille videtur alijs pferendus esse qui magis ꝓnat littere. Dñs sīm Aug. in. iij. de doctrina xpiana. Dubia sunt determinanda sīm sententiā que de scripturarū planioribus locis accipitur. Constat autē q̄ planiora loca sunt illa que planius littere consonant. Item pferendus est ceteris paribus sensus lralis qui a sanctis doctoribus tradit ceteris sensib⁹ ab aliis expositorib⁹ traditis. vñ i decretis ca. alle gato in sacrarū literarū expositiōibus sancti doctores summis pontificib⁹ ꝓponunt: ⁊ a forsan alijs scriptoribus. Itē vbi duo sensus lre habent quoz neuter repugnat ecclesie autoritati nec recti rationi. vt⁹ tamē tradit a catholicis ⁊ aliis ab infidelib⁹. cui pferendus est sensus catholicoz: cum q̄ magis presumendū est q̄ illi qui in gremio ecclesie fuerūt: cui christus ꝓmisit spiritū veritatis. veritatis intellectū sacre scripture habeant q̄ infideles qui veritati fidei cōmuniter aduersant. cum nec ad hoc detur infidelibus occasio credendi q̄ ipi melius sacram scripturam exponant q̄ catholici. Vnde Leo papa in quadam epistola ad episcopum Alexandrinū dicit: q̄ inimici ecclesie christi facies ⁊ verbes nostris insidiant. ideo nullā eis vel tenuem occasionē demus: qua ratione videt q̄ cum aliqua littera sacre scripture eodem modo exponit a catholicis ⁊ ab infidelibus. tunc autoritas talis expositionis attribuenda est catholicis ⁊ non infidelibus ratione pdicta. psertim si talis expositio paulo emanauit a catholicis: cui⁹ patrū repit aliquo mō in postil. sicut patet. j. Gen. j. vbi queritur: quare in secūda die nō dicitur. et vidit deus q̄ esset bonum sicut in alijs diebus: quia tamē vbi pluralitas sensuum literalium occurrit raro contingit q̄ vnus predictorum sensuum ceteris precellat. sīm omnia dicta: sed potius vnus illorum sensuū precellit vno modo: et alius alio. Idcirco in talibus videtur habere lo-

cū illud ad Roma. xiij. Vnusquisq; in suo sensu abundet. Salua ꝛp sanctoꝝ reuerētia ꝛ amore. Circa quintū. Cū ex ꝙlibet sensu lꝛali sacre scripture possit sumi efficax argumētū. dicendū q; licz a solo sensu lꝛali sacre scripture possit sumi efficax argumētū: vt ps̄ p. Aug. vbi. s. nō tñ ex ꝙlibet sensu lꝛali sacre scripture sumit efficax argumētū. nā cuz sint multi errores in sacra scriptura q̄ deuersimode etiā a sanctis doctorib⁹ exponūt: vt. s. arti. iij. sequit q; ex nullo tali sensu posset sumi efficax argumētū: qz sic argueret q̄si a dictatore aliquo cōcedat: pōt sumi inde efficax argumētū: saltē in hoc in q̄ cōcedit: sicut Deū. ꝛc. in cōparatiōe lxx. hebdomadaꝝ. vbi licz expositores tā debeat q̄ sanctī diuersimode se habeāt: nō solū i termīo in q̄ hebdomade debēt intelligi: sed etiā in ꝓgressu cōparatiōis: qz ex fīm oēs termīos vltimꝰ earū tā longe mā̄sit in futurū. ideo ex ipa auctōe argumētū efficax sumit ad ꝓbandū ꝓpositū: tam venisse: vt ibidē patebit. Ex dꝫ sequit: q; cū sensus lꝛalis sacre scripture in quibusdā locis nō sit idē apud oēs ideo potest cōiungere q; ex aliquo sensu literali posset sumi argumētū validū ꝫ quosdā. puta ꝫ teneāt eosdē sensum literalē: ex quo tñ sensu nō pōt sumi argumētū validū pro alios. s. teneāt aliā expositionē seu sensum lꝛalē que quidē diuersitas sepius contingit inter nos ꝛ infideles. Sūt enī aliqui termīi sacre scripture quoꝝ sensus q̄ est lꝛalis ꝛ verus apud catholicos nō sufficit vt ex eo sumat efficax argumētū ꝫ infideles seu hereticos. sed ex ꝫ non tollit q̄n talis sensus catholicus sit verꝰ ꝛ lꝛalis apud catholicos confitendus. verbi gꝛa cū psalmista dicit: Verbo dñi cęli firmati sunt. ꝛc. Sensus verꝰ ꝛ lꝛalis apud catholicos est: q; verbo dñi. s. filio patris cęli firmati sunt. que quidē expositio apud catholicos est q̄si necessaria: ex eo q̄m hoc q̄ dicit Job. j. Et verbo erat apud deum: ꝛ oia p ipm. s. p verbū facta sunt. Sed ex ꝫ sensu nō sumit argumētū efficax ꝫ infideles nō recipiēdo euāgeliū. Illi em̄ non cōcedūt aliquā esse distinctionē realē in diuinis: sic vt sit aliqua diuina ꝑsona eternaliter ꝓcedens ab alia p modū verbi mētalis. vñ cū dicit: Verbo dñi cęli firmati sunt. Ipi dicūt q; hic loquit psalmista more humano: sic cū de mādato alicuꝰ dñi aliqua fiāt. dicit q; sunt dño ꝛ facta. Sumit tñ ex hac auctoritate argumētū validū apꝫ infideles circa distinctionē ꝑsonaꝝ in diuinis: put in ꝓpo sitaꝝ dil. ij. Et quo sequit q; catholicus exponēs hanc auctoritatē pō. debet eā catholice exponere: nō curando an ex ea posset sumi efficax argumentū ꝫ infideles ꝛunrariē negātes an nō: qz nō oportet q; ex quolibet sensu lꝛali argumentū sumat apud eos: vt iā dictū est. q̄ tñ postillator in hoc loco et aliqs nōnullis locis videt obseruare: vt in suis locis patebit. videt em̄ estimare q; nō sit sensus literalis: nisi ille a quo sumit argumentū validū etiā ꝑa aduersarios: q̄ tamē nō est sic intelligendū vt dictū est.

Circa secūdū. s. rñdendo ad ꝓncipale quesitū videt dicēdū: q; sensus lꝛalis posset cōpari ad aliquos sensus duplicē vno mō vniuersaliter vel respectu totius sacre scripture in cōi. Alio mō ꝓticulariter. s. fm quosdā ꝓticularis locos sacre scripture. si primo mō cōparet ꝛ accipiat sacra scriptura p ut est ꝓncipaliter speculatiua. tūc sensus lꝛalis fm vnā cōsiderationē est eiusdē dignitatis cū aliqo sensuū: fm vo alia ꝓsideratiōnē est ceteris dignior. Ad q̄ sciēdū q; scia speculatiua ꝛ dī alia dignior: ex duob⁹. Vno mō ex dignitate materie. nam vt dicit pdus in. xj. de ciuitate. minimū q̄ pōt būi de cognitiōe rerū aliq̄ estimari: desiderabile est q̄ certissima cognitio q̄ habet de minimis reb⁹. ꝛ fm istā ꝓsiderationē sensus lꝛalis: ꝛ sensus spūalis sacre scripture cōsiderē accepti eiusdē sunt dignitat⁹. de eodē em̄ tractat fm vnūq; sensuum. s. de deo ꝛ creaturis. put in deū referant. prima ꝑ q̄stionē. j. Alio vo mō vna scia dicit dignior alia ex certitudine fm quā illa scia dicit dignior q; certior est. ꝛ fm hanc ꝓsiderationē manifestū est q; sensus lꝛalis sit dignior cū sit certior: cū certo certior. Dora em̄ certitudo alicuius sensuū sacre scripture. a certitudine sensus lꝛalis dependet. vñ Aug⁹ de doctrina xp̄iana. Nihil ē q̄d occulte i aliq̄ loco sacre scripture tradat: q̄d nō alibi manifeste exponat. Cui⁹ rō est. nā spūalis expositio sp ꝺs̄ble fulcimētū ab aliq̄ lꝛali expositiōe sacre scripture: put in q̄libet ex q̄stiōe supta allegata ꝑtet tradit. si aūt cōpet sensus lꝛalis ad aliqos sensus. Pot quedā ꝓticularia loca sacre scripture sic manifestū ē q; i plurib⁹ locis sensus spūalis ē dignior: ex eo q; de altiori mā̄ tractat: sicut cū legit de Abrahā Heb. xij. q; duos filios hūit ꝛc. q̄d exponit ab apō Gala. iij. c. allegorice de duob⁹ testamētis: vbi ꝑ q; sens⁹ allegoricꝰ ille dignior ē q̄ sensus bistorialis ille. ꝛ idē ꝑ de multis aliis. Si aūt accipiat sacra doctrina put cōprehendit sb se sciam ꝓcticā: tūc etiā sensus lꝛalis ꝛ spūalis eiusdē sūt dignitatis. Illa em̄ scia ꝓcticā seu ars dignior ē q̄ ad victoriā finē ordinat: vt ciuilis militaris: vt l. j. Eth. Cōstat aūt q; finis vnius⁹ cuiusq; sacre doctrine māni ē practica siue ꝑ sensū lꝛalē siue sensū spūalē ē vnꝰ ꝛ idē. s. hūmodo etna. Si ꝛ ꝓpriē scio mō. s. fm ꝓticularia loca: tūc manifestū ē q; i q̄busdā locis sensus spūalis ē dignior: tamē q̄nq; in vtio finit: vt ꝑ ea malno ꝓcepto cerimonialib⁹: sic cū dī Deut. xxv. nō ligabis os bouis triturāti i area fruges tuas: q̄d exponit ab apō. j. Cor. ix. spūaliter ondēo q; sensus ꝓcepti illi⁹ lꝛal modice vtilitat⁹ ē. de q̄ dicē: Nūquid de bob⁹ cura ē deo an ꝓpter nos vtiq; dicit. ꝛ sic de multis aliis. Sūt etiā alie cōsideratiōes q̄b⁹ sensus lꝛalis ꝓmittit sensib⁹ spūalib⁹ q̄ vna ē ex pte exhibitiōis sens⁹. q. lꝛalis exhibit se ad quelibet quecūq; sacre scripture. q̄libet em̄ passus sacre scripture bz aliquē sensū lꝛalē. Sensus vo spūales nō semp se exhibit ad totā sacrā scripturā: put ꝑ ex dicto i scio articulo. alio vo cōsideratio ē ex pte veritat⁹. Sensus em̄ lꝛalis cōtinet ē seu manifestationē q; ceteri rudes q̄ ad intelligibilia capiēda nō sūt idonei. ꝑ sensū lꝛalē capiūt spūalia: saltē sb siguris dinib⁹ corporalib⁹: put i pma pte. q. j. ar. ix. Cōstat ꝛ. put in. j. Eth. ꝓb⁹: q; bonū q̄dito vnius tanto diuinius. Ex hac ꝛ. ista triplici cōsideratiōe. q̄ sens⁹ lꝛal⁹ ceteri sensib⁹ simplicē cōparatus ē dignior. pōt quodāmō accipi triplex rō ad cōmēdatiōes bui⁹ postille. s. magi Nicolai. Prīa est ex pte sensus lꝛalis q̄ ceteris. nō ꝓdicto ē dignior. Ex ꝑ postilla ink aliqo q̄ in cōem vsū venit magis intendit lꝛalē sensū ceteris sensib⁹ ꝑermissis seu valde modicis tactis: vt ipe vē in ꝓlogo. Secūda rō ex pte sue exhibitiōis. Inest em̄ aliq̄ postille solēnes de ceteris singularib⁹ vel ꝓticularib⁹ librīs diuine scripture: q̄ se nō extenderūt ad oēs libros Ex ꝫ se extēdit ad vtrūq; testamētū nihil inde ꝑmittēs. Tertia vo rō ex pte sue vtilitatis seu cōmodi. Ex eis postilla saltē in his q̄b⁹ dispanie: ꝛ vt credo gallie cōiores ceteris citra ꝙsoā ordinarii: ad vtā eis ꝓpius videt saltē in aliquib⁹ locis mag⁹ sufficere. Primū q; expositiōes sanctoꝝ i plurib⁹ locis irrōnabiliter videt ꝓponere ꝙne expositioni ꝛ q̄nq; etiā expositiōib⁹ bebreoꝝ: q̄s ē mēbrorū: vt dictū fuit i ꝙto articulo. Ex dicto ink q̄ sancti doctores pluries videt ipugnare irrōnabiliter sanctū Tho. q̄nq; expresse q̄nq; tacite: cui⁹ sancti dicta ita eloqa firmiter credo et ꝙne charitatis examinata ꝛ nullo rōnis dictamine multipliciter purgata: ꝛ q̄ etiā sancte doctoris ipe postillatoris mēta frequēter accipit: licz eam nō alleget nisi solū rephendendo. Secūdū q; ista rebutica ad q̄ā plurimꝝ recurrit nō videt fuisse sufficienter erudit⁹: q̄si illā in puericia didicisset ꝛ de illa videt habuisse noticiā q̄si ab aliqo in etate adulta mēdicatiuo suffragio acquisitā: q̄ multi referi plurimus sacre scripture passib⁹: vt i suis locis patebit. Tertiū q̄a vt ipe dicit i secūdo ꝓlogo ink doctores hebraicos maxime inducit ra. Sa. q̄ inter eos rōnabilius ad declarationem cuiuslibet lꝛalis vt aiunt fuit locutus: cui⁹ oppositū ē manifestū apud hebreos: q̄s licz ipm ra. Sa. reputent solemnem doctorē in talmudicis: nō tamē in his que ꝓpriē

Ac q ·

ad fidei et sacre scripture expositionē: sed potius int eos
reputant maiores seu solēniores in hmōi expositiōibus
quidā alij vt ra. Moy. egypti⁹ gerūdinensis: t ra. Aben
hayra t alij .put iā videbit: vt igit pdicta t quedā alia elu
cescant q̄ valde vtile putat. ↄsiderās vniuersalitatē hui⁹
postille: ad quā etiā infideles q̄nq̄ recurrūt: t multotiēs
nō vt discāt: ꝫ potius vt rephendāt. Nā vt dicit magister
in ꝓlogo dissentiētib⁹ voluntatū motib⁹. dissentiēs quoq̄
fit animoꝝ sensus. cogitaui ex zelo diuine veritatis illam
trāscurrere: t vbi iuxta modū imbecillitatis nr̄e aliqd vi
sum fuerit additione egere. in marginib⁹ superaddere. po
stillā q̄ ipaꝫ cū additionib⁹ tibi vt in ꝓfatione dicebā do
nare: nō tamē me putes vt corrigēter seu temerarie afferē
tē: q̄ absit. ꝫ simplicit tibi aliisq̄ qui h legerint ꝓponen
tē diffinitionē tamē eoꝝ que p me dicunt: t ad ꝓbationē
seu reprobationē humiliter ac euidēter relinquo determina
tioni sacrosancte matris eccl̄ie t cuiuscūq̄ meli⁹ sentiēt.
Cū autē aliquā additionē hmōi legere volueris oportet
vt ꝑus videas sentētiā postille in eo passu ad plenū. nam
quelibꝫ additio sentētiā postillatoris in eodē loco suppo
nit ꝑintelligendā. nec ignoro q̄ nō oib⁹. s. q̄ forsan legerit
hoc placebit opusculū. ꝫ formido: vt iuxta Hierō. loquar
me ob hanc rem multoꝝ fore indignatiōi obnoxiū: t q̄
aliq̄ superfluus: aliq̄ iudicabor ꝑsumptor. Sed cū nō vt
nouus expositor ausus fuerim mittere manū: nec quicq̄
post patres q̄ sit ↄ pres. quinimmo ꝓ patrib⁹ vt arbitror
scripsi: ꝫ poti⁹ modicū hoc q̄ videbis plano mō tradidi
ꝓfundoꝝ mysteria peritiorib⁹ relinquēdo: cessat vt estimo
ꝑsumptionis reatus. superfluitatis etiā viciū incurrere me
nō credo: cū nō tam intēdissem sacrā exponere lr̄am: q̄
tā multi maiorū nr̄oꝝ fecerūt q̄ de eadē loquēdo sumere
occasionē: tū vt senescētis etatis mee deuotionē excitarē
tū vt te ad studia nr̄a mouēdo i aliquo adiuuarē: tū etiaꝫ
q̄ tecū loqui delectabar. hāc materiā latius vtiliusq̄ int
colloquēdū honestā vtileq̄ putaui. Si qd tñ superfluitatis
ꝑsumptiōi sue: etsi ego nō sentio: tu forsan reperit. Solēt
eiā nonnunq̄ aliqua vicia ꝑsertim spūalia a suis possesso
ribus ignorari: q̄ infinita clemētia saluator dignet igno
scere. tu v̄o tolera patiēter: zelū potius q̄ effectū cōside
rans. Nūc aūt ad questionē ꝓpositā veniamus rn̄dendo
ad argumēta. Ad pmū dicendū q̄ aplus cū dicit: Litera
occidit: spūs aūt viuificat. nō intēdit distinguere int sen
sum lr̄alē t spūalē de q̄bus hic agit. ꝫ inter legē veterē q̄
fuerat data in lr̄is scriptis. s. in tabulis decalogi t i libris
mosaice legis: t inter legē nouā q̄ data fuit in spūsancto i
cordib⁹ put fuit ꝓphetatū: Hiere. xxxj. ca. Vñ lex vetus
dicit lex lr̄e: t lex noua lex spūs. t q̄ testā vet⁹ cognitōeꝫ
peccati dabat: ex qua augebat cōcupiscētia occasionalit
ex malicia hūana: q̄ semꝑ nitit in vetitū. nō aūt dabat gra
tiā qua hō adiuuaret adimplenda diuina ꝑcepta. ideirco
dicit: Lr̄a occidit. s. lex lr̄e q̄ occasionaliter occidit modo
ꝑdicto: ꝫ lex noua q̄ lex spūs dicit viuificat: inq̄ntū est lex
gratie qua hō adiuuat adimplēda diuina ꝑcepta. Ad se
cūdū dicendū q̄ ꝑ sensū lr̄alē nō solū hr̄ historia rerū. s. reꝝ
gestarū ꝫ etiā q̄ sunt agēda: vt patet ex ꝑceptis charitatis
in q̄bus fm doctrinā xp̄i tota lex pendet. Silr ꝑ sensum
lr̄alē habent q̄ sūt credenda: vt de vnitate dei: Deut. vj. ca.
Audi israel deus tuus vn⁹ est. Et de trinitate ꝑsonaꝝ: vt
Math. xxviij. Baptizātes eos i noie pr̄is t filij et spūsscti
t sic de alijs ad fidē t spem ꝑtinētib⁹. Vñ fm Tho. pma
pte. q. j. arti. vlti. in rn̄sione ad pmū argu. Nihil sub spūa
li sensu cōtinet fidei necessariū: q̄ scriptura ꝑ literalem
sensum alicubi manifeste nō tradat. Et est sentētia Aug. d
doct. xp̄iana. hec ille. Vnde ex hoc q̄ in quibusdā locis
sacre scripture sensus lr̄alis solum gesta docet: nō sequit
simpliciter q̄ ꝑ sensum lr̄alem nō habeant ea que sunt d
necessitate salutis credēda: agenda: t sperāda. Ad terciū
dicendū q̄ fundamentū in spūalibus sepe dicit esse nobi
lius seu dignius q̄ edificiū. Christus eñ qui ceteris sup
positis ecclesie incompabiliter dignior existit fundamē
tum dicit. vnde. j. Corinth. iij. Fundamentū aliud nemo

potest ponere ꝑter id quod positū est q̄ est xp̄s iesus: q̄
dicit fm similitudinē. nā sicut fundamentū in corpalib⁹
sustinet edificiū. t est prius eo: t ipo deficiente edificium
tēdit in ruinā: sic i edificio spūali xp̄s sustinet totū corp⁹
eccl̄ie: et est ꝑor eo dignitate t causalitate sine quo edifi
ciū ecclesiasticū euacuaret. Similit suo mō dicendū est
de sensu litterali. s. q̄ est fundamentū. s. respectu aliorum
sensuū fm quādam similitudinē. nā sicut in edificio cor
porali fundamēto sublato edificiū tendit in ruinā: sic to
tus sensus spūalis sacre scripture rueret sensu litterali to
taliter sublato: cū sensus spūalis de his q̄ ad salutē perti
nent fundari habeat in sensu lr̄ali: vt dictū est. Ad quartū
dicendū: q̄ in sacra scriptura multa tradunt pabolice seu
metaphorice. s. sub silitudine rerū corpaliū. Et hoc ꝓpter
duo. pmo ꝓpter necessitatē. secūdo ꝓpter vtilitatē. q̄ eñ
debilitas cognitiōis nr̄e q̄ a sensu hꝫ initiū: diuina intelli
gere nō pōt: nisi varietate sacroꝝ velaminū circūuelata
fm Diony. in. j. de ce. hierar. Ideirco necesse est q̄ sub ta
libus silitudinib⁹ diuina nobis tradant: in q̄ etiā ē que
dam vtilitas: vt. s. rudes q̄ ad capiēda intelligibilia nō sūt
idonei saltē sub silitudinib⁹ corpalibus spūalia ꝑcipiant
vñ saluator Math. xiij. ca. Postq̄ ꝓposuit silitudinē di
cens: Exijt qui seminat ꝛc. postea discipulis ait. Vobis
datū est nosse mysteriū regni. ceteris aūt in parabolis ꝛc.
Vñ fm Tho. in pma pte. q. j. ar. vlti. in rn̄sione ad terciū
argu. In talib⁹ pabolicis locutiōibus seu metaph. sens⁹
pabolicus sub lr̄ali cōtinet. Cui⁹ ratio est. nā ꝑ voces si
gnificat aliqd ꝓprie: aliquid figuratiue. nec in talibus est
sensus lr̄alis ipa figura sed illud q̄ est figuratū. nō ergo
cū scriptura nominat dei brachiū est literalis sensus: q̄
in deo sit membrū hmōi corpale: sed illud q̄ ꝑ membrū
significat. s. virtus opatiua. Et idem dicendū est cū dicit
deū descēdere t hmōi. scias q̄ nō est sensus lr̄alis q̄ deus
moueat: sed q̄ ad modū descendētis opet ꝓuidentiā suā
rebus inferiorib⁹ applicando: t sic pꝫ q̄ sensui lr̄ali sacre
scripture ex talibus locutiōib⁹ nunq̄ pōt subesse falsum.
Ad quintū sciendū q̄ si liber sacre scripture de q̄ Ezech.
ij. t Apocal. v. dicat scriptus foris rōne sensus lr̄alis qui
dicit potētior: eo q̄ per voces imediate significat: t dicat
scriptus intus ꝓpter sensum mysticū seu spūalem qui est
latentior: nō tamē ex hoc sequit q̄ sensus lr̄alis sit inno
ris dignitatis vniuersaliter: ꝫ solū pticulārit. s. vt illis lo
cis seu passibus sacre scripture in quibus cōcurrunt duo
sensus. vnus. s. spūalis qui de altiori materia tractat seu
vtiliori: t alius litteralis qui tractat de rebus gestis q̄ sūt
minoris dignitatis: vt dictū fuit supra. Sed ex hac ↄside
ratiōe habet q̄ sensus lr̄alis simplicit loquēdo sit digni
or: eo q̄ eius noticia se extēdit nō solū ad sapiētes q̄ my
stica intelligūt sed etiā ad rudes: iuxta illud ad Roma. j.
Sapiētibus t insipiētibus debitor sum. Ex quo manife
ste sensus sacre scripture dicit intus t foris scriptus: etiā
fm sensum literalē tm̄. Nam vt deductū fuit i tercio ar
ticulo hui⁹ questiōis de his que ptinent ad sensum litera
lem quedā sunt intimiora q̄ alia. Ad sextum dicendū q̄
sicut studiū humanarū scientiarū incipit a ꝑncipijs na
turaliter notis: sic studium sacre scripture recte ordinatū
incipit ab articulis fidei diuinitus in sacra scriptura reue
latis qui fundant in sensu literali sacre scripture. Ex qui
bus articulis vnacū alijs in sacra scriptura traditis seu ꝑ
verā t rectā rōneꝫ inuētis ꝓcedit ad aliqua alia ꝓbanda
sicut aplus. j. Cor. xv. ex resurrectiōe xp̄i arguit resurre
ctionē cōem. et ꝑ istū ꝓcessum deueniet ad oia q̄ in sacra
theologia veraciter tradunt: que omnia reducunt ad sen
sum literalem ipius sacre scripture: vt dictū est: ex quo
patet q̄ studiū sacre scripture incipit ab intellectu sensus
litteralis ipius primarie sumpto: t terminat in his que i
eadem sacra scriptura tradunt vel deducunt ex eis modo
ꝑdicto. Cetera aūt que ad sensum spūalem ptinent fun
dari habent in ꝑdictis vt dictū est. Ex quibus patet ex
cellentia sensus literalis inq̄ntum in ea includunt circa
cognitionē diuinā que est ꝑ fidem: tam illa que se habēt

In alijs scientijs vt intellectus ſ. ꝓma ꝓncipia: ꝙ illa que ſe habent vt ſcibilia ſ. que deducunt a ꝓncipijs: ꝙ etiam illa que ſunt de ſumma caritate rerū que ponunt ad ſapiē tiam: vt in. iij. Ethico. Illud autez quod dicit apoſtolus Roma. j. Inuiſibilia dei a creatura mūdi q ea que facta ſunt intellecta cōſpiciunt. ꝓprie intelligunt de his que cognoſcunt de deo p creaturas vt philoſophi cognouerūt vnde ibidē dicit: Deꝰ nanq eſt deꝰ manifeſtus eſt illis ꝛc. Ad ſeptimū dicendū ꝙ ex illa auctoritate Gregꝛ non eſt intelligendū q ſenſus litteralis ſacre ſcripture. ſ. qui ab auctore intenditur deficiat in aliquo loco: ſic vt vel falſum includat: vel quia penitus inutile. primū eñ eſt abſurdum reꝛ toꝛā auctoritatē ſacre ſcripture: vt Aug. dicit. ſecūdū cōtra apoſtolū ſic dicentē. Omnis ſcriptura diuinitus inſpirata utilis eſt ad doctrinā ſcriptā ſunt. ſed q; ſenſus litteralis accepti⁹ a ſignificatiōe quā deus ſignificat reo q̄ ꝓpter deficit in tali ca ſu dicit Gregꝛ. q; reſtringēda eſt ad ſignificationē q̄ reꝰ p voces ſignificare aliud vltertus ſignificauit: q̄ ꝓpter ad myſticā expoſitionē. Et ex talibus ſenſibus ſ. ſalus ꝓncipaliter intellectus ab auctore. nō eſt ille qui p ſignificationē vocū penetrat intelligit: ſed potius ille qui vltertus q ſignificatiōnē rerū p voces ſignificatas p habet. Et cōtingit autē hoc i ſacra ſcriptura multiplicater. Primo in locutionibus parabolicis: vt dictū fuit in ſōlutione ad quartū argumentū. Iterū cū ſcripture loquūtur de vno litterā tranſit ad aliud cui⁹ eſt figura: vt patet in ꝓma regula ꝛ virtuta bti Iſido. que ponunt in fecūd. ꝓlogo bti⁹ poſtille. Itez cū aliqua hiſtoria ſm ſignificationē vocū nō intellecta nō inducit aliquā inſtructionē in fide ſeu mouib⁹ virtutē. neq; etiā inducit ad aliquā honeſtatē in cōuerſatiōe humana: ſed potius videt aliquā ſpeciē mali inducere ſm apparentiā. ꝛ ideo i tali hiſtoria requiritur eꝛ neceſſario ſenſus ſm myſticā ſignificationē: accōmodatus ꝛ vtilis ad aliqđ ꝓdictoꝝ in ꝛta illud Iſa. xxviij. Ego nō doceo ꝛ te vtilia. Et hoc inſinuat verbū Gregꝛ in ꝓdicta auctoritate cum dicit: Cū ordo hiſtorie deficit. hiſtoria eñ ſacra ordinat ad noſtrā doctrinā. cū autē in hoc ſm ſignificationē vocū deficiat: cōſtat q ordo hiſtorie deficit. ꝛ ſic ſine dubitatiōe recurrendū eſt ad ſpūalē ſenſum nō ꝓdictū: qui in talib⁹ bꝰ bendus eſt p ſalu: cui⁹ exemplū habet. iij. Reg. j. c. in hiſtoria de abyſac adducta ad dauid i ſenectute ſua: ꝓout Piero. ibidē notabiliter expoſuit: videat ibi in additiōe ſecūda. qui quidē defect⁹ in ſenſu accepto ſm ſignificatiōes vocū eñ ſepe cōtingit in ſacra ſcriptura nō ꝓdicta. Vñ in talib⁹ locis recurrendū eſt ad auctoritatē beati Gregoꝛ. ſupradictā: que valde attēdenda eſt.

Copia emiſſā littere que ꝓra determinationē ꝓdicte queſtionis a quodaꝫ magiſtro in ſacra pagina de ordine minoꝝ autore additionū fuit miſſa.

Time ploꝛ ꝙ alter ſymeon amoſus: famoſus ſtudio viaute legis: tuam emeritā ſenectutē obtuliſti quaſi ſacrificiū veſpertinū: in quo forſan reſpōſum accepiſti a ſpōſo tacto: nō te videre monte niſi pus additionib⁹ declaratiis declarationes ſalus virtuq; teſtamēti elucidaret: q̄ſi in te eſſet vera vite ꝛ i lumine tuo lumen ille⁹ videret. idcirco tibi laudo ꝛ bono: in eccla ſanctoꝝ: vt ceteris ſacra ſcripturā elucidātibus eſt ꝓceſſus. Et q̄m olime ploꝛ: aper ꝛ paſtoꝝ: ſpecialiū ꝛ agalma lucifoime pē nalis introducto mi ogis additioꝝ noiari ad man⁹ mei pauꝑis fratricinnouate ſuſpiratua fama ꝓma. ſecūdo ſcripturā quantum quo cemēto mētis nre rectitudinē cōpīzet ramuſculo bone nature legis quā interſerit paulus ad theſaurizandā patrib⁹ fidei nec mīn⁹ terminū queſtionis: q̄ querit tua ingeniola ſolertia dignitate ſalus intelligētie abūdare aliqꝫ ſacre ſcripture ſenſib⁹ q; cui⁹ gre cōtra octo rōmā⁹ Achilleus fūdamēta veritatis agitaſti: nō modicū firmitatē eiuſdē ſolidādo: in eo bonōre virtuti debet deciſionē aſſignādo ſub numero ſeptario: in quo omib⁹ eiſ magna exuberat vtilitas. attā nō ingeniola ſb ſtilitas mentē reficit eloquā: nō ſanat me q̄ſtiōis determinatio affirmatiua: cū ſua determinatio oppoſitū cōcludat q̄ſi ſicut adoratio imagiꝝ nō ꝓpter imaginē ſ imaginatū ſi: ſic reuerētia e bono: ſ. ꝓpter ſpm: e ꝓpter q̄ vniq; q; e illud poſt⁹. Honor eñ e reuerētia exhibita i ſepulcris vna aurea multa plena: ꝙa e tabule ꝓpter archā fūderūt ſ archa ꝓpter talia reuerēda erat. Quid interiora niſi ſpūalia intelligētie. Quid archa niſi fides ꝓſpectat. Quid ad ꝓpoſitū exacerbatiuca viſio manifeſtat: cū pulchrum iſta depingit ſub metaphora rote in medio rote. rota in medio rote. ſ. fides in ſra legis: cuius nō cōcedit virā ſ ſpūalē intelligētiā cū ſubiūgit. Et ſpōſo vte erat i rotis. hec eñ e vera vita quā vbū vite certaīt manifeſtare ꝓdicatio: cū dixit. Determinaui ſcripturas ꝛc. nō ſaltē eas ꝓnā deciſiōis nec ſecūdā: nec tertiā: nec quartā: nec quintā. ponit ſextas vbi agit de cōparatiōe ſenſus ſalis ad myſticū ſenſū: inter ſa cōparatio nō e poſſibilis ꝓpter grad⁹ diuerſitatē ſpēi: eorū q̄ nō attingit cōparatio ꝓpter diuerſitates gradualē ſpecifice nature. Quare ex his dependēter ſalis monada triplicis cōſideratiōis q̄ ſenſus ſalis alius ſenſib⁹ ſimpliciter cōparatus e cognitor. ſ. ex pte exteriōris. ſalis iſtud cū cūcta ſacra eloqa plena ſint dictis facūdis. hāc cognitorē exteriorē ſpūs ſupra ſalē cognouit paul⁹ cū dixit: Hec i figura illis ꝙnigebāt nō ſolū ſcripta: ſ. etiā quocūq; alio mō tradita: ꝛ ꝓpter hoc ſalis ſecūdū. ſ. ex pte vtentis: q̄m quāto aliqđ minus ſalē eſt ſibi cōcabile⁹. ſenſus aūt ſalis ꝓpter ſuā limitationē ꝓ doctores famoſos ſ. ſignāter ꝓ doctorē irrefragabilē eſt incōcabilis. non eñ diuidit ſ. hāc myſtic⁹ multiplicat. Et ꝓnā multiplicatiōes doctoꝝ: q̄ſ inde aut refert mores aut fidē. primo mō tropologic⁹. ſecūdo anaplicat. q̄m vel fidē beatorū: vel humanitatis. Si beatorū: anagogicus. Si humanitatis: allegoric⁹. Et cū aūt ex illa fallitate q̄m dignitas iſtoꝝ ſenſuū attendit penes maiorē vtilitatē: ſ. cōſequat maiorē certitudinē ingenii eſt ex ſe. nō eñ certitudo ſpūalis intelligētie eſt ſpeculatiōis ſicut ſalis intelligētie: ſ. e certitudo experiētie ex ſm affectū: ꝙ modū inſtinctus ꝙ ſpūalitatē e teſtimonia ſpūſancti: ex q̄b⁹ nō cōſurgit rō cōmēdatiōis poſtille doctoris Nicolai. ſ. cōſidendo de tui benigna ꝓfectōrem me deuote cōmendo. ultimo rōnem ſue cōmendatiōis ꝓtergere ex oppoſitis adiectiuis: q̄bus Nicolaū rā imerite reꝓbrasse nitentis. Cōuenit eñ q̄ ex ꝓpoſitore q̄re ſalis doctoꝝ poſtponat: q̄ſi ipertinēter vt autoꝛizaret opus ſua eccle doctoꝝ⁹ a qua nō deuiauit. Nec q̄ dicis vbi ſancti Tho. eſſe ignē charitatis examinatur: cum in plurib⁹ ſuis determinatiōib⁹ ſint impugnata ꝓ plurib⁹ ingenioſis theologis viris admirabilib⁹: q̄ in corpe ſcripſerunt nō ſcio: deuo ſcit. Cōmendat ſcio. ꝛ ſi nō a ꝓpoſitate ſermonis habitudē q̄ē nō in lacte ſuxit ſ. a veritate ſalē. circa q̄ nō erauit imiſcendo illaꝫ habituū theologico q̄ illū ſacrauit. Cōmendat tertio i eo q̄ inter omēs doctores hebraicos Ha. Salo. elegit quoniaꝫ inter omnes illum meliorē theologum inuenit. Iſta ſic indigeſta tue digeſte prudentie alme ploꝛ ſcribo calamo breuiſſimo: cōmendans tue ingenioſe ſcie defect⁹ calami ignari. attā deo rede nō i hac ploꝛ vineā i ſeculo affectorū ut monaleo ſic huc ꝙuocatione tui reuerētia eſt in opus tuū aſſidua diligentia ſi occurriſſet mihi tua pēna: vive cū gra vt viuas ſemp in gloria.

Copia reſpōſionis ad ꝓdictam epiſtolā.

Vener̄ abe religioſe vir frat⁹ e amice chariſſime ſalus mea me recepiſſe recognosco: in q̄ credulo me alterū. Symeonē vocas: cui i niſo me credo aſſimilari niſi i ſenecta: vmā vbere. Sz illud. poſſū aliqliter cō ſpecto te pon⁹ vocare poſſem alterū ſamaritanū. oleū eñ laudo cū vino reꝓbensionem artificioſe iuxta intulisti. De vite aūt materia ploꝛ ſalua reꝓrere credo te amiſiſſe Nō eñ talē te tanti me ſenſo q̄ē nec ſcripſiſti: nec dicta mea de dō agit: imō ingenij mei modul⁹ intelligē valet reꝓbēdē tua cōdigna reꝓto. Si mi ſi libēter cōcessionē recipiā. Nō eñ vanū nomē aſſerere: q̄ veritatē in dere re ꝓpoſiti mei ē. Sz ꝙ hoc lan⁹ diſcurrēdo: q̄ta ad ꝓmā tua benignitas ergā ploꝛā mea affectā a q̄ humor oleū ema-

nasse cōcerno: gratū habeo: t gras retributiōe estimo cē cōdignū. De scō do amplector libēter effectū. Ferrum em ferro acuit: t ꝓrarios solutiōibus veritas magis elu cescit. Decreui aūt p singula argumēta tua discurrere: et omi rhetor flore deposito obis planis dubs in scla in uestigatiōib⁹ vti solem⁹ singulis ꝓut in videbit rndere: obiectina vba tua repetēdo i locis suis: vt omi ꝓfusione semota. singulos veritas apti⁹ innotescat. Dicis em ꝑio de qstione mea in generali sic. In dbus oib⁹ etsi magna exuberat vilitas nō ingeniosa sbtilitas mentē reficit elevatā. Circa qō nō modicū de tua discretiōe admiror. verba em q in sacre scripture expositōib⁹ magnā eruderant vilitatē. dū si nō reficiāt mentē elevatā. Quidā em ꝓba rū scriptū. Ego dns docēo te vilia. Dū nō dicit subtilia seu ingeniosa. talia em q vt dicis mentē elevatā reficiūt si ꝑ vilia distinguāt: pon⁹ primere vident ad alta sapere qs ad sobrietatē. Cōsequēter dicis q nō satiat te qōnis determinatio affirmatiua cē. Ex quo videt q nō vidisti: vt fortē nō attēte cōsideraſti determinationē meā spāliter i sexto articulo rūsali: vbi manifeste dī q decisio seu determinatio mea nō fuit affirmatiua simplicit ꝙ distinctiua. Sūt em ibi tres distinctiones: fm quas vnā sensum lrālis premittet. Fm aliā vo ē eālis dignitatis. t fm aliā etiā minoris dignitatis qs sensus spūalis. Cōsequēter dicis q reverentia t honor litere est ꝓpter spiritū: quia ꝓpter quod vnū qq⁹ t illud magis. q. Posterius. Ex quo conatis cōcludere: q sensus lralis honorat ꝓpter spūalē: ad qō deducē exemplū de archa federis cui honor debebat ꝓpter ꝓtenta in ea: t nō econtra. Frater mi charissime mihi videt te ꝑ inuoluisse sniam. Si em p hoc q dicis lrā intelligis sensū q eos signarū vtiq⁹ cōcedit tibi: ꝙ nihil facio ꝑ me argumentādo ꝙā sensus lralis est q ꝑmo p litterā intelligit. t ideo scōo ei debet honor: t potiꝰ qꝫ ire materiali. Si aūt p ꝑ q dicis lrā intelligis sensū lrālē: t p spm sensū mysticū seu spūalē: sic distinguēdū est. Nā in qbusdā locis sacre scripture vt i bistorialib⁹ ve. testa. seu ceremonialib⁹ t hmōi. deputat cē sensus mystic⁹ qs lralis: vt i sexto articulo rūsali ꝓstionis ꝓdicte fuit ostensum: t in talib⁹ pōt bne locū exemplū ꝓdictū de archa federis. In aliis vo locis vbi sensus lralis sol⁹ fm Aug. in enchir. exemplū ꝓdictū nullū videt bne locū: ve ꝓ in materia ꝓpria de q loqris. in tabulis em testamēti q in archa federis cōcludebant. nihil aliud cōtinebat nisi ꝓcepta decalogi: q quidē ꝓcepta nō exponunt ꝓcipaliꝰ seu cōiter nisi fm sensum lrālē: ad quē oēs expositiones eor⁹ qūcūq⁹ multiplices reducunt. Cōsequenter deducis visionē Ezechielis de rota in medio rote ad tuā ꝓpositū ostendēdū: qō manifeste videt non valere. Si em bāc visionē allegas fm lrālē sensū intrroga me fm Nico. qui lrālē sensū marie sequit t dicet tibi: q p quaternū animaliū aialiū t rotaꝝ in visione Ezechielis. intelligit quatuor artes regnoꝝ succedētia. f. Chaldeoꝝ. pharaonicoꝝ. grecoꝝ. et romanoꝝ. t sic autoritas tua fm lrālē sensum nihil facit ꝑ me. Si aūt eā allegas fm sensū spūalē. vide q Greg. q hāc visionē in omel. suis sup Ezech. elegāter exposuit: q rota in medio rote nouū testm in medio veteris exposuit. Cōstat aūt q in vtroq⁹ testamēto: t p ꝑio in vtraq⁹ rota inuenit sensus lralis t spūalis. Sed dicis: licz in vtroq⁹ testō inueniē sensus lralis t spūalis. vita tn nō ꝓcedit nisi spūali intelligētie cui subdit: Et spūs vite erat in rotis. Audi rogo si p spūalē intelligentiā solū intelligeres spūalē sensum seu mysticū excluso sensu lrali manifeste deuiares a veritate sacre scripture. Cōstat em q oia q necessitate salutis tradunt credēda seu agēda in sacra scriptura fm sensū lralē reperiunt. Mysteriū em summe trinitatis t vnitatis: qō inf credēda summū tenet locū: in autoritatibus sacre scripture fm sensū lralē intellect⁹ fundat. Dū Aug. tractans ō ordine seruādo cū de trinitate agit in ꝙto lib. de trinitate sic dicit. ꝓmo ꝑ autoritates sacrarū scripturarū: verus fides ita se habeat demōstrandū est. deinde aduersus garrulos cē. Cōstat aūt q auctes sacraꝝ scpturarū: q nos obligāt ad credendū in mysteriū sancte trinitatis fūt ille q fm sensū lralē ꝑ dcūr. tm nō em a talib⁹ sumit efficax argumētū fm eundē Aug. de doc. xpīa. Dū oia testimonia q a magro in. j. dest. q. ad ꝑ mysteriū fundandū deducunt. intelligunt fm sensū lralē: vt ibidē p3. De mysterio aūt incarnatiōis dns i eni⁹ agnitiōe vita eterna ꝓsistit. Dū hec ē vita eterna vt cognoscāt te deū: et quē misisti filiū tuū cē. manifestū ē q oia circa ꝑ de necessitate salutis credēda. i sensu lrali ꝓcipaliꝰ tradunt: vt cū de incarnatiōe dī. Verbū caro factū ē. qō fm sensū lralē incarnatōz verā significat. Et cū de morte dī: Clamans voce magna expirauit. t sic de aliis circa būanitatē xpi credēdis q oia in sensu lrali inueniunt. Idē de creatiōe mūdi t aliis articulis fidei q nobis ꝓponunt credēdi: q oēs fi sensu lrali inueniunt. t ideo bz vim interlocutoriā: vt dictū est. De bis vo q agēda fūt de necessitate salutis solū accipio illa duo manifestatiō⁹ qb⁹ rota lex pēdet t ꝓphē: fm testimoniū saluatoris. s. Diliges dnm deū tuū ex toto corde cē. Et diliges proximū tuū sic teipz. illa. n. mādata nō hāc nisi sensū lralē. Nō em ꝑ loca res significate p vocē de⁹: seu p hāc vocē ꝓxi⁹: t p hāc vocē diliges: vlteri⁹ alias res significat a qb⁹ reb⁹ significatz sensus ali⁹ accipiat: vt ē manifestū. Et amēde q nō solū ꝓdicta q de necessitate salutis fūt agēda: q etiā illa q ad statū pfectiōis ꝓtinent: t q vt ꝓfitia dant: habent p sensū lralē: vt cū dī. Si vis pfect⁹ eē: vade t vende oia q habes t da paupib⁹. In dbus vbis fm sensum lralē intellectio. intelligunt oia illa q ad statū pfectionis ꝓtinēt: vt est manifestū. Iste doctrina sacroꝝ eccliē q dns gra institutiōis dat seu auget: ergo p quē sensū dat nobis i scripturis. p lralē seu mysticū: nō est dubitabile q p lralē. Cū em dī: Qui crediderit t baptizat⁹ fuerit cē. fm sensū lralē instituto sacri baptismi intelligit. Silr cū dī Caro mea vere ē cib⁹: t q māducat meā camē cē. fm sensū lralē dictoꝝ hmōi habet vim⁹ seu efficacia sacri eucharistie. Silr p sensū lralē hmōi dicit. Confitemi alterutrū peccata vra. sacrm ꝓnūc intelligim⁹. Quis q sane mētis audeat dicē q in sensu lrali nō ē spūs vtr: cū i eo oia credenda t agēda ad vitā spūalē ꝓtinētia tradant. Sed forte dicere⁹ q oia ꝓdicta etiā habent in sensu mystico. nā p sensū allegoricū habent ea q sunt credēda: t p tropologicū q sūt agēda cē. Ad qō dicēdū q nihil sub sensu spūali ꝓtinet fidei vel moribus necessariis: qō scriptura alicui p lralē sensū nō manifeste tradat. Dū enim Aug. ad Bonif. donatistā. Quis aūt nō imprudentissime nitat aliqd i allegoria ꝓtrū. p se adducē: nisi habeat etiā manifesta testimonia quoꝝ lumine illustrent obscura. Sed vlterius de sensu mystico videris dicere sic. Hec em est vera vita quam verbū vite cecinit iudaice ꝓdicauit: cū dixit: Scrutamini scripturas: in qbus putatis vos vitā eternā hre. p hec tua verba satis te estimare: q p scrutiniū scripturarū a xpo ꝓceptū in deis: intelligit eis mādare vt de sacris litteris educerēt seu extraherent sensū spūalē seu mysticū. qō salua pace dixerim nullā cōtinet veritatē. Audeo em tibi dicere frater. Scrutare oia sacra eu ageliā dei: t non repleos xpm allegasse auctoritatē aliquā sacre scripture vel discipulos eius ꝓdicēdo: aut indictis ꝓdicētibus: seu etiā dyabolo tēptāt nisi sub sensu lrali intellectā. Dū t magister Nicolaus ꝑ recte ꝓsiderās i tota postilla sua ve. te. vbi occurrit aliqs text⁹ allegat⁹ i nouo a xpo vel a discipulis semp exponit eū fm sensū lralē: intendū q etiā illud ꝓ. Lapidē quē reprobauerūt edificātes: ꝑ facto⁹ ē in caput anguli. exponit intelligēdū esse fm sensū lralē de xpo: eo q xpo indictis illis textū de scripo allegauit. Silr oēs auctes vete. testa. qs aplus allegat ad Heb. j. ad ꝓbandas diuinitatē xpi t alia ei⁹ mysteria conat eos reducē ad sensū lralem qui māifeste ꝓma facie habebāt aliā apparentiā: qō est necessariū: ad ꝑ q sint efficaces ad ꝓcludēdū intentū. t sic i locis aliis dubitāter totius postille. Et q cōcludit ꝑ te. ipos esse sensus mādabat xpo scrutari: de qb⁹ ipe quodāmodo videbat. ꝓdicebat: seu disputabat q sunt tm nō lrales vt dicū ē. t ideo illud verbū xpi. Scrutamini scripturas. qō ꝓte

allegao. Fm magistrū ꝓdictū exponit de mysterio xpi q̄ in sacris scripturis intellectus reperiunt. Dixit enī super ꝓdicto verbo. s. scrutamini scripturas: Joh. v. sic scriptura ve. testa. ostendit ipsum auctorem suum: Gen. penultī. Nō auferet sceptrū de iuda. e Dan. ix. vbi determinat aduen' sanctus sacro⁹ ꝑ numero certo hebdomadas. Determinat enī locū nanuitatis: Mich. v. Et tu bethleē. Determinat enī modū nascēdi: Isa. vij. Ecce virgo cōcipiet. Et modū cōuersandi: Zach. ix. Ecce rex tuus veniet tibi. Et modū moriendi: Isa. liij. Sic oues ad occisionē ducet. ꝛc. Et breuiter oia xpi mysteria i ve. testa. inuenimus expssa. e in xpo cōplera. ō ille. Cōstat aūt q̄ oēs auctores ꝓdicte allegate ꝑ postillatorē Fm sensū literalē ꝓdicta mysteria significāt. Et sic patet q̄ dī: Scrutamini scripturas. referēdā est ad sensū Ifalē q̄ est intentū: ꝗ forte dicet q̄ sensus Ifalis nō indiget scrutinio: cui ex significatis q̄ vocē accipit. e sic statim offert se intellectui cum modico scrutinio seu rōnis imagine. vñ de hoc fuerat videret cecitati inātē xpm ꝓdicasse. Scrutami scripturas. eas ipē de ꝗ sensu facto edocti fuissent. Nō sic frater mi: nō sic. Sensus enī Ifalis sacre scripture: licz ex significatis q̄ vocē accipiat: vt dicit. multi ex ei⁹ intentiōe vel acōplitōe erraverūt: tā in veteri ꝙ in nouo testō. Cui⁹ rō est. quia sic de vijs dñi ꝙ sunt eius ꝓcepta seu ꝓfilia legit q̄ ꝓgredi. Recte sunt sic vie dicte: q̄ nulli ambulabāt i eis. q̄ uaricatores aūt corruerūt in eis: sic i sensu Ifalis cōungat. s. q̄ licz sit rect⁹. i. planus. e mūdi. i. lucens lumē fidei. ambulabāt i eis. s. interno et significatiuo ꝙ sensū Ifalis. q̄ fide adherēdo. p̄uaricatores in scz carētes lumīe. s. fidei: corruerūt i eis. In ve. test. tādē xpo cōtemporanei circa dīnōs sensū Ifalē multipliciter errabāt: sicut e moderni ꝑ⁹ suos errores sequētes vt i multis locis euāgelij patet. Vñ in ꝓcepto decalogi ꝙ sunt ꝓncipalia inter legis ꝓcepta intrāū errabāt: q̄ per ꝓcepta de obseruatōe sabbati intelligebāt. ꝓhiberi ad literā: ne ds i sabbato ꝓmīū suū curaret: q̄ est inhūanū: de ꝙ cōsurabat eos xpo obiōdens: q̄ licz in sabbato bō sacē dicēs: Quis ex vobis ꝙ habet vnā ouē. e si ceciderit i sabbato. ꝛc. Sillī in homicidio nō intelligebant ꝓhiberi nisi occisionē corpis hūani. ꝙbus apertis dño sensū asserens eōm iniquū motū ad occidendū frem i homicidij genere arguere cōpotuit. Hoc idē declarat Aug. ꝗ faustus de omnibus illis de ꝙbus dī in euāgelio. Audistis q̄ dictū ē antiq̄s. Errabāt etiā circa ꝓncipiū de honoratōe ꝑrēū irriti faciētes dei mādata ꝓter traditiōes suas vt testificat Matth. xv. e Mar. vij. Una rōne oñdit de eis dictū fuisse ꝑ Isa. ꝓpter⁹ h labuo me honorat. ꝛc. Sup quo et alijs erroīb⁹ ꝙbus adherēdo. i sensū Ifalis sacre scripture deficientes: de eis ibidē cōcludit. Ceci sunt duces ceco⁹. Bus cecitas indalca qua xpo reprobat: circa falsus intellectū sensus Ifalis consistit. patet etiā hoc ꝙ ꝓdictus auctor ve. testa. ꝗ postillator allegauit sup illud verbū: Scrutami scripturas. ꝗ quidē auctor Fm verū sensum Ifalis mysteria xpi significat: vt. s. dictū est. quē quidē sensus Ifalem indāti multiplarie quērentes veritatē fidei ꝙ eos expssam nō vereūt negare. Dñ recte eis dī: Scrutami scripturas. diligēter attendite verū sensū Ifalem in eis cōtentū. Iuxta antedictū q̄ qui inf ꝓdictos errores ꝓcipiebāt: erat error circa cognitionē xpi circa quā grauissime se habebant. Testat enī Jacob q̄ cū eis semel in synagoga illud Esa. Spūs dñi sup me. ꝓter quō unxit me euāgelizare pauperibus. ꝛc. exponeret de seipō fuisse dictū finaliter. ei⁹ erunt illi extra ciuitatē vt ꝓpiarēt eū. merito igit talib⁹ xpo dicebat. Scrutami scripturas. q̄: si ralib⁹ scripturārū sensum Ifalē verū habuissent: testimoniū verū inuenissent ō xpo. e ideo subūgit. Ille sunt q̄ testimoniū ꝙbidēt de me. testimoniū aūt a sacra scptura nō habet certū nisi ex sensu Ifalis: vt Aug. in multis locis testat. Sēpater in nouo testa. Sā si arguo verū ex⁹ sensum habuisset duo⁹ dicti. Ego e pater vnū sum⁹. hāc aūt veritatē intelligēdo i dictis nr̄is. Sillī illi⁹ dicti. pat maior me ē. verū intellectū habuisset intelligēdo maiorātē respectu nature assumpte: nō contulisset ūr hereticis suā dāmatā. q̄ ꝓdictā altē intellexit ad ira⁹ ꝗ catholici spūsancto illuminati intellexerūt lapsus ē in laqueū. Et sic p⁹ q̄ circa verū intellectū Ifalē euāgelij ꝓdictus error ꝓfluit. e sic intelligēdū est de aliis ex quo p⁹ intentū. Vltim⁹ dicit q̄ nō sanat te pena occisionis: nec secūdū nec tertiū: nec quartū: nec quīū. Circa q̄ si ꝙdā ratiōe me informare forte satisfacet nihil sed q̄ petiuisset assignare rōnem: nulla tibi do responsionem: nisi q̄ causa dī est ab ineffabilitate condis que in sacris scripturis reperit. Circa tertiū: q̄ ibi declarat mē tē tuā: merito rndendū est tibi. Dicto primo q̄ inter sensū Ifalē e mysticū nō est possibilis cōparatio: q̄ valde irrōnabiliter dictus reputo. Tū q̄ milpse ꝓdictos sensus cōparas admisce. asseris enī q̄ sensus mysticus ē dignior: e ꝑ ꝙa sunt cōpatibiles q̄ re. Tū q̄ nullus rōnabiliter negare posset creatorē esse dignioē creatura. Distātia aūt inter creatorē e creaturā excedit quēcūq̄ distantiā inf res creatas: vt ē manifestū. Tū etiā q̄ vidi duos sensus de ꝙbus agi mus fuit ipō sub genere expositōis sacre scripture reste: vt p⁹ ꝙ oēs doctores de ō loquētes vt Beda. Aug. et alios. Nihil enī ꝓhibet q̄ sit dictus⁹ specie hūanā esse dignioē brutali seu irrōnali. sic q̄ vn⁹ sensus sacrā scripturā exponēdi sit altero dignior. Cōsequēter q̄ dicerē i cōclusiōe q̄ sensus Ifalis est dignior ex pte extēsionis. eo q̄ ꝙlibet ꝙpositio sacre scripture ḃz sensū Ifalē verū. Sicut ꝙ dicit⁹ mysticus nō se extendat ad tota sacrā scripturā: ō ꝙ dicit⁹ sic. Fallit istud cū cūcta sacra eloquia plena sint ꝓdictis sacris. hic videtur innoluere sillogismū ꝙ acceptionē bn⁹ dicti sacrīm. si enī accipes sacrīm ꝓprie vt significet sacrā nouae legis. e sic ꝓbatum est. falsus assumeret. multa enī sunt eloquia diuina i q̄b⁹ nulla fit mētio de sacrīs: in quocūq̄ sensu talia eloquia sumant. Si aūt ꝑ sacrīm intelligas sacrū secretū: vt ꝑ ꝙ intelligat sensus o mysticus sic etiā assumeret falsū. Dictū est enī i scdo articulo q̄nis: de qua agit q̄ si multa i sacra scptura in q̄b⁹ sol⁹ sensus Ifalis est ꝗrend⁹. e est finis Aug. sup Gen. ad litē. si aūt ꝑ sacrīm intelligis quācūq̄ sacrā doctrinā: sic verū dicis. ꝗ nihil facit Fm ea q̄ illis passib⁹ i ꝙbus sol⁹ sensus Ifalis quērēdus ē. sunt multa sacra documēta de fide seu moribus q̄ dedarātū fuit. ō. e sic p⁹ q̄ exclūsio sensus Ifalis stat in suo vigore: ꝗ ad ꝓbationē tui assumpti. s. q̄ sensus mysticus ex tē dank ad tota sacrā scripturā sic allegao. Hāc exclusionē ipām supra Aug cognouit paul⁹ dū dixit: Dia in figuris cōtingebāt illis: nō solū scripta ꝗ etiā quocūq̄ alio mō tradita. Hec aūtem pauli si bñ attendas nihil facit Fm me. loquit enī ibi de gestis ppli m̄i ꝗ antiquo testō. q̄ nō ꝗz vita erat ꝓphetica. Dñ narrat⁹ i eo. ca. ꝙdā eorū gestis: tā in māsteu maris ꝗ ꝗ nube e bmōi: cōcludit. Hec aūt oia contingebāt illis i figura. Nō enī dixit: soliti oia contingebat ꝗ eis hec additōe. Hec aūt oia: vt oñderet se de illis e silib⁹ mīnō loqui. Sillī nō dī q̄ oia dicebant illis i figura: ꝗ contingebat in q̄ manifeste oñdit q̄ loquit⁹ de gestis contingēb⁹: nō aūt reuelatis seu ꝓceptis eisdē. Nūq̄d q̄ dī in veteri lege: Audi ist⁹ de⁹ tuus ver⁹ ē. cōtingebat eis i figura: vel q̄ dicit. Diligetis dōm deū tuū ex toto corde tuo e bmōi: et sic de silib⁹. Dīsit: ibi enī sol⁹ Ifalis sensus ē ꝗrend⁹ Fm sentētiā Aug. Et ex hac ꝑsideratione clarius ꝑ ꝑmissa sensus Ifalis Fm extēsionē. extēdit enī se ad auctores notabiliores e excellētiores sacre scripture: de q̄b⁹ dictū ē. ō. in q̄b⁹ auctib⁹ mystic⁹ sensus nō habet locū. Cōsequēter dicis q̄ sensus Ifalis nō est vtior q̄ quāto aliqd ē vtius tāto cōicabili⁹. ꝗ sensus Ifalis ꝓpē suā limitatōes e figuratē ꝑ doctorē irrefragabilē est incōcabilior: eo q̄ nō diuidit. ꝗ bñ mystic⁹ multiplicat. Ulterius de frat rogo: si cōparo sensus sacre scripture admisce Fm eorū limitatōes ad materiam de q̄b⁹ agit: manifestū est q̄ ꝙlibet sensus mystic⁹ limitat ad certā materiā. Tropologicus enī sensus solū agit de agēdis Fm mores. Allegoricus de ꝙ de credendis. Anagogicus de sperandis. Sensus aūt Ifalis ō singulis ꝓdictis: e enī de ꝗ gestis manifeste tractat. Nec credo q̄ doctor irrefragabilis hāc oppositiō

asserat. & sic comparatio mea potius facta p me. Ité si attendatis verbaté quã attribuo sensui ỹali facto manifesta é. cõsistat aũt in ꝺ q nõ solũ ỹali seu sapientes: ꝫ etiã rudes: q ad intelligibilitatẽ capiẽda nõ sunt idonei: ut p sensũ ỹales capiũt spũalia. Valẽt ꝫ silentiũmꝰ cospalibꝰ. iuxta illud apli. Sapiẽtibꝰ & insipiẽtibꝰ debitor sũ. vnũ ex pte huiꝰ vbatis sensus ỹalis manifestã hꝫ ꝑmittẽtiã. In ꝺ autẽ qõ obijcio de incõcabilitate. si sic opinaris a veritate deuias manifeste. Cõcedat em sensus ỹalis cuilibet ꝓpositõi sacre scripture: vt dicũ é. & iterũ i multis locis vnꝰ psalmus hꝫ multiplicẽ expositionẽ ỹalẽ: port fuit ostensum in tercio articulo q̃stiõis. Est etiã sensus ỹalis abyssus multa ꝓpe magnãs difficultates i ea ꝓtẽtes: circa ea q̃ ad fidẽ & mores pẽnẽt. Nec merãdũ. nã sciaꝫ hũanaꝫ libros in qbꝰ solus sensus ỹalis é indrendꝰ ꝑplurima cõmẽta sũt: & ꝑles expositiones seu scripta. Sũt & multiplices q̃stiones ad mentẽ auctoꝝ intelligendã seu elucidandã: vt ꝑs i pbicis metaphicis: & ethicis. Sũt in facultatibꝰ virtusq; iuris et hmõi: in qbꝰ nec in textu nec in glo. est sensus nisi ỹalis. Si igit in illis in qbus solũ illa tractant q̃ in lumine nãli rõnis cognosci pñt: ex multiplicitate cõmentoꝝ: varietatibusq; qõnũ & expositionũ & hmõi circa sensũ ỹalẽ inuentis: qs ironmagis i scriptura diuina vbi agit de his q̃ sũt supra naturalẽ lumẽ rõnis cognosci inueniri pñt multiplices sensus ỹales seu expositiones qõnes & hmõi. Nec credo te latere q̃ sensus ỹalis diuidit i tres spẽs fm Aug. in li. de vti. cre. ẽ. in historicã. allegoricã. & anagogicã: vt i iij. arti. exposui. Sũt et. vij. claues seu regule qs ysiõ. tradit i li. de iũ. do. q̃ in ꝓlogo a postillatore ponunt nõ sunt nisi quedã spẽs sensus ỹalis: vt patz intelligẽti. Ex qbus manifeste pz: q̃ sensus ỹalis é cõicabilis & multiplicabilꝫ Dicis em ꝓter q̃ dignitas istorũ sensuũ attendit penes maiorẽ vtilitatẽ q̃ ꝓsequit maiorẽ certitudinẽ: qs rndẽo: credo. pat in qõne ꝑdicta largꝰ é deductũ: ꝫ q̃ fundatio: q̃ certitudo spũalis intelligẽtie nõ est specialiatiõis sic ỹalis intelligentia: ꝫ est certitudo expientie & fm effectũ & q modũ gustus: p inspiratiões & testimonia spũaliũ: hic manifeste videbis. Itẽ dubitas em sensui spũali seu mystico qõ in homĩe spũalis hꝫ locũ. nõ em ỏ rõne sensus spũalis seu mystici é: vt det grãtã cũ intelligẽti seu inuenienti. nec etiã est necessariũ q̃ bño verũ sensũ mysticũ seu spũalẽ sacre scripture sit i gra granificãte. sufficit em ad sensum spũalẽ seu mysticũ recte inueniẽdũ seu habendũ. habere seu ꝓcipere donũ ꝓphie seu donũ interpeandi sermonũ: q̃ licz sint gratiã fãt gratis date rñ. & sic certitudo illa quã dicis p modũ gustꝰ ꝓsert ad donũ sapie: fm q̃ spũalis bõ medicat oia etiã ꝓfunda dei. Ex hoc dicto tuo etiã segref q̃ nullꝰ habet certitudinẽ alicuiꝰ sensus mystici seu spũalis sacre scripture e mũi exẽo in gra. Et cuꝫ nemo sciat de lege cõi vtrũ sit dignus amore vel odio: sequit q̃ nullꝰ sciret se hãre talẽ certitudinẽ ꝑdicti sensus mystici ỏ lege cõi: qõ essꝫ valde inconsonũ rõni. Cõsequẽter dicis q̃ nõ ꝓbo ẽba sancti Tho. esse igne charitatis examinata: si bñ anẽdusti ẽba mea sic dixi: Credo ẽba sancti Tho. esse igne charitatꝫ examinata. vñ de credulitate mea nõ rectrit aliud testimoniũ mihi q̃ i dictis in scptis meis sp sequor ista sancti doctoꝝ: veniã digne & sufficienter. nec ignoro q̃ dicta sua i plurib⁹ ẽ ipugnata q̃ ꝑles ingeniosos theologos viros admirabiles: vt dicio: nec ex ꝺ impedẽt mea credulitas seu ꝓsecutio. Cũ qz sepe ꝓtingit doctrinas veras impugnari: tã in theologicis: q̃ ꝓncipiũ ponit ẽ in signũ cui ꝺicet: ꝫ in ꝓpatheticꝫ. Cũ qz illa in qbus ꝺci cit nõ referũr vt firmit credo ad expositionẽ alicuiꝰ passus sacre scripture an sic vel aliter teneat. & ibi talia apud me q̃ de solo vero intellectu sacre scripture & dnne caro: magis sũt curiosa q̃ fructuosa. vñ et aplus de sibꝫ dicit: q̃ q̃stiones magis pstãt q̃ edificatiões &c. Primo cõmẽdas magrm Nicolaũ: eo q̃ suas scoꝝ doctoꝝ ꝓut sibi postponit: vt autorizaret opus suũ. & si simplẽ illũ cõmẽdares recte vtiꝫ faceres. Cõmẽdandꝰ em ẽ q̃ cũ studio et labore sacrã scripturã exposuit sub plano & stricto stilo. ꝫ miror te ex ꝺ illũ cõmẽdasse q̃ suas suas dictis scoꝝ ꝓponit: vt ait ad autorizandũ opus suũ: cũ hunc cõmẽdationi nõ solũ sacra scriptura repugnet. Legit em: Nõ q̃ scipm cõmẽdat ille ꝓbatus ẽ. ij. Cor. x. & alibi. Laudet te os alienũ nõ tuũ: Prouer. xxvij. Ité ubi pbica doctrina suadet. ait em ꝓbus. Laudam⁹ seipos virtuosos. Scdo q̃ opositũ scipm laudare seu aliqs ꝓponere: nõ est cõmẽdabile: ꝑsertim cũ postillator dc̃i lodmur vt oditio multorũ dign⁹ ꝓfessoꝝ: bñitatẽ nõ ꝑsupẽdes sed estimãdꝰ est. magna em de se senture bi q̃ mollib⁹ vestiunt i domib⁹ regũ esse ꝓsueuerũt. Nec em adduci possũ: vt credã q̃ ꝓponere suas scti Hiero. vel alicuiꝰ sancti doctoris dicto ra. Sa. ꝑsertim ubi rõ nõ suadet cõmẽdatiõe reputes dignuꝫ. Landa q̃ eũ in q̃ laudãdus ẽ. in recta videlꝫ intẽtiõe quã credo eum habuisse: & ꝓpter laborẽ magnũ quẽ sustinuisse vndiũ nõ ẽ: vt sacrã scripturã exponẽt. & p maiori pte recte. nõ aũt ex eo q̃ a scoꝝ doctoꝝ interdũ expositiõibus indebite deuiauit. Scdo do cõmẽdas postillatorẽ ex ꝺ: q̃ p habitũ theologicũ veritatẽ suã habuit. licz i hac nõ fuerit ꝓpterea habitici sermonis: qõ salua pace videt suus rõnabilit dicũ. notũ est em q̃ hũna theologie nõ se extendit ad donũ linguaꝝ habẽdũ: et iõ cũ theologus dic: sic ẽ in hebraica virtute: et ibi nõ sic inuenit: nõ est ex hoc cõmẽdãdus. Cõmẽdas cũ tercio ex ꝺ q̃ int doctores hebraicos nõ inuenit melioꝛ theologũ q̃ ra. Sa. Circa qõ nouũ est q̃ si in rei veritate ille fuit min⁹ ꝑitus q̃ alij. nõ ds cõmẽdari ex eo q̃ sedẽt cũ ꝑsenti in deuijs & in cõlonijs sumorũ scẽtiũ. Cõmẽda q̃ illũ in his vt ex his qbꝰ cõmẽdãdus est: & libẽter amplectar cõmẽdatiões tuas. Cõcludendo q̃ charissime frater nõ credas me reprehendere vel velle postillatorẽ vt dicio: absit a me. ꝫ potiꝰ postillã suã esse simplr cõmẽdandã. exposse asserui i qõne ꝑdicta licz in aliqbus locis sentiã eã min⁹ sufficere: qõ nõ reputat vicio simplr. Nemo nãq; moralia ꝓfecto ita examinare pót. sepe em dominauit Pomerius. Sanctũ aũt est in omib⁹ scẽtijs ꝑsertim in scriptura venia sp ꝓbonorare veritatẽ. vtinã frater valentissime esses hmeo cõsortio: saltẽ aliquãtulo tpe. vt sic discurrere valeremus additamenta hec. & sic exprimẽto cognoscerem: q̃ i illis locis i qbus ab eꝰ dictis deuiare video: zelo veritatis nõ reprehẽdẽdi studio ꝓcessit. etiã in hijs nõ iudicio ꝓpio deuiã. sed sequẽdo maiorũ sententiã. Vale frater in dño & meliora charismata semp emulare &c.

Incipit ꝓlogus in replicas defensiuas postille fratris Nicolai de lyra ab ipugnatiõibꝰ ꝑdi Burg. editas a venerabili & religioso ꝑre fratre Mathia doring sacri ordinis minorũ: ꝓuincie Saxonie ministro: ad plurimoꝝ rogatũ ꝑfatã postillã vt veritate luceant amplexantiũ.

Questiã antiqua tenere bonos iustos atq; sanctos decebat: & ordinata regulariter iniurias non grauare molestias. Nã sic min⁹ bñ gesta correctionis limã. sic optime facta laudẽ & filosã reprimit: ꝫ q; olmoda ꝓfectio solus diuinis reb⁹ cõpetit. in cuctis hũanis ogib⁹ reperiri potentis qõ reprehensiõe dignũ est: cũ modestia ita vt ait beatꝰ Aug. in ꝑa. retrac. q̃ modestia nõ mõ in agibilibus ꝫ scibilib⁹ locũ habet. Nã fm verũ intellectũ sacre scripture: circa deitatis errare nõ ꝓtingit. iõ tpa sola huic honorẽ sibi vendicat: vt recte intellecta sine reprehensione cõsistat: vt vult beatꝰ Dionys. de diuinis no. cap. ij. Nihilq; ei cõtrariũ nisi sit oino falsum. in ea quoq; nihil reperit absurdũ: fm Aug. ꝛ. sup Gen. cap. j. Diuersitas igit & cõtrarietas in eius expositiõe nõ hꝫ ortũ ex illa doctrina irrefragabilit: ꝫ ex eo q̃ eius expositores intellectũ plenũ nõ sunt assecuti: vt vult beatꝰ Hylarꝰ. ij. de trini. Que tñ expositiõũ diuersitas nõ oino inutilis ẽ: animo q̃ ea pigritia studentius excunt vt veritas inquirat. sicq; ecclesie proficiunt insurgentes hereses: vt inquit beatus Augꝰ. j. super Genes. contra manicheos. Omnes igitur sancti & catholici sacre scripture tractatores antiq; medias cõsectando, veritatem salua fide dilligendo a succesfo-

habeant

rbus gratias immortales. Nam post ꝛ per eos veneranda sanctosq; laborem exerant, p patrib⁹ nam filij docto-
res in eos comparēt moderni nō parū laude digni iu-
reverēr: qui in sacre scripture expōne ocsadantes vt verā
haberēt eterna calabrum, pmissam, iham elucidauerūt sen-
sum ihūo ifalē tanq; magis autentica inquirentes. In-
ter quos magister Nicolaus de lyra in lingua hebraica
simul ꝛ latina peritus, vniuersalios ꝛ pclarios regit: cui⁹
spm tanq; pueri innocuo de minor fratrū ordine de⁹ il-
lustrando misericorditer suscitauit. Ipe quoq; sic suscita-
tus qō sine ficticne didicit, sine invidia cōcauit. ꝛ tanq;
sapientibus ꝛ insipientib⁹ magnis ꝛ paulis debitor effe-
ctus sanctacere curauit opus egregiū ꝓpositū. ꝛ in eccle
sancte gazophilaciū paup; pcessionecū vidua pauperia
studere voluit⁹, plurimū obcubit. ꝛ hoc ipm opus suum
postillā nuncupari decreuit. hoc inquā opus postille, ex
si tante sufficientie fuerit q; ipm nō solū pauli sē magni
nec solū fideles sed ꝛ infideles in dubio circa sacre scri-
pture literale intellectū requirūt. ipe ut magister Nic-
colaus vt vere humilis imgnitū se recognoscens. ꝛ vt
pius culpā agnoscens vbi fortassis culpa nō est: in pbemio
sui opis: sic ꝛ p cū scripta determinandi sancte matris
ecclie submittens ei lectoꝛ benivole ꝛ correctoꝛ efflagitat
charitatiuū sciā q; nemo ex oi gre beatus. Vbi aūt cha
ritatiuū correctoꝛ expostulat, insidiosum corruptoꝛ in
venisse, pbat. Nam quidā audens vt dr in hyspania ad fi
dem pacificus paulus in baptismo noiatus. tandē ad ec-
clesiā burgen. pmotus, ei modestia post posita pfatā
postillā ecclie sancte necessariā. ꝛ cūctis studiosis venerā
dā hostiliter invasit immoderatōe p beatā hylariā. ꝛ. ō tri-
ni. reprehensiue descripta vbi dicit. C ōtra veritatē aue non
intellectā aut offendentē: vel stulte vel viciose voluntario
error obnitit. Immoderata est n. ois susceptarū voluntas
tū gmacis. vbi nō rōni voluntas subiacet q; bis que volu-
mus rōnē inquirimus: ꝛ placidis doctrinā coaptamus.
Jam ꝛ noia ponūt q; rei erit doctrina q; fingit. hoc imō
immodestie modos: vt ita dicā, dicius paulus burg. mani
feste tenuit. qi in mētis ofidit se postillā odisse ꝛ nō intel-
lexisse vel intelligere noluisse. sicq; cū tanq; irrōnabilem
falsam; erroneā in multis improbauit: vt opus p̄insigne
tanq; laudabile apud minus sapientes gaipensum red-
dat: ꝛ vt immoderātā pfatis modis assumpta colorare vi-
deat. mutationes quas scripsit addendo eo; quos vere sine
corruptōe noiauit. postillāq; vt patet in effectu facte cō-
tendauit. nam in pbemio sui corruptoꝛ de hac postil-
la scribens filio suo alfonso sic ait. C Inter innumera-
bilia pene opa quoꝛ veritate divina scriptura circūdata
refulget: postilla Nicolai de lyra tā sui recepta q; sui di-
gna celebritate claruit. qui veraciꝛ textū discretēo studi-
ose sensum ifalē: qui inter ceteros hispanie est copio-
sa luculentia tradidit. hanc tibi donare ꝓposui. ꝛ q̄ legā
re cōceperā amet vivos. nō nude cōdonare q; paterna ad
ditamēta paterno manuscripto cumulare vitam ē. B dr.
Vbi si operi sic cōmendato nō detrahentia addidisset: ꝛ
vbi emendandū foret cū modestia emēdasset: nō ēt lo-
cus redarguo ei. q; sub nimio additionū cūmulo corru-
ptoꝛes miscuit quātū p eū fieri: minus cauto opus
vile reddere studuit ꝛ ad modū scopionis facie blādiēs
cauda pupugit ꝛ corrupit: quatenꝰ ope sic vilificato: sen
sus sacre scripture ifalia. ꝛ pcipuꝰ alibi ita plane: plene:
ꝛ cōpendiose nō regibilis: nō minus negligenter q; pcu
lose transferet in absalom. Ego frater Matheus oōdis fra-
trū minoꝛ inter sacre theologie pfessores minimꝰ: pau
cis sacrosie ministeꝛ indignus. ad multoꝛ pfatā postillā
cumpendiendū rogatus: certamē ꝑ burgen. p magro Nico-
lao suscepi: nō vt postille q; scipsam sufficiēter defendā cō
ferā administrandū ꝛ vt oīā magrm Nicolaū ꝛ eius opus
sine modestia timolo invidie: vane glie vel vt verius: a
Burgense vliter impugnatū. ꝛ sic opus dr. vere ē po-
stille corruptoꝛ. ita vt opus illud cū deo fenēte plus
m aū sacre: correctoꝛ corruptoꝛ venit merito nūcu-
pandū. in q; corruptoꝛ dcīā oīcla magri Nico. nō ob-
stat. etsi reprehensione dignā vt additamēti relinqua in-
tactū. nec vim facta. vbi dr. aliquē passus aliter q; postil
lator exponit. Scicmus etiā xpō sanctos doctoꝛes eius-
dē passus esse varias expōnes: nulli fas esse a veritate vi
cōi mia doctoꝛ notabiliter deviare. In hoc aūt oge ꝛ cū
cunq; alio q; me facio vt impostorū fidē me totū dignā
ꝛ leginmis correctoꝛib⁹ submitto. ꝛ si in hoc ope reperia
tur qō dixerim burg. dcī pyrate nō recipiatur blasphemia
sed ad ifam q; dcī pyrat. qi cū lyra nō cōcordat. In hoc igit
correctoꝛo huic oōdi cōuer seruabo. p.n. pūcta corru-
ptoꝛis fideliter referā. deinc quid ꝛ quātū ꝑ postillam
magri Nicolai facit oīdā. hoc p̄supposito circa sensū lite
ralē qōe postil. ꝛ dur. principaliter queritur. q; sētēcia rō sen-
sus ifalie sint: q; sensus ifalie sit ille q; ēvāgelizāt q; ꝓphetāt
meēt. ꝛ grecos aut eos sine absurditate significat. ista rō
adequata sensus ifalie habet ex a.b. aug. sup gen. ad ifam
ꝛ a.b. greg. in mozal. post erā dur. eosdē ad id allegat i
dēputatōe questionis pambule.

Replica ꝑ quedā dicta Burgē. in qōne pambule.

Ad cui⁹ qōnis articulo ꝛcto dur. notat postil. i duo-
bus ꝑ q; ꝓpōderat expōni inficietiū. Scio q; dixi
mus autem reverētia ꝛ auctoꝛ scīp; doctoꝛ qđ di
tulis sit in ꝓ dicēt in loco p dur. allegato. vics Gen. 3. C ir
ca secūdū notādū q; scīp; auctoꝛ ꝛ reverētia vbi ꝛ scri lo-
cuti sum: sp dꝛ a fidelib⁹ venerari. vt prꝛ. xv. dis. decreti. p
totū. vbi ārer boiesꝛ ex opinōe locuti sēmec sci i mōō
sibi volūt honōr deferri. vt prꝛ. iuj. sup gen. ad ifam. ca.
xxj. Scitucrie. n. sēi q; ex opinione sapiēs ꝛdicit sine vi-
cio sapiēs. imo expediret in mā opiabili dubia moueri
nā sicut. b. aug. ꝛ sup gen. ꝛ manich. eccie. pfiant insurgē-
tes hereses ad exercitēdā pigriciā. ita expedit in eccia ꝛrē
ad ē opiones eadē rōne. ꝛ q̄ntūc sci doctoꝛes opinēt i
plurib⁹ sacre scripture passib⁹. nō nisi dicta scīp; ignoāt
ignorat. nec puto inconuenīō dicta infidelū assumi i ex-
pōne sacre scripture p ꝛ pfirmatōs dubio; occurrētiū.
nā b. aug. fat sic. iij. ꝛfes. in pn. ꝛ imitio aliqs locio vbi as
sumit ꝛ laudat dcā oceronis ꝛ platonis ꝛ aliog. oīa n. q̄
ꝛ fat nō st ly assumere in aditoriū. Sē. n. vez vero ꝓ
nat. ex j. ethi. ꝛ fortassis vtuo fidei posita ab infideli. ea q̄
sunt fidei pfirmat. vt dic. xj. ꝛ ci. dei. c. xxj. ꝛ. aj. de doc. xpī.
b. aug. ad ꝓpositū dr. Si q̄ fonte fidei nr accōmodā ꝛ
cerit. nō solū formidāda nō sint q; ab eo tanq; immūd⁹ pos-
sellonib⁹ rium nrm vēdicāda. ꝛ posito exēplo de iudeis
spoliātib⁹ egyptios subdit. sic fecerat cypan⁹ doctoꝛ sua-
vissim⁹ ꝛ martyr brissim⁹. lactāt⁹ victorian⁹ optan⁹ ꝛ bella
ri⁹. Fruſtra q̄ bur. postil. i eo redarguit: cū ꝛ ipemet arist.
dcā aliēcis adducit i. vj. arti. et⁹ qōnis p⁹ verā. finis apō
bur. facta ꝓmēdatōs postil. ipe bur. vergat in rub⁹. p dic
ns postil. irrōnabilit postpōi dcā scīp; ꝛ spālit. i. tho. cui⁹
dcā dicit ignis charitatis examinata ꝛ mūlto rōio doctrinie
multiplicit purgata. ad ꝑ dico q; bur. i postil. egrefferi ñ
debuit. qđ ipemet sepe facere ꝓsuevit. i pleriq; n. locis vt
patebit i. pcessu. ꝛ. b. aug. hiero. greg. ysi. ꝛ. i. tho. quē cete
ris grādi cōpēdie postpōi sine rōne q; i postil. ñ regit: q̄
nulli⁹ sci dcm reprobat nisi ex maiori rōne ꝛ auctoꝛ declī-
nādū oīdat. ꝛ spālit hunc bur. vt crimē lese maiestatis im
pugne dcā. i. tho. q̄ pferre vt dctis aug. greg. hiero. ꝛ alioꝛ.
q; illa nō sicut illa sint ignis charitatis examinata. ꝛ q; illa
sic ista nō egeāt retractatōe. Hec. n. aug. i epodio sue re
tractatōis dr. q; i multoq; patet ñ veru. q̄ ñ hs ꝓpter
tes sapiē. i. recte docēdo. beat salē scīoꝛ. i. modestie i re
vocādo errata. C ōcludit. q; ista scimari sunt nō imitēt me
errāte ñ in melius ꝓficiēte. Modestiā fuisse burg. i. tho.
bti aug. nō pferre q; oīa dicta scī tho. sine ꝓua vera. q̄s
multa dicta beati aug. sint hodie opinabilia. q; ꝛ libroꝛ
suoꝛ sup gen. ad ifam reputat magꝛ ex inūmerosis q; diffi
nitoꝛ ꝛ quedā dcā eius erā non extractata a moderna
schola cōiter nō recipiunt. vt de rōne intelligēdi. opa scꝛ
toꝛ ꝛc. Nō igit egrefferat bur. si dicta b. tho. nō vigēter
receptant. Secundo aūt Burgē. notat postil. quasi non

Ac ▾

fuerit pfectus in ydiomate hebraico. eo q̄ a puericia nō
didicit. ℟ illa rō nō valet. q̄ stat semē adducē ydeoma qō-
cūq; pfecte. Hec dur. debuit ex eo notare postillatorē. ℟
ei grās agere. q̄ ad exaltatiōz carbo. fidei t sacre scripture
dilectōe tātū impendit studiū vt intellectū linguae hebraice
etiā admirando assequi mereret. Qō si reprehensibile ē. ve
ruz. b. dicto. silr culpandus. qō absit. Tercio dur. culpat
postillatorē. q̄ secut⁹ ē ra. sa. ponus ℟ aliqō hebraeos eo
ponentes. ℟ hoc deo q̄ postillatores nō sequit nec illū nec ali-
os. nisi ꝗtū rō t fides admittit. imo hi quos dur. g. pferre
ra. sa. nō reputunt fidei plus fuisse t rōni. nec scripturam
clarius exposuisse ℟ ra. sa. vt patebit in loco suo.

Incipit liber Geneseos Capitulum. j.

IN principio creauit. Dimissis diuisiōb⁹ curiosis: accipio illā que magis cōuenit dici. Tota. n. sacra scriptura diuidi tur in duas grās. vtz in vetus t nouū testamentuz. ita q̄ ꝗ tota sacra scriptura sit de deo tāq̄ de ꝙcto. tñ prima po ꝑncipaliter est de deo tanq̄ creatore t gubernatore. Secunda ꝓ de deo tanq̄ redemptore t glorificatore. Prima po vtz veteris testamenti diuidit in quatuor grās. vtz in libros legales: historiales: sapientiales t ꝓphetales. t q̄ vetus testm̄ t nouū se habēt sicut rota in medio rote. vt dr Ezech. j. ca. Ideo nouū testamentū cōsimiliter diuidit. q̄ legit in nono tēpō correspondet euāgeliū. libris sapiētialibus. corrīdent epistole pauli. t alios apl̄os libris historialibus. correspōdent actus apl̄oz: libris ꝓphetarū. corridet Apocalypsis. Circa primā ptem veteris testamenti que continet libros legales. vtz. v. libros moysi. Cōsiderandū q̄ lex nō datur vni plone sed cōitati ppli adunati. iō ꝓmo describit adunatio fidelis ppli sub cultu vnius dei. qō fit in libro ges. Secundo describit legislatio ppło adunato: t hoc fit in Exo. t duobus libris sequentibus. Tercio ponit ꝑdicte legis repetitio. t explicatio. t hoc fit in Deutro. Prima in duas. q̄ primo moyses ostdit nature hūane ꝓpagatōem. iiij. ca. vt sic pceda. electio ne fidelis ppli t distinctiōem eius ab infideli ppło ꝑ successiones generationū. vt patebit infra. Circa primum cōsiderandū q̄ tota corpalis creatura facta est ꝓpter hominē. nam elemēta sunt ꝓpter mixta: t mixta inanimata ꝓpter mixta animata. t imperfecta ꝓpter pfecta. vt plante ꝓpter animalia. animalia ꝓ homine. ꝓpter hoiem ꝗtū ad esse nutritōz t inuamentū. Corpa etiā celestia facta sunt quodāmō ꝑpter hoiem: sm qō dr Deutro. iiij. ca. Ne forte oculis elevatis ad celū videas solē t lunā: t oia astra celi. t errore deceptus adores ea. t colas que creauit dñs deus tuus: in ministerū cunctis gentibus. Et ideo primo describit corpalis creature ꝓductiōem generaliter. Secūdo hois formatiōem spāliter ibi: Et ait: Faciamus hoiem ꝛc. Circa primā tria facit scriptura. q̄ primo exponit opus creatōis. secūdo opus distinctōis seu formatōis ibi: Dixitq; deus fiat lux. Tercio opus ornatus seu dispositōis ibi: Dixit aūt deus fiant luminaria. Opus creatōis describit ante oēm diem. Opus distinctōis ꝓmis tribus diebus. Opus aūt ornatus aliis tribus diebus sequentibus. t se primo die requiescit deus a nouis creaturis condendis. Sm ꝙ sciam dico. in epla ad paulinū ꝑfectum de omnibus sacre scripture libris principiū Gen. est tanto obscurationibus inuolutū. vt ante. xxx. annos apud hebreos nō legat. t hmōi obscuritates satis apparēt ex variis t multiplicibus exponibus tam doctoꝝ hebreoꝝ ℟ catholicorū circa ipm. Et q̄ confusio est tam intelligentie ℟ mētie inimice. intendo vitare talem multitudinē exponum illarū: maxime que a sensu ifali remote videntur. cui sensui intendo insistere sm grām a deo mihi datā. Igit circa principiū geñ. sunt tres expones solēnes ad quas alie videnť reduci. Prima est ipius augu. qui illos sex dies exponit. nō ꝑt important successionē rpio. sed ꝑt dicūt cognitem angelicā relatā ad sex genera rez ꝑdictaꝝ. Ista aūt cognitio angelica vocatur. vna ē rerū in genere ꝓpter hoc dr vesperina. q̄ ola creatura ad deū cōgnita q̄ est lux ꝑ cōparationē tenebra est. Alia ē cognitio in verbo. t hec dicit matutina. t sic exponit Factū est vespe t mane dies vnus inquantū angeli cognouerūt lucē ꝑductā a tenebris ꝑ nullam in genere ꝙcti. t hec dicit vespe. Et rerū in verbo t hec dr mane. t eodē mō de aliis diebus sequentib⁹. Sz ista expō videť nimis longinqua a ifali sensu. maxime q̄ sm alios sanctos t doctores moyses rudi ppło loquebatur. qui nō poterat capere spūalia. sed tm corpalia t grossa t iō de ꝑductōe angelorū nō fecit expressam mentiōem. t iterū q̄ ppłs ille ꝓnus erat ad idolatriā. si fecisset mentiōem de creatura spūali bus t inuisibilib⁹ coluisset eas tanq̄ deos. t iō ista expō q̄ longinq̄ videť a ifa dimittat. Alie aūt due expones videnť ꝙpinque ese t iō inēdo eas ꝓcq. t ꝓcedūt sm varias opiniones de natura materie ꝓsicas a ꝓphis. Et iō primo videndū est iō hoc. nec mirū si circa hoc diutius immoremur. q̄ ex hoc dependet intellectus operationis sex dierum. que hic describunt multū obscure. Igit circa naturā materie corpalium tres sunt opiniones solennes. Dicit ergo cōmentator libro de substantia orbis. q̄ in corpibus celestibus nō ē materia ꝙprie dicta q̄ est ps substantie cōposite. cuius rō est. q̄ materia ꝓprie dicta que est in genere substātie est potentia ꝺdicionis ad esse t ad nō esse simpliciter. talis aūt potentia nō est in corpibus celestibus que sunt incorruptibilia. vt ab oibus supponit tanq̄ verū. ergo ꝛc. t iō si aliqā in corporibus celestib⁹ ꝓbis dicat ee materia. hoc ē large accipiendo inquantū subiectū accipit ꝓ materia. q̄ ē ibi subiectū motus localis t potentia ad vbi. Aliq aūt dicūt q̄ in corpibus celestibus ē materia que est ps substātie cōposite. alioquin corpa celestia essent forme actu intelligibiles. q̄ essent materia separata. Item q̄ est ibi quantitas. q̄ sequit materiā. sicut qualitas formā. sed est alterius rationis q̄ materia corpoꝝ elementoꝝ t mixtoꝝ. quia in ipsa est tm potentia ad formā quam habet t ad nullam aliaz. sicut materia solis est solū in potētia respectu forme quā habet t nō alterius. t sic de aliis corpibus celestibus. ꝓter qō corpa celestia sunt incorruptibilia. Materia ꝺo elementoꝝ t corpoꝝ mixtoꝝ est in potētia ad plures formas que nō ꝑt simul esse in materia. t ideo q̄n ē sb̄ vna forma est in potentia ad aliam qua caret. t sic bꝫ paruationem ante eam. ꝓter qō ꝑdicta corpora sunt corruptibilia. quia paruato semp inchoat ad maleficiū. vt dicit j. ꝓhtie. Aliq ꝺo dicunt q̄ in corpibus celestib⁹ est materia. t qō est eiusdem rōnis cum materia generabilium t corruptibiliū. cuius rō est. quia materia substantiat per suum posse sm cōmentatorē t ꝓbm. t tōo circumscripta omni forma. materia que est in genere substantie. t ē ps cōpositi. non potest intelligi nisi pura potentia. Cum igit actus sit qui distinguit ꝛ per merā potētiā nulla possit ee distincta. videt q̄ circūscripta per intellectū omni forma corruptibiliū t incorruptibiliū nō remaneat aliquid vnde hec materia posset distingui ab illa. sed remanerent simpliciter rationis in corpibus celestibus t corruptibilibus. Item sm Aug. libro cōfessi. Materia est ꝓpe nihil. sta q̄ nihil pōt excogitari intermedii. Si autem in corpibus celestibus est materia alterius rationis ℟ in elementis oportet q̄ ista ratio sit nobilior. quia ignobilior non potest esse. ergo magis recedit a nihilo. t per cōse quens perdit rationem materie. t accipit rōnem forme. verūtamen licet in ipis sit materia eiusdem rōnis. tamē corpora celestia sunt incorruptibilia. inferiora autem corruptibilia. Cuius ratio est quia sm ꝓbm libro de sensu t sensato. Ignitos terra non aguntur t pauuntur adinuicem inquantū hmōi. ℟ solū inquantū ꝛrietatē habēnt. iō corpora elementaria t mixta quorum forme substantiales

bebet annexas suas qualitates actiuas & passiuas agit & patiat admixtionē passionē ppter dictas. que & ab abiectione cōtrarij. ꝛō trāsmutant. generant & corrumpant. forme aūt substantiales eoꝝ ꝛō celestiū nō hāt annexas ales qualitates actiuas & passiuas. & p ꝛō nō & in eis passio ꝙ ma gis facta ista abijcit ab ipsa subā. & p ꝛō permanēt incorruptibilia. licet. n. habeāt mām eiusdē ꝛōnis cū corporibus corruptibilib⁹ accipiēdo mām hēle. aut ab po cōpositi in generē subē: que destruunt & patiunt & pos sunt. ꝙ phēs. Et sm istos materia corpoꝝ celestiū nō ē prioꝛis actuncta. qm̄ nō hz priuatōes adiunctas ppter loquēdo nisi. aut ē informata forma substantiali hāt annexas qualitates hūic cōtrarietatē ad qualitates annexas alteri forme substantiali in cōpositibꝰ in eadē mā. sic forma substantialis ignis hz annexas caliditatē & siccitatem Forma substantialis aque hz annexas frigiditatē & humiditatē. que sunt generatiōis & corruptiōis cā. vt sagius ex positum ē. Hanc aūt istarū trū opinionū sit veritas nō est pōtis specialiter inquirere. nec ꝙ ꝛō multiplicādē rōnes adhoc inducere. cū sicut pdictū est materiā insistere expositioni sacre. ꝙter q̄ intendo ista sm ꝙ est in principio gen. sm pdictas opiniones varie exponere & rōnes ad vtranq; ptē inductas solue ere. ꝙbus solutis alē ꝙ possent induci facili posset solui sicut credo. Et sic lector eligat et pōnē quā tenere voluerit. vel vtranq; si voluerit. prosequar

Prima expositio est q̄ oēs gres mūdi principales. vicz corpa celestia ola. & quatuor elemēta. p opus creatōis a principio fuerūt pducta in formis suis substantialib⁹ distinctis. a totā opus distinctōis seu formatiōis in ambus diebus sequētib⁹. & etiā opus ornat⁹ corpoꝝ celestiū q̄ scīm ē in quarta die. ita eligēt ipsū ad qualitates & ppietates accidentales sup additas. vt patebit magis in sequenti. p sequēdo istā expōnē. & pcedit ista expositio sm duas pri mas opiniones de natura materie suprapositas. Illi em ꝙ dicunt q̄ in corpib⁹ celestib⁹ nō ē materia nō pōt dicere q̄ materia eōm corpaliū sit pducta sub vna forma cōi. et postea sm conversas sui generis p formas substantiales specificas distincta. cū sm eos in corpibus celestib⁹ nō sit mā & ꝛō pōt hūc dicere q̄ ola corpa celestia a principio sunt pducta in formis substantialib⁹ distinctis. & pōt dicunt de elementis ꝙ sunt gres integrales mūdi principales q̄ i suis formis substantialib⁹ sūt sūt pducta. sed nō ita necessario sequit de elementis ad dictū eoꝝ de natura materie. sicut sequit de corpibus celestib⁹ in ꝙbus nō ponūt materiam Eodē mō dicendū ē illis ꝙ tenent opi. secūdā de materia supra posita. q̄ si materia cuiuslibet corpis celestis ē solū in potentia ad formā substantialē quā hz nō pōt dici q̄ materia corpoꝝ celestiū & elementoꝝ sit pducta sub vna forma cōi. & postea p formas substantiales solue & in ne & aliox corpoꝝ celestiū. q̄ ad vtrumq; istoꝝ sequit op positū dicat sit. vicz q̄ materia corpis celestis nō solū sit in potentia ad vnā formā sed ad plures. Seda aūt expō Kalto quā tenent Serabius & beda talis alij doctores ē. q̄ materia oīm corporaliū & elementariū popus creatōis pducta est sub vna forma cōi in genere substantie. vpote corporeitatis. & dicb⁹ sequētib⁹ sit distincta sm diuersas sui generis p formas specificas ut celestes & elementares. Cō sideranda ꝙ q̄ sm hanc aliter pcedit ista. exponeret sm vtrumq; opinionē pdictā successiue ratio frequēs materiē & eius sinis de vna expōne ad aliā ꝙfunderet inutilitatē. p ter q̄ intendo exponē tota ista a principio capituli vsq; ad opus quarte diei inclusiue. Pdā sm primā expo

Incipit liber Genesis ꝙ dr̄ hebraice bresith. Capitn. j.

a b c d e

In principio creauit deus celū & terram. Terra aūt erat ina

f uis & vacua: & tenebre erāt
b super faciem abyssi: & spiri
i tus domini ferebatur su
k per aquas. Dixitq; deus:
l fiat lux: & facta est lux: Et
vidit deus lucem ꝙ esset

sitōem. & scdo ipsū ad secūdā. Ista aūt que sequit op̄ Gre dicti sm veritatē vniformiter pōt exponi. Primo igit exponē opus creatōis cū dr̄. a In principio. & dicat hic facta ab oēm dr̄. ꝙ illud ab sm istā expositiō nō accipit aureatio. ꝙ natura trā. sicut sonus precedit vocē. dicit igit In principio .j. tēpis vel pducrōis rerum.

b Creauit deus. .j. ō nihilo. pduxit q̄ est ppriū ipi⁹ dei. c Celum. .i. corpa celestia ola in sua forma substantiali distincta. licz adhuc in aliquib⁹ ppietatibus accidentalib⁹ occidentalib⁹ distincta. licz adhuc in aliquib⁹ ppietatibus occidentalib⁹ insimilia. vt patebit infra. d Et ter. in sua forma. substantiali distincta. & aliquibus ppietatib⁹ formā substantialē necessario cōcomitantib⁹. quia tū adhuc ignis ad aliqua erat informis ꝛō sequit. e Inanis. i. imaginabilis. qz erat vndiq; aquis coopta. f Vacua. quia nō erat adhuc plantis & herbis o mata. sequit. g Et tenebre. i. abyssus. i. sup faciē elementoꝝ. Abyssus. n. dr̄ ab a q̄ est sine. & bysso q̄ ē genꝰ lini candidissimi. vñ abyssus dr̄ q̄ sine candore vel splēdore. qz color candidus hz plurimū de luce. & ꝛō cōgeries elementoꝝ pdicta vocat abyssus. qz lux nō erat adhuc pducta. Dicit ena abyssus alio mō illud q̄ importat quandā cōfusionē & cōmixtiōnem. totū aūt q̄ est infra circulū lune erat cōfusum. qz ls elementa essent pducta in suis formis substantialib⁹. nō tn ad hoc habebant oēs ppietates accidentales debitas vsq; ad terrā dr̄ in qua sunt distincta elementa. & ꝛō vsq; ad ipsa nō habuit debitā densitatē ꝙ quasi vaporiter elementa ꝙ totū spaciū aerio & ignis cooperiebat. n. terrā. & sic q̄dā cōfusio & cōmixtio erat in elementis. & ꝛō hoc vocabatur abyssus. h Et spūs dr̄. aquas. i. sup illā cōgeriē & cōmixtiōem elemēto⁹ pdictā. & vocat hoc aquas. qz sic dicta est ista aqua cooperiebat terrā. & aliqo modō elementa cōmixta erat mō pdicto. & accipit hic spūs dei. i. volūtatem q̄ ferebat sup illā cōgeriē elementoꝝ. siue volutatem ac tiuam sup materiā quā formare & ornare intendit.

i Dixitq; deus. Hic incipit opus distinctiōis. & primo ponit distinctio diei & noctis. Scdo distinctio corpoꝝ celestiū ibi: Dixit quoq; deus. Tercio distinctio elementoꝝ ibi: Dixerit deus tē. Circa primū cōsiderādū q̄ dies & nox distinguūt ꝙ lucē q̄ ē q̄dā positiuū: & p tenebras que important priuatōem lucis. & ꝛō opus distinctiōis incipit a luce. & hoc cōmiciter. Primo q̄ est q̄ritū cōis an qua corpa celestia cōiuncta cū inferiorib⁹. vpote cū igne. & cū aliqbus corpib⁹ mixtis que lucida sunt. & q̄ sm istā expōnē distinctio rerū accipit sm qualitates & ppietates accidentales. ꝛō pmiscet in choat a luce. que est qualitas cōis sicut in generatione naturali inchoatio sit a cōtrariis formis. q̄ sint pbm cruditio puis nunt vita plātē. postea alalia. postea hoia vel leonina. & hmōi. & .j. phēs. dicit pbm q̄ a cōioribꝰ & incipiēdū via doctrine. sicut patet in principio vocat oēs vocē pōea & oēs femīas mēea. postea distinguunt. Scdo q̄ distinctio nō apparet nisi q̄ manifestatōs ola aūt q̄ luce manifestāt. & ꝛō distinctio incepit a luce. Tercio q̄ dies nō pōt esse sine luce. ꝛō lucez oportuit fieri prima die. dr̄ igit. i Dixitq; dr̄. istud nō dr̄ ꝙ ñ ponitur aliquā vocē sensibilē. ꝙ intelligē dei practicū q̄ ꝛō includit ipm velle. q̄ sm formā sue dispōnis & voluntatē sequit effectꝰ. k Fiat lux. ista dr̄ ē lux sol. & q̄ lumen accidētal a q̄ luce alia celi luminaria illustrāt. ppter q̄d. de ista dicitur q̄ sol est pater virox deoꝝq; q̄ celi lūmaria ꝙ ab antiquis vocabantur suū recipiunt lumen a sole.

l Et vidit deus lucem quod ēt bona. qz vel est ad multa. vt patebit infra in opere quarte diei. Adūert tn dā tamen q̄ ista lux solaris que facta dicitur prima die adhuc fuit informis stātu ad aliqua vsq; ad quartū die. sm q̄

dicit dicoti. iiij. cz. de diuisiõe nolduo. qualiter ante fuerit formata q̃ terra die patebit infra. m Et dixit. ia. a tenebrio. ista positio ẽ p motũ solis. q̃ q̃n mouet sup nos mittit terrã ñ ẽt in medio. n Appellauitq; lucẽ diẽ. quia dies est tacio sol sup terrã. o Et tenebre. nocẽ. q̃ sicut p pñã solis efficit dies. ita p ipã occultatiõ efficit noc. ¶ Notandum ẽt q̃ cũ dr appellauitq; lucẽ diẽ. loquit de die artificiali. cũ aũt subdit. p Factũq; ẽ vesp. t mane dies vnus. loquit de naturali. q̃ est. xxiiij. horaz. Et cõplectit dies t noctem. t ideo dicit. p Factũq; est vespe t mane dies vn⁹. In vespe em cõplet dies artificialis. q̃ est pima pa dici naturalis. t in mane dici seqnẽtis pplet nox. q̃ ẽ secda pa dici naturalis. t ideo ppoñit vespe ipi mane. vt oñdat cõpletiõem dici naturalis exprimendo terminos dici artificialis t noctis q̃ sunt pres integrates diẽ naturalẽ. q Dixit quoq; deus. Hic describit opus secũde diei in qua fca est distinctio corpoz celestiũ ab elemẽtis. Ad cui⁹ intelligentiã cõsiderandũ q̃ pter celũ empireũ de q̃ dubitauerit doctores vtrũ sit aliquis locus corpalis an nõ. ꝓter quẽ de ipo hic nõ fit mentio fm ista exponẽ quã nãc ꝓsequor ẽ celũ cristallinũ. quẽ etiã dr aqueũ pp ilidemitatẽ quã hz cũ aquis in diafanitate. t sub ipo celo cristallino ẽ firmamẽtũ. sub quo noie intelligit octaua spera. q̃ magis ꝓprie dr firmamẽtũ. spere sepẽ planetarũ q̃ cõmenti sub octaua spera. vicz saturni. iouis. martis. solis. veneris. mercurij. lune. ita q̃ spera saturni ẽ suprior. extra immediate sub octaua spera. Spera aũt lune ẽt infer. cui immediate cõiũgit. elementa. Et quib⁹ pz q̃ firmamẽtũ. post includit speras septẽ planetarũ. mediũ ẽ inter celũ cristallinũ t elemẽta. que noie aquarũ designant vt pdictũ ẽ. t hoc ẽ qđ dicit. r Fiat ẽt. aquas ab aqa. i. celũ cristallinũ ab elemẽtis. s Et fecit deus firmamẽtũ. istud fieri nõ intelligit ẽ in q̃ ad formã substãtialẽ. q̃ sic factũ ẽ p op⁹ creatõis fm ista expoliões vt pdictũ ẽ. ñ intelligit fm aliquã qualitatem ipius firmamẽti. que aũt sit illa qualitas in textu nõ exprimit. sed dicit ra. sa. hebraeus q̃ ẽ soliditas de q̃ dr Iob xxxvij. Tu forsitan cũ eo fabricatus es celos. q̃ solidissimi q̃t ere ẽ. Iudaei tamẽ ꝓpter hoc ipm celũ tanquã vocatus est firmamẽtũ. a firmitate dictũ. Alij aũt dicũt q̃ ista q̃litas ẽ quedã virtus ad influendũ sup elementa ad ipoñ cõservatiõem t gubernatiõs. ꝓpter qđ dr. j. metha autoz q̃ mõdus q̃ ẽ circa terrã. i. elemẽta ꝓiguus est suprioꝝ⁹ lamb⁹ vt ois ipius deus gubernet inde. Ex aũt in scriptura sacra reo aliqua fieri dicat fm acq̃sitõem alicuius dispõis accidẽtalis. ꝑdat idẽ ra. sa. p illũ qđ dr Deutro. xxj. de muliere genili capiua apud hebreũ uxũ de qua dr ibidẽ q̃ si voluerit hre eã vxorẽ radet cesariẽ suã t circũdet vngues suos fm tranlatiõs nram. q̃ textus hebraicus hz. t faciet vngues suos. Et quo pz manifeste q̃ fieri virgula ibi accipit. p dispõne accidẽtali ipius. Possumus etiã ad hoc ponere exemplũ fm tranlatiõem nram. Dan. iij. vbi dicit nabuchodonosor ex rex babylonis. nõne hec ẽ babylon ciuitas magna quã edificaui. t rñ cui⁹ ẽ q̃ nõ fecit p illã ciuitatẽ. qz multi reges fuerũt añ eũ i babylone. imo etiã illa ciuitas videt fundata t edificata iã multo post diluuiũ. vt dr Gen. xj. Sed qz nabuchodonosoꝝ eã ampliauit t fortificauit. ideo dr eã edificasse seu fecisse. t eodẽ mõ dr hic. Et fecit deꝰ firmamẽtũ. qz secunda die dicit sibi ẽssentiale accidẽtale vt pdictũ est. t Diuisitq; aqas ẽt. Hic aque dicũt ecthnocc. vt pz ex pdict⁹. qz illa q̃ sunt sup firmamẽtũ sunt de natura celesti. ille aũt q̃ sub firmamẽto de natura elemẽtari.

m bona: t diuisit lucẽ a tenen bris: appellauitq; lucẽ diẽ o t tenebras nocte: factũq; ẽ vespe t mane dies vnus

q Dixit quoq; deus: fiat firmamẽtũ in medio aquarũ r t diuidat aquas ab aquis

o Et fecit deus firmamentũ r diuisitq; aquas q̃ erãt sub firmamẽto ab his q̃ erant sup firmamẽtũ. Et factũ ẽ ita. Vocauitq; deus firma

v mẽtũ celũ: t factũ ẽ vespe et

z mane dies secũdus. Dixit

r Ro deus: congregẽt aque q̃ sub celo sunt in locũ vnũ. t appareat arida: t factũ ẽ ita: t vocauit deus aridaz

3 terrã: congregatõesq; aquaz

3 appellauit maria: t vidit

a deꝰ q̃ ẽt bonũ: t ait. Germinet terra herbã virẽtẽ t

b faciẽtẽ semẽ: t lignũ pomi ferũ faciẽs fructũ iuxta genus suũ: cui⁹ semẽ i semetipso sit sup terrã. Et factũ

c est ita: t ptulit terra herbã virentẽ t afferentẽ semen:

v Et fm̃ ẽ vespe t mane dies secũd⁹ exponãt sicut pus: t eodẽ mõ in sequẽtibus dieb⁹. Hic q̃rit ãgr in secũda die nõ dr. Et videt deus q̃ ẽt bonũ sicut in alijs dieb⁹. ad qđ respõdent alij q̃ ẽ q̃ numer⁹ binarius ẽ infamis eo q̃ primus recedit ab vnitate. ñ ista rõsio vt truphanica'. maxie q̃ in sacro euãgelio numerus binarius laudabilis t mysticus ostenditur. vñ sup illud Luce. x. Misit illos binos t binos añ faciẽ suã. Dicit Gre. q̃ p binariũ designauit charitatẽ q̃ ẽ excellentissima virtus t forma virtutũ. Alij aũt dicũt q̃ hoc ẽ: q̃ angeli peccãtes ceciderũt sed ea die. ñ hoc ẽ de scripturio auctoritatẽ nõ hz. ideo eadẽ facilitate ꝓnũt q̃ pdat marie: q̃a doctores dicũt cõiter q̃ int̃ creatoꝝ angelos t eos lapsos fuit modica mora. t plo. fm aũt istã rõsionẽ inexistit ad minus spaciũ vn⁹ diei nãlis. q̃ fm eos ãgeli fuerũt creati ¶ Principio. Ideo aliter ridet ra. sa. t magis fm intẽtiões vr vt dicẽs. t verũ ẽ q̃ hoc verbũ t videt de⁹ q̃ ẽt bonũ ẽt. In aliqo dieb⁹ dr ad approbatõs opis illaru dieru. approbatio aũt ꝓprie respicit opus cõpletũ. In secũda aũt die hz principaliter fiat distinctio corpoz celestiũ. ñ cũ hoc etiã sit mẽtio de distinctõe aquaz elemẽtariũ. q̃ ista distinctio nõ fuit cõpleta vsq; ad tertiã diẽ q̃n cõgregate sunt aque in locũ vnũ vt videbit infra. ideo subiecit, verbũ ꝓdicta die secũda. t tercia die illud bis dixit vt pz in lra sed ꝓpe secũde diei. t sed ꝓpe tercie diei. z Dixit deꝰ de⁹ hz ꝓprie describit opus tercie diei q̃ distincta sunt elemẽta. q̃ distinctio fca ẽ p hoc q̃ aqua pus. pducta in forma substãtiali vt pdictũ ẽ. accepit nãc a deo debitũ dẽsitatẽ. t sic occupauit immoꝺe locũ aeris spaciũ diminuendo. t ꝓ hoc q̃ ptule diuina facte sũt cõcauitates in terra vbi receptа ẽ pa aquarũ. t sic apparuit pa terre discoopta aqa ad hitatoꝝ hoim t alaliũ. t sic fuerũt elemẽta distincta in locis sibi debitis. t hoc ẽ qđ dr. y Cõgregent aque ẽt. t ptis lra ex pdictis sequit. 3 Cõgregatiões ẽt maria. logit scriptura more hebraici ꝑmittit q̃ vocat mare ñ solũ occeanum. ñ q̃libet congregatio magna aquaz. Fm q̃ in euãgelio frequenter notat mare tyberiadis. t mare galilee. t ñ nõ ẽ nisi qđã lac⁹. vñ t in euãgelio vocat stagnũ genesareth. 3 Et vi. de⁹ q̃ ẽt bonũ. hoc dr ꝓpe secũde diei. cõpleta distinctiõe aquarũ. ñ q̃ terra simpliciter dicta ẽ intellecta. t ẽ visibilis. eo q̃ ẽt cooperta aquis. que inuisibilitatẽ remouẽs ẽ p cõgregatoꝝ aquarũ. q̃ tũc apparuit arida. Sic dicta ẽ vacua. eo q̃ nõ erat ornata plãtis t herbis. ideo remedio hanc vacuitatẽ ꝓnt subdit. a Et aũt ẽt. virtutes germinandi accepit. q Et lignum pomiferum. q̃ hoc lignũ intelligitur omne lignũ facies fructũ. c Cui⁹ semen in semetipso sit. sicut grana sunt in pomis q̃ sunt semina. t eodẽ mõ in aliis fructibus. o Et ptu. terra. Hoc intelligit passiue. q̃ virtute diuina actiue ptulit. videt sonitare alicui q̃ ista pdicta planta t herbarũ germinat ad terrã diem in qua ornata est terra. vt dicetur infra. Ad quod dicendum q̃ ornatus hic accipitur ex similitudine ornatus in hominibus. in quibus non ponunt ad ornatũ ꝓprie ea que inseparabiliter adherent corpibus

bumanio.sed ea que pñt apponi ⁊ auferri.ſſē veſtco ſen
ſera monilia ⁊c.bmõi aũt plante ⁊ herbe imobiliter ad
herent terre.⁊ iõ primoz ad opus tercie diei qñ apparuit
arida. Jtẽ notandũ q ex eo qõ dr: Germinet terra her
bã virentẽ.dicunt aliqui bebiet vicz ſra.iosue ⁊ ſui ſequa
ces. q mundus factus ẽ in meſe martio qñ terra incipit
germiare herbas ⁊c.
Bñ ⁊ Exo.xij.mar
tius vocat primus
menſis. Et boc aũt
qõ ſubdit: Et pulu
lauit terra herbã virentẽ
⁊ facientẽ ſemẽ. Et
aũt aliq vicz ra.dice
ret ⁊ ſui ſequaces q
factus ẽ in meſe ſe
ptẽbr qñ fructꝰ ſũt
in arboribꝰ maturi ⁊ bñtes ſemina in ſoſtio.⁊ hec opinio
cõiuſ tenet ab hebreis rationabiliozꝝ ſcripta ẽ denuo.xxxij. Dei placita ſunt opa.vñ fm eoꝝ hõ primo factꝰ
eſt in ſtatu perfecto poteſtatiue generare.tunc.n. vniuſqq perfe
ctum eſt quando põt generare.ſibi ſimile. ⁊ eodẽ modo
videtur dicendũs de terra ſecundibus.quod eſt quando
habent in ſeipſis ſemina. c Et vidit deus q eſſet bo
nũ.ſtud replicat.p approbatõe opis bñ tercie diei.

f Dixit aũt deus ⁊c. Hic põt deſcribi opus octauum. ⁊
põ deſcribit omat⁹ corpoꝝ celeſtiũ.ſecõ ornatus elemẽto
rũ medioꝝ.ſ.ſphra hẽ tercio ornatus elemẽtoꝝ inferioꝝ.
.ſ. terre ſcrta hẽ.⁊ ſic ptz q ornat⁹ cõtinẽtur diſtinctõi. Circa primũ deſcribit p̃ phãcio luminariũ in generali.ſecũ
do magis in ſpali ibi: Fecitq deus duo luminaria. Circa primũ ꝓſideranduꝫ q ad ornatũ boiꝰ geniẽt illa q̃ ſũt ſe
parabilia vt dicũ ẽ.⁊ ad ſilimduñ bñ in firmamento celi di
cunt genere ad ornatũ illa q̃ bñt.ꝓpriũ motũ fm rẽ vt ſal
tẽ fm apparentiã ſenſus. Septez ẽ planete bñt.ꝓpriosꝫ
motus diſtinctos a motu firmamenti. Stelle aũt fixe ly
nõ habẽt motũ ꝓpriũ q̃ mouẽtur cũ motu firmamenti.
verũtñ ſtñ ad apparentiã aſcenſus ⁊ depbendũ manifeſte moueri.nõ ſic aũt motus corpis firmamẽti. q̃ ſolum
rõne arguit ex motu ſtellarũ.⁊ q̃ moyſes rudi pplo loq̃
bat.vt ſupra dcm ẽ.q capecbãt tñ ſenſibilia. iõ nõ ſolum
planetas q̃ etiã ſtellas fixas deſcribunt genere ad ornatũ firmamẽti.⁊ boc q̃ dr. f Fiãt luminaria.iſtud fieri fm
iſtã expõnẽ nõ intelligit ſtñ ad ſalutem luminariũ.nec ſtñ
ad lucẽ q̃ facta ẽ primo die.q tunc facta fuit lux ſolis
vt pdictũ eſt.⁊ p ꝓs alioꝰ luminariũ.q̃ illuminant a ſole ſed intelligit ſtñ ad quandã informationẽ hmõi luminis.
q̃ ſit informe aliquo mõ vſq ad quartũ dẽ in q̃ fuit formatũ.q̃ tñc accepit a deo virtutẽ influẽdi ad varios effectus in inferioꝝ.ſenſibiliter.n. gẽtes q radij diuerſoꝝ
luminariũ celi bñt varios effectus ⁊ diſtinctos circa inferiora ſequũt. g Jn ſit.celi. Aliter dicunt in firmamẽto
eſſe ſtelle fixe.q̃ ſunt dei imobiliter.⁊ planete.q̃ bñt
motũ ⁊ ꝓpriũ orbem.⁊ iõ nõ ſunt in firmamẽto
qz loquẽdo de firmamẽto ꝓut cõtinet ſub ſe
rũ.vt ſupra dictũ eſt. Cõſideradũ aũt q̃ ly
⁊ facta principaliter ꝓ gloriã dei.tñ fi
tẽ boim.verũtñ quia pplꝰ iudaicꝰ
moyſes vt reuocaret ipm a cul
n cẽm.eñ ⁊ Deutro.iiij.dẽ.
ſpiciens ſolẽ ⁊ lunã.⁊ oia
a ⁊ colãs q̃ creauit deꝰ
tes gentiꝫ.boc aũtẽ

b Et de diem.
luminaria celi deſer
tẽ ptz apti ad ope
nõ põt cõtinue la
tarẽm ſuſtinere
ſtidãt tuẽ ⁊c noctes.

Sicõ deſeruiũt inquãtũ ex celi luminaribꝰ accipit ſigni
ficatio pluuioſi ipſis vel ſereni.⁊ hmõi.q̃ ſunt apta inter
ſis operibꝰ hũanis ⁊ negocijs.⁊ ꝓpũ ad hoc dr.Et ſint in
ſigna. Tercio deſeruiũt inquãtũ diſtinguũt diuerſas ꝓ
tes ipſis.ſ. verio.eſtatis.autũni.⁊ hyemis. in q̃bus varia
ordinantur ⁊ diſponũ
tur vſui hũano ne
ceſſaria. ⁊ ꝓpũ ad ꝺ
dr. Et ſint ⁊ dies ⁊ annos.q̃ ꝓ replica
tõem quatuoꝝ tempoꝝ ⁊ dierũ multiplicãt anni. Quar
to deſeruiũt hoiꝰ ſpũ ad vſum q̃ directius in operibꝰ
hũanis ⁊ matie vti
lio ẽ ad cognitiõem
rerum.vt dr.j. meta
phi.⁊ ꝓpũ ad hoc dr. Et lucẽt ⁊c. l Fecitq deus ⁊c.
Hic deſcribũ.p̃dictõem luminariũ in ſpẽ eis dicit. Fecitq deus duo luminaria magna.vicz ſolẽ ⁊ lunam.

h Jumiare maius.i.ſolẽ. i Vt preſſet diei.q̃ dies
ẽ latio ſolis ſup terrã. m Et lumi.minus.i.lunam.

n Vt preſſet nocti.q̃ ꝺ die nõ apparet lux eius. ſequẽ
ſa ptz ex pdictis. Doctores aũt hebiet ex hoc q̃ dr dic.
Fecitq deus duo luminaria magna. dicũt q̃ ſol ⁊ luna
a principio fuerunt equales in claritate.ſed luna ſuggeſſit
ipſi deo vt diminueret lucẽ ſolis. volẽs hẽ ſingulare gloriã lumiis.ꝓ q̃ deus punuit ipam diminutiõe de eius
lumie.q̃ iſtud dcm deſtruit ſeipm.q̃ fm ipos lux ſolis.⁊
alioꝝ luminũ facta ẽ ꝓma ꝺe. Luna eñ fuit fcã in oppoſito ſolis.vt ſic preſſet nocti.⁊ iõ ſi fuiſſent eqlis clarit
atis vicz ad quartũ dẽ nõ fuiſſet nox nec ꝓ ꝑs ſucceſſiua
diei ⁊ noctis.ſed fuiſſet cõtinua dies. cuius ẽ aũ expreſſe
dicit ſcriptura. Item corpa celeſtia ſunt animata ⁊ ſenſibilia fm tomaſ.⁊ iõ rationi eſt q̃ luna loqueret ipſi
deo.motũ aũt ipoꝝ nullũ eſt.q̃ magnũ q̃ relatiue
dicunt.⁊ iõ ſol ⁊ luna luminaria dicũt magna reſpectu
aliaꝝ ſtellaꝝ.ly ſol ſic maiorꝝ quãtitatis ⁊ clarioris q̃ ſic luna. Expoſita igit iſta fm duas ꝓmas opi. ꝺ materia
corpaliũ ſolis ⁊ de ſtellis ꝺe ſunt rões tercie opi. que ponit mãm in
corpibus celeſtib⁹.⁊ eẽ eaſdẽ rõnis cũ materia corpoꝝ
elementariũ ⁊ inferioꝝ. Sed primũ cũ dr. Factus ẽ q̃ diſtinguit.dicendũ q̃ ois diſtinctio eſt ꝑ actũ.nõ in quo ⁊ q̃ ſit
ſp ꝑ actũ actualiter informantẽ materia igit celi ⁊ materia corruptibiliũ differunt inquantũ ſunt in potentia ad
actus diuerſarũ rõnũ. quia forma celi eſt actus inſepara
biliter informans.non aũt forma elementi vel mixti. Sed
ſecundũ dicendũ q̃ materia corpoꝝ celeſtiũ nobiliorꝝ ẽ
materia mixti vel elementi.nõ per aliquam formam vel
actum actu informantẽ ſi conſideretur omni forma ſubtracta.ſed ꝑ relatiõem ſui ⁊ potentiã ad nobiliorẽ actum
ſcz formã. Hic viſo exponẽda ẽ iterũ iſta a principio fm
terciã opi. Vbi aduertendũ q̃ dictũ ẽ exẽ in virtute expoſitõe.pp q̃ nõ intendo eã repetere. Jtẽ in expõne pdicta plurima ſunt q̃ nõ variant pp tertiã opi. de materia ꝺ
dicta. ꝙper q̃ ſibi non intendo ea repetere ſed ad pdicta
remittere. Igit fm opi.ſtã q̃ ponit materiã elemẽtoꝝ rõnis
in corporibus celeſtibus ⁊ elementatis q̃ntum ſequuntur
Beda ⁊ Strabus exponenda ẽ ſic ſta. In principio creauit deus celũ.ſ. empyreũ. q̃ ſtatim factũ angelis ẽ repletum. ⁊ dr empyreũ a pyr q̃ ẽ ignis.nõ q̃ ſit de natura elementari.ſed q̃ cõtinet cũ igne in ſplendore. ſicut ⁊ eſtã
criſtallinũ dr aqueũ q̃ cõtinet cũ aqua in dyafanietate.
vt pdictũ ẽ. Et ẽ celũ empyreũ fm iſtã expõnẽ loc⁹ ſplẽdidus.⁊ imobilis ⁊ ſenſibilis gloriæ apt⁹. Et terrã
.i. mãm olim corpoꝝ q̃ ſunt ſub empyreo.q̃ pdicta ẽ ſub
vna forma cõi in genere ſubſtantie. vtpote corporeitatẽ.⁊
ꝓpter talẽ cõitatẽ habiũt diuerſis noibus. vtpote nomine
abyſſi ⁊ aque. Terra aũtẽ erat inanis ⁊ vacua.q̃ illa ma-

terra nō erat adhūc p formas spāles distincta. Sequitur fiat lux. Hm illā exponē illa lux fuit quedā nubes lucida d sapiōn pte materie cōis pdicte facta a deo. q motu suo faciēb dē ē nocte vsq; ad quartā dic. in qua facta ē sol. verūm imperfectiōi mō q; ipe sol. q; sicut in generatōne naturali est pces suo ex imperfecto ad pfectū. ita in prima rerū pductōe. nō. p. peer imperfectōs agētis sed ad ordinādā ordine sue sapiēie. Cōsiderandū tn q illa nubes lucida n pōt cōuenīter dici eadē rōnis cū nubibus que fiunt in aere. q illa erat de natura celesti. Iste aut sunt de natura elementari. Fiat firmamētum in medio aquaꝝ. Istud fieri hic accipit q; ad formā substālē. q. de vna pte materie pus. pducte sub forma cōi factū ē firmamentū hm formā specificā celi syderei. in q; pducōe intelligunt etiā pduci orbes septē planetaꝝ q; sub nole firmamenti cōphendunt. De pte aut sapiōn illius materie cōmunis factū ē celū cristallinū q; ad formā substālē. sepa die. sicut de firmamēto dictū est. Et significat p aquas que sup firmamētū pp cōuenientiā cū aqua. vt pdictū ē. Sub firmamēto aut pus cōphendit orbes septē planetarū remansit materia cōis. ex qua facta sunt elemēta terrea die q; materia designat nole aque. vt pdictus est. t sic pz quō secūda die factū est firmamentū in medio aquarū. i. inter celū cristallinū t materiā elementoꝝ. t sic patet lra. Dixit vō deus. cōgregent aque. Hic ponit opus tercie dici. in quo distincta sunt elemēta p hoc q; ex illa pte materie q; remanserat adhuc sub forma cōi. vt pdictū ē. facta sunt elemēta in suis formis substālib⁹ t qualitatibus cōsequētib⁹. In terra etiā facte sunt alique cōmixtes diuina virtute in quas receptis aqs apparuit pte terre discoopta. t sic apparuerūt elemēta in suis locis distincta. Dixit aūt deus. fiant luminaria. Hic describit opus quarte dici. t intelligit hic fieri luminariaꝝ q; ad suas formas substālales specificas. t hm illā exponē sol factus est de illa nube lucida pdicta. q; trib⁹ diēb⁹ precedentib⁹ fecit dies ac nocte mota diurno. Nec valet qō ꝫ hoc obijcit ſ. Tho. prima pte sume sue dicēs. q; nō pōt cōuenīter dici q; in prima rerū pductōe aliq̄d sit pductū sanis cū corruptendū. ex quo pcludit inconuenienter dici solē factū ex illa nubecula. q; sic fuisset corrupta nō n. corrūpunt pro parte loquēdo de corruptōe hm pfectā eius rōnē qō trāsmutat in melius. vt dicit. j. li. de gena. sicut nō dicunt elemēta pme corrūpi. qū ex eis fit corpus mixtū. q; corruptio pro tāto mō dicta ē vis ad defectū. hic vō ad pfectū illa aūt nubecula erat dē ipfectū respectu solis. Ipe etiā tho. incidit in ad qō reprobat. q; in ope quinte dici dixit q; aues t pisces facte sunt ex aquis elementis. Iz ut terra solā nolet aqua. qō nō potuit fieri nisi p; corruptōes formarū elemētarū mō pdicto. Alia aūt luminaria celi luna t stelle dicunt facta quarta die ipsius ad suas formas specificas ex aliqua pte inoꝝ orbiū. t sic pz lra hm istam expositōes. Cetera aut que i hac expōne nō sunt tacta ex ponunt sicut dictū est in alia expōne. His dictis solūdē sunt rōnes que sunt cōtra istā expositōnem. Ad rōnē cōmentatoris cū dr. materiaꝝ subtālarū p suā posse. Dicēdū q; verū est si accipiat posse eius vel potentia pot ē in genere substāne. t sic talis potētia nō est aliud q; ipa cōtinua materie circūscripta oi forma. t hoc mō accepta ē in potentia ad eē sub forma quacūq; quam ē de se. t sic mā celi ē in potentia ad formā elementi. t ad nō eē forme celi. ꝫ illa potētia nō est reducibilis ad actū nisi p agēs qō immediate attingit mām hm suā cētesimā. qō est agens diuinū. ꝫ si accipiat potētia spūnqua. s. reducibilis p agens naturale. vel creatū sic nō est in potentia vt transmutet de forma ad formā. nisi pat subest qualitatib⁹ actiuis t passiuis ēiusdē. t tō mā que est sub forma corporis celestis nō est sic in potētia ad nō eē sue forme t ad eē alterius. q; nō subest talib⁹ qualitatibus vt supradictū ē. Rōnes aūt illi⁹ opinionis. q; ponit materiam in corpib⁹ celestibus tn alteri⁹ rōnis cōcedende sunt hm istam expositionem inquātum ponit materiā in corpib⁹ celestibus. ꝫ in quantū. d. eam alterius rōnis. qō nō. p. bat neganda ē. t rō negatōis pt ex pdictis.

o Dixit etiā deus. Hic describit opus quinte dici. in qua omnia sunt elemēta media. s. aer. t aqua. ad quoꝝ ornatū pertinēt illa q; mouent i eis. s. aues t pisces. t hoc ē qō dr. p Producāt aq̄. Non q; aues t pisces de sola aqua sint formati. ꝫ de quoꝝ elemēto. cū aqua sola expenit pp quādā pueniētā cū istis. hꝫ n. aqua humore t vapore. p quōs cōuenit cū piscib⁹ p vaporē q; surſum elevat in aere cōuenit cū auibus. Cōsiderandū etiā q; aues t pisces non sunt pducti ex aqua actiue ꝫ a deo. passiue aūt ex elementis vt dictū est.

q Reptilia. Reptilia dicunt illa q; nō hāt pedes. vel si hāt breues tn. nec in altū elevant. t talia sunt q; piter babitāt in aqs. dr etiā hic. q; Reptile aie viuētis. ita q; vita aialis ponit in obliquo ad designādū q; vita ē ipfectio mō in piscib⁹ respectu hoīm t aialiū. t sequit. o Creauitq; de⁹ cete grādia. Dicit hic debrei q; istud genus piscū ē incredibilis māgnitudinis. pp qō si cōz multiplicata fuissent individua destructū fuisset seculum. q; mare nō cēt nauigabile. nec alij pisces posſent stare in mari. sō posſq; deus creauerat hanc speciē in sexu masculino t femininō occidit femellā. ne multiplicarent individua. et reseruat eā iustis ad comedēdū in futuro seculo. Ex quo pz iudeos cecidisse in errorē saracenoꝝ. q; beatitudines future vite ponūt in delectatōib⁹ corporalib⁹ caboꝝ t veneroꝝ. qō nō solū apō catholicos absurdū reputat. ꝫ eias apud gētiles pbos q; beatitudinē hois ponit i opib⁹ intellectiue partis. asserēteos vitā voluptuosam ee vitā pecudū. vt pz. j. Ethi. pp qō beatitudo ibi nō ē ponēda. cū felicitas nullo mō gaudeat ad bruta aialia. ꝫ solū ad intellectuale t rōnale creaturā. pp qō catholici bñ ponūt beatitudinē in visiōe t fruitōe tpi⁹ dei. t ab hac beatitudie alie p⁹re surrectōs fieri reddūtia ad corpus p quā fiet glorioſus p dotes corpis. inē qa ponit ipassibilitas. t p hāc resurrectio erit ad vitā imortalē. opib⁹ generatiue t generatiue nō indigētē. Ad b st anētes clarissime no. te. ꝫ qz si reciprāt a iudeis. ad b pōt adduci anētas ppbe dō. o. Sanabor cū apparuerit gīa mea. qz ex beatitudie alie fiet talis reddūtia ad corp⁹ q; sanabit ois hoīs appetit⁹. ad b etiā facit plū moysi. q; exito i mōte cū deo. xl. di⁹

comedit nec⁹ bibit ꝫ lumbo t collo minꝰ in statu future beatitudis vsq; Quā p. cē. In piscib⁹. n. t re spēs subalterne ac etiā fit mēto ō generib⁹ t sp̄ solo individuo. vt pat vel spē. v Benedixit plicatōs individuoꝝ t sequit. x Crescite t ē in plāto t herbis. tō i. li benedictōe eaꝝ. y Di

vlei in ꝙ ornata ē tra alialib⁹.t ꝑ ē qđ dr. 5 Producat terra. ēē.d.aialia viuētia.q̄ significāt ꝑ alias qrr eo deuolant a forma.t ꝑ in magis specificat.d. 5 Sumēto.ꝑtes ad aialia q̄ conuēit ad vsū hoīs q̄ gñli nole dicit sumēta ꝙ sūt tumulta. a Et repit.ꝙ ad aialia pdib⁹ carēcia t ꝙ ad hbēia pdcēa hr

5 Producat terra aiam viuē
5 tem in genere suo: iumēta
ꝙ t repilia: t bestias terre:
ꝙm spēs suas. Factūq̄ est
ita. t fecit deus bestias ter
re iuxta spēs suas: iumēta
t oē repile terre in genere
c suo. Et vidit de⁹ q̄ ēēt bo
nū: t ait. Faciamus hoiez

ad imaginē ꝛ similitudinē nr̄az
b t ꝑsit piscibus maris t vo
latilibus celi t bestijs vni
uersq̄ terre: omnīq̄ repti
li q̄ mouet in tra. Et crea
uit de⁹ hoiem ad imaginē
t similitudinē suā: ad ima
c ginē dei creauit illū: masculum t feminām creauit eos

ce vt facerēt ꝙ simlia. gg q̄ se videāt trahere sup tra.
b Et be. terre. ꝙm ad aialia silr estria. q̄ dicūt bestie q̄si stie. c Et vi. de⁹ q̄ ēēt bo. ēē. Post ꝙ moyses descripsit creaturas ex q̄ facta sunt quodāmō ꝛpē hoiem. vt ꝑdicta ēēt hic ꝑ describit bo
minis formatiōem. t diuidit in duas gres. qr ꝑ describit hoīs formatiōes.scdo ea⁹lapsum t rāsgressionē.iij.ca.sed serpens. Prima in duas.qr ꝑ describit hoīs formatiōem scdo ei⁹ stātū t cōditōs.q.ca.igr ēē. Prima adhuc i duas qr ꝑ describit hoīs formatiōem.scdo ei⁹ cōseruatōem ibi: Plātauerat deus. ē circa ꝑmū ꝑsiderandū q̄ alia intellectiua q̄ē forma hois nō ēēt ex semine p generatiōes ꝙ a deo p creatiōē. t ō infōmatōe hois nō dr̄ ꝑducat terra vel aliquid hoꝛ fiāt. ꝙ faciam⁹ hoiem. t dicit debuit q̄ē verbū dei ad angelos. ꝙ hoc vr̄ falsum. qr angeli nō cooperāt deo in creatōe aīe. in qua cōsistit imago ipius dei. t ō dicendū q̄ dicit. Faciamus in plurali. ad dēntendū pluralitatē ꝑsonarū in diuinis. veruīt q̄ ista pluralitas stat cū vnitate simplicis ēēnie. ō postea subdit in singulari: et creauit deus hoiem ad imaginē t similitudinē suā: imago aūt dei ꝑsistit in ea ꝙm ad ꝛpertia. namq̄ alia. ſ. mēoriā. intelligentia. t volūtatē. sic modo alie in gratuito. t ō sillando ē quedā ꝑfectio imaginis. qr ꝛpa ꝑficit nām. Ju dei aūt in glo. sup pō. ponit imaginē in alia ꝙm ad q̄dā alias ꝛpertacto. P̄dco qr sicut alia replet totū corpus. ita deus totū mūdū ḃnefic. ccxiij. Celū t terrā ſpleo dr̄ dñs Jēē qr sicut deus vnic⁹ ēst in suo seculo. sic anīa vnica in suo corpe. Jē sicut de⁹ nō indiget soādib⁹ exb. sic nec alia soādib⁹ corpis. Jē sicut deus videt oīa t nō videt exo. xxxij. Nō videbit me hō t. sic alia videt exteriora t non vidēt. Jē sicut deus nō dormit. in tra pō. Ecce nō dormitabit neq̄ dormiet q̄ custodit isr̄l ēē. sic alia nō dormiūt in corpe. ꝙ ista assignatio imaginis videt multū accidētal. P̄dicta aūt ēst in agia ꝛpia. qr ponit in illo potentijs aie. p quas efficit capax ipi⁹ dei p cognōscēm t amorē.

d Et ꝑsit pi. maris. ſ. Adā subdit subdit⁹ deo. qr talis fuit hō in statu nature ꝑdite. vt ꝛdius staret subiectus ꝛpi⁹ dei inferiora obediēt et. t istud dōiū ē hoi naturale. Primo qr imꝑfecta sunt pp ꝑfectiora. vt plāte pp alialia. t alia pp hoiem. t ō sicut plāte viuūt aq̄ t terra ad sui nutrimēta. t alialia plantis ita hoiez alialib⁹. t ō iuste ꝑsit eis. Scdo qr ꝑfectiora gnāntur ex ipfectiora. vt angē hoiez re
ginē. Jō c p p mēdēta q̄ ꝛpne ē in hoie. in q̄ ē p mēdēta ge
neralia. in alialib⁹ so sunt quedā ꝑdēte particulares trā vt in aranea ad faciēdū rēa. t sic de aliis. t ō aialia sunt hoi subiecta. Tercio qr hō facꝰ ē ad imaginē dei. ō iuste obediūt ei inferiora. Fm naturā instituti. ꝙ in pena pecca
ti ista obediēna ē ei subtracta. sicut t obediēna virtū inferiox respectu rōnis t corpis respectu aie ꝛequit.

e Masculū ēē. Ex ista ꝑa dicenda aliq̄ hēbrei q̄ a ꝑma formatōe nature hūane formata ē in vtroq̄ sexu. veruīt corpa vir. t mulieris ita erāt cōiuncta in lateribꝰ q̄ facile b aīe vnū cōmunū. ꝙ postea segrata sunt virtute diuina. ꝙ q̄ Jhoc vr̄ illud q̄ infra dr̄. Tulit vnā de costis ei⁹ edificauit ea in mulierē. Jē q̄ ibidē dr̄. Repleuit carnē p ea: talis aūt repletio nō ēēt nēcia si fuissent tm corpa segrata. ō ad hoc ꝛdēt dicēdo q̄ illud vocabulū q̄ hēc accipit p costa hīc. in hebreo ē cḥasceā. qz significat costā t latꝰ. t de hoc habemꝰ plura exēpla in biblia hebraice scripta: que grānēs. t sūt ē in gallico vbi costa t latꝰ eādē ꝛsonbunk: t modicū differūt in platōe. vbi q̄ trāslatio nr̄a hz. Tulit vnā de costis eius. dicit q̄ debuit dicere. Tulit vnū. ō latꝰ eius q̄ illius totius corporis cōiuncti vnus latus erat co⁹ꝑmutatio. t aliud latus erat corpus virīt p dicti ē. segando aūt corpus mulieris a corpe viri tulit vnus ō latꝰ. ꝙd secūdā dicit t verū est. q̄ vbi trāslatio nr̄a hz. Et repleuit carnē p ea. ista hebraica hz: t clausit carnē in loco so. ſ. eius. dēde cōtē sup carnē in loco separatio. q̄ nō obstāb⁹ illis adhuc videt ocā exp̄ irrōnabilia. qz talis ꝑtitio duoꝝ corpoꝝ genet ad mōstra. sicut legit in cronica Gall. q̄ ipe Philippi regis francie. q̄ fuit nonus aūt tēp Caroli q̄ nō regnat Anno dñi. M. ccc. xxij. m ꝙnio Normanie britannie nate fuerunt duo mulieres in vno corpe. ita tñ q̄ ois sugebat vsq̄ ad vmbilicū erant ꝛplicia. inferiora aūt erāt simplicia. t q̄ ēēt vere duo mulieres apparuit ꝙ boc q̄ aliqū ea mīabāt t alia gaudebat. t aliqū vna de mulīe alia vigilabat. t vna fuit mortua plusq̄ p annū aū alia. scba nō ēt ponere t feto: t cadauere mortua ē. Mōstra aūt ꝙ accidēno cōtingunt in natura. t ideo nō ēst rōnabile q̄ in ꝑma rerū institutōe artifex oīm inꝑfer ab illis que sunt p accidēns. qz talia nō cadunt sub arte t maxime in natura būana que nobilior ēst. Jē videt cōtra veritatē littere. qz infra dr̄ q̄ formato corpe adāe aīam⁹ ea ad adam. t q̄ in illis nō imꝑficiebat adūtor filia illi. qđ q̄ ꝑcessit ad formatiōem mulieris de costa viri. Jē ibidem dr̄. Et edificauit costam quam tulerat de Adam in mulierē. ꝙ aūt nō esset ibi costa sed latus. quod sequitur dño ab alio latere modo sapradicto. per talem segatiōem non magis edificata fuisset mulier q̄ vir. ꝛpter qđ ra. ſa. hanc exp̄onē nō tenet. sed illā que sequit. ſ. q̄ natura būana primo fit formata in sexu masculino tm. t postea imaliter sit formata de costa viri. Et aūt hic dr̄. Masculum et feminā creauit eos. hoc ē p anticipatiōem. qz statim volebat facere mētiōem de multiplicatōne būane nature q̄ fit p cōmixtiōem maris t femine. cū subdit. Crescite et multiplicamini. sed postea. q. cap. seriose exponit modū formatiōis mulieris de costa viri. t ō tenenda ēst q̄ natura humana primo fuit producta in vno individuo t in sexu virili tm. vt sic esset primus homo principiū omnium individuoꝝ nature humane. t per ꝑsequens totius speciei sue modo. sicut deus ēst principiū totius mūdi. vt in hoc esset quedā similitudo hominis ad deum ꝛpter dignitatē humane nature. vnde dicit Act. xvij. Deus fecit ex vno omne genus hominū. Secūdo vt vir magis vxorem diligeret t ei insꝑabilius inhereret dum cognosceret eam ex ipso ꝑductam esse. vnde dicit infra. De viro sumpta est. ꝓpter hoc relinquet homo patrem t matrem t adhērebit vxori sue. t hoc fuit maxie necessariū in ꝑpē būana in qua maꝛ t femina fm dictamē rōnis recte vite *sic manere p tota vita. qđ nō cōtingit in aliis aialib⁹. Tercio qr mas t femina cōiungūt in hoibus nō solū ꝛpē generatiōem vt in aliis aialibus ꝙ etiā ꝛpter domesticā vitā in qua sunt alię ꝛpie opa viri. t alię femine. in qua vir ē caput mulieris. ꝛpter qđ cōueniebat ex vno ꝙ formata ēst. sicut ex suo ꝛncipio. Quarto ē ad hoc rō sacramētalis. figuralis. n. ꝙ hoc q̄ ecclia sumpsit ꝛncipiū a ꝛpo. vnde dr̄ Aplus ad ephe. v. Sacramentū hoc magnū ēst in ꝛpo t ecclia.

f Benedixitq; illis.h ꝑ hꝫ describit hūane nature iā formate cōseruatio.t ꝑ q̄nū ad ꝑpēm fecūdo q̄nū ad inductiōē vbi: Dixitq; deus. Circa primū cōsiderandū q̄ spēs hūana cōseruat ꝙ generatiōem maxime post lapsum per quē incurrit necessitatē moriendi.t hoc est qō dr.

f Benedixitq; illis.
Ista bñdictio ē dei ordinatio ad multiplicatiōs individuorū in natura hūana ꝙ generatiōem.iō sb dr. g Crescite et mul. tc. cetera patēt ex ꝓdictis. h Dixitq; de⁹. hic describit cōseruatio q̄nus ad individuū q̄ fit ꝙ nutriōem.t hoc est qō dr. i Ecce dedi vobis tc. Nō est sic intelligendū q̄ herbe t fructus arbor⁹ darent in escā bestijs t anib⁹ cōiter.ſ. singula singulis ſm cōditiōem nature sue. vipore fructus arborū bestijs. vt dr infra. Ex omi ligno paradisi comede.herbe aūt t semina herbaz aialibus et anib⁹ diuerse tñ diuersis aialib⁹ ſm ꝓuenientiā nature sue aliqua tñ aialia t alique aues fructib⁹ arborū vescebant esus aūt carnū t piscū nō ē laxatus sine gmissus boib⁹ nisi p⁹ diluuiū. vt dr ſ. ix. ca. vbi dicā sic. Nē qō mouet t vnst erit vobis in cibū. k Vidit q̄ deus tc. Hec est ꝓclusio ꝓcedentiū. Is.n. quelibet spēs cuius bona sit in se ex vniuersio tñ ꝓbus vniuersi ordinans ad seruitiū: et vltimo ad deū sicut ad finē admirabilis pulcritudo et bonitas cōsurgit. Genesis.j. postilla. In principio creauit deus celū t terrā. Omissis diuersiōib⁹ curiosis ac cipio illā que magis cōsueta ē dici. Addūo.

C Circa expōnē lſalē h⁹ pīmi ca. Heū. que valde difficilis est.t varie a doctoribus⁹ tradit. tam grecis ꝙ latinis t etiā hebreis. quedā vident ꝓsupponēda ad hoc. vt ex multiplicitate sensuū aliq̄s planū faltē simpliciter capientib⁹ extrahat. Prima ꝓsupponit q̄ in hac expōne dictū aug. maxime ē attendendū. q̄ supra Gene sim ad lſam de hac mā tractans sic dicit. In bmōi q̄stionibus duo sunt obseruāda. Prima q̄ veritas scripture incōcusse teneat. scōm q̄ cū scriptura diuina multipliciter exponi posse q̄ nulli expōni aliq̄s ita ꝓcise inhereat. q̄ si certa rōne cōstiterit hoc cē falsum q̄ aliquis ſm sensum scripture hoc asserere ꝓsumat. ex hoc.n. scriptura ab infidelib⁹ derideret.t eis ꝓcluderet via credēdi. hec ille. Ex quo sequit q̄ veritas q̄ est in scriptura plane tradit. incōcusse tenenda ē.nō obstante q̄ ꝓbi aliter sentiāt tenēdo circa hoc varias seu ꝑuas opi.ls.n.ca que ꝙ rōnē demōstrationū habent cē falsa nō sint attribuēda alicui auctoritati sacre scripture. eo q̄ talia certa rōne cōstat cē falsa. tñ illa que nō demōstratiue ſ opinatiue:t ꝓbabiliter habēt nō cōstant tanta certitudine. vt veritas plane scripture ꝑpt talē debilē certitudinē formidolosā t opinatiuā omittat nec ob hoc e⁹ plana expōnat seu deflectat. t hoc sonat plane auctoritas aug. ꝓdicta. Et inde ē q̄ ls ꝓbi pagani cōiter opinent mūdū fuisse ab eterno. nō tñ catholici veriant ex hoc expōnē hui⁹ dicti. In principio creauit de⁹ celū t terrā. sic vt ex ipo nō intelligant mūdū a deo ꝙ creationē incepisse nō.n. de ꝓpetuitate mūdi a ꝑte ante demōstratiuā rōnē ꝓbi hōs. vt in.j. ꝑte scti tho. q. xlvj. ar. ij. sed solū opinatiuas t ꝓbabiles. Et q̄ ꝓsupposito inferē. q̄ postillator⁹ min⁹ ꝓuidenter se hꝫ circa ꝓcessus introductiōū expōnis lſalis h⁹ ca. Dicit.n. q̄ ex varietate opinionū de natura materie a ꝓbis posita⁹ dependet intellect⁹ opatiōis sex dierū. qō videt inconuenienter dictū. Cōstat.n. q̄ ꝓbi in hoc nō nō demōstratiue ꝓcedūt. ita nō cōuinge ret eos oppositum de vel cōtraria opinari. sicut nec in geometricis t hmōi. ſ. solū ꝓcedāt opinatiue. vñ ſ ds sensus scripture ꝓpter hoc variari. t iō sancti doctores modicum curauerūt de hmōi opinionib⁹ varijs in hac mā. sicut nec etiā refert ad articulū creatōis credēde vtrū celi sine imaterialeſ vel habeāt materiā cuiusdē rōnis cū bis inferioribus vel alterius rōnis. Scōo ꝓsupponit q̄ nō ē inconueniens multiplicare expōnes in hoc loco. dū tñ a veritate scripture plano mō intellecta nō deuiem⁹ t cū hec nō asserendo ſ q̄ ꝓponēdo dicant. hoc patz ꝑ auctoritatē aug. superius inductaz. migr etiā in.v. dist. xij. de hac materia tractāſ dicit sic. Quidā sancti patz q̄ verba dei atq; archana excellēter scrutati fūt sup hoc ſi diuersa scripsisse vident. hec ille. Vbi notāda sunt verba mgri q̄ nō dicit diuersa asseruisse vident. hoc em cēt periculosum. ſ scripsisse tñ. ſ. sine assensu. raliter ei expōnes multiplicare nō ē periculosum etiā sanctis t ꝓfectis viris quoz doctrina locū auctoritatis hꝫ.t multo fortius ꝓ̄t peruenire simplicib⁹ scriptorib⁹. quoz dicta nullā hñt auctoritatē nisi quātū veritas lſe facte vel rō efficaciter eis tribuit. nichil igit temerarie asserendo. nec in aliquas veritatē a sanctis ꝓbis traditā excludendo. nec in aliq̄ diminuendo ad expōnē lſalē eoz que in hoc capitulo cōtinent ſpaliter vsq; ad opus quarte dieī inclusiue. ꝓcedā t principaliter ſm primū sensum lſalē. ꝺ quo ꝓ̄t in ad duōe sup. plogū dictū est. Et q̄dā ꝺ secūdario sensu etiā lſali quedā tangent. t hoc omissa recitatōe varietatis seu diuersarū expōnū. silr t curiositate discussionū ſm ordinē lſe plane. pseq̄ndo. In pmo igit de pmo quoddā summariū totius diuine opatōis seu creatōis in toto spacio sex dierū cōtentū moyses videt ꝓponere cū dicit. In principio creauit de⁹ celū t terrā. In hoc.n. verbo ſm Crisſ. hmōi summarie t cōpendiose totū opus diuinū circa creatōem distinctōes t ornatū mūdi. in oibus sex diebus⁹ primis successiue factis. sicut sūpo dicat talis artifex edificaturus domū. t postea habitat. ꝑ fecit fundamēta. secūdo erexit parietes. t tercio superposuit tectū t hmōi. ſm quā expōnē cū dr deū creasse celū t terrā. intelligūt oīa celestia t terrena cē a deo creata. que in ꝓcessu sex dierū fuerūt creata seu ꝓducta. t hoc videt sentire Basil. in Exa. qui sup hoc verbū cē reauit celū t terrā. sic dicit. Ex duob⁹ aūt que extrema sunt. totius exitū enigmatice signiſicat. t sic nō oportet ꝙ celū in hoc loco intelligi empyreū tm. vel sydereū seu firmamētū t hmōi. ſ. sil oia celestia in hoc intelligēda sunt. silr ꝙ terrā in hoc loco nō solū intelligēda cē aridā seu elementū terre ſ tota ſuba generabilis t corruptibilis tā elementoz q̄ mixtoz in ꝓdictā sex dieb⁹ a deo ꝓductoz. Veritas h⁹ expōnis ꝓ̄t ex mō loq̄ndi sacre scripture cōiori t frequētiori. silr ex doctrina scōrū apl̄oz. Primū ꝑt. nā. j. Heū. ij. sup illō vbi. In pncipio q̄ fecit dūs celū t terrā. glo. hic igit pauca verbis insinuata ē oia creatura. Legit etiā Exo. xxxj. circa obseruatiōem sabbati sex dieb⁹ fecit de⁹ celū t terrā t in hoc septimo requieuit. in q̄ loco manifestū ē q̄ celū accipit ꝙ q̄cūq; celesti creatura. t terra silr ꝙ q̄cūq; terrestri mō supradicto. si em ꝺ accipit celū ꝙ aliq̄ celoz tm. t fra ꝙ aliq̄ terraz tñ. cetera terrena t celestia viderent excludi ab opib⁹ sex dierū. qō ē manifeste falsum. silr t deutro. iij. ca. Celum celi dñe q̄ dño ipe ē de⁹ in celo sursum. t in terra deorsum. t nō ē aliud intelligēdū ē vniuersaliter. ſ. q̄ in celestib⁹ t i terrenis nullus alius deest. silr Hiere. xxiij. ca. vbi ꝓhibens intendens asserere deū cē vbiq; dicit. Nūqd nō celum t

terrā ego impleo dicit dñs: q̄ hꝫ intelligi de tot⁹ mūdi integritate. Eodē mō pō. dicat. Primo tu dic terrā fundasti. & opa manuū tuaꝝ sūt cēli. Idē pꝫ de aliis innūerabilibus locis sacre scripture licet enim in nēnullis locis sacre scripture quandoq; cum predicto. s. cum celo & terra mare vel aqua exprimāt. ō vī ē in puncto ꝑter modum & stilū cōem intendicū. Sed ō hōc pꝫ ex hoc certius seu mō loquēdi apl̄oꝝ q̄b⁹ sensus sacre scripture pfect⁹ fuit aptus aut aliud Luc. xxiij. ca. Aperuit eis sensū vt intelligerēt scripturas. Vī ei circa articulū creatiōis mūdi nil ampli⁹ expressit fuisse a deo creatū nisi celū & terrā dicēdo in symbolo. Credo in vnū deū creatorem celi & terre. vbi manifeste tanq̄ doctissimi in scripturaꝝ intelligentia nos docēt q̄ in ō q̄ ꝑtemur deū creasse celū & terrā cūcta celestia & terrena a deo fuisse creata testamur. nulli⁹ ei fuit intellect⁹ dicēt q̄ apl̄i articulū creatiōis mūdi imperfecte tradidissent. In symbolo aūt patrū de hoc⁹ insurgēdo spūūt Manicheoꝝ q̄ dicebāt mū deū ē bonoꝝ. & alium malorꝝ. & alios filios fuit additū in hoc articulo de creatōe mūdi q̄si exponēdo. visibiliū oim & invisibiliū. ad ꝓcauendū q̄d in ō q̄ dī in p̄ symbolo. Creatorē celi & terre. intelligunt celestia & terrestria. nō solū visibilia. & ēt invisibilia. Fm igit hāc expositionē cōcors dicat rāc fides cū in plurimis & cōib⁹ mō loquēdi apl̄oꝝ & ꝓphaꝝ nō restat locus ingrēdi. de q̄ celo scriptura ō loquat. cū non solū de celis q̄bus libet & ēt de q̄busq; reb⁹ celestib⁹ creatis. sicut de angelis intelligi debeat. sīt nō ē ingrendam de aere elemētari vī ignis. an q̄ pticula sacre scripture in ō loco spāliter intelligat. cū nō solū de terra elemētari & de tota natura generabili & corruptibili i ꝑmis sex dieb⁹ creatoꝝ seu ꝓductoꝝ intelligit cū dī. Creauit de⁹ terrā & circa sensū ho scāria seu victoriosē ad sensū ifalē ꝓtinēt hui⁹ dī. In ꝓncipio creauit de⁹ celū & terrā. multe tradunt a sanctis doctorib⁹ & alijs q̄dāmō iemarrabilia inf & vī expō sancti ⁊ ho. in pena gre. q. xlvij. arti. ij. in corpore. q. cōpendiosa & recta ꝑ & e rōis ꝓcessio. dic ei sic q̄ ō dicēs. In ꝓncipio creauit de⁹ cē. tripl̄ exponit ad excludēdū tres errores. ād est ꝓponere mundū sp fuisse & ipse non habere initiū. ad hoc excludendū exponit in ꝓncipio. s. ꝓprio. Quidā ho ꝓposuerūt duo ee creatura ꝓncipia. vnū bonoꝝ & aliud malorꝝ. Et ad hoc excludendū exponitur. in ꝓncipio. s. in filio. sicut ei ꝓncipiū effectiuū appropriat ꝓpr potentiā patris. ita ꝓncipiū exēplare appropriatur filio ꝓpr sapiam. vt sicut dī. Omnia in sapiētia fecisti ita intelligat deū ea fecisse. in ꝓncipio. s. in filio. Fm illud apl̄i ad Col. i. in ꝓncipio. s. in filio cōdita sunt vniuersa. Alij ho dixerūt corpalia ee creata a deo mediantib⁹ creaturis spūalib⁹. & ad hoc excludendū. in ꝓncipio creauit deus celū & terrā. s. oīa. Ille. Aue. q̄dē tres expositiones intelligēde sūt nō dissentire q̄ copulatiue sic. s. q̄ scriptura in ō loco intēdit q̄libet ipoꝝ erroꝝ excludere & nō vnū eoꝝ tm. si ei dissentire intelligerent iste expōes nec nō excluderet pl̄ꝫ vnus error. & forte nullus. q̄ ex ma ꝓpositione tres causa distatio habēte ex q̄libet earꝝ nō posset cōcludi veritas vnī⁹ cause earū determinate. q̄ videndū est quē q̄libet illarū trīū expositionū ex ifa sane intellecta cōsurgat. vt sic q̄libet illaꝝ vicēda sit ifalis. Ad q̄ dicēdū q̄ cū ō dictio ꝓncipiū cōiter intelligat relatiue respectu ꝓncipiati. idcirco in sacra scriptura cōiter vbi ꝓncipiū seu initiū legit in eodē cōcreto adūgit aliud significās illud ꝛspectu cui⁹. vt dī tale ꝓncipiū seu initiū sic dī. Ezech. xxv. fuit ꝓncipiū regni ei⁹ babylonie. vbi ut ō q̄ adūgitur regni ei⁹ exprimit respectu cui⁹ dī ꝓncipiū. & sic cōiter i alijs locis. cui⁹ nō ē nā si sic exprimeret remaneret quasi ignotū id significaret q̄ illud ꝓncipiū. nisi subintelligeret ex ꝓcedēt⁹ seu subsequēt⁹ immediate adūcta eque ac ut ō loco nō exprimit determinate in ifa ad id referat ō q̄ dī. In ꝓncipio. & q̄si absolute nominat oportet q̄ referatur ad illud q̄ sibi adūgit. Vel ꝓ occurrit referendū ad hoc q̄ dī Fiat⁹ Creauit. i. in ꝓncipio creatiōis seu in ꝓncipio ꝓprio illi⁹ q̄ creauit. & sic intelligūt multi doctores hebreorū. sic Rabi Abenbazra. & Ra. sa. & alij. Est ⁊ modus tq̄dā cōcordat cū tertia expōe ꝓdicta. Fm q̄d intelligit. in ꝓncipio. i. ab omnia vt ꝓdictū ē. secūdo referri posset ad ō q̄ subdit. De⁹. sic q̄ intelligat ō ꝓncipiū esse aliq̄d cū q̄ seu q̄ de⁹ fecit ea. q̄ cōmunit filio. sicut cū dicit Omnia in sapiētia fecisti. & sic intelligit Rabi Moyses gerūdēn. q̄ ō q̄ dī In ꝓncipio. ꝓmittat aliq̄ ꝓtinēs ad naturā diuinā. licet ō quasi balbutiēdo exprimat. & hoc cōcordat cum secunda expositione dicta. Tercio posset referri. hoc q̄ dicit. In ꝓncipio. ad hoc quod dicitur. celum & terram q̄ sunt res successiue subiecte. & sic intelligitur prima expositio. s. in ꝓncipio tpis hoc est in primo nāe. q̄ ꝓcedit omnem successionē tēpoꝝ. vī omnium rerum celestium & terrestriū successiones. Quarto posset referri ad hoc q̄ dicit In ꝓncipio ad rationem ꝓcessum ꝑmeue creationis seu ꝓductionis rerū. q̄ in hoc capitulo. Gen. i. cōtinet. vt sic intelligat. In ꝓncipio creauit de⁹. i. in primo istoꝝ dieb⁹ q̄ hoc ageb⁹ in toto ꝓcessu hui⁹ capli. Creauit de⁹ celū & terram. & sic intelligit Ens fecit. vt ꝓdictuꝝ est. & q̄ absolute & sine aliqua expressa ee terminatione dicit hic in ꝓncipio. ād arco referendū est ad Ram ad omnia signata q̄ quatuor modos ꝓdictos. in q̄uis quilibet eaꝝ ex adiacētia seu cōmunatione ve sic intelligitur vt dictū est. Item attendendū q̄ Fm vīctoriē sensum literalem ex hoc q̄ dicit In prin. creauit de⁹ celum et terram. intelligitur ad Ram Fm hebreā cā veritatē pluralitatis in deitate. q̄a magister allegat in primo sen. di. ij. Q̄d pꝫ ex hoc. nam vbi nos dicim⁹ deus. hebraica veritas habet beloym. q̄d est plurale huius nomis singularis bel. & sic exponit in hoc loco expresse rabi abenbazara. licet ex hoc nō veram cōclusionem eliciat. sed extraneam. vult aūt intelligi q̄ hoc nō significat pluralitatem in diuinis sed pīe tm̄ in creaturis virtutum seu potentiarum ab eo ꝓcedentiū. in cuius signum allegat ipe q̄ sui sequaces q̄ in scriptura q̄ndoq; etiam iudices dicunt beloym. ꝓpter eorum virtuosam potentiam in iudicando. vt Exo. xxij. ca. vbi dicit. Deos nō detrahes & principi populi tui nō maledices. sed ō cautissimo est valde irrationabile. q̄d patet ex duob⁹. Primo est hebraei nobiscum conueniūt in articulo creationis mūdi. ꝑtim in hoc q̄ solus de⁹ mūdum creauit. & cum immediate ꝓdurit intrauit q̄ ipi tradunt angelos fuisse creatos in feria secūda. ne si in prima fuissent creati crederet de angelis q̄ fuissent cooperatores dei in mūdi creatione. Si igit hoc q̄d dī beloym intelligat deum tantum ꝓcedentib⁹ a deo. aut ralea virtutes sūt aliq̄d creatū. aut q̄d increatū. Si primo modo sequit q̄ aliud quod non est de⁹ creauit mundū. vel saltē cooperatus est in creatione mūdi. Si secūdo mō sequit q̄ in deitate est aliud increatum a deo. ꝓcedēs q̄d ē intrinsecū. nam cū de⁹ sua ab illis conceditur ee summe simpliciter dicēdo est in deo de⁹ est. Tertio ō cautissimo vī ēt ōnabile ex eo q̄ moyses ꝓpter intendebat informare ꝓplm de vnitate deitatis excludendo ꝓpterea pluralitatem deoꝝ. vt cū dī. Deut. vj. ca. Audi israel deus tuus vnus est. Et deutero. xxxij. capite. Videte nūc q̄ ego sum & nō alius de⁹ mecū. & sic de multis aliis. Cum igit moyses dixisset. Creauit beloym manifeste dedisset occasionē credendi ꝓpter pluralitatē quā intendebat excludere. Fm eos etiam potius debuisset dicere bel. q̄d nullam pluralitatem significat & ex q̄ nulla inconuenientia sequitur. Ité q̄d allegat. p̄ pte sua q̄ q̄q; iudices vocant beloym. hoc manifeste facit cōtra eos. nam vbi beloym accipit ꝓ iudicib⁹ seu dijs opinatiuis vel falsis semper cōstruit cū ho vt adiectiuo ꝓdicto nūeri. vt Exo. xxij. vbi dī. Ad eos venerit cā pervenient. ponit ibi beloym & statim sequit ibi verbū pluraliter. si. s. si illi iudicaverint. in pō. Deinceps duj genios dentonia. vbi duos beloym. & tamen ibi non dicit demonia ꝙ demonia. Similiter in pō. vbi dicit. Ego dixi beloym estis. i. duj non dicit. Ego dixi beloym eos. & sic de multis aliis sed in hoc loco & in aliis vbi beloym ponit pro vero deo semper adiungitur verbum singularis numeri. non enim dicitur hic In ꝓncipio creauerunt duj. sed creauit

Bibliotheca Bibliorum
AH VPCP
№ CT 14, 122

quod quidem verbum inclusit verbum substantiuum .s. fuit creauit. ad denotandum vniuersum esse. Et quia patet manifeste q̄ moyses intendit instruere ppl̄m specialiter q̄m ad p̄ncipatus q̄ in deo q̄ celū et terrā creauit est pluralitas psonaꝝ inq̄tū dixit beloym. sic et vnitas fm essentiā inq̄tū dixit creauit. et hoc noluerit insinuat moyses in prima ppositōe totius sacre scripture. in qua continetur articul⁹ creatōis vt manenat hoc misterium in primo exordio fidei cē attendendū. Et aūt hec pluralitas attribuenda sit personis seu suppositis habetur ex̄a fm sensum lre Iam viterius in hoc loco vbi innuitur aliqua instructio de vnitate psonis. nam cū dr̄ in p̄ncipio intelligitur in filio cui attribuitur causalitas creatōis p modū cause exēplaris vt dictum ē. et p patrē cū dr̄ de⁹. intelligit p̄r cui attribuitur causalitas creatōis p modū efficientis. cū aūt dicit Spūs dñi ferebat. intelligitur psona spūssancti. put plenius declarabitur infra. sic tñ est intelligendus q̄ creare sit ppriū alicuius psone diuine et nō cōe totī trinitati. Si enī esset erroneū cū alia opa trinitatis ad extra sint indiuisa. ꝯ quia deus est ea rex p suū intellectū et voluntatē sicut artifex rex artificiata per artes. aūt per verbū in intellectu concipiam et per amorē suę voluntatis ad aliud relatū operatū fuit deus pr̄ opatus est oēm creaturā per verbum suū qđ est filius. et per suū amorē qui est spūssanc⁹. et fm h̄ processiones p̄sonaꝝ sunt rōnes p̄ducōis creaturaꝝ inq̄rum includūt essentialia attributa q̄ sunt scientia et voluntas. vt̄ in .j. par. q. xl. v. arti. vj. Sequit lra. Terra aūt erat inanis et. vbi moyses posq̄ summarie tradidit totū opus diuinū circa creationē mundi in primis sex diebus successiue p̄ducti. hic explicat illud p particularia. Circa qđ primo ondit statū seu conditionem quarūdā rerum creatarū i prima sui creatione seu productione. scdo p̄cedit ad alia q̄ creata seu producta sunt in p̄dictis sex diebus successiue. secūda ibi. Dixit deus fiat lux. C̄ circa primū sciendū q̄ cū moyses rudi populo loq̄batur vt eōs doctrina teneret qui nō solū spūalia veraciter nō capiebāt ꝫ etiā de corporalibus illa cōuerti in apprehendendo q̄ visui corporali subiacēt. vt in prima par. q. lxx. vij. arti. iiij. Idcirco licet in generali visibilia et inuisibilia celestium terrestriū creaturaꝝ sub q̄dam summario vt dictū est comprehendat attendens ea diuine creationi. ita vt nihil in rerū natura excluderet a creatione dei. loquēs tñ postea in particulari vt ibecillitati rudiū seu simpliciū audientiū condescenderet. p̄termissis inuisibilibus tā celestiū q̄ terrestriū. de visibilibus tm mentionē facit. vñ de celestib⁹ p̄termisit celū empyreū et angelicā naturā et de terrestrib⁹ p̄termisit duo elementa .s. aerē et ignē. eo q̄ nō ab oib⁹ p̄cipiuntur. multi etiā pbor elementaꝝ ignis non cognouerūt vsq̄ ad tp̄a Aristotelis. Silr aerē nihil dicebāt. adeo vt loca plena aere vacua existimarēt. vt .iiij. Phis. vñ in prima rerū productione de tribus visibilib⁹ p̄mi posuit facit mentionē .s. de infimo fundamento vniuersi sensibilis. et de summo tecto eius. et de quodā medio inter vtrūq̄. q̄ sunt p̄cipales gres integrales cuiuscūq̄ edificii. quoꝝ duo se habēt ad totū vniuersum visibile. sic centrum. et circūferentia ad corp⁹ sphericū q̄ cōplent totaꝝ ei⁹ rationē plasmatiū. in quo quidē .s. corpe sperico ceteraꝝ se habet vt fundamentū et circūferentia sicut summū tectū et alia inter vtrūq̄ contenta se habēt vt mediū inter vtrūq̄ .s. inter centrū et circūferentiā. Primū ondit cū dicit. Terra aūt erat inanis et vacua. Astronomos se dz ad vniuersum corpus eleuet centrū. scōm aūt et tertiū ondit cū dicit. Super faciē abyssi. Abyssus enī fm grāmaticos multitudinē aquārū inpenetrabilē significat. q̄ qđē inpenetrabilitas. ideo p̄t intelligi nō solū ex magna eius profūditate ꝫ et ex h̄ q̄ ex ei⁹ confusione nō p̄t abyssus penetrari. q. qđ intelligit aqua elementaris q̄ an ei⁹ segregatōis in vna gmixtione ꝑfecta erat cū aliis duob⁹ elementis .s. aere et igne. prout mḡr ponit i ij. li. dist. xiij. qđ tota vocatur abyssus fm etiā os simplicium seu rudiū qb⁹ loq̄batur. q̄ aerē et ignē elementare pp eoꝝ inuisibilitatē et vt dcm ē nō p̄cipiunt q̄ qđē abyssus totam terrā vndiq̄ cooperiebat. et vsq̄ in alia porrigebatur q̄usq̄ nulle summitates corpeę nature pertingūt. sicut quibusdā vt put mḡr ponit dicit. Supradicta intelligatur nō hec summitas nature corporee circa celū crystallinū qđ p superficiē abyssi intelligendū est. et hoc est primū corp⁹ mobile. qđ se habz ad alia corpa naturalia sicut superficies ad corpus superficiū q̄ totā ei⁹ soliditatē continet. Nō notandū est q̄ nō dicit scriptura tenebre erant i terra nec in abysso neq̄ supra abyssum. sed supra faciē abyssi. Cui⁹rō est. nam illa inuisibilis aquaꝝ ipenetrabilitas ꝑfundissima in prima sui ꝓductione erat turbida et quasi opaca ex eius confusa p mixtione seu cōpositōe intimā q̄ nō erat capax lucis sicut nec terra. et sic nō erat in terra nec in abysso tenebre ꝑpte loq̄ndo sicut nec in ligno dr̄ esse cecitas. Iis nō videat. superficies tñ abyssi qđ ē primū mobile vt dictū est ex sua pura et simplici natura ē hyaspharū. et fuit sp capax lucis. ꝫ q̄ nōdū lux facta erat. ideo ꝑpte loq̄ndo tenebre erāt. neūe supra faciē abyssi. i. in p̄ primo mobili. C̄ omnēs ter ip̄m primordiali rex visibilū. p̄ducōe ē sit expressa mentio de terra qđ ē centr⁹ et ꝫsi fundamentū vniuersi sensibilis. et de circūferētia qđ ē summū tectū. .s. primū mobile. eo mō q̄ dr̄ celum vnū. Manⁿ enī mea fundauit terrā. et dextera mea mensa est. alo tetendit celos. et loqt ad modū formātis circulum cū circino. q̄ pro posit vnū pedē in centro qđ ē fundamentū. et alio tendit circūducendo circūferentiā. Sequit i lra Spūs dñi ferebat sup aquas. q̄ qđē bba. ꝓpter notabiliter exponūtur a hyero. de hebraicis q̄stionib⁹ vbi sic dicit. ꝓ eo q̄ nūq̄ i codicib⁹ scripturē ē spūs dñi ferebat. in hebreo dr̄ Merahepher. qđ nos appellare possumus incubare. in similitudine volucris ova calore animāte. ex q̄ intelligim⁹ nō de spū mōti dici. vt nōnulli arbitrāt. ꝫ de spūsancto q̄t ipse vnificator olim a p̄ncipio dr̄ de q̄ in ps. Emitte spiritū tuū et creabūtur. hec ille. Ame qđē vnificatio p̄t recte intelligi fm motū primi mobilis. nā mot⁹ fm phm. viij. phis. ē vita rez naturaliū. et cū iter oēs mot⁹ rez naturaliū mot⁹ primi mobilis sit ꝑfectiss⁹. et a quo oēs mot⁹ corporales regulāt et mēsurāt tāq̄ a ꝓmo olim motū mēsura et a deo tanq̄ a ꝓmo mouēte ꝑncipaliter causat⁹. idcirco in primordio creatōis rez naturaliū de h̄ primo motu tāq̄ de vita rez naturaliū fidelit̄ attribuēdo ipm motū deo in psona spūssancti. cui appropriatū ē vnificare. Et ex h̄ tollitur q̄dā inconuenientia q̄ quodāmō alii pulsat. .s. q. iter primo creata fit mentio de tpe. cum dicit. Dieum⁹. deus secund⁹ et hmōi. Sz de motu nulla videt fieri mētio. cū nō mot⁹ sit prior tpe compōte naturaliter. vñ fm predictā expositōs predicta tollitur inconuenientia. q. de motu fit mētio ante q̄ de tpe. vt patet ex ꝓdictis. Sed cōtra ꝓdicta quedam dubia merito possunt inoueri q̄stiuncule ex quoꝝ solutōe veritas magis elucidat. Primū posset rōnabiliter q̄ri. put ang⁹ q̄rit. sup Gen. ad lr̄am cur nō scriptū ē. Dixit de⁹. fiat terra et facta est. Fiat aqua seu abyssus et factū est. sicut dixit de luce et de firmamēto et hmōi. Secundo pōt queri si abyssus h accipitur. vt dcm est. p aquaꝝ multitudine inpenetrabili terram vndiq̄ circundante. cur non propiae hoc declarauit deus dicendo. multiplicando aquaꝝ erat super terrā. cū aqua ab oibus ꝓmiscuiq̄ rudib⁹ sit ꝑcipibilis et de aqua in hoc capitulo frequēter fiat mentio. nō autem de abysso in hoc loco. Tertiuꝫ si faciem abyssi accipiunt in hoc loco pro primo mobili. vt dictum est. cur ibidem ipsum nominat aquas cum dicit. Ferebat sup aquas. Fm illā expositōs. Quartū. cū spūs dñi seu spūs dei plaries in sacra scriptura accipiat. p aere seu vento. vt i ps. Flauit spiritus eius et fluent aque. et in alijs. vide ergo cogimur vt in hoc loco accipiatur pro spiritusancto. vt dictum est. Quintū. si spiritus dei in hoc loco accipiatur. p spūsancto. vt dictum est. cum spiritussanctus sit deus inconuenienter dr̄ q̄ ferebatur sup aquas. cum deo nō competat localiter ferri nec situm habere. Ad primum igitur decēdus q̄ ex verbis Augusti. vbi supra apparet. q̄ in hoc loco q̄ dicimur. Terra erat inanis et vacua et tenebre super faciē abyssi. intelligitur materia omnis informis. dicit enim in xij. confess. Quid enim in omnibus mundi partibus re-

peritiā ꝓpūciēs informitati omnimode ꝙ terra et abyssus. et infra subdit. Illud ꝛc eorum ꝓpter nihil erat qm ad hunc eius informe erat ꝺ Aug. Et q̄ ptz q̄ fm ꝺm ꝺo permissa ē dicere. Fiat terra seu abyssus. Sili⁹ et subiū ē ita. et vidit deꝰ q̄ ēet bonū. sicut di in aliis ꝓpt informitatem omnimoda materie q̄ in ꝑdicto verbo signat. et ē rō qz cū dr. Dei pfecta sūt opa. vt Gen. xxxij. ca. ꝛō incōueniēt de natura eius informi dicere et. Dixit deꝰ fiat ꝺ. Silr et vidit deꝰ q̄ ēet bonū. Item. Ait et alij sancti doctores nō concordāt cū Aug. in ꝺ. l. q̄ cū dicit. Terra aūt erat inanis et vacua. Intelligat materia informis. fm ꝺm elementum terre fm ꝙ. l. sanctoꝝ doctores aliter ab aug. opinātes dicēdū ē q̄ alie tres informitates attribuunt creature corporali ꝑ ordinē ꝑducto. ꝓpt quas nō decebat vt de creatura sic informi diceret. Fuit ꝛō. vel vidit deus q̄ esset bona et huiusmodi deerat eīs corpori diaphano. s. primo mobili pulcritudo lucis. vñ dicit q̄ tenebre erāt sup faciē abyssi. deerat etiam terre ampliꝰ pulcritudo. vna quam habet ex ꝺ q̄ est aggto coopta. et ꝓtēā ad ꝺ dicit q̄ terra erat inanis. i. annichilabilis. alia ꝺo q̄ā habuit cū nō esset ornata herbis et planis. et ideo dī q̄ terra erat vacua. nā in hoc loco moyses intendit exprimere informitates creature corpalio⁹ celestiū q̄ terrestriū in primordio ꝑducte. et deo nō oportebat in hoc loco dicere. Dixit deus fiat terra et bmōi. sicut in aliis creaturis. q̄ in prima sui ꝓductione talem informitatem minime habuerūt. Ii aūt cōtra hoc obiciūt q̄ spūs dei ferebat sup aquas. q̄ lux in prima die facta ētiā videt implecta seu informis respectu luciꝺ luminariū. q̄ꝺ patz ex excellētia ꝙpterea luminariū q̄ in opere ꝑfte diei exprimunt. q̄ nō pertinet ad lucem in prima die facta vt infra patebit. et in ea luce ꝺi fiat lux ꝛō. et vidit deꝰ lucē q̄ esset bona. et sic sili⁹ potuisset dici ꝺ terra nō obstante informitate ꝓdicta. Ad ꝺ ꝺm q̄ lux in prima die facta licet non esset ita pfecta sicut lux solis. habebat tñ pfectionē sibi primeū ḡnū ad illud ꝙ ꝑ facta fuit. s. ꝑmissionē noctis et dieī. vt patet in lra. Q̄ terra fuit facta a deo adhoc vt habitaret ab anim⁹ ibus. iuxta illud Esai. Non inaniter creauit eam. s. terrā. q̄ vt habitaret ꝛō. Et ad ꝺ pfectio ad quam ordinata ē terra sibi deerat in primordio sue creationis. idcirco nō erat cōueniēs vt de ea diceretur vba ꝑdicta q̄ de alijs creaturis. q̄ in prima sui ꝓductione ꝑfectionem ad quā ꝓducte sūt amgerūt. Ad de abysso dicēdum q̄. ꝓpt eius cōmixtionē cōfusam supradictā nondum habebat pfectionē sufficientē ad ꝓducendū generabilia. Superficies aūt abyssi in hoc loco nō intelligit ꝙ se nuꝺ respectu ipsius abyssi cui⁹ vocat esse superficies. et ideo nō oportebat vt de ipsa superficie fieret mēto seorsum in bmōi creatione. verū aūt ex auctoritatib⁹ sanctoꝝ et specialit Basilij. Ambro. Crisᵐ. intelligat q̄ omnimoda informitas materie ꝛge ꝓcessit humanitē eius omisso causa brevitatis. vide in ⁹ primo ꝓpe. q. xxvj. ar. j. Utrūd huiꝰ ꝺ̄ni a facto do ctore determinatū. Ad scām facilit respōdet ex parte abyssi eo in hoc loco nō notat aquā sed⁹ aquā cū aliorū elementoꝝ permixtiōe cōfusā. vt dictū ē. Pretermittit eā expssam mentionē de aliqo elemēto cū aqua permixto ꝙ ē rudimentū eoꝝ ꝺ̄ns loquebat q̄. p maiora pte ea q̄ nō sentiebat visui nō cognoscebat. vt tam dictū ē. Ad tertiū dicendus q̄ primū mobile in hoc loco nominat uniformiter ꝙt diuersitatē coꝝ q̄ sibi cōpetunt de quib⁹ in ꝓposito agit. cōpetit eīs ꝑ mobili omnia corpa naturalia mobilia cōtinere. sicut superficies corpus cōtinet cui⁹ ē superficies. et ex hoc notat facies abyssi. superficies abyssi. de q̄ cōmenta. Ꝺ est agendū rāōe de loco vniuersali olim corpore naturali cōpetit etiā ei diaphanitas. fm sue nature puritatē. simplicē et prima mobilitas copalio de q̄ diaphanitate in ꝺ loco est agendū rāōe de prima capacitate lucis. q̄ quidē lux in corporibus primū locū tenet fm aug. de li. arbi. Silr ō prima mobilitate eiꝰ ꝺ̄ē agendū rāōe de prima vita vel de ꝑ effectu vite corpoꝝ naturaliū q̄ duo nulli alioꝝ creaturarū de quibus scriptura mentionē facit inter primo creata sic cōpetunt sicut aquis. Aqua est inter visibilia corpa maxime ē obediens motori et ē ꝓspicua. et ꝺ ē rō ꝛge primus mobile in ꝺ loco bis diuersis nois⁹ appellat. Ꝺ expositis de primo mobili et de primo motore vt rationabiliter cōsiderā do q̄ in prima rerū ꝓductione fieri debet mētio de summo bono vniuersali corpore naturali. silr et de ꝑmixta et de ꝑ mobili. et etiā de tpe q̄ fuit mēsure olim rep naturaliū.

Ad quartū dicere q̄ spūs dei in hoc loco intelligat ꝑ aere elementari ē valde irrationabiliter dictū ꝛpter tria. primū. qz si in hoc loco spūs dei accipit ꝑ aere elementari. pus ꝺ. ubi moyses et quidā alij volūt dicere q̄ scriptura i ꝺ loco notat aquas elementa. terrā. s. cū dicit. Terra autem erat inanis et vacua. cū dicit. Spūs aquas. Aer cū ut. Spūs domini. ignē do cū dicit. Et tenebre erāt. et ꝺ quinto vt dictū in loco ꝓpio nō lucet. Fm hāc positionē nulla esset rō ꝙt quā aer q̄ ut spūs magis appropriaret deo vt sic moueret spūs dei q̄ elementū aque seu terre vel ignis q̄ nullū i ꝺ loco tali mō notat. vt dicat aqua dei. terra dei. Secūm qz vt ex serie lre patz. spūs dei de q̄ ꝺ agitur. fereb⁹ sup aquas ante earū diuisionē q̄ facta fuit secunda die q̄ firmamentū diuidēs aquas ab aquis. et sic fereb⁹ ꝺ distinctio sup aquas nō solū inferiores q̄ etiā superiores. nulla ei distinctio aquarū legit in prima die. Et q̄ sequitur q̄ bmōi spūs adhoc facta diuisione ferretur super aquas superiores. cas⁹ in scriptura nulla fiat mētio de hoc q̄ bmōi spūs dei ꝛgrederet seu ascenderet ad hoc vt posset aquarū diuisionem facere sup aquas inferiores nm. qō ēt esset valde inconueniens et cōtra mentē Aug. may. et aliqn sequentiū q̄ spiritū in hoc loco dictum accipiūt ꝑ aere elementari cui nullo mō competit esse super aquas q̄ superiores sunt celo sydereo Tertiū quia vt ex ꝓdicto patet moyses in toto processu sue dictiōis nunq̄ nominauit aerem etiam in loco vbi huiusmodi esset congruū aerem nominari. sicut com dicat. Producite aque volatile super terrā. vbi congruū fuisset dicere ꝑducant aque et aer. silr et dicere vt volatile ut aere et non solū sub firmamento cui⁹ volucres ꝑ maiorē partē parium ꝛge naturam aeream primo q̄ aqueam vnde in aere viuunt et nidificant ꝑ maiorē sui partē. vnde earū volatus ꝓpriꝰ liter ad ornatum aeris pertinet. vt dicit magister in se dñi. ꝙ. et tamen in hoc loco nullam mentionē facit de aere ꝑ pter eius inuisibilitatē et ꝛpter imbecillitatem vt ꝺ. dictū est. non enī dicit de auibus vt volent in aere seu spiritu. q̄ super terram sub firmamēto celi huiusmodi sortiuntur naturaliter nominationem aeris. vnde eadem ratione cū dicatur. Spiritus domini non est intelligendum de aere de quo nunq̄ fecit mentionem in ꝓcessu seu dictis. vt dictum est. Si autem contra hoc dicatur q̄ sit spiritus domini non potest hic intelligi de aere ꝛpter eius inuisibilitatem. eo q̄ illi inuisibilia non ꝓpiciebant. sequeret a fortiori q̄ non de beat intelligi de spiritu sancto q̄ incōprehensibiliter ē magis inuisibilis oculo corporalibus q̄ aer. cū sit penitus incorporeus et immaterialis. Ad hoc dicendum q̄ ꝙtumcūq̄ populus ille rudis fuisset et incapax spiritualium nihilo minus necesse erat vt eis ꝓponerentur primo et supponerentur quedam primo inuisibilia. sicut deum esse quia sine hoc inuisa instrueremur de fide. Fm quā accedentem ad deum oportet credere. q̄ est. vt ad heb. xj. cap. Similiter licet anima humana sit inuisibilis de sui natura tamē ꝓponendū erat eis deū imprimis fm illam principaliter hō ē capax remunerationis diuine. q̄ est principalissimum in his que credibilia traduntur. vnde ꝛpostolus cum dicit ꝛ. Accedentem ad deum oportet credere q̄ est. statim subiungit Et inquirentibus se remuneratorem est. et ideo de anima humana circa formationem hominis expressas scriptura fecit mentionem dicens. Spiraculum in faciem eius spiraculum vite Gen. ij. cap. De inuisibilibus ergo nulla mentio fit in ꝓcessu sex dierum nisi em de deo et de anima humana ꝛpter cognitionem salutis et sygmatica necessaria est cuicūq̄ fidelī. vnde spiritus domini non inconuenienter in hoc loco accipitur ꝙ ipso deo. licet inuisibilia sit. De aliquo inuisibilibus q̄ non cognita non est expliciter necessaria omnibus fidelibus. sicut ē natura angelica vel aer elementaris huiusmodi pretermittitur merito expssa in ꝺ loco

tam dicta. Si aūt obijciatur de primo mobili quod est in
uisibile et tñ fm predictā expositionē de eo fit mentio cū di-
cit sup faciem abyssi. vt dictū est. Dicendū q primum
mobile satis est visibile p suū effectū. q est motus diurn⁹
solis et aliorum corporum celestiū. Notandū etiā q antiqui ex-
positores hebreorum notabilissime et cōpendiose exposuerūt
pdictū verbū. spūs dñi. i illo libro qui dr berisith rabba
.i. genesis magnū. vbi sic habetur interrogatorie quid est
qd dr spūs dñi ferebatur sup aquas. Ad qd rñdet. nil ali-
ud est nisi spūs messie de quo legitur. Requiescet sup eum
spūs dñi. s. Esa. xi. Ex quo dicto manifeste datur intelligi
q spūs dñi h intelligatur spūssanctus q ē spūs messie. in-
rum fm catholicā veritatē pcedit a patre et filio. qui qdē
filius est ver⁹ et bñdictus messias. Ad quintū dicendū
q per hoc q in hoc loco dicitur. Ferebatur nō debet intel-
ligi aliquid passionis in spū dñi. nec hec dictio metrahe-
phet. quod in hebraico in hoc loco ponitur est verbum
passiuū sed mere actiuū. significās q spūs dñi fouebat et
viuificabat aquas ad similitudinē galline cubantis. et vi-
talē virtutē his q fouentur tribuētis. q quidē viuificatio i
hoc loco intelligit p primū motū q est pcipue viuificati-
u⁹ corporum naturaliū. vt dictū est. vñ simile verbū omnino
habetur. Deut. xxxij. vbi dr. Sicut aqla puocans ad vo-
landū pullos suos etc. q ē ppria similitudo ad ppositum
nam sicut auis mouet pullos suos ad volandū et sic eos
fouet et viuificat. sic de⁹ primū mobile mouet ad viuifi-
das creaturas corporales. licz em̄ sit aliqua intelligentia imme
diate mouēs primū mobile de quo h agitur. tñ pria causa
et pncipalis hui⁹ mot⁹ deus est. in quo oēs creature viuūt
mouentur. et sunt. vt actu. xvij. ca. Allegorice etiā scḋm
concordantiā antiquorum hebreorum pdicta. q spūm dñi q h
sup aquas ferebatur exponūt esse spūm messie. de q dicit
Requiescet sup eū spūs dñi. vt dictū est. notabiliter dici po-
test q sicut spūs dñi viuificabat aquas. s. corpa naturalia
vt dictū est. sic idē spūs dat vitā spūalem p aquā baptismi
de qua Joh. iij. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aqua et spūsctō etc.
Sequit in lra. Dixit deus. fiat lux. qliter intelligat quod
dr deus dixit. Ambro. in Exa. declarat. d. Nō p organa vo
cis. nec p aerē istū quadā verborum strepitus verberaret. sed
vt voluntatis sue eternā cogitatōz pderet i opatōnis effe-
ctu. cōuenienter aūt pductio lucis ad pdicta sic. nā cū pre
missa fuerat circa creatōz corpalē incōplete informitas vna. s.
cū dicitur. Terra aūt erat inanis et vacua. Alia cū dicitur.
Tenebre erant sup faciē abyssi. Conueniēs ergo fuit vt in
formitas tenebrarum prius remoueretur per lucis pductōnē
Tum q lux ē qualitas primi corporis. Tū q inter ceteras
qlitates corporeas lux ē spūalior. vñ aug. in li. de li. arbi. dic
q lux i corporibus pmū tenet locum. Tum pp̄ter cōnatū
lucis. in qua inferiora cum superioribus cōicant. Sed q
sit ista lux varie traditur a doctoribus. quidam em̄ dicūt
illam lucē fuisse quandam nubem lucidam que postmo
dum facto sole in materiā precedē rediit. vel adhuc rema-
net soli coniuncta imperceptibiliter. vel ex illa nube forma
tū est corpus solis q qdem tres positiones non solū sunt
improbande per rationem. vt in prima par. q. lxvij. ar. iij
in responsione ad scḋm argu. sed etiā ex serie lre non
videntur stare. Tum quia lux significat qualitatē em̄. nu
bes aūt lucida non est lux licet sit corpus luminosum vl
luminarie et huiōi. sicut album non est albedo. vnde in ta
li lucide nubis pductione debuisset exprimi substantia
cū sua qualitate dicendo. Fiat nubes lucida. vel quid lu
minosum et hmōi fieri em̄ sicut et esse principaliter perti-
net ad subiectum seu substantiā. Accidentium em̄ prout
in methaphisica traditur non est esse sed inesse. nec etiā vi
detur litere consonū nec rationi q illa lux fuerit lux solis
si adhuc informis put postillator dicit. Tum q si sic de-
buisset dicere. pducat seu pcedat lux vel pducat sol seu
celū lucē. sicut dicitur in hoc ca. in his q ab aliis pcedūt
Tum q fm hoc diuisio lucis a tenebris prima die facta
fuit p circularē motū solis vt etiā postillator dicit sicut in
qrta die. et tñ scriptura in hoc loco attribuit hanc diuisio-
nem deo dicens. Et diuisit deus lucē a tenebris. In quar
ta aūt die attribuit hanc diuisionē luminarib⁹ dicens. vt
diuidant lucē a tenebris. Tum q maxime inconueniēs
videt dicere q accidēs seu mot⁹ alicui⁹ rei singularis sit i
rerum natura anteq suū subiectū inesse pducat. Ex qb⁹ patet
q lux in pma die facta differt a luce solis de qua fit mētio
in qrta die. nō solū ad pticulares effectus. sed etiā quātum
ad essentiam. vnde positio Basy. in hoc loco videtur litte
re concordare et rationi nō dissentire. dicit em̄ in Exame-
ron sic. post solis creatōz dies est cum a sole illuminatus
est aer. in eo q super terrā est hemisperio relucens. et nox
vmbra terre occultato sole. tunc aūt. s. in primis trib⁹ die-
bus nō fm motū solarē. sed refuso pncipali lumine illo et
rursus contracto fm determinatā a deo mensuram dies
generabat et nox reinducebat. hec Basilius. Vñ fm eūz
hec lux nō fuit corpus seu substantia corpea sed quedam
qualitas formaliter illuminatiua non pcedēs ab aliquo
corpe luminoso sed solū a voluntate diuina p creationē
put ipsa lra plenius mō significat cum dicit. Fiat lux. q q
dem lux nō habebat per se motū. et iō non poterat de se
diuidere lucem a tenebris. sed hoc faciebat per emissionē
et contractionem luminis virtute diuina determinatā. et
ideo dicitur. hic diuisit deus lucem a tenebris. Sed i qrta
die vbi de luminaribus agitur expsse dicit. vt diuidāt lu-
cem a tenebris. q luminaria p motum ppriū sibi cōnatu
ralē hanc faciunt diuisionē. fm quā positionem Basi.
q valde videtur consonare lre non est inquirendū qd fa-
ctū fuit illa luce prima post creationē solis. nam adueniē
te puisione naturali rōnabiliter cessat puisio miraculosa
sicut et legit Josue. v. Defecit manna postq comederant
de frugib⁹ terre. Obijcit aūt contra positiōz Basi. p q ex h
q primo cū nec animalia nec hoies essent. iō ista vicissitu-
do lucis et tenebre nō habebat aliquā necessitatē seu vtili
tatē. Scḋo ex hoc q hec contractio et emissio non erāt na
turales sed miraculose. quod vt dicunt non habet locum
vbi agit de institutōe nature. Sed rñdetur ad primū q h
obiectio est cōis etiā contra ponētes q hec lux fuisset lux
solis. sed dicendū q h vicissitudo deseruiebat distinctōni
h⁹ sex dierum ad h. s. q in sex dieb⁹ pficeretur op⁹ creationis
put in pposito diuino ab eterno fuerat dispositū. et etiaz
vt p hos sex dies pfigurarēt etates mūdi. et traderent alia
mysteria fm doctores. Ad scḋm dicendū q in hoc capit.
nonulla miraculose facta traduntur. sic productio herba
rū et plantarum anteq luminaria et stelle essent. qd est manife
ste miraculosum. q excedit facultatē naturalē creaturarum
et etiā est primi⁹ insolitū. q duo pficiūt rōnem miraculi.

Idem dicendū est de congregatōe aquarum facta in scḋa
die. et iō mirum si pductio h⁹ prime lucis et ei⁹ cōtractio et emis-
sio sit miraculosa. Cetera aūt exponant put in postilla dr
q ibi. Factū est vespere et mane dies vnus. scz naturalis
Circa qd attendendū q hebrei p vespe intelligūt noctem
q incipit a vespe et terminatur in mane sequēti. et p mane i-
telligūt diē artificialē. q incipit ab ipso mane et terminat i
vespe sequēti. et sic dicunt q dies naturalis incipit a princi
pio prime noctis et terminatur in pncipio noctis sequētis
qd intendūt pbare p hoc q in pnordio rerum tenebre que a
deo nox vocant. vtz in lra precesserint lucē in ordie tpis. nam
p⁹q dicit. Tenebre erāt. Cōsequēter dicit. Fiat lux. Ex q
videtur q nox naturalit debet pcedere diē i cōputatōe di
er. h dr pfirmāt ex eo qd legit in Exo. A vespa vsq ad ve-
sperā celebrabitis sabbata vrā. sed lz h habeat locū ex hac
auctate in festiuitatib⁹ antiq testamēti eo q festiuitates eo
rū hūerūt initiū a festo paschali in quo agn⁹ ad vesperam
imolabat. tñ in ordine cōputatōis dierum naturaliū tenēdū
ē cū doctorib⁹ nrīs. s. vt cōputent dies a mane vsq ad mane
put mgr pōit in. ij. di. xiij. reddens ad hoc rōnem mysti-
cā. s. eo q hō a luce p pctm corruit in tenebras ignorantie et
pctōrum. Sz pt hic sumi alia rō naturalis ex hoc q res dno
minat a fino ad quē nō a fino a q. vt. j. Phisi. et iō dies
artificial debet denoiari a vespa i quā finat. et nox deno
minari a mane in quo finat. et sic p h q dr. Factum est

vespe intelligit duo ē dico artificiale. cui⁹ termin⁹ ad quez ē vespe fine nox. Et ꝑ cū dī. Et mane intelligēda ēt nox cui⁹ termin⁹ ad quē ē mane ⁊ sic prima po dies nālis ē dies artificiale ⁊ scda nox sequēs nec vs qđ dī qđ ꝓmodio tenebre pcesserūt lucē. nā ille tenebre nō erāt dicēde ꝓprie nox. nā sicut dico ꝙuis loqndo ē tanq̄ tucio seu solio sup terrā. sic nox occultatio talis lucis seu solis sī ꝓpria qđ nō cōpetit tenebris q̄ fuerūt i ꝓmordio añq̄ aliq̄ lux corporalis ꝓducer et. Circa op⁹ scde dici duo sūt principalit cōsiderāda. Primū q̄ celū sit dictū qđ ēt firmamētū. Scdm̄ Liter ꝺ intelligat qđ dī. Et dixidet aq̄s ab aq̄s. Circa ꝓmū omissa varietate opinionū ⁊ secundo positione Cyr. q̄ magis vī planius sonāt ille cōsiderare vī dictū ē vidē tur dēm q̄ ꝺ firmamentū de q̄ ꝺ aqua ē celum sydereū qđ vocabit in octava ſperā q̄ ē stellar fixarū in sepē planetā rū orbes. de quibus etiā stellis ⁊ planetis legit plane infra in ope ārte dici. Posuit eas de⁹. Luminaria ⁊ stellas in firmamēto celi. nec obstat qđ dī in prima die. In principio creauit de⁹ celū. qz ibi sumarie includit tota op⁹ sex dierū vt dictū ē. Et qz in prima die mutionē fecerat de ꝓ mobili ⁊ ei⁹ motu. vt ibi fuit expositū. nūc aūt in secūda die de firmamēto in q̄ sydera fuerūt posita mentionē facit. ondēs q̄ ꝺ firmamentū fuit ꝓductū de nihilo in sua ꝓpria specie ꝙ creationē. qđ cōfonat huic qđ dī. Fiat firmamentū nō expimēdo aliq̄d de q̄ tale firmamētū fieret. Vel ei ō abyssō vel aliq̄ ge ei⁹ firmamentū fuisset formata vt q̄dā dicūt ꝓuisse vtiq̄. Fiat abyssus. vel fiat de abysso firmamētū. sicut dixit de herbis ⁊ plātis q̄ de terra fuerūt ꝓducta. exprimendo. Germinet terra herbā vī. Et ꝓr dicit. Producat terra herbā. Sūt i q̄dā dicunt. Producant aq̄ reptile. et in terra. Producat tra animā viuentē. Et q̄ sedē q̄ illa vba nō exprimit materia ex q̄ solū dicit. Fiat non debent intelligi fieri ex materia ꝓcēte. q̄ in sua ꝓpria specie produxit ex nihilo ꝙ creationē. ꝓducī ⁊ sic intelligēdū ē cū dī. Fiat lux. fiat firmamētū. fiant luminaria. Si ār ꝺ dicat q̄ sī sic scripsisset debuisset vti in illis vbis creatōis vt intelligeret talia de nihilo fieri seu ꝓduci. Dicēdū q̄ hoc nō requirit fm opt. Cyr. supadictā quā ꝺ sequar. nā in hoc q̄ dicit Creauit de⁹ celū ⁊ terrā intelligunt omia ecclia sua ⁊ terrestria in ꝓcessu sex dierū a deo immediate creata. ꝙ terrā illa de q̄ in ista allegat ipoz materia. vt tā dictū ē. Si aūt q̄rat de hoc qđ sequit. Et fecit de⁹ firmamētū. qđ habeat intelligi cū ei dī de deo in ꝑ. Ipe dixit ⁊ facta sunt cū dixisset. Fiat firmamentū. stari debuisse videt et factū ē ita. sicut in hoc prima. Dicēdū q̄ qñq̄ importat acquisitionē alicui⁹ dispositōis accidentalis in re facta. ꝓut i ꝓpositis deducit. ideirco vt euitaret scriptura firmamētū in ista prima ꝓductōe fuisse a deo fm ee suum ⁊ sua terrestria accidentaleq̄ ornatū. nō subdit. Fecit de⁹ firmamentū. Idē ē dicere de luminarib⁹ cū dicit. Fecitq̄ de⁹ duo mag luminaria. de luce ār nō sic nā is lux in prima die est facta ꝓcta ꝙ ad ꝺ q̄ de⁹ p ea diuidere dī a nocte. non simpliciter in sui ꝓcta sicut lux luminarū. vt infra patebit. ⁊ ideo ea nō dī. Et fecit de⁹ lucē. sicut dixit fecit de⁹ luminaria. Circa scdm̄ principale attendendū ē q̄ in de actu sup riorib⁹ multe sunt opiniones sanctoꝝ doctoꝝ q̄ salua ea cionitate pleūdo in hoc loco q̄ supadicta fuit. dicēdū est q̄ corpa tyaphana sub nole aquaz intelligāt ꝓpriissimē pōpicuitatis. vñ ⁊ primū mobile eadē illuminare añq̄ dī seu cristallinū. vñ magister in ista de actu sup ioꝝ⁹ dicit q̄ nō vaporali tenuitate. ꝙ glaciali solidrate suspendātur ne labant. q̄ qz primū mobile ⁊ cetera corpa celestia sūt materie obediūt motui. sicut aqua nō alia corpa visibilia mixta ꝺ habet. ideirco pot⁹ noīal nole aque in scriptura ꝙ nomine cristallo. iuxta illud pō. cap. Qui tegis aq̄s superioꝝ ex⁹. nō ego nec recipio quod sapientes ⁊ inferiores aq̄ dicunt. sed quodāmō q̄m analogice. Et nota dicit q̄ firmamentū celi sydereū dicitur aq̄s superioꝝ ab aquis inferioribus nō solū fm locū. ꝙ ꝙ fm vīsibilē generalem cōmitatē respectu motū eaꝝ. qui magister Bonauētu. sup. ii. di. xiij. hoc vī licet dicere. aquas ei superioꝝ. i. celū cristallinū seu aque u ē primū mobile. qđ multo minꝰ ex cōmuni vico motu mouet. Fm quē reuolui⁹ totū celū mota diurno matutino vnius mi. Reque fm inferiores. i. elementares mouent mistiue ⁊ tertio mot⁹ fm quē dicit generatiue et alteratiuus ⁊ tm̄ā firmamentū fm. i. celū sydereū generat generatiue primi mobilis inferū ē immune ab alia mutatiue q̄uncp. Propter q̄ fm sua imperfectū attingit motum mot⁹ primi mobilis. ep q̄ celū sydereus fm diuersos orbes ꝙ cōtinet motū variabilē habet. quapat enim ꝺ firmamentū q̄dāmō grauitat inferioꝝ aquā nō formalit ⁊ effectiue sequitur ꝙ motū cuiusdā diuersitatem generationes ⁊ corruptiōes ⁊ cuiuscūq̄ alterationis seu mutationis ꝙ accessū ⁊ recessū ꝙ omnias stellaꝝ seu planetaꝝ orbū inferiꝰ. vñ hoc firmamentū sic intellectū. ꝙ si medium inf ꝓdictas aq̄s ⁊ quodāmō principiū omnis illarū de nō extremoꝝ distinguit aq̄s ab aquis. Aliq̄ fo dicit. q̄ firmamentū hic scīa facit intelligat illa ge aeris. q̄ pdēs sic in nubes q̄ ꝺ dicit firmamentum. quer ipsum inferiꝰ aeris i pce illa. ⁊ exponit hi ab aug. inp Gen. Commendat scripta nihil dicat ꝓ fide. qz q̄ ꝓponit percipere debet mento credit ꝺ qz ih remouendi a planitia sensus littera li fm quē vadit plane q̄ in ārta die posuit de⁹ luminaria ⁊ stellas in firmamēto celi. adueta ꝓma expositio videtur verior. Et aūt sequit. Vocauit de⁹ firmamentū celū. intelligendū ē fm hi. ab. moy. q̄ vbi ista vocatio tāq̄ habeat intelligendū ē de aliq̄ aliud. qđ ꝺ nole principali⁹ vocatur ⁊ appropriat ad mot⁹ principale. ꝓt nīi cōm̄ dicit dico principaliꝰ dī spacia. extiq̄ horaꝝ. ꝓut ibi. Factū ē vespe ⁊ mane dies vn⁹. ⁊ cōm̄ in vīa latina lucem seu solis sup terrā dies dī. vñ de⁹ vocauit lucē dē. Sed i b loco celū principaliꝰ significat. ideo subdit. i. nouē speras ⁊ ēt empyreū ⁊ celos ſtereos. ꝓut ibi. In principio creauit de⁹ celū. vt ſ. expositū ē. ⁊ cōm̄ mō celū dī sydereus vñ ⁊ vocauit firmamentū celū. Licet nō solū aerias ⁊ nubi rere elementa principaliꝰ dī terra. ꝓut ibi. Terra aūt erat inanis vacua. ⁊ cōm̄ mō loquēdi aridā dī terra. ⁊ nō vocauit de⁹ aridā terrā. De ope terciē dici q̄dā intelligat hoc Gregorio aquaz in vno loco nō modicā videt ble nōi culture. cū eā terra fm naturē sue grauitatē absolutā vadat debeat cē aquis cooperta. nō vī aliqs locꝰ sup terrā ad quē seu in q̄ aque nālit fluāt congregare. sicut terra colligere. ad quā difficultatē colligēdā diuersi varie scripserunt. Quidā ei dicūt q̄ terra ꝑdum aliqs pres aquaz in q̄bus aque ꝑmanēs ad gere terre q̄ nāt ē discooperta recuperent. ⁊ ꝺ nō videt posse stare. nā elementū aque ē multo rarꝰ q̄ terra. sicut ⁊ aer multo rarior ē aqua: vt ꝓ ad sensū nā modica ſmutatio aqat in vaporē aereū ꝙ operationē ignis resolutā multo maiorē quātitatē aereā facit. vñ q̄dā ꝓs dicūt elementū aque in decupla quātitate ē maius tra. sili ⁊ elementū aeris in multo maiori ꝙportiōe excedē quātitatē elemēti aque. ꝓpter hoc ꝓs videtur loca ꝓpria elementoꝝ. q̄ quāto magis recedūt a cētro totius circūferentiam. tanto sunt multo maioris capacitatis. nō ergo terra ex capacitate recipiendi in cōcauitatibus suis tantā quātitatē aque quāta erat sup totā terrā habitabilē. ⁊ ē quarta ꝓpositio circa hoc fm astronomos. Vnde aliq̄ dixerunt q̄ aqua ante eius congregationem erat valde nebulosa quę post congregationem densata est. ideirco minorem occupat locū q̄s etiam nō videt valere. Tum qz littera nō dicit. Et condensent aque. sed congregent. Tum qz ien sibilē videm⁹ q̄ aque recepte in concauitatibus terre nō ſt magis condensate q̄ alie. Tum quia quantitas elementi nō semper excedit quantitatem elemēti terre. quer aque rarioris in magna ꝓportione. vt dictum est. ⁊ sic ideo inconueniens sequitur siant ꝓuis. sci q̄ capacitas terre nō sufficiat ad tantam aque q̄ tantarum incancauitatib⁹ suis recipiendam. vnde aliqui dicunt ab aliq. scilicet q̄ aque in loco ubi nunc sunt congregate in maiorē sunt elemate sua natiuam. nam vt dicit Basilius experimento compertū est in mari rubro. mare esse altius terra. quę quidē respō sio ad hoc nō totaliter videtur sufficere. Tū quia pluries in scriptura cuiuis admare descendere dicitur. sicut in ꝑ. cap. Qui descendunt ad mare in nauibus ex. Item. i.

capi. de fonta eunte in mare dicitur. Et descendens Joppe
inuenit nauē &c. Cum q; aqua de sua natura cū sit fluida
nō pt habere in se grā mōtuosas. s. ceteris altiores. sicut
in terra ppt sui soliditatē hoc contingit. Cū q; rotūditas
aque pt demonstrari physice. sicut et terre rotunditas. qō
patet nā quelibet pa aque hz equalē inclinatōz naturalit
ad centz. cleuatio cū posit in diuersis gradibus maris. Si-
militer et diuersitas i ortu et occasu solis et stellaz vnifor-
miter se hz sicut in terra. et vbicunq; sunt nauigātes i mari
occeano seu mediterraneo tpe tranquillitatis sp vident
hemisperiū plana absq; montuositate seu altitudine i ali-
qua sui parte. sicut sit in planissima terra in qua nulli mō
tes seu colles reperiuntur. et iō saluo semp meliori iudicio
vltimus videtur de hoc aliquid dicendū. Pro quo attēn
dendū est q; sicut terra fm astronomos et phos est in me-
dio vniuersi tanq; eius centrū. et est rotūda seu sperica cū
centrū est idem centro vniuersi. qđ demonstrative pro-
batur in vtraq; scia p̄dicta. sic elementū aque rōne pti de
sui natura est rotundū seu spericū cuius centrū est idē i sua pti
ma p̄fectiōe cū centro terre seu vniuersi. ꝯ oportuit terram
esse discooptam ab aquis fm aliquas ptes sui ppt necessi
tatē finis. s. ppter habentēs alalia et bmōi. Sapia aūt di-
uina que disponit cōa suauiter sic disposuit. vt elementus
aque seruando suam rotunditatem naturalem haberet
centrum separū a centro terre et vniuersi. sicut fm astrono
mos qui mot⁹ p̄dcm diligenter inuestigarūt. ceterū quo-
rundā orbiū planetaz est separū a centro vniuersi. vnde
apud eos tales orbes dicuntur eccētrici seu egredi excipē
dle. vt in quarto almagesti. et in alijs locis illi⁹ libri pertra
ctatur. Hanc quidē diuersitas seu distantia vnius cētri
sci terre et aque abunicē sic a deo sunt disposita. vt inde
sequerentur quinq; ad ꝓpositū ꝓtinentia. quoz primum est q;
licet sint multe ꝑgregatōnes aquaz in diuersis locis. ta-
men oēs aque q; sub celo sunt. sunt ad vnū locū cōgrega-
te. qđ deus disposuit. nā quelibet aqua hz equalē inclina-
tionē ad centz elementi aque. sicut quelibet pa terre ad
centrum terre. et sic habetur verus intellectus illius quod
dr. Cōgregēt aq; ad locū vnū. Ꝫ dicere inclinēt aq; oēs q;
sub celo sūt ad vnū locū. s. ad vnū cētz seu centrum a cētro tre.
ad qō cētz ꝑgredit aq; sic ꝑtes tre ad cētz tre. q; qdē cō-
gregatio datur et hz in oib⁹ ꝑgregatōib⁹ aquaz sunt in flu-
minib⁹. sine i stagnis. sine i cisternis. et bmōi. nam oēs aq;
vbicūq; sunt hāt inclinatōz ad cētz aq; ad qō fluāt cessante
impedimento. sic ptes tre etiā si sint in aere et ex trā suspen-
se sp hāt inclinatōz ad suū centz. Secūm qō sequit ex p̄-
dicta cassatia est q; aq; nō tota cooptat terrā. Ꝫ aliquā ptez
dimittat discoptā. put recte talis cassatia centroz ab inui-
cem. et de hoc dicit in fi. Et apparent arida. Sequit
tercio ex bmōi distātia cētroz q; hec ꝑgregatio fuit a deo
facta per certā legē seu dispositōz in gyro vallātē abyssos
s. multitudine aquaz. put fit sonat. Prouer. viij. ca. Quā
do certa lege et gyro vallabat abyssos. Quarto sequit ex
p̄dicta distātia. q; hz in ripa maris cōtē tra et aqua sint cōt
altitudo. nā procedendo i mari p clōgatōz a tra mare semp ē
alt⁹ tra. vt in fo. leuit. Deus in altitudine maris. et infi
nitū q; hz procedit q; mare ē alt⁹ Ꝫ mōtes i tra. et sic intelli
gatur illud ps. cap. Sup mōtes stabūt aq;. q; altiores sunt
aque oceani. plerūq; procedendo versus medium Ꝫ mō
tes terre. Sequit vltimo ex p̄dicta distātia q; incedentes
p terrā ad mare delecdentes debent dici sicut in auctori
tate preallegata. et in aliis ꝑplurimis habetur. Similiter
q; mare dicitur esse seu fundari super terrā. put legit i ps
xxiij. Ipse super maria fundauit eum. Et vt predicta cla-
rius intelligātur ponitur hec figura que representat hec
elementa scilicet terrā et aquam. tam prima comm pro
uocione Ꝫ post aque congregationem. In qua figura li-
cet corpus mathematice consideratum non possit in su
perficie plane representari tamē sat⁹ sufficit recte imaginari.

Sequitur figura.

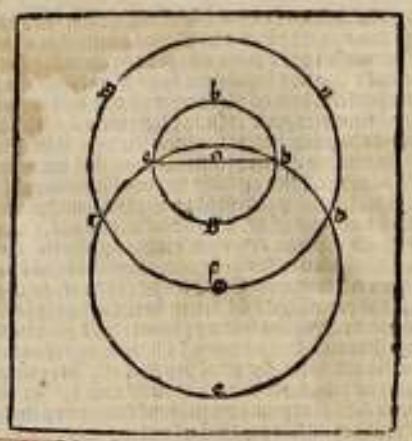

In hac figura sit a centz terre qō ē cētrū vni-
uersi. et sit spera tre. b. d. g. e. sup cētrū a. et sit spe
ra aque ab q⁹ ꝑgrega tōz. m. n. o. sup centrum. a
supra dictū qō ē cētz vniuersi. nā aqua ex sui p̄-
mena natura cōiūct debet circūdare terrā. cū qlibet pa aq;
equalit hāt inclinatōz ad cētz terre. qō ē centrū vniuersi
Dispositū aūt de⁹ q; Ꝫ spera aque ꝑgregaretur ad vnū lo
cū sic vt arida appareret. Sit ergo spera aque scōa. s. post
bmōi institutionē cōgregate vbi nūc ē. f. c. d. e. q; qdē spera est
eqlis prime spere aque. s. m. n. o. Sit ē centrū spere aque
post eius congregatōs. s. quod est eccentricū vt deus ē. eo q;
distat seu egreditur a centro. a. qō est centrū vniuersi. In
tersecet ergo Ꝫ spera aque sperā terre in duob⁹ pūctis seu
locis. s. d. e. Patet igē in hac figura primū inteneū. s. q; oēs
aque vbicūq; fuerit sub celo ad sperā aquē sunt omaliter
congregate. et p ꝑs ad vnū locū. nā quelibet aqua habet
equalē inclinatōz naturalē ad sperā seu centrū sui elemē
ti. s. aque. qō ē. f. et si sint separate in locis aliq; vbi speduntt
ne possint fluere ad locū suū sicut et ꝑtes terre vbicūq; in
spendātur seu demeantur ad sperā tre seu ad centrum ter
re habēt iclinatōz naturalē. et hoc est qō dr. Cōgregēt aq;
ad vnū locū. vbi notanter dr. Que sub celo sunt. ad exclu
dendā aqa supioreq; nō intelligūtur sub hac ordinatōne
Patet etiā in hac figura fm inteneū. s. q; aqua nō tota co-
operat terrā. Ꝫ aliquā et⁹ ptē dimittat discooptā. nam arcus.
d. g. e. qui ē i spera terre ē discoopt⁹ ab aquis. vt patet
in hac figura a. qō fm cosmographos ē fere ctra pa tre ce-
teris ptib⁹ ipi⁹ terre remanentib⁹ sub aqua cooptis. vnde
notanter dicit. Vocauit de⁹ aridā trā ad differentiā tre co-
opte aquis q; nō dr arida. Patet ē. in hac figura tercio in
tēa. s. q; Ꝫ ꝑgregatio fuit a deo facta p certā legē seu insti
tutionē q; de⁹ vallauit. i. circūmunitit in gyro. hoc est i cir
cuitu abyssos. s. aquaz multitudinē. nā p gyrū seu p circui
tū ꝓcis. s. c. d. e. vallauit tota multitudinē aquē dmalit. sic
q; qlibet aq; q; sub celo est ad hunc gyrū ex certa lege diuīa
hēat inclinatōz cōnaturalē. et sic hr ver⁹ sensus hui⁹ dicti.
Certa lege et gyro vallabat abyssos. Sit et b⁹ qō dr. E ir-
cūdedit mari terminū suū et similiū. Patet etiā ratiōe
mi in hac figura. s. q; licet in ripa maris terra et aqua in eo
dē loco ꝑcurrūt. vputa in. d. ꝓcedendo tñ in mari p clon
gatōz a tra mare sp ē alt⁹ tra. qō sic ꝓbatur. nā si ꝓcedat a lo-
co. d. in q; cōcurrūt aq; et mare. vt dcm ē p clōgatōz a terra
visq; ad aliquē locū. vputa locū. c. q; ē superficie maris. nūc
c. ē loc⁹ altior Ꝫ. d. nā si ꝓrabatur linea ab a. qō est cētrū
terre seu vniuersi visq; ad. c. talis linea intersecabit superfici-
em terre in aliquo loco. et sit verbi gīa in. b. et cum. a. d. et. a
b. sint equales. q; ꝓcedunt a centro ad circumferentiam
sequitur q; linea. a. c. est maior Ꝫ linea. a. d. et p ꝑs. c. lo-
cus est altior. d. quia magis accedit ad circumferentiam
vniuersi Ꝫ. d. Et quia diametrum elementi aque ē i mag
quantitate maius Ꝫ diametrum terre. vputa in decuplo

vt dicit ē. sequit q̄ tantū posset̄ p̄cedi q̄ elōgationē a terra q̄ sit mare ibi aliq̄ mōtes in terra nō mōtes q̄nicunq; alii nulla p̄portionē p̄ceptibilē habēt p̄ p̄portiones ad orbē tre. vt in ecclypsib⁹ lunaribꝰ in q̄b⁹ ex obtentu umbre a terra causate cōmēsurat certitudinaliter q̄ scitos eclypsis nulla mētione facta de umbra montiū rōe predicta. Idē etiā p̄t in p̄mō tractatione diei. t noctis in qua non fit aliqua mentio de altitudine montiū. ac si esset terra sperica penit⁹. t sic intelligit aliud pō. Super mōtes stabūt aq̄. s. q̄ altiores sūt aque oceani p̄cedēdo sūm mediū q̄ mōtes terre. Sequit̄ dictū intentū. s. q̄ incidēres q̄ terras ad mare descēdē dicūt. sicut patet in audiate p̄allū. t in alijs q̄ sic p̄t. nā assignet aliq̄s locꝰ in superficie terre discoopte citra ripā. t sit. g. t sic p̄t abak linea a cētro aque q̄ est f. vsq; ad punctū. g. tūc talis linea intersecabit superficiē aque in aliq̄ loco. t sit hēc gratia in p̄cto. h. t tūc p̄bat q̄ linea. f. g. ē maior q̄ linea. f. h. et p̄ hoc locꝰ. g. respectu. f. q̄ ē centrū aque ē altior q̄ locꝰ. h. vbi ē ripa. vt̄ manifeste. t sic p̄t q̄ ere aque vbicūq; ponant in terra naturaliter descendēdo sūnt ad mare. nisi impediant. ut̄ illō Eccl. j. Oia flumina intrāt in mare. Et ex hoc sequit q̄ ascendēres per terrā t mare descendēres debēt dici vt ō. allegatū ē. nā cōi mō loquēdi loca terre a quib⁹ aque fluunt dicūt superiora respectu locorum ad q̄ fluunt. Patet etiam in hac figura q̄ terra dicit fundari super mare. vt in pō. xxiij. Quia ipe super maria fundauit eam. Terra ēt habitabilis. l. d. g. e. super elementū aque fundat. altior em ē respectu. f. q̄ ē centrū aque q̄ terra spera aque post eā p̄gregatione. t exide patet q̄ ē terra sup flumina nā flumina a tra descendūt in mari. vt dictū ē tanq; a superiori loco ad inferiora. Ex quo bene cōsiderato p̄t haberi verus intellectus scripturarū q̄ de cōparatione aque ad terrā q̄ ad sīa tractant. q̄ diuersimode ab aliquibus exponūt⁹ exponūtur. Patet etiā ex supradicto q̄ terrā ē discooperta sm aliquā partē ab aquis nō predicto nulla pōt attribui nisi potestati t ordinationi diuine. vt scripture in multis locꝰ testat. Dñs Exod. v. ca. Me ergo nō timebitis ait dominus. t a facie mea nō delebitis. qui posui arenā terminum mari. Et q̄ patet hoc pertinere ad omnipotentiā diuinā solū. Sāl. t ad eius ineffabilem prudentiā q̄ dispositio omnia suis suauiter locis dēbit aquis miro mō connaturale. ne vltra sua terrā cooperirēt. iuxta illud pō. cui. Terminū posuisti q̄ nō transgredient. nec cōuertent operire tras t hoc ē satis manifestū. nam licet exiccatio superficiei terre aliquo mō posset causari ex actione solis deficcātis t hausiēdo humorē in seu separato ceteri aque a loco sibi ī prima p̄uocatione debito ad aliū locū vocante nō p̄t causari nisi a deo qui solus est institutor nature. In hoc enim q̄ deus dicit. Congregent aque. nō p̄dicto dedit deus alia naturalē ordinationē ob illa q̄ in p̄mordio habuerāt vt ō. exposuit. t. ideo rationabiliter hmōi congregatio aq̄rū fuit facta anteq̄ sol fieret. vt innuere terrā esse ditiorē tam nō per exiccationē soliorē q̄dam erronee putāt. q̄ infusione diuina. Idē patet ex mō quo dicit scripture in ꝑ Ioco. Nō est dictū. desiccent aque q̄ sunt sup terrā. vt appareat arida. q̄ dicit. Congregent aque. Quāta aūt sit distātia vnius centri ab altero valde difficile esset humanitus inuestigare. q̄ sufficit q̄ tāta est distātia quāta requirit ad hoc vt p̄dicta inde sequant. pōt etiā p̄babiliter opinari ī tri certitudinaliter q̄ centrū aque elemēti sit idē cū centro lune. eo q̄ elementū aque pat̄ exprimat sequit motus lune sm fluxum t refluxum.

De opere quarte dei.

Circa p̄uocationē luminariū t stellarū quarte sunt opi. sūt t circa multa alia in hoc capitulo cōtenta. Pm ēt exposita ēnt quā seqū luminaria. t stelle fuerūt quarta die p̄dicta deo q̄ creationem in suo gradu t effectu sortita. quāuis forsan sequunt̄ q̄rentes t venteo q̄ exprimunt in littera t alie q̄ ibi nō sunt expresse. cum sacra littera in hoc loco nō tradat nisi illa q̄ vulgi seu sensui bōm cōtet subiacēt. vt dictum est. huic em sententie ista valde consonat. cū dicit. Fiant luminaria. eo mō quo dixerat. Fiat lux. nō ēt dictis. Producāt celi luminaria. vel nobis lucida producant solem. vel aliq̄d hmōi. in quo denotaret ipsa fuisse ex aliquo facta. nec etiā dicit in eis esse aliquid informe qđ perficeret. sed simpliciter in primo eo q̄ fieri explicat cuncta gradatim. vt littera plane testatur. Circa gradatim autē eorum attendendum q̄ nō omnes gradatim luminariꝝ t stellarum etiā sensibilium hoc exprimunt. sed illa q̄ humane vsitati manifeste deseruiūt. in quibus etiā deus inter primā die facta t hanc luminarium immit. vnū de prima gradatim vicit. Diuidāt dicit a nocte. in quo ostenditur quedā differētia inter hāc diuisionem diei t noctis t illā de qua fit mentio in prima die. nam ibi non dicit q̄ lux diuideret inter diem t noctem. seu lucē a tenebris. sed q̄ deus diuidat eo q̄ illa lux nō habebat gradatim motum de se. sed per effusionem t contractionē a deo factam ei eo diuidebatur a nocte. vt dictū fuit sm Basyl. sed luminaria q̄ habent motum a se sm naturā a deo sibi collatā p̄pie diuidunt inter diem t noctem. vnde dicit. Fiant luminaria tē. vt diuidant diem ac noctem. Et notandum q̄ licet dies sit q̄sdā solis sup terram. tamē quilibet planeta t stella habet suū. p̄pm diem. s. cum ipa sup terram fertur. t noctem ecōtrario. t ideo nō simpliciter dicit de sole vt diuidat diem ac noctē. sed etiam de omnib⁹ dicit vt diuidant. Scība gradatas ē eas dicit. sint in signis quod cōmuniter exponitur inquinis ex luminaribus celi accipiunt significatio planetis ꝑtorū seroni. q̄ sunt apta diuersis negocijs. q̄ nō sic intelligendū ē. vt per luminaria et stellas cōtet accipiatur signa seremonia. vel pluuie cuiuslibet temporis sequētis. q̄ hoc pertinet ad astrologos. q̄ de his p̄dictionib⁹ intendūt. nō aūt ad populū rudē cui moyseo loquebat. t ēt ipē astrologi sepe fallunt in p̄dictōe. sed hoc intelligo debet sm quandā generalitatē signi gnificandi. vt cū cognoscit q̄ sole existe in parte septētrionali. seu in signis seu mensibus hmōi calor viget vt i plurib⁹. t pluuie diminuunt. t ecōtra de meridionalib⁹. et hoc cōtet intelligitur a popularib⁹ q̄ cōmuniter existe tale mensem ee calidū t talem tempus esse hmōi qđ veritatē habet in plurib⁹. q̄ ideo nonica est magne vtilitatis in cultura terre. vt est manifestum. Sic autem intelligatur q̄ hoc q̄ dicit signa. q̄ de hmōi luminaribꝰ et stellis possunt accipi signa aliorum eventū. talia intelligēt t si forte aliq̄d contingat veritatio non tamē sm primam significationē talem. q̄ de primaria significatione littere sm cōem modum intelligēdi accipit. t de talibus signis intelligitur illud Dñs. t. Signis celi nolite metuere q̄ gentes timēt. Et ps q̄ b. gradatas non pertinebat ad lucem primā die facta. Alia gradatas luminariū ad vtilitatē hominū exprimitur cū dicit. vt sint in tempora. Pro q̄ attendendū q̄ nō dicit vt sint in ipa. vt sic intelligeret de tēpore simpliciter sumpto qđ factū ē cū primo motu in prima die vt dictū est. q̄ dicit in tempora. vt intelligatur de vicissitudine temporū ex qua fastidia tollit. vñ in hymno. Et tam pro duo tempora vt alleuet fastidia. t valendo etiā consonat. t necessaria victui omnia. vt ps p̄ expientia. qđ ei am lune videt pertire q̄ sm quatuor aspectꝰ qđ habet ad solē diuersas influentias etiā sensibiles causat. vñ pō. cui. Fecit lunā in tpe. Alia gradatas ad vtilitatē hominū est mensuratio durationis rerū temporalium t negociorum de quo dicit. Et in dies t annos. q̄ b est quelibet durata tēporalis mēsurabilis ē tam ꝑcue q̄ futura sm communē. vel solarē estimationē. qđ non pertinet ad lucē prima die facta. etēnim cum nō durauit nisi p vnā diē. Alia ho gradatas maxime vtilitatis ē. vt illuminent super terram. qđ est necessarium eorum ad vsum. q̄ est directus ad operib⁹ maxime vtilis est ad cognoscēdas tep. differētias. vt in. j. Metaph. qđ nō pertinebat ad lucē prima die facta. q̄ non legit illuminasse terram. qđ ex sui natura nō poterat ad hoc attingere. Et ex b̄ ēt sequit illā lucē nō habuisse alias vltiores p̄dictas q̄ ceo. p̄uocāt medīāte illuminatione luminariꝝ. t stellaꝝ sup terram. Et vt sūmarie

ſeclusderet alios ꝓpiciatos luminariis ſtellarum q̄ edixit quedāmō vsum arrabilia dicat. vt poſſent dici ꝛ nocti. ſ. per ptātem inſuēti ſuos ꝓpinquos ipſiusmodi. vñ ꝛ in ꝓo. cxxxv. De hac materia dicit. Solē in ptāte diei. lunā ꝛ ſtellas in ptātem noctis. q; mediātib⁹ radijs iſtuūt. ꝛ iō ptās dixi ꝓpinque attribuit ſoli. c⁹ radij in die ceteros obumbrāt. ptās vo noctis lune ꝛ ſtellis attribuit. q̄ de nocte clarī⁹ irradiant. Et notandū q; moyſes in hoc loco cū ꝓpinquōrū luminariū aſſignat ſolū fin q; ſūt facta ad veritatē hoīm vñ Dicit. inq. de eis di. Que creauit deꝰ de⁹ in miſteriū cunctis gentib⁹. ſ. ex ꝺ nō tollant ipſa fuiſſe facta ꝓpter nos vnicuſq; ſeparatim ꝛ ſpaliter ꝓpter gloriā dei. ad quā oīa pinducta ſen creata ordināt. vñ in ꝓuer. Dia opat⁹ē deꝰ ꝓpter ſemetipſum. In eo ca.j. Geñ. vbi dī i poſtilla. Mazic dā fin alios ſacōs doctores Moyſes ꝛc. Additio.ij.

Licet ver ſit q; expoſitio be. aug. in hoc loco ſit val de lōginq̄ a plano ſi ſalū ſenſu. nō eſt ex hoc q; moyſes nudi ppoſo loq̄bat q; ſpualia cape nō potuit ſed tñ rozpalia poſſet ſumi rō ꝺ expoſitōis augu. ſed pot⁹ videtur dicere ꝓ eo q; ꝓpter rudicatē ppli ꝛ ꝓuitatē ad ydolatriā ogebat q; moyſes de angelica natura ꝛ eis⁹ cogniōne ſtili pabolice loq̄rek ꝓ ſimilitudinē Veſpe ꝛ mane ꝛc. Vñ ſenſus ſic in hoc loco fin aug. ſi ꝓpter intelligat eſt pabolic⁹ q̄ ſub ſenſu ſtili ꝓtinet. q̄ q̄dē mod⁹ exponendi neceſſari⁹ ē vnius in multis locis ſacre ſcripture. ꝓut ſupra i q̄ne ſup. plogū i rūſione ad q̄rta argu. plen⁹ dixi. ꝛ.

In eo. ca.j. vbi dī i poſtilla. Hic q̄rit ūre i ſcda die non dī. Et vidit de⁹ q; eſſet bonū ꝛc. Additio.iij.

In hoc loco vī poſtillator a rectitudie ſtrib⁹ deuiare qt ꝓ auctoritates doctoꝝ nō mediocrē auctoritatē inter catholicos habūt irreuerēter tractat. ſcdo q̄a irrōnabiliter dicta eoꝝ ipſrobat. tercio q; expoſitōis ſtrālis auctoritatē. q̄ā nīſi doctores primo inuenīt Ha. ſa. bebo attribuit. Primū p̄z nā rūſio quā ipe vocat truphaticam ē illi⁹ magni doctoris Habant q; i hoc loco ad hāc q̄ne ſic rādet. niſi forte ſic q̄dā ꝑm expoſuit nō ē bonū duplicē nūer⁹. q̄ ab vnitate diuidit ꝛ ꝓfigurat federa iuptiaꝝ. vñ ꝛ i archa noe oia zialia q̄ bina igrediūt iuxta illd. ꝛ ipar numer⁹ mūd⁹ ē ofindit. hec ille. Mgr ēt i. q. diſt. xxiij. rādēs ad hāc q̄ne ſic dicit. Sacramentū aliq̄d ꝓmēdat iō ei fortaſſe nō ē bonū q̄ ſit ſic i alijs facta ē. q; binarij⁹ ꝓnct⁹ priū ē alteritatis ꝛ ſignū diuiſionis ab vnitate. hec ille. Nō igit modica irreuerētia ē tanto⁹ doctoꝝ ſeu patꝝ expoſitiōē truphaticā vocare. Scōm p̄z nā monuit poſtillator ad reprobādū hmōi expoſitōs doctoꝝ. q̄s ſumit ex ꝺ q; i ſacro euāgelio binarij⁹ nūer⁹ ē laudabil. ad q̄s allegat Hug. ſup Luc. ꝛ. c. modici valoris ē apō ſane intelligētes. C⁹ rō ē. nā i expoſitōib⁹ miſticis p vnā ꝛ eandē rē fin diuerſas ſui q̄litates ſepe oppoſita deſignāt. ſic ꝛ celū empireum rōne ſplēdoris p ignē poſſet deſignari. vñ ꝛ igneū dī. Iſern⁹ it q; denotat⁹ ē ꝛ marie obſcurat⁹ ꝛ de eo legit Job. xx ca. Deuorabit eū ignis q̄ nō ſuccēdit. Sili⁹ ꝛ de diluuio inquiro ē dēm. q; ſi ꝓſideret. ꝓut i eo rō charitatis ꝓ ſalute ſic ē laudabil. ꝛ i bonū ſonat. ꝛ iō binarij⁹ intelligit iſto modo gties. ſup Luc. Inq̄rēs ait binari⁹ numer⁹ ab vnitate ꝓ deſcē dit principij ſeu ſignū diuiſionis ē. ꝛ p ꝓnō ſi bonū bz ſignificatiōs. ꝛ iſto mō accipit a doctorib⁹ i ꝺ loco. vñ ꝓdictorum doctoꝝ expoſitio. etſi nō ſit ſtalis rūnō ē truphatica. ſed vere expoſitio myſtica. ꝛ iō interpoſuerūt admirabili dubitatiuū. ſ. forte ſeu fortaſſe ad deſignandū q; ex ea nō pōt ſumi efficax argumentū. ſicut nec ex aliis myſticis expoſitionibus. C⁹ tertiū p̄z nā rūſio ſtrālis q̄ā attribuit ipſi ſtrāli. mouet ꝓpter in glo. noſtra. vbi ſic dī. vel iō nō additur q; i ꝺ ope diſtinctio ad⁹ ē ꝑfecta q̄ i ꝓrio ſit. vbi dicit. C⁹ gregōr ad⁹ i locū vnū. ꝛ iō ibi addendū reſeruat. ſi glo. poni⁹ ſignatur erat attribuēda auctoꝝ hui⁹ expoſitōnis glōſe. no ſtre. ſ. Ha. ſa. ꝓut oſtum ē i q̄rto art. q. ſupadditre i plogo

In eo. ca.j. vbi dī i poſtilla. q̄ diſtinctio facta ē ꝓ ꝺ q; aq̄ pauis ꝓducta in forma ſubſtāiali ꝛc. Additio.iiij.

Congregatio aq̄ꝝ de q̄ ꝺ agitur nō ē intelligenda ꝓ ꝑmixtē aquaꝝ. nec ꝓ earꝝ receptione incōcauita rib⁹ terre. ꝓſt alīq̄ volueriūt. ſ. q; aliū modū rōnabiliorem ꝓut littera ſonat. ſicut plen⁹ i additōe ſupra dicta in ope tercie diei declarauit. vide ibi. In eo. ca.j. vbi dī i poſtilla. ꝛ genuit terra. intelligit paſſiue. q; diuine diuia acutia ꝓmulit ꝛc. Additio.v.

Ex ꝺ q; diuina ꝑmixte ſra. genuit herbā nō tollit q; terra actiue. genuit ꝓdicta. Vñ aug. i ꝺ loco cauſaliter dicit ē. ꝓduxiſſe terrā herbā ꝛ lignū. ſ. ꝓdicēdi accepiſſe virtutem. In eo. Geñ. ca.j. vbi dī. Stelle autem fice ꝛc. Additio.vj.

Octauus ſpera vbi ſunt. xij. ſigna ꝛ ſtelle hec motū bz ꝓpriū diſtinctū a motu firmamēti q; ꝺē moueri apud aſtronomos motus accelliuus recteſſus. In eo. ca.j. vbi dī i poſtilla. Nec valet q̄ ꝺ obijcit frat Tho. ꝛc. Additio.vij.

Vba ſancti Thome tractātis de luce i ꝓma die ꝓducta i priā parte. q. lx vij. art. vltī. in rūſione ad ſcōm argumentū recte intelligunt. ipſrobatio poſtillatoris nullū bz locū. Vba em̄ ſua i hac materia loco allegato ꝺ ſt i ſoma. Lucidā dicit lucē illā fuiſſe nubē ſuā lucidā q̄ poſtmodū facto ſole i materiā ꝓtacentē rediit ſ. illud nō eſt cōueniēs. q; ſcriptura i ꝓncipio Geñ. commemorat iſtarū rōz nature q̄ poſtmodū plenerat vñ nō debet dici. q; aliq̄d tūc factū fuerit q̄ p⁹ modicū ē deſierit ꝛ iō alij dicunt q; illa nubes lucida adhuc remaneat ꝛ ē cōiuncta ſoli vt ab eo diſcerni nō poſſit. ſ. fin hoc illa nubes ſuę luminis remaneret. nihil aūt eſt vacuū in operibus dei. et ideo alij dicunt q; ex illa nube formatum eſt corpus ſolis ſed hoc etiā dici non poteſt ſi ponatur corpus ſolis non eſſe de natura quatuor elementoꝝ. ſed eſſe incorruptibile per naturam. q̄m fin hoc materia eius non poteſt ē ſub alia forma ꝛ ideo dicendum ē. hec ille. Ex quibus vba manifeſte patet q; ſanctus Thomas non improbat tertiam poſitionem. que dicit ſolem eſſe factum de illa nube lucida. per hoc q; in prima rerum ꝓductione non eſt dicendū q; aliquid ſit ꝓductū ſatis cito corrumpendum. ꝓ ut poſtillator eidem imponit. ſed ſanctus doctor improbat hanc poſitionem per aliud medium ꝛ conditionaliter. ſ. ſi ponatur corpus ſolis eſſe incorruptibile per naturam. quia fin hoc materia eius nō potuit eſſe ſub forma nubis lucide ſeu alia forma que cōgz diſtincta a forma ſolis que nunc eſt. Primam autem poſitionem q̄ dicebat illā nubē lucidam poſtmodum facto ſole in materiam ꝓ iacentē rediſſe improbat ſanctus Thomas ꝓ hoc q; non eſt dicendum q; aliquid in prima rerum ꝓductione ſit ꝓ ductum ſatis cito corrumpendum. que quidē improbatio eſt manifeſta quo ad iſtam poſitionem primam: nam ſi nubes illa lucida in materiam priacentem rediſſet. certum eſt ipſam corrupta fuiſſe fin perfectam rationes corruptionis. non em̄ transmutabatur in melius. vnde i hoc loco videtur q; poſtillator aut non legit verba ſancti Thome ꝓdicta. aut voluit involucre ſententias eius vt eas irrationabiliter reprehenderet. Qz aūt ſubiungit poſtillator de ſancto Thoma. q; incidit in illud quod improbat. eo q; in opere quinte diei dicit. q; aues ꝛ piſces facti ſunt ex q̄rto elementis ꝛc. nihil rationis videtur continere. Nam ſanctus Thomas non improbat q; ex aliqua natura in principio Geñ. commemorata fin aliquid ſui producerentur aliqua alia natura. ſicut herbe vel plante ex terra. ꝛ aues ꝛ piſces ex aqua ſeu ex quatuor elementis. ſed dicit eē ſi conueniens q; aliquid tunc factū fuerit. ꝛ poſtmodū eſſe deſierit. ſ. fin rōm. vtputa q; rōm elementū aque vt hmōi nunc ꝓueneret. ſed poſt modicū deſineret eſſe. q̄ eſſet contra inſtitutionē nature q̄ ꝓueniēs eſt.

In eo. ca.j. vbi dī in poſtilla. Conſiderandū etiam q; aues ꝛ piſces ꝛc. Additio.viij.

Secundū eſt ꝺ ſicut ſupra ſuper illud verbum. Et ꝓduxit terra. ſ. q; ex hoc q; piſces ꝛ aues fuerunt ꝓducti a deo actiue. nō ſequitur q; nō fuerint ꝓducti ex elemēto actiue. Cauſa em̄ prima nō ſp excludit actionem cauſarum ſecundarum vt dictum eſt.

In eodem ca.j. vbi dī in poſtil. ex q̄ p⁹ iudeos ceciderit

in erroiem saracenorum. Addatio.xc.

Licet inter xpianos fuerunt alij heretici. vt Arrius. Nestorius. et hmõi. quoꝝ errores nõ fuit imponẽdi verio xpianis. sic inter iudeos fuerũt alij habentes erroneas opiniones q nõ approbant a iudeis cõtemporibus licet in aliqb⁹ opiniõib⁹ eoꝝ appareat q ꝑ alia vita sint corporales delectationes cõitas ei eoꝝ bõno respuit. Et si hmõi ita sit. xiij. A seculo nõ audierũt. nec animb⁹ peceperũt. oculis nõ vidit. deꝰ absq; te. q̃ ꝓparasti expectantib⁹ te. Et ꝗbus ꝑba manifeste habet q remuneratio ꝓparata nullis superat oẽm sensũ. vñ determinatio cõis ẽ apũd eos. quod rabi moyses vic q in alia vita nõ ẽ cib⁹. nec potꝰ nec actꝰ venereoꝝ. q̃ tñ delectantur ex splẽdore divine gratie. Quapter attribuere vltũ erroꝛ iudeis in cõi nõ ẽ vile ad eoꝝ reductionẽ. credũt ei q nos sequim⁹ mẽdacia Jesu. qũ ñ modicũ impedimentum ꝓstat ad hoc vt reddamur eis credibiles.

In eodem Gen. ca. j. vbi dr in postilla. ymago aũt dei consistit in anima rõ. Addatio. .x.

Ec expositio postillatoris de imagine et similitudine satis ꝓpria ẽ. et ponit a magistro in .ij. distin. xvj. Sunt tamen alij modi exponendi vbi dicit babek quoꝝ nõ ẽne ꝓbat in ꝑma ꝑte. q. xcvj. arti. viij. ꝑ sic sumpta similitudo aut ꝑsideraꝰ vt pambula ad imaginẽ. ita q̃ est ẽ cõitas ymago. olo ei imago ẽ similitudo et nõ ecõtra. vt ꝑ ꝑsideranti vt subsequẽs ad imaginẽ inẽtia significat quandã imaginis ꝓfectionẽ. Quia⁹. n. imaginẽ alic⁹ ẽ silis ei cui ẽ imago. inq̃ntũ ꝑfecte ꝛepsentat ipm. vñ similitudo si distinguaꝰ ab imagine ꝓ tñ ꝓt ẽ pambula ad ipam. sic si militudo attẽdit ꝑm ea q̃ sũt cõiora ꝓpinquiora⁹ intellectui alias manare. et ꝑm b ad imaginẽ ei⁹ ꝓpriet ꝑm aug. Lib. lxxxiij. qõtũ. Cetera ãt hoia. f. q̃ genẽr ad genus inferiora anime. vel ãt ad ipm corꝑ⁹ ad similitudinẽ facta ee dicitur si ly ditus ꝓ ãt scdo mõ. f. ꝓt similitudo significat imaginis ꝓfectionẽ sic by locũ expositio postillatoris.

Incipit tractaꝰ magistri Mathei ordinis minoꝝ puncie Baronie ministri sacre theologie ꝓfessoris clarissimi quẽ inimicus Correctorij corruptorij Burgensis in q̃ dicta postillatoris tutanꝛ rãdendo rõnib⁹ Burgensis et eoꝝ dicta optimis rõnib⁹ annihilãdo vt ꝑ religiosũ zelatorem

Pl⁹ plogij suũ Burgensis ad fidem accedẽs dic se velle aliqua sapponere ex qb⁹ erabi debeat aliqd planũ q̃ simplicit capiend⁹. Et d sacõs involuendo fidem circa ꝑmissa capitula replet totũ virũ scripturis et suis inuolutionib⁹ poꝑmine ꝑsertis videri poterit q̃ primũ capitulũ remanet ꝑ⁹ dubiũ in multis q̃s ex plana postillatoris expositione in q̃ digressione rephendit aliqualiter postillatorẽ. q̃ dicto q̃ minus sufficienter se habuit circa ꝑ. cessũ intellectionis primi capituli in eo q̃ dicit intellectus equationis sex dies depẽdere ex varietate opinionũ de natura materie a ꝑbis positas. Ubi dico q̃ Burg. nõ dñs rephendit postillatorẽ. nã postillator ꝑcipue ex tribus solẽnes expositores sanctoꝝ dr ẽ q̃ ꝓcedit ex parte fidei opinões varias de natura materie a ꝑbis positas et excludit admirationẽ eoꝝ q̃ egredi esse possent cum dicta ꝑboꝝ opinabilia tractare in expositione fidei. dicẽs. ex illa ꝓpractatione de pẽdet intellect⁹ opositoꝝ diez. nõ directe et ꝓ se. q̃ intẽdit ponit varie a diuersis. Nõ igit vult q̃ sensus fidei sit sumẽdus ex opinionib⁹ ꝑboꝝ. q̃ videt posse. q̃ doctoraꝝ expositio innixa et fidei sue bmõi sit rõnabilior et sensui fidei ꝓpinquior. nõ igit inconuenienter dicitur patet Burgẽ. Hoc igit sue rephẽsionis nõ valẽt. nõ prima q̃ ex dictis patet opinionũ nõ sumit sensus scripture. q̃ soli inẽnt ex eis q̃ sentẽtia doctoꝝ sit aptior. nec secũda. q̃ articulũ creationis nõ inẽnt ex ꝑfatis opinionib⁹. q̃ conuenienciã expositionis ꝑductarum intendit enim solum expositio enim varietatem et obscuritatem declarare a quo etiam ipe Burg. nõ absoluit si rephẽsibile est. nam diuersitatem inter be. aug. et ambro. sumi de informitate materie ꝓtractat in solutione ꝑme questionis quã mouet quare scdo die ꝑcepũ nõ fit. fiat terra. sicut fiat lux etc. Nec puto sine ut rellecta opinionũ de natura materie expositionẽ Bede. Strabi. Lincolniensis. et ceteroꝝ de ꝑma forma corporali quicq̃ posse intelligere. Quis ad verũ sensũ fidei sacre huius passus etiã sine coꝝ expositõe ꝗs possit ꝑuenire. sic tacẽ digressionẽ improbat Burg. rõeoꝝ postillatorẽ addita eius. ad ostendendũ egressionem aquaꝝ in locum vnũ vt appareret arida. videlicet ꝓdensationẽ. clemẽt aque et receptionẽ multarũ partiũ eius in ꝑcauitatibus terre ꝗbus rationes improbãdo Burg. improbat non modo postillatorẽ. et be. aug. q̃ afferit has rones sup Gen. c. xij. Sicq; Burg. ad reverentiã sanctoꝝ nõ respicit qb⁹. in postillatore valde rephendit. q̃ frustra vt patet in correctorio. vj. articulo. q. pambule. Rationes nanq; ipius Burg. Et b. aug. et postillatoris modice sũt apparentes. nam prima fundatur super falsa imaginande q̃si tota rana siccitatis terre sit recepta aque in ꝑcauitatibus terre. quod falsum est. sed ex condensatione eius facta est. cũ in prima creatione aque fuisset rara ad modũ nebule. et ex multis pugillis nebule facta est vnus pugillus aque. sicut patet ad sensũ. Sicq; condensatione facta ꝑa recepta est in cõcauitatib⁹ terre et ille sunt due cause quales siccitatis terre. vt vult beat⁹ aug. vbi. ũ. Nec scia nõ Burg. valet cũ dicit in fa dicta. Cõgregent aque. nõ condensent. nã ꝓgregatio simul et cõdensatio ẽ ꝑmũ. ꝓpinquior positio et ita illa difficultas ꝑ ponẽs est vocalis q̃ realis. Similiter q̃ tercio addatur fundatur super falsa imaginatõe. imaginatur est q̃ aque in terra recepte sint densiores. quod verum non est quia ratio est de ratione aque. quia toto elemento cõdensato ꝑ eius vias recepta est in terre visceribus. Et q ea que dicta sunt patet q̃ non valet illud quod quarto adducit. quia ꝓpinquatio et receptio sunt ambe cause ꝑtiales ad vnum effectum ariditatis terre. Preter has ponior ratio ariditatis huius potest addi diuina voluntas. que legẽ posuit aquis ne transirent fines suos. Item in eadem digressione reprehensio modo dicendi be. augustini. et aliorum burgẽ. innatam aquam aquam que in principio creationis fuit concentrica terre vniuersa factam eccentricam terre et concentricã lune vt apparere posset arida. sed ꝗ̃ sua imaginatio sit valde inuoluta. ad sensum tamen literalem modicũ conferre videtur. nec sundat eam super aliqua auctoritate sacri canonis sanctoꝝ doctoꝝ vel alicuius philosophi. Et multa bone imaginationi cõtingant inconuenientia. Primũ q̃ ex illis aer a signis ponerent necessario elementa eccẽtrica. q̃ egressionẽ ei aque necesse ẽ aerẽ egredi. cui non habenti in sua spera soliditatẽ resistẽdi. et sic ordo argunt de spera ignis. Secundũ. q̃ sic ordo elemẽtoꝝ a ꝑma creatione instituꝰ et inclinatio nãlis ad centrũ vniuersi ob⁹ elementis indita ex. aug. et ipmanet burg. cito cessarent. qõ ẽ contra burg. et sanctos magistros ꝓpinquos sanctũ Tho. q̃ sibi reputat inconueniẽs facẽ primã die factã sole facto q̃to die rediisse in ꝓpriũ locũ materie. q̃si ꝑma rep ꝑductione aliqd fuerit ꝑductũ satis cito corrumpendũ. vt ps. j. par. q. lxvj. arti. vi. in rõnibus ad sedm argumẽtũ. Necrediret modicũ inconueniens ordinẽ illũ q̃ ad naturã elementare ipsũ aque fore corruptũ eis multis ꝑderis sit ordo ille in q̃ erãt feda in se viderent pulcra et valde bona. vt inqt be. augu. in lib. Gen. circa finẽ. Tercio q̃ sic videret natura aque corrupta. quia ob passiones et naturalibus inclinationib⁹ immutatis necesse est naturam immutari. cessante enim inclinatione motus sui ad centrũ vniuersi tam cessaret ei gratio. cessante gravitate cessaret esse frigida et humida. et ꝑ cõs cessaret ee aqua. nec valet instantia de aqua q̃ est supra firmamentũ q̃ nõ ẽ mobilis ad centrum. quia fm Burgẽ. in eadem digressione. illa dr q̃si equinoce aquaꝝ quãdã analogia rõne diuersitatis. non ratione gravitatis. Est ens apparens naturaliter quia motus ad centrum intrinsecus et naturalis. vt docet be. aug⁹. in. iij. sup Gen. ca. ix. poter hec et alia multa imaginatio sua nõ videt posse stare. sed mirũ est q̃ nullus ꝑborum qui de numero rerum et earum cõceptione multa scripserunt hmõi ecẽtricitatẽ videre nõ potuerũt q̃ de hmõi nulla scripta reliquit

tūt.t manifestū signum q̄ spera aque nō sit ecentrica sed pot' fre t vniuerso cōcentrica videtur esse tale.qz cessante lege quā deus posuit aq̄ t gyro vallāte abyssos. aqua naturaliter arcā absorberet.vt⁹ in diluuio.de quo ca.viij. ꝯ vbi ꝯ Burgē. sibi ꝑ Scōs dicit. cū aqua sit naturaliter fluida oportet q̄ tpe diluuij orbicularit se habuerit circa cētrū.t terrā. Cōgregatōis igit aquar vt appareret arida .p. ut supra dictū est principalis cā est diuina voluntas.q̄ termi nū ponat aq̄e.ne trāsirēt fines suos nec aqua p positōnes talis legis pertinaret violenter.qz q̄uis illa detētio sit cōtra inclinatōz naturalē grauis ad cētrū.nō tñ obedientialem sm quā dē ꝑt facere quodlibet ex quolibet. Itē in eodē ca.Burgen.ārēs occasionē ꝑ postillatorē. dicit cū recede re a be.Aug.in hoc q̄ dicit ad lrām p cētrū nō intelligit an gelica natura.vbi dicit q̄ nec be.aug.ad lrām sic videt exponere.q̄ q̄ burgē.dicit talē acceptionē esse paboliā nō videt rez.nā sm Hugonē pabola differt a mahaphora.t paradigma.qz sm Donatū vt cū allegat Hugo. pabola ē rez genere differēciū ꝓpatio.t sic ponitur semē ꝑ verbo dei.leo ꝑ xpo ꝛc. in ꝓposito be.aug.qz talē cooptationez exponē dom facit vt videtur nō ē expositio ei⁹ ꝓpabolica q̄ solū ds locū in his vbi res significāt nō voces ad auctoris intentū.t in illo casu parabolic⁹ sensus nō continetur sub lrali.sed est vere lralis.qz a spūsc̄o intem⁹ immo sensus pabolar sm significatōz vocum sepe fallus est.vt⁹ iudi.ir.de lignis i cōsiliū cōuocādū⁹ t de electōne regis loq̄nd⁹ t sic de aliis passib⁹ sacre scripture.Et q̄ dā dicit q̄ Burg.in ꝑ articulo sue q̄stōis ꝓambule nō ponit sufficienter adeq̄tā rōnem sensus lralis.cū dicit q̄ adeq̄te sit ille q̄ a deo intenditur.t ꝓ voces in lia contentas significatur. Debuit em̄ addere ꝓpt ꝓmissa aut ꝓ res vocib⁹ expressas significat.t h̄ ē vere pabolic⁹. qz alio nō apparet sensus be.augu.de quo sermo pōn. Postillator igit verū dixit exp̄sitionem be.augu.non esse litteralem nec ꝑ hoc recedit a beato Aug. c⁹ expositio pot⁹ videt allegoria q̄ pabolica.qz ex alio aliud intelligit. Et ccio ad lrām angel⁹ p alle gōriā.vt⁹ in glo.ordi. in ꝓci. §. q̄nos sunt regule.cū ēt natura angelica t ei⁹ cognitio matutina aut vespertina sint a sensu nr̄o valde remote.nō cadere videntur sub fide.iuxta vulgatū vt d̄ fideo ē credere quod nō videt Sicut ad allegoriā ei⁹ expositio ꝓnet intra cōe dictū. Ita tera gesta docet.q̄d credas allegoria ꝛc. Huic igit expositioni postillator nō dicit.q̄ ea q̄si nō lralē diuulsa. sicut t ipemet Burg. Itē in eo.ca. vbi postillator mora q̄one quare scīa die facta nō dicūtur.bōa sicut aliq̄ dieb⁹. trea rēspōsionem adducit quaz ꝓmā dicit truphanicaz. secūdam abiecit rāōe nō fundatā. tertiā approbat a Ha.fa. acceptaz in quo passa Burg. dicit eū in mlt⁹ deuiare a rectitudine q̄ rōs scīoz irretenēter dicit truphanicā. scōo q̄ Scos non adducit valitā rōs. tercio q̄ verā rñsionē omnibus infidelibus q̄ tñ in nr̄a glosa continet cui pot⁹ debuit honorē exhibere. Ymo ad ꝓmā rñdeo q̄ postillator nō truphatur ꝑ scīs doctorib⁹ h̄ impetu lectorib⁹. q̄ id ꝓ sensu lrali eligūt qd̄ sancti mystice p quasdā ꝓticulares ꝓgruentias adducunt. vt⁹ in multis locis sup gen. Ymo ad scām dico q̄ rō postillatoris valida est ad ꝓbandū q̄ bonar⁹ nō est generalis infamia. qz ētā laudabiliter in scriptura reperitur Est igit illa rō scīoz fundata sup q̄dā incōgruentia bonam.nō sup rōne ei⁹ essentialī. qz alias oīs bonas esset infamis.qō efficacit̄ ꝓbabat rō postillatoris. Ymo ad scām rō lralis qm postillator sumit a Hab.fa.nō ē i glo.nr̄a vt burgen. dicit. §. glo. vī sentire oppositū illi⁹ rōnis lral. ꝛ. est in glo.allegāe Beda sup illo vbo.t vidit de⁹ ꝛc. Nō dū terra germinabat.nec aqua imūnita vsui ꝓducerat.t ēt dū de⁹ videre q̄ esset bonū cedētibus aquis apparuisse aridā.qz vniuersitatis exitiator paudens q̄ sunt futura. q̄si ēt ꝑfecta laudat.q̄ adhoc in ꝓ egit exordio sc. qz apō eius rez ꝑfectio nō in cōsūmatōe est opis.§. in ꝑdestinatō evolutio. Hec glo.si burg. ꝛnobis cōis est gl. ordi. miz ē q̄ obiect cū ipa glo.ponat ad q̄nē ꝓdictā banc primā rōs nō tertiā. ꝑat burg. fingit. Itē in eo.capi.cū dl. Proculit terra herbā ꝛc. postillator dicit intelligēdū esse passiue qz actiue a solo deo hec virt⁹ germinādi fuit. Cōtra q̄ Burgen.adducit be.augu. dicentē. Canalit dicitur est producere terram herbam lignum ꝛc.id est ad ꝓducendum accepisse virtutē. Ex q̄ dicto arguit burg. lra ēt actiue ꝓtulisse ibi i lra cōtenta. §. nō vt burg. hīt inferre ex dicto be. Augu. qz illa cōtenta i lia st subito ꝓducta in esse ꝑfecto qz herbe hūeo semē t lignū hūo fructū in q̄⁹ modio ꝓ ductēdi creatura si ꝑt actiue ꝓcurrere qz de⁹ reo sic cōdidit vt eas ꝓpios mot⁹ hīe sinat. ꝓtul⁹ aūt mot⁹ creaturaz nō est subitus nec ad terminū ꝑfectū. §. via gñatōis est ab i ꝑfecto ad ꝑfectū nō embrio ꝑ viuit vita plāte. debic aialis post hoio. vt dicit Aristo. de aniabl⁹. imo generale est q̄ ꝓmū ꝑfectū ē virtūm i via generatōis. t econuerso. nec vi detur ꝓcurrere in generatōe plātaz t reliq̄z nisi materia liter. nec ꝑt hodie actiue cōcurrere qz ministrat solū materiā generatōis. t qz materia est vna de q̄nor causis causa liter dicī potuit. ꝓtulit terra. t sic dictū de. aug. ꝑ burgen. adducit acceptē dū vī. actiue āt a solo deo ꝑ. t tunc ꝑ vna t̄ seminalē indūtā ab eodē vt sonat lra. Ad idē glo. inter. t factū ē glo. casaliter. t ꝓtulit. glosa actualiter. Item in eo.ca. vbi postillator notanter scīs tho. dicentib⁹ q̄ ex luce ꝑ ma die facta corpa solis fieri nō potuit. Burg. in defensione sancti tho. exercitatus passionibus ꝓmouetur. t dicit postillatorē dicta sancti tho. nō vidisse in hoc loco qui tamen vt apparet clarius t magis imme vidit q̄s ipe burgen. Qui em̄ ad illa dicta sine passione respicit clare cognoscit. q̄ improbatio tercie opi. innititur eidē medio sic improbatio prime opi. illi videlicet q̄ qz nihil fuit in ꝓncipio condiū ciro post corrumpendū. ideo lux prime diei sole facto non redijt in pristinorem materiam. Q̄z aūt probatio tercie opi. innitatur eidem medio patet sic. nam tercia opi. per eum adducta est illa q̄ corpus solis quarta die factum sit ex luce prima die producta banc improbāt idem sanctus Tho. dicit esse inconueniens si ponat corpus solis non esse de natura quatuor elementorum. sed esse per naturam incorruptibilem. quoniam sm hoc materia eius non posset esse sub alia forma. hoc esse. Ex qua obiectione duo sequi videntur. Primum q̄ ex illa luce sine sui corruptione corpus solis fieri non potuit. qz materia solis non supportat fuisse sub alia forma sine corruptione ꝓdicto casu forme corruptio nō erat cōueniēs. ꝓpter medium per quod prima opinio fuit improbata videlicet q̄ nihil fuit in principio condium ciro post corrumpendū. Ō intrinsece postillator videns rōnabiliter dixit solem factum ex illa luce. non obstante obiectione sancti Tho. prima parte sum. q. lxvij. art. vlt. in re̅ponsione ad sc̄m argumen. Secundum quod sequi videtur ex illis dictis est q̄ nulla materia existens sub forma priori potest esse sub forma posteriori nisi priori corrupta. ideo reprobat opinionem tertiam. quia forma solis specifica formam lucis genericam non compatitur. ideo ex luce non potuit fieri sol nisi forma lucis corrumpatur. quod est inconueniens propter medium. per quod prima opinio fm eū fuit improbata. t ꝙ illud dictum incidit in errores cōdemnatos Oxonie. inter quos habetur sic. decere tantus vnam formam substantialem in quolibet composito error tamen cum eodē dicto sancto Tho. incidit in id qđ improbat. quando ponit aues t pisces factos ex materia elementoz. qz ex ꝺ forme elementoz positōne ꝑmaneāt pisciū t auium fuissent corrupte fm eum. per ꝓ aliquid in principio ꝓducum ciro post corruptionem fuisset obscurū. Nec valet euasio Burg. de ꝑte t toto. quia fm hoc de aliqua portione lucis corpus solis productus fuisset sine totius lucis corruptione. Itē in eodem capi. vbi de ꝓductione piscū ex aqua postillator dicit hanc ꝓductionem actiue esse a solo deo. passiue ab elementis. burgen. dicit q̄ ēt ꝓa non sp excludit actionē causarum secundarum. volens cōtra postillatorē. q̄ elementa etiam actiue ad ꝓductionē piscū cōcurrerint sicut supra correctione quinto de productione herbaz t arborum a terra.

dicit aut̃ b sicut .tbi. In spũ ẽ dico q̃ ſ in rep̃ pducõe prima cã ſecũdaꝝ causaꝝ actionẽ nõ excludit excludit ẽ cerñ modũ agẽdi vt coagẽdi .ſ. subiuuo. in q̃ mõ creata vir tus coagẽ nõ pt̃ multo mur̃ue bñ igit dictũ ẽ q̃ actiue a solo deo pficere rets a pncipio creata ſũt. Ihẽ in eo. capi. vbi dr. ℭ reauit de⁹ rete grãdia. posſibla tor rephẽdit mdeoo in thalmudicis cõit ſtudentes. t simpli ces. t ex eo occẽes t errãtes. t errare fa cientes quã rephensi onẽ Borgẽ. egrele tes. ſſi adhuc affe ctãt. sanguis iudai cus dicit ſi tẽ valẽ tale rephẽsionẽ. eaꝝ ſi eos iudei sic errare. t sic credũt nos fingere mẽdacia ℌ eos q̃ ẽo nos⁹ q̃ nos poterunt ad fidem re duci. ℌ ideo ego q̃ nõ pñ eſtimare per nos cõtra mẽdacia qõ clare ſcãt in suis Thalmudicis Rursũ ẽ ẽtra illos rephẽsio coppat ad eoꝝ reductiones qñ ex ea videt tpo ingros⁹ apõ indeo⁹ cõtrahẽ auerẽ eos ita male de deo nr̃o de nr̃a vera fide sentire. .ij.

a ℭ Qñ gesta ſũt ẽ. Postq̃ descripſit Moyses bo nius formationẽ ẽ q̃ nõ alia mẽſ pducta. ℌ cõ ſequẽter describit hoiis formam status siue pditiões Et quia ex fine sumitur ratio eoꝝ q̃ sunt ad finẽ ideo p mo describit ipe⁹ hoiis vltim⁹ finis. Secũdo describit ma gis modũ siue formatiõis ibi. Iste ſũt generatiões. Tertio describit locũ siue dirationis ibi. Plantauerat aũt. Quar to act⁹ mãlipulatiõis ibi. Dixit aũt ẽ. Circa primũ sic p cedit q̃ p primum dicta dicẽdis. Scdo describit ipius hoiis fabricã ibi. Et fudit de⁹. Circa primũ primum de ope rib⁹ sex dieꝝ ad diẽ septimũ in q̃ venit deꝰ. a Iuxt q̃ scm ſũt celi t terra. sex pdicta dicb⁹ p op⁹ distinctiõis et ornat⁹. vt pdicta ẽ. b ℭ opleuitq̃ de⁹ die septio. Alia trãslatio hz septio die. t vtraq; vera ẽ. vario in mõ. Est enim duplex cõpletio vt electio alicuius rei. Prima ẽ q̃ assẽqr formam debitã sicut ignis q̃ p generationẽ assequit for mã igneitatis. t ẽlitates cõmunicatum. Alia ẽ pfectio ſen ẽpletio. q̃ exit in operationẽ sibi debitã sicut q̃ ignis ea facit vt generet ignẽ. Et q̃ pfectio ordinat ad ſecundã da formã ẽ. q̃t operationẽ. igit q̃ ſex dieb⁹ pfecte ſũt creature in suis formis. t generatib⁹. ió septo die cõpleuit de⁹ opus suũ. q̃ntũ ad primã pfectionẽ. ℌ q̃ a septimo die vſq; icepiſſe tpo administrationis. t gubernatiõis rep. sicut ſex dieb⁹ pce dẽtes dicũt ipa pductiõis. ita dies septim⁹. t dicit̃ cep⁹ dr tps gubernatiõis. q̃ gubernationẽ ei rep. applicãt ad suas operatiões. ió dicit de⁹ die septimo cõpleuisse op⁹ suũ. q̃ntũ ad secũdã pfectionẽ. t de illo ope administratiõis. t gubernatiõis rep. saluator dicit Ioh. v. Pr̃ me⁹ vsq; mõ operat. t ego operor. Illit ẽ pt̃ dici q̃ deꝰ posuisſet ptes species additasse ipãb⁹ pductis. ℌ agere ãt potiꝰ noua ope ad dare suo operi. nõ dr̃ q̃ impleuerit op⁹ suũ. donec videat reqeſcere. t cessare a nouis cõdendis. ℌ ãt apparuit septio die. t nõ ante. c Et reqeuit septio die. .i. a nouis creatu ris. pducẽdis. q̃ nihil ẽ facta posſea. q̃n tñ nõ fuerit ſatis in opib⁹ ſex dieꝝ. vt in suo ſũ. vel in suis causis. Illit ex ponit. quat reqes ponit p cõpletione desiderii. t sic de⁹ qeuit in septio. q̃ in septio beat⁹ ẽ. creaturis nõ indigẽs. et ad ℌ designãda nõ dr̃ q̃ qeuit ope suo. ℌ ab ope .ſ. ceſſãs t in septio beãtice requieſcẽs. d Et benedixit. Hic describi tur ipe⁹ hoiis finis. Ad cuius intellectũ pſiderãdus q̃ expiẽs docet oppenia hoiis ñ deſcere totaliter ad aliqd̃ sed aliqd̃ ei manẽs. ℌ adepto illo vltimo fine q̃ pt̃ desiderii adepto aũt fine vltimo totaliter deſcit. Hinc lapſa in cõtra. t p ℌ arguit nr̃ q̃ finis vltim⁹ hoiis nõ pſistit i adeptõe cuiuslibet boni finiti ℌ ſolũ in adeptõe boni infiniti. q̃d ẽ ſol⁹ deus. Vñ dr̃ aug. in li. cõfeſ. Inquietũ ẽ cor nr̃m donec requiescat in te .ſ. p cognitionẽ t amorẽ. Ihẽ experimur q̃ ẽpa cũp cognoscat de⁹ ad hoiis q̃ effectũ nõ ternial hoiis desiderã donec cognoscat q̃ sepiꝰ. Et q̃ pdixit viteri⁹ q̃ vltimus fi nis hoiis pſistit in vi siõe dei p essentiã. p. nat̃ nõ intelligit fruitionẽ. vñ Ioh. xvij. ℌ ẽna eterna. vt cogſ cãt te deũ ẽ. Ista at brindo in pñi vita ſ damnõ modo q̃ b q̃ mõ humana a terrenis eleuat̃ et occupat̃ in cõtẽplatio ne sui creatoꝛ. i eny gmatem perfect̃ ac p b q̃ hõ perducit ſ

e faceret. Iste sunt generationes celi t terre. quãdo ere
g ate sunt in die. quo fecit de
b us celum t terram t omne virgultum agri. anteq̃ oriretur in terra: omnẽq; herbam regionis. priusq̃ ger
i minaret. Non enꝫ pluerat dominꝰ deus super terrã
k t homo non erat qui ope
l raret terrã. Sꝫ fons ascẽdit
m e terra. irrigans vniuersam
n superficiẽ terre. Formauit

malẽ ad eternã visionẽ. t ad ℌ deputat̃ dies septa. vt hõ vacet a frenis. t circa diuina occupet. t hoc ẽ q̃ dicitur.

o Et benedixit ẽ. t sanctificauit illũ. .i. ad diuina obſequia ap plicante. Sanctificare. n. in vna significatõe idẽ ẽ q̃ applicatio ad diuina obſequia. Vñ et res inanimate q̃ hõi ſeruiunt vt placentas applicate ſũt diuino cultui. .i. ecclie ministeriis et vestes dicũt̃ sacre vt sanctificate. e Eius in ipo ceſſauerat. reqeſcẽdo in ipso vt pducta ẽ. Et p hoc datur intelligi q̃ hõ dies septimus dr̃ ceſſare ab opib⁹ terrenis. t reqeſcere in deo p contemplatiõnẽ et amorẽ. f Iste ſũt generatiões celi. ℌ nr̃ explicat formationẽ hoiis. Et q̃ sic dictum ẽ hoiis creata ſũt q̃tũmũ ad ℌ hoiem. ió p̃cepit̃ in creationem alioꝝ aliqd̃ fugaꝫ dẽdo. t ipse explicat formationem hoiis: ibi. Formauit igit de⁹. Dic g. Iste ſũt generatiões ẽ. ſ. q̃ pducte ſũt in opib⁹ ſex dieꝝ. g In die .i. in dieb⁹ vim modũ habentibus finiẽs i. q̃ freq̃nt sinonime accipit̃ p plurali. vñ Eccl. viij. Bene mulcet ſanguinẽ .i. minuendo imit eaꝝ. h Et oẽ virgultũ agri ẽ. q̃d facti ẽ heri die. t hoc pñte divina. t nõ erant nature. q̃d declarat cum subdit. i Nõ ei pluerat. Herbe enim. t arbusta q̃ vtute nature pducũt oiunt cõmuniter ex humore terre q̃ fit per pluuiã. t ex labore hominũ per agriculturã. q̃ ars adiuuat natu rã. t vtrũq; remouet a terrena ſcẽdo⁹. pducto tercia die vi. k Non enim pluerat ẽ. ℌ tum ad pumum.

l Et homo non erat q̃ operaretur terrã. Hoc ad ſcim. q̃ adhuc nõ erat formatus homo ẽ. m Sed fons ascẽdebat. Ostendit modũ q̃d facta ẽ illa pductio. ex pte materie .ſ. per hoc q̃ aque latentes sub terra discooperta aqs diuina voluntate ascẽderũt vſq; ad superficiẽ terre per mo dum fontis in q̃libet parte terre vbi erãt plantes herbe p ducende. t sic ex aqua t terra simul cõmixtis pducte ſũt diuina virtute herbe t plãte perfecte ſm̃ species suaꝝ ſru ctuũ. t talem cõmixtionẽ aq̃ cũ fra vocat ℌ irrigationem cum dicit. m Irrigans vniuersam ſuperficiem terre. debuit autem dicunt q̃ non debuit dici fontis ſed nubes. et dicunt q̃ hoc ẽſt veritas litere. Et nubes ascendit de terra. t tricesima litera nõ ẽſt referenda ad terrenascẽtia. pdu cta tercia die. ℌ ad ea que posſea pducta ſũt virtute nature. ac ſi diceret ſcriptura. licet herbe t plante tercie diei non ſint pducte per pluuiã humorem. ille tamẽ q̃ posſea producuntur virtute nature ſic producuntur. q̃ ascendat nubes per vaporem de terra. t conuertatur in pluuiam irrigantem terram ad plantarum t herbarum germinatio nem. n Formauit igitur dominus. Hic explicat for mationes hominis magis ℌ supra fecerat. fecerat enim mentionẽ de fine hominis ſignificati. ió debuit ostẽdẽ.

re ꝓpr q in hoīe est forma nō educta de semine p generationē. ꝫ magꝭ a deo p creationē p quā trāsēdit naturam corpalīa. t sic capax est dei p cognitōz t amoꝛ. t qz nobilior fōꝛa exigit materiā nobiliꝰ mō dispositā. ꝛō vrūqꝫ ondit dicēs. n Faciamus igf ē. In ꝓducōe eīm aliorū aialiū dr̄ ō. Et p. malit terra vel aq̄ ē. qz corpa aialiū. pisciū t auiū nō fr̄ ita nobiliꝰ dispōsita vt cōplexionata sicut i hoīe. dic igf formauit. ac si diceret diligēt̄ ac nobiliꝰ disposuit. o Dei mo terre. ad ondendū q hō i hoc cōuenit cū aliis aialibus q̄tū ad rōz materie longinque. Debuit ex ira hz. De pulue re terre. fm illō qđ dī. f. in ea. Pulvis es t in pulueꝛē reuerteris. p Et ispirauit. ad ostendendū q ania homis est ab extrinseco p diuinā creatiōnem t infusionē. qz sunt a deo creatur t corpi infunduntur q In facie eī ē. quia sensus magis apparēt in facie q̄ in aliis ptib⁹. sicut apparet i visu. audit. olfactu. t gustu. tactꝰ aūt p totū corpus diffusus est. Iz magis vigeat in corde. r Et factꝰ ē hō in aiam viuentē. i. dantē vitā fm q̄tor. gradꝰ vite q̄s enumerat pha. ij. de aia. f. sensitiuū. vegetatiuū. motiuū fm locū t intellectiuū. s Plātauerat aūt. h ꝓr describitur locꝰ habitatōis ipꝰ hoīs. p statu innocentie. t p describitur hꝰ loci. pdicto. Scdo eī. ꝓpter eo sine conditio. ibi. Produxitqꝫ dñs. Tercio hoīs habitatio. ibi. Fluuius igitur. Circa pīmū ꝓsiderandū q hō factꝰ ē immortalis nō p naturā. q̄si nō potēs mori sicut angel⁹. ꝫ p gr̄am. i. potēs non mori. qz poterat seruare immortalitā quā si seruasset necessitatē mortis nō incurrisset. t ꝛō talis immortalitas nō erat p q̄litatē corpis intrinsecā. q̄ redderet eū ipassibilē t incorruptibilē. sicut post resurrectionē q̄ alia sua corpa habebūt corpa. spiritalē. i. incorruptibilitatē q̄ ad oēs. ꝫ t ipassibilitatē q̄ ad multa. q̄tū ad electos. ꝫ erat magis p remotionē corp̄is que posset eū corrūpere. q̄ quidē remotio ꝓtim erat ex diuina ꝓuidēna sibi assistēte t ꝓhibēte corrūpētia ab extrinseco. i. vulnerationes. lesiones. intoxicationes. t hmōi. partī aūt virtute alie diuinitus sibi collate p quā poterat ꝓseruare corp⁹ a distepantia humoꝝ t ab infirmitatib⁹ insurgētib⁹. istic aūt ita ē q̄ iter corrūpētia ab extrinseco q̄ diuina ꝓuidēna ꝓcauebat ꝓtinēs ē vnā. i. locꝰ ꝓtus aut corrupꝰ ꝓpt qđ dr̄ ꝓuidit hōi ō loco cōuenīēti q̄tū ad actiū tēperiē t loci amenitatē. Et h ē qđ dī. t Paradisum voluptatis. i. deliciositatis t amenitatis. v Ab ꝓncipio. i. tercia die qñ p. ꝓducte sunt plāte. Hebrei h dicūt. In oriēte dictio eīm hebraica q̄ h pōt vno mō significat antecessiōz loco et̄rāslatio nr̄a hꝫ a ꝓncipio. Illo mō significat ꝓtes orientalē. t sic dicunt hebrei q hec ē ista q plātauit dē⁹ vr̄gultū i deliciis oriēte. x in ista expositōe cōuenīt aliqui doctores catholici exponētes a ꝓncipio. f. loci nō tēporis qz ps oriētalis terre illa est nobilior sicut t dextera ps in hoīe. t ps orientalis dextera vocatur a phis. Dēs ꝛō q̄ loquuntur de situ paradisi terrestris ponūt eū ē in ptibus orientis. veruntn in q̄ oriēte parte loquūtur. Phs eīm. q. methe. dicit q inf duos tropicos nō pt ee regio habitat ꝓpter nimiā caliditatē. qz ibi trāsit sol bis in anno. t illi q̄ sequūtur h dom̄ Cristo. necesse hīt dicere q paradisus terre sit ex tropicos versus oriēte eltimalē vel hyemalem. Alij vo dicūt q inter duos tropicos sub ēquinoctiali circulo regio ē pulcherrima. q̄s ex asserti frater Jordan de bechaz in ꝛ. cantu suo de spera plurib⁹ rōnib⁹. q̄s ppt plexitatem

a igitur dñs deus hoīem de
b limo terre: t ispirauit i fa
c ciē ei⁹ spiraculū vite: t fac
tus est hō in aiam viuē
d tē. Plātauerat aūt dñs de
e us paradisum⁹ voluptatis
f a pncipio i q̄ posuit ho
minem, quem formauerat.
g Produxitqꝫ dñs deus de
a humo omne lignū pulcꝛū
visu et ad vescendum suā
ue; lignum etiam vite in
b medio paradisi: lignumqꝫ
c scie bonī t mali. Et fluuiꝰ
egrediebatur de loco vo
luptatis ad irrigandum pa
d radisum. q̄ inde diuiditur
e i q̄tuoꝛ capita. Nomē vni
f phison: ipe ē q̄ circuit oēm
g trā Euilath: vbi nascit au
h rū t aurū tre illi⁹ optimū e
i ibiq; inuenitur bdellium
k et lapis onychinus: t no
men fluuij secundi Gyon,

homine. t fm istos paradisus terrestris ē i oriēte cōtinentis. x In q posuit ē. p hō ostēdit q adā fuit fact⁹ et para disum. ad ondendū q ille locꝰ nō debebat sibi ex natura ꝫ ex gr̄a. sicut t immortalitas ꝓdicta. y Produxitqꝫ dominus de⁹ de humo. h ꝓr describit locū. ꝓductiuꝫ dñs deus dicitur. ꝓductiuꝫ dominus de⁹ ē. h factū est tercia die. t h reperitur ad explicandū paradisi ꝓdūctū. a Dē lignū pulcꝛum visu ē. vt ēet homi ad escas qz habet vi tam animalē cibis i digentē. lignū escas vite ad spediendus senectutē. Ad cuius intellectū sciendū q ad vitā animalē cōtinuandā requiritur cibus p quē restauratur humidū depditum p actōz caloꝛis naturalis. verūtn ista restauratio nō fit fm equalitatē vt dicit pha p de generatione. qz caro generata ex alimēto ipartit ē ei ꝓma sicut t vinū generatū p aque appositōz t puersionē. qz si ꝓtinus aretur talis appositio vinū fieret aquosum t tandem deficeret spēs vini. Et eodē mō qz caro generata p alimētū ipartit est. t p talē ꝓtinuatōz inducitur seneca⁹ in qua carnes sunt impurissimes t tandem deficit vita. igf qz si dēs est homo factus est in vita animal. cui in qua calidum consumit humidum indigebat etu lignorum de quibus hic dicitur. Omne lignum pulcꝛum t ad vescendum suauem. ꝫ ad hoc p predicta restauratio fieret fm equalitatem. t per consequens impediretur senectus. indigebat etu ligni vite. quod propter hoc sic nominatur. t hoc est quod dicit Augustinus. xiij. de ciuitate dei. q cibus aderat homini ne esuiret: potus ne sitiret: lignum vite ne illum senectus dissolueret. sequitur. b Lignumqꝫ scientie boni t mali. dicit Josephus primo libro antiquitatuꝫ q fructus illius arboris habebat virtutem accelerandi t acuendi visum rationis sed hoc est falsum. quia ad hoc nō se extendit virtus corporalis. t hoc etiam infra magis reprobatur. t ideo dicunt doctores catholici q dictum est lignum scientie boni t mali ex euentu consequenti. quia p esum illius ligni homo experimentaliter cognouit quā ra esset dissantia inter bonū obedientie t malū inobedientie c Et fluuius egrediebatur de loco voluptatis ē. Hic describitur amenitas paradisi ꝗtum ad irrigationem cui dicitur. Et fluuius egrediebatur. quia ibidem de fonte vi fluuius oriebatur ad irrigandum totum paradisum. q̄ per illum transibat ad amenitatem loci t fructificationē. d Qui inde diuiditur in quatuoꝛ capita. id est flumina principalia. que derivantur extra paradisum. ꝛō sequitur e Nomen vni Physon. a fertilitate pulcꝛum: vel quia terram per quā transit fertilem facit. Physon enim in hebreo abundantiam significat vel fertilitatem. t iste fluuius aliter nominatur ganges. f Ipse est qui circuit omnem terram Euilath. quedam regio est indie sic nominata. Euila filio iectan de quo habetur infra. x. capi.

g Ubi nascitur aurum. dicit enim Plinius q terra in die pte ceteris abundat in venis aureis. h Et aurum terre illius optimum est. quia regio Euilath habet melꝰ aurū q̄ cetere regiones indie. i Ubiq; inuenit bdellium. arbor ē aromatica fm q̄ libro de ꝓpietatib⁹ rer. dr̄. Debet dicit h cristall⁹. t habet apparentiā. q̄ mmerat cum alio lapide vi scq̄. k Et lapis onychyn⁹. sic notatus ꝓter similitudinē q̄ hz in colore cum vngue hūano. Onyx eīm grece idem est q̄ vngula latine.

l Et nomē fluuij secundi Gyon. ipe est Nilus.

ſm Ipe dcl. t dle deſcdit i egyptū. ſi Nomdo tercij rō. ſic nominat⁹ a velocitate curſus. Tigris eſt animal velociſſimū bñs curſū. o Fluui⁹ aūt. De curſu iſti⁹ ſcriptura nō facit mentionē: qz erat vn⁹ ternar⁹ tre ūbi: t ō curſuo ei⁹ erat ſatis notus. Et ppt hoc addit. Ipe eſt q̄ circuit totā terrā ethiopie. Nomen vo fluminis tercij Tigris ipe vadit cōtra aſſyrios. Fluuius aūt quart⁹ ipe eſt eufrates. Tulit ergo dñs deus hominē: t posuit eū in paradiſū voluptatis vt operaret t custodiret illū: precepitq; ei dicēs. De omni ligno paradiſi comede, de ligno aūt ſcie boni t mali ne comedas. In q̄cūq; ei die comederiſ ex eo morte morieris. Dixit q̄q; dñs deus nō ē bonū hominē eē ſolū faciam⁹ ei adiutoriū ſimile ſibi. Formatis igitur dominus de⁹ de humo cunctis animantibus terre et vniuerſis volatilibus celi adduxit eas ad adam: vt videret q̄d vocaret ea. oīne eīm q̄ vocauit adā aie viuentis ipm eſt nomē eius. Appellauitq; Adam nois⁹ suis cūctis animātā: t vniuerſa volatilia celi et oēs bestias terre, ade vo non inueniebat adiutor ſimilis ei⁹. Immiſitq; dñs deus ſopore i adā, Cumq; obdormiſſet: tulit vnā de coſtis ei⁹ t ꝓplevit carnem p ea. Et edificauit

m ipe eſt q̄ circuit omnez terram Ethiopie. Nomen vo fluminis tercij Tigris ipe
n vadit cōtra aſſyrios. Fluuius aūt quart⁹ ipe ē eufrates. Tulit ergo dñs deus
o hominē: t posuit eū in paradiſū voluptatis vt operaret t custodiret illū: pce-
p pitq; ei dicēs. De omni ligno paradiſi comede, de ligno aūt ſcie boni t mali ne
q comedas. In q̄cūq; ei die comederiſ ex eo morte morieris. Dixit q̄q; dñs deus
r nō ē bonū hominē eē ſolū faciam⁹ ei adiutoriū ſimile

ſequentiū. hō ar nō ſolū ē principiū aliox hoīm ꝓ generationē: ſ. ēt ipſū ad inſtructionē. ingēiū diſciplinas ad ꝓfectionē ſcie deduxit ꝓ doctorē t ō ſicut in prima ꝓductione rez dr⁹ ꝑduxit alias ſpēs ꝓfectas: ſicut pomifera diuina ꝓducere ex ſuis ſeminibus vt ā. dicit: ita formatio hominē ꝓcessit ex ſo lā. ymo ad coīa⁹. vt potuisset ſtarim generare: ſ. ex q̄ ſemen ad animā i ſcia ad quā ḡt nāliter attingere vt ſtati poſſet nocere. illa aūt ad quor⁹ cognitionē ꝑtinuit ꝓ amissionē gratie naturali ſ. ois illa q̄ nāliter cōtinent i ꝓmo principio ꝓ ſe noto. de quib⁹ pōt medicar⁹ poſſibilis vr actū reflexū ſuum medicar⁹ ingenio t q̄ bō i ſtatu innocētie ordinabat ad finem ſupernaturalē: ſō etiā nūc ſupernaturalib⁹ cognitionez habuit ipſū genere ad ſtatū illū. c Ymmo q̄ō rō. f. m. Etiamſi Et q̄ patz q̄ habuit

s Immiſitq; dñs deus ſopore in adam. Et q̄ pōt
t eſſe ſopor nō fuit naturalit cauſat⁹ ſ. a deo immiſſus. ne
u ꝑdā videt admonitionē coſte ſue. b Tulit vnā de coſtis.
Hoc vt inconueniēs: quia illa coſta aut erat de integritate
ipi⁹ ade aut ſuperflua. Et ꝓ mō nūc rem ſibi corpus ade di-
minutū t imperfectū: q̄ nō decet cōditionē primi hois q̄
erat ſimpliciſſ ꝓfectus ipſū ad animā t corpus. Et ſcīo mō
nūc illa coſta in adā fuit mōſtruoſa ſicut ſecūs dicit⁹ fuiſſet in muliere. q̄ō erā ē inconueniēs in ꝓ hoīe. vt ꝑdictū ē.
Dicēdū ad b q̄ aliq̄d ē ſuperfluū in natura bñāa rōe in dā
uiduo. q̄ tñ ē neceſſariū rōe ſpeciei ſicut ſuperfluus alumēt
de q̄ fit ſemē ē ſuperfluū in individuo: q̄ō alitur in eo humor
ē tñ neceſſariū in eo. ē principiū ꝓducēdi ſibi ſile ad conſeruationē ſpeciei. q̄ ſemē medialiter q̄ fit generādo ē ō ſuperfluū alumēti. vt dr. q. de aia. t tale ſuperfluū nō ē mōſtruoſū: immo naturale t q̄ ſe intēdit. q̄ vt ibidē dr. generare ē
op⁹ naturaliſſimū t natura magis intendit cōſeruationē
ſpeciei q̄ individui. Eodē mō dicēdū ē de illa coſta q̄ fuit ſuperfluus rōe indiuiduī: t ō illa ſtatz rem ſibi corp⁹ ade integrū t ꝓfectū: fuit tamen neceſſaria in eo. q̄ mulier de ipa erat formāda: vt ſic adā eſſet ꝓncipiū oris⁹ humane ſpeciei vt ꝑdictū eſt. propter q̄ō non fuit mōſtruoſa.

l Et edificauit. [Formationem mulieris exprimit p modum edificationis. vt dicit ḥ. a. Iſid. t verū eſt eo q̄ ſicut edificium lat⁹ eſt t groſſum inferiorem magis ſubtile in ꝑtibus ſuis corp⁹ mulieris groſſius eſt in ꝑtib⁹ inferioribus b de cōmuni curſu t ſubtili⁹ t ꝓcerū⁹ in ſuperioribus t hoc eſt propter debilitatem calide naturalis in muliere q̄ naturaliter eſt frigida et ideo maior eſt alimenti de q̄ fit nutritio et augmentum remanet in inferioribus partibus: et minus ꝑro ſuperius eleuatur. Contrarium autē eſt in maſculo propter fortitudinem calidi naturalis: et ideo cōgruenter habet pectus latius ſcapulas t caput.

h Costā qui ꝛc. Nō em formauit eā de pede. qz nō erat seruia: nec de capite. qz nō erat viri dña: ꝫ de costa: qz erat viri socia. Dicit vo aliq̄ q̄ fōfactio de costa fuit p additionē alterī⁹ materie. alioq̄n corp⁹ mulieris fuisset minus rap ſ eidē matia acceptis maiores diuisiones. ⁊ dicūt q̄ sunt ille in multiplicatōe q̄nq; panū Joh. vj. de quo videtur dicere Aug. manifeste q̄ fuit p additionē materie dicēs Ille i mānibus suis multiplicauit quinq; panes q̄ de paucis granis erat segetes. ⁊ certū est q̄ segetes multiplicāt de granis p additōz materie. Alij vo dicūt q̄ fōfano mulieris ō costa fuit sine additōe materie. de us em q̄ de nihilo p

i ossis de⁹ costā: quā tulerat de adā i mulierē: ⁊ adduxit eā ad adā. Dixitq; adā, hoc nūc os ex ossib⁹ meis
k et caro de carne mea. Hec vocabitur virago: qm de
l viro sumpta ē. Quobrem relinquet hō prēm suum ⁊
m trem: ⁊ adherebit vxori
n sue ⁊ erūt duo i carne vna
o Erat aūt vterq; nud⁹ adam
.s. ⁊ vxor ei⁹, ⁊ nō erubescebāt.

potuit materiā. multo fortiꝰ potuit facere de nodica materia magnā nō p additionē materie aliūde sumpte. sicut ē in segetib⁹. Hyc multiplicatōs eiusdē materie in seipa. nec ex hoc sequit corp⁹ mulieris carere debita dēsitate. quia formatōe facta ex hoc fuit sibi de materia. ac si fuisset aliunde addita ⁊ ista expositio ꝛf magis ꝓpinqua lre. l Dixitq; adam ꝛc. h pōt describi ꝛet ⁊ mulieris primitio matrimonialis. vñ dicit. Dixitq; adā: hoc nūc os. Ex quo patet adā cognouisse supnaturaliter formatōz mulieris de costa sua. qz nō viderat hāc formatōnē. m Et caro de carne mea. qz illa costa de q̄ fōfacta est mulier nō fuit subtilata de adā nuda. ñ cū aliqua carne. n Hec vocabit virago. qz de viro sumpta est. ista est locutio ipropria. qz virago non significat mulierē de viro sumptā vel derivatā. ñ magis mulierē viriliter agentē. ⁊ ō magis ꝓprie diceret vira. si femine hoc⁹ pateret. ista aūt derivatio magis apparet in hebreo. vbi dr ista. i. mulier. qō nomē derivat ab re. quod significat virū. o Quobrem relinquet hō ꝛc. Nō ignoꝛ ad dilectōz. qz filⁱ nō pt denegare penes. ñ q̄nū ad cohabitationē. qz filⁱ cū est vxor⁹ tam ē emancipat⁹. ⁊ habet possidere sibi ⁊ vxori ⁊ familie. p Et erūt ꝛc. qz masc⁹ ⁊ femina ꝓiungunt ad vnā carnē plis pareūdō. Alit exponit. Quobrē ꝛc. excludēdo p hoc prēm ⁊ matrem a copula matrimoniali. qz ille nūq; fuit licitū sed est contra dictamen rationis. quia est contra reuerentiā parentū. alie aūt ꝓpter quācūq; ꝓpriā Aanguinitate facte fuerūt licite copulari matrimonialiter in ꝓncipio vt frater ⁊ soror de pueris ade. q Erat aūt ꝛc. Fm Iosephū hoc erat ex simplicitate vel carētia scie in ꝓmis pentib⁹. sicut ꝓuenit in pueris carētib⁹ vsu rōnis. q nō erubescūt ex sua nuditate. ñ hoc est supra ipetrabile. qz hō a sua fōfatōe fuit pfect⁹ in scia. ⁊ ō dom q̄ illud contingebat ex condītōe status innocentie. qz multi⁹ mot⁹ inordinat⁹ poterat ꝓuenire in membris generatiuis nec inhonesta in aliis pentib⁹ durāte illo statu. ⁊ ō nuditas quācūq; ꝓpriā corpis nō erat cā erubescentie. Genesis ca. ij. vbi dr in postil. Alit exponit pter rectos pōt ꝓ ꝓpletōe desiderij ꝛc. Addicio prima.

Circa hāc expositōz vitent⁹ q̄rēdū ē: cū de⁹ ab eterno in seipo recte sciat. eo q̄ ipse sibi sufficit ⁊ ipse desideriū suū. quo ergo scriptura dicit. Requeuit in die septima. talis em recta ab eterno ꝓpter deo. Ad q̄d dīm fm tho. in j. p. q. lxxij. art. ij. i cor. q. q̄nus ab eterno recte uerit in seipo deus. tñ q̄ post opera condita in seipo recte uerit hoc primo ad septimā die. ⁊ hoc est ab operib⁹ recessere. ad quod allegat Aug. sup Gen. ad lram.

In co. cap. ij. vbi in dr in postil. Et benedixit deus diei septimo ⁊ sanctificauit illum ꝛc.

Addicio scda.

Quod benedicto ⁊ sanctificatio diei septie intelligat fm applicatōz ad plurima obsequia ꝺ nō primo ad sabbatū sensum. ñ multa exposituōs. vñ magr in ij. di. xv. Illā autem diem sanctificasse ⁊ benedixisse dr q̄ mystica ꝓ certis benedictōe ⁊ sanctificatōe notauit eū. vñ in lege dicitur. Memento sanctificare die sabbati. hec ille: Si em ex sensu litē hmōi sanctificatōis ⁊ benedictōis dr q̄ hō die septimo debuerit cessare ab opibus seruilis ꝛc. sequeret q̄ ñ ei patriarche fuissent obligati ad conseruatōz sabbati. qō minime regitur aīs lege. vñ saltem intelligat benedictio sabbati p hoc q̄ benedictio ad multiplicatōz gnez. vñ creaturis quas deus benedixit dicitur est. Crescite ⁊ multiplicamini. multiplicatio aūt rez fit p administratiōnē creature fm quam ex illib⁹ illa generātur. ñ quidē administratio incipit a septimo die. sanctificatio eni ꝓprie septie diei ñ tantum res condite ⁊ multiplicate in deo recte sunt vnde ⁊ res dicate sancte dicuntur. vt in postilla.

In co. ca. ij. vbi dicitur in postil. Ꝑ hoc enā. ij. methā. dicit ꝛc. Addicio tercia.

Equātes opinionē aristotelis posit concedere q̄ inter duos tropicos sit regio habitabilis ⁊ ignotissima. q̄ hoc q̄ in illa regione sit aliqua ꝓ alta ⁊ montuosa intantis q̄ reflexiones radioꝝ solis nō attingāt ad illum locū cū excessu caloris. ñ tamē eo mō quo contingit i aliquib⁹ locis cymatij calidoꝝ vbi aliqui montes alti tantam attingant frigiditatē q̄ ibidē nives generantur. ⁊ etiam durent per magnū tpe annī. vt⁹ patet experientia. vñ ēt fm opinionē plī concedi potest q̄ paradisus terrestris sit i orientali plaga sub equinoctio modo predicto.

In co. ca. vbi dr in postilla. Vt operari ⁊ custodiri referatur ad deum. Addicio quarta.

Sic⁹ mod⁹ expositōis nō hꝫ locū fm hebraicā veritatē. in hebreo em in hoc loco dr vt operaret ⁊ custoduret illā in femineo genere. nō illū in masculino vñ oꝑtet vt referatur ad paradisum qui sub nomine hortus dicit. Horrus aūt in hebreo est cōis generis. qz q̄nq; in masculino q̄nq; in femineo ponitur.

In co. ca. ij. vbi dr in postil. Formauit deus de humo terre ꝛc. Addicio quinta.

Ex dicto Hab. ſa. ⁊ si contingat aliqd verisimile esse nō impropria seu impertinens ad ꝓpositū non tamen primo ad sacrā scripturā dicere an femina sit grossior in pribus inferioꝝ⁹ an non: nec ex hoc sequitur aliquid pertinens ad mores. sed i hoc posset aliter dici forte melius magis ad propositum. Ad quod sciendum q̄ in rerum primordia scriptura tripliciter modo denominat productionē hominis. vno ſcz modo per hoc verbū fōfauit. sicut cum dicitur Gen. ij. ca. Formauit deus hominē de limo terre. Alio modo per hoc verbum genuit. sicut cum dicitur Gen. iij. ca. q̄ adam genuit seth. Alio modo per hoc verbum edificauit. sicut cum dicitur hic. Et edificauit dominus costam quam tulerat de adam in mulierem. Primo autem modo productio hominis specialiter ꝺnatus ad corpus facta est per quandam transmutationem quasi naturalem fm quam res producta non habet identitatem specificam cum re ex qua producitur. immo ē sibi opposita cum ex non tali fiat tale. vt in. j. phisi. ⁊ ideo talis productio ꝓprie nominatur formatio. eo q̄ perficit p novam formam de nouo aduenientem. ⁊ ideo de tali ꝓductione dicitur. Formauit deus hominem de limo terre. Secundo vo modo ꝓducto hominis facta est per generationem naturalem fm quam res aliqua generat sibi ſ milem fm speciem. vt canis ignis generat ignem ⁊ in talis productione cōmuniter inter generantē ⁊ generatum est identitas specifica. fm quam dicitur q̄ adam genuit seth ad imaginem ⁊ similitudinem suam. Tercio vo modo ꝓducto hominis facta est quod āmodo per modum edificationis fm quam manet aliqualis identitas quasi individualis inter edificantem ⁊ id de quo edificat. cū enim domus fit ex ligno vel lapidibus non solum remanent i domo ligna seu lapides eiusdem speciei cum lignis ⁊ la-

Is gratis gratū faciens tollat. cō subtractio ab homine nō q̄ cipit. q̄ meritū dō verū amore vel odio dign⁹ sit Eccl. ix.

i Vidit igit mulier. Hic describit actⁿ transgressionis. scz ḡnū ad actū exteriorē ipsius mulieris actū exteriorē t interiorē viri cū ūr. Vidit igit mulier q̄ bonū ēet lignū ēt. Ex quo p̄z q̄ licz mulier ex verbis serpentis fuisset primi palit decepta. tñ ad p̄ficiendū opus exterius fuit allecta ex pulcritudine t sapore fructⁿ m Deus q̄ vi. fa. manducando cū ad comedēdū sic fuerat a serpente inbuta. n Aut cōdit. ex fatione mulieris assentiendo. nō q̄ crederet ūba serpentis ēe vera. q̄ in hoc nō fuit seducta. ḡ sola mulier fm q̄ dic aplūs Thi. ij. ḡ assensit ne contristaret deiectio suā. i. vtq̄ ipā fuisset ei decept⁹ in alio. q̄ credidit post trāsgressionē cōsequi vnā. t sic in statu suo remanē. o Et aperti sūt oculi ambo⁹. Postq̄ descripsit transgressionē culpe. hic ꝑit describit inflictionē pene. t p ḡnū ad subtractionē boni habiti. scdo ḡnū ad impositionē mali nociui. ibi Et ait dō de⁹ ad serpentē. Hinc circa primū primo describit ordo subtractio. scdo subtractionis inpiorato ibi Vocauitq̄ dō de⁹ adam. Circa primū cōsiderandū q̄ originalis iusticia q̄ quā coip⁹ erat subdita aie t viro. infert ordo rōē. nō supradicto nō erat naturalis ipi boi. ḡ ex gratuito bñficio dei erat. tñ subtractio ꝑpē ꝑcām fuit penalis sicut si ex ḡa regis aliq̄s ḡstimet ad gradū bonoris ḡ postea ꝑpē ꝑcām suā deijcit. talis deiectio pena ē. t hec subtractio ostendit cū ūr. Et ag sunt oculi eor. scdm de oculis mentis. nō sic intelligenda sicut dicit Joseph⁹ q̄ aliqui ebrietate mētis vita bestialis nō bñeus vsum rōnis. quia adam ḡ scia pfect⁹ erat. ḡ q̄ etiam illius ligni magnā bonū ēet enumerer. i. cognito intellectualis nec vt dicit Hya. sal. q̄ agni sunt oculi eor. ad cognoscendū malū. q̄ puna ꝑgno scebile bonū tñ. ḡ hoc ꝑ falsum. q̄ cadē est noticia ḡtoz t iō pn⁹ habebāt noticiā speculatiuā boni t mali sibi oppositi. ḡ nō bonā noticiā experimentalē mali sue transgressionis t punitionis quā nūc experimētalit cognouerūt. t iō tūc aperti sūt oculi eor. ad cognoscendū suā nuditatē ēē ꝑcām sibi. q̄ pn⁹ erat honesta. q̄ subtracta iusticia originali statim senserūt rebellionē carnis ad spīm. t monā meditandū mēbroz. vñ stari studuerūt cooperire suā turpitudinē. vñ sequit. p Cōsuerūt. Et hoc dicit debuit q̄ ficus erat arbor de q̄ fructu cōederūt. q Et fecerūt ēē. i. succincta circa lumbos. t dicūt a perī q̄ est circū. t zoma q̄ est corp⁹. pres eni inferiores cooperit ḡ magis erubescibiles t maxime genitalia. q̄ magis mouent cōtra imperiū rōis. ꝓter q̄ noiant pudenda. ꝑpē q̄ etiā adā t eua abscōdere se a ꝑcta dō. vñ sequit. r Et cū audissent ēē. Hic tripl expōit. Pmo mō vt sit determinatio loci. t sic aura p⁹ meridiē accipit. p vento intēdio inter austrū t occidētē. q̄ fm ista expōnē vox domini describit ambulatio videbat. precedere ex illa gte ex qua flat ventⁿ pdict⁹. Alio mō vt ē determinatio tpis. q̄ dicit de

t nū t malū. Vidit igit mulier q̄ bonū esset lignū ad vescendū: t pulcrū oculis aspectu delectabile t tulit u de fructu illⁿ t cōedit. dedit q̄ viro suo: Qui comedit. t aperti sunt oculi amborū. Cumq̄ cognouissent p se esse nudos. cōsuerūt folia ficus: t fecerūt sibi perizomata. Et cum audissent vocem domini dei deambulātis in paradiso. ad auram post meridiē. abscondit se adam t vxor eius a facie domini dei in medio v ligni paradisi. Vocauitq̄ t dominus deus adam. t dixit ei. Vbi es. qui ait. Vocē tuā dīe audiui in paradiso. t timui eo q̄ nudus essem. t abscondi me. Cui dixit dñs Quis ei indicauit a tibi q̄ nudus esses. nisi q̄ ex ligno de quo ꝑceperā tibi ne comederes comedisti. b Dixitq̄ adā. Mulier quā dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno. t comedi Et dixit dominus de⁹ ad mulierē. Quare hoc fecisti. que rndit. Serpēs decepit me c t comedi. t ait dominus ad d serpentē. Quia fecisti hoc. f maledictus es inter o mia animantia t bestias terre:

boci q̄ hora decima diei accidit hoc t tūc attra ēt hec capienda. p vētō ꝑcedēre diuinā apparitionē. sic Hier. ij. Ego parationē spūssancti in liguis ēt sonus vehemēs processit t ut facta scriptura ꝑsūit sequit in ꝑsēⁿ loco in apparitiōt b⁹ diuinis. q̄ aūt ōt post meridiē ē determinatio tpis b⁹ soni t apparitiōis

e Abscōdit se adam. Pre verecundia sui pcti t nuditatis

v Vocauitq̄ dñs. Hic ꝑit sequt ipi⁹ ade increpatio cū ūr. x ibi vbi ex. Nō ex ignorantia est q̄ ḡ vt ex rūsione ade puniēt⁹ fiat increpatio. y Qui ait vocē tuā. Ex dict⁹ ps Ifa. sequit. z Quis indicauit ēt. Q̄ nuditas tua sit erubescibilis. a Nisi q̄ ex ligno. i. nisi q̄ ꝓter transgressionē ꝑcepti mei ablata est a te originalis iusticia. p q̄ ꝑstractōnē facta ē ꝑnsibilis nuditas tua. sicut ēt ūr. q. pbr. Idē p sui pnā t absentia ē cā

ꝓioz. Mē nuda q̄ sui pēnā ē cā ꝑcurratōis manet q̄ sui absentiā ē cā ꝑcluratōis. t eoꝝ mō bonū originalis iusticie q̄ sui pnā i hoīe faciebat nuditatē honestā. vt pdcm ē. q̄ p sui subtractionē facta ē ꝑnsibilis b Dixitq̄ adam ēt. Recurrit ad pcti sui excusationē. q̄ fac ad ēⁿ approbatiōes volebat ei q̄dāmō pcm suū retorqre in deū q̄ sibi dederat vxorē. t eadē mō mulier excusando se p serpētē q̄ fuerat creatus a deo. t ps lia. Sz ē hic cōsiderādū q̄ aīe dānatō nē interroganit virū t mulierē. vt ps in Ifa. q̄ malⁿ ē pdēnand⁹ aīe cōfitiēē. serpētē aūt nō interroganit. q̄ dyabol⁹ q̄ in serpente loquebat sā. p pctō suo fuerat pdēnat⁹ t de celo empyreo deiectus. c Et ait dñō. Hic describit ipi⁹ inflictio pene q̄ḡ ad impositionē mali nociui. t ꝓio q̄ḡ ad serpētē. scdo ḡnū ad mulierē. ibi. Mulieri q̄z dixit tertio ḡnū ad bolcm ibi. Ade vo dixit. Circa primū cōsiderandū q̄ sicut p culpā boiz auget ejus ꝑnā ꝑ quā inducit boies ad bonū. ita ecōtrario p dānationē boim malox auget pena demonū eox tēptantiū. verūm ꝓter nimiā inuidiā q̄ dēmōes rosquēt eo q̄ videt boies posse pcurare ad beatudinē q̄ simplr ꝑmuti sit. nō omittit boies tēptare. Is scīāe ex dānatione boim suā pnā i futuro crescere. sic de inuido narrat q̄ petre sibi vnū oculū erui vt ꝓximo cui inuidebat duo oculi erant ceit. Erant ei in vna ciuitate duo boies q̄z vn⁹ erat nimis locupl⁹ de cupiditate. alⁿ de inuidia. ꝓter q̄ dñs citat⁹ q̄ erat val de prudēs ipius vocatu dixit q̄ peteret ab eo q̄d vellēt. ad iungēs q̄ ille q̄ p petere suā pennone bñet. alⁿ vero duplū. tūc cupid⁹ nolebat primo petere ne cupiditate duplī boni habēdi. sed nec inuid⁹ ne soc⁹ su⁹ plus bēret q̄ ipe. tandē cū dñs vgeret eos ad petendū. inuid⁹ petijt vt sibi vn⁹ oculⁿ eruerēt vt soc⁹ suus duos amitteret. q̄ factū ē. et sic punita sunt eoꝝ vicia. sic demones ꝑpetr ex inuidia boieo. Is nō ignorent eox pnā in futuro crescere ex boim dānatione. hoc ipse malū denunciat de⁹ ipi dyabolo cui in serpente loquebat. d Quia fecisti hoc idcō cendo boies ad pcm. e Maledict⁹ eris. q̄ ex hoc crescet pena tua. f Inter oīa animalia ēt ꝑponit ea bruta animalia. nō ḡram ad condītionem nature. sed q̄ sua maluerunt statum suū quod non fecit dyabol⁹. et hoc est magna pena superbo q̄ inferiora t vilia ei ꝓponuntur.

Sup pect⁹ tuū gradieris. Fm Aug. p hic intellect⁹ hic intelligit superbia q; dyabol⁹ incedēs ad suasiones boim a superbia incepit q̄ in oi pctō includit. vñ et Eccl. x. dicit. In initio oīs peccti superbia

b Et trā comedes. i. horiēo terrena deligentes inconpabiles tibi eos decipiendo. i Inimicitias ponā inter te t mulierē ꝛc. Fm aug. p mulierē intelligit p̄s hō inferior. t p semē eī⁹ opaz bona. Per semē aūt demōia intelligit suggestio eī⁹ prava. Per b ergo q̄ dr. Inimicitias ponā ꝛc. ondit dūs q̄ dyabol⁹ mediāte suggestiōe prava oppugnat rōnē inferiorē q̄ mulier dr. vt si cōsentiat delectionib⁹ t p eā dejciat rōnes superiorē q̄ p virū designat. t sic dyabol⁹ insidiat calcaneo eius q; nō oppugnat eas nisi a pte inferiori. sē sualitati delectabilia proponēdo. k Ipa cōtēr. ꝛc. In principio ꝛeptanōis resistēdo Alij aūt sancti exponūt de beata virgine ab illo loco. Inimicitias ponā inter te t mulierē nō ista tm̄ sed ꝛ alia ab ea delendē ꝛc. s. virginē Mariā q̄ ē infesta demonib⁹, vñ in cant. ca. terribilis ē vt castroꝝ acies ordinata. Et semē tuū. i. alios angelos malos qui dicūt semē eī⁹ ꝓpter similitudinē nature t malicie. Et semē illi⁹. s. christū. q̄ ē marie naturalis filius. Ipa cōteret caput tuū q; p ipam mediante filio suo ptās demōes ē pstrata. l Et tu insidiaberis ꝛc. Quia dyabol⁹ tēptando xpm exterius tm̄ suggerēdo. q̄ quidē tēptatio nō fuit viciū in tēptato. ꝑ virtutis exercitiū. t eos mō credendū ē de virgine. Alij vero exponūt ista de serpente materiali. nō de demōe ab illo loco. Et ait dūs ad serpentē q; fecisti hoc. i. q; fuisti instrumētū illi⁹ maleficij sicut Thau. ca. Sameru cū q̄ aliās coierit pcipit occidi cū eo. Maledicta erīa inter oīa animalia. q; fm ipsos ille serpēs pa⁹ habuit formā t facie gratiosā sup oēs bestias factus est horribilior oīb⁹. Sup pect⁹ tuū gradieris. q; fm istos pa⁹ habuit pedes t stabat erecta. sed pedes sē ei amouit. t sic reptando incedit. Et terrā comedes. pa⁹ aūt lignoꝝ fructū⁹ vescebat. Inimicitias ponā inter te t mulierē ꝛc. q; odiosiora ei⁹ bestie nature t conuersio. Ipsa pteret caput tuū. q; ex hā reptando incidit. mulier pōt caput eī⁹ calcare. t tu insidiaberis calcaneo eī⁹ q; nō pōt se elevare ad mordendū in superiora ptē. ꝑ ista expositio ḡrū ad multa videt irrōabilia. ꝑ q; deꝰ dirigeret sermonē suū ad aial bruta nō intelligēs. scdo q; in nullo peccauerat ꝑ solū demō mouendo linguā eī⁹. tertio q; stabat recta nō cōpcit alī cui aiali ꝑ mīs boi vt dicit poeta Ouidi⁹ in prio Methā. Pronaq; cū spectāt aīalia cetera terrā. Os boi sublime dedit celūq; videre. Iussit et erectos ad sydera tollere vultꝰ t sō prima expositio q̄ ē aug. melior videt. m Mulieri q̄z dicit. Hic ponit punitio mulieris in spāli. t hoc ḡrū ad duo ꝓpter q̄ mulier ꝓiuncta ē viro. primū ē ad ꝓcreationē ꝓlis. s ḡrū ad hoc. d. n Multiplicabo ꝛc. Is ārctus generādi sit delectabilis. tñ hz turpitudinē annexā p⁹ peccatū. In hebreo ꝓ cōcep⁹ habet impgnationes: q̄ sunt laboriose. Et erūnas tuas. q; ponendo fetū cōceptū

g Sup pect⁹ tuū gradieris.
b t trā comedes cūctis diebus
i vite tue. Inimicitias ponā inē te t mulierē, t semen
k tuū t semen illi⁹. Ipsa cō
l teret caput tuū t tu insidiaberis calcaneo eī⁹. Mulieri
m q̄z dixit. Multiplicabo erūnas tuas t cōceptus tuos
n In dolore paries filios. et
o sub viri ptāte eris, t ipe dominabit tui. Ade xo dixit
q Quia audisti vocē vxoris tue: t cōedisti de ligno ex
r quo ꝓceperā tibi ne cōederes:
maledicta terra in opere tuo
In labozib⁹ cōedes ex ea
s cūctis diebus vite tue. Spinas t tribulos germinabit
t tibi. t cōedes herbas trē.
v In sudore vultus tui vesceris pane tuo, donec reuertaris in terrā de qua sumptus es. q; pulvis es t in pulverem reuerteris. Et vocauit Adā nomen vxoris sue
y Eua, eo q; mater cūctorum viuentiū. Fecit q̄z dūs deus ade t vxori eius tunicas pelliceas: t induit eos:
z ait. Ecce adam q̄si vn⁹ ex nobis factus est sciens bonū t malū. Nunc ergo ne
a forte mittat manū suā. t sumat etiā de ligno vite t comedat, t viuat in eternū. Emisit eū dominus de paradiso voluptatis, vt operaret terrā: de q̄ sumptus est. Eiecit
b q̄z adā, et collocauit ad paradisū voluptatis cherubin, t flameum gladium atq; versatilē ad custodiendā viam ligni vite.

mulier patit ꝓlios labores t miserias. o In dolore paries. q; in ḡra sante vehementes angustie. talia aūt nō fuissent in statu innocētie. ꝑ ꝛcepissent absq; turpitudine. t si tū cōceptū potuissent absq; crūna t labore. t pepissent sine dolore. Secdo q̄z mulier viro ꝓpt domesticā vitā t ḡrū ad ꝺ punit eā viro subjciēdo dicēs p Et sub viri potāte eris ꝛc. t seqr. q Ade vero dixit. Hic ponit punitio viri. Circa q̄ sciendū q; sic in domestica vita mulier subjicit viro ita ad virū ptinet ꝓ curare necessaria vite, p sic familia vxoris. t iō ḡrū ad ꝺ punit cū subdit. r Maledicta terra ꝛc. In q̄ notat tre sterilitas. q̄ post pcm nō ꝑduxit fructū ꝓportionēt boi nisi cū cultura t labore q̄ ante spōte ꝑduc bat fructū ꝓportionēs in abūdantia. et ꝑduxisset si hō in statu innocētie pstitisset. In heb. dr. maledicta terra ꝓpter te. i. ꝓpt pctm tuū ꝓpter q̄d incurrit sterilitatē. vt dcm̄ est. In sudore vultus tui ꝛc. ꝑ hoc notanter

anxietas hominis in labore agriculture q̄ ante pctm nō opabat nisi ad recreationē t virtutis exercitiū. vt ꝑdm̄ e s Spinas t tribulos. in hoc notant impedimēta q̄ patiūt bois laboranti ex tra. t Et comedes herbas ꝛc. q̄ pt⁹ comedebas fructū⁹ paradisi. t q; iste pene inflicte sē boi ad totā vitā usq; ad mortē. t iō sequit v In sudore ꝛc. ꝑs ira x Et vo. adā. Hic ꝓit describit miserie inflicte trāsfusio q̄ ab ade seti sē ꝑmi ꝑtes ꝑ pctm ceteros filios genuit. t iō dic x Et voca. ꝛc. Eua. q̄ nomē sonat in heb. penalitatib⁹ tū subiectā. y Eo q; ex. i. oim̄ homin in hac vita mortali degētiū. iō sequit. z Fecit quoq; ꝛc. i. de pellibus aialiū mortuoꝝ. in signū sue mortalitatis. t q; indigebant tegumento ꝑ intēperiē aeris loci ad quē erāt ejciendi. verūtn aū electionē dei⁹ imꝓperat ade sua trāsgressionē dī. a Ecce adā ꝛc. Ironia est ac si diceret. nō ea ad securū q̄ serpens ꝓmisit. ꝑ q̄rium. a Nūc ergo videte. Ly videte nō ē de textu hebraico. ꝑ subiungit. t ē modus loquēdi satis frequēs i hebraico q̄ omittit vna dictō translatio vō nra exꝑssit q̄ i hebraico omittit vel subintelligit. Notandū ēt q; hoc ē ꝺbum dei ad angelos ꝓ quoꝝ ministerū hō ꝓmissus ejectus est extra paradisū. ſcḋ. b Et sumat ꝛc. Cū hō incurrisset tā necessitatē moriendi vt ꝓdictū est. lignū vite tā nō poterat virtū eius perpetuare. poterat tn ex sua bonitate ipam ꝓlōgare. t ista ꝓlōgatio nomine eterni significat. sic in ꝓ. Mōtes eterni nominat ꝓpter lōgitudinē durationis. vñ i heb. dr. t vinat in seculū q̄s signat temp⁹ longū. c Eiecitq; adam ꝛc. Illud vltr exponitur fm duplicē opi. supra posita de situ paradisi terrestris fm eos illos qui dicunt q; est sub equinoctiali circulo. gladius flameus intelligit zona torrida inter habitationem nostrā t paradisum. t dr versatilis. q̄ sol p quē causat ibi caliditas impenetrabilis approximantē ad nos in estate. t hyeme elongatur. p cherubin aūt intelligitur angelica custodia. p quā tota natura corporea administratur. t materie motꝰ ordinē. d Ad custodiēdā ꝛc. Ne

dō inde eicit⁹ posset illuc redire. nec alicui aliꝰ adire. Secundū vo illā opinionē q̄ ponit paradisū terrestrē circa tropicū cancri. Per gladiū flameū intelligit aliquato ignis materialis ibi factꝰ a deo ꝛ ordinatꝰ de terra. sic dr in mōte Ethne q̄ cōtinue ardet. ꝛ significat nomine gladij q̄ ignis sicē dēo sursuꝫ in superiora ꝙe acuit ad modū gladij. Per cherubin aūt intelligit natura ꝑfecta vt ꝑdicti ē. Ad custodiēdā viā. q̄ ille ignis est ab introitu paradisi ꝓhibēs accessū hoīs ad ipm.

In ca. Heꝛ. ij. vbi dr in postil. Sꝛ ꝑ dicta occurrit dubium. Additio prima.

Licet gratia gratis data posset remanere cū ꝑcō mortali impossibile tñ videt q̄ iustitia originalis simul maneat cū ꝑcō mortali. ꝓut videt postillator velle. qđ sic ꝓb. nā ꝓut doctores cōiter loquūt in statu innocentie in quo hō instituꝰ fuit in originali iustitia nulla erat rebellio carnis ad spm nec spūs ad deū. ꝛ p cōsequens impossibile erat stante illo statu ꝑcm mortale incurrī. ꝑcm enī fm Ambro. est inobedientia diuine legis ꝛ transgressio celestiū mādatoꝝ. qđ de ratione opponit statui innocentie. Sed dubiū aūt motū ꝓ postillatore ipm. s. qđ in muliere remansit domū originalis iustitie pⁿ primū ꝛ scm ꝑcm ꝛ vigꝝ pⁿ cōmissionē legis. alit posset rideri Pro q̄ aduertendū est q̄ ꝑceptū de inobseruātia cōmissionis legis fuit ꝑceptū ad animꝫ cui fuisset in rerū natura ꝓducta. vt ifra tenet. ꝛ ꝛ in fm aug. sup Heꝛ. ca. viij. ex q̄ hō se quit q̄ cum nō fuisset obligata ad ꝑceptū obseruandū trāsgressio aūtꝫ ꝑceptī nō fuit cōsummata donec Adā cōcederit. q̄ fuisset quodāmō inchoata p cōmissionē mulieris. q̄ nō ꝓs ꝓ magistrū in. ij. dist. xxiij. vbi ostendit q̄ talis ē ordo peccandi in nobis qualis fuit in primis ꝑentibꝰ sic. d. Vbi enī nec serpēs mulierī malū suasit. apaꝝ ꝑcēsit deinde viro suo dedit. sic cōsummata erā ē ꝑcm. ita ꝛ nūc in nobis ꝓ serpente ē sensualitas mor⁹ alic. ꝓ muliere inferior portiō rōnis. ꝓ viro superior portio rōnis dicit ille. Ex q̄ ꝓs q̄ transgressio ꝑcepti ipsi ade dati nō fuit totalis ꝓsummata vsq̄ ad cōsensum viri nec est erā necessariū dicere q̄ adā fuerit transgressꝰ illius ꝑcepti sibi dati aī cōmissionē legis ꝓ actū interiorē in hoc ꝑsentem. nā ꝓut ex serie litere ꝛ ꝓs sola cōmissio fuit ꝓhibita. nō aūt deliberatō ꝑcī cōsensus ꝑcedens cōmissionē. Dicit enī in die quo comederis ex eo ē. nō aūt in die quo ꝑsenseris seu deliberaueris comedere ꝛ dimīsi. vñ sicut de quibusdā ꝑceptis vt. testa. dr a doctorib⁹ q̄ lex ꝓhibet manū. nō aūt animū. eodem mō in ꝓposito dici posset. ꝓut ifra sonat. Et quib⁹ viteri⁹ sequit q̄ ly ram cuꝫ adaz aī cōmissionē legis peccasse q̄ actus interior nō peccato sūpbie. qđ est initiū oīs ꝑcī vt ꝓs Eccl. x. nō ēt transgressio ꝑcepti sibi dati fuit facta vsq̄ ad hoc q̄ adam comedisset. ꝛ tūc ꝛ nō aī mulierē suā erubuisse debuerint qđ videt sonare verba aug⁹. in. iij. de ci. dei. q̄ postq̄ transgressio ꝑcepti facta est. ꝙa dei de seruire de corpoꝝ suoꝝ nuditate cōfusi sunt. nō enī dicit postq̄ peccauerint. qđ posset intelligi de quocūq̄ genere peccati. ꝛs postq̄ transgressio ꝑcepti facta est. vt intelligatur de transgressione ꝑcepti de q̄ agit. q̄ nūq̄ fuit ꝓsummata donec vir cōcederet. ꝛ sic de nuditate sua ꝛpe ꝙrua erubuerūt. In cōi ca. ij. vbi dr in postilla. Serpēte aūt nō interrogauit. Additio secūda.

Alia ratio nō assignat ad hoc q̄ serpens nō fuit interrogatus. vñ aug. ꝑ Manichēos li. ij. nā serpēs nō interrogat. ꝑ ꝓpriā excipit penā. q̄ nec ꝑteri peccatū pēt. nec hō ꝑinde vñ se excusat.

In ea. ca. ij. vbi dr in postilla. Sꝛ ista expositio Heꝛ ad multa ꝛ. Additio tercia.

Ista expositio virtuosa nō est tamē irrōnalis excludenda cōsonat em̄ ista ꝓba q̄ alia. ꝛ ē ista beati. de hebraicā q̄nib⁹. nec obstat q̄ postillator obiicit. Primo de hoc q̄ deꝰ dirigeret sermones suos ad animalia. nā alibi legit. Et ait dñs ad ꝑsicē Jone. ij. ca. q̄ significat expressionē diuine voluntatis q̄ effectꝰ exteriores. Q̄z aūt obiicit ibdē q̄ serpens in nullo peccauerat. ꝛ solū venenum nō obstat. nā in signū detestationis peccati eius data q̄nq̄ ꝑnitūt. vel de numero eoꝝ quos aliq̄ coluerit Jesus. ca. ꝓut allegat postillator. ꝛ nō solū hoc. ꝛ tā reo animate q̄ oīno carenti sensu ꝛ motu voluntario ꝓpinquitur cōburi ꝛ destrui ꝓpter homīes alic⁹ magni peccati vt Bene. xxj. de ciuitate amorrea a culmē dei ad ydolorū seruitutē. vbi ꝓcipit q̄ nō solū pecora occidant. ꝛ tā cōburāt suppellectilia ꝛ habem⁹. i. Reg. xv. de amalechitis vbi ꝓpter peccatū a suis ꝓdecessorib⁹ longe ante ꝓpagatū deꝰ ꝓcepit occidi nō solū viros ꝛ mulieres. ꝛ tā ꝑuulos ꝛ lactātes boues ꝛ oues ꝛc. Q̄z aūt postillator tercio obiicit de statura recta q̄ nō cōperit nisi tm̄ boīnō obstat nā ad seruandā veritatē ifē fm dāc exposītionē sufficit q̄ serpens antea cū pedib⁹ alīq̄ incedebat sicuti alia animalia ꝛ pⁿ bmōdi solam pedes sunt ei emoti sic vt non posset incedere nisi reptando. vñde hec expositio vt refertur tangit Felix. alie vero expositiones aug. ꝛ scōꝝ tenēde sūt tamq̄ vere ꝛ spūales seu mystice. In ea. ca. iij. vbi dr in postilla. Et vocauit adam ꝛc. Additio quarta.

Eva in hebraico vitā sonat simplr nō cōtrahēdo q̄ sit penaliter subiecta vel nō. sicut enī cū dr mater omniū viuentium non denotat q̄ sint in hac vita mortali vel nō. vñ hec vocatio aliter videt cōmunari ad ꝓdicta. Ad qđ sciēdū q̄ licet adā fm q̄ traditur doctores sciuerit naturas omniū animaliū ꝛ oīm̄ scientiaꝝ de quib⁹ hō natus est instrui vt ꝓs in ꝓma par. q. xciij. arti. iij. in cor. q̄ nō tñ habuit noticiā futuroꝝ contingentiū. nisi ꝓout ex diuina reuelatione habuit vel experimentaliter poterat acquirere. ꝛ iō cū mulier statim ꝓstq̄ fuit ꝓducta sibi adducta fuerit nescientes an deus dispōneret eā sic remanere ꝛ aliter de nouo ꝑcreare an ex ea esset ꝓles ꝑ ꝓpagationem ꝑcreanda. vocata est ab eo virago. quasi de viro sūpta. ad denotandū q̄ erat sibi data in cōsortiū domestice cōuersationis. non declarans an cēt sibi data etiā ad ꝓlis ꝓpagationem. qđ etiā conuenit verbis dei dicentis ante mulieris ꝓductionē ō. Heꝛ. q. cap. Dicit q̄ deus nō ē bonū bonem cē solum faciamus ei adiutoriū simile sibi. sed ꝓst ꝑcm ex diuina sinīa contra ipm ꝛ vxorē suā lata duo collegit. vñ. s. q̄ ipi essent mortales. ꝛ hoc cū sibi fuit ꝓtinus ꝓlutus ex ꝛ in pulueꝛ reuertēris. Sicūm q̄ ꝓtinus debebant habere filios ꝑ ꝓpagationē sicut cetera animalia. ex hoc cū dictum fuit mulieri. Multiplicabo erūnas tuas ꝛ conceptus tuos in dolore paries filios. Et quib⁹ ꝓsistit q̄ illa deberet esse mater omniū successiuorū. cum iam cessasset deus a nouis creaturis cōdendis. ꝛ iō audita ꝓmissa auctā ista vocauit eam eua. q̄ nomē interpretat⁹ ꝛ ipse adam. d. eo q̄ esset mater omniū viuentiū.

Replica Correctorij ꝑ Burgen.

In ca. iij. vbi postillator mouet dubiū cū eua peccauerit actu interiori sūpbie diffidentie actu ex terioꝛi comestionis veriti. ꝛ tñ non ꝓcepit suā nuditatem vsq̄ post eius viri. qđ iustitia originalis ponit stare cū ꝑcīo peccato eius. Et respondet dicens iustitiā originalem fuisse gratiam gratis datā que stare pōt medium cum peccatis venialib⁹ sed etiā mortalib⁹. Hāc rōnē burgē. impugnat rōe minus efficaci vt dicet. et ponit ad motū dubiū aliā rōnē dicens q̄ ade datū est ꝓceptū non eue ideo transgressio nō fuit cōsummata q̄nq̄ adam comederet ꝛ aduſq̄ manſit iustitia originalis. Et multa circa hoc dicit inepta. supposito enī burgē. ex ifra apparet falsū. ꝙa em̄ in ifra q̄ mulier rūdit dyabolo. nobis ꝓcepit deꝰ ꝛc. igit mulier recepit ꝓceptum siue q̄ se siue q̄rū. sicut qui bus dā placet. si igit fuit mulieri ꝓceptum ad seruandum erat obligata transgrediendo igitur nō solū venialiter ꝛ mortaliter peccauit. stat igit rōnio postillatoris. Q̄z aūt burgē. de magistro sinīa addūcit allegoria est. nō scīa ifalla. vt ꝓs ꝑ eandem in eo. ca. Illud quoq̄ nec verū videtur q̄ addit burgē. dicens solā comestionē fuisse ꝓhibitā nō actum interiorem. q̄ fm omnes illa ꝓhibitio fuit ad ꝓbandum obedientiam. ideo dr cōmunit⁹ q̄ fructꝰ nō erat malus nec eius esus. q̄ ꝓhibitus nūc aūt nobe

dientia sicut ꝛ obedientia refplendant actū interiorē prin-
cipalit̄ ꝑfiter exteriorē.nec exterior aliquid malicie intēn
sive addit sup interiorē vt vult magister sniaz p eūz iudi
cium lib.ij.dī.xlij.Eremum inquit vna inobedientia vnit̄
q̄ cōceptus sine qñ valet sine qñ agit licet fm expositionē
doctorū distinctio sit in malo extensiue.nec valet simili-
ter do p eū.burgē.inducta de lege cohibente manū ꝛ nō
animū.q; hoc ꝓ rōne temporalis pene per legē tollitur.
ꝯ nō quo ad deū.apud quē vbicunq; man⁹ cohibet anim⁹
nō manet sine obligatione.imo dato.ꝯ nō ꝓcesso q; sol⁹
actus exterior⁹ ꝓhibitus fuisset adhuc staret debitum culpe quō iustitia originalis manssisset in eua mādu
cante ante virū manssit quidē fm postillatorē ꝛ nō man-
sit fm burg. Pro vtriusq; ptis ꝛcordantia notandū ꝑ
scripsi circa sniaz li.ij.dī.xxij.xxiij.ꝛ xxxij.q; iustitia or
ginalis multos habuit effectus vnū principalē,alios se-
cundarios.principalis fuit ordinatio voluntatis in deū
ꝯ secundarij effect⁹ nō fuerūt simplr ꝛ directe a iustitia or
ginali.ꝯ a cōcurrentibus q̄ erat Scot⁹ circa secundū
dī.xxv.q̄ sunt immortalitas ꝓservatio a sitie alijs passiōt
bus.ꝛ tranquillitas virū sensualitatū .Oppositū effectus
principalis est culpabile.oppositum aūt effectuū secūda
riorum nō est culpabile.ꝯ pot⁹ penale.q; pēn igit̄ actu
um interiorū ceciderūt a iustitia originali q̄tū ad effectū
principalē.q; voluntas cor fuit q̄ ad deū inordinata. dū
adā se ad amorē vxoris auerteret diuino ꝓcepto dissimu
lato.sicut colligit a beato Aug⁰.xj sup Gen̄ .c.xx. vbi dr
adam peccasse quodā ſocietatis necessitudine ꝯ hos sic se
habentib⁹ effectus secundarij nō sunt secuti.q; penale re
seruatū est vsq; post peccatū opis manifeste p mulierē in
choatū ꝛ p virū cōsummatū.manssit igit iustitia originalis
cū ꝑcto quo ad effectus secundarios ꝓ positione postil-
latoris ꝛ nō manssit q̄ ad effectū principalem ꝓ positione
burg.Signū hui⁹ dicti sunt pōt ex eo q; restituit pōt ḡra
equivalens iustitie originali quo ad effectū principalem
restitutōne nō facta quo ad effectus secundarios.nec per
hmōi cōcertationē fit variatio in sensu litterali.Ad argu-
mētū igit principale burg.dr ꝓ p actū interiorē ſupbie et
diffidentie qui venit ex rebellione ſpūs ad deum ceciderē
a statu innocentie ꝛ iustitie originalis quo ad effectū pn-
cipalē.ꝯ non quo ad effectus secundarios quoruꝯ pena
actus exteriores forent cōsummati. Itē in eo ca.vbi postil-
lator pōit de locutiōe dei ad serpentē expositōne hui aug.
quā ponit ex intentione sore Wales subdit postillator po-
nens expositionē aliā quā beat⁹ Piero.in li.qō.hebra. vi
det recitare.ꝯ hanc reprobat postillator⁹ trib⁹ rōnib⁹. sed
burg.opponit se postillatori dicens expositionē aug. sore
mysticā sed cā quā recitat beat⁹ Piero.sore Wales. ꝛ nitit
solvere rōnes ꝓ postillatoris ex cōtrarium adductas .Et
cum primo postillator⁹ arguit q; irrationabile ē.q; de⁹ di-
rigeret sermonē vocalem ad animal brutū nō intelligēs
Habet burg.q; nō obstat alibi legit.Et ait dīs ad piscem
Jone.ij.Dr illa responsio nō valet.q; locutio dei hic fuit
vocal'.ibi aūt ḡdā iteriori inspiratio.vt burg.met testat̄ dī.
Locutō ad piscē significat expressionē diuie volūtat̄ ꝑ effe
ctus interiores.ꝯ q; hic fuerit vocalis ps ꝓ beatū aug.xj.
sup Gen̄.c.j.vbi ꝑter illā locutionē dei ad serpentem di
cit.vbi in sacra scriptura aliquid dicit̄ quod nō nisi absur
de ad lām potest intelligi,pcedūbus figuratiue dictum
esse.ꝛ ad aliam significationē accipi debere.ꝛ ob id idem
beatus aug.eo.li.ca.ix.ponit differentiā inter locutiones
dei ad virū ꝛ mulierē ꝛ serpentem dicens. Locutionē ad
primos esse ad litterā.ps aūt serpentem figuratiuā.q; absur
de sonaret vt arguit postillator⁹ ex illo loco beati aug⁰.sed
nō sonaret absurde si per inspirationē locutus fuisset ser-
penti sicut pisci.de quo supra .Constat ergo q; fuit vocal
sed ad dyabolū sub nomine serpentis. confirmatur totū
ex intentione beati Hiego.in mora. ꝑt burgē. cum alle
gat in solutione viri.ar.q.sue pambule.vbi dr.Cum ordo
dyatone defecit sese nobis intellectus mysticus quasi ap-
tus iam fontibus ostendit.ꝛ tunc mysticus ꝓ litterali ha-
bendus est.vt burg.met vbi supra testatur.ꝛ sic est in ꝓ-
posito de locutione dei ad serpentem.sicut de locutione li-
gnorū Judic.ix.Certum est enim vtrobiq; dyatonam fm
vocum significationem deficere.Est igitur ad mysticum
sensum tanq; ad vere literalem recurrendum fm doctō-
rem beati Hiego.ꝛ Aug⁰.ꝛ omnium cōmuniter scribentiū. Frustra igitur laborauit burgē. cum solutione pri-
mi argumenti. Nec respōsio ad secundum valet.nam in-
stantia de imperio est contra burgē.pro eo q; serpens po
tissime venit destruendus prius q; tumentum ſi instantia
valeret.nec alie instantie valent de interemptione pecoꝛ
ꝛ etiam inanimatorū.nam cum ꝑmento pecudibus va-
sis ꝛ suppellectilibus inanimatis cōmissa fuit peccata ydo
latrie ꝛ alia tanq; ei subiecta polluta.Dyabolus autem
serpente non vtebatur vt subiecto quod polluit. sed solū
vt instrumento quod deus permisit vt eius diceretur infra
ſdicta illa in detestationem peccati destructa sunt. serpens
autem quia solum fuit permissum instrumentum punit
non debuit.exemplum familiare.occidat quis clericum
gladio in detestationem peccati locus execratur.interdi-
citur.ꝛ tota terra supponitur interdicto.quia vt dicunt ſ
tecta in quibus sanguis clerici effusus est.Contra gladiū
vero qui solum instrumentum fuit occisionis nihil fit ſpo
ture. Nec valet responsio ad tertiā rōnem postillatoris.
nam expositio quā improbat dicit serpentem creatas sta
turam habuisse non more pecudis pedes.nec tamen ser
pentem habuisse pedes est̄ scriptura fundamento. nā ad
temptationē serpens fuit dictus a serpendo.vt dic̄ Isid.
ꝛ inter reptilia computatus.nec littera quā putat burgē.
saluare est eius ꝓpositum.nam cum in serpentis maledi-
ctione dixit dominus .Super pectus tuum gradieris .nō
intelligi debet ad litterā fm intētionē beati Aug⁰. quasi
prius sup pectus repere nō cōsueuerit,sed ad dyabolum
dictum intelligit non ad serpentes.Quis sub nomine ser-
pentis fm q; postillator ad beati aug⁰.intentionem expo
nit.ꝛ dato quis non concesso q; serpens tempore tēptā-
tionis creatus vel super pedes incesserit.dyabolus enim
ad hoc potuit eū erigere aut pedes formare.q; ad loquen
dum eius linguā poterat mouere.ꝛ tunc sensus littere ē.
Super pectus tuum gradieris.id est q; decetero non p-
mitteretur dyabolus sic transformare serpentem.ꝛ ad illū
sensum conferre videtur qō postillator fm intentionem
beati aug⁰.xj.sup Gen̄.ca.ix. vbi supra exponēdo quare
potius p serpentem temptatus est homo ꝯ p aliā effigiē
ait.q.d.hoc non fuit ex demonis electione.sed magis ex
diuina dispensatione que non permisit hominē tempta-
ri per dyabolū in specie affabilie notabili p quam posset
facilius decipi.ꝯ magis in specie horribili in qua fallacia
demonis poterat facilius deprehendi.ꝛ miru q; burgē.
in hac parte postillatorem nō redarguit qui puerilis fre
quenter contra eum oc casionē quesiuit.cū tñ hic mod⁹
dicendi vel loquendi sit antecedens ad omnia q; burgē.
in hoc loco reprobare videbatur. Item in eodē cap. vbi
postillator dicit euam significare viram penalitati subie-
ctam.sicut ꝛ beatus Piero.dicit q; significat veh viram ꝛ
calamitatem.Burgē.fingere videt oppositum quintus
fundamento falso.q; sci adā a principio formationis mu
lieris nesciuerit eam matrem conctorum hominū futurā.
sed hoc falsum vt scitur cū hoc stat spiritu ꝓphetico q; fo
mata mulierē dixit. Hoc nūc os ex ossibus meis. ꝓter
hoc relinquet homo patrem ꝛ matrem ꝛ adherebit vxori
Ecce scivit eam sibi datam in vxorē.scivit quoq; se futu-
rū patrem.ꝛ eam futuram matrem. scivit nihilominus
plus eam sibi coniunctam ex ob cōsernationes domesti-
cam.qua habent ꝓpter filios.quoꝛ tñ ꝓiunctione malo
rē dixit cōiunctionem vxoris ad virū ꝛ econuerso. scivit q;
hoc ḡtiā ex dei benedictione an lapsum de qua dī.j. cap.
Non latuit eum nuptias ante lapsum institutas ꝛ p deū
benedictas vt vult beatus aug.ciuꝛ.de ciui.dei.cap .xxij.
ꝛ viij.sup Gen̄.ca.ij.Cū igitur an lapsum fuerit nuptie
celebrate.quis nō ꝑsumere tñ ꝓcepti de cōsummādo p dñ

dictionē recepisset cū dixit dñs. Crescite ⁊ multiplicamini ⁊c.

Adam vero cognouit ⁊c. Cap. iiij.

Postq̄ descripsit moyses hoīs pditionē ⁊ lapsū. Hic consequenter describit multiplicationē actū discernendo fideles ab infidelib⁹. ⁊ hoc facit p tres stirpes. pmo p adā. scdo p noe. vi. c. ibi. Noe vo. tercio p abraā. xij. c. ibi. Dixit aūt dñs ad abraā. Circa primū describit ade generatio. Scūdo generatiōis recapitulatio. v. c. ibi. Hic ē liber. Adhuc p̄ describit generatō filiorū adā deserenda. secūdo pmanenda ⁊ eligēda ibi. Cognouit q̄z adhuc adam. Adhuc p̄ describit d̄lenda generatō. s. cayn ⁊ abel. qr cayn generatio delera fuit i diluuio. abel vo fuit interfect⁹ a fratre ante q̄ generasset. scdo d̄scribit generatorū distinctio. ibi. Fuit āt abel.

Adam vo co- iiij.
gnouit vxorē suam.
b Euā, q̄ cōcepit ⁊ pepe
c rit cayn, dicēs. Possedi ho
d minē p deū. Rursūq̄ pep
e it fratrē ei⁹ abel. Fuit autē
f abel pastor ouiū, ⁊ Cayn
g agricola. Factū ē aūt post
multos dies, vt offerret ca
yn de fructib⁹ terre mune
h ra dño. Abel quoq̄ obtu
lit de primogenitis gregis
i sui, ⁊ de adipib⁹ eorū: ⁊ re
spexit dñs ad abel, ⁊ ad mu
k nera eius. Ad cayn aūt, ⁊ ad
munera illi⁹ non respexit.

l Iratusq̄ est cayn vehemēt
m ⁊ concidit vultus ei⁹. Di
n xitq̄z dñs ad eū. Quare ira
p tus es? ⁊ cur concidit faci
q es tua? Nōne si bñ egeris
r recipies? Sin autē male, sta
t tim in foribus peccatū tuū
v aderit? Sz sub te erit appeti
tus eius, ⁊ tu dñaberis illi
x us. Dixitq̄z cayn ad abel
fratrem suū. Egrediamur
y foras. Cūq̄z essent in agro,
consurrexit cayn aduersus
fratrē abel ⁊ interfecit eū.
z Et ait dñs ad cayn vbi est
b abel frater tu⁹? Qui rñdit

Circa primū dicit. a Adam vo cognouit vxorē suā. Dicūt hebrei q̄ ista dicunt p modū recapitulationis ⁊ q̄ adā genuit istos pueros antea cū adhuc esset in paradiso voluptatis. qđ cōfirmāt p illud qđ supra dictū ē hoi. Crescite ⁊ multiplicamini. qđ intelligūt de actu generatiōis ⁊ iō dicūt q̄ formata muliere ⁊ adducta ad adā stati cognouit eā carnalr̄ cū dixisset. Et adherebit vxori sue. aliquin ēēt transgressor pdicti pcepti. Doctores āt catholici dicūt cōiā vice q̄ primi parentes de paradiso egressi sūt virgines vn̄ dicit aug. li. sup Gen. ad lrā q̄ primi parentes in padiso n̄ coierūt. qr formata muliere post modicū ppter pctm̄ eiecti sūt de padiso. ⁊ iō Hiero. dicit. Nuptie replēt mundū virginitas aūt paradisū. Argumentū aūt iudeorū ad opposituz nō valet. Tū ppterea qđ dictū est q̄ formata muliere modicū steterūt in padiso. Tū qr lz datū eēt pceptū d̄ multiplicatione in generali. expectabāt tn̄ determinationē dei in speciali. qr pceptū affirmatiuū intelligendū ē fm̄ determinationē debiti tpis ⁊ circūstantiarū. ⁊ iō dicēdū cū doctorib⁹ catholicis q̄ ista generatio filiorū ade. de quib⁹ h̄ agit fuit p⁹ eiectionē de paradiso. qr eiecti de delicijs illis padisi recurrerūt ad delicias carnis. b Cōcepit ⁊ pepit cayn. sic eī vbiq̄ dz scribi p. n. in fine vt hr̄ in hebreo.

c Possedi ho. p deū. q. d. in pma formatōe hoīs nihil cooperata est mulier. sz in generatione isti⁹ coopta fuit. d Rursūq̄ pepit ⁊c. Dicūt aliq̄ q̄ sic nolatus ē ab euentu. qr ppter ei⁹ occisionē parentes diu fuerūt in luctu. vn̄ abel vno mō luct⁹ interptat. Alij aūt dicūt q̄ h̄ fuit qr natura hūana vanitati mortalitatis iā erat subiecta. Abel āt alio mō interpretat vanitas. e Fuit aūt abel. Hic ponit natorū distinctio. scdo ipsi⁹ cayn monitio. ibi. Dixit āt dñs ad cayn. tercio e⁹ obstinatio ibi. Dixitq̄ cayn ad abel q̄rto e⁹ punitio ibi. Et ait dñs ad cayn. quito e⁹ generatio ibi. Cognouit āt cayn. Circa primū pmo ponit distinctio q̄ntū ad officia cū dr. e Fuit āt abel ⁊c. Viuēs in simplicitate. vn̄ et ista fuit occupatio patriarcharū fm̄ q̄ dr infra. xlvij. ca. Viri pastores ouiū sum⁹. f Et cayn agricola. ex cultura terre querēs lucra. Scdo ponit distinctio natorū q̄ntū ad mores p̄ in virtute latrie cū dr. g Factū ē aūt ⁊c. Adā eīm docuerat filios colere deū p oblationes. f De fructib⁹ tre. s. de peiorib⁹ ⁊ corrosis. h Abel q̄z ⁊c. i. de melioribus aīalib⁹. ⁊ qr tales oblationes nō erāt accepte ex scipsis. sz ex bonitate offerentiū. iō sequit. i Et respexit dñs ad abel. i. ad bonitatē eius. ⁊ p ɔ̄ns ad eius munera.

k Ad cayn aūt nō respexit. ppter eius maliciā. ⁊ p ɔ̄ns nec ad eius munera. Secūdo ponit distinctio natorū in fraterna ɔuersatione cū subdit. l Iratusq̄ ē cayn vehementer. inuidens gratie fratris innocentis. m Et concidit vultus eius. qr tristicia mentis apparet ex deiectiōe vultus. Si aūt queraf quō pcepit Cayn fratris sui munera deo accepta ⁊ nō sua. Dicendū q̄ hoc pcepit p ignē immissum a deo cōsumentē oblationē abel. vn̄ dz translatio Theodotionis. Et inflammauit de⁹ sup abel. ⁊ aliis cū inflammatō signū est manifestū diuine acceptatōis. sicut in oblatione Gedeonis. Iudi. vi. ⁊ i oblatōe Helye. iij. Re. xviij. ⁊ in oblatione Salomonis. ij. Paral. iiij. n Dixitq̄ dñs ad eū. Hic ponitur ipsius cayn benigna admonitio ab ipso deo vt daret sibi penitentie occasio. cū dr. o Quare iratus es. q. d. nō habes cām. p Et cur concidit facies tua. cū deberes eē hylaris propter bona fratris ⁊ subdit causa. q Nonne si bene egeris fratrem diligēdo. r Recipies mercedem a dño. s Sin autē male. Fratrē odiendo ⁊ psequēdo. t Statim in forib⁹ ⁊c. i. ita patens erit mihi sicut ea que ponunt in ostio. vn̄ ⁊ ij. Metaph. phs loquens de noticia primorū principiorū q̄ oib⁹ sunt nota dicit. In foribus quis delinquet. v Sed sub te ⁊c. i. tu poteris deuincere peccatū. qr nullus peccat nisi volens. x Dixitq̄ Cayn. Hic consequenter describit ipsius cayn obstinatio. qr ex admonitione domini nō fuit motus ad contritionem sed magis incepit machinari ad fratris innocentis occisionē. vn̄ subdit. x Dixitq̄ cayn ad abel fratrē suum. quid aūt sibi dixerit. nō exprimit in hebraico textu. illud eī qđ subdit in translatione nostra. Egrediamur foras. nō est de textu. ⁊ iō dicūt hebrei q̄ cayn dixit abel fratri suo verba iniuriosa q̄rens occasiones occidendi eū. Iz non sint expressa in textu illa verba. ⁊ sic hr̄ ij. Reg. v. c. vbi translatio nostra hz. pposuerat eī dauid i die illa pmiū ei q̄ pcussisset Iebuseū. Veritas hebraica sic hz. Et dixit dauid in illa die quicunq̄ pcusserit iebuseum ⁊ non exprimitur ibi aliquid de premio: nec in particulari nec in generali. ita hic i hebraico textu quod exprimitur quid dixerit cayn ibi abel. sed fm̄ istam translatōnē subintelligit. Egrediamur foras. ⁊ iō illud expressit fm̄ aūt Hiero. in li. de hebra. q. subintelligitur q̄ cayn dixit abel ea que dominus sibi dixerat eum increpādo. fm̄ hebreos subintelligitur verbum iniuriosum. vt pdictū est.

y Cunq̄ essent in agro. Ad instinctum ipsius cayn fm̄ Hiero. vt predictum est. fm̄ hebreos autem postq̄ cayn dixerat verba iniuriosa fratri suo insidiatus est ei quomodo reperiret eum solum in agro vbi interfecit eum, sicut cogitauerat.

z Et ait dominus. Hic consequenter describitur ipsius cayn punitio. ⁊ qr pena non debet inferri nisi conuicto d̄ crimine. ideo primo dominus conuicit eum de occasione fratris secundo penam imponit ibi. Nunc igitur maledictus. Circa primū dicit sic.

a Vbi est abel ⁊c. Non querit ex ignorantia sz vt ex responsione eius cōuincat eum rationabilr̄.

b Qui respondit nescio. addens mendaciū fratricidio. et excusationem falsam dicens.

r Nunqd custos ꝛc. q. d. nõ. cũ tñ ex lege nature ad ꝺ obligarer. o Dixitq; ad eũ. s. dño ad cayn. e Quid fecisti credens occultare maleficiũ tuũ f Vox sanguinis ꝛc. Ac si diceret occisio eius ẽ ita parũ coũ me. ac si sanguis ei⁹ hoc clamaret. Notandũ q; in hebreo habel. vox sanguinũ fratris eius e dicit̃ hebraice q; dicitur sanguinũ in plurali eo q; cayn interficẽdo fratrẽ suũ fuit reus sanguinis non solũ ipi⁹ habel sed etiam oiũ ꝗ de⁹ genuisset si vixisset. g Nũc igit maledict⁹ eris. Hic pñr determinat punitionẽ ipsius cayn tam cõtract. r primo determinat penã sibi pene tantum terrãte. ibi. Sis igit ꝗ i venerit. Adhuc ꝑ describit punitio. Secõ cayn desperatõ. ibi. Dixitq; cayn. Primo ipse ostendit punitionẽ ei⁹. ꝺ Male. eris. qz oĩs maledicẽt tibi ꝓpt horozẽ male facti tui. i Cũ operat⁹ ꝛc. Is maledicta sit supra ꝓpt pcm patr̃is ipi⁹ erit maledict̃ ꝓpt te. qz paucos fruct⁹ habit nbi r cũ magno labore. k Vag⁹ r pfu. ꝛc. qz oĩ b⁹ ochoitus eris. r iõ i nullo loco secur⁹ eris. l Dixitq; ca. ad ꝺo. Hic pñr ponit ipsius cayn desperatio dicẽs. m Maior est iniq tas mea ꝛc. Qñ exponunt catholici doctores deprecatiue r affirmative dicentes q; cayn desperat⁹ dixit. q; tantum erat peccatũ suũ q; nõ cadebat sub dei misericordia. vnde dicit Aug⁹. Venialis cayn maior est dei misericordia ꝙ omniũ peccator̃ miseria. Doctores aũt hebrei exponunt ꝓdictum verbum interrogative r negative. ac si diceret cayn. Est ne peccatũ meũ tantũ q; nõ possim mereri veniam. ac si diceret. nõ. ꝓ hoc indicano q; de⁹ puniebat eũ vltra cõdignũ. n Ecce ejcies ꝛc. Hic describit pene infligẽde diuturnitas. r ponitur ista ẽa duplr. videlicet cayn se ejecturum a facie domini r vagũ r ꝓfugũ sup terram. timuit ne interficeret a quocũq; homine vel bestia occurrẽte. r dixit. o Omnis igit ꝛc. qua si refugiens hoc r timens r petens a deo conseruari. Aliter exponit ad Jeũ sez q; videns se derelictum a deo r in tanta miseria cõstitutũ. desiderauit cito mori vt sua miseria terminaret. r iõ quasi mortẽ desiderãs dixit dño. o Omnis igit ꝛc. petens a dño vt istud fieret r ita sequẽs videt ad hoc cõcordare cũ subdit. p Dixitq; ei dñs ꝛc. vt in peto.

q Sz nõ sic ꝛc. r sic ꝓpter timorẽ pene nullus audebit te occidere. Aduertendũ tñ q; ista littera. Sed omnis q; occiderit cayn ꝛc. exponit cõiter sic intelligẽdo q; occisor ipi⁹ cayn debeat septuplũ puniri ꝙ ipe cayn. sicut videt sonare translatio nostra. ñ quomõ istud sit rõnabile r quõ fuit adimpletum non vr. qz ille qui occidit cayn multomagis peccauit ꝙ ipse cayn. r iõ nõ videtur rõnabile q; debeat septuplũ puniri respectu illius mod⁹ enim adimpletionis put̃ cõmuniter assignat nõ videt rõnabilis. dicit enim cõmuniter q; lamech interfecit eum r punitio eius se extendit. qz in diluuio fuit submersus cum multis qui de eo descenderant. sed hec punitio nõ plus videtur pertinere ad lamech ꝙ ad alios homines illius tp⁹ q; omnes fuerunt submersi excepto Noe filio suo. Item lamech descendit de cayn. r iõ filij lamech erant filij cayn. r iõ in tali punitiõe fuisset punit⁹ cayn. sicut lamech. ꝓpter qõ aliter exponunt hebrei dicentes. q; ista punitio septupla referatur ad motum cayn: sic exponẽdo literã. Omnis q; occiderit cayn. ibi ẽ pñs eius r finis smie. r iõ intelligit q; unusquisq; granit punietur. sed mod⁹ punitionis non exprimitur. r talis mod⁹ loquendi in pluribus⁹ locis est in sacra scriptura. Sin literã hebraicam. vt patz per exempla supradicta de verb cayn ad Abel. Quod aũt subditur sm nostrã trãslationẽ Septuplus punietur. Sin ꝙnetatẽ hebraici sermõis dicitur Septenis punietur. qz i fine septẽ generationum cayn post multas miserias interfectus ẽ a lamech in vltione ẽ sanguinis sui fratris sui. q; aũt tunc essent complete septẽ generationes ꝓz. qz ab adam vsq; ad lamech sunt ser generationes. r lamech anteq; interfecit cayn iam erat cecutiens ex senectute. r ante genuerat filios. r sic currebat septima generatio. t Posuitq; dño in cayn signũ. sez tremorem horribilem omnibus intuentibus. vt communiter dicitur. r q; in faciem cayn signũ imprẽssit quo cognoscebatur ab omnibus fratrem suum innocentez occidisse. r sic abominabilis omnibus redde batur. o Vt non cum interficeret ꝛc. Hoc factum est non solum ad cayn diuturnam punitionem. sed etiam ꝓpter aliorum correctiones. Sequitur. r Egressusq; cayn a facie domini. A diuinitate que vbiq; est nullus potest egredi. sed egressus est a facie similitudinis vel creature in qua deus loquebatur. v Habitauit ꝓfug⁹ ad orientalem plagã Eden. Per Eden intelligitur paradisus terrestris. in penam enim Cayn factꝰ est. vt expellere tur versus illam regionem delectabilem r felicem. quam per peccatum patrio amiserat vt inde haberet materiam doloris. qz illuc accedere non valebat.

x Cognouit aũt cayn ꝛc. Hic describitur ipsius cayn generatio. r si querat vnde habuit vxorem. Rñdet ꝙ adam habuit alias ꝑlem que in scriptura non est expressa. vnde dicunt hebrei q; in quolibet ptu sua peperit geminos. s. masculum r feminã. r sic dicitur communiter q; cayn accepit sororem suã. hoc enim oportuit fieri ꝓ illo tempore ad multiplicandũ gen⁹ hũanũ. y Et edificauit ciuitatem. ad sui defensionẽ q: sp erat in timore tremore posit⁹ vt ꝓdictũ ẽ. 5 Porro enoch ꝛc. Ista genealogia describit vt queniat ad lamech ꝙ cayn occidit. de ꝙ sequit.

5 Qui accepit ꝛc. Hic ꝑm⁹ introduxit bigamiã ꝑ naturẽ iturnũ ꝙ fuit vni⁹ cũ vna a Genuitq; ada ꝛc. Ipe ẽm adinuenit artẽ faciendi tentoria vt pastores hinc inde mota portabiles q: optz eos freq̃nt trãsire ꝛ loco ad locũ b Et nomẽ fratis ꝛc. Hebrei dicit i melo r cithara. ipe ẽm ꝓpo adinuenit instrumenta musica. c Bella ꝙz ꝛc. be

b vel dicūt limatos. d Tu cūcta opa eris t ferri. Quia arte ferrariā adinuenit. Hebrei dicūt q ipse adinuenit arma ad occidendū. t in hoc fuit imitator pīor sui cayn. qui fuit occisor. De tubel fre suo ex parte dicit q fecit tonitoria ad pcēdā ydola. Et de tubal dicūt q cantebat j ista mētio musicis cōtā ydolis ea venerādo.

Et q pars q isti q de soēderūt ex cayn fuerūt malī t perversi. e Sororvoz. Ista admonuit lamechius ad faciendū vetera. cū pus homines pelli b aliū tegerentur f Dixitq lamech vr. Istud interponit ad ostendēdū occisiōnē cayn. vī sequit. g Cum occidi virū Istud exponit cōtra sic. lamech ens q bigamiā introduxerat in vxoib fuit pnia q q dō pec cat q hoc et to quiet. t ō tā serio fact a suis vxoib male tractabāt t volens eas reprimere ut melio q sibi faciebant dixit eis. qm occidi virū vr. Ad q intellectū sciendū q lamech tā cecitatis cū puero ductore exiuerat in campū ad venādū. nō p carnib ut illis nō velcebant boūs. ñ p pellib quibus indiebant. t cayn inter fruteta latebat qi sp in timore erat. quē videō ille inuenio q erat actu tonito visus q lamech suspicat esse bestiā aliquā. t ō dixit ipsi lamech q illuc dirigeret sagittā vel sagittā. q facto cū cepisset se interfecisse cayn. cui occisiōnē dō ñ graui pena. prohibuerat tamē verberauit puerq interfecit eū t hoc est qō dr. Occidi virū. i. cayn. h In vulnus meū i. p vulnē a me illatū. i Et adolescentulū. me dirigēte. k In liuorē meū. i. p liuore a me sibi inflictū. qi nō occiderat cū vulneratione vel gladio ñ p ictus granos sine effusione sanguinis q facit carnē nigrescere sub cute.

l Septuplū vltio vr. Pm istam dr. m De la. do qui occi. cayn. n Septuagesiessepties i. multograuī pūnict q occiderit lamech. ac si diceret vxoib suis. Sire me tamē affligit. qi si p illā afflictionē meā grauiorē penā merereris. Sed ista exposicio nō videt rōabilis. Dicimo qi nō est versisile q vr illi tpis qñ vigebat fortitudo homū tantū affligeret a duab mulierib. Secūdo qi due vxores vni viri raro pcordāt. t ō si vna fuisset sibi rebelsa verisile est q alia fuisset sibi grata. Tre lamech iam genuerat plures filios. vt pdictū est. de quibus nō est verisile q pmittissent pcm suū ita tractari. maxie illo tpe in quo erat maxima reuerētia ad pcm. Qre ō improbatū est q lamech occisor ipsi cayn septuplū deberet puniri. Tre frivolum videt q aliquis puniret septuagiessepties si occideret lamech. t ō aliter exponūt aliqui debuit dr q vxores lamech qñ audierant diluuiū debere mundare ppt imminā illius tpis. sic dr j. vj c. Ois quippe caro corrupserat vitā suā de q vicio lamech erat notat. ō subtrahebāt se a cōcubitu lamech dicētes ad qd cōcipiem e parte nrae filios. qr vna die sequentes diluuiū t interficiet eos. t ō lamech volens eas inducere ad coitū dicebat. Occidi virū us vulnē meū vr. e sic exponit negatiue. ac si diceret. occidi ne virū t adolescētulū in liuorē. i. ex malicia. si cut fecit cayn qui interfecit abel. q. p nō. Et vocat hic abel vir. ppt pfectionē ptutis. t adolescentulū qr adhuc erat iuuenis ptū ad annos. ñ ista expositio vr extorta. f. q pdictū verbū. occidi virū vr. intelligat de abel. Tre vr j vir bū dr. Luc. xvij. Edebāt e bibebāt. ducebāt vxores. t data ad nuptias vsq in die in q intrauit noe i archā. t venit diluuiū. t pdidit oēs. Ex quo vidēt q mulieres pdicte nō retrahebant a copula carnali ppter timorē diluuij. et ō aliter exponit q iste mulieres refugiebāt ppubertatem lamech ppter horrorē facti sal. sciebant eū eas interfecisse cayn c occisionē pīo. phibuerat sub graui pena interfecisse etā filiū ppter sub alcayn qđ dicit debuisse aliq fuisse directorē ipsius lamech in occisione cayn. t ō ppter ista ri mebāt. phabiliter ne plus ab eo gauera post pdicta cēt a deo grauiter punīda ppter qō lamech volens sup hoc eas pacificare excusabat se dicēs. qñ occiderī rū. ut vulnē meū. ac si diceret Is occideri cayn hoc fuit pnē in tentionē credens ut certificare bestiā t ado lescētulū in liuorem meū. ac si diceret. Is iuuenis me dirigēte ex verberatione quā ei minis fuerit mortuus. rū ex hoc fuit manus ex liuore. i. ex dolore cōcepto eo q interfecerā cayn Preceptū dei. t ō sua mea nō sunt granda. Septuplū vltio debit de cayn. ac si diceret. si igit cayn qui fuit pessimus nō fuit interfectus nisi vsq ad septimā generationē. multo fortius ego q leuiter peccaui nō punitur in ple mea vsq ad multoplicatā generationē. vel vsq in generationēs sine termino. t talis modus loquēdi ē in euāgel. Matth. xviij. Nō dico tibi vsq septies. sed vsq septuagiesseptiesies. i. totiens quotiēs absq; terminatione numeri. o Cognouit quoq. Descripta generatione a de occīdā. hic describit eius generatio permanenda t eligenda. qr de ista natura ē noe. qui regauit se cupū. dicit igit. C cognouit quoq adhuc adam vxorē suā dicit cōiter q adā interfecto abel. ppter ista cōmune decere rot deus cōtinuat. ñ postea ex dei reuelatione admonit cognouit vxorē suā t p illā linea nasceretur christus t nō p cayn q erat a deo maledict hebrei aliter exponūt cōtinuando hic ystam ad pcedentē dicentes q lamech fecit pmittere vxores suas coitā adā q erat pr t nudere coitū. eo q nolebāt sibi reddere debitū. t cū adā eas increpasset t cogere vellet ad redditionē debiti dicentes. Et tu ipsa pmisisti te mentem qi iam a multis annis segregasti te ab eius vxore tua. Genus ad choraī. et cūc cognouit eā vxorē suā ne exemplo sui impediretur multiplicatio generis humani.

Si aūt contra hanc exposionē obiciat non est verisile. q in centum. xxx. annis quib eis vixit adam aī generationem seth fm hebreos generatio descendens p cayn pocessisset vsq ad septimā generationē. cum homines tunc centū annoī t aliquādo plus incipiebāt generare. vt dicent seq. ca. filij aūt lamech erant tam in septima generatione ab adam. vt supradictū est. t ō nō videt lamech t eius vxores adhuc esse tpe generationis seth. Dicendū q filij seth erant cōtinentes t religiosi. ō tarde incipiebant generare. ñ filij cayn mali erāt t luxuriosi. ideo festinabāt accipere vxores ppter qō in tanto tpe vel minori potuit esse ibi pcessus vsq ad septimā generationē tpe lamech. t vxorū eius p Vocauitq nomen eius seth. qui interpretatur positio. ppter qō sequitur q Posuit mihi vr. qui fuit iustus. t vt sic ex isto iusto nascat cpo r Seth t seth vr. Ipse enim infirmatus a parte matris. tamē profecit in cultu diuino q aduenerunt quedam verba dicenda ad deprecandū. Littera hebraica sic habet. Tunc inceptū inuocare nomē domini vocat. quod exponūt hebrei ō idolatria. qr vt dicunt tunc inceperūt homines attribuere nomen domini creaturis vt soli soli. t idolis. non tamen ab isto enos qui iustus fuit t deuotus. ñ a filius cayn sed cōpanio. sicut supra dictū est de tubal t tubal.

In ca. iij. vbi dr in postilla. Dicunt aliqui q sic fit nominatus ab euentu vr.

Additio prima.

» leator t faber in cūcta opera cris t ferri Sororvoz ñ tubalcayn noemma Dixitq lamech vxorib suis adte t selle Audite vocē meā vxores lamech auscultate sermonē meū. Qñ occidi virū in vulnē meū t adolescētulū in liuorē meū: Septuplū vltio dabitur de cayn

ñ de lamech ño septuagesiessepties. Cognouit ēt ad huc adam vxorez suā t peperit filium. vocauitq nomen eius seth dicens. Ppo suit mihi de semen aliud p abel quez occidit cayn. Sed et seth natus est filio quem vocauit enos: Iste cepit inuocare nomen dñi.

Vel cū scribit i hebraico cū ifa.a. significat loctū xpūm. sed qñ scribit cū.b.f.q dicat babel nō significat locum ñ vanitatez tm̄ .put in pn. ecclīastes di. Vanitas vanitatū .est ibi babel sicut hic. Et rō huius nois atiōis pōt sumi ex hoc. qz de babel nō remāsit aliqua posteritas. t sic quo ad mundū sensibilē videbat esse inanis cōditus .put ioseph⁹ declarat. licet quo ad deū remanserit quasi in vita immortali cū xpo vocet cū iustū Matth. xxiii. ā sanguine abel iusti. Cayn aūt fm Piero. t hebraeam veritatē acquisitio seu possessio interpretat eo q ipi cayn posteritas successiu in hoc mundo sensibili. Iz vaga t profuga. vñ he due denominatiões non vere seu xpūe ñ mundane sūt. vñ Aug⁹ i.xv. de ciui. dei. Pater .f. cayn natus est filius huius seculi .posterior aūt peregrinus in seculo t pmeno ad ciuitatē dei.

In eodē ca. inq. vbi dr in postilla. Fuit aūt abel pastor ouium. Additio secunda.

Q Uātinctio officioz hmōi fratrū fm bonitatē ēt intelligi pōt cōsiderari ex hoc cū q scribat abel iuste deū maledixisse terram ꝓpter peccatū ade. vñ supra Gen. iii. ca. Maledicta terra in opere tuo tē. Idcirco separauit se a terre culturā. tanq̄ a re maledicta a deo. et q in illa tnia ade nō fuerit pcoza maledicta. ideo elegit sibi officiū pastoris. cayn vo elegit sibi agriculturā q̄si nō curans de tnia diuina pdicta qō ad cōceptū reputat

In eo. ca. inq. vbi dr in postilla. De fructibus terre .f. de pcoīb⁹. Additio tercia.

Vn bñ ex ifa q cayn obtulisset de pcoīb⁹ t contra nō fructib⁹ vt postillator ait. simpsit em̄ dic q cayn obtulit de fructibus terre munera dño. ñ ex ꝓuidentia abel seu eius diligentia intelligit improuidentia cayn similr t eius negligentia. aut em̄ abel quoq obtulit de pmogenitis gregis sui. t de adipib⁹ eoz. Equo pz q elegit de pecoribus potiora. t de pribus pcoz meliora. qō cayn minime fecit. Vñ Aug. de qō. no. t ve. testa. Abel de placidis potiora elegit q deo offerret. Cayn vo volens rusticus negligens t improuidus nullā fecit electōnem vt q hoc intelligatur min⁹ dcuoē.

In eo. cxb. inq. vbi dr in postilla. Quid aūt dixerit non expimit i hebraico textu tē. Additio q̄rta.

Quarenda ē hec glosa seu translatio chaldaica ipsi⁹ ionathe. q apō hebreos quasi rite auctoritatis est sicut textus in q̄ in hoc loco sic habet. Dixit cayn ad abel fratrē suū. nō est iusticia neq; iudex neq; seculū aliud. nec remuneratio iusto. neq; punitio impio. t cū abel hec oia remisset cōsurrexit cayn tē. Ex qbus patz q abel pūs⁹ martyr fuit. sic e pūs⁹ sacerdos. t pūs⁹ xpūs. vñ aug. de mirabilibus sacre scripture. triplex iusticia fuit in abel. Vna fuit q etiā munera deo placita vt sacerdos obtulit. p qua generis in seculo nō derelinquit. t martyrij coronā sanguinis effusione. meruit merito igit huic dom⁹ alios primatus iusticie hoi ꝓmisit. ita inquiens. A sanguine abel iusti vsq; ad sanguinē Zacharie. hec aug.

In eo. cx. inq. vbi dr in postilla. Propter qō alii exponunt hebrei. Additio quinta.

Hec expositio vltra q̄ videt approbari a postillatore est ipsius fm ifa. t est valde incōsona lre. Tū q dicere q cū dr. Vis q occidit cayn. est ibi finis sñie t q sub intelligit grauiter puniendū t subiacet mod⁹ punitionis totū hoc inuanū fundat t fm lram q̄ statim exponit grauitatē punitionis illius qui cayn occideret. scilicet ea immediate. Septuplū puniet. Tū q veritas hebraica in hoc loco nihil significat nisi septuplū .put translatio nostra hz. idem em̄ vocabulū ponit hic t in pā. vbi dr. Pro barū terre purgatū septuplū Et Esa. xxx. ca. cū dr. Et lux solis erit septemplicitter. t sic in aliis cōsimilib⁹. vñ ab aliis expositorib⁹ hebreoz t magis auctenticis. alio mō exponit hec lra ab hoc loco vbi dr. Maior est iniquitas mea tē. Ad qō sciēdū q finis diuina fm cayn a deo lata fuit gratiosa q̄ finis lata fm adam in trib⁹. Primo q deus nō maledixit adā sed terrā. vñ dixit. Maledicta terra in opere tuo. in finis do fm cayn lata cayn fuit a deo expresse maledicus. vñ ibidē dr. Nūc ergo maledictus eris sup terrā. Scdo q in sē tenta ade nō cōtinet q terra nō daret ei fructū. ñ q fructū haberet in labore t sudore vultus. dixit em̄ in laboribus comedes. t in sudore vultus tui vesceris pane tē. ñ circa cayn grauit dr. f. q terra nullos fructus daret sibi. vñ cū dicit. Cū operatus fueris terrā nō dabit fructus suos. Tercio q ade fuit assignatus locus sibi cōnaturalis ad habitādū. f. in loco in quo fuit creatus seu formatus. dixit em̄ ibi. Misit eū dominus deus de paradiso. vt operaret terrā de q̄ sumptus est. Ad cayn vo dr. Vagus t profugus eris in terra. q quidez dei finis a cayn audita desperato de venia dixit. Maior est iniquitas mea q̄ vt venia mereat. permitit tñ q nō puniret eum vltra hoc qō in finis minabat. f. pena occisionis. q non cōtinet in finis dicta vt pz ex lra. ad qō dicebat. Ecce eiecisti me a facie terre t a facie tua abscondar tē. hoc ē dicere tu nō cōtinebaris me morti occisionis. t tū ex tua finis ñ sequit. q ex hoc q ꝓicis me vt sim vagus t profugus sup terrā nō potero hīc refugiū in aliquo loco munito. t sic ñ possum facere aliquid ad meā ruinationē. nec etiā ero in protectione tua. eo q me maledixisti. t ō hoc dicit. Et a facie tua abscōdar. illi ei q a deo ꝓeguntur dicūt abscōdi a facie dei. iuxta illud ps. Abscondes eos a facie tua a cōturbatione hoīm tē. Et ꝓbat infert q ista mō incedendo vagus t profugus terra eius q inuenerit me occidet me. t p hoc cayn pateret iniusticiā. qz vltra finiam a deo taxatam vt dom est. ad qō deus cōdescendens sue petitioni tanq̄ iuste. qz scribitur Non iudicabit deus bis in idipsum. Respondit nequaq̄ ita fiet hoc est dicere. Nolo qō tu patiaris vltra penas a me taxatas. Vñ ad ruinationē ipsi⁹ cayn deus duo fecit. Primo cōminatus est magnā penā cuicūq occisori ipius cayn .f. q puniret in septuplū. put plane lra sonat tam hebraica q̄ latina. vt dictū est. Scdo etiā de⁹ fecit ad securitatē ipsi⁹ cayn ab occisione qō sequit .f. Posuit de⁹ in cayn signū. vt cū nō interficeret eius qui eius interfecit. Qd aūt fuisset istud signū nō expimit in lra. t ideo diuersi diuersa dicūt. sufficit tñ q erat signū sufficiens vt cayn esset ab occisione securus. que quidē expositio satis vt cōsona lre t rōni nō obstantib⁹ obiectionibus postillatoris nam q obiicit dicens. q occidens cayn multorum⁹ peccasset q̄ ipse cayn. t ō nō dz septuplum puniri respectu illius nō videt valere. nā occisiō cayn debebat maior pena imp̄ri. erat ꝫ specialē securitatē diuinā qua de⁹ eum securauerat cum appositione signi securitatis. vt dictū ē cui⁹ fractōnis deus taxauit maiorē penā q̄ in alijs hominibus rōne securitatis supradicte. Et etiā q maiores pene taxantur qñq; maiorib⁹ crimib⁹ in quib⁹ boies fuit ꝓniores ad delinquendū. sicut erat in ꝓposito. nā ꝓniores essent boies ad occidendū cayn ex grauitate sue iniurie q terre q̄ alii boies. Qz aūt obiicit postillator secūdo ꝫ modū adimplerionis hmōi cōminatiōis dicens. q cayn fuit interfectus a lamech tē. nō videt etiā valere. nā ex littera nō bñ q cayn fuisset interfect⁹ a lamech nisi ab aliq alio hoc fuisset cui concordat Piero. de qō. no. t ve. testa. di. Frustra putat qui arbitrāt q lamech dixerit ad cayn. Occidi virū in furore meo. t iuuenē in vulnere meo. hoc etiā sonat planus sensus lre. cū em̄ cayn deo diceret. Vis qui inuenerit me occidet me. deus statim rideat. nō q̄ ita fiet. vñ nō videt rōnabiliter dictū q assertio diuina frustraretur. t ideo fm istam expositionem tacet q cayn nū q̄ fuerit interfectus. sed solum fuit punitus iusta diuinā finiam ꝫ eum latam. vt dictū est vsq; ad diluuiū. in quo q dem diluuio fz quoddā de antiquo hebreoz sedimentum fuit cayn. t tota posteritas eius. ideo dicunt q scriptura nō dicit quanto tempore vixerit cayn. nec etiā aliquis de suis successoribus. sicut in alijs ponit. eo q omnes vno. t eodem tpe vitam finierunt. Et probabiliter potest dici q ideo deus voluit tueri cayn ab occisione vt pena sui facinoris diuturnius ab hoīb⁹ paiperet. q̄ si modicū tempus durasset sub ea. sicut etiā voluit cum q mandū discurrere vagū t profugū. vt nō solū in vno loco seu regiōe ñ in multis

t vanꝫ ⁊ iustitia dei erga ipm ostenderet: ingta illud pō. Ne occidas eos ne forte obliuiscant ppli mei: ꝫ amone eos i ymie tua ⁊ dispge eos ꝛc. vt ibidē forte ꝑplius declarabit.

In eo. ca. iiij. vbi dicit in postilla. Ex edificauit ciuitatē ad sui defensionē. Additio. vj.

Dicit a ḡbusdā hebreoꝝ expositoꝝ ꝙ cum ex finia dilia terra nō dabat fruct̄ suos cayn. vt dictū est. idcirco habuit diuertere agriculturā quā sibi prio elegerat in officiū. vt supra in lra patuit Et qm̄ Tugu. de⁹ adeo est bon⁹ vt ētiā ex malis ꝙꝫ eliciat bona ex ꝺ fuit securū ꝙ cayn ⁊ sua posteritas in artib⁹ mechanicis inuenirent ꝙ quidē artes ad pacē ꝺi hoim̄ sunt vtiles. vñ ipe cayn ꝑ inuenit artē seu prudētiā pollicā ō qua dicit Edificauit ciuitatē. Iamech aūt ꝙ penultimā generationē post cayn obtinuit inuenit tres artes ꝑ trib⁹ filijs suis. s. artē faciēdi tēbria: vt facili⁹ de loco malo seu pollicro i locū pacientē mouerent: ⁊ artē faciendi musica instrumēta. vt ocūdus tristia mūdi portarent: ⁊ artē ferrarias ad arma bellica fabricāda vt eor⁹ ab inimicis ⁊ bestijs auerte possent. Jn ꝙ ꝺdes pollicia ⁊ artib⁹ nemꝫ si cayn a deo electꝰ ⁊ posteritas sua ceteros homes precelleret. qꝫ vt Luc. xvj. ca. ꝺr Filij hui⁹ seculi prudētiores sunt filijs lucis i generatiōe sua qō intelligit de prudentia hūana.

In eo ca. iiij. vbi dicit postilla. Mater exponit ꝙ iste mulierco ꝛc. Additio. vij.

Houe dicū fuit in additione precedenti nō habet ex lra ꝙ Iamech interfecisset cayn nec etiā fuisset interfect⁹ ab alijs: ꝫ pter⁹ ex lra pōt opponi. ꝙ probat. vt dictū est: ⁊ qꝫ de facto Iamech cū vxorib⁹ suis scriptura nō facit expssam mētionē ꝫ solū de verbo ꝙ cito dicerat. Necdū virū ꝛc. iō diuersi diuersimode ꝺ exponūt. Sz ad tendandū est ꝙ in ꝺ loco ⁊ silib⁹ vbi scriptura ꝑmittit totalē narrationē fieri: illa exposino videt ee magis lra les ꝙ mīs ꝑ supponit de facto in lra nō expssoꝝ ⁊ iuxta sniam Hiero. ꝙ in anctoritate scripture nō habem⁹ cadet facilitate ꝑdam̄ ꝙ approbant. vñ i ꝓposito exposino vltima quā videt postillator approbare in qua ꝑsuppo nit ꝙ cayn fuit interfect⁹ a Iamech: ⁊ ētiā rabalcayn filꝰ ei⁹: eo ꝙ erat ditector: fauo ee. ꝙ in lra nulla habet fundamētū nō vt remēda: ꝙ magis videt ꝓpinqua lre ⁊ rōni ex posino Hab. Moy. genesim. ꝙ tractio exposition̄ Hya. Sa. quā postillator tenet aliter hāc passum exponit cum timore hec verba Iamech cū ꝓcedētib⁹ sic. s. ꝙ ꝙ vxores Iamech videbāt ꝙ Iamech instrueret filios suos in artib⁹ mechanicis iter ꝙ tubalcayn inuior erat malleator⁹ ⁊ faber in cūcta opa ferri: timebāt ꝙ mulieres ne forte ex hac arte introducerent arma bellica ꝺb⁹ hoies disponeret ad vulnerationes ⁊ homicidia ⁊ bīnōs: ⁊ iō Iamech retrahe bat eas ab isto timore dicēs. Necdū virꝫ in vulnꝰ meū ꝛc. q. ꝺ possem occidere virꝫ in vulnere vel liuore sine armis sicut fecit cayn. qꝫ nōdū erāt inuēta arma bellica: ⁊ iō ꝑ inuentione hui⁹ artis nō est pena rōnabiliter timēda. ⁊ etiam si forte aliqs euēt⁹ occurrisset cōtra eū. s. ꝙ pungeret ꝙ aliqs hō fuisset occisus vel vulneratꝰ occasione huius armi ferroe nouiter inuēte nō debem⁹ timere ꝙ deus me puniret eo ꝙ dedissem opam tali arti. qꝫ septuplum vltio habet de cayn ꝙ insidiose ⁊ ex ꝓpia intentione interfecit: de Iamech ꝺo ꝙ nō occidit nec intēdit occidere: ꝫ pter⁹ ar tē inuenisse ad multa alia vtilē multo amplⁿ vltio a deo dari. s. septuagiessepties. qō significat numerꝫ ampliatē sine terminatione. ꝓut postillator dicit.

In eo. ca. iiij. vbi ꝺr in postilla Cognouit quoq; ꝛc. De scripta generatione ꝺelenda ꝛc.

Additio. viij.

Iste hebraice fabulationes nō requirunt ad lre ex positionē nō ei ex ꝺ ꝙ nō legit ꝺā genuisse nisi cū esset centū. xxx. annoꝝ ꝺē ꝙ ꝺā ꝓposuisset penitere ceterꝫ ꝑter mosē abel manifestū est ei ꝙ ꝑter ḡenitas genitas in lra expssas. Adam genuit alios filios ⁊ filias vt lra refert. ⁊ sic dicendū de seth ⁊ enos ⁊ alijs scriptura eis fecit mētionē de illo ꝑter bonos ꝓcedentib⁹ ab eis patriarchis ⁊ ꝓphetis ꝑter reuerentiā ꝑē ꝙ est sup oēs nec est verisimile ꝙ cū ꝺā esset. c. erat annoꝝ. Iamech ꝙ erat in septima generatione ab ꝺā esset tam ifra etate apta ad ꝺandū. put sequit ex ista fabulatio ne habeoꝝ. ꝓcertum illo tpe in quo nullus citra erat ꝛc. annoꝝ legit genuisse.

In eo. ca. iiij. vbi ꝺr in postil. Iste incepit inuocare nomen domini ꝛc.

Additio. ix.

Exposito hebreoꝝ in ꝺ loco est incōsona lre ⁊ rōni ꝑmū ꝓp. nā inuocare nomē dñi sem̄ sonat in bonū nec accipit in mala significatiōe. vñ. j. reg. ca. de abeā ꝺr. Et inuocauit nomē dñi: qō nō intelligit nisi ō inuocatione ad lram ꝑtinēte: ⁊ sic de similib⁹ vñ ꝙ in hoc loco inuocare nomē dñi intelligat de idolatria nullū habet fundamētū in lra. Secūm ꝓp. nā sm̄ sanctū Tho. scdo se cūde. q. xciij. in pla erant nō fuit idolatria ꝑter recentes memoriā creationis mūdi: eraqua adhuc viguit ꝙnitio vni⁹ dei in mēte hoim. dicere enī ꝙ a filijs Cayn ꝓcreatis ipi enos inceꝑit idolatria est dīno irrōnabile. qꝫ si sic hec incepti⁹ fuisset eis appropriata sicut Tubal ꝙ fuit pa ter canentiū: ⁊ Tubalcayn ꝙ fuit malleator⁹ ⁊ faber: vt. ō. codē ca. nō aūt ipi Enos hoc erat appropriandū: qꝫ erat adhuc iuuenis

Replica correctoꝝ Burg.

In capitulo. iiij. vbi postillator ponit cayn obenlisse de corosio ⁊ ꝓcreatis ceteris. Burg. accipit vel assumit ꝓra ea ꝙ ꝺ nō habeat ex lra: ꝫ dicit cayn fuisse rusticū ⁊ improuidū: ⁊ ex eo fuisse min⁹ deuotū. ꝫ nec hoc dicit bur. ꝺē ex lra: nec aliqua anctoritate ꝓducitur. vñ etsi dicta postillatoris ex trālatione bri Hieroni. nō haberet. sumpsit eā magister hystoriaꝝ ex alia trālatione in qua bri. Hinc si recte offerao non recte videtur qō dicta exponēs puplicū in scōa exposition̄e ponit de frugib⁹ attricia ⁊ corosione: sic postillatoꝝ secur⁹ est eā ⁊ alioꝝ: imo ex littera nostra rōnabiliter trahi potest ꝙ cayn de melioribus nō obmurmurauerit. qꝫ cū abel cōmendet ex his ꝙ obmurmurasse videt. a cōtrario sensu videt accipienda reprehēsio obla nionis cayn Ité in eodem ca. vbi postillatoꝝ posuit expositionē illi⁹ passus. Omnis ꝙ occiderit cayn septuplū puniet: quasi occisor debeat septies plus puniri ꝙ cayn ⁊ ꝓbat illā expositionē nō esse apparentem quo ad rōnē ⁊ etiā experimentē: ⁊ alia adducit expositionē illi⁹ lre quā sumpsit a Iosepho ⁊ magistro hystoriaꝝ quibus bur. se opponit multa quasi ficta supponēs: etiā rōnibus postillatoris nō satisfacies. Supponit pīo ꝙ cayn peni nit a deo ꝙ vltra sniam latā cōtra se nō punieret. Et qꝫ in sniā dei nō ꝓtendebat cayn interfectio penitit ꝙ nō interfi ceret: qō ēt dicit se qui ex dei sniā qꝫ maledictus. quia va gus ⁊ ꝑfugus: ideo nō habuit ꝓtectionē dei: sed nec ipe potuit ad aliquā munitionē habere refugiū. sequit lgr. Quicunq; inuenerit me interficiet me. ⁊ sic paterer iniu stitia ꝓra latā sententiam. Supponit secūo bur. ꝙ huic re quisitioni tanq; iuste deus cōdescendens dicit: neqꝫ ita fiet. ⁊ sic de⁹ ꝑ iustitiā cayn duo fecit. primo quia ꝓtē nauo est occisori pena septuplā: secūo qꝫ posuit signū i ca yn ꝙ eum nō interficeret qui eum inuenisset. Sed burg. qui semp̄ inuenit litteras in hoc ꝓpositionib⁹ valde vide tur a littera recedere: cum hīnōi petitio cayn ⁊ requisitio nibi videat habere fundamētū: ⁊ specialiter secum est ꝙ allegauerit se nullum habere posse refugiū: cū stantia nato filio ei⁹ primogenito quē eo vocauit enos. edificauit ei uitatem: vt dicit in littera: in quo fm̄ iosephum recolligit de rapina viuentes. ⁊ primo terre terminos posuit ⁊ mutos fecit nimid no. quia ꝑter dei sniam ꝑ fui securus te se recepit in eis. Idem dicit magister hystoriarum nec verbum cayn. s. quicunq; inuenerit me occidet me. vide mus sonare in petitionem vel requisitionem: sed pot⁹ in desperationem. nec vez est deum cōdescendisse illi petitio ni rōnabile. nam si petitio fuisset nō erat iusta sed potius iniqua quia ꝓposuit salutem corporis vite salutī eterne ⁊

ale de qua desperauit dicēs. Malot est inidtao mea q̄ vt veniā merear. Et qb⁹ figmētis bur. ꝓcludit q̄ cayn non fuit interfect⁹ ꝙ diluuio reseruat⁹: qđ qz ex scripturis nullū hz fundamētū ea facilitate ꝓemittit: q̄ ꝓbat fm regulā beati Hiero. nec sufficit bur. rōnib⁹ postillatorie. cum ēm arguit q̄ nō videt rōnabile interfectōrē cayn grauī⁹ debere puniri ꝙ fratricidium. Q̄ videt bur. q̄ ista grauitas pene debeat arctāri penes securitatē ei datā ꝑ quā occisor cayn faciēs septuplā penā mereret. ꝙ illa ratio ꝙ videt valere. qz illa securitas cayn data nō fuit publica alijs poterāt⁹ eū occidere. et sic ſiḡs eū occidisset ignoranter illi securitati cōtrauenisset. et sic maneret rō ficta. qz nō est rōnabile petit⁹ ex ignorātia ꝓcedēs plus puniri ꝙ fratricidium nec signū impositū cayn potuit ee significatiuū illi⁹ securitatis nisi ꝙ modū cuiuslā ꝓpassionis vt q̄ videret eū capite et manib⁹ tremulū: vel aliud signū sue miserie expellit nū post⁹ moueret ad miserēdū ijs occidēdū. nec satisfacit secūde rōni postillatorie facte q̄ arguit de executione pene ꝓmutate. Q̄ videt bur. q̄ opter dicere nec lamech nec quēcūq; cayn occidisse ꝓter iuſam dei q̄ dicit. negnaḡ b fiet: alias videret ſnia dei frustrata si occisus fuisset. Sed nec ista rātio valet. de⁹ em assecurauit cayn q̄ rōnab⁹ ꝙ eū allegatio videlicet q̄ maledict⁹. qz a facie dei eiect⁹: q̄ vagus et ꝓfugus et in detestatione frāticidij negnaḡ deberet a quocūq; occidi. et b vtiq; seruatū est et non frustratū qz occisio ei⁹ fm hystoriā vulgatā nō ꝓcessit ex causis illis: ꝙ fuit mere casualis et involūtaria: nec ꝙcessit ꝙ b ex tali assecuratione ꝓfatis rōnib⁹ facte. Q̄nseq aūt bur. q̄b⁹ ꝓbabile nullū fuit ꝓfectū nō valent: qz nō sequit. scriptura nō facit mētionē quāto tpe cayn vixit: q̄ in aliqo facit q̄ diluuio subuersiua est. nā scriptura cōiter nō ꝓsequit generationes et etates. nisi eoz q̄ sub culta vni⁹ dei fuerūt. si em aliqñ aliqs genealogias rangit breuiter et occasionaliter facit. nec dignū fuit multā ipi⁹ fratricide et sue posteritatis facere mentionē. qz cōiter vsq; ad diluuiū advicta defluxerūt. sit igit b ea memoria sicut de esau et ysmael et. Argumētū igit nō valet: nō fit de cayn multa memoria. igit seruat⁹ est vsq; ad diluuiū et nō occisus: sed ponꝰ posset inferri oppositū qz igit fuisset occisus saltem casualiter vt dictū est. Nec scḋa ei⁹ rō valet q̄ videlicet de bute seruari diluuio. vt pena facinoris ab hoib⁹ diuturnius paueret. nā ꝙ hoc argumētū hodie deberet seruari vt cohiberēt hoies a fratricidio qz hodie pugna fratrū fatēcōis est. nec potuit occisio illa diluuiū malefū ꝓcedere: qz ipe lamech sancto certamēo eos occidit q̄ diluuio periūt. vt ꝑz in ſa. Sufficit igit ei⁹ pcm et pena scripto ꝓmēdare ad futuroꝝ instructionē et cautelā. Hō igit hec bur. reducit ad ſnā si cayn duraſſet vsq; ad diluuiū. ei⁹ etas supoim in scriptura enumeratoꝝ etates excessisset merito igit remotabilis. Ite in eōdē ca. bur. ꝙ ꝑfirmatione sue assertionis ꝓfate veritat⁹ cōtra postillatorē ponit. ꝙ regula: q̄ videlicet illa expositio sit magis literalis q̄ pauciora extra ſam ꝓsupponat: fm quā regulā nullā exponere illā passum: occidi viz in vultus mei⁹ et. sic q̄ qz vxores lamech arctāb⁹ ꝓ filios suos ꝓcessisse in artib⁹ mechanicis sp̄aliter q̄ lamech docuit tubalcayn cūcta opa eris et ferri: mechā ergo mulieres ne forte ex illa arte introdu cerēt arma bellica q̄b⁹ hoies ꝓponerent ad homicidia et vulnerationes. q̄ lamech volēs eas ab illo timore retrahere dixit Occidi viz in vulnꝰ meū et. q. d. possum occidere viz in vulnere sine timore sine armis: sicut fecit cayn q̄ nōdū erāt inuēta arma bellica: tō ꝓuentione huius artis nō est pena rōnabiliter timēda: etiā si occasione huiusmodi artis qs occideret: nō esset ita penale sicut fratri cidiū cayn q̄ malo ꝓposito occidit: cum arte illa ad multa vtilia ꝓncipaliter occidere nō intēdat. Sexꝰ burg. ꝓprie regule ꝓuenire multipliciter fm q̄ multa imo oia extra ſam dicit. et ſam ꝓsupponit. Cōtra ſam ꝑ est q̄ lamech docuit artes filios suos cū in ſa expresse habeat filios suos fuisse artifices et inuentores fm ingenia hystoriarū. Secḋo ꝓsupponit illas insolētes mulieres fuisse solicitas de periculis armoꝝ q̄ ex ſa fundamētū. nō hz. q̄ ꝓbabiliter opponit⁹ cū tam mulieres magis ex pte timoris timoꝝ nō occupant: q̄ verisimile est q̄ ꝓpter respect⁹ mulieris fuit ad illas artes q̄ potius attribuebāt vulcani defensionis ꝑ bellicas et alias bostilitates q̄ periculis vulnerationis sunt ei arma ꝑ directo plus ꝙ defensionē q̄ offensionē. Tercio supponit q̄ verbū Iamech Occidi viz et. exponit. i. possum occidere viru. que expositio est valde extorta nec tali expositione timor mulierū fuisset minoratꝰ q̄ auctꝰ q̄ ei mulieres vt dicit burg. solū ti muerūt mortē ex armis si fm illā expositionē Burg. Iamech declarasset: nō solū armis occasiōes et vulnera ꝓuenire: et sic multiplicare incōuenies nō ē solutere: nec ex omnib⁹ illis adhuc babet clarus intellect⁹ illius qđ sequit. Septuplū vltio dabit de cayn de lamech septuagesies et. Septupla ei vltio nō ē ipcāta Cayn ꝓpter fratricidiū a ꝓpositō facta vt bur. ꝓdidit. q̄ ē cōminata occisori cayn vt ꝑz in ſa. ex ſam igit imo ꝑ ſam sunt oēs iste suppositiones bur. ꝙ ꝓ se min⁹ auctorice. Ite in eo. ca. vbi postillator dicit de ꝓmēria ade post mortē abel vsq; ad generationē seth bur. dicit illā ꝓmēriā habere vim ex fabulis hebreoꝝ. q̄ b nō videt: nā strabus vt eū allegat magister hystoriaꝝ dicit adā voluisse ꝓmēriā sempiternā q̄ ꝓ angelū deo iubere admonit⁹ votū soluit vt dei filⁱ ex eo nascerent: ꝓpt⁹ eā rō adducta ꝙ bur. de Iamech iudaica fabula videt. Ite i eo. ca. vbi postilla. ꝓpt ſaz hebraicā q̄ hz. Cepit invocari nomē dñi vacat. dicit hebreos exponere ꝺ idolatria. q̄ bur. hebraicā exp̄sionē ignorabāt: nec tñ qđ ꝙ li vacat intelligi debeat exponēs dicit duo. Primū q̄ invocare nomē dñi semp sonat in bonū. Secḋm q̄ in ꝓna erate nō fuit idolatria. allegat ei ad ꝺ sancti Tho. secḋa secḋe. q. xciij. q̄ primū dicit nō videt verū. qz in ꝓphia et euāgelio sepe iteratꝝ. Populus ꝺ labijs me honorat et. Et cū ofōne multiplicauerit⁹ nō exaudit: q̄ cū adinuocatione dei pene ārnō tñ sonāt in bonū viz. esto tñ q̄ sim pliciter dictū semp sonaret i bonū nō tñ cū additō distrahente. cuiusmōi videt significari ꝙ ly vacat. nec scīm dictū est ita certū quam ſnia magnoꝝ panat instantiā nec rō sancti Tho. ad id cogit. qz si memoria recēs creationis ex clusit idolatriā ꝙ mille et plures annos: memoria severe punitiōis ꝙ diluuiū debuit excludere adhuc ꝙ plures annos. certū tñ est q̄ cito post diluuiū defluxerunt ad idolatriā hoies. imo beat⁹ Aug. xvj. de ciui. dei dicit q̄ a benedictōe filioꝝ Noe vsq; ad abrā de cōmemoratiōe iustoꝝ q̄ deū pie colerēt ꝙ annos plus q̄ mille fuit aliquos tñ non defuisse credendū est. hec aug. Capitulū. v.

Capitulū. v.

a In die qua creauit deus hominē: ad similitudinē dei fecit illū. masculū et feminā creauit eos. et

b Ic est liber generationis Adam. Hic ꝓnr ponit recapitulatio generationis a de vt in illa deducat ꝺ qua xp̄o erat nascituruꝰ et primo ponit i generali recapitulatio. secḋo generatiōis electe deductio: ibi. Vixit aut Adam. Dicit ergo. a Hic est liber. i. recapitulatio huius. b Generationis a de. aut ꝓdictū est capitulo p̄cedēti. c In die qua creauit et. Ex ꝺ dicunt debuisse q̄ Adam in ipa die creationis sue genuit filios cū adhuc esset in paradiso vt supra dictū est. sed qt doctores catholici tenēt cōtrariū tō dicendū q̄ dies hic non accipit ꝙ die naturali vel artificiali nec: ꝙ accipit hic singulare ꝙ plurali. sicut supra dictū est. q. ca. Iste sunt generationes celi et terre: qñ create sunt in die quo fecit dñs celū et terrā et oē virgultū agri. et rō certa est q̄ oia ista non sunt facta vna die q̄ pluribus et eodē mō accipit ꝺ. In die. i. in diebus: quia alia die fuit hoies creatꝰ. alia eius generatio. i. post electionem de paradiso. alia patent ex dictis vsq; hic.

d Masculum et feminam et. Hic accipitur creatio large ꝓ formatione.

c Et vocauit nomē eoꝝ adā. Hoc dicit q̄ d nomē adam est cōe seu appellatiuū in hebraico sicut d nomē hō in latino: et hō sicut d nomē hō est cōe genero et accipit p viro et muliere: ita et d nomē adā uic̄ loco accipit. Hoc aūt appropriatū est pio bei. d est ꝓpter eminentiā ipius ad alios homines sicut d nomē pbo appropriat Arī stoteli ad denotādū ei⁹ excellentiā sup alios pbos.

d Vixit aūt adam Dimissa generatiōe Caym reprobata incepit dedicacere generationē electā ipius Sethum qua deductione finuit tricā sex adā. scdo ramos id est filios ab eo descendentes per ipm Seth ibi. Vixit q̄q seth cē. tercio ponit fructū. i. ipm hoc q fuit stipes sc̄oꝝ i generatione electoꝝ ibi. Vixit quoq; Enos. Lamech: Circa primus dicit sic. f Vixit aūt adā. cē. Hic methodiū et alios alios doctores dic tacenter cētū anni vite adā: q̄d⁹ iuxta Hiel Hm hebraicos autez nihil omnīno. g Et genuit filiū cē. i. defectū originalī iustitie: et p hoc peccatū et mortale qualitatem erat ad. Aliter exponit. Ad imaginē cē. i. p̄fectū in cognitione dei et timore: sic eū decuit adaz p d ei dōnigmēdo a caym: et ei⁹ posteritate et d videt melius dicū. qz si intelligeret de restitutione ab originali iustitia magis debuisset d dici in generatiōe Cayn: vt videt. h Genuitq; filios et filias. i. post ipm seth quoꝝ nōia nō exprimunt. qz eoꝝ genealogia nō deducit. i Et factū est cē. inter cētū annos q̄ d iudeorum Hm alios doctores: vt p̄dictū est legat hic sicut iacet vsq; ibi. k Et ambulauit enoch cū deo. iuste viuēdo. sicut sequēs causa dē noe. l Et nō apparuit cē. Dicunt iudei q licet esset iust⁹ et bon⁹. cū habebat ꝓuitos imaginatio ad malū: q̄d⁹ cū difficultate summa reluctabatur: ō ex diuina ꝓuidētia mortu⁹ est ante terminū vite sue naturalis ne laberet in peccā Hm q̄ dī Sap. iiij. Iustus si morte ꝓoccupat⁹ fuerit in refrigerio erit cē. et sequit Haec⁹ est ne malicia mutaret intellectū eius. Doctores aūt catholici dicūt q ꝓpter excellentiā sue virtutis assumpt⁹ fuit a deo: et posit⁹ in paradiso terrestri. vbi et Helyas postea raptus est: vt dī. iij. Reg. ij. ca. et inde exituri sunt ad p̄dicandū ī p̄fidiā antixp̄i. et d magis videt sonare. Itaq; de ipo nō dī d q̄ sit mortu⁹ sicut de alijs: sed q nō apparuit. i. inter homines peccatores. m Cum Deo tulit eū deus. de medio eoꝝ ad locū p̄dictū. sequitur.

e bū dixit illis: et vocauit nomē eoꝝ adā i die qua creati sunt. Vixit aūt adā centū triginta annis: et genuit filiū ad imaginē et similitudinē suā. vocauitq; nomen ei⁹ seth. Et facti sunt dies adā postq̄ genuit seth octingentis annis: genuitq; filios et filias: et factū est omne tēpus q̄ vixit adā ānis nongentis triginta: et mortu⁹ est. Vixit q̄q seth centū q̄nq; annis: et genuit Enos. Vixit quoq; seth postq̄ genuit enos octingentis septē annis: genuitq; filios et filias. Et facti sunt omnes dies Seth nongentoꝝ duodecim annoꝝ: et mortu⁹ est. Vixit ꝙo enos nonagīta annis: et genuit caynā. Post cui⁹ ortū vixit octingentis quindecī annis. et genuit filios et filias. Factiq; sunt oēs dies enos nōgēti q̄nq; anni: et mortu⁹ est. Vixit quoq; Caynā septuginta annis et genuit malalelel. et vixit caynā postq̄ genuit malalelel octingentis q̄dragintaannis. genuitq; filios et filias. Et facti sunt oēs dies caynā nongēti decē anni et mortu⁹ est. Vixit aūt Malalelel seragita q̄nq; ānis et genuit Jared. Et vixit Malalelel postq̄ genuit iared octingentis trigita annis et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies malalelel octingēti nonagīta q̄nq; ānis et mortu⁹ est. Vixit q̄q iared cētū seragita duob⁹ annis et genuit Enoch et vixit Jared postq̄ genuit enoch octigentis ānis. et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies iared nō genti seragita duo anni. et mortu⁹ est. Porro enoch vixit seragita q̄nq; ānis et genuit Mathusalē. et ambulauit enoch cū deo. Et vixit Enoch postq̄ genuit mathusalē trecētis annis et genuit filios et filias. Et facti sunt oēs dies Enoch trecēti sexagita q̄nq; anni. et ambulauit cū deo. et non apparuit. qz tulit eū deus. Vixit q̄q mathusalē centū octogīta septē ānis et genuit Lamech. Et vixit mathusalē postq̄ genuit lamech septingentis octogīta duob⁹ annis. et genuit filios et filias. et facti sunt oēs dies mathusalē nongēti seragita nouē anni et mortu⁹ est.

n Et facti sunt cē. Eodem sex anno quo mundatus diluuio parū antea immundare cē Hm q̄ dicit hiero. li. de hebraicis q̄. Et d pōt videri q Ham qui ascendit sexcēti anni d⁹ vixit noe ante diluuium Hm q dicit infra. vij. ca. Erant sexcenti anno q̄ diluuij aque inundauerūt sup terrā et tricēti sexcenti. lxxxij. anni d⁹ vixit Iamech antea noe esset generatio⁹ cētum. lxxxij. d⁹ vixit mathusale ante natiuitatē Iamech filij sui. et aggregat tota simul summa inuenīt nongēti sexaginta nouē ānis. et sic ꝓpter ꝓlixitatem pii mop parcū fuerit essi a deo immediate formati et p plō optime ꝓlexionati: et sic ad longiores vitā ꝓpositi: et ita bonitate cōplexionis magis venit ad hoies ꝓpter quos filij⁹ ꝓpis q̄ ad remotos ꝓpis moderni. Scia est ex mō viuēdi. qz ꝓpter vitae bā: tercia est ex bonitate numerōꝝ. qz ante diluuiū terrena scelera fuerunt meliora q̄ post. qz mundato diluuio fuit p mansionē pcepta ex aquis occeani Hm q̄ de infra vij. cap. Hinc sunt oēs fere abyssi magnae: aque aūt false i ducūt sterilitatē terre. et p hoc redderent terrena fecūdia priora ex quib⁹ abbreuiat hois vita. Quarta ex scia. Ade quia formatus fuit in plenitudine scientie vt supra dictū est. ij. ca. etiā ꝓgenuit virtutes fructuū herbaꝝ et lapidū que faciūt ad seruitū humane et vtilitatē plongādā: et de d docuit homines ad vitā plōgandā. Quinta ex bono aspectu syderū sup regionē illā inq̄ manebāt. q̄ aspect⁹ multū facit ad longitudinē vite: q̄ p mutationē celi cōmunē mutat⁹ est tpe ꝓcedēte. Sexta ex debita dispositione d ordinante vt p longā vitā hoim cito multiplicaret gen⁹ humanū. Itē vt hoies illius tēporis p longam vitam possent habere experientias de cursu celi et effectibus syderum et aliarum rerū: quae experientiae sunt principia artis et scientie. vt dicit⁹ primo metha. Item videmus magnam latitudinem in quantitate multorum natura humana. quia aliqui sunt valde parui sicut pygmei qui dicuntur homines longitudine vnius cubiti tantum alij autem sunt valde magni sicut gigantes. vñ Deu. iij. capitulo dicitur de Og rege basan. Monstratur lectus ferreus qui est in raboth filiorum Ammon habēs nouem cubitos longitudinis et quatuor latitudinis. et. vnde et Augustinus dicit. xv. de ciuita. dei. capi. viij. q vi

ãlit dñe gigãteo ꝙ si diuiderẽt minotatẽ faceret cẽtũ pentco boũ cõo ttrere: si igit est tanta latitudo ⁊ excessꝰ vnꝰ ad alterũ in qnãtate motꝰ nõ videt irrationabile ꝙ fuerit tantus excessꝰ in qnãtate durationis homiñ primoꝝ ad illos ꝙ nũc sunt: sicut scriptura determinat. Ité in qnãtate durationis videt ẽtã magna latitudo qꝝ ẽtã ꝺ pygmeis ꝺr ꝙ v anno generant: ⁊ viij. anno ieniscunt: ⁊ tõ si boũ aliq tantũ excedũt eos i qnãtate durationis qꝝ vnũ cõiter .lxx. vel lxxx annis nõ ẽ mirãdũ si boũ primeuatis tantũ excedẽt modernos i qnãtate durationis. ego aũt ros rationes iducti ad ꝓpositũ oñendũ. qꝝ si vna ꝓ se nõ sufficit plares simul sumpte vident ꝓpositũ ꝓbadere. sc̃q. ℣ Dixit aũ. Ja. ⁊ prꝝ ista vsq; hic. ꝓ Iste cõsolabit nos. Hoc exponit cõiter de noe eo ꝙ reparaturus erat seculũ ꝙ erat ad solationẽ illoꝝ ꝙ nimchãt ipm totaliter deficere ꝑ diluuiũ. In hebreo aũt hꝫ. Iste quietabit nos ⁊c. ⁊ hunc ꝫe cõsolat interptatio hui⁹ nois Noe qꝺ interptat requies. ⁊ rõ hui⁹ interptatiõis exponit cũ ds. Vocauitqꝫ nomẽ ei⁹ Noe dicẽs. Iste quietabit nos. Et dicũt hebrei ꝙ ꝺ nõ ꝺr ꝓprie ꝓpt reparationẽ seculi post diluiũ: ꝙ qꝺ aũ ros noe boies multũ laborabãt i agricultura. qꝝ ꝓpter inimib⁹ tñ colebãt eã. ipe aũt adinuenit ar ⁊ arãdi. in q̃ pl⁹ satis laborãt aialia ꝙ boies: tõ ꝺr dicẽs requiẽ hoib⁹. ⁊ ꝺ videt ꝙ ifam sequat̃. q ℣ ab opib⁹ ⁊c. qꝝ ꝑ artẽ arãdi ipossibile fuit laboreo tibi sup aialia. r In terra ⁊c. Et ꝓpter hãc maledictionẽ fructificare nõ poterat nisi multo labore ib⁹ colerẽt. ⁊ ista exp̃o vꝫ magis cõsona ꝫe: põt rõ ad ipam aperti trãslatio nra cũ ꝺr Iste cõsolabit nos. qꝝ magna ℣olatio fuit hoib⁹ cũ ꝙ artẽ arãdi labor eoꝝ fuit posita⁹ sup aialia: ⁊ ꝓpter talẽ artẽ quã inuenit noe vocat vir agricola. ſ. ix. ca.

In ca. v. vbi ꝺr in postil. Uño boies ille ꝓpis vincẽbãt.

℣ Iste rõneo ꝙ assignanꝫ ad diuturnitatẽ ℣ additio. vite hoim illi⁹ ꝓpis ⁊ si valerẽt ad aliqualẽ lõgitudinẽ vite: nõ tñ vident ad tantã diem durationis sufficere homines cũ ꝓplexionis ⁊ etãi modus vincẽdi tẽ pat⁹ ly nõ in multis: in ꝙbusdã tñ inuenit ponit ei galien⁹ in suo regni: possibile esse ꝓplexionẽ ꝺ̃perfectissimã ꝙt humane nature primꝫ inueniri quã vocant eucbratos: ⁊ multo magis possibile est boiem boni regimis repiri: nũ ꝙ tñ a tercia etate ⁊ citra repit aliqs ꝙ. cc. annos fere attingat. ℣ hui⁹ ei⁹ ꝙ ꝑ spiritũ sanctũ Xpr⁹ est optime ꝓplexionat⁹ fuit: ⁊ nõ nisi ꝺr ⁊ virtuose in hac vita vixit. et ẽ in iuuenili etate passus est. ꝙt cõiter tenẽt ne in eo appareret nature bũane diminutio vt ꝓz in. iij. pte. q. .xlvj. arti. ix. in rñsione ad vltimũ argumentũ. Et ꝙ prꝝ ꝙ etas xxxiij. annoꝝ in xpo erat iuuenilis: qꝺ nõ esset si xpus fm naturã bũanã habuisset viuere sicut adã ⁊ alij antiq. qꝝ si sic illa etas in q̃ fuit passus non esset iuuenilis ꝙ infantie seu puerilis. tñ aũt sumpta ex bonitate naturnẽti ab diluuiũ nõ videt valere: mã inordinatio diluuij ꝓ debuit terre nascẽtia reddere peiora in ꝺr ꝙnquiõ ipi diluuio ꝙ i magis remotoꝝ ꝑ post diluuiũ. Ll scda etate legunt homines vixisse .cc. annos fere: ⁊ cũ magis a ꝺr diluuij fuerũt remoti ꝓ fuit breuiata diuturnitas vite: illis etãi ꝙ adã ꝓmouit de virtutib⁹ fructuũ ⁊ herbarũ ⁊c. q̃ faciunt ad ꝓpoꝝ dã vitã de ꝙ⁹ ꝺr docuisse boies: verisile est vt

⁊ addisceret Noe ab antiqo fuisse cũ vita ipsius noe fuerit ꝓlongata sicut vita eoꝝ ꝙ fuerũt i pria etate: ꝺ quisqꝫ noe cũ iust⁹ ⁊ ꝓfect⁹ fuisset: verisimile est vt doceret eos posteritati suꝫ: qꝺ tñ nõ apparet ꝑ effectũ. dor⁹ etãi aspect⁹ fyderũ ⁊ si faciat ad longitudinẽ vite nõ tã tanta dissimilitudinẽ faceret nec etãi astronimi ꝺ̃ videnꝫ tradere. Secreta aũt rõ quã posuit. ſ. ꝙ fuit ex diuina ꝺ̃positione ꝺ̃ ordinãte: ꝓcedenda est. sapia eñ diuia oia ꝺ̃posuit suauiter Sap. viij. ca. ꝺ rõneo ꝙ assignat ad hmõi ꝺ̃positionẽ ꝺ causã sunt mirꝰ sufficientes: nã nibilominꝰ multiplicaret gen⁹ bũanũ ꝙ vitã breuẽ sicut mõ ꝑ lõgã vitã sicut nũc et forte citꝰ sicut mõ: nã tũc incepebãt generare post cẽtũ annos ⁊ mõ añ. xx. ⁊ sic in ꝑ cẽtenario vnꝰ primꝰ generãt⁹ possent generari multi filij ⁊ nepotes ⁊ ꝙ nepotes: qꝺ ꝙlibet vel maior ꝓ infra illũ cẽtenariũ generasset: ⁊ sic magis multiplicaret gen⁹ humanũ. qꝺ manifeste põt haberi in multiplicatione filioꝝ isrl in egypto. de qb⁹ in Deu. x. ca. Jn. lxx. aiab⁹ descẽderũt patres vri in egyptũ ⁊ nũc posuit te ds⁹ sicut stellas celi in multitudine. manifestuꝫ est eñ ꝙ ꝓpls israelitic⁹ nõ fecit mortã in egypto tãto tpe quãto adã ⁊ serb filij ei⁹ abstinuerũt a generatiõe. nã adã abstinuit ꝑ cẽtũ. xxx. annis. ⁊ serb. cẽtũ. v. annis ꝺ facũt. ccxxxv. annos ⁊ ꝓpls israelitic⁹ i egypto fuit. ccx. annis. ꝙt infra patebit. Alia etãi rõ quã assignat ad diuinam ꝺ̃positionem. ſ. vt homines ill⁹ tpis ꝓpis ꝓssent ble expleri tiã de cursu celi ⁊ effectib⁹ fyderꝝ ⁊c. nõ videt valere. cum suo eñ celi ⁊ fyderũ ꝺ magna ⁊ difficili inuestigatiõe ꝺdũ fuit ꝑfecte declarat⁹ tpe grecoꝝ qñ ptolome⁹ ꝑfecit librũ Almagesti: in ꝺ oẽ cursus celi ⁊ fyder plene tradũtur. ⁊ tñ inuestigatio sua incepit a tpe custodã ꝓdecessoꝝ ꝺ eũ fecerit ꝑ .ccc. annos fere ⁊ nõ ꝑ⁹ vt in eo. libro hꝫ eñ si hoc ꝓpis sufficit ad illã inuestigationẽ Sed ad ꝛgnoscẽdos effect⁹ fyderꝝ de qb⁹ ipe ptolome⁹ large ait in libro ꝺdipartito ⁊ in celoquio suo: cui⁹ vestigia sequunt astronomi ꝺ ei successerũt: vñ ꝓpter hec ⁊ ſtia nõ fuit necessaria diuturnitas vite in antiqo: ⁊ tõ potꝫ tenendũ est cũ angustino. ꝺ in libro. ꝺ ciui. dei. ꝺ hac materia tractãs sic ait. Annoꝝ ista numerositas cuiusꝫ boies ꝺ ꝙb⁹ illis fuit nullꝰ tũc talib⁹ documẽtis venire põt in experimẽtũ. nec eñ tõ si ꝺdes hui⁹ facte hystorie derogãda est: cui⁹ tãto impendenti⁹ narrata nõ credim⁹ qñto ipleri citꝰ ꝓnũciata ꝓspicim⁹ hec ille. ⁊ nimiꝫ si augustin⁹ ꝺ tãt⁹ eccle doctor fidelissim⁹ fuit: ꝺ asserit ẽ omino stupnaturale: qꝺ prꝝ ex ꝺ qꝺ in ꝓdicta auctoritate tenẽt. ſ. qꝺ ista numerositas nullis documẽtis in experimẽtũ venire posset cũ ipe Habl. Moy. hebre⁹ in suo libro de directione ꝓpletoꝝ istã diuturnitatẽ vite attribuit miraculo diuio. dicit etãi ⁊ forte nõ inconuenienter ꝙ diuturnitas fuit solũ in illis ꝺ in sacra scriptura noiant. ſ. adã seth ⁊ enoch ⁊c. nõ aũt in aliis ꝛtemporibus. ꝺr dicit: nõ tãdiuturnum vincẽbãt: ꝫ fiẽt post diluuiũ cui⁹ rõ est fin eũ. nã vt dicit: tõ deus ꝺposuit illos tãdiuturnum viuere vt fides de creatione mũdi quã pagani ꝑ maiorẽ gte negabãt in cordib⁹ fideliũ magis radicaret qꝺ sic factũ ẽ. nã Jamech pater ipius Noe ꝛmrit in vita cũ ipo adã. Abraã etãi ꝺ principalio fuit in fide ꝑdicatoris erat. lxxij. annoꝝ qñ mortuꝰ est Noe: ⁊ sic testimoniũ ꝛcreationis mũdi venit satis ꝺ ꝓpinq ad tpo abrae qꝝ de adã ad lamechẽ lamech ad noe ⁊ deinde ad abraã.

In eo. ca. vbi ꝺr in postil. Et dicũt hebrei ꝙ ꝺ nõ dicit ꝓpter reparationẽ seculi ⁊c. ℣ Additio xj.

℣ Ec expositio hebreoꝝ nõ videt habere fundamẽtũ in ista. si ei noe fuisset pum⁹ inuẽtor artis arandi ꝺ ex̃pisisset scriptura sicut supra. iiij. ca. de inuẽtione musice artis ⁊ ferrarie ⁊ hmõi. Qꝺ aũt allegat postillatoꝝ de hoc ꝙ Noe vocat vir agricola infra. ix. ca. magꝫ facit ꝺ hãc expositionẽ: nã ibi legit. Cepit aũt noe vir agricola exercere terrã. Ex quo intelligit ꝙ tũc in plãtatione vinee cepit ẽ agricola: ⁊ nõ ante. veritas etiam hebraica nõ dicit iste quietabit nos: sed iste cõsolabit nos. qꝺ cõsonat prime expositioni.

Replica correctorij cõtra Pur. cauillantem.

A capl. v. vbi postillator multas addere pinasiones ad h q̄ homo pme erano ramdus viuere potuerūt vitā vitā aliarū erarū: t in fine dcisse. Adduxi multas rōnes vt si vna nō sufficit p se placeo simul sumpte vel oēs videant q̄ positū glūader cuiter quas etiā sex

a est dei eng. xv. de
mt. dei et. ix. t cum
postillator non velit
hoc esse demōstrativo
sed pinasiaco
Barg. tñ occasiōes
cōuer quērēs longā
facit digressiones p
tractāo quasdā rōes
ēt singulas quas tñ
postillator nec repu
rat singulas singula
iter ñ oēs simul pinasiuas. Itē in eodē cap. vbi postillator pfert expositionē debitor q̄ sup illo vbo. Noe cōsolabit nos ab opib⁹ t laborib⁹ manuū nostrarū in terra cui maledixit dñs dicēs q̄ noe inuenit artē erandi cū aratro alib⁹ cū ab hoiēs ñecuerant manib⁹ terrā ogari: t hec fuit hōrib⁹ magna solatio t igit. ix. ca. Noe vocat⁹ ē vir agricola. Sed Bur. se opponit dicēs q̄ Noe fuisse inuentor agricolture nō by fundamētū ex lra. q̄ supra dr. esse de inuentore musice t ceterarū artiū. q̄ dic de noe nō dicit. Ad q̄ videt dicendū q̄ scriptura inter electorū opa nō facit curā recensendi de inuentoribus artiū: sicut inter opa reprobatorū supra fu mētio. a principalionib⁹ eōrū cōsueuit fieri benoiario. Sicut igit principalis occupatio reprobatorū est circa mūdanarū electorū principaliter circa diuina. argumētū igit Bur. nō est a simili. t q̄ Barg. dicit allegatū postillatoris videlicet q̄ noe dicitur est vir agricola facere cōtra mētionē postillatoris. q̄ dr i lra allegata. Cepit aūt noe vir agricola exercere terrā. q̄d Bur. dicit intelligi debere q̄ post diluuiū in plantatione vineē cepit esse vir agricola t nō ante. ñ dic intellect⁹ Barg. nō habet fundamētū ex lra. q̄ nō dicit. Cepit Noe vir agricola esse. sed agricola existēs cepit terrā exercere post diluuiū: ante diluuiū eōs arte inuenit q̄ post diluuium cepit exercere terrā in vineārū plātione. plātatione. t ceteris.

Capitulu. vj.

a De vo. Descripta multiplicatione hoim q̄ primū stipice. i. Adam. h̄ dr describit p scēm. i. Noe. Et p mo describit ipius noe generatio. Scdo fuit generatio multiplicatio. x. ca. ibi He sunt generationes. Circa primā adhuc p describit dicta generatio scdo ipius noe statim fuit pditio ibi. Cepitq̄ cepissent. Circa primū dr sic.

a Noe vo cū trigentorū esset annorū. c. h̄ pōt queri: quare tantū tardauit ad generādū: q̄ alij precētes circa centesimū annū generauerūt vt ptz ex pdictis. Respondent hēbri q̄ h fuit q̄ dns despexerat eos saluare in diluuio cū sua posteritate tota. si aūt in centesimo anno generasset infra quīgētos annos sequētes ante diluuiū: q̄ sexcētorū annorū erat. Noe q̄ inundauit diluuiū fuissent tot ex eo t filijs ei⁹ multiplicati q̄ fuissent inter eos mali et quib⁹ nō esset dignū q̄ saluarent. Itē tot plone cū necessarijs ad vitā p annū integrū quo durauit diluuium nō potuissent pseuerer in archa collocari. b Hemait Sem. et Cham. et Japhet. Dicit hēbri q̄ sem nō fuit primogenit⁹ noe: q̄d pbāt q̄ hic dr q̄ trigentesimo anno vite sue cepit generare t sic primogenit⁹ ei⁹ erat. cētū anno⁹ tpe diluuij q̄ tāc fuit noe sexcentorū annorū. Sem vo nō habuit centū annos vsq̄ post diluuiū p duos annos: vt dr infra. xj. ca. Dicit tā q̄ ponit aliqs ppter dignitatē circūcisionis: q̄ nat⁹ fuit circūcisus: ñ hoc videt ficti cū q̄ abrā dr pater circūcisionis: t q̄ hoc signū primo accepit a deo. Io aliter dicēdū hm pdictā opinionē de primogenitura: q̄ hic primo notat ppter reuerētiā patriarchārū t xp̄i maxime q̄ ab ipo descenderūt: vñ t infra. xlviij. ca. Iacob patriarcha benedicēs filijs ioseph ppposuit ephraim iuniorem ipi manasse: q̄m fuerūt⁹ ipm maiorem: vt ibidē dicit Nota q̄ sem vbi q̄ debet scribi p m fine. c Cūq̄ cepissent. ꝛc. Hic pūr describit hat⁹ noe t cōdim: t primo ante diluuiū. scdo in diluuio. vij. capl. tercio post diluuiū. viij. ca. C Circa primū sic procedit. q̄ primo causa diluuij generaliter decernitur scdo ipe noe excipit ibi. Noe vo inuenit gratiā. tercio arche structio pcipit: ibi. Fac tibi archā. Circa primū sciendū q̄ causa diluuij fuit multiplicatio peccatorū: ex quo secuta est prouocatio ire dei. t ista

tes filij dei filias hominū q̄ essent pulcre, acceperūt sibi vxores ex omnibus quas elegerant dixitq̄ de eis. Non permanebit spiritus meus in homine: ineternū q̄ caro est. Erūt

duo plancs hic replicant vt magnitudo peccatorū t offensē dei ostendat. dicit igit. c Cūq̄ cepissent ho. multiplicari. ad ostendū q̄ multiplicatio peccatorū nō incepit tpe noe ñ ante. d Videtes filij dei. h exponit multiplicitet. Hoc nō q̄ hoc intelligunt demones incubi. q̄ dicunt filij dei ppter naturā spiritualē. vnde t Iob. j. ca. dr Sathan fuisse inter filios dei: t ibi in specie humana cōmiscuerūt se mulieb⁹: t inde nati sunt gigātes: vt dicit infra. Gigantes aūt erāt in terra. Sed hec expositio nō videt rōnabilis. q̄ hic exprimit causa diluuij q̄ inundauit in pena peccatorū. diluuiū aūt nunq̄ fuit in pena demonū: ñ eōrū hominū. ideo aliter exponit ñ. ab. Sa. dicēs q̄ hec est lra. Filij iudicū. vel potentū: quia nomē hebr. ad cum quod ibi ponit scz eloym aliquādo accipit q̄ deo t aliquādo q̄ deis in plurali. aliquādo q̄ iudicib⁹. vñ Exo. xxij. vbi cr̄ñane nostra habet dīs domus applicabitur ad deos. Iud iudices: in hebreo dr: applicabit ad eloym Dicit ite igit q̄ filij iudicū t potentū quādo videb⁹ filias subditorū pulcre ornari: t quando habunt ad nupcias q̄ accedebāt ad ipas cognoscendo eas cum aliter antēq̄ mariti eas cognoscerent: sed hec expositio nō videt sūbac rōnabilis. quia lra causa diluuij fuisset particularis. s. ꝓ tū ad potentes sōbā sed infra eodē ca. dicit cōtrariū Dominus quippe caro cōtrapat viā suā. nec generale diluuium induci debuisset propter causam particularē. t ideo aliter exponitur t melius: q̄ filij dei hic intelligunt illi qui descenderūt de Seth qui a patre suo fuerant instructi in cultu diuino: vnde t in pluribus locis ve. ac nouo testa. fideles vocantur filij dei. Per filias hoim intelliguntur mulieres descendentes de Cain que erant curiose vestiture t lubrice: t de illis ꝑceperat ferb filijs suis de voluntate domini q̄ nō contraherēt matrimonia cū eis. sicut dominus ꝑcepit filijs israel vt non contraherent matrimonia cum mulieribus chananeis: sed filij ferb ꝓcedentes de patre transgressi sunt hoc ꝑceptum t hoc est q̄d subditur. Acceperūt sibi vxores. ꝛc. t sequit.

c Dicitq̄ dens. ꝓdictis prouocatus.

f Non permanebit. ꝛc. Hoc exponit multo modo sic.

g Spiritus meus id est indignatio.

h In homine. i. homini. i In eternū. ac si dicat q̄ nō irascar pro cū irrationabiliter: sicut pro angelis malis cuius peccatū est irremediabile. k Quia caro est. i. habēs ꝓnatē ad peccandū ex carne animā a gratuante ppter q̄d est magis sibi parcendū puniēdo eū pena temporali q̄ eterna. Aliter exponit lra. sa. dicēs q̄ hec est veritas litere. Nō ꝓcepit⁹ spūs me⁹ ineternū. ac si diceret: deus vsq̄ nūc tenuit sniam de delictōe generis humani q̄ diluuiū in suspenso q̄ modū cuiusdā disceptationis: sed ex nūc ꝓferam sniam. Quia caro est. i. nimis impletus peccatis carnalibus veruntamē ad ꝓclarationē iudicie nec differā execūtionē sniē mee: vt habeat locū pnie: t ñ est q̄d subdat. l Erūtq̄ dies. ꝛc. Nō em potest dici q̄ hic determinet tēpus vite humane post diluuiū: q̄ multi diuti⁹ vixerūt post diluuiū: vt. j. xj. c. ñ

determinat ꝓpa a platõe sine diuie vsq; ad execrationē i
q̄ poterāt peniterē: t ꝺ id dicit hiero. li. de hebra. qđ. Ite
ꝑ q̄ hoc sūia fuit data. cc. annis ante noe generaret. q̄
inter primā ei⁹ generationē t fundationē diluuij fuerūt
cētū ānī. q̄ ḡnerop annop eratḡ cepit generare

vt dicū ē t secerop
ānop cū q̄ diluuiū
inundauit vt ꝺ vij. c.
en Gigantes autē
erāt i. pceri excedē
tes bones in statura:
t robusti viribꝰ t in
cōpositi moribꝰ nec
valet qđ supra dicū
est tales fuisse geni-
tos a demonibus q̄
etiā post diluuiū in
q̄ dcleri sunt oēs ulti
legant fuisse gigan-
tos Deut. ij. t. iij. ca.
t xj. Reg. xxj. q̄ tñ fa
erāt ab boib⁹ geniti
n Isti sunt ꝛc. i. ab
antiq̄. o Viri fa-
mosi. f. male fame.
q̄ rapaces t luxuri
osi: vñ sequit.

q Videns ꝛc. ḡruz
ad multitudinē vicio-
rū. q Et cuncta
ꝛc. Et q̄ ꝑ q̄ pecca
ꝺt nō ex passiōe rei
ſ ex corta malicia.

r Omni ꝛpe ḡrum
ad ꝛminuationē pec-
caroꝝ suoꝝ.

s Penituit ꝛc. Pe
nitētia aūt t dolor t
cetere passiones nullo mō sunt i deo fm rem: ſ fm siliti
dinē: t iō ꝺr penituisse: q̄ ad modū penitentis se habuit
volēs dissipare qđ pa⁹ fecerat. v Et ꝑcutiēs i animū.
ne multiplicarent talia mala. x Et tactus dolore cor
dis ꝛc. q̄ ad modū dolētis se habuit deludo boiem quē
for maverat ad imaginē suā. y Ab boie usq; ad animā
tā ꝛc. q̄ ꝑtā boim facta fuerāt in terra. iō ad detestatio-
nē crimis delecta sunt alalia q̄ habuit in ſra. z Ad vo-
lucres celi. q̄ accipiūt ibi passū. pisces aūt habitātes in
aq̄s nō sunt mortui p diluuiū q̄ ꝑtā boim nō fuerāt fa-
cta i aq̄s. a Noe vo. ꝺ ꝑr a generali sūia diluuij noe
cū filijs excepit: cū ꝺr noe vo ꝛc. Et cā subdit. b Noe
vir iustꝰ ꝛc. t iō cū aliis nō perijt. c In generationib⁹
suis ꝺ ꝺupli exponit. Vno mō ad diminutionē laudis
fuit. ac si diceret: ḥs noe fuerit iustꝰ t ꝑfectꝰ in ꝓpatione ad
boies illꝰ tpis: q̄ mali erāt. tñ si fuisset ꝛpe alios pax fuis
set respectu ei⁹. Alio mō ad augmētū laudis iustꝰ t ꝑfec⁹
fuit etiā inter malos boies q̄ ipm nitebāt verbis t ex
emplis trahere ad malū multo maioris ꝑfectionis fuisset
si vixisset inter bonos. t ꝺ mō beat⁹ Greg. dicit q̄ ad lau
ꝺē ipius Loth ꝺr infra. xix. ca. q̄ habitauit in sodomis: q̄
inter boies illos pessimos mūdicā fuauit. d Corrup
ta ē ꝛc. ḡrū ad carnalia ꝑtā. e Et repleta est iniqui-
tate. ḡrū ad frandes t rapinas. f Ois ꝺppe caro ꝛc. i.
oia bo: q̄ nō solū peccauerāt ꝑctis fornicationis t adulte-
rijs. ḥs etiā ꝑctis ꝛ naturā. Alio mō intelligit. ois caro q̄ et
aues t alalia mordiuate peccauerāt se cū illis q̄ nō erant
sui generis vel speciei sequit. g Et ego dispdā ꝛc. q̄ p
salsedinē aquaꝝ diluuij ipa terra polluta est. Hebrei aūt
dicūt q̄ tres palmi de superficie terre p aquas fuerūt rabe-
facti t i aquā uersi: t iō addit hic. Et cū terra. h Fac ti-
bi archā. ꝺr ꝛstructio archē ꝺcipit cū ꝺr. Fac tibi. i. ad
saluā tuā t aliop q̄ tecū sūt saluādā. Archā q̄ si sint facta

q̄ dies illius centum vi-
ginti annoꝝ: Gigantes
aūt erāt sup terrā in dieb⁹
illis. Postq̄ ei ingressi sunt
filij dei ad filias boim: ille
q̄s genuerūt: isti sunt potē
tes a sclo viri famosi. Et
dēs āt deꝰ q̄ multa malicia
q boim cēt i terrā: t cūcta co
gitatio cordis ītēta eēt ad
malū oi tpe: penituit eum
q̄ boiem fecisset i terra t p
cauēo in futuꝝ: t tactu do-
lore cordis intrinsecꝰ: de-
leb o inq̄t boiem quē crea-
ui a facie frē: ab boie usq;
ad aiantia: a reptili usq; ad
volucres celi. Penitet ei
me fecisse eos. Noe ꝛo in
uenit ḡram coꝝ dño. Hec
ꝺ sūt generatiōes noe: Noe
e vir iustꝰ atq; ꝑfectꝰ fuit in
generationib⁹ suis: cū deo
ambulauit t genuit tres fi

q̄ modū nauis: ſ q̄ modū arche q̄drata latera habēte. ſ
erāt inequālia vt dicet infra. l De lignis lenigatis. i. po-
latis t ꝓplanatis. k Mansiunculas in archa facies. i.
distinctiones vt diuersa possint collocari distincte. l Et
bitumine ꝛc. Ebraica ꝺs pice.

o lios sem cbā t iapbet Cor
rupta ē aūt terra coꝝ dño
e t repleta ē iniq̄tate. Cūq;
vidisset deꝰ terrā eē corru
f ptā ois q̄ppe caro corrupe
rat viā suā sup terrā: dixit
ad noe: Finis vniuerse car
nis venit coꝝ me: repleta
est ēra iniq̄tate a facie eop
g t ego dispdā eos cū terra.
ꝺ Fac tibi archā ꝺ lignis le-
i uigat⁹: māsiunculas in ar-
k cha facies t bitumine linies
l itrisec⁹ t extrisec⁹: t sic fa
m cies eā: trecētop cubitop
erit lōgitudo archē: q̄nq;gi
n tā cubitop latitudo: t trigi
ta cubitop altitudo illius.
o Fenestrā in archa facies. t
i cubito ꝛsūmabis summi
q tatē ei⁹. ostiū aūt archē po
r nes in latere deorsuꝝ cena
cula t tristega facies in ea.
Ecce ego adducam aquas

q̄s genuerūt: isti sunt filij dei ad filias hoim: ille genuerūt: isti sunt potentes a seculo viri famosi. Videns aūt deus q̄ multa malicia hoim esset in terra: et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore: penituit eum q̄ hominem fecisset in terra et preuidens in futurum: et tactus dolore cordis intrinsecus: delebo inquit hominem quem creaui a facie terre: ab homine usq; ad animantia: a reptili usq; ad volucres celi. Penitet enim me fecisse eos. Noe autem inuenit gratiam coram deo. Hæ sunt generationes noe: Noe vir iustus atq; perfectus fuit in generationibus suis: cum deo ambulauit et genuit tres filios sem cham et iapheth. Corrupta est autem terra coram deo et repleta est iniquitate. Cumq; uidisset deus terram esse corruptam omnis quippe caro corrumpebat uiam suam super terram: dixit ad noe: Finis uniuersæ carnis uenit coram me: repleta est terra iniquitate a facie eorum et ego disperdam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis leuigatis: mansiunculas in arca facies et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus: et sic fabricabis eam: trecentos cubitos habebit longitudo arcæ: quinquaginta cubitos latitudo: et triginta cubitos altitudo illius. Fenestram in arca facies et in cubito consummabis summitatem eius. ostium autem arcæ pones in latere deorsum cenacula et tristega facies in ea. Ecce ego adducam aquas

bi videt minus. q primū q̄ cubitus vsualis tenet pedem
t dimidiū. i. in tūc lōgitudine quāta est a cubito brachij
usq; ad manū fm alios. fm alios ꝺo tenet duos pedes.
id est tātū spectū quātū est a cubito brachij usq; ad sum-
mitatē digitop qđ est magis verisimile indicio meo. pe-
des etiā tpis illi⁹ erāt multo maiores q̄ nūcupant t boies
erāt maioris quātitatis in mole t duratione. Hebrei aūt
loco cubitop dicūt vinas. ex ꝺ tñ loco t planis⁹ alijs ferī
ꝑuere videt q̄ vina coꝝ esset cubitalis longitudinis tm.

n Et triginta. ꝛc. Dicūt alij q̄ corpus arcbe erat tante
altitudinis ꝑter tectū. Alij aūt dicūt q̄ altitudo recti hic
includit. o Fenestra in arche facies. Hebrei aūt ha-
bēt lucernā. t dicūt alij q̄ ista lucerna erat lapis preciosus
suo lumine illustrās archā sicut carbunculus. Alij aūt dicūt
q̄ fuit fenestra crystallina vt lumē reciperet t aquas ꝓhi
beret. Sz q̄ videt difficile q̄ vna fenestra sufficienter illu
minaret tātā edificiū: t maxie toꝝ mānsionib⁹ distinctū: iō
dicūt alij q̄ erāt ibi plurēs alie fenestre: ḥs vna erat maior
t principalior t iō de illa sola fit ꝺ mēto. p Et in cu-
bito ꝛc. ab angulis arche supiop⁹ tectū, procedebat sese cō
stringēdo: ita q̄ in summitate latera nō distabāt nisi p cu
bitū: t ꝺ erat vt pluuia deciēdēs sup tectū extra archā de
flueret facilī⁹: t vt archa inter impet⁹ undaꝝ staret firmi⁹
q Ostiū aūt arche ꝛc. hic est punct⁹ fm hebraicā ſram.
Ostium esse archē nō poterat conuenienter poni in inferio-
ri ꝑte. q̄ archa fuit ꝑfunda inter aquas p duodecim cu-
bitos t plus vt videbit inferius. Ite fm expositores ca-
tholicos istud ostium fuit in confinio babilonie animā
lium t aporbeccita q̄ ostiū erat supra duas mansio-
nes. r Deorsum cenalia ꝛc. Hebraicus textus habet
tristia. secunda: t tercia. vel tertia. Ex hoc patet q̄ ly de
orsum contungitur cum littera sequēti: fm cui istam lit
teram videtur q̄ in archa erant tres mansiones ascenden-

aliqua oblatio cadat in deos: sed scriptura loquit̃ sm modum nostrum loquendi. dicit eñ aliquis alicui⁹ oblitus est q̃ cũ nõ libeat ea possit a memoria⁹ recedere: t dicit ipsum recordari q̃ incipit eum liberare. b Reduxit spiritum sup terram. i. remisit siccam aquam diminuendo: vñ sequit.

c Et imminute sũt aque. verũm quia dimidio non sufficeret. nisi occasionem ad suũ locum redirendi sequitur.

d Reuertẽsq; sunt aque de terra. sic. n. p̃ceptum dominus egresse fuerãt de oceano sup terram: ita de terra regresse sunt illuc. e Eunteq; reuertentes. g hoc designat sanctum aq̃rum: quo tpe aque incepẽrũt minui ostẽdit. f Et ceperũt. s. in quibus obti-

tium: t omniũ tumentoꝝ
b q̃ erãt eũ eo in archa: adduxit spũs sup terram: t imminute sunt aq̃ t clausi sũt fontes abyssi t cataracte celi: t phibite sũt pluuie de celo.
c Reuersiq; sũt aq̃ de terra
d eũtes t redeũtes: t cepert minui: post centum quin-
e quaginta dies. Requieuit
b q; archa mense septimo vi-
cesimoseptimo die mensis

f super montes armenie. At
ho aque ibant t decrescebant vsq; ad decimũ mensem. Decimo eñ mẽse prima die mensis apparuerũt
g cacumina montium. Cumq; transissent quadraginta
h dies: aperiens Noe fenestram arche quã fecerat: di
i misit coruũ: q̃ egrediebat: t nõ reuertebat donec siccarent aque super terram.

nuerũt terras vt supra dictũ ẽ. t pontat iste nũer⁹ a puncipio mundationis vsq; ad diem in quo ceperũt aque decrescere sm eoꝝ opinionẽ. g Requieuitq; archa mẽse septimo. s. anni illius. h Vicesimoseptimo die rẽ. Hebraeus habet: Ararat. Et dicũt q; nõ significat armeniã sed aliã terrã cui⁹ montes prendunt vsq; ꝑ ermenitam: t ideo illi montes vocant montes armenie. Aduertendum est hic q; m hebreos habet. xvij. die mensis: t sm hoc nõ potest accipi mensis septim⁹ ille qi est septim⁹ in anno: quia a. xvij. die mensis sept. quo incepit diminui vsq; xvij. diem mensis septimi eiusdem anni nõ fluxerũt. cl. dies. sed dicũt hebreo vel duo ad minus: t sm apponi dicere q; aque ceperũt decrescere antequ archa requiesceret. quia aquis existentib⁹ in firmamento sua archa sup aquas deferebat̃ sm tando: ꝑ diminutiões aquaꝝ accepit sanctum t quietit. t sm hoc septim⁹ mensis hic est accipiend⁹ a fõte mensi⁹ q̃ incepit diminui. t iste est octau⁹ mensis ãni. Ad q̃ intelligẽdũ sciendũ q; nadei faciũt mẽses p lunationes: hoc ẽt luna-tiões facit. lix. dies. t iõ primũ mẽses faciũt nadei. xxx. dies: scõs aũt. xxix. dies. t hic ꝑ 5 aliqua decẽ eodẽ mõ cõputando. t q; magistri scribẽtes in decem mẽses fiunt dies accipiendi isto modo. Sũt a. xvij. die mensis sept. quatuor dies centũ. s. qui fluxerũt antequ aque inceperũt decrescere. nõ inuenient cõplẽti. xvij. dies mensis septimi: accipiendo septimũ mensem illius anni. q̃ deficiũt tres vel q̃tuor dies: res ꝑsiderando quantitatẽ mensiũ dictam.

i At ho aque rẽ. nõ est intelligendũ q; ibi finierit decrementũ aquaꝝ simplr̃ q̃ rõ aquaꝝ q̃ excedebãt capita mõtiũ deo subdit. k Decimo eñ mense. s. anni nõ eñ potest hic accipi decimus a fõte mensis. q; eũndecim⁹ mensis ãnique in ista dicit q; ab illa die qua apparuerunt cacumina montiũ. s. prima die decimi mensis ceperunt Noe et. octo⁹ t postea per septẽ dies⁹: q̃ simul iuncti faciunt. lxv. mensis aũt. xj. t. xvij. illius anni nõ faciunt nisi. lxv. dies: et sic nõ est verũ q̃ dicit ista q; post illos. lxv. dies prima die parent mensis ãni septimi noe aperuit tectum arche rẽ.

l Prima die mensis &c. Et hic puto archa finit toez extra aquã. Ex hoc ecce et aliis ꝓdictis pot colligi quot cubitis archa intrabat aquã q̃n aque fuerãt in fortitudine sua: ps enim q; nõ intrabat. xv. cubitis: quaꝝ in fortitudine sua ecce dicũt montes quidem cubitis rẽ. t tunc archa ferebat. s. fluctuabat sup aquã. Si aũt tunc annalset aquã quidem cubitis: nõ fluctuaret. q; fundus arche capita montiũ retigisset. t ex hoc ps ꝑcet q; tantum precalx archa intrabat aquã quantũ ea excedebat montes q̃n archa ꝑ requieuit sup montes. Hã hoc videndũ accipiendũ est ẽ a primo die quo ceperũt aque decrescere usq; ad eum quo apparuerũt primo capita montiũ. q; tũc dimidiate sunt aque. xv. cubitis quibus excedebãt montes. Dicit aũt in ista q; ab ceperunt minui post. cl. dies: quia accipiendi sunt a prima die innouatiõis aquaꝝ t ꝑfecte fuerãt septimo mense. xxx. die inclusiue t sic in vicesima die septimi mensis ceperũt aq̃ decrescere. Dicit eñ in litera q; decimo mẽse prima die mẽsis apparuerunt cacumina montium. Et q̃ pars q̃rte ꝑfecti est decrementũ. xv. cubitoꝝ quibus aq̃ montiũ cacumia excedebãt a vicesima aũt die inclusiue mensis septimi vsq; ad primã diem decimi mẽsis fluxerãt septuaginta dies q; si simãdant p. xv. q̃ est nũer⁹ cubitoꝝ ꝓdictoꝝ assignant decrementa cuiuslibet cubiti aquarum dies t dimidia t sexta pars vnius⁹ diei. Item dicit in ista. Et mense septimo. xxvij. die mensis requieuit archa sup montes. Ex quo ps q; a principio decrementi aquaꝝ vsq; ad requiem arche fluxerũt sm octo decim quibus aq̃ decreuerant duob⁹ cubitis fere sm ꝓdicta. Ex quo cõcludit sm ꝓdicta q; archa intrabat aquã. xiij. cubitis t pars plus Ex ista ꝓbatione pendit sm veritatẽ nostre translationis: vtz ex ꝓdictis. Sciant sm ystam hebraeã q̃ hs. Septimo mense xvij. die mensis requieuit archa: ꝑcedit: oportet accipere mensem septimũ nõ solũ qui est septim⁹ in ano: sed q̃ est septimus a fõte mense ãni in q̃ incepit diminui: vt dictũ est supra t iste est mensis octau⁹ ãnis: t ẽ a principio decrementi aquaꝝ vsq; ad requiẽ arche fluxerũt dies. xxxij. in quib⁹ sm ꝓdicta aq̃ decreuerãt sex cubitis: impẽsis tñ et sm ꝓdicta archa intrabat aquã. ix. cubitis t pars pl⁹ minus ad ipso ꝓcessu accipiunt mẽses sm accessiões ꝓdictas: t sic de ꝑs accepi: sed quo accipiant tam dicta est. supponit enim q; aq̃ qualibet die decrescebat equaliter: qđ est fals ꝓbabile. m Cumq; transissent quadraginta dies. Hic frequenter describit quo terre planicies fuit desiccata p virtutem decrementi aquaꝝ. n Cumq; transissent quadraginta dies ab apparitione capitũ montium. o Fenestram hoc fenestram arche. nõ fuit ostiũ p qđ ingressi sunt boues t animalia q̃ fenestrã de qua supra dictũ est. p Dimisit coruũ. t hoc fuit vndecimo mense ãni. q Qui egrediebat &c. Scõs eoꝝ expẽnem nõ est intelligendũ q; reuertisse sit ad hoc aq̃ desiccans: q̃ remisit apud cadauera vt cõiter dicit: et est satis modus loquendi. Matth. j. de ioseph t maria vbi dicit. Et nõ cognoscebat eam donec peperit filiũ suũ primogenitum: nõ q; postea cognouerit. jn hebreo di. Et egrediebat exeũs t reuertẽs. t ꝺ idem dicit Hiero. in li. de hebraicis qõnib⁹ qđ exponit debere dici exeũs q; coniunctiuus emissio ꝺ archa nõ fecit legatões suas pro hoc intendebat q; magis exeũs archã volebat quaerẽ reingredi archã. cuiusmodi aũt hui⁹ assignãt aliq; hebrei. s. q; cogitebat Noe suspectum de femella sua. Et quo ps ut eis cecitas magis quotidie abhorrenda dicãt t credãt: imo etiã hoc sibi ꝓdicit dicũt eñ t satis apparet ex textu q; coniunctiuus simpliciter accipiat̃ a deo extra archã: q; translatio quã habem⁹ de emissione coruũ vi pietatis habenda ẽ: iõ ꝑ se ꝓcedat Qui egrediebat t nõ reuertebat: vi ꝑ ꝺ expectat intentionẽ hoc ad ꝺ eis ei mitebat vi p suã redirẽ hoc aliqũ signum desiccationis aq̃rũ: q; nõ ita sm intentiõẽ hoc q; missa remansuo est statim nullo signo apposito: iõ ista hebraica fabula eis coniungitur ei dicũ. Qui egrediebat exeũs t reuertẽs: q; sm ꝺ decim nõ remãsit apud cadauera: sed ad hoc erãt sup totã terrã plantãta di. s. Egressus est ad ar-

cham vt hꝫ patuit. q Emisit quoq; columbā. qꝛ eꝛ uno nō fecerat legatiōem sua. r Que cū non inuenisset vbi requiesceret pes eiꝰ. b vidēt salium qꝛ iam ante apparuerant cacumina montiū: ꝛ dōm qꝛ ex diuina missa aquaꝝ sup terrā: terra nō erat desiccata: adhuc ꝛ erat q̄si lutum in quo nō libent q̄escat columba.

o Itaq; cū essent sup vniuersam terrā. i. planā: qꝛ iā ante cacumina montium discoopta erant. t Expectans autē vltra septē dieꝰ alios. Ex quo pꝛs qꝛ q̄ mō decim dies trāsierāt ab emissione corui. v Portans ramū olive i signū desiccatōis terre. sequit. x Sexcentesimo primo anno vite noe. cꝛ. qꝛ iā nō apparebant in superficie terre. sōo sequit. y Dixitq; q desiccata est superficies terre. i. ab inundatōe aque. veritatē terra nō erat adhuc ita sicca ꝛ solidata vt esset apta ad ingressū animaliū ꝛ hoim: sō sequit. z Mense secūdo septimaꝛ vicesima die mēsis arefacta est terra. i. p fecte desiccata ꝛ apta ad ingressū animaliū ꝛ hominū.

a Locutꝰ est autē dñs ad noe. Postq̄ descripsit diluuij recessū. Hic inter describit ipius noe egressum: vbi sic p cedit. qꝛ p describit obedientia egredientis. scōo deuotio offerentis ibi. Edificauit aūt noe. Circa primū dr sic b Egredere cꝛ. sicut cū ingressus fuerat archaꝫ de mādato dñi: ita ad egrediendū expectauit eius mandatū. Egressus est aūt noe āno reuoluto exā: die qua ingressus fuerat: qđ pbat sic: qꝛ sexcentesimo anno vite sine mense scōo. decima septima die mensis ingressus est archā: ꝛ anno reuoluto ista dies fuit. xxvij. mensis secundi: in q̄ dr cessasse: qꝛ anno solario excedit annū lunarē in. xj. dieb⁹. Iudei aūt faciūt menses p lunationes: ꝛ sic accipiunt b vt dictū est. c Tu ꝛ vxor tua. In ingressu arche dicit. Tu ꝛ filij tui. separando viros a mulieribus. in exitu cōiungit vxorē cū viro vt ex mō loq̄ndi ostendatur. qꝛ sicut in ingressu arche pcubitus fuit pbibit⁹: ita in exitu fuit lasciuus ꝛ impositus. vñ sequit. d Crescite et multiplicamini cꝛ. Nec illud refert ad hoiem cū sit cūs ad alia ꝛ unco quoniam egressum pcepat. ꝛ sic patet qꝛ exitus huius tūc relaxatus est coitus: qui ante fuerat pbibitus: e Egressus est ergo noe obedies mandato dei. f Edificauit aūt noe. Hic cōsequēter describit ipius noe deuotio p hoc qꝛ obtulit sacrificiū deo ex his agēs de sua liberatōe g Odoratusq; est dñs. In hoc ostēdit acceptatio diuina. ꝛ p cōsequēs noe bonitas ꝛ deuotio declarat qꝛ tales oblationes nō erant accepte dō nisi ex fide ꝛ deuotōe offerēntis: ꝛ qꝛ ꝓpter grauidinē in aliquo beneficio homo meretur aliud beneficium: ideo post bēficiū liberatōis datur bēficiū assecuratōis cū dr. b Nequaq̄ vltra cꝛ. ea generaliter dissipando p diluuiū. i Propter hoies. i. propter pcā hoim: ꝛ causa subdit. Sensus cōs ꝛ cogitatio cꝛ. sequit. k Cuncti dieb⁹ seminis ꝛ messis. Fm hebreos hic diuidūt hec tempa ꝛ qualibz tpi duo menses attribuunt. tempi semētis attribuitur medietas septēbris ꝛ totꝰ octobꝛ ꝛ medietas nouembris. Tempi frigoris assignatur medietas nouēbris ꝛ totus decembꝛ ꝛ medietas ianuarij. Tempi hꝰ hyemis medietas ianuarij ꝛ totus februarius ꝛ medietas martij: et fm eos grauius est tps frigoris q̄ hyemis. Tempi messis attribuit medietas martij ꝛ totus aprilis ꝛ medietas maij. In tertio ei colligūtur aliqua tēpestiua incipiunt colligi circa finē martij ꝛ mēse fm mensēs iudeoꝝ qui primꝰ mēsis hebreoꝝ cui correspōdet martiꝰ semp cōcurrit cū aliqua parte aprilis ꝛ aliqā fere totius inclinatur. Tempi estatis attribuitur medietas maij ꝛ totus iunius ꝛ medietas julij. Cui post estiuo attribuit medietas julij ꝛ totus augustus: ꝛ prima medietas septēbris ꝛ est tempꝰ estꝰ grauius in calore q̄ tps estatis. ꝛ hō sic notatur sic ꝛ de frigore ꝛ hyeme dcm est in cōtraria qualitate. l Nox ꝛ dies circuēunt oia tpa. m Nō recessēt. i. p̄cta non cessabūt decetero ꝓpter diluuiū q̄ deducent fm ordinē suū.

In ca. viij. vbi dr in postilla. Et hoc dicto ꝛ alijs pcedēs potest colligi cꝛ:

Addicio.

I Adhere q̄ cubitis archa iturasset aquā ipe diluuij vel magis curiosum q̄ vile: cū nō solū hic noticiaz certā de hoc nullā pstat cognitōem habeamꝰ nec in credendis nec in agendis: q̄ nec certā regulā ad planā ꝛ expositionez q̄mmodocūq; essem archa aquā intrasset siue plus siue minus nō variat ex hoc aliqđ in expositōe ꝛ lre. vt pz intuenti. ꝛ cō glosa nisa mentēnes de q̄ nō faciat nec vt credo aliqđ scitꝝ nec etiā doctoꝝ hebꝛoꝝ nisi solū Ra. sa. qui in hmōi vanis questionib⁹ q̄ modū q̄nto facit longā altercatōnē: dato etiam q̄ hec inquisitio requirerentur vel essz aliqualiter vtilis. rōnes tamen a postillatore ad hoc probandas inducte nullam videntur habere efficaciam: nam ꝓponunt ad b ꝓbandū quedā manifeste nō vera. Dicit cꝛ p q̄ si archa intrasset aquā. xv. cubitis q̄ nō fluctuasset. eo q̄ fundus arche capita montiū tetigisset: qđ nō est verū: nā potuisset archa fluctuare in locis non montuosis q̄ sunt maioꝛ pꝛs ꝛ ꝓcipua vniuerse terre. nō erat necesse erat q̄ sp archa stabilis sup capita montiū. vt manifestū est. Vult etiaz deducere

q decrementū cuiuslibet cubiti dabant q quattuor dies et domidiū t fere ā diem vnū dicit: t hoc ostendendo &c. dicit qđ sunt ibo decrementi q.xv. geo qui est numerus cubitorum quibus āq excedebat montem vt largius hoc videt deduct in postilla: q quidem deductio manifesta est irrationabilis: qđ sic p̄mum cum sit de sui natura fluidū oportet q obiculariter se habeat circa centrum. Ex q sequit q multo maior quātitas āq debebat in summo cubito primo existendo q est remotior a centro q in cubito immediate sequenti qui est quattuor cubitorum capacitatis: t sic de sequentibus intantū q cubitū vltimū qui terre immediate circūdabat quinde cubitorum quattuor āq respectu cuiuslibz cubiti sequentis: vt sancto patre cuilibet adherenti. Presupponit etiā in dictis suis licet nō exprimat: q super montes armenie in quib⁹ requiescit archa creuerūt āq .xv. cubitos: t hoc est ignotū seu incertū: nam si montes armenie nō sunt de altissimis mundi: nec āq crescit sup eos plusq̄ .xv. cubitos excessus erit cubitorū .xv. intelligendo respectu summorū montiū: vt p literā dicentē. Operiuntq sunt montes excelsi sub vniuerso celo .xv. cubitis. Presupponit etiā q aque ibidē die decrescebāt equaliter qđ dicit esse probabile. qđ quidē p̄supposituz nō facit ad propositū suū cōcludendum: nam dato q tanta quātitas āq decresceret in vna die sicut in alia: ex hoc tū nō sequit q tanta quātitas cubiti seu altitudinis āq decrescat in vna die sicut in alia: rōne tam dicta: nam vna cubitū in altitudine positum est multo maioris capacitatis q aliud cubitū nō imediate positum altitudine vt dictū est. si aūt quis dicat cum p̄dicta qđ vt dicit sit potius curiosa q̄ vtilis cur circa eā tantū fecerim altercationem. Dicendū q hoc introduxi ad ostendendum ineptitudines ipsius Ha. fa. in expōne sacre scripture: licet cū frequenter allegat postillator.

Replica correctorij pira burg. vanū.

In ca. vij. vbi postil. attendit varios sanctoz opiniones de arche qualitate quibusdaz sensibus q eius quātitas attendenda esse fm cubitos geometricos alijs fm cubitos vsuales: sic q beatus Aug⁹. Hug. Brig. Amendāa .xv. de ciui. dei ca. xxvij. stat cum prima mensura p̄dicteris q qui talē magnitudinē nimis reputāt cogitent omnes annos quib⁹ fabricata est archa. vñ t glo. ordi. allegās eandem dām Aug. dicit: q si p noe t tres filios eius in centum annis archa tante magnitudinis fabricari nō potuit non minus alios artifices assumpsisse &c. vide in glo. xvij. Jdeirco videbat idem postillator rōnabiliter dicere de arche ingressu in aquā: sicūt q oportet naues magnas plus ingredi q minores p̄dicteris q nō potuit secure ingredi .xv. cubitos q minoz: q alias periculum fuisset naufragij ad cacumina montiū: qui ēt .xv. cubitis fuerunt coopti: quā diffinitiones burg. valde egregie postil. procuriositate reprehendit plus equis curiosus ne dicerim vanus: q vana allamia ad reprobationes postil. Primo nāq dicat postil. assumere quedā manifeste nō vera: in b q dicit archā latā sup montiū cacumina nō fluctuasse si .xv. cubitis ingressa fuisset aq̄: hoc dicit esse falsū ex medio qđ in vico struminū nō valuisset: vices q archa posset in locis nō montuosis fluitare. non erat inquit necesse q archa sp trāsiret sup capita montiū. Ecce quantū burg. scladit. cessus ēt illis adhuc stat dicta postil. q si aliqñ impetuosa aq̄ t vehemoz archa fuisset lata sup cacumina montiū vtiq naufragiū facta archē ad montes attribuisset in illo casu. si .xv. cubitis aquā inerasset. Et aūt aliqñ etsi nō sp archa ferret sup cacumina: egeret burg. precedere nisi velit fingē miraculū t sic nihil valet ipsius argumentū. Et aūt secundo burg. dicit pro decremēti equitate nō valere: imo sue ipsius assertōni cōtradicit. dicit enī supra de ope tercie diei q decrementū aq̄ sit eccentricū &c. nūc aūt dicit q de sui nā fluidā oportet q obiculariter se habeat circa centrū. Esset enī rōne qua fluidū nō oportet q nūc sit eccentricū: vbi sui fuisset dicere q sit archa in principio apparēs q bolum gnātē tpe diluuij fuisse cooptata: ita ex alia parte nūc coopta tpe diluuij fuisse denudata: t redeūdo diuo iussione ad locū suū diluuij cessasse: t sic probabilis ēt q dicit postil. t hoc simpliciter dicit. Sinla illa verbi pōe a vtō aug. xvj. de ciui. dei ca. &c. vbi dicit q nulla discretiōe nō affligi valeat ire tra apud nos debeat discoopti t nō intra nos: t sic plecturari possent impedere. q. d. q qđ sola dei volūtas pōt affligi. p cā q aq̄ relicta sue nature: fluida: ire tpe diluuij a parte infra nos denudata fluxisset ad geo nīsi et restrinxisset aut arbitriū dine volūtatis et cessasset diluuiū: vt dicat si placet sic dicā ē supra ca. j. correcto. iij. Ca. xc.

Genedicitq̄ deus noe. Hic cōsequit describit deus noe post diluuiū: et p ignem ad vel bñficia. Scdo ignē ad ipsius exercitiū. dī. Crescite noe vir agricola. Circa primum p describit dei bñficiū ignem ad collationes bonī. Scdo ignem ad ammonēs mali: ibi.

Hoc ds dixit de noe. Circa primū describit p bñficiū ipsi deus erga noe t filios eius in spūalib⁹ cū dī. a Benedixitq̄ deus noe t filiis eius in spūalib⁹ cū dī. a Benedixitq̄ deus noe t filiis eius et dixit eis: Crescite t multiplicamini t replete terrā t terram: vester ac tremor sit sup cūcta animalia terre t sup oēs volucres celi cū vniuersis q mouent in terra. Oēs pisces maris manui vestre tradit sunt: t omne qđ mouet t viuit: erit vobis in cibū. b Quasi olera virētia tradidi vobis oia excepto q carnes cū sanguine nō comedetis. Sanguinē enī animaz vestrarū requirā de manu cuiuslibet bestie: t de manu hominis. De manu viri t de fratris eius requirā animā hominis. Qui effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius. Homo enī ad ymaginem dei factus est. Vos autē crescite t multiplicamini egredimini super terrā t implemini ea. Locutusq̄ est deus ad noe t filios eius dicens: Ecce ego statuam pactum meum vobiscum t cum semine vestro post vos. t cum omni anima que vobiscum est. volucribus pecoribus t vniuersis bestijs terre que vobiscum egressa sunt ex arca. t cuncta animantia terre. Statuam pactum meum vobiscum. Et non interficietur vltra omnis caro aquis diluuij. Neq̄ erit vltra diluuium dissipans terram. Dixitq̄ deus. Hoc signum federis quod do inter me t vos. t ad omnem animam viuentem que vobiscum est in federa perpetua. Arcum meum ponam in nubibus. t erit signum federis inter me t inter terram. Cumq̄ obduxero nubibus celum. apparebit arcus meus in nubibus. t recordabor federis mei vestri t omnis anime que viuit in vniuersis carnibus. Et non erunt vltra aque diluuij ad delendum vniuersam carnem. Erit arcus in nubibus. t videbo illum. t recordabor federis sempiterni q pactum sit inter deum t omnem animam viuentem vniuersam carnem que est sup terram. Dixitq̄ deus ad noe. Hoc signum federis quod constituo inter me t omnem carnem que est sup terram. Filij aūt noe qui egressi sunt de arca: sem. cham. t iaphet. Cham ipse est pater chanaan. Hi tres filij noe sunt: t ab istis dispersum est omne genus hominum in vniuersa terra. Cepitq̄ noe vir agricola. t plantauit vineam. Bibensq̄ vinum inebriatus est. t nudatus in tabernaculo suo. Vidit cham pater chanaan verenda patris sui. t nudatos duos fratres foras nuntiauit. Quod audientes sem t iaphet. Pallium imposuerunt humeris suis. t ingressi retrorsum operuerunt verenda patris sui. Facies eorum auersa. t patris nuditatem non viderunt. Expergefactus autem noe ex vino. cognouit quid fecerit ei filius suus minor. t ait. Maledictus chanaan puer seruus erit fratribus suis. Benedixitq̄ sem. Sit dominus deus sem. sit autem chanaan seruus eius. Dilatet deus iaphet. t habitet in tabernaculis sem. sit autem chanaan seruus eius. Vixit autem noe post diluuium trecentis annis. t omnes dies eius fuerunt nongenti anni. t mortuus est. Hec ds dixit de noe. Circa primū describit p bñficiū ipsi deus erga noe t filios eius in spūalib⁹ cū dī. a Benedixitq̄ deus noe t filiis eius et dixit eis: Crescite t multiplicamini t replete terrā t terram: vester ac tremor sit sup cūcta animalia terre t sup oēs volucres celi cū vniuersis q mouent in terra. Oēs pisces maris manui vestre tradit sunt: t omne qđ mouet t viuit: erit vobis in cibū. b Quasi olera virētia tradidi vobis oia excepto q carnes cū sanguine nō comedetis. Sanguinē enī animaz vestrarū requirā de manu cuiuslibet bestie: t de manu hominis. De manu viri t de fratris eius requirā animā hominis. Qui effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius. Homo enī ad ymaginem dei factus est. Vos autē crescite t multiplicamini egredimini super terrā t implemini ea. Locutusq̄ est deus ad noe t filios eius dicens: Ecce ego statuam pactum meum vobiscum t cum semine vestro post vos. t cum omni anima que vobiscum est. volucribus pecoribus t vniuersis bestijs terre que vobiscum egressa sunt ex arca. t cuncta animantia terre. Statuam pactum meum vobiscum. Et non interficietur vltra omnis caro aquis diluuij. Neq̄ erit vltra diluuium dissipans terram. Dixitq̄ deus. Hoc signum federis quod do inter me t vos. t ad omnem animam viuentem que vobiscum est in federa perpetua. Arcum meum ponam in nubibus. t erit signum federis inter me t inter terram. Cumq̄ obduxero nubibus celum. apparebit arcus meus in nubibus. t recordabor federis mei vestri t omnis anime que viuit in vniuersis carnibus. Et non erunt vltra aque diluuij ad delendum vniuersam carnem. Erit arcus in nubibus. t videbo illum. t recordabor federis sempiterni q pactum sit inter deum t omnem animam viuentem vniuersam carnem que est sup terram. Dixitq̄ deus ad noe. Hoc signum federis quod constituo inter me t omnem carnem que est sup terram. Filij aūt noe qui egressi sunt de arca: sem. cham. t iaphet. Cham ipse est pater chanaan. Hi tres filij noe sunt: t ab istis dispersum est omne genus hominum in vniuersa terra. Cepitq̄ noe vir agricola. t plantauit vineam. Bibensq̄ vinum inebriatus est. t nudatus in tabernaculo suo. Vidit cham pater chanaan verenda patris sui. t nudatos duos fratres foras nuntiauit. Quod audientes sem t iaphet. Pallium imposuerunt humeris suis. t ingressi retrorsum operuerunt verenda patris sui. Facies eorum auersa. t patris nuditatem non viderunt. Expergefactus autem noe ex vino. cognouit quid fecerit ei filius suus minor. t ait. Maledictus chanaan puer seruus erit fratribus suis. Benedixitq̄ sem. Sit dominus deus sem. sit autem chanaan seruus eius. Dilatet deus iaphet. t habitet in tabernaculis sem. sit autem chanaan seruus eius. Vixit autem noe post diluuium trecentis annis. t omnes dies eius fuerunt nongenti anni. t mortuus est.

b Quasi olera virētia tradidi vobis oia excepto q carnes cū sanguine nō comedetis. Sanguinē enī animaz vestrarū requirā de manu cuiuslibet bestie: t de manu hominis. De manu viri t de fratris eius requirā animā hominis. Qui effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius. Homo enī ad ymaginem dei factus est. Vos autē crescite t multiplicamini egredimini super terrā t implemini ea. Locutusq̄ est deus ad noe t filios eius dicens: Ecce ego statuam pactum meum vobiscum t cum semine vestro post vos. t cum omni anima que vobiscum est. volucribus pecoribus t vniuersis bestijs terre que vobiscum egressa sunt ex arca. t cuncta animantia terre. Statuam pactum meum vobiscum. Et non interficietur vltra omnis caro aquis diluuij. Neq̄ erit vltra diluuium dissipans terram. Dixitq̄ deus. Hoc signum federis quod do inter me t vos. t ad omnem animam viuentem que vobiscum est in federa perpetua. Arcum meum ponam in nubibus. t erit signum federis inter me t inter terram. Cumq̄ obduxero nubibus celum. apparebit arcus meus in nubibus. t recordabor federis mei vestri t omnis anime que viuit in vniuersis carnibus. Et non erunt vltra aque diluuij ad delendum vniuersam carnem. Erit arcus in nubibus. t videbo illum. t recordabor federis sempiterni q pactum sit inter deum t omnem animam viuentem vniuersam carnem que est sup terram. Dixitq̄ deus ad noe. Hoc signum federis quod constituo inter me t omnem carnem que est sup terram. Filij aūt noe qui egressi sunt de arca: sem. cham. t iaphet. Cham ipse est pater chanaan. Hi tres filij noe sunt: t ab istis dispersum est omne genus hominum in vniuersa terra. Cepitq̄ noe vir agricola. t plantauit vineam. Bibensq̄ vinum inebriatus est. t nudatus in tabernaculo suo. Vidit cham pater chanaan verenda patris sui. t nudatos duos fratres foras nuntiauit. Quod audientes sem t iaphet. Pallium imposuerunt humeris suis. t ingressi retrorsum operuerunt verenda patris sui. Facies eorum auersa. t patris nuditatem non viderunt. Expergefactus autem noe ex vino. cognouit quid fecerit ei filius suus minor. t ait. Maledictus chanaan puer seruus erit fratribus suis. Benedixitq̄ sem. Sit dominus deus sem. sit autem chanaan seruus eius. Dilatet deus iaphet. t habitet in tabernaculis sem. sit autem chanaan seruus eius. Vixit autem noe post diluuium trecentis annis. t omnes dies eius fuerunt nongenti anni. t mortuus est.

c Excepto q carnes cū sanguine nō comedetis. Ab illa generalitate illud accipit: t exponitur a iudeis vno mō sic. Carnē cū sanguine. i. nedū p abscissū de viuo. qui istō vt crudele t inhumanū. Alio mō vt p̄ intelligat prohibitū strangulatū: Veruntamen t p se manus t bruta qđ mox ab vsu sanguis effusione. Tercio mō intelligit vt p̄ intelligat prohibit⁹ esus sanguinis separatus a carne: acsi diceret carnē cū sanguine &c. i. ips esus carnū sit vobis p̄cessus: nō tū esus sanguinis. Quanto mō sic exponitur Leui. xvij. q si aliqđ accepit venatōne vel aucupio pius debeat effundi sanguis q comederet. Et rō huius exceptionis subdit. f Sāguinē enī animaz vestrarum. i. corporum viuorum. g Requirā de manu cuiuslibet. &c. qđ exponit duplicit: vno modo q de⁹ requirit vindictam de homicidio: nō solū si fiat manu hois immediate sed etiā si fiat mediāte bestia sic tyrānus precipit martyrem bestijs devorandum. Alio modo vt homo nō solum punitat propter homicidium: sed etiā bestia si interficiat homines propter facti horrorem. Quelibet animal bestiarum peccare non possit: vnde et le viticus. xx. dicit. Qui cum iumento t pecore coierit morte moriatur: pecus quoq̄ occidite. h De manu vel de manu fratris eius &c. Hoc similiter duplicitur exponitur vno modo sic. De manu viri. id est homo t audacia. Et de manu fratris. id est quantumcunq̄ propinqui: vt potest q hoc ostendatur q homicida non euadet quantumcunq̄ vindictam

nec propter hominem de cetero maledicam terre propter homines. Cogitationes enim humani cordis in malum prone sunt ab adolescentia sua: nec percutiam ultra omnem animam viventem sicut feci. Cunctis diebus terre sementis et messis frigus et calor aestas et hiems nox et dies non requiescent. Benedixitque Noe et filiis eius et ait crescite et multiplicamini et replete terram. Terror vester et tremor sit super cuncta animalia terre et super omnes volucres caeli cum universis quae moventur in solo et omnes pisces maris manu vestra sunt traditi. Omne movens quod vivit et habet vitam sit vobis in cibum quasi olera virentia dedi vobis omnia. Verumtamen carnem cum sanguine non comedetis. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum et de manu hominis de manu viri et fratris eius requiram animam hominis. Quicunque effuderit humanum sanguinem fundetur sanguis illius. Ad imaginem enim Dei facta est homo. Vos autem crescite et multiplicamini: et ingredimini super terram et implete eam. Haec ait dixit deus ad Noe et ad filios eius cum eo. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum et cum semine vestro post vos et ad omnem animam viventem quae est vobiscum tam in volucribus quam in iumentis et pecudibus terrae: cunctisque quae egressa sunt de arca et universis bestiis terrae. Statuam pactum meum vobiscum: ut nequaquam ultra interficiatur omnis caro aquae diluvii neque erit deinceps diluvium dissipans omnem terram. Dixitque deus. Hoc est signum foederis quod do inter me et vos et ad omnem animam viventem quae est vobiscum in generationes sempiternas

Arcum meum ponam in nubibus celi et erit signum foederis inter me et inter terram. Cumque obduxero nubibus celum: apparebit arcus meus in nubibus et recordabor foederis mei quod pepigi vobiscum: et omni animae viventi quae carnem vegetat: et non erunt ultra aquae diluvii ad delendam universam carnem. Erit quoque arcus meus in nubibus et videbo illum et recordabor foederis sempiterni: quod pactum est inter deum et omnem animam viventem universae carnis quae est super terram. Dixitque deus ad Noe. Hoc est signum foederis quod constitui inter me et omnem carnem super terram. Erant ergo filii Noe qui egressi sunt de arca Sem Cham et Japheth. Porro Cham ipse est pater Chanaan. Tres isti filii sunt Noe et ab his dispersum est omne genus hominum super universam terram. Coepitque Noe vir agricola exercere terram: et plantavit

sunt vapores in tanta multitudine qui inde possit generari pluuie in tanta abundantia qui sequat diluuij mandatio. verumtamen quia talio dispositio aeris non semper durat ideo vna apparitio non est signum diluuij deceteri non futuri: sed apparitio contrarium p frequentiam apparitionem: et ideo dicit q ante diluuium non fuit signum diluuij non futuri. qui talis apparitio fuit interrupta magno tempore ante diluuium. Sed hoc dictum videtur esse contra veritatem et contra textum accipit enim causas diluuij particulares pro totali. s. q pluuie fuerint et possunt esse totalis causa. quod est falsum qui diluuium generale de quo est questio non potest causari naturaliter vt dictum est supra vij. ca. Item dicit q cum diluuij acetinas attribuit virtuti diuine ex institutione speciali: et materiali potest pale aquis occeani virtute diuina educentes super terram et multiplicatis vltra cacumina montium xv. cubitis. vij. ō. vj. ca. dixit dominus. Ecce adducam aquas diluuij super terram quam ad causam efficientem. v. vij. ca. Quam ad materialem dicit Rupti sunt oēs fontes abyssi magne et cataracte celi apte sunt. Ex quo patet q causa materialis et principalis fuerit aque occeani. Patet igit q apparitio talis nō pōt esse signū naturale diluuij generalis nō futuri cū ipsa sit signū remotionis cause nisi materialis nec adhuc materie principalis quę secundarie. vt patet ex dictis et ō dicim q est signū magis ad placitū. s. ex ordinatione diuina ingeminas ēo ordinauit q apparitō iridis deceteri esset signū remotionis pacti vel federis ipsius dei facti ad noe q diluuiū deceteri nō inducerēt generaliter terrā diluendo sicut de in textu. Et arcum meum in nubibus videbo illum et recordabor federis. Ex q patet q ante diluuiū nō fuit in signū huius apparuerit: q tale pactū vel federa nō erat adhuc institutum: q pacto facto ēo instituit apparitōes iridis sine ipas iridē de nouo in signū huius pacti vel federis: Is iris fit reconversione et ante diluuiū fuerit: sic aliqui pingut in bulanio q lapis magnus q ōiu sterit in alio loco imobilis de nouo statuit in signū alicui⁹ distinctiue vtpote hēditatū vt regnorū et Erāt ergo filii noe. illud ponit p ordinē recapitulatiue et vt explicat qui sequit o Porro cham ipse e pa. chanaā. istos spalit expulit eos q ipo erant filijs iferioris chanaaneorū et Cepitq noe vir agricola. Hic describit status noe p diluuiū quia ad exercitia erat ei ita p diluuiū prohibita. vt ō. dicit. et nō indigebat diligentia cultura v Et plā. vineā

licet eis esset p̃dicta a tempore erat tñ ꝑ̃ filiastrio dimissa et spe p̃migebat colnit. x Bibitq; &c. ingrabat ei fornicatiõe vini q̃ ꝑ̃ erat inebriat. y Et nudat⁹ &c. i. discooperuit in pudib⁹ fili⁹ suos. q̃ cũ videret chã p̃ chanaã b noiat chanaã qr fm aliq̃s ipse p̃ vitũ ꝑ̃ filio chã idicatur. fm alios q̃s b agit ꝓ malicia ips⁹ chaam q̃ irreuerẽter se būt ad p̃rem. ideo fit mentio b de filio ei⁹ chanaã: q̃ secutus ẽ malos mores patris et tantum crevit malicia in posteris q̃ postea interfecti sut de mãdato dñi. et terra eor⁹ data est filijs israel. 3 Verenda &c. Et b ꝓ q̃ homines adhuc ñ vtebant femoralib⁹ sed postea inuenta sunt ꝓ a quadã muliere q̃ vocata fuit Semiramis: vt dñ in hystoria scholastica.

x vineam. Bibensq; vinum y inebriat⁹ ẽ: et nudat⁹ iacuit in tabernaculo suo. Qñ cũ vidisset cham pater chanaan: verenda sua p̃ua sui ẽ a nudata nunciauit duobus fratrib⁹ suis foras. At vero sem et iaphet palliũ imposuerunt humeris suis: et incedentes retrorsus: operuerũt verẽda patris sui. Faciesq; eor⁹ auerse erãt et patris virilia nõ viderũt. Cui gliano aũt noe ex vino cuz didicissz que fecerat ei filius b suus minor: ait, Maledict⁹ chanaã: seruus seruor⁹ erit c frib⁹ suis. dixitq; Benedict⁹ dñs deus sem: sit chanaã d seru⁹ ei⁹. Dilatet deus iaphet et habitet in tabernaculis sem: sitq; chanaã seruus ei⁹. Vixit aũt noe ꝓ⁹ diluuiũ trecentis quinquaginta ãnis: et impleti sũt oẽs dies ei⁹ nõgentor⁹ q̃nq̃ginta annor⁹: et mortuus est.

a Nunciauit &c. vt inclinaret eos ad derisionem p̃ris q̃ ipsi ecõtrario volebant eũ honorare et⁹ tarpinianum rogendo ꝛ sequit. Benedixit ꝓ sem et iaphet &c. Et patris sua vsq; ibi.

b Maledict⁹ cha. maledixit patri in filio: q̃ fili⁹ aũt flagitiũ intercepit: vt dictũ ẽ fm aliq̃s vel aliter vt q̃ b ondat q̃ ipse cha nõ solũ erat maledict⁹ in prona sua: q̃ etiã ista maledictio ad suos posteros pertinaret: et qr si cui irreuerẽtia p̃na in eum erat maledictões tm reuerentia benedictõesq; subdit. c Benedict⁹ dñs deus sem. videt ens i spũm q̃ esset⁹ vnus dei remũsurus erat in filijs sem aliqs ad ydolatriã declinãtibus q̃ nõ pot fieri sine ofa tñ spũs sc̃i in benedictõne ipsius sem benedixit dño. p̃ b ens q̃ ꝓponit i hac benedictõne ipm sem ipsi iaphet ondit q̃ sem fuit principalis in reuerentia p̃ris: et induxit ipm iaphet ad hoc.

d Dilatet &c. iaphet. p̃ b ondens q̃ esset dilatand⁹ in multitudine plia. e Et habit. in tabern. sem. Illud exponit ex plicite: vno mõ vt referat ad ipm deũ: vt sit sensus: q̃uis iaphet sit dilatand⁹ in multitudine gentiũ ab eo descẽdẽtiũ nõ habitabit deus in eo p̃ veri et spũalem cultũ: q̃m ipse sem: qr ab filijo ab eo descendẽtib⁹ factũ ẽ tabernaculum fedus: ꝛ templũ ipe salomonis in q̃bus dñs ꝛ habitasse. Alio mõ vt referat ad ipm iaphet vt sit sensus q̃ alijq̃ descendẽtes de iaphet habitãt in tabernacul sem. Lis tabernaculo et ꝛplo: qr in festiuitat⁹ solẽnib⁹ aliqñ gẽtiles q̃ descẽderãt de iaphet ascẽdebãt erãt cũ oẽnis i tabernaculis et templis: vt dr Io. xij. Dei qr in aduentu spũs et ꝑdicatõe euãgelij cecitas Iudeis ingt in pte q̃ descẽdit de sem: et plenitudo gentiũ q̃ descẽdit de iaphet intrauit eccl̃iã q̃ fidei susceptõe ex: vt dicit apl's ad Ro. xj. et sic habitauit in tabernaculis sem. Cetera patent.

In ca. xx. vbi ol in postil. Et rõ b⁹ exceptõnis subdit &c.

Addito. j.

Hoc q̃ deus ꝓhibuit homicidiu nõ b⁹ rõ ad b q̃ non comedat caro alalio cũ sanguine: Quicunq; exponat. hõ em nõ ꝓcedit in eum bolia nec alicui⁹ alalio: sicut alalia sunt cõcessa ad eum bolo: vñ in hoc loco vbi nra ista dicit. Sanguinẽ. n. alap vltay requirã ista hebraica hy. Verũm sanguine aiarũ vltay requirã. exponit sic: licet eis vob̃ pcesserim occisionẽ aialiũ nõ tñ bolm. Et exponunt cetera sic. in postilla.

In eo. ca. xx. vbi dicit in postil. Supposito q̃d q̃ apparuerit ante diluuiũ &c.

Addito. ij.

Quod aũt iris apparuerit aũ diluuiũ satis ꝑ̃ ex ve ritate lre. nam vbi translatio nra hy. Arcũ meũ ponam in nubib⁹ &c. Ex q̃ videt q̃ aũ diluuiũ fuerat positũ licet tunc nõ in signũ. expõ aut quã hic refert positũ aut⁹ videt satis sustinenda. Pro q̃ sciendũ q̃ inter sig̃ q̃ sunt ad placitũ sic nois et res q̃ ea significatur sepe aliq̃ inuenit ꝓprietas. vnde ex b q̃ adã imposuit nois cũctis libris: vt dr Aug. arguit doctores q̃dã scire omnes aliãs naturas: q̃ nõ sequit ex hoc nisi nois naturã rerum ꝓprietatẽ. et ideo in ꝓposito ly apparuit iridis ad placitũ. i. ex ordinatõne diuina sit signũ q̃ decetero nõ inducat⁹ generale diluuiũ: vt ista sonat: nõ tollit ex b q̃ inter signũ et res signatã sit aliq̃ ꝓprietas nãlis: q̃ quidẽ ꝓprietas ẽ. nam ad generatiõem iridis requirit̃ q̃ in aere nõ sit mixta siccitas. nec multa humiditas. ꝛ q̃ istę due q̃litates sint certo mõ ꝓportionate: vt iuxta ea sit in suppradicta⁹ opinionib⁹. et inde est q̃ ptolome⁹ in q̃dripartito dicit q̃ cũ iris apparet statim ꝓ⁹ ꝓnosticum ẽ signũ seruatur futurũ. vñ ex illa exponẽ quã reprobat Postil. sequit q̃ cã actiua diluuij non fuisset ex⁹ diuina: ꝛ cã materiãlis ipsi⁹ ꝓprietas eãm aq̃ occeani. Ex dicit q̃ appono iridis ẽ signũ q̃ būdãtia nõ ẽ in tanta abundantia q̃ sequitur magna ꝓnosta: et hoc est signũ nãle pertinẽs ad significandã diluuiũ nõ tamẽ de ꝓpinquo nec tñ p̃ b intelligit q̃ sit signũ omo necessariũ: sic nec ꝓcessũ vinie: de q̃ postil. ex̃pliciat ẽ signũ omo necessariũ futurę tantũ. vnde p̃dicta expõ nõ vt repugnare ventat⁹: nec rõni: nec etiã est omo impossibilis eos exponẽ postilla. q̃ est ra. mor. gerunden. Stante em sil'q̃ iris sit quedam res nãlis et q̃ fuit aũ diluuiũ et postea ex bñplacito diuino fuit data ꝛ signũm: et q̃ b signus sit cõgruens rei q̃ ipsum signare: vt dictum est.

In eodem xx. ca. vbi dr in postilla. Et habitet in tabernaculis sem.

Addito. iij.

Non videtur hic mirandum in hac prima expõne fm quã intelligit q̃ dr habitabit in tabernaculis sem illa summa et ineffabilis habitatio diuina q̃ verbũ dei habitauit in nob Ioh. j. q̃ quidẽ habitatio fuit ꝓ et propter in tabernaculo virginis gloriose descendẽtis de sem in eius officio legit eccl̃ia illud Eccli. xxiiij. cap. Et q̃ creauit me requeuit in tabernaculo meo: vnde in hac bñdictõne duo fuerũt virtusq; legis diuine, ꝓbatur ex. in prima enim bñdictõne dicit: Benedictus dñs deus sem: qũ intellx de cultu vni⁹ dei remũsuro in filijs sem: vt in postil. dr. qũ ꝓnuer ad statũ veteris legis. In secũda vo bñdictõne vbi dicit. Et habitet. i. deus in tabernaculis sem intelligit statum nouę legis: in quo habitauit in tabernaculis sem q̃ carnis assumptionẽ mõ ꝓdicto: ꝛ in q̃bus eiã habitat sacrificio altaris: ꝛ etiã q̃ emplicatio gre ostensionẽ. exponendo aũt li Et inhabitet in tabernaculis sem. secũdo mõ. i. referatur ad iaphet nõ ds intelligi sic q̃ iaphet habitãte in tabernaculis sem est sem excluso ab illa habitatõne: q̃ iaphet simul habitasset cũ sem ds tabernaculis suis: quadam tamen ꝓminente remanente ipsi sem: sexta illud ad Ro. j. ca. Iudeo primum ꝛ greco. vnde ꝛ tabernacula dei de quibus hic agitur ipsi sem principaliter immolantur.

Replica correcto ꝓ Vorgen. in daiz. ancem.

In ca. xx. vbi postillator multiplicitꝛ exponit illuz passum. Carnem cũ sanguine nõ comedetis. Vorgen. numur diuinoz ꝓceptorum curiosius inquirere rationem: quę tamen sepe ad plenam resolutionẽ volũt intenire: cui⁹ vana quorenda nõ esse videntur hic assumere ꝓ sonam serpentis qui dicit: Cur precepit vobis deus &c. ii. pa. xij. capi. sed ꝛ verum fatear ꝛ si alius ꝓcepti posset

ꝛ pḃyce ꝛ mozales ꝓfessiones assignarl'. certum ñ est q̄ p
bdutio hoīcidij nō assignat ꝑ ei⁹ rōne vt puerꝛ burg. cū
dr. Sanguine aiaꝝ vestrarū requirā ꝛc. ℔ ḃ dcm respon
det tacite q̄ñi. Dr cm generalit dcm est. Sme qō mouet
ꝛ vnit sit vobis in cḃū: queri posꝰ cū bō mouet ꝛ vnit
bō boi cib⁹ fieri de
beat aut posꝰ. ℏ ñ
det huic tacite qō
ni q̄ quia ex ꝑa san
guis bēantis ipūm
nō dr effudi igit ex
cipit bō ab illa con
cessiōe gñali. ꝺa dr
Dr qō mouet ex vi
nit sit vob i cḃū: et
sonuit ratō sic. Car
nē cū sanguie nō co
medat⁹ igr caro hu
mana nō erit vobis
in cḃū seu cḃuo. ꝛe
nea ꝓhīa ꝑ mediaꝝ
in ifa positā. q: bo
mis sanguis nō dr
effudi. ꝛ sedt q̄ cū ñ
posꝰ sine sanguie
māducai tōc addi
tur pena ꝛcussionis
sanguinē bēanū cū
dr. Sāguīē aiaꝝ vrāꝝ rcḣā. In eo. ca. cū postill'. repro
bauit opinionē ō tride dicentē q̄ est signū naturale nō ad
placitū instituū dilunq nō sunt: burg. vr habeat ℥ postil
latoꝛ dicit: volēs q̄ habeat quandā cōgruentiā naturalez
vr dr in postilla. iō est signū naturale. ℥ cōcesso antecedē
te ꝓhīa nō valet. manifestū em est q̄ illā cgruētiā naturā
lē habuit ab initio spē p⁹: q: eodē mō generabat sicut p⁹
Ex hmōi igit cgruētia naturali nō pōt argui q̄ sit signuꝝ
naturale in ꝓpatiōe dilunq: imo sic arguēdo sequr q̄ nō
esset signū ad placitū institutū: ℏ postea naturale: q: habz
cōgruētiā talē naturalē ad significatū dr em bō q: ab hu
mo. si ei burg. fidelit referret opinionē postillā. nō ei ſtāt sil q̄ ḡalis
sit tbi aliq̄ cgruēcia q̄ inia sit signū naturale ꝛ ñ vt il bō ad
placitū: ꝛ q̄ sit signū ad placitū remēoratiuū pacti diuini
illa etā opponunt vt ps Itē in eo. ca. vbi postill'. expōit
illū passuꝝ quō tapbet būerit in tabnacl' sem: qñ eccleste
tūr se indignā facīe intrare plenitudo gentiū ꝛc. Burg.
ꝓ sua ḡte dimcḣo indaizādo dic q̄ ℏ intelligendū est q̄
sem ꝑ ḃ nō sit exclusus de tabernaculis ℏ q̄ tapbet ibi ha
bitante rem ḟsit ipi sem q̄dā ꝓmitas ultra illud ad ℟o. j.
Judeo pmū: ꝛ greco. ℏ ḃ allegatū modicū facit ꝑ primā
indeoꝝ nisi ꝑ primā rpo: q: deus dei: ꝛ si sit in salutē oī
credēti pmū ñ ch̄e illuxit indeo ꝛ greco. Fm aūt primatuꝝ
dignitatis de q̄ burg. loquit vt dici ad ℟o. x. nō est distin
cio indei ꝛ greci nā idē dūs oīm in salutē apō qui idē lib⁹
ꝛ fu⁹: ignō em indeo assignabit pmātū in eccia. qui taber
naculū sem dr etā a burg. cḣuo paul⁹ ꝛ barnabā dixerī.
Nobis q̄dez oportebat pmū loq̄ verbū dei. ℏ qm repellitis
illud ꝛ indignos vos iudicatis eterne vite: ecce ꝓuertimur
ad ḡtes. sic em ꝓcepit nobis dūs. ita dr Act. xiij. Quō in
ℏ penitua assignat eis in eccia q̄ nolle relinq̄re q̄ salue fiāt
intelligunt Esa. x. ꝛ ita ꝑ apl'm auctoꝛ illa exponit ad ℟o
ma. ix. nisi forte dur. ꝑ indeoꝝ velit intelligē rpm ꝛ apl'os
ℏs pmātū dle in eccia dei fateor cū eo nō in vt indeos sed
vt rpm ꝛ rpianos. passus em ḃ intelligit de repulsa indeo
rum ꝛ gentium electōne.

Cap'lm. x.

HEc sunt generatōes filioꝝ noe. Postq̄ descripta est
ḣius noe generatō. ḃ describit sue generatōis mul
tiplicatio. ꝛ ꝑ describit multiplicatio sue generatio
nis. scḋo electio vnius ex. xj. ca. Adhuc ꝑ describit mul
tiplicatio generationis tapbet. scḋo ḣius cham: ibi. Filij

a HEc sunt generati-
ones filioꝝ noe: sem
cham ꝛ taphēt. Natiq̄ sūt
b eis filij post diluuiuꝝ. Filij
c tapbet gomer: ꝛ magog: et
d madai: ꝛ iauan: ꝛ thubal et
e mosoch ꝛ thyras. Porro
f filij gomer assenez ꝛ ripbat
g ꝛ thogorma. Filij aūt ia
h uan helisa ꝛ tharsis cethim
i ꝛ dodanim. Ab his diuise
sunt insule gentiū in regio-
k nib⁹ suis vnusq̄sq̄ ꝑm lin
guam suā ꝛ familias suas i
l nationib⁹ suis. Filij autem

m Cham chus et mesraim et
n phuth ꝛ chanaā. Filij autē
o chus saba: euila ꝛ sabatha
p ꝛ regma ꝛ sabatacha. Filij
q regma saba ꝛ dadam Porro chus genuit Nemroth.
r Ipe cepit esse potēs in tra
s ꝛ erat robustus venator: co
t rā dño Ab hoc exiuit pro-
u uerbiū. Quasi nemroth ro
bustus venator: coꝝ domi-
x no Fuit principiū regni ei⁹
y babylon ꝛ arach ꝛ achat ꝛ
z chalāne in tra sennaar De
& terra illa egressus est assur:

aūt chā. tercio ḣius sem ibi. Item q̄nq̄ nati sunt. Circa
primū ponit multiplicatōes filioꝝ noe in generali: ꝛ ꝓz vt
descēdat ad filios tapbet in spāli dicēs. b Filij tapbet
ꝛc. Et ꝓ agit de multiplicatiōe filioꝝ tapbet vt cōmuner di
cta dicēdo. q: in fine ꝑce. ca. ioānis de filijs noe sermonē
terminauerat in ipo
tapbet. Considerau
dū q̄ sicut dicit dea
mo Hiero. li. de he-
bdom. qōn. Filij ta-
pbet possiderunt in
asia terram ab ama
no ꝛ tauro mōtibus
vsq̄ ad tanai fluuiū
i europa ꝙ vsq̄ ad
gadirā nois locis ꝛ
gentib⁹ relinquētes
ex quib⁹ postea mu
tata sūt plurima: ce
terra gmanā in se vt
alīq̄ sili vt ꝓpinquo
c Gomer. a q̄ no-
minati sunt galate:
ꝛ postea gallicia vt
dīt aliq̄. d Et ma
gog. a q̄ descēderūt
scḣyte ſm Hiero.
e Et madai. a quo
dicti sunt medi. f Et iauan. a q̄ greci. vñ in hebreo ḡre
cia adhuc noiatur iauan: ꝛ greci iones inde quarta ligua
grecoꝝ dicta est ionica. inde etā ꝛ mare ionicū. g Et thu
bal. a quo descēderūt hyspani. h Et mosoch a quo ca-
padoces descēderūt. vñ ꝛ apō eos adhuc mazecab ciuitas
nomiat. i Et tyras. a q̄ noiati sunt thraces. Porro filij
gomer assenez vel aschenez ꝛ ripbat ꝛc. sequit. k Filij
aūt iauā. a q̄ dicti sunt cilices ꝑ. ꝛ post colices. vñ ꝛ lingua
quinta grecoꝝ colis grece noiatur. l Et tharsis. a quo
descēderunt Cilices. vñ ꝛ ciuitas metropolis eoꝝ vocata
est tharsis. vñ nat⁹ fuit paul⁹ apl'us. vt ht in act. apl'oꝝ. ꝛcj.
sequit. in Ab his diuise sunt insule gentiū ꝛc. Hoc ol ℏ
ꝑ anticipatōem. q: facta fuit postea tpe diuisionis linguaꝝ
de qua hic ca. scḣn. m Filij aūt cham. Hic ꝓsr agitur ℥
multiplicatōe generatōis ipius cham cū subdit. n Fi
lij aūt chā chus a q̄ dicti sunt ethiopes. vñ ꝛ i hebreo ethi-
opia chus noiat. o Et mesraim. a q̄ egyptij. vñ ꝛ in he-
breo egyptus mesraim dr. p Phuth. a q̄ libies q̄ tam
primo vocati sūt phutei. vñ ibidē Ie. in mauritania est fin-
timo qui vsq̄minus phut dr. q Et chanaā. a quo dicti sūt
chananei. quoꝝ terra postea filijs israel data est r Filij
aūt chus saba. a quo dicti sunt sabei: hi ꝛ arabes sunt.
s Euila. a quo dicti sunt geruli. ꝛ sabatha: a quo sabatei.
sequit. t Porro chus genuit nemroth. iste fuit q̄ in-
duxit posteritatē ñre ad faciendū ciuitatē turrim ℥ dōm
de qua dr sequē. ca. iō dr. v Ipe cepit esse potēs i terra.
q: p potentiā alios sibi submittebat: ꝛ nolentes ad opus
predictū cōpellebat. ideo sequit. x Et erat robustus nove
nator. i. oppressor hominuꝝ. y Coꝝ dño. q: nihil faceret
eius aspectum. z Ab hoc exiuit ꝓuerbiū. i. verbuꝝ cōe
vulgatum. a Quasi nemroth ꝛc. q̄ ēm postea videbat
aliquis oppressor hoim vocabat alter nemroth. vel sic ex
ipi nemroth. b Fuit aūt princi. reg. eius babylon. ℏ no
mē hic ē ꝑ anticipatōem: q: imposituꝝ est ꝓter diuisionē
linguaꝝ sibi facta postea. c Et arach. hec postea vocata
est edissa. d Et calāne. q̄ postea verso nōie a seleuco re
ge dicta est seleucia e De ter. ij. egrē. est assur. Istud ex
ponunt hic occasionaliter rōne babylonis de qua immē
diate facta est sermo. iste enim assur nō fuit de filijs chā:
sed filius sem. vt dicit. infra: quia nolebat rebellare cōtra
deum cū nemroth in edificatōe babylonis. ℔ fugit de ter-
ra sennaar ad aliam longinquā regionē paruꝰ inhabitatā
que ex nomine eius vocata est assyria.

f Et ædificauit niniue. ædificauit est ciuitatē q postea p longā
ptā vocata est niniue a nino primo rege assyrioꝝ. Im Eu-
sebiū t oranū illiuꝰ regnū p mille.ccc.l. annos fecerūt.
e Hec ē ciuitas magna. De cuiꝰ magnitudie dicit Jone.
iij. Erat aūt niniue ciuitas magna itinere trium trium.

f At ꝯo Mesraim genuit ē. Isti ꝑpm
li sunt ignoti vt dic
Piero. exceptis Ia
bin: q dicti sunt libi
co: qui ꝑ vocabūr
phutei a phut.
g De quibꝰ egressi
sunt Philistijm: isti
habitauerūt cum fi
lijs israel in terra ꝑ
missionis. vnde aūt
hebrei q phetrusim
et cesluim cōmuta-
bant adiunctē cōcu
binū vtroꝝ suarum t
sic egressi sunt phili
stijm. h Chanā
alii: Hic describun
tur generatōes cha
naan. i Genuit
sydonē primogeni
tum suū. a q vocata
est ciuitas sydō que
est in confinio phe-
nicis. k Et arche
um. qui condidit ar
chas oppidum Tri
polim in radicib⁹ li
bani siti. l Cyne
um. q ciuitatē ꝑedi
cer. quibus nomie
ꝝ edificauit.
m Aradius a q di
cti sunt aradij q ara
diā insulā possederūt
ex gusto freto a phe
nicis tantꝝ separaꝝ.
n Amathēi a quo nomen est ciuitati emath. o Facti
q sunt termini ꝛc. He ciuitates facta note sunt t descripte
infer⁹ in scriptura. p De sem quoq. Hic describit ge
nerationes ipsi⁹ sem: t ponunt etiam. vt omnes dicta di
cendi: qa inferius ꝓsequat scriptura de eis: dicit ergo.
p De sem quoq ꝛc. illā ꝙ notat in ꝓlo: q: ab ipso domo
mutati sunt hebrei quib⁹ ierebat moyses. vbi aūt nostra
translatio hz heber: hebrei dicūt transiit⁹. Heber ēt ē no
men ꝓpium t cōe: qz significat vnū horum singulariter de
quo tam vterq; est: t significat transitū. dicūt ēt hebrei q
inter illos ꝓpos t alios erat quidā fluuiꝰ qui transierunt
ad possidendā terrā q erat viterioꝝ vocatꝰ nom filij transi
tus. q Frater iaphet maior. vt aūt iaphet frater ipsi⁹
sem: qz sociat⁹ fuit ei in reuerentia ꝑis. r Maior. hoc
refert ad sem. q maior fuit aliis fratrib⁹ dignitate: vt ꝓbā
tū ē. hebrei ār dicūt Maioui: t hic refert ad iaphet: q hi
eos fuit primogenit⁹ nat⁹. s Filij sem helas. a q dicti ſ
helamite. t Et assur. a q assyrij: vt dictum est. v Ar
phaxat. a q chaldei descēderūt. x Et lud. a quo lydij.
y Et aram. a q dicti syri. vñ t in hebreo syria notata ē ba
ram: cuiꝰ metropolis est damascus. z Filij aram bus.
q tracbonitidis t damasci principatus tenuit: t inde dicit
alibi iob fuisse natū. ſ. de terra hus: vt habet Job. j. ca.
u Et bul. a quo guari q t armeni. b Heber. a q eba
tici q t armeni. c Et meo. a quo meones. d Et do ar
phaxat genuit sale. de quo omnes est heber: de quo iam su
pra dictum est. e Natiq sunt heber duo filij. nomē vni
phalech. eo q in diebus suis diuisa fit terra. Et hoc dicit
heber q Heber habuit spiritū ꝓphetice: Quia impositū
nomen filio suo ex diuisione terre que futura erat.
f Iectan genuit elmodad. Isti q populoꝝ plurimi sunt
nobis ignoti: vt dicit Piero. vel ꝓpter longinquitatē terraꝝ
vel ꝓpter mutatōnes populoꝝ t nominū ex guerris t ſ-
uersionibus vel alijs
causis silibus. e ꝑ
lis sequēs ex precī
cio.
In ca. e. vbi dicit
in postilla. Isti ꝑi-
mo notat in spāli et
Addito.
Icet hebrei
descendāt ab
Heber filio
sem: non tñ ab eo di
cunt hebrei. qui lar
gius in additōe sup
Matth. ca. xxj. habe
tur: vide ibi t cetera

Replica correctorij ꝑis Burgen.
Ni cap. e. vbi
postill. dicit
q ab Heber
dicunt hebrei. Bur-
gēsis se opponit di-
cēs. Ergo. Do dicē
dorum ab heber dicerent hebrei quod
falsum est. Ideo non
ab heber ꝙ ab abraā
dicunt hebrei: Hūc
argumentū burge.
est ꝑis seq: ismaelite descendētes ab
ysmaele non sunt in cultu
vnius dei remanen
tes dicti sunt hebrei
alij nō. Ita respon-
deo: q t aliter vale
re ꝑt de filijs heber sicut abrae. Nec ista rō sua cū respon
sione valet: qz ꝑtat dicere trib⁹ hebreos fuisse et esse: t tā
men cultū vni⁹ dei ꝑfuisse. t ad ydola declinasse: vt patet
in libris ꝓphetaꝝ ꝙ. eg. e Paralip. Hernus est ignis doctus
postillatoris sequēs dicū beati Aug⁹. q burg. ex hebrāi
motivo sepe relinquit ꝑtā suā doctrinā. ꝓtā in questōne
pambula: vbi docet sanctos reuerentiā semp esse salūtan-
dam. Dicitq nanq; beat⁹ Aug. xvj. de ciui. dei. ca. xj. q he-
brei dicti sunt ab heber: licet posset esse q ab abrā dicant
quasi abraei. Et q beatus Aug. fuit ultimo opinionis in li
bro de ꝓfectu euangelista. retractat tñ in scdo libro retra-
ctationū. capi. xv. vbi ex intentione ponit ꝓpositum. similiter
et Josephus dicit ab Heber dictos hebreos in primo li-
bro antiquitatum.

Caplm. xj.
Erat aūt terra labij vni⁹. Postq; descripta est gñatio
nis noe multiplicatio: hic describit vni⁹ partis
electe. t ꝓ ꝑmittit q ad altiora ſnia reprobatōis
scōs addit ꝙ tum ad alios etiā gra electōnis: ibi. De ſ ge-
nerationes sem. reprobati sunt aūt alij: qz rebellauerūt cō
tra dīm volētes facere turrim vbi possent seruari ꝑ diluui
um. t hoc est qđ describit hic. a Erat aūt terra labij vni
us. ſ. idiomatis. ſ. hebrei: qđ vtiq; solus fuit inter bolos
b Cumq; ꝓficiscerent de oriēte. Ab illa ēm parte recesse
rūt querentes sibi locū vbi possent simul manere q nem
rob volebat eos ſtinuo dominio tenere.
c Inuenerūt campū. i. terrā plānā t magnā ad ꝙ habitā.
d In terra semnaar. q nūc dicitur terra chaldeoꝝ.

e Dictuq; alter ad primū suū. Incaute est ipo nem roth consenserūt in hoc facto. f Venite faciam⁹ lateres: et q; illa terra cāpestris est nō babēs lapidicinas. g Venite faciam⁹ nobis vr̄ūq; est facere inceperūt vt turris esset in medio ciuitatis tāq; eius fortalicū. h Cuius cul mē pertingat ad celū id est sit ita altum q nō possit illuc attingere diluuium i Et celebrem⁹ nomē nostrū. t sic videt q nō solum mori sunt ad edificandū timore diluuij. sed etiam ex ingenio. k Ne forte dispergamur sup faciem vniuerse terre. i. ne diluuiū superueniens dispgat cadauera nra sup faciem terre: sicut fecit ō descessorib⁹ nr̄is l Descēdit aūt dominus. hoc aūt dicitur nō q̄d egeat descensu ad videndū ea q̄ fiūt in terra: cū oia pateāt oculis ei⁹ sed vt p hoc instruāmur iudices hoīm ne p̄cedant ad sententiandū nisi cām examinauerit diligēter m Filij adam i. imitatores ei⁹: q; sicut ille rebellauerat deo in transgressiōe p̄cepti. sic t isti in edificatōe turris. n Ceperunt⁹ hoc facere nec desistent nisi p̄hibeant virtute superiori. o Venite igr̄ r̄c. Verba ista in plurali posita sūt vba dei ad angelos q̄ sunt executores diuine iustitie. p Vt non audiat vnusquisq; vocē p̄rimi sui. i. non intelligat. bene enim audiebant sonos verborū ꝫ non intelligebant significata eorū. q Atq; ita diuisit eos dñs r̄c. illos qui erant vnius idiomatis ad vnas terram alios vnius idiomatis ad aliā. r Et cessauerūt edificare. q; quādo vnus petebat lapidem alter portabat sibi cementū: vel aliquid sibe t sic credebat vnus se deridere ab alio: ꝓpter quod mota est inter eos rixa t p̄tentio: t sic oportuit q; cessarent ab edificando. t ideo tō vocatū est nomē eius babel. i. confusio: vel fm ꝓpietatē hebraici sermonis mixtio: q; homines admodū mixti nō intelligebāt se inuicē ꝓpter multitudinē idiomatū. s Sem erat centū annoꝝ r̄c. Hic cōsequēter ponit vnus ptis electio. i. generatiōis ipius Sem t nō oīs: ꝫ vnus: de qua i fine p̄cēdit: t loquat lr̄a sicut facit hoc excepto q; duo sunt hic notāda. vnū est q; in descriptiōe huius generatiōis dicunt aliqui virtisse ḡgentis vel. cccc. annis post diluuiū. Ex quo patz q; illud q̄d. ō. dcm est. vj. ca. Erūtq; dies illius centū viginti annoꝝ. nō fuit termin⁹ vite humane post diluuiū vt credunt alīq: ꝫ fuit termin⁹ vsq; ad mundationem diluuij: infra quē poterāt penitere. Scēm hic notandū est q; descripta vita cuiuslibet istius generatiōis nō dicit hic i fine: t mortuus est. sicut supra dictū est discrēdo generationē ipius

e naar: t habitauerūt i eo. Dixitq; alter ad p̄rimū suum.
f Venite faciam⁹ lateres: et coquam⁹ eos igni: habuerūtq; lateres p̄ saxo t bitumen p̄ cemento: t dixerūt.
g Venite faciam⁹ nobis ciuitatē: t turrē: cui⁹ culmē pertingat vsq; ad celū: t celebrem⁹ nomē nr̄m anteq; dividamur in vniuersas tras
i Descendit aūt dñs vt videret ciuitatē t turrē quā edificabant filij adam t dixit.
Ecce vnus est p̄populus et
n vnū est labiū oibus. Ceperuntq; hoc facere. nec desistent a cogitatōib⁹ suis donec eas ope cōpleāt. Venite igit descēdamus t confundam⁹ ibi linguā eoꝝ vt non audiat vnusquisq; vocē p̄rimi sui: atq; ita diuisit eos dñs ex illo loco in vniuersas terras: t cessauerūt edificare ciuitatem. Et iccirco vocatū est nomē loci illius babel: q; ibi confusa est labiū vniuersē tre. Et inde dispersit eos dñs sup faciē cūctarū regionū ‖ He sunt generationes sem. Sem erat centū annoꝝ q̄n genuit arphaxat biēnio p̄ diluuiū. Vixitq; sem postq̄ genuit arphaxat q̄ngentis ānis t genuit filios t filias. ‖ Porro arphaxat vixit trigintaq̄nq; annis t genuit sale. Vixit

Seth aī diluuium cui⁹ rō est. q; in illa generatōe vn⁹ scilicet Enoch fuit sublatus de medio hominū: nō p̄ mortē. ꝫ q; translat⁹ est in paradisum. vt. ō. dcm est. hic aūt nullus ē excipiendus a morte p̄ culpē modū: t ideo nō dr̄ in fine aliquis t mortu⁹ est. q; hec est lex cōis t certa ō omnibus t Vixit q; thare septua. an. r̄c. Ex hoc dicūt aliqui doctores catholici t hebrei q; abraz fuit p̄mogenit⁹ thare: t aram vltimus. Sed ꝫ B arguit q̄a fm ipos t eos alios expositores Sarai vxor abraz fuit filia aram. de ipa vo ser dicitur infra. xvij. ca. Putasne cētenario nascetur filio: t sara nonagenaria parit. Et quo patet q; sara erat iunior abraz decem annis tantū Si igitur aram fuit iunior ipo abraz: sequitur q; non habebat decez annos q̄n genuit saram: imo nec octo q; inter nati uitatē abrae t aram fuerūt pl⁹ꝫ duo anni q̄ videt inconueniens: maxime illo tēpe in q̄ incipiebāt generare q̄n erāt. lx. annoꝝ vel. lxx. t ideo melius vt dicendus q; abraā fuit vltimo natus de trib⁹ filijs thare. cū nominat ꝫ

qz arphaxat postq̄ genuit sale trecentistrib⁹ ānis: t genuit filios t filias. Sale qz vixit trigita annis t genuit heber. Vixitqz sale postq̄ genuit heber q̄dringentistribus annis t genuit filios t filias. Vixit aūt heber triginta quatuor ānos t genuit phalech. Et vixit heber postq̄ genuit phalech quadringentis. xxxij. annis et genuit filios et filias. Vixit quoqz phalech triginta annis t genuit reu: vixitqz phalech postq̄ genuit reu ducentis nouē annis t genuit filios t filias Vixit autem reu trigintaquinqz annis t genuit saruch. Vixit quoqz reu postq̄ genuit saruch ducentis septē annis t genuit filios t filias. Vixit autem Saruch triginta annis: t genuit nachor Vixitqz saruch postq̄ genuit nachor ducentis annis: et genuit filios t filias. Vixit autem Nachor. xxix. annis t genuit thare: vixitqz Nachor postq̄ genuit thare cētū. x. t. xix. annis: t genuit filios et filias Vixitqz thare. lxx. annis t genuit abrā t nachor t arā ‖ He sunt aūt generatōnes thare: Thare genuit abrā nachor t aram ‖ Porro aram genuit Loth
t Mortuusqz ē arā ante tha

ꝫpē ei⁹ dignitatē. t q; ponendus erat caput t finis generatōis sequtis. t q; p̄ facta ē ei repromissio expressa de xpo sicut. ō. dcm est sem filio noe. vj. ca. q; ꝓpōit aliqs ꝫpter dignitatē nō ꝫpter primogenitur̄. Ꝫtē ly abraam nō fuerat in terra vocatus abrā vsq; ad. xvij. ca. in quo describit immutatio nomis ipius ū in hoc ope frequenter nomiat abraam ań illum locū q; est nomē magis vsitatū t seruienti vt dictanti cuius occasionē nec est vis de illo cui⁹ q; ō finia non mutet. a Mortuusqz ē arā ań p̄sem suū r̄c. B dupl⁹ exponit: vno mō sic. Ante p̄sem suū. i. ipo viuēte t p̄sente. dicunt enī hebrei q; thare ydolatra exīo accusauit abraam filium suum ipsi nemroth. eo q; nolebat ignem colere sicut faciebant chaldei de p̄cepto nemroth. ꝫpter qō abraz de p̄cepto nemroth. p̄cessus est in ignē: aram autez frater eius assistens dicebat in corde suo. si vicerit abraz ille suo ab. igne sequar eius fidem sin⁹ colam ignem sicut alij.

cum igit abā virtute diuina liberaret illesus ab igne: t ḡ
reputaret ārā ve eius cultu: fidē velle soz abā. hūc piectio
est in ignem t sit mentio eī. qm nō fuit tanta fides sicut
abā: vt patet ex predictis. nec tanta bona fuisset erant per
ipsum. t sic sequenter exponit qō sequitur. b In bur
chaldeoz. i. in igne
vel incendio chalde
oz. si ista expō nō vi
deat rōnabilis. quia
postea subdit. Tu
lit itaq; thare abram
filiū suū et loth filiū
aram. c Et edu
xit eos de bur chaldeoz. nō aūt eduxit
eos de incendio ma
xime cum sm illos
expōnem dictus sit.
q; eius accusatōes
filij eius. pterea sunt
tanta ignē: t nō meli
us videt dīm q; bar
sit hoc nomē terre vt
ville in qua manebant. ca q; bur nam
cōe est t ḡmus. aut
significat villam determinatā vel ignem. t hoc idem dicit
quida doctor hebreus antiquus noīe Manathen: t ideo
alio mō exponit. thare patre suū. i. ipso adhuc viuente. ca
alij filij thare p̄ patre mortui sunt. d Patris melchi
t patris ieschē. ex ram em de eius monte dictum est. genuit
ḡo thara filios. de ipsa ieschā fuit dubium. q; vocata fu
it ab alio noīe sarai. sequit. e Vt intrent in terram chā
nam. hoc fuit mentio eoz in recessu de chaldea: sed occa
sione habita remanserūt in loco intermedio. f. in bārā vbi
mortuus est thare. In actibus vo aploz vocat charam et
hoc est q; patria littera est hebr: p ḡ in greco possit dici Ha
t in latino voc iuxta. f. ch. Locus aut scripsit actus apsoli
in greco. Notandū etiā q; abā accepit vxorē filiā fratris
sui. q; tūc ipsis talis gradus nō erat phibitus.

In ca. xi. vbi dicit in postil. Hoc ouppsit exponit. Duo
mō sic. Ab sitim suum etc. Addatio. j.

Duntaxat. ca. q; dicunt ab hebreis de monte aram fa
mulola vocant. cū nō habeāt fundamentū in litera
nisi q; abā fuisset diuina virtute liberat* ab igne.
vel ab aliquo magno periculo in chaldea seu in bur chalde
oz. aliqō videt hīc fundamentum in ista dī. cui infra. xv. ca.
Ego sum dīn q; eduxi te de bur chaldeoz: q; quidez verba
sonāt aliquā liberatōes diuinitus facta: eo mō quo dī Exo.
xx. ca. Ego sum dīn q; eduxi te de terra egypti. nec obstat
qō dic legat. Tulitq; thare filium suum abā t loth filium
oēs: t eduxit eos de bur chaldeoz. q; vbi nos habemus: t
eduxit eos. veritas hebraica hz. Et egressi sunt cum eo de
bur chaldeoz. possidat cū hoc glo. q; hz. j. xij. ca sup illud
verbū Ierx. anno q; erat abā cū egrederet de bārā sic di.
Vera est igit hebreoz traditio q; egressus sit thare cuz fi
lijs suis de igne chaldeoz q; q; abā vellet* babylonio in
cendio: q; ydoloz. i. igne siue incendiū illud adorare nole
bat liberat* sit a tanto deo: B in glo. t est vera. Narrat en
im Ha. magister in li. de correctōe epistolaz per tercia q; in q̄
dā li. de agricultra egyptiaca. f. ydoloz. primek q; quida vir
nole abā discepeabat publice cū ydoloz cultorib*: asserēs
q; si erat ignis colēd* vt de*: t q; rex nimēo ne ipsum mitte
ret ab illa cultura ḡ carceravit eū t spoliauit ō fra sua eiecit
ḡ q̄de bona alia. t si ab illis dīb* trahant: q; ex hac re si
dei sonāe nō sit repellēda: bñ ei ex B q; abā fuit liberat* ex
confessione fidei q; et publice t cora tyranno rege ydolatrā pe
trabat: t ḡ ei q; de* ipsum de manu tyranni liberauit.

In eo. ca. xi. vbi dicitur in postil. Notandū etiā q; abā.

Ad lege ve. nūq; fuit phibitū q; nō
accipet in vxorē filiā fris sui. seu filiā soois sue: pat
p̄ Leui. xviij. vbi ois inflexio phibiti expanūt

tur int ḡdos p̄hibit* nō innūerat. Nulla te admiratio te
neat lectoz dignissime si excellētissim* doctor: mḡr math.
correctoz burg. ost' quib* adduōnib* nō rndet nec replicat
ad illas. sic nec ad instās aliaz inferi* adducaz: q; ḡdos
doctoz nō amēdat replicare nisi ad illas q; st ꝫ positil. q; vi
dent facē difficultatē ꝫ dicta postil. alias ār amet rāōes addūci
entes: aut rationi indignas nisi ame dimittat: vt pōt colligi ex
dictis emēdez inferi* i correctorio corruptorii capi. xj. Exodi.

Capitulo. xij.

Dixit aūt dīn ad. Postq̄ Moyses de
scripsit multiplicatiōnē bōni generis et
collinatōes filiorum
ab initio: p̄ quos
stipites pmoli. f. adā
t noe. Hic ple sicut
B idē q̄ et ciū stipitē
sez q; abram: t cursū
illis descripsit q; tres ptes: p̄ q; abā. scīdo q; ysaac ca. xxv. ter
cio q; iacob ca. xxvij. Circa primū describit quō abā pcessit de ingressu ad pfectū: t p̄ q; duplex quō se būt vt incipiēs. scdo quō vt pficiēs ca. xvij. tercio quō vt pfectus ca. xxij. Circa primū sic procedit q; p̄ q̄dā q̄ se habuit circa deū. scdo ḡ ihūm circa proximū. xiij. ca. tercio ḡ ihūm circa seipm ca. xv. Circa primū tria ostendit: primū est ipius abrae obedientia ad dei siue dīcti. sermonē ibi. Apparuitq; dīn abrā. tercio siue fidei. p̄destinatōis. Porro est aūt sermo. primū autē describit q; B q; abā obedivit deo. propter promissionē terrā t cognatōes cū dī. a Dixit aut dīn ad abrā. Fin q; dicit Ha. sa. illud fuit ei dictū q; seragita an nos ab hinc multa pluia fuit. q; pē sinus t frater eī nachor destinauerūt ad ydolatriā in terra barā: t ō dīn dixit abrae q; recederet a pte c a cognatōne. Et sm i fine precedētis ca. fa
cta ē mentio de monte ipsi* thare: B est q; anticipatōes sm
ihūm: q; moyses voluerat ponē tertiū stipitē. f. abā vt pdi
ctū ē. ꝫ dictū Ha. sa. precedit et supponitur q; abā erat pgeni
tus ipsi* thare: q̄ improbatur ē ca. pce. nō dīm q; p̄ monte
thare dictū ē ei. b Egredere de terra tua. chaldea in q̄
natus fuit. Sed queri q̄ hoc tibi dicit cū iam din ante
egressus fuisset inde cū pē suo: vt p̄dictū est. Et rndet ali
qui q; licet egressus fuerit coepe nō tñ mente: q; inde debat
illuc redire: t ad hoc excludendū dicit ei. Egredere te. sed
hoc nō videt. p̄babile q; vellet redire sub tyrannide Nem
roth qui adhuc regnabat sicut bñ. xiij. ca. Amraphel rex
semaar: de q̄ tacite ostendebat hebrei q; iste erat nemroth q; erat
denominatus ideo nichi* dī. b Egredere de terra tua. ād
est longius recede ab eare hoc videt p̄ litera hebraica que
sic habet. Vade tibi de terra tua: ac si diceret pro vilitate
tua vade longius a terra tua. c Et de domo patris tui.
nō quia viuerent adhuc vt predictum est. quia bene denomi
nat domus ab aliquo ēnā postq̄ mortuus est. vt patet in
scripturis in pluribus locis. d Et veni et. Adhuc enim
determinationem terre nō ei reuelauerat vt ostendat obe
dientia abrae extremo ad ēni mendacii ēnā ad locum in
determinatum. e Faciāq; te in gentem magnam. q̄um
ad multiplicandum. plus ysaac fuit sterilis. f Et benedi
cam tibi. multiplicando in bonis spiritualibus t corpo
ralibus. g Et magnificabo nomen tuū. augendo fama tuā.
h Eritq; benedictus. Authoritative et excellen
ter pē ceteris patribus nitebat ad hoc deligendum: in
Hebreo t sic. Eritq; benedictio sicut de aliquo excelle
ter largo vel liberali non solum dicitur q; sit liberalis in
concreto sed etiam liberalitas in abstracto. Hinc expo
nunt debere intelligi q; ppter hoc dictus est. Et eris bene-

dictio.q; futurū erat vt bñdictio sacerdotū fieret ſm hūc modū:de abrā:de yſaac:t deīa iacob benedicat tibi.et iterq; repetebat nomē abrā ejecdo. Et de abrā bñdicat tibi.ita q; forma benedictōis qua sacerdotes vtebant super pplm incipiebat a nomīe abrae:t in nomē ei⁹ terminabat.

i Atq; in te bñdicē tur oēs cognatiōes terre. Hebrei exponūt sic:q; aliqō imphabit bona alteri dicet. Benefaciet tibi de⁹ sīc fecit abrae Xpiani exponūt de xpo t mīa⁹ vt videtur. In te benedicētur ꝛc.i. in semīe de te nascituro:quod ē xpus. In ostū erūt gēte sunt aliqui xpiani:t iō bñdictio xpi fit sup omnē nationē terre. Ꝫ aūt nō ꝓt dici de ꝑsona abrae.

k Egressus ē itaq; abraz sicut ver⁹ obdiēs. l Et iuit cū eo loth voluntarie magis volēs cē cuz auunculo suo fideli t iusto q; cū aliqs remanere. m Septuagintaq; ānorū erat abrā. Istud pōt ex pdictis ponat esse ante mortē thare p sexaginta annos:vt dicit hra. q; thare.lxx. annoz genuit abrā ſm ipm:q; dicit eū fuisse primogenitū:t abram.lxxv.annoz egressus est de hara q̄bus si adiungant.lx.q̄bus pat⁹ superuixit: vt ipe dicit:sed nō ꝓbat habeāt anni.ccv.quib⁹ vixit ipe thare:sicut dī in fine ꝑce.ra.ꝫ q̄ boc dām procedit ex suppositōe q; abram fuit primogenitus thare:qō inp⁹ abrā est.iō dēm q; abraz exiuit de haram post mortē ꝑris sui thare. t q; nō fuit primogenitus ei⁹ ꝫ vtrūm⁹:ita q; inter natiuitates primogenit thare t natiuitatē abrae fluxerūt ānni.t sic in morte patris sui thare fuit.lxxv.annoz q; thare cū esset.lxx.annoz cepit generare:t inde vsq; ad natiuitatē abrae fluxerunt lxx.anni.t abrā lxxv.annoz erat q̄n exiuit de hara imediate post mortē patris:q; anni si simul iungant faciunt ducentq; annoz.t tot annis vixit thare. vt dī in hra sedr.

n Et alias quas fecerant in harā.i. in Fnos t ancillas q̄s emerant. Vel ſm alios viros familieres q̄s de ydolatria conuerterant ad cultū vnius dei. o Vsq; ad locum sy chem.de hoc fit mētio sp aliaz:dñs oñdit ibi sibi montes garizim:et montē ebal:vbi filij israel suscepturi erāt iuramenta legis seruande p benedictōes sup seruātes leges et maledictōes sup trasgressores vt dī Deut.xxvij.

p Et vsq; ad ꝓallē illustrē. Hec est regio pētapolis vbi erāt q̄nq; ciuitates q̄s subuertit dñs:q; erāt valde delectabiles ante subuersionē.vt dī ca.xiiij. q Chananeꝰ autē tūc erat in terra.i. occupās iniuste terrā datā Sem t filijs eius.q; vt dicūt hēb. Hoc pilmitū ordinauit q; Sem filio suo⁹ hēret terraz illam.vñ j.ꝑij.ca.dī. q; melchisedech erat rex salem:q; ciuitas postea dicta est hierm. t ē metropolis in regione illa. Sēm aūt oēs hebreos ipe sem nominauit est melchisedech: ꝓpter dominatē sui regimīs:q; melchisedech interpſat rex iusticie.si ēm cōputentur anni ipius sem inuenīt vixisse vitra illud tēpus t Apparuit aūt. Hic ꝓiter describitur ipius abrae deuotio.t ē ex duobus.s.ex deīa apparitōe facta sibi,t ex ipius abrae gratia

dicentib⁹ tibi: t maledicā
i maledicentib⁹ tibi: atq; in
te benedicent vniuerse co
a gnatōes terre. Egressus ē
itaq; abram sicut ꝓcepat ei
l dñs:t iuit cū eo loth. Se
m ptuaginta q; annoz erat
abrā cū egrederet de aram
Tulitq; sarai vxorē suam t
loth filiū frīs sui: vniuersaz
q; substātā quā possiderāt
n t aias q̄s fecerant in arā: t
egressi sunt vt irēt in terraz
chanaaz. Cūq; venissent in
cam:ptransiuit abrā terraz
o vsq; ad locuz sychē: t vsq;
q ad ꝓallē illustrez. Chana
r neꝰ aūt tūc erat in hra. Ap
paruit aūt dñs abrā t dixit
ei. Semini tuo dabo terraz
s hāc Qui edificauit ibi alta
re dño q; apparuerat ei, t in
uocauit ibi nomē eiꝰ t inde

trāsgrediēs ad montez qui
erat ꝑ orientē bethel: teten
dit ibi tabernaculuz suū ab
occidente dño bethel: t ab
oriente hay. Edificauit q̄z
ibi altare dño t inuocauit
nomē eiꝰ: prexitq; abrā va
t dēs t vltra progrediēs ad
v meridiē. Facta ē aūt fames
x in terra Descēditq; abrā in
egyptū vt pegrinaretur ibi
Preualuerat enī fames in
y tra. Cūq; ꝓpe eēt vt ingrederet egyptū: dixit sarai vxori suę. Noui q; pulcra sis
3 mulier: t q; cū viderint te egyptij dicturi sūt vxor illius ē: t interficiēt me:et te re
a seruabūt. Dic ergo obsecro te: q; soror mea sis: vt bene sit mihi ꝓpter te: t viuat aia mea ob gratiaz tui. Cunq; ita ingressus esset abrā egy

rūsactōne deo redditā.t ꝑ hra. sciendū tamē q; cū dicitur
o Qui edificauit ibi altare dño q; apparuerat ei. illō quod
sequit. Et inuocauit ibi nomē eius.nō est de textu ſ subintelligit.t ꝓter hoc alij doctores posuerūt illud in glo.interlineari.ſ postea alij nescientes discernere inter glosam
textum inseruerunt illud in textu.t sic
dē in multis locis i
biblia nra. sequit.
t Progrediēs ad
meridiē.i. ad illā ꝑtem iudee.q; est versus egyptū. q; terra egypti ē ad meridiē respectu terre ꝓmissionis. v Facta est aūt fames. Hic describit fidei abrae ꝓbatio. ad ꝙ enim ꝓmisit dñs famē fieri in terra chanaam. t maxie in illa ptēbi erat abraas.vt oñderet fidem ei⁹. q; dom⁹ dixerat ei pax ante q; in terra illa multiplicaret eius et nūbilomin⁹ ꝓpter famē imminentē optebat eū exire t tamē nō est diffisus de dīna ꝓmissione.
x Descēdit abram in egyptus q; in illa terra erat fertilitas. t erat ꝓpinqua loco terre chanaā in quo
erat abrā.t bene dī. Descēdit.q; terra egypti inferior ē respectu iudee. y Cunq; ꝓpe eēt rē.ante ingressum ꝙ sibi dixit:vt ꝑcaueret periculo de castitate vxoris sue q̄nus fieri poterat via humana. 3 Cū viderint egyptij rē. Sciebat enī abrā nepbas esse apud egyptios adulteriū. t mortē plectendū t minus reputabāt homicidiū viri q̄ accedere ad vxorē alicui⁹ ipo⁹ vincte. t iō ad ꝙ periculū euitandum dixit vxori sue a Dic q; obsecro q; so. mea rē. Sz q̄rit ꝙ quō abrā bō tāte ꝑfectōis q; tale mēdaciū exposuit vxorez suā periculo adulterij.q; vt vr magr debuisset eligere mori. Ad ꝙ dēm q; bō in periculo posit⁹ ip⁹ dy agere ad sui liberatōem id q̄ ꝑt ſm viā bōnaz.vt nō tentet deū omittendo illud q; q̄ ꝑt euitare periculū q̄ntuz pōt. t q; nihil pōt vltra tūc absq; tentatōe dei pōt residuū cōmittere dispositōi diuine.Abrā aūt in terra chanaā bēbat familiā magnam nec bēbat bona rpalia vt panē t vinū t silla vñ posset ea sustētare.cum esset ibi pegrin⁹ nec bēbat magnā pecuniā vnde posset victualia emere:t si haberet incole illius terre non venderēt sibi:cuz eēnt in tanta fame positi q; vix haberēt victualia p seipso t familia rpalia:t iō si mās fisset abraz in terra illa statim imminebat sibi t familie sue periculū mortis ꝓpter famē:t iō illi periculo p̄ debuit occurrere q̄ fecit descendēdo in egyptū q; erat terra fertilis. periculū aūt castitat⁹ sue vxoris nō erat ita ꝓpinquū q; rabiliter estimabat q; vxor sua reseruaret regi ꝓpter sui pulcritudinem sicut t factum est.sciebat enī q; tempe illo reges nō accedebant ad vxores suas de nouo acceptas nisi post anni circulū:q; sicut habet in li. Hester.ij.ca.ſ mensibus vnge bant oleo mirrheno:t postea ſ alijs mensibus ꝙfectis vngu entis t variis pigmēnis vtebant:t postea ad regem dictū circulū transibāt.t infra tamē ipo spērabat de dei admirio sibi vxori t familie affuturo.
s Dic ergo obsecro q; soror mea sis.nō docuit eaz mentiri sed veritatem occultare cauit.mulieres enim t viri de

eadem cognatione ppinqua fratres t sorores nominabāt: vñ t in ca.sc. abram vocauit loth nepotem suum fratrem qz. Ne quesō sit rixa inter me t te t inter pastores meos t pastores meos: fratres enī sumus. b Videritq egyptij et. Dicunt hic hebrei q abrā vt nihil omitteret de his q poterat ad seruandum castitatē vxoris sue incluserat eā infra vnā archā ne videret ab egyptijs q sciebat esse luxuriosos. sed cum puenissent ad quoddā passagiū vbi scrutabantur ea q ferebant custodes passagij aperuerūt archā illaz et viderūt q illa mulier esset apta cōiugio regio ppter suaz pulchritudinē: t ideo subduxit. c Et nunciauerūt principes. i. pōi ei custodes passagij o Pharaoni. i. regi egypti. nūc ei oēs reges egypti vocabāt pharaones: sic t alibi ipe omes imperatores romani vocabant cesares.

c Et laudauerunt eam. dicētes q esset valde pulchra nimis: t hoc deterrūt ad capiendā regio gramf Et sublata e mulier. vt fieret vxor regis: vt pater infra.

g Abraz ḡo bñ vsi sunt ppter illā. ipm honorādo t mūera exhibēdo credētes q eius frater ei⁹ ē mari⁹: t qz docuit nunc egyptios altro nomiā quā ignorabant: vt dicit Ioseph⁹. h Flagellauit aūt dñs pharaonē. qz abrā fecerat fideliter quantū poterat fm vīa humanā t reliquum. i. castitatē vxoris seruarat de tanc precētōr: vt supra dictū est. ideo dñs q est pietas: omnia sperantiū in se castitatem vxoris sibi ꝛmittam ꝛcrucians flagellando pharaonē plagis maximis: q aūt sint ille plage nō est expressum in text. sed hebrei dicunt q fuit fm xpa seminia: ita q quibus esset grauis vel impossibilis pharaoni t seruis eius. Expositores nīi dicūt q fuit conclusio. vsque vxor pharaonis t seruoz eius: ita q pare nō possent. i Propter sarai. in hebreo dī. Propter dam sarai. dicūt enī hebrei q sarai dēbat angelū custodē corporis sui: sicut de beato agneta legit: t qñ fura dicebat angelo: vt geueret pharaonē plaga ꝓpria tunc genuebat t sic cognoscere eā nō poterat. k Vocauitq pharao abraz q p reuelatiōes enī scirit q sarai esset vxor ei⁹ t q flagellabat ppter eius detentōes sequit. l Accipe eā t vade. nō dixit ei. terra coā te est vbicūq tibi placuerit habita sicut dixit abimelech rex gerare vt dī. j. xx. capi. sciebat enī pharao egyptius ē luxuriosus: ppter qđ abrā nō posset habitare securus in terra egypti cū vxore sua. m Precepitq ei. ad ꝓducendū eū secure donec esset extra terrā suā ne aliq̄ molestia sibi vel vxori sue vel familie inferret.

b ptum: viderūt egyptij mulierez q esset pulcra nimis
c Et nunciauerūt principes
d pharaonis: et laudauerunt
e eam apud illum. Et sublata
est mulier in domū pharao
g nis: abrā vo bene vsi sunt
ppter illā. Fuerūtq ei oues
t boues t asini t serui t fa
h mule t asine t cameli. Flagellauit aūt dñs pharaonē
plagis maximis t domum
i ei⁹ ppter sarai vxorē abrā.
k Vocauitq pharao abram
t dixit ei. Quid nam ē hoc
qđ fecisti mihi. Quare ñ indicasti mihi q vxor tua eēt
Quā ob causam dixisti eē
sororē tuam: vt tollerē eaz
mihi in vxorem. Nunc igi
l tur ecce coniunx tua: acci-
pe eam et vade. Precepit
q pharao supra abram viris: t deduxerūt eū t vxorem eius: t oīa q habebat

Jn ca. xij. vbi dicit in postilla. Egredere de terra tua. id est de chaldea. Additio j.

Dn videt rōnabiliter dicā vt cum dñs dixit abrae Egredere de terra tua intelligit de chaldea: sic nec odum est q abrā fuerit in chaldea natus. plat enī q babylonia cum tota terra sempaar que est chaldea pinebat ad

cham filium noe t posterita⁹ eius vbi nemroth regnauit vt supra ca.x. Abrā autem descendebat de Sem: cuius sem posteritas habitauit erat in alijs regionib⁹ vt in eo.ca. Hinc huic obstat qđ dī supra xj.ca. de arā fratre abrae q mortu⁹ est in terra natiuitatis sue in vr chaldeoz: nisi ꝓpt in hoc loco dicit ra. moy. genesdech. t bene videt cū eodem vidit. Jn terra natiuitatis sue. referendū est ad arā solum q natus fuit in chaldea: nō aūt ad abrā: nam. j. xxiij. capi. Abrā mittens seruū suū in mesopotamiā dicebat ei. Ad terrā cognationē q meā. ꝓficiscaris. in q loco vbi nos habemus. Ad terrā cognationēq meā hebraica veritas habet. Ad terrā natiuitatis mee. eodē enī dicto ponit ibi t supra xj.ca. vbi dī. Jn terra natiuitatis sue: t sic ꝓp q locus natiuitatis abrae erat in mesopotamia. Legit etiā Iosue. xxiiij. q Iosue alloquēs filios isrl dicebat. Trāsiuerunt habitauerūt ꝓres vestri ab initio thare ꝓr abrā t nachor. cōstat aūt q trās fluuiū est mesopotamia: vt in eo.ca. declaratur cū aūt dicit ab initio facta ps q inde erāt oriundi: t notanter dicit. Thare ꝓr abrā t ꝓr nachor ꝓterminans arā: eo q arā vt dictum est: fuit natus in chaldea nō in mesopotamia. Et quibus hī q cum dī. Abrae egredere de terra tua. intelligit de quodā loco q eē barā: q erat in mesopotamia a q terra nūq legit abrā fuisse egressus nisi nūc de ꝑcepto dñi: sic q̄dā postillatoris t eius solutiones nō vident hic hīe locū. Si aūt queraī quō arā frater abrae dī natus in chaldea. thare aūt abrā et nachor in mesopotamia. Ad hoc dīm q littera nos cogit ad vrūq; ꝓcedendā vt dictū est: cui⁹ rō pōt eē fm ra. moy. ꝓdictū: q thare habuit ire de terra sua in chaldeā ꝓpt naturalem abrae et nachor. t antech nasceret arā: ibi in chaldea fuit nat⁹ arā: t ibi aūt ire thare fuit in chaldeā non exprimit in lra: ꝑ ēt probabiliter dici q cū nemroth fuisset vir oppressor hominū vt supra dictū est. t volebat arrabere gentes ad cultū ignis q ideo vocasset thare t familiā suā q erāt notabilis de genere sm: vt ex diuturna habitatōe coz in chaldea cōtarent cū aliis in hmōi cultura: t sic ampliaretur iste cult⁹ et crebrabitur. Dicit enī ibidē eius ꝓnonati nrm q ibi nat⁹ fuit arā t mortu⁹: t thare t nachor ignē colnerūt t q ꝓnati sunt inē gētes didicerūt ergo thare: abrā aūt a deo illumin⁹ t gētes ꝓnatis⁹ fuit educt⁹ inde: vt lra dicit in aūte allegata. j. xx. c. j. Ego sum dñs q te eduxi de Ur chaldeoz. Ista forte ꝛrāt ḡre scriptura ꝓnunc ista ꝑticulariter narrāda. dīm fm ra. moy. ꝓdictū q scriptura vt abiecte iacet t obscure loq̄t in hīs q ad ydolatriā ꝓnēt in ꝓ stans scz sic legē referuāda ea ad rēm legis in q principaliter fuit idolatria ꝓhibita plene declarāda. vñ ō. x. c. dī de ipso nemroth q dicebat⁹ fuit cogēs homines ignē adorare. vt in glo. nihil m̄ mirū in scriptura de eo nisi q fuit redactus ad veram cognitionē dñi: q fuit vna breuissima t diuersimode intricatissima: t eodē rōne ꝓdicta hic omittunt. Et intendendus q in ō ca. t in aliis arā est dictus ephoca fm linguā latinā q vno mō significat arā ꝓpter loth: t alio mō significat quendā locū in mesopotamia: vt cū dī j. eo. c. Cū egredere de barā: h in hebraica lingua nō ē in ō loco ephocatio q arā ꝓr significat hoiem scribit cū heth q ē decima ista alphabeti hebraici: ꝓut aūt significat locū scribit cū alia littera inexpressibili in lingua nra q est vera littera in alphabeto hebraico.

In eodem capi. xij. vbi dicitur in postilla. Hebrei exponunt sic.

Additio ij.

Icet qđ in hac expositione ponere sit verum. scilz q benedictio christi sit super omnem naturam terre non ī in hoc loco ō fuit. abrae promissū patet patebit infra ca. xxij.

In eodem capi. xij. vbi dicit in postilla. Et queritur hic quō abraam homo tante ꝓfectionis.

Additio iij.

Ec ñ illo postillatoris vera est t cōsona dictis sanctoz t glo. cōi. pōt ñ ꝓter hoc vlterius dici q abraam cum esset ꝓpha: vt. j. xx. ca. In spiritu ꝓphetie

cognoscebat q̄ ex hoc q̄ vxor sua esset fabulare nō segnere
tur aliq̄d ꝺ exodo pudicitiā: ꝯ ponit laus dei ⁊ eī cogni
tio apud ipsos infideles reincēt: cognouerūt eīm pharao ⁊
sui q̄ dñs eos flagellabat maximis plagis ꝓter sarai ve
xē abrae. vt ps in ifa. ⁊ sic etiam prudentiā ⁊ eī⁹ iustitiā
aliqualit̄ fatebant. ꝓpinus ⁊ humilius q̄ philistijm: d vi
dentes ydola sua conuentia ⁊ ipos multiplicat a deo pla
gatos ꝓter detentōes arche dñi ad hoc nitebant ꝓterire
dicētes: nequā⁹ man⁹ sua tetigit nos ꝯ casu cōtigit. j. Re
gū. vj. ca. Et q̄mplures pharao pplm israeliticū tyrannice
detinens videns se ⁊ suos multiplicter flagellatos a deo cū
alijs signis ⁊ ꝓdigijs: adhuc nō cessabat diuino mādato
resistere. vt ps in exo. in multis locis. aliter dūt fuit in ꝓpo
sito cū statim pharao ōo obtēperit dimittēdo illicita. ex
quo eīā fama gloriosa ipius abrae ꝓ quo deꝰtāta opabā
tur apō ipos infideles claruit supra ꝓmissionē sibi supza
a deo factā: cū dicit. Magnificabo nomē tuū. Ex q̄bus sa
tis ps q̄ommodā hebreoꝝ errot ſpāt Ha. moy. gerundeñ.
q̄ in hoc loco asserit q̄ abrā multiplr peccauit nō solū in
mendacio ⁊ bmōi ꝯ eīā migrando terrā ꝓmissionis exiit
sine mādato dñi. ad quā terrā de eī⁹ mādato speciali vene
rat: ꝓter que quidē peccata abrae asserit q̄ filij israel fue
runt i captiuitate egyptiaca ꝓ multos annos: que quidez
assertio vana est. nā ꝑ de multis sanctis legit q̄ aliq̄s pec
cassent: vt de moyse in aqua ꝺlictōnis ⁊ dō in facto vie ⁊
bmōi: n̄ scriptura palā eos reꝓhendit eis certas penas in
mingendo: vt de moyse. Nūe. xx. ⁊ de dō. ij. Reg. xij. ca. ne
eoꝝ gesta in talib⁹ ad exemplū trahant. ꝯ in ꝓposito est ꝓ
oppositū: nā bmōi factū abrae nō reꝓhendit in scriptura:
ꝯ potius ad laudē dei ⁊ sui facti honorē refert. de ꝺ enim
facto abrae ⁊ quibusdā legit in pā. ad Ilam. Pertransiert
de gente in gentē ⁊c. Non reliquit hoiem nocere eis: ⁊ cor
ripuit ꝓ eis reges. Nolite tāgere xpos meos. Ex quo ꝑz
q̄ illa ad laudem dei. ⁊ eīā sanctoꝝ suoꝝ referuntur.

Replica contra burg. fabulosum.

Ad ca. xij. postillatoꝝ exponēs illum passum: Egre
dere de terra tua. dic̄ q̄ intelligendū est ꝺ chaldea
q̄ egrediēs burg. inuelli vt apparet digressione se
fingat dicēs abrā ituꝝ in mesopotamia nō chaldee ⁊ q̄
sua digressio est inuicata ad clarius videndū ineptus et⁹
redūco ad certa puncta. Primū abrā nō est nat⁹ in chal
dea. scōm chaldeos nō est terra ꝺ qua in ꝓposito ubek egre
di. tertiū q̄ abrā fuit nat⁹ aīt ara q̄ genuit thare in chal
dea. quartū q̄ abrā fuit natus in baram loco mesopota
mie sic dicto. Illa que addit burg. fabulosa videnf: ꝯ pri
mū ens dei est cōtra bñ Hiero. qui allegat in glo. ordi.
pōt eīā ꝓbari aucte beati Aug. eīā alle. in glo. eadem
vbi dī q̄ aram fuit primogenit⁹ thare: ⁊ ita fuit nat⁹ i chal
dea ſm ipm bur. ⁊ oēs. Thare aūt semp mānsit in chaldea
vsq̄ ad mortē aram ſm oēs ⁊ inter natiuitatē aram ⁊ mor
tē eiusdē nanos est abrā ſm beatū hiero. ⁊ Aug. supra al
legata. quoꝝ sequit magr hystoriarū dicēs: abrā primo no
minat ꝺ huius sex vltimo genit⁹ ꝓter ꝓnosticū dignitatis: si
militer ⁊ glo. ordi. Iosephus cōcordans: quib⁹ oibus pl⁹
credere oport ꝙ burg. sine rōne dicta sanctoꝝ postponēt.
Est igr ꝺ nanuitatis abrae ipa chaldea. nec obstat q̄ bur
gen. dicit gosteriatē sem in chaldea nō habuisse habitatō
nem: q̄ quis verum sit ꝙ maiori pte soluta tā thare cum
familia sua ꝺ in ꝺ ibi habitasse. vt eīā idē burg. post in
eadē digressione. nec obligat q̄ burg. dic̄ de hebraicis lit
teris: nā credendū est magis nostre translationi ꝙ sanctos
doctores concorditer exponte: nec puto oēs usq̄ ad burg.
hebraicū ignorasse. nec valet q̄ adducit de Iosue. xxiij.
capitaneos fluminis asserens illam terrā esse mesopotamiaꝫ
cum chaldea etiam sita sit iuxta eundē fluuiū euphratem
⁊ ita bene dicitur trāsfluuialis sicut mesopotamia. vñ dic̄
Isi. li. xuij. q̄ babylonica asie est ꝓuincia in chaldea: cui⁹
caput ē vrbs babylonia: ⁊ q̄ regio est nūcupata tā nobil.
vt chaldea: assyria: ⁊ mesopotamia in ei⁹ nomē aliq̄n trā
sierūt: quā ꝓtenuūt tigris ⁊ euphrates. Incepit igr burg.
exponit trans fluuiū ēe mesopotamiā cū ſm Isi. vbi ꝺ. ⁊
megīm. ꝙ erat ꝺ li. xv. sit sita int ꝺdicta duo flumina. vn
ꝑz primū dcm burg. fore falsuꝫ nā ⁊ ipe burg. fatalit̄ ꝺ pri
ri exorte ꝓtia duce⁹ ꝺ dcm retractat. verius esset ꝓtradicit. j.
circa c. xx viij. Dent. circa medū dcōs. Abrā primo⁹ parer
fidei non ignarus chaldeā: ꝯ in ea fuit natus ⁊ inde educ⁹
⁊ nisi accepisset ꝓ retractatōne sustineat
a suis amatorib⁹ ꝓ
cōtradictiōe: ꝑz ergo
primū dictū esse fal
sum: sitq̄ ⁊ scōm: q̄
eius chaldea sit terra
natiuitatis abrae vt
ꝑz ex dicto iubek ꝺ
exire chaldeā. hec ē
intentio bea. augn.
xvj. de ciui. dei. ⁊ al
legat in glo. ordi. ⁊
Iosephus. j. li. antiq
tatū dicit de ꝺ egres
su: Abrā cū lxxv.
annoꝝ esset dimisit
chaldeā vt ꝺño iubē
te migraret i chana
neā. ⁊ ita hunc egressum sanct⁹ Stephan⁹ exponit Actu.
vij. dicēs. Exiuit ꝺ terra chaldeoꝝ ⁊ habitauit in charā ⁊c.
Nec tertiū dcm burg. pōt esse ver. q̄ saray fuit filia aram
q̄ fuit nonagenaria cū abrā esset centenarius. vt j. xvij. ca.
Su igit aram fuit iunior q̄ abrā. viij. vel ix. annis ꝙ genuis
set sarai q̄ falsuꝫ est ⁊ ficu. Ideoq̄ ⁊ quartū ei⁹ dictū nul
lū est: nā terra transfluuialis ꝺ in terra cōtinū mesopota
mie. vt ps Iosue. xxiij. nec pōt conuenienter intelligi ipsa
mesopotamia. nā ibi patres nō seruierunt dijs alienis q̄s
nominat terrus ibidem: sed in chaldea ad requisitōn eius
fornasse cōpulsionē nēroth: ꝙ dicit idē burgē. in ista dis
gressione chaldea aūt cōtinis est mesopotamie: q̄ circa ei
tra cadē flumina. ꝙt supra dictū ē sita: nec peractōe di
ctū est: in quo burg. circa ca. xiij. ⁊. xiiij. notat postillato
rē nā ꝓpriis occasiones scribendi accepit. Cap. xiij.

Secēdit ꝺ abrā de egypto. Hic ꝓt describitur quō
abrā dñs se habuit ad ꝓmissa. ⁊ ꝑ quō se habuit ad
ꝓmissa tpe ꝓsperitatis. j. ca⁹ pace ꝓseruādo. scōo quō
tpe aduersitatis. j. ꝑm velocit admouēdo. xuij. ca. Circa pri
mū tria declarāt: q: ꝑ describit inter familias abrae ⁊ loth
ꝓtiōis occasio. scōo occasiōis ꝓcisio: ibi. Dixit q̄ abrā ad
loth. tertio ꝓcisionis approbatio: ibi. Dixitq̄ dñs ad abrā
Occasio aūt cōtentiōis fuit: q: vterq; erat diues valde: ha
bebat magnā familiā. ⁊ ex tali cohabitatōe solet sepe ꝓten
tio surgere. dicit igr a Ascēdit q̄ ⁊c. secūd. b Ad austra
lē plagā. nō est intelligendū q̄ terra ꝓmissionis ad quā ascē
dit abrā reducta ꝺ egypto sit in ꝓte australi respectu egypti
ꝯ est in aquilonari: ꝯ australis plaga ꝺ accipit respectu istius
q̄ illa ꝑs terre ꝓmissionis q̄ est vicinior egypto est ꝑs au
stralis iudee. c Erat aūt diues valde. in heb. hf. Granis
vel pōderosus multitudi: habebat multa pōdera auri ⁊ ar
genti ⁊ aliaꝝ rez ⁊ in idē redijt

d Reuersusq̄ est pariter. ⁊c. In hebreo autem habetur.
Per mānsiones q̄bus venerat. ⁊ ꝺ duplici de cā: vna quia
hoiem reuertētem ad terrā suā vñ exierāt suscepturi accipe
hospiciū redeūdo vbi fuerūt pri⁹ hospitati eundo ad ea.
q̄ si abrā iuit in egyptū nō debat pecuniā ꝓ expēsis sufficī
entib⁹ ⁊ cōtraxerat in hospitijs aliq̄ debita ꝯ in redeundo
erat diues valde. vt ꝺdictū ē. ⁊ ꝺ redijt ꝙ eadē hospicia ad
soluendū illa debita. e Et meridie in bethel. q: sic dcm
est intrauit terram ꝓmissionis a ꝑte australi. sequitur.

f Et inuocauit ⁊c. gratias deo agens de hoc q̄ ipm vto
rem ⁊ familiam tenuerat ⁊ in bonis multiplicauerat. g Sed ⁊ loth ⁊c. hoc exponitur ad ostendendus
occasionē discordie. diuitie enim vt frequenter sūt causa
discordie inter homines etiam propinquos ⁊ amicos. vñ
de sequitur.

ñs ẽcta ẽt. qz tam ipſi q̃ illi volebãt ſibi ꝓcurare
i paſcua z meliores aq̃s: hebꝛ dicit q̃ cã ꝓuinto
re eo q̃ paſtores loth paſcebãt aimalia ſua in bladis
alꝛs. paſtores aũt abꝛã increpabãt eo q̃ erãt educti in
iuſticia ſua a mgſo ſuo: nõ ſic aũt paſtores loth: q̃ parua
cepõ mſtios videt.

i Chananeus ẽt. ac ſi diceret: licet terra illa ꝓmiſſa eſſet a deo ipſi abꝛe: nõ ẽt erat ſibi tradita: z iõ magis uoluit abꝛz recedẽ a nepote ſuo ne forte ex ꝓximõe ꝓdicto⁹ famulorũ moueret lis cotã iudicibus inſidelibus

k Dixit ergo ẽt. Q̃ ſpiter deſcribit contentiõis paſſio: licet eã delectabile eſſet ipſi abꝛae mẽ⁹ nepote ſuo magꝫ tñ uoluit ab eo ſep arcẽ q̃ occaſione ſer uoꝝ ꝓtendẽdi nouerẽt baga inter ipſum z nepotẽ ſuum z q̃uis eẽt ſotior: oẽs tñ electiones ipſi loth di. l Ecce uniuerſa ẽt. ad eligẽdũ q̃d ꝓut uoluerit. m Si ad ſi. ſerio, ac ſi diceret: ſy ſepemur abinimicez: nõ tñ ita elongabor a te q̃n ſiccurrã tibi in neceſſitate: q̃d ꝓ q̃ eſſecũ in ea ſc.

n Eleuauit itaq̃ loth ẽt. illa eſt regio pentapolis in q̃ erãt quinq̃ ciuitates q̃s ſubuerſit dñs: vt hꝛ infra. xix. ca. q̃ ante ſubuerſiõez erat pal cerrima. o Sic̃ paꝛadiſus dñi. nõ ꝓ eſt ſcꝛiptũ: q̃ ꝓ quandam ſimilitudinez. p Et ſicut egypt⁹ ẽt. Terra eñ egypti in illa ꝓte q̃ de egypto venit hoico in ſegoꝛ eſt pulcerꝛima.

q Elegitq̃ ſibi loth. ꝓ ꝓſonã ꝓdicto ſcꝛiptũ. r Et habitauit in ſodomis. Hebꝛei exponũt ꝺ in viciniori ipſi⁹ loth: licet eñ eſſent hoico illi⁹ terre eſſe peſſimos: voluit tñ habitare ei cio z exinde ꝓcreauꝛus eſt. Catholici aũt expoñt hoc in laude ei⁹: ac ſi diceꝛ: quãuis eñ habitauerit inter hoicꝛ peſſimos: tñ inter eos ſeruauit innocentiã z mũdiciam: z ꝺ mõ exponit b. Greg. ſ. mora. o Hoico aũt ẽt. de q̃ malicia dr. ſ. xviij. z. xix. e Ezech. xvj. ñ fuit iniquitas ſodome ſororis tue ẽt. t Dixitq̃ dño ad abꝛã. Hic ꝛr defert ibi ſeparãtio abꝛã z loth approbano ꝙ ꝺ q̃ dño locut⁹ eſt ipſi abꝛã poſt iſtã ſeparõez. primitꝰ ei terrã et ꝓlio multiplicatõez z hoc fuit ꝓcienter facꝛus. diuine eñ reuelatiõnes ſolent fieri mentib⁹ quietas z a ꝓturbatiõnib⁹ paſſionũ ſedat⁹. ſocietas aũt ipſius loth ꝓpter rigã famulorũ erat eã guarbatdis: vt ꝓdictũ ẽt: z iõ reuelatio diuina facta eſt abꝛae p⁹ ipſi⁹ loth ſeparãtez: z ꝓ ſba vſq̃ ibi. v Et habitauit ẽt. Mãbre nomẽ eſt hois potẽtis illi⁹ terre: a q̃ cũ abꝛã fuerãt greges ouium: z tabernacula: nec poterat eos capere terra vt habitarẽt ſil. Erat quippe ſba coꝛ multa, z nec ꝺbãt habitare cõiter. Elſi facta eſt rixa inter paſtoꝛes greguꝫ abꝛãt loth. Eo aũtẽ tpe. chananeus z pheresꝰ

s habitabãt in terra illa. Dixit ergo abꝛaz ad loth: Ne quaeſo ſit iurgiũ inter me et te: z inꝛ paſtoꝛes meos: et paſtoꝛes tuos: fratres eſt

t ſumus⁹. Ecce vniuerſa tra coꝛaz te eſt: recede a me ob

u ſecro. Si ad ſiniſtram ieris ego dexteram tenebo: ſi tu dexteram elegeris: ego ad

v ſiniſtram pergam. Eleuatꝫ tis itaq̃ loth oculiz, vidit omnem circa regionez iordanis: q̃ vniuerſa irriga bat anteq̃ ſubuerteret dominus ſodomam z gomoꝛ

w ram ſicut paꝛadiſus dñi: z ſicut egypꝰ venientibus in

x ſegoꝛ. Elegitq̃ ſibi loth regionem circa iordanem, et receſſit ab oriente. Diuiſiq̃ ſunt alteruter a fr̃e ſuo.

y Abꝛã habitauit in tra chanaan: loth vo moꝛatus eſt oppidis q̃ erãt circa iordanẽz: z habitauit i ſodomis

z Hoico aũt ſodomite peſſimi erãt: z pctõres coꝛã dño nimis. Dixitq̃ dñs ad abꝛã poſtq̃ diuiſus eſt ab eo loth. Leua ocꝭos tuos in directũ: z vide a loco in q̃ nũc es ad aq̃lonẽ z meridiem: ad orientem et occidentẽ. Omnẽ terrã quã cõſpicis tibi dabo z ſemi tuo vſq̃ in ſempiternũ. Faciãq̃ ſemẽ tuũ ſic̃ puluerẽ terꝛe: ſemẽ q̃s tuuz numerare poterit. Surge et go z pambula terꝛã in longitudine et i latitudine ſua, q̃ tibi dabꝛ⁹ ſum eã. Mouẽs igit tabernaculũ ſuum

a abꝛã venit z habitauit iuxta

b ꝙallẽ mãbre: q̃ eſt in hebꝛõ

c edificauitq̃z ibi altare dño

* Capi. xiiij.

d Factuz eſt autẽ in illo tẽpe vt amraphel rex ſennaar z arioth rex põti z chodolaomoꝛ rex elamita

e rũ z thadal rex gẽtiũ: inirẽt bellum ꝓtra baſa regem ſodomoꝛ: z ꝺ bersa regez gomoꝛre: z ꝓtra ſennaar regẽ adame: z ꝓtra ſemebeth regẽ ſeboym: ꝓtraq̃z regẽ ba

f le: ipa ẽ ſegoꝛ. Omes hi cõueneruꝫ in vallẽ ſilueſtrẽ: q̃

g nũc eſt mare ſalis. Duodecim ei ei ãnis ſeruierãt chodoꝛlaomoꝛi rex gentiũ. ſic eñ noiãt⁹ eſt. qz in regno ſuo erãt hoico cõgregati de diuerſis nationib⁹. p Semaar regem adame in hebꝛeo habẽt. Sinaab regem bale. nomẽ eſt ciuitatis. que alio noie vocata eſt ſegoꝛ. r Bala bt ẽt. In hebꝛeo habẽt. In valle campeſtri. z pñtiuit ẽt q̃ illa vallis ex vno latere habebat memoꝛa z in alio campos z arabiles: et ſic ab vtroq̃ noie poterat noiari. ſ. ſilueſtris z campeſtris.

f Mare nũc eſt mare ſalis. qz poſtq̃ ſiluerũt ſe ibidẽ ciuitates q̃ erãt i illa regione loc⁹ ille fact⁹ ẽ lac⁹ magn⁹ ſalſiſſimus z valde ſpiſſuſcita q̃ veſtimẽta ibi picꝛa magis ſerdidant q̃ lauent: z ꝺ nulli⁹ ꝓſit. pot ibi vinũ: fm q̃ dicit ꝓbus q. Medba. Et ideo in alio vocat mare mortuum. Apud hebꝛeos eñ mare vocat ꝓpꝛietatis ãgrum in magna ãnmꝛ re. g Duodecim eñ annis. hic exponit cauſa belli q̃ fuit q: rex ſodomoꝛ z alij quinq̃ reges eñ ꝓ mercẽdi xij. annis ſeruierũt chodoꝛlaomoꝛi regi elamitaꝝ reddentes ei tributuz z tercio decimo anno rebellauerãt: ꝓpter quod anno quartodecimo adduxit tres reges ſecuꝫ ſuos

nekatos ad debellandū eos: veruntñ qz rex sennaar erat ma
tor inter illos ꝓpter qđ supra ꝓnotatus est: ō ꝓbabile ē ꝛ
nō exprimat in ꝑa: q facit mentiōez de illis solū ꝓpter ca
pticz loth q ille amraphel ꝛ forsitan alij duo regū habe
bant etiā aduersarios rebellātes: in qz debellatōe chodor
laomor primo adu
uit eos: ꝛ postea ve
nefr cū eo ad debel
landū regē sodomo
rū ꝛ alios q̄nos re
ges ꝓnotatos cū eo
ꝛ b est qđ subdunt.
b Et pcusserūt ra
phim.i. gigantes.
i In astaroth .no
mē est ville vel terre
vbi habitabāt.
k Et carnaym ꝛc.
Nota sunt gentiū a
dicio debellatay.
l In sabe cariatha
im.i.in planicie illi
ne terre. Same ēm
in hebreo est nomē
cōe: ꝛ significat pla
niciem .m. b. sonat
ibi sicut .v. sic sabe.
m Et choreos.isti
fi horrei qz b nomē
horrei i heb. scribit
p heth ifaz cui i lati
no cozrūdit vne.f.c
h. qui supradictū ē
c.xj.ō barā q in acti
b⁹ apſo. vocat chaā
n In mōtib⁹ seyr.
sic notati fr ab elau
qui nondū erat na
tus: ꝛ ideo istud no
mē ponit hic p anti
cipationē: videl ra
mē meliꝰ q vocat⁹ fr mons seyr ab alio ꝓcedēte elau: vt
hf.j.xxxvj.ca.a quo descēderūt duces in monte seyr ante
q̄ filij elau haberēt ibi principatū o Vsq ad cipestria
pharan. vsq illac ꝓsecuti sunt eos. p Reuersiq sunt,
ab illo loco vbi ꝓsecuti sunt eos. q Venēt vsq ꝛc. qō
significat iudiciū in hebreo. vocatur ēm fons ille fons iu
dicij: qz ibi cōgregabant iudices terre illius ad determinā
dū iudicia. Fm aūt hebreos dict⁹ est locus ille fons iudicij
in significatōe futuri iudicij: qz samaā erat q moyses ꝛ aa
rō ibi indicarent pro actu ꝓdictō: ꝓpter quas diſo pro
mulr sniam cōtra eos q moxerunt aū ingressū tre promissio
nis vt hf j.m.xx. q Ipa est cades. Sic ēm alio nomie
vocata est. Cades ēm sanctū significat i hebreo: qz vbi ibi
scificauit nomē suū educēdo aquas de petra: vt ibidē hf.
r Et pcusserūt ꝛc. Hoc dī p anticipatiōez qz nondū erat
nat⁹ amalech. s Et amineos ꝛc. ꝛ ipa est engaddi vt
hf expſſe.xj. Para.xx.ca. ipa est regio abundans plurimis
in balsamo ꝛ palmis t Egressi sunt. hic ꝑ describitur
captio loth in speciali. debellatis ēm aduersarijs triū regū
qui erant cū chodorlaomor: venerūt treo dicti regeo cum
chodorlaomor ad bellandū regem sodomoꝝ ꝛ alios qua
tuor qui ei rebellauerant quibus debellatis captus est ipe
loth qui habitabat in sodomis ex societate ēm malox in
sti aliqđ incurrūt penā tpaley: ls nō sint principes criminis
ipoz. ꝛ ps ista vsq ibi. v In valle siluestri. exponit sicut
ꝓtius. x Vallis aūt ꝛc. Dicit alij q ibi erāt pueri eno
mentes bitumē: qđ est genus cementi fortissimi ita q nō diſ
soluat nisi sanguine mēstruo: hebrei aūt dicūt q in illa val
le accipiebat terra ad faciendū cementū: q̄ sublata remanebāt ibi fosse q dicebant fosse cementi. vū in hebreo bf pu
teos cementi. illud aūt interponit hic ꝓpter qđ
y Et ceciderūq ibi. qz fugientes de plio timore
ꝓsiderāt loca periculosa quib⁹ se ingerūt: ꝛ sic ce
cidisse illos. hebrei aūt dicūt q factū est illud ꝓpter
non credebant boreo illius terre. q exisset ille fu
gio chaldeo
rum videret
do viderūt q
domoꝝ ceciderūt
puteos illos ar
tificiales ꝛ eminerat indi
cium⁹ miraculose tūc
cecidisse de abraā
q fuit exisset de incē
dio chaldeoꝝ
z Tulerunt aūt ꝛc.
Nota ad diuisiones ar
tificiales a Et vni
uersa ꝛc. Nota ad di
uisiones naturales ex
quib⁹ vna sustentat
b Necnō et loth.
Nota dicta debel
lis istis interposita
sunt ꝓpter capti⁹em
ipius loth. sequit.
c Et ecce ꝛc. Hic cōsequēter describit
ipius loth liberatio
vbi p describit abrae
fidelitas. scdo ipius
benedictio ibi. Et vo
melchisedech. tertiō
ei⁹ liberalitas: ibi.
Dixit aūt rex sodomoꝝ. Fidelitas aūt
eius apparet q non
timuit ire ad pugnā
cōtra q̄nos reges fortissimos vt li
beraret nepotē suuꝝ
audita captione ei⁹.
t Bē qđ dī. Et ecce vnus q̄ euaserat. Dicunt aliq hebrei q
iste fuit og rex basan: q euaserat de diluuio: sed hoc supra
improbatū est. vij.c. Alij aūt dicūt q fuit idem og q euase
rat aliqs gigantū⁹ interfecit. i. astaroth: vt ꝓdictū ē in isto ca.
de q etiā scribit Deu. iij. Solus ēppe og rex basan restitue
rat de stirpe gigantuꝝ: q̄ b nō est verisile q euaserit de plio
oibus sociis suis interfect⁹ secut⁹ fuit aduersarios suos: q
magⁿ fugisset ad ꝑtem oppositā: ꝛ iō ꝓdicte expōnes vide
ntur extorte a ſa: ꝓpter qđ fm planū sensum ſe dcm est q
fuit vnus de exercitu regis sodomoꝝ q fugiens transiuit
vsq locū vbi manebat abraā qui nō erat multuꝝ remotus
a loco belli: ꝛ qz cognoscebat loth ꝛ abraā patrē suū. iō nū
ciauit abrae nepotis sui infortunia. u ꝓbabile hebreo.
Et ex b ps q hebrei nō sunt dicti ab abraaꝝ q̄ ab Heber. a
q etiā ipe abraā b dr hebreus. Itē idē ps ꝓ ista i hebreo: ista
abraā incipit ab aleph. heber vo p ayn ꝛ iō si hebreus di
ceret ab abraaꝝ incuperet ꝑ aleph: quod nō est verū. q incī
pit ab ayn c Hi ēm. scz tres fratres qui erant de gente
ammoneoꝝ. f Pepigerant fedus ꝛc. ꝛ ideo admonere
runt eum vt habet in fine hui⁹ capi. g Numerauit ex
peditos. i. natos ad pugnam. h Vernaculos suos. id
est seruos suos natos in domo sua. i Et diuisis sociis.
scz Abner Eschol ꝛ mbre: qui faciebant aduersus nimiaꝝ
vt in plurimis pibus immodes aduersarios incuteret eis
malore timoꝝ. Alij exponūt heb. Diuisis sociis: qz illos
sibi federatos sepanit ꝛ diuisit ad forcmas custodias: ꝛ
pati erāt ei succurrere si indiger et: ipe ēm cū Fuit suis inua
sit bellū. k Irruit sup eos nocte. qz dormiebāt sopore
graui ꝓpter labore ꝓcedentis diei: ꝛ qz dormiebant securi
sup eos irruit antecꝰ possent armari.

q̄ boles sint sollicti p̄sumendo q̄ retenti ḡ dei pti cul. t ḡperet de hoc quesiuit abrā dc. x Dñe de⁹. vñ et. ac si dicerēt. quid ē illud p q̄ possem dñe deus q̄ ḡnī sisti. q̄ nō dicit vñ scire possem q̄ acceptur⁹ sim eam. q̄ possessurus. y Et rndit dñs. ecce intellexi bui⁹ pūde rundū q̄ sicut p̄s ex dñsurus toti⁹ ve. tē. Ecce filij ifr̄ sterēt in culmi vsq̄ ad tēpus veri dei possederūt pacifice terrā ḡmissionis sibi collatā. t q̄s de cliuacēt ad idolatrā ex hoc fact ab aliis ipugnati t deleti sicut pes in libro iudicū t regū. t aliq̄ locis t aliq̄s q̄ eos male cia nimis abūdauit sterūt electi t capti tant de terra illa pmo per nabuchodo nosor regē babylonis t sēcio q romanos eo q̄ sanctoz fi dei ūbus ḡnī negauerūt t occiderūt. Verūtn igit cultus vni⁹ dei t illud p q̄s possideri poterāt terra illa abrae p̄mis⁹ aste aūt cultus principal⁹ ē in aeb⁹ interiorib⁹ mēbris fm q̄ dicit beūs Aug⁹. in octheridion. Fide. spe. t caritate colit deus. verūtn cū cultu interiori rēdit cult⁹ exterior: q̄ ē q̄d quedā p̄festatio interioris cult⁹. talia autē cultus in veteri lege fuit p̄ sacrificia bec oblata. t ideo de talibus sacrificijs i lege fiendis dñs instruit abrā dicēs.

¶ Sume tibi vac. tē. q̄ de ist⁹ trib⁹ spēb⁹ animaliū solū erāt sacrificia fienda in lege. vt p̄dict⁹ in leui. t ideo in q̄libet spē notat vnū indiuiduū ē cōsiderandū erāt q̄ō q̄libz spēs p̄dicta fiebat i lege triplex sacrificiū. Duū vocabat hostia p certa q̄s fiebat p expiatiōe alicui⁹ peti p̄missi. Aliud vocabat hostia pacifica q̄s offerebat deo p aliq̄ bono obtento vel obtinēdo. Tertiū erat hostia holocaustū q̄ tota i cendebat ad honorē dñi. t ideo ad ō triplex sacrificium designādū ōt hic q̄ quodlibet indiuiduū p̄dictū fieri mus annuz. a Turturē q̄s t colūbā q̄ furuz erat i lege ōda q̄ moyses vt fierēt sacrificiū de istis spēb⁹ aūtū tm nō in emendatiōe leprosi vbi fiebat oblatio de passerib⁹ q̄rū q̄s de ista specie aues nō fit ō mētio. q̄ nō erat cōis oblatio vel sacrificiū l⁹ aūt assignē rōes plen⁹. t in particulari q̄re de p̄dictis fiebāt sacrificia magis q̄ de aliis: primat ad tibū leuiticū. ēt pōt ō breuiter aliq̄d ḡmini. Dictū ē aūt q̄ sacrificia legē erāt q̄dā p̄festatiōes fidei. ideo rōes sacrificioz sūt accipiēde ex ista p̄festatiōe. Fm vo aug⁹. i li. ō lege t ḡa. nulli⁹ enim⁹ hoim fuit saluat⁹ nisi in fide mediatoris. in q̄ est duplex natura. diuina scz t humana. Deinde aūt ipi⁹ p̄festabant sacrificia mētis boles p illa sacrificia ostendē bāt se hēre vitā a deo. t p pte alia bona. b aūt fiebat i sacrificijs p̄dictis p̄ animalia. t bouis ouis t capre. q̄ ista animalia tā ad domestica sūt cū hoib⁹. t cedūt⁹ vsum eoz ad sustētationē vite. Alia vo animalia cōiter sūt siluestria. vel si sunt domestica sūt immūda. vt porcus t similia. Iste p̄dicta animalia rep̄sentabāt hūanitatē xp̄i in qua fuit instrumentū nre redēptiōis q̄ omnis repr̄sentabat ei⁹ innocētiā. caprā similitudinē carnis peri. bos fortitudinē xp̄i ad sustinendū labores martij mei passiōis. turtures aūt t colūbe abūdāt in terra illa. et ō ex illis faciebāt sacrificia paupes. q̄ defacili poterant hēri. Turtur etiā castitatē xp̄i significat. colūba vo q̄ sine felle est. cuius mitiatē sm illud Matth. xi. Discite a me. q̄ mitis sum tē. Et sic p̄dicta fiebāt sacrificia vt cōiter. b Aut tolle vniuersa b diuisit tē. Cū bui⁹ diuisionis t ḡmissōis est. q̄ tūc tres q̄s boles admisit fa cieb⁹ pactum vel fedus immolabile ad hoc designandum: superficiebāt vnā ala: t diuidebant in duas pres. t transib⁹ aut inter illas pres ad designandum q̄ dñi. essit mentē pactū illud fi transgrederent. Hoc aūt hic ponit

c sup cadauera: t abigebat
d eos abraam. Cūq̄ sol occū
e beret sopor irruit sup abra
f am. t horror magnus t te
nebrosus inuasit eum. Di
g cūq̄ est ad eū. Scito p̄no
scens q̄ peregrinum futurū
h sit semen tuū i terra nō sua
i t subjcient eos seruitutī. t
k affligēt cētū gēgentis annis.
Verūtn gētē cui fururi se

fedus ad pactum cum abraam vt dicitur infra eodem capitulo. t ō illa animalia fuerūt diuisa in duas pres. t pactū sic poliri q̄ posset esse transitus inter illas pres.

c Aues aūt nō diuisit. Dz in cōfirmatiōe talis pacti. vel federis aues nō occidebāt. nec ofiebāt. cū ea ofa bāt in holocaustis vt dr Leui. t ita alia est cā mystica quare animalia designāt vitā actiuā q̄ duxit bominē circa mēsā fm illud Ihu. c. x. Martha martha sollicita es t turbaris circa plurima. Per aues vo q̄ volant designat vita contemplatiua que vnit hoiem ad deū. ō dicit Ihu. c. Pauco rū tñ est necessaria Maria optimā ptē elegit tē. d Descenderuntq̄ volucres sup cadauera. id̄ super sacrificia. ad designādū q̄ demones q̄ p aues designāt Matth. xiij. t magie q̄ ille erāt aute de nocte volātes vel p sequētia ni cunt destruere vel sedare bona opa. e Et abigebat eos abrāā. q̄ si in ogib⁹ bonis demones non volūt impedire bonū⁹ eos seruore caritatis repellere. f Cūq̄ sol occūberet. Ihu bēs. dr occubuisset: ex q̄ pt̄s q̄ iam erat nox. g Sopor irruit sup abrāā. in bēs. dr Extasis ignis tē. Extasis vo non significat. q̄ne somnū sī magis raptū a sensibus exteriorib⁹. h Et horror magn⁹ tē. q̄ō em de signāt afflictiones t angustias q̄s passuri erāt filij eius antq̄ obtinerēt trā p̄missionis. t ḡa opter sustinere fideles antq̄ veniāt ad terrā viuentiū. Fm illud Actu. xiiij. p mlas tribulatiōes opter nos intrare ad regnū. ḡter q̄ subdit.

i Scito p̄noscens tē. Ibi. cccc. anni non p̄cise referūt ad seruitutē t afflictionē quā passi sunt filij isr in egypto q̄ ibāt in anno iste. q̄ exierūt descēdit in egyptū cū ieni. p̄e suo. t iacob anno suo. vt dr Gen. xlvj. Iste iste casth vixit cxxxiij. annis. t annō filij⁹ ei⁹. cxxxvij. vt dr Exodi. vj. Et moyses filius amrā erat octogenarius annop in exitu de egypto. vt dr Exo. vij. qui anni simul facūt. cccl. annos dñi. t adhuc il volum⁹ hīre pcise numerū annop a principio descensus in egyptū vsq̄ ad exitū. oport subtrahere a p̄dicto. cccl. annis ōdo annos quib⁹ vixit caath antequ descenderet in egyptū. t annos ōdo vixit amrā postq̄ genuit moysen. ex q̄ pt̄s q̄ nō fuerūt in egypto. cccc. annis q̄ fuerunt ibi. ccc. annis tñ. vt dixit debuit ei aliquo suo cronicis ōdo credendū est in talibus. q̄ ex textu bibliē non pōt vtrāq̄ hīs sicut in ꝓposito. t eodē mō dicto. t alij doctores catholici in casu sūt recurrūt ad historiā iosephi et annales indeoz. t ō illi anni ḡdinḡēt p̄dicti sunt dicēdi ad illud q̄d p̄dicit. Scito p̄noscēs q̄ peregrinū futurum sit semen tuū tē. q̄a nominatur ysaac in q̄ vocatū ē semē abrae. vt dr infra. xxj. ca. vsq̄ q̄ genuit iacob fuerūt anni lx. vt dr infra. xxv. ca. Iacob aūt erat annop. cxxx. q̄n descendit in egyptū. vt dr infra. xlvij. ca. Et sic a nativitate ysaac vsq̄ ad descēsum in egyptū fuerūt anni. cc. q̄ibus si p̄ḡant anni. ccc. p̄dicti filij isr fuerunt in egypto habent anni. cccc. p̄dicti. in q̄bus semē abrae fuit peregrinū i terra nō sua. t gentem i terra ebanaā. in q̄ ysaac cum p̄e suo pegrin⁹. p q̄ls ḡ dimisit sibi terrā chanaā. nō in dedit sibi in acto passum pedis sm ca. vt dr Act. vij. postea pegrinus ē ysaac in generatē posteā iacob cū filijs suis in egypto. t ꝓter b nō dicit dñs abrae. Peregrinum erit semē tuū in terra egypti. cccc. annis q̄ dicit. in terra nō sua. t subjcient eos seruitutī. t affligēt. ista fuit seruit⁹ t afflictio egypti que terminata ē in illis. cccc. annis. q̄ nō incepit a principio illius tpis vt visum est. k Deinde gentem cui seruituri sunt. i. gentem egyptior.

1 Ego iudicabo: tpost hec egredient cū mag̃ sba. Tu aūt ibis ad pres tuos i pace. sepult⁹ in senectute bona. Generatiõe aūt quarta reuertent huc. Necdū enī plete sūt iniq̃tates amorreox vsq̃ ad pñs tps. Cū g occubuisset sol: fctā ē caligo tenebrosa. apparuit clybanus fumans. tlampas ignis transiens inter diuisiones illas. In illo die pepigit dñs fedus cū abrā dicēs. Semini tuo dabo terrā hanc: a fluuio egypti vsq̃ ad fluuiū magnū euphratē Cineos. cenezeos: cethmoneos. etheos. phēzeos raphaī. q̃q amorreos cucos. chananeos. gergeseos. tie-

fecisset ex iussu dñi. ē iō timuit ne forte illo actu peccasset. Iuxta illud Job. ix. ca. Verebar opa mea dicens. Iuxta illa nō apparet q̃ abrā fuisset certificat⁹ q̃ illi ēnt reges iniuste se habuissent ꝫ quinq; aduersarios suos. vñ dr⁹ assecurauit ipm de vtroq; timore, dr̃ ꝫ. l. cū dicit. Ego protector tuus. ne ter reas a facie eox. da ego ꝓtegā te. De se credo bo assecurauit eū cū dicit. Ego merces tua magnus nimis. q. d. nō solū nō debes q̃rere aliqd in pdicta prosecutione. victoria pdictox regū. sed ego vltro⁹ meritū mercedē magnā impendam ex zelo caritat⁹ sine tad honor ē diuinū hoc fuit factū. In eo. ca. xv. vbi tic in postilla

Q̃ ät abrāā. B loco intellexerit sibi. semi suo. Addā.

pas ignis transiens inter diuisiones illas. In illo die pepigit dñs fedus cuz abrāā dicēs. Semini tuo dabo terrā hanc: a fluuio egypti vsq̃ ad fluuiū magnū euphratē Cineos. cenezeos: cethmoneos. etheos. phēzeos raphaī. q̃q amorreos cucos. chananeos. gergeseos. tie-

Ecce vba xpi a tobe narrata sez Abrāā exhilauit vt videret die meū. tc. nō sunt referenda ad visionem abrae de q̃ in B loco agit. q. d. nō fit mētio de passione xpi. nec de ei⁹ resurrectiõe nec in re nec i figura. vt satis ꝑz aduertēti. ꝫ hec vba euāgelij porri⁹ sūt referēda ad tpo immolatiõis ysaac. de q̃ in. xxij. ca. amplius videbit. ꝫ q̃ abrāā intellexisset in B loco sibi. semini suo esse. promissa. nō solū bona terrena. ꝫ etiā celestia. ex mb⁹ pōt ꝓbari in hac visione prēta. Primo ex B q̃ promissio de multiplicatiõe. plus facta abrae alt facta fuit. ō. xiij. ca. tc. alt B. ibi cū assūat multitudinē. plus intelligūt hanc in B. quia harena ē q̃si innumerabilis. dicit ei. si q̃s pōt nūerare pulueres terre. tc. in B aūt loco. pclusit sibi multitudinē simplicit. inq̃ semē suū. tc. stellas celi. dicit cū. sic erit semē tuū. s. celeste lucidū. tincorruptibile. iuxta illud Dan. xij. ca. Qui autez ad iusticiā erudiūt plurimos: ꝗsi stelle in perpetuas eternitates. Scīo etiā deligūr q̃ illud q̃ dicit immediate. educens eū foras. nō vi ꝺme intelligendū q̃ motū corporalem. nā hoc vi supfluū esse. q. abrāā nō posset suspicere celum exīo infra domū vel tentoriū. tc sic sufficisset dicere ei. suspice celū. Et ait. Suspice celū. et numera stellas. cū ei dicē. Educens eū foras. ipe cū obedientiā mādato eximisset ad locū vbi posset suspicere. ꝫ h eductio alt intelligēda ē sez q̃ ad B q̃ abrāā haberet ꝓmissionē. saltē enigmaticā ꝓ fidem de felicitate ctna. optabat eū supra se seu ex se educi. iuxta illud Eccl. xij. Plurima enī supra sensum hoīs ostensa sunt tibi. Et sic exponit illud vbū anīmā hebreox. licet nō ad eūdē finē dicūt eū. Quid ē q̃ eduxit eū foras. hoc est dicē. eduxit eū de crudelitate seu opinione sua. Et nō tandiu q̃ nō dixit. Exi foras. ꝫ eduxit eū foras ad venotādū q̃ fides dei domi ē. vt Sap. iij. ca. Tertio cōprobat q̃ abrāā in B loco credidit dña spūalia sibi. semi suo promitti ex B q̃ sequit. Abrāā credidit deo. tc reputatū ē ei ad iusticiā. Sed q̃ sciendū q̃ ly abrāā a principio exitus de sua domo. tc de ꝓgnatiõe sua separauerit se ab infidelib⁹ tāq̃ fidelis. Fides ēt abrae in B loco fuit appto data a deo rōe fidei iustificās. tc de B ōi. reputatū ē ei ad iusticiā. Cuius rō ē ꝫ apls ad Ro. iiij. cop ꝫ spē i spē credidit. ſ. ꝫ spē nature in spem gre. q̃ intelligit nō solū in B q̃ credidit ipsum rū ē pcm multarū gentiū fm carnē q̃ ē ꝫ spem nature cū ipe eēt senex. tuxor sua sterilis. ꝫ potri⁹ in B q̃ credidit se. tsemē suū ꝛcentuplos esse vitā beatā sez celestem q̃ ē maxime ꝫ spē nature. iuxta illud. j. Cor. xj. Oculus nō vidit. tc. ꝓpterea dr̃ diligēb⁹ se. illa ēt ꝫ fuerunt antea dicta seu ꝓmissa abrae nō excedebāt totā facultatē nature. sicut cū dr̃. Faciā te in gentē magnā. tc. Et ō in hoc loco ꝓcipue fides sua reputata fuit ad iusticiam xpi pdicā.

In eo. ca. xv. vbi dr̃ i postil. Sopor irruit sup abrahā.

Ad hebreos in hoc loco ꝓpte dñi. Addit⁹ iij. Sopor irruit sup abrā sicut in trāslatiõe nr̄a ea dē ẽ dictio po nit⁹ in gen. xv. ca. cū dr. Immisit dñs deus sopore i adā. Replica correctorij ꝫ burg. In ca. xv. vbi postillator introducit abrā nimiũ ne forte ꝓmissio sibi facta ca. xij. supra ꝓ tarditate temporis ẽ victoriã ẽt ꝓlecta. Burg. dicit ꝫ forte irrõnabiliter dem ex motivis modicũ valẽdibus. vt pcha postillator ẽm ꝓbat se dicto sciõrũ et glo. qđ ꝯ hũc passum mystice introducẽte ceteros dicit multipha ta multitudine victoriã ꝓbat spes ei⁹ multiplicãdã a dño nõ ẽse mercedẽ. sed alia multo maiores expectandã. nec valet obiectiõ ꝓcedẽtiũ. qr et si ꝑ illã victoriã nõ creuit in plẽ. ex eis tñ in genẽ multiplicata fuit ꝓmissio facte ca. xij. vbi dicebat. Faciã te crescẽ in gentem magnã. et illa ẽm victoria creuit in gentẽ magnã. qr nõ solũ cõtra oẽs illos regibus ꝑ qbꝰ victus et reportat⁹ erat. ꝫ magis genis ei adhesit vt putaret abrã ꝓmissionẽ eis illã implere esse. qr nõ dicebat de ꝑle ꝫ de gente Hõnabiliter igit dicit ẽ abrã immisse. Nec scõa obiectio burgẽ. valet. nã etsi abrã ꝓcdat fuisse phẽ et theologus nõdũ ẽt plectus. qr videt de ꝓmissio ca. xij. et ꝫ ꝑaliter sapuisse vt ex terra. nã de ꝓmissione ꝫ facta dicit. Dñe deus qđ dab mihi et ceteris q̄ sequunt. nõ grãtipẽdẽo. ꝓmissus nõ habito herede ꝓaliter succedẽte. si oẽs eã ꝓmissiones de eterna mercede intellexisset plane frustra heredẽ carnalẽ petisset cũ in ea nemo alteri succedat vt heres eius cũ oẽs sint ibi coheredes ẽt. nec sine culpa vinaculo immiscet. cũ tã terna mercede liber et seruitio appendãtur eq̄ lance Nõ valẽt igit obiectiões Burg. stat ẽm rumor ꝓ postillatore inducto cũ duob⁹ nimirũ⁹ positio ꝓ Hurgensem.

Ibi in eo. ca. vbi postillator facit vnã digressionẽ ad intelligendum multa passus ve. te. ẽt cetera odit abrã ꝙ deus in hoc loco instruxit vt deceteris intelligeret sibi et semi suo. ꝓmissa nõ solũ de ꝓpalibus ꝫ principaliter ꝫ eternis bonis fore intelligẽda. ꝫ nõ nisi ꝙ xp̃m ꝓpagerit sortiri effectũ. et sic dr̄ xp̃i et ꝓpaliter ꝫ insinuatã et implicite de q̄ exponit illud Joh. viij. Abrã ꝓ vester exulte aut vt. Burg. obijcit ꝫ q̄ de xp̃o ꝫ nulla fiat mẽtio. Nec in re nec in figura. Ad qđ dici põt q̄ in eo q̄ burg. ꝫ trib⁹ rõni bus odit abrã intellexisse ꝓmissiões sibi facta ꝓmi paliter de eternis ad q̃o tñ gaudere non posse semit nisi ꝙ xp̃m. idcirco oportet eũ dicere ꝫ ꝫ implicite fiat mentio de die et rge xp̃i vt de cã sine q̃ nõ. nã illius mercedis eterne sibi ꝓmisse effectus fuit impossibilis sine merito xp̃i qđ burgẽ. ex die natiuitatis et passiõis vt. Et ad id videntur ꝓtinere tres rõnes burg. in hac digressiõe ꝓnite. vez tamen est. Et ad plene satisfaciendũ obiectiõi burg. vñ q̄ ꝫ ca. fiat mẽtio de xp̃o ꝑ figurã vocẽ triennis. cap. te. anteria. et collãbarũ. pot declarari latẽ postillatori. ducte hũ⁹ li. legis et gse. In eo. ca. secũdo burg. difficultatẽ in ꝫ fimo sopor cã eũ multi teretuo loco ei⁹ hãc passi. Et hic alliadit qđ sequit. Et dormiuit abrã. et ira beatus Augu. videt exponere vtz in glo. ordinaria. vbi aũt habetur sopor nõ debet accipi ꝓ somno ꝫ extasi. sicut. ꝫ. ij. ca. Ibi ẽm adã ꝙ sopor extaticũ illustratus xp̃o erudit. hic abrã dor⁹ futura prenudit. Capitulum. xvj.

Hũr Sarai. Dñio q̃ter ab aã se habuit in vestigio. plus. ꝫ ꝑ oẽ dat dñi. ꝫ sic se hũr re spũ vxor⁹ ei ꝑtẽ do. ꝫ ancille despõ sationẽ. sc̃ũ in cumbitionẽ dñi. Et illa cõceptã. Circa ꝓmũ dr̄ sic. a Igitur sarai vxor abrã nõ genuerat sibi liberos: ipa sibi qđ interpẽdẽ nõ est de terra.

b Sed dña ancil. egyp. nõe agar. ista agar vt dicit debuit fuit filia regis egypti. ma ẽm de vxor bus pharaonis videõ scitatẽ fore. cũ esset in domo regis et qđ pharao et domus eius fuerat flagellat⁹ a dño ꝓpt ip sam. vt. ꝫ. ꝓcessi ẽ. ij. ca. dicit i corde suo q̄ melꝰ esset sibi sue agar si seruiret sarai tanq̃ ancilla q̃ si remaneret in magnitudine i domo pñe. et io tradidit eã sarai tanq̃ ancillã eiꝰ nec illud ẽ absonũ rõni qr in li. Hester dr̄. q̄ multi gentiles videtes qđ dña fecerat ꝓ iudeis liberãdis eos a plecutõe aman tũgebant ceremonijs eor. c Ingredẽ ad ancillã ẽt. vt qr nõ possũ hẽ filios naturales. saltẽ hãm ꝑ adoptionẽ. Videbat ei sarai q̄ nõ ẽet bonũ q̄ tãscensio hõ sicut abrã careret ꝓle de corpe suo et qr ipa peipe nõ posset ancillã suã vxorẽ sibi tradẽ volebat. q̄ ẽt ancilla sibi ex de nonõe tradita fuerat. vt ꝓdictũ ẽ. et io i ꝫ volebat eas bonorare ꝑ alijs mitiendꝰ. d Cũq; ille acqeſ. deꝫ. xp̃i qđ abrã nõ vitupat de bigamia sic lamech. qr nõ accepit ecũdã vxorẽ mort⁹ libidine ꝫ plus amore. nec absq; assensu pme vxoris. imo ipa supplicãte qđ nõ fecit lamech ꝫ sibi dñe mort⁹ et sine assensu alterꝰ vxoris. e Tulit agar eã ẽt erat ẽmanꝰ vt dicit debuit inter ea quẽ debebat vir exper ri virũ de vxore sua posset dñe. ꝓle aliq; rõe sterilitatis accipere alia. f Et illa ꝓcepisse ẽt. ꝫ ꝑ oẽdit quõ assensit vxori de ancille dũlianõe. et ꝓponit ꝑ ꝫ ancille recessꝰ et sc̃ũ ei⁹ regressus ibi. Cũq; inuenisset eã. Circa ꝓmũ sciendũ q̄ ls agar ẽt ꝑ⁹ bona et pulcra puella qr tñ nõ erat in bona ꝓportõe posita fuit pulcra abrãe i mẽmonijs. et vidit se ꝓcepisse ad cõceptionẽ q̄ ois bona ꝓmissa semini abrãe ꝓplerent in sua ꝓle. et ex ꝫ ꝓpter i q̃dã elationes ꝫ despexit dñam suã. tãq̃ a dño ꝓmisso repudiatam ꝫ sequit. h Dixitq; sarai ẽt. qr minus ꝑsibat ei iniuriã sibi facta et ille stari acqescẽs rõe dixit. i Judicet ma ius. r. ẽ. l. petãte tua ad castigãdũ et dũliãdũ eã sic ibi vt. k Affligere igit eã sarai. nõ ẽ dẽsse q̄ mit tat eã affligẽ. eã inde ꝫ castigabat et eã et dũliabat rõnabiliꝫ q̄ dũliatio erat ipi agar afflictio eo q̄ ex ea nõe volebat se sarai ꝓcreare. ꝫ sequit. l Fugit vnit. dñus trã egypti vñ erat. m Cũq; inuenisset eã &c. ꝫ. b. describit ipe regressꝰ ꝑ monitionẽ angeli dicẽtis sibi. n Agar ancil. sarai. ac. li. dicat tãtummodo tenere debeo q̄ tu eo ꝑtinio ꝑtinẽtes respectu sarai et ꝫ nõ debes ei ꝓferri. o Dñi vocio ẽt. Nõ dr̄ ex ignorãtia ꝫ vt ex tãtõe agar efficaci⁹ comigat eã. ꝑ dixe rit ẽt. ex ꝫ ei ꝙ recognouit eã dñam ꝓmittẽter angelus dicit ei. q̄ Reuertere ẽt. qr ꝫ ẽt instũ. et qr angelus vidit eã meritꝫ talia acqescere nũciauit ei ex gre dei bonos ru

mores de cetero dicēs. r Multiplicado semē tuū. Et hoc p̄s impletū in saracenis q̄ agareni deberēt nōiari tā q̄ descendentes ab agar q̄ ysmaele filio ei⁹ q̄ virtp̄auerūt si bi falsum nomē a sara tanq̄ a libera t dignioꝛi q̄ saracenī sunt valde multiplicati. s Ac cū dixisset. ecce alt cō cepisti. ut. heb dr. ec ce scipies. Et ꝓbat p illud qđ dr. Judi. xiij. o vxoꝛe manne cui angls apparens dixit. ecce scipies. et est ibi idē q̄ dnm hic dicit fr̄e b. ꝓt qđ dicūt hebrei q̄ agar passa fuerat abortū qđ potuit cē i pena ꝑcepti dñi fue. et sup̄bi recessit fm ab ea. t ex hoc ittuerit fugiēdo: q̄ cū ac ceret angls monen te de regressu t hūi liatiōe dñi q̄ respicit būlēs vitificauit fetū in vtero exti cū. t ista vitificatio vocat b ab angls ꝑceptio de nouo t qz ista expositio ē fm ifam hebraicā t sat' ꝑsona lre sctm t. ió fm b pōt exponi trāslatio nr̄a cū dr. Ecce scipisti ac si diceret. puꝰ ꝑcepisti ad pdendū dnam hanc ire q̄ cōcepisti omnia dnte fetū extincti vitificāte. t ꝓpter rōes hui⁹ pōt p̄tinēter dici q̄ ꝓnūiat⁹ ē ab angelo a dō nat⁹ esset. fm miraculi facti ꝓpetratē. ió sequit t Vocabis⁹ no mē ei⁹ ysmael. qđ interꝑtat exaudito deꝰ. ió sequitur.

v Eo q̄ exaudierit dñs afflictionē tuā. in b q̄ passa fuerio abortum. t deus vitificauit abominū. vel afflictiones suā vocat būliationē qz voluit reuerti ad dnam. Nō em pōt b intelligi de afflictiōe qua fecerat sibi sara. qz illa fu it rōnabilis t insta vt ꝓdictū est. Nota q̄ duo alij legūtur ꝓnūiati a dō nati in ve. te. f. ysaie ca. sexti. t Josue. xij. Reg. xij. In primo fuit duplex miraculū scz. ꝓpter patris t matris senectutē. t etiā sterilitatē mr̄is. In secō. f. scissio altaris bethel t effusio cineꝝ t arefactio brachij regis. In nouo testō duo legunt ꝓnūiati. s. Jobes baptista t Jesꝰ. de miraculis in vtroq; ptz. t nō ꝓbabile ē q̄ in ysmaele si militer fuerit miraculū q̄m ad vitificationē fetꝰ ꝓdictus.

x Hic erit ferus hō. in beb dr. Silvester hō obligēs ne mora t veritatē. qz facturus fuit inuentus sagittarī. vt dr infra. xxj. ca. y Manꝰ ei⁹ 3 oēs xē. qz illi q̄ exinde hō es. habitāres in deserto: frequēter faciebāt insultus dñs q̄ habitabāt in circuitu deserti. t econuerso illi resistebāt eis t adhuc videmus q̄ saraceni sūt infesti multis gentibus.

z Et e regione vniuersoꝝ xē. i. contraria. sicut in bellis solet fieri. a Vocauit aūt nomē dñi xē. qz ille angelꝰ in ꝑsona dñi loquebat. ió vocauit eū dñm t deū sicut ver bū ꝑconia dr. dñi regis. t eodē mō dicit deus Greg. ó an gelo q̄ loqđbat moysi in mōte synai q̄ aliqñ dr⁹ t dño no mināt qz in ꝑsona dei loquebat. b Tu deus q̄ vidisti me. videlicet. ꝓuidendo t vitificādo fetū. c Dixit em. reddēdo tō mē ōne cui sic noiabat. d Profecto b vidi xē. Dicit ex positores nr̄i q̄ ille angelus q̄ appuit sibi. sic appebat i si militudine assumpta. q̄si dño facie ad eā aperiam. q̄d aūt sic vi. f. a dorso nō manifeste t determinate ꝓnoscit. t q̄ b dr̄ūtur q̄ de angelis nō hēm⁹ ꝓgnitionē nisi valde logi qua t remotā nō ꝓpriā t determinatā. Et sile dr de moyse Exo. xxxiij. q̄ dicit ei dñs. Videbis posteriora mea fa cie aūt mea videre nō poteris. tales em apparitiones frequēter fuit exercit⁹ ad designādū dispositionē hominis interi⁹ cui fit apparitio. fm q̄ dicit hugo Greg. de discipulis q̄ dus post resurrectionē xp̄us appuit in peregrini effigie. et fuerit se longius tre. vt dr Lu. xxiij. Hoc q̄ simpliciter veri tas nō p̄ dissimulatē fecit. q̄ talē se exhibuit i corpe q̄le a pud illos erat in mēte. Beda Greg. Hebrei aūt aliq̄ dicūt q̄ hic ē versus textus. Hic vidi post videntē me. t ē sens⁹. Angelus vidit me hic. vocādo t mouendo t postea vidi eū. Illi aūt dicūt q̄ hinc exemplo est. Hic vidi post visum meū. t ē sensus. Hic vidi angelū dñi i hoc deserto. postq̄ viderā eū ante in domo abrae. cuius ille angelus erat cu stos. t visitator. t ꝓpterea nō fuit territa ad visionē angeli. sicut Manue qui dixit. Morte morie mur q̄ vidimꝰ angelū dñi. Judicū. xiij. q̄ fuerat assuetus videre angelos domini in domo abrae. Nec mirādū si in hoc loco t alijs plurib⁹ loco ve. te. ista plurib⁹ modis t sensib⁹ accipiat cū fm hebreos dōct. q̄ hebrei ꝑ habēt grāmaticam ita distinctā t dearticulatā q̄ declinatiōnes nominū t ꝑbo rū sicut latini t greci habent. Itē apud eos sunt multe dictiones equoce t ꝓpter hoc cadē ista aliqñ varijs significationibus t sensibus accipit. c Propterea appellauit puteū illū. quē ꝑius vocauerat scriptura fontē. q̄ omnis puteus fons nō olꝰ fons puteus. fm q̄ dicit hra. Augustī. sup Jobem. f Puteū viuentis t videntis me. Dicit aūt videntis q̄ angelus tbi videret ipam agar vt ꝓdictū est. Et viuentis. q̄ ibi fetus extinctus fuit vitificatus. vel q̄ angelus ꝓdictus semp viuit cū sit imortalis.

g Peperitq; xē. postq̄ reuersa fuerat ad eius dominam.

b Qui vocauit nomen eius ysmael. cognouit em q̄ ꝓ reuelatiōnē illud qđ dictū fuerat agar de nōiatione ꝑueri. Et ió sic noiauit. In ca. xvj. vbi dr in postilla. Nec istud est abusionum rationi. Additio. j

Et illa hystoria melius nō videt sufficiēs silimudo ad hoc q̄ filia regis egypti volūtarie fieret ancilla Sarai. m q̄ ibi gētiles nō fiebāt serui indeoꝝ q̄uis ꝺ gebant eis in suis ceremonijs q̄ longe min⁹ ē q̄ filia regis fieret ancilla sarai volūtarie hebree. rū q̄ scriptura ibi facit de hoc expssam mentionē ad laudē dei b dr nihil exprimit nec etiā innuit hoc. vñ reputrandū ē ficticiū ꝑtus q̄ vez. In ca. xvj. vbi dr in postil. Ecce aūt cōcepisti Jp hebreo habetur. Ecce cōcipies. Additio. ij.

Ende ꝓcedat in hoc trāslatio nr̄a cū hebraica ꝝitate. nō em b ponit dictio determinate si gnificās futurā exceptionē sic Judi. xiij. ca. vbi fm hebraica ꝝitatē ponit vbū futuri tpis ꝓcipiēs significationē. q̄ in b loco ponit dictio oino silis dictiōi q̄ ponit infra Gene. xxxviij. vbi ponit. De viro cui⁹ b sum ꝓcepi. vñ ꝓpter eti am ꝓcedit ad hebraicā ꝝitatē translatio nr̄a posuit. Ecce cōcepisti. Et sic nō ex fugere abortū: nec restitutionē. de qbus nulla fit mētio in lra. nec rōnabile vr. q̄ b fieret miraculū sicut in alijs q̄ fuerūt ꝓuiati aī nominare. tū q̄ nō fuerūt silles in vita. imo valde dissimiles. tū qz illa mi racula fuerūt publice facta ad laudē dei t bonorē nator hoc aūt dato q̄ eēt miraculū esset occultū. t sic nō induce ret utilitatē. Replica correctorij Burg.

Ja ca. xvj. vbi postillator nō reputat absurdam hi storiā hebreoꝝ dicētiū. agar ancillā sarai fuisse filiam regis egypti ex demonione oblatā t cetera que narrant in postilla Burg. aūt obiecit eā tanq̄ ficā. t falsā primo ex eo q̄ essi in libro bester dicat gētiles cōuictos ex demoīe indeoꝝ ceremonijs. nō tñ vt essent serui indeorū Sed q̄d mirū dic t ibi q̄ uer⁹ ex demonibꝰ pstaret ob sequia t seruitia. vñ cōi more diceret seruus vel ancilla nō ex obligatiōe. nec ex bocvsitio oīmr condono. nec verisimile est sarai abrae ꝑsonam vilis cōdicōis voluisse ꝑtigi. vt unde fructū adaptaret. nec sēa obiectio bur. valz q̄ ꝓce dit ex aucte negatiue qđ hussitice volckleffitio est multū

familiare nec poterit esse formale. nam non sequit. in biblia nō habentur. igit nō est verū. nam multe sunt catholice veritates in canone nō rege. Ite in eodē ca. vbi postillator sequēs narratiōnē hebreoꝝ salue nō reprobando: dicit de aboisu agar & viaticatione ferens in sugarē. dicit q̄ hebrei exponunt cōceptes. p cōcepisti vbi burg. dicit in hac parte sēpe nō cōuenit sen habent cōceptes & percepisti. de hoc nō iudico: nec ē magni pōderis. da postillator exponit in vno sensu & verū q̄ ipse. Sed cū burgen. dicit illū aboꝛsum fieri p hebreos & irrōnabile est q̄ vi cāt facta miraculū in reuocatiōe ferue rōnibus tū hebreoꝝ q̄ cōgit postillator nō sanctificat burgēnā nō poterit dicere q̄ pena agar p sarai inde inflicta & per agar saltē declinata de⁹ respexerit. & cōsolationē dederit cū ei dederit reprehensionē nō cōsolationem dicēs. Vade humiliare sb manus dne tue. Apparet igitur cū hebreis sentire q̄ alia grandis tribulatio occurrerit ipē agar circa afflictionē iustā sarai: quā visitā dā miserat dūs angelū p̄mittendo multiplicationē semini⁹ significātē p̄cipuē de ismael interpretē exaudiuit deus. q̄ oīa nō p̄t dici rōnabiliter facta p̄ter sugestiā agar: quando dūam suā spreuit. nec p̄ter singulā disciplinā cōtēnendo declinauit. videt igitur q̄ p̄ter angustias aboiⁿ vt dicūt hebrei: dīo būdicta otinuerit & meruerit cōsolatiōnē a deo q̄ respicit humilitatē vt dicit glo. interlinearis. In cui⁹ signū dicit angelus. Ecce p̄cepisti. f. p vinificationes ferue. de q̄ dicūt hebrei. frustra em̄ dixisset ei angelus. cōcepisti. designādo naturalē p̄ceptionē ab abrā. q̄ dicit ea tea nouit. & illius occasione dūam p̄cepit. Cōsentiat igit burg. hebreis magro historiarum postillatori & alijs nec moueat in p̄rariā debilis obiectio quā facit de facto miraculo. nō em̄ ē inconueniēs cōcedere miracula fieri p malos. multominus ē inconueniēs fieri p malos. cedūt em̄ ea lia ad dei laudē & bonis vtilitatē. Ergit oīs p ea spes bonorū cū tanta videt & audiūt malis p̄stare dificia. nō de sperant maiora sibi si voluerint posse p̄stari. Et mirū q̄ burg. potuit p̄ter quā rē hāc apparitionē fuisse factā quā grādiꝝ cēbit beatus bylarius de trin. libr. vij. circa med. di. q̄ ro q̄ apparuit agar magni p̄ncipij angelus fuit nomie & natura dei. Hec ille. Capitulū xvij.

Postq̄ vero nonagita ēt. Postq̄ moyses descripsit stirpē abrae in q̄tū fuit inceptēs. b̄ p̄ir describit eadē de stirpe in q̄tū fuit p̄fectēs. & primo q̄tū ad deū. secūdo q̄tū ad primū. xix. ca. tercio q̄tū ad seipm. xx. ca. Circa primū oñdit. p̄ceptū fuisse circūcisionis q̄ fuit signū distinctiuū fidelium ab infidelibus. & obedientia ad deū sustinēdo dolorē circūcisionis voluntarie & p̄mptum se & in filio suo & familia. sic ergo i hoc capitulo. p̄cedit. q̄ primo ponit ipius abrae dispositio ad circūcisiōis. secūdo exprimitur circūcisiōis forma & ordo sui. Hoc est pactū meū. tercio subiungit mādati executio ibi. Tulit aūt abraam. Circa primū p̄mittēdū q̄ dispositio abrae fuit p dei monitionē ad opa p̄fectiōis. & p eius p̄missionē in bonis p̄ferendis & p mutationē nois. & hoc est q̄ sequitur. b Ego dūs omp̄s. & tō plus possum ni

a Postq̄ nonagita nouē annoꝝ esse cepat: apparuit ei de⁹. Dixitq̄ ad eū
b c Ego dūs omp̄s. Ambula cōra me: & esto p̄fect⁹. Et ponā pactū meū inter me & te
f & multiplicabo te vehemēter nimis. Cecidit abraam
g b pnus i faciē. Dixitq̄ ei de⁹ Ego sum & ponā pactū meū tecū: eris q̄ p̄ multaꝝ
i gentiū. nec vltra vocabit
k nom̄ tuū abrā: sed appellabe
l tur abraā q̄ p̄fē multarū gētiū
p̄stitui te. Faciāq̄ te crescē
m vehementissime: et ponam te
n in gētib⁹ & regesq̄ ex te egredient. & statuā pactū meū inter me & te & inter semen
o tuū p⁹ te in generatiōibus suis. fedē sempiternū vt sim de⁹ tu⁹ & semis tui post te.
Tibiq̄ tibi & semi tuo terrā pegrinatiōis tue: omnē terrā chanaā i possessionē
eternā: eroq̄ dūs eoꝝ. Dixit iterum dūs ad abraam.
Et tu ergo custodies pactū meū & semē tuū post te
p in generatiōib⁹ suis. Hoc ē pactū meū q̄s obseruabitis inter me & vos & semen
tuū p⁹ te. Circūcidet ex vobis tribuere q̄ tu possis cogitare. c Ambula cōra me. id est ac si me p̄sentialiter sp videres. d Et esto p̄fectus. tendens ad p̄fectiōem. q̄ scriptura nō loquit̄ sic de sanctabrae vt iam p̄fecti. & vt p̄ficiēs vt dictū est. & ē sīlis modus loquēdi. Matth. xix. Si vis p̄fectus esse vade & vende oīa q̄ habes et nō q̄ ille inuenis & faciēs stanum esset q̄ fecerūt. & p hoc tendens ad p̄fectiones. e Ponāq̄ & q̄ specialem amicitiam. f Et multiplicabo &c. Exaggerans est verbor. ad designā dū multitudinem & magnitudinē bonoꝝ q̄ dūs meditabat sibi facē. g Cecidit &c. ad reddendū grās deo de tāto p̄misso. Aduertendū est q̄ iste p̄missiones frequēter facte sunt abrae. & p̄cedendo semp in excellentem & maiorē p̄missionē. sicut em̄ narrat & are in ogb⁹ istis p̄cedunt de imp̄fecto ad p̄fectū. ita ē in p̄cessu diuinaꝝ reuelationū & p̄missionū. h Dixitq̄ ei de⁹ &c. ac si diceret. sicut sum immutabilis. ita pactū meū erit firmus & stabile tecū. i Nec vltra vocabit &c. q̄s interp̄tat p̄celsus. quae interp̄tatio p̄uenit magno hoi si erit beat modici. p̄cium vel familia. k Sed appellaberis abraam. eiusdē nō sīgnificat cū &c. l Quia p̄cium &c. Abrā em̄ interp̄tat pater multitudinis vel multoꝝ q̄ em̄ addit gentiū nō est de significato nois & subintelligit. m Et ponā te in gentibus. q̄ saraceni descēdentes de eo p ismaelē & ydumei p esau. & iudei p ysaac. n Reges ex te egredientur. q̄ in q̄libet genere p̄dicta fuerūt plures reges.

o Pr̄sim deus ruuo &c. licet em̄ ipse sit de⁹ oīum generaliter p creationē. spāli tñ nō est de⁹ fidelium p spālē & verā cultui. cetera patēt ex dictis. p Hoc ē pactū meū. Hic p̄ir exponit forma circūcisionis. & p dicta forma describitur & sēpe mutatio nois sarai inducit ibi. Dixit q̄s deus ad abrā sarai vxorē. Ad circūcisionē vo tria necessaria requiruntur. Primū est semen masculinum & q̄tū ad hoc dicit. Infans octo dier circūcidet in vobis. tō aūt istud est. q̄ circūcisio signū fuit distinctiuū inter a gētib⁹ inde tum habebāt verā fidē & cultū vni⁹ dei & dum fuit istud signū ipe legis nature. & tō debuit dari in sexu p se intento a natura. q̄ ē sexus masculinus. Fini em̄ p̄bus. Femina est mas occasionat⁹. Item fidei illa & cultus deus abuntur nec eis ad alios p generationē carnalē. in q̄ plus docebant filios de talibus. in masculo vo est principiū generationis actiuū. & tō solus masculus datū est p̄dicta signum & cadē rōne facta ē in medio generatiōis. Ite ad debilitatem p̄cipit̄ q̄ magis viget in illa ꝛe. Item ne deceptationes idolatrie. q̄ gēles in sacris p̄cipue p̄tem illā honorabile & p modū cuiusdā augmēti alicui addebāt. q̄ p̄cipue propter magnitudinē membri virilis inter deos suos reputat⁹ a gētib⁹. p̄ter q̄s ema diceba deus bonoꝝ. p̄ter feciditat⁹ q̄ dei gnat̄ i medio generatiōis. p̄ter q̄s in signo distinctiuo fidelium ab infidelib⁹ fiebat recisio. Temp⁹ autem octo dier nō poterat anticipari. sicut nec alius ad occasionē dier poterat deo offerri. q̄ ab sunt ad impfectū. p̄cepta aūt sunt deo attribuenda. Item p̄ceptū est expuere de

vita si statim egressus de vtero matris circūcideret. Nec poterat vitra octo dies deferri ratiōe pueri vel eius tutoris si p̄ esset mortuus: mone debebat puniri. ipe etiā puer veniēs ad etatē adultā si negligēt circūcisionē accipere puniē duo erat mone. vñ p̄dicta cadūt sb p̄cepto circūcisionis. cetera aūt q̄ de circūcisiōe posūt dici ponēt magis ad ḡrām simarū.

q Tam vnaculus id ē seruus natus i domo. r Ēt emptus. i. acq̄situs p̄ emptionē circūcidetur. s Et quicūq; nō fuerit d stirpe vr̄a. si debeat recipi in p̄fectū t ritū vr̄z

t Eritq; pactū ꝛc. ad hoc ut circūcisio in carne facta est. vt firmi⁹ eoꝝ memorie imp̄meret. cetera patent vsq; ibi.

v Sarai vxorē tuā. vbi ponit mutatio noīs sarai. vir ei e vxor: sunt q̄si vna p̄sona. t ideo q; mutauit nomē abrae. p̄se quenter mutat b nomen vxoris sue di.

v Sarai vxorē tuam ꝛc. q; interp̄tat p̄incipissa mea. q; p hoc designaret q; ei esset p̄incipissa vnius domus tantum.

x Sed sarā. i. p̄incipissam absolute q̄si p excellentiam.

y Et būdicā ei ꝛc. q; ysaac non fuit ex ea tantū p̄prie nature cū. q; cū hoc assumpsit aduentū. Se q; transferat rb̄s cōcipiēdi fm nām.

z Cecidit abrā in faciē. reḡrando deo de tāto bñficio

a Et risit. nō ex derisione. alioq̄n fuisset increpat⁹ a deo sicut fuit sara. vt hō ca. se. q; risit p̄ cordis exultatiōe.

b Putasne cēntenario ꝛc. hoc nō dixit dubitādo q; diuinū officiū admirādo. c Vtinā ysmael ꝛc. faciēs voluntatē t bñplacitū tuū. d Et ait deus repetendo humilē bñficii: t explicādo magis p̄dicens nomē pueri nascituri dicēs. e Vocabitq; nomē eius ysaac. q; interp̄tat risus. eo q; pater p exultatiōe risit. vt p̄dictū est. f Et cōstituā ꝛc. de circūcisione t hereditate p̄missa. g Sup ysmael ꝛc. t ex hoc datum habuit t verū vī q; ysmael fuerit vtā in bono. q; de hoc abrā rogauerat ipm deū: vt p̄dictū est. cetera patēt vsq; ibi. h Recēdit de⁹ ab abrā. id ē disparuit apparitio t visio illa. i Tulit aūt abrā ꝛc. Hic fit ponit executio mādati de circūcisione. t ps obedientia abrae. q; eadem die ab⁹q; retardatione adimplerunt illud mandatū in se licet esset senex t in alijs. Ex q; patet ol⁹ edictum ysmaelis filij sui. qui cū esset. xiij. annoꝝ nō recalcitrauit. t fuit totius familie ip⁹ masculine. Notandū tñ q; sarraceni exemplo ysmaelis a quo p̄cesserunt circūcidunt filios. xiij. annoꝝ transgrediēs eorum p̄cepti qb̄ diem octauam includit vt p̄dictū est.

In ca. xvij. vbi dicit in postilla. Ambula coram me. i. ac si me semp p̄sentialiter videres.

Addatio. j.

1 Ale qui coram alio ambulat. nō semp eū videt sed potius ille qui sequit volentē cōtra videt eū. saltez eius posteriora. vñ cū dicitur. Ambula coram me. nō ꝓprie exponit decendo ac si me p̄sentialiter semp videres vt in postilla. t ideo aliter videt hic dōs: Pro quo attendendum est. q; de iustis seu p̄fectis qui fuerūt ante aduentum xp̄i sepe dicit in scr. prauiq; ambulāt coram deo vt in b loco t in. iij. Reg. xx. vbi Ezechias dicit. Memento obsecro quō ambulauerim coram te. sīc de eodē Esa. xxxviij. t sic in quibusdā alijs. De iustis aūt qui fuerunt post aduentū xp̄i si dicit. q; ambulauerūt coram deo ḥ potius q; sequūtur deum. vñ Job. xij. ca. Qui mihi ministrat. ꝛc. Et Joh. viij. ca. Qui sequit me ꝛc. t sic de ēplurimis alijs. Cuius rō est. nam fm doct. exemplar p̄fectionis būane est ipe xp̄us i cuius imitatione tota ps̄sitit būana p̄fectio. t ideo q; pōt imitari exemplar p̄fectionis. s. xp̄m in hac vita existētes habebāt p se: id p̄fectio eorū cōsistebat in hoc q; ambulauerūt coram deo. i. ambulauerūt p viam p quā xp̄us erat ambulaturus. Postremo vo q; ex emplar p̄fectionis. s. xp̄m habebāt ante se seu coram se: p ficiebant in hoc q; xp̄m sequerent. vñ Matth. xix. Si vis p̄fectus esse ꝛc. Vñ in ꝓposito notandū est q; deus dans rus abrae mandatū circūcisionis. in quo p̄cepto abrae fuit p̄mus ceteris fidelibus. cōueniēter dicit ei. Ambula coram me ꝛc. nam in implemone huius p̄cepti abrā fuit imitator p̄fectiōis xp̄i: sp̄aliter in duobus. primo in placēdo deo p obedientiam. cui p p̄uaricatiōem adam displicuerat. vt in. iij. dist. j. scio i hoc q; obedientia ipius abrae fuit quodāmō exemplario ad eius posteritatē. vñ sic de xp̄o dr. Q; sicut p inobedām vnius ꝛc. sic suo mō abrae obedientiā secuti sunt fideles. Et ḥ pōt esse rō. ḡre iusti qui ab aduentū xp̄i seu eius passiōem decesserūt. dicunt esse in sinu abrae vt Lu. xvj. ca. Quia multi iusti decesserunt antēq; abraam fieret. vt adam abel e multi alij. t iō i b loco ꝓprie dicit abrae. Ambula coram me ꝛc. hoc est dicere. ambula p viam obedientie p quā ego sum ambulatur⁹ t esto p̄fectus sic q; cum tradas posteris tuis imitandam eo mō quo ego tradam viam meam imitandā cunct⁹. de hoc etiā commendat abraam a deo infra. xviij. vbi sic dicitur. Scio enī p̄ceptur⁹ sit filijs suis e domui sue post se. vt custodiant viam domini ꝛc. que quidem expositio etiam concordat rationi naturali. Natura enī fm Boeti. minimum sumit a p̄fectis. t ideo quia deus disposuerat q; abraam esset pater multarum gentiū: t accepisset signaculum fidei iustificantis. quem postea ēplurimi alij se-

quierent.ſō eidē dicit in ꝑ loco. Esto ꝓfect⁹.q.d. accipiat a te quodāmodo minꝰ ꝓfectio mō ꝑfectio. Et notandū q̄ de ꝓuisā iustō q̄ fuerūt ante abraā legit q̄ ambulauerūt cū deo. Sic de enoch supra. Gen. v. ca. t de noe. Gen. vj. qū ꝓcedat ꝑfectio. Nā de iustis nō pōt dici. ꝙm q̄ ambulassent coā deo. sicut de abraā. cū nō eis cōueniant ita et posse ꝑfecte rōnes. Nec de eis posset dici q̄ fuissent secuti deū. cū fuerint ante aduentū xpi. sed hō eis ꝓmisit ambulare cū deo. i. via iusticie t innocēte q̄ scīs posit cōtēr.

In eodē ca. xvij. vbi dicit in postilla. Aliquādo pater puerī vel alius tutor tc.

Additio. ij.

Quando circūcisionē nō erat mortē corpali puniend⁹ enā fm hebreos. nō em̄ dī hic mortē mortaḷ. sicut in aliis criminibus i ꝙbus lex vetus mādabat puniri morte corpali. sed dī hic. delebit alia ipius et. i. nō cōputabit inter scīos fm glo. Cui⁹ ratio ē q̄ ratio anīe remanebat obligata originali ꝓtō. in cui⁹ remediū circūcisio fuit data. vt in quarto distinctione. j.

Replica correctoꝝ cōtra Burgen. de lyranꝰ.

In ca. xvij. vbi postillat⁹ exponēs illū passū fm tabulā coā me. dicens ac si me ꝓsentialiter sp videret Burgensis dicit illā expositionē non esse. ꝙm. q. vt iuxta. quē ambulat coā aliq̄ nō semp eū videt. sed solus q̄ sequit aliquā sp videt posteriora ei⁹. Ḥ hoc videt quodā senectutis dēficientis. nā q̄ deū videt. vel quasi videt ꝓsentialiter: videt eū ante. post. sursus. deorsus tc. Sine em̄ errore nō pōt dici. aliquādo deo sic vnā differentiā ponit omnia q̄ nō aliā: q̄ sic diceret deū diffantiue i loco: q̄d est erroneū: quia de⁹ vbiq; totus est fm essentiā. pātiam t potentiam. ꝓpissime igit dixit postillator. Ambula coram me ac si ꝓtialiter semp videres: q. me ꝓsente maleficere timeb⁹: t filialē timēdo ꝓficies: nō sequit. t esto ꝓfectus. t sic bene Greg. xxxiij. moꝝ. sup illo passu Job In oculis ei⁹ ḡsū tramo capiēt eū dicit. In oculis quippe habere dicimur: q̄d coā nobis ꝓsita videm⁹. Nō igit magni ponderis est distinctio quā Burgēs. ponit. inter ambulare coā deo: cū deo t post deū. deus em̄ cūctis iustis ab initio nō solū coā: sed ꝓmisso t obtuto ostendit viā perfectōis t iusticie. bis quidē clarius: bis obscurius: vt nō solū sancti noui testamenti possint dici imitatores dei: sed etiā veteris nūcḋ Josue cū populo vereri timentes fuit q̄n dixit. Absit a nobis hoc scelus vt recedam⁹ a dño: t relinquamus vestigia eius Josue. xxij. Nūquid t Ezechias de q̄ dī. iiij. reg. xviij. Adhesit dño: et nō recessit a vestigijs eius. Nūquid iob quādo dixit. Vestigia ei⁹ secutus est pes meus Job. xxiij. Nūquid Josias quādo q̄ssit sedos coā dño: et ambulauit post dominū: vt dicit iij. reg. xxiij. t. ij. Paralyp. xxxiij. t sepe scī veteris testamenti dicunt posteriora dei vidisse: t ideirco non solū coram: sed post dominū ambulasse, t verū est fm rem omnē iustū omnīi exemplar imitatorē vocari: nō obstāte vocabuli diuersitate q̄n Burgensis fabricat. que nū ad sensum literalē nihil facit. nisi habēdo respectum ad xpi humanitatē. Nā si ꝙ hypocrisim christus nō fuisset incarnatus nūdi homines non defecissent iustiq; in via dei ambulasse: nec videt valere q̄ burg. dicit. Primo multo exemplar ꝓfectionis. scz xpm solū habuisse post semē ante se. coincidit em̄ cū Eusebio: q̄ dixit xpm ante Marsas nō fuisse. Apostolo tā dicēte ad Hebreos vltimo. Jesus xps heri et hodie ipse t in secula. Si ponentia em̄ dei ꝑtu q̄ exactus ē: ab initio viā ꝓfectionis esse nō bñant ꝓuersatione: tamen doctrine t legis veritatēq; multipliciter exemplificauit. vñ t burgen. sibi ꝑsit in hac digressione ꝑadicendo dicit Moysi fuisse imitatorē ꝓfectionis xpi in quod⁹ nec mirū q̄ omnēs ꝓfectos vere. tēs. ꝓpaliter leges intelligēdo: dicēdi sunt viri ea ꝙ dicit. fm Bonauen. t alios: inq̄ ḥo postillator abraā fuit: q̄ndēmodum burg. ipe fatet.

In eodē ca. vbi magr Nicol⁹ dicit. Negligentē circūcisionē siue ꝑes siue tutorē morte ꝓcurandū tc. Burg. credidit q̄ de monte corpali dicūt esse t ita vadit tota intentō sed videt postillator nō de monte corporis aie dixisse fm glo. ordi. t sp̄aliter de monte ꝑmixtus ꝓuis peccatoribus: q̄ odiunt peccata q̄ de regeneratōe nō sanauit. vt dicit Jsid. t est glosa ordi.

Capitulum. xviij.

Apparuit aūt ei dñs i cōualle mambre sedēte in ostio tabernaculi sui i ipō feruore diei. Cūq; eleuasset oculos: apparuerunt ei tres viri stantes prope eum. Quos cū vidisset: cucurrit in occursum eis de ostio tabernaculi sui: et adorauit in terram. Et dixit. Domine si inueni gratiam coram te: ne transeas famulum tuum. Sed afferatur pauxillum aque: et lauate pedes vestros: et requiescite sub arbore. Ponam buccellam panis: et confortate cor vestrum: postea transibitis. Idcirco enim declinastis ad seruum vestrum. Dixerunt: fac sicut locutus es. Festinauit Abraham in tabernaculum ad Saram: et dixit ei. Accelera tres modios similaginis: misce: et fac subcinericios panes. Ipse ad armentum cucurrit: et tulit inde vitulum tenerrimum et optimum: deditque puero: qui festinauit et coxit. Tulit quoque butyrum et lac: et vitulum quem coxerat posuit coram eis. Ipse stabat iuxta eos sub arbore. Quo comedente: dixerunt ad eum. Vbi est Sara uxor tua? Respondit. Ecce in tabernaculo est. Cui ille. Reuertens veniam ad te tempore isto: vita comite: et habebit filium Sara uxor tua. Audiente ostio tabernaculi: quod post tergum eius erat. Sara risit per hominem: dicens. Postquam consenuerim: et dominus meus vetulus sit: dabitur mihi voluptas? Dixit autem dominus ad Abraham. Cur risit Sara dicens. Numquid uere parturiam anus? Numquid quicquam est difficile apud deum? Juxta tempus hoc: reuertar ad te: et habebit Sara filium. Negauit Sara: dicens. Non risi. timuit enim. Dixit ille. Non est ita: sed risisti. Surrexerunt inde viri: et direxerunt oculos contra Sodomam: Abraham simul gradiebatur: deducens eos.

Capitulum. xviij.

Apparuit autē ei dñs. In hoc primo describitur apparitio ista in generali. t in sequentibus describitur. modus apparitionis in speciali: et primo quantū ad locum cum dicit. In cōualle mambre. Secundo quantū ad respōsionē abrae cui fiebat apparitio cum dicit. Sedenti in ostio tabernaculi sui. Tercio quū ad ipsa cū subdit. In

ipo sermone dñi. Quarto ẽtũ ad ꝓpositũ apponens auctorẽ cui dñi. Apparuerũt ei tres viri. i. angeli in spẽ virorũ. Littera aũt exponit sic i expositiõne ꝓdicta: excepto principio cui dñi. c Apparuit aut dñs ei sedẽti. i. angelico ꝙ fecit apparere. d Quos cũ vidisset ꝛc. in ꝙ ostẽdit ei ꝑ pmptitudo ad hospitalitatis bñficiũ. e in ꝺ datur omnib⁹ exẽplũ. f Et adorauit. adoratiõe dulie: vt illos ꝙueniẽtius posset inuitare: g Et dixit dñe si inueni gratiã ꝛc. licet essent tres. tñ sic apparebãt quasi vn⁹ eẽt ꝑncipalis: et dño int illos. et tñ illũ alloquit credens ꝙ si ipm inducat ad hospitalitatẽ: alij duo sequãt. Dicit aũt dñe dues ꝙ isti tres angeli sunt: michael: gabriel: et raphael: ita ꝙ michael erat i medio. alij aũt duo ad dexterã et sinistrã. et ꝺ erat modꝰ ambulãdi rũc: qñ aliqꝺ superior erat duobus aliis: qui ille ambulat in medio. et in ꝺ cognouit abrahã qꝺ erat sapior et dicit ꝙ michael dic erat in medio. et ꝺ venerat ad denũciandũ sare cõceptũ: qꝺ erat principale negotiũ. eo ꝙ messias. i. xpus erat inde nasciturꝰ et interpretatur nobis cõsonat. Michael em interpretat qꝺ vt deꝰ. Gabriel aũt venerat ad manifestandũ sodomitis et interpretatõ cõsonat: interpretat ei fortitudo dei. Raphael aũt venerat ad sanãdã abrahã et ad liberandã loth: et interpretatio Ronat: qꝺ interpretat medicina dei. i Gꝫ afferã panẽ. ꝛc. hoc em tacita sunt equitãdo et calciati sicut mõ. k Et requiescite sub arbore. in vmbra et ad aurã ꝓpter estũ imminẽtẽ. l Portã buccellã panis ꝛc. Et hoc manifeste ꝑz ꝙ tũc credebat eos esse homines. sciebat em ꝙ angeli nõ indigebãt talibus. m Qui dixerũt ꝛc. in quo apparet gratia hospitalitatis. n Festinauit abrahã. ne attediarent in nimia expectatione. o Et iussit ꝛc. ad est coco. Vitulꝰ aũt dicunt. ꝙ iste puer fuit ysmael filius suus cui tradidit cibos parandi: vt cũ assuefaceret hospitalitatis operib⁹. sequit ꝑ Ipse vero stabat iuxta eos. ad videndũ ne aliquid deficeret. sequit. q Ubi est sara vxor tua. hoc petiit nõ ex ignorantia sed vt cõuenientius nunciet eius ꝛceptus de ꝓpinquo fumi⁹. r Ecce in tabernaculo ẽ. erat enim simplex et verecũda. et tñ se nõ exponebat aspectib⁹ hoim o Cui dixit. s. ille angelus de trib⁹ ꝙ venerat ad nũciandũ eius cõceptũ: l Reuertens veniã ad te. in quo ostẽditur ꝙ angeli sunt solliciti de visitatõe iustorũ.

v Vxor comite. loquit more hũano: qꝛ homo estimabatur ab his ꝙbus loquebat. x Et habebit sara filiũ: nõ

rũt ei tres viri stantes ꝓpe
e eũ. Quos cũ vidisset. cucurrit i occursũ eoꝝ, de ostio
g tabernaculi sui: et adorauit
b i terra. et dixit. Dñe si inue
ni gratiã in oculis tuis, ne
i transeas seruũ tuũ: sed affe
ram paululũ aquẽ: et lauen
k tur pedes vestri: et requie
l scite sub arbore. Ponam⁹
qꝫ buccellam panis: et con
fortetur cor vestrũ: postea
transibitis. Idcirco em de
clinastis ad seruum vestrũ.
m Qui dixerunt. Fac vt locu
n tus es. Festinauit abraam
in tabernaculuz ad saram:
dixitqꝫ ei. Accelerã: tria sa
ta simile cõmisce: et fac sub
cinericios panes. Ipse vo
o ad armentuz cucurrit: et tu
lit inde vitulum tenerrimũ
et optimuz: deditqꝫ pueroꝰ
ꝙ festinauit: et coxit illũ. Tu
lit qꝫ butyrũ et lac et vitulũ
quem coxerat, et posuit co
p rã eis. Ipse vo stabat iux
ta eos sub arbore. Cũqꝫ co
medissent, dixerũt ad eum.
q Ubi est sara vxor tua. Ille
r respõdit. Ecce in taberna
s culo est. Cui dixit. Reuer
t tẽs veniã ad te tpe isto. vi
x ta comite. et habebit filium

y sara vxor tua, Quo audito
sara risit post ostiuz taber
z naculi. Erant aũt ambo se
a nes ꝓfectaq; etate: et desie
rant fieri mulierũ: qꝫ
b risit occulte dicẽs. Postqꝫ
senui et dñs meꝰ vetulus
est: voluptati opam dabo.
c Dixit autẽ dñs ad abrahã.
Quare risit Sara vxor tua
dicens. Nũ vere paritura
d sum anus. Nũqꝺ deo ꝙq;
est difficile: Iuxta cõdictũ
reuertar ad te hoc eodẽ tẽ
pore, vita comite: et habebit
sara filiũ. Negauit sara
dicens: nõ risi timore per
rita. Dñs aũt: non est ita
e sed risisti. Cũ gꝫ surrexissẽt
f inde viri: direxerũt oculos
g sup̃a sodomã: et abrahã simul
h grediebat: deducẽs eos. Di
i xitqꝫ dñs. Nũ celare pote
ro abrahã qꝫ gesturꝰ sum: cũ
futurꝰ sit in gentẽ magnã ac
robustissimã. et bñdicende
sint in eo oẽs nationes trẽ.
k Scio em ꝙ ꝓceptur⁹ sit fi
lijs et domui sue post se. vt
custodiant viã dñi et faciãt
iudiciũ et iusticiã: vt adduc
at dñs ꝙ ꝓ abrahã ola ꝙ lo
cutꝰ est ad eũ. Dixit itaqꝫ
l dominꝰ. Clamor sodomoꝝ

adoptiuũ ꝙ naturalem. ꝛ Quo audito sara risit reputans illud dictũ frivolũ. et causã subdit. s Erãt aũt ambo senes. et sic erat vnã impedimentũ generatiõis utriusque ambob⁹. et vnus spãle in sara: qꝺ notat cũ subdit. a Et desierant sare fieri mulierũ. i. menstrua post ꝙrũ cessationẽ nõ ẽ apta mulier ad ꝛceptiõẽ. sequitur. b Postqꝫ cõsenui ꝛc. q. d. nõ decet. et ex ꝺ videt ꝙ sara primum ab actu ꝓgali ex ꝙ transijt ꝑ suũ ꝛceptũ fm naturã: quousqꝫ fuit certificata ꝺ ꝛceptu futuro diuino tunc c Dixit aũt dñs ad ab. i. ille angelꝰ ꝙ inter tres apparebat vt ꝑ suprã. et venerat ad nũciãdũ sare cõceptũ. d Numqꝺ deo est ꝙq; difficile ac si dicat. Is impossibile sit nature dare tibi ꝛceptũ: nõ tñ deo est difficile. cetera patẽt vsq; ibi.

e Cũ ꝙ surrexissent inde viri. i. angeli in similitudine virorum.

f Direxerũt oculos ꝛc. incipientes ire ꝑ suas partes illam.

g Et abrahã simul gradiebat. sic solet fieri ex curialitate humana: ꝙ hospites ꝙ aliqꝺ spacium ꝺducuntur. Abraam em ad huc credebat eos eẽ homines iterantes

b Dixitq; dominꝰ Hic oñdit pietatem huius ozãdo pro ꝓximo: primo et⁹ ora tio describit: et scõa exauditio ostenditur. capitu. xix. Circa primum sic procedit. quia primo ponitur revelatio abrae facta de sodomorum subuersione. secundo ponit oratio eius pro populi liberatiõe. ibi. Abraam vero. Primũ exponit dñs plicter. Fm em expositionẽ hebraicã in principio huꝰ capituli posita. dñs qui loquebat nõ est aliquis de trib⁹ angelis ꝓdictis sed ꝑ dñe: ꝙ fm illã expositionez dicit apparuisse abrae in principio capituli. Scdm aũt aliã expositionẽ: iste qui vocat hic dominꝰ. est ille angelus qui denunciauit conceptũ sare. vt predictũ est: et fm hoc dicendũ ꝙ licet abraam visualiter credideret illos angelos ee homines. tñ tũc revelauerũt ei ꝙ essent angeli. et extunc ille principalis angelus loquebat in ꝑsona dei. Littera aũt sequẽs in alijs vniformiter exponit fm istam et alias expositionẽ. i Nũ celare potero abraam ꝛc. ac si diceret: cur abrahã sit mihi familiaris amicus nõ est decẽs ego celẽ ei vindictã quã facturꝰ sum civitatib⁹ sodomoꝝ: et maxie cũ illã terrã primerim abrae amicicie dei cũ abrahã subdimur.

k Scio em ꝛc. et seqt. l Clamor sodomoꝝ et gomorre oriũ. petit em eoꝝ crimina patentia et manifesta: fm ꝙ dicit Esa. liij. Peccatum suũ quasi sodoma ꝓdicauerũt nec absconderunt. et propter hoc dicunt hic clamare. Et est hic

ꝑsideraūs.q. mla genera peccꝫ legūt clamare ad deū
Primus ē occisio innocētis: sm q dicit dño ad cayn Ge
nesis.iij. Vox sanguīs fratr̄ tui abel clamat ad me ō ter
ra. Sicūt est pena ꝑ naturā sic ō dicit. Ē tertiū detrauda
tio pauperꝫ laboriosꝫ de q̄ dr Jaco.v. Merces operiop
vsop.q. metuistis re
gioues vestre q̄ fraudata ē a vob clamat
et clamor eop in aures dñi sabaoth introi
uit. iij. Multiplicat⁹ ē addēdo pena
peccō. ij. Et cum eop aggrauata ē ini
mia Hebrei aute dicunt q̄ ista aggrauatio fuit: eo q̄ q̄ndam
puellā occiderūt mo
re ysolitano: eo q̄ dederat alimentuz pauperi. ē ō cōsonat dicto
Ezechielis. xvj. Hec fuit iniquitas sodome
sororꝫ tue superbia. saturitas panis et oīa
et mutui egenis pau
peri nō porrigebant.
o Descendā et vidēbo. ē. Hoc dr nō q̄ deꝰ indigeat tali
inuestigatione. ꝫ vt
deceāt ꝑ q̄ndā
nō seuerius re donec
clamor ille ꝑ q̄sierit ve
ritatē. ꝑ Cōuerterūtq; se. ē. s. duo angeli q̄ apparuerāt in
spē virop. vt dr i pn
cipio sequētis capi
tuli. tertiꝰ aute q̄ annūciauerat sare pe
ptū. et q̄ loq̄batur in p
sona dei: vt deus ē adhuc remāsit sbi cū abrā. Sm ist⁹ ex
positiōs. Sed sm ho expositiōs hebraicā ꝓtinꝰ ille ange
lus q̄ annūciauerat sare ꝓceptū. vt ꝓcederet legatiōs suā:
disparuit et recessitq; duo in angeli mitebant a deo sodo
mā: vn⁹ ad liberandū patrē: alt⁹ ad liberandū loth.
et ille qui vocat hic cōmuniter dño cū quo abrā loquebatur
tanq̄ ipse deus q̄ sibi apparuit. put dictū est in ꝓncipio ca
pituli. In aliis aūt litera vnius mutat exponit. Abrā aūt
adhuc stabat cora dño. Abrā ex audita populi cōdēnatiōe pietate motus cepit rogare dēm ꝓ eius liberati
one. et ideo dicit. Sedebat coram dño. parauit se ad populi ad
uocatiō. et accipit hic dño ꝓ ipo deo sm expositionem de
bitā. Sm alia vo ꝓ angelo loquente in persona dei.
q Et appropinquās ait. vt cōmunitas orationē suam
ꝓponeret. r Quidnid ꝓdeo iustū cū impio. q. d. nō. Et
q̄ sciebat loth esse iustū. liberationē eius habuit ꝓ odeo
ta. et ió ꝓmeruit se ad liberationē alioꝝ deūcto. s Si fue
rint quinquaginta iusti. i. in ciuitate. in ciuitate⁹ quia erāt
duāꝫ ciuitatū. In bebi. aūt aliqñ accipit singulare ꝓ plu
rali: sic Exo. Venit musca grauissima. i. multitudo musca
rū. vel i ciuitate. in singulari ꝓ sodoma. q. illa ciuitas ꝑ
capalis erat: et sub illa intelligunt alie q̄nq; q̄ erāt et sbdi
te. ꝓt q̄s reges illaꝝ fuerūt cū rege sodomoꝝ. ad ꝓmptū
vasalli sui. vt dr supra. xiiij. ꝓt q̄ ꝓ q̄ ꝓ q̄bet ciuitate ac
cipiēs ut decē iustos petēs a dño liberandos ciuitatibus ciui
tatis ꝓ decē iustis in ea reptis. Sm q̄ exponit beda et sc̄s
v Quid si min⁹ q̄nquaginta iust⁹ q̄nq; fuerint. ita q̄ q̄libs
ciuitate assignēt nouē iustos petit abrā q̄ ꝓ illis nouē par
cat omnibꝫ ciuitati. nō ei auias fuga ad minorē nūcꝫ decre

mēt gomorreoꝝ multiplica
nus est. ꝫ peccatū eoꝝ agg
o grauatum ē nimuꝝ. Descē
dam et videbō: vtrū clamo
rem qui venit ad me opere
cōpleuerint: an nō ē ita vt
p sciam. Conuerteruntq; se in
de: et abierunt sodomam.
Abraam vo adhuc stabat
q cora dño: et appropiquās
r ait. Nūquid ꝑdes iustū cū
o impio. Si fuerint quinq̄gi
ta iusti in ciuitate peribunt
simul: et nō pces loco illi. ꝓt
q̄nq̄ginta iustos si fuerit in
eo. Absit a te vt rē hanc fa
ciaꝫ et occidas iustū cū im
pio. fiatq; iustus sicut impi
us. Non est hoc tuū q̄ iu
dicas oēm terrā. nec hūc fa
cies iudicium hoc. Dixitq;
dominꝰ ad eum. Si inuene
ro sodomis quinquaginta
iustos in medio ciuitatis.
Dimittā oi loco ꝓpter eos
Rndit abrā et ait Quia se
mel cepi loq̄r ad dñm meū

v cū sim puluis et cinis. quid
si minus quinquaginta iu
stis quinq; fuerint: delebis
propter quadraginta qui
q; vniuersam vrbem. Et ait
Nō delebo si inuenero ibi
quadraginta quinq;. Rursum
q; locutꝰ est ad eū. Si
aūt q̄draginta ibi inuēti fu
erint quid facies. Ait Nō
percutiaꝫ propter q̄dragin
x tā. Meq̄so ingt ne indigne
ris dñe si loquar. Quid si
ibi inuēti fuerint triginta.
Rndit Non faciaꝫ si inue
nero ibi triginta. Quia se
mel ait cepi: loq̄r ad dñm
meū. Quid si ibi inuēti fu
erint viginti: Ait. Non in
terficiaꝫ ꝓpter viginti Obse
cro ingt ne irascaris dñe si
loq̄r adhuc semel. Quid si
inuēti fuerint ibi decē. Ait.
Non delebo ꝓpter de
cem. Abijt dñs postq̄ cessauit loqui ad abraam: et il
le reuersus est in locū suū.

dere q̄ ꝑsiderabat q̄ octo ꝑsone fuisse fuerāt sed ita me di
lauit: et ēt nullos alios suos saluare ꝓpt eoꝝ iustitiā: et ió q̄
abrā ꝓtinꝰ viros iustos ꝑceret ꝓpt. xl. intelligit de liberatiōe
maioꝝ ciuitatū ēt. r q̄ ꝓpt virginēs intelligit de liberatione
trū. r q̄ ꝓ virgine de liberatōe vnius. r q̄ ꝓ decē de libe
ratiōe nōe viroꝝ: et ió
sibi stetit: q̄ nō erat
vltra deprecandus Ex
positores aūt catholici dicunt. q. a puer
pio pctiōnis abrae
usq; ad finem. intelli
untur facta ꝓ liberatio
ne totius ꝓpe. v. ciuitatis. ꝗ pcedit sic de
scendendo usq; ad. x.
iustos remittendo obse
ta vna ꝗa. si possit
inueniri imperatur:
vltra vo. r. nō audet
dicere: decē ēt homines
nō pauciores facturū
pdēm. Et aūt. p iustitia
minoris ꝓpe
ꝓcat liberatio ꝓpe
mationis totius ꝑ
videt irrōnabile pe
terē. q̄ ꝓ iustitia
ꝓpaucoꝝ. q̄ nō ꝓ
deret ꝓpe ꝓ
liberatio ꝓpe. v. ci
uitatū videt magis
extraneorum: et ideo
abraam non fuit su
sus vltra deprecare.
In ex. textu vide
tur in postil. Expositores aūt catholici
dicūt q̄ a principio
capituli.

Additio. j.

Discussio seu examinatio hay duaꝝ expositionū cir
ca apparitōs abrae factā i ō loco nō ē sic ingeniose
trāseundas sic in postilla. dōctor ēt tenet ecclia in ō
loco abrae fuisse facta reuelatiōs de trinitate diuina ꝑ filiū
nraꝫ: et vnitate diuine essentie. vt ecclia dōctor cātat. q. abrahā
tres vidit. et vnū adorauit. q̄ diligēter aduertēs sacra ꝓpha
ta verissime ex ista catholice expositiōis ex multis. Primo
q̄ si ō esset due apparitiōes. ꝓpria esset oīno supflua. Cū ei
dr. apparuit ei dño sc̄. nō exclusit q̄ aliqd deinde dño abrae
nec ecōtra: q̄ statim subdit. Ē ii elevatis oculos. Et q̄ ꝓ
q̄ ꝓcessus sua forma illius visiōis ꝓsistebat in apparitōe
illoꝝ trium virop. a sic exponit Hay. magr in suo li. de ordi
natiōe pplexop. s. q̄ apparitio dñi in ō loco facta abrae exp
mit ꝓ hoc q̄d sequit. Ē unq; elevatis oc. Ité q̄ angelo loqn
te ei abrā de annūciatiōe sare: et ipa risēte de⁹ locut⁹ est
abrae prohibendo locutiōs angelicā sine aliq̄ interruptiōe
quasi esset idē angelus. s. q̄ loquebat et deꝰ. vt dicit. Dicit
aūt dño sc̄. q̄d nō ē intelligēda de identitate essentialiꝫ de
identitate repsentiua. s. q̄ ille angelus nūc loquebat ꝑsona
diuina quā in illa apparitiōe repsentabat. Ité dein ange
lis. s. Reuertēs veniā ad te sc̄. nō legit impleri nisi in ō q̄d
infra. xxj. cap. Dño aūt oc. iu q̄ apparet q̄ ille angelus
q̄ dicit se reuersurū. et dño visitāsaccipiunt ō hoc loco ꝓ
eodē modo dicto. Ité hoc patet adoratiōe abrae: q̄ ꝓ
vidit tres vnū adorauit. q̄s intelligendum est de adoratī
one latrie. dicit enim. Et adorauit ad terram. quod verus ab
ipso adoratum adorat vocauit: vt patet in litera hebraica. Ité hoc patet ex obsequio abrae piudicio viro seu an
gelo impenso: nō in locutiōe cū se vocat seruū vt ō dicit.

Petrus eus fuit cū in hoc q ea q ad primus parauerat p fidē cū magna diligētia seu festinatiōe faciebat: vt cū dō. Festinauit abrā i tabernaculū cū. Ipe vo ad armentū cucurrit cū. q festinauit cū. Tulit q; butyrū cū. t posuit cora eis vitulū. Burgen. Cōsidera primus semē abrā impigruz t alacrē officiū. Sic q; ipso recibendū dī. Ipe vo stabat iuxta eos. q; nō audēs psedere cū eis: nec etiā illi ipm ad hoc inuitabāt q oia atēta dignitate abrae t ei senectā terrōnabilit fierēt nisi hec appitio eēt sibi repntata vt uinoz. t abrā p spū ppheticū pceuisset. vñ Ambro. i li bro de abrā. Vide primo fidei mysteriū. dū illi apparuit t tres aspexit: cui de refulsit trinitatē. sine filio patre suscipit. nec sine spūsancto filiū pater. hec ille. Ex qbus t aliis ad hoc cōmendū in lra patuit. si attente cōsideret malefite ptz: q hec fuit vna appitio precedens ad q q dī. q apparuit aūt ei dño. in pncipio hui⁹ capituli. xviij vsq ad pncipiū sequētis capituli. scz. xix. vbi dī. Abijt vo ūm⁹ postq cessauerat loq abrā. t ió cū angeli recessissēt abrām sodomā: interpnit: q abrā vo adhuc stabat cora dño. pnūsādo pdicta dicēdis sub eadē appritōe in q abrae postq a deo audiuit. Ymbula cora me t esto perfectus cū. pur. ē. fuit dictū in addūōe i ca. imediate pcedēti. t recepit pactū dñi in carne sua in fedus eternū cū. s. ad eternitatē duōe: vt in glo. statim fuit sibi facta appritio trū diuinaz p̄onarū cū virtute diuine essentie repntatiua. vt ille q pat multaz gentiū pstituebat a deo in vera fide. vltimū terminū i quē fides tēdit salē enygmatice seu repntative videret. t pñr ostēderet eē intercessor. p deum quēlib⁹ etiā alienigenis tūq pē multaz gētiū. vt ptz in facto sodomoz q ē scda po post pncipalē hui⁹ appritiōis vñ recte pfideri bēt expositio ē vera apud catholicos t ife magr̄ plona: ls forte apud infideles distinctiōez plonarū i diuia nō recipiētes possz irrōnabilit declarari: de q catholic⁹ exponēs curare nō ds. put declaratū fuit in qōne sup. plogu dr. v. Et notādū q ls i exodio creatiōis mūdi t deincepō sepe pluralitas plonaz diuinaz cū eēntie vnitate innuat: nō tñ mer⁹ determinat⁹ diuinaz plonaz explicite ostendit vsq ad ipa abrae i hac apparitōe. ex q dignitas abrae demonstrat pfertim in his q ad fidē pertinent.

In eodem capitulo. xviij. dicit in postilla. Et adorauit adoratione dulie. Additio. xj.

Hec adoratio vī esse latrie: q; vbi dī. Dñe si inueni cē. ibi ponit adonai. vt deūs ē. adorabat eūm abrāz deū repntatū p tres viros vñ Aug. xvj. de ciui. dei. Abrā in trib⁹ virīs deū agnoscebat: cui p singulares nūeoz loq̄bat: etiā cū eos bouis esse arbitraret. hec ille. Nec valet q hebrei dicūt: q vn⁹ apparebat. qñ dño inter alios q̄ abrā alloq̄bat. nā abrā ibi expresse se vocat seruū illoz: nō tñ vni⁹. dicit em. Idcirco declinasti ad seruū vrm. De nouo aūt boz trū angeloz nō vī temere aliq̄d asserendū: q; vertisti vī esse dicēdū: q; ille q venerat ad denūciandū sare cōceptūz q christus dñs camē nasciturus erat: erat gabriel. ipe em denūciauit danieli tpa aduentus xpi Da. ix. filī. t Zacharie conceptū pcursoris ipius xpi Luce. j. t finaliter beate virgini xpi conceptionē. Luce. j.

In eodē capit. xviij. vbi dicit in postilla. Secūm autem aliam expositionem. Additio. xij.

Cōm vo expositiōz. s. catholicā sup dictā iste qui vocat hic dño ē ver⁹ de⁹ ꝑ rōne dictatis ab abrāz apprehensus nō habito respectu ad distinctiōez p sonaz: sicut in ꝓpriorimis locis sacre scripture repitur.

In eodē capit. xviij. vbi dicitur in postilla. Mira vero decem non descendit. Additio. xij.

Jeremie. v. ca. legit. Circumite vias hierusalem et querite in plateis eius. an inueniatis vir⁹ facientem iudicium. t querentē fidē. t ppcius ero ei. s. hierusalē. ex quo videt q ꝑ iusticia vn⁹ tantū: nō esset irrationabile q liberaret totus populus. vnde nō videt extraneū q abrāz ausus fuisset petere. quod dicere. in persona domi cōcedebat. ad qđ dicendū q in hoc loco de⁹ loquit more humano: vt doceret abrāz. q. pat deus in hoc loco testat: ꝑceptur⁹ erat filijs suis ac domui sue post se custodire viā dñi. t facere iudiciū. t iusticiam addūceret qm̄ ꝑcedendū esset q viā iusticie in puniendo magno flagitio q publicā enidēciaz hāt: de qbus intelligit clamor. vñ Ezech. xv. Penē cū clamore: culpa cū libertate est. t ió iste collatiōes inter deū t abrāz referēde sunt ad informatiōz ipius abrae mō humano: vt cū dicit. Descendā t videbo ꝑcipitationē iudicij cōpesceret pfertim q ad maiora crimina. q quāto acrius sunt punienda: tāto vident tardius credenda: vt in glo. Abrāz aūr nō pennit in hoc loco misericordiā simplr: q admirā cū iusticia. vnde dicit. Absit a te vt occidas iustū cū impio cū. t ió postq accessit ad numerū decē cessauit vltra petere. estimās q modicuz q̄s nihil reputat: vt dicit pba. ij. phy. Item. vo in plona dei more diuino loquit. cuius misericordia ē infinita. vt sic etiaz ꝓpter vnū tamū parcendū dicit esse quādoq; ceteris.

Replica contra burgen. fictorem.

In ca. xviij. exponit postillator: apparitionez factā abrae fm intentionē hebreoz. t etiā doctoz catholicoz quod literā multū sufficienter. t intelligibiliter. sed q mystica expositionē hic nō tāgu: sed i ope suo morali. Burg. dicit cū superficialr facere: t facit longā digressionē q tū ad sensus literalē nō videt pinere: nā illū pasus tres vidit t vnū adorauit. etiā exponit de trinitate personarū t vnitate essentie p allegonā. silr dicūt Aug. ij. de trin. ca. v. t glo. ordi. vnde etsi in hac apparitione deus repsentabat ad literam. t in eius persona ficbat locutio ministerio angelico in corporibus assumptis. abrahām tamen primo putabat eos esse homines. quibus humanitatis impē debat obsequia. sed ex colloquio aliquid supra hoico excellentie habere eos concepit: vtputa scire occultum. scire risum. t cetera que ex litera trahi possunt. vnde nō dubitauit deū adesse. Hec est sniа beati aug. xvj. de ciuitate dei. ca. xviij. t magistri histor. Patet etiā in spāli ex gestis abrae ipm primo non intellexisse deū vel angelos fuisse in hac apparitōe. quēadmodū dicit Burgen. hic ꝓtra postillatorē. nā stultū fuisset deo vt angelis pedū corporalē exhibere lotiā: nec min⁹ stultū intelligentijs incorporeis deputare locū quietis post laboriē. multoq; irrōnabilius mortalib⁹ ꝓponere cibū. q cū cibo egerat immortales eē nō pūt. qō vidit Christo. in lumine naturali. t abrāz non dubitauit nec dubitare debuit ex lumine fidei. Ex qbus manifestū ē q primū putabat eos homines eē. t ꝑtīc eis cultuz dulie quēmodo exhibuisse. q colloquia. motiones t eoz cōclusiones t determinationes primo: didicit abrāz angelos eos esse: tpmq; deū repntare: nō aliqñ loquebat eis pluraliter dicēs: Idcirco declinasti ad seruū vrm. aliqñ singulariter dicēs. Numqd pdes iustū cū impio: sicq; exhibuit eis cultuz hyperdulie. q si latriā recepit signanter. p signo repntatiuo deū. p repntantibus angelis: qbus hō pensat; solunt faciliter ea que p Burg. sunt adducta in oratiū.

In eodē ca. vbi postillator exponēs adorationez abrae dicit eam fuisse latriā: allegans ad hoc qđ i hebreo habetur adonai: vbi nos habem⁹ dñe: hoc vī Burgen. fingere q in hebreo. s. habeat adonai. nā Exo. vj. dī. Ego sum dñs qui apparui abrāh: ysaac t iacob t nomē meū adonai nō indicaui eis. quo igit abrāam vocasti dominū adonai cū nomen illud nō fuit eis notū nec indicatum. t puto cū sepe sic fingere. qđ loquit de hebraica veritate. hoc tñ nō vtiget. q; fm beati hiero. adonai nō ē ꝓpriū nomē q; interpretat dñs vel dñator. q pūt cōuenire alijs q; ei cui latria ē ad bibēda. Nec valet instantia ad illud q dicūt hebrei. vnum ex illis tribus apparuisse quasi alijs pstātiores. quia dicit Burg. q abrā dicit se seruū eius tū. stat em apparere regem cū quamotvel quibꝰ principibus. inter quos apparet rex solēnior. t tñ quis dicat se seruū eius. sed in principali videt Burg. implicare. Allegat em beatus Aug. q abrāam arbitrabat eos bouis esse: sicut t verū est: vt patz ex dictis in precedēti. ℣. Et ibidem burg. dicit abrāz deo Latriā exhibuisse in ꝓposito. q singulariter de eis loquebat.

vñ arguit ꝓra burgēñ. q abrahā in eodē litere ꝓcessu loq̃bat de eis pluralit. igit nō exhibuit eis hatriā a ꝑio sensu igit si exhibuit hatriā nō exhibuit hatrias q̃ ē implicatio. nec forsasse valet dicere ad mysteriū trinitat' ꝙnotatū q̃ d̃ in veteri lege fuit valde velata q̃nis manifestius fuit sb velamine

Capitulum. xix.

ENerūtq; duo angeli sodomā vespere sedēte loth i foribꝰ ciuitat'

a Qui cū vidisset eos surrexit ⁊ iuit obuiā eis adorauitq; pnus in terram ⁊ dixit.

Obsecro dñi: declinate in domū pueri vri ⁊ manete ibi. Lauate pedes vros: ⁊ mane pficiscemini in viaz vestrā. Qui dixerūt: minime: sed in platea manebim⁹

b Cōpulit illos opido vt diuerterēt ad eū. Ingressiq; domū eiꝰ fecit ꝓuiuiū: coxit azima ⁊ comedrūt. Priusq; dormirent cubitū: viri ciuitatis vallauerūt domū illius a puero vsq; ad senem omis populus simul. Vocaueruntq; loth ⁊ dixerūt ei Vbi sūt viri q̃ introierūt ad te nocte: educ illos huc vt ꝙgnoscam⁹ eos. Egressus ad eos loth post tergū occludens ostium aut Nolite quesso fratres mei: nolite malum hoc facere. Habeo duas filias que nōdū

i domū abrahā didicerat hospitalitatē: ⁊ ō circa vesperā venerat ad portā ciuitat': vt videret si veniret pegrini ⁊ eos duceret ad domū suā: ⁊ ō sedēt. d Qui cū vidisset eos .s. in spē viroꝝ e Surrexit ⁊ iuit obuiā eis. credēs eos esse boies pegrinos. f Adorauitq; adoratiōe dulie. vt facilꝰ ꝓclinaret eos ad declinandū i domū suā. sequit. g Qui dixerūt minime videt q̃ mentiri sint angeli: q; intēdebāt ad domū eiꝰ declinare. dicendū q̃ nō q; licet intenderēt similiter illuc ire: nō tn intendebāt imediate ire ad patriōs pri mos ꝙmus loth. vt p hoc declararet magis pietas ipsiꝰ: ⁊ declinaret aliqs exēplū hospitalitat'. ō sequit. h Cōpulit illos opido. .i. valde: et nūc accipiunt̃. sic dicit Iuē. vi. de quodā discipulo cūiꝰ mandato: cū ḡuꝰ dñs erat in spē pegrini ⁊ fingit se longe ire. ⁊ cū sedēt. q; coegerūt eū ⁊ remansit cū illis. ex q̃ p; q; ad simplicē imitatiōis nō remānsit cū eis. ⁊ ex illis loc' ⁊ sillabis dē q; pegrini nō solū sē imitādi ad hospitalitatē sūpsisse. ⁊ leuit ñ cū instāna magna. i Coxit azima ec. Ex d loco dicit debere: q; ipse erat paschale in q̃ papist legebāt q; iudei comedebāt azimos pāes. vij. dieb⁹. ⁊ q; loth ista ob seruatiōs didicerat i domo abrae. sic em alīq; alia ceremonialia ad dationē legꝭ obseruabant. vt de circūcisiōe dicē ē ca. xvij. ⁊ de obseruatiōe sabbati ca. ij. ita dicit b de observatione paschali: q̃ hoc vt saluaꝝ. q; Exod. xij. vbi agit de exitu filiorꝝ isrl de egypto dī. q; exierūt nocte paschali. Et cū ḡre tūc comederāt azimos panes assignat: q; nō potuerāt nūc aliq̃d fermētare eo q; egypcij cogebāt eos exire ex q̃ manifeste ꝑz q; nō habebāt azima comedere ex aliqua obseruatiōe ꝓpia instituta: sed ex hoc q; in illo exitu fuerūt coacti vti azimis institutū ē vt de cetero in solemnitate paschalis azimis vteremr i memoriam sui exitꝰ de egypto. hoc etiā vī ex noie paschæ qđ trāsitꝰ interpretat. eo q; illa nocte angelus dñi transiit p egyptios: egyptiorū primitiua ⁊ filios isrl saluos. ⁊ q; eodē nocte filij isrl incepērunt exire de egypto se dispōnēdo ad exeundum in mane vt videbit Exod. xij. vt transirēt ad terrā promissionis: ꝓpt q̃ nō videt q; antea fuerit aliq̃ obseruantia paschalis ꝯ qđ dicit. Coxit azima. hoc est: q; tales panes cito pōt fieri hospitibus adue nientib⁹. sequit. k Sic ꝓpls simil. Synodoche ē locutio: sicut dicitur tota ciuitas currit ad tale spectaculū. licet aliquādo maior pars remaneat. nō em est verisimile q; totus populus vrbis ciuitatis essꝫ circa domū loth. l Educ eos ec. ꝓcubuit nephario. m Egressus ad eos loth post ⁊ ne intrarēt domū eiꝰ: ⁊ impedirēt hospitem. ō adhuc credēbāt ē boies. n Habeo duas filias ec. Hoc dixit vt euitaret maius malū. scz vicii contra naturā: ⁊ violentia hospitū suoꝝ: de iure em naturali est cōseruare hospitem: et patet litera. Nic quærendū est: vtrū loth peccauit offerendo filias illis luxuriosis: ⁊ videt q; non: quia de duobus malis minus malū est eligendum: ⁊ minus malus est vicii cōtra naturā q̃ homicidium virginū p stupratiōm: ergo ec. Sicut Moyses permisit pati libellū repudij: qđ erat illicitū sm q; dicit saluator Mat. xix. Ad duritiā cordis vestri ec. Et hoc ad euitandū maius malū. .i. vxoricidium vñ dicit Glo. ibidē. Permissum est eis vt vxores dimitterent ne eas occiderent: et tamen Moyses sanctus fuit nec in hoc peccauit. ergo et ipse Loth potuit consentire

filias suas ad exteandū vicū pera naturā t violētā hospi
tū suoz. Vē licite pmittunt meretrices i ciuitatib⁹ nr̄is oia
turbent libidinib⁹ fm Aug. Cōtrariū videt p dictū Aug⁹
stini q̄ loth turbar⁹ dixit hoc: q̄ tales cōmutatiōes nō
sūt faciende. Dicendū q̄ illicita sunt sibi pcedere abusum
filiaz suaz: charitas
em est eadem tam: t nō
nullius dz cōmittere
aliquid inordinatū
quo ad se: vt pceue
at a maiori pctō alte
rius. vñ fm Aug. li
bro pra mendacii:
etiā ad pcauendum
homicidiū: nō ē mē
tiendū. Loth aut nō
potuit offerre filias
suas mō ꝓdicto. qui
ꝓsumeret i re qō erat
pcūs de genere: nō
solū venriale sē mē
dacii officiosuz. sed
etiā mortale. rōne
rat⁹ fuit a tanto: t
si nō a toto: rōe p
turbatōis mēt̄ in q̄
erat: tū q̄ vicio pessi
mo i suis cōciuibus
t vōlētie in suis hos
pitib⁹ occurrere in
tēdebat. Ad pmū in
Frū dicēdū q̄ vez ē
in cōparatiōe: ḡ hō
faciat pctm̄ q̄cūq;
minimū ad euitādū
mal⁹ i alio: nō est li
citū. nō em̄ facienda
sunt mala vt veniāt
bona fm q̄ dic apls
Ad scōm dicit aliq̄
q̄ moyses nō ꝓcessit
ex se: q̄ peccauit sed
ex auctē dñi qui pōt
matrimoniū ꝓrogere t dissoluē. put sibi
placet. Nec illa q̄
sic vxores dimitte
bāt peccabāt: quia tū
erat ex ipa dimissiōe sīc nec filij illi peccauerūt spoliando
egyptios auctē dñi q̄ pōt ꝓut vult vni auferre t alteri da
re: poterat tñ eē peccatū in dimittentib⁹ et alia cā fez si in
iuste odiebāt vxores vel himōi. ḡ hoc dictū nō videt cōso
nū vbo saluatoꝛ. Mat. xix. t Marci. x. q̄ si q̄s dimiserit
vxoꝛē nisi obfornicatiōz t aliā duxerit mechat̄ q̄ dimis
sam duxerit mechat̄. q̄ nō eēt vez si pmū matrimoniuz
esset dissolutū: t iō aliter pōt dici: q̄ repudiū vxoris fuit p
missuz. q: nō punichat i lege. nō p hoc q̄ foret licitū sīc da
re ad vsurā extraneo. vt dr̄. Deutro. xxiij. vbi de hoc ple
nius dicet. Ad tertiū dicendū q̄ lex būana pmittit mere
trices inḡtuz nō punit talē fornicatiōz. q: nō pōt oia pu
nire. ḡ aliq̄ rōnabiliter dimitti dei iudicio puniēda. nō tñ
licitū ē legislatori ad meretriciū vel fornicationē induce
re etiā p malo: malo vtādo. Nō aut inducit q̄ de iure
naturali ē ꝓservare hospites suos ꝛc. Dicendū q̄ dlibz te
net hospites tueri inḡtuz pōt p modū licitū: nō tñ dz pec
care ad eoz tutionē ꝓter ordinē charitatis. vt dictū est.
o Tanoz ꝓpe ꝛc. Dic interponit ipius loth liberatio. q̄
violentia sup ipm̄ increscebat. p Et ecce miserūt ꝛc. i.
angeli: quia tpo erat vt ostenderent potestatem angelicā.
q Et introduxerunt ad se loth. malis gratibus omniuz q̄
erant circa domum. r Et eos ꝛc. non taliter q̄ nihil vi

cognouerūt virum. educz
eas ad vos: et abutimi eis
sicut vobis placuerit: dūmodo viris istis nihil ma
li faciatis: quia ingressi sūt
sub vmbra culmis mei. Et
illi dixerūt. Recede illuc.
Et rursus Ingressus es in
quiunt vt aduena nūquid
vt iudices. Te ergo ipsum
magis q̄ hos affligemus.
Vimq; faciebant loth ve
o hementissime. Jamq; ꝓpe
erat vt effringerent fores.
p t ecce miserunt manū viri
q t introduxerūt ad se loth:
r clauseruntq; ostiū: t eos q̄
foris erāt percusserūt cecita
te: a minimo vsq; ad maxi
mū: ita vt ostiū inuenire nō
s possent Dixer̄t aūt ad loth
t Habes hic quēpiaz tuoꝝ
generū aut filios aut filias
Omēs q̄ tui sunt educ de
vrbe hac. Delebim⁹ em̄ lo
cū istū eo q̄ increuerit cla
mor eoz coraz dño: q̄ misit
nos vt pdam⁹ illos Egres
sus itaq; loth: locut⁹ ē ad
generos suos: q̄ acceptur
erant filias eius: t dixit.
Surgite t egredimi de lo-

co isto: q: delebit dñs ciui
v tatē hanc. Et visus est eis
x q̄si ludēs loqui. Cūq; esset
y mane cogebāt eū angeli di
centes. Surge tolle vxoꝛē
tuam t duas filias q̄s ha
bes ne t tu pariter peas in
z scelere ciuitatis. Dissimulante illo apprehenderunt
manū eius t manū vxoris
ac duarū filiarū eius: eo q̄
parceret dñs illi eduxerūt
q; eā t posuerunt extra ci
uitatē: ibiq; locuti sunt ad
a eū dicentes. Salua aiam̄
b tuā Noli respicere post ter
c gū: nec stes i oi circa regio
d ne: ḡ in monte saluuz te fac
f ne t tu simꝛ peas. Biritq;
loth ad eos Queso dñe mi
q: inuenit seruus tu⁹ gr̄am
coram te: t magnificasti glo
riā tuaz t misericordiam fecisti
mecū vt saluares aiaz meā
g nec possum⁹ in mōte salua
ri: ne forte apprehendat me
i malū t moriar Est ciuitas
hic iuxta ad quam possum
k fugere parua: t saluabor i
ea. Nūqd nō modica est t
viuet aia mea. Birit q; ad
eum. Ecce etiam in hoc su

rat̄ ꝓpt ꝓpīa iniqtē. t Habes b ꝛc
ex b dicūt debet: q̄
loth dēbat duas fi
as maritatas i ciui
tate: q̄rū filij hic filij
loth vocant: ḡ b nō
videt verū: q: infra
dī q̄ loth iuit ad ge
neros suos q̄ accep
turi erāt filias suas:
vt saluarēt eos: t mlto fortiꝰ si habuisset in ciuitate filias
maritatas t nepotes
eiꝰ: essent ad saluādū
eos. cetera patēt
vsq; ibi. v Et visus
ꝛc. i. irrisorie. vo
lebat em̄ dñs q̄ peri
rent cū aliis: p illos
designāt puersi t in
peccatis obstinati q̄
q̄n audiūt ꝓmissiones de distructiōe ci
uitatū Jherusalem reputāt
q̄si fraudē. x Cū
q̄ esset mane. tota ci
nocte fuerat depcatus in oratione p ꝓpīa
liberatiōe. y Co
gebāt eū angeli. vo
lentes diuinū mandatum exequi
z Dissimulāte aūt
illo. quia sp retarda
bat querens misericordiā dei sup ꝓpīs
sequit. a Salua
aiaz tuā ac si diceret
sufficiat tibi saluare
vitā tuā. nō illoꝝ q̄ te
cū sūt. b Noli re

spicere ꝛc. p inordinatū affectū ad ea q̄ remanēt i ciuitate
q: b erāt ꝛ ruinā instanti quā tibi annūciauim⁹. c Nec
stes ꝛc. q: venerāt ad subuertēdū cū sodoma q̄tuoꝛ aliās ci
uitates: t etiā spaciū inmediū d Ss i mōte ꝛc. debuei
dicūt. i mōte. i. ꝓpe abrā eo q̄ ei⁹ pcib⁹ loth saluabatur.
Alij expositores dicūt. in mōte. ꝓpīq; ciuitati sodome. q:
dñs volebat destruere vallē i q̄ erāt ꝓdicte ciuitates. f
Dixitq; loth ꝛc. Is. n. loq̄rek duob⁹ angel. tñ direxit fm̄ oēz
suū ad illā q̄ venerat ad saluādū ipm. g Nec possum i
mō. sal. fm̄ expositiōz debreoꝝ b In mōte. i. ꝓpe abrā
q̄ tūc habebat i mōte. magꝛ tñ remoto a sodoma q̄ mōs il
le ō q̄ loquūt alij expositores. habēt ei loth ꝑs expositiōz
debreoꝝ ne si veiret inꝛ abrā q̄ erat sctūs: ei⁹ ipfectio ma
gꝛ appareret t a deo puniret: q̄ tñ ō sodomis saluabat. i q̄
tū ꝓpter iust⁹ erat. sīc dr̄. Reg. xvij. de muliere sarepta
na q̄ dixit ad helyā Ingressus es ad me vt reconderet ini
quitat̄ mee t interficeres filiū meū. Alij expositores dicūt q̄
loth dixit b eo q̄ mōs ille ꝓpīq⁹ erat sodome. t ridebat ne
subuersa ciuitate mōs ruēret. q: erat senex. videbat ne frigꝛ
ꝑs appēderet ibi t infirmaret: t iō petit ꝓ alio loco i Est ci
uitas b ꝛc. ac si dicat modic⁹ ē ibi ꝓpīs. t p ꝓxo indicates
ei⁹ nō sūt tāte sīc alterū q̄tuoꝛ. ꝓpe q̄ō fa cili⁹ pōt parci illi
ciuitati. k Et saluabor i ea. q̄ etiā ꝓcessuz ē ei t ꝑs sequit.

l Festina ꝛc. ſic petiſti. m Quia nō ꝛc. Hoc aūt dixit angelus q̄ erat miſſus ad ſubuertendū. faciebat eñ uolūtē dñi de liberatiōe loth ꝑ quā uenire nō poterat nec uolebat. n Idcirco ꝛc. i. parua. ꝓpt dñm loth q̄ dixerat. Nūq̄d nō modica ē ꝛc. o Ingꝛ dño pluit. Hic ponit ſubuersiōis executio: et q̄ pēa dz cōſiderare peccō: ideo ſubdicit ꝙ Ignis ē ſulphur ignis eñ ſulphureus dz ardere ꝛ ſeruꝛ ad ſignificandū dz uitiū ſodomitꝝ: cuiuſmōi ē uitiū ꝛ natura q̄ ſeruat uiolatur: et aduersꝰ quide ſeruare. q Et ſubuertit ciuitates has ꝛc. ꝙ miniſterū angeli. dicit eñ hebraice: q̄ ille gnauus ciuitates erāt ſituate ſup rupē uiū. i. angel⁹ ſubuertit rupē illā: et ꝙ ſtis ciuitates: deinꝯ ſituatas. Alij expoſitores dicunt Sodomā. i. deſtruxit igne ſulphureo predicto r Reſpiciensq̄ ꝛc. inordinato affectu ꝛ preceptū angeli.

s Uersa est ꝛc. dicāt aūt hebraice q̄ ſ fuit q̄ nocte precedēti peccauerat in ſale ut ſic pēa cōſideret peccō. petēti eñ loth ſal ꝙ ꝑmanere ibi angelꝰ q̄s boies credebat ipa rēnuit oppoſuere: q̄ ꝛ mōdā ſodomoꝝ inf q̄s habitabat. affectu ad boſpites non habebat Nōn aūt expoſitores dicūt q̄ factū ſit i figura. ſal eñ ꝑmanēs ē cibor. ꝛ ſō ꝛ uxor loth reſpiciēs retrouersa ē i ſtatuā ſalis: q̄ puniꝛ eā ꝛ dat ꝑmanere ſapientib⁹ ne ad pristina peccā reuertant. ꝓpt q̄s ipe dño dixit Luc. xvij. Memores eſtote uxoꝛ loth: ꝛ ſta expoſitiō licet mystica uideat: pōit nō dicī falso. ꝓpbe ei ſcī ꝙ ꝓpbetabit ſpū dñi aliq̄s. ꝓpbetabit ꝛ dñs: ſic hieremias deſtructiōez pōnit ciuitat⁹ hierm Hiere. xxxv. Aliq̄s aūt ꝓpbetabit factū: ſicut ioē baptiſta. poſuit cathenas ligneas i collo ſuo hiere. xxvij. ad deſignādū ꝙ ſic ducerent cathenati in babyloné. ꝛ eodē mō dicēdū: q̄ ipe dño cui⁹ ſpū locuti ſūt ꝓpbe: aliq̄s inſinuāt futura ꝛbis: ꝛ ꝙ ſi nūc ꝛbis ꝛ ſcīs excēptis in ſcriptura aliq̄s faci⁹ ſicut in ꝛ loco de uxoꝛe loth ꝛ in plurib⁹ alijs. t Abrā aūt ꝛ. mor⁹ pietate ꝛ uidēs ꝛ dā ſacrū eſſet circa regionē illā. ꝙ ꝛ die precedenti dēmoꝛabatur. v Dicitq̄ aſcendēte ꝛ. i. Ex ſi fornacis in q̄ coquunt lapides. ꝙ calce faciēda ſequit. x Recordatus ē ꝛ. ex q̄ ꝙ loth nō ſalū fuit liberat⁹ ꝙ iuſticia ſua ſed ꝓpter ip⁹ ſalt ꝙ ꝓbus abrae. y Aſcēditq̄ ꝛ. Nec cōſequent deſcribit inceſtus ip⁹ loth. Dicta eñ ciuitates quatuor q̄ erāt in valle ſaluerūt a: uidēs eā ꝓnūt de ciuitatū ſubuerſiōe timuerat: timuit ne ſegoꝛ q̄ erat i valle ſubuerteret: nō aſcēdit in mōtē cū duab⁹ filiab⁹ ſuis. ciuitas eiā ſegoꝛ poſt eꝝ recceſſuꝝ ſaluata ē: ſic ꝓpter eā fuerat ſalua ad tpo. z Dixitq̄ maioꝛ ꝛ. acſi diceret cito in eo deficiet uirtus generandi: uel forſitan moꝛietur.

a Et nullus uiroꝝ ꝛ. credebāt eñ q̄ ſicut ꝓ diluuiū omnes uiuentes fuerāt excepto Noe: ꝛ q̄ eo erant in archa: ita mox ut exiret ocs generālit ꝙ ꝑdem in cēdiū: maxīe q̄ audierāt a ꝑe manēſi ꝓpter nō uenire ad ſuū futuꝝ: ſic putabāt ꝙ futuꝝ: ſic pierat ꝙ diluuiū ō ꝓteritō. et iō habuerūt pēā inuentionē. i. generationē generis hūani licet malo mō ad ō uellēt uenire. i. ꝙ mceſtū cū ꝑe q̄ō fuit illicitū ꝛ deteſtabile.

b Veni inclusus ꝛ. Dicūt hebraici q̄ illud fecit ē o deo in ſpelūca miraculoſe ut ꝙ hoc fieret ꝓpter uno uoꝝ ꝓpoꝝ. i. moabitaꝝ ꝛ ammonitaꝝ. Sz hoc patz falsū: q̄ de⁹ facit miracula ad ꝓpriū dēū incēſus. ꝛ nō alit ꝛ in ꝓncipio nocte ſ angeli dixerāt loth et familie ſue q̄ deſtructa erat ciuitas ꝛ q̄ exiret q̄ ꝑ ꝑdictiōē. ꝛ tū nō exiuerāt inde. uſq̄ mane ꝛ ſic ꝙ ſtis nocte ſe parauerūt ad exitū ꝓ pare. ꝓpt q̄ ꝓbabile ē q̄ portauerūt ſe cū uictualia: q̄ poſtea bñt i ꝓpriū. ſic q̄ magꝝ reportāt panis ꝛ uini. Dicit ei aliq̄ q̄ filie loth in ſilo uino miſcuerunt alīq̄ alia. q̄ bñt ꝛ uel inebriāti ꝛ ꝙ uocāti ad coitū ſ

c Uenite bibamus ꝛ. Dicit hebraice q̄ ſ fuit q̄ nocte ꝑcedēti peccauerat in ſale ut ſic pēa cōſideret peccō. petēti eñ loth ſal ꝙ ꝑmanere ibi angelos q̄s boies credebat ipa rēnuit oppoſuere: q̄ ſ mōdā ſodomoꝝ inf q̄s habitabat. affectu ad boſpites non habebat Nōn aūt expoſitores ſ dicūt q̄ factū ſit i figura. ſal eñ ꝑmanēs ē cibor. ꝛ ſō ꝛ uxor loth reſpiciēs retrouersa ē i ſtatuā ſalis: q̄ puniꝛ eā ꝛ dat ꝑmanere ſapientib⁹ ne ad pristina peccā reuertant. ꝓpt q̄s ipe dño dixit Luc. xvij. Memores eſtote uxoꝛ loth: ꝛ ſta expoſitiō licet mystica uideat: pōit nō dicī falso. ꝓpbe ei ſcī ꝙ ꝓpbetabit ſpū dñi aliq̄s. ꝓpbetabit ꝛ dñs: ſic hieremias deſtructiōez pōnit ciuitat⁹ hierm Hiere. xxxv. Aliq̄s aūt ꝓpbetabit factū: ſicut ioē baptiſta. poſuit cathenas ligneas i collo ſuo hiere. xxvij. ad deſignādū ꝙ ſic ducerent cathenati in babyloné. ꝛ eodē mō dicēdū: q̄ ipe dño cui⁹ ſpū locuti ſūt ꝓpbe: aliq̄s inſinuāt futura ꝛbis: ꝛ ꝙ ſi nūc ꝛbis ꝛ ſcīs excēptis in ſcriptura aliq̄s faci⁹ ſicut in ꝛ loco de uxoꝛe loth ꝛ in plurib⁹ alijs. t Abrā aūt ꝛ. mor⁹ pietate ꝛ uidēs ꝛ dā ſacrū eſſet circa regionē illā. ꝙ ꝛ die precedenti dēmoꝛabatur. v Dicitq̄ aſcendēte ꝛ. i. Ex ſi fornacis in q̄ coquunt lapides. ꝙ calce faciēda ſequit. x Recordatus ē ꝛ. ex q̄ ꝙ loth nō ſalū fuit liberat⁹ ꝙ iuſticia ſua ſed ꝓpter ip⁹ ſalt ꝙ ꝓbus abrae. y Aſcēditq̄ ꝛ. Nec cōſequent deſcribit inceſtus ip⁹ loth. Dicta eñ ciuitates quatuor q̄ erāt in valle ſaluerūt a: uidēs eā ꝓnūt de ciuitatū ſubuerſiōe timuerat: timuit ne ſegoꝛ q̄ erat i valle ſubuerteret: nō aſcēdit in mōtē cū duab⁹ filiab⁹ ſuis. ciuitas eiā ſegoꝛ poſt eꝝ recceſſuꝝ ſaluata ē: ſic ꝓpter eā fuerat ſalua ad tpo. z Dixitq̄ maioꝛ ꝛ. acſi diceret cito in eo deficiet uirtus generandi: uel forſitan moꝛietur.

a Et nullus uiroꝝ ꝛ. credebāt eñ q̄ ſicut ꝓ diluuiū omnes uiuentes fuerāt excepto Noe: ꝛ q̄ eo erant in archa: ita mox ut exiret ocs generālit ꝙ ꝑdem in cēdiū: maxīe q̄ audierāt a ꝑe manēſi ꝓpter nō uenire ad ſuū futuꝝ: ſic putabāt ꝙ futuꝝ: ſic pierat ꝙ diluuiū ō ꝓteritō. et iō habuerūt pēā inuentionē. i. generationē generis hūani licet malo mō ad ō uellēt uenire. i. ꝙ mceſtū cū ꝑe q̄ō fuit illicitū ꝛ deteſtabile.

b Veni inclusus ꝛ. Dicūt hebraici q̄ illud fecit ē o deo in ſpelūca miraculoſe ut ꝙ hoc fieret ꝓpter uno uoꝝ ꝓpoꝝ. i. moabitaꝝ ꝛ ammonitaꝝ. Sz hoc patz falsū: q̄ de⁹ facit miracula ad ꝓpriū dēū incēſus. ꝛ nō alit ꝛ in ꝓncipio nocte ſ angeli dixerāt loth et familie ſue q̄ deſtructa erat ciuitas ꝛ q̄ exiret q̄ ꝑ ꝑdictiōē. ꝛ tū nō exiuerāt inde. uſq̄ mane ꝛ ſic ꝙ ſtis nocte ſe parauerūt ad exitū ꝓpter ꝓpt q̄ ꝓbabile ē q̄ portauerūt ſe cū uictualia: q̄ poſtea bñt i ꝓpriū. ſic q̄ magꝝ reportāt panis ꝛ uini. Dicit ei aliq̄ q̄ filie loth in ſilo uino miſcuerunt alīq̄ alia. q̄ bñt ꝛ uel inebriāti ꝛ ꝙ uocāti ad coitū ſ

c Uenite bibamus ꝛ. Dicit hebraici ꝛ ut dcē uer q̄ impoſſibile eſt ipm loth cognouiſſe carnaliter mulierē. ꝛ maxīe ꝙ inebriāti ſ filie fuer. vt ō. dicūt ſ ut hoc capiamus. ꝛ nō aduertere de cōcubitu cū mulier. ꝛ ō dicūt q̄ loth euigilāte de nocte bñ aduertit mulierē iuꝝ ſe ꝛ q̄ cognouit eā carnaliter. ſ q̄ eſſet filia ſua forſitā ignorauit q̄ calefact⁹ uino nō recoluit q̄ uxoꝛ ſua eꝝ mortua ꝛ ideo credebat ſe eē cū ea: ſ ꝙ hoc loth totaliter nō excuſanat: q̄ in craſtino nō cauet ſibi de ſimili. ꝛ ꝓpter ꝑdicta ſcpeura nō dicit q̄ loth nō ſenſit quādo cognouit mulierē uel filiaꝝ. ſed q̄ nō ſenſit. d Quādo accubuit filia. i. quādo lectū intrauit cū eo. e Nec quādo ſurrexit. i. q̄n exiuit lectū iuxta eaꝝ. q̄ ipo dormiēte intrauit: ꝛ poſt hꝝ pregnationē patre iterū dormiēte exiuit: ꝛ eodē modo ꝛ cessū ē ō alia filia. ꝛ ſic ꝙ ſta uſq̄ ibi f Peperitq̄ ꝛ. i. ex ꝑe ex q̄ ꝙ ipa iuerecūda fuit: q̄ turpitudinē q̄ operta fuerat cū ꝑe exposuit ꝛ reuelauit in nocte ſtis: ō dicūt q̄ ex ꝑe ſuo ꝓcepterat. g Minor q̄ peperit filiū ꝛ. Iſta fuit honeſtior. q̄ in nocte filij ſui non exprimit incestus eius. de ꝙ eis ſuo poterat mulier cōcipe licite: ſic ꝙ de Sara q̄ cōcepit de abrahā q̄ erat quāſi uulnus eius.

In capit. xix. vbi dicitur in postilla. Ex quo patet q̄ ad simplicem ꝛc. Addatio .j.

Notandū q̄ angeli inuitati ab abrahaz ad pmā inuitatiōz acquieuerūt vt pz. ū. xviij. c. vbi ad patriā pertinōz abrahe angeli dixerūt: fac vt locut⁹ es: inuitati in a loth nō ū acquieuerūt. nisi ad magnā instātiaz ꝛ q̄ si ꝓpulsi. vñ dicit ibi ē ōpulit eos ꝛc. Et q̄ dicit q̄dā hebreoꝝ expositores ꝛ videt rōnabile: q̄ ex ū dak doctrina holb⁹. vt cū inuitant a viri magne auctoritatis non dēt se retrahere ꝙ ecclesiare stari ꝓpt eoz reuerentiaz: sic angeli fecerūt abrahe cū aut̄ inuitant ab hoibus mediocris. seu modice auctoritatis. nō dēt stari ac ceptare inuitationē seu cōuiuiū: ꝙ aliqli ter se retrahere ne leues videantur: sicut angeli fecerunt cū loth.

Capitulum. xx.

Profectus inde abraam inter australez: habitauit inter cades et sur: et peregrinatus est i gerara. Dixitq̄ de sara vxore sua: soror: mea est. Misit ergo abimelech rex gerare: ꝛ tulit eā Venit aut̄ deus ad abimelech ꝑ somniū nocte: ꝛ ait illi. En morieris ꝓpt mulierē quā tulisti. hz ei vir abimelech nō nō tetigēat eā ꝛ ait Bne nūgentē ignorantē ꝛ iustā interficies Nōne ipe dixit mihi soror mea est: ꝛ ipa aut. frater meus est In simplicitate cordis mei: ꝛ mundicia manuū meaꝝ fecī hoc. Dixitq̄ ad eum deus. Et ego scio q̄ simplici corde fecerīs: ꝛ ideo custodiui te ne pecca res in me: et nō dimisi vt tangeres eam. Nunc ergo redde viro suo vxorē ꝛ orabit pro te quia ꝓphēta est: ꝛ viues. Si aut̄ noluerī reddere: scito q̄ morte morieris: tu ꝛ omia que

Inscē passus nō videt exponēdus bypbolice: nō ei ē ō soli: q̄ tota ciuitas seu viri ciuitat̄ vallauerūt domos loth: ꝙ sup hoc addit a puero vsq̄ ad senē ꝛ adhuc vltra dicit. Vnde ppō sit. vñ dak intelligi q̄ oēs fuerant ibi ꝓpte loquendo. nec dz ꝙ nō verisimili reputari. q̄ ppō valde numerosus sit circa vnū domū vt castrū: q̄ dato q̄ nō oēs sint ꝓpe ꝙ aliq̄ ꝓpe sint ꝛ aliq̄ remote: oēs tñ sūt circa castrū q̄ loge vel ꝓpe circūdant. ꝛ intēdūt eū vallare. que q̄dē cōsiderata in hoc loco nō est sine mysterio. dixerat em dño abrae supra. xviij. ca. Descendaz ꝛ videbo virū clamor ꝛc. vbi dc⁹ loq̄na more hūano: vt dcm ē: ostē dit q̄ volebat se bñe in hoc facto sodomoꝝ ad modū volē tem ⁊ aliquid experiri vel tentare: supra. qō fuit cōcessum a deo. q̄ si inuenti fuissent decē iusti q̄ nō deleret vt ibidē. Hūc aūt in ꝓsecutōe h: ri scriptura noa docet q̄ non solū nō erant ibi decē iusti: ꝙ nec vn⁹ ꝓter loth. ꝛ tō exponit in lra: q̄ a puero vsq̄ ad senē oēs ppō fuit i illo facinore. q. d. deus fideliter se habuit cū abraā: q̄ nō exercuit vltionē suā in sodomitaꝝ donec ꝓ angelos suos repertū fuit: q̄ omēs sūt a puero vsq̄ ad senē nullis instis cōuictibꝰ in crimie. vnde Ambro. in li. de abraam. Audi scripturā testificantē: circūdederūt domū ab infante vsq̄ ad senē totus ppō: penitus nulla erao erat culpe immunis ꝛc.

In eodē ca. xix. vbi dī in postilla. Si hoc dictū non vī consonū ybo saluatoris Matth. xix. dicētis. Et siqō dimiserit vxorē: ꝛ aliam duxerit mechatur ꝛc. Additio .ij.

In additione sup Mat. xix. de hac materia tractat satis plene. ꝛ etiā infra in dcm. xxiij. dño ꝓcedēte tractabit ibi ens ꝓpius est locus de hoc inquirendus. ꝛ ideo ad ꝑs relinquo.

Replica correctory contra burgensem.

In ca. xix. vbi postillator dic eē bypbole cū ō: Dispō circuibat domū loth ꝛc. Burgēs. se opponit dicēs: ꝙ vbe debere intelligi. q̄ oēs ꝓpe erāt ibi sē principes i crimie. ꝛ solus loth iust⁹ ibi rep⁹ ē. ꝙ hic⁹ burgēs. expositio simplr ē falsa: pueris em ꝓcepti nō capaci b⁹ ꝛm beatū Aug⁹. xxj. de ciuitate dei: ca. xvj. illud facin⁹ imputari nō pōt. Si ei ꝙ ꝓpte intelligi dz sic vult burg. mulieres sūt de ppō ꝛ sic opposuit oēs virtusq̄ sex⁹ adeē. immo ⁊ vagientes i cunabul: q̄ sequit in lra: eos q̄ fons erāt peusserūt cecitate a mīimo vsq̄ ad maximū. Est igit hybole. ꝛ qō dī a puero vsq̄ ad senē ogīs accipi exclusiue nō inclusiue ꝓpt dicta. nec valet argumentū burgēs. q̄ sol⁹ loth fuit iust⁹: igit oēs alij fuissent ibi i obsidiōe ꝛ sic filie loth ꝛ vxor ei⁹ cū aliis fuissent principes i crimie ꝛ societate in obsidiōe. qō falsuz ē ꝛ ꝑ lra. Stat em ibi neminē ꝓter loth iustū fuisse: ꝛ tñ in illo crimie nō ꝑticipasse. ꝛ illud beati Ambro. ꝓ burgēs. allegatus: q̄ ibi nulla ergo erat culpe immunis intelligi dz de ea te ꝓcepti capace sm beatū Aug⁹. vbi. ō. vel dicat q̄ loq̄t de de pcō originali quo etiā oēs pueri vnⁱ diei obnoxij fuerūt

Capitulū. xx.

Profectus in de abraam. Hic ostēdit q̄ lit abrahā vt ꝓficiens se habuit ad ꝓgressus domū: ꝛ primo respexit vxorē. secdo respexit ꝙlib⁹. xxj. ca. Circa ꝓmū sic ꝓcedit: q̄ circa vxorē abrae describit culpa ꝑlationis: secdo pena correptiōis ibi. Venit aūt dc⁹ ad abimelech. tercio satisfactio transgressiōis: ibi. Surrexit de nocte cōsurgēs: ꝛ q̄rto relaxatio punitiōis: ibi. orāte aūt abrahā. Circa ꝓmū sic dicit. a Profectus inde abrahā. s. de loco vbi maneb at: nō multū lōge a sodoma. Et cā fuit vt dicūt hebrei: q̄ diligebat multū hospitalitatē: videns sibi aūt ꝙq̄ ciuitatib⁹ ⁊ omi ppō maxīo nullus de illis ciuitatib⁹ remāserat: q̄ trāsiret vltra ad domū abrae: nec ex alijs locis veniebant ad ꝓdictas ciuitates: ꝙ domū abrae transeūtes. ꝛ ideo q̄ nō poterat exercere hospitalitatē: nō transtulit se ad aliū locū vbi vie essent frequentate: ꝛ sic posset hospites recipe b Dixitq̄ de sara ꝛc. Cū b⁹ infra ex ponit. c Misit q̄ ꝛc. vt accipet eā sibi vxorez: ꝙ b videt absurdū q̄ reges nō accipiūt vxorē alienigenā. ꝛ ꝓpter magnā pulcritudinē vl aptitudinē ad plen: vl ꝓpt vtrāq̄. Sara aūt iā erat nonagenaria ⁊ vetula ⁊ desiderat i ea fieri mulierbria: vt ꝓdictū ē capitulo. xvij. ⁊ ideo nō videbat pulcra nec ꝓcepti apta. Dicūt igit hebrei: q̄ vsq̄ ad finē vite fuit remāsit i ea teneritudo carnis ⁊ vinacitas colloris. ⁊ fuit bī de moyse Deutro. xxxiio ca. cū esset centūagintā annoꝝ nō caligauit oculus eius. In hebl. bī. Nō ē obscurat⁹ color eius: vel nō emarcuit recētia eius. sez carnis ⁊ coloris eius. ⁊ de chaleb dī Iosue. xiiij. ca. q̄ cū esset lxxx. v. annoꝝ erat ita fortis ad bellandū ⁊ gradiendū: sicut cū fuerat. xly. annoꝝ. Et eodē mō pōt dici de pulcritudine sare ⁊ teneritudie carnis: q̄ ꝓseruate sunt a deo ꝓpt ei⁹ sanctitatē. Et licet dic sensus nō sit hic expressus in lra tñ. ꝓbabilit pōt trahi ex circūstantia litere. s. ex ꝓcuratione regali sup eā in tanta etate. d Venit aūt dc⁹. Hic ꝑmittit pena diuine correctiōis sup abimelech: q̄ post ablationē sare stari infirmatus est. vt dicit Iosephus ⁊ desperantib⁹ medicis dño apparuit sibi in visiōe dicēs q̄ non erat nisi ꝓpter saram. ⁊ q̄ eā moueret misit eā redderet viro suo: ⁊ patz littera vsq̄ ibi. e In simplicitate cordis ꝛc. i. ignorans q̄ esset alligata viro.

f Et mūdicia manuū meaꝝ. quia nō intendebā eā tāgere nisi affectu maritali sequit. g Non dimisi ꝛc. Affligendo te infirmitate: sic vt nō posses eā tāgere. h Nūc igit redde vxorē ꝛc. ac si dicat: nō formides eā reddere timens q̄ ipe non recipiat eā vel q̄ eam odio habeat: eo q̄ fuerit in domo tua: q̄ p spm ꝓphetie scit eā esse mundā et q̄ eā non tetigisti. i Et orabit pro te. quia sanctus est ⁊ deo acceptus. k Et viues. i. curaberis ab infirmitate.

l Statimq; &c. Hic ponit satisfactio culpe in h q Abimelech deo obediente sarā ipi abrae reddēdo: t ea h modo ra et offerēdo: eo q sarā sibi accepat. nō em sufficiebat nō sisset si eēt alligata viro vel nō nō peccauit eā accipiēdo t p3 lra vlq; ibi. m Quid vidisti vt h faceres. i. qd mouit te ad dicēdū de vxore mea q eēt tibi soror. n Hesponditabrā &c. t nō celauit q eēt vxor sua quousq; fieret cōditionē illi⁹ ppū. timebat em ne ex mi⁹ tales sic egypti. t nō ex ea dē eā q dicta eū ibi. scs. xij. ca. celauit sarā eē vxorē suā: nec exposuit periculo ipi⁹ castitatē: qt iā expt⁹ fuerat in egypto: q ipa habebat angelū sue castitat⁹ custodē t sterū h de nouo p ipi⁹ ꝓphetā sciunt eā nō esse tāgendā: sicut dictū ē abimelech: Redde vxorē viro suo: qr ꝓpha ē. et ꝑ hoc excusat se de mēdacio dicēdo.

o Alo autē t vere soror mea ē filia patris mei: t nō filia matris mee. Erat enim filia aram fratris sui. t p hoc dicebat filia thare pōs abrae: qr filij filioꝝ dicūt eni filij suoꝝ. Verūtū quia abrā t sarā nō erant de eadē mre: qr thare habuit plres vxores: nō tñ q nō erat filia matris abrae. attinebat em ex gte patris sue t nō attinebat sibi ex gte matris. Vñ t loth q in eōdē gradu attinebat ipi abrā vocat frater ei⁹. ō. xiij. ca. sc. quit. p In oi loco ad quē ingre. q mihi erit suspectus ꝓpter nā pulchritudinē t ppū malicia. q Dices q frat⁹ tē. vt honoraret eū t placaret ad orandū p se. Sarā aūt dixit: r Ecce mille tē. i. abrae quem vocasti fratrē tuū. s Hoc erit tibi i velamē oculoꝝ ad oēs q tecū sūt. i. iste mod⁹ loquēdi q vocasti virū tuū fratrē tuū: q ē qddā velamē veritatis: ds tibi eē int illos q tecū sūt q cognoscāt q ipe est vir tuus: qr p talē modū loquēdi nō decipient credētes te solutā eē a viro. t Et quocūq; ꝓceperis int extraneos. v Memēto te eē dēpbēsū. s. acceptā a me in vxorē ꝓpter talē modū loquēdi velāti: t nō int homines extraneos nō debes vti tali mō loquēdi. Hūc tā exponit Fīn hebraeos q habēt talē lrā. Hoc tibi i velamē oculoꝝ omib⁹ q tecū sūt. t omib⁹ argumētū vel ꝓbatio: t ē sensus Illud qō dedi abrae erit in velamētū oculoꝝ oib⁹ q tecū sunt: vt ñ possint dicē q ego sedauit te. t postea reddidi te vxorā: sic solet fieri de leuib⁹ mulierib⁹ q ꝑ dona ꝑdita obtinēt: q ego cōpulsus fui a deo reddere te mūdā viro tuo t illud eīā erit tibi argumētū vel ꝓbatio ad oēs alios q male vellēt loq; de te: cū fueris i domo mea. t Dixme aūt. Hic ponit relaxatio pene: qi orante abrā ꝑ abimelech sanat⁹ ē ab infirmitate t vxor ei⁹ t ancille ab impossibilitate pariēdi.

In ca. xx. vbi dicit in postilla. Nunc redde vxorem viro tuo qr ꝓpheta est.

Addicio. f.

h Hec expositio postillatoris ꝓbatur illud qđ dictū fuerat. ō. c. xij. in additiōe. xij. nā si q ipsū ꝓpheta abrā cognoscebat sarā eē mūdā ab abimelech: si fuisset i domo sua: eodē ipū potuisset cognoscere sarā nō fore cōtaminatā in domo Pharaonis qō sufficit ad enarrandū ḡstionē ibi motā vt ibidē dictū fuit.

In co. ca. xx. vbi dicit in postilla. Alter aūt exponit Fīn hebraeos.

Addicio. ij.

m Dicit⁹ aliqs modis exponitur ille passus ab aliqs vocatib⁹ hebraeoꝝ: eo q vba ihe fūt cantata seu trūcata: qđ cā breuitat⁹ omitto: qr nō videt hic eē magna vis. Sed notandus q in h loco nō ē dictio que soleat memorie: sicut in trāslatōne nra dicit: nec ē ibi dictio solita illis qō ē argumētū seu ꝓbatio: sed potius ē ibi quedā dictio q significat redargutionē seu reꝓbēsionē verbaliter vel nominaliter qō ꝓcedat cū ꝑma expositōe. Et ē sensus qō quocūq; ꝓcesseris. s. int extraneos eris redargutus seu reꝓbēsus ꝓpter talem modū loquēdi. s. vocādo virū tuū fratrē. Alia etiā expositio. s. secūda que ponit hic Fīn hebraeos nō videt rationabilis: qr licet p dona ꝑdita que abimelech dedit abrae. ostendat ipm abimelech fuisse a deo cōpulsum non tamē ex hoc ostendit q vxor redderet mūdā viro. q potuissent dicere obloquētes q tanta dona fuissent data abrae ad satisfaciendū de iniuria adulterij. Pōt etiā aliter exponi. s. q cum dicit in hoc loco. Hoc tibi erit i velamē oculoꝝ &c. li hoc refert ad abrā: de quo dixerat imediate dedi fratri tuo: vt sit sensus. hoc. s. frater tuus abrahā erit tibi in velamentū: nō quibuscūq; hominibus: sed omnibus qui tecū sunt: qr cum ipe sit ꝓpheta. q. talis reputetur apud suos. s. eos qui tecū sunt illi non possunt dicere: q ego sedauit te. videtes q ipe ꝓpheta te acceptat tanq; mūdā: sed quocūq; ꝓceperis. s. inter extraneos eris reꝓbensus seu redargutus: eo q nō oēs hēbant abrā tanq; ꝓpheta et quo hortari intēdebat sarā ne viros h mō loquēdi uteret: sic eīā increpauerat abrā de hoc supra eōdē capto.

v Vltimū aūt dōs Sarā. Hic ꝑ ordē. Ca. xxj. quo abrā se habuit respectu ꝑlio. t ꝑmo describit libere genitio. t secō ancille t filij ei⁹ electio: ibi. Cūq; vidisset sara. t tercio ejectio abrae stabilitio: ibi Eodē ipe dixit abimelech. Circa ꝑmū describit⁹ natiuitas ysaac de sara: t ꝓlixa ex ꝑdicto. xvij. ca. t. xviij. vsq; ibi.

b Dicunq; sara eē. i. materā exultatiōis in ꝑtu ꝑlio cōcepte sup ea virtute nature. c Quicūq; audierit eē. i. gaudebit de dei bonitate. Et maxie hoc dixit qr de ysaac nata ē

berta virgo q̄ p filiū suū gandiū amulit vniuerso mūdo.
d Quis auditur⁹ ꝛc. in crate sic, puncta. q. d. nulli⁹: q; d
facta ē diuia ḡtie supra naturā. in hebreo hī sic. Quis
auditur⁹ crederet abrahā: q; sara lactaret filios. et d dicūt
hebrei: q; vicine mulieres dicebāt ysaac nō esse filiū sare:
eo q; diu viruisset cū
marito absq; ꝓle ꝙ
accepit ex⁹ sara oc-
cultē ab alia mulie
re, p pcio ꝛ finxerat
se cū genuisse: et ad
hāc opinionē tollen
dā fecit cōuiuiū gra
de in die ablactatio
nis pueri: vt statim
subdit in lra: ꝛ vici-
ne mulieres vocate
ad cōuiuiū: appor-
tauerūt pueros su-
os adhuc lactantes
et sara lactauit eos
ad ꝓbandū q; habu
erat puerū. Secm
vo trāslationē nēs
q; hs. Filiū. pōt dici
q; i hebraico vbi dicit
filios: accipit plura
le, p singulari: sicut
aliqñ ecōuerso sin-
gulare ponit, p plu
rali: vt dictum est. ō
xvij. ca. e Cūq;
vidisset sara. Hic de-
scribit ip⁹ agar cū
filio suo electio. ꝛ p
mo dicta electio de-
scribit. secdo electo⁹
ꝓlatio subdit: ibi.
Et audiuit aūt dñs.
Circa pmū pmo po
nit ei electiōis cum
subdit. e Cūq; vi
disset sara ꝛc. Dicit
em aliq; q; ysmael q̄
erat annoꝝ ꝛ sorti
or luctādo cū ysaac
et alio ludēdo ipm le
dēbat q̄ sare displi
cuit: ꝓpter q̄ volu-
it ysmaelē ejci. Sz
istud dictuꝫ ꝓcedit
ex mō trāslatōis no
stre. s. q; de terra sit
illud totū q̄ ꝓmissum ē. Ludentē eum
ysaac filio suo. Sed
in hebraico nō hī nisi
ludentē rm: ꝛ q̄ se-
quit nō est de textu. ideo alii exponūt hebrei. vbi em nos
habem⁹ ludentē: hebrei hūt messahet: ꝛ ē dictio ethnica i
hebraico: q; significat ludentē idolatrantē occidentē et
cocuntē siue lasciuientē. vñ Exo. xxxij. vbi nos habem⁹:
Sedit ppl⁹ manducare ꝛ libere ꝛ surrexerūt ludere he-
brei dicūt idolatrare. Et. q. Reg. vbi habem⁹. Surgāt pu
eri ꝛ ludāt. Hebraeus dic: ꝛ occidāt. et. s. xxvj. ca. vbi habe
mus: Dicit abimelech ysaac tocantē eum rebecca vxore
sua. Hebre⁹ dic: cocuntē. et i oib⁹ passib⁹ istis allegatio ē
sile hebraicū ꝓdicte dictioni Meshabet. ꝛ sic pz eḡm oca-
sio ꝓdicti noīs ip̄m hebraeos. Et sua istox passuū ꝓdictox
odūt varietatē ꝓdictox sensuū saltē apparēter quā ego
cationē videt ignorasse trāslator⁹ nr̄. vel cā nō reputasse:
q; vbiq; trāslulit i vna significatiōe. s. pot tm ponat ludū
Dicūt igit hebrei: dictio ꝓdicta messahet accipit ꝫ in tri-
plici significatiōe: q; sara vidit ysmaelē facientē aliq̄ que
putebāt ad idolatriā. Itē precipit q; ḡhebat coram ysaac oc
cidere vt bñ legitur. vñ et apl⁹ ad ḡhal. iiij. dicit: Qz
is q̄ erat fz carnē. i. ysmael pſecḡbat cū q̄ tūc erat fm spm
scz ysaac. Itē precipit
q; ejcet puerū ad lorā
riā: ꝛ nimēs ne ad si
milia induceret filios
suos ysaac. nūcianit
ista abrahe pereno vt
ysmaelē ejceret. di.
f Ejce ancillā hāc
ꝛc. q; nō poterat fili⁹
ꝙmitter emuli
sine matre. sequit:
g Bure accepit ꝫ
abrahā ꝛc. q; nō solū
sibi displicuit electio: ꝫ etiā ei⁹ indoles mala. h Cui
dixit de⁹: nō tibi ꝛc. ꝛ cā subdit i Quia
in ysaac vocabit ꝛc. in q; cōplebunt ꝓ-
missa q̄ tibi feci. et
pz lra. k Exaudiuit aūt de⁹. Hic
ꝑtr ponit electionē
consolatio. ysmael
aūt tūc erat. xx. anno-
rū vel plus: q; tam
xvij. annox erat q̄n
ysaac fuit nat⁹. ꝛ ió
videns se in periculo
mortis de malis su
is ꝑteritis doluit: ꝛ
dñm rogauit ꝓ vi-
ta sua ꝓlōganda: et
fuit exaudit⁹. vñ se-
quit verbū angeli.
l Exaudiuit ei ꝛc.
ac si diceret: amēdit
de⁹ pniaz quā nunc
hz in loco in q̄ iacet
nō aūt malitiā quā
exercuit i alios loc⁹.
m Iguit ꝛc. Non
q; nō vidēt aīs ad
videndū illud de q̄
nō aduertebat. s. pu
teū ei⁹ aq̄ erat necēa
ꝓ sustētatiōe pueri
ꝛ sua. et ptz lra vsq;
ibi. n Factusq; ē
iuuenis sagittarius
id ē exercēs artē ve
nādi. Hebrei dicūt
exercēs latrocinia ꝛ ꝓdas a trāscūtib⁹: ꝓpē ꝫ dictū est. ō.
xvj. Man⁹ ei⁹ ꝫ ocs. licz. n. peruenerit i infirmitate: vt di
cū ē. in posteā redijt ad vomitū: vt dicūr hebrei. o Et
acce. illā mr̄ sua⁹ vxo. de tra egypti. i. de ēra in q̄ nata erat ꝛ
nutrita. p Eodē tpe. Hic ꝑtr ponit abrae stabilitio.
q; esn obedierat dño i electōe filij ꝛ mrīs. putabō erat q̄
de⁹ oñderet ei aliq̄ sp̄ale bñficiū: q̄ factū ē cū rex ēre ve
nit ad eū ḡtēs ei⁹ amicitiā ꝛ fed⁹ di. q De⁹ tecū ē. au-
dierat. n. q̄ quinq; reges fortissimos cū dei adiutoꝝ debel
lauerat. ꝛ viderat q; dñs in senectute supra virtutē natu-
re filiū ei dederat. ꝛ q̄ ꝓpter eius vxorē dñs eū flagellare
rat: ideo q̄siuit amicitiā ejus: ꝛ paret littera vsq; ibi.
r Idcirco vocat⁹ ē ꝛc. i. puteus septē: ꝓpē septē agnas ḡo
abrahā ibi statuit, vel puteus iuramēti. Cui⁹ causa subdit.

Surge ꝛ tolle puerū: ꝛ tene
manū illi⁹: q; in gentē ma-
m gnā faciā eū. Aperuitq; oculos ei⁹ deus. Que videns
puteū aq̄: abijt et impleuit
vtrē: deditq; puero bibere
ꝛ fuit cum eo. Qui creuit ꝛ
moratus est in solitudine:
n factusq; ē iuuenis sagittarius. Habitauit in deserto
o pharan. Et accepit illi mr̄
sua vxorē de terra egypti.
p Eodē tpe dixit abimelech
ꝛ phicol ꝓceps exercitus
q ei⁹ ad abrahā. Deꝰ tecū est i
vniuersis q̄ agis. Jura ḡ p
dñm ne noceas mihi ꝛ po-
steris meis: sz iuxta misericordiā quā feci
tibi: facies mihi ꝛ tre i qua
ꝛsat⁹ es aduena. Juratq;
abrahā. Ego iurabo. Et in-
crepauit abimelech ꝓpter pu
teū aquę: quē vi abstulerāt
serui eius. Rndit q; abime
lech. Nesciui quis fecerit
hāc rē. Sz ꝛ tu nō indicasti
mihi: et ego nō audiui ꝓter
hodie. Tulit itaq; abraam
oues ꝛ boues: ꝛ dedit abi-
melech. Percusserūtq; am
bo fedus. Et statuit abrahā
septē agnas gregis seorsū.
Cui dixit abimelech: quid
sibi volūt septē agne iste q̄s
stare fecisti seorsū? At ille.
Septē inḋt agnas accipies
de manu meā vt sint mihi i
testimoniū: q̄m ego fodi pu
r teū istū. Idcirco vocatus

o. Quia vterq; ibi iurauit. s. abrā ⁊ abimelech. Vere bee est vtroq; mō interpret. s. puteus septē: ⁊ puteus iuramēti sequit. ⁊ Abrāā aūt cē. hebrei dicunt homū: in quo plātauit diuersas arbores ad fructꝰ ferēdos: ⁊ ꝫ ꝑ hospites trāseuntes recipiēdos: vt amenitate loci recrearent: ⁊ fructibꝰ refi cerent. v Et inuocauit cē. qz post recreationē acceptaz inuitabat hospites ad reddendas gras deo de bñficijs suis ꝑ. Et fuit colo. cē. qz plus ibi mānsit q in chaon: vbi mānserat. xxj. annis. hic aūt mansit. xxv. annis.

In ca. xxj. vbi dī in postil. Ideo alit exponit hebrei. vbi ēm habem⁹ ludentem cē.

Additio.

b Nec dicto me ſſabet q si echaoca ē in hebreo. significat ēm vt plurimū ridentē: siē in b ca. Dixitq; sara: risum fecit mi dñs: vbi b dicto ponit. Quāq; ꝺo significat irridentē seu ridentē vt in ꝑsal. ij. Qui habitat in celis irridebit eos. vbi etiā hec dictio ponit. Quāq; ꝺo gaudentē: siē in pō. cxxv. cū vicit: Tūc repletū est gaudio os nostrū cē. vbi ponit b dictio. Quāq; significat ludentē: siē Exo. xxxij. Surrexerūt ludē ⁊ i alijs ꝙplurimis. Nūq; tñ in hebreo b dicto significat idolatrāmē nec occidentē: nec coeuntē seu lasciuientem: nec auctes ad hoc inducte ꝑ postillatoꝝ. b ꝑbant: siē dño cōcedente i suis locis patebit. vñ trāllatoꝝ nr̄ ꝓne se habuit trāsferēdo hāc dictionē q̄nq; ꝑ ludū: q̄nq; ꝑ risus seu gaudiū: q̄nq; ꝑ irrisionē: nunq; tñ ꝑ alia ꝑdicta significata. Ista aūt passus meus exponit ab aliquibus expositoribus hebreoꝝ magis autēticis q̄ rabi Salo. Dicit ēm q ysmael vidēs q tāta magnū festū celebrasset abrāā i die ablactatiōis fratris sui ysaac iunior. s. illudebat seu irridebat puto intelligere q ex hoc nō sequeret q̄n ipe ysmael esset hereo ex̄q; erat maior: natu ⁊ legitim⁹: q̄ ex vxore ⁊ extra a deo būdictus. Vnō supra ca. xvij. de ysmaele dixit deꝰ. ecce būdicā ei. ⁊ hoc est q̄ dicit: Cū q; vidisset Sara filiū agar ludentē. i. illudentē seu ridentē. Et q̄ sequit i hāc cū ysaac nō ē de terra: put dicit postil. ex b aūt Sara timuit ne fonte ysmael in ꝓcessu tpis ingereret se hereditati ⁊ hoc est q̄ sequit. Ejce ancillā ⁊ filiū eī⁹. nō ēm erit hereꝫ filius ancille. cū filio libere siue filio meo. q. d. non erit hereꝫ sicut ipe se iactat heredē. Sēt ⁊ deus cōfirmans in b Sare intentionē dixit abrae. Oia q̄ dixerit tibi Sara: audi vocē eius. Et reddēs rationē sequit: quia ysaac vocabit tibi semē. q. d. licz ysmael sit filius tuus nō tamē hereꝫ. put putat. ⁊ hec expositio videt sanis cōgruis litere ⁊ rationi.

Replica correctoꝝ contra Burgensem.

Nō capi. xxj. vbi postillator exponit ludū ysmaelis ꝑ idolatria. Burgē. dicit dictionē hebraicā hic posita nō significare idolatriā q̄ irrisionē. Videat hic beato Hiero. gloſe ordinarie magistro historiaꝝ: ⁊ auctoritatibꝰ autenticis hebreoꝝ: quos postillatoꝝ b sequit. quibus omnibus rōnabile videt maiorē adhibē fidē q̄ soli Burgēſi: q̄ etiā rōnibꝰ postillatoris in ꝓposito nō satisfacit. Expositio quoq; quā ponit Burgensis nō videt rōnabilis: q̄ videlicet ꝑ sola irrisiōe: sic finaliter etiā ꝑ deuotā sententiā ei⁹ mater ⁊ filiꝰ eiecerent: q̄ ꝓter idolatriā vel ludū ad idolatriā dispōnentē: vt dicit beatꝰ Hiero. Et ponit in glosa ordi. super illo vbo Exoꝺ. xxxij. Sedit pplus mādūcare ⁊ bibere ⁊ surrexerūt ludere. ⁊ ideo eiecti sunt. Nō ēm legit ysmaelē nec aliquē de eius posteritate in cultu deiverī p̄seuerasse. Justū igitur fuit dominum Abrae ea ratione ab huiusmodi purgari.

Capitulū. xxij.

Que ꝑ̄ gesta sunt. Hic ꝑ̄ describit quō abrāā se habuit vt ꝑfectus: ⁊ ꝑmo q̄ ad deū. secō quo ad ꝓximū ca. xxij. tercio q̄ ad seipm. cap. xxiij. Circa primum oñdit ob edictia abrae ad deum in b q̄ ad ꝑceptū et⁹ q̄ eius fuit absq; dilatōe immolare filiū suū. et ideo sic ꝓcedit: q̄ ꝑmo oñdit ꝑceptū dñi. se cūdo obedictia fuit: ibi. Jgit abrāam de nocte cōsurgēs. tercio vocatio ꝑcepti ibi. Et ecce angelus dñi. quarto cōfirmatio ꝓmissi: ibi. Vocauit aūt angel⁹ dñi abrāā secō. Circa ꝑmū sciēdū q̄ tēptare ē accipe expositū de ignōtia. deꝰ aūt cū sciat lucide oia nō venit aliquē: vt accipiat expositū. de his q̄ ignorat q̄ vt aliqs q̄ ignorat dēt experientia de aliq: ⁊ sic tēptauit abrahā: ꝑpiendo vt ysaac filiū suū immolaret: vt aliqs q̄ ignorabat obediret eī⁹ obedientia: ⁊ eis darēt exemplū. b Tolle filiū tuū. dicūt hebrei: q̄ hec fuerat ꝑfecta reuelatiōe ⁊ ꝑcepta successiue facta ipi abrae: q̄ ꝑmo dixit ei dñs. Tolle filiū tuum. ⁊ ipo ridente gaudio sū obedire. q̄ duos filios habeo: de q̄ ꝑceptū intelligit. dñs secō dixit: Unigenitū ⁊ ipo ridente q̄libet ē unigenit⁹ mēi fue. dño tercio dixit: quē diligis. ⁊ ipo ridente: vtriq; diligo. dñs dixit ḡnio ysaac. Et factū ē hoc vt dicūt hebrei: vt ex ptrib⁹ rñsionib⁹ ad obedictiā bēt maiorē mercedē. Doctores aūt nri dicūt: q̄ fuit vnicū ꝑceptū sit factū vt simul: ⁊ subito oia ꝓponerent: que possent ipm retrahere ab implemōe ꝑcepti: vt ꝑ hoc magis appēteret obedictia abrae. et ideo tota ostā ē sibi in eodē cōtexta. b Tolle filiū tuū. q: licz ysmael ēet filiꝰ eī⁹. nō dicēs erat ei⁹ dño. In ysaac vocabit tibi semē. ca. ꝑcedēti. c Unigenitū. i. unicū siue ꝓpriū a sara. d Quē diligis. spāli dilectiōe ⁊ sup oēs creaturas. e Ysaac q̄ interpret. risus ex gaudio q̄ habuisti in eī⁹ annūciatiōe ⁊ natiuitate. f Et vade in terrā visionis. i. in monte iuxta hierlim: q: erat alꝰ respectu aliaꝝ partiū ꝺre. ꝓmissionis et ideo inde poterat videri terra in circuitu ⁊ ille mōs postea addus⁹ ē ciuitati: ⁊ i loco illo postea edificata est templū ꝛpe salomonis: vñ. ij. Paral. iij. ca. ⁊ hoc ꝑceptū ē abrahe: vt longe adeūdo posset deliberare de facto: ⁊ sic omnia terrenis fuisset valde cōstans in obedictia ad deum.

g Atq; offerens cē. holocaustū erat sacrificiū q̄ toti incēdebat ad honorē diuinū. ita q̄ de filio suo nō remanerēt nisi cineres q̄ statim ꝑ flatū vēti dispergerent. h Jgit abrāā cē. Hic ꝑ̄ oñdit obedictia serui. s. abrahe. q̄ ꝑceptū fuit sibi factū de nocte. nāc ēm cōsa ⁊ cōuentior fuit renūciatiōes diuine sedatis exteriorib⁹ motib⁹: ⁊ nō cepe cauit oīa solis ad exequēdū mādatū q̄ erat valde timidale: vt ꝑs ex dictis. i Straauit asinū suū. ad portandū ligna: q̄ erāt necta i sacrificio holocausti vt dictū ē. Et instandū: q̄ ipsemet straauit. nō ēm expectauit q̄ seruꝰ suus surgeret ad h faciendū: ex desiderio seruēti q̄ habuit ad implendū dei mādatū. k Ducēs secū duos iuuenes. ubi fuerūt ysmael ⁊ eliezer: vt dicūt hebrei. ne ipsa nec vxor eī⁹ reuelauit ꝑceptū dei sibi factū: ne aliquo mō impedirēt ab executiōe. l Die aūt tercio. Locus aūt vī re-

a est locus ille bersabee: ꝺa ibi vtercq; iurauit: ⁊ inierūt fedus ꝓ puteo iuramēti. Surrexit aūt abimelech et phicol ꝓceps exercit⁹ eī⁹. reuersiq; sunt in terrā palestinoꝝ. Abrāā vo planauit nemus in bersabee: ⁊ inuocauit ibi nomē dei eterni: ⁊ fuit colonus terre palestinoꝝ in diebus multis.

Capm. xxij.

Que postq̄ gesta sunt tentauit deus abrāaz et dixit ad eum: Abra

b dixit. Assum. Ait illi. Tolle

c filium tuū vnigenitū quem

f diligis ysaac: ⁊ vade in ter

g ram visionis: atq; ibi offeres eum in holocaustū: sup vnum montū quem monstrauero tibi. Jgit abraam

i de nocte cōsurgēs: straauit

k asinum suum ducens secū duos iuuenes ⁊ ysaac filiū suū. Cūq; concidisset ligna in holocaustū abijt ad lo

l locum quē ꝑceperat ei deꝰ Die autem tercio eleuatis

cessit.l.bersabee nō erat ita lōge a mōte moria vbi debuit
imolare filiū: q̄n posset illuc venire in bressioꝛ tpe: q̄a nō
distat nisi .xx. leucis vel circiter. ß a dño ista dilatio facta
est: vt appareret oibꝰ q̄ abraā in hoc facto nō fuit subito
motꝰ: ß ex longa deliberatiōe vt clariꝰ appꝛeret obediētia
eiꝰ. m Expectate hic cū asino. q: timebat ne impediret eius
obediētiā: si eēt pſentes. n Ego et puer. ſcz ysaac.
o Postq̄ adorauerimꝰ ꝛc. ℔ ꝓphice dixit: nō tñ aduertens
q̄d diceꝛa. nō em in tēdebat q̄ ysaac reuerteꝛet cū eo: et ideo
nō fuit ꝓphia ꝓprie et pfecte dicta ad
quā reḡrit intelligētia: sm q̄ dī Dam. x.
¶ intelligētia opus ē in visiōe: ß large dicta q: spūsancto mo
uēte sic pulit vt ſignificaret id qō futurū erat. p Tulit q̄z ꝛc. de dorso asi
ni. q Et iposuit
sup ysaac in figura
dñi nr̄i iesu xp̄i q̄ ba
iulās sibi crucē exijt
in eus q̄ dī caluarie
locū. vbi t crucifixꝰ
est: vt dī Iob. xix.
r Ipse vo ꝛc. gla-
dium: ad imolandū
ysaac. ignē ad incen
dendū t incinerādū
ipsum imolatū.
s Dixit ysaac ꝛc. ℔
factū est a deo: vt ver
ba pteriaꝝ cōmonētia viscera patria diceremt a filio. t ma
gis declararet obediētia abrae ¶ ex ℔ nō fuit ab obedien
tia retardatꝰ. t Deꝰ puidebit sibi. ℔ etiā ꝓphice dixit.
v Cūq̄ alligasset ysaac. nō ē intelligēdū q̄ innitū eū li
gauerit. ysaac cū iā erat. xxxv. annoꝝ: vt dīc̄ ioſeph⁹: et q
ꝑo abraā iā erat. cxxv. annoꝝ: q: centū annoꝝ q̄ ysaac
natꝰ est: vt dictū est ca. ꝑce. t sic erat fortior ꝑe q̄ erat val
de senex. ℔ etiā ꝑs q: portauit ligna holocausti ascēdēdo
montē t ibi erat ibi onꝰ eniꝰ asini: vt ꝑs ex ꝓdictis. ℣ por
tebat em q: tātū eēt ibi de lignis ꝺt sufficeꝛēt ad incēdēn
dū t incinerādū coꝛpꝰ vniꝰ bolis. et ideo sup hāc locū dicit
ioſephꝰ: q: edificato altari: t oibꝰ ꝓparatis abraā dixit filio suo
quō magnis ꝓbꝰ ipetratꝰ erat a deo et quō cōcepꝰ erat
miraculose: t quō natꝰ gaudiose: t quō sibi dñs ꝓcepit eū
imolari. sibi adiūgēs: q: credebat deū eū nolle mori egri-
tudine: vel peste: vl gladio in bello: ß q̄a ꝓbꝰ demonis
deo offerret. t sic deus acciper secū aiam eiꝰ ꝓpemo. t ex
hac obediētia deꝰ regeret senectutē abrae loco filij. q̄bus
studino ysaac volūtarie accessit: vt imolaret adimplendū
volūtatē dei t patris sui. Licz aūt dictū ioſephi sit verū
q̄nū ad ℔ q̄ ysaac voluit imolari. nō tñ videt verū q̄tū ad
℔ q̄ abraā imolaret eū credēs q̄ alia eius ꝓcedere essent eū
deo. t ampliꝰ int hoiem nō vnēr: q: ß. xvij. ca. dixit deꝰ ab
rae de ysaac. Reges orient ex eo: t ca. xxj. In ysaac voca-
bit tibi semē t firmit credebat verbū dei ee verū. t iō me
liꝰ dī abraā imolare volēs ysaac credidit q̄ ipm a mortu
is suscitaret deꝰ: vt cōpleret i eo suū ꝓmissū. Et ℔ ē qō dīc
apūs ad Heb. xj. Fide obtulit abraā ysaac cū tētaret: et
vnigenitū offerebat in q̄ suscepat ꝓmissiōes. ad quē dictū
est. Quia i ysaac vocabit tibi semē arbitrāt: q: a mortuis
suscitare eū potēs ē deꝰ: t ℔ signauit abraā filio suo ysaac
t tūc volūtarie accessit ad obediēdū. in ℔ significāt xp̄m
de q̄ sepeū ē. Esa. liij. Oblatꝰ ē: q: ipe voluit. ℨ duerteēdū
etiā q̄ abraā ligauit filiū: nō ꝓpt ℔ q: timēt eū fugēt: rebel
lare: vt ꝑs ex ꝓdictis: ſyr imolaret eū sic t
alia q̄ offerebant i
holocaustū: q̄ ligata
offerebant: t vt q ℔
ꝓpt ligatio ſignifica
ret ām imolatōꝝ ipsiꝰ
i cruce. Si aūt ḡrat
quō abraā voluit fi-
liū suū imolare cuꝝ
occisio innocētis sit
horribilis t illicita.
Sciebat etiaꝝ q̄ hō
nō ē aial imolaticiū
Dicēdū q̄ reuelatō
illa fuit facta talit q̄
dubitare nō poterat
q̄n eēt sibi ꝓceptū a
deo vt pleniꝰ declara-
ret i quadā cōne ō
q̄libet. ipe ei sciebat
q̄ q̄libet quātūcūq̄
iustꝰ ē debitor mor-
tis ipi deo ꝓ pcō p-
mi penis. t iō ipe
deꝰ pōt illud debitū
repetere qñ vult: et
quō vult. et ideo hō
obedire voluit. fecꝰ
aūt eēt de ꝓcepto al
teriꝰ q̄ nō sic eēt dūs
vitet mozꝫ. t ꝓ ℔ ꝑs
ad obiecta. x Et
ecce angelꝰ dñi. hic
ꝑr ponit ꝓcepti re-
uocatio q: fctūm erat
ad declaratōꝝ obedi
entie abrae: t iō ipa declarata reuocat. iō sūdit. y Nō
extēdas ꝛc. Iz em iā eēt. xxxv. annoꝝ tñ vocat puer: q: ad-
huc erat ſb cura ꝑis. ℨn sacra. n. ſcptura subditi t famu-
li licz sint etatio ꝓcere: tñ frēq̄nt vocāt pueri. a Nūc
cōgnoui. i. alios cognoscere feci. b Viditq̄ post tergū arie
tē. dicūt hebrei: q: ibi fuit patꝰ a ꝓncipio creatiōis mūdi. s.
sexta die in q̄ formatus deꝰ aialia. ß ℔ nec rōne nec scptura
hz apparētiā. t iō reparandū ē ficticiū: ꝓpt q̄ dicēdū
q̄ fuit ibi adductus misterio angelico. c Quē assu. ꝛc.
ozabat em abraā in imolatiōe arietis: q: dño acceptaret ita
ac si filiꝰ eiꝰ ꝓpt deū fuisset imolatꝰ. Et liberatiōe ℔ ysaac
t imolatiōe arietis ꝓ eo facūt iudei festū rubaz i ꝓn-
cipio mēsis septimi. s. septebris: ꝓpter q̄ tūc clāgūt i eos
nūbꝰ peccoꝝ i mēoriā arietis imolati ꝓ ysaac. d ℨppella
uitq̄ ꝛc. eo q̄ vidit dñs abrae t filij eiꝰ obediētiā t ysaac
liberauit a morte. e Dñi vsq̄ hodie dī. ℔ est i puerbiū
deducti ē. f In mōte dño videbit. q̄ em iudei sut in
angustia ꝓstumi dicūt. In mōte dño videbit. i. sic in mōte
vidit afflictōꝝ ysaac cū liberādo. sic nos libēt. g Vo
cauit aūt ꝛc. hic ꝑr repetit ꝓmissio ꝓs facta abrae t ma
gis explicat: t iuramēto dmio ꝓfirmat di. h Per me
metipm ꝛc. oēs. n. ꝓ maiores suos iurāt: vt dī ad Heb. vj
Nō pōt aūt aliq̄d ee maiꝰ deo. t iō p semetipm iurauit.
i Multiplicabo ꝛc. ℔ dicit ꝑtū ad bonos t religiosos.
k Et velut harenā ꝛc. ℔ dīc ꝑtū ad cupidos t frenos. et
maxie ꝑtū ad filios esau. vñ t esau dict⁹ ē edom. i. terreus⁹
l Possidebit ꝛc. ℔ ipleta sunt tpe iosue cū ebreis bellauit. xxx.
t vnū regeꝝ: t cuitates t fines eoꝝ diuisit possidēdas ist⁹
m Et būdicent ꝛc. Hoc exponūt iudei di. q: qñ qō bona

mpcak alicui dicit: benedicatur nbi deus sit fecit ysaac filio abrae. Catholici aũt melius exponũt de xpo q de semine abrae descẽdit ꝑm carnẽ: t xpo benedicunt oẽs gentes fre. i. aliq̃ de oib⁹ gentib⁹: qr nulli⁹ sequit salutẽ nisi p xpi benedictiõẽ. n Hic ytacy gestio. i. post liberatiõẽ ysaac: da abrã cognebat sibi

ne tuo oẽs gentes terre: qr obediisti voci mee. Reuersus est abraam ad pueros suos: abierũtq; bersabee si
n mul: t habitauit ibi. Hic ita-
o q; gestio: nũciatũ est abra-am q; melcha q̃z genuisset filios Nachor fratri suo:
p q Hus primogenitũ: et buz
r Hus pmogenitũ: et buz fratrẽ ei⁹: t chamuel patrẽ syrorum: et caseth et azau.
r Phseldas q̃z t iedlaf t bathuel: de q̃ nata ẽ rebecca. Octo istos genuit melcha nachor fratri abraã: ocubi na Vo illa⁹ noie roma pepit thabee et gaon et thaas et maacha.

In ca. xxij. vbi dr in postil. Et vade in terrã visiõis. i. in montẽ. Additio. j.

(v. Hic dic dr: in terrã visiõis. in heb. dr in terrã monia volunt eñ trãslatio interpari b nomẽ monia. q b nomẽ visiõis: qb nõ de xpo quo ꝑ valde lõge hoc sonat. In ij. Vo Paral. iij. ca. vbi de b mõte agit non fuit interpr⁹ hãc dictionẽ: ꝑ diuisit eã in xpta forma dr. Et cepit salomon edificare domũ dñi in hierlm in mõte moria ẽ. t melio⁹ se hz ibi q̃ hic. nã hec dictio monia: hz alias interpretatiões hr xpo: t magis ꝓpriam. ꝓposito. q̃ quidẽ interpretatiões hebrei anniq̃ tradũt. nã quidã ex q̃ dicũt: q monia interpetat doctrina seu doctrix: t est xpi ma interpretatio seu expositio. Nã monia i hebraico idẽ significat q doctor. t sic monia ẽ ab illo noie moie abstractũ. vel est nomẽ femininũ generis cuiusdẽ significatiõis. t sic mõs monte idẽ est q mons doctrine seu doctorio. Secũdo mõ interpetat ab eo et xpne ab hoc qõ dr mons qõ significat myrrhã. Vñ dicit q idẽ est dicere: mõs monia qõ mõs myrrhe: de q̃ Can. iij. Vadã ad montẽ myrrhe. Tercio i trãslatiõe chaldaica dr: ad terrã latrie. eo q mori q̃ significat timorẽ. vñ i illo loco reddebat deo cultus latrie q̃ ꝓpue fundat i timore dei: sancto q̃ pmanet in secula seculi. Et notãdũ q̃ libet illaꝝ triũ interpretationũ cõtinebat illi mõti cõtra seu large rõne ꝛepti ibi edificandi. Prio q: ab illo loco doctrina legalis egrediebat ad totũ ꝓpin: iuxta dictũ Deut. v. ca. Secũdo q: ibi offerebat deo thymiama. t incẽsum in q̃ myrrha imponebat iuxta secũdã interpretatiõẽ. Tercio ibi colebat dr⁹ cũ hostijs t sacrificijs legalib⁹: ꝑ t ꝓcessu temp. plurimi cõtinebãt. q̃ quidẽ tria q̃ ampliꝰ t ꝓfectius ꝓuenit illi mõti q passionẽ xpi t alia q̃ quidẽ postea occurrerũt. Prio q: exinde exiuit doctrina generalis t salutifera toti vniuerso: iuxta illud Esa. ij. In nouissimis dieb⁹ parebit ẽ mõs dñi in summo montiũ ẽ. et subdit: Quia de syon exibit lex et verbũ dñi de hierlm ẽ. Scdo q: ibi fuit passio celebrata q̃ q myrrha designat. myrrha em oblata xpo per magos Mab. ij. nũcia annũciauit sepulturã. Tercio q: cultus latrie q̃ in vera charitate ꝓfecit. solũ fuit ꝓfectissime cõplet⁹ cũ xpo i sua passione q̃ ineffabilẽ charitatẽ scipm obtulit deo patri in odorẽ suauitatis. q̃ quidẽ expositiões nõ sũt reprobãde mystice: ꝑ hr Fratres. fundant eñ i significatiõe ꝓpria huius dictiõis monia: put ab hebreis tradũt: vt dictũ est. Ite nota q̃ in hebreo nõ scribit monia. in hoc loco cũ vocali o. ꝑ scribit talit q̃ ꝓpe põt legi maria. vñ nõ inconuenit dicere q̃ ille mõs sanctissim⁹ ornaret a beatissima ỽgine: q̃ obtulit. l. in templo filiũ suũ obtulit deo. t deinde intra illũ locũ ꝓpio oculo aspexit filiũ suũ immolari. stans in t arã crucis vt Job. xix. Et notandũ q̃ inter ptatio nõe trãslatiõis nõ videt ꝓprium rõni. tũ q: mõs morie in q̃ fuit edificata templũ nõ erat sic dispositꝰ: vt inde posset videri terra in circuitu. put postil. dic. nã talis visio impedita erat p mõtes q̃ erãt i circuitu eiꝰ. vñ pñ. Montes in circuitu eiꝰ. tũ q: cũ dr: Vade i terrã visiõis seu i terrã monie. nõ est intelligẽdũ in mõte illi⁹ hierlm: put postil. dic: q: de q̃ ꝑmia nõ oñdit abrae montẽ in q̃ erat immolatus ysaac: ꝑ terrã in q̃ erat mons ille quẽ dr⁹ ipse sibi erat demõstraturꝰ. vñ dicit: vade i terrã monie ꝛc. i montẽ quẽ monstrauero tibi.

In eo. ca. xxij. vbi dr in postil. Non est intelligendũ q̃ tentatiõ eam ingauerit ꝛc. Additio. ij.

(I Taũ ysaac fuisset. xxxv. annoꝝ tpe immolatiõis: vt dicit Ioseph⁹. t sic fuisset fortior ꝑ t in voluntarie accessit: t ligari se ꝑmisit vt immolaret ad implendũ voluntatẽ dei t patris sui videt magne admirandũ: quõ in hr nõ attribuit ipi ysaac meritũ immolatiõis sic ipsi abrae nõ em⁹ in credunt q̃ ꝑ ꝑ fortem amplꝰ amicabilitatem esse q̃ sunt ad se ꝓponunt amicabiliꝰ q̃ sũt ad alterũ: vt ethicus dr: Non em⁹ rõnabiliter diceret ipi ysaac: q: fecisti rem hãc t te obtulisti spõte ꝓpter meritũ ipi abrae. vñ dr cũt quidã hebreoꝝ q̃ ysaac erat. xv. annoꝝ: t q̃ si minꝰ accessit ad immolatiõẽ. nec etiã ex ꝑ q̃ ponunt ligna holocausti. sed q̃ cẽt tãte eratio. nã pũt cẽ q̃ illa ligna nõ erãt onꝰ vnꝰ asini: qr nõ erãt tanta q̃ sufficerẽt ad totũ holocaustũ: ꝑ erãt quedã pauca ligna sicca. t forte odorifera: ꝙbus erãt addẽda ligna alia de bis q̃ erãt i mõte vt cinꝰ incẽderent t sic ani⁹ redoleret: nec ex ꝑ ysaac erat culpandus. nã adhuc erat i puerili etate: put ꝑs in hr cũ dicit in hoc loco. Nec extendas manũ tuã sup puerũ ꝛc. nõ em dr in sacra scptura q̃ hõ. xxx. annoꝝ t vltra puer dicat. t iõ dicãt q̃ ipi ysaac nõ legit i scptura attribui merces ꝑ solã abrae: qr adhuc ysaac non habet gracie vsũ liberi arbitrij ex defectu etatis: nec etiã habet virtꝰ ad resistẽdũ patri.

In eo. ca. xxij. vbi dr in postil. Nũc cognoui. i. alios cognoscere feci ꝛc. Additio. iij.

(c. Pm ex ꝑ q̃ dr hic in gloria dei. Nũc cognoui. intelligat alios cognoscẽ feci: sic cõuer tenet. Sed hãc exponẽs quidã hebreoꝝ refutãs dicebat: q̃ nullus erat ibi tpe immolatiõis cũ abrã nisi sol⁹ ysaac: ꝓpter quẽ solũ nõ diceret alios cognoscẽ feci: ꝑ hec rõ nõ videt valẽ. nã obediẽtia abrae q̃ hũc actũ cognita fuit angelis: q̃ forte ꝓpe nõ cognoscebãt abrã eã habuisse in tanto gradu sibi t ceteris fidelib⁹: q̃ gesta abrae credũt aũctor sacre scripture. Sz adhuc ꝑ expositio nõ videt ꝓpria. nã vltr actus immolationis attribuit abrae tanq̃ actus. vñ ei dr. ꝙ. Nunc scisti rẽ hãc t ñ pepercisti filio tuo ꝛc. t sic i isto actu abrã fecit alios cognoscẽ: q̃ cẽt timẽs deũ. t ꝑ pñs scptura ꝓpr⁹ diuisset t rõnabiliꝰ. Nũc fecisti alios cognoscere q̃ timuisses deũ. vñ videt ꝑ dñs. l. nunc cognoui: ꝓpr⁹ posse exponi metaphorice: sic alia q̃ de deo dicunt ꝑm similitudinẽ qr cũ dr: Iratꝰ ẽ dr⁹. t hmõi intelligit q̃ ad modũ irati se habuit i affectu. sic etiã i ꝓpria mã cũ dr: Tetigit de abrã. intelligẽdũ ẽ q dr⁹ se habuit erga abrã q̃ modũ ꝛepti natã vult accipe exponẽtes de alio ignoto. nõ ñ q̃ deo q̃ alia nouit ꝑ cẽt ignota. t sic cũ dr: Nunc cognoui metaphorice posset exponi: vt p ꝑ intelligat q̃ dr⁹ se habuit in ꝑ actu sic ille q̃ nouit cognoscit alios: q̃ ꝑs in ꝑ q̃ dr⁹ post illo facto ꝓfecit abrae maiora q̃ ꝓus sibi ꝓfecerat. t etiã iura mẽto ea confirmauit: vt post pauca declarat.

In eo. ca. xxij. vbi dr in postil. Appellauitq; nomẽ loci illi⁹. deus videbit ꝛc. Additio. iij.

(M hebreo in ꝑ loco dr: dñs fece. t est hbũ significans videre diuinũ i futuro dupli⁹. vno mõ ꝓpria rõ indicatiua. alio Vo mõ q̃ modũ optatiui. ita q̃

pōt ꝓpie intelligi. dño videbit ꝛ dño videbit. cui⁹ sensus est: qz appellatio abrae in .b. loco fuit quedā oīo ꝓphetica sic pluries pemgit in pō. ꝛ in alijs dictis ꝓbat. vñ in hoc sensu q dicit: dño videat: nō abrā deū: vt videt ordo iustissime misericordie fuit recentissime meritis ei⁹. ꝛ pumptissimi ad fuę obedientie in immolatiōe filij. Jn .b. aūt sensu q significat: dño videbit. ꝓbabat q .b. erat de⁹ visur⁹ ꝛ redditurus mercedē plenā ipi abrae: sic ſtanim fuit ꝓcessū sibi: cū sequit: q meneripim iurauī. hui⁹ aūt qō sequit. vñ vsq; hodie dicit: Jn monte dominus videbit ꝛc. videl cē sensus q posteritas abrae: scz veri fideles spectantes remunerationē hui⁹ facti dicebāt cōuer. qsi in puerbiū illud verbū qō abrā ꝓhetice protrax. s. dño videbit. Et addebāt sup .b. q dñs in mōte: q credebāt ꝓphetā illā cē ad effectū pdū cendā in illo mōte vbi abrā .b. factū tūmeritorū exercuit qnā quida oratione ꝓphetica ipi⁹ abrae sic ꝛ puerbiū inde subsecutū hebrei credūt fuisse impletā in edificatione templi ꝛ appatiōe gtie dñi i nube illud templū acceptātis: vt in .ij. Paral. vij. ca. Et post⁹ credēdū est fuisse impleta cū xp̄o i eodē loco immolat⁹ fuit i forma visibili. Vñ vbi trālatio nra dic: Jn mōte dño videbit. hebraica vicas hz dño videbit: ꝛ sic hz in glo. nra p qō ꝓpie intelligit: q verus filius dei ibi visibilit fuit immolat⁹. qō immolatio ysaac p̄cipue figurabat. C Circa qō antecedendū est videri⁹: q hz meritū abrae in .b. loco fuerit pncipalit expletū p immolatōes filij: quā p deo ꝓmissume facē intendebat. qō fuit singulare in ipo abrā: nō aūt in immolatiōe arietis: in q multi cōuenerūt sacrificates deo aialia bmōi. nā abrā non potuit oīonem ꝓphetica supradictā: nisi post immolatōes arietis. nec etiā fuit sibi factū iuramētū diuinū ꝓmissionis vsq; nic scz post arietis immolatōes. qō nō hz intelligi vacare a mysterio. nā immolatio ysaac deficiebat a figuratiōe immolationis xp̄i i duob⁹. primo s. q ysaac n fuit actualit immolat⁹: ꝟ solū virtualit. xp̄s vo actualit. secōo q immolatio ysaac nō fuit obiata i redēptōes aliquā. immolatio xp̄i fuit i redēptōes hūanā. ꝛ iō ꝟ duo fuerūt repsentata p immolatōs arietis ad p̄cipiendū immolationē ysaac q̄n ad figuratōs immolationis xp̄i. Aries em fuit occisus: ꝛ el⁹ sanguis effusus fuit ꝛ fuit i redēptionē ipi⁹ ysaac. vñ dicit: Quē assumpsō obtulit i holocaustū .p. filio. ꝛ iō postq; abrā expleuit p̄figurare immolationē xp̄i p vtrāq; immolatōes p̄dictas tūc ꝛ nō ante. potuit sua ꝓphetica oratione: vt dictū ē. C Ose quoq; aūt vocat⁹ secōo ab angelo i psona dñi fuit sibi facta ꝓmissio cū iuramēto: ꝛ nō antea. patet in lra ꝑz. vide Jos. ꝛ hī. glo. pacto sacrificio dī abrae. Jn semie tuo ꝛc. Qō factū est ea aries dic: Foderūt manꝰ meas ꝛ pedes meos. pacto em sacrificio dictū ē. C Ouertent ad dñm vniuersi fines ꝛc. immolato q ariete vocauit abrā nomē loci illi⁹ dño videt. .b. ille. Jta etiā .b. insinuat. in pena em vocatiōe angeli dictū fuit abrae. Nūc cognouī q timeas dñm ꝛ nō pepercisti filio tuo vnigenito ꝛc. vñ solū cōmendat de oblatiōe filij ꝓpt deū: ꝛ tūc nō fuit sibi facta alia ꝓmissio ꝟ sola approbatio diuina erga ipm abrā. Jn scda vo vocatiōe dī ei: q: fecisti hāc rē. s. oblationē secūdā. hoc ē aries. ꝛ nō pepercisti filio tuo. s. per oblationē pmā filij. ꝛ tūc fuit sibi dictū. Benedicā tibi ꝛc. ex q pz q licz meritū abrae pncipali⁹ ꝛ clari⁹ ꝓfluxit in oblatiōe filij. tū q: pcessū figurāt passio xp̄i. in virtq; oblatiōe sit. ex eisdē ꝓtestatio fidei abrae de xp̄o clari⁹ relucebat. idcirco tūc ꝛ nō antea fuit sibi facta ꝓmissio q ꝓnat p̄dictis. Nagengea etiā in hoc loco dicit: panl q xp̄s. s. in carne: cui⁹ .b. aries forma est. vbo vo ico irrupni pmāsit: qd ē sm spm c'imago ē ysaac.

In eo. ca. xxij. vbi dī in postil. Hic pōr repenit ꝓmissio facta puo abrae ꝛc. Additio. v.

Ad hac ꝓmissiōe facta abrae nō solū repertunt ea q ab eo fuerūt sibi ꝓmissa: seu magis explicanit ꝛ etiā diuino iuramēto confirmanit: ꝟ etiā de nouo maiora sibi ꝓmittūt. vñ Ambr. in li. de abrā. hec p̄dictio pstitit suplonb⁹. Jn illa em ꝓpagatione semio futurā ꝓmittit. i hac aūt ait: Et benedicent in semie tuo ꝛc. Ad cui⁹ declarationē sciēdū: q licz ea que in pmo loco ꝓmittit i hac promissiōe vltimo facta abrae. sunt ꝟ si quedā repetitōes precedentiū ꝓmissionū: qō aūt vltimo ꝓmittit. Et benedicent ꝛc. qō ꝓpie intelligit de xp̄o: q descendit de semie abrae sm carnē: sine q null⁹ sequit salus ꝓmissio noua est: que nō ꝓmittit i precedēnb⁹. qō sic pz. nā nunq; abrae fuit facta ꝓmissio q huic quodāmō assimilaret: nisi .b. ꝓ ca. vbi dicit. Atq; in te benedicent oēs cognationes terre ꝛc. q quidē benedictio in illa ꝓmissiōe ꝓtenta nō pōt intelligi de benedictione spuali: q ꝓtinet ad gratiā cui⁹ xp̄s ē actor. ꝛ cā efficiēs nō em dicit ibi: benedicent in semie: ꝟ benedicent in te. C onstat aūt q abrā nō fuit actor bmōi gre. Jn hac aūt virtā ꝓmissiōe nō dī: Et benedicent in te. sed benedicent in semie tuo. s. in xp̄o. vñ ꝛ apl⁹ ad Gal. iij. istā virtutē autoritatē allegat ad ꝓbandū q in xp̄o benedicent oēs gentes. nō aūt allegauit ꝓmā auctez: eo q est ad suū ꝓpositū impertinēs: vt pz in auctre Ambr. .b. allegata: qō etiā ipa Ifa testat apud eos q in lingua hebraica sunt pīti. nā licz trālatio nra hic ꝛ ibi dicat indistincte: ꝛ benedicent. non tā modica differētia ē inf ebu hebraicū ibi positū ꝛ verbū qō .b. ponit. verbū em qō hic ponit nō aliud significat nisi q imprecantes benedictiōes alicui dicāt. C Alē te faciat de⁹ sic fecit Rale: eo imo q. j. el viij. dī. In te benedicet isr⁹: atq; dicet. Faciat nbi de⁹ sic fecit ephraim ꝛc. vbi manifeste pz: q illa benedictio nō fundat in ipo ephraim tanq; in actore principali seu cā efficiēti ipi⁹ benedictōis. Et sic ebu oīo ponit .j. xij. ca. vbi dī. Atq; benedicent in te vniuerse cognationes terre ꝛc. ꝟ in .b. loco i hebraico ponit qdā verbū significās q ille in q alij benedicunt sit cā pncipalit effectiua illius benedictiōis: qō nulli pure creature pōt puenire. vñ in pō. Deus in dicit ꝛc. loqnēo de xp̄o ad Ifam vbi dī: Et benedicent in xp̄o oēs trib⁹ tre ꝛc. ponit verbū benedictiōis oīo sic: huic qō hic ponit: nō aūt ponit sic in ca. xlj. suprad̄icto. sic Esa. lxv. tractāo de xp̄o ad Ifam dic. Jn quo q benedictus ē sup terrā benedicet i dño amē. vbi verbū oīo sic ponit: sic hic cū dī: Et benedicent in semie tuo ꝛc. nō antez sic benedicent: qō ponit. .b. in ca. xlj. C ocordat etiā benedictis q de⁹ i alijs ꝓmissionib⁹ abrae factis nunq; inf posuit iuramētū aliqd: ꝟ solū in .b. loco tñ dicit: Per memetipm iurauī dic dñs ꝛc. qō nō solū denotat vt simpliciter iuramētū: vt si dixisset: Juraui dic dñs simpliciter: ꝟ ad maiorē solēnitatē addidit. q memetipm: sicut ille q iurat tangēdo sacra: vt crucē vel euāgelia. ꝛ pot⁹ co ip⁹ xp̄s solēni⁹ iurat q̄ ille q simpliciter iuramētū pstat sine tactu taliū in q ostēdit q inf alia ꝓmissa .b. cēt maximū: qō etiā cōsueuit fieri scriptura in q̄busdā aliqo locis. ꝟ pstare timiū iuramētū solēne sup hoc: q ad mysteria xp̄i venturi pnebāt: sic cū agit de sacerdotio xp̄i etiō psalmista psal. cix. dic: Juravit dñs ꝛ nō penitebit eū: tu es sacerdos in eternū. vt intelligat solēnia firmitas hui⁹ iuramēti nō solū dixit: Juravit dñs. ꝟ addidit. ꝛ nō penitebit eū. .b. idē pz in pō. Memēto dñe dauid ꝛc. vbi cū de regno xp̄i agit ex semie dauid venturi. pō. dicit: Juravit dño dauid veritatē. iuxta illud euāgelij. Dabit illi dñs de⁹ ꝛc. vbi nō inposuit iuramēti simpliciter: ꝟ ad solēnitatem firmitatē addidit. Et nō frustrabit eū: qō satis ꝓsonat ꝓdictis vt pz intelligēti. vñ .b. auctras bñ intellecta multū facit ad ꝓbandū hebreos in hoc q in xp̄o ab abrā descēsuro omnes gentes habebāt recipere benedictionē.

Replica correctorij cōtra Burgēn.

Ad ca. xxij. vbi exponit illud. Vade i terrā visionis id ē in mōtē ꝛc. Burg. facit magnā vim de nomine moria. in q rephēdit de. Hiero. q: ei⁹ digressio ē i famosē fidei trāseat. postillā q: nō ē ꝑ postil. ꝟ q addit se legisse i hebraico maria. ꝓ moria: q: ex auctre sacri canonis aut sanctoꝝ nō hz euidētia: ea facilitate pēnit q p: obiat. marie q: cōiter olim interpretationes imo ꝛ ipi⁹ Burg. sonāt in peiorū. Jn eodē ca. vbi postillator: ad mentēs iosephi ꝛ aliox dic ysaac nō immuni ligatū fuisse i oblatōe ꝟ spōtanei: q: cū posset non restitit patri existens. xxxv. annox. Burg. obijcit di. Q tūc meritū potⁿ debuit asseri bi ysaac q̄ abrae. dicat ꝟ ysaac tñ fuisse. xv. annox. innumū

a patre ligatū. ideireo vocat⁹ ē puer⁹ qđ sepelierit de viris xxxv. annoꝝ dicit nō ꝓ iuuent⁹. Sed ad obiectionē Burgē. respōdet ꝓmo: qr abrāā accepit mādatū a deo ꝛ obediuit nō ysaac. ió fit mentio de merito illi⁹ nō illi⁹. Secōo pōt dici qr abrāā obediuit deo. ysaac aūtē bonori. ſ. patri. tertio pōt dici: qr ysaac obediēti

Capitulū. xxiij.

VIxit aūt sara centū viginti septem annis, et
b mortua est in ciuitate arbee q̄ est ebron in trā chanaan. Venitq; abraam vt
c plīgeret ꝛ fleret eam. Cūq; surrexisset ab officio funeris: locut⁹ ē ad filios heth
d dicēs: Aduena sum ꝛ pere
e grin⁹ apud vos. Date mihi tus sepulcri vobiscū: vt
f sepeliā mortuū meū. Respōderūt filij heth dicētes
g Audi nos dñe: ꝓceps dei
h es apud nos ī electis sepulcris nostris sepeli mortuū tuum: nullusq; te ꝓhibere poterit: q̄n in monumento suo sepelias mortuū tuū.
i Surrexit abrāā ꝛ adorauit pplm trē: filios vicz heth. Locutusq; ad eos: si placet animę vre vt sepeliā mortuū meū: audite me: ꝛ intercedite ꝓ me apud ephron filiū seor: vt det mihi spelūncā duplicē: quā hz in extrema parte agri sui. Pecunia digna tradet eam mihi coram vobis in possessionē
o sepulcri. Habitabat autez ephron ī medio filioꝝ heth
p Responditq; ephron ad abraam cūctis audiētibus qui ingrediebant portā ciq uitatis illius dicens: Nequaq; fiat dñe mi: ſ tu magis ausculta quod loquor. Agrū trado tibi et spelūncā q̄ in eo est cōspect⁹ filioꝝ ppli mei. Sepeli mortuū tuum
Adorauit abrāā coram plo ꝛ pplo terre: ꝛ locut⁹ est ad ephron circūstante plebe eo⁹. Queso vt audias me: dabo pecuniā ꝓ agro: suscipe eāt sic sepeliā mortuū meū
i eo. Rndit⁹q; ephron. Do
r mine mi audi me: trā quā postulas quadringētos sicl⁹ argēti valet. Istud est

filiū seor: vt det mihi spelūncā duplicē: quā hz in extrema parte agri sui. Pecunia digna tradet eam mihi coram vobis in possessionē
o sepulcri. Habitabat autez ephron ī medio filioꝝ heth
p Responditq; ephron ad abraam cūctis audiētibus qui ingrediebant portā ciq uitatis illius dicens: Nequaq; fiat dñe mi: ſ tu magis ausculta quod loquor. Agrū trado tibi et spelūncā q̄ in eo est cōspect⁹ filioꝝ ppli mei. Sepeli mortuū tuum
Adorauit abrāā coram plo ꝛ pplo terre: ꝛ locut⁹ est ad ephron circūstante plebe eo⁹. Queso vt audias me: dabo pecuniā ꝓ agro: suscipe eāt sic sepeliā mortuū meū
i eo. Rndit⁹q; ephron. Do
r mine mi audi me: trā quā postulas quadringētos sicl⁹ argēti valet. Istud est

ciuitate arbee. vocata est eñ ciuitas arbee. ſ. ꝗmor vt dicit aliq ꝓpter ꝗmor⁹ gigāteos ibi sepultos. ſ. archimam. sesai. talmai ꝛ pī eop. Aliq dicūt ꝛ melc⁹ vt videt: q̄ vocata est arbee: ꝓpter ꝗmor patriarchas ibi sepultos cū ꝓmgtibus suis. ſ. adā ꝛ eua. abrāā ꝛ sara: ysaac ꝛ rebecca: iacob ꝛ lya. de ꝓmo habes Josue. xiij. de alijs tribus. j. Paralip. ca.

c Cūq; surrexisset. Hic ꝓpr agit de sepultura sare. vbi ꝓmo ponitur petitio abrae. secōo cōcessio sepulture: ibi. Respōderūntq; filij heth ꝓmo ꝑ dicūt: d Audi nos ego sum tē. ꝙre q̄ nō habeo ius sepulcri. e Date mihi tus tē. ex ꝙ ꝑz q̄ nō intēdebat illō emere q̄ illicitū vēdit sez ius sepulture seu locū: qr loc⁹ sepulture ſp fuit inter sacra reputat⁹. Melc⁹ pōt dici q̄ locus sepulcri non est res spūalis ſ ius sepeliendi. ió abraam ius petijt pro dono dī. Date mihi tē. ꝛ locū petijt pro ꝑcio.

f Vt sepeliā mortuū meū. hic accipitur masculinū pro femīno: sic ē Mar. v. Dñe dixit: ihs me tetigit de muliere emorroissa. g Hic

spōderūntq;. Hic ꝓpr de sepultura sare agit: ꝛ ꝓmo ponit curialis pplī risio: cū dī. b Audi nos dñe tē. In quibus eñ recurrebat ad abrāā: ꝛ ipe dirigebat illos: ac si cō sulerent dñm. i In electis sepulcris. ſ. melioribus⁹ ē bonorabilioribus. k Sepeli mortuū tuū. ſ. sarā. ſ. qz nolebat eā sepelire cū infidel⁹. ꝓmo regraciat⁹ ē pplo: ió subdit. l Et adorauit tē. a q̄ dicit fuit herbei. fecit eñ eis tē ne remeā: vt impetraret locū sepulture: vbi erat sepultus adā. ió sequit. m Intercedite ꝓ me apud ephron filiū seor: vt det tē. nō dixit vēdat: qr locū sepulture adā nō intēdebat emere: ſ fundū in q̄ erat dicta sepultura qđ erat licitū. ió sequit. p Quā hz in vltimā gre agri sui tē. i. agrū in q̄ est. o Habitabat eñ ephron ī medio filioꝝ heth. b aūt intꝛponit ad oñēdēdū q̄ ille ager erat cartor ceteris ī extremitatib⁹ positis. ꝛ ꝓpe melior ꝛ securior.

p Rndit⁹q; ephron ad abrāā cūctis audi. tē. ostēdit eñ de ciuitate ab opib⁹ suis cessauerunt: vt sepulture fare debitū honorē impederēt. q Nequaq; tē. i. nolo mbi vēdere ſ gratis concedere: ſ qr abrāā nolebat q̄ ipi vel alij infideles posset ibi ius sepulture reclamare: ꝛ ꝓ ꝓpe cū sara ifideles sepelire. nolait ꝗtio accipe ſ ꝓ pecunia postulauit ꝛ ꝑz ſra vsq; ibi. r Terra quā postulas tē. Dicūt aliq q̄ si ꝓsiderent dicta Ysid. ꝛ Papie de ꝓdit⁹ metallor obul⁹ put ī sepultura sacra accipit hz tuū de argēto sicut hz vn⁹ paru⁹ turonēsis. siclus aūt vsualis de q̄ h agit. fit eoo valet. xl viij. obulos. Et sic q̄dringēti sicli valēt octoginta libras turonē. ꝛ fm h ꝑz ꝑcū agri. Si aūt ꝫ h argual ꝓ h qđ dī Exo. xxx. Siclus. xx. obulos hz: dicunt q̄ obstat: qr ibi Exo. loquit sepultura de siclo ꝛ obulo fm pond⁹ sanctuarij: vt ꝑz ibidē: q̄ quidē pōdus ē aliud a pondere vsuali. Credo tñ q̄ melc⁹ ē dicere q̄ nō dī certus va-

lor: ꝑdictor. ꝙdringentor. argenti siclor: q; pōdera t mo
nete apud varias gentes multiplicat variant: t etiā apud
eandē gentē sm diuersa tpa. e Sed quātū ē hoc. q. d.
Nō ē res tanta de qua inf me t te fiat longus tractatus.
t Aō cū audisset abrāā. s. determinationē pcij. appendit
pecuniā quā ephrō postulauerat audiē
tib⁹ filijs heth: q; in
talibus oportet bē
testes. v Quadri
gētos siclos argēti
pbati. in q̄ oēdit bo
nitas materie.
x Monete publi
ce. s. q̄ oēdit bonitas
sorme: q; bēbat im
pssionē debitā mo
nete publice currēt
y Cōfirmatusq; est
ager quōdaz
ephronis. Ex q̄ p; q; nō
emit spelūcā in qua
erat sepulcrū ade: ꝙ
agrū siue fundus in
q̄ erat: t istud ē licī
tū: sicut fundus pōt
emi licite in q̄ est si
ta ecclesia. Ephron
aūt vendēs peccauit
q; ꝓter dictā sepul
turā cari⁹ vendidit.
dicūt hebrei q; ipse
ephron oēdit in pncipio se multa agere
ꝑ abrāā. t tñ in fine
nihil fecit: ꝙ frā suā
cari⁹ iusto pcio ven
didit. tñ postea re
mota est ira sua de
ei⁹ nocte: ad designā
dū ei⁹ simplectionē.
et sic diminute scri
bit deinceps: vt bi
xxv. ca. ꝙ nō appa
ret i pnūciatiōe. dī
aut ista spelūca fuis
se duplex: q; sm ali
ꝙs sbi erat duplex edificatio. vna inferior. t altera supior.
sicut i capellaregis patrib⁹. sm alios dī duplex: q; is erat
in eadē cōstitute. tñ in vna ponebant viri t in alia vxores.
z Itaq; sepeliunt ita abrāā. hic pñr describit sepulture sa
re. et patet littera.

In ca. xxiij. vbi dī in postil. ex quo p; q; non imēdebat
illud emere qđ est illicitū rē. Additio.

In hac empōe nō pōt abrae aliq̄s petrū imponi
tū q; nō peccaret hodie q̄ emeret agrū vt i eo facēt
cimiterium: put dicit magister i histo⁹ijs. tū q; vt di
cit Amb. in li. de abrāā. Hec aūt abrāā fecit: q; nōdū erāt
hui⁹ dei templa: in ꝙbus fideliū i dño reliquie adorarent.

Replica correctorij cōtra Burgen.

In ca. xxiij. vbi postil. dicit abrāā cauisse: qđ illici
tū est. in Scm facto cū ephron. ꝓ eo q; emit fundum
nō spelūcā siue sepulcr. Burg. obijcit q̄ abrae nō
pōt imponi petrū: q; hodie posset sine peccato ꝙs emere
agrū in q̄ faceret ecclesiā vel cimiterium: ꝙ manifestū ē hāc
obiectionē nō valere: q; emit agrū in q̄ sepultura erat nō
vt i eo sepulcrū faceret. rōne cui⁹ sepulture ipi⁹ ade. t eue
in illo agro loc⁹ ipe religiosus inf sacra cōputabat. ió nō
emit sepulcr: ꝙ ino i agro in q̄ sepulcr erat. ió dixit: Date
mihi ino sepulcri. nō dixit vēdite: q; hoc illicitū fuisset. t se
quit: Inter cedite ꝓ me apud ephron vt det mihi spelūcā
ꝙplicē in q̄ sepulturo fuit adā: vt innuit Iosue. xxiiij. non
dixit vt vēdat. q; illicitū fuisset. Nō em abrāā intendebat
emere sepulcrū ade: ꝙ fundū t ino in fundo in q̄ recta se
pultura fuit. Capitulū. xxiij.

Erat aūt abrāā. Hic pñr oēdit qliter abrāā vt ꝓfec
tus se habuit respe
ctu sui seu ꝓprie fa
milie: q; filij⁹ reputa
tur vna pson cū pa
re. et ió sic ꝓcedit:
q; primo ꝑ maritatiō
nē ysaac describit
serui missio. scdo cō
iugis requisitio ibi.
Cumq; camelos fe
cisset accūbere. ter
cio petitiōis concessio: ibi. Respōderūt
laban t bathuel. ꝙrto ꝓnugis adductio
ibi. Surgēs aūt ma
ne. Circa primū ūc dī
Dixitq; ad suū
rē. iste fuit eliezer de
q̄ supradictū ē xv. c.
q; erat ꝓcurator do
mꝰ suę. c Pone
manū rē. hebrei di
cunt q; ō dixit rōne
circūcisiōis q̄ ē circa
illas ptes: quas dñs
dederat sibi i signū
fidelitat⁹: vt supradct
cū est. xvij. c. Carbo
lici aūt dicūt melꝰ
q; ō fuit ꝓpe xpm: q̄
sm carnē nasciturꝰ
erat de abrāā semore et tali mō loq̄ndi
vnt scpmra Exo. s.
ca. vbi dī: Nimis ale
coꝝ q̄ egressi sī de se
more iacob rē. t ꝓs
lra vsq; ibi. d Si
ad terrā rē. s. in barā
vbi māserat nachor
frat suꝰ cū vxore sua
t ꝓs lra vsq; ibi. e Dño celi rē. s. de barā: vt̄ ex ꝑdictis
xij. c. f Et de tra nati. mee. s. de bar chaldeoꝝ: vt ꝓs ex
ꝑdictis ca. xj. g Ipe mittet angē. rē. ad dirigēdū istud
negociū. h Filiū tñ meū rē. dixit tñ ad deducendū
ysaac solū q; iacob illuc iuit ad q̄rēdū sibi vxorē ō mādā
to pris sui ysaac: vt dī. s. xxviij. c. i Tulitq; r. came. rē.
isti em cameli erāt ab aliis distincti: q; erāt ornati: vt ꝑ
posset; biada aliꝰ comedē qñ ꝑ viā ducebāt. k Ex oī
bus bo. rē. q; portauit de auro ei⁹: t argēto: t pecunia: et
locatib⁹ pandis puelle. t ei⁹ amicis: vt dī. s. eo. ca. In he
breo dī: Dia bona ei⁹ portās secū. dicūt em hebrei q; por
tabat chartā de donatione quā fecerat ysaac filio suo. do
nās ei oia bona sua mobilia t imobilia: q; aliis filijs suis
dedit munera t separauit eos ab ysaac: vt dī seqnti ca. t illā
chartā portabat ad inclinādū parentes puelle t ꝓs puel
lā quā q̄rebat i mātimoniū ipi⁹ ysaac. l Profectusq; ꝑ
rexit mesopo. istud nomē tractū ē de greco. Meso idē est
qđ mediū. potamos fluui⁹: q; ciuitas illa sita est inf duo
flumia. Vñ in hebreo dī: In barā fluuioꝝ. Barā em erat
nomē ciuitatis in q̄ remānerat nachor. et vñ abrāā exierat
de mādato dñi: vt dictū est. s. xij. c. m Cūq; ca. fecis. ac
cū. rē. Hic pñr describit ꝓnugis petitō. t primo q̄rit eliezer
sup ō a deo signū. scdo a parēt⁹ puelle ꝓsensu: ibi. Illud
aūt nō comedā. Circa primū sciendū q̄ eliezer nō quesiuit

signū q modū augurij vel ꝯiurationis qđ est illicitū. ℔ p̄missa ordē petiuit a dño signū in quo peiper q angelus dñi direxisset eius viā. sicut ꝑdixerat ei abrahā. t iō nō pec cauit petendo signū hoc mō. dicit aūt iosephus q istud signū qđ petijt fuit: vt si puellis veneriḃ ad hauriendū aquā t negarēt ℔ si bi potū: vna ex illis liberaliter sibi offer ret. t nō solū p̄ eius potu ℔ etiā p̄ camel potādis: in hoc sciret q illa ēt quam de⁹ paraūerat fore cō iugē ipsius ysaac. ℔ decus iosephi nō cō sonat life sequēti. vt videbit ſtanti: iō di cendū q signū petiū fuit vt si puella a qua ꝑ peterer potū ꝓ se. t ipa ꝓcederet nō solū ꝓ ꝑsona sua ℔ etiā ꝓ camelis: ipa ēt copulāda ysaac in mīm onio. vt ꝑ ſta excepta aliqb⁹ verbis: q̄ ꝓsequēs dño deo meo abrahā. q nō abstu lit miaz t veritatē suā a dño meo: t recto itinere me p̄duxit i domū fris dñi mei.

oppidū iuxta puteū aque: vespere eo tpe quo solēt mu lieres egredi ad hauriēdā aquā: oraui dñm dicens. Dñe de⁹ dñi mei abrahā. oc curre obsecro mihi hodiet fac miaz cū dño meo abra am. Ecce ego sto ꝓpe fontē aque. t filie habitatoꝝ hui⁹ ci uitatis, egredient ad hauriē dā aquaz. Igit puella cui dixero: inclina hydriā tuā vt bibaz: t illa respōderit bibe: q̄n t camelis tuis da bo potū: ipa est quā ꝓparāsti seruo tuo ysaac: t p hoc in telligā q feceris miam cuz dño meo abrahā. Necdum intra se ꝟba cōpleuerat, et ecce rebecca egrediebāt: fi lia bathuelis filij melche vxoris nachor fris abrahā. hās hydriā in scapula sua, puella decora nimis, virgo pulcerrima t incognita viro. Descenderat aūt ad fontē, t ipleuerat hydriam aq̄: ac reuertebāt. Occurritq; ei seru⁹ t ait. Pauxillū aq̄ mihi ad bibendū ꝑbe de hydria tua. Que rndit: bibe dñe mi. celeritq; depositit hydriaz sup vlnam suā, z dedit ei potū. Cūq; ille bibisset: adiecit. Quin t camelis tuis hauriā aquā, donec cūcti bibāt: Effundēsq; hydriā in canalibus recurrit ad puteū vt hauriret aquā t haustā oīb⁹ camelis dedit. Ipe aūt ptem plabat eā tacit⁹: scire volēs, vtrū ꝓsperū iter suū fe cisset de⁹ an nō. Postq; ēt

biberūt camelī, ptulit vir i aures aureas: appendētes sicl̄os duos: t armillas to tidē pondo sicloz decē. di xitq; ad eas. Cui⁹ es filia. Indica mihi. Est i domo ꝑis tui locus ad manendū. Que rndit: filia sū bathuel filij nachor: quem pepit ei meleha: t addidit dicens. Paleaz q̄z t fenu plurimū ē apud nos: t locꝰ spacio sus ē ad manendū. Inclina uit se hō: t adorauit dñm dicēs. Bñdictus dñs de⁹ dñi mei abrahā. q nō abstulit miaz t veritatē suā a dño meo: t recto itinere me p̄duxit i domū fris dñi mei. Cucurrit itaq; puella: t nūciauit in domuz mris sue: oia q audierat. Habat aūt rebecca frem noie laban. q festinus egressus ē ad hominē ꝟbi erat fons. Cūq; vidiss inaures t armillas in manibus sororis sue: et audisset cūcta ꝟba referētis hec locut⁹ ē mihi hō, venit ad virū q stabat iuxta came los: t ꝓpe fontē aq̄: dixitq; ad eū. Ingredere bñdicte dñi: cur foris stas: ꝑparaui domū t locū camelis tu is. Et introduxit eū in hospiciū: ac destrauit camelos: deditq; paleas et fenū: t aquā ad lauandos pe des camelorꝝ t virorꝝ qui venerant cum eo. t appositus ē i cōspectu ei⁹ panis. Qui ait. non comedā donec loquar ſmones meos. Rndit ei: loquere. At ille,

cognito q ei⁹ verba q ēēt de cognatōe abrae dñi sui. nime dū sibi. frequēter. n. in sacra scriptura aliā posteri⁹ nar rant. iz sint ꝑua fcā. v Cucurrit itaq; t. nō dixit i do mo ꝑris sui. qz sicut dicit iosephus barbuel ꝑ ſia⁹ erat defunctus. ℔ hoc vī ēē ꝑ rectū sequēte eodē ca. vbi dr̄ri dcēt laban t bathu el. ℔ si teneat dctm iosephi pōt ad hoc dici q barbuel qui hic nolait nō fuit ꝑ rebeccē ℔ fraē. t iō nolumo p⁹ laban rā ℔ eius fraē nunc⁹ ipo. Hebrei cōmo dicunt q adhuc vi uebat ꝑ ei⁹ bathuel. t iō aliter solue ra. fa. dicēte q puel le ꝑ nūciāt aliq̄ mīm bus suis q̄ aluꝫ Ité hic tpis mulie res habitatōz babe bant cus puellis se paratim in domib⁹ virorꝝ vbi faciabant opa q̄ cōpetūt mulieṙ. t talis decebat dom⁹ mīm sue ad quā cucurrit re becca nūciare oia q audierat. inter q cō tinebat q ille hō q dederat sibi localiā erat de domo abrae auūculi sui. alit nō ē verisile q accipēs et eo. cū ēēt pu della don ēta t verecūda. z Ubi erat fons. aliq̄ libri hīt fons. ℔ hoc ē ex vicio scriptoris. y Venit ad virū. vt introduceret eū intra domū. qz iam p sig t verba sciebat eius ēē de domo auūcu li sui. a Destrauit camelos. i. sellas t onera deinp posita amouit. b Et ap posi. ē. ēē nomīe panis in scriptura intelligit oīa cibaria vñ. iuq. ℔. c. vj. ca. dr̄ ap̄pone eis panes t aquā. t ꝓdidē subdit. Apposita ē eis cibor⁹ magna appa ratio.

c Qui ait. nō comedā. Hic conse quenter Eliezer queritur a parentibus cōsensum de rebec ca copulanda ipi ysaac. t vt facilius eos inclinet. ℔ refert omnia domui sui ipi ysaac collata. t tur ℔ munus quo astrinxit eum abraam: t signum a deo sibi datū: q volūtas dei erat: q ysaac cum rebecca copularet. per hoc insinuans q si renuerent cōtrariarent diuine volūtati. t pos tea excepto aliquibus verbis exponendis.

c Qui ait non comedā. in hoc ostendit se habere negoci um sibi impositum coram

o Et dño benedixit ꝛc.i.in spūalibus ⁊ tpalibus bonis multiplicauit. c Nō accipi.ñ.cē.qz erāt idolatre ⁊ expellendi de terra p filios ysrael f Veni ḡ hodie.ad fontē. ex hoc qō dr hodie.dicūt debuei q vna die venit miraculose de berſabee vsq; ad illū locū.ḡ hoc nullā hz apparentiā. maxime cū iosephus dicat q eliezer fecit viā illā cū magno tractu tpis ⁊ labore. Sī cū fuisset ibi factū tantū miraculū. nō est verisimile q̄ scriptura tacuiſſz cū satis plixe narret signū datuz i rebecca dicēte ipi eliezer. g Bibe. qō modicuz ante nihil ē respectu illius miraculi.⁊ iō nullo mō vī verū. ⁊ iō dicendū q̄ p hy hodie nō designat nisi terminus ad quē venerat illa die. nō autē terminus a quo recesserat ab abrāā.in terrogauitq; eā ⁊ dixit. C uius es filia. q̄ rñdit. filia bathuel' sum ꝛc.⁊ subdit. g Suspēdi itaq; inaures ꝛc.ex hoc p3 veritas illi⁹ qō supradictū est.s.q̄ eliezer prius interrogauit ō patre ⁊ cognatione rebeccē q̄s sibi duxit vxorē. b Sobrē si facitis ꝛc. cōcedē do rebeccaz p ysaac filio suo. i Indica mihi. vt negociū pficiat. k Sin aūt aliud placet.sez eam denegādo. l Et hoc dicite mihi. vt possim de alia p videre.iō subt. m Vt va.ad dexterā. .i.ad querēdū de filiabus ysmaelis. n Sive sinistras.i.ad querēdū de filiab⁹ loth q̄ erāt etiā ō cognatōe abrae ⁊ ysaac o Rñderūt. b p̄ñ descendit ꝑ signis cōcessio cū dr. Rñderūt laban ⁊ bathuel. Ille bathuel fm iosephū erat frat rebecce ⁊ Laban erat iunior eo.iō vltimo nolat. Ha. Sa. dicit q̄ erat pr̄ rebecce.q̄ aūt vltimo nolatur hoc ē qz hz primo cōsenserat in matrimoniū rebecce.tū postea voluit impedire vt plenius dicet.

p A dño egressū ē sermo.s.q̄ rebecca dcī ysaac.hoc dixerūt pp signū q̄ eliezer eis narrauerat. q Tolle eaz ꝛc. si tū nō placet.qō pt̄z ex hoc q̄ recusatio ē postea cōsensus eius. r Adorauit in tra dñm.de hoc qō dixerat eū in negocio sibi impositō. s Prolatisq; vasis ꝛc.i. localibus mulieribꝫ de tali materia factis. In sacra n. scriptura instīa artificio. ⁊ arma militis. ⁊ localia mīsterio ⁊ filia in hebraico cōiter nominā coꝝ vasa. vñ j. Reg. xx. ca. dicit ō ionathas q̄ tradidit arma sua puero. In hebraico dr vasa. ⁊ in alijs multis locis ē similis locutio. t Dedit ea rebecce p munere.qō solet dari spōsis ō nomine cōcessio. v Surgēs aūt māe. hic p̄ñ describit progressio additio. vbi p̄ accipit eliezer iniam.o. x Dimitte me ꝛc. sermonez dirigit ad illos q̄ erāt principales: ⁊ isti erāt laban frater rebeccē ⁊ mr eius. ⁊ iō subdit. y Rñderunt pr eius ⁊ mr. Sī aūt aliq̄ libri habēt hic frēs. falsa ē ista. ⁊ iō de isto frātre.dcm ē q̄ erat laban q̄ erat pgenitus bathuel. Si querat quare nō rñdit.ipse bathuel.pr rebecce q̄ consuerat matrimonio. vt p̄dictū ē fm opinionē quorūdā. rñdet q̄ interim pensauerat de dicta concessione. ⁊ volebat impedire.⁊ iō statim angelus dñi percussit eū ⁊ mortuus ē. z Maneat puella ꝛc. i hebraico dr maneat puella dies vel decē. ⁊ exponūt heb. dies i plurali.i.p anno. vt decē.i.p.x. mēses. a Nolite ꝛc. ac si dicā. q̄ via mea retardaret. sīret duxie volentes. b Dixerūt ꝛc. qz i matrimonio requirit consensus expressus c Dimisit ḡ ꝛc. aliq̄ libri hūt de libera. Sed nō ē de textu. ḡ tū subintellīr. dr aūt nutrix illi⁹ qz custodierat eā i statu puellari. ⁊ docuerat in moribꝫ. ⁊ pp̄ hoc associata ē ei. ⁊ forsitan cum hoc lactauerat eam a cunabulis et cum ista bene fuerit

d seruus inquit abrae sum. ⁊ dñs bñdixit dño meo valde ⁊ magnificatus ē: ⁊ dedit ei oues ⁊ boues: argentū ⁊ aurū suos ⁊ ancillas: camelos ⁊ asinos. ⁊ pepit sara vxor dñi mei filiuz dño meo i senectute sua ⁊ dedit illi oia q̄ habuerat. ⁊ adiurauit me dñs me⁹ dicens. e Nō accipies vxorem filio meo de filiab⁹ chananeox in quox terra hito ſ ad domū p̄ris mei pges: ⁊ de cognatōe mea accipies vxorē filio meo. Ego ño rñdi dño meo. Quid si noluerit venire mecū mulier. Dñs ait in cui⁹ cōspectu ambulo: mittet angelū suū tecuz ⁊ diriget viā tuā: accipiesq; vxorem filio meo de cognatōe mea ⁊ de domo patris mei. Innocens eris a maledictōe mea: cū veneris ad primos meos ⁊ nō dederint tibi. Veni ḡ hodie ad fontez aque: ⁊ dixi. Dñe deus dñi mei abrāā: si direxisti viā meā in qua nūc ambulo: ecce sto iuxta fontē aq̄: ⁊ virgo q̄ egredietur ad hauriendā aquā: audierit a me da mihi paululū aque ad bibendū de hydria tua: ⁊ direrit mihi: ⁊ tu bibe ⁊ camelis tuis hauriā: ipa ē mulier quā ꝑparauit dñs filio dñi mei. Cūq; hec tacitus: mecū volue rē: appuit rebecca venēs cū hydria quā portabat in scapula: descēditq; ad fontē ⁊ hausit aquam ⁊ ait ad eā. da mihi paululū bibē. Que festinās deposuit hydriā de hūero ⁊ dixit mihi Et tu bibe: ⁊ camelis tuis tribuā potū. Bibi: ⁊ adaquauit camelos. interrogauiq; eā ⁊ dixi. Cui⁹ es filia Que rñdit. filia bethuelis sum. filij nachor quē pepit g ei melcha. Suspendi itaq; inaures ad ornādā faciem ei⁹: ⁊ armillas posui in manibus ei⁹. Pronusq; adoraui dñm benedicēs dño deo dñi mei abrāā q̄ pduxit me recto itinere: vt sumerē filiā frīs dñi mei filio b eius. Quobrē si facitis miaz i ⁊ veritatē cū dño meo idicate mihi: sinaute aliꝫ placet: ⁊ ꝫ dicite mihi: vt vadā ad dexterā siue ad sinistrā. Rñderūt leban ⁊ bathuel. A dño egressus est sermo. Nō possumus extra placitū ei⁹ q̄cq̄ aliud loqui tecū. En rebecca cor̄ te ē q tolle eaz: ⁊ pficiscere: ⁊ sit vxor filij dñi tui: sicut locutus est dñs. qō cū audisset r puer abrāā ꝓcidēs adorauit in terra dñm. Prolatis qz vasis argēteis ⁊ aureis s ac vestib⁹ dedit ea rebecce p munere. Fribus q̄z ei⁹ ⁊ matri dona obtulit. Initio cōuiuio: vescētes pariter ⁊ bibētes mānserūt ibi. Surgens aūt mane locutus ē x puer: dimitte me vt vadā y ad dñm meū. Respōdert z frater eius ⁊ mr. Maneat puella saltez. x. dies apud a nos ⁊ postea pficiscet. Nolite ait me retinere. qz dñs direxit viā meā. Dimittite me vt pergā ad dñm meū. b Et direrūt vocem⁹ puellā ⁊ queram⁹ ipius volūtatē Cūq; vocata venisset sciscitati sunt. Eis ire cū hoc c isto. Que ait vadam. Bimiserūt ḡ eā ⁊ nutricē illi⁹ seruūq; Abrāā ⁊ comites

alie puelle ⁊ ancille ei associate. vt infra dicet. Iz hoc non exprimat. d Seruumq; abrahām ⁊ comites eius. qui erant de domo abrae.

e Impcantes pspa sorori sue. t nõne ista dicũt de mse lab in t ffe eius q loquebant eliezer vt. ꝛ. dom est. quõ g vocat sororẽ mris sue. Dicendũ q in recessu rebecce puerũ multa de sua cognatõe sicut solet fieri in talib⁹. maxime q; ibat ad terrã longinquã. nũc aũt ita est q nomia fratria t sororia cõmunia sunt oibus. q sũt eisdẽ cognatois. vt sup tactum est pluries. t q; dõs q illic cõuenerant p pter eius recessum impcabant ei bona ꝛ scriptura dicit nomie cõi. s. sororis q; hoc mõ poterat dici soror eius illoꝝ f Igit re. t pu. ct. et quo pz qõ. ꝛ. erũ est. s. q habebat alias mulieres i cõmitiua sua cuz deboz nutrice sua. g Eo aũt tẽpe ct. eã recreatõis. t eã sdiit. b Habitabat em ct. i. in bersabee. q est i pre australi terre promissionis. t é ppe puteũ illũ q vocat viuẽtis t videntis. ppt qõ de facili poterat ibi iliac ambulare. i Et egress. fuerat. ct. hebrei dicũt ad orandũ. q; circa tps vesp̃e ꝓsuetudo é iudeis orare. vel forsitan egressus fuerat ad videndũ dispõnẽ cẽtr aliquaz stellarũ q incipiebãt appere. q; cõtra eos erat in astronomia a pse. qui primus eã docuit i egypto qñ ibi descendit vt supradictũ é. xij. ca. k Cum ꝛ. iam elevasset ct. i. cognouit. q; erant distincti ab aliis. vt. ꝛ. dom̃ é. l Rebecca q; ct. q; videbat eũ inclinãtez versus eos m Descẽdit de camelo. vt faceret ei reuerentiã. n Et ait ad puerũ. i. ad eliezer. o Quis é ille hõ ct. quo. n. quesiuit hoc t audiuit q erat ysaac añq; descẽderet. Is fuit scripteꝰ post. q; nõ oia sp sunt scripta eo ordine q facta vt pdictũ est. p Ille ct. hebrei dicũt ẽlipsin. i. annamẽti captiuo. q Operuit se. vt honestior appareret in cõspectu eius. r Seruus aũt cuncta ct. i. processus vie t signũ datũ sibi a deo de rebecca. o Narrauit ysaac dõo suo. qõ intercepuit in aliquib⁹ ipsius si est de terra. t Et intactũ dilexit eã ct. i. tenuit eã tribꝰ annis ante. qñ pz. q; sequẽti ca. dr q ysaac erat. xl. annoꝝ qñ accepit rebeccã. Sara aũt erat. xc. annoꝝ qñ natus é ysaac. vt hr. ꝛ. ca. xviij. q; duo si addãtur. xxxvij. faciunt annos. cxxvij. qõ fuit totũ tpõ vite sare vt dictũ é. ꝛ. ca. xxiij t sic pz ꝓpositũ. Temperet nõ corditer auferret. ex quo pz magnã affectõ ipsius ysaac ad matrẽ suã q; tam obtemperat tribꝰ annis ante. In ca. xxiij. vbi dr in postil. Sz ad terrã t cognatiõem meã ct. Additio. q.

v Et translato nra hz. Sz ad terrã t cognatiõs meã ꝓficiscaris. Ifa hebraica dicit. Sz ad terrã nativitatis mee. terra. n. nativitatis abrae vbi erat dom⁹ patris eius fuit mesopotamia. nõ aũt hur chaldeo vt oñ fuit. ꝛ. in prima additõe ca. xij.

In eo. ca. xxiiij. vbi dr in postil. Dixitq; ad eã cuius eo filia ct. Additio. ij.

n Quo vr necessarie in hoc loco in tanta ordine narratiõis. satis. n. rõnabiliter eliezer dixerat locutis aũ ꝙ certum diuinaliter sciret q puella erat de cognatõe abrae. vt sua ondere et curialiter. sicut erã ipa puella curialiter t humiliter se ondit erga ipm. Et aũt postea in narratõe eliezer ꝓponit interrogatoꝝ dationi pot intelligi per anticipatoꝝ. vel forte hoc dixit vt nõ estimaret ei lenis.

Additio. iij.

b In eo. ca. xxiiij. vbi dr in postil. Vbi erat fons ct. Ebraica veritas hz. Qui sestinãs egressus é ad bouẽ ad fontẽ. vñ q; scripserit fons nimis recte se habuerãt in hoc loco. In eo. ca. vbi dr in postil. Interroganti q; eam ct. Additio. iij.

n Qui hz ex hac narratõe intentũ posiũ. pot cñ intelligi. put dictũ fuit supra suo loco eodẽ ca. In eo. cap. xxiij. vbi dr in postil. Sz si querat ct. Additio. v.

n Qui ogz tunc fuerit pennis dñe barbuel nec eius matrem in hoc loco. put ra. ꝛ. dicit. de quib⁹ nulla fit mẽtio in scriptura: ꝛ. pbabiliꝰ videtur cõm q; barbuel antiquior t magis senex⁹ nolebat differre missionem rebecce credẽs q; ita erant a deo ordinata. put dixerat ꝓus. Et dño egressus est. Simo. ꝛ. laban q; erat iunior: t mr rebecce ex quadam carnali fragilitate volebant differre negocii p̃ue sequã. Mancat puella nobiscum.

In eo. ca. xxiiij. vbi dr in postil. Vel forsitan egressus fuerat ad videndũ dispõnẽ ceti ct. Additio. vj.

c Icere q; abrã fuit eloquens in astronomia. t q; primus eã docuit in egypto. nullũ fundamentũ habes in sacra scriptura. nec erã rõni videt cõsonũ. Primũ pz. nõ. n. in historia ꝓpria ipius abrae q; dr in hoc li. Deũ. nec erã in psal. seu ꝓphia vbi q; ꝛ. fit mẽtio de abrã hoc intendit. et ẽ manifestũ discurrẽti. Secũm pz. tũ q; et apli q; fuerant a deo maxie illuminati. intrãt q; eis dr iob. xxj. Docebit vos oẽm veritatẽ. nõ exponit cõiter q; fuerũt illuminati de diuinib⁹ mathemancia seu astronomicis. ꝛ. de his q; sunt ad salutẽ necessaria. malo omnino hoc dicẽdũ é de abrã quẽ scriptura cõmẽdat de fide t timore dei. t de opib⁹ virtuosis. nõq; in aliqua scia vel arte: que bñ mit⁹ pot inueniri. cum q; scia egyptioꝝ in scripturis reprobat tanq; diuinatio superstitiosa. vñ Esa. xix. ca. dr egyptus q; interpretatio. vbi nũc sunt sapientes mi. annũciẽt tibi t indicẽt dr. nũ q; ex hoc dare occasio infidelib⁹ seu heresiis. q; ea q; dr⁹ opat miraculose. q; sancti sui⁹ seu p eos attribuat malitiose instinctuz celestiũ seu demoniũ mõ q; ipo dicebatur math. xij. c. In beelzebub pncipe demoniorũ ejicit demonia. t multoties nr⁹ dr abrã tales pueros dicerẽt. q; ea q; deus. p eo scit circa pharaonem t abimelech t hmõi cẽt operatus p virtutes seu influẽtias astroꝝ animo oppositũ erã fatebant pagani. vñ. ꝛ. ca. xxj. Abimelech t pncipes exercitꝰ sui dicebãt abrae: deus ẽ tecum in oib⁹ q; agis. ct. vñ nec erã vt dicẽdũ de ysaac q; erat eodẽ⁹ in astronomia a pse rõni b⁹ li dictis. Et pon⁹ cñ de eo dr. q; egressus fuerat ad meditandũ in agro. intelligẽdũ é de meditatõe cõtẽplatiua deo hmõi. put pnes sanctus virtus q; in lege dñi meditant die ac nocte. Pueri aũt ysaac q; fuit deo oblat⁹ i sua puericia hoc ponebat. In aliis vo libris dr. Et egressus fuerat ad exercẽdũ in agro. qõ p literã hebraicã in hoc loco positã. erã sic pot intelligi. t est sensus q; egressus fuisset ad exercendum se corporaliter in agro tpe vesperino cũ tam inclinatus ẽ deo t essus seruor mentis. Replica correctoꝝ ꝛ. burg. huchstam.

In ca. xxiiij. vbi positũ. illud qõ dicit. Sed ad terrã t cognatiõem meaz. ꝓficiscaris. exponit de haram. Hur. exponit de mesopotamia. cuius correctoriũ requirte. ꝛ. ca. xj. in ꝓn. Item ca. eodẽ vbi exponit illud dictum eliezer. cui⁹ ea filia. p anticipatiõez hur. redarguit visus ad se ipsum involutõem. Nequeo. n. anticipatiõnem ex rõnabili causa positã concedi. candẽ sub eodem contextu ex cã mirus rõnabili. vt pz ex eius ꝓcessu quẽ vide

Jtē in eo.ca. vbi eliezer refert ordinē facti.ſ.q̄ puo inꝛ roganit cui⁹ēet filia.ꝛ cognito ſuſpendit manꝰ ꝛ dedit inocalia.poſtil.dicit.q̄ ſunt ꝓ anticipatōem dicta.vbi ꝑ dī dediſſe inocalia ꝛ p⁹interrogaſſe.ꝫ hūr.dicit. ꝓ hoc nō bñe ꝓpoſitū ꝫ rōnē ſi aſſignat. Jtē ca.eodē q̄ dī. Mancat puella.ra.ſa. exponentē illud burg.ꝛc

a Gbraā vo aliā .xxv.
b q̄ duxit vxorē noie ce-
c thurā: q̄ pepit ei zam
rā ꝛ iecſan ꝛ madan:ꝛ ma-
dian:ꝛ ielboch ꝛ ſue. Jecſan q̄z genuit ſabā ꝛ dadā Filꝛ dadan fuerūt aſſurim ꝛ lathuſim ꝛ laomi. Jtēvo ex madiā ortus eſt epha et epher ꝛ enoch ꝛ abida:hel daa. Oēs hi filij cetbure. Dedit⁹ abraā cūcta que
d poſſederat yſaac: filijs āt cōcubinarū largitus ē mu-
nera:ꝛ ſepauit eos ab yſaac filio ſuo dū adhuc ipſe viueret ad plagā orientalez
e Fuerūt aūt dies vite abrae centuz ſeptuagintaquinq̄
f anni:ꝛ deficiēs mortu⁹eſt
g in ſenectute bōa ꝓuectꝰq̄
h etatis ē plen⁹ dierū:ꝛ gre-
i gatuſq̄ ꝛ ad pplm ſuū: ꝛ ſe-
pelierūt eū yſaac ꝛ yſmael filij ſui i ſpelūca duplici q̄
k ſita eſt in agro ephron filij

ſeoꝛ etbei e regione mābre quez emerat a filijs heth. ibi ſepult⁹ē ipe ꝛ ſara vxoꝛ
l eiꝰ.ꝛ p⁹obitū illiꝰ bñdixit deꝰ yſaac filio eiꝰ q̄ habitabat iuxta puteū noie viuētis ꝛ
m videntis. Jhe ſūt generatōes yſmael filij abrae quē pepit ei agar egyptia famula ſare.ꝛ hec noīa filioꝝ eiꝰ i vocabulis ꝛ generatōib⁹ ſuis. Primogenit⁹ yſmael nabaioth:deinde cedar:et abdael:ꝛ mabſan. maſma q̄z ꝛ duma ꝛ maſſa adad et thema ꝛ iachur ꝛ naphioꝛ cedma iſti ſūt filij iſmael ꝛ hec noīa p caſtella ꝛ opida eorū.xij.principes tribuū ſuarū.ꝛ ſcti ſūt anni vite yſmael
n centum.xxxvij. deficiēsq̄z mortuꝰ ē ꝛ appoſit⁹ ad populū ſuū. habitauit āt ab euila vſq̄ ſur: q̄ reſpicit egy-
o ptū itroeūtib⁹ aſſyrios coram cūctis fribus ſuis obijt

ꝫ hoc vſq̄ qō infra dī eo.ca. Filijs aūt ꝓcubinarū largitus eſt munera ꝛc. Ex quo videt q̄ cū agar fuit alia ſibi ꝓiuncta ꝑter ſarā. Sz poſſet hic dici q̄ hic accipit plurale ꝓ ſingulari.ꝛ ecōuerſo.aliqñ in ſcriptura accipit ſingulare ꝓ plurali. vt dum ē.ō.xix.ca. Ponit etiā agar in plurali q̄ bis fuit ipſi abrae ꝓiuncta. ita q̄ tenet quaſi vicē duarum vñ in bibliis hebraicis correctis hoc nomē ꝓcubinaꝝ i hoc loco ſcribit diminute. ad deſignandū q̄ non fuit niſi vna. Expoſitores aūt catholici cōmuniꝰ dicunt. q̄ iſta cethura fuit alia ab agar iunior illa. pp q̄ ō ſene potuit facili⁹ ꝓcreare. Nec accepit eaz abrāā libidie ducꝰ ſed amore.pli⁹ ꝛ eſt figura fumoꝝ q̄ ſi cut agar ꝛ yſmael figurauerūt camaleos ꝛc. ſic cethura et filij eiꝰ hereticos q̄ ſe dicūt ad no. teſt. pertinere. ſed eccla q̄ep ſarā deſignat ſemp remanet tanq̄ vxor ꝛ ſponſa. ꝛ alie noīantur concubine. c Que pepit ei ſāz ꝛ iecſan.noīa ſunt capita diuerſaꝝ gētiū deſcēdētiū ab abrāā p cetburā. ꝛ ꝓpꝛia vſq̄ ibi. d Filijſ āt ꝓcu. vxoris eius fuerūt vtz ex ꝓdictis.ꝫ noīant ꝓcubie.q̄ ſara fuit eiꝰ vxoꝛ ꝓncipal⁹ alibi etiā in ſcriptura vxoꝛ ꝓcubia noīat. Judic. xix. Habeo filiā virginē.ꝛ hic bō hz ꝓcubinā.ꝛ certū ē q̄ erat eiꝰ vxoꝛ vtz ibidē. e Fuerūt aūt ꝛc. in hebreo ponūt iſti nūeri diſtincte. ſic cētū anni.ſeptuaginta āni ꝛ duo q̄ anni.ꝛ b vt dicūt hebrei ad deſignādū q̄ abrāā fuit natꝰ mūd⁹ a petō q̄ fuit cētū annoꝝ.ꝛ.lxx. ſic q̄ fuit ſolūmō v.annoꝝ. ſic.ō. dcm̄ ē de ſara.xxiij.ca. f Et dc. mortē nāli. g In ſc. bona.i. in vnia gſa. b Cōgregatuſq̄ ē ꝛc. q̄ alij ei⁹ recepta ē ad lymbū ſanctoꝝ patrū. i Et ſepelierūt ꝛc. deferētes ei honoꝛ paternū. ꝛ Iſ fuerint ibi alij multi ad honorādū ſepulturam abrae. iſti tñ q̄ erant ꝓncipales ſolū exprimūt. k In agro ephrō ſcribit b ephron diminute et cā ꝓdicta.ca. xxiij. l Et pⁿ obitū ꝛc. i. augmētauit eaz in ſpūalib⁹ bonis ꝛ tpalibus.

m Hec ſunt ge. yſmael. q̄ ſcriptura fecerat mētōem de honore quē habuit yſmael pr̄i ſuo in eiꝰ ſepultura. ō hoc uiter hic eiꝰ deſcribit generatio. ꝛ ꝓpꝛia vſq̄ ibi. n Deficiēsq̄ mor. ē. ex quo vī ē mortuꝰ morte nāli. in heb. aūt nō dī Mortuꝰ ē ꝫ trāſiit. q̄ō nō dī in ſcriptura de alio morīente niſi iuſto. vt dicūt hebrei. ꝛ ō dicūt q̄ deceſſit i gſa ꝛ etiā ex hoc q̄ ſubdit. Et appoſitꝰ ē ad pplm ſuum.

o Cozā cū fra. ſuis obijt. hebrei dicūt poſſunt hec accipi tur hic in ſignificato generali ꝫ ſpāli. put importat ipoſitōz vel fictionē temporū. ꝛ hoc videt ei q̄ ſupadem eſt. xxvj. ca. E regione vniuerſoꝝ ſrīm ſuos fines tēnoria. tñ ō malūs ſuis finaliter peruenit. vt dcm̄ ē. Sciendū ēt q̄ vbi nos hēm⁹ obijt. in heb. dī nephal. ꝛ eſt vbū equocū. q̄ ſignificat idē q̄ cecidit. ꝓ q̄ trāſlatores nr̄i poſuit obijt. ꝛ ſignificat idē q̄ tētoriū figit vel tētoriū fixit. ꝛ hāc ſignificatōem ſecūt hebrei. ſm aūt trāſlatōem nr̄am exponit ſic.

o Cozā cancto fratrib⁹ suis obūe. i. ante frēs suos ita q̄ ly cozā nō ip̄o nat pūnā loci sī antecessionē spūs. Jte alit ve impoatat pnam loci. qz filij sut congregati fuerūt in eū⁹ morte pp eius bonoē qui vocauit hic frēs eo mō loquēdi quo iacob dixit labā. Pone hic cozā me t frib⁹ tuis vt dē infra. xxxj. ca.

t certū ē q̄ erant ibi filij iacob t filij labā

p Jde q̄ sunt generationes ysaac filij abrā. abrā genuit ysaac. q̄ cū. xl. eēt āno rū: duxit vxoē rebeccā filiā bathuelis syri de meso q potamia sororē laban. De q̄catusq; ē ysaac dūs. p vxore sua. eo q̄ esset sterilis. q̄ exaudiuit eum t dedit cōceptū rebeccē sī collidebant in vtero ei⁹ gemini. Que ait r Si sic mihi futurū erat q̄d necesse fuit cōcipe. Perrexitq; rebecca vt consuleret ſ dūm. Qui rndēs ait. Due gentes sunt in vtero meo: t duo pūli ex ventre tuo dividēt: populusq; pplm⁹ superabit: t maior seruiet minori. Jam tps pariēdi aduenerat: t ecce gemini in ſ vtero eius repti sunt. Qui

p̄m⁹ egressus ē rufus erat: a t tot⁹ in morē pellis hispidus: vocatūq; ē nomē ei⁹ b esau. Protin⁹ alt egredient c plātā fris tenebat manu: t ideirco appellauit est iacob d seragenari⁹ erat ysaac q̄n e nati sunt gemini. Quibus f adultis fact⁹ ē esau vir gnā rus venādi t hō agricola. g iacob āt vir simplex habitabat in tabernaculis: h ysaac amabat esau eo q̄ de vena i tū⁹ illi⁹ vesceret: t rebecca eū diligebat Jacob. Coxit aūt iacob pulmētū: ad quē cū venisset esau de agro lassus ait. Da mihi ō coctōe k hac rufa: q̄a oppido lassus sū. Quā ob cāz vocatū est nomen eius edom. Cui di o xit iacob. Vende mihi pri

5 Qui p. egred. ē rufus. erat. ſō vocat⁹ ē edom. a Et rō. in mo. pel. hispidus. i. pilosus. ſō dicūt ē seyr. i. pilosus. b Postmodus al. egredēte ea. in signū q̄ foret eū supplāt̄atur⁹. c Jdcirco appel. eū iacob. i. supplantatorem. d Seragenarius erat ysaac. Ex quo ptz q̄ fuit cū rebecca vxore sua. xx. annis absq; prole. cū erat. xl. annox q̄n ac cepit eā vt pdictū ē. t ſō querit hic quare nō accepit aliam sicut pf⁹ cuius abrā accepit agar postq; x. annis pdūerat. sare sterilitatē. q̄ hoc erat tpe determinatū. vt dictū ē. xvj. c. Dicūt hebi q̄ ysaac erā volūtarie acceſſit vt imolaret vt pdictū ē. xxij. ca. cernit fuit pceptū dōi: et nō fuit ei licitū bfe mitti vnicā vxorem. t hoc cōsonat dicto apli Timo. dicētis. de epo q̄ ē vno cōse cratus. q̄ ptz cē vno rio vnuxorē. e Quib⁹ adultis. hic describit nates ex cōuersatiōe eū dicit. f Factus ē rufus. ex quo ptz q̄ filius occupatō erat circa terrena.

g Jacob autez vir simplex. i. sine plica dolositatis. nō aūt dr simplex ex pter defectū industrie. h Habitabat in tabernaculis. dicunt hebrei q̄ ista tabernacula fuerūt tabernacula melchisedech vbi vigebat cultus dei cū eēt sacerdos dei excelsi. t tabernaculū hebet. q̄ fuit exemplū. t docebat venturo ad se de diuinis. ex q̄ ptz q̄ occupatio iacob erat pcipue alit circa diuina. vñ dicūt hebrei q̄ ipe habitauit in tabernaculo hebet xiij. annis. i Et rebec. di. iacob. cā aūt erat q̄ reuelatū fuerat dūinā būerat q̄ ipe debebat frī suo pferri vt dictū est. k Coxit aūt iacob pulmētū. hic pōt describi pmogeniture trāslatio. cui⁹ occasio fuit cupia pulmēti q̄ coxerat iacob. l Da mihi ec. q̄ erat lenabno rufo.

m Quia oppido ec. i. valde. n Quā ob cām ec. ista fuit tota cā ſ. po cāe. q̄ cū hac fuit alia cā q̄ pdicta est.

o Vide mi. pgc. tua. Jd mediocrē life sequētis b p̄ christ qnō iacob q̄ erat sancte vite vt pdictū ē: potuit sibi vendi pgenitrā. q̄ tpe legis nature q̄ tūc currebat. pmogeniti erāt sacerdotes. t sacerdotū sp fuit reputatū q̄d sacrū. et ſō videt symoniā cōmisisse. Jte de iure pmogenture erat q̄ haberet duplicē pte in bonis paternis respectu aliox: pp q̄s ioseph cui iacob dedit pgenitrā inter alios frēs habuit duas sortes. t duas tribus inter alios filios israel scz tribū ephraim. t tribū manasse. Et ideo ysaac pf⁹ cōmūs fuerat multa bona sequit etiā q̄ pgenitura in bonis spūalibus multū valebat. t sicut iacob fecisse magnā fraudem. t deceptōez in hoc q̄ pre tāmodicis. i. esu pulmēti accepit eā esau tam pgenture. Ad pmā dicit q̄ in q̄ ino pgenture erat ch̄s iacob de iure. q̄ ex determinatōe omia vt pdictū ē. q̄ minor fuit ppositus maiori. pp q̄d malachy dixit dic. Jacob dilexi esau āt odio hūi. t apli ad rō. dic q̄ ſ dōi ē de ipsa antecēm nam fuissent ex omnia electiōe. t sic ptz q̄ ex diuina sua dispōne debebat ch̄s iacob ino pgenture. t ideō fuit sibi reuelatū a mīe. Esau do dedicato pgenturā possidebat. t ſō licitū erat iacob pdēm ino ad se recipiēdū caute qō fecit qñ ysaū ipm esau ino bassū venientē ō agro q̄ videbat multū. pp qō tunc min⁹ appetebat ino pgenture sic dicit

En modo: quid mihi pderūt pmogenita. vidit etiaꝫ cōcupiscentē ꝛ peremptē primenniū qō ꝑgnauerat. ꝛ p hoc hic vidit ipe cōuenīēs in quo ims pmogenitute sibi debitus p modū emptōis retrahere ad se poterat. qō ꝛ fecit. nec i hoc peccauit. qz nō intendebat eniere rē sacrā ꝫ redimere veratōem suam.

Esau aūt peccauit: nō solum potō gule inordinate cibū appetendo ꝫ etiā potō symonie rem sacraꝫ vendere intendēdo ꝛ sic ptz ad primus. Ad scōm ptz ex dictis. qz exquo suuꝫ erat de iure poterat pro nihilo accipe. ꝛ tō in modico precō nulla fuit deceptio a pte eius. verūm qz nō est verisīle q̄ rem tanti valoris p tāmodico pcio vendere poterat. nec aliud vellet vēdere. tō dicūt hic hebrei q̄ cibus iste de ꝫ hic agit nō fuit pciū emptōis ꝑceptare. ꝫ vltra pciū danū fuit a iacob p modū curialis cōsuetudinis q̄ in translatōe rei notabilis recipi eius vltra pciū soluit vnū. p qō intelligit prandiū vnum ꝛ hoc vē ex lra cum dr. p Intrauit esau ꝛ vendidit pri mogenita. ꝫ quantū fuit pciū scriptura nō determinat. si cut nec in multis aliis. q Et sic acce. panē ꝛc. p anantagio vltra pciū sm cōsuetudinē videntiū. Sī aūt ꝛra hoc arguat q illud qō dicit apls ad hebr. xij. Ne qs fornicator aut ꝓfanus q pp vnā escā vendidit pmogenita. Pōt dici sm istam opinionē q ly ꝓter ſ notat pciꝫ quā tuncꝛ ꝫ solū cās mortis. quia illa esca fuit eā motiua ad tractandū de ventōe vt dictū est. r Parumpendens q pmoge. vendidisset. Erat. n. fortior virīb⁹ ipo iacob. ꝛ inuentus cautelis mūdanis p que cogitabat retinere ius pmogenīture. nō obstante venditōe ꝛ iuramento.

In ca. xxv. vbi dr in postilla. vnde in bibliis hebraico correctis ꝛc. Additio.

(p) Er hoc aūt q hoc nomē ꝑcubiarū in hoc loco scribatur diminute. nō designat q nō fuit nisi vna cō cubina. vocabulū eīs qō hic in hebraico ponit ꝑ significat ꝑcubinas in plurali. siue scribat diminute siue integre. vt ptz sciēnti lingnā. In ca. xxv. vbi dr i postil. Cōgregatusq; est ad pplm suū. Additio. ij.

(n) In modicū attendendū est vr q de nōnullis sanctis anticā testa. cū dr de bacrita migrauerit. scriptura dicit ipos ꝛgregari ad pplm suū vt hic ō abrahā ꝛ. j. xxxv. ca. de ysaac. ꝛ Gen. penul. de iacob silr ō moyse ꝛ aaron in suis locis. nūq̄ in de aliq̄ eoꝝ dr q obdormiuit in dño. sicut de ḡhusalā noui testa. vt Act. vij. ca. de stephano dr. Et cū hoc dixisset obdormiuit in dño. et sic de quibusdā aliis qō catholice veritati valde consonat. Sm quā antiqui iusti añ passionē xpi decedētes in hoc discreuerūt ab iniustis. qz iusti ꝛgregabant ad pplm suū. .s. ad lymbū sanctoꝝ. nō tñ dormiebant in dño: cui⁹ facie nōdū fruebant. de iniustis vo dr. Perībit alia eius ꝛc. vt supradictū ē. ꝛ tam in multis locis. qz tali cōgregatōe ca rebant. de iustis vo post passionē xpi decedēt⁹. q̄ie di cit: Dormierūt in dño ꝛc. qz p⁹ hanc vitā in dño p beatā fruitōem requiescūt. In eo. ca. xxv. vbi dr in postil. In hebreo aūt nō dr mortu⁹ ē ꝫ trāsiit ꝛc. Additio. iij

In hebreo in hoc loco nō dr transiit ꝫ deficiēs mortuus ē. ꝛ ex hac secūda ꝓticula dat intelligi q̄ i ea decessit. q̄ie dictū fuit i additōe imediate precedēti. In eo. ca. vbi in postil. dr Perrexitq; vt cōsulet dominum ꝛc. Additio. iij.

(q) Dictā expositores hebreoꝝ dicūt ꝛ est magis ꝛonū ſ. q̄ nō iuit ad aliquē ꝓberam. ꝫ ad aliquem locū denotū ꝛ secretū. in quo quietius orare deus cui cōsonat glo. nīa. ꝛ etiā verbū qō hic ponit in hebraico vbi dr. Vt cōsuleret dñm ꝛc. idē. n. verbū ponit hic ꝛ in ꝑ. vbi dr. Exāsiuit dñm ꝛ. qō nō significat ꝑsultatiōz sm ſ etiā orōnez: vñ sequit. Qui rndendo ait: duc genera ꝛc. ipe. n. deus quē exāsiuerat p orōnē vidit ei p angelū vel occultā inspiratōem. nec mirū cum agat egyptia ꝛ ancilla sare ꝓbeticas reuelatōes habuit p angelos. vt ō. cap. xvj. ꝛ. xxj. In eo. ca. xxv. vbi dr in postil. Due ꝑtes in vtero duo sunt. Additio. v.

Romanū imperiū iudei asserūt esse vnū ꝛ idem cū regno xpi seu ecclie. qō tñ manifeste est falsum ꝛ absq̄ miraculose ficti. vt ex hoc credat q̄ quarta bestia in reuelatōe danielis ꝓtenta accipiat ꝓ regno xpi. et sic expectet destructio eius fienda p messiā suū. qui⁹ modum expectant. Falsitas aūt huiꝰ fictōis ptz in additōe sup Dan. ca. supradicto. Scōm tñ catholicā veritatē tpe legis ante aduentū xpi p esau intelligit gens quā ꝓpagauit esau. put glo. in hoc loco testat. sicut p iacob intelligitur gens ab ipo iacob fm carnē descēdēs. ꝫ post xpi passionē pplo ecclie p iacob intelligit. ꝛ plebs iudeoꝝ p esau. Vñ maior tpe. s. plebs synagoge seruit minori. s. populo xpianoꝝ. put in alia glo. in hoc loco dr. Qz autez plebs xpianoꝝ nuncupet noīe iacob vel israel. satis est cōsonū rōni. cū ipi iacob seu israel succedat in fide. que eadez est antiquoꝝ ꝛ modernoꝝ. Sz que sit rō quare plebs iudeoꝝ intelligat p esau cū ab ipo nō descēdant fm carnem. nec ei succedāt in fide. in libro ojabdie ꝓbere q̄ de idumeis principaliter tractat dño ꝓcedente ostendetur.

In eo. ca. xxv. vbi dicit in postil. Ad intellectuz ꝛe sequentis. Additio. vj.

(o) Vbia hic mota a postil. aliter ꝑ solui. ꝛ forte magis ad ꝓpositū. ad qō sciendū q̄ cū historie ve. test. figuratiue fuerint: oia. n. in figura cōtingebāt illis. vt ſ. Corinth. x. fiebat tū hoc duobus modis. Primo. ſ. q̄ cū illud qō fm historiā ꝑtingebat tradebat in scriptura iuxta lram ad aliquā doctrinā exemplarē inde sumēdā. Is vterius aliquid aliud ꝑfigurarēt in melius. sic ptz de imolatōe ysaac. ō. xxij. ca. que quidē imolatio fm lraz fuit virtuosa ꝛ valde exemplaris. cū p eā ad lraz insinuatur excellētia obedientē ꝛ timoris dei in ipo abrahā que cedit in exemplū salutiferū alioꝝ. Is passio xpi p eā figurata cēt longe melior. ꝛ in talib⁹ historijs ꝑter rōnē figuralē redrenda ē rō lralis. Secūdo vo mō illa q̄ fm historiam ꝑtingebāt tradunt in scriptura solū ad figurandū futura sicut cū Esa. xx. ca. legit de Esaie q̄ incedebat trib⁹ annis nudus ꝛ discalciat⁹. vt ꝑfigurarēt ruinā egyptioꝝ ꝛ ethyopū futurā. Silr Osee. j. legit. q̄ ꝓphā accepit vxorē fornicariā. ꝛ fecit filios fornicationū. vt ꝑfiguraret q̄ ista fornicatura cēt a dño. ꝛ in talibus historijs tota rō historie accipit a re figurata. nec opz querere aliā rōnē lralem. finis. n. totalis taliū historiarū ē nō id qō sunt ꝫ id qō figurant. Kō aūt coz que sunt ad finē ꝑm ꝑbm assumenda est ab ipo fine. nō. n. querendū ē an honeste se habuerit Esa. nudis pedib⁹ longis ꝛpibus incedēdo. aut si licite se habuerit oseas filios fornicationuꝫ faciendo. qz illa iussa diuino fuerunt facta solū ad figurandū. vñ in ꝓposito si gesta iacob cū esau in suis pmordijs attendant. manifestū ē q̄ fuerūt instinctu diuino facta solū ad figurandū. q̄. n. collidebāt in vtero mris gemi. nō fuit sm naturā intētū. nec in scriptura narratū ad hoc. vt inde aliqua doctrina exemplaris sumeret ꝫ solū diuino instinctu factū fuit. ꝛ in scriptura tradit⁹ ad figurandū q̄ due gētes seu duo pplī ꝑmderent. vt ptz p diuinā declaratōem ibi facta. Sili ꝑmissus frater egrediēs ex vtero planā fimi manoꝝ teneret in manu. solū fuit factū ꝛ i scriptura narratū. vt figuraret q̄ iacob supplantatur⁹ erat fris ꝑmanū. vñ gesta istoꝝ fratrū adinuicē sic cū eēnt in vtero. ꝛ cum ex vtero egrederent fuerūt facta ꝛ in scriptura tradita ut figurativa tm. nō aūt vt exemplaria vt tam dictū est. Sī militer tenendū est de quibusdā que cōgerūt in eoꝝ cōuersatōe adinuicē. tam in emptōe ꝑmogenīture ꝙ in receptōe benedictōis. ſ. q̄ ad figurandū vñ duo ꝺsponūtur

cõsegerũt & scripta fuerũt. & tñ nõ est in illis querẽda alia rõ ysalie. vpara quõ iacob petebat sibi vendi pmogenitura. cũ reputaret quid sacrũ & hmõi quæ in postil. dñt. nã iste historie hñt rõnes figurales solũ non ysaleo. vt dicũ est de pdictis historijs Esaie & osee. vñ ex hoc ipo q facta iacob fm se psiderata in hoc loco vident cẽ violenta. & iniusta. sunt rõ q fuerũt facta nõ gp se ñ ad figurandũ ejus hoc & qd dicit glo. in hoc ca. sup illũ verbũ. Erat iacob vir simplex &c. Erat iacob sine dolo virtũs homo vt imagina sit qđ. quõ p volũ accepit benedictõs q erat fiue volo. ñ ad figurandũ aliqđ magnũ hec scriptura pmisit. hec in glo. Sine ãt ulle histone figuralitate. tradãt doctores spãliter. Isi. in li. etby. vbi dñt q esau pmogenita sua pp escas fratri suo minori vendidit. ac postmodũ paterna benedictõe sibi pmissa pharus est. signat eandẽ pplm israeliticũ q a deo vt liber Exodus narrat pmogenitus filiorũ cunctorũ ẽ. qz etiã pp pctm seculi lucra nõ solũ pmatus sui bonorẽ amisit. veruetiã & regni celestis pmia spãlitas adepsica nõ meruerit. vbo quodãmõ expropbrãte ei dicit. Auferet a vobis regnũ dei & dabit genti faciẽti voluntatẽ eius &c. hec Isi. Est ãt & hoc dicit q hec expõ Isi. & alie similes que in hoc loco traduñt a doctorib⁹ sunt allegorice nõ ãt ysaleo. & tñ nõ licuit ad ꝓpositũ nã i hac postil. ꝓcipaliter agit de sensu ysal. Descendũ q verũ est q sensus ysalie pñtis historie ẽ. cũ ipa simpliciter exponit. qui ꝓprie dicit sensus historicus. expõ ãt Isi. supradicta esse reddituna cause ipius sensus ysaleo. & sic penitus manifeste ad sensum ysalẽ. qui p eam elucidat fm aug. in li. de vti. cre. pot largius fuit ostium supra in additõe sup ꝓlogũ. ar. nũ. & qz ea q hic traduñt in hystoria solũ fuerũt facta ad figurandũ vt dictũ ẽ. ideo nõ ẽ ibi alia rõ pter figuralẽ querẽda. vñ fm san. tho. in pma scẽe. q. ci. ar. ij. in rñsione ad scdm ar. d. q si ceremõialia pcepta ve. le. cẽnt data ad figurandũ futura. nõ bñnt alia cãm seu rõnẽ pter figuralẽ. Sz hoc dicens ga pdicta ex Isaiam aplũ q ꝓbanum eſau vocat ex hoc qđ pp vnã escã vendidit pmogenita. ad hebr. xij. Et q ptz q esau virtuţ gnd⁹ fuit pp illã venditũ qđ nõ videt rõnabile fm hanc expõnẽ. nã sicut iacob ex caſal a dolo & hmõi. ex hoc q ista faciebãt instinctu diuino ad figurandũ. eo mõ videt excusandus esau de vẽditõe ñtra seu ꝓhibita quã fecit. eo q venditio sua etiam erat figuratiua. Ad hoc dñm q venditio esau cũ si fuerit figuratiua. pcesserit tñ ex prava intentõe. s. ex contẽptu dñi spãlis dñitatis. s. pmogeniture qđ donum habuit a deo in sua natiuitate. & hoc in sinuak cũ sequãt. Adhuc pot pondẽrari. Nõnens q pmogenita vẽdiderat. et q act⁹ et⁹ reddit reiciolus & vituperand⁹. Empiõs ãt pmogenture ab ipo iacob. ꝓuidẽdũ ẽ nõ ee facta ex prava intentõe. ñ potius instinctu diuino. deus n. ipm delegerat adhuc in vtero exñtẽ. vt ptz ex hoc qđ supra dr. Maiori seruiet minori. sibi ex hoc qđ ee Malach. j. Iacob dilexi. Esau vo odio habui. vñ in emẽdo pmogenituꝛã etiaz excusabat. eo q vexatõs suã redimebat. In co. ca. xxv. vbi dr in postil. Sz ãt 3 hoc ee. Rñdeo. vq.

Illa esca nõ fuit in pcij quãritatẽ & solũ cã mortua ad tractandũ de vendatõe. & fuit inter illos alia quãritas cõuentionis in pctũ. vt postil. vñ dicere. nũc nõ est dicẽdus. ꝓbandus esau pp illã escã quã accepit cui sepe pringit ena inter viros pudẽdos. q ex aliqua modi ex cã introducuntur incipiũt tractare magnos tractat⁹. vñ verba apli intelligẽda sunt. qui sonãt & dictio sanctoꝛ in in hoc loco pstat. Ex eplica coꝛrectoꝛij 3 Burg.

Ca. xxv. Bur. multa tangit. quedã cõsona. quedã dissona. nõ tñ ꝓ ea ponderosa nec tractatõne di gna vlq; ad locũ illũ vbi postil. disputat ũ emptõe & ẽdõe inter iacob & esau. vbi bur. reprehẽdit postil. volẽs melius soluere dubia mota. & finalit. q in ꝓposito nõ est querẽda rõ ysaleo. qz rõnes olim dubioꝛ hic moꝛ tñ sunt figurales sunt. & ponit exemplũ de esaia & osee. vide qz dicit gressio ẽ longa. ñ pensando bñ q bur. ponit in rñsione ad septimũ argumentũ sui ꝓlogi. apparebit cũ frustra laborasse in ꝓposito. ibi. n. expõnes deb⁹. b. Thom. in mol. vices cũ ordo historie deficiat. esse nobis intellect⁹ mystic⁹ q agnitio tam fortib⁹ ondit. Dicit bur. q historiã deficere fm significatõem vocis cõtingit multipliciter in gabaonitis ioseph⁹ sicut cũ dr de dei digito: brachio. & ceteris q in deo nõ sunt. put termini cõiter significãt. Sic qñ significatio vocis nõ inducit in fide & moꝛib⁹ aliquã veritatem neq; honestatẽ cõuersatõis buane. ñ sp̃m malũ sic inde. Deficiente historia recurrẽdũ est ad sensum spũalẽ. q tũc ꝓ ysaia accipi dr. Ad idẽ ẽ. b. aug. xj. sup gen. in pnic. dr. Si in verbo dei vel causẽ ꝓpone in officiũ ꝓpterea assumpte dr aliqđ q nõ nisi absurde ad fidem pot intelligi. pcul dubio figuratiue ee dictũ ob alia significatõs ac cipi dr. hec aug. dans intelligere q vbi nõ est irrõnabiliter nec absurdũ. primũ oim immerẽdũ ẽ ipe aute recursus ad allegoriã. vt dicit idẽ. b. aug. ñ sup gen. in pn. Nãc aũt in sancto iacob de quo sermo. nihil ẽ absurdũ nec irrõnabile. imo si aliter posset videri. ad illiciti cõmissum in sancto. postil. q dubio q moꝛ q solutõem ad inuentiones sctoꝛ doctoꝛ q elucidat & absoluit. Nõ igit hic passus ẽ solũ figuralis. vt vult bur. ñ etiã doctrinalis. docemur. n. domũ dei dispone collatũ nobis vel ꝓmissum negligere nõ deberi: ñ oi conatu ad ipm tendere. & habito bñ vti. sicut iacob ꝓmogenituꝛã ad quã p deũ ꝓdestinatus & electus fuit anteq; natus ẽ. vt ptz Malach. j. & ad Ro. ix. Sic & de benedictõe ꝓlis fadeno. qđ etiã ex suis explis patere pot. Adducit. n. facũ abrae in immolatõe ysaac. ideo illũ ilr ee intelligẽdũ de cõmẽdatõe et⁹ obedientie. & doctrinaliter de immutãe eiusdẽ. addncit deinde facũ Esaie quõ indutus incessit. qđ dicit nñ ee figurale cũ nñ fit factũ obie vt dicit. b. hiero. & ponit in glo. oi. mira inde obia. q; hoc solo cilicio indutebat vir nobilissim⁹. cui⁹ filia vt traditur debuit manasses rex accepit vxoꝛẽ. nõ tñ exuebatur nudus in cedere. nil honestũ iudicans ñ ꝓceptis diuis obedire. ex q̃bus ptz q vbi facta ꝓcedũt ex diuis ꝓceptis & instinctib⁹ nõ ee solũ figuralia ñ etiã cõmẽdabilia & doctrinalia. & sicut ex medio bur. odãt facta abrae nõ solũ figuralia. ñ etiã doctrinalia. ita ex andre. b. hiero. idem modũ ponẽdus in facto esaie nõ deducit 3 burg. Salt pot dici de scõ explo q burg. addncto de osee facẽte filios fornicatiõnũ. q qz ꝓcepta dei fuit obie debere bonis exercitare sibi absurde sonare vr. sic & in facto abrae. Quid. n. abiit deus nisi magis bonẽdũ ẽ occidere ꝓpriũ filiũ. ñ sicut et⁹ obia facta reddit laudabile & doctrinale. ita & alioꝛ q burg. adductoꝛ. ptz ipũ quõ se declarãdo finaliter immolauit. Ñ enera sicut bur. dicit facta iacob de qb⁹ ẽ sermo fm se cõsiderata videri volebat minusta. ita debuit decere de facto abrae fm se cõsiderata. vices occasione filij. ñ vbi accessit dei mãdatũ bonẽdũ fm se & naturaliter scribẽ nedũ licitũ ñ cõmendabile. ita in factis iacob vbi accessit diuinũ instinctus facto & iacob & rebeccæ miti sue fm doctoꝛ sctõ sufficiam. imo & ysaac sensit inspiratõ cui dẽ. vt dicit. b. aug. xvj. de ci. dei ca. xxv. q; cũ inqt. ysaac vnũ p alio benedixisse. nõ se fore deceptũ cõqueſt⁹ ẽ. ñ zelotum revelato sibi magno mysterio in corde deuitat indignatõem & benedictõem ꝓferunt. hec aug. Motibus instinctũ & reuelatõib⁹ dominus id qđ fm se vt dolosum. effecit laudabile. nec burg. ꝓbat sua ꝓpositũ q glo. Illa. n. monẽdo qđ ee solute q figurati onẽ ñ nõ addit tñ. qz excludere velit sensum verũ ysaleo. put bur. facit. sed qđ adducit Isi. est verũ q ẽ allegoria. ñ nõ excludẽdo ysaleũ sensum primũ. Q; ãt addit expõnẽ Isi. ee causẽ reditus. nõ videt verũ. naz si recte ponitur verba Isi. non exponit vt reddat cam. ñ p allegoriã ostendit ꝓtrem ysam allegorie sue fore figurã. & sic expositio est ponno declaratiua effectus ip̃ reddituꝛ causẽ. q ꝓ non genuit ad sensum ysaleum sed allegoricum. Hec

pōt burg. pbare intenīū p sanctū tho. p se allegatū. q. p cedit p hypothesim q̄ nō pcedit. ex hypothesi. n. falsa nō ē inconueniēs multa sequi inconuenientia. vt si celū caderet vel asinus vol̄et pēnas. ita supponit sanct⁹ tho. vt ps. Hō post rotā digressionē bur. veritate ꝓpellēte arguit pter se t bene. q̄ non solum sufficiēter argumētū suū. q. sicut i hīs p iacob t esau gestū Esau ad lr̄am ꝓpter cōtēptū ē reprehensibilis. vt arguit bur. ita iacob ꝓpter obedientiā ad dīuinos instinctus laudabilis est. put etiā burg. rōne t veritate cōpulsus fatet. q̄ in fine digressionis etiā ꝑ hīs vult posillatoris q̄ pius improbauit. Et. b. aug. iij. de doctrina xp̄iana dicit ad ꝓpositū finē ꝑceptio dei q̄ bonus iubēt. t malū vetāt nulla figuratiua locutio ē. q̄ vbi ꝓcipit q̄ malū videt figura necessaria ē cum tgitur occisio filij a bene mādata: mala videat. imo sit fm se cōsiderata. tgī figuratiua locutio ē. intelligē hic sic alibi. q̄ sit figuratiua p allegoriā. lr̄alit tam sensu de ꝑceptoꝝ mā t obediētia semper saluo. vt cōmē dabili t inuitabili intercedēte diuino ꝑcepto t excusante. t nō al's. vt vult. b. aug. vbi supra.

Ite in eo. ca. vbi posuit. dicit esau iuxta dcīs apli. ꝓbatiū pp vitā cēs. vt ly pp nō notet finē vel ꝑcī quātitatis. q̄ solū cām motiuā. Cui⁹ ītu dicit bur. asserēt q̄ ex causa motiua nō debuit dici ꝓbatus. excludēs q̄ dīm apli intelligi debeat put sonat ex dictis scōr. Ego dico q̄ mgr̄ in glo. sup illo verbo apli. sanctoꝝ dicta recolligēs dicit. Q̄ esau ꝓbatus dr̄ a peul t phano: q. pp escā vilē se fecit peul a dei cultu q̄ principaliter ad sacerdotiū pertinet. q̄ vsq; ad tpa aaron fuit annexū ꝓgeniture quā ipe esau p̄cipiebat. vendēs primogenita sua nō p vita esca tāq; p ꝑcio q̄ pp vitā escā q̄ cā mortue fuit ad cōtractū faciēdū: t sic vī posse. iuxta verba apli t dicta scōr multoꝝ ꝓprie loqui. q. p ly ꝓpter nō exprimit ꝓprie ꝑcii rei venalis. q̄ p ly p. intr̄ ꝑientes em̄ ꝓprie dicit: p quāto dabio: t rūdet p tanto ꝑcio. q̄ cū dr̄ pp quid vis emere vel vēdere. rūdent ꝓprie pp vtilitatē vel necessitatē que ē ꝓprie cā motiua. et nō ꝑcij vel eius quātitatis exprīma. Capitulū. xxvj.

Ora aūt fame. Descripta generatōe Ysaō. ꝭ aūt describit ꝓbatio ꝑsōe. t p respectū gēris aliene. secundo respectu familie ꝓprie in fine b⁹ca. Esau vo. Ad huc q̄ ꝓbat in aduersis. scdo i. ꝑsone ibi: Surrexit aūt ysaac adhuc q̄ ꝓbat in eventu famis. scdo ex metu ꝓprie vxoris ibi: Qui cū interrogarēt. Circa primū ꝓsiderandū q̄ ysaac bēbat magnā familiā t pecora. t ideo ex fame orta imminebat sibi pericula nisi trāsferret se ad regionē abundantē. cuiusmodi tūc erat terra egypti. t ꝭ voluit se trāsferre ibi. verūtn̄ q. deus sibi inhibuit ꝓsidens de eo t volens sibi obedire in terra intermedia remānsit. t ꝑs ysaac vsq; ibi. b Benedicent in semi. ꝛc. Ideo exponit beda sic. q̄si aliqs impcabilē bonū alicui dicet. Faciat tibi d⁹ sicut fecit ysaac. Catholici aūt melius exponūt de xp̄o qui descendit de ysaac fm̄ carnē in quo oēs gentes cōsequūt benedictionē sicut ō. expositū est. c Eo q̄ obedie. ꝛc. hoc addit ne crederet ysaac simplicit ꝑfectos ipso abrā ꝭ in promissione sibi facta fit memoria ō iusticia ipius abrae. d Et custo. ꝛc. ista sunt q̄ sunt de dictamine rōnis recte. et seruanda etiā si nulla lex ēet de hoc posita. sic reddere depositū ipi deponēti t ista. e Et cerimonias. ista sunt q̄ pertinent ad modum colendi deū. f Ne gesq; fuauerit. ista sunt que nō obligāt nisi q. sunt a deo vel hoīe instituta vel ꝑcepta. t ex istis ꝑz q̄ ab initio legē moysi data fuerūt obseruata de illo q̄ tēpore moysi fuerit scripta. g Māsit itaq; ꝛc. ex ꝑcepto diuino. non licuit em̄ q. descenderet in egyptū. Cām aūt b⁹ dicit beda: q. ysaac vt. ꝛ. deus ē. xxvj. ca. fuerat deo cōsecrat⁹ q̄n fuerat oblat⁹ in mōte. t ꝭ nō erat deceps q̄ esset terrā promissōis. t ꝭ remānsit in gerariis. q. tota palestina ꝓprie. f. termīoo terre promissionis. b Qui cū interrogarēt. hic ꝑiter ponit ꝓbatio ysaac in metu rōne vxoris celans prudēter veritatē. absq; mendacio falsitate dicēdo eā sororē suā ēē. t eodē mō exponat sicut dcīs ꝑ̄is sui de sara. vt supradictū ē. xx. ca. xj. Cūq; ptrāsīssent dies ek. ex hoc vī q̄ se habuit ad vxorē sic ad sororē cōmēdo ab ea. quousq; expertus fuit q̄ pp eius pulcritudinē nō molestab⁹ ꝭ eā. t tūc redijt ad exercendū actū cōiugalem ꝭ sequit. k Prospiciēs rex ꝛc. i. reddēte debitū vxori. dictio. n. hebraica que hic ponit equiuoca est ad lusū t ad cōitū. vt supradictū est. xxj. ca. Et q̄ hic debeat capi in secundo sensu. vī q̄ illud q̄ subdit. l Perspicuū est q̄ vxor tua sit. alij ꝭo dicunt q̄ vidit eum amplexantē vel osculantes rebeccam quod non faciebant viri nisi cum vxoribus ꝓprijs. m Cur mentitus ꝛc. nō est mētitus. quia de cognatōe sua erat. vt ꝑz ex ꝓdicto de patre suo. n Quare imposuisti nobis. Imponere i vim significationē idem est q̄ decipe. t tunc cōstruit cum dativo. t sic accipit hic. t eius supinū est impositū. sed aliq̄ syncopat. t dicit impostū. t inde dicit impostor. i. deceptor. cetera patent. o Venit autem ysaac. hic ꝓbatur tempe ꝑsperitatis. quia ex hoc immediatim insurgentes contra eum t iniuriā patienter toleranit. t patet ista ex ꝑcedentibus paucis verbis. p Et inuenit ꝛc. ad ostendendum q̄ fuit ex speciali dono dei. quia ille animo nō fuit ferox. ad q̄ notandū signāter dicit in ipo anno. recede a nobis q̄m potentior nostri factus es. ac si dī. si tu rebellare nobis posses a nobis auferre ciuitatē. vel si veniret aduersarius posses te illico cōiungere t tradere eis ciuitatē t terrā hoc ī dicebat motus spū inuidie. quo nō poterat eius ꝓsperitatem tranquillam videre.

a † Et ille discedens nolēs tendere. b Vt veniret ꝛc. el ongās se a cunctare. sequit. c Foderūtq; i torrēte aq̄rena eñ ē aq̄ currēs et descēsu pluuiaꝝ. vel resolutiōe niuiū q̄ nō ꝑmanāt. ꝛ iō foderūt sibi vt aquā ex pluuijs descendentē sibi retineret ad ꝓpria vsū tpe siccitatis.

d Reperēt aquā viuā. t. q̄d melius intelligēs intenderent a principio fodiōis. e Vsq; dicit ät ꝛc. vbi mālerat ꝑ se. vt hī ō. xxj. ca. f Vbi apparuit ei dñs ad ꝓfitendum eū de iuratis sibi filiis. g Nolī timē ꝛc. ad pregandū ꝛc. h Hēdicā tibi ī tpalibus bonis ꝛ spūalibus multiplicando. i Iraq; edificauit sibi altare. ad reddēdas grās dño de sua ꝓtectiōe ꝛ ꝓmissiōe. k Ad q̄d̄ locū ꝛc. ō. q̄d de mālis cuidā et fidelitate. q̄a ꝓpter iniurias sibi illatas nō dimisit eas iniuriatoꝛ sibi amicitie fedus inire.

l Abimelech ꝛc. ꝑs q̄ fm trālationē nostrā ochozat ē ō. q̄d nom nomē vni⁹ hois Hebraī ät dicūt q̄ ē nomen cōe ꝛ significat ꝑgregationē. vñ Vna eoꝝ ē ō. Abimelech ꝛ ꝑgregatō amicoꝝ eius. q; adduxerat secū aliq̄s ō amicis suis m Quid venisti ad me ꝛc. licet ysaac nō intēderet fedus renouare. mālebat tamen eis ostēdē. n Qui rūderūt ꝛc. ō. q̄ videro te multiplicatū i bonis. o Iuramus fedus ät. Nec ꝑ ipsum inferēdo. nec nostros aduersarios adhibendo. p Sicut ex nos ꝛc. in hoc respondēt ad hoc q̄ dixerat ysaac Quid venistis ad me hominē q̄ odistis ꝛ expulistis. ac si diceret. licet emiserim⁹ te de cuntate. tñ nūq̄ abstulim⁹ a te nec aliud nocumentum vsumlimo tibi.

q Fecit ergo eis conuiuiū. curialiter recipiendo eos. r Surgentes mane iurauerunt. f. fidūa inuicē. ꝓpter reuerentiam iuramenti.

s Ecce ät ꝛc. ꝓcesserat eñ eis ät iuramentū fodere puteum. ꝛ annūciauerūt ei ꝑ iuramentū fcm de aq̄ inuēta.

t Et nomē ꝛc. priꝰ erat ei impositū. ꝛ tunc fuit iterum de nouo cōfirmatū. ad cui⁹ intellectū cōsiderandū q̄ beer in hebreo idem est q̄d puteꝰ. sebee ät significat septē. ꝛ iuramentū ꝛ iurare. ꝛ ex istis tribus significationib⁹ loc⁹ ille vbi erat puteus vocatus est bersabee. primo ꝓpter septem agnas quas ibi sibi dari fecit abraam. vt hī ō. xxj. ca. Secundo ꝓpter iuramentū q̄s factum est ibi inter ꝑm ꝛ abimelech Tertio ꝓpter hoc q̄ ysaac vocauit illū puteū abundantiaꝝ vt dic⁹ q̄d sonat tāē q̄d sacietas. ꝛ si cōtra hoc arguatur q̄ nō videt ee idē puteꝰ de nouo factꝰ. ꝛ q̄ fuerat tempe abrae. Dñm q; imo q; fic dr in ō ca. palestini obstruxerāt puteos q̄s foderat a diebus implētes eos terra. ꝛ ysaac ideꝝ fodit eos. ꝛ ille fuit vnꝰ ex eis v Esau ꝺo ō. q̄ dicatur paternitas ysaac respectu ꝓprie familie i hoc q̄ eius abiit consilio patris ꝛ matris accepit ea in vxores de genere eoꝝ q̄ offenderūt alios ysaac ꝛ rebecce

In ca. xxvj. vbi dr in postil. Benedicētur in semīe tuo oēs gētes tre. Addi. j.

N ō loco vbi dr. Benedicētur in semine tuo ponitur i hebraico verbū benedictionis omnino simile illi quod ponitur ō. ca. xxij. quod q̄dam verbum fm hebraicam veritatem inter lecturam significat. q̄ ille in quo alij benedicentur sit causa principalis effectiua illi⁹ benedictiōis q̄s nulli pure creature paenit. probat ibi fuit ex positis. ꝛ ideo nullo mō ꝑ ipsum intelligit ō. xpo. ꝛ q̄ ō. ꝓmissio sit ol no ꝓmissa ꝓmissioni fcē abrae i immolatiōe ysaac ō. xxij. ca. ꝛ ea fundēt ꝑ similitudinē ꝛ crib⁹. ꝑ eā ꝓmittit in sermone poni in semīe n. s. fci xpi immolatiōis ꝛ b ei dicit. Cōplēbo iuramentum q̄d ꝓpo ꝑ di abrae ꝑ me. ꝛc. Secūdo q̄a cū reddit nōes huic⁹ magni ꝓmissi sibi. eo q̄ obedierit abrā voci mee. q̄d oīno concordat nōi reddūte tpe ꝓdicti iuramēti. sibi cū dicūt fuit abrae eo q̄ obedisti voci me. Tertio q; b ō dr. Et benedicent in se ꝛ i semīe mo fic ō. dicerat ca. xxj. ꝛ dicit. Benedicent i semine mo. sicut in ca. xxij. ꝛ i aliqs auctib⁹ eidē cōmendatib⁹ ꝓmittit dēs fuit i additiōe. ō. eodē. xxj. ca. vñ b nō b; locū expositio hebraeoꝝ. vt largi⁹ fuit expositū in additione ꝓdicta.

In eodē ca. xxvj. vbi dr in postil. Vidit eū iocantē cum rebecca. Additio. ij.

In hoc loco in hebraico ponit hec dictio metsabeach q̄ sic ille cui ꝓpositū fuit. ō. ca. xxj. cū ō ysmael egerēt q̄d dicta hȳ bēat ꝓla significata. significat eñ nūm. gaudiū. ꝛ luctā. sūt ꝛ versionē. nūq̄ in significat cōtinuē. vt i additiōe ō. ꝓdcō ca. fuit dcm. vñ trālatio nra se bene hȳ q̄ dicit. Vidit eū iocantē ꝛ ps expōi. ꝓut in postil

la in secunda expositione. Cap. xxvij.

Genuit ãt ysaac. Hic pñr describit ordinatio sue po-
sterit̃atis ꝓponẽdo vnũ alteri. ⁊ qr̃ fiebat p bñdi-
ctionẽ ideo dispositio ad bñdictionẽ ꝑ describit. scdo
forma bñdictõis Ritungsk: ubi. Stantmq; vt sensit. Dispo-
sitio ãt p ista tria declarat. p ꝓ pñs exp̃sionẽ. scdo p mñia re
uelationes: ibi. Qñ eus audisset rebecca
tercio p filiũ ꝓpatõẽs
ibi. Abijt et attulit.
Circa primũ dicit
a Genuit ãt ysaac
appropinq̃bat. n. ter
min⁹ vite sue ⁊ iõ sẽ
pius erat ordinãdi õ
sua posteritate. b
Sume arma tua ⁊c.
qr̃ filio⁹ recipiẽs bñdi
ctionẽ debebat pius pa
tri facẽ obsequium ⁊
fuire i mẽsa. ⁊ pz ista
c Qñ cũ audisset re
becca. b pñr describi
tur dispõ Jacob ad
bñdicẽdũ p reuelati
onẽ mñis reuelantis
ipi iacob ꝓba patris
vt bñdictio illa ad ia
cob trãsferret qr̃ scie
bat q̃ ei debebat. vt
inpradcm̃ est. xxv. c.
d Et pgens ad gre
ges qr̃ erat satꝭ ꝓpe. et
inde poterat dr̃e ci-
bũ ãt reditum esau.
e Nolũ q̃ frat̃ ⁊c. i.
p totũ corp⁹ ad mo-
dũ pelli hispid⁹. vt. ũ
dcm̃ ē. xxv. c. ⁊ iõ p ꝺ
timebat depbendi a
ptre. ⁊ sic maledici.
f In me sit ista ma
ledictio fili mi. i. nũq̃
accidat ꝺ. conside
bat enim q̃ de⁹ aliter di
sponeret. vt ꝺbũ suũ
adimpleret. g
Abijt ⁊ attulit. Hic
pñr describit dispositio ad bñdicẽdũ p ꝓpationẽ filij q̃ quidem
ꝓpatio fuit i cibi offe
rendi deo actõe cũ dr̃e
h Parauit illa ci-
bos ⁊c. Scdo in filij
cõpositõe cum dr̃.
i Eruesti. ⁊c. Sicut
enim dcm̃ est. ũ. c. xxij.
visus ad legẽ data ꝓpe
mo ysi ꝓmogenit⁹ erat sacerdotes. ⁊ iõ hẽbat vestes sp̃les
ꝓciosas ⁊ odoriferas: qb⁹ iduti i magnis solẽnitatib⁹ offe
rebant oblationẽ dño. k Pelliculas hedoꝝ circũdedit manibus. fecit enim q̃si chirotbecas. vt aptarent̃ figure
man⁹. l Ego sum esau ꝓmogenit⁹ tu⁹ Hã. sa. vt ecce
ret iacob ꝓ medacio. sic pñcipiat hãc ifraz. Ego sum. i. qui
apporto tibi cibũ. Sz esau ē ꝓmogenit⁹ tu⁹. ꝗ iste manife
ste corrũpit sensum nec tñ p ꝺ hz intentũ. quia q̃dãs arte
verboꝝ aliqñ fallat aliũ a medacio nõ excusat ẽm ꝛlig⁹.
⁊ iõ aliter ꝺr̃ ⁊ mcli⁹. Iz enim iacob nõ cẽt esau in ꝓona erat

a Genuit ãt ca. xxvij. ysaac: ⁊ caligauerunt
oculi eius: ⁊ videre ñ
poterat: vocauitq; esau fi-
liũ suũ maiorẽ ⁊ dixit ei: fi-
li mi. Qui rñdit ad ipz Cui
pr̃. Video inq̃t q̃ senuerim.
⁊ ignorem diẽ mortis mee
b Sume arma tua. ⁊ pharetram ⁊ arcũ. ⁊ egredere fo-
ras: Cũq; venatu aliq̃d ap
prehenderi: fac mihi inde
pulmentum sicut velle me
nosti ⁊ affer vt comedã: et
bñdicat tibi aia mea. añq̃
c moriar. Qñ cũ audisset re
becca ⁊ ille abisset in agrũ
vt iussionẽ pr̃is impleret:
dixit filio suo iacob. audi
ui pr̃ez tuũ loq̃ntẽ cũ esau
frẽ tuo ⁊ dicentẽ ei. Affer
mihi de venatõe tua: ⁊ fac
cibos vt comedã: ⁊ bene-
dicam tibi coram dño añq̃
moriar. Nũc ḡ fili mi acq̃-
d escere ꝓsilijs meis: ⁊ pgens
ad gregez affer mihi duos
hedos optimos vt faciaz
ex eis esca pr̃i tuo q̃⁹ li-
benter vescit. q̃s cũ itulerĩ
et comederit bñdicat tibi
priusq̃ moriat. Cui ille rñ
e dit. Nosti q̃ esau frat̃ me⁹
hõ pilosus sit: ⁊ ego lenis
Si attrectauerit me pr̃ me⁹
⁊ senserit timeo ne putet si
bi voluisse me illudere: ⁊ i
ducat sup̃ me maledictõz ꝓ
f bñdictõe. Ad quẽ mr̃ in me
sit ait ista maledictõ fili mi
tm̃ audi vocẽ meã ⁊ pgẽs
g affer q̃ dixi. Abijt ⁊ attulit

b deditq; mr̃i. Parauit illa
cibos sicut velle nouerat
i pr̃ez illi⁹: ⁊ vestib⁹ esau va
de bonis q̃s apũd se hẽbat
k domi: iduit cũ pelliculasq;
hedoꝝ circũdedit manib⁹
⁊ colli nuda ꝓtexit. Bedu
itq; pulmentuz ⁊ panes
q̃s coxerat tradidit. Qui
bus illat̃ dixit. Pr̃ mi At
ille rñdit audio. q̃s es tu fi
l li mi. Dixitq; iacob. Ego
suz ꝓmogenit⁹ tu⁹ esau. Fe
ci tibi sicut p̃cepisti mihi.
Surge sede ⁊ comede de
venatõe mea: vt bñdicat
mihi aia tua. Rursuq; ysa
ac ad filiũ suũ. Quõ inquit
tã cito inuenire potuisti fili
m mi. Qui rñdit: voluntas dei
fuit vt cito occurreret mihi
q̃ volebã. Dixitq; ysaac.
n Accede huc vt tãgã te fili
mi: ⁊ ꝓbẽ vtr̃ tu sis filius
me⁹ esau an nõ. Accessit il
le ad pr̃ez ⁊ palpato eo di
o xit ysaac. Vor q̃dẽ vor ia
cob ẽ sꝫ man⁹: man⁹ sr̃ esau
p Et nõ cognouit eũ: da pilose
man⁹ similitudinẽ maioris et
q presserant. Bñdicẽs ḡ illi
r ait. Tu es fili⁹ meus esau
Rndit: ego suz. At ille. affer inq̃t mihi cibos de ve-
natõe tua fili mi vt bñdicat
tibi aia mea. Quos cũ ob
latos comedisset: obtulit
ei etiam vinum. Quo hau
sto dixit ad eum. Accede
ad me ⁊ da mihi osculũ fili
mi. accessit ⁊ osculatus est
s eũ. Statimq; vt sensit ve-

tñ in officio ⁊ dignitate q̃tũ ad ipm ꝓlo geniture vt supra
declaratũ ē. Et ex ꝺ debebat sibi bñdictio. ⁊ ideo qñ dixit.
Ego sum esau ꝓmogenit⁹ tu⁹. s. q̃tũ ad dignitatẽ ꝓmogeniture vez dixit. qõ sic qr̃ ysaac dẽbat intelligi qr̃ querebat
de eo cui bñdicto debebat ꝓpter qõ nõ decepit ꝓez. Iz ꝑ
nõ sic itellexerit ⁊ ta
li mõ loquẽdi vsus
ē saluato: Mat. xj.
dicẽs de iobe. Ipse ē
helyas. ⁊ sic cẽ expo
nenda sunt alia ꝓba
iacob in qb⁹ loquit̃
tanq̃ cẽt esau ⁊ scdm
eũ⁹. Sciendũ tñ q̃ si
vi mihi mag̃ necessi
tas excusandi ꝓce
ve. ⁊c. a mẽdacio ma
xime officioso. sic ꝺ
⁊ in plurib⁹ aliis lo
cis. qr̃ certũ ē q̃ apli
fuerũt multo ꝓfecti-
ores cẽo. ⁊ tñ nõ fue-
rũt immunes a pecca
to veniali. Vñ dicit
Job. m. j. canonica.
Si dixerim⁹. qr̃ pec
catũ nõ habem⁹ nos
metipos seducimus
⁊ multomin⁹ patres
ve. resta. fuerunt im-
munes a pcõ venia
li. maxime qr̃ plures
cox legunt peccasse
mortaliter ⁊ enorm̃
ter. sic dauid in adul
terio bersabee. ⁊ ho-
micidio vie. patriar
che etiã ex odio ⁊ in
uidia vendiderũt io
seph fratrem suũ in
egyptum.
m Voluntas dei fu
it ⁊c. quia ex ordina
tione diuina mr̃ mi-
sit cũ adegregẽ. vñ ci
to poterat dr̃e cibos
ꝓpare
n Accede huc vt tã
gam te. quia nõ cog
nouebat eũ p visum
volui cum ꝓbare ⁊
cognoscere p tactũ.
o Vor quidẽ ⁊c.
licet eñ caligassent
oculi ei⁹ ⁊ videre nõ
posset. tñ clare audi
ebat. ⁊ ad vocẽ vide
batur iacob ad tactũ
esau. vez tñ qr̃ ipse
tactum in hõibus cer
tior est q̃ sensus au-
ditus. qr̃ hõ in tactu excellit oĩa alia. vt dr̃. j. de aia. ã audi
tum ãt excellit a multis aliis hõ. iõ iudicauit magis fm ta
ctum q̃ fm auditũ. p Et nõ cognouit ⁊c. in ꝓbatione
p sensum tact⁹. q Bñdicẽs ḡ illi. i. bñdicere volens.
r An tu es fili⁹ me⁹ esau. ꝺ nõ interrogabat q̃si ampli⁹
dubitans. q̃ vt preciperet sibi obsequiũ. q̃ pacto ꝓcedat ad
benedictionem ⁊ pz ista. s Stantmq; vt sensit. ꝺ ꝑr de
scribit forma bñdictõis: vbi sic ꝓcedit. qr̃ ꝑ describit ipi⁹
iacob bñdictio. scdo bñdictõis confirmatio: ibi. Viz ysaac
sermonẽ iplueret. tercio esau q̃ulatio ubi. Iudmo esau

simonij⁹. Hinc ꝫ iacob machinatus: ibi. odorat ꝑ. Hinc maris obtutus: ibi. Nũciata sunt ℞ rebeccę. Hinc ad ꝑmissionẽ. Et homĩ bñdictiõis. ꝫ impetrat filio bona spalia q; ex sensibꝰ ihesu x terrenis intellectꝰ hũanꝰ vsuꝰ ad spualia x eterna x Hinc ad ℞ vſq;. x Det tibi de⁹ de rore cĕ. ex influẽtia enim corpis celestis rannꝫ ex eã efficiunt. et ex bona dispõe xre tũꝫ ex eã mali. seꝫ multiplicano frenascentiũ. Scõd impetrat ei honorẽ x excellẽtiaꝫ eũ ꝓ. Germani tibi ppũ. x adorẽt te tribus cĕ. Et ercõ alioꝝ benuolentiã eũ dñe. Qui maledixerit tibi cĕ. Cõsiderandaꝫ ñ q; ꝑ illa intelligãt bona spualia x eterna tũꝫ principaliter in xto. sic ũ. dñs ē. xv. ca. Cõsiderandũ etiam q; illa nõ fũt impleta in pſona iacob qi Hdiu vixit fuit minꝰ potẽs ipso esau ꝓter qđ ipm valde timuit. vt hi. j. xxxij. ca. impleta fũrẽt in posteris suis. qz xpe dõ ex salomõis idumei fuerũt filiꝰ tirꝛ. ℞ ꝑ secꝫ. Implera fũt i xpo cui ptres ñ solũ terrene ℞ cĕ celestes fuit ꝓmissę. Fm q; ipe dicĕ. Mat. vl. Data ẽ mihi oĩs ptãs celo x i terra. v Dixꝫ ysaac ser. ℞ ꝑ descriptiõnẽ ꝑ dñicã bñdictiõis ꝑfirmatio. qz egresso iacob a ptĕ egredientes esau ꝑ bñdictione ꝓsequẽda. x veritate ꝓpta. ysaac bñdictõꝫ suo retractauit. ℞ maiꝰ cõfirmauit. x ꝓz ℞a vſq; ibi. x Et dauit ysaac stupore vegemẽti cĕ. Sicut hebrei q; ysaac audita ꝓdicta voluit retractare bñdictionem iacob ℞ nũc ex volũtate dei vidit gehennã agẽã x sibi patã ℞ retractare. ꝓpt qđ ex pauit. x ℞ retractauit ℞ magꝫ cõfirmauit.

Hoc nos ẽ catholici dicũt q; ysaac rapt⁹ fuit in extasi et ꝛ. Hinc. q; illũ qđ factũ fuerat circa iacob erat de voluntate x ordinatione dei. qđ latuerat ipm vsq; hũc: ꝓpter qđ admirãs x ordinationi diuine obtipans ꝑfirmauit bñdictionẽ dei. Hinc vsq; ibi. x erit bñdict⁹: bñdix. y Audita esau. Hic ꝑ descriptiõ ipi⁹ esau. ℞ latio eo q; frater suꝰ bñdictiõẽ habuerat. x aliã bñdictionẽ petebat dicẽs. z Benedic etiã x mihi ꝑ mi. ac si diceret. ita potens ſic ali bñdictõꝫ iacob. a Aut ait. se excusando q; volũtate dei cognerat de iacob. b Venit germanꝰ tuꝰ fraudulenter. Hebraice dicũt, fraudenter q; dictio hebraica ℞ ẽ hic ẽ ethnica. x aliqñ accipit ꝑ dolo. x aliqñ accipit ꝑ mĩdẽcia seu bõa cautela. x sic hic accipi. sciebat enim ihesum q; de voluntate x ordinatione diuina reciperat bñdictionẽ. vt dictũ ẽ. x ideo ei nõ poterat ipponi fraudi ꝓpter dcĕ.

c Progenita mea ait mihi cĕ. Falsus dicit qi volũtarie pĕccauit. vel ex pĕccato x ꝓpria nõ furripuit bñdictionẽ alienaꝫ sibi debitã cum acceperit. d Iterumq; ad patrem. vt exoraret ab eo benedictiõẽ: seꝫ e Mot⁹ ysaac ꝓtexit ꝓpter fletũ esau dicit ad eũ. In pingue dine terre x roꝛe celi desup erit cĕ. i. abũdantia terre nascẽtiũ ℞ causant ex illꝰ vnobuo. vt dictũ est.

f Viues in gladio qi fuit dõ bellicosus g Et fratri tuo seruies. ꝺ implẽtũ fuit qñ dauid fecit ydumeos sibi tributarios. ij. Reg. viij. ca. vt hũ dcm ẽ ũ. xxv. ca. h Tẽ pus q; veniet cĕ. ꝺ impletũ est qñ ydumei rebellauerũt ne eẽnt sub iuda. iij. Regũ. viij. ca. i Oderat ꝑ. ꝺ ꝑ descriptiõ machinatio esau cõtra fratrem.

k Dixit in corde suo. machinationes ꝛ cum concipiendo. l Veniẽt cĕ. nolebat eũ ꝺ facere vinã te ꝓfe. ne incurreret odiũ eꝰ x malediceretur ab eo. m Nũciata sũt ℞ rebecce. Hic ꝑ ponitur missio obtutus eũ dñi. Nũciata sunt ℞. Ex q; ꝓz q; esau ꝺcrãm machinationẽ ñ sic celauit in corde suo quin appareret exterius i signis x ꝺbis.

n Que timens cĕ. vt ideireꝛ eũ ad dñi locũ ire x recedẽdũ ad ꝑhs: sequit.

o Cur vtroq; orbabo: filio i vno die. Dixit Rebecca ad

p ysaac. Tedet me vite mee

q ꝓter filias heth. Si acceperit iacob vxorẽ de stirpe huius terre nolo viuere.

o Cur vtroq; cĕ. ac si di. si mandat te poterit cĕ: q; ambo erratio ĩsecti. vel si vnꝰ remaneat. oportebit q; fiat fugitiuus a me. p Dixit rebecca ad ysaac. q; iacob nõ poterat quemlĕter recedere sine scitu ꝑris. ideo rebecca ꝓpterat se ad inducendũ ysaac: vt mitteret iacob filiũ suũ ad laban. vt sibi acciperet vxorẽ di. q Tedet me vite mee ꝓter filias heth. i. ꝓpter vxores esau. nõ se dixit ipi ysaac alias cãs. ſ. de machinatione esau in mortẽ iacob. ne in senectute sua nimis affligeret. r Si acciperit iacob vxorẽ de cĕ. nolo viuere ac si diceret. si diligis vitam meam mitte eum ad domum fratris mei vt sibi accipiat vxorem.

In ca. xxvij. vbi dr in postilla semit. Additio. j.

Ec hystoria nō videt intelligēda sic. q ysaac appropinquare termino vite sue de sua posteritate ordinaret: sicut rectatores solēt facere suos vltimo volūtates ordinando. Nec etiā logik q filij receptur bñdictiōes a pte patris ei faceret obsequium i mēsa & hmōi. put postil. ait nullā auctez ad hoc allegādo nec etiā sufficientem rōez. Ḥ ista sunt ꝓphetice intelligenda eo mō quo iacob approximāte tpe mortis sue filijs suis ait. Cōgregamini vt annūcie vobis q̄ ventura sunt &c. j. xlix. ca. sup & Deut. xxxiij. de moyse legitur. & b benedicto q̄ bñdixit moyses hō dei filijs isrl añ mortem suā &c. vñ ysaac ethimās esau cē primogenitū suū. et sic cidē primere bñdictiones abrae & semini suo repmissas incauit ipm esau ab benedictionem recipiendā. & vt ipe ysaac magis disposit cēt ad dandā benedictionē voluit ab ipo esau recipe cibaria sibi placita. animꝰ esu ꝓphax quādoq̄ reddit aptor ad spm ꝓphetiā exercendū ex sensibilib⁹ sibi bñ ꝓportionatis. vt in iij. Reg. xij. ca. de helyseo legitur nihilomin⁹ i b loco nō solū vba ysaac Ḥ etiā ei⁹ fcā. sūt rebecce & filioꝝ sūt principalit figurativa & futuroꝝ ꝓphetica. vñ Aug. in li. qōnū no. & ve. testa. dicit. Quis tantus phārcha ysaac aliq̄ moriak q̄rit a filio venatōes & escā qualem amat. p magno beneficio. & ꝓmittit bñdictiōes nullo mō arbitremur vacare a significatōe ꝓphetica. magis q̄n sesnat vtor ei⁹ vt illā benedictiones mior acciptat. quē ipa diligebat &c. i eadē narratōe multū mouerit ad maiora intelligenda vel reprenda b Aug. vñ in hac hystoria sicut in p̄cedenti de vēditōe ꝓmogenture. rō ifē principaliter ē figuralis. Ḥ ät ista ꝓfigurāt in glo. or. plene tractat.

In eo. c. xxvij. vbi dr ipo. In me sit ista maledictio &c.

Ec vba rebecce alr exponūt iuxt ſras. vt Addi. q. sit sensus. si maledictio ꝓmigrat. i me erit. eo q̄ inda co te ad hoc. & hoc dicebat confidens de deo vt postil. dicit. In eodē ca. xxvij. vbi dr in postilla. Ꝑtez ad primū. s. formam benedictionis. Additio. ij.

Vidam exponūt hāc benedictionē sic. vt tria ꝓmitta intelligant mete ipalia. s. abundātia victus alij⁹ per hoc q̄ dicit. Det tibi de⁹ de rore celi. Excellentiā potentie p b q̄n dr. Seruiāt ppli &c. ꝑeminentia ꝓmogenitu re. p b q̄n dr. Esto dñs fratꝝ tuoꝝ. Sciēn q̄n intelligāt de bonis spūalibus. & hoc cū dr. Qui maledixerit tibi sit ille maledictus. cui⁹ rō est. nam cū maledicere aliquez cōtez importat optare ei malū. optare ät malū sp ē peccāt. nisi ꝓximus sit pctor. & optet ei aliq̄ malū pene vt ex b sequitur sibi aliq̄ bonū. put i secta scōe. q. lxxvj. Et q̄ sequit q̄ boni & iusti nūq̄ sunt maledicēdi. vñ Hume. xxiij. Quō maledicā &c. & sic ritograui⁹ peccat. q̄sto ꝓpha cui maledicit magis est amanda seu reuerenda. vnde Leui. xx. ca. Qui maledixerit ptr suo morte moriat &c. & e o. xxj. c. Principi ppli tui no maledices. Ex b igit q̄ isaac ꝓbice maledicebat maledictib⁹ iacob. itelligit q̄ posteritas iacob ꝑfectum spūalis. cui b benedictio principalit dirigebat. futura erat iusta & ꝓnosa. sic vt ei maledicētes cēnt digni maledictione. & sic i ista pricula incidit q̄ posteritas iacob debebat cē benedicta i spūalib⁹. q̄ in temporib⁹ principaliter cōsistunt. Infra ät ca. xxviij. vbi ster benedixit ysaac ipm iacob. vter⁹ exīstit q̄dā ad. benedictiones gre ptinēria. & b cū dicit. Et det tibi benedictiōes eo abrae & semi tuo post &c. Et p dicto mō intelligēda sunt vba. q. ō. xij. ca. fuerūt dicā a deo ipi abrae. s. Maledicā &c.

Ca. xxviij.

Vocauit itaq̄ ysaac iacob & bñdixit eū ꝑcepitq̄ dicēs. Noli accipere coniugem de genere chanaan sed vade & pfic. ascere in mesopotamiaz syrie: ad domum bathuel patris matris tue. & accipe tibi inde vxorem de filiabus labā auūculi tui. Deꝰ autem omnipotens benedicat tibi. & crescere te faciat atq̄ multiplicet vt sis i turbas populōrum: & det tibi benedictiones abrae & semini tuo pōst &c. vt possideas terrā pegrinatōnis tue quā pollicitus est auo tuo. Cunq̄ dimisisset eum ysaac pfect⁹ puenit in mesopotamiā syrie: ad laban filiū bathuel syri fratrē rebecce matris sue. Videns aūt esau q̄ benedixisset pater suus iacob & misisset eū in mesopntamiaz syrie: vt inde vxorem duceret: & q̄ post benedictionem ꝓcepisset ei dicens: non accipies vxorē de filiabꝰ chanaan. q̄q̄ obediēs iacob parentibus suis isset in syriam. ꝓbanq̄ ēz q̄ nō libē-

In codē ca. xxvij. vbi i postil. debuit dicit. Prouidēt &c. Additio. iij.

Ercio hebrai in bloco posita nō ē eq̄uoca. Nihil em̄ significat nisi dolū vt fraude. vñ trāslatio bene hz cū dr Fraude venit. Ḥ dā dolꝰ vel fraus hz ꝓprie accipi antur i malo. abusiue ät q̄q̄ accipiunt i bono iuxta illō. ij. Cor. xij. Cū ēez astutus dolo vos cepi. ió b dictio fraudulēter accipit b b mō. s. abusiue. vt ysaac forte volēs se excusare ab esau. vocauit iacob fraudulentuz q̄si in ꝓpria significatōe. Replica correctoꝝ. ℨ Burgēsem.

In ca. xxvij. vbi postil. dispositionē. benedictionē et ordinationē volūtatis vltie ipi⁹ ysaac exponit ad literā. Burg. instat sicut. ō. ca. xxv. volēs q̄ totū sit trā figurale. Ḥ hoc satis improbatū est ibidē. Cū em̄ in ista hac nihil narret de vxore Simonis falsuz. nec abūdō. mirandum est q̄ Burg. ℨ be. Aug. & alios scōs doctores b nitil sensum Ḥalē abijcere. sufficeret dicē. q̄ sensus allegoricus huiꝰ passus sit potior & magis a spūscō auctore scripture intentus ex b tamē Ḥalis sensus nō est abijciēdus. nisi ēet in eo de vxore Simonis absurditas q̄ nō esse ostēsum ē. ō.

In eodē ca. diuersitas surgit inter postil. & burg. de ista hebraica vbi nra trāslatio hz fraudulēter. postillator dicit dictiōez hebraicā forte eq̄uocā ad fraudē & cautelā & ita debere b sumi. p cautela qz ysaac instruxꝰ vt etiā nollet eam retractare. Ḥ potꝰ confirmaret eādē vt dicē b. Aug. de hac mā dixit⁹. q̄ ipi iacob debebat benedictio. a deo supra allegatus & glo. Nō potuit recte imponere ipi iacob fraudez in ꝓpria significatōe Ḥ cautela ne videret ꝺdicere deo ispiranti. Burg. ät dicit dictionē hebraicā b nō ēe eq̄uocā. sed solū significare fraudē. p̄cedat tñ in cōclusiōe & re cū postil. q̄ fraus b nō debet accipi ꝓprie Ḥ abusiue. p cautela. de hebraicis ista nō iudico. Ḥ b scio q̄ postil. dic se i hmōi passib⁹ vsum fuisse ꝓillo patissimo i hebraica ligua. vt p⁹ in fi. tractat⁹ sui de vtia nre trāslationis & hebraice veritatis an debeam⁹ credere soli burg. in hmōi b remitto ad sapiēres sufficit em̄ in ꝓposito. q̄ vtroq̄ cadē ēt ꝓclusio i re.

Vocauit itaq̄ ysaac. Hic ꝓn describitur Ca. xxviij electio ppli dei p aliuz stipitē. s. iacob & p̄ describit vt incipit⁹. scdo vt ꝓficiēs. xxxj. ca. tercio vt ꝓfectus xxxv. ca. pri⁹ ät stat⁹ ipi⁹ in trib⁹ ostendit. primo in patris obauditiōe. scdo in ꝓlis multiplicatiōe. xxix. ca. tercio in possessionū acqsitione: ibi. Narro ät ioseph. à medio. xxx. c Circa primū cōsiderandū q̄ obedire pri i bonis & licitis est principiū tocꝰ boni. ió prio ostēdit q̄liter adipleuit pri⁹ ꝓceptū. scdo quō ex b sequit summa oracūm: ibi. Igit egressus iacob &c. tercio quō ex b reddidit grā obsequij. i. Surgēs q̄ mse. prima i duas. i prē principalē. & incidēralē: ibi. Videns ät esau. Circa primū exponit ꝓceptū pris de uxōre iacob. vtr vter⁹ ipi⁹ iacob obedientia cū sibi. b Cuiꝰ primi. &c. nō ita cito. Ḥ p magna labores: & diuisas ꝑsolationes q̄s i via habuit. vt patebit. j. c Videns aūt esau. Hic incidente

describit quō etiam cū dñō ꝓtorib⁹ ꝗs bēbat. accepit aliū de genē ysmael auūculi sui. credēs ꝑ dō sacrificāē ꝑi. t mīt qō nō fecerit: qr mala sup malas adduxit. t ꝑ ira. o Igr mr egressus iacob. b ondit qlit iacob ex obedientia patr̄ ꝑgeno ad suū auūculū in via recepit diuinū oraculū cū subdit. c Cūq; venisset cē ioseph⁹ dic̄ q nocte hospitabat i cāpis. bōo iuspectōi bitatores ciuitatū ꝑpter cog; malicā. io remāsit cē ciuitates. Vnū bebrei dicūt. q is non sit expōs nō mē loci illi⁹ dicāt nī doctores bebrei t catholici. q iste loc⁹ fuit mōs moria. ibi enī abrā au⁹su⁹ obtulerat ysaac ꝑcm suū t ꝑter b ꝓrabat locū illū sacrū. ꝓpt qō ibi declinauit vbi vigilaret in oīe ꝑ ꝓcē noctī. sperans ibi diuinā reuelatōēs bre qō t factū ē. f Vnū de la. cē. dicūt heb. q accepit tres lapides t statis vī ex terra. q accepit plures ex eo q nō ex lapidibus. t qō euigilauit inuenit q illa tres lapideo facti erāt vn⁹ lapis. t b vī ꝑ ipās sequentes. ſ. vnit lapidem quē supposuerat capiti suo t dicūt q hoc fuit i signū q domin⁹ vniret cū eo associando cū. Hoc aūt mō li⁹ possum⁹ exponē q b fuit in signū vniendi eēntiā deo t trinitatī ꝑsonaꝝ de qua apparitōe b agit. vel in signū triū naturaꝝ in xpō. ſ. corpis t aīe t deitatis in vnitate ꝑsone. qr de būdicta icarnatione fuit b reuelatio fcā ipi iacob. g Dormiuit i eōdē loco. ꝑ lōgā t devotā oleum b Videns in somnis scalā cē. ista aūt scala q ex multis gradibus cōstruit significabat ḡdus generationū. ꝑ qs xpūs fm carnē descēdit ab abrā vsq; ad vgines Mariā q ipm peperit. Et gradus huius scale numerat Matheus in principio euāgelij sui. Liber generatōis Jesu xpi cē. Duo latera scale sunt tutus t ꝓcēres. quia ex vtrisq; descendit fm carnem. t ꝑ vtrisq; natus est t passus. Qr ait dominus dē innixus ipsi scale. designat q ipse deitas est vnita carni a patribus descendenti in christo. Qr aūt pes scale terram tangebat. t cacumē eius celū. designat q hoc q ipe xpūs fm hūanitatē cōiungit cū hoibus terrenis in natura abiecti. q ꝑ deitatē cōiungit cū deo ꝑe. vt sic verus mediator dei t hoim dicat. Per angelos dei descēdentes intelligē dum est. q mysteriū incarnatōis de volūtate dei fuit hoibus reuelatū. primo patriarchis. t postea ꝓphetis clarē. et tertio ministris noui testamēti clarissime. q angelos ascēdentes intelligit fides t devotio scōꝝ in qlibet statu ꝑdcō deo ꝑrata ꝑ ageles fm q angel⁹ ꝓbabat dicte Thob. xij. ca. Cū orabas cū lacrimis t sepelichas mortuos ego obtuli memoriā oīōis tue coā dño. t ista cognouit iacob futura. Is nō fuit b expōs. qr mysteriū icarnatōis nō erat adhuc sic publicandū. expmit cū b qlter q⁹ primo ipse iacob. primitiōes fcās abrae t ysaac. ā qb⁹ primo incipiere mysteriū xpi. t q iacob habuerit noticiā de ꝑdcīs ꝑs ꝑ q nō dixit. l Vere dñs ē in loco isto. qr bīficia t mysteria dñica sē ibi ꝓlēdā. k Et ego nescieb̄. qr ꝑ illā reuelationē de mysterio xpi habuit plenior̄ ꝗnitionē q̄s ante. l Paueſcq; i. admirās sepe dei dēignitate. m Horribilis cē. i. venerabil⁹. n Nō ē b aliud cē. Vidit eīm fundamentum cē q ibi fundarēt templū. vt bī. xij. paral. xxj. c. vbi vigauit diuinū cultū. q ibi de postea oīs trēdus cēt dñs nr̄ iesus xpūs vt dī Luce. ij. o Et porta celi. qr in q̄dam loco ꝓpiq; pat⁹ suus ē xpc. cui⁹ passio celū aperuit. xpc qō os porta celi. scāc. p Surgēs q mane b ꝑr descripsit ipse iacob demonis obsessionem cū dī. Tulit lapidem cē. q Et erexit i titulū. i. signum ret ꝑcrite. ſ. diuine reuelatōis sibi fcē ibidem. t i signū rei futurē. ſ. fundatōis recipit. t passionis xpi. r Appellauitq; nomen vr̄bis bethel que prius lusa vocabātur. Voluit etiam votū dicēo. Si fuerit dñs mecū: t custodierit me in via p qua ego ābulo. t dederit mihi panē ad vescendū t vestimētū ad induēdū, reuersusq; fuero ꝓspere ad s domus ꝑris mei: erit mihi te t in semine tuo cūcte tribus terre. Et ero custos tuus quocūq; perrexeris: t reducam te in terram hanc nec dimittam nisi complevero vniuersa que dixi. Cūq; euigilasset iacob de somno ait. Vere dominus est in loco isto: et ego nescie-bam. ꝑauensq; q̄s terribilis est iquit locus iste. Nō est hic aliud nisi domus dei: t porta celi. Surgens ergo iacob mane tulit lapidem quem suppoſuerat capiti suo: t erexit in titulum fundens oleum desuper. Appellauitq; nomen vr̄bis bethel que prius lusa vocabātur. Vouit etiam votū dicēs. Si fuerit dñs mecū: t custodierit me in via p qua ego ābulo. t dederit mihi panē ad vescendū t vestimētū ad induēdū, reuersusq; fuero ꝓspere ad domus ꝑris mei: erit mihi

ctores cōiter exponētes possum⁹ istū ē hierusalē que legit plura noia habuisse. t cōment in his versibus ſscripsit Solyma lusa bethel hierosolyma bebas bela. Dicit sacra hierusalē vt atq; salē. Melchisedech eīm ꝑus fundauit eam t vocauit eā salem. ſ. pacificā. qr rex iusticie t pacis fuit vt supra dictū ē. cap. ca. postea iebus ei habitauerūt ibi. t sic vocata est iebus. vt babet Iudi. xix. ca. t postea factū est vnū nomē cōpositū ex duob⁹ t vocata est hierusalem. b. mutata in. ſ. hebrei ār alia rōem assignāt huic⁹ nominis: dicēs. q primo appellata est salem a melchisedech vt dictū est. postea dicta est biere. i. videbit eo q abrā obtulerit ibi ysaac appellauit nom̄ illi⁹ loci. dñs videt vt supra dictū est. erat. ca. postea sequit ebrē. eā viā nunc dī i mōte dñs videbit. t ex illis factū ē vnū nomē. ſ. hierusalē. c. immutata in. v. dicta ē etiā Luza. i. amygdalus. eo q valeo arboreo abundāt ibi. postea vocata est bethel ab ipso iacob. vt dictū est. postea xpc Salomonis q̄ eā multū ampliauit et fortificauit dcō ē solyma. q̄si salomonia diminute. t rōne ꝓcēdēs noia. ſ. hierusalē ꝑ quandā ꝓpositionē nom̄ dcā est hierosolyma. q̄ p⁹ passionē xpi cū destructa cēt fundit⁹ ꝑ Tytū t Vespasianū: beli⁹ t hadrian⁹ eā reedificauit. t ista reedificatōe facta ē vt loca vbi xpūs passus t sepultus fuit q olim erāt extra ciuitatē iclusa sint intra ciuitatem fm visionē iacob ꝓdictā. ſ. q in vbe bethel fundandum cēt templū t mysteriū passionis xpi. implendum: et iste bel⁹ vocatus ea Belyā ex noie suo. Boan etiā vorū dicēs cē. subdit. s Erit mihi dñs in deū. q videt illud ridiculū. qr vorū nō est de bo q sunt de necessitate saluti ridiculū eīm esset ꝓmittere aliquā illud in quo sibi tenetur

de necessitate. t ꝺ votū ꝓpie est ꝓmissio facta deo. de bonis ꝙ supererogationi sunt iuxte ꝺctum ꝑ esse salua. Et autē iacob ꝺm recognosceret ee deū erat de necessarijs ad salutem ꝛc. Dicendū q nō vouit q ꝺs eēt sibi de⁹ q; ꝺ non cadit sub voto. ꝙ vouit q recognosceret eū deū exhibēdo eis ꝓlem cultum t colendi modū quod erat supererogationis sicut religiosus astringit se seruire deo in obedientia sine ꝓpo t castitate ad q nō tenebat de necessitate salutis. t Erit ꝓpis iste quez ꝛc. Tuz q; postea ibi fundatum est templum. vt ꝓdcm ē q3 vocatum est dom⁹ dei. Tū ꝙa iacob i suo reditu intendebat ibi offerre sacrificia t oblatōes rāq; ꝙ loco diuino cultui ꝺputato ꝙ cēteri vocat dom⁹ dei. ideo subdit. v Cuncta rū ꝙ dederis mihi ꝛc. quō t postea fecit. vt ḃꝛ̄. xxxv. caꝑ.

In ca. xxviij. vbi ꝺs in postil. p angelos descēdēteo. Additō Cūm hāc cōsideratiōe postillatoris. primo debuissent notari angeli descēdentes ꝙ ascendētes. cuius oppositū ē in ꝛa. vñ alit exponit a Greg in ꝓ pastorali vbi sic dicit. Jacob ascendentes t descendētes angelos vidit. ꝙa ꝓdicatores recti nō solū surgūt capue ecclie. videlz ꝓfectū cōtemplādo appetit ꝙ deo suz ꝙz ad ꝓximū miserādo descendūt. hec ille. qō vī ponere ad allegoriā. Sūt ät alie expōnes scrōꝝ i hoc loco vt i glo. ꝙ cās brevitatis sunt obmittende. t etiā q: magis priment ad sensum mysticū ꝺm scām Tho. scḃa scīe. q xxxij. p B q iacob vidit angelos in scala ascendētes t intelligunt angeli dū ꝓnime ascēdētes ꝺm dei cōtēplationē ꝙ etiā sunt descendētes eo q ꝺdm mundus ꝺrat administratōi ifertionis creature intendūt manifi cū descendētes interna ꝓemptationem.

Replica correctorij contra Burgensem.

In ca. xxviij. postillatoꝛ ḃꝛ pulcrā cōsideratiōem de angelo⁹ ascēsu t descēsu. sic q dicit descēsus ꝑtere ascēsum. ꝙ bur. dicit ꝺm. t mouet ꝙ ordinē lre q pit⁹ narrat ascēsum nō antecedens sepe p anticipationē lrāz ordinari. sic Job. xxj. ḃ Maria venit pceps dei. t exterfit capillis t lauit lachrimis. qō p oppositū fatis ē. igit p anticipationē ḃ. nec Burg. aliquā alia ponit lrām exponem scrōꝝ ät doctoꝝ q glo. ordi. expōnē ḃ ad mysticū sensuz ꝑtinere. sin aliter adducit scām Tho. exponēte ascensuz de ꝓplatōe i deo. descēsuz de administratōe ad iferiora. sed nec illa lra his oē ꝑt. q si eēt necesse ē descēsum ꝓcēe sicut actio ꝓplatōis ꝺm scrōs doctores exemplificāteo. iacob primo lyc ꝙ rachel nupsisse. nec oportuit iacob de his instrui. ꝙ solū de misterio icarnatōis significate p unitionē scale q eidē de⁹ uniteḃat exigebat ḃ revelatio ꝑmū oim fidem ad quā ꝛgendā oportuit angelos descēdere nūciādo mysteria. t exigēdō fidē a fidis ꝓbaf. ita descēdu missus Gabriel angel⁹ ad Mariā ꝺginē salutādo. nūciādo exigē do. q; tūnc exacta fide t ipa habita regressus ascēdit. hanc cōsiderationē cōfirmat ḃe. Aug. in ymone de nati. ꝺmini in q post descensum angeli t ꝺginis ꝓtā fidē atq; consensum dicit nec mora aduenit nūcius t ꝺginalē thalamū in gredit⁹ christus.

Ca. xxix.

Rofectus ꝙ iacob. Hic cōsequēter describit iacob ꝺtus ad multiplicationē ꝓl. t q; plem cōsecut⁹ ē p cōiugiū t cōiugia p obsequiū t ministrationē in terrā alienā ꝺo scḃtura ꝑ exprimit ministerio sui seruitutis. Septē. sc̄tio in termino sui laboris obsequium ibi. Et postq̄ retio p labore ꝓmiū ibi. Dixitq; ad labā. quo cōiugij fructuz ibi. Videō aūt ꝺns. Circa ꝓmiū dic sic.

a Rofectus ꝙ iacob. Hic cōsequēter describit iacob ꝺtus ad multiplicationē ꝓl. t q; plem cōsecut⁹ ē p cōiugiū t cōiugia p obsequiū t ministrationē in terrā alienā ꝺo scḃtura ꝑ exprimit ministerio sui seruitutis. Septē. sc̄tio in termino sui laboris obsequium ibi. Et postq̄ retio p labore ꝓmiū ibi. Dixitq; ad labā. quo cōiugij fructuz ibi. Videō aūt ꝺns. Circa ꝓmiū dic sic.

b Venit i terrā orientalē. Cū intrasset in barā ꝙ erat terminꝰ ad quem sui itineris erat i pcc orientali respectu terre ꝓmissionis vñ fecerat t ꝓz ꝛa. sequit. c Nostio laban filium nachor. Lineporē ei⁹. qz erat filiꝰ filij sui. sba thuelis noiauit tam nachor: t nō bathuelem. qz erat caput generis i illo loco sicut abrāā frat ei⁹ in alio latē. t ꝓz ꝛa. vbi ꝺs.

d Quā cū vidisset ꝛē. qz ole dilīgēter ꝛdsierat a pastorib⁹.

e Amouit lapidē cū pastorib⁹. qz tā greges erāt ꝓgregati

f Osculat⁹ ē eā ēē. i. nepos. Cōsiderandū q ista nō fuerūt facta eo ordine ꝙ scripta sunt. ꝙ ꝓ indicauit ei q eēt cognatus su⁹. t hūc osculat⁹ ē eā fm morē cōsanguineoꝝ ꝙ erat apud antiqꝺ. t adhuc est mō in ꝑtib⁹ loq. t tunc fleuit exp̄ierate. qz in talib⁹ solēt viscera cōmoueri. ꝙ cū mulieres sint magis ꝓne ad lachrimas ꝙ viri vī q debuisset pl⁹ dl esse de rachel q fleuisse. ꝙ ꝓt dici q forsitā sic fuit. Is ꝙ sit scriptū. qz nō oia scripta sunt t mystice. qz expōsio fletu iacob satis ḃat ꝛelligi fiet⁹ rachelis ꝓpter maiorē ꝓmittē vt dictum ē. Aliā vo cām but⁹ fiet⁹ assignāt hebrei t fat⁹ ē verisimile dicētes q qñ iacob fecisset a pce fecisset ei bona cōtinua. t cū copia argēti t auri. cū eis abrāā misisset seruum suū illuc ad ꝛendū vxoꝛ filio suo ysaac misit eū benorifice cū multis bonis. vt ḃꝛ̄. xxiij. ca. cui⁹ rei ysaac ꝙ erat imemor. t tō cū eēt valde pdes t diues vt dictū ē. xxvj. ca. nō est verisimile q min⁹ honorifice mitteret filiū ꝓmū q3 abrāā miserat seruū. Dicit igit q Cliphat primogenitus Esau. qua iam erat adultus de precepto patris sui insecutus est iacob cum multitudine armatoꝝ t compulēdit eum: tamen nō occidit. eo q iacob esset auūculus eius. t q; iacob tenuerat eum in ſinu suo cum esset paulus: ꝙ dimisit eum solum t omnib⁹ bonis spoliatū. Jacob autem cum esset tam alonge noluit redire ne i via occideret t ne pater ex cēteri nimiū turbaret. ꝙ ꝓcessit vltra silue confinia de ꝛi admiratiōe q posset sibi maiora reddē. vñ t. ſ. xxxij. c. dixit iacob. In baculo meo trāsiui iordanē istū. i. sol⁹ t pauꝑ t nūc cū duab⁹ turmis regrediꝛ. Cū igit vidit cōsobrinā suā. t nō habuit aūp t argēti seu pecunia ad dō-

dittu sibi sicut serauia abrae dederat rebecce. vt. ū. dicit est xxiij. ca. Nemo: hui⁹ rei cepit sacramenti sequitur.

g Audiit igit cautio uxoris. s. qđ octiū fris sui esau contra ipm̄ q̄d acciderat sibi i via. h Hidit os meū e caro mea ac si dicēt. Is ex adūctu tuo si videā magnā vtilitatē mihi puenire. qi ve nūdi vacu⁹. tñ recipiam re: dū es nepos me⁹. Et ista expō. p cōdit fm ea q̄ dcā sūt de expoliatōe iacob fm alios qo q̄ nō re nent illā expoliatōz alit exponendū est.

g Audiit cautio rē i. q̄ venerat ad vsum dū jrā fris sui. e acci pienda vtilitē de filiabus labā. vt. ū. dcīt c. xxvij. ca. h Hidit os meum e caro mea. ac si dicēt. eā tu es de genere meo meli⁹ ē q̄ dcī tibi filia mea vtor q̄ alteri. q: nūc tpis nō de bant libenter mīimonia cū extraneis. vt sar⁹ ps ex supiadict⁹ i Et postq̄ implen sunt dies rē. hic ꝓr describit ipsi⁹ iacob seruitium p rachele būda vtore q: nō de bat diuinas ad dandū p oor. e pr⁹ ifa vsq̄ ibi. k Et videbant illi pauci dies. vi est q̄ deberet dici ꝓtra. q: scribitur Genes. xxij. Sperō q̄ differt affligit alias e quia desiderabat e spabat die rachaelē dies expectatōis de

g Audiit autem cautio uxoris: respondit os meum h es et caro mea. Et postq̄ impleti sunt dies mensium vnius dixit ei. Num quia frater me⁹ es: gratis seruies mihi. Dic q̄d mercedis accipias: habebat vero duas filias. Nomē maioris lya: minor vero appellabatur rachel. sed Lya lippis erat oculis: rachel decora facie e venusto aspectu quā diligens iacob ait. Seruiam tibi pro rachel filia tua minore septē annis: rndit laban. melī⁹ ē vt tibi eā dem q̄ alteri viro: mane apud me. Seruiuit g iacob ꝓ ra k chel septē annis: e videbā tur illi pauci dies pre amo l ris magnitudine. Dixitq̄ ad laban. da mihi vtorem m meā: quia iā temp⁹ impletum est vt ingrediar ad illam. Qui vocatis multis amicoꝝ turbis ad conuiuium fecit nuptias. ⁊ vespere lyam filiam suā introdu

cū eo ser annis q̄bus seruiuit ꝓ gregibus soc. sicut dī. xxxj. ca. p. xx. anno in domo tua seruiui tibi. xiij. ꝓ filiab⁹ e sex ꝓ gregib⁹ tuis. e sic patet q̄ a spe in q̄ iacob dixit ad laban. Da mihi vtorem meā rē. usq̄ ad natiuitatē ioseph fluxerūt. vij. anni. Item ioseph. xxx. annoꝝ erat q̄n fact⁹ fuit ꝓpositus terre egy pti. vt dī. xli. ca. Et cenit vsq̄ ad discessū iacob egyptū fluxerūt. ix. anni. f. septē anni seruitutis. e duo fames. sicut dī. xlvij. ca. q̄n missi ioseph ꝓ patre suo ad ducendū sibi eni dī. Bñnū est q̄ icepit esse fames i terra. q̄d si cōtigit simul. ami ꝓdicti a se pone q̄ iacob accepit vtores vsq̄ q̄ iacob venit in egyptū. e rndit pharaoni de etate sua inuenianē ānī. xl. vj. dbus subtractis de etate iacob q̄ nūc erat. cxxx. annoꝝ vt. ū dictū ē remanēt ānī lxxxiij. q̄s debāt q̄s ptio accepit vtorem Et q̄ patet ex cōmentis e q̄ non accē pit plureo vtore ti bidine duct⁹ q̄ plus amore sequitur.

n Facto mane vi dit lyā. q̄ rndit b ꝑe fi cōcubit eas de nocte. q: ad vocē vel tactū potuit ea ꝓsoscere cū tas ꝓ septē annos mānisset in eadē do mo: dicendū q̄ in b obdit tam ipsum iacob. q̄m q: nocte il lā fornicā nō renisit q̄

o Quare impositi mihi lyam. i. decepisti me vt. ū. exposuit est. c. xxvj. aliq̄ bñt sic. Quare lyam supposuisti mihi. q̄ falsa est ifa. p Imple rē. i. vij. dies cōuiuij nuptiaꝝ lye. cor em dieb⁹ durabat cōuiuiū nuptiaꝝ. vt bñ. Iudi. xiij. c. de samsone e ió fm b dicit b Hiero. Illi erant q̄ in b ꝓ hebdomadā dicē intelligūt. vij. annos alios seruituris iacob ꝓ rachele in fine quoꝝ tradita ē ei rachel q: sic dcīs ē tradita fuit ei p⁹ lyā. vij. dieb⁹ nuptiaꝝ trāsactis ió secūt. q Receuit placito e sic ꝓsensit i lyā tāq̄ i vtorē e extoc fuit lier eoꝝ vera mīmonia. r Et hebdomada rē. i. vij. dieb⁹ nuptiaꝝ ꝓdicti. s Rachel rē. ps ifa. t Videns aūt dñs. b ꝑ describit ꝑtus fructū q̄ ē educatō ꝓ lia ad emolū dei. e ꝓ agit ō fructu lye. scdo ō fructu rachel xxx. c. Circa ꝓma ꝑsiderandū q̄ lya affligebat ex q̄ua. f. q: videbat oīb⁹ abiecta a rachele despecta viro cārea. e a deo neglecta. e ió dūa dedit sibi q̄druplicē cōsolationem.

ſ. de tribꝰ filijs de ꝑ dī. v Vocauitq; ꝛc. i. visionis filiꝰ
e cās hui⁹ nationis ſibi dī. x Vidit ꝛc. i. vidit me dño
vile ⁊ abiectā reputarā. ió ꝓolat⁹ é me. de ſcō vo dixit.
y Aſſi ꝛc. Alīq libri hñt. Vidit ⁊ falſa ē ſra 3 Vi ꝛc.
i. a rachele. erat cīm rachel p̄cipalio vxor iacob. qz i ipam
ꝑ ꝓfenerat. ⁊ ió de-
babat hñe progeniē
ex ſorore ſ i ꝑ aliqm
tulum excedebat.
a Vidit ꝛc. ad ꝓfolā-
dū me de ꝑdicto
cōrempto b Vo
cauitq; ꝛc. i. audiēs
eo q̄ viserat ſtudi-
uit dño ꝛc. c Con
cepitq; tercio ad eⁱ⁹
cōſolationē 3 tercā
afflictionē. ió ſequit
d Dixitq; ꝛc. i. non
reputabat me etnēs
ſ magis aſſociabit.
e Ideirco ꝛc. i. ad-
tunc⁹ vel applicar⁹
f Quarto ꝛc. 3 ārā
afflictionē. i. da
videbat a deo vereli
cta. ió ſbdit.
g Nūc ꝛc. i. q̄ nō dere-
liq̄t me ſ visitauit
h Et ob ꝫ ꝛc. q̄ inē
braī ſbitēs ⁊ accipit
b cōfeſſio diuīe lau-
dis vī grāīarū actiōis.

In ca. xxix. vbi dī
in poſtil. Mnā cū vi
diſſet iacob ꝛc.

Additio. i.

Oppoſitores de
bicoꝝ dicūt q̄
ſoluo iacob a-
mouit lapidē i q̄ oſi-
debat diuīnā vīrtē
fuiſſe in ipo iacob eo q̄ veniēs ſeſſus ab itinere poterat re
mouere lapidē tāte magnitudinis q̄ alīs nō poterāt amo-
uerī niſi ab olīm⁹ paſtorib⁹ aggregatī. vi. ī. in eodē ca. q̄s cō
ſonat lr̄am q̄ dicit de iacob i ſingulari. Amouit lapidē ꝛc.
tū q̄ reddēs rōnē q̄re ꝫ fecit iacob ꝑdicit imediate. Quā
cū vidiſſet ⁊ ſciret ꝓfectīnā ſuā ouiūq; labā amīculi ſui ꝛc
q. d. ꝓpter iſta ſuppoſuit ſe tāto labori: q̄ dicūt figuraſſe q̄
aliq̄s deſcendēs ex iacob debebat amouere lapidē ſ. duri
tiam cordis ⁊ adāre oēs greges. i. gēres. ſ. ex aī ⁊ ſpiritu
ſcō. q̄s ſatis conſonat veritati.

In eo. ca. xxix. vbi dī in poſtilla. Alīa vero cauſam hu-
ius fletus aſſignant hebrei. ꝛc. Additio. ij.

Quod āt iacob receſſiſſet a ꝑe cū bona cōmūna et
cū copia auri ⁊ argēti. patet ꝫ dicit ra. ſa. nō ſolū cars
oino in ſra fundamento. ſ pot⁹ ex ſra oppoſitū vi
ſionū. cū em rebecca loq̄ret ſpī iacob ō receſſu. ō. xxvij. di-
xit. Audi vocē meā ⁊ cōſurgēs fuge ad labā ꝛc. Et q̄ patz
q̄ iacob fugitiu⁹ ībat ⁊ p ꝑa nō cū apparatu. vī expoſito
res hebraeoꝝ magī autētici ꝫ ra. ſa. ꝫ teniēt addentes q̄ ex
hac cā notuit intrare i iuſa ſeu bethel ne ab aliq̄ cognoſce
ret ſ ex̄ locū ſ⁹ dormit dormiuit ſupponēs capiti ſuo lapi-
deꝫ. vi. ī. ca. xxviij. Sīlr vbi dī i ꝑn. hui⁹ ca. Profectuſq;
iacob venit in terrā orientalē ꝛc. hebraica ſra dꝫ. Leuauit
iacob pedes ſuos ⁊ iuit in terrā orientalē ꝛc. Et q̄ ꝑ q̄ pe-
dester ībat. nō i camelo ſic ſer⁹ abrae. nec mīr ſi ꝑaac ſic
miſiſſet filiū ſuū. q̄ ꝫ ībat vī via ſua occultaret a frē. nec
ē verīſile q̄ ſcīptura ſibicuiſſet iſtā ꝓfectōēz q̄ā habuiſſ
iacob i cūdo i meſopotamīā ſ eā explāſſet ſic explicit aliaꝫ
ꝓfectiōes ḡo būt i redeūdo tā a labā ꝫ a ſychēmitis ꝫ ec
ab eſau. vīz. ſ. Q āt infra dī. xxxij. ca. In baculo meo trā-
ſiui iordanē ꝛc. concordat ſatis cū ꝑdictis. Ca. xxx.

Cernēs āt rachel. b ꝑīr agit de fructu rachel. ⁊ ꝓ ḡnā
filios adoptiuos. ſcīo q̄m ad filiū nāles: ibi. Ec
cordatusq; dño. ꝛdhuc ꝓ agit de filijs adoptiuis ra
chelis. ſcīo de filijs
adoptiuis lye: ibi.
Scīēs lya. Circa pri
mū dī ſic. a Cer
nens aūt. ꝛc. q̄s ſibi
erat afflictio maria
eo q̄ ſtērebat hñe fi
lios a iacob de q̄ ſpī
erat naſcitur⁹. b
Inuidit ſorori ſue.
Inuidia ꝓpe dicā. p
ut ē vicī ⁊ triſticia
de bono alieno. et ꝫ
mō nō inuidit ſoroꝝ
dolēs de ꝫ q̄ hñt fi-
lios. alio mō accipit
inuidia large. put im
portat triſticiā de ꝓ
ꝓio defectu i cōgrua
one ad alterū ſi hñt
talē defectū. et ꝫ mō
inuidit rachel ſoroꝝ
ſue. c Da mi libe-
ros ꝛc. Ex q̄ ꝓz ei⁹ de
fideriū ad ꝓlē nō ad
libidinē. d Cui
trat⁹ q̄ irrōnabiliter
loq̄bat. ió tq̄uit di-
cīū ſuū. e Habeo
inq̄t famulā balā. q̄
nō ē ita ſterilis ſic ego
f Ingredē ad illaz
affectu maritali ad
petitionē meā.
g Vt pariat ſup ge
nua mea. i. vt pariat
filioſ q̄o poſſim rene
ſup genua mea. ſ. ita q̄ ls ſint ſup naturā. ſi mei erūt ꝓ ad
optionē. b Cōcepit ꝛc. ſ. indicauit me dignā hñe ꝓles
ex adoptione. i Ideirco appellauit nomē eⁱ⁹ dan. q̄s
interpretat iudiciū. k Rurſumq; ꝛc. ḡras agēdo dño.
l Compauit me dñs cū ſorore mea. In hebreo dī. Addi
xīone dei addita ſum cū ſorore mea. ac ſi diceret. de⁹ addi-
dit aliū filiū mihi. ⁊ ió addita ſum cū ſorore mea. in hoc q̄
habeo plures filios ſicut ipa. ls nō in equali numero.
m Vocauitq; nomen eⁱ⁹ neptalim: q̄s ſignificat additi-
onem. ⁊ in eodē ſenſu redit trāſlatio nr̄a. cū dī. Compauit
me dñs ꝛc. i. poſuit me in tali ſtatu ḡnīs ad filios q̄ poſſim
cōparari ſorori mee. n Sentiēs lya. ꝫ ꝑīr agit de filijs
adoptiuis lye. ⁊ ſcīo de puerīz eⁱ⁹ nālibus occaſiōe huius
ſbi. Egreſſus āt ruben. C Circa p̄mū ſciendus q̄ lya delecta
tionē cōcubit⁹ nō queredat ꝫ ꝑlem. ió vidēs q̄ parere ceſ-
ſaverat dedit ancillā ſuā marito vxorem. o Cui poſt
conceptū edente filiū dixit ipa lya cui⁹ erat filī⁹ adoptiu⁹.
p Feliciter. ſ. accidit mihi in hoc filio adoptiuo.
q Et ideirco vocauit nomē eius gad. i. felix vel felicitas.
⁊ de ſcō dixit. r Hoc pro beatitudine mea. i. pro iſto
⁊ aliis ꝑdictis vocar beata. ideo ſubdit.
s Beatam quippe me dicent oēs mulieres. q̄ habui tot
capita tribuū iſrael. t Propterea appellauit eū aſer. i.
beatus. v Egreſſus autem ruben. Hic agit ꝛc de fi-
lijs lye naturalibus. quia em ex magno deſiderio prolis
adoptiue ad ꝑces ſuas iacob accepit ancillā ſuaz vxorem
ideo dño eⁱ⁹ deſideriū approbāte dedit ei ꝛc filios natu-
rales. cui⁹ rei mod⁹ ⁊ ordo deſcribit cū ſbdit. v Egre-
ſſus āt ruben ꝓgenit⁹ lye q̄ iam aliq̄ntulum creuerat.

v umq; vocauitq; nomen eius
x ruben dicēs: vidit dñs hu
militatē meā nunc amabit
me vir meus. Rurſumq; cō
cepit ⁊ peperit filiū ⁊ ait
y Audiuit dñs me diſpec
a ri me contemptui dedit etiā iſtū
b mihi Vocauitq; nomē eⁱ⁹
c ſymeon. Cōcepitq; tercio
d ⁊ genuit aliū filiū: dixitq;.
Nunc ꝫ copulabitur mihi
marit⁹ meus: eo q̄ peperim
e ei tres filios ⁊ ideirco ap-
pellauit nomen eius leui.
f Quarto cōcepit ⁊ peperit
g filiū ⁊ ait: modo cōfitebor
h dño. Et ob hoc vocauit eū
iudam. Ceſſauitq; parere.

Capitulum. xxx.

Cernens aūt rachel q̄
infecūda eſſet, inuidit
ſorori ſue. ⁊ ait mari-
e to ſuo. Da mihi liberos a-
f lioquin moriar. Cui iratus
rñdit iacob. Num ꝓ deo
ego ſum, q̄ priuauit te fru-
e ctu vētris tui. At illa. Ha
beo inquit famulam balan,
i ingredere ad illā vt pariat
ſup genua mea. ⁊ habeā ex
illa filios, Beditq; illi ba-
lan in cōiugiū. Que igreſ-
b ſo ad ſe viro cōcepit ⁊ pe-
perit filiuz. dixitq; rachel.
Iudicauit mihi dñs ⁊ ex-
audiuit vocem meam, dās
i mihi filium, ⁊ ideirco appel
k lauit nomen eⁱ⁹ dan. Rur
ſumq; balan cōcipiens pe
perit alterum ꝓ quo ait ra
l chel. Comparauit me dño
cum ſorore mea, et inualui,
m vocauitq; eum neptalim.
n Sentiēs lya q̄ parere deſi
ſſet, zelphā ancillā ſuā ma-
o rito tradidit. Qua p⁹ cōce
p ptū edēte filiū dixit. Felici
q ter ⁊ ideirco vocauit nomē
eⁱ⁹ gad. Peperit q̄z zelpha
r alterū dixitq; lya Hoc ꝓ be
s atitudine mea. Btām q̄ppe
t me dicēt oēs mulieres.
Propterea appellauit eū
v Aſer. Egreſſus aūt ruben

x Tempore messis tritice. qñ est post messem ordei.
y Reppert mādragoras. i. poma mādragore q̄ sunt pul cra t odorifera. z Dixitq; rachel da mihi tē. Dicūt aliq̄ q̄ illa poma accepta in escā adiuuāt in mulieb⁹ semen cōcipiendi. vire. radix hr̄ silimudinē humanā. t ē ibi arbor masculina cui⁹ radix hr̄ silitudinē hois. et femina q̄ hr̄ femineā figurā. Alq̄. vero dicūt q̄ occasione hui⁹ pomi dilīgent de natura hui⁹ pomi t nō inuenit q̄ hr̄ talē virtutē t ō dicit se ñ vidisse cum ire rachel cōcipiat nisi q̄ pomi raritatē t similitudē.

a Parū ne tibi tē. sicut est. ō. dicū ē rachel respectu altarius habebat p̄rogatiuā. ñ in hoc erubescebat.
b Dormiat tecū tē. illa enim nocte debebat ē cū rachele sm̄ circulū reddēdi debitū suis vxoib⁹. sed rachel ostendit se fore de sue. sequitur. c Et exaudiuit de⁹ preces ei⁹. ex q̄ p̄z q̄ ad cōcubitū iacob nō mouebat libidine. ſ amore. plio habendē ad cultū dei. sequitur.
d Appellauitq; nomen eius ysachar. i. merces. cui⁹ ō ꝓponitur ratio in litera.
e Iterūq; ꝓcipiens peperit sextū filiū naturalē. preter duos adoptiuos. f Nec cum erit marit⁹ me⁹ libēter⁹ mecū habitando. g Idcirco appellauit nomē ei⁹ zabulon. i. habitaculum. h Recordatus deus. ds. h agit de filio naturali rachel. cui post multos p̄ces t desyderia dō dedit filiū. p quo dixit. i Abstulit de⁹ obprobriū meū. s. sterilitatis. q̄ scriptū est Gene. xvi. Nō erā apud te sterilis. k Et vocauit nomē eius ioseph. q̄ sonat additamētū. t cū huius nois rationis subdit. l Addat mihi dō filiū alterū. s. naturalē. t ex desiderio habēdi semen notauit primū. Si diligenter p̄sideremus p̄dicta non p̄t iacob notari de aliq̄ incōtinentia circa pluralitatē vxor. q̄ nō petiuit nisi vnā. s. rachelē. Et quē alia fuit sibi ꝓposita. fuit ipso ignorāte t nolente. ſ postea consensit deo ō ordinātē. t laban cōpellente: ancillas aūt accepit ad p̄ces vxor. amore. plio nō vacua libidinis. Ex q̄bus p̄z q̄ duab⁹ vxorib⁹ vsus ē tpaucis ancillis obijt peranē. De lya t rachele ō p̄z ex mō introducēdi ancillas t ex ō q̄ de⁹ audisse p̄ces earū in p̄ceptu q̄ nō moueban tur alīq̄ libidine. ſ. plio amore ad dei cultū. sciebāt em ia coib⁹ a deo electū. vt ex eis filios nolarent capita tribuū istr t q̄ xp̄s ex ei⁹ filijs erat nasciturus. t ō nō ē mirū si desiderabant hoc plem ab ipso nō solū naturalē. ſ erāt adoptiuā quia nesciebāt de q̄ xp̄o nasceret. m Nato aūt ioseph.

x tpe messis tritice in agruz,
y repperit mādragoras: qs
z mri lye dētulit. Dixitq; ra chel. Da mihi ptē de mandragoris filij tui. Illa rndit.
a Nūq; ne tibi vr̄ q̄ ꝓripuerit maritū mihi. nisi et mādragoras filij mei. Ait
b rachel. Dormiat tecū hac nocte. p mandragoris filij tui. redeūtq; ad vesp̄az iacob de agro egressa ē i occursum ei⁹ lye t ait. Ad me in ḡt intrabis. q̄ mercede cō duxi te. p mādragoris filij mei. Dormiuitq; cū ea nocte illa. t exaudiuit de⁹ preces
c ei⁹. Cōceptaq; t peperit filiū quītū. t ait. Dedit de⁹ mercedē mihi. q̄ dedi ancillā meā viro meo. appellauitq; nomē ei⁹ ysachar.
d Rursum lya cōcipiēs peperit sextum filiū. t ait. Dotauit me de⁹ dote bona. Etiam
e hac vice mecū erit maritus me⁹. q̄ genuerim ei sex
f filios. Et ideo appellauit nomē ei⁹ zabulō. Post quē peperit filiā noie dinam.
g Recordatusq; ds rachel. exaudiuit eā. t aperuit vulvā
h ei⁹. q̄ ꝓcepit t peperit filium
i dicēs. Ablstulit de⁹ obprobriū meū. Et vocauit nomē
k ei⁹ ioseph dicēs. Addat mihi dns filiū alterū.

Hic plr describit ipsi⁹ iacob stat⁹ ḡtiū ad ampliationē bonor. tpaliū vbi ꝑ descendit ipsi⁹ iacob penitꝰ nulla. scdo patet⁹ grata: sibi. Dixitq; laban. tertio ꝓmisso cautus sibi. Tollens q̄ iacob. C Circa primū p̄sideranda sicut primo dictū ē post nativitatē ioseph satis cito cōplenit iacob seruitium suū. vltra. xiiij. annos. t ideo petebat licētiā redeundi ad terrā suā cū vxorib⁹ t liberis. q̄ iuste nō poterat sibi denegari. ſ laban vidēs motū ipsius iacob sibi velle. eo q̄ ꝓpter benitatē iacob deo multiplicauerat bona ipsi⁹ laban. deo mitēdē adhuc cū retinere. t pater litere.

l Dixitq; laban. Hic ponitur pactio grata. sed cui⁹ vtei. secū cōsiderandū q̄ ista fuit petitō iacob q̄ de gregib⁹ ouiū et capraz ipsi⁹ laban q̄ erāt sub cura iacob amerēt dia aialia ru fa t maculā aliquā vellere hr̄itr trade rent filijs laban custodiēda. illa aūte q̄ essent totalit alba vt totaliter nigra remanerēt ꝑ custodia iacob. t fet⁹ q̄ nascerēt ex eis totalit albi vel totalit nigri cēnt ipsius laban cuz aialibus ex q̄b⁹ nascebāt q̄ silr erāt totalit alba vel totalit nigra. fet⁹ aūt q̄ essent maculosi vel rufi essent ipsi⁹ iacob. t istō pactū fuit ḡtiū ipsi labā qz q̄ fet⁹ nigri nascerent ex nigris. t albi ex albis erat sm̄ cursū nature. t ideo laban babuit gratā istā pactionē tanq̄ sibi vtilē: talis
m Dixitq; laban. vtei. desideras ei⁹ morā secū. o Quid dabo tibi. ḡsi vellet sibi grām facē cū rñ intendere ad decipere. p Ait ille. ait nihil volo. s. ḡtio ſ si fecer⁹ q̄ postulo. p mercede laborabo mei q Iterū pascā t custodiā tē. Hyra oēs greges. i. diligenter p̄sidera. r Et separa oues tē. q̄ si sunt totalit albe vel totalit nigre. illas amoue de manu mea. t pone in manu filiorū tuoz. s Et ꝓcūq; tē. Hēū ad fet⁹ q̄ nascent deceter de gregib⁹ vnī⁹ coloris q̄ remanebunt sub manu mea t Erit merces mea. t q̄ hoc videt ꝑ cursum nature: ſ subdit. v Respondebitq; mihi cras. i. in futuro. x Justicia mea. si ꝑ plenū modū nature et gregibus vnius coloris nascant varij t maculosi q̄ deberēt esse mei. argumentū est iniuicie mee. y Et oia que non fuerint varia tē. ſ in oues⁹ q̄ in capris si alia inueniant int

aūt fuit pactio fm̄ oēs expositores catholicos t hebreos. t ō fm̄ ſ exponēda ē sequēs scriptura q̄ ē satis obscura duplici de cā. Vna ē. q̄ breuit⁹ et succincte loq̄t t plura intelligunt q̄ nō exprimunt. Alia cā ē. q̄ trāslatio nr̄a ſ multū discrepat a lr̄a hebraica vt videbit. Accedam⁹ q̄ ad lr̄am.

illa q̃ cedent in gẽ meã. 5 Furti me arguis. i. habeas me p̃ comicto de furto. 3 Dixitq; laban gratũ habeo. q; cursus nature erat p̃ eũ. a Et sepauit se. ad tradẽdũ filiabus suis. b Cunctũ aũt gregẽ &c. Istud videt dicere et q̃ dictum &i. q; varia tradita fũt i manib⁹ filiorũ laban & vnicolora remanserãt in manu iacob & ideo aliter exponunt doctores nostri hoc. vno mõ sit. In manu filiorũ suorũ. i. in manu filiorũ iacob q̃ erãt pastores sub eo. Sed hec expositio videtur falsa. q; istud pactum fuit inẽ iacob & laban immediate p̃ mediatorẽ ioseph. vt p̃z ex p̃dictis. Item p̃batũ est q; a tpe q̃ iacob accepit vxores p̃mã vsq; ad natiuitatẽ ioseph fluxerũt tñ septẽ ãni. ergo tẽpore huius pacti primo genitus iacob nõ habebat septẽ annos q̃ deficiebat ad minus tres mẽses & sic p̃z q; nõ poterant adhuc eẽ pastores: ita q; in manib⁹ eorũ traderẽtur vnicolora. ideo aliꝫ exponũt hoc de filiis laban. q̃ dicunt q; ipi de ipa participatione sic exponẽdo. b Cunctũ aũtẽ. q; supple nat⁹ est p⁹ pactũ & post positionẽ ygarũ i canalib⁹. Tradidit ipse laban in manib⁹ filiorũ suorũ. q; talia cedebãt pẽ suã. Sed hec expositio videt multũ extorta & discrepat cũ hoc a lra hebraica q; vbi nos habem⁹. Cunctũ aũt gregẽ vnicolorẽ. i. albi et nigri velleris. Tradidit in manu eẽ. In hebreo sic habet. Omne q̃ habebat albũ in scipso. & omne rufũ in arietib⁹ tradidit eẽ. q̃ sic glosant hebrei. Omne q̃ habebat albũ. i. maculã albã q̃cunq; minimã. & omne rufũ q̃cunq; minimũ. Is totũ residuũ velleris erat vni⁹ coloris tradidit in manu filiorũ suorũ. & p̃z sñia fm̃ p̃dicta. Item discrepat trãslatio nra ab hebreo in punctatõe. q; facit principiũ versus vsq; ad finem. Tradidit ibi. Cunctũ aũt gregem vnicolorẽ. In hebreo aũt totũ in vno verbo est sub vno versu ab isto loco. Et sepauit i die illa. vsq; ibi. Et tradidit i manu filiorũ suorũ vbi finiunt ytalia & sñia absq; alia extorsione. c Et posuit spatiũ itineris ne arietes & hirci varij & maculosi q̃ erant sub manu laban & filiorũ suorũ trãsirẽt ad gregẽ vnicolorẽ. q; erat sub manu iacob ei generarẽt ferus varios. d Tollẽs ergo iacob. Hic pñr ponit penultimã cautela ipsius iacob. q; laban fraudulenter agebat & tũ & in pluribus sibi tenebat. tñ posuit ygas varij coloris in canalibus q̃ erat cõcepturi p̃mi tpis q; illi ferus sunt meliores: ex fortiori dicte eñ nature. ponit q; alia citi⁹ generent & cõcipiant cũ aũt femelle bibebãt ascendebãt masculi & femelle videbant vmbras masculoꝝ in aq̃ et imagines ipsoꝝ varij coloris & sic concipiebãt. hãc eñ virtutẽ hz imaginatiua sup corpus & sup materiã vnde fit concept⁹. q; isses concipiunt illã q̃ aspiciũt attente i extremo coitus. & beũs Hiero. sup loc cũ ista dicit q; tali arte vsunt in gregib⁹ eorũ hyspani: ponentes pulcros cõs ante cõs tpe concept⁹. Dicit etiã q; quidã illian⁹ ẽndã matronã accusatã de crimine adultery eo q; peperisset ethiopẽ liberauit p̃ hoc q̃ fecit mãri si in cubiculo ei⁹ esset talis pictura q̃ reperta liberata est mulier. Ex q̃ etiã p̃z q; iacob erat hõ sapiẽs i cognitõe virtutũ naturaliũ. Dicit tñ aliꝫ q; angelus docuit eũ arte istã q̃ ostendit sibi in visione masculos ascendẽtes sup femineas varios & maculosos. vt bñ ca. sequẽti. P̃z etiã q; nõ peccauit putando tradendo ad se q̃ sibi debebat: & maxie quia b vidit fecisse ex reuelatõe angeli. & p̃z lra ex p̃dictis.

3 q̃ i capitio furti me arguens 3 Dixitq; labã: gratũ habeo a q̃ petis Et sepauit in die illa capras & oues & hircos & arietes varios & maculosos. b Cunctũ aũt gregẽ vnicolorẽ. i. albi et nigri velleris tradidit in manu filiorũ suorũ & posuit spatiũ itineris trium dierũ inter se et genetx q̃ pascebat reliquos greges ei⁹. Tollẽs g̃ iacob virgas populeas virides & amigdalinas & ex platanis ex parte decorticauit eas. Detractisq; corticibꝰ albis q̃ spoliata fuerãt cãdor apparuit. illa vo q̃ integra fuerãt viridia pmãserãt atq; i hũc modũ color effect⁹ est varius. Posuitq; eas i canalibus vbi effundebant aq̃: vt cũ venisset gregel ad bibẽdũ aquã oculos habent virgas & aspectu earũ concipiẽt. Factũq; est vt in ipo calore coitꝰ oues intuerent virgas, & parerẽt maculosa & varia & diuerso colore resipsa. Diuisitq; gregẽ iacob & posuit virgas contra laban: cetera vo iacob separatus inter se gregib⁹. Igitur q̃ primo tpe ascendebant oues, ponebat iacob virgas in canalib⁹ aquarũ ante oculos arietũ & ouiũ. vt in earũ cõtemplatõe cõcipẽrẽt. Si vo serotina admissura erat. Et recept⁹ extremꝰ: nõ ponebat eas. Factũq; sunt ea q̃ erãt serotina: laban: & q̃ primi tpis iacob. Ditatusq; est hõ vltra modum: & habuit greges multos: ancillas & seruos: camelos: & asinos

Capitulũ. xxxi.

Postq̃ aũt audiuit verba filiorũ laban dicentiũ

Additio prima.

Hebreo nõ habet hec dictio que sonat additiones & magis cõtroversiã vel contentionẽ & est lra cõtentionis dicẽdo. Contendi cũ sorore mea immo lui. cui⁹ sensus est contendi cũ sorore mea sup habendo filios & mulut. q; iam habeo. vnde cũ dicit glosa inclineari q; nephtalim dicta cõuersione. videt eẽ error scriptorũ debuisse dicere a cõtroversione seu controversia fm hebraicã veritatẽ.

In ca. .xxx. vbi dicit in postilla. Et iõ fm hoc exponenda est sequẽs scriptura &c.

Additio. ij.

Licet pactũ inẽ pactũ inẽ iacob & laban generaliter cõsideratũ videat eẽ illud q̃ postillator expositiue sic cõiter refert. lra mi in particulari cõsiderata nõ totaliter cõsonat. & in multis discrepat. vt Hiero. in b passu inducit apud. lxx. plusquã est sensus. & visq; hodie nullũ potuit inuenire nostrorũ q̃ hũc locũ plane exponeret. Dec Hiero. q̃ eciam inẽ hebreos expositores cõtingit.

Replica.

N. xxx. ca. Bargẽ. notanda trãslationẽ nram vbi dicit. Cõpauit me dño cũ sorore mea. dicit hebraicũ hic Cõtẽdi cũ sorore mea. improbãs ex eo glosã inclinare q̃ hz q; nephtalim dicta cõpatõe vel quersione dicit bar. q; sit error scriptorũ. q; debuisset scribi a prouersione seu a controversia. Sz intuẽti capitulũ istud manifestũ est noia patriarcharũ oĩa cõuter ex verbis matrũ imponi. Nec hic ex lra nec est verisimile q; veneranda rachel cõtenderit cũ sorore sup habendis, pleq; cũ sciret nõ esse culpã sororis q; ipsa esset sterilis. Credo igit bar. fingere frustra deũ sterilem. & glo. inclinare ipugnare. q; nephtalim ex vbo rachel dicunt iposita cũ dicit. Cõpauit me dño sorori mee. nec igit glo. & postea vicio scriptoꝝ. q; est positũ ancte bti hiero. in ca. co. de pacto inẽ iacob & laban. Barg. dicit apostolo hiero. & octo hebreos & tamen expositores visq; hodie fuisse magnã obscuritatẽ. & tũ & nihil facit p̃ expositõe. In q; vt dupliciter peccare. p̃ q; cũ cõsuetum ex facili occasiõe & postillatorẽ iocũ facere digressiones & p̃ expõe obscuritatẽ apostolorũ: vt dicit nullũ impedit laborẽ. secundo q; cũ vel nolunt vel nõ possunt hũc passum exponere nõ debent grates postillatori clarius exponenti Ca. xxxi.

Postq̃ aũt audiuit. Hic pñr describit iacob: vt proficiscẽdo q̃ maxie appetit q̃si hõ bñ se hz i aduersis tõ p̃ offendit filii passus est a laban. scõo ab esau. ca. xxxv. scio a sychẽ filio emor. ca. xxxiiij. Circa primũ primo describitur ipsius iacob recessus. scõo ipsi⁹ laban post eũ progressus: ibi.

Cunq; abiisset. Adhuc primo describit fui recessus motiui secundo modo uidi. Misit & vocauit. Triplex em motiuū hu⁹ huic ad recedendū. Primū fuit murmuratio filioꝝ laban secundo indignatio laban missa cū eis deberet eoꝝ diligere & cōmendare. q; ꝑpter eū dñs multiplicauerat bona ipsoꝝ. ut ꝓdictū est. tercius motiuus fuit angeli monitio. & pater ifa.

b Misit & vocauit Hic describit modū recedendi. & ꝓ iacob ḡnit vxo⁹ suarū consensum sine qb⁹ non poterat recedere. et ꝓ ifa pactio verbis extorq;. c Iraguꝫ ut secretius loquerentur cū eis. d Nachustera⁹. qđ hic ē dicos terci⁹ accipit hic ꝓpe ꝓterito.

e Deꝰ viab⁹. qui ꝓt esse vex cū pio gregib⁹ seruierit nō sex ānis. vt dī. j. eo. ca. Soluit Piero. & oues illi⁹ terre pariunt bis in anno: & sic bis in anno poterat mutare pactum.

f Et vidi in somnis q hoc oīa fuit multiplicatio variorꝝ fetuū. g Ego sum deꝰ bethel. angel⁹ em in ꝑsona dei loquebatur. h Vbi fecit rachel & lya. cōsentiēs eis et in recessu. rachel em ꝑ se fecit tumultū ꝓpter q; erat ꝓncipatio eius vxor. vt. ū. dictū ē ca. xxx.

i Nunqđ habem⁹ residui quicq; i facultatib⁹ et hereditate dom⁹ patris nr̄i. Nonne q̄si alienas reputauit nos & vendidit: comeduq; pciū nostrū

m Sed deus tulit opes ꝓris nr̄i & eas tradidit nobis ac filijs nr̄is: vñ oia q̄ precepit tibi dñs fac. Surrexit aūt iacob & ꝓpositis liberis ac cōiugib⁹ suis sup camelos abijt: tulitq; oēm ꝑstātiā suā & greges & quicqđ i mesopotamia acq̄sierat: pergens ad ysaac patrē suū in terra chanaan. Eo aūt tpe ierat laban ad tondendas

o oues & rachel furata ē ydola ꝓris sui. Molutq; iacob cōsiteri socero suo q fugēt

p Cūq; abijsset tā ipse q̄ oia que iuris sui erāt: & amne

q trāsmisso pgeret ꝓpositā mon

r tem galaad: nunciatū ē laban die tercio q fugeret ia

s cob. Qui assumptis fratribus suis. psecutus est eum diebus septem: & comprehendit eum in monte galaad. Vidit q; in somnis dicentem sibi dominū. Caue ne quicq̄ aspere loquaris contra iacob. Tanq; iacob extenderat in monte tabernaculū. Cunq; ille cōsecutus fuisset eum cū fratrib⁹ suis: in eodē monte galaad fixit tentoriū: & dixit ad iacob. Quare ita egisti vt clām me abigeres filias meas quasi captiuas gladio.

t Cur ignorante me fugere voluisti: nec indicare mihi vt ꝑsequerer cū gaudio et canticis & tympanis & cythara. Non es passus. vt osculares filios meos & filias. Stulte operat⁹ es & nūc quidē valet manꝰ mea reddere tibi malū q̄ dixit mihi. Caue ne loq̄ris cōtra iacob q̄cq̄ durius. Esto. Ad tuos ire

ret ei oia si sic⁹ eū recedē o Rachel furata ē ydola. ꝑ. ca. xxx. nō ad colendū q̄ ad superabundū patrē suū ab ydolatria. & ꝓ nō fuit furtū ꝓpie loquendo. C Cōsiderādū q; vbi trāslatio nr̄a hz ydola. in hebreo hz theraphim. dicūt aliq; q; fuit imagines facte partim ꝑ astronomiā. & ꝑtim ꝑ necromantiā q̄ dant risū. Hebrei dicūt q; ē caput alicui⁹ ꝑcoris pmogeniti interfecti & sacrificati demonū. & illud caput ꝓcissum salsat & aromatib⁹ condit vt possit diu stare. et sub lingua eius in lamina aurea ponatur nomen demonis. vt sic det sibi risū. Hoc aūt interpositū. quia alibi i sc̄ptura sacra fit mentio de theraphin. Tamē ē in q; talia nō debēt ꝑtinere risū dande. nisi imāgi tū deus ꝓmittit & frequēter ꝓpter peccata hoim credentiā talibus. et q; demerentur illusio decepnonib⁹ capiunt deus talia ꝑmittit. p Cunq; abijsset. Hic ꝓr describit ipsū laban in secunio. vbi ꝑmo describit ipsū iacob captiū. secūo murmā ob iurgatōnibi. Et dixit ad iacob. tercio murmā cōsideratio: ibi. Rādit ei laban. Circa ꝑmū ꝓ ista exceptio ꝓ iacob ꝑdis exponēdis. q Contra momē galaad. Hoc ꝑ anticipationē. q; hoc nomē posuit ipositū ē vt patebit j. eo. ca. r Nuncia tū ē ei. q; dilabat ab eo tantū ad dies tres. vt ꝓdictū est ca. xxx.

s Qui assūpse rē. l. ill⁹ de cognatōne sua ꝓpriq; t Et ꝓ. cū sc̄z die octaua v Caue ne rē. nō solū. ꝓhibuit actionē turā 5 iacob q̄ etiā loquelā.

x Et dixit rē. Hic ꝓr describit murmā obiurgatio. & ꝓ ipsū laban 5 iacob. scōo cōtra ipsū iacob 3 laban: ibi. y Quasi captiuas gladio. falsum vi. q; sue rē ic in re mīmoniq 3 Vt ꝑsequerer rē. meū⁹ cor repēs tūmore dei apparentis. a Sed deus rē. malū bonū cogunt⁹ dei virtute

aliqñ dicere veritatē ℨ sc. sicut ꝓz de balaā. Numeri. xxiij.
b Cur furatus es deos meos: in hoc ostēdit cōscij q nō erāt dij cū furto possent amoueri. c ℟ Nesciebat iacob. Hic ꝓfert describit obiurgatiō rōnabilē ipsius iacob ℨ laban et ꝓ reddit rōnem ḡre nō significauit sibi recessū suū. Et ꝓ lxa.

d Quare furtiue me arguisti q: ipso ignorante factum fuerat istud furtū qō tō furtū nō ꝺz dici. vt ꝓ dictū est. e Hec dicens ignorabat rē. q: ꝓ furto simplici de rigore non debebat moꝛs inflīgi tñ sicut dictū ē nō erat furtū f Subter stramenta camelī. i. subtꝰ sellā camelī. g Iurta cōsuetudinē femina rū. s. fluxꝰ mēstruoꝝ. h Pone h cōtā fratribus rē. i. cōtā filios tuos et meos: et illos q sunt de cognatōe nostra. i Nec capiū a bestia ostēdi tibi. licet possem facere de iure. k Et timoꝛ ysaac. i. deꝰ quem timuit. l Dixit q rē. i. a medes cenderūt. m Quid possū rē. q. d. facere ℨ magnꝰ necessitatē a deo sibi impositā excusat ꝓ pt pōt. n Veni g Hic ꝓfert describitur vtriusq; ꝓfederatio. q: laban videns q deꝰ erat ꝓtō iacob q̄sunt confederari cum eo. o Erexit lapidē in tumlū. i. in signū confederationis.

p Dixitq; fratribꝰ suis. i. illis de cognatione sua q̄ venerant cū laban q Comedēdo q; sup eū. i. signū amicicie reformate. r Quē vocauit laban rē. Nomē impositū a iacob et nomē ipsius a labā idē significat. s. acerui testimonij. ℟ laban q erat syrus expressit in lingua syra et iacob in hebrea et si aliqñ curiosius velit scire differentiā hec est. hī in hebreo vocatū ē galaad. Gal enī idē est q acerꝰ: aad testimoniū. In ydiomate syro vocatū ē ygarsehadura. et sic est in textu quē vocauit laban ygarsehadura. et idez significat. Q

cupiebas et desiderio erat b tibi domꝰ patris tui. Cur c furatꝰ es deos meos. ℟espondit iacob: q inscio te ꝓfectus sum. timui ne violenter auferres filias tuas d Q: ut furti me arguis apō quēcunq; inueneris deos tuos: nec ex cōsanguinitate fratribus nr̄is. Scrutare q̄cq̄d tuoꝝ apud me inueneris et auferꝰ e Hec dicens ignorabat q rachel furata esset ydola. Ingressus itaq; laban tabernaculum iacob et iyē et vtriusq; famule nō inuenit Cūq; intrasset tentoriū rachelis: illa festinās abscōdit f ydola subter stramēta cameli et sedit desup. scrutantiq; oīne tentoriū et nihil inuenient ait. Ne irascatur dñs me⁹ q coꝝaz te g assurgere nequeo: q iurta ꝓsuetudinē seminaꝝ nunc accidit mihi Sic delusa solicitudo querentis est. Cumq; iacob cū iurgio ait Quā ob culpā meā et ob q̄ peccatū meū sic exarsisti post me: et scrutatus es oēm suppellectilem meam Quid inuenisti de cuncta h substātia domꝰ tue. ℘one hic cōtā fratribꝰ meis et fratribus tuis: et iudicent inter me et te. Idcirco viginti annis fui tecū oues tue et capre steriles nō fuerūt arietes gregis tui: nō comedi i nec captū a bestia ostēdi tibi. Ego dānū oīne reddebam. q̄cq̄d furtim peribat a me exigebaꝰ die noctuq; estu vrgebar et gelu: fugiebatq; somnꝰ ab oculis meis. Sicq; p. xx. ānos i domo tua fuiui tibi: q̄tuoꝛdecim ꝓ filiabꝰ et ser ꝓ gregibus tuis. Immutasti q̄s mercedem meā decē vicibꝰ: nisi k deus patris mei abrāā: et

timoꝛ ysaac affuisset mihi: forsitan mō nudū me dimisisses. Afflictionē meam et laborem manuū mearū respexit dñs: et arguit te heri ℟ndit ei laban. Filie mee et filij greges tui et omnia q̄ cernis mea sūt. Quid possum facere filijs et nepotibus meis. Veni ergo et ineamus fedus vt sit testimoniū inter me et te. Tulit itaq; iacob lapidē et erexit ꝓ lum in titulū. Dixitq; fratribus suis. Afferte lapides: q̄ congegantes fecerunt tumulū: comederūtq; sup eū: quē vocauit laban tumulū testis et iacob acerum testimonij: vterq; iurta ꝓpꝛietatem lingue sue. Dixitq; laban. Tumulus iste testis erit inter me et te hodie: et idcirco appellatū est nomē eius galaad. i. tumulus testis. Et adiecit laban. Intueat et iudicet dominus inē nos q̄n recesserimus a nobis: si afflixeris filias meas et si introduxeris alias vxoꝛes sup eas. Nullus sermonis nr̄i testis est absq; deo qui pīs respicit Dixitq; rursus iacob. Ecce tumulus hic lapis quē erexi inē me et te testis erit Tumulus inq̄ iste et lapis sint i testimoniū: si aut ego transiero illū ꝓgens ad te: aut tu ꝓteriens malū mihi cogitās. Deus abraam: et deus nachoꝛ iudicet inter nos: deus pīs coꝝ. Jurauit q̄ iacob p timoꝛez pīs sui ysaac: immolatisq; victimis i monte vocauit frēs suos vt ederēt panē. Qui cū comedissent mānserūt ibi. Laban xo de nocte cōsurgens osculatꝰ ē filios et filias suas: et benedixit illis: reuersusq; ē in locū suum.

aīmē addit. Vterq; iurta ꝓpietatē lingue sue nō ē de textu. ℟ trāslatoꝛ apposuit. et si dixisset. Et vocauerit cū acerui testimonij. ℟ vnꝰ in idiomate syro. aliꝰ in idiomate hebreo clarioꝛ esset trāslatio: sē agyoꝛ sanctꝰ testis. ℟ vnū nomē ē grecū aliū latinū. s Deꝰ abraā rē. i. penā inflīgat illi q trāsgre dicꝰ iuramentū.

t Per timoꝛē rē. i. q illū deū quē timebat ꝝ Ysaac ꝰ ē filios .i. nepotes. x Et benedixit illi. i. imꝑcauit ē illis bona. cetera patent.

In ca. xxxj. vbi dī postil. Cōsiderādū qꝛ hī trāslatio nra ꝺz ydolatria. in hebreo dī theraphin.

Additio prima.

Theraphin in hebreo imaginē significat sꝑ simulacra. ꝓut Hiero. dicit sup Esa. xj. c. si arte dēdū q nō sꝑ significat simulacra facta ad ḡrēdū rīsa demonū. vel ad ydolatrādū. qꝛ. j. reg. xix. vbi dī q accepit michol statuā. i. ad ponēdū i lecto loco vbi hebreo hī. Accepit Michol theraphin. q̄ nō ē dicēdū q in domo dñi et vroꝝ eꝝ essent simulacra vel statua aliq̄ ydolatrica seu facta ad ḡrem das rīsiones demonū ꝙ erāt ibi solū ad aliq̄s licitas reputationes. Judicū vero xvij. et. xviij. repetit sepe hec dictio theraphin vbi significat aliq̄d ydolatrice factū. vt ibidē ꝓz. Sicut vbi dicit Osee. iij. Et sine ephot et theraphin. theraphin ibi est eiusdem significationis. et sic in multis aliis.

In eodē ca. xxxj. vbi dī in postilla. et timoꝛ ysaac. i. deꝰ quē timuit.

Additio. ij.

Verendū vē ḡre non fecit mentionē de abrāā et ysaac eodez mō dicēdo. deꝰ pīs mei abrae. et deꝰ pīs mei ysaac. vel timoꝛ pīs mei abrāā. et ti-

mos patris mei ysaac.quia nō mīn⁹ pōt dici de abrāā q ti
muerit deū q̄ de ysaac. Ad hoc dī ā ꝯsolā habetis q de⁹
nō notak de⁹ alicui⁹ singularis pſone.nisi posīt esse extra
fluxibilitatē hui⁹ vite.eo q̄ boleo deū in hac vita esse pñt
mutari de statu gre.et q̄ sunt filij dei ad lapsū ns q̄ potius
filij ire fm aplm dicunt.t q̄ q̄n hec ver
ba dixit iacob. Abra
ham dixi tā ante de
cesserat. ℔ ysaac ad
huc vivebat q̄ dura
uit vsq̄ ad occeruīā
p⁹ vēdūtionē ioseph.
vt dī ut possilla.id
circo de abrāā q̄ iam
erat in securo dixit.
de⁹ abrāā. ℔ de ysaac
q̄ adhuc erat in vita
dixit. Timor ysaac.
.i.quem timet ysaac.
q̄ pōt dici de q̄libet
iusto timēte deū fm
pſentē statū. Quidā
vero dicunt q̄ timor
ysaac hic dict⁹ intelli
gitur de timore quē
passus est ꝛge ismele
tionis. ad q̄ indu
cunt illud q̄ .j. sequē
ca. Iuravit iacob
p timorē patris sui
ysaac ꝛc. Solent enī
boues uocare p aliq̄
terribilia sicut p bo
am montes t bnōt.

Capitulū. xxxij.

Iacob quoq̄
abijt. Hic cō
sequenter de
scribit q̄liter passus
est ab esau.t p q̄liter
timuit cū ex eodem
scō ex admonitiōe ca.
xxxij. Circa primū
describitur.p q̄nta
cōsolatio puerperio.
scō q̄nta trepida
tio supueniens ibi.
Misit aūt nuncios.
tercio dei pformatio ℨ
piculū immineus ibi.
Et ecce vir luctabat
Circa primū sic.

a Iacob ūt abijt ꝛc.
expedit⁹ a psecutōne
laban. b Facies
eius. Sicut hebrei q̄
angeli q̄ custodiebāt
patriarchā tpre p dure
runt illū vsq̄ ad locū
illū q̄ erat in fine p
mincie illi⁹.t tūc alij
angeli q̄ herēt pain
cie alteri sibi cōiūcte obuiauerūt sibi ad cōducendū eum
Doctores aūt catholici dicūt q̄ fuerūt angeli ad pformā
dū cū ℨ timorē fratris sui.nec iste expositiōes reflonāt rnli
tū. c Et appellauerit.ad pcegendū eum t cōsolandū hoc
virtq̄ expositioni. d Misit aūt nuncios. Hic pōt dici
dicitur bēatus trepidans.Is enī esset pformat⁹ ab angelo in re
cessu vt p dictū ē in pcessu ab angel⁹ sibi occurrentib⁹.tū ti
cuit hō timuit de fratre suo q̄ cui⁹ terrā habebat trāsire. nā
q̄ sciebat eū offensū ℨ eū ꝑpter primogenita t ꝛpl benedi
ctionem.tū q̄ habuerat eū labam idolatra ow.ex cui⁹
babuīone poterat aliq̄ā offensā incurrisse.t iō timebat
q̄ talco divine ꝓmissionis cōtra

e intelligēde sunt sūb cō
ditione.scz si ille eū
sunt faciat debitum
suū erga deū de quo
admōebat iacob.et
iō q̄ nō poterat ne
sire terram sine scia
fratris sui misit nun
cios ad placandū eū
t captandā ei⁹ beni
uolentiā. t pz litera
vsq̄ ibi. e ꝓpere
rat in occursum ꝛc.
Tot enī secum duce
bat vt frēm suū cap
tuū duxit.si sibi ex
pediret,videret.si aūt
ꝓpter q̄ videret saltem
oēs deret potentiam
suā. f Dimisit po
pulū.explicit de can
ta.vna q̄ fl ex eo pa
teret timorē vnā cui⁹
esset spolio illio in
teresse altera fugeret
vt saluaret. Alia cā.
q̄ de occasione spo
liatione pene faciat⁹
alteri fossatum poneret
g Dixitq̄ iacob ꝛc.
Sciebat enī q̄ quis
de⁹ aliq̄d ordinaue
rit facē tñ vult super
ꝛogari b In ba
culo ꝛc.i.sol⁹ ꝑ pang
appodiās me super
baculū meū.t ñ sup
alind tpale. vr .℣. pe
cū est .xxxi. ca. Sed
ego dicit iordanem
sūm cum adhuc esset
longe a iordane. di
cunt alij q̄ ꝛrēs ia
bath turra quę erat
est idē cū iordane. et
pz dēl: vadus iacob
℔ hoc pz falsū.q̄ po
stea vrit iacob ꝑ pōs
nucle sochot.q̄ ñ fūt
in fra ilrl cūra iorda
nē ℔ vitra. vt pz per
hiero. de distātijs lo
corū t p descriptionē
tre ꝓmissionis.et iō
alij dicendū q̄ lz esset
adhuc longe a iorda
ne ñ inde poterat vi
deri iordanis t quia
rēs iabech cadit i
iordanem fluuium.

h Secuit de bis q̄ habebat munera esau.vt eū placaret
vt pz.j. k Singulos seorsū greges.vt magis appareret
l Traducitq̄ ꝛc.explicit de cā. vna vt videret ne aliq̄d de
reb⁹ suis ex oblitione remāsisset.scba vt solitus⁹ meli⁹
orōni vacaret.vt enim dūs eriperet de pculo q̄ timebat
m Et ecce vir. Hic pōr ponit tercia consolatio contra
timorē periculi immuneptio. Eccevir luctabatur cum eo.

dicunt debuerel q iste fuit angelus esau in spē viri q volebat eū impedire a trāsitu ne obtineret benedictiones e primogenita ipsi⁹ esau. ℟ dño dedit tamē fortitudines ipsi iacob q angelus nō potuit ei p̄ualere. propter qō angelus videō q nō poterat eū superare sic euaderet de manu iacob q talē lesionem nō in sic posuit euadere. ō subdunt o Dimitte ad eū rē. q. d. tpo ē vt canem dei laudes eius alius angelus sm illō Job xxxviij. Vbi erat cū me laudarent astra matutina. e tubilarent oēs filij dei. e ō nō debeo me amplius tenere e impedire a laude dei.

p ℟ndit rē. i. nisi cōfitearis q benedictiones ḡ ḡ rebas⁹ p esau mee sunt de iure. e est filis modus loquēdi. Esa. xxxvj. Facite mecū benedictionem. i. subijcite vos mihi. q Ait ergo. necessitate cōpulsus. r Nequaq̄ inq̄t rē. i. nō dicet q ex supplātatione e fraude obtinea⁹ benedictōes. s Sed isrl. q̄ō interpretatur directe⁹ cū deo vel p̄nceps cū deo. q̄ iuste e ex dei sētia obtinebis. t Si ꝫ deus rē. i. ꝫ angelū. ℟ nomē de⁹ accipit participative. vel replitative. v Quātomagℓ rē. i. ꝫ esau e filios ei⁹. x Cur ḡris nomen meū: ac si diceret frustra ḡris. q̄ ego e alij angeli in ministeriū missi nō habemus noia fixa e stabilia. ℟ diuersa sortimur noia sm legationes ad q̄s mittimur exēplū de angelo. Esa. vj. quod magis declarat. j. co. capi. y Mō ē mirabile. non est de rectu. z Et benedixit ei. i. cōfessus ē ei benedictiōes ei⁹ suas. a Vidi dōm facie ad faciē. i. angelū in corpore assūpto. b Et salua facta ē aia mea. q̄ nō p̄ualuit mihi. ℟ ecōuerso. Hec ē igit expositio hebreoꝝ e sm hoc exponit illud q̄ scribit Osee. xij. de iacob. Inualuit ad angelū e cōfortatus est flevit e rogauit eū: ista q̄ li flevit refert ad angelū eo q esau cui⁹ erat angelus p̄debat benedictiones sm illud Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebūt. e rogauit eum. f. vt eū dimitteret. Ista expositio hebreoꝝ deo supponit. Put mū ē q deus ad horā dedit tantā fortitudinē ipsi iacob q posset resistere angelo e p̄ualere. vel fortitudo angeli ad horā debilitauit vel suspendit. sicut fortitudo ignis suspendit in camino trium puerorū. Scōm est q angelus esau sm hebreos ℟ bonus fuerit nesciuit tñ diuinā iniam diffinitiuā q ius primogeniture e benedictōes essent ipsi⁹ iacob de iure vsq̄ vidit p hoc. i. q de⁹ tantā fortitudinē p̄stitit ipsi iacob e tñ ante fuerat ℟ revelatus ipsi rebecce e ysaac posito in extasi. vt. ō. dicitur est. xxvij. ca. Et sic tertiū q̄ℓ ℟ supponit ē q aliquæ revelationes facte sunt hoibus extā aliquibus angeli ignorantib⁹ q̄ fortia q̄si ex hypothesi vt supposito dicta sunt satis dubia. Catholici ℟ doctores aliter exponūt hanc ystoriam de angelo e de iacob. ℟ dicunt aliq̄ q fuit sm spūalia lucta. q̄i iacob p efficaciā sue ōrōnis retinebat eū ne elōgaret se ab eo. ℟ cū defenderet in via. vt videt sinia Osee. sup Esa. xlix. vbi dicit sic. Cū angelo iacob ōrōne nō manib⁹ luctabat. ℟ contrariū videt ex textu vbi dr q in illa lucta angelus tetigit neruū femoris iacob e q ex tactu emarcuit. e int̄ā q iacob postea claudicabat. e ō dicūt alij q fuit lucta spūalis e corporal. Ad cui⁹ intellectū p̄siderandū q ꝫ iacob non fuerit defectus totaliter de dei admissio. nō parū cōfidit e ni mis timuit esau. maxie cū p̄us didicisset sibi angel⁹ q secure reuerteret ad terrā suā. e q esset cū eo ad eū p̄tegendū. vt. ō. dictū ē ca. xxxj. In via cū fuerūt ei obuiā angeli q̄s

castra ip̄m defendentia. vt dictū ē in p̄ncipio hui⁹ ca. e ibo oriente iacob solo in ripa fluminis e nimio timēte ꝓpter predicta. e min⁹ debito de deo p̄fidente. apparuit ei angelus q fuerat ei p̄ceptor in via e finxit q vellet eū dimittē. ꝓpter quitatē sue p̄fidentie. sicut dño post resurrectionē suā apparens duob⁹ discipulis in via finxit se longi⁹ ire. vt hē Luc. xxiij. ꝓpt quitatē et tarditatē fidei ipsoꝝ tñ nec ibi nec b fuit mēdacium vel falsitas q̄ tales appatitiones fuit cōuenies sm dispositionē mētis illoꝝ q duos fuit hmōi apparitiones. vt. ā. dictū ē xviij. ca. Iacob autē instātia oriōis seruide rogabat eū ne abeo recederet. ℟ ad ei⁹ ꝓtectionē sm suū p̄missū maneret. e i b fuit lucta spūalis et postea cū videret angelū q̄si volentē recedere ex familiaritate

[mes q̄ ē mirabile. Et benedixit ei i eodē loco. Vocauitq̄ iacob nomē loci illius ꝑhanuel dicēs. Vidi dōm facie ad faciē: e salua facta est aia mea. ortusq̄ ē ei statim sol postq̄ trāsgressus est ꝑhanuel. Ipse vero claudicabat pede. Quam ob causam non comedunt neruū filij israel qui emarcuit in femore iacob vsq̄ in p̄sentē diem: eo q̄ tetigerit neruū femoris eius. et obstupuerit.

receptū eū manib⁹ ad retinendū. q̄ frequenter cū eo loquebatur. sicut e maria magdalena post resurrectionē xp̄m sibi apparentē voluit tangere. Job. xx. e sic fuit lucta corporalis. q̄ iacob volebat eū detinere in illa apparitōe. ita q̄ nō dispareret donec b̄ benedictionē ei⁹ quā et habuit. Et illa erā lucta corporal figurabat ei q̄ non debebat timere esau cū inualuisset ad angelū. e sm istā expositionē illud q̄ supra inducit ē de iacob. Osee. xij. Inualuit ad ℣gelū e cōfortat⁹ ē. flevit e rogauit eū. Aliē ē exponēdū q̄ supra sc̄s referēdo flevit e rogauit ad iacob. q̄ flevit q̄si videt angelū q̄si volentē eū deserere. e rogauit eū ne recederet donec dedisset ei benedictionē. e ꝫ b nō sit scriptū q flenerit sed tm q rogauerit. tñ tenēdū ē de vtroq̄ eo q expressit i Osee q̄ est b omissū. Hoc aūt sensu pōt defacili ista applicari ab illo loco. Et ecce vir. i. angelus ipsi⁹ iacob apparēs in specie viri. Luctabat cū eo spūaliter e corporaliter vt iā expositū est. Qui cū videret q eū superare nō posset. i. nollet. eo mō loquēdi q̄ dr de xp̄o. Matb. xvij. Et nō poterat ibi fortē aliquā facere. i. nolebat ꝓpter incredulitatē illoꝝ. et angelus b nolebat superare iacob. quia q illā luctā volebat ei ondere q ꝓualeret ipsi esau. vt sequēs ista ondit. Cum sit fortis ꝫ deus rē. Tetigit neruū femoris ei⁹. ad punitionem cū de sua diffidentia irrōnabiliter. e ꝓpter b sequit q iacob claudicabat. vt per hoc ōnderet quō claudicauerat in mente p̄fidendo parū de deo. Jā ascēdit aurora. i. dies incipit clarescere. e ō alij nō sunt digni vt me videant in ista effigie. Nequaq̄ inq̄t iacob vocabit rē. nunc non fuit nomen eius mutatū. ℟ angelus p̄dixit sibi mutandū a dño. j. xxxv. ca. Cur ḡris nomē meū. ac si diceret nomē meū et alioꝝ angeloꝝ q̄ mittunt in ministeriū mutant sm diuersas legationes ad q̄s missi sunt. vñ Esa. vj. Ille angelus q̄ missus fuit ad purgandū labia Esaie ꝓ calculū ardentem vocatus ē seraph. ꝓ officio incendendi. licet nō esset de ordine seraphico. Et benedixit ei. Hic ꝓprie accipienda est benedictio. pat maior benedixit minori. vt habet Hebre. vij. Vocauit nomē illius loci ꝑhanuel. i. facies dei. cuius causa subdit. Vidi dōm facie ad faciē. i. angelū in specie corporali. Et salua facta est aia mea. q̄si cōsolatus ē me. et benedixit mihi cōtra timorē de fratre meo esau. Nō comedunt neruū. nō vitant oēm neruū. ℟ solū neruū femoris. ad q̄ designandū subdit. Qui emarcuit.

In capitulo. xxxij. Vbi dicitur in postilla. Tetigit neruum.

Rēditio.

Quia dabat ei pro hoc q̄ angel⁹ retigit nerū iacob. ex q̄ tactu ipse iacob claudicauit non fuit ad piandū iacob de sua diffidētia. q̄ in hoc actu nō vidēt q̄ iacob aliq̄d demeruisset. ꝯ potius ecōtra. vnde in hoc loco iacob fuit benedict⁹ ab angelo vt sterim sequit. Et benedixit ei. Sed dicunt q̄ rō dat⁹ tact⁹ et claudicatōis est figuralis tm. in hoc ei figurabat q̄ licet iacob haberet pmogenitura et dominia per esau ex ordinatione diuina. vt supra xxvij. ca. tñ impositorum aliq̄ aliq̄ defecturi deinceps de iacob q̄ dicunt egredi de semore eius essent lesi ab ipso esau. vñ in ꝓcessu ca. dī. Tempusq̄ veniet cum exurtes solatiq̄ migā et⁹ de cernitab⁹ tuo et. q̄ ꝑ iplerū est q̄n idumei rebellauerūt ꝑ iudā. iij. regū. viij. et sic videbatur dominia iacob sup esau ledi in semore iacob. Si ꝑ posteritate q̄ de semore eius egrederet. et ipo segall q̄ ob hāc cām nō comederunt filij isrl neruū qui emarcuit in semore iacob Si est hec claudicatio ipsi⁹ iacob fuisset ꝓpter punitionē ei⁹ in pena diffidātie post alij dicūt nō babuissent filij isrl abstinere a comestione hui⁹ nerui. cū illa pena solū respiceret ꝓsonā iacob que quidē pena tā transierat in ꝓteritū.

Replica contrectoris contra Burgensem.

In ca. xxxij. vbi postillator tactū neruī iacob et claudicationē exponit de pena ꝑ diffidētia: cui⁹ Burg. videt q̄ nō sit factū in pena. q̄ iacob in ꝓposito nō demeruit sed angelus ei. bñdixit. Infert igit q̄ sicut ei⁹ supradixit de aliis sit in figurale mystica hūa significationē. ꝑ videt q̄ sicut Burgē. inchoauerit se hz. vt supradictū ei⁹ aliis patib⁹. ita et hic. Primo q̄ dicit bñ Augustino. ī allegato abijciēs sensus ystalē nullā absurditatē ponit. et recurrit ꝑ ystoli ad mysticū. q̄ fieri nō debz nisi hystoria deficiat sm bñ Greg. Secōdo q̄ cū bñdicatio iacob. Esto dño fratrū tuo⁹ et. principale effectū habeat in regno xpi q̄s dī dom⁹ iacob. Luce. j. Iste dabit⁹ erit eis ad ꝓa regū. q̄s edom seruiute regib⁹ iuda solū ꝑ tpe septem regū. vt ex libris ipso⁹ regū colligit et terminabat in rebellione edom. de q̄. iij. regū. viij. Et ꝓpter illā rebellionē dē iacob claudicasse in figurā q̄ esau se executeret omnis ille bñdictionis iacob. de q̄ dī. ꝰ. xxvij. ca. ꝓcē patuā positionē bñdictionis respectiue principale quispendit in q̄ iacob non claudicauit. nō igit Burgen. debuit hoc sic applicare mysticando sine auctoritate cū nō sit in fauorē fidei. ꝑ potius vt apls ad Heb. xj. vbi dicit ceciderūt cōtigisse in isrl q̄ figurata ē ꝑ claudicationē iacob. cui⁹ ei⁹ claudicauit et peinde claudicat. q̄libz plenitudo gentiū intrarit et reliq̄e isrl sine fient. Tertio q̄ rō Burg. ꝓre filij isrl nequam nō comedunt ꝓpter illā rebellionē figuratā ꝑ claudicationē nō est sufficiēs q̄ a cōtrario sensu tpe obedientie et tributi edom debuerūt neruū comedē tū nō fecerūt. Quarto q̄ rō quā facit ꝰ postillatorē et eius expositionē nō valet. arguit ei⁹ sic. Si claudicatio iacob fuit ꝓpter punitionē et ī pena diffidentie eū illa sit ꝓpetualis nō haberēt filij isrl a comestione nerui abstinere ꝓpter ea q̄ solā ꝓsonā iacob respiciūt. Redarguit Burg. nō sic ꝰ faciēdē. Tact⁹ nerui q̄ emarcuit et claudicatio ad ꝓsonā iacob ꝑfaliter gerebāt. idcirco filij isrl nō būt a nerui comestione abstinere cui⁹ oppositū hodie faciūt.

Restat igit q̄ illa abstinentia nō ex ritu figuralis ꝙ ceremoniales ille excommunicatōis tactusue claudicationis memorā. sit multa alia festa indicoꝝ. Quia aut burg. dicit iacob nō peccasse i ꝓposito. B est ꝙ glosa intendere q̄ redarguat ipm iacob dī. Si ꝙ deum fortis fuisti et ꝓualisti pullano: multo magis ꝙ homes pualebis. i. Esau quē nimis pusillanimē edidisti. et fecisti ꝓ oblit⁹. si ei iacob plena habuisset cōfidentiā: et memor fuisset ꝓmissorū dei sibi factoꝝ. put ponitur. ij. ca. xxviij. vtiq̄ esau nō nocuisset: nec quicq̄ boleret. Quia aut dī q̄ nerua benedictionē q̄ angel⁹ ei bñdixit: nō hz de bñdictōe in ista nisi q̄ iacob bñdictionē postulauit. et ꝑ bone dictione nomē eius mutauit. vt dī. glosa inclinet⁹. Quia aut subdit. Et bñdixit ei in eodē loco: glosa ponit bñdictionē cōfirmauit post redarguitionē ei⁹ et pena inflictā ꝑ tactū nerui q̄ emarcuit ꝙ aūe nois mutatio fuit ab eterno. q̄ deus vel angelus recedē volentē vocat ꝓh⁹ et. q̄ locutus b dī. put postillator exponit et glosa vocat illā luctationem ꝓcertantē pusillanimē. q̄ victor effectus est. Capi. xxxij.

Leuās aūt iacob oculos. Hic pōr describit q̄liter iacob se habuit in fratris aduētu. et q̄ in ogressib⁹ nō ds hō omittē de bis q̄ agenda sunt sm humana puidētia. nō in aduētu esau ōdit puidētia iacob. q̄uis ei cū eēt sibi q̄ angel⁹ custos diret eū. et ꝑ in tantū. q̄ se facultatis aū fratris adueīā. et recognouēt fraternā in ad uentū: ibi. Et ipe ꝓcedēs. Scio i declinatōe faciat⁹ post et⁹ aduentū. Dixitq̄ iacob nostri. et recognitōe domine bonitatis tibi. Et iacob venit. et ꝑ ista pene ḡno poacio excepit. b Dixit ve. esau. ad hoc lōge ecclia. c Dixitq̄ filio. vt nihil omittē de puidētia humana. q̄ cēt q̄s tēpestiuo diuia. et vt honeste inēr et ordinati⁹ appareāt cōtra esau. d Si achel ītrēt. i. tāq̄ ꝓdilectos et ꝓpiciatos. i. ꝓpositione eis maioreo sequunt. e Et ipe ꝓcedēs. Hoc ostdit et⁹ puidētia i recognitōe fraterna. f Adorauit. prima inclinatio caput. et ꝙ adorauit dicit. q̄ erat ꝓmogenit⁹ frat et⁹ erate. hz ex diuina ordinatōe ꝓmogenitura est trāslata. g Cuersus itaq̄ esau. q̄ ex dei ordinatōe eius indignatio mutata est in ꝓcarē. i Suscipe bñdictionē. i. exercium voluntarie oblatū. k Quasi vi. vel. dei. q̄ ita pacificata et mitē eū vidit sic angel⁹ loquēs ex ꝓsona dei. eū ꝓsolādo figurat. l. eram patēt. k Dixitq̄ iacob. Hic pōr ostdit et⁹ puidētia i declinatōe faciat⁹ esau. finis ei amicabilit cū recepisset ꝓpter ei⁹ timēne et⁹ ad⁹ mutaret. vt ne aliqō de ei⁹ fallia zelo iordiare. ꝙ eo nocti ipe iacob e fuisse ri q̄ ꝓmisit ire ꝓ⁹ eū i seyr sic facē cogitabat: mutauit ei⁹ ꝓpositū ex ei⁹ certa. et tō si ostdit⁹ fict⁹ paul⁹ cogitabat re equitā in

teq̃ fret in macedonia. vt dr̃. ij. Cor. j. cũ ex causa mutauit apostolũ. cũ sicut dixi supius nõ videt magna necessitas ex causare patres vete. testa. de oi mendacio officioso maxime

1 Et iacob venit. Hic ostãt iacob prudencia in recognitione diuine bonitatis grãs agẽs deo de hoc q̃ eũ in pegrinatione augmẽtauerat. t in via custodierat p̃mittit tñ modꝰ aduenie ndi ad locũ vbi grãs egit deo. cũ dicit. Et iacob tc̃. Dicunt eñ debuit q̃ ibi habitauit p annuꝫ t dimidiũ. t ió non solum fecit ibi tentoria sed cũ hoc edificauit domũ. m Transitꝫ tc̃. Fm exposit rores catholicos. ista est ciuitas q̃ vocatur salim. Job iij. c. non eñ põt dici q̃ sit illa salẽ que alio nõie dr̃ hierm. vt. ꝫ. dicunt hierm. vt. ꝫ. di cunt eñ. xxvij. c. q̃ illa ciuitas vocata ẽ bethel. vt ibidẽ dicit. Postq̃ aũt iacob recessit ó loco isto ascẽdit in bethel vbi apparuerat sibi dñs q̃ fuerat versus mesopotamiã ꝑter tram fratris sui. vt habet i ꝓncipio hui⁹ capi. t cernit ẽ q̃ illa bethel eadẽ est cuꝫ salẽ. que alterõ nõie dr̃ hierm t ió salẽ q̃ hic nominatur nõ põt esse illa salẽ que est hierm. Fm aũt hebreos doctores salẽ nõ est hic nomẽ ciuitatis nec ẽ nomen ꝓpriũ. sed est nomen cõe t significat integritatẽ t pacem. t dicũt q̃ hic ẽ sensus t ita hebraice m Transitꝫ. scz iacob. Salem. i. integer vel pacificus. In vibẽ sychẽ. q̃ in via nihil pdidit de familia vel de rebus suis nec aliq̃d aduersum occurrit sibi. t istud videt verius. q̃ illa ciuitas. j. vocatur sychem. c. sequenti.

p Et habitauit ꝑ ciuitatẽ. i. vibẽ predictã. Non eñ voluit intra habitare. quia erant ydolatre.

q Emitꝫ ptẽ agri centũ agnio. Hebrei dicunt centũ oblio. t ió trãslatio nra hic deficit. vel dicto q̃ in hebreo ponit ẽ equoca ꝗrũ aute valet oblius dictũ est. ꝫ. xxij. c.

r Et erecto ibi altari ad imolandũ deo sacrificiũ s Inuocauit tc̃. i. recognouit deo potentiã q̃ quã cõmanerat eũ a laban ipm ꝓsequẽte. mi q̃ paruulos habeam teneros t oues t boues fetas mecũ. q̃s si plus i ambulando fecero laborare mortẽt vna die cũcti greges. ¶Precedat dñs meus ad seruũ suũ: t ego sequar paulatim vestigia eius sic videro puulos meos posse donec veniã ad dñm meũ i seyr. ¶Rndit esau. Sto te vt de pplo q̃ mecuꝫ ẽ: saltẽ socij remaneãt vic tuc ¶Nõ est inq̃t necesse. ꝟ vno tñ indigeo vt inueniã grãm i cõspectu tuo dñe mi. ¶Reuersus ẽ itaq̃ illo die esau itinere quo venerat in seyr

1 Et iacob venit. vbi edificata domo t figuratentorijs: appellauit nomen loci illi⁹ sochot. i. tabernacula. Trãsitꝫ i salem vibẽ sychimoꝫ q̃ est in fra chanaan: postq̃ reuersus ẽ de mesopotamia syrie: t habitauit iuxta oppidũ

q Emitꝫ ptẽ agri in q̃ fixerat tabernacula: a filijs emor

r ꝑtis sychẽ centũ agnis et

a erecto ibi altari: inuocauit sup illud fortissimũ deum israel. Capi. xxxiij.

a ¶Egressa est aũt dina fi

b lia ie vt videt mulie-

c res regionis illi⁹ quã cũ vidisset sychẽ filius emor

d e mauit eã: t rapuit t dormi

f uit cũ illa: vi oppressẽs vir

g ginẽ. Et cõglutinata ẽ aia

b eius cũ ea: tristẽq̃ delinuit blanditijs t ꝓgens ad emor patrẽ suũ accipe inq̃t mihi puellã banc cõiugem

t Qõ cum audisset iacob ab sentib⁹ filijs t in pastu pe-

k cor occupatis siluit donec rediret. Egresso aũt emor patre sychẽ vt loq̃ret ad iacob: ecce filij ei⁹ veniebãt de agro: auditoq̃ qõ acciderat irati sũt valde: eo q̃ sedã rẽ oppatus esset in isrl t violata filia iacob rẽ illi-

l citã ꝓpetrasset. Locut⁹ est itaq̃ emor ad eos: Sychẽ filij mei adhesit aia filie vestre. Date eam illi vxorẽ t iungam⁹ vicissim cõnubia Filias vestras tradite nobis t filias nras accipite habitate nobiscum. Terra in ptãte vestra est: exercete negociamini et possidete eam: sed et sychẽ ad patrẽ t ad frẽs ei⁹ ait. Inueniã grãm coram vobis t q̃cunq̃ statueritis dabo. Augete dotẽ t munera postulate. t libenter tribuã q̃ petieritis tñ date mihi puellã hanc vxorẽ. ¶Respõderunt filij iacob: sychẽ t patri ei⁹ in dolo: seuientes ob stupꝝm sororis. Non possumus facere q̃ petitis: nec dare sororẽ nostrã homini incircũciso: q̃ illicitũ t nephariuꝫ est apud nos. sed in hoc valebimus federari Si volueritis esse similes nostri t circũcidat in vob̃ oẽs masculini sexus: tũc dabimus t accipiem⁹ mutuo filias vestras ac nras t habitabimus vobiscum erimusq̃ vn⁹ populus. Si aũt circumcidi nolueritis tollemus filiam nostram t recedem⁹ ¶Placuit oblatio eor emor t sychẽ filio ei⁹.

Capitulũ. xxxiij.

¶Egressa est aũt dina. Hic ꝑ describit q̃d passus sit iacob a sychimitis vbi ꝑmo describit scelus q̃ fuit violatione. scẽo dolus ex inuita collocutione. ibi. Locutus itaq̃ est emor tercio zelus ex circũcisoꝝ interfectiõe. ibi. Et ecce die tercio. quarto mes⁹ et vicinoꝝ cõgregatione. ibi. Quib⁹ perpetratis. Circa pmũ describit ipsius dine vaga cursitatẽ: cuꝫ dicit. a Egressa ẽ aũt dina. s. de domo patris. vbi tangit re recũdã mulẽtis deberet stare clausa.

b Vt vidꝫ eret tc̃. Dicit eñ Iosephus. q̃ in ciuitate erat solennitas. scõ videre voluerũt illa die mulieres ornatas eme re similia ornamẽta.

c Quã cũ vidisset sychẽ tc̃. q̃ erat princeps ciuitatis t erat primogenitus ꝑter q̃ debebat ei hereditarie principatus.

d Rapuit ei. q̃ potentiã suam. e Et dormiuit cũ ea. cum carnaliter cognoscẽdo. f Vi oppressus virginẽ. ꝑter quod nõ fuit ibi simplex fornicatio. ꝟ rapius t stupratus.

g Et cõglutinata tc̃. cã nimis ardenter t in ordinate dilẽxit eã.

h Tristẽq̃ tc̃. i. verbis ipsã pacificãtib⁹ Que aũt fuerit illa vba nõ exprimit. ꝟ hebrei dicunt q̃ referebat ei magnitudinẽ peccãti suꝫ ꝓmittẽs se eã accipe in vxorẽ t q̃ sic facẽt eã maiorem vbam q̃ ꝑ ei⁹ frẽs facẽ potuissent.

i Qõ cũ audisset iacob. s. filiã suã raptã t violatã. k Siluit dissimulãdo ꝓpter. q̃ non poterat emẽdare. Cetera patent. l Locut⁹ est itaq̃. Hic describit dol⁹ et mutua collocutione. q̃ ipsis. scz emor t sychẽ petentibus veracit dinã per mrimonio. ꝟ videre filij iacob dolose q̃ ꝑtinẽt mrimonio si oẽs masculi ciuitatis circũciderent cogitantes tũc muadere ciuitatẽ q̃ vir nõ possent se defendere t ꝑsenserũt in ꝟ emor t sychẽ filiꝰ eius cõfidentes de veritate vbor filior iacob. t sic induxerunt pplm ciuitatis ad circũcisionẽ. t ꝓ ista vltꝫ ibi.

m Habitatia eoꝝ t pecora t cuncta ꝙ illud nō erat in pacto. ℔ b decreuit vt facili⁹ inclinaret pplm ad circūcisionē. Vel aliꝙ ht intelligi. ℔ Ira erat. qz sicut cōcabus⁹ cuꝝ ria mulierum jo cōiungēdis mare in bonis bona ei amicos nunc⁹ dicit nra: sm pbm li. ethico. Ysidori aut aliꝙ exponit cōtra illā gtē dicēs q filij iacob nulla dolositate fecerūt t qō. ū. dicta est. Hꝙ spōderūt in dolo. dicūt caute. vt prudēter qz dicto hebraica ℔ ibi ponit ē ednoca t accepit aliqñ p dolo t aliqñ p cautela bona: voledāt ei pplm circūcīdi idarē ad ritū circūcīsionis. ñ cogerētur nec eos infestarē. ℔ societates cuꝝ illis. ℔ emor t sichē dolū fecerāt. qz patrē pplm circūcīsū & ola bona iacob et filioꝝ ei⁹ ēnt ipōtū simplicit. t sic exponūt. Cuncta ꝙ possidēt nostra erūt. nō p amicicie cōiunctionē ℔ p eoꝝ subiectionē ut fuerūt. t p ꝺ volebāt eos facē seruili cōditiōis qō intelligētes filij iacob moti sūt ad tractandū de infectiōe eoꝝ. qz nō seruāt fidē nō ē fides obsēuāda. Sz pra ꝺ vl qz iacob. j. plur. increpat symeon t leui voces eoꝝ vasa iniquitatis bellātia qō cōtra exponit a doctoribꝰ nīis de infectiōe sychimoꝝ t sic notanꝫ in ꝺ facto de dolositate. ppt qnā increpanda patre. Dicēdū ꝙ alij ꝙ debuit ℔ dicētes cōtra dicte expōi istū passus exponūt illud de dolo eoꝝ. Ysaye ph. vt nūcbit q̄rentiꝰ i loco. Alij aūt debuit exponi illud pri de ioseph t pcim de sychimitis. ℔ dicūt ꝙ pat nō increpat eos de dolositate. jerga sychymitaꝝ. ℔ de nimia crudelitate. vñ dicit. j. plur. Maledict⁹ furor eoꝝ qr ℔ illa expō nō dī cōsonare sm huiꝰ. c. vbi cū iacob increpat filios de infectiōe sychimitaꝝ nō excusat eos t sychē murassē pactū t velle eos redigē i seruitē. ℔ solū p violētā factā suę sorori t nō ē versū ꝙ ipi tacuissēt si fuisset vex. | n Et ecce. ꝺ pōr descri bit scel⁹ de infectiōe circūcisoꝝ. ex ꝙ ci cepērāt circūcisionē nec fecerāt ꝛ franꝺ. vt ꝺ. dicta ē. sm expōm doctoꝝ catholicoꝝ pessime fecerūt infectādo illos. Sm aūt hebraicos nō fecerūt mala. qz excusat eos nō supradicto. Quꝝ tñ ad factū occisiōis ira vindictā exponit sm virtꝰ ꝙ omni ore cū ds. n Et ecce die tercio circūcisi. n. ꝺ afflictā gunt ex circūcisiōe scīa dei qz prima die. t ꝺ vigꝝ ad illā diem distulerūt eos irasci. o Arreptis ē. Licet ēm ipsa habēt alios frēs ñ solū ex pre pris ℔ ex matre. an ultꝝ occiditur ꝺ frēs dine. qz magis ondērāt se posse de ei⁹ violatione ℔ alij. nec ē intelligē dū ꝙ fuerit soli i occisi de sychimitarū sento cū eis fuerāt famuli et alij frēs eoꝝ eis assistētes. sic ps. j. p Quid⁹ egressus. i. de domo sychē. q Irruerunt sup occisos ē. ad accipiēdā ꝑdā t ps ira. r Quid⁹ pperans. ꝺ detestabit me ⁊ pgregabit vicinoꝝ. timebat si iacob ne ppli circūstātes ꝙ erāt amici sychimitaꝝ pgregarent t ipm cū filijs t familia ꝙdenent t deleret. ℔ pterea a deo ñ fecerūt hī vt c. se. t ps ira. Stultū tñ ꝙ ꝺ. Quia rē ārā incipit versus t dicit iacob.

In ca. xxxiiij. vbi oī i postilla. Et qō supra dictū ē rūdē runt in dolo: dicūne caute vel prudenter ꝑdādo.

b Ecto hebraica ℔ ꝺ ponit Empyrama nullo mō significat prudentia vt cautelas. ℔ solū frandē vt dolū vt patz veritatē ydiomatis scīēn t ibi alia expō ē magis literē ꝓna ꝑt ti sustineri opinio dicentiū q ℔ filij iacob t ꝺ casa nulla dolositatē fecerūt nā dol⁹ aliqñ ipse accipit p bona cautela. sic cū aplus ai. C. xij. ca. ait. C ita ēēm assur⁹ dolo vocē cepit. vt ō. i admōēt. xxvij. ca. Et ibi qz sychimite nulli pericrūt venia de rāta iniuria illata iacob et filijs suis. ibi nec ipsi pacē ꝓcessērāt. ℔ solū ꝓmiserūt ꝙ possent cū eis federari si circūcideretur. ℔ ad ꝓmissorum ꝓfederationē ℔ sychimite renuerunt dicta filioꝝ iacob addēdo ꝙ ipi erāt pacificari cū eis dicentes viri isti pacificati sunt nobiscum et. t ibi filij iacob ex ℔ ꝙ abscōderunt ꝙ possimus sua inimicis suis nō vident peccasse qz licitum ē vti iusticia ℑ inimicos vt vult sanctꝰ ibi. in scīa scīe ꝓsertī estimādo facturꝰ ex dictis iacob. nā nō redarguit symeō t leui de dolositate nec iustificat. ℔ solum ex ℔ ꝙ poluerāt iacob cū familia sua in periculo cuꝝ ēnt pauci respectu habitatoꝝ terre. vñ dicit infra Turbastis me et odiosum me fecistis chananeis nos pauci sum⁹. illi pgregati congregent me t delebor ego t tota domꝰ mea. Ex ꝙ ꝑt ꝙ si familia iacob cū in rāto numero vt verisīl posset aduersarijs resistē ꝙ iacob approbasset facta filioꝝ. qō nō fecisset si dolum ipse loquendo fecissent sine iusticiam. Capitulum. xxxv.

Interea locut⁹ ē dñs ad iacob. Postq̄ moyses descripsit statū iacob vt iapsitus: t ꝓficiens. ℔ pōr de scribit statū ipi⁹ vt ꝓficit. e ꝙ describit statū ꝓfectionis ei⁹ in tra chanaā. scdo i egypti trāsēndo. xxxvj. c. Illā hanc ꝙ stat⁹ ei⁹ ꝓfectionis describit. scdo ab eius discessu xxxvj. c. C Intra primū sic procedit. qz eius ꝓfectio ꝙ ordit ex eminēna cōtemplationis. scdo ex pacientia i aduersis. ibi. Egressus ille inde. facio ex reuerētia i obsequio patris. ibi. venit etiā. Primū describit ex trib⁹. primo ex diuina allocutione cū dī. a Interea locut⁹ ē dñs ad iacob ad ꝓsolandū eū ℑ timoꝝ ppter circūstātiū. sic dictū ē i fine b⁹ cap. precedētis. b Surge et ascēde bethel. i. ad mōtē meum q̄ loc⁹ vocat⁹ est bethel ab ipo iacob. vt ō. dictū ē. xxvij. ca. c Faciēsibi altare deo. i. reddēs sibi grauos ꝙ ꝺ ꝙ te cō seruauit in tua peregrinatione. t multiplicauit te in bēdictis spiritualib⁹ t ꝛporalibus. scdo ostēdit ei⁹ ꝓfectio ⁊ familie

purgatõe: cũ dicitur. d Iacob aũt ꝛc. Hoc emẽ dicit, qz rachel vxor sua secũ apportauerat ydola pñio sui. vt ō dictũ ẽ ca. xxxj. Filij ei q erãt in societate sua. qz commercia ti fuerũt iter ydolatras plura secũ bẽbãt ad ydolatriã per mentia ꝛ qz pda sychem ydola acceperant. ió iacob ad statũ pfectionis ascẽdẽs oia taliaꝛ iussit abiꝛcere vt deo purus et mundꝰ posset grãs agere de pteritꝭ ꝛ beneficia ipetrare ō futuris. e Ne mutate vestimenta vestra. p mutatõ vestiũ exteriorũ intelligit mutatio viꝛ interioris ad statũ vite melioris. sequitur.

f Dederũt ergo ꝛc vt cẽsui mõi ab ydolatria. g Et iaures .i. ornamẽta ydolorũ. h Et ille ifodit ea. tãq̃ res detestabiles. ꝛ ió noluit fundere illa. ꝛ aurũ ꝛ argẽtũ de ydolis in vsus suos ꝓuertere. Tercio oñitur eius pfectio ex nominis mutatõe cui tũ ꝓponitur ei⁹ ob cũ ōr. i Vẽit igit iacob luzã. tadẽ est q supra vocata ẽ bethel. vt ꝓdictum est ca. xxviij. k Edificauitq; ibi altare. ad immolandũ deo sacrificiũ. l Et appellauit ꝛc. tã enim appellauerat sic locũ istũ ca. xxviij. q̃a bethel i hebreo idez ẽ q dom⁹ dei i latio q̃ h nomẽ ꝓdictũ cõfirmauit ꝛ cõo inkpoñt delbore sepelitõ cũ ōr in Eodem tpe mortua est delbora ꝛc. Sz q̃rit̃r h quo ista delbora erat cum iacob q̃ re manserat cũ matre ipi⁹ ꝓpe q̃ꝛe i mesopotamiam syrie. Ad qõ dicendũ q mater sua sibi ꝓficiscẽti dixerat q mitteret nũcios ad reducẽdũ eũ de mesopotamia. vt ũ habeꝛet i fi. xxvij. c. ꝛ ipa sic fecit ½ nõ sit scriptũ. qz nõ oia scribũt ꝛ cũ illius nũcijs missꝫ delbora nutricẽ suã. q erat de terra syrie oñida. ꝛ utꝛe cũ iacob reuerteꝛet. ꝛ sic in ei⁹ societa te mortua ẽ ꝛ sepultꝛa. vt h describitur cum dicitur.

n Et sepulta ẽ ad radices bethel. i. ad pedẽ montis mortia. Ẽ descriptiõ describit nois mutatio i diuia apparitõe eius dicit. Apparuit aũt iterꝫ deꝰ iacob. ꝛ sequt. p Nõ vocaberis vltra iacob. qõ interꝑtatur luctator. qõ cõuenit ꝓficiẽti i via actiua q Sed israel erit nomẽ tuũ. qõ interꝑtat princeps cũ deo. vel directꝰ ad deũ. qõ cõpetit pfectõi vite ꝓplatiue. Sz ꝑ ẽ q̃rit quãõ ōr h. Nõ vocaberis vltra iacob cũ postea i eo. ca. vocat⁹ ẽ pluries iacob. Ad qõ dicendũ q intelligẽdũ ẽ q nõ vocabit vltra iacob tãq̃ noie principali nõ tñ excludit q̃n sic vocet tãq̃ secũdario cõtõ ẽ. qz sic dictũ ẽ illa mutatio nois facta ad designãdũ trãsitũ ipi⁹ iacob de vita actiua ad cõtẽplatiuã. q̃. d. actiua ẽ ipfectior. per q̃ cedit ꝛ ordinat ad ꝓplatiuã sm q dicit Gregoꝛ. i moꝛali. Qui ꝓplatiõi aꝛcẽ tenere desiderãt necesse ẽ vt p⁹ i tẽpo actiõis se ꝓbẽt. i. pugnãdo q passiones rõꝫ perturbantes ꝛ sic trãsiꝛe bõ ad vitã ꝓplatiuã q̃ pfectior ẽ tali actiõne. sicut finis respectu ei⁹ q̃ ẽ ad finẽ. nõ enim q̃ ex actiua vita trãsit ꝓdicto modo ad ꝓplatiuã nõ deserit simꝑ ipam vitã actiuã q̃ necessariũ est ipm q actiuã vitã exerceꝛi. ne per cessationes ab actiua urgẽt ipassiones rõꝫ perturbãtes ꝛ ad hoc designãdũ postq̃ vocat⁹ ẽ israel nihilomin⁹ cũ⁊ hoc vocatus est iacob.

r Crescẽ ꝛ multiplicare. p filios multiplicatos ꝛ ẽt p benjamin q nondũ erat nat⁹ ꝛ p manassen et ephraim q nõdũ erãt nati. Ly ei fuerit filij ioseph. iacob tñ ad ꝓpria eos in filios. vt bẽt. xl viij. ca. ꝛ facti sũt capita tribuũ sicut filij iacob. Cetera patẽt ex dictis supꝛ vsq; ibi.

s Et recessit ab eo nõ qz eũ dimiserit. q̃ qz discutit. t Ille vero ꝛc. in meoniam divine apparitõis ibi dẽ sibi facte. v Libãs supꝛ eũ libamina. i. oblatões de licibꝰ. sicut de vino ꝛ silibꝰ ꝛ Egressus aũt in. h ꝓ dicit ibi ipi⁹ iacob intolerãtia aduersoꝝ. ꝛ p de morte rachel ꝛ ro ris sue ꝓdicere cum dicit. y Dẽ verno tpe ꝛc. tha ẽ ciuitas bethlee. vt. j. ōr.

z In q̃ cũ parturiret rachel. i. i dolore pariẽdi erat posita. pertire ei idẽ ẽ q̃ sentire dolorẽ pꝛ⁹ a Periclitari cepit p nimia anxietate b Dixitq; obste. ad aliq̃ẽ ei⁹ ꝑsolatõꝫ c Noli timere ꝛc. q̃ ei puer viu⁹ nasciꝫ minus periculum imminet matri q̃ nõ pg hoc ista euasit. Vocauit nomen filij sui benoni. cui⁹ cã subdit. d Id ẽ fili⁹ doloris mei tñ nõ est de terra i hebreo q̃ addit̃ ẽ a trãslatore ad exprimendũ causam dicte noiatõis per interꝑtatõꝫ nominis Pater vero appellauit eum beniamin. Q̃ autẽ subdit e Id est filius dextre. silr nõ est de terra i hebreo. sed apositum ẽ ad ostendendum ꝓlationẽ ipi⁹ iacob i tanta antietate posita per interꝑtatõꝫ nois ab eo impositi. per dextrarum enim fortitudo ꝛ constantia designantur.

f Mortua est ergo ꝛc. Nõ ẽt adhuc peruenerant in ciuitatẽ. ꝛ qz antiquit⁹ sepultꝛa extra ciuitatẽ erant.

g Que ducit ephratã. hec ẽ bethleẽ. illa ẽt ciuitas vocata est ephrata ab vxore chaleb sic noiata. vt ōr. j. Paral. ij. ca. Et ista fuit maria sororꝰ moysi. vt dicũt hebrei. q̃ hoc est falsum. vt ostenditur. j. Paral. ꝓo precedente. sed postea vocata est bethleem. i. domus panis. a fertilitate que fuit ibi post famẽ. que ibi acciderat tpe Elimelech. vt ōr in li. Ruth. b Erexitq; iacob titulũ. i. memoriale i futurũ.

l Sup̃ sepulchr̃ ei⁹. Ex ꝙ pat̃ ꝙ ab antiq̃ fuerũt patres diligẽtes de sepultura notabili vt sic mortui i medita hominũ rem̃ateret ad oñdũ ꝑ ipso t ad obediẽdũ ꝙ habeẽt fidẽ resurrectionis. k Egressus inde. h oñdit ei⁹ tolerãtia ex casu ꝓnogeniti sui vbi ꝑmittit loc⁹ cũ dr. Transturrẽ gregis. Dicũt hebraicꝫ ꝫ ẽ loc⁹ vbi postes rẽplũ fundatũ ẽ. affirmãtes ꝫ ascensurus Mich. iiij. e tu turris gregꝫ nebulosa filia syõ vt. et vocata ẽ turris gregis qz templum ad modũ turris factũ ẽ t ibi adducebãt greges ad imolandum dicto. ãt vicit qz melꝫ vñ qz sit loc⁹ ꝓpe bethlee. vbi angelus nato xp̃o apparuit pastorib⁹ vigilãtib⁹ sup̃ gregẽ suũ t mõ vocat angel⁹ ad pastores. vbi fundata ẽ ecclesia. t dicit qz i ve. re. ꝺ̃ vaticinio futuro vocat⁹ sit lo cus ille turris gregꝫ

l lũ sup̃ sepulchr̃ eius. Hic est titulus monumenti rachel vsqz in ꝑsentem diem
k Egressus inde fixit tabernaculum trans turrem gregis. Cunqz habitaret i illa
r regiõe: abijt rubẽ t dormiuit cum bala cõcubina patris sui. Quod illum muni
s me latuit. Erãt autem filij iacob. xij. Filij lye ꝓnogenitus ruben t symeon t leui: iudas t yssachar t zabulon. Filij rachel Joseph t Beniamin. Filij bale ancille rachelis dan: t nephtalim. Filij zelphe ancille lye gad t aser. Hi sunt filij Ja
p cob. qui nati sunt ei in mesopotamia syrie Venit etiam ad ysaac patrem suum
q in mambre ciuitatem arbee. hec est ebron in qua pegrinatus est abraam t ysaac. Et cõpleti sunt dies ysaac centumoctoginta annorũ
r cõsumptusqz etate mortuus est et appositus est populo suo senex et plen⁹ dierum. et sepelierunt eum esau et iacob filij sui.

scẽo subdit ipi⁹ rubẽ cas⁹ cũ dr. l Vbij rubẽ rẽ. qđ exponit doc. catholici de cõcubitu carnali. m Cõ illa mine latuit. t qz illud sacrũ fuit valde enorme fuit ipsũ iacob materia magne patiẽtie. docto. ãt heb. dicũt qz ruben nõ cognouit balã carnalit. ꝙ dicũt qz momta rachaele iacob trãstulit lectũ bale de tabernaculo rachaelis in ꝙ iacebat. sicut ei⁹ ancilla i tabernaculo lye matris rubẽ. et sibi displicuit qz taceret i eadẽ camera cũ matre sua t abstulit inde lectũ ei⁹. t qz illud redũdabat in ꝓtemptũ patris. tõ mo ꝓco ita scripsit ac si fecisset et cõceptũ de concubitu. n Erãt ãt filij iacob occasione ei⁹ rubẽ ẽ noiant alij filij iacob. t ꝑs ista vsqz ibi. o Qui nunc̃. istud vi falsitatis qz ibi noiat beniamin. q ẽ fuerat ibi nat⁹. vt ꝑs ex ꝓdictis Dicendũ qz hs nõ fuerit ibi nat⁹ ꝓcipuũ natiuitatis fuit inde fuit. qz mat ei⁹ inde fuit oñda t ꝓli eius in infirmitate lucra. Est ẽt ꝓdicta ista ꝓ q synodochen. qz filij iacob ẽrũ ad matrẽ ꝓt fuerat ibi nati. imo oẽs vno excepto. p Bẽt ẽt ad ysaac ẽ ꝑtr oñdit gẽcrõ iacob ex debita reuerẽtia ad ꝑres cũ dr. Bẽt ad ysaac et ei⁹ seni debitã reuerẽtiã t obsequiũ exhibẽs. ẽ ita ẽ mẽtio ẽ rebecca mr̃e sua ꝙ eũ teneriꝫ diligebant ꝓdictũ ẽ. xxvij. c. Et ꝙ vat ista ꝙ ipsa tam erat dilecta. q In mãbre. nomẽ ẽgressionis in ꝙ erat ciuitas arbee. ꝙ alio noie vocata ẽ ebrõ. vt .ũ. exposituũ ẽ. xxiij. ca. r Cõsumpti⁹qz ẽt. l. mortẽ nãli.

o Et appositꝰ ẽt. l. ad lymbũ sctõrũ patr̃. t Et sepelierũt eũ esau t iacob ls ibi fuerũt alij multi ꝓ honorem sepulture. ũ isti duo excipiuntꝰ tanq̃ ꝓncipales.

In capi. xxxv. vbi dicitur in postilla. Sed querit quomodo ista Debbora erat cum iacob ẽt. Additio. j.

De querãt hebrei. t vt vi rõnabilit cur rãta fit hic mẽtio de morte debbore nutricis rebeccę. t de tõ sepelirare eius ita rarum ꝙ vocatꝰ nomen loci sepulture illi⁹ querens fletus. et ꝙ pat̃ ꝙ facta fuit fletus magn⁹ t notabil. ꝙ ea. cũ in ũ ẽt valde senex t antiqua rebecca t tũ de morte rebeccę ꝙ valde dignior erat nutrice sua nulla fit mẽtio ẽ nec alibi. Ad quod dicũt ꝙ rebecca mortua fuit absq; venire et iacob ad patrẽ ẽ mesopotamiã. qđ ꝑs ex ẽ qđ dr. j. eo. c. Venit iacob ad ysaac patrẽ suũ i mãbre t. ẽ facta mẽtionẽ de mte. qđ absq; dubio fecisset si ꝓtic vixisset. ꝓsertim cũ rebecca multũ diligebat iacob. t ipa pararet se sibi benedictionẽ. t ex ẽ ꝓcipuũ fuit i missione ipi⁹ i mesopotamiã t in ꝓcẽdo matrimoniũ filiab⁹ habuit. vtz. ẽ. xxvij. ca. nõ ꝓveniẽte ẽ ꝙ nõ fieret mẽtio ẽ ea cõsa iacob ad tãta t ad talẽ matrẽ. ẽ qi ipa ẽ viuebat. vbi de hac ẽ fit mẽtio. Cõsequnt ẽt dicũt ꝙ sepultura rebeccę fuit facta letanter de nocte: eo ꝙ ysaac nõ poterat ire ad sepulturã suã cũ ẽ ab diu senuerat. t caligauerãt oculi ei⁹. vi. ẽ. Genes. xxvij. nec ẽt iacob poterat vacare sepulture. ꝺ̃ adhuc erat in mesopotamia. Esau. ãt ꝙ honorasset eũ debito mõ ꝓ benedictõe quã ꝑdiderat ipsũ eũ. Vñ et hoc dicũt ꝙ ysaac sic ordinauit vt sepeliret ẽ nocte latenter. ne patam deberet sibi honor debit⁹. Et eadẽ rõne sepultura nõ facit mẽtionẽ explicitã de sepultura rebeccę. eo ꝙ fuerat sic ordinata. ẽ adhuc impleta ẽ te sacra scriptura fecẽtionẽ eũ sepultura debitę nutricꝭ ei⁹ tantam fecit mentionem. vt dictum est

vñ vocatũ ẽ nomen loci illi⁹ querc⁹ fletꝰ qz dicẽ iacob pro cipue fleuit matrẽ suã. ꝙ ei⁹ honore nutricẽ ei⁹ honorifice sepelirit i ꝙ satis oñdebat ꝙ eũ valde maiori honore sepeliuisset matrẽ si i ei⁹ morte interfuisset. Et eadẽ rõe dicũt ꝙ si fit mẽtio ẽ morte lye nec ꝙ nec ꝙõ fuisset sepulta. ẽ ꝓpter honorẽ rebeccę matr̃ iacob ne videt ꝙ maior honor ipẽdet dat lye ꝑ vtu iacob ꝙ rebeccę matri eius.

In eo. c. xxxv. vbi dr i postil. Abijt rubẽ. t dormiuit ẽt.

Additio secunda.

Nominas ẽ ista ipi⁹ rubẽ pot⁹ vi dedisse ipi iacob
e materiã iniuicie ꝙ pẽtie. ꝓpt hoc ei ꝑmisit ꝑm ruben ꝓnogenitura. vt infra. xlix. capitulo.

In eo. ca. xxxv. vbi dr in postil. Erãt autẽ filij iacob ẽt.

Additio tercia.

Non videt aliq; rõ sufficiẽs ẽre ꝑpter quã ruben peccauerat nominarent filij iacob. t ipe ruben. vñ qdam dicunt ꝙ peccatũ ruben dedit occasionẽ ipis iacob ꝙ decreuerũ cessare ab illo actu generatiõis eo ꝙ viderut ꝓnogenitũ suum incidisse in tantũ enormitatẽ peccati. t tõ cũ dicitur ꝙ illa. j. iacob minus latuit sex peccatũ ꝑdicti cũ. Ratis subdit. Erunt filij iacob. xij. ẽ dicere ꝓpter istã causam clausus ẽ numer⁹ filiorũ iacob in. xij. nõ. qz ampli⁹ eo cessauerat a generatione coẽa predicta.

Replica correctorij contra Burgensem.

In capi. xxxv. vbi postillator dicit. Peccatũ rubẽ dedisse iacob materiã pẽtentie. ꝺ̃ dicit dur. asserẽs ꝙ dedit ei materiã iniuicie quam exercuit ꝑtãto eum ꝓnogenitura. qđ tamen nullẽ legit. sed ponit̃ contrarium. Infra em. xlix. ca. iacob benedicẽs ruben dixit. Ruben ꝓnogenit⁹ me⁹ rẽ. ꝙ dixit eũ aqua effudisti per quod designat regnũ rõne ꝓnogeniture sibi debitũ trãslatũ in Judã. t sacerdotiũ in leui hoc dicit vt ꝓphera ꝓuidens non vt pater patiens. nõ igitur vocuit contra ruben iusticiam. vt vult Burgens. sed ponit̃ cum eo pẽtiam vt vult postillator.

Ide in eodẽ ca. cũ postillator dixisset. ꝙ filij iacob emulẽtur in ꝓtem occasione ipsius ruben. quod burgen. egrefert dicit dictum ablq; rõe. cũ rõ inspiciẽdo in tm rõem incidit in idem. dicit em ꝓpter peccatũ enumerator filiorũ iacob. ꝙ. vi. ꝓpter illud peccatũ clausus ẽ numer⁹ filiorũ iacob in duodecim nõ. Et quo sequitur ꝙ ruben fuit occasio illius enumerationis. qđ Burgens improbat. sed ra-

nio qñ̄ burgē.addūcit multiplicēt peccat ñ eo q̄ dicit ia-
cob ꝓpt̄ patris ruben ne cetero nolle generare. ꝑ q̄ gñatō
pñtarchar erat ad dei cultū t ad pplm dei multiplicādū
nō ig̃ debuit iacob hūc cultū ꝓpt̄ patrū ruben spernere. se
cundo.q̄ iacob sicut supra noe accepit mandatū de gene
rāōe.dicēs ē ei et su
pra eo.ca. Cresce et
multiplicare gētes
t pplī nationū erūt
ex te.non ig̃ debuit
iacob cē trāsgressor
diuini ꝑcepti ꝓpter
patrū rubē. Tercio
q̄ addūcē ꝓcedēn
te dicit Hūg.q̄ ia-
cob exercuit iusticiā
ꝑ patrū rubē.q̄ si
verū ē nō debuit
ab actu generatōis
abstinere dicēs igitur
burg.figmentū vī si
ne rōe ne dicā cōtra

Capi.xxxvj.

HEc sunt gene
rationes esau
Postq̄ de-
scripta ē ꝓcessio ip̄i
us iacob.ꝭ ꝓseqūr de-
scribit ei⁹ ab esau se
paratio.vbi generā-
tio esau ēxtū ad filī
os ꝓponitur.scdo a
iacob decernit.ibi.
Tulit aūt esau. scio
generatio esau ēxtā
ad nepotē.t subiun
git ibi. Hē aūt sunt
generatōnes esau.
Ad intelligentiā cor
q̄ dicēda sunt i hoc
ca.t ut aliqs similiū
ꝓsideradū q̄ i ve
teri testamēto ac no
uo frequēt reperiūr q̄
eadē ꝑsona pluriū
noiū noiat. sic hic
idē hō vocatur esau
Edom t Seyr.t in nouo testō idē hō vocat Symon pe-
trus t cephas. Ite sicut in latino idē nomē ꝓpriū variat
in principio vel i fine vel medio sicut cholus⁹ cholet⁹.nico-
laus.q̄ mūi nomē ipositū ita est in hebreo.vt chonias.ie-
chonias iechoniā.C Cōtingit aūt frequēt q̄ eadē ꝑsona nu-
mero vno noīe exprimitur i vno loco sacre scripture.t alio
noīe in alio loco.t sīl eadē ꝑsona noiatur in pluriū⁹ loc̄
sub vno noīe varīato tñ mō ꝓdicto ij t ibi.Et ex hīs cōtin
git q̄ aliq̄ suspicātur q̄ sint diuerse ꝑsone cū tñ sit vna ꝑ
dicta modis varie noiata.hīs dictis applicem⁹ ad textū.
b Esau accepit vxores cē. Nda ista noiata est Iudith
ū.xxvj.c. c Nolibama.hec noiata est basemath vt dr̄
ibidē. d Filiā ane filie sebeon ſ.eo.ca.dr̄ q̄ ana fuit fi
lī⁹ sebeon.quo q̄ dr̄ oolibama filia duoꝝ.ſ.prīs t filij. Ne
spōdēt hebrei q̄ sebeon q̄ erat pagan⁹ pauꝝ reputabat legē
matrimonij t sō libidine duct⁹ scdūm cū uxu sua. scīs
vxore filij sui ane t inde generata est oolibama t sic filia
fuit sebeon carnalis t filia ana putatiua. sed q̄ nō est ve-
risīle q̄ esau saltē ꝓ reuerēna patris sui ysaac qui adhuc
viuebat accepisset vxorē ita vilīt natā.nō aliē ꝑt dici q̄ fu-
it filia ane naturalis.t filia prīs sui sebeō adoptiua.sicut
manesses t effraim fuerūt filij naturales ioseph⁹ filij ado
ptiui iacob prīs ioseph.vt dr̄.ſ.xlviij.ca.ꝑt ēt dici q̄ pue
ri alic⁹ nominapt̄ ēt aliqñ filij aut ipoꝝ.sic laban filios fi

Capitulum .xxxvj.

a HEc aūt sunt generatio
nes esau: ipe ē edom
b Esau accepit vxores
de filiab⁹ chanaan ada filiā
c d elomethei:et oolibama fi-
e liā ane filij sebeon eueī,.ba
semat q̄z filiā ysmael sozo-
f rē nabaioth. Pepit autez
Ada eliaphaz: basemath
g genuit rabuel. Oolibama
b genuit geb⁹:t ihelo t cho
re. Hi filij esau q̄ nati sunt
i ei i terra chanaan Tulit aūt
esau vxores suas t filios t
filias t oēm aiam domus
sue t substāniā t pecora et
cūcta q̄ bīe poterāt in ter-
ra chanaan:t abijt in alte
rā regionē:recessitq̄z a fra-
tre suo iacob. Diuites em
erāt valde t sīl habitare non
poterāt nec sustinebat eos
terra pegrinatōnis eox ꝓ
multitudie gregū. Habi-
rauitq̄z esau i mōte seyr:ip
k se ē edom. Hē aūt sunt ge-
neratōes esau prīs edom
in mōte seyr t hec noīa fili
oꝝ eius. Eliphaz filī⁹ ada
vxoris esau. Rabuel q̄z fi
l liī⁹ basemath vxoris eius.
m Fuerūtq̄z eliphaz filij the
mā:omar sephua:t gathā
t cenez t chore. Erat aūt
thāna cōcubia eliaphaz fi-
lij esau q̄ pepit ei amalech
r Hi sūt filij ada vxoꝝ esau:
Filij aūt rabuel: naath et
zara zemna t meza. Hi fi-
lij basemath vxoris esau.
Isti q̄z erāt filij oolibama
filie ane filij sebeon vxoris
esau.q̄s genuit ei iehus t
o ihelō t chore. Hi duces fi
liox esau:filij eliphaz pri-
mogēiti esau: Dux themā
Dux omar. Dux sephua.
dux cenez. dux chore. dux
gathā. Dux amalech. Hi
filij eliophaz i terra edom
t hi filij ada. Hi q̄z filij ra-
buel filij esau: dux naath:
dux zara: dux semma: dux
meza. Hi aūt duces rabu
el:i terra edō. Isti filij ba-
semath vxoris esau. Hi āt
filij oolibama vxoris esau
Dux ieb⁹. dux ihelō: dux
chore. Hi duces oolibama
filie ana vxoris esau. Isti
sī filij esau t hi duces eox

lias suas vocauit suos filios vt hr̄.ū.xxxj.capt.
e Hasemathq̄z filiā ysmael.ista supra.xxviij.c. nomiata
ē meleth. f Pepit āt ada eliphaz.dicit hiero.q̄ iste eli-
phaz themanites.de q̄ sit mētio in li. Iob. g Nolibā
ma genuit ieb⁹ iste vocat iaus ꝓ Paral.j.ca. h Et ihe-
lon.iste vocat ielam
ibidē. i Tulit āt
esau.h ꝓsit descriptū
separatio predicto⁹ a
iacob.C cōsiderāndz
tñ q̄ ista separatio fu-
it facta añ mortē ysa
ac.quia ipo viuente
esau cū familia sua
māsit i mōte seyr.vt
ō dcm ē.xxxvj.c. sed
appropinquante
morte ysaac venit ad
p⁹ māsit ibēt postea
redijt ad locū predi
ctū sepal⁹ totaliter a
iacob.t pater litera
k Hē āt ſ.h reuer
tit scriptura ad descri
bendū generatōnes
esau ſnūz ad nepotes
t remotos. Et
hīcō veneīt⁹ descri-
bat re perūr aliq̄
de filijs esau. vt ad
nepotes ꝓcedatur.
Prio q̄ pmutūtur
simplices ꝑsone.se-
cūdo i dignitate cōstituūt.ibi. Hi du-
ces.dicit ig̃.
k Hē ſ generatio
nes esau prīs edoꝝ.
h accipit edō ꝓ no-
mine regionis idu-
mee.q̄ dicta ē edom
ab esau.q̄ altero no-
mine ēvocat⁹ ē edō
vt ꝓdictū ē.t iō pat
illī⁹ tre mētruz tale
nomē accepit ab eo
l Fuerūtq̄z ē.ꝓnogeniti esau. m Themā. et c⁹ noic
pr̄ noiauit trā illā n Omar.ille vocat omaib.j.pal.j.c.
o Sephua.iste vocat sephi ibidē. p Gathā.c iste ge
ther. q Erat ē.h accipit ꝑcubia ꝓ vxore secuta t ad-
missa de voluntate vxoris ꝓncipalis sicut ū.dictum est,
xxv.c.de concubina abrae q̄ peperit ei amelech a quo de-
nominati sunt amelechite. r Hi ſt filij ada.ſ.ꝓdicti. ꝙ
ꝺ hoc ēt q̄ licet eos noiat amelech quē pepit thāna vt di-
ctus est. Dicendū q̄ fuit filī⁹ thāna naturaliter filiue ada
adoptiu⁹.q̄ thāna fuit ꝑcubina admissa ad matrimoniū
ipī⁹ eliphaz sicut filij bale nomināt filij rachel.ū.ca.xxx.
s Hi duces.q̄ aliq̄ de ꝓnoiatis ascēderūt ad ducatū p⁹
q̄ noiant eos vt ꝑsonas singulares.h ꝓsit noiat eos vtē
ri⁹ vt duces.C circa q̄ notandū q̄ de filijs Esau exierūt
p duces.postea reges q: fecerūt sibi regē. Tercio iter re-
gnū reducti fuit ad ducatū.sicut filij israel.ꝑ babyloniā
inducēo.postea rege a Saule vsq̄ ad captiuitatē babylo
nis.et tercio duces post captiuitatē babylonis. Prio ergo
enūerāt duces q̄ pcesserūt regnū i filijs esau.scdo re-
ges ibi.h. ergo āt.tcio duces q̄ fuerūt p⁹ regnū.ibi. Hec
ḡnoia ducū. Prīa adhuc i duas.ſ.i ꝑt ꝓncipalē t inde
tale.scda ibi. Isti ſt filij seyr ḡ prio loq̄tur de ducib⁹ q̄ de-
scēderūt ab Eliphaz ꝓgenito esau.ibi. Dux themā cē. scdo
de ducib⁹ q̄ descēderūt a rabuel. scdo filio Esau.o. Hi q̄z

filij rabael ꝛc. subdit. t Isti sūt filij seyr. Hec ē po inciderūt alio. qz supradixerat q thamna fuit cōcubina eliphaz primogeniti esau. q fuit soror cuiusdā ducis illi⁹ tre noie lotban vt iā fa. ꝛō occasione hui⁹ enūerauit duces illi⁹ terre q nō fuerūt de genere esau. o. t Isti sūt filij seyr horrei. Iste seyr non fuit esau. ꝑ aliq̄ q fuit ab eū qō pt̄z ex b qō addit. v Horrei illi ei q hitauerūt illā terrā ab esau t filios ei⁹ vocati sūt horrei. ꝑ Filij esau expulerūt eos de terra dominati sūt ibi. vt hī Deut. xij. ca. t pt̄z fa ex dictis vbi ꝛc.

t Filij lotban ꝛc. Iste hemā. j. paral. vocat alobumā.

t Filij sobal alubā ꝛc. b. j. parali. vocat alian. y Et hi filij sebeō ꝛc. Hebrei dicūt. malas in solitudine. i. bestias q ibi pomit ligua punica. q affinis est hebree significat caloꝛē aq̄r. t hāc significatōes secuta ē vulgata nr̄a. t fm b exponit ō aqs calidis oriēnt⁹ q modū fōtis t exercit⁹ ō fra vbi sūt vase sulphuree ex qb⁹ aq̄ Zbit caloꝛē cuiusmōi fōtes i pūb⁹ frīs inuenīt/ hebrei ät dicūt q fecit ascensū asinoꝝ q eōꝝ. t sic adiuuat modū generationis malag. q generant ex asino t eā. t b vidēt ꝓcedere ille sequenti cum dicatur y Cū pasceret asi. hebō pūs fm. Alij li bū bit asinas. q falso ē lia. a Abdas

1 ipe est edom. Isti sunt filij Seyr horrei habitatores tre lothan t sobal t sebeon: et anan et dison t eser t disan
v Hi duces horrei filij seyr i terra edom. Facti sunt aūt
r filij lothan: horrei t eman Erat aūt soror lothan thā
v na. Et isti filij sobal: alubā t maneeth: t ebal sephi et
y onā t hi filij sebeon: achia t anan. Iste ē anan qui inuenit aquas calidas in so
y litudie: cū pasceret asinos sebeon patr⁹ sui. Habuitq̄ filium disan: t filiam oolia
a bama. Et isti filij disan ab daz. t ielban: t iethran: t charan. Hi quoq̄ filij eser
c balaannā t zeuā t achan.
. Habuit autez filios disan bus t aran. Hi duces horreoꝝ: dux lothā: dux sobal dux sebeon: dux ana: dux dison: dux eser: dux disan. Isti duces horreoꝝ q ipe
c rauerunt in terra seyr. Reges autē qui regnauerunt in terra edom anteq̄ habe rent regē filij israel fuerūt
b hi balach filj⁹ beoꝝ nomen q⁹ vrbis ei⁹ de naba. Mor
c tuus est autem Balach. et regnauit ꝓ eo iobab filius zare de bosra. Cum q̄ mortuus esset iobab: regnauit ꝓ eo husan de tra themāo ruz. Hoc quoq̄ mortuo re
f gnauit ꝓ eo adad filj⁹ badadi q̄ percussit madiā in regione moab t nomē vrbis eius auith. Cuiꝝ mortuus esset adad regnauit pro eo semlade masrecha. Hoc q̄ mortuo regnauit pro eo saul ō flumio rooboth. Cū qz̄t ō obisset successit in regnū balanā filj⁹ achobor: Isto quoq̄ mortuo regnauit ꝓ eo adad: nomeq̄ vrbis ei⁹ phoꝝ t appellabat vxor ei⁹ meczabel filia ma
g treth filie misaab. Hec ergo nomina ducū Esau: in cognationib⁹ t locis t vocabulis suis Dux thamna
k Dux aluba. Dux ietheth: dux oolibama dux ela dux phinō: dux cenez dux the
l man: dux mabsar dux mabdibel dux biram hi duces edom habitātes in tra imperij sui: ipe est esau pī idumeoꝝ. Habitauit autez iacob in terra chanaan i qua pater suus pegrinatus est t be sūt generatiōes eius.

t Dux thamna. dicūt aliqui q ista fuit concubina Eliphaz et oolibama q̄ post nomiat fuit vxor Esau. q noiant ut duces ꝓpter antiquitatē ipārum sicut Deborā nominantur in iudicēs israel et babel lib. Iudicū. Qz istud ꝓcedit ex suppositione falsitatis p̄dicte. scz q duces b numerati ꝓcesserūt reges ꝓnoiatos. qz certū est q Thamna t oolibama mulieres pcesserūt p̄dictos reges. t ideo dicendū q Thamna oolibama nō sūt b nomia mulierū hyeroꝝ. qz in hebreo bō inueniunt aliq̄ nois ꝓpria q̄ sūt eqnoca ad vir t mulierē. qb⁹ fm veritatē hebraicā Thāna. qui b describit ꝓ viro aliter punctat i hebreo qz ipe vbi supra ponit ꝓ muliere. q ista vtia nō ē bn̄ ꝓcepti⁹ in latino.

k Dux aluba. p̄tio Paral. noiat alyra.

l Dux mabdibel. hebrei dicunt q ab isto descēdit regnus romanoꝝ. m Ha biamus ät iacob: illū subdit ad ostendendū seqntiā ipsius iacob ab Esau ꝓpt q̄ introducit ē ille capitulum.

In cap. xxxvj. vbi tā in postilla. Dux

Addito.

Quere q regnū romanoꝝ descendit a duce mabdibele q̄ ab esau descēdit ē manifeste falsū t a sudeto ficti⁹ falsitas. n. hui⁹ pt̄z ex b nā romani q̄ certum dicunt in hebreo. Fm trāslationē chaldaicā descendunt a Javan. q̄ dē iauan descendit a iapheth filio noe. vt habet Gen. x. c. Mabdibel ꝙo descēdit ab esau. vt in b. q̄ dē esau descēdit ab abrahā. t ꝓ ꝙo a sem filio noe. t sic pt̄z tanta distantia inter generationē mabdibel t generationes romanoꝝ. Qz ät b falsū sit. t a iudeis ficti⁹ pt̄z ex b. nā ipse cōiter fingunt q regnū romanoꝝ q̄ē ōrta bestia in rene latione Danielis cōtra ecclīm t idē cū regno ecclesie q̄ē falsū. vt hī i additiōe sup Danielē. vij. in visione ad ꝓpos argumētū. Sile fingūt q regnū ecclie t xp̄ianoꝝ descendat ab esau. vā i thalmudica doctrina nephādā ecclesiā xp̄i t romanū imperiū q̄ē nō t idē dicūt cōtinuam vocāt. t istū modū notandi tenēt heb. vbiq̄z ſ. t sic mala q̄ de idumea dicunt t ꝓnosticāt i libris Abdie ꝙbe t i aliqs intelligunt esse dicta de ecclesia. quod ē falsū t nullius fundamenti. vt in ꝓdicta ꝙbetia abdie vbi cōcēdi

re declarabitur. Replica.

1 In ca. xxxvj. vbi postillator solij narrat opiniones hebreoꝝ de origine ⁊ ortu romanoꝝ. Burg. audacter nimis audacter sacrū violare videtur suo demōstratiōs de re inanium dubia pura de origine romanoꝝ q̄ ḡdubia sit. Ysido. xv. etymologiarū dicēs de ancoralibus vibū plerūq; dissensio regnat. adeo vt nec vbis q̄dē romane origo possit diligenter agnosci nras salustius a troiano. Virgilius ab enea dro. Iulij cōdam a romulo ꝓcēdūt ⁊ q̄ od ipo. Iulij scribūt ḡsto millenario q̄dragesimosexto octogesimonono. Iulij q̄rto millenario q̄dragesimosexto q̄dragesimoseptio. si ergo tāte ciuitatis certa rō nō apparet. nō mirū si in aliaꝝ opinione dubitetur. vñ nec hystoricos nec ꝓmiscuo rerū varia dicēs igitur cōdēnare debem⁹. q; antiq; tas ipa creauit errorē. B ꝯ. ꝯ. q; burg. in hebreoꝝ errorib⁹ edoc⁹ q̄ hāc additionē ꝓ side certare videt cōtra eoꝝ ꝓfidē trāseat. cū non sit singularis ꝓra postillatorē. Capitu. xxxvj.

1 Ioseph ⁊c. Hic ꝑit describit ipe⁹ iacob statⁿ q̄tum ad descendendū i egyptū. ad h̄ em̄ vēdituꝝ est ioseph in egyptū. vt frib⁹ ⁊ ꝑn̄ loc⁹ ꝓparetur. Sm q̄ scribit in ps. citq. Milit aūt eos vir in seruū venundatuꝝ est ioseph. ⁊ iō ꝓ agitur de descēsu in egyptū ad ipsum ioseph q̄tū ad frēs ei⁹. xlij. ca. tercio q̄nū ad prēm ⁊ familiam. xlvj. c. Adhuc ꝑmo agitur de ipe⁹ ioseph venditione scdo de ei⁹ ꝓmotōe. c. xxxix. Pāa adhuc in ptē ꝓncipalē ⁊ incidentalē. xxxviij. ca. C Circa ꝑmū describit vēdituꝝ ipe⁹ ioseph. vbi ꝓ describitur vēdituꝝ occasio. scdo vēdit⁹ conditio ibi. Cuꝝ frēs illa⁹. scdo vēdituꝝ fōaꝝ ordo ibi. Qui cū vidissent. q̄rto facti celatio. ibi. Tulerūt aūt. C Circa ꝑmū sciendū q̄ occasio venditōnis ioseph fuit triplex. ꝑma fuit fratꝝ suoꝝ accusatio. scda ꝑis dilectio ibi. Israel aūt tcia futuroꝝ ꝓuisio ibi. Accidit q̄s. C Circa ꝑmū ꝓmittitur ipe⁹ cū dr. 2 Ioseph cū eēt sedeci annoꝝ in hebreo dr Decē ⁊ septē annoꝝ. nec est ꝓpriū. Ioseph em̄ tūc erat i xvij. anno nōdū tñ ꝓpleto. trāslatio aūt nra numerat tñ annos ꝓpletos. hebraica ligua cū hoc nūerat annū incōpletū. b Et erat cū filijs ⁊c. Filij em̄ lye despiciebant eos ⁊ reputabāt eos q̄si seruos. ⁊ iō ioseph q̄ erat de ꝑcipuis vxoꝝ faciebat eis societatē ad eoꝝ consolatōs.

c Accusauitq; frēs suos apud ꝑrem. Videbat em̄ q̄ ei⁹ correctio fraterna nō valebat apd eos. maxie cū eēt eis iuniorē. nō demiciauit ꝑri q̄ edoc⁹ de excessu efficaꝝ eos coꝝrigere poterat ⁊ debebat. ⁊ iō nō peccauit frēs accusando eꝝ ꝓriū dicūt male. ⁊ magis fecit actū virtus iustificie. d Crimine pessimo. Dicit aliq; q̄ accusauit solum rubē de hoc q̄ dormierat cū bala vt supra dictū est. xxxv. ca. scriptura tñ loq̄t ac si accusasset oēs. eo mō loq̄ndi q̄ facilē vni⁹ de cōitate aliq̄ imponitur ahjs de eadē cōitate. et tali mō loq̄ndi vtitur scriptura Matth. xxvj. vbi dr mulier effuso sup caput xp̄i dr. Indignati sunt discipuli dicētes. ut q̄d perditio hec. ⁊ tū vn⁹ ex illis dr de hoc murmurauit. scz iudas schariothis. vt h̄ Joh. xij. sed istud nō est verisimile. q̄. ꝯ. ca. dē q̄ cū alij frēs vellēt ioseph occidere solus ruben intendebat cū liberare de manib⁹ eoꝝ. ⁊ reddere patri suo. Filij dicitq; accusauit eos de crimi cū dictis. ꝙ hoc est turpe dicere de patriarchis. maxie cū hebraycꝫ ista nō habeat. Et crimine pessimo. ꝙ sic hȝ. Et remisit ꝑr rixam eoꝝ pessimam ⁊ istud ꝓcedat eoꝝ eo q̄ dictū est ō. q̄ filij lye despiciebāt ancillaꝝ filios. ⁊ ex hoc erat odiū ⁊ contentio inter eos. et isto in trāslatōe nra vocatur crimē pessimū q̄ sicut fraterna charitas quid optimū dr. ita ecōtrario odiū fratrū crimen pessimū nominat.

c Israel aūt. b posset scda occasio vēditionis ioseph. s. qz plus ceteris fratrib⁹ a patre amabatur c⁹ cā subditur cum dicit. s Eo q̄ in senectute ⁊c. Puer⁹ em̄ ḡnatus in senectute de bilioꝝ est. ⁊ iō tūc solent generari pueri magis defectuosi et ipfecti. ⁊ ioseph ecōtrario erat fratrib⁹ suis gratiosior moꝝbꝰ ⁊ corpe. ⁊ iō hoc videbatur ex spāli dono dei ꝓcedere ꝓter q̄d erat patri magis amabilis. ḡ Fecitq; ei ⁊c. In hebreo h̄ tunicā sericā. ille em̄ pānꝰ sericꝰ de q̄ erat tunica erat pluriꝝ colorib⁹ decorat⁹. ⁊ iō dr illa tunica polimita a polio q̄ est palliatus ⁊ mitos q̄ est gnata. b Accidit q̄s. b ponitur tercia occasio venditōis ioseph. s. visio ossa in somnis q̄ q̄ figurabatur q̄ ioseph deberet ipositer dñari fribus suis ⁊ scdam visionē vidit ad h̄ ꝓmentē vt eēt certū indicū future veritatis. ⁊ ꝓs hȝ vsq; ibi. i Nū ego ⁊ mater tua ⁊c. Ex hoc aūt dicit aliq; q̄ venditio ioseph fuit facta matre sua adhuc viuēte c⁹ modo describitur est. ō. xxxv. ca. q̄ sicut frequenter dictū est ꝑ ꝑfacta aliq̄ posterius scribūtur ⁊ econuerso. Ad ꝓbatōs aūt dicti sui dicit ⁊ verum est q̄ ioseph venditꝰ fuit. xvij. annis aū morte ysaac. q̄ ysaac in universo vixit. clxxx. annis vt ō. dicit ē. xxxv. ca. Item ysaac ⁊c. erat annoꝝ q̄n natꝰ fuit iacob. vt. ō. dcm est. xxv. ca. q̄b⁹ subtractis de annis ysaac remanēt. ccc. anni de vita ysaac post natiuitatē iacob. Ite iacob erat. cxxx. annoꝝ q̄n descēdit in egyptū vt h̄ ꝑ. xlvij. c. Ex q̄ ꝓs q̄ iacob descēdit i egyptū p⁹ morte ysaac. x. annis tñ. ꝙ venditio Joseph ꝓcessit descēsum iacob in egyptū. xxij. annis q̄b⁹ ꝓxime. q̄ ioseph. xvj. erat annoꝝ q̄n fuit vēdit⁹. vt h̄ i ꝑncipio. h⁹ ca. ⁊. xxx. erat annoꝝ q̄n fuit factꝰ ꝓpositꝰ terre egypti. h̄ ꝑ. xlj. c. a q̄b⁹ si subtrahāt anni. xvj. q̄ precesserūt eius venditōs remanent. xxij. vsq; ad tps q̄ factꝰ est ꝓpositus. ⁊ inde vsq; ad descensum iacob in egyptū fluxerūt. ix. anni septē fertilitatis. ⁊ duo fames. vt h̄ xlv. ca. ⁊ sic ꝓs q̄ venditio ioseph ꝓcessit descensum iacob in egyptū. xxij. annis ꝙ modo ysaac ꝓcessit dictū descensus. x. annis tñ. Et q̄ cōcludatur q̄ ioseph fuit vēdit⁹ aū morte ysaac. xxij. annis ex hoc volūt isti deludere q̄ vēdit⁹ fit viuēte adhuc mre sua q̄n iacob venerat de mesopotamia. ⁊ anteqū venisset ad ꝑrem suum ysaac. ꝙ istud videtur contra dicere textui. q̄ i fra. c. isto dicatur q̄ ioseph missus de hebron a patre ad vi sitandum frēs suos. Ex quo ꝓs q̄ ibidez manebat iacob

qñ Ioseph fuit vēdit⁹. t certū ē q ibidē manebat. Ysaac qñ Iacob venit ad eū rediēs de mesopotamia. vt dr. ō. xxxv. ca. Ex q̄ pz q Ioseph fuit vēdit⁹ postq̄ Iacob venerat ad Ysaac patrē suū. t aliq̄ tpe mānerat inter eū. q̄ mater Ioseph mortua fuit anteq̄ Iacob veniret ad patrē. vt dr. ō. xxxv. c.

Ex q̄ pz q Ioseph vēdit⁹ ē p⁹ monēte matre sua. Iuxta ō vi q Ioseph vidit i somnis solē t lunā t stellas vndecī adorātes eū t q̄ vndecī stellas intelligebāt vndecim fratres ei⁹. Ex q̄ pz q bentami q̄ erat vndecim⁹ frat suus iux erat nat⁹ ē certū ē q̄ mat Ioseph mortua erat in partu bēiamin. vt dr. ō. xxxv. c. t sic pz q vēdito Ioseph fuit p⁹ mortem matris sue: nec valet p dicto Jrio q̄ vēdi tus sit ante mortē Ysaac. xxij. annis. qa p ō nō ꝛcludit q̄ rachel adhuc viueret. q: ex scriptura ñ dr q̄ annis Iacob stetit cū pfe posth̄ venit ad eū nec ex alio loco scripture pt cōcludi victū eoz. Alter exponit qō pdictū ē. Nonq̄d ego t mater tua et. Iacob ei videt inuidiam t odiū filioz suoz cōtra Ioseph ex pte somnia pdicta volēt eos pacificare dixit: nūq̄d ego t mr tua et. Jet si dicāt: mat tua tā mortua ē et p Jrio nō posset te adorare t tōo vi somniū frm̄ solū q̄ntū ad istaz gtem t cadē ratōe de adoratione fratrū tuorum.

h fratres sui: pr̄ vero rē taciti⁹ cōsiderabat. Cuncti frēs illi⁹ in pascēdis gregibus patris morarent in sichem, dixit ad eū⁹ israel Fratres tui pascūt oues i sichimis veni mittā te ad eos. ℌ respōdente pūto sū ait. Vade et vide si cūcta p̄spera sint erga fratres tuos t pecora t renūcia mihi q̄d agatur. Missus de valle hebr̄ō venit in sichem iuenitq̄ eum vir errantē in agro t interrogauit q̄d q̄reret. At ille respōdit fratres meos q̄ro indica mihi, vbi pascāt greges: dixitq̄ ei vir. Recesserūt de loco isto. Audiui aūt eos dicētes: eamus in dothaym. Perrexit itaq̄ Ioseph post fratres suos et inuenit eos in dothaym.

m Qui cū vidissēt eum, pcul añ̄ accedēt ad eos, cogitauerūt illū occidere. t mutuo loquebant. Ecce sōniator venit. venite occidam⁹ eū t mittam⁹ in cisternam veterē: dicemusq̄: fera pessima devorauit eū: t tūc apparebit q̄ illi p̄sint somnia sua. Audiēs autē

n hec ruben nitebat liberare eū de manibus eoz t dicebat. Nō interficiam⁹ aīam eius: nec effundam⁹ sāguinē: ℌ pijcite eū in cisternā q̄ hāc veterē q̄ ē i solitudine manusq̄ vras fuate inno xias. Hoc aūt dicebat volēs eripere eū de manib⁹ eorū t reddē patri suo. Cōfestim igit vt venit ad fratres suos nudauerūt eū tunica ralari t polymita: miseruntq̄ eū in cisternā veterē q̄ non

p bēbat aquā. Et sedētes vt comederēt panē viderunt Ysmahelitas viatores venire de galaad: t camelos eoz portantes aromata et resinā t stactē in egyptum. Dixit ergo iudas fratrib⁹ suis. Quid nobis pdest si occiderim⁹ frātrē nostrum et celauerim⁹ sanguinē ipius. Veli⁹ ē vt venūdetur Ysmahelitis et manus nostre nō polluant. Frater ei et caro nostra ē. Acq̄euerūt fratres sermonib⁹ illius: t pterecūtib⁹ madianitis ne

q gociatorib⁹ extrahētes eū de cisterna, vendiderūt eum Ysmahelitis. xx. argenteis q̄ duxerūt eū in egyptum.

r Reuersusq̄ rubē ad cisternā. nesciebat ei q̄ Ioseph fuit vēdit⁹. t nō eū inuēit. credidit q̄ ipo ablē te fratres ex malicia extraxissēt eū de fouea t interfecissent. Sz ℌ ō abierat rubē qñ vēdit⁹ ē Ioseph. Dicēdū q̄ abierat ad q̄rēdū meliora pascua vt frēs inoo facēt cōgrua ra fouea i q̄ erat Ioseph vt sic eo ablato⁹ melio⁹ posset reperire Ioseph. t reddē p̄ri suo. o Tulerūt aūt. Hic describit facti celatio p fictionē mēdacij q̄ erat a bestia devorat⁹ t patet literaliter vsq̄ ibi. r Iuxta ō filiū multo tpe. l. xxiij. anno: qui vltimus est filiorū a tempore venditionis Ioseph vsq̄ ad descensum Iacob in egyptum: q̄ tūc audi

tur vēditionis ordo. vbi simul tractat⁹ de ipō morte. secūdo de vēditione: ibi. Et sedētes. Circa primū sciendū q̄ ex odio q̄ fratres Ioseph ℌ eū cōceperāt. statim cōcludūt eū alonge venientē delib erauerūt eū interficere ne de cetero posset habē dñiū sup eos.

n Ruben vo. l. obz dendo fratrib⁹ bonoꝛē fiducij t offensam dei: t amicis ad patrio fm: vt dic⁹ Ioseph⁹: ℌ cuz videret q̄ eos flectere ñ poterat cepit eos inducere vt infoueā deponeret ibidem fame morit⁹ dicēs ℌ ē mius⁹ bo rendū q̄ ñ ꝓpio manib⁹ interficerēt ipm: ℌ tamē dicebat cogitans vt vt postea occulte eū de fouea extraheret cuꝰ dicto ꝓsenserūt t parū ℓra vsq̄ ibi.

o Tulerūt eum tunica ralari q̄ pendebat vsq̄ ad talos. fm q̄ dicit hiero⁹. In hebꝛ nō dr talari ℌ sic dr. Et expoluerūt eum tunica sua: t tunica serica. et q̄ vi q̄ hēbat tunicā duplicē: vnā simplicē: t aliā sericā et vnāq̄ sibi abstulerūt: hebat aūt q̄ simplicē tunicā intelligunt camisiam.

p Et sedētes. Hic describit tractat⁹ vēditōis. cui cū prope eos transiret societas mercatoꝛ pgentiū in egyptū iudas q̄ erat principalior fuit fratrib⁹ vt Ioseph mercatoꝛib⁹ vēderetur et sic absq̄ morte euaderent do minū cui⁹ ex q̄ esset tantū ad eio elongā

Pater vero tacit⁹ rē ꝓsiderabat. Licet ei loquēdo ea rā filijs videret admirabilare somniū: ei ira se cogitabat q̄ vere ēet ꝓsagiū vīationis ipius Ioseph fuerūt. q: p Ioseph bñ pē figurat cū sit ꝓncipiū calonis t vite. ppt qō secūdo de ala sol dr pī virorū deorūq̄ t g luna ℌ bs dominā sup bumida intelligit mat ℌ ē ꝓncipiū passiuū in generatōe t cadē rōe q̄ stellas intelligunt filij. q: recipiūt lumē a sole. Sz q̄rit quō vex sit q̄ mat cū adorauerit. cū fm expositōē illā tā mortua ēet. Ad qō dīm q̄ ipa in se nō adoranit ℌ in ꝓle sua. l. in ipo benjamin. nec fm illā expositi rē quā imprōdam pr dici q̄ ipa adorauerat in ꝓlona pria. q: certū ē q̄ nō descēdit i egyptū cū iacob. ℌ mortua fuit dū ante. Hebrei aūt dicūt q̄ mat Ioseph vocat Ip ipa Bala. ℌ nutriuit eū in sinu suo. ℌ ēt mortua Rachaele vocat ē mat ipi⁹ Ioseph. l. Cūq; frēs illi⁹. Hic ꝓsr describit vīationē cōcilio. t ℌ q̄rit ad ei⁹ prompta obedientiaz ad obsequendū patri cū dr. Presto sū. scio q̄rit ad magnaz diligentiā frēs suos querēdo eū dr. Frēs meos quero indica mihi vbi pascāt greges. Cetera patēt. m Qui cū vidissent eū pcul ab⁹ accederet ad eos. Hic ꝓsr describit

mo t eū hoc de pcio vēdicionis repo⁹ rāt t in ℌ plenior aliq̄ vī subdit. q Extrahētes eū rē. Alii qui aūt libri dr. xxx. ℌ falsa ē ista. Scribit paer. xxj. Nō ē lapis. nō ē ꝓsilius Ydūm. q̄ exponēs. b. greg. in mora. dr q̄ bonos p astutias suas volētes impedire effectū ordinationis dīne ꝓt intentionē sui ꝓpositi cū: t ponit exēplū de Ioseph de q̄ dr. Postdimauerat q̄ a fratrib⁹ adorarēt. volētes hoc ipedire frēs ei⁹ vēdiderūt eū: vt victū ē: t p ℌ factū ēst cogerēt tamē rpe vīte ad Ioseph t ipm adorare.

r Reuersusq̄ rubē ad puteū alo cisternā. nesciebat ei q̄ Ioseph fuit vēdit⁹. t nō eū inuēit credidit q̄ ipo ablē te fratres ex malicia extraxissēt eū de fouea t interfecissent. Sz ℌ ō abierat rubē qñ vēdit⁹ ē Ioseph. Dicēdū q̄ abierat ad q̄rēdū meliora pascua vt frēs inoo facēt cōgrua ra fouea i q̄ erat Ioseph vt sic eo ablato⁹ melio⁹ posset reperire Ioseph. t reddē p̄ri suo. o Tulerūt aūt. Hic describit facti celatio p fictionē mēdacij q̄ erat a bestia devorat⁹ t patet literaliter vsq̄ ibi. r Iuxta ō filiū multo tpe. l. xxiij. anno: qui vltimus est filiorū a tempore venditionis Ioseph vsq̄ ad descensum Iacob in egyptum: q̄ tūc audi

uit q̄ ioseph adhuc viueret. Stati illuc descēdit. vt bñ. j. xlv ca. v Descēdā ad filiū meū. Debet exponūr in foueam vel sepulcrū. Cū catholici ita melius dicerēt i infernū. i. ad lymbū sanctorū patrū q̄ ē sapio: pa infernī. x Et illo pseuerā te i fletu. t sic ille flet⁹ refertur ad iacob. In hebreo bñ sic Et flentes eū pr̄ sua Et fm hebr. refert ad ysaac qui adhuc viuebat vt pdictum est. t iō q̄s videt filium suū iacob in tā ta angustia fleuit cum eo.

y Madianite vendiderūt ioseph. Ex hoc dicūt iudei q̄ ioseph ter fuit venditus q: p frēs sui vēdide rūt eū ysmaelitis. xx argēteis. vt pdēm ē sed̄o ysmaelite vendiderūt eū madianitis q̄ erāt i eadē societate cū eis. t tercio vēdiderūt madianite phutifari i egypto sicut ñi scde vēditōis. t licet nō expl̄mitur. tñ credendū ē q̄ fuit mat⁹ q̄ ꝑme. q: hmōi vendite ones facte sunt p lucro. Sed ver⁹ vr q̄ nō fuit vēdit⁹ ni si bis semel a frib⁹ ysmaelitis. vt dcm ē. t sedo ab ysmaelitis phutifari egypto. vñ. j. xxxix. c. dr̄ q̄ phutiphar emit eū de manu ysmahelitar. Et q̄ pt q̄ idē holes ysmahelite. t madianite vocant. t b̄ patet ex eo q̄d dr̄ Genē. xxv. q̄ Cethura q̄ fuit mr̄ madian a q̄ dicti sunt madianite et agar mr̄ ysmahel a q̄ dicti fuit ysmahelite. fuit eadē mr̄ numero. 3 Eunucho pharaonis. Eunuch⁹ aliq̄s accipitur p castrato. aliq̄s vo p magistro vel seruo alic⁹ principis. t vocat talis eunuch⁹. eo q̄ debet ee cast⁹ et honest⁹. t hoc mō accipit b. vñ. j. xl. ca. piceria regis. t pistor vocātur eunuchi. 3 Magio militū. Hebrei dicūt. Magio carnificū. i. hebreo ei scribit barbarbi. t significat ꝑpe macellarius vel laniatūi. t b̄ pt ꝑpetere militib⁹ q̄ boues occidāt i bello. t hūc sensum sequit nra trāslatio. Cōpetit et carnificib⁹ q̄ mactāt alialia. t hūc sensum secuntur hebrei. t q̄i idem redit dictū ioseph q̄ in hoc loco dicit principi cocorum.

In ca. xxxvj. vbi dr̄ i postilla. Cū hebraica lingua non habeat crimine pessimo. Additio prima.

1 In hebraica lingua in hoc loco nō est dictio significās crimē pessimū nec trā. ꝗ solum ē ibi dictio significās detractōs. eadē ei dictio ponit hebr. i ifra Nume. xiij. vbi dr̄. Detraxerūt terre q̄ esset mala. q̄ idē detractio in hoc loco nō ē intelligēda sic q̄ ioseph ꝑponeret aliq̄ falsum frib⁹ nec ēt q̄ hoc malo q̄d de frib⁹ pr̄ denūciabat inēderet denigrare famā eor. ꝗ solū b̄ faciebat ꝑpt bonū fratr. vt. s. a patre corrigerent. q̄d nō ē pcm̄. nec ēt detractio ꝑpie dr̄. ꝗ large vt i sedo sedē. q. lxxxij. vñ ex hac cā principalit iacob diligebat ioseph eo q̄ videbat eū zelatorē boni ergā frēs. t iō seqt̄ statī. t israel diligebat ioseph r̄. Ad intelligētiā ār h⁹ q̄d seqt̄. Dñs in senectute genuisset eū. Sciēdū q̄ in lia hebraica i b̄ loco ñ dr̄. In senectute genuisset ꝗ dicit eo q̄ filij senectutis esset sibi. q̄d exponēt trāslatō cholaldaica sic dicit. Iste ār diligebat ioseph eo q̄ esset filius sapiēs sibi. vñ trāslator inēdit senectutē in hoc significare sensum senilē. inf illō sap. iij. capi. Senectus etas venerabilis ē r̄. q̄d vr ronabiliter dictū. nā nō vi cē cā sufficiēs ad b̄ q̄ israel dilexisset ioseph pl⁹ ceteris eo q̄ genuisset eū i senectute. nā beniamin fuit genit⁹ i maiori senectute. Isachar ār et zabulō fi excedebāt in etate ipm ioseph nisi p anū vel modicum vltra vt ꝑ bñ ex lia. t ideo cā b⁹ dilectōnis potī⁹ videtur attribuēda sapie sen moribus seruilib⁹. q̄ tā q̄dā mō videbātur vigere i ipo ioseph. ex b̄ q̄ ly ēt iunctū ceteris. tā intendebat circa correctōnē fratr. malor. vñ dicit. Eo q̄ filius senectutis erat. i. sapiēs: vt dictū ē. Qr ār subdit: sibi. intelligēdū ē ex b̄ q̄ ista alijs nō publicabat: nisi solū pri ad quē correctio ptinebat. t iō solum patri principalit ꝑtabat de sapia ipi⁹ ioseph In eo. cap. xxxvij. vbi dr̄ i postil. Audauerūt eū tunica talarī. Additio.

1 In hebreo bñ Expoliauerūt eū sua tunica serica q̄ idem ē ac si dicat tunicā suā. s. tunica serica. vñ ex hoc nō bñ q̄ bñt duplicē tunicā nec q̄ sibi abstraherēt tm̄ vnā tunicā. s. illā sericā quā sas serat et pat i signū maioris dilectōnis. t iō de illa solum fit mentio. q: erat magis ꝑciosa. t magis nota. vñ. t ifra eo. c. dicit pr̄. Tunica filij mei est.

Replica correctorij contra Burgen.

In ca. xxxvj. vbi dr̄. Accusauitq̄ frēs crimīe pessimo. q̄d burg. volēs exponere dicit q̄ i hebr. non habetur crimie pessimo. ꝗ loco ei⁹ habet dictō significās detractōs. t expōit de Joseph q̄. ꝑte nō detraxit frib⁹. ꝗ videtur Burg. p senectā delyrare cū illō q̄d dicit ponit loco illi⁹ vbi nos bēm⁹. Crimie pessimo. se tenuit ex ꝑte fratr accusator. q̄ ioseph. nō ex ꝑte ioseph accusantis. Sī igitur pōat dictō significās detractōs. vt dicit burg. tūc sensus ē. Accusauit ioseph detractōe q̄ sibi minicē detraxerūt. t cū detractio inf fratres ꝑcedat ex odio fraterno. q̄d t pessimū genꝰ vicij ē. generalit igit loq̄ndo nō debuit Burgē. trāslatōs nr̄ās notare: nec postillatorē q̄ exponit de rixa q̄ fuit occasio detractōis. Vñ sūs istere fm̄ expositōs Burg. ē q̄ ioseph accusauit eos detractōe q̄ ē nō intelligibilis. t habet modū delyramenti. Qr autem sūdit de dilectionē qua iacob ioseph dilexit. quasi causa huius dilectionis esset. quia in senectute eum genuisset et hoc videtur imponere postillatori qui tamen ita non exponit: sed dicit senectutem iacob esse occasionē illi⁹ dilectōnis non causā. q: senes cōtēr fragilem defectuosos gignit. Joseph autē in senectute genitus non apparuit fragilis. sed potiꝰ aliqs cospore moribus. t sensu. ita q̄ videbatur aliquid de diuinitatis in eo relucere. hanc q̄ ob causam dixit postillator q̄ iacob eum pre ceteris dilexit. Et videtur postillator hunc modū loquēdi ex gl. ordinaria sumpsisse. que hunc passum de deo patre t filio in mundi senectute generato allegorice exponit. a quo modo exponendi t causam dilectōnis assignandi Burgen. non longe recedit vt patet intuenti suam digressionem.

In eodem capitu. vbi dicitur q̄ expoliauerunt ioseph tunica serica datur intelligi fm̄ postillatorem q̄ habuit plures tunicas. vbi obiecit Burgensis. nescio quid. clare ēm potest videri Joseph plures tunicas habuisse. vnā quam intinctā in sanguine hedi miserunt ad patrē. alias cum qua vendiderunt eum. non est verisimile nudū eum vendidisse. sicq̄ patet Burgens. sepe facere vim de lana caprina.

Capitm. xxxviij.

a Eodem tpe. Istud capi. ponit incidenter iuxta vē tionē ioseph. q: vt dicunt hebrei filij iacob videntes patrē inconsolabiē afflictum. eo q̄ credebat ioseph esse mortuum. ceperunt esse molesti inde eo q̄ deliberasset consilium de eius venditione: dicentes ei. Si consuluisses eum taliter dimittendū ac. ceu. nobis nō principalioris. maxime quia sedata passione ire in no

bio fuissem⁹ ei cõpassi t sic reddit⁹ fuisset patri: ppt qõ in
dao declinõe a fratrib⁹ suis Zrit eũ alijs amicicia: t iuõ ac
cepit vxorẽ: t iõ p̃ descendit siue vxorio accepto: t scio siue
mã⁹ impregnatio ibi. Euoluto ãt multo tẽp⁹. Circa p̃
mũ dñi sic. b Dixitq; ibi filiaz bois chananei. Hebrei
dicũt. Bois mercatoris. Dicto eñ de
brayca q̃ ꝺ ponit eq̃
uoca ẽ ad significan
dũ aliquẽ descendẽ
tẽ de stirpe chami: et
hãc sensus sequitur
translatio nr̃a: et ad
significandũ mercato
rẽ: t hãc sensꝰ se
cuit hebrei. vñ t p
uerbi. xxxj. cap. vbi
translatio nostra ha
bet. Cinguluz tradi
dit chananeo. hebri
dicunt. Mercatori.
c Vocabulo. Sue
nõ ẽ nomẽ vxoris
iudei aliq̃ credunt
t male sicut melius
pz in hebraeo: q̃ no
mẽ patris illius vxo
ris: vt magis. j. pare
bit t pater iuxta vsꝰ
ibi.
d Fuit ãz her ꝛc.
Que ãt fuerit ei⁹ ne
cacia in terra nõ exp̃
mit: q̃ dicunt hebrei
q̃ fuit filius cũ nequi
tia sui fratris Onan
q̃ in coitu cũ sua vxo
re studebat fundere
semẽ in terrã. i. ex
vsu mulieris: sed h
faciebat alio mor
uo: q; iste her libi
dinose afficiebat ad
suã vxorẽ thamar. t
ideo cauebat ne impꝰ
gnaret ne ex eius i
pregnatõne ei⁹ pul
critudo minueret: t
ne ei⁹ pcubitu ad tẽ
pus pduret scz cum
eet pgnãs pmitt i p
tu sacẽo vsq; ad pũ
rificationẽ Onan ei
frat ei⁹ filij faciebat
ppt hoc q̃ sciebat
q̃ primogenit⁹ filius
ascenderet fratri de
functo, vt in lra dr̃ et
ideo vterꝰ mittebat ẽa
ordo t idẽtitas pene
annullatur filiorũ
culpe. ex illo ẽt loco
pz qõ suprãdicta est
scz plura legalia ee
obseruata ante lex da
ta est moysi: q̃ inte illa
vt dr̃ Deut. xxv. ca.
e Euoluto ãt. Hic ꝑ
desc
nur⁹ impꝰgnatio: t secundo eiusdẽ pdẽnatio: ibi.
Ecce ãt post menses tres. Circa geñ pars finis exceptis
aliquibus bois exponẽdis. f Nomen ẽ siue vxor iude.
In hebraico habet Noua ẽ filia sue. ex q̃ pz qõ supra di

uiuerit ad virum odolmi
z tes nomine hiraz: vidit q;
e ibi filiaz bois chananei vo
cabulo Suez t accepta vxo
re ingressus est ad eã Que
cõcepit t peperit filiũ t voca
uit nomẽ ei⁹ her. Rursũ q;
cepto fetu, natũ filium vo
cauit onan. Tertiũ q;z pẽ
perit quem appellauit sela
Quo nato parere vltra ces
sauit Dixit ãt iudas vxo
rẽ primogenito suo her no
p mine thamar. Fuit q;z her
primogenit⁹ iude: nequam
in cõspectu domini: t ideo
ab eo occisus est. Dixit er
go iudas ad onan filiũ suũ
Ingredere ad vxorez fris
tui t sociare illi vt suscites
semen fratri tuo Ille sciẽs
nõ nasci sibi filios, introiẽs
ad vxorẽ fratris sui semen
fundebat in terrã ne liberi
fratris noie nascerent. Et
ideirco percussit eũ dñs eo q̃
rem detestabilem faceret.
Mobrem dixit iudas tha
mar nurui sue: Esto vidua
in domo patris tui: donec
crescat sela filius me⁹. Time
bat eñ ne t ipse moreretur
sicut fratres ei⁹ Que abijt
t habitauit in domo p̃ris
f sui. Euoluto ãt multo an
t nis mortua ẽ sue vxor: iude
Qui post luctũ consolatione
suscepta: descendebat ad tõ
sores ouiũ suaꝝ ipse t hiras
opilio gregis odollamita
in thãnas. Nunciatũ ẽ tha
g mar, q̃ socer illi⁹ ascenderet in
h thãnas ad tondendas oues
Que depositis viduitatis
i vestib⁹: assumpsit teristrum
t mutato habitu sedit in bi
uio itineris q̃ ducit tham

h nã: eo q̃ creuisset sela t nõ
eũ accepisset maritũ. Quã
cũ vidisset iudas suspicat⁹
ẽ eã meretricẽ Querat ei
vultũ suũ ne agnosceretur
Ingredienseq; ad eam ait.
Dimitte me vt coeam tecũ.
Nesciebat eñ q̃ nur⁹ sua
eet. Qua rñdente quid da
bis mihi vt fruaris cõcubi
tu meo dixit. Hircum tibi
pdũ de grẽgib⁹ Rursum
q; illa dicẽte, patiar q̃ vis
i si dederis mihi arrabonez
donec mittas q̃s polliceris
aut iudas. Quid tibi vis p
arrabone dari. Respõdit
m anulũ tuũ t armillã t bacu
n lũ quam manu tenes. Ad
vnũ itaq; coitũ mulier cõce
pit, t surgens abijt: deposi
toq; habitu quẽ sumpserat
induta ẽ viduitatis vestibus. Misit ãt iudas he
dũ p pastorẽ suũ odollami
tem: vt reciperet pignus q̃s
dederat mulieri. Qui cuz
nõ inuenisset eã: interrogauit
boies loci illi⁹. Vbi ẽ mu
lier q̃ sedebat i biuio. Rñdẽt⁹ cũctiq; nõ fuit in lo
co isto meretrix reuersus ẽ
ad iudã t dixit ei. Nõ inue
ni eã: t boies loci illi⁹ di
xerũt mihi: nũq̃ sedisse ibi
o scortũ. Ait iudas. Habe
at sibi certe mendacij argu
ere nos nõ potest. Ego mi
si hedũ quẽ p̃miseram t tu si
p inuenisti eã. Ecce ãt post
tres menses nunciauerũt
iude dicẽtes. Fornicata ẽ
thamar nurus tua: et vide
tur vter⁹ ex illi⁹ intumescere
q Dixitq; iudas: producite
eã vt cõburat. Que cũ duce
retur ad penã misit ad soce

rionis sue Joseph erat. cxij. annoꝝ vt ex eõ dictis ca. xxxvij.
quia iacob quãdo descendit in egyptum erat. cxxx. annoꝝ
rum: t vendito Joseph precessit illum descensum. xxij.
annis. Et ideo dicendum q̃ thamar non committit fornicationem simplicem: sed adulteriam quia erat ligata
ꝑsõ Sele: nec poterat alteri copulari vt patet infra in

Deut. xxv. Adulterium aũt morte puniebat. t sic fuisset thamar punita nisi ꝓpter ignorãciã sibi factã excusam fuisset a tamo etsi nõ a toto. vñ subdunt q Justio: me é. id est mul⁹ punẽda q̃ ego q̃ sibi ignorãciã feci subtrahendo sibi copulã filij mei tpe debito cõpleto: Judas autem cũ thamar simplicẽ fornicatõz cõmisit. eo q̃ mẽricẽ eã crediderit nulli alligatã/ quod pcm nõ erat morte puniendum nec p hoc factũ thamar sequitur.

r In q̃ obstetrix ligauit coccinũ. i. filã rubeũ. vt p hoc distingueret ꝓgenitus ab alio. o Quare divisõ é ꝓpter te maceria. i. pellicula i qua inuolut puer i vtero matris quam ruperat alt⁹ manũ ꝓtẽdendo. t Et ob hãc cãm vocauit nomẽ ei⁹ pharez. q̃ significat divisionem.

v Quẽ ap. ſc. q̃ rephendat fulgentiam coccini ẽ manu ei⁹ ligati. In cap. xxxviij. vbi dẽ in postilla. Dixit iudas p oratione eã vt ꝓburet.

Iudicium.

Q̃ hoc ãt q̃ dicit Esto victus nõ sequitur q̃ thamar nõ fuisset filia melchisedech tũ deu aũ defuncti: nãz ẽt postq̃ hõ mortuꝰ ꝓfertur ẽ magnꝰ sicut melchisedech: adhuc dom⁹ ei⁹ seu familia noiat noie suo. sicẽ dom⁹ david pharez. noiat post mortẽ ipſe⁹ hõ. ẽ. reuera nõ é veritate q̃ si thamar fuisset filia tanti viri sic melchisedech q̃ de hoc fieret mẽtio. t tũ fuit facta mẽtio de noie patris vxoꝛ inde. s. Sue. supra in hoc. ca. ẽ q̃ sit de hoc nõ videt q̃ thamar ꝓmitat adulteriũ ꝓpter dictũ ad hoc q̃ morte debuisset puniri. mulieres enim ẽ q̃ erãt ligate fratrib⁹ seu cognatis eõ ingressi defuncti si alteri copularẽtur licito illicite secussent nõ tñ morte puniebant ꝑm legẽ. alioq̃n noctui nõ cõsuleret Ruth nurui sue vt remaneret i tra moabitidez cũ alio ꝓheret. vt hõ. Rub. iij. c. Erat enim ligati ipſi hoos vel alteri de cognatõne. nec ẽt fuisset excusata thamar ab occisione si adultera fuisset ꝓpter hoc q̃ nõ fuerat data Sele. nõ enim excusat mulier de adulterio ꝓpter hoc q̃ vir sũ⁹ ñ vult ei reddere debitũ. dato ẽt q̃ ẽet q̃ adultera adhuc nõ mereretur cẽburi. Ex alia morte leuitici puniri. sole enim filie sacerdotũ fornicãtes seu adulterãtes igne debebant ꝓburi. vtz Leui. xxj. vñ q̃dã hebreoꝛ dicũt. t vt rõnabiliter q̃ iudas erat i loco ẽt principis. t ex hoc suo fiebãt iudicia et q̃ in hoc nõ sequebatur aliqua lex cũ adhuc nõ esset late diuine ex iudicabat vt princeps ꝑm iudicium arbitriũ suũ

rũ suũ dicẽs. Be viro c⁹ hec sunt: cõcepi. Cognosce cui⁹ sit anul⁹ t armilla t bacul⁹. Qui agnitꝰ muneribꝰ ait Justio: me é q̃ ñ tradidi eã sela filio meo Attamẽ vltra nõ ꝓgnouit eã. instante aũt ptu: apparuerũt gemini i vtero. atq̃ in ipa effusione infantium vn⁹ ꝓtulit manũ. in qua obstetrix ligauit coccinum dicẽs. Iste egredietur prior. Illo ho retrahẽte manũ egressus est alter. Dixitq̃ mulier. Quare diuisa é ꝓpter te maceria. Et ob hãc causam vocauit nomẽ ei⁹ pharez. Postea egressus é frater ei⁹. in cui⁹ manu erat coccinũ. quem appellauit zaram.

Capitulũ .xxxix.

a Igitur ioseph ductus est in egyptũ: emitq̃ eũ phutifar eunuch⁹ pharaonis princeps exercitus sui, vir egypti⁹ de mãu ysmahelitarũ. a qb⁹ ꝺductus b erat. Fuitq̃ dñs cũ eo. et erat vir in cuctis ꝓspe agẽs Habitauitq̃ i domo dñi sui. q̃ optime nouerat dñm cẽ cũ eo: t oia q̃ gereret ab eo dirigi i manu illi⁹. Invenitq̃ ioseph grãm coram dño suo: t ministrabat ei. A quo ꝓpositꝰ oibꝰ gubernabat creditã sibi domum t vniuersa q̃ ei tradita fuerant. Bñdixitq̃ dñs domui egyptij ꝓpter ioseph t multiplicauit tã in edibus q̃ i agris cũctã eius ſbam Nec q̃q̃ aliũ nouerat nisi panem quo vescebatur. f Erat aũt ioseph pulcra facie t decorꝰ aspectu. qꝰ multos itaq̃ dies. iniecit dña sua oculos suos in ioseph t ait: Dormi mecum Qui nequaq̃ acquiescẽs operi nephario: dixit ad eam Ecce dñs meꝰ oibus mihi traditis ignorat q̃d bẽat in domo sua. nec q̃q̃ ẽ q̃ non i mea sit ptãte. vel non tradiderit mihi. ꝓter te q̃ vxor ei⁹ es. Quo ergo possũ hoc malũ facere t peccare i dñm meũ. Hmuscemodi ꝛbis p singulos dies loq̃bat: t mulier molesta erat adolescẽti: t ille recusabat g stupri. Accidit aũt quadam die vt itraret ioseph domũ t opis q̃ppiam absq̃ arbitris faceret: t illa apprehẽsa lacinia vestimẽti ei⁹ diceret: dormi mecũ. Qui relicto i mãu ei⁹ pallio fugit

a Posito inde ꝺẽit reuertisse pedibus ad hystoriã ioseph describendo c⁹ primotõz t ꝓ i domo phutifaris secũdo i domo regis. iij ca. Adhuc ꝓ describitur ioseph ꝓmotio dig. scdo ei⁹ icarceratio iuste ibi. cũ q̃ vidisset mulier. Circa ꝓmũ oñditur ꝓpius ioseph fidelitas. t secundo castimo. ibi. Erat aũt ioseph. et hec duo faciebãt eum dignũ. Circa ꝓmũ dr.

b Fuitq̃ dñs cum eo. largitẽdo sibi gratiã suã t erat acceptꝰ deo t hoibꝰ. qõ ꝓ effectu t exhortat signa ꝓfuit dñs suꝰ ꝓpter qd oia q̃ erãt i domo sua dispẽsãda simplr ꝓmisit gubnarõi ipi⁹. c Bñdixitq̃ dñs &c. à domo ꝓpter vxorẽ dixit mihi plicãdo d Nec q̃q̃ aliũ. no. s. dñs ioseph õ oibꝰ q̃ hẽbat dimittẽdo curã eoꝛ ipi⁹ ioseph. e Nisi pa. &c. i. cibũ suũ q̃ nolle ꝓpter intelligit. oi ei sero petebat ioseph a dño suo q̃d i crastino vellz cõedere. t de hoc solo dño ioseph dispõebat. f Erat aũt io. Hic describit ei⁹ castitas. q: cũ esset corpe gros⁹ t a dña sua illãt pellaret t q̃ primo ꝺ fractõe castitat⁹. nullo tñ mõ acquerit. Hic magz miseri suasit vt suã pallios refrenaret. t ꝓ hoc vsq; ibi. g Accidit aũt &c. Dic⁹ ioseph⁹ q̃ illa dies erat valde solẽnis egyptij t ea ꝓgregabãt oes ad phanũ ydoli ꝓter ioseph q̃ erat di cultor. t ipo ꝓdicta mulier tũc timuit se ipsam vt remaneret domi: vbi ret maioꝛ opportunitaꝛ idcirco dñi ioseph ad concubitũ suũ q̃ ea fecit. Primo vbis deprecatoꝛijs. postea cõminatoꝛijs dicẽs q̃ illam accusaret. sicut t postea fecit nisi sibi acquiesceret. t tandem nimio libidinis ardore dũ

eta: accepit eū p vestimēta: vt cū importunitate nimia eū inducerent ad opus nephariū: ipe dei timore t castitatis amore: pdicta ptēpsit t relicto pallio suo in manib⁹ mulieris foras exiuit. b Cūq; vidisset. Hic pīt describitur ei⁹ incarceratio illusta vt ꝓbaret ei⁹ innocētia: t qi fm opīnēs dñs fuerit cū ēptatione pcēdit: dō p describit ei⁹ incarceratio: seqūdo diuīa cōsolatio: ibi. Fuit āt dñs cū ioseph. Circa pīmū ꝓmittit accusatio ei⁹ falsa: pīmo ergo dolos ꝑ dominā dñi fuit: ꝑ litteras: scdo ergo dñs cū fuit. i Ingressus ē ad me seruus hebre⁹ ac si dicēt. Is fuit filius cōcubinarie t alienę gētis: ē ingrat⁹ tanto beneficio voluit tibi tātū vnu ꝑuū facē. k His auditis dñs ēt quia absq; examinatione debita innocentē cōdēnauit ad carcerē. l Fuit āt. Hic subdit dñs Solatio ergā ioseph ne nimia tristicia absorberet t ꝑ desertōrē ei⁹ ꝑsolatio in pene mitigatione scdo in mētis ipi⁹ illūinatiōe. xl. ca. Circa pīmū duo mouentur. l Fuit āt dñs cum ioseph. ei⁹ firmādo patientiam.

m Et miser⁹ illi⁹. ad pene mitigatiōē

n Dedit ei gratiaꝫ in ꝓspectu ꝓncipis carceris: q; amouit sibi ferramēta t dedit sibi mēdicū dictum: vt posset alios ei⁹ socios intra carcere vi sitare t custodire.

Capitulū. xl.

a Ioseph in carcere ꝓmittit diuīa cōsolatio ergā ioseph i illustratiōe mētis in cognitione occultoꝝ vbi pīmo describit ī carceratorū visio scdo visionis narratio t interptatio: ibi. Ad hōs cū irrouisset ioseph t tercio interptatiō ioseph: ibi. Et exinde dies tercius. Circa pīmū dō. b Fecerūt vt peccarēt duo eunuchi: id ē missi regis. c Pincerna regis egypti t pistor. Quid āt fecerūt nō dī in hīs: ꝙ hebrei dicūt q; pincerna nō fuit dilectus i custodia ꝑ⁹ regis: q; inuēta ē ibi musca. Pistor āt in b q; in pane regis inuenē ē lapis paruꝰ: ꝙ ista cā esset illusiuāe ad mortē dolose: q; pistor suspēsus ē vt dī. f. t tōs iste causeviderē eē fictice t iō magꝭ credibile ē q; fuerit regi accusatꝰ ꝙ illecitare i officio suo qō frequēt accidit i regia curiꝭ. d Misit eos i carcerē domꝰ dilectꝰ: cramūrē accusationeꝫ eoꝝ. e In q; erat vinct⁹ ioseph. Ii erat sine vinculis vt ꝓbatū ē: dō th vinct⁹: qi ibi tenebat recluꝰ

f Videruntq; ambo somniū: hoc a deo factū est vt q; somnio ꝓ interptationē sapis ioseph ostenderet ꝙ ꝓbiteri⁹ erat

g Iuxta interptationē cōgruas sibi: q; sicut Joseph expositꝰ ita accidit: vt ꝓ; infra. b Ad hōs cū irrouisset ioseph. b ponit relatiōis narratio: ꝓmittit cū interrogāt ioseph cā

i Cur mestior ē hodie ec. q; timebant ne somnia sua essent signa malorū in malis eis futuri: q; i carcerari vt essēt formidāe pene eis accidē. k Et nō ē q; interpret. Egyptii. n. augurijs omnia emendāt⁹ insistebant et erant ibi augures et malefici qui ꝑ artes magicas talia exponeb⁹ ad hōs non poterāt recurrē q; erāt in carcere reclusi.

l Dixitq; ad eos ioseph. impossibilē ta lē superstitionem.

m Nūqd nō dei ē interptatio q. d. sic: t non demonum.

n Referte mihi talis est nostra natura ꝓnet ad spūm ꝓphetie q; ē gratia gratis data: et tūc ea gnara ē ipi habēti et iō ioseph sciebat se ꝓcessurum ꝑ dominum a domino: sicut et de daniele dī dan. j. ca. o Narrauit ꝙ. Hic cōtinuat ponit narratio somniorum cum interptatione: t primo q; tum ad somniū pincerne: secundo q; ad somnium pistoris ibi. Videns pistor magister. pmū ꝓ; exceptis q; bulis vocabul. p Tres ꝓpagines i. palmites. q Crescē pauulati in gemmas. r Et ꝓ⁹ flores vuas maturescere: calicēq; pharaonis i manu mea. Tuli ergo vuas t expressi i calicē quē tenebā t tradidi poculū pharaoni

Ridit ioseph. Hec ē interptatio somnij. Tres ꝓpagines tres adhuc dies sī ꝓ⁹

s hōs recordabit pharao ministerij tui t restituet te in gradum pristinuꝫ: dabisq; ei calicem iuxta officiuꝫ tuum sicut ante facere cōsueueras. Tm memento mei cum tibi bene fuerit t facies mecum misericordiam vt suggeras pharaoni vt educat me de isto carcere. q; furti sublat⁹ sū de terra hebreoꝝ ꝓ innocēs i lacū

t mittū: i q; erat victus t ioseph. Et custos carceris tradidit eos ioseph qui et ministrabat eis. Aliquantulū tempꝭ fluxerat et illi

f in custodia tenebāt. Videruntq; ambo somniū nocte

s vna: iuxta interptationem

b ꝓpriā sibi. Ad hōs cū introisset ioseph mane t vidisset eos tristes: scisitat⁹ est di

i cēs. Cur tristior ē hodie solito facies tua. Qui rūdē

k runt. Somniū vidim⁹ t nō ē

l q; interpret nobis. Dixitq; ad eos ioseph Nūqd non

m dei ē interptatio. Referte mihi qđ viderūs. Narrauit ꝓ⁹ ꝓpositꝰ pincernaꝝ

sōniū suū. Videbā coram

p me vitē i q; erāt tres ꝓpagines

q nes crescē paulati i gēmas

r t ꝓ⁹ flores suas maturescere: calicēq; pharaonis i manu mea. Tuli ergo vuas t expressi i calicē quē tenebā t tradidi poculū pharaoni

Ridit ioseph. Hec ē interptatio somnij. Tres ꝓpagines tres adhuc dies sī ꝓ⁹

s hōs recordabit pharao magisterij tui t restituet te in gradum pristinuꝫ: dabisq; ei calicem iuxta officiuꝫ tuum sicut ante facere cōsueueras. Tm memento mei cum tibi bene fuerit t facies mecum misericordiam vt suggeras pharaoni vt educat me de isto carcere. q; furti sublat⁹ sū de terra hebreoꝝ ꝓ innocēs i lacū

b t egressus ē foras. Cūq; vidisset mulier vestē in manib⁹ suis: t se esse ꝓteptazvocauit ad se bolos dom⁹ sue t ait ad eos. En introduxit virū hebreū vt illudēt nobis Ingressus ē ad me vt coiret mecū. Cūq; ego succlamassem t audisset vocē meam reliqt pallū qđ tenebā t fugit foras. In argumentū ergo fidei retentū pallū ostēdit marito reuertēti do

i mū t ait. Ingressus est ad me seruꝰ hebre⁹ quē adduxisti vt illudēt mihi. Cūq; audisset me clamare reliqt pallū qđ tenebā t fugit so

k tas. His auditis dñs t nimiū credul⁹ ꝓdis cōiugis trat⁹ ē valde: tradiditq; ioseph in carcerē vbi vincti regis custodiebāt t erat ibi

l clausus. Fuit āt dñs cū io

m seph t misertus est illius:

n t dedit ei gratiā i ꝓspectu ꝓncipis carceris. Qui tradidit i manu illius vniuersos victos q; in custodia tenebāt t qcqd fiebat ꝑ ipo erat: nec nouerat aliqđ cūctis ei creditis. Dñs enim erat cū illo. t omnia opera eius dirigebat.

Capitulum. .xl.

a Ioseph gestis: accidit vt peccarent duo

b

c eunuchi: pincerna regis egypti t pistor dño suo Fratui qz ꝏ eos pharaon⁹ alt pincernis ꝑat: alt pistorib⁹

d misit eos i carcerē ꝓncipis

accusatõis iuncti° est dign° liberatõi nec vel quia rex voluit sibi grãm facere. Ille aũt fuit cõdẽnat° ex causa Xpi⁹ sic vtriusq; somniũ ꝓtendebat. t Videns pistor magister b pistor narrato magri pistor cũ sua inꝑpetatõe. Et ꝑ⁹ ista visa ibi. v Tria canistra farine. Hebrei dicũt: Tria canistra foraminibus plena. videbãt enim ꝙ facta de virgulto t ꝛ inter ꝓlicatos virgas videbãt ꝙ si ꝙdã foramina. seqt̃ x Recordat° est in terpulaf. ꝑm ydiom hebraicũ supra posita vbi dicitur. Memorabit caput tuũ. nõ ẽ intelligendũ q⁹ pharao tunc ẽt in epulis ipso vẽdo. ꝙ magis ordinando de eo t ministrio. y Vt cõfectoris veritas ꝓbaret. ad b em̃ imissa si ꝓdicta somnia ex ordinatõe divina vt p eor⁹ expositõem ꝓdicta ꝛpia ioseph regi manifestarentur t sic exaltaret sicut t factũ ẽ. vt⁹ cap. se. z Oblit⁹ est interp tatio sui. dicũt hebrei q⁹ b fuit q⁹ nimis cõsilio fuerat Ioseph ꝺ auxilio hũano ꝛtã maiorẽ intellectũ eor⁹ q⁹ dicta sit in hoc ca. t eor⁹ q⁹ dicẽt in se. Hic ꝛtruit vtr interpratio somniorũ p ea iudicando de futuris sit licita. et videtur q⁹ nõ. qr dicitur Deut. xviij Nõ inueniatur in te q⁹ observet somnia. t sicos anctonates inuenimus in plurib⁹ locis i sacra scriptura. In ꝛtrius est q⁹ Ioseph b interpret° est somnia mõ ꝓdicta. t daniel interpret° est somnia Nabuchodonosor. vt hꝫ Dan. ij. t iuj Dicẽdũ ad b q⁹ cause rer sũt latẽtes effect⁹ eaꝝ magis notis ꝛ dicũt in cognitõs causaꝝ sicut signa naturaliter eos repsentãtia. videm⁹ em̃ q⁹ fumus exteri⁹ prũpte est effect⁹ ignis intra caminũ latẽtis. t dicit in cognitõs ei⁹ sicut signũ ipm naturalit repũtãs. ꝓsigit em̃ aliqũ q⁹ma cã. ꝓdicit duos effect⁹ ordinate tũ vnũ post aliũ. sicut in febricitãte vigoratio nature est cã digestiõis vrine ꝑ. t ꝑ⁹ postea sanitatis. t tũc ꝓm⁹ effect⁹ nõ solũ ẽ signũ ducẽs i cognitionẽ cause ꝙ ẽt cũ hoc in cognitõs secũ effect⁹. sicut digestio vrine nõ solũ ẽ signũ vigoratiõis nature ꝙ ẽt sanitatis future. Qũ igr vna t eadẽ ẽ cã somnij t effectus alterius ꝓmo. tãc illud somniũ ẽ signũ naturaliter repũtatus effectũ futurũ. t iõ ꝓ tale somniũ licite ꝑt ꝓnosticari de effectu futuro. sicut medic⁹ licite ꝓnosticat ꝓ cõdurõs vrine ꝺ sanitate vel morte futura. Propt̃ qõ vlteri⁹ videndũ ẽ de cã somniorũ. quor⁹ duplex ẽ cã in generali. s. intrinseca et extrinseca. Intrinseca ꝺo duplex ẽt. vna ẽ mor⁹ casualis fantasmatũ in dormiẽdo t talis cã nõ est causa alic⁹ effect⁹ alteri⁹ scientie. t iõ ꝓ talia somnia nihil ꝑt ꝓnosticari de futuris. t qr somnia vt in plurimũ ꝺ mõ pungunt ito dicit Eccl. v. Vbi plurima sunt somnia ibi plurime vanitates t Cato dicit. Somnia ne cures. Alia cã somniorũ intrinseca est dispõ corpis. sicut homes frigidi frequẽt somniãt q⁹ sint in glacie vel nive. qr fantasmata formãt cõsimilia tali dispositioni. ꝛpt qõ dicit ꝓbatꝰ. de som. t vi. q⁹ medicor⁹ ẽt ofi dicit valde amẽdẽdũ ad somnia. t cõmentator alber. sup libr⁹ illũ dicit. q⁹ ꝺã somniauit q⁹ piz nigra fundebat sup pect⁹ suũ t postea in vigilia seqnti cuomuit colerã nigrã in magãmitatẽ iõ ex talib⁹ somnijs ꝑt ꝓnosticari de futura sanitate vel infirmitate ipius somniantis. Cã autem extrinseca somniorũ duplex ẽ. vna corꝑ alia ꝙat. Corporalio ẽ corp⁹ celeste t aer continẽs. sicut effi ꝙ eor⁹ effectũ ꝓducunt fore diverse i materia corꝑali. vt plantaꝝ et mineraliũ t humoꝝ. ita ꝙ eor⁹ influentia in ꝛtute fantastica q⁹ ẽ organica causantur forme sive fantasmata ꝓformia dispositõi celesti ad causandũ effectũ aliquẽ futurum. t ꝓ ꝑs ꝓ talia somnia ꝑt de futuris ꝓnosticari. Aduertendũ ẽt q⁹ iste cause sõnior⁹. s. dispõnes corpus somniãtis. t influẽtie corꝑis celestis. t cõmunis magistri effectũ i ꝛtute fantastica dormientis q⁹ vigilantiꝫ qz i vigilia ꝓpter occupatõs circa exteriora ñ ꝓcipit̃ ñ magis effect⁹ eor⁹ impedimt. qr mot⁹ maiores expellũt minores. Cã aũt ꝙat extrinseca somniorũ duplex ẽ. vna bona. scz de⁹ ꝓ se vel ꝙ misterium angelor⁹ immutãtes aliqm imaginarias dispones ad significãdũ aliq⁹ futura. t b fit duplr. vno mõ sic q⁹ vnt soli sit imaginaria visio. alteri aũt dat intellect⁹ talis visionis. qs fuit i ꝓposito. qr pharao t ministri ei⁹ bũ ẽt solã visionẽ imaginariã. ñ Ioseph de his habuit cognitõs intellectiuã. t iõ ipe habuit ꝺ donũ ꝓphie. nõ aũt alii. qz illustratio intellect⁹ requirit ad ꝓphiam. Vim q⁹ dẽ dan. x. Intelligentia opus est in visiõe. Aliqñ aũt eidẽ fit imaginaria visio. t cognitiõ intellectiua eiusdẽ visionis. sicut danieli factũ ẽ. Dan. x. et ꝺ ẽ ꝓpter ad ꝓphẽs. Alia cã ẽ ꝙat extrinseca somniorũ mala. s. qñ a demõib⁹ imittũt visiões alii imaginarie i dormiendo. aliis⁹ vtũt artes magice. sic dr. inj. phar. ꝺ illi q⁹ dormiebãt i sardis. t i bystona baionũ ꝺ sacrificãtib⁹ ydolis. Hic dicit dõm ẽ ad ꝺnẽ q⁹ ꝓnosticare de futuris ꝙ somnia q⁹ sit sig alic⁹ futuri evẽt⁹ signũ causant ex dispõe corꝑis somniãtis vel ipsiꝰe corꝑis celestis. ñ ẽ illicitũ cũ illud ꝑ sit fieri via nãli. nisi aliqꝺ i talib⁹ excedat limites ꝓnaturaliꝫ magẽ asserẽdo ꝙ ñ rei partiã. qz tales effect⁹ futuri ꝺ signi ꝙ somnij ꝑt impediri. sic sanitas egrotãtis ꝓnosticata ꝙ urinã aliqꝺ impedit. Per somia ꝺo a ꝺo ꝓdicꝫ mõis similia ad significãdũ alic⁹ futuri ꝑt aliqꝺ futuꝝ certitudinaliter ꝓdici. ab eo tm̃ q⁹ illustrat a deo ad talia ꝓfectũ. t ei licitũ ẽ talia exponẽ t ꝓdicẽ. Per somia ꝺo a dem̃ib⁹ imissa aliqꝺ futuꝝ ꝓdicẽ superstitiosũ ẽ t illicitũ. t sic ꝑ⁹ dom ẽ ꝺ qõe. patet ẽt argumta scã ad vtrãq; ptẽ. qz ꝓcedit vtr⁹ finis

Ost duos annos. b ꝑr describit ꝓmotio Ca. xlj ipi⁹ Ioseph i domo regis ꝙ fcã ẽ ꝙ ꝺ q⁹ sapia ei⁹ fuit declarata. iõ ꝑ describit sapie ei⁹ declaratõ: scdo ipius ꝓmotõ. ibi placuit pha. scio ꝺcor⁹ tuoꝝ ipleto ibi. vẽit fertilitas. Declarat aũt ei⁹ sapia ex duob⁹. s. exꝑgnitõe occultoꝝ t scdo ex ꝓuisiõe agẽdoꝝ. ibi nũc igr. Circa ꝓmũ sic ꝓcedit. qz ꝑ describit sõnij visio. scdo expositoris introductio ibi tũc dem̃. scio sõnij narratõ. ibi narrauit g. trto ei⁹ inꝑpetatio. ibi. Placuit Ioseph. Circa ꝓmũ ꝺ sic. a Post duo. an. ꝛc. s. a restitutõe magi picernar⁹ i officio suo. Dicũt ebrei. q⁹ qz Ioseph nimis cõsilio fuit i auxilio magri pincernar⁹ iõ ei⁹ liberatõ de carcere fuit dilatata ꝙ duos ãnos. b Putabat se stare sup flu. i. nilũ q⁹ irrigat tota frã egypti. c Septẽ boues. Hos ẽ cõia gẽtis t accipit ꝙ masculo et femella illi⁹ ꝙi. ñ b accipitur ꝙ genere seminino. vñ in bebreo habetur. Septẽ vacce. t patet littera vsq; ibi.

o In culmo vno. l. culmo vno. e Percusse vere. l. vero vitere. f Pauor pcessit. q. rumuit ne scintilla sua cet naturali plagili. g Fulsit ad rē. q. sic dicit ē. ō. egyptij bis mōl fugitionib⁹ vtebāt. h Nec erat q̄ interpretaret. Dicit hebraei q̄ illi cōfectores habāt aliqō exposītōem sed non potuerūt q̄ rex de eis posset. i Ideo de filiab⁹ suis sepelirēt. t septē alias generaret: ¶ ō de habāt animos regios et ideo dicunt hic. Nec erat q̄ interpretaret. l. regi satisfaciendo qđ a deo factū ē: vt ioseph vocaretur. k Tūc demum. h describit interpōe introductor hoc p magistrū pincernarū dicente regi. l Cōfitebor peccata mea. nā qđ obliti⁹ fuerat: sicut ingrat⁹ hūanj ioseph: nam q̄ nō poterat eas introducere nisi faciēdo mētionez de hoc q̄ regē puo offenderat. ppt qđ incarceratus fuit: vbi ioseph somnia sua exposuit. l Eductus de carcere Ioseph totōderūt: q. diu fuerat reclusus: et p pōe in capillis et barba in cōpositor indicēs erat vt sic cōtis regē pararē. m Ac veste mutata. q. in sordido vestitu habitu nō erat licitū nisi regiam ingrediēt: vt hī Hester. n Absq̄ me deꝰ rūdebit. q. d. nō ē mirū si coniectores egypti nō potuerūt interpretari q. ī ē hūanus ¶ potestiuus. nec p me posset hoc facere nisi deus mihi ostenderet: et i hoc mihi gloriam deo. o Narrauit ē pharao. Hic pīt describit somnij narrationē. t pars ista excepto vno vocabulo. s. p Obesis carnib⁹ t. ad esum aptis. q Rūdit ioseph. h pīt describit sōnij interpretatio. r Sōnia regionis ē ītūtio ad significationē. sic sic propter quam ad ymaginariā visionē

a in ipsa amnis ripa in locis virentib⁹: deuorauerūtq̄ eas quarū mira spēs t habitudo corpoꝝ erat. Exper gefactus pharao rursum dormiuit: et vidit alterum somniū. Septem spice pullabant in culmo vno plene atq̄ formose: alie ēq̄ toti b ētem spice tenues: t percusse vredine oriebāt deuorātes oēm priorē pulchritudinē. Euigilās pharao p⁹ c quietē t facto mane pauore pterrit⁹: misit ad oēs cōfectores egypti cūctosq̄ sapientes: t accersitis narrauit somnium: nec erat q̄ in d terpretaret. Tūc demū remuniscēs magister pincernaꝝ e ait. Cōfiteor peccatū meū. Iratus rex seruis suis me t magistrū pistorū retrudi iussit in carcerez principis militū: vbi vna nocte vterq̄ vidim⁹ somniū pīagium futuroꝝ. Erat ibi puer hebreus eiusdē ducis militū famulus: cui narrantes sōnia: audiuim⁹ q̄cq̄d postea rei pbauit euent⁹. Ego eñ redditus sum officio meo: t ille suspēsus est in cruce. f Protinus ad regis imperiū eductum de carcere iom seph totonderunt ac veste mutata obtulerūt ei. Cui ille ait. Vidi somnia nec est q̄ edisserat: q̄ audiui te sapientissime conijcere. Respōn dit ioseph. Absq̄ me deus rūdebit pspera pharaoni. p Narrauit ergo pharao q̄ viderat. Putabā me stare super ripam fluminis et septē boues de amne cōscendere pulcras nimis: t obesis carnib⁹: q̄ i pastu paludis virecta carpebant. Et ecce bas sequebant alie septem boues inrantū deformes t macilente vt nunq̄ tales in terra egypti videri. Que deuorantes t ꝓsūptis pmis⁹ nullū saturitatis dedere vestigiū sed sūma macie t squalore torpebāt. Euigilās rursus sopore depſus vidi somniū. Septem spice pullulabāt in culmo vno: plene atq̄ pulcerrie. Alie quoq̄ septē tenues t peusse vredine: oriebantur e stipula que puoꝝ pulchritudinem deuorauerunt. Narrauī cōiectorib⁹ somnium. t nemo ē q̄ edisserat. r Rūdit Joseph. Somniū s regis vnū ē: q̄ factur⁹ ē deꝰ t oñdit pharaōi. Septē boues pulchre: septem spice plene: septē vbertat. ānī sūt eēdēq̄ vi sōnij ꝓphētāt. Septē ēq̄ boues tenues atq̄ macilēte q̄ ascēderūt p⁹ eas t septē spice tenues t vēto vrēte peusse: septē ānī venture sūt famis q̄ hoc ordine ꝓplebūt. Ecce septē ānī venīēt fertilitatē magne i vniuersa ēra egypti ēs sequēt septē ānī alij tāte sterilitatis vt obliuiōi tradat cūcta retro abūdātia. Cōsūptura ē ei fames oēz ērā t vbertat magnitudinē pdītura ē lopīe magnitudo. Ō ā vidisti scdo ad eandez rē pti nēs somniū firmitatis idcirco ē: eo q̄ fiat ⁊mo deꝰ et u velociꝰ ipleat. Hūc ēq̄ puideat rex viz sapiētē t industriū t pficiat eū rē egypti v q̄ ꝓstituat ꝓpositos p cunctas regiōes t q̄rtā ptē fructuum per. vij. annos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt congreget in horreis

ecce bas sequebant alie septem boues inrantū deformes t macilente vt nunq̄ tales in terra egypti videri. Que deuorantes t ꝓsūptis pmis⁹ nullū saturitatis dedere vestigiū sed sūma macie t squalore torpebāt. Euigilās rursus sopore depſus vidi somniū. Septem spice pullulabāt in culmo vno: plene atq̄ pulcerrie. Alie quoq̄ septē tenues t peusse vredine: oriebantur e stipula que puoꝝ pulchritudinem deuorauerunt. Narrauī cōiectorib⁹ somnium. t nemo ē q̄ edisserat. r Rūdit Joseph. Somniū s regis vnū ē: q̄ factur⁹ ē deꝰ t oñdit pharaōi. Septē boues pulchre: septem spice plene: septē vbertat. ānī sūt eēdēq̄ vi sōnij ꝓphētāt. Septē ēq̄ boues tenues atq̄ macilēte q̄ ascēderūt p⁹ eas t septē spice tenues t vēto vrēte peusse: septē ānī venture sūt famis q̄ hoc ordine ꝓplebūt. Ecce septē ānī venīēt fertilitatē magne i vniuersa ēra egypti ēs sequēt septē ānī alij tāte sterilitatis vt obliuiōi tradat cūcta retro abūdātia. Cōsūptura ē ei fames oēz ērā t vbertat magnitudinē pdītura ē lopīe magnitudo. Ō ā vidisti scdo ad eandez rē pti nēs somniū firmitatis idcirco ē: eo q̄ fiat ⁊mo deꝰ et velociꝰ ipleat. Hūc ēq̄ puideat rex viz sapiētē t industriū t pficiat eū rē egypti q̄ ꝓstituat ꝓpositos p cunctas regiōes t q̄rtā ptē fructuum per. vij. annos fertilitatis qui iam nunc futuri sunt congreget in horreis

messio sed modica: et ideo quasi nulla reputat inuenienda. Pbūsciam dicitur. Quod modicum est quasi nihil reputatur: verumtamen cum illa modica messione sufficiebat illa reseruata gente pus de annis preteritis magne q̄

a Fiue facturus ē deꝰ rē. Prouidentia ei diuina q̄dam speciali mō respicit principes q. plūs cōtant: t ō alīq̄ futura diuinit⁹ eis pandit ꝙ cereris. sicut patet hic de pharaone. t de nabucho. Dan. ij. intellect⁹ vīlōm reuelat⁹

tpe famis boleo stricti⁹ vtuār. t qz aliq̄ diuites ꝓ suis domib⁹ de tpe fertilitatis sibi victū reseruauerit. y Et oē frumentū qđ reseruabit. z Sub pharaonis pāte cōdak. ita q̄ nō possit vēdi t deferri ad alias ꝓuincias nīi accepiebaf ab hōib⁹ violēter vel gratis. ą ꝓ pcio. qđ tunc erat modicū ꝓpter magnā fertilitatem aliter ioseph postea tpe famis nō vendi dixit licite egyptijs a Placuit pharaoni. b pār descripsit ipi⁹ ioseph ꝓmonio t ps lra vsq̄ ibi.

b Nūqđ sapiētiorē tē. q. d. nō posset i uenīri aliq̄s te sapiētior. nec ēt eḡlis i sapiēcia c Vno tm t qđ sit illud vnum oñdit. d. regni solio .i. dignitate regia.

d Tulitq̄ anulū tē. q̄ figillabant lēge regio. vt dictū est. d. xxxvij. ca. t hō tradit illū ioseph in signū ptātis sibi cōcesse. e Vestiuit qz eū stola byssina. Byssus ē genꝰ lini cādidissimi. ex q̄ fiebāt vestes nobiliuꝫ f Fecitq̄ tē. Habebat enī rex duplicē currū. vnū super quē ipe sol⁹ ascendebat. aliū quē ascendebat qñ placebat sibi. ad illū rē aliqñ admittebatur ille q̄ sctōs erat a rege.

g Clamāte ꝓcone tē. In hebreo hī. et clamauerūt coram eo abrec. Abrec enī dicitur ē hebraica. t fꝫ doctores hebreoꝝ t hīs hiero. li. ō he. bre. qđ significat idē q̄ pī tener. t est sensus q̄ clamauerūt ad cōmendatōz ioseph. qz ipe erat pat̄ior rōe sapie. licz tener esset etate.

h Ego sum pharao q̄ possum tibi dare auctoritatem. i Absq̄ tuo ipio tē. Hyperbole est. t ꝓ ō designat q̄ nihil notabile fieret absq̄ ei⁹ dispō. k Vertitq̄ no. ei⁹ tē. Loco h⁹ lre i hebr. sic dicitur. Et vocauit pharao nomē eius ioseph sophenatpaane. qđ in hebraica lingua significat occultū revelans. Sm q̄ dicit hebrei t hiero. in li. de he. qđni. t ē cōueniens ipi ioseph. q̄ revelauit ea q̄ erāt aliis occulta. vtꝫ ꝓdicta. Vtrū aūt idē nomē i lingua egyptiaca significet saluatorem mūdi nescio. nīi quātū dicit trāslatio nra. qz lingua egipti ocā posit⁹ ignoꝝ scio tm q̄ pingit q̄ vna dictio in diuersis idiomatib⁹ diuersa significatiōem habeat. hec dictio tā in hebreo q̄ significat mare. in latino est aduerbiū ipis. l Deditq̄ illi vxorē tē. nomē ē tractū de greco t dr ab hellos quod est sol t polis qđ ē ciuitas. q̄si ciuitas solis. de q̄ dī ezech. Ciuitas solis vocabit vrbs. In heb. dī. Sacerdotis On. Dicūt hebrei t ēt hiero. q̄ iste phutifar cui⁹ filiā accepit Joseph erat ille de q̄ dicit ē. d. xxxix. c. q̄ emit ioseph t qz ꝓ pulcritudinē ei⁹ intendebat illo abuti ad turpe vitiū. ideo dño eū ꝓfrigidauit. ꝓpter qđ a principatu militie postea trāstul⁹ ē ad aliā dignitatē sibi ꝓpētē. s. ad pōtificatū heliopoleos. ad quē nullos ꝓmouebat nisi eastrat⁹ vel simpliciter infrigidat⁹. nā genus erat affenez. ą ꝓ b vīq̄ i hebreo ille phutifar dr vnā lrā ꝓ pl⁹ q̄ ꝓcedēs i suo nōie q̄ dr īām aym in fine quā nō dr ꝓcedēs t ió vī ē ali⁹ hō a ꝓdicto. Sicḥo tamen vult. sed dicta opinio ē ꝓ dicere ad ḥq̄ idē nomē ꝓpria bā aliq̄n variat i heb. t lxta. marie i fine ex alia additōe vel trāctōe. sic ō dcm est capitm. xxxvj.

m Trigita erat annoꝝ. ō dr ad videndū ānto tpe ioseph fuit in fuuite t carcere. ante q̄ exaltaret. s. xiij annis t pax pl⁹. vtꝫ ex supradictis. xxxvij ca. n Circuiuit omēs regi. egi. ad vidēdū frū cui erat ꝓpositus t ad considerādū loca i q̄b⁹ debebāt fuari frumenta.

o Vbiq̄ fertilius ꝓ dr describit inter ꝓtātio ioseph ad i plenū. t ꝓ ḥtum ad fertilitatē. scḍo ḥtū ad sterilitatē. ibi. igit trāsactis. Adhuc ꝓ describit dicta ipletio. scḍo subdit ipi⁹ ioseph gñano. ibi. Nati sūt. Circa ꝓmū dī. Vbiq̄ fertilitas. vt sapiētia ioseph ꝓ erpiētiā videret. p Estimauerūt. scz. melioꝝ enim ꝓpriā gñationē imo q̄ ꝓ q̄ exactiū ē ꝓ palea. qz q̄libet res ꝓpriā meli⁹ i loco ꝓpio. vt hī. iij. phys. q Vt bareneꝝ. coc. Hyperbolica ē locutio ad expēdū magnā q̄ntitatē tritici. r Nam sūt. ō interpōit gñano ipi⁹ ioseph ante q̄ veniret fames. ō dī qz apō hebreos tpe cōis tribulatōis eu⁹modi ē tps famis boleo. ꝓ incipiebat ab vno⁹ ꝓprio vt ō dcm ē. vij o Locutiq̄ no. tē. q̄ō interpret obliuio sed t Nomen quoq̄ secundi appellauit ephraim quod interpretatur crescens vel fructificans t ratio vtriusq̄ impositionis ponitur in littera et patet.

q Et ita ab inuicem separati sunt. Et q̄ pr̄ vere q̄s ꝑ. dicit̄ ē: q̄ tpe illi⁹ fames inualuit vt cogerentur homines q̄ alia.

Capitulū .xlij.

Videns aut̄ iacob q̄ alimenta venderent̄ i egypto dixit̄q; filijs suis: q̄re negligitis. Audiui q̄ triticū venūdet i egypto: descendite t emite nob necessaria: vt possum⁹ viuere t nō cōsumamur inopia. b Descendentes igit fratres ioseph descē: vt emerēt frumenta in egypto beniamin domi retēto, iacob q̄ dixerat frib⁹ ei⁹: ne forte in itinere dēq; patiat malū ingressi sūt terrā egypti cū aliis q̄ pgebant ad emendū. Erat aūt fames i terra chanaan t ioseph erat princeps in terra egypti: atq; ad ei⁹ nutū frumēta pplo vendebant. c Cūq; adorassent eū fratres sui t agnouisset eos ꝙsi ad alienos durū loquebat̄ in terrogās eos: Vnde veniſtis. Qui rñderūt de terra chanaan: vt emam⁹ victui e necessaria. Et tū frater ipe f cognoscēs: nō est cognit⁹ a ab eis. Recordatusq; somniorū q̄ aliq̄n viderat aut ad b eos Exploratores estis vt videatis infirmiora terre veniſtis. Qui dixerūt nō est ita dñe: ſ serui tui venerūt vt i emerēt aboſ. Oēs filij vnius viri sum⁹. Pacifici venim⁹: nec q̄dq; famuli tui machinant malū. Quibus k ille respōdit. Aliter est. Im munita terre b⁹ cōsiderare l veniſtis. Et illi. Duodecim indunt frēs ſui tui sumus filij viri vni⁹ in terra chanaā. Minim⁹ cū pīe nio ē m aliº nō ē sup. Hoc ē aut qđ locut⁹ sum. Exploratores n estis. Iā nūc experimentum o vestri capiā. Per salutem pharaōis nō egrediemini p hic: donec veniat frater vr minim⁹. Mittite ex vobis vnum et adducat eum: vos autem critis in vinculo: donec probentur que dixistis q vtr vera an falsa sint. Alioq̄n per salutem pharaōis

opprimerat fames. Qđcq; ꝑmuniebāt i egyptū r vt emerēt escas t maluz in opie temperarent.

Capitulū .xlij.

Videns aut̄ iacob q̄ alimenta venderent̄ i egypto dixitq; filijs suis: q̄re negligitis. Audiui q̄ triticū venūdet i egypto: descendite t emite nob necessaria: vt possum⁹ viuere t nō cōsumamur inopia. b Descendentes igit fratres ioseph descē: vt emerēt frumenta in egypto beniamin domi retēto, iacob q̄ dixerat frib⁹ ei⁹: ne forte in itinere dēq; patiat malū ingressi sūt terrā egypti cū aliis q̄ pgebant ad emendū. Erat aūt fames i terra chanaan t ioseph erat princeps in terra egypti: atq; ad ei⁹ nutū frumēta pplo vendebant. c Cūq; adorassent eū fratres sui t agnouisset eos ꝙsi ad alienos durū loquebat̄ interrogās eos: Vnde veniſtis. Qui rñderūt de terra chanaan: vt emam⁹ victui e necessaria. Et tū frater ipe f cognoscēs: nō est cognit⁹ a ab eis. Recordatusq; somniorū q̄ aliq̄n viderat aut ad b eos Exploratores estis vt videatis infirmiora terre veniſtis. Qui dixerūt nō est ita dñe: ſ serui tui venerūt vt i emerēt aboſ. Oēs filij vnius viri sum⁹. Pacifici venim⁹: nec q̄dq; famuli tui machinant malū. Quibus k ille respōdit. Aliter est. Immunita terre b⁹ cōsiderare l veniſtis. Et illi. Duodecim indunt frēs ſui tui sumus filij viri vni⁹ in terra chanaā. Minim⁹ cū pīe nio ē m aliº nō ē sup. Hoc ē aut qđ locut⁹ sum. Exploratores n estis. Iā nūc experimentum o vestri capiā. Per salutem pharaōis nō egrediemini p hic: donec veniat frater vr minim⁹. Mittite ex vobis vnum et adducat eum: vos autem critis in vinculo: donec probentur que dixistis q vtr vera an falsa sint. Alioq̄n per salutem pharaōis

qui q̄dq; ante dixit aliq̄d fallax aliū mendacū fecerit ſm aug. nec ē aliq̄ necessitas excusādi ioseph ꝺ t⁹ se. a mendacio: maxīe officiosō: cum p ꝺ intenderet deuenire ad cognitionē fratris de effectu fraternæ pietatis erga bēnamin frēm ſuū verūm: t vt pœniteret de ꝺ q̄ vēnderāt ipm. aule ut mendacij pœna veniale ē dē q̄ nō os ex cuius ioseph q̄ apostoli mūdi pfectionē fuerit ſpūs. re. pfecti t nō excusant omne a venali paū ſm q̄ dic Job. pma canonica. j. ca. Si dixerim⁹ q̄ peccā nō habem⁹: ipi nos seducim⁹ rē. i Nēs filij vni⁹ rē. Ioseph oēs vt dicūt debuit ipōnēre illi culpā explorationis: ducendo p argumēto q̄ videbatur ē ꝑgressus de diuersis locis adunicē ꝓclamatis vt sic firma fr̄e dimicarē tur ꝓlib⁹ gentib⁹: t sic ꝺ egyptios venirent in gr̄m exercit⁹. Inducebat ēt ad id̄ se intellexisse q̄ duo de ipōs viris castrus exercituerāt i terrā chanaan. ſ. ſichē vt ꝺ. dicit̄ ē. xxxiij. ca. Iā q̄ rñderūt dicētes. Filij vni⁹ viri sum⁹ t sic nō sum⁹ ꝺ ꝑgredi ex diuersis locis sicut ipōnit nob ē. Ex tra quod arguit Ioseph dī. k Aliter ē. imminuta rē. q̄ illi q̄ venūt pacifice ad emēdū bladū inter dū solū negocio p q̄ veniunt: ñ vos dū

certitis q̄ vicos t plateas ciuitatis pontes t muros cōsiderādo. t ſm strategē q̄ ciuitatē debuerāt ad victōriā il posset inuenire ioseph frēs ſuū vt eū redimerēt t secū educerēt ad patrē: q̄ ita intrīsice delectārēt i egyptū vt, dictus ē. t ꝺ ad se excusādū de illo circuitu dicerēt. l Duodecim ind. fratres ē. ac si dicāt. ſi vēr illuc mittē intendes bonæ ē m Minim⁹ cū pa. rē. ad ei⁹ cōsolationē. n Et aliº ē t. nescim⁹ ſi viuit: q̄ pōt⁹ ē dubia t nō cōparuit: t credim⁹ q̄ duo⁹ fuit i egypto: t ꝺ circuitum⁹ ciuitatē ē exploratū dū: ñ ad q̄rendū frēm nostr⁹ redimēdū ipm si inuenissem⁹. Cōra q̄ ioseph dīc. o Hoc ē ir. rē. ipōsuit ei eis q̄ ita essent ab eis cōficta vt occultarēt fraudē eius ipositz de explorātione fr̄e: t ꝺ subdidit. p Iā nunc experiēnā vestri capiā. ſi ita vt ficta sine dicta vestra. q Per salutem pha. nō egredi. hinc. Dicunt aliq̄ q̄ ioseph iurauit ꝺ p creaturā: ñ ſi p iuramentū frivolosum q̄ sciebat illos qđ iurabat esse falſum. nō ei intendebat ꝺ⁹ fratres remittere. Dicunt aliq̄ t melius vt vſq; iurauit p deum q̄ erat sal⁹ pharaonis effectus: nec illi iuramento suberat falſitas: q̄ intendebat sic. Nō egredientur hinc. ſ. ꝺ⁹ ita libere sicut vellent ſtis: q̄ ſimilit tenuit vinctum. r Donec veniat frat vester minim⁹: vt p ꝺ⁹ esset certificat⁹ q̄ machinati nō fuissent ꝺ eius aliq̄d malū. o Alioq̄n p salutē pharaonis explorato estis. ac si dicerat ſi nō vultis recipere illū qđ vos ex

fero manifeste pz q̄ exclusōeo vbe p̄dicte fecticie fūt fal
se. t p̄ b̄ concludatur q̄ estis exploratores vere. Nō debet
aliquis mirari si in p̄dicto sint aliq̄ interposita q̄l̄ dicta
a Ioseph q̄ nō sunt expssa in ſra. q̄ multa verba dixit fri
bus suis t ecōuerso q̄ nō sunt scripta p̄ singula vtz ex pre
dictis. dantur tamē
aliqualiter intelligi
p ea q̄ sūt scripta vt
visum est. t Tra
didit ergo. b plegiū
oūdit auferi. Jo
seph in facz cū di.
t Tradidit ergo il
los custodie. i. carce
ri. v Trib⁹ dieb⁹
3 tria q̄ i cum p̄mise
rāt. s. de monte eius
tractādo. t in fouea
ipz reponēdo. t ipz
vēdendo. vtz ex p̄di
ctis. xxxvij. ca. scḡ.
x Frāt vester vn⁹
liget ēt. in hoc ipa
uit pena p̄dictam.
y Fecerūt vt dixe
rat. i. facere p̄misert
ḡtur b quo Ioseph
q̄ erat rādulcis t mā
suet⁹ obsec tacitus vt
vt b pz t ex sequenti-
b⁹ affligit fratres
ita diu animoj se eis
notificaret cū statuz
posset eis remittere
iniuriā sibi factam.
Dicendum q̄ iz p̄ce
na singulari posset
b licite facere. ille tñ
q̄ ē superior tuder cū
sit custos iusticie ñ
debet b facere mar
me. q̄n iniuria sibi
facta redūdat in al
terū. iniuria aūt fa
cta ipi Ioseph redū
dauit in patrē suuz
q̄ ex b inconsolabilit
fuit affligt⁹ vt supza
dictū ē. xxxvij. c. Jo
seph aūt ex ordina
tōe diuina fac⁹ erat
fugiot t iudex fra
trū suoz. vtz p visi
onem a⁹ supza posi
tam. xxxvij. ca. t erāt ei
tā subiecti actu p̄ ipm adorauerāt
vt dñm. t iō nō debuit eos dimittere sine punitōe ne de
dec⁹ culpe oīno trāsiret sine decore iusticie ñ in punitōne
sua plus fuit de misericordia q̄z de iusticia vtz infra p benig
nū affectū ad frēs ose multiplicē effectū bonū. z Et lo
cuti sūt adinicē. q̄n aff lictio dat intellectū. iō b p̄r p⁹ aff li
ctōz frēs Ioseph p̄tūt diuinā iusticiā dicētes. Meritō b
patimur ēt. vñ t subdit. a En sanguis ei⁹ exq̄rit. i. vin
dicta de sāguine ipi⁹ nā. p̄babilit credebāt q̄ esset mort⁹
morte corp̄alis cū ēt certū dialit ipz fuisse mortuum
morte ciuili. q̄r vēdiderāt eū i seruū. seruit⁹ āt modo ciuili ē
Potest ēt p̄ b pnia cor de venditōe Ioseph quā ille mēde
bat restituere. b Eo q̄ p interp̄tē loq̄rebat. dicunt debuit q̄
ille interpres fuit manasses p̄genitus Ioseph. q̄ a nutrice
didicerat linḡaz egyptiacā t a p̄re suo hebraicā. Hz b oc
curritur difficultas q̄ manasses tunc vir p̄plebat octauus
annū. q̄ a tpe q̄ Joseph fact⁹ ē p̄positus egypti q̄ tpe acce
pit vsq̄ vsq̄ ad discessum p̄fe sui i egyptū fluxerūt tātz
nouē anni vt supza declaratū ē. ca. xxxvij. Joseph aūt eū
vxore sua fuit p nouē mēses ad minus aūq̄ manasses na
sceret. Jte ista interpatio facta fuit inē Ioseph t frēs suos
aūq̄ Iacob discēderet i egyptū q̄ aliq̄s ēpus Iz nō magnum
t sic pz q̄ manasses
vix p̄plebat octa
uū annū. Potest dici
ad hoc dici q̄ ex do
natiue igenū pueri t
ex sollicitudine patris
erga eū posuit in tā
to tpe vtrāq̄ linḡuā
addiscere q̄bus fuit
fidelebat ad intelligē
dū verba cōia inter
hoīes loq̄batur aūt
Ioseph cū frib⁹ suis
p interp̄tē ne cogno
sceretur ab eis li be
braice loq̄rek. t sui
cognitoz adhuc rō
nabilit differebat. vt
pz ex predictis.
c Auertitq̄ se. P⁹
q̄ descripta est ipa⁹
Ioseph simulata as
sertas. b p̄r descri
bitur ipi⁹ vera pie
tas cum dicitur.
a Et flenit. ex com
passione q̄ videbat
eos in angustiare.
b Tolleiq̄ symeō
ipe ēligit vt dicant
hebrei q̄ de Ioseph
venīēte ad eos dixe
Ecce somniator ēt.
t q̄ eū i fouea p̄cipit
t q̄ grauius ceteris
frib⁹ deliqt pl⁹ debu
it puniri. t diligenti
us custodiri. c
Et ligās illi p̄ frib⁹
ſ. i absentia eoz ius
sit eū a visualis ob
solui t de cibo con
uenīēti sibi p̄uideri i loco clauso vsq̄
pietas fraterna fugere
tur. t eū adhibebat
cautela ne fugeret.
donec veniret benia
min. qp quē ista fie
bāt. vt p̄dcm ē. d Iussit ministris ēt. ad p̄uidēdū p̄ri suo
t e⁹ familie. e Et reponeret pecunias singulor. pupilli
de eā. s. vt p̄ri pecunia reponeret t vt frēs antiarent ti
mōrem ex hoc hñ. suspecti de furto sic t postea accidit.
f Jlli aūt portātes. b describit regressus fratrū Ioseph ad
p̄rem suū. g Aptoq̄ vn⁹ saccō. Iste fuit leui vt dicunt
hebrei. q̄ dece filij Iacob discēderāt i egyptū p̄dicti. Sy
meō āt erat p̄dict⁹ cū p̄fato leui. t q̄ ille remāserat i egypto
leui rediit sine cōpari suo. Andreas dicitq̄ sic ille aquit
saccū suū t inuēit pecuniā ita odo alij extūc⁹ occasiōe ita
fecerit. t b p̄cordat cū eo q̄ dr. Jse. ca. Cū ventissem⁹ ad ho
spitiū aquim⁹ saccul⁹ nr̄os t inuēim⁹ pecuniā i ore sac
cor ēt. b In diuersorio. i. hospitio vbi diuersi viatores
ad cōdēdū vt hospitādū. vñ i be. dr. hospitalario. i Et
obstupuerūt. q̄. q̄ timuerūt ne posita fuisset pecunia ab egyptijs vt
de furto notarēt. Extra patet vsq̄ ibi. k Cū frumenta
effunderēt ēt. Ex hoc videt q̄ alij filij Iacob p̄ter vnū nō

tinuo enerũt pecunias suas donec omnes ad patrẽ suũ: et
fm̃ b dicẽdũ esset q̃ filiũ qõ est allegatũ ad ꝓrarũ õ se.
ca. ꝺ hic p anticipationẽ Si aũt aliqs velit sequi sniam
ẽndere pdictã oportet dicere q̃ filiũ qõ b õ de inclusõe
pecunie in ore saccoꝝ postq̃ venerant ad patrẽ suũ iacob
õ p recapitulationẽs
q: iam alias munere
rãt i diuersis. scḟt.
l Duos filios meos interfice. Irratio
nabiliter locut⁹ est
iste rubẽ b dicendo:
q: filij sui erãt
filij patris sui. q: sic
õ. dictũ ẽ frequẽt ne
potes notare filij. q
aũt interficeret eos
iacob erat inconueniens oblato. Et õ ñ
acceptã sibi iacob.
m In terra ad quã
pgitis. i. pgere vultis
scis disponitis.
In ca. xliij. vbi ꝺ: i
postil. Dẽs filij vni⁹
viri sumus.
Additio.
Quãꝺ hebreus
cũ xpianis disputat
dicit q̃ filij ia
cob circũiũꝺãt p ciui
tatẽ dispsit sorte in
uenirẽt frãm suũ Io
sepꝺ t postea fuerãt
ꝓgregati i domo ipi
us Ioseph. p empto
ne panis. t ex ꝺ ipo
nebat eis Joseph cri
mẽ explorationis: q:
explorationes solent
circuire p singula lo
ca. vt oia videãt. t cõ
sequẽter ꝓgrediant i
vnũ: vt sibi nullo ꝓ
rãt de inuẽtis. qõ cõ
cedat huic qõ ꝺ in
fra in postil. l. q̃ red
ꝺebãt tõnẽ b ꝺ q̃ cir
cuite erãt ciuitatẽ nõ
cã explorationis ꝛ vt
fratrẽ quererẽt.

Capitulũ. xliij.

Interea fames. b describit descẽsus in egyptũ ꝛ̃ ad ipsum beniamin cũ fratribus suis vbi p notat descẽsus ꝓperitatẽ: secũꝺo occurrens adversitas. xliij. c. huic manifestata fraternitas ca. xlv. Circa pmũ describit itineris ordinatio: scõo pa nonis occasio. ibi. Duos cũ vidisset. tercio Ioannis Nolano: ibi. Et ille rñdit rẽ. Circa pmũ describit de iniere discẽsu: scõo ꝑ his ꝓcessio: ibi. Igit̃ isr̃l. Discẽsus aũt fuit de eoꝝ itinere. q: Jacob nolebat q̃ beniamin cũ eis iret. t ipi volebãt nec poterãt ire sine eo ꝓter pactũ qõ ba buerãt cũ Ioseph vt pdictũ ẽ. t ꝺ est qõ ꝺu. a Interim fames oẽm terrã vehemẽter ꝓmebat rẽ. s. cũ regressus eo rũ i egyptũ retardaret ꝓter beniamin. b Hesterni

singuli repperierunt in ore saccoꝝ ligatas pecunias ex
ternitasq; sit eis dixit pr̃ iacob. Absq; liberi me eẽ
fecistis. Joseph nõ est. sup
symeon tenet i vinculis et
beniamin auferet. In me
hec oia mala recidert. Cui
rndit ruben. Duos filios
meos interfice: si nõ redu
xero illũ tibi. Trade illũ in
manu mea: t ego cũ tibi re
stituã. At ille. Nõ descen
det iquit filꝰ meꝰ vobiscũ
Frater eiꝰ mortuꝰ ẽ: t ipe
solꝰ remansit. Sicq̃ ei ad
uersitatẽ accidere i fra ad
quã pgit̃ deduceret. canos
meos cũ dolore ad iferos

Interim Cap. xliij.
Fames oẽm frã vehe
mẽter ꝓmebat: ꝛsum
ptisq; cibis q̃s ex egypto
detulerãt: dixit Jacob fi
lijs suis. Reuertimini et
emite nob pauxillũ escaꝝ
rndit iudas denũciauit no
bis vir ille sub attestatiõe
iurisiurãꝺi ꝺicẽs: nõ vide
bit̃ facie meã: nisi frãm ve
strũ mimũ adduxeritis vo
biscũ Si ergo vis eũ mitte
re nobiscũ pgemꝰ piter: et
emem⁹ tibi necessaria: si aũt
nõ vis nõ ibim⁹. Vir enim
vt sepe dixim⁹ denũciauit
nobis ꝺicẽs. Nõ videbit̃
facie meã absq; frẽ vro mi
nimo. Dixit eis isr̃l. In me
am b fecistis miseriã vt in
dicaret̃ ei t aliũ hic vos
frẽm. At illi rnderũt Inte
rrogauit nos hõ p ordinez

nẽ t emite nobis pauxillũ escaꝝ. i. modicũ qũtũ sufficit
ad necessitatẽ: t nõ ad abũꝺãtiã. sperabat enim iacob q̃ vso
respiceret ppsm̃ suũ ꝓcẽꝺo q̃ fra daret fructũ c Ille
ꝺixit iudas q: pater repulerat ꝑces ipius rubẽ ꝓmittẽs: in
ꝺas q̃ iter cereoo erat pncipalior t ondatior t rõnabi
lior: in lochado accepit tbũ vt beniami
sibi i custꝺiã ꝺarẽt
ret: t pẽs ista vsq; ibi.
ꝺ Rẽmo. rẽ. ac si
diceret si nõ vis no
biscũ mittere beniami
ne nõ possim⁹. t
q ꝓpter mosemur fa
me: q: aliũꝺe alime
ta hẽ nõ possum⁹ er
sic ipsum beniami
nobiscũ fame mori
mur. ꝓpt̃ qõ melꝰ est
q̃ mittas eum nobi
scũ. et cũ aliq̃ periculo
infirmitat̃ vel mor
tis q̃ q̃ ꝺ fame mo
riat nobiscũ.
e Ego suscipiã puꝰ. in
fide mea seruãꝺũ.
f De ma. rẽ. q: ispõ
deo p eo reducẽꝺo.
g Si nõ ꝛtercussi. ꝺi.
i remansio beniami
b Jgit̃ isr̃l. ꝺ deseri
bit ꝓtia cõcessio vi
ꝺit ei q̃ iudas rõna
biliter loquebat iõ as
sensit oratiõi ꝺ eoꝝ
via. i Sumite ꝺ
opti. ter. fru. i. illis q̃
raro inueniunt i egy
pto q: talia magꝝ ac
ceptant. k Et ꝺe
ferte viro munera.
Ad placãꝺũ ipm̃ sic
enim fecerat ipe iacob
ad placãꝺũ eius fra
trẽ suũ vt ꝺ. hẽ. xxxij.ca. l Modicũ
resi. fm̃ ysi. t papi
resina generaliter ꝺi
cunta sinẽs ꝺ arbou
bꝰ aromatic⁹ q̃ ꝺu
rat naturaliꝫ ad vnguẽ
ta t medicinas.
m Et sto. t sta. rẽ.
Nota sũt arbores aro
maticæ q̃ inueniũt
i tra chanaan ex quarum lachryme fluẽtes et
fructꝰ sunt pciosi: et
nõne arboꝝ ꝺ unaquãq;
gũt lachryme ꝺiste
vel fructꝰ cap. Sciẽ
ꝺũ vt q̃ loco bꝰ qõ i
tr̃a istarũ nra ꝺa. Modicũ resine t storaci t stactes t rete
buthi. bebori ꝺicũt Modicum turiace t cere t balsami t
passicap. n Pecuniãq; ꝺu. qr. pbabilit estimabat q: pce
ꝺẽte fame t ꝛcrescere ꝺebꝺã carꝰ vẽderet q̃ prima vice: vel
vt pecunia reportata restitueret. o Ego aũ. rẽ. qõ ou
phi stelligit: vno mõ q: est q̃si ꝺicat⁹ vsq; ad eoꝝ reditus
qr mall⁹ ꝺe filijs remanerat cũ eo. alio mõ q: reputaret se q̃
si ꝺubitũ si beniami moreret qr illũ solũ credebat hẽ ꝺe
vxore pncipali t ꝺilecta. s. rachel. p Duos cũ ille vi
xorẽ pncipali t ꝺilecta. s. rachel. p Duos cũ ille vi

dísset. b descendit pannos occasio ne furtū eis ponerent.
q Mecū sūt cōmesturi meridie illa ei hora reuertebat
Ioseph de negotijs regalib⁹ ad prādēdū. r Et introdu
xit viros domū: ibiq; exterriti ꝛc. Nō ei erat ꝓsentādo q
illi q; venerāt ad emēdū bladū introducerent in domuꝫ
ꝝ domi trebant ēe in
carta vel porticu do
mꝰ. t ideo timuerūt
ne introducerent ꝓ
pter pecuniā quā re
portauerant. Ceter
patet. o Ait illi re
spōdit. b ꝑtr ponit
eoꝝ ꝓsolatio: t ꝓtio
ab ipo dispensatore
dicēte. t Pax vo
biscū q; nihil habeo
ꝑ vos. v Deꝰ vr
t deꝰ ꝑtris vr dedit
vobis: ac si diceret
ex merito vro t ꝑtris
vr data ēst vobis il
la pecunia quā inue
nisti in saccis vris
x Eduxitq; ad eos
ſy. ad maiorem eoꝝ
ꝓsolationē. y Ait
tulit aquā cognōsco
de eoꝝ corib⁹.
z Deduxq; pabulū
asi. curā gerēs simil
itudinē eoꝝ ajalib⁹: vt
ꝓfectū ipenderet eis
hūanitatē. a Igi
tur. b scio describit
eoꝝ ꝓsolatio ab ipo
Ioseph eos dulciter
alloquēpo: t ꝓz ſa
ciēs ibi. b Cōmo
ta fuerūt viscera ꝛc.
Tū q; ipe sol⁹ erat si
bi frater vterin⁹ rū
q; nō fuerat cū aljis
framb⁹ q; vendide
rāt Ioseph ꝓpter q̄ magis afficiebat ad
eū: scio ꝓsolat eos
Ioseph in amicabili
recreatiōe cū subdit
c Et ait po.pa. No
uūc panis ſacra scri
ptura intelligit ois
cib⁹. vñ. iiij. Ecc. vj. c.
vbi dr. Appone eis
panē t aquā subdit
Et apposita ēst eis
cibo⁹ magna ꝑparā
tio. d Seorsuz q;
Ioseph ꝛc. cui⁹ cā ſb
dit cū dr. e Illici
tū est egy. ꝛc. cā huiꝰ
ē vt dicāt hebrei: q;
macrāt t comedunt
aliq; animalia q; ab egyptijs colūt. f Sederunt coram eo. vt
honorarei eos sua ꝑsona. g Priogenit⁹ ꝛc. Fecit eū
eos sedere ordinate ꝑ ætates suas scipiēs a priogenito.
h Et mi.ni. de b q; hō quē credebāt ēmeū t eos ignoriꝝ
tē fecisset eos ita sedere sicut sedebāt i domo patris sui. Si
dr q̄rat quō nō habuerūt ꝓ b paliquā suspitionē q; ipe es
set Ioseph q; ꝓdicū ordinē seruabat. Sicunt hebrei q; b fuit
q; Ioseph fingebat se b scire q; artē diuinādi, ꝓtendebat eū
coram eis cyphū suū argēteū t post ꝑmā petitionē dicebat
talis q; est ꝑmogenit⁹ ꝑ sedebat: t sic ꝑtr de alijs: t b vr
ꝓcedare cū eo qō dr. se. ca. Cyphus quē furati estis i se ē
in q; bibit dñs me⁹: t i q; augurari solet: ac si diceret sicut
vidistis heri i mēsa. i Mato⁹q; ꝓ vestr beniami. tra
q; ꝓtib⁹ excederet
volui ei ei honora
rei b ꝓ aljs vt vide
ret si ꝓ b aliq; frēs ipi
beniami iuuderēt ei
immiserāt ꝑ eo q; a
ꝑ se pl⁹ amarer: vt ꝓ
dictū ē. b. xxxvij. ca.
k Biberunq; t in
ebriati sunt cū eo. b
accipit ebrietas ꝓ sa
cietate: eo mō loquē
di q; dr. Cant. v. Co
medite t bibite t in
ebriami charissimi:
t talis ebrietas nō ē
viciosa.

Capitulū .xliij.

a Recepit autē
p Ioseph. b ꝑtr
circa descēsus
filioꝝ Iacob in
egyptū describit occa
sio admirationis: qr
de furto apparēti fra
trib⁹ ꝓiecti in beniā
min. Circa q̄ ꝑsidē
randū q; Ioseph qui
erat sagax t astutus
postq; ꝓbauerat q;
fratres b ei⁹ vēdito
ne pentebāt. Ꝑtē q;
beniamin fratrem
suum vterinū nihil
mali machinari sue
rāt: eq; ei ꝑ ipso ho
norato inuidiā nō ꝓ
tēdebāt: vt ꝑtz ex ꝓ
dictis: nihilominus
rēptare voluit vtrū
ipi beniamin i pcu
lo ꝑstituto quātum
possent succurrerēt
t ideo sic ordinauit: vt
in furto apparēti de
phēderet beniamin
vt videret q̄libet frēs
sui i b se habuerēt nec
mirandū si talis cos
ꝓbabat: q; malicias
eoꝝ in scipo exptus
fuerat: t ideo in b ca. ꝑ
describit eoꝝ ꝓbatio
scio inconfusibilē reductio: ibi. Ait
illi scissis vestibus.
Circa ꝑmū cyphus
Ioseph in sacco beni
amin abscondit regri
tur denegat t tādē inuenit Et ꝑtz ex excepti paucis vo
cabulis q; exponunt. b Cyphū aūt meū argēteū t pcūq;
qō dedit trinici pone in ore sacci miutoris. Dicit in ore sacci
vt cito posset inueniri. Dicit pcūq; ne dispēsator crederet
q; cyphus deberet poni in sacco iumentis loco pcū: et
ideo ꝑ vtroq; fecit mentionem.
c Persequere viros. cum multitudine armatoꝝ ꝓuta q;
non audeant resistere.

d Quare reddidisti malū ꝓ bono: cōmutādo furtū pos
polici allocutione dñi mei: t benore quē vobis exhibuit
t in domo sua. e Cyphus quē furati estis ipe est i quo
dño me⁹ bibit: sicut vidistis beri in mēsa sua. f Et in
augurari solet. sicut expti estis ordināto vos in mensa.
g Pessimā rē feci
sti. qz ingratitudo
est pessimū vitiū.
h Pecuniā quā in
uenim⁹ in ore sacco
rū reportauim⁹. Ar-
gumētū est a maiori
pte: qñ dicerēt nō re
tinuim⁹ nec celauim⁹ illud qō erat ex
tra egyptū: t in ter
ra chanaan: de quo
magis videret: ꝙ nec
hoc cōmisim⁹.
a Fiat iuxta vām
sniam. Cōfidētes ei
de sua innocētia ni
mis obtulerūt: qz ꝓ
furto simplici fm le
ges scriptas nullus
dz mori: nō tm pasis
sor tpauit negocium
dicēs. a Fiat iux
ta vām sniam i alīq
mō ab ipa declinā
do. b Apud quē
cūqz fuerit inuētus
ipe sit seruꝰ me⁹. lo-
quit i psona pōt fu:
debat em solū beni
amin: vt ꝓ ꝑ videret
aliter alij ꝙ dimitte-
rent liberi et succur-
rēt i tali necessita
te. c Quos scru-
tꝰ incipiēs a maio
re. ne si scrutat⁹ ītā
fuisset sacciū benia
min appareret. ꝓba
biliter ꝙ ibi abscōdi
esset cyphū. d In
uenit cyphū i sacco
beniamī. ipe ñ facit
mētionē de pecunia
ibi inuenta: qz tā eis
supra dixerat: ꝙ alia
pecunia in sacciis in
uenta erat a deo eis
data: t qz eadē rōne
q̄ accusaret beniamī
de pecunia accusas
set oēs alios: cū pe-
cunia cuiuslibet re
perta fuisset in ore sac
ci sui. ipe ār volebat
fm ordinationē ioseph calūniari beniamin solū vt ꝓ ꝑ
baret alios affectū ad ipm vt ꝑdictū ē. e Et illi. Hic
pūt descendit eor ꝑsuasibilis reductio tanq̄ cōnictor⁹ ꝙ ap
parēti furto t sceo misericordie iplorationibi. C ut iudas
Circa primū vr sic. e Et illi tē. in signū tristicie. h est
erat modus antiquor occurrēte casu magne aduersitat.
f Primusqz iudas qz iter frēs erat ꝓcipalior t ꝑstātior
t qz apud patrē erat. ꝓ beniamin fideiussor vt ꝑdictū est
cū ꝑce. t tō cū erat magis sua q̄ alior. g Accedū ei de
lo. abscrat. s. ioseph: q expectabat fratrū suor reditū: vt p
fecte ꝓbaret cor aīa. h Dēq; añ cū in terrā pter cor
ruerūt vt ei⁹ aīa ad misericordiā ꝓuocarēt. i Cur sic age
re volueris: ac si dicat. illud qō fecisti ē ō se pessimū: t tō nul
lo mō debuisses ꝑ velle facere. k Jn ig. tē. ac si dice
bato ꝙ habeamus pessimā volūtatē nō debuistis retrahi.
tali facto cū sciueritis me ꝑfecte augurādi sciam ꝓ quā po
tētiā vos dēceperē. l Cui iudas. ꝑ de
scribit misericordie
implorātio: vbi iu
das vt sagax impe
tret illud qō est vtile
cono ꝑ mouere illud
qō est rigoris vicēs
m Quid rñdebi.
tē. q. d. nihil possu
mus: qz inuenta cy
phi erat notoria nec
fraudē audebāt im
ponere familie io
seph. qz si id faceret
negociū sibi periora
rē. n Deꝰ inue. iniquitatē seruoꝝ nros
. i. pcrā nīa alle occul
ta deꝰ fecit inueniri. t.
ad punitionē deduci
ꝙ illud infortuniū
qō nobis accidit.
o Et oēs so. tē. ō
rigore ei iustīe nō
solū ꝓ furto punit il
le apud quē res in
uenit ꝙ ceteri illi ꝙ fuerūt in eī⁹ socie
tate: t mactie qō fuit
frmes ꝑ ꝑbsū a
me. q. d. nolo vobi
scū agere cū tāto ri
gore. q Cui furā
t⁹ ē cyphū tē. ꝑ sone
dicebat vt ꝓbaret si
beniamī dimitteret
solū in seruitute.
r Accedēs aūt. ꝑ
sēo iudas procedit
ad impetrandam ꝙ
erat miscīe t dulco
ri: t ꝑ captat ipius
ioseph benivolētiā di
cēs. Ppo dñe mi tē.
Siccō ad suū ꝓpōsi
tū obtinēdū inducit
ꝙtruplicem rōnē di
cēs. o Jnterroga
sti puios tuos tē.
Jnducebat ei im
petrare ꝙ ipe mane
ret i seruitute, ꝓ beni
amin: ita ꝙ beniamī
cū alijs fratrib⁹ redi
ret ad patrē t ꝑ ꝑ obtinēdum ꝑ mancit rōnē ex gre. ꝑsu
sus ꝙ de furto frat⁹ cyphi nullo mō debebat incūlpari: ioa
ipe ēt absens t erā iuste⁹ qz pecuniā a filijs reportatā re
miserat in egyptū: t tō nullo mō debebat habere suspīcē
de furto illo qō factū fuisset de suo mādato: t nī ꝑ benia
min ibi remaneret in seruitute amāra diligebat ei qō cre
debat ꝓbabilē mortē ꝑ dolore qō videbat valde cito t rō
ni absonū. hanc aūt rōnē deducit iudas diffuse vt magis
moueat aīm Joseph ad ꝓpatiēdū patri: t ꝓ ipa vīa ibi
t Vos scitis ꝙ duos genuerit mihi vxor mea. Ista ē ra-
chel que fuit principalis t ꝑna vxor ei⁹: t etiā sola quam

nū fuit expeditiōe iacob: qz lya fuit sibi ꝓducta p deceptio
nē labā: t duc ancille ad petitiones rachelis t lpe: vt hꝫ
supra. xxix. c. t. xxx. v Egressus est unus de locitate
inea. p Et dicitis bestia devorauit eū. vñ q ioseph ꝺ
poterat arguere inda de ꝺdictione fm rephēsionē supra
positā. xlij. ca. vbi et
cū iuerūt se ꝺ circūi
tu cuitatis. dicētes
q ꝺ fecerāt querēdū
fratrē suū pārū: t ꝺ
de q dicerāt pñs ipm
eē devoratū a bestia
Nā qō dicēdū q is
nō oportuerat inda et
fratres suos excusa-
ri de mēdatio. tū ꝺ
nō sedm dictū suū
ꝺdictio: qz stari pos-
set indas rndēt q di
cerat pñs ipm eē de-
voratū a bestia post
q̄ redierant ad ipm
et egypto: ꝯcludentes
q exā nō inuene
rāt eū reputabāt eū
a bestia devoratū: t
eo. mō poterāt rōdē-
re de ꝺ q dicerūt ꝺ
Cui⁹ vterin⁹ frater
mortu⁹ est qz ꝺ dice
rūt postq̄ ipm. q̄ne-
rāt q cuitatē et q nō
inuenerāt eū. ꝓbabi
liter estimabāt eū eē
mortuū. a Ego
ꝓpe. ꝺ inducat secū
ꝺ rōnē et ꝓpe sui q:
fideiussor teneā p il
lo p q̄ spondet. Iu-
das autē fideiussor
erat p beniamin: vt
ꝺdictū est. et q ꝯclu
dat q debebat remanere in seruitute p beniamī: t ptz litera
b Manebo itaq; fuꝰ tuꝰ. ꝺ ponit tertia rō ad idē et ap
titudine inde erat ei bō placitor: t aptior ad faciendū i or-
dinē opiū⁹ laboriosis t bellicis q̄ beniamī ꝓpter qō non
debebat reputari ista petitio. c Nō eis possum. Hic in
ducit quarta rō ad idē qz iste iudas nullo mō posset vide
re antequā ꝓtis fuit: si rediret sine beniamī: t iō sibi erat
ꝺfficilē ꝺdūc et remaneret in seruitute p ipo: maxie cū eēt
optior: illo in oib⁹ operibus.

In ca. xliij. vbi ꝺ i postil. An ignorātis etc. Additio.
Nebraica lra nō ꝺ. An ignorātis etc. q̄ ponit q̄
dā verba q̄ sonia est. An ignorātis q ꝺ illo mes
posset p augurīa talia scire: qō vt magis ꝓnū rō
nī: ipi eis nō habebāt vnde debuissent scire q ioseph eēt
maxim⁹ augurator: q̄ ꝺ poterāt ꝓsumere q ioseph cū eēt
tā potēs posset habere augures q̄scūq; voluisset: ꝓcertim
cū in egypto essent multi ꝓfectores t talib⁹ vtrq; artib⁹
ꝓpt ex multis locis sacre scripture pōt ꝺ haberi: vñ pos-
set scire talia vitaliter. Fm Aug. Io. ꝓpt scīa Tho. in 2da
scē. q. xcv. Joseph ꝺo ꝺ dicebat nō seriose q̄ refrenāo se
ad illud qꝺ vulgus de eo opinabat. qz. s. credebāt ipm io
seph esse eruditissimū in oib⁹: vñ supra. xlj. Pharao dice
bat: nūq̄d sapientiorē t similē tui inuenire potero.

Replica correctorij contra Burg.

Nca. xliij. vbi dat. monet difficultatē ꝺ arte augu
rādi ipm⁹ ioseph nō multū recedit a posillatore:
nec refert multū in sensu lrali an ꝑ se vel ꝑ alios se
diceret augurādi hꝫ puta cū sint verba curialia: sicut inꝫ
ra alia in illa hystoria ꝓcta: vel q illud dictū. An ignora-

q duos genuerit mihi vx
or mea egressus ē vn⁹ t di
ctis bestia devorauit eum
t hucusq; nō cōparet. Si
tulerītis t istū t aliq̄d eī i
via ꝓtigerit: deducetis ca
nos meos cū merore ad in-
feros. Igit si īrauero ad
sum tuū ꝑfem nrm t puer
defuerit. cū ea illi⁹ ex hu
ius aia dependeat: videri
q; cū nō eē nobiscū moriet
t ꝺducēt famuli tui canos
ei⁹ cū dolore ad inferos.
a Ego ꝓpe fuꝰ tuꝰ sim. q̄ i
meā būc recepi fidē: t spo
pōdi dicēs Nisi reduxero
eū ꝑti re⁹ ero i ꝑtrē oi tē
b pore Manebo itaq; famus
tuꝰ ꝓ puero i mīsterio dñi
mei t puer ascēdat cū fra-
c trib⁹ suis: Nō ei possuꝫ re
dire ad patrē abūte puero
ne calamitat⁹ q̄ oppssura ē
patrē meū testē assistā.

d On se pōat vl rlv.
tra cohibere ioseph

multis cotā astātib⁹: vñ ꝑ
cepit vt egrederent cūcti
b foras: t nullus iteresset ali
c en⁹ agnitōi mutue Eleua
uitq; vocē cū fletu quā au
d dierunt egyptij: oīsq; do-
m⁹ pharaonis: t dixit fra
trib⁹ suis Ego sum ioseph
e Adhuc ꝑ me⁹ viuit: Nō
f poterāt rūdere frēs nimio
f terrore ꝑterriti. Ad quos
g ille clemēter: accedite ing̃t
ad me. Et cū accessissent ꝓ
h pe. ego sū ait ioseph frater
vester quē vidistis in egy
i ptuz Nolite pauere: neq;
vobis durū esse videāt q̄
vēdidistis me in his regio
l nib⁹. Pro salute ei vra mi
sit me de⁹ ante vos in egy
ptum. Biennū est enī q̄
cepit fames i terra eē: t ad
m huc ānq; anni restant qui
bus nec arari poterit nec
meti. Premisitq; me de⁹
vt reseruemini sup terrā: t
escas ad viuendū hīe posi

tio. Fm dñm Aug. referat ad famā ꝺ Joseph ꝓsumptā etc.
n On poterat vltra. Hic ꝑr describit. Capitm. ei v.
manifestatio fraternitatis. vbi ꝓ describit hui⁹ ma-
nifestationis modus: t scḋo fructꝰ ibi. Audiūtq; ē
etc. Circa primū ostdit vehemētia dilectionis: t scḋo cle-
mentia remissionis: ibi. Ad qꝺ ille: t scḋo
ga ꝓmissionis: ibi.
Festinate. quarto in
stātia ꝓlatiōis: ibi.
En oculi vī. Circa ꝓ
mū ꝺr. a Non se
poterat vltra ꝓtinere.
Joseph. s. quin se
manifestaret: tū qz
rō eū inducebat ad
ꝺ eo q̄ ꝓterita cer-
tificat⁹ erat de pnia
fm tuor de eo q̄ vē
diderāt ipm t de bo
na t fideli affectiōe
eor ad beniamī fra-
trē suū vterinū. tū qz
pietas fraterna nō ꝓ
mittebat eū ampli⁹
cōtinere pietatis in-
terioris signa.
b Et nullus inter-
cēt etc. Nō qz ioseph
vellet eclare q̄ erāt
frēs sui vt ptz infra:
sꝺ qz in sui manifesta
tione volebat aliq̄d
dicere qō laterevole
bat egyptios ne fra-
tres sui coā eis con-
funderēt: vt patebit
c Eleuauitq; vocē
cū fletu Ex magno
affectu pietatis: qua
audierunt egyptij q̄
erant de domo Jo-
seph. Iz ei erāt exclusi a loco nō tñ ita lōge recesserāt ꝺn il
lā vocē posset audire t bñvolebat ioseph q audirēt illud
qō tūc dixit. s. Ego sum Joseph. t subdit. d Dimisit
dom⁹ pharaonis etc. nō q audirēt vocē ioseph immediate sꝺ
p relationē egyptior q̄ erāt ꝓpe Joseph. e Non pote
rāt rndere etc. Erāt enī memores de malo qō ei fecerāt et
eū ꝺmn fre videbāt: t iō fuit ñ mirū si fuerāt valde territi
f Ad quos ille etc. ꝺ describit clemētia remissionis vidit
eos terrtos ꝓpter malū qō ei fecerāt: iō voluit eos cer
tificare ꝺ plena remissiōe dicēs. g Accedite ad me. cō-
fidēter t secure: t cū accessissent ꝓpe. h Ego sum ait io
seph frater vr̄ quē vēdidistis in egyptū: istud volebat eis
dicere submisse: t iō fecit eos ꝓpe venire ne egyptij audi-
rēt ꝓditionē quā fecerāt t sic eos despicerēt. i Nolite
pauere etc. ac si diceret expōe totū remitto vobis ex corde
q̄ certitudinaliter ꝓbaui vrām pietatem de me; certā ami
citiā vrām erga beniamin fratres meū. k Necꝫ vobis
durū esse videat etc. Hoc addit ad maiorē eor certificati
onē. l Pro salute ei vra misit me de⁹: qz Fm Aug. De
us adeo disponēs est t bonꝰ q̄ nō permitteret mala fieri nisi
exinde maiora bona eliceret: t sic permisit ioseph vendi ꝓ
pter salutē populi tpe famis future. m Quib⁹ nec ara
ri etc. nisi modicū qō sīsi nihil reparādū est. Istimo aūt ste
ristatis aliqui dicūt cām esse nimiā inundāti. Nili: q̄ co
gebat terrā egypti inundāri q nō poterat ꝓuenienter co
li. sꝺ istud nō videt verū: qz ista cā nō frustret sterilitatē in
terra chanaā. t aliis regionib⁹ vbi nō fuit. Nil⁹ t tū i illꝫ
fuit fames t sterilitas. vñ ꝺr. ꝺ. xlj. ca. Ecce septem vace
ebāt in egyptū vt emerēt escas: t malū inopie tpārēt t iō

alij dicunt ꝛ verꝫ vt videt q̄ dicta sterilitas ꝓcessit ex mi
mia siccitate ꝓter quaꝫ in egypto nec alibi terra poterat
bñ coli sufficienter. n Nō vro filio. s. Iolui: qz inualidꝰ
esset nisi deus ꝓmisisset ꝛ ad bona ordinasset. o Fecit
me ꝛc. qz q̄ sapiaz quā deus dedit mihi pharao credit mi-
bi sicut patri.

p Festinate. b ꝑtr
describit gsa ꝓmissionis: qz ꝓmisit eis
ꝓuidere de victualibꝰ enim pñe suo ꝓ q̄
mādauit q̄ eos dicit q Ascendite ad pa
trē meū ꝛc. qz terra ꝓmissionis i q̄ erat ia-
cob a letior ē respectu
terre egypti.

r Habitabis i fra
tesset. Nolebat ei io
seph q̄ pñs⁹ ꝛc frēs
venirēt ad pñtiā re
gis donec ipse formaret eos qualiter debe
rēt se habere in con
spectu ei⁹ ꝛ tō voluit
q̄ starēt in terra ie
sen vbi occurreret eis
ad eos informādū:
qđ ꝛ fecit vt bñ ca. ſr.

o En oculi vri. hic
describit instāna cō
solationis qz post ꝑ
dicta iterū ꝓlatꝰ eos
ad maiorē cernifica
tionē dicēs. En oculi vri ꝛc. ac si diceret
sicut certū est vobis
q̄ me videtis: ita cer
ta sunt oia q̄ dixi vo
bis ad ꝓlationem
vestram ꝛ Os
meū loquat ad vos.
Loquebat ei bedtal
ce: tō ꝑ interpretem
sicut antea fecerat.

v Post q̄ ausi sunt
loqui ad eū: q̄ mani
feste viderāt q̄ vere
ꝛ nō ficte loquebat.

x Audituq̄ est. hic
ꝓsequēter describitur
dicte manifestatiōis
fructꝰ: vbi ꝑ describi
tur serenitas ipsius i
rege: scdo sedulitas
obsequij Iosephi: ubi
Quidꝰ dedit iosoph
decio suarum: gaudij
i patre. ibi. Qui ascē
dētes. Circa primuz
tꝫ sic. x Audituq̄
est ꝛc. ꝑ relationē eo
ro q̄ secū erāt i domo ioseph. y Et gaudisus est pharao
ꝛc. Licet diligeret ioseph ꝓter bona q̄ eius fecerat tñ erat
eis turpe q̄ bō q̄ fuerat seruꝰ emptus ꝛ eductꝰ de carce
re haberet curā dominij in regno: ꝛ tō qñ sciuerāt q̄ ha
beret tot fratres ꝛ totaliter formatos q̄bꝫ videbant nobi
lior: ꝛ de bono loco fuerūt sup̄ ꝛ pharao: ꝛ tō ꝓcepit rex vt
pñs ꝛ frēs ꝛ alij ꝓpinqui venirēt in egyptū parat⁹ eos sustē
tare ꝛ honorare: vt ꝑz in lra: vñ subdit. z Bōs opes
egypti vri erut. i. de oīb⁹ opib⁹ habebitis ad sufficientia: de

n tis. Nō vestro ꝓsilio sz dei
volūtate huc missus sum: q̄
o fecit me q̄si patrē pharaōis
ꝛ dñm vniuerse dom⁹ ei⁹
ac ꝓcipē in oi tra egypti
p Festinate ꝛ ascēdite ad pa
trē meū. ꝛ dicetis ei Hec
mādat filꝰ tuꝰ ioseph de⁹
fecit me dñm vniuerse tre
egypti. Descēde ad me ne
r morer: ꝛ habitabis i tra iesse
sen. Erisq̄z iuxta me tu ꝛ fi
lij tui ꝛ filij filiorꝫ tuorum
oues tue ꝛ armenta tua et
vniuersa q̄ possides. ibiq̄z
te pascā. Adhuc. n. q̄nq̄z
anni residui sunt famis. ne
ꝛ tu pereas ꝛ ois dom⁹ tua
s ꝛ oia q̄ possides. En ocli
vri tocli fris mei beniami
t videt q̄ os meū loquat ad
vos Nūciate pri meo vni
uersaz ghaz meā: ꝛ cūcta q̄
vidistis i egypto. Festina
te ꝛ adducite eū ad me Cū
q̄z amplexat⁹ cecidisset su
collū beniamin fris sui. fle
uit: illo q̄z fili flēte sup col
lū ei⁹ Osculatusq̄z est io
seph oēs frēs suos: ꝛ plo
v rauit sup singulos Post q̄
x ausi sunt loq̄ ad eū. Audi
tūq̄z ē ꝛ celebri fimone vul
gatū i aula regi: venerunt
y frēs ioseph et gaudisus est
pharao atq̄ ois familia ei⁹
Virtutq̄z ad ioseph vt ipa
ret frib⁹ suis dicens Onc
rātes iumēta ite i trā chanaā. ꝛ tollite ide pñz vrm
ꝛ cognationē: ꝛ venite ad
me: ꝛ ego dabo vobis oīa
bona egypti: vt comedatis

bret tñ dicit q̄ b dixit ꝓbentice quodāmō licet b nō intelli
geret: qz p verbū ei⁹ significabat q̄ futurꝰ erat in filijs ysrl
q̄ exirēt de egypto ꝛ sponderet secū opes egypti vt bñ
Exo. xij. Sicut ꝛ cayphas loquēs de morte xpi dixit Ex
pedit vobis vt vn⁹ moriat bō ꝓ ꝓplo Jo. xj. ca. ꝛ p eius
b dū significabat q̄
mors xpi eēt ꝓ redē
ptione generis hūa-
ni: vt exponit euāge
lista ibidē dicens. b
aūt a semetipso non
dixit ꝛc. Verūtamē
nemo sic loquendo
non pōt ꝓba ꝓpte
dicī qz ad b reḡit in
relligētia: vt. s. dcīs
ē. xlj. ca. Sic nec ais
bala potuit dici
aīal rōnale. iz verba
rōnabilia ꝓtulerit ꝛ
qz illa verba nō itel-
lexit: qđ rō requirit
ad rōnabilitatē sed
fuerūt formata illa
verba p angelū mo-
uētē lingua asine se-
quit. z Quidꝰ de
dit. Hic ostēdit sedu-
litas obsequij in Jo
seph: qz solicite fecit
edicz pharaonis:
addēs etiā sup b ipsi
lia; munera dādo ea
fratri suo beniamin
ꝛ ꝑtz lra.

a Ne iracamini i
via. b dixit Joseph:
qz timebat q̄ eū fra-
tres ab eo recessisset
irrigarent admonēs
iponēdo sibimetꝫ
alteri malicia facta ꝛ
ioseph. b Cui ac
cidentes. b describit humanitas gaudij
in pñe ex audito nu
mmo q̄ ioseph ad-
huc viueret. c Ne
ferebāt oēm ordinē
scz quare ꝛ quo Jo-
seph vēdiderāt: ꝛ q̄li
ter fuit ꝓmot⁹ i egy
pto extunc tot audiū
ꝛ visis signis manifestis nouit Joseph
iacob credidit.

Caplm. xlvj.

Profectusq̄z. b describitur de
scribit descen
sus in egyptū ꝙmum
ad iacob ꝛ familiam

ei⁹ vbi ꝑ describit descēdendi modus scdo descēdētiū nu
mer⁹: ibi. Hec sunt aūt nola. tercio ipius Joseph occurs⁹
eius: ibi. Misit aūt iudā. Circa primū dz. b Venit ad
puteū iuramēti. i. in bersabee q̄ loc⁹ interpretat puteꝫ iura-
mēti. ꝛ fuit vocat⁹ ille loc⁹ sic ab illo pacto: q̄ est ibi. vbi
iuraverāt sedras inter se abimelech vt ꝛcius est. s.
xxj. ca. ꝙ locū aūt illū voluit trāsire iacob duplici de cau
sa. Vna fuit qz erat in via cūdi in egyptū. Secūda ca
usa villa terre chanaan eundi visus egypti.

fuit q; abrā an⁹ su⁹ ibi inuocauit dñm vt bñ.ō.xxj.ca. Similiter ysaac pater ei⁹. ō.xxvj.ca. t iō voluit illuc ire ad deprecandū dñm p suo uenere sicut t fecit qñ mit ad labā. trāsiuit ei p mōtē moria: vt ibi oraret dñm vt ipm dirigeret in via vt dem est.ō.xxviij.ca. c Jacob iacob duplicatio noīs signū est diuine dilectionis.

d Cui re. ecce adsū parat⁹ ad iperiū tuū e Nolī timere licet ei desideraret videre Joseph formidabat ñ descēdere in egyptū q; erat senex t debilis. t q; timebat in aliena terra sepeliri ex sepulcra patrū suoꝝ. t iō dño assecurauit eū de utroq; dicēs. f Ego descēdā tecū egū ad pāmū. g Et ego inde adducaꝝ te. egū ad fcem. q; fecit reportari corp⁹ ei⁹ ad sepeliendū in spelūca duplici: vt bñ .j.l. ca. Pōt aūt t b aliter intelligi de filijs isr ās eduxit de egypto in brachio extēto et manu potēti. vt bñ i Exo. h Joseph q; ꝛc. Mos erat antiquoꝝ q; ꝑsona pdi lecta clauderāt oculos defuncti. q; h aūt certificat⁹ fuit iacob q; Joseph nō mortuꝰ ad ipm. qō sume desiderabat.

i Surrexit iacob. ꝑsonar⁹ de omia cōsolatione. sequit.

k Nepotes filie. ly haberet uxorā filiā. f. Dinā. dr tñ in plurali. q; filie filioꝝ suoꝝ ei⁹ filie dicebant. et cū duab; intelligūtur. l Hec sūt aūt noīa. h ꝑ describit nūer⁹ descendentiū: vbi ꝑsideranda q; alīq; ꝑsone h notate alibi in scriptura aliter notant. eisdē modis t rōnib⁹. h. ō. tacte sunt de filijs esau. xxxvj.ca. m Primogenit⁹ rubē. ex occasione ei⁹ enim merāt post eū oēs filij ysr naturales t adoptiui añ alios filios t ꝑs lēa excepto paucis vocabulis. n Samuel Nūe.xxvj. vocat Namuel. o Saber. hic in palip. non notat. q; nulla ꝑgenies ꝑcessit de eo. p Onan. p.n. debet scribi in fine Job primo palip. vij.ca. vocat Jasub.

q Hi filie ysr ꝛc. h vt falsum: q; filij inde. ō. notari nō fuerūt ibi geniti: vt ꝑs. ō.xxxvj.ca. Dicēdo q; h de eo q; pater eoꝝ fuit genit⁹ i mesopotamia. f. finibus. r Oēs aie filioꝝ t filiarū ei⁹. xxxiij. h tñ nūero nō includit dina vt ꝑs ꝑ ꝓpriā mare. s Filij gad. h enūerant filij zelphe q; er at filij ysr adoptiui. t ꝑs lēa. t Filij rachel. h enūerant filij ei⁹. v Bilhel .j. palip. vij.ca. vocat tadiel.

x Bera .j. palip. viij.ca. vocat abara. y Naamā. h vocat rapha ibidē. z Jechal. h vocat rapha ibidē.

a Jethroo mophūt duo noīa sūt ꝑ aliqb⁹ libris sīl ligit ꝑ vno: t male. t eodē mō defecit remigi⁹ lib. ō. interpratio nib⁹ ponēs ābo ꝑ vno noīe. h remigi⁹ ei q; fecit illū librū vt paz sciuisse h hebraico: q; i plurib⁹ interpretationib⁹ defecit. ꝓpē qō brūs hiero. frequēt eū redarguit i libro h hebraicis qōnib⁹: t i aliis locis b Filij dan h enumerāt filij bale. c Dan. ly iste fuerit vnigenit⁹ ipi dan. ñ hic dr filij. q; aliqñ i sacra scriptura ponit plurale ꝓ singulari: sicut econuerso: vt bñ Exo. xviij Venit musca grauis. i. multitudo muscaꝝ. d Salem. alīs syllā. h vocat selb .j. palip. vij. ca. Si ly grāt simul filij ly.xxxiij. t pueri zelphe. xvj. t rachel. xiiij. t Bale. vij facium septuaginta. e Cunctaq; aie ꝛc. Circa istos nūeros sequētes varij doctores varie dicūt t multiplicit. accipiūt aūt duos modos dicēdi q; videt ñ phabilitores. e Ixvj. iste nūer⁹ est ꝑsonaꝝ q; egresse sūt d iacob t cū h ingresse sūt egyptū cū eoꝝ ꝑs i ira Et ab h nūero excludūt heber t onā q; ñ ꝓtrane rūt egyptū: h mortui sūt i tra chanaā: vt ꝑ dictū est i isto ca. t. ō. xxxvij. c. Silr eccles dū t ioseph t filij ei⁹ q; erāt i egypto añ iacob egrederet. t sic d nūero. lxx. ꝑdicto remanēt. lxv. cū q; h⁹ si ponāt duo: q; fuit exclusa a nūero. xxxiij. pueroꝝ tyre: vt .ō. dictū est. t q; ingressa est cū iacob egyptū sic hēm⁹. lxvj. ꝑsonas h nūeratas cū q; h⁹ si addant ioseph et duo filij ei⁹. t Jochabeth filia leui q; ꝓcepta erat añ ingressum iacob in egyptū. nōdū tñ nata: vt dicūt hebrei. t sic i traunt i egyptū: ly i vtero mris. t sic hēm⁹ vltimū nūer⁹ cū dr. Oēs aie dom⁹ iacob q; ingresse sunt egyptū fuerūt xxx. h q; scriptura nō exprimit q; leui aliquā filiā habuerit q; vocata sit iochabeth. q; illa de q; fit mētio i exo. nō fuit ei⁹ filia vt ibi dicet. iō pōt h dimitti. t loco ei⁹ poni ipe iacob q; cū ple sua ingressus est. t sic sūt septuaginta. vñ t i h nūero vlti. nō dr. Oēs aie q; ingresse sunt ō femore iacob. q; ipe h fuit egressus a se ipo: h dr. Oēs aie dom⁹ iacob q; ingresse sunt egyptū fuere. lxx. Et h modus dicēdi vr ꝓueniēnor. tū ingressus ipi⁹ ioseph fuit añ ingressū ꝑis. t sūt ingressus filioꝝ ioseph: q; dicūt h ingressi rōne ꝑis sui. t sic i eo q; dā mō ingressi sunt vñ t de ꝑsonis h vltio notat nō dr. Que

mactat. ibi victimis deo ꝑis sui ysaac. audiuit ꝙ uꝰ ꝑ visionē nocte, vocāte se t dicētē sibi: Jacob iacob cui rñdit Ecce adsū Ait illi de⁹. ego sū fortissim⁹ deus ꝑis tui. Nolī timeꝛ. h descēde in egyptū. q; i gētē magnā faciā te ibi Ego descēdā tecū illuc t ego inde adducā te reuertēte Joseph q; ꝓnet man⁹ suas ꝑ oculos tuos Surrexit iacob mane a puteo iuramēti: tulerūtq; eū filij cū puerꝭ vxoribꝰ suis i plaustris q; miserat pharao ad portandū senē: t oia ꝙ possederat i terra chanaā Venitq; in egyptū cū oi scie suo. filij ei⁹ t nepotes filie t cūcta sūl ꝙgenies. Hec sunt aūt noīa filioꝝ isr q; ingressi sūt in egyptū ipe cū liberis suis. Primogenit⁹ rubē. Filij ruben enoch t phallu t esrom t charmi. Filij simeon iamuel t iamin t iamier: abod et Jachin t saber t saul filij⁹ chananitidis Filij leui: gerson t caath et merari. Filij iuda Her t onan t sela t ꝑbares t zara: Mortui sunt aūt Her t onan i tra chanaan Natiq; sūt filij ꝑbares: esrom, t amul. Filij ysachar: thola t ꝑua t iobab t semeron. Filij zabulō: sareth t chelo t iabelel. Hi filij lye q; genuit i mesopotamia syrie cū dina filia sua Oēs aie filioꝝ ei⁹ t filiarū. xxxiij. Filij gad: sephō t aggi t eselbō: t suni t beri t aro di t areli. Filij aser: iemna t iesua t iesui t beria sara q; soror: eoꝝ. Filia beria. Heber t melchiel. Hi filij zelphe quā dedit labā lye filie sue. t hos genuit iacob sedecim alias. Filij rachel vxoris iacob ioseph t beniami. Natiq; sunt ioseph filij i terra egypti q; genuit ei assenez filia ꝑbuteris sacerdot⁹ eliopoleos: t manasses t ephraim Filij beniamin: bela t bechor asbel t gera t naamā t iechri et iethros et reselmophin t ofin t ared. Hi filij rachel q; genuit iacob oēs aie. xiiij. Filij dan vsan. Filij neptalim iasiel t guni t ieser t salem. Hi filij bale quā dedit labā rachel filie sue. t hos genuit iacob oēs aie septē. Cūcteq; aie q; ingresse sunt cū iacob i egyptum t egresse sunt de femore illi⁹ absq; vxoribꝰ filioꝝ ei⁹: seragunta sex. Filij aūt Joseph qui nati sunt i terra egypti aie due Oēs aie dom⁹ iacob

ingresse sunt cū iacob i egyptū: ꝯ q̄ ingresse sunt absolute. Trāslatio xo. lxx. ō dr xxv. Sz fm hiero. ō cū pdicē nāe rauerūt. v. filios filioꝝ Joseph: q̄ nō nōdū erāt nati. t ō facū ē p anticipationē ppt bonore ioseph: ppt quē alij fuerūt recepti honorifice i egypto. t hāc trāslationē secut⁹ ē Jacob Act. vij. Q aūt aliq̄ dicāt nullā mulierē. ō ppurari pz fallū. q̄ sara ppurata iter filios scribe alit ñ eēnt. xvj. ñ. xv. tm. q̄ est ꝫ terrā vbi dr. Sedecī alias ct. Cōsiderādū ēt q̄ cū dr hic. Tie egresse ō femore iacob. nō est p ō intelligēdū q̄ alia intellectua sit p ḡnatiōē: ꝫ accipiēdo alia p hoc: eo mō q̄ rōnā denotat a pte principaliori. ꝫ ār dō generet alia tm intellectua nō ḡnat. ꝫ creando infundit.

f Misit aūt ct. ō describit ipm⁹ ioseph occursuo. t fm q̄ tñ dauerat pr stetit i terra tellē q̄uis ioseph ei ibidē occurreret si gnificāa ei suā adue nū. t ō ē q̄ dr.

f Misit ãe ta. ct. q̄ Judaꝫ iter alios ꝫ filios q̄ erāt cū iacob erat honorabilior. t rōnabilior. g Accēdit obuiā. tū vt debitā reuerētiā pr̄i ei exhiberet. tū vt pr̄em. t frēs instrueret. q̄o cū rege loqrent. ad ꝫ quā. h Cūq; vocauerit vos. s. rex Et dixerit. q̄s ē opus ve strū rūdebitis. Viri pastores sumus. ct. Cui⁹ cā subdit. cū dr.

q̄ ingresse sūt i egyptū: fuere f lxx. Misit aūt iacob iudā añ se ad ioseph i egyptū vt nūciaret ei. t ille occurreret i iessen. Quo cū peruenisset iūcto ioseph curru suo. g ascēdit obuiā pr̄i ad eādē locū: videlīc cū irruit sup collū ei⁹. t tm̄ amplex⁹ ē fleuit. Dixitq; pr̄ ad ioseph. Jā let⁹ moriar: q̄ vidi faciē tuā. t supstitē te relinq̄ t ille locut⁹ ē ad frēs suos t ad oēs domū pr̄is sui. Ascēdā t nūciabo pharaoni: dicāq; ei. Frēs mei. t dom⁹ pr̄is mei q̄ erāt i terra chanaā venerūt ad me. t sūt viri pastores ouiū: curāq; hūt alēdoꝝ gregū. Pecora sua. t armenta. t oīa q̄ hūe potuerūt adduxerūt secū.

b Cūq; vocauerit vos. t dixerit. q̄s ē op⁹ vr̄m rūdebitis. Viri pastores sum⁹ fui tui ab ifāna nr̄a vsq; i pr̄s. t nos. t pr̄es nr̄i. Hec aūt dicet. vt habitare possitis i terra iessen q̄ detestant egyptij oēs pastores ouiū.

a Ingressus ꝫ xlvij. Joseph nūciauit pha

b raoni dicēs. Pr̄ me⁹ t frēs oues coꝝ. t armēta. t cūcta q̄ possidēt venerūt ō terra c chanaā. t ecce ꝫsistūt i terra d iessen. Extremos ãq; frēs suos q̄nq; viros ꝫstituit coram rege. Quos ille interrogauit. q̄d haberet opus. Rūderūt. Pastores ouiū sum⁹. Fuit tuit nos. t pr̄es nr̄i e Ad pegrinādū i terrā tuā venim⁹. q̄m nō est herba gregib⁹ tuoꝝ tuoꝝ: iḡr̄escēte fame i terra chanaā. petim⁹ q̄s vt cē nos iubeas tuos tuos i terra iessen. Dixit ita q̄s rex ad ioseph. Pr̄ tu⁹. t f frēs tui venerūt ad te. Terra egypti in ꝫspectu tuo ē. i optimo loco fac eos habitare. t trade eis terrā iessen. Q̄s si nosti in eis ē viros idustrios: ꝫstitue illos magr̄os g pecoꝝ meoꝝ. Post hec introduxit pr̄em suū ad regē h. t statuit cū coram eo. Qui bñdicēs illi. t interrogatus ab eo. quot sūt dies ānoꝝ vite tue. Rādit. dies pegrinatiōis vite mee centū i. xxx. annoꝝ sunt pauci. t mali k. t nō peruenerūt vsq; ad diē si rex vidisset maiores. t fortiores posuisset eos cū vr̄is bellatorib⁹. Alio mō sic. Extremos fratrū. s. minores et vilissimos eoꝝ: vt ex ō rex. t ꝫsiliarij sui magis haberēt acceptū dominū Joseph videntes cognationē ē gratiosam. t istud magis poterāt pdicere ea. pcedenti. l Ad pegrinādū ct. Ad morandū ad tp⁹ am⁹ causa subdit. f Quia nō est herba gregib⁹ ct. Si nō erat i terra chanaan herba: quō erat in egypto vbi erat tāa sterilitas sicut alibi. Et dicunt aliq̄ dicēs: q̄ ppe siccitatē ex q̄ causabat illa sterilitas fuit bona pascua in egypto q̄ magna inundatio nili ex aq̄ remanebat sup terrā pluo ipedit nascentiū herbaꝝ ꝫ siccitas. Vel aliter pōt dici q̄ terra iessē quā petebat erat sic dispōsita: q̄ nō erat tāa siccitas: quin ex set sufficiēter pascuales. ex q̄ habebāt colonī petēdi ea. q: bona coꝝ ꝫsistebāt ꝑticipaliter i aliis⁹. g Terra egypti in ꝫspectu tuo est. ac si diceret. vbicūq; placuerit nobi fac eos habitare. h Post ō Hic describit receptio iacob in pſona ppria: q: postq̄ Joseph erat⁹ fuerat q̄ rex frēs suos grauo se receparet: certificat⁹ est de bona receptione pr̄is sui. ō sequit. i Et statuit cū eo. ā eo nō vt patrē suum honoraret de accessu ad pr̄iā regis. cū vt pater su⁹ gratias redderet ipſi regi de bonis ab eo receptis. p se. t familia sua. k Quot dñ dicēs illi. s. regi. quē iacob salutauerit. t cui ipse⁹ sint bona. t istud vocat ō bñdicere. l Dies pegrinatiōis vite mee q: pmo pegrinat⁹ fuerat in mesopotamia: apud Laba: vt. ō. dictū est. Tē pegrinat⁹ erat i terra egypti. i terra etiā chanaā habitauerat vt pegrin⁹. p maiori gre q: non erat affectat⁹ dominū i illa nūl i parua portiōe. Aliter ex ponit. q: tota vita bōna i pūi vita nō ē nisi quedā pegrinatio respectu celestis patrie. fm q̄ dicit apl̄s. Heb. xiij. Nō habem⁹ ō manētē ciuitatē. ꝫ futurā inquirim⁹.

m Sunt parui. t mali. Dicunt autem qui eius dicta respective vnde dicitur.

n Et non peruenerūt ct. q: abraam anno su⁹ virtu. clxxv. annis vt habet supra. xxv. cap. t Isaac pater suus. clxx. annis vt hr̄. ō. xxv. ca. t alij patres ei⁹ priores adhuc diutius⁹ vixerūt: vt hr̄. ō. xj. ca. Dicit aūt dies ei⁹ mali: ꝑter malū penalitatis q̄ ō sustinuit i vita sua. p ex grecutione fratris sui esau. ſcdo ex longa fuitute apud Labā. tercio ex violatione Dyne filie sue. quarto ex trāsgressione filiorū primogeniti sui: qui fecerāt stratum eius. quinto ex venditione Joseph: de qua fuit inconsolabiliter affectus. sexto ex sterilitate terre chanaan: vt patet ex pdictis.

o Joseph do. Hic describit ph̄s iacob sustentatio p ipm Joseph: vbi p describit prudentia ipius ioseph respectu pfis. t scdo respectu regis: ibi. E qb⁹. C circa primū dr.

p Dedit possessionē in egypto. prudēs ph̄s t fratrib⁹ de loco habitationis.

q In optio terre loco ramesseo. est ān ramesses i territorio tessen qđ. d. pertinerat.

r Et alebat eos. prudēs cibo victu.

s E qui b⁹. Hic ondit prudēs ioseph respectu regis angēdo sibi fideliter thesaur. t secūdo clemēter se habēs erga pplm: ibi. Dixit q̄ ioseph. C circa primū dr sic.

t E qb⁹. i. egypto t chanaan: t aliis terris circūadiacētib⁹.

t Nmē pecunias congregauit. nō p exactiōes ñ p vēditionē bladi inter q̄tūvis ler res quātu pōt vēdi. et nō illud qđ ioseph emerat p parvo pcio tpe fertilitatis: poterat remēdere et ēlde plonis t mltosoni⁹ alijs p maiori pcio. maxime q̄ nullum ppulerat ad vendēdū sibi bladū noie regis.

v Ad ducite pecora vra. licet ei cēnt i fame positi. ñ th tenebāt rex eis dare bladū gratis q̄diu haberēt bona vñ possent emere.

x Venerūtq; ānno scdo. dicūt hebrei q̄ iste fuit scds annus famis. t q̄ in aduentu iacob q̄ venit i principio tercij anni famis: statim Nil⁹ irrigauit terrā egypti. p ter merita ei⁹ t facta est fertilitas: que subtracta fuerat per

eos patrū meor. qb⁹ pegrinati sunt. Et būdicto rege

o egressus est foras Joseph

p No pri⁹ t fribus suis dedit

q possessionē in egypto i optio re loco ramesses vt p

r cepat pharao t alebat eos omnēq; domū pris sui. p̄bēs cibaria singul. In toto ei orbe panis deerat. et oppſſerat fames terrā max

s ime egypti t chanaā. E q̄

t b⁹ oēm pecuniā congregauit p venditione frumēti t intulit eā i erariū regis Cūq; defecisset emptor⁹ pcūi. venit cuncta egypt⁹ ad ioseph dicēs. Da nobis panes. Quare morimur cora te deficiēte pecunia. Qui

q b⁹ ille rñdit. Adducite pecora vra: t dabo vobis p eis cibos si pcūi nō habetis. Que cū adduxissent dedit eis alimēta p eqs et ouib⁹ t bob⁹ t asinis. sustētauitq; eos illo anno p

x mutatiōe pecor. Venert q̄ anno scdo t dixerunt ei. Nō celam⁹ dño nro q̄ deficiēte pecunia pecora sit defecerit nec clā te é q̄ absq; corporib⁹ t ēra nihil habeam⁹. Cur ergo morimur te vidente. Et nos t terra nra tui erun⁹. Eme nos in

cit trāsferre pplm de vna parte terre egypti ad aliā t ecōuerso: vt p talē translationē quilibet ondēret t ꝓpcreret q̄ nihil iuris haberet in hereditate sua pstina. Causa autē hui⁹ diuersitatis iter trāslationē nram t litterā hebraicā in hoc loco potuit esse ex hoc: q̄ iste due dictiones hebraice ſez valaemir t valaenild: quarū prima significat t fecit transire. t scda significat t subiecit seruituti. nō differūt i hebreo nisi in vltima littera que in prima dictione est littera rheos in scda ſra valet. Iste autē due littere hebraice: licet in sono habeāt habeāt magnā diuersitatem: tñ in figura habent cōuenientiā. t ideo p̄pter similitudinem hanc translator noster accepit vltimas dictionem p prima vel ecōuerso. Scriptores hebreor. qui fuerunt post tēpus translationis scripserunt primas p scdas tamē veracs littera vadat ad eandem intentionē hebraica tamen magis exprimit: vt patet ex p̄dictis.

5 Preter terram sacerdotū. erant enim deputati ad cultum deorum illius populi: t etiam ad studia scientiarū speculatiuarum: Fm q̄ dicit phs. i. metha. q̄ gēs sacer dotū egypti ibi primo studere concessa é. Et Joseph⁹ in lib. antiquitatum dicit. q̄ abraam quādo descendit in egyptum: vt habitaui est supra. xij. cap. docuit sacerdotes egypti

astronomiam. t extunc in talibus sciencijs studere ceperunt. t ideo a rege habebant victum: vnde subdit.

a Et statuta cibaria tē. Et ex hoc loco habet q̄ illis qui sunt deputati diuino cultui t studio: debet ō victus ab his qui habent cūra regende cōmunis. prudenti.

b Dixit ergo ioseph. Hic cōsequenter ostendit clemētia ioseph erga populum in hoc q̄ terram egypti quam iusto titulo p rege acquisierat reddidit his q̄ vendiderāt pro quinta parte fructuum. Ex quo patet q̄ fecit eis magnam gratiam: quia alibi vbi terra nō est notabiliter fertilis bene traditur colenda t seminanda pro media parte fructuum. terra autem egypti non solum est bene fertilis. vt referunt illi qui eam viderunt. sed etiā cū parvo labore ꝓpter irrigationem nili qui fecundat terram illam. Et patet littera ex dictis.

c Habitauit ergo. Hic describit status Jacob in egypto q̄tum ad finem: secundo consummationem. et primo describitur sue sepulture ordinatio. t dicte ordinatio

nis executio capitulo .l. Adhuc primo describitur dicta
ordinatio scdo subdit filiorū būdicens .xlviij.c. In primo
pre dicit sic. d Factus ē t multiplicat⁹ in bonis spūa
libus t tpalib⁹.t ple filioꝝ suoꝝ. e Cūq; approppinqre
ēt.ex q̄ ps q̄ habuit spūs ḡbernc. f Vocauit filiū suū
Joseph.g nūciū. q̄a
distabat ab eo nego
cijs regni occupat⁹.
g Pone ma. tu. si
fe. meo .f. ad mrādū
q̄ xp̄us nasciturus de
iacob. sicut .ō. exposi
tū est.xxxij.ca. h
Cōdasq; me i sepul
cro maioꝝ.f. in terra
promissionis i q̄ erāt
sepulti abrā t ysa-
ac. t nō solū ꝓpter il
loc desiderabat ibi
sepeliri. ℔ principali
ter ꝓpter redēptionē
generis humani ibi
fiendā q̄ xp̄m q̄ i illa
terra nat⁹. t cōuersa
tus est mortu⁹ t se-
pultus. t ibidē resur
rexit. t inde ad celū
ascendit. de quo ia
cob habuit fidē t no
ticiam. t forsitā vide
bat in spū. q̄ cū xp̄o
resurgēte resurgerēt
multi sancti cū resu
cti vt hī Mat.xxvij
ca. t sperabat cū eo
resurgere. i Ado
rauit ifrā deū. p hōri
cio sibi cōcesso k
Cōuersus ad lectuli
caput. Caput cū le-
ctuli erat vsus terrā promissionis. t ad illā ptē adorabāt ta
dei deuoti. q̄s erāt extra terrā illā. sic dr̄. ij. Esr. viij. Dañ.
vj.ca. In ca.xlvij. vbi dr̄ in postilla. Simnē pe-
cuniam congregauit ēt. Adhuc.

q Vita in emptione t venditiōe equalitas iustitie
obſuāda est. vt in scda scde. q. lxxvij. arti. j. i corp.
q. Idcirco nō vt dicēdū. q̄ rātū valet res ērtā pos
set vendi. ꝑ cūq; q̄nqs rem vendi in multo maiori ꝑcio q̄ va
leat fm verū suū valorē. t hoc ꝓpt magnā indigētiā emē
tis quā hz de illa re. t in tali casu nō est estimanda valor
rei fm quā ritatē q̄ ipa res ꝑt vendi. q̄ sic si q̄s rem suā su
perwendat in notabili quātitate. vltra iustū ꝑciū. ꝓpt ma-
gnā necessitatē ementis. cūc venditor vt q̄ll vendere q̄ō q̄
est suū. q̄ id q̄ accrescit sup iustū ꝑciū nō est ex cōditiōe
rei vendite. ℔ ex cōditione ementis. vt in ꝑdcā q̄one. Ad ex
cusationes aūt ioseph q̄ vendidit blada p maiori ꝑcio q̄
emerat sufficit dicere sitas ipius q̄ sicut t dicerisitas loci ma
gnā facit differētiā in valore rei. vt inferi⁹ ꝑdcā q̄one.

Replica contra eosdē contra Hugen.

M ca.xlvij. vbi postillator dicit de cōtractib⁹ Jo
seph quō fuerūt iusti. videt Hug. aūctor sacre Tho
me scde scde. q. lxxvij. arti. j. in corpe. q. t rōnione
etiā ad vltimū argū. asserens q̄ in cōmutationib⁹ equitas
iustitie seruanda sit. Sz ego cū postillatore veri⁹ puto. q̄
in cōmutatiua iustitia equalitas fm naturā suam nō pos
sit. quicqd dicat scōs T. do. p Hug. allegat⁹. q̄ totū aurū
mundi fm naturā nō valet vnū equū. cū ēt oānē ad hu
manos vsus modicū aurū valet magnū equum. Equitas
igit in cōmutatiua iustitia q̄ est i cōtractib⁹ nō seruat. sed
g rōnē iustitie mēsurat vt dicit sanct⁹ Dyoni. de diui. no.
ca. viij. ℔ aūt iustitie mēsurantis hāc equalitatē. t simi-

a t possedit eā auctusq; est t
b multiplicat⁹ nimis t virit
c i ea decē t septē annis Fci
d q̄s ſt oēs dico vite illi⁹ cē
e tū q̄dragita septē ānoꝝ: cū
f q̄s appropiāre cerneret di
em mortis ei⁹ vocauit filiuꝝ
suū ioseph: t dixit ad eum
Si inueni grāz in cōſpectu
g tuo: pone manū tuā sub fe
more meo t facies mi miaz
t ⁊itatez: vt non sepelias
me in egypto ſz dormiam
cuz p̄rib⁹ meis: t auferas
h me de hac: cōdasq; i se
pulcro maioꝝ meoꝝ: Cui
rādit Joseph Ego faciam
q̄ iussisti Et ille: Jura er-
go inq̄t mihi Quo iurante
k adorauit isrl ostiū cubitus
ad lectuli caput. xlviij.

Ab Postq; trālactus nū
ciatū ē ioseph q̄ egro
raret pr̄ su⁹ Qui assū
pnis duob⁹ filijs manasse

c t ephraim ire properāt Nūc
d q̄s est semi. Ecce filius tu⁹ io
e seph venit ad te. Qui cōfor
tat⁹ sedit in lectulo. Et in-
f gresso ad se ioseph ait. de⁹
oipotēs apparuit mihi i lu
za. q̄ ei fra chanaan bndi-
xitq; mihi t ait. Ego te au
gebo t multiplicabo: t fa-
g ciam te in turbas populoꝝ
h Daboq; tibi terrā hāc. et
semi tuo post te i possessiōz
s sēpiternā duo ergo filij tui q̄
nati ſt tibi in terra egypti.
k antiq; huc venirē ad te mei
l erūt ephraim t manasses:
sicut ruben t symeō reputa
k būt mihi Reliqs aūt q̄s ge
l nueris post eos tui erūt et
nole fratrū suoꝝ vocabunt
m in possessionib⁹ suis. mihi
eni q̄ſ veniebam de meso
n potamia: mortua ē rachel
in terra chanaan in ipo itī
o nere. Eratq; vernū temp⁹

nanelo inequalitatē describit a dēo Aug. in li. lxxxiij. q̄
rum. q. xliij. dicente. Justicia est habit⁹ animi cōi vtilitate
tanto modicū aurū valet multi bladū. sō fm mensurā iu
sticie ꝑ sterilitatē modicū bladū valet multū aurū. sōo
vſ dicēdū. q̄ tāmē va
let res fm illā equita
tis mēsurā quātū vē
di pōt. seruata vtilita
te nō primata. ma-
xime cessante⁹ volū
tatem t violentā cō-
pulsionē. sic t ut dic
tum Joseph ꝓpt
postillator dicit. Fa
ter: q̄dā q̄ respiciēs
ad solā necessitatē
emētis. t sic carius
vendēs. q̄ nō respi-
cit ad omne ꝑcm.
℔ pauū iusticie cul
tor nō est. ℔ hoc nō ē
in facto ioseph. nec
apparet ex dictis po
stillatoris. xlviij.

Postq; trāſ
act⁹. Hic cō
sēdūt ponit
filiorū Jacob bndi-
ctio. t primo ipsi⁹ ia-
cob ꝑ filios ioseph
filios ioseph in
genere. ꝑcla cū aliis
filijs iacob. xlix. cap.
Adhuc ꝑdicti bn-
dixit filiorū ioseph ad-
optatis. scdo eoz bñ
dictio ibi. Dixēq; ut
tercio ipsimet ioseph
ꝑ filio pmiato. ibi.

Et ait ad ioseph. Adhuc ꝑ descripsit dicta adoptatō. scdo
ostdit ipsi⁹ Joseph excusatio. ibi. Mihi eni. C circa primū
dr̄. b Nūciatū ē Joseph ēt. q. nunci frequenti curre-
bāt de ipso ad ꝑem t cōuersū ad scienduꝝ statū matris.
c Ire parrexit. ℔ nō est in hebreo. sensus tñ est. i. ad eun-
dū se disposuit. d Qui cōfortauit. de aduentu filij sal
dixerat. e Deꝰ omnipotēs appa. mihi in luza. ibi ci-
uitas vocat bethel t dixit. q̄ alijs nom⁹. vt. ō. exposui est
ca. xxxvij. f Daboq; tibi ter. hāc. ℔ dicit iacob vt ostende
ret q̄ poterat dare ꝑt in terra illa promissiōis filijs ioseph
sicut ꝓprijs filijs. sō subdit. g Duo ℔ filij tui. i. manas
seet ephraim. h Mei erūt ꝑ adoptionē. i Sicut ru
ben t symeon repu. mihi. i. dicit eoz ita accipiet portio-
nē suam in terra promissiōis q̄s dividetur sicut filij mei ma
nasses t ponit exemplum de ruben t symeon plus q̄ de
aliis q̄ erant primogenit. t sō equiparauit filios ioseph
ipsis. q̄ pbz t aliis minorib⁹. k Reliquos aūt q̄s genu
eris ēt. i. non adopto eos tali modo. l Et nole fm suo-
rū ēt. i. ab eis nō desolabit aliqua trib⁹ ℔ q̄ nolabunt sub
tribob⁹ manasse t ephraim. t cum eis accipient hereditā
tē. m Mihi eni. Hic subdit ipsum iacob excusatio. p-
penderat eni patris signa. q̄ ioseph mirabat de hoc q̄ Ja-
cob cum tantis sumptib⁹ voluerat portari corp⁹ suū ad se
pulturā duplicem in hebron. t maxime quia rachel ma
ter sua quē fuerat vxor iacob predilecta non erat ibi se-
pulta. t ideo Jacob voluisse super hoc pacificare Joseph.
dicit. n Mortua est Rachel ēt. quasi diceret necessi-
tas me compulit ipsam sepelire extra spelunicam duplī-
cem. quia eram in itinere cum magna familia quam non
poteram deserere. t adhuc nimis distabā a loco sepulture
ꝑdicte. o Eratq; vernū tempus. in quo pecora habent

Al v

fetus in vtero. ꝓpter qꝫ nō poterā iter accelerare ne more
retur. p Et sepelimi ibi eā iuxta viā. vbi transiit holco
cōiter. t edificaui sepulcrū. ita q̄ transeuntes poterāt vide
re sepulturā eius. t memoriā ei⁹ ad alios deferre. ac si dice
ret ipi Joseph. debeo me excusatū habere de hoc q̄ non
portaui eā ad sepul
crū maiox q̄ habui
legitimū impedimē
tū. ꝫ nihilomin⁹ cō
struxi ei nobile se
pulcrum. Sic expo
nūt doctores nr̄i. de
bret aūt alik exponūt
Iz ad eūdē finē. vicz
ad excusationē Ja
cob de hoc q̄ rachel
erat sepulta in He
bron. t Fz eos Iacob
se nō excusat ꝓpt̄ dif
ficultatē portādi cor
pus Rachel ad locū
p̄dictū. imo p̄ excludit illā cām dicens.
n Mortua est Ra
chel in terra chanaā
in q̄ terra ē ebron. et
tō longitudo itinerio nō me impedīuit
t maxime. q̄ fin de
scriptionē terre san
cte hebron nō distat
a bethleē. iuxta quā
sepulta est rachel ni
si p̄ sex leucas vt̄ circiter. o Erat⁹ ver
nū tp̄o. qō est aptus
ad itinerandū. t tō
malicia tp̄is silr me
non impedimit. Quid
igit. volūtas dei ei⁹
ordinatio. Dicit be
dict. q̄ Jacob scivit
ex diuina reuelatiōe
q̄ tpe nabuch. distru
enda erat hierlm. vt
hr̄. iiij. Reg. xxv. ca.
t q̄ Nabuzardā de
ceret ppl̄m eius ca
ptuū in babyloně t
q̄ transirent iuxta se
pulcrū Rachel qō ē
sup viā illā. t tūc in
transitu illox ip̄a ra
chel de sepulcro mi
raculose clamaret ad deū querēs miam et⁹ sup ppl̄m ca
ptiuitatē. vt scribit Hiere. xxxi. Vox in excelso audita
est. lamentationis t fletus. luctus Rachelis plorātis fili
os suos. tō subdit p Et sepelimi eā iuxta viā. sm diuinā
ordinationē p̄dictā q Bethleē aūt. Hic subdit ip̄s⁹ Jo
seph benedictio specialis in filios suos. r Qui sūt isti.
Hoc quesiuit Jacob. q̄ caligauerant oculi eius. t posset
subdit. t tō Iz videret eos astantes obscure. nō tñ clare et
distincte. s Adduc inde eos ad me. q̄ tñ bñdictionez
volebat eos amplexari t deosculari. t subdit. t Appli
citosq̄ ad se deosculat⁹ ē. Et cū tulisset eos Joseph ō gre
mio p̄tis sui. vbi amplexat⁹ t deosculat⁹ fuerat eos.
v Adorauit pro. in ter. disponēs se ad bñdictionē. x
Et posuit ephraim ē. vultus eī⁹ erat⁹ eīm pueroꝝ t ip̄ius Joseph
erāt ꝫ vultū ip̄i⁹ Jacob. t tō ille q̄ erat ad sinistrā Joseph
erat ad dexterā ip̄ius Iacob. sic eīm posuerat eos Joseph:
volēs q̄ manasses q̄ erat primogenit⁹ eēt sub manu dex

p Et ingrediebar ephratā et
sepeliui eā iuxta viā ephra
te q̄ alio nomie appellatur
q bethleē. Elidēs aūt filios
r eius dixit ad eū. Qui sunt
isti. Rndit. Filij mei sunt
quos donauit mihi domi
s nus in hoc loco. Adduc in
quit eos ad me. vt benedi
cā illis. Oculi enim isr̄l ca
ligabāt p̄e nimia senectu
te. t clare videre nō pote
t rat. Applicitosq̄ ad se de
osculat⁹ t circūplexus eos
dixit ad filiū suū. Non fuz
fraudatus aspectu tuo. in
super ostendit mihi de⁹ se
men tuum. Cunq̄ tulisset
eos Joseph de gremo pa
v tris. adorauit ꝓnus in ter
x ram. et posuit ephraim ad
dexterā suā. i. ad sinistram
isr̄l. manassen vero in sinistra
sua ad dexterā. s. patris ap
plicuitq̄ ambos ad eum.
Qui extendēs manū dex
teram posuit sup caput e
phraim iunioris fris. sinis
trā aūt sup caput manasse
q̄ maior natu erat ꝓmutās
y manus. Benedixitq̄ Ja
cob filios Joseph. t ait: de
us in cuius conspectu am
bulauerūt pres mei abrāā
t Isaac deus q̄ pascit me
ab adolescentia mea vsq̄

in p̄sentem diem. angel⁹ qui
eruit me de cūctis malis:
z bñdicat pueris istis et inuo
cet sup eos nomen meum
nola q̄ patrū meox abrāā
t Isaac. t crescant in multi
tudinē sup terrā. Videns
aūt ioseph q̄ posuisset pat
suus dexterā manū sup ca
put ephraim grauiter acce
pit. Et apprehēsam manū
patris leuare conat⁹ est de
capite ephraim. t transfer
re sup caput Manasse. dixit
a q̄ ad patrē. Non ita cōue
nit pater. q̄ hic est primo
genitus. Pone dexterā tu
am sup caput ei⁹. Qui re
b nuens ait. Scio fili mi scio
t iste ꝺppe erit in ppl̄os et
c multiplicabit. sed frater e⁹
iunior maior erit illo. t se
men illius crescet in gētes.
Bñdixitq̄ eis in tēpe illo
dicēs. In te bñdicet isr̄l at
q̄ dicet. Faciat tibi de⁹ si
cut ephraim t sicut manas
d se. Costituitq̄ ephraim an
e te manassen. t ait ad Ioseph. ſ
liū suū. en ego morior. et erit
deus vobiscū. reducetq̄
vos ad terrā patrū vrox
f Do tibi ptem vnam extra
g fratres tuos quam tuli de
h manu amorrei in gladio et
arcu meo. xlix.

a Nō ita conuenit
p̄. hoc dixit Ioseph
q̄ eueni⁹ pueroꝝ nō
erat reuelat⁹ sibi. sīc
et p̄it. Iz eīm Joseph
haberet spm̄ ꝓphe
tie. vt habitū ē ō. xl.
ca. t xlj. tñ hī reuela
tur aliq̄n aliqd vni ꝓ
phete. qō celatur alte
ri. sicut p̄z in mul
tis locis ve. t no. te.
b Scio fili mi scio
I. q̄ est primogenit⁹.
c Sz et frater eius
iunior. alīs maior ma
ior erit illo. in nume
rositate t dignitate.
q̄ Josue q̄ fuit vnꝰ
ꝓph̄ post moysen et
fecit tot mirabilia. e
Hieroboam q̄ fuit
primus rex isr̄l post
q̄ divisus fuit regnū
isr̄l a regno iuda fue
rūt de tribu ephraim
d Cōstituitq̄ ephra
im ante manassen. i
oblatione primitiaꝝ
t in situatōne taber
naculoꝝ. t mortione
eoꝝ t dignitatibus
aliis. e Et ait. hic
describit premiatio
Ioseph spālis cuz dr.
f Do tibi ptē vnaz
rē. Ac si diceret. Tu
me t fratres meos tē
pore famis satiasti.
t me deferendū ad
sepulcrū patrū meo
rū ꝓmisisti. t tō terrā
sychem spāli mu
nere do tibi. g
Quā tuli de manu
amorrei. i. ipi⁹ amor
q̄ fuit de genē amor
reox. h In gla
dio t arcu meo. i. in
re belli. Dicāt hebrei q̄ depopulata vrbe sychem p filios
Iacob. ꝓpl̄i qui erant in circuitu cōgreganerūt se vt irrue
rent sup Iacob t filios eius. sed ipe armauit se t familiam
suam ad resistendum eis cōfidens de diuino adiutorio si
cut sibi ꝓmissum fuerat a dño. vñ et timor dei. i. a deo im
missus cecidit sup illos. t non sunt ausi inuadere eum. vt
habitū est supra. xxxv. ca. t tō locū istū obtinuit iure belli
tum q̄ dominꝰ dederat sibi illā terrā. tū q̄. ꝓpter violati
ones dire digni erant eā pdere sychimite. t ideo q̄n Iacob
fuit in possessione. videt q̄ licite potuit eam vt suam reti
nere. vnā etiā partē emerat. vt hr̄. xxxiij. ca. sed de illa q̄
modica erat nō fecit hic mentionē. ceterū aūt locus ille
fuit ipsius Iacob. ꝓpter quod dictū est. ō. xxxvij. ca. q̄ filij
Iacob omnes preter Ioseph t beniamin pascebant oues i
sychimis. t quia Iacob misit ipsum Ioseph illuc ad scien
dū statum eorum. Ex quo patet q̄ ibi morabātur ad tem
pus. t ideo verisile est q̄ haberēt ibi domos ad habitādū

e eam eas ꝓ pecoribus tanꝯ in loco qꝫ erat patris ipsoꝝ.
In ca. xl viij. vbi dr in postilla. Eratq; ventum tempus
Hebreo aūt nō hr ꝫ ali Additio.
qua dicitio significās venū nec ꝓpo. hꝫ ē ibi dictio ssignificās mētē suā parū a terre. t est sēsus. q mortua
est rachel i minere in
loco a qꝫ restabat mo
dicū spacij ineris
vsq; ad bethlē. hꝫ trā
seq̄tur eā in via rō
ne q̄ occidit ibi in po
stilla. In eo.
ca. xl viij. vbi dr i po
stilla. Dicūt eīn be
bei ꝛc.

Additio.ij.

Dicit ergo de
oseoꝝ ē falsa
non eīn h qꝫ
legit hiere. xxxj. vor
in excelsis audita ē.
referendū est ad rpm
captiuitatis filiorū
isrl tpe nabuch. sed potius ille clamor seu vlulat⁹ rachel
referend⁹ est ad occisionē innocentiū facā per herodē. vt
euangelista declarat Matth. ij. put in. c. allegato Hiere.
dño ꝓcedente olene ostendet.

Replica correctorij ꝫ Burgēs.

In ca. xl viij. Burgēs. dicit. in hebreo nō hr dictio
significās venū neq; temp⁹ ꝛc. ita et postillator i
tractatu suo de differentia translationis nostre et
hebraice veritatis ibi exponit vt hic Burgēs. in ꝓposito
aūt se nostre translationi coaptat. vt sanificatur vic virtq.

Occauit aūt iacob ꝛc. Ca. xlix.

Hic pīt describit benedictio filiorū iacob gene
raliter t primo instruit eos de statu vite mortalis
sēdo eos erigit ad spē vite immortalis. ibi. Et benedixit
eis. Circa primū premittit ꝓhemio in q̄ reddit eos attentos
dicēs. b Cōgre. vt ꝛc. quibꝫ ēīn attentus est ad audiē
dū futura maxime circa se t posteros suos. c In die
bus nouissimis. i. postꝫ filij vri reuersi fuerint ad terram
promissionis. dicit ista. In nouissimis. qꝫ alīꝫ dicit eis tunc
de aduentu xpi c⁹ tpe dicant nouissima. Hm q̄ dicit Joh.
j. canonica aj. ca. Nouissima hora est. qꝫ tpe ipi⁹ xpi nō ꝛt
aliud tpe successur. Hm q̄ dr ꝫpo. c. Iturant q̄ viuentē
in sēla sēlorū. qꝫ tēpus ampli⁹ nō erit. sicut tēpus noue le
gis successit tpi veteris. sēdo reddit eos docibles dicens.
d. Audite filij iacob. qꝫ filij debent ee subiecti discipline
Tercio reddit eos benignolos dī. e Audi. isrl pa. vrm.
i. cū q̄ tota mente desiderat bonū vestrū f Ruben. hic
pīt ponitur ꝓ cunctis hdictionib⁹ ꝓ singulos filios ma
piendo a filijs lye. t patrē ꝓpo hm numerū filiorū. t ꝓpo
incipit a ruben q̄ erat primogenit⁹ dī. g Tu fortitudo
mea. ac si dicat. qꝫ tu es primogenitus. fortitudo mea. hꝫ
tū ad bonū virtutis t gratie deberet relucere in te. sed cō
trio factum est. qꝫ tu es h Principiū doloris mei. q. d.
Ex multos dolores t labores semerim aliūde. tū parui fu
erūt respectu t q̄ꝫ ꝓ nihilo eos reputauī in cōparatione
ad illā dolorē q̄ē cōcepi de enormitate sceleris tui q̄ cō
ponit postea. i Prior in donis. i. deberes ee rōne pri
mogenture. rōne cui⁹ debebat tibi duplex portio in here
ditate. ac donis paternis respectu fratrū tuorū. Maior i
perio. qꝫ debebat tibi regnū mihi. promissū. vt habitū est ō.
xxxv. c. t sacerdotiū. qꝫ alī legē dicā erat primogenitare
attendū. vt ō. dicit ē. xxvij. ca. k Effusio eo sicut aqua
aq̄ et de vase ꝓcreno effundit. hꝫ alīꝫ liquores. qꝫ de oleo
effuso remanet in vase pinguedo et humor. t de vino effu
so sapor. hꝫ effusa aq̄ de vase cito vas ꝓfluit. t nō remāet
aliq̄d aque vestigiū. t p hoc dat intelligere q̄ ruben hdicā
bona totaliter q̄dierat. qꝫ primogenitura sibi ad duplū
ee portionē translata erat ad ioseph. vt dicit est ō. c. ꝓc. t

regia dignitas ad iudā vt expresse dr. i. paral. v. ca. Et sacer
dotiū ad leui. l Nō crescas. In heb. hr. nō excedēs. ac
si diceret sufficiat tibi q̄ tu sis sicut virtus de aliis fratrib⁹
minoribus ab⁹ abhinc dignitatib⁹ t primātijs ꝓdicto. c⁹ cā sub
dit cū ꝓ. m Quia ascen. ad cubile patris sui ꝛc. qꝫ fuit qua
do dormiuit cū Ba
la vxore patris. vt dr
ibi ē ō. xxxv. ca. Et
bis ꝫ dicit hic vt ꝛc
falsum dictū hebreo
rū q̄ dicūt sup locū
hdictū. put fuit ibi
allegatū q̄ ruben ꝑ
concubuit cum ba'a.
sed solū amouit le
ctū eius de camera
lye mris sue q̄. ꝫ ē ef
fect tanꝯ malū vt pri
ma facie vid̄r. ꝓpter
hoc debuisset ꝑuari
tate bonis t dignita
tib⁹ hdictis. n Symeon t leui fra
tres. Iz ēīn cōe eis alij fratres ex parte patris t matris. eis
hic vocat eos fratres spālit. qꝫ fuerunt ꝓnuncij mētē oge
in sequēnb⁹ mal. o Vasa iniq̄ bellantia. hoc exponūt
cōtra doctores nostri de interfectione ꝓpli sychem i do
lo cū sychemitis recepisse circūcisionē in signū fœderis t
amicicie cū iacob t filijs eius. vt ō. dicit ē. xxxiij. capīo
p In cōsiliū eoꝝ. qꝫ tractauerūt occulte de hdicta occi
sione. q Nō veniat ala mea. i. nō approbo hꝫ detestor.
r Et in cetu eoꝝ. q hcongregauerūt sibi aliud ꝓpositū. vt p
ficerent ꝓpositū suū. s Nō sit gloria mea. i. de hoc nō glo
rior. hꝫ magis cōfundor. Sic ꝫ hoc videt q̄ Iacob dicit in
fine ꝓcedentis capli q̄ando de acquisitione sychē. Do ti
bi ptem vnā extra fratres tuos. quaꝫ tuli de manu amorrei
in gladio t arcu meo. Ad qꝫ dicēdū. q̄ iacob hoc dicēdo
nō gloriabat de occisione sychemitar⁹ p symeon t leui. hꝫ ma
gis de ꝫ q̄ dolos illi⁹ terre congregati admisce volnerūt ira
re sup iacob t filios eius. t iacob cōsidēs de dei adiuto
rio potit se ad resistendū. t terruit de⁹ eius aduersarios t
retrocesserūr. vt dcm est ca. ꝓc. t Ecuia i furore suo oc
iderūt virū. i. viros sychē. t exponit ibi singulare ꝓ plu
li. sicut Exo. viij. ca. Venit musca grauissima. t multipli
cando inuicarū. v Et in voluntate sua. qꝫ libenter subuertis
sent muros ciuitatis sychem. hꝫ nō potuerūt. qꝫ ad hoc recte
bat tractatus epi. t maior multitudo ꝓcebio hꝫ habuerūt.
x Diuidā eos in iacob ꝛc. hoc denunciat futurū in pena
hdictorū. vñ t tribus leui nō accepit ptē in diuisione ter
re sicut alij fratres. hꝫ sola loca ad habitandū. t trib⁹ sym
eon hmōi ad vnā ptē recepta est i sorte iude. Hebrei aūt aliꝫ
exponunt ꝓpositū. hꝫ in hoc diuidunt qi aliqui exponūt
totā literā ꝓcedentē de malicia Symeon t leui contra ioseph. Dicunt enim q̄ isti duo primo machinati sūt i mor
tem Ioseph. quod sic declarant. quia ruben nō videbat
ad hoc machinatos fuisse. quia videbat eū liberare de ma
nibus aliorum. t reddere ꝓri suo vt habet. xxxvij. capīo
Similiter nec iudas. qꝫ ne ioseph moreret in fouea. fra
tribus ve eum venderent dicēs. Caro enim nostra t
frater noster est. similiter nec quatuor filij ancillarū. scil⁹
Dan. Neptalis. Gad t Aser. qꝫ cum isti dispicerentur ab
aliis t reputarentur quasi serui. Ioseph erat cum eis ad
eorum consolationem. Hm q̄ dicitur ibidem. Et erat cus
filijs Bale t zelphe. Similiter nec zabulon qui
erant filij lye ceteris inuisos. t ideo non est verisile q̄ ipi
assumpsissent principaliter tale negocium. hꝫ fuerūt indu
cti per fratres suos vterinos. i. Symeon t Leui. qui erāt
seniores eis. t consequenter alij fratres consensissent. Alia
suppositio exponunt literā sic. Symeon t Leui fratres.
i. in malo ꝓcedēs ꝓ ceteris. Vasa iniquitatis bellantia.
qꝫ fratrē innocentē occidere voluerūt. In cōsiliū eorum.

qō inter se tractauerūt palmo occulte. Et in cetu illoꝝ .qt alios ad hoc induxerūt ꝛ cōgregauerūt. Quia in furore suo occiderūt virū. Ioseph q̄ licet cēt iuuenis etate, erat tñ vir mor̄ib⁹ ꝛ sapia. occiderūt aūt eū qa trū in ipso fuit Et in voluntate sua subnerauerūt thaurū. Hec ē ifa be braica. ꝛ vocatur hic thaur⁹ ipse Ioseph sicut etiā ō eo dr deu. xxxiij. c. Quasi p̄mo genitꝰ thauri pulcritudo eius. Iā dent eñ nerues Ioseph pedissent. Maledict⁹ furor eoꝝ qꝛ ptinax qꝛ ad monitionē rubē noluerūt flliare a mala voluntate sua vt ō dictū est. xxxvij. c. ppt qō subdit pena eū dr. Diuidā eos ēt. exponat sicut ō. Sꝫ addūt hebrei de dispersiōe symeon dicētes. Nō ē pauꝰ scriptor nec pedagog⁹ nisi de symeon ꝫ est dictū. q illi de tribu symeon discurrebant p sortes aliorꝝ ad querēdū victū scribendo vl pueros docēdo. sicut clerici pauperes faciūt apō christianos. Alii etiā exponūt aliq̄ hebrei passū istū. partim de virtis sychem. ꝛ partim de Ioseph dicētes sic. Symeon ꝛ leui fratres. exponēdo sicut dcm est in alia expositione hebreoꝝ vsq; ibi. Quia in furore suo occiderūt virū. i. viros sychem. accipiendo singulare p plāli. Et in voluntate sua subnerauerūt thaurū. i. Ioseph ratione pāctꝰ. Maledict⁹ furor eoꝝ ēt. hoc dicit ppter occasionē virorū sychem. qꝛ ꝫ nō fecerint dolū vl iniusticiā fm opinionē hebreoꝝ. vt dictū est. ō. xxxiij. c. tñ nimis rigide .pcesserant. ꝛ iō nō dr hec. Maledicta iniquitas eoꝝ vel iniusticia. sed furor ppter violationē sororis sue Dine. Et indignatio eoꝝ qꝛ dura. hoc dicit. qꝛ indignati fuerunt nimis dure ō Ioseph ppter visiones suas p̄cedentes ei⁹ dñatꝰ super fratres. ꝛ qꝛ a patre plus amabat. vt dictū ē ō. xxxvij. ca. cetera vt prius. ¶ Iuda te laudā. fra. tui. Iudas interpretat confitens siue laudans. ꝛ iō volens bona dicere de eo incipit ab interpretatione sui nois dr. Iuda. q. d. bñ noia tua eo. qꝛ ¶ Te laudabunt fratres tui. tum qꝛ tribus iuda i exitu ifrl de egypto prima post Moysen itranit mare rubꝝ miraculose diuisum. alijs timentib⁹ ibi sequi Moysen. vt dr in Exo. tum qꝛ post mortē Iosue principalis fuit ad expugnandū inimicos filioꝝ ifrl. q̄ remanserūt in terra promissionis. Fm q̄ dr in principio libri iudicū. Iudas ascēdit. i. primꝰ ō aduersarios. ꝛ ex his meruit trib⁹ iuda laudē p ceteris ꝛ regiā dignitatē. ¶ Man⁹ tē. ō implenū est in dauid p̄mo rege trib⁹ iuda. q̄ inimicos ifrl p magna parte interfecit. ꝛ alios tributo subiecit. cuius p̄cessum describit dr. a Catul⁹ leonis iuda. ꝛ dicit catul⁹ leōis. qꝛ cū dauid esset minim⁹ inter fratres suos. tñ p̄stant fuit ad pugnādū cōtra Goliā gigantē. ꝛ ertūc fuit positꝰ sup viros belli p saulē regē. vt dr. i. Regū. xvij. c. ꝛ inde mortuo saule p̄stitut⁹ ē rex vt dr. ij. Reg. v. c. vbi dr. Cum esset rex Saul sup nos. tu eras educēs ꝛ reducens ifrl. Et sequit ibidē. Dixerūtq; dauid tu regē. ꝛ ertunc rebellante potēter aduersarios ifrl. ppter qō subdit. b Ad p̄da fili mi ascēdisti. ꝛ intrannū psalmi aduersarios q̄ circa finē regni sui nullus audebat insurgere ō eū. nec ei⁹ regnū p̄turbare vt p̄z li. Reg. ij. ꝛ in principio tercij. iō subdit. c Requi escēs accu. vt leo. quē alie bestie nō audēt inuadere. ꝛ qa de⁹ p̄misit ei regnū ꝛ filijs eius i sempiternū. vt dr. ij. Reg. vij. ca. iō subdit. d Quis suscitabit eū. auferendo sibi dignitatē regiā. q. d. null⁹. vñ subdit. e Nō auferet sceptrū de iuda. i. dignitas regia. f Et dux de femore ei⁹. qꝛ deficiente regno interfecto rege sedechia in captiuitate babylonica ertūc gubernat⁹ fuit pplī iudeoꝝ p filios q̄ erāt de tribu iuda. qꝛ in reditu dicte captiuitatis zorobabel fuit dux eoꝝ. vt dr Zach. iij. c. ꝛ aggꝫ. ij. ca. Et postea sacerdotes gubernauerūt pplm. vt p̄z tpe machabeoꝝ. q̄ etiā erāt de tribu iuda. qꝛ tribus sacerdotalis ꝛ trib⁹ regia

ꝛ ꝛ disperḡā eos in ifrl. Juda te laudabūt fratres tui.
ꝫ Manus tue in ceruicibus inimicoꝝ tuoꝝ adorabunt
a te filij patris tui. Catul⁹ leo
b nis iuda. Ad p̄dam fili mi
c ascendisti. requiescens accubuisti vt leo ꝛ q̄si leena.
d Quis suscitabit eū. Non
e auferetur sceptꝝ de iuda ꝛ
f dux de femore eius donec
g veniat q̄ mittendus est. et

erāt cōmixte. vt p̄z iiij. Regū. xj. c. vbi dr q̄ Iosabeth soror ochosie regis iuda mulier Ioas. ꝛ erat ea sec. anno i domo dñi. qꝛ ipa erat vxor Ioiade pōtificis. Et istoꝝ regimē durauit vsq; ad tempꝰ herodis q̄ fuit alienigena. i. de genere ydumeoꝝ. ꝛ ipo regnāte natus est xp̄s. vt dr Matth. ij. c regnū durabit i ꝛcenla seculoꝝ amen. ꝛ iō subdit ꝫ Donec veniat q̄ mittendus est. i. xp̄s q̄ missus est a deo p̄ce. p salute generis humani. b Et ipse erit expectatio gentium fm q̄ dr. Aggꝫ. ij. ca. Ecceveniet desidera

ta cunctis gentib⁹ ēt. In heb. aūc hꝫ sic. Et erit ei aggregatio gētiū. ꝛ hoc impletū est in regno xp̄i. qꝛ post resurrectionē ꝛ ascēsionē xp̄i ad celos apli⁹ p̄dicātib⁹ fidē xp̄i iudei ꝑ maiorē partē remanserūt obstinati in infidelitate sua. ꝛ gentes cū magna deuotōne fidē xp̄i receperūt. ꝛ sic xp̄o aggregate sunt gentes. ppter qō apli⁹ dixerūt indeis vt hꝫ act. xiij. ca. Vobis oportebat primū loq̄ verbū dei. ꝫ qm̄ repulistis illud. ꝛ indignos vos iudicastis eterne vite. ecce cōvertimur ad gentes. sic eñ p̄cepit nobis dñs. Sꝫ hāc ꝛpheciā q̄ satꝭ clare exposita est de xp̄o iudei mꝭ tiplr nituntur subuertere. Ad cuꝰ intellectū cōsiderādū q̄ in heb. hꝫ. donec veniat silo. hec aūt dictio hebraica silo. ē ꝑ p̄riū nomē loci. significat etiā in alio sensu missionē. ꝛ sic est nomē cōe. put igit est nomē loci accipitur eas hic aliq̄ iudei dicentes. q̄ hec ꝛpheria impleta est q̄n Saul q̄ erat de tribu beniamin. vt hꝫ. i. Reg. ix. c. fuit electus in regē. ꝛ inunctus fuit in silo. vbi erat tabernaculū dēle archa. ꝛ ꝑ ꝓphetā vnctio. vñ reges debebant inungi. ꝛ sic sceptrū q̄s ac capit ꝑ quodā dñio ꝛ primatu q̄s fuerat in tribu iuda vsq; tunc fuit translatū ad tribū beniamin. ꝫ hoc dicit mal seste cōtrariat rectui. qꝛ an electionē Saul. archa dei tam erat amota de silo. ꝛ erat in chariathiarim. vt hꝫ. i. Reg. vij. ca. Ité post Saul immediate. immo ipo aduocuentes regnante fuit dauid inunctus p Samuelē. q̄ dauid fuit primꝰ rex de tribu Iuda. ꝛ extunc reges de illa tribu fuc cesserūt. Sꝫ aūt sceptrū dicat auferri de tribu iuda. iō qꝛ tūc incepit esse in ꝓpriq̄ dispositione ad gradū p̄fectū. nō est verisile. iō alij dicūt q̄ ista ꝛpheria impleta fuit in electione Hieroboam in regē q̄ erat de tribu ephraim. qꝛ decem trib⁹ ablate sūt a regno iuda. ꝛ adheserūt hieroboam qū Roboam die ꝑtinuto dedit ppl̄o dura rōnē ꝛ sic exponunt Donec veniat silo. i. donec veniat hieroboā in tali loco cozonand⁹ q̄ dr silo. ꝫ ista expositio ostendit falsa. p textū. qꝛ cōgregatio illa nō fuit in silo. ꝫ in sichem vt hꝫ iij Reg. xij. ca. Ité nō fuit ablatū regnū a domo iuda tūc ꝫ steterit vsq; ad captiuitatē babylonicā p successionē hereditariam. ꝛ illi soli tunc dicebant ppe reges. qꝛ instituebantur p inunctionē. qꝛ templū ꝛ archa dñi ꝛ illa que ad inunctionē requirebantur in birim remanserāt. q̄ erat metropolis in regno iuda. ppter qō alij iudei accipientes ō nomen silo prout significat missionem dicunt. q̄ dicta ꝓ ꝓpheria impleta est tempore Nabuchodo. quando venit contra hierlm. ꝛ occidit Sedechiam regem. ꝛ sic defecit regnum iuda. ꝛ ideo exponunt litterā ꝑdictā sic. Non auferetur sceptrus de iuda. donec veniat qui mittendus est. id est Nabuchodonosor. qui ppter peccata ppli iudaici missus fuit a deo ad destruendam terram. ꝛ ad auferendum regem. Et erit ei aggregatio gentium. scilicet. ipsi Nabuchodono. quia ꝓpter dilatationē sui imperij aggregate sunt gentes sub eius dominio. Sed ista expositio et precedentes ꝛ consimiles si fiant destruuntur per translationem chaldaicam. quam iudei vocant thargum: que est ita autentica apud iudeos: vt nullus doctor eorum ausus fuerit ei contraducere. immo quando venus expositio hebraica est obscura recur-

runt ad illū ꝓ explanatione. In illa aūt sic habet. Nō auferet sceptrū de iuda ꝛc. donec veniat messias. Habuch. aūt nec alibi ꝑdictor vocat⁹ ē messias i scriptura. ℔ solū christus q̄ missus erat hi lege ꝛ in ꝓphetis. ꝛ ex hoc ꝑz clarius veritas nostre catholice expositionis ꝑdicte.

i Ligans ad vineā ꝛc. Aliqui doctores catholici istā ℔az cōsequenter exponunt de cōmanentione iudee dicā q̄ designant per asinā. ꝛ gentiū q̄ designant ꝓ pullū in fide xpi q̄ fecit vtraq; viā. ꝛ q̄ se vocat vitē Joh. xv. Ego ℔z vitis vera. ꝛ subdit.

k Lauabit in vino stolā suā. exponunt de xpi passione. sed ista expositio falso meliori iudicio videtur mihi magis mystica q̄ ℔alia. ꝛ iō aliter pōt dici. q̄ postq̄ Jacob ꝑdixerat dignitatē regiā futurā in tribu iude cepit ꝑdicere cōditionē terre quā i sorte debebat accipere. q̄ fuit valde fertilis i vino ꝛ lacte ꝛ hoc est q̄ dr. Ligās ad vineā pullū suū. ꝛ ad vitē asinā suā. ꝓ hoc designans q̄ in vno stipite vitis posset de vno onerari vna asina vel pull⁹. vñ i deb dr. Et ad palmitē filiū asine sui. ꝛ idē significat q̄ subdit. Lauabit i vino stolā suā. ac si dicat tanta abundantia vini erit tibi. q̄ possent inde lauare pānos. ꝛ est locutio ℔bolica. sicut etiā apud nos dr ad designandū magnā abundantiā vini ꝛc fertilitatis. q̄ sortis est de vino ad lotionē pedū. Et ad idē facit q̄ subdit.

l Pulcriores oculi ei⁹ vino. In deb sic hr. Rubicūdiores vino oculi eius. q̄ potatio vini abundans. ꝛ maxime q̄ vinū est bonū. apparet in oculis sciētiā annēs⁹ eius. q̄ in alijs ꝓtib⁹.

m Et dētes ei⁹ lacte can. ꝓ ℔ designat abundantia lactis futura in sorte iude. q̄ albedo lactis apparet in dentib⁹ comedētiū ipm.

n Zabulon. ℔ ꝑdixit Jacob sinū sortis ipsi⁹ zabulon q̄z dicit.

o In litore maris. q̄ sors sua in via ꝓ ꝛc fuit sup mare mediterraneū.

p Et in statione nauiū q̄ in sorte illa fuerūt alię ꝓt⁹ maris in quib⁹ naues stabāt.

q Pertingens vsq; ad sidonē nomē est ciuitatis in q̄ habitauerūt gentiles.

r Jsachar asinus fortis. hic ꝑdixit statū futurū ipi⁹ Jsachar ꝛ exponūt alię catholici ꝛ hebrei dicētes q̄ trib⁹ Jsachar ꝓ ceteris tribub⁹ fuit intēta studio legis. ꝛ hoc est q̄ dr.

s Vidit requiē ℈. cōsequentia ꝛ studiū in lege ꝛ Et suppositi humerū ad ꝓtādū. ℈. pō duxit laborē studij.

t Facta q̄z ē tributis seruiens. ℈. ꝓ tributis dicūt ei q̄ ad hoc vt liberi⁹ possent vacare studio alie tribus faciebāt eis recompensationē. sicut ꝛ de sacerdotib⁹ egypti. ℨ. dicūt est. xl. xlvij. ca. Sz hec expositio videt mihi extranea. tū q̄z q̄ rōne studiū vocet asin⁹ q̄ est animal valde stolidū ꝛ rude. videt extraneū. tū q̄z nō repit in scripturis q̄ de Jsachar fuerint homines excellentes in scia sup alios. sed māgis de tribu Leui. vñ ꝛ Deut. xxxij. ꝓcipit q̄ si inter iudices cuiuscūq; ciuitat⁹ aliquid difficile emerserit in q̄ dubitetur. veniāt ad sacerdotes leuitici generis: et eo⁹ teneant sistam. tū q̄z dicta expositio nō bñ cōmunet̄ lēam. vt vī. ꝛ iō aliter pōt dici q̄z Jacob ꝑdixit ꝑdictionē trib⁹ Jsachar ꝙtus ad ꝓpīm ꝛ terre situ dicēs. Jsachar asinus fortis. q̄z bonos illius trib⁹ erant fontes ad sustinēdū laborē corporis. vñe in deb. hr. Asinus ossea accubitio. i. habitans inter terminos. q̄z ex una ꝑte soro sua terminabat ad mare mediterraneū ꝛ ex alia ad iordanē fluuium vbi ē mare galilee. i. lacus magn⁹ ꝓ quē transiit iordanis fluuius. Vidit requiē q̄ esset bona. Bonum ei fuit eis. q̄ melius erat stare in terra sua q̄m discurrere ꝓ mercationibus ad terras longinquas aut mare nauigare. cui⁹ cā subdit. Et terrā q̄ esset optima. terra ei sue sortis eis ꝓmo lactis respectu ad alias ꝓ ꝛ ipse erit expectatio gentiū

t Ligāo ad vineā pullū suū ꝛ ad vitē o fili mi asinā suā

u Lauabit in vino stolā suā. in sanguine vue pallium suū

v Pulcriores sunt oculi ei⁹ vino et dentes eius lacte

w cādidiores Zabulon in li

x tore maris habitabit: ꝛ in

y statione nauiū pingēs vs

z q̄z ad sidonē. Jsachar asinus fortis accubās inf ter

a minos. Vidit requiē q̄ esset bona: ꝛ terrā q̄ optima ꝛ

b supposuit būerū suū ad portandū: factusq; est tributis

c seruiēs. Dan iudicabit populū suū sicut ꝛ alia trib⁹ i

d sr̄l. Fiat dan coluber i via

e cerastes in semita mordēs ungulas eq̄ vt cadat ascēs

f sor eius retro. Salutare tuū expectabo domie. Gad accinctus preliabitur ante eum: et ipse accinget

g retrorsum. Aser pinguis panis eius ꝛ ꝓbebit delicias regib⁹.

h Nepthalim cerua emissus ꝛ dans eloq̄a pulcritudinis. Filius accrescēs ioseph filius accrescēs ꝛ decor⁹ aspectū. filie discurrerūt

griculę. vt visum ē. ꝛ iō nō habebāt alias facere eis aliqs nisi reddere censum debitū ipi regi. ꝛ decimas ipis sacerdotib⁹. q̄ annuatim reddebant eis ꝓ modo census.

r Dan iudicabit ꝓplm suū. In deb. hr vindicabit exponit de sansone q̄ fuit de tribu dan vi hr Jud. xiij. ꝛ ipse iudicauit sr̄l. xx. annis. vt hr Jud. xvj. c. Ipse etiā vindicauit filios sr̄l de ꝓhibitis q̄z mlos interfecit. vt hr ibid. vñ subdit

y Fiat dan coluber i via ꝛc. q̄z in dicto eius ꝓhibitis nō audebāt venire sup israel ꝓ vias ꝛ semitas ꝙ custodiebat

z Mordēs ungulas. eq̄ ꝛc. sicut ei mordēs eq̄ ungulā facit cadē eqtē abiq; eo q̄ tanget eū. sic sanson ampleratē ē colūnas. ꝛ fecit cadere domū sup ꝓhibitos. ꝛ sic ꝑsequendo fecit mortē ꝙ ab eis occideret. sicut ibidē dr.

a Saluare tuū expectabo dñe ac si dicat ꝙtus futur⁹ sit tale ac tāt⁹ nō tū erit messias. ℔ erit. adhuc expectandū.

b Gad accinct⁹ ē. hoc ipletū fuit q̄n filij gad acceptā sortē citra iordanē transierūt armati ad filios sr̄l. q̄ adhuc terrā nō acceperat. quousq; ēt eis hereditas acquisita. sic hr in li. Josue.

c Et ipse accin. retrorsum. q̄ redierūt ad sortē suā in eodē nūero q̄ nullus de eis ceciderit in ꝓlio.

d Aser pinguis panis e⁹. ꝓ hoc designat fertilitas sortis Aser in victualib⁹. q̄ noie panis ois alib⁹ dr. signat. vt ℨ. dictū ē. xlix. ca.

e Et ꝓbe. delicias regib⁹. q̄ in sorte sua ꝛc habebat aliqua rara ꝛ ꝓciosa. ꝛ iō ꝓ delicias regib⁹ ꝓbebāt.

f Nepthalim cer. emissus. ꝓ hoc designat q̄ sors sua ꝛc renascentia ꝓna crescebāt ꝛ maturescebāt q̄m in aliqa sortium bona. sicut cernuo velocior ē ad currendū aliqs alialib⁹.

g Dans eloquia pulcritudinis. ꝓter hoc ei q̄ frumenta ibi pul⁹ maturescebāt inde fiebat oblationes primitiarū inde sacerdotes ꝛ leuite pulcras laudes deo reddebant. Alij exponūt alicui debitū dicētes. q̄ iacob ꝓphetauit de bello ℨ ysrā in q̄ barach accepit fortē ꝛ milites de filijs nepthali q̄ iuuerat ꝓmptē ꝛ expedite quasi cernuos emissos. ꝛ inde habita victoria debita ꝛ barach cecinerūt cānticus dño. vt hr in iudic. v. iō subdit.

g Filius accrescens ioseph. in ꝑficiendo statū ioseph. incipit iacob ab interpretatione nominis ei⁹. Joseph ei interpret accrescens. sicut supra fecit de iuda. Et duplicat dic accrescēs. q̄ notabilit ꝓ certis tribub⁹ ei euenit in spūalib⁹ bonis ꝛ tpalib⁹. vt sat⁹ ꝑz ex dictis de eo.

i Filie discurrerūt ꝓter aspectum. ꝛ in camē redit iniuz.

Filie discurrerūt. ꝓter aspectum. ꝛ in camē redit iniuz.

q2 dñe egypti qñ audiebāt aduētū ioseph currebāt ad fe-
nestras ⁊ desuper muros. vt possent eū videre trāseūtē
ꝓpter eius gratiositatē k Sꝫ exasꝑauerūt eū. In heb.
hr̄. Amaricauerūt eū .s. fratres sui. ac si diceret. q̄uis esset
ita gratiosus etiā alienis gentibus. tñ fr̄es sui dure tracta
uerūt eū. l Et iur
gati sūt. q2 sicut ḋ. di
ctū est. xxxvij. ca. nō
poterāt ei quicq̄ pa
cifice loq̄. m In
uiderūtq3 isti. h̄ ei ꝓ
cessit ex inuidia fra
trū ꝯ ip̄m vt ibi dcm̄
est. n Hñtes ia
cula. i. vba pūgitiua
dicētes. Ecce sōnia
tor venit ⁊c̄. vt ad lit
terā. n Hñtes ia
cula. q2 symeō ⁊ leui
habuerūt iacl'a ꝑpa
ta ad iugulandū eū.
vñ dicebāt venite oc
cidam⁹ eū. vt hr̄ ibidē. o Sedit in forti. i. in deo oipo-
tenti. p Arc⁹ eius. i. defensio sua. q2 a deo ꝓtect⁹ ē ꝯ in
sidias fratrū suoꝝ. q Et dissoluta sūt ⁊c̄. qñ educt⁹ fuit
de fouea. ⁊ iterū qñ educt⁹ fuit de carcere r Per man⁹
⁊c̄. i. ꝑ vtutē illi⁹ q̄ ē potentia ⁊ virtus ipsi⁹ iacob. i. ꝑ deū
nō ꝑ hoiem. Hebrei dicūt. Et deaurata sūt brachia manu
um ei⁹. qḋ exponūt hebrei de ornamentis q̄ erāt brachijs
⁊ digitis ioseph .s. de armillis ⁊ anulis q̄ habuit qñ ꝯstitu
tus fuit ꝑpositus terre egypti. ⁊ ista cōsecut⁹ ē ꝑ vtutē dei
s Inde pa. egressus est. i. hieroboā q̄ ascēdit ad dignita
tē regiā q̄ ꝑ pastoris officiū designat̄. qm̄ hꝫ regere ꝑplm̄
sibi subditū. t Lapis isrl̄. q2 fuit primus rex in regno
israel. ꝑ qꝫ diuidit̄ ꝯ regnū iuda. vt hr̄. iij. Reg. xij. v
Deus pris ⁊c̄. q. d. nō solū ꝓpter meritū tuū. ſꝫ etiā ꝓpter
meritū meū. deus adiuuit te de p̄terito ⁊ adiuuabit te de
futuro. x Et oipo. bene. te ⁊c̄. hoc dupl'r exponit̄. vno
mō referendo ad ꝑsonā ioseph. solet aūt aliq̄ ꝑsona nota
bilis ꝓpter excellentiā sue bonitatis benedici ab homini
b⁹ dicēdo sic. p̄mo de eo. Bñdicta sit dies in q̄ nat⁹ ē. se
cūdo. Bñdicta sit terra in q̄ nat⁹ est. tercio. Sint bñdicta
vbera q̄ ip̄m lactauerūt. quarto. Sit bñdict⁹ venter q̄ eū
portauit. ⁊ ſm hoc exponit̄ ista l'ra de ꝑsona Joseph
x Oipo. bene. tibi. i. ꝓpter bonitatē quā dedit ⁊ dabit ti
bi. faciet tibi bñdici ab hoibus q̄tuor modis ꝑdictis. ido
sbdit̄. y Bñdictiōib⁹ celi desup. ꝑ qḋ intelligit̄ p̄im⁹
mod⁹ q̄ est ex bñdictione diei. q2 dies ē latio solis sup ter
rā. ⁊ hꝫ principalitatē in luminarib⁹ celi desup z Bñdi.
abyssi ⁊c̄. i. terre q̄ est infimū elementū. ⁊ in h̄ est scḋs mo-
dus. a Bñd ictionib⁹ vberū. q̄tū ad terciū modū.
b Et vulue. q̄tū ad quartū. Alio mō exponit̄ q̄tū ad bo-
na exteriora collata ipi Joseph a deo sic. Bñdicet tibi oi
potēs. ꝯferendo tibi terrenascentia in abundantia. ⁊ h̄ de
signat̄ cū dr̄. bñdictiōib⁹ celi desup ⁊ bñdictionib⁹ abyssi
iacētis deorsū. q2 et bona influentia celi ⁊ bona dispositi
one terre talia multiplicant̄. Silr̄ benedicet tibi cōferen
do bona aiata in multiplicādo tibi filios ⁊ pecora. ⁊ hoc
designat̄ cū dr̄. Bñdictiōibus vberū ⁊ vulue. q2 vulua de-
seruit taliū generationi. ⁊ vbera nutritioni. c Bñdicti
ones patris tui ⁊c̄. ista l'ra multipl'r exponit̄. ponā tñ solū
duos modos q̄ vident̄ mihi magis ꝯcordare l'rē. Ad cui⁹
intellectū sciendū q2 vbi translatio nr̄a sic hꝫ. Donec veni
ret desideriū colliū eternoꝝ in hebreo nō ē veniret. Item
vbi hr̄ desideriū in hebreo hr̄ tanat. ⁊ ē dictio hebraica ha
bens duplicē significationē. vno em̄ mō significat deside
riū. ⁊ hanc significationē sequit̄ translatio nr̄a. significat
etiā terminū vel finē. ⁊ hāc significationē sequit̄ ra. Sal.
⁊ alij hebraici saltē moderni. dicentes q2 hec ē l'ra hebrai-
ca. vsq3 ad terminū colliū seculi. ita q2 vbi habem⁹ donec
dicūt vsq3 ad. Et vbi hēm⁹ eternoꝝ dicunt seculi. q2 dictō

h sup murū. ſꝫ exasꝑauerunt
l eū ⁊ iurgati sūt inuiderunt
m n q3 illi habētes iacula. Se
o p q dit in forti arcus ei⁹ ⁊ dis-
soluta sunt vincula brachi
r orum: ⁊ manū illius per ma
s nus potentis iacob. Inde
t pastor egressus est lapis is
v rael. Deus patris tui erit
x adiutor tu⁹ ⁊ omnipotens
y benedicet tibi benedictio-
z nibus celi desuper, bene-
dictionibus abyssi iacentis
a deorsum: benedictionib⁹
b c vberū ⁊ vulue. Benedicti
d ctiones patris tui. cōforta
te sūt benedictionib⁹ patrū
e e⁹ donec veniret desideriū
f colliū eternoꝝ. Fiāt i capi
g te ioseph ⁊ in vertice naza
h rei inter fr̄es suos. Benia
i min lupus rapax, mane co

hebraica q̄ est ibi .s. oulam significat seculū. ⁊ frequēter ac
cipit̄ ꝑ eterno in scriptura. Itē notandū q2 deus apparēs
ipi iacob iuxta luzā inter bona q̄ ei ꝓmisit bñdicens ei di
xit. Dilataberis ad orientē ⁊ occidentē. septentrionem ⁊
meridiē ⁊c̄. vt hr̄ s. xxviij. ca. Et in hoc vt dicūt hebrei ꝓ-
misit ei dñium tot⁹
mundi. qḋ expectāt
implendū in messia
⁊ nos dicim⁹ q2 ipse
tū ē in xp̄o. hanc aūt
ꝓmissionē non fecit
abrahe nec ysaac. ſꝫ
solū de terra chanaā
vñ. s. xiij. ca. dixit do
min⁹ abrahe. Leua
oculos tuos ⁊ vide
a loco i q̄ nūc es ad
aquilonē ⁊ meridiē
oriētē ⁊ occidentem
stati sbdidit restrigē-
do ⁊ determinando
Omnē terrā quā cō
spicis tibi dabo. ꝑ hoc designās q2 solū sibi ꝓmittebat ter
rā chanaan quā cōspiciebat ⁊ nō aliā. Silr̄ ca. xxvj. dixit
ysaac. Dabo posteris tuis vniuersas regiōes .s. terre cha-
naan. His dictis exponūt l'ram sic. c Bñdictiones pa
tris tui .s. iacob. d Cōfortate sunt bñdictiōib⁹ patrum
ei⁹. i. meliores ⁊ se ad plus extendentes q̄ bñdictiōes pa
trū suoꝝ .s. abraā ⁊ ysaac. ⁊ subdit̄ cā. vsq3 ad terminū col
liū scḻi. q2 bñdictio Jacob sine ꝓmissio se extēdit vsq3 ad
fines terre habitabilis. vt ꝑdictū est. ⁊ hoc designat̄ ꝑ fini
rē colliū seculi. nō sic aūt bñdictiōes patrū suoꝝ. Alit̄ ꝑt
exponi ⁊ meli⁹ vt vr̄ sequēdo translationē nr̄as. Ad c⁹ in-
tellectū ꝯsiderandū. q2 sicut natura ꝓcedit de min⁹ ꝑfecto
ad magis ꝑfectū. ita reuelatiōes facte patrib⁹ v. t. de my
sterio xp̄i. ⁊ futura btitudine clariores facte sūt posteriori-
b⁹ q̄ p̄imis. vnde dicit ꝓpheta dō. Sup senes intellexi. ⁊
iō iacob q̄ fuit posterior abraam ⁊ ysaac clariorē noticiā
habuit de ꝑdictis q̄ ipi. q2 sibi reuelatū est mysteriū xp̄i
futurū q̄tū ad ei⁹ generationē, ⁊ passionē quā aperta est
ianua celestis. vt plen⁹ supra dcm̄ ē. xxviij. ca. Et ſm hoc
exponit̄ l'ra. Bñdictiones patris tui. i. iacob. Confortate
sunt bñdictiōib⁹ patrū suoꝝ. qm̄ fortiores ⁊ clariores re-
uelatiōes de mysterio xp̄i ⁊ futura btitudine ei facte sūt.
iō subditur. e Donec veniret desideriū colliū eternoꝝ
q. d. ad hoc deuenit reuelatio sibi facta q2 declarauit ei ap
tionē ianue celestis fiendā ꝑ xp̄m. ad qḋ deberet tendere
omne desideriū nostrū. f Fiant in capite ioseph. i. ve-
niant sup eū omnes benedictiones ꝑdicte. g Et in ver
tice nazarei ⁊c̄. replicatio est eiusdē ad maiorē confirmati
onē ⁊ est sensus In vertice nazarei. i. ipsius ioseph q̄ ē na
reus. i. sanctus inter fratres suos. h Beniamin lupus
rapax. Hic ꝑdixit iacob statū beniamin futurū. ⁊ expont
tur vno modo sic ab aliquib⁹ hebreis ⁊ aliqbus catholicꝭ
dicentibus. q2 q2 templū fuit in sorte beniamin ⁊ ibi erat
altare holocausti in quo erat ignis ꝑpetuus in quo quoli
bet mane ponebant sacerdotes ligna ad cōtinuādū ignē
⁊ postea desup hostias que erant cōcremande quas de-
uorabat ignis. postea vespere partes hostiarum ⁊ oblati
num remanentes ꝑ sacerdotibus diuidebantur. ⁊ sic ex-
ponitur hec littera. h Beniamin lupus rapax ⁊c̄. quia
in sorte sua fuit altare holocausti. quod deuorabat hosti
as. vt predictum est. i Mane. Et vespere diuidet spo-
lia. eo q2 remanentia diuidebantur sacerdotibus vt dictū
est. sed ista expositio videtur multum extranea maxime
quia rapaces lupi vbiq3 in scriptura alibi accipitur in ma
lo. quod non potest dici hic. quia hostie incendebantur i
altari ad honorem diuinum. ideo aliter exponitur de tri-
bu beniamin que fuit valde bellicosa. Unde et accepit
guerram contra vndecim tribus alias. et bis debellauit
eas in campo. vt habet̄ Judicū. xx. cap. et multos ex eis

occiderūt filij beniamin. q̄ eoꝝ spolia rapiebant ⁊ postea cū redissent de bello inter se vēiebāt. ⁊ sic puer quō beniamin⁹ iugulo rapax. Iste alio mō exponit aug. de pueris apls. qui fuit de tribu beniamin. vt dr̄ j. Cor. xv. q̄ ante cōuersionē suā graviter psecutus est xpianos tanq̄m lupus rapax vt dr̄ act. ix. capl̄o. sed post cōuersionē suā fidē christi publicauit verbo ⁊ scripto p orbē vniuersum. q̄ notat cū dr̄. i Et vespe. dispolia. t. mias legis. ⁊ ꝓberax ꝙ a tribꝰ accepetur. exponēdo de xpo ad instructionē fidelīū. k

Dēs bi in tribꝰ israh. ꝓ. ista est conclusio respectu p̄cedēciū. vñ subdit. l Nec locutꝰ ē eis. q̄ p̄dicta fi

k medet predā ⁊ vespere dividet spolia. Dēs bi in tribubꝰ israh duodecim. Nec mlocutꝰ ē eis pr̄ suꝰ bñdixit q̄s singul⁹ bñdictionib⁹ p

a prijs, ⁊ p̄cepit eis dicens. Ego congregor ad pplm meum. Sepelite me cuz patribus meis in spelunca duplici. q̄ est in agro ephron ethei. ꝙ măbre in terra cha

naan: quā emit abraam cū agroab ephrō ethео i possessionem sepulcri. Ibi sepelierunt eū, ⁊ sarā vxorez eius. Ibi sepultꝰ ē Isaac cū rebecca iuge sua. Ibi ⁊ lya conducta iacz. Finitisq̄ mandatis quib⁹ filios

b istruebat collegit pedes suos sup lectulū ⁊ obiit: appositusq̄ ē ad pplm suum

dicendo ipū ꝓphico. q̄ circa eos futura erant m Bñdixitq̄ singulis. Bic pr̄ iacob erigit alios filios suos ad spē vite ummo ratiō. ꝓ impcando eis bona spūalia ⁊ eterna. q̄ notat cū dr̄ bñdixit q̄ singulis ⁊c. Dicit cū bic aliq̄ q illud refert ad ea q̄ victa sunt. cū q̄ iacob aliter nō bñdixit filios suos nisi p̄dicendo eis futura. vt p̄dicti est. q̄ hoc nō videt verū. q̄ in p̄cedentib⁹ aliquib⁹ eoꝝ nō bene dicit. q̄ magis maledixit. sicut ptz de symeon: ⁊ leui: ⁊ ruben. ⁊ cū dr̄ bic q̄ bñdixit singulis. ⁊ iō melius videt dicē dū. q̄ postq̄ predixerat eis futura. imprecat⁹ ē eis bona. ⁊ sic bñdixit eis. sed forma bñdictionis nō exprimit bic. q̄ nō eis scripta sunt. nō diversitate eis. q̄s iacob monendo impcat⁹ sit bona spūalia ⁊ eterna singulis filioꝝ suoꝝ. ad q̄ debet dirigi finalis intentio oīm actuū hūanoꝝ. Scdo l ducit eos ad fidē resurrectionis. cū subdit a Et p̄cepit eis. cuius p̄cepti subdit cā dr̄. Sepelite me ⁊c. licebat em q̄ hoc nō poterat fine magnis sumptib⁹ ⁊ labore fieri. ⁊ nihilominus hec p̄cepit exequēdo q̄ corp⁹ suū erat resurrecturꝰ ad vitā immortalē p ihesum xpm vr. ē. dicit est. xlvij. ca. Cetera patēt visq̄ ibi. b Colle. pe. suos ⁊c. ex q̄ pt q̄ obiit pacifice ⁊ quiete. c Appositusq̄ ē ad pplm suum. l. ad lymbū sanctoꝝ patrū. sic ō. dicit est de abrahe ysaac ⁊ iacob. magister in scholis. hysto. exponit ad ppm suū. l. ad angelos. allegans. p̄hetē. q̄ abraam ⁊ ysaac rāpauci erant q̄ nō possent dici pplꝰ. q̄ hoc nō videt bñ dictū. q̄ angeli sancti sunt in beatitudine. ⁊ iō nullus pōt dici appositꝰ ad eos. nisi q̄ translatus ad gliam. q̄ nō fuit de iacob: nec aliq̄ alio hoie ante apertionē tamen celestis p passionē xpi. Moruū ergo suū nō valet. q̄ in lymbo an mortē Jacob nō solū recepti erāt abraā ⁊ ysaac. ꝙ omnes intrāt qui mortui fuerant ab adā qui peruenit. vt dr̄ Sap. x. ⁊c. vsq̄ ad iacob q̄ fuerunt multi. l. abel. seth. ⁊ multi alij de filijs eoꝝ q̄ fuerunt religiosi ⁊ iusti. ⁊ Noe ⁊ melchisedech ⁊ multi de posteris eoꝝ ⁊ mulieres sancte. ita q̄ bene potuerant dici pplꝰ. maxime cū ꝑm leges decē hoiēs faciant pplm qđ nō valet dictū sunū. ⁊ iō exponēdū est vt dictū est. Ad pplm suū. l. ad illos cpleto tēpe lymbo.

In ca. xlix. vbi dr̄ in postilla. Dicit em i nouissimis diebus. Additio. j.

Per illud verbū. In nouissimis diebus. Sublimo. gerundeus. á su. glo. dicit. Nouissimi dies sūt dies messie. q̄m iacob significabat illa ꝙa in verbulo cū dicit. Donec veniat silo. ⁊ ipi congregabunt pplꝰ ⁊c. Sciēs em cū eē opinionē nouissimi dies messie sunt. Sillie. Et sunt verba notanda. licet frequenter a iudeis male exponantur. In eo. ca. xlix. vbi dr̄ in postilla. Quis ex eis principiū doloris mei ⁊c.

Hebreo in hoc loco po. Additio. ij.
nit. In eo principiū oīs. ⁊ est dictio ꝙ q̄nq̄ significat

cat dolorē. q̄nq̄ vero fortitudinē seu roborē. ⁊ vtroq̄ modo potest exponi ad cōmēdationē ipsius ruben. q̄ia peccat ser. eis ei dr̄. principium doloris mei. i. sollicitudinis mee circa filios meos. ⁊ sic exponit magr̄ i hysto. Si aūt dicat principiū fortitudinis mee ꝑ me intelligit. q̄. i. eo ꝑma apparuit virilitas ipsius iacob in certa gñatione. ⁊ recidit i idē qđ ps⁹. Ps⁹ xv. Nolo iō cōmendare castitas iacob q̄ vt tradum debuit tunc nō emisit de se semē ad cōceptionē ruben. ⁊ sic fuit principiū fortitudinis sue q̄ ad hoc. ⁊ est sententia glanēdi. Dicit ei primo. Dis q̄ faciebant ad cōmendatiōnem Ruben. l. in eo fortitudo mea. visq̄ ibi maior imperio. ⁊ postea ibi dis illa q̄ facta ad eū decernūtur. ⁊ d cū dicē. Effusus es eo sicut aqua ⁊c. In eo. ca. xlix. vbi dr̄ in postilla. Nō auferet sceptrū de Juda. Additio. iij.

Et ante. pharche. l. Nō auferet ceptrū de iuda donec veniat silo. ⁊ valde efficax ad vincendū iudeos de hoc q̄ xpo promissus tā venit a tpe q̄ ablatū est sceptrū de iuda ⁊c. ⁊ iō ꝑ hoc multiplicat cauillationes quoꝝ cauillationib⁹ tot bñ vt ruderi in postilla. excepto vno. l. cum ait q̄ machabei qui sacerdotes fuerūt ⁊ gubernauerūt pplm erant de tribu iuda qđ ipsi negāt. nec plane contra eos hoc ꝓbatur. vnde inter alios ḡs de hac materia vidi loquentes seu scribentes sup Gen. Mag. in pugione fidei secunda pte ca. iij. v. de hoc eleganter tractat primo exponendo hec verba. Nō auferet sceptrū nec dux de femore. de collegio seu ꝓfessorio. in deoꝝ q̄ dicebāt: cōbedrin. ad q̄s ego difficultates seu tedia legio ⁊ fidei pertinebāt ⁊ oīa summa iudicia ⁊ cōtrouersie q̄ debebāt residebāt principaliter sub reb⁹ ⁊ oīb⁹ iude in hierusalē. ⁊ postea in babylonica captiuitate dum essent regno vel duces de iuda. aūt in regno capitaneus apud birim berabat. erāt potestas illoꝝ. aut ꝓn̄s aliquis. capll vacāte sede erat. quoꝝ auctas ⁊ ꝓn̄s durauit erā tpe machabeoꝝ ⁊ visq̄ ad cerā xpi ad destructionē templi sicē. qđ quide tempus cōcurrit cū tpe passionis xpi. ⁊ mne cessauit cuius corā potestas. q̄ oia sufficienter ꝓbat ꝓdicta auctor. ⁊ deducit p auctores sumptos a doctorib⁹ auctenticis hebreorū antiquis quib⁹ nullo modo ꝓt indici rōnabile dissentire. quas quidē ad euitandū plixitatē omitto. remittendo eos ꝓdicto libro vbi plene tractant.

In eo. ca. xlix. vbi dr̄ in postilla. Ligans ad vineam ⁊c. Additio. iij.

Expositō catholicoꝝ in hoc loco nō dr̄ cōsentiri mystica. q̄ ponit ysaias. Jacob enim ꝓbrādo de filijs ut hoc loco. sepe loquit̄ metaphorice. Jm qua locutione accipienda est ista ysaie: ex hoc q̄ res significate p voces. viteꝝ aliud significāt. aut ostendū fuit in. ꝓlo. hui⁹ libri. Et aūt hic circa iudā metaphorice loquitur: satis videt ex hoc qđ dixerat. Catulꝰ leonis ⁊c. q̄ exponitur de dō. vñ postilla: q̄ non fuit catulus leonis nisi metaphorice. Et sūt in hoc loco cum dicit. Ligans ad vineā ⁊c. locutio metaphorica dr̄ censeri: ꝑsertim cū similitudines ille in hoc loco ponāt: sint omnino cōformes similitudinib⁹ in aliis locis sacre scripture cēcentis. vbi de simili materia tractat. Pro q̄ attendendū q̄ vinea in sacra scriptura accipitur ad ꝑm p congregatiōe eoꝝ q̄ sūt sub fide vñ Esa. v. Vinea dñi ⁊c. sūt ecclie vocat vitem: Joh. xv. Ego sum vitis vera ⁊c. sūt discipulos vocat palmites vt idē. Per asinā ergo significat xpus pplm iudeoꝝ. ⁊ p pullum pplm gentiliū. vñ Matth. xxj. ca. ⁊ Luch. ix. cap. pro

phetice hoc idē signat. Per hoc aūt q dicit. Lauabit i vi
no stolā suā ēt. etiā metaphorice significat ad ifaz passio
xpi. de q Esa. lxiij. C ū a xpo queritur Quare ergo rubrū est
in dumētri tuū t vestimenta tua ēt. q ola ad litterā intel
ligūt de xpo t eius passione. vnde teneda est expositio no
stroū doctoz in hoc loco tanq̄ fidelis. t primum cū piece
dēb⁹ pcurrimt. cū eis dixerat. Donec veniat qui mittendus
est. s. xpo cui erit aggregatio seu expectatio gentiū sic
declarat piunctionē harū gētiū dicēs. Ligās ad vineā ēt.
sibi t passionē p quā spectabat redemptio omniū gentiū
t hoc cū dicit. Lauabit i vino ēt. t exponit ad litam, put
in glo. odi. ēt. In eo. ca. xlix. vbi dr in po
stilla. Sz hec expositio ēt. Additio. v.

Hec expositio nō vi tamē extranea repellenda non
obstantib⁹ obiectionib⁹ postil. Z eā. prima ei obie
ctio nō videt valere. nā ille q nimis dat ad specula
tionē sepe negligit curā tpaliū negotioz intantū q iudi
cio cōi hoim rudis seu fatu⁹ reputat. sicut pbo. vj. ethic.
dicit de anaxagora t sīlib⁹ pbis. q videbant ignorantes
cōsecūtia sibipis. Scdaz vo obiectionē manifestū est nō
valere. regū ei i sacra scriptura expssū q de filijs Issachar
erāt hoies excellēteo in scia sup alios. vñ. j. paral'. xij. cap.
De filijo aūt Issachar viri eruditi q nuncupāt singla tēpa ad
pcipiendū qd facere deberet isrl ēt. sup qo verbū glo. doc
toz eoz legis in tribu Issachar fuisse tradunt q singula tpa
cerimoniaz obseruanda docebāt. t qd facere deberet isrl
pscribebāt. Hec in glo. qo etiā ipemet postil. in b loco te
statr. vbi de filijs Issachar sic dicit. Erant em isti studiosi i
lege. t sciebāt optime discere qd t quo esset agendū. t ce
tere trib⁹ eoz filijs acquiescebāt. hec postilla. Qz aūt de
tribu Leui etiā ēent cōiter iudices t doctores pplī. verū
est. t hō deut. penul. vbi de leui dr. Perfectio tua t doctri
na tua a viro sancto tuo ēt. Sz cū hoc stat q Issachar eti
am habebat excellentiā in scia. vt dictū est respectu alioz
p̄ter leui. C ōmunit etiā ifa fm hanc expositionē sic. nā
cū Issachar esset aptus ad speculationē scie. t haberet ter
rā fructiferā. erat accubans inter termios. abhorrens. scz
labores corpales. vñ videns requiē. s. speculationē q ēt
bona. t terra q ēt optima. s. fructifera cū modico labore
put in postilla. ex amore studij excusabat se vt plurimuz
ne iret in exercitū. q; diligebat quietē t dulcedinē sapie. et
sō peligebat soluere tributū regib⁹ poti⁹ q̄ dimittere reg
em speculationis. t hoc ē qd sequit. t supposuit humeru
suū ad portādū. s. q; volebat magis esse tributarius q̄ bel
licosus seu militaris rone pdicta.

In eo. ca. xlix. vbi dr in postilla. Dan iudicabit pplm
suū ēt. Additio. vj.

Iudicio hebraica i loco posita significat vno mō iu
dicare. t alio mō vindicare. t vtrūq; posset intelli
gi de sansone. put in postilla.

In eo. ca. vbi dr i postilla. Salutare tuū expectabo do
mine. Additio. vij.

Licet Sanson fuisset fortissim⁹ in corporali robo
re. nō tñ ab aliq̄ posset dubitari an ēt messias. fu
it. cū sanson modo prudentie t discretionis. nec
fuit etiā pheta. nec de eo legūt tales virtutes qb⁹ de hoc
posset suspicari. vñ q̄ p̄archa dicit in hoc loco. Salutare
tuū ēt. medi⁹ videt referēdū ad xpo antixpi. put Greg.
iij. moral. q dē antixpo. put cōiter ferf. decipiūr ē de tri
bu Dan. q circa tabernaculū ad aclonē castrametat⁹ ē. t
q; ipe Gen. ibidē ait. Judea erronis fui laqueis capta po
xpo antixpm spectat. Vñ iacob in electoz voce in eodē
loco reperte cōuersus ē ad deū dr. Salutare tuū expecta
bo ēt. i. nō sicut infideles antixpm. q. d. venturus est de tri
bu Dan. q cū q in redēptionē nram ventur⁹ ē fidelit spe
cto vez xpm. de xpo enim ero supra dixerat. Donec veni
at q mittendus est. t hāc fniam expresse tenet translatio
chaldaica. In eo. ca. xlix. vbi dr in postilla. Se
dit in forti ēt. Additio. viij.

In vi rōnis nomū q in hoc loco. inter tot bona q
iacob de ipo ioseph pheuit interponat tanq̄
bonū descensus Hieroboam ex ipo ioseph. cū ipe Hie
roboam fuerit pessim⁹ ydolatra. q nō solū peccauit. q̄ etī
am peccare fecit isrl. pter qō diuina fnia fuit abscisus a
regno cum posteritate sua. excepto vno filio tñ. vt in. iij.
Re. xiij. t. xv. ca. t etiā regnū ei⁹ hs p ipe a deo fuerit pessi
mū. nō tñ gratū. de eo em legit Osee. viij. ca. Ipsi regna
verūt q̄ nō ex me. Et isrl. xiij. de eodē. Dabo eis regē i fu
rore meo. nō ergo de ipo recte diceret. Per manū poten
tis iacob. Vñ aliter circa hoc vt dom. Ad qō sciendū est
q ioseph duas habuit principales psecutiones. vnā. s. a fra
tribus de q intelligit illud. Exasperauerūt eū t iurgati sūt
ēt. put dr in postilla. Alia vo ab vxore dñi sui. s. pharao
nis. vñ. xxxix. a q quidē psecutione fuit a deo. ptectus in
tantū q nō fuit inclinat⁹ ad peccādū. hs vehemēt incita
tus ad hoc fuisset vt ibidē ps. t de hoc exponūt quidā be
breoz qō sequit. s. Sedit in forti arcus ei⁹. s. apperit⁹ ei⁹
carnalis. q sepe in hominib⁹ modice virtutis tendit ad ex
tra ad suū cōcupiscibile. tanq̄ arcus pyciēs sagittā ad si
gnū qō nō sic fecit ioseph q̄ sedit in forti. s. ifortitudie virtu
tis cōtinēcie. t q; q̄q; aliquis q ex ductu rōis refrenat su
um carnalē appetitū. cū hoc tñ molestant a prauis cōcu
piscētijs. put contingit cōmunit⁹. Joseph aūt nō sic. q̄
tanq̄ vere temperat⁹ vires. gnales carnales subiectas ha
bebat rōni. sic vt nullū motū ad hoc sentiret molestie seu
fualitatis. nō dicit. Et dissoluta ēt. sic q ly ei⁹ referat ad b
q dicit. Arcū suū ēt. arc⁹ em hs duo brachia q cū chorda
fortiter sunt ligata. ad hoc vt possit sagittare. quoz qdem
brachioz arc⁹ si vincula dissoluant. tunc arcus penit⁹ est
inefficax ad sagittandū. t isto mō vires sensuales ioseph
cū quib⁹ arcus apperitus carnalis solet sagittare. erāt dis
solute a vinculis carnalib⁹. idcirco in hoc cōmēdabat nō
solū vt cōtinens. q̄ tanq̄ tpatus. t q; virare peccatus p̄ter
tim hoc mō in statu nature corrupte nō possim⁹ nisi gra
dei auxiliante. fm aug. in li. de pfectione iusticie. iō subdi
tur. Per manū potentis iacob. q; p virtutē gratie dei illud
pcm sic virauit. Potest etiā hoc qō dr. Et dissoluta sunt
vin. ei⁹. aliter exponi. s. vt intelligat de dissolutione vincu
loz ioseph in carcere de mandato regis. t. prudentia diui
na. vñ de eo legit in pō. ciij. Humiliauerūt in pedib⁹ pe
des eius. t sequit. j. de eodē. Misit rex t soluit eū. qō aūt
sequit. Inde pastor egressus est lapis isrl. vñ alit exponēdū. Ad cuius intellectū attendendū ē. q; posteritas io
seph q ephraim descendens recesserat a diuino cultu a tē
pore ipi⁹ pessimi hieroboam vt dictū est intantū q nō re
putabāt sā de filijo israel fm fidē. q̄ si gentiles t aliengē
ne. vñ de eis legit Osee. v. In dñm pditiose egerūt. q;
filios alienos genuerūt ēt. Ideirco iacob videns in spiri
tu q filij ioseph munēa cēnt deo reconciliandi nisi q xpm.
q omnes tam hebreos q̄ gentiles vocauit ad gratiā. ideo
dicit. Inde egressus est pastor ēt. q. d. ab ipo potente Ja
cob. s. a deo q̄ seruauit Joseph a peccato vt dictū ē. egre
diendus est pastor. s. xpo. qui tanq̄ pastor bon⁹ dicit. Alias oues habeo q̄ non sūt ex hoc ouili. t illas oportet me
adducere. Silr t lapis isrl. supple inde egrediendus est. q
quidē lapis isrl est ille. s. qui reprobauerunt edificantes:
qui facit vtraq; vnum. Vñ ad cōsolationē posteritatis io
seph hoc introductū est. nec p hoc q apostatauerunt a le
ge diuina. intelligerent excludi a finali salute p xpm fien
da. vñ et hic notabiliter nominat xpm p nomen pastoris
t lapidis quoniam vtrūq; nomen implicat reductionē gē
tilium seu apostatantium ad vnum deum t vnam fidem.
nec obstat huic expositioni q̄ dicit egressus est quasi de
preterito. q; hoc est p̄ter certitudinē pphetie. t etiā fz ex
positionē postillatoris de futuro hs intelligi. vt ps in po
stilla. Quidā aūt exponunt hoc quod dr. Inde egressus
est pastor lapis isrl ēt. de iosue filio nun. q fuit de tribu e
phraim. t p ipo de ioseph. t licet rationabil⁹ posset de il
lo exponi q fuit iustus rector isrl post Moy en. tamen tā
adaptant hec verba xpo. p̄sertim cum dr. lapis isrl. nā et
am Exa. Moy. gerundeū. in hoc loco dicit expresse. q lapis
hic dictus intelligitur ille de quo in pō. cxvij. Lapidem

qñ repobauerũt ꝛc. in quo loquit quasi ꝓbetando: nescientes sicut legitur de caypha.

In eodem ca. xliꝯ. vbi dr in postilla. Benedictiões plurũ ꝛc. Additio. ix.

Ste due expõnes videnť insufficientes: tractq; enim extra ꝓpositum falsum vel incõueniẽs. nam prima expõ ꝓsupponit falsum de incõueniẽte ꝙ deus apparuit ipsi Iacob dominus totius mundi: cui ei apparuerat retro Iusũ. de quo supra. xxviij. ca. ꝙ hoc videť falsum. nam in scõa apparitõne in ꝙ deus apparuit ipsi Iacob in eodẽ loco. s. Iusa: vbi iterũ benedixit ei: ꝛ mutauit nomẽ ei⁹ in Israelem ibi legit. Terrã quã dedi abrahã ꝛ ysaac: dabo tibi ꝛ semini tuo p⁹te ꝛc. Et ꝙ parte: manifeste ꝙ nõ ampliauit sibi terminos plus ꝙ patribus suis. Consequitur etiã Iacob ō. xl. viij. ca. repetens benedictã promissionẽ factã in Iusa sibi Ioseph. sic dicit. De⁹ omnipotẽs apparuit mihi in Iusa ꝙ est in terra chanaã: benedixitq; mihi ꝛ ait. Ego te augebo ꝛ multiplicabo: ꝛ faciã te in turbas pplorũ: daboq; tibi terrã hãc: ꝛ semini tuo post te ꝛi possessionẽ sempiternã. Et ꝙ ps manifeste. ꝙ promissio facta Iacob in Iusa nõ se extendebãt nisi ad terrã chanaan. Qd aũt in ca. xxviij. supradicto dr. Dilataberis ad orientẽ ꝛ occidentẽ ꝛc. intelligit de orientali ꝛ occidentali plaga ipsius terre sibi promisse. s. chanaã: ꝙ erãt pẽ duabꝰ in qñor plagas: sic tota terra habitabilis. Scda ho expõ ꝓsupponit ꝙ Iacob habuerit clariorẽ reuelatiões de mysterio xpi ꝛ futura beatitudine ꝙ ipse abrahãq; ꝙ est valde incõueniens. nã qz abrahã dr esse patet fidei: in cui⁹ sinu put dr Luc. xvj. Iussit ab angelis portabant. nã qz de eo legit ō. xviij. capi. Dicitq; dñs. Num celare potero abrahe ꝙ gesturus sum ꝛc. Et eadẽ rõne ꝛ foxiores incõueniẽte vr. ꝙ deus celaret abrahã de his ꝙ pinẽt ad salutẽ: maxime illa ꝙ reuelanda erat ipsi Iacob. tuꝫ qz futura beatitudo reuelata fuit ipsi abrahe: cui luce scta semini suo fuerit promissa: vt expositum fuit ca. xx. ꝙ quidẽ bñtudo apertiões tamen celestis. ꝛ cetera ꝙ ad ꝫ requirunt ꝓsupponi. Per illud aũt qđ dicit ꝓpheta. Sup sones intellexi: nõ est intelligendũ ꝙ sp poste riores scti bẽbant clariores reuelatiões ꝫ primi. alioquin sequit ꝙ scti moderni⁹ temp⁹ ẽnt magis illuminati de his ꝙ pinẽt ad fidẽ ꝫ apli: ꝙ sunt ãtiq̃ores ꝛ seniores qđ ẽ falsũ. Vltima etiã rõ ad hoc inducta ꝙ postillatores nõ sufficit. nam licet natura vr in pluribꝰ ꝓcedat de min⁹ pfecto ad magis pfectũ: natura tñ fin Boẽtiũ sp summit initios ꝙ pfecti. ꝛ iõ abrahe fuit dictũ ō. xvij. ca. Fimbula cotã me ꝛ esto pfect⁹ ꝛc. put fuit declaratũ. Assumit etiã hec expõ bñdictiões ꝛ reuelatiões ꝙ eodem. ꝙ tñ sunt diuersa. nõ enim oẽs bñdictiões sunt reuelatiões. nec ecõuerso. vr est manifestũ: vñ B lra videt aliter explanãda ꝛ ptim⁹. Ad qđ sciendũ. ꝙ cũ Iacob bñdiceret a pte suo ō. xxvij. ca. eidẽ dixit sic. Det deus tibi de rore celi ꝛ de pinguedine terre ꝛc. in ꝙ fuit bñdict⁹ ad ifam de bona in fluẽtia celesti et de bona dispõne terrestri. ex quib⁹ immediate multiplicant terrena scientia. nõ tñ legitur ꝙ Iacob fuisset bñdictus expresse a pte suo de multiplicatõne ꝙgatiõis boũm ꝛ alaliũ. qđ aũtel gitur in bñdictiõib⁹ valuit. nec etiã de bona gubernatione seu nutritõne talũ. qđ intelligit in bñdictiõib⁹ vbi erus. ista aũt bñdictio ꝙ pinet ad ꝙpagatiões alaliũ ꝛ plurium in scriptura ab aliis distingui. vñ Deu. vij. ca. Benedict⁹ eris inter oẽs pplos: ꝛ nõ erit apud te sterilis ꝛ virilis sex⁹ tuus in boib⁹ ꝫ in gregib⁹ tuis ꝛc. Iacob ꝙ in hoc loco amplior bñdixit ipsum Ioseph ꝙ ipse Iacob fuit benedict⁹ a patre suo ꝫ̃ ad ꝓdicta: ꝛ hoc est qđ dicit. Bñdictiões patrũ. s. quibus te benedico. Confonate sunt benedictionib⁹ patrũ meo⁹ ꝛc. s. benedictiõnibus quibus ꝓcea mei me benedixerũt: vt dictũ est. Et sequit in lra fm hebraicã veritatem. Vsq; ad desiderii colles eterno⁹: seu collis seculi ꝛc. in ꝙ intelligit xpc desiderat⁹ a cũctis gentib⁹. vt aggei. ij. ca. de ꝙ Lu. c. Multi reges ꝛ ꝓphe voluerũt videre ꝙ vos videtis ꝛ nõ viderũt ꝛc. Et ꝓsequit hec verba cũ precedentibus ꝛ sequentib⁹ sic. Bñdictiões ꝓris mei ꝙ ꝓfortate sunt bñdictiõnibus patrũ meo⁹ ꝛc. Et sensus est ꝙ bñdictiões ꝓpatres ꝙbus Iacob ipm Ioseph benedixerat. que fuerunt ampliores sunt ꝙ benedictiões patrũ meo⁹. s. ipsius Iacob vt dictũ est: macũ summa bñdictõne spiali deificata a collibus eternis. s. a scrio ꝛ iustis. ofilia illa stant in capite Ioseph ꝛc.

In eodem ca. xliꝯ. vbi dr in postilla. Tũ magister in hystoria. Scholastica. ꝛc. Additio vltima.

Hec expõ magistri hystoriar⁹ est in glo. interlineari. vbi sup hoc verbũ: ad pplm suũ. supraposuit frequẽtia angelor⁹. sibi ꝛ expõ strabi ꝙ in glo. ponit ī margine: ꝛ ponit ibi ꝫ̃ ad hoc aliqua optima opposita: vñ nõ videt ꝙ sit hec expõ repellenda ꝑsertim cũ ẓug. super Gen. illã ponit. licet nõ totaliter assentiat. Videt ei sic. Vt dendum quõ dicãt scripture: ꝙ assidue dicit de mutatio. Et apposicus est ad pres suos. vel appositꝰ est ad populũ suũ ꝛc. Ecce ois de Iacob dr. Iam quidẽ mortuo ꝙ nondũ sepulto: ꝛ ad qđ pplm apponat non in promptu bi. ex illo em pplo pinor nascit. qui dicitur est pplo Israel. ꝙ vo cum processerũt tam pauci tantũ noiant: vt eos pplm notare certum sit. nam ꝙ dicũ esset. Apposit⁹ ẽ ad pres suos. nulla questio fieret: an sone est nõ solũ bonũ sanctor. ꝙ etiã angelor⁹ populꝰ ciuitatis illius. de ꝙ dr ad Heb. xiij. Accessistis ad montẽ ꝛ ad ciuitatẽ dei viui: ꝛ ad multa angelorum exultantiũ. huic populo apponunt. ꝙ post hãc vitã placeret deo fiunt. nũc em dicunt apponiq; tam non remanet sollicitudo tentationũ ꝛ periculũ peccatoꝝ qđ inuicẽ sciri ptra ait. Ante mortem ne laudes hominem quemq;. Hec Aug. Ex qua auctẽ solubile obiectio facta ꝓ postil. ꝛ̃as ad hoc ꝙ dicit. ꝙ nullus pẽ dici appositus ad angelos. nisi qñ transfert ad gloriã. Videť fm aug. ꝙ qui post hãc vitã placentes deo fiũt: dicunt angelis apponi: inquantũ tas in eis cessat sollicitudo tentationũ ꝛ periculũ peccatoꝝ: ꝙ sint imp ccabiles sicut angeli. licet adhuc statũ glorie nõ assequant. Nec etiã videtur incõuenire dicere. ꝙ cũ sancti hac vita exuti sepe habeãt angelos ꝓsentia ꝙ taleꝫ cum eis ī symbo ad cor ꝓfectionẽ ab angelis ꝓcurentur ꝛ b vt sonare glo. interlinearis ꝓducta cũ dicit. Frequentiam angelor⁹. nõ ees di. ad societatẽ angelor⁹. qđ sonat cõmunem ꝓsentiã: ꝙ dicit frequentiã angelor⁹. qđ magis sonat frequentiã visitatiõis. Qd aũt posita. arguit ꝓra mentã huius⁹ expõnis dicẽs: qđ aũ montẽ Iacob fuerũt recepti ī lumbo adã ꝛ abel. Dicendũ ꝙ de nullo sanctoꝝ ꝙ ab abrahãm decesserit legitur ꝙ fuisset appositus ad populũ suũ. Cuius rõ pẽ esse. qr illi licet decessissent in ꝓra tñ fuit bẽbant aliq̃ venialia. ꝙ ꝑ hoc oportebat eos esse in purgatorio ad rẽpus. ꝛ sic. ꝛ̃ter tales nõ diceret Iacob esse appositꝰ ad populũ suũ. cũ nõ essent adhuc in lymbo. Et notandũ ꝙ scripturꝫ loquẽs de monte quandoq; nudoꝝ ꝙ ab passionem xpi decesserũt frequenter dr. Appositus est ad pres suos seu ad populũ suũ. vt in supradictis pes ꝛ in aliis. vel obdormiuit cũ patribus suis. vt de dauid. iij. Reg. ij. ꝛ̃ aliqs qđ idem sonat. ꝙ post passionẽ xpi aliter dicit. s. obdormitu in dño vt Act. vij. ca. de stephano. ꝛ in aliis sacris hystoriis ꝛ legendis sanctoꝝ. qđ multi ꝓsonat carbol ice veritati. nam primi ẽmmunes sancti nõ obdormiebant in dño. cũ nondũ in deo requiescerẽt ꝙ beatã fruitiões. ꝙ cũ ꝓfitꝰ hec speculantibus apponerẽt. ꝙ posteremi sancti qui tanta celesti tam opta statim post mortẽ deo ꝓmerebant. dicuntur obdormire in dño. de qbus ẽpoc. xiij. ca. Beati mortui qui in dño moriũtur. ad quã mortẽ ꝙ petit vita dicẽda est nob⁹ perducat dñs noster ihc xpc qui vivit et regnat in secula seculorum.

Replica correctorij ꝑa Burg.

Ad cap. xliꝯ. vbi postilla. clare expositꝰ fuit testis Iacob respectu Rubẽ: burgen. nescio quid ꝓsilium murmurãdo dicit ꝙ nihil valet ad ꝓpositum. Nam supra ca. iij. in additõne prima ponit regulã ꝙ ille sensus est litere ꝓpinquior: qui ex literã pauciora supponit: quas regulã b nõ obseruat cũ imo gerundiũ: ꝙ supponit b ꝑ ꝙ dolor ꝛ formendo de ruben dicunt ẽmẽdatione. qđ si non ꝓbet ꝙ aliqđ iterũ nec expõnes sanctoꝝ. scdo ꝙ formidio ẽmendatio fundet sup nimpraudinẽ vicꝫ actuum generatiõ

Et in

dī.q̄ esi infra limites matrimonij sit licitus. hz nō turpitudinē annexam: p ꝓ̄o spiritussanc⁹ hūc sensum nō efflagitat. igit fm b. Hiero. errone⁹ est. Tercio supponūt q̄ act⁹ generatōis sit act⁹ fornicandi vel roboris. q̄d est cōtra ōēm pbitatē naturalē t moralē. nā finis sit act⁹ naturalissim⁹ vt mentiū. p ꝓseruatōne spēi. ex. ij. de aīa. nihil tñ ibi apparet fornicandi. q: nō est. p conseruatōe speciei ꝫ potius de cōstitutōe individui. Etiā minuta t debilia aialia actū generationis diligenter exercēt: imo t boues egroticos. nō est igitur actus fornicandi naturaliter malus moraliter. Itē in eo dē ca. vbi postillator exponit illū passum. Nō auferet sceptrū de iu. tē. Burg. voluit aliq̄d addere q̄ nisi detrahere a veritate lre t fidei. merito dissimulare. Fingit ei cū suo pugione quoddā ꝓsistoriū bōs silem vim sicut hz ca. sede vacāte. p q̄ ꝓsistoriū putat burg. concludere iudeis male hunc passum exponēnd⁹ ꝓ tpe machabeor. q̄ de tribu iuda nec erat sceptrū nec principat⁹. ꝫ q: illud cōsistoriū vigēs mālit apud iudeos vsq̄ ad destructōes ciuitatis t templi fieri per rōs facta anno octogesimotercio p⁹ nativitatē xp̄i. Dñs cū ieliu. xxxiij. annis vixit. t quinquagesimo anno p⁹ passionē desolatio facta ē: q̄ ſ̄ invenit. lxxxiij. annos facit. t sic fm burg. t suos sensus illius passus. Nō auferet sceptr de iu. tē. ē q̄ tpis nō venit aī ablatōes illius cōsistorij q̄ dicit hīc auctor regale: sic ca. pontificalēne sede vacāte. Modicū igit ꝑbare pōt addutio sua cōtra iudeos nec multū certare. p hīc vī. q: eo admisit errorio plurēs lxxx. annos. Tū cū q: nō ꝑbat illud consistoriū fuisse de tribu iuda ſ. imo fm opinionē cōem scribe t ceteri ꝑbant sed q̄ b cōsistoriū cōstituebāt fuerant de tribu symeon t leui. vt dicit b glo. interlinearis. vt hī Deu. xvij. Suppletio nē hȝ t ꝑbatōes suor⁹ dictor⁹ burg. remittit ad fol⁹ xiiij. q̄ ad libros iudeor⁹: q̄ cōtra apud nos nō hūnt. Itē in eo dē ca. vbi postl. adducit expositōes glo. mysticā. t ad lras alit oñdit exponendū illū passū. Ligās ad vineā tē. Burgen. se opponit: volens illā mysticā expositōes esse lsales q̄ tū nō videt. nā fm be. aug. t greg. ō. sepe allegatos ille est sensus lsalis pm⁹: q̄ p voces vel terminos cōiter significātes accipit sine absurditate. vbi aūt in eo mō exponēdi hystoria deficeretur. t sine absurditate. sic exponi non posset: tūc primū ad mysticū sensum recurrendū est. in expositōne aūt postilla. nihil est absurdū. ꝫ tonū lre t rōni ꝓsonū igit sensus q̄ eū posit⁹ est primo lsalis. sensus aūt glo. ordinarie t alior⁹ catholicor⁹ nō solū b ꝫ sepe mysticus est. t vt talis recipiendus. nō valet igit argumentū burg. q̄ dicit q: leo b accipit metaphorice. igit t alia. l. vitis t vinea me thaphorice sūt accipiēda. q: sepe in sacro eloqio fit mixtio et assumptionū t ꝓpietatū sicut. ō. de ruben totū est lsale tū in fine miscet aq̄ effusc. ita t infra ō ꝑfachar q̄ metaphorā dī asinus fortis cetera aūt sūt lsalia. ita b de iuda fit mixtio metaphorice t ꝓpietatis. Et q̄ burg. dicit expositōes glo. bñ ex similitudinib⁹ alibi positis. q̄ b nō plus ꝑbat nisi q̄ allegoria catholicor⁹ doctorū sit bene fundata ꝫ sensus mysticus nō est multū auctoricus nisi ex aliquo passu sacre scripture posset ꝑsuaderi. vt vult bea. aug. ō doctrina xp̄ia. vt. ō. Itē in eodē ca. vbi postilla. expositōes eor⁹ dicit extraneā q̄ dicta de Ysachar exponit de studio sapientie. Burg. capta occasiōe debili dicit cōtrariū: prendēs solutiones rōnes postilla. q̄ tū sufficient nō facit vt vī. nā rōnē ad primā rōem burg. fundat sup iudicio boim in discrēto: q̄ sapientes stulti. t stulti sapientes cōsueuerūt iudicari ō quo iudicio dī. j. Cor. j. ij. iij. t iiij. p totū. Nō igit bñ infert burg. boies mūdani sapientes t studiosos iudicāt rudes et asinos: igit sunt tales. In hac aūt lra vbi dī Ysachar asinus fortis. nō dī ō iudicio boim ꝫ ō. ꝓpria ipi iacob iudicio divino revelata: fm quā extranea vī dicere. vt arguit postill. fm respectū vel similitudinē studiosum esse asinū. Hz q̄ burg. allegat Aristo. vj. ethic. modicū facit. p eo. q: aristo. ꝓsuevit animā detrahere. nō em̄ peperit magro suo platoni. multorum⁹ alijs vt ꝑs in multis locis librorū b. Aug. Nec tū aristo. dixit anaxagorā t alios ꝑbos esse asinos ꝫ aliqñ dixit eos ignarosvī man⁹ bñ sentire. hoc tū improperabat antiqō nō q: studioso ꝫ q: ignorantib⁹. t sic illō allegatus est ō ꝓpositū burg. Ꝑro solutōne sebe rōnis quā facit postilla. burg. assumat q̄ repik in scriptura boies ō tribu Ysachar fuisse alijs in scia excellentiores. in loco nr̄o cū allegatorum dī q̄ erant eruditi in scia. ꝫ in tpm observatōe. p ceremoniis. t ita fortasse erāt famuli sacerdotū t leuitarū ad denunciandū pplo hmōi tpm t cerimoniarū observātias ad modū ꝓconum. quod est vilio cōditionis officiū sicut t cāpanistar. dī tamē quodlibet officiū suos hīe suo modo mysteos. vilitas quoq̄ illius trib⁹ innuit in lra allegata q burg. in qua ceteri trib⁹ veniēres in adiutoriū. Dauid numerauit p militia valentiā: hec trib⁹ Ysachar numerat p duocentos ꝑdicto mō valentes. Nā reliquos oēs de illa tribu dicit peditesquos q̄ cōsilia sequebant. q. d. sicut asin⁹ stolidus directōe egens: isto dicēdi dempto q̄ erāt vt ꝑdicit eo mō studiosi. vñ t glo. p burg. adducta nō loquit assertive ꝫ fm alior⁹ opinionē. Ideirco dicit glo. tradūt doctores in illa tribu fuisse. ꝫ eor⁹ studia modificat. sicut. ō. dem̄ est solū ad tpa cerimoniarū observanda: t pplo intimanda verbo vel scripto. Et ad eundē effectū postilla. illum locū allegatū exponit. manēt igit rōnes ei⁹ incōcusse. Burgē. etiā hic cōtradicit. ꝓprie regule quas posuit in ꝓcessione sui. plogi. videlz q̄ expositiones sanctor⁹ debeant magis recipi q̄ infidelium. Hūc aūt expositio quā sonet est indecens. t illa quā improbat ē bona hystoria. vt ꝑs in glo. ordia.

Itē cap. eodē vbi postilla. ad intentōem mgri hystoriū. illū passum. Inde pastor egressus est tē. exponit de regno Hieroboam q̄ fuit de tribu ioseph. Burg. dicit illā expositionē rationi incōsonā: allegans motiva. q: hieroboā fuit pessimus ydolatra. regnū quoq̄ suū. t fi ad tpa a deo permissum. numq̄ tñ fuit gratū. Ē cetera q̄ ibi ponit burg. p lōgam digressionē cōcludēs q̄ ꝫ ꝓpheta Jacob de eo ītm pōt exponi cōuenienter. Sed reuera notina burg. sunt contra rotundū textū. iij. Reg. xj. xij. t xiij. vbi dī. ꝓpham ex ore dei regnū decē tribuū ei ꝓmisisse. t signo ondisse. dicitur em̄ ore dei ad Hieroboas. Tē assumā t regnū sup oīa que desiderat aīa tua. eritq̄ rex sup israel. si seruaueris precepta mea sicut dauid ero tecū: t edificabo tibi domū fidelē: quō edificauit domū dauid. t regnū iuda pugnare volens ꝫ regnū isr̄. ꝓhibitū est a dño dicēte. iij. Reg. xij. Nō ascēderis neq̄ bellabis ꝫ frēs vros. a me em̄ factū est verbū b: que oīa nō sonant in regnū ꝓmissum ꝫ ordinatum. nec ꝓsonat hieroboam fuisse ydolatrā. si post susceptū regnū factus sit pessim⁹. ante em̄ susceptū regnus capitu. xj. Reg. iij. dī. Erat aūt hieroboam vir fortis t potēs videns q̄ salomon adolescentē bone indolis t industrū constituit eum ꝓcerus sup oīa tributa vniuerse domus ioseph. Et cū egrederetur hierusalē occurrit ei ꝓpha ahyas volumentem dei ꝓnunciando: vt ꝑs in lra que nō sonat cū fuisse ydolatrā. ꝫ bonū ꝑmissis post auersionē male egerit. Burg. dicē illud Osee. viij. ca. Dabo ei regē in furore meo. de hieroboam scriptum. ꝫ neutr⁹ de eo scripti est vt ꝑs inuenti literā t glo. sc̄or⁹ vtrobiq̄. t q: iacob vidit tribū ioseph in ꝓsona hieroboam p dōm sic exaltandū in regnū isr̄. vt dicitur. iij. Reg. xj. ꝓphetauit dicens. Inde pastor egressus ē. ꝓtereuntium ꝓ tumulo expressit: t sicut prenūdit circa hieroboam t tribum ioseph dei beneficentiam. ita ꝓuidit ipse hieroboam post susceptum regnum scandalum t maliciam. ideo postea de eo dicit. Per manus potentis iacob egressus est pastor. cōtinuo subiungit. Lapis offensionis t petra scandali. ipe enim fecit israel peccare multipliciter vt dicitur. iij. Regum. xiij. Stat igitur expositio postillatoris vt literalis glo. autem t expositiones sanctorum mystica remanente.

Item in eodem capi. postillator illum passum. Benedictiones patris tui confortate sunt. &c. plicite exponit. p mam tamen expositionem non multum ponderans. in secunda refedit. quevult: q̄ confortatio benedictionū iacob super benedictionibus patrū suor⁹ est quedā excrescentia noticie de deo ex mysterijs fidei posteriorū ad posteriora: q: in processu temporis per deum aucta est claritas revelatōis

que mose benedictionis vel cum benedictionibus facta est. Sed burg. dicit illud valde inconueniens dicimor' ad id ronibus modici valoris. Cum em ꝓ dicit abrahā esse ꝓphetā fidelem: hoc nō ꝓbat eū habuisse clarionē de credētia reuelationes intrinsice t extrinsice q̄ posteriores. s. Jacob t ceteros ꝓphetas: q̄ in materia obedientie q̄ ad fidē ꝓtinet fuerit heroicus pre alijs q̄si ꝓphetā nō in aliqua non min' ad fidem ꝓtinēt' eo fuerūt longe clariores ꝑ declarat beatus Greg. in ꝓhetē morā post medium. In materia igit obedie onis vere obedientes sunt filij abrahe: vt notat ad Galath. iij in rec. t in glo. ita in materia patie: vere ꝓphetes sūt filij Iob. t sic de alijs. Nec ex eo q̄ allegat burg. q̄ in simū abrahe tuti deponabantur. sequit igit hūt credendū clariores reuelationes q̄ posteri. Sim' em lymb' patruz dicebat ꝓphetā fm cōiter loquentes de hac materia. q̄ dict' ē fm' abrahe ex endēa narratiōis ꝓhetē: Lu. xvj. t nullus requitur in scriptura alo. Inde ecclia assumpsit vt locū quietis alaz sinū abrahe hoies ꝑter abrahe sinū de q̄ xp̄e narrauit. q̄ illa erat lymb': quā requiē tam ecclesialiter penat fi ꝑter reles eternā quā metaphorice transumit. Et metaphora igitur burg. nihil ꝛcludit. nec valet q̄ tercio sumit ad hec. Nam celare poterit abrahe q̄ gestū' sum. b em solū est in mā de structiōnis sodome. ex q̄ non sequit q̄ burg. intendit. nec q̄ quarto assumit valet q̄ abrahe facta fuit reuelatio de luce eterna t beatitudine t de his q̄ ꝓtinēt ad eā. q̄ nō sequitur igit posteriorib' ignēfiue vel extrēfiue facta nō ē de illis maioz reuelatio t ꝓfectior. In ꝓposito em omnē reuelatio nes factā abrahe ꝓbat fuisse ꝑ sensibilia t corpalia. Jacob aūt spūali visione vidit ois in nitū scale ēt. Cōpanti reuelationes factas abrahe t Jacob in b loco sepatō: manifestū est Jacob extrēfiue t ignēfiue fuisse ꝑgressum in beneditionibus. Sz bur. gratiarum rōnem ponit. facta ex auctē nō di centi. Sup oīa docētes me intelligere. dic id nō debē intelligi: sic q̄ posteriores abūdarēt in his q̄ fuit necria ad salutem sup priores t antiquos. q̄ alis sequit q̄ moderni sci abūdarent sup cognitōne apl̄oz: q̄d falsum ē dicit burg. ipse hīc exponēs illū locū ꝑ. dicit. Sup senso intel. intelligendū est de plona fidelitū: q̄ ꝑ tpm successiones plura explicite cognouit de his q̄ ad fidē ꝓtinēt q̄ antiq. Js oīa implicite ꝓtinebant i fide antiq̄z. vñ ꝑs q̄ burg. sibipsi ꝛdicit nec bur. debuit dicere fore falsuz. q̄d b. Aug. dicit ē verus loquēs de ꝓphetis gentilib' li. j. de vnico baptismo. dicit enim priora posteriorib' ēnēdari: t experimēto rez aperiri q̄d clausum fuerat: t cognita q̄d latebat. Multa em ꝑ apl̄os q̄ fidei sunt: explicata sunt ꝓ gentilia ꝓphetis spāliter ignota: q̄ b. Greg. venerāda dicit vt quot euangelia: tot di. xv. di. tij. ca. sicut scti. t us ca. Canones. cū burg. igit sic sentiens: necessario hz dicē illuminatōes hierarchicas imo t thearchicas ēe simplr exhaustas. q̄d catholicū dicere nō decet. Burg. etiā peractā rōnez vltimā ponit. innoluit se in ꝛdictionis. dicit em q̄ natura vt i plurib' ꝓcedit ex imꝑfectis Et idez dicit fm boetiū: q̄ natura sp̄ summa ininū a ꝓfectis q̄ ē manifesta ꝛdictio: nisi tolleret cū distinctione: vt in ꝓpto ꝓbico p. s. de ꝓcessu q̄ ad nos t quo ad nās: t sic bur gen. coincidit cū ponit. in rone p eū facta: quā tū bur. dicit nō sufficē. Sz q̄ bur. putat crimē lese maiestatis ēsi q̄dā ponit. ꝛdicit sanctus Tho. nō debuit ꝛdicē b. Greg. ex debili rōe dicit em b. Greg. sup Esech. pte. ij. omel. iij. Per incremēta tpm creuit scia spūalis patrū. pl' nanq̄ moyses q̄ plures apl̄i q̄ ꝓphe in vtroq̄ scia eruditi sūt. vñ scripsit ē q̄ ꝛdibus plurimis t erit multiplex scia. Dicit em deus ad Moysen. Ego sum de' abrahā ysaac t iacob: t nomē meuz adonay nō indicaui eis. Ecce plus moysi q̄ abrahe innotuit. Jtez dauid dicit. Sup senso intellexi: p q̄ testat diuinā sciam sep' q̄ Moysen accepisse. t plus ꝓphe: t cetera q̄ vide ibi.

Laplin. l.

Quod cernens ioseph ruit sup facē pīis flēt t deosculāo eum: ꝓcepit q̄ seruis suis medicis vt aromatibus condirent piem. Quibus iussa explentibus transierūt quadraginta dies. Iste quippe mos erat ꝫ cadauerum ꝛdictor. Fleuit q̄ eum egyptus. lxx. dieb' Et expleto planct' tempore locutus est ioseph ad familiā pharaonis. Si inueni gratiā in ꝓspectu vestro loquimini in auribus pharaonis: eo q̄ pater me' adiurauerit me dicēs. En mori ego in sepulcro meo q̄ fodi mihi i tra chanaā: sepelies me. Ascēdā igit t sepeliam pīez meū ac reuertar. Dixit q̄ eis pharao. Ascēde t sepeli pīez tuū sic adiurat' es eo. vbi ꝓtinet. arguit ꝫ scholastica hystoriā in eo q̄ dicit ap ponit iacob ad ꝓphm. i. ad angelos: q̄ vt dicit nulli' alius ꝓphe pōt affigi: p eo q̄ in lymbo patrū nō erāt tot: ꝛ ꝓpt' dicā ponent: ponit. arguit q̄ iacob ad angelos nō est ꝓsit' ranq̄ ad ꝓphm tuū: q̄ angeli erāt in beatitudine iacob aūt mānsit in lymbo vsq̄ ad xp̄i resurrectōes vel saltē mortem. Etiā dicit motiuū ei' nō valere. q̄ aīa iacob in lymbo fuerūt plus q̄ decē. q̄ fm logica ꝓpō dicta pōt. Burg. autez nihil saluare motiuū migri hystoriaz: volēs q̄ si multi decesserūt in ꝑa venerūt in purgātoriū: t sic in depositione Jacob nō fuissent adhuc in lymbo tot: q̄z ꝓphm facē possent. Jsta via crudelis t impia vī. q̄si in his mille decenij e am plius simio nulli' faceret ꝓcr' ad lymbū patrū nisi abrahā et ysaac. q̄d ē valde impiū: cū ex scriptura ꝓsset fieri ꝓpuratio sanctoz t sanctaz illi' ꝓphe: vt merito ꝓphe dici posset: t si q̄ venēt purgātoriū crudele ē dicē q̄ mille vel cente centuz annis q̄s remāserit i purgatorio aīe trāslationes ad lymbū: nec sufficit id q̄d bur. de b. aug. opinatur loquez adducit. ꝓ dictione: q̄ ꝓphe b dicant angeli. Nā angelos bitatio nō fuit in lymbo: q̄uis aliq̄s ipm frequentāt. ꝓ patre ꝓclamāret die glo. meriti. t sic angeli visitates ꝓphe' apponūt ad ꝓphetas q̄s ꝓphetas ad eos. q̄: ad eos angelos nemo apponit nisi trāslat' ad gloriā. Illi aūt visitauerūt istos ob eoz ꝓsolationez. et sic ꝓprie loquendo angeli q̄ ad lymbū fuerūt aduenientes incole. trāslati igit ad lymbū ad eos nō pōt dici trāsferri q̄si ad ꝓphm incolentē: q̄ aduenas. t si sufficit impeccabilitas: vt vult bur. cui demonico sunt ex statu peccati: ita dicerentur trāsferri ad ꝓphm trāslati ad ꝓsonā demonū. Melius igit t clarius ē expō posti. q̄ dicit trāslati ad ꝓphm trāsferri ad lymbū patrū expectātū trāslationes ad eternā beatitudinē. ad quā nos ꝓducat ihs xp̄s eius ꝓphe liberator t redemptor.

Quod cernēs ioseph. Hic describit. Capt. l.

Exercitio sepulture ipsi' iacob: vbi ꝓ ioseph sepultura pīis exē. scio i egyptū reuertit: ibi. Reuert' q̄ ē. Circa primū describit ꝓpassio ioseph ad pīez defuncti. cū dī. Et uit sup ēē. scio honoris exhibitio in ꝓtinēto corporis defuncti cū dī. Precepitq̄ seruis ēē. t in fletu solēni sup mortuū suū: ibi. b Fleuitq̄ eū egy. lxx. dico. s. ꝛ dies ꝓtinēt. t. xxx. flet'. Jte i impetratōe licētie deponēdi corp' ꝓphe sui ad locū sepulture valde remotū: t in honorabili deportatōe eū comitiua valde solēni. t ꝓpter ea excep' pauc' vocabula q̄ sūt exponēda. c In sepul. me. q̄ fo. b vī falsum. q̄ spelūca duplex in q̄ sepult' ē: sic erat facta a ꝓpe abrahe. Dēm q̄ iacob ꝑ se t lya pauge sua fecerat ibi spāle hiraculū. Hebron dicit q̄ emit. q̄ illa dicō bona ē q̄ ibi ponit equoca ē ad sedē t ad emē. t fm b ōes ē q̄ iacob emit locū sepulturi nō i se: sī i ano suo abrahas ē emit locū illū ꝑ se t sua posteritate. vt bi ꝛ. cap. sequēs.

d Ascē. t sc. ēt. ac si dicēt nisi ēet iuramētū nō ꝛmitterē

te tre q: eius pñia esset valde necessaria p negocijo regni.
e Habuit quoq; i comitatu ꝛc. In heb. hꝫ. Currus ⁊ milites ſ Venerūtq; ad aream achad. Hebrei vocāt q; achad nō est nomē ꝓpriū: ſ cōe ⁊ significat genꝰ ſpine: q̄ gallice vocat aiglenier. qz area illa clausula erat in modū sepis tali' ſpinis.
g Reuersusq; est. Hic ꝑtim describit regressus ipius ioseph in egyptū ⁊ secundo eiꝰ obitus ibi. Quibus transactis Circa ꝑmū describitur quō amicabiliter se habuit erga frēs suos pꝰ mortē ꝑris cū dō. h Quo mortuo timētes frēo eiꝰ ne. timebāt ei ꝓpter magnanimitez sui cruditatis: ne ioseph dissimulasset vindicare nam ꝑ adhuc viueret ad vindicandum antiquatē ꝑris. ⁊ ideo ꝑre mortuo ⁊ sepulto timebant ne vindicaret ꝓpter q̄ ista erūt venia cū ſdict.
i Mādauerūt ei ꝙ filios baleret dicunt hebrei quos inf ceteros fratres magis diligebat k Patre' ꝑcepit nobis ⁊ fin terunt: vt amore ꝑris ioseph cito' ad misericordiaz flecteretur Jacob cui ⁊ nō dixerat. q: nō diffidebat de benignitate ioseph. alit esset dixisset ei ore ꝓprio ante mortem suam
l Quibꝰ audit' flevit ioseph ex ꝑcerate fraterna. ⁊ in ⁊ ostēdit q̄ ꝫ eos maliz si cogitabat. vñ ſdicit in Nolite timē. ⁊ ad cor' ꝓsolatiōz subdit n Nūq; ei possimus resistē volūtati. q. d. nō. ⁊ sic debetis cē ꝓsolati. q: deꝰ voluit illud fieri. vt
Quo ascendente ierūt cum eo oēs senes domꝰ ꝑharaonis cunctiq; maiores natu terre egypti domus ioseph cū fratrib' suis absq; puul: ⁊ gregib' atq; armētis q̄ de
c reliquerūt in fra iessen. Habuit q̄z in comitatu currus ⁊ eq̄tes. ⁊ facta ē turba nō
f modica venerūtq; ad aream achad q̄ sita ē trās iordanē vbi celebrātes exeq̄as plāctu magno atq; vehemēti impleuerūt. vij. dies. Qꝰ cū vidissent habitatores frē chanaā dixerūt. Plāct' magn' ē iste egyptijs: ⁊ idcirco vocatū est nomē loci illi' planctus egypti. Fecerūt q̄ filij ia cob sicut ꝑcepat eis ⁊ portātes eū in terrā chanaā sepelierūt eū in spelūca duplici: quā emerat abraā cū agro in possessionez sepulcri
s ab ephrō ethneo ꝫ facie mā
b re. Reuersusq; ē ioseph i egyptū cū fratrib' suis ⁊ oi
b comitatu sepulto ꝑre. Quo mortuo timētes frēs eius ⁊ mutuo colloq̄ntes ne forte memor sit iniurie quā pass' est ⁊ reddat nobis oīa mala quē fecim' mādauerūt ei
k dicētes. Pr̄ tu' ꝑcepit nobis ante q̄ moreret vt hec tibi ꝟbis illi' dicerem'. Obsecro vt obliuiscaris sceleris fratruz tuoꝝ ⁊ pcti atq; malicie quā exercuerūt in te
nos quoq; oremus: vt fuo deꝰ ꝑris tui dimittat tibi quicquid
l tale hāc. Quibꝰ auditis fleuit ioseph venerūtq; ad eū frēs sui: ⁊ ꝓni adorātes in terram dixerūt. Serui tui sumus. Quibꝰ ille rñdit noli
n te timē nū deo possum' resistere volūtati. Vos cogitastis de me malū. sed ōs vertit illud in bonū vt exaltaret me sicut impūtarū cernitis ⁊ saluos faceret multos pplos. Nolite timere.
o Ego pascaz vos ⁊ puulos vr̄os. Cōsolatusq; est eos ⁊ blande ⁊ leuiter est locutus: ⁊ habitauit in egypto cū oi domo ꝑris sui. Vixitq; centū decem annis: ⁊ vidit ephraī filios vsq; ad terciā
p generationez. Filij quoq; machir filij manasse: nati sū
q in genib' ioseph. Quibus transactis locut' est frib' suis. Post mortē meā de' vi
r sitabit eos ⁊ ascendere vos
t faciet de terra ista ad terrā quā iurauit abraam. ysaac
v ⁊ iacob. Cuncq; adiurasset eos atq; dixisset: de' visita
x bit vos asportate ossa mea vobiscū de loco isto: mortuus est expletis centū decē vite sue annis: et conditus aromatib' : reposit' est in loculo in egypto.

Explicit liber Genesis.

Postill. sup exo. incipit. Cap. j.

Ecce q̄ dic̄ Jsa. xl. ij. exy. Lex est nullo primato ꝙmodo: ꝫ ꝙ cōi vtilitate omniū ꝓscripta. Ex q̄ ꝑz q̄ illō q̄ ponit aliq̄bus ꝓpriis singularib' nō hꝫ ꝙ pre rōem legis: sed illō q̄ ponit cōiter ⁊ ꝙ bono cōi. ex q̄ ꝑz q̄ dato legis ꝓpe supponit admiratio nē plebis. ⁊ ideo postq̄ moyses descripsit in gen. electōes fidelio ꝓpli. fideles ab infidelib' ꝙpando: vt patuit ꝓcessu illi' libri. Hic ꝑtim describit datōez legis venie. istī ꝓplo sub fide vn' deꝰ adunatiōe q: ex illo ꝓplo xps erat nasciturꝰ fm carnē q̄ ē senex ꝓphēt' vt dr̄ Dan. ix. ō ille ꝓplus debuit ꝑfālī scirrate pollere. ⁊ ideo data ē ei lex diuisa ad xpm dispositiua: fm q̄ dr̄ ꝑs. cxlvij. Nō fecit taliter oi nationi: ⁊ iudicia sua nō manifestauit eis. ⁊ ad Ro. iij. ca. Quid ḡ ampli' iudeo: aut q̄d vtilitas circūcisionis. Multū ꝙ oēm modū. ꝑmū quidez q: credita sūt eis eloq̄a dei. Data ē autē lex duplr̄ ꝑ in q̄dā generali ꝑtē ad p̄cepta ordinātia ad deū ⁊ ad ꝓximū. ⁊ sic data ē in ⁊ libro. ſcdo magꝫ explicādo in ſpāli. ⁊ sic data ē in aliis duob' libris ſcdm. In ⁊ ḡ libro sic ꝓcedit: q: ꝑ descripti fideles ꝓpli liberatio de Fmitate egypti. ſcdo legꝫ datio in monte synai. xix. ca. Circa ꝑmū ꝓsiderandū: q: qz sīc deꝰ ē in ꝓpte b' libri determinat de exitu ꝓpli de egypto. ō iste liber nostrī grece exodus: qđ ē exitꝰ latine: sīc ⁊ lib ꝓcedēs dr̄ ge-

nesis grece: qđ est generatio latine. qr in principio tractat de generatione creature: accipiendo large generatiõez p creatione t formatione: vñ ibidem scõo ca. qsi. p recapitulatiõe dr. Iste sunt generationes celi t terre qñ create sunt ꝛc. hic liber hebraice vocat Bellesmoth. i. hec noia. qr quoq; libri moysi noiant apud hebreos pvocabula qđ sũt in principio libroꝝ. liber autem iste sic incipit.

a Hec sunt noia filioꝝ isrl ꝛc. In prima igit parte agit de exitu filioꝝ israel de egypto. Moyses p connat dicta in precedenti libro dicẽdis i tribus scõis exequit ꝓpositum: dr. Narrexit i terea. Circa primꝫ scienduꝫ: qđ Gen. xlvj. ca. vbi agit de descensu iacob in egyptũ. noia eoꝝ qđ cũ eo descenderũt ibi sẽ expssa in pticulari: ꝛ hic p modũ enumiãs recapitulatiõe ꝓpter pnuntiationẽz pdictaz exprimunt nõia quidam noia iacob et filioꝝ eoꝝ et̃ ꝛ aliorum nõ in generali: cum dr. b Singuli cũ domib⁹ suis i. cum familijs suis. Introierunt.

c Erant igit ꝛc. In hebreo hr septuagĩta. Aliter autem iste numer⁹ variat in pl⁹is scripturis locis ꝛ cõcordantia apparent dissonãtie dicta est sup ca. xlvj. Gen. d Joseph aũt ꝛc. istud dr. qr: qđiu vixit hi fuit filius israel i egypto ꝛ post mortem eius qđiu fuit memoria beneficiorũ eius. e Filij israel creuerũt. dicit hebrei q mulieres hebree in quolibet partu pariebãt plures pueros: ꝛ aliquãdo vsq; ad qnq; aliqñ vsq; sexdecim dr. f Et qsi germinãtes ꝛc. sicut p germinationem vnius grani nascunt simul multa grana. g Ac roborati ꝛc. hoc dr hic ad pnuandum respectu sequentium. qr talis multiplicatio fuit occasio affligendi pplm: vt postea dr. h Surrexit. h moyses exequit ꝓpositũ de pplo liberatiõis: ꝛ p̃ describit afflictio israel: scdo. pñio huius libi ꝛtatis ca. ij. scdo afflictio regis ca. v. ꝛ quarto eductio plebis ca. xij. circa mediũ capt. Docet itaq; moyses ꝛ aaron. Adhuc pmunt afflictiõis cã scdo afflictio ipsa ibi: ꝓposuit itaq; cã aũt vna afflictionis pplꝰ israel fuit mutatio regni: qđ fuit translatũ ad aliũ domũ vt dicit ioseph⁹ ꝛ hoc notatur cu dr. Surrexit interea rex nouus sup egyptũ. ꝛ in talib⁹ mutationib⁹ frequent cõtingit. qr illi qui prius erãt electi in regno fiunt odiosi.

i Qui ignorabat opa ioseph ꝓpter dictã mutationẽz. vel ipso longi dunt. Cã alia afflictionis pplꝰ fuit invidia egyptioꝝ ꝓtra filios israel eo qr egyptij luxuriosi erãt ꝛ mordaci nate viuẽdi: ꝛ ex hoc hebreos debiliores in coꝛpib⁹ et min⁹ apti ad pdationes, plios: ꝛ pauciores in rpalibus: filij aũt israel ꝓtrario mõ viuẽdi: ex re fortiores in coꝛpibus: ꝛ pl⁹ in ple multiplicabant ꝛ in vtroq; qđ notat cum dr. k Ecce pplꝰ filioꝝ israel mult⁹ est. i. in nũero. l Et fortior no. ẽ in robore ꝛ virtute. Iste ẽ mod⁹ invidi: qr bonũ alioꝝ sibi mal⁹ videat qñ sit. ij enim filij israel fortiores ꝛ ditiores erãt vulgarib⁹ egyptijs facta ꝓpatõne nãti ad nãerum: th rex nobiles ꝛ potẽtes fortiores erãt in viribus ꝛ potẽtia: ꝛ valgareo boleo multopliares q̃ filij israel. m Venite sap. ꝛc. iste ẽ mod⁹ fingẽdi qr astutã serpentinã suã pura sapiã eũ tã sapia nõ posse esse nisi respectu finis boni: ꝛ p medium pueniẽs. n Ne forte mul. ad q̃ eũ intendebãt eos affligẽ laboribus vt min⁹ possent vacare amplexib⁹ ꝛ generationi. o Expugnatiq; nos ꝛc. in damnũ nr̃m. qr filij israel magnã censum reddebant regi tanquã atim: ꝛ faciebãt mẽta opa egyptijs erãt eis fundiliores eis i artificialibus.

p Preposuit. Hic describitur ipsa afflictio pplꝰ: et̃ in occulto: scdo in apta ibi. Precepit autez. Circa primũ dicit:

p Preposuit eis magros operũ. et ibi erãt egyptij odiosi eos. q Vt affligerẽt eos oneribus i. corpalib⁹ laborib⁹ qđ ij eũt ad vtilitem regis: th principalit intendebãt debilitationem filioꝝ israel: vt min⁹ possent genera re ꝛ plem debilitarẽ facerent. r Edificauerũq; vrbes ꝛc. In hebreo hr. Thesauroꝝ. qr facte sunt ita fortes: ac si debe rent sibi reponi thesauri: ꝛ ibi positi rex egypti multitudine alicui⁹ filioꝝ israel posset egredi regnum nec aliq̃ exercitus ingredi. erãt enim hmõi fortalicia in extremitatibus regni. s Quãtoq; oppri. qr nõ est pfectũ cõtra deũ. t Seruerũtq; ꝛ. egy. istud odiũ odiebãt et inuidia pdicta. v Et ad. illa. cia. verbia durio ꝛ pungitiua ꝓ. Itaq; ad ama. ꝛc. tũ ꝓpter granitatẽ operũ. tũ ꝓpter eoꝝ vilitatẽ. Dicit eñ ioseph⁹: qr pellebant ceporatare feces ꝛ immũdicias de vicis extra ciuitatẽ. y Dixit aũt rex ꝛc. vi demo eñ rex egypti q ꝓpter granitatem operũ nõ impedie bant: ꝛ magꝫ multiplicabãtur deo b faciẽte: hebreoꝝ multiplicatiõez voluit impedire p obstetrices eis ꝓcipiendo vt masculos interficerẽt in partũ ꝛ fingerẽt ee abortiuos.

z Quaꝝ vna ꝛc. Dicit hebrei q ꝑa tñs fuit iochabeth filia Leui ꝛ secũda maria soroꝝ moysi. ꝛ fuerunt binomie vt dicit: ꝛ fm b exponit qđ sequit. J. Et qr nimucrit obstetrices deũ: edificauit illis domũ. i. domũ sacerdotalẽ ꝛ regiã. q: pdicta iochabeth fuit mr aaron: vt dicit. eni et posterio dicit ẽ sacerdotũ: ꝛ maria pdicta ẽ caleph in matrimonio: qđ altera nole dicta ẽ ephrata: ꝛ ab ea bethleem dicta ẽ ciuitas bethleẽ ꝛ supradicta ẽ Gen. xxxv. ca. ꝛ. xlviij. de qđ ciuitate nat⁹ ẽ bõ primus rex de tribu iuda. Sz istud dicunt̃ fortasse tertiũ precedit ꝛ sequnt. qr dicit ẽ pl⁹. c. illo: qr iam antea mortuꝰ erat ioseph ꝛ omnes frẽs eius: ꝛ alia cognatio eius ꝓnum ad illos: qđ ingressi fuerãt egyptũ cũ iacob: inter quos iochabeth filia leui pnuit: vt dicit ẽ gen. xxxv. ꝛ sic iã ad erat mortua. Itẽ in sequnt⁹. j. ca. isto obstetrices ad suã excusatiõez dicẽt. Nõ sũt hebree mulieres sic egyptie mulieres: ipse ei hũt obstetricẽ ad sciam: ꝛ priusq; veniam⁹ ad eas pariũt. qđ excusatio nulla eẽt nisi due obstetrices pridie fuissent egyptie. Itẽ nõ ẽ verisile: qr rex volẽs occidere ingẽs

cere masculos hebreox. hoc exequerer q mulieres hebreas. t ideo dicendū: q nō fuerūt ille due pmiate de quib⁹ certū est q fuerūt hebree: ꝯ fuerit eg yptie mulieres ḡo rex ꝓfecit dicto opi nephario: vt suū ꝓpositū assequeret. T enī dū est em q sub istis duab⁹ q nō sufficerent ꝓ tanto ꝑpō fuerit plures alie ad istud ministerium: ꝯ ō duab⁹ principalib⁹ sit hic mētio in quibus rex idē ꝑceptū dedit aliis sibi subiectis. a Si femia reseruate. nā q; multiplicatio feminarū nō poterat rebellionē cōtra reges facere. ita q; rex volebat eis vti ad luxuriam egyptiox: t ad alia opa q mulieres egypte facē nesciebant b Timuerūt ātē. nā q; informiate fuerunt de cōtrario per hebreas mlieres oīa dentes eis offensas dei. ita q; horruerūt morē fraudulentā innocentiū c Et q; timuerūt obstetrices deū. ꝑcendo masculos dei timore t facti horore.

d Edificauit illis domos. beat⁹ greg. dicit domos. s. spales multiplicando eis bona spalia. Beat⁹ aūt hiero. super Esa. dicit. Domos. i. ordines ꝑ quib⁹ in celestibus recipiēt. ꝓper qō dicendū q; vtroq; mō dr intelligi. q; ex pietatem erga innocentes timorē dei. dōo dedit eis gram per quā cōuerse fuerunt ad fidē vnius dei. t ritū hebreox. t sic de⁹ edificauit eis domos spūales. nec hoc abstulit mendacium ipox. q; fuit officiosum ꝯ veritate ꝑnī: qō non aufert gratiā sicut nec mendaciū indieb abstulit ei⁹ meritū exponendo se periculo ꝑ liberatōe populi sui: licet aliquo mō diminuerit. Fuerūt etiā ille obstetrices in ꝑpō indeorū ītermaiores. pmote. t sic edificauit eis domos spales: sicut in libro Josue legit factū de raab que suscepit exploratores q; cōuersa ad fidē iuncta est in matrimodio salmon principi tribus iude. t in libro iudith de achior quō cōuersus est ad fidem iudeox t in illo populo ꝑmor⁹. e Precepit ergo. Hic describit afflictio manifesta. videlicet rex egypti: q; per obstetrices masculi hebreox nō occidebant occulte. iō voluit ꝺ facere manifeste: vñ dr. e Precepit rē. ergo i. egyptijs inter ḡs manebant hebrei. f Quicquid masculini sexus natū fuerit ipōs hebreis g In fluuium ꝑicite. Nō em dicat singulare. qr ꝑceptio intra flumē erat minus horrida ad exequendū egyptijs. t cito poterat fieri. qr nullus fluuⁱ⁹ diuidit in multis locis ꝑ terrā egypti. h Quicqd femineū reseruate. ex cā ꝑcedēti.

Exodi in ca. j. vbi dr in postilla. Causa alia afflictōis populi fuit inuidia egyptiorum. Additio.

t Tertia multiplicatio filiox isr nō videbit attribuēda naturalib⁹ causib⁹ nīs: ꝑputa q; ordinate vixerunt t honēste: part i postilla. ꝯ principali⁹ attribuēda e volūtati diuine ꝺ mirandose agenti: vt ꝑmissionē adimpleret patrib⁹ factā. vñ Gen. xxij. ca. t ꝯ abrae. Multiplicabo semē tuū. sicut t alijs ꝑmiss⁹. t ꝺ ps ex mō loqndi scripture eius dicit in ꝺ cap. Filij isr creuerūt ꝯ si germinātes. Ex q; vi q; multiplicatio eox erat ritta q; afflabat germinationi frenascentiū. q; ex paucis granis multū fructū affert. t isto mō dicit Exech. xvj. Multiplicata ꝯ si germē agri dedi te. Idē ptz ex ꝺ qō sequtur. s. in codē. ca. Quāto opptimebāt eos tantomagis multiplicabant t crescebant: qō nō est ītm cursus cōm naturalē: vt manifestū est. vñ Deu. x. c. legit. Ipe est deus tuus q; fecit tibi hec magnalia t terribilia: q; viderūt oculi tui. t sequit. In. lxx. alibus descenderunt ꝑter tui i egyptū. t ecce nūc multiplicauit te dōs de⁹ tu⁹ sicut astra celi.

Replica correctorij contra burg. calumniatorem.

C Circa primū Exodi postil. volēs assignare cāo edicti egyptiox ad filios israel dicit vnā fuisse. qr filij israel ordinate viuēdo erāt fortiores corpe t abūdātiores in ꝑle rē. Inde tractat burg. ponēs postillatori q; q ꝺ voluit multiplicatiōis israel cāz assignare solā naturalē: qō ita falsuz ē. qō burg. patere potuit si plene postillatorē vidisset ꝯ more ēptantiū eē dicta trūcatim videt voluitq; sic sepe occasionez ꝺdicēdi supplē postillatos ei. s. co. ca. reprobādo malicīā egyptioꝝ impedire volentiū multiplicatōnes filioꝝ israel dicit. Nō ē ꝑsilēū cōtra dīm. vñ ꝑz cum sentire q; opꝰ dī fuit rāta multiplicatō

ergo fecit deus obstetricibus: t creuit populus cō
c fortatusq; est nimis. Et qr
ꝺ timuerūt obstetrices deū edi
e ficauit eis domos. ꝑcepit ergo pharao omni po
f pulo suo dicens. Quicqd masculini sexus natum fuerit: in flumen ꝓiicite quic
g quid femini reseruate.

Caplm. ij.

E Gressus est post hec vir de domo leui: et
ꝺ accepit vxorem stirpis sue que concepit et peperit filium: et videns eum elegā-

ptū. t ecce nūc multiplicauit te dōs de⁹ tu⁹ sicut astra celi

Et. s. co. ca. dīc. Videō rex egypti q; ꝓpt grauitatē operuz nō ipediebant: ꝯ magis multiplicabant: de ꝺ faciēte. q; nihil manifest⁹ dici ꝑt. nā q; illa multiplicatio fuit ꝑ deū naturā admirabilē. Caplm. ij.

E Gressus ē. Hic cōsequit ponit ducis liberātis ꝓmissio. vbi ꝑ ei⁹ cōditio describit. scīo ad liberandū ꝑplm mittit. iij. ca. Adhuc ꝑ describit cōditio moysi ꝑ ipsi ꝑsentato. scīo ꝑ ipe aduersitatis ibi. Indurauitq; pharao. C Circa ꝑmū describit nativitas moysi. t scīo educatio nati ibi. Ecce autem descendebat. tercio inclinatio adulti: ibi. In diebus illis. Nativitas moysi ꝑ describit ex tribu cū dr. a Egressus est post hec vir de tribu leui. t iste fuit amrā filius caath. t accepit vxorē. ista acceptio non pōt intelligi de acceptōe in matrimonio. qr ꝺ ꝺ. Post hec. i. ꝑ ꝑceptū regis de masculis hebreox submergēdis: t tā ante vxo: amarā ꝑpat ei aaron. q; nat⁹ fuit trib⁹ annis añ moy sen. vt dī. j. vij. ca. vbi dicit. erat aūt moyses. lxx. annox. et aaron. lxxxiij. qñ locuti sunt ad pharaonē. sibi t mariā filiam suā q; in nativitate moysi erat tā tenuicula ita magna q; poterat itelligē t alloq; boleo. vt pōt dr. t iō dic⁹ ioseph⁹ t doctores cōiter. q; ista acceptio intelligit de copula carnali. qr ꝓpt edictū regis separarat se ab vxore sua ad carnales copulā: magis eligens non generare: q; filij sui⁹ submergerent in flumie t iuuenis erat ꝺ omnib⁹ erga deus vt vellet respicē pplm suū tā crudelit afflictū t dōs in somnis eū admonuit: q; secure ad vxorē suā accederet. t qō ex illa generaret filiū: q; pplm liberaret t sic ei accepit. i. mīt monialit eā cognouit b Stirpis sue. In heb. b. Filiaz leui. Ex ꝺ dicit hebrei. q; ista fuit iochabeth q; leui genuit. Ite ꝺ videt q; quandā gto. q; dicit q; amras accepit amicā suā. s. sororē ꝓis sui cbaad: t q; ꝑa filia leui. q; ꝺ videt falsuz. qr dem est ca. ꝑce. q; plene q; ingresse sūt egyptuz cū iacob mortue erāt ante istā afflictōes populi inf qō cōputat iochabeth etiā fm opinionē hebreox vt dem fuit. ī Gen. xlvj. ca. Ite dato q; adhuc vixerut optet dicē fm dcā hebreox q; in nativitate moysi ipa erat. cxxx. annox. ꝑ ꝑbat sic. qr a nativitate ysaac vsq; ad exitū filioꝝ israel ꝺ egypto fluxerunt anni. cccc. vt dem est Gen. xv. c. sup illud ꝺbū. Et affligent eos annis. cccc. Ite a nativitate ysaac vsq; ad nativitatē iacob fluxerunt. lx. anni. vt dem est Gen. xxv. ca. vbi dr. Sexagenarius erat ysaac rē. Item a nativitate iacob vsq; ad descensum eius in egyptum fluxerunt anni cxxx. prout ipe dicit Gen. xlvij. ca. Dies vite mee. cxxx. annorum sunt. Et sic patz q; a nativitate Ysaac vsq; ad descē

tum in egyptum fuerunt. cc. anni. & sic de. cccc. annis q̄ dicto remanēt. cc. xxx. anni. a quib⁹ il sub rabant. l. xx. anni. quos hēbat moyses in exilio de egypto: vt predictū est: remanent. cxxx. anni qui fuerunt a discessu iacob in egyptum vsq; ad nativitatem moysi. Ex quo scitur q̄ iocha-

beth filia leui q̄ ppe
rant inter vescēdē
tes in egypto cum
iacob: in nativitate
moysi si vixerat ēt
cxx. annos. & sic
transierūt in ea tpe
pcipiendi qđ & cōce
dant debuerūt. q̄ dicit
q̄ miraculose facta
est q̄ pareret moy-
sen: licet & ipsa re
velatione pceptus ē
q̄ nō valet. q̄ non
solū de moyse opor-
tebat eos dicere mi-
raculū esse factum: q̄
etiaz de pcepto aaron
& marie. q̄ aaron tri
bus annis ñ natus
fuit q̄ moysen. vt p̄
dictū est. & sic iocha
beth mr eius erat. cx-
xvij. annos q̄ ppe
rit aaron. Maria &
soror moysi in nati
tate ei⁹ erat tunc
cula: vt dr in textu.

& sic ad plus habebat. xv. annos vel circiter. & sic iochabeth
mater ei⁹ erat. ccv. annos q̄ eas peperit ſm ipsos. Ex quo
patet q̄ in ofibus ipsis transierat tps pcipiendi maxime
q̄ Gen. xvij. cq. dr de sara. q̄ cuz esset nonagenaria desi-
rante in ea fieri muliebria: nec poterat q̄ naturā pcipe in ta-
li etate: & multo fortiꝰ idem est dōm de iochabeth filia le-
ui: q̄ fuit q̄ magnū ipsi posset: & iō poletio mulierū debili-
tatis erat: & ergo barrtara erat. Propter p̄dicta dōm est q̄
vxor amrā nō erat iochabeth de q̄ p̄dictū est: & alia cuiusdē
nois. dicit ñ filia leui in hebreo. i. de tribu ei⁹. sicut Elisa-
beth mater iohannis baptiste dicit de filiab⁹ aaron Luc.
j. ca. de q̄ ibi cerni dr: q̄ cum aaron nō genuit. De glo. aūt
q̄ inducta est ad pbrandū nō est curandū. q̄ pbrariat textui
manifeste. dicit enī infra. vj. ca. q̄ amrā accepit vxorem io
chabeth patruelē suā. Patruelis autē alicui⁹ dicit fili⁹ vel
filia amitę sui. patruelis enī est cōis generis: & sic patet
q̄ nō fuit filia leui: & filia vni⁹ filioꝝ suoꝝ: & cognata ipsius
amrā. Item matrimonii cum amita erat illicitū ſm q̄ dr
Leui. xx. Turpitudinē amitę tuę nō discooperies. & si
dicat q̄ lex illa adhuc nō erat data. Dicendus q̄ ali legem
multa q̄ pmēt ad matrimonia fuerūt obseruata. sic Gen.
xxvij. cap. dicit q̄ iudas pmisit Thamar vxori fratris sui
defuncti: vt suscitaret ei semen. & magis verisimile est q̄ te
pore amrā vitabat matrimonia cū amita: & p̄ nō amitam
qui sanctus homo erat: tale matrimoniū nō pctauit.

c Abscondit trib⁹ mensibus. aliq̄ ēm mulieres sunt quas
tum impregnatio nō multū apparet. nec pariūt eaz per cla
mosem: maxime cum volūt celare sicut fuit in ppōsito: et
ideo potuit puerum in abscondito seruare. o Cuiꝰ
tam celare nō posset. Contrarium videt q̄ eraqo seruare
erat cum tribus mensibus. videt q̄ eadez ratōne posset eū
vltra seruare. Dicendū q̄ res fecerat statutum q̄ in tribus
mensibus semel seruarent egyptij domos hebreoꝝ: ne
pueri essent abscondūti: & ideo nō poterat celare vltra: Si
quidē viteri⁹ quō saluauit aaron: qui nondū fuerat ante tri
bus annis. Dicendum q̄ adhuc nō erat factū edictum re
gis q̄ nondū fuit aaron. e Sumpsit fiscellam. i. vasculum
rotundū ad modū fiscelle factū. f Scirpeam. ad e

de tanco q̄d scirpus vocat. erat enīz de materia leui vt fa
cer aquā fluitaret. g Et liniuit eam bitumine. ne aq̄ in
gredi posset. h Et exposuit eā in carecto. nomē est loci
in quo carices crescūt: & sunt herbe. facte ad modū gladij
& marisci secant tangentes. i Steterat puer sorore eius. M.

tem abscondit trib⁹ mensi-
bus. Cuiꝰ iā celare nō pos
set: sumpsit fiscellā scirpeā
et linuit eam bitumine ac
pice: posuitq̄ int⁹ ifantulū
& exposuit eū in carecto ri
pe fluminis. stāte. pcul sorore
ei⁹. & ꝑsiderante eventū rei
Ecce aūt descendebat filia
pharaonis vt lauaret i flu
mine: & puelle ei⁹ gradiebāt
p̄ crepidinē aluei. Que cū
vidisset fiscellā i papyrione
misit vnā & famulabus suis
et allatā aperiens cernēsq̄ i
ea puerū vagientē: misertā
ei⁹ ait. De infantib⁹ hebre
orū est hic: Cui soror pueri
Hūc inquit vt vadā & vocē
tibi mulierē hebreā que nu

ria. Sed videtur q̄ hic fuerit computatio diuina. Dicendus q̄ nō: q̄s hō in perfecto pūctu⁹: si non dominat ei q̄ pōt facere ſm humanā ꝓuidentiā non tempta deum nec peccat cū relidans diuine ꝓuidentie ꝓmittendo sicut dictum fuit de Abrā Gen. xij. ca. Semrā vo & vxor eius de cōsensu dixerūt moysi fecerūt & peccarāt via humanā et seruādo vitra exposuissent puerum mortis nō solū puerum sed etiā seipsos: et iō eligentes mal⁹ malum pacientiam ꝓposuerūt eū p̄dicto mō bñ ꝓuidentes de diuina ꝓuidētia circa puerū quē de⁹ p̄decreverat posse saluari

liberarā. l Ecce aūt ascen. Hic ꝓtēr describit puerū nam eo ꝓgressio: & valde mirabilis a filia ei⁹ q̄ mortē illius et eius alios masculos hebreos: cum dicit. Ecce aūt descende bat. de domo regia q̄ erat in alto respectu fluminis.

k Et puelle ei. i. q̄ ripā fluminis. & dr a crepo. co. q̄ ꝓter pauimentum aq̄ solent ibi fieri pauimenta & structe. l In papyrione. nomē est loci vbi crescit quidaz iuncꝰ. q̄ vocat papyrus. m Vagientē. i. ploratē. n De infantib⁹ hebreoꝝ est ꝺ. q̄ scilebat p̄ceptū edictū de ipsis submergēdis

o Vis inquit vt vadā &c. Ex p̄dictis ꝓ q̄ puer elegantis sonomie: mo vt dicit Ioseph⁹ erat ita grano sus: q̄ eius aspectus eū afficiebat ad ipm. & iō filia regis voluit eū nutrire vt sibi eū in filiū adoptaret: vt ꝓgenitā: & iō ꝓ fecit sibi porrigi mamillas plurimū mulierū egypcia ꝓ: & ipse renuebat & tunc soror pueri q̄ astabat dixit: q̄ si mulier hebrea mamilla sibi porrigeret forsitā ipse acciperet tanq̄ de mulie re hebrea nat⁹. cui dicto tanq̄ rōnabili filia regis assensit: & nūc soror pueri ad q̄rendā se obtulit: & vocante matre pueri tanq̄ extranea. cetera patēt vsq; ibi. p Que & &c. q̄ naturalē filiū nō habet. q Vocauitq̄ no. ei⁹ moy. in lin gua eius egyptiaca mosen: aquā significat: yo saluatū: & iō dixit rō mois & cū &c. r Quia de aq̄ tm. eū. In heb. dr: vo mosse: & significat extractū vel eductum: & subintelligit de aq̄. s In vicib⁹ illis. Hic describit inclinatio adulti: siē enī sapia dictū &c. ex dei puidētia ordinat⁹ erat ad liberan dū ꝑplm dñi. & iō erat inclinat⁹ ad eos visitandū: & p posse suo adiuuandū & d. est q̄ nō. t Vidit afflictiones eoꝝ. & solū oculo corporis: & etiā mentis ꝓpassione q̄s ꝓ effectū vīs subdit. v Et virū egyptiū. Ille erat vn⁹ de ꝓpositis egyptio sup filios dñi ad ꝓpellendū eos ad afflictiones la borū. x Percutientē quēdā de hebreis. Dicit hebreū q̄ ille fuit marītus salomith q̄ erat pulchra valde: de q̄ bꝰ inferius & ideo ille egyptius in amorem fecerat furgē marītū ei⁹ occupando eū in labore & nūc rediit ad vxorē ei⁹ q̄ recepit eum credens eē maritū suū: & cū marītus postea cog nosset rem gestā arguebat inde egyptiū. ꝓter q̄ egyptius pcutiebat eū & grauius affligebat. y Cuiꝰ circumspe ctisset &c. An quo apparet ꝓmdentia moysi.

percussum egyptiū abscondit sabulo. Et ingressus die altero ꝓspexit duos hebreos rixantes: dixitq; ei q̄ faciebat iniuriā. Quare pcutis ꝓximū tuū. Qui rndit. Quis ꝓstituit te principez et iudicē sup nos. Nū occidere me tu vis sicut heri occidisti egyptiū timuit moyses. et ait: quo palā factū ē verbū istud? Audiuitq; pharao hmonē hūc et querebat occidere moysen. Qui fugiens de ꝓspectu ei⁹ morat⁹ est in terra madian: et sedit iuxta puteū. Erat aūt sacerdoti Madian septē filie: q̄ venerāt ad hauriēdā aquā et impletis canalib⁹ adagere cupiebant greges patris sui. Supuenere pastores: et eiecerūt eas Surrexitq; moyses et defensꝰ puellis adaq̄uit oues earū. Que cum reuertissent ad raguel patrez suū, dixit ad eas. Cur velociꝰ adduxistis hodie? Rndert. Vir egyptius liberauit nos de manu pastoruz. Insup et hausit aquā nobiscū: potūq; dedit ouibus. At ille. Vbi est inquit. Quare dimisistis hominē Vocate eū, vt comedat panem. Iurauit ergo moyses q̄ habitaret cū eo. Accepitq; sephoram filiā ei⁹ vxorez: que peperit ei filiū quem vocauit gersam dicens Aduena fui in terra aliena. Alterū quoq; peperit quē vocauit eliezer dicēs. Deꝰ enim patris mei adiutor meus: et eripuit me de manu pharaonis. Postmodū mortuus est rex egypti. Et ingemiscētes filij israel ꝓpter opa vociferati sūt. Ascenditq; clamor eoz ad deū ab operibus et audiuit gemitū eoz: ac recordat⁹ ē federis q̄ pepigerat cū abraā ysaac et iacob. Et respexit dñs filios israel et cognouit eos

a Abscondit sabulo. q̄ dēfacili pōt fieri in terra sabulosa. Sed quērit ꝑ. quō moyses ꝑ loca cū nō ēēt cōstitut⁹ iudex eoz. Itē dato q̄ esset iudex. videt pena inīmistas inutilisse. vtpote ꝑ pcussi one simplici morē. cū nō sola repcussio deberet fm legem talionis in q̄ dr. De rē ꝑ dēre: vtinno ꝑ valuisse. Ad primū dicendū q̄ moyses ex diuia electōe ad liberatōez hebreoꝝ habebat auctēyntdicendi iniurias eis factas et hoc sciebat ꝑ reuelationez diuinā. et hoc ē q̄ dicit Act. vij. c. Existimabat aūt cognoscere frēs q̄ ꝑ manus ipius dr⁹ daret salutez illis. Ad secūdus dicendus q̄ interfecit egyptiū nō solus ꝑ pcussione hebrei ꝫ certā ꝑ adulterio cōmisso fraudulent vt ꝑdictū ē. q̄ fuit notus moysi ꝑ ō q̄ audiuit cām pcussiōis in contentiōe. ꝑ dcō adulterio. Notādū q̄ Iosephus q. li. antiquitatū dicit q̄ moyses duxit exercitū egypti ꝛ ethyopes. et ibi accepit vxorē filiam regis de q̄ plenius dicet sup libū Numē. xij. ca.

b Conspexit ꝛc. Hebrei dicūt q̄ isti duo fuerūt datan et abyron. c Quis cōstituit te ꝓncipez: ꝑ bono pacis. ad q̄d illos inducebat reddidit verbū pūgituū. d Nū occidere me tu vis. ac si dicat: bene apparet q̄ tu es vnus homicida et malus hō. e Audiuitq; pharao. Hic ꝑr describit cōditio moysi qe aduersitatis vbi ꝑ describit eī ꝑsecutio. scdo diuina cōsolatio ibi. Erāt aūt. Circa primuz dr. f Audiuitq; pharao sermonē hūc videlz q̄ moyses vnū occiderat de ꝓpositis regis ad vindicandū vnū ex hebreis ḡo exosos habant. g Et q̄rebat occidere moysen. tū q: interfecerat ꝓpositū eī⁹ q̄d redundabat in iniuriā regiorū q: fm q̄d dicit Iosephus circa ꝑs q̄ natus fuit moyses quidā sacerdos egyptioꝝ diuinatōibus intētus dixerat regi. q̄ circa pueros hebreoꝝ attēderet. q̄ vir⁹ nasci debebat de hebreis. qui ꝓpm israel de egypto educeret. et regnū egypti humiliaret. et tō cū audiuit factū moysi zelantis tantū ꝑ hebreis etiā in iniuriā regis existimauit q̄ eēt ille de quo ille sacerdos dixerat. h Qui fugiēs ꝛc. Licēt hebrei q̄ moyses fuit captus et adducꝰ corā rege vt decapitaret. ꝫ ens sit miraculose vt plenius dicet. j. inj. caꝑ. i Erāt aūt. Hic describit moysi fugientis cōsolatio. et ꝑ ex suscepōe eius curiali. scdo ex morte sui aduersarij ibi. Post multū. Circa primū dr. Erant aūt sacerdoti madiā fm hebreos sacerdos hic accipit ꝑ maiore vel magnate. sicut dī. ij. Reg. viij. Filij dauid sacerdotes erant. k Sepē filie. nec mirandū si filie magnoꝝ habebāt curā de gregibus alendis. q: iste erāt diuitie antiquoꝝ. l Et impletis canalibus. ꝑ adiutoriū moysi. vt. j. dr. m Suppenere pastores ꝛc. q: forsitan erat cōsuetudo q̄ primo cōgregarē tur greges ocs antēq; biberent. sicut dr Gen. xxxix. caꝑ. ꝫ

ꝑ adiutoriū moysi ḡtenerāt hoīa hauriēdi aquaz et tō eas defendit a pastoribus. n Cum reuertissent ad Raguel patrē suū. i. quū vt dicunt alij. Heliū tū videt dicendū cū alijs: q̄ habuit pater q̄ vocatus sit plurib⁹ nois⁹. i. Raguel et Ietro: et Hemeno et Obab. et dicit hebrei q̄ vocat⁹ est Ietro: qō significat adiectiōem: q: addidit legi vnū cap'm. i. de ordinatōe populi per tribunos et centuriones quinquagenarios et decanos vt habet infra. xviij. caꝑ. Vocat aūt Obab. vt dicūt. i. diligens. qa dilexit legē. et cōuersus fuit ad iudaismū vt dr ibidē. xviij ca. et ps ista vsq; ibi. n Iurauit q̄ moyses. ꝑ multa verba que fuerūt int Ietro et moysen. fec' pactū cū Ietro de remanēdo cū eo. et illud pactū iuramēto firmauit. o Accepitq; sephorā. videō enim eū Ietro virū valentē et industriū: dedit ei filiam suam.

p Que vocauit gersan. Ger em hebraice idem est q̄ ad uena vel pegrin⁹ latine. et cā nomis subdit. Aduena fui ꝛc. q Alterū quoq; peperit quē vocauit eliezer. qō interpretatur deus meus adiutoriū in b recognoscēs diuinū beneficiū in liberatōne ipius de manu pharaonis. et in ꝓcem ipi⁹ in terra aliena. r Post multū. Hic ponitur moysi cōsolatio ex morte aduersarij cū dr. s Mortu⁹ ē rex egypti. q̄ ꝓcibat moysen: et mors eī⁹ fuit reuelata moysi q̄ deo in terra madian. vt dr. iij. ca. ad eī⁹ cōsolatōem. t Et ingemiscētes filij israel. q: viuēte rege illo nō audebāt ꝛ occidere in palā anxietatē animi. ne grauiꝰ tractarēt. v Et audiuit gemitū eoz. loquit scptura de deo fm modū hūanū. Tūc em dr alios clamore alicuius audire: cū incipit eū adiuuare. x Recordat⁹ est. nō q: oblitus cadat in deo ꝫ q: ad modū recordātis se habuit ꝑdendo filios israel auxiliū ꝓpter merita patrū. y Et respexit dñs ꝛc. o cultu me.

z Et cognouit eos. i. ad modū cognoscēdi se habuit ꝛ ostendendo dilectōem circa eos. In ca. ij. vbi dicitur in postilla. Filiam leui. Addimo.

Cū hebraice ille vocitat⁹ ꝓpter dicere q̄ iochabet mat moysi fuit filia leui. cū q: infra. vj. ca. vbi translatio nra hz. Amrā accepit vxorē iochabeth patruelem suā. Hebraica lingua hz. Accepit amraz iochabeth amitā suā in vxorē. vnde glo. quā reprobat postillator: veri sima est non obstantib⁹ obiectionibus postillatoris. nam q̄ ꝑ obijcit ex eo q̄ iochabeth fuit mortua ān afflictiones populi. nullā hz necessitatem ex lra. in vera em cōputatione annoꝝ. que ingresse sunt cum iacob in egyptuz quaz approbat postillator⁹ super Gen. xlvj. non comperatur io chabeth. licet quidam hebrei hoc voluerint dicere sine fundamento. vt supra patet in postilla in dicto ca. Et autem obijcit secundo. d. q̄ dato q̄ adhuc viueret opponeret dicere q̄ ipa iochabeth essz in natiuitate moysi. cxxx. ānoꝝ

rum pñs large dedicit in postilla. nō est verū nisi ꝓsupposito q̄ iochabeth ꝓpinquā fuerit inter plures q̄ ingresse sūt egyptum cū iacob: qđ quidē ꝓsuppositū in lra nullā hz fundamentū: vt dictū est vñ ad hāc obiectiōes postil. solendaz pōt dici: q̄ leui genuit iochabeth p magna ꝓs ꝑ annos ingressum in egyptū: vtputa p. lxl annos fere: qbus subtractis a nūcro. ccc. annoꝝ qbus fuerūt in egypto put deducitur in postilla. remanēt. cl. a qbus se retrahant. lxxx. anni. qđ debeat moysen in exitu de egypto: put. ſ. vj. ca. remanent. lxx. annis: q̄ erat erat iochabeth cū genuisset moysen qđ nō est ad miraculū ꝓpurandū cum leui pater ipsi⁹ iochabeth vixit. cxxx vij. annis. et totidē fere coaeb frater ipsius iochabeth. similiter et amrā vir ei⁹: vt. ſ. vj. ca. Cum igit̄ tot ꝑsis dicit illa⁹ ꝑgregationes. ſ. ipsi leui attingebant cōiter erāt. cxxx vij. aiuson nūmrā si femina illa⁹ cognōbita esse posset cū esset sepuagenaria: et multomin⁹ mirandū de cōceptione aaron et marie: q̄ fuerūt ꝓcepti antē moysen: et ꝑ pñs in minori etate. Sara autē erat nonagenaria et desierat ei fieri muliebria. vt ō. Gen. xvij. ca. et ideo nō est accipienda in argumentū ꝑdicta. Dōm est igit: q̄ vxor amram fuit iochabeth soror caath: put dī in glo. predicta. Et idem dī in translatōe chaldaica: cui lra hebraica vt dictus est uino ꝓsonat: licet nō idē dicat trāslatio nra. Nec pōt ꝑdicta obiici q̄ leui nō est in etate generādi in ano. lx. post ingressum egypti. nā leui in ingressu egypti erat. xl. annoꝝ fere: qđ sic ꝑpenam iacob stetit in domo labā q̄ spacia. xx. annoꝝ vt supra Gen. xxxj. ca. a qb⁹ si subtrahantur. vij. anni: qbus seruiuit iacob anteq̄ acceperit liam. et tribus annis fere qbus nati sunt ruben et symeon et leui successiue: vt supra Gen. xxix. remanēt. x. anni fere a nativitate leui vsq̄ ad finē. xx. annoꝝ ꝓdictoꝝ: a qbus si subtrahantur fere anni qbus seruiuit iacob in domo laban ꝑ gregib⁹ matrimā Ioseph: vt in ꝑdicto ca. restat q̄ a nativitate leui vsq̄ ad nativitatē ioseph fluxerūt. v. anni fere. Ioseph aūt cum iacob et filij ei⁹ ingredierūt egyptū erat. xxxix. annoꝝ. nam cū ꝑ stetisset cora pharaone erat. xxx. annoꝝ. et postea fluxerūt. vij. anni fertilitatis et vne sterilitatis: vt supra Gen. xlv. Sequit̄ q̄ leui in illo ingressu erat. xlv. annoꝝ fere: vt dictū est. qbus si addant. lx. anni vsq̄ ad nativitatem iochabeth: sequit̄ q̄ leui erat. cv. annoꝝ cū ea genuit. qđ nō est cōtra cursum nature. Leui aūt vixit. cxxxvij. annis vt. ſ. vj. ca. et sic tpe generatōis iochabeth adhuc remanebat quarta pe fere erat⁹ sue transeūda. Constat aūt q̄ in moderniꝫ tpibus licet duratio cōiter mensurā in lxx. annis iux̄ postillā adhuc boies ꝑ generāt cū sint. lx. annoꝝ et vltra: q̄nia nō remaneat nisi octava seu septima ꝑs erat⁹ fere. Ad illud aūt q̄ obiecit dī. q̄ matrimonia cū amita illicitus erat fm legē. et q̄ multa q̄ ꝓinde ad mrionia fuerāt observata ante legē: qđ intendit ꝓbare ꝑ hoc q̄ iudeo ꝑmittit oriū filiū patrui vxoris frat⁹ sui defuncti: vt Gen. xxxviij. Ad hoc dicim⁹ q̄ ante legē si aliq̄ observabant de hoc q̄ ꝓinde ad mrionia hoc erit causa ut er nō aūt ex obligatōne. Obligatio enī legis nō se extendit ad ꝑcepta vē manifestū est q̄ iacob būit duas sorores in vxores. qđ tñ ꝓhibitū est in lege Leui. xviij. Thamar etiā fm legē incestū ꝑmisit socrū cū socero suo iuda: et tñ iudas ea iustificatur dī. Justior me est ō. Gene. xxxviij. ca. Ex qbus ꝑs q̄ mrionia q̄ erāt illicita tpe legis nō erāt illicita ante legē. Sī ār ꝑ hoc dicat: q̄ iacob illas habuit ex ꝑmissa seu instinctu diuino: sitr̄ et thamar ꝑter fructum q̄ ex ꝑdictis mrionijs secut⁹ est: similiter pōt de amrā dici notabilis enī fruct⁹ fuit secutus ex illo mrionio. ſ. moyses legislator: et redemptor populi. et aarō sanctus a quo linea sacerdotio in illa lege incepit.

In ca. cx. q. vbi dī in postilla. Percussum egyptium. ad est intersectum. Addito q.

Non est necessarium dicere q̄ moyses interficiendo egyptū ꝓcesserit vt iudex: ꝙ pot⁹ vt ꝑs. Ex debito enī charitat⁹ quilibet tenet repellere iniuriā a ꝓximo si pōt. hec Ambro. Ite q̄ nō repellit iniuriā a socio si pōt rum ipse est in vicio q̄ ille q̄ facit: vt in scha sexte. q. lx. arti. vl. in rūsione ad scām ar. et q̄ hoc nō ꝓterat facere moyseo q̄ aliquā ꝓcussionē nisi egyptū⁹ moueret. Iminebat enī sibi ꝑiculū si egyptū⁹ de hoc q̄ moyseo ꝓterea eū reclamaret ad regē. Idcirco oporuit vt moyses egyptū occideret ad liberatōes ꝓpinq̄. vñ nō oportet in hoc allegare adulterū egyptū de quo nulla fit mentio in sacra scriptura.

In eodem ca. q. vbi dicit in postilla. Juravit ergo moyseo. Addito. lij.

Scribū qđ hic ponit in hebreo frequenter in sacra scriptura. et q̄nq̄ in translatōne nra incipiat incipere vt in li. Gen. Abraam alloquēs deū dicebat. Ecce nūc incepi loq̄. et Deut. j. incepit moyses explanare legem. In alijs vo locis inuenit q̄nq̄ iurare: vt in d loco. et. iij. Reg. v. vbi dī de Giezi. Et iuravit. Sī fm hebraicā veritatē verbū illud vituperij est. et nihil aliud significat. vbicunq̄ ponit nisi actū volendi. iuxta est cuy dī. Incepitq̄ moyseo explanare. Sīr. iij. Reg. v. Naamā dicebat Giezi q̄ vellet recipe duo talenta nulla mentōne facta de iuramēto. vñ in hoc loco nil aliud dē nisi q̄ moyses voluit habitare cum viro. ſ. ca iuro nullo interposito iuramento.

Explicit correctorij ꝑa Burg. mendacem.

In ca. q. vbi postillator impugnat opinionē hebreo rum dicentiū matrē moysi fuisse iochabeth filiam leui rōnib⁹ in hebreo ꝙ opinionibus fundat⁹ ad qđ burg. nō recte rñdet. burg. tñ volens magnificare simbolā certamē assumit q̄ satis hebreis fultā ꝓbationē quam postillator rōnabiliter impugnabat. Dic nanq̄ burgen. q̄ vbi translatio nra hz infra. vj. ca. Accepit amrā vxorem iochabeth patruelē suā. in hebreo dī vt dicit amitā suā: ꝙ ꝑ non ꝓcludit ꝓpositū suū. q̄ amita fm canonistas et legistas dī mē mitis: quā aūt nō dicit vxorē. men q̄ vetula. nā ꝙ in lines ascendēte ꝓpinq̄. etiā lex mrionij nondū est posita vt dicit burg. nactire tñ honestas docuit quēdā mrimonio vsuada. vbi necessitas nō erat. imo videt legi nature repugnare plem nubere penti vel cconnexio. et sic qđ allegat burg. ꝑa primā argumenti postilla. de etate. q̄ vicy q̄ septuagenā annos post ingressum iacob in egyptū leui genuit Iochabeth. ex lra haberi nō pōt: nec pbat q̄ aliquam anterem. ea igit facilitate penit q̄ pbat fm Piero. similiter et alia q̄ burg. adducit ad fm ꝓpositū ꝓbandū non sunt fundata. etiā dato sed nō ꝓcesso: q̄ iochabeth fuisset amita amrā adhuc nō hz qđ burg. intendit: q̄ fuerit filia leui. Pro quo notandū q̄ quidā libri būt amitā. vbi burgē. dicit haberi auctā q̄ dato q̄ amita essi fm legistas sit satis ꝓpe est cōe nomē significās nō solū ꝓpinquā ex cognatōe ꝙ etiā ex adoptōe: quib⁹ sic stantib⁹ nō dī q̄ ista iochabeth fuerit filia leui soror caath nec ex lra trahi pōt. sufficit enī q̄ iochabeth mē moysi fuerit filia leui. de cuius leui. put dī in postilla. Item ca. co. vbi postil. nititr excusare moysen accidentē egyptū a peto ꝓpter instinct⁹ diuini fecisse. put sanct⁹ Stephan⁹ exponere vl Act. vij. vbi burgē. instat. q̄ debeat excusari ꝙsi fecerit ex debito charitat⁹ et societat⁹ put tenebat: allegās ad ꝙ d. Hmb. scīm T bo. lectā sede. q. lx. Sz huic sile opponit̄ eo. q̄ idē e. T bo. dicit. Hoc debitū charitat⁹ intelligi debere cū moderamine ne inculpate multe ꝙ occidē ꝓpter ꝑcussionē. put i ꝓposito nō fuit moderamen inculpabile erat. Nō excusare nititr burg. etenim q̄ moyseo ideo potuit excedere moderamē. q̄ repetendo citra occisionē ipse ꝑcussus accussasset moysen et incurasset ꝑiculū. Esset plausum est furib⁹ vt occiderent vim passos: ne p eos accusari valerēt: qđ horrerēt ꝑ aures. Item in eodem ca. vbi postillator dicit moysen fecisse canōes inratorū ꝓp nostrā trāslatōes ꝙ dicit. Juravit moyseo. burg. redarguit nostrā translatōnes dicens: q̄ in hebraica litera nō ponit aliquid ꝑtinens ad iurandum ꝙ quicqđ sit de litera hebraica de ꝙ nō iudico. nisi q̄ ꝑto soli Burgen. ꝑa beatū Piero. et ofto alios non esse credendum ꝑsertim vbi eō videt militare in ꝑpetuum. rationabiliter enī estimandū nō est dominē potentem sicut ictro describitur. ad solā et nudam expressionem voluntatis sine alia adhibita cautōne homini aduene cuiuscunq̄modi fa it moyses tradere filiā in mrimonio. et cum facere omnia

rum suarū principem. Ḳ nulla legit hic oppositā cautio nisi turatoria. Plumendū est igit ꝓ bea. hiero, in translatione nra & aliis q̄ verbū hic positū significet iuramentum alle gatōe burg. non obstante. Caplm. ij.

m Moyses aūt. Hic pīt describit missio moysi ad libe rationes popu li. & ꝑ describitur sibi facta ꝑmissio. secō cōmissiōis exēplio. infra. iij.c. Abijt moyses &c. Adhuc ꝑ describit apparitio diuina. se cundo cōmissio facta sibi ibi. Cui ait dīs Tercio instructio circa agēda: ibi. Dixit q̄ moyses. Circa p̄mū notat apparitō nis locus cū dicit.

b Cumq; minasset &c. ei q̄ ibi erāt me liora pascua. tus ad clongandū se a terra culta. ne greges pascerēt aliena blada. c Venit ad montē dei oreb. ille est mons synai q̄ ꝑdicat hic mōs dei ratōne futuri. q̄ deus ibi daturus erat legem. describit enim modus apparendi: cū dr. d Apparuitq; ei dīs. In heb. hr. Apparuit ei angelus domini. Angelus em̄ ille apparebat & loquebatur in ꝑsona dei. & ideo aliqñ angel⁹ aliquā do vocat dominus sm q̄ dicit hr. Greg. sicut Eza. vi. augustinus q̄ purgauit labia esaie cū calculo ardenti vocat Seraph rōne inflamatōis. Iz nō esset de ordine seraphico.

e In flamma ignis de medio rubi. erat em̄ populus isrl ad idolatriā ꝓnus: & tō apparuit in flama q̄ nō pōt imagie figurari. & in rubo siue vepre vt in hebreo dr. q̄ in talib⁹ nō pōt imago fieri ne ppl's israel q̄ venturus erat ad locū illū rōne dicte apparitōnis aliquā faceret ad idolatriā ꝓtinens.

f Et videbat q̄ rubus arderet &c. q̄ flama occupās rubū rubi viriditatē nō minuebat. Iz esset materia cōbustibilis: ꝑ hoc aūt designabat: q̄ labor affligens q̄ ꝑ ignē designat filios israel in quib⁹ erat humana infirmitas nō cōsumeret nec deleret: Ḳ magis mirifice liberarent: ad qō exequēdū ꝑ moysen dīo apparebat moysi. & ideo talis apparitio facta est sm̄ cōuentiam: negocij sicut & alie apparitōes hmōi cōiter fiunt. g Moyses moyses. ista duplicatio significat dilectiōem & excitat vocati attentiōem. h Non appropies inquit huc ac si diceret humana fragilitas nō ꝑsumat arcbana dei inquirere curiose. q̄ scriptū ē Prouer. xxv. Qui scrutator est maiestatis: opprimet a gloria.

i Solue calciamentū. q̄ modus erat antiquo⁹ & spāliter hebreoꝝ nō ingredi sancta loca pedib⁹ calciatis. & inde ē q̄ saraceni nō audēt intrare locū ōrōnis nisi discalciati.

k Terra sancta est. ꝓpter diuinā apparitionem ibidem.

l Abscondit moyses faciē suā. ꝓpter diuinā reuerentiam

m Cui ait dīs. Hic ꝑ describit ꝑmissio facta moysi ad liberationē ppli ex dr. n Vidi afflictiones populi mei. oculo. cōpassionis ad ipm liberandus. & in h dīo aperuit

Caplm. iij.

a Moyses autē pascebat oues iethro soceri sui sa
b cerdotis madian. Cūq; mi
nasset gregē ad interiora de
c serti. venit ad montem dei
d oreb. Apparuitq; ei dīs i
e flama ignis de medio rubi
f et videbat q̄ rub⁹ arderet & non cōburerē. Dixit ergo moyses Vadā & videbo visionē hanc magnā ḡre non cōburat rubus. Cernēs āt dīs q̄ pgeret ad videndū vocauit eū de medio rubi:
g et ait. moyses moyses Qui
h rndit Adsum. At ille. Nō
i appropies inquit huc Sol ue calciamentū de pedib⁹ tuis. Locꝰ em̄ in quo stas
k terra sancta est Et ait. Ego sum dīs ꝑris tui: deus abra am deus ysaac & deꝰ iacob
l Abscōdit moyses faciē su am Nō em̄ audebat aspicē
m ꝺ deū Cui ait dīs Vidi af
n flictiones ppli mei in egypto et clamorē eꝝ audiui ꝓpter

moysi ꝺdicte visionis mirabilis intellectū q̄ Iz diuina nō sint ꝑsumpsose inq̄renda. tñ q̄ diuinā reuelatōs ꝑt hūilit suscipienda. & tō q̄ moyses curiose se ꝑ ingessit: Ḳ hūilit faciez suā abscōdit tūc dīo et reuelauit q̄ abscōdit talia a sapiētib⁹ & prudētib⁹. & reuelauit ea paul. vt dr mat. xj. o Descēdi. s. q̄ effectū. q̄ dō i se descēdē ꝑ pōt
p In terrā bonā. q̄ oñditur eius subditur. Que fluit lacte & melle. q. d. eius pno labore facit magnā fructū. q Et ꝑ spaciosam. q̄ ꝑ ex hoc. q̄ habitant ibi multe gētes q̄ expugnant cū subditur.
r Ad loca chananei & ethei. tacēt alie ꝑ gergesei & ꝑ plu ribus aliis locis vbi ceteri nominant. q̄ vt dicūt hebrei ꝑ resistentiā filioꝝ isrl ꝑ bellū sicut aliꝝ. Ḳ de terra recesserunt añ ingressum filioꝝ isrl.
s Clamor ergo. ꝓpter occisionē puerꝝ innocentiū: & ꝓpter iniustā afflictiōnem laborantiū. q̄a occisio innocentiū dī cit clamare ad deum Gen. iiij. Ecce vox sanguis fratris tui abel clamat ad me de terra. sīc afflictio vel defraudatio laborantiū Jacobi. v. Clamor eorū in aures dīi sabaoth. &c.
t Sz veni mittā te Iz ei cēt ꝑtialit cōtrariū eo. tamē dicit venire ꝑ ꝺ significāte. vt debēt ei ꝓmpte ad suscipiendū dei mandatū mētē & volūtate sīc erat ꝑōs coꝝe v Dixitq; moyses. Hic ꝑ describit ipse moysi instructio & ꝑfectio: q̄ re q̄rebāt ad tantū officiū suscipiendū. & ꝑ instruit & ꝑfectus ꝑ bis. scīo ex scripto adūcit ibi. Ingredier⁹ tu & seniores. tercio ex mirabilib⁹ signis in ꝓncipio ca. iij. Circa p̄mū ponit moysi stupefacto dicēt. x Quis sum ego. ac si dicat dīno sum insufficiēs ad tantū negociū & tō dīo ꝑsolat eū dr.
y Ego ero &c. q̄ sū insufficiēs & potēs ad &c. ꝓtegēdū & dirigēdū. z Et ꝺ hēbis signū q̄ miserim te. Ḳ hebreus ꝺ refert ad ꝓcedētia. ac si dicat. visio quā tibi ostēdi i rubo ēxhibit ꝑ sig. q̄ ego mitto &c. Fm catholicos refert ad sequentē Iras cū dr. a Cū edu. popu. meū de egy. immo. deo sup montem istum. ac si dicatur. ego ꝺdico tibi. q̄ post eductionem populi mei immolabis deo sup montē istū. & cum hoc tibi acciderit erit tibi certum signū. q̄ fui tecū in eductione populi de egypto. Erit etiā tibi signū de futuro. q̄ dīo diceret moysi duo. s. eductionē populi de egypto & inductionē eius in terram lacte & melle fluentem. & ideo sicut immolatio predicta erat signū respectu preteriti. liberando eos mirabiliter de seruitute egypti. ita erit signum respectu futuri. s. q̄ omnes introducerer mirabilit in terram ꝓmissam. b Si dixerint mihi. q̄ est nomen ei⁹. &c. moyses. n. in hoc expresse quesiuit de nomine mittentis & tacite de eius conditione. et dominus rndet ꝑtim de secundo. s. de conditione mittentis ipm dicens c Ego sum q̄ sum. In hebreo habetur. Ero q̄ ero. q̄ vtrāq; tū late

ram idem significat. l. necessitas essendi: et eternitas et immutabilitas q̄ dom modū q̄ ē dño. ppria et singlaris ipsius dei. eis em alia cortio q̄ sūt de nihilo bñt principia sui ee. et sūt pbilia in nihil. qi subtracta manutenētia diua caderēt in nō ee. et tō nō ee puenit eis quanū ēt ex se: q̄ ee bñt a deo. Sm q̄ dī Esa. xlj. Ecce vos estis ex nihilo. et ppanrsim ex eo q̄ non ē.

o Sic dices filijs israel. Qui est misit me ad vos. Iterūq; iteruz de⁹ ad moysen. Hec dices filijs israel: Bñs de⁹ patrū vēr de⁹ abraam: et de⁹ ysaac: et deus Jacob: misit me ad vos. Hoc nomen mihi est ineternū: et hoc memoriale meum in generatōne et generatōnem. Vade q congrega seniores israel: et dices ad eos. Bñs deus patrū vestroz apparuit mihi: deus abraam: et deus ysaac et deus iacob dicens. Visitans visitaui vos et vidi omnia que acciderāt vobis i egypto: et dixi vt educam vos de afflictōne egypti in terram chananei et ethei et amorrei et pherezei et euei et iebusei ad terrā fluentē lac

p sum. Aīt. Sic dices filijs
e israel. Qui est misit me ad
f vos. Iterūq; iteruz de⁹ ad
moysen. Hec dices filijs is
rael: Bñs de⁹ patrū vēr
de⁹ abraam: et de⁹ ysaac: et
deus Jacob: misit me ad
vos. Hoc nomen mihi est
ineternū: et hoc memoriale
meum in generatōne et ge
g neratōnem. Vade q congrega
seniores israel: et dices ad
eos. Bñs deus patrū ve
stroz apparuit mihi: deus
abraam: et deus ysaac et de
h us iacob dicens. Visitans
visitaui vos et vidi omnia
que acciderāt vobis i egy
pto: et dixi vt educam vos
o de afflictōne egypti in ter
ram chananei et ethei et am
morrei et pherezei et euei et
iebusei ad terrā fluentē la

q pōt vni auferre et alteri dare. p sua voluntate. Considerādū etiā q ex psideratōe pōnaz ista dei ordinatio fuit rationabilis. qi hebrei in multū valde et grauib⁹ seruierāt egyptijs. nec haberēt recōpensatōes laboris sui. nec violenter sibi facere nec. p subtractōne paulo. q suoz haberēt emēdā vel recōpensatōnē: et tō egyptij eis multū frenebant. hīs dictis ps littera.

In ca. iij. vbi dī ps posuit. Moyses aut &c.

Ista hoc ca. f. Exo. iij. cōtinet exoditus redemptōnis populi dei ab egyptiaca captiuitate: in q mādato missus est angelus gabriel. In j. exoditū humani generis ymel. vñ sic et in illo nomē xpi. in quo xpi redēptio exprimit. ita et hic nomē xpi. vel principaliter liberantis. ondunt. Et q̄ posuit. in 5 ca. nimis bonum se et posse vī cū tā magna mea pmeleur. rōne. p dicta. tō certa quedā in hoc ca. cōtenta. videt⁹ aliq; attendenda seu declaranda. vident sp̄lia quoq; primū ē q nō videt necessariū de

l cere et melle: et audiēt vocez
k tuam: Ingredieris tu et se
niores ista ad regez egypti
et dices ad eū Bñs de⁹ he
l breoz vocauit nos. Ibim⁹
viā trium dierū in solitudinē
vt immolem⁹ dño deo nro.
m Sed ego scio q nō dimittet
vos rex egypti vt eatis
n nisi p manū validā. Extendā
q manū meā et percutiam
egyptum in cūctis mirabi
lib⁹ meis q̄ faciz⁹ in me
dio eoz: post hoc dimittet
o vos. Dabitq; gratiā populo hu
ic coram egyptijs. Et cum
egrediemini nō exibitis vacui
p sed postulabit mulier a vi
cina suā et ab hospita sua
sa argentea et aurea: ac ve
stes: ponetisq; eas sup filios
q et filias vestras. et spoliabitis egyptum.

cere in hoc loco: q̄ q; idem angel⁹ q̄ loquebat in ps̄na dei: ideo de⁹ noīch. nā frm scīe litere. pat etiā verba plane sonāt: p̄t dicit q̄ ille q̄ apparet in forma ignis erat angel⁹ apparens ad excitandū mentē moysi: vt cernēs miraculū accederet ad audiendū vocē et verba dīna. Et cap̄ sequit Cernēs aūt dñs ee. hec vba et etiā verba sequēnta immediate p̄t intelligi ab ipso deo dicta q̄t sonant. Secūo posset q̄s admirari q̄ moyses illā angelicā visionē videndo et vba dei audiendo nō legit adorasse. Nos em scīp̄z erat in hmōi visionis seu apparitōis adorare. vñ gen. xviij. ca. legit de abrā q̄ tres vidit et vnū adorauit. et de iosue legit. Josu. v. c. q̄ ei sibi dicisset āgel⁹ Ego sum p̄nceps exercit⁹ dñi ee. q̄ cecidit p̄nus in terrā adorās: q̄d intelligit de adoratōne cuī cultus religionis angelici. q̄ dic non videt fieri mentio de alia adoratōne. Ad q̄d vident dicendū. q̄ hoc q̄ quedam alia in hoc ca. scripta faciūt ad cmendatōez humiliatōis ipsius moysi. de quo legit infra xxxiiij. Vir autē moyses erat humillimus valde. Cui⁹ ratio est. q̄ non estimabāt se eēm ad adorandū sed potius ad modum publicani cui⁹ humilitas a domino cmēdat Luce. xviij. ca. Qui exemplum humilitatis moebat oculos ad celum leuare scipsum vilificando sic et moyses in hoc loco legitur ee. Abscondit moyses faciē suā. nō audebat eā aspicere pra deū q̄d maiorē ostendit humilitatē quā adoratio corpalis nihilominū in moyse corpaliter adorauit in hoc ea q̄ dicit. Abscondit faciē suā. etiā adoratio corpalis intelligit. nam sup hoc verbo abscondit. glo. dicit inclinādo tanta vultū humilitatem ostendit terrā. vt faciem sua esset absconditus. ne aspicere ret pra deū: sic ps. q̄ cū interiori hūilitate adorauit. Tercio cū dī in ysa. Ecce ego sum. ostendimur hūilitas ipsius moysi in vbo. q̄ pr⁹ ohīa fuerat in eo interiori intellu: et etiā exteriori in corpali vt dictū est. p Bñs em vba dī q̄ ad mentē eoz q̄ sibi a deo imāgebant estimabat se dignū. salten

nec ad hoc vt iret ad pharaonē etiā ꝓ modica re cum pha
raon esset magnus rex: t de hoc dicit. Quis ego sum vt va
dā ad pharaonē. pro sēco nec etiā estimabat se dignus ad
educendū populū israel. de egypto: Is nō essent in potesta
te pharaonis. cū ducatus tanti pplī regēdus virū magne
prudentie t virtutis. Et nota q nō dixit. nō sum ego dign⁹
ad hoc vt vadā: ꝫ quis sum ego. qō denotat maiorē humi
litatē. sentiebat em se nō inhabilē solū ad p̄dicta ꝫ etiā cō
tēpnibilē: qō sonat vba. dō ego sum. q. d. vilis sum. Conse
quenter quarto dī in hebraica: dixit ei. Ego ero tecū. Circa hec ꝺ
ba sunt multe t varie expositōes: quaꝝ due cōmodiores ponū
tur in postil. t tū neutra eoꝝ videt sufficere. Illa em q dicē
q ꝺ q dī. Et hēbis signū. refert ad visionē factaꝫ moysi in
rubo. q quidē visio vt dictū fuit data moysi ꝓ signo q de
us mittebat cū: est expō quo mundā hebreoꝝ. Is nō omo vi
deat cōtinere veritatē. tū q: moyses nō petiuit tale signuꝫ
vt pz in hebraica. ꝫ solū addit deo fragilitatē suā. Quis sumꝫ ego
vt dictū est. tū q. ex ꝺ videret q moyses esset modice fidei
q etiā vidēs signū miraculosum manifeste. t audiēs diuina
verba dubitasset. verū illa vba cēnt sibi dicere? dicta q
si ita ēet reputaret sibi ad culpā: sicut de zach. legit Luc. j.
Eo q nō credidisti verbis meis: qō tū nō legitur in ꝺ loco
nec aliquod simile. Scda ꝺ expositio que dicit q cū dī.
Hoc habebis signū refert ad immolatōes sumaꝝ q facta
fuit a pplo dei sup montē synai. q quidē immolatō debebat
esse signū certificans moysen de dueb⁹: quoꝝ vnū erat ꝓ
teritū. s. q deus fuerat cū moyse in eductōe pplī ꝺ egypto
Aliud erat futurū. s. futura inductio populi in terrā. ꝓmis
sam. que quidē expō videt inconueniens q ad vnūꝫ ꝓem
de ꝓ pz: nā qā immolatio facta fuit in monte: ꝺinde supfluum
erat signū ad certificandū q de⁹ mirabiliter liberasset po
pulū de seruitute egypti. cū hoc esset euentus manifestissi
mū p experientiā. de scīdo ꝺo pz. nā vt cōstat ex hebraica. nō fuerat
moysi cōmissa introductio pplī de egypto ad terrā ꝓmis
sam. ꝫ eductio pplī de egypto. dicit em. Mittā te ad phara
onē. nō faciens mentōes de introductōe ad aliā terrā. vnū
salmo meliori indicio. aliter iste passus videt exponendus
Ad qō sciendū q moyses in hoc loco non fuit locut⁹ deo
aliqua verba incredulitatē sonantia: vt ex hoc requireretur
aliquod signū certificās ipm moysen. ꝫ solū exposuit ꝺo
humilitatē suā ad tantū officium qō sibi cōmittebat dicēs
Quis ego sum vt vadā: in quo intelligebat tacite. q rōna
bilius debuiss⁹ mitti alium apcio ad hoc. vū dūs rndet ad
ꝓmū. Ego ero tecū. q. d. tū tu nō es sufficiēs ex te meo au
tē auxilio eris sufficiens. Ad scām dicit. Et ꝺ hēbis signū
q miserim te cū eduxeris pplm de egypto. Pro quo sciēdū. q sicut de⁹
in nova lege p pauperes t impotentes volu
it inducere fidē suā p oībē vt ex ꝺ magis lucēret virtus t po
tentia deitatis. iuxta illud. j. Cor. j. c. Infirma mundi elegit
deus: vt fortia quaq confundat. pari rōne voluit in antiq
lege p moysen: q modice reputatōis erat. intrannū q in era
te. lxxv. annoꝝ gregē pascebat. vt pz in hebraica. fieret liberatio
populi t ei⁹ eductio de egypto vt sic tota virtus t potentia
huius liberatōis soli deo attribueret. t ꝓpul⁹ induceret
ad immolandū deo in recognitōem sui beneficij. t nulli alte
ri. t hoc sonat hebraica cū dicit. Hoc hēbis signū: q miserim te
cū eduxeris pplm de egypto. vt id qō dī. hoc hēbis signū.
referatur ad inhabilitatē ipius moysi ad tantū officiuꝫ t ē
sensus ꝓpter hoc ego elegi te non potentē nec fortē. q: hoc
erit signū q miserim te. s. q nō virtute ꝓpria hoc feciss̄ ꝫ
mea virtute t potentia. q rōne tu t ipe pplo immolabitis deo
sup montē istū. t sic inhabilitas seu debilitas moysi quaꝝ
deo ostendebat ad excusatōes suā. erat intenta a deo vt esset si
gnū manifestū de hoc: q illa eductio fuisset a solo deo. t q
sibi soli erat immolandā in recognitōē sui beneficij. Quā
to sequit in hebraica. Ecce ego vadā. si dixerint mihi qō est no
mē eius. qd dicā. In quo passu ad hebraicā fiunt quedā obie
ctōes. Primo em obuciī sic: aut nomē ꝺi erat notū moy
si ante reuelatōes hmōi. aut nō erat ei notū antea. si sic: in
stare ꝓbat ꝺ ita fuit scire. si aūt nō. ꝓre ꝓbat hoc in ꝑsona
filioꝝ israel. t nō potuit in sua ꝑsona dicēs. Notū fuit mi
hi nomē tuū. si aūt dicat. q hoc nomē erat ei notum ante
hmōi reuelatōem nō tamē erat notū filiis isrl. et ō ꝓbat
a deo. vt posset eis indicare nomē ꝺi vt ipi crederent moy
si in dictōis. Cōtra ꝺ obuciī ibi a. moy. in ꝓma pte directō
ne ca. lxxij. vbi de hac materia. plius tractat dicēs. q aut fi
lij israel ꝺ nomē sciebāt ꝓpter a moyse audirēt illud aut nō
si sic sup fuit eis illud nomē notificares. cū tā ipi scirēt siue
ipe. si aut ipi nō sciebāt antea: sequeret q ex hoc q sibi no
tificaret a moyse: nō magis crederēt ei. cū ipi nescirent vtrū
hoc esset nomē dei vel non. Item cōtra hāc interrogatōes
moysi obijcitur a ꝺbusdā. Nā filij israel in egypto existen
tes anteq eis mitteret moyses aut erāt fideles. s. hōres fi
dem vni⁹ veri dei. aut nō hēbant fidē de deo vero. Nō est
dicendū filios israel nō hīe fidē de deo vero. q. tunc nō ei
sent populus dei: nec de eis dixisset de⁹ Vidi afflictōes po
puli mei in egypto. Nullus em reputat dei popul⁹ seu ꝺ
populo dei si sit extra veram fidē. Si aūt erant fideles. s. ve
rā fidē habentes de vero deo: nō requirebat alia nominatio
dei. sufficiebat em q moyses dixisset eis. Ille em quē vos
creditis esse deum. ille misit me ad vos. Pterea cū eis in
super declarasset. Deus abraā. ꝛc. sicut fuerat dict⁹ moysi
in ꝓma allocutōe. ꝺō em erāt de nīa circūcisionis q fue
rat data abrae in signaculū fidei. Gen. xvij. qō pz. j. iij. c.
vbi ꝓpter incircūcisionē filij moysi volebat deus interficere
eū. Ad quoꝝ declaratōes videt vltrius aliqd dicendum.
Circa qō attendendū est. q ex hoc q dixerat dūs moysi sa
per sua missione videt oriri duo que ab ipo moyse merito
erāt inquirenda. quoꝝ primū est: q licet dūs expresse dixisset
moysi q descenderet vt liberaret populū israel de manib⁹
egyptioꝝ. ad qō volebat mittere moysen ad pharaonē vt
educeret populū. ꝛc. nō tū eidē declarauit. virtuꝫ hoc vole
bat facere p aliquas vias occultas reputo inclinando cor
pharaonis t suoꝝ ad dimittendū populuꝫ. seu p aliquas
plagas occultas: que etiā sm cursum naturalē fieri pūt. si
cut fecit in facto sarai vxoris abrae. Gen. xx. ca. similiter ꝺ
abimelech eodē ca. q etiā ipam saram dimisit ꝓpter reue
latōem diuinā quā habuit in somnio. sīl t laban dimisit
iacob cū gregib⁹ suis ꝓpter reuelatōes diuinā eidē in som
nio factā: qō indubie potuisset etiā in hoc casu fieri p volū
tatē diuinā: cui nemo pōt resistere. Aut forte ꝺo voluit po
pulum educere cū signis t ꝓdigijs supra nature cursum
cōem publice factis. pat in effectu fuit ostensuꝫ. hoc ei pine
bat ad moysen scire. q: forte si ꝺo ꝑ mō voluisset educē po
pulū moyses reputasset se aptū ad ꝺ q: hoc fieret sine con
tentiōe t ꝺdictōe. pat in ꝓdicto gestis pz. Sec⁹ aūt si sco
mō. q: tūc requirebant magne instātie t cōtrouersie: sicut
contigit in casu ad qō non reputabat se moyses dignuꝫ. vt
ꝺ dixerat. Sīl hec inquisitio primebat ad cū ex pte filioꝝ
israel. eo q forte facilius t suauius venirent ad credendū
diuinis ꝓnosticis t mandatis ꝑ internam inspirationē seu
mentionē diuinā q ꝑ miracula vel suasionē moysi. vnde
ꝓpter ꝺ petebat moyses nomē dei sub q debebat filios isrl
ista nūciare. nā nōia diuina cōter imponunt deo sm opa
tōneꝫ q ab eo ꝓcedunt: sicut cū dī. Dūs vir pugnator oi
potens nomen eius. infra. xv. ca. t Esa. lv. Et erit domin⁹
nominatus in signum eternum t sic ex hoc q sibi reuela
retur nomē diuinū. sub q ista liberatio debebat fieri: moy
ses haberet certificatōem de hoc quesito. In qua quidem
interrogatōne videt moyses non tenere modū quodāmo
do beate virginis interrogantis: quomodo fiet istud. non
cā ꝺubitabat de efficacia diuine voluntatis: sed querebat
modū. Secundā qō ex dictis domini ostendebat ingrediens
ipi moysi est hoc. nā dūs dixerat ei. q ipe t popul⁹ immo
larent deo sup montem ꝓdictū. vnde volebat moyses scire
nomen diuinū. sub quo talis immolatio debebat fieri. ꝺ
enim nomen deus vere intellectum licet non sit comme
nicabile alicui creature sm rem. est tū cōmunicabile sm q
nicipationem. vt ꝺj dicantur qui ꝓticipant aliquod diuinum
q similitudinem. iuxta illud psal. lxxxj. Ego dixi dij
estis ꝛc. Sīl est cōicabile sm opinionē. vñ sup illō ad Ga
lat. iij. Vbi q natura nō sunt dij fuisset. glo. nō ꝛt dij na-

tra: ꝫ fm opinionē hoīm. Et qz sacrificare seu īmolare ē actus soli deo vero debit⁹. vñ. j. xxij. ca. Qui īmolat dijs occidet: nisi soli dño. Idcirco moyses ḡrebat aliqđ ꝑpium nomē diuinū. qđ erat oībus modis incōcabile. vt sic ꝑpls ille ḡ ꝓna erat ad ydolatriā. fm quā leuiter vocabāt crea turā noie dei. vt. j. xxxij. ca. de vitulo dicebāt. Hi sunt dij tui israel: vt in hac īmolatōne seu sacrificio nō deuarent a via recta. Una quidē exp̄one sic posita cessant obiectiones ꝓdicte. nā ad ꝓmā obiectiōes dōm: q ꝫ nomen diuinum qđ moyses querebat: nec erat notū moysi nec alijs filijs israel. pur. j. dicēt. ḡrebat aūt ꝫ moyses in ꝑsona filioꝝ isr. t nō in sua ꝑsona ex quadā humilitate t reuerētiā. videt. n. quodāmō temerariū seu ꝓsumptuosum. ꝑtinere viro tā humili dicē deo. Mō ē n omē nū. nō ei erat moyses ignotū: q Jacob petēs nomē angeli fuit rēsum q̄si increpans. Cur petis nomē meū: supra geñ. xxxij. ca. t ibi moyses petebat in ꝑsona ꝑpli cui mittebat. de q ꝑsumebat q salte aliq̄ coz ꝫ peteret. Ad scām dōm q moyses non petebat cognitōez hui⁹ noīs: vt q ꝫ filij israel crederēt ei: ꝫ ꝫ quere bat ꝑter rones sup adductas. Ad tertiū dōm: q ly filij israel: a fortiori moyseo dicit fidē de deo vero q̄ est de⁹ abrae t ē. nō ñ hec noticia seu cognitio sufficiebat ad certificandum moysen de alijs sup adductis. Conseq̄nt sexto dē in lra fm translatōes nr̄as. Dixit dñs ad moysen. Ego sum qui sum. Aug. Sic dices filijs isr̄l. q est misit me ad vos t̄c. qm quidē translatōes nr̄as doctores nr̄i cōiter tenēt q ꝫ nomen q est. maxie est nomē ꝑpriū dei. put sanct⁹ Jo. in ꝓ ma gle. q. xiij. ar. xj. in cor. q. vbi ad ꝫ assignat ꝛōdā rones. quaꝝ vna ē dicto ad marcellā de decē dei noībus. t aug. in. v. de trin. q quidē rō talis ē. qz in ꝫ noie signat immu tabilitas ꝑpria diuini esse: qđ nō nouit ꝑteritū nec futurū. cetera enī q mutabilia sunt. q̄si nō sunt. qđ em dē fuit. tas nō est: e qđ dē erit: nondū est. t iō de deo magis ꝑprie dē q est in ꝓsenti. Ane quidē exp̄o hui⁹ fm translatōes nostrā supra dictā t ex auctē sanctoꝝ locis hēat: nō ñ videt dle locum fm hebraicē lām veritatē. vbi sic hꝫ. Dixit dñs ad moysen. Ero q ero. Aug. Sic dices filijs israel: qui erit misit me ad vos t̄c. Ponit ei in q̄libet loco vbi dicit. ero: ꝫ dictio ehie q̄ntē est verbū substantiuū futuri ꝑtis pntē ꝑsone indi catiui modi q quidem dictio frequētissime ponit in sacra scriptura: t nullā aliā significatōez nec cognitionez hꝫ. vñ scām hāc lām nō est dēm. q dñs in ꝫ loco ondit nom ꝑpriū suū. nam g ꝫ q dē q erit. nō significat ꝑmanentiā in q nulla ē successio. nec etiā immutabilitas. cuz tñ ꝫ qđ dē qui erit. significat a nō esse in eē vel saltē ab eē ꝓsti vel ꝑterito in futurū. nec etiā necessitas ednđi ꝫ ondit: cā illa q erunt nondū sunt. vt ꝑ auctes sacꝝ allegamo. vñ valde mirādā videt de postil. q in hoc loco veritatē hebraicā allegat mō ꝓdicto. t ibi ex hoc q dicit: ero q ero. intendit ꝓcludere et ternitatē t immutabilitatē dei t hmōi. qđ est manifeste ꝛrōnē t etiā ꝛra mentē scꝝ. q ista nō ꝓclauerūt. nisi ex ꝛbo substantiuo ꝓtis ꝓpter nō aūt futuri vt dictum est. vñ iste pas sus fm hebraice lām veritatē aliter videt exponendus. Ad qđ sciendū. q in verbis ꝓdicto. s. cā dño dixit ad moysen ero q ero t̄c. nō ondit dñs moysi aliqđ nomē diuinū ꝫ no uo: ꝫ potⁿ ondit ei q nō erat interrogatio sua necessaria ꝫ hoc: cuⁿ rō est. nā sufficiebat filijs israel. t etiā ipsi moysi: q deus patrū suoꝝ. s. abrae ysaac t iacob. qđ ipsi ꝑ fidem cognoscebāt eē vnū deū: t volebat eē cū eis ad educendū eos de seruitute. siue hoc fieret ꝑ miracula ꝑtita siue nō. aliter. t ꝫ est qđ dicit. ero q ero. t est sensus. Ero cuz eis q ero tecū. statim em sup ꝛa dixerat moysi. Ego ero tecum t̄c. ac si diceret. Ego dixi tibi q ero tecuz in hac liberatōne similiter dico q ero cū eis. Et qz utrūq erat sup eodem fa cto. idcirco mō semel ꝓclusit. Qui erit misit me ad vos. q. d. nō debet⁹ vos curare quō: ꝫ sufficiat vob q ero vobisca scz cū moyse t cū ꝑplo ad implēdū ꝓdicta: in q dē⁹ satisfaciebat moysi etiā de ꝛsto motivo siue interrogatiōe. s. q i molandū deo sufficiebat ꝑplo īmolare ꝺo deo: ques ꝑco coluerūt q etiā de⁹ redimeret eos a seruitute egyptiaca. Et si aliqđ nomē diuinū eis nō innotesceret: qz ꝫ q ē eē deus abrā ysaac t iacob. q educeret ꝑplm israel de egypto nō ē cōicabile alicui creature. Et nota q antiq̄ hebreoꝝ nō ex ponebāt hoc qđ dī. Ero q ero. de aliq̄ noie diuino: ꝫ dicit q deus in rubꝺe offerebat se ꝑplo seu geminebat eis q es set cū eis in hac tribulatōe egyptiaca. t in alia qñ ꝓsisset Et notandū q ꝫ dicno ehie. q in ꝫ loco ponit q significat ero. vt dictus est: nunq̄ in tota sacra scriptura ponit ꝓ noie diuino: vñ si nomē diuinū esset. rōnabile eēt vt alicubi deus ꝫ noie notaret. Sequit in lra septu. Dixitq̄ iterū deus ad moysen: ꝫ dicto filijs israel. Dño de⁹ patrū vroꝝ misit me ad vos. Hoc nomē mihi ē in eternū. t ꝫ mēoriale me um in generatione t generatōes t̄c. hec in lra. Sup quib⁹ verbis licet nō modice attentōis sint nihil videt ꝑscripsisse postillatori: nisi q vbi dicit. Dixitq̄ iterū de⁹ ad moy sen. ly iterū exponit: vt referat ad interrogatiōez: ac si dice t: si queraꝝ scdo de noie mittentis: rñdebis. Dē⁹ patruꝝ vroꝝ de⁹ abrā t̄c. q quidē exp̄o manifeste ꝓbat a verita te lre e hystorie. Primū ꝑs qz cū dicit. Dixitq̄ iterū deus ad moysen manifeste hꝫ. q ly iterū determinat id qđ dicit dixitq̄ de⁹. t est sensus. q de⁹ non solū semel dedit moysi rñsionē dicēn. q est scm q erit. misit me ad vos: ꝫ etiā dedit iterum aliā responsionē. s. dño deus patrū vroꝝ t̄c. qđ so nat plane illud qđ dicit. Dixitq̄ iterū. Scām ꝑs. qz vt hy storia tenāt moyseo nec filij israel. scđo queritur de nomi ne mittentis. t sic moyses nō debuisset sibi nomē a deo re velatum ꝓdicte ꝑplo: cū de⁹ additionaliter insinuasset moysi. si quera scđo. s. de noie mittentis. rñdebis fm exp̄onem po stillatoris. vñ aliter videt dicendū. s. cū deus in prima re sponsione. s. cū dixit. Ero q ero. nō revelasset moysi aliq̄ nomē diuinū de novo: ꝫ posset ei ondere q nō erat sibi necessariū hoc petere: vt dictū ē. mō q̄si ex supabūdan ti voluit sibi notificare nomē diuinū. in q moyseo certificaret de ꝓdicta de quib⁹ certificari voluerat: t de hoc dicit Dixitq̄ iterū de⁹ ad moysen. q. d. licet prima rñsio sufficā set: gratose ei volo tibi dare iteratā rñsionem: q quidem no men nouū ꝑpriū mihi noscifices filijs israel. vñ dicit. Dixit q iterū dño ad moysen. Circa qđ nomē moysi in hoc lo co nomiter revelatu plura occurrūt ꝑsideranda ad sensus fidales ꝓtinentia: spāliter. xij. Primū. s. quō nomē diuinū hic revelatū moysi scribit in hebraica lra. t aliter ab Hebreis ꝓnunciat: t quō in aliqo linguio transferat. Secūm sez an ꝓdictū nomē. s. tetragrāmaton significet verū deum: Tertiū. s. an ꝓdictū nomē sit ꝑpriū vt appellativū. Quar tum an ꝓdictū nomē sit maxime ꝑpriū nomē dei. Quintū. s. an ꝫ nomē significet naturaliter. vel ad placitū seu ex institutōe. Sextū an sit aliq̄ rō querenda de hmōi nuncu pone. Septimū an deo fm significatōez hui⁹ noīs ꝓpriū ꝓ paliter ꝓpriaq̄ miracula facere. Octauū an deo fm signi ficatōez hui⁹ noīs ꝓprie ꝓpriaq̄ ꝓcat īmolari seu sacrificari. Nonum an sub ꝓdicto noie ꝓprie ꝓpriaq̄ ꝑplo sub lege a deo data cultui diuino applicari. Decimū an hoc nomen ha beat spāliem efficaciā mer alia noīa ꝓpria. Undecimus scz de solemnitate hui⁹ noīs apud hebreos. Duodecimus scz quō sunt intelligenda hec verba. s. hoc est mihi nomen in eternū: t hoc nomē memoriale meū in generatōe t ge nerationes. Circa ꝓmū dicendū q vbi in translatōne no stra dicit in hoc loco. Dño de⁹ patrū vroꝝ t̄c. in hebraica lī tera est vnū nomē ex q̄tuor literis ꝓpriis: qđ cōiter dicit tetragrammaton a tetra qđ est quatuor: t gramma qđ est litera. id est nomē quatuor literarum. que quidem littere i hebraico sunt ille. prima scilicet. scđa h. tercia h. quarta h e sic hoc nomē scribit apud eos sic scz hhh. Illud autem nomē sic scriptū cum ꝓdictis q̄tuor literis numq̄ ꝓnunci antur ab hebreis cōiter ꝓpter i lra tacet: ꝫ in loco illi⁹ vbi cū ꝫ in sacra scriptura ponit. ꝑferunt legentes adonai. qđ est aliud nomen diuinum ꝓpriū ex q̄tuor literis: quaꝝ prima est a. secunda d. tercia n. quarta i. t sic hoc nomen scribit apud eos sic. s. adni: que quidem q̄tuor littere sic in hebreo syllabicant q ꝓprie noīa ex eis compositi ꝓnunciatio est adonai. qđ quidē nomē adonai sūpt plane dñs cum addi tione mei vel nostri vel nr̄m. Primum aūt nomē. s. tetra-

grāmaton nō est transferibile in aliud nomē: seu etiā plane exponibile sicut adonai ⁊ alia nōia diuina. ⁊ tō translatores ēi chaldei ꝯ latini ⁊ etiā arabici posuerūt loco illi⁹ dñm. q̄ est translatio scōi nois p̄dicti. s. adonai nō tamē est translatio primi nois tetragrāmaton supradicti. Circa scōm. s. an p̄dictū nomē diuinū. s. tetragrāmatō significet verū deū. dōm q̄ sic. B enī testat de⁹ dicēs moysi in hoc loco de hoc nomine. Hoc nomē mihi est ineternū. ⁊ Esa. xliij ca. Ego dñs hoc est nomē meū. in quo loco vbi dī dñs ponitur in hebreo nomē p̄dictū. ⁊ sic in plurib⁹ aliis locis.

Circa tertiū. s. an nome p̄dictū sit ꝓpriꝰ vel appellatiuꝰ dicendū q̄ est ꝓpriū qō p3 ex B. nā huic nomi cōpetūt oēs ꝓprietates ꝓpriorū nominū. quarū vna q̄ principalis est ⁊ cōis in oibus linguis est: nō bē plurales numerū. cui⁹ rō est. nā nomē ꝓpriū significat substantiā nō cū qualitate cōi sed ꝓpria. vt grāmatici dicūt. vñ ex p̄dicti nois natura nō inuenit plurale in lingua hebraica sicut repit in aliis viuis nominib⁹. vt de hoc nole deus: vel dñs ⁊ hmōi. ⁊ adhuc amplius q̄ fm formā tātum nois in hebraico scriptā. nō possꝰ ex eo fingi aliqō plurale sicut verbigra de B nomie symon possum⁹ fingere plurale vt dicendo symones ꝓ multis: q̄ cū quilibet appellet symon. talē enī fictōē pluralitatꝭ nullo mō patit p̄dictū nomē fm formā. i qua forma ponit in lingua hebraica. vt⁹ in ea erudit⁹. Sūt aūt alie ꝓprietates nois ꝓpriꝰ in lingua hebraica: q̄ nō facilit in lingua nostra exponerent: q̄ quidē ꝓprietates ogs adaptant p̄dicto nomini. s. tetragrāmaton ꝓut ha. abenhyra: q̄ maximus fuit grāmaticus inter hebreos in hoc loco plene exponit. vñ manifestū est hoc nomē esse ꝓpriū Circa quartū. s. an p̄dictū nomē sit maxie ꝓpriū nomē dei: dicendū q̄ sic. nam inter oia nōia que in sacra scriptura de deo dicunt cōiter tenetur q̄ hoc nomē: qui est: est maxie ꝓpriū nomē dei. ꝓut sanct⁹ Tho. ꝑma ꝑte. q. ⁊ arti. allegatio deducit. q̄ ādeꝫ opinio ls vt deductū fuit fundet in trāslatōe nra que habꝫ Qui est misit me ad vos. que quidē translatio nra declarat manifeste a veritate hebraica. vt. ō. oēsum est: tū supposito ꝓter reuerentiā scāe q̄ B nomē: q̄ est: sit nomē ꝓpriꝰ dei. adhuc vlterius vī manifeste dicendū: q̄ hoc nomē tetragrāmaton est magis ꝓpriū ēi hoc nomē: q̄ est. ls non sit in aliquo alio nōie seu p aliud nomē transferibile seu proprie exponibile vt dcm est: ex trib⁹ tm ex quib⁹ cōponit pōt intelligi tā esse ēi essentia nihil aliud cōnotando nec limitando. qō maxime cōpetit essentie seu esse diuino. Forma etiā in qua ponit fm grāmaticā hebraicā cōsiderata nec ē ꝓprie cōcreta nec abstracta. nec aliquod trib⁹ in sui significatōne includit: cū sit ꝓprie propriū nomē. vñ oēs rōnes ex quibus sancti doctores dicunt: q̄ hoc nomē: q̄ est: est ꝓpriū nomē dei. ꝓut in. q. ⁊ arti. allegatis bñ. p amplius cōpetunt huic noi tetragrāmaton: qō sic pater: nā vna rō sumitur ex B q: q̄ est: nō significat formā aliquā: ḡ ipm esse ⁊ dī maxie esse propriū nomē dei: cuius solius esse est sua essentia. que quidē rō magis cōpetit nomi tetragrāmaton qō significat tā esse ēi essentiā nihil aliud connotando seu limitando. vt dcm est: ēi huic nomi qui est: qō solū significat ipm esse nō exprimens aliquā essentiam: q̄ sit eadē cui⁹ sui esse. Manifestū est enī q̄ de quolibet ente etiā si nō sit idem cū sua essentia est verū dicere: quod est. vnde dicendo q̄ est: vel qō ē. de aliquo ente nō intelligit q̄ sua essentia sit suū esse. Alia vo rō que assignat ad hoc q̄ B nomē: q̄ est. ē maxie propriū dei. est ratio. q̄ quāto aliqua nōia sunt minus determinata ⁊ magis cōia ⁊ absoluta: tanto magis dicuntur de deo. ex q̄ colligit q̄ B nomē q̄ est. qō se bz inde terminate ad oēs modos essendi nominat ipm pelagus sube infinitū dictū a damasceno: q̄ quidē rō cōcludit q̄ B nomē tetragrāmaton est magis propriū. min⁹ enī determinate ⁊ cōiter ⁊ absolutius est nomē significās essentiaꝫ seu rem subsistentē absolute ⁊ abstracte a quacūq; cōcretione seu limitatōne qō magis primo ad nomen tetragrāmaton qō vt dcm ē significat cē seu essentiā nō cōcretiue: nec abstractiue nec cū tpe ēi B nois q̄ est: qō nō solū significat cū tpe q: ē verbū ꝓmis tpis: ꝫ etiā cōcretiue. nā verbū est: in sui significatōne includit. est ens: sicut alia verba in sui significatōe includūt participia sua. Constat aūt q̄ ens significat concretiue. ⁊ p ꝑs intelligitur cū cōpositōe: qō non cōpetit deo. Alia aūt ratio sumit ex significatōe sic. nā B nomē qui ē: significat cē in ꝑti: qō maxie cōpetit deo. cuius cē nō nouit preteritū nec futurū. q̄ quidē rō manifeste concludit. q̄ nō solū nomē tetragrāmaton. ꝫ etiā hoc nomen de⁹. magis proprie dī de deo ēi B nomē: q̄ est. nā sicut eternitati nō ꝓpriū preteritū nec futurū. ita nec nūc tpis. qō ē inter preteritū ⁊ futurū. Constat aūt q̄ B verbū est. cōiter intelligunt loquentes nunc tpis seu tps propinquū tpi ꝑti preteritū distinguēs a futuro. quoꝝ neutrū ꝓpriū deo. vt ē manifestum. nomē aūt tetragrāmaton nō significat cum tēpe. ꝫ solū esse seu ēntiam abstracte a quacūq; tpis significatione. Si considerēt etiā B nomē p̄dictū ēntum ad illud a quo imponit. manifestum ē q̄ est magis propriū nomen dei ēi hoc nomē qui est. nā hoc nomē impositū est ab ipso cē nō ꝑt esse in creaturis seu p creaturas cognoscit. ꝫ ꝑ ut est in mente diuina. ꝑt declarabit in articulo sequenti. Similiter est magis propriū ēntum ad modū significādi. non enī habet modū significandi ꝑt creaturis competit. talis enī modus significandi in oibus semp est concretus seu abstractus. quod nō cōpetit huic nomini vt iꝫ dictum est. Significat enī hoc nomē qui est: complexe vt patet. nomē aūt tetragrāmaton incōplexe omnino. Si aūt cōsideret hoc nomē ēntum ad B q̄ imponit ad significandū. manifestū est q̄ nomē tetragrāmaton est magis ꝓpriū ēi nomē de⁹. vel nomē q̄ est. impositus enī ē ad significandū ipam dei subam alteri incōmunicabilē. vt sic liceat loq̄ singulariē. vt in ꝑma ꝑte. q. allegata arti. xj. in rōne ad primū argumentū. Ex quo p3 q̄ hoc nomē est ois⁹ modis incōmunicabile alicui creature. q: significat q̄ si vt singulare seu individuū. Nullū aūt nomē significās individualiter est cōmunicabile multis. nisi metaphorice tm. ls aūt in aliquib⁹ locis scripture dicat B nomē aliquibus creaturis cōicari. vt infra. xvij. cap. de altari edificato a moyse dī. Vocauit nomē eius. Dñs exaltatio mea. vbi ponit hoc nomē. B tñ est aliter intelligendus. vt in suo loco exponet. Circa quintū. s. an hoc nomē significet ad placitū seu ex institutōe seu naturaliter. dicendū q̄ B nom̄ sicut ⁊ cetera nōia vocalia ex institutione significat. nō aūt naturaliter. Differūt tñ. q: cetera nomia cōiter ⁊ vt plurimum ex institutione hūana significāt. Hoc nomē do ex institutōne diuina tm. Si enī ex institutōne hūana significaret. notū esset B nomē saltē illis qui nouerāt linguā hebraicam. cuius oppositū p3 ex B. q̄ moysi ꝑenti de nomine dei tanq̄ ipm nomē ignoranti. deus dixit. Dic filijs isrl Et sequit. Hoc est nomē meū. Ex quo p3 q̄ nec Moyses nec filij israel hoc nomē nouerant ante hmōi reuelatōem. Hoc etiā p3. j. vj. ca. vbi dī. Nomē meū adonai non indicaui eis. Vt ibidē ondetur. Dico aūt q̄ cetera nōia vt cōmuniter ⁊ in pluribus ex institutione hūana significāt. ꝓpter B q̄ pauca nomia legunt a deo instituta. ad significādum. sicut supra Heñ. j. Vocauit de⁹ lucē dīe. ⁊ ibidem. Vocauit deus firmamentum celū. ⁊ hmōi. ⁊ sic de aliquibus singularibus paucis in primordio rerum ꝑtis q̄ eadem vocatōes seu institutōes conformes sunt conceptionib⁹ humanis que de rebus habent. vt p3 considerāti. De hoc vero nomie diuio aliter est sentiendū. s. q̄ excedit omnē cōceptū humanū. Ad cuius euidentiā attendendum ē q̄ sicut apud nos voces significantes res sunt signa earum que sunt in anima passionum. vt in. j. Periher. q̄ quidem passiones anie res significant naturaliter cum sint eedem apud oēs: voces tñ que sunt eaꝝ signa nō naturaliter: sed ad placitum significant. vnde sunt diuersa apud diuersos. sic suo modo cōsiderare possum⁹ apud deū duplex nomē ꝓpriū. vnū. s. mentale significans naturaliter deū. ⁊ hoc mō filius dī nomen patris. vnde sup illud Esa. xxx. Ecce nom̄ dñi venit de longinquo. glo. nomē dñi. i. filius qui est nomen patris. Cuius ratio est. nā fm sanctū tho. in scptus supra primū di. xxij. arti. j. Deus qui scipm comprehendit

ipse solus seipm nolat ꝓfecterꝫ sta dicã. verbũ coeũte sibi
generãdo. hec ille. Aliud ꝺo nomẽ ꝓpriũ diuinam signifi
cano ad placitũ. ſ. ex institutõne diuina dei sbaz incõicabi
liter ⁊ adequate: est nomẽ ꝑdicũ de q̃ agit: q̃ aũt ꝺ nomẽ
significet dei subaz incõicabiliter: ꝑs ex ꝑdicis: q̃ aũt adeq̃
te ꝑs ex hoc nam ſm sanctũ Tho. vbi ſ. cum vocem sine sig̃
intellectuũ: ſm ꝑsm. idem iudicitũ ẽ de cognitõe rei: ⁊ no
minatõe ei⁹. vñ sic deũ imꝑfecte cõgnoscim⁹: ⁊ ita imꝑfecte
nolam⁹: ⁊ ꝯſ balbutiẽdo: vt dicit greg. Et q̃ segnit. q̃ eaz
deus ꝓfecte se cognoscit ipse sol⁹ ꝓfecte se nouit mentaliter. vt
dictũ ẽ: sic ⁊ ipse sol⁹ ꝓfecte seipm nouit q̃ voces ab eo ist̃i
tutas. q̃ sunt sig̃ sui intellect⁹ ad placitũ institutas. vnꝺe ꝺ
nolie terragrãmaton sic a deo institutũ veri⁹: q̃ nolat pe
lag⁹ sube infinitũ a damasceno dictũ. nã cetera nola diuina
determinate seu significãt quodãmõ modũ essendi diuinuz
ꝑt cognitio nr̃a: q̃ finita ẽ: ⁊ a cognitõne creaturaz accep
ta attingit: hoc aũt nomẽ nullũ modũ essendi diuinuz de
terminat: nisi ꝑt ẽ in mẽte diuina ꝺ nomẽ instituente. et
ꝯad ꝺ tendit dicẽdo ra. moy. ꝺ viteritate ꝺpleroz q̃ allegat a
postilla. ſ. vj. ca. Cõstat aũt q̃ illud ẽ absolute ꝓsideratũ ẽ
infinitũ simpl⁹: ⁊ sic pelag⁹ sube infinite ꝺm. Nec miran
ꝺum si aliq̃ dictio vel nomẽ finitum. ꝑtẽ significet subam
infinitã. q⁹ inter voces ad placitũ significãtes et res q̃ eas
significant nõ est ꝓportio assignãda ſm naturã: ſ solum
ad placitũ. hec ẽm dicto mod⁹: q̃ ẽ quedã dictio dicto. si
gnificat totũ vniuersum: ⁊ ꝺ nomẽ licet sit finitũ ſm vocẽ
significat tñ infinitũ ſm rem. Circa sextũ. ſ. an aliq̃ ratio
sit querẽda ꝺ ꝺmõi institutõne. Dicũ q̃ eã hoc nomẽ sit
ad placitũ ꝺmõi institutũ: vt dictũ ẽnõ ẽ ad ꝺ q̃rẽda nõ ꝯſ
naturalis vel necessaria: cũ eaz multa nola ad boiboz ad
significandũ institutaz: vtputa puminna q̃ a nullo alio no
mine deriuant. nõ ꝺbent rõnem sue institutõis: nisi ſm de
neplacita institutricẽ: ⁊ a fortiori de ꝺplacito diuino q̃d
est maxime liberũ: nõ est eã q̃renda: nihilominꝰ ẽ quedã
rõnes possunt assignari ꝓpter quas ad ꝑgruentia hui⁹ signũ
cõnis. sic ꝑtingit in sacris: q̃ licet ex voluntate diuina ha
beãt efficaciam: nõ ex natura rei: nã sunt aliq̃ rõneo qui
bus ꝑsideret aliq̃ ꝑgruentia inter sacra ⁊ res q̃s significãt
seu efficiũt: ꝑputa cũ ꝑ ablutionẽ exteriorẽ q̃ fit in bapti
smo: ꝑtur significat ablutio interior. ſ. quaz significat sen
efficit: q̃ quidẽ rõnes in hoc nole a diuersis diuerse assig̃
nant: ⁊ ſpãliter inter expositoreo hebreoz est in ꝺ magna di
uersitas. Quidã ẽm eoz assignãt rõnes ex natura literaz
in hoc nole ꝑtentaz: q̃ quidẽ ſe octo sunt vocales. ſe aũt
vocales sunt magis abstracte a materia q̃ cetere: ⁊ nõ aptio
res ad significandũ diuinã subam q̃ magis abstracta est a
quacũq; ꝑtõne materiali. Alij ꝺo hmõi rõnem assignãt
ex parte numeroz q̃ ꝺbus literis significatoz: vnicuiq; eaz
litere assignat certum numer⁹ ſm hebreos: numeri aũt ap
propriati istis ſbus ꝺbent ꝓfectiones singulares inter alios. Ex
hoc nõ videt ꝓcmittẽ ꝺcũ. q⁹ ſba nõ significant numeros
nisi ex institutõne humana: q̃ ꝺc nõ ꝺz locuz. Quidam
ꝺo coꝝ ꝺcit q̃ rõ instirutõis hui⁹ nois ẽ ineffabilis ⁊ pe
nitus incõprehensibilis ab hoib⁹: ⁊ hoc vt sat⁹ rõnabiliter ꝺ
cũ: q⁹ ꝑ dictũ ẽ: ꝺ nomẽ significat diuinã subam. ꝑt ẽ
in diuina mẽte. q̃ ẽ incõmprehensibile ab intellectu creato.
nihilominꝰ tñ rõnes assigne supra in articulo q̃nto videnꝫ
ꝑgruere. ꝑt fragilitati nostri intellectus vt competere.

Circa septimũ. ſ. an deo ſm significatõez hui⁹ nois ꝓpie
ꝑtineat miracula facẽ. ꝺm q̃ licet ad deũ ꝑt est omꝑ
tentio ꝑtineat miracula facẽ: ex hoc ẽm ꝺ omnipotẽtia: q̃ po
test possibilia ꝺ absolute: ⁊ sic eius ꝑtentia extẽdit se ad omne
id q̃d ꝺz vel põt ꝺci rõnes entis. cui nihil opponit nisi q̃d
implicat in se ẽ ⁊ nõ ẽ ſ. q⁹ ex tali ratõe ꝺuine omnipotentie
fundat in eẽ ꝺuinũ: ſm q̃ est infinitũ: nõ limitatũ ad aliq̃
modũ ent⁹: ſ ꝑbabile in se est⁹ eẽ ꝑfectiones: ꝑt ũ. ꝺ
ex in prima ꝑte. q. xxv. ar. iij. in co. q. ꝑtat aũt ex supradi
cto: q̃ nomẽ tetragrãmaton significat subam ꝺuinam
ꝑt ẽ pelag⁹ sbe infinite sequat q̃d ad deũ ꝑtinet oꝑtet
tract⁹ q̃ nõ facẽ mirabilia. ꝑt ꝑsideret signari q̃ dictũ no
mẽ. Circa octauũ. ſ. an deo ſm significatõez ꝺ⁹ nois pro
ꝑie ꝑtineat immolari seu sacrificari. ꝺcendũz q̃ sic. nam
sic sacrificia seu imolatõnes cõtra fiũt deo q̃ expiatõe seu
mãdatõne a ꝑna: iuxta illud ꝯ. Reg. xij. Non expiet iniq
tas dom⁹ et victimis ⁊ muneribꝰ cui omipotẽtia venia ꝑca
do maxime ⁊ miserãdo manifestet: q̃ hoc ostẽdit deum
hãe summã potentiã q̃ libere ꝑtã ꝺmittit. et⁹ ostẽ ꝺ supto
ria legi astringit: nõ ẽ libere ꝑtã ꝺdonare: ꝑt in. q. ⁊ ar.
supradicꝫ: ostẽ cadẽ rõne ꝺm ẽ q̃ sacrificari ⁊ imolari soli
deo ꝑtineat: ꝑt ꝑsiderat ꝑdicti nois significatio: et inde ẽ
q̃ in leuitico vbi de aliꝭ ꝺ ipsis sacrificijs simꝑr agit: nũ
q̃ aliud nomẽ imponit nisi solũ nomẽ ꝑdictũ. Exo. xxiij
Hec. xxiij. vbi agit de helya ꝺ ydolatras ꝺ. Qui ꝺbz ẽ ꝺ⁹ le
q̃mittit cũ vbi ex ꝑte helye sp ꝑdictũ nomẽ nominat: ⁊ sic de
similibus. Circa nonũ. ſ. an sub ꝑdicto nole ꝓpie ꝑtineat
ꝑpl⁹ sub lege a deo data cultus diuio applicari. dicendus
q̃ sic: cui⁹ ratio nõ assignat a ꝯmuniter expositoribꝰ ꝺbitez
nã diuine ꝓmissiones i lege ꝓcte octo fuit miraculose. ſ. su
per facultatẽ nature facte. ſ. q̃ pluuie tpore debitũ ꝑdat po
pulo exule iusto ⁊ benecanti ꝑpto peccãte: vt ꝺcit. xj. ca. i
loc⁹ ꝯplurimus ve. testa. Constat ẽm q̃ hmõi bona tpalia
⁊ mala ſm cursuz cõem nature sint se ꝺbẽt ad bonos ⁊ ma
los ſm illud Eccles. ix. Vniuersa eq̃ eueniũt iusto ⁊ impio:
imolãti victimas. ⁊ sacrificia ꝓtemnenti. vñ q̃ talia sequant
bonitatẽ vel malitiã ꝑpti. ꝺ nõ ẽ ex cursu cõis nature. ſ. sup
naturali ꝓuisa. Et q̃ sequit q̃ lex ꝺuina debeat ꝓ
pie ꝺari sub illo nole: ſm q̃ pertinet ad deũ mirabilia facẽ
⁊ inde ẽ q̃ in principio decalogi ꝺ nomẽ fuit expressum cum
additõe educãtis de egypto. in q̃ miracula ꝺuina fuerũt
potissime manifestata: ⁊ hoc cũ dicit. ſ. Exo. xx. Ego ꝺns
de⁹ tuus q̃ eduxi te de terra egypti etc. vbi ens dicit ꝺns: po
nit ꝑdictũ nomẽ sibi q̃ totũ decalogũ in q̃ principalia legis
tradunt hoc nole expressum. Non aũt in creatõne mundi
in operibus ens sex dictũ nunq̃ hoc nomẽ reperit: q̃ solũ
deus. licet ens creans a solo deo fuerit. tñ in creatõne ſm
Aug⁹. ordo nature principaliter queritꝫ. Circa decimum
sex an hoc nomẽ ꝺbeat ꝑ talem efficaciã inter alia ꝺuina no
mina. dicendũ q̃ licet ꝺuina inuocatio efficax sit ex suis
debitis circũstantijs que in octaue efficaci requirunt. iuxta
illud psal. cxlviij. Prope est ꝺns omnibus inuocantibꝰ
eum in veritate: hoc tñ nomine legit in speciali. Nume.
vj. ca. Ponent nomen meũ sup filios israhel. ego aũt be
nedicam eis. Et quo patet q̃ ad hoc q̃ benedicio sacerdo
talis in veteri lege cõtenta efficacitas ꝺberet requirebatur
impositio ꝑdicti nominis sup populum q̃ ibidem ter ex
primitur. vnde ſm ꝺbitatoz ẽ est sanctus ꝑsonus litere. ad ef
ficaciam benedictõnis spũalis ibidem tenere expssio ꝑ
dicti nominis requirebat. dicit ẽm ibi. Dic Aaron ⁊ filijs
suis. Sic benedicetis filijs israhel ꝺcte eis. Benedicat te
dominus. Circa vndecimum. ſ. de solemnitate hui⁹ no
minis apud hebreos. dicendũ q̃ hoc nomen. ſ. tetragram
maton nulli erat licitum ꝓnunciare: nisi solum sacerdoti
bus cum benedicebãt solemniter populum in templo: vt
infra Nume. vj. sed loco illius vocabuli ponit ꝓ certum
legentes hoc nomen adonai: vt dictum est supra in primo
art. q̃ est nomẽ significãs maiestatem seu summum do
minium ⁊ potestatẽ. Ex q̃ quidẽ mutatio videt fieri ꝓ
pter duo: primũ. vt ꝑdictũ nomẽ nomẽ a deo institutũ in
maiori ꝺuerentia ꝺbeat. sed ꝯm q̃ ꝺuos ꝑdicti nois. ſ. tetragrã
maton: nõ ẽ cognoscibilis: nisi ꝑ summã pietẽ ꝺnã. i effecti
b⁹ huius relinquẽt⁹ q̃ significat ꝑ ꝺ nomẽ adonai. vt ꝺcm est
⁊ ꝺ valde rõnabiliter se ꝺxit b. hiero. i sua translatione. Circa ꝺnã
vbicũq; inuenit ꝑdictũ nomẽ loco illi⁹ posuit ꝺ nomẽ ꝺne:
q̃ est translatio hui⁹ nois adonai: nõ aũt tetragrãmaton.
addit aũt in ꝺ loco huius nois de⁹ abrahã eo q̃ reuelatio facta
moysi ad implesset ꝓmissa ꝑdictis ꝑib⁹ facta: fuerat or
dinata. Circa duodecimũ. ſ. quõ intelligẽda sunt ꝺ ver
ba. ſ. ꝺ nomẽ mihi est in eternũ: ⁊ ꝺ memoriale meũ in gñã
one ⁊ generatiõnẽ. Dicẽ q̃ ꝺz hec ꝺba ꝑterminanter in po
stilla. quasi sint vnius ⁊ eiusdem replicatiua: vtrumꝫ ta
men videt dicendũ: q̃ referant ad ꝑdicta duo nola: quoꝝ
vnũ est q̃ scribitur. ſ. tetragrammaton supra dictũ. quod

est ꝓpriū nomē dei vt dcm est.t de hoc nomie.s. terragrāmaton dicit.hoc nomē mihi est inēternū.qt anteq̄ essent creature:h nomē ꝓcedebat deo ꝑ̄m suā essentiā ab⁹q̄ alīq̄ relatiōe ad creaturas vt ex positū est.Scōm eo nomen est nō q̄ scribat:h̄ legit.s.adonai:de quo intelligendus est q̄ dr. Et h est memoriale meū in generatiōe t generatiōes .ad intimandū q̄ ꝓpriū nomē nō erat cōuer memorande cū labus:h̄ nomē scom.s.adonai.nota eñ que ꝓferunt dicunt memorialia.iuxta illud ꝑsal.xv. Nec memor ero nominū eor⁹ ꝑ labia mea t qt hoc nomē.s.scom implicat babuinā pē.s.ad effect⁹ nō dr esse nomē di inēternū:h̄ in generatiōe t generatiōem:q̄ donorat successionē creaturarū q̄z respectu dr adonai vt dcm est. Possunt eñ ꝑdicta verba alit exponi. Ad quod sciendū q̄ ꝑdictū nomē tetragrāmaton est cōsone huic nomini ielue:in quo eñ sunt quatuor life.quarū prima t tercia sunt eedē cū prima et tercia alterius nois.s.i.v.scōa vo t quarta sunt eñ ꝓsequo in scribendo.qt verbi⁹ scribunt cū h.h̄ in legendo est differentia.qt in primo nomine cū aspiratiōe legunt.i secundo vo nomine loco aspirationis vocalis legit.s.q̄ pōt esse duplex cā. vna est q̄ latini nō ita ꝓferunt aspiratiōes nec life guttura les sicut debent. Alia ca est.qz cū primū nomen ex life significat⁹ esse seu essentiā ꝓnūt vt dcm est:que quidē littere in latino nō significāt essentiā:adueno loco virtutes posite fuerunt duo life.s.o.que eodem life.o.dicit in ꝓferendo esse.t vt sic redeat in eandē sniam. vñ de h nomine dato ipsi xpo ꝓprie pōt intelligi illū ad Philipē. ij. Dedi illi nomē q̄ est sup oē nomē. nā istō solū nomē diuinū int cetera nomina ē incōmicabile oibus mediis vt dcm est.t istō ꝓprie dr sup oē nomē. Fuit aūt h nomē datū xpo inquātū est verbe uo.fuit eñ⁹ hoc nomē ihs addita in hebreo hec life ayn.q̄ ē in tale gutturalis.t istō nō ꝓferk a latinis.q̄ quidē nomen ꝓprie diuinū cū interpratiōe hui⁹ life sup̄addite significat saluatōes.vt sic nō solū de⁹ h̄ eñ saluator nominet. vñ ex Luc.i. Angel⁹ dixit ad ioseph .t vocabis nomē eius ihm ipe.n.saluū faciet ppm suū ee.Et qt illud nomē diuinum .s.primū abscondit erat eo q̄ nō legebat a ppō . vt dcm ē ꝓpter ppm imperfectiōes.nomē vo secundū. s. ihs.q̄ ē primū nois memoriale ꝓpalandū erat oibus ipe xpi. sic t ipe de⁹ qui in se inuisibilis ē.p incarnatiōem erat visibiliter cognoscendus.ō ille euāgelic⁹ ꝓdicta Esa.loquēs de aduētu xpi.lu.ca.dicit. Propterea cognoscet ppl⁹ me⁹ nomen meum in die illa.qt ego q̄ loquebar in die illa ecce ego adsū cui⁹ sensus est.s. ꝓpter h populus me⁹ cognoscet nomē diuinū antea sibi absc̄ditū .t h in die illa.s.tpe xpi.cui⁹ trōes reddit dicēs.qt ipe de⁹ q̄ loqbat pri⁹ in ꝓphetis ō q̄ dr.qt ego q̄ loquebar.principaliter.partialr.ac visibiliter assistens.de q̄ dicit ecce adsum.t qt nouitia virtutis nois ꝑdicti erat maxime desiderabilis iustis admētū xpi specialit⁹.ō i ꝑsona talis Esa.xxvj.dr. Bñe fustinuim⁹ te nomē tuū t memoriale tuū in desiderio aie.q.d.desiderem⁹ notitiā.nō solum nois tui.s.ꝓmi nobis aliq̄liter ignoti:h̄ etiā mēo nalis tui. s.memoriale ꝓmi nois q̄ est nomē ihs.vt dictū est q̄ quidem desiderium xpe adimplēs dicit Jo.xvij. Pater manifestaui nomē tuū.t qt ad ꝑdicti nois veram notitiā ꝑtinent q̄ ad mysteria in eo inclusa popul⁹ rudis non erat capax. idcirco cū diceret. Doc nomē mihi est inēternū statum fūdit. Vade cōgrega seniores israel.t dicito ad eos. Dñs deus patrū vr̄oz apparuit mihi ee.hoc ē dicere.licet totū populo hoc nomē sit innotū.tñ in speciali hoc habeo annunciare seniorib⁹ q̄ de hoc melius ꝓt eruditi.vbi de istis seniorib⁹ dicit in eodē ꝓcem paucis interpositis.Et audi vocē tuā.q̄ intelligēdo iuxta illud Luc.viij. Qui habet aures audiendi audiat. Consequenter dicit deus apparuit mihi vt in hoc audirē alterius gradꝰ ꝓprie ipi⁹ moysi.alius enim gradus ꝓprie est.si ille q̄ loquit videat in specie dei representatiua.sm illō Esa.vj. Vidi dñm sedentē ee.q̄ si videtur in specie angeli vel hominis.vt in scōa scōe.q.clxxxij. articulo.ij. in cor.q.C etera aūt exponāt sic in postilla.

Replica correctorij cōtra burg. defyrancum.

In capitulo tercio Burg.postilla .redarguit de brui life expeditiōe prominēs multa addere t implere rum vnū quinternum.sed ꝓtilla t vera t ad ea possidem life necessaria patebit infra. Primo enim cōtra postillatorem dicentē angelum fuisse locutum in persona dei.ideo aliquādo angelus aliq̄s dominꝰ est nominatus: inuehitur pieter rōnem dictū deū in ꝓpria ꝑsona fuisse locutum non p angelum.hoc aūt est cōtra beatū Gregoriū t glo.interlineare sumpta a beato gregorio dicente Angelus qui moysi describitur apparuisse. modo vno mō angelus memoratur.angel⁹ quia externus loquēdo fecit:domin⁹ quia interius presidendo loquēdi efficaciam tribuit. cum enim loquens ab interiori regitur t per obsequiū angelus t per inspiratiōem dominꝰ nuncupat.sed t dato legis fiebat per angelos in manu mediatoris. vt dicit apostolus ad Galath.iij.vbi Isa videt clarius loqui q̄m in ꝓposito t sententia beati Aug.in diuersis locis est q̄ numquā locutus sit sensibiliter creatura:nisi i subiecta creatura. vnde patet ꝓtile sit burg. ista mouisse. Item secundū q̄d mouet burg.in hoc capitulo est q̄ admiratur quare moyses videns angelū t audiens dominū nō legitur adorasse. Et respondet sue admiratiōni:q̄ moyses adeo humilis fuit q̄ estimauit se ad adorandū indignum t posuit exemplū de publicano.h̄ videtur delyramentū dicere tanq̄ humilitatem alicuius esse. vt se reputet indignū actiua adoratiōne non eñ videt humilitas sed superbia q̄ quis non sit dign⁹ benefacere.salrem optimo genere virtutis:que est pietas t theosebia:cuiusmodi est dei adoratio.bñe eñ primo nec orationes nō distrahit nec impedit.qt oratio humilians se penetrat celos.Est enim dei adoratio omnib⁹ cōmunis t necessaria:iuxta illud. Dñm deū tuū adorabis t illi soli seruies.cui humilitas impedimentum ꝓstare non pōt. pbi eñ virtutū posuerunt connexionē.t hic burgē. sepat humilitatē a pietate q̄ ad ola valet.vt dr.ad Thi.iij.nec valet exēplū de publicano:quē t euāgelū Lu.xviij.t b. aug.non obstāte humilitate oīdum adorasse t dicitur .de us ꝓcamus esto ee.ei⁹ eñ būlitas solū ad h tendebat. q̄ reputabat se indignū leuare oculos i celū.cū h̄ stat adoratio ꝓcandēdo pec⁹ nāle ita t moyses in ꝓposito.si ex būlitate abstēderet facie suā:nō mīn⁹ adorauit t complit t mēte aliter vt idē burg.dicit post ꝑdictū delyramentū melius recollecta⁹. Ite tercia q̄ mouet burg.in h capitulo est ō signo dato moysi:q̄ cū postillator dixīt exposuisset burgēn.vtrāq̄ expositiōem reprobat t ꝓmā ponit ꝓ igit respondendū est suis obiectiōibus:scdo sua expositio peractāda. Improbat aūt ꝓmā expositiōes ex duob⁹. ꝓ qt moyses nō petebat signū.scdo qt moyses fuisset modice fidei si signū petuisset. Pro solutiōe virtutis notandū: q̄ de⁹ signū dedit sepe nō petēnt⁹: imo aliq̄n petere nolenti. sicut ꝑz de achaz.Esa.vij.Et in hora nativitatis xpi pastorib⁹ signum nō petentib⁹ dixit angelus.Et h erit vobis signū Luce.ij. Moysi igit nō petenti nec dubitāti. h̄ insufficientiā suā recognoscenti dat signū ꝓ sui ꝑsonatōe. Improbat etiā secundā expositiōem ex duob⁹. Primo q̄ immolatio sup mon te illū nō potuit esse signū eductiōis ppli q̄ppe illi⁹ immolatio fuit ꝑterita:q̄si frustra ponere⁹ tale signum. Secdo q̄a nō potuit moysi esse signū future introductiōis in terrā ꝓmissas.qt ipe eam nō intrauit. h̄ fideo ad ꝓmū q̄ argumentū fundat sup falsa imaginatiōne.s.q̄ signum semp debeat ꝓcedere signatū.q̄d falsum est.vt ꝑz sup illo Esa.vij. infra. Pete tibi signū ee.Etiam pōt dici ꝓut catholici exponūt:q̄ immolatio super montes fuit duplicis effectus duplex signū. Fuit enim signum remēmoratiuū exitꝰ de egypto.t ꝓphetici ingressus ad terrā ꝓmissiōis: vt sit sensus:hoc habebis signū ee.q̄ sicut ꝑ immolatiōem exitus remēmorando grati de exitu ita ꝑ fidem exitus certi ꝓphetice de ingressu. Potest sensum tamē q̄ dicit .s.xiij.ca. Erit quasi signū in manu tua et quasi quid appensum ā oculos tuos:eo q̄ eduxit te dñs in manu forti ee.vbi manifeste ꝑz signa rememoratiua t si nō sit ꝓphetica. Sz q̄ secūdo obiecit burg.q̄ nō fuit moysi signū qt nō introduxit

pplm. Ratio q illa imolatio fuit moysi signũ certitudinis an- nũ solũ: s ppl'o vtroq mõ. etiã fuit moysi signũ pnosticũ nõ ad introducẽdũ: s ad disponẽdũ z regendũ ppl'ũ in- gressũ: vt z i Deut. Quo ad articulũ pncipalẽ iccirco vi deri põt q̄ntũ valeat expositio burg. q2 post duo. pmũ q moyses erat modice reputatiõis eo q pascebat gregẽ: scdo q h fuit signũ de q̄ fmo q p eũ q̄ modic⁹ fuit deus voluit magna facere: z nõ p potẽtes: vt alteri nõ ipõneret: nisi so li deo nõ hoi. Sz pmũ dcm vr falsũ. q2 moyses fuit cele- gãs in exordio natiuitat' vt p filiã pharaonis adoptaret. vz in pncipio Exo. Fuit etiã tãsortis z animosus i pgressu vt egypciũ occideret. z tãe excellentis vt etro vir⁹ de potioi bus sacerdotib⁹ madian ei fugitiuo filiã suã cõiugio trade ret. nec pbatio burgẽ. valet q q2 fuit pastor gregũ: nõ fuit modice reputatiõis: pascere eñ gregẽ i veteri lege nõ fuit vile officiũ. s officiũ patriarchaz. iuxt illõ Gen. xlvi. z xlvii. Pastores ouiũ sum⁹ nos z patres nostri. Nec scdm dictũ valet. q2 cũ opa sunt supra humanã facultatẽ: cuiusmodi fuit eductio filioz isrl': nemo sic desipit q̄ deo vero vel falso ascribat: nõ igit oportuit fidelib⁹ ob id dare signũ vt moy ses vel ppl's crederet deũ illoz mirabiliũ auctorez: q facit mirabilia solus. Itẽ q̄rto mouet burgẽ. s postilla. ex- ponentẽ nr̃am translatiõez q̄ dicit. Sũ q̄ sum. z hebraicã lrãm q̄ sonat Ero q̄ ero. dicẽs vtramq lrãm idẽ importa re. s. dei necesse eẽ eternũ z immutabile. z dicit burg. illaz expositiõz esse 9tra rõnes z intentiões sanctoz. Sz i vero q fallit burg. pẽsando vba postillatoris. vult ei dicere q p hoc modum eẽndi ipi⁹ dei est necessari⁹. etern⁹ z imuta bilis q2 sine distinctiõe z dña ex pte dei: de deo vere dr ver bũ pteriti tpis: sicut futuri vel pñtis. q2 oẽs dñe tpis eter nitati immutabili z indiuisibili coexistũt. iõ btũs Hiero. in sua translatiõe posuit pñs vere. z hebraica veritas futu ri vere. z diuinissim⁹ iohãnes exprimere volẽs eternã z ne cessariã vbi diuini generationẽ vtit vbo pterito dicens. In principio erat vbũ. Et in apoc. vtit oibus differentiis tpm dicẽs: q̄ est: q̄ erat: z qui venturus ẽ. secus est in creatu ris z mutabilib⁹: in q̄bus nihil ẽ nisi pñs. z de his pcedit rõ burgẽ. sũmpta ex auctoritate beati hiero. z aug. dicen tiũ: q̄ erant nondũ sunt. q̄ modus loq̄ndi in deo locũ non hz: nimirũ fm verã z ppriã rõnez nec pñs tps de deo dicit vt p hoc possit dei eternitas psuaderi. nã sicut futuz non- dũ est: ita pñs aliqñ nõ fuit: z cito nõ erit: q̄ ad diuia nõ p tinent. Ratio igit postillatoris bona est: q̄ modũ eẽndi dei dicit eternũ z immutabilẽ: q2 indifferenter omẽ tps de deo dr: est: fuit: z erit. nõ rõne ppria: s rõne q̄ coexistũt eternitati. verius eternitas imutabilis fluxui tpis z oib⁹ eius differentiis coexistit. Vt eñ btũs aug. p burg. allega tus. Esse verissime 9petit deo. q2 imutabilis est: z illa que sunt mutabilia pfecte nõ seruãt eẽ. Si igit futurũ in deo distingueret a pñti vere mutabilis eẽt: ex opposito eñ p dicati infert oppositũ subiecti. q2 de⁹ ẽ imutabilis: ideo in deo nõ differt pñs a futuro. Et hec fuit intẽtio postillato ris 9iũgens pñs nr̃e trãslatiõis futuro hebraice veritatis eiusdez sniẽ btũs Aug. ẽ. xi. de ciui. dei ca. xxi. dicẽs. De⁹ futura pterita z pñtia 9phendit: q̄uis pterita iã nõ sũt: fu tura nõdũ sũt. Si igit in dei scia ille dñe tpm non distin guunt. igit nec i eius eẽntia z modus eẽndi cũ dei scientia sit ei⁹ eẽntia z ecõuerso. Et nota q in hoc loco burg. rece dit a sancto Tho. cui⁹ dicta oĩa in suo plogo visus ẽ dei ficasse. Itẽ in q̄nto mouet burg. contra postilla impo sitiõe ei cũ dr. Dixitq iterũ dñs. postillator exponit ly iterũ de q̄rentib⁹: s 9siderãdo ea q̄ pmisit postillator manifestũ erit q ei burg. falsũ imposuit: pdixerat eñ q moyses h duo fecit: q̄esiuit eñ de noie mittentis expsse. scdo de 9ditio ne mittentis tacite: z q̄ dñs ad scdm pmo rñdens fm hebraicã translationẽ dicẽs. Ero qui ero. fm nostrã tran slationẽ: sum qui sum. g que ad q̃ones expsse de nomine q̄ rentẽ nõ est rñsum. q2 p illã rñsiones nullũ nomẽ dei sig nificat: vt etiã ipe burg. fatet cõtra sanctũ Tho. significa tur eñ 9ditio z modus eẽndi q̄ est eternitas z immutabili tas: put in pcedenti pũcto exposita est. Sed ad expssam

q̃stionẽ querentẽ de noie rñdet scdo cũ dr. Dixitq iterũ dñs. vt ly iterũ referat ad scdam rñsionẽ. q̄ respicit q̃onez expssam pus factã nõ repetitaz: vt fingit burg. s postilla. Itẽ sexto mouet burg. 9tra postillatorẽ q̄si diminute se habuerit circa nomẽ diuinũ: q̄ nõ ẽ modice attẽtiõis. mouet igit de illo noie duodeci q̃ones. de q̄bus magnũ facit tractatũ ad expositiõz litere modicũ facientes. vz in eaz pertractatiõe. postillator aũt plane expositiõi lr̃e intẽ dens huiõi q̃ones z inquisitores eaz ad libeũ dei Dyoni. de di. no. z alios remittit: est eñ sui ppositi non tractatus scribere: sed breuiter litere immorari.

Prima igit questio burgẽ. est. Suppositis q no- mẽ de q̄ hic fmo sit tetragrammaton. q̄rit q̄uo hoc nomen scribat z pnunciet. Et respõdendo di cit q scribit quatuor lr̃is: z iõ dicit tetragrammaton a te- tra q̄ est q̄tuor: z grãma litera. Transeat hoc q2 satis vul gatum: sed ex hoc nõ habet lr̃alis sensus. q nõ exponit il- lud nomẽ significatiue: sed tantũ materialiter vt scriptus z ita hoc nomẽ deus scribit quatuor literis. z sic põt dici eadẽ rõne tetragrãmaton. Et infra in eadẽ digressiõe dic hoc nomẽ tetragrãmaton nõ eẽ trãsferibile nec exponibi- le. Sz manifestũ ẽ h falsum eẽ si vniformit accipit sicut hic s. materialiter. q2 burg. ipẽmet exponit dicẽs. Tetragrã- maton dr̃ a tetra q̄ est q̄tuor: z grãma lr̃a. i. nomẽ scriptũ quatuor lr̃is. z cũ oẽs litere hebraice sint significatiue vt dicit cõmuniter: ipm nomẽ fm omẽs partes suas põt ex poni: nisi dicat q q̄uis 9ponẽtia possint exponi nõ tñ cõ- positũ: z sic oportz eũ 9cedere 9positiũ dicere tertiaz diui tatẽ distinctam a suis partibus q q̄uis verũ sit: est tamẽ cõtra suũ magistrum. s. sanctũ Thomam.

Secũda questio ẽ. vtrũ tetragrãmaton significet ve rũ deũ. z rñdet q sic. s mirũ dictu videt fm ipsum burg. illud nomẽ scribit quatuor literis q̄ apud la tinos sunt. i. h. h. h. h. q̄ nullũ sonũ humana lingua formabi lẽ faciũt: igit ab hoie pferri nõ põt: z si sic hõ nõ põt habe re in aĩo vocis 9ceptũ. q2 vox nõ est formabilis q̄d tñ põt burg. aliqd significare: nisi materialit vt dictũ in pma q̃one. Nec pbat ppositũ suũ p hoc q allegat ex litera: h nomẽ est mihi in eternũ. q2 hoc dr̃ de deus patrũ nostrorum abrahã. ysaac z iacob. vbi loq̄tur de hoc toto 9plexo q̄ vi- detur satis exponibile z transferibile.

Tertia questio ẽ. an illud nomẽ sit pprium vel appel latiuũ. z rñdet q̄ sit ppriũ. z pma rõ sui dicti z pri- cipalis vt dr̃ oibus linguis cõis est q2 nõ hz plura lẽ nũez: imo vt dr̃: nõ põt fingi plural nũerus hui⁹ noĩs sicut fingim⁹ de noie symon symones. Sz q̄cquid sit de 9clusiõe: rões modicũ 9cludũt. Prima eñ rõ reducit cõ tra facientẽ sic: nõ hñs pluralẽ est nomẽ ppriũ z nõ appel latiuũ: s sol de⁹ eẽ. est huiõi q̄ nõ hz pluralẽ nũerum: igit eẽ. 9ña est falsum igit aliqua pmissaz. nõ minor: ergo ma- ior q̄ est burg. Et siquis diceret p illud q̄ addit. q nõ põt fingi plurale sic de ceteris coibus et ppriis. h videt frustra dictũ. q2 possum⁹ fingere tetragrãmatones sic symones. Nec ille sunt potissime rõnes quare aliqd est ppriũ quas burg. adducit. Est eñ potissima rõ pprietatis et singulari tatis fm grãmaticos. vniuoce plura significare nõ posse: equiuoce aũt pñt equocatiõe a casu vel cõsilio. nũc aũt de⁹ ita est nomẽ ppriũ q vniuoce nõ significat plura. nec põt vniuoce plura significare q̄uis equiuoce: sicut vnus significare p essentiã plura p participatiões: vel vt magis pprie dicã vnũ substantialiter plura nũcupatiue: cũ hoc tamẽ stat q deus nõ sit nomen significans ita pprie q̄uis sit trib⁹ psonis cõe. Sz de tetragrãmaton voce significan te nõ hz esse altercatio cũ res significata sit nota: nũc aũt nulla res diuina significata siue sit substãtia siue fm sub- stantiam est ppria: qui sit coicabilis trib⁹ citra relatiões ori ginis. nec aliqua vox significãs sic erit ppria: quin sit tri- bus cois: nisi q̄s velit dicere q tetragrãmatõ significet p- prietatẽ originis incõicabilẽ: nũc qua rõne significat vnã 9ditatẽ eadẽ rõne q̄ilibet aliã. z sic significabit plura: z p 9ña nõ erit ppriũ vt fingit Burg. Ea q̄ de verũ diuina s

cõicabilitate t icõcibilitate:vbi nõ obstat relatiõis oppositõ dicta sunt.habent ex dictis beati Dyonisij.de di.no.t ei⁹ ꝓmentatorio vercellen⁹.t aug.de trini.Et si qõ cultor ueritat⁹ burg.refugere voluerit ad virtutem abstractiõis t dicere q tetragrãmaton significat diuinã cõcretiue sine omi cõparatiõe t respectu ad ꝓlonas cr̃.Et hũc fm scotiz phos t theologos res quecũq nec est ꝓpria nec ꝓnuntio Hic ei ē mod⁹ loq̃ndi Rustcene.v.siue metaphy.ecclesiast et equiuoce:nec ē singularis nec vniuersalis:ꝫ ē cõcretus tantũ.cuiꝰ hãc fugã tollit idẽ Burg.infra dicẽs.q significat essentiã diuinã ꝑut est fm modũ loq̃ndi Damascent pelog⁹ subꝫ infinitu.sic em nõ significat cũ tali abstractione sed cũ omnibus cõtinentia oim ꝑfectionũ simplr.

Quarta questio ē.an tetragrãmaton sit maxime ꝓpriũ nomẽ dei.t dicit q sic:in cuiꝰ ꝓbatiõis vedacpõe q:intricat⁹ ē.reduco factus ei⁹ ad septẽ dicta ḋrũ ꝓmiũ ē:q sanct⁹ Tho.ꝑma ꝑte.q.xiij.arti.ij.q ponit q ē:fore ꝓpriũ nomẽ dei deuiat ab hebraica veritate.scdm dictũ q trãslatio nr̃a cui sanct⁹ Tho.innitit fuit deuiat ab hebraica veritate.Tertiũ dictus q significatio nois tetragrãmaton dependet ex significatiõe lr̃az ex quibus ꝓponit Quartũ dictũ nomẽ tetragrãmaton magꝭ indeterminate t ꝓnuntiat⁹ significat diuinã essentiã ē:qui ē.Quintus dictũ.qui est:ē ꝓpriũ dei:sed significatiõ cũ tpe t concretiue. Septũ dictũ q cõcretiue significat:ꝫ ignt ꝓpositiões:nõ nõ ꝓcuret alicui dicto de deo.Septimũ dictũ pũo tps cõtinuit deo nõ ꝑteritũ nec futurus.q nec eternitati.hec sẽp ē dicta clare habent in determinatiõe huiꝰ sue quarte questionis. In quorũ ꝑmo improbat suũ quẽ ꝑ circũ magnificat magistrũ. In ꝑlogo em sui corruptorij nitit detrã ei⁹ canonizare:asserẽs ea ignie charitatis examinata.t naturalis rõis dictamine multipliꝫ purgata.sepe em ꝑcrit ipm beato Piero.Aug.t alijs.t ni eis b audet improbare.immo dicit eũ delyrare.Sz vt videt in scdo dicto nitit illam rõnẽ moderate quasi sensu Tho.deuiando sic a nr̃a trãslatiõe seductus.quã etiã dicit ab hebraica veritate delyrare qõ nõ videt.q trãslatio nr̃a ponit ꝑtũ:vbi hebraica lr̃a ponit futurus illa ponit. Sum q sunt.ita:ergo q ero:et hoc nõ est delyrare:ꝫ portius ꝓcedere diuini esse eternitatẽ oẽm cre.t immutabilitatẽ.cũ ꝓtendant indifferenẽ dicere de deo eo mõ quo declaratus ē in quarto correctorio buiꝰ tertij ca. Fundat hic modum dicendi in sacra scriptura q de deo dicit ꝓpoc.j.qui est q erat:t qui venturꝰ ē cr̃ t ita postillator exponit:nullũ em nomẽ exprimit ꝑfectus q sum nec ꝑ:ero ꝑ ero.ꝫ solũ mod⁹ essendi.qõ si huius Tho. vt burg.intellexisset ex translatiõe nr̃a nõ recepisset occasionẽ deuiandi ꝑut burg.ei imponit.t hoc ꝑtz supra in quãto huiꝰ capituli correctorio. Per tertiũ autẽ dictũ vt burg.ꝓbacicere rõsioni huiꝰ quarte qõnis.q dicit nomẽ tetragrãmaton significatiuũ significatiõe lr̃az ex quibus cõponit t ita videt accipi materialiter.nullũ aũt nomẽ materialiter acceptũ põt esse maxie ꝓpriũ nomẽ dei.ꝫ nomẽ tetragrãmaton ē huiusmodi:vt dicit burg.Sz t quartũ dictus repugnat rõsioni tertie questiõis vbi dicit q hoc nomẽ tetragrãmaton sit ꝓpriũ t nullo mõ appellatiuũ.hic autez dicit q indeterminative t ꝓnuntius significat.hec aũt est ꝓpria nois appellatiua nõ ꝓpria. In quo aũt dicto peracuto opinionẽ sui magistri dicit:q est esse nomẽ ꝓpriũ: sed nõ sicut tetragrãmaton.qr ꝓpriũ significat cũ tpe t cõcretiue t declarat hoc mõ loq̃ndi ꝓsiani cuiꝰ regule sacra scriptura subijci nõ dz.vt dicit beatus Piero.Etiã essi ꝑba ꝓprie significãt ips t cũ tpe applicata transito nihilominꝰ applicata aũt diuinitas nõ significãt ips mensuratõ:sed eternitati coexistẽs.ꝑut declaratũ est supra in quarto huiꝰ capituli correctorio.Septũ aũt dictũ brocardicũ ē.q cõcretiue dictũ significat cũ cõpositiõne ideo nihil aliud cõcipit deo.Ens em deũ in suus ē ꝑcretiue significat.qr identice includit rõnem sui formalẽ.t formaliter dr de deo.in nulla dicit cõpositionẽ.sicut nec vltima cõtinentia omnium ꝑfectionũ simpliciter cõcretiue t abstractiue.per hanc nõi delyramentũ huiꝰ sensu cessaret dr̃ purum icon.t aliorũ.de ipsecto theologie.t rõne formali subiectiua que se hãt sicut cõcretũ t abstractũ.t ita dicit ꝓmuniter deũ esse subiectũ theologie sub formali rõne deitatis.t ita nomen tetragrãmaton nõ ꝓmit ad theologiã.qr nec ꝓmittit ad subiectum nec rõnem formalẽ subiecti.ꝓ eo q Bur.supra dicit ipm nec ꝓcretũ nec abstractũ.Et si dicat quis fautor Burgen. qõ nõ ꝓmittit ad theologiã nostrãꝫ dei t beatorũ.Quid igit Bur.laborat circa id qõ ad nos nõ ꝓmittit.imo apud nos intelligibile.inefabile.t insyllabicabile est.t ꝓ consequẽs ad sensus literalẽ impertinẽs. Septimũ dictũ ei⁹ q scz deo cõuenit ꝑtõ ips.nõ ꝑteritũ nec futurũ sicut verum est de ꝑterito t futuro q deo nõ cõuenit.ita de ꝑsenti tempus em ꝑtõ ḋrium est rõne ips aliqꝫ nõ fuit:ita etiã nõ erit:tale etiã deo nõ cõuenit.etsi ꝓcurrit deo hoc est ro. quia ꝑtõ est ꝑmitari coexistens:sic simili modo ꝓcurrit deo ꝑteritũ t futurum.ꝑut supra quarto correctorio dictum est.

Quinta questio ē.vtrũ tetragrãmaton significet ad placitũ t nõ naturaliter respõdet dicẽs ꝑmo q significat ad placitũ ex institutõe diuini non biuina Scdo dicit q ex illa institutõe significat substantiaz dei in cõmunicabilẽ t adequate.ꝑmo dicto stãte.sctz videt falsus qõ sic ꝑtz ꝑmo.nã si illud nomẽ significat essentiã diuinã adequate tũc significat eã sicut est:ꝫ nõ ē:nec ee põt incõicabile.nec incõicabilit.ignt illud nomẽ significat eã sic:nisi false significaret t aliter q ē:sicq nõ adequate. Nec valet dicere q intelligit de incõicabilitate adextra.qr multa nois sic significãt diuina ñ cõcipiũ:sꝫ inde pendẽs.infinitus.cã ꝑma ꝑs.q ꝑdicata nõ sunt adextra cõicabilia.scdo ꝓbat idẽ sicut nomẽ significat cõcipiũ diuinum ꝓut ē in mẽte diuia.vt dicit Bur.ꝫ in mẽte diuia citra relatiões originis nihil ē incõicabile nec incõicabilit igit ꝛc. Ite tertio illud nomẽ significat cõcipiũ dei adequate:vt dicit burg. igit oibus modis ḋbus intelligibilis ē.ꝑs ꝑma ex rõne ad equatiõis inter significãs t significabile t inter intelligẽs t intelligibile.qr voces sunt note earũ q̃ sunt in alia passionũ.j. Perihe. Ex ꝑtis arguit sic:significat eas oibus modis ḋbus significabilis t intelligibilis ē:ꝫ est intelligibilis.cõicabil.t cõicabilit.igit significat eã cõicabiliter Dicit aũt Bur.q incõicabiliter si sic igit incõicabilit t cõicabiliter:q ē ꝓradictio ꝓsurgens ex adequatiõe.t sic ꝑma ꝑs illius ꝑraditat secunde eiusdẽ dicti:t nescio quo stant simul.tetragrãmaton significat cõcipiũ diuinũ ꝓut solus est in mẽte diuia:vt dicit Bur.Et q idem Bur.ipm sic vt sic dicat significare:cui laborem eũ quo fuerit t sit in meritorio mea cũ exceddat.vt dicit ocm humanus ꝓceptũ:nisi forte Burg.ꝑsumat se e celo lapsus t in magni ꝓsiq angelũ. Addit etiã in hoc loco:q sicut de ꝛeipm ꝑfecte solus nomiat mẽtaliter:sic t ipe solus ꝛeipm nouit q voces ꝑfecte ab eo instituras:que sũt signa sui intellect⁹ ad placitũ instituta cetera aũt nois diuia significãt solũ modũ cõcipiendi diuinus ꝓut cognito nr̃a q̃ finita est:t a ꝓgnitõe creaturaꝝ accepta abnegat.vñ sequit q nulla creatura põt hoc nomẽ exprimere:nec ee capax illius nois ꝑfecte:cui in ipm nomen sit creatura a deo instituta:omnio aũt creature creatura capax ē etiã si ꝓma sit.ad dicim⁹ alias rõs sumime gre fuisse capacẽ. Nec videt valere dñam q ponit inter illud nomẽ t cetera nois diuia.q eternitatẽ infinitatẽ independentiaz ē.nõ possum⁹ attingere ꝓgnitiõ nram acceptã a creaturis:nisi arguitiue.t sic possum⁹ significatiõs tetragrammaton sibi accipe.arguendo aliquid ee quale significat illud nomẽ.sicut t Burg.in hac digressiõe facit. Sequitur etiã fidei xpiane nõ bene ꝓuisum:cui nõ habeat sibi tale nomẽ t cuclatũ qõ ita ꝑfecte significiez deũ sic tetragrãmatõ

In sexta qõne queritur vtrũ huius institutiõis sit aliqua remo ꝓrenda. Videt q nõ:i exodi tñ digressiõe vt chartas mote suo repleat:ab inquisitõe inutili nesciunt abstinere.

In septima qõne dicit Burg.q factor miraculorũ ꝛ ꝓcedit deo sub rõne significatiõis tetragrãmaton.ꝫ hoc videt manifeste falsus:nam facere miracula est opatio dei adextra:q cõmunis est tribus ꝑsonis:adquas

significatio tetragrāmatō se nō extēdit. vtz ex conuentione
dūe gōnis. Et qō addit q̄ de⁹ facit miracula sub rōe om
nipotēcie fundate i significatōe noīa tetragrāmaton: vide
tur frustra dicū: q̄ tadē rōe ex fonatiōe sub significato ei⁹
generaret e spiraret: q̄ rō e pcipuū generādi e spirādi fū
dat in cēnia diuīa significata p nomē tetragrāmatō: nec
aliqđ cogitari poterit dn sub noīe tetragrāmaton. et ei⁹ si
gnificatōe fiat: e illa curiositate Bur. fauere videt erro
ibus superstitiosis. Narratiōi⁹ exorcistaꝝ: e diuinoꝝ. q̄ cū eis
dē⁹ ac characteribus sepe reperūt adonai: agla: e tetra
grāmaton q̄ pualdabio latini e xpiani a gētilibus iudeis di
dicerūt: Dn sic dicēdo Bur. videt multū iudaizare: nam
multi scī no. te. dei ante miracla plura fecerūt nomē te
tragrāmaton: ei⁹ scripturā vocē e significatiōz penit⁹ igno
rātes. Petr⁹ i noīe ihu xpi nazareni claudū ambulare fe
cit: e reliq̄. Et i ve. test. cū nomē illud nōdū fuiss⁹ impos
tū e publicatū facta sūt miracula: e absurdissimū vī crea
turā instituā a deo cuīuslibē hoc nomē assignare p ra
tiōe sub qua xpūs fūt miracula. Audiūt quoddā iudeos
puersos gētiles: q̄ apud iudeos ē ille error: q̄ dicūs vir
tute noīs tetragrāmaton: qō ipe faciebat fecit sua miracu
la. e quod hodie plures facēs illud nomē faceret miracula:
que apud xpianū male sonant.

Q Traue gōnis rīsio eriam error: videt: dicit nūq q
deo ib significatōe illi⁹ noīs xpūs primet immola
ri e sacrificari: q: vt supra scripsim⁹ vbi in sacra scriptura fit
mētio de sacrificio e oblatiōb⁹ fit interpretatio huī⁹ noīs:
ex q̄ sequit q̄ nos xpiani eiā verissimū sacrificiū agni im
maculati ihu xpi offerētes nō xpūs significam⁹. q: nullo
m̄ xpianoꝝ sacrificio mentio fit de hoc nomine.

N One etiā gōnis rīsio vī inepta: cū dicat pplm fide
le dūio cultui sub significatōe illi⁹ noīs applica
ri e ascribi. Applicatio est ppli xpiani e ascriptio
ad cultū diuinū fit i baptismo generaliter. in cōfirmatōe e
sacroꝝ ordinū collatōe spāliter: in dono oblōis illi⁹ noīs
tetragrāmaton nulla fit mētio. Et igit solū sub illo noīe
ascribit dō diuīo cultui: sequit xpianū pplm nō legitime
ascriptū. qō ē destruere fidē nostrā: imo nec iudaicus po
pulus sic fuit ascript⁹. ante eius institutionē et publicatiōz
hui⁹ noīs multi sūt dei cultui applicati: sicut Abel. Noe
Abraam. e ceteri q̄bus hoc nomē nō fuit indicatuz. vt di
cetur infra. vj huius.

Ad decima gōne dicit de efficacia huī⁹ noīs. vtruz
illa sit ex institutiōe vel deuotiōe vtētis. Non pri
mū. q: ei⁹ significatio incerta institūtū ē sine quocūq
respectu extra vel intra sine secretione e absolutione. vt
Burg. dicit. nō primet ergo ei⁹ significatio ad talez efficā
ciā ex institutiōe. q̄ eiā nō legit i scriptura. Restat igit q̄
ex vsu e deuotiōe vel auctoritate sicut in nostra lege ora
tiōez. e imag⁹ imposituz. sanctoꝝ inuocatiōez ē. q̄ effi
cacia plus respicit illo mō opus operantis ex deuotiōe q̄
ex institōe nomis cuiuscunq; vel orationis.

Ad undecimā gōne dicit solēnitatē huī⁹ noīs fuisse
tentā: q: nō licuit nisi solos sacerdotes pnūciare in
benedictionib⁹. Sed hoc videt implicare. quia vt su
pra dictū est in gōne pma. hoc nomē scribit quatuor lite
ris q̄ nō pōt facere sonū linguaꝝ humanaꝝ explicabilē: sed
tur ergo q̄ nec sacerdotes poterāt pferre. Dicit igit Bur
gēn. q̄ sacerdotes loco eius sanct⁹ praeterit nomē adonai
qō eiā vulgus pferre potuit: illa igit nō explicatio ad so
lēnitatem noīs tetragrāmaton ptinere nō videt. cererum
ibi cōsecratoria verissime eucharistie sunt maiora so
lennitatis e efficacie q̄ ly tetragrāmaton: nō obstante tñ
ea solēnitate: cuilibet xpiano cōcedit legere epistolā pauli. vbi illa verba sunt expssa. Pceterea ledit fidē nostrā.
q̄ in tadiissimo fuerit nomē rēe solemnitatē qō apud xpia
nos nullius ā reputatiōis: precertim cū sit tale frm Burgēn.
sub cui⁹ rōne de⁹ rue colit: e fidelis pplus diuino cultui ap
plicat. demū mirandū de beato hiero. q̄ de hoc noīe nul
lam in sua translatione fecit mentiōz. further cū auctoritat
maioris i ecclia q̄ burg. ad scribendū calia sibi pertinentia
aut vulgat⁹ habuissent: e apsa h⁹ noīs p burg. pdicta ma
gnalia dubitatiue dixit. s. Cor. 6. Nihil indicaui me scire
inter vos nisi ihesum xpm e hūc crucifixū. Et q̄b⁹ alib⁹ re
collectio pz quanū ista burg. cōtextio ad iudeos sensum p
tineat: e merito. q̄ hoc iste Burg. suppsuerit: vbi postillator
sufficiēs ē. nō dimin⁹ vt Burgēn. au
sus est dicere.

Capitulum. iiij.

Espondens moyseo
aut. Nō credēt mihi
neq̄ audiēt vocē meā
q̄ dicēt nō apparuit tibi dñs

Ad duodecia
igit q̄nebur
gēn. volēs ex
obuio dicto pclude
re expositiōez illius
passus: q̄ nomen ih
ē eternū: fingit si
ne auctoritate scripture. q̄ illud dicat q̄ de quodl⁹ oblatus
dei. s. tetragrāmato e adonai. pmū dicit nomē dñi eternū
q: aliq̄ eōm creature: q̄ nomē primebat deo sm cēnia Sz
pēsando dicta sua posa nō videt hoc dictū verū. q: supra
dixit circa gōnem suā quarā: q̄ nō est nomē vocale in sig
nā diuine intellectiōis ad placitū institum: stat aūt nullū
vocē esse eternā. nullāq̄ institutā ēe eternā: nec aliq̄ p
placitū inter q̄bū e spūsanctū: nec illud nomē vocale pau
fuit institutū q̄ publicatū: q̄ publicatio ei⁹ ē tpalis. igit e
institutio. Est igit institutio e publicatio e scriptura q̄uis
lueris tpale. nō pōt igitur sic dici ē nomē eternū: nisi fm
ideā i mēte diuīa. sic aūt nō dr institutū q̄ in essentia diui
na relucēs: vel ab ea pullulās. q̄ sunt alter⁹ speculabilia.
De scōo aūt noīe vices adonai dicit: dicit mīc noīale eius. q̄
expmit vbi tetragrāmaton scribit nō bz rōnez vt sit ex im
pfectiōe ppli q̄ illud loco illius pferk. qō pārn non pōt
Est igit vnū e idē nomē qō apud nos dr de⁹: qō ē eternū
e memoriale nō rōne vocis nec scripture. q̄ significat b dr.
De⁹ abrā ēt. ad maiorē declaratiōez faciendū filiis isr.
Cetera q̄ burg. addit de xpianōe noīs ihu e tetragrāmatō
trāsēūt. q: q̄uis inuolutiones istaꝝ sint. non sunt tamē cōtra
fidem e postillatorem.

Capitulum. iiij.

Espondēs moyseo. Hic ptr describit instructio et
confirmatio moysi p signa diuīne virtutis ostensiua: e
primo ponit dicta instructio: secdo moysi obsecratio
ibi. At moyses. Circa primū primit cā signoꝝ cū dicitur.
a Respondens moyses ait nō credēt mihi. Quia ei moyses ōit
certificat⁹ p vbū dñi q̄ filiorez ppli vbio ei⁹ crederēt. vt
dictū ē: faciebat tñ q: ipse illo erāt multi rebelles e incre
duli: q̄ nō acquiescerēt vbio. nisi viderāt signa diuīe virtu
tis: e de ista⁹ loquit b moyses dicēs. Nō credēt mihi. quia
qō dns dedit sibi potēz faciendi signa in trib⁹. s. in virga
in manu e in aqua fluminis. Ad cui⁹ intellectū q̄sideran
dū. q̄ ista signa erāt ordinata ad hoc q̄ filij isr crederent
moysi q̄ntz ad exitus de terra egypti de mādato dñi. et ideo
ista signa fuerunt q̄portionata ad hoc designandos sicut
in precedēti ca. hui⁹ dictū de visiōe nubi. Sciendo aūt filios
isr in egypto: pōt cōsiderari q̄ntz ad ingressus populi in
egyptū. qō fuit q̄ dominiū ipi⁹ Joseph in egypto: et ad ḥ
principaliter refert signum virge q̄ qua designat principatus
ipius Ioseph. vñ Gen. xl vij. ca. vbi trāslatio nra bz Adorauit israel deū cōuersus ad lectuli caput. Trāslatio. lxx.
habet. Adorauit israel vertigiū virge ei⁹. qō exponit aliq̄
doctores nostri de virga vel sceptro Ioseph: q̄ portabat i signū dominij: sup qō sceptrū iacob imitans adora
uit deū. ista aūt virga fuit i terra pharaonis: quādo post mor
tē Ioseph filij ei⁹ cū pplo israel fuerūt oppressi ad aquas ter
renū in limo e lateres. e tāc cōuersa ē in colubrū: qō ē alal
venenosus. e homi insidiatuū: vñ Gen. iij. ca. Dixit dns
serpenti. Et tu ante insidiaberis calcaneo ei⁹. q: rex egypti
filijs isr imposuit: q̄ venenū malicie reppellent ppa eius
remū: e q̄ insidiabant qualiter se possent ingere aduer
sus egyptios e homi insidiatuū: vt Gen. iij. ca. Dixit dns
serpenti. Et tu ante insidiaberis calcaneo ei⁹. q: rex egypti
filijs isr imposuit: q̄ venenū malicie reppellent ppa eius
remū: e q̄ insidiabant qualiter se possent ingere aduer
sus egyptios e homi insidiatuū: vt dictū ē supra. s. ca. ḥ apprehensa cauda colubri versa ē
in virgā p qō designat. q̄ finaliter filij isr egrederent de
egypto: vt dictū ē supra. s. ca. ḥ apprehensa cauda colubri versa ē
in virgā p qō designat. q̄ finaliter filij isr egrederent de

ſſa vſitate ad magnā libertatē t dignitatē ſm qđ dī Deut. iij. Nec ē alia natio tāg rādio ēt. Scđo p̄sideraſ ſtat⁹ populi q̄ntus ad egreſſū de egypto ſub cura ſp̄ius moyſi: et ad hoc refert ſignū man⁹: q̄ p̄cio poſita intra ſinū facta ē leprosa. t ſcđo ibi repoſita ſanata ē: p̄ qđ deſignabat q̄ filij iſrl' q̄ primo repoſiti ſūt cure moyſi: q̄ cura p̄ ſinū deſignat. vñ Numer. xj. dī Porta eos in ſinu tuo. p hoc facit magis abhominabiles egyptijs: et q̄ſi in ſp̄cu eoꝝ ſenſi. vñ dicit moyſi. fecere ſeciſtis odores nr̄m coram pharaone t ſuis ei⁹. vt habeſ infra. v. ca. Sic p manū ſanatōs in ſequēti repoſitione deſignabat cōſolatio eis futura p eum ꝝ moyſiſtē patrie in trāſitu maris rubri t alijs bñficijs p oſtenſ moyſi a deo ſibi collatꝫ. Stat⁹ autē ꝝ ppli intermedi⁹ fuit poſt mortē Joſeph. t añq̄ moyſes curā ppli ſuſciperet. t in alijs pene illi⁹ tpis intermedijs fuit illō edictum crudele de pueris maſculis hebreoꝝ ſubmergēdis in fluminē. et ad hoc refert tertiū ſignū d aqua fluminis verſa i ſanguinē: p qđ deſignabat q̄ de⁹ requireret ab egiptijs in grauiſſ⁹ plagis ſanguinē pueroꝝ in flumine extinctoꝝ. His dictis p̄tz ſra paucis exceptis vocabulis

b Dixit ergo ad eū. Quid ē qđ tenes in manu tua. Reſpōdit Virgā. Dixitq̄ dom⁹. Proijce eā in terrā. Proiecit: t verſa ē in colubrū: ita vt fugeret moyſes Dixitq̄ dñs. Extende manū tuā t apphende caudā

c eī⁹. Extendit t tenuit. verſa q̄ eſt i virgā. Vt credāt inquit q̄ appuerit tibi dominus de⁹ patrū tuoꝝ de⁹ abrāā t deus yſaac t deus iacob. Dixitq̄ dñs rurſus Mitte manū tuā in ſinū tuum Quā cū miſiſſet in ſinū

d p̄tulit leprosam inſtar niuis. Retrahe aut manū tuam in ſinū tuū. Retraxit et p̄tulit iteruꝝ t erat ſimilis carni reliqe. Si nō crediderint tibi: neq̄ audierint p̄monē ſigni p̄oris credent verbo ſigni ſequētis. Qđ ſi nec duob⁹ q̄dez bis ſignis crediderint: neq̄ audierint vocē tuaꝝ: ſume a-

e quā fluminis t effunde eā ſup aridā t quicq̄d hauſeris de fluuio: vertet in ſanguinē. Dixit moyſes. Obſe-

f cro dñe: non ſum eloquēs ab heri t nudiuſtertius: et ex quo locutus es ad ſeruū tuū. impeditōris t tardioris lingue ſum. Dixit dñs

a ad eū: Quis fecit os hois b aut quis fabricatus ē mutum t ſurdū. videntē t ce-

c cū. Nōne ego. Perge igit et ego ero in ore tuo: docebo q̄ quid loq̄ris. Et ille.

d Obſecro dñe inquit: mitte

e quem miſſurus es. Iratus

f dñs in moyſen: ait Aaron frater tuus leuites: ſcio q̄ eloquens ſit Ecce ipe egredit in occurſū tuū. videſq̄ te letabit corde. Loquere ad eū t pone verba mea in ore eius. et ego ī ore tuo t in ore illi⁹: et oſtendā vobis q̄d agere debeatis. Et

g ipe loquet̄ p te ad populū t erit os tuū tu autē eris ei in his que ad deū pñent. Virgaq̄ quoq̄ hanc ſume in manu tua in q̄ factur⁹ es

h ſigna. Abijt moyſes et reuerſus ē ad ietro ſocerum ſuū. Dixitq̄ ei. Vadā t reuertar ad fratres meos in

i egyptū: vt videaꝝ ſi adhuc viuāt. Cui ait ietro. Vade in pace. Dixit ergo dñs ad moyſen in madiā. Vade t

moyſes fuiſſet accuſat⁹ pharaoni de iniq̄ cēde egypti: vt dictū ē. ij. ca. Moyſes fuit capt⁹ de pcepto reg⁹: et adduct⁹ cora eo: vbi moyſes valde p̄ſtāt locut⁹ ē dicēs q̄ iuſte fecerat vñ de eo dī Hebreoꝝ. xj. Nō verit⁹ alio ſtatē reg⁹: et tūc ō p̄cepto reg⁹ poſit⁹ eſt ad decapitādū. ij. ſpiculator fuit percuſſus acriſi. q̄ ē cecitate: q̄ nō vidēt illō qđ vult videre: licz alia videat ſic dictū fuit Gen. xix. de illi q̄ volebāt frāgere oſtium loth: t ſic q̄ debuit penē moyſen eū nō vidit: t ſic Moyſes effugit pharaone vt dēre: ſic ſcribit. ū. ij. ca. Qui fugiens de ſpcu ei⁹ ēt. q̄ etiā a deo fact⁹ fuit ita ſtupidus ac ſi eſſet ſim pliciſſ ſurd⁹ t imut⁹: ita q̄ nō potuit ꝓbo vt ſigno ſignificare ſuo fratri q̄ moyſes capek: t ſic exponāt prędictā Ham. b Quis fecit os hois. Acc loq̄ ita pſtanter cora pharaone. c Aut q̄ fabricat⁹ eſt ēt. id ē pharaonē ita ſtupidū vt dictū eſt. d Videntē t cecū. i. ſpiculatorez q̄ fa-

ctus fuit cec⁹ re nō vidēdo: t vidēs cetera vidēdo. e Nōne ego. ac ſi diceret: ſic talia mirabilia feci nō: ita tanta et maiora poſſus facere. f Obſecro inq̄t ēt. Is moyſes de ꝓbo dñi nō dubitaret: tñ q: aaro frat⁹ erat ſenior: t eloq̄ntior: deſiderabat eū hōc ſociū ſibi a dño aſſignandū: ō hāc petitōz replicauit. g Irat⁹ dñs i moyſen. nō q̄ peccauerit mortaliter. q̄ nimis puſillanimis videbat i ſuiſcipiēdo dei p̄miſſiōs. ſi ei mortaliter peccaſſ: nō ēet verifice: q̄ de⁹ petitōz ei⁹ exaudiſſ. q̄ tū fecit. vñ ſequit. h Aaron frater tu⁹ ēt. t p̄z ſra vſq̄ ibi. i Tu aūt eris ēt. i. accipies ordinatōs meā t legem a me immediate: t ipe eas p̄ te ſibi relatas denūciabit ppło. k Abijt moyſes. Hic p̄mittit deſcribit p̄miſſiōs moyſi facte executiō t pila reſpectū termini a q̄ moyſes receſſit: ſcđo reſpectū ſpacij p q̄ō ineſſit ibi. Cūq̄ eēt in itinere. tercio reſpectū termini ad quez accediſſit ibi. Venerūq̄ ſimt. Circa p̄mū dī. k Abijt moyſes reuertēs de mōte ſyna. l Ad ietro. nolebat enī recedere abſq̄ licētia ei⁹. tū q: iurauerat manere cū eo. tum q: nō poterat ſecū ducere vxorē t filios ſine voluntate eius. m Socerū ſuū. i. affinitate p̄iūctū. vñ t i hebreo hi. Socerū ſuū. n Cui ait ietro: vade i pace. erat enī hō rōnabilis. t iō nolunt eū impedire. Jacob aūt receſſit a Laban

licentia nō petita: qi sciebat eū ex boies fraudulāter fle di
xit fuit Gen. xxxj. ca. o Et imposuit eos sup asinū di
cit hebrei: q iste ē asin⁹ q̄ portauit ligna holocaustoꝝ: q̄
abrā voluit immolare ysaac vt q̄ hr Gen. xxij. ca. r q̄ eun
dē asinū exhortatus ē rex messias qñ veniet. de q̄ hr Zacha.
ix. cap. Ecce rex tu⁹
veniet tibi. r. ꝛ nō po
terat nīa omnia porta
re: ñ isto apparet alio
ficticiū: ñ dicendū q̄ ibi accipit sin
gulare pro plurali. Super
asinū. i. asinos: quia
vn⁹ nō sufficeret ad
portāda tot plonas
p Portans virgā
dei. hoc aūt notabat:
tū qr ex precepto dei
erat portāda: tū qr p
eā erāt mīracula dei
fienda. q Dixit
q̄ dñs reuertenti. i.
ad reuertendū se di
sponēti. r Vide
vt oia ostenta. i. mi
rabilia offitione di
gna. s Ego indu
rabo cor ei⁹. Hoc p
dicit dñs famulū: vt
nō admireꝛ moyses
q̄n videbit effectum
Scīēdus tn̄ q̄ dñs
nō ē cā obduratiōis
cordis īnīq; ē pec
catū: ꝗ dñs est a li
bero arbitrio: dñs aūt
ē cā induratiōis inq̄
tum est quedā pena. qr in penā peccati ꝓpetrati subtrahit
gr̄am: cui⁹ est cor mollificare: r ita ca sūlracta sequit indu
ratio cordis hūani i malo suo. t Filiꝰ me⁹ primogenit⁹
isrl. i. dignior i pplo: r cui maiora bona reſuant. et inuri
me q̄ vnigenit⁹ dei filiꝰ q̄ est primogenit⁹ oīs creature. vt
dī Col. j. ca. Erat de istī fm carnez nascīturus. v Ecce
ego tc. ista fuit victima pena egyptijs inflicta: r tñ demūci
antur hic prima. qr illa que sunt ꝓta in imētiōe: sunt poste
riora in executiōe. x Cūq; ēet i itinere. Hic pōr defecti
bīl recessus moysi ḡtium ad spaciū q̄ñ incessit cū dicit.
Cumq; ēet in itinere. reuertēdo in egyptū. y In diuer
sorio. i. in hospicio ad q̄d diuertebat p refectiōe vel quie
te nocturna. z Occurrit ei dñs r volebat occidere eū.
illud eū fm aliquos refertur ad moysen. qđ volebat do
min⁹ occidere. eo q̄ ducebat secū eliezer filiū suū incircū
cisum. Gerson aūt circūciderat in terra madian. Alij aūt
dicūt q̄ refert ad eliezer quez volebat occidere. eo q̄ erat
incircūcisus. r tamē ducebat in egyptū ad mozandum in
ter filios israel qui erant circūcisi. Sed istud nō videt cō
uenienter dictū. quia ille puer nondū veniebat ad etatem
adultā: r ideo nō erat in culpa ex dilatōe nimia sue circū
cisionis nec puniendus. ꝗ pater q̄ habebat eū cur. i: sicut
fuit declaratū Gen. xvij. ca. r ideo ꝑmū dicā melius vi
detur. f. q̄ refert ad moysen. a Tulit illico tc. Hebrei
dicūt. Acrem vel nouacūlā. b Et circumcidit ꝓputium
filij sui. quia q̄ verbum moysi vel angeli volentis occidere
moysen cognouit q̄ illa tribulatio angeli erat ꝓpt hoc. q̄ fi
lius eius nō erat circumcisus. c Tetigitq; pedes eius
i. filij sui circūcisi: ad cui⁹ pedes manauit sanguis ex in
cisione. d Et ait sponsus tc. i. vere ꝓpter te ꝙ es spon
sus me⁹ ne te angelus occideret: sanguis filij mei effusus
est: r ista expositio secūda magis cōcordat litere sequen
ti cū dicit. e Et dimisit eū. qr indignata recessit a moy
se: r redut ad ples suū cū filijs suis: vt ps tc. eo q̄ hr infra
xviij. ca. i. q̄ Jetro venit ad moysen in deserto. adducens
secū vxorē moysi r filios et⁹. placuit eīm moysi q̄ ipa re
diret cū filijs: qr per
cepit tūc q̄ nō esset
nisi oneri ḡtium ad
negocia ꝓ quo ibat
f Dixitq; dominꝰ
ad aaron. ex hoc pa
tet q̄ aaron tāq̄ pro
pheta habuit reuela
tiōēs dñi. Et cui ps
ex eo q̄ hr. j. Reg. xj.
ca. ad Heli dicit
dñs. Nūqd nō apte
reuelatꝰ sum domui
patris tui cū ēet i egy
pto tc. Heli ēm de
scendit de aaron.
g Ecce venit tc. i.
in monte synai qui
vocat mons dei rōe
dicta. xix. cap. h
Venientiq; simul.
Hic ꝑtes describūt
accessum Moysi ad
montē ad quē. vbi
manifestauit cultū
adoratiōis: primo se
cundū ppīa: cum ea
i Et ꝙgregauerunt
cūctos seniores. id ē
popli iudices: vt di
ctum ē supra. xviij. ca.
Et posses aaron qui
erat eloquētior: r habebat vocē magis audibilē ꝑba que
dicerat dñs moysi ꝓposuit coram populo. r hoc est qđ dici
tur. Locutusq; ē aaron tc. k Et fecit signa. ꝑdicta i pri
cipio huius ca. nō tn̄ p septm: ñ p moysen cuius erat facere
signa ꝑdicta coram populo israel: qđ ps p signū manus lue
facte leprose r iterū sanate: quod nō potuit deus de aaron.
l Et credidit pplus. visis signis. m Et procidentes adorauerūt. pro gratiarum actione.

In ca. xiij. vbi dicit in postilla. Dixitq; dñs ad eum tc.

Additio. q.

In Non videt rōnabile. q̄ moyses dubitauit q̄ deꝰ posset supplere defectū suū. verba eīm dñi ad moysen in hoc ca. vident melius exponi ꝓximiter ad ꝑta in ꝓcedēti ca. Dixerat eīm dñs ad moysen in sententia q̄ ideo elegerat eū impotentē r insufficientē vt esset signū q̄ liberatio populi fiebat virtute diuina ñ. vt fuit exposi tū in additōe sup illud verbū hoc habebis signū tc. Nūc aūt pari rōne rndit ad defectū eloquentie: q̄ moyses allegabat ad excusandum se ab officio sibi iniuncto. q. d. Tu scis q̄ ego sum q̄ fecit os hois. vñ si vellē tc facere eloquē tem r defectū in locutiōe possem: sed hoc nō expedit me li berando populi: attribuat humane persuasioni.

In eōdē cap. vbi dicitur in postilla. Obsecro inquit domine mitte quem missurus es. Additio. q.

Q Vidā hebreo ꝓ spāliter Ra. Sal. aliter exponūt hūc passus. f. mitte quē missurus es. dicūt eīm q̄ moy nō erat introducturus pplm in terrā promissionis: ꝓut in prima eius reuelatiōe facta dictū fuit. fiet. r credebat q̄ aliquo erat a deo mittendꝰ in redemptiōē finalem. r sō pe tebat q̄ aliquis alioꝝ mitteretur quoꝝ veritas deinceps se estimabat: r qr in hoc videbat ꝑta ꝑdonationis diuine petere ulterius sequit. Irasci dñs in moysen: ex hac expositiōe videt q̄ moyses peccauerit vt nec dña penāz sua in ꝙ exactum fuit nī ei⁹ peccatis digna venia.

q3 magis ꝓcedebat ex magna hũiliate ꝯ ex incredulitate seu inobedientia.

In eodẽ ca.iiij. vbi dr i postilla. Miter exponit: vt ly ei⁹ referat ad moysen rẽ. Additio.xj.

In videt hũ exponi illud vbz. Et dimisit eũ de

In sephora: put in postil. naz legit infra.xxiij. ca. Ḃ tetro q mlat sepho rã vxor moysi quã remiserat. Et q3 patz q vxor moysi nõ dimisit cũ: ꝯ ecõtra. s. moyses remisit vxorẽ. hõ ãt hui⁹ remissionis bꝰ i glo. ibidẽ sez vt expeditior eẽt in ope dñi. vñ q Ḃ q dr Ḃ. Dimisit eũ. id est ligit q moyses dimisit filiũ suũ nouit circũcisus vt expeditior esset i officio sibi cõmisso: vt dictũ est: et ne periclitaret ei i via: t ꝓ hõ dimisit matrẽ. eo q ei cura nutrimonij principaliter incumbebat.

Replica correcto rij contra Burgẽ.

In ca.iiij. vbi postillator ec peccauit. Dimisit eũ de sephora vxore moysi idigna ta. hic locꝰ breuitate obscurꝰ ẽ. vt dicit beatꝰ aug. ꝓ magno hystoallegatꝰ: iõ multiplr a multis exponit. Sz cũ postillatori elegit expositõz glose interlinearis Burg. eũ reprehendit ex debili argumẽto. q3 fundat m eo q infra. x viij. dr. Moyses sephoraz remisisse: arguẽo ex Ḃ q sephora Ḃ moysen nõ dimiserit ꝯ potiꝰ ecõtra Sz Ḃ argumentũ modicũ videt ꝓcludere. q3 põt vtrũq3 stare. t q sephora dimisit moysen. t q moyses remiserit sepboram. Moyses sentiẽs ita vxorẽ t volũtatẽ dimittẽdi eũ nõ relinquit cã solã vagari cũ filijs suis reuertẽdo in terrã madiã ꝯ assignauit familiã reducentẽ: t sic remisit eã ne patercꝰ ei⁹ ingrã. t vt esset in negocio cõmisso expeditior. t tãgit glo. loci allegat. Capitulum quintũ.

Post hec. Postq descripta ẽ pulsio ducꝭ pplm israel de egypto educẽtis. b nũr decꝛa ibi flagellando regẽ pplm dementẽtis: t q3 ista punitõ indiciaria est cõmittit nolano ex vbis: scdo monstrõ cũ signis addit. i pncipio. vij. ca. t tercio ibidẽ punitõ i decẽ plagz circa medũ eiusdẽ ca. ibi. Dixit aũt dñs ad moysen ingranauit est eẽ. Circa pmũ ponit monitiõ t regis dura rẽsio. t scdo populi aggranatio: ibi. Dixitq pharao. Circa pmũ dr sic.

a Post hec. i. postq ista pplo credideraꝰ moysi de ei⁹ liberatõe: vt dictũ ẽ in fine ꝓcedentis ca. b Ingressi sũt eẽ Sz ꝛnũ Ḃ: vbi erãt senes pplꝰ israel de qbꝰ dixerat dñs: q3 ingrederent cũ moyse ad regẽ egypti. vt dcm ẽ. iij. ca. Dicit hebreus q remanserũt ducti timore regis. t ꝓpter Ḃ impediti sũt accedere ad dñm cũ moyse. vt hr infra. xxiij. ca. Sz Ḃ vr falsus. q3 aaron q Ḃ ingressus ẽ cũ moyse eodez mõ tũc impeditꝰ fuit. q3 solus moyses accedere iussus ẽ: vt ibidẽ dr: t iõ melius dicit ab alijs: q3 senes ingressi sũt ad regẽ sicut dixerat dñs: ꝯ solũ scptura facit mentiõez de moyse et aaron: q erãt ꝓcipales. t q3 eis erat ꝓmissus negocium.

c Hec dicit dñs. in stra monitiõe auctoritatẽ dñi ꝓmittit. vt sit efficacior ad regẽ iclinandũ: ꝯ rex ecõtrario rndet ꝓceptibilit dicẽs.

• quiez ab operibus. Precepit ergo in die illo ꝓfectis operũ t exactoribus populi dicẽs. Nequaq vltra dabitis paleas populo ad conficiendos lateres sicut prius: sed ipi vadant t colligant stipulas: t mensurã laterũ quã prius faciebant

• imponetis super eos: nec minuetis quicq. Vacant enim. t ideirco vociferant dicentes. Eamus t sacrificemus deo nro Opp: imant operibus t expleant ea: vt nõ acquiescant vbis mẽdaci bꝰ. Igit egressi ꝓfecti operũ t exactores ad pplm dixerũt. Sic dicit pharao Nõ do vobis paleas Ite t colligite ficubi inuenire potueritis: nec minuetur quicq de ope vio. dispsusq ẽ ppls i ocm terrã egypti ad

d Quis ẽ dñs. ac si diceret nõ ẽ tante auctoritatis: q debeã ei obedire. Hũdet erã infidelit dicẽs

e Nescio dñm. Is ei dr ẽ fm anselmũ sit ꝓ se notũ. et q ꝓ hõ ei⁹ noticia inserta ẽ naturalit mẽti hũane. Ḃ rõ est in ꝛnũ mens hũana deũ ẽ cognatiũ qd ẽtinet maximũ in entib⁹. Si ãt ista de terminatiõe q sit deꝰ pplꝰ isrl ꝓ fidẽ t cultu spẽtez: put sonabãt vba moysi: deũ ee nõ ẽ naturalit notum: t sic rndit rex.

e Nescio dñm. q egyptij infideles et ydolatre entes colebãt alia rãtia deos. Hũdit erã inobedienter dicẽs. Et isrl nõ dimittã. f Dicẽtes. exponẽtes cãm dictã monitionis.

g Deꝰ hebreoꝝ vocauit nos. cui tenemur obedire. h Viam⁹ viã trium dierũ. Istõ ẽ. ij. expositiõ. iij. ca. addit tri alia q3 tres dies intelligit tres mẽses. q3 in tercio mẽse ab exitu de egypto venerãt ad montẽ synai vt hr infra. xxv. ca. et ibi sacrificaueri dño

In sacra ei scptura aliqñ accipit dies ꝓ anno. vt ẽ ze. iiij. Et eodẽ mõ dicit q3 ac

cipit Ḃ ꝓ mẽse. i Ne forte accidat nobis pestis. q3 pueuenit ex corruptiõe aeris. k Aut gladiꝰ. q3 pueit ex insultibus hostis. l Ait ad eos rex. sic dure respõderat loquendo ꝛ dñm: ita dure rndet ꝛ moysi t aaro dicẽs. m

Quare moyses et. iponens eis q velit mouere seditiõz: t sic agere ꝛ regiã maiestatẽ. n Ite ad onera vr. Ex q3 patz q erat ei⁹ intẽtio: vt affligerẽt oneribꝰ istis t alijs ꝛ pplo eis t aliys senib⁹ ꝓcebat Ḃ labore manuali Nũer⁹ ei determinatꝰ latet. iponebat pplo ꝓ singulos dies: vtz ex sedecim⁹. t cõis pplꝰ maioꝛ labore se supponebat ad reddẽdũ nũerꝰ hdcm. vt moyses t alij ꝓdicti eẽnt a labore liberi. o Dixitq pharao Hic describit aggrauatio regis: t ꝓpio stup pplm in generalitate: cõdo ex Ḃ nr ofidit afflictõ moysi: ibi. Occurrebatq. Circa pmũ tangit cã aggranatõis cũ dr. p Multus ẽ ppls. s. filioꝝ isrl. q Videtis q turba succreuerit Sz ꝛnũ quo Ḃ pot eẽ. q3 dicit fuit a rege de maschis submergẽdis: vt ꝓdictũ ẽ. j. ca. Dicẽdũ ẽ q illud edictũ tanq nimis crudele fuerat reuocatũ. r Quãtomagis si eẽ. ac si diceret. ex Ḃ lucide patz q sunt magis oppꝰ affligẽdi vt sic min⁹ possint vacare generandi. s Precepit q eẽ Dicit Ḃ Andreas: q exactores t ꝓfecti erãt isrl homines t idẽ officiũ hãtes: ꝯ hoc patz falsus ex hoc q3 sequit postea. Flagellatiq sunt q3 perant operibus filioꝝ israel ab exactoribꝰ pharaonis. nõ est verisile q flagellarent ab egyptijs si eẽnt egyptij: t iõ dicendũ q3 ꝓfecti erant de filijs israel t erãt ꝓstituti vt pplm ad laborẽ inducerẽt: vt nũerꝰ lateruꝫ exactoribus redderent qui erant egyptij.

t Nequaq vltra dabitis paleas de cetero regis: sic ꝓiuus ad ꝓcedẽdos lateres. Palee eñ dicunt quicq3 remanet de messe excusso grano: t talia cõmittebant eũ luto vt lateres fortiores essent ex talibus aute fiebant edificia in egypto. quia rari lapides sunt ibi. v Nec minuetis quicq3 de magnitudine laterum nec de multitudine pu-

ne imposita. ℞ Flagellatiꝯ sunt qꝝ nō poterāt redde re nāꝯ cōsuetas exactoribꝰ. ℣ Vocaferati sunt. cū cla more magno ⁊ miserabili: vt regē flecterent ad pietatem. 5 Et iniuste agitur cē. nō diceruꝫ iniuste egis. ne regez offenderēt ⁊ vt bonoꝝ regio deterrēt. ℟ dicit. Iniuste agitur. s. ab exactoribꝰ tuis ⁊ ℨ intentionez tuā. ℟ p hoc nō inuenerūt aliquā gratiā. ⁊ patz ifa. a Decurrerunt q̄ moysi. Hic p̄ter ordīē affli ctio moysi ⁊ aarō in spēcali: ⁊ primo ponit dcām afflictiō. scdo ordinis pſolatio. in pin. vt. ca. Afflictio autē moysi ondit p̄r ex afflictiōe ppli. cū dī. a Occurrerunt q̄ moysi. ſ. ꝓpositi filioꝝ isrl. b Qui stabāt cē. Dicāt aliq̄ q̄ postq̄ Moyses ⁊ aaron fecerūt monitionē p̄dictā egredie bant a pharaone et ꝓpositi nūc ingredie bant. ⁊ sic ex aduerso veniebant isti ob uiam illis. ⁊ sic ly e gredientes a pharaone refert ad moysen ⁊ aarō. ℟ b videt falsuꝫ. q̄ post monitionē factā a moyse pha rao aggrauauit iugum ppli ⁊ flagellari fecit ꝓpositos p̄dictos. eo q̄ ℟ reddebāt nūe rū ipositū ꝛpk q̄ illuse rūt ad clamādū coꝛā pharaone vbi ꝓpter risuꝫ habuerūt. Et q̄b⁹ ꝓpter q̄ inter moniniōz factā p moy sen ⁊ aaron ⁊ accessuꝫ ꝓpositoꝝ ad clamandū coram pha raone fluxerūt plures dies. ⁊ iō ly egredientes a pharaone nō refert ad moysen ⁊ aaron. ℟ ad ꝓpositos p̄dictos. Quꝫ egressuꝫ a pharaone moysen ⁊ aaron expectabāt stantes ex domū regis vt scirēt q̄le risuꝫ habuissent. q̄m curā ha bētes de bono ppli: iō q̄n sciuerūt q̄ ꝓpositi filioꝝ isrl inierūt ad pharaonē ipi secuti sūt eos expectantes extra do mū regis exitū illoꝝ vt scirēt regē risuꝫ. c Videat dñs ⁊ iudicet. i. puniat malū q̄ fecistis nob. d Quī fetere fecistis cē. i. nos abhabilibus ⁊ odiosos reddidistis. e Ex ꝓbuistis ei gladiū. i. occasionē affligendi nos labonꝝ vsq̄ ad mortē. f Reuersusq̄ ē moyses ad dñm. vbi ap paret patiēcia moysi. q̄ ꝛuis cēt iugios dictis ꝓpositis tā ꝛba eoꝝ dura ⁊ pūgentia patienter sustinuit. q̄ videbat eos in passiōe positos. ex q̄ bñi sugestores exēplū capiendi a cor rectiōe subditoꝝ in passione positoꝝ donec mūtent passio nisi periculū in mozs ꝓbabiliter timeat. g Dñe cur af flixisti. i. affligere misisti. h Popalū istū. ex q̄ apparet charitas moysi. q̄ nō solas pāgendo eū nō rīdet ℟ eius p cio oratit. i Quare misisti me. q. d. ad liberādū eos me misisti ⁊ ipi ecōtrario magis ⁊ plus sunt afflicti.

In ca. v. vbi dī in postilla. Hec dicit dñs in sua monitione auctoritatē dñi premununt.

Additio.

(V) Erba pharaonis dicētis. Malo ē dñs. Ab exposi toribꝰ hebreoꝝ nō intelligunt. p̄cipuē ℟ solū in ꝛrogatiue dictꝫ. ⁊ ē rō. nā ipi ꝓpterea pharao nī nomē dñi Tetragrāmaton. vbi ei dī. Hec dicit dñs po nit ille nomē. pharaoni ꝓdictū nomē erat penitꝰ ignoto tū. cū enī ipi moysi fuerat nomē reuelatū. vt dictū ē. vñ di cit. Nescio dñm nec isti dominū. q. d. loquimi ri ex pre cu iusdā ignoti. vñ ⁊ nō factā q̄ petitis. ipi ꝓ rñderūt ꝛpone teno nō ꝑmū nomen sibi ignotuꝫ ℟ aliud nomē q̄ sibi innotescebat ⁊ ℨ cū dicit Deꝰ hebreoꝝ vocauit nos. ꝛtra eū he breoꝝ nomeꝫ erat a pud egiptios. dicebat enī filia pharaonis de puerio hebreo rū. De infantibus hebreoꝝ ē ℔. ā. ꝛ. ca. ⁊ sic sciebat etiā eos hīe ritū circūcisiōis ⁊ p ꝑto hīc deuz se parū a ꝛpo egiptioꝝ q̄ colebāt alalia ⁊ℨ deos. ⁊ ideo cū pha rao rōnabilit ꝗsiuit ser. Quia est dñs. ℟ nouus penit⁹ ℨ no mē ipi ꝛpue sanisa ciebāt ei dicētes De us hebreoꝝ vocauit nos. ℟ si dicerēt. Licet nō cognoscat deū ſ ꝑto noie saltē ꝛpto ꝛtas sub scdo. ſ. deꝰ hebreoꝝ. sed doctores nostri cōiter ex ponūt p̄dicta verba pharaonis ꝛtempti bilitter dicti et inobe dienter q̄ magis cō sonat ſce. nā posit secundū ꝛpositōes in q̄ nomē sibi quodā modo notū ꝛpsue rūt magis ⁊ magis indurat⁹ est aggrauās ppls onera. vt infra connitur.

Capitulum. vj.

(D) Ixitq̄ dñs. Hic ꝑter describit ipeas moysi conla tano. ⁊ primo circa eū ondit dei pſolatio benigna. scdo describit ipeas moysi genealogias ibi. Iſti sūt principes domoꝝ. Adhuc circa ꝑmū ꝑmittit duplā pſola tio. scdo causāt pſolatōis relatio ibi. Narrauit ergo moy ses. Circa ꝑmū ꝑsiderandū q̄ dñs videns moysen afflictū tum ex grauamine ppli. tū ex eo q̄ imponebat sibi. Cōſo lat eū dñs dicēs. b Nūc videbis. i. cōs. c Ante fa citurus sum pharaoni. ſ. mirabilia ꝛa inandita. d Per manū ēn fortē. i. per potentiā meā eū fortit flagellantem e Dimittet eos. ſ. filios isrl. ꝛo nūc fortit retinet ⁊ violen ter ⁊ nō solū dimittet. ℟ etiā ejciet eos de ꝛra sua. q̄ egyp ti de monte ꝑmogenito p̄ terrori cogebāt filios isrl exire. vt dr. ſ. xij. ca. f Qui apparui abraaz ysaac ⁊ iacob in deo oipotēte ⁊ nomē meū adonai nō indicaui eis q̄ dñs volebat pſolari moysen. vt dictū ē instinuat ei. q̄ sic ei da retur⁹ clarior ſuę ꝛpnitōis ℟ pdictus ꝓtestꝰ. Istud ēn varie exponit a doctorib⁹ catholicis ⁊ hebreis. Dicit igit aliqui doctores catholici q̄ℨ nomē adonai significat generale dominiū. ℟ ante p̄dictos ꝓcedentes moysen obiecit se dñm rori creature nō ēt ita ꝓcepte sīc moysi p̄dictoꝝ crea turaꝝ vt virgę in serpentē. ⁊ econuerso. ⁊ flumis in sanguinē. ⁊ alijs signis mirabilibꝰ q̄ibus ondit dñus dei suꝑ cremare ad obiectōes ei ad nutū ℨ nature cursus. ℟ ℨ non vt sufficiens dicta. q̄ ꝛpe abrae ondit filia pharaonis ꝓpterea vocē loth i ſtamā salis ⁊ i delicētes ignis ℨ nature ℟ sup sodomā

t gomorrã. vt hĩ Gen. xix. c. t i multiplicatõe aũx. xv. cubit' vltra cacumia mõtiũ tpe diluuij. t i creatiõe mũdi de nihilo q̃ oia nonficata fuerit abiae ab ipo deo. Iste ℔ nõ adonai qõ significet generale dñium nõ ponit h̃ hebreo cũ dr. Nomẽ meũ magnũ ꝛc. ℔ ubi ẽ nomẽ vbi Tetragrãmatõ verũtñ qz istõ nomẽ apõ hebreos tãe sanctitat' reputat q̃ ñ debeat nolari nisi a sũmo sacerdote. t solũ in benedictiõib' fiendis in templo. sõ loco illi' nois pnunciat adonaũ. ẽ apõ nos ℔ nomẽ deus. xpc sui sanctitatẽ nõ cẽt licitũ nolare. et loco illius vbicũq; inuenirẽt scriptũ pnunciarẽt ℔ nomen dñi. t ℔ mõtrãslatio nra ℔ hz ℔ nomen adonai loco nois dñi tetragrãmatõ. nomẽ aũt dñi tetragrãmatõ ñ significat dñium vt videbit. et iõ ꝑdict' modꝰ dicẽdi ꝓcedit ex ignorãtia idiomatis hebrei. qz accipit nomẽ qõ pnunciat loco illi' qõ scribitur.

f deo oĩp otẽte t nomẽ meũ adonai: nõ indicaui eis
Pepegiq̃ fedus eũ eis vt darem eis terram chanaã terrã peregrinatiõis eoꝝ.
g in q̃ fuerunt aduene. Ego audiui gemitũ filioꝝ ifrael q̃ egyptij opprimũt eos.
h t recordatus fuꝝ pacti mei
i tõ dic filijs ifrl. Ego dominus qui educaꝝ vos de ergastulo egyptioꝝ t eruam
k de seruitute: ac redimaꝝ in
l brachio excelso t iudicijs
m magnis: et assumã vos mihi in pplm t ero vester dõs
n Et scietis qua ego suꝝ dominꝰ de' vester: q̃ eduxerim vos de ergastulo egyptiorum t induxerim vos i terram sup quã leuaui manuꝝ
p meã vt darẽ eã abrahã ysaac t iacob: daboq̃ illã possidendam vobis ego dñs
q Narrauit ẽ moyses oia
r filijs ifrl qui non acquieuerunt ei: propter angustiaꝝ spiritus et opus durissimũ
Locutusq̃ est dominꝰ ad moysen dicẽs Ingredere t loquere ad pharaonẽ regẽ egypti vt dimittat filios israel de terra sua.
t Respondit moyses coram dño. Ecce filij ifrael nõ audiũt me: et quomõ audiet pharao.
v ꝑsertim cuꝝ incircumcisus
x sim labijs. Locutus ẽ dominꝰ ad moysen t aaron t dedit mandatum ad filios

Sciendũ igit q̃ ad vidẽdũ q̃d dicẽdũ sit de significatiõe nois hebraicoꝝ vñ recurrẽdũ ad doctores hebreos antiq̃s. Dicit em̃ Ra. moy. loq̃ns de diuinis nois ℔ i ve. te. cõtinent' q̃ aliq̃ nolia de deo dicũt p respectuꝝ ad creaturas. vt creator. dño. t fortia. Alia aũt dicũt de deo p modꝰ q̃litatũ circa diuinã ẽntiã. vt sapiẽs. bon⁹. oĩpotẽs. t fortia. t alia p modũ q̃ntitatũ. vt immensus. incircumscript⁹. t p modũ aliaꝝ xpiaꝝ. Is transeat i diuinã substãtiã ad rẽ significandã. ℔ nomẽ dñi tetragrãmatõ significat diuinã essentiã puram t nudã. put i se existit circũscripto oĩ alio. t iõ ẽ nomẽ incõicabile appropriatũ soli deo q̃ significat veritatẽ diuine ẽntie i se. Hoc igit supposito dicit Ra. Sa. hebre⁹ q̃ ℔ nomẽ significat veritatẽ diuine nature. ad veritatẽ aũt pertinet implecio dicti sui vt pmissi. iõ dr ℔ Nomẽ meũ magnũ. s. tetragrãmaton: q̃s veritatẽ importat. Nõ indicaui eis. qz in dieb⁹ coꝝ nõ implebi pmissam: q̃s eis feci de terra chanaan ab eis possidẽdã. qz nõ biauerũt in ea nisi tanq̃ pegrini. ℔ nũc ad hoc te misi. vt impleã illud pmissuꝝ. t sic oñdam me ẽ veracẽ i pmisso implẽdo. et ℔a sequẽs huic expõit pcedat q̃ facit mentiõs de victu p misso t de eductiõe pplꝰ ifrl de egypto. t introductiõe ipꝰ in terrã ꝑmissaꝝ. vtꝝ ℔as inuenit. Sz ista expõ adhuc nõ ẽ sufficiẽs. qz veritas aũt importat implentiõs diuini pmissi nõ significat diuinã nãm i se. ℔ magꝭ ℔s respectũ ad creaturã. vñ sic accipit p fidelitate ad aliũ implẽdũ pmissuꝝ ei factũ. t ista expõ nõ accipit significatõne nois dei tetragrãmatõ. put ℔a. moy. eã expoit. Ites dñs pmissaꝝ ꝑib⁹ factũ de tra chanaã possidẽda a filijs ifrl nõ fuit ipletũ tpe moysi. qz illã nõ intrauit monte ꝑ tuo. vtꝝ Deut. vlt. t iõ alit dicit aliq̃ q̃ dño apparẽs ꝑib⁹ ꝓcedẽtib⁹ moyseu ñ nolauit se eis ℔ nois dñi tetragrãmaton. ℔ ℔ ꝑ ℔m Gen. xv. vbi dño appens abrae dixit ei. ego suꝝ dño q̃ eduxi te de hur chaldeoꝝ. In hebr. loco h⁹ nois dño hr nomẽ dñi tetragrãmatõ. xpc q̃ alit dicẽdũ Supposita q̃ significatiõe nois dñi tetragrãmatõ ꝑdicta: dñm q̃ de⁹ idicauit ℔ nomẽ moysi nõ solũ q̃tũ ad vocẽ ℔ eius q̃tũ ad significatũ q̃ ẽ xpc indicare nomẽ aliq̃d. t ℔ p mo idicauit moysi q̃ dixit ei. Ego sum q̃ suꝝ. vt dcm ẽ. ñj. ca. q̃ ℔ nomẽ significat necessitas t stabilitas ẽntie t plenitudo ipi⁹ ẽ. q̃ ℔ importat q̃dãs pelag⁹ subeũ in finitũ. vt dicẽ Dama. t ℔ ẽ xpiũ diuie ẽntie t ꝓpter ei circũscepto oi alio. nec nec significat pmotiũ cuiuslã dispositiõis diuie ẽntie. sic sapia t potẽtia t fortitudo. Sed ho oñdit ei clari⁹ q̃ in raptu et ꝓcessuꝝ ẽ videre diuinã ẽntiã nude t clare. vñ q̃ dicit Aug. xij. sup Genes. t ad paulinã i li. de videndo deũ. ℔ etiã vñ ℔ ℔ q̃ dr Nu. xij. ℔ moyse palã t non ꝑ enigmata et figuras deũ videt. ncutro ℔ ꝑdictoꝝ modoꝝ legit de⁹ loq̃ns ꝓib⁹ ꝓcedẽtib⁹ moysen significatũ nois dñi tetragrãmatõ sic indicasse. ℔ vtus ẽ noie vel ponꝰ significatẽ nomis ipositores respectũ ad creaturas. sic Gen. xlvj. dixit Jacob. Ego suꝝ fortissimꝰ de⁹ patris tui. t Gen. xvij. dixit abrae. Ego de⁹ omipotẽs ambula coã me et ẽ. vñ t Gen. xv. q̃ loq̃ndo abrae vtus ẽ noie dñi tetragrãmatõ vt ꝑdictũ ẽ. nõ ñ significatũ ꝓpriũ expssit. ℔ magꝭ ꝑ nomẽ importãs respectũ ad creaturã determinauit dicẽs ego dñs q̃ eduxi te de hur chaldeoꝝ sibi nulli coꝝ oñdit ẽntiã suã clare. sic moysi. t iõ bñ dr ℔ Appuli eis i deo q̃ potẽte. i. idicaui me eis ℔ noie ipositũ respectũ ad creaturã. Et nomẽ meũ adonai. i. tetragrãmatõ. Nõ idicaui eis sic moysi modis ꝑdict'. g Ego audiui gemitũ filioꝝ ẽ. i. ꝑsideraui afflictiõs q̃ egyptij fecerũt eos gemere. h Et recordatꝰ sum pacti mei. i. ad modũ recordãtis me habui. qz oblitus nõ cadit i deo nec recordatio. sed modꝰ oblitiscẽtis fuit in eo astuq̃ inuaret eos. et modus recordãtis q̃n incipit eos adiuuare. i Educaꝝ vos de ergastulo. Ergastulũ locus ẽ vbi cogunt captiui opari t laborare. t dr ab ergo qõ est labor t stolos qõ est missio. t ad similitudinẽ hui⁹ loc⁹ vbi filij ifrl cogebãt laborare ui iusto t latere vocat ergastulũ. k Et redimaꝝ in brachio excelso. ac si diceret nõ in pecunia ꝓ redẽptione vra banda. ℔ ꝓ signa virtutis mee ostensa. l Et iudicijs magnis. i. plagis iusto iudicio meo egyptijs infligendis. m Et assumã vos mihi in pplm ẽ. q̃n factus fuit q̃ dedit eis legẽ t ipi receperũt eã. n Et scietis ꝓ experientiã beneficiorũ meoꝝ. o Qui edu. vos in terras sup quã leuaui. meã. i. iurauit. p De darẽ eã abrahã. de q̃ iuramẽto hr Gen. xxij. vbi dr abrae. Per memetipm iurauit. dic dominꝰ ẽ. q Narrauit. hic ponit dicte solatiõis diuine relatio cũ dicit. Narrauit ergo moyses omia. ꝑdicta dñi verba. r Filijs israel. ad coꝝ solationẽ. o Qui nõ acquieuerũt ei. ℔ nõ est intelligendũ de seruib⁹ ꝑpli. sed de ꝑplo cõi q̃ magis attẽdebat afflictiõs laboris ꝑsentis q̃ vba moysi ꝑsolãtis. t Ecce filij ẽ. Locus ẽ a maiore negãdo. v Dieserum cuꝝ ẽ. incircũcisus labijs. xpc dr q̃ vbis supplinis vtr q̃ nõ est credendũ de moyse. sed large accipiẽdo trahit ad designandũ quelibet effectũ eloquentie. t sic dicitur de moyse ex vocis gracilitate. vt supra dictum est quarto cap.

v Locutus est dño ẽ. vt non desisteret a negocio incepto ex hoc q̃ populus israel non acquiescebat eis.

y Et dedit eis ẽ. demonendo t cõlocãdo eos. quia bo

ntis plasma nō vebet talia ofhitere circa subditos si i principio nō audiūt eū. vñ dicit Paul⁹ ad Thimo. iiij. cap. Predica vbū insta oportune ipportune. 3 Et ad pharaonem regē egypti. ꝛmmādo penas ꝛ infligēdo si staret i rebellione. a Isti sunt principes. Hic describit moysi et aaron genealogia. vt sciret in posterū q ꝛ quos fuerūt. ꝛ ne p ignorātē nois sua sequētia alijs attribuerent. b Filij ruben. Incepit aūt genealogiā alias describere a rubē. cum qz erat primogenitus respectu leui de cuius tribu fuerat moyses ꝛ aaron. cū qz iacob ꝓphetasset de rubē symeō ꝛ leui. vt sibi dē ifam intenti tpe b descripsit genealogiam eop. ne ꝛmittere videremt a deo reprobati. nec ꝓcessit genealogizādo vltra tribū leui. cū qz de alijs tribubus sequēnb⁹ mala nō dicerat saltez ista vel tāra. sicut de isti. cum qz ista genealogizato sit b ꝓp moysen ꝛ aaron q erāt o tribu leuit ꝛ ibi steterit ꝛ si diffusi⁹ genealogizasset eā q̄ ꝓcedēto ex eade cā.

c Accepit aūt amram vxo. patris sui. i. filiā auunculi sui. vt. ō. dicit ē. ij. c.

d Accepit aūt aaro vxo. ē. q̄ erat de tribu regia. qz ꝛpē dignitatē sacerdotalē trib⁹ regia ꝛ sacerdotalis fuerit cōmixte. e Ist vero eleazar ē. iste fuit iuuo. vt dicit beda. f Iste est aaron ꝛ moyses qñ dñs iussit aliqđ aarō ꝓponi vt hic. cū rōne ꝓmogeniture. cū qz deus preferat ꝛ elegerat eū in summū sacerdotē. Aliqn moyses eōuenso ꝓponit. cū qz sibi ꝛmissam ē ꝓcipualiter educere filios isrl de egypto. cū qz dña dñi immediate recipiebat ab eo et p aaron tanq̄ p interprē tradebat ppls. g Et ait moyses ē. Postq̄ genealogiā moysi ꝛ aarō interposuerat. b redit scriptura ad id qđ. ō. dixerat. scz dictā genealogizatōz

In c. vj. vbi bt ī postil. Apparui abrā ysaac ꝛ iacob ē.

Cōpostilla. de b qō vi. Nomē meū ado Ad. j. e mai nō indicaui eis. nō ꝛ ꝑsona rōni. nā ad suā rōz ꝛfirmādā assignat causas rōnes min⁹ sufficientes. Quarta ē qz nomē tetragrāmaton fuit ꝑb⁹ oīssam ꝛ ad vocē eis. nō aūt ꝛ ad significatū. moysi. vo nō fuit solū oīssa ꝛ ad vocē. Sz erā ꝛ ad significatū qō vī tacōue videtur dictū. nā indicare nomē ꝛ vocē nō ꝛ nō ꝛ significatū modice seu nullius vtilitat⁹ ē. cū nota ad significādū ordinant ꝛ sic ꝛ eos ꝓles inutiliter ignouissent hoc nomē. Ideo aūt secūda qua assignat ad b dicēa qz b nomē tetragrāmaton fuit oīssum moysi ꝛ nō ꝑb⁹ ꝛ. b qz fuit ei cōcessum videre distinctā essentiā ī nude ꝛ clare non aūt ꝑ hunc videt facere ad ꝓpositū. cū qz aliud ē ognoscere nomen ꝓprium dei. ꝛ aliud videre diuinā essentiam. pōt eis qō libet illoz sine alio haberi. vtz. tua qz moyses qñ fuit sibi dictum. Apparuit abrahaz ꝛ. nomēdū fuerat sibi ꝓcessa visio diuine essentie. nam. j. xxxiij. ca. hoc petebat a deo dicēs. Ostende mihi gloriam tuā. vñ circa hoc vī aliter dōm Aug⁹ declarationē sume q̄dā ꝓmissēda. ꝓmū. s. qz ꝛm Tho. iij. ꝑte. q. xliij. art. j. in cor. q. diuinus ꝓcedit boi miracula facere ꝓprialiter adfirmandā vltra quaz alijs docet. vt deū aliqđ facit opa q̄ solus deus posset facere credat ea q̄ ea q̄ facit vel docet sunt a deo vñ. ō. iiij. ca. Si nō crediderint neq̄ audierit ꝛmonem signi ꝓtis credēt dño signi sequētis ꝛ Joh. x. Si mihi nō vultis credere opibus credite Sctīm qz ita an tpa moysi dr̄ fecerit aūt qua supernaturalia. s. nō ꝛm cursum cōes nature. vt de ꝓuersione vrne lothi in statuā salis ꝛ in ꝓuersione sodomoz ꝛ hui⁹modi. nunq̄ fuit in ꝓcessu alicui antiquoz q̄ posset miracula facere in nomine dñi. vt crederet ei in dictis. sic moysi cui b fuit cōcessum a deo. vt b ca. ꝛ in Spūalibus sequēnb⁹. vñ hz scīs ꝓtarche ꝛmonuisse oportunū diuinaz. eo q̄ multa a deo sancta supra cursum nature videntur visibiliter. vel saltem p fidem ognoscūt. ac ego dicit. Apparui abrahā ysaac ꝛ iacob in deo omnipotente. i. nota fuit sibi omnipotēna mea. nō tñ deus eis notificauit hoc nomen adonai. s. cōcedendo eis potestatem mirabilia facere in hoc nōie sicut moysi. Hō autem huius ofinie talis est. nam p moysen ex dona ordinatiōe dei erat dandū vī Job. j. Lex p moysen data ē. Ad cui⁹ ꝛfirmationē oportuit miracula fieri. vt crederet legislatori. vñ. j. Exo. xiiij Piso miraculo facto in mari rubro legit. Vidit isrl manum magnam. ꝛ sequitur. Et crediderūt dño. Sed constat q̄ deo ꝛm significationē huius nois. s. terragrāmatō ꝓcipaliter genet miracula facere. vt patet ex dictis in ad dictione. ō. xij. in arti. vij. Similiter sub eodem nomine genet ppls sb lege a deo data applicari culmi diuino vt patet in eodem addi. arti. ix. ꝛ ideo moysi fuit cōcessum facere miracula mō ꝓdicto nō aūt ꝑbus. ꝛ sic intelligēdā est qō dicit. Nomen meū adonai nō indicaui eis. s. concedendo eis miracula facere qō ad deum genet ꝛm significationem huius nois sicut ꝛ tibi cōcessi. nec erā inconueniens interdū deum ocrē q̄ nomen terragrāmaton cuia ꝛm vocē non fuit patrib⁹ reuelatū. Oz aūt obijcit a postillatore de hoc qō bi Ezech. xv. vbi dr̄. Ego sum dñs qui edūxi te de hur chaldeoz vbi in hebreo loco huius nois dñs. ponitur tetragrāmaton non valet. nam illa fuit ꝛba moysi scribentis ea q̄ trāsierūt inter deū ꝛ abraam quē deū moyses cognoscebat sb nōie tetragrāmaton ꝛ ideo sic eū nominabat. nō aūt abraam sb nōie dei qui eum eduxerat de hur chaldeoz Cōtinuunt aūt hec ꝛba scz Apparui abraam ē. et nomen meū adonai nō indicaui eis. cū ꝓcedentibus ꝛ sc.

qñbus fm bāc expōem sic Cōqueret ei moyses deo de ꝺ q pharao pe⁹ se bēbat circa pplm p⁹ei⁹ multitudinē ꝯ antea. t ꝺ cū ēt in fi. pce. ca. Ex eo em q ingressus sum ad pharaonē vt loqrer in noie tuo afflixit pplm hūc. Ad qō de⁹ rñdit. Nūc videbis q facturus sum pharaoni .p manū em fortē dimittet eos. q. d. Obduratio pharaōis t ei⁹ rebellio de q tu molestaris erit occasio q ego nō simplici ter p vīā q̄si nālē hꝰ potiā⁹ p potentiā mea potentē miracu losq; opantē eos educā. intrīn q ipemet ejcient eos de tra sua ꝓpter indicatū tibi nomē meū sub q̄ petiet ad me miracula facē qō nō feci plīb⁹. q. ꝺdē eductio miraculose erat a deo imēta. vt sic pplm informaret de potētia t pio nidētia dīna. vt essent apti ad ꝺ vt assumerent eū in pplm dei. t ꝺ est qō dicit paucis interpositis in eodē ꝑcto. ī dic filijs isrl. Ego dño q̄ educā vos de ergastulo egyptio rū in brachio extēto t iudicijs magnis. t assumā vos mi bi in pplm t ero vester de⁹. Scietisq; q ego sum dño deus vester. ex ꝺbus ptz q deus q fm ꝓpha⁹. ē adeo bon⁹ q ex malis eliciat bona. ex ꝑcto em t obstinatiōe pharaonis ꝺ bonū elicuit scz vt ex ꝺ eliceret q de⁹ magā mira cula faciēs ostenderet in liberatiōe pplī t ex ꝺ ppōs cog nosceret deū. t assumeret in ei⁹ pplm. t p hūc modū de⁹ sa tisfecit qōnib⁹ ipi⁹ moysi. Ex aūt obduratio pharaōis el sen rō vt magā sīa dīna fieret ? egyptios ita vt ex ꝺ sequer: q ppōs iustitie⁹ simpli⁹ ?gnosceret deū ptz in multis locīs spāliter. ſ. t. ca. vbi ōr. Ingredē ad pharaonē ego em indu rauī cor eius t seruoꝝ illi⁹ vt facia sīa mea. hec narrea in aurib⁹ filij tui t nepotū mop; q̄rēs ?trierum egyptios t sīa fecerim in eis t sciatis. q. ego dño. ex q̄b⁹ ꝺbis expres se ꝺ intentū. Qualiter aūt dicat de⁹ induraſſe cor pharaonis pōt dupl̄r intelligi. vel p subtractionē gr̄e in pena pctōr ꝑ ce edentiā. vel fm glo. q. obstinatio fiebat malus animus .p eo q deus patienter eum sustinebat.

In eo. cap. vj. vbi dicitur in postilla. Et recordatus sum pacti mei ꝛc. Additio secunda.

Sicut oblīuio t recordatio nō cadūt i deo sic eadē rōne nō vī dōm q ista fiktmdo referat ad effectus a deo ꝓcedētes tm. ſ. q de⁹ ꝓdurit erga filios isrl effectus silēs effectibus recordatis t ꝺ q̄s cepit eos adiu uare postq; lōgo tpe eos nō adiuuerat. t de ꝺ vide. ō. Ge nes. vj. in addi. iiij. In eo. ca. vj. vbi ōr in postil. Et incir cūcisus sum labijs ꝛc. Additio. iij.

In circūcisus labijs magis ꝓprie vī dicēdus q̄ ha bet in labijs aliq̄ impedimētū corpale. vīpote alī quā carnis superfluitatē t hmōi. q̄ plato ꝺbo ꝙque labijs ꝓferunt impedīt. vñ sicut ō. c. iiij. ꝑrebat moyses de ipedimēto locutiōis ex ꝑte oris t lingue nūc etiam ad dit ex ꝑte labioꝝ. vt sic ostenderet q organa corpea ꝺb⁹ ver ba ꝓferunt erāt in eo inepta ad loquēdū. t ex ꝺ non erat vir eloquēs vt ō. dīxit. De vocis aūt ḡcilitate seu tenuita te nulla fit mētio in lra. nec oportet fingere ꝓcessum cū i victu senectute sua legat q̄ loq̄bat oīb⁹ filijs isrl sīl. vt patz Deut. j. t. xxxj. qō nō posset esse cū tenuitate vocis.

Replica correctorij cōtra Burg. rabulam.

In ca. vj. vbi postillator exponēs illum passum Et nomē meū magnū. i. tetragrāmaton nō indicaui eis dicit inf cetera q illud nomē tetragramaton indicauit a brae ꝺbo p illud Gen. xv. Ego dño q̄ eduxi te de Ur chaldeoꝝ. t p alios tex. hꝰ vt oñdat postillator veritatē pī tio passus dicit q ꝺbis indicauit pīb⁹ aī moysen ꝺ no men. nō tā fm eius significatū ꝓpriū sicut moysi. Illud ꝺ dicū egreferēs burg. dicit irrōnabile volens q abrae nomē tetragrāmatō nō fit revelatiō dicēs illud Gen. alle gatū esse ꝺbū moysi scribētis. nō dei loquētis. ℞ si burg. fuisset memor dictoꝝ suoꝝ in addi. penī. Gen. vī. ca. non improbaret hic ꝛc'oem postillatoris. nitebat em ibi ostē re q abrae facte sunt ꝓmissiones q̄b⁹ p⁹ posteris ꝺ⁹ allegās ad ꝺ illud Gen. xvīj. Nūc cessare potero abrae q̄ gestur⁹ sum. hūit em ibi p incōvenīēti q iacob in illustratiōib⁹ supra abrāā abūdasset. Quid mīꝝ igit si deus nomē tetragrāmaton abrae revelasset fm suā ꝛc'oem ibi in tentū. t hic p incōvenīēti reputatū. Sed t nō q burg. po stillatorē male reprehendit q̄si voluisset talē rōem ōmitte re uter revelationē abrae t moysi q abrae revelatī ēt solus nomē nō significatū noīs. q. ꝺ postillator nō dicit vīs in tuēri scripta sua. nec postillator dicit qō p scōa rōne eidē imponit nec vī inti le quēadmodū bur. arguit. pmū aliquos instrui in noīe t p⁹ ſ noīs ꝺdūtate. imo ē verus ordo docen di. nec absonum q vn⁹ doceat ?gnoscere herbas t lapides ꝑciosos. t alter cū tali ?gnitiōe doceat ?gnoscere vireos es rundē. nec ꝺ solvit burg. monū postillatoris dicēs terra grāmatoꝝ a moyse ibi scriptū. nō a deo dictū. nas si moy ses vere refert ꝺbū t factū ꝺi hꝰ ꝓpositū. si aūt abrae no mē tetragrāmaton nō expōsit falsē refert moyses t scribit qō nō ē dom. vñ bur. alīt exponēdo inuolat se supra co rectis. iij. ca. hui⁹ quō ſ noīe illo fuit mirabilia ꝛc. que ꝙ vere sint t vīsa patet ibidem.

O Jritq; dñs ad .vij. moysen. Ecce ꝓstitui te deum pharaonis: t aarō frater tu⁹ erit ꝓpha tuus. Tu loqueris ei oīa q̄

In eo. ca. cū postillator defectū eloquēcie moysi exponeret vocis gracilitatē. Burg. ēt lām fingit fuisse aliqua carnis superfluitatē in labijs moysi excrescentē qō vī ficti nec valet argumentū ei⁹ p̄ra postillatorē factū ex eo qō dicit Deut. j. t. xxxj. Ꝙ̄ō moyses locutus ē cōz⁹ omni multitudine. vñ dicit postillator gracilitatē vocis finxisse. nam rectora docētibus sepe dat deus grām t donum lin gue qō natura negauit. iuxt illud. Aperi os tuū t imple illud. pō. lxxx. t ītex. Dño dabit ꝺbū euāgelizāntib⁹. t. ō. dicit. Loquentē t mutū ḡo fecit. nōne ego. Potuit igit moyses loq vniuersio pplo intelligibiliter gracilitate vo cis nō obstante. nec illa gracilitas facta ē. put dicit burg. q. ponit in glo. interlineari sup ꝺba ipeditōis lingue. ō. iiij. ca. ponit etiam hoc disputative p beatum Augusti. in glosa margi. Capitulum. vij.

O Jritq; dño. Postq; moyses t ꝙaron monuerunt pharaonē ꝺbis. hic ꝓ describit eiusdē monitio in mirabilibus signis. t ꝓ describit huius monitio nis impositio. t sctio executio ibi. Ingressi itaq;. Circa pmū dr sic. b Ecce cōstitui te deū pharaonis. non dī cit deū absolute. ſ pharaonis. q. deitas nō est cōmunica bilis creature tī aliqua similudo t ꝑticipatio ipius dī cōmunicat ei. sicut ōr. lxxxj. pō. Ego dixi dij estis. qō expo nens saluator Job. x. dixit. Illos ad q̄s factus est sermo dei dixit deos. t eodē mō. j. xxij. ca. applicabit ad deos. i. ad iudices. t hoc mō moyses dictus est hic deus pharao nis. i. potens sup eum in plagīs dei virtute t eius iudicio infligendis. Sciendum tī q in hebreo habet. Constitui te eloym pharaonis qō nomen fm ꝙpietatem hebrei ser monis est pluralis numeri. sicut patet in duabus auctoritatibus allegatis in quib⁹ ponitur hoc nomē eloym. sicut hic transfertur in plurali numero. t tō translatio no stra esset magis ꝓpria si haberet sic. Ego cōstitui te deus pharaonis. i. tanti timendū t amplius q̄ illos quos co lit tanq̄ deos. q. nō poterāt eum sic afflīgere sicut moy seo. hoc autem dixit dño moysi vt esset ?stans cor⁹ pharaone. c Et aaron frater meus erit ꝓpheta tuus. ꝓpheta aliquādo accipitur ꝓprie. t ad hoc requirit q̄ hēat re uelationem a deo vī dicit. j. Reg. ix. ca. Qui hodie dicit ꝓpheta olim appellabat videns. Aliquādo accipit large p eo qui verba dei denunciat vel exponit licet ea nō ha bebat a deo immediate. t talis magis ꝓprie dicitur inter pres. vel ꝓcurator. t hoc modo dicitur hic aaron ꝓpheta ad quod designandum dicitur. Prophēta tuus. t nō di citur prophēta domini. Hoc aūt dictū est moysi q̄ dixe rat se excusando. Ego incircūcisus labijs sum. Sciendus tamen q licet aaron nō dicatur ꝓprie ꝓpheta ex isto loco aliunde tamē pōt dici. q. habuit revelationem a deo im mediate. vt dictum est supra. iiij. ca.

d Sed ego indurabo cor eius.qualiter aūt deus sit cā i duratiōis dictū est.s̄ iiij.ca. e Et multiplicabo signa τ ostēta.i.ostensione digna ꝓpter magnitudinē τ multitudinē ipsoꝝ. f Et scient egyptij.p experiētiā plagaꝝ q̄s infligam eis. g Erat aūt moyses.lxxx.annoꝝ.τ aaron lxxxiij.cẽ.hoc dr ad ostendendū q̄ nō mouebant ex passione inordinati.sed ex magna maturitate. h Cū dixerit vob pharao ostēdite signa.i.vene diuino declaramus, q̄ aliter reputaret eos mēdaces: nisi de sua legatōne possent sig̃ ostēdere. i Dices ad aaron. hoc aūt factū ē quia moyses diu fuerat absens de egypto.iō credē poterant egyptij q̄ tūc fuisset imbutus magicis artib⁹.τ iō si manu sua piecisset virgā q̄ v̄sa est in colubrū poterant eū īputasse magicis artib⁹.s̄ aaron in iuuētute māserat in egypto vbi artes magicas addiscē nō potuisset nisi de volūtate τ scitu egyptioꝝ.τ iō nō poterant eū ita suspectū hr̄e. k Tolle virgā tuā.ista virga aliqn̄ dr virga dei.q̄ de pcepto dei fuit apportata in egypto.τ q̄ in ea fiebāt signa virtutis dei ostensiua Aliqn̄ dr virga moysi.tū q̄ eam tenebat moyses q̄n dominus apparuit ei in rubo.tū q̄ moyses in ea fecit multa sig̃. Dicit etiā aliqn̄ virga aaron vt hic p3.q̄ in ea p manū aaron facta sunt signa aliq̄. l Ingressi itaq̄.hic ponit̄ dicte mōitiōis executio q̄ dr. Ingressi itaq̄.cōstanter ad exequendū dei mandatū. m Tulitq̄ aaron virgā corā pharaone cẽ.vt viderēt manifeste q̄ nō erat factū moysi cui artē magicā imponebāt. n Que v̄sa est in colubꝝ nō sm̄ appētiā tm̄ sicut virge magoꝝ.vt dicet̄ infra.s̄ sm̄ veritatē.cōuersio enī virge aaron q̄ facta ē ad declaratione diuine virtutis debuit esse dissilis ꝯuersioni virgaꝝ ipsoꝝ magoꝝ.nō solū q̄tū ad virtutē facientē.s̄ etiā q̄tū ad rei facte veritatē. o Vocauit aūt pharao sapiētes.i.phōs q̄ q̄ mō dicunt̄ phi antiquitus sapiētes vocabant̄. Pythagoras enī primus fecit hāc nois mutationē.q̄ia enī arrogātissimū sibi videret̄ q̄ se diceret sapientē maxime de sua cōditiōe nō rādit se esse sapientē.s̄ phm̄.i.sapie amatorē p Et maleficos.i.magicis artib⁹ imbutos. q Et fecerūt etiā ipi p incātatiōes egyptiacas.i.fecerūt virtute demonū vocant̄ em̄ egyptiace.tū q̄ i egypto docebāt.tū q̄ egyptij talib⁹ vtebant̄. r Et archana q̄dā.tū q̄ tales incātatiōes in silentio pferunt̄.tū q̄ effectus eaꝝ ex virtute occulta pcedūt.isti aūt talia facientes fuerunt Iamnes τ Mambres.vt dicit apl's.ij.ad Thi.iij.ca. Sicut iamnes τ mābres restiterūt moysi cẽ. s Proiecerūtq̄ singuli virgas suas q̄ verse fuerūt in dracones.nō sm̄ veritatem s̄ sm̄ appētiā tm̄ vt videbit̄. t Sed deuorauit virga aaron virgas eoꝝ.illud fuit scdm̄ signū Dicūt aūt doctores catholici q̄ ista deuoratō fuit anq̄ virga aaron rediret ad nām virge.q̄ virge nō ꝯpetit deuorare s̄ magis serpēti. vocat̄ tn̄ virga l3 tūc esset serpēs.q̄ prior ei⁹ natura erat virga τ q̄ serpēs ille erat rediturus ad naturā virge. Hebrei aūt magis innitētes lr̄e dicunt q̄ fuit postq̄ illa redierat ad nām virge.q̄ dr̄ sic in textu. Deuorauit virga aaron cẽ.

mādo tibi.τ ille loquet̄ ad pharaonē vt dimittat filios isrl' de tra sua. d Sz ego indurabo cor ei⁹: e τ multiplicabo signa τ ostēta mea in tra egypti τ nō audiet vos. Immittāq̄ manū meā sup egyptū: τ educā exercitū τ pplm̄ meū filios isrl' de terra egypti p iudicia maxia. f Et sciēt egyptij: q̄ ego sum dn̄s q̄ extēderim manū meam sup egyptū τ eduxerim filios isrl' d' medio eoꝝ. Fecit itaq̄ moyses τ aarō sic pceperat dn̄s: ita egerunt. g Erat aūt moyses octoginta annoꝝ τ aaron octoginta triū qn̄ locuti sūt ad pharaonē. Dixitq̄ dn̄s ad moysen τ aaron. h Cū dixerit vobis pharao ostēdite signa. i dices ad aaron. Tolle virgam τ pijce eā corā pharaone ac vertatur in colubrum. l Ingressi itaq̄ moyses τ aaron ad pharaonē fecerunt sicut pceperat dominus. m Tulitq̄ aaron virgam coram pharaone τ seruis eius n que versa ē in colubrū. o Vocauit autē pharao sapientes p et maleficos q τ fecerūt etiam ipi p incantationes r egyptiacas: τ s archana q̄dā sil'r. Proiecerūtq̄ singuli virgas suas q̄ verse sunt in dracones. t Sz deuorauit virga aaron virgas eorum. v Induratumq̄ est cor pharaonis et non audiuit eos.sicut preceperat do-

Certū est aūt q̄ vtroq̄ mō potuit fieri.q̄ illud fuit factū virtute diuina que pōt indifferenter quodlibet corpus materie corruptibile in aliud cōuertere.licet dubitent aliq̄ de corpore celesti dicētes q̄ nō pōt etiā diuina virtute in corpus corruptibile cōuerti.hoc tn̄ discutere non ē p̄ntis negocij Qz aūt dr q̄ deuoratio virge nō ꝯpetit.verū est ꝓprie loquendo.q̄ deuorare ptinet ad vim nutritiuam, tn̄ similitudinarie τ large loquēdo cōuenit rei iste. sicut dicit̄ q̄ ignis deuorat ligna τ h̄ mō potuit dici de virga aaron si aliq̄d fuit conuersum in ipsam p⁹q̄ redierat ad nām virge sm̄ dictū hebreoꝝ.primus tn̄ modus dicēdi videt̄ ꝓbabilior v Induratūq̄ ē cor pharaonis.q̄ ꝑpurauit sem illud artib⁹ magicꝫ Ad maiorē intellectū pdictoꝝ querit̄. verū virtute demonū q̄ magi vtunt̄ potuit fieri cōuersio virgarū in dracones.et videt̄ q̄ nō.q̄ aut h̄ esset sm̄ veritatē: aut sm̄ appētiam.sed nō primo mō.q̄ materia corpalis non subest virtuti demonis q̄tū ad trāsmutationē ipsius ad formā sm̄ q̄ dicit Aug. iij.de trini.vi. Nō est putandū istis trāsgressorib⁹ angelis ad nutū seruire hāc visibiliū rerum materiā s̄ soli deo. Nec scdo mō.q̄ sensus naturaliter ex ordine nature immutatur a sensibilibus. sed demon vel angelus nō potest ꝓpria virtute nature ordinem immutare.q̄ tunc posset facere vera miracula.quod est falsum ꝗ cẽ. Respondeo virtute demonum non potuerunt conuerti virge in dracones sm̄ veritatem. Cuius ratio est.q̄a in cōpositis ex materia τ forma materia non fit p se: nec forma.s̄ totū compositū.τ iō totum transmutat̄ in totum vt ex toto aere fit totus ignis.qn̄ aer cōuertitur in ignem vt dr̄ in li.de generatiōe.effectus aūt assilat̄ agenti τ in ipso ꝑsistit saltem virtualiter.τ iō ꝯpositū ex materia τ forma naturale nō pōt pduci nisi ab agente ꝯposito ex materia τ forma.vel nisi habeat totū compositū in virtute sua angelus aūt est forma simplex nō habens materiā ptem sui.nec etiā habet eam in virtute sua s̄ solus deus pōt eam pducere.τ iō in virtute demonis nō pōt aliquod cōpositum ex materia τ forma pduci licet in eo remanserint naturalia integra.cōuersio autem virge in serpentes includit ꝯpositum ex materia τ forma naturali pductiōe ꝗ cẽ. Potuit tn̄ cōuersio fieri sm̄ appētiam.q̄ licet materia corpalis nō subijciatur virtuti angelice q̄tū ad trāsmutationē pdictā.subijcitur tn̄ ei q̄tū ad motū localē vt ab oībus cōcedit̄.τ iō demones ꝓpria virtute dimissi potuerūt virgas a magis piectas p motū localē imperceptibilit̄ sensui humano tollere τ loco earū serpentes aliunde apposuisse vel ibidem generatos nō virtute demonis s̄ agentis naturalis.sic dicet̄ infra supponere. Videm⁹ enī q̄ aliq̄ mimi p subtilitatē manuū τ localē motū aliq̄ sic transmutāt q̄ hoies nō pcipiūt τ multo fortius demones q̄ꝝ subtilitas τ celeritas in motu locali maior ē q̄ sit incomparabiliter hoc pnt τ multa maiora. Itē q̄ abeūntibus sensib' libus remanent fantasie τ imaginatiōes.vt dr̄.ij.de aīa. unde ē q̄ ex motu localis formaꝝ sensibiliū remanentiū in

virtute fantastica cum humoribus in quibus sunt vt i sfecto appareāt aliq̄ q̄ nō sunt. vñ dicit phs li. ō som. t vigi. q̄ descendente primo sanguine ad primū sensimaū sit descēdāt somne imaginate. t sic videnk aliq̄ q̄ nō sk. sic accidit somniantib⁹. t isto mō pñt demones p̄uocē būores interiores sensuū t exteriores. t sic pñt ad organa sēsuū aliquas formas reducē ac si venirēt ab ex̄. nō solū in dormiēdno ꝙ etiā vigilātib⁹. t sic videnk eis aliq̄ cē ex̄ q̄ tū nō sk. ēt modo poterāt facē q̄ viderenk ẏgē cōuerse in draconēs. t tñ de ō nihil cēt ex̄ rm vtu tē. Tertiū ā modū addāt aliq̄ dicentes q̄ demones p motū localē pñt adplicare actiua nālia passiuis. t sic sequenk effectus nāles sic applicaī lignis ad ignē p manū hois generat ignis in nā ligniū. illa tñ generatio cē ab igne sic ab agente ꝓpio. ab applicāte ligna misterialiter tm. ꝙ ls ō sit vez tñ ō nō hz locū in ꝓposito. q̄ licz ex ẏgis possent generari fœtus p agens nāle. ō tñ cēt p multas trāsmutationes t lōgas t non instito. poterāt tñ demones mām exhibē in ꝓpriā dispositione ad formā serpētis supponē ꝓpio actiuo. t sic cito generarek t in loco ẏgarū p demones supponderek. ex p̄dicto pt̄z ad illud q̄d obijciebat. q. p modos p̄dictos demones nō trāsmutāt mām ad formā nālē. nec mutāt nāe ordinē. a Dixit aūt dñs ad moysen. Premissa regis monitiōe. b pñt descendit inflictio pene. t diuidit in decē ptes fm numer̄ decē plagar̄ egyptijs inflictar̄. ptes patebūt ꝓsequēdo. Cōsideādū etiā q̄ Sap. v. ca. ōt. Arma bit creatura ad vltionē inimicor̄. t ō iste plage inflicte sūt a deo misterio q̄si ois generis creaturar̄. s. q̄nor elementor̄ corpor̄ celestiū hoīm t angelor̄. vt prēdit ꝓsequendo. Dne aūt prime facte sunt in elemēto aq̄. t q̄tū ad primā p̄minūt p̄minatio. t subdit inflictio ibi. Dixit q̄s dñs Circa primū ō. sic b Ingrauatū ē cor pharaōis. ac si dicatur. exā p̄cepit monitionē p̄cedendū ē ad pene inflictionē. c Vade ad eū mane. q. illa hora boies sē magis dēpositi ad accipiendū ea q̄ rōnabilē dicunk vt sic min⁹ sit excusabilis pharao mandatū meū repellēdo. d Ecce egredietur ad aq̄s. In egressu aūt de domo regia pōtat magus hūi accessus ad regē. e Et stabis in occursū e⁹ ꝓsūter t intrepide. f Sup ripā flumis. q. pena infigēda erat p flumē. g In hoc scies q̄ dñs sum. p experientiā pene infligere a me. h Ecce percutiā ẏga rē. nō dixit p cutiā manu mea. q. illa percussio facta fuit p manū aaron. sicut pt̄z infra cū ōt. Dic ad aaron tolle ẏgā tuā. Cū aūt ēre factū ē illud p manū aaron. ō. dictū ē. q. nō pōtat sic hūi suspect⁹ de arte magica ab egyptijs sic moysco. Alia cām assignāt iudei dicētes q̄ q. moyses fuit saluatus t extractus de flumine. t ō nō debuit mām ꝓpria percutē flumen p̄uertendo in sanguinem. i Percussit aquas fluminis rē. vt viderent q̄ pena esset a deo inflicta eo modo quo fuerat p̄dicta. k Que vsa ē in sanguinē. t sic pēa corrūdet culpe q̄ puerso extinguerat in flumie. ala ēm ois carnis in sanguine ē. vt hī Leni. cvij l Et pisces q̄ erāt in flu. mor. sk. q. nō pōt viuē in sanguine. m Cōputruitq̄ fluuius. feroz ēm intolerabilis exalabat inde ꝓpter mortem piscium.

n Fecerūtq̄ similiter malefici. Sz q̄ritur vñ habuerunt aquā puertēdo i sanguinē. dicit hebrei q̄ nō oēs aq̄ egypti fuerūt puerse in sanguinē. ꝙ sola aq̄ fluminis t q̄ inde manabat ad riuos t paludes t que ide basta fuerat in vasis. p̄ter hāc aūr erāt aliq̄ aq̄ fontiū in egypto q̄ nō erāt puerse i sanguinē t inde fuit apportata magis. ꝙ b vt Friari tertiū p̄cedēti vbi ōt. Extēde manū tuaz sup aq̄s egypti rē. Ex q̄ vīq̄ ois aqua egypti cōuersa fuit in sanguinē. Itē infra ōt. Fodērūt egyptij p circuitū fluminis aquas vt biberēt nō inuenie bāt tñ nisi sanguinē vt dic Josephꝰ. Si aūr būissent fontes aq̄s potabiles non est verisimile q̄ fodissent iuxta fluuium in sanguinē conuersum. Doctores autem nostri cōmuniter dicūt q̄ fuerit apportata de terra Gessen vbi habitabant filij isrl. Et q̄ p̄dicta plaga non fuit ibi. sed hoc est cōtra hoc q̄ dicit hic Josephus q̄ ille fluuius ita ibi cōuersus fuit in sanguinem sicut alibi. t hoc videt verū q. aliter egyptij q̄ cū hebreis manebant in terra gessen non fuissent afflicti illa plaga. Q̄z autem egyptij manerent cum hebreis videtur ex hoc q̄d dicit infra. xvj. ca. Q̄z acceperūt vasa aurea t argentea multa a vicinis. erat tamen potabilis filijs isrl q. statim cum hauriebant reuertebatur ad naturam propriam. t ō melius videt dōm q̄ misterio demonuz fuit apportata ipis magis de terra que est extra terras egypti q̄ possunt facere mira celeritate. o Impleti q̄ sunt septē dies post q̄ percussit dominus fluuiū

Decimo prima.

Dixit quam assignat pastillator ad hoc q̄ in hoc signo fecz virge verse in colubrum aaron ꝓpter q̄z t non moyses non videtur sufficiens. tum q. licet de moyse ꝓbabilius suspicarek q̄ eēt ambobus magicē imbutus q̄ de aaron nihilominꝰ poterant suspicari q̄ moyseo instruxisset ipm aaron de ipa electione per artes magicam quam sic dicerentur nouisse. tum q. in aliis plagis legitur q̄ moyses extendit virgam t nō aaron. vt̄z in septima plaga fecz de grandine infra. ix. ca. q̄d non debuisz facere moyseo sed aaron si ꝓdicta rō pastillatoris valeret. Sed circa hoc videtur quedam ꝓdictor̄ series attendenda. Pro quo sciendum q̄ tanta humilitas erat Moysi q̄ non poterat sentire q̄ ipse esset ydoneus nuncius

ad ſtam libertatiõem. vñ de hoc nunq̃ ſbuit aſſumptus ſignũ veteriꝰ ſue eloquẽtie donec deus aſſũpſit ſibi aaron frẽm ſuũ in ſociũ. ſic vt aaron loq̃ret pplo nõ autem moyſes. vr. ō. inq. ca. ꝓhr ih de⁹ mãdauit ipſi moyſi q̃ loq̃retur filio iſrl certificãdo eos de redẽptiõe ſua. q̃ non fecit ſine interpoſitiõe ẽpi aaron. cui⁹ moyſi dictio nõ erubuerit ex angũſtia ſpũs. vr. ō. vj. ca. C Conſequẽter aũt i eodẽ de⁹ mãdauit moyſi q̃ loq̃ret pharaoni de hac mã. qui rñdit more ſuo ſe excuſando. Ecce filij iſrl nõ audierũt me. q̃ quõ audiet me pharao. ꝛc. arguẽs a fatuos. t rũc deus mittit illã liberationẽ moyſi. t aaron ſic. vt ꝓcedat ibidem. C Circa q̃ũ introducit genealogiã vtriuſq; q. d. q̃ aaron eſſet eccliꝰ ipi moyſi i hoc officio explẽdo. t ꝑ vt moyſes nõ excuſaret ſe ẽ magis animaret ad acceptandũ. vñ genealogia expleta ſtatim ſubdit. Iſte ẽ aaron t moyſes quib⁹ dẽ⁹ ꝓcepit vt educerẽt filios iſrl de terra egypti. ꝛc. q. d. ſic in fine iſti⁹ ſeptimi dñs ad moyſen ſungit loq̃ns ei. Loq̃re ad pharaonẽ rogẽ egypti oĩa q̃ loq̃r tibi. nõ facies mẽtionẽ de aaron. ſtatim moyſes allegat defectũ ſuũ ſicut ō. vñ dicit moyſes coꝛã dño. Ecce incircũciſus labijs ſum. q̃uõ audiet me pharao. q. d. quõ inimo me ſine ſocio pdicto cui ſim ſolubilis ad q̃d de⁹ ꝙ büſſia reſpicit t büſſib⁹ dat gr̃am minue declarauit q̃ ſua büſſitas moyſi meredat exaltari. vñ ſequit in ꝓncl. vj. ca. Ecce cõſtituit te deũ pharaõis. t aaron frater tu⁹ erit ꝓpha tu⁹. q. d. non ꝓtermitto aaron eo q̃ mollẽ eũ iuuere tecũ. ꝙ volo q̃ i ali⁹ gradu ſis. vñ ſicut ꝓphe annũciãt dña dei bolb⁹ qui deũ nõ ꝑt vel nõ meruit audire. vt in glo. ſicut ſtruitꝛ deũ pharaonis ſcs q̃ pharao cõſtet nõ audiat dña tua. ꝙ ſpũs aaron interꝓtio seu ꝓphe tui. vñ ſequit. Tu loquere oĩa q̃ mãdo tibi. ille ſcs aaron loquet ad pharaonẽ. et ea dẽ rõne infra eo. ca. dicit. C ũ dixerit vob pharao oñdite nob ſigna. dices ad aaron. Tolle ẏgam tuã ẽ. hoc ẽ dicere tu mãdabis aaron nõ ſolũ dña q̃ dicturus ſum. ꝙ ſigna q̃ ẽuã ſunt fiendã fient q̃ eũ ſicut q̃ ꝓpham ſiunt miracula a deo ordinata. Et nota q̃ ex ꝓdicto ꝓceſſu iñt deum t moyſen habent duo. ꝓmũ magẽ büſſitas ipſius moyſi q̃ maxime pertinet ad illã q̃ dr eſſe rector ꝓpli. Juxta illud Mat. vb. Qui cunq; voluerit inẽ vob maior fieri ſit veſter miſter. Scõm dr ẽ. poſſẽtia viualis q̃ cõſtet exaltari.

In eo. ca. vij. vbi dr in poſtil. Ad maiorem dumtaxat. intellectũ ꝓdicti ſtruit verũ ꝓtate demonũ ꝛc. Addimo. ij

Videtur illoꝝ modoꝝ dño poſtillatoꝝ aſſignari ꝓpter nec. nam ſi magi pharaonis ſerpẽtes aliũde ꝓtate demonũ apportauerũt vel ẽdẽ generatos non ex virgis ꝙ ex aliis rebus ſuppoſuerũt tũc ẏgr eoꝝ nõ facti verſe in draconeos qõ ih ifra ꝓtulit dicẽs. Poſiceruntq; ſinguli virgas ſuas q̃ verſe ſunt in draconeos. iſti ſi illi ſerpẽtes erãt ih fm appentiã t nõ fm rẽ nõ eã verũ q̃ ẏgr fuerũt verſe i ſerpẽtes vñ melꝰ vr dñs q̃ demões deo permittẽte ſtito talia ſemialia rep adhibuerũt q̃ ẏgr ſine mlt̃ tranſmutatiõibus t ſine ꝓtr motu ꝓcepibili vterent in draconeo t ꝑ virtute nãli talia ſeminalia rep a qb⁹ talia puerſio ſicut ab agẽte ꝓpio creat. a demone th applicatiue et miſterialiter th. t ſic ẽ verũ qõ ifa ſonat. C q̃ ꝓdicte virge ſinguloꝝ ſcs magoꝝ verſe ſunt in draconeos. Si aũt dicatur q̃ nõ replentur in creatrice aliq̃ druꝫ nãlis q̃ virgã conuertat in ſerpentẽ ſine multis tranſmutatiõibus interme dijs q̃ requirũt in magnã morã tpis. Ad hoc dñs Fm ſcm Tho. ar. j. ꝙ. q. ex. art. vi. in rõne ad. q. arg. q̃ non oia ꝓma nature create ẽ nob nota. t iõ eã aliq̃d fit ꝓter ordinẽ nature create nob note ſic i ẽ locũ mõ ꝓdicto miraculũ poſſz dici nõ ſimpliciter. ñ ſic ꝛ ordinẽ tocꝰ nature create nob note. q̃ ad nos q̃ bnõi ſcates in elemẽtis mãi laterea ignoramus. t ꝑ vl ſentire Aug. in ẽ loco i gl. ſic dicit q̃ demones eã ꝓ incãtatiões eoꝝ maleficia aliq̃d efficere conant diſcurrũt q̃ mindã t ſtito coꝝ ſemina de quib⁹ hoc aũt afferũt. ſicq; ex illis genitrices deo nouas rerũ ſpẽs ꝓducit. hoc ille. Si aũt ꝛ ꝓdicta deficãt q̃ ex hoc tollet ẽ efficacia miraculoꝝ ad vitandũ fidei ꝓfirmandam q̃ ẽ ꝛ Mar. vl. Dño cooperante t ſermonẽ ꝓmittẽte ſequẽtibus ſignis. nam illa q̃ ꝙ dem nec fiant ꝓter naturas nobis nota ſic ſunt miracula q̃ ad nos ſic illa q̃ fiũt deo ſola. ſũd ꝑ dẽm Fm Aug. in li. lxxxiij. qõ. q̃ cũ talia faciũt magi q̃ta ſit diuerſio th ſine t diuerſo mare fiãt. iſti eñ faciũt ẽ deus q̃ſm ſuã. iſti vo ẽ deus q̃ſm dei. Similiter iſti faciunt q̃ dã ꝓua ꝓuerbia. ſi ſit aũt publica adunatiõe t inſtu dei cui cuncta creatura ſubiecta eſt. ꝛc de hac mã vide in ꝓma pte q. cxiij.

In eo. c. vij. vbi dr i poſtil. Dic ad aarõ Addimo. ij

b Decrõ q̃d aſſignat poſtillator ad ẽ q̃ hec geſtio fuit facta ꝙ manũ aaron t non ꝙ manũ moyſi fuit ipſorũ. ō. in additiõe. j. bꝰ ca. vbi fuit alia nõ q̃ veriꝰ vt afflignata. vide ibi. Alia vo rõ q̃ aſſignat a iudeis. ſ. eo q̃ moyſes fuit ſaluatꝰ de flumine nulla eſt. nã tercia plaga fuit ertã facta ꝙ aaron t nõ ꝙ manum moyſi. licet illa plaga nõ punebat ad fluuiũ. vt̃ de ſe.

Replica correctorij ꝫ burg. volẽte appentia eſſe vera.

In ca. vij. vbi poſtillator reddit rõem ẽre ꝓma ſũ facta ſ ꝙ aarõ t nõ ꝙ moyſen. qr vtiq; moyſes potuit hñ ſuſpectos de magica arte nõ aaron. burg. opponit ꝙ aarõ ſibi mõ potuit hñ ſuſpectꝰ q̃ ea a moyſe didicerat. ſcõ q̃ moyſes vitia ſũ fec nõ aarõ q̃ nõ debuerit ſi ſuſpectꝰ hũc. t ſic rõ poſtillatoꝛis valeret. Hũc deo ad ꝓmũ q̃ moyſes t aarõ nõ fuerũt ota ſũ puerſi. cõſtitit eñ egyptijs aaron ſp in egypto educatũ. moyſẽ aũt forſitan doctũ aut ante magica vel addiſce reqnt ſpue. ꝛ ꝓbabiliꝰ aarõ nõ potuit eſſe ſuſpectꝰ q̃ a moyſe dediciſſe. cũ ꝙ nõ fuit diu puerſat⁹ vel in ifa. Ad ſcm dico q̃ poſt ſex plagas poterãt egyptij ꝓbabiliꝰ intelligẽ artẽ magicã nõ interueniſſe. q̃ in ſcta plaga ẽt digitũ dei recognouerũt malefico pharaõis. vt dr infra. vij. c. Et nunc ꝙ potuit moyſes ſine ſuſpitiõe vti eadẽ ẏgr t aarõ indicter. rõ autẽ burg. q̃d addũcit nõ ẽ ad iamdẽ moyſen. poſt⁹ ad virum periũ dicit nam q̃ moyſes ex puſillanimitate ꝓ ꝑ ſe non fecerit ſigñ ꝙ medũ aarõ q̃ dicat eũ aliqſcerat hec coꝛã pharaõe. ſũ quo timuiſſet q̃ nõ ſonat i textũ moyſi bñtio dñi. ꝓ auditore ſi cui⁹ nunc nemo ꝑnoſſe timet hominẽ quẽcũq;. In eo. c. vbi poſtillator diſponit de conuerſiõe ẏgr i ſerpentes vt inclinari ad ẽ q̃ puerſio virge magoꝝ fuit ſolũ apparẽs nõ exẽs. burg. ẽdicit q̃ rõnib⁹ poſtillatoris nõ ſatisfacit. t rõ q̃d ipe burg. adducit non valet. Arguit ei ſic. ſi ẏgr magoꝝ ſolũ fm appentiã ꝑſe ſt i ſerpentes. ſequit nõ ẽ vere q̃ dr i ifa. C ouerſe ſt ẏgr i draconeos. Rñdeo q̃ vere ẽ q̃ dr i ifa. ſi ſtat bñ ſil vere ẏgros ẏgr i ſerpentes. ñ nõ vere ſ appentẽ. hoc modũ dicendi vt ſouare ſolet⁹ dicẽs. Fecerũt ẽ malefica q̃ incãtationes egyptiacas t archana q̃d ſtat ſ nõ dr ſile. vt immoꝛ modꝰ noſtre dictionis appetentia ſ nõ ſtruendo i exitia. nõ ei ſp ifa ẽ falſa. ſ narrat appentia nõ exiſtẽtia. In. xiij. de quo dñs ille nõ potuit⁹ exiſtẽ potuit⁹ appuit. exiſtẽ ſpẽ ꝙ̃ appuit i alia. nec ẽ ſtatuit falſũ ꝙ myſterium ſile nec i ficte q̃ ſingebat ſe lõgi⁹ ire. cũ dur. ẽ ſentẽdo magnã ꝙ̃ ſerpentẽ fatiſſe rem⁹ q̃ ẽ de apparitiõib⁹ angelꝝ t diuis. de⁹ eſt ignis corpalis nõ exiſtẽs t colẽdo. apparuit in igne t colũba t ſic de aliis. Quid igitur mirũ ſi dei gratiſſone ſ mirabilia ẏgarum in ſerpentes apparuit. q̃ th Fm eam manere nõ fuit. ꝓpter rõnes poſtillatoris t aliox doctoꝝ a burg. non ſolutas. Capitulum. viij.

b Quit ꝫ dño. Dic deſcribit ſecta plaga cuius ſentimur ꝓmittere. ſcõs ſibi fit mẽtio ibi. Dixitq; dñs t tercio eisdẽ remoto ibi. Vocauit aũt. Circa pr̃imum dicit. b Ecce ego ꝑcu. dño ter. eu. rana. diuersi generis inter quas aliquę fuerunt venenoſe.

c Et ebulliet fluuius ranas.i. magna abūdantia emittet. qō significat nomē ebullitiōis. Et q̄ ꝑz q̄ ista plaga fuit facta in elemēto aq̄ sicut ꝛ ꝓma ꝛ correndet culpe puerorū ibidē ꝑmersoꝝ. q: ō mō interficiebant vt cū mioꝝ tumultu ꝛ strepitu cessaret vt dicit ē. ō. ca. j. ꝓpter qō iusto dei iudicio inde exirent rane in maxima multitudie egyptios infestātes sua ipotentia loca ois egyptioꝝ sub intrāt eos ꝛ eoꝝ cruciādo inquietantes.

f Sup stratū tuuꝫ ꝛc. In hac ꝑcussiōe ꝑnominat rex q̄ pl⁹ peccauit ꝛ p⁹ ꝓpius subditus q̄ sibi consensit.

g Et ad te ꝛ ad ꝓplm tuū. Dicūt hebrei q̄nō solū intrabant rane loca egyptioꝝ ꝫ etiā corda coꝝ vt p eos quādo dormiebāt ore apto ꝛ palatos meatꝰ p q̄s poterāt introire.

h Dixitq̄ dominus. h describit hui⁹ plage inflictio cuꝫ dr.

i Dic ad aaron extēde manū ꝛc. Ista plaga fuit ꝑ et ꝓcedēs facta fuit ꝑ manū aarō ꝛ non ꝑ manū moysi ex cuius causis. q̄b⁹ dictū ē de ꝓma.

k Vocauit aūt. h describitur ꝑdicte plage remotio rege simulāte penitiōi moysi et aaron se acquieuisse cuꝫ dr.

l Vocauit aūt pharao moysen ꝛ aaron ꝛc. Sz q̄rit q̄re ñ vocauit eos ad amotiōē ꝑme plage. Dicē dū q̄ h fuit q: magꝫ fuit afflict⁹ de scōs. q: ispe ꝛ alij poterēs habebant vinū ꝛ alios liquores q̄s poterāt bibere septē dieb⁹ q̄b⁹ durauit illa plaga. ꝫ ab im potentia ꝛ feditate ranarū nō poterat se defendere.

Item ista scōa plaga plus durauit q̄ ꝓma. ꝛ iō coact⁹ fuit vocare moysen ꝛ aaron q̄ ꝑs nō ꝑmittebant ingredi ꝛ rogare eos q̄b⁹ fuit magna pena sibi cū esset fugibilium⁹.

l Dixitq̄ moyses ad pharaonē cōstitue mihi. videturq̄ moyses h tēptauit dōm ponēdo ipe determinatū fin q̄ dicit Judith. viij. Qui estis vos q̄ tēptatis dōm ꝛ ponit istu ipius miserationis dñi ꝛc.

Item ꝑmisit q̄ nō erat i ptāte sua. q̄ videt fatuū ꝛ ꝓsumptuosum. Dom q̄ nō fuit sibi ōi tēptarō. q: moyses a ꝓncipio ꝑ reuelatiōz dei fuit certificatus q̄ talia fierēt ad manū eius. ꝫ dixit ei Ego cōstituā te deum pharaonis. ō. vij. c. ꝓ hoc patet q̄ nō fuit ꝑmissio indiscreta vt ꝓsumptuosa.

Item q̄rit q̄re moyses posuit hoc in arbitriꝫ pharaonis dicēs. Cōstitue ꝛc. Dom q̄ hoc fuit ad excludendū suspitiōem que posset haberi cōtra eū faciēdi talia armīs magicis vt deute alicuius ꝓfellatiōis determinate.

m Cui respōdit crastino. Quer. q̄re pharao in crastinū distulit cū maxima necessitate vigeret. Dom q̄ credebat q̄ si arte magica essent

ꝛ ebulliet fluuius ranas q̄ ascēdent ꝛ ingredient domū tuā ꝛ cubiculuꝫ lecti tui.

f ꝛ sup stratū tuū ꝛ i domos puoꝝ tuoꝝ: ꝛ in ꝓplm tuū: ꝛ i furnos tuos ꝛ i reliquias

g ciboꝝ tuoꝝ: ꝛ ad te ꝛ ad ꝓplm tuū ꝛ ad oēs seruos

b tuos intrabūt rane. Dixit

i q̄ dōs ad moysen. Dic ad aaron: extēde manū tuā super fluuios ꝛ sup riuos et paludes ꝛ educ ranas sup terrā egypti. Extendit aūt aarō manū ſ aq̄s egypti ꝛ ascēderūt rane: operuerūtq̄ terrā egypti. Fecerūt aūt ꝛ malefici p incātatiōes suas siłr eduxerūtq̄ ranas sup terrā egypti. Vocauit aūt pha-

k rao moysen ꝛ aarō: ꝛ dixit eis Orate dōm vt auferat ranas a me ꝛ a ꝓplo meo ꝛ dimittā ꝓplm vt sacrificet

l dño. Dixitq̄ moyses ad pharaonē. Constitue mihi q̄n deꝑcet ꝓ te ꝛ ꝓ tuis tuis ꝛ ꝓ ꝓplo vt abigant ranea te ꝛ a domo tua: et a

m tuis tuis ꝛ a ꝓplo tuo ꝛ tū in flumie remanēāt. qui rndit crae. At ille iuxta in q̄t ꝛbū tuū faciaz vt scias q̄n nō ē sicut dōs de⁹ nr̄ ꝛ recedēt rane a te ꝛ a domo tua ꝛ a seruis tuis ꝛ a po-

n pulo tuo ꝛ tm̄ in flumie remanebūt Egressiq̄s ꝫ moyses ꝛ aaron a pharaone et clamauit moyses ad dōm ꝓ sp̄ōsione ranarū quā cō direrat pharaoni. Fecitq̄ dōs iuxta ꝛbum moysi: et mortue sūt rane de domib⁹

o ꝛ de villis ꝛ de agris. Cōgregauerūtq̄ eas īmēsos

p aggeres ꝛ ꝓputruit terra.

q Videns aūt pharao q̄ data esset req̄es inguauit cor suum ꝛ nō audiuit eos sicut

r ꝑcepat dōs. Dixitq̄ dōs ad moysen Loq̄re ad aarō

s Extēde ꝛgā tuam ꝛ ꝑcute

t puluerē tre ꝛ sint cynifes i vniuersa tra egypti. Fecerūtq̄ ita Et extēdit aaron manū: ꝛgā teneus ꝑcussit q̄ puluerē terre: ꝛ facti sūt cynifes i boib⁹ ꝛ iumēts. Oīs pulnus terre ꝛbus est in cynifes ꝓ totā terrā egy

v pti. Fecerūtq̄z siłr malefici incantatiōib⁹ suis vt educerēt cynifes ꝛ nō potuerūt Erātq̄z cynifes tā i boib⁹ q̄ in iumētis. Et dixerunt

y malefici ad pharaonē. Digitus dei est hic Indurat⁹ q: ꝛ addūcte rane maleficiū illud ꝓ se deficeret. ꝛ ideo hoc alij quātulum expiri voluit non tamen distulit manū ꝓpter necessitatem vigentem.

n Egressiq̄s sunt moyses ꝛ aaron a pharaone. nō em̄ voluerūt ipo ꝑsente orare. q: i domo suo erant idola ꝛ boues dedūt i idolatrie.

o Cōgregauerunt eas. ꝑ hoc vł q̄ moyses ꝫ implenerat ꝓmissū q: dixerat Et tantū in flumine remanebūt dōm q̄ nō ꝓmiserat eas reducere ad fluuiū. ꝫ q̄ vltra de flumine non exirēt. ꝛ q̄ ille q̄ exierant am plius ipm nō non infestarent.

p Et cōputruit terra ex cadaueribꝰ ranarū.

q Videns aūt pharao ꝛc. sic fatiunt multi q̄ cū in afflictiōe positi sunt multa deo ꝓmittūt ꝫ cū periculū positi ꝛ tractant.

r Dixitq̄ dōs. Hic describitur tercia plaga ꝛ ꝫ ꝓmittit hic ꝓmissio sicut in duab⁹ ꝓcedētibus. q: hō sic induratus dign⁹ est ꝑcussione absq̄ precedenti ꝓmissione ꝛ tō ſtinuꝫ ponit h⁹ plage inflictio. cuius dicit.

s Extende ꝛgaz tuā ꝛ ꝑcu. ꝑcutere terre. fuit em̄ ista plaga ꝓducta ex elemēto terre. ꝛ correspondet culpe egyptioꝝ q̄ afflixerūt filios isr̄ in operibus terreis scz luti ꝛ late-

rio ꝛ Et sint cynifes. musce sunt sibilēs ꝛ minute ꝛ tam̄ corpus eius insidentes acerbissime mordebāt

stimulo. vt dicit Origē. Hebrei aūt dicūt ꝛ Iosephus predictis quas in tanta multitudine creuerūt sup homies et bestias q̄ nullo medicamine eis poterat subueniri.

v Fecerūtq̄z siłr malefici. i. facere conati sunt.

x Et nō potuerūt. Causam huius assignant aliqui hebrei dicētes q̄ demones quoꝝ virtute vtuntur magimon habent potestatem sup aliquod corpus q̄ est minus grano hordei q̄ apparet irrōnabiliter dictuꝫ q̄ cū habeat potestatem sup maius habet potestatem super minus. ꝫ non econuerso. ꝛ iō causa huius ē. q: demones nihil pōt nisi q̄tū ꝓmittit voluntas diuina. in hoc autem a deo fuerunt impediti. vt magi qui moysi resistebant essent magis confusi i hoc q̄ rem minimam facere non potuerūt. vnde ꝛ dicerunt.

y Digitus dei est hic. ad est virtus diuina non impedita. vnde coacti sunt recognoscere diuinam ꝛbutē. ꝛ hec exposito est cōis apud catholicos ꝛ hebreos. ꝫ q: dicti magi non cessauerunt ꝓpter hoc resistere moysi ꝛ astare pharaoni vt habetur sc. ca. ideo posset aliter exponi sine ꝓiudicio tamen q̄ nō confessi sunt virtutē diuinā dicentes. Digitus dei est hic: sed virtutem alicuius demonis fugiens impedimēto ꝓ artem magicam operationem misc

nes.ita. sicut pharisei imponebāt xpō expulsionē demoniū p principē eoꝝ dicētes. In beelzebub principe demoniū ejicit demonia. Ja.xj.ca. esse nō obstabuntur moysen vel seruū ꝗ magū. t fm. precessum tēp. videt ad hoc tendere intentio ipoꝝ t pharaonis ꝙ crederet moyses sack sigīb⁹ magicis ꝙ fa

a Cōsurge diluculo. in ꝙ notat ꝙ homo ds esse sollicitus de iplēdo dei mādatū. b Et sta coram pharaone ꝓsiter ei trepide c Egredietur enī ad aq̄s. t sic defacili poteris ad eū accedē. sicut ꝙ retra fredjter pharao egredichat ad aquas bona mansuetia. Dicit aliꝙ querat cā spectādi. Debet ut dicat ꝙ erat cā idolatrādi. qz nullus fluuius fecundabat sua irrigatōe frā egypti ꝛ ipm colebat ei reuerentiā exhibendo Aug. antē dicit ꝙ b erat cā idelectis. ꝗ b aliter. f. qz apis qd apud egyptios inuocabatur nunc reputat aliqs ibi appebat in spē ryann de flumine surgētis. Aliter aūt pōt dici ꝙ b erat cā purgatōis. credebat enī fore ꝙ sic aq̄ purgat feces corporis ita t mētales. vñ t de filia pharaōis dicit fuit .ij.c. ꝙ descēdebat vt lauaret in flumine cui cā potuit esse ea dē. d ꝗ aūt ē argumentū. qz saraceni ꝙ mō terrā egypti habitāt ralib⁹ ablutionib⁹ vsunt ad emūdationē peccatoꝝ et forte tenēt ꝗ ex ritu antiquoꝝ egyptioꝝ sic t alia ꝓpriani i diuīt in oratione solito se dño illā pec. remittere. in ꝗ modus paganoꝝ ꝙ eos in eadē terra posserūt fm ꝙ dic leo papa

b Ecce ego mittā te re principi ꝗ rebellat mihi. c Et ut seruos tuos. ꝙ assistūt tibi. f Et in pplm tuū. nā qz nobi assentiūt. nā qz ꝓpter pcm principis punit ppls. g Nē gen⁹ mal⁹ cū qrit aliꝙ habebāt zealeos venenosos. In bro. bē. Cōmixtionē. t dicit hebrei t iosephus ꝙ ꝗdaz pentecosten nō intelligit multitudo muscaꝝ ꝗ multitudo alteriꝰ diuersoꝝ generū ꝙ erāt terribilia aspectu t nocua motu. ita ꝙ bōes t alia domestica interficiebāt. t fm hoc ista plaga fuit ex elemēto ire. qz talia alatilia de cauernis ire exibāt. fm aūt pinā expōem fuit ex elemēto aeris ex cui⁹ corruptiōe generant muscē diuersi generis. t corrōdūt ista plaga ex mixtiōe diuersaꝝ muscaꝝ. vel diuersoꝝ alatilū culpe egyptioꝝ ꝙ afflixerāt hebreos vt multis modis seruitoꝝ vilia. qz nō solū afflixerūt eos t laterib⁹ faciēdis. ꝙ etiā in immūdicijs et villas deportādis t in fossario fundēdo circa villas. ne fluui⁹ inundās illaurret. et vt essent formidoci ꝗ aduersarios insidēcos. b Faciēꝙ mirabile ꝛc. qz egyptij bīnites ibi cū hebreis fuerāt afflicti dicta plaga nō aūt hebrei. ꝛō sequit. i Ponāꝙ diuisionē ꝛc. Dicit hebrei ꝙ nō solū determinauit ei diē ꝗ

qz est cor pharaōis t nō audiuit eos sic ꝓcepat dñs.

h Dixit aūt dñs ad moysen. Cōsurge diluculo t sta coram pharaone Egredietur enī ad aq̄s. Et dices ad eum. Hec dicit dñs. Dimitte populū meū vt sacrificet mihi ꝙ si nō dimiseris eū: ecce ego mittā i te: t i seruos tuos: t in pplm tuū t i domos tuas oē genus muscarū t implebunt oēs domos egyptioꝝ muscē diuersi generis et vniuersa terra i qua fuerint. Faciāqz mirabilez in die illa terrā ꝛessen i qua pplꝰ meus ē vt nō sint ibi muscē et scias ꝙm ego dñs in medio tre: ponāqz diuisionē inter pplm meū t populū tuū. Cras erit signuz istud. Feceruntqz dñs ita. Et venit musca grauissima in domos pharaonis t seruoꝝ eius t i oēm terrā egypti t corruptaqz ē terra ab hmōi muscē. Vocauitqz pharao moysen t aaron: t ait eis.

n Ite t sacrificate deo vro i terra hac. Et ait moyses. nō pōt ita fieri Abominationes egyptioꝝ immolabimus deo nro: ꝙ si mactauerimus ea ꝙ colūt egyptij corā eis lapidibus nos obruent Viā trium dierū pgemus i solitudinē t sacrificabimus deo nro sic ꝓcepit nobis. Dixitqz pharao Ego dimittā vos vt sacrificetis dño deo vro i deserto verūtā longius ne abeatis. Rogate ꝓ me. Et ait moyses. Egressus a te orabo deum et recedet musca a pharaone t a seruis suis t a populo eius cras. Verūtā noli vltra fallere t nō dimittas pplm sacrificare dño Egressusqz moyses a pharaone. orauit dñm. Qui fecit iuxta verbū illius t abstulit muscas a pharaōe t a seruis suis t a pplo eius. Nō superfuit nec vna omnino. Et ingrauatū ē cor pharaōis ita vt ne hac quidē vice dimitteret pplm.

o Abominationes egyptioꝝ immolabimus deo nro. Hebrei vocāt abominationes illa ꝙ colūtur ab idolatris egyptij aūt colebāt apim in spē thauri t apud in spē arietis. vñ t pingunt eū capite arietino. talia vo alatilia erāt ab hebreis immolāda qp nō genuissent egyptij in terra sua. t ideo subditur

p Et si mactauerimus ea ꝙ colebāt egyptij. lapidabunt nos obruēt ꝙ Dixit dñs ꝛc. qō cōfestim pharao ls fecte. r Egressus a te orabo. qz pūnit idolatrio nolebat errare.

s Et recedet musca. Hebr⁹. Et recedet amictio. Cetera patent ex ꝓdictis

In ca. viij. vbi ex ih postilla. Fecerūt sili malefici ꝛc.

Rōdmo.j.

Hebrei dicētes ꝙ demones nō habēt ꝓpriū sup alio ꝗ corpus ꝗ ē minus grano hordei seu lenticule: hoc intelligūt de corpe alatilis sicut sunt ranules de quibus hic agit q̄ nō est. qz cū in corpe alatilis requirant multa organa loc aliter disposita ad diuersa t varia opera sensus t motus exercēda. vtz pīs alie. de linemēto siue anothomia membroꝝ. idcirco fm hāc cōsiderationē maioꝝ potentia requirit actiua ad formādū vnū alatile q̄ ferre inodica seu minima q̄ in aliq̄ ferare ad hoc competē ri. sicut maior pīa requirit scriptorē q̄ scribēdo. litterā exprimit t pincel eoꝝ psalteriū in vno folio ꝗ ad scribēdū cū in multis foliis ad hoc sufficiebāt. vñ nō postilla to tale dicētis ꝛra eoꝝ ꝙ potētia actiua q̄ pōt in mai⁹ pōt t maiora non sufficeret nisi cooperāt ꝙ demones nō ꝓpriū aliquā formā nisi applicādo actiua passiuis. et ꝙ fecerūt ꝙ cā mouere possunt magna actiua ad ꝓducēdū ista q̄ alatilia q̄ etiā possunt mouere qua seu maiora ad ꝓducendū in mūdo t sic nō est hec fundamentum.

Vltimo circa b mag̃i dixerūt. Digitus dei est hic. cōsiderandū est q̄ in hoc ꝓfessi sunt deum diuinā pot doctores catholici exponūt. nō sic intelligēdo vt ipi crederēt vt adorarēt quē ꝓtestabat moyses ee deus. nō em decernit Dignus dñs ee. f. q̄ noie terre q̄ maton. ꝗ dignus dei licet em oēs crederēt esse aliquā cām pīnā seu sapientes sup oēs t q̄ illa esset deus. nō tñ ex hoc sequit ꝙ ipi credi⁹ sent q̄ ille adorat coluꝰ mūdi se dicebat esse moyses nec illa sapientes. Item notandū qō illud qō dicit postilla. q̄ dicti magi non cessauerunt postea resistere Moysi et

minus verū nam vrs ex decursu ille nūc in aliqua septes plagaꝝ sequētiū fit mētio de magis nisi tm i septima pla ga.s.de vlceriḃ⁹ z vesicis vbi ór. Nec poterāt maleficia sta re coram moyse ꝓter vulnera q in eis erāt. vbi nō ór q fac rūt maleficis conati facere silla. sicut ór in trib⁹ ꝓmis plagis. & q verecūdia vel horrore nō ꝓparuerūt. vñ dōm q in tercia plaga fuerūt magi olim victi a deo. q q̄dē plaga fuit facta p manum aaron qui erat minor in gradu eo q reputabat tanq̄ ꝓpha ipi⁹ moysi. put dicū fuit. ō. Aaro frater tu⁹ erit ꝓpha tu⁹. z in ḃ magos confidebat diuia potē tia inclitū p minorē seruū vincebat maleficos. Itē notan dū q si cōsiderent effectus harū plagaꝝ in pauscedo egy ptios pōt in eis ratio ordo attēdi. s. q plage inflicte p aa ron fcs tres prime attingerēt ad pauscendū magos qui in tercia plaga dixerūt. Digitus dei ē hic nō cū attingit ad mollificationē cordis pharaonis in toto nec in pte. dicit eñ Judaus tāq̄ ē cor pharaonis z nō audiuit eos. s. ma leficos ꝓtēdere diuinū ḋtrē esse vt dictū ē. Sext⁹ do pla be subsequētes facte p moysen attigerunt ad ḃ vt demun cerēt ocō seruos pharaonis q in octaua plaga dixerūt ei Dimitt parientur ḃ scandalū: dimitte eos vt sacrificēt do mino suo. q̄z ꝓlito non acceuit pharao nisi in ḃ cū q dimittēt viros remanentib⁹ filiis z pecorib⁹. In nona do plaga p moysen inflicta ꝓdescēdit pharao ad hoc vt irēt cū familia. nō tñ cū armento z ouibus. Decim⁹ do plaga a deo i flicta. s. ꝓmo genitoꝝ attingit ad vltimū effectū scs vt tota liter eos dimittā z etiā ꝓpelleret exire. vt. j. Exo. xij. capi. Adhuc vna plaga tāq̄ pharaonē z egyptū z post ḃ di mittet eos z exire ꝓpellet. in quib⁹ ordo diuine prudentie relucet q p miores facit minora. z p maiores maiora. z p scipm q⁹ vltimū z effectū ē. in cui⁹ respectū ꝓcedētia ls di sponāt tñ q̄dāmō q̄si nihil reputant. iuxt illud. j. Cor. iij. Nec q plantat nec q rigat ē aliq̄d. & q in cremētū dat. Fm qu i cōsiderationē plaga decima ꝓmogenitoꝝ egyptioꝝ fuit a deo immediate inflicta. put debuit tenēt q⁹ plane so nat lra infra. xij. ca. vbi ór Trāsibo p terrā egypti nocte il la percutiāq̄ oē ꝓmogenitū in terra egypti &. Is tñ fm do ctores nros ḃ plaga p angelū fuerit facta q⁹ etiā in eo. c. dē vbi ór Et nō sinet pcussorē ingredi domos vras. & q pts q pcussor immediat⁹ nō erat ipe deus. & angelus deo ſdit tuo. q⁹ pōt etiā intelligi de malo angelo. q fm glo. mali angeli tales pestes facere solēt permissione dei. Hꝰ de hac mā in pōn. ór. Misit in eos iram indignatiōis sue &c. imis siones p angelos malos nibilomin⁹ tñ appropriat ḃ pla ga decima immediat⁹ deo q̄si alie. q⁹ in ea mediator erat in visibilis. nō aūt in aliq̄ vbi moyses aaron erāt ministri q̄ rone ḃ plaga appropriat deo tāq̄ immediato actori. z ēt q⁹ erat completiua intenti scs de liberatione populi

In eo. ca. viij. vbi dicit in postilla. ꝓd hoc autem est ar gumentum. quia saraceni &c. Addimo. q.

Quod saraceni ablutiōib⁹ vrunt ex ritu antiq̄ egy ptioꝝ nō vt rōnabiliter dicū. tū q⁹ a tpe de q̄ ḃ agi tur vsq̄ ad machometū q̄ fecerāt saraceni⁹ inceperāt furere plus q̄ mille z septingenti anni in q̄b⁹ egypto milia z varia dcia infuererūt. sic in aliis ptib⁹ mūdi vpu ra Chaldeoꝝ. Medoꝝ. Greꝯ. Romanoꝝ z hmōi. in q̄ bus vtile ē q⁹ nō seruabat hmōi ritus. sicut nec in aliis natiōib⁹. nū q⁹ saraceni nō solū habitabāt in terra egypti & etiā habitāt ex citra mare meridianū vsq̄ in ꝓtes orien tales mūdi ablutiōibus hmōi vrunt. fundamentū aūtem eoꝝ in hmōi ablutiōibus licet falsum z erroneū aliud tñ est. Puto q̄ sciendū q⁹ ipi ꝓpiunt a suo ꝓsendoꝓpha. s. machometo custodire legē. s. mosaicā cōgelicā. vt i suo alchorano expsse ꝓtinet. ipi do simulādo observationem mosaice legis in q̄ ꝓcipit vt quilibet masculus circūcida tur q⁹ ādē ꝓcepū ē inimū rotino observātie legalis circū cidūt se erronee tñ. q⁹ nō in octaua die sicut Heū. z vij. z Leui. xij. ca. ꝓcipit. & post lapsus cuiuscūq⁹ tpis indrāter Simulādo etiā observationē cōgelij in q̄ ꝓmū sacrīm ē baptism⁹ ipi se baptizant seu abluūt. erronee tñ in mulr ſpāliter in ḃ q⁹ ille falsus baptismus iterat apud eos z fre quētat multotiēs ad libitū. in q̄ iteratiōe sequunt mul tos alios erroneos suos z ſpāliter duos. vnus ē q⁹ non cre dūt mortē xpi. nos aūt credētes q⁹ vna xpi mors vnū ba ptisma ꝓcurauit. vt in glo. ad Heb. vj. baptismi nō iterā mus. ipi do hāc mortē negātes baptismū frequētāt. Se cūdus error eoꝝ circa ḃ est. q⁹ nō credūt originale ꝓtin esse & ꝓtā actualia tñ. z q⁹ ista scs actualia ꝓtā miserice iterant. nō ipi sua baptismata seu ablutiōes frequentant. nos do credētes q⁹ p vnius delicti q⁹q⁹ cū saracenis de silibus dispārāt sua rōcinant. vñ si eis ꝓponeret q⁹ hmōi oblocu tiones haberēt ex rīm pharaonis z aliox egyptioꝝ ratio anulāt⁹ vteret eis i dictis. Replica correctoris ḃ bur.

Ad ca. viij. postillatoꝝ rephēdit iudeos afferētes q⁹ demones nō būt ꝓtāt sup aliq̄ corpus min⁹ gra uo milij arguēs. q̄dā pōt in maius pōt in minus &. Burg. dicit illā rōem nō sufficē nisi supposito q⁹ demones nō ꝓducāt aliq̄ formā & solū applicēt actiua passi uis. Sz vi burg. ḃ peccare in logica. pōta. z theologia. in logica nāq̄ argumenta p locū a maiori ꝓstructiue valēt ꝓ ftim i mā moniaꝝ trāslatitia. de q̄ logici exēplificāt q⁹ po tens ponere mille libras pōt etiā ponere decē. z ita po tēs applicare ad magnū effectū corpa. pōt etiā ad minoꝝ effectū. Itē fm pdoo dato addito burg. nō nō valeret. pōt em q⁹ ꝓducere formā maiorē q̄ minorē. pōt enim bō generare bo iem magnū. & nō pōt generare muscam puam. z iō stante addito burg. vicz q⁹ demones nō ꝓducerēt formas sicut nō faciūt tūc nō valet rō quā cum suo medio putat valere. nō em sequit demones nō ꝓducentes formas facūt effectus maiores. igitur minores. ꝓs in stanti de bole in argumēto logico. & dnimino supposito z ꝓcesso q⁹ demones nō ꝓducāt formas nouas. & solum applicēt actiua passiuis. Adhuc argumentū cū formale. demones pūt in maius igitur in minus q̄si ad ꝓpositū. q⁹ fm sanctū Tāo. nō pūt nisi ꝓgitando. ꝓmittere igitur de no poterit q⁹ faciens maius nō potēdo minus z ecōuer so. vñ pts q⁹ theologice cōcedendū est. si deus ꝓmiserit q⁹ demones siue ꝓducāt siue nō adhuc pūt in minus. z nō in maius z ecōuerso. Argumentū aūt postillatoris tenet p locū a maiori ꝓstructiue q̄ ad motū exteriorē z potētā motiuā de cōi lege. vicz si demones pūt mouere z applicare actiua passiuis ad generationē vel ꝓductionē maio ris sequit z minoris. nec requirit a d valorē sequētie an p ducāt formas vel nō. vrs ex dictis. Item in ca. hoc dicit postillator⁹ q⁹ magi post tertiā plagā nō cessauerūt resistere moysi. Burg. dicit esse minus vez. & ad ḃ non adducit rōem nisi ab auctre negatiue q⁹ nō valet. & postillatoris est bona rō fundata in lra. in sequēti em ca. ōi de magis q⁹ in septima plaga vulnerū z vesicaꝝ turgentiū non pote rant stare coram moyse. ex q̄ lra pts q⁹ vsq̄ ad illud tpus steterūt coram moyse nō adiuuando & resistendō. q⁹ alo in iuste fuissent puniti illa septima plaga. Quis em p⁹ tercī am plagā ꝓter ꝓfusionē. q⁹ nō poterāt facere sili de cete ro nō attentauerūt resistere moysi q⁹ facere aliq̄d sili. ram attemptē pharaoni p auxilio cōsiliis ꝓter q̄ puniti sunt. si em in tercia plaga cōfessi fuissent dei iſtā diuinitatē vt dicit burg. destituissent vtiq̄ a malo z regi bonū p̄stitissent. et sic septima plaga puniti nō fuissent. exemplū hui⁹ habe tur in co. ca. & infra de plaga grandinis quā euaserunt hi serui pharaonis qui timuerūt ꝏbū dñi. z fecerūt fugere seruos suos z iumenta in domos. qui aūt ꝏbū dñi neglexerūt plaga grandinis interierunt. ita deus. inio ad mi seratiōem q̄s ad pdendū malefitio in septima plaga pepsi set. si in tercia cōfessi dei inimitatem dei iſtā ad iniquis resistentia abstinuissent. Falsum igitur est q⁹ burgē. dicit in ꝓmio tribus plagis magos cohibitos ad cōfitendū dei tatem. nam pmo in septima sunt conuicti qñ ꝓ vnicis bus coram moyse stare non potuerūt. Item idem burg.

p cõfirmatiõe dictaꝝ suarũ ineptiarũ ponit comparatiões plagaꝝ factaꝝ p aaron t moysen t deũ immediate dicẽdam eis relinquere ordinẽ nomine, paidenie cũ p minoꝝ eos facit minora: p maioꝝ maiora: et maxima ꝑ seipsum q̃ dicit in decima plaga cõstituere. Sed ꝫ ordo Burg. multipliciter deficit. primo q̃ dicit decimã plagã factã a deo sine aliq̃ medio: cui oppositus ps ex ifa dicẽte: eam factam a ꝑsona. dñi cũ. j. xij. ca. de dño. Et nõ sinet percussorẽ ingredi dom̃ vras t ledere. vñ ꝑz q̃ illa decima plaga sit facta a deo mediãte ꝑsona: sicẽ alie mediãte moyse t aarõ. t hoc est dictũ sanctoꝝ doctoꝝ t cõmuniter catholicoꝝ sicẽ post sẽt Burg. dicẽ. Secũdo dicit: aut: dissimuit primas plagas factas ab aaron tanq̃ minores: et sexagesimo factas a moyse tanq̃ maiores: et decimã tanq̃ maximã factã immediate a deo. ꝑs ꝫ dicta: q̃ta nõ distingueret a decima: q̃ nõ legit in ea aaron vel moyse aliq̃d fecisse. sed dr i hoc. vij. ca. dñs fcit. Et venit moyses gratissima nec videt ea absolute dictũ deũ immediate talia signa nõ fecisse effectiue q̃ ꝑ moysen t aaron t angelos tanq̃ ꝑ instrã fecit. nã instrã creata ad tales effectꝰ sunt naturales sed obedientiales q̃ q̃libet põt fieri ex quolibet q̃ solũ dñs respicit ꝑ immediate efficiẽte. sententia eñ est beati Augn. tr. sup Joh. t. xij. de tri. ca. vij. nazy etsi sancti sicut moyses t alij dicant signa facere hoc catholice intelligendũ est q̃ deus ꝑ eos q̃ ꝑ seipsum. Tertio deficit: q̃ si minora ꝑ minores cẽ. sequit q̃ demones tanq̃ maiores debent moysi et aaron ꝓferri. nã a decima plaga quã reputat Burg. maxima fecit deꝰ ministerio demonũ vt ibi Burg. ponit aucte sanctoꝝ doctoꝝ. t tales ibi plage in scriptura dicunt immissiones ꝑ angelos malos. cũ igit illa maxima sit ꝑ eos facta nõ ꝑ moysen nec aaron. sequit eos ee potiores moyse t aaron. nõ solũ natura q̃ verũ est: ꝫ t potestate t autoritate q̃ falsum est. Et si verũ est pestes t mala pone in filiis ministerio malox angelox. ꝓbabile est dicere q̃ omes plagas egyptiacas deus fecerit ministerio eox ꝙuis ad nutũ t exteriorẽ designationẽ moysi t aaron etiamsi t ꝓcepto virge facta esse dicant. nõ eñ virga nec ejus elevatio se extenderet ad eruptionẽ ranax muscax t ceterox tam subito nisi ministerio angelox dictox ꝑ deũ deputato ad designationẽ t ꝓnunciationẽ moysi t aaron cõcurrente. frustra igit Burgen. hic se fatigauit. In hoc aũt in quo Burg. postillatorie notat primo. s. an ablutionẽ ꝓbaronis imitent adhuc saraceni: vel an habeãt eam a machometo nõ est magni ꝓdericio nec ad litterã exponendã vel ad cõferendũ cum saraceno multũ imponat.

Capitulũ. ix.

Q Uid aũt dñs ad moysen. Ingredẽ ad ꝓbaronẽ: t loqre ad eum
b Hec dicit dñs deꝰ hebreox. Dimitte ꝑplm meũ vt sacrificet mihi. Q̃ si adhuc
c renuis et retines eos: ecce
d manus mea erit sup agros tuos: t sup equos t asinos t camelos t oues t boues
e pestis valde grauis. Et faciet dñs mirabile inter ꝓssessiões israel t ꝓssessiões egyptioꝝ: vt nil oino pereat ex bis que ptinẽt ad filios isrl. Cõstituitq̃ dñs tẽpus
f dicẽs: Cras faciet dñs verbũ istud in terra. Fecitq̃ ꝙ dñs verbũ hoc altera die t mortua sũt oia animantia egyptioꝝ. De animalib⁹ aũt filioꝝ
h rũ isrl nihil oino periit: t misit ꝓbarao ad videndũ: nec erat quicq̃ mortuũ de bis q̃ ꝓssidebat isrl. Ingrauatusq̃ é cor ꝓbaronis et nõ
i dimisit ꝑplm: et dixit dñs
k ad moysen t aaron. Tollite plenas manꝰ cineris de
l camino: et sparat illũ moyses in celũ coram ꝓbarone: sitq̃ pulvis sup oẽm terrã
m egypti. Erunt enim in hoib⁹ t iumentis vlcera t vesice turgẽtes in vniuersa terra egypti. Tulerũtq̃ cinerem de camino t steterunt coram ꝓbarone: et sparsit illum moyses in celum. Factaq̃ sunt vlcera vesicarũ turgẽtium in hominib⁹ t iumentis: nec poterant malefici stare coram moyse ꝓpter vlcera que in illis erant: et in
o omni terra egypti. Indurauitq̃ dñs cor ꝓbaronis et nõ audiuit eos sicut locutus é dñs ad moysen.
p Dixitq̃ dominus ad moysen. Mane surge t sta coram ꝓbarone t dices ad eũ Hec dicit dñs deꝰ hebreorum. Dimitte populũ meũ

i Capitulũ. ix. Quid aũt dñs ad moysen. Ingredẽ ad ꝓbaronẽ: t loqre ad eum b Hec dicit dñs deꝰ hebreox. Is eñ sit deꝰ t dñs eox: dñs eñ ꝫ deꝰ t dñs hebreox in spũ q̃ verã fidẽ t spũles cultũ: t vidit ꝓbarao quãm dñs obligebat ꝑplm illũ subdit. c Ecce manus mea. nõ dicit manꝰ moysi: q̃s plaga sit t ꝓcedẽs facta est a deo absq̃ ministerio moysi et aaron. in trib⁹ annẽ ꝓmis dñs aaron extẽdere manũ. d Sup agros moyse sũt ꝙ ꝓbarõ. pe. vel. gra. Et q̃ ꝑz q̃ illa pestis fuit solũ sup animalia q̃ erãt in cãpis. Quia hec aũt fuerit illa pestis i terra nõ exprimit: nec Ioseph⁹ de hac peste loq̃t. t ideo dicit Andr. q̃ fuit ex voluntate divina nõ ꝙ corruptiõs aeris naturali aũt dicunt q̃ fuit ex corruptiõe aeris dimin⁹ cadere sup pascua. et ideo animalia pascẽtia corrupta sũt: t sm ꝫ dñs pestis illa a pestu.
e Et faciet dñs mirabile cẽ. q: in exitu cãpis animalia egyptioꝝ ifẽ mouua t animalia filioꝝ isrl saluata. f Cras faciet dñs verbũ istud. dicit hebraeus q̃ moyses secũ linea i parete ocẽo: Crastina die cũ sol ascẽdet linea ista fiet plaga ista. g Et ꝫ facta ad oñdendũ certitudinẽ nomine, paidẽie. q̃ Fecitq̃ dñs. Hic ꝑz describit ꝑdicte pene infrictio: eo modo q̃ ꝑdicta é. h Et misit ꝓbarao ad videndũ. Queritur hic nõ misit ad videndũ de aliis ꝑdictis plagis sicut de ista. Dicendũ q̃ nõ poterat: q: i plaga ꝓcedẽti immediate mãtij nõ poterãt ire ꝓpter muscas q̃ erãt in domibus: vel ꝓpter alias q̃ erãt horribilia ꝑm aliis opꝰ. Sili dicẽdũ de cynomiab⁹ t ranis. Et corrũdet plaga ista culpe egyptioꝝ q̃ afflixerãt hebreos t nõ solũ in ꝙrio corpib⁹ ꝫ etiã in eox animab⁹ supponẽdo eis omera grauia ponderosa. i Et dixit dñs. Hec describit tertia plaga q̃ fuit eox boib⁹ t iumentis: cui dicit k Tollite plenas manus cinc. de camino. Et q̃ ꝑz q̃ ista plaga facta é ex elemẽto ignis: q: cineres illi accepti sunt de camino ardẽti vt magis soluat i hebreo: t eorũdem plaga ista culpe egyptioꝝ q̃ afflixerãt hebreos in decoctione laterũ in igne fornacis. l Et spargat illũ. i. cineres ardẽtes. m Moyses. t non aaron: q: ista sparsio cineris facta est versus celum. aaron enim erat ordinatus in his que punebant ad populũ. moyses autem in his que pertinebant ad deum. t ideo manus ꝑ quã ista fuit ꝑgere cineres qui spergẽdi erat versus celũ.
n Erunt enim in homie cẽ. primo enim fuerũt in eis vesice turgẽtes. id est calefactione pungentẽ cõmixtas. t postq̃ rupte sunt vesice fuerũt in eis vulnera.
o Nec poterant malefici stare coram moyse. Ex quo ꝑz q̃ ex ꝓcedentibus signis non destiterunt moysi resistere: ꝓpter q̃ ista plaga fortius in eos debuit ꝙ in alios egyptios. p Dixitq̃ dominꝰ. Hic describit septima plaga cuius primo ponitur cõminatio. secũdo subdit infrictio: ibi Et dixit dominꝰ ad moysen. tercio eiusdem remotio:

bi. misitq; pharao. Circa primū dicit sic. q In hac vice mittā oēs plagas meas. Ex q̄ p̄z q̄ hoc nō intelligit solū de ista plaga ſ. etiā de sequēnb⁹: q̄ dñs ꝓuidebat pharaonis obstinationē t el⁹ flagellationē futurā. vñ subdit.
r Peribiliq; de tra. q̄ factū fuit q̄n ꝓsequēdo filios israel ſm̄ersus fuit i mari rubro. o Jccirco posui te vt ostēdā i te fortitudinē meā Flagellādo te multiplicit. hoc tñ nō ē sic intelligēdū: q̄ deꝰ idigeat malicia hominū ad declarationē suā fortitudinis cōflagellādo q̄ p multa alia pōt suā fortitudinē hoibꝰ ostēdere: ſ. ꝓ tanto hoc dī: q̄ deꝰ ē adeo potēs t bonꝰ q̄ ex malis hoim scit et pōt bona elicere. et ideo talia ꝓmittit vt inde bona eliciat: t sic ex malicia pharaonis elicuit declarationē sue iusticie t virtutis vt ſ. vt teneat ibi cōsecutive t nō cāliter. s Et narret nomen meū in oi tra. q̄ per declarationē talis iusticie manifestat alijs timēda ymo t iusticia vt eā timeāt t nō obdurent i peccatis suis sicut pharao.
v En pluā bacipa hora cras grādinē. Predeterminat tps t horā ad ostendēdū sue ꝓuidētie certitudinem t sue virtutis magnitudinē: q̄ nec i modico pōt impedi. x Qualis nō fuit i egypto. In illa em̄ regiōe q̄ ē ꝑsus austr⁹ pauce pluuie t grandines fiunt t parue quātitat⁹: sed tūc fuit grando tra magna i multitudine t quātitate t mag⁹: sic fieri solet in ꝓuinciis borealibus.
y Mine q̄ iam tē. hoc dī ad ostendēdū q̄ cū iusticia diuina semp̄ currit misericordia. Nō fuit filialis ꝓcedēs ex amore: ſ. seruilis ꝓcedens ex formidine pene. a Qui aūt neglexit. q̄ nec seruilē nō modē ex nimia obstinatiōe habuit. b Extēde manū tuā i celū. q̄ moyses erat i his q̄ ꝓmebāt ad dñm. aaron autē supra iussus ē extēdere manū ꝑsus trā: q̄ erat ꝓtinꝰ in his q̄ ꝓtinēt ad ꝑsum. c Et dñs dedit toni. ad terrēdū egyptios. d Et grādinē. ad ꝓsumēdū frenalcētia: t ē horeo t aialia q̄ erāt i agris. e Ac discurrētia fulgura ad penitēdū ea q̄ grādinē euadebāt. Patet etiā ex hoc q̄ ista plaga fuit ex tribꝰ elementis. ſ. aq̄ rōne grādinis q̄ ē aq̄ cōgelata: aere ex cōmotiōe eius vehemēti rōne troniti. t igne' ex fulgure discurrēte. Cōsridet ēt ista plaga q̄ quā terrenalcētia fuerūt ꝓtrita t i modū palearū redacta culpe egyptioꝝ q̄ hebreos afflixerūt in palearū ꝓgregatiōe vt dictū est. v. c. f Cū egressus fuero de vrbe. erat em̄ plena idolatria. ideo ꝓpius egressuo ē ab eā orare. g Noui aūt q̄ tu t ꝓnus tui necdū timeatis dñm. ſ. more filiali: q̄ tm̄ seruili: vt pena cesset.
b Linum q̄ t hordeū lesa ē. i. cōtrita t corruptū a grādine: cui⁹ cā subdit.
i Eo q̄ hordeū erat virēs. In hebreo bī Eo q̄ erat ꝓmaturat t ideo ias tantū crenerat q̄ illud q̄ posset crescere post ꝑcussionē grādinis erat inutile. k Et linū ibi follicu los germinaret. In hebreo bī: Et linus ibi mellos fecerat. et ideo q̄ mellū fuerunt fracti: vtensi⁹ erat inutile. Ex ꝓdictis ꝓz q̄ tria ista plagā cuā serūt. ſ. illa q̄ erāt in domib⁹: q̄ in agris tm̄ fuit ista pestilentia: vt ꝓz ex ꝓdicto i text. Jtē illa q̄ non erāt ꝓmitina: q̄ non intrānt ꝓtē creuerūt q̄ renalcētia erat inutilis. Jtez illa q̄ erāt dura vt lignea q̄ nō fuerūt fracta. t cadē rōne illa q̄ nō erāt in mellito: q̄ nō resistebāt grādini q̄ cedebāt ꝑcussioni.
l Triticū aūt t far In hebreo bī: Triticū t spelta nō sūt lesa: cui⁹ cā subdit.
m Quia serotina erāt. t illud q̄ nouū t nouitiū erat cedebat ꝑcussioni grādinis. Cetera patēt ex ꝓdictis.
In ca. ix. vbi dī et posuī. Et misit pharao ad videndū.

Addito. j.

Et alia rō cōsona lre quā quidā hebreoꝝ assignāt ad h̄ q̄ ista plaga misit ad videndū spāliter: t nō in ꝓcedēti. q̄. ſ. mirabil⁹ erat q̄ ex aialib⁹ egyptioꝝ t hebreoꝝ que in eisdē campis pascebant morerent illa q̄ erāt egyptioꝝ. nō aūt q̄ erant hebreoꝝ ꝙ q̄ terra iessen esset immunis ab aliqua plaga nō aūt alia terra egypti hic etiā sonat littera que in ꝓcedenti plaga dicit: Facitamq; mirabile in die illa terrā iessen. in qua populus meus est vt nō sint tibi musce. in hac vo plaga. ſ. pestis dicit. Mortuaq; sunt animātia egyptioꝝ t de aialibus filioꝝ israel nihil omno ꝓz. ſ. vbicūq; erāt etiā i tra egyptioꝝ q̄d ē mirabile⁹. t p ꝑtes origi⁹ q̄stiōe. in ꝓmis vo duab⁹ plagis

qui magi fecerũt sicilia nõ extraxit Pharao ingẽre distinct sed plagarũ. in tercia ẽo nõ legit ratio distinctio.

In eo.ca.ix. vbi dr in posti. Idcirco posui te vt ostẽdã in te fortitudinẽ meã. Additio.ij.

Licet cõcedendum sit q̃ dem nõ indigeat malicia homĩ ad declarationẽ siue fortitudinis eos flagellãdo: q̃ per multas alias vias pot sibi fortitudinẽ ostendere: pot postillator dic: nõ tñ ex hoc sequit q̃ cũ dicit: Vt ostẽdã in te fortitudinẽ meã. li vt nõ teneat ibi causalit̃ q̃m ipe vult inferre. Pro q̃ cõsiderandũ est ex dicta, q̃ldẽtia non solũ disponit ad effectũ fiẽ: sed etiã ex ab' causis et ad ordine quentiam: inter q̃s quidẽ causas sẽ etiã quasdam effectiũ causę actus hũani. vñ et talib' oportet homines agẽ aliq: vt p sua actiõ impleant q̃dãz effectus ordinẽ a deo dispositum: q̃m in sexta sẽte. q. lxxxiij. et ideo i talib' talis actus inedy rõnes habẽt causalitatẽ respectu effectus a deo dispositi vñ in pãi mã q: de' ex proposito sue voluntatis ordinauerat q̃ malicia pharaõis a deo toleraretur et p̃missa sua potẽtia in signis et lõganimitate hoĩs' declararet: idcirco hmõi malicia sic a deo permissa hz rõnes causalitatis respectu hmõi declaratiõis a deo intẽte nõ tñ hz causalitatẽ principalẽ et absolutã sed accessoriã et ex suppositione divini p̃positi: vt dictũ est. vñ p̃s q̃ li vt cũ dr: Vt ostẽdã in te: teneat causalit̃ q̃m sonat et nõ indiget alia resolutione vñ et doctores sancti hãc dictionẽ vt in hoc loco i sua p̃pria significatione relinquũt: vt p̃s in glo. hũ immẽti. sic etiã cũ dr de deo in pãi. q̃ p̃duxit verba ista mea hoĩm vt educat panẽ de tra. nõ excludit q̃n de' p̃ alias aliquas posset educi panẽ de tra sine hmõi verbis p̃ius p̃ducendo: sed deus voluit instituere istũ modũ determinatũ p̃ducẽdi. et sic educio panis ex tra hz causalitatẽ respectu p̃ductionis verbe. vnde li vt teneat cãliter dicti sic et in hoc loco.

Replica contra rotũ contra Burg. sentẽtiã.

Ad ca. vj. Burg. notat postillatorẽ dicentẽ li vt non semper cãliter sed accessorie cũ dr: Idcirco posui te vt ostẽdã te fortitudinẽ meã. obiectis et allegãs mira put ibi ea esse dr postillatorẽ q̃s tñ nõ est: sed pot' p eo vt p̃s diligenter inspicẽti. nihil pot esse deo cã motiua adextra et i rõne finis nec efficientis nec formę nisi accessorie. et hoc est q̃s intendit postillator. sequit etiã sequẽtia legalia. Pharao fuit malicia inductus hoc dñm. q̃ de' voluit in eo ostendere fortitudinẽ suã. et sic malicia nõ fuit cã missi occasio accessorio ex lege p deũ ordinata vt de' cũ flagellaret eos et eo suã potẽtiã ostenderet. et ad hoc valet exemplũ de p̃ductione panis de tra: q̃ ita ordinẽ nature instituit q̃ pars terra germinaret et granẽ p̃duret in granũ vt fieret panis p̃ ex ordine

Capitulũ. x.

Et dixit dñs ad moysen. Ingredẽ ad pharaonẽ. Ego enim indurauī cor eius et seruorũ illius vt faciã signa mea hec in eo. et narres in auribus filij tui et nepotis tuo: quotiẽs contriuerim egyptios et signa fecerim in eis: et sciatis q: ego dñs. Introierũt ergo moyses et aaron ad pharaonẽ: et dixerũt ei. Hec dicit dñs deus hebreoꝝ. Vsquo nõ vis subijci mihi: dimitte populũ meũ vt sacrificet mihi. Sin aũt resistis et nõ vis dimittere eum: ecce ego inducã cras locustã in fines tuos que operiet superficiẽ terre: ne quicq̃ eius appareat de comedat q̃ residuũ fuit grãdini. Corrodet ei dira signa que germinant in agris: et implebunt domos tuas et seruorũ tuorũ et oim egyptiorũ: quã non viderũt patres tui et aui exquo orti sũt super terrã vsq; in p̃sentem diem. Auertitq; se et egressus est a pharaone. Dixerunt autem serui pharaonis ad eum. Vsquo patiemur hoc scandalũ. Dimitte homines vt sacrificẽt domino deo suo. Nõne vides q̃ perierit egyptus. Reuocauerũtq; moysen et aaron ad pharaonem. Qui dixit eis. Ite sacrificate domino deo vestro. Qui nam sunt qui ituri sunt: ait moyses. Cum paruulis nostris et senioribus pergemus cum filijs et filiabus: cum ouibus et armentis. Est enim solẽnitas domini dei nostri: et respõdit pharao. Sic dominꝰ sit vobiscũ. Quomõ ego dimittã vos: et parunulos vestros. Cui dubiũ est q̃ pessime cogitetis. Non fiet ita: sed ite tñ viri et sacrificate domino. Hoc enim et ipi petistis. Statimq; eiecti sunt de conspectu pharaonis. Dixit autem dominus ad Moysen. Extende

instituto. Sz et illũ q̃s Burg. ex dicta sci Tho. scita sẽtẽ q. lxxxiij. applicat ꝓposito videt mihi' catholice dictũ: videlicet q̃ ex ordinatõe omnia opantur bona agẽ vt effectus a deo institutus impleant. nã ex eo sequit i materia pñti q̃ pharaoni pena obstinationis ipsitari nõ debuit sm̃ b opponit eũ eẽ cãm diuine glificationis si cãlit teneri debeat vt vult burg. i hoc aũt q̃ oportet fieri sicut in nullo' et necessariis non laudamur nec vituperamur testib' philo' et theologis. sequit etiã alia obstinationẽ fuisse nõ solũ ex diuina p̃missiõe sed etiã institutiõe et ordinatiõe q̃s nõ sonat theologice: cũ doctores sci et magister sententiarũ obstinationis sic nec alteri malitiã culpe nõ velint esse cãm positiua sed defectuã. doctrina enim Scoti est q̃ ipe probatiõe de' nulla scita positiua de circa reprobatã sed solũ negatiua. non ordinãdo ad gloriã et gratiã. vñ si dicitur sancti Tho. veritatẽ hic posse i positiuis ordinatis per deũ: in ꝓposito aũt pot burg. applicat nõ videt colonare.

Capitulũ. x.

Et dixit dñs. Hic describitur octaua plaga. et primo premittit eius cõminatio. secũdo subdit ei' infectio: ibi. Dixit aũt dñs. Circa primũ patet ira vsq; ibi.

a Diem. Auertitq; se et egressus est a pharaone. Dixerunt autem serui pharaonis ad eum. Vsquo patiemur hoc scandalũ. Dimitte homines vt sacrificẽt domino deo suo. Nõne vides q̃ perierit egyptus.

b Ecce ego inducã cras locustã. i. multitudinẽ locustarũ sicut dicti est. ij. vñ. ca. Venit musca grauissima. i. multitudo muscarũ. p. talẽ modũ loquẽdi ut. Silogismus est dño. i. cõpertus dicendũ.

c Que operiet superficiẽ tre. non q̃ totalit̃ sit opta sed q̃ magna pte.

d Ne q̃q̃ ei' appareat. i. de bis q̃ pmisit ad ei' ornatũ: sicut sunt herbe et cetera viridia. et iste sensus p̃s p hoc q̃ subdit. Sz comedat q̃ residuũ fuit grãdini.

e Et implebũt domos tuas. q: nõ solũ infeste et ãt fremitũ' q̃ etiã hoĩ'. f Auertitq; se q: percepit p signa obstinationẽ regis et indignationes eius sz ipm. et ideo dedit ire locũ.

g Vsq; quo. i. quare. ꝑ scan. Scãdalũ est ipactus pedis q̃ facit hoĩem cadere: et sic illud in quo q̃s timebat vocabat scandalũ.

h Reuocauerũtq; moysen. de voluntate regis.

i Cũ gentibus nris et. i. cũ tota subdit: est enim solẽnitas. i. generalis in q̃ oẽs tã masculi q̃ femine debẽt eẽ. oportet etiã nos sacrificare et nescimus q̃ vel quot. Adeo oportet nos docere alia ad imolandum sibi iumẽta ad portãdũ mũera et gamos.

k Sic dño sit vobiscũ acerbe dr hoc.

l Cum tu. i. q̃ pessime cogitetis. ac si dicat p̃s q̃ rebellare medit̃do sub ꝓtextu sacrificãdi.

m Ite cõ viri. q. d. ad viros sacrificare gentes: et non ad alios.

n Hoc enim et ipi petistis. nõ vere et mentaliq; hoc nõ petiuerãt.

o Dixit aũt dño. Hic describit plaga infectio. et sedo ei' remotio: ibi. Statimq;. Circa primũ dicit.

p Extẽde ma. tua sup terrã egy. licet moyses sit executor ordinatus in hoc q̃ gerat ad deũ: gerit q̃s in predicto'

instituo est extēdere manū versus celū tū hic iubet extēdē manū sua sup terrā: ad oīdendū q̄ qui pōt in manu pōt & i minimo q̄ pātes sunt ordinate sicut in ꝓposito & non ecōuerso: ro aaron q̄ fuit ꝑstitus⁹ i deo & ptinēt ad pōtm in pōctis extēdit manū versus terrā & nō versus celū.

manū tuā sup terrā egypti
a ad locustā vt descēdat sup terrā t deuoret oēm herbā q̄ reliqua fuit grandini. Et extendit moyses virgā sup
b terrā egypti: t dñs induxit ventū vrentē tota die illa t nocte. Et mane facto ventus vrēs leuauit locustas:
c que ascenderūt sup vniuersam terrā egypti: t sederūt in cūctis finib⁹ egyptiorū inumerabiles quales ante illud tempus non fuerant:
d nec postea future sūt. Operueruntq̄ vniuersam superficiē terre vastātes oia. Deuorata est igitur herba terre: t quicq̄d pomorū in arboribus⁹ fuit que grando dimiserat. Nihil q̄z oino viride relictū est in lignis t i herbis tre: in cūcta egypto
e Quobrem festinus pharao vocauit moysen t aaron et
f dixit eis. Peccaui in dñm deū vestrū t in vos. Sed nūc dimittite peccatū mihi etiā hac vice: t rogate do-
g minū deū vīm: vt auferat a me mortē istā. Egressusq̄ est moyses de cōspectu pharaonis et oauit dominū.
h Qui flare fecit ventū ab oc
i cidente vehementissimū: t arreptā locustā ,iecit i mare rubrū. Non remānit nec vna quidē in cūctis finib⁹ egypti. Et indurauit dñs cor pharaonis: nec dimisit
k filios isrl. Dixit autē dñs ad moysen. Extende manū tuā in celum t sint tenebre
l super terram egypti: tādense vt palpari queant. Extenditq̄ moyses manū in celū
m t facte sunt tenebre horribiles in vniuersa terra egypti. Tribus diebus nemo
n vidit fratrem suū: nec mouit se de loco in quo erat.
o Ubicūq̄ aūt habitabāt filii isrl lux erat. Vocauitq̄ pharao moysen et aaron et dixit eis. Ite sacrificate domino. Oues nr̄a vestre t armenta remaneant paruuli vri cant vobiscū. Dixit moy-
p ses. Hostias quoq̄ t holocausta dabis nobis: q̄ offeramus domino deo nostro
q Cuncti greges pergent nobiscum. Non remanebit ex eis vngula que necessaria sunt in cultū dñi dei nostri: ꝑsertim cum ignorem⁹ q̄d debeat imolari: donec ad ipsum locum ꝑueniamus. Indurauit autē dominus cor pharaonis: t noluit dimittere eos. Dixitq̄ pharao ad moysen. Recede a me: t caue ne vltra videas faciem meā. Quocūq̄ die apparueris mihi morieris
r Vidit moyses. Ita fiat vt locutus es. Non videbo vltra faciem tuam.

a Ad locustā. i. ad multitudinē locustarū. b Et dñs induxit ventū vrentē. i. calidū t siccū q̄ facit ad generationes locustaꝝ t fornicationē ipaꝝ q̄ possint volare. c Quales aīt illud tpus fuerūt. in multitudine t magnitudine. d Nec postea future sūt. Cōtrariū videt dicē Iobel ꝓpha Dicendū q̄ nō loq̄t de locustis ad ifam sicut ꝺ: & sub multitudine locustaꝝ loquit de gentib⁹ que vastauerūt trā filiorū isrl fm aliqꝺ. fm ꝺ alios dicētes q̄ Iobel loquit de locustis ad ifam dicē dū: q̄ iste locuste fuerūt grandiores inter se & nō cēteē: q̄ modico tpe durauerūt & ille diuī⁹: vt ibidē plenī⁹ dicet dño cō cedēte. e Hebrē Hic describit ꝓdictę plage remotio. f Festin⁹ pharao vocauit moysen. ꝺa necessitate vigebat. g Peccaui i dñm ꝛc. simulat pnāz vt euadat penam.

h Vt auferat a me mortē istā vocat illā plagā mortez: q̄ ad eā disponit ex corruptione terre nascētiū. et corrūdet ista plaga culpe egyptioꝝ q̄ pduxerāt virā bestiaꝝ ad amaritudinē: vt dictū est. 3. c. t ſō vocat mors q̄ nihil amari⁹ dicit. i Egressusq̄ ē moyses. q: in cōspectu idolatre noluit orare. k Qui flare fecit ventū ab occidēte. ad debilitandū locustas: sic vērus calid⁹ flans ex opposito eas generat t fornicat: vt dictū est. l Vehemē tissimū. vt locusta nō posset resistere imperū eius.

m Dixit aūt dñs. Hic describit nona plaga cum dicit. n Sūt tenebre ꝛc. Dicūt ēm alii q̄ aer fuit ita ingrossatus vaporib⁹ humidis t grossis: q̄ cuius tactu poterāt palpi: q: tenebra ipa cū sit priuatio lucis nō ē tactui perceptibilis.

o Ex facie ſ tenebre horr. q: i illis tenebris fiebant eis vitiose imaginarie horribiles. p Tribus dieb⁹ nemo vidit fratrē suū. i. alū hoiem. q Nec mouit se. timore ducē. r Ubicūq̄ aūt ha. fi. isrl lux erat. Ex quo ꝑz q̄ ista plaga facta ē mediāt⁹ celi luminaribus deo ad numi obedientib⁹ nō influēdo lumen egyptijs t cōcendo illud hebreis. t ista plaga corrūdet cecitatē mētis q̄ fuit in egyptijs q̄ p⁹ tot signa manebāt i obstinatiōe ſua. s Vocauitq̄ pharao moysen. nō ꝺcta fuerūt tenebre: q: nullꝰ egypti⁹ de loco suo se mouit: & posq̄ redierat lux nimebāt erā de alta pessiōe maioꝛ. dicūt aūt hebrei q̄ dicte tenebre trib⁹ dieb⁹ nō fuerūt ad penitendū egyptios: & etiā ꝓpter filios isrl in ter ḡo erāt aliq̄ mali t incredulitate nec volebāt de egypto recedere t illi mortui sunt in illis tribus dieb⁹ et sepulti. ita q̄ egyptij nō videbāt si eis vidissent sic dixissent iter se ita pcussi sūt filij isrl sic t nos. t Hostias ḡz t bo. da. nobis. i. permittes q̄ ducam⁹ alia ad sacrificia. v Cūcti greges pgent nobis. q: nescimus q̄ t quāta velit t in ꝺ moyses nō dixit falsū: q: verat illi dñs. Immolab deo sup monte illū vt ꝺ. ū. ca. & nos determinauerat sibi q̄ vel q̄t deberēt immolari: nec oportebat q̄ moyses diceret expresse q̄ vellem de pcepto dei oino de egypto absq̄ redita t recedere. ḡz ēm falsū nō debeat dici veritas tū ꝓ loco t tpe pōt taceri. t tōo de quib⁹ a deo sibi dicta vnam dicit: aliud tacuit.

In ca. x. vbi dī in postilla. Ubicunq̄ aūt habitabant filij isrl lux erat ꝛc.

Additio.

Non videt ne cessariū dicē q̄ ista plaga ſz tenebrarū facta fuerit mediātib⁹ celis luminarib⁹. sufficit ēm q̄ fuerit solus in aere vt vbi egyptij habitabant nō. vn aer ille fuit ingrossat⁹ t densat⁹ vtute diuina imātū q̄ pōdus diafanei tē sic vt nō cēt capax lucis: q̄ ꝑz manifeste ex ꝺ q̄ dic: Trib⁹ dieb⁹ nemo vidit fratrē suū. nā si aer fuiſſ capax luminis potuiſſet se vidē mutuē cū lucernis seu lāpadib⁹ ignitis q̄b⁹ boies cōiter illuminant etiā i nocte quātū cūq̄ obscurissima. ꝺ etiā vident fossare vbi q̄ dicunt de his tenebris. i. vt palpari q̄nt: er q̄ ꝺdā grossitie tā palpabili pringebat q̄ dī: Nemo mouit se: q: tāta erat grossities es q̄ impediebat motū. in sola ēm obscuritate qui ītūcūq̄ careat luce boies mouent ꝑfectius i loco sibi notio. vnde etiā in nocte obscurissima nōnulli ꝓficiscunt. t ſō oportz q̄ b⁹ q̄ dī: Nemo mouit se. cā fuerit grossities palpabilis aeris tenebrosi. vnō in hac plaga celi luminarib⁹ suo motu influentib⁹ aer egyptioꝝ nō recipiebat lumē rōne ꝓdicta. aer ꝺ hebreoꝝ illumiabat vt solebat. Est ēm ꝺ expō magis ꝓpria rōni: q: fm ꝓbm. Frustra fit ꝑ plura qđ potest

fieri p pauciora. et eadē rōne: q3 pōt fieri p minora nō requirit q fiat p maiora. et ideo nō oportet dicere: q deꝰ i hac plaga influentiā celestiū luminariū mutauerit siē nec ifa b dicit: ꝙ solū fuit mutatio i nā aerea elementari mō pdicto

Replica correctoria cōtra Burgen. ruralem.

In ca. x. Burgē. notat positillatorē dicentē plagā nonā q erat tenebraꝝ fuisse mediateꝰ luminaribus celi in qb⁹ deꝰ fulpēdit actū sēcm ses illuminare nulla mutatiōe facta i eorū nā q ad actū primū q est lucere: siē etiā dicit. ō. Daniēlē de igne trū puerorū in q fuit fulpēsus secundꝰ actus q ē calefacere et cōburere. primo actu. s. calere manente. Quē modū dicēdi rōnabiliē intelligibilem burgē. hic nititur corrūpere dicendo q illa plaga. ses tenebraꝝ fit facta per cōdensationē aeris tantā vt pderet diafanitatē. et b. pdare nihil ex eo q dī in ifa q trib⁹ diebꝰ nemo vidit fratrē suū. asserēdo si aer fuisset diafan⁹ et capar lucis potuissent accendere lucernas. et sic se mutuo videre. Sed scdo ex eo q tenebre in ifa dicunt palpabiles qđ cōtingebat ex huiꝰi ingrossatiōe q tanta fuit vt eā motū impedirent: qz dī in ifa: q nemo movebat se de loco: et cōfirmat factū suū duplici rōne. prima qz frustra fuit q plura q pōt fieri p pauciora. secūda rō: qz frustra fit q maiora qđ q minora fieri potuit. cuiusmodi ē aer respectu lucis. Sz hec videt grossa et ruralis imaginatio milesio Sz rōnes et naturā rerū. nā destruit naturā: rōnem: et nomē plage. ipa em plaga dī in ifa tenebra. tenebra aūt est pauno lucis i subtecto apto nato: q pauco imaginatiōe burlacū nō hs: q: nihil aperit est illuminari nisi diafanū qđ nō erat aer egyptioꝝ. pūc fm burg. et sic fm eū non pōt dici plaga tenebraꝝ q cōdensationis: qđ est ifa. Secdo destruit naturā et rōnem aeris. nā aer de sua nā est corp⁹ interminati terminis. ꝙpijs. et ideo diafanū: pdensatiōe sua Burg. posita q aer non sit diafanus sequit aerē non esse corpus interminatū: et sic sequit aerem non esse aerem. Tertio destruit motū naturalē: quia posita tali densitate aeris vt impediret motū aliē: etiā impediret motū naturalē. et iō in tali aere grauia posset moueri deorsū: nec leue sursū: nec apud egyptios trib⁹ diebꝰ fuisset i tali aere inspiratio et respiratio. et sic nono miraculo sine spiraculo trib⁹ diebꝰ vixissent: et multa alia inconuenientia pnegūt sic grosse imaginātī: nec rōnes eū moueōes ad sic excendū cogūt. nā pena: q supponit Sz ifa: q potuissent accedere lucernas. nā in ifa dī q nemo se mouebat de loco tpe illaz tenebraꝝ: nō nemo poterat accedere lucernā. Et breuiter pōt dici: q eodē miraculo qđ deꝰ fulpēdit actū secundū luminariū celi quo ad egyptios: ita etiā luminariū quorūcūq. et sic nec ignis nec candela illuminatiōis officiū habuissent: q remāsissent i suo naturis et actib⁹ pmis nec oporteret ibi assignari secūdū miraculū: nec scōa et rō mouet cur dicit tenebras fuisse palpabiles. hoc em dī hyperbolice Fm glo. interluminare: qz tenebre palpari nō pōt Sz significat magnitudinē tenebraꝝ. Fm em virtutē sermonis si talis aer densat⁹ q Sz precederet pot⁹ diceret tenebrosū palpabile q tenebra. Fm aūt illā positionē aer tenebrosus potest nō pōt: qz cū nō cēt diafan⁹ nō fuisset capax lucis: igit nec pauciōis oppositē: siē lapis nō pōt dici cecus: qz nō ē capax visus. ꝛc. Cōfirmatiōes aūt b⁹ positionis fūt Sz pondē. qđ esi q dī frustra fieri q pla. ꝛc. manifestū ē ex dictis q oportet apd burg. pla. assignare miracula. apud positillatorē aūt mira. suspēsionē actꝰ scīt cuiuscūq. lucis: inuit igit pauciorib⁹. Ad secūdo adūc: Frustra fieri q min⁹. ꝛc. Sz cū etiaz q aerē ē etꝰ dispositoꝝ tenebre fieri nō pōt luce pūte fm omnē suū actū. dēsitas em aeris sic facit nubilū nō tenebraz: vt ps. pōnbus nebulosis In exodio namq; mōt an lucis creatiōnē dī: Tenebre erāt sup faciē abyssi post creatiōnē auē lucis nunq; legim⁹ tenebrosa nisi luce deficiēte fm actum scōm. s. illuminare. q actū aūt primū nūq; defecit luc qn in seipa lucerat.

Capitulū. xj.

Dixit dñs. Hic describit decima plaga. et primo ponit ipa cōminatio. et scdo eī⁹ inflictio. xij. c. ibi. Factū est aūt. Circa primū tria intēdēda dī moysi. et scdo pharaoni. ibi. Fuit aūt moyses. Circa primū dicit: a Et dixit dñs ad moysen. s. amicē recedēt a pharaone: q: dicerat ei q post suū recessū ampli⁹ nō videt facie eī⁹. bn em fuit reuelatiōe diuine. ꝙbia erā cozā hoib⁹ malio: sic patz ve Michee cozā Achab. iij. Regū. xxij. ca. b Adhuc vna plaga erit. regē pncipaliē: q: pncipales fuit i peccādo: t populū secdario: qz peccauit regi ꝙsentēdo. c Dices q oī plebi vt po. vir ab ami. suo. vim em q p terrā discurrit aliqđ amicitiaꝝ Sbāt etiā in lōginquo pnb⁹. q mulieres q sic nō discurrūt Sbāt em a vicinis. ꝛc. subdit: d Et mulier a vicina sua. nō tm peccauerūt in hoc vt dictū est. ij. ca. e Vasa argētea et aurea. nō dicit pecunia: qz rōne solēnitatis ūmēnia honestꝰ perunt talia q pecunia f Dabit aūt dño gratiā. Aliter aūt b sit intelligendū. s. dādo vel accōmodādo dictū fuit dūdē. g Fuit aūt moyses. hic ponit aliaz pdicta plaga pharaoni: pdicit tamē de moyse. h Vir magn⁹ valde. i. reuerēdus et timendus: ppter qđ cozā pharaone loqbat cōsūater et absq; timore. i Et ait hec dicit dñs. pnūciādo diuinā sententiā sibi reuelatā ahīq; recederet a pharaone. k Media nocte ingrediar in egyptū. dicūt alii q b fuit i medio noctis imediate seqntis. et fm b oportet dicē q ea q dicunt capi. seqnt. de imolatiōe agni paschalis: et de pparatiōe ppli ad recessum q nō poterāt fieri in tēbrosis tpe fuisset dicta ppli ab ipo moyse ante pnūciationē illi⁹ sententie cozā pharaone: e scripta essent post q modū recapitulatiōis. Alij aūt dicūt et ꝙbabiliꝰ ve videt q post recessū moysi a pharaone dixit moyses ppli ea q sequunt in. xij. c. et nūc oportet dicē: q moyses pmogenitos q nō fuit i nocte imediate sequēti: q ad minꝰ imediate recessū moysi a pharaone et pcussionē pmogenitoꝝ egypti fuxerūt. xiij. vocē: in qbus ppls se pparauit ad paschā celebrandū et ad recedendū de egypto. l Et pmogenito pharaonis q sedet i solio eī⁹ qz ipe adhuc vivēte filiū suū coronauerat. vel dicēdū q accepit sessū i solio p iure sedēdi: qz sibi debebat post mortē patris. m Erit q ela ma. ex ifra monte pmogenitoꝝ. n Qualis nec aū fuit. qz plage p cedētes reparabāt modice respectu hūmane qrōis timebāt filios moni p⁹ pmogenitos: vt hī seca. vñ dicebāt: Deo moriemur. o Apud deū aūt filius sūt nō mulier canis amante ē in silēcio leq; qui ad boleas

Capitulū. xj.

Dixit dñs ad moysen: adhuc vna plaga tangam pharaonē et egyptū et post hec dimittet vos et exire cōpellet. Dices ergo omni plebi vt postulet vir ab amico suo: et mulier a vicina sua vasa argentea et aurea. Dabit autem dominus gratiā populo suo cozam egyptijs. Fuitq; moyses vir magn⁹ valde in terra egypti cozā seruis pharaonis et omni populo. Et ait: Hec dicit dominus deꝰ. Media nocte ingrediar in egyptum: et morietur omne primogenitū in terra egyptioꝝ a primogenito pharaonis: qui sedet in solio eius vsq; ad primogenitū ancille q̄ est ad molā: et oia primogenita iumētoꝝ. Eritq; clamor magnus in vniuersa terra egypti qlis nec ante fuit: nec postea futur⁹ est. Apud omnes aūt filios israel non mutiet canis ab homine vsq; ad pecus vt sciatis quanto miraculo diuidat dominꝰ egyptios

ē latrare ḡrū ad canes. t ē sensus: nūla erit par t quico in bolb⁹ t alijb⁹ ppli ifrl: q erūt canis q defacili ḡmuer latrat erūt tūc balle nō latrabit. p Descēdentq; oēs serui tui ifti ad me. rex egn nō descēdet: q; sic ꝑdixit moyseo nō erat eis ample⁹ vsur⁹. q Et adorabunt me. de hoc q rennis mō. r Et exiuit a pharaone irat⁹ nimis. ista ira nō fuit penal: q; procedebat ex zelo bonoris diuini. et ex detestatione rebellionis regis egypti zera deū. s Nō audiet vos Pharao ꝛc. istud vt nō accipik b cālter sed cōsecutiue: q; ex obdurationē eī cōsecuta ē multiplicatō signoꝝ. s. mors ꝓmogenitoꝝ. diuisio maris rubri: t subuersio egyptioꝝ. t Et induravit ꝛc. hūter aūt deus sit causa obdurationis dictū fuit supra. iij. capi.

p t ifrl. Descēdentq; oēs serui
q tui isti ad me: et adorabunt
me dicētes: Egredere tu t
ois pplus q subiect⁹ ē tibi
r Post hec egrediemur. Et
exiuit a pharaone irat⁹ nimis. Dixit aūt dñs ad moy
s sen. Non audiet vos pharao vt multa signa fiant in
terra egypti. Moyses autē t aaron fecerūt oia signa t
ostenta que scripta sunt co-
t ram pharaone: t indurauit
dñs cor pharaonis: nec dimisit filios ifrl de terra sua

Capitulū. xj.

Dixit q; dñs ad moysen t aaron in tra egypti. Mensis iste vo-
b t bis principiū mensiū: primus erit in mēsibus anni.
Loquimini ad vniuersum cetū filiorū ifrl: t dicite eis
c Decima die hui⁹ mēsis tol

In ca. xj. vbi dick in postilla. Nō audiet vos vt multa signa fiant. Additio.

Simd vr: cū dicit: Vt multa signa fiant. pōt accipi causalik eo mō quo accipik. ō. c. ix. vbi dī: Iecirco posui te vt ostēdā in te fortitudinē meā: vt ibidem fuit declarat̄ in additiōe vltima.

Replica correctoꝝ cōtra Burgen.

In ca. xj. Burg. notat postil. de lj vt: tēo cōsecutiue nō cālter. sed. ō. ca. ix. huic obiectiōi risum est. t ab hoc loco vsq; ad ca. xiiij. multa ponit Burg. que ꝑ additiōibus vimitto. etsi aliq̄n videanḳ postil. notare: facilter nō enarari possunt. Capitulū. xij.

Dixit q; dñs ad moysen. Hic ink cōmutatōes mozaio ꝓmogenitoꝝ t ei⁹ executionē inꝓponit ꝑceptū de celebratiōe paschali: q; illa celebratio instituta est i memoriā ꝑcussiōis ꝓmogenitoꝝ egypti t saluatōnis filioꝝ ifrl nocte sequēti die quartādecimā mēsis ꝓmi t in crastino exiuerūt filij ifrl de egypto. Vbi notandū q; circa imolationē agni paschalis t alia sacrificia duo sūt attendenda. Vnū ē de ꝓmi. s. stat⁹ ppli q; designabat ꝑ passionē xp̄i: q; in illo ꝓfigurabat: q; fm q; apl̄us dicit. j. Cor. v. Pascha i figura ꝓtingebat illis. Et ra. Sa. dicē t antiq; doctores hebreoꝝ q; oēs ꝓphē ñ ꝓphauerūt nisi ad dieꝫ messie t tō cū moyseo fuerit maxim⁹ ꝓpha totū quicqd scripsit ordinat ad xp̄m. t tō in imolatiōe agni paschalis duplex est sensus. vn⁹ ē stat⁹ ppli exiūtis de egypto. t ē Ifalis et ꝓmus. t hūc intēdo ꝓmo ꝓsequi. Alij⁹ est ꝓfiguratio xp̄i passuri ꝓnūc. t hūc sensum in fine breuiter tangā: q; licz sit vtilis⁹ in ꝓsecutiōe ē tñ ꝓmus i intētiōe: sicut finis respectu eoꝝ q; fiunt ad fiē ordinata. Scīēdū etiā q; ꝓma celebratio paschē t alie sequētes rpōb⁹ aliqo nō fr vniformis ꝓditōis in oibus: vt patebit ꝓsequēdo. Nec etiā celebratiōes sacroꝝ nouē legis fr vbiq; vniformes. nec etiā oibus opib⁹ q̄tū ad ea q; fiat de solēnitate. vtpote ꝓmitiua eccla baptizabat in noie xp̄i tiō aūt mō. t in multis aliis variatiōes facte fr ex causis emergētib⁹. Circa ꝓmū sic ꝓcedit: q; ꝓmo ꝑceptū dat moysi. t scōo ab eo diuulgat seniorib⁹ ppli: ibi. Vocauit aūt moyseo. Adhuc ꝓmo describit sacrificiū agni paschalis. scōo modo comedēdi: ibi Sic aūt comedetis. tercio imponit respectu tpis futuri: ibi. Hebdus aūt hāc die. Circa ꝓmū dī: a Dixit q; ꝛc. Hoc at dixit: ei fm aliqs anteq; moyseo denūciaret pharaoni plagā decimā fm alios qē vert⁹ videt dixit ei post vt expositū ē in ca. ꝑce. b Mēsis iste. s. martij q; apud hebreos vocat nisan. c Vobis ꝓncipiū mēsiū. t dixit vobis: q; apud latinos Januari⁹ ē ꝓmus. sūt t apud greꝫ coos. Januari⁹ eīs apud grecos dī ,pihos qō idem est qō ꝓmus. Silr etiā apud hebreos fm cōiorem opinionē ꝛpit̄der est ꝓmus simplicit: q; in eo creatus fuit mūdus: t vsq; ad illud tpus vocabat ꝓmus apud hebreos. ℔ ex isto notabili bñficio. s. exitu de egypto tāmirabili quē de⁹ eis ꝑfecit in isto mense vocat⁹ deceteros ꝓmus mēsis anni. et hoc notat cū dicit:

d Ꝓmus erit i mēsib⁹ anni. ac si dicek ꝑ hoc intelligi q; añ ꝓm⁹ nō fuerit: sic plenius expositū. ō. Gen. vij. Q; aūt alij quidā doctores catholici dicūt aprīl esse ꝓmū mēsem apud hebreos stare nō ꝑt vt videt: q; fm omo septēber ē septimus mēsis apō hebreos in q; fiebat festū expiatiōis: vt bī Leui. xxiij. t Nu. xxix. Septēber do nō ē septim⁹ ab aprili ℔ a martio. t tō marti⁹ ꝓm⁹ ē apō eos t vocat nisan. Sciendū tñ q; frequēter cōcurrit cū aprili nō: q; iudei faciūt mēses ꝑ lunationes. ann⁹ aūt solaris q; ꝓtinet i. xij. mēsib⁹ nīis cōtinet. xij. lunationes t vndecim dies. t sic i tercio anno iudei faciūt. xiij. mēses: vt fiat adequatio anno solari. t hoc mō fit i q̄libet anno embolismali: q; habet. xiij. lunationes. tūc em mēsis adar q; est. xij. apō eos duplicat. t sic secūd⁹ q; apud hebreos vocat neadar. id est t adar q̄si adiūctus ꝓcedēs cōcurrit cū martio nō t ꝑ tōo nisan q; est ꝓm⁹ apud hebreos cōcurrit cū aprili nō. t forte sic erat q̄n filij ifrl exiuerūt de egypto. t ꝓter hoc dixerūt doctores nīi ꝑdicti q; aprīlis ē ꝓm⁹ mensis apud eos. Sciēdū tñ q; scire ꝑ certitudinē t in ꝑticulari. quō annis diuersis ꝓm⁹ mēsis hebreoꝝ q; vocat nisan ꝓtius t minus cōcurrit cū martio t aprīli ꝑtinet ad astrologos t cōpunctao. sufficit aūt hoc grosse t breuit tāgere ꝓut spectat ad expositionē lre tñ est sciēdū: q; b est regulariē verū: q; ꝓm⁹ mēsis hebreoꝝ sp incipit a ꝓncipio lunatiōis. ꝓpinquio equinoctio vernali siue ꝓncipiū di lunatiōis sit añ equinoctiū siue post siue ibidē. dictū aūt equinoctiū ē ꝓpinqui⁹ ꝓncipio martij q̄n fiūt. qi ē. xij. die martij fm veritatē. licz alīt signet in kalēdario nīis. Ex quo ꝑz verū q; dictū est. s. q; ꝓm⁹ mēsis hebreoꝝ magis cōuenit martio q̄ aprili. t sic dictū ē de cōcursu ꝓmi mēsis hebreoꝝ cū martio t aprili ita ē septim⁹ mēsis eorū q; dicit tysier cōcurrit cū septēbri t octobri vario mō in diuersis annis. c Decima die ꝛc. Ex ista ifa t ex ea q; sequit. s. Juxta quē ritū tolletis t bedū t seruabitis eū vsq; ad. xiiij. die mēsis hui⁹. imolabitq; eū vniuersa multitudo ꝛc. Dixerūt aliqui q; ꝑ ista intelligit duplex imolatio. vna agni q; imolabat decima die in q̄libet domo. Alia bedi. q; a decima die seruabat vsq; ad quartādecimā die in qua ad vesperū imolabat nō in singulis domib⁹ ℔ a tota multitudine filioꝝ ifrl. ℔ hoc ꝑz falsū. q; de imolato q̄rtadecima die dī q; debebāt filij ifrl comedere carnes assas: t in singulis domib⁹ t de sanguine imolati ponere i superliminari t sup vtrūq; postē: vt ꝑz ex tex. se. Certū ē aūt q; carnes vni⁹ bedi t sanguis nullo mō sufficerēt t ꝓdicta. Ite vbi trāslatio nīa bs: Juxta quē ritū tolletis ad bedū. vñ ꝓcessit hec opinio. In hebreo bī sic. De arietibus vel de capris accipietis illū. t referk li illū ad id q; immediate ꝓponik vbi dī: Erit aūt agnus sine macula masculus anniculus. Illa em dicio hebraica q; ibi ꝓponik ꝓ agno. s. ꝛbe. aliq̄n accipik ꝑ bedo. Ex quo patet q; nō erat alia immolanda agni t bedi sed vna: que debebat fieri de agno si poterat haberi bono mō. t si nō: poterat fieri de bedo et hoc etiā dicunt doctores hebraici. Agnus tamē vel bedus

quartadecima die immolandus in singulis domib⁹ populi
die accepit a decima die mensis et seruari vsq; ad quartamdecimā diē duplici de cā. vna ēt q̄ filij isrl erant occupati in
pparādo se nō recessū de egypto ea oīb⁹ q̄ hēbant in qua
pparatiōe requirebat magna sollicitudo et distractio. et ideo
ne ex hoc darēt oblionē accepe agnū vel
hedū in die immolationis hoc pceptum fuit
tūc q̄ accipient p q̄
mox dico an. Sed
cā fuit vt in illo q̄
mox diebꝰ viderēt p
experientiā si in agno
vel hedo accepto eēt
aliqua macula. i. de
fectus ꝓpter q̄ non
deberet immolari. et
sic de alio sibi pu
derēt. et nō dicūt he
brei q̄ talis preacce
pto per ānos deo
nō obligabat i futu
rū: nec fuit observa
ta in annis sequēti
bus: q̄ hōc cause
cessante ānō q̄ mani
feste pz de sollicitudine p̄ exitu. Silr
etiam de cognitōne
macule: q̄ p assertā
tionē fugio sacrifi
cij q̄ quotidie immolabāt vt⁹ agn⁹ sine
macula mane et alt⁹
vespe: istum defecisse poterāt cognoscē si in alio accepto
esset macula vt impedimēta pdicte immolatiōis. f Assumet vicinū suū. i. tardū. gentilis em vicin⁹ iudei nō po
terat ad hoc assumi: q̄ null⁹ admitteb̄at nisi circūcisus: vt
infra dī. g Iuxta numerū aiaꝝ ꝛc. Excipiunt infirmi q̄
nō pñt comedere carnes sine grauio salē ad quātitatē oli
ve: vt dicit ra. Sa. b Erit aūt agn⁹ sine macula. macu
la q̄ est i varietate pellis nō intelligit hic: q̄ nō impedie
bat immolationē: ḡ illud q̄ erat ex defectu alicui⁹ ptis corpis
i Masculū. q̄ femella immolari nō poterat in hoc sacrificio
ḡ requirebat ad hoc seruus masculin⁹ q̄ ē ꝑfectior: q̄ ea que
sunt ꝑfecta debent deo immolari a quo emanat oīa bōna
gratie. nō in aliquibus hostijs pacificis et ꝓ pcō dū immola
bant femelle. k Annicul⁹. i. infra annū ponū. ab octa
ua em die nativitatis et nō ab vsq; ad cōpletionē anni. et
nō post poterat immolari. Hēb aūt ḡre immolabāt agn⁹ magis q̄ aliud aial: erat ad detestationē idolatrie egyptioꝝ
qui inter colebāt in specie arietis vel agni. Similiter bo
ues venerabāt: q̄ aliq̄n demones i tali effigie eis appa
rebāt. ab deficiēte agno immolabāt hedus. k Et seruabi
tis vsq; ad q̄rtāde. die. q̄ talis immolatio erat quedā dispō
ad exitū de egypto q̄ fuit. xv. die i mane: vt patebit. f. nō
expectabāt immolatio illa vsq; ad vesperā immediate pcedēte die exitus. l Immolabūtq; eū vniuersa multitudo.
immolando em nō tenet hic collectiue ḡ magis diuisiue. i.
ḡlibet dom⁹ multitudinis vnū. nisi q̄s dom⁹ erat ita parua
q̄ nō sufficeret ꝓ esu agnicule: t tūc pone de duabus
domib⁹ fil̄ peregrinabāt: vt dictū est. m Ad vesperā. Fm
doctores hebreos vespa ꝓprie incipit ab hora
septima vel. q̄: q̄ extūc sol incipit tēdere ad occasū. et ab illa
hora vsq; ad principiū noctis pōt immolari pbasē fm eos.
immolabat ēt ad vesp̄: q̄ illa hora iā primebat ad diē sequ
tē solemne in q̄ exierūt de egypto. n Et sumēt de san
guine ei⁹. i. agni immolati. o Ac ponēt sup vtrūq; postē
id est sup duo ligna intra q̄ clauduit ostiū. fm lōgitudinē
suā. p Et in suplimiaribꝰ. Suplimiare dī ligniū transuersale q̄s est sup postes ostij: t vocat limen superius.
q Domox in qbus comedēt illū. In domib⁹ eis in q⁹
nō bibabāt boues: sicut ē grāgia vbi reponit fenū t silia.
t stabula vbi habitāt alalia nō erat sanguis ponēdus. Cū
aūt quare sanguis in domib⁹ ponebat. i. expmet. r Et
edēt carnes. Ex hoc
dicūt hebrei q̄ nō ē
eis licitū comedere
ossa vt cartilaginea
t neruos agni ꝓpter. s Assatū igni
immolatio em illa significabat dispositionem ppli ad rece
dēdū de egypto ve
lociter. et nō illo mō
pcipiunt carnes de
coquat q̄ expeditius
pōt fieri. t Et azimos panes. eadem
rōne q̄ statī possūt
fieri ex cōmixtione
aque t farine.
v Cū lactucis agre
stib⁹. In hebreo dī
Cū amaritudinib⁹.
Et p hoc intelligit
herbe amare indifferēter. nec plus fuit
pceptū de lactucis
q̄ de alijs herbis: vt
dicūt hebrei. hoc aūt
fiebat ad designādū
amaritudinē quā fi
lij isrl sustinuerūt i
seruitute egypti. x Nō comedetis ex eo crudū qd. In
hebreo dī: Semicoctū. q̄ gallice dicit: immacro. t ad
detestandā idolatrie pcipiebat. aliq̄ em idolatre immolata
idolis tale cocta comedebāt. y Nec coctū aqua. rōne
dicta. i. q̄ nō ita expediat fieri affando. z Caput cū
pe. ⁹ t intestinis. vorabit. In hebreo nō ē vorabitis. t sic ista
ra fm hebreos nō refert ad comestionē ḡ ad assationē
ge q̄ imediate pdicit. Sed assus ignī. t sequit: Caput
cū pedib⁹ ꝛc. t est sensus q̄ caput de corpe absciss̄um vel
pedes nō debebāt p se assari ḡ caput nūcū corpi t pedes
sibi. intestina aūt amouebant vt i marenk: t iota reponebant assenda cū corpe. Et os eius nō ꝓfringetis. Hoc nō
est in hebreo hic ḡ postea eo. ca⁹ sua ponit. a Nec remanebit quicq̄ ex eo vsq; mane. ad designādū q̄ i mane
sine redatu de egypto debebāt recedere. b Sic aūt
comedetis illū. Hic describit modꝰ comedēdi cū dicit:
c Renes vros accingetis ꝛc. ista tria q̄ hic exprimunt de
signāt q̄ debebāt esse parati ad exeundū de egypto. d Et
comedetis festināter. Ex quo designat q̄ deberēt ire ex
pedite t velociter nō desidiose. e Est em phase. i. trāsitus. nō est in hebreo: ḡ est expositio b⁹ nois phase. q̄ addi
ta ē a trāslatore. dī aūt hoc festū phase: q̄ significat trāsitū: q̄ tūc filij isrl recesserūt de egypto vt trāsirent ad terrā
promissionis. Iterq; illa nocte dīc trāsibo p egyptū percussi
egyptios t saluabit hebreos. t ḡ est q̄ dī: Et trāsibo per
terrā egypti ꝛc. f Et in cūctis dijs ꝛc. Dicūt em hebrei
q̄ illa nocte oia idola egypti lignea subito fuerūt putrefacta. t oia metallica resoluta t fusa in terrā. et oia lapidea
cōminuta in detestatōes idolatrie. Ego dñs. Nō subdit: g Ego
nō. q̄ sol⁹ latria fil̄ colēbus. h Erit aūt sang. ꝛc. Hic
assignat rō ei⁹ q̄ supra dictū est. q̄ ponēt de sanguine sup
vtrūq; postē. p hoc em distinguebant domos hebreop a
domib⁹ egyptioꝝ: q̄ sicut erāt distincti interius p fidem
verā ab egyptijs ita volebat deus q̄ aspectu sanguis eēt ḡ
signum distinguēs exterius ei⁹ professio fidei interioris.
i Et videbo sanguinē. visione approbationis. inquit est

signū fidei: vt dictū est. k Trāsibo vos. q3 cū3 domus habitco3 esset in3 domos egyptior9 q̄s premebat existēs in domo egyptij manētis intra habitcū transibat domū habitci ablcis lesione, pcedēs vltra ad puniendū domū egyptij vltra manētis. t h est q̄s subdit. l Nec erit vobis ꝛc. Nō est h intelligēdū q̄ dño imediate p seipm pcusserit egyptios: h̄ per angelū. Quid aūt sentiēdū sit de angelo pcutiēte. vtrū sue rit bon9 vel malus dicet. m Habebit aūt ꝛc. Hic p̄t describit q̄liter phase sit celebrandū respectu tpis futuri cum dī: Habebitis aūt hāc diē in monumētū. i. in memoriā eternā. Dicit em monumētū q̄si monēs mentē. n Et celebrabitis ꝛc. i futurū ꝛpe būficiū hac die vob exhibitū. o Cultu sempiterno. i. ablq; determinatione tpis. q: tpe no. testa. pfecti9 seruabat ista solēnitas h̄ tpe ve. q̄n veritas pcessit vmbras t figuras: q: ea q̄ fuerūt in ve. testa. fuerūt vmbre t figure respectu eo3 que fiūt in no. testa.

p Septē dieb9 ꝛc. Dicit ra. sa. hebetis sup locis istis: q̄ istō pceptū de comedēdo azima septē dieb9 nō habuit locū i prima celebratiōe phase q̄n filij isr̄l egressi sūt de egypto: h̄ in sequētib9 celebratiōib9 postea: t h videt p illud q̄d dr infra eo. ca. q̄ filij isr̄l exeūtes de egypto i crastino immolatiōis agni paschalis nō poterāt fermētare cogentib9 eos exire egyptijs. Ex q̄ videt manifeste q̄ cū ꝛre comederūt hāc azima nō fuit ꝛpter obligationē pcepti. h̄ q: nō habebant tpus fermētandi. Ite. ō. dī: Et edēt carnes nocte illa assas igni t azimos panes: ex quo dī nocte illa videt q̄ obligatio de azimis h̄ extēdebat se nisi prima die ad vesp̄as q̄n comedebant carnes agni, t nō hoc fuit: q: erāt itinē posite ꝛpter q̄d nō erat eis p̄hibitū comedere fermētatū si haberēt: nisi i vesp̄a immolatōis agni: vt dictū est. Multa em fuerūt eis licita tpe illi9 itineris que alias nō edūt vt postea videbit magis. q In die p̄mo ꝛc. prima dies hic accipit ab hora septima diei ꝛgrossiem in q̄ debebat amoueri oīe fermētū de domib9 habitcoꝝ aute horā septimā eiusdem diei. quia extunc poterāt immolari agn9: vt supra dictū est. vñ dī. j. exuj. ca. Nō immolabis sup fermētū sanguinē victime mee. i. noli immolare agnū paschalē de cui9 sanguie debēt liniri postes ostij fermento exēte in domo ma. Ex q̄ p3 q̄ aī tpus immolatōis agni paschal debebat auferri fermētū. r Quicūq; comederit ꝛc. Dicit ala: vt p h̄ bene intelligere q̄ ille q̄ erat carēs vsu rōnis si comederet fermētatū hāc pēnā nō incurreret. s A p̄mo die vsq; ad septimū. inclusiue t ē iste dies septimus successiu9 p̄mi mēsis. t loquit de celebratiōe phase i annis sequentibus: vt dicit ra. Sa. t Dies p̄ma erit sancta i cultu diuino t i amictu honesto: t i cibo delicato. h̄m possibilitatē cuiuslibet. vñ Nec. viij. dī. Comedite pinguia t bibite mulsum. dies em dñi sanctus ē. v Nihil operis ꝛc. non solū manib9 ꝛpriis h̄ nec p mān9 gentilis licebat eis operari exceptis his q̄ ad escendū p̄nēt. talia em i solēnitate paschali poterāt facere t illa q̄ ad h̄ sūt necessaria: sic accendere ignē: bannire aquā: t scindē ligna t silla. h̄m q̄ dicit ra. sa. excepta tñ die sabbati q: si festū cadebat i die sabbati n̄ licebat h̄ fieri: t h̄ nō ad h̄ sabbatū stricti9 fuabat q̄ alia festa. ꝛ Et custo. die ꝛc. Et ex h̄ dicit ra. sa. q̄ obligat h̄ p̄cepti fuit suspensa q̄dm filij isr̄l fuerūt i deserto ab ingressū tre promissōis nec fecerūt filij isr̄l aliq̄ phase post exitū de egypto nisi semel. i. anno secūdo egressionis de egypto: t iō dicit. In generationes vias q̄ intrabūt terrā promissōis: q̄a oēs illi q̄ egressi fuerūt de egypto mortui sūt in deserto ꝑter caleb t iosue vt habet Nu. xxvj. Nec mirādū est si obligatio h̄ p̄cepti fuit suspensa q̄dm fuerūt i itinere: q: etiā p̄cepti de circūcisiōe fiēda octaua die q̄d fuit eis iposit9 ib9 pena mortis: vt hī Gen. xvij. ca. toto illo ꝛpe fuit suspēsū: q: pueri illo ꝛpe nati nō fuerūt circūcisi donec fuerūt i terra promissōis: vt habet Josue. v.

a Septē dies. fermē. nō inuenietur ꝛc. q: nō solū fuit p̄hibitū comedē fermētatū: h̄ etiā in domo retinē. t istud fuit p̄ceptū ad memoriā ei9 q̄ filij isr̄l exeūtes de egypto nō potērāt fermētare t cocti sūt azimis vt. b Qui comed. fermentatū aīa ei9 de cetu isr̄l tā de aduenis ꝛc. Aduene dicunt q̄ erāt cōuersi de gētilitate ad ritū iudeoꝝ. c Vocauit aūt moyses. Hic p̄t mādatū dñi de agno paschali diuulgat sentiēdū ꝑ ppli vt dek executiōi. vñ dr: d Ite tollē. aial. In hebreo hī: Emite. accipite. t ē sensus q̄ hz gregē. inde accipiat. t q̄ nō hz aial. i. ingniū si possit hīi: vt dēbū si nō possit: vt. ō. dictū est. t ad h̄ demōstrādū dr hic aial i generali. e Fasciculūq; hysopi ꝛc. q: nō dixerat supra cū q̄ instō debeāt liniri postes sanguie agni. iō h̄ exprimit q̄ hz fieri cū fasciculo hysopi. t ad h̄ requirunt tres calami sic ligati. f Qui est in limie. In hebreo hī: In bacino. est em vas argenteū in q̄ recipit sanguis agni immolati. t h̄ ex primit hic: q: supra nō fuerat expressū q̄ mō sanguis debebat recipi: q: tñ iste bacin9 erat ꝛpe limē ostij q̄n debebat fieri aspsio. iō forsitā trāslator posuit i limie. g Nullus vīm egrediat ꝛc. istud fuit dictū eo q̄ angel9 disponēs illa nocte trāsiuit p egyptū ꝛpter q̄ illud nō fuit observatum sequētib9 alijs tpib9: q: tūc etiā cā cessauit. h Et nō sinet pcussorē ingredi. Ex q̄ p3: q: ista pcussio nō fuit facta imediate a deo h̄ p angelū. Si aūt q̄rat: vtrū fuerit bon9 vel malus angel9. Dicendū q̄ nulli est dubiū q̄n de9 potuerit facere p bonū vel malū angelū indifferēter. Legūt etiā tales pcussiones facte p bonos t malos angelos: q: de9 virtute sua ad executionē sue iusticie. Subuersio em sodomoruī facta fuit per bonum angelum: vt dictum fuit

Gen. xix. ca. qđ pt̃z ex hoc q̃ ille angelus fuit affocietus bono angelo qui saluauit loth. Fuit etiã vnus de angelis nocte qui apparuerũt abrae Gen. xviij. vñ dicũt hebraei q̃ fuit gabriel. qui interpretat fortitudo dei. vt ibidẽ dictũ fuit. percussio aũt aegyptiũ t pastoꝝ liberoꝝ ipius iob fuit p malũ angelũ. vt pt̃z Job. 4. Verũm volunt aliqui dicere q̃ percussio egyptioꝝ fuit p bonũ angelũ. q̃ ex vltia iustitia angeli boni puniunt malos sicut mali angeli ex pmissione dei flagellant bonos. vt pt̃z p exempla posita de subuersione sodomoꝝ p bonũ t flagellatione sancti iob p malũ. Ad qđ dicendũ q̃ ly exempla posita sint vera: ñ illud qđ dicit ã sp̃m currit ſ. aliqñ legit bonus t malus flagellari a malo angelo. sicut pt̃z de saule ſ. Reg. xvj. ca. q̃ erat malus de quo dicit Spũs dñi recessit a saule t exagitabat eũ spũs neqã. ita paulus apl̃s q̃ fuit sanctus a malo angelo fuit flagellatus vt dr̃. 2. Cor. xij. Datꝰ est mihi stimulꝰ carnis mee angelus satanæ. q̃ me colaphizet. Sicut legunt boni t mali a bono angelo flagellari. De primo hr̃ exemplum ij. Reg. xxiiij. ca. de angelo percutiẽte populũ q̃ ñ erat innocens. ſm q̃ dr̃ ibidẽ ipſi qui omes fuit đđ fecerũt. q̃ aũt angelus iste esset bonus pt̃z ex hoc q̃ dr̃ edificauit altare in loco apparitiõis illi angelo. qđ nõ fecisset ſi fuisset malus angel⁹. De scõo ly suprapositũ ẽ exẽplũ de subuersione sodomoꝝ p bonũ angelũ. t ió dictũ eoꝝ nõ hz efficaciã. Dicẽdũ igit sine p iudicio q̃ percussio egyptioꝝ facta fuit p malũ angelus. q̃ hoc magis vr cõcordare scripture sacre. dr̃. ñ. ps. lxxviij. Misit in eos irã indignatiõis sue indignatiõem t irã t tribulatiõs immissiones p angelos malos. t certũ ẽ q̃ scriptura loquit ibi de percussiõe egyptioꝝ. vt pt̃z ex ipsam pcedẽte. t subsequẽte. Hoc etiã videt̃ p hoc qđ dic dr̃ de dño. t nõ sinet percussoꝝ ingredi domos vras t ledere. p qđ vr ipſa innuere q̃ angelus percussor libenter intrasset t percussisset hebreos si fuisset a deo pmissus. t sic vr q̃ fuerit malꝰ angelus. i Cũq; introieritis ẽ. ex hoc vr verũ qđ pdicta ẽ. l. q̃ filij isrl̃ p̃ exitũ de egypto nõ fuerũt obligati observare ceremonias paschales quousq; venerãt ad terrã p̃missionis. sequit. k Incuruatusq; populus adorauit. reddendo deo grãs de tanto bñficio. l Et egressi filij isrl̃ fecerũt ẽ. ex q̃ pt̃z obedientia eoꝝ ad deũ t ad moysen.

vras t ledere. Custodiverbum istud legitimũ tibi et filijs tuis vsq; in eternum.
i Cumq; introieritis terrã quã dñs deus vobis daturꝰ ẽ vobis vt pollicitus ẽ obſeruabitis ceremonias istas. Et cũ dixerint vobis filij vr̃i: que est ista religio: dicetis eis. Victima trãsitꝰ dñi ẽ: qñ transiuit sup domos filioꝝ isrl̃ in egypto: percutiẽs egyptios: t domos nras k liberãs. Incuruatusq; populus adorauit. Et egressi filij israel fecerũt sicut pceperat dñs moysi t aaron.
m Factũ ẽ aũt in nocte medio: percussit dñs oẽ primogenitũ i terra egypti: a primogenito pharaonis q̃ in solio eius sedebat: vsq; ad primogenitũ captiue qui erat in carcere: t oẽ primogenitũ iumentoꝝ. Surrexitq; pharao nocte t oẽs serui eius cũctaq; egypt⁹: et ort⁹ ẽ clamor magn⁹ i egypto. Neq; n. erat domꝰ in q̃ nõ iacẽt mortꝰ. Vocatisq; pharao moyse t aaroñ nocte ait. Surgite egredimi a pplo meo vos t filij israel. Ite t immolate dño sicut dicitis. oues vras t armẽta assumite vt petieratis: t abeũtes bñdicite mihi. vt
o gebãt q̃ egyptij pplm isrl̃ de terra exire velociꝰ dicẽtes. oẽs moriemur. Tulit igit pplꝰ ipſam farinã añ q̃ fermẽtaret̃ t ligãs i pallijs posuit sup hũeros suos. Fecerũtq; filij isrl̃ sicut pceperat dñs moysi: t petierũt ab egyptijs vasa argẽtea t aurea vestẽsq; pluriq
s mã. Dñs aũt dedit grãm pplo coram egyptijs vt comodaret eis. t spoliauerũt egyptios. Profecti ẽ filij isrl̃ de ramasse in socchoth
t sexcenta fere milia peditũ virorꝝ absq; pueris t mulieribus. ſ. t vulgꝰ pmiscuũ in nũerabile ascẽdit cum eis: oues t armẽta t animalia diuersi generis multa nimis.
k Coxerũtq; farinã quã duxerũt ẽ egypto ipſa tulerãt: t fecerũt subcinericios panes azimos. Neq; n. potuerãt fermentari cogẽtibꝰ exire egyptijs t nullã facere sinẽ tubꝰ morã nec pulmẽtũ qcq;
l occurerat ꝓpare. Habitatio aũt filioꝝ isrl̃ q̃ mãserũt in
n egypto fuit quadringẽtorꝝ

o Neq. n. erat dẽ. ẽ. qi deo ordinãte sic acciderat q̃ in q̃ liber domo egyptioꝝ erat vnus pgenitus. a Vocatisq. h pñt describitur pplꝰ isrl̃ eductio de terra egypti. t ꝑ describit recessus populi. t scõo mirabilis pcessio. eiꝰ. ca. ibi: Igit cum emisisset. Adhuc circa pmũ finiunt recessus populi. scõo subdunt quedã mãdata dei. tbi: Dixit dominus ad moysen. Circa pmũ dr̃ sic. a Vocatisq; pharao moyse t aaron nocte. p timore. n. mortis nõ expectauit diem.
b Filij. per nũcios missos moysi t aaron. qi. ꝺ. ꝛ. ca. decerat moyses q̃ ex̃facie amplius ñ videret. c Surgite egredimi. nõ tamẽ egressi sũt de nocte. qi preceptũ eis erat vt nõ egrederẽt ostium domꝰ vsq; mane. vt ꝺicũ ẽ. ex aũ dies ꝓpauerit se ad egressum. d Et abeũ. bñdicite mihi. i. orate p me vt nõ moriar in ista pestc.
e Vigebãtq; egyptiorꝝ mortis ductꝰ. qi ex morte ꝓgenitoꝝ timebant sibi

f Tulit igit populus. per. farinã. q̃ agne cõmiscẽm. vñ i debito dr̃: Pastã. g Dñs aũt dc. ex. ex quo pt̃z q̃ accepere ista ab egyptijs q̃ accõmodatoꝝ. e nõ ex dono: vt. ꝺ. dicũ ẽ. iij. ca. h Et spoliauerunt egyptios. nec in hoc peccauerũt vt dcm fuit ibidẽ. sequit. i Sex. vel. pmũ cũ. ij. vnus q̃ sexcenti. q̃ multi de egyptijs viri t mulieres videtes ea que dñs fecerat. p hebreis iunxerũt se eis conuersi ad iudaismũ t sic inierũt cũ eis. k Coxerũtq; farinã. in hebreo dr̃ pastã. l Habitatio aũt filioꝝ. ẽ. nõ ſm tonitruus qđ subdit ñ ſm ptẽ magnã a qua frequẽter deficiat iorã in. Fuit quadringentoꝝ. xxx. annoꝝ. nõ. n. põt ẽ verũ: q̃ a discessu iacob in egyptũ vsq; ad exitũ filioꝝ isrl̃ ó egypto fluxerũt. cccxxx. anni. qđ ꝓbat sic. Chaath discedit in egyptũ cũ leui patre suo. t iacob anno suo. vt dr̃ Gen. xlvj. ca. Item caath vixit. cxxxiij. annos. t amirbã filꝰ eiꝰ cxxxvij annos. vt habetur Exod. vj. Item moyses filius amirbam erat. lxxx. annoꝝ in exitu ó egypto. vt habetur Exo. vij. qui anni ſñt ꝑ iuncti faciunt. cccl. annos. ñ. t ad huc ſi volumꝰ dr̃e posse nõ erũ annoꝝ a principio discessus in egyptũ vsq; ad exitum optet subtrahere a pdicto. cccl annis. octo annos qbꝰ vixit caath antq; discederet in egy-

ptm: t annos qbus vixit posq genuit amrbā t annos qbus vixit amrbā posq genuit moysen. ex q ptz q non mānserūt in egypto .cccc.xxx. annis. ℌ iste nūerus incipiens duo ē fm doctores catholicos a tpe quo abrā recessit de haram ad veniendū in terrā chanaā in qua ipe t filij ei habitauerūt vt peregrini vsq ad exitū de egypto.

n triginta annoꝝ, qbꝰ expletis: eadē die egressus ē ois exercitꝰ dñi de tra egypti.

o Mor ē ista obstinabilis dñi qñ edurit eos de terra egypti. ℌc obseruare debēt omnes filij israel i generationibus suis. Dixitq dominus ad moysen t aaron

q Hec ē religio phase. Dis

r alienigena nō comedet ex

s eo. Dis aūt seruꝰ emptici circūcidet: t sic comedet.

t Aduena t mercenariꝰ non

v edent ex eo. In vna domo comedet: nec efferetis de

x carnibus eius foras: nec os

y illius cōfringetis. Dies cetus filioꝝ israel faciet illō.

z q siqs pegrinoꝝ in vestrā

a voluerit trāsire coloniā et

b facere phase dñi circūcidetur ptius oē masculinū ei

c t tunc rite celebrabit: erit

d q sicut indigena terre. Si qs aūt circūcisus nō fuerit nō vescet ex eo. Eadez lex erit indigene t colono q pegrinat apud vos. Fecerūt q oēs filij israel sicut ꝑceperat dñs moysi t aaron: t eadem die edurit dñs filios israel de terra egypti per turmas suas.

Anno .ccccxxx. annoꝝ. t ſō tota mīlia dei exiuit ab egypto q; fuit diuturnior: t vltima t a fine venturiat res. Fm hebreos incipit ab illotē pore quo dñs apparuit abrae dicēs ei. Peregrinū erit semen tuū in terra nō sua annis .cccc. vt dr̄ gen. xv. ℌ vtrūq dictū vt repugnare ei qđ dcm fuit gen. xv. ca. f. q a natiuitate ysaac vsq ad exitū de egypto fluxerūt .cccc. anni. quia ysaac erat. lx. annoꝝ qñ natus fuit iacob gen. xxv. Iacob aūt erat .cxxx. annoꝝ qñ descēdit in egyptū gen. xlvj. Et inde vsq ad exitū de egypto fuerūt .ccc. anni q ānī simul tūcti faciūt annos .cccc. ℌ inter natiuitatē ysaac t exitum abrae de barā fuerūt dñi .xxv. anni. qđ ꝑbat sic. q; abraas lxxv. annoꝝ erat qñ exiuit de barā. vt dr̄ gen. xij. t centū annoꝝ qñ natus ē ysaac gen. xxj. t sic de nūero ꝑdicto. sex .ccccxxx. annoꝝ deficiūt anni q̄nq fm dcm doctoꝝ nr̄oꝝ t fm dictū hebreoꝝ deficiūt adhuc plures. q; pr̄ exitum abrae de barā p plures annos illa apparitio fuit fcā sibi: q; tpe interme dio venit in terrā chanaā: t inde fuit i egyptū. t rediit in terrā chanaā: t ꝓpanū se a loth t regeo de bellauit. vt; inspiciēti rex. Dom q iste nūerus .s. .ccccxxx. annoꝝ accipit p ptes. q; colligit ex ānis plurib; hoim sit aggregatus vt; ex dictis in talib; aūt nūeris ꝓtalib; nūerant nō anni cōpleti t dimittit incōpleti: verbigra cū dr̄ lxxv. annoꝝ erat abrā qñ egressus ē de barā. intelligēdū lxxv. annoꝝ cōpletoꝝ t dimittit septuagesimus sext; qa erat incōpletus. ℌ forte tres ptes illi; anni trāsissent. t eo dē mō in aliis nūeris ꝓtalib; q fuerūt plures forte ℌ. ō. sit expressum. ita q talis omissio annoꝝ incōpletoꝝ dñ ascendit ad .v. annos cōpletos q supplēt in nūero totali. .ccccxxx. annoꝝ: t sic verificat dcm doctoꝝ nr̄oꝝ. de verificatōe aūt dicti hebreoꝝ ad ꝓpm supsedeo. n Quib; expletis. ca. dic. t̄c. ly eadē die nō refert ad ingressū egypti ita q eadē dies reuolutis tū annis ꝓdictis fuerit ingressus t exitus. ℌ refert ad egredientes. q; oēs sit egressi sunt eadē die qđ fuit facto mirabile in tōta mundicie. t ideo tenendū q fuerit spāli dei adiutorio. qđ factū est: q; illi q remāsissent p; alios fuissent in piculo. o Mor ista obser. dñi. i. deputata diuio culmi qñ edurit eos de tra egypti. hoc dr̄ nō q; de nocte exiuerūt ℌ de die vt ꝓdictū ē. ℌ q; in nocte illa ꝓparuerūt se ad exeundū. vt ꝓz ex ꝓdictis

p Dixitq dñs ad moy. b interponūt aliqua dei ꝓcepta t p̄ ꝑtū ad pasche celebratōem. scḷicet ꝑtū ad ꝑgenitoꝝ sanctificatōz. xiij. ca. circa pmū dr̄. q Hec ē re. phase. religio dr̄ a religādo. q; p cultū dmīnū boies religant deo. ꝓpter qđ cultus festiuitatis paschalis vocat religio. repetit aūt hic iste cultus paschalis vt magis mētib; filioꝝ israel ipimeret. t vt aliqua adderēt q nō sunt supr̄ expressa

r Dis alte. nō eo. ex eo. vocat hic alienigena oīs q ē ex ritū iudeoꝝ siue sit gentilis siue iudeus baptizatus vt dicit ra. fa. sicut ad eucharistiā nullus admittēdus ē nisi catholicus. t Aduena t mer. nō edēt ex eo. aduena dicit q ex aliena gente venientē ad manēdū int̄ iudeos. Mercenarius dr̄ gētilis seruiēs in domo in dei ꝓ mercede: t ne crederet q ꝓpter talē cohabitatōz cū iudeis possent recipi ad esuz agni paschalis. ad ſpāliter excludunt: t hoc intelligit q̄dm extra fidē t ritū sunt iudeoꝝ.

s Dis aūt ser. t̄c. hoc dupliciter intelligit ab hebreis. vno mō vt hoc referatur ad dñm seruū sic intelligendo q hebreus habēs seruū gētilē empticiū ñ possit cōedere de agno paschali donec seruus emptic⁹ fuerit circūcisus: q; cū sit quedā res dñi sui et imp̄tari debet defectus circūcisionis. Alio mō vt referat ad seruū sic intelligendo q ꝑ̄ sit res dñi: hebreꝰ tū ex hoc nō est admittendus ad cōmestōem agni paschal donec fuerit circūcisus: t vtrūq requirebat. De secundo ꝓz q; nullus incircūcisus erat admittendus. sīl de primo q dñs nō debebat admitti donec omne masculinus eius esset circūcisum: vt postea subdit de trāseunte ad colonatū indeoꝝ.

v In vna domo comedet ē. in memoriā huius q; ꝑ̄ no comederūt agnū paschalē filij isr̄ erant in tanta solicitudine ꝓparādi se ad exitū q nō vacabat eis discurrere de domo in domū nec mittere exteriꝰ adimuicē.

x Nec os illius cōfringetis. eadē rōne q; nō vacabat eis frangere ossa ad accipiendū medullā.

y Omnis cetus filioꝝ israel t̄c. hoc nō dicit collective sed diuisiue. i. quelibet dom⁹ p se nisi q̄ domus ita ꝑua est in ꝑsona q vna domus nō sufficit ad esuz agni. quia tunc adimungunt ꝑsone de alia domo.

z Et si quis pegrinoꝝ t̄c. i. illoꝝ qui nō sunt de lege t ritu vr̄o.

a In vr̄am voluerit trāsire coloniā. i. cultum t fidem.

b Circūcidet ꝑus oē masculinū eius. nō. n. sufficit q in ꝑsona sua solum circūcidatur ad hoc q̄ admittatur ad esum agni sed omnes masculi ad eum ꝓuenientes debent ꝑius circūcidi. t hoc modo ꝓceptum circūcisionis datū fuit abrae. vt dr̄ Gen. xvij. ca.

c Erit⁹ sicut indigena terre. indigena est ille qui natus est in terra illa: t per hoc intelligitur die quicunq est de ꝑplo israel.

d Si qs aūt incir. nō fu. nō ve. ex eo. ista lex nō est ad excludēdū gentiles incircūcisos q iam supra sunt exclusi. sed ad excludendū filios israel q ꝓpter infirmitatis vel mortis nō erant circūcisi. q; aliqui iudei nimis inordinate amātes pueros suos diuittebāt eos incircūcisos: timētes ne ex circūcisione mora vel infirmitas eis accideret: t isti q debebāt ascendere ad esum agni q̄uis in alijs ēent iudei

Cetera patent.

In .ca. xij. vbi dr̄ in postilla. Mensis iste. s. martius q apud hebreos vocatur nisan ¶.

Additio. j.

¶ Mensis qui apud hebreos vocat nisan: ꝓpte loquēdo nō est martius nr̄ nec aprilis. nam cum ipi cōputant menses p lunationes raro cōtingit q prima dies lune cōcurrat cum prima die martij: ℌ frequenter t vt in pluribus venit in alio diebus sequentibus primam diē martij: ex quo sequit q mensis nisan cōcurrit frequē

ter ⁊ vt plurimū cū apūli fm aliq̄ nā prem ſui. vñ opinio doctor catholicor̄ vicentiū apūle ec primū meſem apd hebreos vera ē fm ſanā intellectā. ſ. vt frequēter evi pluribus mensib⁹ apūlis occurrit cū p̄ menſe apud hebreos: fm aliquā gē ſui: ⁊ de hoc multa inquirere magis videt curioſum q̄ vtile cū ad exponē ſcē hoc nō ſit neceſſarius ſcire: ꝯ gō magis vt hoc ꝑderandū ſeu inquirēdū ē hoc q̄ dicit: meſis iſte erit vobis principiū menſiū. vt. n. Jdi cere hoc q̄ dē infra Exo. xxiij. vbi de trib⁹ ſolēnitatib⁹ agit agit. ibi. n. dī q̄ ſolemnitas tercia. ſ. tabernaculor̄ q̄ cōtet eſt in menſe ſeptēbri eſt in exitu anni. dicit. n. ſic. ſo lemnitatē quoq; ſupple cuſtodies in exitu anni q̄n cōgre gaueris ꝺ̄a fruges tuas de agro. vñ q̄ cū anno ē circa ſarius ſp⁹ exitus hȳ ſ. anni gere ſuū principiū: ſequit q̄ principiū anni eſt in menſe ſeptēbri. q̄n cōgregant fruges de agro: nō aūt in menſe martio qui ē menſis nouar̄ frugū hoc idē⁹ p̄ infra Exo. xxxiiij. vbi de ſolēnitate tabernacu lor̄ dicit. Oſſ recōſidere anni tpe circa cōdunt. ex quo pz q̄ tpe quo circa cōdunt q̄ ē fere in menſe ſeptēbri: nunc ē redi⁹ anni. ſ. ad ſuū principiū. Ad cui⁹ declaratōēs que tenā ſunt tria amēdenda. Primū. ſ. q̄ hȳ inter hebreos ſit diſceptatio de menſe q̄ creatus eſt mūdus. an. ſ. eſt ille in quo cōtet eſt eq̄noctiū vernale q̄ eſt martī⁹ apud nos vel ille in quo ē equinoctiū autūnale q̄ apud nos ē ſeptē ber. munſt⁹ vñ legit in ſcripturis ſacris q̄ hebrei aliq̄ cō putauerūt a creatōe mūdi: vt pz diligēter ꝺ̄o p totam hy bliā. ſ. potius inuenit q̄ cōputatio cōſo ante legem erat ſumpta ab eo tē⁹ in quo ſ. geſtis principaliter aptur ꝑſtat. n. q̄ diluuiū fuit vñ de maximis eventib⁹ mundi narratōe digniſ. ⁊ tñ cū in ſcriptura ſit mentio de multo ꝑmo diluuio: Gen. vij. ca. nō cōputat cū a creatōe mūdi q̄ nō dicit: In tali anno p⁹ creatōem mūdi cōtigit diluui ū. ſ. dicit: In anno vite ipius noe ⁊ meſe ſecō. cputando a vita ipius noe: nō aūt a mūdi creatōne. Siſſ in aliis geſtis quibuſcūq; vbi de tēpoꝝ cōmutatōe agit nū q̄ ſu mentio de creatōe mūdi. Cui⁹ rō videt eē. nā ly mū dū fuiſſe creatū a deo habeam⁹ certitudinaliter p fidē in ſacra ſcriptura. ꝓterea: p cui⁹ fidei preſtatōe ſeptem ꝺ̄a hebdomade nō habebāt noīa ꝓpria ſicut apud gētes. ſed numerabant ⁊ nūerabāt a ſabbato in q̄ bificiū creatōnis recolit: ⁊ hoc dicēdo ꝑmā ſabbati ſcēa ſabbatizatiōn tñ ex tali fidei certitudine habuit mūdū fuiſſe creatum in tali menſe vel in tali. ⁊ nō de hoc multū diuerſe opiniones ſine fidei ꝓtidicio. vñ in hoc q̄ dī. Menſis iſte ē vobis principiū. nō ē arguēdū q̄ antea ꝑpli iſrael habuiſſ aliū menſem p⁹ cū nullū talē habuerīt: ſ. ex hoc ꝺ̄at intelligi q̄ mō ꝺ̄abat eis modo cōputādi mēſes annor̄. ſ. vt ſume rent initiū ab illo meſe ꝑmo vernali qp bificiū redēpti onis ſcēe ne ecclēſie ꝑcedat in noibus meſiū: amēdendū ē q̄ apud hebreos antiquo⁹ menſes noiabant fm ordi nē naturalē tēp⁹. ſ. primus meſis ſecūdus meſis ꝛc. ſine aliq̄ nole ꝓpio. ⁊ hoc duranit iter eos vſq; ad captiuitatē ba bylonicā. vbi p cōuerſatōem cū chaldeis receperūt noīa chaldaica meſiū: fm quā cōputatōem ꝑmus meſis. ſ. no uarū frugū in quo paſcha celebrāt: qui etiā cōcurrit fm ꝓpe cū martio ⁊ apūli. vt dictū ē vocat nīan chaldaice. ſiſſ mensis ſeptim⁹ in quo feſtū tabernaculoꝝ celebrāt q̄ etiā cōcurrit cū meſe ſeptēbri ⁊ octobri⁹ fm ꝓpe vocat Tyſeri: chaldaice. ⁊ hoc ē manifeſte verū. q̄ in tota ſacra ſcriptura nō inuenīt iſta noīa noua meſiū ab ꝑſona captiuitatē: q̄ poſt. ſ. in libro Eſdre: Neheſter: ⁊ Mach. vñ doctores omnes hebreoꝝ dicūt q̄ noīa meſiū aſſūpſerūt cū eis de babylonia. ad quā variatōem noīatiū meſiū aſſignāt cām ſatis rōnabilē. Dicūt. n. q̄ ſicut ob meōriā redēptōis egyptiace receperūt meſes ꝓpitiū ⁊ noīatōs in meſe in q̄ facta eſt redēptio. vt dicti ē. ita in qualibz noīa tōe cōmutāte menſes implicabāt meōna ſpūa redēptio nis dicēdo ꝑm⁹ ſecūdus ꝛc. pari rōne poſt redēptōem a babylonica captiuitate vt etiā faceret mentiōem de ſcā redēptōe acceperūt noīa chaldaica ſingulāra noīb⁹ nu meralib⁹ ꝑdictis. vt pz Neheſter. xj. vbi dī. In meſe decio ipe ē meſis Thebeth: ⁊ Neheſter. iij. dī. In meſe xij. ipe eſt menſis adar. Thebeth aūt ⁊ adar ſunt noīa chaldaica. vñ q̄ illā cōputatōem ſic cōpoſitā implicabāt meōna veritat⁹ q̄ redēptōis. ſ. egyptiace in hoc q̄ fiebat cōputatio a p⁹ mo meſe in quo fuerat redēptio ꝑma ⁊ principalis eis ſcā. Siſſ iplicabāt meōna redēptōis babylonice inquantum ſingulāres hebdomadū meſiū numeralib⁹ ꝑdictis nomina chaldaica que de nouo receperūt p conuerſatōem cū chaldeis. q. d. Sup flumina babylonis ſedim⁹. ⁊ inde nos liberauiſti. Et notāda q̄ alia noīa que tāgūt meſes q̄ q̄nq; leguntur in ſcripturis. vt cū dī. iij. Reg. vij. de meſe ſeptimo q̄ eſt menſis ethanim. ⁊ ſic de aliis paucis que inuenīt tm̄ in⁹ fuerūt noīa cōia apud tam̄ pplm. vñ nec remāſerūt inter eos tales noīatōes ſicut ꝑdicte chaldaice ⁊ nūerales noīatōes. vt dictū eſt. Tercio ꝺ̄o ad ꝓpoſitū ſecundo⁹ eſt q̄ duo principia annor̄ diuerſa apud hebreos ꝺ̄ē ſacra ſcripturā approbant. quor̄ vnū ē principiū meſis ꝑmi qui erat meſis ꝑmus. vt in hoc ca. cōnect⁹ a q̄ principio ſolēnitates cōputabant. q̄ in menſe tercio. ſ. a ꝑmo ſiebat feſtū hebdomadarū. ⁊ in menſe ſeptimo feſtū tabernā. ſiſſ ab iſto principio cōputabant magna facta q̄ cōtingebāt vt edificatio templi p ſalomonē. de qua. iij. Reg. vj. ca. dī. Factū igit eſt. cccclxxx. anno egreſſionis filior̄ iſrael de terra egypti ꝛc. Edificauit ſalomō domū dñi. Septēbo ꝺ̄o principia ē in menſe ſeptimo q̄n redeūte anni tpe circa condunt. put dī infra Exo. xxxiiij. ab iſto. n. principio cōputa bant anni q̄ peruenīt ad ſabbatū terre. de q̄b⁹ Leuit. xxv. Sex annis ſeres agrū tuū ꝛc. ſeptimo aūt anno ſabbatū erit terre requietōis dñi. a quo. ſ. principio etiā cōputabāt annum iubileum q̄ p⁹ ſeptē hebdomadas annor̄ celebrabat. vnde ibidē dī. Numerabis ē⁹ ubi octo hebdomadas annor̄ ꝛc. ⁊ ſequit. Sanctificabis annū quinquageſimū ⁊ vocabis remiſſionē cūctis habitatōb⁹ terre. ⁊ ipe. n. ē iubi leus. Et aūt hec cōputatio iubilei hēat principiū nō i meſe ꝑmo ſ. in menſe ſeptimo: videt oīdit cū dī. Clāgent buccina in meſe ſeptio. decia die meſis in die propitiatōis ꝛc. Nō aūt quare hec cōputatio ſabbatoꝝ terre nō ſumebat principiū a ꝑmo meſe aſſignat a doctorib⁹ hebreoꝝ ratio. Nā in ſeptio anno cuiuſlibet hebdomade nō licebat ſe rere agros nec colligere niſi ea q̄ ſponte naſcebāt. ⁊ ipa erāt cōia oīb⁹ et pecorib⁹ ⁊ animātib⁹ ⁊ bmōi. vt in ca. ꝓdicto leuit. dī. vñ ſi tales cōputatio inciperet a meſe ꝑ. il la q̄ in eodē meſe naſceret ſemiata in ꝑcedēti anno nō col ligerent. a ſuo dño rāōne ꝓpria q̄ eēt cōia. ſiſſ in autūno et hyeme ſequētib⁹ totiēs de anni noua licebat ſeminare aliq̄d cui eēt in anno ſabbati: ⁊ ſic duo fructus eēnt ipedim in q̄ libet hebdomada annor̄ qō valde difficiliter poſſet ſup poſtari. ſ. cū initiū hmōi cōputatōis ſumebat in meſe ſe ptimo fruc⁹ in eo exiſtens eēt ſub ſabbato. qō erat magis to lerabile. Ita eo. ca. vij. vbi dī to poſſi. Et iſta ſ. ca ꝺ̄a ſequit. ſ. Sacra quē rimi rolleris e hebdō. ⁊ ſemahāna eā vſq; ad decimā quartā dī ꝛc. Additio. ij.

Ec imolatio paſchal fm hebreos hoc ſcipuos ō mo debebat fieri nō aūt ō hedo. qō ꝓgruit tā cōe iſti h⁹ ſacrificij q̄ etiā figurali. ꝑmū ꝓ. nā fm ra. moy. gerūdē. ⁊ alios ꝓcipiebat agn⁹ occidi i ꝑ meſe. qui ſignū anteip ē huc i poſſimo ſuo ſtatu ⁊ mūdo tol ē cōtet i eodē ſigno. ⁊ q̄ egyptij arietē venerabāt. in h⁹ de⁹ volebāt occi re q̄ nō ſolū egyptij ſ. etiā deos eoꝝ iudicabat. vñ. j. eo. ca. Et in cūctis dīs egyptij iudicia. q̄ dēſ nō ē bñe locū in hedo. hed⁹. n. hȳ ſignū ꝓpriū q̄ in arietē q̄n capit cornu. qō ē dictum ſignū in q̄ ſol ē cōtet in medio mense ꝑtādo a p⁹. Sed ex pn. ſ. q̄ fm rōnē figuralē: nā ꝑe in ſua paſſiōe p agnū ſignificat nō p hedū tā apt ꝓpter. Ela. liij. Tāq; agn⁹ coram tondēte ſe. q̄ apt pl⁹ ꝓphas. Eo bñē baptiſtā. q̄ xp̄m oīdēs ⁊ ſuā paſſionē ꝓnoſticās dix. Ecce agn⁹ dei ꝛc. Job. j. ca. Ipe ē de extremo medio loquī vbi iuſti ſepabāt ab impiis. p agnos iuſtos. q hedos iniquos ſignificauit matth. xxv. ē. valē tñ ſcōm⁹ eēt ꝺ̄e figurali h⁹ ſacrificij q̄ hed⁹ imolar ꝛc. q̄ ſic i nulla ꝛc. ꝺ̄at

Jnſ quē rimi rolleris hedū. nō ꝓcoquat hedus ex aq̄

tas ẽ hebraica hꝫ. De arietib⁹ ⁊ capris accipiet ẽ ꝓ ut postil. dicit: ⁊ est sensus q agnus ille imolandꝰ accipiẽ duo erat de aliquo grege in quo cẽt arietes ⁊ capre, pot cõiter solent associari qõ cõgruebat rei figurate: ille.n. verus agnus q mũdi peccata abstulit a iustis q ꝓ agnos: et peccatorib⁹ q ꝓ hedos denotat descẽdit: ꝓt docto. tradunt Matth.j. ⁊ Luce.iij. vbi de genealogia xpi agit. vñ ⁊ glo. sup illõ: Iuxta quẽ ritũ cẽ. qz de iustis ⁊ peccatoribus xpc carnez assũpsit vt nemo ꝺ venia desperaret. nec obstat q aliqñ ꝓ hedũ xpc intelligi possit. vt.j. Esdre. xvj. de illo hirco cui⁹ loco exit dño. Sed⁹ ibidez de alio hirco q ponebat omẽs iniq̃tates ꝑpli i terrã solitariam. qz de his ⁊ silibus intellexit xpc ꝑm similitudinem carnis peccati. vñ ⁊ in illis non addit sine macula sicut hic in agno paschali. hic.n. figurat xpc sub rõne mãsuetudis ⁊ innocẽtie. In eo.ca.xij. vbi dr i postil. Hẽtis aũt.b pẽr describit qualr phase sit celebrãdũ.

Hec mod⁹ declarãdi b⁹ qõ dr. Cul tu sempiterno quẽ ponit postillator. Augu. ponit sub dilũctione ꝓt ponit i glo. vbi sic: Aut ergo sic appellauit eternũ q nõ spẽre audeat ꝓmittere. aut nõ signa rerũ ꝫ res q significant. Hec in glo. Videndũ ẽ q ꝑm primũ modũ intelligẽdi q planior ẽ quõ pot saluari q hoc ꝓceptũ de pasche celebratõe nõ obliget sempiternaliter, ꝓt lra sonat. Ad qõ sciẽdũ q in hebraica lra vbi nos hẽmus. sempiterno. ponit hec dictio halam: qõ idẽ significat xpc qõ apud nos hec dictio seculũ. vñ sensus xpianus b⁹re in hebraico est. Celebrabitis hanc diẽ solẽnem in generatiõibus vris in seculũ. Seculuz aũt apud hebreos sic ⁊ apũ latinos nos ponit ꝓ quolibet ꝑticio tẽporis determinatis alicui⁹ vite duratiõem. vt infra dicit. Et erit ei seruus vsq; in seculũ. vbi hy seculũ nõ significat ꝓpetuitatẽ seu eternitatẽ durationis simpliciter ꝫ significat totũ spaciũ vite illius serui q ꝓ tota vitã suã debebat cẽ in seruitute. vñ ⁊ in scripturis sacris duratio ꝓtis vite vocat seculũ. ⁊ duratio future aliud seculũ ꝓ se. ⁊ sic intelligit illud põ. Iudictus dño a seculo ⁊ vsq; in ꝑseculũ. Sed⁹ ⁊ in symbolo dicimus. Vitaz venturi seculi. Cuius rõne antiqui hebreoꝝ totum tpõ durationis in osatce legis vnũ seculũ vocant: ⁊ tpõ messie aliud seculũ qz distinctiõem eoꝝ q ad vitã spũalẽ pertinet in vtroq; seculo. vnde cũ in ꝓceptis huiꝰmodi ꝑtim ceremonialib⁹ obseruandis addit. In seculũ. intelligi dz ꝓ toto spacio durationis legis mosaice que ẽ vsq; ad aliud seculũ. i. seculũ xpi. ⁊ ille est modus rãdendi q̃nus hebreis cũ de euacuatõe ceremonialiũ in ꝺbus sepe dicit q seruanda sunt in seculum nõ⁹ arguunt. i. q intelligit ꝓ spacio durationis legis mosaice: qõ ẽ qõdã seculũ distinctũ a seculo ꝓbendẽte spaciũ durationis legis mosaice: q̃ q̃dẽ modus loquẽdi de duplici seculo cõiter tenet etiã a talmudicis in variis locis.

In eo.xij. vbi dr in postil. Ire tollẽtes anial. in hebreo habetur: Emite accipite. Additio.xij.

In hebreo in hoc loco nõ dicit: Accipite aial: ꝫ est ibi quedã dictio que q̃nq; significat ouẽ in singulari: q̃nq; ouem in plurali: ⁊ q̃nq; significat gregẽ. vñ Gen. xxxvij. ca. vbi dr. Vade ad gregẽ: ponit eadez dictio sicut hic. ⁊ est sensus q moyses monebat ꝑplm dre gregẽ seu gregeꝝ in quo solent cẽ arietes ⁊ capre. vt inde acciperẽt agnũ paschalẽ q̃ accipiendus erat de grege in quo essent arietes ⁊ capre. vt dictũ fuit. ꝺ. in eo.ca. additõe.ij.

In eo.ca.xij. vbi dicit in postil. Hec est religio pbase ꝛc. Additio.v.

Dicit que ponit in hebreo in ꝺ loco vbi translatio nra habz Hec religio. nõ significat ꝓprie religionẽ nec cultũ: ꝫ ceremoniũ vel legitimũ vt satis nomz ẽ scientib⁹ ꝓprietatez huius lingue. quare magis possz appropriari ritui paschali festinitati q ꝓpriue fuit figurata⁹ ⁊ cessauit venientẽ re figurata. sicut ⁊ alia ceremõtalia ⁊ legalia. Capitu.xij.

Locutusq; est dño. Hic pro exponit mãdatũ de scificatõe ꝑgenitoꝝ: ꝓ moysi iniungit. scdo ꝓ moysen ꝑplo dr ibi: Et ait moyses. Circa primũ ꝑsideradũ q scificatio ꝓprie accepta ẽ applicatio alicui⁹ ad diuina: ⁊ hoc mõ tribꝰ leui fuit dño scificata. alio mõ accipit sanctificatio magis large. ꝓ redemptõe ei⁹ q̃ ẽ dño obligatũ. ⁊ sic accipit hic. qz ꝑgenita debebãt redimi ꝓ pciũ datũ sacerdoti. cui⁹ rõ subdit. b Mea sunt oĩa. ex hoc.n. qꝺ⁹ ꝑcussit ꝑgenita egyptioꝝ saluãs ꝑgenita hebreoꝝ. ꝑgenita hebreoꝝ fuerũt sibi obligata.

c Et ait mo. ad ꝑplm. ꝺ pẽr moyses denũciat ꝑplo ꝓ dictũ mãdatũ: ꝑmittit ñ aliqua de solẽnitate paschali. se cũ ꝺo subdit de scificatõe ꝑgenituꝝ ibi: Cũq; introduxerit. Circa primũ dicit. ꝺ Memẽtote diei hꝰ. i. solẽnitatis paschalis in q̃ egressi estis. f. xv. die mẽsis ꝑmi. e Vt nõ co. fer. pa. septẽ dieꝝ: vt ꝑdictũ ẽ. ⁊ dicit ra. ꝫ. ꝓceptũ nõ obligat ad comedẽdũ azima nisi pena die qñ comedebat agnum: ꝫ sufficit in alijs diebꝰ abstinere a fermẽto ⁊ fermẽtato. f Hodie egre. mẽ. no. frugũ. qꝺ ẽ tpõ valde aptũ ad ambulãdũ. ⁊ dr Nouaz frugum. qz in illo mẽse fiebat oblatio de primitijs nouoꝝ fructuũ. g Cũq; intro. te dño in ter. chananei. Iz enumeret hic q̃nq; gentes ñ: alie ñ subintelliguntꝰ nosse chananei. qz oẽs bitatores terre ꝓmissionis vocabantꝰ chanei generaliter Iz alique cũ hoc haberẽt nomẽ ꝑprie: vt amorrei ⁊ iebusei ⁊ ceteri. b Quã iu. pa. tuio. i. abzae. ꝓ filijs suis. vt dr Gen. xxij. ca. i Celebrabitis hũc morẽ sacroꝝ. sacra hic dicunt obseruantie paschales ad honorem dñi. k Et in die se. erit so. dñi. qz dico septima erat eque celebris sicut ⁊ prima. vt dictũ est ca. ꝓcedenti. ⁊ tõ erat celebrior aliis aliqs diebꝰ intermediis. l Nõ appa. apud te aliqd fermentatũ. istud frequenter repetitur ad imprimendũ memorie eoꝝ. m Barrabisq; filio suo. ex quo patet q patres tenent filios suos erudire per se vel per alios de his que sunt necessaria ad salutem. n Et erit quasi signũ i manu tua ꝛc. Iudei occasione huius scribũt hoc in cedula ligant in manu sinistra: ⁊ sic⁹ in capite. ꝫ prz qõ illõ qõ ꝓcipit hic nõ ẽ nisi ad fortiter impenendũ memorie: quando eñ quis vult aliquibus rei recordari ꝓ signo recordationis ligat in manu sua filum vel ponit ante oculos aliquid in signuz recordatiõis. ⁊ hoc modo loquuntur hic scripturas.

Locutusq; est dño ad moysen dicẽs sanctifica mihi oẽ primogenitũ qõ aperuerit vuluã in filijs isrl: tã de boibus q̃ de iumẽtis. Mea sunt eñ oĩa. Et ait moyses ad populũ. Memẽtote diei hꝰ i qua egressi estis ꝺ egypto ⁊ de domo seruituti: q̃ in manu forti eduxit vos dño de loco isto: vt nõ comedatis fermẽtatũ panẽ. Hodie egredimini mense nouaz frugũ. Cũq; introduxerit te dño in terrã chananei ⁊ ethei ⁊ amorrei: et euei: ⁊ iebusei. quã iurauit patribus tuis vt daret tibi frã fluentẽ lacte ⁊ melle: celebrabitis hũc morẽ sacroꝝ mẽse isto. Septẽ diebꝰ vescemini azimis. ⁊ in die septimo erit solemnitas dñi. Azima comedetis septez diebꝰ. Nõ appebit apꝺ te aliqd fermẽtatũ: nec in cũctis finibꝰ tuis. Narrabisq; filio tuo i die illo dicẽs Hoc est qõ fecit mihi dño qñ egressus sum ꝺ egypto Et erit q̃si signum in manu tua: ⁊ quasi monimẽtũ ante oculos tuos: ⁊ vt lex dñi sit in ore tuo. In manu enim forti eduxit te dño de egypto

o Custodieo hoīnē.col.xx.ē.i.ab anno in annū. Post q̄ dictū est de agno paschali quantū pertinet ad primū sensum q̄ best ostensū ē. hic aduertendū breuiter de eo inquātū fuit figura xp̄i passi. Vñ q̄ dicit apl̄us.i. Corinth.v.cap. Pascha nr̄m immolatus ē xp̄s. Sanguis vo agni linie-bat postes ē memoria passionis xp̄i eo q̄ de p̄ fidē et ore p̄ cōfessionē. Vñ q̄ dr̄ ad Ro.x. Corde creditur ad iusticiā: ore aūt cōfessio fit ad salutē. Et in sup̄limi-tate ligni ad spē ecclesie. ē d̄ sanguis sic positus. Vel erat ab ecclesia vose. q̄ passio xp̄i fidem nō credentes liberat a demonis potestate. Comedūt autē carnē agni. Significat sumptionē sacramēti eucharistie sacrandi. Assatio in igne significat q̄ xp̄s passus ē martirio charitatis. Nec ad eius domus sacri dr̄s alius accedere cum possit mortalis peccati q̄ excludit charitatem. Panes azimi: cum quibus comedebat significāt purā cōuersationē fidelium. Vñ dr̄ Luce.xii. Cauete a fermento pharisaeorum. Lactuce in manib⁹: significāt fidē crucis que dr̄ ē nō tm in ore sed etiam in ope q̄ p manus significat. Calciamēta in pedib⁹ q̄ sunt de pellibus mortuor̄ aliarū significāt exēpla sanctor̄ patrū imitanda q̄ in fide xp̄i passi mortui sunt. Dedebat aūt agn⁹ in vna domo comedi. p q̄ designat vnitas ecclē in qua dr̄ eucharistia assumit: et nō in cōuenticulis hereticor̄.

p Cum q̄ introduxerit ē. Hic explicat moyses mandata de sanctificatōe p̄mogenitor̄. q Sepabis oē quod apr. vul. dño. i. q̄ primo nascit̄ segabis ab aliquo tanq̄ dño obligatū ad immolādū sibi. r Et q̄ dr̄ primū ē in pe. mutō. Vñ addit ad restringēdū illud q̄ erat generaliter dēm de p̄mogenitis: q: nō est intelligēdū nisi de animalibus mūdis, et que sunt masculini sexus. Vñ subdit. Quicq̄d habuerit masculini sexus ē. s Primogenita asini muta. one. De primogenitis aliarū immūdor̄ que ī immolari nō possunt: ibi erant duo obligata. inter que erā primū p̄mogenitū asini. Vñ Nu. xviii. q̄ debent redimi q̄nq̄ siclis argenti. quare igit̄ p ceteris dr̄ redimi non immolanda loquit̄ hic. s. Sed hoc videt ratiōi. q̄ asini fuerūt in magno admōnitōe filijs israel exeūnt̄ de egypto pūnādo mulieres et paruulos et alia onera. et ideo q̄sū ad aliā p̄mogenitū asini fuit positū cū animalibus mūdis nō q̄ immolaret dño sed q̄ ideo ipsius offerret ouis immolanda. t Vel aūt primo. de. vel. i. tuis pcio redimes. Q̄nq̄ siclis. vt dr̄ Nume. iii. ca. q̄s numerabat ppl̄o q̄libet dabat dimidiū sicli. vt habet infra. xxx. ca. sequēti. v Ideirco immo. dr̄. Ex quo videt verū q̄ sanctificatio p̄mogenitor̄ animalū intelligit̄ sic de animalibus mundis que sunt immolanda. hoc tñ est intelligēdū si accipiat sanctificatio ppe que est applicatio alicuius rei ad cultū diuinū: si aūt accipiat large: pot se extendere ad substentatiōem ministror̄ cultus diuini: sicut dicimus vt benedicit sic et primogenita animalium immūdor̄ sanctificabant dño inquantum redimebant. vt dr̄ Nume. xviii. q̄ cū erat sacerdotū: excepto primogenito canis q̄ nō redimebat. vt dr̄ cōuer-titur in sacrificium.

o pto. Custodiet huiusce-modi cultū statuto tēpe a die-p bus in dies. Q̄uz introdu-xerit te dñs in terrā chana-nei: sicut iurauit tibi et pri-bus tuis et dederit tibi eā.
q Sepabis oē q̄d aperit vulua
r dño. et q̄d primitiuū ē pe-corib⁹ tuis. Quicq̄d hūe-ris masculini sexus p̄ficea
s bis dño. p̄primogenitū asini mutabis oue. q̄d si nō rede
t meris interficiet. Oē aūt pri-mogenitū hominis de filijs tuis pcio redimes. Cumq̄ interrogauerit te filius tuus cras dicēs. q̄d ē hoc. rñde-bis ei. In manu forti edu-xit nos dñs ē terra egypti de domo seruitutis. Vñ cū indurat⁹ esset pharao et nol-let nos dimittere: occidit dñs oē p̄mogenitū ī tra egy-pti. a primogenito hois vsq̄ ad primogenitū iumentor̄
v Ideirco immolo dño omne quod aperit vuluaz masculini sexus: et omnia primogenita filiorum meor̄ redimo. Erit igit̄ quasi signū in manu tua. et quasi appēsum q̄d ob recordationē mei oculos tuos: eo q̄ in manu fortī eduxerit nos dñs ē egy-x pto. Igitur cū emisset pha-y raō populū: nō eos duxit dñs per viam terre phili-stijm que vicina est: repu-z tans ne forte peniteret eum a si vidisset aduersum se bel-b la cōsurgere et reuerterentur c in egyptū sed circūduxit p d viam deserti: que est iuxta e mare rubrū. et armati ascen-derūt filij israel de terra egy-f pti. Tulit quoq̄ Moyses ossa ioseph secū eo q̄ adiu-rasset filios israel dicēs. vi-sitans visitabit deus vos. efferte ossa mea vobiscum de hoc loco.

cilio ad reuertendū: cui⁹ cā subdit.

5 Ne forte peniteret eū. Lxx. sic. a Dū vidisset aduersum se bella cōsurgere a philistheis qui erant vicini et fortes bellatores. vñ Josue x filij israel nō potuerūt eos debellare. b Et reuertere-tur in egyptū. timore ductus. c. propter facilitatē reuertendi.

c Per circūdū. q̄ viam deserti que longa est et difficilis ad reuertendū. et tñ babilonios filij israel terruit verbo exploratoz dicentes. Cōstituamus nobis ducem et reuertamur in egyptū. vt habet Nume. xiii. ca. et multo fortius hoc fecissent territi a philistheis. Ad hoc vñ q: dño poterat eos solo nutu defendere e philistheos delere: sicut factū ē egyptios. Dicēdū q̄ philistei nōdū demeruerāt ita punīri: sicut egyptij: nec de terra sua expelli sic chananei: et ideo noluit dñs q̄ irent p̄ terre philistiim. q: sic debuissent bellū cū eos p̄ quos dño delere solebat adhuc. d Tuā ma. rubr. nō q̄ aq̄ sint rubee de nā sua. Vñ q: terra ī ripa ē rubea et cōmixtē aq̄. et sic vt aq̄ rubea maxime ppe litus Dr̄ aūt in hebreo Mare saph. i. iuncea vel cānosum. q̄a abūdāt in littore mari nūc vel cāne. scīo describi mod⁹ procedēdi ītū ad filios ist cui⁹ dr̄. e Et ar. ascēderūt. Vñ quem vñ habuerūt arma. q: cū eēnt oppressi fumorē nō applicarent et rebellarēt egyptijs vt. s. dem ē. i. ca. nō ē verisimile q̄ egyptij permitterēt eos arma hre. Dicendū q̄ habuerunt p̄ occōmodatōem ab egyptijs. sicut eis pimper et liberaliter accōmodauerūt eis vasa aurea et argentea. ita accōmodauerūt eis arma ad defendēdū pcipue que eis que eis accōmodauerūt a p̄donibus si occurrerent. Tercio describit mod⁹ procedēdi. q̄tū ad id q̄ spāliter pertinebat cū re. f Tulit q̄s moyses. q̄ in egypto remāserat ex causis supradictis gen. vl. g Ea q̄ actu. fi. israel ī. n. moyses et alij sibi cōparati adhuc nōdū essent nati: nō in iuramento patrū suor̄ fuerūt obligati. Dicunt aūt hic aliqui q̄ Moyses plus solito immundauerat: et sic locum

vbi erant ossa Ioseph operuerat ſ̄ moyses vt inueniret locū scripsit nomē dñi terr agrūmatoꝝ in lamina aurea: et illa pcessit sup aquas quousq; fierit sup sepulchꝝ Ioseph. Filij aūt dicūt q̄ ouis nat̄ado et loquēdo miraculose oñdit ei locū pp qđ vocata ē ouis Ioseph. Fm q̄ dr̄ pō. lxxix.

Qui deducis velut ouē Ioseph. ſ̄ ista vident ficticia. tuꝫ dāglo. hebraice nec Ioseph⁹ talia dicūt. Is imponat eis ab illo q̄ libros eoꝝ nō videnūt. tū q̄ vna ō causſ quare ossa Ioseph remāserunt in egypto fuit vt p ea⁹ sepulchꝝ memoria bñficioꝝ eius apud egyptios diuti⁹ remaneret. et sic pp̄lo

situauitvos de⁹: efferte ossa mea hinc vobiscū. Profe

b ctiq; de Sochot: castrametati sunt in etham. in extre

i mio finib⁹ solitudis. Dūs aūt p̄cedebat eos ad oñdē

k dāviā p diē in colūna nubi et p noctē in colūna ignis. vt dux eēt itineris vtroq; tpe. Munq̄ dcfuit colūna

nubis p diez nec columna ignis p noctē coram pp̄lo.

a Locut⁹ est aūt xviij. dñs ad moysen dicēs Loquere filijs israel.

b Reuersi castrametent⁹ e regione phiauroth que est inter magdalū et mare ꝫ beelsephon. In cōspectu eius castra ponetis super mare

admittebat vt. ē. xij ca. Tertiū ps. nā fr̄ Sathoꝫ. iij. gre. q. lxxvij ar. vi. ā cor. q. i Sacramento eucharistie i quo xp̄c cōmemorat et mēoria passiōis ei⁹ p̄cipue recolit̄ tria cōsiderare possum⁹ S. illō qđ ē sacrificiū. s. panis et vini: et in hoc potissima figura fuit Melchisedech oblatō q̄ obulit panē et vinū. Fm⁹ illud qđ est reo et sacrm: cuius figure fuerūt oia sacrificia vet. lc. et p̄cipue festū expiatōis qđ erat solēnissimū. Tertiū ē effect⁹ h⁹ sacri: cui⁹ p̄cipua figura fuit māna iquātū habebat in se olo saporis suauitatem. vt dr̄ Sap. xvj. Sicut et gra h⁹ sacri q̄tū ad oia reficit mēte: agnus aūt paschalis q̄tū ad hec tria figurabat hoc sacramētū. q̄tū ē ad primū. q̄ māducabat cū panib⁹ azimis. vii Exo. xij. Edent carnes et azimos panes. q̄tum vo ad secūdū: q̄ imolabat ab oi multitudine filioꝝ israel. xiiij. luna qđ fuit figura passionis xp̄i in. xiiij. luna p̄mi mēsis celebrate q̄ pp innocentia dr̄ agnus. q̄tū. n. ad effectum. q̄ p sanguinē agni paschalis preti sūt filij israel a dura seruitute angelo et educti de egypciaca seruitute: et sic ponit figura h⁹ sacri p̄cipue agnus paschal. q̄ Fm oia eā repsentat. Ille Et notandū q̄ luna. xiiij. hic p̄figurat tā tp̄s passionis xp̄i q̄ tp̄s in istōnis h⁹ sacri. Is in effectu fuerint abinuicē q̄tū q̄ vna die naturale distantia: vt plen⁹ dño p̄cedēte tractabit tur sup matb. in quadā addi. vbi agit de cena dñi tc. Ite notandū q̄ hoc p̄ceptū sacrificij agni paschalis ē p̄mū p̄ceptū mosaice legis. s. in ordine p̄ceptoꝝ pp̄lo israelitico a deo p moysen iniunctoꝝ. Sicut et primū sacrificiū a toto pp̄lo israelitico celebratū. vnde q̄ Fm p̄m in. e. meta. Primū in quolibet genere ē mēsura oīm q̄ sub illo genere cadunt. ſ̄ illud sacrificiū vr̄ ē quasi quedā mensura. alioꝝ spāliter sub rōne figurativa. nā sicut ad albedinē p accessum et recessum ceteri colores mēsurant. vt dicit p̄dō vbi. ē. sic cetera sacrificia p accessum et recessum ad istud q̄tū ad p̄figuratōes mysteriꝝ xp̄i mēsurant. vt p̄z ex tam dictis. Item notandū q̄ sicut istud sacrificiū fuit p̄mū a pp̄lo in illo statu celebratū et a deo acceptū: sic etiā fuit vltimū sacrificiū in illo statu celebratū et deo acceptū. et hoc. s. p xp̄m in cena: qua quidē cena figurā et figuratū xp̄c sil celebrabat dano remotis figuris et incipiens vera mysteria. q̄ erat dđ desiderantissimū ad hūanā salutē. et ideo Luce. xxij. ca. dicit. Desiderio desideraui hoc pascha māducare vobiscū. Et notandū q̄ q̄ primū et vltimū in q̄libet re bz excellentiā singularē. p̄cipuū. n. est q̄ vltimū totius. vt p̄z in. j. ethico. vltimū aūt bz rōnē finis et p̄ phs optimi: ideo Fm hanc p̄sideratōz hoc sacrificiū inter cetera excellentia obtinet singulare. Caplm xviij.

a Locutus ē dñs. Hic p̄mittit describit remotio impedimenti. vbi sic p̄cedit. q̄ p̄ descriptū pharaonis insecutio. secūo pp̄li israel trepidatio ibi: Et dixerunt ad moysen. tertio moysi assecuratio ibi: Et ait moyses. quarto pp̄li saluatio ibi: Tollensq; se angelus. Ultro egyptioꝝ submersio ibi: Iamq; aduenerat vigilia. Circa p̄mū dr̄. b Reuersi castrament. aliquantulū reuersi sc̄ versus egyptū de p̄cepto dei. vt pharao et eius exercitus crederent eos errare in itinere: maxime q̄ posuerunt ea in loco valde periculoso eis. vt p̄ma facie videbatur: vt sic pharao eos fortius insequeret et insecto ipe cū exercitu

suo submergerent. vñ subdit. c Dicturusq; ē pharao. miserat n. exploratores ad sciendū qualiter procederent et sic oī die sciebat statū eorū: et tō cū audiuit q̄ posuerāt castra in illo loco dixit. d Coartati sunt in terra. cui⁹ cāz reddit iosephus dicēs q̄ ex vna pte hēbāt mare et ex alio lazere montem magnū et asperrimū: et sic nō patebat eis fuga nisi ex illa pte q̄ quaz venturus erat pharao cū exercitu pra eos. e Et indurabo cor ei⁹. hoc exponit ē. ō. iij. cap. f Et glorificabor in pharaone. Glosa sm Tullū est longe latere pharaonis in mari rubro q̄nte poenā peccatū dei diffusum est longe. q; vsq; ad ista rēpa: et late: q; p orbē vniuersum vbi hō noticia hui⁹ facti g Et nūc ē ēē. ad exprobrationē suis q̄ fugisset pplm. q; cū viderūt exploratores q̄ vltra trāū dixerū viā precedebāt cogitauerūt q̄ fugā hēbāt solū ad sacrificādū: ñ ad totaliter recedēdū. h Iunxitq; ē cor pha. ēē. q; coegerūt eos exire vt dictū ē. ō. xij. c. et mō volebant eos cogere ad redeūdū i Iunxit q̄ currū. nō p se sed p ministros. k Tulit q; sexcē. curras. Sz queritur vñ habuerūt equos cum tam ēra eoz mortua fuerūt vt supra dm ē. ix. c. Dicēdū q̄ illa mortalitas fuit tm sup alalia q̄ erāt in campis vt ibidē dictum fuit: equi aūt fortiores et pciosiores in domib⁹ seruabant. multi enā de populo pharaonis fecerāt cōfugere seruos suos et alalia i domos ad salnādū eos vt dixit dm. l Et filii. l. filij israel.

m Egressi erāt ēē. l. in pāte diuina. vt pz ex pdictis.

n Cuq; appropinquasset pharao: leuātes filij isrl oculos viderūt egyptios p⁹ se. et timuerūt valde. Clamauerūtq; ad dm et dixerūt ad moysen. Forsitan nō erant sepulcha in egypto. ō tulisti nos vt moreremur i solitudie. q̄d hoc facere voluisti vt educeres nos ex egypto. Nōne iste ē sm⁹ quē loq̄bamur ad te in egypto dicētes: recede a nobis vt seruiamus egyptijs. multo enī melius erat seruire eis q̄ mori i solitudie. et ait moyses ad pplm. nolite timere. State et videte magnalia dñi q̄ factur⁹ ē hodie. Egyptios. n. q̄s nunc videtis: nequaq; vltra videbitis vsq; i sempiternū. dñs pugnabit p vobis: et vos tacebitis.

a Dixitq; dñs ad moysen. Quid clamas ad me. Loquere filijs isrl vt proficiscāt. Tu aūt eleua virgā tuā: et extende manū tuā sup mare et diuide illud vt gradiātur filij isrl in medio mari p siccū. Ego aūt indurabo cor egyptioz vt persequant vos et glorificabor in pharaone et in oi exercitu eius et in currib⁹ et in equitib⁹ illius. Et scient egyptij quia ego sum dñs cū glorificatus fuero i pharaōe et i currib⁹ atq; in eqūb⁹ e⁹. Tollēsq; se āgel⁹ dñi q̄ precedebat castra isrl: abijt p⁹ eos: et cuz eo piter colūna nubis pōta dimittēs: p⁹ tergū stetit intra castra egyptioz et castra israel. Et erat nubes tenebrosa et illūinās nocte: ita vt ad semuicē toto noctis tpe accedere non valerēt. Cungz extendisset moyses manū sup mare: abstulit illud dñs flante vento vehemēti et vrente tota nocte: et vertit in siccū. Diuisaq; ē

Hic pōit ponit moysi affectu ad dicēda. o Nolite timere. q; auxiliū dei q̄s est sm⁹ nobis.

t State. secuti. v Et vide. magna. pōt. i. facta ei⁹ magna et mirabilia. x Egyptios. n. q̄s nūc videtis. i. quasi nūc videtis. f. vnos. y Nequaq; vltra videbitis.

Hinc patet contra videtur eos mortuos sup littus maris. vt hē infra eo. ca.

5 Dñs pugnabit. ēē. ita q̄ nec pugnare nec cāz loqui necesse erit vobis.

a Dixitq; dñs ad Moysen quid clamas ad me. Et quo pacto q̄ls moyses erat assecuratus ō dei adiutorio nō ñ cessabat ab oōne. q; de⁹ adhuc vult rogari a sāctis ad eoz meritū. de his que vult facere. q̄ aūt dē dicēdū clamas ad me nō ē pter hoc intelligēdus q̄ eius oīs deo displiceret: ñ vt ordinē exequēdi. vñ subdit. Loquere filijs isrl vt proficiscāt. sequit. b Et scient egyptij p experiēta flagelli. c Tollēsq; se angel⁹. hic pōt describit potū israel salutare. et piso ab aggressu ad versorioz cum vī. d Abijt p⁹ eos ēē. ita q̄ angel⁹ posuit se int exercitū egyptioz et filios israel. e Et erat nubes. ex pte egyptioz. f Illuminans nocte. ex pte hebreoz. et ō faciebat illa colūna Fm diuersas sui pres. Fm illos qui dicāt q̄ fuit vna tm. ñ Fm hebreos q̄ dicāt illā fuisse duplicem columna nubis ad tenebrosē nocte nō recessit sicut pōtifex tradit. sed in illa nocte columna ignis ostendit q̄ erat ex pte egyptioz. et columna ignis ex pte hebreoz. g Abstulit illud dñs flante vento vehemēti. ab est intelligendū q̄ ventus ille dissecuerit mare: ñ pōt. ventus tū ille fundū maris discoopriendo siccauit vt filij isrl mūdum et gramino incederēt. sub dit. h Et vertit in siccū. f. maris fundum.

i Diuisaq; est aqua et ingressi sunt filij israel. Dicunt alij qui doctores catholici q̄ fuerunt ibi duodecim diuisiones: ita q̄ quelibz tribꝰ intrauit diuisionē sūā adducētes ad ō illud pō. cxxxv. Qui diuisit mare rubz i diuisiones Debuit autez dici q̄ vna fuit tm diuisio quod videtur probabile Fm illud quod dicit cōmuniter hebreus et ca-

tholicis.ſ.filij iſrael formidabant intrare mare poſt moyſen: t tunc tribus iuda que erat cõſtantior.pma intrauit poſt moyſen t alie pñr cõſecute ſunt: t q tribus iuda ibi meruit regnũ. Si aũt quelibet trib⁹ habuiſſet ſuã diuiſionẽ magis formidaſſent intrare:maxime ille q nõ habuerunt moyſen in ſua diuiſiõe pñtẽ.pbabile ẽ etiã q moyſes intraſſet eis tribu le nitica t nõ cũ tribu iuda. Ad illud aũtẽ qđ opponit de pñ. põt dici q ibi accipit plurale.p ſingulari.ſ. diuiſiones.p diuiſione: qz in hebreo aliqñ fit hoc:ſicut gen. xlvj.ca. dr. Filij dan. t filij babuit vnicũ filiũ tm. vt ibidẽ dr. Potuit etiã illa diuiſio dici diuiſiones:rũ ꝓpter ſui magnitudinem tm̃ z fm diuerſas ſuã ptes. k Erat eñ aqua q̃i mur⁹.i.ſtãs t erecta in altum̃z ad ſimilitudinẽ muri. l Perſequẽtesq egyptij. cũ.n.filij iſrael tam cẽnt multũ eſſẽgati a litore: colũne ignis t nubis q̃ prohibebat egyptios accedere ad hebreos receſſit.t tũc egyptij videntes q filij iſrael receſſerũt ſecuti ſunt eos p eandem viã credẽtes tranſire ſicut t ipſi.nec ẽ mirũ ſi diuino iudicio intantũz fuerũt excecati ſi ꝑſiderent facta eoꝝ ꝓcedẽtia. m Jã qs aduenerat. Hic pñr deſcribit egyptioꝝ ſubmerſio.

n Reſpicies dñs ad̃. rebellionẽ t indaratõem eoꝝ.

o Per colũ. ſg.t nubis.ex qua generata ſunt tonitrua t fulgura. p Interfecit exer. eoꝝ.i. magnã ptẽ exercitus:t tũc egyptij voluerũt fugere t reuerti.t ptz ſra vſq ibi. q Fugientibuſq egyp. oc. aque.ex timore.n.erant turbati t ſtupefacti q nõ currebant ad litus ꝙ magis ꝫ aquas ſup ſe venientes.ſequeb. r Et vi.egy. mor.ſa.lit. maris.t hoc dixerũt alij doctores q filij iſrael tranſeuntes p mare nõ venerũt ad litus oppoſitũ ꝙ ad litus per qđ intrauerãt:ita q mare fuit eis diuiſus quouſq tranſierũt montẽ aſperũ de quo ſupradictũ ẽ.qz p magna parte intrabat mare.t tũc diuiſio mar⁹ p modũ ſemicirculi redijt ad litus.tũ vltra montẽ.cui⁹rõnẽ aſſignãt. qz natura maris eſt ejicere mortuos ad litus ꝓpinquius:egyptij aũt fuerũt ſubmerſi ꝓpe litus vnde intrauerãt.qz nõ fuerũt multũ elongati a litore: vt dicũt iſti.t ex hoc concludũt q filij iſrael redierũt in idẽ litus:qz dr hic q̃ viderũt egyptios mortuos ſup litus maris.ad hoc eũt inducẽt illud qđ hr Numẽ.xxxiij.ca.q poſt tranſitũ maris rubri: filij iſrael fuerũt in deſerto etham:t illud deſertũ erat ad litus qđ ẽ ex ꝓte egypti.vt dcm ẽ ca. ꝓcedẽti. Joſephus aũt dicit exiſſe Jam.ſ.q filij iſrael tranſierũt ad terrã ꝓmiſſã.t hoc vt magis ꝓbabile.qz nõ ẽ veriſile q de⁹ reduceret eos ad terrã aduerſariorũ.qđ aũt dr de mortuis nõ valet.qz nõ hr de textu q ejcit ꝓpinquiores vni litori ꝙ alteri. Itẽ qz ſicut dicit Joſephus dei ordinatõe fcm eſt: vt ejcerent ad litus oppoſitũ ad ꝓſolatõez filiorũ iſrael.ita q decretero eos nõ timerent cũ viderent eos mortuos:et vt haberent arma eoꝝ ad defendendũ ſe ꝫ hoſtes inſurgentes. Ad ſcõm põt dici q deſerto etham de q̃ fit ſermo Numa.xxxiij.nõ ẽ illud ꝺ quo dr ca.ꝓcc.qđ ẽ ex ꝓte egypti.qz poſt trãſitũ maris nõ ꝓcepit filij iſrael approꝑinquaſſe egypto. vñ ca.ſe.dr: Tulit aũt moyſes iſrael ꝺ mari rubro.t ingreſſi ſunt deſertũ ſur.t nõ dicit in deſertũz etham.t ſi ingreſſi fuiſſent ad ripã egypti ingreſſi fuiſſent deſertũ etham. vt patz ex dictis.t ſi etham de quo fit ſermo Nũ. xxxiij.ẽ aliud deſertũ eiuſdem nois. ſicut ſi veteri te.frequẽter diuerſe ciuitates t loca eodẽ noie noiantur. o Et manum.i. iuſticie ſue poteſtatẽ.cetera patẽt.

In ca.xxiij. vbi dẽ in poſtil. Erudierũt egyptios mortuos. Additio.

(o) Ditio Joſephi in hoc loco nõ videtur tenenda.nã fm ea oꝑtz dicere q deſertũ etham ẽ duplex. vnum citra mare:t aliud vltra. qđ non hr ex textu. Sz plana ſonat:q idez ẽ deſertũ etham in q fuerũt poſtq receſſerũt de ſocboth t deſertũz etham in q fuerũt ꝓ⁹ tranſitũz maris.vt patz ſi tam bñ intuẽti. Cõ aũt poſtil.approbãdo ꝓdictã opinionẽ dicit nõ eẽ veriſimile q deus deduceret eos ad terrã aduerſariorũ:ꝓcedendũ ẽ ſed ex hoc nõ ꝓcludit ſuũ intẽtũ.nã mare rubꝝ erat in ꝓtib⁹ ꝓpinquio terre egypti.vt patz ex hoc q in trib⁹ diebꝰ acceſſerũt ad eã filij iſrael lz feſſi t onerati.t extẽdebatur vſq ad terrã ꝓmiſſionis terminãdo eã fm plagã orientalẽ.vt hr ſ. xxiij.ca.in terra t in poſtilla. t ſic filij iſrl trãſiuntes ꝑ litus maris fm ejus longitudinẽ ſp elõgabant ab egypto:t approꝑinquabãt terre ꝓmiſſionis.t ſic ex ꝺ q poſt tranſitũ maris filij iſrael nõ approꝑinquẽt egypto ꝙ magis elongauerũt ſe.vñ deſertũ etham.intelligendũ eſt idẽ vt dictũ ẽ.t totũ exõo citra t ꝓpe mare rubrũ t ẽ magnũ deſertũ:cui⁹ vna ps ẽ ꝓpe egyptũ.i qua ꝓte ingreſſi ſunt mare:t alia ps ẽ remota:ab egypto:in qua ꝑte ſtinet deſertũ ſur. tanꝺ quedã ꝓcula in quadã toto. t ſõ dr in ſe.ca.q egreſſi de mari rubro ingreſſi ſunt deſertũ ſur.t Nũ.xxxiij.q cũ tranſiſſent q mediũ maris rubri inerũt i deſertũ etham Replica correctoꝝ ꝑa Burg.

In ca.xxiij. poſtilla. diſputat materiã de ingreſſu t egreſſu maris rubri:quibuſdã dicendis⁹q ex eadẽ ꝓte q̃ ingreſſi ſunt egrediebant: alijs dicẽtibus q egrediẽtes ex vna ꝓte a ꝓte oppoſita egreſſi ſunt. Pzimã opinionẽ acceptat bur.fm poſtil.cũ Joſepho.t poſtil. ſolvit rõnes factas ꝙ opinionẽ ſuã. ꝫ burg. nõ ſolvit rõnes Joſephi t poſtil. Opinio bur. tendit ad vno ſatis dubia. vnũ q mare rubꝝ nõ dividat inter egyptũ t terrã ꝓmiſſiõis ꝫ ſint ſite in vno t eodẽ litore.t ꝓpter Joſephum ibi natũ t noto ſuũ ſentiendi de hoc mel⁹ cõſtare q̃i bur. qui nunq̃ fuit ibi. Secundũ dubiũ q filij iſrael nunq̃ mare rubꝝ tranſierũt in latũ ejus in eo q aliqñ ſpaciũ lõgitudinis ambulaſſent.quicqđ eñ ſit moralitas gloſe ordinarie huic ſenſui cũ bur.nõ videt cõuenire. Dio. nanq̃ ordinaria mare rubꝝ baptiſmũ dicit. Egyptios ſequentes vſq ad mare peccatũ dicit. Fugientes itaq ad mare rubrũ relictos a tergo videre mortuos. qz ꝑ baptiſmum ꝓterita peccata delentur. Pereunt egyptij vſq ad mare: t peccata

vsq; ad baptismū ēt. q̄ in glo. cōtinent si legit ingressi mare regressi sunt ad eandē grē similitudinē ad q̄z accedētes ad baptismū reuersi sūt ad petrū q̄ moralitatem t sic filij isrl̄ post transitū maris figurarēt ad vomitū redeuntes: q̄ tñ nō videt cōuenire: q̄ dr t illi dicunt trāsito mari cantasse hymnū glose: hec i glo. in effectu.

Ca. xv.

Tunc cecinit moyses. Hic pñr ponitur grāriaccio p̄ tāto beneficio: et p̄ quanz ad vtroq; sexū q̄nz ad mulieres: ibi. Sam pñs q̄ Maria. Circa primū premittit dei laudatio: sexto subdit cām vel rōnem. Dño q̄ ēt. Circa primū dicitur.

b Cātemꝰ dño. q̄ b designat q̄ inuicē se inuitabāt ad dei laudem. c Gloriose enī magnificat⁹ ē. ex submersione enī egyptiorū loge lateq; diffusum ē p̄ omnium fere magnanimia.

d Fortitudo mea. scz. effectiue. e Et laus mea dño. i. materialiter: q̄ ex eo facto habuerūt materiā laudis. f Iste deꝰ me⁹. dicit hebreꝰ iste: facit demonstrationē ad sensum q̄ filij isrl̄ videbant deū t ostendebāt cū digito sup mare rubꝝ. in aliq̄ rē similitudine visibili: q̄ dicto nō p̄t videri sicut dicit q̄ dari nō videt deū ppter posteā: sed istud dr scriptura non hz auctem nō eadē facilitate cōtemnit q̄, p̄dx marie cum populus pr̄ antecessa moysen acriter t iuste murmurasset. nec est verisimile q̄ scriptura tantā dei cōdescensionem tacuisset: nō dicendū q̄ ē ibi demōstratio ad intellectū accepta rōne effectus exhibiti ex q̄ videbant factuz soli deinde p̄ate possibilitate ligebāt dei p̄nā adhē. g Deus patrie mei. hoc addit ad ostendendū q̄ p̄ merita sctōꝝ patꝝ deꝰ fecit eis illud beneficiū. h Dño quasi vir pugnator. Dic sībdit laudatio rō: et p̄ma ppter bñficiū p̄terit. scdo ppter futura p̄ibi. Et posuisti eā ēt. Circa primū dicit. Dño q̄si vir pugnator. i. fortis pugnator: quia in casu fortitudo incomparabiliter excedit oēs humanāe creaturas. ideo sībdit. i Dñs potēs nomē ei⁹. q̄ p̄z p effectū multiplicet sequentē cū dr. k Currꝰ pharaonis t exercitus eius. piecit in mare. eos fulminib⁹ fericdo t rotas curruū submergendo: vt dictū ē precedēti ca. l Abyssi operuerunt eos. i. aque. profunde ex dei precepto sup eos reuerse: vt p̄dictum erat. m Dextera tua percussit inimica. i. pharaones caput exercitus. n Deposuisti aduersarios meos. i. egyptios cum sequācēs. In hebreo habet. Aduersarios tuos t erit eadē sēntia: erāt em̄ aduersarij ipsi⁹ dei t populi isrl̄.

o Misisti irā tuā q̄ deuorauit eos sicut stipulā. i. ita facile sicut ignis stipulaz deuorat. p In spū furoris tui congregate sunt aque vt q̄ deberet decere: In spū dulcoris tui. q̄ ex dei gra aque cōgregate sunt q̄si mari hinc t inde vt filij israel possent trānire: dicendū q̄ idem effectꝰ ē dulcedinis hebreis t furoris egyptijs. cōgregatio em̄ aquarū p̄dicta grossa fuit hebreis p̄bens eis transitus. q̄ dura fuit egyptijs: q̄ filij isrl̄ trāsiuā babuerūt malis grandibus coꝝ

a (In) Tunc cecinit Ca. xv. moyses t filij isrl̄ carmen h̄ dño t dixerūt.

b Cātemus dño gloriose enī magnificat⁹ ē. equū t ascē-
c sorem deiecit i mare. Fo-
d titudo mea t laus mea do-
mi⁹ t factꝰ ē mihi i salutē
f Iste deus me⁹ t glificabo
g eū: deꝰ p̄ris mei t exaltabo
h eū. Dño q̄si vir pugnator:
i k omnipotens nomē ei⁹. currꝰ
pharaonis t exercitꝰ eius
l precipitauit i mare Electi pri-
cipes ei⁹ submersi sunt i mari
m rubro. abyssi operuerūt eos
descēderūt in p̄fundū q̄si
n lapis. Dextera tua domine
magnificata ē in fortitudine
dextera tua dñe percussit ini-
micū: et in multitudine glie
n tue deposuisti aduersarios
o meos. Misisti irā tuā q̄ de-
uorabit eos sicut stipulam

p t in spū furoris tui congrega
q te sunt aque. Steterūt vnda
r fluēs congregate sunt abyssi
s in medio mari Dixit inimi
t cus persequar t p̄hendam:
u diuidā spolia: implebitur
a ia mea Euaginabo gladi
x um meū: interficiet eos ma
y nus mea Flauit spūs tuus
z t operuit eos mare: submer
a si sunt q̄si plumbū in aquis
b vehemētib⁹: Quis similis
c tui in fortib⁹ dñe: q̄s similis
d tui magnificus i sanctitate
e terribilis atq; laudabilis
f t faciēs mirabilia Exten-
g disti manū tuā et deuorabit
h eos terra duxisti i misē-
i ricordia tua pplo quē rede
k misti Et portasti eum i for
l titudine tua ad habitaculū
m sctū tuū: Ascenderūt ppli
n t tranſ dolores obtinu-
o erūt habitatores philistiim Tē

t qz ppter dictā congregationē sectni sunt hebreos t submersi sūt. q Steterūt vnda fluēs. i. aq̄ de natura sua fluida stetit cōtra naturā suā sicut mur⁹ erecta. r Congregate sunt abyssi. q̄ hoc enī q̄ retraxerūt se aque vt p̄berēt medium iter elevate sunt aque in altū i medio mari: qz ex tali congregatione nō exierunt ripas maris. s Dixit inimicus. i. confidens in se t ore. t Diuidam spolia. cū redierō victor. v Implebit̄ ia mea. i. voluntas mea.

x Interficiet eos ma. mea. i. p̄tio exercitus mei: hec cogitabat pharao: q̄ vulgariter ēt Multū remanet de cogitatione faciūt̄ q̄ fecit y

Flauit spūs tuus et ope. eos mare. q̄ flāt ad flatum vēti patet modernis: ita ad mariā dei mare reuersū est sup eos. z Submersi sunt q̄si plumbū ēt. p grauitate plumbi intelligit q̄ erant pessimi vsāe aggrauati et submersione digni.

a Quis similis tui in fort. dñe. q. d. nullꝰ: q̄ simul ad infinitum multū est compatio.

b Magnificꝰ i sanctitate. scā aūt bonum aliqd̄ hz sint magꝝ tñ sunt mala: q̄ dei scā

non p̄t esse nisi terrā. c Terribilis. i. egyptijs.

d Fecit laudabilis. i. hebreis. e Et faciens mirabilia. in vtrisq; q̄ in egyptijs in eoꝝ destructionē: in hebreis ad eoꝝ salutationē. f Extendisti manū tuā. i. nullo impedimento hic ad vindicandū q̄ eis cessat a punitione malorū videt esse cōtraria. g Et deuorauit eos terra. non q̄ intrauerint vulcera terre: q̄ descēderūt ad terrā q̄ erat in fundo maris ita ac si aperta ac si fuissent i terra absorbti. h Dux fuisti q̄ angelū precedentē et q̄ columnā ignis et nubis vel die nocteq; ostendentem: vt ex p̄dictis. i Populus quē redemisti. nō auro vel argēto q̄ mirabilib⁹ signis. k Et portasti. Dic cōsequēter subdit rō laudis ex beneficijs futuris: et est hic ppheria cū laude: et primo ponit beneficiū q̄ erat vtinā i execratione q̄ primū i intentione. i. introductio filioꝝ isrl̄ i terrā promissionis et spāliter in templū vbi edificandā erat tēplū ad diuinū cultū: q̄ vocat habitaculū sctm dei. et h est q̄ dr. l Et portasti eū. i. portab. loquit̄ ēt scripturā de futuro q̄ medū pterit. q̄ certissime ppheticis dictis q̄ illō q̄ ē predestinatū a deo fierī ita certū ac si iā ēt factū

l In fortitudine tua. q̄ q̄ signa diuine virtutis deduxit eos dño ad terrā promissionis vt in laudanda siccatione: et in regni fortissimoꝝ debellatione et subuersione ciuitatis hiericho et similiū. m Ad habitaculū sctm̄ tuū. i. ad locū vbi postea fundatū ē templū. n Ascenderūt ppli et ira. sunt. qz amalechite et ppli q̄ erāt eis cōfederati audientes q̄ filij isrl̄ transierāt mare rubꝝ et cēte in deserto eis q̄nq; mari sunt tumētes ne inuaderet terrā eoꝝ et nō absq; cēte magꝝ fortificati volebāt eos dele et ascendebāt ad pugnandū cū eis: vt dr. f. xvij. c. o Dolores obtinebāt philistiim. ex p̄positate filioꝝ isrl̄ nā q̄ inimicē fuerant molesti p̄t eoꝝ p̄sac. vt dr Gen. xxvj. c. nā q̄ bitebāt infra terminos ēre eos promisse.

p Tūc cōtur. sunt p̄ncipes edō. robu. moab obtinebit. ne si

A p

lij israhel inhaderent eos.ñ frustra timuerūt:q; dño inbi
buit filijs isrl ne pugnarēt ptra eos q Obtinuerūt oēs
bitatores chanaā.cū eis audierūt q dñs siccasset aq̄s iordā
nis añ eos vt intrarēt ad terrā chanaā timor nimi⁹ irrei
it sup eos:fm q̄ raab mētit dicit explorator⁹ filios isrl
Josue.ij. ca. Pertimuit et elōganit cor
ñm nec remansit in
hobio spūs ad intro
itum vīm. ꝛ b desig
nat cū dī b: Obtinu
erūt. q; tremor mag
nus facit mēbra ex
teriora rigescere.
e Irruat super eos formi
do:ꝛ pauor in magnitudie
t brachij tui. Fiāt immobiles
v q̄si lapis: donec ptranseat
pplus tu⁹ dñe: donec ptran
seat pplus tu⁹ iste quē posse
disti. Introduces eos et
plantabis i monte hereditatis tue:firmissimo habitaculo tuo:q̄s opat⁹ es domine. Sanctuariū tuū dñe
q̄s firmauerūt manus tue
b dñs regnabit in eternum ꝛ
c vltra. Ingressus ē enī eq̄s
pharao cū curribꝰ ꝛ equitibus eius i mare: ꝛ reduxit sup eos dñs aq̄s maris. Filij aūt isrl ambulauerūt p siccum in medio eius. Sumpſit g maria ꝓphetissa so-
f ror aaron tympanū in ma-
g nu sua.egressiq; sunt oēs
mulieres post eā cū tympanis ꝛ chorus q̄bus p̄cinebat dicens. Cantemꝰ dño gloriose enī magnificat⁹ ē
equū ꝛ ascensorem deiecit
b in mare. Tulit aūt moyses
i isrl de mari rubro:ꝛ egressi sunt in desertu⁹ sur. Cumbulauerunt q; tribus die-
k bus p solitudinem ꝛ nō in
l uenerunt aquam. Et venerunt in marath: nec poterant bibere aq̄s de marath
m eo q̄ essent amare. Vñ ꝛ cō
gruū loco nomē impositū vocans illū marath id est
n amaritudinē Et murmurauit ppl⁹ ꝯra moysen dicēs
o q̄d bibem⁹ At ille clamauit ad dñm Qui ostēdit ei lignū q̄d cū missset i aq̄s in
q dulcedinē ꝛ se sunt Ibi cō

conturbati sunt principes edom:robustos moab obtinuit tremor obriguerunt oēs habitatores chanaan Irruat super eos formido:ꝛ pauor in magnitudie brachij tui. Fiāt immobiles q̄si lapis: donec ptranseat pplus tu⁹ dñe: donec ptranseat pplus tu⁹ iste quē posse disti. Introduces eos et plantabis i monte hereditatis tue:firmissimo habitaculo tuo:q̄s opat⁹ es domine. Sanctuariū tuū dñe q̄s firmauerūt manus tue dñs regnabit in eternum ꝛ vltra. Ingressus ē enī eq̄s pharao cū curribꝰ ꝛ equitibus eius i mare: ꝛ reduxit sup eos dñs aq̄s maris. Filij aūt isrl ambulauerūt p siccum in medio eius. Sumpſit g maria ꝓphetissa so-

Josue.ij. ca. Pertimuit et elōganit cor ñm nec remansit in hobio spūs ad introitum vīm. ꝛ b designat cū dī b: Obtinuerūt. q; tremor magnus facit mēbra exteriora rigescere.

e Irruat super eos formido.interius.
o Et pauor exterī⁹
t Fiāt imo.q̄si lapis. ita q; nō possint se defendere v Donec ptrā po. mꝰ
dñe.ad locū vbi fundandum est templū x Introduces eos ꝛ plantab.i.radicare facies inim q; ñ plit inde auelli stare humana. y In mō
te.me.i.in terra promissiōis q̄ ē mōtosa. z Firmissimo habitaculo.no.i.tēplo ibi fundando.
a Q̄s operatus es dñe. sicut principalis actor ñ salomō operatus est in hoc sic minister dei:ꝛ loquit̄ p modū ꝑteriti de futuro ex cā sapādicta cū dī:Q̄s opatus es.q; nondū erat factū templū. Considerandū aūt q; sic dictū fuit Gen.xv. ca.vbicūq; i sacra scriptura ꝓ opib⁹ ꝑteritis ꝑnuntiat bona spūalia illa nō sunt principaliter intellecta: q; finis sp dz esse melior eis q̄ sunt ad finē:primū aūt finis est opis q̄s ordinat in illō:ꝛ ideo sub illis bonis spūalib⁹ ꝑmissis q̄ sunt minora bona q̄s opa ꝑteritis intelligunt illa bona spūalia principaliter intenta. Sicut sub ꝑmissiōe terre ꝑmissionis intelligitur terra viuentiū.i.ciuitas celestis ꝑmissa:ꝛ ita b sub ꝓmissione templi materialis ītelligit̄ principaliter ꝓmissa dom⁹ celestis vel templū vbi de⁹ colit nō p speculū i enigmate.ꝛ p ingē laudē ꝛ in agra visiōe.Fm q; dī.psal.lxxxiij. Beati q̄ habitāt in domo tua dñe in secula seculoꝝ laudabunt te.ꝛ hoc dicit Ra.sa.in isto loco:ꝛ ei⁹ dictū cōsonat fidei nr̄e:ꝛ sic ītelligit q̄ dī b: Firmissimo habitaculo tuo q̄s opat⁹ es dñe ꝛc.q; celū empyreū q̄ ē b templū vel locus beāt̄ ē fact̄ a principio creatōis mūdi ꝛ ei⁹ actor ꝛ artifex fuit de⁹ sol⁹. Notandū etiā q; q̄s supra dicit p modū ꝑteriti ꝓpter certitudinē ꝓphie. b replicat p modū futuri cū dī. Introduces eos ꝛc.q; futur⁹ erat q̄ introduceret.
b Dñs regnat inster.ꝛ vltra. In heb.dī: in seculū ꝛ vltra. seculū aūt ꝓprie significat tps dnūgenta annoꝝ:ꝙ q̄s addit ei:ꝛ vltra:significat eternitatē:ꝛ bn dī b: Regnabit: q̄a nō regnauit ab eterno sic nos fuit creator ab eterno nec dñs: q; talia nota ꝛ vba ꝛsignāt creaturā subiectā q̄ nō fuit ab eterno. c Ingressus est eques pharao. istud q̄s fuit dictum in principio Cant. Hic repetit in fine:sicut solet ī eri i cātilena. d Sūpſit g maria.b ꝑ describit gestū actio ei⁹ ad mulieres:cū dī: Sūpſit g maria ꝓphetissa. Q̄z enī būerit spūs ꝓphie ꝑs ex li. Nu.xij.c.vbi ipa ꝛ aaron dixerūt:Et nob sic ꝛ moysi locut⁹ ē de⁹. e Soror aaron Et q̄re nō dī soror moysi sic ꝛ soror aaron. Hebrei assignāt

duplicē c.lm. Vna ē q; aī natiuitatē moysi cū adhuc nō hēret fratrē nisi aaron ꝓphetāuit infi sue q; puerpera erat filia q̄ liberaret isrl. Alia cā est q; aaron ondit se multū velare p ea q̄s fuit percussa lepra vt dī Nu.xij.ca. f Tympanū in manu sua.Significauerat enī p spūm ꝓphie ānq̄ exiret de egypto q; de⁹ erat collaudandus.p beneficijs exhibēdis isrl p⁹ eā tū de egypto ꝛō secū portauit tympanuz de egypto ad cantādum laudes diuinas ꝛ fecit apportari per alias mulieres.vñ se q̄sit. g Egressiq; sunt ꝛc.q̄b⁹ p̄cinebat f.q̄ oportebat fieri et alie rīdebāt sic solet fieri i tympāis ꝛ choris:ꝛ eodē mō fecit moises respectū virorū h Tulit aūt moyses Postq̄ descripta ē remoto impedimēto ꝑ nr̄ describit cōtinuato itinerꝫ mice pit.ꝙd hoc tria ꝛeq̄runt: primū ē ꝑtitio alimenti:secūm est repletio aduersarij: tertiū ordinatio populi ꝙ sibi erat.ꝛ fm b dīuidit̄ in tres ptes. secūda icipit i medio. xvij.ca.vbi Venit ad amelech.tertia in p̄cipio xviij.ca. Circa primū describit ꝑtitio alimēti ei⁹ ad q̄

litatem:sc̄o ei⁹ ad ꝓbam.ca.xv. Alimentū aūt ꝓsistit i cibo ꝛ potu. Habuit aūt adhuc filij isrl de cibo q̄d apportauerāt de egypto.ꝛ ideo de b hic nō fit mētio ꝙ de de potu tñ ei⁹ ad q̄litatē q; aque amare dulcorate sunt dicit ibi.
b Tulit aūt moy.i.de mari rubro.ꝛ dī:Tulit.q; cū q̄das violēta ꝛ importunitate fecit eos ide recedē.erāt.n. cupidi:ꝛ ideo erāt nimis inūti ad spolia egyptioꝝ submersoꝝ colligēda:q; fm q; dicūt hebrei ista spolia fuerūt maiora et p̄ciosiora ei⁹ illa q̄ asportauerāt de egypto p accēmodatōes de q̄ dict̄ ē.xij.ca. i Et egressi sunt i desertū sur.de litore maris rubri. k Et nō inuenerūt aquā.i.ad sufficientiā p se ꝛ aialib⁹ suis. l Et venerūt à marath.b ꝛō p anticipatiōnē:q; loc⁹ ille adhuc nō vocabat marath:ꝙ sic postea vocatus fuit a filijs isrl ꝓpt amaritudinē aq̄rum fm q; subdit.
m Vñ ꝛ ꝙ gruū nomē loco ipositum.i.pplus isrl. n Et murmurauit pplus.i.vulgares homines q; nō cōsiderāt nisi p̄sentia:sapiētes vo q; cōsiderabāt dei bñficia ꝑterita patienter ꝓ tolerabāt ꝙ tantes de diuino auxilio. o Et ille clamauit ad dñm.ondens q; boni rectores nō debent omittere bona subditoꝝ ꝓpt̄are ꝓpter eoꝝ murmurationes. p Qui ostēdit ei lignū. Dicunt alīq; q; istud lignū de natura sua erat amarū ꝛ sic fuit ibi mai⁹ miraculū inclinū p ei⁹ immissionē dulcorate fuit aq̄ ꝛ fcē potabiles.Cōtrariū aūt ei⁹ mihi p illū Eccli.xxxviij. Nōne a ligno indulcorata ē aq̄ ec.mā ibi loquit̄ scriptura de naturalib⁹ ꝓpriet̄ib⁹ p̄renascentiū ad vtilitatē hominū. q Ibi cōstituit ei ꝓcepta atq; iudicia dicit ꝙ ḥa.sa.q; dñs videō filios isrl ociosos ne p ocia q̄s est sentina oīm viciorū declinarēt ad peiora dedit eis duo ꝓcepta legis vt studerēt i eis ad sciendū ꝛ ad opandū.f.ꝓceptū de observatōe sabbati q̄s ꝓmer plures observātias Et ꝓceptū de vacca rufa:de cui⁹ cinerib⁹ cōmittis aque fiebat aqua lustrationis p quā purgabant immūdi: vt dī

Ca.xlv.cx. Tradidit etiã eis aliqua capitula de primitiuis ad iudiciaria vt sacrã scripturã discerent adimplere iuste & pacifice conuersari. r Et ibi tentauit eũ .s. ppsim vt p experientiã fidei ꝑcepta vt negligẽdi appetret obedientia ei⁹ ad deũ vt iobediah ei si dnr intelligẽdo q deo appetret aliqđ de neuo: ꝛ alias. ꝛ ꝫ mõ kostauit abiaã vt ei⁹ obedientia aliqo esset nota sicut dictũ fuit Gen.xxij.c. s Cuncta lã. quẽ po. l egy. nõ indu. sup te. si obedias⁹ mihi. vã dr psal.ciij. Et non erat i tribub⁹ eop infirmus qõ est intelligendũ de illis q obediebãt deo: q rebelles fuerãt a deo pauci plurimi: rari i multis locis ista sicut ꝑ adoratõe vituli: ꝛ ꝑ cõcupiscẽtia carnis: ꝛ ꝑ rebellionẽ ꝫ moysen ꝛ similibus.

t Ego eñ dñs sanator tuus. q. d. si ꝑceperis ꝓ patrib⁹ re gauisus: qđ puniam vera ꝛ te sanabo: scias q scribitur Job.v.ca. Ipse vulnerat ꝛ medet ꝛc.

In ca.xv. vbi dr in postilla. Formido mea ꝛc.

stituit ei ꝑcepta atq; iudicia
r ꝛ ibi tentauit eũ dicẽs. Si audieris voces dñi dei tui ꝛ qđ rectũ ẽ coram eo feceris ꝛ obedieris mãdatis ei⁹: custodieris q; oia ꝑcepta illi⁹
s cunctũ lãguo: ẽ quẽ posui in egypto nõ inducã sup te. Ego eñ dñs sanator tu⁹.

t Enerũt ãt in Ca.xvj
u helim: vbi erãt duodecim fontes aq̃rũ et
x septuagĩta palme ꝛ castramentati sunt iuxta aq̃s
y ꝑcuq; de helim venit omnis multitudo filioꝝ isrl in desertũ syn: qđ ẽ inter beli ꝛ synai: quintadecia die mẽsis secũdi postq; egressi sunt
z de terra egypti Et murmurauerunt omnis ꝯgregatio filiorum isrl contra moysen ꝛ aaron in solitudine Dixitq;
a filij israel ad eos. Vtinam mortui essem⁹ ꝑ manũ dñi in terra egypti: q̃n sedebamus sup ollas carnũ ꝛ comedebamus panẽ in saturitate. Cur induxistis nos
b in desertũ istud: vt occideretis oẽm multitudinẽ fame. Dixit ãt dñs ad moysen. Ecce ego pluã vobis
c panes de celo. Egrediat ꝑo⁹ ꝛ colligat q̃ sufficiunt
d ꝑ singulos dies: vt tẽtem eũ vtr ambulet i lege mea an non. Die ãt sexto parẽt
e q̃ inferãt ꝛ sit duplũ q̃ colligere solebant ꝑ singulos

Additio Prima.

Ian fomitudo mea intelligit effectiue: sic ꝛ lauf mea effectiue intelligi ꝛc. vñ sup illud verbũ. Fomitudo mea ꝛ laus mea dñs glo. interlineatio q: ꝑ eam sors tis sum ꝛ laudabilis.

In ca.cx. xv. vbi dicit in postilla: Miscuerunt populi ꝛ irati sunt ꝛc. Additio Secunda.

Q Filio ire nõ cõsurgit ex timore ꝫ ex aliqo passionib⁹ f. ex tristicia illata eũ desiderio ꝛ spe vindicandi se q̃ ex odio antiquo q̃ habebat elau erga iacob ꝓcedit de quo .ß. Gen.xxvj.ca. amelech eñ de ꝓgenie Esau fuit vt supra Gen.xxxvj.ca. de philisteis ãt ꝛ aliis non dicit q fuerũt irati ꝫ dicit: Dolores obtinuerũt habitatores philistiim: timentes ne vinderent terrã eor.

In ca.cx.xv. vbi dr ipostil. Joi cõsilit: Additio.tij. Pariqui hebreoꝝ cõsuetudinem tenent q ꝑceptũ de observatione sabbati ꝛ q̃dam iudicialia fuerũt data populo israelitico in hoc loco: non aũt ꝑceptũ de vacca rufa vt dicit Ha.la. q̃ rõnabilib⁹ dr: nã de ꝑcepto sabbati fact̃ patet cũ .j.xvj.ca. ait dominus legis habetis. Videre ꝫ dñs dedit vobis sabbatũ. De iudicialib⁹ ãt sancto videt̃ necessarium vt eis daretur aliq̃ iudicialia ꝑcepta: nõ eñ tant⁹ populus ꝓsiliss⁹ duraret vsq; ad datione legis nisi habuiss⁹ aliqs cõstituentes qb⁹ regerent i iudicialib⁹. ꝑceptũ ãt de vacca rufa erat ad hoc ꝑ quãdiu ꝛ imundi ꝑmanerẽt ꝛ ꝑ quos mundarentur ꝛ ad tabernaculũ fierent ꝛ alia sacra. ad quoꝝ ingressum seu tactum rẽdebat purgatio ꝑ aqm̃ lustrationis. post in cr. Nu. allegato ꝓ postillatore ꝛc. Replica correctoria ꝫ Burg.

H Ca.xv. cum postillator exponeret illud: Fecerunt filii populi ꝛ irati sunt nimẽtes me imundicie terraꝝ cop. Burg. notat eũ q̃ velit dicere trã illã ex timore obtinuari qđ nõ est verũ: ꝫ postillator vult irasci cum nimo reprobat rem: vt videlicet immẽsa fumꝝ eius malũ sub spe trã

eu adendi ꝛ impediẽdi illud ascendere irati ad pugnãdũ contra filios israel. Capitulum xvj.

Enerũt ãt in helim. Hic describit ꝓuisio alimentorũ ad iham ꝛ ꝑ ipsã ad ecclã: scdo ipsa ad porã xvj. ca. Circa primũ premittit̃ descriꝑcio ecclie ꝑ promissio dicit̃. Dixit ãt dñs ad moysen Circa primũ dicit

a Venerũt autẽ in helim vbi erant duodecim fontes. Fons nõ merũ vnodecim tribubus: ꝛ sic ecclie tribus habuit fontẽ suum per se: ne ex diuisu cõ inter eas⁹ aliq̃ sensus oriretur.

b Et septuaginta palme. i signũ q̃ duarum erãt septuaginta iudices ecclie mosi.

c Et castrametati sunt iuxta aq̃s. vt recrearent̃ potu ꝛ palmarum fructu.

d Profectiq; sunt̃ de helim ipsa tota ꝯgregatio filioꝝ isrl venit⁹ fuit ad desertum syn. qđ ẽ inter helim ꝛ synai: ꝛ ibi tentauit eũ populus. Et murmurauerunt omnis ꝯgregatio filiorum isrl contra moysen ꝛ aaron in solitudine.

e Et dixerunt ad eos. Vtinam mortui essemus ꝑ manũ dñi in terra egypti: q̃n sedebamus ad ollas carnium ꝛ comedebamus panem in saturitate. Cur induxistis nos in desertum istud: vt occideretis omnem multitudinem fame. Dixit ãt dñs ad moysen. Ecce ego pluam vobis panes de celo. Egrediatur populus ꝛ colligat q̃ sufficiunt ꝑ singulos dies: vt tentem eum vtrum ambulet in lege mea an non. Die ãt sexto parent q̃ inferant ꝛ sit duplum q̃ colligere solebant ꝑ singulos dies. Et q̃ pars q. xxx. diebus de illis vtentia nõ ce medẽdo ad saturitatẽ ꝫ ad tẽ tandam: ꝫ quo dr hoc ois cõgregatio murmurauit: q; sibi erãt Josue ꝛ Caleph ꝛ plures alij boni dolẽs de quibus credendũ ẽ q̃ patienter poterãt defectũ victualium ꝓpter manifestũ auxilium. Secunda q; illi erant valde pauci respectu multitudinis istius: qđ ãt modicũ est ꝫ nihil reputat vr dr .ij. phisicoꝝ: ꝛ ꝓter ꝺ scripturã nõ omittit hoc generaliter: q; ꝺ est cõsuet⁹ modus loquẽdi in talib⁹. f Vinam mortui essem⁹ ꝑ manũ dñi. i. ꝑ plagã a deo immissam cũ primogenitis egyptioꝝ: q; illa mors fuit horribilis. g Quando sedebam⁹ sup ollas carnium. i. qñ nobis discedẽtibus de tẽ ꝛ pacifice: olle plene erant carnium ad ignẽ pro nobis.

h Cur indux. nos in desertũ istud. vbi nihil comeditur̃ crescit. i Vt occideretis omnem multitudinẽ fame: longo cruciatu qui peior est breui morte.

k Dixit aũt dñs. Hic cõsequit̃ describit dñi promissio: vbi ꝑo ponit cibi promissio: scdo eande exhibitio: ibi. Factum est ꝓ tertio. Circa primũ dicit.

l Ecce ego pluam id est ad modũ pluuie abundanter tribuam m Panes de celo. i. cibos: q; nolle panis intelligit̃ oẽs cib⁹. vt .ß. dictũ est ij. ca. Ipse ãt dedit eis mãna ꝛ communiter: ꝛ veriꝰ de celo aereo: vñ ꝛ aues celi nolunt eo q̃ ꝑ aerem volitant.

n Egrediat ꝑo. ꝛ col. q̃ sufficiat q̃libet ꝑ se ꝛ familia sua ꝑ estimationẽ sui. o Per singulos dies q; nihil de mãna debebat reseruari in crastinum vt ꝛ infra. p Vt tẽptẽ vtr ambulet in lege mea. custodiẽdo mãdata mea de manna: que mandata infra exemplificabũtur.

q Alias nõ. s. transgrediẽdo illa: qualiter ãt deus tentet hominẽ iam dictum est: quia hoc non est vt accipiat experientiam de aliq̃ qđ ignoret: cum ois nuda ꝛ aperta sint oculis eius: etiã ad hoc fiat̃ vt obedientia vel inobedientia ꝓpalet deo ẽt nota aliqs ꝑ euidentiã facti. r Die ãt sexto parent. qđ iterũ de mãna ꝛc. s Et sit duplũ. non ꝑ ꝺ intelligit q; colligerãt die sexta pl⁹ ꝫ in aliis diebꝰ: ꝫ illo collectum ꝫ mensurabat i domo inueniebat duplũ: vt dicet infra.

t Directo. Hic ꝓfr primissio dicta dimittat ꝓpter eū dr.
v Vespe scietis rē.q boc q dabit vobis mirabiliter abū
dantiā carnū. x Et ma. vide.glo dñi.in deserto manne
virtute ghola ipsius. Sciēdū āt q māna aliqñ ē generis neu
tri t indeclinabile. aliqñ āt in oīb⁹ femīnini generis t pme
declinatiōis. s. māna
ne. aliqñ tercie decli
natiōis: vt māna tos
t iō nō est vis si acci
piat mō frm vsū de
clinatiōnē mō scḥm
ahā. y Audiui.n.
mur. vrm ꝺ dñm q
eduxit vos ō egypto
in hāc solitudinē: ḥa
bebat ꝑceptū eī⁹ fcm ē.
5 Moy. Ho qd sum⁹
q. d. sum⁹ cm vni eī⁹.
denūciāteo vob eī⁹
voluntatē: t iō ñ edu
ximus vos principali
ter sicut imposuistis
nob. ḥ ihc deus.
a Cuia murmurastis ꝓtra nos. i. murmurastis
murmur tū vrm est ꝺ dñm principaliter
b Dabit dñs vob
vespe carnes rē. eo q
audierit murmura
tiones vras ꝺbus murmu
rati estis ꝓtra eū. Moy. n.
qd sumus nec ꝓtra nos est
murmur vrm ḥ ꝓtra dñm.
Dixit ḥz moyses ad aarō.
Dic vniuerse ꝓgregationi
c filioꝝ isrl. Accedite coram
d dño. Audiuit enī murmur
vrm. Cūq; loqueret aaron
ad oēz cetū filioꝝ isrl respe
rerūt ad solitudinē Et ec
ce glia dñi apparuit in nu
be. Locutus est āt dñs ad
t dies. Dixeruntq; moyses
et aaron ad dēs filios isrl.
v Vespe scietis q dñs edu
xerit vos de terra egypti.
x t mane videbitis gl̄az dñi
y Audiui enī murmur vrm
s ꝓtra dñm. Nos ho qd su
a mus: qr murmurastī ꝓtra nos
b Et ait moyses. Dabit vo
bis dñs vespe carnes ede
re t mane panes i saturita
te eo q audierit murmura
tiones vras ꝺbus murmu
rati estis ꝓtra eū. Nos. n.
qd sumus nec ꝓtra nos est
murmur vrm ḥ ꝓtra dñm.
Dixit ḥz moyses ad aarō.
Dic vniuerse ꝓgregationi
c filioꝝ isrl. Accedite coram
d dño. Audiuit enī murmur
vrm. Cūq; loqueret aaron
ad oēz cetū filioꝝ isrl respe
rerūt ad solitudinē Et ec
ce glia dñi apparuit in nu
be. Locutus est āt dñs ad
moysē dicēs. Audiui mur
murationes filioꝝ isrl. Lo
quere ad eos. Vespere co
medetis carnes t mane sa
turabimini panib⁹: scietis
q; q ego sum dñs de⁹ vr̄.
f Factū est ḡ vespe t ascen
dēs coturnix cooperuit ca
g stra mane ḥq; ros iacuit ꝑ
circuitū castroꝝ. Cūq; ope
b ruisset superficiem terre a
paruit in solitudine minu
t tum: t quasi pilo tusum in
sūtudinē ꝓuine sup terrā
a Hō tū vidissent filij isrl dī
xerunt adinuicē: Man hu
Hō significat. qd ē ḥ. Ig
norabāt enī qd eēt Quib⁹
b ait moyses. Iste est panis
quē dñs dedit vob ad ve
scendū Hic ē ſmo quē ꝑce
c pit vob dñs Colligat vnus
quisq; ex eo quātū sufficit
d ad vescendū: gomor ꝑ sin
gula capita. Iuxta numer
granula cōgelata q aliqñ descēderūt i pmina. f Et ḡsl
pilo tusum in sūtudinē rē. i. sicut granū frumenti a q cor
tex ex pcussiōe pstit ē amor⁹: t sic apparet albū. Ista est ex
positio doc. catholicoꝝ: frm quas māna imediate cadebat
sup terrā t ꝑ roꝛē vel pruinā. b mediāte māna: vt ex dict⁹
Ra. sa. exponit locū
istū aliter t subtilius
dicens: q ꝺ cadebat
pruina sup frā t po
stea manna desup et
postea ros aliāntium
cōgelar⁹ desup
tia q māna erat ītermedia q mundē et
stodiēt t repositū in
ter duo strameta. scs
pruine t roris: et sic
exponit terrā q aliq
mō alr⁹ est i hebreo:
vbi dr sic: Mane ḥz
fuit opimentū roris
i circuitu: t ascendit
opimentū roris: t ec
ce in solitudie minu
tus discoopertū. Premittit ītr expōēz hu
ius text⁹ illud qō de
descensu manne dr.
Exo. xvi. ca. vbi dr sic:
Cūq; descēderet ros
sup castra: descende
bat giter t mānavbi
i hebreo dr. Descen
debat sup eū māna.
et q accipit q ꝺ ca
debat ros cōgelatus
q ē sdē qō pruina: et
postea māna desup:
q̄si sup strāmentum
Ex hoc āt qō dī hic:
Mane ḥz fuit opimentū roris. accipit q illō qō erat desu
per erat ros cōgelat⁹ q erat opimentū mane: t qñ subdit:
Et ascēdit opimentū roris. sic exponit q ros pax cōgelatus
q erat sup māna: oriēte sole resoluebat t ascēdebat in
vapores: t tunc apparebat māna discoopta: iō subdit. Et
ecce ūs solitudine minutū discoopertum. i. māna q bēbat
similitudinē granoꝝ rotundoꝝ paoꝝ apparebat discoop
ta: vt a ꝑso colligerēt. t frm illā expositionē māna diffe
rebat a rore cōgelato siue pruina ḥtū ad situ: vt ex dictis
item ḥtū ad figurā qr māna bēbat figurā rotundā: sic gra
nuꝝ coriādri. vt. ſ. dr: ros āt cōgelat⁹ retinebat figurā cōez
Item ḥtū ad saporē: qr bēbat saporē valēt t delectabilē.
vt infra patebit: nō sic āt ros cōgelat⁹ vel pruina.
a Hō cū vi. ſ. ſl. di. adinui. man bu. dne sunt dictōnes: t
significāt qd boc. t subintelligit est: t sic expōit Iosephꝰ.
Ra. sa. t hebrei moderni dicūt q man non significat qd ḥ
significat ꝓparationē vel magis ꝓprie rem ꝑparatā ad
eum t frm hoc dixerūt filij israel. Man bu. i. ꝑparū boc
s. a deo. ꝓpter sustentatiōē: qr tamē nesciebāt determinate
naturā eī⁹: nec ꝑ cōsequēs aliter deberet ꝓprie notari: ideo
subdicunt: Ignorabāt enī qd esset. sequitur. b Iste ē pa
nis. q. nunc moyses eis declarauit ihs natūrā t efficaciā.
c Hic est sermo. Hic consequēter determinat qualiter
hoc cibo debeant vti colligendo t seruando: t primo qui
tum ad ser vtes hebdomade: scdo ḥtū ad sabbatum: vbi.
In die vo sexto. C tercia pmīa dr. c Hic est sermo qđ
precepit dñs. ib obligat transgressores ad mortale pcm.
d Colligat ex comuni. quan. suf. ꝑ os t familias: e que sit
mensura sufficiens ostendit dicens e Gomor ꝑ singu
la capita: ḥ hoc videt falsum: quia non est idem modium
omnibus: sicut dr. ij. Ethi. q non est idē medium milonis de

quo dicit cōmentator: q̄ comedebat in die bonē integrū: ⁊ alijs hominib⁹: ⁊ iō illō qd̄ est cib⁹ cōueniens viri: alteri plus indigēti est deficiēs: ⁊ min⁹ indigenti est supabūdās. Dicendū q̄ sicut iste cib⁹ dabaṫ diuino miraculo: ita eodē mō fiebat vt plurimū indigēti sufficeret ⁊ a min⁹ indigente cōsumi absq̄ superfluitate valeret. Dicit āt Josephus q̄ ex diuina puidētia factū est hoc: ne ex cupiditate et gulositate illi q̄ fortiores erāt pl⁹ debito vellēt colligere ⁊ sic debiliores debito alimēto priuarentur: ⁊ in pplō seditio oriret. f Nec qui plus col. ha. am. s. q̄ gomor p singula capita domus sue. g Nec q̄ min⁹ parauerat colligendo. h Reppit min⁹ q̄ gomor p singula capita. i Sꝫ singuli iuxta id qd̄ edere poterant. et q̄ pꝫ vex q̄ dictū ē. s. q̄ mensura gomor ita sufficiebant maiori comedēti sicut ⁊ paꝝ comedenti. k Null⁹ relin. ex eo vsq̄ mane. qd̄ factum ē cā pdicta ne gulosi ⁊ cupidi pl⁹ debito colligerent ad reseruandū. l Sꝫ dimiserūt ꝗ. isti fuerūt dathan et abyron: vt dicūt hebrei. m Et scatere cepit vmib⁹ ⁊ cōputruit. h nō cōtigit ex natura māne: qa fuari poterat: sic pꝫ de die sexta in q̄ colligebaṫ p sequēti: et etiam fuit pceptū q̄ implerēt vnum vas mānna: et seruarēt in futuras generatiōes vt di. j. h qd̄ sic putrefiebat erat ex voluntate dei ne aliq̄ ex cupiditate ⁊ gulositate vellēt plus debito colligere ad reseruandū. qd̄ erāt occasio maloꝝ. vt pdictū ē. n Et iratus est ꝯ eos moyses. s. ira q̄ est p zelū ⁊ nō viciū. o Cumq̄ incaluisset sol liquefiebat. hora em̄ colligēdi erat post ortū solis eleuato rore q̄ erat sup mānna p vapores: vt pdictum est: ⁊ durabat vsq̄ ad horā tertiā: ⁊ tūc icipiebāt liquefieri ad modū pruine ad ignē vo indurabaṫ ⁊ formabanṫ inde panes.

p In die vo sexta col. ci. du. fm q̄ dicūt hebrei nō collegerunt pl⁹ illa die q̄ i alijs pcedētib⁹: s̄ cū venerūt ad domū inuenerunt mensurā duplicē p miraculū: ⁊ hoc videṫ ex lrā seq̄nti cū dr̄. q Venerūt āt oēs pnci. mul. ⁊ nar. moysi. et miraculo em̄ fcō de nouo moti fuerūt ad veniendū ⁊ narrandū moysi: qd̄ acciderat. r Qui ait eis. reddēs rōnem pdicte duplicatōis. s Requies sab. san. ē dño. i. dedicata ē cultui diuio: ⁊ iō nihil ē agendū in eo. vñ subdiṫ. t Cras qd̄ ē op. fa. i. illō qd̄ velletis cras facere facite hodie. v Et q̄ co. sunt. s. p die crastina hodie. x Coquite. fm heb. istas obseruātias ī die sabb. dixerat eis p[ri]us in marath: s̄ h replicanṫ occasiōe duplicationis māne. y Quicq̄d āt re. fuerit. s. de mānna collecta die sexta. z Reponite vs. in ma. die sab. cui⁹ causa subdiṫ. a Dixitq̄ moy. co. il. hodie. ad h em̄ fuerat reseruatū. a Veniēt septia dies ⁊ egres. de po. vt col. nō inuenerūt exiuerūt em̄ gulositate ducti vt haberēt nouū cibū sic ⁊ alijs dieb⁹: ⁊ etiā cupiditate ⁊ curiositate ad videndū si hoc dictū moysi foret vex. b Usq̄q̄ nō vultis seruare mādata mea. s. de obseruatione sabbati ⁊ de mānna de q̄ fuerūt octo mādata dei fm q̄ dicit Andre. pmū vt māe colligerent. scdm q̄ ad sufficientiā fm estimatione ppriā. terciū vt comederent mensurā gomor ⁊ n̄ plus: qrtū vt nō reliquerent in crastinū: qntū vt die sexta haberent duplū: sextū vt reseruarēt vnū gomor p sabbato: septimū vt illud comederent in die sabbati: octauū vt implerent vas ptinens gomor ad reseruandū in futuras generatiōes: vt hr̄ infra. c Maneat vnusq̄sq̄ apd̄ semetipm cogitās de diuinis beneficijs ⁊ grās agens. d Appellauitq̄ do. is. no. ei⁹. man. i. cibus pparatū a deo vt pdictum est. e Qd̄ erat q̄si semē coriandri. qūi ad qntitatē ⁊ figurā nō tn̄ qntum ad colorē. vñ subdiṫ f Album. semen āt coriandri nigrū est. g Gustusq̄ ei⁹ q̄si simile cum melle. Simila farina tritici est delicatissima: sapor igiṫ illi⁹ māne erat q̄si sapor panis facti de simila et cōmixtione mellis: Sap. xvi. dr̄ q̄ hebat oēs saporis suauitatē: s̄ h est intelligendū q̄ nō erat ex natura māne: s̄ ex merito scōꝝ hoim q̄ eam comedebāt q̄bus sapiebat sicut desiderabāt: vñ ibidē subdiṫ. Nō em̄ q̄sq̄ volebat ad h cōuertebaṫ. malis āt hoibus ex coꝝ demerito despiciebat. vñ Nu. xi. ca. dr̄. Nihil vidēt oculi nr̄i nisi man: qm̄ nauseat aīa nr̄a sup cibo isto leuissimo. Hic āt describiṫ sapor ei⁹ naturalis: generabaṫ āt in aere: ⁊ ppter h vocaṫ alicubi panis de celo: q: in celo aereo ē generatus: ⁊ a deo dat⁹ ⁊ formatus: nō vtute nature. Dr̄ āt panis angeloꝝ q: in decisa māne cooperabanṫ angeli. nō em̄ dr̄ panis angeloꝝ q̄ ipō vescerenṫ: q: nō indigēt cibo corporali. h Dixit autē moyses. Hic pōr ponit ipīus māne reseruatio in futuras generatiōes i memoriā tanti bñficij: ⁊ pꝫ lrā vsq̄ ibi. i Et repone corā dño. i. in illo tabernaculo p[ri]us. de q̄ pre dictū est. Hebrei āt dicūt q̄ hoc dicit de tabernaculo magno quod postea factū ē: ⁊ qd̄ illud pceptū nō fuit datum

animaꝝ vestraꝝ que habitant in tabernaculo: sic tollent. Feceruntq̄ ita filij isrl' ⁊ collegerūt alius pl⁹: ali⁹ minus: ⁊ mēsi sunt ad mensuram gomor. f Nec q̄ plus collegerat habuit ampli⁹ g nec q̄ minus parauerat reperit minus i s̄ singuli iuxta id qd̄ edere poterāt cōgregauerūt. Dixitq̄ moyses k ad eos. Nullus relinq̄t ex eo in mane. Qui nō audierunt eū. l s̄ dimiserūt q̄dam m ex eis vsq̄ mane ⁊ scatere cepit vermib⁹ atq̄ cōputruit. n Et irat⁹ est ꝯtra eos moyses. Colligebāt āt mane singuli q̄ntū sufficere poterat o ad vescendū. Cumq̄ incaluisset sol liquefiebat. p In die āt sexta collegerūt cibos duplices. i. duo gomor q p singulos hoies. Venerunt āt oēs pricipes multitudinis: ⁊ narrauerūt moysi. r Qui ait eis. Hoc ē qd̄ s locutus ē dñs Requies sabbati sanctificata est domino t Cras quodcūq̄ opandū ē v facite: ⁊ q̄ coquēda sunt co x q̄te. y Quicq̄d āt reliquū fuerit z reponite vsq̄ in mane Feceruntq̄ ita vt pceperat moyses. ⁊ nō cōputruit neq̄ vermis inuentus est in eo.

a Dixitq̄ moyses. Comedite illud hodie. quia sabbatum est dño nō inenieṫ hodie in agro. Sex dieb⁹ colligite: in die āt septio sabbatū est dño. iccirco nō in a uenieṫ. Venitq̄ septia dies. ⁊ egressi de pplō vt colligerent nō inuenerūt. Dixit autem dñs ad moysen. b Usq̄quo nō vultis custodire mādata mea ⁊ legem meā. Uidete q̄ dñs dederit vobis sabbatū ⁊ pter hoc die sexta tribuit vobis c cibos duplices. Maneat vnusquisq̄ apd̄ semetipm ⁊ nullus egrediatur de loco suo die septimo. Et sabbatizauit populus die se d ptimo. Appellauitq̄ domus e isrl' nomē ei⁹ man. Qd̄ f erat q̄si semē coriandri al g bum. gustusq̄ ei⁹ q̄si simi h le cū melle. Dixit āt moyses. Iste est sermo quē pcepit dñs. Imple gomor ex eo et custodiaṫ in futuras retro generatōes vt nouerint panē quo alui vos in solitudine qn̄ educti estis h de tr̄a egypti. Dixitq̄ moyses ad aaron. Sume vas vnū ⁊ mitte ibi man. q̄ntū i pt capere gomor: ⁊ repone corā dño ad seruandū i ge

ante completionē tabernaculi ꝙ posti: t qđ b dī est p anticipationē. k Filij āt isr. co. man. xl. ānis donec ve. in terrā habitabilē. i. i terrā chanaan. q eis promissa erat ad hītandū nec tñ defecit in māna statim cū intrauerūt terrā illā: qi trāsito iordane fecerūt circūcisionem in galgalis t postea celebrauerūt pascha: t i crastino pasche defecit māna vt hī iosue v. ꝙ satis cito post ingressum terre chanaan defecit vt ps ex dicto. l Gomor āt dec. paro ē ephi. vtrūq; ē nomē mēsure. ḡnāli aūt tenet gomor nō hī ex scriptura ꝙ ra. sa. dicit q cōtinet ḡnitarium. xlti. onoz: ephi decies tātum. alij āt dicunt q ex dicto pape t ysidori de mēsuris hī q gomor cōtinet ḡnaz ḡrta t dimidia parisiensia. cum ō blado vel alia re arida sic mēsurabili ḡnū vnū vas factū ad mēsurā dum talia q erāt quā titat ḡrte t dimidie parisien ꝓtinerent: credo tñ q talia ḡnitas est nob incerta: quia mēsure eodē nomine nolunt variant in diuersis regionib⁹ t ei unitatib⁹ sīc modius parisien. alteri⁹ ḡnitatis est ꝙ rothomagen. vel alteri⁹ loci. t sīc de mensuris liqđoz: vt vini t olei t cōsimilib⁹.

In ca. xvj. vbi dī in posti. Dī āt alibi panis angelorū.

Inter hebreos magne auctōis anticha. Additio. fuit disceptatio sup māna in qđ libro Talmudico q dī Joma. qđa em eoz q dī ra. Aquila. alia ra. haqđa. exposuit illō verbū. s. panis angelorū: sicut sonat dictū q hō israhelita māducauit panē quē angeli comedūt. alij vo q dicebat ra. ysmael: imp: tobauit eū dictū q angeli nō comedūt cibū corpalē. Poderūt vo vt ra. moy. gerūden t alij sustinēt opinionē. Rab. haquiba. dicēbat q angeli reficiunt in lumīe diuino t q māna erat de illo lumīe qđ quidem lumē fuit incorpatū ex volūtate diuina t factū māna: t sic angeli t israhelite ex eodē reficiebant. s. āgeli ex lumine diuino: t israhelite ex illo lumīe incorporato: t sic itelligunt illā qđ dī: Panē āgelorū māducauit hō. vt hī i glo. ꝓdicti rab. moy. in hoc loco. Et licet ꝑ nō vere dicat figuratū de illo māna est tamē valde applicabile ad nostrum verū manna. s. sacramentū eucharistie in quo est verū lumē diuinū ex voluntate diuina incorpatū. ex quo. s. lumīe diuino angeli in celo reficiunt t fideles in deserto huī⁹ vite ex eodē lumine incorporato pascunt: quod si sic intelligi sent cessarent murmurationes eoz contra predictū sacrū sacramentū dicētes q penitus est impossibile t implicās cōtradictionē. vñ de similibus intelligit illō psal. Voluit intelligere vt bene ageret. multa em t similia de hoc māna ab eis dicunt: que causa brevitatis omitto. Ca. xvij.

Hec ꝓfecta. Postq̄ descripta est panis alimēti sicci qđ est ab⁹. b cōsequēter describit potulis alimenti humidi: qđ ē panis t primo ostendit aque penuria sciō circa hoc dei prouidentia: ibi. Et ait dñs: Circa primū dicit. a Igit profecta omīa multi. s. israel ō deserto syn guinensi. suos. Notandū q in itinere vsq; ad mōtem synai t etiam postea filij israel fecerunt aliquas mūsiones que magis seriose exprimunt Nu. xxxiij. hic aūt solū nominantur tīe in quibus factum est aliqđ notabile. b Iuxta ser. dñi. non est intelligendum q aliq̄ vox sensibilis a deo emissa ostenderet locu in q deberent manere s. collūna nubis ꝓcedēs ꝑ indicabat faciēs in ꝑ officium voc⁹ vel fmōis. c Ubi non erat aq̄ ad bibendū. Sz que rimr hic quare dñs eduxit eos p talē viam vbi paterent tot defectus cibi t pot⁹? Dicendū q hoc fuit vt ex frequēti necessitate oporteret eos recurrere ad dñm et sic sub timore dñi retinerent: p hoc enim z bonorum patientia t malor⁹ impatientia declarabatur. d Qui murg. ℨ moysen aūt hoc intelligit de impatientibus tñ. e Quid murgamini ℨ me. q̄si obliti beneficior⁹ dei q̄ vob ꝓmisit in maiori necessitate. f Et cur tētatis dñm: vt tñ q si fuerit ibi tētatio dei: q nō hēbāt qđ agerent bōano consilio. Dicendus q tēsbāt deū in ꝑ q expiri volebāt vir⁹ de⁹ posset ꝓcure i deserto. vel q volebāt expiri vtr ex fame meriti⁹ de⁹ dēret eis pane potū miraculose. vñ dicebāt. Est ne de⁹ i nob⁹ an nō: vt p⁹ ea fidēt. g Clamauit ḡ &c. i nullo retardat⁹ de bono ꝓcurado eis ꝓ iniuriā cor⁹ ℨ ipm. h Adhuc paululū &c. ꝑ nō dicebat moyses duct⁹ tiore nāli sui q dñs cadit i ꝓfectu vir⁹ ꝙ magis ꝑ dicebat timore popli ne eo interfecto a dño recederet p ydolatriā. i Et ait dñs ad moysen. ꝑ pār describit vel ꝓuidētia cū dr. k Fūce de paululū. ac si dicēt dño tu times ne pplis lapidet te. egredere añ eos t videb⁹ si potero te ꝓtegere. l Et su. rectus de seni. isr. vt sim rectus q ibi antea n fuerit fontes vt aque t p hoc appareat euidēs miraculū. m Et virgā. Dicit ra. sa. q aliq̄ de pplo isr erāt ita maligni q dicebant mūsterū illi⁹ virge solūmō se extēdebat ad mala inflagenda sicut potuit in plagis egyptior⁹: ꝙ nō se extēdebat ad cōferenda bona: t ō dño ꝓcepit moysi vt ꝓpria illa in eductōe aque de petra vt manifeste videret q nō solū erat instrm diuine iustīcie i malis pene inferēdis: ꝙ etiā diuine misericordie i bōis ꝓferēdis. n Qua percussisti fluuiū. ō. vij. c. vt dici ℨrīū. s. q nar⁹ percussit t nō moyses. Dicendū q aaron percussit arēte t mādato moysi: vt ōr ibi t q: ille ōr rem facē cui⁹ aūte fit: ideo ōr ꝑ q ipe moyses percussit. o Ecce ego stabo cor̄ te. par⁹ ad implendū petitōes tuas p Ecce petra oreb. si ē intelligendū q illa petra erāt i mōte oreb q ē idē q mōs synai: q adhuc dicitabat ab illo loco: ꝙ ē alio eius dē nōie sequit. q Et voca. nomē illi⁹ tētatio. eo tuis cā ibdē. r Quia tētauerūt dñm. ḡlit āt tētauerūt deū tā dictū ē. s Venit āt amelech. Descripta passione alimēti ꝑ describit repsio aduersarij: t ꝑ describit pugna: scio ḡtiarum ꝙ victoria: ibi. Edificauitq;. Circa primū dicit. Venit āt amelech t pugnauit cōtra isr. cā huī⁹ dicta est. xv. ca. quantū est ex pte ipius amelech. alia causa assignat ex pte pplī isr. Ad hoc em gnauit dñs bellum

istaꝫ cū stargere: vt ex victoria sequēti cōst ad dubitatores decetero ꝫ aduersarios insurgentes r de spolijs amelech essent muniti armis r aliis necessarijs q̄ fugiētes dimiserit
t Dixitq; moyses ad iosue viros eis in ipū ꝓboetico ispū fore docē ut: r ipe ꝺ fecit cū capitaneis exercit⁹. v Elige viros. i. strenuos bellatores. x Et egrediens pugna ꝓra amalech ipe ꝺ em voluit q̄ expectaret exercitū amalech: ꝫ q̄ irē sibi obuiā ne pueri et mulieres r timidi q̄ remanserāt i castris nimio terrerent: r fugerent: r sic ꝓuenirent multi: audacia aduersarijs. y Ego stabo in vertice colli. ad pugnandū ꝓtra aduersarios. z Dñs virgā dei in manu mea. vt victoria deo ascribat. a Moyses āt r aaron r hur ascenderūt sup verticē colli. Dicūt hebrei r alij doctores catholici q̄ ille hur fuit filius marie r caleph: confirmātes q̄ illud quod scribit. i. Paral. ij. c. q̄ mortua amba vxor Caleph ipe acce pit vxorem ꝫ vocabat ephrata: ꝫ peperit ei hur. Dicūt antē q̄ ista ephrata fuit maria soror moysi ꝫ eras bimonia: sed illud vt falsum q: maria senior erat ipso moyse: qđ ꝓz ex ꝺ qđ supra dictū ē. ij. ca. f. q̄ moyse exposito in flumine ipsa iuit ad videndū ꝰđ accideret de puero: r dixit filie pharaonis. Vis vt vocē tibi mulierē hebreā ꝫ nutrire possit in ſuentū. Et ꝫ ꝓz q̄ i nutrite moysi iā erat puella. xij. an noꝝ. vel ampli⁹. moyses aūt extūc de egypto iā erat. lxxx. annoꝝ. vt dcm ē. vij. ca. r ꝓ ꝺco tūc erat maria. lxxxij. annoꝝ vel circiter. De caleph āt scribit Iosue. xiiij. c. q̄ erat xl. annoꝝ tūs qñ iuit ad explorandū terrā: qđ fuit p⁹ exitū de egypto: ſi igit maria fuit vxor ei⁹ [illegible]: nō vt q̄ accepit eam anteq̄ iret ad explorandū: nī q: ñ ita cito accipere vxores ille tpe: ꝫ expectabāt erant ꝓcreā ad generandum cū q: oportet dicere q̄ p aliqđ ꝓa fuerit cū ꝓma: maxime q: ex ea habuit ꝓlem: vt ꝺi. j. Paral. ij. capi. Et ꝫ videt q̄ nō potuit accipe maria cū iam ex. xl. annoꝝ. vel paz mi nus: r tūc ipa maria erat. lxxxij. vel paz min⁹. Et ꝫ scribit ibidē nūero vt videt. f. q̄ dñs sic antiquā r tāc sanctitatis quia erat ꝓphetissa: vt supra dcm ē: cōtraxisset matrimoniū r maxime cū bone t̄mentis. Item dato q̄ cōtraxisset ita tali erate nō ñ potuisset concipe. Item dato q̄ cōcepis set de caleph ādū ille puer in exitu de egypto nō posset esse ita magn⁹ q̄ ascēdisset cū moyse in montē r sustētasset ma nus ei⁹. vt ꝺ ꝰ de illo hur. Et ꝫ manifeste ꝓz q̄ nō fuit fi lius caleph. r Marie. Ité de ipo dē infra. xxiij. ca. Habe tis aaron r hur vobiscū: ꝫđ nata fuerit cōmō referens ad eos. Et ꝫ ꝓz q̄ in exitu filioꝝ ist̄ de egypto hur iā erat magne ꝓbitatis r magni cōsilij r reputarus inter seniores r ideo ille hur de quo est ꝺ nemo nō potuit esse filius Ca leph qui adhuc erat satis iuuenis vt ꝓdicti esse nō ſi tua tus q̄ fuerit filius marie opoꝝ dicere q̄ sit de alio viro: nec illa ephrata de qua dictū est potuit esse cadē cum Maria vt satis patet ex dictis: r ille hur filius caleph est alius ab illo de q̄ hic loquit scriptura. Et ideo mihi videt melius dicere cum antiq̄s doctoribus q̄ ille hur fuit marie sororis marie: r idem dicit Iosephus. iij. li. antiquitatū: r nō cum moyse

r phidim. Dixitq; moyses v ad Iosue. Elige viros: et x egressus pugna ꝓtra amalech y cras. Ego stabo in vertice z collis: dñs virgā dei in manu mea. Fecit Iosue vt locutus erat moyses r pugnauit ꝓtra amelech. Moyses āt r aaron r hur ascenderunt sup verticē collis. a Cūq; leuaret moyses manus vincebat isr̄l. Sinautem paululū remisisset: superabat amalech. Manus āt moysi erāt graues. Sumētes igit lapidē posuerūt ſbē eū in q̄ sedit. Aarō āt r hur sustētabāt man⁹ ei⁹ ex vtra q̄z ꝑte. r factū vt man⁹ illius nō lassarent vsq; ad occasum solis. Fugauitq; Iosue amelech et ꝑpl̄m ei⁹ in ore gladij. Dixit āt dñs ad moysen. Scribe h̄ ob mimentuz in libro: r trade auribus iosue. Delebo eiꝰ memoriā amalech sub celo. Edificauitq; moyses altare r vocauit nomē ei⁹ dñs exaltatio mea dicēs. Quia man⁹ sol⁹ dñi r bellū dei erit ꝓtra amalech a generatione in generationē.

Capi. xvij.

Cūq; audisset Ietro sacerdos madian cognatus moysi omnia que fecerat dominus moysi r israel populo suo r q̄ eduxiſſ dñs isr̄l ō egypto

ascendū in montē r sibi cum aaron cōmissus ē regimen ꝑpl̄i in absentia moysi: erat vir antiq⁹ sapiēs r exp⁹.
a Cūq; leuaret moyses man⁹ ei⁹ q̄ hoc ondit sue ꝓfois efficacia: r vt deo ascriberet victoria. Man⁹ āt moysi erāt grauce: ꝓ qđ designat q̄ in ꝑpl̄o sibi subduo erāt aliq̄ pec cata eggrauāt: quia ſm q̄ dic Greg. ſm q̄ illorū subditoꝝ ogpotuit acta regenti um. b Fugauitq; iosue amalech in he breo dr. Rebellauit q̄. qđ exponūt hēs dicētes q̄ oēs fere de amalech furunt interfecti in bello il lo r nō effugerūt mi si nimiā p̄z valē tes. c In ore gla dij. i. in acie vel cacu mine gladij. d Scribe hoc ob mimentum. i. ad memoriā ꝑpetuā. e Et trade auri. iosue. q̄ hoc designauit do min⁹ q̄ erat iosue in introducturꝰ filios isr̄l in terrā ꝓmissionis r nō moyses. f Delebo eiꝰ memoriam amelech hoc ois factū ē ꝓpe salutē: vt dr. j. Reg. xv. c. Sic endum āt q̄ glo. ꝺam sup locū istū ꝺ vt ee Serabi dr̄ q̄ amalech fuit filius ysmaelis. a q̄ dicti sunt amalechite e ꝑ pulus amalech. Et āt. j. Paral. j. ca. dr̄ q̄ eliphaz ꝓmoge nitus eliu genuit amalech: dicūt sequētes dictā glo. q̄ fu it alis⁹: r sonat ꝓpo etiā ꝺ nolo. hoc dictū de sacra scꝑtura ſ by auctoritate ſ magis cōtrariatur: vt videt: q̄ Geneſis xxxvj. ca. r. j. Paral. j. ca. dr̄ expſſisse q̄ amalech fuit filius eliphaz ꝓmogenit eliu nec alis⁹ amalech legit. Ité Iosephus. ij. li. antiq̄. dicit q̄ ab amalech filio eliphaz dicti fuē amalechite. hoc etiā dr̄. xx. ij. Reg. j. ca. vbi dr̄ q̄ filij ꝺoech idumei venit ad dauid nuncia illi monē suisse: ꝺs esse nō expimat ibi q̄ fuerit filius ꝺoech: ꝺs exponūtes ꝛcos diter ꝺ dicūt: r cū interrogarēt a ꝺo q̄o ee: rīdit filius boris adoctus amalechite ego sum. Ex ꝫ videt q̄ amalechite ſint idumei: r sic nō descendēt ab ysmaelitis ab eliu. De glo ſa ar Serabi vel alteri⁹ nulli sit ꝺctor auctus. vt ꝺcꝰ. r dicto. r ꝺmōstrō ē multū curandū marie qñ videt a ter. discrepare. g Edificauitq; moyses altare. Hic describi tur gratiarū actio ꝓ victoria cū rē. Edificauitq; moyses al tare. ad offerendū deo hostias ꝓ grāt̄ actōe. h Et vo cauit no. ei⁹ dñs erat. mea. nō q: nomē dñi cōmutat ꝓ ut ari ſ denotat⁹ est ab effectu ipius. dñi erat autē ꝑpl̄m isr̄l r amalech debellauit: q̄ qđ ſ̄dit. i Quia man⁹ soliua dñi. i. ꝓtās tironi ei⁹. k Et bellū ei⁹ erit ꝫ amalech rē.

Cūq; audisset Ietro. posliꝫ descripta Ca. xviij. est gentilis alimenta r rebellio aduersarij: h̄ describi bitur gubernatio ꝑpl̄i: r ꝓ describit aduētus consi lennia. scdo assensus ꝓfidentis. ibi. Altera āt die. Prima i tres: quia primo describit aduentus ietro amicabilis: ꝺs ex bonis que dñs fecerat israel memo fuit ad veneranduꝫ r ꝛgrandendū: r hoc est quod dicitur. a Cūq; audis set ietro. iste habuit plura nota. vt dictum est supra ij. c.
b Sacerdos madian. i. maior: vt dictum fuit ibidē.
c Cognat⁹ moysi. i. affinis. vnde i. hebreo habet. Socer moysi r filr in sequēnb⁹ vbs nominat cognatus.
d Omnia ꝙ fecerat dr̄⁹ ei⁹. f. in egyptum flagellando: r ma ris diuisione: r in amalech rebellatione: r ceteris.

e Tulit zepho. vxo. mo. quã remiserat. Dictũ fuit. ꝯ. iij. ca. q̃ ipa dereliq̃t eũ. Dicendũ q̃ fuit de voluntate moysi: qz aduertit q̃ vxor sua ⁊ filij nõ erãt sibi nisi oneri in negocio ꝓ q̃ ibat in egyptũ: ⁊ ideo b vñ q̃ remisit eã. f Venit ergo ietro. dicũt aliq̃ bebriet q̃ nõ venit añ legẽ datã nec ꝓ anno egressionis de egypto ꝙ anno sctõ ꝓ legẽ datã. ⁊ q̃ dñs b venisse b est ꝓ anticipationẽ: alij ãt dicũt q̃ venit añ legẽ datã ⁊ ꝓ annoz b vñ ꝓba bile qz terra sua non lõge erat a monte syna. vt ꝓ ꝙ illõ q̃s dictum est. ꝯ. iij. capõ. q̃ moyses pascẽs ouẽ ietro intrauit gregẽ ad interiora deserti: ⁊ venit ad mõtẽ dei oreb q̃ ẽ mõs syna: ⁊ ideo audita magnificentia moysi generi sui non est verisimile q̃ tardasset ꝓ annũ venire ad ipm. g Et mãdauit moysi. s. aduentũ suũ: ñ enim voluit sibi ire are castra isrl: vt ipe ⁊ filia sua ⁊ nepotes honestius reciperẽt: maxime qa bonor iste in moysen reuertebat. sctõ describit eũ bonorabilis receptõ cũ dr. h Qui egressus in occursum. ⁊ ñ est dubiũ q̃ maiores de pplo inierũt cũ eo ad honorandũ socerum suũ ⁊ vxorem. i Salutauerunt q̃ se mutuo ꝟbis pacificis. i. amicabilib⁹. qz iter cos nõ erat añ discordia. k Cũq̃ intrasset tabernaculum nar. moyses ⁊c. honestiꝰ eñ ⁊ magis sensose dicit sibi i domo q̃ dixisset in via. a Universumq̃ laborem. ꝓ defectu vi etiã ⁊ vultu ama lech. Tercio describitur ipius ietro deuotio laudabilis cũ pi.

e tulit zephorã vxorẽ moysi quã remiserat: ⁊ duos filios ei⁹. q̃z vn⁹ vocabat gersan: dicẽs pẽ aduena fui i terra aliena: alter ꝟo eliezer. Deus eñ ait pr̃is mei adiutor me⁹: ⁊ eruit me de f gladio pharaonis. Venit q̃ ietro ꝙgnat⁹ moysi ⁊ filij ei⁹ ⁊ vxor ei⁹ ad moysen i desertũ: vbi erat castrametatus iuxta montem dei ⁊ g mãdauit moysi dicẽs Ego ietro ꝙgnat⁹ tu⁹ venio ad te ⁊ vxor tua ⁊ duo filij tui b cũ ea. Qui egressus in occursuz ꝙgnati sui adorauit i ⁊ osculatus ẽ eũ. Salutauerũtq̃ se mutuo ꝟbis pacificis. Cũq̃ intrasset tabernaculum: narrauit moyses cognato suo cuncta q̃ fecerat dñs pharaoni ⁊ egyptiis, ꝓpter isrl vniuersumq̃ laborem q̃ accidisset eis i itinere. et q̃ liberauerat eos k dñs. Letatusq̃ ẽ ietro sup oibus bonis q̃ fecerat dñs isrl eis. eo q̃ eruisset eos de manu egyptior. Et ait Benedict⁹ dñs q̃ liberauit vos de manu egyptior: ⁊ ñ de manu pharaonis: q̃ eruit populũ suũ de manu egypti. Nũc ꝙgnoui q̃ magn⁹ dñs sup oẽs deos: eo q̃ superbe egerint ꝓtra eos. Obtulit q̃ ietro ꝙgnatus moysi holocausta: ⁊ hostias domino: e venerũtq̃ aaron ⁊ oẽs seniores ⁊c. vt honorarẽt cũ socerũ q̃ erat de nouo ẽ uersus ad fidẽ ⁊ ritũ hebreor. vt i fide magis solidaret. p panẽ ãt. b. intelligit oia cib⁹ vt frequenter dictum est.

g Corã dño. i. corã illo qui o tabernaculo: de q̃ dctũ est. ꝯ. xvj. ca. vel corã altari vbi obtulerat holocausta. h Altera ãt dic. descripto aduẽtu consulẽtis: ꝟ ꝑtr describit sensus ꝓcedẽtis: vbi ꝓmittit ꝙsultatõis occasiõ: cũ dr: Altera ãt die. s. p⁹ oblationẽ ietro. i Sedit moyses vt iudicaret pplm. dz eñ iudicii fieri in tranquillitate rõis non in motu passionis: ⁊ ꝟ designat ꝓ sessionem: pp q̃s iudices debẽt dare sniam sedẽdo. k Qui assistebat ei de mane vsq̃ ad vesperam. pp negotior multitudinẽ. l Quid ẽ q̃ facis. ac si diceret nõ ẽ bonum ꝓcedẽdi mod⁹ vñ sequit. m Nõ bona rem inqt facis nõ ẽ intelligendũ q̃ reo esset mala de se imo bona: ꝟ melior ei esset ꝓterat: vt ostẽdit infra minor ãt bonus cõpatus ad maiorem bonum dz rõnem defectus: ⁊ per ꝟũ mali oppositor: sicut minor malũ comparatus ad maius dz rõnem eligibilis ⁊ ꝓ ꝟũ bonũ alijs mõ. sctõ ponit ipa cõsultatio cũ dr. n Sed audi verba mea ⁊c. i. melius gubernabis pplm a deo tibi cõmissum. o Esto tu pplo in his q̃ ad deũ ꝑtinent. accedendo. s. ad deũ ꝓ pplo ⁊ voluntate ipi⁹ audiẽdo ꝓ pplo dire ctione: ⁊ ꝏdit. p Vt referas. s. populo. q Ostẽdas pplo ceremonias. ꝟtus ad celebrationẽ diez solemnis. r Et ritũ colẽdi ꝟtum ad actũ offerendi ⁊ sacrificandi. s Viamq̃ ꝓ quaz ingredi debeãt. ꝟtus ad credenda. t Et op⁹ q̃ facere ꝟtus ad mores ⁊ actẽ da. v Prouide sit. cũ magna diligẽtia. ⁊ deliberatione.

h Iethro est ietro. et q̃ patrẽ q̃ hebat fidẽ vni⁹ dei veri vñ ait. c Benedict⁹ do. q̃ libe. vos. ⁊c. Nũc ꝙgnoui quia magn⁹ dñs sup oẽs deos ꝓ mirabilia eis audita eoz⁹ nature create ꝑtim trãscendẽtia cognit q̃ ipe est sol⁹ de⁹ verus: ⁊ nõ solũ cõfessus ẽ fidẽ suã ore: ꝟ etiã ope. vñ sequit. d Obtulit q̃ ietro holocausta. victime sunt q̃ totaliter incendunt ad honorẽ dei. e Et hostias. s. pacificas: quaz vna ꝓ incendebat altera ãt erat sacerdotis: altera ab offerentibus comedebat. vñ sequit. f Venerũtq̃ aaron ⁊ oẽs seniores ⁊c. vt honorarẽt cũ socerũ q̃ erat de nouo ẽ uersus ad fidẽ ⁊ ritũ hebreor vt i fide magis solidaret. p panẽ ãt. b. intelligit oia cib⁹ vt frequenter dictum est.

p De oi plebe. ablq̃ psonaz acceptatione. y Vtron quia mulieres nõ debẽt dñari nez regere ꝓpter defectum discretionis ⁊ constãte. z Poterẽs. s. iudicare p suam sapiẽtiã ⁊ experientiã. vñ ⁊ alia trã slatio dz. Sapientes vbi hẽmus potestes. a Et timẽtes deũ. magis ꝙ bonos. b In quib⁹ sit ꝟtus. s. vite iustitie ⁊ doctrine. c Et q̃ odẽ. auaritiã. q: oẽs cupidi ꝓpter munera de facili flectuntur a iustitia. d Et cõstitue ex eis tribunos. tribun⁹ est qui ꝓest mille hoibus. e Et centuriones. centurio best centũ. f Et q̃ãgenarios ⁊c. q̃ãgenari⁹ ẽ q̃ best. l. ⁊ de eaꝰ. g. In pplo ãt isrl erãt sexcẽta milia peditũ: vt. ꝯ. decẽ ẽ. xvj. c. Et q̃ ꝙcludit q̃ sibi fuerit sexcẽti tribuni: ⁊ centũoes vj. milia. ⁊ q̃ãgenarij. xij. milia. ⁊ decani. sexaginta milia.

g Si hoc feceritis ordinate gubernãbo ppm tibi commissam a deo. b Et ois hic po. reuertetur hota debita negocia expeditio. i Cũ pace. p hoc em q honores a psidente cõitant aliis fm gradus suos ẽ maior pax in populo. k Quid⁹ audisti. Hic tercio ponit psuasionis adimplecio cum dl.

i Fecit ois que ille suggesserat. Et quo dat exẽplũ q bonus pstis interiora nõ est cõsentiendũ: moyses em q erat vax populi et ita deo gpinguus q iothar ei filiã ad amicã suã: th fecit ipi⁹ ietro cõsilia. m Et electis veris. Deut. f. c. dicit q ppls elegit istos. dom q moyses hic electionẽ ppli cõmisit. qz p experientiã cognoscebant mchi⁹ condiciones mores suos illã etiam electionẽ moyses approbauit et iõ dr b elegisse: da nucte ei⁹ electio illa facta fuit et approbata. et ps ifa vsq; ibi.

ii Dimisitq; co. ei. Socerũ suũ q remissus abijt in terrã suã illi qui dicit q ietro venit ad moysẽ pño anno egressionis de egypto qõ ẽ pdabilius vt dictũ ẽ. dicũt q nõ reuꝛ ad terrã suã vsq; ad annũ sequentẽ: ita q fuit cũ ppło iiii⁹ annũ: et iõ redditus ponit hic p anticipationẽ et hoc magis pbabile: cũ quia erat nouus ad fidẽ cõuersus vt pdictũ est: et ideo debebat plenius instrui et maxime qz illo ãno erat lex banda a deo: tũ quia videns generũ suũ in tanta gha: et p pño filiã suam et nepotes suos nõ est verisimile q ita cito recederet ab eis.

In ca. xviij. vbi dr in postilla. Tulit zephoram vxorem moysi. Additio.

Q Valuer sit intelligendus qõ dr hic. Tulit zephoram vxorẽ moysi quã remiserat dictũ fuit supra iiij. ca. n additione tercia.

Capitulũ. xix.

Hoc tercio. Postq; descripta est educacio ppli de egypto. Hic pr describit legis datio: vbi p premittur pparatio plebis: scdo subdit datio legis. rr. ca. Adhuc primo disponit pparatio ppli p mũdiciã. scdo p renouatiõẽ ibi. Tam aduenerat. Adhuc p inducit ppls ad mũdiciã mẽtis. scdo ad mũdiciã corporis ibi. Et ait dñs ad mosen nũc veni ad te. Circa primũ dicit. a Mense tercio egressionis in die hac. i. prima die mẽsis tercij. b Venerũt in solit. synai. vbi lex erat banda. c Castrametati sũt. i. terrã mẽsuranerũt in q ponenda erat castra: q: fm ordinationẽ illoꝝ q erant deputati ad hoc assignabat cuilibet capitaneo familie locus maior vel mino: fm qualitatẽ territorij sibi necessarij et familie sue. d Ibiq; isrl fixit tentoria fm q erat dispositũ ab illis q habebãt ordinãdi officiũ e Et regione montis ad plã orientalẽ: vt sic adorarẽt oẽs descendentẽ sup montẽ synai: qz iudei adorant versus occidentẽ vt tabernaculũ et templũ sic fuerãt dispositi: vt in greꝛ no esset a gre orientali: vt ad partẽ opposĩã adorarẽt sacerdotes sicut et stelle celi ab oriente mouent in occidentem quasi adorantes ad partẽ illã. vñ. ij. Esdre dr. Exercitus celi te adorat. f Vocauitq; eũ dñs de monte. nõ em audebat ascẽdere ad signatã partẽ montis nisi vocat⁹ a deo qi dictũ sua sibi in rubo. Hic appropries hoc qđ. vt dictũ ẽ supra. xij. capitulo.

g Vos ipsi vidistis. qđ fecerit egyptijs. flagellando eos et submergendo ꝓbatur.

h Quõ portaueꝛim vos sup alas aq. i. celo et expedite educendo vos de egypto sicut aquila infert aues alias citissime volat: qz oẽs eadem die egressi sunt vt dictũ est. ō. xij. ca. Dicit hic Hab. 3. q. modus aselle est q portat pullos de loco ad locũ q portet eos sup dorsum: ita q si ꝓiciat sagina ad inferiora ipsa recipiat sagittã et nõ pullus. iõ dñs cõparat se aselle: quia cũ voluit trãsferre filios isrl q misit nubẽ angelus qui precedebat castra isrl in hoc psonã obtinebãt posuit se cũ columna nubis inter egyptios et hebreos ne egyptij possẽt impedire hebreos machinationibus vel sagittis. vt dr. ō. xiiij. ca. Prẽdicta aũt bñficia debebant mouere hebreos ad seruiendũ deo pompta volũtate et mũda mente: iõ sequitur. i Si g audie. vocẽ meã. nõ tñ ause corpoꝛis sed et mẽtis. k Et custo. pactũ meũ. i. legẽ vobis dandã ope adimplendo. l Eritis mihi in ẽ. Peculiũ vt h accipit ẽ genus cẽsus extra hereditatẽ. de q pot filiusfamilias facẽ qõ vult sine licẽtia pñis. et iõ est quod sibi specialissimũ: et p b intelligit q isrl inter oẽs pplos ille magis appropriatur et spãlis ipsi deo si legẽ obseruet: et b magis ps in hebreo: vbi sic. Eritis mihi amicabilitas de cunctis pplis. i. dd excellenti dilectiõẽ: qõ significat p nomẽ abstractum: sicut dr de aliq excellenti liberali et nõ solũ est ipse liberalis sed ipsa liberalitas in Et vos eritis mihi regnũ sacerdotale. i. maximũ: qz nosse sacerdotij aliqñ mala trãs intelligit sicut. ō. dictũ ẽ de ietro. ij. ca. et. ij. regũ. viij. ca. dr. Filij dauid sacerdotes erãt. i. maiores et primi post regẽ. n Et gens sancta. i. ad deũ cultũ applicata. sicut et vestes sacerdotales dicunt sacrãs: qz ad deũ cultũ applicant. et hoc est q ips dicit q est sanctus sanctoꝝ nascitur⁹ erat fm carnẽ de pplo isrl. iõ debebat spãliꝰ sciuisse pollere p ceteris populis terre. o Et cõuocatis maioribus natu illius ẽm ꝓpositi verba dñi: et illi pplo et nũc ois populus consentit. p Cumq; retulisset. Hic pr disponit pplo p mũdiciã exteriorẽ: trã premittit relatio risionis ppli dño p moysen cũ dr. q Cumq; retulisset ei. nõ q dñs ignoraret cũ sciret ois cordis flãi. q vt bona volũtas ppli putaret dño tanqz ei placita: sicut et angeli bona bonũ opa offerũt coram deo: aut reputabat dñs. Thom. eadẽ. Ego obtuli memoriã oratis tue coram dño. r. q Ecce nũc veni ad te. ẽ. p b designat q ea ppli nõ habebãt nisi cognitionẽ enigmatica de diuinis fm q dicit apls. q. Cor. xiij. Videmus nũc p speculũ i enigmate

te.t.ij. Meta.dicit q̄ intellectus noster se hꝫ ad diuina sicut oculus nocturne ad lucē solis:t ꝓter hoc apparuit dñs in caligine.q̄ talem apparitionem fiunt cōiter fm̄ dispositionē illoꝝ quibus fiunt. ¶ Vade ad pplm̄ t sanctifica illos. Hic accipit sanctificatio ꝓ mūdicia:q̄ sanctū in vtra significatione idē est quod mundū.

g Constituesq̄ terminos pplo p circuitū.ne irreuerenter sen curiose se ingerāt ad diuina. t lapidi bus oꝑ.aut cōfodiet iaculo. In hebreo hꝫ sagittio.talis em̄ infigitur hō alongē:t ꝓ tali monte ō̄signatur q̄ nō debuerant appropinq̄re:sed de longe se tenere.

v Cū ceperit clangere buccina tē.quā exponunt doctores nīsi dicēres q̄ ꝓ hoc nō licēciauit trāscendere terminos predictos sed q̄ ante clangorē hmōi debebāt se tenere longe extra a terminis ꝑfixis et in ipso clangore appropinq̄re eis t hoc vocat ascēdere:quia illi termini erant ali quantulū in ascensu montis. In hebreo hꝫ.in prtacu bucci ne ascendant.t dicit Ra.sa.q̄ erat quidā modus clangendi.p tensiuo t erat signus recessus deitatis de monte: t ꝓ hoc erāt licentiati trāsire terminos ꝑstitutos ascendere in montē.

x Descēdensq̄ moyses tē.ad exequēdū dñi mādati y Et sanctificauit eū. denūciando q̄ mundarent. 5 Cunq̄ lauissent vestimenta sua.

ligine nubis vt audiat me pplo loquentē ad te:t credat tibi imꝑpetuū. Nūcia uit ḡ moyses ꝟba pplī ad r dñm. Qui dixit ei. Vade ad pplm̄ t sctifica illos hodie t cras:lauētq̄ vestimēta sua t sint parati in diē tertiū In die em̄ tcio descendet dñs cōā oī plebe sup montem synai. Cōstituesq̄ fīmi nos pplo per circuitū t dices ad eos. Cauete ne ascēdatis i montē:nec tangatis fines illius. Qis q̄ tetigerit mōtē morte morietur:manꝰ s nō tangēt eū; ꝟ lapidibus opprimet: aut ꝓfodiet iaculis:siue iumētū fuerit siue hō:n on viuet. Cū cepit clāgere buccina tūc ascendant i montē. Descēditq̄ moyses de mōte ad pplm̄ t sctificauit eū. Cūq̄ lauissent vestimenta sua ait ad a eos Estote parati in diē tertiū b t ne appropinquet vxoribus vrīs. Jāq̄ aduenerat tertius dies t mane inclarue c rat: t ecce cepērt audire tonitrua. ac micare fulgura: t nubes densissima opire mōtē. Clangorq̄ buccine d vehemēt' ꝓtrepabat: t timuit pplꝰ q̄ erat in castris

gio q̄ duos dies fuit ꝓhibitus:q̄ ad susceptionē legis requirebat magna mūdicia t elevatio mētis. e Jāq̄ ad uenerat. Hic pōt disponi pplus per reverentiā ad deū q̄ ex timore cōsurgit. t ideo ante plationē legis signa terribilia apparuerunt. Alia etiā causa est ad hoc q̄ lex vetus fuit lex timoꝝ: sicut lex noua dī lex amoris vnde dicit Augustinus. Brevis differentia legis et euangelij timor et amor, cuius ratio est quia illa lex debatur hominibus imperfectis qui per terrorē inducendi sunt ad opera virtutū. lex autē nouā data est perfectis qui magis inducuntur ad talia p amorē vñ dicit poeta Statius. Oderunt peccare mali formidine pene. Oderunt peccare boni virtutis amore. t ideo sicut lex nouā data est in quietem t trāquillitatem a ꝓpositum dicit Matth. v. Cum sedisset accesserunt ad eum discipuli eius: et aperiens os suū docebat eos dicens. Beati pauperes tē. ita lex vetus data est cum terrore huius. t hoc est qđ dicitur hic.

o Ceperunt audiri tonitrua ac micare fulgura: t nu. tē. clangoꝝ buccine tē. audiebatur em̄ cū predicto terribilis sonꝰ quasi tube: t hoc fiebat ministerio angelico: fabulant autē iudei q̄ ille clangor vel sonus fiebat in quodā cornu quod fuit acceptū de ariete immolato ꝓ ysaac.

† Cūq̄ eduxisset eos moyses in occursum dei de loco castroꝝ steterunt ad radices g mōtis. Totꝰ aūt mons synai fumabat:eo q̄ descendisset dñs sup eū i igne: et ascēderet fumꝰ ex eo q̄si de fornace. Erat q̄z ois mons fribile t sonitꝰ buccine paulatim crescebat i maiꝰ t p liti' tendebat:moyses loquebat: t dñs rñdebat ei. Descēditq̄z dñs sup mōtē b synai i ipso mōtis ꝟtice. et vocauit moysen i cacumē eiꝰ. Quo cū ascēdisset dixit i ad eū. Descende t ꝓtestare pplo ne forte velit trāscendere fines ad videndū dñm: t pereat ex eis pluritk mitudo. Sacerdotes q̄z q̄ accedūt ad dñm sanctificent ne ꝑcutiat eos. Dixit q̄z moyses ad dñm. Nō potest vulgꝰ ascēdere i mōtē synai.tu em̄ testificaris eos: t iussisti dicēs. Pone fines circa mōtē t sctifica illū Cui ait dñs: vade descende:ascēdesq̄z tu t aaron tecū. Sacerdotes aūt t pplus nō trāseat fines nec ascēdāt ad dñm ne forte inferat illos. ō descēditq̄z moyses ad pplm̄ t oia narrauit eis

e Et timuit populus. ꝓter ꝓdicta. f Cunq̄ eduxisset eos moyses. cū quadā importunitate eo q̄ nō audebant exire. g Mons synai fumigabat eo tē. nubes em̄ densissima vt ꝓdictū est operuerat montē synai t ex parte superiori montis egrediebatur fumus t ignis de medio nubis facta ē aūt talis apparitio nubis t ignis que nō habēt figurā stabilē ne pplo ad ydolatriā ꝓnus haberet occasionem faciendi sibi ymagines. vt dicit hebrei. Nec ē intelligendū q̄ dīus descēderit ibi ꝑ naturā suā q̄ vbiq̄ ē de necessitate: t ꝓ hoc nō pōt ascendere nec descēdere:ꝫ in effectu ipm̄ repsentante. h Et vocauit moysen. q̄ accedere ꝓpe non ꝑsumpsisset nisi vocatus. i Descende t contestare pplm̄. licet hoc iā ante fecisset tñ ꝓcipitur iterū fieri imminente hora ad maiorē cautelam ꝓter periculum euitandū. k Sacerdotes quoq̄ q̄ accedūt ad dñm tē. adhuc nō erant instituti sacerdotes. t ideo dicit aliq̄ q̄ hoc hic dicit per anticipationē:t est sensus:sacerdotes futuri sanctificentur qñ accedent ad ministrandū coram domino. Rabbi Sa. dicit q̄ hoc intelligitur de primogenitis pri-

ciptum duodecim tribuū qui obtulerūt sacrificiū. vt habe
mr̄. j. exiij. primogenti enī vsq; ad institutionē sacerdo-
tij aaron faciebant sacerdotale officiū vt dicū fuit Deu.
x. c. xxvij. ca. c isti tpe oblationis debebāt ꝑ alijs sanctifica
ri. C extra patet.

In ca. xix. vbi dī in postilla. Ex regione montis erāt. ad par
tem orientalem. Additio pma.

An est necessariū dicere q dēs filij dān castramera-
ti essent ad ptē orientalē montis synai. cū sint dicti
ꝑ ab. sa. quē postillator in ꝫ sequit. Nā rō quā ad ꝫ
assignat nō valet. iudei enī adorabāt versus occidentē cū
essent in tabernaculo vel in tēplo in quo archa testamen
ti c ꝓpiatoriū vbi cnīa dicunt habuīt erāt in ptē occiden
tali tabernaculi vel tēpli: et q si essēt extra tēplū in parte
occidentali respectu ipsi⁹ tēpli adorabant ad orientē. si enī
sic essēs adorassent versus occidentē tergā vertentes ad
tēplū: qđ erat ens magnū sacrilegiū. vnde bodie debent ex
athenens in grēb⁹ europe q est in occidentali plaga respectu
hierlm nō orant ad occidentē ꝫ ad orientē. iuxta illud. iij.
regū. viij. vbi ꝓpte agit de hac materia: legit. Et adorauerūt
in ptē vie terre: quā dedisti patrib⁹ eoꝝ c cuitatē
quā elegisti. tēplū qđ edificaui nois tuo exaudies ēt. Ex
quo ps q cū sint extra tēplū versus templū debent orare
vñ in hoc loco melꝰ videt dicendū fm alios expositores.
scz castramentati sunt filij dān c regione montis synai circū
quaq; vt sic vnusquisq; adoraret suā fm̄ dām̄ videndomē
sup montē synai. s. aliq; versus orientē. c aliq; versus occidē
tem fm situ suū fm q conuenit huic q̄ dī. j. Numeri. ij.
Singuli per turmas ēt. castramentabant filij isrl̄ ꝑ gyrū taber-
naculi federto.

In eo. ca. xix. vbi dī in postilla. Erunt mihi in peculiuꝫ
cunctis populis ēt. Additio. ij.

Dicio que hic ponit in hebraico vbi nos habemus
peculiū vel amicabilitas: significat ꝓprie rem q sic
diligit ab habēte q nulli alteri eā dare: q̄ bene cō
penit ꝓpō q vero deo ꝓnūciat ꝑ suscepti⁹nē sue legis ꝑ quā
susceptionē deus se dr̄ ad tale ꝓpm sic sponsū ad sponsā
q nullo mō daret eā alteri. vñ sup illud Osee. ij. Sponsabo
te mihi in iusticia c iudicio. glo. Desponsauit enī de⁹ ꝓpm
isrl̄ in monte synai dando ei ꝑ sponsalid⁹ legis iusticiā c iu
dicū. vnde ꝑdicta dicitur ꝓprie appropriat⁹ in hoc loco fm
bonā c melliorem ēt.

In eoꝝ. ca. xix. vbi dī in postilla. Jā nunc veniā ad te in
caligine nubis ēt. Additio. iij.

Licet verū sit q in plūi nō habem⁹ clarā cognitionē
de diuinis ꝫ enigmatice: nō si hoc tm voluisset ifa
hic innuere sufficisset dicere. Jā nūc veniā ad te in
nube. nec erat addendū in caligine nubis. videntes enī in
nube nō clare ꝫ ꝓ speculū vident. vñ circa ꝫ videt extremus
dicendū. l. q fm gradus bōitatis cognitōis enigmata cla-
rius vel min⁹ clare apponunt. c ió de moyse q clarius de
nūciā habebat de diuinis q̄ ꝓpō cōtēr dī. Descendā dño
in nube ēt. vt. j. Hāc. xij. c in alijs locis ꝫ ꝓpō q nō amp
liꝰ habebat ad tāclarā notitiā sicut moyses: reqrebat q de⁹ veni
ret nō in nube clara ꝫ in caligine sa nube. c ꝫ est q dicit ifa.
Jā nūc veniā ad te ēt. q. d. Si veniē vt in solito audiens
me nō oporteret me venire i caligine nubis: et hoc ē nō qre
in ꝓpone legis vbi totus ꝓpō cōuenit fit mentio de cali
gine tā infra. xx. ca. q etiā Deut. v.

Replica correctoris contra Burgensem in dalsanct.

Jn ca. xix. Burg. reprehendit q postillator dicit indeos
adorasse ad plagā occidentalē: et q nō oportuit figere tabernacula c castra e regione montis synai ad
plagā orientalē vt versus diuinā apparitionē orarent qui
mō in respectu dicti in q fuerūt iudei. quinc fuit ad occi
dentē. ait enī Burg. q adoratio ad occidētē erat iudeis ne-
cessaria qñ erāt in tabernaculo vel tēplo ꝫ essēs extra de
bebant adorare versus hierlm̄ et tēplū: nec a illud. iij. reg.
viij. ꝫ dorabūt ꝫ viā cuitatē c tēpli ēt. ꝫ in ō vī burgē. au-
dataxare q̄n id q̄ allegat bodie sit obseruādū: cū mō ꝛpm
sit ablatū. vt ꝑ Job. iiij. vbi dicit samaritane. venit hora

nūc ē q̄n veri adoratores nequ in mōte ꝫ neq; hierosolymis
ꝫ orabunt patrē in spū c veritate. vñ illud cerimoniale abo
litū ē sicut c sacramētale circūcisiōis. sic enī apls ad Gal.
v. Si adhuc circūdamini xp̄o vobis nō ꝓderit. illū aūt ex
rone suū q iudei debēt adorare nō ad occidētē ꝫ vnusquis
q fm situ suū ꝑfirma-
re volens. Bur. dicit
q filij isrl̄ castramen-
tati sūt e regiōe mōtis synai circūquaq;
vnusquisq; adoraret
situs mōtis vbi dīs
apparuit vt ad eum
alt⁹ ad occidētē
fm situ eius. quinq;
allegās ad hoc illud
Psa. ij. Singuli per
turmas castrametabant filij isrl̄ ꝑ gyrū tabernaculi federt
ꝫ hec sua ꝑfirmatio videt ēē ꝛrōnē c mōtis synai dispositiōnē: nā mons synai magn⁹ q longus ē: cui⁹ ps est mons
occid: vt dicit Joseph⁹. ij. c. ij. quocirca timo fm q̄dā isrl̄ita
exponētes illud ad Gal. iiij. Syna mōs ē in arabia q con
tinet⁹ ē ei q nūc ē hierlm̄ ꝫ mons ille se cōtinuo extēdit
fm longitudinē vsq; ad frā sanctā. vñ ptz q in circuitu illi⁹
mōtis nō poterāt castra locari: ꝫ e regione montis in ptē
orientali ꝫ montē in plaga occidētis sinū magnū. qđ ꝓpō
accedere ad montē. ꝓhibet. j. ca. xix. C secundū ꝓ bur. ne
Nūc ij. addicta nulla ē: nō enī ibi dī. Castramentati sūt ꝑ
gyrū mōtis ꝫ ꝑ gyrū tabernaculi qđ erat siti⁹ in plano ad
radicem montis. Capi. xx.

Decem q̄ dēs. Descripta dispositōe ppli ad legis
susceptionē. Hic ꝑ describit legis data. c ꝑ quā
ad ꝓcepta moralia: scilo q̄n ad iudicialia. xxj. ca. ter
cio q̄n ad cerimonialia. ca. xxv. Sciēdū tm q illa diuisio
nō est ita ꝓpria q̄n inf moralia ꝓnūciant aliq; cerimonialia
c silr inter iudicialia aliq; cerimonialia c moralia: sic c de
tercio ꝫ hec diuisio accipit fm maiorē partē. C circa ꝓmū
ꝑmittunt ꝓcepta data ꝓpō a deo immediate. scđo data ab
ipso mediante moyse: tbi. Locut⁹ aūt ppls. ꝫ dhuc ꝫ ponū
tur ꝓcepta ordinata ad deū. scđo ad primū tbi. Honora
patrē tuū. C circa ꝓmū sciēdū q doctores nr̄i ponūt tria ꝓ-
cepta nō ordinata ad deū: cui⁹ rō sumit q hō debet fideli
tatē deo reuerentiā debitā famulatū ad recognitionē sui
dominij. inf̄delitas aūt. ꝓhibet ꝓmo ꝓcepto cū dī. Non
habebis deos alienos. Irreuerētia scđo cū dī. Non assu-
mes nomē dñi dei tui in vanū. Et q istas negatiōes intelli-
gunt oppositе affirmatiōes. l. colere vnū deū. c ei reuerē
tiam exhibere debitam aūt famulatus ꝓcepta tercio cū dī.
Memento vt die sabbati sanctifices. c fm hoc illud qđ ꝓmittit cū dī. Ego sum dñs deus tuus. nō est ꝓcepti sed
est quoddam pambulū ad ꝓcepta: ac si dicerēt. b Ego
sum dñs. per generalē mundi gubernationē. c Deus
p creationē. d Tuus. q spāliam appropriationē ꝑ ceteris
ppls. vt dictū est ca. ꝓcedenti. e Qui eduxi te de terra
egypti. de seruitute humana valde dura cōparata ad ser-
uitutē dominī q est suauis c gratiosa: c ió ꝓpter illa debes
recipere mādata mea nō tm aure corporis ꝫ etiā mētis. et
ad implētionē opis: c tunc sequit primū ꝓcepti cū dicit.
f Non habebēs deos alienos. dicit Ra. ia. q nq alieni ꝫ
intelligunt generaliter ꝓ omni ydolatria: ꝫ alienat a vero
deo. doctores aūt nr̄i dicunt q hic ꝓmo ꝓhibentur ydola-
tria in speciali. ꝫ dicūdunt in hoc quia aliqui dicunt q ꝓ-
hibentur hic ydolatria q̄ fit sine q̄cq; imagine. vnde dicit
Varro q antiqui romani diu coluerunt deos absq; simu-
lachris. Alij dicunt q ꝓhibet ꝑ hoc ydolatria rerū q sunt
cōficte: sicut si corpori humano inseret caput arietis c ale
ad volandū sicut pingebat imago Jouis: c in tali figura
credebant Jouem esse: c ideo dicunt dū aliqui fabricāt re
rum naturā. g Coram me. i. in nullo loco vel tpe habe
bis quia ꝑo sum omnē tpus. Ideo: C consequēter ꝓhibetur
ydolatria in imagin⁹ rerū q sunt nō eā sunt dū cū dicit.

b Non facies tibi sculptile.qđ fit p dolatturam in ligno vel lapide vel aliqđ q̄ sculpi pñt.nec aliquā similitudinē p fusurā vel picturā:vel q̄cunq; alio mō. i Neq; eēm similitudinē eē.i.ret q̄ est in celo:q; aliq impendebāt cultui lune soli ⁊ lune ⁊ syderibus. k Erq̄ in terra deo:sum. q; aliq colebant bestias vr.ū.dictū ē de egypcijs.viij.capīo. l Nec eoz q̄ sunt i aqđ q; ydolū dagon qđ colebatur a philistheis:habebat caput pisciis.ideo vocat dagon.q; dag piscē significat in hebreo.

b Non facies tibi sculptile:
i neq; eēm similitudinē que
k est in celo desup:⁊ que in
l terra deo:sum nec eoz que
m sunt in aquis sub tra. Nō
adorabis ea neq; coles.
n Ego eñ sum dñs de⁹ tu⁹
o Fortis zelotes:visitās in-
q quitatē patrū in filios:in
r fciāt q̄rtā generatōez eoz
r q̄ oderūt me:⁊ faciēs mise
ricordiā i milia:bis q̄ dili
gūt me ⁊ custodiūt pcepta
s mea. Nō assumes nomen
t dñi dei tui iuanū. Nec eñ
habebit insontē dñs eum

m Nō adorabis ea q̄ similit fructuā:⁊ culturā ydolorum generalit̄ phibet:cū subdit cū dicit. n Ego sum dñs de⁹ tu⁹.⁊ nō alⁱ⁹ o Fortis zelotes. zelus epūs significat amorē viri ad vxorē in q̄ nō patit alium cōiacere:⁊ hoc mō of deus zelotes.q; non vult q̄ bō fornicet cū dīa alienis p ydolatriā. p Visitans iniquitatē patrū i filios.qđ intelligit dupl̄r. vno mō pena equali q̄ iuste puniunt.q; maxime a deo filij p imitatē patrū:qz in hoc puniunt patres.ió subdit. q In fciā ⁊ in q̄rtā generationē.qz vsq; ad tot generatōes videt aliq̄s mali boies puctos ex eis exeuntes. Illo mō de pena eterna:q̄ infligit filio p imitatē patris inquantū est imitator paterni scelerio:ió subdit. Vsq; ad rerciā ⁊ q̄rtā generationē.qz sicut dictū est aliq̄s mali boies videt filios suos vsq; ad tot generationes.⁊ sic infoīt eos suis malis exēplis:vel illi imitant qđ viderunt in patrib⁹. r Et faciens misericordiā.ē qz magis ⁊ plongat eius mia ⁊ bonitas dando bona filijs.p bonitatē patrū:q̄ eius iusticia in punitēdo filios.p malicia patrū. Hebrei dicūt q; in pdict⁹ sunt duo pcepta:ita q; primū incipit ibi. Ego sum dñs de⁹ tuus.q; qđ pcipit affirmative:q; ille habeat p vero deo:q̄ eduxit filios isr̄ de egypto in tot signis mirabilib⁹. scdm incipit ibi. Nō habebis deos alienos eē.in q̄ phibetur ne gentes ne cultus latrie alteri impendamus. s Non assumes eē. Hic phibetur falsa iuratio:⁊ cuiq̄ est sine causa debita:qz p vsū fit irreuerētia ipsi deo assumēdo nomē eius ad firmatiōnē falsitatis vel frustra. Dicunt aūt aliq̄ debuisse q; ex hoc phibet̄ plurio nois dñi tetragrāmatoi in hebrea:solū em̄ erat licita sacerdotib⁹: nō vbiq; sed solū in tēplo qđ nō faciebant pplūr:⁊ nō alīs. Causa aūt huⁱ⁹ phibitionis subdit cū dī. t Nec eñ habebit insontē dñs. .i.innocentē vel sine pena euadentē. v Memēto vt diē sabbati sanctifices. Postq̄ remouit impedimēta cultⁱ⁹ diuini.s.ydolatriā q; primū pcepit:⁊ irreuerentiā diuini nominis p scdm. Hic pōit dat pceptū de cultu debito ipi deo exhibendo ⁊ p3 ordinē:qz prius remouēda sunt impedimēta alicuⁱ⁹ rei instituēde q̄ q̄ instituit:dicit igit̄ v Memēto. Dicit̄ hebraice q̄ hoc ponit in principio huⁱ⁹ pcepti:qz in omni re p̄ciosa ds nō habere memoriā de sabbato:vt illa beat nouā vestē vel locale pulcrū vel aliqđ huiūsmōi.debet expectare diē sabbati.vt primo tunc vrat ipso. x Vt diē sabbati sanctifices.i.diuino cultui totaliter applicet de diuinis beneficijs meditando ⁊ grās exhibendo. y Sex diebus operaberis.illa que sunt necessaria p̄ vita humana fuerunt facienda. z Septimo aūt die cē.quia erāt illa que erāt necessaria p̄ victu nō erat licitū coquere vel parare vt dictū est.ō. ⁊ vsq; ca. licitū erāt operari illa que nō poterant mō bono differri nec anticipari die p̄cedēti: sic alia

q assūpseris nomē dñi dei
z tui frustra. Memēto vt di
r em sabbati sanctifices. Sex
diebꝰ operaberis ⁊ facies o͡ia
s opa tua. Septimo aūt die
sabbatū dñi dei tui ē. Nō
a facies oīe opus i eo:tu ⁊
b filius tuꝰ et filia tua:famu⁹
c tuꝰ ⁊ ancilla tua:iumentū
d tuū ⁊ aduena:q̄ ē intra por
e tas tuas:Sex eñ diebꝰ fe
cit dñs celū ⁊ trā ⁊ mare ⁊
o ia q̄ in eis sunt:⁊ requeuit
i die septimo. Idcirco be-
nedixit dñs diei sabbati ⁊
f sanctificauit eum. Hono-

q Hic pōit dat̄ pceptū de honore parentū.qz ista pceptū est circa opationē boni cū dī. Honora patrē tuū.qz intelligitur nō solū de honore qui consistit in reuerentia exteriori sed etiā in pfessione eius ad necessaria vite si indigeant. Et sm doctores nr̄os nō solū parentū intelligit oīa p̄ma⁹ in necessitate positus.cui ē pfidendū. vñ dicit Aug. Pasce famē morientē.si non pauisti occidisti. Verūm exponunt hic parentes eēm qz ista decē pcepta sunt q̄si quedā pclusiones immediate sequētes ex pncipijs iuris naturalis q̄ statim capiunt etiā ab intelligentib⁹ puⁿ. ⁊ talia erāt ꝓponēda totaliter ꝓpositū ē cōcui ꝓpositū fuit ista decē pcepta.illa aūt q̄ subintelligunt̄ q̄si cōclusiones q̄dā magis remote explanate fuerūt in aliis pceptis: q̄ sunt q̄si quedā determinationes

ad equate:⁊ pabulū esse ꝓbere.⁊ in casualib⁹ remediū adhibere:qđ nō poterāt bono mō differri:sicut bouē i fouea lapsum inde leuare et sicut. Et hoc mō machabei pugnare erunt ꝛ̄ in sabbato.vt habet.j. Mach.ij.ca.

a Tu ⁊ filⁱ⁹ tuus ⁊ cē.nō loquit̄ de adultēris q̄ tā scienter legē sabbati:quia phibiti sunt simul cū ceteris hoc addit pro patēnis ignorantib⁹ legē:q̄ nō debebant gmini a pentib⁹ aliquid opari i die sabbati.vt accendē ignē vel extinguere lampades ⁊ hmōi.vt dicit Ha.sa. b Seruus tuus et ancilla. intelligit ō de illis q̄ nō erāt iudei:qz per pcedentia seruⁱ⁹ ⁊ ancilla de gēte iudeoꝝ erant prohibiti.

c Et iumentū tuū. qz nō erat eis licitū conducere vel accōmodare gentili ad opus suū faciendū: ꝛ tem itrebatur simpliciter deseruire:⁊ refici pabulo pacienti. d Et aduena. iste ē genitiꝰ pnersiua ad ritū iudeoꝝ.q̄ sibi nō retraherent obseruare sabbatū. e Sex eñ diebꝰ ⁊c. hoc iducit rāgi cā ⁊ rō huⁱ⁹ dicti mandati.⁊ p3 ifa. Circa istud pceptū q̄ ego exposui sm intentionē hebreoꝝ q̄bus fuit primo datū ꝓsiderandū q̄ quod est morale:⁊ quod ceremoniale. Morale est eñ q̄rū ad hoc q̄ hō teneat vacare diuinis. Ceremoniale est q̄rū ad determinationē tpis:qz requiris diei sabbati figurabat requiē dñi in sepulcro.in quo iacuit p totā diē naturalē sabbati.⁊ qz ceremonie legis vere cessant ad aduentē veritatis em̄ legis:ió in nona lege nō obseruat dies sabbati:qz ē determinatio tpis.ꝛ loco eⁱ⁹ obseruat dies dñica:⁊ etiā ꝓpt memoriā dñice resurrectōis die dñica facte. Et quia opus peccati est maxime seruile.s.seruitute dyaboli.⁊ maxime impedit vacare diuinis: ideo maxime intelligitur esse phibitum p dictum pceptū.ita q̄ adulterantur illa die.ē trāsgressor dupliciis pcepti.s.mechie:⁊ diei sabbati.qđ nō intelligebāt iudei.vñ dicit Aug.lib.de decē cordis. Seli⁹ facēt iudeⁱ⁹ in agro suo aliqđ vile.q̄ in theatro seditiosus existeret.⁊ meli⁹ femine eoꝝ die sabbati lanam facerēt:q̄ tota die in negotijs suis iudice saltarēt Sciēdū tn̄ q̄ nō obseruat cū rāto rigore vacatio ab opib⁹ manualib⁹ sicut in veteri lege:qz pñt pari cibaria.et aliq̄ alia fieri die dñica:q̄ nō erāt licita i sabbato.qz illa vacatio ꝓpt figurā erat.sicut tot⁹ iste stat⁹.j.Cor.x. Ista in figura cōtingebant illis. q̄ figura eñ qn̄ aūt̄ q̄ modico subtracto mutatur tota significatio.sicut ma ifa subtracta ab hoc nōe lapis.mutatur tota significatio.circa vero totam rem ipsam lapidis possunt aliq̄ addi ⁊ subtrahi absq; mutatione substantie. f Honora patrē tuū. Hic pōit̄ p̄mum pcepta ordinata ad p̄mū.⁊ p̄ ponit pceptū circa opationē boni cū dī. Honora patrē tuū.qz intelligitur nō solū de honore qui consistit in reuerentia exteriori sed etiā in pfessione eius ad necessaria vite si indigeant. Et sm doctores nr̄os nō solū parentū intelligit oīa p̄ma⁹ in necessitate positus.cui ē pfidendū. vñ dicit Aug. Pasce famē morientē.si non pauisti occidisti. Verūm exponunt hic parentes eēm qz ista decē pcepta sunt q̄si quedā pclusiones immediate sequētes ex pncipijs iuris naturalis q̄ statim capiunt etiā ab intelligentib⁹ puⁿ. ⁊ talia erāt ꝓponēda totaliter ꝓpositū ē cōcui ꝓpositū fuit ista decē pcepta.illa aūt q̄ subintelligunt̄ q̄si cōclusiones q̄dā magis remote explanate fuerūt in aliis pceptis: q̄ sunt q̄si quedā determinationes

decē ꝓceptoꝝ.qz oia ceremonialia reducunt ad ꝓceptū de
observatiõe sabbati. t oia iudicialia t moralia ad alia pre-
cepta. Vndecim aũt illa ad ꝓceptū de honore patris ꝑtinẽt
eo ꝙd ꝓcepta ordinãtia ad deū t immediate:qz sicut deus
ꝓncipiū ẽ oĩm rez generis bñt rõnẽ ꝓncipij respectu filioꝝ.
g Vt sis longeuus
sup terrã. cũ enĩ filĩ
accipiãt vitã a patri-
bus cõdicio ẽ vt ꝑ-
longet vita illiꝰ q̃ be-
nefic bz ad eos t eõ
nefic:q bibliet vita
illoꝝ q̃ male se hãt.
verũm aliq̃n aliꝫ cõ-
tingit: qz bona ꝑso-
na inꝫ q̃ cõparat cor-
poralis vita: acquiã
tur ad ꝑsonalia bona
t eterna. t ideo aliq̃n
ꝑmittit et diuina ordi-
natiõe nobis occul-
ta q̃ bonoꝝ rez ꝑtes
parũ nouẽrt. de
bonoꝝ rez diuiñ to
tũ ordinat a deo ad
augmẽtationẽ ꝑmi
boni oꝝ t pene malo
rum. h Nõ occides. Cõsequẽter ponunt ꝓcepta iudi
cialia:q ordinãt ad ꝓximũ q̃nũ ad vtilitatẽ mali. t quia
maximũ nocumentũ circa ꝓximũ ꝑsonẽ ẽ occisio: ideo
ꝓhibet ꝑ cũ dr. nõ occides. Et fm doctores catholicos q
hoc intelligit ꝓhibiti oẽe nocumẽtũ in ꝑsona hominis. vt
mutilatio. verberatio t silia:q sunt ꝑ chanitatẽ ꝓhibita. Di
cit Hab.ca.q̃ hoc ꝓceptũ ꝓhibet homicidiũ tm: ꝓt q̃s
imponit pena mortis. Ceteꝛe ꝓ lesiones corporis ꝓhibẽ
tur alijs ꝓceptis iudicialib⁹. Sccõ ꝓhibet nocumenta in
ferenda ꝓximo rõne ꝑsone sibi cõiuncte cũ dr. i Non
mechaberis. Mechia eñ ẽ copula carnalis cũ vxore alteꝰ
viri:q reputat vna caro cũ ipso. Dicunt tñ doctores nr̃i:q
p hoc ꝓhibet oĩa peccata q̃ sunt ꝑ legẽ mõsy. Hebrei
aũt dicũt q̃ ꝓhibet sola mechia. Alij ꝓcedũt inordi-
nati alijs ꝓceptis iudicialib⁹. Sccõ ꝓhibet nocumenta in
ferenda ꝓximo rõne ꝑsone sibi cõiuncte cũ dr. k Non furtũ facies. Nec
ꝑ hoc ꝓhibent alia nocumẽta q̃ illa q̃ inferunt facto cũ dr.
Nõ furtũ facies.p qđ intelligit ꝓhibita oĩa contractio rei
alienę:vel reatio inualida fm q̃ dicũt doctores nr̃i. Et ꝓ
dicit q̃ p intelligit ꝓhibiti furtũ bonis tñ: p q̃ imponit
pena mortis: qm bi ca.se.p alijs aũt furtis nõ imponit
lex penã mort̃ ꝙ restitutionẽ in duplũ. vel aliꝫ fm q̃ ꝓtert
minat i iudicialib⁹ ꝓceptis. Cõsequẽter ꝓhibet nocumẽ
tũ qđ infert verbo cũ dr. l Nõ loqriseꝛ. Et fm doc
tores nr̃os nõ solũ intelligit ꝓhibiti falsum testimoniũ i iu
dicio vt dicit hebrei: ꝙ etiã extra iudiciũ: t oĩa detractio
vt mẽdacium ꝑ ꝓximũ: t gñaliter nocumẽtũ qđ ꝑt inferri
ꝓximo verbo: dũ tñ sit ꝑ charitatẽ. m Non concupisces.
Vltimo ponunt ꝓcepta ꝓhibẽtia concupiscẽtia mordinata
respectu alienę rei:t hec nocumenta fiunt in alijs: t fm do
ctores nr̃os fiunt vno ꝓcepto. vnũ q̃ ꝓhibet concupia vxoꝛis
alieꝛi:ita q̃ fm eos ꝓhibet oĩa ꝑsensus in carnalẽ actũ ex
tra legẽ mrimonij. t hoc ꝓhibet cum dr. Nec desiderabis
eius vxoꝛẽ. Aliud q̃ ꝓhibet ꝑsensus accipiẽdi rẽ alterius
q̃uis mõ indebito cũ dr. Nõ concupisces domũ proximi tui
et. t q̃ subdit n Nõ ancillã. nõ intelligit de concupia ad
carnalẽ actũ:qz illa ẽ ꝓhibita p ꝓcedens ꝓceptũ. Q̃ intelli-
gitur concupia eꝛ ad seruitũ q̃ ẽt bonũ velle. Q̃ aũt ꝛ̃e
duo ꝓcepta ponunt ad repꝛimendã concupie ethicę bonũ vel
dutis p velle t delectabilitatis q̃ ẽ alia rõ boni vtilis t dele
tabilis:ita q̃ aliq̃s ꝑmittit et aliqs habẽs ꝓpositũ ꝑdurã
di ꝑmittit ad aliud:imo aliq̃n abominationẽ: sicut ali
quis cõcupiscit vxoꝛẽ alterius:q̃ tñ nõ ꝓpositũ aliqs eo
ꝓpter.qz abominat furtũ vel raptũ:t ideo ad repꝛimendã
illã concupiscentiã duplicẽ:debuit assignari duplex ꝓcepti.

Hebrei aũt dicũt q̃ est vnũ ꝓceptũ tñ:q̃ necesse habent
dicere fm ꝓdicta:qz expresse habet infra q̃n rabuk fuerunt
scpta decē verba:q̃ fuerũt decē ꝓcepta data a deo immedia-
te. Si aũt de repꝛssione concupiscentie esset duo ꝓcepta se-
queret fm eos q̃ essent.xj. ꝓcepta. videlicet ꝙnor ordinã
tia ad deum: qm ipsi
dicunt: vt ps ex ꝓdi-
ctis: t scpit ad ꝓxi-
mum ꝓpter q̃ sicut
ipsi ponũt ꝙnor ꝓce-
pta ordinantia ad
deum: vbi doctores
nr̃i non ponunt nisi
tria. vt ꝓdictũ est: sic
ergo ꝓximũ ponunt
tm scz: vbi doctores
nr̃i ponũt scpte. t ib
iungũt duo vltima
in vna. Et ad hoc fa
cit apparentia ſſe:q̃
sub eode versu virg
ꝙncipiẽtia ꝓhibe
rur. nõ tñ variat fmia
vt sit vnũ sine duo ꝓ
cepta q̃ad intelle
ctũ nẽm: q̃ variatur
multũ in hoc siue ſſe
vnũ sine duo ꝓcepta intellect⁹ hebreoꝝ.qz dicunt q̃ hoc
nõ ꝓhibet ꝙncipia nisi aliq̃liter ꝓmpat in act⁹ exteriores
sicut ẽ cũ ex ꝙncipia vrone alienę aliqs mouet ad rangen
dã eã impudice vel sollicitandã eã verbis ad mulierẽ⁹. t
fm hoc dicũt aliq̃ doctores nr̃i:q̃ lex ver⁹ ꝓhibebat ma
nũ t nõ animũ t bi in glo. sup epłam ad Phil.iij.ca. Hoc
eñ dicit Iosephus.xx. antiq̃tatũ. improbãs Polybiũ hy
storiographũ persarũ dicentẽ:q̃ annochus illustris mise-
rabiliter in manus fuit:eo q̃ voluit spoliare templũ dyane
ꝙnã q̃ dicit Iosephus. Nã qui nullatenꝰ egit petñ: sed tñ
cogitauit nullo retẽto tenert. t ideo ꝛeatur ibidẽ: q̃ mortꝰ
fuit ꝓpter pctã que fecerat in hac vita. Sed dicẽ q̃ actus in
teriꝰ voluntatis nullus sit reatꝰ nisi aliqua mõ ꝓmpat
in actũ: est malũ irrẽtabile.eũ rõ pctm magis accipiatur
a mala voluntate exteriꝰ q̃m ab actu exteriori:qz si nullo
mõ est voluntariũ nullo mõ est petñ. vt ps ex ambrosius
t paucis. o Cũctꝰ aũt ꝑplus. Hic ꝓhibet ponunt ꝓcepta
data a deo mediante moyse.qz ꝑplus nõ poterat amplius
vba dei loquẽtis sustinere. t ꝺ̃ est qđ dr. Cũctus aũt ꝑplus
videbat voces. hic accipit videre ꝓ audire. sensus enĩ vi-
sus certior est audiru. est ideo.qz vba dei penetrabant an-
rea t corda eoꝝ ita sensibilit̃ q̃ sustinere nõ poterãt ꝓpter
hoc vsit rali mõ loquendi.f. visu ꝓ audiru. p Et imp-
padeo.t micantia fulgura. vt dicit̃ est capitulo ꝑcedenti.
q Et ꝑterriti ac pauore ꝛcussi. ꝓpter signa terribilia que
videbant. r Steterũt ꝑul. retrocedentes eñ a termi
nis constituti. s Loquere tu nobis.ea que dominus
dicet tibi. t Et audiemus.t obediemus tanq̃ dei ver-
bis. v Non loquatur nobis dominus. immediate.
x Ne forte moiamur.qz ex fragilitate humana dominũ
loquẽtẽ nõ poterãt sustinere. y Nolite timere.q.d. nõ
mouemini ꝓter ꝙ. a Vt enĩ ꝓbaret vos venit deꝰ. nõ
est sic intelligendũ: q̃ ꝓbaret eos ad hoc vt sibi manifesta
ret aliqđ ignoraꝝ:sz vt q̃ hoc appareret ipsis indicio t aliis
q̃timeret eũ. b Et nõ peccaretis.qz ꝙnorẽ dñi decli
nat ois a malo vt dicit Prouer.xv.ca.
c Moyses aũt accessit ad caliginẽ.in vertice montis mouet
audire mandata ab eo t referret populo:qz ꝑplus audire
nõ poterat: vt dicũt ebrei.
d Vos vidistis q̃ de celo⁹ ꝛ̃e. in creatura tamẽ ihm ꝛ̃e-
sentialiter: t accipit hic celum ꝙ celo aereo:quia in eo nubes
ne montis fumabat illa vox formabat.
e Non facietis deos argenteos &c. licet. ñ. ꝓhiberet ydo-
latriã nisi hic repetit t in plurꝰ loctio alijs: vt magis im-

primerek hec ꝓhibitio eoꝝdib⁹ eoꝝ: quia sciebat eos ꝓno ad ydolatriã. f Altare de terra facietis mihi. Hoc ꝑcepit ad detestationẽ ydolatrie: q̃ ydolatre faciebant altaria valde solẽnia de marmoribꝫ ⁊ metallis. ⁊ intelligit hoc de altari holocaustꝫ vbi crem̃abant hostie: q̃ altare incensi fuit de ligno sethim ⁊ operũ auro. vt hĩ j. xxx. ca. tõo sequtur. g Et offe. su. eo holocausta. i. victimas q̃ totalit incendebãt ad honorem dei.

tis deos argẽteos: nec deos aureos facietis vobis f Altare de ẽra facietis mihi: ⁊ offeretis sup eo holocausta ⁊ pacifica vra. oues h vestras ⁊ boues in oi loco in q̃ memoria fuerit nois mei. Veniã ad te ⁊ bẽdicã i tibi. Q̃ si altare lapideum feceris mihi: nõ edificab̃ illud de sectis lapidib⁹. Si ei leuaueris cultrũ tuũ super = eo: polluet. Nõ ascendes ꝑ gradus ad altare meum = ne reuelet turpitudo tua.

h Et pacifica vra. i. hostias q̃ offerebantur ꝓ aliquo bñficio dei obtento vel obtinendo: q̃rũ vna pars cõedebãt: altera erat sacerdotũ. ⁊ alia offerentiũ vt comederẽt coram dño i hues vestras ⁊ boues. De istis em alalibus vt plurimũ fiebãt sacrificia. k In oi loco. ꝛc. iste locus sacrificij non poterat esse nisi vn⁹ ad vitandũ periculũ ydolatrie: ad qđ ꝑpluꝫ tendeꝝ erat ꝓnus: ad quã declinassent detectis si vbiq̃ potuissent sacrificare. Si aũt aliq̃ sctã sacrificauerũt alibi ꝫ fuit ex cã spãli ⁊ diuina reuelatõne. sicut dauid ex iussu ḡad ꝓphe in mõte moria anteqũ templũ ibi fundaret. ꝓt apparitionẽ angeli ibi factã. vt hĩ. ij. regũ. xxiij. Et helyas in mõte carmeli ad cõuincẽdũ ꝓphas baal. vt hĩ. iij. reg. xviij. Locus aũt deputat⁹ diuino sacrificio post ingressum filioꝝ ihsrl in terrã ꝓmissionis ꝑ fuit in silo: vbi fuit tabernaculuꝫ positum ⁊ altare holocaustoꝝ. ⁊ destructa sylo trãslatũ ẽ in nobe. ⁊ destructa nobe ꝑ saulẽ trãslatũ ẽ in gabaon: postea i hierlm vbi fuit fundatũ templũ. ⁊ in singulis vrbib⁹ erant loca q̃ dicebant synagoge: vbi ꝙuenichãt ad laudandũ deũ: ⁊ ad audiendũ legẽ. l Q̃ si altare lapideũ feceris. poterat esse ee te ra: vt dictũ ẽ. vel de lapidib⁹ non dolatis nis: qđ fuit in detestatiõe ydolatrie. vbi fiebant altaria de marmore sculpto ⁊ polito. ⁊ ne ꝑ talẽ sculpturã inducerentur pauliatim ad sculpendũ imagines. Q̃ aũt dictũ ẽ hic: q̃ altare holocaustoꝝ debeat esse de terra vel lapidib⁹ non sectis. nõ est ꝓ illud qđ dr. j. xxvj. ca. q̃ altare holocaustoꝝ ꝓcipit fieri de ligno sethim operẽ etc. q̃ illud altare fuit de terra vt videbit̃ qñ erim⁹ ibi. m Non ascẽdes ꝑ gradus ad altare meũ ficbat tũ vt dicit Ra. sa. quidã ascensus absq̃ gradib⁹ pauliatim ascendẽdo. qm̃ altare erat tra altũ q̃ sacerdotes ire ascẽsu nõ poterãt ibi ministrare. n Ne reuelet turpitudo tua. visus em femoralũ adhuc non erat introductus. ꝙ postea fuit inuentꝫ sacerdotibus qñ ministraret. vt hĩ. j. xxviij. ca. Dicũt etiã aliqui q̃ hoc fuit dictũ in detestatiõe ydolatrie. q̃ in sacris ꝓpter sacerdotes ascẽdebant ꝑ gradus ad altare. ⁊ tũc in altũ ꝓsiti vñ poterant a circũstantibus videri discoopiebant ferenda sua. Priapus em fuit quidã immensi q̃ genit⁹ reputat⁹ fuit inter deos ꝓpter magnitudinẽ insolitã virilis membri: ꝙne em q̃ erat insolita reputãbãt gentiles ad diuinũ. Et dicebatur iste priapus de⁹ horꝝ ꝓpt̃ ꝙd secundũ tẽ q̃ significatur in membro generatiõis. Credẽt em ꝓut erãt ad ydolatriã ⁊ ꝓ in hoc ⁊ in alijs q̃ pertẽt ad cultũ dei ⁊ obseruãtias ceremoniales eiꝰ ꝑt a nra ydolatrie ꝓtio modoo ꝓcipiẽdo. ⁊ modoo ydolatrie inhibendo. vt videbit in sequẽtib⁹.

In ca. xx. vbi tẽ in postilla. C Circa primũ sciendũ: q̃ doctores nostri ꝛc. Additio.

C Circa expositionẽ decalogi postillator nimis breuiter videt se expedire. Doctores tn nri preter mysticas expositiões: de q̃bus plenia in glo. cõi habentꝫ plurima notabilia ⁊ magne attentionis ad sensũ ihsrl ꝓtinentia in hac materia tradũtur ꝓs in prima sctẽ. q. c. in qua multi articuli de hac materia habentꝫ. silr secũa sctẽ. q. cxxij. ꝓmi. vñ q̃ de d capi. vnic ꝓmi instrui videat ibidẽ. Ad ꝓpõ tñ circa ea q̃ de hac materia in postilla dicunt: occurrunt q̃dã q̃bus videt aliq̃ rõnabilit addendũ. Quoꝝ ꝓmũ est: q̃ postillator recitat opinionẽ doctoꝝ nroꝝ: q̃ nõ habebãt deos alienos ẽ primũ ꝓceptũ decalogi. Silr recitat opinionẽ hebreoꝝ dicentiũ q̃ ꝓmũ ꝓceptũ ẽ. E go sum dño de⁹ tuus ꝛc. Sed ẽm eo ꝓceptũ apud eos ẽ. Non habebis deos alienos. q̃o opinionẽ ponit indistincte ac si vna q̃ ullay posset rõnabiliter teneri: q̃d nõ videt ꝙcienter dictũ sey vt in numeratõe decalogi in ẽ ꝓcepta legis principalia cũ tanta solẽnitate a deo tradantur: doctores nri a rõne deuiassent. Ad cuꝰ declarationẽ attendẽda sunt duo. primũ est q̃ plan⁹ sensus lre ꝙcordat manifeste opinioni doctoꝝ nostroꝝ. sctm q̃ mortua hebreoꝝ ꝓua asserẽtia nõ valent. Primũ patet: mã in hoc q̃d dr. E go sum dño de⁹ tuus ꝛc. inpatiũ verbũ ꝓceptiuũ seu impatiuũ ponit ꝫ solũ sunt quedã de era denũciatiua: q̃bus deus denũciat ꝓpõ: q̃ ipse q̃ loquitur ẽ deus q̃ eos eduxit de captiuitate: nibil in hoc eis ꝓcipiendo: vt ꝑs manifeste intuenti. In ceteris do de decalogi ꝓcepta manifeste ponunt ꝙba mãdatiua: vt ꝑs in negatiuis cũ dr. Non habebis deos alienos. Non adorabis ea neq̃ coles. Nõ occides. Nõ mechaberis ꝛc. In affirmatiuis do cũ dicit. memẽto vt die sabbati sanctifices. Honora patrẽ tuũ ꝛc. In hoc aũt q̃ dr. E go sum dño deus tu⁹ nihil hoꝝ ponit. vñ illa verba nõ sunt ꝓcepta nec impatiua: ꝫ solũ denũciatiua. vñ nõ debent int ꝓcepta numerari. Sctm ꝑs. nã motiua seu rões eoꝝ ꝙbus mirum mutare suam ꝓdictoꝝ verboꝝ q̃ est plane denunciatiua in suam ꝓceptiua sunt duo. Primũ est q̃ ad oia ꝓcepta diuina obseruanda oportet ꝓsupponere: vt dicunt ⁊ rõnabiliter vt videt q̃ credat absq̃ dubietate: q̃ ille q̃ loquebat seu ꝓcipiebat erat de⁹ fin̄⁹ q̃ eos eduxerat ꝛc. q̃ quidẽ credulitas seu fides erat potissima rõ obligãdi eos ad obseruãda ea ꝓcepta. vñ cũ dr. E go sum dño de⁹ tuus ꝛc. ꝓcipit fm eos affirmatiue vt dicũt q̃ hoc firmiter credat. i. q̃ ille q̃ loquebat seu ꝓcipiebat erat deus qui eduxerat ꝛc. quã quidẽ rõem ponit aberabẽyn in sua glo. ⁊ videt hñe fundamentũ: iuxta illud apli ad Heb. xi. cap. Accedentẽ ad deũ oportet credere q̃ est ꝛc. Alij aũt dicũt q̃ in hoc q̃ dr. E go sum dño de⁹ tuus ꝓcipit affirmatiue q̃ ille deus q̃ loquebat. i. qui eos eduxerat de seruitute egypti haberet ab eis in deũtate vt mandata eius tenerent observare. q̃d quidẽ ꝓceptũ dicũt de bere necessario ꝑcedere oĩa alia ꝓcepta. Ad qđ ponunt tale exemplũ. Ponat q̃ aliquis rex de nouo veniat ad aliquã ꝓuinciã in decessu esset q̃ in ea faceret leges ⁊ constitutiones anteqũ in regẽ reciperet. vnde dicũt q̃ cũ dr. E go sum dño deus tuus ꝛc. ꝓcipit q̃ recipiat ab eis tanq̃ regio celestio. i. obedientia diuinoꝝ mãdatoꝝ: qđ est ꝓceptũ primũ ad oia mãdata diuina. ⁊ hec ẽ rõ aliqꝝ talmudistarũ ꝓut late Ra. moy. gerundẽn. recolligit ex dictis eoꝝ i sua glo. sup E go. in hoc ca. q̃ tñ rones hꝫ q̃dã ad aliq̃d obtinendum veritat: nõ tñ intentũ in ꝓposito concludunt. Nã filij ihsrl anteqũ ad recipiendũ legẽ deuenirẽt: credideruꝫ in deũ. vt in ihsa in multis locis testat. dicit em. ō. ca. iij. C redidit ppõ ꝛc. silr supra. xiiij. post tranſitionẽ maris de ipsis legitur. C redidẽrũ dño ⁊ moysi seruo eius. ex ꝙbus patet q̃ fidẽ habebant anteqũ ad recipiendũ legem accessissent. Nec de hoc q̃ est credere deum seu deo: requirebãt vt eis daret aliud ꝓceptũ expssum ꝑ se rum hoc cũ ꝓsupponãt ad ꝓcepta decalogi tanq̃ ꝓ se notũ ei qui hꝫ fidẽ. ⁊ tñ non indiget alia ꝓmulgatione nisi infusione fidei. vt in prima sctẽ. q. c. ar. iiij. in rnsione ad primũ ar. ⁊ de hoc intelligit illud apli ad Heb. xi. Accedentẽ ad deũ oportet credere. ⁊ sic cessat ꝓma rõ. silr dicendũ ẽ ad secundũ. nã ungũ obedientie denuncie manifeste acceperũt filij ihsrl. ō. xix. ca. cũ moy si ꝓponẽs ex ꝓe dei. Si audieritis vocẽ meã ꝛc. sequitur. Hinduꝝ ppõ simul: cũcta q̃ locut⁹ ẽ dño faciem⁹. nõ g̃ reꝙrebatur alia recepto generalt ad obediẽtiã ꝓceptoꝝ. vnde

manifestū ē q in hoc q dr. Ego sum dñs de⁹ tu⁹. nihil eis
pcipit: nisi solū q incipiat eis quis esset ille q loquebatur
ses q erat dñs de⁹ sunoz: eos edurerat ex. put vba plane
sonant: q̄ quidē cognitio seu notificatio fuit valde necessa
ria seu opportuna tamq̄ pmū pambulū ad pcepta. ppt q̄
nisi q̄ in ista pnt fundari. Pmissa ē vt moysi decetero fir
mius ⁊ certi⁹ crederet. vñ. ō. xix. ca. Ij nūc vemo ad te i ca
ligine nubis: vt audiat me pplo loquente ad te: ⁊ credat tibi
in pperuū. Scim vt magi⁹ timeret sire oiamto pceptio q̄
a deo ipso dicēte. Ego sū dñs de⁹ tu⁹. erāt sibi innumera. vñ
ſ. eo. ca. de hac materia dr. Vt terror illi⁹ effet in vobiosē.
Tertiū vt eis ostēderet q̄ sub noie oiamto. ſ. tetragrāmaton
qđ ē pontis: cū dr. Ego sum dñs de⁹: q̄nte deo ponet pplm
sub lege a deo data cultui oiamto applicari: vñ in toto de
calogo vbi dr. dñs. ponit nomē pdictū ⁊ nō aliud. put sunt
ō. ois addūt sng. tu. ca. in ar. ix. facto expositū. Quarto vt
ipsi firmit crederēt q̄ possibile q̄ de⁹ loq̄ret hoc in hac vi
ta: q̄ antea n erat eis sic notū vt ī. Deut. v. in pſona pplī
tpe nationis legis dr. Ecce ostēdit nobis dñs de⁹ nr maie
statē ⁊ magnitudinē suā &c. Sed ꝫ hoc vr q̄ apls ad Ebra
eos. xi. dicit: q̄ lex fuit data p angelos. idē ps Act. vij. Ad
q̄ dicēdū q̄ vez ē. nā. put ad Heb. ij. In nouo testamēto
locut⁹ ē nobis de⁹ in filio: in veteri aut fact⁹ ē sermo p an
gelos: ꝫ q̄ ille angelus q̄ loq̄bat pplo in nōne legis nō
solū exterī loquēdo seruiebat. ꝫ etiā interī ꝑsūdēdo loquē
do efficacia ministrabat: unde ē dr̄m Exo. q̄ mō angel⁹ mō
dñs in memorat. Et q̄ etiā dr̄m opinionē pplī dr̄m quā sepe
loquit scriptura putabat moysen aie ad os loq̄ cū deo: cū
ēt p angelū loq̄ret: q̄ satis ostēsum p modū loquēdi scp
ture in pceptio decalogi: nā in pambulo ⁊ in p̄ pcepto: il
le d̄ loq̄bat memorat vt de⁹. q̄nte pcepto dicit. Ego
sum dñs de⁹ tu⁹ &c. ſilr. Nō habebis deos alienos coīa me
Et ego sū dñs de⁹ tu⁹ fortis ⁊ zelotes ⁊ hmōi. In scdo vo
pcepto nō dicit. Non assumes nomē meū in vanū. ꝫ̄ lo
quēs vt de⁹ in pma pſona: ꝫ dicit. Nō assumes nomē dñi
dei tui in vanū: q̄ ille d̄ loq̄ret nō esset de⁹: &c sic in ceteris
decalogi pceptis in q̄b⁹ insinuator nō erat de⁹: sed loque
bat vt de⁹ vt dictū ē. Et ꝑm quēdā hebraeū expositores
antiq̄s ille angel⁹ erat tāte eminentie extra essentiā deitā
q̄ posset notari angel⁹ faciēs: de q̄ Esa. lxiij. Angelus faciei
ei⁹ saluauit eos. ⁊ ibi de moyse cū isto angelo loquente dr̄.
Loq̄bat dñs ad moysen facie ad faciē. Predictis igr̄ me
diis intelligēdū ē hoc q̄d dr. Ego sū dñs de⁹ tu⁹ &c. q̄nte pmū
pambulū ad pcepta. Pmissio aūt multio q̄ circa hec pcepta
q̄runt ⁊ soluunt ꝑm doctores nr̄os: manifestū ē istum
ordinē ponere. ſ. cur inſ pcepta decalogi nō ponunt pcepta
charitat⁹: q̄ sunt pma ⁊ maxima mādata: ⁊ in q̄b⁹ tota lex
pendet ⁊ ꝓphe. vt Matth. xxij. ca. hō. Ad ō dicēdū ꝑm scm
Tho. in pma scde. q. c. ar. iij. in rōne ad pmū arg. q̄ illa
duo pcepta sūt pma ⁊ cōia legi naturē: q̄ sunt p se nota tōi
humane p naturā vel p fidē: ⁊ iō ola pcepta decalogi ad il
la duo referunt: sicut conclusiones ad principia. cōia. hec ille
Idē etiā de eodē in scda scde. q. cxliij. ar. j. in rōne ad ter
tiū arg. sic dicit q̄ ola pcepta decalogi ordināt ad dilectio
nē dei ⁊ proximi: ex hō pcepta charitat⁹ nō sunt cōsiderāda
inſ pcepta decalogi: ꝫ in eis̄ includunt. hoc ille. q̄ nō
videt ex toto sanctificare q̄nā p eadē rōnes pcepta cha
ritatis nō debuissent poni inſ cetera pcepta legis diuine.
nō enī mens illa q̄ sunt p se nota debēt poni inſ pcepta de
calogi q̄ inſ alia pcepta legis: q̄ ꝑz ex dictā inſ pcepta de
calogi ponunt pcepta q̄ statim p se nō naturaliter cuilibet
bono occurrūt ex facie ad ea vel nō faciēda. sicut Honora pa
trem tuū &c. Non occides. ⁊ hmōi. vt in pma scde. q. c. ar. j. in
cor. q. Et pcepta charitat⁹ ponunt inſ alia pcepta legis. vt
ꝑz Deut. vj. ⁊ Leui. xix. q̄ potu⁹ debuissent poni inſ pcepta
decalogi q̄ sunt magis p se nota. Silr cū nō solū pcepta de
calogi: ꝫ etiā ola pcepta legis diuine ordinant ad dilectio
nē dei ⁊ proximi. contra illud arguit. Thomas. ij. ca. Finis pre
cepti ē charitas. cadē rōe debuerūt ꝑmitti ō duo pcepta
ne ponerent inſ pcepta legis. sicut nec in decalogo: cū ola
pcepta diuine legis referant inſ ad illa duo: sicut conclusiones
ad principia: cui⁹ oppositū ē manifestū ex ō: q̄ inſ cetera
pcepta diuine legis exposse ponunt hec duo pcepta vt di
ctum ēt. Ad q̄d videt quod semp melius modicis aliquid
vtilius addendū. Ad cui⁹ declarationē cōsiderandū ē q̄
sicut in scientijs speculatiuis ex notionib⁹ cōmunib⁹ pcedit
ad minus notas magis determinata. vt in ij. phisi. ita etiā oport
tet eū q̄ velit inducere homīes ad virtutē p observantiā pceptoꝝ
ex illis eis monere multipliciter q̄ sunt notiora: facilioza. vt in
decalogo facilioza ⁊ cōiora pcepta ponunt tā ex hoc q̄ ordi
nāt ad deū q̄ in hoc q̄ ad pmum facile enī hō pōt abstine
re ab ydolatria q̄ ab alijs ꝓbus sapientioso q̄ intelligunt ꝓhiberi in ē q̄ dr. Nō habebis deos alienos q̄ ꝑz
ex hoc q̄ ydolatria pmū ē in mundo post aduentū xpi ⁊
ꝓdicationē apsoz fidē in publico eradicata: nec ullo ēt
tpe. Et ydola penit⁹ exterent. si plures aūt dominationū ex
hmōi a tanto tempore in multis locis intra pplm xpianū
ꝑsertim apō eos: q̄ nō cognoscūt hmōi ēe sapientes seu
pcā. Et q̄ ꝑz q̄ facile ē ab ydolatria abstinere. q̄ ab alijs ꝓ
pertinentib⁹ sub ea mādato. vñ de ydolatria sunt dicta pce
pta tamq̄ de facilioꝝ notoria. Silr hō facile cognoscit ho
micidiū ēe pctm ⁊ facile pōt abstinere ab occasione primū
q̄ ab alijs iniurijs seu lesionibus in sua pſona inferendis:
multo enī plures sunt iniurianteꝝ seu lesiones primoz q̄
occisiones. Idē pōm de adulterio ⁊ furto respectu eoꝝ que
sub eis includunt. Nā ꝑz q̄ de facilioꝝ⁹ ⁊ notioꝝ⁹ dant
pcepta decalogi nō aūt de difficilib⁹ pceptū aūt de dilec
tione dei. put lege tradit ē difficillimū. ſ. vt de⁹ diligat ex
toto corde ex tota alia ⁊ ex tota fortitudine q̄ ꝓportionaliter
mota animi cū maxīa promptitudine q̄ ē difficultatis seu
impossibile nō bñi charitatē. vñ ꝓbat. v. ethi. Q̄ pari ea q̄
fuit⁹ operatur facile ē. ita mō q̄ virtuosa operatio efficile est nō
habēti habitū. vñ Aug⁹ exponēs illud ꝓme Ioh. v. Man
data eius grauia non sunt. dicit nō sunt grauia amanti: ꝫ
nō amanti sunt grauia. Dilectio etiam ꝓmi. put in lege
tradit. ſ. vt diligatur ꝓmissio sicut nō diligit sibim nō
modice difficultatis est: ꝑsertim nō habens charitatē. Im
ponat enī q̄ nō ponat vitā corporalē ꝓ salute spūali. pri
mi tertia illud. j. Ioh. ca. iij. Debem⁹ ꝓ fratrib⁹ animā
ponere. silr ⁊ diligere plus vitā corporalem ꝓmi: ꝫ ola
bona ꝓpta tpalia. q̄ non modice difficultatis est: vt satis
patet q̄ q̄ experimēta: ꝓpter hoc enī sunt ⁊ rarissimi qui etiā
ola bona sua exteriora ad redimendū vitā captiuā de mor
te corporali ⁊ forte etiā spūali largiretur. Et inde ē q̄ qui
implet mandata de dilectione ꝓmi tota legem implet:
tertia illud ad Roma. xiij. Qui diligit ꝓximū legē imple
uit. ⁊ infra. Plenitudo enī legis ē dilectio. ⁊ glo. ibidem.
Vbi enī charitas est. ibi est q̄ posse deesse: vbi aūt non
est aliquid est q̄ posse ꝓcedere. Q̄ constat. nā q̄ in tot difficul
tas est in actu virtutis in quo tota lex implet. ꝫ in alio q̄
cunq̄ in quo nō implet nisi aliqua singularia pcepta le
gis. Dilectio enī dei que in lege ꝓcipitur tanq̄ ꝓpria est:
q̄ nō pōt perfecte impleri in hac vita fm Aug⁹ in li. de
perfectione iustitie. Et q̄ hoc patet q̄ quia lex dabat popu
lo rudi⁹ imperfecto adeo in primo pcepto nō apponebat
vt explicaretur pceptū charitatis. sed hoc fuit rōnabiliter
reseruatū ad tēpus virtutū regnū dominice incarnatōis. scz
in q̄dragesimo anno post exitū de egypto in quo tpe legit
Ē epit moyses explanare legē. Deute. j. Idē etiā tpe quo
repetit pcepta decalogi in quarto capitulo. ꝓsequēter in
capitulo sequenti. ſ. in sexto. ꝓpositis eis tanq̄ ītētionaliter
quarto ꝓceptū de dilectione dei ꝓ extensum ꝓmissis
eis aliud maximū pceptū de credendo circa diuinitatē
dicens. Audi israel tē. ex hac pambulo ad ista pmemorabat de
quo ibidē amplius est dicendū. Notandum ītr q̄ licet in
hoc loco. ſ. in nōne legis nō esset hoc pceptū plene ex
plicandū ꝓpter rōnes tā dictas nihilominus tñ in primo p
cepto decalogi nō ꝓmittit facē mētionē de dilectōe dei
⁊ hoc nō in forma pcepti. ꝫ ꝑ imponēdo modū pcepto
Dicit etiā in fine pmi pcepti ꝓmittens pmia obseruātib⁹.
Et faciens misericordiā in multa bis q̄ diligunt me in quo
ostendit manifeste: q̄ pmia que a deo dantur ꝓpter ama

ꝓcepta obseruãda: dant ꝑncipaliter ꝓter dilectionẽ dei: t sic satis oꝺdit: q in dilectõe dei ꝑncipaliter ꝓsistit meritũ aliox ꝓceptox. Simili mõ dicendũ ẽ de ꝓcepto dilectionis ꝓximi. ſ. q fuit reseruata et̃ explicando ad aliũ locũ vbi de difficultatib⁹ actꝰ ꝓximi circa ꝓximos exercẽdos agetur. ſcz Leui. xix. vt ibidẽ est dicendũ. Itẽ circa ꝺ viterius attendendũ ẽ: q Is ꝓmũ ꝓceptũ decalogi sit ꝑncipaliter ne gatiuũ cũ dicit. Nõ habebis deos alienos. nisi in cluſit quo dãmodo affirmatiuũ. in ꝺ cũ qõ sequit. Cozã me Fm glo. influenter intelligit ꝓter me. Idẽ oino dicit in trãslatõe chaldaica. vã in hoc qõ dicit. Nõ habebis deos alienos ꝓter me manifeste includit: me debeas in deũ: t nullũ alium. Et q vt credo insurgit apud simplices cõia enumerando ꝓcepta rum decalogi. in q primũ ponit. Deum cole. affirmatiue. Notandũ ẽ q cũ dicit. Nõ q diligunt me. stanim subiungit. Et custodiũt ꝓcepta mea ꝓmerit ad eũ ageleũ. Joh. xiiij. ca. Qui diligit me sermonẽ meũ seruabit et̃.

In eodẽ ca. xx. vbi dicit in postilla. Fra q fieri sculpturã et̃.

Additio secunda

Quod Fm hebreos facere imaginẽ seu similitudinẽ cuiuscũq; creature ſpãliter animate: vel cuiuscũq; celestis corporis: q̃ cõiter opinant cẽ alata etiã nõ intẽtione colendi eas nec adorandi ẽ ꝓhibitũ ꝓ ꝓ hoc qõ dicit. Nõ facies tibi sculptile: nec oẽm similitudinẽ et̃. qõ satis videt ꝓsonare ſſe. q̃ ex ꝺ credũt nos cẽ transgressores huius ꝓcepti: imagiũ omnium⁹ fieri imagines et similitudines bolũ t angelox. Sic etiã silr nos creduñt et̃ trãsgressores illius ꝓcepti. Nõ adorabis ea nec colęs. in ꝺ q imagines xpi et sanctox adoratꝰ: q̃ bene aduertẽti ꝓmũ ẽ manifeste falsum. nõ cũ ꝓhibeantur imagines creaturax fieri: nisi adhi beatur eis cultus dei debit⁹: qõ ex hoc ꝓ: sinã hoc ꝓceptũ. Nõ habebis deos alienos. apud oẽs ẽ vnũ ꝓceptum: Is in eo diuersi actꝰ ꝓhibeant: eo q oino illi actꝰ ꝓhibent ad eundẽ finẽ. ſ. ad remotionẽ ydolatrie. Si igit sculptile facere esset ꝓhibitũ etiã sine intẽtione colendi seu adorãdi talis ꝓhibitio nõ ꝓtineret ad istud ꝓceptum nisi forte ceremonialiter. ſ. ad remouendũ occasionẽ ydolatrãdi: t sic tas ꝓhibitio cẽt ceremonialis t nõ obligaret ꝛpe gre. Dicta etiã credulitas esset falsa t erronea: in q imagines sanctorũ nõ adorant a fidelibus adoratõe latrie q̃ dulie: imago aũt xpi adorat adoratõe latrie rõne rei significate: que est ipse xps ver⁹ deꝰ. cadẽ cñ adoratione adorat imago repiętans imagiũ talium: t res p eã repiętata. Et circa ꝺ est attendendũ viterius q̃ in veteri lege Is imagines creaturax fieri ꝓhibe rent: nõ intra sanctũsanctox duo cherubin qui erãt imagines inuentũ supra ꝓpiciatorii ponebant: vt ps. ſ. xxx. capꝰ. Et q̃ ps q̃ imagines fieri nõ erat p se malũ: q̃ ꝓter ꝓnitatem ꝑsonarum inducti ad ydolatriã cui⁹ signũ manifestũ ẽ q̃ in tra sanctasanctox: vbi soli summi sacerdotes ministrabãt de q̃bus nõ erat talis ꝓnitas ꝑsumẽda nõ solũ ꝓnitebantur: q̃ etiã ꝑcipiebant fieri tales imagines. ſ. cherubin: qui angelos repiętabãt: vt taliũ intuitu in ꝓcẽplatione celestiũ mens summi sacerdotis eleuaret. Cũ aũrentia plenitudo tpis. Lxpe ſſe: q̃ ꝑsis cõiter ydola respuit: nec ad ea bs ꝑ nitaret: nõ intento huiusmodi imagines sanctox q̃bus repiętant eox opa meritoria: t etiã miracula p eos diuinit⁹ facta: vt in eis simplices sicut in libro hystoriax eox legant: ex qui bus delẽt bonox opum imitatione. q̃ p libros ꝺ facere ne queãt: q̃bus imaginib⁹. ſ. sanctox bonos debẽt ex rõne p sone repiętare: cui hoc debẽt ratiõ ꝓmũ ꝛquisto. vt ds pano crucifixo. t a fornicis vinculo imagines xpi de vgine matre in cruce pendẽtis. t de sepulcro resurgẽtis: t ascẽdẽtis in ce lum. t bmõi: tã in ecclesijs q̃ in altaribus⁹ meritis depingun tur seu sculpunt vt fidelium mẽtib⁹ gestox xpi in quib⁹ nra salus ꝓsistit memoria renouetur inuigilat. q̃b⁹ secundum imaginib⁹ adoratio latrie debẽt rõne rei significate. vt dictũ est.

In eodẽ ca. xx. vbi dicit in postilla. Causa aũt huius⁹ ꝓhibitionis et̃.

Additio tertia

Quod cũ ꝓhibitio. ſ. cũ dicit. Nõ assumes nomẽ dñi dei tui inutile. xpẽ reuerentiã dei: put etiã postilla sua dicit manifestius ẽ. q̃ hoc qõ sequit. Nec em insontẽ habebit. imponat ꝛminationẽ pene huius⁹ ꝓcepti trãsgressoribus. coactio cñ legis est p meritũ pene. vt in. x. etbi. vñ in cõuenienter videt dici: q̃ hec cã sit huius⁹ ꝓhibitio: q̃ pena trãsgressoribus debita seu cõminata et̃.

In eodẽ ca. xx. vbi dicit in postilla. Dicit igit. Memento. Dicunt hebrei et̃. Additio tertia.

Quod quia ꝓceptũ de sabbati observatõe fuerat da tũ eis supra. xvj. ca. in p descẽsu manne: idcirco pre ponit hũc huic ꝓcepto. Memẽto. q. d. hoc ꝓceptũ nõ dat tibi de nouo: q̃ iã habuisti: q̃ habeto memoriã de eo: vñ nõ debuit postillator recurrere ad expositiones hebre orum in talib⁹ ꝑsertim cũ habeãt in ꝺ falsum fundamẽtũ credũt cñ q̃ ꝓcipua sanctificatio sabbati ꝓsistat in corporali huius delectatiõnib⁹: t iõ introducũt in sabbati observatõe ista q̃ nihil valent. Silr etiã tradũt: qõ renes q̃liber in die sabbati ter mãducare. ſ. vnũ prandiũ t duas cenas. asserẽtes q̃ oẽs ꝺ observãtes sunt securi a iudicio gehẽne: vt in libro de sabbato exꝑsse dicũt qõ est valde ridiculosum: tamen est via est q̃ ducit ad vitã seu gradus um fm catholicã veritatem q̃ comedere ter in die festo.

In eodẽ cap. xx. vbi dicit in postilla. Et fm doctores nros nomine parentũ et̃. Additio. v.

Hec auctoritas augustini fm quã ille q̃ ũ putat esu rientẽ dicit eũ occidẽ: verius t plani⁹ cõsidẽt q̃nto ꝓ cepto vbi dicit. Non occides. p qõ ꝓhibet occisio cu iuscũq; ꝓnit: t p ꝛhio ille q̃ posset aliquẽ fame morientẽ pascere t non pascit: occidit: t sic est manifeste trãsgressor istius quinti ꝓcepti.

In eodẽ ca. xx. vbi dicit in postilla. Dicit Ha. fa. q̃ per hoc ꝓcepti ꝓhibetur et̃. Additio. vj.

Quod Is ex plano sensu ſſe p hoc ꝓceptũ. Nõ occi deos. cñ homicidiũ videt ꝓhiberi. tñ ex ꝛhi intelligunt cetera nocumẽta in ꝑsona bois facta cẽ ꝓhibita pari rõe. nã rõ q̃ hõ peccat in occisione. primi cẽ q̃ fa cit ꝛ charitatẽ vel etiã ꝛ iusticiã. ꝛ qõ etiã facit q̃ alias lesiones infert. Is nõ ita graniter peccet: t Is pena mortis nõ infligat ꝓter alias lesiones: sicut ꝓpt homicidiũ. tñ in aliqs ꝓcepto iudicialib⁹ talis ꝓhibent: vbi pene eox ratiant.

In eo. ca. xx. vbi dicit in postil. Sz variat mlti⁹ in ꝺ sine sit vnũ ꝓceptũ sine duo intellect⁹ hebreox. Additio. vij.

Quod multi hebreox expositores dicũt q̃ in ꝺ pre cepto ꝓhibet ꝓcupiscẽtia vxox alienę t bmõi etiã si nõ ꝓsequat i actꝰ exteriores: vt ꝑz p Ha. Abenbarza i sua glo. in ꝺ loco. Sz aũt dicit a q̃busdã doctoribus nr̃is q̃ lex ver⁹ ꝓhibebat manũ t nõ animũ nõ ẽ sic intelligendũ: vt p legẽ veterẽ nunq̃ sint ꝓhibiti alicui actꝰ interiores: cũ in eo ꝓsistat: ꝺ cñ cẽt manifeste ꝛ testũ legit cñ ſ. Leuit. xix. Ne oderis frãtrem tuũ i corde tuo. in q̃ manifeste ꝓhibet odiũ cordis qõ ẽ in eo. silr Deut. xx. Ne dicas in corde tuo cũ deleuerit eos dñs deꝰ tuus in ꝛspectu tuo ꝓpter iusticiã meã. in q̃ manifeste ꝓhibet superbia seu ꝑsumptio etiã in corde tñ existẽs. vñ dicta doctorꝫ nr̃orum in hoc seu glo. in postilla allegate alit sunt intelligẽda. ſ. q̃ le. ve. cũ aliqs actꝰ exteriores exꝑsse ꝓhibeãt: nõ intelligit ꝙ ꝓhiberi ex vi illi⁹ ꝓcepti actꝰ interiores huic exteriorꝫ cõnexis vñ ex vi illi⁹ ꝓcepti. Non occides. nõ indicat reus ille qui vult etiã ex ꝓposito deliberato occidẽ boiem. Is fonte sit reꝰ trãsgrediẽdo aliud ꝓceptũ. ſ. Nõ oderis frãtrem tuũ. Levo itona ꝓhibendo pcã nõ solũ ꝓhibet manifestius etiã animũ Vsi saluato: Matth. v. Audistis q̃ dictũ ẽ antiq̃is: nõ me chaberis. ego aũtẽ dico vobis: q̃ oĩs q̃ viderit mulierẽ ad cõcupiscendũ eã iã mechatus ẽ eã in corde suo.

Replica correctoꝝ contra Burgensem.

In co. xx. Burg. notat postillatorẽ q̃si diminutũ de cem cũ expõem decalogi dicat trãsisse: cũ in ꝓ prio postillatoris nõ fuerit summus neq; tractatus scribẽ: q̃ plane ſſalem sensũ inducere: qõ t facit: vt ꝑz cuilibet intuenti: reliq̃ q̃ Burgẽ. in ꝺ ca. mota modicũ imo nihil facit ꝛ postil. Multa aũt Burg. q̃ modũ digressionis posita bene ꝛtractatõe indigerẽt q̃ nõ ẽ ꝓpe ꝓpositi ꝓtra Burgẽ. facẽ. nisi vbi videt postillatorꝫ utilitatibus obuiare.

iobat rñ in b ea. tacidē alīē postillator. d. pminatione pe
re se: cū ob fuāte pceptoꝝ cē. volēs Burg. q reuerē
tia dei sit cā: ñ ex b nō sequit. q cōminatio nō ē cā: stat ei⁹
cuiscē rei pēes cē causa i eodē genere cause: q̄uis nō to
tales. vñ quē amor t dei reuerētia nō mouet ad pceptoꝝ
obſuātiā: saltē mo
etu timoꝝ t mer⁹ pe
ne. Sicut ꝑmissio: ita cōminatio
nū mouet obſuan
tē mādatoꝝ. t maxi
me i veteri lege q̄ fu
it lex timoris. vt ꝑz
in epla ad Galat. p
tecū. Tertio postil. ſ
ceponit li Memen
to vt sabbatū cē. ap
pbādo eiꝰ ordinē iudē
oꝝ: ꝑ magis reprobā
do: vt ꝑz ex eis que ſ
expōe debeoꝝ tra
ctē ceca religiōe do: ita
t burg. sepenumero
facit: t sic ꝑ postil.
ns hoc ꝑte indicat se
ḡm ordinat. Quō accipi debeat: legē cohibē manū ſ ant
mū. qō b a burg. tractat vide ō. Gen. iij. correctorio ꝑmo.

Capitulum .xxj.

HEc sūt iudicia. Hic ꝑ incipiūt iudicialia pceptaꝝ
ꝑmo lex ḡrū ad iudicialia ponit. scdo popul⁹ ad
obſeruantiā legis inducit in medio. xxiij. c. ibi. Ec
ce ego mittā. Circa ꝑmū sciendū: q̄ pcepta moralia dicē
de quib⁹ dictū ē ca. pcedēti sūt quedā ꝑclusiones imediate
elicite a dictamine iuris naturalis sive ex ei⁹ pncipijs: et ista
manēt in nova lege: q̄ imo naturale ē immutabile. Precep
ta vo iudicialia t ceremonialia euacuata sūt ꝑ nouaꝝ le
gē: alīē nō t alīē. q̄ ceremonialia sic euacuata sunt: q̄ ea ob
seruare p⁹ ꝑmulgationē euāgelij ē mortifer. vñ dicē apls
ad Gala. v. ca. Si circūcidamini xps nihil vob⁹ ꝓderit. Et
b ē cuā intelligēdū de aliqo ceremoniali⁹ cui⁹ rō ē: q̄ ce
re monie erāt dā figure t ꝓtestatiōes xpi venturi t no. te.
t ideo eas obseruare p⁹ euāgelij ꝑmulgatū ē dicē: q̄ eḡus
aduēt⁹ xpi ac no. te. nōdū ē impletū nec vitas figurarum
ipleta ē ꝑ xpm qō ē hereticū. Thurificatio nī q̄ erat de ce
remonialib⁹ re. te. remanet i nova le. q̄ nō figurabat dire
cte aliq̄d futurū. sī devotionē ꝑsōe deū colēs: q̄ motor ei⁹
no te. q̄ veteri. Precepta vo iudicialia sic fuit euacuata q̄
nē obligāt i lege nova. ea tñ obſuare nō ē mortifer: vpo
te si aliq̄s ꝓcepo xpi uā ea instituere ī terra sua. Cuius
rō ē. q̄ iudicialia erāt instituta ad ꝑseruandū statū illius
ꝑsōe in pace ꝑ ea ꝓuidebatur q̄ nō erāt de sert ꝑ se figure
alicuius futuri ni nova lege: sed cū ꝑ accidēs in ꝑtes sta
t⁹ illi⁹ ꝑsōe erat figurat⁹ respectu status no. te. e tō pāt ob
ſuari ꝑte no. resta. in ꝑtū de no. testamēo instituta: vt dictū ē
si tñ fuerēt tāq̄ ex lege veteri obligatoria: ecē mortiferi
q̄: b ēt asserere q̄ adhuc maneāt statꝰ ꝑsōe ve. te. Hec ꝑ
missio circa iudicialia ꝓcepta sic ꝓcedit: q̄ ꝑ ea ordinat
hō ḡrā ad ḡrē trasibilē: scdo ḡra ad ḡrē ꝑmanabilem.
xxij. ca. tertio ḡra ad rōnalē circa media eiusdē capitula.
ibi. Qui immolat dijs occidet. Trasibilē se rēdit in bonum
ſ rōe ardui t ꝑ malū ſ rōne vidicatiui: q̄ ꝑ ē apprēt⁹
vidicte: t nō ꝑ regulat trasibilē in obiatōē: q̄ ē ḡd ardūs.
scdo ad alterū lectiōe: q̄ ē ḡd vidicatiuū. ibi. Qui percusserit
hominē. Circa ꝑmū dī sic. a Hec ſ iudicia q̄ ꝓpones
eis. nō dicit ꝓpones q̄ ipa posita sūt a deo t auctoritate eius
ꝑ moysen ꝓpolita ꝓpha. b Si emeris seruū hebreum
dicit andreas q̄ ſ intelligit de hebreo q̄ tā erat fu⁹ bone ḡ
tis: a q̄ hebre⁹ emit eū. Et a. sa. dicit t melī⁹ vt vī: q̄ intelli
gīt ēt de ꝑuo empto ab hebreo: q̄ ſe fieri ꝓhib. vno mō
t iudicio⁹ q̄ si hebre⁹ ꝓpinquat de furto: t nō haberet vñ re
stim at: de mādato iudicū ꝺuēdi ad restitutionē faciēdā

k vestitu suo. Et si dixerit ꝑ
uus: diligo dominū meū
l vxorē ac liberos nō egre
m diar liber: offerat eū domi
n nus dūs et applicabit ad
o ostiū t postes. ꝓforabitq̄
ꝑ aurem eius subula: et erit
r ei seruus in seculū. Si quis
vendiderit filiā suā i famu
n lam. nō egredietur sicut an
t calle exire ꝙsueuerunt. Si
displicuerit oculis dñi suis
v cui tradita fuerit dimittet

vt ea. feḡnet. Filio mō q̄ pangeate ꝓhibet⁹ hebre⁹ ꝓpē re semen ꝑm: ꝑm q̄ dī Leui. xxv. Si pangeate cōpulsus vēdiderit se tibi frat⁹ tē. Tertio mō si dñs hebre⁹ non indigeat ꝑuo illo q̄d emerat ꝓpē mutationē fortune pōt vendē alteri hebreo seruū suū hebreū ꝑ annis q̄ restāt vsq̄ ad septenū annū remissionis.

c Sex annis seruiet tibi. id est vsq̄ ad septimum annū remissionis. q̄ si tempus emptōis mar⁹ distet a septimo anno q̄ ē annꝰ remissionis nō seruiet sex annis. q̄ illo anno egredi liber debet. Karō aūt hoc ⁹fuit. q̄ de⁹ redemit filios ysrael de fortune egyptī vt essent ei⁹ ſul: t nō nolūt q̄ rēderent simpliciter: ꝙ solū ad tpus: t nō nō erāt serui ꝑpue: ꝙ ſi mercenarij locant ad tempus. d Cū quali veste intrauerit cū tali exeat. i. in eque bona vt melioꝝ. in hebreo habetur. In panno suo venit: in panno suo exeat q̄ exponūt hebraei. i. si venit solus. ſ. sine vxore sol⁹ exibit. t ē sillogismus modus Io quēdi: sicut dī Gen. xxij. ca. In baculo meo transiui iordanē istū. i. sol⁹: sicut fuit ibi expositū: t b ꝓsequit nō immediate seḡnet: vbi accipit aliud mēbr⁹ cum cō. e Si dñs vxorē vxor egredietur simul. t eadē rō liberi: q̄ ꝑ ſequūtur. f Sin aūt dñs. ſ. su⁹. g Dederit ei vxorē. ſ. vnā de ancillis suis alteri⁹ gēris. q̄ ē fua simplr ñ ap ꝓa. h Mulier t li. tē. q̄ ꝓ se ꝑ se venīt. t nō q̄ erat fua simplr: ꝓpa cū filijs ds remanē apō dñm. si aūt ipa sit hebrea cū habeat libertatē egrēdi septimo anno: t liberi cū ea egredient. i Ipe vo exibit cū vestitu suo. ſ. fuus exibit cū q̄ vestē intrāt ꝑm trāſtionē nostrā. Fm hebraeos sic intelligit. In vestitu suo. ſ. sol⁹ vt patz ex ꝓdictis.

k Et si dixerit fu⁹ tē. amore vxoris t liberoꝝ inducetur ad remanēdū. l Nō egrediar liber. renūcians tue lege. m Offerat eū dñs dijs. i. iudicib⁹. n Et applicabitur ad ostiū. de mādato iudicū. o Perforabitq̄. ſ. dñs. p Aure ei⁹ subula. ꝙ pena t vereḡndia fit ei eo q̄ nō vult vti libertate a deo sibi data. t ꝓpterea auris magis q̄ alie ꝑ foratur: q̄ illā ptē intellexit vt intelligē debuit lege de liber tate. q Et erit ei fu⁹ tē. ſ. vsq̄ ad annū iubileū sive ꝑ rū dūxerit sive mutet. r Si ds vēdiderit filiā suā. Dicit ra. sa. q̄ lex ista loquit de filia hebrei parui: q̄ non attigit adhuc xij. annos t dē. s Nō egredietur sicut ancille. ſ. d gēte aliena: q̄ erāt fue simplr: nō sic aūt ancille hebree: q̄ in hoc eadē libertate gaudeb⁹ at q̄ veri: t adhuc maiori vt videbit. ancille at q̄ erāt de gēte aliena nō erāt libere ni si ꝑ fractionē dēnoꝝ vel cruciōē oculi: vt bī infra eodē. ca. qō non habebat locū in ancilla hebrea: immo dīs in tali casu redderet oculum ꝑ oculo: dentē ꝑ dente. Vñ b ami vendebat vt dño experiret eius mores: t sic acciperet eoꝝ in vxorem: vel filio suo daret nisi contrarios mores inueniret: fm q̄ dicit Habi sa. ideo subditur. t Si displicu erit oculis domini sui. q̄ nō vult eam habere vxorem.

v Dimittet eaꝝ tē. ante annū septimū. In hebreo habetur. Redimet eā. ſ. dabit ei locū ad redimendū se. Modꝰ aūt talis est vt dicat rabi sa. q̄ si emerat eam ꝑ sex annis sex libris. t vellet aliquo casu eam redimere: comparabant annos. verbi gratia. Si seruiuit ordoa annis: dabantur sibi tres libre tm: nec poterat remanere. t in hoc ponebat de suo: q̄ seruitium puelle trium annoꝝ ꝑmo ꝙ nō tātūm lebat quantum aliorum trium seḡntium. q̄ erāt maioris fomoris.

x Populo aũt alieno vẽ.i.alicui q nõ erat de gente iudeoꝝ nõ poterat facere talẽ emptionẽ z redemptiõ.
y Si spreverit eã.nolẽdo eã accipe vxorẽ. Aliq̃ expositores nõ sic exponũt. y Si spreuerit eã.i.nolẽdo eam hĩe cõcubinã q: ad hoc vẽdebatur. vt seruiret sibi in lecto vt dicit.z sic ex pũti de cõcubina faceret vxorẽ.q̃ ꝺ improbatur infra.
z Si aũt filio suo de. eã iu.mo.q̃ fa.dit.i. dando ei dotẽ z alia ornamẽta ad nuptias Hoc excepto q̃ parẽtib⁹ puelle nihil dabit ꝓ munere.sic erat ornatꝰ apũd hebreos.vt hꝫ Genes xxiiij. de patribus rebecce q: pecunia quã dederat patrib⁹ ei⁹ ꝓ seruitio puelle cõpulat ꝺ ꝓ talimunere. a Et si alterã ei acceperit illa nõe abiecta.
b Prouidebit puelle.i.isti sic abiecte ꝑ alia ducam.
c Nuptias z vest. z ꝓ pudicitia.sc.Fm arbitriũ iudicũ dabit ei pecuniã de hoc q̃ violata est a filio suo.i.defloratꝰ.z cum ꝺ prouidebit de nuptijs cũ alio z de vestimẽtis. Ita exponũt doctores nostri Fm translationẽ nr̃am q̃ multũ discrepat ꝺ ab hebraica ista.qz in hebreo hꝫ sic. Et si alterã ei acceperit expensas z coopertã suã z dotẽ suã nõ diminuet.qõ exponit rasi.sic.Si alterã ei acceperit.i filio suo alia accepit cũ ancilla pus accepta in vxorẽ.Expẽsas.i.victũ sufficientẽ.Et coopertã suã.i.vestitũ cõuenientẽ.Et dotẽ suã.i.rhs reddẽdi debitã. Nõ diminuet.subtrahẽdo vel defalcãdo ab ipsa ꝓpter aliã vxorẽ supinduct̃.poterãt em̃ hĩe plures vxores siẽ. ꝺ Si tria ista nõ fecerit.qõ exponunt doctores nr̃i sic.Si nullũ ꝓdictorꝝ fecerit.i.nõ accepit sibi vxorem nec filio suo z ipsemit eã.nolẽs eã remittere ꝓ concubina.
e Egredietꝫ gratis.libera ab eo.Dicũt em̃ aliq̃ q nõ erat ei vẽdita vt seruiret vt ancilla.q̃ sic cõcubina.vt sic postea de cõcubina faceret eã vxorẽ.z sic emere ad pudicitiã z vẽdere sue iudeis genitũm ꝓt eoꝝ libidinẽ sic dare ad vsus extraneis ꝓt eoꝝ cupiditatẽ.q̃ qz talis genitũs nullo loco i lege iuenit sic cõcessa.q̃ magis ꝓhibita. Fm q̃ dicit Deut.xxiij.c.Nõ erit meretrix de filiab⁹ israhel.ideo aliter dicimꝰ Fm ra.sal. ꝺ Si tria ista nõ fecerit.q̃ ꝓdicta sũt .i.q̃ nõ accepit eã vxorẽ nõ de pecunia.q̃ de ancilla:nec filio suo.nec inuitꝰ ad ei⁹redẽptiõs mõ ꝓdicto. e Egredietur gratis.nõ solũ anno septimo remissionis q̃ & ãi si in ea apparẽt signa pubertatis.q̃ sunt ort⁹ pilorũ menstruo q: tũc ẽ apta ad cõcipiẽdũ z sic parer qꝫ ꝓdictũ ẽ.i. q̃ puelle habebãt plures vias exeundi de seruitute q̃ masculi qui solũ exibant anno septimo remissionis.
f Qui percusserit ꝛc.h ꝓt regulat irascibilis i lesionibus q̃ hũc rõs vindicarint.z ꝑ i pona sua.scio i re ab eo possessa.ibi. Si hoc eodẽ percusserit.i.tres ꝑnum dicunt.
f Qui percusserit hoiem volẽs occidere. Hic accipit per casũ ꝓ occisione.qz si nõ occideret praemẽdo q̃nq̃ vellet occidere.nõ ꝓt ꝺ puniret morte.q̃ alia pena.vide in hebreo hꝫ. Percussẽs hoiem.i.morãt.i.percussus.
g Morte morat.i.puniẽs.q̃ si volẽs i ꝓposito nr̃e trãslationis:determinat modũ puniẽdi.cũ.i. sit a ꝓposito et nõ a casu pp qõ de casuali subdit. h Qui aũt non ẽ insi.i. q̃nq̃ morte punit.qz erat amic⁹ ei⁹ i Sz de⁹ illũ tradidit i ma.ei⁹.i.ex cã nobis occulta de⁹ permisit eũ interfici a suis.ẽ olim ꝑer intentõs occidẽtis. k Cõfugium tibi locũ q̃ fugere debeat.ne inficiatur ab amicis occisi. z ibi manere debebit vsq̃ ad mortẽ summi pontificis. Ad ꝺ.ãt hoc ciuitates ordinate cuntates refugij vt hĩ Josue.xx. k Si quis p industriam occiderit proximum suum et p insidias ab altari meo auelles eum vt moriatur.
l Cõfugium tibi locũ q̃ fugere debeat.ne inficiatur ab amicis occisi. z ibi manere debebit vsq̃ ad mortẽ summi pontificis. Ad ꝺ.ãt hoc ciuitates ordinate cuntates refugij vt hĩ Josue.xx. k Si quis p industriam occiderit proximum suum et p insidias ab altari meo auelles eum vt moriatur.
m Proximũ suũ.i.inimicũ q̃ ẽ ꝺle ge sua.z ꝺ eo de inimico occidẽte gẽtile nõ intelligit lex ista vt dicit ra.sa. m Et p insidias.q̃ ꝺ excludũtur illi q̃ occidũt ex bonũ istẽdãt sic magister verberãdo discipulũ.z ꝑ filiũ et medic⁹ medicando ifirmũ. n Auellet eũ ab altari meo vt moriat. Et si fuerit sacerdos. vt dicit ra.sa.nisi incepit officiũ mĩstrãdi i altari.i.q̃ casu erat exepta ãcũ ꝓplementum mĩsterij q̃ pacto trahebat ad mortẽ. pp reuerẽtiã ei sacri loci erat ibi refugium
o Qui percusserit patrem suum aut matrem.morte moriatur Qui maledixerit patri suo vel matri:morte moriatur. Qui furatus fuerit hoiem z vẽdiderit eũ:put ei⁹ noxe morte moriatur.
p Qui percusserit patrem suum aut matrem.morte moriatur Qui maledixerit patri suo vel matri:morte moriatur. Qui furatus fuerit hoiem z vẽdiderit eũ:put ei⁹ noxe morte moriatur.
q Qui furatus fuerit hoiem z vẽdiderit eũ:put ei⁹ noxe morte moriatur.
r Si rixati fuerint viri. z percusserit alter ꝓximũ suũ lapide vel pugno:z ille mortuꝰ nõ fuerit.sed iacuerit in lecto.si surrexerit z ambulauerit foris sup baculũ suũ, innocẽs erit q̃ percusserit:
s Si rixati fuerint viri. z percusserit alter ꝓximũ suũ lapide vel pugno:z ille mortuꝰ nõ fuerit.sed iacuerit in lecto.si surrexerit z ambulauerit foris sup baculũ suũ, innocẽs erit q̃ percusserit:
t Si rixati fuerint viri. z percusserit alter ꝓximũ suũ lapide vel pugno:z ille mortuꝰ nõ fuerit.sed iacuerit in lecto.si surrexerit z ambulauerit foris sup baculũ suũ, innocẽs erit q̃ percusserit:
v Innocẽs erit.i.a pẽa mortis. z Qui percusserit.dato q̃ postea moriat.etiã ãnis sit plecte curat⁹.ita dicũt expositores nr̃i z assignãt duplicẽ cam. Una ẽ ex pte percutiẽtis.qz dz q̃ percusserit lapide vel pugno.i. dicẽ gladio.ex q̃ vẽ q̃ nõ debuit iterũs inficiẽ di eum.qz nõ armauit secum arma.z sic diminuitur pena de grauitate facti. Alia est ex pte percussi.qz ex quo tantum cõualuit q̃ potuit cum baculo ambulare.nõ est certus q̃ mortuus fuerit ex percussione inq̃ magis ꝓbabile est q̃

x eã:ꝓpto aũt alieno vendẽ
y di nõ debit ptãtẽ.si spreue
z rit eã Si ãt filio suo despõ
a derit eã iuxta morẽ filiaꝝ fa
b ciet illi. Et si alterã ei acce
c perit: prouidebit puelle
d nuptias z vestimẽta:z pe
e cum pudicicie non negabit
f Si tria ista nõ fecerit.egre
g dietur gratis absq̃ pecu
h nia. Qui percusserit hoiem
i volẽs occidere:morte mo
k riatur. Qui aũt nõ ẽ insidi
l atus sed deꝰ illũ tradidit i
m manus eius:constituam ti
n bi locum in quo fugere de
o beat. Si quis p industriaz

mortuꝰ fuerit ex negligẽtia custoꝺ ꝺicẽꝺi se vt alia occasiõe
ꝯ tñ impeꝺimentũ suoꝝ operꝝ t expensaꝝ in medicos ipe
soluet nec ad plꝰ teneꝯ. cũ si mortuꝰ mõ ꝓdicto. H ab. sa.
ꝺicẽ q ꝺeliberanda ẽ pecuꝛ: a iudicibꝰ quibꝰ videat si pcus
sus mortuꝰ: qꝛ si mortuꝰ absq; ꝯ restituꝰ ꝓfecte sanitati per
cussor ꝺe morte: t qꝺ
vꝛ cẽ ꝛ ꝺ qꝛ ꝺicit Si
surrexerit et ambu
lauerit sup baculũ suũ
innocẽs erit. scz
percussor: ipe expo
nit ꝺicẽꝺo: q ẽ locutiõ
metaphoꝛica: ita q
ꝓ baculũ cui bõ inni
tit plẽa sanitas t for
titudo intelligit: sic
ꝺi Ezech. xiij. ca. C ô
teret baculus panis
ꝛ. i. fulcimentũ vite
tuꝛ. Et filius mor
tuꝰ loquit̃ ꝺ. metaphoꝛice ẽ in lege fm ipꝰ
in pluꝛibꝰ aliis locꝭ: q t hic exponẽt q̃n
ꝺm nõ ꝺño cõceꝺere: t hic pcussor si
ẽ ꝓcẽnis ꝺignꝰ nisi ad
opa pcussi t expẽsas in medicos.

y Qui percusserit hoiẽ siuẽ vꝛ ancillam.
ista lex loqꝫ ꝺ seruo vꝛ ancilla gẽtilibus
t multoꝝ sortiꝰ in tali
casu ꝺimittur pena
mortis ꝓ interfectio
ne serui hebrei vel
ancille. z Si aũt
vno ꝺie vꝛ ꝺu. sup. ꝺ
fabia. pene. ipe per
cussor. a Quia pecunia illiꝰ ẽ ꝺ. ipe seruꝰ. Et ꝺ patꝛ q
loquit̃ tñ in ꝺ casu ꝺe seruo gẽtili: qꝛ cũ sit seruꝰ simpliciꝛ
empꝰ ad seruiendũ sp: t pecunia tñi sui hebreꝛ: mõ sic au
tẽ seruꝰ hebreꝰ: q magis ẽ mercenaꝛius q̃ seruꝰ: vt ꝓdictũ
ẽ: t ꝺ occasioni serui hebreꝛ ꝺebet pena mortis sic aliorũ.
b Si ri. fue. vi. t ꝙ mulꝛ. hẽnãtem. intẽꝺens pcutere
mariti eiꝰ. c Et abortiuũ fecerit. Abortiuũ ꝓprie ꝺicit
fm hebꝛeos fetꝰ ꝓcepꝰ eũ aiminationem ꝺestructus.
ꝺ Si ipa vi. ſbia. ꝺũ. qui nũ ma. mu. expe. hoc nõ ẽ intel
ligẽꝺũ q hoc sit taxanꝺũ ad volũtatẽ eiꝰ ꝙ ei ꝰ ratiõs
suaꝺẽꝺe sũt a iudicibꝰ t fm allegata hinc t mõe taxeꝺbit
e Si aũt mors fuerit ei ſbsecuta. i. mors mulieris vꝛ pu
eri tã animati: t possit hoc ꝓbari cũ tã sit in spẽ hũana.
f Reꝺꝺet aiam ꝓ aia. i. moꝛtẽ. Alicubi ꝺocto. hebꝛei ꝺi
cũt q nõ ꝓ ꝺ intelligit pena mortis: eo q nõ intẽꝺebat p
cutere mulieꝛẽ: vel seruũ ei⁹ animatũ interficere ꝙ solũ incur
reꝛet penã pecunie fm taxationẽ iudicũ. Ex hoc videt hꝛa
nonabilit̃ ꝺictũ: cũ vꝛor sit vna caro cũ viro quẽ intenꝺe
bat pcutere: t tñ pnina expositio vꝛ medio: q intelligitur
pena mortis cũ ꝺicit: Reꝺꝺet aiam ꝓ aia. g Oculũ
ꝓ oculo. Posset̃ ego ꝺe pena occasionis: ꝺ agit ꝺe pena
mutilationis t alteri⁹ lesionis: qꝛ si aliqꝺ eruat oculũ pro
xumi sui ꝺs erut̃ oculꝰ ei⁹: t ita ꝺe aliis mutilationibꝰ. t nõ
solũ ꝺe mutilationibꝰ ꝙ ẽt lesionibꝰ corꝑalibꝰ ꝺicto fiꝺit.
h Vulnꝰ ꝓ vulnere. t ẽ vulnꝰ ꝓcussio cũ effusiõe sangui
nis. Liuoꝛ aũt q̃n sanguis nõ effuꝺit: ꝯ intra cutẽ ꝺetinꝛat.
t iꝺẽ intelligẽꝺũ ẽ ꝺe aliis lesiõibꝰ ꝓsilibꝰ ꝓdictis q̃ aꝺoꝛ
ꝺs sit̃ leꝺi: ita exponũt ꝺoct. nr̃i. Hen. sa. ꝺicẽ q eruẽti ocu
lũ alteri⁹ ñ ẽ eruꝺ⁹ oculꝰ: vt vꝺẽt sonare ꝺa legis: ꝯ pre
cũ fm taxationẽ iudicũ ẽ sibi imponẽꝺũ t eaꝺẽ mõ ꝺe
aliis lesiõibꝰ. Joseph⁹ aꝛ ꝺic medio mõ. l. q eruẽꝺ⁹ t ocu
ita thi vt opas ei⁹ t impẽsas
y in medicos restituat. Qui
percusserit seruũ suũ vꝛ ancil
lã ẋga: t mortui fuerint in
manib⁹ eius: criminis re⁹
z erit. Si aũt vno die vꝛ duo
bus supuixerit: nõ subiace
a bit pene quia pecunia illi⁹
b est. Si uiuati fuerit uiri t p
cusserit ꝺs mulieꝛẽ pregnã
c tẽ t abortiuũ ꝺem fecerit
ꝺ sed ipsa uixerit: subiacebit
ꝺño quãtũ marit⁹ mulie
ris expetierit: t arbitri iu
e dicauerit. Si aũt mors ei⁹
f fuerit subsecuta reꝺꝺet ani
g mã ꝓ anima: oculũ ꝓ ocu
lo: ꝺẽtẽ ꝓ ꝺẽte manũ ꝓ ma
nu: pedẽ ꝓpꝺe a dustiõez
h ꝓ adustõe vuln⁹ ꝓ vulneꝛi
i uoꝛẽ ꝓ liuoꝛe. Si pcusserit
ꝺs puerã oculũ serui sui aut an
cille et luscos eos fecerit:
k ꝺimittet eos liberos pro
oculo quẽ eruit. Dentẽ ꝺs
si ecussserit seruo vel anci
l le sue simiit̃ ꝺimittet eos
l liberos. Si bos cornu per
cusserit virũ aut mulierem
m et mortui fuerit lapidibus
m obruet̃: et nõ comedentur
n carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bo
o uis innocẽs erit. Qꝛ si bos
cornupeta fuerit ab heri et
p nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ
q ꝺñm eius nec recluserit eũ
r occiderit ꝙ virũ aut mulie
rẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃:
s t ꝺominus eius occidet.
t Qꝛ si pecuã fuerit ei impo
sitũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺe
u qꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ
x quoꝙ t filiã si cornu pcus
serit sũ sentẽtie subiacebit
y Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti
z ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo la
a pidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis
b aperuerit cisternã et fode
c rit: t nõ operuerit eã ceciꝺe

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

l Si ecussserit seruo vel ancille sue similiꝫ ꝺimittet eos liberos. Si bos cornu percusserit virũ aut mulierem et mortui fuerit lapidibus obruet̃: et nõ comedentur carnes ei⁹: ꝺño quoꝙ bouis innocẽs erit. Qꝛ si bos cornupeta fuerit ab heri et nudiusteꝛtia⁹: t cõtestati sũ ꝺñm eius nec recluserit eũ occiderit ꝙ virũ aut mulierẽ: t bos lapidib⁹ obruet̃: et ꝺominus eius occidet. Qꝛ si pecuã fuerit ei impositũ: ꝺabit ꝓ anima sua ꝺẽ ꝺ fuerit postulat⁹. Filiuꝝ quoꝙ t filiã si cornu pcusserit sũ sentẽtie subiacebit Si seruũ ancillã ꝙ inuaserit: triginta siclos argenti ꝺomino ꝺabit: bos ꝟo lapidib⁹ oppꝰ: timet. Si quis aperuerit cisternã et foꝺerit: t nõ operuerit eã ceciꝺerit

n Dño ꝺs bo. inno. erit. l. ab alia pena sibi imponenda.
o Qꝛ si bos cornu. fue. ab ꝛ. ita q nõ solũ semel ꝫ bos
ad mandꝰ visus fuisset impetẽ cornibus: et ꝺicit H a. sa. lo.
p Et pretium sũt bo. eiꝰ. i. illi q ꝺebent ꝺare illis ꝺño bouis
q Nec recluserit. ad ꝺictũ testũ. r Occiderit ꝙ virũ
aut mu. t bos la. obruet̃. sic ꝺ ꝺicitur ꝛ. s Et ꝺñm illiꝰ
occiꝺẽt. qꝛ fuit i culpa. eo q neglexit recludẽ bouem suũ.
t Qꝛ si pecuã fuerit ei impo. in ꝺ ei ꝓdecẽꝺebat: q si ami
ci mortui vellẽt accipe pecuã ꝓ morte amici sui: q ꝺ poterat
euaꝺẽ mortem. ꝫ si fecisset manus ꝓpria nõ poterat sic
euaꝺẽ mortẽ: qꝛ maior ẽt culpa t sibi plus imputanda.
Dicẽ ꝛ ꝺ ra. sa. q cũ ꝺicit ꝺ. Si pecuã ei fuerit impositũ ꝛ.
ꝺ tenet li ꝫ ꝓ qꝛ. sic. n. ꝺebebat fieri: nec poterat sibi pene
gari: an̄ posset se redimẽ ꝓ pecuã si haberet vel q vendituꝝ
sue ꝓpone ꝫ nõ habẽt. v Filiũ ꝺs t filiã qui inuenti
sunt ꝓnti. x Si cornu. q. si. sen. ꝺ iacebit. in casu ꝓdicto.
y Si seruũ an. ꝛ. Intelligit aũt ista lex ꝺ seruo
gentili ꝫ ẽ pecunia ꝺũ sui⁹ ꝓdicti ẽ qꝛ si interfecerit seruũ
hebreũ vel ancillã ẽt ista eaꝺẽ sicut ꝺ aliis hebreis.
z Bos ꝟo lapidib⁹ oppꝛi. ꝙ hoꝛosẽ hominiꝺũ qꝺ est
hoꝛendũ ẽt in gẽtilib⁹. Dic aũt ꝺ H a. sa. q illꝺ qꝺ ꝺictũ ẽ
ꝺ impetitõe bouis cũ cornu intelligẽꝺũ ẽ ẽtiã si ꝓ calci
tratiõnẽ vꝛ mortis t pedũ interfecerit: ꝫ scripturꝛa solũ exp
mit illud qꝺ cõtra accidit. l. q inficiat eũ cornib⁹. ꝺicit ẽt
q iꝺẽ ẽ intelligẽꝺũ ꝺ aliis similib⁹ ꝺomesticis ꝫ ferocibus.
a Si ꝺs aperuerit cisternã. i. ꝺiscooperuit cisternã ꝓos
factã. b Et foꝺerit. ipam ꝓfundẽꝺo vꝛ aliam ꝺ nouo
foꝺiendo. c Et nõ operuerit eã. nõ reponẽꝺo operiũ i ci
sternã quã ꝺiscooperuerat: t nõ faciẽꝺo operiũ in ea quã
ꝺ nouo foꝺerat. ꝺ Ceciꝺerintꝙ bos aut asin⁹ t reꝺꝺet
ꝺño cisterne ꝓtiũ inuicẽtoꝝ. Et ꝺicit H a. sa. q ista lex ẽ inter

ligēda de fouea facta in loco vbi cōſt vadāt boues vel alia animalia. nō āt de illa vbi nō ſolet eſſe talis acceſſus.

c Quod āt mortuū ē ipſe erit. ſ. dñi cisterne. Dicit tñ Exa. ſa. q̄ ſi p alīū foderit iponēdū ē foſſam. ⁊ q̄ dem ē de boue ⁊ aſino cadēte i foueā itelligēdū ēt ē de alijs animalib⁹

f Si bos alt. bo. ⁊c

Dic ra. ſa. q̄ lex iſta itelligēda ē de bob⁹ eq̄lib⁹ ⁊ valore. aliter em nō bouis interficiēdo aliū reparare inde lucr aliquā do. q̄ ēet ꝫ rōnem virbigra. ſi corium ⁊ carnes bouis interfecti valerent ſex libras. q̄ licet indebite eſſet illicitū cōcedere carnes illas. poterāt tñ eas vēdere genti ad comedendū q̄b⁹ nō erāt p̄hibue ⁊ bos interfectus valeret duas. ſi vero dño nō

ritq; bos aut aſin⁹ i cā reddet dñi cisterne p̄cū iuxta tor. q̄ aūt mortuū ē ipſe erit. Si bos alien⁹ bouem alteri⁹ vulnerauerit et ille mortu⁹ fuerit vēdent boue viuū ⁊ diuidēt p̄cū cadauer aūt mortuū inē ſe diſpnēt. Si aūt ſciebat q̄ bos cornupeta eēt ab heri ⁊ nō custodiuit eū dñs ſu⁹: reddet bouem p̄ boue: ⁊ cadauer inte-

burg. ponit illa ſunt de aduerſarijs nō int̄ plen⁹ ⁊ pontanā in glo. interli. ſup verbo maledixerit. dē blaſphemia dō dicēdo verbo vel facto ⁊c. q̄ ola vt frequēt nō fiūt cū animo

catione nolo dñi. ꝫ poti⁹ ꝑtin maligni. .xxij.

e Jꝺs furat⁹ fuerit. Hic ꝑtr ordiat ꝑcipiſcabit. ⁊ ꝓ

gruꝫ accipiet.

Capitulum. .xxij.

Jꝺs furat⁹ fuerit bouē aut ouez: ⁊ occiderit vl vendiderit: q̄nq; boues ꝓ vno boue reſtituet. ⁊ q̄tuor oues ꝓ vna oue. Si effrigēs fur domū ſiue ſuffodiēs fuerit iuēt⁹: ⁊ acceptо vulnere mortu⁹ fuerit

c pcuſſor nō erit re⁹ ſanguis

d Q⁹ ſi orto ſole hoc fecerit homicidium ꝑpetrauit et

in ſui ꝓpria rei veritis ſcdo rei delectabilis ibi. Si ſed dixerit q̄s ꝑgunē. ⁊ circa primū reprimit ꝓ illicita cōtractiō rei aliene ſi bi cōmiſſe ſibi non cōmiſſe. ſcdo rei ſibi cōmiſſe. ibi. Si q̄s commēdauerit. Circa ꝑmū dicitur.

a Siq̄s bu. ſue. ⁊c Iſtis duob⁹ cōcurrētib⁹. ſ. furto cū vēditione. vel furto cū occaſione.

b Quinq; boues ꝓ vno bo. reſtitu. ⁊c Querit b q̄re ꝓpt

mur rōta reſtitutio cū in alijs reb⁹ ſufficiat reddere duplū Rād q̄ rñdet q̄dā glo. ſup locū illū. q̄ b ē ꝓpt q̄nq; vtilitates bouis. ſ. q̄ in bobus arat. lac. caſeū de carnib⁹ ſuis: bat lac. ⁊ coaū ad plures neceſſitates valet. ⁊ ꝓpt quatuor vellus vel ouis. q̄ in ouibus: veſtit de lana ſua. paſcit ō carnib⁹ ſuis: ⁊ lac miſtrat. ſ. ſi rō nō vidēt multū valere. quia idē poſſet dici de auro q̄ valet ad medicinas. ⁊ pecunias inde fiēdas. ⁊ ad vaſa ꝓ miniſterio. ⁊ ad ſocalia ꝓ ornatu. ⁊ ſic de multis alijs. ⁊ tō aliter dicendū. Q̄ unitatur em̄ ali

quā ꝑtā grauit⁹ nō ſolū ꝓpt maiorē ꝑtā grauitatē. ſ. ꝓpt ꝓnitatē repmendā ne homies numis ad talia ſe laxarent. ſ. es aūt q̄ in domo cuſtodiūtur vt aurū ⁊ argentū ⁊ ſilia: nō ita defacili furto ꝑt ſubtrahi. ſicut oues q̄ paſcūtur in cāpis: q̄ facilitas accipiēdi rem alienā inducit ad cōmiſſionē furti. tō ꝓ furto ouis iponūtur q̄tuor reſtituēde. q̄ facilius poteſt ſubtrahi furto q̄ alie res q̄ ſeruāt in domo ⁊ q̄nq; boues ꝓ vno boue. q̄ adhuc difficilis⁹ cuſtodiuntur. quia non ita gregatim ⁊ ſimul ſe tenent in paſtu ſi cut oues. Dicit aūt Joſeph⁹ q̄ idē eſt iudicū de alijo aui malib⁹ domeſticis q̄ paſcuū i cāpis. ſic capret ꝓſilia quia ſūt maiorē ⁊ minorē difficultatē cuſtodiēdi reducunt ad legē bouis ⁊ ouis ſed illud ſcriptura ſolū exprimit quod cōmo accidit. ſ. de bob⁹ ⁊ ouib⁹. Si aūt apud furē fuiſſet inuentū animal aūq; vendidiſſet vel occidiſſet. nō reſtituebat niſi duplū. ſicut i alijs reb⁹. q̄ ꝓſumebatur q̄ erat in crimine ad reddendū. ex q̄ nō vēdideret vel occideret. Si effrigēs fur do. ſiue ſuffo. ⁊c. ſequitur.

c Percuſſor nō eſt reus ſanguinis. q̄ ꝓſumptio eſt ꝺ furem q̄ nō ſolum veniebat ad furandū ſed ēt ad occidendum. ſi inueniret reſiſtentiā. ⁊ tō erat debitor mortis.

d Q⁹ ſi orto ſole ꝺ fecerit. Hic accipiūt doct. iſti ortū ſolis ad iſtam dicēdo. q̄ pena mortis pcuſſori iponit. q̄ die clara poterat videre q̄ fur nō veniebat ad occidēdū. ſ. tm ad furādū: ⁊ ſic dicunt q̄ lex immediate ꝓcedēs itelligitur tm̄ de fure nocturno. ſed hoc non videtur ſufficiēter dictum. quia non ſolū de nocte. ſed ēt de die veniunt inſidioſi homines ad occidēdū. ſicut patet de latronibus q̄ interfecerūt Iſboſeth. ij. reg. iij. ca. Et cōſimile frequenter inuenit. ⁊ tō dicit Exa. ſa. q̄ lex iſta nō ſolū intelligitur ō fure nocturno. ſ. etiā diurno dū tm̄ poſſit hēri ſuſpicio q̄ veniret ad occidēdū. ⁊ ideo q̄ ſubditur. Si aūt orto ſole hoc fecerit ⁊c. q̄ videt eſſe ad contrariū. dicit q̄ hec locutio eſt metaphorica: ⁊ eſt ſenſus. Si clarū ſit ſicut dico eſt clarū. q̄ ille veniebat non ad occidendū vtpote ſi ſit pr̄ dñi domꝰ. vel frater vel amicus cuius q̄ luce clarius eſſet q̄ non veniat ad occidendū eū ſ. ſolū ad furādū. ꝓ indigētia ſua ſupplenda: in tali caſu pcuſſor eſt re⁹ homicidij. ⁊ debet mori.

Liceat pcuſſio ſimplr̄ conſiderata ſit grauior q̄ benedictio. tm̄ fm̄ debitos maledicēti p̄cm̄ debeat maiꝰ pena ꝓpter duo. Primū q̄ facilī⁹ cōmittit et tō durī⁹ pcedit. ſic cōtigit i alijs⁹ legalib⁹ puniēdis⁹ q̄ illa q̄ frequēti⁹ veniūt in vſum acri⁹ puniūtur. vñ dicit legiſte. q̄ gaſſantib⁹ multis op⁹ ē exēplo. Secūm ē q̄ in maledictione aſſumitur nomē dei. Maledicere em̄ cōſt intelligitur ille q̄ malū ip̄cat alicui a deo tuꝫ illū. iij. Reg. ij. ca. de belizeo. Maledixit eis i nole dñi. q̄s ēt gēiles obſuabāt. ſ. maledicere in nole deoꝝ ſuoꝝ. vij. j. reg. xxij. cap. de Golia maledicēte dauid in nole dei ſui. ⁊ tō aggraūatur pena ꝯ illū nō ſolū offendit p̄cm̄ vel maledicē. ēt deū c⁹ nomen i ꝺ pcō aſſumit. vñ fm̄ ipoſ actionē monte punit maledicēs p̄cm̄ q̄ pcutiēs. ꝓut Hab. mor. gerūdū. illa large tractat in ſua expoſitōe. illō āt q̄ ꝓſuppoſuit poſtilla. q̄ maledicēs nō itelligit niſi aſſuefaciēs maledictionē non video vbi habeat fundamentum.

Replica correctoria ꝺ Bargen.

Ca. xxj. vbi poſtillator expōit illō. Qui maledixerit p̄ri ⁊c. dicēs itelligi debere de aſſuefactōe cuius pcuſſio ſit grauior q̄ maledictio: bona tñ q̄ ſūt ꝓnia ad maledicēdū q̄ pcutiēdū pnitentio pena tāgratis ipoſit. ꝺs burg. volens notare poſtilla. dicit q̄ b dicit nō videt fundamentū. ⁊ tñ ipemet ponit allegata ad id leges ciuiles dicēs. q̄ illa q̄ frequēt venūt i vſum arti⁹ puniunt ⁊c. Potet em̄ reſtrigi ea ad q̄ bona magis ſt̄ icliati. vt ꝓbat poſtillator. ſ. xxj. c. de reſtitutōe q̄nq; bouū ꝓ vno. et q̄tuor ouiū ꝓ vna. ⁊ de nō nocēdo videt pupillo. Inde burg. videre ponit vñ poſtillator fundamentū ſic dicēdi ſumptū. Ex rō aggraūatōis q̄a pōt b burg. modice apparēte ē. nō eſſe maledictiōnes ſ̄ſūt i nole dñi exēpla q̄

e Si nō ba. qō p fur. red. ipe venūdabit. Hoc refert ad legē supapositā de eo q furat' ē: ouē vel bouem t occidit eu hoc vel vēdidit: q si nō hz vñ restituat ḡnos bouem vel ḡnos omes hyemdi: t de facto et fiat dicta relō. f Si inuentū ē. nō tenet reddē nisi duplū: q; pt habeat aliq p sumptō q; vellet restituere exq; refertur hoc apud se: vt ol h. g Siue boe: siue oue siue asin⁹. exq; ois h ponit asin⁹ sit cū ouet boue: paret vsu: qō ō. pcm ē. s. q; idē iudicū est de furto aliog animaliū pascentiū in cāpis: sicut de boue et oue ḡnū ad restituendos furti. h Si leserit dīpiā agr vel vineā pcul dubio cuz ḡdrigaū pdid⁹ animaliū suo q; ibi transeuntiū: vt alio mō. i Et dimiserit iumentū suū t depascat aliena. de optimo fructu q; erat i agro suo restituet dānum ꝑm estimationez iusti. t ol de optimo vt q; ipe t alij comiganf a talib⁹. t q; de cū ē h de agro t vinea intelligendū ē sīt de oliueto t hōrto t silib⁹: si fiat ibi dānū. k Si egressus ignis inuenerit spicas t ꝓhēderit aceruos frugū siue stātes segetes in agris: reddet dānuz q; ignē succēderit Si qs cōmendauerit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo q; susceperat furto ablata fuerint si inuenitur fur duplū reddet: Si latet fur dñs domus applicabitur ad deos t iurabit q; nō extenderit manū in rē primi sui: ad ꝓpetrandā fraudez tam in boue q; in asino et oue ac vestimento: t q; cūq; damnū inferre pōt. Ad deos vtriusq; cā ꝑuenit: et si illi iudicauerint: duplū restituet primo suo. Si qs

c ipe mortuū. Si non fuerit qō p furto reddat ipse
f venūdabit. Si inuentū fuerit apud cuz qō furat⁹ est
g viuēs siue bos siue asinus siue ouis: duplum restituet
h Si leserit quispiā agrū vel
i vineā t dimiserit iumentū suū vt depascat aliena: de quo optimuz habuerit in agro suo vel in vinea: pro dāni estimatione restituet
k Si egressus ignis inuenerit spicas t ꝓhēderit aceruos frugū siue stātes segetes in agris: reddet dānuz
m q; ignē succēderit Si qs cōmendauerit amico pecuniam aut vas in custodiam et ab eo q; susceperat furto ablata fuerint si inuenitur fur duplū reddet: Si latet fur dñs domus applicabitur ad deos t iurabit q; nō extenderit manū in rē primi sui: ad ꝓpetrandā fraudez tam in boue q; in asino et oue ac vestimento: t q; cūq;
n damnū inferre pōt. Ad deos vtriusq; cā ꝑuenit: et si illi iudicauerint: duplū restituet primo suo. Si qs

cōmendauerit primo suo
bouē: asinū: ouē t omne iu
p mentū ad custodiā t mortuū fuerit: aut debilitatum vel captū ab hostibus nullusq; hoc videri t: iusiurandū erit in medio q; nō extēderit manū ad rē primi sui susceperitq; dns iuramentū t ille reddere nō cogetur.
q Qui si furto ablatū fuerit restituet damnum domino.
r Si comestū a bestia: defe
s rat ad eū qō occisum ē: t nō
t restituet Qui a primo suo quicq; hoz mutuo postula
u uerit t debilitatū aut mor
x tuū fuerit dño nō pōte reddere compellet. Qui si impsentiaz dominus fuerit.
b non restituet: maxime si cō ductuz venerat p mercede
c opis sui. Si seduxerit q; ꝑ ignē necdū desponsataz:
a dormieritq; cū ea: dotabit
b eā: t habebit eam vxorem
c Si pater ꝑ ignis dare noluerit: reddet pecuniā: iuxta modū dotis quā virgi
f nes accipe ꝑsueuerūt Maleficos nō patieris viuere
g Qui coierit cum iumento

dī: Addaet testimoniū. t b ꝓbat eē dapt⁹. vno mō qz ad ferebat cadere aliū occisū: vt aliquā ꝓt et⁹ alio mō q; addūcet boiem q; vidissent in casu in q; nihil poterat cruere de aliali occiso de die bestie occidētis. Dicit tñ b ra. fa. q; si erat occisū ab aliali parue: cui custos poterat resistere vt a cano vel vulpe vl hmōi: tunc ad restituēdū nec valebat sibi testimoniū Si āt a leone vl ꝓcere vel hmōi sibi valebat. t si erat in loco deserto vbi nō ꝓbat habere testimoniū bois debebat eē liber p iuramentū suū: nisi i eis creāsse sua posuisset gregē in tali loco ꝓpe rapacioso sine ꝓsentia dñi. Tertio mō poterat fieri cōmissio p modū mutui. et b loqt cū dī. v Qui ꝑtim. suo q; dns hō. mu. po. s. aliali aliqō ad op⁹ alīus q; accepit. x Et debilitatū aut mortuuz fuerit. restituet dāmū. Cui⁹ rō ē: q; tota vtilitas aliali⁹ in illo oge erat sua.
y Dño ñ pōte. hoc addit ad exceptōēm casū istū. s. si dñs alius ē ꝓhs in opere illo ad custodiā aliali sui. Quarto mō fit commissio rei alteri tradite p locationez t tūc min⁹ tenet; de custodia aliali⁹ ille cui locat: q; locans siue cōmittens reponat mercedē aliū. t iō nō tenet ad restituēdū nisi mānu. vt debilitan nisi fecisset illō

ignē nō tenet restitue dānuz sequēo: q; dī b. Si egressus ignis. s. a fesdo. m Si qs cōmēdauerit. b reponit ꝓ recanto lēbita rei alīene sibi cōmisse: b ē cōmissio ē qua dupl⁹. vno mō p modū depositi de q; dī b. q; si fuerit ablatū furto fur reddat duplū si inuenīat: t si ñ inuenīt custos depositi: erit liber p iuramētū suū q; ē cōmisit fraudē t illo deposito. si tñ deponēs habeat testes q; ipe possunt i eī. n Ad deos. s. iudices. o Perueniet. t si testes inuenīt veri: iudices eū pēnabūt ad restituēdū duplū. t eadē rō ē si testes inuēti sint falsi: cogendi sūt ad restituēdū duplū ipi depositario. Scdo primū res aliena ad custodiendū p mercede vt aial pascat. t de hoc loqt cū dī. Si qs cōmēdauerit. ꝓt. suo bo. ꝛc. p Et moxuū fuerit de. vel. cap. ab hoī. nullusq; b videret. q; possit testificari p custode erit liber a restitutiōe p iuramētū suū: q; si fecit ibi fraudē vel negligentiā. C ul⁹ rō ē: q; si poterāt ꝓcauere morti vel debilitationi: q; ꝓuenūt ex eā nālit: et sūt captioni hostiū nō poterat resistere. Qui si fur. ablat. fuerit. rest. dam. dño. c⁹ rō ē: q; p custodia hz mercedē: t iō hz restituere qō ablatū ē furto: t nō ē liber p suū iuramētū sit de positum⁹ q; ḡnus fuerat. r Si comest. ab. s. a bestia. deste. s. ipe cui bos. s Ad eū. s. ad dūm. t Aūs occisū ē. In veteri

animal nimio laborauerit: t b ē q; dī. a Qui si impsentiarū dño. s. aliali⁹ fuerit. b Nō restituet. quia dño aliali⁹ poterat videre si aial nimis grauaret: e poterat impedire.
c Si seduxerit q; ꝑ ignē. Nec ꝑ hoc reprimit ꝓpia ordinatio cū ea delectabile carnis: t p q; ē fm naturā cū dī. c Si seduxerit q; ꝑ ignē. dbis vel dotis inducēdo eā ut consentiat copule carnal. a Dotabit eā. s. dote vxoria. vñ subdit. b Et habebit eā vxorē. t b exponit: q; alio⁹ē modus dotādi: vt fiat sūbdit. c Si pr ꝑ ignis dare noluerit. q; puella ē nobilior: et ditior. vt alia de eā. b Reddet pecuniā. s. ille q; decepit eā. c Iuxta modū dotis. c. t est. s. siclor⁹ argēti. vt dr Deut. xxij. ca. de ꝑ ignē corrupta ab aliquo anōꝛ sit alicui affidata: ita q; duplū ē ibi dos vna que dat vxori: alia q; dat patri. f Maleficos nō pat. viuere. in hēb. dī. Sortilegā nō patieris viuē. t licet exponat mulierē vñ sū intelligit de boie sortilego: sicut exponit translatio nr⁹. ꝙ scripture exponi illud qō cōmo accidit. s. q; mulieres sint sortilege. Et b etiā p ꝛ q; dī. Maleficos ꝛc. intelligit ipālit de maleficio qō ꝓsistit in sortilegio. ponit āt ista lex inter eas q; reprimūt cōcupiam carnalem. qz sortilegia frequenter fiunt in hoc q; ptinēt ad actus carnis. g Qui coierit cū iumēto more mortal. ꝑ hoc reprimit concupiscentia q; ē ꝑ naturā: debet etiam iumentum

interfici in detestatōz facti. vt alibi dr. e ne alt⁹ exēplo pceden-
tis facti attētaret idē facere cū illo aiāli. b Qui im-
molat dijs. ß pter ordiā rōnalis. t p ḡtū ad ꝓsonā sim-
pliciter: scdo q ad iudicēs. xxiij. ca. scdo q ad sacerdotes cir
ca medū. xxiij. ca. ibi. Sex annis. Circa ꝓmū ordinatur
rōnalis circa deū cū
dr. b Qui im-
molat dijs occidetur preter dño soli. Deuerā. xiij. ca. ibi. Si
leseritis eos: vociferabūt ad me: t ego audiā clamores
eoz. t indignabitur furor meus: ꝓcutiāq; vos gladio
t erūt vxores vre vidue: t filij vri pupilli. Si pecu-
niā mutuā dederis pplo meo pauperi q habitat tecū. nō vr
gebis eum ōsi exactor. nec vsuris opprimes. Si pi-
gn⁹ a prio tuo acceperis ve
stimentū: añ solis occasuz
reddes ei. tm ei ē solum q
opitur indumentū carnis
ei⁹: nec habet aliud i q dor-
miat: si clamauerit ad me
exaudiā eū. q misericors
sum. Dijs nō detrahes: t
pncipi populi tui nō male
dices. Decimas t primi-
tias tuas nō tardabis of-
ferre. Priogenitū filioz
tuoz dabis mihi. Bc bo-
bus q t ouibus sic facies.
Septē diebus sit cū matre
sua: die octaua reddes eū
mihi. Viri sancti eritis mi-
hi. Carnē q a bestijs fuerit
preguſtata: non comedetis
sed ꝓicietis canib⁹.

b morte moriatur. Qui ímo
i lat dijs occidetur preter
k dño soli. Aduenā nō ꝓtri-
stabis: neq; affliges eum
a Aduene ei t ipi fuistis in
b terra egypti. Vidue t pu-
pillo nō nocebitis. Si le-
seritis eos: vociferabūt ad
me: t ego audiā clamores
eoz. t indignabitur furor
me⁹: ꝓcutiāq; vos gladio
t erūt vxores vre vidue:
c t filij vri pupilli. Si pecu-
d niā mutuā dederis pplo meo
e pauperi q habitat tecū. nō vr
g gebis eum ōsi exactor. nec
h vsuris opprimes. Si pi-
i gn⁹ a prio tuo acceperis ve
stimentū: añ solis occasuz

k ḡtū ad hoc subdit. k Nec habet aliud in quo dor-
miat ꝛc. Si ḡ̃ figuratur ḡre accipiatur pign⁹ ita frequē t re
stituebatur. dicit ra. sa. q ḡ erat ad ipm̄ndū eoꝝdē ho-
minū dei misericordiā q quidē peccatib⁹ q̄ndoq; relaxat cū
clamant ad ipm. Joseph⁹ dicit q ß erat ne debitor dare
obliuioni t fieret negligēs in solutione
debiti. l Pejor nō detrahes. i. indictib⁹
te punientibus ꝓpē
pcm̄ mū. q in hoc
tenent locum dei.
m Et pncipi pplī
tui nō maledices. q
maledicere ribipt
cū sit capitī pplī c⁹
tis pars.
n Decimas tuas ꝛc.
In hebr. hi. Plenitudinē tuā t lachry
mā tuā nō tardabis
reddē: t ꝑm quidā
Hā. sa. p plenitudē
intelligūtur ꝑmitie
t aridis sicut ē tri
ticū t ordeū. t p la-
chrymā liquidū. sic
vinū t oleū t hmōi
q̄ dēt reddi tpe sta-
tuto a lege t nō re-
tardari. o Pjo
genitū filioz ꝛc. q
ꝓcerant erāt dño. eo q pcussis dñi ꝓgenita egyptior sal
uantur ꝓgenita debēt eoz. vt ō dicit c. xiij. ca. p De bo
b⁹ q̄ t ouib⁹ sic facies. i. offerēdo dño: ꝓgenita tā bo-
minū redimebātur. v. sicliis argēti. Dicit ār ibi ra. sa. q dū
bet sic⁹ valer q̄ndo solidos. tā nō dicit c⁹ monere. t ideo vī
dicendū q valor determinat⁹. est nobis icert⁹. q. sicut fre
quēter dictū est monere t pōdera auri t argēti multū va
riantur ꝑm tpa t varias regiones. Q ār dē b de ꝓgenito
ouis t bouis. intelligēdū ē de ꝓgenitis aliox aialiū
q poterāt imolari. de aialib⁹ ār alijs ꝓgenitū afini debe
bat redimi oue: t alia redimebātur. vt ō dictū ē. xiij. capt.
q Septē diebus sit cū matre sua. q. añ octauū die ē res ni
mis tenera t ipfecta. t tales nō debēt offerri deo. Hā. sa.
aliter exponit lras istas ab illo loco. p De bob⁹ q̄z ouī
b⁹. sibi facies. dicēs q li sibi refertur ad lram ꝓcedentē im
mediate q loquitur de ꝓgenito bouis q debat redimi post
xxx. dies. t ita dicit q ꝓgenitus bouis debebat seruari
apud dñm suū. xxx. dieb⁹. t tūc dari sacerdoti: ꝓgenitus
autē ouis. i. dieb⁹. qō ār subdit. q Septē dieb⁹ sit cū
matre sua. dicit q hoc nō refertur ad lram ꝓcedentē vt di
cigatur hoc mandatū ad illos q offerebāt ꝓmogenita. ß
ad sacerdotē q nō debebat aliqō aial imolare añ octauū
diē dño: qō ār subdit. r Viri sancti eritis mihi. ad
oēs generaliter dirigitur. vt sint mundi nō tm mente. sed
etiā corpe. iō subdit. o Carnē q a bestijs ꝛc. in hebr.
hi. Que a bestijs fuerit lacerata vel dissipata. q nō solus
erat ipsis ꝓhibitū comedere carnes q̄z vnā ꝓt comedere
bestie. ß etiā carnes alterius occisio q̄cunq; bestia silue
strivel domestica. ār si nihil de occiso comedissent. vt dcm
est supra de boue occiso a boue corrupta. Sciendū ēt q
lex ista loquitur de carnibus: q̄ ales eis erāt licite.
t Sed ꝓicietis canib⁹. dicit ār ra. sa. q vēdere poterant
gentilibus quos iudei reputant sicut canes. t vocāt gentiles oēs
qui non sunt de lege iudeoz.

Jn. ca. xxij. vbi dicitur in postilla. Et ideo dicit Hā. sa.
Lex illa. Addito.
Unde videtur a sensu Hali dicere q i hoc q dicit
Sī ār ortu sole hoc fecerit. intelligitur metapho-
ra: qz in iudicialib⁹ que tractant de actibus humanis int

partes iudicādi ons ē op' metaphoricis locutionib': cūz
posset plano mō dici. vñ melius' vt dicēdū ei' doct. nostris
qb' ēt scandat dā hebraeoz. Obiectio ātē posti. 3 eos nō
vt vult. na licet aliqs peingat q' aliq insidiose interficiat
hominem in domo ppria: hoc nō ē de raro cōtingēt' de qb'
lex nō curat: nisi de his q frequenter cōtingunt.

Replica contra Burgen.

Capitulum. .xxiij.

a NOn suscipies vocem mendacij: nec iunges
c manum tuam vt pro impio dicas falsum testi-
b monium. Nō sequeris turbā
e ad faciendum malum nec in iudicio plurimorum ac-
quiesces sententie: vt a ve-
f ro deuies. Pauperis quo

Nō capi. xxiij. vbi posillator sequens ha. fa. dic metaphorice dicta: q si ortolex fecerit: vt i posti. Burg. instat dicēdo: q in iudicialib' actib' oz fieri plana locutō nō metaphorica: cui' oppositū ētia sit e fieri pt ofi i termīis b' latere ēt scribit Inc. clari' id probari literis instrumentis ēt. B Burg. satis facit arguēdo posilla. Nā ē raz furesi in die vrbē in domos hominū rage: occidē: e horeo ō domib' effugare: ideo si ea occidē re' non ēt: essent eis taleo aliqd pl' qz furca. Dec ē sna. b. Aug. posita in glo. ordi. vñ est sm beñ aug. sine aliq pl' qz furcos: sūt ñ vere furesq; vi rurpatores rei alieni iuxta dño. in casu igit posillatore ha. fa. litera plana sic exponitur.

Capitulum. .xxiij.

IN suscipies ēt. Dic ordinat rōmlis ḡtū ad iudicē: e p ea pres q debēt in iudicio aliqd exponere: vt nō audiat vna pte sine alia q ofiua audiēt in absentia alterī' solā multa mēdacia immiscere ad illusionē sue cause: e hoc ē qō dicit. Nō suscipies vocē mendacij. secūdo regulat circa testes cū dī. b Nec iungas manū tuā. i. nō facies pactū vt pmittas: e vult tali mō loquēdi: q' in pactis e in promissis ponit man' vni' cuz manu alterī' ad cōfirmationē. i hebreo dī. Nō leuabis manū e eadē sna: q' apō aliqa ille ó promittit aliqd leuat dīam vl manū ad cōfirmandū pmissum. c Vt p impio ēt. In heb. dī. Cū impio ad essendū testē falsū e ideo pt refert ad eū q peruerit impio. i. vt p eo pmittat se falsū testificaturi: e sic accipit trāslatio nra. Illo mō pōt referri ad ipm impiū. vt. i. sit testis in causa falsa. e ō mō expōit ra. sa. e rationabiliter: q' sic refert ad iudicē istud pceptū. q dē iudicēs b' info. mīst vt pdicū ē e sic ē sensus pdicti mādati. Nō leuabis manū cū impio. assecurādo eum ponto vel promisso vt sit testis falsitatis: sicut fecerūt iudices Samarie ad mādatū iezabelis subministrātia falsos testes pro naboth vt occideret. vt dī. iij. Reg. xxj. Tertio infoīmat q̄tū ad formā iudicij cū dī. d Nō sequeris ēt. q' iudex si oz dare sententiā iniustā ad satisfaciendū turbe vl multitudini: sicut fecit pylat' 3 xp̄m volēs satisfacere populo: vt dī Mar. xv. e matth. xxvij. e Nec in iudicio plurimorū acquiesces sñie. vt si in maiori pte declinet ad sententiā iniustā: nō ḡt hoc oz aliqs de iudicib' cōformit ipsis de iudicio iudicet: ñ tuto z tenet. Alit exponit debet pallium illū. q' in heb dī. Nō declinabis p' rabbim. i. multos ad malū: e nō iudebis in iudicio ad declinādū p' rabbim. i. magistros vel magnos ad peccādū. Dec debet sic dictō rabbim cognosci. q' significat idē q' multos e sic accipit in quinta pte auctoritatis: e ē sensus: q' ḡt maioīt pte iudicantiū declinanē ad iniquitatē. aliqs de iudicātib' nō oz sequi dictū eoz. Tē significat idē q' magnos vel magistros: e sic accipit in secūda pte auctoritatis cum dī Et nō respōdebis i iudicio. ḡt magistros vl magistros ad peccandū: e ē sensus: q' sicut nō ē declinandū a virtute ḡ maioīt ḡt iudicantiū ibi declinanē. ita declinādū nō ēt ꝑter illos q sūt maioris auctis in iudicando e ḡt b sta

q non miserebēris in iudi
g cio. Si occurreris bouī ini
mici tui: aut asino errā re
b duc ad eū. Si videris asi-
num odientis te iacere sub
onere: non pertransibis ḡ
i subleuabis cuz eo. Nō de
clinabis in iudicium pau-
k peris. Mendaciū fugies.
l m Insontē e iustū nō occides

tuerunt sapientes indeoz: q' qsiādo in iudicio redīt sen
tentia: tunc dicta iudicantiū debet incipi ab illo qui sūt
minoris auctoritatis: e vltimo a maioribus ne maiores
formādem deducare a senioris maioz: qō possit ēt si ma
iores primo dicerēt. e hunc modū tenent in vniuersitate
parisiensi theologi i
deliberationib' sūm
cipiēdo ab illis q sūt
minoris in magiste
rio. Maiores ñ formā
rent iudices ḡtus ad
cōditionē ḡtus ve
nientis ad iudicios
cum dicitur.

f Pauperis q nō misereberis in iudicio i cā falsa intuitu sue
paupertatis cum sancti
mēdo: q' sanctus ē b
nouit are ḡtate: vt
dī. j. ethicoꝝ.

g Si occurreris. istud ponit hic ex incidēti: quia ex litigio de quib' immediate locutus est: solent homines inimici fieri ideo subdit. g Si occurreris ēt. istud pecci pluor dupliciter de causa. s. p animali errante: nō a seipo de nouit. indeo ei erāt crudeles: e ió licet indurit eos ad pietatē ēt circa bruta animalia: vt p hoc ad maiorē pietatē circa homines inducerent. Tē p hoc animalia: q' p talem relationē inducebat ad amicitiā reducentis e qō ē hic dictū de boue e asino errāti intelligendus est de omni animali domestico. h Si videris asinū ēt. istud ēt dicit pro animali e etiam p domino: sicut dictū est in lege immediate precedēti: e qō hic dī de asino intelligendus ē de omni animali onerato. i Nō declinabis in iudicio pauperis. refert ad infoīmandū iudicem: qi sicut supra infoīmauit eos de nō sustinendo p aliquos in causa iniusta. ita econtrario docet eos q nō declinent a iustitia eoz sustentanda in favorē diuitis vel potentis. k Mendaciū fugies. licet ēm sit fugiendum ab omnib' maxime tamē a iudicibus q sunt in statu e officio pernitie veritatis.

l Insontē e iustum nō occides. dicit insontē. i. innocentem ḡtū ad illū q falso testes coniunxit: quē iudex nō debet interficere si sciat eius innocentiā secrete q̄z testes obligēt' examinare: vt eoz falsitas deprehendat e si sic nō pt deprehendere: oz iudex ad superiorē remittere. e si nō pt. q' nō oz superiorē iudicē: dicit Tho. de aq. sicut scribit q. lxiij. ar. vj. 3ª rñsione ad tertiū arg. q' i hoc casu iudex nō peccat ferēdo sñiam 3 eum: q' nō interficit ipm: ñ illi q accusant: salua tñ meliori iudicio vl sñia. q' dicit aug. li bro de li. ar. Quō apō diuinā prudentiā a peccato liberi sunt q. p vias rebus q̄ conēnt oportet humana cedē pol luti sunt. q. d. nullo mō. e p eo pmittēdas intelligi ꝛtugit. omnia illa q̄ homines unum amittere possunt. inē quas ē vita corpolis: e multo fortius dignitas qualis cūq; q: e potestas iudicādi: sm q' dicit Joh. vj. ca. C ūcraz oz homo dabit p anima sua. i. p corporali vita merita: e ió si iudex ḡtum cumq; sapiat: nō possit inuenire vtī liberādi innocentē a morte: oz plus dignitate e officiū iudicādi de mittere: ñ sententiam mortis pro innocentē ferre: aliter peccatū nō euadit: vt videt. dicit ante. m Justum ḡt illū q iust' ē iudicis hominū Jhūs forte sit debitus mort apō deū. e talē nō oz iudex occidē Jhūs secrete sciat ipm morte dignū. q' nō ē licitū ei vt ē pona singularis. Sm q' vult Aug. p de ciuitate dei. Aut sine aliq publica admi stratōe maleficii inferit. vel os homicida iudicabit: e tā to ampli' quanto sibi potestatē a deo nō pcessam viurpare nō timuit. Nec ēt vt ē pena publica. Quia vt sic ñ oz vitā ad occidendū eos. nec ē iste de ordinatione innocētis ad mortē e de dimissione illi' q ē morte dign': ḡt qō non valz si arguat p te. iudex ñ pt ordinare quē scit innocēt. ñ p oppositū nec pt dimittere quē scit dignum morte. q' vt

est ꝓsona publica ꝑt resignare dignitati ⁊ officio iudicādi ꝫ vt est ꝓsona singularis nō dz vīā vel ꝑtem aliquam occidendo. Aliꝫ aūt expōit ra.ſa. passum istū dicēs. q̄ innocēs ḃ accipit ille q̄ erat de domo iudicij ꝑdenat⁹ ad mortē ꝓ crimie sibi ꝓpositō tñ ē innocēs fm veritatē. q̄ si nūc apparerat aliꝰ q̄ vel sui ei⁹ innocentiā declarare. dz reduci ad iudiciū vt audiatur ille ⁊ vult cū innocēs ē ōdere. ⁊ sic factū fuit de ſuſanna. vz Dan. xiij. c. ad cui⁹ .ſ. doctrinā dicū: fuit reducta ad iudicium ⁊ a morte liberata. Per istū ḃ intelligit ille q̄ erat de domo iudicij tanq̄ innocēs a crimie sibi ꝓpositō ls fm veritatē sit re⁹. ⁊ tunc si apparerat aliꝰ q̄ vel sui cū ꝓbare reus de dicto crimine. nō est audiēd⁹ ꝫ eū quia ls euadat manū boīo remanet tñ i manu dei puniēd⁹. ſō subdit ꝓ cā huⁱ⁹ dicti.

n Quia aduersꝰ: ipsū. ac si dicat de⁹. ꝓpter ḃ talē ñ dēs occidere: q̄ licet manū mā ꝑcat remans tamē i mīa mea ad puniēdū. ⁊ possum eū interficere multis vijs. q̄ nō dimitto ipsū impunitū. o Nec accipies mūera. ēt ꝓ iudicio vero. nō ei dz vēdere iudex iusticiā suā. q̄ si sit iudex ī ferior debet cē ꝑtes⁹ de stipēdijs sibi datis a superiori. Si aūt sit superior dz cē ꝑtes⁹ reddēd⁹ suis. q̄ sunt stipēdia sibi concessa a cōitate ꝓ obseruatōe iusticie. ꝓ Que ēt excecāt prudētes. q̄ si accipiat iudex mūera ꝓ iusticia defendenda. ex tali assuetudīe inclinabitur ad accipiēdum ꝓ iniusticia sustinēda. ⁊ sic excecabit. ſō sequit. q Et subuertit verba iustoꝝ. q̄ ꝑ pas loḡbatur ꝓ veritate iusticie. postea loquūtur ad ꝓxi⁹ r Peregrino ñ molest⁹ eris peregrin⁹ ḃ dr̄ ꝓsēs ꝓ aliena terrā. quē iudex nō debet molestare retardādo sibi facere iudiciū de iniuria sibi facta. vt iter suū posset exequi. o Sex annis. Hic pōit informāntur sacerdotes. q̄ ḃ agitur de festis ⁊ solēnitatibus q̄ ls debeant obseruari a toto populo. tñ in hoc debēt dici q̄ ꝓ sacerdotes. ⁊ ꝑ agitur de septimo anno qui erat quasi tot⁹ solēnis. eo q̄ erat anno remissionis. ⁊ hoc ē qđ dr̄. s Sex annis se. ter. tuā rē. ꝓ vicis tuo ⁊ familie tue.

t Anno aūt septio dimittes eā. Dicit Aug. q̄ septio āno ḃt erat seminādi. ꝫ nō colligendū a seminantibus. ꝫ erat dimittendū paup⁹ vt subditur. Vt cōēdat pauper rē. Iosephus aūt ⁊ bedei dicūt q̄ septimo anno nō erat seminandū nec colligendū a dūs terre. ꝫ debebāt dimittere illa q̄ ꝑte nascebāt paup⁹ q̄ ḃ magis ꝓcedat lr̄e cū dr̄. t Anno aūt se. di. eā ⁊ re. facies. ita q̄ li reqescere facies. refert ad ḃ q̄ terra nō exerceatur ꝑ culturas. et li dimittes. refertur ad ḃ q̄ dūs campi ea que sponte nascebantur illo anno paup⁹ dimitteret. v Ita facies ī vinea ⁊ in oliueto tuo. q̄ sicut mihi colligebat dūs in possessione sua ita nec tu illis q̄ erāt sup campū. Ideo agitur de celebratōe sabbati cū dr̄. x Sex diebꝰ opaberis rē. ⁊ est istud expositū ca. xx. repetitur tamen ḃ istō ꝓceptus ꝓpter hoc. q̄ locutus est immediate de septimo anno. q̄ erat totus requies. ⁊ ideo ex ḃ posse crederet aliqs. q̄ in illo anno septima dies nō esset obseruanda. nisi sicut alie dies hebdomade. ꝓpter qđ ad hoc ēt errorē tollendum fit memoria de obseruatione sabbati. q̄ est eadē m. vij. anno sicut ⁊ in aliis. q̄ aūt sū illa obseruatio expositum ē supra xx. ca. y Dia q̄ dixi vobis custodite: hoc intelligit specialiter de quinq̄ ad obseruatōes sabbati. q̄ sunt plures. Ra. ſa. dicit: q̄ hoc dicitur ad subintelligendū vasa debere ex quoq̄ requie nō fecerat mentionē. q̄ tñ debent reqescere eā die sabbati: nec licitū ē eis ea locare vel accōmodare gentilib⁹ ad faciendū opa sua vt se curis ad scindendū ligna ⁊ similia.

z Et ꝓ nomē externoꝝ deoꝝ. i. ydoloꝝ a Non iurabitis. Iuramentū em̄ inter ductū est ad confirmationē veritat⁹ de re aliqua. de q̄ poterat dubitari nisi per iuramentū inuocatur de⁹ testis illi⁹ rei de q̄ iuratur. ꝑ q̄ iurando ꝓfitetur deū esse infallibilis veritatis ad ꝑfirmā dū ois dubia. ⁊ ido iurare ē actus latrie ꝓpter q̄ falsū de eo nō est iurandū. eo q̄ nō ꝑt esse testes veritatis. ⁊ quia act⁹ latrie nullo mō est eis exhibend⁹. vt dcm est ō. ca. xx. b Nec audietur ex ore tuo. q̄ exponit ra. ſa. dicens q̄ nō est licitum iudici dicere vel facere aliq̄ cū gentilib⁹. ꝓpter q̄ gentiles iurant per nomen ydoloꝝ. ⁊ est sensus. b Nec audietur ex ore tuo. i. ex ore tuo nō exibit ꝓba q̄ audiat iurare tu ꝓ ydola ⁊ factū a gentilib⁹. Hinc ḃo aug. scribēs ad publicolā dicit. q̄ licet nō sit licitū gentē inducere ad iurādū ꝑ ydola. si tñ gentilis bene aliq̄ pacta cū xpianis ⁊ offerat se ad ꝑfirmandū illa iurādo ꝑ ydola. licitū ē xpianis tale iuramētū recipe. Pōit aūt ḃ istō ꝓceptū inepta obseruatiā sabbati. q̄ virtuq̄ ꝑtinet ad reuerētiā dei exhibēdā. Cum seqūt aguḿ de trib⁹ solēnitatib⁹ notabilib⁹ q̄ fiebāt ꝑ annū cū dr̄. c Trib⁹ vicib⁹ rē. iter. q̄ ꝓmū ē festū pasche. ⁊ hoc notat cū dr̄. d Solēnitatē azimoꝝ custodies. q̄ ſpē diebꝰ debebāt vesci animalib⁹ ē expositū ē. xij. capū. e Sic ꝓcepi tibi tpe mēsis nouoꝝ. Sic ei ꝓmi⁹ q̄ celebrabat pascha. xv. die ḃ mēsis di mēs nouoꝝ. q̄ i crastino exisse dicī fiebat oblatio de nouis fructib⁹. q̄ manere debāt ab aliis. vt si bō irato cāpū vel boīs sui vicīt ibi aliq̄s spicas vel ficū i siculnea appropiāntes ad maturatōē ab aliis. debat colligēt apponere ad cēptū i solēnitate paschali. f Nō appa. i cō. meo. i. loco sacrificij. g Vacuꝰ. i. sine oblatōe vel sacrificio. Scōm festū ē pentecostes q̄ celebrabat q̄dragesimo die a die pasche i memoriam beneficij dei in datōe legis que data ē in monte sinai .i. die ab exitu filioꝝ israel de egypto q̄ egressi sunt die pasche. ſ. die. xv. ꝑmi mensis. vt dcm ē ꝫ. xij. cap. ⁊. xiij. ⁊ hec solemnitas tangitur cuz dicitur. b Et solē. mien. primitivoꝝ. quia in illa solēnitate offerebāt panes de nouis fructibus. sicut in solēnitate paschali offerebātur primitiua in spicis. spice tamen ille igni torrebantur. et exurebantur grana. ⁊ sic fiebat sacrificium. vt habetur Leuit. ij. et xxiij. Tertiam festū erat tabernaculoꝝ. q̄ celebrabat. eo q̄ dūs habitare fecit filios israel in tabernaculis in deserto. ⁊ de loco illo deduxit eos ad terram deliciosam. ⁊ ideo in hoc festo debent habere ramos virides et fructus arboris pulcerrime. C Celebrabatur aūt hoc festū mense septio .ſ. septēbr. ⁊ hoc notatur cū dr̄. i Solēnitatē ḡs in exitu anni. ḃ est immediate post exitū anni. q̄ septēber est primꝰ mensis simplex i anno ls martij⁹ sit primꝰ ḡtū ad festa sicut dictum est supra. xij. capit. ⁊ Gen. vij.

g ges tuas de agro. Ter i an
no apparebit omne masculi
nū tuū corā dño deo tuo.
l Nō immolabis super fer-
mēto sanguinē victime tue,
m nec remanebit adeps solē-
n nitatis mee vsq; manē. Pri
mitias frugū tre tue, defe-
o res in domum domini dei
tui. Non coques hedum
p in lacte matris sue. Ecce
q ego mittam angelum me-
um, q̄ precedat te et custo-
r diat in via: t introducat in
s locū quē pparaui. Obser-
ua eum t audi vocem eius,
t nec ptēnēdū putes. Quia
non dimittet cum peccaue
v ris: t ē nomen meū in illo.
Qz si audieris vocez eius
t feceris oia q̄ loquor: ini-
micus ero inimicis tuis: t
affligam affligētes te. Pre
cedetq; te angel⁹ me⁹: t in-
troducet te ad amorreum
t etheū t pherezeū chana-
neūq; t eueū t iebuseū, quos
x ego cōterā. Nō adorabis
y deos eorū nec coles eos.
z Non facies opera eorum
3 sed destrues eos: t cōfrin
a ges statuas eorū. Seruie-
tisq; domino deo vestro:
b vt benedicā panibus tuis
c t aquis: t auferā infirmita
d tē de medio tui. Nō erit in
fecūda nec sterilis in terra
e tua. Numerū dierū tuoꝝ i-
plebo. Terrorē meū mittā
in pcursū tuū. t occidā oēz
ppl̄m ad quē ingredieris
Cūctorūq; inimicoꝝ tuorū
h corā te terga vertā: emittēs
k crabrones prius q̄ fugabūt
eueū t chananeū t etheum
l anteq̄ introeas. Nō eijciā
eos a facie tua ano vno ne
terra in solitudinē redigāt
m t crescāt ɔ̄ te bestie. Pau
latī expellā eos d̄ ɔ̄spectu
tuo, donec augearis t pos-
n sideas terrā. Ponā aūt ter-
minos tuos a mari rubro
o vsq; ad mare palestinoꝝ,

h Ter in anno tc. s. in pascha: t in pēthecoste: t i festo ta
bernaculoꝝ: q2 illis q̄ erāt remote a ierlm aliq̄n dispen-
sabat de duob⁹ vicib⁹. s. in pēthecoste: t in festo taberna-
culoꝝ. l Nō immo. su. fer. san. vi. tue. t loq̄t de victia
agni paschalis q̄ nō debebat immolari donec fermentū
fuisset amotū de do
mib⁹ iudeoꝝ vt dcm̄
ē. s̄. xij. ca. t h̄ est qd̄
dī hic. l Nō im-
mo. sup fer. i. fermē-
to existē i domo tua
m Nec re. adeps
solē. mee vsq; mane
s. diei seq̄ntis. pote-
rat tn̄ cremari sup al
tare tota nocte.
n Primitias fru-
gū tre tc. q̄uis h̄ p̄-
ceptū supra positū
sit tamē h̄ repetit ad
ostēdendū q̄ obligat
āno septimo sicut in
alijs. q2 ei supra mē
tionē faciēs de pmi
tiis addidit. Cun-
ctaq; seminaueris in
agro tuo. p quod posset ali
qs credere q̄ nō obliga
ret anno septimo co
q̄ illo anno nō semi
nabat terra: nec col-
ligebāt fruct⁹ nascē
tes a dño terre: qd̄
nō ē verū: q2 etsi n̄ po
terāt colligē ad vsus
suos: debebāt tn̄ fru
ctus p alijs maturā
tes accipe t deferre
ad domū dñi in so-
lennitate paschali.
o Nō co. hedū in
la. ma. sue c⁹ rō ē q2
lex intēdebat idēce
re iudeos ad pietatē erga, primos t sic inhibuit eis ea q̄
videbāt eē crudelia ēt circa bruta aīalia: inter q̄ hoc erat:
q̄ agn⁹ coquerēt t pareret ad esū alioꝝ i lacte qd̄ erat vite
sue sustentamentū. Dicit āt andreas: q̄ hoc ēt intelligit de
carnib⁹ alioꝝ aīaliū q̄ nutriūt lacte: nō āt d̄ carnib⁹ aīaliū
q2 nō nutriūt lacte: s̄ de mā ouī. t lꝫ h̄ dicat de lacte mris
tn̄ itelligit de oī lacte. Alia ēt rō fuit ad hoc. s. in detestati-
onē ydolatrie: q2 aliq̄ ydolatre sic coq̄bant carnes ydolis
imolatas. p Ecce ego mittā. Premissa legis pmulga
tiōe: h̄ p̄ñr inducit ppl̄s ad ei⁹ obsuantiā: t pmo ponit di-
cta inductio: scdo legis receptio ca. xxiiij. Circa pmū indu
cit ppl̄s ad legis obsuantiā ex bonoꝝ pmissiōe: t pmū
ad terre chanaā facilē acq̄sitōem: scdo q̄tū ad ei⁹ felicē ha-
bitationē ibi. Nō adorabis deos eoꝝ. Ad acq̄rendū aūt
terrā tria erāt necessaria: directio in via. t q̄tū ad hoc dicit
p Mittā angelū meū q̄ pcedat te. viā ostēdēdo. t ptectio
ab hostib⁹. iō subdit. q Et custodiat te i via. t introdu-
ctio ad locū pmissū: t hoc notat cū dī. r Et introducat
ad locū quē pparaui. s̄ q2 ista pmittūt ex suppōe obediētie
ad deū i legis t mādatoꝝ ei⁹ obsuatiōe: iō subditur.
s Obserua eū tc. i. diligēt attēde vt ei obedias. cui⁹ ratio
subdit. v Et nomē i eo. ac si dicat q̄ obedit ei obedit t
mihi: t qui rebellat ei rebellare mihi: fm̄ q̄ dicit saluator
Luce. x. Qui vos audit me audit: t qui vos spernit me
spernit. Notandū autez q̄ illud exponit dupliciter vno
mō de iosue qui vocat h̄ angel⁹. i. a deo missus t ordina-
tus ad ducendū filios israel ad terrā pmissionis t ad de-
bellandū aduersarios eoꝝ ad ponendum eos in possessi-
one terre: vt habet in li. iosue. cui ppl̄s debebat obedire
tanq̄ nuncio dei t vices eius gerenti: t quod subdit.
v Et nomen meū in illo est. hoc patet ex nominis inter
pretatione. quia iosue interpretat saluator: quod est pprium
dei. Alio modo exponitur d̄ angelo qui pcedebat castra
filioꝝ israel osten
dendo eis viam per
columnā ignis t nu
bis vt dictum est. s̄.
xiij. ca. t eos ptege-
bat ab aduersarijs.
vnde posuit se inter
castra egyptioꝝ t he
breoꝝ ad ptegēdū
hebreos. vt dictū ē
s̄. xiiij. c. t eodē mō
pmittit h̄ de futuro
q̄ debeat eos ptege
re: t qd̄ subdit.
v Nomen meū in
illo est. hoc dī. q2 an
gel⁹ ille loquebatur
in psona dei: t iō aliq̄
quādo angelus. ali-
q̄n dñs noiat: fm̄ q̄
dicit beat⁹ Gregor.
t Quia nō dimit-
tet cū peccaueris. q2
nō ē in potestate sua
eū aliqd agere ppria
auctoritate: s̄ fm̄ vo
luntatē mittētis: et
hec expositio ē ma-
gis consona lre: loq̄
tur etiam hic domi-
nus moysi in psona
toti⁹ ppl̄i. x Nō
adorab. h̄ p̄ñr pmit
tit tre felicē habitatiō
p tn̄ remouet h⁹ im-
pedimētū qd̄ ē ydo
latria cum dicitur.
x Nō adorabis de
os eoꝝ. s. exhibēdo eis fuitutē exteriorē. y Nec coles
eos. q̄tū ad interiorē. z Nō facies opa eoꝝ. i. act⁹ q̄ fi-
unt i veneratiōe ydoloꝝ. p h̄ ei q̄ dixerat. Nō adorab. p-
hibuerat eis exhibē illos act⁹ latrie: q̄ exhibent deo: t iō
addidit. Nō facies opa eoꝝ. ad excludēdū ēt act⁹ q̄ exhi-
bēt ydol. 4 Sz destrues. eos. templa eoꝝ dissipādo.
b Et ɔfringes sta. eoꝝ. pminuēdo frustatī. ne remaneat
aliq̄ memoria eoꝝ. c Seruietisq; dño tc. q2 p h̄ felicit
habitabitis i terra vob pmissa. iō subdit. d Vt bn̄dicā tc.
i. cibis tuis t potib⁹: q̄ noie panis t aq̄ designāt: vt plan-
es dictū ē s̄. e Et aufe. infi. tc. ɔferendo tibi bonā aīe
dispositionē. f Nō erit ife. tc. dī fecūda q̄ pua plē hꝫ
t nulli⁹ aut modici valoris. sterilis q̄ nullā hꝫ: t in h̄ designat
multiplicatio popl̄i t fortitudo. g Nūeꝝ dieꝝ tc. i. vita
tua nō breuiabit infirmitate peste t fame aut gladio.
h Terrorē meū tc. qd̄ fuit iplētū Iosue. v. vbi dī. dissolu
tū ē cor eoꝝ: nec remāsit in eis spūs. t in h̄ tangit pacifica
possessio tre. i Emittens cra. i. anxietates animi: eos
pungētes sic aculei. iudei ei crabrones dicūt ad litterā.
i. muscas d̄ cadaueribus exortas hñtes aculeos venenosos
k Qui fuga. eueū. q2 multi de habitatorib⁹ tre chanaā fugi
erūt de tra illa an̄ ingressū filioꝝ isrl. l Nō eijciā tc. cui⁹
rō subdit. Ne terra redigat in solitudinē. in quo ostendit
spaciositas tre q̄ nō posset sufficient ppl̄ari a filijs isrl to
nec eēnt i maiori nūero: t tn̄ iā erāt sexcēta milia. m Et
cres. ɔ̄. q̄ te ɔ̄tra i festarēt q̄ aduersarij. n Ponā āt t. tu.
a mar. rub. ex pte orientis. o Vsq; ad mare palestino-
rū a pte occidētis t h̄ ē mare mediterraneū.

p Et a deserto. ſ. egypti qđ ꝛtigmatur terre ꝓmissionis. a pte australi. q Usq; ad fluuiū. ſ. euphratem. a pte aq̄lonis. ñ istā terrā totā habuerūt usq; ad tpa salomonis.

r Nō imbis cū eis fed⁹. p amicicias vel cōmudā. cetera patet. In ca. xxiij. vbi dr i postil. Et p̄ erga ꝓcs que debent i iudicio aliquid ꝓponere.

Ad dicta.

1 Inconueniēs vī dicere q̄ sit ꝓhibitus a lege diuina q̄ iudex audiat vnā ꝑtem in absentia alteri⁹ licz talis po multa mendacia immiceat ad iustificationē siue causē. Nā recte iudex p B nō inclinabitur ad assentiendū sibi donec audiat aliam ꝑtē. B cōiē fit i multis iudicijs. ſ. q̄ vna pō in absentia alteri⁹ ꝓponit multa mēdacia. ꝙ postq̄ audiuit pō aduersi negocio discusso deuenitur ad rectitudi nē iusticie. vñ vī aliter dicendū. Ad qđ sciēdū q̄ vbi dr i trāslatione nra. Nō suscipies. hr in hebreo vnū verbū ꝙ sī eq̄ nec ad multa. ſ. ad suscipiēdū: leuandū: ferendū ꝛ multa alia. Et vbi i trāslatōe nra dr. Vocē mendacij. in hebr. hr: Audituꝫ vanitatis. vñ i B q̄ dr. Nō ferat auditū vanitatis intelligit ꝓhiberi ne ꝙs ferat seu leuet infamiā falsā ꝙ primū qđ ē ꝓprie audiri⁹ vanitatis. ꝛ sic refert ad quācūq; plonā: etsi legatur. Nō suscipies. Pt referri ad iudicē. ꝓhibēdo eū ne p̄ famā vanā moueatur ad ꝓdemnandum aliquē. In eo. ca. xxiij. vbi dr in postil. Insonē ꝛ iustū non occides ꝛc. Additio. ij.

Uocirato augu. allegata p postillatorē nō ꝛtiat determinatōi scti tho. nā ferre sniam mortis ꝙ eā q̄ conuincunt in iudicio p testes diligēter examinatos. nō ē pcm̄. Iz sciat a iudice inocēter ꝓdēnari. vñ ꝓpter B nō ē diuinēda dignitas rpalis nec aliqđ himōi. Q̄z aūt sniam ferre ꝙ talē no sit peccatū. declarat sufficiēter a sancto thoma in ꝑte allegata. q. lx vij. ar. ij. in cor. q. vbi dr sic Q̄z qz iudicare ptinet ad iudices ꝙm q̄ fungunt publica ꝑsōe. iō insonmari debet in iudicio: nō ꝙm illud qđ ipe nouit tanq̄ ꝑuata plona. Iz ex B ad inuari posset. vt obiicit⁹ discutiat ꝓbationes inducta. vt posset eaz defect⁹ inuestigare. q̄ si eas nō possit de iure repellere debet eas in iudicādo secū. Deli⁹ ei dei est q̄ ꝙm ꝑsōā ꝑtē iudicat ita inuari in iudicijs ꝙm veritatē quaz ipe cognoscat. nō ꝙm B qđ ab alijs accipit. ꝛ iō de eo q̄ ē ver⁹ deus ꝛ hō ꝓbōe legitur Eta. xl. q̄ nō ꝙm visionem oculoꝝ iudicabit. nec ꝙm auditū aurīū arguet. qđ nō pertinet alijs iudicib⁹. Et ait iudicatur q̄ iudex in ꝑdicto casu facit ꝙ ꝛciam. iniqtū facit ꝓra ꝛciam veritatis qđ bz ꝛ sic peccat iuxta illud ad Rom. xiij. ca. Quod nō est ex fide ꝑm̄ē. ꝓut cōiē exp̄ōitur. dicendū ꝙm ipm vbi supra q̄ bō in his q̄ ad ꝓpriā plonā ptinet debet informare ꝛciaz suā ex ꝓpria scia ꝙ in his q̄ ptinēt ad publicā ꝑtem debet informare ꝛciam suā ꝙm ea q̄ in publico iudicio scīri possunt. vñ Iugu. sup Ps. Hon⁹ iudex nihil arbitrio suo facit ꝙ ꝙm leges ꝛ iura pronunciat.

Replica correctorij contra Burgen.

1 In ca. xxiij. postillator exponit illud. Nō suscipies vocē mēdacij: de iudice q̄ nō debeat audire vnaz ꝑtē sine alia. Burg. dicit incōuenienter dictū. q̄ diuina lege sit ꝓhibitū audire vnā ꝑtē in absentia alterius. Et ponit casus in quibus licite iudex ꝓt illi diuine legi ꝛuenire. Sed vī suis casib⁹ burgen. nō ꝓcludere ꝓpositus quinimo ex illa lege q̄ vī hr ortū a natura. ꝛ recte rōnis dictamine. reptū est. q̄ ad instātiā vni⁹ ꝑtis in offic. iudicio bene recto debet fieri citatio ꝑtis aduerse. nisi esset iudicium aliqđ ꝑtē publica ꝓtinēs nō ad inducendū ꝙ solum in notorijs ꝓcedendū. vt dr de iudicio questualie. qđ vulgo dr secretū iudicium. nō rōne cause q̄ ē notaria. ꝙ ꝓcessus q̄ secret⁹ ē sine strepitu iudiciorū. In tali em̄ iudicio lex ista locū nō bz. ꝙ in omni alio. Iudex iuꝫ hāc legē ad instantiam ꝑtis tenetur decernere citationem q̄ legitime ē instructa potenter sine trāsgressione h⁹ legis vna pō audiri alteri⁹ ꝑtis cōtumacia nō obstāte. poterit etiā iudex vnā ꝑtē audire absentā nō citata. ꝙ nō iudicialiter. q̄ alo esset audītio vanitatis. put exp̄ōit burg. iuxta hebraicā ꝛpaz. vt dicit. ꝛ i dis casib⁹ vadunt instātie Burg. In eo. ca. vbi postillator circa illū textū. Insonē nō occides. tenet ꝙ scīa thom. dicens q̄ iudex sciens aliquē innocētē nō peccat ferēdo sententiā ꝙm allegata ꝛ ꝓbata ꝙ eundē. Sed burg. cōmunit ꝓ sancto tho. certamē assumēs B nō pluꝫ dicit q̄ sanctus tho. in locis allegatis p ipm ꝛ postil. Sed ad auctoritatē be. aug. p postillatorē allegatā min⁹ cōuenienter dicit. nam ꝙm declaratōs postillatoris manifeste ꝛcludit ꝙ positōnē sancti tho. ꝛ cōiē intristat. Quia em̄ in cōiter accidentibus iudicandū sit ꝙm allegata ꝛ ꝓbata. nullo mō iure cautum ē. imo dānato iure ꝓhibitū iudicare ꝙ agnitā veritatē. nec videre in eo valet ista distinctio q̄ iudex duplicē ꝑsonam dicit. ſ. priuatā ꝛ publicā. nā si priuata peccat. publica nō excusat. nisi sit manifesta lex q̄ eā excuset. nō ē ār lex puto humana nec diuina q̄ dicat iudicādū ꝙ veritatē agnitam nō vī igitur aliq̄ lex accusans sic iudicantē. tun⁹ est igitur ꝓfitū postil. ꝛ multo p̄ doctoꝝ dimittere ꝑsone publice respectū. Q̄ dānare plonā punitā. put sonat auctoritas dī augu. quā burg. trāsit ꝓtendēdo oculos ad e. Nihil rōnabiliter dicendū. sed ad aliam locum differendus.

Capit. xxiij.

1 Dixit q̄s dixit. Premissa legislatione ꝛ indicatōe ad ei⁹ obseruantiā. b cōsequenter describitur eius receptio. ꝛ primo verbo: scīo facto. ibi. Scripsit aūt moyses. Circa primū ꝓmittitur instructio moysi de descensu ad populū vt legem reciperet. ꝛ in reascensu ad deum profacti confirmatione ꝛ hoc est quod dicitur.

a Moysi quoq; dixit. ſ. dñs.

b Ascende ad dñm tu ꝛ aaron. ſ. postq̄ descenderiset populus legem receperit.

c Solusq; moyses ascendet ad dñm. in cacumen montis. alij aūt ascēderūt ad aliquā ptem montis inferiorem.

d Veniēs ergo moyses descendendo ad populum.

e Et narrauit plebi oia verba dñi. Hebrei dicunt q̄ istō qđ hr in ca. xlo usq; ad illū locū. Dixit dñs ad moysen: ascende ad me in montem ꝛc. fuit factū anq̄ dñs loqueretur populo decem ꝑcepta decalogi. de quibus dicit fuit xx. cap. ita q̄ quarta die tercij mensis ab exitu filiorum israel de egypto. dominus dixit ad moysen q̄ descenderet ad populum ad denunciandum eis ꝑcepta eius de ꝑparatione populi ad recipiendum legem die dei ꝓmulgandam. ꝛ ad hoc q̄ poneret terminos circa montem de qb⁹ dicit ē. xix. c. ꝛ ad denūciādū ꝓpō ꝑcepta iudicialia ꝑdicta que moyses recepit a dño. Et quinta die predicti

mensis moyses edificauit altare: & aspsit sanguinē victie
rug pplm in signū pfessionis legis: & moyses cū aarone & se
nioib⁹ ascēdit. & dixit ad facti pfirmationes. Et vj. die
erat ḡnāgesima a die erat⁹ de egypto dño audiente popu
lo locut⁹ est. x. pcepta licet seruent pbo data. nā in sāc scr
ptura aliq⁹ p⁹ facta
frequēter scribūt po
sten⁹. Hoc ergo aūt
nostri dicūt ēsuetū q
illud qđ primū in ca
pitā. sīc hic factus
postq̄ dño dece pce
pta dederat orē ppo
qr cū popl⁹ dnm lo
quente nō posset su
stinere. rogauit moy
sen vt acciperet leges
a dño & eis referret:
vt dictū ē. xx. ca. et
sic pplo redeūte ad
castra moyses ascen
dit ad dēm: & accepit
ea q̄ dicta sunt in lo
co. & ḡ dictū magis
vī ꝑcedere linee i
f Hādit⁹ ois pp⁹
pal⁹. Postq̄ audie
rat relationē moysi.
g Hec vba dñi q̄
locut⁹ est. subi.
h Faciemus. ac si
ipm loquentē audi
sem⁹. i. Scripsit
ait. Hic ꝑ⁹ ponit re
ceptio legis facton
secūdo receptionis
pfirmatio. ibi. Ascēderūtq̄ moyses. Circa primū dicit.
i Scripsit ait moyses. ad memoriā futurā. k Pmi
versos ⁊ nones dñi. f. pcepta iudicialia ꝑdicta q̄ rem̄lerat
pplo. Ha. ia. dic. q̄ cum hoc scripsit a principio Gen. vsq̄ ad
decē vba dñi: q̄ iuenit scripta in tabulis: & hoc ē a principio
Gen. vsq̄ ad. xx. ca. Exo. Sz hoc vī fictitiū. q: Fm ipsum
oportet q̄ fuerit factū infra vnā diē: q: statim subditur.
l Et mane cōsur. tē. qō ipe exponit ꝑ mane crastine di
ei nīl qđ velit dicē: q: ibi fuerit miraculū vel q̄ scripsit mīr
ū velocit vltra hūanū modū. m Edificauit altare do
mino ad radices mōtis. f. ymaī ad gratiarūactionē & legis re
ceptionē ꝑfectā vt postea subdit. n Et. xij. tumulos. alij
dicūt q̄ fuerūt. xij. altaria. Alij dicūt q̄ fuerūt duodecī la
pides ex qb⁹ extruxit vnū altare ad denotandū obtulōes
xij. tribuū. & hoc vī verū: qz vsq̄ ad sacerdotiū aaron: qđ non
dū erat institutū sacerdotiū ꝑtīc erat auncrā ꝑnogenitū
rum: vt dictū fuit Gen. xxij. & xvij. ca. p Tumulos. xij.
li duodecī nō ē in hebreo: & tō vī q̄ fuerūt ītā duodecī ꝑlo
rum⁹ ablq̄ determinatione alicui⁹ nūeri in hebreo sīnī
cat cōiter diuersū. q Tulit itaq̄ moy. di. p san. & misit i
crateras. i. cyphos magnos hūero ansas. r Parte aūt
resi. tē. iste sanguis erat signū receptiōis legis a pplo & fe
dere inīt ipm & deū. de⁹ aūt spūs ē & nō ꝑt aspgi sanguine
& tō loco e⁹ aspsit altare vel vī. a. sa. & postea pplm vñ dī.
s Ille vo sūp. san. re. in popl̄m. Fuit ēt ista aspsio
facta in signū q̄ transgressor legis sanctis debēt effūdi.
t Ascēderūtq̄ moyses. Hic ponit ꝑdicte receptiōis cō
firmatio: q̄ hoc q̄ dē⁹ immediate ꝑ ꝑdicta ostdit se eis Ihū
se: vī subdit. v Et viderūt dēum deū isrl. nō in essentia
sua. ⁊ in similitudine reptilis ipm⁹ vī q̄ fuerit būana q
hoc quod subditur.
v Sub pedib⁹ ei⁹ et q̄ hoc desīgnabat
q̄ erat assumptur⁹ q̄
naturā humanam.
y Quasi op⁹ lapidis saphyrini. In be
breo br: q̄si op⁹ late
ris saphyrini. ita q̄
figura laterū ꝑducē
bat eos ad memoriam
angustiarū quas
sustinuerāt faciēdo
laterēs in egypto: et
colat et⁹ q̄ erat q̄si ce
lestia designat eoꝝ
libertatē quā ꝑcepe
rāt: & tociēs ad
vnic appetitionis
q: opposita contra se
posita magis elucef
cūt. z Nec super
eos. alij libri habēt
hnōrem⁹ ponim⁹ hic,
nec nō supra eos tē.
⁊ nō ē de terminis fi
ē in hebreo nec i an
tiqīs libris: & ē sens⁹.
z Nec sup eos q̄ ꝑ
cul recesserant. i. po
pulū. de q̄ dictū ē ꝑ.
q̄ nō debebat ascēde
re cū moyse alij⁹ se
nib⁹: ⁊ loqr fm mē.
z Misit ma. suaz.

f Hādit⁹ ois pp⁹ vna vo
ce. Hec vba dñi q̄ locut⁹
est faciem⁹. Scripsit autē
k moyses vniuersos sermo-
l nes dñi, & mane ꝑsurgens
m edificauit altare dño ad rā
n dices mōtis, & duodecim tu
los ꝑ duodecim tribus
o israel. Misit q̄q; iuuenes
de filijs israel: & obtulerūt
holocausta immolauerunt
q victimas pacificas do
ꝑ mino vitulos duodecim. fu
sit itaq̄ moyses dimidiam
r ptem sanguinis, et misit in
crateras: partē aūt residu
am fudit sup altare. Assu
mens q; volumen federis:
legit audiēte popl̄o. Qui
dixerūt. Hec que locut⁹ est
dominus faciem⁹, & erimus
s obedientes. Ille vo sūp⁹
sanguinē respersit in popu
lū. Et ait. Hic est sanguis
federis q̄ pepigit dñs vo
biscum sup electis sermoni
t b⁹ bis. Ascenderūtq̄ mo
yses & aarō. Nadab & abiu
et septuaginta ō seniorū
v israel: vt viderūt deū isrl.
x Sub pedib⁹ ei⁹ q̄si op⁹ la
pidis saphyrini: & q̄si celū
y cū serenū ē. Nec sup eos q̄
ꝑcul recesserāt de filijs is
z rael: misit manū suaz. Vi
derūtq̄ deū: & comederūt
a b ac biberūt. Dixit aūt dñs
c ad moysen. Ascēde ad me
d in montē & esto ibi, daboq̄
tibi tabulas lapideas & le
ge ac mādata: q̄ scripsi: vt
e doceas filios israel. Surre
rexerūt q̄ moyses et Josue
g minister ei⁹, ascendēq̄; q̄ Mo
h yses in montē dei, seniori
i b⁹ ait. Expectate ḃ donec
k reuertamur ad vos. Habe
tis aaron et hur vobiscū:
l siquid natum fuerit que
m stionis referetis ad eos.

occultādo se eis: sicut dī. j. xxxij. moysi. Protegam te pe
ctora mea donec trāseā. tollā q; manū meā & videbis po
steriora mea. Et q ꝑ ꝑ⁹ positio man⁹ dei sup aliq̄d dēr
a occultationē fuit: & subtractio man⁹ reuelationē. tō subdit.
a Viderūq; deū: comē. ac bē. f. in lectia magis
p⁹ talē visionē. Hebrei ie dicūt q̄ b ē textꝰ vet⁹. Nec sup
eosdem filioꝝ isrl. misit manū suā. tē. ⁊ fm hoc populus
eōs nō vidit deū: ⁊ mō dicit illū q̄ erāt principaleo in po
pulo. scilicet moyses et illi qui erant cū eo: ꝓncipes tri
buū. b Hinc ie dās q⁹ dantē moralīū ꝓceptoꝝ & iu
dicialiū. b ꝑ⁹ ponit dano ceremonialiū. Ihū ad structurā
tabernaculi: ordinationē ministroꝝ vbi sic ꝓcedit. qz ꝑ
mo describit Moysi vocato secūdo ceremonialiū tradi
tio. xxv. ca. Circa primū dī. c Ascēde ad me in montē
f. solum. d Et esto ibi. p b designauit q̄ moyses debe
ret ibi eis remanē: tō nō determinat q̄dīu ꝑsit.
e Daboq̄ tibi tabulas lapideas. dicit beniel, q̄ erant ō
saphyro. f Surrexerūtq̄ moyses & iosue. q̄ iuit eis us
q; ad terminos mōtis. ibi fecit tabernaculū suū ad ma
nandū dū quousq; rediret moyses de cacumine mōtis. per
hoc ei q̄ infra. xxxij. ca. dicit iosue ad moysen de cātīb⁹
coā vitulo cōflatili violat⁹ pugne audit in castris: pēs q
nō habitauerūt in castris q̄n fecerūt vitulū & adorauerūt.
g Ascendēsq; moy. a. ascēdere volēs.
h Senioib⁹ ait. & hoc sunt q̄s ipse & iosue recesserūt ō ca
stris: tō subdit. i Expectate ḃ. intendētes ad regimē
popl̄i. k Donec reuertamur ad vos. f. ego & iosue.
l Habetis aaron & hur vobiscū. Ite hur fuit marit⁹ ma
rie sororis moysi: vt dictū ē ō. xvij. ca. m Si q̄d natū fu
erit q̄stionis. i. aliq̄d q̄stionabile vel difficile ī ībigui. n Re
ferētis ad eos. ad determinādū sic referet ad me si ē q̄stio

o Cūq; ascēdisset moyses. dimisso iosue in loco supradicto. p Opuit nubes monte. q erat signū diuine pñie. q Tegēs illū sex dieb⁹. nō q recesserit septio die nubes. sed p illos sex dies accipitur moza moysi in monte antecessio cū eo loqretur. ō subdat. Septio aūt die vocauit eū. r Erat aūt spēs gloric dñi. q̄si ignis. de sup iori ei gte nubis q̄ mōtē opuerat videbat q̄si ignis ascēdere i altum ita q̄ videbatur de castris. s Et fuit ibi. xl. dieb⁹ & xl. noctib⁹ absq; cibo & potu.

In cap. xxxiij. vbi dē i postil. Fuit etiā ista aplis Additis

Quum nō solū de sensibili terali sed de figurativo agat postillator: i hoc loco nō vt ec̄ p̄termittēdum illō q̄ i glo. bī sup illud dbū. Hic ē sanguis federis dicens q̄ monte xp̄i q̄ in hoc significat confirmatur testamentū. bī i glo. Quia q̄dē sensus figuralis dō p̄tinuat cū seq̄nib⁹ cū dicit Viderūt deū israel nā m̄ ppls ille q̄ in sanguine testamenti xp̄i confirmat deū israbel videt nūc q̄ fidē & facm & i futuro q̄ essentiam.

Capm. xxv.

Locutusq; est dñs. Hic p̄fert modū descriptio tabernaculi: & pmētū ad ip̄m: & p̄ circa ḡ ponitur dñi p̄ceptū. scdo interuenit impedimentū. xxxij. c. tercio amoto impedimēto describit opus executio. xxxv. c. & quarto tabernaculi erectō. ca. xl. Circa primū ostenditur materie p̄paratio. scdo describit tabernaculi & pmentū ad ip̄m formā & dispositio. ibi. Facietq; mihi sanctuariū. Circa primū dē. b Loqre filijs israel. q̄ de oblatōib⁹ eoz debebat fieri tabernaculū. c De rollāt mihi p̄mitias. i hebreo hēt separātes. q̄ oblata separabant a cōib⁹ vsib⁹ q̄b⁹ nō poterāt vltra applicari ḡ tm̄ diuino cultui. d Ab omne. q̄ offert. vltroneū. i. spōtanē⁹. e Accipietis eas. & nō aliter.

f Hec sūt q̄ accipere. p dictos pheb⁹. g Aur⁹ &c. byacinthū. i. lanā & sericū talis coloris sic ē lapis byacinth⁹ cui⁹ color assimilat saphiro. h Coccūq; bis tinctū. i. lanaz et sericū coloris rubei & bis tinctū. vt color ēt intensior. i Et byssum. Byssus ē gen⁹ lineū cādidissimi. ista em̄ fuerūt necessaria ad factēdū archā & ꝓpiciatorium. & alia quoz aliq̄ erāt de auro: aliq̄ de argēto. aliq̄ de ere. & aliq̄ de ere & argēto & ad faciēdū cortinas tabernaculi q̄ erāt de p̄dictis vt ptēbit infra. k Pilos caprar. de q̄b⁹ facta sunt saga. l Et pelles arietū rubricatas. dicit ioseph⁹ q̄ lana pellis erat tincta rubeo colōre. Hra. fa. dicit. q̄ erāt frunite: gallice temeos dicte & ex ḡ erāt rubee. m Pelles q̄ hyacinthinas. i. tali colore tinctas fm̄ Ioseph⁹. In hebr. hī Pelles q̄ taxoz. vt dicit ra. sa. & ſt alia bēt⁹ pelles varias mistis colorib⁹. & de pellib⁹ dictis factū ornāmētū tabernaculi.

n Et ligna setbi. ad faciēdū tabulas tabernaculi & archē & mēse & alia alia. vt videbitur infra. Sz q̄rit⁹ vñ i deserto hēr̄ ligna setbi. cū ibi nō ēēnt tales arbores: Hādi ra. sa. dicēs q̄ Iacob vidit i spūs. q̄ filij sui erāt facturi tabernaculū in deserto p̄ exitū de egypto. & secūs portarent in egypta semina & radices talū arboz: & ibi plantauit et nutriuit: & p̄cepit filijs suis vt exeūtes de egypto secū portarent. Aur⁹ aūt & argentū būerūt de egypto quaz spoliauerūt & lapides p̄ciosos &c. o Oleū ad luminaria cō. i. ꝓpanda vt possint ardere. p Aromata i vnguēta &c. ad faciendū vnctionē sacerdotū & vasorū & ꝓpōtis cremāde i altari incensi. q Lapides onyc. et ge. & or. ephot. i q̄ re q̄rebāt⁹ duo lapides onychini. r Et rōnāle. in q̄ recrebantur. xij. lapides q̄z vn⁹ ē onychin⁹. s Facient q̄z mihi. hīc pōit tabernaculi & vasorū & ministroz descriptio. scdo artificis electio. xxxj. ca. & hūc p̄mittitur p̄mo descriptio tabernaculi & vasoz: secundo ordiatio ministrorū. xxviij. capitulo. Circa p̄mū pōunt⁹ p̄ descriptio eoz q̄ erāt intra tabernaculū. scdo ip̄e tabernaculi i se. xxvj. ca. tercio agit de his que erāt ex̄ ca. xxvij. Circa p̄mū ꝑdūr p̄ generalē, dicit. a Faciēq; mihi. sanc. i. tabernaculū q̄b⁹ possit

o Cūq; ascendisset moyses
p opuit nubes mōtē: & hīta
uit gloria dñi super synai
q tegēs illū nube sex dieb⁹.
Septio aūt die vocauit eū
domin⁹ ō medio caliginis.
r Erat aūt spēs glie dñi quasi ignis ardēs sup verticez
mōtis in cōspectu filioruz
israbel. Ingressusq; moyses medīū nebule: ascēdit
s i mōtē. & fuit ibi. xl. dieb⁹
& quadraginta noctibus.

Capitulum. xxv.

Locutusq; est dñs ad
moysen dicēs. Loq̄re filijs israel vt tollāt
mihi primitias. Ab oi homine qui offert vltroneus
accipietis eas. Hec sūt aūt
q̄ accipe debetis. Aur⁹, et
argētū & ęs, & byacinthum
& purpuram: coccūq; bis
tinctū, & byssum & pylos caprar: & pelles arietū rubri
m catas: pelles q̄z hyacinctbinas & ligna setbi: oleū ad
p luminaria ꝓcinādā, aromata i vnguētū & thymiamata
q boni odoris, lapides onychinos & gēmas ad ornandum ephot & rationale.
r Facientq; mihi sctūarium
s & habitabo in medio eoz,
t iuxta oēm similitudinē tabernāculi quod ostēdā tibi: et
oīm vasoz in cultum eius.
u Sicq; facietis illō. Arcbam de lignis setbim cōpin
x gite, cui⁹ lōgitudo habeat
duos & semis cubitos: latitudo cubitū & dimidium,
altitudo cubituz similit ac
y semissez, & deaurabis eam
auro mūdissimo, intus & foris. Facies q̄z supra coronā
z aureā p circuitū, & quatuor circulos aureos, quos
a ponēs p q̄tuor arche āgu
b lōs. Duo circuli sint in latere vno, & duo i altero. Fa-

ponatur de loco ad locū. b Et habitabo i medio eoz: ita q̄ nō oporteat eos p sacrificijs recurre ad mōtē sinū. c Iuxta oēm simi. &c. ostēdit ei dño moysi visiōe imaginaria tabernaculū cū oīb⁹ ad ipz pertinentib⁹. & fm̄ hāc similitudinē moyses explanauit & descripsit artificib⁹. d Arcbā ō lignis &c. ꝑ dēbit i spēali. & p ea q̄ erāt intra semisextū. scdo q̄ erāt intra setā: ibi. Facies & mēsam. Circa primum dicitur.

d Arcbā. s. testamēti q̄ erat q̄si scrinium sine p̄decessore.

e De lignis setbi. q̄ ſt imputribilia. vt dicit Ioseph⁹.

f Cū⁹ lon. ba. &c. i. duos cubitos & dimidiū. g Et deaurabis &c. nō p modū picture. ꝑ lamis aureis opiendo. vñ. j. xxxj. ca. ol. Dextra auro. & idē tenēdū de oībus illis q̄ dicūt i ope isto deaurata. h Faciesq; sup. co. au. ista corona nō erat rotūda ꝑ q̄drata. erat em̄ q̄dā labia in parte supiori arche i circuitu eleuatū. q̄si spacio duoz digitoruz vel q̄uor sup opcultū arche. sic fit i marginib⁹ tabularioz. Dicit ꝑ corona. q: erat p totū circuitū arche. i Et q̄tuor circulos aureos. fm̄ Iosephū isti circuli sic erāt dispositi i q̄uor angulis ita q̄ erāt ꝓtuo supiorē pēē arche. ꝑ corona. & q̄ vectes irāres p circulos tnēt fm̄ lōgitudinē arche & in ō vi ꝓcedere rectius. quia ibi dicitur. k Duo circuli sint in latere vno. & duo in altero. latus autem arche cōiter dicitur fm̄ longitudinem. & fm̄ hoc spaciū int duos vectes erat cū vnius cubiti & dimidij fm̄ latitudinem arche. que erat inter duos vectes. Hra. salomon dicit q̄ circuli sic erant dispositi in angulis q̄ vectes transibāt fm̄ latitudinem arche. & sic inter duos vectes erat spaciū duorum cubitorum & dimidij fm̄ longitudinem arche q̄ continebatur inter duos vectes. & hoc videtur rationabiliter. quia ad hoc ponebantur vectes vt per illos arca portaretur a sacerdotib⁹. quādo castra mouebāt. q: opor

tebat q̄ sacerdotes deportarēt eā. ꝓpīo humero. t ꝓter pondus arce. t pnosticū in ea requirebātur ad minus q̄ duo homines: duo ante. t duo retro. duo autē boni homines medio possunt aptari ad sustinendum vectes vn⁹ iuxta aliam in spacio trium cubitorum. t dimidij q̄ in spacio vnius cubiti. t dimidij. q̄ videret nimis diste ad hoc q̄ duo bacilia lateralia sic in cedentia ponerētur illam archā. ¶ Nec obstat illud q̄ habet littera. Duo circuli sint in latere vno: q̄ in quadrato q̄ē altera pte longi⁹ littera breuiores ita vocāt littera q̄drata: sicut. t logiores. et eodē modo dicendū de littera duo archa: q̄ erat q̄ in modā q̄drata altera pte longiua.

l ¶ Et vnde extrahent eā de eis q̄ vectes semel immissi si poterāt de circuli ambitu nisi ꝓ reparatione si eēt ibi aliqd̄ dissipatū: vt aliqo aūt portādo eā vectib⁹: vectes erāt in circuli nō ꝓt deponi debeāt. m ¶ Ponesq̄ in archā testificationē q̄. t. tabulas scriptas digito dei: q̄ erāt testes inf deū. t populū: q̄ recepisset a deo illa ꝓcepta. n ¶ Facies. t ꝓpiatoriū. Rabbi sa. t hebraei dicūt q̄ illud ꝓpiatoriū erat operculū archē nō q̄ de alio operculo ei⁹ nō sit mētio: sed q̄ describit eius dē ornatus. t latitudinis sic. t archa. aliq̄ alij doctores dicūt q̄ nō erat operculū arche. sed erat tabula aurea figuraē ei⁹ q̄si portatek ab ipsis cherubin q̄ erāt in extremitatibus archē. ita q̄ erāt q̄si sedile: ꝑ⁹ dei. t archē operculū erat quasi scabellū illi⁹ sedis. Fm illos pī. Ixix. Qui sedes sup cherubin. t sup ꝓpiatoriū ab ipso sustentarīs. dicebat aūt ꝓpiatoriū q̄ de illo loco audiebāt rīsa vīce pietatis. Secundo dicūt Ra. sa. operculū archē erat q̄si sedes dei. t pauimentū tabernaculi: q̄ erat alt archā erat q̄si scabellū sedentis ꝑsonā aūtē q̄ nō ꝓprie est ab hoib⁹. q̄ morse ostensione imaginaria videt tales scīmdum eos in sede dei. Ra. sa. t alij doc. dicūt q̄ habebāt filij tribus puerorū vt in vnū habērent alas ꝓducētes: q̄ ei erāt facti ope fusorio: q̄ ei martello aūt deducebat ad talem figurā. p Ex vtraq̄ pte oraculi. t. ꝓpiatorij q̄ dicebat oraculū. q̄ p ōnes imperrabat diuinā rēspōsum q̄s ipo audiebat. q̄ Expandēres alas suas i alterū: nō direcre q̄ obliq̄ue: t sic ogebant alīq̄ mō ꝓpiatorij r Respiciantq̄ se mutuo. q̄ directe ex aduerso: q̄ verterēs aliq̄tulū vultus⁹ suos ad lat⁹: vn⁹ ꝑ alterū. q̄ subdit. s Versus vultibus ꝓpiatorij quo ogē archa. q̄: Fm Ra. sa. ꝓpiatorīū erat operculū archē. Sed q̄ do alia opinionē b nō dī: q̄ operculū archē erat q̄ clauū alt⁹: vt ꝓdictū ē. t. p rātō dī b operīe archā. t Indicipiā tibi: q̄ sic dictum ē erat q̄si sedes dei loq̄ntis cum Moyse. v ¶ Ac de medio duoꝝ cherubin. q̄ erāt sup archā. Ex hoc dicit Ra. sa. q̄ duo cherubin stabāt sup operculū archē in extremitatib⁹ eius. alij āt doctores ō q̄bus facta ē mētio dicūt q̄ erāt positi sup pauimentū tabernaculi in extremitatib⁹ archē dicunt nō b esse sup archā: q̄ elevabant in altū vltra altitudinē archē. Et sic ꝓdicta facilē capiunt descripti ea in figura: verumtamen q̄ nō possunt ꝓfecte figurari in plano oportet q̄ imaginatio inspicientis supplear illud. q̄ nō pōt figurari hoc modo.

ceos q̄z vectes de lignis sethim et opies eos auro. Inducesq̄z p circulos q̄ sūt in arce laterib⁹ vt portetur in eis. Qui sp erūt in circulis nec vnq̄ extrahētur ab eis. m Ponesq̄z in archa testificationē quā dabo tibi. Facies ꝓpiatorium de auro mundissimo. Duos cubitos et dimidiū tenebit longitudo eius et cubitū ac semissez latitudo. Duos q̄z cherubin aureos et ductiles facies ex vtraq̄z pte oraculi.

Cherub vn⁹ sit in latere vno et alter in altero. Vtrunq̄z latus ꝓpiatorij tegāt expandētes alas et operientes oraculum: respiciantq̄z se mutuo versis vultibus in propiatorium: quo operienda est archa: in qua ponies testimonium quod dabo tibi. Inde precipiam et loquar ad te supra propiatorium scilicet ac de medio duorum cherubin qui erūt sup archā testimonij, cuncta q̄ mandabo p te filijs israel.

Premissa descriptõne arce xpiciatorũ ⁊ duoꝝ cherubi põr ponitur ratio predictorum. ⁊ ꝙtum ad preciositatẽ materie ⁊ spectositatem forme eadem ratio est in istis et in futuris operibus. s. q: deo cuius pulcritudinis ⁊ bonitatis non est finis. deputandũ est ad eius cultum ⁊ ministeriũ illud quod in humanis inuenitur pciosissimum ⁊ pulcerrimum. vñ Leu. xxj. precipitur. q̃ sacerdotes nullã maculam habeãt. Ẽ autem antes ad dispositionem predictoꝝ considerandum q̃ totum tabernaculũ quod erat longitudinis. xxx. cubitorũ ⁊. x. latitudinis diuidebatur in duas pres inequales q̃ pꝰ occidentalis continebat. x. cubitos p quadrum, ⁊ dicebatur sanctum sanctorum vel tabernaculum interius. alia pars versus orientem continebat. xx. cubitos in longum ⁊ decẽ in altũ. ⁊ dicebat scãm: vel sancta siue tabernaculũ exteri⁹. ⁊ distinguebãtur iste pres vno velo itermedio: vt diffusi⁹ postea videbit. Per tabernaculũ exteri⁹ figurabatur iferior pꝰ orbis q̃ est visibilis. s. celũ sydereũ ⁊ elementa vt videbit postea. Per tabernaculũ interi⁹ repsentabatur sapior pꝰ orbis q̃ ẽ nobis occultus vbi ẽ locus beatoꝝ Ibi aũt sunt tria q̃ figurabãt per tria pdicta q̃ erãt intra tabernaculũ interius posita. Per xpciatoriũ em̃ qđ erat quasi sedes dei. vt pdictũ est. repsentabatur ipse deus presidens omnibus. qui licet sit vbiq; per essentiam pñtiam ⁊ potentiam tñ speciali modo est in loco beatoꝝ p aptam visionẽ ⁊ fruitionẽ. in illa aũt sede non erat aliqua ymãgo vñ ipm repsentans ad designandũ q̃ ipa deitas cꝰ sedes erat xpciatorii. nullo modo est figuralis. fm q̃ est in loco beatitudinis. est aũt ibi natura angelica q̃ p cherubin repsentabatur. erant aũt duo ad designandũ angelorꝝ multitudinem. ⁊ versis vultibus se respicientes. ad designandum eorũ concordiam. Fm q̃ dr Job. xxv. capi. Qui facit pacem in sublimibꝰ suis. Erãt stantes ex vtra q̃ parte xpciatorij fm vnã descriptionem. Sciẽs aliam pꝰ non solum assistentes. sed etiã xpciatorium sustentãtes. ad designandũ assistentiã angelorꝝ circa throꝝ dei fm q̃ dicitur Apoca. vij. Et omnes angeli stabant in circuitu throni tanq̃ ministri ad obsequium parati. Secundum quod est i isto loco beatoꝝ sunt rõnes nobis occulte oĩm effectuũ v sibiliũ. q: nobilius in creaturis visibilibus. qõ ñ egrediatur de aula summi imperatoris. vt dicit Augu. Rõnes igitur hmõi sunt ibi clause: sicut ⁊ rõnes effectuũ in causis efficientibꝰ. ⁊ hoc ꝺsignabatur per archam q̃ erat clausa intra quã tria ponebantur. s. manna. virga aaron: ⁊ tabule: ad repsentandum tria que in humanis celitus collatis sunt precipua. s. virga que per mannã designabatur. tum ꝓter eius dulcedinem. q: oibus appetibile ⁊ dulce est viuere. tum q: data fuit a deo ad sustentandam vitam filioꝝ israel errantium in deserto. Secũm est prãs regimis q: vbi non est gubernator pplus corruet. vt dr Prouer. xj. ⁊ hoc figurabat per virgã aaron. Tertiũ est sapia. p quaꝫ vita ⁊ potestas regiminis dirigantur. ⁊ hoc figurabatur per tabulas in quibus pcepta decalogi erãt scripta. Hec em̃ est sapientia nostra ⁊ intellectus corã pplis. vt dicitur Deutero. iiij. per quam dirigimur in agendis.

a Facies ⁊ mensam. Hic consequẽter agitur de his que erant in exteriori tabernaculo. s. in cuia ⁊ cancellato. de ꝙ dicitur. Facies ⁊ mensam. s. vnam tabulam. cuiꝰ longitudo erat duoꝝ cubitoꝝ: latitudo vniꝰ cubiti. de spissitudie aũt eius non fit mentio. Sed dicunt aliqui q̃ est satis ꝓbabile q̃ erat quatuor digitoꝝ. Altitudo aũt eiꝰ erat cubiti ⁊ dimidij quod est intelligendum: q̃ per quatuor pedes positos in quatuor angulis ꝑdicte tabule elevabant i altum per cubitum et dimidium.

a Facies ⁊ mensaꝫ de lignis sethim, habentem duos cubitos longitudinis. ⁊ i latitudie cubitum ⁊ in altitudine cubitũ ac semissẽ. ⁊ in
b aurabis eã auro purissimo.
c Faciesq; illi labium aureũ
e per circuitum, ⁊ ipi labio coronam interrasilem al-
e tam quatuor digitis, ⁊ sup illam alteram coronã aureolam.
f Quatuor ãꝫ circulos aureos preparabis et pones eos in quatuor angulis eiusdem mense, p singulos pedes. Subter coronam erunt circuli aurei, vt mittantur vectes p eos, ⁊ possit mensa portari. Ipsos ãꝫ vectes facies de lignis sethi, ⁊ circũdabis auro ad sustinẽdã mẽsã. Pa
g rabis ⁊ acetabula ac phia
h las: thuribula ⁊ cyathos, i quibꝰ offerẽda sũt libamina ex auro purissimo: ⁊ pones supra mẽsã panes ꝓpositionis coram me semper.

b Et inaurabis eã non picura si lamine aureę vndiq; circũtegendo eã et pedes eius. eodẽ modo accipiendum est hic sicut in aliis vbi dr deaurabis.

c Faciesq; illi labium aureũ p circuitum. istũ labiũ erat quedã lamia aurea latitudinis. xij. digitoꝝ q̃ erat affixa spissitudini tabule mẽse p circuitum sicut sit in scacerijs q̃ hñt labiũ ex vtraq; pte qñ ex vna pte ponit lud⁹ scacorũ. ex alia pte lud⁹ aleaꝝ. latitudinis aũt pdicti labij que erat. xij digitoꝝ spissitudo tabule cui erat affixa occupabat ꝙtuor digitoꝝ medios p circuitũ. ⁊ quatuor digiti superiores eleuabantur super tabulam. ⁊ alij quatuor erant sub tabula operientes partem superiorem pedum mense circuitu ⁊ hoc est quod dicitur.

d Et ipis labio coronam interrasilem album digitis quatuor. q: altitudo ꝙtuor digitoꝝ inferioꝝ vocatur corona q̃ erat in circuitu. Is nõ esset in figura rotunda ꝫ quadrata.

e Et super illam alteram coronam aureolam. in hebreo habetur auream. ⁊ loquitur de latitudine quatuor digitorum supioꝝ q̃ eleuabatur sup tabulam in circuitu. dicit aũt opus interrasile. qõ habet aliquas sculpturas ⁊ spacia intermedia plana quasi rasa.

f Quatuor ãꝫ circulos aureos ꝛc. q̃ erant infixi in quatuor pedibꝰ mense versus partẽ superiorẽ pedũ immediate sub corona inferiori.

g Parabis ⁊ acetabula. s. vasa in quibus examinabat incensum ⁊ similia. de qua fiebant panes ad videndum si talia essent opta ad sacrificiũ. h Ac phialas. in quibꝰ examinabatur vinũ ⁊ alia liquida.

i Thuribula. duo vasa erãt in quibꝰ ponebatur incẽsus examinandi sup panes ꝓpositionis. vnũ sup sex panes positos. vnũ super alũ in mensa. ⁊ aliud sup alios sex. Dicebatur aũt mẽsa ꝓpositionis. ⁊ silr panes ꝓpositionis. eo q̃ sic dꝰponebant sup mensam. In hebreo aũt dr. Panes facieꝝ. q: fm q̃ dicit Ha. sa. erãt facti i figura ꝺdrata altera parte longiori. ⁊ illa ps lõgior in vtraq; extremitate replicabat in altũ. sic fit aliqñ in simenellis. nisi q̃ in simenellis fit talis replicatio in circuitu p modũ corone. in panibꝰ aũt ꝓpositionis fiebat tm̃ i duabꝰ ptibꝰ sibi oppositis. ⁊ ille due replicationes vocabant due facies. Alii dr ⁊ ꝑbabiliꝰ. q̃ illi panes erãt rotundi. ꝫ dicebãt panes facieꝝ. quia ex vtraq; pte erãt similes. nõ em̃ coqbãt i furno. sta q̃ ex paulisnẽo fiunt pro panis sibi iuxta ꝫberes aliquã diffunt longũe ab alio ꝫ coqbãtur sic coquũt hostie ad celebrandũ. nisi q̃ vasa illa i qbꝰ coqbãtur panes ꝓpositionis erant aurea. ⁊ tante magnitudinis q̃ panis tenuis tm̃ i eo poterat decoq. ⁊ erãt illa vasa sic facta. q̃ panẽ intercisum facilẽ bãt oĩno silem ex vtraq; pte. ⁊ ꝛo dicebant panes facieꝝ.

Sequitur figura.

a Facies t candelabrum ductile. i. cū martellor non opere fusorio. b Hastile eius. i. stipes cādelabri. qui procedebat directe in altum sine cornua habēs tres pedes. t sursum habebat sex calamos egredientes de hastili. tres ex uno latere. tres ex alio tendentes sursum obliq; quasq; pungeret ad altitudinē hastilis. vñ infra. xxxvij. dicitur Equū erat opus sex calamorū. i. equaliter tendens sursum. In hastili vo erant quatuor cyphi t i q̄libet sex calamorum: erant tres cyphi. i. xij. simul. c Instar nucis. ex B dicunt aliqui q̄ illi cyphi erāt pomelli. ita q̄ duo cyphi posiri vnus contra alium faciebant vnum pomellū p modum hic in margine figurati. Sed hoc nō est verum quia vbi trāslatio nostra habet: sperulas: in hebreo habet pomellos. ex quo patet q̄ cyphi non erant pomelli. Item vbi translatio nostra habet cyphi in nucis modū. in hebreo habet cyphi figurati gall. nectlles. quantum non erant de opere plano. sed cum aliquibus figuris ad decorem. t ideo motiuum predictum non valet. t ideo dicit Rabi salomō. q illi cyphi erāt oblongi habentes pedes. t erant sic disposti in candelabro quasi calamus transiret p medū cyphi. d Sperulas simul t lilia. In hebreo habet. Pomellos t florē. sed cuiusmodi flos fuerit non habet ex textu. Et ex hoc q̄ dicit in singulari. pomellos t flos. Verum ad sex calamos laterales. Dicit Rabi sa. q̄ in quolibet illorum non erat nisi vnus pomellus t vnus flos. In hastili vo quatuor pomelli sm ipsum. tres sub sex calamis exeuntib⁹ de hastili hinc t inde. sicut dicitur in littera. Sperule. id est pomelli. Sub quibus calamis per tria loca. Scd duo alij vnus super calamos in superiori parte candelabri et alius sub calamis in inferiori pte candelabri. simulit erāt ibi duo flores. t hoc dicit. quia loquendo de hastili hr in hebreo. Pomelli enim et flores. t paralip⁹ numer⁹ indeterminate accepimo binarium significat sm ipsum. q̄ da cyphi pomellis flores non erant in candelabro nisi ad decorem sm omnes doctores catholicos t hebreos. Ideo dicunt alij t melius vt videtur. q̄ super duos cyphos erat vnus pomellus. t similiter vnus flos. t sic apus candelabri est decentius. Et q̄ in hebreo habetur i singulari pomellus t flos: refert ad quēlibet cyphum. put exponitur in traslatione nostra cum dicitur. c In ipso autem candelabro. id est hastili cādelabri quod vocatur candelabrum. quia est principalior pars candelabri.

f Cinerue cyphi in nucis modū sperule q̄ in singulos. scil: ter cyphos.

g Et lilia. eodem modo intelligendū est de cyphis et omnibus in sex calamis lateralibus.

b Facies t lucernas septem t pones eas super candelabrum. ita q̄ vnum⁹ cyphus qui erat in summitate cuiuslibet calami erat sedes lucerne. i Ut lucent ex aduerso. sic enim erat disposit⁹ lychnuus cuiuslibet lucerne q̄ flamma erat ex illa p te lucerne que respiciebat lucernam mediam t sic flamma trium lucernarū vnius lateris respiciebat ex aduerso flammam mediam lucernarum alterius partis.

h Emunctoria quoq; instrumenta eius cum quib⁹ emungebatur illud quod erat combustum de lychno et residuum lychni apponebatur ad incendendum.

l Et vbi ea que emuncta sunt extinguant. vasa erant plena aqua vbi ponebant illa que erant emuncta ne facerēt fumum. m Omne pondus candelabri cum vniuersis vasis suis habebit talentū auri. in hebreo habetur centenarium auri. t similiter in sequentibus ad tabernaculos pertinentibus vbi translatio nostra habet talentū. Hebraei dicunt: centenarium: quando autem sit ponderis determinate. certum est tamen q̄ requiredatur magnum pondus auri p tanto opere. Rabi Salo. dicit q̄ erat pondus. cc. talentum sm pondus colonie. Melius tñ credo dicendum. q̄ non haberur huius rei certitudo. quia ponderis auri t argenti multum variantur sm tempora diuersa t varias regiones. Visis autem predictis t inspectis figuris mense t candelabri. put possunt in plano figurari. potest textus sententie predicte facilius applicari.

Sequitur figura p candelabro.

g rulecq̄ p singulos et lilia. Sperule sub duob⁹ calamis q̄ tria loca: q̄ simul sex fiunt precedentes de hastili vno. Et sperule igit t calami, ex ipso erunt vniuersa ductilia, ex auro purissimo.

h Facies t lucernas septem, t pones eas super candelabrū: vt luceant ex aduerso. Emunctoria q̄q; et vbi ea que emuncta sunt extinguātur fiant de auro purissimo. Omne pondus candelabri cum vniuersis vasis suis, habebit talentum auri purissimi. Inspice et fac sm exemplar quod tibi in monte monstratum est.

a Facies t candelabr⁹ ducti
b le de auro mundissimo: hastile ei⁹ t calamos cyphos t sperulas ac lilia ex ipso p cedentia. Sex calami egredient de lateribus: tres ex vno latere: t tres ex altero, tres cyphi ibi in nucis modum per calamos singulos: sperulecq̄ simul et lilia: tres simul cyphi istar
c nucis in calamo altero, sperulecq̄ simul lilia. Hoc erit op⁹ sex calamor: q̄ pcedi
d cūt de hastili. In ipso ār
f candelabro erunt quatuor cyphi in nucis modū: sperulis

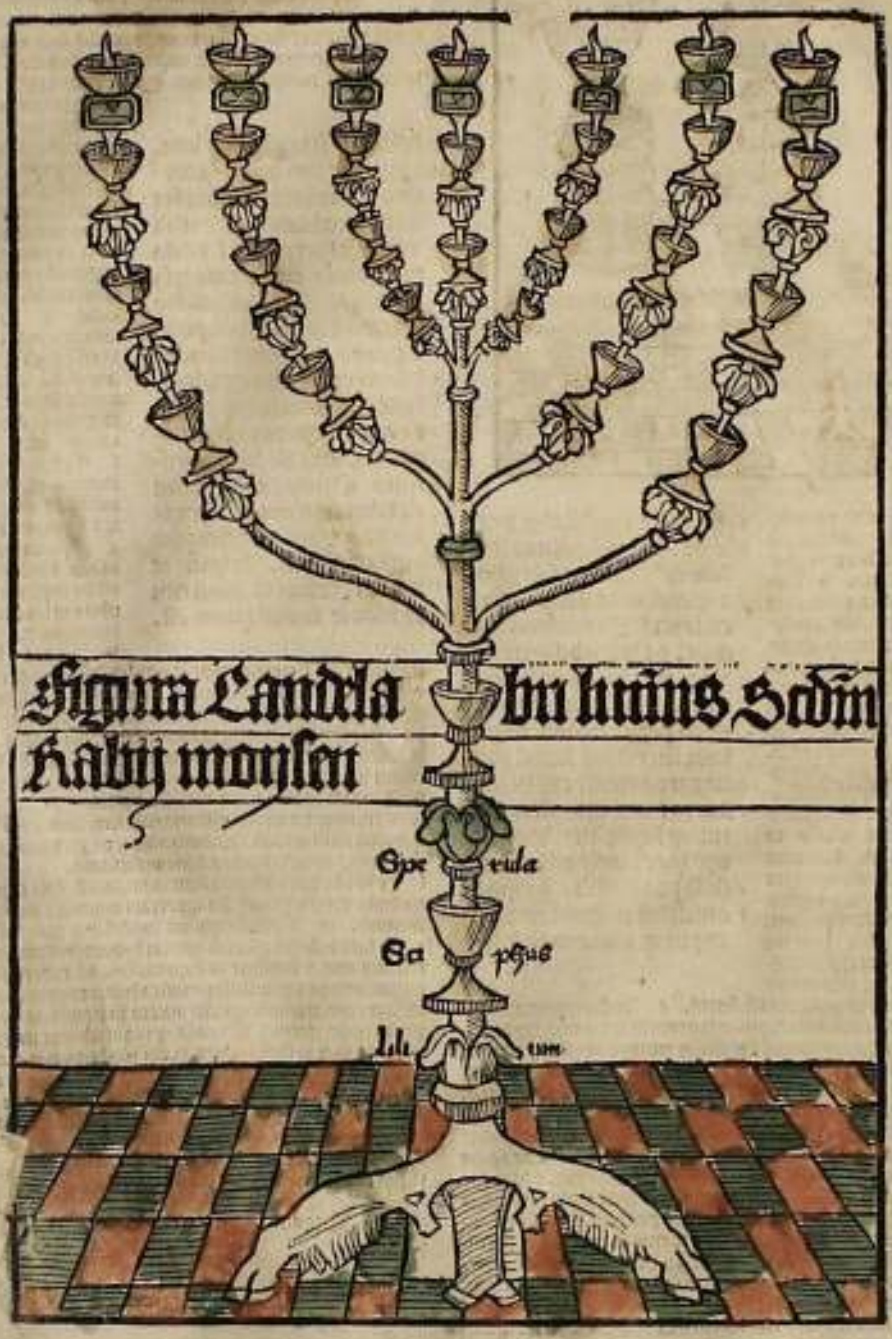
Septima Candela
habuit mansiones
Spe
Ca
Lu

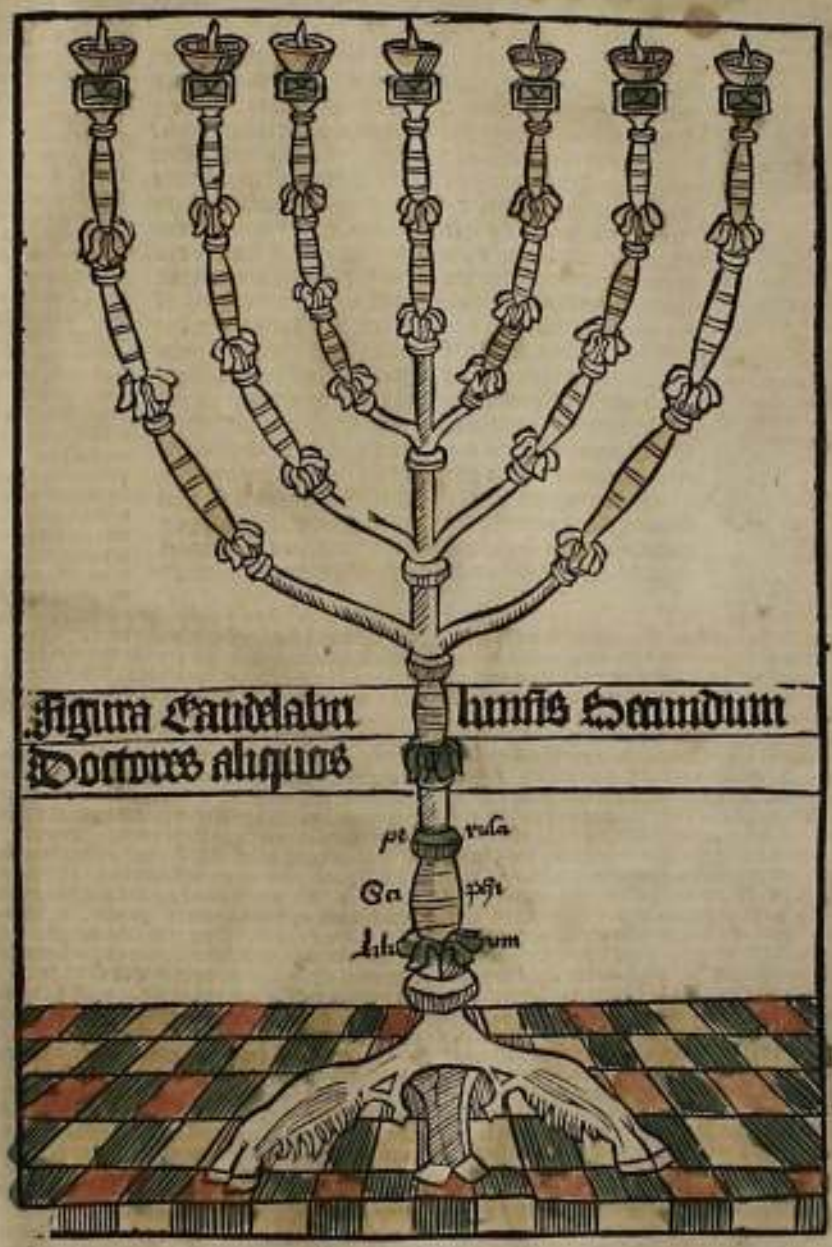
Figura Candelabri
humfis Secundum
Doctores aliquos

In ca. xxv. vbi dr in posti. Erant aūt duo ad designādū angelorū multitudinē. Addunio.

Licet in hoc qđ dr de cherubin mutuo se respicientes intelligat angelor concordia. in hoc tñ qđ dr. Versi⁹ vultib⁹. designat q angeli sp būt intenti ad deum q̄ reputabāt ꝑfidēs i ꝓpiciatorio qđ erat q̄si sedes dei vt in ꝓsilla. & sic de⁹ reputabat esse in medio cherubin ad quē angeli sp vultū vertūt. vñ Matb. xviij cap. Angeli eor sp vidēt faciē patris ꝛc.

Capm. xxvj.

Tabernaculū vo ita facies. Descripsit hic q erāt intra tabernaculū hic describit ipz tabernaculū. dr enim ad eius opimētū vel tectū secundo q̄tū ad pietes. tbi. facies & tabulas stantes tercio q̄ntum ad velatbi. Facies & velum Opimētū aūt tabernaculi quadruplex erat. Primū erat de cortinis factis ex q̄tuor coloribus. & q̄tū ad hoc dicit. Cortinas de bysso ꝛc. sed̄ Varietas. floribus & picturis ibi factis Ope plumario. qz ille picture erant facte cū acu in cortinis sm Aug. In deb. dr. operis. & dicunt hebrei q illa varietas erat facta p texturā sicut & cortine. Vnus men. si. vnd. ten. i. cortine ꝑdce qz ex illis opiebat tabernaculū p modū tēroij. Quinq cortinis sibi sum. sunt. p suturā ita q ille quinq cortine faciebant vnā cortinā magnā longitudinis. xxviij. cubitor. & latitudinis. xx. cubitor. & alie quinq cortine silr Insulas byacinthinas in la. cortinar. i. in vno latere vnius illarū cortinar magnar. & silr in vno latere alteri⁹. ita q ille due magne cortine possent sibi iungi p tonos affixos in ansulis ꝑdictis. & sic ex illis duab⁹ cortinis magnis fieret vna maior in duplo bās. xl. cubitos in longitudie. & xxviij. in latitudine sm longitudinē cortinar ꝓtalū. Facies & q̄nq̄ginta circ. aureos. isti circuli silr tonos ꝑdicte Quib⁹ cortinar vela iungenda sunt. Vela cortinaru dicūtur hic ille due magne cortine ꝑdicte q̄ iungebant simul p tonos ꝑdictos. Et vt vnū tabernaculi. qđ sic ꝓt. qz pictas tabernaculi ab oriente in occidētē erāt. xxx. cubitor. & paries ab aq̄lone in meridiē q̄ faciebat latitudinē tabernaculi erat. x. cubitor. & erat a ꝓte occidentis. Ad ꝓte aūt orientali non erat paries q̄ erat ibi velum loco parietis. Parietes aūt tabernaculi habebāt. x. cubitos in altitudine. & sic ꝓt q̄ linea ꝓtracta a pede pietis tabernaculi. & transiēs p summitatē eiusd pietis ad summitatē alteri⁹ pietis oppositi. & inde ꝓcedēs vsq ad ēras erat. xxx. cubitor. qz qlibet pes hebat. x. cubitos altitudis. & spaciū inter parietes erat decē cubitor latitudinis. & sic habenā triginta cubiti. Vnus aūt cortine faciebant simul iuncte vnū tentoriū vt cortina. xl. cubitor longitudinis vt ꝑdictū est. & p hās longitudinē ista opiebat tectū tabernaculi sm lōgitudinē suā. qđ erat. xxx. cubitor. & x. cubiti pendebant retro parietē occidentalez & sm latitudinē suā pendebat retro parietes templi laterales. x. cubitos ex vtraq ꝓte. ita q nō ꝓtingebat vsq ad terrā spacio vnius cubiti hūc & inde. Secūm opimentū tabernaculi erat de cortinis factis de pilis caprar. q filabāt & texebant. & istud opimētū erat sup cortinas ꝑdictas factas de diuersis coloribus. de isto secūo opimēto dicit

i Facies & saga cilicina. xj. saga cilicina vocant h cortine facte de pilis caprar. k Longitudo sa. vnius ba. xxx. cubitor. & sic erāt lōgiores duob⁹ cubitis q̄ cortine facte vario colorib⁹ ex qb⁹ faciū primū operimētū. l Et quib⁹ iungeo q̄nq̄ seorsum. s. silr ꝓtendo. q̄si ad faciēdū vnū sagū. xx. cubitor. latitudinis xxx. cubitor.

m Et sex sibi mutuo copula. qz sex alia saga silr ꝓsidebant ad faciendū q̄si vnū sagū. xxxij. cubitor latitudis. n Ista vt sextū sagū in frōte tecti duplices q̄si medietas ei⁹. i. duo cubiti latitudis vni⁹ sagi in ꝓte orientali tabernaculi ponebatur replicata vt capita columnar & q̄ erāt in introitu tabernaculi tegerentur. q̄ tenebant vnū cubitū.

Cabernacu xxvj. ū vo ita facies. decē cortinas de byssō retorta & byacintho ac purpura coc b coq̄s bis tincto varietas ope c plumario facies. Longitudo cortine vni⁹ bēbit. xxviij. cubitos. latitudo ēt uor cubitor erit. Vni⁹ mensure sient vniuersa tēctoria. c Quinq cortine sibi iungētur mutuo. & alie q̄nq̄ netu sibi coherebūt. Ansulas byacinthinas i laterib⁹ ac sūmitatib⁹ facies cortinar vt possint insicē copulari. Quinq̄genas ansulas cortina habebit in vtraq ꝓte ita insertas vt ansa ꝑ ansā veniat & altera alteri possit g aptari. Facies & q̄nq̄ginta b circulos aureos q̄b⁹ cortinar vela iungenda sūt. vt i vnū tabernaculū fiat. Faciesque saga cilicina. xj. ad operiendū tectum tabernaculi. k Lōgitudo sagi vni⁹ bēbit xxx. cubitos & latitudo ēt uor. Equa erit mēsura sagorū oim. Q̄b⁹ quinq̄ iungesq seorsum. & sex sibi mutuo copulabis. ita vt sextū sagū in frōte tecti duplicef o Facies & quinq̄ginta ansas in ora sagi vnius vt ꝑiungi cū altero q̄ant & q̄nq̄ginta ansas in ora sagi alteri⁹ vt cū altero copulef. Facies & q̄nq̄ginta fibulas eneas q̄b⁹ iūgant anse vt vnū q ex oib⁹ opimētis fiat. Qđ aūt supfuerit i sagis q̄ pendent tecto. i. vnū sagū quod r ampli⁹ est ex medietate ei⁹ duplicis. s. vltra tectū. dimidia pars pendebit ante faciē tabernaculi. t Et cubit⁹ ex vna parte pendebit ꝛc. Ad i tellectum huius lie que intricata est ꝑsiderandū. q sicut dictū est saga particularia erant longiora cortinis vtrinq duobus cubitis. In opimento aūt torali facto ex oib⁹ cortinis variat⁹ lōgitudo illi⁹ opimenti erat ex latitudinib⁹ cortinar silr ꝓtēt. & eodē mō dām de toto opimēto sctō ex oib⁹ sagis. & ideo qđ illa duo opimēta erāt extēta sup totū tabernaculū lōgitudo cortinar ꝓtalū trāsibat ex vtraq uerso tabernaculi & sic distabat a terra vno cubito in latere australi. & alio cubito in latere aquilonari q ꝑ hās lōgitudo sagor ꝓtalū q̄ erat maior duob⁹ cubitis attingebat vsq

ad frā pēdena in vtroq; latere tabernaculi vno cubito vltra cortinas. t ē qđ ōt. t Et cu. f. sagi. v Et vna gee pon. f. vltra cortinas. g Et alt. f. cubit⁹ fagi. y Et altera. f. gee tabernaculi pēdebit 3 Cūi pl⁹ ē i fa. lon. i. q; excedit lōgitudinē cortinaꝝ ex vtraq; gee. t sic sē duo cubiti sagoꝝ pēdētes ad frā vltra cortinas vtr⁹ ex vna gte tabernaculi. t alt ex altera t ē qđ ōt. a Vez q; lat⁹ tabernaculi p tegeno. t pēdē patēt in figura q̄tū ad cōtinentiā cortinaꝝ t sagoꝝ ū.) Mod⁹ āt opiendi tabernaculū ē pōt in plano figurari. q; facili pōt imagiari. b Faciesq; opt. al. q. re. ō pellib⁹ rē. dicūt aliqui doc. q; ista duo opertoria ō pellib⁹ erant trāmō sup tectū tabernaculi

opies tabernaculi posteri
ora. t cubit⁹ ex vna pte pē
debit t alter ex alfa q; plus
est in sagoꝝ longitudine
a vtroq; lat⁹ tabnacli ptegēs
b Facies t optimū aliud te
cto de pellib⁹ arietū rubri
canis t sup ō rursum aliud
optimū de hyacithis pel
c lib⁹. Facies t tabulas stā
teo tabernaculi ō lignis se
thi q̄ singule denos cubi
tos in longitudine bēant.

Ilud aūt dicūt t ꝓbabūt⁹ vt vr. q; descēdebāt ad frā nō solū in trib⁹ pdb⁹ tabernaculi sic contine t saga q; nō opiebāt frontē tabernaculi. vz. in ō. dictis. sed ista de pellib⁹ pēdebāt ab velū. qđ erat in introitu tabernaculi vt dicit Iosephus. ad ꝺ ei erāt vt repelleret̄ nim ymbrū t ventoꝝ. t ō erāt necessaria. vt vr. nō solū sup tectū tabnacli ꝫ eriā i laterib⁹

circūq; nacq;. Sciendū etiā q; ista opīmenta de sagis t pellib⁹ erāt sonit affixa tre cū funib⁹ t paxillis ne a ventis ex ymbrib⁹ moverent. c Faciesq; tabulas. ꝺ ñr describit tabernaculū ꝺñi ad ei⁹ plectes q; erāt de tabulis sursū erectē. t ī latū aptionari erāt. xx. tabule q̄ q̄libet hēbat. x. cubitos lōgitudinis t cubitū t dimidiū latitudinis. t ō erecte sursū vna insē alia sedebat pctē. x. cubitoꝝ altitudīs t. xxx. cubitoꝝ lōgitudīs. spissitudo aūt b⁹ pctis erat eadē cū spissitudie tabulaꝝ q̄ ō exprimūt i textu. nō variē ꝺ dicūt doctores. Dicit ebreus. q; spissitudo tabulaꝝ erat vni⁹ cubiti. ꝙ ō vere rū. q; cēt nimis pōderose ad portandū de loco ad locū t ad erigendū sup bases.

t ad standū sibi. q; ppt ponē⁹ possent defacili a basib⁹ declinare. Ité si ꝺ erāt vez latitudo tecti cēt. xij. cubitoꝝ. t cortine i lateri⁹ tabnacli distarēt a fra duob⁹ cubit⁹. c⁹ ñra ista dic̄. s. q; vno cubito cū distabāt. t ō Iosephus dic̄. ꝙbabi li⁹. q; spissitudo tabulaꝝ erat cū. iij. digitoꝝ. t sic pces ad longit⁹ erat spissitudo. iij. digitoꝝ. pces aūt austri ꝫ illa erat q; oēm modū i lōgitudie latitudie t spissitudie. pces aūt occidētal⁹ habuit. x. cubitoꝝ i altitudie sic pcedētes. et iij. digitos i spissitudie. in lōgitudie vo habuit. x. cubitos cū latitudīe interiorē tēpli. t cū ō hēbat. iij. digitos in lōgitudie vt cū pctis⁹ aptionari t australi iungeret in angulo recto. t ō in pcte occidētali erāt cū octo tabule. vj. hinc q̄libet in latitudine cubitū t dimidiū. t sic faciebāt parietē longitudinis. x. cubitoꝝ vo due tabule habebāt latitudinis dimidiū cubitū t. iij. digitos. t erāt iste due tabule i pcte occidentali hinc t inde vbi iungebant cū pctis⁹ tabernacli lateralib⁹ ita q; illis claudebat dimidiū cubitū. t residuū latitudīis qđ erat. iij. digitoꝝ iungebat cū pcte lateralī hinc t inde ad angulū recti ꝓ modū ꝓtracte in margine.

Sequit figura ꝓ tabulis t basib⁹ terre infigendis.

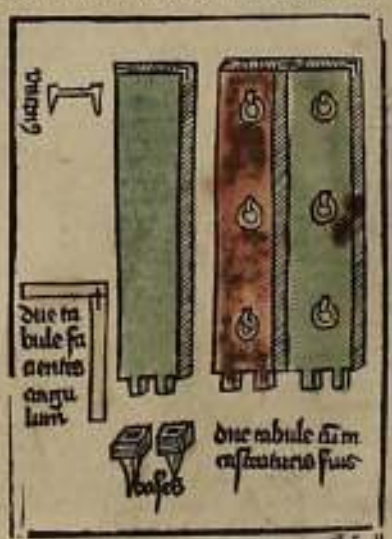

Et de istis duabus tabulis facit spālem mentionē p̄ alt
as cū dicit. d Duab⁹ q̄z ra. q̄ in an. po. sē rē. qz nō erāt
tātē latitudis sē alte tabule. ꝯ erāt eēlis lōgitudio ꝛ spis
situdis. p̄dicte vo tabule i pte inferiori tangebāt vna iāt
altā p basco. q̄ erāt q̄drate i pte supiori ꝛ acute inferi⁹ ꝛ ob
longe. vt figerent in
tra terrā. ī pte aūt
supiori q̄libz bēbat
vnū foramē q̄dratū
vbi intrabāt incastra
re tabularū. q̄o in
castraturas ioseph⁹
vocat cardines. ꝛ due
baseo erāt sub q̄libz
tabulā cōsidentes
duab⁹ incastraturis
cuiuslibet tabule eas
suscipientes intra se
sicut in margine de
scribit. ꝛ qz p̄dcē ba
seo erāt fortit fixe in
tra terrā ꝛ ordinate
posite vna p⁹ altā. ꝛ
pīo tabule eīo infi
xe. a pte iferiori erāt
fortiter ꝓiuncte. i su
piori vo pte tāgebā
tur vncis q̄z q̄libet
tangebat duas tabu
las sīl intrās sūmita
tē vtriusq; table. vñ
vbi trāslatio nīa hȝ.
erūtq; ꝓiucte a deor
sum vsq; sursū ꝛ oēs
vna cōpago rtinebit
In heb. dī sic. Erūt
ꝓiuncte sup caput vn
cino vno. sīē scribit i
margine. b excepto
q̄ capita tablaꝝ erāt
ꝓcauata sīn spissitu
dīē vncinoꝝ. ita q̄
vncini nō excedebāt capita tabularū. ꝯ implebāt illā con
cauationē. c Facies ꝛ ve. istī aūt vectes erāt ad cōm
gendū tabulas inter pte supiorē ꝛ inferiorē ipsaꝝ. ꝛ tō in
tabulis erāt anuli affixi. p quos transibant vectes. Erant
aūt q̄nq; vectes i latere aq̄lonari. ꝛ q̄nq; in latere australi
ꝛ q̄nq; in occidētali. vt dī in textu. ꝛ hoc exponit duplr.
Dicūt alīq̄ q̄ p q̄nq; vectes itelligūt q̄nq; ordines vectiū
ꝛ sic in q̄libz tabula erāt anuli q̄nq; ordināt dispositi. vt vec
tes possent p illos recte trāsire. Ra. so. dicē. q̄ nō erāt ibi
q̄nq; ordines vectiū. ꝯ trēs ordines. ꝛ sic in q̄libz tabula
trēs anuli p q̄s vectes transibāt. erāt tī trēs q̄nq; vectes
in q̄libz latē tabernacli. qz vectis ille q̄ trāsibat p anulos
fixos ꝛ in medio tablaꝝ erat vn⁹ ꝛ ꝓcurr⁹ a principio pīez
vsq; ad finē. Per anulos vo q̄ erāt vsq; pte supiorē ꝛ in
feriorē trāsibāt duo vectes vn⁹ q̄ intrabat p vnā pte pte
tio. ꝛ alt⁹ pte oppositā ꝛ ꝓcurrebāt i medio. ita q̄ caput
vn⁹ vectis intrabat caput alteri⁹ faciēbat vnū vectē ꝓcur
rtem sīc fit i baculis epoꝝ. q̄ sī in pli bꝰ pcib⁹ p talē modū
ꝓiuncī. ꝛ sic pȝ q̄ vno piere erāt q̄nq; vectes. duo supi⁹. et
duo inferino ꝛ vnus in medio. Vectes tī qui erant i par
te occidentali erant bicubitales alijs. qz paries ille habebat
tīn. x. cubitos ꝛ octo digitos in longitudie. ꝛ sic vect⁹ me
dius bēbat tīn. x. cubitos et octo digitos lōgitudinis. duo
aūt supiores q̄nq; cubitos et quatuor digitos. ꝛ inferiores
sīl. Sciēdū aūt q̄ anuli p̄dicte vectes erāt in exteriori p
te tabernacli ꝛ vectes vn⁹ pieris cōiungebant cū vecti
bus alteri⁹ parietis in angulo cōmuni vtriq; parieti cum
fortiꝰ vncinis vt tabernaculū firmiter staret ꝯ impulsus
ventorum. Ad maiorem aūt intellectuꝫ describit hic vn⁹
parietē tabernaculis p q̄dem possūt facilīt imaginari alīq̄
situs. non em̄ pōt totum tabernaculū simul. poī erat erec
tum id plano figurari.

Sequitur figura vn⁹ lateris tabernacli q̄rū ad tablas
ꝛ baseo q̄dno infigunt.

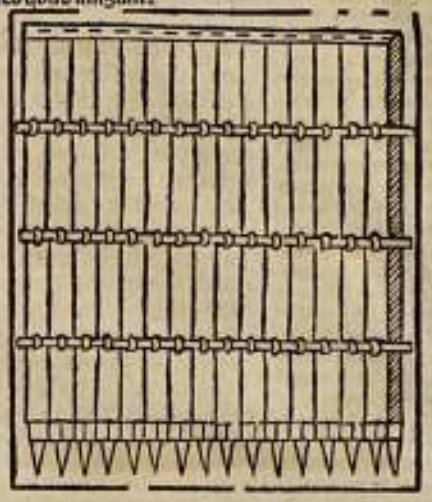

bētes bases argēteas. bie
bases singul' tabul' suppo
nēt Ad occidētalē vo pla
gā tabernacli facies sex ta
bulas ꝛ rursū alias duas q̄
i angul' erigāt p⁹ tergū ta
bernaculi. Erūtq; sīb: vñ
cte a deorsū vsq; ad sursuꝫ
ꝛ vna oēs ꝓpago retinebit.
b Duab⁹ q̄z tabul' q̄ i angul'
ponēde sē sīlis tūctura i ua
bit ꝛ erūt sīl' table octo. ba
ses earꝫ argentee. xvj. dua
b⁹ basib⁹ p vnā tabulā sup
c putat' Facies ꝛ vectes de
lignis setbi q̄nq; ad ꝓtinē
das tablas i vno latere ta
bernacli ꝛ q̄nq; alios i alfo
ꝛ eiusō nūeri ad occidēta
lē plagā q̄ mittēt p mediaſ
tabulas a sūmo vsq; ad sū
mū. Ipas q̄z tablas deau
rabis ꝛ fūdes i eis anulos
aureos p q̄s vectes tabu
lata ꝓtineant. q̄s opies la
minis aureis Et eriges ta
bernaculū iuxta exemplar
qō tibi in mōte mīatuꝫ est

d Facies ꝛ velū de byacitho ꝛ purpura: coccoq; bis tin
cto ꝛ byſſo ſtorta opeplumario: ꝛ pulcra varietate
e ꝓtexū. qō appendēs añ q̄
tuor colūnas de lignis se
thi q̄ ipe q̄dē deaurate erūt
f ꝛ bēbūt capita aurea ꝛ ba
g ses argēteas Inſerēt aūtē
h velū p circulos itra qō po
i nes archā testionij q̄ ꝛ ſan
k ctuariū ꝛ sctūarij sctūaria
l diuidēt Pones ꝛ ppiciato
rū sup archaꝫ testionij i
m sctāsctoꝝ mēsāq; extra ve
lū ꝛ ꝰ mēsā cādelabrū i la
tere tabernacli meridiano
Mēsa ei stabat i pte aq̄lo
n nis Facies ꝛ tētoriū in in-

d Facies ꝛ velū. b describit tabernacu
lū q̄rū ad vela. que
erant duo. vnū erat
diuidens ptē tēpli q̄
erat sctūsctoꝝ ab a
lia q̄ dicebat sctā vt
sancta. ꝛ de illo loqī
hic. Facies ꝛ ve. de
hya. rē. erat ei de cōsimili ope cū cortio.
de q̄bus p̄dictū est.
ꝛ hic exponit sicut
ibi. c Istō appen
des ante q̄rū. co. iste
q̄tuor columne erāt
intra tabernaculum
inter sctā ꝛ sctāsctō
rū. Ex q̄b⁹ pȝ q̄ istō
velū bēbat. x. cubi
tos in q̄drū. qz altī
tudo tabernaculi erat
x. cubitorū ꝛ latitu
do. x. f Et baſes
argēteas. iste baſes
erant fixe in terra et
in supiori pte habent vnum foramen ita q̄ pes columne
intrabat foramen illud. vt solide staret erecta. g Inse
returq; aūt velum p circulos vt mediantib⁹ illis posset velū
trahi. h Intra qō rē. i. vltra velū intra sctāsctoꝝ. ꝛ ibo
subdit. i Extra. i. velo. k Sanctuariū ꝛ san. san. bi
ni. q̄ supra vocatū ē sctā. hic de sanctuariis ita q̄ ista dīa
sio intelligitur inter sanctum ꝛ sctāsctoꝝ. l Pones ꝛ
ppiciatoriū sup archam. modus ponendi exponitur ē.
ca. ꝓce. m Mensamq; extra velū. i. in parte illa taber
naculi q̄ dī sanctū. Et cōtra men. cā. in la. tab. me. rē.
n Facies ꝛ tentoriū. hic ꝓsit describit velū qō pendebat
in introitu tabernaculi loco parietis. e fuit sīle ꝛtum ad
materiā ꝛ formā ꝛ ornatū velo ꝓdicto qō diuidebat sctā
ꝛ sctāsctoꝝ. hoc excepto qō illud pendebat i q̄tuor colū
nis. illud aūt in q̄nq; ꝛ in hoc q̄ baſes colūnaꝝ illi⁹ velī
erant argentee. illi⁹ aūt aree. ꝛ pȝ ifa. Hōeo aūt ꝓdictorū

ste accipiunt sic hi ca. Hec. dicū fuit Per gtē tabernaculi
q dicebat scīficēs figurabat alia po orbis nobis inuisibilio vbi est locꝰ bōꝝ. t sm hoc fuerūt assignate rōes eorū q erāt intra scīficēs. f. arche ꝓpiciatorij. t ihoꝝ cherubuꝝ gēt po tabernaculi q dicebat scām figurabat alia po orbis nobis visibilio. q est a celo sydereo t infra. et sm hoc assignande sunt rōnes eoꝝ q erant i illa gēe tabernaculi p coniaſ ei denerosꝝ colouꝝ mistoſt t varietat q immediate rāgebāt tabernaculū. figurabat celū sydereū stellio varijs decoratū. g. vij. lucernaſ q erāt in candelabro figurabant septē planete. t in candelab intra tabernaculū posito erat i gēe austra li. q: mos planetaꝝ ob oriente in occidēt in hemispherio nostro declinat ob equinoctiali circulo vergens vsus austrū. Opimentū do de pellib rubricatis figurabat elementū ignis. opimentū de pellib hyacinthinio elementū aeris. opimeū do de fagio elementū aq. tabule do parietū t bases q erant de lignis t metallis figurabant elementū terre. q: ligna sī terre affixa t metalla generant in tra. t sic p tabernaculū q̄ figurabat orbē vniuersū. vt ꝑdictū est. designat q erat depurateū cultui veteri. q̄ distat toti orbi. Mensa aūt t ꝓpositōis panes q erāt intra tabernaculū in pte aquilonari ex aduerso candelabri designabāt q sacerdotes t leuite q erāt deputati in ministeriū tabernaculi debebāt viuere de sacrificijs t oblationib populi. sm q dicit apls. j. Cor. ix. Qui altari deseruiūt cū altari participant. Erāt aūt. xij. panes sup mensaꝫ ad designādū. xij. trib ifel. Capitu. xxvij.

a Faciesq t altare. descripto tabernaculo. hic q erāt intra tabernaculū. Hic ꝓīr describunt illa q erāt extra tabernaculū. ad ipm ni gemestria. t ꝑ descriptiū altare holocaustoꝝ. scōo atriū tabernaculi in q erat altare ꝑdictū. ibi. Facies t atriū. Circa primū dr. a Facies et altare de ligno setbim. q sic dr impenibilia vt ꝑdictū est. ita sī increabilia. qđ requirebat. eo q ignis erat sp in altari t nihilominꝰ illud altare interꝰ t exterꝰ erat operum lamis cinctū. Erat aūt illud altare q̄dratū sm lōgitudinē t latitudinē. f. quinq; cubitoꝝ. Altitudo aūt altaris erat trium cubitoꝝ t erat factū ad modū arche q̄drate carēnio stando t operculo. ita q bēbat sapiciē tre. p fundo. t in terius ꝓtectū erat. b Comua aūt q̄. an. in sapiori pte altaris erant ista comua. c Faciesq; in vsum eī. le. ad suf. ci. q̄ amouebant de altari. t ponebant extra. d Et forcipes. f. tenaculas ad faciendū ignē in altari. debent di cūt bacinos. f. ad recipiēdū sanguinē aialiū q̄ imolabant e Atq; fuscinulas. f. ad extrahendū carnes de caldario t ad ponendū sup altare ea q̄ ibi cremabant f Et ignium receptacula. i. vasa in quib de altari holocausti accipiebant carbones vīui. vt deferrent intra tabernaculū ad cremandū thymiama manet vespe sup altare incēsi. de q bī. j. xxx. ca. g Craticulā q̄s ct. illud exponit vno mō sic. q illa creticula erat ad modū rhetis facta t q̄drata et in q̄tuor angulis bēbat q̄tuor carbenas. t in fine carbenaꝝ q̄tuor anulos. q̄ ponebant in q̄tuor comib altaris ad hoc apertis ꝑ quādā retinaculōne. t sic illa craticula ab illis comib dependebat intra ꝓtectū altaris vsq; ad altaris medīū. s. p cubitū t dimidiū. t inferi in angulis vsus terrā siebat ignis deſubt ꝑ quādā fenestrā q̄ in vno latere altaris ad hoc erat facta. t ignis ascendens de arula p foramina ꝑdicte craticule transiens. illa q̄ erāt ibi posita cremabant t ꝑ ista sm hoc vsq; ibi. b Anuos po. subt arulam altaris. arula est ē vas vbi ponit ignis. put Ier. xxxvj. dr. t sic ista lra vī manifeste ꝓ dicere ꝑdictis. qz q̄s dr hic. Anuos ponet subt arulā. loquit de quatuor anulis ꝑdictis. qz i altari holocaustoꝝ nō ponunt nisi q̄tuor anuli: raz in illo loco q̄. f. xxxviij. ca. Isti aūt anuli sm predicta positi erant in comib altaris q̄ erāt i ſmitate et arula aūt erat in ferius. t ō dicūt aliqui q̄ textꝰ ē hic corruptus vicio scriptorū. qz vbi dr subter arulam. dz dici sup arulā. q̄ hoc nō ēvenit qz in libris antiquis t in heb. vbi recurrē dū est ꝑ verisimile textus habenda habet subter. t nō sup. t ō si quis velit sequi dictā expositionē quā plures exposuerūt sequūt oportet dicere q̄ in altari erāt octo anuli. q̄tuor in supiori pte cū quib craticula dependebat et cornib t quatuor in inferiori pte sub arula in quib mittebantur vectes ad portādū altare. q̄ hoc nō bñ cōsonat textui dicī infra. xxxviij. c. vbi dr. Fusile quatuor anulos per totidem retinacula sūmitates ad imittendū vectes ad portandum altare. Et quo ꝑz q̄ anuli quatuor quib mittebant vectes ad portandū altare erat in summitate retinaculi. t cerū est q retinacula hūcion potest dici sm translationē nostrā nisi craticula ad modū rhetis facta. t ō alit exponit ysa. fa. Ad cui intellectū primo ponenda est lra ꝑ ut bē in heb. q̄ talis est. Et cribū in modū rhetis eneū ꝑ cui q̄tuor angulos erunt q̄tuor anuli enei q̄s ponet subt ambitum altaris. critq; cribū vsq; ad altaris medīū. Cribū hic dr quoddā opus ereū ad modū rhetis factum. et ō vocat cribū. q: sicut cribꝝ hs multa foramia sic t istū q̄ factum est ad modū rhetis t circuibat altare exterꝰ attingens a parte inferiori vsq; ad mediocritatem altitudinis altaris. Ambitus aūt dicitur hic quedā eleuatio in circuitu altaris per modum zone. t erant iste ambitus sup cribrum t anuli erant positi in angulis altaris sub isto ambitu. t sup cribrum ꝑ quos anulos mittebant vectes ad portandum altare. Comua aūt que erant in superiori pte altaris in angulis non erat retinsata. q̄ recte tendēs in altum quasi quidam pomelli ad decorem altaris. cornua autem altaris q̄s fimabant castra t altare implebatur terra vsq; ad ſmitū. t supra sugnificat illꝰ terre intra tabulas altaris inclusę siebat ignis et offerebantur et cremabantur hostie. Sm q̄ dictum fuit supra. xx. cap. Altare de terra facietis mihi. t quando mouebantur castra. amouebatur altare predictum de tabulis factum. t remanebat terra. t ista expositio pcordat ſre que ad hoc potest de facili applicari.

Ad maiorem autem intellectum descripsi figuram sm vtrāq; expositionem. Sciendū tamen q̄ vna latus cuiꝰ altaris hic figuratur apparens directe. tum q: alia tria nō possunt figurari in plano. tum quia per imaginationem inspicientis latus vnius alterius tria possunt facili capi. cuius sint per omnem modum similia hoc excepto q̄ in figura prime expositionis describitur illud latus in quo erat fenestra. alia autem tria nullam fenestram habebant.

a i uj

Hōtes aūt ꝓdictoꝝ sic assignāt. Altare em istud vocabatur altare holocausti.nō qz hostie holocaustoꝝ ibi nūnō offerent.ꝙ cruā cū hoc hostie pacifice ꝛ ꝑ ꝑcō.ꝙ qz hostia holocausti dignior erat.vtpote qz tota incendebat ad honorē diuinū.alie vo nō. tō denoīat altare holocaustoꝝ rāc̄a dignioꝝ. Īte istud altare nō erat intra tabernaculū ꝙ extra in atrio tabernaculi.tuz ꝓpter mundiciā tabernaculi seruandā.tū qz nō possent hostie ibi cremari.ꝙ inflamarent coīne q erāt sup tectū cū nō distarent a pauimento tabernaculi nisi p.x.cubitos.tum ne fierent silices ydolatrie q ūn olabant ꝛ offerebāt victimas sup altaria q erant in templo ydoloꝝ b Facies ꝛ atriū. Hic ꝓ̄ir describit atriū qō erat circa tabernaculū.erat aūt hmōi atrium quedā platea magna sub dio bns in longitudinē cētum cubitoꝝ ab oriente in occidentē ꝛ in latitudine quīnq̄ginta ab austro versus aq̄lonē ꝛ erat clausa colūnis q̄n q̄ pedū altitudinis in quibus pēdebāt coīne vsq̄ ad terram.vbi cū paxillis fuīb⁹ figebant ne a ventis moueret̄ tur. In latere vero aquilonari ipsi⁹ atrij erant.xx.colūne ꝛ in latere australi.xx.ꝛ in occidentali.x.ꝛ in latere orientali.x.ꝛ erant oīa de ere fm q dī.Exx viij.ca.ꝛ erant in fixe basib⁹ eneis.eo mō sicut dcm ē de aliis colūnis exīet bus in tabernaculo coīne do habebāt in latitudie.v.cubitos fm longitudinē colūnaꝝ.ꝛ erāt facte cū acu reticulato opꝰ.vt dicit Ha.fa.ita q vulgus q erat extra atriū ꝑ foramina coīnaꝝ poterat videre sacrificia ꝛ oblatōes q fiebāt in atrio ꝑ sacerdotes.ꝛ erāt oīa de eadē materia.s. de byso retorta.vt sūa essent bene forma.ꝛ ꝑ oīa eiusdem coloris.hoc excepto qz in introitu atrij qui erat in ꝑte orientali lōgitudinis quīnq̄ginta cubitoꝝ vt tuz dictū ē. xx. cubiti medij claudebant ꝑ coīnas factas de ꝙtuor coloꝝ⁹.s.hyacīnthо ꝛ purpura coccoq̄ bis tincto ꝛ byssо retorta.ꝛ illa coīna poterat trahi ꝛ retrahi ꝑ ingressu ꝛ egressu eoꝝ q̄ intrabāt atriū.dece aūt cubiti q erāt ex vtraq̄ ꝑte introitus claudebant coīnis de byssо factis.sic̄ et alie q̄ erant in circuitu. i Oīna columne ez.in heb. dr̄ sic. Oīa colūnaꝝ atrij ꝑ circuitū cincture earꝝ ꝛ uncini de argento.ꝛ vocant hic cinctures q̄dā circuli argentei circūdātes colūnas vt dicit Ha.fa.ꝛtū tū essent in medio colūne ꝑ modū cuiusdā pomelli vel in sapiori ꝑte ꝑ modū capitelli nō dereliquat Hōnabili⁹tā vt q̄ essent ꝑ modū capitelloꝝ in sapiori ꝑte.q̄ erāt ad decorē q magis dēbāt poni in capite colūne Dicūt aūt dicūt vbi coīne pēdebāt a colūnis.ꝛ fz hoc colūne dicte nō erāt vestite lamis argēteis.ꝙ mī in capitib⁹ eoꝝ erāt quidā q̄dā circuli argentei k Cūcta vasa tabernaculi.s.cauille martelli ez.hmōi q̄ erāt necessaria ad erigendū colūnas ꝛ coīnas. l Et ere facieis. Instrumēta em̄ cuiuscunq̄ artis fm modū lodi debēt vasa vocant. Dī spositionē aūt atrij q̄tum ad colūnas ꝛ coīnas hic nō discripsi.tum qz per ea q̄ dicta sunt a quolibz defacili potest capi.tum quia in fine libri ponet q̄ agek ꝙ erectiōe tabernaculi tō aūt b⁹ atrij circa tabernaculū accipit tum ꝓpter reuerētiā tabernaculi ne ppl'a res ad i,ꝝ nimio ap propinquarēt.tū vt sacerdotes ꝛ leuite liberius facerent ꝙficia sua circa altare holocausti multitudie ppli exhiat exīte

m Pcipe filijs

ist. Hic ꝓ̄ir agit de illo quod erat necessariū ad illuminatōnem templi.tum ꝑpter decorem.tuz vt ibi de nocte possz clare videri cum vt.

m Pcipe filijs ist. vt af.tibi oleum de arbo.oli.i.de fructu olive expressuz.istō enim ꝑtie oleū dicitur.oleum autez nucum ꝛ alterius mi-

facies illud sicut tibi i mō-
b te mōstratū ē Facies ꝛ atrium tabernaculi.in cui⁹ australi plaga ꝙ meridiē erūt tentoria de byssо retorta. Centū cubitos vnū lat⁹ tenebit in lōgitudine ꝛ colūnas.xx.cū basib⁹ totidem eneis:q̄ capita cū celaturis suis dēbūt argentea. Silr ꝛ in latere aq̄lonis ꝑ lōguz erūt tentoria centū cubitorū columne.xx.ꝛ bases eīnei eiusd̄ numeri. ꝛ capita earꝝ cum celaturis suis argētea In latitudine vo atrij qō respicat ad occidentem erūt tētoria ꝑ q̄nq̄ginta cubitos ꝛ colūne .x. basesq̄ totidem. In ea q̄z atrij latitudine q̄ respicit ad orientē q̄nq̄ginta cubiti erūt.in q̄bus q̄ndecī cubitoꝝ tentoria latera vno deputabunt colūneq̄s tres ꝛ bases totidem ꝛ in latere altero erūt tētoria cubitos obtinentia quindecim.columne tres: ꝛ bases totidē In introitu vo atrij fiet tentorium cubitorū viginti ex hyacīntho ꝛ purpura coccoq̄ bis tincto ꝛ byssо retorta ope plumario Columnas habebit quatuoꝝ cū basib⁹ totidez

i Omnes columne atrij per circuitum vestite erūt argēteis laminis.capitibus argenteis ꝛ basibus eneis. In longitudie occupabit atrium cubitos centum in latitudine q̄nq̄ginta. altitudo q̄nq̄ cubitoꝝ erit. Fietq̄z de byssо retorta ꝛ bē-
k bit bases eneas. Cūcta vasa tabernaculi in oēs vsus ꝛ cerimonias tuz paxillos

l eius q̄ atrij ex ere facietis

m Pcipe filijs israel vt afferant tibi oleum de arbo-
n ribus oliuarum purissimū

oleum ꝓcipatio:ꝛ diminutiue

n Purissimū.i.sine

armaca. o Pilocꝫ ꝓtulum.qꝫ illud est pureꝫ illiꝰ qꝰ
rentur niter molao p Vt ardeat lucerna i.lucerne. ac
cipiendo singulare ꝓ plali.sicut .ō. viij.ca. Venit musca
grauissima i.multitudo muscaꝝ. q Semꝫ i.qualiber
nocte. Iosephꝰ etiã dicit q etiã de die tres ardebãt. r octo
septẽ de nocte.nec li
cnã erat ibi ardẽ ali
ud oleũ. r Et col
locabũt eã aaron r
filij eius. hoc est nõ
erat licitũ nisi sacer
dotib⁹. xxvij.

Pplica quo
ad te aaron.
descripto ta
bernaculo.hic ꝑcipit
agitur de ministris
ad cultũ tabernacu
li deputandis.r pri
mo de omatu eorꝫ
seu cõpositiõe.secũ
do de ipsoꝝ cõsecratiõe
ca.xxix.tercio de offerij exercitione.ibi mãdabis. Ad cui
dentiã pauli primo ponã sub ꝺdam ꝓpendio ornamenta
seu vestimenta sacerdotũ ꝓ ordine.r intendo in hoc sco lo
sephũ.qr fuit de genere sacerdotali.r manifit in ifim tpe
quo adhuc stabat tẽplũ r sacerdotũ ministeriũ r tõ ꝑfecto
potuit videre r vidit vestes r ornamenta ipoꝝ. r tõ certꝰ
potuit scribere talia q̃ Exa.sa.r alij q fuerũt postea ꝓ ima
ginũ tpo.qr fm hiero.in epl̃a ad desiderũ.aliter visa.aliter au
dita narrant.r tõ ille q vidit certius scribere potuit. Fr ãt
ipm erant.r.ornamenta summi sacerdotis.q̃r quatuor infe
riorib⁹ sacerdotib⁹ cõtinebant.prima est femoralia linea
ad opiendũ carnẽ turpẽ.finis sue scõs est tunica de byf
so facta r ꝺpplis ꝓ totũ. Est aũt byssus genus candidissi
mi lini.tercia est balthꝰ.i.cingulũ de diuersis coloribꝰ fa
ctũ.latitudia q̃r quatuor digitoꝝ.cuiꝰ extremitates pende
bant in ꝓte anteriori sacerdotis ministrãtis.alia scz erãt appropriata sũ
mo sacerdoti.q̃r primũ erat tunica hyacinctina q̃ hẽbat
circa collũ r in extremitatib⁹ malicaꝝ ornamẽta fimbri
ata et diuersis coloribꝰ ꝑ lapidib⁹ ꝑciosis.in margine in
ferioꝝ hẽbat malogranata facta de hyacinctho.purpura.co
miculo et byssi retorta.r tintinnabula aurea interminta. sic
q̃ sit vnũ malogranatũ r vnũ tintinnabulũ. r econuerso
inter duo tintinnabula vnũ malogranatũ.scõs erat superhu
merabile.qõ ponebat sup dictã tunicã.r ꝺpplum ad materiã.erat de pano ꝓtexto quinq; gẽmꝰ filoꝝ.i.filio facti⁹ ex au
ro.r hyacintho.de purpura.coccoq; bis tincto.r byssi re
torta.cũ pulcra varietate ita tñ q nõ erãt ibi aliq̃ aialia fi
gurata.ꝫ flores r ꝓlia.q̃rũ ad formã ꝺpli erat vestis q̃dra
ta altera ꝑte longioꝝ hõs i medio agentiũ p quã intrabat ea
pars summi sacerdotis.r latitudo illi⁹ vestis tegebat humeros
lõgitudia aũt ipi⁹ usq; ad pedes.r altera ꝑdecat ãt opertus pect⁹ Iacera ãt
vestis q̃ eis iungebãt in latere⁹ sacerdotio nodulis au
reis.sup humeros aũt hẽbat ꝺ vestis duos lapides onychi
nos magnos.in qb⁹ erãt sculpta nomia filioꝝ isrl.scz i vno
lapide.r scz in altero. r erãt nomia seniorꝝ sup humeꝝ ecc
tiã.alioꝝ ꝙ super sinistrũ hẽbat erãs in medio pectoris
loramen q̃dratũ magnitudinis vnius palmi in lõgũ r latũ
r duplicebat ille locus vacuus ad hoc q̃ poneret ibi ter
tium ornamentũ qõ vocat rõnale.cui⁹ pann⁹ erat de eadẽ
materia cũ superhumeralis.in quo erant .xij. lapides ꝑciosi
fm q̃tuor ordines dispositi.in quib⁹ erant sculpta nomia.
xij filioꝝ isrl.ita q̃ nomia seniorꝝ erãt sculpta i linea sapiori
fm ordinẽ natiuitatis sue r sic pñr de aliis. Hẽbat ãt ima

ꝓtulum vt ardeat
q lucerna sp in tabernaculo
testimonij extra velũ quod
oppansus est testimonio r
collocabunt eam aaron et
filij ei⁹ r vsq; mane luceat
coꝝ dño. Perpetuus erit
cultus ꝙ successiones eoꝝ
coꝝ filijs isrl. xxviij.

Pplica q̃s ad te aarõ
frem tuum cũ filijs su
is de medio filioꝝ israel vt
sacerdotio fungant mihi a
aron.nadab.r abiu.elea
zar r ythamar.faciesq; ve
b stem sctãs aaron fri tuo i n
c gloriam r decorem. Et lo
queris cunctis sapientib⁹
eor de quos repleui spiritu
ꝓdentie vt faciant vestes
aaron fratri tuo in gloriam
d r decorem in quib⁹ sancti-

gmẽdinẽ vnius palmi in q̃drũ.ita vt impleret precise lo
cũ dimissum vacuũ in superhumerali.r in quatuor ꝑtibus
hẽbat q̃tuor anulos aureos qbus cõsidebãt q̃tuor anu
li extrem⁹ superhumeralis r q anulos istos stringebant sil
rõnale r superhumerale cũ ligaminib⁹ hyacinthinis q anu
los trãsirũb⁹ adhoc
ꝰ ad maiorẽ firmi
tatẽ duo erãt aurei
in superiori ꝑte rónal
in quib⁹ inmittebant
cathene auree.r ꝙ fi
tulos aureos in sup
humerali existẽtes tra
hebant sursum r cũ
gebant cũ superhume
rali cũ mimio aure
o circa scapulas ipi⁹
sacerdotis.in inferio
ri ꝑte rõnalis erãt a
liꝰ duo anuli ꝓxi
mi vtroq; latere eius
r in ꝑte posteriori su
perhumeralis erãt duo anuli aurei eis cõsidẽtes. quos
sil stringebant rõnale r superhumerale in vtroq; latere sa
cerdotis per ligaturas hyacinthinas trãseuntes ꝙ anulos
predictos. In rationali vero erat doctrina r veritas. fm
translationẽ nr̃am. In heb.hẽ. Urim r tumim.r in idẽ re
dit.vrim ei⁹ significat manifestationẽ qõ ꝑtinet ad doctri
nã.tumim significat integritatẽ.qõ ꝑtinet ad veritatẽ. scz
q integre verba sua. Secũ iosephũ ista doctrina et ve
ritas sine vrim r tumim erat ꝺdam fulgor ꝓcedens de la
pidibus rõnalis.q̃ designabat deũ placatũ.r tñsum ꝓspe
rũ.r q sic impleret in effectu.sicut a pontifice petebatur.
Dicit eñ iosephus q iste splẽdor cessauit ꝙ ducentos an
nos ante̅ scriberet libũ antiquitatũ.quẽ scripsit Tyti⁹ ve
spasiani tpe Exa.sa.dicit q vrim r tumim.siue doctrina r
veritas erat nomen dñi tetragramaton positũ in rõnali sil
lapidibus. ꝙre c⁹ manifestabat veritas de interrogatis
ipsi sacerdoti.qñ consulebat dñm. Quartum ornamentũ
erat baltheus siue cingulum factum de q̃tuor coloribꝰ sic
superhumerale r rõnale pulcra varietate factũ.cuius extre
mitates sunt decenter fimbriate ꝑpendẽbant in anterio
ri ꝑte sacerdotis stringens superhumerale cum mitra hya
cinthina posita in capite summi sacerdotis sup aliã mi
tram byssinã r alios inferioꝝ vestimenta. Quintũ or
namentũ erat mitra hyacinthina posita in capite summi
sacerdotis sup aliam mitrã byssinam bis in inferiori ꝑte
semicirculum aureum pulcre fabrefactũ ꝓcedentẽ ab oc
cipite. usq; ad vtroq; aures. Iterũ aũr erat lamina aurea
pendens in fronte summi sacerdotis ligata cum mitra fi
lio hyacinthino.in qua erat nomen domini tetragramaton inscriptum. Hec erat facta ad modũ lune cornicula
te. vt dicunt aliqui hãtia cornua sursum r cõuersa inferi⁹
sed erat facta ad modum corone. vnde r corona vocatur
in litera.non tamen erat corona perfecta. ꝫ solum ꝑcedebatur ab aure in aurem transiens super frontem. vt dicit
iosephus r Exa.sal.ita q ipsa cum semicirculo ꝓducto qõ
erat i ꝑte posteriori capitis.faciebat quasi coronã ꝓfectã.

Et vt melius dicta capiant discipli ꝓdicti ꝓducam in figura.q̃ inspecta r cõsideratio ꝓdicta ꝓsũa pauciis exceptis.

Pplica q̃s ad te aaron. Hic agit de vestimẽtis sa
cerdotum.r primo in generali.secundo i spli⁹ ibi
Hec aũt sunt. Circa primũ dr. Applica.i.ad duc
nũ cultũ q̃ ꝓsecratiõs in sacerdotes.de q̃ agit caplo sequn.
b Faciesq; vestem sanctam.i.ad ministeriũ diuini cul⁹
deputatam.sanctum enim tm una significatione idem est
q̃ domino culeui deputatum.nã nõ erat licitum sacerdoti
bus talib⁹ vestib⁹ vti nisi in culeu tabernacli. c In glo
riã decoꝝ.qr hoc cedebat ad gloriã dei.principalit tecũ
dario ad honorẽ aaron.r filiorũ ei⁹. inquantum erat media
trix inter deũ r ꝓplm. d In quib⁹ significat⁹ sacerdot⁹

ꝫ r inq

Figura summi sacerdotis cum suis vestibus.

e Ministret mihi. q3 ante cōsecrationē ipse nō ministrauit. ſ moyses vt dī ea ſequēti. f Hec aūt sunt. hic agit de vestimentis sacerdotū in spāli. t primo de illis q3 erant spālia summo sacerdoti. scōo de his q3 erāt cōia sibi et aliis sacerdotibus inferioribus. sbi. Facies t seminalia. adhuc primo emittebat q

f ficatus mistret mihi. Hec autem erunt vestimenta q̄ facient. Rationale t super

g humerale. tunicam et lineam strictam cidarim t bal

h theum. Facient fratri tuo aaron t filijs eius vestimēta sancta. vt sacerdotio fūgantur mihi. Accipientq3 aurum et hyacinthū t purpuram coccumq3 bis tinctum et byssum. Facient au

sunt specialia summo sacerdoti. secundo pſequitur de illis q3 erāt cōia sbi. Facient autem. Circa primam partē p3 litteram vſq3 ibi. g Tunicam t lineam strictam. In hebreo h3. Tunicam simbuiaram. t loquit de tunica hyacinthina: q3 erat pulcre simbuiata vt p̄dictū est.

tem superhumerale de auro t hyacintho t purpura coccoq3 bis tincto t byſſo

i retorta. opere polymito.

m Duas oras iunctas habebit in vtroq3 latere summitatum vt in vnum redeant Ipſa quoq3 textura et cūcta operis varietas erit ex auro t hyacintho t purpura. coccoq3 bis tincto t byſſo retorta. Sumesq3 duos lapides onychinos. t sculpes in eis nomina filiorum israel sex nomina in lapide vno. t sex reliqua in altero iuxta ordinem natiuitatis eorum. Opere sculptoris t celatura gemmarij. sculpes eos nominib⁹ filiorum

n israel inclusos auro atq3 circūdatos. t pones in vtroq3 latere superhumeralis memoriale filijs israel. Portabitq3 aaron nomina eorum coram domino super vtrūq3 humerum ob recordationē. Facies t vncinos ex

o auro. t duas cathenulas auri purissimi sibimutuo cohaerentes quas inseres

p vncinis. Rationale quoq3 iudicij facies ope polymito iuxta texturam superhumeralis. ex auro hyacintho t purpura coccoq3 bis tinc

q to et byſſo retorta. Quadrangulum erit et duplex.

r Mensurā palmi habebit. tam in longitudine q̄ in latitudine: ponesq3 in eo quatuor

s ordines lapidū In primo ordine erit lapis sardij⁹ t thopasij⁹ t smaragdus In secūdo carbūculus⁹ t saphirus t iaspis. In tertio ligurius achates t amethistus⁹. In quarto chrysolitus⁹ onichinus et

b Tunicā strictam. q̄ idē est q3 tunica stricta. de q̄ supra dictū est q3 erat vestimentū cōe summo sacerdoti t aliis. t ideo eius enumeratio nō h3 h locū ſ inferius

i Cidarim. t. mitrā cum lamina sancta sibi adiūgata.

k Facient autem. Hic pſequit de speciali de ornamentis specialibus summi sacerdotis. t diuidit⁹ ſm numerum ornamentorū t patebunt partes pſequēdo. primo ergo pſequit de superhumerali. cum dicit. Facient autem cē.

l Opere polymito id est pluribus coloribus t figuris variato. t dicitur a polys q3 est pluralitas: et mitos q3 est gutta.

m Duas oras iunctas habebit. q3 ora latitudis iuncte erāt in lateribus sacerdotis vt predictum est q3 vncinis. t sic anterior: t posterior tūgebantur simul

n Inclusos auro atq3 circūdatos. i. sculptos in auro per circuitum partis interioris iuxta pannum superhūeralis vbi lapides erant sculpti sicut sigillantur in anulis.

o Facies et vncinos. qui erant posiri in superiori parte superhumeralis circa scapulas.

p Rationale &c. Hic pſequit de rōnali et dī rōnale iudicij. q3 in eo iudicabat sūmus sacerdos cōsuluēs dīm q̄d erat agēdū. q Quadrangulū. erit rō e supradicta r Et duplex i. de pāno duplicato duplici cā. vna est vt pondus lapidū ibidē situator melius⁹ sustineret. Alia cā fuit. q̄. vt inter illos duos pānos nomen dīi tetragrāmaton includeretur. s In primo ordine.

t Facies etiã hr rũ.es.ſñ.coherentes.ſ. ope plectili. Re
ſunt eedẽ cathene q̃ ſupradicũ ſerte vncinis ſuphume-
ralis ſm patrẽ ſuptoꝛẽ, ꝙ ꝓ ſiſteꝛ eraꝛ ſtra anulꝰ ipſius
rõnalis. Et ſõ de iſtis cathenis ſit mentio in vtroq; oge.ſ.
ſup humeralis t rõnalis.

v Facies t duos anulos au
reos q̃s ponesſ ſum
mitatib⁹ rõnalis .ſ.
in pte exteꝛiori q̃ eſt
ſuptoꝛ reſpectu iſti⁹
q̃ ẽ magis ꝓpinq; cor
pꝰ ſacerdotis.

x Et in oꝛis q̃ e re
gione ſunt.ſ.ex oppo
ſito cõſidentes.

y Ponesq; aũt in rõ
nali iudicij doctrinã
et.Lapides ꝙ quoꝝ
fulgoꝛe manifeſtabit
tur ſacerdoti diuinũ
bñplacitũ, ẽ ſm ſo
ſepdũ. ſm vo Rab.
ſa. nomẽ dñi tetragꝝ
maton fuit ſculptus
mõ ꝑdicto. t Fa
cies t tunicã.b .ꝓ.
quit ẽ de tunica hya
cinthina. a In cu
ius me.ſu. erit capi
tiũ.ſ.agetura ꝙ qui i
trabat caput ſacer
dotis. b Et oꝛa p
gyrũ eius texteliis .ſ.
ope plectili.

c Facies t lamina
Hic ꝓsequit de la
mina ſacta ꝑdẽte i
fꝛõte. d Sanctũ
dño.ſ. nomen dñi te
tragrãmaton.

e Et erit ſup thya
rã.ſ. mitrã. f Pos
t.ibiq; aarõ iniqta
tes oꝛãdo vt dumitã
tur. g Strugeſ
q; tunicã byſſo.ſ. fa
cia de byſſo: vñ i he
braico dr Tunica
byſſina t loquit de om
ni a ſuperiori q̃ ẽt erunt
cõia aliis ſacerdoti
b⁹ t cigebat q̃dã bal
theo q̃ erat etiã cõia
aliis ſacerdotib⁹: vt
ſupradictũ eſt.

h Facies t bal. lo
quit ẽ balthco ſuꝑ
on q̃ cigebat ſuphu
merale. i Porro
filios iſtl. b ꝑ agit
ẽ veſtimẽtis cõib⁹ ſũ
mo ſacerdoti t aliis
t ꝓ ipſa ex.ũ. dicto
vſq; ibi. k Ne in
iquitatẽ rei moꝛiant
ur alicui mõ indebito
accederẽt t irreuere
ter. l Legitimus
ſempiternꝰ erit.ſ. lege
firma t ſtabili firma
tũ. Hõnes aũt ꝑdi
ctoꝝ ſic accipiunt in
generali. Adhuc ei habebãt ſacerdotes veſtes ꝑdictas et
ſpãles: vt haberẽt i matoꝛ reuerẽtia a ꝓpꝛietate q; illud ce
debat ad honoꝛẽ diuinũ cũ eſſent medij inter deũ t ꝓpm.
Ita ſpãliter hõnes accipiunt ſic ſm ſenſus ipſãꝝ. ꝙ omia
ta ei ſummi ſacerdotis figurabat q̃ſi totus oꝛbis. Tunica

b eryſi⁹. Incluſi auro erũt
poꝛdines ſuos habebunt
noia filioꝝ iſrl. Duodecim
noibus celabũt ſinguli la
pides noibus ſingaloꝝ ꝙ
z duodeci trib⁹ Facies i rõ
nali cathenas ſibinaicem
coherẽtes ex auro puriſſi
mo t duos anulos aureos
quos pones i vtraq; rõna
lis ſummitate: cathenasq;
aureas iunges anulis qui
ſunt i marginib⁹ ei⁹: t ipa
rũ cathenaꝝ extrema duo
b⁹ copulab vncinis i vtro
q; latere ſuphumeralis q̃
v rõnale reſpicit. Facies et
duos anulos aureos: q̃s
ponesſ ſũmitatib⁹ rõnal:
x t i oꝛis q̃ e regiõe ſunt ſup
bũeralis t poſteriora eius
aſpicit: nec nõ t alios du
os anulos aureos q̃ ponẽ
di ſũt i vtroq; latere ſuphu
meralis deoꝛſum: qõ reſpi
cit ꝫ faciẽ tũcture iſeꝛioꝛis
vt aptari poſſit cũ ſuphũe
rali t ſtrigat rõnale anuli
ſuis cũ anulis ſuphũeral:
vitta byacithina vt mane
at tũctura fabꝛefacta: t a ſe
inuicez rõnale ſuphũerale
neq̃ant ſupari. Portabit
q; aarõ noia filioꝝ iſrl i rõ
nali iudicij ſup pect⁹ ſuuz
q̃ ingredief ſanctuariũ me
moriale coꝛã dño ſeternũ.

y Pones aũt in rõnali iudi
cij doctrinã t Veritatez que
erũt i pectoꝛe aarõ q̃ ingre
dief coꝛaz dño: t geſtabit
iudicia filioꝝ iſrl in pecto
re ſuo: in cõſpectu dñi ſem
p. Facies t tunicã ſuphũe
ralis totã byacinthinam.
z in cuius medio ſupra erit
a capitiũ t oꝛa ꝙ gyrũ eius
texteliis ſicut fieri ſolet i ex
tremis veſtiũ ꝓtib⁹ ne faci
le rũpant. Deoꝛſuz vo ad
pedes eiuſdẽ tunice q̃ cir
cũtũ q̃ſi malapunica faci
es ex byacitho t purpura
t cocco bis tincto t byſſoꝛe
torta: mittis i medio tinn
nabulis: ita vt tintinnabu
lum ſit aureum et malũpu
nicum: rurſumq; tintinna-
bulum aliud aureum t ma
lumpunicum et veſtiet ea
aaron in officio miniſterij
vt audiatur ſonitus quan
do ingredief et egredief ſan
ctuariũ in conſpectu domi
c ni vt nõ moꝛiatur. Facies
t laminam de auro puriſſi
mo in qua ſculpes opere
d celatoris ſanctũ domino.
Ligabiſq; eam vitta hya
e cinthina: et erit ſuper thy
ara imminens fronti pon
f tificis. Portabitq; aaron
iniquitates eoꝝ que obtu
lerũt t ſanctificauerũt fili
j iſrael in cunctis muneri
bus t donarijs ſuis. Erit
aũt lamina ſemp in fꝛõte
eius vt placatus ſit ei do
g minus. Strigeſq; tunicaz
byſſo t thyaram byſſinam
h facies et balthcum opere
i plumarij. Portꝛo filijs aa
ron tunicas lineas para-
bis t balteos ac thyaras
in gloꝛiam t decoꝛem ve
ſtieſq; bis omnib⁹ aaron
fratrem tuum t filios eius
cum eo t cunctoꝝ cõſecra
bis manus ſanctificabiſq;
illos vt ſacerdotio fungan
tur mihi. Facies t femialia li
nea vt operiant carnẽ tur
pitudinis ſue: a renib⁹ vſq;
k ad femoꝛa t vtentur eis
aaron t filij eius quando
ingredient tabernaculum
teſtimonij: vel quando ap
l pꝛopinquant ad altare vt
m miniſtrẽt in ſanctuario ne
iniquitatis rei moꝛiantur.
n Legitimũ ſempiternũ erit
aaron t ſemini ei⁹ poſt euz.

Iudaicus Myſ-
terium

Jn veſte ei pẽdens
quam habebat erat to
t⁹ oꝛbis terraz. ꝙ pꝛ

At v

rũ magnalia ſquattuor ordinũ lapidũ erãt ſculpta: t i
vyademate capitis illi⁹ magnificẽtia tua võe ſcripta erat
t vocat h magnificẽtia nomẽ dñi tetragramatõ:qõ ỹ no
mẽ ei⁹ magnũ vt dictũ eſt.ſ.vj.ca.qz eſt ſoli creatori oim
appropiatũ:rõnes aũt myſticas ꝓdictoꝝ cã breuitatis
omitto cetera patẽt

In cap.xxviij.vbi
ỹz i poſtilla.ſ.d em
dem ñ primi ẽt.

Additio prima.

Joſephus ñ
eſt temẽdus in
h loco etiã ſi
ſit õ genere ſacerdo
talis:dicit ei manife
ſte litere:naz veſtes
põtificales ſunt trĩ
mõ ,put ponunt in
pria ſcõe.q.cij.ar .v.
in riſione ad.ix.arg.
quaꝝ qdẽ octo:pria
veſtis linea.ſcõa tu
nica byacinthina cũ tintinnabulis:tercia ſuphumerale
cũ duob⁹ lapidib⁹ onychinis:qrta rõnale quadratũ in q
erãt.xij.lapides cũ noib⁹ filioꝝ iſrl'in q etiã mãdabat po
ni doctrina t veritates:qnta erat balthe⁹ ſeu cingulus:ſex
ta thyara ſeu mitra:ſeptima lamina aurea in fröte i qua
erat nomẽ dñi t de iſtis ſeptẽ trĩ fit mentio.j. Leui.viij.c.
qũ moyſes ꝓ induit ipm aarõ in põtificalib⁹: octaua aũt
eſt femoralc ad opiendũ turpitudinẽ carnis de qua veſte
octaua nõ fit ibidẽ mẽtio:qr nõ debebat indui p moyſen
ex honeſtate ſi ꝓpriam ſacerdotẽ:hit trĩ de ea veſte expſſa
mẽtio cõmuniter Leui.xvj.ca.

In eo.ca.xxviij.vbi ỹz in poſtilla. Dicit etiã Joſephus
q iſte ſplendor ceſſauit tẽ. Additio.ij.

In toto tpe tẽpli ſcõi nõ fuit illa veſtis põtificalis
q ỹz rõnale indicij:ſicut nec archa teſti:t qdã alia q
ibi defecerũt:,put oẽs hyſtorie hebraice teſtant. qõ
etiã facit ,ꝓ fide nra de q tractãdũ ẽ vbi ꝓcedẽt i ,ppheta
Aggei.ij.ſup illud vbũ. Magna erit gla dom⁹ iſti⁹ no
uiſſime pluꝰ q̃ pãe.vñ nõ eſt dicẽdũ:q ſolũ ꝓ .cc. annoꝝ
aũ tpõe ẽ yti ceſſauerũt cũ in toto tpe tẽpli ſcõi defuerunt

Replica correctoꝝ ꝫ Burg.

In ca.xxviij.vbi poſtilla.dicit materiã veſtiũ ſacra
rũ t nũerũ debere accipi t diſtingui ſm dicta Joſe
phi:q ſcripſit ex experientia:qr de genere ſacerdotali
t qr vidit ẽ.bur.dicit Joſephũ nõ ẽ tenẽdũ:qr ſm lr̃e ve
ritatẽ vr dicit ſunt trĩ octo veſtes.t allegat ad h ſcrm tho.
Sz mirũ videt q bur.,pferat dicta ſcti tho.à hac materia
q in facto ꝓſiſtit:qõ nec ſcti⁹ tho.nec bur.vnq̃ vidit ſicut
Joſephus.nec eſt ꝫ iſam.qr iſa bñ ſpectꝫ numerat pluſq̃
octo veſtiũ noia nec eſt mirũ q Leui.viij.nõ fit mentio
de ſemorali qr nec fit mẽtio de zona linea q̃ cingebat tu
nica linea ſuperior:q̃ cõis erat põtifici t aliis ſacerdotibus nec
fit ibi mẽtio de cidari linea q̃ erat mitra põtifici t aliis ſa
cerdotib⁹ ỹ quib⁹ manifeſta fit mẽtio Leui.xvj.cõ⁹ adũ
ctis ad alias octo enumeratas ꝓ burg.ſiõt.r.,put vult Jo
ſephus quẽ h bur.ſpiobare nitit:nec põt dicere burg. cuꝝ
tho.q mitra linea quã dicit iſa cydarim ſit eadẽ cũ thya
ra:qr thyara q ſoli⁹ põtifici mitra ẽ:byacinthina fuit.nec
ẽ vllũ cadẽ fuiſſe mitrã ſacerdotũ t põtificũ: q̃ ſacer
dos habebat mitrã byſſinã trĩ ad modũ bireti: põtifex de
ſup himõi habuit'thyarã byacinthinã.nec põt dicere cũdẽ
fuiſſe cingulũ lineũ t balthebrũ:qz cingulo lineo cingebat
tunica byſſina qõ fuit cõe põtifici t ſacerdotib⁹: balthe
o aũ cingebat t ſtrigebat tunica byacinthina cũ ſuphumera
li q̃ erat põtifici ſpalla:nec ẽ vllimile tunicã lineã t byaci
thinã vnico cingulo ſtringi añq̃ byacinthina põtifex idu
eret vñ ꝓz q Joſepho i his reb⁹ expto credi oportet.

In eo.ca.vbi poſtil.allegat Joſephũ dicẽtẽ q fulgor q̃
ꝓcedere ꝓſueuerat a rõnali ceſſauit:tpe tẽpli ſcõi.bur.di

cit toto illo tpe rõnale nõ fuiſſe.ſ. h nõ vr: qr tpe alexãdri
magni vitupoſ ſum⁹,ſacerdos i eo vt pz hyſtoria. nãq
ille fuit principalis deco⁹ ſummo ſacerdote Ca.xxix.

Ed t h facies. Hic pñr agit de conſecratione ſacerdotũ
vbi premittit ea q̃ ſunt neceſſaria: ſcõo deſcribit conſe
cratio:ibi. Cunqz laueris patrẽ. Illa aũt
q̃ neceſſario requirũtur ad eoꝝ conſecratiõẽ
erãt qdã alialia in
eoꝝ conſecratione im
molãda t diuerſoꝝ
panũ genera offeren
da:q notant cũ õz.

b Tolle vitulũ de
armẽto. i memoriã
expiatiõis peti aarõ
,p fabricatiõe vituli.

c Et arietes duos.
vnũ in memoriã obe
dientie abrãi q̃ obtu
lit arietẽ ꝓ iſaac: cu
ius obedientie ſacerdotes debebãt imitatores eẽ: t mark
me ſumm⁹ ſacerdos:t alius i memoriã immolati in exitu
pplũ de egypto.ꝓ cui⁹ immolatiõnẽ fuerũt liberati ab ange
lo exterminatore t egyptioꝝ ſeruitute. d Immaculatos.iſtud nõ ſolũ refert ad arietes vt credũt aliq:ſ etiã cũ
h ad vitulũ:qr nullũ aial habẽs maculã debebat immolari
maxime in ſacerdotũ conſecratione. e Panesq̃ azimos
ad denotandũ q̃ ſacerdotes debebãt eẽ abſq̃ fermẽto cor
ruptionis malicie e neqcie.ſ debebãt deo offrre in azimis
ſinceritatis t veritatis:vt dicit apls.j.Corinth. v. Itez qr
ſacerdotes ydoloꝝ offerebãt panes fermẽtatos:t hõ i de
teſtatiõẽ hui⁹ ꝓcipiũt h offerre ſacerdotes dei panes azi
mos. f Et cruſtulũ.modic⁹ e panes t valde tenuis:cita
q̃ quaſi totũ eſt cruſta.vñ in hebraico hñ Simellã.

g Que ſperſa ſint oleo qr in piſtatione farine nõ ſolũz
ponebat aq̃:ſ cũ h oleũ. v Lagana q̃z. dicũt aliqui q̃
erãt panes fricti i patella Hã.ſa.dicit ſup Leui.q erat pa
ſta cocta in aq̃ calida t talẽ modũ adhuc vocãt lũbardi laga
na. i Oleo lita Iſta limitio ſm expoſitionẽ penũ erat
fritio i oleo ſm rab.ſa.erat figura q̃dã peracta ſup laga
na cũ digito in oleo tincto t erat figura iſtius caſ.greco.

k De ſimila triticea tẽ.Eſt aũt ſimila farina tritici delica
tiſſima l Et poſita in caniſtro offeres.ad h aũt i hac
oblatiõe ponebãt tot genera panũ:qr talia erãt accepta
ri poſtea ſacerdotes a pplo ſequiũ. m Applicabiſq̃ ad
oſtiũ tabernaculi.ſ.in atrio. Vbi erat altare holocauſtoꝝ
n Cunqz laueris. Hic pñr deſcribit conſecratio ipa q̃ conſiſtit
in omatu ſacerdotũ:t vnctione t immolatione:t ꝓ agit de
omatu eoꝝ t vnctione ſummi ſacerdotis:ſcõo de imola
tione:ibi poſtq̃ iniciaueris. Circa primũ õz. Cunqz laue.
pz.cũ ſi.aqu. In conſecratione ei⁹ ipoꝝ iſta lotio aq̃ erat pri
mũ:t vt dicit Hab.ſa.nõ intelligit de lotione manuũ t pe
dũ ſolũ:de q̃ hñ infra:ſ intelligit de lotiõe totiꝰ corporis.

o Induces aarõ.modus aũt iduẽdi t omãdi ipm⁹ plen⁹
eſt expoſit⁹ ca.pcedẽti. p Et oleũ vnctionis effundẽs
ſup capu,t ei⁹. Illiq aũt ſacerdotes ſeriores nõ vngebant
in capite q̃ ſolũ ſumm⁹ ſacerdos.ad notandũ q ꝓtin offerẽ
di ab ipo derivabat ad alios. Dicũt aliq q man⁹ eorum
vngebant:q̃ h nõ hñ ex textu t ꝓz in ſequẽtib⁹ nec eſt ve
riſimile q nõ fuiſſet expſſum h. vel Leui.viij.vbi ponit ex
ecutio conſecrationis ſacerdotũ q̃ h ꝓdicit fieri:cũ talis vn
ctio eẽt qd notabile:ſ circa eos vnctione nõ fit aliq mẽ
tio h. vel Leui.viij. Niſi q de oleo vnctionis t ſanguine
hoſtie ſicbat qdã mixtio:q ipſi t veſtes eoꝝ aſpgebant. et
ſi aliqui dicant vnctiõ põt de hac aſpſione exponi. Ma
teria aũt hui⁹ vnctionis infra deſcribit. h figura vel forma
nõ habet ex textu. Dicit aũt Hab.ſa.q erat in figura caſ.
greci incipiẽs a capite t deſcẽdẽs verſus palpebras t fie
bat cũ digito ipius cõſecrantis in vnctione tincto.

q Filios ꝺꝫ et. modus aũt ideꝺ ꝺ omẽs ipm̃ pleni⁹ expoſit⁹ eſt ex hebꝛeis. r Poſtq̃ mactaueris ꝺ ꝑt agit ur de immolatione q̃ recipiebat i ſacerdotũ ꝓsecratione: et ꝙ ponit ſacrificia p ꝑtes ſcꝫ ſacrificiũ holocauſti: ſti. Vnũ ꝺꝫ arietẽ. tertio hoſtia pacifica ubi. Alterũ ꝺꝫ arietẽ ſpto addit q̃ hmõi rimo in cõſecratõe ſacerdotũ ſepe vic⁹ celebrãda debebat replicari: ubi. Vñ ꝙ ſcepti tibi. Circa pri mũ ſti. Poſtq̃ mactaueris et. in hebꝛeo bꝛ. Poſtq̃ impleueris et. ꝺ ei precedebat ſacrificiũ et ritus initiatio vt ſupꝛa dictũ erat applicanꝺ eoꝝ ad ſacerdotale officiũ.

s Applicabis et vitulũ. p ꝑtes immolãdũ. t Coram tabernaculo teſtimonij. Ibi ſtatuit vt ſupꝛa dictũ eſt. v Impoſitoq̃ et. q. ꝓhibetur q̃ vitulus interficiebat p ꝑtes q̃ et ritus iuſtitie erãt digni monꝛe: q̃ et diuia miſericordia mos i animal trãſferebat. Ita q̃ talẽ impoſitionem manꝰ accipiebãt po teſtatẽ offerẽdi pecꝛe tero hoſtiam p ꝑtes.

x Et mactabis eum mactare ei hoſtiã pertinet ad ſacerdotij officiũ: q̃ ꝺ officium faciebat moyſes in cõſecratione aaron et filioꝝ ei⁹: et nõ ſibi ꝓ pꝛio. Mactabis eum ſanguinẽ vituli pones ſup cornua altaris. Dicꝛab. ſa. q̃ hec poſitio fiebat ꝛ in quatuoꝛ cornib⁹ altaris ꝺ ctione ſe reſpicientib⁹ et ſanguis ꝺ ſic poſitus reſpiciebat ad quatuoꝛ ꝑtes altaris: q̃ ſibet angulus cõs eſt duab⁹ gentib⁹ in ipo ꝑcurrentib⁹.

y Reliquũ aũt ſanguinis fun. ba. ſim et. erat ei circa pedẽ altaꝛis ꝺ canalis: vbi effundebat ſanguiꝺ ꝛ q̃ et ꝺ foramina q̃ ſanguis intꝛabat terꝛã. 5 Sumes et adipẽ renum. voluit ei ipm̃ ꝺus ſibi offerri et incẽdi: ita q̃ nõ comederet ex eo ad excludẽ ꝺ modũ ydolatꝛas q̃ adipes victimaꝝ ſuaꝝ comedebãt ſm̃ q̃ ꝺcit Deut. xxxij. ca. De quoꝝ victimis comedebant adipes et. Ita ad deſignandũ q̃ pinguedo ꝺbet et virtutis nobis collata ſoli deo eſt attribuenda. a Et reticulũ id eſt ꝺ pinguedo facta ad modũ rheti. b Jecoris in hebꝛeo bꝛ. Epatis. c Ac duos renes. i. reniculos: vt ꝺcit Ieui. viij. vbi ponuntur exterius huiꝰ oblationis q̃ ꝺ ꝑtibꝰ. ꝺ Carnes ꝺo et. ad ꝺuoꝛandũ q̃ pcm̃ et aꝰ circumuenire et occaſionẽ ꝺbẽt cõgaꝛi a ſacerꝺotib⁹ quoꝝ offꝛs eſt ꝙ remiſſione pecꝛe poſſi offꝛre et orare. e Vnũ ꝺꝫ arietẽ. Hic agit de hoſtia holocauſti. f Sup cornu. aaꝛõ et filioꝝ man⁹. In hac et oblatione faciebat moyſes officiũ ſacerdotis: vt ꝛectũ eſt. et nõ aaron et filij ei⁹ erãt officiꝛes moyſi vel potius ꝺo ꝙ moyſen: ſicut poſſe ꝺbẽt offꝛre aaꝛõ et filios ei⁹. Populares ꝺo offꝛebãt ſacerꝺoti alia ad immolãdũ ponebãt manꝰ ſup caput beſtie immolãde vt ꝺcꝫ Leui. j. et iij. ca. et alijs plurib⁹ locis ad ꝺnotandũ q̃ renunciabãt totaliter illi aſali et ꝺinꝫ nõ ſibi ꝛeꝛebãt: et cadẽ ritus aaron et filij ei⁹ ponebãt hic manꝰ ſuper caput beſtie ꝺ⁹ et ſequẽtia. Item vt q̃ talem impoſitionẽ accipiẽt poſſẽt offꝛẽꝺi hoſtias holocauſti. g Et fundes circa altare. non in pte ſtigeon. q̃ magi ꝺcebãt ꝺbẽ. nec fiebat eius ſtigio ſic ꝺ ſanguis ſicut eſt q̃ magis cũ bacino argẽteo: vt ꝺcit rabbi. ſa. h Et offeres totũ arietẽ incendes ſuper hoc eſt ꝺcit hoſtia holocauſti q̃ tota cremabatur ad honoꝛẽ ꝺ⁹ nullũ ſuũ ſꝛer ſanguinẽ q̃ effundebat mõ ꝓhibeꝛe: et poſſit q̃ erat ſacerꝺotes.

i Oblatio eſt ꝺo ꝺbꝛ ſuauiſſim⁹ nõ q̃ ꝺ⁹ ꝺlectaret i ſumo carniũ crematarũ q̃ inobediẽtia et ꝺ ctionis ꝺmonũ offꝛẽrũ et malicie q̃ talẽs oblationes et victime erãt q̃ figure et ꝓfeſtationes ꝑfecte illius molãꝺi. p ſalute mũꝺi. k Tolles ꝺqꝫ arietẽ alterũ. Hic agitur de hoſtia pacifica q̃ offeꝛebat p gratiarum actione de bono ꝓpꝛio vel p impetratiõe boni futuꝛi: et veraq̃ cã hac cõcurrebat. q̃ aaron et filij ei⁹ ꝺbebãt gratias agere ꝺo: ꝺ ꝺ q̃ ipm̃ ꝓmouebãtur ad ꝺsignandũ ſacerꝺotale officium.

l Sup caput et. vt illã victimã ꝺo totaliter ꝺarent ex offerendi hoſtias pacificas acciꝑẽt ꝓtẽt. m Sanguinem de ſanguine. ꝺ⁹ immolãꝺo ꝺgnũ. n Et poſtquã ex. ꝺcerunt. ad ꝺnotandũ q̃ ꝺbebãt habere animos agentes ad ꝓcepta ꝺ⁹: et ꝛectũ obediẽtes ꝙ ꝺſignabat p extremũ auricule quod eſt molle et tenerũ nõ reſiſtẽs. o Et ſup pol. et. Dicit rab. ſa. q̃ fiebat ſup iũcturã mediã pollicis: ad ꝺnotãꝺũ q̃ ꝺbebãt et pompã expeditã i oblatõe ſacrificij ꝺ⁹. p Fundesq̃ et. Dicit ra. ſa. q̃ fiebat ter in ꝺuob⁹ locis ꝺictis ꝺ⁹: et ſic ſanguis reſpiciebat ad quatuoꝛ ꝑtes altaris: q̃ ꝓprie altaris circuitũ. q Cum ter. ſanguis eſt ſa. et. et de oleo vnc. et quib⁹ fiebat quedam mixtio vnde aſperſi ſunt ſacerꝺotes et eoꝝ veſtes in memoriã ꝺ notionis iacob fundentis oleũ ſup lapidẽ: vt habetur Geñ. xxviij. Et ſanguis immolati in exitu de egypti per quẽ fuerũt liberati. r Tolles adipẽ et. armũꝺi ꝛectꝛi et. hoc ꝺ⁹ pro tanto q̃ nõ legit ab armo ꝺexter cremat⁹ de hoſtia pacifica: q̃ cedit in pꝛẽ ſacerꝺotes: et ſequẽt.

s. Ponesq̃ ola ſu. ma. Ita et ſi. et⁹: q̃ erãt quedã poſitiones de oblationib⁹ eoꝝ. t Et ſci. eos ele. co. ꝺo. In hebꝛeo habet. Et conſecrabis eos ut ꝺo. Dicit rab. ſa. q̃ vas

vlatio fiebat q̄ talē modū q̄ moyses supponebat manus suas manib⁹ aarō t filiōr ei⁹ reuētū ꝓdicta eleuās ꝑ sursum postea retrahens deorsum t deinde deducens vsq̄ ostiū: t vertūs occidēt ad aq̄lonē t medē ad vespāsiā dū q̄ illa offerebant deo q̄ vñāq̄ celo t terre: t ḡuo⁹ pcb⁹ orbis. Pareſcriā q̄ ꝓdicta deductio ſeu ventilatio fiebat in modū cruciſ in q̄ figurabat q̄ xp̄s fumus erat offerēdus in cruce ꝓ mūdi salute. v Suſcipiet q̄z cē. q̄ faciebant ſacerdotis officiū vt ꝓ dictum eſt. x Et incendet ſup altare. erat ei hoſtia pacifica: t iō vna ꝑ incēdebat ad honorē dñi mūi. alia aūt paro erat ipſius ſacerdotis. Sumes q̄ q̄ pectuſculū: t ſubdit. a Et cedet in ptē ſuā q̄ agebat vice ſacerdotis. Tercia aūt ꝑs erat offerentiū quā comedebāt cognati dñi: t iſta fuit aarō t filiōr ei⁹ in hac oblatione: q̄ erāt offerētes de qua ꝑte dicit poſt. ñ interponunt quedā alia: t ꝓ de his q̄ dāt accipe ſacerdotes cū dr. Sctificabis t pectuſculū cē. t ſequit.

c Cedētq̄z in partē aaron t filiōr ei⁹ cē. nō eſt intelligēdū q̄ pectuſculū huj⁹ hoſtie t armus dexter fuerit aaron t filiōr ei⁹ q̄ pectuſculū cedebat in ptē moyſi vt dictū eſt: t armus dexter fuit creatur⁹ ſup altare: vt ſūr dictū ē: ñ eſt intelligēdū q̄ iſte due ptes debebant cedere i ptē ſacerdotū de ſacrificijs poſtea fiendis a ꝑſona. ſcōo interponit de ſucceſſione ꝓſecratōis cū dr. c Dctē aūt ſanc. q̄ vte. aarō ba. ñ. ei⁹ poſt cū. q. f. ſuccedūt ei i officio ſummi ſacerdotī. Vñ Num. xx. dr q̄ aarō fuit nudat⁹ veſtib⁹ ſuis: t eleazar fili⁹ eius ei ſuccedēs in officio illis fuit indut⁹. d Vt vnganť i ea. i. ad ſacerdotiū ꝓmouēant t ꝓſecrēt ſm modū determiatū ḃ. e Strictē aūt ꝓ. tol. Hic interponit⁹ ꝓdictꝫ ponit tertiā ptē hoſtie pacifice: q̄ erat offerētiū: t in ḃ caſu erat aaron t filiōr ei⁹. f Et co. car. ei⁹ i loco ſan. i. i atrio.

g Quib⁹ veſcēt aarō t filij ei⁹: q̄ erāt offerētes. h In veſtibulo tabernaculi. In heb. hr. In oſtio tabernaculi. t in idē remanſit: q̄ erat i atrio q̄ ideō aqua erat ante tabernaculū oſtiū. i Comedēt vt ſit placabile: ſic in hūanis oñdit dño placat⁹ alicui q̄ admittit ad mēſam ei⁹.

k Alienigena nō veſcēt ex eis. i. q̄ nō eſt de filijs aaron. l Hia q̄ ꝑcepi tibi. ḃ oñdit q̄liter ꝓſecratio ſacerdotū ſit ꝑmanſura dicēs Hia q̄ ꝑcepi tibi cē. Dicit rab. ſa. q̄ ḃ dr ad oñendū q̄ ꝓdicta erāt de neceſſitate ſacramēti in ordinatiōe ſacerdotū: t iō ſi aliq̄d deeſſet illa ꝓſecratio eēt nulla: t miniſteriū illoꝝ eēt pollutū m Septē die. ꝓſecra. ma. coꝝ. In heb. hr. Implebis man⁹ eoꝝ. q̄ ꝙdē ipſe rito refert ad ea q̄ ponebant ſup man⁹ aaron t filiōr eius vt vēnerarent coram dño vt ꝓdictū ē. n Ervitu. ꝑ pecca. ſuo offerēs. t ſic ꝑz q̄ duo ſacrificia reiterabant ſeptē die

quibus veſcēt aaron t filij ei⁹. Panes ḥz q̄ ſūr in cani
b ſtro i veſtibulo tabernacu
i li teſtimonij cōedent vt ſit placabile ſacrificiū t ſāctificent offerentium manus
k Alienigena non veſcēt ex eis q̄ ſcti ſūt. Qđ ſi remāſerit de carnib⁹ cōſecratis ſiue de panib⁹ vſq̄z mane cōbures ralidas igni. Nō comed enť. q̄ ſanctificata
l ſunt. Hia q̄ ꝑcepi tibi faci
m es ſup aarō t filijs ei⁹. Septem dieb⁹ cōſecrabis ma
n nus eoꝝ t vitulū ꝑ pctō of
ferēs ꝑ ſingulos dies ad ex
o piandū. Mūdabiſq̄z altare cū imolauerī expiatiōis hoſtia: t vngues illud i ſā
p ctificationē. Septē dieb⁹ expiabis altare t ſanctifi
q cabis. t erit ſcūm ſctōrum.
r Omnis q̄ tetigerit illud ſā
s ctificabit. Hoc ē qđ facies
t in altari. Agnos anniculos duos per ſingulos di
v es iugiter vnū agnū mane

q Et erit ſcūm ſctōr. eḋuoce: pot dr de ꝑte tēpli in q̄ erat archa teſtamēti: q̄ de illa ꝑte dr rāḡ xp̄ūs nomē ei⁹ vt dr cū eſt. ō. ca. xxvj. ō altari holocauſti vo dr benoiatine tm reſpectu coꝝ q̄ venūt in cōmūnē vſum bolm. r Hia qui tetigerit illud ſanctificabit. i. ſacerdotes ad miniſtrādū ibidem accedentes debēt ꝑius mūdari t ſanctificari Rab. ſa. dicit q̄ hic eſt textus verus. Omne tāgens illud ſanctificabit. dictio enim hebraica que ibidē ponit eſt omnio generis t indifferēter idē ſignificat qđ omnis vel omne. t ſm ipm refert ad ea que offerunt ſup altare. quia ſi aliquid eſſet ineptū ad offerendum ſup altare: ex tactu altario efficeret aptum. nō tamen intelligit hoc de omni in cpto. ſed ſolūmodo de eo qđ poterat offerri ſm legē: ſed poſtq̄ erat adductū vel apportatū ad exedrā tabernaculi: vbi reſeruabant offerenda: fiebat ineptum ex tactu alicuius rei immunde: vel aliquo huiſmodi: t tale ſi ponerēt ſuper altare non erat auferendum ſed offerendum. q̄ ex tactu altario erat emundandum. s Hoc eſt quod facies in altari. Hic cōſequenter oſtenditur quid per ſingulos dies debeat fieri ſuper altare ſcs iuge ſacrificium cuz dicitur. t Agnos anniculos duos. et per hoc intelligunť alie oblationes t ſacrificia que fiebant in altari: ſed ſolum exprimit iuge ſacrificium quod erat principalius t offerebat in holocauſtū: vt habet Num. cc. xviij. capt. Dicit autem agnus anniculus ab octaua die natiuitatis ſue anteq̄z non debet offerri vſq̄ ad completionem anni.
v Vnum agnum iuane id eſt ante ortum ſolis: vt dicit Joſephus.

a Et alterū vespe. s. ante occasū. b Decimā ptē simi
c cui⁹ mēsure sit decima pa nō exprimit dic ḥ est intelli-
gendū q̄ sit decia pa ephi. vt dr̄ Nu. xxvj. De quantitate
istius mēsure t decima eī⁹ ptē dictū est. ō. xxvj. ca.
d Cōspersē oleo q̄ in pistatione eī⁹ infundebat oleum.
e Tuso. i. trito cuz
sto. illud ei oleum
tras pars⁹ illo q̄ re
debat in molito: t ió
in ō sacrificio quod
erat sancti⁹ aliis. eo
q̄ figurabat eternitā
de agni imaculati ie-
su xpi: sm q̄ dic apo
stolus ad hebr. xiij.
Dicitur xps beri et
hodie ipe t in scīa re
debat oleū tusum i
aliis antē sacrificijs
poterāt vti oleo tri-
to in molito.
f Quod bēat mē.
qnar. ptē bin. Sm pa
piam est duplex bin
matus q̄ penet q̄n
quattuor quarras pa
risiēses cū omnibus
e mīn⁹ q̄ ptinet du
ao quartas. E redo
cū mēl⁹ q̄ quārtas
bus⁹ mēsure t aliaz
q̄ ponunt in scriptu
ra sacra est nobis in
certū. q̄ mensure li-
quidoz t aridoz mī
rū variant sm loca t tpa diversa. g Et vinū ad libādū
.i. effundendū sup altare. E notādū q̄ sacrificiū ppte ōs
de reb⁹ viuēt⁹, oblatio aut de nō viuēt⁹: aridis tū: vt
de pane t similā t hmōi. Libamē aut seu libatio de liqui
dis. vt de vino t oleo. Cū agno do iugio sacrificij offereba
tur similā t vinū: vt dictū est. g Sacrificiū est ōsio deo
ob. ppe. q̄ nulla debebat deo interimi nisi illud sacrifici
um offerēt mane t vespe: alia aūt sacrificia nō sic primaba
bant. Cōsequēter ostēdit vtilitas sacrificij pdicti cū dicit
h Ad ostiū tabernaculi est. Ex sacrificio ei rite celebrato
merebant audire diuina respōsa. i Johs ppcīa filius
isrl. p summū sacerdotē eio peceptores refert. k Et
sanc. al. in glo. mea. t lodē hic ō altari holocaustoz super
qō descēdit ignis a deo missus: vt dr̄ Leui. ix. l Sanc-
tificabo t tabernā. rel. q̄ inde audiebat diuinū risum q̄
si pcedēs de ppiatorio qō erat quasi sedes loquēntis dei
vt dictū est. ō. xxv. ca. m Et aaron cū filijs suis. p ptes
tationē q̄ lz ea esset descripta: tū nō erat adhuc in executiōe
posita. n Et habitabo in medio filioz isrl. p speciales
illuminationes t pdilectiones t bñficia: vt ptz in multis
locis ve. te. o Eroz nō de⁹. p spāle cultū. p Et scient.
p experientiā bñficioz. q Quia ego dñs de⁹ eoz. ba
bens spāle curā de regimīe t cōservatiōe ipoz. Cetera pa
tēt. In ca. xxix. vbi dr̄ i postū. Tollevitulū ō armēto. et.
(Q) Emonia nō est futuroz ḥ preteritoz. vñ Additio.
cū pcīs aaron q̄n ō fuit dictū moysi nōdū esset ppe
tratū nec expiatiō: incōuenienter videt dici q̄ ō vi
tulus erat in memoriā expiationis pcti aaron: pserum sm
eos q̄ aaron excusant a pcō: vt infra videbit vñ in istis si
gnanter rōnē querum⁹ meli⁹ videt dicēdū: q̄ ppfigurabāt
mysteria xpi q̄ fuit finis eoz⁹ legis. t de quo ōes ppbete
ppbetauerunt: pur cui⁹ debuit fieri. Vñ glo. in ō loco.
Quicūq; pontifex vel sacerdos ch̄ianz debet offerre. i. pas
sionem xpi firmiter credere t imitari. Et duos arietes: vt
credat cuiē xpm ex corpe t alia ppare. Et panes azimos
A. mūdicij vite et. Jte in alia glo. q̄ duos arietes ingma-
culat⁹ xps immolandus p vtroq; ppls designat.
Replica concernij cōtra Burg.
(H) Ec. xxx. vbi postillator illū passum. Tolle vitu-
lū de armēto. exposuisset de memoria expiationis
peccati Aarō Bur. obijcit q̄ memoria ē preteritoz q̄ nō fuit
eoz: ḥ pcīs aarō q̄ pius passus dicebat nō fuerat preteritū. igi
tur nō potuit cōuenienter dici i memo
riā expiationis xpi. Sz bur. videt velice
re: q̄ reprobat sensum Valem postilla
tois. t alioz non assi
gnat. q̄ tñ hmo fun-
dandus ē nisi ista ab
surdē sonaret. vt ta
dicit ar. Jerūt lyra
et. q̄m sm bñ Gre.
t alios supra allega
tos recurrendū est ꝑ
ad sensum aliū: nōe
aūt i ō passu q̄ postil
latorē ad ista exposi
to nihil apparet ab
surditatis. nihil q̄ bur.
arguat de pcō aaron nondū preterito. Nic
rhdeo Bur. ex ista p
bare non pōt pcīs
aarō nōdū preteritū.
poterat em̄ pcūc ee
ppetrarū nā bnē tē
pe fieri nō potuit
qō aaron bur occāsio metu mortis populo male perēti cef
sit in aureo t pciosa pcipit: t ppls tradidit sumū t folleo
et. in arte fusoria necessaria ordinauit t cetera ad formationē
vituli ptinentia t altaris cōstructionē fecit: vide de
ō postillatorem. xxxij. ca. pcīs igit aaron diu ante ado
rationē v. tuli operatū fuit: de q̄ tū de⁹ moysi nō dicit ḥ
ei⁹ expiatiōe pnostice ordinauit dicēs. Tollevitulū ō et.
Fuit memoriā peccati aaron sic expiandi. Ca. xxx.
Facietq; altare. Hic pōr agit ō altari thymiamatis
qō erat intra tabernaculū: t ꝑ agit de ei⁹ cōstructione
sedo de thymiamatis oblatiōe ibi. Et adolebit: incēsum
ꝑ ignē ostēdit materiā dicti altaris cū dicit de lignis setbim
sedo formā dicēs. Babēs cubitū longitudinis et.
b Cornua ex ipso ꝓcedēt. Dicunt expositores nīi cōtra
q̄ in angulis altaris supioris erāt quedā ligna pminen
tia ad modū cornū recurua i qb⁹ pēdebat craticula au
rea i modū rhetis facta. in qua ponebant carbones viui:
in qb⁹ succēdebat thymiama. Debuit aūt dici: q̄ erāt
si q̄dā pomelli i angulis solūmodo ad decorē: nec erat ibi
aliq̄ craticula: ḥ in patella de altari holocaustoz apponē
bant carbones viui vbi supponebat thymiama: et crema
bat i eodē instrumēto sup altari posito. Et ō vt rōnabil-
nequi si esset ibi talis craticula vt alij dicūt: p ei⁹ flammis
caderent cinores t hmōi sup altare aureū: et sic oporteret
eā emūdari a cinerib⁹ de qb⁹ nulla fit mētio in scriptura
c Vestiesq; illud auro purissimo. operiēdo lamis aureis.
d Tā craticulā ei⁹. In heb dr̄ Tectū ei⁹. i. partē superiē
t da ō ad ōrem altaris holocausti qō nō habebat tectus
quia tota cōcauitas altaris erat ipleta terra: vt supradictū ē
e Faciesq; ei coronā. i. labiū in circuitu aliquo modo
superminens tectū altaris: sicut supradictū est de archa re
stamento: e mensa ꝓpositionis. f Et duo anu. au. sub co
ro. p singula latera. i. p duo latera opposita. Tercio agitur
de positione altaris cū ōr. g Ponetq; altare cōtra ve-
lum. dicit augu. q̄ ponebat intra sanctificatōz: ex hoc q̄ dī
cit apīus ad hebreos. ix. vbi dr̄ sic. post velamētū autē ta

de ostiū t...

cundū tabernaculū qđ dicit sctm̄sctō ꝓ aureū habēs thuribulū. Dicit em̄ aug. q altare incēsi vocabat ibi thuribulū aureū. Vtero. aūt t oēs doctores debēt dicūt hēc: t b rōnabiliter: qz b videt exp̄sse haberi ex textu vl. ca. huj⁹li bi sicut videbit. Quod aūt induxit aug. nō videt valere. qz thuribulū aureū nō vocat ibi altare i censi: ꝯ erat ibi ꝗdā thuribulus intra sctm̄sctō vbi summ⁹ sacerdos cremabat incensus qñ intrabat sanctū sanctor: vt ne nebula inde ꝓsurgens operiret aspectū ꝓpiciatorij: vt hꝫ Leui. xvj. ca. t ꝛō dicendū cū alijs doc. q altare incensi erat i illa pte tabernaculi q dicit sanctū vel sancta ante velū qđ diuidebat sanctū t sanctū sctor: t b est qđ dicitur hic. g Ponet qz al. ꝫ ve. qđ. l. velus b ante archā pendet testimonij. ita q velū erat mediū iter altare t archā.

i Coram p. q̄ te. test. Testimonij b accipit ꝓ tabulis q erāt intra archā qualiterr aūt ꝓpiciatorij tegebat archā illā Fm duplicē expositionē dicū est. ꝫ. xxv. ca.

k Vbi loquar tibi qz sicut dictū ē frequēter ꝓpiciatorij erat qñ sedes dei loquēdo cū moyse. l Et adolebit. b ꝑtr agit de oblatōe incēsi sup altare cū ōr. l Et adolebit incēsus ꝛc. vt hꝫ. j. eo. ca. illud em̄ altare erat appropriatū sacerdotibus.

m Suaue fragrās. qz erat ꝓpositi ex quatuor spēb⁹ valde aromaticis: vt dr in fine hui⁹ capi. n Mane qñ cō. In. incē. illud. Septē ei lucerne cādelabri ardebāt ō nocte in mane vo extinguebāt qđor. t tūc cremabat incēsum.

o Et qñ collocat eas ad vesp̄r. qz reaccēdebant tūc q̄ mor. p Vret thymiama. dicit aliq̄ q thymiama t incēsum differūt: qz thymiama est aliqđ p̄tiosū incēso: t ꝛō ꝓurebat vesp̄e: sicut t agn⁹ pinguior: tūc offerebat: qđ i mane nō licebat offerri. ꝫ neutra hꝫ ex scriptura: nec habet de b aliqđ dicit: t vbi trāslatio nra hꝫ: incēsus. t vbi hꝫ thymiama: i hebreo hꝫ cadē dictio. l. queroreth. t signi ficat idē qđ thurificabile: t ꝛō dicēdū q thymiama t incēsum i b loco ponit⁹ idē significāt. qđ ptz ex eo qđ subdit. q Non offe. sup eo thymiama cō. al. ex q ptz q vna sola ꝓsitio q infra describit i altari incēsi offerebat t ōr thymiama a thymo herba odorifera: q i aliquib⁹ locis vocatur loco incēso. r Nec oblationē: de aridis. o Et victimā de animalib⁹ vel de aub⁹. t Nec liba libabit. ꝛ. offerēdo oblationē de liquidis ista ei fiebāt i altari holocaustor. v Et libabit aarō sup comua ei⁹. l. unctiōe cornib⁹ ei⁹ vel extēdendo man⁹ sup comua. x Semel q annū. l. in die expiationis: q̄ est decima septēbris.

y In sanguine. qz tūc de sanguie byrci t vituli oblati p pctō ppli ponebat sup comua ipsius altaris et qz illa die summ⁹ sacerdos intrabat sanctū sanctor: q̄ crediderūt aliq̄ q altare incensi esset intra scām̄sanctor. in b sequētes laug. ꝫ b nō valet: qz Leui. xvj. ōr q hec ꝓsitio sanguis fiebat a summo sacerdote i comib⁹ altaris incēsi. postq̄ exierat de sancta sanctor. 5 Locutus. b ꝑtr agit de hijs q erāt necessaria ad ꝑfectā exercenda: quorū vna erat pecunia ꝓ expiatiōe cōm erat lauatorium ꝓ sacerdotib⁹ ablutendis: tertiū unguētū sacre unctionis: quartū cōpositio thymiamatis: de q̄b⁹ agit ꝓ ordinem: t ꝓtes patebūt ꝓsequendo

Circa primū ꝓsiderā dū: q sacrificia: q fiebāt a singularib⁹ ꝓsonis fiebāt de expēsis eor ꝓpijs: ꝫ illa q fiebāt ꝓ cōmunitate fiebāt de expensis tot⁹ ppli: t equaliter i b expendebāt diuites t pauperes ne diuites factiones se pauperib⁹ reputarent: vel magis pensi pare de diuitis: q b etiā q equaliter ponebāt singuli. s. medietatē sicli. scieb at numer⁹ viror ꝓ cōputatiōne dimidiorū sicloꝝ: t b e qđ dr a Quādo tuleris. id est: acceperis.

b Summā filioꝝ isr̄ ꝛc. i. qñ volueris scire numer⁹ eoꝝ nō numerabis ꝑ capita ꝫ boc q. c Dabūt singuli pctm. i. dimidiū siclum.

d Pro animabus suis: q̄ sacrificia de illis expēsis facta ꝓficiēt animab⁹ eoꝝ.

e Et nō erit plaga i eis cū fuerint recensiti. i. numerati mō ꝓdicto: si aūt aliter: erit plaga: sicut factū est tpe dauid: vt hꝫ. q. Reg. xxiiij. f Iuxta mēsurā templi: b dicit: qz aliud erat ponderus q̄ vtebant cōtra: t q vtebant in tēplo. Siclus aūt q vtebant in templo habebat quatuor dragmas Fm iosephū. t q̄libet dragma dnq; obolos. g Qui babet in numero. s. viror ꝓcedentium ad bellū. b Ꝫ viginti annis ꝛc. ex q ptz q illi q erāt minoris etatis nō ꝓputabant inter viros: nec cogebāt ire ad ꝑlia cetera patet ex dictis. i Locutusq; ē dñs. Hic cō sequēter agit de lauatorio cū ōr. k Facies t labiū eneum istud vas alibi vocat labiū t later: vt dicit Hab. Sa. Sa. q erat factū ad modū mamille magne: grossum inferius: t in superiori pte strictū: habēs in lateribus duas cameles ꝑ quas effundebat aqua. l Cū basi sua. in hebraico habet. Cum sede sua. in qua erat concauitas ad recipiendum aquam.

m Ponesq; illud inter tabernacu. testimo. ad al. s. holocaustorum nō directe inter illa duo sed aliquantulum ad latus.

n Et missa aq̄ lauabūt i eo. i. ꝑ effusionē aq̄ ex ipo aarō t filij ei⁹ man⁹ t pedes ꝛc. ex quo ptz q ingrediebant nudis pedib⁹ tabernaculū. o Quādo ingressuri ꝛc. postūdo ibi de sanguine hostie immolate ꝓ pctō tot⁹ ppli. vt hꝫ Leui. iiij. p Et qñ accessuri sunt ad altare ꝛc. t b fiebat omni die: in hoc ei erat cōsummatio sacrificij: q̄ si erat ꝑdictū est sacrificia veteꝛ legis nō erant accepta nisi ex fide t deuotiōe offerētis. deuotio aūt ꝓ thurificationē designabat. t ꝛō in hoc sacrificium consummabatur: Fm q̄ dicitur ad hebreos. ix. ca. in priori quidem tabernaculo id est in anteriori parte tabernaculi vbi erat altare incēsi intrabant quotidie sacerdotes sacrificiorum officia consummantes.

q Ne forte moriant. Idebite incēsū offerēdo: sicut mos erat filii sunt nadab & abiu. vt dr Leui. x. ca. r Locutusq; ē dño. Hec agit de sacra vnctiōe eiꝰ dr. o Sume tibi aromata. i. spēs redolētes q dicūt aromata qr simplēr aeron suo odore. t Prime myrrhe. Myrrha est nomē arboris aromatice: t ide pceder duplex gutta. vna q modū iudationis t ista est prima t melior: t vocatur myrrha prima. alia q unctionē corticis: et hec vocat myrrha secūda. t est minꝰ efficax. t iō ad differentiā hui⁹ dr hic myrrhe prime.

v Et cinnamomi medīū ct. in hebreo dr. Et cinnamomi aromatici medīū eꝰ ccl. siclos. qō exponit Hab. fal. dicēs: q duplex est cinnamomū: vnū qō parum aut nihil hꝫ de odore aliud aromaticus t de illo dr hic Cinnamomi aromatici ad dīam alteriꝰ.

x Medīū eiꝰ. ccl. siclos hui⁹ ēm cinnamomi contra pcios est qn lignum. t iō virtꝰq; p se pōderabāt t ponebant in hꝫ vnguēto de vtroq; ccl. siclī. y Calami arbos est aromatica gracilis t nodosa ad modū eslami: q est stipes segeria: iō sic nominat.

z Casie vel. Fm papiā est nomē arboris aromatice: Fm ysido. est nomē herbe odorifere: et dr scribi p simplex. f. per compl. t media sylaba. a In pōdere sanctuarij. ad differētiā pōderis cōis. b Oleū de oliueto. ad dīam alteriꝰ olei. vicz nucū t benēi. qō nō debebat i hꝫ vnguento poni. c Mēsurā hin. de qua iritare huiꝰ mēsure iā dictū est pce. ca. d Faciesq; vnctionis olei. q cōmētionem eius iſtoꝝ. e Opꝰ vnguētarij. i. artificis pōdētis in cōpositōe vnguētoꝝ. f Et vnges ex eo tabna. rē. ex q pz q nō erat vngēda illa q postea: qr quātūcūq; pdicti vnguenti nō sufficeret ad vicesimā pte. hꝫ i qlibet cū debito unisco i vnguento fiebat q̄dā figura ad modū caſ greci. g Et erūt sctāſctoꝝ. f. respectu eoꝝ q cōsibꝰ vsibꝰ hoīm applicā. Qui tetigerit ea sctificabit. i. ministri tāgētes pdicta dīt pius sanctificari ḡa. fa. dicit q̄ b est rectꝰ Dme tāgens ea sanctificabit. t fm ei exponit sicut capso pcedēti dictū ē de tacta altaris holocaustoꝝ. i Aaron t filios eiꝰ vnges. alit tñ t alit. qr aarō vngēdus erat in capite t manibꝰ filij aūt eiꝰ i manib⁹ tm. vt dicūt alij. Alij vo dicūt q manꝰ sacerdotū minoꝝ vngēdā hꝫ tm quadā mixtiōe facta de oleo unctionis: t sanguine arietis pcerationis ipi t vestīo eoꝝ aspergebant vt dr. ō. xxix. t Leui. viij. t illi vidē tur phabilius dicere vt dicūt fuit. ō. xxix. ca. k Hoc oleū unctionis sanctū erit mihi. i. deputatū diuino cultui mū dicto. l Caro hois nō vnget ex eo. excepti regibꝰ t sacerdotibꝰ. q̄ ētū ad officiū sunt supra hoīa: qr medij sunt inter deū t pplm. m Et intra ꝓpositionē eiꝰ nō facietis aliū. d. i. ex eisdē reb⁹ t i eadē ꝓportione hꝫ ex alijs reb⁹: t etiā ex eisdē in altera ꝓportione nō erat prohibitū.

n Homo q̄cunq; tale cōposuerit. qr nō solū vtēs hꝫ erūt faciēs vnguentū pdictū ad aliquos vsus: erit debitor pene.

o Dixitq; dñs. Hō pūr agit de thymiamate. cū dr.

p Sumite tibi aromata. i. spēs redolētes. q Stacte fm ysidorus t alijs doctores idem ē qō myrrha pīa q̄ undarata terebat in pulueré in hac ꝓpositione. r Et onychas fm aliquos est pars ostreola valde redolens magnitudīne unguis humani. ideo dicitur onycha Onyx ēm grece unguis dicit latine. Fm papiā est herba aromatica. s Galbanū boni odoris. ad dīam illiꝰ galbani quod ex antiquitate vel alia cā amisit odorem suū. Est aūt galbanū succꝰ herbe aromatice. albus ad modū lacris: t dr a gala quod significat lac vel albū. Postq; ei indurateꝰ erat hic succus terebāt i pulueré t Et thus lucidissimū. i. purissimū, ad dīam thuris cui admiscet resina q̄dā obscurāt eius colorē. v Equalis ponderis erūt ois. hꝫ de ad dīam vnguēti pdicti in q nō ois ponēs sunt equalis pōderis. x Opꝰ suū ope vnguētarij. nō qr thymiama sit vnguentū. hꝫ quedā cōmixtio pulueris aromatici. hꝫ qr ad idē officiū ḡnerī facere talē cōmixtionē t vnguentū. y Coꝝ tabernaculo testimonij. i. in altari incēsi qō est hꝫ tabernaculus interius in q erat archa testimonij. t illa po rempli vocat tabernaculū testimonij. z In q̄ loco apparebo tibi. qr ibi undebat diuinū nūtium q̄li pcedēte de gyciatione vsq; ad altari in cēsū. a Talē cōpo. nō facietis. i. ex eisdē reb⁹ t in eadē ꝓportione. sicut pdictū est de vnguento.

In ca. xxx. vbi dr in postilla. Dicit aūt Aug. q altare in cēsi ibi nō vocat thuribulū aureū. Addeto.

Licet verū sit q altare incēsi erat in pte illa tabernaculi. hꝫ dr sctm vt scrā. nō aūt mīlla pte interiori q dr sctāſctoꝝ. vt ifra restat. in ipm altare incēsi sctāſctoꝝ ꝓportabat vt expōit dr. i. eo. c. vbi dr de b altari. i. incensi. t ꝓpterea dabat aaron sup cornu altaris sc̄q; annū. t cōclusio ibidē de eodē altari Sanctūcoꝝ erit dño. ex q pz q altare incensi erat ex sctāſctoꝝ fm locū. reputabat tñ sctāſctoꝝ fm dignitatis gradū. c rō pōt ēē. q in hoc alteri incensi bis in die icensum cremabat vt dr in hoc ca. qō fiebat p simplices sacerdotes. hꝫ intra sctāſctoꝝ nō erat licitū intrare nisi sel in anno. t iō opoꝛtebat q b altare esset extra sctāſctoꝝ fm locū. hꝫ qr ipe altaris excellentia erat tanta q in ipo fiebāt sel in sanguine distillationes p sumus sacerdotē. vt. i. Leui. xvj. idcirco reputabat inter sctāſctoꝝ fm dignitatē. t sic vident intelligenda ēē verba Aug. s. q̄ loquit de altari incensi fm sue dignitatis gradū non aūt fm dignitatem loci in quo erat. nō ēt ꝓsumendū est

de sancto aug.q̄ ifte cõtradiceret.

Replica correctorij cõtra Burg.

In ca.xxx.vbi postillator declinat dictũ bũ Augu. de altari incensi. Et ꝺ auctoritate bti hiero. t alioꝛ limo t rotunde ifte Bur.nitiſ saluare dictũ bti aug.ꝙ pot ius inuolaur.nã bur. allegãdo textũ ſcḣn ſẽ pñtis ca. .dicẽ ipm altare iccli foꝛe: sanctam sanctoꝝ ſm di gnitatis gradũ:cum tñ brũo aug.ſolũ velit ipm altare foꝛe i tra sanctũ sanctoꝝ ad modũ aurei thuribuli:text⁹ aũt allegat⁹ ꝙ Bur.nõ loqꝫ de altari ꝙ de exercitio summi sacerdotis i ipo altari: videlicet de positõe manũ:t positione sanguinis. ꝺ ei exercitiũ vocat ifa scripturaꝝ qꝛ ſi quotidiana positio thymiamatis ꝙ communes sacerdotes dicit sancta hec positio ſagnis semel in anno facta in hoc altari dicenda ẽ sanctasctoꝝ:t sic eqvocatio ẽ de scõsctoꝝ ꝙ ad locũ t quo ad actũ in loco.

Cap'm.xxxj.

Locutuſq̄ est dñs. Descripta forma tabernaculi t ꝓsecratione sacerdotũ. Hic pſir agit ꝺ electione artificũ: t qm agẽs t finis sibi coꝛrñdent nõ ꝓ agit de cã efficiẽte ipius tabernaculi.scḋo ꝺ causa finali:ibi. Locut⁹ est. Primo igit exponit efficiẽte ꝑncipalẽ dicẽs. b Ecce vocaui ad opus tabernaculi.

c Et noie bezeel ꝛc.qm vno inconuenienti dato alia sequunt.nõ Hab.ſa.ꝺ dicit ꝙ bur annus ifti⁹ Bezeleel filius fuit marie t caleph:qñ habet dicere ꝙ iſte bezeleel fuit ꝓ nepos ipi⁹ caleph:t nõ cũ dicit in glo. ſup ꝑmũ paliꝑ .ij. ca.ꝙ caleph cũ ẽt octo annoꝝ cepit azubã vxoꝛẽ de q̄ ba buit ꝓlem.qꝛ t anno sequẽti mortua accepit mariã sororem moysi.q̄ altero noie vocata est ephrata:de qua anno decimo caleph nat⁹ est bur:t vicesimo anno caleph bur genuit huri:t tricesimo ãno et⁹.ſ.caleph huri genuit bezeleel:t bezeleel decẽ annoꝝ erat qñ incepit tabernaculũ quia caleph tũc nõ habebat nisi.xl.annos:vt habet Josue.xiij.ca.t hec videnꝫ inconuenientia manifesta.ſ.ꝙ caleph octo annoꝝ generasset de azuba:t ꝙ decimo anno etatis sue generasset Bur de Maria:que iam erat nonagenaria vel ampli⁹ vt declaratũ est supra.xvij.ca. Item ꝙ alij duo bur t Huri decimo etatis sue anno genuissent: t ꝙ bezeleel decẽ annoꝝ esset artifex sapiens ad faciendũ tabernaculũ t nõ dicẽdũ.ꝙ iſte bezeleel fuit nepos marie t bur mariti ei⁹ sicut declaratũ est.ꝺ.xvij.ca.t ꝓ ꝑs dicẽdũ ꝙ bur ꝙ ꝓ paliꝑ.ꝺz fili⁹caleph t bur nepos ei⁹ t bezeleel ꝓnepos ei⁹ fuerit alij ab istis ꝺ noiat?:fuerũt tñ eoꝛdẽ noim t eiusdẽ tribus.in vna eñ tribu erãt multe cognati oneꝝ:t nullũ est inconueniẽs ꝙ in duab⁹ cognationib⁹ in ueniant pater t filꝰ t nepos similiũ noim. ꝺ Et ipletu eũ spũ dei t sapia ꝛc.qꝛ ois sapia a dño deo est. siue sit acq̄sita:siue infusa:t iſte vtrãq̄ habuit. e Et ad excogitandũ ꝺcẽd fabrefieri.ſ.artifices subtiliter t artificiose faber est ei nomẽ generale t specificat ꝙ adiũcta: sicut ꝺz ferrarius: faber lignari⁹ ꝛc.t inde dicit fabre adverbiũ cõsequenter noiat artifices sibi adiũctoꝝ dicẽs. Dedicq̄ sibi sociũ Holiab.ꝛc.Sequit. f Vt faciãt cũcta q̄ ꝑcepi tibi tabernaculi federis ꝛc.Qualiter aũt ista fieri debeant ptꝫ ex ꝓdictis cũ ageretur de singulis i spãli. g Et locutus ẽ Hic agit de cã finali.ad ꝺ eñ fiebat tabernaculũ: vt deputaret domino cultui ꝺ ꝙ magna ꝑte consistebat in observatione sabbati. de q̄ ſa pradictũ est.xx.cap. verũtñ hic replicat duplici de cã Una est qꝛ possent credere filij isrl q licitum esset facere opus tabernaculi etiã in die sabbati. eo q̄ tabernaculũ ordinabatur ad cultũ dei nõ ad ꝺ excludendũ repetit hic ꝑceptũ de observatione sabbati. Secũda cã est ad addẽdũ firmitatẽ ꝑcepti qꝛ expimitur pena trãſgressionis q̄ pena nõ erat expſſa di cit igitur.

b Videte vt sabbata meũ custodiatis. vacando diuinis.

i Quia signũ ẽ inter me t vos videlicet q̄ ſcitis mihi peculiariter ꝑplos meo cultui specialiter applicat⁹.t ego vester deus. k Cui polluerit illud.faciendo opa ꝑter illa que supra determinata sunt.xx.capitulo.

l Morte moriat.ſi fuerit testes cũ cõuincẽtes.

m Qui fecerit in eo opus de quo non possit puniri.

n Peribit anima illius quia punietur grauius a deo i futuro: nisi penituerit t satisfecerit in vita presenti. cetera patent ex supradictis vbi ibi.

o Dedicq̄ ꝛc.dicit Hab.ſalo.q̄ ꝑceptum domini ꝺ fabricatione tabernaculi.t ceteris eis annexis fuit datum moysi post fabricationẽ vituli:licet scripti ſit prius: quia nõ omnia scribunt eo ordine quo facta sunt. Dicit igitur q̄ post fabricationẽ vituli moyses ascendit ad dominum ad deprecandum ꝓ remissione tanti peccati:vt habet ſcḣn ti ca.t quãdo domin⁹ fuit placatus ꝙ eius ꝓces: tunc in signũ hui⁹ dixit moysi q̄ faceret tabernaculũ de oblationibus ꝑplo quas acceptabat quasi emendatũ sua delicti t ſm hoc quod hic dicit. Completis hmõi sermonibus. non ꝓcedit ad ea que dicta sunt de fabricatione tabernaculi et aliis annexis.sed solum ad illud quod dictum est vltimo de observatione sabbati. vnde et in hebreo nõ habetur:huiusmodi sermonib⁹: sed hoc solum cui⁹ complesset loqui cum moyse. Secundum vero doctores nostros ꝑceptũ ꝺ fabricatione tabernaculi t aliis predictis datum fuit moysi sicut scriptum est ante fabricationem vituli.sed ꝓpter huiusmodi ꝓccatum impeditum fuit opus quousq̄ domin⁹ fuit eis ꝓplacatus:t sic li huiusmodi sermonibus:refertur ad omnia ꝓdicta a ꝓncipio .xxv. capi.vsq̄ ad locum istum.

p Duas tabas testi. scriptas. Fm doctores nostros in vna tabula erãt scripta tria precepta: in alia septẽ. Scõm hebreos ho in q̃libet tabula erãt quinq; scripta: vt patebit ca. se.
q Digito dei. i. ope eius. z nõ opere humano.

Capitulum. xxxij.

Idem autẽ populꝰ. Postq̃ precepũ de cõstructiõe tabernacli. hõr describit supueniẽs ipedimentũ ex parte ppli. z p ponit ppli trãsgressionẽ. scõdo moysi deprecatio ibi. Fcõ ãt dixe alio. Circa primũ p ponitur pcã ppetrato. scõdo ppetrati cognitio ibi Locutus est autem Tertio cognitio exaltatio: ibi. Scripturaq; eo. Quarto exaltati punitio ibi. Videns q̃ moyses. Circa primũ dr sic.

a Videns aũt populꝰ. Dicit aũt ra. sa. q̃ isti fuerũt egyptij uersi ad idolatriã q̃ ascendere cũ iudeis de egypto vt dictũ est supra. xij. ca. z isti qz erãt nutriti in ydolatria ad eã inclinati erãt magnaz partem de filijs israel.
b Q̃ moyses moram faceret moyses rẽ. dicit ra. sa. q̃ moyses recedẽs de castris volẽs ascendere ad dñm dixit se redditurũ. xl. die circa horã sexta. populꝰ aũt intellexit q̃ dies sui recessus erãt de numero illo: sed nõ erat sic: moyses enim melius legebat de naturali integri. dicẽs aũt illa nõ erat integra. qz tota nox iam processerat z alia pars dicit artificialis tricesimamona aũt hoc quia populꝰ credebat esse quadragesimã: turbauit aerẽ. z ostendit similitudines ferarũ dicẽs q̃ mortuus esset moyses: z nisi populus peccaret fuit ad fabricandũ ydolum. cui⁹ rei dum deducerent loco ducatꝰ moysi. Sed hoc dictũ patet ex certo esse ficta qz subdit.
c Moysi cui⁹ huic viro q̃ rẽ. si eñ vidissemus mortis eius signa pdicta magis dixissent q̃ fuisset mortuꝰ. qz hec esset cã rõnabilis z efficatior ad querendũ aliũ ducẽtẽ. Aliter enim parebit falsitas horũ dictoꝝ p sequentia.
d Congrega tuo aduersus aaron: q̃re nõ fit hic mentio de hur qnẽ constituerat moyses ad regimẽ populi cũ aaron vt dictum est supra. xxiiij. ca. Dicit ra. sa. q̃ populus interfecerat eum: eo q̃ ipsum argueret de tanto scelere.
e Dixitq; aaron. Timore timorino assentiens eis licet nõ ex corde.
f Tollite inaures au. rẽ. credebat enim aaron q̃ uxores filij z filie q̃ inter erant: si accipere eos ornamẽta. z sic ex hoc z ex cupiditate indeorũ crederent impedire comitũ populi: vel saltem retardare vsq; ad aduentũ moysi: q̃ppũ reprimeret.
g Fecit populꝰ q̃ rogauerat ex quo patet magna voluntas ydolatrandi nõ solũ in viris. sed etiã in vxoribus z liberis q̃a tempe ornamenta sua pciosa tradiderũt.
h Formauit opere fusorio. In hebreo habet in stilo: quod exponit ra. sa. dicens q̃ aaron p deputat cum stilo in tabula formã vituli z tradidit artificibꝰ vt facerent ad similitudinem illius: qz apis quod reputabat maximum numẽ egypti apparuerat eis in egypto in spẽ thauri: vt dictũ est supra. viij. ca.
i Dixerũtq; hi sũt dij tui. ex q̃ patz magna insania ppli q̃ mirabilia inaudita a deo facta in exitu egypti. Qñ cuz vidisset aaron edificauit altare cotã eo et pconis voce clamauit dicẽs Crastinus solẽnitas dñi. Surgẽtesq; mane obtulerũt holocausta et hostias pacifi. cas z sedit ppls manducare et bibere: z surrexerũt ludere. Locutusq; est autez dñs ad moysen dicẽs. Vade descende peccauit ppls tuus quẽ eduxisti de tra egypti. Recesserũt cito de via quam ostendisti eis. Fecerunt sibi vitulum ystatilem z adorauerũt: atq; immolantes ei hostias dixerunt Isti sunt dij tui israel qui te eduxerũt de tra egypti. Rursumq; ait dominus ad Moysen. Cerno q̃ ppls iste dure cerviciꝭ sit.
o Dimitte me vt irascat furor meus ꝯ eos z deleã eos de egypto attribuebat ydolo z ita erat vnus ydolũ ẽs. ab dixerũt. Pñ sunt dij. ad reverentiã ydoli sicut magne plone ꝺ se loquunt in plurali ad magnificentiã vt nos psalmus nos volumꝰ z similia.
b Exõrauit eũ vt. aaron. Dic ra. sa. q̃ vidit spẽm vite in vitulo: sic dr ps. cvj. Et mutauerũt gloriam suã in similitudinẽ vituli comedentis fenũ Sic ps manifestat. q̃ hoc factũ z scriptum fuerit ꝑuersio. si enim vitulo fabricato ppls vitã suã scripturã dixisset in illius similitudinẽ vituli: ꝑ inuisũ Et ꝺ aliter dicit q̃ aaron videns tantã voluntatẽ immolãdi victimas ydolo in populo: q̃ non poterat resistere: ideo fecit.
Edificauit al. ad retardãdũ immolationẽ: q̃ staret sine altari immolasset: vel dic. Edificauit. i. ipse z nõ ppls: vt tarde fieret: vt dic ra. sa. q̃ si dixisset q̃ faceremus i momẽto sic fuisset factũ q̃ multo rũ. c Crastinus solẽnitas dñi. obtabo. ãtq; veniret moyses. q̃ illi venit eadẽ die. Ex dictꝰ p̃ falsitas pdicte ficticiõis q̃ ppls fuit excitatꝰ ad ydolatriã eo q̃ alia die ꝓcedẽti hora. vj. viderãt sig̃ mouꝭ moysi: vt pdictũ est: q̃ ad ꝺ fecit q̃ ab illa hora vsq; ad horã vesperã oia ista fuerõt facta sue cessuꝫ q̃ ordinẽ. i. ꝓuocatio egyptioꝝ cõmerciorũ: decepto iudeoꝝ occisio hur eoꝝ arguẽtis. assensus aaron timore mortis: petitio inauriũ: apportatio earũ ibi ab extremitatibꝰ castroꝝ q̃ occupabãt magnũ ẽre spaciũ: cũ ẽnt ibi sexcenta milia virorũ absq; mulieribꝰ z pueris. Tẽ formatio vituli: ꝑstructio altaris: ꝛc. pclamatio castrine solẽnitatis q̃ nullo mõ potuerũt fieri successiue in rabiem rẽgt. Et ex ꝺ pꝫ q̃ pñs dictoꝝ ordo ꝛc. ꝓcesserit. vt. dico pdicta incepẽt tractare illud negotiũ.
f Et se. po. mi. z bi. de immolatis coram ydolo. g Et surr. lu. i. cõzare z cãtare. vñ ex sequẽtibus ꝺ faciebãt in veneratiõe ydoli: q̃ ꝑter ad ydolatriã vñ in hebreo hĩ z surrexerũt illudere: qz ydolatria ẽ illusio anima.
h Locutusq; ẽ ad dñm. Consequenter ponit pñs pcã ppetrati cognitio. z p q̃ animã reuelatiões. scõdo pfectus expletiõis. Et reuertens se moyses. Circa primũ p̃mittit pcã ra reuelatio: scõdo pene ꝑmissio: ibi. Et ait dñs. Circa primũ dr. Locutusq; ẽ ad moysen reuelãs ppli et ꝛgressiones dicens.
i Vade descen. qz ad plana pueniet pcã subditoꝝ manifesta corrigẽ. Illã exponit ra. sa. dicẽs. Descẽde fes a tua dignitate z gloria. qz sicut dignitas z gloria pmia ꝑfecte in bonitate subditoꝝ. Fm q̃ dr Io. iij. cano. Maiorẽ horũ nõ habeo gram q̃ vt audiã filios meos in veritate ambulãtes. ita deiectio sui honoris est in eoꝝ cruciatus.
k Peccauit populꝰ tuus. q. d. tam nõ est me⁹. qz me pcã ydolatriã abnegauit.
l Recesserũt de via cui⁹. tanq; instabiles in bono z pnt ad malũ.
m Hursumq;. Peccõ sequẽter ponit pene ꝑmissio: cui subdit.
n Cerno q̃ populus iste dure cer. vi. z. nõ recipiens correctionem.
o Dimitte me vt irascatur furor meus. loquitur mõ humano: cum filius offendit patrem: z pater irascitur gladiũ

onasi ad ꝛgnandū ipm dicit alicui existēti iuxta se. Vere
tineo me a genitōre: q̄ hoc magis inuinão conferriū. s. q̄
velit retinere ꝛ ex ꝺ accepit moyseo audacīā oīādi p ppło
ad reuocandū dei vindictā dicēs. p Cur dñe ira. in. tuus
ꝛ populū tuū. quē reduxisti ī virtute magna. ī egypto
filiū. ca. Filius me⁹ p
mogenitꝰ israel.
q Ne queso dicāt
egyptij ꝛc. q. d. Istō
reuertere⁊ in blas-
phemias ꝛc. Allegat etiā ad ꝺ dei pie
tatē dicēs. r Quiescat ira tua ꝛc. q. d.
tibi ꝓprius est ꝓcere
⁊ misereri ⁊ nō ira-
sci. Allegat etiā pie-
tatē meritū patrū dicēs. s Recordare
abrahā ꝛc. q. d. si popul⁹ iste meruit mo-
ri p incendium. ecce
abrahā pr̄ eos ꝓpter
amorē tuū ꝓiectus
fuit in igne chaldeo-
rū: si p gladium: ecce
ysaac fuit paratus p
te immolari: si me-
ruerunt exilium: ecce
israel tanḡ exul fu-
git in mesopotamiam obediēs pr̄i suo
et mbi. t Quid⁹
iurasti p temetipm
ḡ es omo immutabilis. ⁊ iō iuramentū tuū debz inuiola
biliter teneri de ter-
ra chananeoꝝ dan-
da semini eoꝝ: q̄ō
tā frustrarer: si dele
res populū tuū de
terra. v Placatus-
q̄ ē dñs. nō q̄ pe
nā omo dimitteret.
vt patet ex seq̄ntib⁹
ḡ ne omo deleret si-
cut dixerat. Dimitte me vt deleam eos.
x Et reuersus est.
Dic p̄r ponit pec-
cati cognitio p experientiā. s. sensus visus ⁊ auditus ꝑcipit
tō reuersio moysi ad castra cū dr. Et reuersus est moyses
de mōte dñi. vt p̄z p ꝓdicta. y Portās duas tabulas
quas dñs sibi tradiderat. vt p̄z ex fine ꝓcedētis capituli.
a Scriptas ex vtraq; pte. dicit ga. sa. q̄ unica scriptura
erat ibi. q̄ tā erat legibilis indifferenter ex vna pte sicut ⁊ ex
altera q̄ erat mirabile: q̄ lr̄a ex vna pte figurata ordine re
cto in parte opposita apparet ei⁹ figura mō oppositō. Vt
p̄ dicit a bḡs miraculo talī. q̄ lr̄e erant duplices. Ita vicz
q̄ ꝓcepta erant sculpta ex vna pte. ⁊ similiter ex altera. vnō
subdit b Scriptura q̄s dei erat sculpta in tabulis ꝺm au
gustī. Vo in vna tabula erat mn̄ tria ꝓcepta: iō dicunt pcepta
ꝑme tabule q̄ ordināt bonos ad deū. In alia aūt tabu-
la erant alia sepē q̄ ordinantur ad ꝓximū. iō dicunt ꝓcepta
secunde tabule. sc̄m ga. sa. ⁊ docto. hebraicos quin-
q̄ erant scripta in vna tabula. et q̄nq; in alia. Aliter tamē
distinguūt ꝓcepta q̄ augustī. vt dictum est supra. xx. cap.

Vt autem ista melius intelligantur expressi ea dic in
figura.

faciamq; te i gentē magnā. Moyses aūt orabat dñm
p deū suū dicēs. Cur dñe ira
scribuit tu⁹ ꝓtra ꝑplm tuū
quē eduxisti ō terra egypti
in fortitudie magna ⁊ i ma
q nu robusta. Ne q̄so dicant
egyptij: callide eduxit eos
vt interficeret in mōtib⁹ et
r deleret e terra. Quiescat ira
tua: ⁊ esto placabilis super
s nequitia ꝑpli tui. Recordare
abrahā ⁊ ysaac ⁊ israhel ꝙor tu
t orū: q̄b⁹ iurasti p temetipm
dicēs. Multiplicabo semē
vrm sicut stellas celi: ⁊ vni
uersā terrā hāc de q̄ locu-
tus sum dabo semini vro, ⁊
v possidebitis eā sp. Placa-
tusq; est dñs ne faceret ma
lū q̄ locut⁹ fuerat aduersꝰ
x ꝑplm suum. Et reuersus est
y moyses ō mōte portās du
as tabulas testimonij i ma
a nu sua scriptas ex vtraq; p
b te: ⁊ factas ope dei. Scri-
ptura aūt q̄s dei erat sculpta i
c tabulis. Audiēs aūt iosue
tumultū ꝑpli vociferātē di-
d xit ad moysen. Vlulat⁹ pu
gne audit in castris. Qui nō
dixit. Nō ē clamor adhortā-
tū ad pugnā: neq; vocife-
e ratio ꝓpellentū ad fugā: sī
vocē cantantū ego audio

Cunq; appropinquasset ad
f castra vidit vitulū ⁊ choros:
g iratusq; valde proiecit de
manu tabulas et confregit
b eas ad radicē montis. Arripiensq; vitulum quem fe
cerant: combussit ⁊ ꝑtriuit
vsq; ad puluerē quez spar-
c Audiens autez. Vic ꝑter ponit co
gnitio peccati p sen
sum auditꝰ cum dr.
d Vlulatꝰ ꝛc. Ex
ꝺ p̄z q̄ iosue nō fuera
t ibi: ꝙ remāserat
extra montez expec
tans moysen. vt dr
cap̄ ca. ō. xxiiij.
e Vocē cātantiuz
ego audio. ꝺ aūt melius cognouit q̄ iosue tū ꝓpter viua
citatem sensus: q̄z cū esset. cxx. anno p. vt dr Deu. vl. c non
caligauit oculus ei⁹ ꝛc. ⁊ idē melligit ō alijs sensib⁹. tū q̄
ydolatria ꝑpli erat sibi reuelata. iō melius potuit cognosce-
re clamorē ydolatrantiū. Consequenter describit cognitio p
visum cū dr. f Vidit vitulum ꝛc. q̄ magis mouet ani-
mū visa q̄ audita. ⁊ iō ly similiter tractus ex audito peri: ma-
gis tū ex visu. g Proiecit de manu tabulas. rep̄ntās q̄
populꝰ esset indign⁹ recipe legē dei digito scriptā. Nec an
tem fracto tabularū signo fuit euacuationis legalitū in ad
ventu xp̄i. b Arripiensq; ꝛc. ꝺ ꝓr describit ꝑti exami
natio. q̄ debuit fieri ante punitionē q̄ non oēs culpabi-

leo erãt: nec expresse: sit g̃ p̃ exemplũ dicatur.
i Et dedi. ex eo potũ filijs israel. Dicit ra. sa. q̃ ille ad̃ potuit erãt nocive culpabilib⁹: causando in eis infirmitates et langores q̃ quẽ poterãt ab eis discerni: aliqũ aũt erant quidã eox t vsleo sit ad̃ in sacrificio zelotipie oñedẽs q̃ effectus culpã mulier vel eẽ innocentiã vt habet Nũc. v. ca. Alij aũt doctores dicũt q̃ eo lor aurũ remãsit circa eos eox q̃ erãt calpubleo: ita q̃ barbe eox videbãt aurea t sic ab aliis distinguebant: sed̃o fit examinatio pcũ q̃ homis responsum cum dr.
k Deuxit moy. ad aaron. q̃d tibi fecit h pplus. tc. ac si di. pus debuisses sustinere mortẽ. l Cui ille rñdit. humiliter et. m Ne indi. v. me⁹ q̃ rũsio mollio frangit irã. n Tu em nosti tẽ. q̃ multũ experientias malicias hui⁹ pplũ. o Dic erãt mihi. dñe. sub pmissione tua: sicut ipe fecerãt hucusq̃.
p Quia ve. hs ita. ac si di. pter eorum auariciã et pcõne aurũ credidi eos a suo impetu retardare. q Protexi illis ig. tẽ. dicãt aliqui q̃ aaro fecit aurũ

t sit in aquã t dedit eẽ eo po
k tũ filijs israẽl. Dixitq̃ ad aaron. Quid tibi fecit hic po
l pulus vt induceres sup eũ
t peccatũ maximum. Cui il
m le respondit. Ne indigne
n tur dñs meus. Tu em nosti pplũ istũ q̃ pnus sit ad
o malũ. Dixerunt mihi. Fac nobis deos qui nobis pre
dant. Hunc enim moysi q̃
noo eduxit de terra egypti
nescimus quid acciderit.
p Quib⁹ ego dixi. Quis ve
strũ habz aurũ. Tulerũt t de
q derũt mihi: t proieci illud in ignẽ. egressusq̃ est hic vi
r tul⁹. Vidẽs ergo moyses
s pplũ q̃ esset nudat⁹: spoli
auerat eũ aarõ. pter ig
nominiã sordis t inter hostes
t nudũ cõstituerat eẽ stãs in
v porta castroz̃ ait Si q̃s est
x dñi iungat mihi. Congregatusq̃ est ad eũ oẽs filij leui

Quib⁹ ait Hec dic dñs deus
israel. Ponat vir gladium
c sup femur suum. Ite t redite de porta vsq̃ ad portã p
medium castroz̃: et occidat
vnusq̃sq̃ fratrẽ suũ t amicũ t̃ proximum suum. Fecerũtq̃ filij leui iuxta sermonẽ moy
si: ceciderũtq̃ i die illo q̃si
viginti tria milia hominum
d Et ait moyses. Consecrastis manꝰ vras hodie dño
e vnusq̃sq̃ in filio t i frẽ suo
f vt det vobis bñdictio. Facto aũt altero die locut⁹ est
g moyses ad pplũ. Peccastis
h petñ maximũ. Ascẽdã ad
i dñm si quo mõ quiuero eũ
depcari p̃ scelere vio. Reuertitq̃ ad dominum ait.
k Obsecro: peccauit populꝰ iste peccatũ maximum: fece
l rũtq̃ sibi deos aureos aut
m dimitte eis hãc noxã: aut si nõ facis: dele me ẽ libro

sacra ẽs scriptura frequenter vult modis loquẽdi inter bones visitatos. vñ Iudi. xx. dr. Congregati sũt omẽs filij israẽl vt vir⁹ t tũ nõ fuerũt ibi viri Jabes. Galaad: vt sꝑdicẽ subdit. ca. xxi. Qui tũ vult secũ dicta Ha. sa. pũt solue pdicta sicut ipe solut dicẽs q̃ frat̃ h accipit ex pte mris sue. mo. eo

lenita vxor sua potuit pcrabẽ cum viro alteri⁹ rnib⁹: t filij⁹ de nat⁹ nõ erat leuita. q̃ benoiam tribus accipit ex parte pris. t tñ erat frater leuꝰ. s. filij patris viri. sed̃ h dr filij nepos leuꝰ q̃ erat filius filie sue pãtis vt ro alteri⁹ rnib⁹ t sic ẽ erat leuita. Fecerũt filij leui. obiam moysi zelo dei. Ceciderũt ex illa die quasi. xxiij. milia. Jn hebr. hi tria milia. q̃d ut ueritatẽ alij sic cõcordãt dicẽtes: q̃ in hebr. nũerant eos illi q̃ fuerũt principales in trãsgressione ad trãsgrediendũ alios inducẽdo: h eũ illis de alijs aliq̃ tot fuerũt occisi q̃ ascende bant nũerum ad viginti tria milia. Alit ei aũ pcordat sm dcã Ha. sa. vt videbit in fine hr⁹ca. f Facũ aũt die altero. h pter ponit moysi depcatio: t scdo dñs rnsiõ

sibi. Cui rñdit dñs. Circa pmũ q̃ obiãt pplo graviter peccãtes pter q̃ pterati dicẽs. g Peccastis petñ maximũ. hic em in duabus illis q̃ honoꝝ regiũ assumpsit alteri maxime peccat in dignitatẽ regiã: q̃ qui unũ ẽ in se subuertit totũ regnũ. ita q̃ honoꝝ latrie soli deo debitũ attribuit ydolo maxime peccat̃ q̃ deus. Sz quare hic quõ moyses dicit pplo Peccastis. cũ petões iam essẽt exterminati. Dñm q̃ hs illi q̃ fuerũt principales t ydolatrãtes ex corde t eis consentientes fuissent occisi: nõ ri ossa pseuerantes nimoletãc etiam q̃ potuissent ipsio resistẽ t nõ restiterũt q̃dus ei petiũ impetrat. Pot etiã aliter dici q̃ petiõ pterani a pte aliqua tue pmunitat̃ dñi impetrat non pmunitati q̃am ad penã infligendã vel q̃as ad dom subiugatiõez: t ꝺ nimebat moyses ne pter petiõ multitudio aliq̃ innocẽtes punirentur t vinaia bñficia a toto pplo subtraberent. h Ascendã ad dñm. Ex q̃ ps q̃ pdicta occasionẽ nõ precepit nisi ex zelo iustitie t bonoris dñi. i Si q̃ mõ quiuero eũ depecari p scelere vio. me. s. p ipso deleas vos vel saltẽ alia bñficia. Jz ei pa⁹ dictũ sit q̃ platurꝰ erat oña i ꝺ q̃ nõ deleret totũ pplũ sic t subito nõ eis erat assecuratꝰ moyses dñs deleret pres. k Obsecro pec. po. tie. in oõne sua p̃ sciet pter q̃ pfiteri culpã via ẽ ad venĩã. l Jte vi. eis hanc noxã. nõ solũ remittẽdo culpã h̃ et pcrẽdo bñficia a te p̃ inchoata. s. in dedicatõe hui⁹ pplũ ad terrã promissionis: et repatõe legis q̃ facta erat in tabulis. m Jte si nõ fa. me de libro tuo. Dicit Ha. sa. q̃ ille liber intelligit lex que benoiat a moyse: eo q̃ fuit ei⁹ minister. Vñ dr Deu. xxxiij. ca. Legem pcepit vobis moyses: et Job. 4. Lex p Moysen data est. Et sic stat sensus sm eũ. Dele me de libro. s. vt lex ꝺ benoiet noie meo nisi pplus iste tibi reconsiliet h̃ hec exposito nõ plenat literr sequentes: cuius dr. Qui peccauerit mi-

bi delebo cū de libro meo. Ex. pā. lxviij. Deleant de libro viuentiū: e cū iustis nō scribant. Ex quo p3 q̄ ꝓdicta dilectio intelligit de oibus ꝑdōnd⁹ e mā ab eis nō est lex deo minata e nō p̄ libā illam nō intelligit lex: ꝫ liber vite de q̄ deleāt peccatores etor iniq. Sed hīc occurrit duplex difficultas. Prima é quali

D.q

ter aliquī deleāt de libro vite: cū sit ides q̄ omina ꝑdestinato q̄ est ommutabil' ē. Ad q̄ dicendū q̄ in libro vite dicūtur aliquī scribi duplicit. Uno modo simplicit ꝺ̄ nomen ꝑdestinati sunt i noticia diuina vt ordinati ad vitā eternā ex dei ꝑdestinatione e sic scripti nūq̄ de lent. Alio modo dicunt scripti fm q̄d. s. nō fm diuinā ꝑdestinatōem seu ordinationē: ꝫ fm dispositōem in eis existentes. s. fm presentem iusticiā: q̄ existentes in gr̄a ex ō sunt digni vita eterna. et ad eā ordinari fm dispositōes q̄ actu est in ipso. ꝫ q̄ aliq̄n cadūt a gr̄a sic dicunt deleri: ita q̄ ista deletio nō refert ad diuinā noticiā: ita q̄ aliq̄d ignorat q̄ prius nouerat: ꝫ ad mutationē de gr̄a ad culpā in hoibus existentē. Secūda ra

D.q

tio est quā moyses potuit petere deleri de libro dei ni si dñs remitteret peccatū populi: q̄ si accipiat scribi sim pliciter in illo libro impossibilis est deletio: vt vltius est. ā. in impossibile aūt non cadit appetitus nec p̄ consequens petitio. cū moyses sciret talē impossibilitatē. Si aūt accipiat scribi fm q̄d deletio est ei opposita p̄ hoc q̄ aliquis p̄ peccatū mortale cadit a gr̄a e sic moyses q̄ erat sanct⁹ eligebat deū offendere p̄ pēnā mortale: nisi peccatū mortale ꝑ̄ remitteret. q̄d est inconueniens cū sit cōtra charitatē. Dicūt igit aliqui q̄ moyses hoc dixit ex impetu passionis: nō ex deliberatōe rōnis. Sed hoc nō vr̄ cōuenienter dicatur q̄ sequeret q̄ moyses accessisset ad loq̄ndum cū deo vbi requirit tranq̄llitas mētis q̄ fm eos fuit passionib⁹ perturbatus. ió aliter dicit aug. q̄ moyses hoc dixit ex cōfidentia et familiaritate diuina vt sit sensus. sicut certus sum q̄ nō delebis me de libro tuo. ita peto vt certifices me q̄ remittas noxam istā populo. Hec aūt expositō vr̄ aliquātulū extranea a lr̄a. e ideo alit ꝑ̄ dici q̄ verbū moysi ꝓdictū est ipsius rōnis ꝓponentis dispositōes ꝑ̄ misericordiā aie. Iz nō esset ira in voluntate rōnem supiorē sequentem: sicut saluator petiuit transferri calicē passionis ab eo. licet simplicit vellet patientia moyses velle offendere magnā affectus ad remissionē peccati populi: dixit. Aut dele me ē. licet simpliciter nullo modo vellet deleri: e hoc mō cōtingit in humanis q̄ aliquis potens ab alto aliq̄d cū magno desiderio desiderat. aut faciet hoc: vel auferat mihi vitā. Iz magis vellet carere non solū illo q̄ perit ꝫ etiā multis alijs ꝫ vita: e tali mō loq̄ndi qui ꝺ̄ hypbolicus vtit frequēter sacra scriptura nec est ibi falsitas: q̄ talib⁹ locutionibus vtitur nō ad significandū illud q̄ p̄ oratōem impetrat q̄nm ad plenū significatū sicut Iudicū. xx. dī de filijs beniamin. q̄ fūdati ita ad certū tēpus occidāt locū vt capillū possent penetrare: et neq̄ ꝫ in altera ptes lenas deferrēt lapidē. p̄ q̄ intelligitur q̄ erant boni fundibularij notabiliter e nō plus. n Cui respondet. Hic ponit dñi responsio. e primo breuit⁹ i generali. secō magis explicite e in speciali in principio sequentis ca. C circa primū dñs in sua rñsione ꝑ̄ remouet aliā p̄tem disiunctiue quā ꝓposuerat moyses dicēs. o Qui peccauerit mihi delebo eū. q. d. non te delebo: q̄ nō peccasti: secō rñdet ad pēnām dicēs. Tu aūt vade ē. sequitur.

p Angelus me⁹ precedet te. ducēdo ad terrā ꝓmissionis: ista ꝫ rēspōsio magis explicat sequēs ca. q Ego aūt in die vltōnis visitabo e hoc peccatū eoꝝ. Ex quo p3 q̄ nolebat dimittere absq̄ pūnitōe volebat tñ dimittere e differre ita q̄ non deleret populū totalit⁹ e sic. Ex hoc aūt dic Ha. sa. q̄ in omi infortunio q̄ postea accidit iudeis soluti est aliq̄d de pena debita ꝑ̄ pcō illo. e in hoc etiā peccauit ali qui expositores nostri dicentes: q̄ per die vltōnis intelligitur hic captiuitas babylonica vel romana: ꝫ hoc nō videtur ꝓbare lr̄a ve. test. ac noui. q̄ sequnti ca. dī. Qui reddis iniq̄tatē patrū filijs ac nepotib⁹ in tertiā e quartā generatōem: e in plurib⁹ alijs locis veteris testamēti idē habet ita q̄ videt ad nos plus se extendere vendicta dei nisi respectu alicuius peccati determinati. captiuitas aūt babylonica fuit longe post quartam generatōem q̄ a fabricatōe vituli vsq̄ ad captiuitatē babilonicā fluxerūt nongenti anni vel circiter: e vita humana iam erat reducta ad centum annos vel centū viginti in plus e in paucis hominib⁹ e multo plures fuerunt anni vsq̄ ad captiuitatē factā ꝑ̄ romanos que fuit anno quadragesimosexto post passionē xp̄i. Luce. xix. Saluator loquēs de ista captiuitate futura fm oēs expositores dicit. Videns ciuitatem flenit super illā. e subdit. Venient in te dies e circūdabunt te inimici tui vallo: e coangustabunt te vndiq̄ e ad terrā prosternent te e filios tuos qui in te sūt. C istius cā subdit eo q̄ nō cognouerit tēpus visitatōnis tue. s. p̄ xp̄m tibi predicatū ita q̄ captiuitas facte p̄ romanos causa fuit malicia iudeorum xp̄m nō recipiendo. ꝫ ipm crucifigendo. Et ideo dicere q̄ causa huius captiuitatis fuit peccatū vituli nō bene consonat veritati euāgelij: nō aliter dicendū q̄ dies vltionis hic accipit ꝑ̄ mortalitate quā induxit dñs sup populū isr̄l post occisionē factā p̄ leuitas. vnde statim subdit Percussit aūt dñs populū ꝑ̄ reatū vituli. Unde dicit Ha. sa. q̄ populus post adorationē vituli fuit ꝑcussus triplici morte. prima fuit in pena ante de quo facti fuerunt morbidi e infirmi: e etiam aliqui statim mortui. Secūda fuit gladio leuitarū. Tercia mortalitate a deo immissa de q̄ dr̄ Percussit q̄ dñs populū. Et p̄ hoc mō modo soluitur cōtrarietas predicta de tribus milibus e ō viginti millibus vt dicatur q̄ gladio leuitarū ceciderūt tria milia. Aliqui aūt punitōibus tot ceciderūt q̄ in vniuerso bene ascēderūt ad viginti tria milia. Pōt etiam dici alit q̄ dies vltōnis hic accipit iudicij futurū: q̄ in plurib⁹ locis sacre scripture vocatur dies vltionis. nō enim oia pūnit deus in presenti ꝫ multa reseruat extreme vltioni. e sic ꝓ illius pūnitōis vsq̄ tunc refrenatur. In ca. xxxij. vbi dī i postilla. Dides autem populus.

Additio. j.

Pn fit mentio in lr̄a de hoc q̄ dicit Ha. sa. s. q̄ egyptij qui ascēderūt cū iudeis de egypto incitauerunt filios israel ad idolatriā: ꝫ populo hoc cōtra aurribuit. cū tñ scriptura cōsueuit exprimere silēs incitatōes cū ponit. vnde Num. xj. vbi agit de pcō populi in loco q̄ vocat⁹ est. Sepulcra cōcupiscētie: q̄ quidē pcm fuit incitatū p̄ egyptios inter eos mixtos dī in lr̄a. Pulq⁹ ꝺ̄ppe promiscuū q̄ ascenderat cū eis flagrauit desiderio carnium ē. q̄ etiā in ꝓposito exp̄ssit: e ió dicit Ha. sa. in h loco nullū hz fundamentū. In eo. ca. xxxij. vbi dī in postilla. Quare nō fit hic mētio de Aur ē. Additio. ij.

Ex hoc q̄ hic nō fit mentio de Aur nō sequit q̄ fuit i culpabilis a populo eo q̄ ipsum arguerat de scelere: possibile em est q̄ fuerit⁹ fuisset mortuus naturali vel aliter impedimento. sic q̄ nō interuenisset in illo actu nō em est verisile q̄ scriptura p̄termisisset exprimere actum tam virtuosum e narratione dignum e exemplarē. Aaron etiam hoc retulisset moysi in sua excusatione: similit⁹ e moyses redarguisset populum de homicidio cōmisso: nulla tamē istoꝝ legit. vnde dicta Ha. sa. in hoc loco sunt ficta. nec sequūtur cū in hoc alij expositores hebreoꝝ.

In eodem capitulo. xxxij. vbi dicitur in postilla. Quod cum audisset aaron.

Additio. iij.

Licet infamia populi circa cultū isti⁹ idoli e ei⁹ vene ratione maxima fuerit: nō tñ verisile est q̄ q̄mūcūq̄ appetit⁹ in eis cōsurgeret q̄ iudicia rōnis tantū in

se extinctū fuisset q̄ indicasset rē pnīe⁹ inalatam fuisse de
um: nisi i ea apparuerēt alīq̄ signa monstruosa vel q̄si mira
culosa. vñ q̄dā dicūt ⁊ verisimile q̄ ille vitul⁹ videbat exercē
quedā opa sīlia opib⁹ vite: sic ē cōmestio ⁊ bouis: q̄ ponit
cē opatōne demonū q̄ in vitulo fabricato ꝺ faciebāt vt
eos attraherēt ad ydolatriam: sic solēt facere dando risā in
ydolio vt boues decipiāt: put cōiter tradit in legēdis sctōrū.
⁊ sic ille vitul⁹ aure⁹ nō erat ver⁹ vitul⁹: ħ tm̄ eum vide
bāt comedere senū: vel in ꝑs. cv. fuisse in similitudines vituli
comedētis senū. ad hoc ēt facit illud q̄ aaron dicit mo
ysi. Egressus est vitul⁹ iste ⁊c. vt infra patebit.

In eo. ca. xxxij. vbi dicit in postilla. Fm Rab. sa. ⁊ alios
doctores hebreos. Additio. iij.

Cōm doctores hebreoꝝ tñ q̄tuor ꝑcepta erāt i pri
ma tabula: primū s. Ego sum dñs. secūm. Nō erūt
tibi dii alieni. tertiū. Nō assumes nomē dei tui in
vanū. quartū. Memēto vt die sabbati sanifices. Cetera de
fect in scōa tabula: quoꝝ primū ē. Honora patrem ⁊c.

In eodem ca. xxxij. vbi dicitur in postilla. Hec autem
fractio tabularum. Additio. v.

Fractio tabularū nō vī cē ꝑpria significatio evacua
tionis legaliū in aduentu xpi: principalia enī q̄ in
tabulis primebant erāt moralia ⁊ valde ꝓpinq̄ iuri
naturali: q̄ nō fuit evacuata in aduētu xpi. ħ melio⁹ vī dōm
q̄ fractio tabularū significat translatōes legū de q̄ ad hebr.
vij. Trāslato sacerdotio necesse ē vt trāslatio fiat legē. vn
de pme tabule significabāt legē vetere impositā quā irri
tauerāt trāgressiones: scōe vo tabule q̄ facte sūt p⁹ reconciliatio
nē significāt legē nouā ꝑ quā ꝑpli cū⁹ ē deo reconciliatus

In eo. ca. xxxij. vbi dicit in postil. Ideo videtur q̄ dixe
rit mendacium. Additio. vj.

Icet ādā eoꝝ expositores teneāt q̄ aaron nō pecca
uit in facto vituli: introducēdo ꝺs ādā rōnes frivo
las ad q̄s euacuatiōes sufficit auctas scripture ista
Deu. ix. vbi de hac mā tractāo dicit. Aduertas q̄s aarō ⁊c.
ex q̄ ꝑz manifeste aarō in ꝺ casu ꝑiter peccasse: non tñ vī
dōm. put q̄dā volūt q̄ peccasset pctō ydolatrie: q̄ ādā
pctm̄ ē maximū simpliciter inter pcta vt ibi in glo. Jeui. xv. Na
roa em̄ nō legit ādorasse nec colnisse vitulū: nec alios ad
ꝺ inducisse ħ solū fecisse ⁊ fabricasse vitulū: ex q̄ in ꝺ min⁹
recte occasionē dedit alijs idolatrādi. idcirco ꝑpie ꝑmisit
pctm̄ scandali actiue: inq̄tum ex tali facto inordinato alijs
ꝑbuit occasionē ruine. Circa q̄ attendēdū q̄ talis ruina
ꝑpli nō fuit ab eo intēta: q̄ ꝑz sic. nā ꝑplo ab aarō nō peri
tur: vt faceret sibi deos q̄ colerēt seu adorarēt ħ dixerūt.
Surge fac nob deos q̄ nos ꝓcedāt ⁊c. f. ad ducatū interis
vt nubes vel angel⁹ ꝓcederet eos ꝓcedere i via q̄d⁹ dō debe
bāt ꝺm⁹ cult⁹: ex pnitate tñ ꝑpli ad malū facto vitulo et
apparitib⁹ in eo opatōe ꝺyaboli aliq̄d⁹ illusionib⁹ opez
vite: vt ꝺ. dicit. ⁊t. statim adorauerūt ⁊ dixerūt. Hi sūt dii
tui isr̄l: ⁊ sic ydolatria ꝑpli fuit ortō ꝑter mentē aarō secu
ta: sic nec in pcta pene ꝺ pplī ꝺ includebat: vt dicūt ē. Et
huic simile ꝑfonat plan⁹ sensus lre: nā cū moyses dixisset ad
aarō. Quid tibi fecit ꝺ pplūs vt induceres sup eū pctm̄ ma
gnū: in quib⁹ videbat moyses attribuere ipsi aarō q̄ induxisset pplm̄ ad ydolatriā q̄ ē simpliciter pctm̄ magnum
vt dictū ē. Ad ꝺ rndit aaron excusans se ab ꝺ q̄ pplm̄ ad
ydolatriā induxisset dicēs. Tu em̄ nosti populū istū q̄ pro
nus sit ad malū ⁊c. quib⁹ obiis bñ ꝓsideras. aaron nō excu
sauit se q̄ innoxiū dicēs. Timui pplm̄ sic⁹ fac. j. Reg. xv. ħ
ex pnitate populi ad malū. q. d. ꝺ pctm̄ tāmagnū ex pnitā
te coꝝ ad malū. pcessit nō ex inductōe nec intentōne mea:
q̄ aaron ꝓbatur ex hoc q̄ sequit. Dixerūt mihi fac nob
deos q̄ nos ꝓcedant ⁊c. nō petierūt a me deos ad colendū
vel adorandū: absit em̄ a me q̄ hoc facerē. ⁊ sequit. Egres
sus est vitul⁹ iste. f. in tali similitudine vite q̄ populi in
clinauit ad ydolatriam: vt ducū fuit supra eodem capī. in
additōne. iij. nec curauit aaron expaimere q̄ ipse formass
opere fusorio vitulum: quia hoc nō fuit motuū principa
le erroris populi: sed similitudo vitalis que in eo erat: ⁊ sic
compendiose narrauit ea que ipse fecerat vt in glo. Ex q̄
bus patet q̄ aaron excusauit se a peccato ydolatrie quod
est maximū nō tamen a ꝓcō scandali actiui: q̄ quidem
scandalum fuit q̄ accidens nō q̄ se: eo q̄ fuit ꝑ intentionem vt dictū est: nec erā mendacia locutus est moysi: cū
esset absurdū q̄ q̄ mendacia excusaret se a moyse qui a ꝺo
noverat veritatem facti: vnde Aug. hoc loco ꝓpe in glosa
ꝓpdiose locut⁹ est aaron: nō dicendo q̄ ipse formauit vt ex
tra anee excusatōis causa timendo meritū: est tanq̄ ut
ignem periurū aurum ꝓiecerit atq̄ ipso nō ꝺm agente
forma vituli ideo exiuit: q̄d nō est credendū: q̄ nec latere
moysen posset verum cum quo ꝺtus loquebat ⁊ fratrem
de mendacio nō redarguat. Hec ille. Patet ergo ex dicē
tia Augustini q̄ nō est dicendū q̄ mendaciter fuit locut⁹
aaron cum quia loquebat cum illo qui sciebat veritatem a
deo. f. moyse cum q̄ nō fuit redargutus a mendacio ⁊ ce
tera. Si aūt querat quid intendebat aaron in fabricatōne
vituli cum ipse sciebat q̄ vitulus ille nō posset deducē populum nec etiam intendebat vt adorarēt vel colerentur vt
deus. Ad hoc potest dici q̄ forte intendebat illudere populum qui ipsum aaron incitabat ad faciendum illud. q̄d
manifeste excedebat potestā suam. f. facere deos qui eos
ꝓcederent. q̄d videt ridiculum. ⁊ isto modo legit de belzebub qui illudendo ꝓbetas baal. vt patet. ij. Reg. i. vnde dicebat eis. Ē lamare voce in maiori: deus em̄ vester in diversorio est forsitan loquit aut cenet vel dormit: vt excitetur. Sciebat em̄ belzebub q̄ ista q̄ dicebāt de baal nō erant vera: et tamen vt estimatōes ꝓbetaꝝ baal ostenderet esse falsam ⁊
inanem sic illudebat eis. Similiter ut ꝓposito cui aaron
simulter ipsum nō posse facere q̄d petebant finxit se tamē
hoc attemperare seu facere forsitan vidit vitulum q̄d sciebant
manibus ad hoc q̄d petebant ipsi vt estimatōnem eorum
vanā esse ostenderet: quo q̄tūcūq̄ fabricato. quia ꝑ operationem dyaboli in eo apparuerūt aliqua opera sīlia operibus vite dictum est: populus ex sui pnitate ad malum
adorauit. vñ licet intentio aaron in hoc nō fuerit perversa
facti tamen eius fuit minus rectū tanq̄ habens speciem
mali a q̄ est abstinendū: iuxta doctrinā apostoli. j. Thessa.
v. Ab omni specie mali abstinete vos ⁊c. peccauit cū ipse
nouisset pnitatem populi ad malum ⁊ sic aaron peccauit
peccato scandali: q̄ ꝑ finem factum minus rectum ꝺbuit
populo occasionem ruine. nec est simile de verbis Belzebub ad ꝓbetas baal. dicta em̄ belzebub ꝺicta nō ꝺbuerūt occasionem ruine ꝓbetis baal: q̄ iam ipsi erant pessimi ydolatre: sed hoc factum aaron licet nō ꝺbuerit causam ꝑfectā ydolatrandi: ꝺbuit tamen occasionem: in quo manifestū
est q̄ grauiter peccauit non peccato ydolatrie vel mendacij sed peccato scandali actiui vt dictum est. quod quidem
peccatum aaron nō celauit a moyse: sed cōfessus est cum
respondit. Ne indigneꝛ dominus meus. q. d. licet mereat
indignationem ex facto inordinato tamen factum sic cōtigit. Tu em̄ nosti. exponatur vt supra vnde ⁊ moyses nō
replicauit redarguendo eum de mendacio nec de peccato
magno ydolatrie: sed ostauit deum ꝑ ipso seorsum a populo ⁊ nō cum tanta instantia oratōis vt patet Deu. ca. alle
gato. eo q̄ longe minus peccauerat q̄ populus: si enim a
peccato a moyse sibi imposito se ꝑ mendacia excusaret ꝑ
iuriam se haberet q̄ populus qui vindictā primā a moyse illatam patienter sustinuit: de quo nō legit populus restituisse nec murmurasse. ex qua quidem expositione littere
plena tollit quedam obiectio malitiosa que ꝺem nō bene sentientes in hoc loco inducūt dicentes. quō aaron ydolatrare fecit totū populū nec peccatū suū cessauit ħ ponunt ꝑ mendacia se excusasse: statim fuit assumpt⁹ ad summum sacerdotium nulla mentione facta de penitentia imposita: que quidem obiectio manifeste assumit falsum vt
patet ex dictis. Nec tamen peccatū aaron debet minui aggrauari ex magnitudine nocumenti q̄ in populo fuit ꝺ
secutum: quia eventus sequens nō addit ad malitiam seu
bonitatem actus nisi sit ꝓpter ⁊ intentus ab agente: vt ꝑ
prima sctē. q. xx. arti. v. in cor. q̄. nō fuit in ꝓpto vt ꝺ
ctum est. Ē concordat etiam huic inic quod imediate se-

quit. Vidēs ḡ moyses ppḷm q nō dantis erāt rē. spoliauerat ei eū aaron rē. Circa qō ꝓsiderandū q si ppḷs ex indu ctōne aaron peccasset vt ꝓtanū opinātes dicūt: populus fuisset excusabilis saltē a rāto: cū in absentia moysi ipi aarō debebāt obedire tanḡ rectori. et sic principalitas hui⁹ pec cati erat attribuēda ipi aaron tanḡ principali actori et ida ctori: populo vo ex cōsequenti: ꝙ qz sic nō cōtigit in facto. vt dictū est. nō himōi pcm principaliter fuit in populo cui est am principaliter pena debebat. q rōne moyses tanḡ inder rect⁹ ꝓ requisiuit virū aaron induxisset ppḷm ad peccan dū dicēs. Quid fecit tibi popul⁹ vt induceres sup eū pec catū magnū. positḡ vo certificamus est de oppositō p ratio nē aaron mō supia expositō. statim misit manū ad exercē dā vindictā in transgressorib⁹. vñ sequit. Sedēs in porta ca strox. vñ ōba ꝓdicta cū dr. Vidēs ḡ moyses ppḷs q erāt nu datos rē. intelligenda sunt de manifestatōe sceleris ꝑ aarō scōa expositōe postillatoris et est sensus q vidit moyses p inquisitōem supradictā q himōi scelus manifeste seu apte erat in ppḷo. vñ q dicit. Nudauerat eos eū aaron. intelligi tur q aaron aperuit moysi facti veritatem vt dcm est. Si aūt dicat q moyses nō debuisset credere aaron in hoc fa cto qz loquebat ꝑ se. Dicendū q moyses rōnabiliter cōside bat aaron in hoc q si forte illud peccatū magnū ex fragili tate vel alo cōmisisset nō illud celaret ḡ potius cōfiteret et peteret veniā ꝑsertim moysi qui sciebat esse verū prophe tā dñi. vt dcm est. Is em qnqz cōtingit vt sancti viri icur rant magna peccata tñ cū a deo vel eius nūcio requirunt statim cōfitent vt legit de dauid. ij. Reg. xij.

In eo dē ca. xxxij. vbi dī in postilla. et hoc dicit Ex. 5a. q nullus de filijs leui. ℣dditio. vij.

Ad opinio ra. Ga. est cois apō oēs expositores hebreox antiqō nō sic intelligēdo q nullus de leui fuit culpabilis in facto vituli. qz forte multi eox nō restiterunt colentib⁹ seu adorantib⁹ in quo erant culpabi les. nō tñ ydolatrauerūt cōsensu mētis nec facto exteriori ꝓut clare et determinate ra. moyseo egyptiuo tradit i suo deut. dicēs de ydolatria. ca. 3. q licet ppḷs israheliticus plu ries ydolatrasset seu ad ydolatriā declinasset: leuite tñ non ḡ ydolatrauerūt vñ nō valet qō obijcit de aaron. nā licz in fabricatōe vituli nō fuerit sine culpa. nō tñ dicendus est q ydolatrauerat: vt in ꝓcedenti additōe ostensum est. Sollicite tenendū circa pcm occisiōis xpi. s. q leuite. ꝓut a sacerdo tib⁹ distinguūtur nō fuerūt principes in illo crimine pessimo in q ceteri status hebreox fuerūt rei. vt plen⁹ deo duce est tractandū in quadā additōe sup Jo. xx. ca. Ad hoc aūt qō obijcit de hoc qō dicit. Occidat vnusquisq; fratrē suū. sic respondetur in postilla. In eo. ca. vbi dē in postilla. Sz nunc occurrit duplex difficultas ℣dditio. viij.

Cōm sanctū Tho. in prima ꝑte. q. xxxij. in rōsione ad primū argu. liber vite posset dici triplicit sicut et liber militie. ꝑ eum mō pōt dici liber vite scriptio eo rū qui sunt electi ad vitā eternā. sicut liber militie pōt di ci in q scribunt electi ad militiā. Scdo mō ꝑt dici liber vi te in quo scribunt ea q ducūt ad vitā eternā sicut liber mi litie pot dici in q traditur ars militaris: et isto modo nouū et vet⁹ test. dē liber vite ꝓut in glosa sup illud Eccliast. xxxij. Hec oia liber vite sunt. Tercio mō potest dici liber vite: il la vis diuina qua fiet vt cuilibet in memoria reducant fa cta. sicut et liber militie dici pōt in quo recitant facta milit. et isto mō intelligit illud Danie. vij. ca. Libri aperti sunt. Quarto etiā mō dē liber institox. vt in scdo Reg. j. ca. In q libro facta ecclēsiastox vel sanctox intelligunt scribi ad memoriā futurā. vñ in ꝓposito Is a libro vite ꝑ mō vel tercio mō intellecto moyseo nō potuisset deleri. potuit tñ deleri a libro vite scdo et quarto mō intellecto. patebat em moyseo q ler⁹ si deliberaret noie suo. nec etiā q gesta sua in educatōne populi de egypto et in alijs similib⁹ in memoriā reducerent. ex quo populus propter quē laborauerat erat perpetuo condēnatus. Qz aūt dē in psal. lxviij. Deleātur de libro viuentiū rē. intelligit de libro vite ꝑ mō intellecto eo q in libro sic intellecto dicunt scribi aliqui fm qd: ꝓut in postilla: fm istā expositōez moyses non petiuit aliquid impossibile nec cōtra charitatē vt ꝑs considerauit: et qz ta lis deletio a libro scdo et quarto mō accepto videt hic rō nem pene ideo rndit dño. Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo. q. d. tu qui nō peccasti non debes deleri.

In eo. ca. xxxij. vbi dicit in postilla. Ex hoc autē q dicit Ga. 5a. q in omni infortunio. ℣dditio vltima.

Irrationabiliter obijcit postillator cōtra asserentes q p rationem vltionis non intelligit hic captiuitas babylo nica vel romanox ꝓut in postilla. Potest etiā vite rius confirmari ꝓma rō postillatoris. que sumit ab auctē veteris testamēti sic. nā rō quare dr⁹ reddit iniquitatē pa trum filijs ac nepotibus in tertiam et quartā generatiōem cōtet sumit ex hoc q filij et nepotes pluries inuenuntur imitatores paterni sceleris: quod nō habet locū in pecca to vituli. qō peccatū oēs cōmittentes dimiserunt et p eo su stinuerunt diuinā vltionē patienter. vt ꝑz expresse in hoc capitulo. sil⁹ in seqnti capi. habet q populus luxit et in signū eristicie et contritōis deposuerit ornamēta sua. Po strem etiā eox ꝓsequi in pnēm dicē hoc pcm. s. vituli detesta tur vt est manifestū. vnde dicēs q deus exercet in eis vin dictam ꝓpter hoc pcm etiā hodiernis ipsius videt dice re ꝑ diuinā misericordiam. que nunḡ penitentib⁹ et aliis dimittentib⁹ peccata dimittere denegat. Itez circa hoc at tendendū est q hec expositio Hugh. in ō loco nō est so lum falsa sed etiam maliciose fabricata. nitunt enim celare q destructio ciuitatis hierusalē ꝑ Tytū et Vespasianū facta que fuit acerbissima. similiter et captiuitas eox hodi erna que excedit ceteras in duratōnez ignominia et hmōi fuerūt sicut et sunt in vltionē occisionis xpi eis inducta. et ꝛō volūt ista attribuere peccato vituli: q nullum hz funda mentū. ꝓut dēducet videbit vbi ꝓprie de hac materia erit tractandū. Replica correctoni cōtra Burg. fingentez.

In ca. xxxij. cum postillator exponeret illū passum Qō cum vidisset aaron edificauit coram eo altare per hunc modum q aaron videns ꝓpulū maximā ꝓnitatem ad vituli adorationem nitebatur impedire ꝓ dilationeo sperans reditum moysi et sic edificauit altare. edificato altari fecit proclamationem solemnitatis in crastinum rē. Hic Burgēs. dicit q verisimiliter vitulus est po pulo vitulus ille exercere quedam opera similia operib⁹ vite: sicut est comedere et cetera hmōi: qō fieri potuit illu sione demonum: et cetera q ibi ponit. Hec autem bur. cuz fingentib⁹ fingit vt excuset infamiā populi iudaici cum alī qñ indebite fuerit: quasi iudicii rōnis i eis nō fuerit sic ab solutum vt crederēt rem penitus inanimatā esse deū. Sine argumentū pōt fieri si vitulū vituli crederet esse deū et mul to fortiꝰ si ꝓfanum comedentē fenū crederet esse deū. nō em oportet ḃ dubitare de oppressione iudicij rōnis q ma liciā populi abundantem et fortissimam complacentiam ad ydolatrandum. quid enim dubitabit iudicium rationis absorptum vbi traduntur oblationi ea etiam que invacuo membris herent: de quibus dicit. Oblati sunt deū qui saluauit eos: qui fecit magnalia in egypto: mirabilia i ter ra chanaan terribilia in mari rubro: vbi videat glo. magi stralis de extrema illi⁹ populi obcecatōne: vñ ad eox insa niam palliandā nō oportet fingere vitulum illum comedē disse. nam beatus Hug. primo mirabilium sacre scriptu re. ca. xv. vult q filij israel in deserto cū adorare ydolū vel lent non aliam statuam ꝙ vitulum fecerunt: quia vitulus in egypto intra sepulchrum ioseph sculptus adorabatur ab egyptijs a quibus iudei didicerūt vide ibi beatū Au gustinum. Idem dicit glosa interlinearis infra super ver bo. Fecit eis vitulum rē. et tñ in egypto illum vitulum co medere non viderūt: nec ꝓdicta figmenta sunt ad ꝓpositū ille ꝓtus cū dr. Qō cū vidisset aaron edificauit coā eo al tare rē. nā hic nō dr ppḷs in vitulo aliquid vidisse. sed sol⁹ aaron quē cōstat circa vitulū decepti nō fuisse. q si p opa tōez diabolicā inclinat⁹ fuisset ad vitulū colendū qz et ipse burg. nullū malū imponit ipi aarō nisi factū scādali acti. et cū sufficeret ad illā infamiā ppḷi malicia et ꝓtinax ad

ydolatrandā nō est theologice dictū q̄ diuina ꝓmissio accesserit: ꝓmittendo demonico vt ꝑ hmōi exercitium vite ꝓ virtute ꝓsim sic peculiariter deducū. seducerent et aliqua ꝑ excusatōnis illi ꝑsō remanere: q̄si seductus ex deo ꝑ remitteret: ꝓter ea similando de paganis recipiendis responsa in ydolis et istis pessimis indeis qnā burg. adducit nō valet: nec ꝑdat virtutē ꝓtantes apparenter comedisse ꝑ hoc q̄ adducit de ꝑsalmo. In similitudine virtutis comedentē fenū: q̄ nō vult litera psalmi q̄ ꝓtantē comestionem exercuerit: vel aliq̄d aliud opus simile operi virtutis q̄ verus virtuosus comederet fenū cui illud ydolū sunt similē in figura et forma artificiali: nō in actu comedēdi. ita ex eo mutasse gloriā dei nō in virtutem: ꝙ in similitudinē. i. ydolū et imaginē veri virtutis comedentē fenum. nec tō dixit aaron. Egressus est hic virtutis. q̄si egressus ille virtutis aliq̄d operis vite ostenderit: q̄ egressus ille fuit opere fusorie: ꝑ ꝑdat beatus Aug. et glo. supra allegata.

In eo. ca. vbi posuit. dicit fractōes tabularū significare legis veteris euacuatōes ꝑ evangelij. Burg. dicit significare translatōes: vtrūq̄ pōt stare sm diuersam applicatōem allegorice: nemū tn ad ꝓpositū sensum videt genere.

In eo. ca. ponit burg. digressionem modicū faciente ad literē veritatē: q̄ multa extra literā ꝓsupponit ꝑ ra quandam stultitiam regulā ꝓtem sam positā in cōne sua preambula: supponit em q̄ virtuosus sm visū a ꝑsō exercere opera vite: vt comedere et hmōi: q̄d ex ista nō habentur vt supra ostensum est in correctorio ꝓ bai⁹ capitulū. Item supponit q̄ ꝑsō nō potuit deos vt coleret ꝙ vt bñ eos doceret: q̄d etiā ex ista nō sequit imo ex ista tūcta glo. dē oppositū: q̄ vī in glo. interlineari sup vbo. Fecit eis virtutē bouē i egypto adorandū: et forsitan alind ydolū nō suscepissent: vñ ps q̄ ꝑsō potuit deos q̄s coleret: imo vt doctores eos nō expeteret: nisi eis cultū exhibere ꝓposuisset: a q̄ eis q̄s petit ea necessitate ꝑducē⁹ bñficiū restat vt ei debitū exhibeat cultū ad deū verū. cū nō habuisset recursus ad deos postulatos bēbant aīm inclinatā vt vī: nec petierūt eos vt colamnā vel angelū: q̄ hmōi i scripturis deos vocari nō est ꝓtentū. Supponit burg. tercio q̄ aarō cōtā moysē se non excusauit ꝓ timore q̄si ꝑsōn ꝓnam ad occidendū timuisset: q̄ ꝓtinuē ꝑsōn ad malū ad solas ydolatriā restringit: ꝙ b⁹ suppositionis oppositū ꝑ ex ista tūcta glosa intelligi sup vbo. Tollite inaures cē. ibi em dī. nō est ausus resistē q̄ sciebat ꝑsōn ꝓnā ad occidendū. Item burg. nisi aaron excusare a mēdacio: q̄si moysi cū deo locutē fuit mēti nō posset: et q̄ moyses cū de mendacio nō redarguit: ꝙ ille rō ea nō sūt sufficientes. De⁹ em loquēdo ꝑ filio nō loquit sp de oibus imo q̄ndā celat q̄ dixit Helyseo. iij. reg. iij. ca. Dño celante a me nō indicauit mihi. In ꝓposito em ꝑs ex ista q̄ de⁹ moysi ꝑsōn aaron nō specificauit q̄ eū redarguit q̄si ꝑsōn ad ydolatriā induxisset de q̄ se excusauit vt dicit burg. in eadē digressione. ꝑs igit̄ ꝓma rōnem nō valere. nec scōa valet q̄ nō sequit: Moyses nō redarguit aarō de mendacio: igit̄ mendaciū nō fuit: solū tacē mendaciū et nō attendit ꝙ deo supplicādo ꝓmisit. Cetera q̄ in hac digressione ponit transeat vt addita cū ꝓta positū lucrē militare nō videant. Item in eo. ca. vbi posillator exponit quomō moyses se ponit deleri de libro vite tē Burg. addit quadruplices violationes dicens libꝝ vite accipi ḡnaliter modis. Primo mō ꝙ inscriptōne ad vitā eternam: et illo mō dicit moyses nō posse se deleri: ꝙ hoc dicit⁹ est ꝓta beatum Aug. et glo. ibidem. Secundo quidem hoc dicit vt a sequentib⁹ ratiocinatio ꝓcludat. id est vt quia de eo nō deleret moyses de libro suo populo illud peccatum remitteret tē. vnde patet libꝝ vite hic accipi ꝑ inscriptione ad vitam eternam. de alijs em acceptōnibus libri q̄s ponit Burgen. non esset talis consequentia ad ꝓpositum. quid em magnum si moyses non scriberet in bibliis quas dicit Burgensis librum vite scdo modo dictū. Ad propositum cōsequentie quam beatus Augustinus intendit et glo. est q̄ vt diuina ad memoriam reducantur facta cuius libet quasi dicit libꝝ vite tercio modo dictus. quia hec diuina vlo est liber apertus et erit tam bonis vel malis: vt dī ca in glo. Dan. vij. similiter de libro quarto mō dicto: q̄a ille nō dicit simpliciter liber vite sancto ꝙ: sm q̄ scripta sunt facta exemplaria iusto ꝙ. nō em magnū est in illo libro nō scribi: q̄ malos ꝙ sanctos gesta non sunt: imo et multa gesta sanctorum scripta nō sunt: vt dī Job. vl. Cū alia igit̄ distinctōne Burgē. modicū facit ad veritatē lītē: nec respōdet rōnib⁹ ꝓpositatorio q̄ facit ꝓta qōnem principalē: sed nec ꝓclusio burg. ꝑ se vera q̄ dicit q̄ moyses solū petuit deleri de libro vite: secundo et quarto mō dicto: q̄ ad petitōez moysi dīs respōdit Qui peccauerit mihi delebo eū de libro meo: certū est multos scīos q̄ dño fuisse gratos in libro secūdo et quarto modo dicto non scribi. q̄ nec in libro sapientie nec in libro vite sanctorum.

Capitulū xxxij.

Locutusq̄ est dīs ad moysen. Hic ꝓsequit dīs ꝓmissio et ꝓsentialis explicita. et ꝑ ꝓtum ad aliquid q̄d videbat durum. scdo ꝓtum ad id q̄d est gratiosum: ibi. Dixit autē Moyses. Adhuc ꝑ ponit dicta responsio. scdo ꝑsit intercapatio: ibi. Dixitq̄ dīs. Petitio sūt Moysi inculcabat q̄ dīs deduceret eos ad terrā ꝓmissam. et dīs rōderat q̄ daret eis angelū ducē: ideo b explicat q̄liter intelligit eū dē.

a Vade ascende de loco isto ꝺ dē q̄ terra ꝓmissionis alios est ꝙ deserta in quo erant. c Tu et ꝑsō. et nō addatur hic quia q̄ dīs tam incipiebat illo populo recōciliari

d In terrā quā iurauī abrahā tē. vt dē Gen. xxvj. e Et mittā ꝓtrioꝛē tui angelū ū. xxiij. dē exodi primo. Secundū q̄ ois q̄ peccauit ad electionē populi ꝙ de terra chanaam sta erūt facta ministerio angelico. f Et intres in terrā fluētē lacte et melle ꝙ hoc intelligit abundātia locoꝝ et melliis in terra ꝓmissionis. q̄ in pluribus locis ē multū pascualis. apes eāq̄ ibi mellificant absq̄ sollicitudine humana.

g Non em ascendā tecum. i. nō ero ductor vel comes tui ineritis ꝙ meipsum. hoc superius in sua rēsponsione nō exꝑsserat. ideo hic explicat vt sic intelligat q̄ angel⁹ ductor nō domin⁹ eū eo. Sciendū tamē cū de⁹ sit vbiq̄ nō sic intelligendū est quin esset cū eis ꝙ cōmūi potentiā et ꝑsentiam. sed q̄ nō adesset eis ꝙ miraculoꝝ operatōes sūt aī fuerat.

h Quia populus dure cervicis est. et ideo indignū talib⁹ beneficijs diuinis. i Ne forte dispergas te in via. nō est ꝙ hoc intelligendū q̄ angel⁹ de q̄ dixerat q̄ esset eis ductor esset misericordior ipso deo. sed q̄ si adesset dei ꝓsentia nō ꝓdicto ex h rebellio ꝓpli cēt ꝙtoꝝ et ꝙ eis quinq̄ ꝓnienda.

k Audiensq̄ populus hūc sermonē pessimū. i. q̄ deus nō adesset eis in miraculis sicut antea. l Luxit et nullus ex more indutus est cultu suo. i. honestiorib⁹ vestimentis i signum mestitie. m Dixitq̄ dominus. ꝺ ꝑsequeret ad aggrauationem ponit increpatio populi: cum dicit.

n Populus dure cervicis es. i. superiorib⁹ rebellio et ōtumax in malis. o Semel ascendā in medio tui. nō ad ꝑsolandum sed ad puniendum ꝓpter mā duricia.

p Et delebo te.ita q̄ nō remaneat memo ria tui. Istu cōminatio dei sicut ⁊ alie in sacra scriptura cōiter ponite intelligūt sub ꝓditōe.s.nisi penitcas ⁊ corrigas te sicut dē niniuitis Jone.iij. Adhuc.xl. dico ⁊ ninive subuertet q̄ tamē nō fuit subuersa co q̄ pniam egerūt.⁊ sic fuit in ꝓposito.

q Jā nāc depone ornatum tuum. dicūt aliqui q̄ iste ornatus erat puū tabernaculū in quo cum moyse cōueniebant senes ad tractandū negocia popli ⁊ sibi offerebant oblatōes ante ꝯstructōes magni tabernaculi:sed hoc nō vī vez q̄ p⁹ depositōem ornamenti dicti.statim subdit de amotōne illius tabernaculi. vez in ifa.⁊ iō dic Hab. sa.q̄ p ornatū hic dicūt nō intelligūtur ꝓciosa vestimēta q̄ tūc deposuerāt vt ꝓdicm ē ꝫ intelligāt co rone q̄ sibi pinxerāt ydee dantes legē quādo dns locut⁹ ē eis decē ꝛba vt dcm est supra.xx. ca. Tunc em populꝰ fuit ꝛo despōsatus q̄ susceptionē legis.⁊ iō fuit coronati ad modū spōse ⁊ hec corona nō deposuerūt ad ondendū q̄ volebant esse subiecti legi.ꝫ q̄ peccauerunt q̄ idolatriā ⁊ tabule legis erāt fracte.iō ad cor cōfusionē ⁊ humiliatōez ꝓcepit dominꝰ eas deponi. r Vt sciā q̄d faciā tibi.i.,p te si videro te humiliatū .nec intelligendū est q̄ d q̄ de aliq̄d cognoscat de nouo. ꝫ q̄ ex mutatione populi de ſuperbia in humilitatē appareat q̄d illi populo cōdecco sit fieri a deo. s Deposuerūt ꝫ fi.ii.or.suū a mōte oreb.i. coronas eis impositas intra montē oreb in patōe legis.

t Moyseo quoq; tollēs tabernacm q̄ cōueniebāt ad eaz senes.vt dictū est. v Tetēdit extra castra ꝓcul.s. duobus miāb⁹ cubitis longe a castris.vt dicit Ha.sa. ⁊ hoc etiā facit ad humiliatōes populi sicut de corona dm est. q̄a sicut de⁹ reddebat se elongatū a filijs ist.dicēs q̄ nō ascenderet cū eis ita ⁊ moyses q̄ erat medi⁹ inē ꝓpl̄z ⁊ deū se elōgauit a castris. x Vocauitq; nomē ei⁹ tab.federis .ꝛez q̄ dns ibi cū eo familiariē loquebat. vt bī.j. ū q̄ ibi decidebant cause que poterāt esse cū cōtentōne ⁊ discordie in populo.iō subdit.Et ois po.q̄ habebat aliquā q̄nez ꝛc.

y Cumq; egrederet moyses.s.de castris.vt iret ad tabnaculū. ȝ Surgebat vniuersa plebs ꝛc.ad faciēdū reuerētiā moysi tanq̄ prelato ⁊ ſuptori. ȝ Descēdebat colūna nubis.ad designandū dei ꝓsentiā ſpālem.sequit.

a Et adorabāt.s.deitatē in signo visibili apparentem.

b Loquebat aūt dns.ꝛc.facie ad faciē.i.valde familiariē ideo subdit. c Sicut loq̄ solet hō ad amicū suū/nō em tunc vidit diuinam essentiā.q̄ cum peteret hoc dixit ei dominus. Non poteris videre faciem meā.vt habet.ſ.

d Cumq; ille reuerteretur in castra:ad visitandū populū post colloquiū cū deo. e Minister eius iosue filꝰ nū puer.i.iuuenis'respectu moysi.tamē nō erat tā iuuenis q̄n tam fuisset factus dux exercitus in prelio contra amalech vt dictū est supra.xvij.cap. Accipitur enim hic pro.s.ministet sicut ⁊ in plurib⁹ aliis locis scripture. f Dixit autē moyseo. Hic cōsequenter ponitur dūi responsio ꝯfosa.⁊ prima ꝯtra ad deductionē populi ad terraz promissionis .secda ꝯtra ad reparationē legis i pn ci.leq̄n.c. Adhuc pmo ponit responsio dūi ꝯfosa respectu moysi ⁊ populi cōiter.secūdo respectu moysi singulariter: ibi. Qui aut ostēde mihi gloriā tuā. Circa primū pmittitur infamatio moysi cētra dño g Precipis vt educam populū istum.s.de loco isto. Dixerat enim dominꝰ ca. pce. Vade ⁊ duc populū ꝛc. h Et nō ādicas mihi ꝛc.q.d.ſ.sit ad pacē mā ⁊ ppli-iz ei dño dixiſſz ei q̄ mitteret angelū cū eis h ei ſ fufficiebat moysi nisi dns assisteret mō pdicto i Precipue cū dicer? noui te ex noie:q̄ est signum magne dilectōis tāti dni ad seruū suū. ⁊ q̄ h insinuat moyses q̄ nō debebat eis ꝛcētuo also ductore nisi ipe dns eaz duc eos ducēt. vez ex sequētib⁹.iō ꝛcludit.

k Si ꝫ inueni gratiā in cō.mo oſide mihi ſa.tuā.i.te mihi familiarē sicut an fabricatōem vituli deducēdo me ⁊ ppm istū p rei.m. vī in beb.bī. oſide mihi manū tuā.ex q̄ ꝑz q̄ adhuc non petebat moyseo visionē dīne essentie.ꝫ in pcedentib⁹ suis ꝓcedebat ordiate a minorib⁹ ad maiora: erat inuenichat sibi deū ꝓpciū ⁊ rōnabilē.vñ subdit l Dixitq; dño fa.me. ꝓce.te.i.egomet deducā te sicut tu petis. verūm q̄ ista rōsio nō se extēdit exprsse nisi ad moysen.iō petit vltra moyses q̄ se extēdat ad populū dei. m Si nō tuipe ꝓcedas non tolli me ꝫ ista ppm n Ne educas nos de loco isto. quia em singulariter dixerat. Ostēde mihi facie tuā.ꝫ h pōit populū secū loquēdo pluraliter.q.d. Ne educas nos nisi sis ductor noster.cuius ratio subdit. o In quo em scire pot. ꝛc.nisi in experto nos in signis mirabilibus. sicut ante pcm vituli.⁊ subdit cōcessio dominī dicēs. Et verbū istud q̄nod locutus es faciaz.cuius causa subditur.

p Inuenisti em gratiā coram me.i.faciā ꝓpter meritū tuū non ꝓpter meritū ppli.

q Qui aut. Hic ponitur responsio domini gratiosa respectu moysi singulariter. sicut enim in humanis seruus videns dominū volūtatium ad cōcedendum accipere audaciam plus petendi.ita moyses videns petitionē suā exaudiram pro se ⁊ pro populo gratiose accepit audaciaz petendi visionem dīne essentie:dicens. r Ostēde mihi gl̄am tuā.i.rei.m sicut videris i gloria tua s Respōdit.Ego ostendam tibi omne bonū. In hebreo bī.Ego faciā trāsire oēm bonum ante te. ⁊ refert ad illud q̄ postea

subdā. Cuq; transibit gloria mea ꝛc. fm Ha. fa. t Ex vo. in nole vo. co. te. Alia lra hz sic. Et legā in noie dñi ꝛc. Dicto eñ hebraica q̄ est ibi equoca est ad legē et vocare. Dicit igit ra. sa. q̄ i mālīa gloie q̄ h exprimit intelligim apparitio dei facta moysi sb similitudine boīs quq moyses vidit eñ a pte posteriori. t vidit ibi scriptuā in q̄ petinebāt quq. modi imperandi pietates diuinas absq; allegatōe meritoq; aduc t actionū patrū. Est igit sens fm ipm. Et legas i. legē ꝛe factā. sic gen. xxij. ca. Dixit dominus nūc cognoui ꝛc. i. cognosce feci. In noie dñi cuiusq; te. i. hēbis recursum ad imperandā dei pietatez absq; merito patruz.

t bonū tibi: t vocabo i noie
u domi coꝝ te: vt miserebor
cui voluero: t clemēs ero i
quē mibi placuerit. Mar-
x sumq; ait. Nō poterī videre faciē meā. Nō eñ videbit
y me hō t viuet. Et itez. Ec
z ce ingt ē locus apud me. et
a stabis supra petrā. Cuq;
b trāsibit gloria mea ponam
c te in foramine petre: et pte
gā dextera mea donec trā-
seam. Tollāq; manū meaz
d t videbis posteriora mea:
e faciem autem meaz videre
non poteris.

v Et mise. cui vo. ꝛc. Ac si dicat nō decet pietatez meā. limo sicut fuerūt ei abeā t ad aliud patrē: ita erunt ad te ppīm: ita q̄ nō indigebis allegare merita ipoz patrū sic prius allegasti.

x Non po. vi. fa. meā. i. nō apparitōe q̄ apparebo tibi non habebis mbi licentiā videndi faciē meam. y Non eñ vi. me ho. t viuet. i. talia visio non predit in vita psenti. Aliter exponit fm doctorez nrom ab illo loco. z Ego ostē. ti. oē bonū. i. vitā bēātis non mō. t Ego vo. in no. vo. corā te. i. vocatione electoꝝ i noticia mea existem manifestabo mbi. v Et mi. cui vo. ac si di. ti. q̄ras q̄re aliq; sunt vocati t non alij. sciao q̄ h dependet ex sola voluntate mea. vnde dī ad Ro. ix. ca. Cui vult misereꝛ t quē non vult indurat. x Non po. vi. fa. meā. qi hoc excedit facultatē humanā. ideo sequit. y Non vi. me ho. t viuet. talis eñ visio nō pcedit ꝑ primio fm q̄ dī Jo. xvij. ca. Hec est vita eterna. Sciendū tn q̄ ista visio bīne cētie non fuerit h cōcessa moysi: tñ alīo fuit sibi pcessa in vita psenti fm q̄ dicit Aug. libro de videndo deū ad paulinā. t de hoc hēbit sup li. Nūc. vbi magna loci. z Ecce ingt ē lo. apō me. i. in monte synai vbi ꝓsentē mbi loq̄. dicebat ei mons ille mōs dei vt dictū est ō. iij. ca. a Et sta. su. petram. In heb. hl. Sup nupē. b Cūq; tran. glo. mea. i. spēs gloriosa: dūne eñ ētie nō poterit transire. c Ponā te i lor. petre. In heb. hl. In cauerna rupis. d Et pte. te dex. me. do. trā. Unō videbis me transeuntē in similitudine me representatē donec trāsiero. e Et vide. po. mea. i. pcedā tibi cognitionez mei impfectā tñ sīc aliqn videbis boiem a pte posteriori cognoscit eñ ee boiem non tñ cognoscit q̄ sit. i. sanus vel piato. vel bn̄ōi. f Faciē ār meā vi. non po. q̄ hoc eñ q̄ nō vidit nec facie illi⁹ similitudinis intellexit q̄ nec nō pcedēte sibi visio dei pfecta t clara. talem eñ apparitōem sensibiles vel imaginarie fiūt coīter ad denotandū illud quod vel fit vel fieri vt intelligentie cognitionē.

In capitulo. xxxiij. vbi dicitur in postilla. Non eñ ascēdam tecum ꝛc. Additio. j.

Quod intelligatur dictum intelligitur illud q̄ dī hic Non eñ ascendā tecū. i. q̄ nō adesset eis q̄ miraculoz operatōne sicut antea fuerat. nā impossibile est eis cūcere illas gentes nisi q̄ potentia diuinaz miraculose operanē: vnde. j. Deu. vij. Si dixeris in corde tuo ꝛc. Ex quo ps q̄ fm cursum coēm non erat possibile eis nisi per miracula facta virtute diuina debere aduersarios suos: nec ab egypcijs euadere aliter poterāt. vnde aliter vī intelligendū hoc q̄ dī h. Non ascendā tecuz. Dato quo sciendum q̄ supra. xix. capit. volens de⁹ inducere ppm ad obseruantiā pceptoꝝ q̄ eis dantrus erat promisit eis. Si custodieritis pactū meū eritis mihi in peculiū ꝑ oēs gētes t vitra eritis mihi in regnū sacerdotale. et gens sanctā ꝛc. in quoꝝ executōne ii. xxv. ca. dicit. Faciāt mihi sanctuariū t habitabo inf eos: in q̄ cohabitatiōe mādauit fieri archā t ꝓpiciatoriū cū cherubin inf q̄ locuturus erat de⁹ cū moyse illa de q̄bus mādauerat populo. vt in ea declarat. in q̄bus sic ordinat manifeste ostēdebat residentia dei inf populū israel tanq; inf populū peculiarē t gentē sanctā eum eis nō fecerit talē oīi nationi. de q̄ residētia intelligit illō Deu. iij. ca. Nue est gens magna q̄ hēat deos appropinquantes eis. t multa similia. Nūc aūt tōne pcti remisit. da irritū fecerāt pactū oīs merito debebāt amittere t bonū ex excellentiā seu preminentiā q̄ eis fuerat pcessa singulariter inf gētes. t hoc est q̄d dī. Non ascendā tecū seu in medio tui. put in hēb. i. nō ponā tabernaculū meū in quo habitatio mea repsentet t ritus mea diuinus discant. t sacrificia mihi oblata accipiant t bonū in medio tui t nō sēcus. Cuius populus dure cernicis. e. t nō indignus ad pdictā cohabitationē diuinā nō pdicto: pīmum eū ex hoc posset eis imminere manifestū periculū. eo q̄ grauiter peccarēt si deū hēnt ꝓsentem nō pdicto t h̄ē q̄d dī. Ne forte delgdā te in via. Consonat. q̄uis hoc exponi q̄d sequit. s. Moyses q̄ reliēs ex hō eñ legit moysen habuisse aliud mādatū a deo vt hoc fecisset nisi ex hoc q̄d audiuit a deo. Nō ascendam tecū. i. cū filijo israel. Vñ t populus adorabat delonge deū detestādē colūna nub ad moysen ex castra. Similit dē loquebat cū moyse facie ad faciē ex castra nō in castris: vt i ista. q̄ ola denotāt q̄ residentia diuine pīnie in medio populi q̄ fuerat pcessa eis ante pctm post pctm subtrahebat ab eis. t hoc ē q̄d dī. Nō ascendā tecū seu in medio tui. mō primo expō: vñ ex his intelligebat pdictio fabricatōis tabernaculi t oīm ad hoc pertinēti q̄d ad magnū populi cedebat detrimentū. nā qi ex hoc indicabant indigni gra dei t pte sensu eius pelatiōis. put in glo. interlineari. nā qi ex tali cohabitatiōe de⁹ oppabat tanq; ambulās in medio castroꝝ ad defensionē eoꝝ t inuasionē inimicoꝝ: t sic eoꝝ castra fuerūt sanctificata. vñ t Deu. xxiij. Deus eñ de⁹ tuus ambulat in medio castroꝝ tuoꝝ vt eruat te t tradat tibi inimicos tuos ꝛc. put sequitur in litera.

In eo. ca. xxxiij. vbi dī in postil. Semel ascendā in medio tui. Additio. ij.

Hoc q̄d dī. Semel ascendaz in medio tui t delebo ꝛc. pōt intelligi nō solū ꝑminatiue sed ꝓbendo. s. referendo ista verba ad ea q̄ postea in aduentu xpi i carne in medio eoꝝ ꝓgerētur. semel eñ ascendit de⁹. s. filius dei incarnatus in medio eoꝝ. t ꝓpter hoc q̄ erat ppls durus cernicis deleuit eos. ita q̄ decetero eoꝝ status nō remāsit sub prima forma. t ex h̄ deus immutabat populo q̄ ꝓter duricē cernicis eoꝝ nō expediebat eis hīe tanta adherentiā seu familiaritatē cū deo vt in medio eoꝝ ambularet. ne ex hoc pcā eoꝝ aggrauarent: iuxta illud Joha. xv. Si ego nō venissem t locutus eis fuissem peccatū nō haberent ꝛc.

In eo. ca. xxxiij. vbi dī in postilla. Ideo dicit Ha. sa. q̄ omatū hic dictū nō intelligit ꝛc. Additio. iij.

Ex hoc q̄d dī. Jam nūc depone ornatū tuū fm q̄dam debitoꝝ expositores non intelligit q̄ deus ō nouo peciperet eis vt deponerēt ornatū. q̄uiam hoc fecerant. h̄ intelligitur q̄ modū cuiusdā approbationis. q. d. erā ellos ꝑpso dure cernicis t incurrisse tanū peccatū grauitatis est vt deponatis ornamenta vestra in signū cōmotionis t pnie. nec oportet q̄ hoc referat ad coronas aureas quas receperant in donione legum vt dicit Ha. sa. hoc est eñ manifeste ficticium. cū nulla mentio de hoc fiat in scriptura. h̄ plane est intelligendū sicut nostra translatio dicit. sic q̄ nullus ex moze indutus est culpa sua: vnde sequit: vt sciam quid faciā tibi. i. cū videro te humiliatū. t hoc q̄d dī. Sciam intelligendū est. put ip posuit.

In eo.ca.xxxiij. vbi dr in postil. Dixit aũt moyses. Hic cõsequenter ponit responsiõ ꝛc. Adduto.inf. Circa plurima de his q̃ cõtinent in ꝫ ca.ab ꝫ loco. Dixit aũt moyses vsq; in finẽ. Silr ꝛ in seqnti cap. multe varietates int̃ expositores inuenium̃t tã hebraeos q̃ latinos quarũ repetitio esset magis fastidiosa q̃ vtilis.vñ melius,vt vt illius varietatũ ꝓtermissa quandã expositõẽ que saluo meliori iudicio vr magis ꝓpria lre ꝛ rõni ꝓponã.que ls in aliquib⁹ cõcordat cũ postil. in multis ab ea deviat ꝛ sic discret⁹ lector eligat sibi meliorẽ. In p̃mio aũt querendũ videt cur moyses petijt a deo hr̃e maiora seu perfectiora post petĩ vitulũ q̃ antea. Non em̃ legit antea petiuisse qđ angelũ volebat de⁹ mittere cũ populo ō.xxxij.ca.qñ ei dixit deus. Ecce ego mitto angelũ ꝛc. Similit nec legit quesiuisse q̃ deus ostenderet sibi vias suas nec gloriã suã ꝛ hmõi ante petĩ ꝫ tm̃ post. vt in ꝫ loco qñ vr dignũ admiratõe.nã ꝑt.ō.xxxij.ca.dr fuit in postil. Ex querũtate subditor̃ sequit detectio bonoris sui prelati magis q̃ sui ꝓfectus. Ad quod dicendũ q̃ ls moyses credendus sit fuisse in magna ꝓfectiõe postq̃ vocat⁹ est a deo ꝛ spãliter tpe datõis legis qñ fuit sequester int̃ deũ ꝛ ppũm vt hr̃ Deu.v.nihilominꝰ in tenendũ est cũ postea ꝓfecisse tã in vita cõtemplatiua q̃ actiua.de cõtemplatiua patet satis ꝑ ieiuniũ int quo ꝓficerauerit q.xl. dies vt.ō.Exod. xxxij.ca.residẽs in cõsortio diuino sp. Legit em̃. Fuit ibi cũ dño.xl. diebus ꝛ.xl.noctib⁹.panẽ nõ comedit ꝛc.ꝑ ieiuniũ aũt meus liber⁹ elevat ad sublimia exemplãda.vnde Fm Hug.ieiuniũ mentẽ elevat.ꝛ tõ de daniele legit q̃ p⁹ ieiunia mũ hebdomodar̃ revelatiões accepit a deo. Ex q̃ sequit q̃ in tẽpo ieiunio ꝛ cũ tanta sepatõe a mũdanis ꝛ corpalib⁹ ꝛ cũ cõtinua adherentia ad deũ meus ipius moysi maxie elevarẽt in divina contẽplatõe.in vita actiua eriꝫ legit maxie ꝓficisse post lapsum populi in pcm̃.ꝑ in vltõe qđ exercuit ℨ ydolatrão ex zelo iustitie ꝓpter̃ suos.f. leuitas. Occidat vnusquisq; fratrẽ ꝛ amicũ suũ ꝛc.in q̃ maxime demonstrauit non solum se habere iusticiã que maxime ptinet ad vitã actiuã.ꝫ etiã eluriem iusticie. de q̃ saluator Mat.v.c. Beati qui eluriũt ꝛ sitiũt iusticiã ꝛc. vnd i scia scbe.q.cxxxix.art.ij.in corpe cõmo. q̃ aliquis nõ solũ virtuosa opa faciat q̃ cõiter dicunt opa iusticie ꝫ q̃ faciat ea infallibili quodãmõ desiderio qđ ꝑt significari p famẽ ꝛ sitim iusticie.vnde ꝛ facta vltõe dixit leuitis odẽs se viscerali̇ter approbare ꝑdictam vltionẽ divinũ honoris Consecrastis hodie man⁹ vras dño ꝛc. Sñdet etiã se charitatẽ ꝓtinor̃ intimaliẽ hr̃e cũ statim facta vltione reuer sus ad dñm ait. Just timiste eis hanc noxã aut dele me de libro quẽ scripsisti. Ex quib⁹ manifeste ꝑz q̃ ls ꝑplus post pcm̃ cõmissum meruit amittere ornatũ suũ.q̃ ꝑtinet ad detrimentũ dignitatis seu ꝓfectõis eor̃ qui aliter cũgs exorat.moyses tñ meruit maiora ꝛ portiora q̃ primus rõndus supradictus.ꝛ tõ post ꝑdicta ꝛ nõ ante ō eo legit statim supra. Loquebat dom⁹ ad moysen facie ad faciẽ.f. manifesta visione ꝓut in glosa. Sicut loq; solet hõ ad amicum suũ:qđ nõ legit de aliquo patriarcha seu ꝓpheta.q̃ enim legit ō Jacob Gen.xxxj.c. Nidi dominũ facie ad faciẽ.in telligit ad lrãm de angelo loquẽte cũ iacob. vnde ibidem vbi dr deus.hr̃ in hebreo helohim.qđ est nomẽ cõmunicabile angelis ꝛ iudicib⁹.Ib aũt vbi dr ybis:ponit nomẽ terra grãmaton incõicabile.qđ etiã legit.f. Deu.v. Facie ad faciẽ locut⁹ est vobis dñs ꝛc.ō intelligit fm glosã.ꝓter rei euidentiã.ꝛ ꝺdãmõ divine maiestatis ꝑsonã de q̃ dubitare nõ possit.nõ tamẽ ibi dr. Sicut loq; solet hõ ad amicũ suũ.licet b.ꝫ postea cõtrariũ.dicit em̃. Timuistis ignes ꝛ non ascẽdistis in montẽ.moysiõ sic familiarit̃ de⁹ loquebat̃.q̃ q̃cunq; terrore ipediente sublato cõcept⁹ suo deo exꝓmeret ꝛ ei⁹ revelatiões manifeste hr̃et vt in ꝓposito satis apꝑet.qđ tamẽ ꝑfectõis non legit ꝓus habuisse Pie supponendũ est etiã ad expositiões lr̃e q̃ moysi nõ fuit cõmissum ante ieiuniũ ꝛ alia ꝑdicta q̃ p⁹ ieiuniũ sũt secuta vt duceret ꝑplm̃.ꝫ q̃ duceret ipe moyses ꝛ popul⁹ ꝑ angelũ vnde.ō.xxxij.Ecce ego mitto angelus ꝛc.cui quidẽ angelo moyses ꝛ popul⁹ tenebat obedire.dr em̃ ibi. Observa cuꝫ ꝛ audi vocẽ eius ꝛc. Nũc aũt ponit̃ moyses fuit ad maiorẽ ꝓfectionẽ sublemat⁹ vt dem̃ est cõmissus fuit sibi q̃s sin gularit̃ vocat⁹ populi. Vñ.ō.xxxij.Tu aũt vade ꝛ duc populũ istũ.cũ ꝺ etiã fuit dictũ sibi q̃ hr̃et angelũ ꝓcedentes se.vñ dicit. Angel⁹ me⁹ ꝓcedet te.q̃ quidẽ angel⁹ videbatur mitti vt ꝓcursor spãliter ad expellẽdos aduersarios.vñ.ō. eo.ca. Mittã ꝓcursorẽ meũ angelũ vt ejciat ꝛc.qr tñ nõ ex primebat an iste angelus de q̃ mõ loquit:ꝓcursor esset mis an ꝓcursor ꝛ ꝓceptor:sicut dr ꝑ angelo dom̃ fuit in.xxxij. ca.ō.dicto.idcirco rõnabiliter peretbat moyses duino vultu declaratõem dicẽs.Dixit aũt moyses ꝛc.q.d.Exq̃ precipio mihi de nouo educere populũ istũ vellẽ vt indicares mihi qđ missurus sis mecũ.f.an angelũ ꝓceptorẽ ꝛ ꝓcursorẽ cui ego debeam obedire in regimine populi. an angelum ꝓcursorẽ tñ.ꝛ ad expellẽdos gentes missum nõ tam ad regimẽ populi ꝛ sequit. Presertim cuꝫ dixeris noui te ex nomine ꝛ inuenisti gratiam coram me ꝛc.in quib⁹ verbis rõnes fue dubitatõis ꝛ mficat.q.d. ergo me tu approbasti.qđ intelligitur ꝑ hoc qđ dr. Noui te ex nomine.ꝛ similit restatis q̃ inuenisti gratiam coram te.nõ immerito estimare possum q̃ non mittas angelũ meũ vt mihi ꝓpiar in regimine populi ꝫ q̃ a te solo ꝛ immediate ꝓcedã in hmõi regimine. vñ in ꝑnissio intelligitur moyses implicite petiuisse q̃ regimẽ populi esset sibi a deo cõmissum sine alicui⁹ angeli ꝓsidẽtia. Si aũt queraꝫ qđ dixit dñs ad moysen. Noui te ex nomine. Dicendũ q̃ ls ꝺ nõ legatur fuisse dcm̃ amica moysi tñ sufficit auctas scripture ad ꝺ vt credat sibi fuisse dictuꝫ sicut in multis alijs locis sacre scripture ꝺ continget. Vel dicendũ q̃ licet ꝑdicta verba sub eadẽ forma nõ fuissẽt dicta moysi:equivalenter tñ seu in ꝓportione intelligunt̃ sibi fuisse dicta.ꝛ ꝺ cũ.ō.xxxij.c.legit deus dixisse moysi. Minime me vt irascatur furor me⁹.sanꝫ datur intelligi moysen mervisse gratiam apud dñm.vnde Greg.sup bio verbis qñ in ꝑsonã dei loquẽs moysi sic ait. Pensa quanti apud me valeas ꝛ cognosce q̃ obtinere poteris quicqđ ꝓ populo exoras.hec ille.in ꝺ aũt qđ sequit. Faciãq; te in gentes magnã.f.in generatiõem sanctor̃ ꝓut in glo.sanꝫ ostenditur moysen fuisse notũ singulari mõ apud deũ . cũ generatio sctor̃ q̃ ab abrahã descensura erat ab ipo moyse si voluisset deo disponẽte descẽdisset.vlterius aũt sequit̃ in lra. Si q̃ inueni gratiam in cõspectu tuo ꝛc. ꝓut veritas hebraica hꝫ.

Circa qđ antẽdendũ est quid ista verba cõtinuant in sniã ꝓcedentiũ⁹. Ad qđ sciendũ q̃ ad ꝺ q̃ hmõi officiũ. f.regimẽ populi cõuenient moyses exequerẽt optebat vt moyses esset a deo cõperent informat⁹ de his quibus deus regit rõnabilẽ creaturã.ꝛ hoc ꝓter duo .primũ vt regimen ipius moysi cõsummareꝫ quantũ possibile esset diuino regimini qđ est optimũ.secundũ vt cũ aliqua occurrerẽt in populo sup quibus optererẽt moyses deũ oraꝫ fuisset ipe instruct⁹ de his que erant deo beneplacita vt oratio sua esset efficax.iuxta illud qđ eccla orat in quadã collecta dicẽs Ut peretib⁹ desiderata concedas.fac nos q̃ tibi sũt placita postulare. Idcirco dr. Si q̃ inueni gratiam in ꝓspectu meo ſ.vt ꝺ regimẽ mihi primitus mõ ꝑdicto.ostẽde mihi vias tuas vt sciã te.cui⁹ scitiue ẽ.nã vniuerse vie dñi dñ⁹ mis̃ regit misericia ꝛ veritas.f.ꝛ iusticia sut fm psal.q̃ qđẽ vie licz nob ad plenũ inuestigabiles nõ sint.tm̃ illõ ad ℔o.xj.ca. Inuestigabiles vie ei⁹.ñ participatiue ab hoib⁹ ꝓsertim gle cis cognitur.vñ qui eas diuio mũere cognoscit deũ dr nosse.iuxta illũ Piere.ir.c. In ꝺ gloriet̃ q̃ gloriat scire ꝛ nosse me ꝛc.ꝛ ꝺ est qđ dr. Ostẽde mihi vias tuas ꝛc.f.vt possim te imitari in hmõi regimine.ꝛ in ꝺ innuit moyses primũ tõ nẽ sue petitõis supradictã.nec talia imitatio ds impossibilis estimari.nã saluator dicit Iuce.vj.c. Estote misericordes.Et sequit in lra.Et inueniã gratiam ãs oculos meos.scz impetratõe eor̃ ꝓ quib⁹ orabo.ꝛ in ꝺ innuit secũdã rationẽ sue petitõis.q.d.q; ista petebat moyses ꝓpt bona ꝓpli qui maxie indigebat bono regie.ꝛ q̃ oratio moysi ꝑ eis cũ oc cureret necessitas haberet efficaciã impetrãdi.ib sequitur. Respice populũ tuũ gentem hanc.q.d. nõ peto que mea sunt seu que mea sunt.nam gens ista populus tu⁹ est. Ad quod respondit deus. Faciem mea ꝓcedet te ꝛ requiem da-

bo tibi. cui⁹ sensus ē q ipsemet de⁹ volebat deducē ipsum moysen absq; alio medio sic petebat vt sic posset sibi rectes ses sufficientia eor⁹ q desiderabat: vñ in b solus vt de⁹ videē ad primā petitionem implicata ipsi⁹ moysi in q volebat q nulli⁹ angel⁹ interponeret in regimīe ppli. non aūt q b fuit ritum ad scdam. s. illā in q dixit. Vnde nubi viao maoꝛt. q eidem ritu sua b peermulta: eo q moyses nō solus desiderabat requiē sua ꝓpla bndo diuā gubernatiōes imediatā q ad se q etiā q ad populū: sic q de⁹ ambularet eus eia q cohabitatiōes in tabernaculo i medio populi. qui fuit ante petitā p deū ordinatū ū. Ecc. xxx. ca. vbi sequit. Ait moyses Si nō tu ipse precedas ꝛc. Sliter aūt ipse petebat q de⁹ eos precederet statim declarat di. In q em sorte poterim⁹ ego et popul⁹ tu⁹ inuenisse gram in ꝓspectu tuo nisi ambulaueꝛis nobiscū ꝛc. In q petebat vitra ꝓdicta in signū dine placatōis q tabernaculū sederis in q de⁹ facie ad faciē loquebat moysi q⁹ nic erat pp petitū populi elongatū ē castra: vt ō. co. ca. reduceret intra castra in q staret q nō solū moyseo q etiā popul⁹ inuenisset gram in ꝓspectu dñi: vt sic glorificaret ab oibus populis. qui ira immediate sequēs declarat: ad q⁹ seqr ritu dñi. s. Dixit aūt dns ad moysen ꝛc Et quib⁹ obstaui deū processisse moysi duo: vnū est implicite. q⁹ etiā implicite petierat. s. q regimē populi eēt p deum et nō p angelū. scdm aūt q de⁹ ambularet cū populo p cohabitatiōes in tabernaculo ꝓdictā: quoꝝ primū ꝓ in executione. tū q nō legit in toto ꝓcessu mosayce vte q fuit mētio de angelo loquēte cū moyse vel ei apparēte pt hoc sic antea. tus q. de iosue immediato successore ipsi⁹ moysi legit Iosue. v. caꝑ. q apparuit ei angel⁹ in gloria viri cū gladio euaginato. v. Ego sum princeps exerci⁹ dñi nūc veni. q. d. pat exponit ab antiqs. Ego sui impedi⁹ tpe moysi mgri eni sic nūc venio. cui iosue inclinat⁹ in terram dixit. Quid dño me⁹ loquit ei seruo suo. Et q ꝓ q subiecto ꝓdictis ppli ista relinci ad angelū incepit a iosue nō aūt a tpe moysi: facit enī ad b q⁹ legit Deus. xxxij. ca. vbi ags ō deducēte populi q deserta dicit. Dño sol⁹ dux ē eoꝝ t nō fuit eus eo de⁹ alien⁹ ꝛc. vñ in b q⁹ dr. Dño sol⁹ intelligunt excludi angelū a ducatu ille⁹ populi: in b aūt q⁹ sequit. Et ñ fuit cū eo de⁹ alien⁹ intelligunt excludi demones. Executio aūt scdi ꝓcessi. s. de cohabitatiōe dine in medio populi ꝓ manifeste cū post ꝓdicta statim fuit mādata executiōni fabricatio tabernaculi sic ꝓ⁹ aūt ꝓtm fuerat ordinatus. t ideo dño durāte hac collocutiōne cui moyse iādauit ꝓcidē duo tabulas vt sup eis scriberet ebꝛa in primis tabulis scripta. in quo manifeste demonstrauit q volebat tabernaculum fieri. in quo archa testamenti cū ꝓdictis tabulis erat principalio t ꝓ pña reconciliatio populi ad deū fuit in hoc ꝓcessu. Consequenter aūt q⁹ ꝓdicta ingratiosa de⁹ cōcesserat populo ex mensi ipsi⁹ moysi dicit ei reddēs cām hui⁹ concessionis. Inuenisti em gram cora me ꝛc. q. d. ista nō cōcedo innatus populi nec etiā q merita patrū ꝑ q⁹ inuenisti ꝛc. Ideo moyseo accepit quodāmō audacia vlteri⁹ petēdi summa bona q⁹ ab boie supnaturaliter pōt attingi. s. clarā visionē dine gloie q idem ē cū cōtra dixa. vñ aūt. Ostende mihi gloriā tuā. Circa quā petitiones quidā debuit spūlit ꝛa. moy. egypti⁹ in suo libro de directione ꝓpe. ij. magnas mouet difficultates dicēs. magnū incōueniēs ē q moyses permisset a deo illud q̄ ē impossibile in hac vita. s. eū dr Nō videbit me hō t viuet. ꝑ dubiū nō vī ee difficilius solutibile. tū q volutas fin pbos est impossibilius petitiones aūt sunt eoꝝ q bō valt. tū q licet sit b ipossibile fm nāyā nō ē ipossibile apd deū qui est supra nās: vñ t hec visio fuit cōcessa moysi fin Aug. de videndo deū. licet nō in hoc loco vis p ſram videnē. Non poteꝛ videre faciē meā. sequitur aūt. s. deus. Ego ostendā omne bonum tibi. vbi in hebreo habet. pat in postilla. Ego transire faciā omne bonū meū ante ꝛc. ad cui⁹ intellectum intendendum est q moyseo de duabus suis petitionib⁹ petebat responderi a deo. vna scilicet in qua petierat scire vias dñi. cum supra dixit. Ostende mihi vias tuas vt sciaꝫ ꝛc. Alia ꝓ in qua petuit videre gloriā dei. s. diuinā essentiā cum dixit. Ostende mihi gloriā tuā: vt dicit ibi. Ad q̄s duas petitiones de⁹ sibi respondit ab isto loco vsq; ad finē ca. q̄ quidē ritus diuidit i tres ꝓtes fm tria distincta q de⁹ moysi successiue rndit. pma. s. cū dicit. Nā ego transire faciā oīe bonū ꝛc. scdm cui⁹ dicit. Rursumq; ait. Nō poteꝛ ꝛc. tertiā cū dicit. Et iterū Ecce inq; locꝰ ē apud me ꝛc. Circa primū sciendū q bonū diuinū pōt dupliciter intelligi. vno mō ꝓ ipsa bonitate diuina q ēssialit ē ipse de⁹ q est summū bonū increatum. alio mō ꝓ bono vniuersi q̄s ad primū bonū ordinat. sic bonū ex creatis ordinat ad bonitatē diuinā fin pbos in. xij. meta. Vñ q b q⁹ dr hoc. Ego transire faciā ꝛc. intelligendū ē vtrūq; bonū ꝓ dictū nō em dixit. Transire faciā bonū meū cora te: ꝑ oīe bonū: q⁹ vtrūq; ꝛphendit. Bonū aūt vniuersi creatū maxime vt ꝓsistere in bonitate dine ꝓuidēte q mād⁹ gubernatiōne creature rōnalis et singularis. ut mō regunt a deo q̄ alie: vñ apls. j. Cor. xi. Nunqd de bob⁹ curat ē deo: q⁹ nō ē sic intelligendū vt bouis totalit liberabunt a cura dine gubernationis q̄ quie ꝓpter rōnalē creaturā q nō solū gubernat a deo q b q⁹ mouent ab ipso deo i eis interi⁹ operante: ꝑ etiā q b q⁹ a deo inducunt ad bonū t retrahunt a malo q̄ precepta t ꝓhibitiones ꝓmia t penas. put i pria pte. q. cxj. art. v. in rñsione ad ij. arg. Et iste ē vie dñi q⁹ moyses petebat ꝑ di a deo oīdi eum dicit. Vnde mihi viam tuam ꝛc. s. vt cognoscerem quō de⁹ ꝓ misceriam t veritatē seu iustitiā q̄ sunt vie dñi: t q̄damō videnē oppositā creaturā rōnalē regebat ad quē aūt finē moyses ista petebat dicit ē b. in b legit q de⁹ dixit. Ego transire faciā oīe bonū meū ante te. posset moysi q vtrūq; bonū ꝓdictū facere transire ante moysen. s. ipse gloriosa ipm deus repentante t etiā dīna gubernatiōes ꝓdictam. Sequit in ista. Et vocabo i noie dñi coram te. q⁹ ebꝛi exponit in postil. de vocatione electoꝝ i noticia dine existis q⁹ nō vī conuenienter dictā. tū q nō potuit ee. eius q. nō legit q moyseo b permisset nec etiā fuisset sibi ostensum. tū q b ex⁹ Zauctem eccie q in collecta dicit. De⁹ cui soli cognit⁹ ē nūmer⁹ electoꝝ: vñ bene verbū vī ee exponēdū primo modo ipsum ad precedēta sic. dixerat eis deus moysi statim ū. Ego transire faciā oīe bonū meū ante te ꝛc. q⁹ intelligit q ipe cum representantem vt dictū est: t q⁹ intelligentia opus est in visione: te habet Dñs. t. ideirco subdit. Et vocabo ꝛc. vbi in hebreo ponit verbū q⁹ indifferenter significat vocare: clamare seu legere. t est sensus: q ea q̄ ꝑ illā spēs gloriosam transeuntē representabunt declarabunt ipsi Moysi. q b q⁹ deus coram ipso moyse vocaret seu legeret nomē suum. scz diuinū ipsum sic exprimendo vt moyseo intelligentia bñer ꝓdicto q⁹ totū fuit impletū. put in se. ca. ponet vbi dr. Cuo transeunte coꝝ eo ꝛc. pat ibidem exponē. t ita vie dñi q̄ ostē fuerūt moysi q maiori t notabiliori gre videnē sonare misceriam t peccatorum seu remissionē petōꝝ et hmōi. t eius dr. Misericors t miserator ꝛc. ne forte ex hac moyseo putaret q̄ ista respectu delinquentis intelligerent. ideirco subdit. Miserebor cui voluero. hoc est dicere prout in glo. gratuita t spontanea est omnibus dei misericordia. cum em miserē ꝑa est. cum ꝑo meruerit penitē instum iudiciū est q̄ eis occultū. hec in glo. Sequit ista ꝓ rñsionis cum dr. Rursumq; ait. Non poteris videre faciē meā ꝛc. cui⁹ sensus primus ad ꝓdicta sic. Quia de⁹ statim dixerat supra moysi. Ego transire faciā ꝛc. q⁹ intelligit ea am de bono increato vt dictum est: ne ex hoc forte Moyses putaret sibi ꝓcessum esse videre ipsum dei faciē seu essentiā. put pertenerat: ideirco expedit q⁹ in hoc nō procederetur sibi talis visio. q⁹ nō ꝓnet existendo in hac vita. vnde Greg. in omel. Quis em hic mortaliter vsus videri per quaddam imaginem deus potest. sed per ipsam nature sue speciem nō pōt videri. Sequit tercia ꝓ rñsionis vbi dicit Ecce inquit locus est apud me ꝛc. in quo de⁹ declarat moysi illō q̄ de suis petitionib⁹ affectauit ꝛc. t ꝑ assignando sibi locum cum dicit. Ecce inq; locꝰ est apud me ꝛc. exponat. put in postilla. scdo ostendendo sibi modus quo ꝓdicta eēnt sibi ostendenda t hoc cum dicit. Et unq; transibit gloria mea. vsq; ibi. Facie aūt mea videre nō poteris ꝛc. Ad cui⁹

intellectū sciendū q̄ scōm sanctū Tho. in pma pte. q. j. ar. ix. in cor. q. Et est cōis opinio sctōz doctoz in sacra scptura madunt nobis spūalia sub metaphoris corpalīū. vnde in ꝟ loco metaphorice sūt intelligenda dna. vnū est cū dicit. Protegā te dextera mea ꝛc. Quod intelligit ad similitudinē bois q̄ nō pōt videre aliū transeuntē cōtra se ꝓpter ꝟ q̄ ptegit p manū et⁹ ne ipm videat ꝛ post transitū aliq̄ aut crenre manū suā videt posteriora illius transeūtis. nō aūt facie eius q̄ iam transiuerat ab ipō⁹ oculis. Illud metaphoricū est q̄ p facie dī in hoc loco sicut in multis aliis intelligit metaphorice divina essentia. q̄ posteriora dō intelligunt in hoc loco effectus diuine ꝓuidētie in creaturis q̄ effectus est posteriora sua causa. vnd in hac tercia pte dno cōcessit moysi q̄ transeūte gloria sua ante eum. s. q̄ spēm gloriosam ipm bonū increatū ꝛ bonū creatū ab ipo ꝓuidēte rephensantē ꝓut in pma pte responsionis dixerat. Ego trāsire faciā ꝛc. q̄ tūc videret posteriora ei⁹. s. effect⁹ diuine gubernatōis qui sunt ꝓprie vie dñi: q̄s moyses p scire petiit. ꝟ cū hoc tamē facie dñi nō videret ratōe tacta in secunda ꝓcula responsionis. Sz circa hoc notandus q̄ nō solus fuit cōcessum moysi scire viaz dñi que sunt ei⁹ posteriora. ꝟ etiā qualit̄ ista emanāt a sua cā q̄ est facies dei seu divina essentia. Is ipa essentia diuina a moyse nō videret q̄s intelligit in metaphoramā tam facies q̄ posteriora cessz moyse transierūt mō ꝺicto. ꝟ notitiā posteriorū habuit ꝓfectā ꝓut dicit. Et videbis posteriora mea. Ille em̄ q̄ posteriora alicuius videt scit illa esse posteriora illius. Is facie eius nō videat. Qualit aūt ista ītelligant declarata fuisse moysi in sequēti capitulo vbi iste promissiones fuerūt implete amplius sunt declaranda in illo loco. s. vbi dicitur. Quo transeunte ꝛc. Replica correctoꝝ ꝺ Burg. delirantes

In cāp. xxxiij. vbi postilla exponit illud. Non ascēdā tecū. quod videlicet intelligat de miraculoz operatione. Burg. dicit illud inconueniēt dicūs: q̄ pt⁹ in electōem gentis miraculose de⁹ opabat. vñ dicit q̄ debeat exponi de cohabitatōne dei in medio populi ꝛ tabernaculo ꝛ ꝓciatorio ꝟ tunc argumentū burg. valet ꝺ se sicut ꝺ postillatorē. q̄ post p omnē modū cohabitabat. responsa dabat. ꝛ sacrificia acceptabat ꝛc. quēadmodū burg. enūerat. Hūdeo igit ad argumentū ꝓ cōcordia vtriusq̄ q̄ hoc dicti. Non ascendā tecū. condītōz subintelligit. s. nisi penituerio: ꝓut etiā burg. dicit. ꝟ q̄ popul⁹ penituit de peto vituli ꝛ bodie inde hoc peccatū detestantur. Idcirco ascendit cum eis. ꝛ p miraculoz operationē quo ad expositionez postilla. ꝛ per cohabitationem quo ad expositionem bur.

Itē in eo. ca. burg. facit longā digressionē i q̄ tangit aliq̄ que apud multos ꝓbabilia non sunt transeo tamē ea nisi vbi notat postil. In ꝑmis vt postillator fuit ordinē ecclesiastice hierarchie ad angelicā hierarchiā exponit hoc capitulū. q̄ ducatus populi fuerit cōmissus moysi sub directōne angelica potissime principis synagoge. Burg. aūt vult q̄ moyses petierit a domino populi ducatū immediate sine aliquibus angeli ꝓsidentia: ꝛ q̄ deus cōcesserit ei immediatū regimē populi absolutēdo michaēl a principatu vt ꝫ ad ipa Josue: que facta sūt ꝓpter moysi perfectōes quā habuit p⁹ peccā vituli. ꝓut late declarare nitit burg. in ipa digressione. ꝟ salua pace grādi pendentiū declarata Burgē. illud ꝺcm nullū ꝟ fundamentū ex autētica scriptura. nā q̄ michael princeps synagoge fuerit absolutus a suo principatu ꝛ impeditus vsq̄ ad ipa Josue. aut hoc fuit ex culpe principio: aut subiectoꝝ. aut ꝓfectōe moysi. pma duo dici nō pōt: q̄ princeps ille in brūdine confirmat⁹ peccare nō posset. ꝛ culpa subiecti populi fuit punita ꝛ p penitentiā remissa. vt dicit Burg. in additōe vltima circa illud capitulū. Si igitur detur tercia q̄ tante ꝓfectōis fuerat moyses q̄ nullus fuerit ei custos ꝛ cooperator vt videt sentire burg. hoc videt fantasticū ꝛ et modicū fauere fidei xpiane. nam nemo sane mentis dicere audebat xpm non ꝓcellere moysen in natura ꝛ gratia. ꝛ tamē de xpo homine scriptū est. Angelis suis deus mandauit ō te vt custodiāt ꝛc. vñ dico est em̄ xpo ministerio angeloz in multis. non q̄ indigeret ꝟ ꝓpter hierarchicaz institutionē. q̄ ꝺclarat sanctus dyo. ca. ix. angelice hierarchie dicēs. Equidē diuini luminis distributio a deo indita est omnib⁹ hierarchijs angelicis ꝛ humanis ordinatissime supeminēs ad cōmunicandum omnibus persontis hierarchicis. burg. igit per hanc fantasiā excludit solū moysen ab ecclesiastica hierarchia nec quis fidelis audebit dicere ecclesiam sanctaz minus gratia ꝓditam ꝟ synagogam cum suo moyse: tamē ecclesiam totā ꝛ singulas eius partes fm actus hierarchicos angelico ministerio dirigi: purgari. illuminari. et ꝓfici credim⁹ vt sancta sancti Dyonisij tradit auctoritas vt supra. Ponit etiā a sanctis sanctus michael fore princeps ecclesie translatus a principatu synagoge. ideoq̄ sub nomīe ei⁹ omnes āgelos ecclesia venerat⁹. nec puto fauere fidei nostre dicere moysen ductorem synagoge potiorē ꝟ petrus pastorem ecclesie. Quot autē ꝛ quibus modis petrus in regimine ecclesie sit directus adiutus ꝛ custoditus ab angelis non nisi actus apostoloz ignorās ignorat. Error igit⁹ videt q̄ hic imaginat Burg. nec motiua eius ad idvalent. extorta est em̄ expositio illi⁹ Josue. v. que dicit angelum xpe moysi impeditū fuisse. quia trāsitus colūne ignis ꝛ nubis fuit ministerio angelico. si em̄ dario legis fuit facta p angelos in manu mediatoris. vt dī ad Gal. iij. Multo rationabilius motio colūne ꝛ cetera ostia que nomine dñi facta sunt p ministerium angeloz facta intelliguntur domino tamē immutabiliter ꝓsente ꝛ ꝓsidente. Hec est sententia beati Greg. vt patet supra. correctio primo. iij. ca. nec allegatū burg. ex Deu. ꝓbat q̄s intendit. cuz em̄ dī Dñs solus dux ei⁹ fuit. dictō exclusiua nō excludit essent aliter ordinata ordine hierarchico. i quo ordine angeli includunt. vt ꝓs p beati Dyonisij vbi. ō. ꝛ ic nō sequit tamē nō currit. igit aīal nō currit. ꝓpter ordinē essentiales int bouem ꝛ animal. Talis aūt ordo est inter hierarchiā supcelestem ꝛ terrenā ex institutione nō ex rei⁹ formali rōne. cha fm actus hierarchicos se debito ordine ꝓsupponunt. vnd dī. xij. metha. Entia nolunt male disponi fm quā optimā dispositōem influxuo a primo p media. ꝓcedit in inferiora: q̄s aūt excludit cum dī. Dñs solus dux ei⁹ fuit. ꝛ primo subinferk ꝛ nō erat cū eo de⁹ alienus. soluo em̄ de⁹ ductor populi existens angelicā seruitutē sibi ordine essentiali ꝟ ordinatā nequaq̄ excludit. ꝟ ponit⁹ includit fm doctrinā beati Dyoni. vbi supra. Et si q̄s obiceret dicēo. Deus ad oia sufficit ꝓliter in genere cause efficientis. vt ꝓs p Procli⁹ in ō cauſ igit ministeria angeloz in ꝟ ducatu nō erāt necessaria. Hūdeo. Hec obiectio valet ō ministerio boim sicut ꝛ āgeloz igit nec moysi ducat⁹ fuit necessari⁹. inf alle gatū bur. Deus. Dñs sol⁹ dux ei⁹ fuit. q̄ rōe em̄ dicta exclusiua excludit misterū angeli cadē rōe ꝛ bois. Ad assumptū igit auctoris de cauſ dico q̄ de⁹ solus sufficit ad oia sine medio sufficientia thearchica ꝟ nō hierarchica. ꝛ sic valet dicere de⁹ immediate sufficit ad oia perennia absoluta ꝟ nō ordinata. ordinē em̄ hierarchicū deus a ꝓncipio cōditionis nature instituit vt vult beat⁹ Dyoni. vbi. ō. ꝛ sic eos condidit vt eos ordine sacro suos motus habere sinat fm beatū Aug. Gubernat em̄ de⁹ ecclesiasticā hierarchiā p medios hierarchie celestis. ꝛ inferiora per media ꝛ media p superiora deus regi instituit sua voluntate. cui⁹ causa quereda nō est. ꝛ si quādoq̄ bonū ordinē poētia sua absoluta suspendit immediate aliquā facit. huius est magna causa quaz tempore moysi burgē. fingēdo rationabiliter nō assignat nisi moysi ꝓfectionem. cuius tamen ꝓfectio tanta esse non potuit quāta principis gloriosissimi michaelis cuius principatum dicit tempore moysi impeditū p ꝓpter eius meritum. quia ministerio ecclesiastice hierarchie sibi ꝓmerentur vsq̄ ad finē mundi aliquod ꝓmium acciderale. vt habetur. ij. sententiarum. Item in eadē digressione burgē. notat postillatorem exponentes hoc verbū dñi ad moysen. Vocabo nomen domini coram ꝛc. de vocatione electorum in noticia divina existentium quam expositionem dicit bur. inconuenientes ex tribus. q̄: vt dicit nō ꝓsonat littere ꝛ ꝺcm non legitur moysen id petiuisse. etiam quia non fuisset ei

estensum cõtra adiutem ecclesie dicentis in collecta. Deus cui soli cognitũ est numerus electoꝝ ꝛc. sed certe iste obiectiõnes bur. nihil videnť valere. nõ primo. qr exposito postillatorio ad intentiões earũ aliter legere bene possent. qõ sic pz. nam cum moyses petisset signũ miseratiõis diuine dicens. In quo poterimus scire gras apud te inuenisse ꝛc. t cuius fiducialiter subiungeret. Ostende mihi gloriã tuã. qđ nõ solũ pãsit in visione verbi sed reuelationis in verbo. tõo intelligit moyses petisse cognitiões vocationis electoꝝ in noticia diuina existentiũ. Ad quã petitionẽ sic intellectam respondit dns ad visionẽ dei. Ostendam tibi omne bonum. q. aũt ad reluctantia i deo fecit. Et vocabo vt legã sm hebraicam veritatẽ cõiã ꝛc. f. creaturã in nõie domini. vt scilicet videť et cognoscere possis signũ miseratiõis qđ penes nõ esse ex precedentib⁹ monito: q. a sola mea voluntate tõ sequit. Cui volo misereberi ꝛc. Hec igit expõ possit. optime sonat. Sic contra primã obiectiõẽ Bur. t ipse bur. vt cum ista expõne quã imp:obat postea coincidere cũ dicit q sensus illoꝝ verboꝝ: t legã coram te in nõie dñi. est q moysi petenti et deum pro se intelligenti eoꝝ q in gloriosa spe transeuntia repsentebãt alia aũt relucentia sunt in essentia diuina q ipam repsent. vñ pz moysen hec petisse pro secunda obiectiõe bur. Tercia etiã obiectio bur. nihil valet. qr impossibilia ẽ petito vt ostendatur visio dei: tam possibilis est petito visionis relucentiuꝝ in eo. ex impossibilis est collatio primi tam possibilis est t secundi. Apud bur. aũt t alios possibilis est collatio primi. igit t secundi. t illud qđ addunt de collecta ecclie nõ vigz qr etsi ostendant alicui relucentia in deo nõ oportet q ostendant omnia nec numer⁹ eoꝝ: sic stat aliquẽ videre electiõem diuinã esse ex gra q videre aliquã certã gentes puta istrucam ex humili electiõne immerite gratis q tñ nõ videret numerum electoꝝ eius. qđ solum dei est: nec tamen collecta allegata t videť illa tercia obiectio tendere ad vnũ errorẽ pessimo damnatũ. vicz q oio vbuꝝ videns t relucentia in vbo videt oia q verbũ erat: est. Capitulum. xxxiiij

In deinceps. h pũr ponit rõsio dñi de reparatiõe legis: vbi p ponit ad b prima dispõ. scdo legis reparationis. b. Obicras. t tercio ei⁹ scriptio: vbi. Dixit at dñs ad moysen scribe. Circa primũ ponunt dispõ materialis: scdo spualis: vbi. Et scripsit. Circa primũ ponunt dispõ materialis: scdo formalis: vbi. Et dixit. Dispositio autez materialis fuit volano tabularuꝝ de q dat dñi mandatũ cũ dicit. b Precidite aũt tibi duas tabulas lapideas instar priorũ. similes aliis primo fractis in materia t quantitate. De q aũt lapide fuerũt non bñ ex textu. Dicit aũt Hya. sa. q fuerũt de lapide saphiri: t q dñs ostendit moysi massam talis lapidis formatã de nouo virtute diuina de q Moyses volauit duas tabulas t volauisse fugitiue fuerunt fact: t inde dicunt fuit valde. tõo dicit ẽ. Precidite tibi ꝛc. In hebr. bñ. Dola tibi. Ad militarẽ mã. h. istud vt ficticiũ. q. tamq vel pl⁹ fuisset diuin⁹ de fragmentis tabularuꝝ p⁹ fractaꝝ. Iste q. iosephus nõ dicit de q lapide fuerũt q tñ longe fuit ante Hya. sa. Iõ vt melius dicam q de q nõ bñ certitudo. c Et scri. su. eas. In primo etñ tabul moyses nihil fecit. in secũdis vo ipse dispositi materiam polãdo vt volum ẽ. q. sic alias fregerat nisi fuit q istas voluerit. q dns scripsit dicit. g. 9. ba. d Esto gratiosus mane. q. talis hora ẽ quenientior ad loquẽdũ cũ deo.

e Nullꝰ ascendat tecũ q. aliꝰ nõ sunt digni accedere ad me.

f Necꝫ q̃spiã pecus nõ. ꝛc. ut obtemperetur dicenti. desecrãtio in signo visibili.

g Excidit q. ꝛc. Ex equis mãdatis dñi sumpte. h Cũq descẽdisset. h ponit dispõ spualis q fuit oratio moysi cum ꝛc.

i Sic. moy. cũ eo. imo. no. dñi q. trãsiuit. f. in nube gloriosa cum repsentare.

k Et dixit. h ex primis sola obsequis eius dñi. Dixit. f. in ppli gubernatiõe.

l Dic. i legẽ datõe in Dẽ. in cultꝰ veri institutõe.

m Misericors. misericors dominꝰ ppciãdo. n Et clemẽs offensas remittẽdo. o Patiẽs. emendatiões peccantiuꝝ expectãdo. q Et mꝫ. effectꝰ tue pietatis impetrãdo. r Ac veritat. f. iustꝰ. qr misericordia sine iustitia ẽ pusillanimitas. t iustitia sine misericordia ẽ crudelitas. t iõ in ois⁹ operatiõib⁹ dñi⁹ q. sit relucẽt veritas misericordia t misericordia sm aliud pũ. exim. Misericorde vie dñi misericordia t veritas. Vel aliter. Ac veritatis. iustꝰ. sm. a. reddẽdo. iõ subdit. s Custodiẽs misericordiã. in multa ꝛc. reddẽdo bona nõ solũ oranti⁹ q. etiam descendẽti⁹ ex eo absq; mãcu. t Qui aufers iniq. t. pcã. premissa in primo remittẽ vere penitenti⁹. v Et scelera. pcã p deũ facta. x Atq; pcã q. facit homo in scipm.

y Nullusq; apud te p se innocẽs ẽ. qr homines ꝛc. Dixit pcm originale t cũ b actuale salubr̃ venitate si gratiã ad eternã gdiũ. a Qui reddis iniq. ꝛc. b exponit. ut. ꝛc. ꝛc.

b Festinusq; moyses. incur. ẽt. exhibens reuerentiaꝫ deo.

c Et adora. actus interior in corde t etiã ore. iõ subdit.

d Si inueni gratiã ꝛc. Iz etñ dñs sum Moysi processisset q ipse ẽt ducto eo p in mente. nunchat tñ ne sup⁹ueniret impedimentũ. quer petit ppli quẽ secũm at ẽ. pnã ad maiuꝝ iõ orabat vt illud impedimentũ nõ sup⁹ueniret: vñ subdit.

e Pplm istum. ꝛc. ꝛc. iõ qr in eo misericordiã impetrem⁹ pnã nra. f De an. iniquitat. nras pcãta remittẽdo.

g Nosq; possi. a. sumus. p. seruãdo. h Cũdit dns ego inibo pactũ. i. fed⁹ amicicie vobiscũ. i Signa fa. ꝛc. f. pe stica secũ qñ era oratiõ t abyssꝰ gluuiꝰ t in siccatõe iordanis. e i. diuersiõe cultus. diuersis seruãdꝰ mb. k Ebur. ea cuncta. Hic pũr ponit legis repetitio. tertia. t p modũ epilogi. ch. dr. Observa cũ ea q ho. man. tibi repetẽdo q. in pria pcepit a. xx. ca. vsq; ad. xxxj. ca. Iz non oia sint hic repetita. l Egoque ipe ẽt. ñ. nolint h gergeseũ. qr ille ppls recessit de hra eis. pmissa aũ aduentu filioꝝ israel.

m Cauenevn.cū.xx.q1 ex diuina fiſſa debebant interfici
t ne inducerēt populū iſrael ad ydolatriā ſi cōtraberēt cū
eis amicitiā. n Sed aras eox deſtruet xx.vt nō remaneat
memoria ydolatrie. o Incolęq; ſuccidę circa tēpla ydo-
lox erant luci vbi exercebāt carnalē luſciuiā p Dñs je
loles xx.hoc ē expo
ſitū.ē.xx.c. q Do
cet te dē.vt comedas
de immolatis:in vene
ratōe idoli.t ſic tra-
bat te ad idolatriaz
r Nec vx. de fi.eo-
rū acci.cuiꝰ cā ſbdit
r Ne poſtq; fuerit
fornicate.p idolatri
am q; eſt fornicatio
ſpūalis. t Forni
cari faciāt.i.ad ido-
latrā ptrahant.
v Deos cōflatiles
p hoc etiā intelligūt
phiberi idola q
ſculpturā facta vl q
cūq; modo. dicit tā
cōflatiles.q; de auro
ſibi fecerant vi-
tulū cōflatilez. Con
ſequēter repetit aliq
que ptinēt ad veruz
dei cultū t p de ſolē
nitate paſchali di-
cens. Solēnitatē a-
zimoꝝ xx.ſcdo de re
dēptōne primogeni
toꝝ cū dicit. Omne
qđ aperit vuluā xx.ter
cio de obſeruatione
ſabbati cū dic. Sex
diebꝰ operaberis xx.
quarto de ſolēnita-
te penthecoſtes cuz
dr. Solēnitatē heb
domadarū. quinto
de ſolēnitate taber-
naculoꝝ cū dr. Et ſo-
lēnitatē qñ redeun-
te anni tpe xx.f.i pn
cipio ſeptēbris. ſex-
to iterū addidit de
ſolēnitate paſchali:
cū dr. Non imolab
ſup fermēto. Et ex-
ponāt oīa illa ſi
cut expoſita ſunt.ē.
xxiij.cap.x.xiij.
r Dixitq; dñs ad
moyſen. Hic pōit
iterate legis conſerī
pto cum dicitur.
y Scribe tibi ver-
ba hec. Hoc videt
eſſe ptrariū ei quod
dñs ſupra dixit i pn
cipio capituli. Et ſcribam ſup eas. Ad hoc dicūt aliqui q
dominus ſcripſit auctoritatiue t dictādo: ſicut auguſtin⁹
dicit ſcripſiſſe libꝝ de ciuitate dei vel huiuſmōi. ſed moy-
ſes ſcripſit miniſterialiter t figurando. ſed hoc non vide
tur verum quia cum ille tabule eſſent lapidee ſīe fuerunt
ibi figurate per ſculpturam non aūt eſt veriſimile q moy
ſes aſcendens in montē ad orandum dominum t vacan-
dum contemplationi portaret ſecum inſtrumenta ad ſcul

am añ faciē tuā amorreū et
chananeū t etheū:pherezeum ḡz t eueum t iebuſeum
m Cauc ne vnq; cū habitatoꝛib⁹ terre illius fūgas amicitias q̄ ſint tibi in ruinam
n ſed t aras eoꝝ deſtruc:cō-
o frige ſtatuas lucoſq; ſuccide
Non adorabis deū alienum
p Dñs zelotes nomē eiꝰ deꝰ
eſt emulatoꝛ. Ne ineas pa
ctū cū hoibꝰ illarū regionū
ne cū fornicati fuerint cum
diis ſuis t adorauerint ſi-
q mulachra eorū vocet te ad ſpiā vt comedas de imola-
t tis. Nec vxōē de filiabus
u eoꝝ accipies filijs tuis: ne
poſtq; ipe fuerint fornicate
t fornicari faciāt t filios tuos
v in deos ſuos. Deos pflati
les non facies tibi. ſolēnitatē azimoꝝ cuſtodies Se
ptē diebꝰ veſceris azimis
ſicut p̄cepi tibi i tpe mēſis
nouoꝝ. Mēſe enī vernī tē
poris egreſſus es ō egypto
Oīne qō aperuluā generī
maſculini,meū erit. Be cū
ctis aiantib⁹ tā de hobꝰ q̄
de oueb⁹ meū erit. Primo
genituz aſini,redimes oue.
Si aūt nec p̄cū p eo dede
ris,occidēt. Primogenitū
filioꝝ tuoꝝ redimes,nec ap
parebis in ꝓſpectu meo va
cuus. Sex diebꝰ operabe
ris,die ſeptio ceſſabis,ara-
re t metere. Solēnitatem
hebdomadarū,facies tibi i
primitijſ fruguz meſſis tue
triticee:t ſolēnitatē qñ re-
deūte anni tpe cuncta con-
duntur. Tribus tpibus an

ni apparebit omne maſculi
nū tuū:in cōſpectu oipotē
tis dñi dei iſrl. Cum eñ tu
lero gentes a facie tua,t di
latauero termios tuoſ nul
lus inſidiabit ſre tue,aſcen
dente te,t apparente in cō-
ſpectu domini dī tui ter in
anno Non imolabis ſuper
fermento ſanguinez hoſtie
mee:neq; reſidebit mane ō
victimis ſolēnitatis phaſe
Primitias frugū terre tue,
offeres in domo dñi dī tui
Non coques hedū in lacte
z matris ſue Dixitq; dñs ad
y moyſen. Scribe tibi verba
hec:q̄bꝰ t tecū ſ cū iſrl pe-
ꝛ pigi fedꝰ. Fuit ergo ibi cū
dño moyſes q̄draginta die
s.t.xl.noctes: panē non
a comedit,t aquā nō bibit t
ſcripſit in tabulis ẋba fede
b ris decē. Cumq; deſcēderet
moyſes de monte ſynai te-
nebat duas tabulas lapide
c as teſtimonij: t ignorabat
q̄ cornuta eſſet facies ſua,
ex cōſortio ſermonis domi
ni. Videntes aūt aaron,et
filij iſrael cornutā moyſi fa
d em timuerūt ,ꝑe accedere.
e Vocatiq; ab eo,reuerſi ſūt
tam aaron q̄ principes ſy-
nagoge. Et poſtq; locutus
eſt ad eos,venerunt ad euz,
f etiam oēs filij iſrael. Qui-
bus precepit cūcta que au
dierat a dño in mōte ſynai.
g Impleteſq; ſmōib⁹ poſuit
velamē ſup faciē ſuā. Qui
igreſſꝰ ad dñm t loquēſ cū
eo: auferebat donec exiret,
t tūc loq̄bat ad filios iſrl

m Cauete ne vnquam cum habitatoribus terre illius fœdus amicitiam faciatis. n Sed aras eorum destruite. o Fregit statuas lucosque succidit. p Deus zelotes nomen eius est. q Ne forte vocet te ad spiam. r Ne postquam fuerit fornicatus. s Nec uxorem de filiabus eorum accipies filiis tuis. t Fornicari faciant. u Deos conflatiles. v Solemnitatem azimorum custodies. x Omne quod aperit vulvam. y Scribe tibi verba hec. z Matris sue. a Comedit. b Decem. c Tabulas testimonii. d Timuerunt prope accedere. e Vocatique. f Quibus precepit. g Impletisque sermonibus velamen quo cognoscatur faciem suam cornutam per aliorum insinuationem.

peccatum cum sonitu et malleatione. Et ideo dicendum quod nominibus illas ifas figurauit vt predictum est et ideo quod hec dicit scribe. intelligendum est quod moyses scripsit illa verba non in tabulis lapideis. sed postea in libro. Potest etiam aliter dici. s. quod moyses manum ad tabulas apposuit. Sed dominus nunc ifas miraculose formauit sicut ad impositionem manuum apostolorum dabat spiritum sanctum: non quod illa impositio in recipientibus spiritum aliquid faceret cuc redit in hoc quod predictum est. s. quod de illas ifas figurauit.

z Fuit ergo ibi cum domino moyses. xl. diebus alios a precedentibus. a Et scripsit in tabulis. hoc refert ad dominum vt dictum est Si autem refert ad moysen exponendum est modo predicto immediate. Aliter etiam exponunt aliqui d. Scripsit. i. scriptas domino recepit.

b Cumque descenderet. Hic cessequeter describit legis iteratio promulgatio vbi primitur publicatis conditio cum vitulo.

c Ignorabat quod cornuta esset facies sua. erant enim quedam radij mire splendentes precedentes in altitudo ad modum cornuum quos apostolus vocat gloriam vultus moysi. scda ad Cor. iij. vnde in hebreo habet. Et non cognouit quod cornuta esset facies sue. Sed quare non habuit ante cum locuti fuisset cum domino diu in monte Dicit aliquis quod non habuit nisi tunc tam limpidam cognitionem de eo sicut postea. ad quod venerandum apparuerunt tales radij Alij dicunt quod hoc factum est. vt populus qui per idolatriam peccauerat magis eum timeret et haberet in reuerentia Hab. 3a.

dicit quod hoc fuit ex hoc quod dominus posuit manum suam super faciem eius. vt habetur in fine precedentis capitis. Sequitur. d Timuerunt prope accedere propter dicti splendoris reuerentiam. e Vocatique ab eo reuersi sunt. Ex reuerentia enim retrocesserunt. et ex obedientia redierunt. f Quibus precepit publicādo ea que a domino audierat. g Impletisque sermonibus velamen quo cognouit faciem suam cornutam per aliorum insinuationem.

b Sed operiebat rursus sue faciem suam ꝛc. In hebreo habet. Et reponebat velamen sup faciē suam donec veniret ad loquendū cum eo. id est cum deo.

In ca. xxxiij. vbi dī in postilla. Prescinde tibi ꝛc. Addito.

Consequenter dñs moysi. Prescinde tibi duas tabulas de tuis de⁹ se offerebat tam placatū populo vt vellet vt fierēt alie due tabule testamenti: q̄ ponende erant sub xpi testimonio et p̄pō et tabernaculus erat sicut p̄us fuerat dispositū edificandū. et sic de⁹ ambularet inter eos put moyses petierat. Et exponit lra. put in postil. vbi dī. Hec videbat quilibet p montem montes ꝛc. Vbi animadvertendū est q̄ ista p̄hibitio nō fuit solū facta ob reverentiā diuinitatis in monte descendentis in signo visibili. put dicit postil. q: sepe de⁹ apparuit in signo visibili tam in monte synai q̄ in alio loco p̄ter ppm: et nō fit illa p̄hibitio nisi solū i tantū loq̄tur supra. xix. ca. vbi ppm fuit p̄hibitū ne ascenderet in montem nec ipm tangeret. q̄ p̄hibitio b de b facta est in maiorem restrictionē q̄ ibi. q: ibi solū videbat p̄hibitū ne eo ascenderet in montem: nec tangeret eū. Hec aūt p̄hibet ne quilibet videat p totū montē: qđ est maius. Similiter vbi p̄cipiebat aaron ascendē cū moyse vt dī in lra. hoc aūt dī. Nullus ascēdet tecū. Et ibidem p̄cipit q̄ ista descensio dei in signo visibili b ipse facta erat maiorem solēnitatem q̄ illa q̄ fuit in tantum legi. Cui nō est: q: dī. q̄ponebant p̄cepta cōia toti ppl̄o. hec aūt ostendebant moysi archana dei q̄ aliis nō licebat vt sic ostenderet: et inde est q̄ post hāc reuelationē in facie moysi apparuerūt radij mirifici splendoris: vt infra in fine dicit⁹ ca. Ho in nō legit habuisse in tantum legi nec in alio apparitorib⁹ seu collocutorib⁹ cū deo aliquod facta. Sequit in lra. Et cū descendisset. s. de⁹ nō p̄dicto: ostendit moyses eis ea. s. deos fuerat eis sibi p̄ceptū exp̄sse. Steabūt mecū. et sequit in lra. Innocuo nomē dñi. s. moyses qui invocabat dñm. q. d. Illum dñe q: vocasti me. Et sequit in lra fm translatōem nr̄am. Quo transeūte coram eo ait dominator dñe de⁹ ꝛc. q̄ quidē verba exponunt cōiter put ibi positū. sic. s. Cum transisset dñs ad moysen in nube gloriosa: ut dictū est: moyses ait. s. adorādo. Dñator dñe de⁹ ꝛc. et sic cum dī. dñator dñe ꝛc. exponit forma gloriosa ipsi⁹ moysi: q̄ bene omnem hebraicam veritatē et alia p̄cedēcia et sequēta q̄ ad intellectū b⁹ passus pertinēt manifestat p̄ q̄ predicta p̄ba nō sunt moysi orantis. q̄ potiꝰ p̄ba dei docentis moysen vice sua. put ab eo in p̄cedēti ca. petierat. vñ b ista nova omnia q̄ p̄ponunt sunt intelligenda in sensu vocativi casus. q. moyses vocasset deū p illa tria nova ipm orando. q̄ intelligēda sūt in sensu accusativi casus. sic vt intelligat deū clamasse seu legisse cōia imo ysc omnia nova q̄ hic ponunt tam substantialia q̄ adiecticia in quib⁹ vsc dñi supradicte declarantur. vñ hebraica veritas sic hz in hoc loco. et transiit dñs cōia eo et vocavit seu clamavit vel legit. Dñs de⁹: verbum est q̄ hic ponit q̄libet illoz trium significat indifferenter sic vocare legere vel clamare. sicut supra ca dicit in p̄cedenti ca. Et vocabo in nomine dñi cōia ꝛc. q̄libet illoz trium intelligatur. cum eis sit idem verbum ponit hic et ibi. vnde in b q̄ dicit. Et transiit dñs. implet illud q̄ premiserat. Ego trāsire faciā ꝛc. in illa est species glorie nostre transeūte ante moysen representabat deum qui est summum bonum increatum q̄ hic designat p faciem et ea bonū creatū a deo in creaturis p divinam p̄destinā p̄cedens. veruntq; est bonus p̄ceptum inducebat in hoc q̄ dicit. Ego trānsire faciam ꝛc. vt dicit est: in hoc aūt quod sequit. Et vocavit seu clamavit vel legit dñs deus ꝛc. q̄ p̄dixerat in p̄cedenti ca. Et vocabo seu clamabo vel legam nomē domini ꝛc. eadem ista verba ponunt vtrobiq; nisi q̄ in primo loco illud verbū q̄ dicit Vocabo vel legā est futuri temporis q: hoc premittebat ex fiendū in hoc aūt loco ponunt idem verbum preterit tpis. q: hic adimplebat premissionē p̄dictā in q̄ quidē clamatione seu electione diuini nomis de⁹ ostendit moysi viam suam. put ab ipso petierat. Circa q̄ sciendū est q̄ ista put sunt archana dei moysi tanq; fidelissimo in tota domo dei sue: altiori mō declarata q̄ nra fragilitas posset. q: in fm apm Ebr. xv. Quecunq; scripta sunt ad nr̄am doctrinā scripta sunt. multitudoq; videt circa singula in hac clamatione seu lectione nova divini cōmata. put modus nre fragilitatis attingē valet vt idē sensus ifallo saltem plan⁹ aliqliter elucidet. vñ notandū q̄ in hac clamatione seu lectione p̄ponit nomē tpūs divinum. et hoc cum dī. Dño. In cuius loco est in hebreo nomē tetragrammaton q̄ p̄prie significat infinitatē essendi. qua Dama sceuus pelagū subesse infinite noiat. in q̄ infinite fundantur cetera attributa divina. put. vi. addit sup Exo. iij. ca. ar. v tractant. scito do loco repetit idem nomē ad denotandum omnipotentiā divinā q̄ fundat in ea divino fm qđ est infinitū. put in p̄dicta addi. ar. xij. bl. Per b aūt qđ sequitur. Deus misericors q̄ ille dñs p̄dictus sua bonitate gratia bz p̄destinā vtem de tribus. vñ Dyoni. xij. ca. de divi. nom⁹ Deus est q̄ videt ola p̄destinata et bonitate p̄tera: q̄ quidem p̄destinata p̄cipue p̄stitit i miserationib⁹ divinis ergo creaturas. vñ in psal. Miserationes ei⁹ sup ola opa ei⁹. Et supponēdo divina put eccla in collecta cantat p̄cendo maxime et miserando manifestat: et ideo illa que sequunt q̄ pertinent ad viam dei ostendāda maxime et p̄cipue tendūt ad istam in quibus nō sp salvat rō iustitie seu veritat. qđ sic ps. per b em q̄ dī. Misericors intelligit deus. put regit moderatione fm sua misericordiam absolute sumpta q̄ creaturas rerū includit in q̄ rō divine misericordie reducit ordinem res de nō ee in esse p̄ducit qđ soli deo ppriū. et ē primus modus divine misericordie erga creaturas in ordine nature in q̄ quidē misericordia salvat etiā rō veritatis seu iustitie ordinem sic dictas res in esse p̄ducit. Fm qđ patet divine sapie et bonitati. put in prima pte. q. xxj. ar. iij. in cor. q. Sequit in lra nra et clemēs vbi in veritate hebraica bl. Gratiōs⁹ seu gratificans nomē em adiectivū quod in b loco ponit a nullo. alio vertitur nisi a nole gra gratificantes: p qđ intelligit qđ supra naturā quā de⁹ creat. q̄dā influxus seu vis gratuita superadita nature. et hoc sine intelligat de gra p qua participatio divine similitudinis ē in creatura q̄ dī gra gratificās sive de aliquo gratuito q̄ gratis dant a deo ipsis creaturis p vtutes eis de⁹ mouet seu gubernat creaturā rōnalem fm ppriū suū voluntariū ordinem quo etiā salvat rō misericordie et veritatis modo predicto. Per hoc autem quod sequitur. Patiens. et in aliquo loco longanimus. videt quidam effectus intelligendus divine misericordie circa creaturas rōnales delinquentes a via salutis quarū defectus q̄dā dissimulat vt penitentie locus detur. vide Sapien. xj. ca. Dissimulans peccata hominum propter penitentiam cui⁹ exemplū habet supra Gen. vj. vbi in prima etate diluvii videntur deus potuisse diluvies pene p. cxx. annos vt spacium possint habere penitentie: in quo sic misereāt dīna relinet penas differendo. sic eius iustitia manifestat penas in peccatibus offerendo. p hoc aūt quod sequit. Et multe misericordie: intelligitur q̄ deus multiplicate multiplicio modo creaturis rōnabilibus suum impendit misericordiā. De⁹ em q̄dā relevat miserias hoīm non omnes mortes vel deteriores: sed solū minus tribulationes seu oppressiones q̄s patiūt. in q̄ videt quodāmodo habere se erga homines sicut ille q̄ miseretur aliorū ppriū. vt cum etiā pū. Dicit ea tribularent ꝛc. et sic in multis aliis in ebus nulla expressit ratio quare de⁹ talib⁹ misereī nisi sola tribulatio et afflictio miserorū. Quia enim relevat miserias seu defectus hominū nō omnes mortes seu deteriores. nec etiā afflictiones seu tribulationis. q̄ nō ex sola gratuita divine voluntate. cui⁹ exemplū dī in Paulo Act. xx. c. de

quo nulla tñ miseratõe diuine ex pte meritoꝝ erga eum assignari põt.cũ nulla merita in eo pcesserũt imo demerita.sicut ipe refert.4.Reg.xxi. Blasphem⁹ fuit ⁊ psecutor ⁊c. nec cñ ex ꝺ affligebat seu tribulabat ꝙ postmodũ alios affligebat ⁊ oppimebat.vt Act.ca.ꝑallegato.ſõ de scripto dicebat.4.ad Cor.xv.ca. Gra dei sum id qđ sum. Ex hoc enim qđ alibi dicit. Quia ignorãs feci in incredulitate mea tõo misericordiã cõsecut⁹ sum:nõ ꝺ ꝺ⁹er tuis meritis misert⁹ esset sui ꝙ qz sua demerita nõ erãt sic grauia vt si ex certa malicia peccasset. Quoꝝ aũt relevat miserias ⁊ defect⁹ bonũ ingentem sunt aliquib⁹ iustis viris cõiuncti ne forte eradicent cũ malis.vt pz.ꝺ. Gen.xviij. de sodomitis vbi de⁹cõcessit abrae q si forte inuenirent ibi decẽ iusti q pcter eos tolerares pcã aliorꝝ. Quoꝝ ꝺo misereꝫ de⁹ fidelib⁹ pauoribus ne dei infidelib⁹ occasio blasphemandi seu detrahẽdi de diuina oipotentia.sicut.ſ. Nũc.xviij. Moyses depcãs ꝓ pplo quẽ volebat de⁹delere ꝓpter pcã eoꝝ dicebat. Et dicem.ſ.gentes qz nõ potuit.ſ. dño introducere in terrã ꝓ q introierat.idcirco occidit eos in solitudine. Vñ depcationi moysi de⁹ respondit. Dimisi. Hm verbũ inuim idcirco psal.in plurib⁹ locis ad impetrandã diuinã misericordiã nullã aliã rõnez allegat. Nõ forte dicãt gẽtes vbi ẽ deus eoꝝ ⁊ hmõi. Aliqñ ꝺo de⁹ppriciat multitudini delinquẽtiꝝ ꝓpter vnũ iustum q ex zelo iustitie ⁊ honoris diuini feruẽter insurgat in vindictã malorꝝ.sicut.ſ. Num. xxv. de phineeo legit. Auertit irã meam a filijs isrl ⁊c. Aliqñ ꝺo et freqñter deus misereꝫ hominũ aspiciens eoꝝ fragilitatem ⁊ pronitatem ad inclinatõez vomitio peccati sibi cõnaturalis.vñ psal.cũ decisset. Quoꝝ misereꝫ pat filioꝝ ⁊c. subtũ qui reddẽs rõem. Nõ ipe cognoscat figmentũ nostrũ.⁊ qz isti modi miserendi sunt multi.⁊ quasi nobis innumerabiles ſõ summarie ꝛcludit dicẽs. Et multe misericordie. vñ dauid.ij.Reg.xxiij. dicebat. Incidaz in manu dñi multe em sunt miserationes ei⁹.q.ꝺ. miserationes eius sũt plurees q̃ nos possum⁹ cogitare huic aũt qđ dr. Et multe misẽcõe ſh tungit.⁊ ver⁹ ⁊.qz in oibus ꝓdictis que gnãlr ad diuinaz misẽciam saluatur ratio diuine veritatis et iustitie inquãtũ sic misereatur fm q̃ cõuenit diuine sapie ⁊ bonitati.ꝓpter in pma pte.q.xxj.arti.iij.in cor.q sequit. Aut custodit misericordiã in milia.hoc est qz diuina misẽcõia tãte latitudinis est vt se extendat ad descẽdentes vsq; ad longissimã successionẽ:qz cũ mille accipit nũerum determinat⁹ ꝓ indeterminato.⁊ hoc ꝓ infra Jerem.xxvj. vbi dr. Memor ero pacti mei iacob et pacti mei ysaac ⁊c.⁊ loquit sibi de tẽ porib⁹ nouissimis. sunt valde distantia a ꝛginibus patr⁹ intelligitur tamẽ talis misericordia erga illos qui nõ ponunt obicẽ ꝙ confitentur pcã sua.vt dicẽ habet. Si enim dicat q̃ iste modus miserendi põt includi sub illa clausula generali que ꝺ⁹ immediate ante.ſ. Et multe misericordie.⁊ iõ non oportebat vt ꝓ se singulariter poneret. Ad hoc dicendũ q̃ iste modus est generalis sic q̃ comprehendit totũ statũ veteris testamẽti cui pluries deus misertus est ꝓpter merita patrũ. vt pz in anthe Jerem.patie.⁊ adhuc amplius cõprehendit statũ noui testamẽti in quo deus misertus est generi humano mittendo filiũ suũ saluatorez nr̃m ex recordatõe misericordie quã pmisserat.vñ hẏo gloriosa in cantic. de hac materia dicit. Recordat⁹ mie sue sicut locutus est ad pres ⁊c.sequit. Aut aufero iniquitatẽ scelera atq; peccata. in quo ostẽdit q̃ misericordia diuina se extendit ad oẽs modos peccandi siue sit peccatũ ꝓ infirmitatẽ quod ꝓprie põt dici inditus.qz cõmittit ex eo q̃ ap petitus inferior supat superiorẽ:qõ est manifeste cõtra equitatem cõdemne naturalis humane siue sit peccatus ex ꝓpria malicia qõ intelligitur ꝓ hoc qõ dr. Et scelera. dictio est hic posita in hebraico sepe significat pcm ꝑdũõe. ex tendit se etiã ad pcm ꝓ ignorantiã cũ dr. Aliq; pcã.vñ infra. Jerem.iij. Anima que peccauerit ꝓ ignorantiã.Is enim dicta tria vocabula qñq; sumãtur large vnũ ꝓ reliquo.ꝓ prie tamẽ dicta hñt ꝓdictas significatões iuxta hebraicaz veritatem. Sequitur in littera fm translationẽ verã. Nul lam⁹ innoxium derelinquens.eadem est verba ponuntur hic ⁊ Nume.xiiij. vbi de hac materia tractatur ⁊ est sensus q̃ is in ꝓdicto maxime appareat diuina misericordia non tñ totaliter diuina iustitia diminuitur.qñq; em non ita penã relaxat ꝙ penam eternam in ipales cõmutet. vt ij.Reg.⁊ sic ille cui dimittit culpam nõ relinquit totaliter innoxium.qñq; ꝺo eũ culpam ⁊ penã relaxat. Ꝺ facit ꝓpt dilectões quã tamẽ ipe misericorditer intuidit.vt ꝓ de ma gdalena Lu.vij.ca. Dimittunt ei pcã multa.penas eiaz qñq; relaxat nõ totaliter eas remittẽdo ꝙ reddendo iniqui talem partẽ filijs ac nepotis.vt sic pene quorumdã alieniẽ mr ꝓ penas aliorꝝ ab eis descendentiũ in quib⁹ antecessores puniuntur vsq; ad tot generatões in quib⁹ aliq̃ homines vident succedentes suos.⁊ iõ subdit. Qui reddit iniq̃tatem patrũ filijs ⁊ nepotib⁹ ⁊c. In tot em generatões cõtingit ꝓgenitores noticiã habere descendentiũ. Sequitur Festinauit moyses curuatus est ⁊ adorãs ait: Circa quod notandũ q̃ cus dño moysi viaꝝ suaꝝ reuelaret mõ ꝓdicto non curuatus nec prostratus ꝙ stans legitur fuisse:sicut dñs fuit prius. Sicut moyses coram eo.medio rñ erat inter eos audire doctrinã seu legẽ diuinã stantes. vñ supra. xx.ca. in oratione legio dr. Stetitq; populus.similiter ⁊ Esdre.viij. ca.habet q̃ cũ apparuisset esdras libriũ vñi ad legendũ po pulo steterũt omnes populus.ꝙ lectõne seu ꝓclamatione di uina finita:per quã moyses viaꝝ suaꝝ dominũ sibi modo ꝓdicto reuelatas didicit seu ꝓcepit.merito festinauit ex feruen ti deuotõne curuatus est in terrã reputans se pulueremꝫ sicut abraam Gen.xviij.ca.respectu tante misẽcõe sibi reue late in qua curuatione nõ immemor charitatis primoꝝ quoꝝ curam habebat qui huiusmodi miserationib⁹ magis me indigebam adorans ait. Si inueni gratiam in conspe ctu tuo ⁊c.et est sensus q̃ is ꝓpter duriciam populi dixit seo supra. Exo.xxxiij.ca. Non ascendam in medio mi.da populus dure cervicis ne forte ⁊c.tamẽ tamẽ est excel lentia tue misericordie q̃ te solo indigemus ducente vt auferas iniquitates nostras atq; peccata:ad que summe maxime proni.non enim angelus posset hoc facere. vt supra Exo.xxxiij.ca. Nosq; possideas.i.tanq; ꝓpriam hereditatem immobiliter nos habeas.vnde licet in precedenti ca. iam fuisset sibi concessum q̃ deus gradereꝫ cum eo cũ sibi fuit responsum. Et istud verbum quod locutus eo fa ciam.iteram tamen hociꝑm petit sub alia rõne.ſ.quia dure cervicis est ⁊ auferas ⁊c. Et notandus q̃ moyses non fe cit mentionẽ nisi de duobus modis peccandi.ſ.de iniquitate ⁊ peccato.non autẽ de scelere licet deus de tribus fecerit mentionẽ dicens. Auferam iniquitatem ⁊ scelera aut peccata.quod cõcordat ꝓdicto.nã cũ scelus ꝓprie sum ptum sit pcm cõmissum ex certa malicia vt dictũ est quod ꝓmet ad summum modũ peccandi.moyses de eo non fecit mentionẽ tum qz videret magna audacia.tuꝝ ne populuꝝ videret tante dure cervicis estimare vt cũ ad peccatũ sce lerosꝝ ꝓnam indicasset. Huic aũt sententie fm quas tenẽt q̃ illa verba diuinae miserationes exprimentia.ſ.cum dici tur. Dño deus misericors ⁊ clemẽs ⁊c.nõ sunt verba moy si oriunis.ꝙ dei notificantis viaꝝ suaꝝ moysi: Sonat qđ legit.ſ. Nume.xiiij. vbi moyses oratõ deũ ꝓ pplo dicebat Magnificẽt ergo fortitudo dñi sicut locutus es ꝓ.ti. Dño patiens ⁊ multe misẽcõe:auferens iniquitatẽ ꝓut ibidẽ declarabit.consonat etiã predicte sententie illud psal. vbi dr. Notas fecit moysi dño viaꝝ suaꝝ. ꝙ quo datur intelligi q̃ sicut filijs israel deus notificauit voluntates suas.i. voluntates ꝓcepti ⁊ ꝓhibitionis.⁊ hoc in lege data per moy sen.ꝓcepta em ⁊ ꝓhibitões hmõi voluntates dei dicunt. vt in primo sententiarũ di.xlv.ca. vij. sic viaꝝ suaꝝ notificauit moysi.que autẽ sunt illevie statim subiungit dicens Misericors ⁊ misericors dominus. longanimis ⁊ multus misericors.que sunt verba satis conformia predicto. Cõcordat autem predicte sententie q̃ patriarche seu sancti q̃ fuerunt ante moysen nõ dicuntur proclamasse misericordias domini eram in casu in quo multum videbantur requiri. vt supra. Gen.xviij. Cum abraam intercessisset ꝓ sodomitis non legitur implorasse misericordias diuinas:

sed eius iustitiam dicens. Noste a te vt rem hanc factas. t occidas iustū cū impio. qui indicas oēm terrā ꝛc. ut q̄ iniuste. peccabat iusticiā seruā. nō aūt dei miat. cui nō videtur esse. qi bonū vt dū ostendēret ipsius miserati ones ꝑus fuerūt notificari ipi moysi q̄ alicui alteri. t ideo pū. dicit. Notas fecit vias suas moysi vt dicit ē. ō. nō aūt patribus. sicut nec etiā nomē dñi magnū nō ꝑuū⁹ q̄ moysi fuit notificatū. vt. ō. Exo. vi. Nomen meū adonai non indicaui eis. post moysen ꝺo multi scīp eius doctrinas sequēres tegantur implorasse diuinā miserationē. vt ꝺe Dauid. de Ezechia. t Danīele t multis alijs. Ducē au tē rōem illi⁹ ofmie fore esset seruari maiestatē cū deꝰ ordinat ꝑona t reuelatōe sua. ꝑut vult. q̄ falsa sp secre tor reuerēta. ꝑ modulo fragilitatis nre posset rō assignari. Ꝑo quo secundū q̄ misericordia vt ipotare aliq̄ qō deo qō ꝑcerit. ꝑsertim apud illos qui minus dñi sunt exercita ti ꝺe bis q̄ ꝺe deo dicūtur. mia em vt impotare relaxatio nē iusticie. nō em ꝺe aliq̄ misereri eius cui dat qō sibi vt q̄ elargo aūt iusticie nullo mō videt deo gnere ꝺe q̄ legitur. Iustus ño in oibus vijs suis. sīl rectus t absq; vl la iniqtate. t ō in ꝑmordijs patrū ista nō fuerūt publica ta nec ꝺ timoꝛ dei seruilis ꝺominnerek ꝑ ꝓdentiā relaxationis iusticie t dmōl. q̄ rpe legis qñ tēnagⁿ ꝑpls fuit ꝺonat⁹ in cultū vnius dei opebat ista publicari. cum vt regimē ist⁹ ꝑpli q̄ ꝺiuīo principaret ꝑfectionē diuini re giminis in q̄ mia nō ꝑ iusticiā exercet. q̄ aliq̄ sapia iusti ciam opat. vt in ꝑma ꝓte. q. xxi. art. vj. in rñ. ad. ꝫ. ar. tuin qi duricia istius ꝑpli t ei⁹ magna ꝓnitas ad peccandum maxime indigebat molestādinē miserationū diuinaꝝ. et q̄ moyses ꝺe ꝺ esset instructus a deo vt frequenter ꝑ eis posset misericordias dñi ꝙplorare. sīl t alij sancti q̄ moysi t regimīe ꝑpli successerūt. ꝑut ꝑs plurīes in gestis eoꝝ. Sequit in ista. Hādie dñe. Ego inꝺo pactū vꝺemnꝺ⁹ cū eis signa facia ꝛc. Circa q̄ attendenda q̄ ño nō respondit ad petitionē facta ꝑ moysen dicentē. Obtecro vt ꝑdiscipulo nobilia. qz is ꝺoc fuerat sibi ꝓcessum. vt dicit ē in pre cēdēti ca. ꝫ ad ꝺ q̄ ꝺixerat moyses in petitōe seu oratione sua. Et auferas iniquitatem nr̄am nobis possideas. t ō rō q̄ deus ꝓcessit moysi. q̄ nō solū se haberet erga ꝑsonā misericorditer t piam ꝛc. ꝑut vie ꝺñi explicite reꝑrit. ꝫ etiam cū ꝺoc vidēnꝺ⁹ eūctis signa faceret q̄ nunq̄ fuit visa sꝰ per terrā. ꝑ q̄ quidē signa terribilia ꝑplus ꝺebuerat retrahi a ꝑcō. t sic ꝺupliciter deus se ꝺebuit adimandū ꝑplum vno mō auferēdo iniquitates ꝛc. ꝑ loco t rpe ꝺe vie ꝺomi supradicte requirūt. alio mō ad faciendū terribilia in cōspectu ꝑpli vt ab errore retraherent. q̄ aūt sunt illa signa ꝺeclarantur in postilla ꝑter vnū ꝺe quo ꝙnie agitur in ꝺ loco scs q̄ ex facie moysi cū descenꝺisset de mōte ꝓcedebant radij mirī splēꝺoꝛis in aīa ad modū cornū qō nō legit ꝺe aliq̄ alio ꝑnarchaꝝ seu ꝓphaꝝ. t ꝺe vī intelligē ꝺū qō sequit in ista. l. Vt cernat ꝑplus in cui⁹ medio eo opus ꝺñi terribile qō factur⁹ sum ecce. scs in ꝑsona mea. ꝑ hoc aūt signū singularissimū qō aptius vocat gloriam vult⁹ moysi. q̄. Exo. iij. significabat ꝭm glo abiđē q̄ moyses clare videbat id aūt qō illi nō possent accedere. nā Eccles. viij. ca. Sapia hois lucet in vultu eius. vñ ꝓbabile videt q̄ hoc singulare ꝺabuit moyses ꝑ visionē ꝺiuine cēn tie ꝭm quā ex lumine aie in se cie vbi maxime noticia viget humana radij illi splēꝺidi redūꝺabāt. Si aūt teneatur q̄ ꝑsse nō vidit deū. Ꝺom. iij. videt q̄ fuit ibidē ex. cōsor tio diuino inter ꝺispositus ad hoc q̄ ꝑdicti signū mirissimū in eo apparuit qō ad vtilitatē ꝑpli spūales cedebat scs ad retractōem eoꝝ a ꝑcō. ꝺobebāt em eū in maiori re uerēcia t obla. vt sequit. Videres aūt aaron t filij israel comuā Moysi faciem timuerūt prope accedere.

Replica correctoꝝ contra Burgensem.

Tem burgensis cōmunno suam digressionē circa capitulū tricesimū quartū ingrediur conflictū ad modū ymadis. nō mō cōtra postillatorem sed cōtra omnes cōrumpens nostram translationem t ꝺicens esse ꝺiuersam clamationem vel relationem in nominatiuo casu cum dicitur. Dominator ꝺominē ꝺeus misericors et clemens ꝛc. cum tamen t latra nostra t omnes catholici ex positorēs ꝺicant illam esse orationes moysi in vocatiuo. q̄ post predicta ꝺixerat. Exaui custodias misericordiam in milia. qui auferō iniquitatem. multum apud te q̄ se innocens est t certa que sequunt. que omnia sonant i vocatiuo casu t secunda ꝑsona. non in nominatiuo casu t tercia ꝑsona. Et miranꝺum ꝺeus est ꝺe hoc sene q̄ ꝺ ni time ꝺeclinare nomē ꝺominꝰ tetragrammaton t ꝺicere ipsum hic esse nominatiuū casus cum supra circa capitulum. iij. ꝺixit ipm ineffabile non ꝺicnꝺe sed ꝺicne impositionis nec concretum nec abstractum. nec absolutū. nec respectiuum. que ibidem sano late tractauimus t retractantur. ideo hic non repeto ꝺimittens hoc ꝑ Burgensem vecta tanq̄ ficta t aliena. ꝑsertim quia ꝑdicta ꝺiuina substantialia sicut ꝺeus ꝛc. ꝺicit significare viam ꝺomini in quas ꝺeus moysi ostendit. nam cum vie ꝺomini sint respectiue ad extra t non nisi qū ꝺam sint virtutis ornatiuum significant ꝑdicata ꝑfectionalia maxime substantialia. sicut burgen. ꝺicit tetragrāmaton vias ꝺomini significare non potest. ꝺeo enim non sunt assignande vie q̄ quas ipe incedat ꝭm veritatem que vbiq̄ est nisi q̄ intrinsecā respectum. vt ille ꝺecant vie ꝺei in quibus nos ꝺebeat ambulare t placere ꝺeo vt ꝺei imitatores in ꝺilectione ne ambulamꝰ. vt si velimus ad ꝺeū ꝙmisse ꝺebere ingredi q̄ viam mandatoꝝ ꝺei. t he sunt vie q̄ ño ꝺño ostendit moysi renouāꝺo fabulā ꝓcreationis alias vias moyses ꝺ perijt nisi illas ꝑus ꝺatas reformans. Gentis ꝑplus qui q̄ peccatū vituli ab illis vijs ꝺeclinauerat ad calles regias cerēt vt ꝺicit. ostende inꝺi etiam tuam. t infra ꝺño. Faciēs mea ꝓcedet te ꝭm ꝺeum Greg. q̄. ꝺñe quasquidē cognoscit. q̄ facie ꝺicitur ꝺei ipsius ꝑsona. ꝺenotat. q. ꝺ. ño rñdendo moysi. Tu petis mihi ostendi viā: cognosce me. t cognoscendo ꝺiligе. hoc est ēm via in q̄ ambuletur ꝛc. ꝑdicte. l. in cognitione t ꝺilectione ꝺei q̄ facie ipse ꝺesignat. Cōfirmatōe quas burg. adꝺucit. ꝑ interpretione sua modica valēt. nā ꝑna ꝺe. xviij. ca. Nūc q̄ Fim male t erronee exponꝰ. videndi ꝓbilia. t male adꝺucit. q̄ ibi scribit. Nō sicut dixisti ꝛc. nec iurasti. In tota aūt sacra scriptura nō repit ꝺeū [illegible] illa q̄ ibi sequūtur. Ꝺño ꝺe no ꝛc. nec oporuit cū doctrinā vltr iuraꝝ iuramento firmare si doctrina ē ve burg. vult. Iuramēta em ꝺei solū in cōcatiōꝺ⁹ t ꝓmissiōꝺ⁹ interponꝰ ꝺiuersis. Nec ista cōfirmatio ē ad ꝓpositū. Ꝺic em ꝺñs notificate moysi et volūtates ei⁹ si ꝓcepta data moysi ꝑ ꝑpli ꝺirectōē. nec magis sua q̄ ꝺ allegat. ita expōit hos vſos pū. Quasi vie ꝺñi sint ꝺirecte nisi ꝺirecte pariēs t misericors. q̄ positio ꝺi stinguit vias sequētes a vijs ꝓcedēte. nec illud huic stile burg. ꝓcedat q̄ ꝺe ꝑsonis ait moyses allegat ꝺñi penā re uelata sic moysi ꝺemia t nulli ante eū nota. nā a principio cum scirer ꝺei miam ꝺe ea ꝺesperare ꝺicēs. Maior ē iniquitas mea q̄ vt veniā merear Gen. iij. Nūquid nec in vonit grās coram ꝺeo. abiđē. vij. Nunq̄ effect⁹ misericordie ꝺei fuit post excessus seuerissime iusticie ꝑ ꝺiuinā. statuē ꝺedus cū hoie t ꝺre signū federis vt ꝺicit ibidē. ix. ca. t in alijs effectib⁹ mie añ tpa moysi erāt notissimi. q̄ ꝺe multa bona ꝑtulit hoīb⁹ ꝑter merita. imo vitra t punitis extra. sicq; ꝓmissa facta ꝺebat ysaac t iacob sup misericordia principaliter fuerūt fundata. nunq̄ t mie t miserationes opus excellentissimū fuit edoctio filioꝝ israel de egypto t principatus ad eā. t q̄ in geb. ad moysen nō ita cōis medio fiat ꝺe mia ꝺei sicut in Exo. t. ſ. hoc nō est ꝙ. q. mi sericordia eius fuerit ꝓnota. ꝫ ideo q̄ cuius vie⁹ ꝺei facie valde restricte sic q̄ nō fuit nisi in vna familia pura i homo ꝺebuit post ysaac. ꝺeinde iacob. tpe aūt moysi quia erat in gente magna euidentior facta est ꝺei mia. t ei⁹ esse cruo. t exercitium. q̄ peccatum post quarum legem plus abundauit vt ꝺicit apostolus. ideo misericordia fuit magis ne cessaria. nec ante peccatū vituli nomen mie moysi fuit adeo cōe sic post. t ad illā intellectū reꝺit nō burg. quam reꝺꝺu finaliter ꝑ suā extensam digressionem.

Capitulū.xxxv.

Dixitq̄ moyses ad omnem turbam filiorū israel. Hic est sermo quē p̄cepit dñs fieri. Separate a vobis primitias domini. Omnis voluntarius corde offerat eas dño. Aurū et argentum et es. Hyacinthū et purpurā. Coccūmq̄ bis tinctum et byssum. Pilos caprarum. Pelles arietū rubricatas et hyacinthinas. Ligna setthim. Oleum ad lumināria. Aromata ad unctionem et thymiama odoris. Lapides onychinos et gemmas ad ornatum superhumeralis et rationalis. Et cetera quē in hunc modum sunt. Et dixit moyses filiis israel. Iste est sermo quē p̄cepit dñs fieri. Separate a vobis primitias domino. Omnis voluntarius corde offerat eas dño. Aurū et argentum et es. Hyacinthū et purpurā. Coccūmq̄ bis tinctum et byssum. Pilos caprarum. Pelles arietū rubricatas et hyacinthinas. Ligna setthim. Oleum ad lumināria. Aromata ad unctionem et thymiama odoris. Lapides onychinos et gemmas ad ornatum superhumeralis et rationalis. Et cetera quē in hunc modum sunt.

Capitulū.xxxvj.

Fecitq̄ bezeleel. Hic consequenter agitur de opis executione. Ista tamen executio nō ponitur hic totaliter eodē ordine q̄ supra descripti ē opus a moyse. ꝑ ponitur executio operis tēpli ad ipm tabernaculi. scdo tēpli ad es q̄ erāt intra ipsum. xxxvij. ca. tertio tēpli ad atrium. ca. xxxviij. tēpo tēpli ad vestes sacerdotū xxxix. ca. Circa primum primo ostenditur ppli offerentia vtra necessitates de uotio. secundo operis executio ibi. Fecerunt. Circa primū primo tēpli ad operimenta tabernaculi de cortinis et sagis et pellib⁹. secundo tēpli ad parietes tabernaculi. ibi. Fecit et tabulas tabernaculi. Sequitur. Contra occidentes vero. Quod uteus sequitur.

minus sapientiam ⁊ intellectū vt scirent fabre
opari q̄ in vsu sanctuarij necessaria sunt ⁊ que
p̄cepit dñs. Cūq; vocasset eos moyses ⁊ oēm
eruditū viz cui dederat dñs sapiam ⁊ q̄ spōte
sua obtulerāt se ad faciendū op⁹ tradit eis oia
donaria filioz isrl. Qui cū instarēt opi q̄die:
mane vota ppls offerebat/vñ artifices venire
cōpulsi dixerūt moysi. Plus offert ppls q̄ ne
cessari⁹ ē. Iussit ḡ moyses p̄conis voce canta
ri. Nec vir nec mulier deq̄ offerat vltra i opere
sctūarij. Sicq; cessatū ē a mūeribꝰ offerēdis:
eo q̄ oblata sufficerēt ⁊ supabūdarēt. Fecerūt
q3 oēs corde sapientes ad explēdū op⁹ taberna
culi: cortinas decē: de byssо retorta ⁊ hyacin
tho ⁊ purpura: coccoq3 bis tincto: ope vario
⁊ arte polymita. Quaꝝ vna habebat in lōgitudi
ne. xxviij. cubitos ⁊ i latitudine q̄uor: vna mē
sura erat oim cortinaꝝ. Cōiūxitq3 cortinas q̄n
q3 alterā alteri. ⁊ alias quinq3 sibijnuicē copu
lauit. Fecit ⁊ ansas hyacintinas in ora cortine
vnius ex vtroq3 latere: ⁊ in ora cortine alteri⁹
similiter vt cōtra seinuicem venirēt anse et mu
tuo iungerent. Unde ⁊ quinq̄ginta fudit cir
culos aureos qui morderēt cortinaꝝ ansas ⁊
fieret vnū tabernaculū. Fecit ⁊ saga undecim
de pilis caprarū: ad operiendū tectum taber
naculi. Unum sagum in longitudine habebat
cubitos. xxx. ⁊ in latitudine cubitos quattuor
Unius mensure erāt omnia saga. quoꝝ quinq3
iunxit seorsum ⁊ sex alia sepatim. Fecitq3 an
sas quinquaginta in ora sagi vnius: ⁊ quinq̄
ginta in ora sagi alterius vt sibijnuicem iunge
rentur ⁊ fibulas eneas quinquaginta quibus
necteretur tectum: vt vnū pallū ex omnib⁹ sa
gis fieret. Fecit ⁊ operimētū tabernaculi de pelli
bus arietum rubricatis: aliudq3 desup velā
men de pellibus hyacinthinis. Fecit ⁊ tabulas
tabernaculi de lignis sethim stantes. De
cem cubitoꝝ erat lōgitudo tabule vni⁹ ⁊ vnū
ac semis cubitū latitudo retinebat. Bine ica
strature erāt p singulas tabulas: vt altera alte
ri iungeret. Sic fecit in oibus tabernaculi ta
bulis. E quib⁹ viginti ad plagā meridianam
erāt ℈ austrū cum q̄draginta basib⁹ argēteis.
Huc bases sub vna tabula ponebant ex vtra
q3 pte angulo⁹: vbi incastrature latent in angu
lis terminant. Ad plagā q3 tabernaculi q̄ re
spicit ad aq̄lonē fecit viginti tabulas cū q̄dra
ginta basib⁹ argēteis: duas bases p singulas
o Cōtra occidentē ℵo id ē ad eā ptē tabernaculi
que mare respicit fecit sex tabulas. ⁊ duas ali
as p singulos angulos tabernaculi retro q̄ iā
cte erāt a deorsum vsq; sursum: ⁊ in vnā com
pagam pter ferebant. Ita fecit ex vtraq3 pte
p angulos vt octo essent simul tabule ⁊ habe
rēt bases argēteas sexdecem: binas scz bases
sub singulis tabulis. Fecit ⁊ vectes de lignis
sethim q̄nq3 ad ꝓtinēdas tabulas: vni⁹ lateꝛi
tabernaculi et q̄nq3 alios
ad alteri⁹ lateꝛi coaptā das
tabulas: ⁊ extra bos q̄nq3
alios vectes ad occidēta
lē plagā tabernaculi ℑ ma
p re fecit q̄z vectē alīū qui p
mediaꝝ tabulas ab angulo
vsq; angulū queniret Ipa
aūt tabulata deaurauit: fu
sis basib⁹ eaꝝ argēteis: et
circulos eaꝝ fecit aureos:
p q̄s vectes induci possēt
q̄s ⁊ ipos lamis aureis
operuit. Fecit ⁊ velū ō hya
cintho ⁊ purpura. Vermiculo
ac byssо retorta ope poly
mitario: varū atq; distin
ctū ⁊ q̄tuor: colūnas de li
gnis sethim q̄s cū capitib⁹
deaurauit fusis basib⁹ eaꝝ
argēteis. Fecit ⁊ tētoriū i i
troitu tabernaculi ⁊ hyaci
tho purpura Vermiculo byſ
soq; retorta ope plumarij:
⁊ colūnas q̄nq3 cū capitib⁹
suis q̄s operuit auro: baseſ
q3 earū fudit eneas q̄s ⁊ o
perui⁹ auro Ca. xxxvij.

a Fecit āt beseleel ⁊ ar
chā de lignis sethim
habētē duos ⁊ semis
cubitos i lōgitudine ⁊ cu
bitū ac semissem i latitudi
ne: altitudo q̄z vni⁹ cubiti
fuit ⁊ dimidij: vestiuitq3
eā auro purissimo int⁹ ⁊ fo
ris. Et fecit illi coronā au
reā p gyꝝ ꝓtās q̄uor anu
los aureos p q̄tuor angulos
eius duos anulos i latere vno
⁊ duos i altero: Vectes q̄
q3 fecit de lignis sethim q̄s
vestiuit auro ⁊ q̄s misit in
anulos q̄ erāt i lateribꝰ ar
che ad portādā eā. Fecit ⁊
propiatoriū. i. oraculū ō au
ro mūdissimo duoꝝ cubito
rū ⁊ dimidij i lōgitudie: et
cubiti ac semis i latitudie.
Duos etiā cherubin ex au
ro ductili quos posuit ex
b vtraq3 pte propiatorij che
rub vnū in summitate vni
us ptis. ⁊ cherub alterum
in summitate ptis alteri⁹.
Duos cherubin in singu
lis summitatibus propia
torij excedentes alas ⁊ te

o Id est ad eam p
tem tabernaculi q̄ ma
re respicit. nō ē ibe
beo. p Fecit q̄z
vectē aliū ℈. de hoc
vectē nō fecit. ō. mē
tionē alte eīs erat in
latere australi tabernaculi. ita q̄ capita
eius erāt inserta capitibus duaꝝ tabu
laꝝ q̄rū vna erat in introitu tabernaculi vna i
latere aq̄lonari tabernaculi. ⁊ altera in australi. ⁊ q: mīssa
hec p spissitudinem
ipārū tabulaꝝ. ℈ o
cit ita q̄ trāsibat per
mediaꝝ tabulas ab
angulo vsq; ad ang
lū sc̄s ab angulo ꝓxi
gente pariē aq̄lo
narem ⁊ occidētē ta
bernaculi vsq; ad an
gulū Nāq3 inde pari
etem australē ⁊ occi
dētalē eius. Cetera ex
ponant sicut sūt ex
posita supra .c. xxvj

Capitulū. xxxviij.

Fecit āt de
seleel. hic po
nūtur ea q̄ ad
ogio q̄rum ad ea q̄
erant intra tabernā
culum. ⁊ primo illoꝝ
que erant intra sctā
sanctoꝝ. scilicet pro
pitiatoriū ⁊ ipoꝝ che
rubin.

b Cherub vnū āt
summitate vni⁹ ge,
summitas b accipit
p pte sapiori sm o
pinionē rasa. dicen
tis q̄ cherubin erat
posita sup oculū
arche quod erat p
piciatorium sm ip
sum. Sm aliam opi
nionem summitas
hic accipitur p ex
tremitate que circū
q̄ cherubin sistēbat
extremitates
propiatorij. vt dictū
est. ℈. xxv. ca. Secūdo
ponitur executio
q̄rum ad ea que er
ant sanctumsanctoꝝ
rum contra velum
in illa parte templi
que sanctum vocabā
tur nominabātur cum
dicitur. Fecit ⁊ mē
sam, Sequitur.

c Contra coronā. id est immediate ſb corona vt expoſitus eſt. ō. xxv. ca. Conſequenter agit de candelabro q̄ erat ibidem cū dicitur. Fecit t candelabrū. ſequitur.

d Equū erat opus ſex calamoꝝ. q̄ exponit duplicit. vno modo q̄ licet aliq̄ calami orirentur de baſtili inferiꝰ aliq̄ ſu in gre ſuperā equaliter aſcēdebant. Aliter ſic. Equus erat ex. i. vniſonis in forma t figura. Cetera exponunt ſic. ō. expoſita ſunt. ca. xxv. Cōſequenter agitur de altari thymiamatis: cum dicitur.

e Fecit t altare ex. q̄ altare erat inter incenſum t candelabr: t exponatur q̄ hic dicitur. ō. xxx. c.

Capitulū xxxviij

a Fecit t altare holocauſti. b cōſequenter ponitur executio operis ḡtum ad ea q̄ erant extra tabernaculū t primo ḡtū ad altare holocauſtoꝝ facūdo ḡtum ad labrū eneū cum baſi ſua

b Fecit t labrum eneum cum baſi ſua ex Dicunt expoſitores noſtri cōmuniter q̄ iſte erāt mulieres deuote que veniebant frequēter ad oſtium tabernaculi rōne cultus diuini t in ſignū q̄ nolebāt amplius intendere oīmodi exercitiis obtulerūt ſpecula ſua quoꝝ capſe erant enee t de illis factū eſt vas p̄dictum ra. ſa. dicit q̄ b ē textus verus. De ſpeculis mulieꝝ exercitantiū vt circuitūū ad oſtiū tabernaculi t fm primam ſignificationem exponit dicēs. q̄ mulieres hebree q̄s pharao voluit impedire multiplicationē populi p generationē oppa-

gentes p̄ticiatoriuꝝ. ſeqꝝ mutuo t illud reſpicientes Fecit t meſam de lignis ſethim in longitudine duoꝝ cubitoꝝ t in latitudie vnius cubiti q̄ habebat in altitudine cubitū ac ſemiſſem Circūdeditqꝝ eā auro mūdiſſimo: t fecit illi labrū aureum p gyrū. a p̄iqꝝ labio coronā auream interraſilē ḡtuoꝝ digitoꝝ ſup eandā altera coronā aureā. Fudit t quattuoꝝ circulos aureos quos poſuit in ḡtuoꝝ angulis p ſingulos pedes meſe

c cōtra coronā. mulitqꝝ i eos vectes vt poſſet meſa portari: ipos q̄ vectes fecit ō lignis ſethim: t circūdedit eos auro Et vaſa ad diuerſos vſus meſe: acetabula: phyalas t cyathos t thuribula ex auro puro in q̄bus offerēda ſunt libamia. Fecit t cādelabrū ductile de auro mūdiſſimo. Be cui⁹ vecte: calami: cypbi: ſperuleqꝝ ac lilia pcedebāt ſex in vtroq̄ latere Tres calami ex pte vna: t tres ex altera Tres cypbi in nucis modū p calamos ſingulos ſperuleqꝝ ſimil t lilia t tres cypbi inſtar nucis in calamo altero. ſperuleqꝝ ſil t lilia. Equū erat op⁹ ſex calamorū q̄ pcedebāt de ſtipite cādelabri. In ipſo aūt vecte erāt quatuoꝝ cypbi in nuci modū ſperuleqꝝ p ſingulos t lilia. t ſperule ſub duob⁹ calamis p loca tria. q̄ ſimil ſex fiūt calami pcedentes ō vectevno. Et ſperule igitur t calami ex ipo erāt vniuerſa ductilia ex auro puriſſimo. Fecit t lucernas ſeptē cū emūctoriis ſuis t vaſa vbi ea q̄ emūcta ſūt extinguant de auro mūdiſſimo Talentū auri appēdebat cādelabrū cū oībus vaſis ſuis. Fecit t altare thymiamatis de lignis ſethim p quadrū ſingulos habēs cubitos: t in altitudine duos: e cuius angulis pcede

bant cornua: veſtituitqꝝ illud auro puriſſimo cū craticula ac pariet⁹ t cornibus. Fecitqꝝ ei coronā auream p gyrū. t duos anulos aureos ſub corona p ſingula latera. vt mittant in eos vectes. t poſſit altare portari. Ipos aūt vectes fecit de lignis ſethim: t operuit laminis aureis. Cōpoſuit t oleū ad ſcificatiōis vnguentū t thymiamata de aromatibus mūdiſſimis opere pigmētarij. xxxviij.

a Fecit t altare holocauſti ō lignis ſethim q̄n cubitoꝝ p quadruꝝ t triū in altitudine cui⁹ cornua de angulis pcedebāt opuitqꝝ illud laminis eneis. Et i vſus eius paruit ex ere vaſa diuerſa lebetes: forcipes: fuſcinulas vncinos: t ignium receptacula. Craticulāqꝝ ei⁹ i modū retis fecit eneā: t ſubter eam in altaris medio arulā fuſis ḡtuoꝝ anulis p totidē rectiaculi ſummitates ad imittēdos vectes ad portā dū. Quos t ipos fecit de lignis ſethim t operuit laminis eneis: induxitqꝝ in circulos q̄ in lateribus altaris eminebāt. Ipm aūt altare nō erat ſolidū ſed ceuum ex tabulatis t int⁹ vacuū.

b Fecit t labrū eneū cū baſi ſua de ſpeculis mulierū q̄ excubabāt in oſtio tabernaculi. Fecit t atriū in cuius auſtrali plaga erant tētoria de byſſo retorta cubitoꝝ cētū: colūne ecce vi-

c ginti cū baſibus ſuis. capita colūnarū t tota operis celatura argētea. Eque ad ſeptētrionalem plagam tētoria columne: baſeqꝝ t capita colūnarum eiuſdē mēſure t opis ac metalli erāt In ea vero plaga q̄ ad occidentē reſpicit: fuerūt tentoria cubitoꝝ quinq̄ginta: columne decē cū baſib⁹ ſuis enee t capita colūnaruꝝ t tota opis celatura argen

mendo viros laboribꝰ ne vacarēt ampleribus: vxores eorum componebant ſe ad ſpecula. vt p̄uocarent viros ſuos ad actum matrimonij non libidine ducte ſed p̄lio amore. t ſic p̄creauerūt exercitum filiorum iſrl. quoꝝ principes erāt in quibus q̄ daminō continebatur totū negociū populi conſiſtebāt ad oſtium tabernaculi vbi manebant moyſes t Aaron ad tractandum cum eis ō negociꝰ populi. Fm vero alios ſignificationem exponit de mulieribus deuotis que manebant in caſtris circa latera et poſt tergum tabernaculi quas oportebat circuire veniendo ad oſtium tabernaculi cauſa oblationis faciende. Aliter autem exponūt doctores alij q̄ circa labrum enceum erant ſpecula affixa. vt ſacerdotes viderent maculas abluēdas t illa ſpecula fuerunt oblata a mulieribus deuotis t ſic quod dicitur.

b Fecit t labrum eneum cū baſi ſua de ſpeculis mulierū

Hic accipitur facere p̄o aptare vel ornare. t ſic aliquādo accipitur in hebreo. vt dictum fuit (Geneſis primo capitulo

c Capita colūnarū t tota operis celatura argentea. In hebreo habetur. Uncini columnarum t cincture earum ō argento t eodem modo infra vbi ponuntur conſimilia verba.

d Ihab colūnas atrij vestiuit argento. In heb.hī Capita colūnaꝝ lintiū vel opuit argēto. ⁊ exponant illa sicut ō.xxvij. e Hec aūt sunt instra. In heb.hī. Hi sunt cōpositi vel numeri. ⁊ videt hoc melī dictū. vt̄s ex ifa se. qz nolant ⁊ eis nūerant pōdera metallo⁹ de qbus facta sunt opa tabernacli

f In ceremonijs leuitaꝝ .i. obsequijs eorū. qz ad eos ptinebat portare tabulas tabernaculi ⁊ bases ⁊ opamenta ⁊ plura alia. sibi deputē tabernaculū in motōe castroꝝ ⁊ erigere ipm in loco positōis castroꝝ ꝙ Per manū ithamar .i. fm ordinationē ei⁹ ⁊ pceptum. b Omne aurū. b ponit numerus auri i Mō expēsum ē in opē tabernaculi. xxix. talēto⁹ fuit. In heb.hī. xxix centenario⁹. Dicit aūt ra.fa.ꝙ cētenarius ptinet .lx. mnas mna aūt sanctuarij duplex erat respectū cōis ⁊ sic cēterarius ptinebat. cxx. mnas. ⁊ mna. xxv. sicloꝝ. ⁊ sic cētenarius⁹ sanctuarij ptinebat tria milia sicloꝝ k Oblatū ē aūt ab his ⁊c. In heb.hī sic. Argēti aūt numeratōis populi fuit centū cētenarij ⁊ mille septingenti ⁊ septuaginta ꝙnqꝫ sicli ad pōdus sanctuarij. dimidius siclus ꝙ singula capita olim trāscūtiū ad numer.a.xx. annis ⁊ supra de sexcētis ⁊ tribus milib⁹ ⁊ ꝙngentis quadraginta viris. exim b nūeratio ppli nō ē referenda ad numerum pāri pāciat. ꝫ magī ad numerū argēti. cui⁹ rō ē. qz i nullo loco i textū scripū qz i numeratōe ppli nueri solitere debēt vt offerre aliqua ymta ⁊ auri ꝫ argēti. Alibet dimidiū siclum vt dictū ē. ō. xxx. ca.

Et si ꝑsideret numerus argēti hic expssus cōperiet nūero virop accipiēdo ꝙ quolibet dimidiū siclū. vnus ei cētenarius valet tria milia sicloꝝ vt vltimū ē. ⁊ ꝙ ꝑtio centuꝝ centenarij valēt tr ē cētamilia sicloꝝ integroꝝ. ⁊ ꝙ ꝑtio valent sexcēta milia dimidios. Item mille septingēti septuaginta ꝙnqꝫ integri valent tria milia ꝙngētos quinquaginta dimidios. ⁊ sic hī numerus ꝑtinet⁹ virop .i. sexcētop trīū milīū ⁊ ꝙngentop quinquaginta. l Centū bases. xl. tes. Portro cōtra orientez ꝙnquaginta cubitoꝝ patet tētoria ⁊ qb⁹ ꝙndecim cubitos colūnaꝝ triū cū basibus suis vnū tenebat latꝰ ⁊ in pte altera. qz inꝫ vtraqꝫ introitū tabernaculi fuē ꝙndecim eque cubitoꝝ erāt tentoria: columne qꝫ tres ⁊ bases totidē. Cincta atrij tē toria byssus retorta texuerat. Bases colūnarū fuerūt enee: capita aūt eaꝝ cū cunctis celaturis suis argētea ꝫ ⁊ ipas colūnas atrij vestiuit argēto. ⁊ in introitu eiꝰ ope plumario fecit tentoriū ex byacintho. purpura: ⁊miculo ac bysso retorta: qđ bēbat viginti cubitos in lōgitudine: altitudo vo ꝙnqꝫ cubitoꝝ erat: iuxta mēsurā quā cūcta atrij tentoria habebāt. Colūne aūt in ingressu fuere ꝙtuor cū basib⁹ eneis capitaqꝫ earū ⁊ celature argētee. Capitulos aūt tabernaculi ⁊ atrij p gyrū fecit eneos ‖Hec sunt instra tabernaculi testimonij q̄ enumerata sunt iuxta ꝑceptū moysi: in cere monijs leuitaꝝ p manum ithamar filij aaron sacerdotis: q̄ beseleel filiꝰ huri filij hur de tribu iuda ꝺño per moysen iubente ꝑpleuerat tūcto sibi socio ooliab filio achisamech de tribu dan: q ⁊ ipe artifex lignoꝝ egregius fuit ⁊ polymitarius at qꝫ plumariꝰ de byacintho. purpura ⁊miculo ⁊ byssō. m Omne aurū qđ expēsum ē in ope sanctuarij ⁊ qđ oblatū est in donarijs viginti ⁊ nouē talētoꝝ fuit ⁊ septingētoꝝ triginta sicloꝝ n ad mēsurā sctuarij. Oblatū ē aūt ab his q trāsierūt ad nūerū a vigīti ānis et supra de sexcēti trib⁹ milibus ⁊ ꝙngēti ꝙnqginta armatoꝝ. Fuerūt ꝑterea centū talēta argēti e qb⁹ ꝓflate sunt bases sctuarij ⁊ introitus vbi velū pendet. Centū bases facte sunt de talēto centū singulis talentis p bases singulas supputatis. Be mille aūt septingētis ⁊ septuagintaqꝫ sicl⁹ fecit capita colūnaꝝ ēs et ipas vestiuit argēto. Erāt qz oblata sc̄ talēta septuaginta duo milia: ⁊ ꝙringēti supra sicli ex qb⁹ fuse sūt bases in introitu tabernaculi testimonij ⁊ altare eneum cuz craticula sua oiaqꝫ vasa q̄ ad vsum eiꝰ ptinēt: ⁊ bases atrij tam in circuitu qꝫ in ingressu eiꝰ ⁊ patili tabernaculi atqꝫ atrij p gyrum. Capi. xxxix.

O Byacintho vero et purpura ⁊miculo ac bysso fecit vestes quibus indueret aaron qñ ministrabat in sctis sicut ꝑcepit dñs moysi. Fecit igitur supbumerale de auro byacintho ⁊ purpura coccoqꝫ bis tincto ⁊ byssō retorta b ope polymitario. Incidit qꝫ bracteas aureas ⁊ extenuauit i fila vt possent torqueri cū purꝺ colorꝫ subtē. f. cōtentā. ⁊ sic nō oportet q ly fecit b accipiat nisi fr cōem sui significatiōem ēt. Ca. xxxix.

c Byaci. b ponit executio opis q̄ ad vestes sacerdotū ⁊ ꝑ de supbumerali b Incidit qꝫ bracteas id lamīas tenuit. vt ex illis possent fieri fila. scōo de rōnali ibi. Fecit ⁊ rōnale sercio de tunica byacinthina ibi. Fecerūt qꝫ tunicā. qrto de vestib⁹ byssinis ibi. Fecerāt ⁊ tunicas ⁊ ipsum cū coronulis ⁊c. Erant et circuli

gmine: duasq; oras sibi invicem copulatas in
utroq; latere summitatū: t balthcū ex eisdem
coloribꝰ. sicut ꝓcepat dñs moysi. Parauit et
duos lapides onychinos astrictos t inclusos
auro: t sculptos arte gēmaria noibꝰ filiorꝫ isrl
Ex noīa i lapide uno t sex in altero. iuxta or
dinē natiuitat eorꝫ. Posuitq; eos i lateribus
supbumeralis in monimentū filiorꝫ isrl. sicut ꝓ
cepat dñs moysi. Fecit t rōnale ope polymi
to iuxta opus supbūeralis ex auro byacintho
purpura coccoq; bis tincto t bysso retorta. q̄
drangulū duplex mensure palmi: t posuit i eo
gēmarū ordines q̄tuor. In primo ꝛsu erat sar
dius: topazius: smaragdus. In secō carbū
culus: saphirꝰ: iaspis. In tercio ligurꝰ: acha
tes: ametistus In q̄rto chrysolitꝰ: onychinus
t berillus circūdati t inclusi auro p ordines su
os. Ipiq; lapides duodecim sculpti erāt nois
bus duodecim tribuū isrl singuli p noīa singu
lorꝫ: Fecerūt in rōnali t cathenulas sibi invicē
coherētes de auro purissimo t duos uncinos
totidemq; anulos aureos. Posuo anulos po
suerunt in utroq; latere rationalis ex qbꝰ pēde
rēt due cathene auree q̄s inseruerūt uncinis q̄
in supbūeralis angulis eminebāt. Hec t ante
t retro ita ꝙueniebāt sibi ut supbūerale t rōna
le mutuo necterent. stricta ad baltheū t annulis
sociꝰ copulata: q̄s tōgebat vitta byacintbina
ne lata flueret t a semuicē moueretur. sicut ꝓce
pit dñs moysi. Fecerūt q̄z tunicā supbumeral
totā byacinthinā t capitiū in superiori pte ꝓtra
mediū ordiamq; p gyrū capitij textilē: deorsum
aūt ad pedes malapunica ex byacintho: pur
pura: cocco bis tincto ac bysso retorta t tintinnabula
de auro purissimo: q̄ posuerunt inter malogra
nata in extrema pte tunice p gyrū tintinnabu
lū autē aureū t malū punicū qbꝰ ornatus ince
deret pōtifex qñ misterio fungebat. sicut ꝓcep
pit dñs moysi. Fecerūt t tunicas byssinas o
pere textili. Aaron t filijs eiꝰ t mitras cū co
ronulis suis ex byssо: feminalia q̄z linea byssi
na: cingulum cocco bis tincto: byacintho:
purpura: ac cocco distinctū arte plumaria:
sicut ꝓcepat dñs moysi. Fecerūt t laminaz sa
cre veneratiōis de auro purissimo: scripserūt
q; in ea ope gēmario scīs dñi t strinxerūt eam
cū mitra vitta byacinthina: sicut ꝓcepat domi
nus moysi. Perfectū ē igitur oīe opus taber
naculi t tecti testimonij Fecerūtq; filij isrl cun
cta q̄ ꝓcepat dñs moysi t obtulerūt tabernacu
lū t tectū t vniuersaz suppellectilē: anulos: ta
bulas vectes colūnas: ac bases optorū ō pel
libus arietū rubricatis t aliud opimentum de
byacinthinis pellibꝰ: velū: archam: vectes p
piciatorij: mensam cū vasis suis. t ꝓpositio
nis panibus candelabrū: lucernas t utensilia
earū cū oleo: altare aureū t unguentū t thumi
ama ex aromatibus t tentorium in introitu ta
bernaculi: altare eneū: reti
aculū: vectes t vasa eius
oia: labrū cū basi sua: tēto
ria atrij t colūnas cū basi
bus suis: tentorū in intro
itu atrij funiculosq; illiꝰ ꝙpa
xillos. Nihil ex vasis de
fuit q̄ i misterū tabernacu
li t in tectū federis iussa fie
ri. Vestes q̄z qbꝰ sacer
dotes utuntur in sctuario.
Aaron scz t filij eius. ob
tulerūt filij isrl sicut ꝓcepat
dñs. Que postq; moyses
cūcta vidit ꝙpleta benedi
xit eis. Capitulum. xl.

a Locutusq; est dñs ad
b moysen dicēs. Mense
se primo prima die mēs
sis eriges tabernaculū te
stimonij. t pones in eo ar
cbā dimittesq; ad illā velū
t illata mēsa pones sup eā
q̄ rite ꝓcepta sunt. Candе
labrū stabit cū lucernis su
is: t altare aureū in q̄ adо
letur incēsum: coopaz arcba
testimonij. Tentoriū in in
troitu tabernaculi pones t
ad illud altare holocausti.
Labrū inter altare t taberna
culū qđ iplebis aq̄. Circū
dabisq; atriū tētoriis t in
gressum eiꝰ. Et assumpto
unctōis oleo unges taber
naculū cū vasis suis ut sāc
tificent altare holocausti:
t oia vasa eiꝰ: labrū cū ba
si sua. Oia unctionis oleo
ꝙsecrabis ut sint sctāsctōꝝ
Applicabisq; aaron t filios
eius ad fores taberna
culi testimonij t lotos aq̄ i
dues sctis vestibꝰ ut mi
nistret mihi. t unctio eorꝫ in
sacerdotiū sempiternū ꝓficiat. Fecitq; moyses oīa q̄
ꝓcepat dñs. Igitur mense
primo anni secūd. prima die
mēsis: collocatū ē taberna
culū. Erexitq; moyses illū
t posuit tabulas: ac bases
t vectes: statuitq; colūnas
t expādit tectū sup taber
naculū: imposito desup o
perimēto. sicut dñs impe
c raverat. Posuit t testimo
niū in archa subditis infra
in misterio illius in pte
inferiori. qui vocan
tur hic coronule. qm
to de lamina sacra.
ibi. Fecerūt t lami-
na Cetera patent ex
dictis supra. xxvij. c.

Capitulum. xl.

d Locutusq; est
domin⁹. Pꝰ
q̄ descripta ē
tabernaculi cōstru
ctio. Hic consequēter describitur eius
erectio vbi ꝓmittit
ꝓceptum domi cuꝫ
dicitur.

b Mense ꝓmo scz
secundi anni ab exi-
tu de egypto. secun-
do ponitur executiō
moysi cū dicit. Fe-
citq; moyses ꝛc. Et
ꝓmo ḡnim ad ipm
tabernaculum cum
dicitur. Collocatū ē
tabernaculum ꝛc. se
cundo ḡnim ad ea
que erant intra scīa
sctōrum ibi.

c Posuit t testio-
nium. id est tabulas
que erant i testimo-
nium federis inter de
um et populum.

d Et oraculum de
super. i. ꝓpiatorū.
tercio ḡnaz ad ea q̄
extra sanctuaria circꝫ
tabernaculo cum
dicitur. Posuit et
mensam ꝛc.

e Posuit t altare
aureum ꝑ tecto te-
stimonij. i. taberna-
culi. quia vocabat
testimonium taber-
naculi.

f Contra vetum. diuidēs sanctū & sanctificabis. & p hoc qđ dicit. Contra vetū & nō intra. pter qđ supadictū est. exx. ca. scz qđ altare incensi qđ est idē qđ altare aureū. nō erat intra sanctū sanctor scz extra inter mēsam & positōia & cādelabrum. g Et adoleuit sup eo incensum. s. ipe & moyses. qz faciebāt officiū sacerdotale quo usq aaron & filij ei⁹ essent sacrati sm illos q dicūt q sacratio sacerdotiz non erat cōpleta die erectionis tabernaculi sm alios q dicūt q illa dies fuit dies octaua sacratōis sue nō solū moyses obtulit illo die sed etiā aaron & filij eius. vt habet Leuit. & de his opinionib⁹ dicetur Hume. vij. Cōsequēter agit de erectione eor & primo de ea quę extra tabernaculū i atrio cum dicitur.

b Et altare holocausti i vestibulo. ad est in atrio.

i Sacrauit. s. moyses & etiam aaron et filij ei⁹ sm aliā rationē dicta.

k Labrū qz statuit inter tab. & alta re. s. holocausti non stat directe inter vtrū q & aliquando a latē.

l Lauerūq in eo moyses & aaron &. scz qñ fuerunt ingredi erant & poterant accedere ad tabernaculum testimonij.

m Erexit & atrium. s. colūnas & cortinas claudētes atrium p gyrum tabernaculi non tamen equale erat spaciū atrij in circuitu tabernaculi. qz ante ostiū tabernaculi qđ erat in pte orientali spaciū atrij habebat. s. cubitos in quadrum. in aliquo aūt tribus getibus habebat viginti cubitos latitudinis excepta spissitudine parietum tabernaculi

n Postq̄ omnia pfecta sunt operuit nubes tabernaculum in signum plaine acceptationis & psentie dē.

o Et gloria dñi implevit illud. s. nubes gloriosa q erat signum pene se ostēdo non solum supra tabernaculū & extra intra. p Nec poterat moyses ingredi. s. propter reuerentiam psentie domini. vt habet Isaie. vij. ca. vbi dicitur q non poterant sacerdotes stare & ministrare propter nebulam. non qz obscuraret eoz aspectum. & qz erat diuine psentie signum. vt ibi subditur. Implenerat ergo gloria dominī domū mā dominī. & ideo non poterant ibi stare propter dei reuerentiam. sicut & moysi volenti appropinquare ad rubum dictū est. Ne appropies inquit huc cū aūt nubes recessit de medio tabernaculi stans supra tabernaculum: signum fuit q moyses tunc non poterat ingredi ad ministrandum & quādo nubes tabernaculoz deserebat ita q nō stabat supra tabernaculū immediate erat signū motionis castrorum & sequebant nubem. & vbi quiescebat nubes ibi ponebant castra.

q Nubes quippe dominī incubabat p diem. ad refrigerium estus solis. r Et ignis in nocte. ad prestandū beneficium ingis. vt autem pdicta melius intelligantur expedit in figura situm tabernaculi & atrij & eorum q erant intra ipa. proque in plano figurari possunt. sed ogia multa supplere q imaginatiōem. Circuli qđ in circuitu hui⁹ spacij ponūt significant columnas atrij. linee vero pcedētes a circulo in circuitum significant columnas ad columnas pendentes & atrium claudentes. eorum spacium autem intra contentum debet intelligi centum cubitoz longitudinis. & quinquāginta latitudinis. & medietas huius spacij ab oriente vsq ad tabernaculum intelligenda est quadrata equilatera scz quinquaginta cubitorum longitudinis ab oriente in occidentem. & quinquaginta latitudinis scz ab aquilone versus meridiem & in hoc spacio ante tabernaculum debet situari altare holocaustoz.

In alia vero medietate eiusdē spacij debet situari tabernaculum habens triginta cubitos longitudinis & decem latitudinis a posteriori parte tabernaculi vsq ad cortinas atrij: versus occidentem spacium viginti cubitorum latitudinis. et a latere tabernaculi aquilonari vsq ad cortinas spacium viginti cubitorum. et similiter a latere ei⁹ meridionali vsq ad cortinas spacium viginti cubitorum. & sic patet q medietas secunda intra cortinas contenet totius spacij quinquaginta cubitos habet longitudinis. & quinquaginta latitudinis. & defectum pfectionis in hoc intellectus supplebit inspectorius. In occidentali vero parte tabernaculi situandum est candelabrum. mensa positionis & altare incensi. In occidentali vero parte eius situanda est archa. duo cherubin. & propiciatorium in locis infra descriptis.

t Lauerūtq in eo moyses et aaron ac filij ei⁹ manꝰ suas & pedes cū ingrederentur tectū federis & accederēt ad altare: sicut pceperat dñs moysi. Erexit & atriuz p gyz tabernaculi & altaris ducto in introitu ei⁹ tentorio. Postq̄ oia pfecta sūt operuit nubes tabernaculuz testimonij & gla dñi implevit illud. Nec poterat moyses ingredi tectū federis nube opiente: oia & maiestate dñi choruscāte. qz cūcta nubes operat. Sigñ nubes tabernaculū deserebat pficiscebant filij isrl p turmas suas. Si pēdebat de sup: manebāt in eodē loco. Nubes qppe dñi incubabat p diē tabernaculo & ignis in nocte: videbāt⁹ cuncta pplus isrl p cūctas mā siones suas.

Explicit liber Exodi.

Postilla Nicolai de lyra sup Exodum finit.

A a iiij

Leuitici. Capitulum primum Incipit

Vocauit aũt moyses ꝛc. Sicut dictũ fuit in principio Exo. Lex diuina ꝙ data ē ppli ad unum ꝙ ē cultu vnius dei: duplicit dat. Uno modo generaliter ⁊ succincte ⁊ hoc mõ etiã vario descendit in Exodo. a. xx. c. ⁊ citra. ⁊ hoc ꝙtũ ad ꝓcepta moralia. iudicialia. ⁊ ceremonialia vt ibidẽ fuit declaratũ. Alio mõ dat magis plene ⁊ explicite. et ḃ mõ dat in hoc libro ⁊ sequenti ꝙ sic adunitẽ distinguãtur ꝙ: oia ꝓcepta legis diuine ordinant ad dilectionẽ dei et primi. Fin ꝙ dicit apls. ꝙ. ad Thimo. j. Finis ꝓcepti ē caritas ⁊ saluator: Matheꝯ. xxij. ca. dicit ꝙ in duob⁹ ꝓcepto⁹ caritat⁹. s. dei ⁊ ꝓximi tota lex pẽdet ⁊ ꝓphete. ⁊ i ḃ libro ponũtur in spẽli ꝓcepta ordinãtia ad deũ. In libro vo numeroꝝ ponũtur illa ꝙ ordinãt ad ꝓximũ. ista tñ diuisio nõ est ita ꝓcisa: qn in ḃ li. ponant aliq̃ etiã ordinãtia ad ꝓximũ ⁊ in illo aliqua ordinãtia ad deũ. Nec mir. qr dilectio dei mouet ad dilectionẽ ꝓximi ⁊ dilectio ꝓximi ad dilectionẽ dei sua lik ordinat. ⁊ sic illa ꝙ ordinãt ad deũ ⁊ ꝓximũ. sup seinsa cem reflectũtur. Hmõi vero spẽrat ad pitẽ libꝝ ꝓsideranꝺũ ꝙ hõ ordinat ad deũ ꝙ debitũ latrie cultũ ꝙ cultꝰ ꝓncipaliter ꝓsistit in actu interiori mẽtis. Fin ꝙ dicit Augus. in enchiridion. Fide. spe. ⁊ caritate colit⁹ deꝰ. secundario vo ꝓsistit in ꝯbusdã actib⁹ exteriorib⁹ ꝙ ꝑ se ꝯdã ꝓtestatio nes interioris cultꝰ. ⁊ de talibus tractat in ḃ libro vicꝫ de sacrificijs ⁊ oblationib⁹ ꝙ debebãt deo fieri in recognitiõnes fidei ⁊ dilectiõis ad ipm. ꝓpꝫ qõ vocat iste liber. Leuitic⁹ qr talia offerre ad sacerdotes leuitici generis pertinebat. Hmõi vero sacrificia in ve. le. fuerũt missa. ⁊ ḃ triplicẽ rõne. Prima ē ꝙ fuerũt instituta ad removendũ iudeos ab ydolatria. ad quã ꝓni erãt. ⁊ tõ rõnabiliter fuerũt instituendine sacrificior⁹ onerati vt eis nõ vacaret idolis immolare. Et ꝓpter eandẽ rõem. s. vt ab idolatria eloꝫgarent fuerit eis ipositа sacrificia alia a sacrificijs idolor⁹ ⁊ frequenter ꝓta vt ꝓbit in sequẽtib⁹. Secũa ē. qr fuerũt instituta vt iudei i cultu vni⁹ dei exercerent. ⁊ ꝙ tale frequẽ exercitiũ bitus in eis generaret ꝙ ad dei cultũ delectabiliter adduceret. Tercia rõ ē. qr sacrificia ve. le. fuerũt figura vnius veri sacrificij no. le. s. ꝓpi in ara crucis immolati. illud autẽ qõ ē ꝑfectũ ꝙ vnũ vel pauca ipfecta nõ põt sufficiẽter reꝑsentari. ⁊ tõ sicut ꝑfectio omnia, vnica exiũ ipfectiõibus creaturaꝝ varie ⁊ multipliciter repãtur. sic decẽo fuit vt sacrificiũ nr̃m ꝑfectissimũ ꝙ multa ⁊ varia sacrificia in vet. le. figurarent. qr illa erãt impfecta. Fin ꝙ dicit apls ad Hebr. vij. Nihil ad ꝑfectũ adduxit lex. igit liber iste ꝙ est de oblatiõib⁹ ⁊ sacrificijs dinidit in ꝙtuor ꝓncipales. i ꝑma agitur de sacrificijs ⁊ oblatiõib⁹. in secũa de ipsis offerentib⁹ ꝑsẽs ca. viij. in tercia de offerẽdis ꝙlib⁹ vicꝫ. xxij. ca. in quarta de votoꝝ solutiõib⁹ ⁊ redẽptiõibus. ꝙ sunt ꝙdam oblationes spales. ca. xxvij. Circa ꝑmũ agitur ꝑ de sacrificiorum ⁊ oblationũ actu. secũo de eoꝝ vsu. ca. vj. ibi. Hec ē lex sacrificij ꝛc. ⁊ circa ꝑmũ sciendũ ꝙ aliq̃ offerebant ex mera deuotione de ḃono agitur. j. ca. ⁊ ij. Aliq̃ aũt ꝙ petitõe impetrationis de quibus agitur. iij. ca. Aliq̃s aũt fiebat oblatio ꝙ ꝑcti remissione. de qua agitur. iiij. ca. Circa ꝑmũ sciendum ꝙ aliq̃s fiebat oblatio de vinctib⁹. ⁊ talis oblatio vocat ꝓpiatiõis sacrificiũ. de ꝙ ꝑmo agitur. Aliq̃s aũt fiebat de nõ vi uentibus. vt de pane farina ⁊ ꝑsilibus. ⁊ talis oblatio retinebat sibi nomẽ cõmune oblatiõis. de ꝙ agitur. ij. capi.

Incipit vaiecra. i. liber Leuiticus. Capitu. j.

a Vocauit aũt moysen ⁊ locutus ē ei dñs de tabernaculo testionij dicẽs.

b Loqre filijs isrl ⁊ dices ad eos. Hõ ꝙ obtulerit ex vobis hostiã dño de pecoribus. i. de bob⁹ ⁊ ouib⁹ offerẽs victimas. si holocaustũ fuerit ei⁹ oblatio ac de armẽto masculũ imaculatũ: offeret ad ostiũ tabernaculi testionij ad placandum

c sibi dñm. Ponetq̃ sup caput hostie man⁹ ⁊ accepta hĩ erit: atq̃ i expiatiõẽ ꝙ

k ꝓficiẽt. Immolabitq̃ vitulũ coꝝ domino: ⁊ offerent

l filij aaron sacerdotes sanguinem fundentes ꝙ altaris circuitum quod est ante ostium tabernaculi. Detractaq̃ pelle hostie artus

m in frusta cõcident: ⁊ subijcient in altari ignem struent lignoꝝ aũ ꝓpositã ⁊ membra ꝙ sic cesa desup ordinãtes: caput vicꝫ ⁊ cũcta ꝙ ad

a Vocauit autem moysen ꝛc. ad ostendendũ ꝙ legeo iste nõ fuerũt a moyse i ante. ñ a deo date.

b Hõ qui obtulit ex mera deuotione.

c Si holocaustũ fuerit etiã oblatio. dicit holocaustum sacrificiũ totaliter incensum ad honorem diuinũ. ⁊ dicit ab holon qõ est totũ. ⁊ cauma qõ est incendiũ. ⁊ ꝙ hoc de signiabatur ꝙ anima offerentis debebat totaliter resolui sen referri ad honorem diuinũ. Fin ꝙ dicit Deut. vj. Diligeo dñm ex toto corde tuo ⁊ ex tota anima tua. d Ac de armento. Armentũ est ꝯgregatio boum. sicut grex est cõgregatio ouiũ. ⁊ sic pes ꝙ hic loquitur de oblatione boum: q̃ sunt maiora animalia immolatitia. e Masculinum. qr femina est magis occasionata. ⁊ quid impfectum respectu masculi. ⁊ tõ offerri nõ poterat in holocaustum qõ est sacrificiũ ꝑfectissimũ. poterat tamen offerri in hostijs pacificis. vt habet. j. ca. vj. f Immaculatum. id ē absq̃ defectu membrorũ. ⁊ etiam careno aliqua que reddebant aial maculatũ ⁊ ineptum ad sacrificiũ domini. sicut est animal languidum ⁊ debile. ⁊ ꝓmunitũ ex cõcubitu cum animali alterius speciei vel ex cõtactu rei immũde postq̃ venerat ad viam exedram templi vbi reponebantur animalia munda quouisq̃ esset tẽpus ⁊ hora offerẽdi ꝙ offerret ad ostium tabernaculi. Sicut expositores nostri cõsueuerũt ꝙ ꝓ hoc intelligit ostiũ atrij sacerdotũ vbi ꝓbabantur animalia. verũ est. erant apta ad offerendũ anteq̃ introducerentur in atriũ. Hebrei autem dicũt ꝙ non ꝓbabãtur ibi. ß extra atrium totaliter in vna exedra ad ḃ parata. ⁊ ideo qñ dicitur hic. Ad ostium tabernaculi. exponunt de loco q̃ erat extra atrium. ⁊ ille locus erat ante ostium tabernaculi in q̃ erat arche ⁊ ꝓpiatorij ꝛc. ⁊ hoc magis cõcordat ire in qua additur. h Testimonij. ꝙ archa testamenti in qua cõtinebant tabule vocabat testimoniũ. i Ponetq̃ manum sup caput hostie. ad denotandum ꝙ offerens animal renũciabat iuri qõ habebat i eo. k Immolabitq̃ vitulum. Ostenso quid debebat facere laicus offerens animal in holocaustũ. Hic ꝑtr ostendit quid pertinebat circa hoc ad sacerdotis officiũ. s. immolare. sanguinem offerre. exonerare ⁊ incendere. ⁊ hoc notat cum dicitur. l Filij aaron sacerdotes ꝛc. ipi em erant ministri sacerdotes sub patre ministrantes. vnde in hebreo habetur. Filij aaron sacerdotes. m Fundentes ꝙ altaris circuitũ. Dicit ra. sa. ꝙ ponebant de sanguine in duobus angulis altaris cõtradictorie oppositis. quilibet autem angulus respicit duo latera in eo cõtẽta. ⁊ sic talis positio sanguinis respiciebat totum circuitũ altaris.

n Et subijcient in altari ignem. non est intelligendum ꝙ apponerent ignem aliunde. quia nudab ⁊ ubi offerẽtes ignem alienum statim interfecti fuerunt a dño. vi dñ

infra.p.ca.t ibō qō dī ħ. Et subiiciēt ignē sacrificiū ħ ligna q̄ imponēbāt ad nutriēdū t ꝓmouendū ignis de celo dat vt ħ infra.ix.ca. o Intestinis t pedib⁹ lotis aq̄ ꝓ intestina ꝓmēte soluēs t pedes calēt suū. p Adolebit q̄ ea sacerdos.i.ꝑbebit i holocaustū. q Et suauē odo

rē dño.non ē intelligendū q odor inde ꝓgrediens esset suauis sed acceptꝰ dño ex re oblata: sed ex obedientia t fide esse remunerandā illa sacrificia figurabant ꝓpter ꝙ salute hūani generis immolādū. r Si de pecoribꝰ. Hic ꝑtr agit de oblatōe holocausti i alatibus mundꝭ .qō notat ex subsequēti dī. De ouibꝰ siue de capris ꝛc. sequit. s Adipē annicula. ista lra vicios scriptoꝝ: vt alio mō vī falsificata.rō q hec lra refert ad spēs ouiū vt capreę t ħt caput nō ꝓ dici gn⁹.tum q i holocaustū offerebāt ali q̄ artetes mḡri et ħ solū vnū latus: vel i planū locis. vñ i hebl. bf. Mastilō t obsq; macula offeret. t Immolabitq; ad latus altaris scz holocausti qō erat i atrio sub dio vt dictū fuit Exo. xx vij. ca. cetera patēt ex ꝓdicto. v Si aūt de ouibus. Hic ꝑtr agit de oblatōe holocausti facta ex deuōne in volatilib⁹.volunt ēm lex diuina dño in lege ꝓuidere deuotioni pauperū: vt q̄ nō ualent alia maiora possent offerri minora.t q nō bēāt maiora possent offerre animalia.t ħ est qō dī. x De turturib⁹ t pullis colūbe.t dicit de turturibus.qi maiores tartures sūt meliores t pinguiores Econuerso aūt est de colūbis.q̄ minores plus valēt. y Et rupto vulnere loco. Dic ra. Sal.q tal ruptio debebat fieri cū vngue:nō cū ferro z Vesicula ꝙ gutturi. vbi congregat cib⁹. a Plumas ꝓpter. dicit ra. Sal.q ħ erat q volatilia ēt ad capiēdā alia de alieno.t p ħ detegebatur q sacrificiū de rapina nō placz deo.cetera patēt ex dictis Circa ħ dī.Christ.quare fiebat deo sacrificium de trib⁹ spēb⁹ aliū trū.s.bouis.ouis.capre.t de duab⁹ spēb⁹ aūū.s. turturis t colūbe. Ite ḡre nō fiebat de pullis⁹ sīc de aliis volatilib⁹. Ad soluendū aūt istop t ꝑmittū ꝓsiderandū q sicut ꝓdictū ē: sacrificia veteꝝ legꝭ fuerūt instituta ad tria scz ad reuocandū iudeos ab ydolatria:t ad inducendum eos ad colendū deū:t ad figurādū xpi vere sacrificiū. t ex hac triplici rōne quattuor fuit sacrificiū fieri de trib⁹ spēb⁹ aliū ꝓdictꝰ. ꝓpter primū.q̄ ydolatre egyptij inter ħ studebāt facere pocrisin ꝓdicta aialia colebāt vt deos:agnū vt arietem.q̄ tabule forma ḡnis ad aliqd ipōnis fingebat Bos et cū capite arietino pingebat. Boues ħ api quod macie mamē apud egyptios reputabat in spē thauri apparebat Hirci: q̄ demō aliq̄s apparebat eis in spē hirci. t ħ nephas reputabāt dicta aialia imolare ,ꝓpter ꝙ moyses dixit Exo. viij. Si macta:emꝰ ea ꝙ colūt egyptij coram eis lapidib⁹ nos obruēt. t ideo ꝙ oppositū dño ꝓcepit ista animalia sibi immolari. Similit ꝓpter secundā rōnem:nūc ēm bō debuit deū colere:q̄ bona ħ habz ab eo se hbē cognoscāt: et de eis oblatiōz ei facta fīt illud qō dic Dauid.i. quis dete Tua sūt oīa t que manu tua accepim⁹ dedim⁹ tibi. et ibō conuenient ordinauit dño sibi sacrificiū fieri de illo animali huo ħ cōmo veniat in ōnz bona ħ sūt tres spēs ꝓdicte ce-

tera aūt animalia vt sunt siluestria ħbus boues cōiter nō vtimur:vel si sunt domestica sunt immūda: vt porcus t similia: ħ nō debēt deo offerri. Silicet ꝓpter rectā rōem. q̄ bos significat xpi fortitudinē. agnus eius innocentiā. capra vel hircus similitudinē carnis pcti. De turturibus ꝙ t pullis colūbe fiebat sacrificium.vñ qi sūt in magna abundantia in terra ꝓmissionis t cadūt frequēter in eius bois sunt cetera mūda nutriūnt. Ē tere vero anco. vt ē magꝭ siluestres vt ī sūt domestice vescā tur immūdo nutrimento:vt galline et anates t ꝙsines. Ite q̄ turtur significabat xpm castitatē. columba quę fellē caret eius volucdinez seu mitratē. de passeribꝰ ꝙ fiebat oblatō tantū i emūdatione leprosi.ꝛc ħ ēt ect infra.xiij. ca. de pcedentibus aūt nō fiebat sacrificium. q nō habēāt inter bones sed latent in aquis.

Item q̄ extracti de aq̄ cito moriūt̄ t ibō nō possent vsui deferri ad xpm. oblatio aūt nō debat de immūdis. Item q̄ aliqui ydolatre vtebant piscibus in suis sacrificijs.

Sequit apditio pena Pauli burg⁹ in penū capitulos.

Iste vero sit q̄ sacrificia vete.le. principaliter figurabāt sacrificiū xpi pfectissimū. t ibō fuerūt multa ex in positi.di.secundo in tāta sacrificiorū multitudine sub tot modis significādi pōt intelligi fuisse figurativa multitudinis sacrificiorū martyrū q̄ amore xpi et in eius fide testimoniū multipliciter sanguinē suū fuderunt ita tamē q̄ sacrificia illis que p totā multitudinē offerebā tur:vt agnus paschalis t tuge sacrificiū:vel bmōi:ad ipsum sacrificiū xpi solū referant. cuius meritū ad totū genus humanū redemendū fuit sufficiēs.sacrificia ho ꝓticularia que ꝓ ħbuidā singulariū ꝑsonis offerebant:nō se extendētes ad totius populi expiationē:referant ad significanda sacrificia martyrū:quoꝝ merita nō attingūt sufficientiā vniuersalis expiatōis. vnde in rōne figurali multitudinis sacrificiorū vete.le.sicut xps caput principaliter figurat:sic eius membra sicut ħtus perfectoꝝ figurat in holocaustis:t ħt ꝑticulā in hostijs pacificis. vt in prima scōe.q.ciij.ar.iij.in rōnibus ad.viij.arg.

In eodē.j.ca. vbi dicit in postilla. Ponentq; manus sup caput hostie. Addūto.ij.

(Q) Et hāc manuū positionē pōt⁹ vī denotari.q̄ bō offerens aliud aial esset dign⁹ occisiōe ꝓ suis peccatis.et q̄ loco illi⁹ illud aial oblatū vel immolatū occideret: vt in pena secūde.q.ciij.ar.iij.in responsione ad.v.arg.vñ supra Heli.xxij.ca. dicit de Abraam q̄ obtulit arietē loco filij:qui de⁹ ꝓceperat immolari ꝛc.

In eodē ca.j. vbi dicit in postil. Circa hoc ca. Christ quare fiebat deo sacrificiū de trib⁹ spēb⁹ aialiū. Addūto.iij.

(Q) Manū q ibō ca.t i sequēti⁹a postillatore ponūt de bis q̄ pertinent ad quosdā rōnes sacrificiorū vel. le.cū multis alijs ad rōnes bruti sacrificiorū tam legalem q̄ mysticā ꝑtinentib⁹ tradunt ad plenū in pma scōe.q.ciij.vñ qui de bis plene vult instrui videat ibi.

Replica correctoꝝ contra Burgen. ad saliandum postillatorem in capitulo primo.

At ꝙ

Capitulum.ij.

Anima cum obtulerit oblatiõz sacrificij dño simila erit ei⁹ oblatio
c Fũdet⁹ sup eã oleũ: et ponet thus ac deferet ad filios aaron sacerdotes Quorũ vnus tollet pugillũ plenũ simile t olei ac totũ th⁹
d t ponet memoriale sup altare in odorẽ suauissimum dño. Q̃ aũt reliquum fuerit de sacrificio: erit aaron t filioꝝ eius sctñsctõꝝ de
f oblationib⁹ dño. Cũ autẽ obtuleris sacrificiũ coctuꝝ in clibano de simila panes. scz absq; fermẽto cõspsos oleo: t lagana azima oleo lita: si oblatio tua fuerit de sartagine simile pspse oleo. t absq; fermento diuides eã minutatim et fũdes sup eã oleũ. Si aũt de craticula fuerit sacrificiuꝝ eque simila oleo cũspergẽt. quam offeres dño trades manib⁹ sacerdotũ. Qui cũ obtulerit eã: tollet mẽoriale de sacrificõ: t adolebit sup altare i odorẽ suauitatẽ dño. Quicqd aũt reliquum fuerit aaron t filioꝝ ei⁹ sctñsctõꝝ de oblationib⁹ dñi. Oĩs oblatio q̃ offert dño absq; fermẽto fiet: nec qcq; fermẽti ac mell adolebit i sacrificõ dñi. Primitias tñ eorum offeretis ac mũera: sup altare vero nõ imponent in odorẽ suauitatis. Quicqd obtuleris sacrificij sale cõdies. nec auferes sal federis dei tui de sacrificio tuo In omi oblatione offeres sal Si aũt obtuleris munꝰ primitiaꝝ frugũ tuarũ dño. de spicis adhuc virentib⁹: torrebis eas igni: t pfringes i modũ farris: t sic offeres primitias tuas dño: fundes sup eas oleũ t thus ponẽs. qz oblatio dñi est. de q̃ adolebit sacerdos in mẽoriaꝝ mũeris: partẽ farris fracti et olei ac totum thus.

Dulcedo vero mellis significat lasciuiã carnis: q̃ nõ debent esse in sacrificijs dñi. Dicit autẽ ra. Sal. q̃ nolle mellis hic intelligit oĩs fructus dulcis. i Primitias tñ eoꝝ offeretis. vnde. j. xxiij. ca. Duo panes simile fermẽtate ꝓcipiunt offerri ꝓ primitijs in festo pẽthecostes. Ite infra vij. ca. dñi Panes q̃s fermentatos cũ hostia gratiarũ q̃ immolatur ꝓ pacificio: ex q̃bus vnus ꝓ primitijs offertur domino. k Sup altare ꝙ nõ impo. i odo. suauitatis. f. aliq̃d ꝙ ipse ibi crement. vñ infra. vj. ca. dñi de simila cuius ꝑna ꝙ erat cremata in altari: q̃ totũ residuũ cedẽs i vsuꝝ sacerdotis nõ poterat fermentari. Cuius rõnẽ ibidẽ assignat sic. ió aũtẽ nõ fermẽtabit. qz ꝙ ei⁹ incensum dñi offert. ex dicto ꝑte q̃ illud q̃ dñi hic dicit oblatio q̃ offe. do. absq; fer. fiet. intelligit tantuꝝ de oĩ oblatõe q̃ fm se totam vel fm partem super altare cremat. Cõsequenter pot̃ tertiũ qđ in omi sacrificio icludebat cũ dñi. l Quicqd obtuleris sacrificij sale condies. cuius rõ ẽ. q̃ sal a corruptiõe ꝓtegat: que dz esse lõge a dei sacrificijs. Item

Capitulum.iij.

Anima cũ obtulerit. Hic ꝓponit q̃ agit ọ oblatõib⁹ fact̃ ex rebꝰ nõ viuentib⁹. volunt eũ de ꝓuidere deuotiõi pauperũ: vt q̃ nõ hẽnt animalia vel aues possent offerre farinã crudã vel coctã vel spicas. t tõ ꝓmo agit de oblatõe farine crude. scdo de oblatõe farine cocte. ibi. Cũ aũt obtuleris tertio inponũt alii q̃ in oi sacrificio offerẽda: ibi. Hic oblatio. quarto ọ oblatiõe spicaꝝ: ibi. Si aũt obtuleris rc. ꝙ in prima parte dicit

a Ria cũ obtulerit rc. Dicit ḃ ra. Sal. q̃ ḃ vbi agit ọ oblatõe pauperũ ꝓuenẽtur dñi Ria cũ obtulerit rc. qz oblatõ pauperũ apud deũ reputat ac si obtulisset aliam suã. i. vitulã. et similẽ sententiã dicit saluator Marci. xij. cap. de vidua paupere que obtulit duo minuta. b Oblationẽ sacrificij. sicut dictũ fuit ca. precedenti. sacrificiũ ꝓprie ẽ de viuentibus. q̃ ḃ accipit large ꝙ oblatõe qualibet. c Simila erit ei⁹ oblatio. Simila ẽ farina trinici purgata et delicata: quia de melioꝛib⁹ debꝫ fieri oblatio deo. d Memoriale. f. q̃ totũ qđ hz offerentis habet a deo. t illud cedebat in ꝑte dñi. e Erit aaron rc. qz cedebat in vsus eorum. f Cum aũt obtuleris. Hic agit de oblatione farine cocte quod poterat fieri ꝙ dupliciter. Vno modo in clibano t sic erat oblatio panũ. Alio mõ i aqua calida. t talis oblatio notat cũ dicit. Et lagana azima. t hoc mõ ꝓtalici vocãt lagana cibos factos de pasta in aqua coctos. Tertio modo coquebat i patella. t ꝓtium ad hoc dñi. Si oblatio tua fuerit de sartagine. Quarto modo sup craticulaꝫ. qđ notatur cũ dicit. Si aũtẽ de craticula rc.

g Eque similã ꝑspergẽt oleo. t. similã sic coctã ꝑspergẽt oleo: coqđ mõ sicut t alie simile precẽtes. h Hic oblatio. Hic ponunt alii q̃ in oi sacrificio t oblatõe sũt observãda exclusiue sine inclusiue intelligendũ. tñ vt dñi ꝓ mutuũ dicto q̃ ab oi oblatõe excludunt. f. fermẽtũ t mel qz istis ydolatre in suis sacrificijs vtebant. Ite qz fermentũ corruptiõꝫ significat: fm illud apli Cor. v. ca. Modicũ fermentũ totã massam corrũpit Dulcedo vero mellis significat lasciuiã carnis: q̃ nõ debent esse in sacrificijs dñi. Dicit autẽ ra. Sal. q̃ nolle mellis hic intelligit oĩs fructus dulcis. i Primitias tñ eoꝝ offeretis. vnde. j. xxiij. ca. Duo panes simile fermẽtate ꝓcipiunt offerri ꝓ primitijs in festo pẽthecostes. Ite infra vij. ca. dñi Panes q̃s fermentatos cũ hostia gratiarũ q̃ immolatur ꝓ pacificio: ex q̃bus vnus ꝓ primitijs offertur domino. k Sup altare ꝙ nõ impo. i odo. suauitatis. f. aliq̃d ꝙ ipse ibi crement. vñ infra. vj. ca. dñi de simila cuius ꝑna ꝙ erat cremata in altari: q̃ totũ residuũ cedẽs i vsuꝝ sacerdotis nõ poterat fermentari. Cuius rõnẽ ibidẽ assignat sic. ió autẽ nõ fermẽtabit. qz ꝙ ei⁹ incensum dñi offert. ex dicto ꝑte q̃ illud q̃ dñi hic dicit oblatio q̃ offe. do. absq; fer. fiet. intelligit tantuꝝ de oĩ oblatõe q̃ fm se totam vel fm partem super altare cremat. Cõsequenter pot̃ tertiũ qđ in omi sacrificio icludebat cũ dñi. l Quicqd obtuleris sacrificij sale condies. cuius rõ ẽ. q̃ sal a corruptiõe ꝓtegat: que dz esse lõge a dei sacrificijs. Item

Additio capitũli secundi.

q̃ sal discretiõꝫ signat. fm illud apli. Col. iiij. ca. Sermo vester in gra sp sit sale condit⁹. t ió ponebat in omi sacrificio ad designãdũ q̃ nullũ sacrificiuꝝ deo placet nisi fuerit cũ discretiõe factũ. m Si aũt rc. Dic agit de oblatiõe q̃ fiebat de spicis nõdũ ad maturitatẽ deducẽs q̃ debebãt igne torreri t grana excuti t frãgi. t tũc sacrificiũ fieri per modũ q̃ i lra exprimit. t ꝑs intellecꝰ ex ꝓdictis. n Mutuo ꝓmittitur. Sciendũ q̃ ꝓmittit ter i anno reddebant. ꝓmo i paschate de spicis virentib⁹. secdo i pẽthecoste de nouis panib⁹. t de his fiebat oblatio. tertio in festo tabernaculoꝝ collectis frugib⁹. t ille cedebãt in vsum sacerdotũ. sicut decimi in vsuꝝ leuitaꝝ. Et dictio aũt in isto ca. t dictis in seqntib⁹ ꝑs. q̃ q̃nq; offerebant i sacrificiũ de terre nascentib⁹ scz panis sub q̃ ꝓtinet oblatio farine t spicarũ. qz sũt materia panis. vinũ de q̃ fiebat libatio i sacrificijs: vt patebit infra. oleũ sal t thuris. cui⁹ rõ ꝓt accipi ex precedentib⁹. qz supra dictũ ẽ q̃ oblatõ debebat fieri deo ọ bis q̃ cõtigit venire in vsus hois ad sustentatiõꝫ vite de terre nascentib⁹ ꝺo alĩq̃ cõmo veniũt in sustentationes hois q̃ modũ nutrimenti. t ista sunt panis t vinũ. Reliqua q̃ modũ cõdimẽti cuiusmodi sũt. sal t oleũ. Alĩq̃ per modum medicamẽti. t ꝓtũ ad ḃ ponebat thus qđ ẽ aromaticũ et solidatiuũ. Rõ etiã spãlio ad ḃ est. qz thus significat de mortio: fm illud. pũ. cxxxij. Dirigat oro mea sic incẽsum in ꝑspectu tuo. t ió ponebat ut oblatiõib⁹ ad significãdũ q̃ ñ erãt accepte ꝺo fm se: q̃ tñ ex fide t ꝺuotõe offerẽtiũ ꝙ qđ i sacrificiõ zelotipie ñ ponebat th⁹: vt ꝺr Ma. v. ca. qz nõ ꝓcedebat ex deuotiõe: q̃ ex suspitiõe cõtra vxoꝛ.

Et cū ēquitauerit i sacrā scripturā accipit alia p gloria bōāmarū q̄ ala ē pō principalioꝫ: sīc sit pamp siue vuas. siue offerat aliā siue ouē: siue ſiliā. vt patet hic. j. ca. v. aliā si peccauerit t audierit vocē iurāto t aliā q̄ tetigerit t. aliā q̄ intrauerit t. t sic de multis aliis. vñ expositio ra. Sal. in hoc loco nō vt dicit ſūdamētū. Rabbi. mo.

Capitulum. iij.

Quod si hostia pacificoꝝ fuerit ei⁹ oblatio t de bob⁹ voluerit offerre marē siue feminā immaculata offeret coꝝ dñō. Ponetq; manū sup caput victime sue: q̄ imolabit in introitu tabernaculi testionij. Fūdentq; filij aarō sacerdotes sanguinē p altaris circuitū. t offerent de hostia pacificoꝝ in oblatiōez dño adipē q̄ operit vitalia t quicq̄d pinguedinis ē intrinsecus duos renes cum adipe quo teguntur ilia. et reticulū iecoris cū renūculis: adolebuntq; ea sup altare in holocaustuꝫ ignis ignē suppositō in oblationē suauissimi odoris dñō.

Si ho de ouib⁹ fuerit eius oblatio t pacificoꝝ hostia siue masculū obtulerit siue feminā: immaculata erit oīa

Si agnū obtulerit coꝝ dōmino: ponet manū suā super caput victime sue q̄ imolabit in vestibulo tabernaculi. Fūdētq; filij aaron sanguinē ei⁹ p circuitū altaris: t offerēt de pacificoꝝ hostia sacrificiū dño adipē t caudā totā cum renibus t pīguedinē q̄ operit ventrē atq; vniuersa vitalia t vtrūq; renūculū cū adipe qui ē iuxta ilia: reticulūq; iecoris cū renūculis t adolebit ea sacerdos sup altare i pabulum ignis t oblatiōis dñi

Si capra fuerit ei⁹ oblatio t obtulerit coꝝ dño: ponet manū suā sup caput ei⁹ imolabitq; eā in introitu tabernaculi testionij. Et fundēt filij aarō sanguinez ei⁹ p altaris circuitū: tollētq; ex ea in pastuꝫ ignis dñici adipē q̄ operit ventrē t q̄ tegit vniuersa vitalia: duos renūculos cū reticulo qō ē sup eos iuxta ilia: t aruinā iecoris cū renūculis: adolebitq; ea sup altare sacerdos i alimoniā ignis t suauissimi odoris. Oīs adeps dñi erit iure ꝑpetuo i generatiōb⁹ t cūctis habitaculis vīs nec sanguinem: nec adipē oīno comedetis.

a Et cū ēquitauerit. Hic agit de hostia pacifica q̄ fiebat p bñficij impetratōe. t si aliō bñficiū ia erat obtētū: tale sacrificiū debebat rōez gratiarū onis: si aūt obtinendi bñficij tūc fiebat rōez postulatiōis. t ideo vocabat hostia pacifica quia q̄si deū exhibet bñficiū ꝑmittēs ei pacificat⁹. Sufficit hō recipere tale bñficiū postulati pacificat⁹ in alio q̄ cōplet finē desiderij. Dicit aūt hic ra. Sal. q̄ vocabat hostia pacifica: eo q̄ facit pacem reddēdo cuilibet q̄d suum. s. deo t hoi cui⁹ ē oblatio. t sacerdoti offerēti q̄ huiꝰ sacrificij vita ꝑ sustētabatur ad honorez diuinū. vt hic. j. Alia aūt cedebat in vsum sacerdotū. s. arm⁹ pectus t pectoralium t eius ligna cū genio t vt dicit ra. Sal. cetera carnea erāt offerēdā. Et hoc ꝑ ps. q̄ tale sacrificiū nō poterat fieri de aūb⁹. sic sacrificium holocausti fieri poterat. vt fuit dictū. j. ca. q: hoc sacrificiū dilatebat in treo ꝑcto anno. hoc i sacrificijs nō dilatebant: vt habet Hest. xv. ca. t hō hostia pacifica fiebat de bobus vt ouib⁹ vt capris. t sīm hoc istud ca. dilatāt i treo ꝑcto. Sīc hic. Si ho de ouib⁹. terciꝰ ibi. Si capra fuerit. t q̄rto ponit correlariū rōnis dicto ꝑ in hoc cap. ibi. Hēs adeps. Alia ꝑs pars ēt dicti i hoc ca. t sup ꝑ q̄ diuersio sacrificioꝝ cadit frequēter repetunt. vñs in sra. Aliq̄ th vocabula sūt exponenda.

b Marē siue feminā. istud sacrificiū nō erat ita ꝑfectuꝫ sīc sacrificiū holocausti. hō in isto poterat nō solū masculus. sed etiā femina offerri

c Adipē q̄ operit vitalia. adeps est pinguedo exīs ex interioribus⁹ gen⁹ animalis. Aruina ho ē pinguedo q̄ ē exteri⁹ inf. cutē t carnez. q̄ in pauco vocat lard⁹. vñ th vocabula frequēt ponit ꝑ alio.

d Duos renes. renūculos. t sic ē i hebreo. t ideo ista vt h corrupta vitio scriptoꝝ. t in septuīnt⁹ vbi ponit renes ꝑ renūculos. q: renes nō eremabāt cū adipe: sī renūculi. Dicit th aliq̄ q: h ꝑ renes sīm literā nīram intelligit quedā pinguedo existens circa renes.

e Hinc reguntur ista. quedā mēbra sunt adiacentia genib⁹ dicta ab ilion quod est intestinū. t inde dicit ilium ꝑtis.

f Et renculū qui est quidē adeps ē factus ad modū rhetio.

g Iecoris in hebreo habet ep̄atis. t sic cōmuniter exponunt doctores.

h Cū renunculis. repetitio est cuiusdā q̄ ꝑcessit. Jn

tellectus tgit hoc⁹ ife est: q̄ pinguedo debebat auferri de gibus interioribus ꝑtinens t ita cedit sup altare cū renūculis.

i Deo de ouib⁹. Hic agit de hostia pacifica de ouibus.

k Si agnā obtulerit. licet etiā hostia pacifica fieret de mare t femina. t nō solūmodo de tauinubus. q̄ etiā de arietib⁹ t ouibus magnis. ñ ponit hic exemplum de agno. q: ratio hostia pacifica frequētius fiebat. t ideo quod dicit h de modo oblationis t immolationis agni: intelligendū est etiā de alijs.

l Immolabit i vestibulo tabernaculi. .i. atrio q̄ erat ante tabernaculū.

m Et pmg. q̄ ope. vnmoꝝ a parte exteriori sed interiori. cetera patet ex ꝓdictis.

n Si capra. Hic ꝑtr ponit obiectū pacifica q̄ fit de capra.

o Jmmolabitq; eā in introitu tabernaculi. .i. atrio q̄ erat ante introitū tabernaculi. cetera patet ex dictis p Hic adeps

p Hic dicit correlariū q: in ꝓcedentib⁹ erat adipē exīstentē circa ilia ad honorez deputatos. ꝓdixit generaliter p Hic adeps dñi erit iure ꝑpetuo. .i. tendēt ad honorem dñi. h th in talib⁹ modū est de sacrificijs.

q Nec sanguinez nec adipez oīno comedetis. occasione huiꝰ dicti sūt varie opiniones de comestione adipis. Dicūt em̄ aliq̄ q: h nō intelligēdū ē de aialibus immolandis. s. adipe bouis. ouis et capre. Adeps em̄ aialis mundi et capre a bestia cedebat in vsum⁹ vsus in deorū vrbis ad lucernas vel vnctiones. t hmōi. vt hē infra. vij. ca. Adeps vo aialis licuit ad comedēdū. nō tñ ad offerēdū poterat comedi. Sm q: hē infra. xvij. ca. vbi dī q: si aliqs venatōe vel aucupio ferā vel auē acceperit: nō licuit esse fera licita ad comedēdū vt cernuus poterat comedi: tra tamē q: pmo sanguis effunderet. t sic de tali bestia vel aue videt eius sanguinis tñ ee ꝓhibitū. t ꝑ ista adeps poterat comedi. t eodē mō sentendū videt de aialib⁹ nō immolandis tñ licito ad esum. Cōmunit etiā hoc dicūt q: moderni iudei sic vtunt. Alij vo dicūt q: eius adipis erat generaliter iudeis ꝓhibitus ꝓ illud q: dī h. Nec sanguinē nec adipē omīno comedetis ita q: vniuersim ꝓhibeatur hic eius sanguinis t adipis. eius aūt sanguinis generaliter erat ꝓhibitus de oībus aialibus. ideo tñ oportet ideo tdē vt dicendū⁹ de adipe. Qui aūt vult tenere hāc vīā q̄ est ꝓpria terminī in h loco pōt dicere oō tñ quod obiicit de adipe aialis venatōe capti: q: h nō arguit ꝓpriū. s. magis oppositum: q: Deut. xij. ca. dī q: in loco in quo elegerit dñs a tribꝰ poterāt occidi t comedi etiā aialia immolatitia. de quib⁹ dicit ibidē. Sicut comeditur capra et cervus ita vescetis eis. ꝓcedit q: tm̄ ꝓpter sanguinis. q:

qno ꝓcludit q si argumentū inducū ꝑ eo valet: q etiā adipe alialis imolaticij in casu isto poterut comedi: qđ ipi negāt. t pari rōne de adipe altoꝝ debēt negare. Ēt aūt obijcit de esu indeoꝝ moderni ꝙ nō valet: qa a tpe xpi doc. iudeoꝝ milta illicita i lege relaxauerūt t milta licita re strinxerūt male interpretes scripturā: vt bñ a saluatore Marci vij. ca. Si aūt velit aliqs tenere pmā vi am: bz ꝓfr dicere q illud qđ hic dr. Nec adipē bīno comedetis. nō ē intelligēdū sic generaliter sicut de sanguie ſ ē referendū ad adipē aialiū imolaticioꝝ. de qrū immolatiōe lra precedēs loqr. t hoc dicto ꝓbat infra. vij. ca. Ādipes ouis t bouis et capie vō comederis t sic adipes aliorū aialiū vident ꝓcessi ad esuꝝ. Sciēdū tñ q fm vtrāq opinionē esus sanguinis t adipis prohibet ꝑ plici rōe. ma ē. ꝑ vtatōe ydolatrie: in q adipes suaꝝ hostiarū comedebant: fm q dr Deut. xxxij. ca. de q̄ꝝ victimis comedebāt adipes t̄c. de sanguie bibebāt ſ. Alia ē. q; ſ dicā t̄.ō: de illis ꝑhs sūme debāt fieri deo oblatis: qb⁹ vita humana maxie sustēta tat. sanguis aūt est

a Locutusq ē ca. iij. dño ad moysen dicēs
b Loqre filijs isr. Alia
c q̄ peccauerit p ignorantiaꝝ: et de vniuersis mādatis dñi q̄ ꝓcepit vt nō fieret: quip
d piā fecerit: si sacerdos qui
e f vncti⁹ ē peccauerit deliqre
g faciēs ꝑplm offeret ꝑ pctō suo vitulū imaculatū dño.
h Et adducet illū ad ostiū tabernaculi testimonij coraꝝ
i dño: ponetq; manū sup caput ei⁹: t imolabit eū dño
k Hauriet q̄ꝝ de sanguine vi
l tuli inferens illū in tabernaculū testionij. Cūq; intixerit digitum in sanguinem
m aſpgz eū septies coꝝ dño
n ctra velum sanctuarij. Ponetq; de eodē sanguine super cornua altaris thymiamatis gratissimi dño qđ ē in tabernaculo testimonij.
Omnē aūt reliquū sanguinē fundet in basim altaris holocausti in introitu ta
p bernaculi Et adipem vitu
li offeret ꝓ peccato: tam

mor partes. scđa incipit ibi. Q; si ois turba. tercia ibi. Q; si peccauerit ꝓncepo. q̄rta ibi. Q; si peccauerit alia t̄. Circa primū dr sic. o Si sacerdos q̄ vnct⁹ ē. Hic ē sacerdos magn⁹. qi inferiores sacerdotes nō vngebant: ſ tamē ex quadā ꝓmissiōe q̄ fiebat ex sanguie victime immolate et vnctiōis oleo: ipi et vestes eoꝝ aſpgebā tur: vt dr. Exo. xxix. t̄.j. viij. vñ i ve. test. soli reges t pōtifices dicunt ꝓprie vncti.
e Peccauerit. ſ. per ignorātiaꝝ: q; ō totū refert ad ꝓncipiū ca.
f Deliqre faciēs pplm. qi ꝑm sacerdos ſ ē ppō occasio peccādi. vñ dr bñs Greg. pasto. Cū pastor p abrupta gradit ꝙo ē vt grex ad ꝓcipitiū seq̄t. Aliter exponūt hebrei. Deliqre faciēs pplm. p ignorātiā. qi credit de aliq̄ q̄ sit licitū. t sic facit t docz pplz. qđ tñ postea ꝓcipit ee illicitū.
g Offeret ꝑ pctō suo vitulū. in mēoria vituli ꝑcussi quē fecit aarō Exo. xxxij. ca.
h Et ad tl. ad os. tabernac. i. ad atriū qđ est añ ostiuꝝ tabernaculi.
i Ponetq; manus sup caput ei⁹ ad resignandū iuri qđ habebat i vitulo. et ad designandū q̄ ſ vitulus erat occidēd⁹ pro pctō suo ita ipe offerēs ēet mortē dign⁹ p trāsgressiōe ꝑ

bmōi in q̄ ꝓsistit vita aialiū. a deps etiā causat ex abūdantia nutrimēti q̄ vita instentat. t ió vt boies recognoscerēt se bñe a deo vitā t sustētatiō y deps ad honorē dñi crematbat. t ſguis ad crepidinē altaris effūdebat ꝙē ꝓhibebat esus sanguis ne si sanguinē licite comederēt effusiōz būa ni sanguis nō abhorrēt ad quā indeti erant. pni Silr esus adipis. puocat ad luxuriā. t ió ꝓhibit⁹ fuit iudeis q̄ erāt ꝓni ad ipam. Capitulum iij.

a Locutusq ē. Hic ꝓiter agit de hostia q̄ fiebat pro peccati remissione. t ꝓmo de ea q̄ fiebat ꝑ pctō facto p ignorātiā: scđo de ea q̄ fiebat ꝑ pctō facto ex passione vel negligēa in ꝓncipio. v. ca. tercio de ea q̄ fiebat ꝑ pctō facto p malitiā circa finē etusdē ca. ibi. Locutusq; est dño. Circa primū primo loquitur in generali.
b Alia q̄ peccauerit p ignorantiā. quecūq; sit illa. t accipit hic alia ꝑ boie. qz ē ge ꝓncipalis hostia.
c Et de vniersis mādatis dñi t̄. ex hoc qđ dr hic: vt nō fierēt. dicūt aliq̄ indei q̄ intelligit tñs de ꝓceptis negatiuis si trāsgrederūt. Expositores aūt nr̄i dicūt cōiter t melius vt vr: q̄ intelligit etiā de transgressiōe ꝓceptoꝝ affirmatiuoꝝ: vt si qs p ignorantiā omiserit qđ ꝓceptū ē fieri. qz i sacra scriptura maxie in transgressiōe ꝓceptoꝝ p omissionē intelligitur omissio t ecōuerso. aliter nō ēet institutū sacrificiū ꝑ pctō omissiōis. qđ vr inconueniēs. qz sic lex videret insufficienter data.
d Si sacerdos. Hic descendit in particulari. qz tale ꝑm pōt ee sacerdos vr̄ multitudinis: seu ꝑ ꝓpria vel gloue singularia. t fm hoc illud ca. dividit in q̄

cepit dñi nisi accepta ēet ei⁹ oblatio ex miscōia dei. t idez intelligendū est in aliq̄ sacrificiꝝ ꝓ pctō.
k Hauriet quoq; de sanguine vituli. in vase ad hoc apto.
l Inferens illū in tabernaculū testimonij. de hostijs aūt supradictis non inferebat aliquid de sanguie intra tabernaculū.
m Aſperget eū septies. ad denotandum perfectam expiationē que ꝑ septenariū significatur.
n Contra velū sanctuarij coraꝝ altari thymiamatis. quia illud velū diuidebat sanctū t sanctū sanctoꝝ. Sāguis aūt iste nō inferebat intra sanctū sanctoꝝ. ideo hic dicit cōtra velum t non intra. vñ sequit.
o Ponetq; de eodez sang. suo. coꝝ. al. thy. qđ altare erat i illa pte tabernaculi q̄ dicebat sancta: t nō i alia q̄ dicebat sancta sanctoꝝ ꝑ ꝛcādipem vituli offeret. ſ. sup altare holocausti qđ erat in atrio.
q Pelle ꝙo t oēs carnes t̄c. ꝑ hoc designabat. q sacerdos debebat ee elongat⁹ de cetero nō solū a pctō ſ etiā ab occasionib⁹ ei⁹.
r Q; si ois turba t̄c. Hic agit de hostia ꝑ pctō institutis cū dr. q; si ois turba t̄c. Dic ra. Sal. q; intelligit q; turbā ꝓgregatā iudicū ordinariozꝝ: q̄ erāt. lxx. seniores ppli ad q̄s ꝓpositiōz manuū ordinat: t i istis tot⁹ pplz vnus ꝓmebat. Pōt etiā intelligi de toto ꝓplo ingrā tiā senū ppli delinqbat.
s Offeret ꝑ pctō suo vitulū. mēoria v ituli ꝑcussi q̄ peccauit pplo Exo. xxxij t Et po. t̄. ptestātes ꝑ se t tota multitudie. illō dcm ē. t̄. ō. ꝓtestātes sacerdot⁹.
v Inferet sacer. q̄ vn. ē. i. sacerdos magn⁹ vt. ō.
t De sanguie. ō exponat t totū qđ seq̄t ꝙtū ad istā ꝓtē ſic expositū ē. t̄. in sacrificio ꝑ pctō sacerdotis.

¶ Si peccauerit ꝓncepo. Hic agit de hostia ꝑ pctō ꝓncipis. ¶ Offeret hostiā coram dño hircū de capris i q̄ designat eū ꝓncipat⁹. qz ē duz ꝑpli sūt hirc⁹ capriaz. Inuelli gēs etiā ꝑ ō grauitas sui pctī: qz hircus ē animal fetidū ¶ Tāgens cornua altaris holocausti. Signato eīs h⁹ vicio nō iferebat intra tabernaculū: sic i oībus h⁹ pdictis sacrificijs a hogabitq; ꝑ eo sacerdos. ꝛc. i. ꝑ deuotōē ꝛ oīone facerdotio et ipōs offerentiō: q̄ fiebāt fide xpi venturi: nō aūt vnquā tebāt virtute ipōr⁹ sacrificiō: vt ꝙ dic apostolus ad hebreos. x. Impossibile ē sanguine hircoz aut vitulozꝫ auferri pcā. b ¶ Si pcauerit. Hic agit de sacrificio ꝑ pctō ꝑsone singularis: q̄ notat cū dī. de ꝓpha. etc. c Offeret capā. ad demōstrādū ignorantiā suaz. d Ponetq; man⁹ sup caput hostie rōnab⁹ dicta. e Dēm aūt adipē auferens sicut auferri solet de victimis pacificōiū ꝑ aut supra dictū est in.ca. Cetera patēt ex dictis. Ca.v.

¶ Si peccauerit aīa. Hic ꝑsequit agit de oblatiōe seu sacrificio ꝑ pctō ex passiōe ꝛ negligētia facto. Et ꝓmo i duas q̄ pringuit i cōmem holocaustū. scōm abusū sacroz: vbi dīa si ꝑuaricāb⁹ Prima diuidit in tres ꝑtes secundoz. scōa ibi. Aīa que tetigerit. Tercia ibi. Aīa q̄ iurauerit. Primū pelgit ex inordinata affectōe animis vt odij vt bausibus vicioz q̄s redūt ab aliq̄ iuramēto de vtēda veritate i casu testionij: ꝛ facet veritatē ex inordinato amore ad illius q̄ damnificaret vt alta pena puniret. si ipse deferret testionia veritati vt ex verisimili ꝙz cet veritatē ex odio. f. in casu i q̄ alq̄ liberaret a calūnia si veritatē dicēt. ꝛ b ē q̄ dī. Si peccauerit aīa. ꝛ sibi modō⁹ peccādi cū dī. b Et audierit ꝛ accipit ꝛ ꝓdidē. c Vocē iurāti. i. adiurātis eū. f. q̄ rogāt ab eo iuramētū. Vñ in hebr. dī. Vocē iuramēti. f. ab eo q̄ rogāt vt sibi. d Testisq; fuerit ꝛc. i. vocat⁹ in testē de eo q̄ vidit aut ꝑ aliū modū scīuit. e Nisi indicauerit. iudici rogāti ita q̄ p eū ⁊ iuramētū declarāt⁹ veritas. Et q̄ ꝓ illa lex nō loq̄t de occultis oīno q̄ nō ꝓfīt ꝓbari. f ⁊ portabit iniq̄tatē suā. q. d. si tal⁹ ita cū mittat⁹ declarabit postea cōā iudice ꝺs ab eo punit. si aūt fuerit occultat⁹ ꝺs ꝑ pctō suo sacrificiū ꝺo ꝛ cū hoc oīnō restituere ꝑtē primo. q̄ō ꝑ sua facturā nitatē inutilē. g Aīa q̄ tetigerit. Hic ponit tertiā ꝑtē ⁊ accidū ex negligētia. f. q̄ aliq̄s ex tactu rei immūdē pollutus: ⁊ negligēs ad purificatiōē recurrit ⁊ nīc oblit⁹ sue immūdicie intrat aīaꝫ tabernaculū: vel comedit de sc̄ificat̄ q̄ nō fūt licita nisi hom⁹ mūdus. ⁊ h ē q̄ dī. h Et oblita fuerit i mūdicie sue. ⁊ sic ingerens se intra aīaꝫ vt comedat sc̄ificata i Reꝫ ē ⁊ deliqt. ꝺs ei purgari sacrificio si fuerit ignoāter factū. si aūt sciens ꝺs punit vt dī. f. vj.

k Et si tetigerit q̄ ē de immūdo. i. homine mortuo aut vt sanguine vt menstruate vt alio q̄ h⁹ pollutū hō ex cōtactu. l Obliuiscat sue immūdicie. fecerint ea q̄ ꝓdicta sūt. m Cognouerit postea. peccatū suū ꝑ recordatiōē sue immūdicie n Subiacebit delicto. nō ꝑdicto. Cōsiderādū q̄ i isto duo b. generib⁹ pctōz ꝑdictis nō debemus b aliq̄s sacrificiū: q̄ debeāt expiari. ⁊ nō dicit aliq̄ q̄ tale ꝺs fieri sic i casu sequenti vbi ponit ho mā sacrificij ꝑ illo casu: ⁊ duob⁹ ꝓcedentibus ¶ Aīa q̄ iurauerit. Hic ponit tertiū genus ꝑtī q̄ sūt accidit ex negligētia. vi delicto q̄n aliq̄s iurat se facturū aliq̄d ⁊ ne gligit adiplere ⁊ ex tali negligētia dat obliuiōi. ⁊ p⁹ ea recordat. ⁊ b ē q̄ dī. Aīa q̄ iurauerit. ꝛc. ⁊ sciāt ꝑ. Et vt male dicauerit. iudici rogāti ita q̄ p eū ⁊ iuramētū declarāt⁹ veritas. Et q̄ ꝓ illa lex nō loq̄t de occultis oīno q̄ nō ꝓfīt ꝓbari. f ⁊ portabit iniq̄tatē suā. q. d. si tal⁹ ita cū mittat⁹ declarabit postea cōā iudice ꝺs ab eo punit. si aūt fuerit occultat⁹ ꝺs ꝑ pctō suo sacrificiū ꝺo ꝛ cū hoc oīnō restituere ꝑtē primo. q̄ō ꝑ sua facturā nitatē inutilē. g Aīa q̄ tetigerit. Hic ponit tertiā ꝑtē ⁊ accidū ex negligētia. f. q̄ aliq̄s ex tactu rei immūdē pollutus: ⁊ negligēs ad purificatiōē recurrit ⁊ nīc oblit⁹ sue immūdicie intrat aīaꝫ tabernaculū: vel comedit de sc̄ificat̄ q̄ nō fūt licita nisi hom⁹ mūdus. ⁊ h ē q̄ dī. h Et oblita fuerit i mūdicie sue. ⁊ sic ingerens se intra aīaꝫ vt comedat sc̄ificata i Reꝫ ē ⁊ deliqt. ꝺs ei purgari sacrificio si fuerit ignoāter factū. si aūt sciens ꝺs punit vt dī. f. vj.

k Et si tetigerit q̄ ē de immūdo. i. homine mortuo aut vt sanguine vt menstruate vt alio q̄ h⁹ pollutū hō ex cōtactu. l Obliuiscat sue immūdicie. fecerint ea q̄ ꝓdicta sūt. m Cognouerit postea. peccatū suū ꝑ recordatiōē sue immūdicie n Subiacebit delicto. nō ꝑdicto. Cōsiderādū q̄ i isto duo b. generib⁹ pctōz ꝑdictis nō debemus b aliq̄s sacrificiū: q̄ debeāt expiari. ⁊ nō dicit aliq̄ q̄ tale ꝺs fieri sic i casu sequenti vbi ponit ho mā sacrificij ꝑ illo casu: ⁊ duob⁹ ꝓcedentibus ¶ Aīa q̄ iurauerit. Hic ponit tertiū genus ꝑtī q̄ sūt accidit ex negligētia. vi delicto q̄n aliq̄s iurat se facturū aliq̄d ⁊ ne gligit adiplere ⁊ ex tali negligētia dat obliuiōi. ⁊ p⁹ ea recordat. ⁊ b ē q̄ dī. Aīa q̄ iurauerit. ꝛc. ⁊ sciāt ꝑ. Et vt male

stimonij: tincto digito asperget septies ꝺra velū ꝑpositū. Et ponet de eodē sanguine in cornib⁹ altaris: q̄ est cōtra dñm in tabernaculo testimonij. Reliquū aūt sāguinē fundet iuxta basim altaris holocaustoꝝ: q̄ est in ostio tabernaculi testionij. Omnēq; eius adipem tolletꝫ adolebit sup altare sicut facies. et ō hoc vitulo quo mō fecit et ꝑ⁹: et rogabit ꝑ eis sacerdote ꝑncip⁹ erit eis dñs. Qui aūt vitulum efferet extra castra atq; cōburet sicut et priorē vitulū: q̄ est ꝓ pctō multitudinis.

¶ Si peccauerit princeps et fecerit vnū e pluribus ꝑ ignorantiā q̄ dñi lege ꝓhibetur: ⁊ postea intellexerit peccatū suū offeret hostiā dño hircū de capris immaculatū: ponetq; manū suaz sup caput ei⁹. Cūq; immolauerit eū in loco vbi solet mactari holocaustū coram dño q̄ ꝑ pctō est: tinget sacerdos digitū in sanguine hostie ꝓ pctō tangens cornua altaris holocausti ⁊ reliquū fundēs ad basim ei⁹ adipez vo adolebit supra sicut in victimis pacificoꝝ fieri solet. Rogabitq; ꝓ eo sacerdoz ⁊ ꝑ pctō ei⁹ ⁊ dimittet ei. q̄ si peccauerit aīa ꝑ ignorantiā de populo terre vt faciat quicq̄ ex his q̄ dñi lege ꝓhibent: at q̄ delinquat et cognouerit pctm suū: offeret capā immaculatā. ponetq; manus sup caput hostie q̄ ꝑ pctō est ⁊ immolabit eā in loco holocausti. Tolletq; sacerdos de sanguine in digito suo: ⁊ tangēs cornua altaris holocausti reliquū fundet ad basim ei⁹. Oēm aūt adipē adipē auferens: sicut auferri solet de victimis pacificoꝝ: adolebit sup altare in odorez suauitatis dño: rogabitq; ꝑ eo ⁊ dimittet ei. Si aūt de pecoribꝰ obtulerit victimaz ꝓ pctō: ouē. f. immaculataz: ponet manū sup caput eius: ⁊ immolabit eā in loco vbi solent cedi holocaustoꝝ hostie Sumetq; sacerdos de sanguine eius digito suo ⁊ tangēs cornua altaris holocausti: reliquū fundet ad basim eius. Oēm q̄z adipē auferēs: sicut auferri solet adeps arietis q̄ immolat ꝑ pacifico. cremabit sup altare incēsuz dñi. rogabit qz ꝓ eo ⁊ ꝓ pctō ei⁹: et dimittetur ei. Caplm. v.

¶ Si peccauerit aīa ⁊ audierit vocē iurātis: testisq; fuerit q̄ ipe vidit. aut ꝓscius ē nisi indicauerit portabit iniq̄tatē suā. Aīa q̄ tetigerit aliq̄d immundū: siue q̄ occisuz a bestia ē: aut ꝑ se mortuū aut q̄libet aliud reptile et oblitus fuerit immūdicie sue rea ē et deliquit ⁊ si tetigerit q̄c q̄ de immūdicia bois iuxta oēz impunitatē q̄ pollut solet oblitaq; cognouerit postea subiacebit delicto. Aīa que iurauerit et ꝓtulerit labijs suis vt vl male

q Obligaꝛ postea intellexe. delī. fu. f. male iurādo vl iuramētū licitū nō implēdo. r Offerat de gregib⁹ agnā vel capā. si facultas ei⁹ ad h se extēdu. s Vinaure cē. offerat duos turtures cē. Cetera patēt ex ꝓdictis vbi ibi. t Et dimittet ei. Dicit h ra. Ba. q si cēt iuramētū de pecūia vl alia re q̄ pōt pecunia mensurari: vt si iurasset se daturū alteri. c. solidos vel hmōi: nō cēt lib̄ p hmōi sacrificiū. ꝫ tenet implere iuramētū: nisi excusaret p impotentiā sup̄uenientē: vel alio mō. v Et si nō quiuerit man⁹ ei⁹. i. facultas tpl⁹ offerre ouem x Offeret. p pctō si mīle. p pctō simile ptez ephi decimaz. Mēsura aūt sic mensura ephi dicta fuit Exo. xvj. y Non mittet oleū i eā neq̄ thus. dic ra. Sal. q oblatio ē p pctō. ꝫ nō dz decorari. oleū aūt iuissaz decorat ꝗtū ad colorē. q̄ lucidū facit illō i q̄ immittit Thꝰ aūt q̄ō ē aromaticaz decorat ꝗtū ad odorē. Doctores ān nō alīa cāz assignāt vicz q̄ p oleū designat dei misericordia p thꝰ Ho q̄ō ē odoriferaz accepta deo diuina. r ꝫ ō in oblatiōe p pctō nō ponebat oleū nec thꝰ. q̄ pctōr ñ dz seipm offerrare q̄ peccatū sit sibi dimissū vl munꝰ suū deo acceptuz: ꝫ dz sp mutare. z Heli. aūt par. ipe ba. p mu. rōe laboris nisi in immolatiōe sacrificij. a Locutusq̄ ē dñs Hic pūr describit oblatio p pctō q̄ cōsistit i abusu sacro. q̄ Circa q̄ sciendū q̄ aliq̄ fuerūt sacra q̄ꝫ nō erat licitū vti: ut̄ thymiamate p delectatiōe odoris: r oleo vngi omis p medicamīe q̄d faceret vel bene et nō secerit r idūm iuramento et b Pmone firmauerit oblitaq̄ postea intellexerit delictuz suū: agat pniam p pctō et r offerat de gregib⁹ agnā siue capā. o. abitq̄ pro ea sacerdos r p pctis ei⁹. Sin aūt nō potuerit offerre pec⁹ offerat duos turtures vl duos pullos colūbaz dño vnū p pctō. r alterū i holocaustū. dabitq̄ eos sacerdoti: q̄ pmū offerēs p pctō retorq̄bit caput ei⁹ ad pēnulas: ita vt collo adhēat: et nō penit⁹ abrūpat: r asperget de sanguie ei⁹ parietez altaris. Quicquid aūt reliquuz fuerit faciet distillare ad fundamentū ei⁹. q. pro pctō est. Alterū ho in holocaustū adolebit vt fieri solet. rogabitq̄ p eo sacerdos r p pctō ei⁹. r dimittet ei v q̄ si nō quiuerit man⁹ ei⁹ duos offerre turtures aut x duos pullos colūbaz: offeret p pctō suo simile ptē y ephi decimā. Nō mittet in eā oleū nec thus. aliq̄d imponet. q. pro pctō ē: tradet q̄z eā sacerdoti q̄ plenuz ex ea pugillū hauriēs cremabit sup altare in monimentuz eius q̄ obtulerit rogās z pro illo r expians: reliquā ho ptem ipe habebit i munere. Locutusq̄z ē dñs ad moysen dicens. Ala si peccauerit ignorāter a ꝓ aliquā de cerimoniis p errorē in his que dño sūt sanctificata peccauerit offeret ꝓ delicto suo arietē imaculatū de gregib⁹ q̄ emi pōt b duob⁹ siclis iurta pōdus sanctuarij: ipmq̄ q̄ō intulit dāni restituet: r q̄ntā ptem ponet sup̄ tradēs sacerdoti: q̄ rogabit p eo offerēs a c rietē: r dimittet ei. Ania q̄ peccauerit p ignorātiā: fecerit̄q̄z vnū ex his q̄ dñs lege ꝓhibent: r peccī rea intellexerit iniq̄tatē suā: offeret a rietē immaculatū de gregi b⁹ sacerdoti iurta mēsuraz estimationēq̄z peccī: q̄ orabit p eo. q: nescīēs fecerit r dimittet ei: q: p errorē ō liquit in dominū.

Capitulum. vj.

a Locutusq̄ est dñs ad moysen dicēs. Ania q̄ peccauerit: et ꝓtēpto dño negauerit ꝓximo suo depositū q̄ō fidei ei⁹ creditū fuerat vel vi aliq̄d extorserit aut calūniaz fecerit: siuerem p dītā inuenerit: et insuper iurauerit: et q̄libet aliud ex his q̄b⁹ solēt peccare homines: quicta ōlicī reddet oia q̄ p fraudē voluit obtinere integra r dītā insup ptē dño cui dānū intulerat. Pro pctō aūt suo offeret arietez imaculatū ō gregē: r dabit eū sacerdoti iurta estimatiōnē mēsuraq̄z delicti: q̄ rogabit p eo coram dño r dimittet illi p singula q̄ faciēdo peccauit. Locutusq̄z est dominꝰ ad moysen dicēs. b Precipe aaron r filijs ei⁹

a Locutusq̄ est dñs ad moysen dicēs. Ania q̄ peccauerit: et ꝓtēpto dño negauerit ꝓximo suo depositū q̄ō fidei ei⁹ creditū fuerat vel vi aliq̄d extorserit aut calūniaz fecerit: siuerem p dītā inuenerit: et insuper iurauerit: et q̄libet aliud ex his q̄b⁹ solēt peccare homines: quicta ōlicī reddet oia q̄ p fraudē voluit obtinere integra r dītā insup ptē dño cui dānū intulerat. Pro pctō aūt suo offeret arietez imaculatū ō gregē: r dabit eū sacerdoti iurta estimatiōnē mēsuraq̄z delicti: q̄ rogabit p eo coram dño r dimittet illi p singula q̄ faciēdo peccauit. Locutusq̄z est dominꝰ ad moysen dicēs. b Precipe aaron r filijs ei⁹

Locutusq̄ est dñs ad moysen dicēs. Ania si peccauerit ignorāter a ꝓ aliquā de cerimoniis p errorē in his que dño sūt sanctificata peccauerit offeret ꝓ delicto suo arietē imaculatū de gregib⁹ q̄ emi pōt b duob⁹ siclis iurta pōdus sanctuarij: ipmq̄ q̄ō intulit dāni restituet: r q̄ntā ptem ponet sup̄ tradēs sacerdoti: q̄ rogabit p eo offerēs a c rietē: r dimittet ei. Ania q̄ peccauerit p ignorātiā: fecerit̄q̄z vnū ex his q̄ dñs lege ꝓhibent: r peccī rea intellexerit iniq̄tatē suā: offeret a rietē immaculatū de gregi b⁹ sacerdoti iurta mēsuraz estimationēq̄z peccī: q̄ orabit p eo. q: nescīēs fecerit r dimittet ei: q: p errorē ō liquit in dominū.

Capitulum. vj.

a Locutusq̄ est dñs ad moysen dicēs. Ania q̄ peccauerit: et ꝓtēpto dño negauerit ꝓximo suo depositū q̄ō fidei ei⁹ creditū fuerat vel vi aliq̄d extorserit aut calūniaz fecerit: siuerem p dītā inuenerit: et insuper iurauerit: et q̄libet aliud ex his q̄b⁹ solēt peccare homines: quicta ōlicī reddet oia q̄ p fraudē voluit obtinere integra r dītā insup ptē dño cui dānū intulerat. Pro pctō aūt suo offeret arietez imaculatū ō gregē: r dabit eū sacerdoti iurta estimatiōnē mēsuraq̄z delicti: q̄ rogabit p eo coram dño r dimittet illi p singula q̄ faciēdo peccauit. Locutusq̄z est dominꝰ ad moysen dicēs. b Precipe aaron r filijs ei⁹

Capitulū. vj.

a Locutusq̄ est dñs Hic pūr agit de oblatiōe p pctō ex certa malicia facto. q̄ō notat cuz dī. b Ania q̄ pec. r pct. do. rē. r inf. insup pcte. q: re ꝯebat talibus iuramētū pulcro delicto h nō dē in hebr. r vī male additū in translatiōe nra ex ignorātia alīquoꝝ expositoꝝ q̄ h posuerūt in glo. interlineari. et postea scriptores nescientes distinguere inter glosaz r textuz inseruerūt intra textū r simile factū est in plurib⁹ locis. Finaliter qui textū bibliē diligent̄ viderint et

infirmitaz. r de abusu talīū p errorē facto loqt̄ h scīptura vt dicūt aliq̄ Aliq̄ aūt dicūt q̄ loqt̄ h ō abusu pmissaz q̄ erāt sacrificate dño: eo q̄ sacerdotes deo mīstrātes debebāt indesinenter. r tō si aliq̄s p errorē aliq̄d de talib⁹ suis vsib⁹ applicaret debebat facere sacrificiū q̄ō h dicemur. r huic victo ꝓportiōnaliter sequēs: cū dī. Ipmq̄ q̄ō intulit dāni restituet Et dītā ptē ponet su. ita. sa. Ex q̄ ei restituto ista debebāt fieri sacerdoti: vī q̄ illa q̄b⁹ h̄ō abusus fuerat ad vsuz sacerdotū ptinebāt h Duob⁹ siclis. f. argēteis. ꝗtū aūt vz siclꝰ dām fuit Exo. xxx. Ania ho erāt sacra q̄ ñ poterāt

correcerūt. q: si aliq̄s cēt punctus de tali fraude nō solum reddēt de ōfraudato dānū: ꝫ etiā duplū. vt hī Exo. xxij. Et tō vī q̄ lex h loqt̄ de eo q̄ nō ē punct⁹: ꝫ penitēs ō pctō voluerit rem reddit dānū. r tō ñ restituit nisi simplū: r dītā insup ptē dat dño. c Locutusq̄ ē do. sup⁹ descripta sūt sacrificia q̄ fiebāt intpolate h pūr describit sacrificiū q̄ō fiebat ol. vbi. tō vocabat iuge sacrificiū q̄ ꝗtuz ad h dī. d Precipe aarō r fi. e⁹. q: iuge sacrificiū fiebat p sacerdotes mīstrādo. r ips⁹ al' sacrificia exhibēdo vt dicūt alīq̄: ꝫ h ñ vī vez. si intelligat q̄ soluerent de suo. q: sacrificia q̄ fiebāt

p̃hibuit ppt̃ unt̃ q̃ mos le erat iuge sacrificiū: fiebat de ei⁹ cōib⁹: vt dictū fuit Exo. xxx. veruuti peccatis illa ira debat sacerdotib⁹ vt alibi inde ementēt q̃ ō mō sic in ti era pt̃ exhibeb̃ desp̃ali etiā mō in ō sacrificio mistrabant. Ptē iosep⁹ dic̃ expsse in. ij. li. antiq̃tatū q̃ iuge sacrificiū fiebat de supto pub lico. t Et cremabunt i altari tota nocte. Legit ō de sacrificio vesperino p q̃s intelligit etiā matutinū ō q̄ bē etiā Exo xxix. f Ignis et eo dē altari erat. dat⁹ a deo ō celo: vt bē. j. it. c. i fine. g Et stiel sacerdos tūica ex. hēbit ei sacerdoto xpūas vestes q̄ b⁹ vtebant i ministerio tabernacli. et nō alibi. de q̄b⁹ vestib⁹ dem fuit Exo. xxviij h In loco mūdissimo. iste loc⁹ erat par⁹ ex castra q̃bus ñ lu ciē fuerūt i deserto. t sūt extra birsim rādū sterū complnz i. Quē ms. sa. ju. ligna dic̃ iosep⁹ q̄ ap ponebāt ligna duo gna q̃tidie ppt̃ illud pceptū nō ppt̃ necessariā: q̃ ignis puna ari poterat absq; ta li ligno⁹ appositōe k Et impositio holocausto. b. dī de ingi sacrificiō materio q̄ pcedebat oē aliō sacrificiū illi⁹ dici. t adipes alio⁹ sacrificio⁹ post ipm i altari cremabāt: sic t in ge sacrificiū vesperti nū erat vniuersū respe ctu oim sacrificio⁹ illi⁹ dici. l Hec ē lex sacrificij. Postq̃ determinauit de sacrificio p vtili. ō. ꝑtr agit de eo⁹ vsu. s. q̃ ⁹. t q̃s. vbi t q̃liter debeāt comedi: t ō po ista diuisit fm varietatē materie sacrificio⁹: q̃ cedebat i eius mistrio⁹ t pulo agit de esu materie in mactate. scdo de esu altaris ibi. Locut⁹ ē aūt dñs. Ista tñ diuisio nō ē ita pfecta: quia in pte sequēti interponit aliq̃d de esu materie in altare. Sz ē ista diuisio a principaliori t a maiori pte. Pria in duas. q̃ puto ondit q̃ in ordine ad altaria comedebat. scdo q̃ nō: q̃ tota cremabat ibi. Locut⁹ ē dñs. Circa primū dī sic. l Hec ē lex sacrificij t libamēto⁹ ei⁹. Ubi. ō. dicit ē sacrificiū ꝑtis dī de aialib⁹. oblatio. ⁹o de arietibus. vt ē similia paio et illa libamētū. ⁹o ē de libādis vt de vino t oleo. vinū tñ accipit frequēter ꝑ alio. Pñ ō sacrificiū accipit ꝑ oblatōe. q̃ pes ex b q̃ dicit. m Tollit sacerdos pugillū simile q̃ sa ē oleo. q̃ m. ex⁹ pistatōe ponebat oleū. t ꝑr addit q̄d de ea cedere debeat i vsu⁹ sacerdotū ea dī. n Reliquā aūt pane similē ex. hāc tamē ptē similē quāꝫ accipiebant sacerdotes nō poterāt fermētare vt panis esset aptior ad comedendū. cui⁹ causa subdit ea dicit. o Quia paro ex⁹ m dñi offert incen. sicut ea dicta est de tota simila ob lata: sacerdos primo accipiebat pugillū: t cremabat cum thure in altari. p Mares tamē filiorū aaron. co. illud ꝑter eis sanctuariē sacrificij nō erat licitū comedi a mulieribus t extrañ eis subdit. Omne q̃ tetigerit illa sanctificabit. q Locut⁹ est dñs. Dic filiis israel. q̄ hostiā ēdere. viz de illa quā sacerdotes offerebāt ꝑ se quimo m ō addit de oblatione facta ꝑ eos ꝑ se ipos. cū dī. Hec ē oblatio aaron et. t scdt. r In die vncto. ne. s. ab⁹ aarō q̃ solus ungebat vncto. vt. ij. dicit ē. iij. cap̃ vbi hebd. bē. sic. In die q̃ vncti es. Scdō dī aūt q̄ vncti vnct omnia hic vocat vncta ocrana a principot sue ꝓfectionis. quia nec t nō ab. poterāt aaron t filij ei⁹ offerre. ñ filij aarō q̃ erāt inferiores sacerdotes obtulerūt nec similia aarō sūt q̃ erat summo sacerdos ob tulit adipes et. q̃ pti nebāt ad maiores sacerdotē: vt dicit ra. Sal. ñ b vt Jeremy scōtes vbi dī de oblatōe bumi similē. s Offerent eā et sacerdos q̃ iure pñ⁹ successerit. ñ est summus sacerdos. nec pōt pmanere dici. vt vt q̄ filij aaron alia die obtulerūt nisi p eum erāt eis licitus offerre postea: cū esset de eo incremātōis ipsoz i sacrificijs offerēdis. t ō q̄s dī hic Hec ē oblatio quas offerre debēt aarō t filij eius: potest dici q̄ hoc dicit ꝑ rōnē. quia in oblationib⁹ aarō filij eius mistrabāt ei: non sicut offerētes super altare sed sicut offerenti mistrātes. t ꝑtz ꝑ hoc q̄ habet infra. xl. ca. vbi agit de sacrificio hui⁹ octaue dici. t nō dī ceur ibi q̄ filij aaron obtulerunt nisi mistrando patri. t Tota cremabitur in altari. quia nihil de ea cedebat in vsum sacerdotū. t idem concludit generaliter de oī ob latione quā faciebant sacerdotes ꝓ se eis dicit. Omne em̃ sacrificiū sacerdotū et. v Locutus est dñs. Hic cō sequenter agit de vsu sacrificij in re assumpta. t primo q̃ntum ad sacrificia ꝑ peccō. scdo q̃ntum ad sacrificia q̄ vocāt hostia pacifica. ca. vij. Rōne circa primū agit ꝓmo de sacrificio ejus ꝑ peccō ꝓmissorio. scdo de sacrificio ꝑ peccō omissorio ibi. Hec q̃s ē lex hostie ꝑ pacifico. tercio ponunt quedā regule communes ad vtrūq; ibi. Ad sacerdotē. Circa primū ondit primo vbi hostia ꝑ peccō immolari: cū dicatur. x In loco vbi offert holocaustū immolabit. non est intelligendū de oblatione holocausti ad incendēdum ꝑ se debat sup altare: q̃ de oblatōe holocausti ad immolandū q̃ fiebat in atrio ante altare. Scdo subdit quis debeat eam comedere t vbi ea dī. y Sacerdos q̃ offerret comedet eā et. nō sub dubio. q̃ ille locus erat ꝑ sacrificijs t oblationib⁹: q̃ in credita ad ō patz. z Quicq̃d tetigerit carnes ei⁹ sanctificabit. Istud fm aliq̄s refert ad holocaustū q̃ nō debēt tāgere talia nisi sanctificati. Scdm alios refert ad alias res comestibiles. t maxie ciuē de generis ꝑticipa

que si tãgerẽt carnes hostiarũ ex tali tactu sanctificabant: nec poterãt comedi alit q̃ vtate carnes sacrificij. a Si ve sanguie illi⁹ rẽ. Ista dicunt ꝙ̃ sanctuarẽ t reuerẽtiaz hostie: qz si aliq̃d de humore ei⁹ p tactuz eẽt impssuz illud reb⁹ debebat purgari mõ q̃ b exprimit. b Omis masculus rẽ. qz nõ solũ sacerdotes ⁊ filij eoꝝ poterãt de carnibus hui⁹ sacrificij comedere. Cõsequent excipit oblatõz p peccõ ꝙ nõ erat licitũ comedere. s. hostiã: cum masãguis inferebatur intra tabernaculũ. cuiusmodi erat hostia oblata pro peccõ pontificũ. t hostia oblata p peccõ multitudinis: vt dictuz ẽ. ij. xij. ca. c Hec q̃z ẽ lex hostie ꝙ delicto. Hic ꝑr agit de vsu hostie oblate p peccõ omissionis. t ideo vocatur ꝙ delicto. debitũ eñ dñi q̃si derelictuz t b ẽ q̃ aliq̃d omittit qđ q̃z facere nequit. d Sacrasco̅z ẽ. nõ accipit b sensu sco̅z ꝙ illa per tabernaculi q̃ dicebat sanctũ sco̅z. ⁊ ẽ sensus: ẽ nũero sco̅z qz ois sacrificia dicebãt sctã inquãtuz erãt ad diuinũ cultũ oblata. Cetera patẽt vsq̃ ibi. e Dio masculꝰ. vbi determinat q̃b⁹ t vbi debeant carnes b⁹ hostie comedi. f Utriusq̃ hostie. s. ꝙ peccõ t ꝙ delicto. g Lex erit vna. s. q̃tuz ad vsuz ut plꝰ̃ñ differũt. h Ad sacerdotes. Hic ponit̃ ꝓmium regule q̃ntes respectu precedentiũ. Pria est q̃ carnes hostie pro peccõ immolãte t omissionis erãt sacerdotis offerẽtis. qz illꝰ ꝙ q̃b⁹ offerebant nõ habebant quez aliquã: ad demonstranduz q̃ debebãt elõgari a peccõ ꝑpetrato: cauẽdo a recidiuo. Secũda ẽ de hostia holocausti. q̃ tota incẽdebat: excepta pelle: ⁊ illa erat sacerdotis offerẽtis. t h notat cũ dr. sacerdos q̃ offert rẽ. tercia ẽ ō oblatõe simile q̃ sequit̃ cuiuscũq; coquat sem pistet̃ ec̃ dz sacerdoti offerẽtis: vt notat cũ dr. t oẽ sacrificiũ simile rẽ. quarta ẽ q̃ dicta q̃ cedebãt in vsum sacerdotũ: cuiꝰ filius aarõ equaliter diuidebãt. qđ notat cus dr. Cuiꝰ filius aarõ. q̃ q̃dẽ eq̃liter. ꝓm ⁊ a. sal. sic fuebat. q̃ q̃libet de filiis aarõ habeat sibi die deputatũ ad offerendũ t oblatões illꝰ diei. principãt ad ipm. ꝙ se t domo sua. Alij vo dicũt q̃ sibi fuebat eq̃liter ꝓpones: nõ tñ qualitatez: q̃ oblatões diuidebãt sic q̃ omnibus q̃libz die accipiebat ꝓm ꝓpones sui laboris. ⁊ dictũ ra. Sa. magr̃. Secundat tertiat precedẽt. vt pater intuenti. Capitulũ. vij.

Hec ẽ lex hostie pacificoz. Hic ꝑr determinat de vsu hostie pacifice. t primo determinat hmõi vsum. scõo offerẽdi mod⁹. ibi. Locutusq̃ ẽ dñs. tercio po

a rit carnes ei⁹ scisicabit Si ve sanguie illi⁹ vest̃ fuerit aspsa lauabit in loco sctõ. Vas aũt fictile i q̃ cocta ẽ ꝓfringet. q̃ si vas eneũ fuerit defricabit t lauabit aq̃.

b Omis masculꝰ de genere sacerdotali vescet de carnib⁹ ei⁹: qz sanctuarium ẽ. hostia eñ q̃ cedit ꝙ peccõ cui⁹ sanguis infert in tabernaculũ testimonij ad expiandũ in sctũario: nõ comedet. ⁊ cõburet igni. Hec q̃z ẽ lex hostie ꝙ delicto Sanctasco̅z est. Idcirco vbi immolabitur holocaustũ mactabit t victia ꝙ delicto. Sanguis ei⁹ p gyrũ altar̃ fundet Offerent ex ea caudã t adipẽ q̃ opit viscera duos renunculos t pigueduiné q̃ iuxta ilia ẽ: reticulũq; iecoris cũ renũculis: t adolebit ea sacerdos sup altare. Incensuz ẽ dñi ꝙ delicto Omis masculꝰ ō sacerdotali genere i loco sctõ vescet dis carnib⁹: qz sanctuariũ ẽ. sic ꝓ peccõ offert hostia ita t ꝙ delicto. Utriusq̃ hostie lex vna erit Ad sacerdotẽ qui eã obtulerit ptinebit. Sacerdos q̃ offert holocausti victimã: debit pelle ei⁹ Et oẽ sacrificiũ sile q̃ coq̃t in clibano: t q̃cq̃d i craticula vl in sartagie ꝑpar̃: ei⁹ erit sacerdoti a q̃ offert: siue oleo cõspsa siue arida fuerit Cũcti filijs aarõ mẽsura eq̃ p singlos diuidet. vij.

Hec lex hostie pacificoz q̃ offert dño. Si p gratiarũactione oblatõ

b fuerit offerẽt panes absq; fermẽto cõspsos oleo t lagana azima uncta oleo c crãq; similaz t collyridas

d olei admixtiõe cõspsas panes q̃z fermentatos cũ hostia gratiarũ q̃ immolãt ꝙ pacifi

b cis ex q̃b⁹ vn⁹ ꝙ primitijs offert dño: t erit sacerdoti q̃ fundet hostie sanguinem

i Cui⁹ carnes eadẽ comedẽtur die: nec remãebit ex eis

k q̃cq̃ vsq; mane. Si voto vel spõte quispiã obtulerit hostiã: eadẽ simulit edetur die: sed t si q̃d in crastinuz fñserit vesci licitũ ẽ. quic q̃d aũt tercia⁹ iuenerit dies:

l ignis absumet si q̃s de carnib⁹ victie pacificoꝝ die tercio comederit irrita fiet eꝰ oblatõ nec ꝓderit offerẽti:

m q̃n poti⁹ q̃cũq; anima tali sedulio cõtamiauerit puari

n cantõis rea erit. Caro q̃ ali

nil epilog⁹: ibi Hec ẽ victia. pria l duas. q̃ posita ponit de eis vnus determinatio. scõo circa ꝙ ponit q̃das expositiones: ibi. Locut⁹ ẽ dñs. Adhuc circa primũ ꝑmittit vsum ex ꝑte tpis scõo ꝑdit determinatio vsus ex ꝑte rei comestibilis t comedẽtis: ibi. Caro q̃ aliq̃d tetigerit. Circa primũ sciẽdũ. q̃ hostia pacifica duplr offerebat. vnomõ ꝙ bñficio iã adepto. alio mõ ꝙ bñficio hodie. pria vocabat hostia laudantia. t comedebat eadẽ die q̃ offerebat. Secũda vocabat votiua vl spõtanea. qz nõ debebat rõsita debiti sic pria. qz ꝙ beneficio accepto magis tenet hõ ad gratiandũ deo: q̃ ꝙ bñficio ipsato. t ideo si de hostia votiua aliq̃d remãebat i crastinũ nũc poterat comedi sctũ die. sicut ꝑmittit ꝑditio pdẽ hostie cũ dr. Si ꝙ gratiarũactione rẽ. b Offerẽt panes. i clibano coctos c Cõspsos oleo. qz in pistatione nõ solũ ponebat aq̃: ⁊ etiaz admiscebat oleum. d Et lagana. facta de pasta cocta in aq̃ calida. e Cetãq; similã. q̃dã spẽs esse panis ꝙ̃ cocti aliquãtulũ i aq̃ calida. t postea in clibano. f Et collyridas. panes sũ valde tenues. t alibi vocãt crustule: qz tonũ erat quasi crustam: et modicum aut nihil erat ibi de mica. g Panes q̃z fermẽtatos. b vñ ⁊ ẽ ꝓmũ ei q̃ dictũ ⁊ .ũ.q.ca. Hic oblatõ que offert dño absq; fermẽto fiet. Secundũ q̃ ibi loq̃t de oblatõe ponẽda sup altare. vñ ibi ꝓdict. Sup altare vo non imponent sez fermẽtatũ: b aũt loq̃t de oblatõe q̃ nõ ponebat sup altare. t sic panis fermẽtatus offerebat cũ hostia pacifica ad eius carnis. b Ex q̃bus vn⁹. In hebr. Ex oibus vn⁹. qz de q̃nor: modus panũ ꝙ̃dict̃ plures panes offerebant: t de q̃libz modo vn⁹ panis tradebat sacerdoti ꝙ primitijs. t ideo panis fermẽtatus poterat sic offerri: qz de fermẽto debebãt primitie dari: vt dictũ est. ũ. cap. ij.

i Cuius carnes comedent eadẽ die. t ideo si quid remanebat in crastinũ igne cõburebat. ꝓr ꝓsequit de hostia votiua cũ dicit. k Si voto vel sponte rẽ. t ꝓtz lex et ꝓditio vsq; ibi. l Si quis de carnibus victime. s. nõ cõsequent effectũ. s. beneficiũ a deo postulatũ: ꝙ quo impetrãdo fuit oblata. qz ꝙ illud peccatũ recognouit se indignũ: ideo subdit. m Quecũq; anima tali edulio se contaminauerit. ꝙ̃ reatum. i. transgressionis legis hui⁹. n Caro. Hic cõsequẽter describimur visus ex parte rei comestibilis cum dr. Caro que aliquid tetigerit immundũ nõ comedet rẽ. t accipit hic caro ipsũ genus alitum: et sic caro hostie pacifice tanũ.

Cõsequẽter determinat vtus ex ꝑte comedẽdo cum dicit.
a Qui fuerit mũd⁹ vescet ex ea. Aliqui libri hñt imũdus. ꝙ ita ratio est falsa: qz libri correcti habẽt mũdus: et ita hebraica vꝫ. Dico mũdus vescet ea. Posset eñ forsitan aliqꝭ credere q̃ nõ esset licitũ comedere carnes hostie pacifice nisi offerẽd⁹ ꝛ ꝑ ꝺ vꝫ hic: q̃ ois ꝺ poterat comedẽ dum in ea est mũdus. Carnes aũ hostie pacifice poterãt comedi ab offerẽt⁹ vbiqz tñ intra hierlm: et ad illud cõmune poterat admitti quilꝫ erat mũdus. Sed si aliqꝭ imũdus inde comederet scienter puniri debebat mor te. Ista aũ imũditia poterat esse duplex. vna ab interiori: vt pote si aliqꝭ esset leprosus: vel seminauisset: vel hmõi. et ꝺ notat cum dicit.
p Ria polluta ꝛc. i. hõ pollut⁹. qz ibi ga accipit ꝑ voto. alia ab exteriori: videl ex tacta rei imde. et hoc notat cũ dicit.
q Et q̃ tetigerit im mũditiã ꝛc. vt supra.
r Locutusq̃ ẽ dñs. Quia dictũ ẽ q̃ carnes hostie pacifice poterãt comedi a q̃libet hõie mũdo. ne ꝛpit crederet q̃ eius adipis et sanguis similit comederet: ꝺ excipit cum dicit:
s Adipẽ ouis ꝛc. Ex ꝺ aũt dicũt aliq̃ q̃ adeps aliũde ab rumẽdi ẽ esset licitus ad comedendũ erat indecis vesci licitus. Alij aũt oppositũ dicũt. ꝙt dictũ est supra. xij. ca.
t Adipẽ cadaueris morticini. i animalis p se mortui.
v Et ei⁹ alialis q̃ a bestia ẽ captũ. i interfectũ siue laceratũ. x Hẽbitis in vllo vsu. s. ad vnctiões corpoꝛ: et fom cntũ lucernaꝝ: et hmõi. qz talis adeps etiã si ex alia ia mãdi nõ poterat offerri dño: nec etiã comedi. y Si qꝭ adipẽ q̃ offerri ꝛc. i. cremari sup altare holocausti. Cõsequẽter phibet eiam sanguis cũ ꝺ: Sanguinẽ q̃z cõ. sequit. z Cũ de aniꝰ q̃ de pecudib⁹. Ex ꝺ dicit ra. Sa. q̃ eius sanguis fuscitat: sed in holocaustoꝝ nõ est indecis interdict⁹. Hõnes aũt q̃re eius sanguis ꝓhibit⁹ est: facere sont. ꝺ. ca. ix. a Locutusq̃ est dñs. Hic inter describit circa victimã pacificã offerẽdi mod⁹ cũ ꝺ: b Qui offert victimã pacificoꝝ ipsum addit ad designãdũ qd signi ficat q̃ sacrificiũ. s. illa q̃ sil offerebãt cũ aliis immolando ꝙ pacifica bestia: sicut fuit panes supradicti. licꝫ eñ ꝓpie loqñdo sacrificia sit de aliis: oblatio de aridis inanimatis. libamenta de liquidis. tñ vnũ frequẽter ponit ꝓ alio: vt ꝺctũ est. ꝺ. c Tenebit manꝺ. ho. ꝛ pectus. Sacerdotes eñ sapponebãt manus suas manib⁹ offerẽtis. ꝛ sic illud sup positũ eleuabat versus celũ. et postea retrahebat ver sus terrã: ꝛ postea ad ignem greo ostia: ad denotandũ q̃ offerebat illi q̃ est dñs celi ꝛ terre ꝛ oꝺis. et postea sacerdos accipiẽs illa de manu offerẽtis cremabat adipẽ sup altare. Pectusculũ aũt ꝛ armus dexter de hostijs pacificis cedebãt in vsum sacerdotũ vt ꝺ determinat. cetere carnes cedebãt in vsus offerẽtiũ. o Cũli a filijs isrl. i. pectusculũ ꝛ armũ dexterũ ad euitandũ quãdã speciẽ superstitionis q̃ vocat spatulomãtia: quã verbant idolatre: qui i spatula ꝛ esse peccatoria de suis sacrificijs superstitiose diuinabãt. c Hec ẽ vnctio. Hec ponit hic in epilogum respectu precedentiũ cũ ꝺ: Hec ẽ vnctio aarõ ꝛ filioꝝ eius. i. oblatio i die vnctionis eorũ. de q̃ dictũ est ca. precẽdẽti. q̃liter debeat fieri: sed eius ꝛpe cautio ponit ca. ix.
f Ista est lex holocausti ꝛ sacrificij ꝛc. de ꝙbus dictũ ẽ ca. precẽdẽti. g Et pacifico. de victima. de ꝙbus dictũ in ẽ hoc ca. h Quã cõstituit dñs Moysi in mõte synai. ꝺ addit ad ostendẽdũ locũ in q̃ iste legeꝫ date sũt.
In ca. vij. vbi dicit in postil. Sed si aliqꝭ imũdus inde comederet scienter debeat puniri morte. Adamio. j.
Brissimum ẽt dicere vt ꝑ talẽ comestionem ꝺ puniret capitaliter. q̃ aliter est dictũ. nã in hoc loco ol de tali trãsgrel sore. Peribit vt interibit ꝺ populo suo. et sibi i multo aliꝭ locis. Ille qꝺ intelligit sm glosã nostrã vt nõ dicat ouis q̃ lupus rapat. Vñ in ꝓuerb⁹ loquẽs vbi filius suus ponit sm beneplacitum diuine clemẽtie intelligit tale peccatũ relinqui: nõ q̃ ꝙ hoiem ad pẽã capitalẽ iudicet ꝛ est bũanior sanctã. nã de illo in cui⁹ domo inueniret seu apperet quãcunq; modicũ fermẽti in ꝛpe paschali: ꝛ ũ ꝙdammatus casib⁹ sensualitatis talia verba in veteri lege leguñt i ꝙbus euidentissimũ esset crimẽ capitale intraducere.
In eo. ca. vij. vbi dicit in postilla. Tenebit manib⁹ adipem hostie ꝛc. Adamio. ij.
Sacerdos i hmõi oblationibus faciebat ꝙmodo mouens mãꝰ. i. eleuare versus celũ: ꝛ retrahere ꝺsus trã ꝛ mouere antrorsum: ꝛ retrahere retrorsus. ꝛ sic in huiusmodi motib⁹ ꝙrie fiebat signũ crucis: et patet cõclusio.

Replica correctorij cõtra Burgẽs.

In ca. vij. Leuitici cui postil. exponeret illũ passum Qui fuerit mũdus vescet ea. Inter cetera cuꝫ dixit: q̃ si aliqꝭ immũdus inde comederet scienter puniri morte debebat. Burgẽ. cũ notat inquiẽs. Durissimũ esset dicere vt ꝑ talẽ comestionẽ ꝺ puniret capitaliter Et dicit sm nostrã glo. vbi de trãsgressoꝝ sm eos pena leuerbia pẽgat. Peribit vel interibit de populo suo. hoc intelligi: vt tale peccatũ diuine visioni relinquat. vñ inqt hec ẽ bũanior sanctia. Quid est nisi qꝺ ꝺ Aug. xv. ca. de

homie qui in die sabbati ligna collegit: quē cū moyses et aaron in carcere inclusissent: nescirent qd sup eo facē deberēt. nūquid iuxta verbū qđ locutus fuit dñs ad moysen: vt ibi legit. Alia vo q̄ p sugbiā aliquid cōmiserit: siue cuius sine pegrin⁹ sit ille: qđ aduersus dñm rebellio fuit ille pbit ō ppō suo ēt. Dño hociņ ꝺbā moy. t aaron ne scēret⁹ qd cū eo trāsgressore agē deberēt clarius exposuit: vt ibidē ꝺdit. Dixitq; dominꝰ ad moysen Mone monet bō iste. Obnect cū lapi bus olo turba extra castra ēt. Jn q̄ enim magio ille peccauit ligna colligēdo q̄ q̄ scīēter ex pcepto vel p sugbiā ꝓsumptuo t immidus de hostia pacifica vesceretur. Nec postil. de eo q̄ ignoranter facēt hoc dicit: cū apte inḋt. q̄ si alīq̄s imūd⁹ inde comedēt scīēter q̄si ex cōtēptu vel sugbia diceret.

Capitulū. viij.

1 Deuitq; ē dñs. Supꝰ ucrū est de sanctificatiō t oblatōnibus: hic cōsequēter agit de ipīs offerēt⁹ bus. et primo agit de offerēt⁹ rōne officij: cuiusmodi erant sacerdotes. scōo de offerēt⁹ rōne pfessionis fidei cuiusmodi erant alij inferiores: q̄ sacrificia illa erāt quedā ꝓtestatōes fidei offerentiū. t de his agit ca. xj. Prima ī tres: q̄a p describit circa sacerdotes cōsecratiōis ritꝰ scōo ꝓsecratoꝝ vsus c.ix. scō eorūdē casus. c.x. Circa primū ꝓmittit ea q̄ erāt ad ꝓsecratōs sacerdotū necessaria cū dī: b Tolle aaron cū filijs suis vestes eoꝝ. q̄rū forma t materia descripta fuit Exo. xxviij. c Et vnctiōis oleū. cuius cōfectio descripta fuit Exo. xxx. d Et cōgregabis omnē cetū. vt videat ois ppl⁹ q̄ aaron non ingesserit se ad dignitatē sacerdotij: si magis suscepit ex pcepto dñi. Scōo ponit ꝓsecratiōis executio cū vi. e Statiq; obtulit ēt. Et dividit in q̄tuor: ꝑtes: q̄ primo ponunt quedā cōia aaron t filij ei⁹ circa eoꝝ ꝓsecratōes. scōo principalia ad solū pōtificē: ibi. Vestiuit tercio filios ei⁹ q̄rta: ibi. Filios q̄q; ei⁹ q̄rto reuertit ad cōia: ibi. Obtulit t vitulū. p peccato. Circa primū ponunt duo cōia aaron t filijs ei⁹. Primū est eoꝝ oblatio cū dī: c Obtulit aaron t filios ei⁹. statimq; coram altari: q̄ applicabunt domino culmen. Scōm ē eoꝝ lotio cū dī: f Cūq; lauisset eos. p hanc lotionē dat intelligi q̄ debebāt ēt coide t puersatiōe mūdi: t ab omi immūdicia peccati expediri. g Vestiuit. hic ponunt ea q̄ erāt ꝓpria ip̄i⁹ aaron: quoꝝ primo erat induitio ei⁹ vestimēto pōtificalibus: qđ notat cū dī: Vestiuit pontificem subucula linea: Exo. xxviij. vocat tunica linea: vbi vestimēta pōtificio t inḋt induitiōis pleni⁹ sunt descripta expositia. Secūdū ē eius vnctio: ꝓmittit tū vnctio tabernaculi t vasoꝝ eius int q̄ est altare thymiamatis. t hec vnctio notat⁹ est dicit: h Tulit t vnctiōis oleū. ēt. t subdit vnctio altaris bolocausti t vasoꝝ ei⁹: et lauij eius q̄ erāt extra tabernaculū cū dī: i Cūq; sanctificasset altare ēt. q̄ mittit aūt ꝓsecrationē t vnctio ipsoꝝ cōsecrationi sacerdotū q̄ ministrari nō poterāt nisi i loco suo cōsecrato illud ministerū qđ debebat fieri in ꝓsecratiōe sacerdotū: vt p3 ō sacrificiū tūc fiendis q̄ postea fiebant. Cōsequenter subdit vnctio ipsius aaron cum dicit.

k Qđ fundēs sup caput aarō ēt. Modus aūt hui⁹ vnctionis descriptus est Exo. xxix. l Filios q̄q; ei⁹. Hic sit describitur illud qđ erat ꝓprium in ꝓsecratiōe immoꝝ sacerdotū cū dī: Filios q̄q; ei⁹ oblatos vestiuit aliq̄bo libi habent Cōsecrauit et vestiuit. q̄ li ꝓsecrauit nō est de textu: q̄ nō hī in hebreo: nec in libris correctis. t p q̄ excludit dem aliq̄s qui dicāt q̄ manus immoꝝ sacerdotum erāt vncte oleo cōsecrationis eo q̄ credūt q̄ hoc verbū ꝓsecrauit sit de textu. Solus ēt sūmus sacerdos ungebebat illo oleo ꝓsecratiōe: vt dictū est supra. xxj. capi. m Tunicas lineis ēt. De istis ornamētis minoꝝ sacerdotū dictū fuit Exo. xxix. Hic querit quomodo moyses cōsecrauit aaron cum nō esset sacerdos. Dicendū q̄ hoc fecit ex mādato domini: qui p quēcunq; potest pontificem cōsecrare. Item quomō postea cōsecrati sunt pontifices. Dicunt aliqui q̄ per indutionē vestimentoꝝ pontificalū post mortem ꝑdecessoris: nec aliud requirebat: vt videtur de Eleazaro Numeri. xx. Aliqui dicunt q̄ per inferiores sacerdotes: sicut et papa consecrat per inferiores se. n Obtulit t vitulū. Hic cōsequēter reuertit ad describendū duo que erant cōmunia in cōsecratione aaron t filiorum eius. Primū est oblatio p eis fienda. Secūdū reclusio eius intimanda ibi. Cūq; sanctificasset eos. Circa primū ponit triplex oblatio. prima p peccato. scōa in holocaustū: ibi. obtulit t arietē in holocaustū. tercia pacifica. p cōsecratiōe sacerdotū: ibi. Obtulit t arietē scōm. Expositio aūt istarū oblatio-

nũ posita est Exo. xxix. vbi iste oblationes p̃cipiunt fieri ea mõ quo ponit h̃ eay executio. a Cũq; sanctificasset eos. Hic p̃fat describit sacerdotũ reclusio: vt nõ cõmisceret̃ hoib⁹ vulgaribꝫ: nec implicaret̃ negocijs secularib⁹: donec impleta est p̃fectio eoꝝ q̃ promebat. vij. dieb⁹. et h̃ q̃ dr: b Precepit eis dñs. co. car. ani so. rabet. et. q; nec p comestiõe poterant exire atriũ sacerdotũ. c Quicq̃d de reliquijs fu. et. q; oblatio erat pacifica. p gratiarũ actione: eo q̃ dño promouerat aaro e filios eꝝ ad officiũ sacerdotij: et sõ nõ poterat in crastino comedi vt dictũ fuit ca. p̃ce. d Sed p̃ce. n. dieb⁹ finit cõsecratio. dic. iosep⁹ q̃ filiber die illi⁹ septenarij reiterabãt radices sacrificia fit e pauma die. e Die ac nocte ma. i tab. mistra aeriuꝫ vbi erat tabernaculũ. dicunt ibi alicq̃: q̃ p secretioꝝ nõ erat inire. Aliq̃ dicũt q̃ erat ibi locꝰ garno. p tali necessitate. Palma videt rõnabile. p scitate loci. f Obseruãtes custo. do. l. q̃ p̃cepe pit custodiri circa fi nẽ. vij. ca. t pncipiũ ix. Pot. n. poni bre uio motiuo per h̃ q̃ pontifex non⁹ t sacerdotes reclusi fuerũt. vij. dieb⁹. t octaua die obtulẽr: vbi nec illigũt. vij. a q̃b⁹ debẽt abstinere pontifices: t sacerdotes ỗ nouo p̃cepti. l. pleraq; communiõis: voluptas comestiõis inutilitas actionis: multiplicitas distractiõis: vanitas cõsabulatiõis: varietas fictiõis: velitas affectiõis. q̃ facto dr offerre rigore pnie ꝑ austeritatẽ: q̃ signat p vitulũ. p peccõ. Pigore pnie t soliditatis p vitulũ in holocaustũ. Decore innocẽtie t simplicitatis p agnũ anniculũ. Labore industrie t sedulitatis: p bouẽ. Splẽdore. puritate t ꝑspicacitat̃: p arietẽ p pacifi. Nitore ꝑfe t puritat̃: p similã. Dulcore lenitie t suauitat̃: p cõsperã ꝑpã oleo misceꝝ t pistatis. Capitulũ .ix.

a FActo aũt octauo die. Postq̃ descripta e sacerdotũ ꝑfectio: hic ꝑfat describit officij sui executio. Circa q̃s ꝑmo ponit p̃cepta moysi. scdo impletio p̃cepti ibi. Tulerũt. tertio approbatio dñi ibi. Egressiq; ignis dñi. Circa ꝑmũ ꝑmittit ꝑfatus cũ dr: a Facto aũt. vij. die. Dicit ra. Sal. q̃ illa dies fuit ꝑma dies anni scti egressionis de egypto. alij dicũt q̃ fuit. vij. dies eiusdẽ anni. Hõ aũt diuersitatis dictorũ istoꝝ tãget libr. Nu. vij. ca. vbi hȝ locus. Cõsequẽter subdit p̃cepta moysi facta ipsi aaron cũ dicit. b Tolle de armento. s. puide de substãtia mea. c Vitulũ p pec. i. mola tũ p̃ro nro: i memoriã vituli ab aaron fabricati: Exo. xxxij. ca. d Et arietẽ in memoriã arietis immolati pro ysaac: Gen. xxij. Scdo subdit p̃cepta scam pplm dicẽs cũ dñ o Tolle bũ cũ pro pctõ. et. eo q̃ hirc⁹ est aial feruẽs: ad denotãdũ gratitudẽ pcti multitudio ppli q̃ sic bonã cõe ꝑsonã⁹: ita peccatũ cõe pauo. f Et vitulũ. p vitulo ꝑfa nã i q̃ peccauit mistr tado. g Hȝ agnũ immemoriã agni paschalis: p cui⁹ immolatiõe fuerũt saluati ab angelo pcutiente pmogenitos egypti. b Bouẽ t arietẽ p pacifico. ita q̃ de oi aiali immolato fieret oblatio. i Hodie enim dñs appebit vobis. Hadditi. p ei sacrificio. p dicto p. ac si dicat: iustũ ẽ q̃ talia sacrificia fiãt hodie: q̃ dñs appebit p effectũ vãdo ignẽ de celo i altari holocaustoꝝ. qui bñ. f. scribat esse moysen per reuelationẽ diuinã b esse fratrũ eadem die. k Tulerũt q̃ Hic ꝑfat ponit ipleto p̃cepti. t ꝑmo ẽ ad pplm cũ dicit Tulerunt q̃ cuncta q̃ iusserat moyses ei obediẽdo. l Iste ẽ sermo quẽ ꝑcepit fac te e apparebit tt. id est rẽ sermone signi

extremũ auricule singulorꝝ dextre et pollices manꝰ ac dextri pedis: reliquũ fudit sup altare p circuitũ. Adipem Ro t caudã oẽmq; pinguedinẽ q̃ operit intestina: reticulũq; iecoris t duos renes cũ adipib⁹ suis t armo dextro separuit. Collẽs aũt de canistro azimoꝝ qõ erat coꝛã dño panes absq; fermẽto: t collyridã cõsperꝛ oleo. laganũq; posuit sup adipes t armũ dextrũ: tradens simlr oia aaron t filijs eius. Quꝝ postq̃ leuauerũt ea coꝛã dño: rursũ susceptã de manibus eoꝝ: adoleuit sup altare holocaustũ eo q̃ cõsecratiõis esset oblatio i odorẽ suauitatis sacrificij dño. Tulitq; pectusculum eleuans illud coꝛã dño de arietẽ cõsecratiõis in partẽ suã: sic ꝑcepat ei dñs. Assumensq; vnguentũ t sanguinẽ q̃ erat in altari aspsit sup aaron t vestimẽta eiꝰ t sup filios illius ac vestes coꝝ. a Cunq; sanctificasset eos in b vestitu suo: ꝑcepit eis dicens: Coquite carnes ante fores tabernaculi t ibi comedite eas. Panes q̃ȝ ꝑsecratiõis edite q̃ positi sũt i canistro: sic ꝑcepit mihi dominꝰ dicens: Aaron t filij c eiꝰ comedẽt eos. Quicq̃d aũt reliquũ fuerit de carnibꝰ: ignis absumet. de ostio q̃ȝ tabernaculi nõ exibitis. vij. diebꝰ: vsq; ad diẽ q̃ cõpledit tpus ꝑsecratiod nis vre. Septẽ enim diebꝰ fiet ꝑsecratio sicut impũtatũ factũ est vt rite sacrificij

c cõpleret. Hic ac nocte ma f nebitis i tabernaculo obseruãtes custodias dñi ne moriamini. Hic enim mihi ꝑceptũ est. Fecerũtq; aaron et filij eius cũcta que locutꝰ ẽ dñs p manũ moysi.

Capitulũ .ix.

a FActo autẽ octauo die vocauit moyses aarõ t filios eiꝰ ac maiores na- b tu isrl: dixit ad aaron. Tol c le de armẽto vitulũ p pctõ d t arietẽ in holocaustũ vtrũq; imaculatũ: et offer illos coꝛã dño t ad filios isrl lo- e q̃s: Tollite hircũ p pecca f to: t vitulũ atq; agnũ anniculũ t sine macula in holo- b caustũ bouẽ t arietẽ p pacificis: t immolate eos coꝛam dño in sacrificio singulorũ simulã ospsam oleo offeren i tes. Hodie enim dñs appa- k rebit vobis. Tulerũt ergo cũcta q̃ iusserat moyses ad ostiũ tabernaculi: vbi cum eis multitudo astaret: ait l moyses. Iste ẽ sermo quẽ ꝑcepit dñs: facite t apparebit vobis glia eiꝰ. Et dixit ad aarõ. Accede ad altare t immola p peccato tuo. Offer holocaustũ t deprecare p te t p pplo. Cũq; mactaueris hostiã pplì: ora pro m eis sicut ꝑcepit dñs. Statimq; aarõ accedẽs ad altare immolauit vitulũ p peccato suo: cui⁹ sanguinẽ obtulerũt ei filij sui. In q̃ tingens digitũ tetigit coꝛnua n altaris: t fudit residuũ ad basim eius. Adipẽq; t renũculos ac reticulum iecoris q̃ sunt p peccato adole-

ficatã. Secũdo q̃rit ad aaron cũ dicit: Accuꝛ ad aaron. accede ad altare. t subdit eiꝰ obediẽtia cũ dr: m Statimq; aaron ac. ad al. tẽ. coꝛ. al. s. holocaustũ: q̃ ꝑz ex hoc q̃ subdit. n Et fudit residuũ ad ba. eiꝰ. Hõ enim fudebãt sanguis ad basim altaris thymiamatis: sed ad basim altaris holocausti. Cetera patẽt ex supradictis vsq; ibi.

o Absq; ceremonijs holo.ma.i.tactu sacrificij: qđ nūq̄ ꝓpter aliq̄ alia sacrificia inīmittebat: ita q̄ inge sacrificiū mane tinū ꝑ offerebat añ oia alia: t vesperti vltimo post oia alia. p Posuc.sup pc.tē.i.q̄ erāt cremāda i altari: ad b q̄ cū pectoribꝰ eleuarent coꝝ altari mō sup:adicto vij.ca.t post tale ele uatōes adipes t illa q̄ cremāda erant po nebāt sup altare vt cremarent: t pectora t armi dextri remanebant ꝑ vsu sacerdotū. q Et ex tē.ma.ad po.he.cio qz cōpleto sacrificio sacerdos dz bñdicē pplo. r Deiēdū qz ascēderat ad faciendū officiū sup altare holocaustoꝝ, ꝺ mō añ tuꝰ ascēsus dictū fuit Exo.xx.q nō pōt ē ꝑ grad⁹: t tō dicit aliq̄ q̄ bona ministrationis sup altare ponebat quoddā scabellū inꝛ altare: sup qđ ascēdens sacerdos ministrabat. Ra. Sa. dic: q̄ erat ibi quidā ascēsus lōgus paulatī ascēdēs sine gradib⁹ ꝓcedēs ꝑuo altare ita ꝓpe sic poterat. oīa tñ nō tangeret altare.

o Ingressi āt moyses t aarō raber.duplici esu ex eā ingressio fuit moyses cum aarō. vna fuit vt ostenderet ei modū offerēdi thymiama sup altare thymiamatis qđ erat intra tabernaculū: qz ibi sacrificia cēnt ꝑpleta ꝗnū ad ea q̄ fiēda erāt in altari holocaustoꝝ vt dictū ē.añ nō erāt oīno cōsūmata: donec post oblationes factas i altari holocaustoꝝ sacerdos intraret templū ad offerēdū incēsum: sm q̄ dicit apūs ad hēb.ix. In pori q̄dem tabernaculo sp introibāt sacerdotes sacrificioꝝ officia ꝑsumentes. alia aūt cā fuit vt ambo sil intra tabernaculū orarēt deū ꝑ datiōe ignis. t Et deinceps egrel.bñ.po. qz tūc erāt sacrificia ꝑfecte ꝑsumpta. v Apparuit gl̄ia dñi.hic ꝑfir describit ipe dei approbatio circa sacerdotiū aaron ꝑ q̄ ignis descēdit datꝰ a deo ꝑsumēs sacrificia. hoc em fuit signū acceptationis duplicis: silē t Reg.iij. de sacrificio abel.ca.xij. Regū.x viij. de sacrificio helie in mōte carmeli. x Nō cū videssent tur.landa.dñm.de tāto beneficio sue gre.hic aūt ignis absq; extinctōe fuit ꝑseruatus a tpe q̄ fuit datꝰ.i.anno secūdo egressionis de egypto vsq; ad captiuitatē babylonicā. t tūc fuit absconditꝰ in puteo ꝗnūdo t sicco ꝑ sacerdotes illius tpis t tpe Hieremie iterū reuelatꝰ put hī.ij. Macha.j.ca. Capitulū.x.

a Kreptisq; nadab t abiu tē. Hic ꝑfir tangit ꝑfecta tor cāsa: vbi tria tangunt. ꝓmū ē eorū cōbustio. secūdū ē actus correptionis: ibi. Dixitq; moyses ad aaron i tabernaculū testimonij: t deinceps egressi benedixerūt pplo. Appuitq; gl̄ia dñi omi multitudini: t ecce egressus ignis a dño: deuorauit holocaustū t adipes q̄ erāt sup altare. Qđ cū vidissent turbe: laudauerunt dñm ruētes in facies suas.

a Kreptusq; nadab t abiu filij aaron thuribulis: imposuerūt ignē t incēsum desup offerētes coꝝ dño ignē alienum: qđ eis ꝑceptū nō erat e Egressusq; ignis a domino deuorauit eos t mortui sūt coꝝ domino. Dixitq; moyses ad aaron. Hoc ē quod locutus est dñs. Sanctificabor in his qui appropinquāt mihi: t in ꝑspectu oīs pplī glificabor. Qđ audiēs tacuit aaron. Vocatis aūt moyses mysaele t elisaphā filijs oziel patrui Aaron: ait ad eos. Ite t tollite fratres vestros de conspectu sanctuarij et asportate extra castra. Cōfestimq; pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis: t iecerunt foras vt sibi fuerat imperatū. Locutusq; ē moyses ad aaron et ad eleazar t ithamar filios aaron i tabernaculū testimonij: t deiceps egressi benedixerūt pplo. Appuitq; gl̄ia dñi omi multitudini: t ecce egressus ignis a dño: deuorauit holocaustū t adipes q̄ erāt sup altare. Qđ cū vidissent turbe: laudauerunt dñm ruētes in facies suas.

a Kreptusq; nadab t abiu filij aaron thuribulis: imposuerūt ignē t incēsum desup offerētes coꝝ dño ignē alienum: qđ eis ꝑceptū nō erat e Egressusq; ignis a domino deuorauit eos t mortui sūt coꝝ domino. Dixitq; moyses ad aaron. Hoc ē quod locutus est dñs. Sanctificabor in his qui appropinquāt mihi: t in ꝑspectu oīs pplī glificabor. Qđ audiēs tacuit aaron. Vocatis aūt moyses mysaele t elisaphā filijs oziel patrui Aaron: ait ad eos. Ite t tollite fratres vestros de conspectu sanctuarij et asportate extra castra. Cōfestimq; pergentes tulerunt eos sicut iacebant vestitos lineis tunicis: t iecerunt foras vt sibi fuerat imperatū. Locutusq; ē moyses ad aaron et ad eleazar t ithamar filios

xix. Sacerdotes q̄ accedūt ad me sanctificent ne percutiam eos. g Et in cūspectu oīs pplī glorificabor. qz populꝰ videns q̄ vindicta dei nō parcit maioribꝰ t his q̄ deo iunt ꝓpinqui tūc̃ terrabit a malo: habēs ex hoc argumēto q̄ dei vindicta nō parceret sibi. h Qđ audiens tacuit aaron. patiēter sustinēs dei punitionē: t moysi correptionē. Cōsequēter ponit correctio moysi respectu ꝑtis eius dicit: i Vocatis aūt moyse mysaele t elisaphan filijs oziel patrui aaron. qz oziel fuit frater amram ꝑis aaron. vt hī Exo.vj. k Ite t tollite fratres vīos ne sit occasio miscendi luctū cū gaudio solēnitatis dñi: sm q̄ hī Lete. viij. hodie dies sanctus dñi est nolite contristari. l Et asportate extra castra. ad sepeliendū. m Tulerūt eos sicut iacebāt ve. lineis tunicis. ex quo ꝑz q̄ ignis nō combussit corpa eoꝝ: nec ēnā vestes ꝗnis cēnt lutee t ce boc habet argumētū q̄ nadab t abiu fuerūt saluati: sicut.ij. Reg.xij. de ꝓpheta illo vero qui seductus a falso ꝓpheta redijt in bethel: t ꝓpter hoc interfectꝰ fuit a leone. leo tñ cadauer eius nō tetigit. Illiq; enī vetus in ꝑtū vita ſcios

homines punit graui pena: eius p leui culpa suo iusto iudicio: l3 occulto. Ex b aūt q nadab et abiu fuerūt sepulti cū vestib' sacerdotalib': īnoleuit ɔsuetudo q sacerdotes noue leg' cū vestib' sacerdotalib' sepeliūt. Tercio ponit correctio moysi ad cautelā futuri cū dr: Locut' q ē moy. ad aaron ec. et dicit

n Capita vr̄a nolite nudare. In heb. hr̄: Capita vr̄a non augmētabit. s3 dimittendo capillos crescere vltra modū ɔsuetū: sic faciebant gētiles i morte amicoꝝ i signū tristicie. o Et vestimēta nolite scīdere. qd̄ faciebāt iudei qn̄ erāt in magna tristicia posi ti. p Ne forte moriamini ec. cui' cā subdit postea. r Oleū qppe sāctē vnctiōis ē sup vos. erāt eñ b nouo ɔsecrati. et ido nō licebat eis ad tabernaculū ingredi. et b ad extirpādū idolatrie cultū. sacerdotes eñ idoloꝝ vtebant in suis ritibus ossib' et carnib' mortuoꝝ. et ido ne sacerdotes dei eis assilarent p:ecepit dñs vt sacerdotes mortuo nō inquinarent i mortib' nisi valde ppinquis: vt. s. di. xxi. Dñ tn̄ monstrat sine cōsecrationis debuerūt multo mag' a talib' elōgari. q Fres vr̄i t ois do. is. plan. Ex q patet q psone cōca marie ad dei cultū deputate a toto pplo sunt lugēde. s Dixitq dñs ad aaron. Hic pñr ponit correctio dñi cū

n eius. Capita vr̄a nolite nu-
e dare t vestimēta nolite sci-
p dere ne forte moriamini: t su
per oēm cetū oriat indigna
q tio. Fres vr̄i t ois domus
isrl̄ plangāt incēdiū qd̄ do-
min' suscitauit. vos aūt nō
egrediemini fores tabnaculi
r alioqn pibitis. Oleū qppe
sancte vnctiōis ē sup vos.
Qui fecerūt oia iuxta pce-
s ptū moysi. Dixitq dñs ad
t aarō: vinū t oīe qd̄ inebri
are pōt nō bibetis tu t filij
tui qn̄ intrabitis i taberna-
culū testionij ne moriamini:
qr pceptū sempiternū est in
v generatiōes vr̄as: t vt ha
x beatis sciaz discernēdi int
sanctū t pphanū: int pollu
tū t mundū: doceatisq fili
os isrl̄ oia legitima mea q
locutus sū ad eos p manū
y moysi. Locutusq est moy-
ses ad aaron t ad eleazar t
ythamar filios ei' qui erāt
a residui. Tollite sacrificium
quod remāsit de oblatione
domini: et comedite illud
b absq fermento iuxta alta-
re: qr sanctūsctōꝝ est: come
detis aūt in loco sancto qd̄
datū est tibi t filijs tuis de
oblatiōib' dñi: sic pceptū
est mihi. Pectusculū qz qd̄

dicit: t Vinū t omne qd̄ inebriare pōt nō bi. tu t filij tui qn̄ intr. tab. testi. Et idē intelligit de ingressu atrij ad ministrandū in altari holocaustoꝝ. v Vt habeatis sciētiā discernendi. quā potatio vini excessiua aufert. t qr holocaus. fuit pni ad bibēdū vltra mēsurā. ido ppter piculū excessus phibit' fuit eis simplicit vini pot'. nō tn̄ p sp:ā singulare p tpe q debebāt ad misteriū tabernaculi t altaris accedē. x Int sanctū t pphanū. i. qd̄ sacrificiū t misteriū sit licitū vl illicitū ex pdictiōe sua. y Int pollutū t mūdū. i. qd̄ sit licitū vel illicitū ex circūstantia: qr aliqn cōtingit q aial mūdū ad imolādū fm se polluebat ex tactu rei imūde. z Locutusq ē moy. Hic pñr describit defect' comestiōis. Circa qd̄ p rephēdit tardatio. scdo totalis omissio: ibi. Int b hircū. Circa pmū sciēdū q aarō et duo filij ei' tardabāt comedē hostias ppter mortē nadab et abiu: ido moyses dixit eis. a Tol. sacri. qd̄ remāsit de ob. dñi qr illō debebat a sacerdotib' comedi. b Iuxta altare. i. in exedra ad b pata i atrio vbi erat altare. c Qd̄ da. est ti. t fi. tu. qr de hostia p petō soli mares comedebāt. Pectusculū qz ec. sequit. d Tu t fi. tui ec. qr de hostia paci-

fica mulieres poterant comedere: nō qr hēbant ibi ptē sibi debitā ex determinatiōe legis: qr sic solū cōpetebat masculis vt subdit. e Et pti. ad te. ec. s. mares de ptib' suis dabāt eis. f Int b hircū. Hic rephēdit totalis omissio: qr aaron t filij ei' turbati de morte nadab t abiu omiserūt

oblatū est: t armū q separ'
est edetis in loco mūdissi-
o mo tu t filij tui t filie tue te
cū. Tibi eñ ac liberis tuis
reposita sunt de hostijs sa-
lutarib' filioꝝ isrl̄: eo q ar-
mū t pectus et adipes qui
cremant in altari: eleuauē-
e rūt corā dño t ptineant ad
te t ad filios tuos lege per
f petua sicut pcepit dñs. In
ter hec hircū qui oblatus
fuerat p peccato cū quere-
g ret. Moyses exustū reppe
rit iratusq contra Eleazar
h t ithamar filios aaron qui
remāserant ait: Cur nō co-
medistis hostiā p peccato
i loco sancto q sanctasctōꝝ
est: t data vobis vt porte-
tis iniquitatē multitudinis
t rogetis p ea in cōspectu
k dñi: pserti cū de sanguie
illi' non sit illatū intra san-
cta t comedere debueratis
eā in sanctuario sic pceptū
l est mihi. Respōdit aaron.
m Oblata est hodie victima
p peccato t holocaustū co
rā dño: mihi aūt accidit qd̄
vides. Quō potui comedē
eam aut placere dño i cere-
n monijs mēte lugubri. Qd̄
cū audisset moyses recepit
satisfactionē.

hircū p petō i incēdio. Et dicit b ra. sa. q illa die fuerāt tres hirci oblati. vnus in oblatiōe naason pncipis trib' iude: qa illa die ceperūt pncipes offerre fm ipsum: vt plenius dicet in pn. li. Numeroꝝ. ali' fuit p solēnitate diei: qa erat dies octau' ɔsecrationis sacerdotū. Tercius fuit p pncipio mensis in quo offerebat hirc' p petō ppli. et illa dies fuit pma dies mensis pmi fm sp̄m. t de isto tercio hirco dicit hic.

g Moyses exustū reppit destrēs aarō ppter ei' turbatiōez cōuertit se ad arguēdum eleazar t ithamar filios eius.

h Qui remāserāt. dic ra. Sa. q b fuit ex dei misericordia ad pces moysi. qr aaron p petō vituli cū sua posteritate meruerat mori: sicut dicit Deut. ix. Aduersus qz aarō vehemēter irat' voluit eū cōterere. In heb. hr̄: voluit eū dispdere. in q designat mors aliccum sua posteritate fm cōem modū loquēdi sacre scpture vt hr̄ i plurib' locis ve. te. s3 ois moysi ipedituit mortē aarō

t medietatis filioꝝ ei'. vn̄ ibi subdit: t p illo qz deprecat' sū. i Data vo. vt por. ini. mul. ec b arguit ra. sa. qd̄ pdictū ē est fm suā opinionē. s. q hirc' quē moyses repit cōbustū fuerat oblat' p pncipio mēsis: qr offerebat p expiatiōne peccati ppli. k Cū de sanguie ei' illatū nō sit intra sācta. si eñ illatū fuisset debēt tot' incēdi. l Rñdit aarō licz eleazar t ithamar ecīe holoc. discreti ad rñdendū. nō tacuerūt tñ rñdere in pñtia pris sui. m Oblata est hodie victima. s. p me pncipalit. p filiis aūt meos eñ ministerialiter. t iō illud qd̄ accidit sibi erronis bz mihi pncipalit imputari t nō eis. n Qd̄ cū audisset moy. acce. satisfacti onē. eū qr aaron humilit recognouerat defectū suū. tum qr moyses videbat eū in afflictiōe positum: t afflicto nō est danda afflictio.

In ca. x. vbi dī in postil. Capita vestra nolite nudare. in hebreo habet. Additio .j.

Hebraica līa in b loco penit' ē ɔformis nr̄e trāslatiōi. vbū eñ qd̄ hic ponit nihil aliud significat q nudare. t ē sensus q nō euellerēt capillos a capite vt fieret caluiciū p qd̄ caput nudabat: qd̄ ɔsueuerāt fa-

cere gentiles sup mo tuos stos. vñ. j. Deut. xiij. Nō faciem⁹ cal̃ticiū sup mortuo ꝛc.

In eo. ca. vbi dī in postil. Filios eius qui remanserūt. dicit ra. Sa. ꝛc. Additio. xj.

Peccauit aaron i fabricatiōe vituli nō fuit tāte gratis ut ipe cum posteritate sua deberet dispdi. non em̄ idolatrauit: nec ꝑsensus idolatrie ꝑbuit vt lati⁹ ostendim⁹ Exo. xxxij. c. in additiōe. vñ non merebat deleri cū posteritate sua: ꝑsertim cū filij ei⁹ fuissent de tribu leui. et sic fuerūt innocentes a peccato vituli: vt. ō. Exo. xxxij. ca. in additiōe. vñ ois moysi solū ꝑ aarō intelligit: ꝑ quē sonat ista Deut. ix. ca. cuius dī: Pro illo q̄s deprecatus sum. nō dicit ꝑ posteritate: nec ꝑ filijs. qō aut hic dī ad elcazar et ithamar filios ei⁹ q̄ remāserūt: nō indiget vlteriori declaratiōe: nisi ꝑ ista sonāt q̄. s. ꝑtīc i cadē ꝓma die illi⁹ vñ duo remāserūt ō filijs aarō

Replica correctorij ꝓtra Burgēs.

Septimo ca. nō sunt multa pōderanda q̄ Burgēs. mouet vsq; ad. x. ca. vbi Burg. nititur allegare peccatū aaron in fabricatiōe vituli ꝓtra rotūdā ista⁹ j. Deut. ix. vbi de ꝫ ꝓcō dī: Iratus dñs vehemēter voluit aaron ꝑdere: nisi moyses etiā ꝑ eo deprecatus fuisset. nō potuit igit peccatū aarō leue: ꝑter qō dñs dī vehemēter irat⁹. nisi dicat deū imputā ꝑ modico peccato vehemēter iratū. vñ puto in ꝓposito duos filios aaron primi ꝑ peccō vituli punitos: vt tñ duo eius filij dicant remāsisse: peccatū em̄ hic per duos filios punitos sactā ꝑ assumptiōes ignis ꝑbant: nō videt ita ꝑ hoc fuisse sic fabricato vituli.

Capitulū. xj.

Decurus ē dñs. Postq̄ actū est de offerēt⁹ rōne officij cuiuslibet ꝑ sacerdotes: hic ꝑit agit de offerēt⁹ ex ꝑfessiōe fidei cuiuslibet fūt alij interpretes: q̄ oblatiōes erant quedā ꝑtestatiōes fidei vni⁹ dei et ꝑ hoc vertunt ex q̄ fidei oblatiōes erant acceptē: nō autem offerētes debēt ee mūdi: et i actib⁹ sanctis ordinati. et iō ꝓmo agit de ꝑfectiōe mūdicie. secō de ordinatiōe vite. xvij. ca. et in vtroq; debebāt a sacerdotib⁹ informari et foueri. Circa ꝓmū sciēdū q̄ mūdicia cōseruat in ꝫ q̄ cauet imūdicia: et si ꝓtingat purgat. Pōt aūt ꝓtingere ꝑ alīq̄ ꝓpriā: de q̄ ꝓmo agit. Alio mō generaliter q̄us ad totū ꝓpl̄m: et de hmōi purgatōe agit secō. j. xvj. ca. Adhuc ꝓmo agit de vitatiōe imūdicie q̄ ꝓuenit ab extrinseco. secō de euitatiōe illi⁹ q̄ ꝓuenit ab intrinseco. xij. ca. Circa ꝓmū ca. in q̄ agit de mūdicia et imūdicia aialiū. ꝑsciā et omnē: ꝓsideradū q̄ duplex ē imūdicia. s. ꝑpalis et cōpalis. Spūalis aūt imūdicia q̄ idē est q̄ ꝑcm̄: nō pōt esse in brutis: q̄ peccare nō pōt cū careāt intellectu et voluntate: peccatū tā pōt redūdare in ipa inq̄nā bonis talia imolāt idolis vel abutunt eis ad alia maleficia: sicut. j. xx. Pecus cū q̄ alīq̄ coierit ꝑcipit occidi cū eo i detestatiōē peccati q̄ bō exercuit cū pecore. Immūdicia bo corpalis pōt ee in brutis. et ꝫ duplex. Vno mō ꝑfective sicut aialia venenosa et abominabilia: et illa q̄ ex nutrimēto immūdo et abominabili nutriunt: vt porcus vel in loco immūdo bitant: vt aialia bitantia sub tra: vt talpe et mures et hmōi. vñ et ex talibus fetor ꝓrabit. Alio mō effective ingēstū accepta in cibū faciūt malū nutrimentū. et ꝫ ex mixta būditate vel siccitate seu alijs circūstantijs. Aliqua aūt aialia sunt imūda vtroq; mō sicut bubones et serpentes. igit ꝓter ꝓdictas imūdicias inuenta de aialib⁹ ꝑscib⁹ et auib⁹ reputata ſt imūda et ꝓhibita iudicio: q̄ idolatre eis vtebant i sacrificijs seu alijs maleficijs: vel q̄ erāt mali nutrimēti: vt corruptiua vite: sīc venenosa et abominabilia. Sūt etiā ꝓter ꝫ alie rōnes ꝓhibitōis mystice et figurales: vtpote q̄ per aliā aialia figurant vicia q̄ sūt ab hominibus fugiēda: sīc porcus signat luxuriā. lep⁹ inmūditē signat. camel⁹ ꝓpē gibbū: quē hz in dorso nimis ē superbie: et sic de alijs: que facilī pōt applicari a quocūq; intelligente ꝓpietatib⁹ aialiū ꝑsciū et auiū cōsideratio: ꝓpē qō istas mysticas inuēdo dimittere: et sensui istius ꝑsalī. Pōo igit cap. dividit i duas ꝑtes: q̄ ꝓmo oſtendit q̄d debeat mūdū ē imūdū iudicari. secō ꝓcepit imūdicia vitari: ibi. Nolite examinare alias vias ꝛc. Adhuc ꝓmo agit ō imūdicia ꝫa ex gressibilib⁹ et volatilib⁹. secō ex reptilib⁹: ibi. Omne qō reptat ꝛc. Adhuc ꝓmo agit de mūdicia et imūdicia circa ꝑdicta ꝑ cōparationē ad cibum. secō ꝑ cōparationē ad tactū: ibi. Quicqd aūt ex volucrib⁹. ꝓma in tres: q̄: ꝓmo agit de mūdicia et imūdicia circa gressibilia. secō circa aq̄tica: ibi. Hec sunt etiā q̄ gignunt in aq̄s. tercio circa volatilia: ibi. Hec sūt que de animib⁹ ꝛc. Circa ꝓmū ponit inductio ad seruādū sequētia cū dicit. a Custodite ea q̄ scripsi vobis: vt sim⁹ vi de⁹ scz ꝑ spālē ꝓtectiōē: q̄ ipe ē de⁹ oim ꝑ generalē gubernationē. Sciēdū tñ q̄ hoc nō est in hebreo. Custodite ea q̄ ꝓcepi vobis: vt sim⁹ vi de⁹. Cōsequēter subdit generalis regula circa mūdicia aialiū grestibiliū cū dī: b Omne qō hz dī. vñ. et ru. in peco. ex q̄ ꝓz q̄ nō loquit̄ de scriptura de mūdicia aialiū ad imolandū q̄ ad cibum. Multa em̄ sūt mūda ad cibū q̄ nō sūt mūda ad imolandū. Fibio aūt vngule pedis signū est i aialib⁹ ꝛpte cōpletiōis: q̄ vngula oſtendit q̄ carnes non sunt nimis būide: q̄ aialia excessiue būida nō būt vngulas. Filio aūt vngule designat: q̄ nō sit nimia terrestreitas et siccē. q̄ cōtinuitas vngule signū ē nimie siccitatis. Sūt ruminatio signū ē ꝛpte cōpletionis eo q̄ alimētū bn̄ digerit. et iō aialia carētia vtroq; vel altero imūda reputant cū subdit. Quicqd aūt ruminat et hz vngulā: q̄ ea nō diuidit ꝛc. c Cyrogrill⁹ dicit expositores nr̄i cōiter q̄ est idē qō hericius. et est aial spinosū. Aliqui tñ dicūt q̄ accipit ꝫ ꝑ camiculo. et cōcordat ꝫ dictum cū hebreo in q̄ dī: Camicul⁹. d Nec cadauera ꝓtingetis. Dicit ra. Sal. q̄ istud imūgunt solis sacerdotib⁹: qō ꝓbat ex ꝫ qō dī infra. xx. ca. vbi sūt ꝓhibet cōtaminatio ex mortuo. et tñ ꝓhibet sacerdotib⁹ tm: q̄ ibi ꝓmittit. Loquere ad sacerdotes filios aarō et dices ad eos. Nō cōtaminet sacerdos i mortuis ꝛc. Sed videt ꝫ hoc textū: q̄ hic ꝓmittit. Dicite filijs isr̄l. Ex q̄ ꝓz q̄ loquit generaliter toti ꝓplo. et codē mō Nu. v. vbi loquit ō pollutiōe ex mortuo in ꝓncipio ca. et iō ra. Sa. accipit fabl̄: vt videt ad ꝓbari onē sui dicti. marie q̄. j. xx. c. ponit ꝓhibitio spālis facta sacerdotib⁹ ne ingrediant ad tactū mortuor⁹ nisi ꝑ patrē ꝓpīnū. et ꝫ q̄ debebant esse pan ad ꝓmissū cultū: vt videbit dño ꝓcedente qō veniem⁹ ad locū illū. Sciendū tñ q̄ ex tactu cadaueris hmōi aialiū nō ꝫbebat talis imūdicia quā oportet purgari ꝑ modū q̄ ꝓ infra de tactu aliox: vt videbit infra eo. ca. e Hec sūt etiā. Hic ꝓmittit ꝙd sit mūdū circa aquatica. et ponit circa ꝫ generalē regulā dicēs: f Omne qō hz pēnulas et squamas tā in mari q̄ in fluminib⁹ et stagnis. et ꝑ ꝫ cōprehēdit omne genꝰ aquarū i

teo. igit ꝓter ꝓdictas imūdicias inuenta de aialib⁹ ꝑscib⁹ et auib⁹ reputata ſt imūda et ꝓhibita iudicio: q̄ idolatre eis vtebant i sacrificijs seu alijs maleficijs: vel q̄ erāt mali nutrimēti: vt corruptiua vite: sīc venenosa et abominabilia. Sūt etiā ꝓter ꝫ alie rōnes ꝓhibitōis mystice et figurales: vtpote q̄ per aliā aialia figurant vicia q̄ sūt ab hominibus fugiēda: sīc porcus signat luxuriā. lep⁹ inmūditē signat. camel⁹ ꝓpē gibbū: quē hz in dorso nimis ē superbie: et sic de alijs: que facilī pōt applicari a quocūq; intelligente ꝓpietatib⁹ aialiū ꝑsciū et auiū cōsideratio: ꝓpē qō istas mysticas inuēdo dimittere: et sensui istius ꝑsalī. Pōo igit cap. dividit i duas ꝑtes: q̄ ꝓmo oſtendit q̄d debeat mūdū ē imūdū iudicari. secō ꝓcepit imūdicia vitari: ibi. Nolite examinare alias vias ꝛc. Adhuc ꝓmo agit de imūdicia ꝫa ex gressibilib⁹ et volatilib⁹. secō ex reptilib⁹: ibi. Omne qō reptat ꝛc. Adhuc ꝓmo agit de mūdicia et imūdicia circa ꝑdicta ꝑ cōparationē ad cibum. secō ꝑ cōparationē ad tactū: ibi. Quicqd aūt ex volucrib⁹. ꝓma in tres: q̄: ꝓmo agit de mūdicia et imūdicia circa gressibilia. secō circa aq̄tica: ibi. Hec sunt etiā q̄ gignunt in aq̄s. tercio circa volatilia: ibi. Hec sūt que de animib⁹ ꝛc. Circa ꝓmū ponit inductio ad seruādū sequētia cū dicit. a Custodite ea q̄ scripsi vobis: vt sim⁹ vi de⁹ scz ꝑ spālē ꝓtectiōē: q̄ ipe ē de⁹ oim ꝑ generalē gubernationē. Sciēdū tñ q̄ hoc nō est in hebreo. Custodite ea q̄ ꝓcepi vobis: vt sim⁹ vi de⁹. Cōsequēter subdit generalis regula circa mūdicia aialiū gressibiliū cū dī: b Omne qō hz dī. vñ. et ru. in peco. ex q̄ ꝓz q̄ nō loquit̄ de scriptura de mūdicia aialiū ad imolandū q̄ ad cibum. Multa em̄ sūt mūda ad cibū q̄ nō sūt mūda ad imolandū. Fibio aūt vngule pedis signū est i aialib⁹ ꝛpte cōpletiōis: q̄ vngula oſtendit q̄ carnes non sunt nimis būide: q̄ aialia excessiue būida nō būt vngulas. Filio aūt vngule designat: q̄ nō sit nimia terrestreitas et siccē. q̄ cōtinuitas vngule signū ē nimie siccitatis. Sūt ruminatio signū ē ꝛpte cōpletionis eo q̄ alimētū bn̄ digerit. et iō aialia carētia vtroq; vel altero imūda reputant cū subdit. Quicqd aūt ruminat et hz vngulā: q̄ ea nō diuidit ꝛc. c Cyrogrill⁹ dicit expositores nr̄i cōiter q̄ est idē qō hericius. et est aial spinosū. Aliqui tñ dicūt q̄ accipit ꝫ ꝑ camiculo. et cōcordat ꝫ dictum cū hebreo in q̄ dī: Camicul⁹. d Nec cadauera ꝓtingetis. Dicit ra. Sal. q̄ istud imūgunt solis sacerdotib⁹: qō ꝓbat ex ꝫ qō dī infra. xx. ca. vbi sūt ꝓhibet cōtaminatio ex mortuo. et tñ ꝓhibet sacerdotib⁹ tm: q̄ ibi ꝓmittit. Loquere ad sacerdotes filios aarō et dices ad eos. Nō cōtaminet sacerdos i mortuis ꝛc. Sed videt ꝫ hoc textū: q̄ hic ꝓmittit. Dicite filijs isr̄l. Ex q̄ ꝓz q̄ loquit generaliter toti ꝓplo. et codē mō Nu. v. vbi loquit ō pollutiōe ex mortuo in ꝓncipio ca. et iō ra. Sa. accipit fabl̄: vt videt ad ꝓbari onē sui dicti. marie q̄. j. xx. c. ponit ꝓhibitio spālis facta sacerdotib⁹ ne ingrediant ad tactū mortuor⁹ nisi ꝑ patrē ꝓpīnū. et ꝫ q̄ debebant esse pan ad ꝓmissū cultū: vt videbit dño ꝓcedente qō veniem⁹ ad locū illū. Sciendū tñ q̄ ex tactu cadaueris hmōi aialiū nō ꝫbebat talis imūdicia quā oportet purgari ꝑ modū q̄ ꝓ infra de tactu aliox: vt videbit infra eo. ca. e Hec sūt etiā. Hic ꝓmittit ꝙd sit mūdū circa aquatica. et ponit circa ꝫ generalē regulā dicēs: f Omne qō hz pēnulas et squamas tā in mari q̄ in fluminib⁹ et stagnis. et ꝑ ꝫ cōprehēdit omne genꝰ aquarū i

tam in mari ꝙ in fluminibus a ꝛ stagnis comedetꝭ. Quicquid aūt pēnulas et squamas nō habet eorū que in aq̄s mouent et viuūt abominabile vobis execrādūq̄ erit. Carnes eoꝝ nō comedetis: ꝛ morticina vitabitis. Cūcta que nō habēt pēnulas ꝛ squamas in aq̄s b polluta erūt. Hec sunt q̄ de auibus comedere nō debe i tis ꝛ vitāda sūt vobis. Aq̄ k lam ꝛ gryphen ꝛ halyetū ꝛ l miluū: ac vulturē iuxta genus suū: ꝛ omē coruini c generis in similitudinē suam m strutionem et noctuam: et n larū: ꝛ accipitrē iuxta genꝰ o suū: bubonē ꝛ mergulum: p ꝛ ibin ꝛ cygnū ꝛ onocrota q lū ꝛ porphirionē herodio r nem ꝛ caradrion iuxta genus suū: vpupam quoq̄ et s vespertilionē. Omē de volu t cribus quod gradit super

quattuor pedes abominabile erit vobis. Quicquid autem ambulat quidē sup quattuor pedes sed habet longiora retro crura p que salit sup terrā comedere de betis: vt est bruc' i genere a suo ꝛ attachus atq̄ opimachus atq̄ locusta singula b iuxta genus suū. Quicq̄d autē ex volucribus q̄ttuor tm̄ habet pedes: execrabile erit vobis: ꝛ q̄cūq̄ morticina eorum tetigerit polluet: ꝛ erit imūdus vsq̄ ad c vesperā: et si necesse fuerit vt portet q̄ppiā hoꝝ morticinū: lauabit vestimēta sua ꝛ imūdus erit vsq̄ ad occa d sum solis. Omē aial qd̄ hēt quidē vngulā ſ nō diuidit eā nec rumiat: imundū erit ꝛ q̄cq̄d tetigerit illud cōta e minabit. Qd̄ ambulat sup manꝰ ex cūctis aiantibꝰ q̄ f incedūt q̄drupedia imūdū

Quos pisces possunt viuere. g Comedetis. tanq̄ mūdos. pisces aūt carētes vtroq̄ vel altero imūdi sūt reputādi. Rō litteralis p̄dictoꝝ est: qꝛ squame ꝛ pēnule i piscibus sunt signū: q̄ carnes eoꝝ nō sunt nimis humide: ſ cōplexionis tpate. ꝛ p̄ ꝯñs magis sane. Itēq̄ qꝛ piscibꝰ carētibus squamis ꝛ pēnulis vtebant aliq̄ idolatre i sacrificijs ꝛ alijs maleficijs. h Hec sūt q̄ de auibꝰ. Hic ꝯ̄ñr ponit seu ōndit q̄d sit imundū circa volatilia. et p̄mo in spāli. scd̄o i generali ibi. Omne de volucribꝰ. Circa p̄mum inter imunda ponit aues rapaces: qꝛ rapacitas i eis signum est nimie caliditat' ꝛ siccitatis. Itē q̄a signāt vicia rapine ꝛ furti. ꝛ h̄ est qd̄ dr̄. i Aquilā ꝛ gryphē gryphꝰ seu gryphes hꝫ caput ꝛ alas aq̄le: reliquū corpꝰ leonis: ꝛ ē q̄drupes ita q̄ p terrā currit: et p aerē volat. et ē infestus eq̄s: ita q̄ aliq̄n equū cum equite rapit vt dicit Hugu. k Et halietū. gallice esmerillon. l Ac vulturē ꝛc. qꝛ tales aues nutriunt cadaueribꝰ mortuorū. ꝛ iō carnes eaꝝ sunt abominabiles ꝛ infirme: qꝛ virtus nutrimēti aliq̄liter manet in nutrito. tali bus etiā auibꝰ vtebant gētiles in sacrificijs ꝛ augurijs. m Strutionē. qꝛ nimis terrestris est. qd̄ pꝫ ex eiꝰ pōdere qꝛ q̄uis hēat alas non tm̄ p eas pōt eleuari ad volandū: ſ tm̄ iuuari ad velociꝰ currēdū sup trā. n Et noctuā. qꝛ est auis abominabilis: nō solū hoibꝰ ſ etiā alijs auibꝰ. vñ volat de nocte: ꝛ si ab alijs videt de die impugnāt eam. o Et larū. qꝛ auis ē nimis hūida: ꝓpter qd̄ cōuer hitat i aqua. p Et accipitrē. gallice ostoyr: qꝛ ē auis p̄dalis et rapax: sic̄ p̄dictū ē de auibꝰ rapacibꝰ. q Bubonē. eadē rōne qua noctuā. r Et mergulū. est auis q̄ imergit aq̄s. iō sic noiata a mergo is. s Cygnū ꝛ onocrotalū. gallice cormorāt: qꝛ carnes eoꝝ sūt nimis hūide ex inhabitatiōe aque. t Et ibin. i. ciconiā: qꝛ comedit ranas et serpētes. iō abominabiles ꝛ mali nutrimēti. v Et porphirionē. i. pellicanū: fm̄ trāslationē. lxx. interp̄tū: q̄ imūda ē: qꝛ comedit serpētes sic̄ ꝛ ciconia: ꝓpter qd̄ serpētes odiūt pellicanū. ꝛ iō q̄n pulli sunt i nido serpētes explorāt horā q̄n pr̄ ꝛ mat̄ sunt absentes: ꝛ tūc repēte ascendūt ꝛ intoxicāt pullos: q̄s pr̄ rediēs cū inuenerit morientes de sanguie ꝓprio eos sanat. x Herodionē. i. falconē: qꝛ ē auis rapax. y Caradrion. i. graculū: qꝛ imūdo vescit nutrimēto. z Vpupā. qꝛ imūda ē auis ꝛ nidificat i stercoribꝰ. ꝛ iō abominabilis. a Et vespertilionē. q̄a est q̄si media int̄ bestias ꝛ aues: ꝛ hꝫ in se quādā feditatē sicut ꝛ mus cui assilat in corpe. ꝛ iō abominabilis ē ad esū. Reputant etiā aues p̄dicte imūde: ꝛ etiā sequētes: ꝛ animalia sequētia: qꝛ ipsis solitē aliq̄bus idolatre vtebant in sacrificijs vel augurijs. b Omē de volucribꝰ. Hic ꝯ̄ñr determiat de mūdicia et imūdicia auiū magis i generali dicēs: Omē de vo. qd̄ gradit sup qua. pe. abomi. erit vobis: qꝛ sunt quedā mōstruosa p̄ticipātia de auibꝰ et aialibus. ꝛ talibꝰ mōstruosis maxie vtebant gētiles i maleficijs. Excipit tm̄ ab hac generalitate illa q̄ hūt crura retro lōgiora p q̄ saliūt: ꝛ talia sūt mūda. vt ē bruchus attacus ꝛ locusta. varie sunt sp̄es locustaꝝ vt dicūt aliq̄: vel potꝰ fm̄ alios diuersi gradus eiusdē speciei: qꝛ bruchus ē fetus locuste anteq̄ habeat alas: ſ cū incipit volare dr̄ attelabꝰ vel attacus. cū aūt est in p̄fectiōe volandi dr̄ locusta. ꝛ talibus vescebat Iohānes bap. i deserto: vt hr̄ Mar. iij. a Ophimachꝰ. dr̄ ab ophis ꝙ̄ ophi qd̄ ē serpēs: vel machia qd̄ ē pugna: qꝛ pugnat ꝯ̄ serpentes. ꝛ ex h̄ videt q̄ eos comedat: q̄a aialia pugnāt p cibis ꝛ venereis ꝛ sexibus vt dicit p̄hus. ꝛ iō mali nutrimēti ē ꝛ periculosi. b Quicq̄d aūt ex volucribꝰ. Hic ꝯ̄ñr ōndit imūdicia q̄liter cōtrahit p tactū. et p̄mo i hoibꝰ. scd̄o in alijs rebꝰ: ibi. Et sup quod ceciderit. Item circa hoiem ōndit p̄mo quō cōtrahat imūdicia ex volucribꝰ. scd̄o ex aialibus: ibi. Omē aial. Circa p̄mū dr̄ sic. Quicq̄d aūt ex vo. q̄. tm̄ hꝫ pe. execra. erit vobis. qꝛ nō debet comedi vt p̄dictū est. ꝛ qꝛ tale q̄d nō solū inq̄nat p esum: ſ etiā p tactū. ideo subdit: Et quicūq̄ morticina eoꝝ tetigerit polluet. ꝛ qꝛ plus est portare ꝙ tangere. ideo subdit: c Et si necesse fuerit vt portet ꝛc. p quo ꝯsiderādū q̄ hic accipit morticinū p eo qd̄ est mortuū p se. ꝛ istud est abominabiliꝰ ꝙ illud qd̄ interfectū est vt comedat. vñ ꝛ de morticinio aialiū mūdoꝝ nō erat licitū comedere. ꝛ iō in imūdicijs Iterū: p̄nt tractat in h̄ ca. Erāt gradꝰ: qꝛ plus erat tāgere morticina ꝙ interfecta: ꝛ plus portare morticina ꝙ tāgere. ꝛ iō tāgens morticinū erat imūdus vsq̄ ad vesperā. portās aūt cū h̄ debebat lauare vestimēta. Sciēdū etiā q̄ lotio hec nō erat nisi q̄dam asp̄sio ex aqua in q̄ cōmixti erāt cineres vacce rufe. de q̄ cōmixtiōe hr̄ Nu. xix. sic̄ mō nos aspgimꝰ aq̄ bñdicta. Sciēdū etiā q̄ iste imūdicie nō erāt nisi q̄dā irregularitates: q̄bus hō reddebat ineptus ad intrādum atriū vbi erat locus sacrificij: donec eēt purgatꝰ p ablutionem p̄dictā: vel p trāsitū tp̄is i alijs imūdicijs de q̄bus dr̄: Erit imūdus vsq̄ ad vesperū. ꝛ nō addit aliq̄ ablutio seu asp̄sio vestimētoꝝ. d Omē aial. Hic ꝯ̄ñr ōndit q̄liter cōtrahit imūdicia p tactū ex aialibꝰ. ꝛ p̄mo ex aialibꝰ illicitis ad esum. scd̄o ex licitis: ibi. Si mortuū fuerit aial. Et circa p̄mū agit de imūdicia cōtracta i hoibꝰ. scd̄o in alijs rebꝰ: ibi. Et sup qd̄ ceciderit. Circa p̄mū dr̄: e Qd̄ ambulat sup manꝰ: sicut ē simia ꝛ vrsus quoꝝ pedes anteriores sunt quasi manus. f Immundū erit. i. illicitū ad comedendū. vrsus eīm excoriatꝰ ꝛ simia habēt magnā similitudinē cū homie ꝛ puero excoriato. ꝛ iō fuit eoꝝ eius p̄hibitio: ne p tale esum inclinarent ad esum carnis hūane: sicut ꝛ aliq̄ barbari: quod tamē est horridum.

g Qui tetigerit morticina eoꝝ polluet mō ꝓdicto ō volatib⁹ hūib⁹ ąrtro: pedeo. b Mustela t mus q; habuāt ſſ fra. t mde Jbūt feroē. i Crocodilus. dicit plinius ę aial ądrupeo in terra t flumie infestū. t sol⁹ inter alia bz inferiozē mādibulā imobilē t mouet suplozem.

k Migale. aial na tū ad dendū do losum. rapax. iglumiosum: vt dic glo. Jn heb. hī Heri⁹. l Cameleon. ę aial qđ variat i diuersos colozes: vt hī. j. Exhi coꝝ. in Stellio ę aial diuersis macu lis picturarū. t ō ēt stellio a stella quasi stellatū. n Lacerta. Jn hebreo hī: Lamica. t vbi cōter habem⁹: Lacerta. hebreus habet: Limica. t ois ista nō solū sūt immūda ad esū sed etiā coinquināt per tactū. o Et sup qđ ceciderit. hic ꝑ oēdit quō ex ꝑdictis immūdicia ꝑ bit etiā i reb⁹ inanimatis eaꝝ dī: Polluet tā vas ligneū ꝛc. Et ꝑter oēdit qualiter debeāt mūdari cum dī. p Tigent aq̄. id est aspgent aqua ꝑdicta: q; p talē aspsionē res etiā inanimate purgant vt habet Mo. xiic. Vas tū fictile debet frangi.

q Dic et quē co. si tacta fu. su. cū aq̄. scz ꝑtēta in vase in quo immūdū ꝑdictū ceciderat. r Immūdus erit. i. ex ō reddit illicitū ad comedendum: q̄uis ꝑius esset licitus. s Et ois liquēs. q; non solus aq̄ ꝑdicto mō inficit ꝛ etiā ois liq̄r cōtentus i vase vbi cadebāt talia fiebat immūd⁹. t Sytropedes. vasa sunt tres pedes habētia. t dicit sytropeo a syn qđ est cō: t trio qđ est tres: t pes dis. et sō inimalis ifa debet esse. f. v Destruent. tū ꝑter immūdicā. tū ꝑter idolatrie t superstitiōis detestationē. Gentiles eīm aquas t altoa liquoꝛa vbi manebāt talia aialia reputabant duo grauioꝛa: t eis offerebāt. et inde tractū est q; aliquē verule somniāt de nocte vasa in qbus est aqua discoopta vt nummia nocturna q̄ vocāt bonas res ad ꝓsperandū illuc venīt ad bibendū. x Fontes vo t ci. t ois aq̄ ꝛc. erit. i. nō polluet ꝑ talia. rōnem hui⁹ assignāt debet: q; tales aque mouent in tra: t immediate adherēt ei t ō sicut tra nō polluit ꝑ ꝑdicta: sic nec aq̄ ista. a Si ceciderit sup sementē. i. sup granū amaḡ sit in tra seminatū. b Si aūt quispiā aq̄ sementē pfuderit ꝛc. q; granū humefactū est magis receptuū umꝓssōis q̄ siccū. et ideo magis polluit. c Si mortuū fuerit aial. Hic agit de immundicia cōtracta in hominib⁹ ex tactu animalis licit ad comedendū: videl; q̄n tangitur vel portat cadauer talis animalis ꝑ se mortui: et ꝓ ista ex ꝓcedentibus. d Omne qđ reptat. Hic agit de immundicia cōtracta ex reptilib⁹: q̄ sunt in duplici gradu: q; aliq̄ pedibus carent: vt vermes t sīlia: q̄ affixa ori ſre trahūt reliquū corpozis. et sic mouent sup terrā. et ꝺ est qđ dī: Omne qđ reptat sup terrā abominabile erit ꝛc. alia sūt pedes habēta tm̄ breues: quoꝝ aliq̄ sunt ądrupedia t sup pedes graduū. Alia multos pedes hāt. et cū ꝺ trahunt sup terrā. t hoc cōingit ꝓter breuitatē pedum. t ois talia sūt abominabilia t illicita ad comedendum ꝓter cās supius dictas. t hoc tangitur cū dicit: Quicquid sup pectus ꝛc.

e Nolite cōtaminare. Dīsō quō immundicia ex ꝑdictis cōtrahit hic ꝑ Jbi ꝓbatur cū dī: Nolite ꝛa. ani. ve. nec tangatis eoꝝ ꝛc. ex tactu eīm ꝑdictoꝝ immūdoꝝ polluebant homines corporaliter: vt de se patet. Polluebant etiaꝝ spūaliter faciēdo illud quod erat eis prohibitū.

f Sācti estote. anima t corpore.

g Anima ego sanct⁹ sum. diligēs vtrāq; mūdiciā. h Ego eīm sū dīs qui edu. vos ō ter. egypti. de seruitute grauī. q. d. nō debet vobis esse graue obedire mihi in his et i aliis. vna eīm causa quare tot dicta fuerūt tot data ꝓcepta fuit vt ꝓ illa exerceremur i obedientia ad deum. Consequēter recapitulat que dicta sūt dicens: Jsta est lex ꝛc. t patet.

Capitulū. xij.

a Locutus est dīs. Hic ꝓsequēter agitur de immūdicia que est ab intrinseco: que est quadruplex. scz puerpere. lepre. fluxus seminis: et fluxus sanguinis. t sm̄ hoc diuidit in quattuoꝛ partes. secunda incipit ca. xiij. tercia. xv. in principio. quarta vltra medū eiusdē ca. ibi. Mulier que redeuntis mense. Circa primū agitur primo de puerpere pollutione. secūdo de eius purificatione: ibi. Cūq; explen fuerint dies ꝛc. Circa primū dicit sic. b Mulier si suscepto semine peperit. ex hoc patet q; beata virgo que cōcepit t peperit sine virili semine exempta fuit ab ista lege.

c Immunda erit.vij.dieb⁹ ꝛc. de qua bꝫ.J.xv.ca. Vbi.n. sic indicabit immūdā q nō pōt cōicare cū aliquo in loco: aut cibo. e quicūq tangit immundū efficit. t eodē mō dē b de septē diebus puerpō p⁹ partū. b Et die octauo circūcidet infantulus fm̄ præceptū qđ bꝫ gen.xvij. c Ipa vo.xxxij.dī.ꝛc.i.in sanguine suo aliquā mūdū purificato: nō in glecie. t iō in illū xxxij.diebus poterāt cōicare cū aliqđ i cibo nō tñ in loco: nec diuū qđ tangebat siebat pp hoc i mūdū. f Dē sanctū nō tanget.i.nō comedet de sanctificatio. g Nec ingredietur in sanctuariū.i. aream in q erat sanctuariū. h Donec impleant dies purg. sue.i.xl.primi.vers. vij. masculo immūdicie. t xxxij. misericordie. Simūt septē. ꝛc. i. duplo tēpe q̄ in masculo. qz in cōceptu femine ē minor calidit⁹. t iō tardius digerit materiā. t sic materia immunda tardē⁹ purificat.

k Turtur ꝛc.flux. menstrui ꝛc. exponat vt pdictū ē de masculo: hoc excepto q tpo duplicat. l Cumq; expleti. b pēr agit de puerpere purificatōne: q dē purificatio fiebat p oblatōem. t iō pōt determinat oblatio diuq̄ cuq; dē. m Deferet agnū anniculū in holocaustū qđ totū incēdebat in honorē diuinū. n Et pul. cōlā.i. p peccato. o Et orabit p ea sacerdos. t sic mūdabit.i. a culpa q̄ nō erubuit in partu: fz in cōceptu in quo de cōi cursu est aliq̄ libido inordinata.i.n. actus matrimonialis posset exerceri sine pctō. frequēter nā cōmungit sibi inordinate. Aliquā aūt dicūt q offerebat p culpa originali Eue in partu. da ls p circūcisionē odit remissa in masculo: t in femina p aliud remediū sibi cōueniēs: nā mater in die purificatōis offerebat p remissione pctī ppetrati: q hoc dictū nō cōsonat textui. qz dē b. Orabit p ea. t sic mūdabit a pfluuio sanguinis sui. ex quo pz q loquit de mūdatōe mulieris a cursus. Vir determinat oblatio pauperū. cū dē. Q si non inuenerit manus eius. ꝛc. i. sufficit. p Sumet duas tur. vel duos pul. co. ꝛc. Iste.n. aues abundant in terra gmissionis: t sunt mūdi nutrimēti. t iō ō bis fiebat oblatio pauperū. qz defectū poterāt bñ. t erāt cōuenientes oblatōi in sacrificio dei. Et tota ista ca. pōt poni bonus moralitas. Ista mulier signat alias bonas ppositi recipientē. Nec femina suscepit verbū dei audiendo. qz semē est verbū dei. vt dē Luce. viij. Cōcipit meditando. parit cōsiderando. parit operando. lactat. t nutrit affectiōe. q̄ dz reputare se immundā. t intendere purificatōi. vij. dieb⁹. q quos septē vicia destruāt. vt vbi regnauit superbia inserat humilitas. vbi auaritia largitas. vbi luxuria castitas. vbi inuidia charitas. vbi ira mansuetudo. vbi acedia virtuositas. vbi gula parcitas. Cetera patēt. Iu ca. xij. vbi dī in postilla. Mulier si suscepto semine pepererit. Addito.j.

l Ad hoc q dī. Mulier si supra semine pepererit. nō solū intelligit excepisse illā que nō suscepto semine peperit q̄ etiā intelligit asseruisse q aliqua mulier absq; suscepto semine erat partura. aliter n. cōditio imposita.f.cū dī. Si suscepto semine pepererit. cōt omnis fugitiua. vñ infra eo. ca. cū de partu femine agit. nō ponit talia ad dicto. q̄ simpliciter dicit. Si mulier seminā peperit. q. nulla mulier seminā peperit nisi suscepto semine ꝛc.

In eo. ca. xij. vbi dī in postilla. Et rogabit p ea sacerdos t mundabitur. Addito.ij.

b Et mūdatio nō vt intelligēda de culpa q frequēter fiebat in actu mere naturali ex libidine inordinata. vt in postilla. qz si sic nō mirum indigere tali mūdatōe vir q mulier. Dicit mulieres q nō peccāt. t nō in tali actu viris suis cōiunguntur sine tali emūdatōne indigere. Imo melius vt videndū q hec mūdatio fit pp immūdū cursum sanguinis menstrualis. q̄ cōtingit in pena. ex q fluxu fluit quedā irregularitas immūditie. vt infra ca. xv. dī. Mulier q̄ patit multum diu fluxum sanguinis ꝛc. immunda erit. ꝛc. hoc sonat ista ca. vt dē. Orabit p ea sacerdos. t sic mūdabit a pfluuio sanguinis.

Replita correctorij cōtra Lyram.

In cap. xij. vbi postilla. exponit illū passum. Orabit p ea sacerdos t mūdabit de mūdatōe a culpa dicta ex libidine inordinata i actu naturali. Q̄ quā exponens dicit. arguit ex eo. qz tūc virgo indigeret huiusmodi mūdatōe sicut mulieres q̄ in eodē actu libidine percipāt. hanc rōnem motiuo exponit illā mūdatōis de pfluuio menstrui. pungēte in pēnā. vt q̄ rō hui⁹. nō cogat cū ista lex p parientibus. Ipsi dicit posita sic. iō ad virgo t ad alias mulieres nō exercitas. nec ē verisimile fluxū menstrui i parturiente ma sculū p.xl. dies. t i pariente fœminā. lxxx. dies durasse. p cui⁹ cessatōe sacerdos oraret cū muliere i templū ingrederet. nec vt dicit illā irregularitatē rōne fluxus illius⁹ p tāti tpis durasse: cū lex menstruate certi tpis tales irregularitates immōdicie p⁹ cessatōē assignat Leui. xv. ipa. vij. dies. sibi in b ea. Stat igit expō q sacerdos legit orare debuit vt mulier ecclīe ingredēs mūdaret a culpa qua pariendo t pfluendo seu nō vt pare aut. p fluere culpa est. qz naturale vel penale. q̄ qz lex petit arguebat in ea q̄ peccauerit fluxū pati sui. Cōfirmatio huius expōnis hēt pz ex eadem vnico de purgatōe p⁹ geū: vbi ephane mulieri peccāti b⁹ legi remissio ex cā sibi posita. ne vicis pena qua pariendo sustinuit in culpā verti videat. ob seruatia igit b⁹ legis fuit pp culpā: t q̄ naturale euentus a se. de q̄ peccāt expō postillato bo. Capitm. xiij.

1 Locutusq; est dñs. b pīr agit ō immūditia lepre. t p q̄ra ad ei⁹ cognitiōē. secūdo q̄rū ad ei⁹ mūdationē. ca. xiij. Circa primū p agit ō lepra q̄ ē in hoie: secūdo de ei⁹ separatōe ibi: Quicūq; q̄ maculat⁹ fuerit. tertio de lepra q̄ ē in vestibus: vestis lanea. Circa primū sciendū q lepra ē aliqā i cute. aliqā in viua carne. aliqā in vlcere. aliqā in vulnere aliqā in barba t capite: aliqā in capillis t ceteris. et⁹m b sunt sex ptes que patebūt procedendo. Circa primā petit primitus occasionē suspitiōis lepre pro aliquē cū dicitur. b Homo in cui⁹ cute t carne ꝛc.i. notabiliter variatus a colore naturali positiuo. c Sine postula. q̄ dē a pus q̄ est putredo. qz est quedā collectio putredinis egredientis ab intra in superficie corporis per modū cuiusdā decoctionis super cutem.

d Aut quasi lucēo ꝺ ꝑpiū .i. trāsparēs sicut pergamenū qđ dr gallice vertim. ꝑhr ostēdit ꝺ agendū sit qñ signa lepre sunt manifesta cū dr. e Qui cū vi. le. rē. tribus .n. signis ꝯcurrentib⁹ iudicādus erat aliquis lepr̄osus. vicz mutatōe coloris naturalis pilor̄ in albū: t ſſit mutatōe nūllis coloris ip̄ius carnis in albū colorem būtē quandaz transparentiā: lucē ex corrosionē musculor̄ sub cute ex qua depascit caro. t sic deminutior ē ꝯ i alijs locis. qđ ē certi⁹ signū lepre. t hoc est qđ dr. e Qui cū vi. lepā. p mutatōz coloris naturalis.

f Et ps. in al. mu. colorē. s. a colore p̄cedēte: vtpote quia ꝑius erant nigri vel crocei. g Ip̄amq; spēm lepre. i. locuz cuiꝰ carnis vbi apparet aliqđ signū lepre. h Būtiorē .i. demissiorē vt bī i hebreo. i Plaga ē lepre. s. certa.

k Ad ex⁹arbitriū. .i. ad iudiciū sacerdotis. l Sepabitur. s. a cohabitatōe alior̄. qr ille qui est lepr̄osus iudicatus debet ee extra castra manere vt dr infra. ꝑhr ostēdit qđ sit agēdū: qñ nō sunt manifesta. s. qñ tria ꝑdicta deficiūt. vel aliquid eor̄. qđ notat cū dr Sinaūt lucens cutis fuerit nec būtiores rē. m Recludet eū sacerdos. ne alios inficiat si sit p casum lepra: t ne ex ambitu alior̄ lateat eius lepra. n Et cōsideꝛ.cū die septimo. ad videndū si est aliquid immutatū circa eū p qđ dependat lepr̄osus vel sanus. o Et siq; lepra. i. signū lepre. p Vltra ñ creuerit intensiue. q Nec trāsi. rē. i. nō creuerit extensiue. r Rursum includet eū. ad diligentē cōsiderādū. s Si obscu. erit lepra. i. si color cutis nō fuerit transparens t lucens mō ꝑdicto. t Et ñ creuerit. intēsiue nec extēsiue. v Mūdabit eū. i. mūdū iudicabit. x Qr scabies ē. i. pustula illa vel aliud signū. vū habebat suspecte. infirmitas ē curabilis sicut scabies. verūtñ si p⁹ tale iudiciū sacerdotis apparuerint signa manifesta lepre: ꝺz cōdemnari. qr sacerdos potuit in iudicio decipi pp la tentā lepre. vel qr lepra potuit ei euenire de nouo. t ideo si aliquis erat semel iudicatus mūdus nō ꝓp hoc erat di mittēdus habitare inter sanos liber decetero: ꝛ delectat iudicari t separi si in eo apperēt de nouo signa lepre manifesta. z hoc ē qđ dr. y Qr si postq; rē. t ꝑz ex dictis

5 Plaga lepre. b ꝑhr agit de lepra ꝑt iudicat in carne viua. t ꝑmo in casu certo t ꝓponit signa exteriora ꝺ mutatōe cutis coloris t capillor̄ cū dr. a Cūq; co. al. rē. t accipit hic albedo sicut. ꝯ. b Et capil. imu. aspectum .i. colorē naturalē pristinū. c Ip̄a q; caro vi. apparuerit. hoc ꝺz locū qñ cutis exterior rupta est t caro apparet in secta lepra. t hoc est certū signū lepre ve re. ideo subdit. d Non recludet. s. ad maiorē inquisitōez e Anta gl̄pl. imo dicit ē. qđ de se claret ꝑhr ostēdit qđ sit agēdū in casu dubio cū dr. f Sin aūt efflo ruerit. i. sup cutez se effuderit. g Discurrēs lepra. i. scabies q̄ē signū lepre.

h Et teneri le. mū. iudicabit. hic accipitur lepra eq̄uoce p eo qđ vr ee lepra absignorantib⁹ t ñ nō est. t ideo vocat lepra mūdissima. qr talis scabies vlis in corpe trahit purredinē humor̄ ab interiori ad exteꝛa. t sic per eā caro mūdat. i Qñ do ca. vi. in ea apparuerit. infecta lepra mō ꝑdicto caro rupta. k Tūc iudicio sacerdotis pollues. i. pollut⁹ iudicabit. cui⁹ cā subdit cū dr. l Caro .n. viua rē. lra plana est. m Qr si rursum ver. fuc. rē. mō ꝑdicto ꝺ scabie florente iudicabit.

n Caro t cutis. b ꝑhr agit de lepra in vlcere. t ꝑmo in casu certo. Est aūt vlcus ruptio cutis ex purredine egredīe exterius. ꝛ vuln⁹ ē ruptio cutis ab exterior. vtrō versus.

Illarū vulnus: innatū dr vlcus. Post sanatōem do vlceris si apparcat. o Cicatrix alba. albedie lucēe mō ꝑdicto. p Siue subrufa. p mutatōem coloris pristini. t si cū istis sit corrosio carnis mō supradicto. t mutatio coloris pilor̄ iudicādus est lepr̄osus. t hoc notat cui⁹ dr. q Qui cū viderit locū lepre būtiorē rē. ꝑhr ostēdit quid agendū sit in casu dubio cū dr. r Qr si pilus est colorio pristini rē. t ꝑz lra ex supra dictis. o Et siqđē creuerit lepra. intensiue vel extensiue: ita notabiliter q p ꝺ possit iudicium certum haberi.

t Adiudicabit eum lepre sicut prius.

v Caro t cutis quam ignis exusserit. Hic consequenter agitur de lepra que est in vulnere. t accipitur hic large vulnus lesio facta ab exterior. scilicet per adustiones ignis. sed ꝓposuit casum certum. qr post sanatōes appa

b stula: aut ꝯi lucens ꝺppiā: .i. plaga lepre: adducet ad aaron sacerdotem: vel ad vnuz quēlibet filioz eius.

c Qui cū viderit lepzā in cu

f te t pilos in albū mutatos

g colorē. ip̄amq; spēm lepre

h būtiorē cutez carne reliq̄:

k plaga lepre ē t ad arbitriū

l eius sepabit. Sinaūt lucē cādor fuerit in cute: nec humiliorē carne reliq̄: t pili coloris pristini recludet eum

m sacerdos. vij. dieb⁹. t ꝑsi

o derabit die septimo. Et siq̄

p dē lepra vltra nō creuerit:

q nec trāsierit i cute priores

r termios rursuz recludet eū septē dieb⁹ alijs: t die se-

s ptimo ꝓsplabit. si obscuri-

t or fuerit lepra: t si creuerit

v in cute mūdabit eū. qr scabies ē: lauabitq; hō vestimēta sua t mundus erit. qr

x si postq; a sacerdote visus

y est: t reddit⁹ mūdicie iterū lepra creuerit adducet ad eū: t imūdicie cōdēnabit.

5 Plaga lepre si fuerit in homine adducet ad sacerdo-

a tē t videbit eū. Cūq; color

b albus in cute fuerit t capil

c lor mutauerit aspectū: ip̄a q̄z caro viua apparuerit: lepra vetustissima iudicabit atq; inolita cuti. Cōtamia

ꝺ bit tactq eū sacerdos: t nō

e recludet: qr pspicue imun-

f dicie est. sinaūt effloruerit

g discurrens lepra in cute. t operit oēm carnē a capite vsq; ad pedes. quicquid sub aspectu oculor̄ cadit: cōsiderabit eum sacerdos

b t teneri lepra mundissima iudicabit: eo q̄ ois in candorē versa sit: t ideo hō

i mūd⁹ erit. Qñ vo caro vi

k uens in eo appuerit: tūc sacerdotis iudicio polluet. t inter imūdos reputabit

l Caro .n. viua si lepra aspm gīt imūda ē. q̄ si rursum ꝛ sa fuerit in albozem. t totū boiem operit: ꝑsiderabit eū sacerdos t mūdū ee de

n cernet. Caroꝛ cutis in qua vlcus natum est t sanatuz

o t in loco vlceris cicatrix al

p ba apparuerit siue subrufa: adducetur homo ad sa-

q cerdotem. Qui cum viderit locum lepre humiliorez carne reliqua: t pilos versus in candorē cōtaminabit eum. Plaga .n. lepre orta ē in vlcē. q̄ si pil⁹ colorī ē pristini. t cicatrix sub obscura t vicina carne nō est humiliorꝛ recludet eum se-

o ptem diebus. Et siquidez

r creuerit adiudicabit eum lepre: si nautem steterit in loco suo. vlceris est cicatrix

v t homo mūdus erit. Caro t cutis quam ignis exusse-

mierit in cicatrice macula alba vel rufa. declinão notabiliter a naturali colore si sit ibi albedo transparẽs. t corrosio carnis mõ supradicto iudicãda ẽ lepra. ꝓnr ponit casum eorũ. x Et si pilor color rẽ. t ꝓ ista ex. ō. dictis y Vir siue mulier. hic ꝓnr agit de lepra in capite t premunit cernũ signum cũ dr. z Germinauerit lepra. i. pustula aliqua ortu fuerit. vel aliud vñ fit suspitio lepre. t si viderit sacerdos q̃ sit carnis corrosio: mõ supradicto t capillor mutatio naturali colore. i albũ. t a grossitie in subtilitatẽ t molliciez. a Cõtaminabit eos. i. iudicabit cõtaminatos lepra. ꝓnr ponit casus dubiũ cui dr. b Sin autẽ viderit locũ macule eq̃lẽ vicine carni. quia nõ apparet ibi corrosio carnis per aspectũ nec p tactũ c Et ca. nigrũ. i. debito dr. Et capillus niger nõ est in eo. i. dato q̃ capillus nõ sit niger. nõ in tali candue ẽ lepra sua. ff recludẽdus ad dr ligorem cõsideranda. ff post hoc alia mutatio fiat p quã possit discerni lepra clarius. t si q̃ hoc nõ apparear. tunc ostendit q̃d agẽdũ sit cũ dr. d Recludet bõ abstq; loco macie. ad hoc ꝯ reliquit locus macula intactus vt habeat eandẽ virtutem inficiendi sicut pos. t reliqua loca radant vt q̃ hoc magis appareat si infectio macule ad alia loca diffundat. e Et recludet. vij. die bus alijs. vt videat si fiet aliq̃ mutatio p quã possit discerni veritas lepre vel nõ lepre. t ꝓ ista ex supradictis. f Vir in cuius. hic remouet q̃dã dubiũ: q̃ frequẽter dictũ est. q̃ macula ẽ signus lepre. q̃ posset cẽ deceptio in iudicio macule. ꝯ ostendit q̃ macula nõ facit lepra dr. g Si deprehenderit sub obscurũ albore lucere in cute sciat nõ ẽ lepra rẽ. in bebreo dr. Si viderit sub obscurũ albedinẽ lenticulosum rẽ. t hoc est q̃d in cute alba apparẽt macule nigre vel rufe ad modũ guttarũ q̃ dicũt guere rosacee. sicut solet in rufis boibus t ex talib' nõ dr bõ iudicari leprosus. h Vir de cui' capite. hic ꝓnr agit de lepra in capite seu celatie. vbi dr q̃

rit: t sanata albã siue rufã habuerit cicatricẽ: cõsidebit eã sacerdos. Et ecce si versa ẽ in albedinẽ: t loc' ei' reliqua cute ẽ bullitior. cõtaminabit eũ. q̃ plaga lepre i cicatrice orta est. q̃ si pilor color ñ fuerit imutat': nec humilior plaga carne reliqua t ipa lepre species fuerit subobscura recludet eũ septẽ dieb'. t die septimo ꝓspiciet. Si creuerit in cute lepra cõtaminabit eũ: sin autẽ i loco suo cãdor steterit nõ satis clarus plaga cõbustõis ẽ. idcirco mãdabit: q̃ cicatrix est combusture. k Vir siue mulier in cui' capite vel barba germinauerit lepra videbit eos sacerdos. Et si quidẽ bullitior fuerit locus carne reliq̃. t capillus flauus. foliroq; subtilior: otaminabit eos: q̃ lepra capitis ac barbe ẽ l Sin autẽ viderit locũ macule equalẽ vicine carni: t capillũ nigrum. recludet eos. vij. dieb'. t die septio intuebit. Si nõ creuerit macula t capillus sui coloris est t locus plage carni reliq̃ equalis: radet sibi abstq; loco macule: t recludet. vij. diebus alijs. si die septimo visa fuerit stetisse plaga in loco suo nec humilior carne reliqua mũdabit eũ. lotisq; vestib' suis mõs erit Sin autẽ p' emũ datõez rursus creuerit macula in cute nõ queret amplius vtrum capillus in flauũ colorẽ sit cõmutatus: quia a pte immũdus ẽ. n Porro si steterit macula t capilli nigri fuerint nouerit dolem sanatũ esse: t cõfidenter eũ pnũciet mundũ. o Vir in cui' cute candor apparuerit: siue bik cũ sacerdos. si deprehenderit subobscurũ albedinem lucere in cute: sciat nõ ẽ lepra si maculã coloris candidi: t dolem mũdũ. p Vir de cui' capite capilli fluũt caluus t mũd' ẽ. t si a frõte ceciderint pili: recalua ster t mũdus est. sin autẽ in q caluitio siue in recalvatõe r albus vl' rufus color fuerit ex ort' t hoc sacerdos vide s rit cor demnabit eũ: hanc dubio lepre ẽ q̃ orta ẽ i calu t uitio. Quicũq; ẽ maculatus fuerit lepra t separabit ẽ ad arbitriũ sacerdotis. u habebit vestimẽta dissuta caput mũdũ: os veste cõte x rẽs cõtaminatũ ac sordidũ se clamabit. y Quicq; quo le z prosus ẽ t imũdus: solus a bitabit extra castra. Vestis lanea siue linea q̃ lepra b buerit in stamine aut subtegmie aut certe pellis vl' q̃c quid ex pelle confectum ẽ. c si alba vel rufa macula fuerit infecta lepra reputabit. ostendetur q; sacerdoti. q̃ consideratam recludet septem diebus, t die septimo rursus aspiciens si deprehendent crevisse: lepra pseuerans est. pollutũ iudicabit vestimentum. Et omne in quo fuerit macula. t ideirco cõburet flamis. d q̃ si eaz viderit nõ creuisse

ex defluxu capillor siue sit i pte anteriori ex q̃ dr calui vel posteriori ex q̃ dr recalvaster. ex hoc ꝯ os iudicari leprosum ꝯ mũdus. i Sin autẽ i caluitio. i. anteriori pte capitis caluitij. k Sine in recalvatõe. i. in posteriori. l Albidored ru. color. diuersus a colore naturali ꝓnũo. m Cõdemnabit eũ. subintelligẽdũ tanꝯ q̃ cũ hoc concurrat aliud signũ de corrosione carnis mõ ẽ dicto. n Qui cũq; ergo hic ꝓnr agit de lepriosi separãte t distinctione ab alijs. t ꝓ q̃ ad habitũ cũ dr. o Vestimenta debent vestiri. dissuta. i. in latere' apta. t ẽ vt supiori ꝓnr circa scapulas vt defacili possit videri et cognosci absq; lesione. Secũdo ꝓnr ad caput cũ dr. Caput nudet. Tertio ꝓnr ad os, cũ dr. Os veste tegat. t ad q̃d ista ꝓnr ostendit cũ dr. p Cõtaminatus ac sordidatus clamabit. i. ꝓdicta apparebit manifeste oibus ipm ẽ leprosum. ac cũ hoc voce clamabit: vt sic q̃libꝫ possit vitare ipm Simile ꝓnr ad locũ dr. q Solus habitabit extra castra. erant aũt in exercitu debitor tria castra. Castra dicunt. i. atrium in quo erat tabernaculũ. t hoc erat in medio exercitus. vt ꝓz Nu. ij. t castra leuitarum q̃ erant circa tabernaculũ. t castra populi que erãt extra circuitum leuitarum. leprosus autẽ ejiciebat ab omnibus istis castris. Sciendum tamen q̃ hec dicta solui nõ excludit sanctificatos leprosos ꝯ sanos. r Vestis lanea. hic agit de lepra in veste. t ꝓ casum ponit cernũ cũ dr. s Si albedo. t hoc notabiliter dr scripture ab alijs colore nõ ex alijs fugi

effuso t casis ꝯ ex B q̃ talis macula procedit ex materia t B non sit p B qd̃ apponit. o In sta. aut sub. dr ut stamẽ ipa tela subtegmẽ aũt ipa ẽ trama q̃ intexit. Si p' lepre dicto reclusionis tempus crevisse talis macula. lepra iudicat. q̃ infectiua ẽ t corrosiua. t velut ẽ abnũcda. ꝓnr ponit casum dubi' cui dr. v Quasi ea vi. nõ creuisse. t. i. illa pte in qua ẽ lepra. t accepit hic sit t in alijs locis frequẽter lepra ꝓ signo lepre. vt ꝓz similiter tertiam.

g Et cū viderit facie ꝛc. ex quo ꝓz q̄ ostebat ex interioribus. ꝛ nō ab exteriorib⁹ ex quo ꝓ totū macula nō recessit. a Eo q̄ infu. sit ꝛc. iste textus vī cē corrupt⁹ vel p scriptores vel p illā vīā. q̄ manifeste patz ex p̄cedēti lra q̄ loquit de lepra que vī cē in ꝑte vestimēti ꝛ nō in toto. vñ ꝛ immediate dicit

Nec tū creuisse lepra. q̄ post lotiōem pilo in qua videbat lepra. non creuit lepra ex rēdēdo se ad altius ꝓcē. vñ in hebreo sic dr̄. Eo q̄ cauata sit in calnitio suo vel fenestra sua ꝛ accipit hic cauatō ꝓ infectiōe lepre. q̄a ē corrosiua. ꝛc. ū. de cui ē. Calnitium dō accipit. ꝓ feminatore fenestra. ꝓ nouitate loquit. n. scriptura metaphorice de lep vest⁹. i. ꝓ similitudīe lepre hois q̄ ē in calnitio. q̄ fenestra dicit ꝓcipiū vel ichoatiōem calnitij. quia q̄si bō incipit decaluari dicit dr̄ fenestrae vel fenestra in capillis. Calnitium aūt dr̄ ꝓfecto vel fluio fluxus capillorū. ꝓ hoc q̄ similitudinē intelligit q̄ si talis macula appareat i veste ꝛpe nouitatez suā. vel in ventositate indicāda ē leprosa ꝛ dz cōburi.

ꝓcipiet ꝛ lauabūt id in q̄ lepra ē. recludetq̄z illud. vij ꝛ dieb⁹ aliis. Et cū viderint facie q̄dē ꝓstinā nō reuersam: nec tū creuisse lepram imūdū iudicabit ꝛ igne cō a buret: eo q̄ infusa sit in ſpicie vestimēti vel ꝓ totū b lepra. Sin aūt obscurior fuerit locus lepre postq̄ vestis ē lota abrūpet cum ꝛ a solido diuidet. q̄ si vltra apparuerit in bis locis q̄ prius maculata erāt lepra volatil⁹ ꝛ vaga. dz igne cōburi. Si cessauerit lauabit aq̄ ea q̄ pura sit scō ꝛ mūda erūt. Ista ē lex lepre vestimēti lanei ꝛ lintei: stamis aūt subtegminis olsq̄z suppellectilis pellicee quō mūdari debeat vel cōtaminari. Capi. xiij.

Locutusq̄z est dñs ad moysen dicens. Hic est ritus leprosi qñ mūdādus ē. b Adducetur ad sacerdotē: c Qui egressus de castris cū inuenerit lepra esse sanata ꝓcipiet ei qui purificatur. vt offerat duos passeres viuos. ꝓ se q̄s vesci licitū ē: ꝛ lignū cedrinū ver- h miculūq̄z ꝛ hysopū. ꝛ vnū k ex passeribus immolari iubebit in vase fictili. sup aq̄s m viuentes. aliū aūt viuū cū n ligno cedrino. ꝛ cocco ꝛ hysopo. tinget in sanguie passeris immolati. q̄ aspget illuz. q̄ mūdādus ē lepries. vt in p re purget: ꝛ dimittet passerē viuū. vt in agrū auolet. q Cumq̄z lauerit bō vestimēta sua: radet omnes pilos r corporis. Et lauabitur aqua. ſ Purificatusq̄z ingrediet castra: ita tamen

aufert vinacitatē sensū. ꝛ ꝓ hoc ille q̄ offerebat mūdus offerebat ꝓ oppositū passeres viuos sensibiles⁹ mobiles ad designandū in se vinacitatē sensū. f Unde⁹ vel ci licitus est. hoc dr̄ ad dīam aliquor passerū existentiū in terra illa q̄bus nō erat licitū vesci. et sunt alteri⁹ speciei ꝙs nouerit i noie. vel aliter dr̄ di ci q̄ b dr̄ ad excludēdū passeres etiā dē spēi q̄b⁹ nō erat licitū vesci ꝓ aliq̄s accidēs ſpuenies in eis: sīc ꝛ aial mūdū aliq̄n erat illicitū ad comedēdū ex aliquo casu contingente.

g Et lignum cedrinum. q̄. lepra affert putredinem. et iō ꝓ oppositū obscurebat lignum cedrinū q̄ ē imputribile ad designādū q̄ ieo erat putredo lepre.

b Vermiculumq̄z. i. filum rubei coloris. i Et hysopum. q̄. lepra aufert vinacitatē coloris ꝛ affert fetorē carnis. ꝛ iō ꝓ oppositū filū rubeū offerebat. q̄. color rubeus ē color vinid⁹. ꝛ hysopū q̄ ē herba odorifera ad designādū q̄ in eo nō erat color lepre neq̄ fetor. k Et vnū ex passeribus. imo in vase fictili. i. terreo. l Super aquas viuentes. dicunt aūt aque viue. q̄. hāt quodāmō in se principiū motus. sicut aque fontiū ꝛ fluminū. sicut aīal dr̄ viuum quod moueatur. ꝛ hoc fiebat ad designandū in eo q̄ purgabat mundiciā ꝛ vinacitatē. q̄. aque viuētes vtrumq̄ designant. m Lignum aūt viuū cum ligno cedrino ꝛ cocco. i. filo rubeo. n Et hysopo ū. i. sanguine passeris immolati. fiebat. n. q̄ quōdā aspersio cui⁹ manubriū erat lignū cedri. oblatū cui alligabant hysopus ꝛ passer vinus cū filo coccineo ꝑicto. ista duo sic alligata ligno cedrino tingebant in aq̄ viua posita ū in vase fictili. ꝛ cui mixtus erat sanguis passeris immolati. o Quo asper. il. q̄ mūdādus designādū in eo ꝑcta mūdicia. q̄ perfecto numero septenario designat. p Et dimit. passe. viuū vt in agrū auolet. ad designandū q̄ bō sic purgat⁹ estimebat cohabitatōi hoīm sicut passer cohabitationi passerū. q Cūq̄ la. bō vesti. sua. ad amouendū imaginatiōem ex quacunq̄ occasione immundicie precedentis. r Radet omnes pilos corporis. quia lepra ē corrosiua pilor. s Et lauabitur aqua. ad amouendū inmūdiciam pilor ꝛ aliorꝫ que possent esse in corpore.

t Purificatusq̄z ingrediet castra. nō castra dei sine tabernaculū. nec etiam castra leuitaruz sed castra ppli m. ita dūtaxat vt maneat extra tabernaculū suum septē dieb⁹. cuius rōnē assignat ra. sa. quia actus matrimonialis erat sibi interdictus vsq̄ ad diez octauam. in qua perficiebatur sua purificatio. ꝛ ideo interdictum erat ei ingredi ta-

bernaculū suū ad manēdū cū vxore sua. v Et die septima. Hic pīr ondit qđ agendū sit circa purificatōs leprosi. die septima. t pars ifa ex pdicto. ifta aūt que dicta sunt de purificatōe leprosi fiebāt in purificatōe rā pauperia q̄ diuitis. x Die octauo. hic pīr ondit qđ erat agēdū die octauo. in q̄ pficiebat purificatō leprosi: t in hoc differebāt diuites t pauper. t iō primo ostēdit qđ tenebant facere omnes. secūdo qđ pauper cū dicit ¶ Si paup est. ¶ Circa primū describit oblatio diuitis cū dicit y Sumet duos agnos. &c. t pars ifa ex supra dictis de sacrificijs vsq; ibi. z Et de oleo sum olei sextarū. ablatiō oleo q̄ ponebat in cōsperſiōe seu pistatōe simile. sicut aūt aliqui qui diligentius cōsiderarunt dicta ysi. q̄ se extendunt ad lichdis de quo ē hic fmo primus dixim⁹. q̄ valēt qi ētā pres ante purificatiōē fm hoc sextarij erat vas de quo: addebat aūt oleū i sacrificio ad designādū sanatōes illi⁹ q̄ purificabat. nā q; oleū habēbat vim sanatiuā posita rū t apostematū: in corpe: nā q; oleū in scripturā significat etiā grās seu miam q̄ ab leproſi aliq̄n sanabatur miraculose. vt. ō. dicū est. a Tollet agnū t offe. &c. quia plaga lepre frequēt incidit boū p pecca. sicut pz de maria sorore Moysi: Nūe. xij. t de Osia rege iuda. iij. Reg. xv. ca. t. ij. Paralyp. xxvj. Assumēsq; sacerdos de sanguine sequit. b Ponet sup extremū auricule &c. q; ex istis partibus diuersimode lepra c Aliquet sep. coā dño. i. ō altare holocausti in q̄ imolabatur dño. d Fundet sup extremū auricule &c. exponat sicut supradictū ē de posīōe sanguis in pribus illis. e Et sup sanguinē. i. in eisdē locis in q̄ bus iam posuerat sanguinē. f Et super caput eius. q; supra dictū est de leproſo q̄ debebat habere caput nudū vt appareret leproſus omnib⁹. t ideo hic ungitur caput eius oleo. vt designet gloriete mūdan. g Tunc immolabit holocaustū. i. ouē totū incendebat. h Et ponet illi in altari. f. holocaustum. q; ibi cremabat. i Cū libatio. i. cum vino q̄ sic cremabant in liquidis sm q̄ determinatur Numer. &c. k Et si paup est. Hic pīr agit de oblatōe pauperis in purificatōe sua a lepra t prius ifa ex his q̄ dicta sunt supra.

1 Locutusq; ē dño. Hic pīr agit de lepra domus. t ponit⁹ primo Deus ad ea q̄ genit ad leprā q; lepram hominis t vestiū debebāt sacerdotes discernere cū adhuc essent in deserto. q̄ circa lepram domus nō habebāt officiū suum exercere donec venissent ad terrā promissionis. et hoc notat in textu cum dicit. Cum ingressi fuerimus terrā chanaā &c. Sciēdū aūt q̄ ppter hoc quidā leproſi dicebāt quod lepra nō pōt esse in domo quia sola oblatio est suscepta nostro sanctuario t infirmitatio. q̄ aliq̄ corrupto exēo in domo facit lepra similitudinarie inquinādo posse habitātes in ea inficere: t talis domus q̄ erat corrupta p̄cepto Dei erat subuertenda. ne inficeret habitātes. vt dictū est. Alii q; in ratiō⁹ domū⁹ aliqui gentiles idola colebāt t inuocatōes demonū exercebāt: ne filij Israel q̄ erāt ad idolatrias t ad tales superstitiones ppni ad ꝑsimilia declinarent. Circa ista leprā domus primo agit de eius iudicio t obseruatōe. secundo de eius purificatōe ibi. ¶ Si inuenerit. Circa primū ondit quid dominꝰ debebat facere cum dicitur. Ibit cuius est domus nunciās sacerdoti. t quid sacerdos debebat facere cum dicitur. At ille precipiet vt efferantur omnia de domo: ratione cuius subdunt.

a Ne immunda fiant &c. quia si domus iudicaretur leprosa q̄ sacerdotē. omnia que essent in domo ꝑ hoc immunda.

b Et cū vl. in ple. tē. q; talia sunt signa corruptiōis corrosiue t infective. c Claudet eā. vij. dieb⁹ q; p talē clausionē citius apparēt corruptio eo q; nullus ibi habitat. vñ t dom⁹ nō bitate citius petozant. d Si inuenie. crusse lepā notabiliter intēsiue vel extensiue. e Jubebit eni lapides. i q̄bus sūt macule ad videndū si corruptio possit amoueri cū minori detrimento domus. f Et lauabit domū. i. alio ceno. g Qui dormierit. tē. ille. n. q̄ dormierit i tali domo vel comederit magis pōt inficī q̄ ille q̄ solū ingredit. t iō ingredies nō indigebat vestiū lotiōe. q̄ solū erat imūd⁹ vsq; ad vesperā. t sic purgabatur solo transitu tpis cetera patēt. h Et si intro. sa. h agit de lepre dom⁹ purificatōe. t ptz sniā ex his q̄ dicta sunt de purificatōe hois. ꝑ hr capitulat dicēter q̄ dicta sunt cū dē. ista ē lex lepre. sequitur i Et erū. papule papule sunt vicera minuta in cute nascentia. q̄ doloriez et scabiē afferunt. Cetera patēt ex supradictis.

In ca. xiiij. vbi dē in postil. sciēdū aūt q; ꝓprie loquēdo.

Addicio.

Licet alal susceptiuū sit sanauato vt infirmitatis rō cibus dē san⁹ vel medicia sana. inquantū sanitatē cōseruat vel effec t talis modus dicēdi nō ē metaphoricus seu similitudinarius. q; sanitas que significat p cibū sanā vel medicinā sanā: est vera sanitas alias q̄ a p̄dictis causant. t iō cū dē. Domus lepre. nō similitudinarie dē q̄ effecatiue. q; causat lepras in bis q̄ in ea bitāt: si sint ad hoc dispositi. tē.

Replica correcto rij ꝯ burgen.

In capi. xiiij. vbi postil. dicit domū im- propzie dici lepro- fiāt oia q̄ in domo sūt. Intrabitq; post ea vt ꝓsideret b lepā dom⁹ t cū viderit in parietib⁹ illi⁹ ḡ vallículas pallore siue rubore ꝺformes et būliores superficie reliq egrediet ostiū dom⁹ t stati c claudet illā septē dieb⁹: reuersusq; die septio ꝓsidera d bit eā. si inuenerit creuisse lepā tubebit erui lapides i e q̄bus lepra est: t ꝓjci eos extra ciuitatē i loco imūdo domū aūt ipaz radi intrise cus p circuitū: t spgi puluere rasure extra vrbē in loco imūdo: lapidesq; alios reponi p bis q̄ ablati fuerāt: f t luto alio liniri domū. si aūt post q̄ eruti sūt lapides t puluis elat⁹ t alia fra lita ingressus sacerdos viderit reuersam lepā t pietes respsos macul: lepra ē pseueras t imūda dom⁹: quam statim destruent t lapides et⁹ ac ligna atq; vniuersuz puluerē ꝓjcient extra oppidū in locū imūdū. Qui intrauerit domū q̄s clausa ē imūd⁹ erit vsq; ad vesperū g t q̄ dormierit in ea t comederit q̄ppiā lauabit vestib mēta sua. q; si introiens sacerdos viderit lepā ñ creuisse i domo postq; denuo lita fuerit: purificabit eam reddita sanitate: t i purificatōe ei⁹ sumet duos passeres. lignūq; cedrinū t vermiculū atq; hysopū t imolato vno passere i vase fictili sup aq̄s viuas: tollet lignū cedrinū t hysopū t coccū t passerē vnū: t tinget oia i sāguine passeris imolati atq; i aq̄s viuēt⁹ t aspget domū septies: purificabitq; eā tā i sanguine passeris q̄ i aq̄s viuēt⁹ t i passere viuo lignoq; cedrio t ysopo atq; vermiculo. Cūq; dimiserit passerē auolare i agrū libere orabit p domo t mūdabit. ista ē lex oīs lepre t pcussure: lepre vestiū t domoz: cicatricis t erūpētiū papulaz: lucēt⁹ macule t in varias spēs colorib⁹ imutat⁹: vt possit sciri q̄ tpe mōm q̄d vel imundū sit. Caplm. xv.

a Locutusq; ē dñs ad moysen t aarō dicēs Loquimini filijs isr̄ t dicite b eis. Vir q̄ patit fluxū seminis. imūdus erit: t cū c dicabit huic vicio subiacere: cū p singula mōēta ad d deserit carni ei⁹ atq; ꝓcreuerit fedus humor. Oē stratū in q̄ dormierit imūdum erit: t vbicūq; sederit. si q̄s holm tetigerit lectū ei⁹ lauabit vestimēta sua t ipe lotus aq̄ imūdus erit vsq; ad vesperū. si sederit vbi ille sederat: t ipe lauabit vestimēta sua: t lotus aqua i mūdus erit vsq; ad vesperū. q̄ tetigerit carnē ei⁹ lauabit vestimenta sua. t ipe lotus aqua imūdus erit vsq; ad vesperū. si saliua buiusmodi hō tecerit super eū q̄ imūdus est lauabit vestimenta sua: t lotus aqua imundus erit vsq; ad vesperū. saguna sup qō sederit imūdū erit: t q̄cq̄d sub e eo fuerit q̄ fluxū seminis patit: pollutū erit vsq; ad vesperū. Qui portauerit horū aliquid lauabit vestem suā t ipe lotus aq̄ imund⁹ erit vsq; ad vesperū. Oīs quē tetigerit qui talis ē nō lotus ante manibus: lauabit vestimenta sua t lotus aqua imūd⁹ erit vsq; ad vesp̄z. vas fictile qō tetigerit ꝓfrigef: vas aūt ligneū sam. q; ꝓprie solū vitiū q̄d ē susceptiuū sanitatis t infirmitatis. Vnde. p equocatōz potest hoc dī dictū ipedire dicēs cibū vel medicinā dici sanā. ad qō rñdeo q; postil. loq̄t de sanitate formaliter imbrēte: t sic nihil ꝓprie ē susceptiuū sanitatis t cet⁹ q̄z nisi vitiū aial. cibus aūt t medicina ñ sint causatiua sanitatis nō tñ susceptiua dicunt. dicūt igf sane equiuoce. put oēs t pōt theologi tenant: dicēs igf cibū sanū dicē eades rōne solez calidū. ñ ptz q; scom nō ē p- putū corpa celestia ñ sint capacia talium impssionū igf ꝑmanentiā erit fm similitudinē. t vt ad ꝓpositus de lepra dom⁹ accipienda mala qualitas in loco domus exuberās lepre causa. t sic loc⁹ pot⁹ē dicēd⁹ lepros⁹ q̄ dom⁹. t sic accipere ꝓpriē. p ꝓprio. q̄ est vera metaphora fm loycos et grāmaticos.

Caplm. xv.

Locutusq; est dñs ad. Hic agit de immundicia fluxus seminis. t p̄ de imūdicia ex fluxu in āli. sed⁹ ex naturali ibi. Vir ō q̄ egredit. adhuc p̄ agit de dicti fluxus pollutōe. sed⁹ ō ei⁹ purgatōe ibi: Si sanatus fuerit. Circa p̄mū dē. b Vir q̄ pa. fluxū se. imū. erit. q; si poterat ingredi locū sacrificij t ex tactu eā ipius Zbebat immundicia. vt dicet postea. ꝑ hr ondimur quali debebat iudicari tal infirmitas cū dē. c Et hr̄ iudica. huic vicio subiacere. cūz p mōēta t singula. i. frequēter. d Addeserit carni illius atq; creuerit fed⁹ humor generatus ex semine dicō nō sūcte. ꝑ hr ondimur qualiter ex eo deriuet immūdicia ad alia tractata t alata. t ptz ibi vsq; ibi.

e Saguna. i. sella: vt qōcūq; aliud qō ponitur sup aial ad ipm equitādū. vñ i debo dē Eqtatura.

Cetera patent ex supradictis. f Si sanatus fuerit. hic ꝑtr agit de ipsius purgatõe. t ꝓ ꝑcũ ad tps cõ dr.

g Numerabit sep. dr. ab illo die q cessauit passio illa. et nunc loto corpe t vestib⁹ mũdus erit. h In aquis vtrumbus ex hoc vt q ista lotio nõ sit intelligẽda p aspsionẽ aque in qua erãt cineres vacce nisi ꝙ ablutõs in aqs ac ceptis de fonte vel flumine: que dicũt viue pp motũ vt de cruz est ca. ꝓce. scdo ꝙcũ ad sacrificium deo offerẽdũ p gratiacõe rõne officij sibi collati. f. sanitatis a ꝓdicta passõe ei dr. i Die aũt octa. tz. t ptz lra ex supradicto.

k Vir ꝙ quo egre dit tz. hic ꝑtr agit de imũditia que pue nit ex fluxu naturali seminis. f. ut coitu extra in actu nõ matrimoniali. in emissione. n. talis humiditatis sp ẽ pollutio cor pis. vt de se ptz. et frequẽter extra est ibi imũditia spũalis et in actu matrimoniali. qr ls possit sine peccato exercerι tñ frequẽter ẽ sibi libido imputata. l Mulier cũ ꝙ tz. qr sicut ẽ ibi pollutio a pte viri. ita ẽ a pte mulieris. t maior cum mulier sit frigidior t p ꝑs hũores i ea sunt minus digesti. m Mulier ꝙ rede unte mense. hic ꝑtr agitur de imũditia fluxus sanguinis. t ꝓ ꝑcũ ad fluxũ naturalẽ. secũdo ꝙcũ ad innaturalez ibi: Mulier que patit multus dieb⁹. Circa primum sciendũ ꝙ mulieres a pte quo incipiũt ee apte ad cõcipiendũ vsq; ad tps quo desinũt cõcipe quodliber mẽse cõtrer patiunt hanc passionẽ. que vocat fluxus sanguinis menstrui. nisi impedit ꝙ infirmitatẽ vel cõceptũ. t ꝓ rali passione septẽ dieb⁹ sepabat. ita ꝙ nõ admittebat ad locũ sacrificij nec aliquis cõtingebat eũ ea in cibo t lecto. hec etiã immundicia ad alia dernabat inanimata t alata. qũ notat cũ dr. His qui tetigerit ea tz. n Si coierit cũ ea vir. hoc ꝓhibet nõ solũ ꝑter immundiciã cõtractã ex ea sicut ex ꝓcedentib⁹. sed etiã qr ex tali coitu solent generari pueri mõstruosi. vpote pueritos aliquẽ defectũ in aliqua ꝑte corꝑis vel etiã in toto. sicut lepꝛõsi vel aliquã cõsimilẽ infirmitatẽ. o Immũdus erit septẽ diebus. f. ex ca. dr. ꝙ talis debet interfici. Ad qũ dicendũ ꝙ ibi loquit de qui scienter accedit ad mulierẽ mẽstruatã. t ꝓtinuit ꝙ hoc in textu dicto. hic aũt loquit de eo ꝙ accedit ignoranter. t die eo cor⁹ fuerit est occultũ. p Mulier que patit. hic ꝑtr agit de imũditia fluxus sanguinis ex infirmitate. Et primo de pollutõe. secdo de purgatõe ibi: Si steterit. Circa primũ dicit ꝙ ex tali infirmitate ita ds indicari immunda sicut mulier patiẽs menstrua tpe illius fluxus. t ptz lra. q Si steterit. hic ꝑtr agit de ei⁹ purgatõe t primo ꝙcũ ad tps cis dr. r Numerabit septez dies. f. a tpe quo cessauit infirmitas. secundo ꝙ a d sacrificiũ deo offerendũ. p sua sanatõe. cũ dr. Offerat. p se sacdoti duos turtures t. sequitur.

s Decebatis ꝙ. b ponit cõdicio ime diata t ponit ꝙ ad sacerdotes vt doceant ppũm euare ab imũditia ꝓdicta.

t Et nõ mor. i sor dibus. f. ꝓ suis sordibus si imũdi accedãt ad locũ tabernaculi. hic ꝑtr recapitulat cũ dicitur. v Ista ẽ lex tz. t ptz lra ex ꝓdicta.

Capũm xv.

1 Dixitq; est dñs. supernaturalis ẽ p participatõe ab imũditia inquãtũ tangit aliquas gḷonas vel aliquã in spali. hic ꝑtr agit de purgatõe in generali. que tangebat totũ ppũm t herbar. t. vide manifeste ponit cui corrander sepelber apud nos mõ ꝓdicto. Et ca. xij cap. Circa quã purgatõez ꝙnq; debent poni. primũ ẽ mod⁹ ꝓpitiãdi. secundum actus immolatõis ibi Hoc ritu dr. Cõtinuo tercius cultus celebratõis ibi. Cumq; posuerit. ꝙrtus ritus successionis ibi: Mẽse septimo. Circa primũ sciendũ ꝙ ritus festi dñi q ritual festiu dicebat ou plicia de ea. Vna ẽ qr illa die fuit ei denũciata p moysen pcm de cõstatõe veniali remissum. Alia cũ ẽ. qr sicut ptz ex precedentib⁹ frequẽter t ex nimio cautela ꝓhibebat imũditiã t sũ qr aliq; pp negligẽtiã vel ignorantiã seu alia cãm omittebant emendari. sũ semel in anno fiebat generalis purgatio. t sũ vocabat dies expiatõis. t qr sm ꝙ dicit apõs ad Hebr. vij. ca. Lex. n. homines infirmitatẽ sacerdotes infirmitatẽ habẽs. t p hoc erant pũnes sicut alij. sũ p fiebat expiatio. p sacerdotib⁹ posita. p ꝑpls. Circa primũ premittur mentio summi sacerdotis cum dicit.

b Loquere ad aaron fra.m.ne oi tpe ingre.san. qđ ē intra velū.i.illā ptē que dř sanctasanctoꝝ.i qua arat archa ⁊ ꝓpiciatoriū.q: hoc nō debebat fieri regulariter nisi sēl i anno.vt dicit apls ad Hebre.ix. Si aūt alo cēi ingredīē dū hoc erat ex aliqua necessitate suguenente. vt in motō castroꝝ.vt habetur Nu. iiij.cap. ad imolandū ea que erant intra scāsctoꝝ.

c Vt nō moriat. si indiscrete et irreuerenter ingrediat ⁊ ꝓter hoc in pncipio hꝰ cap. recordat moys duoꝝ filioꝝ aaron q mortui sūt offerentes ignē alienū. vt dctm ē.ō.ꝝ.c.

d Quia in nu. apparebo. hoc dupliciť exponit. vnomō de nube que erat supra tabernaculū ꝙdiu filij ysrael fuerūt in deserto. Alio mō de nebula cōsurgente de thuribulo qñ summus sacerdos ingrediebat sanctū sctōꝝ: in quo ibi credebat incensum vt hř infra. e Nisi hoc ante fecerit. nō q deberet hoc facere quotiēscūq; intraret. ꝙ solū in die expiatōis q erat dies ingressus regulariter. vt dictū est. ꝑ hoc ponit informatio eius qđ agere debeat ꝓ se ⁊ domo sua: cum dicit. f Vitulū offe. ꝓ pcō. i. offerendus ꝓpabit de suo in mēoriā peccati aaron in cōflatōe vituli aurei.

g Et ari. in holo. in mēoriā arietū ꝓ ysaac imolati Hēb. xi. h Tunica linea ve. ꝛc. hic tm ponūť quamor vestimēta q erāt cōia summo sacerdoti ⁊ alijs inferioribus sacerdotibꝰ vt dcm fuit Exo. xxviij. cui⁹rō assignat infra. i Suscipietq; ab vniuersa mꝫ titudine filioꝝ ysrael duos hircos ꝓ peccato ⁊ vnū aries k etem in holocaustū. Cum l qđ obtulerit vitulū ⁊ orauerit m rit ꝓ se ꝓ domo sua duos hircos stare faciet cōrā domino in ostio tabernaculi n testimonij mitteusq; super vtrunq; sortē: vnā dño: et

b Loquere ad aarō frēm tuū ne oi tpe ingrediat sanctuariū qđ ē intra velū cōrā ꝓ
c piciatorio q̄ tegit archa vt
d nō moriat: qm i nube apparebo sup oraculū: nisi hoc
f aīa fecerit. Vitulū ꝓ pcō
g offeret: ⁊ arietē in holocau
h stuz. Tunica linea vestiet: femoralib⁹ lineis verenda celabit. Accinget sona linea: cydarim lineā imponet capiti. Hec. n. vestimēta sunt sancta: quibus cuncta cū lotus fuerit induet
i suscipietq; ab vniuersa mꝫ titudine filioꝝ ysrael duos hircos ꝓ peccato ⁊ vnū ari
k etem in holocaustū. Cum
l qđ obtulerit vitulū ⁊ orauerit
m rit ꝓ se ꝓ domo sua duos hircos stare faciet cōrā domino in ostio tabernaculi
n testimonij mitteusq; super vtrunq; sortē: vnā dño: et alterā capro emissario: c⁹ exierit sorte dño. offeret illū ꝓ pcō cui⁹ aūt in caprū emissariū: st atuet eū viuū
o corā dño. vt fundat ꝑces sup eū: ⁊ emittat eū in soli
p tudinē. His rite celebratis
q offeret vitulū ⁊ rogās ꝓ se
r ⁊ ꝓ domo sua: imolabit eū Assumptoq; thuribulo qđ de ptunis altaris impleuerit ⁊ hauriēs manu cōpositū thimiama in incēsum: vltra velū intrabit in sctā. vt positis sup ignē aroma
s tibus nebula eoꝝ ⁊ vapor
t opiat oraculū qđ est supra
r testioniū ⁊ nō moriat. Tollet q̄z de sanguie vituli: et
z aspget digito septies. ꝙ ꝓ
z piciatoriū ad orientē. Cum q̄z mactauerit hircum pro pcō ppli inferet sanguinē eius intra velū sicut precepтum est ō sanguine vituli

hoc alia plura dissonantia. vt ꝓz intuēti textus hic ⁊ in ll. Nu. qđ q̄ opz dicere q vitulus hic est alius a vacca rufa.

r Assumptoq; thuribulo. ꝛc. i. altaris holocaustī. Sm aūt ea q̄ dicta sunt Exo. xxx. istō thuribulū erat intra sctūsctoꝝ ꝓpe ingressum ⁊ ibi sacerdos portabat carbones vivos de altari holocaustoꝝ in baccilla ⁊ supponebat incensum. ⁊ nebula inde surgēte intrabat vltra sacerdos in sctūsctoꝝ. Et ita vř ꝓ illud qđ dř Heb. ix. Aureū hꝫ thuribulū. Si aūt alīq̄s velit dicere q illud thuribulū portabat ab extra intra sctūsctoꝝ opz dicere q ꝓ tāto Heb. ix. dř ee in sctōsctoꝝ. q illuc inferebat in die expiatōis. vt ꝫ dř.

o Nebula eoꝝ. cō surgēs de thuribulo.

t Oret oraculū. i. ꝓpiciatoriū qđ oraculū dř eo q inde audiebant dīna rūsa. v Qđ est su. testi. i. sup archā in qua ē lex q̄ testimoniū dř. x Tolletq; ō san. vituli. im molati ꝓ eo ⁊ domo sua vt dcm est. y Et aspi. di. septies. ad denotandū ꝑfectā remissionē pcoꝝ q̄ septenario nūero designat. eo q totus decursus tpis septē dieꝝ cōprehendit. z Contra ꝓpi. ad orientē. dicunt hic aliq̄ expositores nři. q̄ ls tabernaculi sic esset dispositū. q ingressus eēt ab oriente. i. mō ꝓpio nřis ecclīs. vñ adorato ⁊ aspsio huⁱ⁹ sanguinis erat versus orientē. ⁊ in hoc approbat grā duo orandi eccie vt dcm ē. ꝙ hoc nō vř aliquāliť verū. qa si aspsio sanguis ō q̄ fit hic mētio fieret ꝛ orientē. sequeret q facies ipoꝝ cherubin exīnt extraneꝝ ptē ꝓpiciatoriꝫ eēnt versus occidētē. ⁊ dorsa eoꝝ essus illā ptē tabernaculi q̄ dicebat sctā. cui⁹ ꝛiū hř Parał. iij. vbi dř q facies ipoꝝ cherubin erāt ꝑse ad exteriorē domū. i. ad illā ptē tēpli q̄ vocat sctā. ⁊ dicebat domꝰ exterior. respectu sctī sctōꝝ: qđ dicebat domꝰ interior. tēpli aūt salomōis Sm oēs doctores fuit dispositū i situ ad modū tabernaculi. Itē qđ dř de approbatōe mōi orādi nō valet. q doctores nři cōiter dicūt q̄ iō adorem⁹ versus orientē. ne assimilemur indeis adorantibus versus occidentē. ⁊ iō dicēdū est q cum dř hic.

5 Contra ꝓpiciatorium ad orientem. non accipitur hic oriens respectu mundi seu tabernaculi. sed respectu ꝓpiciatorij sm. quia cum sacerdos aspergens sanguines habuit dorsum ad orientē mundi illa pars ꝓpiciatorij que obiciebat suo aspectui erat eius ps orientalis. ps aūt occidentalis erat versus ptē posteriorē tabernaculi. vt ecclīa cili pōt quilibet imaginari. 5 Cum q̄z mactauerit hircum ꝓ peccato. Ille est hircus de quo ꝓdictū est. q ꝓ sorte eēt imolandus. ⁊ de cius sanguine inferebat sacerdos intra sanctumsanctoꝝ.

a Et expiet sanctuariū. Nō est intelligendū q̄ sanctuarium hēat aliq̄d peccāti in se expiandū. cū eēt res inanīata. ꝯ dicebat q̄dammō pollui ex peccātis sacerdotū t populi sīc t ecclesiast. p aliq̄ facinora i eis fcā. vñ t indiget reconciliatione. t ō est q̄ dr. ab immūdiciis filiorū ist̄l. t patet.

b Iurta riuū faciet tabernaculo testimonij. t. post expiatiōes sanctificatōr expiabit reliquā ptem tabernaculi. q̄ dicebat sancta. t hoc vocat ō tabernaculū testimonij. q̄ cōtinebat duas geas tabernaculi. t ideo noiat noie testis. c In medio sōrū habitatōis eorum. In heb. hb. In medio sordium eorū q̄ tabernaculū erat i medio castrorū. posūt de hīrano in cuius cruciatu frequenter incurrebat sordes peccātū q̄ redūdabāt i tabernaculū q̄dammō vt dictū ē. hz ārō trāslatōr ista ad eundē sonū reducat. credo tñ eā eē corruptā vicio scriptorū q̄ acceperunt t p o. t ideo scripserūt sordiū pro sordiū.

d Nullus ho. sit i tabernaculo. sc. q̄ tūc summus sacerdos debebat eē mactie clemat⁹ i deū. t ꝓpter ō excludebatur sociētas aliorū. q̄ posset impedire ipm. e Cū ārō exierit ad altare. s. thimiamatis. q̄d erat eē sanctū sanctōr vt dcōs sūt Exo. xxx. ꝓpē q̄d expiato sctō sanctōr optebat sacerdotem exire ad expiandū aliā ptē tabernaculi. in q̄ erat altare thymiamatis. quo facto exibat tabernaculum ad offerendū hircū emissarium. t hoc est q̄d subdit s

vt aspgat e regione oraculū. t expiet sanctuariū ab immūdiciis filiorū ist̄l: t a p̄uaricationib⁹ eorū cūctisq̄ peccātis iurta hūc ritū faciet tabernaculo testimonij. q̄s habitat ī eis i medio sordiū eorum habitatōis eorū. Nullus hō sit i tabernaculo. q̄n ingredit vt roget ꝓ se. t ꝓ domo sua. t ꝓ vniuerso cetu ist̄l: donec egrediat tabernaculū. Cū ārō exierit ad altare q̄ coram dño ē oret ꝓ se: t sumptum sanguinē vituli atq̄ hirci fūdat sup cornua eius p gyrū: aspgensq̄ digito septies expiet. t sanctificet illud ab immūdiciis filiorū ist̄l. Postq̄ emundauerit sanctuariū. t tabernaculū. t altare tūc offerat hircū viuentē. t posita vtraq̄ manu sup caput eius: confiteat⁹ oēs iniq̄tates filiorū israel. t vniuersa delicta atq̄ peccāta eorū. q̄ impēsa capiti eius emittet illū ꝓ homine parātū i desertū. Cumq̄ portauerit hirc⁹ oēs iniq̄tates eorū in terrā solitariā et dimissus fuerit i deserto: reuertet i tabernaculū testimonij. t ꝓpositis vestib⁹ q̄b⁹ pius iduitus erat cū itraret sanctuarium: relictisq̄ ibi lauabit carnē suā in loco sctō. indueturq̄ vestib⁹ suis. Et post q̄ egressus obtulerit holocaustū suū ac plebis rogabit tā ꝓ se q̄ ꝓ ꝓplo: et adipē q̄ oblat⁹ est ꝓ peccāto: adolebit sup altare. Ille vō q̄ dimiserit caprū emissariū lauabit vestīmēta sua. t corpus aq̄: t sic ingredietur castra. Vitulū ārō. t hircū q̄ ꝓ peccāto fuerāt immolati: t q̄rum sanguis illat⁹ ē in sctūariū vt expiatio opleret. asportabūt foras castra. t ꝓburēt igni tā pelles q̄ carnes eorum ac fimū: t cōburent. Eritq̄ vob⁹ legittimū sempiternū. Mēse ārō septīo decīa die mensis affligetis aīas vrās. nullumq̄ op⁹ facietis. siue indigena siue aduena q̄ peregrinat inter vos. In hac die expiatio erit vob⁹ ad mūdandū ab oībus peccātis vrīs coram dño mūdabimini. Sabbatum cēs requietionis est. et affligetis aīas vrās. religione perpetua. Expiabit ārō sacerdos q̄ unctus fuerit. t cuius manus initiate sunt vt sacerdotio fungat ꝓ patre. Ra ex predictis. t subdit q̄d debeat facere ille q̄ duxerat dictum in desertū cū dr. p Ille vō q̄ dimiserit caprū emissariū. lauabit vestīmēta sua. q̄ aspersione aque expiationis in q̄ erāt cōmixti cineres vacce rufe. q Vitulū ārō. t hircū. sc. t sequit. r Aspiciabam⁹ extra castra. sc. ad designandū q̄ deberet totaliter a peccāto elōgari ignis ad actū. t circūstantias t occasiones peccāti. s Et q̄cūq̄ cōburēt. ea lauabit vestīmēta sua. sc. aq̄ aspersionis mōis supradicti. t Mēse ārō septīo. Hic ꝑhibet de scribit circa expiationē eius⁹ successiōē. q̄ pertinebat ad summū sacerdotem ministeriū illius⁹ diei. primūq̄ tā ipso ci. dr. Mēse ārō septīo decīma die mēsis in renouatōe cuiuslibet anni affligetis aīas vrās. q̄ sīc pōtem ē erat dies expiationis peccātorū sacerdotū. t oīm ꝓpli. ut genet⁹ hūm oēs debeant p tēpus afflīgi i corpe. t p debitā contritōne in mēte.

v Expiabit autem sacerdos qui unctus fuerit. i. summus sacerdos qui in officio patris successerit. t ex quacūq̄ officium expiationis sicut predictum est.

Ar

e Fecit igit̃ aaron q̃ erat summ⁹ sacerdos. ꝓ Sicut ꝓceperat dñs moysi. qz adueniẽte .x. die septimi mẽsis celebrauit vetꝰ expiationẽ eo mõ q̃ .ꝰ. determinatꝰ ẽ.

In ca. xvj. vbi dr in postil. Vitulũ offeret ꝓ peccato.

Cꝝ Vm iste vitulus nõ solũ ad aaron ꝛ ad̃m̃o. ñ ad successores suos semel ti anno. s. in die expiationis eẽt offerẽd⁹. vꝛs in fi. ca. hui⁹. nõ vt rõnabiliter dictũ q̃ offerebat ꝓ ꝑcõ aaró ad nihilũ esset vt debuit. ꝓfectẽ summus sacerdotũ⁹ ipi aarõ succedentiũ⁹ sacẽ memoriam ꝓdecessionis sui de bi q̃ peccauit merita esse ꝑatꝝ pũtant a filijs i suis oblationib⁹. sic i multis locis hr̃. nõ ante demerita vitã melio⁹ vt dicendũ q̃ vitul⁹ iste offerebatur ꝓ ꝑcõ ꝓpio. sine sacerdotis offerẽtis ꝑsona q̃ erat ille. qz nullꝰ erat sine ꝑcõ. vñ sequit i ifa. Cũq; obtulerit vitulũ oret ꝓ se ꝛ ꝓ domo sua. ꝛ b ẽ etiã gõ dicẽ apls ad Hebr. ix. c. In secũdo ãt intrabat semel i ãno sol⁹ pontifex: non sine sanguine quẽ offerret ꝓ sua ꝛ ꝓpli ignorãtia q̃ ãt aries imolaret i memoriã arietis ysaac est cõsonũ rõni. s. vt de⁹ ꝓbet in memoria merita patrũ. Labeaam imolantia ꝛc. ꝛ ysaac q̃ ad imolandũ se obtulit

B replica correctorij contra Burgen.

Nca. xvj. postillator dicit oblationẽ vituli semel p summũ sacerdotẽ factã i ãno inter cetera i remedio rationẽ ꝑcti aaron. Sz Burg. dicit b irrõnabile: cũ tibus ꝓficiebat summis sacerdotib⁹ hmõi memoria. etiã cũ in oblationib⁹ debent rememorari merita patrũ nõ demerita Ex hoc deo q̃ rõnabile ẽ vt in oblationibus ꝛ oblationib⁹ fieret rememoratio nõ mõ gratiarũ: sed etiã ꝑcti ꝓdecessor. Ibi em fit rememoratio collate gr̃e b remissiõis ꝛ venie ꝛ ablationis culpe. qđ mirũ si vitul⁹ non ꝓ ꝑcõ aaron. ñ in memorationẽ peccati aaron offerat. sicut aries i memoriam obedientie ysaac ẽt. Nec est vez q̃ solũ merita patrũ non demerita reducant ad memoriã oriũ ꝛ offerentiũ. quia scriptura sacra plena est hmõi modis oãdi. Peccauim⁹ cũ ꝓbis nris ꝛc. Vide danielẽ Hest. Tobiam Judith ꝛc. Nec eẽt irrationabile q̃ dñs offerẽs vitulũ reduceret ad memoriã. q̃ illius vituli oblatio esset meritoria ablutionis culpe ꝓprie. sicut quondã fuit culpe paterne q̃ erat in vituli fabricatõe: ꝛ sicut vitul⁹ aliq̃ fuit ꝑpli causa ydolatrie ita ei⁹ immolatio sit meritoria placatõis diuine dum b deo iacrare studuerit qđ aliq̃ stultus populꝰ adorauit ꝛc. q̃ nõ irrõnabile ad memoriã reduci pñt.

a Et locutus ẽ dñs. Postq; actũ ẽ de purgatione generali q̃ fiebat p q̃dã sacrificia ꝛ visum est b pñr agit de loco sacrificij. ꝛ primo determinat sacrificij locus. secõ excludit gentilis modus ibi. Hõ quilibet Circa primũ ꝓbibet extra locũ sacrificij immolatio. secõ oblatio ibi. Homo de domo israel. Circa primũ dr sic.

b Homo q̃libet de domo israel si occiderit bouem. ꝛc. non est ut̃ legendum hoc de qualibet occisiõe q̃ licitũ erat talia animalia que sunt etiã immolaticia occidere: in casu ꝛ comedere. non solũ extra templũ ñ etiã extra hẽrim. vt hr̃ Deut. xij. Sz intelligit̃ de occisione p modũ sacrificij que nõ fuit licita extra atriũ templi. postq; templum fuit edificatum p salomonẽ nec extra atriũ tabernaculi ãs templi edificationẽ ꝛ hoc notat per b qđ subdit. c Et non obtulerit ꝛc. Ex quo pz q̃ loquit̃ de occisio p modũ sacrificij d Et⁹ erit q̃si sanguinẽ fuderit. s. bũanum. qz puniendus est sicut de homicidio. e Ideo offerre debẽt sacerdoti filij israel hostias suas. s. aliter em vsurparent sibi officiũ sacerdotij sicut faciũt ydolatre vnde subdit.

f Suas occidãt in agro. i. occidere consueuerunt. ydolatre em in agris ꝛ alijs locis indifferenter ꝓ sua volũtate immolabant hostias ydolo. ꝛ in b filij isr̃ imitabant eos falsẽ ꝓ magna ꝑte. antequã p legẽ eis data determinaret locus sacrificij. s. ipm tabernaculũ ãs edificationẽ templi ꝛ postea ipm templum qđ successit

tabernaculo. g Et neqnaq; vltra immolabunt hostias suas demonibus. sicut faciebãt ãs dationẽ legis. ritũ gẽtilium imitãtes.

b Homo de domo isr̃. Hic pñr ꝓhibet extra locũ sacrificij determinatũ oblatio cũ dr. Hõ de domo isr̃. i. indigena natione. i Et de aduenis. i. de ꝑegrinis ad indigenã.

k Qui obtulerit holocaustũ. s. dr ad cõprehendendũ oẽs gen⁹ sacrificij. l Et ad ostiũ tabernaculi testimonij nõ adduxerit. i. extra locũ determinatũ a deo q̃cunq; sacrificiũ obtulerit.

m Interibit de pplo suo. ꝛ sic pz q̃ eandẽ pnã incurrit immolãs sacrificiũ extra locũ determinatum a deo ꝛ offerens. ꝛ tõ si vn⁹ immolaret sacrificiũ. ꝛ alius offerret pariter pna cẽnt puniẽdi. Sciendũ ãt q̃ immolare sacrificiũ ꝛ offerre extra tabernaculũ vel templũ fuit ꝓhibitũ ad vitandã ydolatriã. ad quã indet erãt ꝓni. qz si licitũ fuisset cuilibet immolare vbi vellet. sicut faciebant gẽtiles ydolatre. cito ad gentilẽ ritum declinassent. Si ãt sancti legunt immolasse ꝛ obtulisse sacrificiũ extra tabernaculũ sic de manue legit Judic. xiij. Vel extra templũ sicut de belia legit. iij. Reg. xviij. ℞ fuit ꝑ reuelationẽ dei: sicut pz de manue q̃ ℞ fecit ꝑ monitionẽ angeli ꝛ helyas i mõte carmeli fecit ℞ instituit sp̃ũsanctũ. qđ pz in miraculo sequenti. qz ignis descẽdit de celo ꝛ ꝓsumpsit sacrificiũ ei⁹ i signũ diuine acceptatõis. alias em q̃ sit malus ex q̃ ꝓhibitus. qz pñr ẽt occasio mali: cui⁹modi ẽ offerre sacrificiũ deo ex locis dedicatis sz dispẽsabilia. sec⁹ ãt ẽ de bis q̃ sunt ꝑ se mala nec pñr ꝑ se fieri. n Hõ q̃libet. Hic pñr ꝓhibet modus gẽtilis. Gentiles em aliq̃ de sanguine alicui⁹ immolatoꝝ ydolo edebãt. ꝛ tõ ꝓhibit⁹ fuit generaliter iudeis eius sanguis: nõ solũ rõe ꝑcti sed ne ꝑ hoc ꝓpinquo fierẽt ad effundendũ sanguinẽ humanũ. ꝛ b est qđ dr. o Si comederit sanguinẽ. in hebraico hr̃. Animam sanguinẽ. Ex quo patz q̃ eius sanguinis generaliter

est prohibitus p Obfirmabo fa.meã ɔ ani.il.i.firmiter ɛ absq retractione puniã cũ morte q Et disperdam cũ a populo suo.femẽ ei⁹ delendo. r Quia aia carnis.i.vi ta in sanguine est.i.pncipaliter ibi cõsistit. s Et ego de di illũ vob. qz sanguis aialiũ imolatoꝝ ꝓ pctis filioꝝ isrl' getum ponebat super altare holocausti.et getum effundebat ad basem ei⁹ vt frequen ter dictũ ẽ.ɔ̃.sequit. t Quibus vesci lici tum est.ad excluden dum feras ɛ aues im mũdas supra deter minatas.xj.ca. v Anima q̃ come derit. Hic ɔ̃r prohi betur ali⁹ modus gẽ tilis.qz aliq̃ gentiles comedebant carnes aialiũ p se mortuoꝝ vel laceratoꝝ a besti is q̃d ꝓhibet̃ h̃ ɛ in telligit̃ de aialib⁹ q̃m spẽz suã licit̃ ad esũ ɛ hoc fuit supi⁹ pro hibitũ. id tñ h̃ repli cat̃.vt si aliqs fecerit ɔ̃riũ p ignorantiã.et postea delictum suum cognouerit. sciat q̃d debeat facere q̃d on ditur cũ dĩ. lauabit vestimenta sua ɛ̃c.et pz lra ex sup̃ dict̃.

cepta iudicialia. g Et pcepta mea seruabitis.q̃tuz ad moralia. h Custodite leges meas.q̃tuz ad cerimonia lia.ɛ que sit vtilitas hui⁹ obseruatõis exprimit̃ cum dr. i Que faciens hõ viuet in eis. p̃mo vite nature.q̃a p̃m decursum ve.testa.patet.q̃ q̃diu filij isrl' seruauerunt dei mãdata fuerũt in q̃e te ɛ ꝓspitate. qñ aut declinauerunt a dei obediẽtia fuerũt da ti i gladiũ famẽ ɛ ca ptiuitatẽ. Scd̃o vita gr̃e:qz licet opa legis p̃m se accepta nõ iu stificarent.tñ iniq̃tuz fiebant ex obediẽtia ad deũ.ɛ fidẽ media toris vẽturi iustifica bant ꝓpter q̃d talis iustificatio in sacra scriptura attribuit̃ fi dei ɛ obediẽtie ad deũ. Tercio vita glie apud deũ qz illa opa erant meritoria vite eterne:mõ iam deo: nõ tñ hñde statim ẽ̃ amoto impedimẽto generali p mortẽ xp̃i.

ꝓ guinem: obfirmabo faciez
q meã ɔtra aiaz illi⁹ɛ disper
r dam eã de pplo suo:qz aia
s carnis i sanguie ẽ:ɛ ego de
di illũ vobis.vt sup altare
in eo expietis ꝓ aiab⁹ vr̃is
ɛ sanguis ꝓ aie piaculo sit
iccirco dixi filijs isrl'. Ois
aia ex vobis nõ comedet
sanguinez: nec ex aduenis
q̃ pegrinant̃ apd̃ vos. Hõ
q̃cũq de filijs isrl' ɛ de ad
uenis qui pegrinant̃ apud
vos:si venatõe atq aucu
t pio cepit ferã vel auẽ q̃buſ
vesci licitũ est:fundat san
guinẽ ei⁹ ɛ opiat illũ terra
Aia enĩ ois carnis in san
guie est. Vñ dixi filijs isrl'
Sanguinẽ vniuerse carnis
nõ comedetis:qz aia carnis
in sanguine est: ɛ q̃cũq co
v mederit illũ interibit: aia
q̃ comederit morticinũ vel
captũ a bestia tã de indige
nis q̃ de aduenis lauabit
vestimẽta sua et semetipm
aq̃:ɛ ɔtaminatus erit vsq
ad vespeꝝ:ɛ h̃ ordie mũd⁹
fiet q̃ si nõ lauerit vestimẽ
ta sua vel corpus portabit
iniq̃tatẽ suã. Ca.xviij.

Ca.xviij.

Locutusq est dñs. Postq̃ posita sunt p̃ cepta amotiua imũ dicie.h̃ ɔ̃r ponũtur p̃cepta ordiatiua vi te.ɛ p̃ q̃tũ ad ordia tionẽ cõis stat⁹.scd̃o q̃tũ ad ordinationẽ cultus ca.xxj. Pria in duas.qz p̃ dantur precepta absolute.se cũdo cũ determina tione pene ca.xx.pri

a Locutusq est dñs ad moysen di. Loquere
filijs israel ɛ dices ad eos
b Ego sum dñs deus vester
c Iuxta ɔsuetudinẽ tre egy
pti in q̃ habitastis: nõ faci
d etis ɛ iuxta morẽ regionis
chanaan:ad quã ego intro
e ducturus sum vos:nõ age
tis nec in legittimis eoꝝ
f ambulabitis. Facietis iu
g dicia mea ɛ pcepta mea ser
uabitis: ɛ ambulabitis in
eis. Ego dñs deus vester
h Custodite leges meas atq
i iudicia: q̃ faciẽs hõ viuet
in eis. Ego dñs deus vr̃.
k Omis homo ad ꝓximam
sanguinis sui non accedet
vt reuelet turpitudinẽ ei⁹.
l Ego dñs. Turpitudinem
patris tui ɛ turpitudinem
matris tue nõ discooperies
m Mater tua est: non reuela
n bis turpitudinẽ ei⁹. Tur
pitudinem vxoris patris
tui nõ discooperies. Tur
o pitudo enĩ pr̃is tui ẽ. Tur
pitudinẽ sororis tue ex pa
p tre siue ex mr̃e q̃ domi vel
foris genita ẽ:nõ reuelab.
r Turpitudinez filie filij tui
vel nept̃ ex filia ñ reuelab
s qz turpitudo tua ẽ. Turpi
tudinem filie vxoris patris
tui quam peperit patri tuo

k Omis hõ. h̃ ɔ̃r ponit̃ explicatio pre ceptoꝝ ordinantiuz hoiem ꝓut ẽ pncipi um ꝓpagatõis debi ta qz ꝓpagacio impe ditur dupliciẗ. Vno mõ ex illegitimitate psonaꝝ. Alio mõ ex ordinata copula car nali.ɛ id p̃mo exclu dunt̃ psone illegiti me ad cõtrahendũs. scd̃o casus inordina te copule:ibi.ad mu lierem q̃ patit̃ men strua. Circa p̃mũ ex cludunt̃. p̃mo psone illegiẗme rõne con sanguinitat̃. scd̃o ra tione affinitatis: ibi. Turpitudinẽ patris

ma adhuc in duas.qz p̃ ordinat̃ hõ inq̃tũ ẽ pncipiũ ꝓpa gationis. scd̃o ꝓut est pncipiũ hũane operationis cap̃.xix. Prima adhuc i tres. qz p̃ ponit̃ inductio ad obseruantiã dicẽdo ꝓ.scd̃o s̃dit̃ explicatio p̃ceptoꝝ:ibi. Omis hõ.ter cio cõcludit̃ ɔminatio respectu trãsgressoꝝ:ibi. Ne pollu amini. Circa p̃mũ p̃ ponit̃ inductio ex auctẽ p̃cipientis cũ dĩ. b Ego sum dñs de⁹ vr̃.q.d.licet sim de⁹ oĩm per creationẽ ɛ dñs p generalẽ gubernationẽ.sum tñ vr̃ deus spãli mõ p eductionẽ de egypto.ɛ legis datione. ɛ p speci alem ꝓtectionẽ ɛ ꝓuisionẽ.vtz ex decursu libri Exo. c Iuxta cõsuetudinẽ terre egypti ɛ̃c. licz intendat exclu dere a filijs isrl' oẽs gentiliũ ritum. ɛ oẽm modũ viuendi inordinatũ.tñ specialiter exprimit egyptios. q̃a filij israel diu habitauerãt inter eos.ɛ aliq̃ de ritu ɛ morib⁹ eoꝝ acce perant. d Et iuxta morẽ regiõis chanaan.qz i terra eo rum habitaturi erãt ɛ hoies de facili accipiũt mores ter re in q̃ debent habitare. ɛ potissime qz egyptij ɛ chananei erãt viciosi i his q̃ postea ꝓhibent̃. d Iuxta morem.i. mores eoꝝ. e Nõ ageris nec in legittimis eoꝝ.i.i eoꝝ ritu colẽdi. Ambulabitis. Scd̃o ponit̃ inductio ex vtili tate obediẽtie:cũ dĩ. f Facietis iudicia mea.q̃tũ ad p̃

tui. Circa p̃mũ dicit̃ sic. k Omis hõ ad ꝓxi.san.sui. nõ ac.nõ est intelligendũ p h̃ q̃ oẽs grad⁹ cõsanguinita tis sit ꝓhibit⁹ in cõtractu matrimonij s̃ illi gradus sunt ꝓhibiti q̃ inferi⁹ exprimunt̃. Alij at̃ cõcessi intelligunt̃. l Tur.patris tui.ɛ ꝓ.i. Turpitudinẽ matris tue.in hoc eñ prohibet̃ concubitus cũ matre qz si ipa sit vxor patris sic reuelat̃ turpitudo patris. qz vir ɛ vxor sunt vna caro. ɛ sic est ibi reuelatio duplicis turpitudinis.s.patris ɛ ma tris.si aũt nõ sit vxor est tñ ibi reuelatio vni⁹ turpitudinis s.mr̃is.ɛ hoc est q̃d s̃dit̃ m Mr̃ tua est nõ reuelab ɛ̃c. ɛ patet. n Turpitudinem vxoris patris tui.i.nouerce tue. ɛ in oibus p reuelationẽ turpitudinis itelligit̃ q̃cũq concubitus carnalis. vñ ɛ membra deseruientia conca bitui dicunt̃ verenda. o Turpi.so.tue ex patre.sñ. p Siue ex matre.sñ ɛ multo fortius si ex vtraq pte. q Que domi vel foris genita.i.in matrimonio vl' extra matrimonium. r Turpi.filie filij tui ɛ̃c.cui⁹ causa sub ditur cum dicit̃.quia turpitudo tua est.qz filius ɛ filia sũt de patris substãtia. s Turpi.filie vxoris patris tui.nõ est aliud p̃ceptũ a precedenti de sorore: vt dicunt aliq̃ s̃ est magis explicatiuũ cause cum dicit̃.

t Et est soror ma. s. ex pte patris vel dicendū q̄ differt a p̄cedenti sicut pa a sorore. q̄a in p̄cedenti p̄hibet concubitus cū sorore tā ex pte patris q̄m ex pte matris. t hoc sine genita sit in matrimonio siue extra. ⁊ hīt p̄hibet cōcubitus cū sorore ex pte patris ꝯm. t genite in matrimonio.

v Turpit. sororis pa. tui. i. amite. t eodem mō p̄hibet mātrimonium inter frēm t filiam eius. ⁊ dicit. q; idem grad⁹ ē. x Turpitudinē sororis matris tue nō reuelabis. eiusdē sībdit cū dicit. Eo q; caro sit matris tue. i. q̄a ipa t mater tua in eodem gradu descendēūt a patre.

y Turpitudinē patrui tui. Hic p̄hīt excludunt p̄sone rōne affinitatis. t p̄ hoc excludit vxor auunculi. secundo nup⁹ ꝓpria videlicet cū dr.

a Turpitudinē matris tue. eiusdē cā sībdit cū dr. b Quia vxor filij tui ē. et p̄ hoc vna caro cum eo.

c Et vxorē fra. tui nullus accipiat. hoc nō est i hebreo nec i libris correctis.

d Turpi. vx. fratris tui ē. eiusdē cā subdit q; turpitudo fratris tui est. q̄a vir t vxor sunt vna caro excipitur tñ casus. s. q̄n frater mortuus sine liberis ē. tūc cū frater viuens nō solū p̄t cā accipe in vxorē. ⁊ etiā tenet cā accipe: vt suscitet semē fris defuncti. vt hīt Deut. xxv. cap.

e Turpi. vx. tue t filie ei⁹ ꝛc. In hebreo hīt. Turpitudinē mulieris t filie ei⁹. q; p̄hibet accipi filia cū mre. vel p⁹ ipam. f Filiā filij ei⁹ ꝛc. eiusdē cā sībdit. g Quia caro illi⁹ sunt. q; dēstēderūt ab ea licet mediate. h Sorori vx. tue in pelicatū i. ad cōcubitū. In heb. hīt. Sororē vxoris tue nō accipies ad angustiandū. q; si vna sit magis dilecta q̄ alia orit iudicij mutatio dilecte ad magis dilectā. t p̄ hoc odiū t anxietas vite inter illas. cū tñ inter sorores debeat ē pax t cōcordia t amor. t ꝓpter hoc sībdit. i Adhuc illa viuēte q; si prima soror sit mortua. talis iudicia nō orit. t hō alia soror tūc accipi nō p̄hibet. k Ad mulierē. Hic p̄hīt excludunt aliq; casus q̄ sunt ꝛ bonū ꝓpter ex inordinato seu emissōe seminis cū dr. Ad mulierē q̄ patit mēstruū ꝛc. q; ex tali cōcubitu fetus generari ꝓpter mōstruosa seu defectiua vt dicū ē. ꝛ. l Cū vxo. pri. tui nō coi. q; h nō solū ē ꝛ p̄cepti fidelitatē. ⁊ etiam ꝛ ꝓpē inēptū filius heres substituit t ver⁹ defraudat ſſtē in pte. m De semine tuo ēt. h exponit dupliciter. Vno mō accipit dō semē p̄ spermate. q; fūt aliq; sacrificabant ydolis de sanguine suo. vn. iij. Reg. xviij. de facerdotibus. q̄ incidebāt se cultris t lāceolis donec effunderent sanguinē. ita etiā aliq; ydolatre faciebāt sacrificium de suo semine. q; ē sanguis magis digest⁹. Alio mō exponit accipiendo semē p̄ pūero nato ex semīe. q; aliq; ydolatre sacrificabāt de puer⁹ suis ydolo Molocho. Erat em vt dicūt hebrei ydolū cupreū ad formā bouis factū ierei⁹ cōcauū. et in illa cōcauitate fiebat ignis q̄usq; ydolū cēt ignitū. t tūc ponebat puer inter manꝰ ydoli. t sacerdos tympona pulsabāt ne sonitus faciebat. q; vox pueri moriens nō audiri nō posset. ne gentes cōpatientes ⁊ magis crederēt ani mā accepta a dijs in ira et sine dolore.

n Nec polluetis nomen dei tui. attribuendo ipm ydolis.

o Cū masculo non cōmisceberis. q̄a tale coitus est ⁊ natura. t vocat sodomiticum vitiū a sodoma ciuitate. q̄ ꝓpter ⁊ sceleris subuersa legit Gen. xix. Sūt alij duo casus sēcundo quos sunt contra naturā t magis ⁊ iste. q; i eis cōmixtio est ad alial alteri⁹ speciei. t ꝓ pena. p Nec polluamini. ⁊ cōcludit cōmunatio respectu trāsgressoꝝ t ponit exemplū de chananeis. ꝓpter vicia p̄dicta a terra sua deleudo: cū dr. q Quas ego ejicio ꝛc. t ex ⁊ cōcludit ꝓpositū cū dr. r Custodite legitima mea. i. p̄cepta ordinantia ad deū. s Atq; iudicia. i. p̄cepta ordinantia ad proximū. t Ne vos sīlr eis inquinemini ꝛc. t ꝓpter execrabilitatē abominabiles deo t hominib⁹. v Omnis alia. i. oīs homo.

x Peribit ō medio populi sui. q; iudicio humano si fuerit cōuict⁹ vel p̄ iudicium diuinū si euaserit humanū. Circa ea. istud p̄t pōi breuis moralitas. p revelationes em turpitudinis intelligit indebita venerio crimio q̄ fit. xij. modis. Vn q̄. xij. vicib⁹ ⁊ dicta revelatio replicat. in ꝓ gradu est detractor: q̄ detrahit alicui vt min⁹ de alia habeat. in scō ē malitiosus: q̄ facēdo iniuriā ꝓximo ꝓpicat. in tercio reb̄ellator: q̄ nimis exagerat vt ꝓximo credat. i. q̄to sustinet: q̄ i aure loquit. q̄si ex charitate moneat. in q̄rto bilinguis: q̄ aliter de p̄sente: aliter de absente loquit. t vnū vni t alteri alteri. in sexto adulator: q̄ p̄sentem etiā de malo cōmendat vt ei ꝓ alijs placet. in septimo emulator: q̄ iuxta malū alteri⁹ bona. q̄ntia fingit t demōstrat. vt fama alteri⁹ vilescat. in octauo murmurator: q̄ malū seminat vt oibus clareat. in nono maledicus: q̄ ꝑta mala recitat. vt turbatio excitet. in decimo simulator: qui mala aliorum exaggerat vt ipse iustus putet. in undecimo diffamator: qui ex relatione malorum apparentium verba bona obnubilat. vt innocentē condemnet. in duodecimo mendosus: qui de alijs falsa refert sciēter. vt in hoc deijciatur. Septimus enim habitus generat est delectatio in opere. ij. Ethicorum.

In ca.xviij. vbi dicit in postilla. Que faciens homo viuet in eis.

Additio.j.

C Dm b dr. Que faciẽs hõ viuet in eis.nõ vr intelligendum de vita nature.nã licet vez sit q̃ statu ve. legio ꝓgitaꝝ t aduersitaꝝ filioꝝ isrl cõuertebatur ex obediẽtia vel inobediẽtia eoꝝ re spectu mãdatoꝝ dei.ß nõ erat in vniuersa li respectu tocꝰ populi non ꝛ respectu cuiuslibet ꝑsone singularis. Multi enim mali erũt in illo tẽpe affligebant ꝛ peccabant eo tpe.sicut ante habuerũt.vr de iosia rege ꝛ Jeremia ꝛ alijs.vñ qr dicit loquit singulariter di. Que faciẽs hõ viuet in eis.intelligendũ ẽ de vita gr̃e vel glie. pat in postil. sequit Nõ ãt de vita nature.sed illõ Eccl.xe.c. Vniuersa eque eueniunt iusto ꝛ impio.

In co.c.xviij. vbi dr in postil. Dies alia i. alia hõ. Perdibit ꝰ medio populi sui.q̃ talia ꝛ ãgressoꝝ q̃ iudiciũ humanũ interficiat si fuerit cõuictꝰ.ꝛct cũ valde dare dicere q̃ ꝑ cõfessionẽ modice adipis vel sanguis.aut q̃ inuentionẽ modici fermẽti in alicuꝰ domo i pascate ꝑdem narẽt hõ fuit capitale. vñ fm heb. inuenerunt in lege mola ꝛea.xxxvj.casus in q̃bus dr. Perdibit vel interibit de pplo suo.q̃z aliq̃ sunt in q̃b⁹ iudicio humano cõuicti erãt rei mortis eoꝛ qui.aliq̃ vo ñ sic ß sp relinq̃bant iudicio diuino. Que sunt isti casus vel illi.esset longũ enarrare ꝛ tractatũ. cũ tam ista q̃ ꝑ maiorẽ pte iudicialia sunt cessent. Ca.xix.

Locutus ẽ dñs.b ꝑtr ponunt ꝑcepta ordinatiua vite que hõ est ꝓncipiũ operatiõis.ogitet ãt q̃ eum ad ꝺ homine ordinari respecta affectꝰ rõnalis.moꝝ vegetabilis.actus sensualis.ꝛ cõnexꝰ ciuilis. Et fm b istud ca. dicit in q̃tuor ꝑtes.scõa ibi. Jumẽta tua.tercia ibi. Non augurabimini.q̃rta ibi. Coꝝ cano capite cõtorge. Circa primũ sciendũ q̃ affectꝰ rõnalis dñi ordinat erga supiores ꝑ reuerentiã.erga pauperes ꝑ miam.erga oẽs ꝑ innocentiã Et fm hoc ꝓma ꝑ principalis hꝰ ca. diuidit in tres.scõa incipit ibi. Cũ messueris.tercia ibi. Nõ facietis furtũ. Circa primũ de ꝑ modũ pambuli. b Loquere ad oẽs cetũ ꝛc.q̃ magna ꝑ legis ad q̃ oẽs obligant.in b ꝛeplicat c Sancti estote.hoc cõcludit ex dictis in ca. precedenti vt turpitudines immũdicie sint exclusẽ.immũdicie ãt exclusio est sanctificatio seu mũdicie cõclusio.ꝑtr inducit hõ ad parentũ reuerentiã.cũ dr. d Vnusq̃sq̃ ꝑez suũ ꝛ matrez suã timeat.offensam eoꝝ ꝑcauẽdo.ꝛ q̃ ex sensibilib⁹ ꝛ mundicijs mur ad insensibilia ꝛ ꝺ ꝑtr inducit hõ ad reuerentiam dei q̃ est ꝑ spũalia.cũ dr. e Sabbata mea custodite.Equaliter ẽ ãt intelligẽda observatio sabbati deꝝ facta dilatãs? Exo.xx.ꝛ q̃ matria irreuerentia sit deo.q̃ cibus cultꝰ ydolis tributus.ꝛ ꝺ ibi. f Nolite cõuerti ad ydola.eis quãcunq; reuerentiã exhibẽdo. g Nec deos conflatiles.q̃ hõ etiã excludunt ydola q̃ fiũt ꝑ sculpturas.seu ꝑ quẽcũq; aliũ modũ. ß scriptura loquit i casu frequẽtiꝰ accidẽre.q̃ vt frequẽtiꝰ fiebãt de auro vel argẽto vel alijs metallis.Et q̃ sacrificia illꝰ ꝓpio nõ erãt accepta fm se.ß ipsius fiebãt ex obediẽtie ad deũ.vt supra dictũ ẽ.ꝛ ꝺ ibi. b Si immolabis pacifica domino.t.ꝛ vultis q̃ sit deo placita facitis q̃ ꝺ ibi. i Eo die q̃ fuerit immolata comedetur ꝛc. q̃ sic ꝑceptum ẽ de hostia pacifica.ꝛ. vij.c. ß quia ibi nõ determinatur ꝑna transgressionis. ideo b repetit vt dicta ꝑna exprimat cũ dr. Et ꝑdet alia illꝰ ꝛc. k Cũq; messueris. b ꝑtr ponit ordinatio rõnalis erga pauperes ꝑ miaz cũ dicit. l Nõ tondebis vsq; ad solũz ꝛc. Aliq̃ expositores dicũt q̃ vera lra est.tondes.Lotteret.ꝛ dr a tondo.to. ß hoc nõ vr ꝛez.q̃ b nõ legit scriptura de tritura segetum. ß de collectione earũ.ꝛ is vera lra est. l Nõ tondebis.t.non secabis. m Vsq; ad solũ.qz sic dicunt alij debebat omnino stipula pauperib⁹ colligẽda. Sed b nõ ẽ intellect⁹ scripture.sed magis de spicas ꝑ terrã nõ seminata ex

ciẽtibus.vñ in heb. dr. Nõ finies vel ꝓphebis angulum terre tue ad metendũ.qz in colligẽdo messem suã nõ debebat aliquis ꝓcedere vsq; ad certum.ideo ꝑtes sui vbi messio partum cõcludit a trãseũntibus.partim a bestijs comẽdunt.ꝛ is illud q̃ remanet nõ est magni valoris. ꝛ is lex ꝑcepit illud omnino pauperib⁹.sicut ꝛ spicas fugãtes manu metendũ.ꝛ alia q̃ subdunt.ꝛ ꝑz ista. n Nõ facietis furtum.b ꝑtr ordinat affectꝰ rõnalis ad oẽs ꝑ innocentiã.rõ eis naturalis dictat nullis ex nocendũ ꝛ is ꝓma ꝑhibet nocumentũ de facto ꝛ occulte cũ dr. Nõ facietis furtũ.Aliter aũt illud sit intelligendũ dictũ fuit ꝓius.ꝰ Exo.xx. Sexto ꝑhibet nocumentũ ꝑbo cũ dr. o Nõ mentiemini.licet ex nõ ex mendacio sit fugiendũ generaliter.ex b ꝑhibet mẽdacium ꝓniciosum ꝑticulariter sequit. p Nec deceat vnusq̃sq̃ ꝓximũ suũ.ꝑtr ꝑhibet nocumentũ ꝑbo iuramento firmato cũ dr. q Nõ periurabis in nomine meo.qz ꝑ tale iuramentũ nõ solũ fit iniuria ꝓximo.ꝛ ꝺ ibi. r Nec pol.no. deꝛ cultus rõ subtungit.Ego dñs.ꝛ is mihi debet honor ꝛ reuerentia debet.ꝑtr ꝑhibet nocumentũ facto apto cum dicitur.

o Nõ fa.calũ.Calũnia ẽ ex est extortio rei alterius cũ ꝺ apparenti rõne ꝛ is nõ vera. t Nec vi.op.eũ.mora volũtatis iniquꝰ absq; rõnis allegatõe. v Nõ mo.opꝰ mercenarij mercedis opis sui.qz tales cõuer sant pauperes de quorũdam labore viuentes.ꝛ is nõ ꝑt expectare solutionem absq; suo detrimento. x Nõ maledicetis surdo.b accipitur surdꝰ ꝛ solũ ꝓtꝰ sensu audit⁹.ß ẽ nõ audiẽs. sicut ẽ ebes. b Nec co.ce.ꝛc. Silt b accipit cecꝰ ꝛ solũ ꝓtꝰ visu.ß nõ videns vel nõ aduertẽs offendiculũ. Dicit ẽ ratio.b q̃ cecꝰ b intelligit ignoraũs vel simplex.de q̃ ꝑhibet ne ri sibi scient ꝑiculũ malũ ꝛ aliq̃ negociũ:nõ ꝺdit c Sed timebis ꝑcũ tuũ.q.d.licet non debeas talem ꝓximum nimere. tñ debes cauere a nocumentis eorũdem.ne deꝝ quis videat ꝛ vindicabit.cõsequẽter ordinat rõnalis affectꝰ quo ad iudices:cũ dr. o Nõ facies ꝛc.penã idebitã alicui imposi

nendo. e Nec iniuste iudicabis motus fauore vl' odio
sniam iniustā pnūciando. f Nō cōsideres pson̄ pau-
peris. nō pbibet cōde cētio ad paupes in his q̄ pūt fieri
absq; lesiōe iusticie. ſ in his im̄ p q̄ iusticia lederet.
g Nec honores vultū potētis. Iz em̄ potētes rōe sui stat⁹
sint pie aliqo minor
bus honorādi in cōi
bus. nō tñ in his p q̄
iusticia lederet.
h Nō eris crimina
tor. detegēs crimen
primi tui mānifeste.
i Nec susurro. faci-
ens hoc occulte.
k Nō stabis ꝫ sangui-
nē primi tui. ingens te ulti q̄ machi
nant in morte innocentis. l Nō ode
rio frēz tuū rōe. ex rācore t odio dissimu-
lato pctm̄ subm̄ do-
nec possis destruere
eū. m Sz publice argue eum. i. voce
exp̄ssa. Fm ūlm Mat
xviij. Si peccauerit
in te frater tu⁹ vade
e corrige eū rōe. si aūt
p h q̄ dr publice. in
telligat correptio fa
cta in publico seu in
dicio. tūc est intelligē-
dū de pctis q̄ possūt
pbari t tūc talis cor
reptio ptinet ad iudi
cem exequēdo ad ac
cusantē t testes denūciādo t testificādo. n Ne habeas
sup illo pctm̄. Si em̄ correptione frio sui alijs omitteret
vt in pc⁹ fructu: facit ꝫ charitatē. o Non ḡres vltionē
iuoze vindicte. pe cū ḡri amoze iusticie. p Nec memor
eris iniurie ciuiꝰ tuoꝝ. i. ad vindicandū iuoze vindicte.
pe tñ bñ memorē ad vindictam amoze iusticie. q Dili
ges amicū tuū sicut teipm̄. Iy sicut nō imponat eq̄litatem
ñ imitationis sili tudinē. qz amicabilia ad alterꝝ veniūt ex
amicabilib⁹ ad teipm̄ vt hñ Ethicoꝝ. ix. r Iumēta tua
h pār ordinat hō ḡrū ad motū vegetabilis. Fm ät pbm. q.
de aīa. duo sunt opa alicuegetatiue. i. generare t alimento
rū. Duo do alimēti duo respicit. i. nutritionē t augmen
tum. primo igit ordinat hō respectu generatōis. scdo respe-
ctu augmēti. ibi. Qñ egressi fueritis. tercio respectu muti
tionis: ibi. Ego dñs. Circa primū ordinat hō in generatōe
aliox ab hoīe ingētū alia q̄ boues ad generandū applicant
t ḡrū ad h dr. r Iumēta tua rē. qz ex aspectu taliū pos
sent boues aliq̄ induci ad bestialitatis vicium. qđ ē cont⁹ cū
bestijs pcipit etiā h i detestatōes ydolatrie: qz ydolatre co-
lentes celi militiā in cōiunctionib⁹ planetaꝝ faciebāt con
iunctiones diuersoꝝ animaliū t eadē rōe diuersa semia in eo
dem agro cōiunctim seminabāt. t vestib⁹ ex plurib⁹ con-
textis. vtpote ex lana t lino. vel ex diuersis coloribus ve
bant in veneratōe sydez. pter qđ talia. pbibent. dicit aūt
Ioseph⁹ q̄ vestis ex duob⁹ cōtexta alijs nisi sūmo sacer-
doti. pbibebat. qz in vestib⁹ sūmi sacerdotis erāt tales va-
rietates t iō nō erant licite alijs. scdo ordinat hō respectu
generatōis i spē hūane q̄ h q̄ excludit illicitū cōit⁹. cū dr.
o Nō si dor. cū mulī. coitu se. q̄ sit ancilla etiā no. i. genē
vēdita tñ in ancillā i heb. hñ. Que sit ācilla t pata viro. vbi
dicit ra. sa. q̄ scptura loq̄t de ācilla chananea affidata Iuo
hebreo q̄z nō mōmoniū erat ichoniū ñ nō pfam̄ t tūc fornī-
cat cū indeo libero. qz Iz debuit liberā ū posset ꝫhere cum
chananea. Fm tñ poterāt de voluntate dñi: vt pic. t Da
bunt ambo t nō morien
tur. qz nō fuit libera. Pro
delicto ät suo offeret dño
ad ostiū tabernaculi testi-
monij arietē: orabitq; pro
eo sacerdos t p pctō eius
coꝝ dño. t reproprabit
ei: dimittet⁹q; pctm̄. Qñ in
gressi fueritis terrā t plātā-
ueritis in ea ligna pomife-
ra. auferetis pputia eoꝝ.
Poma q̄ germināt immūda erūt vobis. nec edetis
ex eis. Quarto ät āno oīs
fructus eoꝝ sanctificabit.
laudabilis dño. Quito ät
anno comedetis fructⁿ cō
gregātes poma q̄ pferunt
Ego dñs de⁹ vr̄. Non co
medetis carnem cū sangui
ne. Nō augurabimi. Nec
obseruabitis somnia. Neq;
in rotundū attondebitis
comam. nec radetis barbā.
est. nec iniuste iudicab. nō
cōsideres psonā pauperis
nec honores vultū potētis
Juste iudica primo tuo.
Nō eris criminator nec su
surro in pplis. Nō stabis
cōtra sanguinē primi tui.
Ego dñs. Nō oderis frēm
tuū in corde tuo. ſ publice
argue eū ne habeas sup il
lo pctm̄. Nō ḡras vltionē
nec memor eris iniurie ciui
um tuoꝝ. Diliges amicuz
tuū sicut teipm. Ego dñs.
Legef meas custodite. Ju
menta tua nō facies coire
cū alterius generis. Agꝝ tuū nō seres diuerso
semie. Vestē q̄ ex duobus
texta est nō induēris. Nō si
dormierit cū muliere coitu
semis q̄ sit ancilla etiā no-
bilis: t tñ pcio nō redēpta
nec libertate donata vapu
labunt ambo. Ibeb. hñ. vapulabūt ipa. i. oberabit ip̄i ceruisiaꝰ
eā sibi. v Quia nō fuit libera. t iō nō debuit vñ offer-
ret. p pctō suo. qz fur⁹ t ancilla q̄cūq; hñr ē dñi sui. t pōt q̄
hñr tñ offerre nō potuit i replo cū eēt alienigena. nec erat
adhuc desponsata iudeo. ſ de viro coeūte cū illa q̄ iudeꝰ er
liber erat. t offerre ō
suo poterat subdit.
x Pro delicto rē.
et q̄ intelligat de solo
viro. p̄ p h qđ sibi dic
y Rabbiny. p eo rē.
vel aliter. q̄ non fuit
libera. in h reddet eā
ḡre ipa t vir fornicāꝰ
cū ea nō incurrūt pe
nā mort⁹. qz ō libera
simplr affidata viro
hebreo si fornicet dr
Deut. xxij. q̄ vterq;
dz mori. y Qñ in
gressi fueritis. h pār
ordinat hō circa aug-
mentationē i vege-
tabilib⁹ siue plantis
cū dr. Qñ ingressi fue
ritis terrā. Ex q̄ p̄z q̄
istud pceptū nō erat
obligatoriū ante ingres
sum tre promissōis.
z Et plātabitis in ea lig-
na pomifera. intelligunt
fructⁿ ḡnāt ex eē vine
are. a Auferetis p
putia eoꝝ. i. pōs ho
reos seu gemmas ne
erumpat i fructⁿ du
plici de cā. pria ē q̄
arbores p⁹ea sunt min⁹ vtiles q̄ nimis cito faciūt fructū
sed qz ydolatre tales fructⁿ tāq; primitiuos reputabāt deis
gratiosos. t eos ydolis offerebāt. iō sequit b Poma que
germinābit. mh⁹ primo annis qz aliq̄s nō auferebant pfecte
flores vel gēme ex negligētia vel oblitione. c Immūda
erūt vob. rōe pdicta. d Quarto ät āno oīs rē. In heb.
hñ. Laudabilis dñm. qz fructⁿ ḡrū sui offerebant dño: t de
debant in vsuz sacerdotū. e Quito ät āno. t deinceps.
b Comedetis fructⁿ. qz dñi arboꝝ poterāt inde comedē
vēdere t dare. p sua voluntate. c Ego dñs. h pār ordina
tur hō respectu nutritionis. in h q̄ pbibet esus sanguinis
cuiⁿ. iō frequenter i pcedentib⁹ exp̄ssa est. d Nō augura-
bimini. h ordinat hō ad actū sensualē in q̄n
tum pbibent auguria t superstitiones in q̄bus hebāt q̄dā ap
parationes p illusiones sensuū t ḡrū ad h dr. d Nō au
gurabimini. Augurū ē genꝰ diuinatio p garritū seu vo
latū auiū. vñ h accipit generaliter. p oi diuinatōe superstitiosa
q̄ fit i vigilia t maxie q̄ fit ex aliq̄ illusiōe sensuū exteriorꝝ.
e Nec obseruabitis somnia. in q̄b⁹ fuit frequenter illusiō: a
demonū p motionē sensuū interioꝝ. q̄liter ät diuinatio pos
sit fieri p somnia dcm fuit Qñ. xl. ca. Sciendū etiā q̄ aūlia
t aues t etiā pisces eo q̄ carēt rōne. t totaliter ducunt
impetu naturali frequēter pcipiūt imutationē cōmentis
futura de ꝫpinquo t Fm hoc mouent ad aliq̄. sicut delphi
ni imminēte tēpestate de pfundo maris exeūt ad superficies.
t p h naute pnosticāt de tēpestate futura: t h mō cōtra
rie de futuris pcedentib⁹ ex cā nāli p motū aquē aialium
seu pisciū impressi pssimāt impressionē cause agentis nō est su
perstitiosus ñ licitus. Pnosticare ät de futuris ad q̄ nō se ex
tendit cā naturalis. vel si se extēdat nō m̄ fit pnosticatio p
signa naturalia mō pdicto ñ mō superstitioso est illicitū.
f Neq; in rotundū rē. Hoc pcipit in detestatōes ydola-
trie. qz ydolatre faciebāt talia. vñ dicit Baruch. vj. Sacer-
dotes scdēt hītes tunicas scissas t capita t barbā rasas.

g Sup mortuos nõ incidetis carnẽ vram. q; ydolatre ꝺ facieb̃at: vt hꝺ.iij. Reg.xviij. vbi dr q sacerdotes baal incidebant se cultris t lanceolis donec ꝑfunderẽt sanguine.
h Nec figuras aliqs in vra carne. q; talia sunt signa patronoꝝ cũ demonib⁹. i Ne ꝓstituas filiã tuã. ꝺ exponit

g Et sup mortuo nõ incidetis
h carnes vestras. neq; figuras aliqs aut stigmata facies
i tibi vobis. Ego dñs. Ne ꝓstituas filiã tuã ne contaminet terra t impleat
k scelere. Sabbata mea custodite t sanctuariũ meũ metuite. Ego dñs. Nõ declinetis
l ad magos: nec ab ariolis
m aliqd ab eis. t vescimini magis q; sapientie vestre q; ꝓcepta.

simpliciter. ꝺ ꝓmissionẽ ad fontis cognationẽ copulam. aliꝰ nõ ꝺ. ꝓstitutõe ad fornicationẽ spũalẽ t copulẽ. Sacerdotes em̃ idoloꝝ qñ volebant abuti aliq̃ puella. fingebant q; deꝰ q; colebat i ydolo ꝺi ligebat eã. t volebat vti eꝰ cõcubitu t paꝛẽtes puelle credentes sacrificiũ facere deo suo intrebãt eã ꝺi nocte ad fanũ ydoli vbi sacerdotes eam abutebant i remedꝛi et illa credebat se a ꝺyjo cognosci. Et sic cum contigit narrat Joseph⁹. xx. antiq̃tatum rome accidisse tẽpe Tyberij cesaris ſ. pauli mĩã pulcherrimam feminã ꝙ sacerdotes ysidis decepẽt. q; in fano ysidis quenda tunc̃ amore eꝰ accẽsum loco nuptiarũ ꝺi nocte ad suũ cõcubitũ. ꝓpter pecuniã eis ꝓmissam. t ꝺatã admisserunt. ꝓpter q; ide imperator fanũ fecit ꝺirui. t sacerdotes crucifixi. k Et impleat terra prauitate. i. pctõ nephario. fm̃ qꝺ hĩ Judi. xx. ꝓpter hoc nephas t tã grãde prauitatẽ scies ee in vob̃. l Nõ declinetis ad magos. ſ. ad querendũ aliq̃d ab eis. t dicunt magi q; sapientie vestre ꝺimittẽ q; ꝓcepta.
m Nec ab ariolis. q; in certis diebꝰ sacrificatoꝝ ꝺemonibus sup aras ydoloꝝ ꝺiuinãt. n Ego dñs deꝰ vr. a q; debetis inchrare ꝺiuinã q; ꝓphas a me inspiratas. o Coram cano capite. ꝺ ꝑtr ordinat hõ ꝑtũ ad cõuictum ciuilẽ t q; requirit reuerẽtia ad annõs. t iõ ꝺicit. p Honora ꝑsonã senis. qꝺ est intelligendũ de bonis moꝺꝰ t sapientibꝰ. vt ꝺr Exo. xx. scdo ad ciuilẽ cõuictũ requirit ꝺignitas ad extraneos. t ꝑtũ ad ꝺñm. Si habitauerit aduena. ꝛc. t subdit.

n Nec ab ariolis. q; in certis diebꝰ sacrificatoꝝ ꝺemonibus sup aras ydoloꝝ ꝺiuinãt. n Ego dñs deꝰ vr. a q; debetis inchrare ꝺiuinã q; ꝓphas a me inspiratas. o Coram cano capite. ꝺ ꝑtr ordinat hõ ꝑtũ ad cõuictum ciuilẽ t q; requirit reuerẽtia ad annõs. t iõ ꝺicit. p Honora ꝑsonã senis. qꝺ est intelligendũ de bonis moꝺꝰ t sapientibꝰ. vt ꝺr Exo. xx. scdo ad ciuilẽ cõuictũ requirit ꝺignitas ad extraneos. t ꝑtũ ad ꝺñm. Si habitauerit aduena. ꝛc. t subdit.
q Nõ exprobretis ei. t subdit cã. r Fuistis em̃ t vos aduene. Fatuũ est em̃ exprobrare alteri⁹ defectũ in sciẽtia ecclesie. q; ꝺ est ꝓpũ defectũ reducere ad memoriã. iterũ ad ciuilẽ cõuictũ requirit iusticia ad ꝺeũ. qꝺ nulla cõitio stare ꝑt absq; iusticia. cuiã illoꝝ q; aduersant iusticie cuiusmodi sunt latrones nisi em̃ inter se iuste ꝺiuiderẽt latrocinia stati inter eos oriret discordia. t eoꝝ societas ꝺeperiret. ꝛc tum ꝺr ad obseruationẽ iusticie ꝺi. s Nolite facere in iudicio aliquid in iudicio accusando testificando seu sniam ꝓferendo. t In regula. t vocat ꝺ regula illoꝝ mẽsura q; linealiter mẽsurant. sicut pãni in q; mẽsuratione vbi est regula. v In pondere. i mẽsura. t vocat ꝺ pondus mẽsura eoꝝ q; ponderib⁹ mensurant: iõ ꝺicit.

p Honora ꝑsonã senis. qꝺ est intelligendũ de bonis moꝺꝰ t sapientibꝰ. vt ꝺr Exo. xx. scdo ad ciuilẽ cõuictũ requirit ꝺignitas ad extraneos. t ꝑtũ ad ꝺñm. Si habitauerit aduena. ꝛc. t subdit.
q Nõ exprobretis ei. t subdit cã. r Fuistis em̃ t vos aduene. Fatuũ est em̃ exprobrare alteri⁹ defectũ in sciẽtia ecclesie. q; ꝺ est ꝓpũ defectũ reducere ad memoriã. iterũ ad ciuilẽ cõuictũ requirit iusticia ad ꝺeũ. qꝺ nulla cõitio stare ꝑt absq; iusticia. cuiã illoꝝ q; aduersant iusticie cuiusmodi sunt latrones nisi em̃ inter se iuste ꝺiuiderẽt latrocinia stati inter eos oriret discordia. t eoꝝ societas ꝺeperiret. ꝛc tum ꝺr ad obseruationẽ iusticie ꝺi. s Nolite facere in iudicio aliquid in iudicio accusando testificando seu sniam ꝓferendo. t In regula. t vocat ꝺ regula illoꝝ mẽsura q; linealiter mẽsurant. sicut pãni in q; mẽsuratione vbi est regula. v In pondere. i mẽsura. t vocat ꝺ pondus mẽsura eoꝝ q; ponderib⁹ mensurant: iõ ꝺicit.
x Statera iusta ꝛc. Mẽsure ꝺ ꝓprie accipit ꝓ determinata cõmẽsuratia vasoꝝ qꝺ liqꝺa vel arida mensurant: iõ ꝺicitur.
y Just⁹ modꝰ. equalis sectar⁹. moralit. Iniquũ hãt iudiciũ q; fcã ꝙnã ꝺiuersoꝝ in tle iterpetant. Inequalẽ regulas q; remẽdo oꝺiũ ipoꝛtãt ventã. q; mẽsura mẽsi fuerint remenet eis. Inequale pondus. q; defect⁹ alioꝝ ponderãt multam suoꝝ ãt pau. Inequalẽ mẽsurã. q; grauia aliis imponant t digito suo nolunt mouere.

Jn ca. xix. vbi ꝺi ꝑstit. Locus⁹ ẽ ꝺño. Addi. j.

Nboc ca. nõ solũ replicant ꝓcepta decalogi ꝙ rectũ fere. vsq; ſfam inuenit. ſ. cetã multa supaddunt q; ad gloriosꝰ modũ obseruãꝺi ꝑdicta ꝓcepta pertinent

vñ t illud capitin apũd antiq̃ssimos hebreoꝝ scribitur a fuit principio vsq; ad illũ locũ vbi ꝺr. Dilectos ꝓpriꝰ tuũ sicut. Jm. inclusiue notabilissimũ reputat. t qꝺ in eꝰ expositione posuit. valde ꝺiuerse se expediuit. iõ circa eꝰ declarationẽ viꝺenꝰ insistendũ vt. Circa qꝺ ꝑ inquirendũ vt q; fuit nõ iteratio ꝓceptoꝝ decalogi a moyse in ꝺ loco. Is em̃ ꝑ ut ꝺdam ꝺicit ꝺ iteratio facta ad maiorem firmitatem. t vt magis memoꝝ eoꝝ memoria ꝓceptoꝝ inhereret. iõ ꝺ nõ videtur ee cõsonũ cũ moyseo nõ. ꝓcedꝰ vt repetitio legis. ſ. in Deut. ꝙ solũ vt ꝺ seu nomine ꝺ mandato ꝺei ea ꝓponẽs. nõ em̃ ꝺ. hec ꝓcepta vobis in syna. ꝙ simpliciter loquit̃ precipiendo. ac si baccen⁹ nõ fuissent a deo eis ꝓcepta. salẽ sub forma ꝙ ꝺ tradunt. ꝺd qꝺ vt ꝺm q; post ꝺi ctã fuit Exo. ij. ca. in prima ꝺatione. sicut i sermone spectantem ex notionꝰ t cõfusio ꝓcedit ad minora t magis determinata. vt in ij. ꝓbatur. ita etiã oportuit eũ q; vult inducere homines ad ꝺeum ꝙ obseruantias ꝓceptoꝝ ꝺe actꝰ ꝺiuinis. vt ex illis eis instruere incipiat q; sunt notiora t facilioꝛa: t iõ in decalogo ꝑ tradito a deo ea citiara t cõsona ꝓcepta ponunt̃ tam in his q; ꝺ ordinant ad deũ ꝙ in his q; ad ꝓximũ. vt ibidẽ fuit tam̃ expositũ. vñ i ꝺatione legis cũ ꝑplis non ẽt solũ rudis. ꝙ ꝺi nouiter incipiendo in disciplis ꝺiuinis. ideo eis non fuit eis tũc expressus modus obseruãꝺi illa ꝓcepta. put̃ ꝑ ꝺ cadere sub lege ꝺuinis. ſ. vt ꝓcepta illa ex interiori motu rationis voluntes t eligentes implerẽt. ꝙ solũ fuerũt eis ꝓposita salutes. ꝑ malos per ꝑtũ ad actus exteriores. put̃ ꝑ ꝺ cadere sub lege etiã humana q; de exterioꝛibꝰ tñ iudicare in ꝺ ãt loco ei tã ꝑplis ꝛ rudis erãt. tũ magis crudiꝛ in hmõi disciplis tamẽ expꝛ in multis t varijs iudicijs ꝺiuinis. q; iter ipsos contigerãt ꝓcepta decalogi eis iterũt expressio seu annuncio modũ ea obseruandi. put̃ sub lege ꝺuina cadere ꝺbt. ſ. vt ex motu interiori ad opa ꝺiuina exteriora ꝓcederet. qꝺ sic ꝓz. ꝺ circa parentũ obsequiũ in ꝺatione legis ꝺi. Honora ꝓcẽz tuũ t matrẽ. qꝺ qꝺe ꝓceptũ ipleri ꝺt ꝑ solos ꝛcꝰ exteriores. Honor em̃ q; ẽ exhibend⁹ reuerẽtie i signũ ꝺiuinꝰ. vt ꝺi. ſ. Sibi. ſ. solo actꝰ exteriores ꝺt ipleri. in q; ꝺ reuerẽtie ꝺemõstrant. i hac ꝛe iteratõe ꝺi. Diuisaq; mẽsi t ꝓcẽs sui timuar. Cõstat ꝺ q; nos cõmuniter in interioꝛibꝰ ꝛsistit. qꝺ ẽ difficilimo ipleri q; ꝓmũ. t ẽ ꝺat modũ q; ipleri ꝺeãt ꝓcepens illo. ſ. honora ꝓcẽs tuũ t mẽs. ſ. q; talis honoratio exterior ꝓcedẽ ꝺeãt ex timore interiori. ſ. filiali seu reuerẽtiali. Idcẽs ꝓz i. q. ꝓcepto ꝺ tradito. cũ ꝺi. Sabba mea custodite. in ꝓma eis tradite decalogi hõ. Memẽto vt ꝺiẽ sabbati sanctifices. vbi sabbatũ ponit in singulari. ꝺ ãt ꝺ sabbata in plurali. qꝺ nõ vacat a mysterio. vñ glo. Nota q; nõ ait sabbatũ ſ sabbata. qꝺ intelligit reqes q; nõ ab vno ſ ab omnibus carnalibꝰ ꝙta ẽ t absoluta. t iõ i ꝺ loco pluraliꝰ sabbatoꝝ nomẽ i ꝺuas septuras posuit ẽ vt scias. qꝺ sabbatũ plena t ꝑfecta ꝺeo est. ꝺ in glo. Et attendendũ q; is sonat q; ꝺr in hac glo. q; sabbatũ plena t ꝑfecta est ꝺeo. intelligit̃ de requie eterna. in sanctis ꝺat intelligi. qꝺ deo sabbati ꝙt cadit ꝺ ꝓcepto legis vniuersalio. ꝺs ee ad oib⁹ impediuntes ꝺeo cultũ. qꝺ nõ intelligit: cũ ꝺr sabbatũ in singulari. vñ ꝓz q; ꝺ ierario difficultat est t ꝑfectioꝛi modũ ꝓcipere in obseruatione

habbat q̄ pria ꝓpostio. l. in oratione legis. Idē patz i phi
bitione ydolatrie: de q̄ h dr. Nolite querti ad ydola ꝛc. hic
est acr⁹ interior i hmōi ꝓhibitōe vt pneri. C̄ uersio em
humana ꝓprie intelligit i corde. vñ Jobelis. ij. ca. Commeri
mini ad me i toto corde vro. q̄ idē ꝓhibitio se extēdit etiā
ad illos q̄ exir⁹ seu superstitiones ydolor⁹ mēraliter appro
bant licet exterī⁹ nihil hor⁹ obſeruent. qō nō fit i oratōe legis
circa h explicam. ꝛ qz forte ex se aliqs pntarer q̄ tota ꝓhi
bitio ydolatrie posset ei i mēte. sic q̄ q̄ mēraliter ydola nō
coleret. licite posset eis p actus exteriores exhibere: cui⁹z
ꝓcur forte quidam estimauerunt: ideo subdit. Ne deos
constantes facietis vob. vt intelligat q̄ licz ds i mēte ad
ydola nō cōuertat. fabricat tñ ea p actū exteriorē. nihilomi
nus est trāsgressor hui⁹ ꝓcepti. sili⁹ circa ꝓhibitionē ꝑiurij
infra pauca interpositio dicit. Nō ꝑiurab⁹ in nole meo nec
polluetis nomē dei tui. C̄ circa qō sciendū q̄ i prima precepta
superaddit q̄ nō solū in nole dāi tetragrāmaton ꝓhibet per
turiū. vt in pria tradit⁹ decalogi vbi dr. Nō assumes no
men dei tui inutile. vbi ꝑdictū nomē magnū exponit h ēe
in q̄cūq; nole dmio ꝓhibet ꝑiurū. In secūa do precepta: cū
dr. Nec polluetis nomē dei tui. superaddit alia. l. ne ds q̄ ob
ligatus iuramēto aliq̄ malū ꝓmittat. sic legit de iuramē
to herodis ad filiā herodiadē. talis em iurās custodiendo
iuramentū videt nomē dñi polluere: vt in glo. sili⁹ circa ꝓ
hibitionē homicidij dicit. Non stabis sup sanguinē ꝓximi
tui. in q̄ auxiliū ꝛ cōsiliū vel fauorē homicidij videt ꝓhi
bere. nec solū ista q̄ in actib⁹ exteriorib⁹ cōsistūt h etiā rau
eo: cordis ꝓhibet cū dr. Nō oderis frēm tuū i corde tuo.
ꝛ qz ista negatiua sunt nec cōprehendunt intentionē le
gislatoris circa ordinationē boīs ad ꝓximū. ideo finaliter con
cludit dr. Diliges amicū tuū. i. ꝓximū sm trāslatōes. lxx.
sicut teipm. In hoc em mādato non legis cōfirmatio ꝛ ab
breuiatio cōsistit. vñ Ro. xiij. c. Qui diligit ꝓximū suū le
gem implenit. similiter circa prohibitionē furti addit. ne
decipiat vnusquisq; ꝓximū suū. Nō faciasq; calumniā nec vi
oppumeo. ꝛ multa alia q̄ sequunt ad ꝓhibitionē cuiuscūq;
iniurie seu dāni q̄ in bonis ꝓximi ꝓt inferri. vel etiam
in cā fama: vt cū dicit. Nō maledicos surdo nec cor⁹ crimi
nator. nec susurro i pplo. nec in directōe actuū iguoratis
cū dr. Nec cozā ceco ponres offendiculū. nec etiā ꝓstando
fauorē iniustū in iudicio: cū dicit. Nec iniuste iudicabis.
non cōsideres plonā pauperis. cōstat aūt q̄ oia precepta ꝑdicta
negatiua q̄bus ꝓhibent iniurie vel nocumēta q̄cūq;
ꝓximo inferēda possunt impleri sine h q̄ hō diligat ꝓxi
mū. potest em hō non hre odiū frāterū sui in corde suo.
nec querere vltionē: ab eo: e omia hmōi: ꝛ tam cū hoc nō
diligere eū. C̄ū em amor ꝛ odiū sint passiones ꝑie possibi
le est vt quis neutrā habeat circa ꝓximū: sicut possibile ē
q̄ aliquod corp⁹ nec sit albū nec nigr. vnde sequit q̄ licet
quis impleret omnia precepta negatiua predicta circa frēz.
non tamē ex hoc sequit q̄ impleret preceptū in dilectione
ꝓximi circa eū. ille tamen q̄ diligit ꝓximū suū sicut seip
sum omnia predicta precepta negatiua circa ꝓximū im
plet. cuius ratio est. nam in hoc pcepto de dilectione ꝓ
ximi licet nō imponat eā lītas dilectibis eo q̄ amicabilia
ad alterꝫ venerūt ex amicabilib⁹ ad se. vt. ix. Ethi. impor
tatur tñ p hoc preceptū dilectionis q̄ hō velit bonū amī ꝛ
honorus seu famē ꝛ oīa alior⁹ q̄ licite hō posset ꝑ se velle
q̄uis primo sibi ꝛ post⁹ ista bona velles. ꝛ hoc importat p
hoc q̄ dr. Diliges ꝓximum tuū sicut teipm. nam posset
enumerari oīa malor⁹ genera q̄ ꝓhibent inferri ꝓxi
mo: subdit. Diliges ꝓximū tuū sicut teipm vt intelligat
q̄ sicut hō diligēdo seipm nō solū oia mala ꝑdicta inferēti
in se est a seipo amouetur. h etiā eor⁹ bona. l. bona procurer:
pari mō ꝓximū diligat. seruato tñ ordine charitat⁹ q̄ intel
ligitur in hoc q̄ dr. Sicut teipm. Exemplar em pn⁹ ꝛ pa
trius est exemplato. Ex quibus sequit q̄ impleri huiusmo
di mandata de dilectione ꝓximi perfectius est q̄ impple
re cetera mandata circa eum preter precepta dilecti
onis. nam p implectionem istius precepti affirmativi vir
tualiter implent omnia alia negatiua circa ꝓximū. h nō
econtra: vt dictū est. Sequit etiam ex dictis q̄ preceptus
de dilectione ꝓximi: prout in lege diuina traditur: nō est de
preceptis iuris naturalis pāo p se notis. Manifestū ē em
q̄ talia pcepta prima iuris naturalis sunt eadem apō omēs
h constat q̄ hoc ꝓprium pbi q̄ de naturali dictamine rōnis ma
ximē scrutari sunt vt peripatetici h nō inuenerūt. nam tra
ctatus de amicitia q̄ apud eos virt⁹ est. vel nō est sine vir
tute. vt iii. viij. Ethicor⁹. ipsam posuerūt solam esse inter vi
ros virtuosos quoniā alter alterū veraciter agnoscere esse
talem. q̄ est de rarissime cōtingentibus. q̄ non esset si de
ꝓmo dictamine rōnis naturalis h preceptū esset. h ꝫ h vide-
rur sentire san. doctor: in pria scē. q. co. arti. iij. i rnsione ad
primū argumentū. vbi dicit q̄ pcepta de dilectōe dei ꝛ ꝓ
ximi sunt prima ꝛ cōia legis nature. q̄ sunt p se nota ratōi
humane. vel p naturā. vel p fidē. ꝛ idē in. xxiij. q. arti. ij. in
corpe q̄nis. di. q̄ quedā sunt pcepta rectissima. ꝛ adeo ma
nifesta q̄ editōe nō indigēt sicut mādata de dilectione dei
ꝛ ꝓximi. ꝛ hoc vī tenere in multis alijs locis. q̄uis mi
randū est ꝓter ꝑdicta. nisi forte san. doctor loq̄tur i statu
nature integre. nō aūt in statu nature lapse. q̄ tñ nō intelli
gunt bene ex verbis suis. ꝑsertim cū hanc rōnez assignet
ꝓre ista duo pcepta nō fuerint posita inter pcepta decalo
gi que q̄dem pcepta alia admirationē inducūt. Nā si hec
duo pcepta iō nō ponunt inter pcepta decalogi quia ex
sui manifestatōe editōe nō indigēt. multo minꝰ debuissent
poni inter pcepta superaddita decalogo. quoz rō nō est cui
libet manifesta. h solū sapientib⁹ Sm ipm in eadē. q. sequit
ex dictis q̄ h preceptū de dilectōe ꝓximi est difficilꝰ cete
ris pceptis. q̄ ordinat ad ꝓximū. qō sic ꝓz. nam q̄ diligit
ꝓximum sicut seipm. pupte ꝛ delectabiliter exercet erga
ipm opa amicitie. sicut erga se talia opa exercet. Ille aūt q̄
non diligit ꝓximū sicut seipm. licet alia pcepta negatiua
suprādicta impleat abstinendo se ab odio ꝓximi ꝛ alio no
cumento sibi inferendo. nō tñ ē necesse vt h faciat pmpte
ꝛ delectabiliter. ꝓt em ista impleri simote pene. vel q̄das
simulatione sine pmptitudine nec delectatiōe. qō nō ꝛngit
in eo q̄ ꝓximū diligit sicut seipm. nā cū amor sit cā de
lectationis sub pcepto de dilectōe ꝓximi cadit. vt impleꝫ
hmōi cū delectabiliter ꝛ hilariter opa amicitie exercet erga
ꝓximū. vt in prima scē. q. c. arti. ix. in rnsione ad tertiū ar
gumentū ꝛ sic ex vi hmōi pcepti dat modus adimplendi
alia pcepta ad ꝓximū ordinata⁹ licet ex vi aliorꝫ pcepto
rum q̄ nō dant de dilectōe h de abstinēdo a nocumento
vel odio ꝓximi: talis mod⁹ nō cadat sub pcepto. C̄oncordat aūt huic expositioni qō in pria mādatōe decalogi ꝓponit
ur vt preambulū. Ego sum dñs de⁹ tuus q̄ eduxi te de
terra egypti. in q̄ oñdit q̄ de⁹ voluit eos inducere ad ob
seruantiā preceptoz ex recognitōe redēptōis accepti. In
hac aūt secūa tertiatōe decalogi ponitur vt pambulū. Sancti
estote q̄m ego scūs sum dñs de⁹ vr. in q̄ oñdit q̄ hic inten
dit eos inducere ad pceptoz obseruantiā ex imitatōe di
uine scitatis. C̄ōstat aūt q̄ alior⁹ mod⁹ veniēdi ad frutem
est ad opa virtuosa est. cū ds imitari intēdit diuina bonitas
tem sen sanctitatē. ꝑtū humana fragilitas ꝓmittit. q̄ cū ds
ex recognitione beneficij percepti ad hoc inducitur. sicut
maior est plectio seu bonitas diuina in se cōsiderata q̄ un
finita ē q̄ si cōsideret ex certo bñficio alicui impenso. qō sp
est finiti vnde hoc dictum. Sancti estote ꝛc. non videtur
intelligendū vt conclusio predictoz. put postillator dicit
h magis vt preambulum sequentiū. non em solum in hoc
preambulo exhortatur ad separationem ab omnibus im
mundicijs seu turpitudinibus corporalibus q̄ in precedē
ti ca. tractantur. h etiam ab immundicijs ꝓximalibus et
intrinsecis. de quibus in hoc capīo tractatur vt dictus est.
ꝛ ideo dicit. Quoniam ego sanctus sum dñs deus vester.
ꝛc. Sanctitas em diuina non solum est a contagijs corpa
libus a quibus etiam ꝓximus malignī suum immunes. h
etiam a spūalibus q̄buscūq;. Si aūt queraz quare inter d. q.
predicta precepta in h ca. contenta obmittit preceptum.
Nō mechaberis. Dicendum q̄ in precedenti capitulo fue
runt multa superaddita illi precepto. similiter ꝛ infra in hoc

capitulo quedā alia eidem superadduntur. Idcirco hic non ponit cū aliis. Precepta aūt de nō concupiscendo rē primi tui satis inculcantur in hoc precepto de dilectione primi q̄ cōstituit finē omnis iterationis. Finis aūt precepti charitas est. ¶ Primo. j. vñ ea q̄ sequunt: cū dicit. Leges meas custodite. Inuenta ma nō faciatis. Precipue pertinet ad ceremonialia. vt ex ipsis ps. exponāt vt in posti. Et aūt q̄nq; de ordine hoc preceptor ēre deuiat ab ordine primo traditionis. q̄ ibi incepit a preceptis ordinatis ad deū. Ab aūt deo q̄ pertinet ad primū. dicm q̄ prima traditio sequit ordinē cognitionis. q̄ illa q̄ ordinant ad deū sunt posteriora in hac aūt secda traditōe. q̄ dilectionē primi principaliter exprimere intendebat. reseruata explicatione primi precepti charitatis q̄ maxima et summū precepti legis est. ad vltimā explanationem legis. ¶ in Deut. vj. qn tā auditores erāt magis promti. scd̄a sequit ordinē nre cognitionis sensimse fm quā primo est nobis magis notum quod est nobis. j. Iob. iij. Qui nō diligit primū fratē quē videt: deū quē nō videt quō pōt diligere. et ideo posuit primū preceptū de obsequio parentū in q̄ matrē anteposuit patri. eo q̄ etiā fm nostrā cognitionem mīs primo innotescat filio q̄ pr adiungat etiā huic precepto de custodia sabbatorū. q̄d pertinet ad precepta ordinatiua in deū q̄ est preceptū affirmatiuū. et sic iteratio incepit ab affirmatiuo. Cetera aūt ordinant diuersimode in q̄ ordinis diuersitate dat q̄modo intelligi pluralitas preceptorū fm quā quilibet eorū obseruatio necessaria est ad salutē. q̄ vt Iacobi ij. ca. Qui in vno deliquerit factus est omnis reus. introducuntur aūt in hac iteratione. Si immolaueris hostiā pacificā dño. vt sit placabilis ad ordinādū q̄ sit interior: mētio de q̄ in hac iteratione ponitur mētio debet q̄ in prima traditōe et apō deū principaliter accepet. vñ in heb. dicit. Si immolaueris hostiā pacificam dño sit placabile. et est sensus vt sit acceptabile obsequiū deo. sic vt nihil pertinat de agēdis circa ipsū. et explicat de hostia pacifica q̄ minimū locū tenet in sacrificijs innuēdo q̄ si de ceremonijs aliq̄d obmittat tanq̄ est exhibitū ēre in hoc ca. xix. vbi vi. In hebreo habet. videtur esse addendum. Addatio.

Quod in hebreo vbi in ꝫ loco dicit fm Hā. j. Est paruo. est vnū vocabulū obscurū q̄ fm Hab. moy. gerundeū. significat pudorē et sic scriptura loqt de uncilla chananea q̄ erat ancilla alterius liberi hebrei. cū q̄ non licet mīs nuptias q̄ ē ei cōiuncta in pudorem. et sic ralem nō incurrit penā mortis cū nō sit ibi adulteriū. vnde dicit. Expiabit ipa. Verberabit. q̄ nō fuit libera. et sic nō ibi vnde offerat p pcō suo. Vel dicit p delicto suo offert ēt. put in postilla.

In eo. ca. vbi dicit in postilla. Auferetis pputia eoꝝ videt esse addendū. Addatio.

Quod in heb. dicit in hoc loco. Preputiabitis pputia eoꝝ. et est sensus q̄ illa fructꝰ sunt immundi ppter rōnes in postil. allegatas. et ideo reputādi sunt sicut pputia q̄ apud hebreos reputāda sunt tanq̄ sup̄flua et immunda. vñ sequit. Poma q̄ germinat immunda erūt vobis. ex q̄ patet q̄ nō auferebant pelli flores seu gēme ne crūperent in fructꝰ. put dicit in postilla. sed permittebant crescere: et tamē eius eorum erat illicitum ēt.

Replica contra Burgensem.

Ad ca. xix. cū postillator dicat. declare se expedisset de replicatōe preceptoꝝ. Burg. facit longā digressionē. in q̄ reprobat semꝫ Dno. cui⁹ dicta ibi in p̄logo sui opis firmiter credat et ignē charitatis examinata et excoquat rōnis diuinitus multiplex purgatio. Ibi abijcit et sepe postil. redarguit q̄ aliq̄ ex manifesta rōe ea declinant. Notat. Pōr in calce digressionis postil. asserēs q̄ exponat illud dicti. Scit ecclesie q̄s ego scitus sū. vt p̄clusionē p̄ceptoꝝ cū sit parabolā sequētiū. Si appareat burg. nō diligenter vidisse postillationē nō ēt ponit illud. Scit ecclesie p̄ p̄clusionē q̄ post p̄clusionis principio cū rōne. vt p̄s bene inuenit dicta postillatoris. Capi. xx.

Quicunq; de stirpe filioꝝ israel et de aduenis q̄ habitāt in israel: si q̄s dederit de semine suo ydolo moloch morte moriat. populus terre lapidabit eū. et ego ponā faciē meā sup illū succidāq; eū de medio populi sui eo q̄ dederit de semine suo moloch et polluerit sanctuariū meum: ac polluerit nomen sanctū meū. Et si negligentes populi terre iussū meū: dimiserit hoc nefas q̄ dedit de semine suo moloch nec voluerit eū occidere: ponā faciē meā sup hominē illū et cognationē eius. succidāq; et ipm et oēs q̄ consentiūt ei. vt fornicarēt cū moloch de medio populi sui.

Capitulū. xx.

Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loc loquēris filijs israel. Homo de filijs israel et de aduenis q̄ habitāt in israel: si q̄s dederit de semine suo ydolo moloch morte moriat. populus terre lapidabit eū. et ego ponā faciē meā sup illū succidāq; eū de medio populi sui eo q̄ dederit de semine suo moloch et polluerit sanctuariū meum: ac polluerit nomen sanctū meū. Et si negligentes populi terre iussū meū: dimiserit hoc nefas q̄ dedit de semine suo moloch nec voluerit eū occidere: ponā faciē meā sup hominē illū et cognationē eius. succidāq; et ipm et oēs q̄ consentiūt ei. vt fornicarēt cū moloch de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti. q̄ ego sanctus sum dñs deus vester. Custodite precepta mea et facite ea. ego dñs q̄ sanctifico vos

a Locutusq; est dñs ad moysen dicens. Loc loquēris filijs israel. Homo de filijs israel et de aduenis q̄ habitāt in israel: si q̄s dederit de semine suo ydolo moloch morte moriat. Populus terre lapidabit eū. et ego ponā faciē meā sup illū succidāq; eū de medio populi sui eo q̄ dederit de semine suo moloch et polluerit sanctuariū meum: ac polluerit nomen sanctū meū. Et si negligentes populi terre iussū meū: dimiserit hoc nefas q̄ dedit de semine suo moloch nec voluerit eū occidere: ponā faciē meā sup hominē illū et cognationē eius. succidāq; et ipm et oēs q̄ consentiūt ei. vt fornicarēt cū moloch de medio populi sui. Sanctificamini et estote sancti. q̄ ego sanctus sum dñs deus vester. Custodite precepta mea et facite ea. ego dñs q̄ sanctifico vos

replicauit cū dicta determinatōe. Hō aūt hoc ordinis est. q̄ iteratio legislatoris ē ciues facere bonos et pacificos. Hō aūt est q̄ bene operatur ex amore iustitie. et ideo primitus precepta obligat determinatione pene q̄ diminutio et offensa dimittenda ex amore boni. Hi q̄ nō ōes sunt pacifici sed potius rebelles erunt. ideo replicauit p̄cepta cū determinatione pene vt impleti ea adimplere essent tum timore pene. tum spē premij dicta determinatio. scd̄o determinatōes rōabiles. Custodite legem meā. dicit iterata p̄dictio: ibi. Vir siue mulier. Circa primū ponit determinatio circa idolatriam. scd̄o circa irreligibile: ibi. Qui maledixerit patri. dicit circa scripsibilem: ibi. Si mechatꝰ. Circa primū ponuntur duo casus de idolatria q̄ ex dictamine rōis ē fugienda. Primus ponit cum dicitur.

b Si quis dederit de semine suo ydolo moloch morte moriatur. frequēter aūt legit scriptura de moloch q̄ de alijs ydolis quia sacrificia sibi oblatum erat magis horribilia vt ps ex poetis. et Hiere. ca. quia moloch circa q̄ erāt principaliter creabātur et ex tali puerorū oblatōe cōsequerent postea quicq̄d vellent. Ex hoc aūt q̄d dicit hic. De semine suo quod imponat patri dicit quidam aliqui doctorum hebreorū modo indebito literā intelligentes q̄ si aliq̄s daret oēs pueros suos ydolo moloch nō incurreret penā pecuniam. q̄d videt valde absurdū. q̄ pro includit in toto: et ideo dando totū dat patri. nā etiā quis dando totū grauiꝰ peccat. ppter q̄d nō minꝰ q̄ magis debet puniri. et ideo alij volentes colorare dictū pōtificū dicerūt q̄ dando tantum semē ydolo moloch ita grauiter peccat q̄ nō pōt aliq̄ pena expiari in vita pñti etiā morte. Et ideo dixerūt doctores q̄ nō incurrit penā mortis. quia reseruat maiora pene. s. gehenne. Sed isti volentes saluare dicta doctorū suorū dicunt pro verbū pñti. Et secd̄o. xviij. Si aūt impius egerit penitentiā et fecerit. Omniū iniquitatū suarū q̄s operatus est recordabor. Ex quo pt q̄ nulla est pena q̄d in vita pñti nō possit expiari. c Succidāq; ipm cū. debendo eius posteritatem. d Et cōtaminauerit sanctuariū meū. Adhi sacrificando q̄ ad sanctuariū meū quasi locū sacrificij mei esset contaminatus. e Ac polluerit nomen sanctū meū. ipsam moloch attribuendo. f Quod si negligens populus terre. Ex quo patet q̄ illi q̄ debēt corrigere crimina si negligant ipsentēres reputant. et eandē penā incurrūt. Secus aūt casus ponit cū dicit. g Illa que declinauerit ad magos ēt. patet sententia ex dictis. ca. xix. quia hō solū additur pena cum subdit. Interficiam illam ēt.

b Qui maledixerit. Hic pñr ponit determinatio pene ḡtũ ad trascibile in vno casu cũ dr. b Qui maledixerit patri suo vel matri morte moriat. Non ē tñ intelligẽdũ q̃ ex vna maledictione alĩs incurrat penã istã ꝙ qñ fuerit assuefact⁹ t seriose fecerit non loco sicut fuit declaratũ Exo.xxj. i Si mechatus. Hic pñr determinat pena ḡtũ ad pcupiscibile.t replicant eadẽ pcepta q̃ supius dicta sunt. et solũ hic addit determinatio pene. t iõ pz lĩa ex supradictis vsq; ibi. k Pec⁹ q̃z occidite. nõ quia peccauerit cũ nõ habeat liberũ arbitriũ ꝙ in detestatione erimus t ne ex aspectu talis alĩus alĩq; inclinarenk ad idem vicium. Qui coierit cũ mu.in stu.mẽ.ꝛc. Sequit. a Interficient ambo. b ē intelligendũ qñ alĩqs scient mulierẽ menstruatã cognouerit t fuerit de hoc cõuictus in iudicio. si autem cẽt occultũ: immund⁹ erit.vij.diebꝰ vt dictũ est.3.Exod. xv.capi. Qui coierit cũ vxore patrui.scilt b ꝙbsq; liberis morient.quod exponit ḡ.sa.dicẽs.q̃ si rũc bient pueros. sepelierant eos ante mortem suã.t ꝙ nõ haberent rũc nec haberẽt deinceps.sicut puari a deo t sic morerenk absq; liberis.beatus Aug.aliter exponit dicẽs q̃ si ex tali matrimonio alĩq pueri nascerenk illegitimi reputarenk.nec succederent in hereditate t iõ p b intelligit pena exheredatõnis et eodẽ mõ exponit ea sua sequens.

c Custodite leges meas. Hic pñr ponitur p̃dicte determinationis rõ.ad ꝙ ẽm determinata ē pena p̃dictarũ trãsgressionũ. vt homines saltẽ timore pene coerceant a trãsgressione legis.t hoc est qñ dr. d Ne t vos euomat ter.trãꝫ abominabiles. e Nolite ambulare i legitimis nationũ.i.in ritu earũ vitandi ipsarũ. f Ego dñs de⁹ vr ꝛc.p signũ circũcisionis t damonẽ legis. g Separate ḡ et vosmet.in hebreo hr. Hebetã mundã ab immunda.iumentũ ẽm ꝙnle acceptũ dr ꝙ si iumentũ qñ scz deseruit hoi rñ in laborãdo. sicut equꝰ asin⁹ t similia q̃ ꝙa sunt immunda ad esum. t iõ distinctio mundi ab immundo nõ hz hic locũ. h Eritis mihi sci.quia si alĩa munda debẽt separari ab immundis.multofort⁹ hõ q̃ est rõnal creatura dz separari a peccatorib⁹. i Vir siue mulier. ꝙ pñr ponit intentea pclusio.intentio ẽm principal ḡre determinare sunt pene in casib⁹ p̃dictis.est ad destructionẽ ydolatrie t circũstantiarũ ei⁹.ideo finaliter pcludit. k Vir siue mulier in q̃.pbi. vel dt.fu.spi.mor.mo.nõ ē p hoc intelligẽdũ q̃ si alĩq fuerint arrepticij a demonib⁹ in eis loquentib⁹ absq; peccatõe illoꝝ in q̃bus sunt tales spũs mali.q; tale q̃d ē penale t nõ culpabile. si aũt p̃ curationes alicui⁹ ꝙ fuerit directe vel indirecte ita q̃ sit ei culpabile. tunc incurrit penã istã.

In ca.xx. vbi dr in postilla. Et si negligens ppũs terre.

Additio.j.

Et hoc lĩa nõ pr q̃ negligẽtes corrigere crimina eandẽ penã incurrãt.ꝙ solũ si fũt pscientes ea: dr ẽm in lĩa. Succidãq; ipm t eos qui pscierint nõ ẽm dixit Et eos q̃ neglexerint. ꝙ qui pscierint. et q̃ ps q̃ negligentes lz sint digni pena.nõ tñ edẽ penaz incurrũt sicut trãsgressores nisi eoꝝ ꝙ sint pscientes.

In eo.ca. vbi dr in postil. Qui maledixerit patri suo vl matri morte moriat.ꝛc.

Additio.ij.

Quod autẽ ex vna maledictiõe ꝑtis q̃z incurrat penã capitalẽ. dictũ fuit.3.in additõe sup Exo.xxj Replica correctorũ ꝗ Burgensem.

In ca.xx. de maledictõne parentũ t ei⁹ pena. vide supra Exo.xxj.

Capitulũ.xxj.

Dixit q̃z dñs. Postq̃ posita sũt pcepta ordinantia vite ḡtũ ad cõem statũ. Hic pñr ponũt pcepta ordinatiua vite ḡtũ ad diuinũ cultũ.et ꝑ ḡtũ ad ministratos.scdo ḡtũ ad ministrata.ca.xxij. Circa pmũ ostendit ꝑ qd circa sacerdotes minores sit obseruandũ.scdo qd circa sacerdotes magnũ: ibi. Pontifex. Circa pmũ ostendit qd sunt incepti ad sacerdotiũ ibi. Locutusq; ē dñs. Circa pmũ inhibet sacerdotib⁹ minorib⁹ ne intersint funeribꝰ. nisi certas psonas q̃ in lĩa exprimunt.ꝛ pz lĩa. Causa huiꝰ duplex est. vna ex b q̃ habant quandã imundiciã seu irregularitatẽ impedientẽ eos ad cẽptus a ministerio tabernaculi. a q̃ oportebat eos ꝙ purgari.t iõ magis arcebant a funeribꝰ q̃ alĩq qui nõ habebant sic ministrare in tabernaculo. Sic

a sui interficient ambo de medio ppũli sui. Turpitudinẽ matertẽ t amite tue ñ discooperies. Qui b fecerit ignominiã carnis sue nudabit: portabũt ãbo iniq̃tatẽ suã Qui coierit cum vxore patrui vl auũculi sui t reuelauerit ignominiã cogn̄tois sue: portabũt ambo pctũ suũ:

b absq; liberis morientk. Qui duxerit vxorẽ fris sui:rẽ facit illicitã turpitudinẽ fris sui reuelauit: absq; filijs

c erit. Custodite leges meas

d atq; iudicia t facite ea: ne t vos euomat ter.quã intra-

e turi estis t habituri. Nolite ãbulare i legitimis nationũ q̃s ego expulsur⁹ sũ a vob. Oia ẽm ista fecerũt t abominat⁹ sũ eos. Vob ãt loq̃: possidete ter.ã eoꝝ quã dabo vob i hẽditatẽ:terrã

f fluentẽ lacte t melle. Ego dñs de⁹ vr ꝙ separaui vos a

g ceteris ppls. Separate ḡ et vos iumẽtũ mũdũ ab imũdo: t auẽ mũdã ab imũda. Ne polluatis animas vras in pecore t auib⁹: t cũctis q̃ mouẽt i ter.t q̃vob⁹ ostẽdi rẽ

h polluta. Eritis sci mihi: q; sanct⁹ ego sum dñs t separaui vos a ceteris ppls vt

i essetis mei. Vir siue mulier in q̃bus phitonic⁹ vl diuinationis fuerit spũs:morte moriant:lapidib⁹ obruent eos. Sanguis eoꝝ sit sup illos. Cap.xxj.

a Dixit q̃z dñs ad moy

cum ea nō est. quia sacerdotes q̄ magis debebāt hāc cognitionē de resurrectōe futura fi decebat ista iugere mundicias sicut cēteros ppl̄m. b Nec radet caput &c. hoc expositū est. ō. xix. ca. Hic tū replicat. q̄ licet ōēs ad hoc tenerent. spāliter tū sacerdotes q̄ debebāt esse alijs mūdiores t hoc est quod subditur.

c Incēsum cui dñi super altare thymiamatis. d Et panes dei sui offerunt. sup̄ mēsam ꝓpositionis. e Et ibo scierūt. i. ab immūdicijs magis elongati t q̄ vilitas vestis reddat in virū cum sint vna caro. ō subdit. Secundum t vile ꝑstibulum nō ducet vxorē et q̄ filij stuprū filie reddāt in patrē qui eā dz custodire. ideo sequit. f Sacerdotis filia si dehonestata fuerit &c. i. deflorata ipsa cēlenticie. g Flamis exurēt. q̄ filia sacerdotis debēt pollere maiori mūdicia. ideo punichat ḡuiori pena. filie aut ꝑgines dicto mō deflorate nō punichantur morte. nisi esset viro affidata. vt dictum fuit ō. Exo. xxij. t idem bz Deutro. xxij. dicit tū Ha. q̄ b est intelligendū de filia sacerdotis maritata. vel saltē affidata t nō de filia q̄ ē adhuc libera a viro. Sz hoc vī ꝓhibetur q̄ nullas facit exceptionē. Ite ꝫ intentionē legis. q̄ si nō esset filia q̄ ad hoc esset filia sacerdotis filiā boni alterius q̄ filia cuiuscūq; maritata vel affidata si fornicet dz lapidari ſm legē dictā. Deut. xxij. t Exo. xxij. t ita lex b de filia sacerdotis ēt sic glossa. nō ꝓma expositio vī melior. b Pontifex. Hic ꝑ ostēdit q̄d obseruādū sit circa sacerdotē summū cū dī. i Caput suū nec amoueāt cydarim de capite suo ꝓ luctu mortui. k Et ad oēm mortuū si ingrediet. oīno. q̄ sp debebat ē parat̄ ministrare coīā dño t nō magis arcebat a cōtagione ex mortuo q̄ alij sacerdotes. l Sup̄ pte q̄z t mātē. si moriant. m Non ꝓfanabit. iste due glose sunt b expōe ad maiorē declarationē dicti. q̄ si nō debebat ꝓfanari i morte ꝓpīq; t mātis. multo plus debebat vitare talē ꝓfanationē in aliq̄. n Nec egredietur de sctis. etiā alongē sequendo fercrū. t q̄ vir et vxor sūt vna caro. ō subdit. Virginē ducet vxorē &c. sed o De ppīo suo. q̄ fuit institutū a ꝓncipio. cū fuit ꝓcessum vt posset accipe vxorē de stirpe regia. t b ꝓpter nobilitatē generis t vt rex q̄ ꝑfecte in ipalib⁹. t summ⁹ sacerdos qui ꝑfecte spūalib⁹. esset magis ꝓcordes. q̄ faciebat ad bonā vnionē ppli. t vt regeret familiarit. t

sen. Loquere ad sacerdotes filios aaron t dices ad eos. Ne contaminetur sacerdos i mortib⁹ ciuiū suorum: nisi tūi i ꝓsanguineis ac ꝓpinquis. i. sup patrē t matrē t filiū t filiā: frēm q̄z t sororem: virginē q̄ nō est nupta viro: b nec in principe ppli sui ꝓfanabit. nec radent caput nec barbam: nec in carnib⁹ suis facēt incisuram. Sācti erūt deo suo: t nō polluēt nomē ei⁹. c Incēsum eīm dñi t panes dei sui offerūt. t ideo sancti erūt. Sed ↄtū t vile ꝑstibulum nō ducet vxorē: nec eā q̄ repudiata ē a marito: da ꝑsecrat⁹ é deo suo t panes ꝓpositōis offert. Sit ḡ sanctus q̄: t ego sāct⁹ sū dñs q̄ sanctifico vos. Sacerdotis filia si dehōnesta fuerit in stupro: t violauerit nomen ꝑris sui flamis exurētur. d Non tūcet. i. sacerdos maritum⁹ inf frēs. sup cuius caput fusus ē vnctōis oleū t cui⁹ man⁹ in sacerdotio ꝑsecrate sunt vestitusq; est sctis vestib⁹. caput suū nō discooperiet: vestimenta nō scindet t ad oīnē mortuū i nō ingrediet oīno. Super ꝑē q̄z suo t matre nō ꝓtaminabit: nec egredietur de sctis: ne polluat sactuariū

gio eloqui de lege diuina. t talis ꝓmoto vī &c. al. ꝓ b q̄ subdit. p Nec ꝓmiscebit stir. &c. i. obāb⁹ de ppīo. t q̄ hoc videt ꝓcedē cōmixtio cū stirpe regia. Secundū aūt q̄ dicta que spāliter sunt ordinata circa sacerdotes. t ponūtur circa sacerdotē magnū ad eoꝝ excellētiā b sunt vt haberēt a ppīo i maiori reuerentia. q̄ b reddunt dabat i honorē cultꝰ diuini q̄ locutus est dñs. b ꝑ hoc ostēdit q̄ debebāt reputari in ꝑpetuū ad sacerdotiū. Ita sunt de semine aaron cū dī. t Cui ne. maculā. i. nobilitas deformitatē. t b fuit ordinatū. q̄ tales homines vident ꝑpetuo. nec ex hoc eligerēt sacerdotale officiū. t exponunt iste deformitates. magē in pectore. cū dī a Si cec⁹ fuerit &c. t ps ita vsq; ibi. t Gibbū. i. gibbosus i pectore vel in dorso.

v Si ingē scabiē. i. ꝓminū vel pungēs. t Si impetiginē. i. scabiē siccā q̄ sine dolore corporis corpus fedat t deformat. Et idē ē iudiciū de aliis deformitatib⁹ notabilib⁹ ꝓpter q̄s reddit hō ꝓpībil aliqō. ō subdit. Qui ḡ habuerit maculā &c. t ps.

y Defect tūc. hoc dī ad ꝓhibit. panū ꝓ positōis q̄ fiebāt de cōi supra. q̄ non erat licitū de eo comedē nisi sol⁹ sacerdotibus cetera patēt. Mystice sacerdotalis officio redduntur indigni Cec⁹. i. ignar⁹ legis. cū sacerdotū sit officiū doctoris. Claudus. i. iust⁹. q̄ ē officiū dyrigere. i. sono conscie. Naso deformis. i. indiscret⁹. q̄ ē

officiū discretoꝝ legis &c. nō legis. Fract⁹ pede. i. ineptus ad gradiendū in via morū. q̄ sacerdotiū ē officius ꝑfectionis. Manc⁹. i. impotēs ꝓpari ꝓximo. cū sit officiū curationis in vinea dñi. Gibbosus. i. sagbus cū sit officius cōtemplatiuus. Lippus. i. videns obscure in ꝓmentib⁹ ad salutē. cū sit officiū ductoris. Albugine in oculo. i. ignar⁹ cū sit officius largitionis. Albugine scabiē. i. caliginē. cū sit officiū p dicationis. &c. castigare corp⁹ suū &c in fuscinē redigē. Albugine. i. ignorātiā. cū sit officiū ꝑsecrationis agni in media lucis. Hernios⁹. i. rupt⁹ vel pōderosus. i. ad terrena affectuosus. Hernios⁹ cū sit officiū gentiū. q̄ ibi exigit filios spūales t ecclia dei

In ca. xxi. vbi dī in ꝓtestib⁹. Virginē ducet vxorē. t sic) Rabbino.

nutr. De ppīo suo &c.

Ad hoc q̄ dī. de ppīo suo. nō intelligit de genere sacerdotali vel leuitico tm. sed sufficit q̄ sit de populo israelitico. Hunc ēm vt credo legunt fuisse. ꝓhibitum summo sacerdoti vī contraheret cū aliqua de alia

tribꝰ q̃cunq; sicut etiã nec fuisset dispensatũ seu pcessum vt accip eret vxoꝛẽ de stirpe regia. q; indifferenꝫ poterant matrimoniũ ꝯtrahere cũ muliere de q̃cunq; tribu. dũ tñ esset virgo. t nõ esset vidua vel sordida seu repudiata. Qꝫ autẽ subdit in lra nra. Non cõmisceat stirpẽ generis sui vulgo gẽtis sue. In hebreo hꝫ. Non polluat. s. q̃ intelligeret polluere. si cõmisceret alicui p̃dictaꝝ sibi pbibitarum.

Replica correctoꝛij ꝑ Burgensem.

In ca. xxj. burgen. ponit q̃n dam exton̄ in lam illiꝰ dicti. Ducet vxoꝛẽ de populo suo. opponẽs se cõtra eum dicentiũ tribꝰ leui t inde p̃iunctas t nostrã illa tribuũ vxoꝛibꝰ plebeoꝝ cõiungi t econuerso. t puto soli bur. hic nõ fore credendũ ꝑ sententiã cõem olim.

Capitulũ. xxij.

a Locutus q̃z ẽ dñs. Postq̃ descripta sunt p̃cepta ordinatiua diuini cultus q̃ tum ad ministratiua. Hic p̃mittunt p̃cepta diuini cultꝰ ordinatiua q̃tũ ad ministrata. Et p̃ ostendit q̃d sit obseruãdũ circa tam oblata. scdo q̃d circa offerẽda: ibi. Locutus est dñs. tercio ad vtrũq; ponit rõ inducitiua: ibi. Custodite mãdata. Circa p̃mũ ponit multiplex pceptũ. scdo trãsgressionis medĩ: ibi. Qui comederit de sctificatis. Circa p̃mũ excludunt octo psone ab esu sctificatoꝝ: videlicet leprosus seminiluus: immundus ex tactu: immundus ex esu. alienigena. incolinus. mercenariꝰ: filia sacerdotis nupta. Hõ ifalis autẽ hui⁹ exclusionis ẽ ꝓpter reuerẽtiã cultus diuini. Nã ex eo q̃ nõ q̃libet admittebat ad eius oblatiõnũ q̃ cedebat in vsum sacerdotũ: ꝯ excludebant psone immunde: vileo et extranee: habebant oblatiões i maiori reuerẽtia. Hõ autẽ figurat sunt q; p hoc designabat q̃ q̃libet nõ ẽ admittẽdus ad pceptionẽ eucharistie: ꝯ tñ psone fideles et munde. patet aũt ifa p sucis exceptis q̃ exponent discurrẽdo. b Caueant ab his q̃ sanctificata sunt. vt non irreuerenter t indebite ad tangendũ t comedendũ se ingerant. Consecrata filioꝝ isrl̃ dicunt oblata ab eis. c Et nõ p̃taminẽt nomẽ sanctificatoꝝ mihi. i. oblatoꝝ mihi. q; sicut dictũ ẽ viles cerent in reputatione deoꝝ: si q̃libet eaꝝ immundus eis vesceretur. d In q̃ est immundicia pibit cotã dño. sicut habꝫ t alibi dictũ fuit. ꝟ. xj. ca. Consequenter explicat in spãli immundicias excludẽtes ab esu sanctificatoꝝ cũ dicit. e Hõ de semine aaron t̃c. t ꝑz ex p̃cedentibꝰ. f Qui tetigerit immundũ sup mortuũ. i. ex primẽtibus ad mortuũ: ex quoꝝ tactu homo efficitur immundus. pot habere Numeri. xix.

g Et ex quo egredit semen. i. qui tetigerit seminiluium.

b Quia cibus illius est. eo q̃ est de semine aaron.

i Morticinũ. i. per se mortuũ: t loquit scriptura de animali mundo. Fm suã spẽm. ꝯ ex modo mouendi efficiunt carnes immundas t illicite ad esum. k Omnis alienigena nõ comedet de sanctificatis. Hic accipit alienigena omnis q̃ nõ est de semine aaron: exceptis aliquibus post ea expressis. l Inquilinus sacerdotis. qui manet ad tẽpus in domo eius. t non est de genere eius.

m Et mercenarius q̃ seruit ꝓ mercede sacerdoti: quia isti, ꝯ sunt sui iuris.

n Que aũt sacerdos emerit t q̃ vernaculus domus eiꝰ fuerit: hi comedẽt ex eis. Si filia sacerdotis cuilibet ex pplo nupta fuerit: de his que sanctificata sunt t de p̃mitijs nõ vescetur. Sinautẽ vidua vel repudiata t absq; liberis reuersa fuerit ad domũ p̃ris sui sicut puella cõsueuerat aletur cibis p̃ris sui. Qꝫ alienigena: comedendi ex eis nõ hꝫ ptãtem. Qui comederit de sctificatis pignorã: addet q̃tã ptẽ cuiꝰ eo qꝫ comedit. t dabit sacerdoti i sanctuariũ nec cõtaminabũt sctificata filioꝝ isrl̃ q̃ offerunt dño ne forte sustineãt iniquitatẽ delicti sui cũ sanctificata comederint ego dñs qui sanctifico eos. Locutusq; ẽ dominꝰ

sum dño. Custodiãt p̃cepta mea vt ñ subiaceãt pctõ t moriant i sanctuario cũ polluerint illud. Ego dñs q̃ sanctifico eos: olis alienigena nõ comedet de sãctificatis. Inq̃linus sacerdotis t mercenariꝰ nõ vescentur ex eis. Que aũt sacerdos emerit t q̃ vernaculus domus eiꝰ fuerit: hi comedẽt ex eis. Si filia sacerdotis cuilibet ex pplo nupta fuerit: de his que sanctificata sunt t de p̃mitijs nõ vescetur. Sinautẽ vidua vel repudiata t absq; liberis reuersa fuerit ad domũ p̃ris sui sicut puella cõsueuerat aletur cibis p̃ris sui. Qꝫ alienigena: comedendi ex eis nõ hꝫ ptãtem. Qui comederit de sctificatis pignorã: addet q̃tã ptẽ cuiꝰ eo qꝫ comedit. t dabit sacerdoti i sanctuariũ nec cõtaminabũt sctificata filioꝝ isrl̃ q̃ offerunt dño ne forte sustineãt iniquitatẽ delicti sui cũ sanctificata comederint ego dñs qui sanctifico eos. Locutusq; ẽ dominꝰ

Capitulum. xxij.

a Locutus q̃z ẽ dñs ad moysen dicẽs. Loq̃re ad aaron t ad filios b eiꝰ vt caueãt ab his q̃ consecrata sunt filioꝝ isrl̃ t nõ p̃taminẽt nomẽ sanctificatoꝝ mihi q̃ ipsi offerũt. Ego dñs. Dic ad eos t ad posteros eoꝝ. Qꝫ hõ qui accesserit de stirpe vestra ad ea q̃ consecrata sunt: t q̃ obtulerũt filij isrl̃ dño in q̃ ẽ immũdicia pibit cotã dño. Ego c sum dñs. Homo de semine aaron q̃ fuerit leprosus aut patiens fluxũ seminis: nõ vescet de his q̃ sanctificata sunt mihi: donec sanet. d Qui tetigerit immundũ sup e morituo: t cui⁹ q̃ egredit semen q̃si coitus: et q̃ tangit reptile t q̃libet immundũ cuiꝰ tactꝰ ẽ sordidꝰ: immũdꝰ erit vsq; ad vesperũ: t non vescet his q̃ sctificata sunt ꝯ cũ lauerit carnẽ suã aq̃ et occubuerit sol: tũc mundatus vescetur de sctificatis f q; cibꝰ illiꝰ ẽ. Morticinũ t captũ a bestia non comedet: nec polluet i eis. Ego

erat signū alijs sacrificijs hoc erat ꝑseruandū ſpāliter q̄ offerēt aliā masculinū nō. q̄ secus masculin⁹ ꝑfectio: est: eo q̄ femina ē mag occasionat⁹. t uoc ē q̄s dī. t Nō de domo isr̄l. indeuo natione. v Et de aduenis. Alienigena quoꝛūcūq; ad iudaismū. x Masculno imaculatum

ad moysen dicēs. Loquere ad aaron t filios eius: t ad oēs filios isr̄l: dices ꝙ ad eos. Nō de domo isr̄l: v t de aduenis qui habitant apud vos ꝙ obtulerit oblationē suā: vel vota soluēs vel sponte offerēs ḡcḡd illud obtulerit i holocaustū x dñi. vt offerat̄ per vos: masculū imaculat⁹ erit ex bobus t ouibus t ex capris. Si maculā habuerit n̄ offeretis: neq; erit acceptabile y Nō ꝙ obtulerit victimā pacificoꝛ dño. vl vota soluēs vel spōte offerēs tā de bobus q̄ de ouib⁹ imaculatū offerret vt acceptabile sit. Oīs macula nō erit in eo. z Si cēcum fuerit: si fractū: si cicatricē hās: si papulas

ad̄ Si cēcum fuerit: si fractū: si cicatricē hās: si papulas aut scabiē aut impeſtigīnē: nō offeretis ea dño nec ad altare dñi ex eis sup altare dñi b Holocaustū t ouē aure t cauda c amputabis uoluntarie offere pōtes. votum aūt ex his solui nō pōt. Sine aliā q̄s vel ꝑrīt. vel tonsis vel sectis: ablatisq; testiculis: nō offeretis dño: et in terra vr̄a bouino ne faciatis. De manu alienigene nō offeretis panes deo vr̄o ex q̄cḡd e aliud dare voluerit: quia corrupta t maculata sunt oia i non suscipietis ea. Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Bos ouis t capra cum genita fuerint: septē diebus erūt sub vbere matris suę die aūt octauo t deinceps: offerri poterunt

pontebant̄ immundi: t ꝙ nō dona eoꝝ. t iō nō poterāt offerri in ꝓpria spē vt dicit̄ ē. Ha. sa. aliē exponit passum istū. Sēd cū intellectū ꝙ ponēda ē hebraica lra q̄ talis est. De manu alienigene non offeretis panē deo vestro: de oibus bis. q̄ corrupt̄a eoꝝ in eis sunt t macula in eis nō ꝑficient eis. Dicit igit̄ q̄ lex ista data ad remouēdum errorē qi lex non sunt data gentilib⁹: sed iudeis tm. t ideo ꝑcepit de oblatōe imaculator tantū. ꝙ astringebat̄ gentiles. ꝓpter q̄s sacerdotes indecorum posset̄ credi q̄ alia macula obiecta a gentilib⁹ ex deuotione possent offerri i altari holocaustoꝝ t iō ꝑ remouet q̄ ꝙ dī. Corruptōes eoꝝ ē. dicit n̄ q̄ alia imaculata immolatia poterant ab eis recipi et offerri. Nec dicit vt esse ſ terra vbi dicit. De manu alienigene nō offeretis panes deo vestro In pmb⁹ n̄ nō poterāt esse tales macule sicut in aliis⁹. Et si dicat q̄ aliq̄ panes poterāt ee maculati ex aliq̄ mixtione ut

c Aut scabiē aut impeſtigīnē: nō offeretis ea dño nec ad altare dñi d Holocaustū t ouē aure t cauda e amputabis uoluntarie offere pōtes. votum aūt ex his solui nō pōt. Sine aliā q̄s vel ꝑrīt. vel tonsis vel sectis: ablatisq; testiculis est: nō offeretis dño: et in terra vr̄a bouino ne faciatis. De manu alienigene nō offeretis panes deo vr̄o ex q̄cḡd e aliud dare voluerit: quia corrupta t maculata sunt oia i non suscipietis ea. Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Bos ouis t capra cum genita fuerint: septē diebus erūt sub vbere matris suę die aūt octauo t deinceps: offerri poterunt

ex bobus t ouibus t ex capris. Si maculā habuerit n̄ offeretis: neq; erit acceptabile y Nō ꝙ obtulerit victimā pacificoꝛ dño. vl vota soluēs vel spōte offerēs tā de bobus q̄ de ouib⁹ imaculatū offerret vt acceptabile sit. Oīs macula nō erit in eo. z Si cēcum fuerit: si fractū: si cicatricē hās: si papulas aut scabiē vel impeſtigīnē. hec exposita sunt supra i ꝓncipio capituli. Et

ad̄ Si cēcum fuerit: si fractū: si cicatricē hās: si papulas aut scabiē aut impeſtigīnē: nō offeretis ea dño nec ad altare dñi ex eis sup altare dñi b Holocaustū t ouē aure t cauda c amputabis uoluntarie offere pōtes. votum aūt ex his solui nō pōt. Sine aliā q̄s vel ꝑrīt. vel tonsis vel sectis: ablatisq; testiculis est: nō offeretis dño: et in terra vr̄a bouino ne faciatis. De manu alienigene nō offeretis panes deo vr̄o ex q̄cḡd e aliud dare voluerit: quia corrupta t maculata sunt oia i non suscipietis ea. Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Bos ouis t capra cum genita fuerint: septē diebus erūt sub vbere matris suę die aūt octauo t deinceps: offerri poterunt

eadē nō est de alijs notabilib⁹ defectuositatibus. q̄ talia reddunt aial ꝛēpublice: nō ds dño offerri in sacrificiū: ne vilescat cult⁹ diuin⁹: t q̄ dño debēt offerri meliora. f Bouem t ouē. Hic ꝑ oēm dit in q̄ casu maculata aialia ꝑmittebant offerri cū dī. Bouē t ouē aure t cauda amputatis. In hebreo dī. Bouē t ouē ſupfluū t diminutū. hēre aliq̄ mēbrū ſupfluū: sicut ſcīa oculū: vel tertiā aurē. vel dextrā in vno oculo vel aure vel hanc: t reddit ois eādē ſmām cū trāslatōe nr̄a. q̄ tā ista defectꝰ q̄ illi reddūt aial maculatū g Voluntarie offerre poteꝛ. cū in sacrificiū ve vicūr cōtra expositoꝛes nr̄i. ḡ si aliq̄s esset obligat⁹ ad tale sacrificiū nō poterat ex tali aiali fieri: ḡ hoc dictū videt̄ dicere tertiū precedenti cū dī. Nō ꝙ obtulerit victimā pacificoꝝ bōn. vel vota soluēs: vel spōte offerēs imaculatū offeret vt acceptabile sit: ex q̄ ꝑ ꝙ sacrificiū de aiali huiusmōdi defectū nō esset deo acceptū: etiā si esset oblatū voluntarie et obligatōrie t iō q̄s dī hic. Voluntarie offerre poteꝛ. aliter exponit ḡ a. sa. dī. q̄ ḡ intelligit de oblatōe q̄ fiebat sacerdotib⁹ nr̄is: re de ꝑcio talis aialis fierēt aliq̄ necessaria in tabernaculo vel templo. vnde repetit commūr seu vectigalia: q̄bus vtebant̄ ministri tabernaculi: ḡ non poterat ex eo sacrificiū fieri: nec de eo aliq̄d offerri sup altare: iō subditur. h Votis aūt ex his solui nō pōt. ō accepit votū ꝙ q̄cunq; sacrificio. vñ in hebreo hī. Ad sanctificatōnē nō placebit. i. ad sacrificium. i De manu alienigene. Hic ꝑ oēm dit a q̄bus nō debēt sacrificia accipe cū dī. De manu alienigene. vocat h alienigena q̄ nō ē inde natōe nec puersione ad iudaismū. quia a talibus non debebat accipi aliquid offerendum in altari poterat tamen accipi pecunia vel alia dona: ex q̄b ꝑcio emerent̄ ea q̄ essent offerenda. t h mō dī ai. Mach. iij. q̄ seleucus dixit ex sumptibus suis ꝑtinere ea q̄ pertinēbāt ad sacrificia. k Quia corrupta t maculata sunt oia. sacrificia enī t oblatōes veteris legis nō erāt accepta ḡm se. ḡ ex fide offerentiū: ideo gentiles q̄ nō habebant circūcisionē q̄ erat signū fidei re-

dēbūt: t de talib⁹ loq̄t̄ h. nō valet. q̄ absolute dī. Nō offerens pānē. t in diffusa lex equipollet vni. t sic oblatio panis generaliter videt̄ ꝓhibita recipi a gentilib⁹: t eadē rō oīm aliaꝝ rerū. ꝑ de agno paschali q̄ immolabat extra locum sanctum. q̄ in hierūm vbiq; poterat immolari. vt habet̄ Deut. xvj. dī. Exo. xij. q̄ nullus poterat admitti ad cōmunionē ca⁹ nisi ꝓius circūcisus t puersus esset ad iudaismū. Et multos foraſ videt̄ q̄ nulli⁹ esset admittēdus ad offerēdū aliq̄d in loco sacro: nisi indutus vel cōuersus ad iudaismū. Ita illi q̄s oblatio recipiebat ad offerendū sup altare: ingrediebant̄ atriū tabernaculi in q̄ erat altare holocausti. sicut ꝑ ꝑ ꝑcipio in multis locis. ḡ gentiles nō debebāt ingredi. vt ꝑ Trenoꝝ. j. vbi dī. Vidit gentes ingressas sanctuariū suū. de q̄bus ꝓceperat: vt nō intrarēt ecclesiā tuā. Et exech. xliiij. vbi dī. Sufficiant vobis oīa scelera vestra domus isr̄l. eo q̄ induxistis filios alienos incircūcisos coꝛde t incircūcisos carne. vt sint i sanctuario meo t polluāt domū meā. Sacerdotes oēs cupiditate ducti introducebant gentiles intra atriū vbi erat altare holocausti. vt ꝓperent ab eis oblationes. t Ieremie xxj. iudei inuectiue in paulū dicentes eū violatorē ꝛēplicēs q̄ credebant eum introduxisse thesophumū q̄ erat gentilis in atrio templi: vbi ꝓsytes solebant votū suū: t sic patet q̄ nō erat licitū recipere aliquid a gentilib⁹ vt offerret in eadē specie vt ꝑdictū est. Littera enī hebraica nō facit ꝓ dicto h. a. Sacra dicit: quia corruptiones eoꝝ in eis ē. Quia q̄ hoc nō intelligitur aliud nisi q̄ immundicie gentilium ingrate erāt deo cum cultū t ydolatrie eoꝝ deberi redundabāt in oblationib⁹ eoꝝ t sic patet q̄ litera hebraica in hoc loco nō differt a trāslatione nostra in sensu: licet ḡtum ad aliquid differat in verbis. l Locutusq; est dñs. Hic consequēter agitur de tēpore offerendi cum dicitur. m Die aūt octauo t deinceps. quia ante octauū dies seruo nan sunt nimis modici t imperfecti: t ideo ante octauū diem nō debebant offerri dño. sicut nec aialia imperfecta ꝓpter defectū alicuius⁹ mēb⁹ ai.

n Siue illa bos siue ouis nō imolabunt cē. hoc fuit pceptū: vt iudei q̄ erāt crudeles exercerent ad pietatē circa bruta animalia: vt per hoc mitiores efficerent erga homines. Vel debatur aūt q̄dāmodo crudele q̄ mater cū fetu imolaret ē tō p̄hibitū hō dicta. Ité q; aliq̄ ydolatre fm ritū suū matrē cum fetu ydolo immolabant. Eisdē rōnib⁹ pcipit Deut. xxij. q̄ si quis inuenerit nidū t matrē incubantē pullis q̄ non tenear simul matrē cū filijs: q̄ patiat matrē abire captos filios teneno.

o Si immolaueritis hostiā hoc. ē. vij. ca. positū ē t expositū: q̄ repetit ad maiorem impressionē.

p Custodite mādata mea. Hec ē cōclusio huⁱ capituli: videlicet obseruatio p̄dictorū: cuⁱ nō subdatur cū dicitur.

q Ego dño. i. tanre auctoritatis q̄ debetis simpl̄r obedire.

r Ne pollutis nomen meū. offerendo immūda sup altare meū. s Vt sanctificer i medio filiorum isrl. non q̄ p sacrificia aliq̄d accrescat sanctitati diuine sed magis ipsis offerentibus deuote. iō dicit. In medio filiorum isrl.

n dño: siue illa bos siue ouis nō imolabunt vna die cuz o fetib⁹ suis. Si immolaueritis hostiā p grātū actōne dño vt possit cē placabil: eodē die comedēs eā. Nō remanebit q̄cq̄ i mane alterius diei. Ego dño. p Custodite mandata mea t facite ea. Ego dño. Ne polluatis nomē meū scī vt scificer i medio filioz isrl. Ego dñs q̄ sctifico vos t eduxi ō trā egypti vt essem vob⁹ i deū Ego dñs

Capit. xxij.

s Locutusq̄ est dño ad moysen dicēs Loqre filijs israel t dices ad eos. He sūt ferie dñi quas vocabit sctās Ser die⁹ b faciet op⁹: dies septimus q; sabbati reqūes vocabit sctūs. Oīe opus nō facietis i eo. Sabbatū dñi ē. in cūctis habitationibus vr̄is. c He sunt g̃ ferie dñi sctē q̄s celebrare debet cēporib⁹ v suis. Mēse primo q̄rtadecima die mēsis ad vesperū e pbase dñi ē. t q̄ntadecima die mēsis hui⁹ solennitas f azimoz dñi ē. Septē diebus azima comedetis. Die prim⁹ erit vob celeberg rimus sanctusq̄ Oē opus h seruile nō facietis i eo. sed offeretis sacrificiū in igne k dño septē dieb⁹ Dies aūt septim⁹ erit celebrior t sanctior: nullūq̄ fuile op⁹ faciet i eo. Locutusq̄ ē dñs ad moysen dicēs. Loquere filijs et dices ad eos. m Cū ingressi fueritis terraz quam ego dabo vobis: et messuerit segetē ferent ma nipulos spicarū primitias messis vre ad sacerdotem o Qui eleuabit fasciculū coram dño vt acceptabile sit p p vobis altero die sabbati t sanctificabit illū. Atq̄ in eodē die quo manipul⁹ consecrab: eyedet agn⁹ immaculat⁹ ānicul⁹ i holocaustū dñi: t libamenta of

c Et q̄ndecima cē. Incipiebat m̄ sicut dictū ē a vespere precedentis diei: in quo nō debebat apparere fermentū seu fermentarū in domib⁹ hebreoz.

f Septē dieb⁹ azima comedetis. quatuor dieb⁹ durabat solēnitas. Comedebāt aūt azima in memoriam hui⁹ q̄ filij isrl imminente exitu de egypto nō poterant fermentare egyptijs cogentib⁹ eos exire. vt hi. Exo. xij. ca.

g Dies prim⁹ erit vobis cele. Erat em celebrior q̄nq̄ sequētibus ideo subditur

h Omne opus seruile nō facietis i eo. poterāt m̄ pparari illa que erāt ad cibū t potū necessaria: q; talia opera nō reputantur seruilia.

i Sed offeretis sacrificiū cē. Istud sacrificium determinat infra. Nume. xxviij.

k Dies aūt septimus erit celebrior. nō respectu primi ñ respectu intermediorū in quo nō solū erat licitū pparare ea q̄ ad victū pertinent. ñ etiā alia opa facere. Cōsiderandū m̄ q̄ quicunq̄ occurrebat dico sabbati. i. prima vel septima die huⁱ solēnitatis: vel in aliq̄ intermedia illa dies erat obseruāda: sic q̄ nullū opus fieret etiā circa pparationē ciboz. l Locutusq̄ ē dño. Hic p̄mit agit de oblatōe primitiaz q̄ fiebat i crastino pasche cū dī. m Cū ingressi fueritis terrā cē. Ex q̄ p̄s q̄ istud precepit de primitijs nō obligabat donec essent in tra ditionis. n Et messuerint segetes. Non ē intelligēdum q̄ tūc esset messis cōis segetū. q; non poterat esse ita cito: ñ tunc boues colligebāt spicas appropinquantes ad maturitatē q̄ magis festinabant ad hoc in alīq̄ parte terre isrl: t dicūt debuei q̄ erat in sorte neptalim t de his offerebantur primitie in pascha: t hoc est q̄ dī. Feretis manipulos spicarū cē. o Qui eleuabit fasciculū. In hebreo habet. Qui eleuabit gomor. t sic p̄sequēter in isto capitulo vbi habet. Manipulus. In hebreo gomor. q; ls appositrent spice p primitijs: tū antea de ipsis fierent sacrificia torrebant igni: vt dī. ij. ca. t p cōfrictionē excutiebāt grana. de q̄bus implebat gomor: q̄ est decima pe ephi: vt dictū fuit Exo. xvj. t inde fiebat sacrificium. p Altero die sabbati. In hebreo habet. in crastino sabbati: t accipit sabbatū p die septima septimane. ñ p prima die paschē q̄ erat. xv. dies mēsis primi q̄ erā vocatur hic sabbatū eo q̄ requies erat ab omni opere seruili. t oblatio dictarū primitiarū fiebat. xvj. die eiusdē mensis. q Et libamenta scz illa que simul cū agno offerebant in holocaustū quez sunt illa offerenda cū dicitur. Due decime similē cē.

r Adarta pars bin. Fuit septā duplex ē bin: vnā maiorē q̄ cōtinet ḡsi duas ḡrtas partiū: et dimidiā: aliā minorē q̄ cōtinet duas ḡrtas. Credo tñ q̄ melius dicendus q̄ ḡntas hui⁹ mēsure: et aliqn q̄ ponunt in scriptura: nobis est incerta: q̄ mēsure liquidoꝝ et aridoꝝ mutēt variantur fm varietatē egrin et locoꝝ. o Panē et polentā. et pulmentū. Panē et polentā et pultes si comedetis ex segete vsq; ad diē q̄ offeretis ex ea deo vestro. Preceptū ē sempiternū i generatiōib⁹ cūctis q; habitaculis vr̄is. Numerabitis ḡ ab altero die sabbati in q̄ obtulistis manipulū primitiaꝝ septē hebdomadas plenas vsq; ad alterā diē expletionis hebdomade septime. .l. ḡnāginta dies et sic offeretis sacrificiū nouū dño ex oīb⁹ habitaculis vr̄is panes primitiaꝝ duos de duabus decimis similæ fermētate q̄s coquetis in primitias dño. Offerentisq; cū panib⁹ septē agnos imaculatos anniculos et vitulū ē armēto vnū et arietes duos: et erūt in holocaustū cū libamētis suis in odorem suauissimū dño. Facietis et hircum p̄ pctō: duosq; agnos anniculos hostias pacificoꝝ. Cumq; eleuauerit eos sacerdos cū panib⁹ primitiaꝝ coram dño cedent in vsū ei⁹. Et vocabitis hūc diē celeberrimū atq; sanctissimū. Omne op⁹ seruile nō facietis in eo. Legitimū sempiternū erit habitaculis et generationib⁹ vestris: postq; aūt messueritis segetē terre vr̄e nō secabitis eā vsq; ad solū nec remanētes spicas colligetis: h pauperib⁹ et peregrinis dimittetis eas. Ego sum dñs de⁹ vester. Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs. Loquere filijs isrl. Mense septimo prima die mēsis erit vobis sabbatū memoriale clangentib⁹ tubis et vocabit scīm. Omne op⁹ seruile nō facietis in eo et offeretis holocaustū dño. Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs. Decimo die mēsis hui⁹ septimi dies expiationū erit celeberrim⁹ et vocabit scīs affligetisq; animas vr̄as i eo: et offeretis holocaustū dño. Oē opus seruile nō facietis i tpe diei hui⁹: q; dies ppiatōis est vt ppiet vob dñs de⁹ vr̄. Omis alia q̄ afflicta nō fuerit die hac: peribit de pplis suis: et q̄ opis ēppiā fecerit: delebo eā de pplo suo. Nihil ḡ opis facietis i eo. Legitimū sempiternū erit vobis in cūctis generationib⁹ et habitationib⁹ vr̄is. Sabbatū requiētōnis ē et affligetis animas vr̄as. Die nono mensis septimi a vespere vsq; ad vesperā celebrabitis sabbata vr̄a. Et locutus ē dñs ad moysen dicēs. Loquere filijs isrl. Quintodecio die mēs hui⁹ septimi: erit festa tabernaculoꝝ septem dieb⁹ dño. Dies pm⁹ vocabit celeberrim⁹ atq; sanctissim⁹. Omne op⁹ seruile si facietis i eo et septē dieb⁹ offeretis holocausta dño. Dies octau⁹ erit celeberrim⁹ atq; sanctissim⁹: et offeretis holocaustū dño. Est enim

ferent cum eo: duæ decimæ similæ oleo i incensū dñi odorē q; suauissimū: libamēta ḡ vinū ḡrta pr̄s hui⁹. Panē et polentā et pultes si comedetis ex segete vsq; ad diē q̄ offeretis ex ea deo vestro. Preceptū ē sempiternū i generatiōib⁹ cūctis q; habitaculis vr̄is. Numerabitis ḡ ab altero die sabbati in q̄ obtulistis manipulū primitiaꝝ septē hebdomadas plenas vsq; ad alterā diē expletionis hebdomade septime. .l. ḡnāginta dies et sic offeretis sacrificiū nouū dño ex oīb⁹ habitaculis vr̄is panes primitiaꝝ duos de duabus decimis similæ fermētate q̄s coquetis in primitias dñi. Offerentisq; cū panib⁹ septē agnos imaculatos anniculos et vitulū ē armēto vnū et arietes duos: et erūt in holocaustū cū libamētis suis in odorem suauissimū dño. Facietis et hircum p̄ pctō: duosq; agnos anniculos hostias pacificoꝝ. Cumq; eleuauerit eos sacerdos cū panib⁹ primitiaꝝ coram dño cedent in vsū ei⁹. Et vocabitis hūc diē celeberrimū atq; sanctissimū. Omne op⁹ seruile nō facietis in eo. Legitimū sempiternū erit habitaculis et generationib⁹ vestris: postq; aūt messueritis segetē terre vr̄e nō secabitis eā vsq; ad solū nec remanētes spicas colligetis: h pauperib⁹ et peregrinis dimittetis eas. Ego

rue. illud ē expositū. ē etc. q̄ ē repetit ad maiorē impressionem b Locutusq; ē dñs. Hic pōr agit de festo tabernaculoꝝ q̄ fiebat in memoriā liberatōis. Isaac ab immolatōe vr bi Gen. xxij. et ib illa die clangebāt in comsp̄ec⁹ eoꝝ: q; arietes immolar⁹ p ipso: inē fruteta comīb⁹ herebat: vt dicit ibidem. Erat ergā tal clangor: prima die mēsis septimi ad q̄dā ḡparatio ad festa venturā in eodē mēse. l. festū expiationis: et festus tabernaculoꝝ: et pter illa ex dictis vsq; ibi. c Et holocaustum offeretis dño: non determinat hic q̄lis debeat esse ista oblatio: q̄ determinatur. Numeri. xxix. d Locutusq; ē dñs Hic pōr determinatur de festo expiationis: q̄ celebrabatur in memoriā illi⁹ beneficij quo dñs fecit: ut pars ḡ sabbatizatione virtutis: et ideo celebrabatur decimadie mēsis septimi: quia tunc deleuit mor⁹ de mōte pactis factas tabulas in signū ppiationis et pacis. e Affligetisq; animas vestras in eo. Tunc enim debebant affligi tedei vigilijs et ieiunijs. f Et offeretis holocaustū dño. eo mō q̄ determinat Numeri. xxix. g Die nono mēsis septimi ē. q; sicut dictū est frequēter dies solēnes iudeoꝝ incipiebant a vespere precedentis diei. h Et locut⁹ est dñs. Hic pōr agitur de festo tabernaculoꝝ q̄ celebrabat in memoriā illi⁹ beneficij quo dñs filios isrl. pl. anno sustentauit in loco deserto i tabernaculis habitando: et incipiebat ista festiuitas a decimaquinta die mensis septimi et durabat p septem dies. prima tamen die que erat celebrior: cessabatur ab omni ope seruili: et sic die octaua in q̄ celebrabat aliud festum q̄ dicebat festū cetno vel collecte. quia eadē die colligebat pecunia p sacrificijo p annū fiendo: et aliqn necessitatibus tabernaculi vel rēpli que debebāt fieri de cōmuni sumptibus: et patet ista ex dictis paucis exceptis q̄ exponentur. i Et septē dieb⁹ offeretis holocausta que sunt sine determinat. Numeri. xxix. Et similiter de sacrificijo fiendis in festo cet⁹ vel collecte determinat ibidem.

k Sumetisq; vobis die primo fru. arbo. pul. re. que aũt sit arbor ista nõ dñ. dicunt tñ aliqui q; sunt poma curuina. quia sunt valde pulera. ista tñ fiebant ad demonstrandum: q; dñs in terra deserta sustentauit eos diu absq; defectu notabile: vt hñ Deut. ij. vbi dr. Nouit dñs iter tuũ habitando tecũ. xl. ãnis. t nihil tibi defuit. t ad designandũ q; de illo deserto trãsierũt ad trã fructiferã t delectabilem.

In capi. xxiij. vbi dñs in postilla. Et fiũt die octauo re.

Additio.

c Ex hoc q; ista dies octaua dicebat festũ cete vel collecte: non habet q; cadẽ die colligeret pecunia. p ta crificijs. t hmõi: tum q; fiũt dies septima festi pasce dicebatur festũ collecte. vt habetur. j. Deut. xvj. t tñ in illa die nullus dicit q; colligebãtur pecunie: tũ quia manifestũ est apud doctores hebreos cõtrer: q; illa collectio p necessitatẽ cõibus sacrificijs hmõi fiebat p totã terrã promissionis in prima die mẽsis. xvj. q; precedit p mẽsem principiũ ãni sequẽtis. vt habet p scripturas eox auctencas: de q; t supbus q; nõ gũnent ad errores suos illis credendũ ẽ. Vñ festũ cetus dr ex hoc q; erat dies celebris in q; ppls debebat adunari seu colligi ad vacandũ diuinis: t p nõ cessare ab opib; seruilibus. Vñ semp subiungit imediate huic dictioni: cetus seu collecte: in hac materia cessatio ab opibus. vñ hic dr. Est em cetus atq; collecte: oẽ opus seruile nõ facietis in eo. Et fiũt Deut. xvj. de septima die pasche: q; circa b est attendendũ: q; hoc festũ q; fiebat p septimã die tabernaculox nullã hz rõnẽ lr̃alem q; pineat ad memoriã preteritox. Nã festũ tabernaculox cui hoc festũ cõtinuabat q; celebrabatur p septẽ dies cõtinuos: erat memoriale eox que fuerũt facta in deserto. Vñ in lra dr. Habitabit in umbra culis septẽ dieb; t ita vt discãt posteri vestri q; in tabernaculis habitare fecerim filios ist̃l. De die aũt octaua hs cẽt celeberrima nõ fit mẽtio in cui; preteriti memoriã sic vide tota rõ huius festi est figuratiua de futuro. Nec est dicendũ q; p istud festũ figurabat adunatio ppli. t pax pstita in tra promissionis: q; si sic debuisset cessare post ingressum terre promissionis: sicut figura cessat adueniẽte figurato. vide dicendũ videl. q; hoc festũ figurabat congregationẽ fidelium in ecclesia xpi in pñti: vel in regno celox futuro. C ut signũ est: q; in tota lege mosaica septenariũ celebrat: sicut pz de sabbato mk dies hebdomade: t septẽ dieb; pasche. t septẽ dieb; tabernaculox: t de celebratione pentecostes post enumerationẽ septẽ hebdomadarũ: t de mẽse septimo in q; plurima t precipua festa celebrabãt. vt in b ca. Sũt dies septima in veteri lege nõ fuit celebris: nisi tm in b loco in q; mandatur denotat q; expletis olibus festis veteris legis q; ista in b ca. recitant imediate succederent festa xpi. que in octauo die. s. resurrectionis icepiũt seu exordiũ receperũt. put ista largius in glosa tractant: q; nõ sunt intelligẽda ad sensus mysticos primere: sed ad literalẽ rõnẽ pdicta.

Replica correctorij contra Burgensem.

cetus atq; collecte. Omne op; Fuile ñ facietis i eo. Hę sunt ferie dñi q̃s vocabitis celeberrimas atq; sanctissimas: offeretisq; i eis oblationes dño: holocausta et libamẽta iuxta ritũ vnusquisq; dieiexceptis sabbatis dñi doniscq; vris. t que offeretis ex voto: vt q̃ sponte tribuetis dño. A quinto decimo q̃ die mensis septimi qñ congregaueritis foẽs fructꝰ tre vre: celebrabitis ferias dñi septẽ dieb;. Die primo t die octauo erit sabbatũ.

k .i. reqes. Sumetisq; vob die p̃mo fructꝰ arboꝝ pulcerrime spatulasq; palmax t ramos ligni densax fron diũ: t salices ỽ torrẽte t letabimini coram dño deo vro

Nota. xxiij. vbi postillator ad lr̃am exponit ḡre dies octaua post festũ tabernaculox dicebat cetus vel collecta. Burg. dicit asserẽs illius dicti octaue nullã esse sensum lr̃alẽ nisi figurativũ de futuro re. In q̃ digressione se involuit in multꝫ. primo q; arguit p locũ ab auctoritate negative dicẽs nõ hĩ i lra: igit nõ ẽ vex. Patet aũt hoc esse argumentũ ꝓ̃ rationẽ erroꝛ̃ burgẽsis: scilo q; dicit septimã pasche dici cetus t collecte. vt pz Deut. xvj. vbi dicit tũc non colligebant pecunie: sed postillator: exponit illũ locũ multiplr. vno mõ vt hic: tũc em̃ burg. ibi nõ dicit. tercio mõ meniẽter sine allegatione sacri canonis ꝓponit auctoritates hebreoꝝ catholicis doctoribꝰ cũ postillatore cetꝰ t collectas ad lr̃am exponẽndũ vt pz in scholastica hystoria circa li. nũe rox ca. de cenophegia. ḡnto q; sine rõe t auctẽ dicit dies collecte nullã esse expositionẽ lr̃alẽ ex aliq̃ facto preterito: q̃ falsum videt. q; scholastica hystoria t postillatores t alij doctores catholici assignãt rõem lr̃alẽ nullã absurditatẽ hñt: q; rõ t si i lra si exprimat vt dicit bur. ex lra tñ trahi pot nõ absurde. certe em̃ ẽ apõ oẽs: q; collecte fiebãt p cõi vsu sacrificioꝝ: q̃ q; tpe fiebãt ex lra nõ hr̃: nisi b t Deut. xvj. sunt etiã alie festiuitates q̃bꝰ in lra nõ dat rõ lr̃alis: q̃ tñ ex lra sine absurditate per doctores sepe assignat: sicut expositõ p multox psalmox ad lr̃am q̃ a sciis etiã doctoribꝰ varie ponit. si em̃ lra de oibꝰ redderet rõem facile cẽt lr̃am exponẽ: cui; tñ expositionis multiplr difficultas ondit a bñ hieron. in plogo bibie. Nec assignatio burg. ex lra hz colorẽ. Dicit em̃ festũ cetꝰ vel collecte: dici ex eo q; ppls debebat adunari seu colligi ad vacandũ diuinis. t p nõ vacare ab opibꝰ seruilibꝰ. q̃ lra vñ ꝺdicere huic assignationi. Deut. xvj. vbi dr q; collecta dñi dei tui ẽ: t nõ dr. q; collecta ppli ẽ. q̃ dñi dei tui ẽ. C collecta aũt dñi dei nõ vr̃ posse intelligi de collecta ppli: q̃ de collecta facta a ppło ad honorẽ dñi dei: vt ex effectu dicat collecta dñi dei: t vt illa collecta cõpetẽs fieret. ꝓbabẽt in eo die op; Fuile vt ꝓpetẽs ppls ꝓueniat ad cultũ dei: vt etiã dr̃ bur. vbi collecta fieret ne q; op; Fuile alicui ꝓueniẽt excusatꝰ loc; cẽt. ꝓ; lr̃alẽ igit expositoꝝ figuralẽ quã bur. sumit ex glosa ordinaria laudo: q; fidei fauet. Ca. xxiij.

c Et locut; est dñs. Decipus solẽnitatibꝰ ꝓnũciatis ad totũ ppłm generaliter. Hic ꝓ̃ ponunt principes ad sacerdotes spãliter. Et ꝓscribit hmõi cultus. scilo ponit incidẽs casus: ibi. Ecce aũt re. Prima i duas: q; ꝓ agit de cõpositõe lucernax. scilo de ꝓpositõne panũ: ib. Accipies q̃s simile. Utrũq; cũ pertineat ad officium sacerdotũ: t cedebat ad honorẽ t cultũ diuinũ. C tria primũ dr. b Precipe filijs ist̃l re. q; olei vñ lucerne debebat impleri: debebat a ppło ministrari. c Purissimũ. sine amurca aut fece alicui. d Lucidũ. vt cẽt aptũ ad dandũ lumẽ. e Ad poi. lucer. i. cõponẽdas. f Iugit. i. cõtinue hs arderet solũ de nocte sm aliqꝰ: sicut agn; oblatꝰ in holocaustũ mane t vespe dicebat iuge sacrificiũ. vel dicit

Ingiter q; oēs. nō lucernē ardebāt de nocte: de vic vero ges ml fm q; vidit Iosephus. g Extra velū. qō diuidebat sanctū ē sanctūsctōz. q; cādelabrū erat extra sanctūsctōz rūm illa pte tabernaculi q̄ dicebat sanctū vel sancta.

b Ponetq; eas aarō. i. ponet. i Al vespe vsq; mane q; in mane oēs extinguebāt fm aliq̄s: vt aliq̄ fm Iosephum vt dictū est. Ad qđ aūt ponerent iste incensū: ē qđ significaret dictū fuit Exo. xxv.

k Accipies q̄s. hic p̄r agit de p̄positis ne panū quoz materia erat farina triticea purissima ē oīs ppli ministranda.

l Et coques ex ea duodeci panes. Ad officiū em sacerdotū pertinebat istos panes formare ē coquere q̄ modum exponitur Exo. xxv.

m Singuli habebūt duas decimas. Et accipit b decima p decima pte ephi.

n Quoz senos altrinsecus. q; de istis duodecim panibus siebāt duo ordines: ē i q̄libet ordine erāt sex panes vnus sup alios ē in summitate cuiuslibz ordis erat vas aureū plenum thure luciādissimo.

o Be sit panis in monumētū oblationis dñi q; panes cedebāt in vsum sacerdotū ē thus cremabat in honoz dīuinū. p Per singula sabbata matabunt. q; amotis poribz ponebāt nouī. q Susceptā a filijs isrl. q; materia benōis panū ab eis accipiebat vt. ō. dictū est. r Erūt q; aarō ē filijs ei⁹. In necessitate eī poterāt alijs dari ad eāmsicut Achimelech dedit ipi dauid: vt dr. j. reg. xxj.

o Vt comedāt eos i loco sancto. i. intra atriū tabernaculi i vna exedra ad b pta. r Ecce aūt egressus. Hic ponit casus incidēs de blasphemo in turgio. ē describit istē casus post descriptionē dictaz solemnitatūq; in solēnitatib⁹ solēt boles lauti⁹ comedere ē bibere ē p ista turgari de facili: ē iter turgia p̄rupere ad blasphemias. p igit describit hui⁹ blasphemi trāsgressio. sedo punitōis determinatio ibi. Miserūt eū. tercia determinatōis executio: ibi Locutusq; est Moyses. Circa primū sciēdū: q; dicit b alī q̄ debuit q̄ iste blasphem⁹ eo q̄ erat de tribu Dan ex pte matris voluit figere tabernaculū suū in illis q̄ erāt de tribu Dan. fi fuit. phibit⁹ ab illo iuxta quē volebat figere tabernaculū eo q̄ occupabat spaciū suū: ē sic rigati sunt ad iuicē: ē cū eoz deducta est ad moysen q̄ sententiauit ꝫ illū q; castra nō sumabunt fm lineā matrū q̄ patrū: vt dr Nu. ij. vbi dr singuli q̄ turmas atq; vexilla ē domos ꝑgnationū suarū castrametabant. In hebreo dr. Et homos patrū suoz castrametabunt. p̄ter quā iniam ꝑcurbat⁹: ē postq; exierat de loco iudicij blasphemauit nomē dñi: ē ifā b mētio expōla de matre sua ē de tribu Dan: ē fm b ponit ifa cū dr. r Ecce exit egressus. i. de loco iudicij vbi fuerat p̄dēnatus. v Qui pepit de viro egyptio. Iste vir egyptius fuit ille q̄ interfecit Moysen: ē genuit istum blasphemū de adulterio: qui tamē fuit Exo. ij. x Iurgat⁹ est in castris. i. p̄ter similitudinē tentoriī sui in castris rōne p̄dicta. y Cuiz blasphemasset nomē dñi. dicunt ei aliq̄ q; in publico nolauit nomen dñi Tetragramatō: qō erat illicitum notare nisi in sacerdotū benedictionibus: ē illud nomē maledixit.

z Vocabāt aūt mr ei⁹ Salumith. de q̄ dictū fuit Exo. ij.

a Miserūtq; eū in carcerē. Hic p̄r ponit punitōis ei⁹ determinatio. ē scito rōne ei⁹ benōi determinationis fit quedā repetitio de lege talionis dicti. Qui percusserit. Circa primā dicit aliq̄ debuit: q; is fuit missus in carcerem donec sup b sciretur sūa dei: eo q̄ ignorabat virū incurrisse penā mortis. Alij aūt dicūt q̄ bñ sciebat ipm incurrisse penā mortis. quia iam preceptū fuerat a dño Exo. xxj. Qui maledixerit pri mortе moriat: ē multo fortiꝰ incurrit b pena p maledictione dei: q̄ est pater oim q̄ creatione: ē io fuit reclusus vt sciret q̄ morte deberet mori q; b nō fuit determinatū a dño: ē io de

b Educ blasphemū extra castra ē ponēt oēs q̄ audierūt manꝰ suas sup caput ei⁹ ē lapidet eū pplus vniuersus

f ē ad filios isrl loq̄ris. Homo q̄ maledixerit deo suo portabit pctm suū: ē q̄ blasphemauerit nomen dñi: morte moriat. Lapidib⁹ opprimet eū oīs multitudo ppli. Sive ille ciuis: sive pegrinus fuerit. q̄ blasphemauerit nomen domini

g ni morte moriat. Qui percusserit aial reddat vicariū. i. aiaz

h p aia. Qui irrogauerit macūlā ciuilī cuilibet ciuiū suoz: sicut fecit: sic fiet ei. Fracturā p fractura oculū p oculo: dētē p dēte restituet. Quale inflixerit maculā: tale sustinere cogetur. Qui percusserit iumētū: reddat aliud. q

terminiat b eū dr. b Educ blasphemū ext castra. tanq; ois boīs abominabilē ē execrabilē. c Et ponēt oēs q̄ audierūt ipm blasphemāre. d Manꝰ suas sup caput ei⁹. tāq; testes. oīs dō malicia rea ē addunt ad mortē nō nocē Et lapidet eū pplus vniuersus ad terrorē aliorū.

f Et ad sūstra. loq̄ris. prestando q̄ sūt morte morient qui blasphemauerit nomē dñi. g Qui percusserit. Hic occasiōe hui⁹ addit repetēdo de lege talionis tā dr. Qui percusserit ē occiderit boiem et. ē intelligit dr occidēte a ꝓposito nō a casu: vt p̄z p illud qō bñ Exo. xxj. vbi dr q̄ inuersi oēs a casu debebāt saluari in ciuitatē refugij. h Qui percusserit aial reddat vicariū. i. aial equidē speciei valoris: vel pcūi: fm arbitriū iudicis. i Qui irrogauerit. i. fecerit. k Maculā hic accipit macula p mutilatione seu lesione: q̄ nō pōt curari sine notabili deformitate: eo mō quo aial dicebat maculatū fm legē. Et qualiter istud sit intelligendū dicūt sūi plen⁹ Exo. xxj. vbi plen⁹ actū est ō lege talionis. l Qui percusserit boiem pmiat. ē fm expōtores nros intelligit de percussiōe ad quā nō sequit mors nec mutilatio. nec deformitas notabilis. quia ratio debet punīri ad arbitriū iudicis. In hebr. dr: q̄ percusserit boiem morte moriat. Et de. Ha. sa. q̄ loquit ista lex nō de quocūq; homine: q̄ de patre: q; percutiēs patrē grauī percussione dr mori: ertā si mors nō sequat vt dictū fuit Exo. xxj. Vel dicēdū q̄ loquit hic de hoīe generaliter ē de percussiōe ad quā sequit mors. ē repetit id qō in principio hui⁹ pcessus

fuerat ad maiorē exactionē. m Equū iudiciū sit inter vos siue pegrin⁹ siue. Accipit hic pegrin⁹. gēlis quicūq; ad iudaismū ḥ recipieret ḥrū ad ea q̄ pertinent ad salutē nō tñ ad ea q̄ sunt bonoris in regimine pplī q̄ nō: alio simplicit cinere ad q̄s recipiebant alīq gentiles quidē post certā generationem alīq post decimā ⁊ alīq nunq̄: vt hī Deu. xxiij. Filio aūt inde⁹ interfecisset gētilē nō quicūq; ad iudaismū ḥ in carnalē penā mouet. Sm q̄ dicit Rab. Sa. prout exponit Exo. xxj. n Locutusq; est moyses. b ponit execrato pene sm se tēnā hūi ⁊ blasphemiā supra dictū ⁊ pl̄a. Capitm. xxv.

1 Locutusq; est dñs. Superi⁹ actū ē d solēnitatib⁹ diey. Hic p̄r agit de solēnitatib⁹ annoy. ⁊ diuidit in duas. in p̄ē p̄cipale ⁊ incidētalē. scda ibi. Si vēdes q̄ppiā. P̄ma adhuc i duas q: p̄ agit de solēnitate anni septimi. scdo de solemnitate anni ēnāgesimi: ibi. Numerabis q̄s. Circa p̄mū sciēdū: q̄ annus septim⁹ erat remissionis: q: tūc remittebant debita nō potēt⁹ soluere: ⁊ fuit dimittendi libert. ḥ ēt ē intelligēdū ḥ impotēt⁹ ⁊ fuit inductū q̄ersus ad iudaismū vt hī Deut. xv. vbi agit de anno septio. ḥrū ad ista. ḥ ḥ agit de ipo inq̄eu erat solēnis ad quiete terre. Et ḥ est q̄ dī. b Quādo ingressi fueritis terrā q̄ ego dabo vobis sabbatiza. sab. bo. dcscdo. Dicit aūt Aug. q̄ terra colebatur septio anno ⁊ seminabat. ḥ nō colligebat a dñis: ḥ tñ pauperib⁹ dimittebat. ⁊ sm ḥ intelligit quales terre. q: nō exercebat. p̄ utilitate tpali celēbrōes aūt debuit ⁊ andreas. sup locū istū dicit q̄ terra ano. vij. nō colebatur nec seminabat. ⁊ ḥ magis p̄cedat textui. q: stati sabbat. Ser anno sereo agrū tuū ē. sabbat. c Septimo anno sabbatū erit terre. Sā ei colerēt nō cēt requies terre vt habit. Agrū nō sereo ē. d Ea⁹ sponte gignit bum⁹ nō metes. illa sunt q̄ nascunt in campis ex granis decidentib⁹ tpe messis ablq; alia cultura: ⁊ illa nō debebāt dñi cāpoy appropriare sibi. e Et vuas primitiay tuarū. dicit aliqui q̄ loquit hic de fructib⁹ vinee ante quartū annū qui erat immūdi: vt habet supra. xix. ḥ nō est verū immo de fructib⁹ anni septimi loquit q̄ ablq; cultura nascebant vnde primit. Anno septimo agrū nō seres ⁊ vineā tuā nō putabis. ⁊ de vtriusq; fructib⁹ habit.

pauserit dominē puniet.

m Equū iudiciū sit iter vos: siue pegrin⁹ siue ciuis peccauerit: q: ego sum dñs deus vē. Locutusq; é moyses ad filios isrl: ⁊ ēduceret eū q̄ blasphemauerat extra castra: ac lapidib⁹ oppſſerūt. Fecerūtq; filij isrl sicut p̄cepat dñs moysi.

a Scutusq; est .xxv. dñs ad moysen i mōte synai dicēs Loqre filijs isrl: ⁊ dices ad eos: b Cū ingressi fueritis terrā quā ego dabo vob: sabbatizate sabbatū dño Ser annis seres agrū tuū. ⁊ ser annis putabis vineā tuā colliget c eq̄ fructū eius. Septimo āt anno sabbatū erit terre requiēcōis dñi. Agrū nō seres: ⁊ vineā nō putabis. d Que sponte gignet bum⁹ ñ metes: ⁊ vuas primitiarū tuaq; nō colliges q̄si vindemiā Ann⁹ ei requiēcōis erit. e est. Sz erūt vobis i cibū tibi ⁊ uxori tuo: ancille: ⁊ mercenario tuo: ⁊ aduene q̄ peregrinat apud te. Jumēti tuis ⁊ peccoribus ois q̄ nascunt pbebūt cibū. Nūerabis quoq; tibi septē hebdomadas annoy. i. septies septē q̄ simul faciūt q̄dragintanouē: ⁊ clāgēs buccina

f Sed erūt vobis in cibū ēt. q: inde vīuebāt cōiter dñi ⁊ serui pauperes: ⁊ pegrini. erā bestie: nō solū domestice. ḥ silvestres vt habit. g Jumentis tuis ⁊ peccoribus. ḥ hebreo habet. Jumētis tuis ⁊ bestijs. ⁊ q̄ bestias bisignificant alalia silvestria sm hebreos.

mēse septio: decia die mēsis ꝓpiationis tpe i vniuersa terra vra. Sanctificabisq; annū q̄nq̄gesimū: ⁊ vocabis remissionē cunctis habitatorib⁹ tre tue. Jpe ē ei iubile⁹. Reuertet hō ad possessionē suā ⁊ vnusq̄sq; rediet ad familiā pristinā: q: iubile⁹ ē ⁊ q̄nq̄gesim⁹ ann⁹. Nō seretis: atq; metetis: spōte i agro nascēta. ⁊ primitias vindemie nō colligetis: ob sanctificationē iubilei: sz statis ablata comedetis. Anno iubilei redeant oēs ad possessiōes suas. m Si vēdes q̄ppiā ciui tuo vel emes ab eo: ne cōtristes fratrē tuū: sz iuxta numerū ānoy iubilei emes ab eo ⁊ iuxta supputatiōez frugū vēdet tibi. Quanto plures anni remāserit post iubileū: tāto crescet ⁊ pciū: quanto minor tpis nūerabit tāto minoris ⁊ emptio ꝓstabit. Tps ei frugū vēdet tibi. Nolite affligere ꝓximū tuū. ⁊ timeat vnusq̄sq; deū suū. q: ego dñs dē vē. Facite p̄cepta mea: ⁊ iudicia custodite: ⁊ iplete ea vt habitare possitis i tra absq; vllo pauore. ⁊ gignat vobis bum⁹ fructū suos. q̄b⁹ vescamini vsq; ad saturitatē

k uersa terra vra. Sanctificabisq; annū q̄nq̄gesimū: l ⁊ vocabis remissionē cunctis habitatorib⁹ tre tue. Jpe ē ei iubile⁹. Reuertet hō ad possessionē suā ⁊ vnusq̄sq; rediet ad familiā pristinā: q: iubile⁹ ē ⁊ q̄nq̄gesim⁹ ann⁹. Nō seretis: atq; metetis: spōte i agro nascēta. ⁊ primitias vindemie nō colliget: ob sanctificationē iubilei: sz statim ablata comedetis. Anno iubilei redeant oēs ad possessiōes suas. m Si vēdes q̄ppiā ciui tuo vel emes ab eo: ne cōtristes fratrē tuū: sz iuxta numerū ānoy iubilei emes ab eo ⁊ iuxta supputatiōez frugū vēdet tibi. Quanto plures anni remāserit post iubileū: tāto crescet ⁊ pciū: quanto minor tpis nūerabit tāto minoris ⁊ emptio ꝓstabit. Tps ei frugū vēdet tibi. Nolite affligere ꝓximū tuū. ⁊ timeat vnusq̄sq; deū suū. q: ego dñs dē vē. Facite p̄cepta mea: ⁊ iudicia custodite: ⁊ iplete ea vt habitare possitis i tra absq; vllo pauore ⁊ gignat vobis bum⁹ fructū suos. q̄b⁹ vescamini vsq; ad saturitatē

n Numerabis q̄s. Hic p̄r agit de solēnitate anni q̄nquagesimi: de quo é duplex opinio: tā apud hebreos q̄ apud latinos. co. n. q̄ dicit b b Numerabis q̄s tibi septē heb. an. ēt. dicit aliq̄ q̄ anno iubile⁹ erat vltimus ann⁹ hui⁹ numeri. l. xlix. dicebat th q̄nq̄gesim⁹ respectu precedentis iubilei incipiebat: ⁊ sm ḥ ann⁹ iubile⁹ erat idē cū anno septimo remissionis hebdomade vltime annoy p̄dictoy. alij aūt dicunt q̄ annus iubile⁹ erat ann⁹ immediate seq̄ns annos. clix. p̄dictos. ⁊ sic erat q̄nquagesim⁹ p̄cedens iubileo exclusiue. Et sm ḥ ann⁹ iubile⁹ erat immediate seq̄ns annū septimū vltime hebdomade. ⁊ tunc erant duo anni sibi succedentes immediate in quib⁹ terra desebat ita q̄ nō colebat nec seminabat. ⁊ vtriq; opinioni potest ḥa de facili applicari. i Et clangeo buccinā. mēse septio ēt. Dicūt alij q̄ iste clāgor fiebat mense septimo anni p̄cedētis iubileū: ficut homines ante natiuitatē dñi p̄clamāt festa clamādo natale. alij aūt dicūt q̄ iste clāgor fiebat. vij. mense anni iubilei: ⁊ hoc videt verū. vñ ⁊ vocat iubile⁹ ab isto clāgore. sm q̄ dicit Rab. Sa. ⁊ rōnabiliter vbi ei dicim⁹ iubileū. i hebreo habet iobel: q̄s significat cornu vel buccina. vñ Exo. xix. vbi dī. Cū āt cepit clangere buccina. in hebreo habet iobel. k Sanctificabisq; annū q̄nquagesimū. i. applicabis ad vsum cultū. l Et vocabis remissionē. q: tunc remittebant seruientes ⁊ debita. ⁊ ēt exules gaudebant ire ad terrā suā vñ seq̄nt. Reuertet hō ad possessionē suā: ⁊ vnusq̄sq; rediet ad familiā pristinā. cetera patet ex p̄dictis. m Si vēdes. Hic ēt ponit tres inciḋētalia in qua ponuntur duo inciḋētia ex p̄dictis. co. n. q̄s dicit ēt immediate q: in anno iubileo oēs redibāt ad possessiones sua. ostenditur q̄ possessio nō poterat vendi nisi vsq; ad iubileū. ⁊ iō necessariū fuit determinare modos vēditionis. Item q: dictū est supra q̄ septimo anno non poterat seminari nec metī: ogebat determinare de mō pūitionis: ⁊ iō primo erat dē modo vēditionis in generali. scdo modo pūitio

nio ānī. vij. t. vīj. ibi. Q si dixerit⁹ tercio reuertīt ad mo
dū vendicionis in spāli: ibi. Terra q̄s. Circa primū scien
dū q̄ eraq̄ nō poterāt vēdi possessiones nisi vsq; ad an
nū iubileū ad ō q̄ esset iusta vendicio oportebat habere
respectū ad terminū iubilei: vt quāto plures essent anni
vsq; ad iubileū: tāto
plus vēderetur: t ēt
to pauciores tanto
mai⁹ t ptz ifra.

n Q si dixerit⁹. h
pīe agit de mō pul
sionis. q; dīs q̄ ē ve
rax t potēs ad iplēdū dicit q; anno sexto terra pferret fruc⁹ in tanta abūdan
tia: q; ēt sufficerent ad sustentationē hominū vsq; ad tps q̄ nouī fruc⁹ haberen
tur de semlanti. vij. anno t ptz ifra.

o Terra quoq; hic reuertīt ad modū vēdicionis in spāli: t ō
agit ō vēditōe agro
rū. sēd dom⁹ ibi.
Qui vendiderit do
mū. tercio plenarie
ibi. Si pauperate cō
pulsus. Circa primū
determinat q̄ vēdēs
possessionem suā ex
pauperate poterat re
dimere si veniret ad
pīgruōrē fortunam
siue ppinq⁹ ei⁹ et si
emptor: lucrasset ali
quos fruc⁹ valor ō
pcio debebat defal
cari t residuū reddi
emptori. terra ei p
missionis erat ipēdio
dei imediate: tūdei
nūe ibi habitātes nō
erāt nisi sicut coloni
t ō dīs noluit eam
aliter vendi sed alie
nari: t ptz ifra.

p Qui vendiderit
domū. Hic agit in
spāli de vēditōe do
mor⁹ vbi determīna
tur q; dom⁹ q̄ erant
tra ciuitates vel vīl
las murata si vēde
rent poterāt redimi
infra annū vendicio
nis aliter nō poterāt
redimi ō cetero etiā
in anno iubileo. Do
mⁿ aūt que erant in
villis non muratis
semp poterant redi
mi vsq; ad iubileū:
nulli⁹ ipetū formidantes.

n Q si dixeritis q̄d comede
m⁹ anno septimo si nō seue
rim⁹: neq; collegerim⁹ fru
ges nr̄as dabo būdictio
nē meā vobis āno sexto. t
faciet fruct⁹ triū annor̄. se
retisq; anno octauo: t co
medetis veteres fruges vs
q; ad nonū ānū: donec no
ua nascant edetis vetera.

o Terra q̄; nō vēdet imppe
tuū. q; mea ē: t vos aduene
t coloni mei estis. Vñ
cūcta regio possessionis ve
stre sub redēptionis ōditi
one vēdet. Si attenuatus
frater tu⁹ vēdiderit posses
siūcula suā: t voluerit ppi
quus ei⁹: pōt redimere q̄s
ille vēdiderat. Sinaūt nō
habuerit ꝓximū: t ipe pci
um ad redimēdū potuerit
inuenire: ꝓputabunt fruc⁹
ex eo tpe quo vēdidit: t q̄
reliquū est: reddet empto
ri. sicq; recipiet possessio
nē suā. Q si nō inuenerit
man⁹ ei⁹ vt reddat pcium
hēbit emptor q̄ emerat vs
q; ad annū iubileū. In ipo
en oīs vēditio: redibit: ad
dīm t ad possessorē pristi

p nū. Qui vendiderit domū
intra vrbis muros habebit
licentiam redimēdi donec
vn⁹ impleat ann⁹. Si non
redemerit t anni circulus
fuerit euolut⁹: emptor pos
sidebit eā: t posteri ei⁹ im
ppetuū t redimi nō pote
rit etiā in iubileo. Sinaūt
in villa fuerit domus que
muros nō habet agror̄ iu
re vēdet. Si ante redēpta
nō fuerint i iubileo reuertet
ad dīm suū. Edes leuitarū
q̄ in vrbib⁹ sunt: semp pōt
redimi. Si redēpte nō fue
rit in iubileo reuertet ad
dominos: q; dom⁹ vrbiū
leuitic⁹ p possessionibus

q sūt inter filios isr̄l. Subur
r bana aūt eor̄ nō veneāt: q;
possessio sempit̄na ē. Si ac
tenuat⁹ fuerit frat tu⁹ t in
firm⁹ manu: t suscepis eū
q̄si aduenā t pegrinum: et
vixerit tecum ne accipias
vsuras ab eo: nec amplius
q̄ dediſti. Time deū tuū:
vt viuere possit fr tu⁹ apud
te. Pecuniā tuā nō dabis
ei ad vsurā: t frugū supa
būdantiā nō exiges. Ego
dīs de⁹ vester q̄ eduxi vos
de tra egypti: vt darē vob
tram chanaā: t ēm vester de

s us. Si pauperate ꝓpulsus
vēdiderit se tibi frat tu⁹ si
ēti oppmes seruitute famu
lor̄ tuor̄ q̄si mercenari⁹ t colo
nus erit. Vsq; ad annum
iubileū operabit apud te: et
postea egrediet cū liberis
suis: t reuertet ad ognati
onē t ad possessionē patrū
suor̄. Pecu ei fui sūt: t ego
eduxi eos ō tra egypti. nō
veneāt ꝓditōe suor̄. Me
affligas eū p potētiā. ſ me

t tuito deū tuū. Seru⁹ t an
cilla sint vob⁹ ō nationib⁹: q̄

v i circuitu vr̄o sūt. t de ad
uenis q̄ pegrinant apud vos
vr̄q; ex eis nati fuerint i tra
vr̄a. Hos habebit famulos
t hereditario iure trāsmit
tet ad posteros. ac posside
bit ineternū. Frēs aūt ve
stros isr̄l ne opprimetis p

x potentiam. Si inualuerit
manus aduene t si pōctio
defalcande rū facta de pcio quātū valuerāt emptori. Nō
aūt hui⁹ diuersitat̄ erat: vt ciuitates t ville murate remā
nerent magis populate: t ō statutū fuit vt dom⁹ illarum
vēdere nō possent redimi nisi pcio anno: vt p ō boies ecia
mⁿ ꝓni ad vendendū. Excipiunt tamē ab hoc domus
leuitarū que erāt in vrbibus muratis que vendere ab eis
poterāt redemi semp modo supradicto. Cuius ratio assi
gnat in litera. q; lenare nō habebāt gētē in agris sicut alie
trib⁹. et ō domus eor̄ que erāt in vrbib⁹ reputabant cio
q̄si p hereditate agror̄ t ō simili mō redimi poterant et
ptz ifra. q Suburbana aūt eor̄ nō veneāt. i. vendēdi
vñ dīus Exulo vspulo veneo sic ḡnal
ista: Seruus possessi
sub voce gerit alie
na. i. sub voce actus
r Cuius possessio
sempiterna ē. suburbana esse ḡntes dicta
erāt quedā loca i cir
cuitu ciuitatū q̄ erāt
cōmunia: vt dr̄ Nu.
xxxv. vbi ista mate
ria tangit plenⁿ. et ō
dicit ō possessio sem
piterna: q; cōmunitas nō mouit: sed p
sone singulares: et ō
nullius poterat alie
nari vendere ibi: quia
nō habebāt aliquid
ꝓpriū.

o Si pauperate. hic
pīe agit de vendicio
ne ḡnaliter vbi deter
minat q; si aliquis
Hebreus esset empt⁹
in seruū: vel be
bea in ancillā: debe
ret tractari amicabi
liter t nō sicut seruus
alterius nationis: et i an
no iubileo poterat ta
lis egredi: et si annus
septimus remissionis
veniret ante annū iu
bileū poterat egredi
similiter vt dictū fuit
Exo. xxi. Erat em
omnes debuit seruul
ipsius dei immedia
te: eo q; redemerat
eos de seruitute egy
pti. t ō nolebat eos
aliter vendi. Secus
aūt erat de fuis em
ptis aliar nationum
t hoc est q̄ subdit.
t Seru⁹ t ancilla
sint vob⁹ de natiōib⁹
que in circuitu
vestro sunt. qui non
sunt conuersi ad in
dailmū. v Et de
aduenis. id est de cō
uersis: sicut patet io
sue. ix. q; Gabaonite
semp fuerant serui
multitudinis. licet
essent cōuersi ad in
dailmū. Si aūt ali
quis indotus esset vendimo in seruum alicui conuerso
ad indailmum poterat redimi q; seipsum si pūgnior fortuna sibi occurreret: vel per propinquos suos: de falcatio
ne tamen facta de pcio redēpcionis quantum ei⁹ ser
uitus valuerat emptori: t hoc est quod dicit.

p Si inualuerit apud vos man⁹ aduene t⁹. t si pōctio

modio nō poterit redimi: egrediet liber cū liberis suis in anno iubileo: cui⁹ cā reddit cū ois. Mei em̄ serui sunt filij isr̄l quos eduxi de terra egypti: t iō nolebat q̄ possent vēdi simpliciter t ad semp in seruitutē hūanā.

In ca. xxv. vbi dr in postilla. Sciendū q̄ ann⁹ septim⁹ erit remissionis.

Additio.

Quod aūt i anno septio non remittant debita: nisi tm nō potēt ib⁹ soluere: nō credo q̄ habeat fundamētū in lr̄a nec hoc debet q̄ in illis locis literā exquisite sequūtur ō dicūt: sed q̄ remissio debitoꝝ de q̄ hic agit intelligit generaliter tā de potēt ib⁹ q̄ impotētibus. Aliter aūt ō intelligēdū ꝓpio loco videndum est. s. Deu. xv. ca.

Replica correctoꝝ cōtra burg.

Illud q̄ notat ca pi. xxv. ꝓtractabitur Deu. xv. infra.

Capitulū xxvj.

Cho dñs deus vester. Postq̄ actū est de solēnitatib⁹ que pertinēt ad cultū diuinū. hic ꝓsequit inducit ꝓphs ad obseruantiā cap. Et ō quadrupliciter: p̄ p̄hibitionem. scō per promissionem: tio. Ego dominꝰ si in p̄ceptis meis tē. tercio p cōminationes ibi. Oꝛ si nō audieritis me. quarto p ꝓlationes: ibi q̄ si t ō bis Circa primum p̄hibet idolatriā: et inducit ad obseruantiā cultus diuini cū ois.

a Ego dñs de⁹ vester. cui cultū latrie debetis: t nulli alteri ideo subdit.

b Nō facietis vobis idolū. s. ope fusili. t sic p̄hibet idolatriā in idolis metallicis. c Et sculptile. s. p dolationem: t sic p̄hibet idolatriā i statuis ligneis.

d Nec titulos eri. s. altaria p idolatria in imaginib⁹ lapideis.

e Custodite sabbata mea. s. solēnitates q̄ vocant sabbata: qi in eis erat cessatio ab op⁹ seruilib⁹: vt pz ex sup⁹adictis.

f Et pauete ad sanctuariū meū. i. habete reuerētiā ad ip̄m: t nō ad idolatrie locū.

g Ego dñs. Hic ꝓfr inducit ꝓphs ad obseruātiaꝫ p̄dictoꝝ p promissiones bonoꝝ si ea obseruauerit: t p̄ p̄mittit ei⁹ vbertas terre cū ois.

h Dabo vobis plu. tpl. so. i. ꝓpetendo⁹ ad fructificationē terrena scētiū.

i Apphēdet messiū tritu: vind. ō est dictū: tanta erit copia bladi: q̄ nō poterit colligi añ tps vindemie. sed ō p̄mittit eis securitas ab hoste cū dicit.

k Et absq̄ pauore habitabitis q̄ sine securitate seruitutis parum aut nihil valet.

l Auferaꝫ malas bestias a vobis. ita q̄ nō noceant gloriis vestris nec bonis. tercio. p̄mittit eis fertilitas in ple cum dicit.

m Respiciā vos et cre. fa. sicut promissuꝫ fuit Abrae Gen. xv. iō subdit. Et firmabo pactū meū ꝓvobis cū. n Comedetis vetustū. veterꝫ. i. fructus terre ita abūdabūt: t tāta erit abūdātia collectionis t manducatis erūt: q̄ possent valde din seruari t comedi a vobis: ꝙ dimittet ꝓpter nouos superuenientes. ōrto ꝓmittit eis diuina familiaritas cū sua ꝓtectiōe cū dicit.

o Ponā tab. me. i me. ve. vbi per signa euidētia apparebit effect⁹ p̄dictē mee in rōsionib⁹ diuinis et ꝓsimilibus.

p Et nō abijciet vos aīa mea.

q Ambulabo inter vos: et ero de⁹ vester: vosq̄ eritis ꝓpls me⁹. Ego dñs de⁹ vr̄ q̄ eduxi vos de terra egyptioꝝ ne seruiretis eis: t q̄

o ꝓfregi catbenas ceruicum

r vestrarū vt incederetis erecti.

Oꝛ si nō audieritis me nec feceritis omnia mādata mea sed sprexeritis leges meas: et iudicia mea contempseritis vt nō facia tis ea que a me constituta sunt: t ad irritum ꝓducatis pactū meū. ego quoq̄ hec

s faciam vobis. Elisitabo vos velociter: in egestate t ardore qui conficiat oculos vestros: t ꝓsumat alas

t vestras Frustra seretis sementem. que ab hostibus

u deuorabit Ponā faciē cōtra vos. t corruetis coraꝫ hostib⁹ vestris t subijciemini odientib⁹ vobis. fugietis nullo persequente.

x Et si nec sic audieritis me: addam ut corripiam vos septuplum propter peccata vestra.

y Et conteram superbiam duritie cervicis vestre: et dabo celum vestrum sicut ferrum: et terram vestram sicut es.

z Et consumetur frustra virtus vestra: non proferet terra germen suum: nec lignum agri poma sua.

a Si ambulaueritis ex parte mea. i. intentione ad vos

occupabit semētē t comedet⁹ panē vr̄m i saturitate

k t absq̄ pauore habitabit⁹ i terra vr̄a. Dabo pacē i finib⁹ vr̄is. dormietis t nō

l erit q̄ exterreat. Auferam malas bestias: t gladius nō trāsibit terminos vr̄os Persequmini inimicos vestros t corruēt coraꝫ vob. Persequent q̄nq̄ de vr̄is cētū alienos: t cētū ex vob decē milia. Cadēt inimici vr̄i gladio in ꝓspectu vr̄o.

m Respiciaꝫ vos t crescere facia: multiplicabimi. t firmabo pactū meū vobiscū.

n Comedetis vetustissima veterū. t vetera nouis supue

o niētib⁹ ꝓijcietis Ponā tabernaculū meū i medio vr̄i

p t nō abijciet vos aīa mea.

q Ambulabo inter vos: et ero de⁹ vester: vosq̄ eritis ꝓpls me⁹ Ego dñs de⁹ vr̄ q̄ eduxi vos de terra egyptioꝝ ne seruiretis eis: t q̄

o ꝓfregi catbenas ceruicum

r vestrarū vt incederetis erecti.

s Oꝛ si nō audieritis me nec feceritis omnia mādata mea sed sprexeritis leges meas: et iudicia mea contempseritis vt nō facia tis ea que a me constituta sunt: t ad irritum ꝓducatis pactū meū. ego quoq̄ hec

t faciam vobis. Elisitabo vos velociter: in egestate t ardore qui conficiat oculos vestros: t ꝓsumat alas

u vestras Frustra seretis sementem. que ab hostibus

x deuorabit Ponā faciē cōtra vos. t corruetis coraꝫ hostib⁹ vestris t subijciemini odientib⁹ vobis. fugietis nullo persequente.

y Et si nec sic audieritis me: addam ut corripiam vos septuplum propter peccata vestra.

z Et conteram superbiam duritie cervicis vestre: et dabo celum vestrum sicut ferrum: et terram vestram sicut es.

a Et consumetur frustra virtus vestra: non proferet terra germen suum: nec lignum agri poma sua.

b Si ambulaueritis ex parte mea. i. intentione ad vos

fugatib⁹ ꝓmissa. Promiserat ei obseruātib⁹ securitatē ab hostib⁹: t iō nō obfuātib⁹ p̄ ꝓminat ipugnationē hostiū cū ois. q̄ si nō audieritis et. sequit.

x Visitabo vos velociter in egestate t ardore. pueniēte ex incursu hostiū: vñ subdit.

y Frustra seretis semētē: q̄ ab hostib⁹ deuorabit. a Ponā faciē meā cōtra vos. i. intentionē ad vos

pſequēdā.ſō ſubdit. Et corruetis corā hostibus vestris. t
ſubdit. b Fugietis nemine pſequēte. ex nimio pauo-
re qō eſt valde turpe. ſcdo ꝑ formidinē quā ꝓmiserat ser-
uātib⁹ mādata cōminat nō fugiēb⁹ ſtabilitatē cū dicit.
c Sinaūt nec ſic obedi .m addam contu. ve. i. penas vo-
affligentes.
d Septuplū. i. pfecte qi septenari⁹ nu-
merus pfectionē ſignificat. e Dabo
qs vobis celū desup
ſicut ferrum. qz nec
vos nec pluuia de-
ſcēdet unde sup terrā
fecūdandā. f Et
terrā eneā. i. ſiccā et
ono infructuosam.
tercio cū dr g Si
ambulauerit⁹ ex ad
uerſo mihi. ꝑa fecū
dizarē ꝓplio: comminat eis pauciertatē
plebis vt ſequit.
h Emittāqz in vos beſtiā agri. i. feroces
i Que ꝓlumāt vos
deſerteqz fiant vie
ſtre. ꝓpter pauciertatē
habitatoꝝ in terra: t
non ſolū ꝓminat eis
pauciertatē ex demo
tione beſtiaꝝ: ſ; etiā
ex gladijs inimicoꝝ
vnde ſubdit.
k Inducāqz ſuper
vos gla. vl. ſe. mei. i.
trāſgreſſionū federꝫ
mei. l Cūqz ꝓfugeritis in vrbes a fa
cie gladij.
m Mittā peſtil. ēt.
ita q nō poteritis ibi
ſaluari ſ; ꝑ nimia mi
ſeria t fame cōſumi
ni vos tradere hosti
bus veſtris.
n Poſtqz ꝓfregero
baculū panis. i.
ſuſtentamentū cibi.
o Ita vt decē mu
li. in vno cli. co. pa. i.
ta parū habebūt de
pasta q vn⁹ parum
cibari⁹ ſufficiet pro
decem domibus.
p Et reddant eos
ad pondus. i. diſtri
buant i domib⁹ ſuis
ad pondus ꝓpē pau
citatē. Dicit aūt hic
ſca. ſa. q in ꝟ ꝓmina
tur eis dīs corrupti
onē bladi t paſte: in
tantū q panes inde
formati in furno po
ſſint frangere nī i par
tes mīoras: q ex
tracte de furno diuiderent ad pondus vt quelibet mulier
haberet partē ſuā debitā: vlteri⁹ ꝓminat eis pauciertatē ta
tam ex ſeipſis cū dr Si ambulāt q hec audierint me et ſequit
q Et comeda. car. fil. t fi. veſtraꝝ qō fuit impletū in ob-
ſidione ſamarie: vt hꝫ .iiij. Ḡ reg. vj. ca. t i obſidione hieru-
ſalē ꝑ Tytū t Veſpaſianū: vt dicit Joſephus li. de iudaī
co bello. quarto ibi. r Deſtruā excelſa veſtra. ꝫ diuinā
familiarit⁹ otē qua ꝓmiserat obſeruātib⁹ mādata et⁹ cōmi
nat eis ſubtractionē ſui auxilij t totalē delectionē cū dr.
r Deſtruā excel. ve
ſtra. i. loca alta in q
bus idolis immola
bāt. s Et abominabit vos aia mea.
ſubtrahēdo effectus
pietatis mee: etiā a ꝓplo: ideo ſubdit. Et
deſerta faciā ſacuaria veſtra. t Nec
recipiā vltra odores
ſuauiſſimū. i. ſacrifi-
cia q ſpē obedientie
mihi: fuerunt mihi
odoriferā t placita.
v Et ſtupebūt ſup
ea inimici veſtri. de
tāta abiectione vſq.
x Cū habi. illi⁹ fine.
qō ipletū eſt qō rex
aſſyrioꝝ trāſtulit iu-
deos t in ciuitatib⁹
eoꝝ habitare fec. ex-
traneos vt hꝫ .iiij. re
gū. xvij. ca. Cōmina
tur etiā pſecutionē t
abiectionē i terra ali
ena cū dr Vos aūt
diſp. i gē. t cuag. p⁹
vos gla. y Tūc
plact. terre ſab. ſua.
Tūc em quieſcent a
cultura ꝓpter deſertā
habitatiōē: eo q ꝓpe q
etis ſpūm. ſ. ano. vij.
t dnūs ageſimo non
ꝑmittebat quieſcere
ꝓpter cupiditatē iu-
deoꝝ: t tō tūc redde
tur ſibi quico maior
t plūr; q̄ fuerit ſi tra
cta ꝫ Terrebit
eos ſonitus folij vo
lantis q; boies i ter
roꝛe poſiti ad modi
cū fremitū credunt
adeſſe aduersariōs
ipōrū. a Cadent
nullo ſequēte. q; ho
mines ex terroꝛe fu
gientes frequēter ca
dūt in ſcipſis t ali
qñ cadunt mutuo
gladijs nō diſtingue
tes ſocios ab aduer
ſarijs. vt hꝫ indicum
vij. de fugientib⁹ co-
raz gedeone t ſocijs
eī. b Et ſi t de
bis aliq̄ remāſerint.
ꝫ ꝑ hoc inducāt ꝑſus
ad obſeruātiā mādā
tor; ꝑ ſolationes q; qñūcāqz fuerūt obiecti: ſi aliq̄ re
māſerint t afflictione dāre eis intellectū peccata ſua reco
gnouerint: t ꝑ ipſa orauerint ꝑmittit eis dīus ꝑſolatio: vñ
ſubdit. Tūc orabūt ꝑ impietatib⁹ ſuis: et recordabor fe-

derio mei ꝛc. ¶ Terre ꝗs memor ero reducẽdo ibi habitatores suos cetera pdict ex dictis.

In ca. xxvj. vbi ꝺr in postilla. Ponã tabernaculũ meũ ĩ medio vestri. Additio.

¶ Icet plan⁹ sensus lre hui⁹ qõ ꝺr ambulabo inter vos posset intelligi scz vos pregendo et ꝓlando, put in postilla, tamẽ vlterior sensus intelligit ꝛ magis ꝓpriꝛ: cũ deus in carne assumpta ẽt ambulaturus gressibus corpalibus ĩter illos: ꝛ sic illa ꝓmissio fuit implera i adventu xpi: qñ xps in ꝓpria ꝑsona diuina ambulauit inter filios ysrl: ꝛ erat eis deꝰ scz ꝑplo cũ quib⁹ cõuersabat: qui cũ ꝑfrebant dicẽtes. Tu es xps filꝰ dei viui.

¶ Terre ꝗs memor ero: ꝙ cũ relicta fuerit ab eis. cõplacebit sibi in sabbatis suis. patiẽs solitudinẽ ꝓpter illos. Spiritualiter rogabut ꝙ peccatũ suũ eo ꝙ abiecerit iudicia mea ꝛ leges meas: ꝛ dexterit. Ytẽ etiã cũ ẽent i ẽra hostiũ: nõ penitꝰ abiecit eos neq; sic desperi vt ꝓsumerent: ꝛ irritũ facerez pactũ meũ cũ eis. Ego enĩ suꝫ dñs deꝰ eoꝝ. ꝛ recordabor federis mei priscini: qñ eduxi eos de terra egypti in ꝓspectu gentiũ vt essem deꝰ eoꝝ. Ego dñs deus. ¶ Hec sunt iudicia atq; ꝑcepta ꝛ leges ꝙs dedit dñs inter se ꝛ inter filios ysrl: in mõte synai p manũ moysi.

¶ Ocutus Ca. xxvij. ꝙ est dñs ad moysen dicẽs Loquere filijs ysrl: ꝛ dices ad eos ¶ Homo qui votũ fecerit ꝛ spospondit vouerit ꝓmissionẽ suã in animabus eorum. ¶ Et locutus est dñs ad moysen dicẽs. ¶ Loquere filijs ysrl: ꝛ dices ad eos. ¶ Homo qui votũ fecerit ꝛ spospondit vouerit ꝓmissionẽ suã in animabus eorum. ¶ Et locutus est dñs ad moysen dicẽs. ¶ Loquere filijs ysrl: ꝛ dices ad eos. ¶ Homo qui votũ fecerit ꝛ spospondit vouerit ꝓmissionẽ suã in animabus eorum.

vñ sup illud verbũ Ambulabo inter vos: glo. Nõ facias vnde hic est deꝰ noster ꝛ nõ reputabit aliqua ab eo: post ꝫ in terra visus est. ꝛ cũ hoibus cõuersatus est: hec in glosa Que nõ est exponẽda mystica expositio ꝫ falso. Nã ex ꝫ qõ dicit. Ponã tabernaculũ meũ in medio vestri tam intelligebat ambulatio diuina cũ eis: dãdo diuina respõsa ꝛ pregãdo: ꝛ ꝓlãdo: put supra fuit tactũ. Exo. in additione. xxxiij. Que quidẽ ambulatio ibi ꝺr: cũ eis. cuꝫ moyseo hec peteda diceret. Obsecro vñe vt gradiaris nobiscũ hic aũt nõ ꝺr sic: ꝫ ambulabo inter vos. ꝛ ero deꝰ vester. ꝙ ꝫm manifeste immõ ꝙ ambularet inter eos ꝙs vt ex eis scz verus homo: vñ subiũgit. Et ero deꝰ vester. Et notãdũ ꝙ Ha. moy. gerũdentio in sua expositione inulta de hoc tradit: inter ꝙ sic dicit: ꝙ i futuro tpe. s. Messie pueri ysrahelitici sunt demõstraturi deum digito. Juxta illud Ysaie xxv. ca. Ecce deꝰ noster iste: expectauim⁹ eũ. Jrẽ ꝛ annã nostri dixerũt futurũ est qõ deꝰ exercebit cũ multis in ꝫ se ciuitatem futuro tpe. s. tpe Messie. Que quidã ꝓmissiones nunq; fuerũt implete: ꝫ implebunt in tpe ꝓfectionis: hec ille. Que quidẽ verba manifeste ꝓbant catholice veritati ꝫm quã verus Messias ꝙ est verus deꝰ demonstrat⁹ fuit digito a pueris hebreoꝝ ꝛ ramis in die palmaꝝ: vt habet Matth. xxj. ca. Qui qdẽ tps sepe exercitat⁹ est ꝛ conversat⁹ cũ multis. s. aplis tanq; verꝰ dõ. Que quidã ꝓmissiones: put ille auctor ꝓbat nunq; fuerũt implete tpe veteris. ꝫ spectabit impleri tpe Messie: vtinã ille auctor intellexisset se ipm ꝛ bene egisset.

In ca. xxvj. vbi ꝺr in postilla. Q; si non audieritis me. Hic ꝓsequit inducit ꝑplm ꝓminationes ꝛc. Additio.

¶ Dicte maledictiones ꝓminationes ꝙ in ꝺ ca. ꝓmerit ꝓnt cõtra exponunt sunt ꝓbrice. qz oia penalia ꝺ ꝓtenta ꝓsequit illi ꝑplo in diversis ꝛ variis tẽporibꝰ. Sed circa ꝺ est aduertendũ ꝙ infra Deut. xxviij. ponunt alie maledictiones seu cõminationes: ꝙ in multis assimilant istis: ꝛ inter vtrasq; ꝫm Ha. moy. gerundesi. ꝙ inter ocẽa expositores hebreoꝝ: ꝺ hac materia magꝭ ꝓprie scripsit: est qdã dñia nõ modicũ attẽdenda. s. ꝙ ꝓminationes ꝓbrice in ꝺ ca. ꝛcte ꝓnẽt ad captiuitatẽ babylonicã ꝙ ꝫ fuerũt plenarie iplete. Cõminationes ꝺ ꝛcte Deu. xxviij. ꝓnẽt ad captiuitatẽ Romanã in ꝙ fuerunt plenarie ꝓplete: ꝛ in ꝙ etiã hodie ꝫm ipm durãt: ex ꝙ qdẽ ꝓsidetione si dñi attendat. put i ꝓdicto ca. Deu. deo dispone ꝛ declarabit: ꝫfundi posset error: iudeoꝝ ip̃orũde spectã ad ꝓmissiones captiuitatis redẽptionẽ p messiã manifeste ab eis spectari. Qz aũt ꝓminationes ꝓbrice in ꝺ ca. ꝛcte ꝓnẽant. ꝓprie ad captiuitatẽ babylonicã ꝓtz ex multis ꝙ ab ipo Hab. moy. narrant in sua expositione ĩ ꝺ loco. Quorũ duo ꝙ vident sufficere ad ꝓpositũ relinquẽdo ad ꝓsequendũ ad ꝓsequendam ceteris omissis vt tractent i illo ca. supradicto Deu. xxviij. vbi deo duce plenius tractabunt. Primũ quidẽ ex ꝙ ꝓtz ꝙ hmõi ꝓminationes ꝓbrice in hoc capitulo ꝛcte pertinẽt ad captiuitatẽ babylonicã est: nã in ꝺ loco assignat tãq; cã ꝓcipua destructiõis eoꝝ ꝑtim idolatrie in quo fuerũt frequẽter ꝓuicati iudei tpe tẽpli primi put ꝓtz. iij. Regum xxj. ꝛ in ꝓximis aliis locis: vñ ꝺr. Destruã excelsa vra ꝛ simulachra ꝓfrangã: cadetis inter ruinas idoloꝝ vestroꝝ qõ quidẽ ꝑtim nõ i tpe tẽpli scõi: ꝫ ponus sacerdotes ꝛ alij viri rustici. qui tũc ꝛpio ꝑplo ꝓsidebãt restituerũt idolatrieq; ad martyriũ vt ꝓtz. j. Mach. Secũdã ꝺo ex quo ꝓtz ꝓpositũ supradicti cri: sumit ex ꝓte durationis hui⁹ captiuitatis. s. babylonice: ꝙ ex iudicio diuino fuit ꝓnẽsurata tpi ꝙ nõ seruate fuit sabbata terre. vñ ꝺr ꝺ Tũc placebũt terre sabbata sua cũctis diebꝰ solitudinis sue qñ fuerit in terra hostili sabbatizabit ꝛ requiescet: eo ꝙ nõ requieuit in sabbatis vrîs qñ habitabatis in ea: ex quo ꝓtz ꝙ tot annis terra eoꝝ requieuit in sabbatis quot annis fuerũt in captiuitate babylonica. s. lxx. annis: vñ ij. ꝑlip. vlti. ca. de duratione captiuitatis babylonice ꝺr: ꝛ ꝓdict sermo ex ore Hieremie xxix. ca. qõ nõ põt dici de captiuitate eoꝝ bodierna que bodie trãscendit mille ꝛ quadringentos annos ꝛ aliquot vltra. Et ꝺ ꝓtz ꝙ maledictiões cõminatorie cũ aliis ad ꝺ ꝓmẽnꝺ in hoc ca. ꝛcte intelligunt ẽ totaliter iplete i destructione hierlm ꝙ chaldeos ꝫ ptialiter quedã earũ fuerũt implete etiã in alia captiuitate eis ꝺr hic Et comedatis carnes filioꝝ ꝛ filiarũ vestrarũ. qõ fuit ipletũ in obsidione hierlm ꝙ chaldeos. Juxta illud trenoꝝ iiij. ca. vbi de his ꝙ contigerũt in obsidione hierlm tpe chaldeoꝝ ꝺr. Manꝰ mulierũ misericordiũ coxerũt filios suos: facti sũt cibus eoꝝ. Jdẽ etiã fuit impleta in obsidione hierlm per Tytũ ꝫm Ioseph⁹: vt habet in postilla: ꝛ sic de quibusdã aliis hic cõtentis: ꝙ in vtraq; obsidione seu captiuitate ꝓtigerũt. Hia tũ in ꝺ ca. ꝛcte integraliter cõtigerũt in ꝓpria captiuitate babylonica tñ. nõ aũt in sequenti dicti est.

Heplica correctoꝝ cõtra Burg.

¶ Ed qõ notat bur. ca. xxvj. vt ꝓmotiuũ xpiane fidei trãseat: dumodo cũ sensu principali ꝙ est ꝺ xpo seu suo littere primarie: ꝙ est de gubernatiõe ꝑplꝰ ꝙ de sertũ nõ abijciat. ꝛ sic terminant replice in lemnico.

¶ Deutusq; est dñs. Hec est ĩta ꝓ Capitulum xxvij. principalis hui⁹ libri, put dictũ fuit a principio: in ꝙa agit de solutionibus. ꝛ etiã redemptionib⁹ votoꝝ que sunt quedã oblationes speciales. Et ꝓ agit de voto obligatio. scõo de ꝓfectatione: ibi Omne qõ dño cõsecratur. tercio de decimis: ibi Dẽo decime. Primus in duos: qz primo agit de redẽptione votoꝝ. scõo remouet circa ꝺ dubiũ. ibi. Primogenita ꝛc. Circa primus primo agit de voto circa ꝑsonã humanã. scõo de voto circa rem possessam: ibi. Animal aũt ꝛ circa primũ sciendũ ꝙ homo nõ est animal immolaticiũ. ꝛ iõ votũ factus de ꝑsona humana nõ erat soluendũ p eã immolatianẽ sed p redemptionem. ꝑsona autẽ humana fin diuersas etates eit maioris vel minoris valoris: ꝛ plus ꝛ minus posset vendi. ꝛ ideo fin quamoꝝ etates taxat hic ꝓtij redemptionis ꝛt vicesimo cñ anno vsq; ad sexagesimũ est etas melioris cõditiõis Vnde ꝛ fin talẽ etatẽ mainerabant illi ꝙ poterãt ad bel-

la pcedere. vt hē ꝓ̄ſ. ſ. ca. t ſō votū ſuerum de pſona humana in tali erate redimebat maiori pcio. ſ. vir quinquaginta ſiclos mulier. xxx. vota aūt facta in aliqo eraūb⁹ tribꝰ min⁹ ꝓportionabiliter: t pz ſra. b Ad meſurā ſanctuarij. h dicit q̄ aliud erat pondus q̄ vtebant in ſanctuario: t quo vtebant in publicis negociationib⁹. de quātitate ſiclī dicā ſupra. Exo. xxx. c Ab quito ſe anno. Licet eñ pueri quīq; annoꝝ t vnius menſis nō poſſēt vouere: cū nō haberēt vſum rōnis poterāt tñ obligari votoparentū: vñ t anna mater ſamuelis fēt votū de ipo etiā antq̄ naſceret primo Reg. j. Cetera patēt in ſra. d Inſuper aūt hic pſir agit de votis factis circa rē poſſeſſam: t p circa res viuēcs. ſcō circa res nō viuentes: ibi. Homo ſi vouerit domū. Circa primū dr ſic.

d Aial aūt q̄ ſ̄ immolari pōt. ſ. tā rōne ſpeciei ſicut eſt bos ouis t capra: vt pz ex ſupradictis. q̄ rōne indumenti. videlicet aial pdictaꝝ ſpecierū nō habens alia q̄ā maculā.

e Sanctū erit. i. applicatū ad ſacrificiū dñi. f Et mutari nō poterit. alio aiali nec pcio redimi t ſi de facto mutaret p alio animali: ipo facto vtrūq; aial erat obligatū ſacrificio dñi. g Aial immundū. dicit Rab. ſa. q̄ b nō eſt intelligēdū de animali immundo ſm ſpeciē ſuā: vt porcus vel hmōi: ſ. ō aiali immūdo ſm indumēta nīve bos ouis vel capra bōs macula ſcā. poſt votū factū de ipo: ꝓpter quā offerri nō poterāt: ſ. debat redimi: de cā redēptōe ab eo q̄ vouā fecerat ſidē. h Adde ſupradicta. quin par. hēō aūt ḡre curauo vēdebat vouēti q̄ alteri erat: ne facientes votū de reb⁹ ſuis haberēt oculū ad rehabendū illa que vouerāt. t p b vtūr eſſet deo min⁹ grata. i Homo ſi vouerit do. Hic pſir agit de redēptione votoꝝ circa res inanimatas. Et primo quā ad domos. ſecūdo q̄tū ad agros: ibi. Si de agrū. Circa primū dr: q̄ redemptio voti facti de domo debebat fieri ſm eſtimationē ſacerdotis cōſiderato valore dom⁹: t ſi vouēs volebat eā redimere debebat ſupaddere quintā partē rōne ſupradicta: t patet littera. k Si agrum. Hic cōſequēter agitur de redemptione votoꝝ circa agros. Et primo agit de agro poſſeſſo ex hereditaria ſucceſſione. ſcdo de agro poſſeſſo ex acquiſitione ſeu emptione: ibi. Si ager emptus

derit deo. q̄ iam ſuā ſub eſtimatione dabit pcīū. Si fuerit maſcul⁹ a vicēſimo anno vſq; ad ſexageſimū annū dabit q̄nquagita ſiclos b argenti ad meſurā ſanctuā c rij: ſi mulier. triginta. Q̄nto aūt anno vſq; ad vicēſimū maſculus dabit viginti ſiclos: femina decē. Ab vno meſe vſq; ad annū q̄n tū ꝓ maſculo dabunt q̄nq; ſicli: ꝓmia tres. Senagenar⁹ t vltra maſculus dabit q̄ndeci ſiclos femia decē Si paup fuerit t eſtimatione reddere nō valēbit: ſtabit coā ſacerdōte t q̄n tū ille eſtimauerit t viderit eū poſſe reddere tantū dā d bit. Animal aūt q̄ ſ̄ imola e ri pōt dño ſi q̄s vouerit ſan f ctū erit t mutāri non pōterit. i. nec melius malo nec pcuo bono. Q̄ ſi mutauerit t ipm q̄ mutatū eſt et illud ꝓ quo mutatū eſt. cō ſecratū erit dño. Aial immūdū q̄ ſ̄ imolari dño nō pōt. ſi q̄s vouerit adducet g aīā ſacerdōtē: q̄ diudicās vtrū bonū an malū ſit: ſtatuet pcīū. Q̄ ſi dare voluerit is q̄ offert: addet ſupra eſtimationē q̄ntā ptē. Homo ſi vouerit domum ſuā t ſctificauerit dño: ꝑſiderabit eā ſacerdos vtrūz

eſt. Circa primū ſciendum q̄ redemptio agri tanabat ſm quantitatē ſeminis quo ſeminabat: t hoc reſpicit agri quantitatē: quia quanto ager erat maior: tanto plus redimebatur de ſemente: dom tamen eſſet ſemidabilis per torum: t ſm hoc maiori pcio redimebatur. Item ſm diſtantiam ad annum iubilei: t hoc reſpicit tempora durationem: t ideo quanto plures anni erāt ab obligatione voti vſq; ad annū iubileum tanto erat maius pcīū redemptionis: t iſte due conſiderationes tanguntur cū dicitur.

l Si trigintā modijs ordei ſeritur terra. ſ. ſiclis vendetur argenti: ſi ſtatim ab anno incipientis iubilei vouerit agrum et ſic accipitur pro q̄libet anno vno ſiclo. quia a principio temporis huius voti vſq; ad iubileū erant quīq̄aginta anni. Si autem avolo facto vſq; ad iubilēum eſſent pauciores anni pro quolibet anno deficiente a predicto numero defalcabat vnus ſiclus de pcio.

m Q̄ ſi vouerit redimere agrum ille q̄ vouerat addet quintā ſui tanti vendebatur autem ſibi tanto q̄ alteri nō ſolum rationē ſupradictā: ſed eram quia per hoc dānificabatur ſacerdotes: quia quando dictus ager alteri vendebatur in anno iubileo reuertebat ad ſacerdotes t erat poſſeſſio conſecrata dominoquādo autem vendebatur ipſi vouenti in iubileo non reuertebat ad ſacerdotes. ſ. remanebat ei qui vouerat t redimerat.

n Si ager. Hic pſir agit de agro poſſeſſo per emptionē cum dicitur. Si ager emptus eſt t nō poſſeſſione maiorum id eſt parentum illius qui emit.

o Supputabit ſacerdos et. id eſt determinabit pcium redemptionis ſm diſtantiā ad annum iubilei: quia quāto eſt maior diſtantia a tēpore voti facti uſq; ad iubileum tanto debet eſſe maius pcīū.

p In iubileo aūt reuertet ad priorē dñm q̄ vēderat eū t nō ad ſacerdotes. q̄ nō poterat vendi niſi vſq; ad iubileū: vt patet ex ſupradicto. xxv. capi. t ideo faciens votum de illo agro nō poterat illū obligare niſi vſq; ad iubileū. quia nihil iuris habebat in eo vltra. ſecus aūt erat de agro quē habebat ex hereditaria ſucceſſione vt p. dictum eſt.

q Dño est. in pdictis redēptionib⁹. r Siclo sanctua
rij pōderabit. qz alⁱ⁹ erat siclus q̄ vtebant in aliis.
a Siclus. xx. obolos habet. B dat determinationē quā
titatis sicli sanctuarij: siclus ei cōis erat maior: vt dicit ra
fa. qz mebat. xxiij. obolos. Alij aūt dicūt q̄ erat minor
dicētes: q̄ pondus
sanctuarij erat duplex
respectu ponderis cō
munis. b Pri
mogenita hic remo
uet dubiū circa pdi
cta. qz posset aliquis
credere primogenita
aliāliū posse cadere
ab voto: B remo
uet cū dicit.
c Nemo sanctifica
re poterit t vouere:
cui⁹ nō est. inuill⁹ pōt
facere votū deo nisi
de hoc qđ suū est. pri
mogenita aūt rōne primogenture erant ipsius dei. vt pz
Exo. xiij. t in plurib⁹ alijs locis. d Si immūdū est
aial. B nō refert ad primogenita in qb⁹ erat macula. propter
quā nō offerebant: q̄ redimebant: vez tñ in redemptione
eoz nō fiebat additio q̄nte ptis Sm q̄ dicit Ra. fa. hic aūt
fit hmōi additio: vt pz in lra: t tō Sm ipm refert ad illud
qđ. d. dictū est de redēptione aialiū mūdoz Sm speciem:
que tñ nō poterāt offerri ꝓpter maculā. hic aūt loquit de
animalib⁹ aliter immūdis: q̄ licet nō possent offerri dño ad
hoc q̄ aliq̄d de ipsis poterent sup altare. poterāt tñ offerri
mmb⁹ sacerdotis vt vēderent t pcū in aliqua necessa
ria tēpli cōverterent: vt in reparatione coninaz vel vtēsilioz
vel hmōi: si tñ offerēs volebat redimere addebat quintā
ptē: t sibi cari⁹ vendebat q̄ alteri rōne pdicta. e Dixe
rā dño ꝓcrat: hic agit de cōsecratis: t accipit hic conse
cratio ꝓ reputatione alicui⁹ rei ad cultū diuinū absq; re
ditu ad cōmūnē vsum: t tale quid nō potest vēdi vel re
dimi: t tō subdit. f Nō redimet q̄ morte morietur. Sciē
dū tñ q̄ doctores tā catholici q̄ hebraici diuerse t supficie
ter trāseunt passum istū. cū tñ habeat multos sin⁹ vt vi
detur ꝓsequēdos: ꝓpter qđ hic inēdo dimitto moueri. Ad
intellectū aūt sequentis cōsiderādū q̄ vbi trāslatio nra ha
bet hic. e Omne qđ cōsecrat dño et. in hebreo habet.
Omne herem dño. herem autē in hebreo dupliciter habet
significationē: vno essi mō significat sanctificationē: alio
mō significat destructionē nō quācūq; : q̄ destructionem
aliquā ad gloriā dei ordinatā: vt sit sensus. Omne herem
dño. i. cē qđ dño ꝓcrat vel destruit. t aliqñ ptingebat: q̄
n eodē facto occurrebat herem Sm vtrāq; significationē:
licet in diuersis reb⁹. sicut in destructione ciuitatis hiericho
q̄tū ad ciuitatem t habitatores fuit destructio facta
ad dei gloriā ordinata. qz pctā illi⁹ ciuitatis B meruerant
q̄ p sniam dei erāt puniēda ciuitatis euersione habitato
rū occisione. q̄tū aūt ad spolia ciuitatis q̄ poterāt cedere
in cultū dei fuit sibi herem. q̄tū ad aliā significationem. qz
aur⁹ t argentū eo⁹ t cētilia fuerāt dño cōsecrata: ita q̄ nō
poterāt alijs vsib⁹ applicari. Aliqñ vo accipiebat herem:
vno facto ꝓ destructione tm: aliqñ vo ꝓ sanctificatiōe tā
tū. Si aūt accipiat ꝓ sanctificatiōe tm: sic talis sanctifica
tio poterat esse in ꝑsona humana vel in aiali vel in re in
animata Sm q̄ dr in lra Omne qđ dño ꝓcrat. siue bō fu
erit aial: siue ager: t Sm B illud qđ postea subdit.
f Nō redimet sed morte morietur. varie intelligit: nō ei bō
dño cōsecrat⁹ interficiebat cū nō sit aial immolaticiū. simil
ter nec ager ꝓcrat⁹ est mozio vel vite susceptiu⁹ loquē
do ꝓpriet: t tō oportet q̄ accipiat mors equoce. Dicendū
igit q̄ reo ꝓcrata dño erat ꝑsona humana: aut erat hebrea
aut gētilis Si hebrea aut de tribu Ieuī: aut de alia tribu Si
ꝑ mō pueri a parētib⁹ poterāt ꝓcrari dño ad fulcēdū in
tabernaculo dñi vsq; ad mozē: t B mō samuel fuit conse
crat⁹ a parētib⁹: vt habet. j. B. eg. j. t eodē mō videt q̄ leui
ta adultus poterat seipm ꝓcrare dicto mō: vt bñ Henr.
xviij. videlicet q̄ leuites manēs extra hierlm deuotione
unc⁹ veniebat ad manēdū in hierlm vt ministraret in tē
plo Si aūt qđ esset de alia tribu nō poterat sic ꝓcrari. q̄
nō erat licitū et acce
dere ad ministeriū
tēpli vel tabernacu
li: Sm q̄ dr Num. iij.
Extraneus q̄ ad mi
nistrandum accesserit
morte morietur t mul
tomagis erat illicitū
gētilib⁹ poterāt tñ p
sone de aliqua tribu⁹
ista cōsecrari dño in
aliqua ꝓua operibus
exercēdis: sic Sanson de tribu Dan fu
it cōsecrat⁹ in abstī
nētia ab omni potu

diderat eū: t būerat i sorte
g possessiōis sue. Sic estima
r to siclo scūarij pōderabit
a Siclus vigiti obolos ha
b bet. Primogenita que ad
c dominū ptinēt nequo sctifi
care poterit t vouere. Sive
boos siue ouys fuerit dñi
d sunt. q̄ si immūdū est aial
redimet qui obtulit iuxta

estimationem suā: t addet
quintā ptē ꝑcij Si redimere
noluerit, vendet alijs q̄ntū
cūq; fuerit ante estimatū.
e Omne qđ dño ꝓcrat: siue
hō fuerit siue aial siue ager
si velit nec redimi poterit
Quicqđ sel fuerit ꝓcratū
sanctū erit dño: t ois cō
f secratio q̄ offert ab boie nō

stibularium: t cibo immūdo ad repaimēdū inopiā pbendariorū sup israel: vt bñ in dicto. xiij. t sit filia tepte ad seruiēdū deo in vigilijs t orationib⁹ viuēdo in virginitate Sm q̄ dicit beat⁹ Iudic. xi. t de hoc plenū⁹ dicet cū venerim⁹ ad locū illū dño accedēte. Si aūt erat ꝑsona gētilis: vt pote seruus vel ancilla hois hebrei fieri erat res dñi: t p hoc poterat ꝓcrare eā. qz erat ꝑsona serua simpliciter: t ad semp nō tñ cōsecrabat ad faciendū opa leuitaz: vt dictū est. sed ad quedā opa seruilia ad tēplū vel ministros et⁹ necessaria: sicut est cedere ligna: t portare aquas ad locū diuini cultus. Et hoc mō iosue decreuit. Habonitas in ministe rū populi t altarij dñi: vt bñ iosue. ix. Hoc aūt mō non poterāt cōsecrari ꝑsona hebrea. q̄ nō poterat esse sua sim pliciter q̄ tñ ad tēpus. f. vsq; ad septimū annū remissionis t si tūc nolebat egredi liber: manebat seruus vsq; ad iubi leū t nō vltra: vt habet Exo. xxi. t supra Leui. xxv. Si aūt res cōsecrata esset inanimata aut erat immobilis vt ager t tūc distinguēdū: q̄ aut erat ager de hereditate paterna t tūc poterat dño cōsecrari. q̄ talis ager in iubileo nō re uertebat ad priorē dñm. sed remanebat de possessione tē pli vel sacerdotū. Si autē ager esset acquisitus p emptio nem non poterat sic consecrari. quia in iubileo debebat reuerti ad priorem dominum: vt dictū est supra ō redemptione votorū: t ꝓpter hoc vbi translato nostra sic habet Omne qđ domino consecrat. siue homo fuerit siue animal siue ager. in Hebreo habetur. Siue ager possessionis vel hereditatis fuit. Si autem res consecrata erat mobilis vt aurum t argentum. ea. sericum. et consimilia de quibus poterant fieri instrumenta tabernaculi vel templi. aut alia necessaria ibidem tunc poterant domino cōsecrari: nec deceret⁹ poterant ad vsus alios applicari: vt dictum est de preda ciuitatis Iericho. et multa exempla alia ad hoc sunt in scriptura. Si autem res consecrata erat animal: aut erat animal immolaticium: et tunc sine mutatione aut redemptione immolabatur domino: nisi post consecrationem anteqū veniret ad locum immolationis fieret inepta immolationi: vt per fracturam tibie vel alterius macule insanabilis. t tunc interficiebatur absq; venditione seu redemptione: quia nō poterat aliis vsibus applicari. Si autem non esset animal immolaticium ad templi tamen ministerium vel sacerdotum vtile vt equus asinus et similia. tunc manebat in obsequium templi vel sacerdotum vsq; ad mortem: sicut de seruo vt ancilla dictum est. Si autem accipiatur herem ꝓ destructione ad dei gloriam ordinata. vt sit sensus in allegatione supra posita. Omne quod domino destruitur et. tunc talis destructio aut erat ex sententia domini: aut iudicis locum eius tenentium: aut ad implendum promissum deo factum. Si primo modo tunc talis destructio erat simpliciter inferenda et hoc sine essent persone humane

ficut de chananeis sententiauit dominus vt interficerent
a filio ysrl. Fm q̄ dr Nūc. xxxiij. Cū trāsisset iosuam in
trātea terrā chananeam vt ḡdire cūctos hitatores regiōis il
lius. excepti nō fuerūt Gabaonite. eo q̄ principes ysrl in
cōsilio dño iurauerant eos nō occidere. t ꝓpt hoc mors

eorū corpal' fuit mu
tata in cualē p̄ seruī
tutē. vt dr Iosue. ix.
sine cēsu diuita ania
liū t nō saul q̄ in occi
sione amalechitarū
et capiditate ꝓpter
aialiū pinguitudi
nes de quor' morte
dñi sentēciauerat. si
cute de dominis' Na
ab a dño reprobat' vt
dr ꝑ lo Reg. xv. sine
cēsu reo inanimate
vtpote cuiuscūq; sic
destructe q̄ nō debe
bant vitra reedificā
ri. vñ Iosue. vj. dicit
Maledict' vir q̄ in
staurauerit et edificaue
rit ciuitatem Hieri
cho. Si aūt talio de
structio erat inferen
da ex sanctia indi
cū loci vel temꝑ

ꝓpter q̄ dū appellant. Exo. xxij. ca. Dūs nō detrahes. ea
lio sentēna erat executioni dāda absq; redēptione aliqua
vicz q̄n aliquis p eos erat mori adiudicat'. maxime ꝓpt
homicidium nō poterat ꝓcio aliquo redimi vita e'. Vn
de nume. xxxv. dr. Nō accipietis ꝓciū ab eo qui reus est
sanguinis fusi. sed t ipse morietur. Alio mō talio destructio
inferebat ꝓpter adimplemētē ꝓmissi deo facti. Fm q̄ dr
Numeri. xxj. vbi dr. Si vir votū se dño obligāo aut Si tra
dideris pdm ysrl in manu mea delebo vrbes eius. t vocā
bit' vocabit' vocatū ē nomē loci illi' Horma. qd significat de
structū. t descendit de hebreo qd significat destructiones
vñ vbi trāslatio nostra habet. horma scriptura hebraica
habet herem. Nota cū hebrea scripta litteris latinis mi
nus ꝓprie scribant' cōmuniter ex ꝓditis pcs q̄ cū dicatur

c Hmē qd dño cōsecrat nō redimet' ḡ morte morietur.
mors cū in diuersis accipit equiuoce. qz leuite consecrati
diuino cultui dicebāt se mortuos cū apd nos religiosi mor
tui mundo dicunt. Agri t res manimate cōsecrate mor
tui vel mortue dicebant sicut possessiones ecclie dicūt amor
tizate. t eodem mō dicendum de seruis t ancillis. Talia
vero immolaticia morifabantur ꝓprie per immolationem.
Similiter t hominis t animalia mortui adiudicata p oc
cisionem. Cautatores aūt destructe dicebant esse similitu
dinarie mortue. qz non erat redimo ad eam recōficatio
nē. sicut in hominib' t animalibus non est redūptio mor
te ad vitam. Secundū eam q̄ consecratio ꝓdictor' aliquā
do cedebat in vtilitatē sacerdotū. aliqñ aūt in necessaria
ipsius templi fm q̄ consecrans exprimebat in cōsecrādo.
de illis tñ que poterant venire in vsum sacerdotū vt serui
t ancille. f Primo decime. Hic cōseqūter agitur de
decimis que dicuntur sanctificate dño. et. q. erant depu
tate ad sustentationē leuitarū. g Si quis aūt voluerit
redimere decimas suas addet quintam ꝑtem. cuius cau
sa supradicta est de redemptione votoꝝ. h Que sub
pastoris virga transeunt. Hoc' est cū pastoꝝ cum virga
numerare animalia egredientia de caulis ad pastum. t si
militer cum reuertuntur ad caulas. Cetera patent in lite
ra. Primo recapitulat dicens. Hec sunt mandata et. et
patet.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup̄ leuiticum finit.

Postilla sup̄ librū Numeroꝝ incipit.

Beatus ē dño. Ex dictis in p̄cedentib' libr' patet. q̄ sicut in libro Gen. agit de fi
delibus ppli electione aut lex erat data. sic in
Exo. agit de legis datione ppli sam electo
t a seruitute egyptiaca liberato. verūtñ
quia in Exo. fit data lex dei ad p̄cep
ta moralia. iudicia
lia t ceremonialia ꝺ
tn est breuiter t succincte t ideo in aliis
libris subsequentib' addite sunt aliq̄e le
ges ad ordinationē ppli dñi magis spe
cificantes et tria ꝺ
dicta redoluunt. In
leuitico ꝺo sunt ad
dite leges vt ꝑcepta
q̄ specificant ordina
tionē ppli respectu
cultus diuini vt dic
est ibidē. Conseqūnt
aūt in hoc libro Nu
meroꝝ addunt illa
q̄ specificāt ordinati
onē ppli respectu cō
tinctus manu. im

minebat aūt tūc ppl̄o ꝓficisci ad terrā sibi ꝓmissā. t ideo
ꝓprio ponunt illa q̄ pertinent ad ordinationē ppli. ꝓficisci de
bētis. secundo q̄ pertinent ad ordinationē ipsi' actu ꝓfi
scentis. t. ca. tercio q̄ spectāt ad ordinē ipsi' ad terminum
accidentio. xxxiij. ca. Circa primū cōsiderandū. q̄ ī ppl̄o
debent ꝓficisci necessario requirit q̄ aliqui sint subditi t
obedientes. t alij regentes. qz vbi nō est gubernator ppl̄o
corruet. ꝓuer. xxj. Et ideo primo ponit ordinatō subdito
rū. t secō rectoꝝ. vij. ca. Circa primū primo ponit ordina
tio ppli fm legem cōmunē secundo ḡtū ad specialē obli
gationē. vj. ca. Circa primū adhuc ꝓmittit ordinatio po
puli subditi. secundo remotio impedimēti. v. ca. Circa p
mū ꝓsiderandū q̄ in ppl̄o subdito cōmuniter sūt tres sta
tus vel ordines. i. agricole. milites. t deo seruientes. Pri
mus nō habet hic locum. qz ppls tunc habebat panē de
celo collatum sine labore vt dictū est Exo. xvj. t ō primo
agitur de ordinatione bellantū. secō de ordinatione deo
ministrantiū. iij. ca. Circa primū adhuc ꝓmittit numer'
bellator' secō eoꝝ situs circa tabernaculū. ca. ij. Circa pdi
tā numerationē primo ponitur ꝑceptū dñi. secundo exe
cutio mandati ibi. Et nobilissimi ꝓncipes. Circa primum
dr sic. a Locutusq̄ est dñs. Ista dictio copulatiua q̄ co
pulat hanc librū ad ꝑcedentē. t est sensus. sicut in ꝑcedē
ti libro locutus est dominus' ad moysen de dispositione po
puli in cultu diuino. sic in isto de cōsimili ppli ordinato.
b In deserto syna. anteqū inde recederēt versus terrā ꝓ
missionis. c In tabernaculo federis. qz exquo fuit cre
ctū ibi loquebat' dñs ad eū tabernaculū fuit erectū mēse
primo. prima die mensis anni secundi exitus filioꝝ ysrl
de egypto. dño aūt ista dicit moysi ꝓ menses post sicut sta
tim subdit. d Prima die mēsis secūdi. t ps. e Tollite
summā. Dicit Ra. sa. q̄ iste est bonus diui peculiu valde
dilectū ꝓpter q̄ numerat ipm frequenter ꝑ ppl̄o ysrl. erat
q̄si pecunia dei. vt dr Exo. xix. ca. t ō numer' eius exprī
mitur in exitu de egypto. vt dr Exo. xij. Hec numeratus
fuit post casus de adoratione vituli vt dr Exo. xxx. t. xxxj
Hic do sūt ꝓcepta nūcrati. t q̄ sūt numerato sit alia ab illa
ps. qz de argento dñi' nūcratio facta est basis tabernacu
li. vt dr Exo. xxx. ca. t ō illa nūcratio ꝓcessit fabricationem
t erectionem tabernaculi. ista aūt que hic ꝓcipitur fiert
ra est erectionem tabernaculi ḡ mensem vt iam dictum est

a ij. v

f se cōgregatiōis filioꝝ ıſrł p cognatiōes ⁊ do-
b mos suas. ⁊ noīa singloꝝ. ḟcḟd sexus ē masculi-
k ni a vicesimo anno ⁊ supra omniū viroꝝ fortium ex ıſrael ⁊ numerabitis eos per turmas su-
l as: tu ⁊ aaron. eruntq; vobiscum principes tribuum ac domoꝝ in cognationibus suis. quorum ista sunt nomina de tribu ruben: elisur filius sedeur. De tribu ſymeon. salamibel filius surisaddai. De tribu iuda: naason filiꝰ aminadab. De tribu ıſachar. nathanael filius suar. De tribu zabulon. eliab filiꝰ belon. Filioꝝ aūt ioſeph de tribu ephraym: elisama filius ammiud. De tribu manasse: gamalibel filiꝰ phadassur. De tribu beniamin: abidam filiꝰ gedeōis De tribu dan: ahiezer filiꝰ amisaddai. De tribu aſer: phegiel filius ochran. De tribu gad: eliasaph filiꝰ duel. De tribu neptali: ahira filius enā. ¶ Hi nobilissimi principes multitudinis p
m tribꝰ ⁊ cognatiōes suas ⁊ capita exercituꝰ ıſrł: ḟs tulerūt moyses ⁊ aaron cū oi vulgu multitudine, ⁊ ꝯgregauerūt prio die mēsis scōi. recēsentes eos p ꝯgnatiōes ⁊ domos ac familias ⁊ capita ⁊ noīa singloꝝ a vicesimo āno ⁊ supra. sic ꝓcepat dñs moysi. ¶ Nūerati q; ſt i deserto synai de ruben primogenito ıſrael p ꝯgnatiōes ⁊ familias ac domos suas ⁊ noīa capitū singloꝝ. oē qđ sexꝰ ē masculini a. xx. āno ⁊ supra ꝓcedētū ad bellū ḟdragita sex milia ḟngēti. De filijs ſymeō p generatiōes ⁊ familias ac domos ꝯgnatōnū suaꝝ: recēsiti ſt p noīa ⁊ capita singloꝝ. oē qđ sexꝰ est masculini a vicesimo āno ⁊ supra. p cedētū ad bellū ḟnq̄gintanouē milia trecenti. De filijs gad p generatiōes ⁊ familias ac domos cognatōnū suaꝝ. recēsiti sūt p noīa singlorū a viginti annis ⁊ supra. oēs ḟ ad bella ꝓcederēt. ḟdragintaḟnq; milia sexcenti ḟnq̄ginta. De filijs iuda p generatiōes ⁊ familias ac domos cognationū suaꝝ p noīa singloꝝ a vicesimo anno ⁊ supra oēs ḟ poterāt ad bella ꝓcedere recēsiti ſt: septuagintaḟtuoꝝ milia sexcenti. De filijs ıſachar p generatiōes ⁊ familias ac domos cognationū suaꝝ p noīa singloꝝ a vicesimo anno ⁊ supra. oēs ḟ ad bella ꝓcederēt. recensiti ſt ḟnq̄gintaḟtuoꝝ milia ḟdringenti. De filijs zabulon p generationes ⁊ familias ac domos cognationū suaꝝ. recensiti ſt p noīa singuloꝝ a vicesimo anno ⁊ supra. oīs ḟ poterant ad bella ꝓcedere. ḟnq̄gintaseptē milia ḟdrigēti. De filijs ioseph filioꝝ ephraym p generatōnes ⁊ familias ac domos cognationū suaꝝ recensiti ſt p noīa singloꝝ a vicesimo āno ⁊ supra oīs ḟ poterāt ad bella ꝓcedere quadraginta milia ḟngenti. ¶ Pozro filioꝝ manasse p generatiōes ⁊ familias ac domos cognationū suaꝝ. recensiti sūt p noīa singloꝝ a viginti annis ⁊ supra oēs ḟ poterāt ad bella ꝓcedere trigita duo milia ducenti. De filijs beniamin p generationes ⁊ familias ac domos cognationū suarum: recensiti sunt nominibꝰ singuloꝝ a vicesimo anno et supra, omnes qui poterāt ad bella ꝓcedere: triginta quinq; milia quadringēti. De filijs dan per generationes ⁊ familias ac domos cogationū suarum recensiti sunt nominibꝰ singuloꝝ a vicesimo anno et supra, omnes ḟ poterāt ad bella ꝓcedere. sexaginta duo milia septingenti. De filijs aſer p generatiōes ⁊ familias ac domos cognationū suarum: recensiti sūt per nomina singuloꝝ a vicesimo āno ⁊ supra, omnes ḟpoterāt ad bella ꝓcedere. ḟdraginta milia ⁊ mille ḟngenti. De filijs neptali p generationes ⁊ familias ac domos cognationū suarum. recensiti sunt nominibus singuloꝝ a vicesimo anno ⁊ supra oīs ḟ poterant ad bella ꝓcedere: ḟnq̄gintatria milia quadringēti. ¶ Hi sunt quos numerauerunt moyses ⁊ aaron, et duodecim principes ıſrł singulos per domos cognationū suaꝝ. Fuerūtq; omnes filij per domos ⁊ familias suas a vicesimo anno ⁊ supra ḟ poterant ad bella p-
n cedere: sexcenta tria milia virorꝝ quingenti quinq̄ginta. Leuite aūt in tribu familiaꝝ suaꝝ nō sunt numerati cum eis.

Cap. ij.

a Locutusq; est dñs ad
b moysen dicens. Tri-
c buz leui noli numerare neq; ponere summā eoꝝ cum
d filijs ıſrł sed ꝓstitues eū super tabernaculum testimonij ⁊ cūcta vasa eiꝰ: ḟcḟd ad ceremonias ꝓtinet. ¶ Qui portabunt tabernaculum ⁊ omnia vtensilia eius: et erūt i ministerio ac per gyrum tabernaculi metabūt. Cum proficiscendum fuerit deponēt leuite tabernaculuz: cum castrametanda

f Per cognatiōes. i. est tribꝰ. volūt eñ dñs q; nō solū sciret numerꝰ multitudi-
nis in generali. ſ. etiam cuiuslibet tribꝰ p se ⁊ ſ in speciali.

g Et domos suas q; in vna tribu erant multe familie. sicut i tribu leui, erāt chaath̄ite. merarite. gersonite. ⁊ faciebāt diuersas domos.

h Omneq̄ḟ ē sexus masculini. ⁊ sic mulieres excludebāt ab ista numeratione.

i A vicesimo anno ⁊ supra. qz iuniores mittebant ad prelia

k Viroꝝ fortiū. ad excludendū sensū ḟ tam erāt emerite militie. l Erūtq; vobiscū ꝓcipes tribuum. fuerāt ei adiuncti in hoc negocio moysi ⁊ aaron qz quilibz eoꝝ magis ꝓnoscebat illos de tribu sua q̄ moyses ⁊ aaron.

m Hi nobi. patrū. Dic ꝑtr pontł exercitio dicti mandati p ꝓsonas ꝓdictas. et ptz ifa vsq; ibi.

n Leuite aūt in tribu familiaꝝ suaꝝ nō ſt nūerati cū eis. c. cā ſdđ i ꝓncipio. c. ij.

Caꝑtm. ij.

Locutusq; ē dñs. Describit numero bellatoꝝ. h ꝑtr describit eoꝝ dispō circa tabnacl̄z. ſmittit tā rō q̄re leuite n ſt nūerati scđo ſdđ dispō ppſi ibi. ¶ Metabunt aūt castra. Hō ꝓmi fuit inhibitō dei ḟ tangł cū de b Tribū leui noli nūerare. ſ. cū aliis filijs ıſrł sunt ti p ſe nūerata vt bł cs. ſecḟ. 46 ſdđ. c Neq; po. sum. eo. cū filijs ıſrł. i. q̄n eos nō numeraueritis non aggrebabis summā eorum cum summa aliorū. sed erit per se destincta. cuius ratio subditur cum dicitur

d Sz ꝓstitues eos super tabernaculuz testimonij cē. quia

erant deputati ad alia ḡ mar⁹ .i. ad diuinū cultū. Ꝺ nō ſſ numerati cū bellatoribus. q; nō tenebunt ire ad prelia ad hoc vt bellarēt. Attamē aliqui ſacerdotes tenebant ire ad exhortandū bellatores vt hꝫ Deut. xx. vbi dr ſic Sacerdotes ſingule tam plio ſtabit ſacerdos ad ſciē. t ſic loḡ ad ppſim cē. nō en erat ille illiceū bellaꝛ maxime in caſu neceſſitatis. ei Jonathas ymon frater eius q fuerūt ſummi ſacerdotes fuerūt ſtrenui pliatores ſiue bellatores vt hꝫ li. Mac. officia aūt leuitarū quib⁹ debebāt ee intenti. t q tangunt h in generali. pcēt⁹ expaniem capſo ſeḡn.

e Quiſcq; extraneus .i. alterius tribus.

f Accederit. volēs exercere officia leuitarū. g Occidet. ſ. a pōna tamē indebite vſurpans officium ſibi interdicti. Alias etiā cū ḡre leuite ſi fuerunt eis aliqa nūerati. inducit Ha. ſal. dicens. q Ꝺ fuit q; ſē tentia mortis erat p nūa a deo ſup omes bellatores q fuerūt Ꝺ numerati. vt hꝫ. f. xxvj. c. Ꝺno aūt nolebat q leuite huic ſententie ſubiacerēt eo q; nō peccauerūt in adoratione vitule ſalte p maiorē pte vt dictū fuit Exo. xxxij

h Metabunt autē Hic ꝑit deſcribit diſpoſitio caſtroꝝ circa tabernaculū. t primo in generali. ſcḋo in ſpāli. ibi. Ad orientē. Circa primū ꝺr.

b Metabunt autē caſtra. i. diſponēt tētoria.

i Per turmas. eſt aūt turma multitudo .xxx. bellatorū. t ſic a turbo hoc. q; diſpoſita ē ad turbandū aduerſarios. ſi ei ſit equitū ꝺr ꝑpie alia. ſi pedituꝫ turma.

k Et cuneos. eſt aūt cuneus multitudo bellatorū ſimꝫ debite cōiunctoꝝ. t ꝺr a cuneo .i. cuneus. Hinc coniuges q vnū frm aliquos aūr dicit tur multitudo diſpoſita ad modū cunei q eſt inſtrumēti ad ſcindendū ligna. et ex hoc hꝫ nomen. q; ad modū eius inſtrumenti diſponitur ad penetrādū. t findendū aciem aduerſariorū.

e erigent. Quiſcq; extraneus ſi accederit occidet. Ḥbetabunt aūt caſtra filij iſrl vnꝰ q; ſq; p turmas. t cuneos ac ordines exercitū ſui. Porro leuite p gyrū tabernaculi figēt tentoria. ne fiat indignatio ſup multitudinē filioꝝ iſrl. t excubabunt in cuſtodijs tabernaculi teſtimonij. Fecerūt ergo filij iſrl iuxta oīa que ꝑcepit dñs moyſi. Locutuſq; eſt dñs ad moyſen. t aaron dicens. Singuli p turbas ſigna atq; vexilla. t domos cognationū ſuarū metabuntur filij iſrl per gyrum tabernaculi federis.

o Ad orientē. Iudas figet tētoria per turmas exercitꝰ ſui. erit⁹q; princeps filioꝝ eius naaſon filius aminadab. t omnis de ſtirpe eiꝰ ſumma pugnantium ſeptuagintaquatuor milia ſexcēti. Iuxta eum caſtrametati ſunt de tribu iſachar. quorum princeps fuit nathanahel filius ſuar. t omnis numerus pugnatorum eiꝰ ḋn ḡgintaquatuor milia quadringenti. In tribu zabulon ꝓnceps fuit heliab filius helom. omniſq; de ſtirpe eius exercitus pugnatorū q̄ḡgintaſeptē milia q̄dringenti. Vniuerſi q; in caſtris iuda ānumerati ſūt fuerūt centū octogīta ſex milia q̄dringenti. t p turmas ſuas primi egredient. In caſtrꝫ filioꝝ ruben ad meridianā plagā erit princeps eliſur filius ſedeur. t cūcti exercitus pugnatoꝝ eiꝰ. q; numerati ſūt q̄dragīta ſex milia q̄ngenti. Iuxta eū caſtrametati ſunt de tribu ſymeon. ḋn ꝓncep⁹ fuit ſalamiel filius ſuriſaddai. t cū eius exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. q; numerati ſūt q̄ḡgintanouem milia trecenti. In tribu gad princeps fuit eliaſaph filiꝰ duel. t cūcti exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. q; nūerati ſūt q̄dragītaquinq; milia ſexcēti q̄ngīta. Oēs q; recēſiti ſūt in caſtris ruben centū q̄ḡginta milia. t mille q; dricēti q̄ḡgita. p turmas ſuas in ſcḋo loco ꝓficiſcētur. Leuabit aūt tabernaculū teſtimonij. p officia leuitaꝝ. t turmas eoꝝ. Quō erigēt ita. t deponēt. Singuli p loca. t ordines ſuos ꝓficiſcēt. Ad occidentalē plagā erūt caſtra filiorum ephraym ḋn ꝓnceps fuit eliſama filiꝰ ammiud. Cunctꝰ exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. q; nūerati ſūt q̄dragīta milia q̄ngēti. t cū eis tribꝰ filioꝝ manaſſe. ḋn ꝓnceps fuit gamaliel filiꝰ phadaſſur cū exercitꝰ pugnatoꝝ ei⁹. q; nūerati ſūt triginta duo milia ducēti. In tribu filiorū beniamī princeps fuit abidā filiꝰ gedeonis. t cūcti exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. q; recēſiti ſūt triginta q̄nq; milia q̄drigēti. Oēs q; nūerati ſūt in caſtris ephraym centum octo milia centū. p turmas ſuas tertij ꝓficiſcēt. Ad aquilonis ꝑtē caſtrametati ſūt filij dan. ḋn ꝓnceps fuit ahiezer filiꝰ amiſaddai. cūcti exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. q; numerati ſūt. ſexaginta duo milia ſeptigēti. Iuxta eū ſtare tēntoria de tribu aſer. ḋn ꝓnceps fuit phagiel filiꝰ ochran. Cūcti exercitꝰ pugnatoꝝ eius. qui numerati ſunt quadraginta milia et mille quingēti. Ve tribu filioꝝ neptalim princeps fuit Ahira filius enan. Cunctꝰ exercitꝰ pugnatoꝝ eiꝰ. qui quaginta tria milia quadrigēti. Omnes qui numerati ſūt in caſtris dan. fuerūt cētū quinquaginta ſeptē milia ſexcenti nouiſſimi ꝓficiſcent. Hic numerꝰ filioꝝ iſrael per domos ꝓgnationū ſuarū. turmas diuiſi ex eratus. ſexcentena milia quingenti quinq̄ginta. Leuite aūt nō ſunt numerati inter filios iſrl. Sic ei ꝑceꝑat dñs moyſi.

l Porro le. p gyrū tab. ſ. ten. Inter tabernaculū. t relignū ppſim p modū in caſe. diſpoſitus.

m Ne ſi. indi. ſuper mul. ſi alij de alijs vellent accedere ad mīsia ꝓpe tabernacula dom. Sequitur.

n Sing. p turmas ſigna atq; vexilla. Sigīa ꝓpie ſunt in veſtib⁹. t ſcutis. ḋ⁹ bellatores mutuo ſe cognoſcunt. t ſuos ab aduerſarijs diſtinguūt vexilla dicūt in baſtis vel peticis. vt ad eoꝝ aſpectū bellatores ordinentur. t vniantur. qual. a deo fuerunt iſta vexilla i tertio non habēt. Sed dicunt aliqui hebrei q; vexillum cuiuſlibet tribus erat ſtare i colore lapidi poſito in rōnali in quo erat ſculptum nomē ſiue patriarche. ita q; vexillum tribꝰ Ruben erat rubei coloris. ſicut et lapis ſardi⁹ in in quo erat ſculptus nomen ipſius rubē. t ſic de aliis.

o Ad orientē. Hic deſcribit diſpoſitio caſtroꝝ circa tabernaculū in ſpeciali. in quatuor partes orbis. t in qualibet ꝑte erant tres tribus. vna principalis. et alie due ſibi adiunctē. Ad orientē do erat tribus iuda principal. t tribus iſachar. t zabulon ſibi adiunctē. Ad meridiem tribꝰ ruben principal tribꝰ ſymeō. t gad ſibi adiunctē. Ad occidentem tribꝰ Ephraym

principalis tribus manasses et beniamin sibi adiũcte. Ad aquilonẽ vo trib⁹ Dan principalis. trib⁹ Asser et neptali sibi adiuncte. et sicut erãt disposite in situ castroꝝ ita et in motu suo mõ. q; tribus iuda cũ sibi adiunct⁹ primo mouebat castra trib⁹ Ruben cũ suis scõo. trib⁹ Ephraim cũ suis tercõ trib⁹ Dan cũ suis vltimo. et fm hoc põt vnaqq in q̃mor gradꝰ patent in q̃libet ãt tribu ℔ nominat⁹ p̃cepo: et numer⁹ bellatoꝝ suoꝝ et postea numer⁹ sũt aggregat⁹ de tribus tribub⁹ ad vnã plagã ordinatis. et fm ℔ ps̃ lra vsq; ad finẽ capituli vbi vr. p

Et p̃fecti sunt. ñ tũc q̃ postea. xx. die mensis secunda. vt bꝫ. j. ca. e. Sz hic vr modus tũ⁹ p̃fectionis et sic p̃z exp̃sitio lre huius ca. Nota lic tabernaclin posit ẽ aia iusti. fm illõ Eccl. xxiij. Qui creauit me requieuit in tabernaculo meo. Habet aũt istõ tabernaculũ aspectũ ad orientẽ. p quẽ intelligit expiatio sordis i ortu lucis gre. ad meridiẽ p quẽ intelligit inflamatio cordis. q; inde p̃uenit virtus coloris. ad occidentẽ p quẽ intelligit meditatio mortis in q̃ occidit lux vite p̃sitis ad aquilonẽ p quẽ intelligit collactatio fortis contra insultũ demonis. fm q̃ vr Hiere. j. Ad aquilonẽ pandet oẽe malum. Igit ad orientẽ sunt iudas isachar et zabulon p iudã q̃ interp̃tat confitens intelligit cõfessionis veritas. p Isachar q̃ interp̃tat memorãs dñm oratõis assiduitas. per zabulon q̃ interp̃tat pulcritudinis habitaculũ p̃uersationis puritas. Per hoc ei tria sordes cordis expiant ad meridiẽ aũt sunt ruben symeon et gad. p Ruben vo q̃ interp̃tat visionis filius intelligit splendor veritat⁹ intellectũ p̃fectꝰ. p symeon q̃ interp̃tat audiẽs amor charitat⁹ bonis primꝰ. p gad q̃ interp̃tat felicitas dulcor suauitat⁹ reficiẽs Hec ei tria in clamationẽ cordis cõcomitant. Ad occidẽtẽ vo sunt Ephraym Manasses et Beniamin. p ephraim q̃ interp̃tat crescẽs. intelligit p̃fect⁹ spũalis ad quẽ monet vite breuitas. p manassẽ q̃ interp̃tat oblitio. p tempor⁹ temporalis ad quẽ monet cor defectibilitas. p Beniamin q̃ interp̃tat filius dextre appetit⁹ celestis ad quẽ monet cor eternitas. Hec aũt tria meditationi mortis associantur. Ad aq̃lonẽ vo sũt Dan Neptalim Asser p Dan q̃ int̃p̃tat iudicũ intelligit timor iudicij. p neptalim q̃ interp̃tat multiplicatio. pudor obprobrij. fidꝰ implicet vilitati pcti p Asser q̃ interp̃tat beatitudo amor p̃mij. et ℔ tria facit⁹ insultũ demonũ fortiter collactari. de q̃ collactatione dicit apl̃s ad Ephes. vj. Nõ ẽ nobis collactatio aduersus carnem et sanguinẽ. sz aduersus principes et potestates aduersus mundi rectores tenebraꝝ harũ. sz spũalia nequicie de quibus cõcedat nos triumphare deꝰ de tribu iuda q̃ ẽ vicꝰ et benedictus deus in secula seculoꝝ Amen.

Itẽ numeri scõo ca. vbi vr in postilla. Alii etiã cãm ãgre leuite non fuerint cum aliis numerati inducit Ha. Sal. Ratio quã inducit Ha. sa. nõ vi

Cedet valere. sicut ei lata. j. xxij. ca. 2da murmurãtes pre exploratoꝝ fuit p̃cise 2ra vlos q̃ fuerit numerati a. xx. annis et vltra. In quo manifeste excludebãt. Leuite q̃ a. xxx. anno fuerũt et vltra numerati. vt in. iij. ca. et iõ standũ est rationi postillatoris.

In eo. c. q̃. vbi vr i postil. Singli q turmas sig̃ et vexilla.

Circa fm antiqꝰ exposito

Additio. ij.

res hebreoꝝ signa vexilloꝝ. s. quatuor tribuũ q̃ p̃sidebant quatuor trib⁹ sũt dec. In vexillo Rubẽ erat figura dominio. fuit ei vocat⁹ a patre suo p̃ogenit⁹ vñ Gen. xlix. Rubẽ p̃ogenit⁹ me⁹. In vexillo inde erat figura leõis cui assimilauit eũ p̃f su⁹ dicẽs Catul⁹ leonis iuda. In vexillo Ephraim erat figura thauri. cui assimilauit eum moyses Deu. penult. q̃si p̃ogeniti thauri pulcritudo e⁹. In vexillo aũt dan erat figura aquile. eo q̃ assimilauerat eũ pat⁹ suus iacob colubro q̃ nõ ẽ aial pulcrꝰ vt poneret in vexillo Moyses aũt assumi iauit eũ catulo leõis vbi ℔. q̃ signũ p̃tinebat ad iudã. vt dictũ est et iõ dicunt q̃ fuit sibi data aquila in signũ cõformiter ad quartũ aial de quo Ezech. j. vt in istio vexillis figurarent ista quatuor aialia Ezech. an q̃z medio residebat deus. s. in tabernaculo.

Caplm tertiũ.

Hec sunt generationes. Hic p̃fir describit ordinatio leuitarũ deo ministrantiũ. et primo tpe stat⁹. secõo tpe motus. iiij. cap̃. Circa primũ Leuite primo sepant. secundo numerant. ibi. Locutusq; ẽ dño. tercio p̃mittit ibi Et ait dñs. Circa primũ primo ponit ratio separãtis sacerdotũ. secundo leuitaꝝ. ibi. Applica tribũ leui. tercio vtro rũq; simul. ibi. Locutusq; est dom⁹. nõ aũt sepatiõis sacerdotũ fuit vt deligent⁹ et liber⁹ vacarent sacrificijs offerendis. Dicit igit. a Hec sunt generatiões. s. ab aliis segregate. b Aaron et moysi. Cũ filiis moysi nõ recolendet ℔. nec fuerũt sacerdotes quare vr hic. Hec sunt generatiões Aaron et Moysi. Ad qõ rñdet Ha. sa. dicẽs q̃ moyses docuit Aaron et filios eius legẽ. et sic reputat⁹ p̃ eoꝝ q; qui instruit aliquẽ in lege reuerend⁹ est ab eo. ac si eoꝝ genuisset. c Hec sunt nomina cõ. de ista victione et repletione et p̃secratione manuũ dictũ fuit Exo. xxix. d Vt sacerdotio fungerent. Ad hoc ei fuerunt ab aliis segregati p victionem et consecrationẽ vt sacerdotale officium debite exequerent. aliꝰ eoꝝ misterio nõ cẽt deo grãs̃ magis pollutũ vt dictũ fuit Exo. xxix. e Mortui sũt nadab et abiu vt babitũ ẽ. leui. ca. ℔ hic replicat. vt ostãdat cã quare hic nõ describit aliqua g̃neratio ex eis dicẽ dens. f Locutusq; est domin⁹. Vbi consequẽter expimitur ratio separationis leuitarũ. s. vt deligenter et libere ministrent in officijs coram sacerdotib⁹. et hoc est qõ vr.

g Applica tribũ leui. s. sepa. ab aliis in ministerio tabernaculi. h Et fac stare cõ. vt sint separati ad misteria sua. i Vt ministrent humiliter. k Et excubent. vigilant. l Et obseruent diligenter.

m Quicquid ad cultum p̃tinet multitudinis. q; p̃ tota multitudine ppli. q̃ tenetur deũ colere. deputati sunt specialiter ad cultũ dei. n Dabisq; dono. i. gratis ipi aarõ

o Quib⁹ traditi sunt a filijs isrl. et iõ ab eis recipiẽt decimas tanq̃ mercedẽ sui laboris. non ab aaron et filijs eius p Aaron aũt et filios eius cõstitues sup cultum sacerdotij. qui cõsistit in sacrificioꝝ oblatione et thurificatõe. et ceteris ad officiũ sacerdotale p̃tinentibus.

q Extern⁹ ꝺ ad mīst. a Mouſck. hīc accipit extern⁹ qui cuiqnō eſt de tribu leuitica. ſi ſe ingerat miniſterio leuitarū. t alis ꝺ nō eſt de filijs Aaron ſi ſe ingerat officio ſacerdotū. ſicut ōt. ſ. exo. ca. de ipſo chore ꝺ fuit leuita. nō tñ de filijs Aaron ꝺ mortu⁹ eſt. eo q̄ voluit ſibi arripere officia ſacerdotis. r Locutuſq; eſt. Hic ꝓſequit ratio ſeptionis leuitaꝝ t ſacerdotū ſimul. erant enī vtriq; de tribu leui. t ſic ōt. s Ego tuli leuitas. i. accepi mihi. cōtō ſubdit cā ōz. t Pro oi primogenito. q. ꝺ cō primogeniti filioꝝ iſrl̄ q̄erant deo oblati. exq̄ p cuſſit primogenitos egyptioꝝ. t loco illoꝝ voluit deputari ſibi cō maſculos de tribu leui. ad hoc ei fuerūt magis apti q̄ de alia tribu. q. non fuerūt ſic polluti in peccato vituli vt ꝓdictū ē. Nā ei legem ꝺtā ad primogenitos ꝓtinebat offerre ſacrificia. q̄ primogeniti aliaꝝ tribuū polluti fuerūt in pctō vituli. t inepti reddūti ad ꝓdictū officiū leuite ſucceſſerūt loco eoꝝ v Locutuſq; eſt dñs. Deſcripta leuitaꝝ ſeptione. hīc ꝓ agit de eoꝝ nūeratione. Circa q̄ ꝓmittit ꝓceptū dñi cū ōz. x Numera filios leui ꝓ ꝛc. In tribu eīs leui erāt tres domoꝝ. ſcz Gerſon Chaath t Merari. t q̄libet domoꝝ habebat ꝓles familias In domo ei gerſon erāt familie lobni et ſemei. t eoꝝ nō dicēdū ē de alijs. y Hēm ma. ad excludendū feminas. z A vno mēſe t ſ. q. iſta nūeratio fiebat ad cōmutādū filios leui ꝓ primogenitis aliaꝝ tribuū. vt dī. ſ. iſto ca. ꝓgeniti aūt debebāt offerri dño ratio erat⁹. C ōſequēter ponit exactio dicti mādati cū ōz. a Numerauit moyſes ꝛc. ſ. q̄ tres domos ꝓdicto familias eaꝝ. t in q̄libet domo deſcribunt quatuor. numer⁹ hoīm. locus eis aſſignat⁹ circa tabernaculū. ꝓcepta eoꝝ. t officiū vt ꝓx lra diſcurrēdo. Incipit aūt a domo Gerſon cū ōt. De gerſon ꝛc. t ꝓx lra vſq; ibi. b Et habebūt exem. i. obſeruātes cuſtodias. c Ipm taber. i. cortinaꝝ. de diuerſo colorib⁹ q̄ erāt immediate ſup tabulas. d Et operi. e. q̄ erat triplex. ſ. de ſaḡ. de pellib⁹ arietū rubricatis. t de hyacinthinis. e Tentorij ḡs q̄ appēdit in introitu atrij tabernacli. t q̄cq̄ ad ritū ꝑtinet. In

tues ſup cultuꝝ ſacerdotij

q Extern⁹ ꝺ ad miſtrādū ac-

r ceſſerit mouck Locut⁹ q̄ ē

s dñs ad moyſen dicēs. ego

t tuli leuitas a filijs iſrl̄ ꝓ oi primogenito q̄ aperit vuluā in filijs iſrl̄ erūtq; leuite mei. Q cū eſt ei oē primogenitū. ex quo percuſſi primogenitos i terra egypti. ſcti ficauit mihi q̄cq̄d primo naſcit in iſrl̄ Ab hoīe vſq; ad

v pec⁹ mei ſ. ꝛc. Ego dñs Locutuſq; ē dñs ad moyſen i

x deſerto ſynai dicēs Nūera filios leui ꝓ domos patrū ſuoꝝ t familias. omnē

y maſculū ab vno mēſe t ſu-

z pra. Nūerauit moyſes vt ꝑcepat dñs. t inuēti ſ̄t filij leui ꝓ noīa ſua gerſon et caath t merari. Filij gerſō lobni t ſemei. Filij caath amrā t ieſſaar. ebron t oziel. Filij merari. mooli t muſi. Be gerſon fuere familie due: lebnitica t ſemeitica: q̄rū numerat⁹ ē ꝑpls ſex⁹ maſculini ab vno menſe et ſupra. ſeptē milia q̄ngenti Hi poſt tabernaculū metabunt ad occidentē ſub ꝓ-

b cipe eliaſaph filio lael. Et

c habebunt excubias in taber-

d naculo federis. ipm tabernaculū t opimentū ei⁹: tectorium q̄ trabit aſi foret tecti

e federis t cortinas atrij tectorū q̄s q̄ appendit i introitu atrij tabernacli t q̄cq̄d

f ad ritū altaris ꝑtinet funes tabernaculi t omnia vtēſilia ei⁹. Cognatio caath habebit populos amramites

g et ieſſaaritas et ebronitas. t ozielitas. Hę ſunt familie caathitaꝝ. recenſite per noīa ſua oēs generī maſculini ab vno menſe et ſupra octo milia ſexcenti. Habebunt excubias ſanctuarij. t caſtrametabunt ad meridiē ex ā plagā. Princepſq; eoꝝ erit eliſaphā filius oziel: t cuſtodiēt archam menſāq; t cādelabrū. altaria t vaſa ſāctuarij in q̄b⁹ miſtrāt

h t velū cūctāq; huiſcemodi

i ſuppellectilē. Princeps āt principū leuitarū eleazar filius aaron ſacerdotis erit ſuper excubitores cuſtodie

k ſanctuarij. At vero de merari erunt populi mooli te et muſite. recenſiti per nomina ſua: omnes generis maſculini ab vno menſe et ſupra ſex milia ducēti. princeps eoꝝ ſuriel filiꝰ abiail. in plaga ſeptentrionali caſtrametabunt. Erūt ſub cuſtodia eoꝝ tabule tabernaculi. et vectes et colūne ac baſes eaꝝ t oīa q̄ ad cultū huiuſcemodi ꝑtinent colūneq; atrij ꝑ circuitū cum

l baſib⁹ ſuis. et paxilli cū ſi-

m nibus. Caſtrametabuntur ante tabernaculum federis. i. ad orientalē plagā

beb. habet ſic. Velū oſtij atrij q̄s ē ſup tabernaculū t altare ꝑ circuitū. t hoc vſ q̄ ſta verſio. illa ei ꝺ ꝑtinebāt ad altare cū ipo altari erāt ſub cuſtodia t cura caathitaꝝ. vt hī. ſ. iſto ca. t ſeq̄. q̄ velū pendēs in oſtio atrij erat ſub cura gerſonitarū. Et q̄s ōt in heb. q̄ erat ſup tabernaculū: altare ꝑ circuitū. ꝺ eſt q̄ prohibebat imperitū vēl̄ o tabernaculo t altari q̄s erat ſupra atriū vt exponit Hug. ſa. t ꝺ ꝓx ꝑ q̄s hī ca. ſeq̄. vbi ꝺ repetit q̄ ibi ponit ante tabernaculuꝝ.

f Funes tabernaculi t oīa vtēſilia ei⁹ Inter vtēſilia tabernaculi erat candelabrū t menſa ꝓpoſitionis. t vaſa eoꝝ de q̄bus nō pōt dici q̄ eēnt ſub cura gerſonitarū. vñ in heb. hī Funes tabernaculi ad oē miniſteriū ei⁹. ad ꝙd omnes emꝫ ꝑtinebat portare t ſeruare mollia inter q̄ ſunt funes. g Cohaath caath. Hic oſ ſequēt ꝓſequit de ſecūdis domo t ꝓx lra ex ꝑdict⁹ vſq; ibi.

h Et velum quod diuidebat ſanctum et ſanctum ſanctōrum. q̄ illa q̄ erāt intra tabernaculū ꝓtinebant ad chaathitas inter que eſt illud velū. Licet eſſet de mollib⁹.

i Princeps autē principum leuitarū eleazar. q̄ enim red debant rationē non ſolū chaathite. q̄ eſt am illi qui erāt ꝓpinqui eo in aliqo duab⁹ domibus.

k Cūt do de merari Hic ꝓſequit de tertia domo. t ꝓx lra vſq; ibi. l Et paxilli eī ſunt⁹. Illud vidēt ꝛerarius ꝺicit. ſcz q̄ funes ꝓtinebāt ad gerſonitas. Hicdū q̄ aliq̄ funes erāt

inberentes mobiliter varijs. t iſti ꝓtinebāt ad merarītas quia ad ipſos ꝑtinebāt dura que erant extra tabernaculum ſicut ad caathitas ꝑtinebant dura que erant intra tabernaculum cum altari holocauſtoꝝ q̄ erat extra. t hoc eſt quod dicit Habi ſāl. ſcilicet q̄ aliqui funes inberebant columnis quibus appendebantur cortine. t illi ꝑtinebant ad merarītas aliqui inberebant columnis quibus immittebantur paxilli in terra ſicut vt cortine non mouerentur a vento inferiore. et illi ꝑtinebant ad gerſonitas. m Caſtrametabuntur. Hic agitur vltimo de ſita Moyſi t Aaron qui erant ad orientalem partem cuꝝ filijs ſuis. t in hoc erant diuiſi ab aliis chaathitꝝ

q erãt ad meridiẽ. c cũ subdiã cũ oc. n Pũres custodiã sanctuarij c introĩ erãt in gre otẽrali. o Quisq; alien accesserit .i. sine licentia. C onsequẽt ponit numerũ oim leuitaꝝ ill dicẽs. Hẽo leuite ꝛc sequit. p Fuerãt .xxij. milia. Sciãt cõsiderẽtur numeri gestales leuitarũ ꝓdicti faciãt. xxij milia trecẽtos. Ad qs dñs q illi trecẽti q hic tacent q fuerũt ꝓmogeniti. t nõ nõ debebãt ꝺ numero includi qr ista numeratio vltima erat illoꝝ q poterãt accipi ꝓ ꝓmogenitis alterũ tribuũ. qs non poterat fieri de ꝓmogenitis leuitaꝝ qr ex stirpe erãt obligati rõne ꝓmogenture.

q Et ait dñs. Hic pãr agit de cõmutatiõe leuitaꝝ ꝓ ꝓmogenitis aliaꝝ tribuũ qꝝ ꝓmerãt numeratio cũ oc. Nũera ꝓmogenitoꝝ ꝛc. t sꝫdiã cõmutatio cũ oc

r Tolleqꝫ leuitas mihi .i. ad obsequiũ mcũ. o Et pecora eoꝝ ꝛc. dicit aũt Hala. q pecora munda aliaꝝ tribuũ ꝛ mscligãt hic cõputãtur. qr immolãda erant dño. ꝛ imũda q redimebant pecunia. vt hi. j. x viij. excepto asino q ꝛmutabãt ouc. vt ibidẽ oc. cetera patẽt ex dictis vsqꝫ ibi. t Ipse cio aũt dñs. septi. .i. ꝓmogenitoꝝ aliaꝝ tribuũ. v Accipies. v sicloꝝ. a qlibet. qr nõ poterãt redimi ꝓ ꝓfanis leuitaꝝ. nõ redimũt ꝓcio. oc ꝙtitate ãr sicli dcm ẽ Exod. xxx.

x Mille tri. lxv. sicloꝝ. mh ꝙ accẽdit ſma ſi ꝓ qlibꝫ hoc mõ redẽptoꝝ accipiãt qnqꝫ sicli. vt ꝓ ſi qs velit nũerare. Ad euidentiã maioꝛ ꝓdictoꝝ ꝺ descripta ẽ figura ſituatiõis castroꝝ circa tabernaculũ. Notãdũ q vegeꝛ libro de re militari dicit q optimꝰ ſitus castroꝝ est in figura q̃drata. t ideo sic debent ſituari nisi dispositio loci impediat. ꝓpter quod castra ſtrati. hic posui in figura q̃drata.

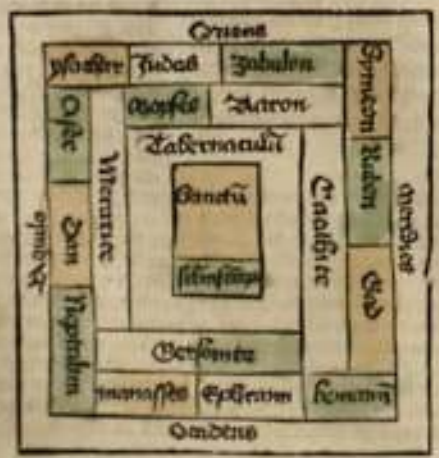

Jn ca. iij. vbi ꝛ in postilla Aaronis moysi. Cũ filijs moysi ꝛc. Addatur.

h Decrõ Hala. nõ vt valere. eo q moyses nõ solus decuit aaron t filios eius legẽ. ſ. q erãt rorũ ppũm vũ eadẽ rõne pl rotius ppli vt falsẽ doctoꝝ legis ꝺs reputant. nec est dõm q ſi lij moysi nõ recolãtur hic. qr ꝫ nõ recordent nonalij sicut filij aaron q fuerãt sacerdotes vncti. recordant tñ generalit in ſuma cognatõis amramitaꝝ de q erat et moyses.

Capitũ iiij.

s Locutusq ẽ dñs. Cõsequẽter hic ꝺscribit ordinatio leuitarũ rpe mor⁹. t circa hoc ꝓmittit officioꝝ distinctio. scilo nũeroꝝ collectõ. ibi. Hec cõstituit igit. Circa primũ ꝓmittit distinguitur officia caathitaꝝ scõo gersonitaꝝ. ibi. Tolle ſummã etiã filioꝝ gerson. tertiõ meraritarũ. ibi. Filios ꝙs merari. Circa primũ sciendũ q sacerdotes t leuite q dicunt caathite fuerũt de tribu caath. ſ. sacerdotes q discesserũt de caath p aarõ ex ꝺ bũerũt spãle nomen t dicunt aaronite t cũ ꝺ et caathite. alij ãt caathite ꝛm Dño q describit officia aaronitaꝝ. Secũdo caathitaꝝ. ibi. Cũq; mouerit. Circa ꝓmũ ꝺr sic

a Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

b Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ totũm hyacinthinum. t inducent vectes.

e Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

a Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

b dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

e totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

a Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

b dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

e totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

Jn ca. iij. vbi ꝛ in postilla Aaronis moysi. Cũ filijs moysi ꝛc. Addatur.

h Decrõ Hala. nõ vt valere. eo q moyses nõ solus decuit aaron t filios eius legẽ. ſ. q erãt rorũ ppũm vũ eadẽ rõne pl rotius ppli vt falsẽ doctoꝝ legis ꝺs reputant. nec est dõm q ſi lij moysi nõ recolãtur hic. qr ꝫ nõ recordent nonalij sicut filij aaron q fuerãt sacerdotes vncti. recordant tñ generalit in ſuma cognatõis amramitaꝝ de q erat et moyses.

Capitũ iiij.

s Locutusq ẽ dñs. Cõsequẽter hic ꝺscribit ordinatio leuitarũ rpe mor⁹. t circa hoc ꝓmittit officioꝝ distinctio. scilo nũeroꝝ collectõ. ibi. Hec cõstituit igit. Circa primũ ꝓmittit distinguitur officia caathitaꝝ scõo gersonitaꝝ. ibi. Tolle ſummã etiã filioꝝ gerson. tertiõ meraritarũ. ibi. Filios ꝙs merari. Circa primũ sciendũ q sacerdotes t leuite q dicunt caathite fuerũt de tribu caath. ſ. sacerdotes q discesserũt de caath p aarõ ex ꝺ bũerũt spãle nomen t dicunt aaronite t cũ ꝺ et caathite. alij ãt caathite ꝛm Dño q describit officia aaronitaꝝ. Secũdo caathitaꝝ. ibi. Cũq; mouerit. Circa ꝓmũ ꝺr sic

a Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

b Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

c dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

d ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

e federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

f totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

g Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

h mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

i mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

a Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

b dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

e totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

moyses t aarõ cũ filijs su

n tis. Pũres custodiã sctũarij

o i medio filioꝝ ist. Quisq; alienus accesserit morietr. Dẽs leuite ꝺs nũerauerũt moyses t aaron iurta ꝑceptũ dñi ꝓ familias suas in genere masculino a mense

p vno t supra. Fuerũt viginti

q tiduo milia. Et ait dñs ad moysen. Nũera ꝓmogenitos sexꝰ masculini de filijs ist ab vno mense t supra. t habebis ſummã eoꝝ.

r Tolleqꝫ leuitas mihi ꝓ oi ꝓmogenito filioꝝ ist. Ego

s sum dñs. Et pecora eoꝝ ꝓ vniuersis ꝓmogenit pecorũ filioꝝ ist. Recẽsuit moyses sicut ꝑcepat dñs ꝓmogenitos filioꝝ ist. t fuerũt masculi ꝓ nota sua a mense vno t supra: viginti duo mi

lia ducẽti septuagintatres Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego

t sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

u mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

v mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

a Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

b dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

e totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

a Locutusq ẽ .iiij. dñs ad moysẽ t aarõ

b dicẽs. Tolle ſummã filioꝝ caath de medio leuitaꝝ ꝓ domos t familias suas

c ab a tricesimo ãno t supra vsqꝫ ad ꝙnãgesimũ annuꝫ omniũ q ingrediunt vt stẽt t ministrent i tabernaculo

d federis. Hic est cultꝰ filioꝝ caath. Tabernaculũ federis t sctũarij ingredient aaron t filij eius ꝙs mouẽda sũt castra. t deponẽt velũ qd̃ pendet ante fores. in uoluẽtq; eo archã testimonij t operient rursum velamine hyacinthinarũ pellium. extẽdẽtq; desuꝑ palliũ

e totũm hyacinthinum. t inducent vectes. Mensã ꝺs

f Locutusq ẽ dñs ad moysen dicẽs. Tolle leuitas ꝓ ꝓmogenito filioꝝ ist. t pecora eorũ. erũtq; leuite mei. Ego sũ dñs. Jn pcio ãt ducentoꝝ septuagintatrium q excedũt numerũ leuitaꝝ de pri

g mogenitis filioꝝ ist accipies ꝺnqꝫ siclos ꝓ singlis capitibus. ad mẽsuraꝫ sãctuarij. Siclus ꝺs viginti obolos Babilq; pecuniã aaron et filijs ei⁹ pciũ eoꝝ q supra sunt. Tulitq; igit moyses pecuniã eoꝝ q fuerãt ãpli⁹ et ꝙs redemerat a leuit ꝓ

h mogenitis filioꝝ ist mille tricẽtoꝝ sexagintaq̃nqꝫ siclorũ iurta põd⁹ sctũarij. t dedit eã aarõ t filijs ei⁹ iurta verbũ qd̃ ꝑcepat sibi dñs.

coꝛe t mente vsq; ad. Lannõ t tunc incipit fortitudo corporis debilitari. o Hic est ordo filioꝝ caath tabernaculũ fedeꝛ. i. illã gtẽ q̃ dicẽs. c Et scẽsictoꝝ. i. scbam gtem. f Ingredient aaron ꝛc. ad mouendũ ea q̃ erãt iura tabernaculi. q̃ materia t forma exponit ſ Exod. xxv. g Et inducẽt vectes Exo. xxv. ca. dr q̃ vectes arche sp erãt i ea t nũq; extrahebãt. qnõ q̃ dicat ꝺ induci in motõe castroꝝ. dñs q̃ inducebant sup scapulas portãtes.

b Puteos sp in ea erāt. Ella qñ portabat de loco ad locū
r ūt panes involuti cū mēsa. sicut e ignis i altari holocau
sti. vt docet. Ogient cādelabrū &. sequit. i Inducētq;
vectes Exo. xx. vbi agit de factura cādelabri nulla fit mē
tio de vectib⁹ eius. Dōm q̄ hs nō haberēt vectes transti
tos p anulos. sic ba
bebat mensa. ñ qñ
cādelabr̄ erat involu
tū ponebāt vectes
in sapficie ogimen
ve mēsa⁹ posset por
tari qi portabat i bu
meris. vt bñ. j. vq. c.
h Sed r altare ſ.
holocaustor. i
Mundabūt cinere.
ſpen ejiciendo m
E e in. ij. pur. vestim.
cū alia sint involuen
palijs hyacithinis.
Exuere illud altare
involuebat purpu
reo. Dicit Ra. ſa. q
b erat ad designādu
ignē celestibus latos
tē. dicit ei q ignis q
descēdit i celo. vt bñ
Leui. ix. c. i altari il
lo sp erat ñ añ moue
bant castra ponebat
desup opimētū ene
um r pallū desuper
nec cōburebat sicut
nec ad ventū vel plu
uiā extinguebat q̄e
quatio castroū ille
ignis discoogens ſ
dōm. r hoc dūo mi
raculo. erāt in ppō
alia miracla trā
euntia. sicut diuisa
maris r ſtilla. alia
vero pmanēcia. sicut
descēsus mānē r cō
sumptio ignis i alta
ri ablq; extinctiōe r
cōsilio. n Ponē
tesq; cū eo oia vasa
&. de q̄bꝫ dictū ē.
Exo. xxvj. o Cū
q; involuerint. Hic
describit officiū ea
thitay qđ erat porta
re illa q̄ erāt involuta
p sacerdotes. p
Sing hs erit eleazar
dictū ē cap. pcc. q
erat sup oēs levitas
dōm q erat sup ea
dithas imediate. sed
sup gersonitas r me
rarithas erat mediate
q ad eū ptinet cu
rā oleū &. dic ra. sal.
q portabat illud in
mana dextera. r
Et cōpositiōis incē
sum. in sinistra. o
Et sacrificiū qđ sp of
ferē. i. in oi die. de q̄
dictū fuit Exo. xxix.

ppositōis involuēt hyaci
thino pallio r ponēt cū eo
thuribula r mortariola. cy
athos et crateras ad liba
b fundenda. Panes sp in ea
erūt. Extēdētq; desup pal
lū coccineū. qđ rursuz opi
ent velamento hyacinthina
rū pelliū. r inducēt vectes.
Sumēt r pallū hyacinthi
nū q̄ opiēt candelabrū cuz
lucernis r forpicib⁹ suis. r
emūctoriis r cūctis vasis
olei. q̄ ad cōcinnādas lucer
nas necessaria sūt. r sup oia
ponēt opimētū hyacinthi
nuz pelliū. r inducēt vectes
Necnō r altare aureū involu
uēt hyacithino vestimēto r
extēdēt desup opimētū hya
i cithinuz pelliū. inducētq; vectes. Oia vasa q̄b⁹ mi
strat i scūario involuēt hya
cinthino pallio. et extēdēt
desup opimētū hyacinthi
nuz pelliū. inducētq; vectes
k Sz r altare mūdabūt cine
re r involuent illud purpu
n reo vestimēto: ponētq; cū
eo oia vasa q̄bus in miste
rio ei⁹ vtunt. i. ignium re
ceptacula fuscinulas ac tri
dentes vncinos r batilla.
Cūcta vasa altaris opient
simul velamine hyacinthi
nuz pelliū. r inducēt vectes
o Cūq; involuerit aaron r filij
eius sanctuariū r oia vasa
eius in cōmotione castroz
tūc intrabunt filij caath vt
portēt involuta r nō tāgāt
vasa sanctuarij ne moriāt
Ista sūt onera filioz caath
p in tabernaculo federis. su
per quos erit eleazar fili⁹
q aaron sacerdotis. ad cuius
ptinet curā oleū ad con
r cinandas lucernas. et ppo
o sitionis incēsūm sacrificiuz
qđ sp offerē. r oleū vnctio
nis. r ḡcēd ad cultū tabna
culi ptinet. oimq; vasoꝝ q̄
in sanctuario sunt. Locut⁹
est dom⁹ ad moysen r aa
ron dicens. Nolite pdere
pplm caath de medio le
uitaz. sed hoc facite eis vt
viuant r nō moriant. si tet
gerit sanctaſ sanctoz. Aarō
r filij eius intrabunt. ipsi
q; disponent opera singu
loz. r diuidēt qđ portare
t quis debeat. Alij nulla cu
riositate videant que sūt i
sanctuario. priusq; involuā
tur. alioq; morīēt. Locut⁹
q̄ ē dōs ad moysen dicēs
Tolle summā et filioz
gerson. per domos ac fami
lias r cognationes suas a
triginta annis r supra vſq;
ad ānos quinq̄gita. Nu
mera omnes qui ingredi
tur r ministrant in taberna
culo federis. Hoc est offi
v cium familie gersonitaz. vt
portent cortinas taberna
culi r tectū federis operi
mentū altud r super oia ve
lamen hyacinthinū. tento
riūq; qđ pendet i introitu
tabernaculi federis corti
b nas atrij: r velū i introitu
qđ est ante tabernaculum.
c Oia q̄ ad altare ptinēt funi
culos r vasa ministerij iu
bēte aaron r filij eius por
tabunt r filij gerson. r sciēt
singli cui debeāt oneri mā
cipari. Hic est cultus fami
lie gersonitar i tabernacu
» lo federis. Eruntq; sub ma
nu ithamar filij aarō sacer
c dotis. Filios quoq; merari p familias r domos pa
trū suoz recensebis a trigi
ta annis r supra vſq; ad an
nos q̄nquaginta omnes q̄
ingrediuntur ad officiū mi
nisterij sui r cultum federi
testimonij. Hec sunt one
r ra eorum. Portabūt tabu
las tabernaculi et vectes
eius: colūnas r bases eaz

Portabat in brachio. Hum requiēbat. p ipsa die ad oſe
requiē in domo quietis castroz. sequit r Alij nulla cura
ostitate videāt q̄ sūt in sanctuario posiq; involuta. Et hō
erat eis inhibitū ne intrarēt tabernaculū donec oia essent in
volura. nec ogimenta aliquo mō retinaberēt ad videndū ea
q̄ erāt intrinsa.
v Aliq̄n mouerūt. sicut j. Reg. vj. Beth
samite mouerūt sueē
eo q̄ viderūt archaz
dñi nudaz. r Io
cunisq; est dōs. hic
describit onera ger
sonitaz cū dr. Tolle
summā et filioz ger
son. sequit. y Vt
ponēt cortinas tab
naculi q̄ sunt de qua
tuor colorib⁹. 5
Et tectū federis. sequ
mentū de sagio.

a Ogimentū aliꝰ.
les de pellib⁹. alia ſt
exposita sunt Exo.
xxvj.
b Et velū in introi
tu &. In hebreo bñ.
sic. Velū ostij autē
qđ est ad tabernacu
lum altare q̄ circuitū
r hec videt verba lī
tera. vt dictum ē ca.
precedenti.
c Funiculos r vasa
ministerij in heb.
bñ. Funiculos r vasa
ministerij sui. Et
accipit hic vasa. ſ. in
strumenta. sm mo
dū loquēdi hebraī
cū. vñ r j. Regū. xx.
vbi dr de Jonatha.
q̄ tradidit puero ar
ma sua. in heb. habe
tur. vasa sua. vasa ei
quibus ministrabat
in altari incensi. r in
altari holocaustoꝝ
portabant caathite.
vt predictum est sed
gersonite portabant
instrumenta que ptinebāt ad officia sua
sicut martellos r co
ilissa quibus stinet
cortinarum r alioꝝ
operimentorum ta
bernaculi sigebant r
similia.
d Eruntq; sub ma
nu ithamar. imedia
te. ñ sub eleazar me
diate r Filios
quoq; merari. hic de
scribuntur onera ne
rarithaz. vnde subdit
f Portabunt tabu
las tabernaculi &.
hec exposita ſt Exo.
xxvj.

g Colūnas ꝫs atriꝰ. hec exposita sūt Exo. xxvj. b Recensuerūt igit. Hic colligit numer⁹ leuitaꝝ. t primo p tes fm tres familias ꝑdictas. s. caathitaꝝ. gersonitaꝝ t meraritaꝝ. sc̄o istas ꝑtes aggregādo ibi. Hēs q̄ recensiti sūt de leuitis tc̄. t ꝑ ista vsq; ad finē capli vbi ōr. i Vnūquēq; iuxta officiuꝫ suū. qz alīq; fuerūt cātores t alīq; melodiā facientes in cymbalis t aliis instrumentis musicis de ꝗbus nō fecerat mentionem.

Capm̄. v.

a Locutusq; est dñs. Descripta dispositione ppli. Hic ꝑcipit describit remotō impedimento. impedit aūt p corruptionem immūdicie corpalis iniusticie. t suspitionis. Et ō ꝑcipit tollit corpalis immūdicia sc̄o cognitā iniusticia. ibi. Locutusq; ē dñs. tercio examinatur diffidentia. ibi. Locutusq; est Circa primū tangit triplex immūdicia de castris tollenda. s. leprosos seminiū suoꝝ. t super mortuos pollutosq; cū ōr. b Precipe filijs isr̄l vt ejiciāt de castris oēm. Dicit Rasa. q; ꝫs tot⁹ exercitus isr̄l dicerēt castra generalit tñ i spāli erāt ibi tria castra. Pria erāt tabernaculū et atriū circa ip̄m. t dicebant castra deputatio. tū qz ibi colebāt dē⁹. tū qz ibi cū moyse loq̄bant. Scōa erāt habitatiōes leuitaꝝ circa atriū. pat̄ ōcti ꝑte sc̄. ō. iij. c. Tercia erāt reliq; ppli habitationes. dicit igit q; leprosi ejiciebāt extra tria castra ꝑdicta ne inficerēt alios qz lepra est morb⁹ infectiuus aliorū. seminū fluxi ejiciebāt de duob⁹ p̄mis. qz ibi requirebāt maiorē mūdiciā. si p̄mittebant habitare in castris populi qz nō est morb⁹ infectiu⁹ aliorū. Polluti aūt ex tactu mortui. ejiciebāt ex p̄mis castris. qz nō erat eis licitū ingredi atriū vbi vigebat cultus dīuin⁹ donec ēēnt mūdati p̄ter dei reuerētiā p̄mittebant tñ ēē in castris ppli t leuitarū. c Locutusq; est Hic ꝑcipit remouet impedimētū qđ est iniusticia. q; turbat pacē cōtaria. t maxime in retentione rei alienę. Et ꝑ agit de retentione rei nō sacre cuꝫ ōr.

d Vir siue mu. cū se. tc̄. dīa q; cōiūs accidūt sūt circa defraudationē aliorū. e Et q; negligētiā transgressi fuerūt negligendo custodire mādata dei. f Confitebunt pec. suū. nō violentia testiū. qz tūc teneret reddere duplū. vt hī Exo. xxij. ca. Sz lex ista loq̄t in casu in q̄ aliqđ p̄ia uictus vult facere satisfactionē primo. g Reddēt ip̄z caput. t. ip̄m debitū. h Quintāq; ptē desup ei in quē peccauerit. t. primo qđ defraudauerat t ista ꝑ quinta superaddit ꝓpter dānum qđ būit ex rei sui detentione. t vt bolen essent mag⁹ ꝑati ad restitutiōes rei alienę. i Si nautē nō fuerit q̄ recipiat. t. debeat recipere. sicut ē in restitutione vaga. k Habuit dño t erit sacerdotis. cōuertendo in utilitatē suā. qz de restitutione vaga ꝫs mīster dei t ꝑtē sustentari. l Exceptō ariete q̄ offert ꝑ expiatione. pcti ip⁹ defraudantis. nō solū em peccauerat ꝫ primū ip̄m defraudando. ꝫ etiā ꝫ deus mādatū ip⁹ trāsgrediendo. t ō sicut ꝑ restitutionē fiebat satisfactio hoi. ita ꝑ oblationē arietis sacrificiū ip̄i deo. de q̄ oblatione habet Leui. v. Sc̄o agit de restitutione rei sacre. qz ꝑmittit t decie q̄dāmō inter res sacras cōputant. qz determinant ꝑ legem deberi dei ministro cū ōr.

m Hēs ꝫs ꝑmittit ꝗs offerūt filij isr̄l. t. offerre tenent. vt hī Exo. xxiij. ca. n Ad sa. pti. dixerat ei in Exo. q̄ debebant afferre in domū dñi t nō determinauerat scriptura c⁹ ēēnt. et ō b explicit q̄ sūt sacerdotes. t ō si aliqđ fuerit retentū de eis ꝫs eis restituī. o Et q̄dū in san. of. a singul. ō nō pōt generalit intelligi de oī bono oblatio generalit. qz aliq; totalit incēdebāt ad honorē dei vt holocausta. t aliq; fm ptem sicut hostie ꝑ peccato. cuius pars non incensa remanebat sacerdoti. t hostia pacifica. cui⁹ vna ꝑs incendebat. t aliq; comedebat offerens. t aliam comedebat offerēs. t alia remanebat sacerdoti. t sic de dōm q̄ intelligit de decimis q̄ debebāt dari sacerdotib⁹ ex determinatiōe legis. vt hī Deu. xviij. t ō si aliqđ erat detentū debebat ei restitui. vel i deb. hī. Aue vir sanctificauit eius erūt. i. sacerdotes. t intelligit sanctificata ꝑ ōblationē legis. vt ꝑmittit vel ꝑ votū sūt si aliqđ ꝑmisit dare aliqđ ministro dei

1 Locuti sunt eos moyses. vnūquēq; iuxta officiū t onera sua. sicut ꝑcepat ei dñs. .v.

a Locutusq; est dñs ad b moysen dicēs. Precipe filijs isr̄l vt ejiciāt de castris oēm leprosum et q̄ semine fluit. pollutusq; ē sup mortuo. Tā masculus ꝗs femina ejicite de castris ne cōtaminēt ea cū habitauerint vobiscū. Fecerūtq; ita filij isr̄l. t ejecerūt eos extra castra sicut locut⁹ erat dñs moysi. c Locutusq; ē dñs ad moysen dices. Loq̄re ad filios isr̄l. Vir siue mulier cū fecerit ex oibus peccatis q̄ solent hoib⁹ accidere t ꝑ negligētiā transgressi fuerint mandatū dñi atq; deliquerit d confitebunt peccatū suū t reddēt ip̄m caput q̄ntāq; ptē desup ei in quē peccauerit e Si nautē nō fuerint q̄ recipiant dabūt dño t erūt sacerdotis. excepto ariete q̄ offert p̄ expiatione vt sit placabilis hostia. Hēs ꝫs primitie quas offerūt filij isr̄l ad sacerdotē ptinent t de quid in sanctuariuꝫ offertur

g colūnas ꝫs atriꝰ p circuitū cū basib⁹ t paxillis t funibus suis Oīa vasa t supellectilē ad numerū accipiēt sicq; portabūt. Hoc ē officiū familie meraritaꝝ t ministeriū i tabernaculo federis erūtq; sub manu ithamar b filij aaron sacerdotis. Receperūt igit moyses t aarō t principes synagoge filios caath. p cognationes et domos patrū suoꝝ a trigita annis t supra vsq; ad annū q̄nq̄gesimū. oēs q̄ ingrediunt ad ministeriū tabernaculi federis. t inuēti sūt duo milia septīgenti q̄nq̄ginta Hic est numer⁹ ꝑpli caath q̄ intrat tabernaculū federis Hos nūerauit moyses t aaron iuxta ꝓmonē dñi p manū moysi. Nūerati sūt t filij gerson p cognationes t domos patꝝ suoꝝ a trigita annis t supra vsq; ad annū q̄nq̄gesimū annū oēs q̄ ingrediunt ad ministrēt i tabernaculo federis. t inuēti sūt duo milia sexcēti trigita. Hic ē ꝑpl⁹ gersonitaꝝ ꝗs numerauerūt moyses t aaron iuxta ꝓbum dñi. Numerati sunt t filij merari ꝑ cognationes t domos patꝝ suoꝝ a trigita ānis t supra vsq; ad annū q̄nq̄gesimū. oēs q̄ ingrediunt ad explēdos ritꝰ tabernaculi federis. t inuēti sūt tria milia ducēti. Hic est nūer⁹ filioꝝ merari. ꝗs recēsuerūt moyses t aarō iuxta imperiū dñi p manū moysi Oēs q̄ recēsiti sūt de leuitis t ꝗs recensuerūt sicut ad nomē. moyses t aaron t principes isr̄l p cognationes t domos patrū suoꝝ a trigita annis t supra vsq; ad annū q̄nq̄gesimū. ingredientes ad ministeriū tabernaculi t onera portāda. fuerūt sūt octo milia q̄ngenti octoginta. Juxta ꝓbū dñi recensuit eos moyses. vnūquēq; iuxta officiū t onera sua. sicut ꝑcepat ei dñs. .v.

a Locutusq; est dñs ad b moysen dicēs. Precipe filijs isr̄l vt ejiciāt de castris oēm leprosum et q̄ semine fluit. pollutusq; ē sup mortuo. Tā masculus ꝗs femina ejicite de castris ne cōtaminēt ea cū habitauerint vobiscū. Fecerūtq; ita filij isr̄l. t ejecerūt eos extra castra sicut locut⁹ erat dñs moysi. c Locutusq; ē dñs ad moysen dices. Loq̄re ad filios isr̄l. Vir siue mulier cū fecerit ex oibus peccatis q̄ solent hoib⁹ accidere t ꝑ negligētiā transgressi fuerint mandatū dñi atq; deliquerit d confitebunt peccatū suū t reddēt ip̄m caput q̄ntāq; ptē desup ei in quē peccauerit e Si nautē nō fuerint q̄ recipiant dabūt dño t erūt sacerdotis. excepto ariete q̄ offert p̄ expiatione vt sit placabilis hostia. Hēs ꝫs primitie quas offerūt filij isr̄l ad sacerdotē ptinent t de quid in sanctuariuꝫ offertur

p Et tradet manib⁹ sacerdotis p̄ dimittit q sacerdos nō poterat talia accipe r tollē vōlentē de dom⁹ oīonis ſ solā accipiebat ab aliq̄ sibi tradita. q Locutusq; est dñs. b ꝑ hoc monet suspitū adulteriū q̄ turbat pacē inter virū r vxorē r p ꝑ totā familiā. Et p circa hoc ponit casus. sctos examinatō et⁹: ibi. Adducet eā sacerdos tercio effectus: ibi. Quas cum biberit. Circa primū dē Ha. sa. q̄ illud b dicit ō sacrificia zelotipie i mediate ponit post illud q̄ dicit est determinate peccatū ad designandā q̄ ꝑ in hoc defraudat sacerdotē. merent vt cō fusibiliter appareat coꝝ sacerdote addu cēdo vxorē suā pro adulterij suspitione r hoc est q̄ dī. Vir cui⁹ vxor erranerit ꝛc. r paret littera.

r Adducet eam. b ponit examinatō dicte suspitiōis per sacrificiū zelotipie cui dī. s Offeret oblationē p illa. s. examinanda. t Decimā ꝑtē sati farine. si dicit esse. q̄ē farina delicatissima r purgatissima sic in alijs sacrificijs. q̄ illud ē vile. v Sideacce nō mittet cadē rē. Adducit et Ha. sal. glia rōem. q̄ oderit ē pabulum iumēti cui adultera assimilat. x Nō fundet sup eā oleū. q̄ est fomētū lumis adulteriū ät sic in tenebris. sm illō Job. xxiij. Oculꝰ adulteri obſervat caliginem.

y Nec ponet tb⁹. q̄ signat devotionē vt dictū fuit i Exo. Hoc ät sacrificiū si effert ex devotione ſ ex suspitiōe adulterij. c b ē q̄ dī ſḋit. Cuius sacrificij zelotipie est sequitur.

z Et stabit coram dño. ad tēptādū si ex frode ꝑtis erect adulterū. r q̄ p eo offerebat sacrificiū. a Assūmetq; aquā sanctā. Dicit Ha. sa. q̄ vocat sanctā eo q̄ accipiebat de labio cisterne de specul mulierū devotaꝝ facto. Joseph⁹ ät dicit q̄ dī sacta. eo q̄ ibi tūc habebat nomē dñi tetragrāmaton scriptū i ecclesia. vt dī. ſ. b Et pauxillū terre de pauimento q̄ illud sacrificiū fiebat ꝑmixt eā. c Discooperiet caput eius. ad maiorē ꝑfusionē ipi⁹. vt ex hoc ſtupefacta recognoscerent adulteriū. d Et ponet sup manꝰ illi⁹ sacrificiū recordationis. eo q̄ fiebat ꝑ suspitiōe adulterij ꝑtorū. e Ipe ät tenebit aquā amaritudinis facietq; illā adiurare. f In dbꝰ cū maledicta ꝑfitia. illa ꝑfectio ſ tolerabilis. g Si nō dormiuit vir alienꝰ tecū. r si nō polluta es. Ista ē lex zelotipie. Si declinauerit mulier a viro suo: et si polluta fuerit: maritusq; zelotipie spiritu concitatꝰ adduxerit eaꝝ inspectu dñi

a singulis r tradit manibꝰ b sacerdotis: ipi⁹ erit. Locutusq; est dñs ad moysen dicēs. c Loqre ad filios israel r dices ad eos. Vir cuiꝰ vxor errauerit maritumq; ꝑtemnēs dormierit cū altero viro: r hoc maritꝰ deꝑhendere nō quierit ſ latet adulteriū: et testibꝰ arguī nō ꝑt: q: nō ē inuēta in stupro si spūs zelotipie zelauerit virū ꝑtre vxorē suaz q̄ ꝑ polluta ē. vel falsa suspitiōe appetit: adducet eam d ad sacerdotē: r offeret oblationē p illa decimā ꝑtē e sati farine ordeacee. Non f fundet sup eā oleū. nec imponet tb⁹: q: sacrificiū zelotipie ē: r oblatio inuestigās adulteriū. Offeret igit g eā sacerdos r statuet coꝝ h dño: assumetq; aquā sactā i in vase fictili: r pauxillum terre de pauimēto tabernaculi mittet in eā. Cūq; steterit mulier in ꝑspectu dñi k discooperiet caput eius: r ponet sup manꝰ illi⁹ sacrificiū recordationis r oblatōis zelotipie. Ipe ät tenebit aquas l amaritudinis in qb⁹ cū execratiōe maledicta cōgessit. m adiurabitq; eā: r dicet. Si nō dormiuit vir alienꝰ tecū; r si nō polluta es deserto mariti tui: nō te nocebūt aque iste amaritudinis i qs maledicta cōgessi. Sin

ät declinasti a viro tuo ät q̄ polluta es: r cōcubuisti cū altero viro: dis maledictionibus subiacebis. dēt te dñs in maledictionē et exemplū cūctoꝝ i populo suo. n Putrescere faciat femur tuū: r tumēs vter⁹ tuꝰ o dirūpat. Ingrediant aque maledicte in ventre tuū: et vtero tumescēte putrescat femur. Et ꝛ dicet mulier. p Amē amen. Scribetq; sacerdos libello isto maledicta: r delebit ea aq̄ amaritudinis i qs maledicta cōgessit: et dabit ei bibē: q Quaz exhauserit tollet sacerdos de manu eius sacrificiū zelotipie et elevabit illo coraz dño: iponetq; sup altare: ita dūtaxat vt ꝑs pugillū sacrificij tollat de eo q̄ offert r incēdat sup altare: r sic potum det mulieri r aq̄s amaritudinis. Quas cū biberit si polluta est: et cōtēpto viro adulterij rea ꝑtransibūt eā aque maledictionis: et inflato vētre cō putrescet femur: eritq; mulier in maledictiōe et in exemplum omnū ꝑplo. Ot si polluta non fuerit: erit innocua: r faciet liberos. Ista ē lex zelotipie Si declinauerit mulier a viro suo: et si polluta fuerit: maritusq; zelotipie spiritu concitatꝰ adduxerit eaz inspectu dñi

a mulieris innocētia quā dz ſtare. dest. Caret nō culpam fecit. b Hec ꝛc dñs min⁹ in maledictionē exēplōz alioꝝ. Loquēdū ꝛc. nūt maledicta q̄z cōmissū adulteriū. vt alibi. q̄ in maledictōes alioꝝ ꝑponit ꝛc in exēplū dicētes ita tibi male accidat sic ꝑ illi mulieri te denotātes. dēt exemplū. eo q̄ alie mulieres exēplo illi⁹ terrebūt ꝛ nō imitabūt adulteriū.

l Putrescē faciat femur tuū. ꝙ nemo mirabit illa ꝑ coagia q̄ ꝙ mittit adulteriū.

k Et tumēs vterus tuꝰ dirūpat. q: in illa ꝑte ꝛc ex vmbilicū in mulieribus vi get fumus. sic dicit b. Greg. omē. extra q: virtō luxuria labios obſtitit. sentiuit vmbilico testat eius ꝛc. l Et ꝛ dicet mulier. Amē amē. sup se recipiēs ꝑdictaz adiurationē. r bis dē. amē semel ꝑ ore nocētie r semel ꝑ ꝑte culpe. m Scribetq; sacerdos in libello ista maledicta ꝑm ioseph⁹ nō scribebat nisi nomē dñi tetragrāmatō. ex cui⁹ vtenie venie bāt super mulieres iste maledictiones. Sicūt alios vo scribebant istas maledictiōes ꝑ ut magis crederēdum ioseph⁹. qui talia sacrificia vidē ponit ꝛ fore videt. n Et bibere ꝛvolēt si nollet accipe. o Quas cū hausterit. scienū ꝙ iste hauſt⁹ sine pcano mulieris non fiebat ante oblationē sacrificij ſ post. ly nō ꝑto scribat. q: ſ sp scribunt gesta coꝝ ordine q̄ facta sūt. r sol. p Tollet sacerdos ꝛ. b fiebat ab potationē. nō sequit̄ postea. sic det potū mulieri. q Quas cū biberit. Hic ꝑt describit ꝑtis manifestatio q̄ effectū sequentē. r ꝑtz ſra ꝑ ibi. r Ot si pollues nō fuerit erit innocua. q: ab ei nō habebit ſ officiē. nō subdit. s Et faciet liberos. q: si fuerit ab sterilis fiebat fecūda. Dicunt enīz aliqui bebet q̄ virtute illius aque concipiebat etiam absq; viri semine. t hoc erat vnū de miraculis gemanendis sicut dictus ē

ve descensu mamme. t Marit⁹ absq; culpa erit. si illa lā guescat vel moriat. Ex hoc p̄z q illa purgatio nō erit illicita tpe ver. te. Itē q; fiebat p diuinū miraculū. vt p̄z ex dictis q̄b⁹ tñ nō fit ad p̄bandū illicitū. In ca. v. vbi dī in postilla. Jō subdunt. Et faciet liberos. q; si fuerat ān sterilis fiebat secunda.

Nēdicto.

Qui me recolo legisse in voluminibus hebreoꝝ q̄ mulier innocua ab hmōi se lōgissima tpe. Quare illius usque ꝑcipiet absq; vlli⁹ famie. nec ad hoc p̄cedendū illa nos cogit. q̄ nihil aliud dicit nisi faciet liberos. q̄d satis ꝑpicue p̄t intelligi de muliere q̄ ex virili semine concipit filios. Pari etiā rōe diceret q̄ si aliq̄s ego cōtingata accusaret mō p̄dicto avi ro t esset innocua. q̄ illa ego cōciper absq; virili semie quod singularissimū fuit i hac gloriosa. vñ ridiculū vt dicere q̄ de tanto miraculo faceret i facto seloti pie. p̄ tāmodica re. q̄ solū hoc. p liberatione tot⁹ generis hūani factur⁹ erat.

Capitu. vj.

Locutusq; ē dñs. Postq̄ ꝓscripta ē cognatio ꝑpli ⁊ius ad legē cōem. Hic ꝑ̄ir describit ordinatio fm obligationē spēalē. s. nazareoꝝ t ꝑdit illud capitm immediate p̄ illa q̄ dicta sunt de muliere adultera. q; p illam ꝑpls peiorat. sic ecō trario per nazareos melioratr. t q; ꝑia turpia se posita magis eluescūt. Sicūd dū tñ q̄ votū nazar eoꝝ in aliq̄b⁹ erat ꝑpetuū vt in sansone t samuele t silib⁹ in q̄b⁹ ꝑcessit figura religiosoꝝ nouī test. in aliquib⁹ vero erat tpale t de istis h agit. Circa q̄d ꝑ describitur act⁹ promissionis. scdo rit⁹ professionis. ibi. Omni tpe. tercio stat⁹ ꝓfectōis. ibi. Ista est lex ꝓfectōis quarto mod⁹ dñdictionis. ibi. Locutusq; ē dñs. Circa primū dr. a Vir siue mulier. cū se. vo. vt sci. i. diuino cultui spāliter applicēt p deuotionē t orationē. c A vino t oi quod iebriare ꝑ̄t abstinebūt. q; talia ad potā alia deducunt fm q̄ dr. puer. ex. luxuriosa res vinū t tumultuosa ebrietas. d Aceti ex vino t ex q̄libet alia po. in hebreo hr Ex quolibet iebriatiuo. e Et q̄cūd de vua exp. non bibēt. et agrestaz. ne p hoc appropiārēt ad potationē vini. f Ab vua passa ad acinū. in hebr. hr A cortice vsq; ad grānula. q̄ sī i medio gianoꝝ vue. t p hoc intelligit q̄ nihil penit⁹ debeāt gustare. g Omni tpe. b ꝑ̄r ꝓhibit rit⁹ professionis. t p respectū psone propīe cū dr. h Non. nō trāsi. sup ca. ei⁹. c. rō ē ad detestādū cultū idolatrie vbi sacerdotes hēbāt capita rasa. fm q̄ dr Baruth. vj. Sacerdotes sedēt hūeros tunicas scissas. t capita t barbā rasam. Jō fuit ꝑceptū sacerdotib⁹ veteris legis. vt nō raderēt caput nec barbā. vt hr Leui. xxi. c. t eadē rōe nazare⁹ nō radebantur tpe ꝓfectōis sue. q̄a illo tpe erat deputa⁹ diuino cultui. vt dicū ē. Secundo describit rit⁹ tpe ꝓfessionis respectu aliox cū dr. i Si te. cōsecra. et. q; idolatre i cultu suo vtebātur ossib⁹ mortuoꝝ. t Jō sacerdotes minores q̄ ipa certa mīstra hāc nō debant ingredi ad mortuos nisi valde ꝓpīq̄. fūm⁹ āt sacerdos q̄ sp debat ee parat⁹ ad diuinū obsequiū totaliter erat sepat⁹ ab ingressu sup mortuū. vt hr Leui. xxi. t eadē rōe nazare⁹ tpe q̄ ip̄le bat votū suū. Ista ēt rō assignat. s. ne p affectionē ad q̄sdā mortuos mēs ei⁹ a ꝓpositōe dei retardaretur.

h Si āt mor. et. s. i eodē tabernaculo in q̄ manz. vt dīc ra. sa.

i Pollu. ca. cō. ei⁹ eo q̄ si būit debitaz diligētiā sufficabea di se. t ēt q; hz ipura re potis suis talē casuz ipediēte ignā.

m Quod ra. il. q; sic ꝑmittit scūs erit crescēte castre capi t e⁹. Et q; illud ire mētū a tpe q̄ incepit votū vsq; tūc pollutū ē pp casum superuēiēte. Jō ꝑcipit ral' rasio. n Die purgatōis sue. i. ꝓma in q̄ aspergebat aqua. lustratōis. t ibi septia: purgabat ēt p sacrificiū. q̄d vocatur eli ōr. o In octaua āt die. t p̄z ira vsq; ibi. p Sacrificabit⁹ caput ei⁹. i. disponet ad iplēdū votū. q Et cōsecrabo. dies separōnio illius. q; in illis debat ee intent⁹ deuotioni t oroni t pūs op⁹. r Offerēt agnū anniculum. in memoriā illius agnīq̄ cui⁹ immolatione fuerunt liberati de seruitute egypti. s Ista est lex. h ꝑ̄r describitur status ꝓfectionis qui consistit in cōplemēto voto q̄d notatur cū dr. t Cum dies ex. adducet eū. i. seipm vt dicit ra. sa. vel adducet referūt ad sacerdotē q̄ faciet venire nazareū ad tabernaculū federis vt offeratur ei⁹ oblatiō. et ponūtur h sacrificia de omni genere. s. p̄ peto t in holocaustū t hostia pacifica. Itē oblatio de diuersis generib⁹ panū ad cōdēdū q̄ nazare⁹ hz ee parat⁹ in ob⁹ q̄ st ad hoc ad diuinū v Tūc ee. q; crescētia capillor erat signū diuinū voti sic dcm ē. crescēte cc. xl. t iō voto ꝓpleto ra-

ebat in signū q̄ lictū erat et redire ad cōem modū vsꝰ
di sicut an votū. y Ante ostū.nō sub dño.ℌ in vna ex
edra atrij. y Tollerq; capil.ei⁹ t ponet sup ignē qui est
suppo.sacri.paci.c⁹ carnes coq̄dant in caldaria.t in igne
supposito illi caldarie ponebā nē capillos.ceta patēt vsq
ibi. y Et semur.
hoc erat speciale i sa
crificio nazarei.q̄ fe
mur hostie pacifice
daret sacerdoti. In
alijs āt debat mīs pe
cuscutū. t armū de
xtrū vt hī Exo.xx.
ca.t Leuit.vij.
a Post ℌ naza. ℌ
bi.vinū.i. redire ad
modū vinēdi sic an
te votū. b Ista
lex ē nazarei.ℌ.i. di
cta ē. c Exceptis
hīs q̄ inuenerit ma
nꝰ ei⁹.q; si nazareus
vellet facere maiora
sacrificia t oblatōes
q̄ sint illa q̄ determi
nata sūt in lege ista.po
terat addē fm volū
tatē sā t facultatez.
ℌ determinatio i lege
ñ poterat defalcare
di. Locutusq; est do
minus. b ꝑlr ponit
modꝰ būdictōis.q̄
licet faceret sup filios
isrl.sp alīt tam fiebat
sup nazareos. t hec
būdictio ipius sacer
dotis determinatur
cū dr. c Sic bñ
dicetis ꝛc.ponūt ibi
ser p ordinē cū dr.
f Ostendat vultū suū tibi.gratiā tuā significando
cōferendo. g Et
custodiat te.a pecca
ti recidiuo t gratiaz
datā primādo.
h Ostēdat dño faci.
em suā tibi.intellectum
tuū in sui cognitōe illuminādo. i Et misereat tui.pe
nā p pctis tuis p̄teritis relaxādo. k Cōuertat dñs vul
tū suū ad te.suas ℌlationes tibi immendo. l Et det ti
bi pacē.cūctā perturbatōis auferēdo. m Inuocabūtq; no
mē meū sup.p dñm q̄ sacerdotes bñdicebāt pplm mīsteria
lib⁹ vba bñdictōis.ꝑ ℌcrēdo.ℌ de bñdicebat effectū bñ
dictōis causando.

Capitulum .vij.

a Factū ē ꝛc. Describens ordinatōe ipius ad cōem po
pulū.b ꝑlr describit ordinatio ꝑsidentū. Et describi
bit ꝑ nouatia principū sciō pōtificio officiū. c. vij.
Primū ondit duplr.ꝑ in oblatōe parti ꝑtinata. secūdo
in oblatōe singularit facta ibi. Igit obtulerūt. Circa pri
mū dr sic. a Factū ē ℌ in die q̄ cōpleuit moyses taber
na.t erexit illud ꝛc. occasiōe hui⁹ lre rodū ē inter doc
tores de ordine ist⁹ hystorie.ꝑs tñ q̄ iste oblatōes facte fue
rūt ab nūeratōes ꝑpli supra positas ly posterꝰ sūt dcte
prē.q; iste oblatōes facte fuerūt in die erectōis tabema
culi.q̄ facta fuit anno.ij.egressionis de egypto mēse ꝑ.pri
mo die mēsis.vt hī Exo.ca.vl. Numeratōes āt pōicte fa
cte sūt eodē anno.mense.scdo.prima die mensis vt hī ꝑncipio huiꝰ libri.dicūt igit alij.q̄ prima die anni secūdi in
ostiū tabernacli federis.ce
3 sante ꝑsecratōis sue: tollet
q̄s capillos eiꝰ t ponat sup
ignē q̄ ē suppositꝰ sacrifico
pacificoꝝ t armū coctum
arietis: tortāq; absq; fermē
to vnā de canistro t laganū
azimū vnū; t tradet in ma
nibꝰ nazarei postq̄s rasum
fuerit caput eiꝰ t suscepta q̄s
rursū ab eo elevabit in con
spectu dñi t sanctificata sa
cerdotis erūt: sic pectuscu
lū q̄ separi iussū ē t femur
4 Post hec ꝑt bibē nazareꝰ
b vinū. Ista ē lex nazarei cū
vouerit oblatōnē suā dño
c tpe ꝑsecratōis sue; exceptis
bis q̄ inuenerit manus eiꝰ
Iuxta q̄d mēte deuouerat;
ita faciet ad ꝑfectionē san
d ctificatōis sue. Locutusq;
est dñs ad moysen dicens
6 Loq̄re aaron t filijs eius.
e Sic bñdicetis filijs isrl: et
7 dicetis eis. Bñdicat tibi
ℌ dñs: t custodiat te. Ostē
k dat dñs facē suā tibi t mi
sereat tui: Conuertat dñs
l vultū suū ad te: t det ti
bi pacē. Inuocabūtq; no
mē meū sup filios isrl: t ego
benedicam eis.

Capitulum .vij.

4 Factū ē āt i die q̄ ꝑple
uit moyses tabernacu
lū t erexit illud; vn xit
q; t sanctificauit cū oibus
vasis suis altare; ℌsimil t vasa
a eiꝰ obtulerūt principes isrl
t capita familarū) q̄ erant
p singulas tribꝰ ꝑfecti eoz:
q̄ nūerati fuerāt mūera co
rā dño.sex plaustra tecta cū
duodecim bob⁹ Vnū plau
strū obtulere duo duces t
b vnū boue singuli; obtulerūt
c q; ea in cōspectu taberna
d culi. Dixit dñs ad moysen.
5 Suscipe vt ſmāt in mīste
rio tabernaculi; t trades ea
leuitis iuxta ordinē mīste
rij sui. Itaq; cū suscepisset
moyses plaustra t boues;
tradidit ea leuitī duo plau
stra: t ōctuo: boues dedit fi
e lijs gersonj iuxta id quod
habebāt necessarium: qua
tuor alia plaustra t octo bo
ues; dedit filijs merari fm
officia t cultum suum: sub
manu ithamar filij aarō sa
cerdotis. Filijs āt caath
nō dedit plaustra t boues,

q̄ erectū ē tabernaculū incepit ꝑsecratio altaris t sacerdo
tū.t durauit p septē dies. octāua āt die incepērūt primi
peo offerre. t durauit oblatio.xij.dieb⁹. ℌs hōc vt ſrtas
textui q̄ dicit q; in die erectōis tabernaculi obtulerūt. q̄ q
dē erectio iā ꝑcesserat.vij.dieb⁹. Jō alij dicūt q; a die ere
ctōis tabernaculi in
cepit dicta oblatio e
ſrtas rebat cū ꝑsecra
tōe sacerdotū.vij.di
eb⁹. Sz hoc occurrit
difficultao.q2.vij.di
eb⁹ ꝑsecratōis sacer
dotū sol⁹ moyses fa
ciebat sacerdotale of
ficiū q̄ sacerdotes ñ
poterāt offerre licite
donec eoz cōsecratō
ēt cōplea.in ill āūt
septem dieb⁹ fiebat
plura circa sacerdo
tes t sacrificia ꝑ eos
vt hī Exo.xxix. t le
uit.viij. Silr in ob
latōe cuiuslibet ꝑncipis fiebāt ꝑter eā
lationes et sacrifica
bant alia.exj. res
in terra. t ñ ꝛc. ꝑbabile. q̄ sol⁹ moyses
posset tot agere vna
die.nrale cōmunan
do septē dieb⁹. Hēb
bicit ra.sa.q̄ dñs fe
cit erectio tabema
culi.vna ḡdiana q̄
cessebat mane t de
ponebāt vsq̄e. alia
stabil q̄ manebat
vsq; ad motionē ca
strop. nrar q̄ ꝑma
erectio facta fuit se
ptē dieb⁹ vltimis an
ni primi egressionis
de egypto t in ill fa
cta fuit cōsecratō sa
cerdotū t altaris. in
qb⁹ sol⁹ moyses fecit
sacerdotale officium
octauo āt q̄ fuit ꝑ

ma dies anni secūdi facta ē ꝑma erectio stabilis ipius ta
bernaculi. t certum commentū. t illa die sacerdotes cepe
runt mīstrare t officium suū exercere simul cū moyse. t
eadem die incepit oblatio principū. t sic eadē dico fuit di
es erectōis tabernaculi.loquēdo de erectiōe stabili. t cō
secratōis sacerdotū q̄tū ad ꝑfectionē eius. quia tunc nō
ante potuerūt mīstrare t oblationes principum ꝑficere
ad eius inchoationē. q; non potuerat fieri vna die illa ob
latio q̄ fiebat successiue.xij.diebus qua cōpleuit moyses
tabernaculum. licet eū bezeleel t alij artifices compleue
rint opus exequendo. moyses tamē eos docebat t dirige
bat ad faciendum opus fm exemplar quod in mōte vide
rat. t ideo ei attribuit cōpletio tabernaculi sicut architecto
ri. a Obtulerunt principes.in oblatione ad opꝰ taber
naculi fuerūt vtiani. vt habetur Exodi.xxxv.capitulo. et
ideo in dedicatione altaris tabernaculi festinauerūt. t fu
erunt primi. b Obtulerunt ea.i. plaustra.
c In conspectu tabernaculi. moyses eas noluit recipe
re donec super hoc sciret voluntatem domini. ideo subdi
tur. d Dixit autem dominus ad moysen. suscipe ab eis
t tunc suscepit. t leuitis distribuit. e Iuxta id qd ha
bebant necessarium. gersonite enim portabant mollia vt

uiaũ est .I. iũg. capi. t tñ eis sufficiebant duo plaustra. Merarie aũt portabant dura que erant magis ponderosa. ideo data sunt eis quatuor plaustra. Caath rio aũt ñ dedit plaustra. cui⁹ rõ redditur cum dicitur.

f Quia in sanctuario seruiunt. t ĩ o portabunt ea q̃ erãt intra tabernaculuz que erant sanctiora in humeris suis.

g Igitur aũtẽ. hic consequenter describitur oblatio pncipum singulariter t successiue facta. cuz dicitur. Obtulerũt duces. sequitur.

h Iste altare voluit ei simul offerre q̃ sequũt. ꝙ moyses noluit donec ia per hoc sciret voluntatem dñi. tñ subdit

i Dixitq; dñs ad moysen singuli duces per singulos dies. voluit eñ dominus q; offerret non Fm ordinem natiuitatis. xij. capi. tribuum israel ꝙ Fm ordinem vexillorum t motionis castroz qui supra posit⁹ est .ij. ca. tñ subditur.

k Primo die obtulit eẽ. Istam autẽ primatẽ i vexill. t motionez castroz ac ẽt dignitatẽ regiã meruit tribꝰ iuda. quia p̃ secuta ẽ moysen p mare rubꝝ vt dictũ fuit Exo. xiiij. capi.

l Acetabulum argenteũ. In hebreo dr. Scutella argentea. Erat eñ instrumẽ vbi ꝓbabat incensuz t tũs. vtrũ essent accepta t apta ad offerendũ. m Phiala argentea. In hebreo habentur. Hactꝰ argenteus. in q̃ ꝓbabant liquida.

n Mortariolum ex decem siclis. Dicunt aliqui q; ibi tenebatur incẽsuz. Sz hoc nõ videtur probabiliter dictũ. tuz q; de tam parua ꝙntate auri nõ posset

t q; i sctũario seruiũt t onera ꝓpꝛijs portant hũeris.

e Igitur obtulerunt duces ꝛdedicatõne altaris; die q̃ vnctũ ẽ: oblatõz suã añ altare. Bini tq; dñs ad moysen. Singuli duces p singulos dies offerãt mũera

h i dedicatõz altaris. Pꝛio die obtulit oblatõz suam naason filꝰ aminadab de tribu iuda: fueruntq; in

i ea acetabulũ argenteũ: põdo centũ triginta siclorum:

m phiala argẽtea bñs septuaginta siclos iuxta pondꝰ sctũarij; vtrũq; plenũ simila cõspersa oleo i sacrificiũ

n mortariolũ ex decẽ siclis

o aureis plenũ icẽsoꝛ; bouez

§ de armẽto t arietẽ t agnũ

r anniculũ i holocaustũ: hyrcũq; ꝓ pctõ; t in sacrificio

s pacificoꝝ boues duos: arietes ānes q̃nq; hircos q̃nq; agnos ānículos q̃nq;. Hec ẽ oblatõ naason filij aminadab. Sctõ die obtulit nathanael filꝰ suar dux de tribu ysachar acetabulum argẽteũ; appẽdẽs centũtrigita siclos: phialã argentea habẽtẽ septuagita siclos iuxta põdꝰ sctũarij; vtrũq; plenũ simila cõspersa oleo i sacrificiũ mortariolũ: aureum bñs decẽ siclos plenũ icẽsoꝛ; bouẽ de armento et arietẽ: t agnũ anniculum i holocaustũ hircumq; ꝓ pctõ; t in sacrificio pacificoꝝ; boues duos arietes quiq;: hircos q̃nq;. agnos anniculos q̃nq;. Hec fuit oblatio nathanael filij suar. Tercio die pncepꝭ filiorũ zabulõ: heliab filꝰ helõ obtulit acetabulũ argẽteũ; appẽdẽs cẽtũtrigintа siclos: phialã argẽteã habẽtẽ septuagita siclos ad põdꝰ sctũarij; vtrũq; plenũ simila cõspersa oleo i sacrificiũ: mortariolũ aureũ appẽdẽs decẽ siclos plenũ icẽsoꝛ; bouẽ de armento t arietẽ. t agnũ ānículũ in holocaustũ: hircũq; ꝓ pec cato; t in sacrificio pacificorũ boues duos. arietes q̃nq;. hircos q̃nq;: agnos anniculos q̃nq;. Hec ẽ oblatio heliab filij helõ. Die quarto pncepꝭ filiorũ rubẽ elisur filꝰ sedeur. obtulit acetabulũ argẽteũ; appẽdẽs cẽtũtrigita siclos: phialã argẽteã bñtẽ septuagita siclos ad põdus sctũarij; vtrũq; plenũ simila cõspersa oleo i sacrificiũ: mortariolũ aureũ appẽdẽs decẽ siclos plenũ icẽsoꝛ; bouẽ de armẽto t arietẽ et agnuz anniculũ i holocaustũ hircũq; ꝓ pctõ: t i sacrificio pacificoruz boues duos. arietes quinq;. hircos quinq;: agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatõ elisur filij sedeur. Die quinto; pnceps filiorum symeon salamiel filius surisaddai obtulit acetabulum argenteum appendẽs centumtriginta siclos. phialam argenteam habentẽ septuaginta siclos ad pondus sanctuarij. vtrũq; plenum simila cõspersa oleo sacrificium: mortariolum aureum appendens decez siclos plenum incenso. bouem de armento et arietem et agnum anniculum i holocaustum hircũq; ꝓ pcto. t in hostias pacificorum boues duos. arietes quinq;. hyrcos quinq;. agnos anniculos quinq;. Hec fuit oblatio salamiel filij surisaddai. Die sexto pnceps filiorũ gad heliasaph filꝰ duel. obtulit acetabulũ argenteum appẽdens centũtriginta siclos phialam argenteam habẽtem septuaginta siclos ad pondus sanctuarij vtrũq; plenũ simila cõspersa oleo in sacrificiũ. mortariolum aureum appendens decez siclos plenum incenso. bouem de armento et arietem

tale instrumentum fieri. rum quia nõ ẽ verisimile q̃ instrumentum vbi rerebatur incensuz esset ꝑciosioris materie q̃ illa vasa in quibus ꝓbabantur offerenda. vide t in hebre. habet. Coclear decem siclis aureis et cum quo ponebat i censum vel thimiama in thuribulo ad ꝓcremãdũ coꝛã deo in altari incensi.

o Bouẽ de armento. in memoriã ipsiꝰ Joseph qui vocabatur pñogenitꝰ tauro Deu. xxxiij.

p Et arietẽ in memoriã ysaac. ꝑ quo fuit aries immolatus Gen. xxij.

q Et agnum anniculũ. in memoriam agni paschalis.

r Hircũq; ꝓ pctõ ad expiandũ peccatum venditõnis Joseph in q̃ fuit hedꝰ occisus Gen. xxxvij. vt q; ẽ animal feridũ. tñ offerebatur ꝓ pctõ q̃ fetet coram dño

s Bouez duos. ad designandũ duas tabulas testimonij

t Arietes q̃nq;. ad designãdũ q̃nq; pceptꝭ in vna tabula scriptꝭ.

v Hircos quinq; ad designandũ alia q̃nq; pcepta scripta in alia tabula. t hoc Fm opinionẽ hebreorum q̃ dicunt pcepta q̃nq; scripta fuisse in q̃libet tabula. vt dictũ fuit Exodi xxxij.

x Agnos anniculos q̃nq; ad denotandũ .v. libros legis. Eodem modo exponẽ de sunt oblationes. xij. principum seq̃ntium. t sic ꝓsequendo vsq; versus finem capituli vbi dicit. Iste erat.

et agnum anniculū in holocaustū: bircūq; pro peccato: t i hostias pacificoꝝ boues duos arietes quinq; bircos quinq; agnos anniculos quinq;. ¶Hec fuit oblatio heliasaph filij duel. Die septimo princeps filioꝝ ephraim elisama filius ammiud obtulit acetabulū argenteū appendens centūtriginta siclos: phialam argenteam habentē septuagita siclos ad pond⁹ sanctuarij: vtrūq; plenū simila conspsa oleo in sacrificiū. mortariolū aureū appendēs decem siclos plenū incenso: bouē de armēto t arietem t agnū anniculū in holocaustū: bircū p peccato: t i hostias pacificoꝝ boues duos: arietes quinq; bircos quinq; agnos anniculos ānq;. ¶Hec fuit oblatō elisama filij ammiud. die octauo princeps filioꝝ manasse gamaliel filij⁹ phadassur: obtulit acetabulū argenteū appendēs centūtriginta siclos: phialā argenteā habentē septuagita siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq; plenū simila cōspsa oleo in sacrificiū: mortariolum aureum appendens decem siclos plenum incenso: bouē de armēto: t arietē: t agnū anniculū in holocaustum: bircūq; p peccato: t in hostias pacificoꝝ boues duos arietes quinq; bircos quinq; agnos anniculos quinq;. ¶Hec fuit oblatō gamaliel filij phadassur. Die nono princeps filioꝝ beniamin abidan filius gedeonis obtulit acetabulū argenteū appendens centū triginta siclos phialā argenteā habentē septuagita siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq; plenū simula conspsa oleo in sacrificiū: mortariolū aureū appendens decē siclos plenū incenso: bouē de armēto t arietē t agnū anniculum in holocaustū: bircūq; p pctō. t in hostias pacificorum: boues duos: arietes quinq;: bircos ānq;: agnos anniculos quinq;. ¶Hec fuit oblatio abidan filij gedeonis. Die decio princeps filioꝝ dan abiezer filij⁹ amissaddai obtulit acetabulū argenteū appendēs centūtriginta siclos: phialā argenteā habentē septuaginta siclos ad pondus sanctuarij: vtrūq; plenū simila ꝯspersa oleo in sacrificiū mortariolum aureū appendēs decē siclos plenū incēso: bouē de armēto t arietē t agnū anniculū i holocaustū: bircūq; p pctō t in hostias pacificoꝝ boues duos: arietes quinq;: bircos quinq;: agnos anniculos quinq;. ¶Hec fuit oblatio abiezer filij amissaddai. Die vndecimo princeps filioꝝ ¶Fer phegiel filij⁹ ochrā obtulit acetabulū argēteū appendēs centūtriginta siclos phialā argenteā habentē septuagita siclos ad pōdus sanctuarij: vtrūq; plenū simila conspersa oleo in sacrificium: mortariolum aureus appēdens decem siclos plenum incenso: bouez de armento t arietem t agnum anniculum in holocaustum bircumq; pro peccato t in hostias pacificorum boues duos: arietes quinq;: bircos quinq; agnos ānclos quinq;. hec fuit oblatio phegiel filij ochran die duodecio princeps filioꝝ neptali abira filij⁹ benā: obtulit acetabulū argēteū appēdens centūtrigita siclos phialā argenteā hātem septuaginta siclos ad pōdus sāctuarij: vtrūq; plenuz similа oleo ꝯspsa i sacrificiū mortariolū aureū appēdēs decē siclos plenū icēso: bouē de armēto et arietem et agnū anniculū in holocaustū bircūq; p pctō: t in hostias pacificoꝝ boues duos: arietes quinq; bircos quinq;: agnos anniculos quiq; ¶Hec fuit oblatō abira filij benā. ¶Hec i dedicatiōe altaris oblata sē a principibus ifrl in die q̄ ꝯsecratum ē: acetabula argentea duodeci: phiale argentee duodeci mortariola aurea duodeci ita vt cētumtriginta argēti siclos hīet vnū acetabulū: t septuagita siclos vna phiala. i. in cōe vasoꝝ oim et argēto: sicli duo milia q̄dringēti pōdē sanctuarij mortariola aurea duodeci plena incēso denos siclos appendēta pōdē sanctuarij. i. simt auri sicli centū vigiti boues de armēto i holocaustū duodeci: arietes duodeci: agni anniculi duodeci t libamēta eoꝝ birci duodeci p pctō i hostias pacificoꝝ: boues vigitiquinq;tuor: arietes. lx. birci. lx agni ānicli. lx. ¶Hec oblata sunt i dedicatōe altaris q̄ vnctū ē. Cumq; ingrederet moyses tabernaculum federis vt ꝯsulēt oraculuz audiebat vocē loq̄ntis ad se de ꝓpiciatorio: qō erat sup archam testimonij inter duos cherubin: vñ loquebatur ei.

¶ In die q̄ ꝯsecratū ē. nō q̄ ille oblatiōes ōia facte sūt illa die. ſ. q̄ nō ic̄eperūt fieri. ¶ Cūq; ingrederet moyses tabernaculū ſc̄. die ra. ſa. q̄ flatiz in ingressu tabernaculi audiebat vocē dñi q̄si egredīēt de propiciatorio. qō erat intra sanctuariū i posteriori pte tabernaculi. t ly vocē illa cēt sonia t magna: ſm quod dī. ps. xxviij. Vox dñi in virtute, vox dñi in magnificētia. nō audiebatur extra tabernaculum.

In cap. vij. vbi dī in postilla. Primo die obtulit.

Addatio. .ſ. ¶Quod aūt tribus inda primo ſit secuta moysen p mare rubrū ē incertum, cū nō habeat fundamētū in ſcā. t cū nō ſit certi inuenda ipſi primas hac rōe. ſ. vt ſufficere ad ꝓphā iacob q̄ ō. Gen. xlix. ꝓnosticio facta filioꝝ de iuda expresse dicit. Te laudabunt frēs tui manꝰ tue in ceruices inimicoꝝ tuoꝝ adorabūt te filij patris tui ſc̄. t ibidē infra. Nō auferetur sceptrū de iuda et q̄ bꝰ ꝓphia facta ꝓ ꝓ eminēcia regalis ac ꝓsidētia pertinebat ad iudaz inter alios fratres et ꝓdonatiōne diuina ēt.

In eo .ca. vij. vbi dī in postil. Eodem mō exponende sūt oblationes.

Addatio. .ij. ¶Quā debeāt dici q̄ illi cēt isti puncti pce. xij. facūt ꝓcessus in reb⁹ oblatis nō ſ in rōnib⁹ oblatoꝝ. q̄ q̄libz ꝓncepſ eoꝝ vnedit alias rationes a rōnib⁹ oīēbus p alios ꝓncipes vſ ce b dicāt. q ſpe tauſ i littera oblationes cuiuslibet eoꝝ p ſc. ly ſufficeret pꝰ oblatiōes ꝑmi principia dicere q̄libz alioꝝ filia obtulit i die suo. q dicerentur diuerſ⁹, ſz nō repetit p singulos ꝓncipes t per singulas oblationes ad denotandum quod dicti ſūt rationes aūtez q̄

assignāt cuilibet principi enarrare forte cēt magis tediosus q̄s vt ille.sō prenunio. Poterit aūt rō hui⁹ repentōis assumi ex parilitate tribuū.q̄ oēs erāt quodāmō cōles in hoc q̄ erāt principalia membra pp̄li dei.et tō de cuiuslibet illarum tribuū oblatōe mentio fiebat singularis.

Capitulum. vij.

a Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs. Loq̄re ad aaron: et dices ad eū. Cū posueris septē
b lucernas cādelabrū in australi pte erigāt. Hoc igit
d pcipe vt lucerne cōtra boream e regione respiciāt ad mensam panū ꝓpositōnis
e cōtra eā pte quā candelabrū respicit. lucere debūt. Fecitq; aaron et iposuit lucernas sup cādelabrū vt p̄cepat dominꝰ moysi. Hec aūt erat factura cādelabri ex auro ductili, tā medius stipes q̄ cūcta q̄ ex vtroq; calamoꝝ latere nascebant. Iurta exēplū qđ ondit dominꝰ moysi. ita opatus est
f cādelabrū. Et locutꝰ ē dominus ad moysen dicens:
g Tolle leuitas de medio fi
h liorū israel. et purificabis
i eos iuxta hunc ritū. Aspgantur aqua lustrationis
k et radant oēs pilos carnis sue. Cūq; lauerit vestimēta sua, et mundati fuerit, tol
lēt bouē de armētis et libamentū ei⁹: similā oleo con
l spersam. bouē āt altex de
m armēto accipies pro pctō,
m et applicabis leuitas coram
n tabernaculo federis. cōuocata oi multitudie filiorū
o israel. Cūq; leuite fuerit co
ram dño, ponēt filij israel ma
p nꝰ suas sup eos, et offeret aaron leuitas, munꝰ in cō
spectu dñi a filijs israel. vt seruiāt in ministerio eius.
q Leuite q̄q; ponēt manꝰ suas sup capita boum. et quibus vnū facies pro pecca
r to. alterum in holocaustum dñi. vt depceris pro
s eis. Statuesq; leuitas in cōspectu aaron et filioꝝ ei⁹, et cōsecrabis oblatos domino: ac sepabis de medio filioꝝ israel vt sint mei: et
t postea igrediant taberna
culū federis, vt seruiant mihi. Sicq; purificabis et cōsecrabis eos i oblatōnem
u dñi: qm̄ dono donati sunt mihi a filijs israel. Pro primō
genitis que aperiunt oēm
x vuluaꝝ in israel: accepi eos.
y Mea sunt em̄ oīa primogenita filioꝝ israel. tam ex hōib⁹
z q̄m ex iumētis. Ex die quo percussi oē primogenitum i terra egypti. sanctificaui eos
a mihi: et tuli leuitas ꝑ cunctis primogenitis filioꝝ israel. tradidiq; eos dono aaron et filijs ei⁹, de medio
b populi, vt seruiāt mihi pro israel in tabernaculo federis, et orēt p eis ne sit in popu
c lo plaga: si ausi fuerint ac
d cedere ad sctūariū. Fecerūt q̄q; moyses et aaron et omnis multitudo filiorū israel super leuitis, que preceperat dominus moysi: purificati
e q; sunt et lauerūt vestimen
f ta sua. Eleuauitq; eos aaron in cōspectu dñi, et oīa
gebantur ad tollendā irregularitates p̄dicatas. scām est q̄ radebantur. et tangitur cū dr. h Radāt oēs pilos carnis sue vt esset mūdiores corpe. Alia ēt rō assignat ramoy. d. q̄ leuite deputabant domino cultui ꝑ primogenitis aliarū tribuū. vt dcm ē ō. inj. c. q̄ fuerāt polluti in idolatria vituli. et qr idolatria ē lepra spūal. sō i purgatōe leuitaꝝ q̄ deo deputabant ꝑ idolatrio radebāt ꝑ pli carnis eoꝝ sicut fiebat i emūdatōe lepro⁹ vt dr Leuit. xiij. ca. tercio lauabantur eoꝝ vestimēta ad maiorē mūditiā. qđ notat cū dicitur. Cūq; lauerit vestimēta. qđ ꝓ eis offerebāt sacrificia. qđ notatur cuꝝ dr. Tollāt bouē. et sequitur. i Hoc aūt altex. ad explandū pcm vituli. m Et applicabis ad tabernaculū federis. qr ibi venichāt illi ꝑ q̄s offerebantur oblatio. n Cōuocata oi multitudie. si. qr leuite tradebāt dño ꝑ primogenitis aliarū tribuū. et tō ipi leuite erāt q̄si oblatio deo facta pro tota multitudine.

o Ponent filij israel manus sup eos qr offerētes debant ponere manus sup oblationē sūm. vt ꝑs i leuitico.

p Et offeret aaron leuitas. sicut erāt si bi ad hoc tradita a multitudine.

q Leuite q̄q; ponēt manꝰ suas sup capita boū. qr erāt sacrificia ipsorum.

r Statuesq;. Hic subdit rō dicti mandati q̄ eis de mādato dñi ordinabantur. vt seruirēt sacerdoti⁹ i cultu dei. io q̄ cultꝰ aī legē data primebat ad primogenitos israel. q̄ erāt ipi deo obligati. ex q̄ pcussit primogenitos egipti. et illos saluauit. vt hī Exo. xij. ꝑ qr ꝑgenit aliaꝝ tribuū facti sunt in cpi ad cultū dei. vt dcm est. aō dñs loco illoꝝ voluit leuitas ordiari ad cultū sūm. et hoc est qđ dicitur.

s Et die quo pcussi omne primogenitū in terra egypti sanctificauit eos. i. primogenitos israel.

t Et tuli leuitas. deputando mihi ꝑ cunctis primogenitis filioꝝ israel. cetera patent ex dictis.

v Fecerunt q̄q; moyses et aaron. ꝛc. Hic ponitur execuō dicti mandati. et patet ifa vsq; ibi.

x Eleuauitq; eos aaron. i. pōrexit non em̄ posset eos eleuare in altū. sicut fiebat de oblatōibus aliis.

Capitulum. viij.

a Locutusq; ē dñs ad moysen dicēs. Loq̄re ad aaron: et dices ad eū. Cū posueris septē
b lucernas cādelabrū in australi pte erigāt. Hoc igit
d pcipe vt lucerne cōtra boream e regione respiciāt ad mensam panū ꝓpositōnis
e cōtra eā pte quā candelabrū respicit. lucere debūt. Fecitq; aaron et iposuit lucernas sup cādelabrū vt p̄cepat dominꝰ moysi. Hec aūt erat factura cādelabri ex auro ductili, tā medius stipes q̄ cūcta q̄ ex vtroq; calamoꝝ latere nascebant. Iurta exēplū qđ ondit dominꝰ moysi. ita opatus est
f cādelabrū. Et locutꝰ ē dominus ad moysen dicens:
g Tolle leuitas de medio fi
h liorū israel. et purificabis
i eos iuxta hunc ritū. Aspgantur aqua lustrationis
k et radant oēs pilos carnis sue. Cūq; lauerit vestimēta sua, et mundati fuerit, tol
lēt bouē de armētis et libamentū ei⁹: similā oleo con
l spersam. bouē āt altex de
m armēto accipies pro pctō,
m et applicabis leuitas coram
n tabernaculo federis. cōuocata oi multitudie filiorū
o israel. Cūq; leuite fuerit co
ram dño, ponēt filij israel ma
p nꝰ suas sup eos, et offeret aaron leuitas, munꝰ in cō
spectu dñi a filijs israel. vt seruiāt in ministerio eius.
q Leuite q̄q; ponēt manꝰ suas sup capita boum. et quibus vnū facies pro pecca
r to. alterum in holocaustum dñi. vt depceris pro
s eis. Statuesq; leuitas in cōspectu aaron et filioꝝ ei⁹, et cōsecrabis oblatos domino: ac sepabis de medio filioꝝ israel vt sint mei: et
t postea igrediant taberna
culū federis, vt seruiant mihi. Sicq; purificabis et cōsecrabis eos i oblatōnem
u dñi: qm̄ dono donati sunt mihi a filijs israel. Pro primō
genitis que aperiunt oēm
x vuluaꝝ in israel: accepi eos.
y Mea sunt em̄ oīa primogenita filioꝝ israel. tam ex hōib⁹
z q̄m ex iumētis. Ex die quo percussi oē primogenitum i terra egypti. sanctificaui eos
a mihi: et tuli leuitas ꝑ cunctis primogenitis filioꝝ israel. tradidiq; eos dono aaron et filijs ei⁹, de medio
b populi, vt seruiāt mihi pro israel in tabernaculo federis, et orēt p eis ne sit in popu
c lo plaga: si ausi fuerint ac
d cedere ad sctūariū. Fecerūt q̄q; moyses et aaron et omnis multitudo filiorū israel super leuitis, que preceperat dominus moysi: purificati
e q; sunt et lauerūt vestimen
f ta sua. Eleuauitq; eos aaron in cōspectu dñi, et oīa

y Locutusq ē dñs. Postq descripta ē lenitar ordinatio seu purificatio. h pñr ponit officiu suu p exercitio cū dī.
z Hec ē lex leuitar. i. ptū ad executionē officiorum.
a A vigesimoquinto anno supra tric ei ingrediebant ad ad discendū officia. q. xxx. anno instituebāt ministri vt repetebant vt dictū ē ū. iij. ca. b Cūq quinq̄gt. an ces. ple. seruit. cessabūt. i. in postidiis emendo ē cōsilio. c Erūtq̄ ministri. q. d. nō ꝓpter hoc erūt otiosi ideo subdit. d Vt custodiāt q̄ sibi fuerūt ꝓmēdata. i. ponātur vasa.

In ca. viij. vbi dicit in postil. In australi pte. i. tabernaculi.

Additio.

Nō trālatiōe nra ponunt i hoc loco q̄ dēbēt q̄ nō habent in ipa hebraica. cuz dī. In australi pte ꝺ boreā e repōe respiciāt ad mensā. vñ in heb. in ꝺ loco sic dr. Loqre ad aaron e dices ad eū. Cūq accēderis lucernas ꝺ ea pte quā cādelabrus respicit. luceāt septē lucernē. ois alia q̄ ꝺ addit in nra trālatiōe videt fuisse apposita ab aliq̄ lectore in margine p mō dū glosēt postea ab aliq̄ scriptore in textu. vel forte fuerūt textui ītexte nostre. sunt tñ videt esse eadem.

uit pro eis: vt purificati ingrederentur ad officia sua in tabernaculuz federis. coram aaron e filijs ei. Sicut pcepat dominus moysi de leuitis: ita factum est.

7 Locutusq ē dñs ad moysen dicēs. Hec ē lex leuitarū. A vigesimoquinto anno e supra ingrediēt: vt mīstret i tabernaculo federis. Cūq ꝺ ingressus annū etatis ipleuerit, fuire cessabūt: erūtq̄ ministri fratr suoz i tabernaculo federis, vt custodiant q̄ sibi fuerit ꝓmendata, opa ātē ipa nō faciant. Sic dispones leuitas in custodijs suis. Capit. .ix.

Locutusq est dominꝰ ad moysen i deserto syna: anno secūdo postq̄ egressi sūt de tra egyptiorū se primo dicēs. Faciāt filij isrl pbase in tpe suo. q̄rtadecima die mēsis hꝰ ad vespe rā iuxta oēs ceremonias e iustificationes eiꝰ. Precepitq̄ moises filijs isrl vt facerēt pbase. Qui fecerūt tpe suo q̄rtadecia die mensis ad vesperā in monte syna. Juxta ois q̄ mandauerat dñs moysi, fecerūt filij isrl. Receāt qdā īmūdi frātia bois, q̄ nō poterāt facē pbase i die illo: accedentes ad moysen e aarō. dixerūt eis. Immūdi sumꝰ sup alia bois, ne fraudamur, vt nō valeamꝰ oblationē offerre dño in tpe suo inf filios isrl. Quibꝰ rndit moyses. State: vt audiā q̄d ꝓcipiat dñs de vobis. Locutusq̄ ē dominꝰ ad moysen dicēs. Loqre filijs israel. Hō qui fuerit imūdꝰ sup aīa siue in via pcul in gētes vr̄ās: faciat pbase domio mēse secūdo q̄rtadecia die mēsis ad vesperā: cū azimis e lactucis agrestib⁹ comedent illud. Nō relinquēt ex eo quippiā vsq̄ mane: e os ei⁹ nō cōfringēt: oēm ritū pbase obseruabūt. Si quis aūt e mūdꝰ ēt: e i itinere nō fuit: e tamen nō fecit pbase: exterminabit aia illa ꝺ populis suis: q̄ sacrificiū domino non obtulit tempore suo. Peccatum suuz ipe portabit. Peregrinus quoq̄ et

Capitulū .ix.

Locutusq ē dñs. h pñr describit officiu pōtificis circā ad pbase celebrationē. q̄ debebat docere populū de mō e tpe celebrādi. Primo igit describit tpus celebrationis. secūdo casus dilatiōis: ibi. Fecerūt aūt qdā. tertio reditus trāsgressiōis: ibi. Sicut aūt immūdus ē. Circa primū dī sic. b Faciāt filij isrl pbase in tpe suo. i. tēp. die mēsis primi. c Ad vesperā. q̄. tal bois erat lege determinata. xvj Exo. xij. d Juxta oēs ceremonias. p hoc intelligunt ꝓdictōes agni. vt vidē ra. fa. vt q̄ sit sine macula masculꝰ e anniculꝰ. e Et iustificationes eiꝰ. q̄rū ad modū comedēdi. i. cū azimis e lactucis agrestib⁹ e aliis cōditionib⁹ q̄ plenꝰ facte fuīre exposite Exo. xij. f Fecerūt aūt. h pōnit casus dilatōis q̄rū ad aliq̄s cū dī. Fecerūt aūt qdā immūdi ex tactu mortui vl alia immūditia pp quā impediebāt a celebratione diei. g Accedētes ad moysen e aarō. sic exponit ad vocēdū populū. h Immūdi sumꝰ sup aīa bois. q̄s exponit supra. Vno mō sic. Sup aīa bois. i. plusq̄ bō q̄ licite possūt comedē agnū paschalē. e sic accipit ꝺ aīa bomio ꝓ toro bouis. sicut dī. i. Mach. ix. pemerūt alias bominū in oleo. Alio mō vt ꝑ aīa bois intelligat mortuus. vt sit sensus immūdi sumꝰ sup mortuū ex tactu eiꝰ. vnū supra ca. v. vbi trālatio nra hꝺ. Posiumusq̄ ē sup mortuū In heb. hē. Sup aīam. e q̄ꝺ ꝓ occidē sine pcō. imo ei ami cū merito sicut in sepultura mortui sequit.

i Ne re fraudā. vt nō valeamꝰ oblationē offerre dño ex ac si dicāt ex bono ope nō debeamꝰ impediri a celebratiōe pbase. k Quibꝰ rndit moyses. q̄ casus videbat dubiꝰ volutis sup ꝺ q̄rere dei ꝓsiliū. q̄ hoc ondēs q̄ in dubijs nō ē ꝓpriū rndendū. l Hō q̄ fu. im. sup aīa exponamr mō ꝑtico.

m Sine i via pcul in gēte vīa. ex ꝺ aūt q̄ dī. In via pcul posset aliqs credere q̄ lex ista loqr de illꝺ essent i itinere extra terrā isrl. e p hoc excluso intra terrā vbiq̄ posset facere pbase i die suo. q̄ nō ē vez. q: si ꝑ fieri ēt istum vt habet Deut. xvj. 16 addit.

n In gente vestra. ad obiectionē q̄ lex ista loquit ēt de illis q̄ erant in tra isrl. nō extra bitualem.

o Faciat pba. dño mēse secūdo. sic ei ir regulariraf in nono testō aliqñ causat ex bono actu. vt ex occisiōe malefactoris ꝑ iustam iudicio. sic i ve. re. ex actu sepulture ꝓpediebat ad tē pus celebrandū pbase. Expectabat aūte mensis secūd⁹ vt luna ēt in eodē statu Fm cursū motū ordinabat illud festū.

p Cū azimis ēt. ꝺ expositū ē Exo. xij.

q Sicbo aūt. h pār ponit pena trāsgressionis. i. mortis. si ñ debeat causas predictas dilatiōis.

r Peregrinꝰ q̄ ēt aduena. li. e ē expōsitiuū hꝰ dictiōis pegrinꝰ. Nō in heb. ē hema dictō tm. pertoq̄ dī ēt ꝺ pegrinꝰ e aduena. q̄ nō ē de filijs isrl. ñ ē ꝓselytus ad indaismū et tal filij isrl facere ḡnt i pcedēdꝰ hꝰ ibi descripta ēt ea q̄ pmēt ad ordinationē ppli. pficisci debēt. h pñr describit eiꝰ ordinatio actu pficiēdis. Circa q̄ primo ponit ꝓfectionis directio. secūdo ipa ꝓfectio ca. x. ibi. Anno secūdo ēt. Addunt circa primū ponunt directio facta misterio angelico. secūdo humano in principio decimi ca. Prima directio erat ꝑ motū nubis q̄ misterio angelico monebat. vt dī Exo. xiij. c. vbi dī sic. Tollēsq̄ se angelꝰ q̄ precedebat castra isrl abijt ꝑ eos. e cū eo parte columna nubis. cū igit monebat nubes monebāt castra nubē sequēdo. cū aūt descendebat illa manebāt fīgētes rēnta sua. De columna ātē ignis e nubis verus esset vna vel vne. dicēs fuit. Exo. xiij. Cēta patent in lra.

In ca. ix. vbi dicit in postill. Ex hoc ātē q̄ dicit. In via pcul.

Additio.

Quod de gēte vestra non est in hebreo e ideo ista loquit de eo q̄ est in interiore extra vīa isrl. vbi nō poterat celebrari pbase. ideo li de gente vestra. q̄ additū est in translatione nostra non est referendum ad viam pcul. si dominꝰ q̄ est in interiore. vt sit sensus homo de gente vestra. i. de gente vestre faciat cē.

Capitulum .x.

Locutusq; ē dñs. hic pñr agit de direc-
cõe pfectõis ministerio hũano. s. sonitu tubar cum dicit
b Fac tibi duas tubas argẽteas. q; argenti ē metallũ bñ sonor. c Ductiles. i. factas cũ martello nõ fusiles.
d Quib⁹ cõuocare possis multitudinẽ. qñ mouẽda sunt castra. Jn hebr. cõiunctio copulatiua t inkpõit. Et quando mouẽda tc. Ad b em duo deseruiebãt tube t ẽt ad que dã alia. vt subdit ur infra. Nõ em moyses vocabat multitudinẽ i motõe castrorũ sed q̃libet dux vocabat eos qui erãt sub suo vexillo.
e Cũq; icrepueris tubis. s. duabus.
f Congregabit ad te oĩs turba nõ dicit pncipes. q; b fiebat qñ moyses volebat ihẽ q̃lib regebãt populum pncipes t mi bani t cẽturiones ceteri q̃ perãt i pplo vt dicit ra. sal.
g Si semel clãgueris Jn hebr. hf. si i vna. Tuba clãgueri venient ad te pncipes t nõ turba b Si ãt pñr. ars. pcil. clã. in. mo. ca. t iste clãgor erat i duab⁹ tubis sicut postea subdit.
i Diuisãb⁹ tu. in pfectõs t sic clãgor motõis castrorũ differebat a clãgore vocatõis multitudinis. qi erat plãior t cõcisus. nõ aũt alius. vñ subdit. Clã autẽ congregãd⁹ ẽ pplꝰ simpler tubar clangor erit tc. t ptã.
k Filij aarõ sacer. clãgẽt tubis. b ei primebãt ad cor officium
l Eritq; b legitimũ. i. lege statutum
m Si exieritꝫ ad bellũ. fedeur. E lãge
n Ds. missurus sacerdo
i. vt bñ in i bucinã
one hiericho. t alijs locis plurib⁹.
o Et erit recorda-
tio vñ coram dño. ad
dandũ vob victoriã
p Si qñ hẽbitis epũ. t dies festos et
halen. canetis tubis
vt sint vobis i recor
datõs q; ad honorez
dei offerantur t ac-
cepta sint coram eo
p dño deo scõo. de-
scripta directõne si-
gnor. Hic pñr de-
scribit motio castro
rũ. vbi p ponitur ex
ercitus ordiare pro-
gressio. scõo addit
socĩ in inire expe-
dicionẽ. ibi. Dicitq;
moyses. scio subor
tur casus impedi
tꝫ. ca. Circa primuꝫ
sciendũ q; ad elevatõs nubis q̃ erat sig-
nũ motionis tribꝰ
inde cũ sibi jndicto
monerũt castra
erat em trib⁹ fortior
t bellicosior. ĩõ ppo
nebatur ad resistẽ
dũ fortiter si occur
reret aduersarius. et
pꝫ ka vsq; ibi.
q Depositũq; ē ta
bernaculũ statĩ em
p⁹ elevatõs nubes fi
lij aaron ĩtrabãt ta-
bernaculũ. t inolue
bãt illa q̃ erãt intra
t disponebãt onera
q̃b⁹ egressis gersoni
te t merarite depõe
bãt tabernaculũ et
atriũ p circuitus. et
dispositis omnibus
arripiebãt iter p⁹ ex
ercitũ inde cum ꝺ
abus tribubus sibi
adiunctis.
r Profectiq; sunt
t filij ruben. ista sci
es sequebatur gersonitas et merarites

s Profectiq; sunt
t caathite. quia por
tabant archam testi
monij t alia q̃ erant
intra tabernaculas
que erant sanctiora
ideo erant in medio
totius exercitus ista
bel. tamq; in loco tu
tiori. vt possent de
fendi si esset necesse
anteriores posteri⁹

a Locutusq; est domi-
nus ad moysen dicẽs.
b Fac tibi duas tubas
c d argẽteas ductiles: quib⁹
cõuocare possis multitudi
nẽ. quãdo mouẽda sunt ca
e stra. Cũq; icrepueris tub.
f cõgregabit ad te oĩs tur
ba. ad ostũ tabernaculi fe-
g deris. Si semel clãgueris.
venĩẽt ad te pncipes t ca-
pita multitudinis israel.
b si autem plãius ac cõcisꝰ
clangor icrepuerit: move-
bunt castra primi qui sunt
ad orientalẽ plagã. Jn se-
cũdo aũt sonitu t pari vlu
latu tube leuabũt tentoria
q̃ hitant ãd meridiez: t iu
xta hunc modũ reliq̃ faciẽt
i vlulãtꝫ tubis in pfectõz.
Quãdo aũt cõgregãd⁹ est
pplꝰ: simplex tubar clãgor
erit: t nõ cõcise vlulabũt.
k Filij aarõ sacerdoti clãgẽt
l tubis: eritq; hoc legitimũ sempiternũ i generatõ
m nibus vris. si exieritis ad
bellũ de terra via: contra
hostes q̃ dimicant aduer-
sum vos clãgetis vlulã-
n tibus tubis: t erit recorda
tio vĩ coram domino deo
vestro: vt eruamini de ma
nib⁹ inimicorũ vestrorum.
o si quãdo habebitis epulũ
t dies festos t kalendas:
canetis tubis sup holocau
stis t pacificis victimis. vt
sint vobis i recordatõz dei
vri. Ego dominꝰ deus vr̃i.
p Anno scõo mẽse scõo vice
sima die mẽsis: elevata est
nubes de tabernãculo fe-
deris. Profectiq; sunt fi-
lij israel p turmas suas de
desertõ synai: t recubuit nu
bes in solitudine pharan.
Mouerũtq; castra primi
iuxta imperiũ domini per
manũ moysi. Filij iuda p
turmas suas: quorũ princeps
erat naason filius aminadab.
Jn tribu filiorũ issachar, fu
it princeps nathanael filius
suar. Jn tribu zabulõ, erat
princeps eliab filius be-
q lon. Depositũq; ē taber-
naculũ, qõ portãtes egres
si sunt filij gerson t merari.
r Profectiq; sũt t filij rubẽ
p turmas t ordinẽ suũ, quo
rũ princeps erat elisur filiꝰ
sedeur. Jn tribu aũt filiorũ
symeõ, princeps fuit salami
el filiꝰ surisaddai. Porro i
tribu gad, erat princeps be
s liasaph filiꝰ duel. Profec-

c Tādiu taber. por. do. ven. ad erectiōis locū. In hebr. bī sic. Et mouebāt tabernaculū vsq; ad aduentū ipoz et referēt ad gersonitas t merarītas q̄ precedebāt portātes tabernaculū. ita q̄ int̄ ipōs e caathitas erat trib⁹ rubēn cū sibi adiunctis. t iō q̄ veniebāt caathite portātes vasa sācta inueniebāt tabernacl̄ erectū e illuc ire ducebāt ea q̄ portabant. q̄bus egressis filij aaron intrabant tabernaculū t amouebāt operimēta t ponebāt archā e eberu bin t alia in locis sūis. d Nouissīs castroz olim pfecti fūt filij dan. in hebr. bī sic. Et mouit vexillū castrōr⁹ dan pgrē gans oīb⁹ castris. q̄ ista acies erat valida. ppt̄ q̄ si pcedentes aliq̄d peccāt in viā inuenirēt. Et iō ad eos cōueniebant de aliis tribubus ad recuperandā pditā. e Dixitq; moyses obab. filio ragu el madianite cognato moysi. i. affinis. q̄ fuit eius soceri⁹. Dicit ra. sa. t alii q̄ alij dicūt q̄ fuit ipemet Jetro. vñ et ipe vocat⁹ ē obab. sicut dictū fuit Exo. ij. ca. vñ in hebraico bī. Socero suo. vbi t̄ translatio nīa bȳ. cognato suo. Sz b occurrit duplex difficultas. prima ē quomō iste obab dī b filij ragu el. cū th raguel sit idē q̄ jetro. sm illā opinionē quā secut⁹ sū Exo. ij. ca. Jd q̄ dēm q̄ pat Jetro vocat⁹ ē raguel sicut e ipe. q. cōt accidit q̄ filius pmogenit⁹ bz nomē patris. vñ Luc. ij. t̄ de Jobe baptista. q̄ vocabāt eū nole patris sui zacharīā. Scōa ē. q. iō ipe jetro dī Exo. xviij. q̄ postq̄ fuerat cū moyse reuers⁹. obijt in terrā suā. Ad q̄ dēm q̄ sicut dictū fuit ibidē Jetro videns imirabilia q̄ dñs fecerat in pplo ilīt relicta gēnilitate puersus ē ad iudaismū. t ad pces moysi generi sui pcessit tre cū filijs ilīt. puos th abijt in terrā suā. q̄ nō multū delectabat a mōte syna ut deū fuit ibidē. vt sic domo sua dispositis ad docendā secū familiā suā. t q̄ hic dī de moyse bob⁹ ad ipm dictū fuit eo tpe q̄ puersus fuit ad iudaismū. de q̄ tpe actū ē Exo. xviij. ca. dicta th reuersio ad dispositionē dom⁹ fuit post legē data. t an recessū populi de mōte syna. ita tpe q̄ posset se puenīēter dispōere ad recedēdū cū filijs ilīt. sequit. f Noli inq̄t nos relinquere. ecq̄ tu eo cōuersus ad cultū veri dei. g Tu ci no sti ut q̄. lo. q. deser. ca. po. debe. q̄ māserat tpe deserti illō q̄ pes ex hoc q̄ moyses pascēs oues e⁹ minauit gregem ad interiora deserti. vt dī Exo. iij. ca. hoc vī dicere e pedi etis. q̄ de mādato dñi habebāt ponere castra ad iudiciū nubis. q̄ in nullo indigebāt indicio hois cūi ad hoc. Ad q̄ dicūt alīq. q̄ ls haberēt ponē castra vbi stabat nubes. th nescire poterāt an ponerēt ad partē nubis posteriorez vel anteriorē. dextrā vel sinistrā. t iste sciebat q̄ po esset ac cōmodior exercitui. vpote qui multos explorauit vt bonoz pascuoz q̄bus indigebat exercit⁹ p animalib⁹ sciebat et q̄ po erāt securiores ab aduersarijs. t in hoc e in cōsimilib⁹ indigebāt sua directiōe. a Profecti sūt ī mōte t obabe tot⁹ exercit⁹. b Dū trāsiret dicit. dēe Hā. se. q̄ pena dīe sui recessus ambulauerūt p tātū spaciū q̄ntus sacrificiū trium dierū. quia dño volebat obēdē q̄ patus erat eos cito introducē ad terras promissiōis nisi posiu issent impedimēnum. Alij dicūt q̄ p tres dies cōtinue ambulauerūt t hoc magis pōnar textui in principio sequētis capitulī vbi dicit q̄ p tāto labore murmurauerūt populi. c Archaq; se. dñi pce. eos p tres dies. Istud videt ridiculē dictū. s. q̄ archa cū alijs vasis sācte erat in medio p gredientiū. Ideo dicūt alij q̄ ordinatio dicta de portatiōe archē in medio fuit p tpe in q̄ nimirū ō aduersarijs. q̄ penitus q̄ erāt longe positi ab eis nō poterāt i medio q̄n exercitū ad quālibēt loca castroz. q̄ colūna nubis erat sup eā. q̄ illa bat q̄ castra erāt ponēda. Hā. sa. dicit q̄ erat q̄dā alia archa in q̄ reponeret Moabar pone tabule fracte. eo q̄ erant scripte decē uerbi dei. t ista precedebat exercitū. t in ea apparebat signū q̄ntū. sic ēt in statiōe nubis. ita q̄ certificato esset p̄ualitate signoz. d Nubes q̄s dñi sup eos erat. licet cū nubes ēt extēsa sup totū exercitū ad refrigerium. est th spāli mō p modū columpne erat sup archā. vbi erāt tabule integre tpe q̄ntis. tpe ut monitio erat sup vexillū in q̄ precedebat. e Cūq; eleuarēt archa. ō loco castroz ut portarēt in via. f Surge dñe. q̄ fidum⁹ de tua virtute. g Et dīsil. ini. mi. q̄ si inimici populi mi vt q̄ cultū latrie ti bi soli debitū idola attribuūt. h Cū iret. i loco castroz i Habitare fecit dñe. ad q̄ suādū populū tuū. vt nihil ex habeat debitū cultui in loco quietis castroz.

In ca. x. vbi dicit i postū. Et dicūt alij q̄ fuit filij Jetro

Additio.

Primo dicendū q̄ obab de q̄ b agit filius Jetro non autem ipemet Jetro videt veritas. quia magis consonat planitati sensus littere. nā de Jetro dicit supra Exo. xviij. ante datione legis q̄ regressus ē in terrā suam sed videt q̄ obab filius ipius Jetro remansit cum moyse et cum socio suo de q̄ prius nō fuit mentio in scriptura q̄ regrederet cū patre. q̄ remānerat in oreb qui erat loc⁹ prope madian. sed cū moyses et populus dispōeret se ad recessum ipius terrā ilīt. pui dicit moyses voluit ut secuti retur cognat⁹ sū⁹. s. obab filius Jetro. unde t dicit ei. ꝓficiscamur ad locū. Nec valet q̄ b dicat q̄ in hebraico habet. Socero suo. nā q̄ cū dicit. Socero suo. refert ad raguel non ad obab. vt intelligat sicut dixit moyses obab filio

rugnelis.qlli quidē ragnel erat socer ei⁹.tum q⁹ i hebreo nō ē in hoc loco distinctio casuū.tum q⁹ dictio hebraica in hoc loco posita p̄t sumi ēt ꝑ cognato. Ca.xj.

1 Interea. Hic p̄fir p̄mitt⁹ casus ipeditiō ꝓgressum ppli ad terrā ꝓmissionis. Et primo ponitur malus ꝓcer casus ipeditiō. primo murmurationis populi scdo obmurgationis moysi.ca.xij.scdo ō speratōis.xiij.capi. qrto sedi ōis chore c sibi adiunctoꝝ ca. xvj.quinto cōmotōis ppli ꝓpt penuriam aquē.ꝛ.xx.ca.ferto ex tinuatione hostiū ibi. Misit interea. Circa p̄mū ponitur murmuratō. p̄ ex i patiētia labōis secunda ex ꝓcupia saporis.ibi. Vulgus q̄ppe. Circa p̄mum d ſi... b Primum est murmur.po.q̄si dolētiū ꝑ laboꝛe. q; per spaciū triū dietarū ābulauerat vna die Fm ra.ſa.vel q; per tres dies continuos fuerāt in itinere Fm alios.q; ita poterāt iccdere de nocte in colūna ignis. sicut ꝛ de die. vt hī Exo. xiij.c. Sed ℞ b ē q̄ dī b de labore itine ris.videlicet illō q̄ hī Deut.viij.capit. Adduxit te dñs deus tu⁹.xl.annis per desertū. ꝛ sequit ibi Vestimenta tua q̄ operabaris neq̄q̄ defecit.ꝛ pes tu⁹ nō est subtrit⁹. Dicen dū q̄ illud būficiū hēbat locū in bonis hoīb⁹ ꝛ nō i malis sicut ꝛ māna erat valde sapida bonis ꝛ malis insipida.vt hī infra.ꝛ hoc ꝓ ce mō loq̄ndi q̄ dī b. Dicit⁹ est murmur ppli.q; q̄n intelligit de bōis dī.pplo dñi vel pplo me⁹.vt q̄d hmōi determinās ad bonū.q̄n ād de malo dī absq; de limitatōe.sicut Exo.xxxiij.c. Popul⁹ iste dure cervicis ē.

c Devoravit extremā castroꝝ ptē. Extremū aūt accipit duplicit⁹.s.de pte supiori.ꝛ fm b q extremā pcm castroꝝ itelligit valg⁹ Fm alios. Fm alios vo intelligūtur maiores de pplo.ꝛ hūc sensuꝫ sequit̄ Ha.ſa.d.q̄ seniores ppli q̄ erāt principales merueruāt mori.vt nadabz abiu.cū eis q̄ viderūt deū.vt dicū fuit Exo.xxiij.℞ q; dīs eo tpe q̄ data erat lex de nouo noluit innouere fœdꝰ cū gaudio de receptōe legis.iō distulit morī nadab ꝛ abiu vsq; ad dedicatōz altaris.vt hī Leuit.ꝛ moꝛ ār.lxx.seniozꝫ vsq; ad illū locū in q̄ fuerūt negligētes ve repīsione murmuratōis ppli q̄ē tenebāt regere sicut ꝛ moyses.ꝛ q; fortē murmuranerūt cū pplo. d Et absorp⁹ē ignis.i.ex tinct⁹. e Vulg⁹.ℏ p̄fir p̄ōit murmuratio et cōcupis saporis.vbi ꝑ ponit dicta murmuratio. scdo moysi afflictio.ibi. Audiuit ergo moyses.tcio dñi solatio.ibi.Et dī p̄t dñs.qrto p̄mū ipeditio.ibi. Venit ergo ad moyses. qnto peccati punitio.ibi. Adhuc carnes.Circa p̄mum ostenditur murmuratio cē iusta rōe cibi pcm cum dicitur.

c Vulgus q̄ppe promiscue.ſ.cibi erāt egyptij cōuersi ad laudabilitū.sicut dcm fuit exo.xij f Flagravit desiderio .l.ardēter desideravit. Carnū.nō est i hebreo nec hī in libris correctis q; nō solū desideravit carnes ℞ ēt pisces et alia infra.vt infra subdit. g Quis dabit nobis ad vescē dū carnes.ps ista petitio q̄ fuit iniusta.q; adduxerāt secum de egypto multa alialia.vt hī Exo.xij. Nec p̄t dici q̄ edūt consumpta.q; infra xxxij.dī. Filij autē ruben ꝛ gad hēbāt pecora multa ꝛc.iō ide poterāt habere carnes.℞ ꝓpt suam auaritiā parcebant suis aialib⁹.ꝛ q; desiderabant carnes magis delicatas.p pter q̄ dñs q̄si sarc̄ faciēs eoꝝ ōsiderio misit eis coturnices.

a Recordamur pisc.q̄s cōe. i egypto gratis.i.ꝑ puo pcio ꝛ nō p̄t intelligi ꝓ ni hilo cū ēt palee ad p̄ficiēdū latercs nō darāt eis gratis. vt hī Exo.v.ca.

b In memetem no. ve.cucumeres.dicit aliq; q̄ ist cucurbite aliq; aūt q; ē aliud gen⁹ terrenascentium.

c Pepones.i. melones. d Porri cepe ꝛ allia. ꝛ ista designant cibaria q̄ comedebāt cuz istis q̄si cū salsamēto vt cōdimēto sic Esdre iij. Memores salsi q̄ō i palatio comedi m⁹.i.cibos sale conditos. Scdo ostenditur murmuratio iniusta rōne cibi ba

Capitulum .xj.

a Interea ortū ē mur b mur ppli. q̄si dolētiū ꝑ laboꝛe cōtra dñm. Qđ cū audisset irat⁹ est: et accensus in eos ignis dñi c deuorauit extremā castro rū ptē. Cūq; clamasset populus ad moysē oravit moy ses ad dñm.ꝛ absorp⁹ est d ignis. Vocauitq; nomen loci illi⁹ incensio:eo q; succensus fuisset contra eos e ignis dñi. Vulg⁹ quippe promiscuū q̄s ascēderat cuz f eis flagrauit desiderio sedēs ꝛ flens iunctis sibi pariter filijs isr̄l ꝛ ait. Quis dabit nobis ad vescendū a carnes? Recordamur pisci um:q̄s comedebamus in b egypto gratis:i mentē nobis veniunt cucumeres et c pepones:porriqz ꝛ cepe et d allia. Ania nr̄a arida ē: nihil aliud respiciūt oculi nr̄i nisi man. Erat aūt man q̄si f semē coriādri:coloꝛi bdel

lij. Circuibatq; populus⁹ et g colligēs illō frāgebat mola sive terebat in mortario coquēs i olla ꝛ faciens ex b eo tortulas saporis quasi i panis oleati. Cūq; descenderēt nocte sup castra ros descendebat pariē ꝛ man: k Audiuit ergo moyses flētē pplm p familias: singulos p ostia tētoriꝝ sui. Ira tusq; ē furoꝛ dñi valde sed ꝛ moysi itolerāda res visa est ꝛ ait ad dñm: Cur afflixisti seruū tuū: Quare nō inuenio grām coraz te: Et cur iposuisti pod⁹ vniuersi ppli hui⁹ super me: Nūq̄d ego concepi oēm hanc multitudinē vel genui eaz vt dicas mihi: porta eos i sinu tuo sicut portare solet nutrix infantulū: ꝛ defer i frā ꝓ q̄ iurasti patribus eorum: Unde mihi carnes vt dē tāte multitudi. Flēt coraz me dicentes: da nobis carnes vt cōedam⁹. Non

bili.cū dī. e Nihil aliud respiciūt oculi nr̄i.nisi man. qđ ēt hēbat in se oēm saporis suauitatē. vt hī Sapie.xvj Man ēt sine māna hēbat triplicē saporē. vn⁹ erat nāllis ꝛ erat q̄si sapor mell'. vt hī Exo.xvj. ali⁹ signalis.ꝛ hic duplex.qz bōis sapiebat ꝓut volebāt.sapiebat ēt vt pisces qi desiderabāt pisces.ꝛ desiderabāt carnes sibi ꝓuenerebat eis in saporē carnis.ꝛ sic de aliis cibis magis descendēdo in specialī ꝛ hoc est qđ dī Sapie.xvj. Substantia ēt tua dulcedinem tuā quā in filios habes.ostendebas deserviens uniuscuiusq; voluntati.ad quod q̄si volebat cōuertebatur.ꝛ eadē ratione malis hoibus erat cibus insipid⁹ de natura sua erat dulcis. Erat ēt man quasi semen coriandri in figura ꝛ quantitate.℞ non in colore.iō subditur.

f Colons bdellij.quod est album ꝛ lucidū.sicut cristall⁹

g Frāgebat mola ꝛc.hoc faciebant mali quibus erat cibus insipidus.ꝛ ideo quirebant ibi saporē ꝑ diuersas vias.tamen ex decoctione nō melioꝛabatur. ℞ magis sapor dulcis immutabatur in penis ꝑ decoctiones iō subditur.

h Quasi panis oleati.i.ut cū pistatione oleū misceb at.

i Cumq; descenderet nocte super castra ros.descendebat pariter man. Primo ēt cadebat pruina quasi stramēta manne.postea manna.ꝛ tercio ros quasi eius operimentū.put plenius expositū fuit Exo.xvj k Audiuit ꝙ moyses.b pōt afflictiō moysi hīc cura ppli.cui itolerabil vidēbat pp malicias eius.ꝛ ps ista vsq; ibi. l ℞ pos.fo.fuit. quō p̄fat⁹ sol⁹ sustinere⁹ on⁹ ppli. cū de consilio Jetro p̄stituerit tribunos ꝛ centuriones.qz Fm Ha.ſa.lxx.seniores

q cū eo erāt instituti ad regim̄ ppli cū moraī erāt. vt dicū ē in principio.ca. vel fm alios dicentes q illi q fuerūt mortui ab igne nō fuerūt de numerō ppli. q de vulgari b illi āt q erāt instituti sup ppm cū moyse ironiare cōpat se eis de q populū moyses āt volebat dīre cū a diuino nū in spūalib.

m Sat̄ alit tibi vī obsc. vt nō licet tibi me accipias alias mecū de cura pīn ad te.

n Ne tantis afficiar malis. timebat ei moyses ne malicia ppli sibi cēt occasio ruēdi in malū impatiēcie. o Et dixit dīns. Nec pār ponit solatio dīi. Et primo q̄tū ad ppli curā. secūdo q̄tū ad ei⁹ punitionē ibi. Populo q̄. Circa primū dr. p Congrega mihi lxx. viros ac. ra. sa. cit q̄ sūt fuerūt ppositi filiop isr cū cēnt i labore egypti. r q cōpatiebant eis nō arrabāt eos ad ipiendū numer⁹ late rū ppt q̄s flagellari fuerāt ab exactorib⁹ pharaonis. vt habet Exo. v. ca. tō meminerunt assumi ad regim̄ ppli loco illop q mortui fuerāt. et ea hoc habuerūt spīritū ꝓphetie. vt j dr. Secūm alios fuerūt idē seniores q̄ pueri ge bāt pplm. i tpalib⁹ r cū b ipositi ē eis cura spūalib⁹. pp q̄ receperunt de nouo spīm ꝓphetie. quo ad spūalia meū habant.

q Et duxit eos ad ostiū tabernaculi. i. ocul⁹ totī⁹ popli ri timore r reuerēcia habēdū. r Et auferā de spū tuo. i. de cura tua.

s Et dabō eis. vt partem in alijs onere leui⁹ tibi sit. Aliter exponit. de spū mo. i. de spū gratie tibi date. r nec nō ē intelligendū q̄ aliqd sit ablatū moysi r tradītū alijs. q̄ fuerāt illuminati ab eis diminuēte gie moysi. sicut a lumine vni⁹ candele illuminat̄ plures absq; diminutione. Sciendū tñ q̄ sicut dō tāta nō remanet ḡtia ad causas effectiuas. ita q̄ dona gē i moyse erāt causatiue gratiaꝝ in alijs effective. q̄ tñ in quodā modo. inquātū ad pcos moysi ad ei⁹ sublemationē alij fuerūt illuminati. t Populo q̄ dicens. b ponit solatiū ꝑ defectū cibi cū dī. v Sanctificami. i. ꝑpate vos ad recipiendū id q̄ petitis. Sanctificatio ei in hebreo frequēt accipit ꝑ ꝓpatiōe. habes. exponit ꝓpatemini ad recipiēdū punitionē ꝓpt vanas murmurationes sicut dīcitur. ix. Sanctificate eos i die occisionis. Et vtrūq; pt intelligi. q̄ dr⁹ disponebat eis dare carnes sicut petierāt. r eos punire ꝑ diuersa penas. x Donec exeat q̄ naribus vr̄is q̄ vomit⁹ egredies ꝑ os vt frequēt fedat nares. b Eo q repulistis dīm. q̄tū in vobis ē ex ingratitudine vestra.

c Sexcēta milia. vī. ā. j. ca. expressit numer⁹ eop sexcenta et trīa milia. q̄ssēt. i. dicēdū q̄ illi q erāt vltra sexcēta milia fuerūt mortui in plaga ignis dicta in principio capituli.

d Et tu dicis ba. vī. Quarie sentūt doc hebraey. dīc cū Ha. sacha. q̄ moyses ꝑ publicauit de implēdo ꝓphetiā dei. et ad ꝑ idoneū ad q̄s sequit de rūsiōe dīi. x Nūqd manꝰ dñi inualida ē. q̄ vī ē rūsio ad dubitādū vt dr. per hoc de ipletione facta. r tō peccauit ita grauiē sicut in actu dilectiōis ꝓ q̄ⁿ bī infra. ex. cap. Veruēū nō fuit dictū punit⁹ sicut ibi. q̄ illud fuit factū in publico cōtra totā multitudinē filiop isr. ad r nō stati fuit determinata punitio. i. q̄ nō intraret terrā promissionis. q̄ illud fuit dictū in deserto. i. coram deo tñ. r tō pena nō fuit stati ipposita. q̄m alie fuit punienda peccata publica r secreta. ha. fa. dīc q̄ moyses nō peccauit ꝑ. r ad hoc adducit illud q̄ dr ca. se. de moyse a dño. q̄ fi⁹ domus mea fidelissimus ē. r hoc idē dicit doctor. nō dicētes. q̄ moyses nō dubitauit de impletiōe ꝓphetie dei. q̄ modꝰ implendi nō erat sibi reuelatꝰ. sed ut de nō impleto peccauit. sicut de ira dei q̄ permisit ab angelo percuti. quō fuit. r sic exponēdū est illud. e Nunquid omnī⁹ boū multitudo cederet. ac si dicat impleberet ꝓphetiā p̄ hūc modū vt dixit. f Cui respōdit dñs. Nōdū manꝰ dñi inualida ē. ac si dicat potēcia mea ꝑ iplere hoc multiplicabit̄ mōdo quē dixi. g Veniat igit moyses. h ꝑ descripsit ipletio dictaꝝ penaꝝ. r ꝑ q̄tū ad pēe cure aliq̄ ipondēde. scīdo q̄tū ad cibi petitionē: ibi. Ventus āt egrediēs. penit ꝓ ira ex ꝑdictis vīg ibi.

b Prophetauerūt nec vltra cessauerūt. dicūt hebraica q̄ ponit b ē equoca ad addē r cessare. r fm b exponit oppositū mō ab hebreis. vno mō sic. Prophetauerūt r nō cessauerūt. i. nō dixerūt. i. illo tñ die ꝓphetauerūt r nō vltra. Alio mō sic. Prophetauerūt r nō cessauerūt. i. ā fuit ablat⁹ ab eis spūs ꝓphetie. ḥ ū primus ꝓphetarēt. r hūc sensū segit nra trālatio q̄ vī versor. q̄ spūs ꝓphetie erat eis dat⁹ ad regimē populi. vt dictū ē. r tō ā ē verisile q̄ habuerūt tñ vno die. ḥ dīa rāte eop regimie. r b odīe ista prēdīc. E cū q̄ requieuisset in eis spūs. r sequit. i Ri em̄serūt in castris. nō ex pteritu ḥ ex humilitate reputāt eos se dignos tāta pmotiōe. r tō receperūt domū dei sic r alij. tō subdit. k Cur ḥc q̄rit. q̄ recessit sup humēros. Fm q̄ dī Esa. lxj. Fm trālationē lxx. Cur quē recessit spūs meꝰ. nisi sup humēr⁹ q̄ dereliq̄t. l ꝓā r ꝓphetē. dic. vī. Ha. fa. q̄ moyses volēs ꝓcire murmur ppli ꝑ se ei pēas accepit vnā tribū q̄ de alia accepit de qualibet tribu sex senes. qui sunt simul accepti. sexti. sed quia dr⁹ precepterat ista tō. lxx. addēs accepit. lxxij. eodē

lao scribēs i ꝙlibet ꝙq̄ꝫ.i.senex.exceptis duab⁹ cedulis in ꝺb⁹ nihil erat scriptū.t illas cedulas posuit i vase vbi si poterāt videri dicēs.Exvj.scnīb⁹ q̄ ꝙlibet accipiet ibi vnaꝫ cedulā ad sortiendū.t q̄ acciperet cedulā ſ scriptā signū erat q̄ deꝰ nolebat eū cū scnīb⁹ cōputari.t ſō dr̄ de illis duob⁹ q̄ ipi descripti fuerāt. q; cedulas scriptas habuerant.

m Cucurrit puer t nūciauit.dicit hebrei q̄ iste fuit gersā filius moysi.

n Dne mi moyses ꝓhibe eos. dicit ra. sa.q̄ ꝓphetabant de monte moysi sumpta t q̄ iosue introduceret ppl̄m i trā ꝓmissionis loco ei⁹.t ſō iosue mor⁹ fuit ad ꝺ dicendū nevidere tur appetere evnam gloriam. t mori sui mortē.Expositores āt nr̄i dicūt cōiter q̄ mor⁹ fuit eo q̄ videbat eē ꝺ reuerēnam moysi.q̄ i absentia ei⁹ ꝓphetarēt quasi moyses nihil fecisꝫ ad ꝺ q̄ recepisset spiritū prophetie. propter quod subdit moyses. Quis tribuat vt omis ppl̄us ꝓphetet ꝛc.t ps. o Vent⁹ āt.ꝺ pōit ipleno ꝓmissi ḡnā ad cibi petitionē. p Egrediēs a domino.i.ꝺm re diuia excitat⁹. q Arreptas trās ma. coturnices.ſ.i arabia vbi multi abundāt. r Volabātq; in aere duob⁹ cubitis vt possent capi sine labore.q; nō oportebat ad capiēdū eas sursum leuari aut depami s Aut pauc de.cbo.i.q̄ gin⁹ acceperūt.acceperē in tāta ḡnitate. Est āt chor⁹ gen⁹ mēsure t cōtinet decē ephi. vt dī Ezechi.xlv. De ḡnitate aūt ephi deꝰ est Exo.xvj.q̄ gomor q̄ ē decīa pa ephi cōtinet quasi quartā dimidiā diliēlie. Fm dicta Ysidori t papie.i.tantū de sridis quātū vnū vas ꝓincis quartā;t dimidiā ꝓmeret.t sic ephi ꝓmet quātū vas.xv.quartaꝫ.t p ꝓsio chor⁹ cōtinet quātū vas.xxxvj. sextarios t dimidiū. Verūtn credo q̄ quātao h⁹ mēsure ē nobis icerta.sicut t alie frāgit deū ē.eo q̄ multū variāt Fm diuersa tpa t varias regiones. t Et siccauerit eas p gyrū castroꝝ.i.mūdauerūt eas amouēdo ipedimenta extra castra. Alii exponūt alij sicut lra sonat.ne p humiditatē ni mīs putrefierēt q̄ sufficiebāt p cōsumptione vsq; ad menses. vt ꝑdictū ē.t exposītōi huic ꝓsonat lra hebraica q̄ sic hz. Et extēderūt eas p gyrū castroꝝ. v Adhuc carnes. hic pār pōit punitio pcti ꝓmissi coꝝ q̄ desiderabāt carnes. ſ nō ē de textu In ca.xj.vbi dr̄ in posti. Devastauit extremam castrorum partem. Addito.j.

Et ꝺ qō dr̄ ꝺ.Extremā.nō intelligāt an illa devotio sit de vulgo vel de maiorib⁹.q̄ solū offdit q̄ ꝺ devotio nō fuit p oia castra.ſ ad quādā ptē.quę tñ fuerit illa pa nō determinat i lra nec culpādi sunt seniores tāq; negligētes de repssione murmuratiōis ppl̄i. q̄ si sic moyses t aaron ēt fuissent culpādi q̄ magis tenebant ad regimē ppl̄i.ſ tā isti q̄ illi ex diuina ppl̄i ſt excusabiles vñ nec lra facit mētionē iponēdo ḃmōi culpā ppl̄o murmurāti.vñ t opinio Hya.sa.nō tenet ab aliis expositorib⁹ hebreoꝝ. In eo.ca.xj.vbi dr̄ i posti.Fm alios dic q̄ illi q̄ fuerūt mortui ab igne nō fuerūt ō maiorib⁹.

Addatō.ij

Later videt magis ꝓprie distinguēdū i hac mā.vt.ſ. seniores ꝓsumu tribuit.t hmōi de cōsilio tetro intendebāt nō de iudicialib⁹ aut ritu. vt exposite dr̄ ō Exo.xviij. vbi de illis dr̄.Effundicabūt pplm oī tpe.sed ꝺ petebat moyses adiutoriū dne i regimīe ppl̄i tot⁹ mortuer sali.put petebat ad materiā de q̄ ꝺ agit.vñ dicit. Nūqd ꝛcepi oēm hāc multitudinē vt dicas mihi:porta eos in sinu tuo.sicut portare solet nutrix infantulū. Et q̄ ps q̄ hoc adiutorii a moyse ꝺ petitū erat ad regimē seu curam tocius ecclesie ppl̄i.q̄ ē alitionis rōnis q̄ iudicare tñ.q̄ rōne receperūt spm ꝓphie. q; ille ppl̄s i ꝓmissionis a ꝓphis cōiter regebat ꝛc. In eodē ca.xj. vbi dr̄ i posti. Hā.sa.dicit ꝛc.Congrega mihi.lxx. viros. Addatio.iij.

Ista electio ō.lxx senibus q̄ moyſi fuit ꝓmissa fuit principaliter ꝓsistere in labore egyptiaco hmōi.ſ ꝓcul⁹ ignitate mox honestatem vite.vñ.glo i ꝺ loco dicit sic. In his vbis senectus cordis notatur si ei corpis senectus ꝗrek a tātis scire poterat a ḡnio videri.cui vō dr̄. Etenim nosti q̄ seniores ppl̄i sunt.ps q̄ senectus mentis non corporis eligat.Hi glo. In eo.ca.xj. vbi dr̄ i posti. Et assert ꝗ de spū tuo.i.de alia tua. Addatio.iij.

D quonamdā in ꝺ capīo ꝓmotor ab illo loco vbi dr̄.Quis dabit nobis ad vescendū carnes ꝛc. vsq; ibi.Et det eis dns spm suū ꝛc.Ad viteriosē declarationē occurrūt alię ingrēdā. Primū cur moyses q̄ cōiter i alijs excessib⁹ ppl̄i misericordit se hēbat intantū.q̄ i peccato vitili pērebat deleri a libro dei nisi eis ꝑceretur. vt ī Exo.xxxij.t ena ꝓ murmuratorib⁹ orauit. t cessauit ignis.vide supra Nume.xvj.ca.in hoc nñ loco nō se cōuertit ad orandū deū ꝓ ppl̄o ſ solū ad subtrahendū se a regimīe populi dicēs. Nō possum sol⁹ sustinere on⁹ populi ꝛc. Scdo quęrendū est de ꝺ q̄ dr̄.Cur iposuisti pon⁹ populi huius sup me ꝛc.videt enī q̄ hmōi pond⁹ fuit iposītū moysi ꝺ petēti seu volēti.vt dr̄ supra Exo.xxxij. in additōe.Tercio ḡrendū videtur de hoc quod dr̄. Dā mihi carnes ꝛc.vt dein manducēdini.fient enī cora me ꝛc. dicentes.Da nobis carnes vt mādūcem⁹.cui ipi nō videantur ꝺ petiisse a moyse.dixerūt enī.Quis dabit nobis ad vescendū carnes.in q̄ vident poti⁹a deo tacite ꝺ petiisse.a q̄ cetera dabātur sibi.t sic incōueniēter videbatur dici a moyse. Dā mihi carnes:q̄ ꝺ ab ipo nō petebāt sibi dari.ſ a deo.t ꝺ hēbat in ꝓtē sua.Quarto querendū vidētur cur dicit. Non possum sol⁹ sustinere ꝛc.q̄ ad satisfaciendū huic petitōni nō videt facere q̄ ēt sol⁹ aut cū soc⁹ erate cū ꝺ nō posset ipleri nisi potētia diuina q̄ sibi posset cū moyse solo sic ēt cū socijs. Ad q̄ solutionē ꝺmīnēda sūt duo. Primū.q̄ in ꝺ loco ppl̄s peccauit petēdo ꝓcupie i ordinate.hēbāt enī cibū cōtinuū suauissimū t salubrē.scilicet mānā.t sine labore.t tñ cū ꝺ ꝓcupiscebāt inepta cibaria.ſ.cepe t allia.q̄ ad ꝓcipiam valde sordidata pertinent vñ vocat⁹ ē loc⁹ ille ista ro eo.ca. Sepulcra ꝓcupie.Fm q̄ vicium cōcupie Fm pbm in.vij. Ethi.ē puerile vicium.nō solus q̄ ꝓigit sepe puerio.ſ Fm sīlitudinē ḡnā.t ꝺ ꝓpter tria Fm scm ꝺm.in scōa scie.q.clxij.ar.vj.i corpe qōnis. Primū q̄ sicut puer nō attēdit ad ordinē rōnis.sic concupiscentia rōnis nō audit.vt i.vij.Ethi. Secūm q̄ sicut puer si sine voluntate dimittat crescit in ꝓpria voluntate.vt Eccl.xxx.cap.

Filios dimissus a correctione mater precepo. sic ⁊ concupiscentia fm Augustinum in vij. confessionum. si ei familiat materia robur accipit. Ceterum similiter quum ad remedium. vnde in xij. Ethicorum dicitur. Eluenda modā puer⁹ oportet fm precptum pedagogi viuere sic concupiscibile cōsonare rationi. Dicendū igit ad primū que situ q moyses notuit p hoc vice p ppło orare. vt dās puniret de bis q peccabāt. ne eor⁹ malicia augeret. vt dictū ē. Ad secundus dām q licet moyses accepisset seu permisset regimē ppli sibi a deo cōmissū. hoc tñ intelligebat in tātū essent cōcentanei rationi. saltē sicut boles adulti ñ aūt vt pueri. ⁊ iō cōparatio dicebat. vt deus mihi portaret eos in sinu suo sicut portare solet nutrix infantulū. quasi diceret licet sustinuissem pōdus ppli q se haberet vt hō adultus. nō tñ possum sustinere eos q se habēt vt infantuli in sinu nutricio suo. ⁊ hoc ppt puerilitatē huī⁹ vicij. vt dictū ē. vñ dic̄ pōs in primo ethi. Nihil differt erasse uue uue. vel fm mores iuuenilia. Ad tertiū dām q potēs populi in B loco posset dupli⁹ interpretari. q⁹ aut ipi perdant dās q⁹ cōcupiscebāt miraculose a deo. ⁊ hoc erat grauī⁹. nā apparere q deus preminueret ordinē nature. ad sanctificandū supponat cōcupiscentia magnanimicioū ē. cū magis pertinet ad ordinē nature. Alio mō pt intelligi B primo p diuinā industriā. sicut solent duces pparare vt apportent obsaria suis exercitib⁹. ⁊ hoc ē leuius. cū nō sit preter ordinē nature. vñ moyses volens interpetari hoc nobium ad melioꝛē partē dixit. Flent coīa me dicētes. da nob carnes vt comedam⁹. q. d. nō petunt hoc sibi fieri miraculose q⁹ esset maxime mirabilis. q⁹ petūt a me vt eis petrez ppria industria. q⁹ tamē nō possum. vñ dicit. Vnde mihi carnes ē. Ad quartū dicendū q⁹ qz vicii hoc erat puerile nō ppłs ille ītū ad hoc indigebat regimine pedagogi vt dictū ē. nō pt aūt maxima malitia puerozꝛ fi vno regi pedagogo qz requirunt magis peculiarit instrat. nec adunatē cōgregant ñ sunt in magna multitudine. vnde dicit. Adducat ergo moyses populū flētē q familiares sin gulos in ostio tentoꝛ⁹ suoꝛ⁹ quo patet q erāt diuisi ab iuicē. ⁊ nō cōgregati. q. ppłs ex diuīo adultio cōgregar⁹ erāt si sit magn⁹ potest sub uno duce regi seu ordinari. ⁊ iō sequit. Nō possum solus sustinere ē. q. d. si multitudo esset quasi adultoꝛ in uno loco sociatoꝛ. forte possem eis satisfacere. Consequēter circa hoc q⁹ sequit in lra. ē congrega mihi septuaginta viros q⁹ tu nosti q⁹ seniores ppli sunt. q. erandū videt cur hoc b electio moysi cōmissa. nā seniores in hoc loco ad iam intelligit nō numero annoꝛ cōputata nā apud alt Greg. Si de corpis senectute quereret. nō oporteret dici q⁹ tu nosti q⁹ seniores ppli sunt. senect⁹ em corporalis nō solū a moyse. q. a cūctis videt⁹ diuinoscit. B dic. Cū aūt senectus moralis de qua hic agit a solo deo vere cōspiciat. q⁹ cor intuet. vt. j. Reg. xvj. ealiū electio ñ erat moysi cōmuneda. q⁹ potē illi seniores fuissent a deo nominati. sicut beseleel ⁊ oolab electi fuerūt a deo nominati ad opus tabernaculi. ō. Exo. xxxj. ca. Sēd in successione moysi tolle fuit electio iosue a deo. vt. j. Deut. xxxj. ca. Iosue si foret ppt aliquā causā b electio fuissent cōmuneda. Ideō dī vi. cur nō fuit populo cōmissa. sicut j. Deut. j. dī. Date ex vobis viros sapientes. q⁹ hoc ei q⁹ ppłs elegit suos magis pax ppli cōtinebat. vident em omēs ēsse alt qui pē bile in principatu. vñ ⁊ oēs talē ordinationē amāt ⁊ custodiūt. vt in. q. politicoꝛ. Ad q⁹ dām q fm plām in tali casu potuit ipe regimis alicui⁹ditatio petitio ⁊ ille in q⁹ vn⁹ fm Arist principat. de⁹ voluit q moyses cum ppło tāq⁹ pfectior ceteris posset vt ppłs dei sub opta specie regimis regeret. qz ili pp imperfectionē ppli moyses solus nō sufficiebat. vt dictū. ō. Nō possū sol⁹ sustinere. oīpotens de⁹ vt sui coadiutoꝛes cēnt ab ipo moyse electi. vt sub eo cēnt tāq⁹ inferiores. ⁊ sic ppli regimē principalit esset monarchicū. q⁹ ē optimū. vñ dicit. Cōgrega mihi. lxx. viros q⁹ tu nosti. qz tñ regimē aristocrarchicū in q⁹ regimie milit principant fm Arist ē bonū regimē cum scām. ideo de⁹ voluit q⁹ illi electi essent seniores ppli. l. senatū vt dictū ē sicut B ordinatio. lxx. viroꝛ p duco mō electoꝛ ē mixta ex regno monarchico. in⁹tū vn⁹ principalit p̄sidebat. ⁊ ex aristocrarchia in⁹tū multi sūt q fm Arist sub illo vno p̄sidebant. Participabat aūt hoc regimē de monarchia m⁹tū ex toto ppło ibi fuerūt electi ⁊ in eīs numero de tribꝰ tribu. vt bī ibi positi. ī eo. ca. Cōsiderandū ñ q⁹ B electio. lxx. viroꝛ nō fuit cōmissa ppło. nō q⁹ rōnabilit dicta. l. vt regimē eēt principalit monarchicū. nā qz illi eligebant ad statū. ppheticū. oēs ei illi sic electi ppheticabāt. vt in B ca. Constat aūt q⁹ ppło nescit discernere q⁹ viri essent magis dispositi ad donū ppheie obtinendū. q⁹ B respicit pfectionem intellectualem. q⁹ aūt legit Deut. j. Date ex vobis viros sapientes. intelligit de electiōe ordinatoꝛ⁹ ⁊ connationū ⁊ bmōi q⁹ fuerūt electi ad iudicia peculiaria. vt pres exercenda. vt dictū manifeste patet ex tali⁹ eligēdis ex bona conuersatione ⁊ fama celebri. q⁹ ēt a ppło possūt cognosci q⁹ dē electio bmōi cōtentionū nō erat p rationē monarchici regimis. qz ipi iudicabāt nō de minoꝛib⁹. maioꝛib⁹ aūt moysi referebāt. vt. ō. Exo. xviij. ca. q⁹ nō legit de. lxx. viris B electis. Consequēter circa hoc q⁹ dī in lra. Assumā de spū tuo tradāq⁹ eis. Dicendū ē an B q⁹ dī. de spū tuo. intelligit b cum ma. l. vt in omne regimis q⁹ cūq⁹ talē erat super moysen in aliqo partiō. licet romanere et in ipo moyse bmōi onus. an cū dī de spū tuo. intelligat de spū ipi moysi gratie dato. q⁹ quidē duo modi exponēdi ponūt in postilla. q⁹ primo nō plene ut lē. loco ūt modꝰ verior vi. nā de spū gratie q⁹ data erat moysi⁹ dicit. lxx. viris. q⁹ intelligendū ē. pue in postilla. nō q⁹ p B fuisset aliq⁹ abstractū ab ipo moyse ⁊ aliis traditū. q⁹ q fuerunt illius obtq⁹ diminutiōe gratie moysi. sicut a lumine vn⁹ cādele plures illuminātē sine sui diminutiōe pue in postilla. q⁹ quidē si mūmodo vi tenere ētā spū ad causā effectuā. is hoc videatur negari a postillatore. glosa ei in B loco sic dicit. Moyses ⁊ spūs q⁹ erat in eo q⁹si claritatem lumis lucerna fuit. ex q⁹ lxx. de⁹ accēdit ad q⁹ principalis lumis splēdoꝛ adhuc nit. ⁊ ongo ipius nihil obsit ex diminutiōe accepit. B i glosa. ex q⁹ manifeste patet. q⁹ spūs seu lumē gratie in senioꝛ⁹ illius fuit derivatū a lumine gratie q⁹ erat in moyse sine sui diminutione. Circa q⁹ duo sūt attendēda. Primū ē q⁹ spūs seu gratia de q⁹ b agit. ⁊ in glo. dicta p lumē ostdit. ñ ē lumē nature q⁹ a solo deo creāte dat. nec lumē gle q⁹ facientia q⁹ a solo deo iustificāte cōfert. nec lumē glorie per q⁹ rōnalia creatura a solo deo beatificat. q⁹ oz intelligi spūs⁹ ppheie q⁹ est quoddā lumē in q⁹ manifestāt veritates q⁹ ppheticā reuelant a deo ipi ppheie. vñ ad Ephes. v. Omne q⁹ manifestat lumē ē. Qz aūt spūs ille de q⁹ b agitur sit ppheticus. satis patet ex litera. cum dicitur. Cum q⁹ requieuisset in eis spiritus ppheticus. Spiritus em ppheticus in primis pandit vetera. nella requirebantur in recondito principalibus populi vt patet discurrendo fere per rectores principales a moyse vsq⁹ ad dauid. patet etiam de saule. j. Regum. x. ca. q⁹ cum esset unctus in regem ppheticus. unde ⁊ ille qui assumebatur ad regimē populo in eo dicitur eo ipi moysi cōsimiebat vt haberet spiritum ppheticum. Secūm ēt q⁹ illuminatio ppheica quā a deo principaliter ēt. quandoq⁹ tangit mentes ppheticas mediantibus angelis. vt patet de ipso moyse in primordio sue assumptionis ad ppheticum statum. Exodi. iij. ⁊ de abraam Gen. xviij. capitulo. ⁊ de multis aliis ⁊ quod magis ēt. q⁹ etiam inter angelos eandē beatitudinem possidentes superiores illuminat inferiores. fm Dionisium in. viij. capitu. de hierarch. ⁊ eodem modo potest intelligi circa. lxx. viros. scilicet q⁹ lumen ppheticum in mente moysi a deo infusum confortabat lumen naturale ipsorum senioꝛum et manifestabat eis veritates de his que pertinebant ad statum regiminis populi ita q⁹ principalitas huius illuminationis est in solo deo. secundaria vo illūinatio actiua i ipso moyse sic ē luna recipit lumē ab ipo so mediāte sole. Et Bri sonare lra q⁹ i B loco dic. Descendite dās q⁹ nubē ⁊ loqut⁹ ē ad eū. l. ad moysen. nō autez senioꝛ⁹ absq⁹. Assereo de spū qui erat in

moyse ꝛ dans. lxx. viris. Et nota dū q̄ vbi nos habem⁹. Assumpsi de spū q̄ erat in moyse. ponitur in hebreo q̄dā verbū eq̄uocū ad multa. nūc̄ tñ reptur idē significare q̄ auferre ꝛ trāslatio chaldaica in hoc loco posuit q̄dam verbū significās idē q̄ diffundere seu prendere. ꝛ est sensus q̄ deus diffudit seu prendit de spū q̄ erat i ipo moyse. ꝛ dedit. lxx. viris mō dicto. Et forte i trāslatōe nr̄a primo fuit positū. afferā de spū tuo. sūt afferēs de spū q̄ erat in moyse. q̄ satis consonat cū trāslatōne chaldaica ꝛ postea p vicia aliq̄⁹ scriptorū fuit interpositū. u. ita q̄ vbi decebatur afferā. ponit̄ fuit auferā. q̄ nō bñ ire consonat nec ꝓposito ꝛc. Et notandū ēt q̄ hec excellēcia rōnabilē videtur fuisse ꝛcessa ipi moysi inf ꝓphetas ceteros veteris. nā q̄ fuit eximi⁹ ꝓphetaꝝ. ꝓut i seḡa scḡe. q. clxxiij. arti. iij. in corpe q̄nis. nā q̄ sol⁹ inter illos dei essentiā in hac vita exīo vidit. ꝓut aug. in li. j. de videndo deū. ō moyse ꝛ paulo testat. ꝛ ideo ꝛgrue angelo⁹ deū videntiū ꝓgnatiā habuit in illuminatōe ꝓphetica. i. q̄ sic de⁹ mediātib⁹ angelis illuminat mētes ꝓphetaꝝ. sic mediāte ipo moyse p lumē ꝓphēticū sibi a deo excellētissime collatū. lumē ꝓphēticū traderetur illis. lxx. viris. nā q̄ ō petebat ad maiorē pfectōꝝ regiminis ppli. Et cū illi. lxx. viri recepissēt a deo imediate spūm ꝓphēticū sicut moyses imediate recipiebat cēnt q̄dāmō oēs pares in huiōi regimine. nō obstāte q̄ moyses in maiori copia recepisset huiōi spūm q̄ illi. Nā fm ꝓbm magis ꝛ minꝰ nō variant spēm. Ex q̄ possent seq̄ duo inconuenientia. Primū est q̄ daret occasio vt ppls reputaret eos cōles in regimine. ꝛ sic ppls nō regeretur monarchice q̄d ē optimū regimē vt dcm est. Secūm q̄ posset ꝓgere aliq̄ scisma⁹. q̄d legit. iij. reg. xij. de ꝓpheta illo q̄ alitū ꝓpheta induxit ad trāsgressionē mandati dei dicēs. Et ego sum ꝓpheta sicut tu. ꝛ angel⁹ locutus ē mihi i noie dñi ꝛc. ex q̄ possent ꝓgere multe tribulationes i regimie vt satis ꝓz. In ō loco valde cōmēdāda ē humilitas moysi. q̄ potⁱ⁹ voluisset vt sui coadiutores ei participarētur i spū ꝓphetie q̄ ipe essent sub ipo ꝓsumu. q̄d ꝓz ex ō. nā iosue dicēte ō duob⁹ ꝓphetātib⁹ i castris. Dñe mi moyses ꝓhibe eos. ille rndit q̄d inꝫt emulatio p me. q̄o tribuat vt ois populus prophetet. ꝛ det eis dns spūm suum. q. d. vana ē tua emulatio. q̄ ego potⁱ⁹ vellē q̄ nō solū illi. lxx. ḡ oēs ppls ꝓphetaret. ꝛ ēt vltra ō vellē q̄ nō prophetarē. ex ō q̄ dc⁹ accepit de spū meo vt daret eis. sic mō fit. vt cēsentur ē minores. ḡ ēt habeāt spūm ꝓphēticum a deo imediate sibi datū. ꝛ ō est q̄d dicit. Et det eis dns spūm suū. q. d. nō meū vel de me q̄d nō ad modicā humilitatē reputādū ē. nā apls 1 3 tā sepe doctrinā xpi audiuisset. i q̄ maxime ꝓmēdauit humilitatē. vt Matth. xj. discite a me q̄ mitis sum ꝛ humilis corde. in fine tñ imminēte passionis xpe de maioritate cepisse legunt. vñ Luc. xxij. Facta ē ꝛtētio inē discipulos q̄s eoꝝ videret maior ēe. Moyses tñ vt ō testat scriptura nō solū illos. lxx. ḡ ēt oib⁹ de ppło participari volebat vt dcm ē. Tenendū ē tñ q̄ apls p⁹ ꝓsumptione ad maiorē gradū hūi⁹ titul⁹ ambierit. secundo doctrinā xpi dicētis. q̄ maior ēt⁹ fiat sicut minor ꝛc. sicut ꝓz Luce in capitu. allegato.

Replica correctorij cōtra Burgē.

In libro Numeroꝝ vbi ad caplm. xj. nō pōit burgē. q̄ multa egeāt pertractatōe. In caplo itaq̄. xj. vbi postillator dicit grām moysi in. lxx. viros partitas sine sue ḡre diminutōe. sicut multe candele ab vna accēduntur. ꝛ dicit illō q̄ ad moysen nō intelligi debere effectiue ḡ meritorie veri⁹ hierarchice. Cōtra hoc Burg. audeat se oppōit asserēs in hoc q̄ in spūs distributōe ad. lxx. viros moyses se habuit effectiue. addēs q̄ ille spūs distributus debeat accipi ꝓ spū prophetie resolutōe sic finaliter ad act⁹ hierarchicos. volēs q̄ sicut supra: purgat ꝛ illuminat effectiue inferiorem. ita ꝛ moyses revelādo veritates ꝓfundabat lumen naturale in illis. lxx. viris. Sed sic dicēdo burgēsi nōnulla contingūt inconuenientia. Primū est. q̄ sic burg. recedit a plana lie expositōne. nam in littera dicit⁹ deus dixisse nō moysen. Auferā ō spū tuo tradā eis. vbi de causalitate spēcialit effectiua ad moysen pūnente nulla fit mentio. ḡ post⁹ oppositū. q̄ spūs moysi ex lra videtur habere rōnem cause materialis ex q̄ vel a q̄ respectu dantis distributōis. cā aūt materialis ꝛ efficiēs nō coincidūt ex. q. phīc. Secūm inconueniēs q̄d accidit burgē. est q̄ illa rōne q̄ moyseo hic ponitur cā effectiua respectu act⁹ hūi⁹ bonus supernaturalis. eadē rōne ꝛ bacul⁹ heliseī ꝛ ꝓga moysi ꝛ cetera istrumēta q̄b⁹ facta dicūtur miracula dicerent hūisse rōs cause effectiue. q̄d ē ꝫ cōem scholā. nisi q̄s illa reducere vellet ad gen⁹ cause efficiēt⁹. ō q̄ ō Exo. vij. Et cū inconueniēs q̄ null⁹ impius posset exercere actū hierarchicū inferiorē. nisi cōferret ei grām vel habitū supernaturalē. q̄d est falsum. q̄ act⁹ hierarchici ex dispōne divina ordinat. ꝛ hec dispositio confert nature. vt exerceat illos act⁹ naturali ordine docere potest. Et de ō dcm ē amplⁱ⁹ super Exo. xxxiij. cōtra burg. digressionē. Multa em alia inconuenientia sic dicenti contingūt de quib⁹ transeo. Et si ille spūs partitus debeat dici lumē ꝓut vult burg. nō est ꝛta postil. ꝛ q̄ ad ō sequitur q̄ moyses in hⁱ⁹ luminis distributōe nullā causalitatē effectiuā habere potuit. nec ex lra bñ intellecta ꝫ. sic em illud lumē moysi potuit habere rōnem cause materialis respectu multiplicatōnis eⁱ⁹ p deū nō p moysen facte. sicut costa ade respectu mulieris de qua materia supra ḡn. q. correctorio vtio: Esto bñ q̄ moyses in illo actu de quo sermo potuerit ēe minister nō tñ sicut sacerdos euāgelie⁹ in sacror⁹ administratōe et ceteris actibus hierarchicis. q̄ ad distributionem habitus supernaturalis rōnes burg. q̄ eis ad sic imaginandū moverūt debiles sunt. q⁹ nihil concludūt nisi q̄d supra dcm est videlicet q̄ moyses circa. lxx. viros habuit officiū purgādi ꝛ ceteros actus hierarchicos exercēdi. ex q̄ sī bñ q̄ ipse illis contulerit effectiue lumē ꝓphēticū q̄d supernaturale ē ḡ solū effectiue fecit q̄d naturaliter et ordine hierarchico fieri oportuit. Stat em q̄ ꝺs alteri revelet ꝓphām. qui tñ sī constituet eū esse ꝓphām. ita ꝛ moyses potuit eos hierarchice illuminare. nō tñ dare eⁱ⁹ spūm ꝓphic. Nec ad hierarchicū q̄cūq̄ creatū hoc potest ginere. q⁹ lumē ꝓphēticū sicut a solo deo tr archice creat. ita ab eo solo multiplicat. diffundit⁹ ꝛ tradit. cuius a creatura hierarchica p illuminatōꝝ ministerialit derivet ꝫ effective. nec ex ō sequitur vt ifert burg. hierarchā inferiorē ꝛ suprēe esse pares si a rearcha oēs imediate lumē recipiāt. vt ondit be. Dyo nisi⁹ vbi supra. Nec optet iter supiores ꝛ ulteriores hierarchici ordīs ip esse distinctōnem specificam. ḡ sufficit fm divinā dispositōnem esse eos subordinatōs fm dignitatē hierarchici ordinis. Nec sequit⁹ q̄ ppłus iudaic⁹ reputaret moysen. ꝛ. lxx. viros equales. si nō a moyse effectiue spūs ꝛ lumen habuissent. ꝛ sic hierarchia cessaret ꝛ nō esset regimen monarchicū q̄d ē optimū. Opinio ei ppli ad ō nihil facit. Hoc arcidiā ḡ est q̄d burg. adducit de falso ꝓba q̄ scḡa. vbi supra. vers. iij. reg. xiij. Hic ei agit de veris electis ꝛ illuminatis hierarchice. vbi falsi fūt impīi ꝛ eo ipso talis deceptio pot⁹ locū hēt. si a moyse ille spūs effectiue duceretur. q̄ constat moysen fuisse peccabilē ꝛ errare potuisse. q̄ ꝓpō decipi ꝛ decipere. multoforti⁹ hoc etiā locū hēt in. lxx. ab eo illuminatis. si effectiue. si aūt ponitur a deo effectiue. ꝛ a moyse ministerialit. sic cessat hui⁹ modi argumentū. nec hoc in moyse in specie hūilitatē cōmendādū est. q̄d vt vult burgē. optauit oēs ppłs a deo imediate dari de spū dei nō suo. q̄si. lxx. solū acceperit de spū suo. ꝛ p cū effectiue. nō enim actus humilitatis est pertendere velle ordinē hierarchicū a deo ab origine rerū istitutū. q̄d fieret si poneretur q̄ moyses effectiue spūm ꝓphetie distribuisset. put late supra ostensum est auctoritate beati Dyonisij.

Caplm. xij.

Venit q̄ est maria. Hic ponitur obiurgatōnis impedimentum contra moysen. ꝓpter quā popul⁹ impeditus fuit ab itinere. vt patet in fine huius caplī. Circa hoc igitur primo dicta obiurgatio. secundo obiurgationis reprehensio: ibi. Quod cum audisset.

tercio eiusdē ptinicio: ibi. Irratus. Circa primū dicitur. a Locutaq; ē maria. Ista copulatiua ptincto q̄ continuat hoc capitulū pcedēti. cui⁹ causa videt. ſ. b Contra moysen ppt vxorē eth̄iopissam. Circa hoc varie dicunt doctores hebrei t catholici, dicit enim Josephus et plures expositores catholici eū in hoc sequentes. q̄ ista vxor moysi fuit filia regis ethiopū. qi ethiopes rebellantes egyptijs moyseo q̄ iam erat adultꝰ t elegans in forme. missus fuit vxor exercitꝰ ad ipsos domādos. q̄bus rebellantibus in campo obsedit. sugientes in ciuitate regia cuius ppulchritudinē admirās filia regis. q̄ remanserat mortuo ppe misit ad eū nuncios p matrimonio. Ad hoc. cui cōsensit moyses. Dicūt igit q̄ maria t aaron obiurgauerūt moysen. eo q̄ accepisset mulierem alienigenā. q̄ hoc nō vt valē. qz erat rōe obiurgabilis. cuius vxor sephora erat gētilis. Et ideo dicit aliq̄ reprehendebat moysen eo q̄ illā accepē duxerat. Ha. Ia. ait. vt. q̄ ista vxor fuit sephora q̄ de ethiopissa. Et idē dicit aug. alias autē rōe q̄s aug. t alios doc. nigra dr ethiopissa q̄ madianite gētes ethiopes dicebāt. ra. sa. dicit q̄ de ethiopissa p ꝓtū q̄ erat valde pulchra nō solū corpe q̄ etiā moꝛib⁹. Dū interpretat pulchritudo fm Hiero. sicut de petro valde pulchro alii q̄ dr. Ibi pulcer maurall⁹. t q̄si sili mō de Johāne baptista Matth. xi. dr arūdo vēto agitata p cōtrariū vel negatiue. De causa vo obiurgationis moysi ppt sephoꝛā. dicūt expositores nostri q̄ fuit. eo q̄ maria soroꝛ moysi t sephora vxor eiꝰ rixate fuerūt adinuicē sicut accidere solet mulieribꝰ. t Maria sup hoc cōquesta fuit aaron. t ambo filj vtcunq; querimoniā apud moysen. t ipe sustinuit p vt vxoꝛio sue. ppt qd maria indignata pcepit in vba contra moysen. Ha. Ia. dicit q̄ cū obiurgationis moysi fuit p sephora vxore sua ꝓpter qd moyses sepauerat se ab ea ꝗtū ad thoꝛ. eo q̄ frequēter loquebat cum dño. t ideo volebat eā parentē sp cū vocare a dño. ad qd requirit mūdicia carnis erā p continentiā ab actu matrimoniali. Vñ dicūt sancti q̄ spūs ꝓphetie nō tāgebat corda ꝓphetaruꝫ cū erant depressa ex actu matrimoniali. Sacerdotes enā veteris legis dicēbꝰ quibus ministrabāt ab vxoꝛibus continebāt. t sic modus loquēdi cōsonat textui. t fm hoc exponit sic. Locutaq; ē maria t aaron ꝑ moysen ppt vxorē eius. q̄ sepauerat se ab ea. sed ad thoꝛ sine causa. vt eis videbat. ideo subdit. c Ethiopissam. negatiue vt p cōtrariū. vt sit sensus. nō ē ita male gratiosa q̄ deberet se separare cū sit pulcerrima corpe t moꝛib⁹ nec valet causa quā assignat. ſ. q̄ deus frequēter loquit cū eo. vñ subdit. c Et dixerūt. num solū p moysen locutꝰ ē. q̄. dr. nō. vā subdit. d Nōne t nos similē locuti. q. d. sic qui ramen tenemur le gē actus matrimonialis ꝗti. dr. et hoc nō hꝫ causā separari sc ab vxoꝛe. Si aūt queraf quō maria t aaron sciuerūt q̄ moyses cōmerer ab vxoꝛe: ꝛespondet Ha. Ia. q̄ quando boldad t medad ꝓphetauerūt in castris vt dictum est ca. ꝓcedēti maria soroꝛ moysi t sephora vxoꝛ eiꝰ erāt simul t cū rumoꝛe de ꝓphetia ipoꝝ venit ad eas. sephora dixit verēbꝰ cōz. q̄ certe separabunt viri eaꝝ ab ipis. sic maritꝰ meꝰ sepauit se a me. t tunc maria dixit hoc aaron t ambo simul reprehenderūt moysen. e Qđ cum audisset. Nīr ponitur aaron t marie reprehensio cum dicit. Quod cum audisset dño. ſ. vba aaron t marie ꝑsumptuosa t mala. f Iratus est valde. eo q̄ sciebat excellentiam sanctitatis moysi. t ideo culpa erat grauior. ꝛō subdit.

a Occulta ē maria t aarō cōtra moysen: ꝓpt vxorē eiꝰ ethiopissam: t dixerūt. Nūq̄ p solū moysen locutꝰ ē dñs: nōne et nobis silr ē locutꝰ. Qđ cū audisset dñs ira tus ē valde. Erat aūt moyses vir mitissimꝰ sup oēs homines q̄ morabāt in terra. b Statimq; locutꝰ ē dñs ad eū et ad aaron et mariam. c Egrediemini vos tꝛes ad tabernaculū federis Cū

g Erat aūt moyses vir mitissimus. q̄ cum esset valde excelsus respectu eoꝝ q̄s poterat eoꝝ iniurią sustinere.

b Statimq; ꝛc. Ad ostendendū dūplicitas dei super isto verbo facto. In hebreo hꝫ. Et subito cunctis assistentibus. Habl. solo. dicēs q̄ aaron t maria tunc erant immunda t p cōsequens inepta ad apparendū in cōspectu dei. t ideo cū quasi fuerunt petere aquā purificationis vt p hoc ostenderet deitas moysi continendo se ab vxoꝛe vt semp esset parat⁹ apparere cuiq; deo q̄ frequenter t subito vocabat eū ad loquendum cuz eo et ad cōfusionez aaron t marie qui immūdi erāt quādo fuerūt vocati

i Egrediemini vos tꝛes nolebat eos.

h Vocatus aaron t maria segregatim a moyse. q̄ reprehendendo eos volebat commendare moysen. sicut patet ex sequentibus. t commendatio alicuius conuenientius fit in absentia eius q̄ in presentia. vnde dicit Gregorius. Sapiens cum laudatur in facie flagellatur in mente.

l Si quis fuerit inter vos ꝓpha. Ad intellectum hui⁹ considerandū. q̄ cognitio ꝓphetica fuit ad plures species et ad plures modos. Vno mō q̄ abstractione a sensib⁹ et rebus. vt in somno vel extasi. Alio mō sine abstractione tali. t hoc fit dupliciter. Vno mō qñ in imaginatiōe fiunt aliq̄ species ꝓprie ordinate in q̄bus intellect⁹ a deo illustratus inspicit ꝓprie intelligibile supnaturale. Alio modo qñ sine tali visione imaginaria intellect⁹ a deo illustratꝰ cognoscit intelligibile ꝓprie supnaturale. scdo gradus ē altior primo. t tercius secūdo. cui⁹ ro est. q̄ occupationes sensuū exteriorū in actib⁹ suis impedit. vt minꝰ capere possit cognitionē supnalem. t ideo qñ exeunte tali occupatione apprehendit supnaturalis veritas ē altior gradus sicut in cognitiōe naturali ille iudicat melioꝛ ingenij q̄ citius distractꝰ apprehendit veritatē intelligibilem q̄ ille qui non potest apprehendere nisi sit ab omni tali distractione segregatus. Et ideo secundus gradus ꝓphetie q̄ ē sine abstractiōe a sensib⁹. altior ē primo. t sili tercius est altior secūdo. sicut in cognitiōe naturali ille ē melioꝛ ingenij q̄ citius intelligibilem capit absq; manuductione p exempla sensibilia. q̄ ille qui indiget talib⁹. Fm hoc igit exponit beda ista litterā ibi. l Si quis fuerit ꝛc. vt per somniū loquar ad illū. q̄ locutionē in somnio intelligitur primo gradus ꝓphetie. q̄ visionē secūdus. q̄ sunt inferiores vt dictū est. Ac si dicat dñs aaron t marie. nō attigistis nisi ad inferiores gradus ꝓphetie. m At non talis seruus meus moyses. qui attigit gradū superiorem et ideo nō debetis in ꝓphetia ei vos equiparare nec in bonitate moꝝ. Ibi subdit. m Qui in omni domo mea fidelissimꝰ est. nec cognitiōe diuinoꝝ. silꝫ vos reprehensibilis. ꝛō subdit. o Ore ad os loquor ei: palā. q̄ enigmate et figuras dñm videt. q̄ hoc est q̄ dr palā ꝛc. intelligit tercius gradꝰ ꝓphetie ꝓdictꝰ. in q̄ nō requirit aliq̄ visio imaginaria q̄ hoc ait q̄ dicitur. Ore eius ad os loquor et. intelligitur quedam specialitas et dignitas in isto tercio gradu ꝓphetie. quia quanto frequentius et familiarius deus reuelat alicui supernaturalem veritatem tāto ille gradus est

dignior: ꝛ iste erat in moyse. nō fm hebreos nō vidit diuinā essentiā. Fm ꝙ dictū fuit sibi Exo. xxxiij. Non videbit me hō ꝛ viuet. Augu. Ho dicit ꝙ p̄cessum fuit ei in p̄ti vt ea videret dei essentiā qō accipit ex qō dī. Balā ꝛ nō per enigmata deū vidit. qz eio cognitio dei circa visionē diuine essentie enigmatica est. scōm ꝙ dr. j. ad Coz. xiij. c. Videmꝰ nūc ꝙ p̄ speculū ꝛ i enigmate. tūc aūt facie ad faciē vbi aūt ꝛ qñ fuerit p̄cessa moysi talis visio nō vidi determinatū ab aliq̄ doctore.

p Quare igit non timuistis detrahere seruo meo moysi. Iratusq; contra eos ābijt. Nubes quoq; recessit ā erat sup̄ tabernaculuz. Et ecce maria aparuit cādēs lepra q̄si nix. Cūq; respexisset eā aaron vidisset pfusam lepra: ait ad moysen. Obsecro dñe mine iponas nobis hoc pctiñ qō stulte cōmisimus ne fiat hec q̄si mortua ꝛ vt aboriuuz quod p̄ijcitur de vulua matris sue: Eccetā mediū carnis eiꝰ deuoratū ē a lepra. Clamauitq; moyses ad dñm dicens. Deꝰ obsecro sana eā: Cui r̄ndit dominꝰ: Si p̄ eius spuisset in faciē illiꝰ: nōne debuerat saltē septē diebꝰ rubore suffundi: Sepetur septē diebꝰ extra castra; ꝛ postea reuocabit: Exclusa est itaq; maria extra castra septē diebꝰ: ꝛ pp̄ls nō est motꝰ de loco illo donec reuocata est maria.

Capitulum. .xiij.

Rofectusq; est pp̄ls de aseroth: fixis tēto rijs in deserto: Dba ran: Ibiq; locutꝰ ē dominus ad moysen.

p deū videt. Quare igit nō timuistis detrahere seruo meo moysi. Iratusq; contra eos ābijt. Nubes quoq; recessit ā erat sup̄ tabernaculuz. Et ecce maria aparuit cādēs lepra q̄si nix. Cūq; respexisset eā aaron vidisset pfusam lepra: ait ad moysen. Obsecro dñe mine iponas nobis hoc pctiñ qō stulte cōmisimus ne fiat hec q̄si mortua ꝛ vt aboriuuz quod p̄ijcitur de vulua matris sue: Eccetā mediū carnis eiꝰ deuoratū ē a lepra. Clamauitq; moyses ad dñm dicens. Deꝰ obsecro sana eā: Cui r̄ndit dominꝰ: Si p̄ eius spuisset in faciē illiꝰ: nōne debuerat saltē septē diebꝰ rubore suffundi: Sepetur septē diebꝰ extra castra; ꝛ postea reuocabit: Exclusa est itaq; maria extra castra septē diebꝰ: ꝛ pp̄ls nō est motꝰ de loco illo donec reuocata est maria.

Capitulum. .xiij.

Rofectusq; est pp̄ls de aseroth: fixis tēto rijs in deserto: Dba ran: Ibiq; locutꝰ ē dominus ad moysen dicens. Mitte tibi viros qui considerent terram Chanaan quam ego dabo filijs Israel: vnum virum de qualibet tribu patrum eius principem. Misitq; eos de deserto pharan iuxta imperium domini: omnes viros nobilissimos de principibus filiorum Israel. Quorum hec sunt nomina. De tribu Ruben Samua filius Zacchur. De tribu Symeon Saphat filius Hori. De tribu Iuda Caleb filius Iephone. De tribu Issachar Igeal filius Joseph. De tribu Ephraim Osee filius Nun. De tribu Beniamin Palti filius Raphu. De tribu Zabulon Gaddiel filius Sodi. De tribu Manasse Gaddi filius Susi. De tribu Dan Ammiel filius Gemalli. De tribu Aser Sathur filius Michael. De tribu Nephthali Nabi filius Vapsi. De tribu Gad Gueuel filius Machi. Hi sunt nomina virorum quos misit moyses ad considerandam terram. Vocauitq; osee filium Nun iosue. Misitq; eos moyses ad considerandum terram Chanaan: Ascendite per austrum: Et cum ascenderitis montana

Ad verbis Marie ꝛ Aaron detrahentiū de moyse nō dī ꝙ ea p̄ carnē sibi de bonitate mor. dicerit eā nō solū ꝙ moysen locutꝰ est dñs: nōne ꝛ nob̄ locutꝰ est. in quib̄ verbis nihil videt dici ꝙ sit de bonitate mor. ꝛ nō de dono ꝙbie. ꝛ nō ꝑ inkpōnē ꝑ. In oi domo mea fidelissimus est: expōndū vī de excellētia ꝙbie moysi respectu alioꝝ. de quo ꝑ ꝙ loq̄tur. Pro quo sciēdū ꝙ nō solūz in dono ꝙbie moyses excedebat alios in ꝑ ꝙ ore ad os loq̄bat ei dñs. ꝛ palam: ꝛ nō p enigmata ꝛ figurā deū intuebat. put in lia dr. ꝛ expōit i postilla. Ex ēt in hoc ꝙ ipe moyses hēbat reuelatōnes ꝙbici eoꝝ qñcūq; volebat: vt Nume. xx. ca. vbi dr. State ꝛ cōsulā qd reciplat dñs. vñ qñcunq; intrabāt tabernaculū federis: stāti audiebat vocē dñi loq̄ntis ad eū. Vñ nume. vij. ca. C unq; ingrederet moyses tabernaculū federis vt cōsulerer oraculū: audiuit vocē. alij vo ꝙbe nō sic req̄rebant ꝙ se vlponeret. put ra. moy. declarat satis bene i suo Deut. Et ista differēcia vī inter. ꝑ vñ de alijs ꝙbis dicit. In visione appebo ei vel p somniū. Ex nō sp̄ cōtigit qñ hō ea appetit. de moyse vo dicit. In oi domo mea fidelissimꝰ fuit. ille ēn ꝺ ī alīq̄ domo reputat fidelissimꝰ ꝑt ingredi in illa domo qñcūq; voluerit sine ipedimento qō ꝛc.

Replica correctorij cōra Burgen.

In ca. xij. vbi dr ō fidelitate moysi. Burg. nō vult exponi debere de bōtate moris ex excellētia ꝙ pbetie adiūgēs ꝙ moyses hēbat reuelatōnes ꝙpbeticas qñcūq; volebat ꝛc. Ex certū ē talis ad ꝑ ale sensus modicū q̄ere. nec vī catholicū moysen vlē dñs nr̄m ihm xp̄m extollē. ꝺ volūtatē suā bonā diuine volūtati subiectaz ee debē clare ostēdit. d. Pr̄ñ sic ego volo. ex fiat voluntas mea ex illā ꝑ intrlē ꝓmēdatōz moysi diuia volūtas videt nō negata. si qñcūq; voluit ꝙbetare potuit. Et ꝙbatio burg. ad ꝺ idneta falsificat suā ītētōz: qz adhuc illō: State: vt cōsulā qd reciplat dñs. Ille ei text⁹ ostēdit luce clarius illustratōnes factas moysi poti⁹ dependēte a diuia volūtate ꝺcipiente ex a moysi volūtate obaudiēte. vtz recte intellīgam: ꝛ sepe ō correcta ē extollēda burg. excellētia. ex moyse ꝑter imo ꝛ ītētōz ille ꝓmēdauit. vt i correctorio immediate p̄cedēte. et i scdo correctorio ca. xxxiij. Exo. Ca. xiij.

Rofectusq; ē pp̄ls. Hic ꝛñr pōtur ipedimēto rum

ex transgressione explorator̃ dñi Nungāl hēdent: q̃ sic maria peccauit ꝓbio malo ⁊ falsilocutꝰ ⁊ explorator̃ ⁊ vindict in prem principale: ⁊ incidentale. scḋo ꝓ incipit. xv.ca. Circa primus Hemitic transgressio explorator̃: scḋo alior̃ xviij.ca. Circa primū ponit ꝓ explorator̃ inuerecundo ⁊ relatio ibi.

Locutiq; sūt eis. Circa iter explorator̃ ꝓ ponit locum vñ recesserunt de deserto. Et ꝗ vi q̃ recessissent: q̃ ō. q.ca. dr̃ recedendo de mōte syna. ꝓ recessit nubes in solitudine pharā. Dēm q̃ pharan est nomen generale deserti in q̃ sunt multa loca deiectiua: q̃ vñ⁹ est asseroth. ō. q. ca. accipit pharan. ꝓ prima pte deserti. ꝓ pe montē synai: hic sūt. ꝓ vltia vsq; ad trā promissionis ⁊ Asseroth ē i medio. scḋo ponit eor̃ missio cū dr̃ moysi. b Mitte vir. q̃ rē. Circa q̄ sciendū q̃ ꝓpls inclinabat moysē ad mittendū exploratores q̃ ꝑsiderarēt terrā an ingressus eor̃: Vn q̃ dr̃ Deu. j. ca. Accessistis ad me oēs et q̃ dixist. Mittam⁹ viros q̃ ꝑsiderēt trā et renūciēt p q̄ ⁊ per quam⁹ ascendēm⁹: ⁊ sūt nō videbat bonū ipsi moysi: eo q̃ dñs ei dixerat q̃ eis eor̃ ductor: vt habet̃ Exo. xxxiij. Vel rumōr̃ quor̃ importunitate ꝓpli ꝓclusi sūt hoc dñm: q̃ rñdit a. Mitte vi. rē. tra q̃ ego dabo filijs israel. c Fecit moysen q̄ imperauerat. In hebreo hī q̄ dixerat. q̃ nō sua ꝓpria voluntate: sed dñi. d Nūeno principes virorū sic nominant. q̃ postea fuerūt deteriorati cetera patēt visq; ibi. e Vocauitq; osee filiū Nun iosue. q̃ ut in pcedēti⁹ vocat⁹ ē iosue: ⁊ ē q̃ anticipatiōes. Nō aūt ꝗa moyses mutauit nomen ei⁹ sed q̃ moyses optauit dñm vt reuerteret eū saluo corpore ⁊ mente: q̄ ⁊ factū est. vel ex se quentibus: nō vocat⁹ ē iosue q̃ interpretat̃ saluus cetera patent visq; ibi. f Et ve. us debis. In heb. hī. Et vēit in hebron ⁊ dicit⁹ ra. sa. q̃ sol⁹ caleb iuit illuc ⁊ optauit dñm sup sepulcra patrū vt dño ꝓcurante eū a decepcōe aliorū exploratorū. Qs videbat ꝗ inclinatos ad malū. Et ꝟ accipit ex ꝟ. q̄ dñs ad moysen dicēs. Mitte viros q̃ ꝑsiderent terrā chanaan: quā daturus sum filijs israel: singulos ō singulis tribubus et principibus. Fecit moyses q̄ dñs imperauerat de deserto pharan mittens principes viros: quor̃ ista sunt nomina. De tribu rubē: semmua filium zechur: de tribu symeon: saphat filiū vri. De tribu iuda: caleb filiū iephone. De tribu ysachar: igal filium Joseph. De tribu ephraim: osee filium nun. De tribu beniamin phalti filium raphu. De tribu zabulon: geddiel filiū sodi. De tribu ioseph sceptri manasse: gadi filiū. De tribu dan amihel filiū gemalli. De tribu aser: sthur filiū michael. De tribu neptali: naabi filium napsi. De tribu gad: guel filiū machi. Hec sūt nomina virorū: ḋs misit moyses ad ꝑsiderandū terrām: vocauitq; osee filiū nun iosue. Misit ergo eos moyses ad ꝑsiderandū trā chanaan: ⁊ dixit ad eos. Ascendite p meridianā plagam. Cūq; veneritis ad mōtes ꝑsiderate trā q̄lis sit: ⁊ pplm q̃ habitator ē ei⁹: vtrū fortes sit an infirm⁹ pauci nūero an plures: ipa trā bona an mala: vrbes q̄les murate an absq; muris: hum⁹ pinguis an sterilis: nemorosa an absq; arbor̃. Cōfortamini ⁊ afferte nob de fructib⁹ terre. Erat aūt tps q̃ tam pcōq; vue vesci possūt. Cūq; ascēdissent explorauerūt terrā. a deserto syn vsq; roob iuxta⁹ emath. Ascēdēs itaq; ad meridiē: ⁊ venerūt i hebron: vbi erāt achiman et sisai et tolmai: filij enach. Nā hebron septē ānis ātē thanim vrbē egypti cōdita ē. Pergētesq; vsq; ad torrētē botri: absciderūt palmitē cū vua sua: quē portauerūt i vecte duo viri. de malis q̃s granati: ⁊ de fici loci illi⁹ tulerūt: q̃ appellat⁹ ē nebelescol. i. torrens botri eo q̃ botrū portassent inde filij israel. Reuersiq; exploratores fre p⁹ q̃dragīta dies ofti regione circuita venerunt ad moysen ⁊ aaron: ⁊ ad omnez cetū filioꝝ israel in desertū pharan: q̄ est i cades. Locutiq; eis ⁊ omni multitudini ostenderūt fructus trre: ⁊ narrauerūt dicentes. Venim⁹ in terrā ad quam misisti nos: q̃ revera fluit lacte et melle: vt ex his fructibus cognosci potest: sed cultores fortissimos habet: ⁊ vrbes grandes atq; muratas. Stirpē enach vidimus ibi. Amalech habitat in meridie: ethеus ⁊ iebusē⁹: ⁊ amorreus i montanis. Chanane⁹ vo mare: ⁊ circa fluēta iordanis. Iracundus caleb cōpescens murmur

bi Josue. xiiij. vbi caleb dicit iosue. Iurauitq; moyses ille filio frazq; q̃ calcauit pes tu⁹ erit possessio tua. Et sic dicē. Dñs dixit q̄ iosue: ⁊ tradidit ei debitū in possessionē. q̃ Nam de. sep. an. ait tha. rē. Hoc de gigantibus ad rñdēdū recte q̄ntū⁹ imediate secuti sūt mōtes de filijs enach q̃ erāt gigātes: ⁊ ethnici egipti citate ꝓmo rabāt gigātes pp q̄ gigātes tribūnos vocari sunt: ō posset alicui mirari ⁊ rē maxime vocēt de egypto sic erāt filij israhel quō in ebron essent gigātes: ō dicit q̃ hebron fuit edificata ante thanim. q. d. nō ē mirū si ibi habitant gigātes: q̃ ebron est antiquior ⁊ ppinquior ipe deluuij q̃ thanī in quo vigebat natō gigantū. b Perrexitq; vsq; ad torrē botri. Ē botr⁹ nomīe expressit in Hebr. ꝓp. i Reuersiq; explo. ter. post. xl. dies. dñe Hebr. q̃ manus ipo satis requirebat ad pgrandā tanta terre spacia: ⁊ ꝓ hoc bene dixit. q̃ dispositum erat differre introgressum terre. pmissionis p. xl. ānos sm mōtē dicē. qbus exploratores ꝑsiderauerūt terrā: vt hī ca. sequēti. k Locutiq; eis. Hic ꝓsequit exploratoꝝ relatio cū dr̃. l Venimus in ter. ad quas misistis nos. q̃ revera fluit lacte ⁊ melle q̃ ibi est abūdantia pascuoꝝ ⁊ memor⁹ i qbus apes mellificāt sine humano labore. Incepit narratōes suā a ꝓmedatione terre vt magis retraheret eos ppls posita in narratōe de ea sic detractor aliq̃s incipit a ꝓmēdatione gloe cui vult detrahē: vt ꝓ tali cō mendatōe incitet corda audientiū ad credendus q̃ in dicendo mala de illa gēte nō moueatur odio ⁊ veritat⁹ amore ⁊ sic sibi mag⁹ credat ⁊ nō subducat difficultates obuiādi terrā illā cū dr̃. m Sed cal. fo. bis qbus nō poterim⁹ resistere. n Seipē enach. i. gigantes am. o Amalech habitat in me. hūc ppli ꝓ recuit q̃ habitabat i pte p quā ingressi erāt ⁊ vt reuerterēt ppli in sedē: cui amalech alio molest⁹ fuerat: vt hī Exo. vij. p Chanane⁹ vo mo. iu. mare: ⁊ circa fluēta iordanis. q. d. q̃ istoꝝ nō est in gressus possibilis pp oppōe ex his fuit terra⁹ ppls ⁊ incepit murmurare ꝑ moysē. Et ō caleb q̃ fuerat fidelis i hac

missione ad reputmendū murmūr ppli ⁊ timorē dicit.
q Ascē. ⁊ possi. ter. qm̄ po. ob. eā valde facilē cū dei adiu
torio. r Filij vero q fuerāt cū eo. excepto iosue ⁊ Be
traxerūtq; terre. nō ex sterilitate: q; cōtrariū dixerant ḥ ex
moribus ⁊ pestilenti habitatōe ita q; boies nō psūt ibi diu
vtiere. ḡ dixerunt.
t Terra quā lustra.
uerūt. habit. suos di
cit ra. Sa. q; in illa
terra viderunt in q̄
libet villa boies se
pelientes mortuos
q̄s dñs faciebat ad
bonitz filioz isrl. vt
pauci remanerēt ad
pugnandū cū eis. ⁊
ipi exploratores re
tulerūt ad malū po
pulū isrl. v Ibi
vidim⁹ mōstra que
dā. i. boies vltra q̄n
titatē naturalē aliōs
mirabiliter excedē
tes vt sic filij isrl rer
rerent ex pdictōe ter
re ⁊ habitatoz eius
x Quib⁹ cōpati
q̄si locuste videba
mur: modus loq̄n
di est hybolicus. ⁊
fm veritatē boibus
numerōs⁹ aduersarij
sui vident eos mul
to robustiores q̄ ipi
in veritate. ⁊ trepi
dant vbi non est ti
mor Capi. xiiij.
¶ Hic pt⁹ trās
t gressionē ex
ploratorum.
Hic cōsequēter po
nit transgressio alio
rū. ⁊ p̄ ḡram ad eo
rū desperationē. Se
cūdo q̄ntum ad eoz
psumptionem: ibi.
Et ecce mane. Circa primū ponit di
cta trāsgressio. secūdo trāsgressiōis pu
nitio ibi. ⁊ dixit dñs
mn⁹. Circa primū
sciendū q; ex verbis
exploratorū fuerūt
territi ⁊ desperati ō
cōsecutōe terre a deo
sibi promisse. ⁊ ideo
p̄ properūt in hoc
murmurationis. ⁊ tō dr. Et murmurati sūt ēt. scdo desperationis ibi. b Vtinā mortui esse. in egy. ⁊ nō in hac va
sta solitudine. In hebreo dr. Vel in hac solitudine mortui essemus. ⁊ in ḥ p̄s p hoc dñi dicētis infra eodē ca. sicut
locuti estis audiente me: sic faciā vobis in solitudine hac
tacebunt cadavera vestra. Tercio in verba rebellionis di
centes cōstituam⁹ nobis ⁊c. c Quo audito moyses ⁊
aaron ceciderunt pni in terrā ne dēs irasceret: ⁊ ve furia
populi frangeret. d Et Io iosue filius nun ⁊ caleb: de
lentes de transgressione populi ⁊ de afflictiōe moysi.
e Scinderūt vestimēta sua. in signū magne tristicie: ⁊ dr
sile in plurib⁹ locis vt. ac no. ⁊c. f Nolite rebel. ei. ꝫ dñs.
tū q; rebellādo moysi rebellabāt dō cui⁹ erat nunci⁹. tū q;
pplī q̄ ortiebat ptra moysen
q ait. Ascendam⁹ ⁊ possidea
mus eraz: qm̄ poterim⁹ ob
r tinere eā. Filij vo q̄ fuerāt
cum eo dicebāt. Neq; ad
huc populū valem⁹ ascen
dere q; fortior nobis ē Be
traxerūtq; terre, quā inspe
xerant apud filios isrl dicē
s tes. Terra quam lustrau
imus: deuorat habitatores su
os. Ppls quē aspexim⁹: p
t cere statute est. Ibi vidim⁹
mōstra quedā filioz enach,
u de genere gigāteo: quibus
comparati quasi locuste vi
debamur. Ca. xiiij.
a Flet vociferās omnis
turba fleuit nocte illa
⁊ murmurati sūt ꝫ moysen
⁊ aarō cūcti filij isrl: dicen
tes. Vtinā mortui essemus
b in egypto, ⁊ nō in hac vasta
solitudie. Vtinā peam⁹: aut
nō inducat nos dñs in ter
rā istā ne cadam⁹ gladio: ⁊
vxores ac liberi nostri du
cant captiui. Nōne melius
est reuerti in egyptū. dixe
rūtq; alter ad alterū. Cōsti
tuam⁹ nobis ducē, ⁊ reuer
c tamur in egyptū. Quo au
dito moyses ⁊ aaron, ceci
derūt, pni in terrā coram oīi
d multitudie filioz isrl. Et Io
sue filius nun: ⁊ caleb filius
phone: q̄ ⁊ ipi lustrauerant
e terrā: scinderunt vestimenta
sua ⁊ ad oēm multitudinez
filioz israel locuti sūt. Ter
ra quā circuiuim⁹ valde bo
na ē. Si, pcius fuerit dñs
inducet nos in eā: ⁊ tradet
humū lacte ⁊ melle manā
f tē. Nolite rebelles cē ptra
g dñm, neq; timeatis popl̄m
terre hui⁹: q; sicut panē ita
h eos possum⁹ deuorare. Re
cessit ab eis oīs p̄sidiū, po
min⁹ nobiscū ē. Nolite me
tuere. Cūq; clamaret omis
i multitudo et lapidā⁹ eos
k vellet opprimere. Apparu
it gloria dñi sup tectū fede
ris cūct⁹ videntib⁹ filijs isrl,
l ⁊ dixit dñs ad moysen Vs
q̄q; detrahet mihi ppls iste
m Quousq; nō credēt mihi i
oib⁹ signis q̄ feci coraz eis
n Feriaz igit eos pestilentia
o atz cōsumā: te aūt faciā pri
cipē sup gentē magnā ⁊ for
p tioē q̄s hec est. Et ait moy
ses ad dñm, vt audiāt egy
q ptij ō quoz medio eduxisti
r pplm istū; ⁊ habitatores terre
hui⁹: q̄ audierūt, q; tu dñe i
pplo isto sis et facie videa
ris ad faciē: ⁊ nubes tua p
tegat illos: ⁊ in colūna nu
bis p̄cedas eos p diem; ⁊ i
colūna ignis p noctē: q; oc
cideris tantā multitudinē q̄si
vnū boiez ⁊ dicāt. Nō po
terat introducē pplm i terrā
p̄ q̄ iurauerat; iccirco occi
s dit eos i solitudie. Magni
t ficet q̄ fortitudo dñi sic iu
v rasti dicēs. Dñs patiēs et
x multe mie: auferēs iniq̄tatez
dōs p̄cepat eis: q; irēt ad terrā p̄missiōis. ⁊ sic rebellabant
et i piona, gnia g Neq; ē. sic pane possum⁹ eos deuora
rare. i. absq; vlla difficultate. b Recessit ab eis oē p̄sidi
um. q; tute tunc erāt timore pcussi. ita q; nō remaneret
in eis p̄siliū ⁊ vnus resistēdi. ḥ q; ppls
ita erat despat⁹ q; ñ
recipiebat admonitōez ⁊ volebāt se cō
uertē ad occisionez.
vñ sequit. i Et la
pidāb⁹ vellet eos op
primere. i. moysen ⁊
aaron iosue ⁊ caleb
k ꝫ ppter glia dñi
ad defensiōez eoz ⁊
trōie maior. l Et
dix. dño. Hic ponit
dicte trāsgressionis
punitio circa q̄ pri
mo pōit dei ꝫminatio. scdo pene relaxatio ibi. Dixitq; dño.
Circa primū igit p̄ ponit transgressiōis re
pentio dicunt cū dr.
l Et dixit dño ad
mo. rē. q. d. ab eritq;
ō egypto incepērūt
vt p̄z Exo. xiiij. ⁊ cō
tinuarēt vsq; mō.
m Quousq; ñ cre
dēt mihi i omnib⁹ sī
gnis. q̄ fuerūt tā mi
rabilia q̄ deberēt cre
dere eis. n Feriā
igit eos pest. rē. Ḥ b
nō fecerit. cū verū di
xit. q; loq̄bat fm de
merita ppli vt sit sē
sus meuerē: vt ḥ ei
faceret. o Te aūt
faciā pn. b aūt intelligit ꝑditōnaliē. i. si fa
ceret penas. faceret
istō scām. q; merita
tua exigūt. p Et
ait mo. ad inuitādū
ira dī ne ppls totaliter
pēret. ⁊ ad ḥ allegat
blasphemiā nois dī
si ḥ hāt dr. q Et
audi. egyptij. q. d. si
ḥ fieret vērum ad eo
rū noticiā ⁊ nūc imō
derēt i mā blasphe
miā q; nesciūt ppli
culpā r Et durato
res tre h⁹. i. tre cha
naneoz. ad quā ibāt ⁊ ipugnēt spōtanee tue dicētes q; Ix po
terit, educē ppls ō egypto. nō tū introducē i trā promissam q;
fortior ē in ciuitatib⁹ ⁊ hierarchib⁹ ḡ egypt⁹ ⁊ ḥ ē q̄ dō pō
pore. i. roda. rē. ⁊ tō pdūcit o Magnificet ḡ fortitudo. rē. introducēdo ppls istū ad trā quā ei promisisti q̄ nō posset fieri si
iste popul⁹ penit⁹ deleret. q; nō remanerēt reliq̄e ex ipio.
t Sic iurasti dicēs. si dicēs ñ refert ad ifa; immediate sequēte. q; nō sūt. hec dñi ꝫ moysi. vñ t sicut hec dixit moyses
dño Exo. xxxiij. c. ḥ refert ad intentiōnē dī scām abiue Hes.
xxxij. c. vbi dī sic. Per meipsum iurauī dixit dño. ⁊ sequit
Possidebit semē. tu. rē. v Dñs. p oim gubnatōez ⁊ Pa
tiēs. p penitēte peaz expectatōez y Et multe mie. p pe
ne relaxatōez. z Auferēs iniq̄. i. pēā facta ꝫ p̄teritum.

a Et scelera. pīa dicam. b Nullūq; innoxiū derelinqs eris: qz oīa peralbūt pctā eōrū originale: t aduleri cum hoc saltem veniale. c Qui visitas pcā patrū in filios ꝛc. qz vsq; quartā generatōnē pmgit pleo videre filios suos: t eōrūsq;, t sic filij vt frequenter fūt imitatores pīoꝝ scelerū t pleo puniuntur i eis: qñ videt pena eoꝝ. d Dimitte obse. pec. po. tē. q. d. tolerō t iam grauiter te offenderūt q indigēt nta maxima misericordia.

e Dixit dñs. b pīr ponit pene relatarō qbus ad vnā prem cū subdit. f Dimisi iu. ver. tu. et bō dicit tanq; qz nō totaliter dimisit: ꝙ ostendum ad ꝙ nō deleret totū pplm ist; ꝙ subdit. g Vno ego. modo ē affirmatiua dine t ē sensus sic verū est q ego fūdo. qz sum vita p ētiā: sic verū ē verbū meū de nō delendo totū pplm simul ꝙ subdit. h Et implebit glo. dñi vniuer. i. q facta mirabilia ꝙ facias introducendo populū i tras promissas diuulgabit gloria nois mei per vniuersā trām: sic pro deficabō iordanis t subuersione hiericho t silīb⁹. Aliq tū exponūt bñ q hoc intelligat de xpo: q ꝑm carnē descēdit o illo pplo. p quē impleta est oīa tra glia dñi. i Ārā. b pīr referunt pcē pene de bitc: t pmū ꝙtū ad cōtatē populi dī.

k Omes ho. q ꝛc. pp q̄ dcbuissent mihi credere t obedire l Et tēp. me tas ꝛc. scdm alīs egressus ō egypto Exo. v. scdo i recessu Exod. xiij. Tercio i deserto sar ad aq̄s marath Exod. xv. Quarto in murmur. p defectu carnīū: vt h capi. xi. Quinto pl⁹ colligendo ō māna t seruando vsq; mane Exo. xvj. Sexto in raphidim p defectu aque Exo. xvij. Septio i pharāōe viuali Exo. xxxij. Octauo ex ipatiēta labor: vt h

§ t scelera: nullūq; innoxiuꝝ
c derelinquens qui visitas
pcā patrū i filios i tertiaꝝ
d t quartā generatōnēz. Dimitte obsecro pcīm populi
tui hui⁹: ꝛ ꝑm magnitudinē
misēdie tue: sicut ꝓpitꝰ fu-
isti egredienti⁹ de egypto
e vsq; ad locū istū. Dixitq;
f dñs. Dimisi iuxta ꝙbū tuū
§ Viuo ego: t implebit glo
i ria dñi vniuersa terra. At-
k tēn oēs viri q videūt ma
iestatē meā; t signa que fe-
ci in egypto t in solitudine
l t temptauerūt me iaz p de
cem vices; nec obedierunt
voci mee. si videbūt terrā
p qua iurauī patrib⁹ eoꝝ;
nec quisq; ex illis q detra-
xit mihi intuebit eaz. Ser-
uum meū caleb qui plenus
alio spīritu secutus est me;
inducā in terrā hanc quam
circuiuit: t semen ei⁹ possi-
debit eā. Qm̄ amalechites
t chananeus habitāt i val
libus; cras mouete castra:
t reuertimini in solitudinē
p viam maris rubri. Locu
tusq; est dñs ad moysen et
aaron dicēs. Vsq;q; mul
tudo hec pessima murmu-
rat ꝛtra me. Querelas filio-
rum israel audiui. Dic er-
go eis Viuo ego ait domi
nus; sicut locuti estis audi
ente me sic faciā vobis. In
solitudine hac iacebūt ca-
m dauera vestra. Oēs q̄ nu-
merati estis a vigīti ānis t
supra; et murmurastis con
tra me: nō intrabitis terrā
super quam leuaui manum
meam vt habitare vos fa-
cerem; ꝓter caleb filium
iephone et iosue filiū nun.
n Parulos āt vros de q̄b⁹
dixistis q prede hostib⁹ fo
rēt introducā vt videāt ter
rā q vobis displicuit. Vra
cadauera iacebūt in solitu
o dine. Filij vri erūt vagi in
p deserto ānis q̄draginta; et
portabūt fornicatiōez viaꝝ
donec ꝓsummant cadaue-
ra patrum in deserto iuxta
numerū q̄draginta dierum
q̄bus ꝓsideraſti terrā. An
nus p die imputabit. Et q̄
draginta ānis recipient in-
quitates vras t scietis vltō
nem meā. Qm̄ sic locutus
sum ita faciā oi multitudini
huic pessime; que ꝓsurrexit
aduersum me. In solitudie
q hac deficiet: t morīet. Igit
oīs vir q̄s miserat moy-
ses ad ꝓtemplandū terraꝝ
t q reuersi murmurare fece
rāt ꝑ cū ꝑem multitudinez
detrahētes frequ ēet mala,
r mortui sē atq; percussi i ꝓspe
s ctu dñi. Josue aūt filiꝰ nū:
t caleb filiꝰ iephone vixerūt
ex oībus q̄ pcesserāt: ad ꝓsi
derandā terrā. Locutusq;
est moyses vniuersa verba
hec ad oēs filios israel et lu
t xit pplus nimis. Et ecce ma
ne prio surgētes; ascenderūt
in cē montis atq; dixerūt.
Parati sum⁹ ascendere ad
locum: de q̄ dixit⁹ est
qz peccauim⁹. Quib⁹ moy
ses. Cur īnqt transgredimi
ni ꝙbū dñi; qđ vob nō cedet
i ꝓsperū. Nolite ascēdē nō
ci ē dñs vobiscū; ne corruā
tis coram inimicis vrīs.
Amalechites t chananeꝰ
ante vos sūt q̄ gladio cor
ruetis eo q nolueritis ac-
quiescere domino: nec erit
v dñs vobiscum. Et illi ꝓtenebrati; ascenderūt i verti
cem montis. Arcba autez
testamēti dñi t moyses nō
recesserunt de castris. De
scenditq; Amalechites et
chananeus qui habitabāt
in monte; et percutiens eos
z atq; cedens ꝓsecut⁹ ē eos
vsq; horma.

dine. Filij vri erūt vagi in deserto ānis q̄draginta; et portabūt fornicatiōez viaꝝ donec ꝓsummant cadauera patrum in deserto iuxta numerū q̄draginta dierum q̄bus ꝓsideraſti terrā. Annus p die imputabit. Et q̄draginta ānis recipient iniquitates vras t scietis vltōnem meā. Qm̄ sic locutus sum ita faciā oi multitudini huic pessime; que ꝓsurrexit aduersum me. In solitudine hac deficiet: t morīet. Igit oīs vir q̄s miserat moyses ad ꝓtemplandū terraꝝ t q reuersi murmurare fecerāt ꝑ cū ꝑem multitudinez detrahētes frequ ēet mala, mortui sē atq; percussi i ꝓspectu dñi. Josue aūt filiꝰ nū: t caleb filiꝰ iephone vixerūt ex oībus q̄ pcesserāt ad ꝓsiderandā terrā. Locutusq; est moyses vniuersa verba hec ad oēs filios israel et lu xit pplus nimis. Et ecce mane prio surgētes; ascenderūt in cē montis atq; dixerūt. Parati sum⁹ ascendere ad locum: de q̄ dixit⁹ est qz peccauim⁹. Quib⁹ moyses. Cur īnqt transgredimini ꝙbū dñi; qđ vob nō cedet i ꝓsperū. Nolite ascēdē nō ci ē dñs vobiscū; ne corruatis coram inimicis vrīs. Amalechites t chananeꝰ ante vos sūt q̄ gladio corruetis eo q nolueritis acquiescere domino: nec erit dñs vobiscum. Et illi ꝓtenebrati; ascenderūt i vertice montis. Arcba autez testamēti dñi t moyses nō recesserunt de castris. Descenditq; Amalechites et chananeus qui habitabāt in monte; et percutiens eos atq; cedens ꝓsecut⁹ ē eos vsq; horma.

m Dñs q nu. estis a vigīti ānis e supra. Et q ꝓs q illi q erāt minoris etatis nō incurrerūt hāc penā. silr nec filij leuī. qz nō fuerūt numerati a vigīti ānis: q̄ ab vno mēse vt dicit ē ō. capi. Et sc̄do nūerati fūt a. xxx. ānis t ō. vt ꝓbatum est. iiij. ca

n Parulos aūt vros. Hic determinatur pena ꝙtis ad illos q erāt. j. xx. ānoꝝ qi ij nō fuerīe in deserto mortui: nō retardati fūt ab ingressu terre promissionis xpt pcā patrū suoꝝ xxxix. ānis. t ē q̄ subdit. o Ft. vero. etc in deserto ānis xl. Dum⁹ ān⁹ egressionis ō egypto qui is trālterat ꝓpter i ipsis quadraginta.

p Et pos. for. vitam i. penā pcīs vioꝝ: qb⁹ recessistis a dño sic fornicatrix a legitimo viro. q Igit oīs viri ō. dēmisit pena explorato⁹ cū subdit. r Mortui sē. i. filios hoc tribuit ad frōtē aliorum ex sententia dñi.

s Josue āt filiꝰ nū. t caleb filiꝰ iephone vixerūt. Dicta. ia. q ex ꝙbus intelligi q̄ successerūt eis i hereditate: qa pp ꝙmissa coꝝ filij ipoꝝ fuerūt puniti be reditate i tra ꝓmissionis. t Dimisi: quia ameri ani corda populi a ꝓsecutōe terre ꝓmisse. i Et ecce. Hic ꝑr ponunt trāsgressio pplī ex ꝙsumptiōe. qz sic pa⁹ ad mādatum dei ire noluerāt: ita postea ꝑ voluntatē dei t ibitiōēz moysi ire voluerūt: t pars ira vsq; ibi. v Sit illi pax. i. pcā sua excecati.

x Persecutus est eos vsq; horma. nomen est loci impositū ab euētu: vt bi. j. xxi. capō. Sz ꝙ ponit q annpationem.

In ca. xxij. vbi dicitur in postilla. Et ideo concludit. magnificemur ergo sanctitudo domini.

Vpra in additõe sup Exo. xxxiij. sup illud verbũ. Quo transeũte coĩa eo dit. dñator dominus de⁹ ẽ. fuit ostũsus q̃ illa verba dñator ẽ. nõ fuerũt moysi ostẽsa. ꝯ ipse deꝰ docẽtia moysen vias suas q̃bus deus rõnalẽ creaturã regit: put ibi fuit plenius declarũ: que quidem vie sunt misericordia. iustitia. fortitudo. Misericordia manifestat diuinã oipotentiã manifestat. put in collecta dr. De⁹ qui oipotentiã tuã parcendo maxime et miserando manifestas: iccirco moyses edoctus a deo: de vijs dei sue predicte eũ mõ diuinas miserationes imptorabat p ppõ propaũ dicebat. magnificentur ergo fortitudo dñi. Fortitudo ei dñi sua oipotẽtia ẽ et magnificat manifestat mirabilis. i. manifestat mirabilẽ fãdo. Qñ aũt sequit in lra fm translationẽ nrãm. Sicut imbrem dicẽs. In heb. hf. Sicut locut⁹ est dicens: ꝯnie refert ad lras imediate sequentẽ que fuerunt verba dñi docentis moysen vias suas. vt dcm est. Et notãdũ q̃ in hoc loco de patrũ meritis moyses nõ fecit mentionẽ in speciali sicut i pcõ vituli dixit supra. xxxij. c. Memẽto abrahã et ysaac seruoꝝ tuoꝝ. Nec i generali. nõ ẽm dixit. Qui custodis misericordiã in milia. cui⁹ nõ est. q̃ in hoc loco dñinis nõ miserationibus innitebat. nõ aũt meritis patrũ sibi p̃missis in hoc loco Misericors et misericors q̃ vt in p̃dicta additõe fuit expositũ hoꝝ duoꝝ nomiñ adiectiuoꝝ. p̃mũ intelligit de creatõe fm quã natura creata p̃dicatur de nõ esse ad esse: qõ pertinet ad misericordiam. Secũm de his q̃ addunt sup naturã vt ibi fuit expositũ. de quib⁹ ad pcẽs moyses nõ fecit mentiõẽ: ꝯ primo ipse orabat patientiã deumã dicẽs. Patiẽs eo q̃ in dei videbat ergã eos sic accensum q̃ oẽs sibi minabat p̃imere. vñ dicit. Qui occidisti tamẽ multitudinẽ ẽ. vnũ hoicm vñ moyses in hoc loco nõ vt̃ petiuisse relaxatiõẽ oimodã sibi⁹ delicti ꝯ lõganimitatẽ diuinã et etiã q̃ peccata eoꝝ nõ sibi fuisset ponita ꝯ successiue. vñ dicit. Qui visitas pcã patrum in filios. vnũ in denẽ moyseo repente oiones ẽo fecit. p ppõ dicẽs. cap. xx. Et ozani dominũ et dixi rẽ. et etiã de oione. p aaron facẽ mẽtiõẽs. nõ tamẽ de hac oione aliquid dicat. q̃ nõ peteb at remissionẽ oimodã nisi q̃ de se hñt lõganimiter erga eos: qõ ꝑs in executõne: q̃ oẽs illi q̃ fuerũt in hoc pcõ explorantes culpabiles fuerũt p̃dẽnari nõ solũ ad mortẽ tpales in deserto. ꝯ etiã ad mortẽ eternã. Ad qõ aliq̃ allegãt illũ põ. Quadragẽta anis rẽ. ꝯ⁹ iurauj in ira mea si introibũt in requiẽ meã. Replica correctoꝝ cõtra Burg.

Ca. xiij. Burg. singularis est. allegãs circa oiones moysi q̃ verba dominj sint: quẽadmodũ. ꝫ. Exo. xxxij. lõga digressiõe ꝑsuxit: ꝯ ea q̃ intẽdit ꝺ et ibi nõ esse fundata. vide in correctorio vlt. Exo. Capũ xv.

Locutus est do. xv. min⁹ ad moysen dicẽs Loquere ad filios isrl: et dices ad eos. Cũ ingressi fueritis terrã habitatiõis vr̃e ẽm ego dabo vobis. et fecerit oblatiõem dño in holocaustũ aut victimã pacificã vota soluẽtes vel spõte offerẽtes munera: aut in solẽnitatib⁹ vr̃is adolẽtes adoꝛem suauitatis dño ꝺ bob⁹ siue de ouib⁹ offeret. ꝺcũq; imolauerit victimã sacrificiũ similẽ decimã ptez ephi conspsam oleo: qõ mẽsurã bẽbit ãrtã ptez hin: et vinũ ad libamentũ libe p̃ncipis ꝺ ei⁹ mẽsure dabit i holocaustũ siue i victimã. ꝑ agnos singulos et arietes erit sacrificiũ: sile duarũ decimarũ q̃ cõspsa sit oleo tercie ptis hin: et vinũ ad libamentũ tercie ptis eiusdẽ mẽsure offeret in odoꝛẽ suauitatis dño. Qñ vo de bob⁹ fecerit holocaustũ: aut hostiã, aut impleas votũ vel pacificas victimas, dabis q̃ singulos boues similes tres decimas ꝛsperse oleo quod habeat medium mensure hin. et vinũ ad liba fundenda eiusdẽ mẽsure: in oblatiõẽ suauissimi odoris dño Sic facies q̃ singulos boues et arietes et agnos et hedos. Cũ indigene q̃ pegrini. eodẽ ritu offerent sacrificia. Vnũ preceptũ erit atq; iudiciũ, tam vobis q̃ aduenis terre. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Loq̃re filijs isrl et dices ad eos Cũ veneritis in terrã quaz dabo vobis et comederitis de panib⁹ regionis illi⁹: sepabitis primitias dño ꝺ cibis vestris. Sicut de areis primitias sepabitis ita et ꝺ pulmentis primitiua domino. Qz si q̃ ignorantiã pteritis q̃cq; hoꝝ que locut⁹ ẽ dñs ad moysẽ: et mãdauit q̃ eũ ad vos: a die qua cepit iubẽ et vltra: oblitaq; fuerit facere multitudo: offeret vitulũ ꝺ armẽto holocaustuz odoꝛẽ suauissimũ dño et sacrificiũ eo⁹ ac liba vt ceremonie postulant. et vnũ hircũ pro delicto. Ꝛeplica correctoꝝ Burg.

Ca. xiij. Burg. singularis est. allegãs circa oiones moysi q̃ verba dominj sint: quẽadmodũ. ꝫ. Exo. xxxij. lõga digressiõe ꝑsuxit: ꝯ ea q̃ intẽdit ꝺ et ibi nõ esse fundata. vide in correctorio vlt. Exo. Capũ xv.

Locutus est do. xv. min⁹ ad moysen dicẽs Loquere ad filios isrl: et dices ad eos. Cũ ingressi fueritis terrã habitatiõis vr̃e ẽm ego dabo vobis. et fecerit oblatiõem dño in holocaustũ aut victimã pacificã vota soluẽtes vel spõte offerẽtes munera: aut in solẽnitatib⁹ vr̃is adolẽtes adoꝛem suauitatis dño ꝺ bob⁹ siue de ouib⁹ offeret. ꝺcũq; imolauerit victimã sacrificiũ similẽ decimã ptez ephi conspsam oleo: qõ mẽsurã bẽbit ãrtã ptez hin: et vinũ ad libamentũ libe p̃ncipis ꝺ ei⁹ mẽsure dabit i holocaustũ siue i victimã. ꝑ agnos singulos et arietes erit sacrificiũ: sile duarũ decimarũ q̃ cõspsa sit oleo tercie ptis hin: et vinũ ad libamentũ tercie ptis eiusdẽ mẽsure offeret in odoꝛẽ suauitatis dño. Qñ vo de bob⁹ fecerit holocaustũ: aut hostiã, aut impleas votũ vel pacificas victimas, dabis q̃ singulos boues similes tres decimas ꝛsperse oleo quod habeat medium mensure hin. et vinũ ad liba fundenda eiusdẽ mẽsure: in oblatiõẽ suauissimi odoris dño Sic facies q̃ singulos boues et arietes et agnos et hedos. Cũ indigene q̃ pegrini. eodẽ ritu offerent sacrificia. Vnũ preceptũ erit atq; iudiciũ, tam vobis q̃ aduenis terre. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Loq̃re filijs isrl et dices ad eos Cũ veneritis in terrã quaz dabo vobis et comederitis de panib⁹ regionis illi⁹: sepabitis primitias dño ꝺ cibis vestris. Sicut de areis primitias sepabitis ita et ꝺ pulmentis primitiua domino. Qz si q̃ ignorantiã pteritis q̃cq; hoꝝ que locut⁹ ẽ dñs ad moysẽ: et mãdauit q̃ eũ ad vos: a die qua cepit iubẽ et vltra: oblitaq; fuerit facere multitudo: offeret vitulũ ꝺ armẽto holocaustuz odoꝛẽ suauissimũ dño et sacrificiũ eo⁹ ac liba vt ceremonie postulant. et vnũ hircũ pro delicto. Ꝛeplica correctoꝝ Burg.

Ca. xiij. Burg. singularis est. allegãs circa oiones moysi q̃ verba dominj sint: quẽadmodũ. ꝫ. Exo. xxxij. lõga digressiõe ꝑsuxit: ꝯ ea q̃ intẽdit ꝺ et ibi nõ esse fundata. vide in correctorio vlt. Exo. Capũ xv.

Locutus est do. xv. min⁹ ad moysen dicẽs Loquere ad filios isrl: et dices ad eos. Cũ ingressi fueritis terrã habitatiõis vr̃e ẽm ego dabo vobis. et fecerit oblatiõem dño in holocaustũ aut victimã pacificã vota soluẽtes vel spõte offerẽtes munera: aut in solẽnitatib⁹ vr̃is adolẽtes adoꝛem suauitatis dño ꝺ bob⁹ siue de ouib⁹ offeret. ꝺcũq; imolauerit victimã sacrificiũ similẽ decimã ptez ephi conspsam oleo: qõ mẽsurã bẽbit ãrtã ptez hin: et vinũ ad libamentũ libe p̃ncipis ꝺ ei⁹ mẽsure dabit i holocaustũ siue i victimã. ꝑ agnos singulos et arietes erit sacrificiũ: sile duarũ decimarũ q̃ cõspsa sit oleo tercie ptis hin: et vinũ ad libamentũ tercie ptis eiusdẽ mẽsure offeret in odoꝛẽ suauitatis dño. Qñ vo de bob⁹ fecerit holocaustũ: aut hostiã, aut impleas votũ vel pacificas victimas, dabis q̃ singulos boues similes tres decimas ꝛsperse oleo quod habeat medium mensure hin. et vinũ ad liba fundenda eiusdẽ mẽsure: in oblatiõẽ suauissimi odoris dño Sic facies q̃ singulos boues et arietes et agnos et hedos. Cũ indigene q̃ pegrini. eodẽ ritu offerent sacrificia. Vnũ preceptũ erit atq; iudiciũ, tam vobis q̃ aduenis terre. Locutusq; ẽ dñs ad moysen dicẽs. Loq̃re filijs isrl et dices ad eos Cũ veneritis in terrã quaz dabo vobis et comederitis de panib⁹ regionis illi⁹: sepabitis primitias dño ꝺ cibis vestris. Sicut de areis primitias sepabitis ita et ꝺ pulmentis primitiua domino. Qz si q̃ ignorantiã pteritis q̃cq; hoꝝ que locut⁹ ẽ dñs ad moysẽ: et mãdauit q̃ eũ ad vos: a die qua cepit iubẽ et vltra: oblitaq; fuerit facere multitudo: offeret vitulũ ꝺ armẽto holocaustuz odoꝛẽ suauissimũ dño et sacrificiũ eo⁹ ac liba vt ceremonie

Nota

Additio.

Capũ xv

a Locutus est dñs moysi dicẽs. Hic ponit ꝙdam incidẽs eo q̃ circa idẽ tpus de colligẽte ligna i sabbato accidit ei⁹. et tamẽ obseruatio sabbati fuit statuta a principio creatõis mũdi vt hñ Gen. ij. c. Et benedixit dñs diei septimo et sanctificauit illũ ꝛ occasione hui⁹ fit ꝺ mẽtia de aliqb⁹ alijs legalib⁹ et. r. p̃mo de oblatõe sacrificiorũ. scõo de redditõe p̃mitiarũ. tertio de expiatõe peccatoꝝ p ignorantiaz q̃rto ꝺ punitõe peccatoꝝ p superbiã: secũda põ incipit ibi. Locut⁹ est dñs. tercia ibi. Qz si q̃ ignorantiã. Quarta ibi. Filia ꝺo q̃ superbiaz Circa p̃mũ sciendũ q̃ de istis sacrificijs q̃ ꝺ tangunt. s. ꝺ holocausto: hostia pacifica dcm est in leuitico: q̃ ꝺ plenius addimur de oblatõnibus q̃ debebãt fieri cum istis sacrificijs. q̃ cũ sacrificio agni offerebat sile decia põ ephi oleo ꝛspse: q̃ si pistatõe ei⁹ misceb ꝛ oleũ. et vini q̃rta põ hin fuit offerebat cũ sacrificio arietis offerebant due decime sile oleo ꝛspse et vinũ fcia paro hin. In sacrificio bouis offerebant tres decime sile et vinũ mẽsuratũ hin. Mẽsura aũt olei et mensura vini erat eadẽ i. q̃libet istoꝝ sacrificioꝝ et ex dictis ꝑs lra paucis exceptis.

b Cũ ingressi fueritis lras hitatiõis vr̃e. et ex ꝺ ꝑs q̃ ea q̃ dicunt ꝺ referẽda sũt ad tpus futurũ in quo introierũt terrã ꝓmissionis. c Holocaustũ sacrificiũ erat totuz incẽsum ad dei honorẽ. ꝺ Victima pacifica ꝓ aliquo bono obtẽto a deo vel obtinẽdo. e Agnos et hedos. t p hoc designat q̃ idẽ erat⁹ agni et hedi: et eodẽ oblatiões offerẽde ꝺ et ibi f Cũ indigene. q̃ est de filijs isrl. g Et pegrini q̃ erat cõcretius ad indistinctũ. ꝺ Locut⁹ est dñs. Hic cõsequenter agit de datõe p̃mitiarũ. qz aliq̃d addit q̃ nõ erat supra dcm cũ dr. i Sepabitis p̃mitias dño de cibis vestris. In heb. hf. De pastis vr̃is tortellis: qz de qualiber de coctõne furnũ gallice. Fornee: sepabat tortellino vn⁹ ꝺd̃ sacerdoti⁹ ꝓ primitijs k Sicut de areis. i. de grano q̃ sunt in area. l Ita et de pulmẽtis. In heb. hf. ita ꝺ pastis vestris. Supra ẽm fuerat dcm de p̃mitijs ꝺdis ꝺ grano exire in area vel grãgia q̃ nõ de pasta dicto mõ. et ꝺ dr ꝺ q̃ debebãt p̃mitias dare de isto sicut de illo m Qz si p ignorantiã. ꝺ agit de expiatõe peccatoꝝ q̃ debẽt aliquã cãz diminutionẽ de rõne pcõ. Et ꝓ agit de istis in quibus tangũt cõtrarietz inf illa q̃ dimittuntur. Vnũ est ignorantia. et ꝺ tangit i principio n A die q̃ cepit iubẽ. Ex q̃ ꝑs q̃ ꝺ intelligi de pctis cõmissis positiue volitas dñi fuerat significata ppõ p moysen o Et sacrificiũ eius ac liba. vt ceremonie postulat que determinate sunt. Leui. iij. cap.

p Ds nō sponte peccauerūt.p hoc intelligunt ea q̄ cōmiserunt timore mortis vel alterius pene dicit Aug. quia hoc diminuit rōnez voluntarij.t p ꝑa pcī. q Et si alia Hic pōr agit de explatōne ꝑdictoꝝ pcōꝝ Verum ad vnūz pl̄onaz singulare:q; aliud sacrificiū offerendū erat p multitudine populi t aliud p pl̄ona singulari. t Dia xo q̄ supbiā. Hic pōr agit de pena de pcō ꝑmisso ex ꝑtempore:scdo de iudeoꝝ habenu:ibi. Dixitq; dns. De punitione xo pcī ex ꝑtempore agit p generalit: da generalis pena est mors vñ subditur.

o Peribit de populo suo.t hoc est intelligendū q̄ aliqs erat punitus p testeo. nō solū de facto q̄ erat de mō faciendi: vicio q̄ sciēter fecisset contra mandatū dñi:vt dicit Ysa.xl.t ꝑ hoc q̄ erat q̄ fecisset contra eū: t nō solū q̄ fecisset contra dñi mādatū: q̄ erat q̄ sup ꝑ fuisset monit⁹ t edoctus q̄ tale factū esset contra mandatū dñi:et hoc expoūnt alij verbū salvatoris Matth.xviij. Si peccauerit in te frater tuus.i. te solo faciēte &c. sequit. Si nō audierit te adhibe tecū vnuz vel duos:vt in ore duoꝝ vel trium testiū &c. dicit ergo q̄ ad hoc adhibebatur testeo vt cōtra eos moneret eū t doceret q̄ tale factū esset contra dñi mandatū:vt si postea reciuaret:haberent cōtra eum:nō solū de facto:q̄ erat q̄ fecisset contra monitōes t correctionē. t Factū est aūt. Hic pōr determinat pena de pcō ꝑmisso p supbiā in spāli.i. p violatōne sabbati.

v Qui reclu.eū in car.ne.ad sup ꝑ facere deberēt. Sed contra ꝑ vī Exo.xxxj. Dio q̄ fecerit opus in hac die morietur. Dicit ra.sa.q̄ dā sciebāt ēim debere infligi: q; sic dicit: vetitū erat sibi q̄ nō licebat ꝑ ei facere in die sabbati t tñ non cessauit:nesciebant tamen qua morte debebat mori:quia mod⁹ mortis nō fuerat determinat⁹ Exo.xxxj. t ideo recluserūt eū quousq; scirēt ꝑ q̄ reuelatōnez dñi q̄d t factū ē q; ꝑcepit eis lapidari.aliq; expositores catholici dicūt q̄ reclauserūt eū:q; nesciebāt si fecisset sciēter in sabbato donec sup ꝑ eēnt certificati p diuinā reuelatōnez. t Dixit dns dñi. Hic agit de distinctōe filioꝝ isr̄l ad alios ḡntes ad habitū:sic enī ille pplus erat a deo spāliter electus: eo q̄ ipse xp̄s erat ab illo nasciturus: quare gō data ē ei lex spāliter: sicut fuit dictū in principio Exo.xō dōs voluit eos distingui in hiis ab aliis gentib⁹ sicut in no.festa. religiosi hāt habitū distinctū ꝑ professionē ad quā sūt astricti.ideo q̄ talē habitū ꝑfessōres se ēe indicāt. y Pe fa.si.fim.q̄ am.q̄.pal.po.i eis virtus hyacinthina:i signū q̄ deberēt die quotidianis celestē respectu aliaꝝ gentiū:q; color hyacinthus ē similis colori celi qñ serenū ē. z Quare cū vi.re.&c.vñ t in ꝑmissōne legis tulit colorē eggptū eis qñ videret olim.vt hī Exo.xxxij. t ideo tulit colorē istū eis ad inducendū ad memoriā mandatoꝝ.

nie postulāt hirciq; p pcō Et rogabit sacerdos p omni multitudine filioꝝ isr̄l: t dimittet eis: qm̄ non sponte peccauerūt.nubilomin⁹ offerēt holocaustū dño.p se t p pcō suo coꝝ errore suo t dimittet vniuerse plebi filioꝝ isr̄l t aduenis q̄ pegrinant inter eos: qm̄ culpa ē omnis ppli p ignorantiā Et si alia vna nesciens peccauerit offeret capā anniculā p pcō suo. t deꝑcabit p ea sacerdos: q; inscia peccauerit coꝝ dño:impetrabit q; ei venia et dimittet illi. Tam indigenis q̄ aduenis vna lex erit oim q̄ peccauerint ignorantes: Dia xo q̄ p supbiā aliq̄d ꝑmiserit siue ciuis sit ille siue pegrin⁹ qm̄ aduersus dñm rebellis fuit:perdet de populo suo Verbum enī domini contempsit:t ꝑceptū illius fecit irritum:idcirco delebit t portabit iniq̄tatē suā. Fa cū est aūt cū essent filij isr̄l in solitudine: t inuenissent hominem colligentē ligna in die sabbati: obtulerunt eum moysi t aaron t vniuerse multitudini. Qui reclusērunt eum in carcerē nescientes quid sup eo facere deberent. Dixitq; dns ad moysen:morte morial homo iste:obruat eum lapidi dus omnis turba extra ca stra. Cūq; eduxissent eū extra:obruerūt eū lapidibus t mortu⁹ ē sicut ꝑcepat dns mi⁹. Dixit quoq; dns ad moysen Loquere filijs isr̄l t dices ad eos: vt faciāt sibi fimbrias p angulos pallio ꝝ ponēteo i extremitate bracchinas. Quas cū viderint recordent oim mandatoꝝ dñi:nec sequant cogitatōes suas:t oculos p res varias fornicātes: sed magis memores ꝑceptoꝝ domini facient ea:sintq; sācti deo suo. Ego dominus deꝰ vī:q̄ eduxi vos de tra egypti:vt ēem vester deꝰ.

Addito.q.

Observato sabbati nō legit fuisse statuta a principio creatōis mūdi:sm̄ q̄ dī Gen.ij. Hūdixit deꝰ die septimo t sanctificauit illū. Aliter intelligitur ad lām ꝑt in additōne sup Gen.ij. t ostensum:nec ē hr̄ēda occasio hic repetunk aliq̄ legalia: q; hoc sepe pringit i lege mosaica.

In ca.xv. vbi dī postil. Dixitq; dns. Hic agit de distinctōne filioꝝ isr̄ael.

Addito.ij.

Hic ꝑceptus q̄ faciēdo fimbrias i angulis pallioꝝ: pot dupliciter exponi:t ratiōnabiliter vt vī nō ordinat ad distinctōnē filioꝝ isr̄l ab aliis nationib⁹. q; iā de ꝑ hoc hāt signū nobilissimū.s. circūcisionē q̄ data fuit in signū vt dī Gen.xvij. q̄ hoc ꝑ ceptū ordinabat ad hoc vt eis videretur illas fimbrias o bracchiis o recordarentur mandatoꝝ dei:sicut cū aliqs bō rogat amicū suū. vt aliq̄d faciat p amore suo. p cui⁹ mēoria ligat sibi digitū cū filo:vt cuz ꝑ videre tradat mēorie illud q̄ ē sibi iniūctū. t hoc sonat plane lra cū dr. Quare cū viderit recordent oim mādatoꝝ dei. t ideo nō sit ꝑ mentio in reddēdo rōnez b⁹ ꝑcepti de hoc q̄ sit signū.sic i circūcisione &c.

Replica correctorij contra Burg.

In ca.xv. vbi postil. vult q̄ observātia sabbati sit ex institutōne mēe:burg. se opponit p illud q̄ supra Gen.ij.sc dicit addidisse correctorū. vide in eo.ca. allegato.s. Gen.ij. In eo.ca.cū postil. diceret fimbrias esse inde eo t ꝑtes signū distinctiuū. Burgē. dicit ēim signū esse remēoratiuū ꝑ si burg.loquit non exclusiue sed simul vtraq; expō. Sed ut loquit exclusiue. nō sita nō cogit q; quia circūcisio est signū distinctiuū iudeoꝝ ab aliis nationib⁹. ꝑ ii signū nō erat ꝑtēo oculis sic signū fimbriarū. t ideo cū ꝑ stat q̄ fimbrie sine signū remēoratiuū māda toꝝ olim dei spāliū circūcisionis:q̄ nō erat mādata simplr ꝑ vt sacrificia: vt sit sensus lre. Quare cū viderint recordent oim mandatoꝝ dei.i. recordent ꝑ hoc signū exterius:q; sunt deo reconciliati p occultā dei circūcisionē: t deo desponsati p legis susceptionē. Capi.xvj.

Ce ait chore filij Isaar. Hic pōr ponit impedimenta primi ex ambitiōne chore istiurgēs. vbi ꝑ ponit ei⁹ sedituo.p sacerdotio.sc̄do ipsi⁹ sacerdotij determinatio.ca.xvij. t tertio omnes simpliciter.xviij.ca. Circa primum describit sedituo chore cū sibi adiūxit sc̄do xoz multitudinem ibi. Murmurauit aūt olim multitudo. Adhuc circa primū ꝑ ponit triplicē culpe.sc̄do reprehēsio iusticie: ibi.

Qđ cũ audisset moyses.xercio inflatio pene tbi. Lucutus q̃ est dominꝰ.C Circa primũ sciendũ q̃ habuit filios leui habuit q̃dez filios:amrã primogenitu. ysuar scđm.ebron tertiũ.t ouiel quartũ.vt dcm est.ō.iij. Moyses aũt t aarō qui erant filij primogeniti erãt ꝓnoti i populo.q̃ moyses erat dux ppłe aarō sumꝰ sacerdos.t ō videbat tbi chore q̃ pꝛ̃hoc debat hic dignitatẽ i ppło.eo q̃ erãt filiꝰ scđi filij chaat.t tō q̃ videbat q̃ elisaphã q̃ erat filius ouiel.f.q̃rti filij chaat tuit factꝰ ꝓncips sup filios chaat.cũ sub eleazaro filio aarō. vt bꝫ.ō.iij. ca.ꝓcepit idignatione.eo q̃ filiꝰ iunioꝛ filij chaat erat positus sup eũ t sup filios chaat.iussuꝫ bꝫ per moysen t aarō:q̃t q̃ monit seditionẽ vt ꝓ hoc moyses ꝑderet ducatũ t aarō sacerdotiũ. t tō vt ad hoc possit ꝓmptẽ habuit ꝓfiliũ cũ dathan t abyrō q̃ erãt de tribu ruben.suggerẽs eis q̃ ipi ꝑerent hic principatũ populi.eo q̃ essent ō tribu ruben q̃ fuit ꝓ mogenitꝰ ipius iacob.vt sic ipse chore hꝫet sacerdotiũ.t ille ducatũ:poterãt ꝑ ō facili ad inuicẽ talia tractare eo q̃ chaabbite de qbus erat C Chore t tribꝰ ruben hębant tẽtoria ꝓpinqua in situ. q̃ isti et illi habebãt tẽtoria ad meridionalẽ ꝑtẽ tabernaculi vt ꝓz ex sup:radictis de positõe castroꝝ. t q̃ isti erãt potẽtes in duabus tribꝰ aggregauerãt sibi magnaz ptez multoꝝ populi. ō subdit. Filiꝫq̃ filiorꝫ israel. ccl. tẽ. a Cũq̃ stetissent aduersus moyses et aaron volẽtes eos deijcere a suo honore. b Dixerunt sufficiat vobis.f.q̃ sitis sicut alij t nō maiores. c Quia oio multitudo sanctoꝝ ẽ.i. electa ad dei cultũ :q̃ tot multitudini locutꝰ est dñs in mõte synai. vt bꝫ Exo. xx. ca.

d Et ut ipse ẽ dñs:qa est tabernaculũ est i medio castroꝝ. e Cur eleuami sup ppłm dñi.q.d. hoc est ex vsa ꝓsumptionẽ.nō ex diuina ordinatõe. f Qđ cũ audisset. Hic cõsentit ponit culpe reprehensio. t ꝓ q̃num ad ambitiões sacerdotij.secũdo q̃ntum ad ambitiõem ducatꝰ populi ibi. Misit q̃ moyses. C Circa primũ vt moyses oñderet ppło se i hac reprehensiõe moueri zelo iustitie.nō vindicte.ꝓ otauit dñm vt nō trasferet ꝑ totũ populũ ꝓpt malitiã illoꝝ.t hoc notat cũ dẽ. g Cecidit ꝓn in faciẽ.humiliando se coram deo. h Locutusq̃ est ad chore.rõnabiliter t charitatiue.d.

i Mane inqt tẽ.i.cras sabbatũ ieiunia.tẽptabat eũ vtrũ in

q globꝰtuꝰ stet ꝑ dñm. Quid est eñ aaron vt murmuretis r contra eũ. Misit ergo moyses vt vocaret dathan t abyron filios eliab. Qui rñderũt. Non venimꝰ. Num ṽ q̃d paruꝫ est nbi q̃ eduxisti nos de terra egypti: que lacte t melle manabat vt occideres i deserto: nisi t dominat ꝓ fuerit nr̃i. Reuera i duxisti nos in terrã que fluit riuis lactis t mellis t dedisti nobis possessiones agroꝝ t vineaꝝ. An t oculos nros vis eruere. Non venimꝰ. Iratusq̃ moyses valde ait ad dñm. Ne respicias sacrificia eorũ. Tu scis q̃ nec asellum quidem vnq̃ acceperim ab eis nec afflixerim quẽpiam eorum. Dixitq̃ ad chore. Tu et omnis cõgregatio tua state coram dño t aaron die crastina separamini. Tollite singuli thuribula vestra:t ponite sup ea incensum offerẽtes domino ducẽtaq̃nquaginta thuribula:aaron quoq̃ teneat thuribulum suum quod cũ fecissent stantibus moyse t aaron:t coacervassent aduersum eos omnem multitudinẽ ad ostiũ tabernaculi:apparuit cunctis gl̃ia dñi. Locutusq̃ est dñs ad moysen t aaron:ait. Separamini de medio ꝓgregatiõis hui⁹. vt disperem eos repente in fumũ:qđ erat falsum. a Heu vera inducimus in tẽ. Hoc dicebat ironice ad designandũ q̃ moyses p falsas promissiones decepisset populũ ꝓmittendo eis terraz lacte et melle fluentẽ. b Aspi t oculos no. tẽ.q.d. nõ mandas nobis q̃cq̃ ꝓ bono nro sit ꝓ malo. c Iratusq̃ moy. valde non pro iniuria sibi illata.sed quia talis iniuria inuebeb̃atur ꝑ deũ cui erat nuncꝰ. d Ne respicias sacrifi. eoꝝ.sic nõ respexisti ad sacrificiũ chayn malignt. vt bꝫ Gen. iiij. c. e Tu scis q̃ nec asellũ.i. minimã rẽ. C ecta patet vsq̃ ibi.

f Et coacervassent aduersus eos tẽ.dicit Hie. sa. q̃ p totaz noctẽ ꝓcedentẽ t ꝓt dat chore t sibi adhęrentes discurrẽt ꝑ castra dicẽtes populo.q̃ moueb̃at ꝓ vltitate eoꝝ. t ꝑ mõ coarctauerũt eos multitudinẽ. g Locutusq̃ est dñs ad moysen t aarō. Hic ꝓz ponit inflatio pene:vbi ꝓponit cõminatio dei cũ dr. h Separami de medio ꝓgregatiõis hui⁹.q̃ sunt indigni societate vestra.

t Vt eos repente
u sperdã.i.omes ſſ.
k Qui ceciderũt p
i facẽ atz ꝺirexẽt. Fortiſſime
deus ſpirituũ vniuerſe car
m nis num vno peccãte ꝓtra
omnes ira tua deſeuiet Et
n ait dñs ad moyſen. Pręci
pe vniuerſo pplo vt ſepẽt
o a tabernaculis chore et da
than: t abyrõ. Surrexitq;
Moyſes et abijt ad dathã
t abyrõ t ſequentib⁹ eum
ſenioribus iſrahel dixit ad
turbã Recedite a tabnacu
lis impioꝝ: t nolite tan
gere que ad eos ptinẽt: ne
inuoluamini i peccatis eo
rum. Cũq; receſſiſſent a tẽ
toriis eoꝝ circũcirca
dathan t abyrõ egreſſi ſta
bãt in introitu papilionuꝝ
ſuoꝝ cũ vxoribus t libe
ris omniq; frequentia. Et
p ait moyſes. In hoc ſcietis
q dominꝰ miſerit me vt fa
cerẽ vniuerſa que cernitis
t non ex ꝓpio ea corde ꝓ
tulerim. Si cõſueta hoim
morte interierint et viſita
uerint eos plaga qua t ceteri
viſitari ſolẽt: nõ miſit
me dñs Sinaũt nouã rem
fecerit dñs vt apiens ter
ra os ſuũ deglutiat eos t
oia q̃ ad illos ptinẽt: deſcẽ
derint q; viuẽtes in ifernuꝫ
ſcietis q blaſphemauerit
dñs Cõtẽſti igr vt ceſſauit
loqui: dirupta ẽterra ſub
pedib⁹ eoꝝ: t apiẽs os ſu
um deuorauit illos cũ ta
bernaculis ſuis et vniuer
ſa ſubſtãtia eoꝝ. Deſcẽde
q rũtq; viui in ifernuꝫ operti
humo: et perierunt de me
dio multitudis. At ẽo oĩs
iſrl q̃ ſtabat p gyrũ: fugit a
clamore pereuntiuꝫ dicẽs
Ne forte t nos ſra deglu
tiat. Sed t ignis egreſſ⁹ a
r dño interfecit ducẽtos qui
quaginta viros q̃ offere
s bãt incenſum. Locutuſq;
eſt dñs ad moyſen dicẽs.
t Pręcipe eleazaro filio aa
rõ ſacerdotis vt tollat thu
ribula que iacent in incen
t nis hꝰ: vt eos repẽte diſp
k dam. Qui ceciderũt ꝓni in
i facẽ atz ꝺirexẽt. Fortiſſime
deus ſpirituũ vniuerſe car
m nis num vno peccãte ꝓtra
omnes ira tua deſeuiet Et
n ait dñs ad moyſen. Pręci
pe vniuerſo pplo vt ſepẽt
o a tabernaculis chore et da
than: t abyrõ. Surrexitq;
Moyſes et abijt ad dathã
t abyrõ t ſequentib⁹ eum
ſenioribus iſrahel dixit ad
turbã Recedite a tabnacu
lis impioꝝ: t nolite tan
gere que ad eos ptinẽt: ne
inuoluamini i peccatis eo
rum. Cũq; receſſiſſent a tẽ
toriis eoꝝ circũcirca
dathan t abyrõ egreſſi ſta
bãt in introitu papilionuꝝ
ſuoꝝ cũ vxoribus t libe
ris omniq; frequentia. Et
p ait moyſes. In hoc ſcietis
q dominꝰ miſerit me vt fa
cerẽ vniuerſa que cernitis
t non ex ꝓpio ea corde ꝓ
tulerim. Si cõſueta hoim
morte interierint et viſita
uerint eos plaga qua t ceteri
viſitari ſolẽt: nõ miſit
me dñs Sinaũt nouã rem
fecerit dñs vt apiens ter
ra os ſuũ deglutiat eos t
oia q̃ ad illos ptinẽt: deſcẽ
derint q; viuẽtes in ifernuꝫ
ſcietis q blaſphemauerit
dñs Cõtẽſti igr vt ceſſauit
loqui: dirupta ẽterra ſub
pedib⁹ eoꝝ: t apiẽs os ſu
um deuorauit illos cũ ta
bernaculis ſuis et vniuer
ſa ſubſtãtia eoꝝ. Deſcẽde
q rũtq; viui in ifernuꝫ operti
humo: et perierunt de me
dio multitudis. At ẽo oĩs
iſrl q̃ ſtabat p gyrũ: fugit a
clamore pereuntiuꝫ dicẽs
Ne forte t nos ſra deglu
tiat. Sed t ignis egreſſ⁹ a
r dño interfecit ducẽtos qui
quaginta viros q̃ offere
s bãt incenſum. Locutuſq;
eſt dñs ad moyſen dicẽs.
t Pręcipe eleazaro filio aa
rõ ſacerdotis vt tollat thu
ribula que iacent in incen
dio: et ignẽ huc illuc q; diſ
v pergat: qm̃ ſcti ficata ſunt
in mortibus peccꝰ ꝓducat
ea in laminas: t affigat al
tari: eo q̃ oblatum ſit i eis
incenſum dño: et ſan
ctificata ſint: vt cernant ea
ꝓ ſigno t monimẽto filij
iſrahel. Tulit ergo eleazar
ſacerdos thuribula enea: i
quibus obtulerãt bi q̃s in
cendium deuorauit t ꝓdu
xit ea in laminas affigens
altari vt haberent poſtea fi
lij iſrael quibus commone
rentur: ne quis accedat ali
genigena: et qui non eſt ̃ ſe
mine aaron ad offerendũ
incenſum dño: ne pati
atur ſicut paſſus eſt Chore
et omnis congregatio eius
loquente dño ad moy
ſen. Murmurauit aũt oĩs
x multitudo filiorum iſrahel
ſequenti die contra Moy
ſen t aaron: dicens: Vos
y interfeciſtis populum dñi
Cunq; oreretur ſedino t tu
multus increſceret: moyſes
z t aaron fugierũt ad taber
naculũ federis. Q̃s poſtq̃
ingreſſi ſunt operuit nubes
a et apparuit gloria domini
Dixitq; dñs ad Moyſen.
b Recedite de medio huius
multitudinis: etaz nũc de
c lebo eos. Cunq; iacerent
d in terra: dixit Moyſes ad
Aaron. Tolle thuribulum
t hausto igne de altari mit
te incenſum deſup: pergẽs
cito ad populuꝫ vt roges ꝓ
eis. Jam ẽ egreſſa eſt ira
a dño: t plaga deſeuit
e Q̃s cum feciſſet aarõ t cu
curriſſet ad medĩ multitu
dinẽ quã iã vaſtabat incen
dium: obtulit thymiama t
f ſtans inter mortuos aevi
uentes ꝓ populo depcatuſ
eſt: t plaga ceſſauit Fuerũt
autẽ qui peꝛcuſſi ſunt quatuor
decim milia hominum t
ſeptingenti abſq; his q̃ pe
g rierãt in ſeditõe chore Re
uerſuſq; eſt aaron ad moy
ſen: ad oſtium tabernaculi

ti fumaro ab vſurpa
tione ſacerdotij: t iõ
h ſignũ mandat fie
ri p eleazar magꝰ q̃
p aaron: q̃ debebat
ſucceꝺere i ſacerdotio
v Qm̃ ſcti. ſi mor
ti. pec. i. p morẽ pec
catoꝝ q̃s thuribula
remanebũt vt appa
rebu futuꝝ q̃ ſcitas
debz eſſe in ſacerdo
tibus: t h̃ eſt q̃s ſub
dit. Et ſcificata ſunt
vt cernãt ea ꝓ ſigno
et .i. holocauſtoma.
x Murmurauit
aũt. Hic pãr ponit
trãſgreſſio multitu
dinis cum dicitur.
y Murmurauit
aũt oĩs multitudo ze
lando ꝓ choze et ſibi
adiũcit. y Vos
interfec. po. dñi. p h̃
innuẽtes q̃ ex ira mor
te oĩgni vi ſubdit.
z Moyſes et aarõ
fugierũt ad ꝓtectio
nem dñi. b Ape
rnit nu. tab. dicũt
aliqui q̃ nõ fuit illa
nubes q̃ ꝓbebat tu
carũ pplo: ſ. quedã
alia nubes in q̃ dñs
ſolit⁹ erat loqui cũ
moyſe alij dicunt: q̃
fuit ilta que ꝓbebat
obſcuritatẽ: ſ. an̄ h̃ ſanc
ſtabat in altari: ſup ta
bernaculũ: et tũc de
ſcendit opienꝰ et am
bitus tabnaculũ cir
cumq; vt nullꝰ poſ
ſet accedẽ. c Cũq;
ira ſit ter. ad placã
dũ iram dei ſ. pplm
excitatã. d Dixit
moy. ad aaron. Tol
le thuribulũ et. cog
nit ex reuelatõe
diuina q̃ ꝓ ꝓces aa
ron et oblationes in
cenſi quieſceret pla
ga inchoata.
e Stans int mor.
et viuẽ. vt reuocaret ꝓ
ceſſum vindicte.
f Reuerſuſq; ẽ aa
ron ad Moyſen ad
hanc ꝓo populo oꝛ
tem. Et in hoc dedit
exemplum plãtis q̃
nõ debent ſpiritua
lia ſubtrahere bene
ficia ſubditis propt
iniuriam ſibi illatã
ab eis.

Capitn. xvij.

Et locut⁹ est dñs. Hic ꝑhibit positi sacerdotij determinatio p florentẽ virge aaron. Circa q ꝑ tangit ꝛga tu accepto ad facti discussiõez scõo vni⁹ germinatio ad sacerdotij ꝓbationẽ ibi. Quas cũ posuisset. tercio eiusdẽ refutatõ ad recordationem ibi. Dixitq; ps. Circa ꝓmũ dr.

b Accipe ab eis ẋgas singlas per cognationes suas. i. tribus. ĩõ subdit. A cũctis ꝓncipib⁹ tribuum ꝛr. c Et vnius cuiusq; nois. s. trib⁹

d Superscribes virge sue. ita q̃ nomen ei⁹dẽ erat scriptũ in ẋga illi⁹ trib⁹ ꝛ sic ẽ alijs. e Nomẽ aũt aaron erit i tribu leui ẽ dr. q: in virga que erat in tribu leui nõ erat scriptũ nomen leui sic de alijs. Cuius ĩõ erat: q̃ ẽ de sacerdotio ẽnus ad illos ẽ tribu leui tã erat determinata per monẽ chore ꝛ ducẽtor ꝛ ducentos quinquaginta viros q̃ obtulerant incẽsum. ꝛ ĩõ de sacerdotio aaron non erat ẽstio nisi ẽnum ad alias tribus. f Et vna ẋga cũctas eorũ familias continebit. Et ẽ dicunt aliq̃ ꝑter. xiij. ẋgas ꝑdictas erat vna cõis oibus tribub⁹ sed ẽ nõ vr rõnabiliter dicũ. q: non apparet cui deseruiret. ꝛ ĩõ illõ q̃ dr ẽ. Et vna ẋga cũctas eorũ familias cõtinebit nõ refert ad familias a tribũ ẽ ad familias de tribu leui in q̃ erant plures familie. vt supra dcm ẽ xiij. c. ẽ ẋga aaron sufficiebat ꝓ oibus eo q ẽstio tã erat determinata ẽnum ad alias familias leui. ita q̃ dom⁹ aaron cõtinebat totũ ins tribus leui: ẽnus ad sacerdotiũ. g Quẽ ex bis ele. germi. vir. ei⁹. vt ẽ sig. alij ꝺlescant a sacerdotio. h Fuerũtq; virge. xij. ꝛr. quia erãt duodecim tribus ꝑter tribũ leui. in heb. hr. Fuerũtq; ẋge. xij. ꝛ ẋga aaron in medio. q: sic fuerunt disposite eorũ dño in tabernaculo: q̃ ser virge erãt ex vna ꝑte. ꝛ ser ex altera. ꝛ ex ẽ ps q̃ nõ fuerit ibi. xiij. ẋge. ẽ. xij. mñ. i Viderũtq;. s. virgã aaron solũ germinasse miraculose. k Et receperũt singuli virgas suas recognoscẽtes eas tanq̃ nõ mutatas. ꝛ sic viderũt sacerdotiũ remãsisse aaron ꝛ filijs ei⁹ q̃ signũ datũ a deo. l Refer virgã aaron in tabernaculũ. vt sit decetero vellũt contẽdere ꝓ sacerdotio repimantur ẽ sig. Notalit virga q̃ est signũ dñi correctõis significat bonũ platũ. in q̃ est ꝓno regẽdi atq; eius corrigendi. Nec ẽ virga germinat bonitate conscie. fronẽa ꝑuere do

federis: postq̃ quouis interitus. Capitn. xvij.

Et locutus est dñs ad moysen dicẽs Loque

b re ad filios isrl ꝛ accipe ab eis ẋgas singlas ꝑ cognatões suas a cũctis principi

c b⁹ tribuũ ẋgas duodeci ꝛ

d vnius cuiusq; nomẽ superscribes ẋge sue. Nomẽ aũt aa

f rõ erit i tribu leui: ꝛ vna ẋga cũctas eor̃ familias ꝓtinebit. ponesq; eas in tabernaculo federi coã testimonio

g vbi loq̃r ad te. Quẽ ex bis elegero germinabit ẋgas⁹ ꝛ cohibebo a me ẽmurmurationes filior̃ isrl q̃bus ẽ vos murmurãt. Locutusq; est moyses ad filios isrl. ꝛ dederũt ei oẽs principes ẋgas per

b singulas trib⁹. Fecerũtq; ẋge duodeci absq; ẋga aaron Quas cũ posuisset moyses coã dño in tabernaculo testimonij sequẽti die ꝛgressus inuenit germinasse ẋgã aaron in domo leui: ꝛ turgẽtib⁹ gẽmis eruperãt flores. qui folijs dilatatis i amigdalas deformati sunt

Protulit ergo moyses oẽs ẋgas de ꝓspectu dñi ad cũ

i ctos filios isrl: viderunt q;

k ꝛ receperũt singli ẋgas suas Dixitq; dñs ad moysẽ.

l Refer ẋgã aaron i tabernaculũ testimonij: vt seruetur

ibi in signũ rebelliũ filior̃ isrl: ꝛ quiescãt querele eorũ a me ne moriantur Fecitq; moyses sicut preceperat dñs

m Dixerũt aũt filij isrl ad mo

n ysen. Ecce cõsumpti sum⁹ oẽs pibim⁹. Quicũq; accedit ad tabernaculũ dñi morit. Nũquq; ad internitõez cũcti delendi sum⁹ xvij.

o Dixitq; dñs ad aaron

p Tu ꝛ filij tui ꝛ dom⁹ patris tui tecũ portabitis

c iniq̃tatez sanctuarij: ꝛ tu et filij tui isrl sustinebitis pec

d cata sacerdotij vestri. Sed ꝛ frẽs tuos de tribu leui et sceptro patris tui sume tecũ. ꝓtoq; sint ꝛ ministrent

e tibi. Tu aũt ꝛ filij tui ministrabitis in tabernaculo testimonij Excubabũtq; leuite ad ꝓcepta tua ꝛ ad cuncta opa tabernaculi: ita dũtaxat vt ad vasa sanctuarij

f ꝛ altare nõ accedãt. ne ꝛ ũ

g ũ moriant: ꝛ vos pereatis sil. Sint aũt tecũ ꝛ excubẽt in custodijs tabernaculi: et

l olb⁹ ceremonijs ei⁹. Alie nigena ẽ nuscebit vobis. Excubate i custodia sctũarij ꝛ i misterio altaris. ne ori

ak indignatõ sup filios isrl

b Ego dedi vob frẽs vros leuitas ẽ medio filior̃ isrl: et tradidi donũ dño vt fungãt

i misterijs tabnacli ei⁹. Tu

tumẽtes peterunt a moyse remediũ apponi: ꝛ ĩõ nõ fuit punitũ cum dixerunt.

n Ecce consumpti sum⁹ ꝛr. q: nõ dixerũt ẽ murmurãdo ẽ deũ: vel ẽ moysen sed remediũ ꝛrẽdo.

Capitn. xviij.

Dixitq; dñs. determinato sacerdotio. Hic ꝑhibit adiungitur onerio ipositio ꝛ ꝑ ihñm⁹ sacerdos ẽ mediator populi ad deũ: scõo ecõuerso ihñm est mediator dei ad ppl̃m ca. seqñ. Prima in duos q: ꝑ omnes ponitur. scõo merces retribuit ibi. Locut⁹ est dñs. Circa ꝓmũ dr. a Dixitq; do mino ad aaron. mediante ẽ moyse: vt dicit ẽ. a. sa. b Tu ꝛ filij tui ꝛ dom⁹ patris tui tecũ portabitis iniq̃tatez sanctuarij id est habebitis illa q̃ offerũt in sanctuario ꝓ ꝓcio ppli. vt exponũt aliq̃. Sed ista exp̃o nõ vr probare. q: ponere ꝛ sustinẽ dr signãt onꝰ ipositũ. receptõ aũt oblationũ nõ est sacerdotib⁹ onerosa. ĩõ aliꝰ exponit referendo ad ẽnẽ capi. ꝓcedẽ. vbi querit remediũ ꝓ periculum mortis in pplõ: si in debite aliq̃ accederent ad ministra vt sit sensus. c Tu ꝛ filij tui sustinebitis pcã ꝛr. i. si aliqui se ingerãt ꝓ vras negligẽtiam nõ solũ punient ꝓ sua temeritate. ẽ ꝛ vos ꝓ vra negligentia. et ĩõ vob incubit on⁹ arcẽdi eos. ꝛ diligẽter precauẽdi ne aliq̃s indebite accedat. d Sis ꝛ frẽs tuos ẽ rr. sume tecũ ꝓtoq; sint. s. ad officia sibi cõuenientia: vepote in custodia vasoꝝ ꝛ ponẽtes. ne aliq̃s indebite se ingerat.

c Tu aũt ꝛ filij rr. leuitis eñ non erat licitũ ingredi nisi in motõe castroꝝ: qñ vasa sctã erãt inuoluta. vt ea ponerent.

f Ne ẽ illi moriant. ꝓpe sua temeritate. g Et vos pariter similit. ꝓpe vram negligentiã ꝛ sic ꝑ q̃ ipositus erat sacerdotib⁹ rẽpmere leuitas ꝛ leuit⁹ ppl̃m. h Ego dedi vobis fra. rr. nõ ad faciendũ opa vra exteriora i domib⁹ vris ẽ ad fuiendũ in misterijs tabnaculi. ĩõ subdit. Et tradidi do. rr. scil̃t. i Tu aũt ꝛ fi. rr. a. sacerdotale offiñ q̃ simul debite misterãdo. ꝛ ꝑlt indebite exercẽdo sic Nadab ꝛ Abiu mortui sunt offerendo ignem alienum vt ibi Aug. ꝛ.

k Locutusq; ē dñs ad moysen dicens. Hec describit ministerio p labore. et p q̄d ad sacerdotes spāliter: scdo q̄d ad levitas ibi. Filijs aūt leui. Quoz ad summū sacerdotem spāliter ibi. Locutusq; ē dñs. Quum ad primā dī. l Ecce dedi tibi custodiā primitiaz meaz. Hec dicit ra. sa. m Ecce dedi tibi custodias primitiaz meaz. n Tibi tra. et filijs tuis p officio sacerdotali: legitima sempiterna. Hec ergo accipies de his q̄ sanctificant et oblata sunt domino. Omnis oblatio et sacrificiū et quicq̄d p pctō atq; delicto reddit mihi. et cedet in sctā sctōz: tuū erit et filioz tuorū. o In sanctuario comedes illud. Mares tm̄ edent ex eo: quia ꝓsecratus est tibi. p Primitias aūt q̄s voverit et obtulerit filij israel: tibi dedi et filijs tuis ac filiab⁹ tuis iure perpetuo. Qui mūdus est in domo tua vescetur eis. q Omē medullā olei et vini: ac frumenti: quicq̄d offerūt primitiaz domino tibi dedi. Universa frugū initia que gignit humus et dño deportant: cedent in vsus tuos. Qui mūdus ē in domo tua vescet eis: oē q̄s ex voto reddiderint filij r israel: tuum erit. Quicq̄d primū erumpet e vulva cūcte carnis quā offerūt dño: sive ex hoīb⁹: sive de pecoribus fuerit tui iuris erit: ita tñ redimi facies et primogenitum ꝑcium accipies: t oīne animal q̄s immūdū est redimi facies cui⁹ redemptō erit post vnū mensez siclis argenti q̄nq; pondē sanctuarij. Siclus viginti obolos habet. Primogenitū aūt bouis et ouis: t capre: nō facies redimi: qz sanctificata sunt dño. Sanguinē tm̄ eoz fundes sup altare: t adipes adolebis l suauissimū odorem dño. Carnes vo i vsū tuū cedent: sicut pectusculum ꝓsecratum t armus dexter tua erūt: Omnis primitiaz sanctuarij q̄s offerūt filij israel dño: tibi dedi t filijs ac filiab⁹ tuis iure ꝑpetuo. a Pactū salis ē sempiternum coram dño tibi ac filijs tuis. b Dixitq; dñs ad aaron. In terra eoz nihil possidebis: c nec habebis ꝑtem inter eos. d Ego ps et hereditas tua i medio filioz israel. Filijs aūt leui dedi dño decimas israelis in possessionem p ministerio quo seruiunt mihi in tabernaculo federis: vt nō accedāt vltra filij israel ad tabernaculū: ne cō mittant peccatum mortiferum: solis filijs leui mihi i tabernaculo seruientibus: et portantibus peccata populi. Legitimum sempiternum erit in generationib⁹ vestris: Nihil aliud possidebūt decimarū oblatōne ꝑcentiquas in vsus eorum t necessaria separaui. Locutusq; est dñs⁹ ad moysen dicens. Precipe leuitē atq; denuncia. Cum acceperitis a filijs israel decimas q̄s dedi vobis: primitias eorum offerte domino. i. decimam ꝑtem decime: vt reputet vobis in oblationem primitiaz: tam de areis q̄ de torcularibus t vniuersis quoz accipitis primitias: offertis dño: t date ea aaron sacerdoti. Oia q̄ offertis ex decimis et in donaria dñi separabitis: optima t electa erunt cuncta. Dicesq; ad eos. Si pclara t meliora quecq; obtuleritis ex decimis: reputabit vobis q̄si de area t torculari dederitis primitias: et comedetis eas in oībus locis vris: tā vos q̄ familie vre qz ꝑcium est ꝓ ministerio q̄ seruitis in tabernaculo testimonij. t nō peccabitis super hoc: egregia vobis et pinguia reseruātes ne polluat oblatōes filioz israel et moriamini.

Capūm. xix.

a Locutusq; est dñs ad moysen t aaron dicēs

a Pactū salis ē sempiternum coram dño. Hec cō sequēter agitur de officio sacerdotum. Et primo de immolatione vaccae rubee. Deinde de aqua lustrali. Tertio de mortuis. Quarto de aqua contradictionis. Quinto de morte aaron. Sexto de victoria cananeorum. Septimo de serpente eneo. Octauo de victoria amorreorum. Nono de victoria madianitarum. Decimo de diuisione terre promissionis. Undecimo de ciuitatibus refugij. Duodecimo de filiabus salphaad. Et sic de ordine totius libri.

b Dixitq; dñs ad aaron. In terra eoz nihil possidebis: eā enim accipiebāt victimas pplo nō debebant hēre ꝑtem in hereditate. c Nec habebis ꝑtem inter eos. Q addit ad demonstrandum q̄ nec etiā i pdā hostiaz debebāt hēre ꝑtem. vt dicit ra. sa. d Ego ps et hereditas tua: q̄ oblata et sctificata dño erāt assignata p vicu suo. e Filijs aūt le. hic ꝑtet agit de mercede leuitaz t partis ipsoz ibi. f Et pones. pe. po. q̄ si ex tota negligētia aliq̄ sumserāt indebite ad tabernaculū pmiserāt. g Quasi vsui eorū t ne. se. p Q addit q̄ leuite nō poterāt nīsi decimas comedere: q̄ etiā in alia si bi necessaria permutare. h Locutusq; ē dñs Hic ꝑtet agit Q mercede summi sacerdotis spāliter: q̄ leuite de decimis receptis ꝑ ipso debebant dare ꝑtē decimā summo sacerdoti: et de illis debebāt dare illa q̄ erant meliora aliter peccarent si scienter sibi meliora commederēt: t ex his partis ipsoz dī. i Ne polluatis obla. si. id ē decimas vobis oblatas ab ipsis ꝑ peccatum predictum. k Et moriamini. si hoc fecerimus.

Capūm. xix.

a Locutusq; est dñs ad moysen t aaron dicēs

a Locutusq; est dñs. Hec cō sequēter agitur de officio sacerdotum. Et primo de immolatione vaccae rubee. Deinde de aqua lustrali. Tertio de mortuis. Quarto de aqua contradictionis. Quinto de morte aaron. Sexto de victoria cananeorum. Septimo de serpente eneo. Octauo de victoria amorreorum. Nono de victoria madianitarum. Decimo de diuisione terre promissionis. Undecimo de ciuitatibus refugij. Duodecimo de filiabus salphaad. Et sic de ordine totius libri.

dotis ūs̄ q̄ntum est mediator: dei ad populū ⁊ hoc ꝓprie respicit purificatōem que a deo derivat ad populuz p sacerdotio officiū. In lege aut̄ erant due purificatōes. Una ab immūdicia spūali: que cōtingit ex peccatis ⁊ ista q̄ erat grauior: purificabat p oblatōes ⁊ sacrificia. vt hic Leui. xij. v. alia aūt erat ab immūdicia corporali q̄ ꝓtingit ex tactu alicuius rei immūde vel alia immūdicia corpali q̄ quam efficiebat hō inept⁹ ad ingrediendū locum cultus diuini. ita q̄ tales imūdicie erāt q̄si quedā irregularitates impedientes accedere ad locū diuini cultus. q̄dita manebant ⁊ tales purificabant p aspersionē aq̄ lustrationis: in q̄ permiscebant cineres vacce cōbuste. ⁊ de ista purificatōe agit h. C Circa q̄ p̄ primo ritus oblatōis. scdo modus expiatōis ibi. Habebūt hoc filij isr̄l. Adhuc circa primū describit vacce immolatio: scdo ex q̄ aliquis inquinatus ibi. Et tūc domū. Circa primū dī sic. b Ista ē religio victime ⁊c. q: immolabat̄ p purificatione totius ppli vt possit accedē ad cultū dei: q̄ cult⁹ in sacra scriptura vocat religio. ⁊ ideo hec vt ultima sp̄aliter notat̄ noīe religionis. c Precipe filijs isr̄l: vt adducāt: q: pro purgatōne multitudinis fiebat ista immolatio. ⁊ō animal immolandū debebat exhiberi a toto ppl̄o. d Ad te vacca. Erat em̄ immolanda p peccō idolatrie vitul⁹. ⁊ō dī vacca magis q̄ vitul⁹. q: sic noīat ille popul⁹. Psce. v. Sicut vacca lasciuiēs declinauit israel. ⁊ cadē rōne adducebatur ad moysen. ⁊ nō ad aaron. q: nimis de ppli fecit ydolū vituli. vt hic Exo. xxxij. e Rufam. Ja heb. hic. Rubeā. q: ydolum p̄dictū fuit aureū ꝓter similitudinē colōris. f Eratis integre. In hebraico nō hic eratis. ⁊ ō integritas refert ad colōrē vacce q̄ debebat eē rubea integraliter absq; varietate alterius colōris g In q̄ nulla sit macula. i. defect⁹ membror: q: talia defectuosa nō erant immolanda. h Nec portauerit iugū. ad significandū q̄ filij isr̄l in ydolatria vituli abiecerāt a se iugū legis dei. i Tradetisq; eā eleazaro ⁊ nō aaron. q: eleazar nō peccauit in cōflatōe vituli.

k Qui educā extra castra. nō solū ꝓ castris dicuntur ⁊ le uitarū: ſ. etiā populi: ad designandū q̄ ydolatria debebat simpliciter a toto populo eliminari: q: gravissimus inficit q̄ lepra. ꝓpter quā ih̄ ejiciebant lepros⁹ d trib⁹ castris p̄dictis. vt dcm̄ est supra. v. c. l Immolabit in cōspectu eius. In hebraico hic. In cōspectu suo: q: sic h. a. sa. eleazar debebat eas immolare p alterū cuiꝰ se ministrādo. m Et tingēs digitū. in sanguine eius asp. ꝓ foribus tabernaculi. nō q̄ de loco extra castra rediret ad tabernacl̄m: vt dicūt alij: q: nō debebāt inde recedere: donec vacca esset incinerata. q̄ de loco illo videbat se ꝓtus illā ptē vbi erant fores tabernaculi. aspgēs ꝓtus illam ptē. sic Dan. vj. c. dī q̄ agnis senestr̄ oriebat ꝓ hierlm exīs

b Ista est religio victime: q̄m c ꝓcepit dns ⁊Precipe filijs d isr̄l: vt, educāt ad te vaccaz e rufam etatis integre: in q̄ f nulla sit macula nec portauerit iugū tradentisq; eā eleazaro sacerdoti. Qui eductā extra castra immolabit in m ꝓspectu oīm: ⁊ tingēs digitū i sanguine ei⁹ aspget ꝓ foribus tabernaculi septē vic⁹ o ꝓburetq; eā cūctis videntibus p̄ pelle ⁊ carnib⁹ eius q̄ sanguine ⁊ fimo flāme tradi q tis. Lignū q̄z cedrinū ⁊ hyssopū: coccūq; bis tinctū sacerdos mittet in flamā que r vaccā vorat. Et tūc demuz lotis vestib⁹ ⁊ corpe suo: ingrediet in castra ꝓmaculatusq; erit vsq; ad vesperuz Sed ⁊ ille q̄ ꝓburerit eam lauabit vestimēta sua ⁊ corpus ⁊ imūdus erit vsq; ad vesperū. Colliget aūt vir mūdus cineres vacce. ⁊ ef fūdet eos extra castra i loco puriſſimo. vt sint multitudini filioꝝ isr̄l i custodiaz

ti in aquā aspersionis q: ꝓ pctō vacca ꝓbusta est. Cum q̄z lauerit qui vaccē portauerat cineres vestimēta sua immundus erit vsq; ad ve a sperum. Habebūt quoq; filij isr̄l ⁊ aduenc qui habitant inter eos sanctū iure p b petuo. Qui tetigerit cadauer homis: ⁊ ꝓpter hoc septem dieb⁹ fuerit imundus aspget ex hac aqua die tercio ⁊ septimo: ⁊ sic mundabitur. Si die tercio aspsus nō fuerit: septimo non poc terit emūdari. Omis qui tetigerit humane anie mortici nū ⁊ aspsus hac cōmixtōe non fuerit: polluet tabernaculum dñi: ⁊ peribit ex israel. Quia aqua expiatōis nō est aspersus imund⁹ erit ⁊ manebit spurcitia ei⁹ sup d eum. Ista est lex homis qui e morit in tabernaculo Oēs q̄ ingredīt tentoriū illius et vniuersa vasa que ibi sūt polluta erunt septē diebus f Vas q̄ nō habuerit operculum ⁊c. Ex b dī q: si in tē

ti ſchaldea. n Septē vicib⁹. ad denotandū q: pctis ydolatrie ꝗdāmō eꝗponderat oīb⁹ aliis pctis eo q: ipsum ꝓ talē recessum a deo. vniuersitas aūt septenario nūero designat. o Cōburetq; eā cūctis videntib⁹. In heb. hic. In cōspectu suo. q: istā ꝓbustionē faciebat p aliū p Cā pelle ⁊ carnib⁹ ⁊c. flame traditū. ad denotandū q: de pctō ydolatrie nulla ꝓditio vel circūstātia debebat in ꝓpō remanere. q Lignū q̄z cedrinū ⁊ hyssopū. ista ponebat in igne ad reꝓmendū fetorez et alantē ex cōbustiōe pellis ⁊ fimi vacce. r Coccūq; bis tinctū sacerdos. q̄ dat seruat colorē ad designandū q: cineres debebāt seruari per totū annū ad purificatōes ppli. ꝓut sub dīt postea. Vt sint multitudini filioꝝ isr̄l in custodiā ⁊c. s Et tūc domū lotis ⁊c. Hic q̄rit q̄ ꝓburens vaccā maculabat ex b: cū illa cōbustio fieret ad b q: ex cineribus vacce cōbuste imūde purgarent. Ad b r̄ndet q: immundicia ꝓprie ꝓdicit. vno mō ex immūdicia rei tacte. et sic tāgens mortuuz efficiebat imūdus. Alio mō ex indignitate tāgētis: sic ſi laicus tāgeret calicem ſacratū peccaret. et

b mō redigēs vaccā in cineres: ⁊ ēt colligēres cineres illos efficiebant imūdi: q: cineres illi ordinabant ad purificatōnē totius ppli. ⁊ tō tāgēs illos q̄ntūq; mō debebat se reputare ad b indignū ⁊ maculā aliquā ꝓhere: ⁊ p ꝓs indigē alij q̄ purgatōe: ista tñ purgatio nō fiebat p aspersionē eius aq̄ lustratōis: de q̄ dicet. ſ. q̄ p ablutōes corpis ⁊ vestiū. ⁊ sic p̄z ſra vsq; ibi. t In custodiā ⁊ i aquā aspersōis. Ad hoc em̄ custodiebant cineres. vt cū aliq; essent vādi ponerent d cineribus illis in aq̄ mūda ⁊ tūc ex illa aq̄ aspergerēt illā q̄ erat mūdāda p modū q̄ dī. ſ. a Habebūt q̄z. Hic pñr deserit expiatōis ritū q̄tū ad imūdicias ꝓtractā ex mortuo. ⁊ p q̄nū ad b q̄ ista imūdicia ē in hoīb⁹. scdo, put ēt in aliis rebus ē ibi. Ista ē lex. Circa primū dī. b Qui tet. ⁊c. ꝓt b sepe dicit⁹ fuēt imūd⁹ ita q̄ nō posset ingredi atriū tabernaculi: cuius ratio est: tū ꝓter reuerentiā illius loci. q: ex eadauere mortui exeūt humores corrupti: ꝗbus tāgentes cadauer fiebāt inepti ad accedendū ad ſcratuz. q: ydolatre ⁊ sortilegi circa mortuos faciebāt ſuperstitiosa: ⁊ tō cadauerio immūdi ex tactu ꝓhibebāt ab ingressu atrij. donec essent mūdati aqua lustratōis p modū qui subdit cum dī Aspgetur ex hac aqua. ⁊ p̄z. c Hic qui tet. Hic exprimit pena intrantis tabernaculū vel atrium non purificatus a tali immundicia. cuius pena est mors vnde subdit. Peribit ex isr̄l. d Ista ē lex. Hic agit de purificatōe ꝓdicte imūdicie ꝓtone se extendit non solum ad homines. sed etiam ad res alias cum dicitur. e Omnes qui ingrediuntur tentorium illius. scz hominis mortui ⁊c.

solo mundi esset vas q̃s bñt operiū nō bebat immun
dicias q̃ immūdicia talio nō p̃rabebat in superficie exteriori
ñ interius vbi reponebantur illa q̃bus bois vrebantur.
g Sive ille⁹ no vel sepulcr. q̃ ydolatre t sortilegi in sup
stitionib⁹ suis vred̃ant ossib⁹ mortuor: t circa sepulcra ta
lia exercebãt: cuaz
q̃ talia bñt in se im
mūdicią coapteñ.
b Colligẽs de cine
ribus ybustionis aqe
pti: sic aũ notanda
q̃ sic p̃dictũ est illa
vacca imolabatur i
expiatõne pcti ydo
latrie virulẽ.
i In ąbus cũ bñ ri
cerit hysopũ. q̃ ẽ herba odorifera: ad de
notandũ q̃ p talem
aspersionez amouebantur fetor vel im̃ū
dicia ẽcta. k Et q̃
hoc mõ mũd⁹ in
frabit. i. asperget im̃
dũ ex tactu mortis
modis predictis.
l Tercio t septimo die ad sollendã ei ta
lem im̃dicią redre
bantur talia rmus. alt
er incurrebat pena
mortis: vel fm alios
pena excoicationis.
vñ subdit. m Si
q̃ hoc rtu non fue
rit expiat⁹: anima ẽ
gredi at̃ cetũ dñi.
Peribit alia ille⁹ rẽ.
n Ipse q̃s q̃ aspgit
aq̃s t cetera. Ut esset
mũd⁹: vt pdictũ ẽ tã
ex tactu rei sacre de
bebat se reputare in
digere aliq̃ purgatõne: eo q̃ debebat se reputare indigñ
tali tactu. vt supra dictũ est de colligẽte cinerez: ista tñ pur
gatio nõ debat p aspsionẽ aq̃ lustratõis. q̃ si aspergeret seip
sum p̃raberet materiã. sicut aspgens alium: t ille aspergeret ab
alio eadẽ rõne: t ille aspgens ipm indigeret aspgi p aliũ
t sic in infinitũ: ppter q̃s ista purgatio debat p lotionẽ ve
stiũ suaz. o Qui tẽgit tetigerit im̃ū. im̃dũ faciet: t ista
tãa talia indiget purgatõne. p Et ria q̃ il. quip. de
illis q̃ sũt sic pollutis. q Im̃ū. erit vsq̃ ad ve. i. absti
nebit ab ingressu aree: nõ tñ ad expiatõez ei⁹ rechrebat aspe
sio aq̃: vel ablutio vestiũ sic in pdictis: ñ purgebat q̃ tantum
temporis.

In ca. xix. vbi dr in postil. Circa pamũ dr sic. Ista ẽ re
ligio victime. Additio j.

H Deb⁹ in ḥ loco dr. Ista ẽ relatio victime: ñ dr sic.
Istud ẽ ceremonium legis: scipe filio tuo ꝛc. t dicane
expositores eo deb⁹ q̃ ḥ pceptũ vocat sic. q̃ nõ dr rõne
ifalle sic clarius postea recitabit. Multa enim sũt in ḥ pcepto
penitẽtia ab aliqs sacrificialib⁹: vbi innuẽt. Vñ i hoc
loco Ha. mo. gerudeñ excusãdo se a reddẽdo rõne ḥ hoc
pcepto talia vba scripsit. Nõs aũt q̃ p patis nris im⁹ cõ
mixtionẽ i hac captiuitate ignoram⁹ im̃dicias senties: donec
veniat sup nos spũs de alto: t effundãt de⁹ aq̃s mibas sup
nos t mudemur amẽ: sic ẽt in diebus nris. Hec ille. Bñ
nam habet saperet: t seipsum intelligeret.

In eo. ca. xix. vbi dr in postil. Ad designãdũ q̃ cineres
debebant seruari p totũ annũ. Additio ij.

C Inereres vacce nõ solũ seruabant p totũ ãnũ: ḥ per
plures ãnos. Tradũt ei deb. q̃ ter vacce fuerit mis im
molate q̃ totã cõgregõez veritaz tẽpli. Quia p̃ pria fuit ḥ
ta in deserto ipe moysi. de q̃ ḥ dr ⁊ cineres earum cremãt
p templũ p̃mũ. sc̃da fuit facta tpe Esdre sacerdotis in fin
cepto tẽpli sc̃di: alias aũt duas sentencian⁹ in⁹ imolauit i di
uersis tpib⁹ q̃ fuit summus sacerdos: t durauit p. lxx. ãnos
mansicio: alie autez
due p Jehoiam sum
mũ sacerdotẽ p̃ eum
mansibus q̃ descen
derũt machabeis ꝛc.
Caplm. xx.

C Ceruntq; ḥ
p̃ter pontis
pedimẽtũ. p
uulsus ex aqa ꝺicti
tionis: vbi p̃ ponit re
tardationẽ ytinerꝭ
aq̃ deficiẽte. sc̃do ad
dit impedimẽtũ ex
hoste insurgẽte dñi.
Missi interea. Circa
pamũ. femininum
marie obi⁹. sc̃do aq̃
defect⁹: ibi. C Cũq; in
digerẽs aq̃. Circa obi
tũ marie ḥminis lo
cuo cuz dr. b In
deser. fin. iste loc⁹ est
aliud ab illo q̃ vocat
fin Exo. xvi. vñ t ille scribit p Iras Ba
mech: iste aũt p Sade.
Describit etiã tpus
cũ ꝛc. c Mense
q̃rtogesimi anni
ab exitu filioꝝ Israel
de egypto: postq̃ fu
erãt vagi p desertuz
fm soiam dñi: vt di
cam ẽ ō. xiij. ca.
d Et mansit po. i ca
deos. Dicũt aliqui q̃
ille est loc⁹ ḥ missi
fuerit exploratores: vt bñ ō. xiij. ca. sed q̃ ppls fuit bis i illo
loco. sc̃ ãno sc̃do egressionis de egypto q̃ qñ recesserit de
monte hmal venerit illuc t nũc inde missi fuerit exploratores:
q̃ redeũtes fecerit desperare ppm de possessione tre promissio
nis vt dictũ ẽ xiij. ca. t hoc dño fecit eos reuerti p desertuz
t postea. cl. ãno ab exitu de egypto redierit ad cades locuz
Aliq̃ aũt dicũt q̃ ille ẽ alius⁹ ab illo: vñ ꝛc ad dñs cozr loc⁹
vñ exploratores missi fuerũt vocat cades barne. vt bñ Deut. j.
t iosue. xiiij. Iste ãt vocat cades absolute sine ãdutione.
e Moyses ẽ ibi maria. Dicit ra. sa. q̃ mors marie pue
nerit describit p̃ caplm de purgatõne p aqa lustrationis
nis: q̃ sicut ht expiatio p dictã aspsionem ita suo mõ q̃ ma
ria mortẽ. Fm q̃ bñ ꝛc. Peccauit in aspernando domi
ni mors scilicet ea⁹. f Cũq; indigerent. b describit aq̃ defec
tus: vbi quer̃ b describit p ppli murmuratio: sc̃do defec
tus reuelatio ibi. Ingressaq; Circa pamũ dr. f Cũ
q̃ indigerent aq̃ ppls. Dicit ra. sa. q̃ b subdit p̃ mortẽ ma
rie. ad insinuandũ q̃ vñ vocabat p ea⁹ merita ppls in des
erto extra p magnũ tpus aũ mors hui⁹ defectꝰ aq̃. g Et ver
si m sedition⁹ i. rebellionẽ t murmurez 5 moysen t aaron.
b Defect. Nunq̃ pe. nisi fra. no. b ẽ cũ illis q̃ pecierit spe
cebo: eq̃ mors illoz fuit dicta ista ꝛt plura. t q̃ pbo ẽntol
i Quare nos fe. ascen. ꝛc. Et adduxistis⁹ in locũ istũ pessi
mũ ⁊c̃ iam subdit dr. k Aut se nõ pt. t sic patit defec
tũ fructuũ. q̃. pfert terra p humanũ laborẽ t cetã cozdã
sponte gignit nõ subdit. l Aut nec ficũ gignit ꝛc. Ista
in q̃stia erat irrõsibiliter: q̃ manna sufficiebat. p ei cibo bo
minib⁹ bonis: vt dictũ est ō. xj. ca. m Insup t aquã nõ
habet. Ista plus debuit de rõne: q̃ sine aq̃ nõ põt bõ cer-

n ad bibendū Ingressusq; mo
o yses ⁊ aaron dimissa multi
tudine in tabernaculū fede
p ris: corruerūt ꝓni i terram
q clamauerūtq; ad dñm atq;
dixerūt. Dñe de⁹ audi cla-
r morē hu⁹ ppli: ⁊ api eis the
saurū tuū fontē aque viue:
vt satiati cesset murmura-
s tio eoꝝ. Et appuit glīa do
mini sup eos. Locutusq; ē
t dñs ad moysen dicēs Tol
le vgā ⁊ ɔgrega pplm tu ⁊
aarō frater tu⁹ ⁊ loqmi ad
petrā corā eis: ⁊ illa dabit
aq̄s. Cūq; eduxeris aquaz
de petra: bibet ois multitu
v do ⁊ iumēta ei⁹. Tulit igit
moyses vgaz q̄ erat i cōspe
ctu dñi sicut pceperat ei ɔgre
gata multitudie ante petrā
x dixitq; eis. Audite rebelles
y ⁊ icreduli. Nū d petra hac
vobis aquā poterim⁹ eijcē
Cūq; eleuasset moyses mā
a nū pcutiēs virga bis silicē
egresse sūt aque largissime:
ita vt ppls biberet ⁊ iumē-
ta. Dixitq; domin⁹ ad mo
b ysen ⁊ aarō: qr non credidi
stis mihi vt sanctificaretis
a me corā filijs israel nō in
troducetis hos populos i
terrā quā dabo eis. Hec
est aqua contradictiōis vbi
iurgati sunt filij israel ꝯ do
b minū: ⁊ sanctificat⁹ est i eis
c Misit interea nuncios mo
yses de cades ad regē edō
d qui dicerēt. Hec mādat fra
e ter tuus israel. Nosti oēm
laborē qui apprehēdit nos
quō descenderint pres no
stri in egyptū: ⁊ habitaueri
mus ibi multo tpe. afflixerit
q; nos egyptij ⁊ pres nros
⁊ quō clamauerim⁹ ad dñz
⁊ exaudierit nos: miseritq;
angelū q̄ eduxerit nos de
f egypto. Ecce i vrbe cades
que ē in extremis finib⁹ tu
is positi obsecram⁹ vt nob
transire liceat per terrā tuā
g Nō ibim⁹ per agros nec p
vineas: nō bibem⁹ aq̄s de
puteis tuis sed gradiemur
via publica nec ad dexterā
nec ad sinistrā declinantes
donec transeam⁹ terminos
h tuos. Cui rñdit edom non
transibitis per me. Alioqn
armat⁹ occurrā tibi. Dixe-
rūtq; filij israel. Per terrā
gradiemur viā ⁊ si biberi-
m⁹ aquas tuas nos ⁊ peco
ra nra dabim⁹ qd iustū est.
Nulla erit i pcio difficultas
tm velociter transeam⁹. At
ille respōdit. Nō trāsibis.
Statimq; egressus ē obui-

uenienter viuere. n Ingressiq;. Hic ponit defect⁹ releua tio quātum ad defectū aque q̄ nō poterat tolerari cōpetent vbi ponitur moysi ⁊ aaron oratio q̄ dz esse solitaria ⁊ d̄ uo tat cū dr. o Dimissa multitudine ⁊c. humilis ⁊ suppli catoria: iō subdit. p Corruerūt ꝓni in terrā. dz etiā esse deuota. iō subditur q Clamaueruntq; ad dñm. ex magno affectu ⁊ sermone. dz etiā ē rationabilis ⁊ discreta. iō subdit r Et api eis thesau rū tuū fontē aq̄ vi ue. Ista eñ petitio erat discreta ⁊ rōna bilis: qr de h qd erat necessariū. cōseq̄nē ter ponit dñi exau ditio cū subditur. s Et apparuit glo ria dñi. i. nubes in q̄ dñs solit⁹ erat loqui cū moyse quasi pa tino petitionē eoꝝ exaudire vn subdit. t Tolle virgā ⁊c. Ista fuit vga aarō qr de ipsa subditur. v Tulit igit moy ses virgā q̄ erat i cō spectu dñi. De vga aūt aaron dr. c. xvij. Refer virga aarō in tabnaculū testimo- x Audite rebelles ⁊ icreduli. hoc dicit moyses qr freq̄nter cōsimilia acciderāt in pplo y Nū de pe. hac aquā vobis poterim⁹ eijcē. Istō verbū moysi pote rat dupl'r itelligi af firmatiue ⁊ negatiue. qr si ꝓmlit vt di cunt expositores ca tholici cōiter. qr licz nō dubitaret de po tēia dei quin posset illud. dubitauit ta mē de effectu ne im pediret ꝓpter maliciā ppli. ⁊ iō dubitādo de effectu dixit Num de petra ⁊c. vt si effectus fuisset secut⁹: sic intellige ret nō obstante incredulitate vra poterim⁹ eijcere aquā d petra vtute diuia: si aūt nō sequeret: sic intelligeret Num de petra ⁊c. q. d. nō poterim⁹ ꝓpt maliciā vraz. a Per cutiēs vga silicē. qr p ictu nō exiuerūt aque: ꝓpter dubita tōem moysi: in scdo tn ictu exiuerūt ꝓpt impletionē diui ni ꝓmissi. Cōseq̄nter ponit dubitatio punitio cū dr.
b Quia nō credidistis mihi tu ⁊ aaron vt sanctificaretis me. i. sanctitatē meā in impletōe ꝓmissi mei absq; dubio credēdo. ⁊ fidē vestrā absq; dubio corā populo pnuncian do. imo contrariū fecistis. ideo. a Nō introducet⁹ hos populos in terrā quā dabo eis s3 moriemini āte ingressuz ⁊ licet multū desiderarēt ingredi. qr tamē sciuerūt q vbū dei erat diffinitiuū iō verbū dñi humilit acceptauerunt. ⁊ tunc non orauerūt p ei⁹ retractōe. postea tm moyses ora uit dominū ꝓ ingressu terre s3 nō fuit exaudit⁹ vt hr Deu. iij. ca. sequit. b Et sanctificat⁹ est in eis. p hoc eñ q filij israel viderūt q vindicta di nō pcebat moysi ⁊ aaron. qui erant sci ⁊ amici sui fuerūt territi ⁊ magis obediētes ne i currerēt offensam dei. hebrei aūt dicūt q moyses ⁊ aaron peccauerūt: eo q nō fecerūt sicut pceperat de⁹: qr dixerat. Lo quimini ad pe. co. eis ⁊ illa da. aq̄s: vt pz in textu ita q ex so lo vbo absq; pcussione dedissz aq̄s: qd fuisset nouū signū diuie potētie. Nō eñ legit q adhuc factū fuisset sile. ⁊ ido subdit postea. Quia nō credidi. mihi vt san. me. co. fi. isrl. q. d. si corā filijs israel dixisset. Ecce lapis iste q̄ non audit nec videt ⁊ tn obedit v bo dei: emittēdo a q̄s absq; vlla pcussi one. multo fortius vos q̄ estis rōnales vbis domini debe tis obedire absq; vl la flagellatōe i dsci tatē meā ꝓfessi fuis setis verbo ⁊ facto: qd qr nō fecistis: ꝓ ut vobis iposueraz iō nō introducetis hos populos ⁊c.

c Misit interea. Hic addit ipedimē tū ex hoste insurgēte ɔ hoc tripliciter. Pri mo ydumeoꝝ. scdo amorreoꝝ ca. xxj. ter cio moabitaꝝ. c. xx ij. Circa pmū p pōi tur ipedimētū rōne regis edō insurgēt. se cūdo subdit ipedimē tū rōe pōtificis mo rientis ibi. Cumq; ca stra mouissent. Cir ca pmum adhuc p ponit ppli deꝑcatō ad regē edō ⁊ vt in clinaret ad exaudiē dū petitōz. p allega tur ꝓpinquitas gene ris cuz dr. d Hec mādat frat tu⁹ isrl. ydumei eñ ⁊ israeli te erant d duob⁹ fra trib⁹. s. esau ⁊ iacob scdo afflictiōne laboris cū dr.
e Nosti omnem laborem ⁊c. afflictio eñ est compatien dū. tcio ordinatio diuie volūtat: cui nō ē resistēdū: ⁊ h no tat cū dr. Quō clā. ad dñm ⁊ exau. nos. q̄rto retardatō sui itiner cū dr f Ecce i vrbe cades q̄ ē i extre. fi. tu. posit. q. d. nisi possim⁹ trāsire p traz tuā ab inde q̄ accepim⁹ d mā dato dei erim⁹ q̄uit ipediti. Cōseq̄nt remouet illa ꝓpt q̄ pe titio eoꝝ posset denegari cum dr. g Nō ibim⁹ ⁊c. i. nul lum dānū terre tue inferem⁹: s3 pacifice trāsibim⁹. Cōseq̄nt describit hui⁹ petitōis denegatio cū dr h Nō trāsibis p ⁊c. ⁊ pz lra p se. Notandū tn q hui⁹ ɔtrium vr hri. Deu. ij. c. vbi moyses dixit. Misi q̄ nūcios ad seon regē ⁊c. Et sub dit. Nob ɔcedas trāsitū sic fecerūt filij esau. Ad hoc rūdēt expositores nri cōiter dicētes q lz rex edō nō ɔcesserit fili is israel trāsitū p mediū tre sue sicut patebat tn cōcessit eis trāsitū p extremitates regni sui. Ra. sa. dic q illud qd ē al legatū de Deu. non refert ad transitū sed ad cibū conces sum ꝓ precio. duo eñ petebat moyses a seon rege dicens. Alimenta precio vēde ⁊ postea subdit. Nobis concedas transitū qd patet Deu. ij. ca. ⁊ quod subdit. Sic fecerūt fi

liꝰ Esau. hoc refert ad pñm: q: vt dicit: filiꝰ filij Esau de negassent israelit' trāsire q terrā suam: ut pecuniā cib⁹ & alia venalia vbi trānsibāt filij isr' nisi extremitates regni eōꝝ magꝭ pp lucrū suū & ppter sustentatiōes filiop isr'. Hodie i Discretū ab eo dr'. i. de medio regni nō ut ab extremitatibus fm ꝓpriā significationēz ꝓductā: vel to taliter a regno eius fm alīā. k Cunq; ea. mouiss. Hic interponit impedimēti rōne mortis aarō cuz dr'. l Pergat aaron ad pop. suos. id ē ad tymbū patrum. m Nō em mirabit terrā tē. videt q hec nō fuerit cā ire meritus ē aaron ad ingressum terre. pmissionisq; ei facta ad Iudicissio dicerat dño q caleb & iosue ibi intrārēt terrā vt dictū ē Exo. xliij. c. Ad h em dr' cōtra: q illa ira fuit in sup murmuratores: h q hoc nō fuerūt moyses & aaron. Pōt etiā aliter rndeꝰ ex rerum: q: ibidem dr'. In solitudine hac lacebūt cadavera vra offeꝝ q nū erant ex xx. ānis & supra in q numeratione nō ꝓmēt ingredi: vt ibidē dictū fuit. de quib⁹ fuerūt moyses & aaron. n Tolle aa nō violēter: & pfunctorie: vt pompe obediat diuine voluntati de suo transitu & filij successione. Ista em duo debebāt cū Solari de monte. f. q de⁹ volebat: q: filꝰ eius ei in honore succederet. o Cūq; nudauerit pñm veste sua. id est mitra pontificali. p Induet ea eleazar filiū suū: vt unusq; moriēs videat filiū sui honoris successorē. Dicit ei Aug. q h facta fuit vt ponnt⁹ non' ꝓberet officiū sepulture defuncti: & hoc nō vt ei ꝓficeret fm q ꝙ Leui. xxi. q sumon' sacerdos nō dz aliquē sepelire. Et iō dicit ra. fa. q moyses fecit illō officiū dicēs. Qz cū ascendisset in montem viderūt ibi ꝓfunctā a deo pacē: & in ea lectū stratū: et ad lectū lampadē ardentē & remedia fuit moysi q erat locus sepulture aaron: & hāc ad dictū moysi: & ipse aarō posuit se in lecto illo: & extendit manꝰ & pedes: & clausit eo et oculos: & sic de⁹ accepit eū ipse in pace: ꝓpter qō moyses hoc vidēs desideranter talē modū mortis fuit sibi ꝓcessus a dño: fm q ꝙ Deu. xxxij. Iungerꝭ ꝓphta tuis sic mortuꝰ est aaron frater tuꝰ. Pōt tñ teneri dicta Aug. q eleazar se pelierit ꝓpriū suū. & q h fuit ꝓpaliter illi cōcessum ꝓpter excellentiā aaron. Nec valet obiectio ra. fa. q: sic Jonit. xxj. ꝓhibet filium sacerdos aliquē sepelire ita cuiꝰ sepulture similis adesse. & tñ opponit cōcedere q eleazar pñs fuit in monte pñs fuit tam ex verbis olim expositoris hebraeoꝝ & catholicoꝝ. a Fecit moy. vt ꝓcepit dñs. per sua dōna ipsi aarō mō ꝓdicto. b Et ascen. in mon. hor cōtra oi mul. Dicit ra. fa. q multitudo nō ascēdit: & tñ moyses & aarō & eleazar: tū ois ois multitudo vidit q̄s ascenderūt. c Vis ut mul. vidēs occubuisse aarō. q h ōes vidit: q̄ videbāt q nō redibat cū aliis quib⁹ ꝙs dicitur dic.

d Videns occubuisse. de pecunia. e Fle. sup cū. xxx. diebus tū q: debebat cū tū q: ꝓ reverentiam pontificalis officij. Ex h ut cepit eccia ꝓcessionē facēdi mēsalem de funcris die tricesimā sepulture. Qz aūt h dr' aarō est mortuꝰ & sepultꝰ i mōte hor vi Jdicere ei q̄s hī Deu. x. ca. vbi dr'. Mortuꝰ e sepultꝰ ē in mosera. Ad h dicūt alij q̄ moses ra & hor vnꝰ mōs ē diuersimode nolame. Ra. fa. dic Jonas ꝓbat q illō q hī dr'. j. xxxiij. ca. vbi dr' q inf moseroth ꝙ est i dē locꝰ q & mosera vt dic ibi: moia ei ꝓpria hebraica frequentia variant a pte finis. Is idē significat. sic in latino idē significat colin' & colet': & inf mōtē hor fuit sex mīāliorum dicit igit q aarō fm variatē fuit mortuꝰ & sepultꝰ in mosera: vt dr' Deu. x. Sed postea filij isr' venientes ad montē hor sic uerūt aaron ac si fuisset ibi pñs. & ex h dr' ibi mortuus & sepultus:

In ca. xx. vbi dicit in ꝓpñs. Audite rebelles et increduli. Additio.

Plinio Hebraeoꝝ quāda recitat ꝓpñsia. & ꝓbat ra. fa. Alij em exponentes hebraeoꝝ variē se hūt. Ceteris tñ dimissis ra. moy. ꝓpter dictū & pcās moysi in h fuit qō dicit. Audite rebelles & increduli. in quib⁹ verbis manifestauit se tres magnā hēre ɔ ppām. In quo dicit q moyses erraut duplicit. Primo q: in tāto hoie sicut moyses a q ōes debebāt addiscere modū viuēdi. victū ire erat valde vnugabile ꝓcerum in publico. scdo q: ex h dabat occasionē vt ppls crederet deum fuisse iratū in hoc loco ɔ eos: qd tñ vt dicit nō fuit. cū ipsi permisserit illud qd erat sibi necessariū. f. aquā in q nō peccabāt: sil nec in petendo panes ɔ. Exo. xvj. Et iō h loco vt dicit nō fit mētio q deꝰ iratus erat. In hoc ut q moyses nō fuit locutꝰ petre sic deꝰ dixerat eis. Iohānes ad petrū: & hoc ꝓcessit cā. dicit q nō peccauit moyses. Nisi hoc qd dictū fuit sibi. Tolle virgā & congrega ꝓpm: intelligit q tolleret virgā ad pcussionē: q: i alijs locis accipiebat virga a moysi facēdis ꝓdigijs seu signis & erat ex extensionē virge cū manu vel pcussionē tabulē. Circa qd attendum q h fuit ra. mo. vi veritatē obtinē in h q exuauit moysi ra. fa. dicit: q in pcussione p virgas fuit pcās moysi. Sz mortuū principale ra. mo. nō vī valere. Moyses et is ꝓcer' fuisset regis tñ qāq; fuisse iratus sic ij. Jeu. x. Fuit iratus petra eleazar & ithamar: cētā sine cā rōnabili. vt ibidē dr'. x. j. xxxj. ca. legit. Iratusq; moyses principib⁹ ecclie qd fuit falsum publice: nō tñ ex hoc fuit ponit⁹ nec reprehensus: verba em dñi dicentis. Quia nō credidistis mihi. manifeste ostendunt q pcās illud ad incredulitatē pertinet: nō aūt ad irā. vñ vt tenendū cā expositoꝝ dictis. f. q pcās moysi pmuit ad dubitatē seu incredulitatez: pur in ꝓpñs. declarat. Sic ut ɔ hoc dicat: ire h dubitauit ne ipe deret effectus diuini miraculi ꝓpter multā ppli magꝭ ꝙ in alijs locis. Dēm q in hoc loco marie vī ppli peccasse: nī q: eligebāt magꝭ fuisse punitos p acerbissimā mortē corpales & penire a facie dei: tē legit de chore & sociis ei⁹. Nec. x. ca. q̄ esse in hac vita sub dīno regimine: qō ꝓ ex h q dicerūt. Quia quisq; inf frēos nros tē. q. d. eligibilis fuisset nobis pire inf frēos: q nō solū mortui sūt: ꝙ ꝓterit cōtā dño. f. a facie dñi ꝙ in hac vita et: nī q: ꝓmpserit ꝓmissā liberationis de egypto qō ꝓpter ad montē ingressum dicit cuz dicerēt Auare nos fecisti ascendē de egypto: nā q: nō fundabant principaliter ꝓmissā suā in defectū aque: & ꝓmissi in defectum alia ꝙ rerum quae nos erant sic necessarie vite vñ dicunt ꝓpterea de filio defecto. Nec sicū gigmeꝝ vuarum nec malogranata. vñ videntes moyses & aaron tātam mīāliā: dimissa barba ingressi sunt tabernaculū federis. & conuenit ꝓpter ad adorandū. ꝓ eis: q: nō credebant h esse rōnabile. hoc em quod sequit in translatiōe nra. Audite de⁹ audi clamoꝝ ꝓpli b⁹: & aperi eis thesaurū tuū ɔ vi-

ne. vt satiati cesset murmuratio eor. nō est in hebreo: sed statim cū dī. Cōmouit ꝓnt in terrā. sequit. Et apparuit gloria dñi sup eos. Vñ in hoc loco miscēda diuina erexit vota ipsius moysi. nō credebat eos ee dignos exaudiri. Ex qua quidē tam sedituosa ⁊ guersa populi murmuratione Moyses timuit seu dubitauit ne impediret diuinū beneficiū. ⁊ ex hoc quodā mō turbat⁹ ꝓrupit ad illa verba q̄ dubitatiōez sonāt. Nam de petra hac vobis aquā poterim⁹ ejcere. Cui⁹ finis veritas ps ꝓ psal. dicentem Et irritauerūt eū. s. populus. Et vexat⁹ ē moyses ꝓpter eos q̄ exacerbauerūt spiritū eius. s. ipi⁹ moysi. Et distinxit in labijs suis. s. ex illa ex acerbatiōe vexat⁹ ꝓrupit talia ꝑba in labijs suis que erāt dissentanea q̄ dubitā vñ torū illud peccatū fuit ꝑ ⁊ principaliter in ppīo. ⁊ moyses errauit ex q̄dam infirmitate distingues in labijs suis modo ꝑdicto: q̄ ꝓprie cōsonat sentēcie doctorū nr̄or: ⁊ deuiat a

Capi. xxj.

Quod cū audisset chananeus rex arad q̄ habitabat ad meridiez: venisse. s. israel ꝑ exploratoꝝ viā pugnauit ex eo ꝑdaz. Et israel voto se dño obligans ait. Si tradideris ꝑplm istū in manu mea. deleboꝝbes eius Exaudiuitq; dñs ꝑces israel ⁊ tradidit chananeū: quē illi interfecit ſ̄uersis vrbib⁹ ei⁹: ⁊ vocauit nom̄ loci illi⁹ horma. i. anathema Profecti aūt ſ̄ mōte hor ꝑ viaz q̄ ducit ad mare rubꝝ vt circuirēt terrā edom. Et tedere cepit ꝑplm itineris ac laboris: locutusq; ē dominū ⁊ moysen ait. Cur eduxisti nos de egypto: vt moreremur i solitudie Deest pānis nec ſ̄ aq̄: aia nr̄a tā nauseat sup cibo isto lenissimo. Cui obrē misit dñs i ꝑplm ignitos serpētes: ad q̄ꝝ plagas ⁊ mortes ꝑplm⁹ venerūt ad moysē atq; dixerūt. Peccauim⁹ q̄ locuti sum⁹ ꝙ dñz ⁊ te Ora vt tollat a nob ſ̄pētes Oravit moyses ꝓ ꝑplo Et locut⁹ ē dño ad eū. Fac serpētez eneū: ⁊ pone eū ꝓ sig̃. Qui ꝑcussus aspexerit eum viuet. Fec̄ ergo moyses serpētez eneū ⁊ posuit eū ꝓ signo Quē cū ꝑcussi aspicerēt sanabant. Profectiq; filij israel castrametati sūt in oboth. Vñ egressi fixere tēt̄oria i ieabarī in solitudine

Victor existens. Iēc q̄ subdit. b Et israel voto dño se obligans: nō est autem verisimile q̄ ꝓ ꝑdictione tāmodice rei fieret talis solemnitas voti. c Deleboꝝbes et⁹ in memoriā diuini auxilij. f Et vocauit nom̄ loci illi⁹ horma. Lama thenta. istud est additū a translatore ꝓ expositōe hui⁹ nominis horma. horma enī hic accipit ꝓ destructione. vñ supra dcm̄ est. Deleboꝝbes ec. Sciendum tñ q̄ destructio alicui⁹ ciuitat̄ ꝓprie dī horma q̄ occisis habitatoribus spolia ciuitatis segant a cōbustis vsibus. vt applicantur diuino cultui. et ꝓpter hoc spolia ciuitatis hiericho vocāt horma sine anathema. vt hī Josue vij. ca. q̄ occisi fuerāt habitatores: ⁊ q̄cūq; fuit auri argenti et eris ⁊ ferri: fuit dño cōsecratū. vñ dī anathema ab ana q̄ē sursum vel seorsum et thesis positio: eo q̄ talia seorsum ponunt a cōmuni vsu. g Profecti sūt ec. Hic subdit impedimētuz ex murmuratione populi cū dī.

b Et tedē cepit populum itineris ac laboris. ꝓpter dilationēz magnā a recta via rōne ꝑdicta. i Locutusq; est contra dñm ⁊ moysen ſ̄ sequēs solū sequit de moyse. nō hic ponit de⁹ cū eo. q̄ fm dcm̄ saluatoris. Qui vos spernit: me spernit. k Cur eduxisti nos de egypto vt moremur in hac soli. timebant enim ne sicut patres eor̄ declinauerāt a recta via post desperatōnē quā cōceperāt ex verbis exploratoꝝ accidit mors ⁊ pestilentia in populo. vt supra dcm̄ est. xiij. ca. ita accideret i hac detiatōe. l Deest panis. q. māna nō sapiebat eis. vñ subdit. m Nauseat aia nostra sup cibo isto lenissimo. q. d. non ꝑbet nobis sufficientiū virtutis: quare autez māna diuersimode sapiebat bonis ⁊ malis. dcm̄ fuit. ō. xj. n Obrē. i. q̄ murmurabant de beneficio diuino de q̄ debuerāt gras agere. o Misit dñs in ꝑplm ignitos serpentes. dicit aliq̄ q̄ dicunt ignitos eo q̄ volātes ꝓ aerē emittebāt scintillas ardētes. Alij aūt eo q̄ ꝓ morsus eoꝝ calefiebat caro. ac si ignirēt: sequit ꝓ Fac serpētē eneū In hebreo eneū nō hī in ō loco ſ̄ postea hī. Fecit ḡ moyses serpētē eneū q Et pone eū ꝓ sig̃. In heb. hī. In pica ⁊ idē redibit. sic em̄ posit⁹ fuit. vt posset a lōge ⁊ a plurib⁹ videri. vñ Job. iij. c. Mutādi modū exaltauit moyses ſpentē in deſto ec. r Qui ꝑcussus aspexerit eū viuet. i. sanabit Hic ha. sa. q̄ in ſpēte nō erat vēnū sanādi ſ̄ aspicientes serpentē recogſcebāt afflictōez illā sibi a deo iuste illatā: penitentes ab cogitiam ⁊ ſpe sanabat eos. Hō āt mystice est q̄ serpēs ille figurabat xp̄m passū in cruce. vt hī Job. iij. ca. q̄ eius⁹ imitatiū ⁊ fide ⁊ deuotōe sanamur a mortib⁹ aīe. s Profectiq; remoto ꝑdicto. h ꝑ ponit itinerū ꝑtinuatio ⁊ Fecē tēt̄oria in ieaba. In heb. hī in ieabarim. i. in solitudinib⁹ abarim Abari em̄ ē nom̄ mōtis i q̄ moyses mortuꝰ ascēdit. vt hī dcīt. xxxij. c. Circa quē sūt solitudines. ⁊ sō trāslatio nr̄a vī deficē facīdo de duob⁹ noib⁹ bestie vnū q̄ fuerū eē credit vicio scriptor. v Jn solitudie q̄ rel. rē. i. in illa ꝑte solitudinis circa montē predictus existentis q̄ respicit terrā filioꝝ moab. Dicat aūt ha. sa. h

q̄ pertransierūt filij ysrl̄ transitū q̄ terrā moab: ⁊ nō fuit eis cō
cessum: ⁊ tō iussit in circuitu: ⁊ nō introierūt in terrā mo
ab. ⁊ b ei⁹ dr̄. Iudi. xj. ca. vbi dr̄. Et circuiuit ysrl̄ ex latere ter
rarū edom ⁊ terra moab. Ad ortē dr̄. Deu. ij. ca. Cōcedas
nob transitū sicut fecerūt filij esau q̄ habitāt in seyr. ⁊ moa
bite q̄ morant i ar.
q̄ vt p̄ dicere di
cā⁹. Videt q̄ li ſi
cut fecerūt: referat
ad aliā p̄cessum: p
ſecto a moabit̄: non
ad trāsitū q̄ eoz ter
ram sicut dictū fuit
de filijs esau ex Sce
dent. ⁊ Dñs dici
tur. Dic Mr̄ ponit
diuinū hūiusq; obla
tionē ꝓ in trāsitu pe
riculoſo. vñ dicit i li
bro bellor̄ dñi. Hūi
modi istud ibidē scri
bit. Dicit aut̄ aliq̄
ſte liber nō ē ꝛ̄ ſal
tus: ſic nec placeo
alij. Dñs. ij. Esdr. vlt.
In libris multor̄ qui
nō habet apud nos
Hūj aūt dicit q̄ ut
rellig̃t de libro Nu
merorū vbi ſcribit
q̄ libri debeāt i q̄
bus pugnē bella in
deor̄ cōtra appelli
me libri bellor̄ dñi:
q̄ virtute ei⁹ vince
bant. Debet aut̄
dici q̄ hic ē textus
In narratōne bello
rū dñi. q̄ victo he
breica hic posita est
equiuoca ad libros
⁊ ad narratōes. ⁊ est
ſensus ſm hebreos
q̄ narrabūt bella q̄
fecerūt filij ysrl̄ deci
dimus⁹ precij nar
rabit eras ysrl̄ q̄d
ſubdit. a Sic fe
cit in mari rubro pu
gnās ꝓ hebreis egy
ptios demergendo:
⁊ hebreos saluando
vt dr̄ Exo. xiiij.
b Sic faciet in tor
rentib⁹ arnon. i. pugnabit ibi ꝓ eis. vñ subdit. c Scopuli tor. inclinati sunt. Dicit em debuisse q̄ in loco vbi de
bēt trāsire filij ysrl̄ erāt scopuli magni ꝓtēsi sup aquā: in
q̄d⁹ erāt le cameri ciuitatis ⁊ in eis aduersarij hebreoꝝ posue
rāt boues armatos lacēter ⁊ inde eis lapidib⁹ ⁊ sagittis inferē
rent filios ysrl̄ dr̄ trāseuntes: ꝙd ista fecit illos scopulos
inclinari sup aliā gtem aq̄. ⁊ sic illā q̄ latebāt ibi fuerit mor
tui ex illa inclinatōe. ⁊ filij ysrl̄ habuerūt liberū trāsitū super
scopulos inclinatos. ⁊ postea illi scopuli diuīa ōmte remer
si sūt ad locū suū. d Ex eo loco ap. pu. nō sic est intelli
gendū q̄ ille puteꝰ fuerit in loco vbi inclinati sunt scopu
li: ſz ex illo loco trāsierūt vsq̄ ad puteū. ⁊ posuerūt castra ⁊ ibi da
tus fuit ille puteꝰ vt pplꝰ biberet ⁊ tamēn a vno ab hebreis
ex b loco ad puteū. i. vsq̄ ad locū vbi datꝰ est puteus.
e Cūc cecinit ysrl̄ ꝓ gratiarūmone. f Ascen. pu. i. aq̄ de
puteo. g Quē fodiūt. pūcti. q̄ ex diuino indicio ꝓcisse cui
dabāt in loco dehmato. ⁊ inde exiuit aq̄ in abundantia.

q̄ respicit moab ꝓtra orien
talem plagā: ⁊ unde mouē
tes venerūt ad torrentē sa
reth. Quē reliquentes ca
strametati sūt ꝑ arnō q̄ ē i de
serto ⁊ pmiet i finib⁹ amor
rei: Si quidē arnō ⁊minus
ē moab: diuidēs moabitas
⁊ amorreos vñ dr̄ in libro
bellor̄ dñi. Sic fecit i ma
ri rubro sic faciet i torrenti
bus arnō. Scopuli torrēti
um inclinati sūt vt rēqēscerēt
i arnō: ⁊ recūberēt i finib⁹
moabitar̄. Ex eo loco ap
paruit puteꝰ sup q̄ locut⁹ ē
dñs ad moysen. Cōgrega
pplm ⁊ dabo ei aquā. Tūc
cecinit ysrl̄ carmē istō. Ascē
dat puteꝰ: concrepāt: puteꝰ
quē fodērūt principes ⁊ pau
rūt duces multitudinis in
datore legis ⁊ in baculis su
is. Profectiq; sūt de solitu
dine mathana: De ma
thana in nabaliel. De na
baliel i bamoth. bamoth
vallis ē in regione moab i
ſrice phasga: qō respicit ꝑ
desertū. Misit aūt ysrl̄ nun
cios ad seō regē amorreoꝝ
dicēs. Obsecro vt trāsire
mihi liceat ꝑ terram tuam
Nō declinabim⁹ in agros
⁊ vineas: non bibem⁹ aq̄s
ex puteis Via regia gradi

h In do. le. i. deo q̄ dedit legē p̄ncipaliter. ⁊ sī moyse q̄ de
dit eā misterialiter. ⁊ ex eiꝰ merito data ē illa aq̄. Cetera patēt.
i Misit aūt ysrl̄. Hic ponit impedimētū ex tualione amor
reoꝝ. ⁊ p̄ regē seon: sedo regē og: ibi. Peremptiq; sē. Iſti enim
duo reges fuerūt amorrei: vt dr̄ Iosue. j. ca. Ē ultra primum
ponit ubi⁹ seō debe
bant sedo soluit na
ta qō ibi. Dñs e
sebon. Ultra primū
dr̄. Misit aūt ysrl̄ nū
tios vt possent trāsire pa
cifice ad trā sibi pro
missam: sequitur.
k Qui pce. nolunt
Dicūt em̄ debuisse q̄
ipse recipiebat tribu
tū a chananeis qui
habitabāt terrā. p̄missā
onis vt ipsi irent ⁊
trāsirēt filioꝝ ysrl̄ ad eos
⁊ tō nō solū trāsitum
phibuit: ꝙ ex eius iussu
eis obuiā ad debellandū eos. Et ps̄ta
vsq; ibi. l Quia
fons ps̄i. te. re. amo
rreoꝝ. ra. fa. q̄ illō tē
pe ps̄icia erat. phibi
tio trāsitus filij israel
terrā eoꝝ acciperēt:
sic dr̄ Deut. ij. ca.
m Verba esebon.
h ridet tacite q̄ntū
q̄ immediate dictum ē
q̄ israel habitauit i esebon ⁊ viculis ei⁹: et
tū fuit i terra moab
tō posset aliqs h̄ere
quō israel accepit ter
rā illā: cū dr̄ ei. phibi
tum a dño ne pugnet
ꝑ eos: ⁊ q̄ nihil de ter
ra eoꝝ daret ei. ut
hic Deut. ij. ca. tō ad
h ridet b. q̄ licet illa
tra fuisset intra fines
moab. aliqn tñ
seon rex amorreoꝝ
eā acquisierat iure bel
li. ⁊ sic ysrl̄ eam licite
occupauit. gg. qō h
declarat quō seon ab
illa terrā acceperat a fi
lijs moab.

n Verba esebon. fuit regis ei. ideireo dr̄ i. puer. Hoc ē in cantilena facta ⁊ diuulgata de victoria quam dūx seō ꝑ filios
moab. o Deinde i esebō: edificet ⁊ ꝓstruat ciuitas regis
seō. ꝑ ei ea ꝓstruxit pugnādo ꝑ filios moab ⁊ postea ea ibi
reedificauit. p Ignis egred. i. q̄ ille seō incēdit trā ei⁹
ciuis pugnādo ꝑ filios moab. q De ri. moab. q̄ deuicē
es a seō. r Peremptī po. cha. nomē ē idoli moabitar.
r Deuse fi. ei⁹ ꝛc. Sic victi solēt fugā q̄rere. o Et fi. in
captī. q: mulieres nō pōt ira fugē sic viri. ideo facilē capiūt.
t Ingressi ipsoꝝ. i. dūces moabitar. v Dispersit ab ese.
vsq; dibō: p̄ debāt q̄ seō nō occupauit toti trā eoꝝ: h̄ ꝑtē
x Fusis ex bello ⁊ fuga. y Perue. i. uo. ⁊ vsq; ad me. no
mia ysrl̄ ciuitatē ā eo remansert ⁊ ad dño ꝑtinēt. z Deba
bauit ira⁹ il. ꝛc. Hec ē declatio ad ondēdū q̄ ysrl̄ ā seō ꝑ
ceptū nō occupādo trā moabitar seu amorreoꝝ. quod
erat eis licitū. a Misit iteꝝ moy. ꝛc. ꝙ erat ciuitas seō
in q̄ remanserant alīq bellatores ad custodiendum.

b Cuius ceperũt vicinos ꝛc. isti em exploratores missi a moyse ne viderent sibi illis quos miserat de cades barne ꝙ in reditu suo terruerũt ppm vt dñs est. ō. xiij. ca. noluerũt reuerti donec cepissent loca ad que explorãda missi fuerant c Venerũtq se. ō ponit impedimentum ex intimatione og cũ dr.

d Et occurr. eis og rex basan ꝛc. ne tie. eũ. erat em valde fortis ⁊ robustus. qz gigas valde magn⁹. ⁊ habebat ppm fortẽ: ō dixit dñs moysi vt nō timeret: asserãs eũ ō victoria ⁊ pz ifa. De magnitudine ꝙo ⁊ fortitudine regis Og dr in ḋđ li. ꝙ apō indeos dr lib dñdictionũ vl bñdictões: qō cũ og audisset ⁊ castra filiorũ isrl occupabãt tria fre miliaria fuit ⁊ eradicauit vnũ montẽ tantũ spacii occupanẽ: ⁊ posuit sup caput suum vt ꝓiceret sup castra israel. Sed de'imisit formicas ꝙ ꝓforauerũt montẽ illũ. ⁊ sic ꝙ foramẽ illud mõs ille descẽdit versus collũ ei⁹. ⁊ cũ vellet se expedire de mõte illo cecidit dẽtes eius ⁊ intrauerũt foramina montis tra ꝙ non potuit illũ montẽ de capite suo amouere. ⁊ ad hoc ibidẽ inducit auctas. pō. iij. falsificata tñ. Dentes ipsoꝝ cõfregisti. glo. nõ dicas sirabata. i. ofregisti. Sz sirabeta. i. accresti. ⁊ ibidẽ subdit ꝙ moyses habebat decẽ cubitos altitudinis fm mẽsurã tabulaꝝ tabernaculi vt hr Exo. xxvj. c. Tenebat etiã securim cui⁹ manubrium hẽbat decẽ cubitos in longitudie. ⁊ cũ videret og montẽ irretitũ currit ad eum⁹ saltauit i aliũ ꝙ decẽ cubitos. ⁊ sic attigit ad cauillã pedes ei⁹ ⁊ piecit ad terrã ꝙ. qz hoc est ita absurdũ ꝙ non indiget alia improbatõe. ⁊ ō posuit in hoc loco: vt videat ꝙnta certitudo est in iudeis qui credũt hoc esse verũ ad lfam: qz nec Hie. sa. ꝙ fuit maxim⁹ doctor apud eos: nec alij doctores hui⁹ dicti assignant aliũ intellectũ gabolicũ vel mysticum

In ca. xxj. vbi dr in postil. Fecit ergo moyses serpentem eneum ꝛc. Additio.

Licet multis modis deus potuisset sanare pcussos ab ignitis serpẽtib⁹ ꝙ. p aspectũ serpẽtis enei: tamẽ hic modus in ḃ loco videt valde cõuenire ex duobus. Primo ex cõfidentia ad pcm. Peccauerãt em in ḃo ꝙ ex cibo optimo ⁊ suauissimo de ꝙ naturaliter debuissent cũ gaudio reficiri: nauseabat tñ eoꝝ alia de illo. qđ est ꝫ cõez cursum nature. vñ dicũt. Nauseat alia nr̃a sup cibo isto leuissimo. Et ō de⁹ p oppositũ pcussos a serpẽtib⁹ ignitis ꝙ cõuenter debuissent ledi ab inimico eoꝝ. put tradũt medici ō bis ꝙ a cane rabiem patiẽte mordent hoc ꝫ cursus nature deus ꝓposuit: vt p aspectũ serpẽtis curarent. Secũdo ex correspondẽtia ad figuratũ. Constat em ꝙ quidã audiẽtes doctrinã xp̃i: ꝙ erat cib⁹ aie suauissim⁹. nauseabat alia eoꝝ vide dicẽbãt. Joh. vj. Durus est ḃ sermo. quoꝝ multi fuerũt a serpẽtib⁹ ignitis pcussi. ſ. a tẽtatoib⁹ diabolicis: ꝙ fecit deo exaltari serpentẽ. ſ. xp̃m in similitudine carnis pcti in cruce pendẽtem: quẽ fideliter intuentes. etiã ſ ex motiuo diabo li fuissent leti sanarẽtur. put in euãgelio Joh. legit. ⁊ iste sensus ꝫz primeat ad figurã reducit tñ ad sensum lfaliz inãnitum reddit rõnem lre. put. ō. in qõne añ pncipiũ Gen. de sensu lfalit posita fuit ostensum. Capim. xxij.

Profecti. Hic pñr ponit impedimentũ ꝓuenturus ꝙ balaã ad suggestionẽ regis moabitarũ. Et qz i se ḡnãb⁹ balaã dr magus ⁊ arsol⁹. ⁊ tñ ei⁹ ꝓphetie tam ḡ vere hñtur in sacra. ō videndũ est si fuerint a deo vl de mone: ⁊ de veritate ipaꝝ. Circa primũ sciendũ ꝙ ꝓpha dr ḡsi ꝓuisione. qz denũciat illa q̃ fiũt ꝓcul ab humana cognitõe fm viã nature: nũc aũt ita est ꝙ ḡnus aliqđ est subtilius intellectu tanto ei⁹ cognitio se extendit ad altiora: ad q̃ nõ pñt attingere cognitio intellectus magis rudis: ꝙ nõ pñt nisi sensibilia ⁊ grossa. ⁊ si hoc est verũ de diuersis intellectib⁹ eiusdẽ speciei. multo plus est verũ in intellectib⁹ diuersoꝝ specieꝝ: cuiusmõi sunt intellectus angelic⁹ ⁊ humanus. ⁊ ō cuꝝ angel⁹ sit sublimioris ⁊ altioris nature ei⁹ cognitio ad multa se extendit ad que nõ pñt humana cognitio attingere. naturalis autẽ in demonibus remãserũt integra. ⁊ ō eoꝝ cognitio naturalis ad plura se extendit ꝙ humana. Cognitio aũt bonorũ ãgelorꝝ adhuc ad plura se extendit in quantum sunt illuminati lumine gle ⁊ diuinis reuelatõibus. Pz igr ꝙ demones a deo permissi pñt hoib⁹ alias veritates reuelare eis incognitas. tũ qz demonũ cognitio naturalis ad plura se extẽdit ꝙ humana. vt dicũ est. tũ qz fm aug. q. sup Gen. ad lfam. Plura ō supernaturalib⁹ veritatib⁹ scitis angelis aliqñ demonib⁹ reuelant ãgli pñt vteri⁹ hoib⁹ reuelare a deo permissi. cũ igit reuelatio fit hoib⁹ p demones: taleꝫ dicũt ꝓphe demonũ. cũ aũt fit a deo imediate: vel mediantib⁹ angelis sanctis dicunt ꝙ phete dei. Considerandũ etiã ꝙ talis reuelatio differt a precedẽti: nõ solũ ãgium ad cãm reuelantẽ vt dcm est. ꝫ etiam ãgem ad formã reuelatõis: qz reuelatio facta a deo ⁊ angelis sctis nullã falsitatẽ cõtinet. ꝫ illa que fit a demonib⁹ frequenter hz admixtã falsitatẽ. qz fm q dr Job. viij. c. Ipe demon mendax est ⁊ pat mẽdacij. ⁊ ō hz aliqñ reuelet hoibus aliqꝝ veritates. hoc facit vt efficaciꝰ decipiat: vt ex pluribus veritatib⁹ ab eo ꝑdictis postea sibi credat in falsitate. fm q dr in collationib⁹ patrũ. Coll. xj. abbatis moysi. q demõ in specie angeli boni cuidã fratri frequenter apparuit ⁊ multas veritates sibi dixit. ⁊ qñ vidit illũ frem hũ inclinatũ ad credendũ sibi. nũc ei pmisit vt circũciderẽt. ⁊ q aliẽ nõ poterat saluari. Sciendũ etiã ꝙ reuelatio veritatis ꝙ fit a deo ⁊ angelis bonis: nõ solũ fit hoib⁹ bonis. ꝫ etiã aliqñ malis. vt pz verbũ saluatoris matth. vij. Multi dicẽt mihi in illa die. Dñe: nõne in noie tuo ꝓphauim⁹ ꝛc. ⁊ subditur Et tũc dicẽbo illis. nũq̃ noui vos ꝛc. ō etiã pz p illud qđ habet. iij. Reg. xiij. de ꝓphẽta idoloꝝ ꝙ seduxit ꝓphetam domini: ⁊ postea facta est sibi reuelatio a deo de morte illi⁹ prophete dñi: eo ꝙ non obedierat voci eius ꝙꝝ hõia cũ respicit actũ intelligendi. charitas aũt ꝙ facit bonitatẽ bonũ est actus voluntatis ꝙ. Procedit ab actu intelligendi. prius aũt pñt esse sine posteriori. ⁊ ō reuelatio ꝓphica pñt ee sine charitate ⁊ aliqñ fit. vt dcm est hoc cedit ad cõmendatõem veritatis reuelate. vt talis veritas testimoniũ hẽat etiã ab aduersarijs veritatis ad bonũ alioꝝ. Dicẽdum ꝙ igr ad ꝓpositũ dicendo ꝙ balaã fuit ꝓpha demonũ. qz fuit ariolus ⁊ magus querens reuelatões a demonib⁹. fuit etiam ꝓpha domini mõ ꝑdicto inãnitus aliqꝝ veritates fuerũt sibi reuelate a deo ꝫ ab ipo nõ qreret. ꝫ diuine diuina fuit demõ ꝓhibẽs sibi dare risum a ꝙ qrebat. ⁊ sunt sibi reuelate veritatis a deo. ⁊ ꝓpositus est ꝓnũciare qđ nolebat. videlz sanctitatẽ ⁊ ꝓsperitatẽ ppli israel. cũ tñ cõtrarius desideraret vt patebit. ⁊ ō sacrũ est ad cõmendatões ppli israel ꝛc. ⁊ ad terroꝛẽ aduersarioꝝ. ⁊ ad gloriã dei principalit. ꝙ erat ductor tãt⁹ populi ad salutẽ gentiũ. ꝙ ex ꝓphetia balaã more sum postea ad qrendũ xp̃m natũ. vt dr Mat. q. ⁊ preter ō ⁊ similia ei⁹ ꝓphetie septe sunt in canonicis scripturis. Dic ꝓlibatis descẽdendũ est ad lfam eius dr. a Profecti ꝛc. vbi p ponit ipsius balaã vocatio. Scdo ꝫ populũ israel ꝙ iniqua contractio. ca. xxv. Circa primum describit balaã ad maledi-

endā vocat⁹. Scdo ad maledicēdū conat⁹. ca. xxiij. Tercio ad bñdicēdū coact⁹. ca. xxiiij. Circa pmū p nimiā ipē Balaā vocatio sūt effectu. Scdo ei effectu ibi. Rursum ille. Circa pmū p̄o ponit ipē Balac petitio. scdo ipius balaā rūsio: ibi Cūq; venissent. Circa pmū p̄mūt cā petitionis cū dī. b

b biericho sita ē. Videns aūt Balac filius sepphor oīa q̄ fecerat ISRL amorreo: t q̄ timuissent eū moabite: t ipe tū ei⁹ ferre ñ possent: dixit ad maiores natu madian. Ira delebit hec pplus oīes q̄ in nris finib⁹ commorant: sicut solet bos herbas: vsq; ad radices cape. Ipse aūt erat eo tempore rex in moab

c Misit ergo nuncios ad balaam filiū beor arioli q̄ habitabat sup flumē terre filiorū ammon: vt vocarent eū t dicerēt Ecce egressus est pplus ex egypto, operuit superficiē terre: veni t maledic ei: si quo modo possim pugnās abigere eū

d Dixitq; deus ad balaam. Noli ire cū eis neq; maledicas pplo. q: benedictus est. Qui mane psurgēs: dixit ad principes. Ite in terram vram, q: phibuit me dñs veire vobiscū. Recesserūt principes: dixerūt ad Balac Noluit balaā veire nobiscū. Rursū ille mitto plures t nobiliores q̄ ānt miserat: misit. Qui cū venissent ad balaā dixerūt. Sic

e manib⁹. Cūq; venissent ad balaam: t narrassent ei oīa

f ba balac: ille rūdit. Manete hic nocte: t rūdeo q̄cq̄d mihi dixerit dñs Manserūt aūt illius apud balaam, venit de⁹ t ait ad eū

g Quid sibi volūt boues isti

h apud te. Rūdit balac filius sepphor. Rex moabitaꝝ misit ad me dicēs. Ecce pplus qui egressus est de egypto operuit superficiē terre: veni t maledic ei: si quo modo possim pugnās abigere eū

i Dixitq; deus ad balaam. Noli ire cū eis neq; maledicas pplo. q: benedictus est.

k Qui mane psurgēs: dixit ad principes. Ite in terram vram, q: phibuit me de⁹ veire vobiscū. Recesserūt principes: dixerūt ad Balac Noluit balaā veire nobiscū. Rursū ille mitto plures t nobiliores q̄ ānt miserat: misit. Qui cū venissent ad balaā dixerūt. Sic dicit ad nos: balaā filius sephor. Ne graueris venire ad me: honorabo enim te valde, et quecūq; mihi dixeris faciam. Veni ergo et maledic populo huic q̄ fortior me est, si quo modo possim percutere et ejicere eum de terra mea. Nouit enim q̄ benedictus sit cui benedixeris: et maledictus in quē maledixeris. Pergentesq; seniores moab t maiores natu madiā: l dñtes diuinatōnis pcūi in

Balaā. q. d. Ut recesser̄t maiores natu madian reputātes adamenū ei⁹ eio inuelle stari cū audierūt rūsionē pfidis q̄ talē modū dī. 3 reg. xiij. q̄ ionathas dixit armigero suo de philistheis. Si talis locutus fuerit ad nos: manete donec veniam⁹ ad vos. Stem⁹ in loco nro. Sic aūt dixerunt: ascēdite ad nos: ascēdam⁹: q: tradidit eos dñs in manib⁹ nris

m Cūq; venissent. Hic ponit balaam rūsio cū dī. n Ne graueris venire hic nocte. Erat ei pphā demonū: vt pdictū est. Hec autē erat a demonib⁹ q̄n ille q̄rebat vt ēsset sūt de nocte: quia sunt spūs tenebrarū. o Et rūdebo quicq̄d dñs mihi dixerit. Dicunt h exposītores aliqui q̄ habuit est de quo intelligame hic dñs: virus de deo vel de demone qi magi t arioli demonē sibi apparentem vocāt principē vel dominū exhibēdo sibi reuerentiā: sed apud Hebreos non est dubiū: quia vbi translatō nostra hic habet dominus in hebreo habetur. Nomē domi tetragrammaton: quod nō pōt intelligi nisi de deo vero. Sed hoc vidēt cōradicere pdicto. s. q̄ Balam quereb at gratiā lationes a demone. Ad q̄ dicendū q̄ modus est magoꝝ maxime cupidoꝝ qualis erat iste Balaā fingere cōtā dominū⁹ q̄ reuelatōnes sibi fiant a deo vero: vt sic eis magis credat t reponant maius lucrū. q Venit deus id est angelus dei⁹ loquēs in pſona dei: t ō aliqā deus dī qui dō angelus nomiat: venit aūt iste angelus bon⁹ nō vocatus a Balaā: sed vt virtute diuina demonē arceret a dando rūsum sibi Balaā: t ad imponendū legē t frenū ipsi Balaā ne faceret aliqd vel diceret ꝑ Israel. r Quid sibi volūt boues isti. Nō querit ex ignorātia: sed vt ex rūsione Balaam quem nouerat prophetā cum. vnde subditur.

s Respondit Balac filius sephor rex Moabitarū. q. d. pter dignitatē regiam debere ire ad eū. quē erat. cū li cētū eundi mortuo cupiditate lucri. t Noli ire. eis ad maledicendū illi populo. v Neq; maledicas. eius de loco isto. x Quia benedict⁹ est a deo: a q̄ recepit bene dictionē in patribus: vt pz Gen. xxij. t in plurib⁹ alijs locis. y Prohibuit me de⁹ venire vobiscū. Dicit ra. Sal. q̄ Balaam cupidus t sagax dixit. Nobiscū. Fugiens coram eis vt nō esset. phibitus rōne vie: sed ratione societatis: q: nō erant nunc⁹ sufficienter honorabiles ad deducendū eū. pter q̄s Balac misit ad eū: sed⁹ plures t honorabiliores nūcios: vt postea subdit. a Rursum. Hic describit scdā vocatio q̄ fit cū effectu. Et primo describit⁹ eius vocatio: scdo reprehensio: ibi. Et irat⁹ ē de⁹. tercio receptio. Ad cū audisset Balac. Circa primū dicit.

b b

b Ne cūcteris.ve.ad me.pa.cm ſū bono.te:t dcḋ vobo tibi. Sciebat em Balac ipm cē ſuperbū t cupidus. c nō ꝓmittit ſibi bonoꝛeo t diuinas vt allicat ad cū veneꝛdā. c Si dede.mihi Balac do.ſu.plē.ar.rē.q̄ b intelligit q̄ erat cupidꝰ talēti. d Nō poteo imu.ver.dīi.fuit cūs coactꝰ ꝓferre ſtentem dei vtrūbil poſſet agere vl dicere niſi qđ placeret ſibi. e Obſecro vt b maneaſ, ꝗuis ei tā pius fuiſſet ꝓhibitus ire:tñ cupiditate dicit adhuc q̄rebat quō poſſ ire: vt ſi forte deus ei priuarꝰ ꝓmitteret ſi bi dare nīuz de cōtrario. f Dcit ḡ deus.exponat ſicut ꝓius. g Sit vo. te.ve.ho.iſti ſurge t vade rē.dicunt aliq̄ hoc ſuū dictū ironice ab angelo:ſ balaam accepit b tanḡ dīn ſeriose t ꝓpt hoc ꝛgelus ſtetit in vta cōtra eū tenens gladū cnaginatuz: vt poſtea ſubdit. Alij ãt dicūt q̄ dīn angeli licet fuerit ſe noſe dictū nō tamē fuit ꝓceptū nec cō ceſſio ſimplex:ſed p miſſio que aliquando fit a deo ō malis vt diciant inde bona:quia fm q̄ dicit Auḡn in enchiridi on. Deus adeo eſt omipotens t bonꝰ quia nō ſineret mala fieri niſi inde eliceret maiora bona: t ſic factū eſt in ꝓpoſito: permiſit eñ ire Balaam ſatis faciens eius cupiditati:t tamen ire illud qđ ſibat intentōne nocendi popꝛlo iſrael deus cōuertit in bonū.ſ.cōmendationē populi iſrael.t ad dei gloriam: vt patebit in ſequentibus. g Et iratꝰ eſt. Hic ponitur ipſius Balaam repꝛhenſio.quia q̄ibat intentione peruerſa vt dictū eſt.q̄ nō poteſt abſcondi a deo.licz boibus abſcōdat:nō dicit. Et iramo eſt deus.ꝓter eius puerſam intentionē:vel fm alios quia verbum ꝓmiſce dictum acceperat vt ſeriosum.

b Cernēs aſina angelū ſtantē.apparebat cīs in ſpē hūa na.quē Balaā nōdē nō videbat:q̄ in poteſtate angeli ſic apparēre eſt facere q̄ ſic videaſ ab vno t nō ab alio:hoc aūt factū ē vt ꝓmptio balaā ꝓfuturā.cnā q̄ aial bonū.

b dicit balac filiꝰ ſephor: Ne cūcteris veire ad me.patū habeo bono:are te: t que ḋd voluerī dabo tibi. Veni t maledic pꝛlo iſti. Ri c dit balaā. Si dederit mihi balāt plenā domū ſuaz ar d genti t auri,nō potero immutare ꝛbuz dīi dei mei: vt vl plus vel miꝰ loquar e Obſecro vt hic maneatis t hac nocte,vt ſcire queam ḋd mihi rurſuz rñdeat dīns f Venit ḡ deus ad balaam g nocte t ait ei. Si vocare te venerunt homines iſti:ſurge t vade cū eis:tua dūtaxat vt quod tibi ꝓcepero faciaſ. Surrexit balaam mane;t ſtrata aſina ꝓfectus ē g cū eis Et iratꝰ ē deꝰ.ſtetit q̄ angelꝰ dīi i via ꝓtra balaā,q̄ ſedebat aſine t duos h pueros habebat ſecū. Cernēs aſina angelū ſtantē in i via cuagiato gladio:auertit ſe ō itinere:t ibat p agꝝ Quā cū ꝛberaret balaam t vellet ad ſemitā reducere:ſtetit angl' in angſtis duaꝝ macrianꝝ ḋbꝰ vince cingebāt Quē videſ aſina k irrit ſe parieti:t attriuit ſe dentis pedē: At ille iteruz verberabat eā,t nihilominus angelus ad locū angu ſtū trāſiens:vbi nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā poteāt declinari: obuiꝰ ſtetit. Cūq̄ vidiſſet aſina ſtātē angeluz l ꝓcidit ſub pedib' ſedentis Qui iratꝰ vehemēꝰ cede m bat fuſte latera eiꝰ. Aperuitq̄ dīns os aſine,t locuta eſt Quid feci tibi. Cur pecn tis me:ecce tā tercio Ridit balaā: Quia ꝓmeruiſti t illuſiſti mihi. Utinā haberē gladiū vt te ꝑcuterez. Dixit aſina:nōne aial tuuz ſum,cui ſemp ſedere cōſue uiſti vſq̄ in pſtez diē. Nic ḋd ſile vnq̄ feceri tibi. At o ille ait. Minq̄. Protinus aperuit dīns oculos balaā t vidit angeluz ſtantem in p via cuaginato gladio.ado rauitq̄ cū pronus in terrā q Cui angelus. Cur inḋt ter cio verberaſti aſinā tuam. r Ego veni vt aduerſarer ti s bi;quia peruerſa ē via tua: mihiq̄ cōtraria. Et niſi aſina declinaſſet de via dans locū reſiſtendi;te occidiſſez t illa viueret. Dixitq̄ Balaam. Peccaui:neſciēs q̄ v tu ſtares cōtra me. Et nūc ſi diſplicet tibi vt vadam: x reuertar: Dixit angelus Vade cum iſtis;t caue ne aliud q̄ ꝓcepero tibi loquaris Iuit igitur cū principibus y Qđ cū audiſſz balac egreſ ſus ē i occurſuz ei,q̄ in oppi z do moabitaz qđ ſitum eſt in extremis finibus arnon Dixitq̄ ad balaam. Miſi nūcios vt vocarent te,Cur nō ſtatim veniſti ad me An q̄ mercedez aduentui tuo reddere nequeo Cui ille re a ſpōdit Adſum. Munquid loq̄ poteo aliud niſi q̄ deꝰ poſuerit in ore meo ꝓferre tenerūt ergo ſimul;et venerūt in vrbē que in extremis re b gni eiꝰ finibꝰ erat. Cūq̄ occidiſſz balac boues t oues c miſit ad balaā t principes

n Ne cūcteris veire ad me.patū habeo bono:are te: t que ḋd voluerī dabo tibi. Veni t maledic pꝛlo iſti. Ri o dit balaā. Si dederit mihi balāt plenā domū ſuaz ar p genti t auri,nō potero immutare ꝛbuz dīi dei mei: vt vl plus vel miꝰ loquar q Obſecro vt hic maneatis t hac nocte,vt ſcire queam ḋd mihi rurſuz rñdeat dīns r Venit ḡ deus ad balaam s nocte t ait ei. Si vocare te venerunt homines iſti:ſurge t vade cū eis:tua dūtaxat vt quod tibi ꝓcepero faciaſ. Surrexit balaam mane;t ſtrata aſina ꝓfectus ē t cū eis Et iratꝰ ē deꝰ.ſtetit q̄ angelꝰ dīi i via ꝓtra balaā,q̄ ſedebat aſine t duos u pueros habebat ſecū. Cernēs aſina angelū ſtantē in x via cuagiato gladio:auertit ſe ō itinere:t ibat p agꝝ Quā cū ꝛberaret balaam t vellet ad ſemitā reducere:ſtetit angl' in angſtis duaꝝ macrianꝝ ḋbꝰ vince cingebāt Quē videſ aſina y irrit ſe parieti:t attriuit ſe dentis pedē: At ille iteruz verberabat eā,t nihilominus angelus ad locū angu ſtū trāſiens:vbi nec ad dexterā nec ad ſiniſtrā poteāt declinari: obuiꝰ ſtetit. Cūq̄ vidiſſet aſina ſtātē angeluz z ꝓcidit ſub pedib' ſedentis Qui iratꝰ vehemēꝰ cedebat fuſte latera eiꝰ. Aperuitq̄ dīns os aſine,t locuta eſt Quid feci tibi. Cur pecmiſit ad balaā t principes

fm q̄ dicit beūs Petrꝰ ſcōa canonica.ij.cap. Subiugale mutū bois voce loquēs ꝓhibuit ꝓphete inſipientiā. i Auertit ſe ab itinere.timore angeli. k Attri.pe.ſe.declinādo eūm poterat ab angelo q̄ ſtabat verſus ptē alteriꝰ muri. l Cōci.ſub pe.ſedē.tioze angeli quez nō poterat declinare. m Ape ruitq̄ dīns os aſine Nō eſt intelligēduz q̄ aſina illa ꝛba intelligāt vl ſonarent. q: ꝛba rōabilia nō intelligūt vl ſonāt:niſi ab dīne ire.l eccīū:t tō illa verba fuerūt formata ꝓia te angeli mouentis linguā aſine ad ꝓlationē ꝛbuz in cōfuſionē ipſiꝰ Balaam. vt ꝓdcm ē. n Ne ſpōdit Balaā. Erat ei aſſuetꝰ videre demones ſibi apparēres in ſpē aialiū t ſe cū loq̄ntes. ideo ad vocē aſine nō expauit nec admiratꝰ fuit. o Protinus aperuit dīns oc'os balaā.licz eīm eēnt aperti ad vidēdū alia:nonn ad viſionē angeli ratiōe ꝓdicta. p Adorauitq̄ cū.tioꝛe correptus. q Cur inḋt tercio rē. cū tñ magꝝ deberet a grari' eē eo q̄ decliauit gladium meum r Ego ve.vt aduerſa.ti.dicūt eīm aliq̄ et ꝓbabiliter q̄ b erat angelus ḋ q̄ erat exercitus iſrael:nō dixit. s Perner.ē via rē.t ſequit. t Dixit balaam tioze dicti. v Et nunc ſi diſpli.tibi rē.aam eīm dixerat ei angelus vtā ſibi eē ārīa: ſi cupiditate lucri q̄ rebat licentiā eundi t Ait angel' rē.exponak ſic ꝑna b eſſe dcm ꝓmice fm alios. y Nō cuz audiſſ.balac. Hec deſcribit receptio ipſiꝰ balaā bonoꝛifica.cū dī. a Egreſ.eſt in oc.eiꝰ.ad faciendū ſibi reuerentiam.

b In oppido moabitaz qđ ſitū rē.q: filij iſrl nō intrare rūt termios moab: vt dictū ē ca.ꝓcedēti.ſequit. c Nūḋ aliud loq̄ poteo.b coactꝰ eſt ꝓferi dīnā virtutē ſic ꝑas:ſicut infra cogit bādicere pꝛlo iſrael.cui' tñ exhtniū deſiderabat vt ꝓdcit.ſ.ꝓ ſilīū qđ dedit ſ eū d C cū q̄ occi.balac oues t bo.ad faciendū grāde ꝓuiſū. e Aſſir ad balaā t ꝓcipes rē.ā.dī q̄ bebat tñ duos pue-

ros fecit: t tñ principes ꝙ nolant erāt illi ḥa miserat balac
ḥus misit mūera ꝑ laborē vie. t ꝙ fecerāt illud qđ pmi
nūcij nō poterāt fecisse. Alii exponꝫ ꝙ nō misit mūera ni
si ad balaā: misit tñ principes cū mūeribꝫ illis ve cēsi grati
ositas. f Mane āt facto. s. postq̄ dormi. g Duxit

f qui cū eo erāt mūera. Alia
g ne aūt facto: duxit eum ad
h excelsa baal: t intuitus est
extremam ptem populi.

Ca. .xxiij.

Dixitq̄ balaam ad ba
lac. Edifica mihi hic
septē aras t para to
tidē vitulos eiusdēq̄ nūeri
arietes. Cūq̄ fecisset iuxta
sermonē balaā ipsi posuerūt
simꝫ vitulū t arietē sup arā
i Dixitq̄ balaam ad balac.
Sta paulisper iuxta holo
k caustū tuū: donec vadāt si
forte occurrat mihi dñs: et
quēcūq̄ impauerit loquar
l tibi. Cūq̄ abiisset velociꝫ
m occurrit illi de⁹. Locutusq̄
ad eū balaā: septem in
quit aras erexi: t imposui
vitulū t arietē desup. Dñs
aūt posuit ṽbū in ore eius
ait. Reuertere ad balac: t
hec loq̄ris. Reuersus inue

nit stantē balac iuxta holo
caustū suū: t oēs principes
n moabitaꝝ: assumptaq̄ pa
o bola sua dixit. De arā ad-
duxit me balac rex moabi-
p taꝝ de mōtib⁹ orientis. Ve
q mi hi: t maledic iacob, ꝑpe
r ra t detestare isr. Quō ma
ledicā cui nō maledixit dō.
Qua rōe detester: quē dñs
s nō detestat. De sūmis silī
t cib⁹ videbo eū, t de colli-
u bus ꝓsiderabo illū. Popu
x lus solus habitabit et inf
y gētes nō reputabit. Quis
dinūerare possit pulueremꝫ
iacob: t nosse nūerꝫ stirpis
z isr. Moriat aīa mea morte iustoꝝ: t fiāt nouissima
& mea horū similia. Dixitq̄ ba
lac ad balaā. Quid ē hoc
qđ agis Et maledicēs inimicis meis vocasti te. t tu
ecōtrario bñdicis eis. Cui
ille rndit. Nū aliud possum

gari. qđ ḥrebat augurīū vt libēs⁹ domō ei apparēt: t ne ali
q̄ passio bonū sibi cōtra aliqđ nō accidēt: ꝙ quē ab ea
ꝑtū eret: ꝑterq̄ a sui augurio impedīt cū ol. c Cumq̄
abisset velociꝰ ad ḥrendū demonia rñsum: qđ posset ma
ledicere ꝑplūs isr. f Occurrit ei de⁹, impediēs ꝓdictū
rñsum t ponēs i ore
balaā ṽba: vñ sequi
tur postea. g Ali
quāq̄ ꝓbola sua.
ꝓbola dī qñ vnū ꝓ
būq̄ alio pmīt. t hic
mō ꝓ bñdictiōe: qa
ḥrebat ṽba maledi-
ctionis: t posita fue
rūt m ore eius ṽba
bñdictiōis: ol eiusq̄
ꝓbola: q̄ ꝓbolice
t ꝑ similitūdines loque
bat. vrs in sequēb⁹.
h De arā addu-
me balac r. cū ma-
gno labore t impē-
dimēto: ol eiusq̄
ꝓbola: q̄ ꝓbolice
t ꝑ similitūdines loque
bat. vrs in sequēb⁹.
i Deus
de t maledic iacob,
impēdendo ei malis
pene. k Propēa
et pereātare isr. imp
cādo ei malū culpe.
vt sic dīa q̄ est ꝓtec-
tor eius ab eo rece
dat. l Cūq̄ male-
dicā cē. q. d. dicta
facta sūt frustra. q̄
phibimus sus a deo
cui nō possuꝫ resiste
re. m De sūmis
silī. vi. cū. quia erat l
alio mōre vbi ouꝛe

Capitulum. xxiij.

Dixitq̄ balaā. Hic describit ipē balaā ad maledi
cendū conar⁹. Et diuidit i tres gres fm q̄ ter cōtra
no est ad b: scōs: ibi. Dixit ꝙ balaā: tercia: ibi. Et
ait balac. Circa ꝓmū ipē maledicere ꝑplō conat ꝑ sacrifi
cia ōmib⁹ oblata cū dī. b Edifica mihi b septē aras
in veneratiōe septē planetarū q̄s colebant ydolatre: t po
tissime illi q̄ erāt astrologia imbuti: ꝙmū ad b ꝙ ola q̄ agū
tur i hūanis actiōib⁹ pertinent a stellis: de q̄bus erat iste
balaā. c Dixitq̄ balaā ad balac sta paulisp̄ r̄. Pec.n.
rē⁹ obstinabāt i sacrificijs ydolor. d Donec va. si forte
oc. mi. dño. Is nolet b nomē dñi imtēdebat tñ hec reuelari
eī a demone quē ꝓcederet i ꝑplī maledictiōe: ḥrebat ei
sic augurīū: vt hīm principio sequēnis ca. qđ nō dē reuela
tio a deo: q̄ a dyabolo. Scīēdū etiā q̄ recedebat a societa
te alioꝝ ḥrēs augurīū. cū q̄ demonios cōtra apparēt ma
gis in remediis t i solitudie q̄ i luce vel societate. q̄ ꝓpīq̄
rimis mirabile ē q̄ pacta occulta t ꝓdita t nō q̄ signa publi
ce iusticie faciūt qđ faciūt tā q̄ appēto q̄ apparet cultoi
bus suis cōiter fit q̄ abstractōs a sensib⁹: t cū aliq̄ hominī
li passiōe coapiūt b fit dei ꝓuidentia vt ꝙbe demonū a
ꝓbetis dei etiā ꝑ exteriora signa distinguant: in qb⁹ ta
lis passio hominī fi fit. ꝓpt qđ balaā ḥrebat a turba segre

erat eū balac: vt pax in fine ꝓcedentis ca. n De col.cō
si. illū nō ad maledicendū. q̄ sus ꝓhibit⁹: q̄ magis ad be
nedicendū q̄ sum ꝓpulsus. vñ subdit. o Po. so. habi
tabit. i. segregatus ab aliis populis: ꝓmo in corde q̄ fidē
vni⁹ veri dei: alijs ꝑplīs ad ydolatriā declinātibus. secō
in carne q̄ circūcisionē. tercio in lege spāliter data illi po
pulo. fm q̄ dī. pō. exī. vii. Nō fecit taliter oi nationi: t iudi
cia sua nō manifestauit eis. quarto in vestē vt dicū est su
pra. xv. ca. hec t silia bñficia facta sūt singulariter illi ꝑplo.
eo q̄ xp̄o nascitur⁹ erat de eo fm carnē. p Et int gen.
non repu. sed erit populus deo peculiaris fm q̄ dī Exo.
xix. Eritis mihi in peculiū de cūctis populis. q Quis
dinūa. possit pul. iacob. i. multitudinē de eo egressurā. q.
d. nullus: vnde aūt hoc nosse pulueris. q̄ homo fm carnē
q̄ traducit a parentib⁹ originaliter a pulvere fm q̄ dī Gen.
iij. Formauit hoiem deus de limo terre. in hebl. hī de pul-
vere terre. Iō q̄ agit de multiplicatiōe sui seminis fue
rat dicta Gen. xiij. ca. Si quis possit nūerare pulverem
terre. semē quoq̄ tuū nūerare poterit. r Moriat aīa
mea morte iusti q̄ r̄. mali cū homico licēs nolint vnere
vita iustoꝝ apperit mi mori morte eoꝝ. t talis erat Ba-
laam. Alii exponūt dicētes q̄ ꝓpterauit de morte sua vt
sit sensus Moriat aīa mea. i. gaudit mea cū ꝑditis vita mor
te iustoꝝ. i. inflicta a iustis: q̄ postea fuit interfect⁹ a filijs
isrl. vt hī infra. xxxi. ca. Et hec expositio non cōsonat lite
re sequēti cū subdit. Fiant nouissima mea horū similia: et pri
ma ꝓnat. o Dixitq̄ balac. Hic ꝑfert balaam repe-
hendimi: q̄ agebat cōtrariū illius ꝙ qđ vocat⁹ fuerat.
t Cui ille respondit se excusando.
v Nam ali. lo. possum r̄. q. d. cui virtutē nō possus re
sistere. t in hoc coactus fui ꝓfiteri virtutem diuinam
nū t auguriorum nullā esse: nisi quantum de⁹ permitit.

x Dixit ergo balac. Hic describit scōus conat⁹ ipi⁹ balaam: t prio p mutatiōs loci cū dī. y Veni mecū in alt̄ locū &c. nam q; magi t augures i tabulis observāt loca t tpa. tū q; balac credebat balaā fuisse territū videns totū pplm: t ex ḡ nō fuisse ausuz maledicere: vel q; sciebat mutuo meritū eē in toto pplo ḡ in parte. vt si balaā fuisset phibitus maledicere toti pplo ḡpt merita ei⁹: nō tñ phibebit a maledictiōe p̄tis t p̄ma eius adversarij diminuerēt et debilitarent. scdo p oblatiōes sacrificij cū dī. z Edificauit balaā septē aras &c. t exponit sic supra. tercio p inquisitionē augurij cū dī.

a Donec ego pgā obuiā. mirē debat. n. obuiare demoni sotio sibi apparere et loq̄ b Cui cū dñs occurrisset. in cui⁹ p̄senia demon nihil poterat. c Posta illeius ꝓbas i ore ei⁹ ad cōtrariū sine intentionis: vñ subditur.

d Nō est de⁹ quasi hō vt mentiat. q; ipse est veritas p essentiam. e Nec vt filius hois vt mutet. ḡ contrarium hui⁹ videt haberi Hiere. xviij. Si pniam egerit gens illa a malo suo quō locutus sū adversus eā. ago t ego pniaz sup malo q̄ cogitaueram vt facerē ei. Dicendū q; de⁹ oīno ē immutabilis: sm q; dicit Jaco. j. ca. apud quē nō est transmutatio &c. tū facit et dicit mutabilia: p immutabilem voluntatē suā. Ad cuius intellectū cōsiderandū: q; aliq̄ dei verba significantia sūt futuroꝝ sm q; sunt in dei p̄scia. t illa immutabiliter esse habent q; dei p̄scia est immutabilis. Aliq̄ nō sunt significativa futuroꝝ: put sunt in causis secundis mutabilib⁹: q̄ sunt merito t demerita hoīm t talia nō implent sp: ḡ iuxta cōmē frequenter. sic t cause eoꝝ: t ḡ nō dī Jone. iij. ca. Adhuc &c. dies t nineue subuertet ḡ cū erigebāt demerita illius ppli. p̄ticḡ q; egerāt pniam nō est adimpletus illud verbū: t ḡ nō arguit mutatiōs in deo ḡ in libero arbitrio hūano: t p ḡ soluit auctoritas hiere. allegata. f Dixit ḡ t nō facet. q. d. nō. t hoc ē intelligēdū de p̄nūciatōe alicui⁹ futuri. put ē in ordinatōe scientie t voluntatis diuine cuiusmōi erat p̄speritas ppli isrl. g Ad hoc adda. sūt. et intentiōe diuina &c. ego venerim intentiōe ꝑria. h Nō est ydolū in Jacob. i. ydolatrie vicia. dī tñ ydolus: q̄ fit ad similitudinē alicui⁹ rei exīstis: t dī ab ydolio q̄ ē forma q̄si formatū ad similitudinē alteri⁹. Simulacra autē ē imago rei nō exīstis: sic si corpi hūano inferat caput arietis t ale ouis. qualis pingebat imago Iouis. Et dī simulachrū a simulo as. q̄ est fingere q̄si q̄d fictus. i Nō de⁹ et⁹ cū eo est. p verū cultū. k Et clā. vt. re. i illo. q. d. rex celestis dat ei victoriā pugnādo. p eos. vt dr Exo. xvij. de egyptio. t. xvij. de amalechito. virtute diuina debellatis

z loq̄ nisi q̄ iusserit dñs Dixit ḡ balac Veni mecū i alt̄ locū. vñ pt̄ isrl videas t totū videre nō possis: inde maledicito ei. Cūq; duxisset eū i locū sublimē supstitit mōtis phasga: edificauit balaam septē aras: t ipositis supra vitulis atq; arietibus: dixit ad balac. Sta ḃ iuxta holocaustū tuum. donec ego obuiem pgā. Cui cū dñs occurrisset: posuisseq; ꝓbā i ore ei⁹ ait. Reuertere ad balac: t hec loqris ei. Reuersus inuenit cū stante iuxta holocaustū suū: t pncipes moabitarū cū eo. Ad quē balac. Quid inḋt locut⁹ ē dñs. At ille. assumpta pabola sua ait. Sta balac t ausculta: audi fili sephor. Nō ē de⁹ q̄si hō vt mentiat: nec vt filius hois vt mutet. Dixit ḡ et nō faciet: locutusq; ē t nō implebit. Ad bñdicēdū adduct⁹ suz: bñdictoz ꝓhibē nō valeo. Nō ē ydolū i iacob: nec vī simulacr̄ i isrl.

l Dñs de⁹ eius cū eo ē: t clā gor victorie regis i illo. Deus eduxit illū ḃ egypto: cuius fortitudo sicut ē rhinocerōtis. m Nō ē augurium i iacob: nec diuinatio in israel. n Tempibus suis dicet iacob t israel q̄d opat⁹ sit deus. Ecce pplus vt leena cōsurget: et quasi leo eriget: o Nō accubabit donec deuoret predā t occisoꝝ sanguinē bibat. Dixitq; Balac ad balaā. Nec maledicas ei: nec bñdicas. Et ille p nōne ait dixi tibi: q̄ q̄cq̄d mihi deus imperet hoc facere. Et ait balac ad eum. Veni t ducā te ad alt̄ locū. si forte placeat deo vt inde maledicas eis. Cumq; duxisset eū sup verticē mōtis phogor qui respicit solitudinē: dixit ei Balaam q Edifica mihi hic septē aras: et para totidē vitulos eiusdemq; ummeri arietes. Fecit balac vt balaā dixerat imposuitq; vitulos t arietes p singulas aras.

pulchro: donec madianite cēsi occiss. put dr j. xxxj. cap. Dixitq; balac. ḃ ponit rem⁹ conat⁹ balaā ad maledicendū pplo isrl. increpat tñ ꝓpter de bñdictiōe cū dī. t Nec maledicas ei nec bñdicas. q. d. si nō potes maledicere potes tñ cessare a bñdictiōe de q̄ excusat se dñs. v Nōne ait dixi tibi &c. q. d. ꝓpositus fuz ḃ facere ptrate dei: cui nō possuz resistere. sc̄do ponit conat⁹ ad maledicēdū cuz dī. x Et ait balac ad eū: veni t ducā te &c. vbi exponit contrariū p mutatiōz loci rōe sup̄dicta. sc̄do p oblatiōs sacrificij cū dī. y Edifica mihi ḃ septē aras &c. t exponit sic. ū.

In cap. xxiij. vbi dī i postil. Occurrit et de⁹ ipediēs prediceū rūlus. Addatio.

Quērēdū occurrit cur de⁹ ipediebat maledictiōez balaā: q̄a ꝓ demonē volebat facere: cū talis maledictio nō posset nocere pplo nisi de⁹ permisisset: t sic erat oīno vana: vñ ex ḃ magis notificaret diuina potentia. q̄ tūc maledicēte diabolo cū suis ꝓbā. et ḃ nihil posset facere ꝑ pplm dei: ex q̄ magis fierēt ꝓfusi a vana expectatione sua. inf illud. pō. Maledicēt illi tu aūt bñdicent: quisurgūt i me ꝓfundāt &c. ad q̄ videt dicendū: q; de⁹ nō permittit q; balaā malediceret pplo ꝓpt duo. Primū ē q; balaā maledicissz eis. balac t moabite ꝓsiderēt de tali maledictiōe t pugnarēt cū pplo: dicebat ei balac i p̄cedēti ca. ipi balaā Veni igit t maledic pplo huicq; fortior me &c. si q̄ mō possim penitere t ejicere eū de ēra mea. nouit em q; sit maledict⁹ i q̄ē maledicta ꝓgeniez ḡ ḃ erat ꝑ dei dispo

Capi. xxiij.

Cuncq vidisset balaam q placeret dño vt bñdiceret israeli. nequaq abijt vt añ preteret vt auguriñ aret: sed dirigens se contra desertū vultū suū: et elevans oculos vidit israel in tentoria spm suas: et irruente in se spū dei assumpta parabola ait. Dixit balaā filius beor ē. dixit vir cui obturatus ē oculus: dixit auditor sermonū dei q visionē oipotētis intuit: est q cadit et sic apti unt oculi ei. Quā pulchra tabernacula tua iacob: et tentoria tua israel. vt valles nemorose vt horti iuxta fluuios irrigui. vt tabernacula q fixit dñs. quasi cedri ppe aquas. Fluet aq de situla eius et semē illius erit in aquas multas. Tollet ppe agag rex eius: et auferet regnū illius. Deus eduxit illū de egypto: cui⁹ fortitudo sicut est rhinocerotis. Devorabūt gentes hostes illius: ossaq eorū confriget: et perforabūt sagittis. Accubās dormiuit vt leo et q̄si leena quā suscitare nullus audebit. qui bñdixerit tibi erit bñdictus: et qui maledixerint tibi in maledictione reputabit. Iratusq balac cōtra balaā complosis manib⁹ ait. Ad maledicēdū inimici meos vocaui te: ecce tribus his vicibus benedixisti. reuertere ad locū tuū. Decreueram quidem magnifice honorare te: sed dñs prohibuit te honore dispositō. Rndit balaā ad balac. Nōne nuncios tuos quos misisti ad me dixi: si dederit mihi balac plenā domū suā argēti et auri non potero preterire sermonē dñi dei mei vt vel bonū vel malū ex corde meo: sed quecq dñs dixerit: hoc loquar. Verūtamen pgens ad ppm meū dabo tibi cōsiliū: quid populus tuus populo huic faciat extremo tpe. Sumpta igit parabola: rursum ait. Dixit balaā filius beor: dixit vir cui obturatus est oculus dixit auditor sermonū dei qui novit doctrinā altissimi: et visiones oipotētis videt. qui cadens aptos habz oculos.

Capitulū. xxiiij.

Cuncq vidisset. Nec deserebat se balaam vt ante ad bñdictiōes populi israel. Quadā aut̄ vice⁹ p̄cedēte⁹ ls fuerit. ꝓhibit⁹ maledicere et cōpulsus bñdicere: nūc fuit permissus ire et querere auguriū ad maledicendū ppō. Ꝗ h nō fuit p̄missus. Ꝗ sicut post mutationē loci et obsolatōis sacrificij fuit ꝓpulsus bñdicere israeli. ꝓio igit ō seribit bñdictō. scdo

Vnde vidisti in tētorijs spm suas. Tentoria israel in circuitu posita. vt vsus ē. ij. ca. x. iij. m Quasi cedri ppe aquā. p designat ꝓsperitas ppli israel. vt ꝑm alioo hoc refert ad tēpū postea facti a salomone de lignis cedrinis. vt dr. iij. reg. v. n Fluet aq de situla eius ꝑ similā que ē instrumentum hauriēdi aquā de puteo et effudēdi ad vsus hūanū intelligit studiū legis et ꝓbitatē q̄ regnū israel cū ipsum circa tē plus quā studia hauriebant aq̄ sapiētie de puteo sacre scripture. et effudebāt docēdo ppm: Fs q dr Esa. xj. De fonte eruditionis lex et vbi dñi de hebron. o Tollet ꝑ agag rex eius. Ꝗ prophetat de saule rege israel: q nō implebit precepta dñi sicut balaam de bestiis amalech. Ꝗ capit agag rex amalech vinc: et de spoliis meliora reservauit ab eis fuit reprobat a regno. vt dr. j. re. xv. p Et auferet regnū illius. qui trāslatus fuit de domo saul ad domū david Hra. Salit exponit dicēs. q ista terra: talibus agag rex eius. i. ꝑm rex israel capiet agag. et ꝑ fecit saul. Et elevabit regnus eius. i. regnū israel. q̄ fuit postea valde elevatum tpe david et salomonis. q Deus eduxit illū et. exponit sic ca. precedenti. r Devorabūt gētes hostes illius. i. israelis: et ly

gētes ē actus casus. ꝑ ē dcm habeat ꝓcesse triūphabūt ꝑ ad aduersarios eius ꝑ ꝓs ꝑ ipsum debellabit. Ꝗ planior est: Ꝗ sic hs. Devorabit. i. israel gentes hostes suos: et ossa eorū conteret. i. fortitudinem eorum destruet. s Accubās dormiuit. i. dormiet. et ponitur hic preterita ꝓ futuro. ꝓpter certitudinē ꝓphetie et designat i hoc secundas ppli in tra sibi ꝓmissas aduersarios debellat: nō sibi. Quasi leena sequit. t Quā suscitare nullus audebit. q̄si dicat ens i ꝑfecto cultu dei ꝓsternēt habitatores in terra israel ꝓdicentes. v Qui benedixerit tibi et. q. d. tales erit optimo bonitatis hui⁹ populi q̄ bñdicentes ei reputabunt bñdicti: et maledicētes maledicti. x Iratusq balac. Hic ponit bñdictiōis interruptio q balac ipm deprehendētes. et pars ista vsq ibi. y Verūtamen pgens ad ppm. et. sciebat enī balaam q̄ q̄dam spiritus dei ipm mouiet ad loquendū nō posset ppo israel maledicere: sed cogitabat q̄ in recessu in terra illa hui⁹modi spūs ab eo recederet et tunc permitteret agere et loqui ꝑm malā voluntatē suā. et hinc ꝑaret ipi balac cōsiliū cōtra filios israel quod et facrū est: vt habebit in principio sequētis capitulū. z Sumpta igit parabola. Hic ponit benedictionis resumptio. et primo cōuertit eius ꝓphetia ad tadeoo. scdo ad alios. ibi. Cuncq vidisset. Circa primam ex predictis patet littera vsq ibi.

a Videbo eū ꝛc. exponit aūt hec ista ab hebreis de prosperitate regni israel tpe dauid ⁊ salomonis: de q̄ dicit balaā. Videbo eū ꝙ nō mō. q. d. Is stat⁹ illi⁹ pſperitatis mihi oñdat vīsiōe ꝓphetica ēt nō erit tpib⁹ meis: qz adhuc multū distat. b Orietur stella ex iacob. i. dauid vt dicit aliq̄ hebreus. q̄ notat stella ꝓpe sanctitatē ſm ha. Ba. p stellā intelligit aliq̄ cōstellatio ſpālis q̄ apparuit circa nativitatē ipi⁹ dauid deſignās ortū ei⁹: ⁊ etiā mōſtrauit illā cōstellatiō nō dicit. c Et cōſurget virga de iſrl. i. dauid q̄ dr virga ꝓpt pōtiam regiā. d Et percutiet duces Moab: ſm q̄ dr. ij. Reg. viij. ca. Et percussit dauid Moab ⁊ mensus est eos funiculo coequās terre. e Vastabitq̄ oēs filios seth. dicit ha. nathā q̄ seth p vt b accepit est nomē ciuitatis i terra moab cui⁹ pplm to taliter destruxit dauid. f Et erit ydumea possessio ei⁹ ſm q̄d dr. ij. Reg. viij. ca. ⁊ facta ē vniuersa ydumea seruiens dō. g Hereditas seir cedet inimicis suis. i. filijs israel. q̄rū erāt inimici. h De iacob erit q̄ dominet. i. vniuersalit. hoc refert ad salomonē ſm alios hebreos dicentes q̄ ipe dñatus fuit tm oībus ſm q̄ dr. iij. reg. x. Magnificatus ē ergo rex salomon sup oēs reges terre ꝛc. ⁊ dicit ibidē. Et singuli deferebāt ei munera. i. tributa ſm ibidē. i Et pdat reliquias ciuitatis. q. plures ſbiecit q̄s nō subiecerat pater ei⁹. Ha. Ba. exponit de messia. q̄d dr h. De iacob erit q̄ dominet. i. vniuersalit: ſm q̄ scptū ē de eo. pō. Iezy. Et nōdū ibi a mare vsq̄ ad mare. ⁊ a fluminib⁹ vsq̄ ad termios orbis terraꝝ. Et pdat reliquias ciuitatis. i. rome q̄ fuit ciuitas nobilissima: ⁊ q̄ iam intelligit romanus imperiū: ⁊ q̄ successerūt catholici. q̄ ſm eū p messiā venit⁹ eū aliis gentib⁹ sunt destructi: ⁊ hec expositio falso innitit fundamēto. i. q̄ messias sine xp̄o sit vēturus: q̄rū ad primū ei⁹ aduentū de q̄ loquit q̄ nō est transactus: vt diffuse declarauī p scpturas hebreoꝝ i quadā q̄one de q̄libet. Iteꝝ falsus assumit. i. q̄ primus aduent⁹ xp̄i sit i forte armoniā cū Zacharias ꝓpheta dicat Exulta satis filia syon: iubila filia hierlm ecce rex tu⁹ veit tibi⁹ ⁊ saluator. ⁊ ipe paup. q̄ auctoritas ſm doctores hebreos de xp̄o intelligit. ideo aliter exponēda ē ista ꝓphetia balaā a principio q̄ ſm oēs doctores catholicos de xp̄o intelligēda est Videbo eū sed nō modo. quia balaā ⁊ oēs alij visuri sūt christum erāt cōsortes oculis: quādo in forma humana apparebit ad iudicandū: Sed nō ꝓpe: quia multū distat in dictū. Aliter exponit ⁊ melius. vt videt de aduētu incarnationis. Videbo eū ꝙ nō mō: quia nō videbit eū in persona ꝓpria. sed in posteris suis: q. magi q̄ venerūt adorare xp̄m nati fuerūt de stirpe balaā. Sed non ꝓpe. q. nati ritus christi adhuc distabat q̄ magnū tp̄s. Consequenter ostendit signū circa aduētū eius dr. Orietur stella ex iacob: qz in nativitate xp̄i stella apparuit: q̄ magos ad xp̄m natū direxit. vt habet Matth. ij. Et fuerūt ad hoc excitati ex ꝓphetia ista. Et cōsurget virga de israel. i. xp̄us ꝓpter potestatē regiā. vnde de ipo dicit psal. ij. Reges eos in virga ferrea ꝛc. Et percutiet duces moab. i. ydolatras q̄ significāt per moabitas: eo q̄ erant ydolatre. vt patet ex predictis. Nec mirandū est de tali significatione: qz balaā parabolice loquebat vt pz in terra. q̄ aūt destructa sit ydolatria post xp̄i aduentū: patet p effectū. Vastabitq̄ omēs filios Seth. i. omnes populos subiiciet fidei catholice ad finē mūdi: licet nondū sit impletū. de seth em egressi sunt oēs ppli: qz Abel mortuus fuit sine filijs: ⁊ filij chayn fuerūt deleti in diluuio. Dicunt aūt vastari filij seth p cōuersiōz ad fidē catholicā q̄rū deserunt esse quod erant p infidelitatē. sicut dr Prouerb. xij. Verte impios ⁊ nō erūt. i. impij sic erant ꝓius Et erit ydumea possessio ei⁹ ꝛc. p eodem est seir ſm hebreos intelligitur ciuitas romana: et ipa facta ē possessio xp̄i: ipa facta est sedes principalis sui vicarij. De iacob erit q̄ dominet. sec⁹ vniuersaliter: q̄a xp̄o subiecta sūt oia ſm q̄ dicit Matth. xxviij. Data est mihi potestas in celo ⁊ in terra ꝛc. Et pdat reliquias ciuitatis. i. congregatiōis malox obstinatox: q̄ sunt ecclesias dyaboli. sicut ⁊ fuit sunt ciuitas dei. k Cūq̄ vidisset. Hic incipit ꝓphetia balaā ad alias gentes: ⁊ p̄ ad amalechitas cū dr. l Principiū gentiū amalech. nō pōt dici q̄ amalech sit simpliciter principiū gentiū: qz fuit filius Eliphaz filij esau. vt dr Gen. xxxvj. ab quē fuerunt multi gentiles: ⁊ dr principiū gentiū q̄ insurrexerūt ꝑ filios israel post exitū de egypto: vt dr Exo. xvij. m Cui⁹ extrema perdent. p filios israel: q̄ factū fuit in tpe regis saulis. vt dr. j. reg. xv. Scdo queritur ꝓphetia ad filios ierro: rū dicitur n Dixit quoq̄ cyneus iste cyna a q̄ dicit sunt cynei fuit filius ietro vt dicit alibi: vel potius ipe met ietro vt dicit alij: qui dicit est supra. x. ca. Et ponit hic iste ppls inter amalech: qz habitabat inter eū. ſm q̄ dr. j. reg. xv. ca. Dixitq̄ saul cyneo. abite recedite atq̄ discedite ab amalech: ne forte involuā te cū eo. o Robustū q̄dē est habitaculū tuū. locus em sue habitatiōis erat fortis. ꝓpe difficilem accessū ex rupib⁹. sequit. p Assur em capiet te. fortius do em loci nō potuit eū saluare: ⁊ capiet ⁊ captiuabit eū decē tribubus israel: q̄s capniauit rex assur olee regis israel. vt hr. iij. reg. xvij. Tercio queritur ꝓbola ad romanos cū dicit. q Assumptaq̄ pabola ꝛc. ꝓphetie tū sue premittit ecclamationē dicēs. r Heu q̄s vic. est q̄ ista faciet deus. i. q̄ sequunt. q. d. tanta strages p romanos fiet in diuersis ptibus orbis q̄ vix poterit aliqs eis audere gladium eox. s Venient in trierib⁹. i. in nauib⁹. t De italia q̄: p nauigiū venit exercitus romanox ad ptes illas orientales. v Subiabit assyrios. q̄rū dominus erat magnus x Vastabuntq̄ hebreos. q̄s tribo aūt est tpe pompei. ꝓsummatū tpe tyti ⁊ vespasiani. y Et ad extremū ei⁹ ipi peribūt. i. romani: q̄s exposuit ha. Ba. futuꝝ p reges messiam. vt dictū ē supra. ⁊ improbatū. ideo aliter dicēdū q̄ hoc factū est p bella intestina inter romanos cōsurgentia ꝓpter q̄ multa regna recesserūt a dominio imperij romani: ⁊ illud q̄s remāsit videt quasi quotidie intestinis bellis cadari. hoc notat cū dr. Ipi pibūt. i. a semetipsis bellis intestinis. z Balac quoq̄ via qua venerat redijt. cōdemnat em balaam vsq̄ ad fines terre sue. vt haberet consilium ꝓra filios israel in fine sicut et promiserat.

In ca. xxiiij. vbi dicitur in postilla. Pulcra tabernacula tua ꝛc. Additio.

Circa ꝓphetias balaā tam ꝓcedētes q̄ sequentes tria occurrūt attendenda. Primū ē q̄ licz de stirpe ppli israelitici a principio vsq̄ ad finē tractet. vers: nūq̄ tñ aliq̄d dīgunt de infirmitate seu aduersitatib⁹: licet multa

talla eis eminentiā. Et tpe iudicū ḡ. etiā tpib⁹ regū: t marti me i capitinitate babylonica t i alijs. ḡ. solū ī regib⁹ ꝓperitate eoꝝ. Cui⁹ rō pōt esse: q⁹ de⁹ nō debat vt talia scire: ut iam balaā: nec p ipm maiestatem eius gerib⁹: me ex ḃ possent audaciā assumere resistēdi seu suadēdi eo: et ipō i principio de⁹ vniuersalit dixit ipi balaā: Non maledicas pplm. q⁹ benedictus ē. in q. pbibuit sibi ne aliqd mali de eis diceret. Secūm q⁹ balaā ꝓphetauit de his q genīet ad ꝓspitatē illi⁹ ppli: nō sodā tpale ḡ. etiā spīale: q. qde bona spīalia in intelligēda sūt de ihū. f. de ista seu iacob fm spīm: nō aūt de puersis: vt patebit infra⁹ i loco suo. Tertio etiā q⁹ hmoi ꝓphetie ibi⁹ balaā vident respicere ḡnaliter ad totū ppli israelitici. Ita fm⁹ ab initio legē est. f. ab abrāa vsq ad datiōs legis. secūda est a datiōe legis vsq ad tpa q possederūt terras pmissiōis. ante eū q⁹ rege habuissent ante tēplū. tertia⁹ ab a tpe pdicto vsq ad tpa q habuerūt regē t templū inclusiue. quarta⁹ ab a finalio stat⁹ ppli sub xpo: t adhuc istius sp tan git. ꝓsperitas coꝝ: omissio aduersitatib⁹ rōne pdicta. In pāa igit ꝓphetia cōmendat primū statū illi⁹ ppli de q̄nor Dāo de ḃ q erat a deo bādict⁹. vñ non poterat maledici qđ correspōdet cū ḃ qđ fuit dictū abrae i pma fuit vocatione Gen. xij. ca. Benedicā tibi etc. Et bādicā bādicentib⁹ tibi etc. de q̄ dicit balaā: Quō maledicā cui nō maledixit de⁹. Scdo pmēdat eundē ḃ q erat sepat⁹ in gentib⁹ in fide de q ḃ dī. Pplm solum habitabit: et inter gētes nō reputabit. et qr ista institutio icepit ab abrāa t fuit primata q patriarchas. nō hanc exhibitionē pdicit. De sūmis filicib⁹ vt sebo cū e de collib⁹ pdicendo illū. f. de vertice istius et ꝓcertis q mōtib⁹ in sepera assimilans a qb⁹ ille pplus sumpsit initiū. Tercio pmēdat eū de magna nūerositate: qr cū pmi patres essent pauci: cū i magnā multitudinē creuerūt: de q dicit. Quis dinūerare possit pulueres iacob etc. correspōdet ad illud qđ dixit de⁹ abrae Gen. xiij. ca. Multiplicabo semē tuū sicut pulueré terre. quarto pmēdat eius de bono fine: de q dicit. Moriatur aīa mea morte iustoꝝ: t fiant nouissima mea hoꝝ similia: correspondet ad ḃ qđ dī Gen. xv. ca. Tu aūt ingredieris ad patres tuos in pace. i q̄ ē assecura ree eū de premio alteri⁹ vite. vñ i simo admonet⁹ aduersū ipi legunt collocat: vt Luc. xvj. ca. Nec mirū si balaā cū esset pessim⁹ appeteret finē iustoꝝ: cū fm Greg. i pastorali. Sicut plerūq; mali inuitē cōpungūt ad iustitiā. sic plerūq; boni inuocie tentant ad culpā. In secūa ꝓphetia ꝓnuat dicta diēdis dicēs. Nō est de⁹ quasi hō vt mentiat: et q. d. de pplo vt nō dicti nō ē maledictus a deo: ꝙ ecōtra. q⁹ deus meritū nō pōt: nō ad benedictōnē ad ducimo suo. et. Cōsequenter videt rigere sūm statū ppli sup predictū quē pmendat in q̄nq. Primo a sepatiōe ydolatrie q̄ in primo ꝓcepto fuit ꝓhibita de quo dicit. Nō ē ydolū in iacob: nec videt simulachrū in israel. scdo pmēdat il lū statū de cultu vni⁹ dei. quod multiplicit tradit in lege de quo dicit: Dñs de⁹ eius cū eo est: tercio pmēdat eū de hoc. q⁹ etiā sine rege tpali victoriā obtinebāt de regibus si bi aduersantib⁹: vt pz ꝓcipue in hystoria iosue t eius in dit. de quo dicit. Clāgor victorie regis in illo est. q. d. ḥ nō habeant regē tpalem: obtinēt tñ victoriā ac si regē habuissent: t qr illa victoria ꝓcedebat ab illo cui⁹ fortitudo ma xima est. iō subdit. Deus de⁹ eduxit eū de egypto cui⁹ fortitudo filio ē rhinoceōtis. f. cui⁹ comua in q̄bus designatur potestas seu fortitudo: sunt permixta ceteris. quarto cōmendat eos in hoc q nō regebant in cognitiōe agendo rū seu futuroꝝ p vana t superstitiosa. sed p reuelatiōes dominas de quo dicit. Nō est augurū i iacob. nec diuinatio in israel. t temporibus suis dicetur Iacob et israeli qđ operatus sit deus⁹. f. p ꝓphetas denūciantes ea q⁹ de⁹ vult operari. quinto cōmendat eos de hoc q in promptu erat eis parata victoria de aduersantibus: de quo dicit. Ecce populus q leena ꝙsurget t cetera. Et nō accubabit leo do nec deuoret predam t occisoꝝ sanguinē bibat. qđ potest intelligi de illo pplo sub moyse. qui q̄dem moyses nō accubuit. i. mortē nō vidit donec deiecit reges fortes seon t og t madianitas quoꝝ sanguinē effudit. vel intelligit de toto populo qui nō accubabit. i. non habebit quietem possessionē terre sibi promisse: donec occideret octo reges chanaan: et ꝓ in hystoria sacra de hoc tractantibus. In tercio ꝓphetia videt rangere terciam statū ppli supradicti qui⁹ cōmendat in q̄nq⁹: Primū in hoc q habebāt habitationē diuinā inter eos. t hoc quādoq; in tentorio: siue a tpe moysi vsq ad dauid inclusiue. qñ arcba federis que in tentorio a moyse fabricata erāt in oratorio loc⁹ fixebatur: qñq; ḃ in tabernaculis. f. in tēplo sicut in tēplo salomonis. t postea in tēplo q̄ eādē t nouitā edificato: de q̄ dicit. Quā pulchra et. vbi notādū q⁹ in hebreo in ḃ loco pro no ponunt tētoria q̄ tabernacula: siue t in oratorio tpio pauca fuerat. vñ assimilat hmōi tentoria vallib⁹ nēoꝝ silo: et hortis irriguis. i. ḃnis hortis. q̄s in transitu delectant eos q tales tētoria nō habuant locū stabilē: ꝙ mouebāt de loco in locum. vt dictū ē. De tabernaculis ḃ. f. de tēplis q immobilia erant et cedrina. dicit q⁹ tabernacula q̄ erant ḃnō dñs quasi cedrū ꝓpe aquas: scdo cōmendat illud statū de doctrina sacra de quo dicit. Fluit aq̄ de situla ei⁹. exponit ꝙt in postillā: de studio legis t ꝓphetaq; qđ vigebat in diebus: vt de sapientia salomonis ad quā audiendā de vniuersa terra veniebāt. vt in. iij. reg. iiij. ca. Tercio cōmendat illū de regno ipali. q⁹ ponit ree q̄ fuit in israel deiecit reges agag: q̄ erat principalis aduersarius illi⁹ ppli: de quo dicit fm veritatem habuit. Superexaltabit sup agag ree eius. t sequitur. Et eleuabit regnū ei⁹. exponit ꝙt in postilla. Quarto cōmendat illū statū de victoria quā habuit de circumstantib⁹ aduersarijs. vt pz ex pte dauid: quam victoriā aliqui⁹ huic forte nō dauid illi⁹ q̄ edugerat eos de terra egypti. dicēs Deus eduxit illū de egypto etc. Demorabūt gētes hostes illius etc. Quinto cōcludat hanc ꝓphetiā correspōdent ad primū dictū fuit ꝓphetie vbi dicerat. Quō maledicā cui nō maledixit dñs q. d. illa bādictio dei qua hūc pplm in patrib⁹ bādixit firma est et irretractabilis. In quarta ꝓphetia agit de quarto statu illius ppli. f. sub xpo: Vñ in hac ꝓphetia t nō in aliqua facit mentionē de extremo tpe: qr vltimus status ppli israelitici fm omēs in hac vita est temp⁹ messie: vltra qđ nō est nisi aliud seculū. Et quia in hoc statu mysteria abscōdita a seculis erant implēda. ad circo in hac tñ ꝓphetia de se dicit. Quis nouit de extimā altissimi. q. d. illa q̄ dicturus sui⁹ nullus scientiā q̄ nouit de extimā altissimi. i. secreta altissimi: quē q̄dem statū cōmendat in q̄nq⁹. Primo ex hoc q̄ rex eius fuit? erat celestis de quo dī. Oriet stella de iacob. vñ ha. moy. genūdem. sic dicit in hoc loco: qr messias congregaturus é dispersos israel ab extremis terre vsq ad extremū: idcirco assimilat eū stelle q̄ trāsit p firmamentū a sūmo celo. De q̄ etiā dixit Daniel. Ecce in nubibus celi sicut filius hois veniebat hoc ille. Quod sanc̄ sc̄ondat veritati nr̄e. licet ipe q̄ loquat hoc nō ꝓfecte sentiret. In signo fuit hui⁹. f. q⁹ rex messyas esset rex celestis stella nona apparuit magis: cuius natus esset christus. Nab. q. Scdo cōmendat statū illū ex gente pdicti pncipis. f. xpi. qui ydolatriā penitus deuastauit. erat. t sic pncipe huius mūdi eiectus erat tocius: vt dē Joh. xij. ca. t de hoc dicit. Cōsurget virga de israel. f. virga directiōis virga regni mei: Directū iusticiā t oditi iniquitatem. t q̄a ydolatria ab xpo legis cū gelice totus mūdum ꝓpebrandebat: idcirco dicit. Vastabunt oēs filios sceb. a sceb cū gen⁹ humanū ꝓsequetur descendū: qui de ducit in glo. Vastauit igit xpo omēs a sceb descendētes quia deos suos cultū amouit et templa vastauit et aras destruxit. Nominat tamē inf omēs gentes moab et ydumeam seu seir q̄ est terra ipius edom ꝓpter diuersas rationes: moab em q̄a cū moabitis loq̄bat quasi diceret eis. Et si ꝓnūc superabunt re: tñ in futuro eis subiacebit⁹. ydumeam vero nominat. quia fuit pmus aduersarius ipi⁹ Jacob ab vtero: cui⁹ primogenitura t bādictionē iacob accepit: vt pz Genes. xxvij. Et iō in scripturis sicut israel sepe accipit ꝙ populo q̄ sub fide t cultu dei resistat: ita si ab israel non descendat fm carnes. sic edom t seir sepe accipit ꝙ gēte q̄ aduersat ppli dei: ceteruꝝ si ab edom t seir

fm carnē nō descendat. prout in ꝓphetia abdie deo dece
largā est tractātū. qō in ꝙ implenū est. subiecit oīa oēs
tales eo in pmo aduēcu: t hoc spūaliter eū post resurrectiōz
dicit: Data est mihi omis potestas in celo et in terra: fm
quā pt ierem ꝓdixerat oēs infideles dicēs: Aut nō credi-
derit ꝓdixabit. mar
ci. xvj. c. Et isto etiaz
mō pōt intelligi id
qō dī. Vastabitꝫ
oēs filios seth. C er
cio ꝑmēdat illū sta
tū respectu ꝑpli qui
fides xpi cū tota con
stantia t virili forti
tudine susceperunt.
q etiā vsq ad effusi
onez sanguis fidem
xpi p oībē diuulga
uerūt: de q dicit. Is
rael do fortiter agit
Quanto cōmēdat il
lū status circa scām
aduētū qñ nō solūz
ydumei s. aduersa-
riq fideliū erūt subie
cti fidelib⁹ mō ꝑdi-
cto. Ḣ etiā ex toto cō
sument eātes in ignē eternū: t dē hoc dicit De iacob erit
q domiet. t pdat reliquias ciuitat'. s. mūdi vt dyaboli: vñ
abdias ꝓphēta de ḃ tractāt sili dicit. Nō erūt reliquie do
mus esau: t sic finit quarta ꝓphetia q respicit isrl fm qua
tuor stat⁹ ꝑdictos. tangēs ꝓpinquos coz: t nihil expīmēs
de aduersitatib⁹ īmēmediato tōne tā dicta. In sequēb⁹ vo
tāgit statū gētiliū: spūaliter respectu israel: t est quinta ꝓ-
phetia. vñ glo. interlinearis vbi dī Cūq; vidisset amalech
interponit sic Quinta visio balaā in q visione seu ꝓphetia
agit de tribus generib⁹ gentiū. s. de primo aduersario israe
lis q fuit gēs romana. t de gente īmmedia q erat ḡsi adia
cēs seu affociata ipsi ꝑpō israeli. s. ꝑpō cyne⁹ descendēs
de ietro: de ꝙo. s. amalech dicit. Principiū gentiuz ama
lech &c. exponāt. put i postilla. de cyneo vo dī: Robustū
quidē & habitaculū mū. q. d. Nō poterī euadere assyrios
supple q imaāsuri sūt isrl. vt. iuj. reg. xvij. etiā si sis i robu-
stissimo loco. qz asstur capiet te. t ḃ qñ caperabit israelez.
q. d. ista societas nō assecurabit te ab illa captiuitate in q
immisit dñs ꝙ indurectū aduersitas israelis i captiuitate assy
riorū. quā nō ꝙ directū nō expressit rōne ꝙuis tacta. De gē
te vo romana q fuit vltima t ꝑncipalis afflictōis ipīm po
pulū ab israele fm carnē descendentē dicit. Venēt i trie
ribus de italia. vbi i hebreo dī. De roma supabunt assy-
rios: vastabūtq; hebreos. q. d. ista gēs romana erit sic po
tentissima q superabit seu vastabit tam affligentes. s. assy
rios qz afflictos. s. hebreos: t tit ad extremū ipi erūz peri
būt: qz regnū coz euacuatū fuit ꝙ regnū xpi. put ꝓphe
tū fuit a danyele: Dan. ij. ca. De lapide excīso sine manī-
bus t statuā percutente. vnde glo. sup hunc locū. Iuxta in
carnationē dñi venerūt romani assyrios hebreos t omēs
orientales superarūt: t tandē regnū perditurī fm statuā
danielis. Hec in glo. Et notandū q licet in oibus ꝑdict⁹
ꝓphetis balaā noīet ibum ꝑpli sub noīe israelis vt Ia-
cob que sunt noīa que accipiunt frequēter ꝓ ꝑplo fide
lū. Fm nominū interpretationez in hoc tñ loco noīat eos
sub noīe hebeꝛ. quasi tā nomē Iacob vel israel ꝓdiderint
q ipso q gēs romana illū ꝑplm vastauit fuit post passiōz
xpi. qñ tā ꝓdiderūt nomē isrl t iacob fm spm. Ca. xxv.

Capitulum. xxv.

Moꝛabak aūt eo tpe isrl in sethim: t forni
cat⁹ ē ꝑplo cū filiab⁹ moab q vocauerūt eos ad
sacrificia sua. At illi come
derūt t adoꝛauerunt deos
eoꝝ. Initiatusq; ē isrl beel
pheꝛ. Et iratus dñs ait
ad moysen. Tolle cunctos
ꝑncipes ꝑpli: t suspende
eos ꝓ ꝛa solē in patibulis:
vt auertat furoꝛ me⁹ ab is-
rael Dixitq; moyses ad iu
dices israel. Occidat vnus
quisq; ꝓximos suos q ini-
tiati sūt beelphegoꝛ. Et ec
ce vn⁹ de filijs israel intra
uit coram fratrib⁹ suis ad
ſeoꝛtuz madianitē vidente
moyse t oi turba filioꝝ isrl
q flebant ad fores taberna
culi. Qs cū vidisset ꝓhine
es filiū eleazari filij aarō sa
cerdotis: surrexit de medio
multitudinis t arrepto pu
gione ingressus ē post vi
rū israelitē in lupanar. t ꝑfo-
dit ambos sil' viz. s. t mlie
rē in locī genitalib⁹. Cessa
uitq; plaga a filijs israel. qui
fuerūt in ꝑcussione xxiiij. mi
lia hoīm. Dixitq; dñs ad moysen. Auertit furoꝛem meū
a filijs israel: q zelauit ꝓ me inter eos: vt non delerem
eos in zelo meo. Dic ergo eis: Ecce do pacē meā. Et erit
ei t semini eius post eū pactū sacerdotij sempiternū: eo
quod zelatus sit ꝓ deo suo: et expiauerit scelus filioꝝ isrl.
Qui occisus est. s. israelites q occisus est cū madianitide
cozbi filia zur. qui erat princeps familiarū ꝓgenitoꝝ in
madian. Et nomē mulieris madianitide cozbi. filie sur
qui fuit dux populoꝝ familiarūq; ꝓgenitoꝝ in madian.
Locutusq; est dñs ad moysen. Hostes estote madianitis
et percutite eos. Ipsi enim hostes sunt vestri: q deceperūt
filios isrl ad suggestiōz balaā Et Apoc. ij. dī. Habes ḃ tenētes doctri
nā balaā q docebat
balac mittere scādā
lū coā filijs isrl ede
re. s. de ydolotricis et
fornicari: t ḃ q dī
bic. a Moꝛabak aūt isrl eo tpe i sethim. nomē ē loci ꝙ
pinq loco vbi ꝑdicte mlieres venerūt. b Et fornicat⁹ ē ꝑplo
spūali ꝙ ydolatriā t corpali ꝙ luxuriā. vt dem ē. c Cū
tianusq; ē isrl beelphegoꝛ. i. applicat⁹ ē siue cōiūct⁹ cultui
illi⁹ ydoli. d Et irat⁹. Hic pīt ponit hui⁹ trāsgressiōis
punitio. Et ꝙ in generali. scdo i spāli: ibi. Ecce vn⁹. e Circa
pmū dī. e Tol. cūc. ꝑn. po. t sus. eos. ꝓscin expositoꝛes
nīi: q punitio ꝑna facta ē de ꝑncipib⁹ ꝙ suspēsiōz: qz alij
q erāt culpabiles i trāsgressiōe ydolatrādo. t alij sibditos
reꝑmere negligēdo. ra. Sa. alit expoit dicēs. e Tolle
cūc. ꝑn. ꝑpli. i. ꝓsrega eos vt iudicēt t punīt trāsgressiōz
ꝑdictā. f Et suspēde eos. s. q immediēt culpabiles. et ḃ
vltimū nō refert ad ꝑncipes. g Cōtra solē. vt pena sit
publica sic t pcss t ad terroꝛē alioꝝ: t deū ra. Sa. ꝓsona
re vī huic qō sīdit. h Dixitq; &c. ꝓnus suoꝝ &c. ꝑnci
pes erāt de iudicib⁹. i Et ecce vn⁹. Hic ponit punitō
dicte trāsgressiōis i spāli cū dī. Et ecce vn⁹. iste fuit magis
effrōs t audax i pctō suo q̄ alij: qz erat ꝑncipe in tribu sy
meon. vt bī. j. t de isto dicit iosephus t ra. Sa. q i palā du
xit moysi coā iudicib⁹ ꝑpli: q licite poterat ingredi ad il
lā mulierē t accipe eā vxoꝛē: sic moyses accepit sephoraz
filiā sacerdotis madian: vt bī Exo. ij. Ḣ nō erat sic: qz q̄n
moyses accepit sephoꝛā adhuc nō erat data lex filijs isrl
q ꝓhiberet matrimonia cū alienigenis: nec moyses ꝙ vt
otē sua fuit tractus ad ydolatriā: Ḣ cōtrario ipe traxit eas
de stirpe gentili ad cultū veri dei. k Intrauit cozaz fra-
tribus suis. i. cōtribulibus: q et ꝑplm adebant ꝑtū. l Vi
dēte moyse t oi turba filioꝝ isrl. nō q videret ipīm ꝓcub⁹
rē cū mulierē: vt intrauīt locū vbi ipa erat q non erat ita
ꝓpe rabinaculū federis: Ḣ q: videntib⁹ moyse t aliis ipe re
cessit ꝓ loco dicēs q ibat ad mulierē illā ꝙ actu veneꝛeoꝝ
et sic ḡuis erat ei⁹ culpa. vñ ex ꝓxīpta talitū erā ex publi
catiōe. m Qui flebāt ad fores tabernaculi. tumentes īrā
dei ꝓpē pctm ꝑpli. n Qō cū vi. phinees. ꝑdictū viz sic
pnuaciter t inuerecūde recedentē. o Surrexit de me
dio multitudinis accēsus zelo legis. p Ingressus est
post virū israelitē i lupanar. in bdī. bī. In tabernaculuz
vñ dicūt alij hebrei q intrauit in tabernaculū illi⁹ ꝑnci
pis vbi adduxerat ꝑdictā mulierem vt ibi cognosceret
eam carnaliter. Alij autem q intrauit tabernaculum mu
lieris quod erat extra castra per modum ꝓstibuli: vt oī
cit translatio nostra.
q Et perfodit amboꝝ. quia repperit eos in coitu.
r Cessauitq; pla. a fi. israel. q̄ p zelum ipīus ꝑpli eos dā

fuit placentia ne ꝓcederet vltra plaga in populo. vrs ce littera sequẽti. o Ecce do ei pacẽ federis mei .i. dignitatem sacerdotij post ꝑsonã suã. licet essẽ dño dedisset sacerdotiũ aaron et filijs eius. tñ phineco nõ erat ceruus q̃ deberet ꝛnpasinere ꝑtri suo. et ei succedere in sacerdotio. sed hic fuit certificat⁹ ꝙ

uitq; plaga a filijs isrl et occisi sẽ viginti duo milia dominũ Dixitq; dñs ad moysen. Phinees filius eleazari filij aaron sacerdotis auertit iram meã a filijs isrl. q̃ zelo meo ꝛmot⁹ ẽ ne eos vt ipe delerẽ filios isrl in zelo meo. Idcirco loqre ad eũ.

a Ecce do ei pacẽ federis mei et erit tibi q̃ semi ei⁹ pactũ sacerdotij sempiternũ q̃ zelat⁹ ẽ ꝙ deo suo et expiauit scelꝰ filioꝝ isrl. Erat aũt nomẽ viri israelite q̃ occisꝰ ẽ cũ madianitide zambri filius salumi dux de cognatione et tribu symeõis. Nomen uero mulier madianitide q̃ iuncta ẽ vocabat cozbi: filia sur ꝓncipis nobilissimi madianitarũ. Locutusq; ẽ dñs ad moysẽ dicens.

b Hostes vos sentiãt madianite et percute eos q̃ et ipi hostiliter egerũt nos vos: et decepere illis in dolo ꝓgenitores suos: q̃ percussa ẽ in die plage ꝓ sacrificio phogor. Capitulũ. xxvj.

Postq̃ nortiorũ sanguis effusus ẽ: dixit dñs ad moysen et eleazar filiũ aaron sacerdotẽ. Numerate cuncte multitudinis filios isrl a viginti annis et supra: ꝙ domos et cognationes suas cũctos q̃ ptã ad bella ꝓcedẽ Locuti sũt itaq; moyses et eleazar sacerdos ad campestria moab sup iordanẽ cõtra iericho ad eos q̃ erãt a vigintĩ annis et supra sicut dñs ipeꝛatat q̃ ille ẽ nũcrus. Ruben primogenit⁹ isrl. Hui⁹ filius enoch: a q̃ familia enochitarũ. et phallu: a q̃ familia phallutarũ et esrom: a q̃ familia esromitarũ. et charmi: a q̃ familia charmitarũ. Hę sũt familie de stirpe rubẽ: q̃rũ numerus inuẽtus ẽ q̃draginta tria milia et septingẽti triginta. Filius phallu eliab: huius filij namuhel et dathan et abyrõ Isti sũt dathan et abyrõ ꝓncipes ꝑsonati q̃ surrexerũt cõtra moysen et aarõ in seditione chore q̃n aduersus dominũ rebellauerũt: et apiẽs ora eos suã deuorauit chore moriẽtibus plurimis q̃n ꝛbussit ignis ducẽtos qui

c q̃ginta viros. Et factũ est grãde miraculũ: vt chorites pẽte filij illi⁹ nõ ꝑirẽt. Filij symeõ ꝙ cognatiões suas namuhel ab hoc familia namuhelitarũ. et iamin ab hoc familia iaminitarũ. iachin ab hoc familia iachinitarum zare: ab hoc familia zareitarũ saul: ab hoc familia saulitarũ Hę sũt familie de stirpe symeon: quarũ oĩs numerus fuit viginti duo milia ducenti. Filij gad ꝙ cognatiões suas. sephon: ab hoc familia sephonitarum. aggi: ab hoc familia aggitarũ. suni ab hoc familia sunitarum. ozni ab hoc familia oznitarum. her ab hoc familia heritarum. arod. ab hoc familia aroditarũ. arbel ab hoc familia arbelitarũ. Iste sũt fãlie gad quarum oĩs numerus fuit quadraginta milia q̃n-

d rus. Ruben primogenit⁹ isrl. Hui⁹ filius enoch: a q̃ familia enochitarũ. et phallu: a q̃ familia phallutarũ et esrom: a q̃ familia esromitarũ. et charmi: a q̃ familia charmitarũ. Hę sũt familie de stirpe rubẽ: q̃rũ numerus inuẽtus ẽ q̃draginta tria milia et septingẽti triginta. Filius phallu eliab: huius filij namuhel et dathan et abyrõ Isti sũt dathan et abyrõ ꝓncipes ꝑsonati q̃ surrexerũt cõtra moysen et aarõ in seditione chore q̃n aduersus dominũ rebellauerũt: et apiẽs ora eos suã deuorauit chore moriẽtibus plurimis q̃n ꝛbussit ignis ducẽtos qui

e q̃ginta viros. Et factũ est grãde miraculũ: vt chorites pẽte filij illi⁹ nõ ꝑirẽt. Filij symeõ ꝙ cognatiões suas namuhel ab hoc familia namuhelitarũ. et iamin ab hoc familia iaminitarũ. iachin ab hoc familia iachinitarum zare: ab hoc familia zareitarũ saul: ab hoc familia saulitarũ Hę sũt familie de stirpe symeon: quarũ oĩs numerus fuit viginti duo milia ducenti. Filij gad ꝙ cognatiões suas. sephon: ab hoc familia sephonitarum. aggi: ab hoc familia aggitarũ. suni ab hoc familia sunitarum. ozni ab hoc familia oznitarum. her ab hoc familia heritarum. arod. ab hoc familia aroditarũ. arbel ab hoc familia arbelitarũ. Iste sũt fãlie gad quarum oĩs numerus fuit quadraginta milia q̃n-

ditione eius mortui sunt Dathan et abyron q̃ erãt de tribu ruben. vt dictũ est. ꝛ. xvj. ca. f Et factũ est grãde miraculũ. quale aũt fuerit nõ habet ex rerum nisi in generali fides q̃ filij chore nõ fuerunt mortui cum coꝛ sed in gl. habetur q̃ quãdo terra aperuit os suum. et deuorauit chore cũ multitudine alios filij eius remanserunt stantes in aere diuina virtute quousq; terra fuerit iterum

alienum. et quia diuisio possessionum debet fieri ꝑ nũerum ꝑsonarum. ideo ꝓmo describitur populi numeratio secundo describatur diuisionis modus et determinatio. ibi. Locutusq; ẽ dominus. Adhoc ꝓmo ponitur ꝓcepti numerationis. scds modus executionis ibi. Ruben primogenitus isrl. Et ꝛca finem premittitur tempus numerationis cum dicit.

a Postq̃ nortiorũ sanguis effusus est. et dicunt aliqui q̃ hoc fuit post occasiones madianitarum que habentur. j. xxxj. cap. licet ante scribat. q̃a non omnia scripta sunt eodem ordine quo facta sunt. Alii dicunt et ꝓbabilius vt videtur q̃ fuit ante. et quod dicitur. b. a Postq̃ nortiorũ ẽ. intelligitur de filijs israel occisis ꝓpter peccatum idolatrie. vt habetur ca ꝓmulo ꝓcedenti q̃ de filijs israel occisi sunt. xxiij. milia. vt et ita ra. sa. quod iste est pastor cuius gregem intrauerunt lupi. et post mortẽ plurium nomerat residuũ. vt sciat numerum remanentium. vnde in debeo habetur. Et factum est post mortalitatẽ dixit dominus ad. Ita quo videtur intelligi mortalitas inducta a deo super filios israel ꝓ peccato ydolico. cetera patẽt in littera.

b Ruben ẽ. Hic ꝓsequenter ponitur executio numerationis. et ꝓmo numerãtur illi qui habitabant ad ꝑtem meridionalem tabernaculi scilicet tribꝰ rubẽ. tribus symeon et tribus gad. et patet littera vsq; ibi.

c In seditione chore. licet iste esset de filijs leui. tamen hoc recolitur. quia ꝓ se

reclusa ſb̃ prĩdibus eorum. ꝓter quod in gratiarumactiõs tanti dñĩj ſibi collati fecerunt ſilentiũ pſalmum inde t ſimulatur in hebraico filijs chore. t littera huic miraculo cõſonat cum dicit. Deus noſter refugium t virtus. adiutor in tribulatiõibus: que inuenerunt nos nimis: ꝓterea non timebimus dum turbabitur terra ꝛc̃. nõ enim dauid fecit omnes pſalmos. vt plenius dicetur quando venerimus ad libram pſalmorũ dño concedente.

e Filij iuda. Hic ſecũdo numerantur qui habitabãt ad orientalem ptem. ſcz tribus iuda: tribus iſachar: t tribus zabulon. f Her et onan q̃ ambo mortui ſunt in terra chanaan. vt hĩ (Geneſ. xxxviij.) nec reliquerunt ſemen.

g Filij ioſeph. tertio numerantur illi q̃ habitabãt ad ptem occidentalem ſ. tribus ephraim tribus manaſſen t tribꝰ benamin. t licet iſti tribubus tribus ephraim eſſet principalior in poſitiõe caſtrorum et motione tamen hic tribꝰ manaſſe ꝓponit in nũeratione. quia fuit primogenitus ioſeph. de quo fit hic mẽtio Cetera patent.

h Filij dan. h numerant illi qui habitabant ad partem aquilonarem ſex tribus dan tribus aſer t tribus neptalim t patet littera vſq; ibi. i Nomen autez filie aſer fuit ſara. iſta deſcendit in egyptũ cum iacob vt habet Geñ. xlvj. cuius nomen ciuis hic recolitur. k Locutuſq; eſt dominus. hic ordinat modus diuiſionis terre. primo q̃rum ad viros. ſecundo q̃rum ad mulie

ſ genti. Filij iuda her t onã q̃ ambo mortui ſunt in terra chanaan. Fuerũtq; filij iuda ꝓ ꝛgnatiões ſuas: ſela: a q̃ familia ſelaitarũ. phares: a q̃ familia pharesitarũ. zare: a q̃ familia zaraitarũ. ¶Porro filij phares: eſrom. a quo familia eſromitarũ. t amul: a quo familia amulitarũ. Iſte ſũt familie iuda q̃rũ oĩs numerus fuit ſeptuagintaſex milia quingẽti. Filij iſachar ꝓ ꝛgnationes ſuas thola a quo familia tholaitarũ. phua: a quo familia phuaitarũ. iaſub: a quo familia iaſubitarũ. ſemrã a quo familia ſemranitarũ. ¶He ſũt ꝛgnatiões iſachar: quarũ nũerus fuit ſexagintaquatuor milia trecẽti. Filij zabulon ꝓ ꝛgnatiões ſuas: ſared: a q̃ familia ſareditarũ. belon a quo familia belonitarũ. iahel a quo familia iahelitarũ. ¶He ſunt cognationes zabulon q̃rũ nũerꝰ fuit ſexagintamilia q̃ngenti.

c Filij ioſeph ꝓ cognatiões ſuas manaſſe t ephraim. ¶He manaſſe ortꝰ ẽ machir: a q̃ familia machiritarũ. ¶Machir genuit galaad: a q̃ fãlia galaaditarũ. Galaad habuit filios iezer a q̃ familia iezeritarũ. t helech a q̃ fãlia helechitarũ. t aſriel a q̃ fãlia aſrielitarũ. t ſechẽ: a q̃ familia ſechemitarũ t ſemida a quo familia ſemidaitarũ. t epher: a quo fãlia epheritarũ. Fuit aũt epher pr̃ ſalphaad q̃ filios nõ habebat ſi tm̃ filias q̃rũ iſta ſũt noĩa: malaa t noa t egla t melcha t thersa. he ſũt familie manaſſe t nũerus earũ q̃ngẽta duo milia ſeptigẽti. Filij aũt ephraim ꝓ ꝛgnationes ſuas fuerũt hi. Suthala. a quo familia futhalaitarũ. becher: a quo familia becheritarũ. teben: a q̃ familia tebenitarũ. ¶Porro filius futhala fuit heran: a quo familia heranitarum ¶He ſunt cognatiões filiorũ ephraim quarũ numerꝰ fuit triginta duo milia q̃ngẽti. Iſti ſunt filij ioſeph ꝓ familias ſuas. Filij beniamin in cognatiõibus ſuis: bale: a q̃ familia baleitarũ: azbel a quo familia azbelitarum. achiraz a quo familia achiramitarũ. ſuphan: a q̃ familia ſuphamitarũ vphã a quo familia vphamitarũ Filij bale. hered t noemã. ¶He hered familia hereditarũ: de noemã familia noemanitarũ. ¶Hi ſunt filij beniamin ꝓ cognatiões ſuas quorũ numerus fuit q̃draginta quinq; milia ſercenti

b Filij dan ꝓ cognatiões ſuas. ſuban a q̃ familia ſubanitarũ. ¶He ſunt cognationes dan ꝓ familias ſuas. ¶Oẽs fuere ſubanite: quorũ numerus erat ſexagintaquatuor milia quadringẽti. Filij aſer ꝓ cognatiões ſuas iemna: a q̃ familia iemnaitarũ. ieſſui a q̃ familia ieſſuitarũ. briẽ a q̃ familia briẽitarum. Filij briẽ. haber: a quo familia haberitarũ: et melchiel a: q̃ familia melchielitarũ. ¶Nomẽ aũt filie aſer fuit ſara. he cognationes filiorũ aſer. t numerꝰ eorũ q̃ñq̃gintatria milia q̃dringenti. Filij neptalim ꝓ cognatiões ſuas ieſſihel a quo familia ieſſihelitarũ guni a quo familia gunitarum. iaſer a quo familia iaſeritarum. ſellem: a quo familia ſellemitarũ. he ſũt cognationes filiorũ neptalim ꝓ familias ſuas. quorũ numerus quadraginta quinq; milia q̃dringenti Iſta ẽ ſumma filiorũ iſrl̃ q̃ recẽſiti ſunt: ſexcẽta milia et mille

k ſeptingẽti triginta. Locutuſq; ẽ dñs ad moyſen dicẽs: Iſti diuidẽt tra iurta

l numerũ vocabulorũ i poſ-

m ſeſſiones ſuas. ¶Pluribus maiorẽ ptem dabis t paucioribꝰ minorẽ: ſingulis ſiẽ nunc recẽſiti ſt tradet poſ-

n ſeſſio. ita dũtaxat vt ſors

res capit. ſequenti. Adhuc circa primus primo ponitur modus diuidendi terram tribubus: que debebant ibi habere partes. ſecũdo ſb̃ dicitur numeratio filiorum leui. qui nõ acceperunt ibi partem ſicut alij ibi. hic quoq; eſt numerus Circa primum dicitur ſic.

l Iſtis diuidet terra. t dicitur. Iſtis. ſ. ſuperius numeratis diuidetur terra.

m Pluribus partem maiorẽ. Fm eũ q̃ tribus aliqua habebat plures familias t plẽs domos: fm hoc debebat plꝰ accipere de hereditate in terra ꝓmiſſionis.

n Ita dũtaxat vt ſors terram tribubꝰ diuidat. hoc dicitur ad excludendũ contentiones que poſſent oriri in diuiſione terre: ſi fieret ſim placitum et humana ordinatione. ſic tamẽ cadebat ſors ordinatione diuina q̃ ſors cuiuſlibet tribꝰ cadebat ſuper ptem terre ſibi ꝓportionata ſim pluralitatẽ vel paucitatez familiarum t domoꝝ in ea contentarum ſm q̃ dicitur Prouer. xvj. Sortes mittuntur in ſinum. ⁊ a domino temperantur. Alij dicunt q̃ terra primo diuiſa ẽ ꝓ partes equales tribubꝰ t poſtea quelibꝫ ꝓ diuiſa eſt i familias t domibus ꝓ ſortes t ꝓ ptes inequales. quia illa familia q̃ habebat plures domos: habebat ptem maiorem.

o Hic ḡz est numer⁹. Hic p̄z numerat⁹ tribus leui cui nō est terra data sicut aliq̄, t ꝺ nūerato eius ponit p⁹ ordinationē de diuisione terre. t ptz ifa vsq; ibi. p se vero caath &c. iochabeth filiā leui. Ista aūt iochabeth b recolit pp excellentiā moysi t aaron quoz mē fuit, dicit aūt hic filia leui. nō qz eā genuit sz qz fuit nepꝫ sua. s. filia filij sui t p ꝛale modū fabē vocant filios iacob filios suos. qz erāt filij filiaz suaꝝ vt dē Gen. xxxj. ca. t B fuit diffusi⁹ declarauit. Exo. ij. cap.

q Inter q̄ nullus fuit eoz q̄ añ nūerati sunt. s. in principio libri b⁹ D aut addit qz nūeratio ista differt ab illa i multis. de q̄ nulli⁹ ds admirari qz ē alioz dom̄or Nisi caleb &c. erāt em̄ exceptꝫ a dō finia

In ca. xxvj. vbi ds in posit. Et factū ē grāde miraculū: sle nūr fuit nō br ex tempꝛe. Addimo.

v Vbi translatio ifa br. Factū ē grāde miraculū vt chore pene filij ei⁹ nō pierēt. in deb. br. Facti sunt i sig nū. s. miraculum Et qō addit. vt chore pene &c. etiā non ē de rem̄: t sic referr B qō bz. Facti sē in signū ad imedia re pcessēia. s. q illi q fuerūt deuorati ab ore terre. sist t ybn sti ab igne a dō egre diēte facti sē in miraculū qō ē manifestū vñ illa glosa debz ca qua allegat postil lator nō bz fundam nū vt ifa sist nec hoc qō dr q pñ. Dē⁹ nr refugiū t virtus &c.

fuit factus ꝓpter hoc miraculum non habet certum fundamentū. exponatur em̄ aliter ꝓut ibidem. Similiter q dicit q dauid non fecit omnes psalmos est cōtra opinionem Augusti. quā credo esse veram ꝓut in psalterio declaratur.

Replica correctorij contra Burgensem.

In capit. xxvj. burgen. ponit tria falsa dubia t fortalsio falsa que non ꝓbat. Primo dicit id qō dicit de chore penitus non est de textu. vbi sine auctoritate t ratione redarguit nostram translationem. secundo dicit glosam hebraicam quā allegat postillator non habere fundamentum. sed nec hoc ꝓbat auctoritate vel ratione cuius ꝓmittat eius ꝓbationem dare velle circa expositionem psalmi. Deus noster refugium. quez tamen psalmū nō tangat vnico verbo. tercio dicit dauid ꝓpositū fecisse omnes psalmos. t sic improbat beatū hiero. q tamen hoc habet veritatem de quorūcunq; psalmoꝝ: dicitur infra in correctorio ꝓmo circa psalmū ꝓmum. Capi. xxvij.

a Accesserunt autem. Hic agitur de diuisione terre filiabus primo ad mulieres. et diuiditur in duas ptes in partem principalem t incidentalem. secunda ibi. Ad filios autem israel. C vna ꝓmum sciendum q

a Accesserūt ãt .xxvij. filie salphaad. filij epher: filij galaad. filij machir: filij manasse q fuit filij⁹ ioseph: q̄z sūt hec: mala t noa t egla t melchat thersa: steterūt cōtra moysē t eleazarū sacerdotē t cunctos p̄ncipes ꝓpli ad ostiū

b tabernaculi federis: atq; dixerūt. Pr nr⁹ mortu⁹ ē i de

c serto nec fuit i seditiōe q̄ cōcitata ē cōtra dñm sub chore: sed i pcō suo mortuus ē. Hic nō habuit mares filios Cur tollit nomē illi⁹ de familia sua. q: nō bz filium Date nobis possessionē in

f ter ognatos p̄tis nr̄i. Retulitq; moyses cāz eaz ad

g iudiciū dñi. Qui dixit ad eū. Iustaz rē postulāt filie salphaad. da eis possessionē inf ognatos p̄tis sui: t

h ei i hēditate succedāt. Ad filios aūt israel loqueris hec Hō cū mortu⁹ fuerit absq; filio ad filiā ei⁹ trāsibit hereditas si filiā nō habuerit

i hebit successores frēs suos q si t frēs nō fuerint: dabit⁹ hereditatē fribus p̄tis ei⁹. Sin aūt nec patruos habuerit: dabit hereditas

i bis q̄ ei primi sunt Eritq;

k hoc filijs israel sanctum lege perpetua: sic p̄cepit dñs moy

l si. Dixit q̄q dñs ad moy-

quia supra dixerat dominus. Ifilij scz numerato vnūquisq terra t soli viri fuerunt numerati. ideo hic ostendit in quo casu mulier debeat hereditare. vicz quādo pater eius nō habet filium. t hoc est quod dicitur.

a Accesserunt autem filie salphaad &c quia non habuit filiū

b Itaq; dixerūt pater noster mortuus est in deserto. dicit hebreicq; fuit ille qui sapidarius erat: eo q colligebat ligna in sabbato. vt dictū est supra xv. ca.

c Nec fuit in seditione que concitata est contra dominum sub chore. hoc allegauerunt ne eis deceretur q̄ quar⁹ fuisset iure hereditatis ex illa seditione. vt dictum fuit. xvj. ca.

d Sed in peccato suo mortuus est. q. d. peccatum summ nulli nocuit nisi sibi.

e Cur tollitur nomen illius. q. d. non est iustum.

f Heroliuꝫ moyses causam &c. quia dictū fuerat sibi prius a domino q̄ terra diuideretur nūeratis qui erant tantum viri. t ideo noluit eis dare hereditatem absq; alia determinatione dñi.

g Qui dixit ad eum iustam rem est. t sic determinauit ꝓ ipsis.

h Ad filios autem israel. Hic consequenter determinat occasione filiarum salphaad: quid debeat hereditare etiā in alio casibo quando pater non habet filios quia si habet filium debet succedere. t si nec filium habeat. frat⁹ sū debet hereditare. qui si nec fratrem habuerit: patruus suus debet succedere. t si nec patruum habuerit alter de eo genere ꝓpinquior debet hereditare. t patet ifa.

i Eritq; hoc filijs israel sanctum. s. firmum.

k Lege perpetua. sicut enim imperator ꝓpter leges q̄s condidit ꝓ generali ordinatione sui imperij. statuit aliquas speciales ex casibus emergentibus. sic etiam dominus ꝓpter leges quas dedit Moysi ꝓ ordinatione populi in communi aliquas etiam speciales dedit ex casib⁹ emergentibus. sicut in casu proposito. et in pluribus aliis locis. l Dixit quoq; dominus ad moy. Hic conse-

quenter describit ordo ppli ad ouce. t primo describit huius ordinationis rō. scdo ipa ordinatio ibi. Dixitq dominus Rō ordinādi de duce fuit mors moysi iminēs de quā notat cū dr. m Ascende in montē istū abarim rc. q.d. licet determinauerim re nō ingredi illud. vt habitū est supra. xx. ca. tñ volo q tu videas eā ad a liqlē tuā pfolationē n dbis t tu rc. sic tuus frater tu⁹ aaron id ē g talez modum monēdi. ita q̄mz et pacificā. q: b deside rauerat moyses. v dicti ē. b. i fi. xx. ca.

o Quia offendisti me in deserto syn rc istud addit ne ab aliqb⁹ crederetur. q moyses alias offendisset dñm. t q̄ ꝓpter hoc fuisset puatus i gressu terre. t etiam ad ꝓsiderandū seueritatē dñice iusticie qui amicū suū moysen puasit ingressu terre desiderabil sibi ꝓ vna offensa.

a Cui rndit moyses ꝓuideat dñs rc. in q̄ pte caritas moysi q acceptās dei voluntatē ꝓ se nihil petijt ꝙ statim ad ꝓcurandū bonū populi se ꝓtulit b De⁹ spūm oīs carnis. q. d. q: tu nosti corda hominū q̄ sunt ignota hoibus. tō tu solus potes ordinare de duce vtili ꝓ populo isto. ad qō requirit hō bōe ac ꝓfecte voluntis. vñ subditur c Hoiem q̄ sit sup multitudinē hāc intēdēdo vigilāter ad bonū cōitatis magis volēs ꝓdesse q̄ ꝓē d Et possit exire et

m sen. Ascende in mōtē istū abarim t ꝓtēplare inde terrā quā dabo⁹ filijs isrl n Cūq̄ vidēt eā ibis t tu ad pplm tuū sicut iuit frat⁹ tu⁹ o aaron. q: offendisti me i deserto syn i ꝯdictiōe mlttudinis: nec sctificare me voluisti coram eis sup aq̄s. Hę sunt aque ꝯdictiōis in Cades deserti syn. Cui respōdit moyses ꝓuideat dominus de⁹ spūm oīs carnis b hoiez q̄ sit sup multitudiez c hāc: t possit exire t intrare ante eos. t educere eos vl introducē ne sit ppls dñi sicut oues absq̄ pastore Dixitq̄ dñs ad eū. Tolle Jo e sue filiū nun viz i q̄ ē spūs dei: t pone manū tuaz sup eū. Qui stabit coram eleazaro sacerdote t oi multitudine: t dabis ei ꝓcepta cunctis vidētibus t ꝓtez glie tue. vt audiat eū oīs synagoga filioz isrl. Ꝓro b si q̄d agendū erit: eleazar sacerdos cōsulet dñm. Ad ꝙbū ei⁹ egredietur t ingredietur ipe t oēs filij isrl cū eo t cetera mltitudo. Fecit moyses vt ꝓcepat dñs. Cumq̄ tulisset iosue: statuit eū coram eleazaro sacerdote: t oi

frequētia ppli: t iposuit ei manib⁹ eūcta replicauit q̄ mādauerat dñs.

a Dixit q̄z Cap. xxviij. dñs ad moysen: ꝓcipe filijs isrl et dices ad eos. Oblationē meā t panes t incēsum odoris suauissimi offerte ꝓ tpa sua. b Hec sūt sacrificia q̄ offerre debetis. Agnos anniculos i maculatos duos q̄tidie in holocaustū sempitnū. vnū offeretis mane t alterū ad vesperā decimā ptē ephi simile q̄ ꝓsa sit oleo purissimo: t bēat q̄rtā ptē hyn. Holocaustū iuge ē qō obtulisti i monte synai in odorez suauissimū incensi dñi. Et libamina vini quartā ptez hyn ꝓ agnos singulos in sctūario dñi. Alterumq̄ agnuz similiter offeretis ad vesperā iuxta oēm ritū sacrificij matutini t libamētoz ei⁹: oblationē suauissimi odoris dñi. Die āt sabbati offeretis duos agnos anniculos imaculatos: t duas decimas simile oleo ꝓsise in sacrificio: t libamētū q̄ rite fūdi tur. per singula sabbata in holocaustum sempiternuz k In kalēdis aūt. i. i mēsiuz

b Dixit q̄z dñs. Hic ꝓpr describit ordinatio totius ppli ad deū. t p̄ in illis in q̄bus astringebat lege omnia. scdo in his q̄bus astringebat voluntate ꝓpria. xxx. c. Circa primū sciendū q̄ hō ordinat ad deū ꝓ oblationes et sacrificia t festa solēnia. in q̄bus debet vacare diuinis. inter q̄ erāt alia q̄ fiebant plurieo i anno de q̄b⁹ ꝓ agit. secundo de illis q̄ fiebant tm semel in anno ibi Mēse aūt ꝓ. Circa primū sciendū q̄ aliq̄ erat sacrificia q̄ fiebat ordi die. s. in age sacrificiū q̄ offerebat q̄tidie mane t vespe. t de his ꝓ agit cū subdit b Hec sunt sacri. q̄ offe. debe. agnos anni. intra cu. nō ꝓpter varietatē coloris excludendā. q̄ defectū membrorū vt frequēter dcm̄ est alibi. Hīnū autez h⁹ sacrificij trōnem t alia q̄ ad b primū posui Exo. xxix. ca. vsq̄ fine ca. vbi eadē simia ponit sic hic excepto q̄ b addit c Mō ob. in mōte synai. q: b sacrificiū ꝓ oblatū ē tbi in cōsecratione sacerdotū t dedicatiōe altaris holocaustoz. vt hr Exo. xxix. ca.

d Hic aūt sabbati. Hic ꝓpr agitur ō de statutis sabbati q̄ reiterabatur q̄libet hebdomada semel erat aūt in memoriam bñficij creatiōis vt hr Exo. xx. vbi dicū fuit de mō obseruandi. q̄ hic agit de ipo sabbato q̄tū ad sacrificia in ipo offerenda cū dicit. Hic autem sabbati offe-

e Ne sit popu. dñi sicut oues absq̄ pastore post mortez meā q: scribit Prouerb. xj. vbi nō ē gubnator: ppls corruet. f Dixitq̄ dñs. b ꝓpr ponit ducis ꝓuisio cum dicit. g Tolle iosue filiū nun. ꝓua dēdo ei q̄ ad volūtatē meā suscipiat onus ppli. b Dixit in q̄ est spūs dei. q. d. talis est sicut periti i Et pone ima. tu. sup eū. ita vt te vidēte instituat in ptāe vt ne post mortē tuā aliq̄ vellet ꝯdicere k Qui stabit coram eleazaro rc. vt oēs videāt q̄ p⁹te debent ei obedire. l Et dabis ei ꝓcepta. s. ex pte mea.

m Cūctis videntibus. ad maiorē certitudinē sue institōis. n Et pē glo. me. nō q̄ ꝓpria moysi fuerit i aliq̄ diminuta g̃ q: iosue nō accepit grām a deo ad cōsultatē moysi. sm q̄ dō Deut. vlt. Et nō surrexit vltra ꝓpha in isrl sicut moyses rc. vñ subdit. Ꝓro b si q̄d agendū fuerit. o Eleazar sacerdos ꝓsulet dñm. b aūt nō indigebat moyseo vt a lius ꝓsuleret dñm. ꝓ eo. q: ipe locuturus cū deo facie ad faciem. sic solet hō loqui ad amicum suum. sicut habet Exo. xxxiij. ca. Cetera patent.

Capitulum. xxviij.

rotis duos agnos anniculos. dicebat aūt agnus anniculus post octauā diem. q: ertunc poterat offerri vsq̄ ad cōpletionē pēni anni. c Immaculatos. i. sine defectu membrorum. f Et duo. decimas. accipit aūt hic decima pro decima pte ephi. de cuius q̄titate dictū fuit Exo. xvj. ca. in fine. g Oleo cōsperse. q: in pistatiōe eius admiscebatur oleum b Per singula sabbata. per hoc designatur q̄ oblatio sabbati si omitteretur non poterat suppleri in alio sabbato sequenti. vt dicit Ha. sa.

i In holocaustum sempiternum. in hebreo habet. Super holocaustum iuge. quia in ge sacrificium de quo dictum est non pretermittebatur in sabbato ꝓter speciales oblatiōem sabbati. sed eodem die fiebat sicut in aliq̄. da nunq̄ dimittebatur ꝓ quacunq̄ oblatione alia vel solemnitate. t ideo dicitur hic. Super holocaustum iuge. id ē. vltra. quia illa sacrificia erant q̄dā supa addita iugi sacrificio. t etiam quia alia sacrificia fiebant post oblatiōem iugis sacrificij matutini

k In kalendis. Hic ꝓpr agitur de festo Neomenie

qđ reuerabat ꝯlibet mẽſe.ſ.in nouilunio.qz ſuđet accipi
une mẽſes fm lunationẽ.t đr neomenia a neon qđ eſt no
uum.t mone deſcer⁹.t accipit b ꝑ luna. Fiebat đ ſolẽni
tas ꝓter bũficiũ diuine gubnationis.ſic ſabbatũ ꝓ bũficiũ
creationis.ſõ fiebat in nouilunio.qz materia in ſibi inferi
or duo magis appa
ret fm innouationẽ
lune q̃ tpib⁹ alijs cõ
muniter:đ ſe ſacrifi
cia debẽt huic offerri
oñdit cũ dr. Offere
tis holocaustũ dño:
vitulos de armento
duos:ſequitur.

a Et tres decī. ſiſe
oleo pſp.t̃. Dicũt
aliq̃ q̃ vitulꝰ debẽt
eſſe trim.i.triũ ãno
rũ.ſõ cũ ꝯlibet offe
rebant tres decie ſi
mile.arietes bini.et
ſõ ꝯlibet offerebant
due decie ſiſe. agni
do đ erãt ãniculi dẽ
b ãt vnã decimã rõ.
t hoc eſt quod dr.

b Decimã decime
t̃.i. vnã decimam
ephi.đ ẽ decia paro
chon. c Libamẽ
ta vãt oblationes de
liq̃dis libamẽta di
cunt. d Media
ps hyn p ſingulos vi
tulos.de ãgnicate hꝰ
mẽſure dictum fuit
Exo.xxix. e Hoc
erit holocaustũ per
oẽs mẽſes.qz nõ po
terat ꝓtermitti đi
cũ ſacrificiũ in ꝓ
cipio mẽſis ſine lu
nationis.qđ idem eſt
apud hebreos q̃ ſi ꝓ
termitteret nõ pote
rat ſuppleri in alio
menſe ſic dicit ẽ de
oblatione ſabbati.

exo:duos offeret⁹ holocaustũ dño: vitulos ẽ armẽto
duos:arietem vnũ:agnos anniculos ſeptẽ imaculatos
a t tres decimas ſimile oleo cõſperſe in ſacrificio p ſin
gulos vitulos:t duas de
cimas ſimile oleo cõſperſe
b p ſingulos arietes t decimã decime ſimile ex oleo i
ſacrificio p agnos ſingulos Holocaustũ ſuauiſſimi o
c dorꝭ atq; icẽſi ẽ dño. Libamẽta ãt vini q̃ p ſingulas
fundẽda ſẽ victimas iſta e
d rũt Media ps hyn p ſingu
los vitulos:ſcias p arietem
e q̃rta p agnũ Hoc erit holo
caustũ p oẽs mẽſes: q̃ ſibi
f anno ſ̃tẽte ſuccedũt. Hyr
cus ãꝫ offerẽt dño p pctõ
g in holocaustũ ſempitrnũ cũ
h libamẽt⁹ ſuis. Mẽſe ãt pri
i mo q̃rtadecima die mẽſis
k pbaſe dñi erit.t q̃ntadecima die ſolẽnitas. Septem
dieb⁹ veſcent̃ azimis q̃rũ
l dies prima venerabilis et
ſctã erit. Oñe op⁹ ſuile ñ
m facietis in ea. Offeretiſq; incenſum holocaustũ dño
vitulos de armẽto duos:
arietẽ vnũ:agnos anniculos ſeptẽ imaculatos
ſacrificijs eoꝝ ſimile oleo
o ſpſe tres decias p ſingu
los vitulos p arietẽ duas
locaustũ.qz illud nõ dimittit ꝓter iſta q̃ fiebãt i neome
nijs đ erãt quedã ſup addita magi ſacrificio. b Mẽſe
aũt p. Hic pr̃ agit de ſolẽnitatib⁹ q̃ fiebãt ſemel in anno
tm.t ꝑ de illis q̃ fiebãt in vere.ſcdo de his q̃ fiebant in au
tũno.xxix.c. In vere aũt fiebãt duo feſta.ſ.paſcha t pẽte
coſte.ꝑ q̃ agit de paſcha cũ dr

b Mẽſe aũt ꝑ.ſ.in
marcio. verũm men
ſis marꝭ apud he
breos aliqñ ꝓcurrit
cũ aplĩno:qz ꝓpri
mẽſes p lunatio
neo.anno aũt ſolaꝛ
ris ꝓtinet.cũ lunati
one.t.xj. dico ꝓt
qđ in ſcio ãno ſuđet
vna.xij.lunationes
cum ſilibet anni bñ.
xxxij.dico de q̃bus
accipiũt.xxx.p mo
mẽſe.t ſic hic.xiij.
mẽſes: pp qđ apud
eos februarius đ vo
cat adar duplicatur
t tũc marꝭ eoꝝ đ
vocat niſan ꝓcurre
re totaliter cũ aplĩno i Annatade
cima die mẽſis pba
ſe domini erit.i.imo
lato agni paſchalis
de cui⁹ immolatiõe t ri
tu dictũ fuit Exodi
xij.cap. b Et.xv.
die ſolẽnitas. đ inci
diebat a veſpere ꝓce
dẽtis diei in đ immo
labat⁹ agn⁹. Fiebat
aũt ꝑ ſolemnitas in
p ẽo tũ bñficij edu
ctionis filioꝝ iſrl de
egypto que fuit.xv.
die ꝓmi mẽſis vt hꝫ
Exo.xij. i Oñe
opus ſuile nõ faci.ſ
es.dicit aũt ſuile qz
illa đ ꝓtinebat ad ci
bũ illi⁹ diei poterãt ꝓparari ꝓt hꝫ Exo.xij. Nihil operis
facietis in eis.excepto hiis q̃ ad eſcẽtũ ꝓtinẽt. t loquit
de pena die hui⁹ ſolẽnitatis t ſeptima.vrs ibidem.

m Offeretiſq; inct̃.holo.dño.incenſum nõ accipit ꝑ
ꝓhimiamate ñ ꝑ crematione holocauſti q̃ ẽ ſacrificium
totaliter incenſum ad bonoꝫ ſuauitũ.t ꝑ ly incenſum ẽ
dic adiectiuũ huius nois ſubſtantiui holocaustũ. Cetera
patent ex ꝓdictis vſq; ibi n Dico ãꝫ ſeptimus celeber
rimus ct̃.per hoc non eſt intelligendũ q̃ eſſet celebrior q̃
ſed diebus intermediis in quibus non ſolum erat licitũ
coquere cibaria. ſed etiam facere aliqua opera que non
erant licita primo die t ſeptimo.

o Dico etiã ꝓmitiuoꝝ. Hic pr̃ agitur de ſolẽnitate pẽ
thecoſtes cum dicit. Dico etiã ꝓmitiuoꝝ. in paſchate eñ
bene offerebant ꝓmitiua de granis.ñ in pentheoſte eſſe
rebantur ꝓmitiua de nouis frugib⁹ ſeu duo panes de no
uo frumento. p Expletis hebdomadis.qz a die craſti
ni paſche numerabant̃ ſeptẽ hebdomade plẽe: vt dictũ
fuit Leui.xxiij.ca. que faciũt.xlix.dies.t in quinquage
ſima die fiebat dicta ſolemnitas in memoria datiõis legis
que fuit data in quinq̃geſima die a die exitus de egypto
excluſiue. vt dictũ fuit Exo.xix.ca. q Omne opus ſer
uile non facietis in ea.exponatur ſicut ꝓtinus.

f Hyrcus ãꝫ offe.dño ꝓ pctõ.habetꝫ dictũ. Duo expla
tiõe t in idẽ redit. Notãda tñ q̃ occaſiõe dui⁹ qñ dicit h.
Dño t nõ ẽt aliqs hircꝰ ſequenꝫ⁹.đ offerri debeatur ꝓ
pctõ.vrs in textu. dicũt habuit q̃ hꝫ i talmud q̃ iſte hircꝰ
đ offerebat in neomenia erat ꝓ expiatiõe ſũus dei eo q̃
minorauit lunã. ꝛdd cui⁹ intellectũ ſciendũ ẽ q̃ ex ꝫ qñ ẽt
Geñ.j.ca. Fecit deꝰ duo lũinaria magna.dicũt habuit q̃ ſol
t luna in ꝓncipio ſue formationis fuerũt eqles i lumine.ñ
q̃ luna voluit hñe ſingulare gñam ſuggeſſit ei deꝰ. vt mi
nuere lumẽ ſolis. ꝓter qđ deꝰ mar⁹ ꝫ luna minorauit lu
mẽ eꝰ.ñ ad pacificadũ lunã de diminutiõe ſui lumis fecit
ſtellas. t dedit ei in obſequiũ ad illuminandũ nocte cum
ea.t ſic exponũt qđ ſ̃ctꝫ ibidẽ. Iumiare manus vt peſſ
noctẽ. Et ſtellas.t poſuit eas ct̃.verũm q̃ luna nõ fuit p
hoc pacificata: dicit deꝰ offerte ꝑ me expiatiõnẽ.qz imio
rauit lunã. Et đ ꝓ indeoꝝ cecitate imo infantia. đ credũt
deũ indignaſſe expiatiõe t peccaſſe. vñ t ra.ſa.ꝫ ꝑdictam
expõem nõ reprobet:ñ eñ ipſa dat aliã expõem dicens.q
in oblatiõe hꝰ hirci ꝛc. Dño ad deprecandũ q̃ ille hircꝰ ꝑ
pctis expiabat illi pcã.quoꝝ oblatꝰ ſol⁹ deꝰ erat ꝓtinus
t ſiſe indicia bñdi eſt de aliqs hircis ſeqñ⁹ⁿ⁹.qđ qñ non
repenꝫ in eis dño.qz ſufficit q̃ penal⁹ in ꝓncipio.

g In holocauſtũ ſempiternũ.in hebꝛ.dr. Quę inge do

f Preter holocaustū sempiternū. f. huge sacrificiū qō nā
ḡ ptermittebat. cetera patēt ex dictis. In ca. xxviij. vbi
dicit in postil. Hūc aūt hui⁹ sacrificij t rōez ℟. Additō
Ratio huius iugis sacrificij quā postillator assignat
r sup Exo. xxix. est vna tm. s. q. D iuge sacrificiū figu-
rabat cēnitatē agni imaculati ihesu xpi. q. qdē tō iz sit ve
ra nō ut ē ifalis ḡ figuratiua. vñ tō ifalis vī esse illa quā as
signat scūs Tho. p̄ma scē. q. cij. ar. iij. in rñsiōe ad decimū
argū. vbi dr. q p istō cōtinuū festū iugis
sacrificij repūtabat ppetuitas diuie bñ-
tudinis. t b intellī-
gendū ē primere ad
sensū ifalē. Hebrei
em̄ q ifam maxime
sequūtur ppetuita-
tem diuine beatu-
dinis p̄cedūt. sicut t
nos. vñ testat Exo.
xv. cap̄. Dñs regna-
bit in eternū t vltra.
qō p̄cipue eternita-
tē deitā demōstrat
fm quā rōem ifalez
b⁹ iugis sacrificiū p̄
prie nūgīt ei rō solē
nitatis sabbati q̄ ce-
lebrabat in memo-
ria creationis rer⁹ que p̄supponit p̄dictā eternitatē. Silr
t subūgit festū Neomenie. p qō celebrabat memoria di
uine gubernatiōis q̄ p̄supponit creationē. Sic ār rō figu-
ralis de b sacrificio q̄rat. sic p iuge sacrificiū agni figurat
ppetuitas christi. put ipe scūs doct⁹ vbi. s. declarat. Fin
quā rōez p sabbatū figurat spūalis requies nob data p xp̄m
vt hr̄ Heb. iiij. t p neomeniā signat illuminatio p̄mitme
ecclesie p xp̄m. q̄ tria admīcē sō rōne figurali cōrūdent
Attribuere aūt rōez iugi sacrificij ppetuitati xpi q̄ ē agn⁹
dei. t p ḡis sabbati rōem creatiōi mūdi. t rōez neomēie
gubernatiōi nō vī puenīēter dictū. Pōt etiā alia rō bonā
etiā sacrificio p. s. sacrificij quotidiani t neomenie t sabba
ti assignari sic vt p ista tria sacrificia insinuarēt diuina ex
celléria. silr cuitet idolatrie cultus qō ptinet ad rōez ifalē
vt Tho. in. s. q. cij. arti. ij. in cor. q. vnde p iuge sacrificiū
qō vespe t mane p̄mitte fiebat. p̄testabat q̄ deus cui offe
rebat est p̄ma t p̄cipalis cā diurni motus solis: q̄ qdez
motus maxime mane t vespe manifestat. Per sacrificiū
neomenie vo. p̄testabat q̄ de⁹ ē cā p̄ma t p̄cipalis mo-
tus xp̄ni syderū q̄ est ab occidēte t oriēte: qui qdē motus
manifestat in nouilunio. p qō quidē duos motus b infe
riora in generatiōe t corruptiōe regunt. vñ Augn'. iij. de
trui. Corpa cruffiora t inferiora p subtiliora t potiora q̄
dam regūtur ordine. Hū p istas p̄testatiōes in hmōi sa-
crificijs intellectas insinuabat diuina excellentia. t excln
cēbant errores idolatrar. q̄ solē t lunā rāq̄ deos colebāt
ifē illud Deut. iiij. ca. Ne forte eleuatis oculis in celū et
p sabbati etiā qō rēdem signat: p̄testabat diuia īmobili
tas: cū sit īmobilis ē cā p̄dictor⁹ motuū. t dat cūcta mo
ueri. Cōsūdet aūt huic suē ordo p̄dictor⁹ admīcē. Pri
mo em̄ sabbatū ponit. īmobilitas em̄ diuina p̄ma t preci
pua cā est oim motuū. scdo ponit iuge sacrificiū. q̄ mot⁹
diurnus ē primo oim motuū. tercio loco ponit neomēia
q̄ motus xp̄ni planetar⁹ t syderū est efficax in genera-
tione t corruptione oim inferior⁹ put in ꝑ de generatōe
patet. q̄ ola ptinent ad sensum ifalem. vt victum est.

Replica correctonj contra Burgen.

Ca. xxviij. Burg. vult magnificare simbalum mi-
cens postillatorē assignare rōnem iugis sacrificij.
Exo. xxix. Et addit q̄ nō sit ifalis t̄ p̄ dicat cū scō Tho.
rōem ifalem: cui postillator nō ꝺdicit. ḡ potius consonat
in multis locis. sed
vt vī Burg. nō bñ vi
dit postillatorē i lo-
co allegato: nam ibi
nō reddit nec erat
reddere sicut nec es-
set ad ꝓpositū ifē rō
nem ifalem iugi sa-
crificij assignare. sed
distinguit ō oleo pi
lo tuso t trito in mo
lio. nā q̄ p̄mū pari⁹
est deus voluit po-
ni in iugi sacrificio
qō fuit p̄cipuū t su-
auissimi odoris. vñ
manifestū est. q̄ nō
curauit postil. red-
dere rōem illi⁹ sacri
ficij. ḡ solū rōez olei
primētis ad illud sa-
crificiū. qō dicebat
suauissimi odoris ñ
rōne ifali. ḡ figurat
q̄ figurabat eterni-
tatē agni ihesu xp̄i.
Frustra igit Burg.
laborat notādo po-
stillatorē in eo qō ḃ
suo scripto sumere
potuit. q̄ sic nō scripsit.

p agnos decimā decime q̄
fuit sunt agni septē: bircū q̄z
r qui mactat p expiatiōe p̄e
ter holocaustū sempiternū
t libamina eius. Immacu
lata offeretis oia cū libatō
nibus suis. Ca. xxix.

QEnsis etiā septimi pri
ma dies venerabilis
t sētā erit vobis. Ō
op⁹ fuile nō facietis i ea. q̄
b dies clāgoris ē t tubaz. Of
feretisq̄ holocaustū i odo-
rē suauissimū dño: vitulū
de armento vnū t arietem
c vnū t agnos āniculos ima
culatos septē t i sacrificijs
eoz simile oleo ꝺsperse
tres decimas p singlos vitulos
duas decias p arietē: vnā
deciaz p agnū q̄ simul sunt
agni septē. t bircū p pctō

qui offert in expiatiōe ppli
f pter holocaustū kalend az
g cū sacrificijs suis: t holo-
caustū sempiternū cū libatio
nib⁹ solitis. His dē ceremo
nijs offerēt i odorē suauis
b simū incēsum dño. Decia
q̄z dias mēsis hui⁹ septi-
mi erit vobis sētā atz vene
i rabilis t affligetis aias ve-
stras. Oē op⁹ fuile nō fa-
cietis i ea. Offeretisq̄ ho-
locaustū dño i odorē sua-
uissimū vitulū de armento
vnū arietē vnū agnos āni
culos imaculatos septē t i sa
crificijs eoz sile oleo ꝺsperse
tres deciaz p singlos vitu
los. duas decias p arietē.
decimam decime p agnos
singulos q̄ sunt simul agni
k septē. t bircū p pctō ꝺsq̄

Capitulū. xxix

QEnsis etiā septimi. h ꝺsit agit de festis q̄ celebrā
p tpe autūnali. s. in septēbri: t ille mensis erat ē̄ sī
tormus festiuus. Fiebāt em̄ in illo q̄tuor festa scz fe-
stum tubaz de q̄ p̄mo agitur. scdo expiatōis ibi. Decima
q̄z dies. tercio tabernaculoz ibi. Quinta decima vo die.
q̄rto cetus vī collecte ibi. Die octauo. Prima igit die h⁹
mēsis erat festum tubaz. t hoc est qō ḃr. b Dies clan
gonis ē t tubaz. fiebat em̄ hoc festum duplici de cā. Vna
erat in memoriā liberatiōis ysaac a morte. p q̄ imolatus
fuit aries. vt hr̄ Gen. xxij. t ō illa die clāgebāt iudei i cor
nibus pecoz. q: ille aries inter vepres herebat cornibus.
vt ibidē dicit. Alia causa q: iste clangor erat quasi quedā
denūciatio solennitatum sequentiū. vt se dominico ad ſlas
prepararent. c Vitulum de armento vnum. in me
moriam vitule immolate ab abraam Gen. xv.
d Arietem vnum. in memoriam arietis immolati pro
ysaac. e Agnos anni. imma. septē. p multitudine fili-
orum israel que septenario numero designatur.
f Preter holocaustum kalendarum. quod offerebatur
in festo neomenie quia non intermittebat propter istud
sacrificium quod eadem die offerebatur. neomenia enim
mensis septimi t festum tubarum eadem die fiebant.
g Et holocaustum sempiternum. id est iuge sacrificium
quod similiter non pretermittebatur.
h Decima quoq;. Hic consequenter agitur de festo ex
piationis quod fiebat in memoriam illius beneficii quo
dominus fuit placatus super fabricatiōem vituli. qō fuit
decima die septembris.
i Et affligetis animas vestras. p expiatione dicti pecca
ti. Cetera patent ex dictis vsq; ibi.
k Absq; his que offerri pro delicto solent. quia preter
istum hircum pro peccato oblatum offerebatur etiam vi
tulus cuius sanguis inferebat inter sanctūariū. t altare
hircus sup quem sacerdos confitebat peccata populi. t sic
emittebatur in desertum. vt habetur Leui. xvj.

l Et holocaustū sempiternū. Lingē sacrificiū in Quintadecima die. Hoc agit de festo tabernaculoꝝ qđ agebat. xv. die mēsis septimi in memoriā illi⁹ beneficij q̄ deus fecit dare filios isrl longo tpe i deserto q̄ etiam sterilis, et nō inconuenienter q̄dā eis de necessario: nō solū q̄ ad cibū. q. erat⁹ q̄tū ad vnd⁹ tacitū nub cōtra estum. et inde de ducit eos ad terrā delectabilē et fructuosam: in cuius signū in hoc festo debebant hēre fructuosa arborū pulcerrime. vt habetur Leui. xxiij. vbi hoc solemnitate et alijs precedēb⁹ dictū fuit. propter qđ dicunt⁹ die tabernaculoꝝ. Hoc repetunt iste solēnitates rōne sacrificioꝝ q̄ fiebant in illo festo fuerūt alibi ad plenū explicata. et hō de sacrificijs hui⁹ solemnitatis subdit.

n Offeretisq; holocaustū. in odo. suā. dño vnū. de armēto. xiij. Dicūt hebrei q̄ offerebant p gentibus alijs. et hō in vniuerso offerebant. lxx. vituli sm numer⁹ lxx gentiū in. lxx. lignis distinctarum. offerebant aūt p̄ma die xiij. vitulī. et secunda die. xiij. sic deinceps nuēro semp vnū vsq; ad vnum dīē inclusiue vsq; in litera. p qđ designabat vt dicunt q̄ dīū gentium esset diminuendus et terminādū in rege messia cui⁹ dominio erāt subdēde omnes gentes q̄ ipsi expectant futurū. sicut et messiam fatū qđ tū in xpo fm veritatem est. implerū fm q̄ dicitur Mat. vltio. Data est mihi omnis potēs. et. ac etoratiue q̄tus ad omnes. et quātum ad catholicos pncipes. q̄ colla in malit⁹ pubus orbis tingo xpi sunt subdita et finaliter omnes gentes ei subdent.

o Agnos anniculos. xiij. Dicūt hebrei q̄ offerebantur p populo israel qui in scriptura aliquando vocat agnus et erant in vniuerso nonaginta octo agni. vt a populo israel ex eis deerant nonaginta octo maledictionem posset i legē contra transgressores. cetera lucidq; patent ex p dictis.

bus q̄ offerri p delicto tollēt in expiationē et holocaustū sempiternū in sacrificio et libamib⁹ eoꝝ. Quintadecima xo die mēsis septimi

n abstinebitis. Quintadecima xo die mēsis septimi q vobis sctā erit atq; venerabilis: omne op⁹ seruile nō facietis et i ea: si celebrabitis festa dñi septem diebus.

n Offeretisq; holocaustū in odorē suauissimū dño: vitulos de armēto tredecim

o arietes duos agnos anniculos imaculatos q̄tuordecim: et libamēta eoꝝ simile oleo cōspse tres decimas p vitulos singulos: q̄ sunt simul vituli tredecim: et duas decimas arieti vno. i. simul arietib⁹ duob⁹ et decimā decime agnis singulis q̄ sic simul agnu q̄tuordecim: et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno et sacrificio et libamie eius. In die altero offeretis vitulos de armento duodeci: arietes duos: agnos anniculos immaculatos q̄tuordeci: sacrificiaq; et libamia singlorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabit⁹ et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie eius. Die tercio offeretis vitulos vndeci: arietes duos: agnos anniculos imaculatos q̄tuordeci: sacrificiaq; et libamia singlorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabit⁹: et hircū p pctō: absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie eius. Die q̄rto offeretis vitulos decē arietes duos: agnos anniculos imaculatos q̄tuordeci sacrificioq; et libamina singulorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabitis: et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie. Die q̄nto offeretis vitulos nouē: arietes duos: agnos anniculos imaculatos q̄tuordeci sacrificioq; et libamia singulorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabit⁹ et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie. Die sexto offeretis vitulos octo: arietes duos: agnos anniculos imaculatos q̄tuordeci: sacrificiaq; et libamia singlorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabit⁹ et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie. Die septio offeret⁹ vitulos septē: et arietes duos agnos anniculos imaculatos q̄tuordecim sacrificiaq; et libamia singlorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabit⁹ et hircū p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamie. Die octauo q̄ celeberrimū oē op⁹ seruile nō facietis offerētes holocaustū in odorē suauissimū dño: vitulū vnū arietē vnū: agnos anniculos imaculatos septē: sacrificiaq; et libamia singlorū p vitulos et arietes et agnos rite celebrabitis. et hircum p pctō absq; holocausto sempiterno sacrificioq; et libamine. Hec offeretis dño i solennitatib⁹ vris p̄ter vota et oblatiōes spōtaneas i holocausto i sacrificio i libamine. et in hostijs pacificis.

p Die octauo. Hic agitur de festo cenne vel collecte q̄ celebrabat immediate post festum tabernaculoꝝ. vt patet in littera cum dicitur. Die octauo qui est celeberrimus. In hebraico habetur. Qui est retentio. quia illa die retinebatur populus qui venerat ad festum tabernaculoꝝ: nec licitum erat eis illa die recedere. cum ratione festi. nam quia illa die colligebatur pecunia a populo pro sacrificijs et necessarijs tabernaculi et templi. pro reporte quo fuit templum.

q Vitulum vnū arietem vnū et. nō enim fiebāt tot sacrificia in hac die sicut in precedentibus. nisi q̄ illa die colligebatur pecunia p sacrificijs totius anni q̄ fiebāt de sumptibus ppli. et sic q̄dāmō reputabantur sacrificia illius diei. et ita illi qui erant de longe nec poterāt frequenter ad templū venire sacrificia et oblationes que per annum vouerāt illa die solebant. ideo subditur.

r Hec offeretis dño in solennitatib⁹ vestris. et loquitur de sacrificijs oblatis in omnibus solemnitatibus predictis.

s Preter vota et oblationes et cetera. q̄ offerebantur maxime die ista. vt dictū est. Quia autem q̄re de animalibus p dictis sex vitulis arietibus et hircis plus q̄ de alijs speciebus animaliū fiebant sacrificia posita fuit in principio Leui. et Genesis. xv. capite. Cetera patent ex p dictis.

In capitu. xxix. vbi dicitur in postilla. Decima quinta. Hic consequenter agitur de festo expiationis.

Additio nona.

IN hac die sexta mensis septimi creditur fuisse annūciata Zacharie summo sacerdoti conceptio precursoris christi. de quo Luc. j. agitur vt ibidem in additione fuerit dño videbit. Hū celeberrima dies erat. in q̄ ei

afflígere debebant animas ad pclamandū misericordiā
dīnā vt de remissione petēt vera t vniuersali dei
gnaret humano generi pdere. In eo.ca.xxix. vbi ōr
in postilla. Die octauo.b agit de festo cer⁹.

Addicio.ij.

c Simd festū cerno seu collecta nō fiebat in memoria alic⁹ bñficij seu miraculi pce rui. vñ p oēs doctores catholicos ḡ debebeos. sīl nec fiebat ad colligēdū pecuniā p sacrificijs: pat in postilla. sed erat figuratiū futuroz. Congregatiōis fidelū i pōa ecclesie: seu in regno celoꝝ. pat large suit dedarātū. ō. in additōe. ō. Leui. xxiij. t iō subiūgit ceteris festis vesperas vltimā t finis eoz.

Replica correctorij

N cap. xxix. Burg. q̄ sepe pmittit litere insistē t certa literas multū vī recedē ponēs festū exptationis ptinere ad annūciationē ꝑceptionis iohīs baptiste t festū collecte nō bñ sensum l̄ālē de re p̄terita ḡ solū figuratiuā de re futura. cui⁹ correctionū vide Leui. xxiij. C̄a. xxx

In Irauit quoq; moyses. hic ꝑtr agit de ordinatiōe ppli ad deum ḡtū ad ea i q̄b⁹ astringebat ꝑpa voluntate cuiuscūmodi fuit vota: q̄ ls vouē sit voluntariū: reddē tñ votū lā factū ē necessariū. Et dicit̄ i q̄nq; pceptis vīm q̄nq; modos ꝑsonarū vouēdi. Primus modus ē virox q̄ norāt cū ōr. b Si q̄s virox vo. vouē. ē. q̄ virūq; est obligatorū: votus tñ magis. c⁹ rō ē. q̄ obligatō voti causat ex fidelitate quā deo dēm⁹: ad quā redrit q̄ ei pmissum soluam⁹. obligatio aūt iuramēti causat ex reuerētia quā debemus ei ex q̄ tenemur q̄ vilicem⁹ id q̄d p nomē ei⁹ promittim⁹. ois aūt infidelitas irreuerentiā ꝑmet ḡ nō ecōtra vñ t infidelitas fert ad dñm vt ē maxime irreuerētia ad ipm. t iō votū ex sua rōne magis ē obligatorū ḡ iuramētū. c Pōte q̄d pmisit ipleb̄it. dū tñ sit de re licita t bona. q̄ aliter nō esset votū. Sciendū tñ q̄ ista lex nō intelligit de q̄cūq; viro generaliter. q̄ multos pōt ipl̄e pmissa de re q̄ dep̄ndet ex voluntate alteri⁹ sine cuius ꝑsensu alit fieret iniuria. t iō religiosi o⁹ sine ꝑsensu p̄lati sui nō ꝑ̄ vouē vl votū ad implere. Sīl seruus nō pōt aliq̄d vouere vel implere p q̄d impediat opus sui dñi. Sīl nec filiusfamilias de rebus ptis sui. si tñ ad annos pubertatis venerit pōt vouere religiōsis ingressum. sicut t matrimoniū ꝑbere. q̄ exnūc est sui iuris in his q̄ ꝑtinēt ad ꝑsonā suā. t eadē rōne vir ꝑlli gatus vxori nō pōt vouere aliq̄d p q̄d impediat reddē debitū vxori sine ei⁹ ꝑsensu. q̄ ḡtum ad ꝫ nō hz ꝑtez cor-

Addicio.ij.

Arrauitq; Ca.xxx. moyses filijs isr̄l oia q̄ ei dñs ꝑceperat t locut⁹ ē ad principes tribuū filioꝝ isr̄l. Iste ē sm⁹ quez b ꝑcepit dñs. Si q̄s viroz votū dño vouerit aut se cō c strinxerit iuramēto. nō faciet irritū ꝟbū suū ḡ oīa q̄ d ꝑmisit ipleb̄it. Mulier si q̄ ꝑpria vouerit t se constrinxerit iuramēto. q̄ ē i domo patris sui t in etate adhuc pue e llari: si cognouerit pī votū q̄ pollicita ē t iuramentū q̄ obligauit aiam suaz et tacuerit ꝟ voti rea erit. q̄cūq; pollicita ē t iurauit: ope cōplebit. Sinaut ē statim vt audierit ꝛdixerit pī: t vota t iuramēta ei⁹ irrita erūt. nec obnoxia tenebit sponsioni eo q̄ ꝛdixerit pī. f Si martiū habuerit t vouerit aliq̄d: t semel de ore eius ꝟbū egrediēs: aliaz ei⁹ obligauerit iuramento: q̄ die audierit vir t nō ꝛdixerit: voti rea erit. reddetq; q̄cūq; ꝑmiserat. Sinaut audiens statim ꝛdixerit: t irritas fecerit pollicitationes ei⁹: ꝟbaq; q̄bus obstrinxerat aiaz suā, ꝑpicius erit ei g dñs. Viduas t repudiata. p q̄cq̄d vouerit reddet. Et ꝛoz in domo viri cū se voto cōstrinxerit t iuramento, si audierit vir t tacuerit: nec ꝛdixerit sponsioni, reddet q̄cūq; ꝑmiserat. Sinaut extēplo cōtradixerit nō tenebit ꝑmissioīs rea. q̄ marit⁹ cōtradicēdo t dñs ei ꝑpicia⁹ erit. Si vouerit t iuramēto se cōstrinxerit vt p ceteruū vl ceteraz rez abstinētiā affligat aiam suam in arbitrio viri erit, si faciat sive nō faciat. Q̄d si audiēs vir tacuerit t i altera die distulerit sniam: q̄cq̄d vouerat atq; ꝑmiserat reddet: q̄ statim vt audiuit tacuit. Sinaut contradixerit k postq̄ rescuit: portabit ip se iniq̄tatē ei⁹. Iste sūt leges q̄s cōstituit dñs moy si inf vir t vroꝛē: inf ꝑem t filiā. q̄ in puellari adhuc etate ē: vel que manet i parentis domo. Ca. xxxj.

a Scut⁹ ē dñs ad moysen dicēs. Vlciscere

fuit iuris. t de talib⁹ ōr. h Quicq̄d vouerint reddere: sicut de viris dictū est. ō. Si tñ sint religiose vel serue nō habet locū. vt dictū est. ō. de viris seruis t religiosis

i Vxor in domo viri. b ponit quintus modus. s. mulier q̄ sunt extra curā ꝑtis. t sunt totaliter sb cura mariti. et de talib⁹ dicit b. q̄ voti eaz nō est obligatorū absq; ꝑsensu mariti tacito vel expresso. k Sinaut ꝛdixerit postq̄ rescierit. i. non statim q̄n sciuit ꝑ. ij postea. l Portabit ip se iniquitatē eius. q̄ si impediet eam ab implētione voti ipa erit libera faciendo q̄d in se est. t ipe portabit debitaz penam ꝑ transgressione voti. Capitulū. xxxj.

a Scutusq; est dñs. Percepta madianitarū punitione in ij. xxv. ca. t interposita ppli reordinatione in alijs capitulis sequentibus. Hic consequenter ponitur executio dicte punitionis. t diuiditur in duas ptes scz in partem ꝑncipalem t incidentalem. xxxij. ca. C̄ Circa ꝑmum premittitur apparatus pugne. secūdo subditur obtentus victorie ibi. C̄ unq; pugnassent. tercio ordinatō prede ibi. C̄ eperunq; mulieres. C̄ Circa ꝑmum ostdit bellum iustum et diuino precepto cum dicatur.

a Locutusq; est dominus ad. de madianitis. t non dicit de moabitis. cuius causa superius fuit expressa. xxv. ca. in fine.

b Et sic colligerẽt ad ppłin mũ. i. ad łymbũ fancto⁹ patꝛ
c Statimq; moyses armate iubt ꝛc. ex quo ꝓfidelitas
& obedictia moyſi ad deũ. qꝫ audierat dilanõez mozt ſue
vſq ad interfectionẽ madianitaꝝ. & tñ nõ ꝓter ꝺ deſtulit
pugnã ꝫ eos ꝙ magio acceleraũt. ꝺ Qui poſſunt vici
nem ꝛc. in q̃ apꝑet
ęrã iuſticia bellicꝫ
madianite nõ ſolũz
fecerãt ꝫ filios iſrł: ſ
ęrã ꝫ deũ: qꝫ ſcierẽt
& a ꝓpoſito ꝓuoca-
uerunt filios iſrł ad
idolatriã: vt dicꝫm
fuit. ꝺ. xxv. ca.
e Mille viri ꝺ ſingu-
lis tribꝫ⁹ ꝛc. nõ
miſit magnũ nume
rũ pugnatoꝝ: vt vi-
croria mãifeſtꝫ⁹ deo
attribueret.
f Quos ni. moy-
ſi cũ phineeo filio ele-
azari. ipm aũt ſecũ
ducẽ exercit⁹: eo q̃
iam ad̃ zelo dei ꝺcitus
incepat puniri
aut interficiẽdo pa-
ꝙpẽ tribus ſymeon
cũ muliere madia-
nitide: vt dictũ fuit
ſupra. xxv. ca.
g Vaſa q̃z ſancta.
dicunt hebrei q̃ iſta
vaſa fuerũt arcba et
lamina ſancta.
h Et ru. ad clangẽ
dũ. in ſignũ victorie
a deo obtinende.
i Cũq; pugnaſſent
Hic ponit obtenta
victoria q̃ fm hebie
oo fuit a deo mani-
feſte: qꝫ elenata la-
mina ſancta in aliꝫ
exercit⁹ madianita
rũ. q̃ erat valde ma-
gnus fuit exceceat⁹:
& cadebãt ad frã co-
rã filijs iſrł. vñ in he
breo dr: Regeos eoꝝ
occiderũt ſup interfectoo. i. ſup ꝓtra-
too ymma virtute: vt ipſi exponunt.
k Balaã q̃z filium
beoꝝ interfecerũt gladio. ſ. madianitis: erat eñ ꝺ populo
illoꝝ et dicũt alij. Alij aũt dicũt: q̃ de fra ſua ad q̃ã mer-
rat poſt receſſum a balac redut ad madianitas imminente
bello eoꝝ ꝫ filios iſrael vt malediceret exercitui iſrł: et ſic
vinceret & ipſe reportaret lucrũ a madianitis. Sciẽdũ aũt
q̃ iuſtũ bellũ inquit motũ in ſacra ſcriptura a pluribus
cauſis. vna eſt ꝫ terrã in q̃ deus blaſphemat per idolatriã
vt hĩ Deut. xij. Subuertite ola loca in ꝙbus colueruñt gẽ-
tes q̃s poſſeſſuri eſtis deos ſuos. ſcõa ſi a dei cultu rece-
dat: Deut. xiij. Si audieris in vna vrbiũ tuarũ dicentes
aliquos ꝛc. tercia ſi fidelitas rpalis nõ deſerat. iij. Regũ
iij. de ioſa & ioſaphat qui mouerũt bellã ꝓtra regẽ moab.
quarto ſi rebellio mouetur. iij. Reg. xx. ꝫ zebaz filiũ bochi
q̃rta ſi malefactoꝝ defendat: Iudi. xx. de bello moſe ꝓtra
gabaon. ſexta ſi iniuria publica ꝓncipi irrogat. ij. Reg. x.
de bello dauid ꝫ regẽ ămon qui fecit radi barbas nũcio-
rũ dauid in cõtemptũ ęjus. ſeptima ſi ꝓpria res repetat.
q̃. Reg. iij. de illo bello dauid ꝫ iſboſeth. repetẽdo regnũ
q̃ ſibi datũ erat a deo. octaua vt hoſtis repellat. ij. Reg. 8
viij. de bello dauid ꝫ philiſteos. nona vt hoſtis inſurgẽs 9
in ſuis ꝓpijs oppugnet. Iu. xxj. de bello filioꝝ iſrł cõtra
ſcon & ꝓtra og regem amoꝝ. decima ꝫ illis q̃ q̃ hoſtẽ 10
roborat. ij. Reg. viij.
de bello dauid ꝫ ſyrũ
damaſci: eo q̃ ſe
rebat auxilio ada-
dezer. undecima vt 11
amic⁹ ab hoſtib⁹ eri
piat: Gene. xiiij. de
bello abie ꝫ reges q̃
captiuauerant loth
nepotẽ ſuũ. duodecima ſi tyrannus a ſuis
dere exerceat: ꝓmo
Mach. de bello ma
chabeoꝝ cõtra anti-
ochũ illuſtrẽ. Sciẽdũ etiã q̃ aliqñ i bel
lo inbeneur interfici
etiã quoꝫ ꝓpter enormitatẽ crimĩis: vt in
ꝓcõ ſodome: Iudi.
xx. ca. & idẽ factũ eſt
ꝺ ſodomis a deo ſub-
uerſis: vbi perierũt
puuli & ꝓcõ apoſta
ſie: Deut. xiij. capi.
l Ceperũtq;. Hic
cõſequẽter deſcribit
ipa ꝓda. & ꝓmo po-
nit ꝓde reparatio.
ſcõo eꝝ diuiſio. ibi.
Egreſſi ſunt autez.
Circa ꝓmũ dicit:
l Ceperũtq; mulie.
eoꝝ & puuloꝝ: gẽne.
re. n. bñame ſũt illa
q̃ ſunt ꝓcipalia in
ꝓda. m Et addu
xerunt ad moyſen.
oia fidelit apportan
tes nihil abſcõdẽtes vel celãtes ſicut
fecit achor: vt habet
Ioſue. vij.
n Egreſſi ſũt. Hic
ponit ꝓde diuiſio eiꝰ⁹ ma ꝓ eratꝫ
exterminanda: de q̃
ꝓmo agit cũ dicit:
o Cur ſemi. reſer-
uaſ. q. d. nõ eſt bñ fa-
ctũ: cuꝰ⁹ cã ſubdit:

p Et ſi ſuper ſcelere ſuũ. ſcõa ſi a dei cultu recedat: Deut. xiij. Si audieris in vna vrbiũ tuarũ dicentes aliquos ꝛc. tercia ſi fidelitas rpalis nõ deſerat. iij. Regũ iij. de ioſa & ioſaphat qui mouerũt bellã ꝓtra regẽ moab. quarto ſi rebellio mouetur. ij. Reg. xx. ꝫ zebaz filiũ bochi q̃rta ſi malefactoꝝ defendat: Iudi. xx. de bello moſe ꝓtra gabaon. ſexta ſi iniuria publica ꝓncipi irrogat. ij. Reg. x. de bello dauid ꝫ regẽ ămon qui fecit radi barbas nũcio-rũ dauid in cõtemptũ ęjus. ſeptima ſi ꝓpria res repetat. et eleazar ſacerdos ꝛc. oſſa principes ſynagoge in occurſum eorum extra caſtra. Iratuſq; moyſes principibus exercitus tribunis et centurionib⁹ qui venerant de bello ait: Cur feminas reſeruaſtis. Nonne iſte ſunt que deceperũt filios iſrael ad ſuggeſtionẽ Balaam et prauicari vos fecerũt i dño ſup peccato phogoꝝ: vñ et percuſſus eſt ꝑplus. Ergo cũctos interficite: quicq̃d eſt generis maſculini etiaꝫ i paruulo: & mulieres que nouerũt viros i coitu iuxta late. puellas aũt & oſſa ſeminas virgines reſeruate vob & manete extra caſtra ſeptẽ dieb⁹. Qui occiderit boiem vel occiſuꝫ tetigerit luſtrabit die tercio & ſeptio Et de oĩ ꝓda ſiue veſtimẽtũ fuerit ſiue vas, et aliq̃d i vtenſilia ꝑpatũ de captarũ pellib⁹ & ligno expiabit. Eleazar q̃z ſacerdos ad viros exercit⁹ q̃ pugnauerat ſic locut⁹ eſt. Hoc eſt ꝑceptũ legis, q̃s mandauit dñs moyſi. Aurũ & argẽtũ & es & ferꝝ & ſtãnũ & oſſe q̃s põt trãſire p flamas igne purgabit: q̃cq̃d aũt igne nõ põt ſuſtinere: aq̃ expiatõis ſcificabit: & lauabitis veſtimenta ſua die

et eleazar ſacerdos, & oſſa principes ſynagoge in occurſum eorum extra caſtra. Iratuſq; moyſes principibus exercitus tribunis et centurionib⁹ qui venerant de bello ait: Cur feminas reſeruaſtis. Nonne iſte ſunt que deceperũt filios iſrael ad ſuggeſtionẽ Balaam et prauicari vos fecerũt i dño ſup peccato phogoꝝ: vñ et percuſſus eſt ꝑplus. Ergo cũctos interficite: quicq̃d eſt generis maſculini etiaꝫ i paruulo: & mulieres que nouerũt viros i coitu iuxta late, puellas aũt & oſſa ſeminas virgines reſeruate vob & manete extra caſtra ſeptẽ dieb⁹. Qui occiderit boiem vel occiſuꝫ tetigerit luſtrabit die tercio & ſeptio Et de oĩ ꝓda ſiue veſtimẽtũ fuerit ſiue vas, et aliq̃d i vtenſilia ꝑpatũ de captarũ pellib⁹ & ligno expiabit. Eleazar q̃z ſacerdos ad viros exercit⁹ q̃ pugnauerat ſic locut⁹ eſt. Hoc eſt ꝑceptũ legis, q̃s mandauit dñs moyſi. Aurũ & argẽtũ & es & ferꝝ & ſtãnũ & oſſe q̃s põt trãſire p flamas igne purgabit: q̃cq̃d aũt igne nõ põt ſuſtinere: aq̃ expiatõis ſcificabit: & lauabitis veſtimenta ſua die

ceũ: cuꝰ⁹ cã ſubdit: o Nõne iſte ſint q̃ deceperũt filios iſrł: de q̃ deceptiõe fuit dictũ. ũ. xxv. ca. a Ergo cũctos int. ꝛc. in deteſtatõs cramis ꝓtra ꝺo filij iſrł nõ imperebãt & eñ valde hoſtilit egerũt cõtra eos: vt dictũ fuit. xxv. ca.
b Et mulĩ. q̃ no. vi. in cotu. q̃ meſciebãt diſtinguẽ eas q̃ ꝓuocauerũt filios iſrł ad lorariã & idolatriã: & etiã q̃ ille q̃ nõ venerũt ad ꝓuocãdũ i ꝓpria ꝑſonaꝝ coogate ſunt occidõ eas q̃ venerũt de mõ decipiẽdi & omiõo eas q̃ nam ẽ⁹ ſuũ vt facile⁹ filios iſrł ꝓuocarẽt. Dicit aũt ra. ſa. q̃ faciebãt mlieres trãſire ante archã dñi: & tũc ex ſigno a deo dato cognoſcebãt q̃ erãt ꝙmeo & q̃ nõ. c Et manc. ex ca. ſeptẽ die. q̃ erãt ꝓamiati ex ꝓcera mozuoꝝ ꝺo oc cideraũt & q̃z ſpolia acceꝑũt: & ſi nõ debebãt ingreda ad̃ tabnaculi donec cẽt mudata aq̃ luſtratõis tercia die et ſeptia: vt dictũ ẽ. ũ. xix. c. Et accipiũt b caſtra ſic⁹ dictũ ſicut dictũ eſt. ũ. v. ca. ꝺ Et de oĩ ꝓda. Hic ſcõo agit de ꝑte ꝓde reſeruate. & ꝓmo ꝙtũ ad eius purgatiõẽ que

facta est p talē modū: videlicet q illa q poterant sustinere ignē ablq; sui corruptiōe igne purgabant. q aūt sustinere nō poterāt: aqua expiatōis purgabant: de q purgatione ō. dicti est. xix. ca. ⁊ ps ifa vsq; ibi. c Postea castra intrabitis. s. atriū tabernaculi: qđ vocat castrū deuotio: vt dictū est supra. v. ca.

f Dixit q̄s dñs. hic secūdo agit de pda relatura ḡtie ad eā diuisionē. ⁊ primo q̄rum ad diuisionē q̄ fiebat ex debito. secūdo ḡtie ad illā q̄ facta ē ex bñplacito ibi. C cūq; accessissēt. Circa primū sciendū q̄ pda ex debito diuidenda erat ēm de viuētib⁹: et hoc notat cā dr g Colle summā eoz q̄ capta rē. ⁊ ista pda diuidebat in duas ptes eq̄les: vna erat pugnatoꝝ q̄ fuerāt in plio ⁊ alia reliq̄ multitudinis: ⁊ p̄ notat cuz dr. b Diuidesq; ex eā pdaz rē. ⁊ q̄ fit sententia ps ex ifa hebraica que dr. Et mediabis pdaz int pugnātes belli: ⁊ totaz multitudinē: q̄ magistri belli mediare ē eis assignata diuidebāt pugnatorib⁹ iterū q̄libet medietas diuidebat in duas ptes inēq̄les: q̄a d medietate pugnatoꝝ sepabat pa q̄nquagesima ⁊ dabat eleazaro sacerdoti. ⁊ b est quod dicit.

i Et sepabis ptem dño. i heb. hi: Sepabis solutionē ei dño. ex q̄ ps q̄ illa pa sepabat de pte bellatorū ex debito.

k Vnā aiaz de q̄ngentis rē. i. vnū in quinquadū: q̄ ibi accipit aia p toto cōposito. l Cā ex hominib⁹. i. ex virginibus q̄ fuerāt reseruate: vt pdictū ē. Hō ēm est cōis generis ⁊ pt accipi p masculo ⁊ pro femina.

m Et da cā eleazaro sacer. q̄ primitie dñi sūt de acq̄sitis inter belli. ⁊ iō cedebāt i vsū sacerdotis: sic primitie fructuū ⁊ aliaꝝ. n Ex media q̄s rē. Hic ostendit agit de medietate q̄ erat reliq̄ multitudinis cui⁹ q̄nquagesimā indiuidua debebat tradi leuitis: q̄ seruiebāt i tabernaculo. cetera patent in ifa. a C cūq; accessissent. Hic agit de diuisione pde facta ex bñplacito seu deuotōe. principes ēm exercitus in reditu de bello sicut cōsuerū est numerauerūt bellatores suos ⁊ innumerauerūt cundē numerū q̄ erat ante belli cōgressum. Quia nullus cecidérat in prelio. ꝓpter qđ merito deuotōe obtulerūt dño oēm aurū qđ rapuerāt in pda ad faciendū vasa q̄ erāt necessaria in tabernaculo: ⁊ ps ifa vsq; ibi. b Periclides. ornamēta sunt mulierū i vestib⁹ circa renes. ⁊ dr periclides a peri qđ est circū ⁊ chele qđ ē curuum. c Et armillas. ornamēta sūt circa scapulas dicta ab armo. d Inulos. ornamēta sūt digitoꝝ. e Dextralia. brachiorum. f Murenulas. ornamēta sūt circa collā mulierū. g Vnusq̄sq; n. qđ i pda rapuerat suū erat. s. de iniquitate. et iō qđ dederūt inde non fuit ex debito sed ex deuotione: eo q̄ dño eos reduxerat saluos de prelio.

e septimo. ⁊ purificati postea
f castra intrabitis. Dixit q̄s
g dñs ad moysen. Tolle summā eoz q̄ capta sūt ab hoie vsq; ad pecus: tu ⁊ eleazar sacerdos ⁊ oēs principes
b vulgi diuidesq; ex eā pdaz inter eos q̄ pugnauerūt: egressiq; sūt ad bellū: et inter oēm
i reliquā multitudinē: ⁊ separabis partē dño ab his q̄ pugnauerūt et fuerūt in bello,
k vnā aiaz de quingēntis tam ex boib⁹ q̄ ex bob⁹ ⁊ asinis
m ⁊ ouib⁹: ⁊ dabis eā eleazaro sacerdoti: q: primitie dñi
n sunt. Ex media q̄s pte filiorū israel accipies q̄nquagesimū caput boim ⁊ boū ⁊ asinoꝝ ⁊ ouiū cunctorūq; animantiū et dabis ea leuitis qui excubāt in custodijs tabernaculi dñi. Fecerunt q̄s moyses ⁊ eleazar sic p̄cepat dñs. Fuit aūt pda quā exercitus cepat: ouiū sexcēta septuaginta q̄nq; milia: boū septuagitaduo milia: asinorū seraginta milia ⁊ mille: aie boim sexus feminei q̄ nō cognouerāt viros triginta duo milia. Bataq; ē media ps his q̄ i plio fuerāt: ouiū trecenta trigintaseptē milia, q̄ngente e q̄bus in ptē dñi supputate sūt oues sexcēte seraginta q̄nq; ⁊ de bobus trigintaser milib⁹: boues septuaginta ⁊ duo de asinis triginta milib⁹ q̄ngentis: asini seragintaun⁹. De aiabus hominū sedecim milibus cessērūt i partē dñi triginta due aie. Tradiditq; moyses numerū primitiaꝝ dñi eleazaro sacerdoti: sicut fuerat ei imperatū ex media pte filioꝝ israel: quā separauerat his q̄ in plio fuerant. De mediis n̄o pte q̄ cōtigerat reliq̄ multitudini, i. de ouib⁹ trecētis trigintaseptē milib⁹ q̄ngentis: et de bobus trigintaser milib⁹: ⁊ de asinis trigintā milib⁹ q̄ngentis: ⁊ de boib⁹ sedecim milib⁹: tulit moyses q̄nq̄gesimū caput et dedit leuitis q̄ excubabāt in tabernaculo
a dñi: sicut p̄cepat dñs. Cūq; accessissent principes exercitus ad moysen ⁊ tribuni centurionesq; dixerunt. Nos serui tui recensuim⁹ numerū pugnatoꝝ q̄s habemus sub manu nostra ⁊ ne vn⁹ quidē defuit. Ob hanc cām offerim⁹ in donarijs dñi singuli q̄ inuenim⁹ in pda
b auri potuim⁹ suscipere. Periclides ⁊ armillas anu
c los ⁊ dextralia ac murenulas: vt deprecetis p nobis dñm. Susceperūtq; moyses ⁊ eleazar sacerdos oē aurū i diuersis spēb⁹ pondē sanctuarij sedecim milia septungētos q̄nquaginta siclos a tribunis ⁊ centurionib⁹. Vnusq̄sq; n. qđ in pda rapuerat suū erat. Et susceptū intulerūt in tabernaculū testimonij in monimentū filioꝝ israel coram dño.

Capitulū. xxxij.

a Filij aūt ruben ⁊ gad habebant pecora multa
b ⁊ erat illis i numēro inc
c finita suba. Cūq; vidissent

Capitulū. xxxij.

a Filij aūt ruben. Hec est ps incidēs qz sicut ps ex p̄cedēt⁹ terra quā occupauerūt filij israel añq; venirēt ad iordanē q̄ est termin⁹ tre p̄missionis ex illa pte pat ps in multo loco ve. te. nō erat infra termios tre sibi p̄missē: q̄ habitatores illi⁹ tre nolucrāt dare trāsitum filijs israel vsq; ad terminū tre sibi p̄missē: imo hostiliter eos inuaserūt vt patuit. S. de seon rege Esebon. ⁊ og rege basan. iō filij israel fuerūt cōpulsi bellare cōtra eos: ⁊ iō ipsis debellatis iure belli acq̄sierūt terrā illā de cui⁹ possessione ⁊ diuisiōe b agit ex pdicto casu accidenti: vbi p̄mo ponitur filioꝝ ruben ⁊ gad irrōnabilis petitio. secūdo eiusdē petitionis iustificatio ibi. Et illi prope accedētes. tercio ipsius concessio: ibi. Cui⁹ moyses ait.

Adhuc circa primū p̄mittitur dicta petitio. secūdo ipsius repulsio: ibi. Quibus respōdit moyses. C circa primū ponit motiuū petitiōis cum dicit: a Filij aūt ruben et gad habebant pecora multa rē. quia forte de pda animaliū dicta capitulo p̄cedenti emerāt magnā partē ab aliis b Et erat illis in numeris infinita substantia. id est valde multa. ⁊ est modus loquēdi hyperbolicus. c Cumq; vidissent taser ⁊ galaad aptaoꝝ rē. quia erant ibi multa pascua ⁊ bona. ideo formauerūt petitionem sequētem.

a Precamur vt des nobis famulis tuis eā rē. q. sit erat ei habitabile. s. q̄ bene sit terā laborē alijs ac q̄stū: t ipi nō trāsirent cū alijs ad acq̄rendā terrā p alijs tribub⁹: qđ videbat sonare eox petito.

e Quib⁹ respōdit moyses. Hic pōt ponit pēcte petitionis repulsio. vbi p̄mo cox ignauia arguit cū di. f Nūqđ frēs vīi rē. sedo impedimēti aliox indicit cum dicit.

g Cur subuertitis mētes filioꝝ isrl rē. q. d. ꝓpter ignauiaz vestrā alij credūt q timeāt formidinē terre a deo ꝓmisse: t sortitudinē ppli. t sic trāsire nō audeāt t impediāt dei mādatū. Tercio ad hoc explū p̄cedens ad dicit: cum dicit.

h Nōne ita egerūt p̄res vīi qđ misi de cades barne ad explorandū terrā. Cūqz venissent ad vallem botri lustrata omni regiōe subuerterūt cor filioꝝ isrl vt nō intrarēt fines q̄s eis dns dedit q̄bus iratus iurauit dicens. Si videbūt homies isti q̄ ascēderūt ex egypto a viginti annis t supra terrā quā sub iuramēto pollicit⁹ sum abrāā ysaac t iacob: t noluerūt sequi me ꝓter caleb filiū iephone cenezeū t iosue filiū nun. Isti impleuerūt voluntatē meā. Iratusq̄ dns aduersū isrl circūduxit eū p desertū q̄dragīta annis donec cōsumeret vniuersa generatio q̄ fecerat malū in ꝓspectu ei⁹. Et ecce vos surrexistis p patrib⁹ vestris incremēta t alūni homi peccatoꝝ vt augeretis furorē dñi ī isrl. Qui si noluerit sequi eum in solitudine ppli derelinquet: t vos cā eritis necis oīm. At illi ꝙe accedētes dixerūt. Caulas ouiū fabricabim⁹ t stabula iumētoꝝ paruulis quoq⁹ nostris vrbes munitas. nos aut̄ ipi armati et accincti pgemus ad plū ante filios isrl donec introducamus eos ad loca sua. Paruuli nostri et quicq̄d hīc possum⁹ erunt in vrbib⁹ muratis ꝓter habitatoꝝ insidias. Non reuertemur in domos nr̄as vsq̄dū possideāt filij israel hereditatē suā: nec quicq̄ ultrā trans iordanē: q. iā habem⁹ possessionē nr̄az in oriētali eius plaga. Quib⁹ moyses ait: Si facit qđ ꝓmittit expedite pgite cōtra dñm ad pugnā t cūctis vir bellator armat⁹ iordanē trāsierat donec subuertat dns inimicos suos: t subiciat ei cūctas regiōes q̄s vult cōtra dñm. Sinaūt qđ dicit nō feceritis nulli dubiū est q̄n peccetis in deū. t scitote q̄m pctm vīm apphēdet vos. Edificate ḡ vrbes paruulis vr̄is: t caulas et stabula ouib⁹ ac iumētis: t qđ pollicti estis implete. Egrediēsq̄ filij gad t ruben ad moysen. Serui tui sumus. Faciem⁹ qđ iubet dns nr̄. Paruulos nr̄os et mulieres t pecora ac iumēta relinq̄m⁹ i vrbib⁹ galaad: nos aut̄ famuli tui oēs expedīti pgem⁹ ad bellū sic tu dñe loqueris. Precepit ḡ moyses eleazaro sacerdoti t iosue filio nun et ꝓcipib⁹ familiaꝝ trib⁹ isrl: t dixit ad eos. Si trāsierint filij gad t filij ruben vobiscū iordanem oēs armati ad bellum coram dño: et vobis fuerit terra subiecta date eis galaad i possessionē. Sin aut̄ noluerint transire vobiscū in terrā chanaan: inter vos habitandi accipiant loca. Respōderūt filij gad t filij ruben. Sicut locutus est dom⁹ seruis suis ita faciem⁹. Ipi armati pgem⁹ cora dño in terrā chanaan et possessionez iam susceptam nos cōtinebim⁹ trans iordanem. Dedit itaq̄ moyses filijs gad t rubē t dimidie cauda exercitus sit ignauia: sed in fronte. Secūdo ostēdit q velint fideliter laborare ad acquisitiōez terre ꝓ aliis tribubus eum dicit: Donec introducamus eos ad loca sua: t sīc dicit. p Paruuli nostri rē. q. d. essent nobis onori si trāsirent nobiscū. ideo sīc dicit q Erunt i vrbibus muratis. ut nō essent securi: q̄a nō inuidemus eis reuerti: ideo subdit. Nō reuertemur rē.

a Quib⁹ moyses ait. Hic pōt ponit petitio iustificate cōcessio. t ꝓmo sub cōdīne. secūdo simpliciter t absolute ibi. Ēdificauitq̄z filij gad. C Additio aūt est vt obseruēt fideliter ꝓmissum ꝓceptum quod notat cū dicit Si faciūs qđ ꝓmittitis rē. t patet lra.

b Sinaūt qđ dicitis rē. q̄ peccetis in dñm: q. illa ꝓmissio nō tēs fiebat hominibus sed deo: de cui⁹ mandato terra erat acquirēda. c Et scitote q̄m pec. ve. ap. vos p pctā debitaz vobis a deo inferendā sequit: Precepit ergo moyses eleazaro sacerdoti rē. t sequit. d Date eis galaad in possessionē. si fecerint ꝓmissam. aliter non.

e Respōderūtq̄z Hic pōt ponit cōcessio absolute: q. filij ruben t gad videbāt q̄ moyses dubitabat de ipletōe sue ꝓmissi: ꝓter qđ nō cōcedebat terrā nisi sub cōdīne. ideo p cesserūt ad cōfirmationē sue ꝓmissiōis vt patet in lra quo facto moyses cōcessit eis absolute terram quā petiebant vnde subdit.

f Dedit ita. moyses filijs gad t rubē t dimidie tribui manasse. ita dimidia tribus fuit adūata: quia adūxit se alijs duabus tribubus i

petitione: t q; terra sufficiebat p̄ phio t p̄ sillis. 5 Igit extruxerūt filij gad dibon t astaroth: ciuitates sunt quas filij isr̄l destruxerāt antequ scirēt q̄ deberēt ibi habitare. et postea reedificauerūt ad mandū vxores suas filios et familias. b Imponētes vocabula vrbiū q̄s extruxerāt antequ eis destrueret̄ nomina dabant a noīb⁹ idoloz. sat̄ē p̄ magna pte: et ō filij isr̄l nomiane rūt eas aliis noīb⁹: t etiā vt ex noīe aliquarū ciuitatū esset memoria edificatiū sm q̄ dicit postea.

t Jair aūt ē. quos appellauit nuothiair .i. villas iair. t idē dr̄ de ipo nobe q̄ apphendit chanath: t vocauit eā noīe suo nobe. Moralit p tribū ruben t gad t dimidiam tribū manasse intelligit̄ tres status excellētes in ecclia: p ruben em̄ q̄ interpr̄at filij visionis: intelligit status platox: p gad q̄ int̄pr̄at accinctus stat⁹ principum qui debēt esse armis accincti ad defensionem populi. p Manassen q̄ interpr̄at oblitio status religiosox, ō quo dicit psal. xliij. Obliuiscere populū tuū t domū p̄ris tui. Sūt igit̄ plurimi de istis statibus qui nō querūt terrā paradisi p̄missam .i. terrā viuentiū: ⁊ volūt manere circa iordanē in terra mortis in bonis vite p̄sentis figētes ibi pedem affectiōis in q̄ edificāt vrbes .i. palacia ad sui ostentationē. Caulas ouiū querentes delicias ad sui delectationē. Stabula iumentorū: ⁊ sūt quērētes ecclare semp terrēa ad actiom̄ p ambitionē: t isti laborant p alijs vt habeāt terrā p̄missionis: q; frequēter cōtingit q̄ plures operant ad salutē populorū in regimine spūali. et paucos in regimine tpali: t religiosi cōsulendo ppō et p̄dicando verbū dei. ipi oēs tamē hac salute p̄uant in gloria p̄pria suis operib⁹ t intentiōibus puersis. cetera patent.

Capitulū. xxxiij.

b HE sunt mās̄iones. Hic describit recapitulatio breuis p̄cedentiū in quibus actū est de p̄cessu filioz israel ab exitu de egypto vsq; ad iordanem fluuiū q̄ erat terminus ad quem iur̄ p̄cessus: q; ab eo incipit terra p̄missionis. Circa q̄ sciēdū q; in p̄cedētib⁹ tā in Exodo q̄ in hoc li. inūerato moysi fuit describerē p̄cessū filioz isr̄l nō notādo oia loca vbi mānerūt filij isr̄l in via: ⁊ illa solū tribut manasse filij ioseph regnū seon regis amorrei: regnū og regis basan: t terrā eox cū vrbib⁹ suis p circuitū. Igit extruxerūt filij gad dibon t astaroth t aroer t roth et sophan et iazer iecbaa t bethnemra et betharan vrbes munitas: et caulas pecoub⁹ suis. Filij vo ruben edificauerūt esebon t eleale t cariathaim: t nabo t baalmeon versis nominib⁹: sabama q̄s imponētes vocabula vrbib⁹ q̄s extruxerāt. Porro filij machir filij manasse p̄rexerūt in galaad: t vastauerūt eā interfecto amorreo habitatore eius. Dedit ergo moyses terram galaad machir filio manasse: q̄ habitauit in ea. Jair aūt filius manasse abijt t occupauit vicos eius quos appellauit nuothiair .i. villas iair. Nobe q̄s p̄rexit t apphendit chanat cū vicinis suis, vocauitq; eas ex nomine suo nobe.

Capm. xxxiij.

a HE sūt mās̄iones filiorū isr̄l q̄ egressi sūt de egypto p turmas suas i manu moysi t aaron: quas descripsit moyses iuxta castrorū loca que dominus tussione mutabant. Profecti igit de ra
c masse mense p̄mo q̄ntadecima die mēsis p̄mi: altera die phase filij isr̄l in manu excelsa videntibus cunctis egyptijs t sepelientib⁹ p̄mogenitos q̄s p̄cusserat dominus. Nā t in dijs eox exercuerat vltionē. Castrametati sūt i sochoth: ō sochoth venerūt in ethā q̄ est in extremis finibus solitudinis Jude egressi venerūt ō phiaroth q̄ respicit beelsephō t castrametati sunt añ magdalū. Profectiq; de phiaroth transierunt p̄ medium mare in solitudinē: t ambulantes trib⁹ dieb⁹ p desertū ethā: castrametati sūt in mara. Profectiq; de mara venerūt in helim vbi erant xij. fontes aquax et palme septuagita. ibiq; castrametati sūt. Sz et inde egressi:
k fixerūt tentoria super mare rubrū. Profectiq; de mari rubro: castrametati sunt in deserto syn vnde egressi venerūt i dopha. Profectiq; de dopha: castrametati sūt in balus egressiq; de hal⁹
l in raphidim fixere tentoria vbi pp̄lo defuit aqua ad bibendū. Profectiq; de raphidim: castrametati sūt in
m deserto synai. Sz t de solitudine synai egressi: venerūt ad sepulcra cōcupiscentie. Profecti de sepulcris cōcupiscentie: castrametati sunt in asseroth t de asse-

in ḡbus fiebāt alia notabilia: ie ō ponit numerū t ordinem mās̄ionū ab exitu de egypto vsq; ad iordanē t diuisionem eox p̄cedēs ma notabilia loca vbi castra mouerūt. scz rameses mense synai t cades. scōa incipit: ibi. Sed t de solitudine synai egressi, tercia ibi. Egressiq; de cades. Jn

p̄ma pte p̄mem. xij mansiones q̄ sic numerant. b Profectiq; igit ō rameses. Hic ē locꝰ vnꝰ p̄mo recesserunt.

c Mense p̄mo. scz martio. v Quintadecima die mēsis in mane illi⁹ diei recesserunt: vt dictum fuit Exod. xij.

e Altera die. .i. crastino immolationis agni paschalis: quē immolauerāt die p̄cedenti. .i. quintadecima die mēsis p̄mi ad vesperā vt bi ibidē dicti. Aliqui aūt libri sic habēt. Altera die fecerūt phase. sed li se cerūt nō ē i hebreo: nec i libris correctis nec mirū q; nō est ō textu ⁊ quem sequūtur septuagīta: vel saltē obscurat eas: q; videt sonare q̄ filij isr̄l fecerūt phase post exitū ō rameses: qđ nō est verū sed añ: vt dicū ē. f Filij isr̄l. hoc refert ad illud qđ p̄dicit. Profecti igit de rameses: q; media nocte inter fecti sunt a deo p̄mogeniti egyptiorū ppter qđ egyptij territi cōpellebant filios isr̄l ire de terra: t sic recesserūt in mane de rameses. g In manu excelsa. .i. in potestate omina.

b Nā in oīa eorū exercuerat vltionē. nūc em̄ idola egyptiorū corruerūt t cōminuta sunt. i Castrametati sūt i sochoth ista fuit p̄ma mās̄io: t post istā enumerant. xj. vsq; ad mōtem synai: vbi fuit duodecima mās̄io: t patet ista vsq; ibi.

k Fixerūt tentoria sup̄ mare rubrū. illud nō videt verū q; illā añ mare rubrū trās̄ierūt t ab eo se elongauerāt plures mās̄iones. Ad qđ dicendū q; mare frequēter hz sinus magnos vbi plus intrat terrā: t sic factū est hic: q; postq; filij isr̄l trans̄ito mari rubro ambulauerāt p desertū venerūt sup̄ vnū sinum maris rubri vbi fixerūt tentoria.

l In raphidim fixere tentoria. vbi defuit aqua ē. p̄mi Exo. xvij. m Sed t de solitudine. hic p̄r enumerant mās̄iones a mōte synai exclusiue vsq; ad cades inclusiue t sunt mās̄iones. xxj. n Venerūt ad sepulcra cōcupiscētie. sic em̄ vocat⁹ ē locus ille: q; ibi sepult⁹ est populus qui desiderauerat carnes: vt dicta est supra. xxj. ca. cetera

parent in lucra. o Egressiq de cades. Hic describit mãsiones a cades vsq ad iordanẽ ecclesiam: et sunt nouẽ mãsiones. p Castrametati sunt in mõte hor. ista pena post egressum de cades. q Ascendit aaron ꝛc. et ibi mortu⁹ ẽ: sicut dictũ fuit. ō. xx. ca. dicũr tñ alicubi ipm mortuum fuisse in moseroth: sicut dictũ fuit ibidẽ. r Audiuit q chananeꝰ. s. mortẽ aaron et adueniẽ filioꝝ isrl: et ex morte aaron q accidere fuit audacior ad inuadendũ filios isrl: qꝛ credebat diuinũ auxiliũ ab eis elongatũ: eo q aaron q orabat p populo: et offerebat sacrificia mortuus erat.

s Venerũt in iezabarim. In heb. hꝫ: i iezabarim. i. in solitudinibus dicitur⁹ abarim. Est enim abarim nomen mõtis iuxta quẽ fuit solitudines in qb⁹ fuerunt tentoria.

t Supra iordanẽ ꝫ hiericho. ita q iordanis fluuiꝰ erat inter exercitũ filioꝝ isrl ꝫ hiericho q ẽ ciuitas terre promissionis.

v Ibiq castra. fuit ō bethsimõ vsq ad belsatim. in ō esse dicit qn̄ spaciũ tenebat exercitꝰ. s. de vno istoꝝ locoꝝ vsq ad aliũ. Dicit aũt ꝛꝛ. Sz q fuit ibi. xl. mansiones: ñ nõ est verisile q exercitꝰ tam mꝛ spaciũ occuparet magne q castra erãt situata i quadro circa tabernaculũ: vt dictum fuit. ō. iij. ca.

x Hoc locutus est dñs ad moysen. illa q sequunt in isto li. ꝛ Deuteronomiũ ad magnã pte. In deut. n. multa replicant que fuerãt antea sibi dicta a dño. Sciendũ aũt q pdicte mãsiones in vniuerso fuerunt. xlij. quarũ filij isrl fecerũt. xxij. primo anno egressionis sue de egypto et in principio secundi anni scz vsq ad locũ vnde missi fuerũt exploratores. item octo fecerũt. xl. anno. scz a monte Hor exclusiue vsq ad iordanẽ. ꝛ sic pz q tpe intermedio qñ fuit fere. xxxviij. annoꝝ filij isrl fecerũt tñ. xx. mãsiones: ex q pz q licz dictũ fuit supra. xiij. ca. q filij isrl ẽnt vagi p deserta toto illo tpe: nõ tñ sic est intelligendũ q ẽnt ãst sic inconstanter moti ꝛ loco ad locũ: sed aliqñ in vno loco dies manserũt: qꝛ tam diu manebant in vno loco qñdiu nubes stabat sup tabernaculũ.

Capitulũ. xxxiij.

p Recipe filios isrl. Superscriptus ẽ status pfi in itinere pcedẽtis. Hic describit statum ei⁹ ad terminũ accedẽtis. vbi primo pcipit idolatrie destructio. secõ describit terre promissionis limitatio: ibi. Locutusq est. tercio fit limitate distributio: ibi. precepitq moyses. Circa pnñ hꝫ:

a Precipe ñ. isrl. aucte mea vt sint ad hoc firmiter obligati. Hã translatio iordanem. sequit:

b Dispdite cunctos habitatores ꝛꝛ illius. Intantũ em multiplicate erant iniqtates eoꝝ: q hoc mortis erat a deo data sup eos: sm q pdictum fuerat abrã Gen. xv. ca. Nondũ em cõplete fuit iniqtates amorreoꝝ ꝙñ dicit: qñ impletbũt nunc occidẽt ꝛ filij tui possidebũt terrã.

c Cõfringite titulos. s. aras. d Et statuas cõminuite. id est idola q erant super altaria.

e Atq oia excelsa vastate. qꝛ in mõtibus alias fiebãt edificia ꝛ plãtabant arbores ad idolatriã exercendã. et ea iubet pcipiunt destrui vt tolleret idolatria et memoria eius de tra illa q erat deputata cultui⁹ vnius veri dei. f Hã diuidetis sorte ꝛꝛ. ō est expositũ. ō. xxvj. ca. Si aũt noluerit⁹ sequit: g Erunt vob q̃si clauꝰ i oculis ꝛ. i. molesti adueꝛsarij. h Et dicd ille cogi. facẽ. mõe inferẽdo. i Vob faciã. qꝛ nolueritis exequi iusticiã meã k Locutusq ẽ dñs Hic describit ꝛꝛ p missionis limitatio.

Cui⁹ vna rõ fuit: qꝛ aliqua erãt pcepta i lege q obligabãt nõ in terra illa: ꝛ aliqua extra q poterãt fieri extra: sicut sacrificatio tẽpli ꝛ oblatio sacrificii. ꝛ iõ debuerũt limites huiꝰ terre determinari: ꝛ primo determinat terminꝰ ꝓmo meridio-

nalis ei dr. Para meridiana incipiet a sequ: l Et habebit terminos ꝫ orientē mare salsissimū. i. mare mortuū: qđ est ra spissum t salsum: q nō est nauigabile: nec pisces ptē ibi vinere: vt dicit pbus. q. Metho. x lle ē locus vbi ḋnq; ciuitates fuerūt submerse: vt dr Genē. xix. t i illo loco descēdit iordanis fluui⁹. Illud agit mare erat i angulo cōtingente ptē orientalē terre p missiōis t meridionalē. m Qui circuibūt austra. pla. p ascēsum scorpionis mons ē latere meridionali illi⁹ terre sic nominatus: qa scorpiones erant ibi in multitudine.

finibus terminabit. Para meridiana incipiet a solitudine syn q est iuxta edom: l t hēbit terminos ꝫ orientē m mare salsissimū: qui circuibūt australē plagā p ascensum scorpionis: ita vt trāseant in senna t quemant ad meridiē, vsq; ad cades barne: vñ egredient ꝓfinia ad villā nomiē adar: et tendēt vsq; asemona. Ibiq; p gyrū termin⁹ ab asemona vsq; n ad torrētē egypti; t magni o maris littore finiēt. Plaga aūt occidētalis a mari magno incipit: t ipo fine claudēt. Porro ad septētrionalem plagam a mari magno termini incipient, pueni- p entes vsq; ad montē altissimū q a quo venīēt in emath vsq; ad termios sedada: ibūtq; ꝓfinia vsq; ad ebrona t villam enan. Hi erunt termi- r nu i parte aquilonis. Inde metabunt fines cōtra orientalē plagā de villa enan vsq; sephama; t de sephama descendent termini in reblata contra sontē. Inde s puenient cōtra orientē ad t mare cenereth: et tendent v vsq; iordanez t ad vltimū salsissimo claudent mari. Hanc habebitis terrā per x fines suos in circuitu. Dic cepitq; moyses filijs isrl di- y cens. Hec erit terra quam possidebitis sorte: t quam iussit dñs dari nouē tribus t dimidie tribui. Tribus enī filiorū ruben p familias suas: t tribus filiorum gad iuxta cognationū numerū media quoq; tribus manasse. i. due semis trib⁹ acceperūt ptē suā trāſ iordanē ꝫ iericho ad orientalē plagam. Et ait dñs ad z moysen. Hec sūt nōia virorū q terrā vobis diuident. a Eleazar sacerdos: et iosue b filij⁹ nun, et singuli ꝓncipes de tribub⁹ singulis: q; ista sūt vocabula. De tribu iuda

n Vsq; ad torrentē egypti. hic ē sil⁹: sm aliqđo qđ vī p babili⁹: ē quidā torrens descēdēs i mari mediterraneo vocat⁹ Rinocorula. et est i extremitate tre promissiōis vsus meridiē. o Et magni maris littoris finiēt. i. littore maris mediterranei: qđ dr hoc mare magnū respectu maris mortui: quo incipit termin⁹ meridionalis terre promissionis: vt ꝓdictū est: t finit littore maris mediterranei. p Plaga aūt occidētalis. hic describit terminus occidētalis q est totus sup littus maris mediterranei.

q Porro ad septentr. plagā. Hic describit termin⁹ aq̃lonaris incipiēs a mari mediterraneo. r Vsq; ad montē altissimū. In heb. hr: Vsq; ad montē mōris. qi sic dr. Sa. sup mōtē illū erat qđā mōncul⁹ sapaminēs. t credo q iste ē mons libani: qi alibi in plurib⁹ locis mōs libani describit ee in termio aquilonari terre promissionis.

s Inde metabunt. Hic describit terminus orientalis.

t Cōtra sontē. in aliqb⁹ libris additur daphnen: q nō est i hebreo nec in libris correctis. hūc locū vocat Matheus magedon. Marc⁹ dalmanutha: t saraceni modā. et est ibi vertex ortus iordanis: qđ p b pz q palee in hāc sontē immisse recipiunt in vas. ductu subterraneo meatu: t a fonte dan t cesareiaē iordanis.

v Inde pueniēt ꝫ orientē ad mare cenereth. est enī lacus magn⁹ p quē trāsit iordanis fluui⁹: t vocat mare morte hebraicis; q ois cōgregatio notabilis aq̃ vocat mare: sm illud Gen. j. E cōgregationes aq̃ appellauit maria. vocat aūt i euāgelio mare galilee: t trāsit iuxta galilēā: t mare tyberiadis a tyberiade q est ciuitas sita in ei⁹ ripa. dr etiā mare genezareth q̃si generās aurā. x Et tendent vsq; ad iordanē. Ex q pz tra pmissiōis i angulo ꝓiungēte ptē ei⁹ aq̃lonarē cū orientali se extēdebat vltra iordanē: t fm aliqs illa pomia vocantur traconitidis regio: Luc. iij. y Et ad vltimū salsissimo claudent mari. t sic pz illud qđ. ē. dictū est. i. q illud mare erat i angulo tre promissiōis pingēte ptē orientalē cū meridionali: qi sic ei⁹ ps meridionalis ab illo mari incipit: vt ꝓdictū est. ita pa orientalis ad ipm terminat: vt hic dicit

z Acceperūt. Hic agit de bāj⁹ tre diuisiōe. et primo determinat hūmōi diuisiō. secūo ex ꝓdict⁹ monet q̃sdā. cxxxvj Adhuc pmo agit de tre diuisiōe. secūo ó diuisē datiōe ḋni ad ptē. c. xxxv. Circa pmū describit mod⁹ diuisionis. i. p sortes cū dr. a Hec erit terra quā possidebitis sorte. de mō aūt ista p sortē dictū fuit. ō. ca. xxvj. Describit etiā q̃bus sit dividenda cū dr: Nouē tribubus t dimidie: cui⁹ cā subdit cū dr: Tribus enī filiorū ruben ē. qi due trib⁹ t dimidia iaz acceperant ptes suas trāſ iordanē. Describit etiā q qđ terra sit dividenda cū dr: b Hec sūt nōia virorū q̃ terrā vobis diuidēt eleazar. q erat pontifex. c Et iosue. q post moysen ꝓfuit⁹ fuit ꝓncepa. d Et singuli ꝓncipes de tribub⁹ singulis. B est intelligēdū solū de principalioribus⁹. tribuū: qđ no erat dividēda terra. cetera patēt in lra. qđ in B ca. c. ā. xxvj. dicit ē q tra esset sorte dividenda: ió quereb hic verū vti sortib⁹ sit licitū. Ad qđ dicēdū: q vti sortib⁹ ē ex vario cursu seu dispositiōe alicui⁹ rei seu sibilis ꝓpositē determinare aliquid dubiū vel incertū: sicut ex festucis ꝓpositis p hoc q aliqs accipit breuiorē vel longiorē: seu in grossiōe tantillo: et hoc q aliqs ꝓiciat plura vel pauciora puncta: vel ex pfixibus vbi aliqs dubitat ink boies determinat. t si b fiat ad alicui⁹ rei diuisionē ink boies: vt q hoc determinet qđ quā ptē accipiat: vocat sors diuisoria. si aūt b fiat ad aliqđ determinate agendū: vocat sors ꝓsultoria. agit si dispositio vt cursus sortiū expectet a fortuna cui nullū est vicium: vt si mittant sortes ad determinandū ink boies qđ quā ptē accipiat alicui⁹ rei. t hoc ex cōi sensu cōmuni fortune. cā in motiua pōt esse pcūs: vt si ꝓpter cupiditatē ꝓpriā: vel aliud vicium nō pōt alik diuidere cōsolditer. si aūt dispositio sortiū vel eventus nō expectet solū a fortuna ꝫ ab alia cā: b ē duplicat. vno mō a cā corpali: vt a dispositōe stellarū: t sic cū actus stellarū ad b se nō extendat sufficiēs est ex ufficiū t nō caret occulto pacto demonū. Alio mō: qi expectat cursus t dispositio sortiū a cā spūali diuinā. t hoc ē duplicit. Uno mō a demone: t b est illicitū: qi inclinat familiaritatē t pactū cū demonib⁹. Alio mō a deo expectat immediate: vel mediantib⁹ sanctis angelis: t hoc nō est illicitū sm se: si fiat cū reuerētia debita. vñ dr Prouerb. xvj. Sortes mittuntur in sinū ꝫ a dño tpant. Ē ōt m i hoc qđruplicit peccatū accidere. Uno si absq; vlla necessitate ad sortes recurrat. hoc em videt ad dei tēptationē pertinē vñ dicit Ambr. sup Lucā. Aut sorte elegit huāno iudicio nō cōprehēdit. secūo sicq; etiā in necessitate absq; reuerentia debita sortib⁹ vtat. vñ sup actus apl⁹ dic Beda. Si q necessitate aliq̃ cōpulsi deū putāt sortib⁹ exp̃sio apl⁹ esse ꝓlendū videāt hoc pos nō nisi collecto fratrū cetu t pcb⁹ ad deū fusis egisse. tercio si diuia oracula ad ter-

rena negocia cõuertant. vñ dicit Aug. ad Inquisitiones Januarij. Nõ q de paginis euangelicis sortes eligim: cũ optandũ sit: vt dñs ponat sacias q ad demonia cõsulenda cõcurrãt ei mihi displicet ista querendo ad negocia singularia: t ad vite hui⁹ vanitatẽ diuina oracula velle cõuertere. Ḡrio si in electionibus ecclasticis q ex spũsancti inspiratione fieri debẽt aliqui somb⁹ vsunt. vñ dicit Beda sup actus apl̃oz. Matthias aũ penthecosten ordinãdus sorte ḡrit: q sc̃s nõdũ erat plenitudo spũsancti i ecclesia effusa. Septẽ autẽ diaconi postea nõ sorte q electione discipulorũ sũt ordinati. Sec⁹ aũt in rpabus⁹ cognitand⁹: qui ordinant ad ḡrem dispondã: t ibi in electõe illaz possũt bonis vti somb⁹: sic t in dispõe rerum tpaliũ vt ꝓdictũ est/ si do aliq̃ necessitas alia vel ab electione dignitatis ecclastice impediat: licitũ est cũ debita reuerẽtia somb⁹ primũ auxiliũ implorare. Vñ dicit Aug. i epla ad Honoratũ. Si ut dei mistroꝝ sit discipulo q eoz spe plectũdos maneant ne fuga oim t q eoz fugiant ne morte oim deserat eccla si hec disceptatio alit poterit terminari: quãto mihi videt. q maneant et q fugiãt sorte legẽdi sunt. t hoc mõ t alijs modis licitis ꝓdictis vsi sũt somb⁹ viri sancti q in ve. ac no. testa. vsi fuisse somnibus leguntur: sic Josue iudicio somnij punitus achor: Josue. vij. t Saul deprehendit ionathan filiũ suũ mel comedisse. j. Reg. xiiij. t Zacharias sorte exiit vt incẽsum poneret: Luce. j. t Matthias in aplm ꝓmot⁹: Act. j. t sic de alijs. t sic pt̃ responsio ad questionẽ.

In ca. xxxiiij. vbi dñs in postũ. Plaga aũt occidẽtalis.

Quidã hebreoꝝ dicit q mare magnũ Addimo. de quo h̃ fit mẽtio q ẽ termin⁹ occidẽtalis fre promissionis: nõ ẽ mare mediterraneũ q̃ mare oceanũ q̃ mare oceanũ ꝓprie dr̃ mare magnũ. Sz si sic ẽt oporteret dicẽ: q Ismeleo fre promissionis se extenderẽt vsq; ad mare hispanie: qđ est inconueniẽter dictũ. Hec mãsuet⁹ cũ maxima pa fre promissionis q̃ munꝫ fuisset ad sinistram nec aliqua mentio de ipa facta. Capitulũ. xxxv.

Dic q̃ locut⁹ ẽ. Hic incipit agit de terre diuisõe da nõe filijs ad ei⁹ ptẽ. Cui⁹ fuit duplex cã. vna ꝓ tenitate habitaculo. Alia ꝓ fugitiuoꝝ receptaculo: q̃ dicendũ ibi. De ipsis aũt oppidis. Circa primũ dicit:

b Precipe filijs isrl. Ex q̃ pt̃ q̃ erãt ad h̃ astricti diuino pcepto. c Ne dent leuitis de pos. sn. ia habitationẽ sũam ad duas trib⁹ e dimidiã: t bdẽdis ad nouẽ trib⁹ eas dimidia. d Vrbes ad vicandũ nõ dr̃ ad vtandũ vt ad

caleb filij iephone. De tribu symeõ: samuel filius amiud. De tribu beniamin: de ldad filij caselon. De tribu filiorũ dan: bocci filius iogli. Filiorũ ioseph de tribu manasse bãnibel filius ephot De tribu ephraim: camubel filius septban. De tribu zabulon: beluzaphã filius pharnath. de tribu ysachar dux phaltibel filius ozon. de tribu azer: abiud filius salomi. de tribu neptalim: phedabel filius amiud. Hi sunt q̃ bus pcepit dñs vt diuiderent filijs isrl terrã chanaã

Caplm. xxxv.

a Hec q̃ locut⁹ est dñs ad moysen in cãpestribus moab supra iordanẽ ꝛ hiericho. Precipe filijs isrl vt dẽt leuitis de possessionibus suis vrbes ad habitandũ: t suburbana eaꝝ per circuitũ: vt ipsi in oppidis maneant et suburbana sint pecoribus ac iumẽtis: q̃ a muris ciuitatũ forinsec⁹: p circuitũ mille passuũ spacio tendent. Cõtra orientẽ duo milia erũt cubiti; t cõtra meridiem similiẽ erunt duo milia. Ad mare quoq; q̃ respicit occidentẽ: eadẽ mensura erit: t septẽtrionalis plaga equali termio finiet. Erũtq; vrbes i medio t forus suburbana. De ipsis aũt oppidis q̃ leuitis dabi tio; ser erũt in fugitiuoꝝ auxilia separata: vt fugiat ad ea qui fuderit sanguinẽ; t exceptis bis alia q̃draginta duo oppida. i. simul q̃dragintaocto cum suburbanis suis. Ipeq; vrbes q̃ dabũt de possessionibus filiorũ isrl, ab his q̃ plus hãt ples auferẽt: t q̃ min⁹ pauciores, Singuli in mẽsurã hereditatis suę dabũt oppida leuitis. Rit dñs ad moysẽ: Loqre filijs isrl t dices ad eos Cũ trãsgressi fuerit. iordanẽ in terrã chanaan; decernite q̃ vrbes esse debeãt in pñsidia fugitiuoꝝ: q̃ nolẽtes sanguinẽ fuderint: in q̃bus cũ fugerit pfugus; cognat⁹ occisi nõ poterit eũ occidẽ donec stet i ꝑspectu multitudinis; t cã illi⁹ iudicet. De ipsis aũt vrbib⁹ que ad fu

a Hec hꝫ locut⁹ est dñs ad moysen in cãpestribus moab supra iordanẽ ꝛ hiericho. Precipe filijs isrl vt dẽt leuitis de possessionibus suis vrbes ad habitandũ: t suburbana eaꝝ per circuitũ: vt ipsi in oppidis maneant et suburbana sint pecoribus ac iumẽtis; q̃ a muris ciuitatũ forinsecꝰ: p circuitũ mille passuũ spacio tendent. Cõtra orientẽ duo milia erũt cubiti; t cõtra meridiem similiẽ erunt duo milia. Ad mare quoq; q̃ respicit occidentẽ; eadẽ mensura erit: t septẽtrionalis plaga equali termio finiet. Erũtq; vrbes i medio t forus suburbana. De ipsis aũt oppidis q̃ leuitis dabitio; ser erũt in fugitiuoꝝ auxilia separata: vt fugiat ad ea qui fuderit sanguinẽ; t exceptis bis alia q̃draginta duo oppida. i. simul q̃dragintaocto cum suburbanis suis. Ipeq; vrbes q̃ dabũt de possessionibus filiorũ isrl, ab his q̃ plus hãt ples auferẽt: t q̃ minꝰ pauciores, Singuli in mẽsurã hereditatis suę dabũt oppida leuitis. Rit dñs ad moysẽ: Loqre filijs isrl t dices ad eos Cũ trãsgressi fuerit. iordanẽ in terrã chanaan; decernite q̃ vrbes esse debeãt in pñsidia fugitiuoꝝ: q̃ nolẽtes sanguinẽ fuderint: in q̃bus cũ fugerit pfugus; cognatꝰ occisi nõ poterit eũ occidẽ donec stet i ꝑspectu multitudinis; t cã illi⁹ iudicet. De ipsis aũt vrbibꝰ que ad fu

redditus inde accipiẽdũ: q̃ sic erãt ipsius regis vel aliorũ dnoz vrbes in q̃bus habitabãt leuite. vñ t bedron fuit vna de illis: vt hĩ Josue. xx. t m̃ chaleb fuit dñs ipse q̃ data ẽ ei in possessionẽ: vt hĩ Josue. xv. e Ex suburbana p circuitũ spacia si extra muros ciuitatis q̃ nõ sũt clausa mu

ris. f Que a muris ciuitatũ ꝛc. videnduꝫ vel pẽgrabũt in circuitu ciuitatis ipsis sibi. g Cõtra orientẽ erũt duo milia cubiti. dicit expositores nĩi cõtrer q̃ idẽ est spacium mille passuum et duoꝝ miliũ cubitoꝝ quia passus pnter ĥuos pedes vt dictũ. Cubitus aũt pnter duos pedes. q̃ hoc ẽ ꝫ cõe dictus q̃ passus cõtinet q̃tuor pedes, vñ visus. q̃ tuor pedes passum faciunt passꝰ q̃tuor cubitus. Viginti quatuor stadia: sũt duo miliaria. Vero facit stadia: duplica tũ sit tibi leuca. Vnde cũ q̃ passus cõtinerẽt q̃tuor pedes tũ: adhuc dictũ esset nõ sonat debitae veritati: quia vbi trãsitus nẽa bis mille passuũ. in hebreo bis mille cubitoꝝ. et ibi videt repugnãtia ad hoc q̃ subdit

b Ad orientẽ duo milia cubiti ꝛc. Ita. Sa. dic: q̃ sm veritatẽ duo milia cubiti erũt extra muros ciuitatis q̃ circuitus: mille tñ cubiti quatuor muris erãt

sic ordinati q̃ nõ poterat ibi pom⁹ edificari: nec poterãt arari vel seri vel vinee plãtari: q̃ erãt ad recreationẽ boum t pascua aialiũ. Fiebãt eniã ibi pisciũe ad lotionẽ vestiũ. t ibi mille cubiti vocabant ꝓprie suburbana: t de illis loquit scptura posse cũ dr̃ in hebraica veritate. Circa muros ciuitatis forinsec⁹ p circuitũ mille cubitoꝝ spacia tendent. In alijs aũt mille cubitis ibi ꝛ muris poterãt vinee plãtari: large tñ loquẽdo pertinẽt ad suburbana: t b mõ loquit scptura cũ dr̃: Ad orientẽ duo milia cu. ꝛc.

b De ipsis aũt oppidis. Hic ꝛ tangit cã sexta assignationis pdictaꝝ ciuitatũ leuitis. s. vt ẽnt receptacula fugitiuoꝝ. t pmo describit predictaꝝ ciuitatũ ordinatio. secũdo fugitiuoꝝ saluatio: ibi. Si de ferro percusserit. tercio reddit pdictoꝝ rõ: ibi. Ne polluatis trã. Circa primũ agit de numero ciuitatũ refugij: cũ dr̃. i Ser erũt i fugi. auxilia. t p b q̃ dicit: erũt pro moyseo dũ adhuc viueret et separat tres ciuitates p fugitiuis: vt hĩ Deut. iij. tñ nõ fuerũt ordinate totaliter ad refugiũ donec p Josue alie tres fuerũt ad h̃ ordinate in tra chanaan: vt hĩ Josue. xx. k In q̃bus cũfugerit ꝛc. po. cũ occidere. er q̃ videt q̃ si amplius essent ante q̃ intraret ciuitatẽ: poterat eũ occidere. l Donec stet i ꝑspectu multitudinis t cã eo⁹ iudicet: t iudicio⁹ ciuitatis: in cuius termino fuerit homicidiũ facti vt videbit infra. Cõsequẽter agit de fine ciuitatũ refugij cum

subdūc. m Tres erūt trāſ iordanē ⁊ tres i tra chanaan. Ieſus eñ trāſ iordanē habitauerūt tñ due trib⁹ cū dimidia: tñ tot erāt ibi ciuitates refugij quot erāt circa iordanem: vbi habitabāt nonē trib⁹ ⁊ dimidia. Cui⁹ rōnes assignat ra. Sa. dicens: q hoc fuit: q: ut terra galaad q erat trans iordanem: būabant homines pni ad effusionē sanguis: Fm q dr Gen. vi. Galaad ciuitas operantiū idolum sapplātata sanguine: vbi ſ debito vsu bono habeb: Et ocular sanguis. Illa etiā cā pōt assignari q: terra trans iordanē erat lōginqua a tēpio dñi. ideo ibi mal⁹ plicāt ciuitates refugij vt effusores sāguinis elōgarent a templo. vñ ⁊ dauid licz eēt sanct⁹ phibitus ē: tñ edificare templū eo q multū sanguinez effuderat in bello: vt hi. j. Paralipo. xxij. Itē q: alie tres addēde erāt: qñ dilatati fuissent termini bitiniōis eor: vt habet Deut. xix.

n Siqs ferro percusserit. Hic ꝓsequit de scribit fugitiuo: ac saluando. et primo ondit q fugitiui nō sint saluādi. Secōo q sint saluādi: ibi. Qz si fortuito. tertio q̄liter ſ saluādi debeāt condēnari: ibi. Homicida ſ trib⁹ punief. Circa primū sciendū q penitēs a ꝓposito ex pcussiōe sequebat mors nō debebat saluari p ciuitatē refugij: ⁊ hoc ad hoc dicit. n Siqs percusserit F. ⁊ mor. fuc. q pcuſ. eſt. q aūt loquit scḗptura de pcutiēte a ꝓposito ꝑs p illud qō sequitur postea. Qz si fortuito qcqs hoz fecerit. ꝓsiderādu q dicit ra. Sa. in instō percussionis requirit q hō pcussus ex eo posſit mori: ⁊ iō ꝑtet dr: o Si lapidē iecerit ⁊ ictu sic occubuerit. i. ſi lapis sit tāte magnitudinis q possit letale vuln⁹ inferre: ⁊ eodē mō dr in alijs lectionib⁹ in textu breuiato: excepto primo vbi dr absolute. Siqs ferro percusserit ⁊ mortu⁹ fuerit: ⁊ nō expanuit ictu: q sufficiēter intelligit: eo q cū minimo instrumēto ferreo: vtpote cum acu posset interfici hō. Si aūt aliqs posteret primū a ꝓposito lapillo minimo vel festuca ⁊ pcussus moreret nō esset ꝑter h pcutiēs interficiēdus: q: nullo mō est verisile q pcussus eēt mortuus ex pcussiōe illa: ſ alia cā. p Stim vt apphendere et eū interficiet. etiā in ciuitate refugij: vt dicit ra. Sa. ſ hoc est intelligendū qñ inueniet eū post iudiciū dato de homicidio illo: qō fuit factū a ꝓposito.

q Qz si fortuito. Hic ondit q̄s debeat saluari i ciuitate refugij: vicz interfectis a casu absq odio ⁊ insidijs. et ponit ad h exēplū Deut. xix. de illo q nō habēs inimicitias cū primo vadit cū eo ad scindendū ligna: ⁊ ferrū excutit de manubrio interficit primū: sequit. r Reducet p suū as in vrbē ꝛc. Ex q ꝑs q iudicū de homicidio ꝑpetrato vtrū fuerit a casu vel a ꝓposito nō fiebat in ciuitate refugij: sed magis in illa in cui⁹ termino facta fuerit homicidiū: qz ibi magis poterat sciri veritas ō factore q̄ p̄dictōes rei ⁊ actoris erāt ibi magis note: ⁊ iō dr ꝛ q data sentētia in illa ciuitate de innocētia pcussoris: reducebat pcussor in vrbē ad quā cōfugerat. Consequēter describit modus saluādi eos dicēs: s Manebitq ibi ꝛc. Si eius ēt exiret terminos ciuitatis illi⁹ nō saluabat: q: inuēt⁹ extra poterat occidi a ꝓpinquo inferentis: ad quē ō iure pertinebat mortē ꝓpinqui sui vindicare. Finem aūt p̄dicte mortis affigit ra. Sa. dicēs. q effusio sanguis etiā a ea fuit abbreuiata: vtrum est etiā bonum de cōsa deo. Officiū aūt sūmi sacerdotis ē oblationib⁹ ⁊ sacrificijs impetrare plōgationē vite: ⁊ deū sibi placare. ⁊ iō ipso viuente: homicida nō debebat ad trā ꝓpriā redire. Alia aūt rō ad h pōt assignari: licet. n. inſector: a casu eēt innocēs: et puniret sine sua culpa: i hoc q erat ꝓfugus a ciuitate sua. nō ēt hoc erat sine cā: quia ex mora ipi⁹ inf amicos defuncti poterāt seditiones ⁊ homicidia oriri p̄ quos pax cōis turbari: maxie quia multi crudeles erāt ⁊ ꝓni ad effusionē sanguis. iō ad h malū euitandū in

a quā confugerat manebitq ibi donec sacerdos magn⁹ q̄ oleo sancto vnct⁹ ē mortuus. Si intersector extra fines vrbiū q exulib⁹ deputate ſ fuerit inuēt⁹: ⁊ pcussus ab eo q vltor ē sanguis absq nota erit q eū occiderit. Debuerat eñ ꝓfugus vsq ad mortē pōtificis in vrbe residere. Postq aūt ille obierit; homicida fuerit in terrā suā. Hec sempiterna erūt ⁊ legitima in cūctis bitatiōib⁹ vr̄is. Homicida sub testib⁹ punief. Ad vn⁹ testimoniū nullus cōdemnabit. Non accipietis preciū ab eo q reus est sanguinis: statim ⁊ ipe morief. Exules et ꝓfugi añ mortē pōtificis nullo mō i vrbes suas reuerti poterunt; ne polluatis tra habitatōris vr̄e: q insontiū cruore maculat; nec aliter expiari pōt nisi p eius sanguinē q alteri⁹ sanguine fuderit. Atq ita emūdabit vestra possessio me cōmorante vobiscū. Ego enim sum dom⁹

cōmate homicida a casu manebat exul ad ipsum: q: detrahēdū ē bono priculari ꝓter cōseruatōz boni cōis. poterat aūt reuerti in morte sūmi pōtificis: p q̄ nūc erat afflictio ⁊ luctus i ppło toto ⁊ tali tpe solēt ire priculares sedari.

t Homicida. Hic ꝓsequit q̄liter nō saluādus debeat ꝓdēnari. ⁊ primo q̄ñ ad testes cū dr: v Sub testibus punief. q: duo testes ad min⁹ ad eū cōdēnationē requirunt. Secō q̄ñ ad inducēs cū dr: x Nō accipietis preciū ab eo q re⁹ ē sanguis: vt a morte saluet: nec etiāvt eū mors differat. ideo subdit: y Statim ⁊ ipe morief. q̄si erit punit⁹ de homicidio voluntario. z Exules ⁊ ꝓfugi ꝛc. q: silr p pcūs nō poterāt ire ad loca sua añ mortē sūmi pontificis. a Ne polluatis. Hic reddit rō p̄dicte pnā: dōis. f. vt terra custodiret mūda: que maculat effusiōe sanguis innocētis: q macula erat quedā p morē volūtarij homicidij: ⁊ eadē rōne effusio sanguis bōicide a casu p exilū p̄dictū erat pōnēda: cā p̄ iudicie fre ꝓseruāde tāgit cū dr: b Ego.n. sū dns q̄ hito in filijs dei. q vera fidē vni⁹ dei: ⁊ p spāle cultū latrie. ⁊ iō fra b⁹ bitatiōis dimne p ceterio ds seruari mūda p purgatōes pcōr: ⁊ maxime homicidij voluntarij: q: sanguis innocēs effusus inp trā ꝓter horrorē crimis dr clamare cōtra deo: Gen. iiij. Ecce vox sanguis fratris tui abel clamat ad me de tra.

In ca. xxxv. vbi dicit in postil. Et suburbana p circuitū ꝓpacis sūt extra muros ciuitatis. Additio.

Erunt expō prima que dicit q̄ ide est spacius mille passuum. t duoꝝ milliū cubitoꝝ nō videt verisimile obtinere ꝓpter rōnes que assignant in postilla: sic nec expō rabi. sa. vt valeret. nā hec q̄ dicit q̄ mille cubitoꝝ ꝑ quinquies mari erant sic ordinari: q̄ nō poterāt ibi poni ad edificandū. nec poterāt arari vel seri. t in aliqo mille cubitoꝝ longinquitatis ꝑ poterant vineę plantari t hmōi. nullū habet in ista fundamentū: sicut nec hoc q̄ dicit q̄ spacium mille cubitoꝝ longinquitatis nō ꝓprie sed large suburbana vocant: hoc aliqō fundamentū in textu. t nō nullis auctoritatis vt ē. vis ad planū sensum ista bñdū aliter occurrendi vt. Duo quo sciendū q̄ scriptura in hoc loco determinat modū mensurandi suburbia ciuitatū: que unde erant ledituis sub hac forma. vidz q̄ ꝑ duo ferat vnus circulus: cuius circuli ciuitas sit in medio. i. in centro t semidiameter circuli sit longitudo mille cubitoꝝ: t hoc expōse colligunt ex hoc q̄ dr. Suburbanaq̄ ciuitatibus tuis ꝑ circuitū mille cubitoꝝ spacio tendant. in hoc. n. q̄ dicit. Per circuitū mille cubitoꝝ ꝓz manifeste q̄ circulariter spacia mille cubitoꝝ a muris ciuitatis tollit ter et debeat. q̄ est ꝓpositū. Deinde mandat fiamare vnus quadratū equilaterū cui⁹ quadrati q̄libet latus sit longitudo duoꝝ milliū cubitoꝝ: ita vt ꝙ vnū latus sit ℥ orientē: t aliud ℥ meridiē. aliud ℥ occidentem. t aliud septētrionē: t hoc expōse dr in hoc q̄ sequit. Cōtra orientē duo milia erunt cubitoꝝ: t ℥ meridiē. tot duo milia. ad mare ℥ q̄ respicit occidentē eadē mensura erit t septētrionalis plaga eodē termino finiet. Ex quo pars q̄ suburbia barū ciuitatū pertinebunt in vno quadrato equi latero longitudo duoꝝ milliū cubitoꝝ. t latitudo eiusdem mensure. Hꝰ quidē quadratū in ꝙtuor dividebat quadrata: quoꝝ q̄libꝫ latus erat longitudinis mille cubitoꝝ. Et vt ista intelligant ponit sequens figura in qua ciuitas sit a: t circulus ꝑ circuitū ciuitatis declarat. sit c b. ciuitas circuli a. est centrū: t sit longitudo semidiametri huius circuli mille cubitoꝝ. t assignet punctus orientalis huius ciuitatis in hoc circulo: t sit c. t ꝑ punctus meridionalis: t sit f. t ꝑ punctus occidentalis: t sit b. t ꝑ punctus septentrionalis: t sit d. t ꝑ ambulabit una linea ab oriente in occidentē. t sit e a b. t alia linea a septētrione in meridiē. t sit c a f. Deinde ꝑambulabit alia linea ꝑ punctū c q̄ ē centrū. punctus. que quidē linea tangat lineā a e ad angulos rectos. t sit linea talis b e d. cuius longitudo sit duo milia cubitoꝝ. i. mille ex vtraq̄ parte a punctō c que est punctus orientis. Sili ꝑambulabit secunda equalis linea a ꝑncto f q̄ ē ꝑnctus meridionalis. t sit g f. q̄ quidē linea tangat lineā a f ad angulos rectos. Silr etiā ꝑambulabit tercia equalis linea a ꝑncto b q̄ est punctus occidētis. t sit linea l b g que tangat lineā a b ad angulos rectos. ꝑambulabit etiā q̄rta linea equalis a ꝑncto c. qui est ꝑnctus septētrionis. t sit g e d. q̄ quidē linea tangat lineam a e ad angulos rectos.

Que quidē figura manifeste adaptat sensui plano ista hoc loco. ꝓpter nā cū ē. q̄ suburbana a muris ciuitatum sumuntur ꝙ circuitū mille cubitoꝝ spacio tendentē. sequit de circulo c b d. q̄ ꝑ mille cubitos sumitur a ciuitate ꝙ circuitū tēdit. cū aut subdit. Cōtra orientē duo milia erūt. t loquit de quadrato b d l g. cui⁹ latera duo ꝙtuor milia cubitoꝝ. t ita vnus quisq̄ istoꝝ milliū distabit q̄libet duo milia cubitoꝝ ꝙtuor ꝙ gradine. q̄ aūt sequit. Erunt ergo in medio. ꝓz manifeste ex figura cū ciuitas a sit in medio tā circuli q̄ quadrati. ꝛc.

Replica contra nicolaū de burg.

Hec est. c. xxxv. burgensis magist. in de suburbijs t eoꝝ mēsuris quedā mathematica ad expōnē ista parū valentia cui tamē placet vna ex. q̄ sit hec ꝙ postilatoꝛ.

Capi. xxxv.

a Locutusq̄ est dñs ad moysen dicēs ponit q̄ ꝑ q̄s moyses. scz ad gentes videt ibi. Rūdit moyses. tercio nūc executōnē dat ibi. Fecerūt ita. ℣. Hec ordinatio q̄ ꝛc. ca. de mandato dñi ordinatus fuit q̄ filie salphaad succederēt patri in hereditate: eo q̄ nō debat filius masculū. t hoc ē quod subdit.

b Tibi dño nostro precepit dñs ꝛc. t ideo si nuberent viris alterius tribus sequeretur q̄ hereditas earum transiret ad aliam tribū. quia filius nouus ex illa muliere qui debebat terram illam hereditare: non erat cōputandus in tribu matris sed patris. quia genealogia bōrum nō accipitur per matres sed per patres. t ex hoc sequebat q̄ in anno quinquagesimo iubilei in quo hereditates debebant reverti ad primos possessores. quia nō poterāt vendi vel alienari vltra illum terminū. ꝙrum ad hereditates ꝓdictarum non reverterentur. t sic sequeretur confusio ex tali translatione de parte hereditatis vnius tribus translata ad aliam quod est contra dominū preceptum. t vt hic t Leuitici. xxvii. habetur. c Respondit Moyses filijs israel t dominoꝛ. Hec ponitur responsio moysi ex auctoritate domini: videlicet q̄ ad consulendum inconuenientia ꝓdictarum filie salphaad non possunt contrahere matrimonia nisi cum dominibus suę tribus. t sic hereditas earum non transibat ad aliam tribum. t eodem modo ꝓcipitur de aliis mulieribus habentibus hereditatem. t hoc patet per illud quod subditur.

d Cuncte semine marituo de eadem tribu accipient in hebreo habetur sic. Omnis filia que hereditabit hereditatem ex de cognatōe patris sui erit vxor. ex quo videt q̄ illud ꝓceptū nō cadit nisi sup mulieres succedētes in hereditate. vt dicāt alię. ℔ hīc vt q̄ illud q̄ sequit de.

Nō.n. viri ducent vxores de tribu ⁊ cognatōe sua. ex q̄ vſ q̄ nō poterāt accipe mulieres de alia tribu ex̄ hereditate nō habentes: nec p̄ ſequens poterant ille ꝫbere cuꝫ virtis alterius tribus. vñ ⁊ cadē rō bⁿ aſſignat ex vtraq; p̄te tam virl q̄ mulieris ſ. in ḡnīōe tribuū. vñ ſubdit.

e Hec ſibi cē. diſpēſatū nō fuit q̄ tribus ſacerdotalis et regia poſſent cōmiſceri p̄ mīmoniā: tam pp̄ nobilitatez vtriuſq; tribus: tuꝫ vt regeꝫ p̄ ſacerdotes familiaritatē cū eis habērēt in vero cultu dei tenerēturꝫ vt p̄ hoc par in cōi pplō magis ſeruarēt. f Fece rūtq; filie ſalphaad ſic pār ponit pdicte riſionis execūtio. ⁊ ptz lra.

g Hec ſunt mādata. Hec ē cōclusio libri. Hec. ſ. q̄ pdicta ſunt. Sūt mandata q̄dā ad moralia ⁊ ceremonialia. b Vtq; iudicia q̄dā ad iudicialia. In ca. xxxvj. vbi dē ip̄o poſtil. Et eo dē mō p̄cipit de aliis mulieribus. Addirio.

In hoc ca. multū deuiat trāſlatio nſa a veritate hebraica. Nā fm hebraicā veritatē nō ꝑbebat femie quas habant quibuſcūq; voluerint de genere ſue tribus: niſi tm̄ femine q̄ hereditatē hāt. ſ. in illa q̄ nō būt frēs: ⁊ iſto tm̄ p̄cipit q̄ aliciu de cognatōne pāris ſui nubant. ⁊ hoc ē qđ dicit. Dō filia que hz hereditatē vni de cognatōe pāris ſui erit vxor. Sīc non ꝑbebat q̄n viri ducebant vxores de alia tribu. ⁊ hoc ē qđ dē in trāſlatōe nſa. Nō.n. viri ducent vxores de tribu ⁊ cognatōe ſua. nō ē in hebreo. q̄ ibi dē ſic. Nō reuertat hereditas filioꝝ iſrael de tribu in tribū. q̄ vnuſquiſq; in hereditate tribⁿ patruꝫ ſuoꝝ adhereat. Sīc qđ dē in trāſlatōe nſa. Ne ſibi miſceant tribus q̄ ita maneāt. nō eſt ſic in hebreo. ſed dē ſic Nō reuertat hereditas vnius tribⁿ ad aliā tribū. Et ratio huiⁿ lectio teſtat p̄ veritate hebraica. que ꝺ̄ rō finalis ē vt diuiſio hereditatū fienda inter tribus ꝑpetuo remaneret integra q̄ nihil de terra q̄ in ſorte tribui iude caderet poſſet aliq̄n reuerti ad tribū beniamin ⁊ ſic de aliis. Et quia fm̄ legē veterē femine nō ſuccedebant in hereditate paterna: niſi ille tm̄ que fratribus maſculis carebant. vt. ē. xxvij. ca. ideo de illis dabat nō lex ne cōmiſceret alicui. de alia tribu. q̄ p̄ talē cōmixtōem hereditas vnius tribⁿ tranſiret in aliā. q̄ erat ꝫ ordinatōez diuinā: q̄ alie femine que frēs habebant. ⁊ p̄ ꝫ nō ſuccedebāt in hereditate paterna nō ꝑbebant q̄ iſtā legē dn̄ ſeruarent cuꝫ aliqꝫ quarūcunq; tribuū. q̄ ex hoc nō ſequebat ꝓfuſio ſortiū: vt ſatis patet. Nec legit ēnā aliquā diſpenſatōnem fuiſſe ſup hoc facta q̄ tribus ſacerdotalis ⁊ regia poſſent adinuicē cōmiſceri p̄ mīmoniū. nō.n. requirebat in hoc diſpēſatio. q̄ deus nō ꝑbuit cōmixtōem tribuū: niſi tm̄ vbi ex tali mīmonio poſſet ſequi cōmixtio hereditatū: vt ꝑz fm̄ veritatē hebraicā: vt dictū eſt.

Replica correctoꝝ cōtra Burgēſ.

In Ec ponderandū. vt q̄ burg. circa ca. xxxvj. addit: q̄ ē ꝫ nſam trāſlatiōez: ⁊. b. Hiero. ⁊ alios ſanctos doctores. nō ē tm̄ dicere ꝫ poſtillatorē. q̄ vt idem ſentire cū bur. in tractatu de differentia nře trāſlatiōis et hebraice veritatis: cuius hic diſputer mām illam ad ꝓpriā opinionū: imo ex trāſlatōe nſa ideꝫ pōt hī ſi reſpiciat hū q̄ mota p̄ filios ioſeph: ⁊ filio data p̄ moyſen. q̄ō. n. mota fuit ſolū p̄ filiabⁿ ſuccedēnt̄ in hereditate: ꝑ aliqꝫ nō. vt ꝑz p̄ poſtillatorē infra Iudi. x. ⁊. xvij. ca.

Poſtilla libri Numeroꝝ finit.

Incipit Deuteronomium. Capitulū. j.

Declaratio ſermonū moy ſi amiat. ⁊ intellectū dat paulis. ſicut dictus fuit in principio Exo. b lex nō dat ꝑpte vni ꝑſone ſingularē: q̄ cōtinet: ⁊ iō dato legis ꝑſupponit adunatiōem plebis: cui lex ſit data: et iō ſicut fuit dictū in p̄ncipio Geñ. lex q̄ continet in quīq; libris moyſi ſic nūcupat. q̄ ꝑ in li. Geñ. deſcribit ſeparatio fidelis ꝑſi ab infideli. ⁊ ex adunatio ꝗ cultu vnius dei. In Exodo vo ⁊ i aliis quib⁹ libris ſequēt⁹ deſcribit dato legis ꝑpli iam adunato. In Deutero. vo deſcribit replicatio legis date i ei⁹ explicatiōe: de qua p̄ dicī cōpetenter

a Iste ſunt ſ̄ba que locutus ē moyſes ad omnem iſrael:

b mandata atq; iudicia que mādauit dñs p̄ manū moyſi ad filios iſrl in cāpestribus moab ſupra ioꝛdanez contra iericho.

Explicit liber Numeri.

Incipit liber ellecadaberim q̄ deuteronomiū p̄notatur.

Capitn. j.

verbū ꝓpoſitū. Declaratio ſermonū cē. vñ liber iſte pcedit fm̄ quadruplicē modū in verbis ꝓpoſitis cōtentū. ſcz explicando obſcura. q̄ō notat cū dē. Declaratio replicādo in aliis libris p̄dicta. q̄ō notat cū dē. Sermonū moyⁿ tercio ſupplēdo omiſſa. q̄ō notat ibi: Illuminat. quarto applicando ⁊ addendo neceſſaria. q̄ō notat cū dē. Et intellectū dat paulis. ſicut videbit in ꝓceſſu libri. q̄ dē liber ꝺ̄ndit in ꝑbemiū ⁊ execūtōz q̄ incipit ibi: Precepit q̄ moyſes. In ꝑbemio ēnoꝝ notant. primo quis ſcripſit. ſecundo quibus ibi: Ad oēm iſrael: tercio vbi ſcripſit ibi Trāſo ioꝛdanē. quarto q̄ ſcripſit ibi: Quadrageſimo anno. Circa primū. ſ. a Hec ſunt verba. ſciendum q̄ alii qui dixerunt q̄ moyſes non ſcripſit hunc librum: ſed tm̄ ꝓtulit verba vel ſententiā que Ioſue ⁊ alii ſenes memoriter retinentes in hunc libꝝ cōſcripſerunt poſt mortem moyſi: ⁊ hoc ꝑbant primo: eo q̄ dicitur in principio. hec ſunt verba que locutus ē moyſes. ⁊ non dicit: que verba ſcripſit. ſecundo ex hoc q̄ dicit. Trano ioꝛdanē. ⁊ ſic videtur q̄ liber fuerit ſcriptus trans ioꝛdanē. Moyſes aūt ioꝛdanē nō tranſiit. vt ꝑz in fine huius libri. ⁊ in plurib⁹ aliis locis. tercio ex hoc q̄ in fine huius libri deſcribit mors ⁊ ſepultura ipſius moyſi quā ipe moyſes ſcribere nō potuit. ſed hoc eſt manifeſte ꝓra id qđ habet infra xxxj. ca. vbi dicit. Scripſit itaq; moyſes legē hanc. ⁊ tradidit ſacerdotibus filiis leui que portabāt archam fedeꝛis dñi: ⁊ infra eodē ca. Poſtq; aūt ſcripſit moyſes verba legis huius in voluminē atq; complevit: ꝑcepit leuitis: qui portabant archam federis dñi dicēs. Tollite libꝝ iſtum cē. ⁊ ideo dicunt alii q̄ eſdras ſcripſit p̄ncipiū et finem huius libri addendo verbis moyſi. ſed hoc ē ꝓra illud qđ dicit in principio huius libri. Hec ſunt verba q̄ locutus eſt moyſes. ex quo ꝑz q̄ nō ſunt verba Eſdre q̄ moyſi. Propter qđ dicit ra. ſa. ⁊ hebrei aliiq; toti⁹ iſte liber ſcriptus fuit a Moyſe excepto vltimo capitulo qđ ſcripſit Ioſue poſt mortē moyſi. Ad illud aūt qđ obijcit primo dicendū q̄ moyſes verba libi huius ſeu ſmōn̄ ꝓmo ꝓtulit coram populo q̄ modū exhortationis. ⁊ ḡnīōz ad hoc dicitur. Hec ſunt verba que locutus eſt moyſes. ſed poſtea ſcripſit ad memoriā in futurū. Nō aūt ſecundo obijcitur magis eſt ad oppoſitū: quia trano ioꝛdanez ⁊ cūra accipit in ſacra ſcriptura reſpectu ſiue iſrl. ⁊ iō illa ꝑs vbi habitabant due tribus cum dimidia: que fuit acquiſita ante tranſitū ioꝛdanis vocatur trano ioꝛdanez quia inter ipam ⁊ iſrl ioꝛdanis eſt medius. Ad tercias reſponſio patet ex dictis. Conſequenter oſtenditur quibus ſcripſit cum dicitur.

b Ad omne iſrael. Dicit autem ra. ſa. q̄ ad hoc vocauit

totū ppli. vt quilibet hēat locū loquēdi si velit ⁊n aliq̄ alterius verbis moysi. vt sic possit nullus hēre locū scādi: ⁊ nō ē veritate q̄ totus ppls posset generaliter audire verba moysi loquentis cū numero virorū q̄ poterāt ad bella ꝓcedere vbiq; mulierū ⁊ paruloꝝ ēt senū innumera multitudo ascendisse ꝛc.

c trans iordanē in solitudine campestri ꝓtra mare rubrū in pharam ⁊ thofel: et laban ⁊ aseroth: vbi auri ē plurimū vndecim diebus de oreb: per viam montis seir vsq; ad cades barne. Quadragesimo anno vndecimo mense: primo die mēsis locutus est moyses ad filios israel omnia que

præceperat illi dñs vt dicerēt eis. Postq̄ percussit seon regē amorreoꝝ: qui habitauit in esebon ⁊ og regē basan qui mānit in aseroth ⁊ in edrai trans iordanē in terra moab. Cepitq; moyses explanare legē ⁊ dicere. Dñs deus noster locutus est ad nos in oreb dicens. Sufficit vobis q̄n

pōnē est hic modus loquēdi q̄ apud hebreos vocat decurtatum vel rectius. ſ. q̄ aliqua recenſ. que tñ necessario subintelliguntur. sicut ꝛj. Reg. v. ca. vbi trāſlatio nra habet ꝓfuerat. n. dauid in die illa ꝓmū. ei q̄ peccasset rebusci ꝛc. In hebreo hēt sic. Et dixit dauid in die illa q̄ peccasset rebuscī ꝛc. ⁊ sic hic mendū de ꝓmo nec in generali nec in spāli. ⁊ tam subintelligit q̄ ꝓmum erat q̄ erat ꝑceptū milie. vt hēt ꝛj Paralip. xj. sic in textu ꝓdicto fm duas expōnes vitiose aliqua subintelliguntur. vt ꝓz ex ꝓdictis. ꝓhēt oēdit ipse quē moyses scripsit eas dēt. i Quadragesimo āno. ſ. ab egressu filioꝝ isrl de egypto. q̄ in. xl. annis ꝙbus filij isrl fuerāt vagi ꝑ deserta in cludit ann⁹ trāsierat ab egressu de egypto. vsq; ad mansionē explanatoꝝ. vt dcm fuit Num. xxxiij. ca. h Vndecimo mēse. Et quo ꝓz q̄ verba hui⁹ libri dixit moyses filijs isrl. ⁊ scripsit quinquies moni sue. ⁊ hoc duplicē cā. vna est. quia ibi continent aliqua verba increpatōis. ꝓpter peccata que cōmiserāt: sicut ⁊ Jacob increpauit ruben leui ⁊ symeon quinquies moni. vt habet Gen. xlix. ⁊ iosue filios israel. vt habetur Iosue vltimo. ⁊ similiter samuel. j. Reg. xij. ca. Secunda causa est vt formo mēte impartiēt. q̄ verba que a patribus filijs. ⁊ a principibus subiectis ꝓpe monē tradunt: melius mēte cōmendant. i Postq̄ pcussisset ꝛc. q̄ si increpasset eos anteq̄ introduxisset filios israel in ꝑē terre ab eis possidenda ponissent viri sercū ēēt dare cervicis ⁊ ad rebellandū ꝓni. quid ad illū increpare nos ⁊ legē nobis ponere: qui nō potuit nos introducere in aliquā ꝑtē terre a nobis possidēde. m Cepitq; moyses. Hic incipit exercitatio libri: ⁊ dnūdik in quatuor ꝓcipales. In prima moyses ponit inductionē ad legis reuerentiā ꝓ beneficiis eis ꝓmissa. ⁊ in parte ꝓcessus: secundo ponit explanationē ad legis obseruantiā ⁊ efficaciā ea. iij. tertio exercitationē ꝑ benedictiōes ⁊ maledictiōes fiunt as ad legis obseruantiā ca. xxvij. quarto finalē dispōnē ad ꝑceptoꝝ intus in lege quasi condens testamentū ⁊ dispōnens ad introductionē in vberē terram. xxxj. ca. Circa primū notādus q̄ inducit homines ad legis reuerentiā. primo reducendo ad memoriā beneficia ante legem data. ꝓmissa. ⁊ ꝑtim etiam filijs eoꝝ ꝓcessus. secundo recolēdo beneficia post legem data exhibita ea. q̄. Circa primū capitulum primo repetuntur beneficia ꝓmissa. secundo culpa commissa ibi: Profectiq; de oreb. tertio penitentia omissa ibi: Et respondistis mihi. Circa primū sciendū q̄ ante legis datū specialiter patribus deus ꝓmisit. ſ. terre ꝓmissionē. Gen. xiij. Dixitq; dñs ad abram. Egredere de terra tua. ⁊ de cognatione tua. ⁊ de domo patris tui. ⁊ veni in terrā quā monstrabo tibi. Et ꝓpter hoc ꝓmisit ei. Gen. xv. Respice celum ⁊ numera stellas si ꝓtes. ⁊ dixit ei: Sic erit semen tuum. Primo igitur recolit ꝓmissionē secundum ibi: Dixitq; vobis. Circa primū dicit sic.

m Cepitq; moyses explanare legē. addendo aliqua ad eius intellectū ⁊ eius declarationem. n Et dicere ea q̄ inferuntur sequunt. o Dñs deus noster locutus est ad nos in oreb. ⁊ ibi cum sit vertus ꝑ cōmunem debuisset ei credere absq; testatione: quod aut dicit subdit cum dicitur.

p Sufficit vo. q̄ in hoc mōte mansistis: q̄ filij isrl tam acceperant legē a dño vt hēt Exo. xx. ⁊ fecerāt tabernaculum ⁊ oia eius instrumēta ad diuinum cultum: vt hēt Exo. xxv.

q hoc monte mãsistis. Reuertimini & venite ad montē amorreoꝝ: & ad cetera q̃ ei ꝓxima sunt campestria atꝫ montana & humiliora loca ꝯ r meridiē: & iuxta littus ma- s ris terram chananeoꝝ & li- t bani vsq ad flumē magnū v euphratē. En inquit tradidi x vobis. Ingredimini & possi y dete eam: sup quã iurauit dñs patribus vr̃is abraam ysaac & iacob: vt daret illã eis & semini eoꝝ post eos. z Dixiq vobis illo in tēpe a Nõ possum solus sustinere b vos: quia dñs deus vr̃ mul- c tiplicauit vos. & estis hodie sicut stelle celi plurimi d Dñs deus patrū vr̃oꝝ addat ad hūc numerū multa milia et bñdicat vobis sic e locutus ē nõ valeo solus f negocia vr̃a sustinere: & põ g dus & iurgia. Date ex vo- h k bis viros sapiētes & gna- l ros: quoꝝ cõuersatio sit ꝓ m bata in tribub⁹ vr̃is: vt ponam eos vobis pricipes. n Tūc rñdistis mihi. Bona o res ē quã vis facere. Tuli- p q de tribub⁹ vr̃is viros sa q pietes & nobiles: & ꝯstitui r eos principes tribunos & s centuriones & quinquagenarios ac decanos q̃ docerēt t vos singula: pcepiq eis v dicens. Audite illos & qđ x iustū est iudicate. Siue ci- y uis sit ille siue ꝑegrin⁹ nulla erit distantia personarū z Ita puum audietis vt magnū: nec accipietis cuiusq a psonã: quia dei iudicium est. b Qđ si difficile vobis visum aliqđ fuerit: referte ad me: & ego audiam. Precepiqꝫ c oĩa q̃ facere debētis. Pro d fecti aūt de oreb trãsiuim⁹ p heremū terribilē & maximã solitudinē quam vidi- e stis p viam montis amorrei: sicut pceperat dñs de⁹ noster nobis. Cumq venis- f semus in cades barne: dixi vobis. Uenistis ad mõtem amorrei: quē dñs de⁹ vr̃ daturus ē vobis. Uide terrã quam dñs deus tuus g dabit tibi. Ascēde & possi de eã: sic locut⁹ ē dñs de⁹ nr̃ prib⁹ tuis. Noli timere h nec quicq paueas. Et accessistis ad me oēs atq dixi-

ca. & ordinati erant sup ppl'm tribuni & centuriones quinquagenarij & ceteri. vt h̃r Exo. xviij. & ideo nõ debebãt plus sua manere in mõte oreb s transire ad terrã sibi ꝓmissam. ideo subdit. q Reuertimini. nõ quia filij israel q̃ tunc erant ꝑos fuissent in terra ꝓmissionis s patres eoꝝ q̃ inde descēderant in egyptū. ꝓpter qđ Gen. xv. cap. dr̃ Generatõe aūt quarta reuertentur huc. et ideo s dicit. q Reuertimini & veni. ad mõ. amorreoꝝ. vbi describit terre ꝓmissionis magnitudinē. r Et iuxta li. maris. s. mediterranei sup qđ terra ꝓmissionis sita ē sm longitudinē suã. s Et libani. mõs ē in fine terre ꝓmissionis versus aqlonē: a quo denoiata ē terra q̃ ē circa mõtem illū. t Usq ad flumē magnum euphraten. et q̃ ptꝫ magnitudo terre sibi ꝓmisse: tñ nõ obtinuerūt eã totã vsq ad flumē euphraten ante tp̃us salomonis. v En inquit tra. vobis. i. tradã: & loquit de futuro p modū pteriti ꝓpter certitudinē verbi diuini: ita. n. certi debebant esse de ea obtinēda p auxiliū diuinū: ac si eã obtinerent õ ptῑ. quia sic factū fuisset: nisi peccatū eoꝝ impediuisset. ideo subditur. x Ingredimini & possi. eã. ac si dicat: null⁹ poterit vobis i aliq̃ resistere. qđ etiã ꝓbat p hoc qđ subdit y Sup quã iu. &c. lꝫ. n. verbū simplex ipsius dei sit certū tñ in ꝓmissione terre addidit iuramētū. vt h̃r Gen. xxij. vt de impletõe h⁹ ꝓmissionis nulla deberet eē dubitatio. addidit iuramentū. z Dixiq vobis. Hic replicat sm ꝓmissum. s. seminis multitudinē. qđ ondit ad impletum cū dr̃. a Nõ pos. so. su. vos. i. curã regiminis vr̃i. hoc dixit moyses ppl'o de cõsilio iethro. vt h̃r Exo. xviij. b Quia dñs de⁹ vr̃ mul. vos. sicut patribus ꝓmiserat. c Et estis ho. sicut stel. celi plurimi. i. ad modū stellarū multiplicati. sic. n. dixerat abrae Gen. xv. ca. Suspice celū & numera stellas si potes. & dixit ei. sic erit semē tuum d Dñs deus pa. ve. addat &c. sicut dictū fuit Gen. xv. qꝫ filij israel erãt multiplicãdi sicut stelle celi quãtū ad bonos & sicut puluis terre. Gen. xiij. cap. quãtū ad malos. & ideo quia fecerat moyses hic mentõem de multitudie eoꝝ ad modū stellarū. ideo subdit deprecando. Dñs addat ad huc numerū mlta milia. quia desiderabat ad multitudinē bonoꝝ & nõ maloꝝ. e Nõ valeo so. &c. quãtū ad spiritualia ꝓmouēda. f Et pondus. quãtū ad tpalia disponēda q̃ aggrauãt mentē ad modū ponderis. g Et iurgia. quãtū ad lites & iudicia pscindenda. & ideo subdit. h Date ex vo. viros. i. pollentes v̄tute animi. i Sapiētes in diuinis. k Et gnaros. in agibilib⁹ humanis. l Quoꝝ ꝯuer. sit ꝓbata. p claritatē vite & fame. m Ut po. eos pnci. ad regēdū mecū ppl'm. n Bona res &c. quia p hoc negocia citius & facilius expediebant. o Tuliq de tri. vr̃is. p electiõe & cõsensum vr̃m. p Uiros sapi. & nobiles. moribus & genere. quia sm qꝫ dicit Boeti⁹ de ꝯsol. Nobilitas generis quãtū ē de se videt ipsis nobilib⁹ quãdã necessitatē iponere ne a maioꝝ suoꝝ ꝓbitate degenerēt. q Et cõsti. eos pncipes in diuersis gradib⁹ & officijs. vnde subdit. r Tribunos. q̃ psunt mille. s Centuriones. q̃ centū: & sic de alijs. t Precepiq eis dicens. Audite illos: quia iudicium dꝫ dari cū maturitate & discretõe. ad qđ requirit qꝫ ptes diligēter audiãt. v Et qđ iu. ē iudicate. nõ diuertentes a iusticia aliq̃ pmio: nec fauore vel amicicia. ideo subdit. x Siue ciuis sit siue ꝑegrinus. quia cõciues solent magis diligi q̃ alieni. y Ita puū audietis vt magnū. hoc dicit. quia diuites solent magis honorari et audiri q̃ paupes qđ nõ dꝫ eē in iudicio. z Quia dei iu. ē. aliq̃ eñ iudicãt sicut ei⁹ ministri. & ideo si diuertant a iusticia directe faciūt ꝯ deū. a Qđ si diffi. vo. vi. &c. ita qꝫ non videatis clare qđ sit determinandū. b Referte ad me. vt determinē vobis qđ agēdū sit si sciam vel si nõ ad ꝯsiliū dñi referã. sicut feci õ filiab⁹ salphaad. vt dictū ē Nu. xxvij. c Profecti õ oreb Postq moyses narrauit pdicta bñficia. hic ꝯñr refert culpã cõmissam ex relatõe exploratoꝝ p quã fuit retardatū pmiū ꝓmissum õ ingressū terre ꝓmissiõis. Circa qđ moyses p replicat accessum ppl'i ad missiõis locū. scđo missionē exploratoꝝ ibi: Et accessistis. tercio pctm̃ cõmissum: ibi: Et noluistis ascēdere. quarto ꝓmissi ipedimētū ibi: Cū q audisset dñs. Circa pmū dr̃. Profecti aūt de oreb. qui alio noie vocat mõs synai. d Trãsiuim⁹ p here. terribilē. quia erãt ibi serpētes magni & scorpiões in multitudie sm qꝫ dr̃. s. viij. ca. Erat ibi serpens flatu adurēs & scorpio. e Per viã &c. i. p viã q̃ ducit ad illū mõtē p quē debebãt ingredi. sequit. f Et dixi vo. ve. ad mõ. amorrei. ondēdo vobis locū p quē debeatis terrã ingredi de mandato dñi vñ subdit. g Ascēde & pos. eã. quia dñs par⁹ ē iplere promissum. & quia noluerit statim intrare: s magis negociū retardare mittēdo pus exploratores. q̃ de diuinis directiõe diffidētes. ideo suo demerito ꝓmissū sꝫ peccare p qđ retardatus ē ingressus terre. h Et accessistis. hic ꝯñr replicat missionē exploratoꝝ q̃ pcessit ex importunitate ppl'i hoc petētis vt dictū fuit Nu. xiij. & hoc ē qđ dicit. h Et accessistis ad me oēs. i. cū tumultu & importunitate.

l Mirtamus vt.q. ꝓfi.ter. qualis sit. cui tñ dixisset deus
iſtam ee fluentē lacte t melle cui credere debebant.
k Et renūi. et. q. desiderēs de duīa directōe q erat eoꝝ
ductor. l Cuiꝰ mi. fer placuisset. hic accipit placere
ꝑ ꝓsentire: q hoc moysi simpliciter displicuit: vt dicta
fuit Nu. xiij. ca. sed
ꝓp ipoꝝ nutatē po
pli sup hoc consi
luit dīm. q rādit ei.
mittē explorato res
nō despiciendo ꝫ ma
gis animādēdo ipleri
penūs ꝓpli ad ma
lū suum: eo q male
credebat sequit. m
Deuertūq vsq ad
vallē boeri, sic nois
tus e locꝰ alle: eo q
expl atores inde re
uerūt botrum. vt dr
Nu. xiij. c. n Bo
na e terra te. hoc ꝺ
bū dixerūt chaleb
iosue cū. lꝫ ei sūt ex
ploratores cōmen
dasse terrā de fer
tilitate: tñ dixerunt
q impossibile erat
ꝓpl ipsum ꝓtrere
ꝓ qđ de ꝓfilio ex
ploratoꝝ filij israel
despati de ingressu
terre ꝓmissionis vo
luerūt reuerti i egyp
tū. Iosue aūt t cha
leb nō solū dixerāt
terrā ee bonā. ꝫ etiā
q ex admonitio dei
ab ip difficultate pos
sent obtinere ei. vi
dr Nu. xiij. ca. o
Et no. ascē. Hic de
scribit peccatuꝝ cō
missum multiplex.
primū fuit inobe cis
dr. Et no. ascē. ad
mādatū dñi t meū:
t chaleb t iosue ex
hortantis. sedm fuit
incredulitatis. qđ
notat ei dr. Et in
cre. tē. tertiuꝝ murmurationis ibi: Et
murmurastis. tertiū
blasphemie ibi. p
Quꝝ dixi. odit nos
dñs. cū tñ ecōtrario
signa certe dilectio
nis eis ostēdisset in
exitu de egypto t in
deserto. vt ꝓz in exo.
quinti possimus
tale cū dr. q Nū
cij ter. co. no. di. in ar. tē. hoc expositū ē Nu. xiij. vsq ibi
r Et dixi vobis. vos ꝓlādo. Ipe pugna. p vo. sicut fe
cit in egypto. interficiēdo ꝓgenitos egyptioꝝ: t subin er
gendo ꝓnouāē t ei⁹ exercitum. t in solitudine amalech
debellando. o Portauit te dñs tē. Diligēter te custo
diuit t nutriuit dando mānā. sicut solet mater custodire
t nutrire infantulū. t Et nec sic q. credi. ex q aggrauata
fuit pena eoꝝ. v Cuiꝰ au. dñs. hic pār deseruit diuini

1 stis. Odittam⁹ vitos q cō-
k sideret terrā: t renūcient p
qō iter debeam⁹ ascēdere:
et ad q̄s ꝓgere ciuitates.
l Cuiꝰ mihi sermo placuiss,
mihi ex vobis. xij. viros sin
gulos ō tribub⁹ suis. Qui
cū pretissent t ascēdissent i
m montana: venerūt vsq ad
vallē botri: t ꝓsiderāta ter
ra: sumētes de fructib⁹ ei⁹
vt oīderēt vbertatē attule
rūt ad nos atq; dixerunt.
n Bona ē terra quā dñs de
o us nr̄ daturus ē nobis. Et
noluistis ascēdere ꝫ incredu
li ad sermonē dei nr̄i murmu
rastis in tabernaculis ve
p stris: atq; dixistis. Odit
nos dominus⁹: t iccirco edu
xit nos de terra egypti: vt
traderet in manu amorrei
atq; deleret. Quō ascēde-
q mus. Mūcij terruerūt cor
nr̄m dicētes. Gens maior mi
nitudo ēt nobis statura p
ceriores. Urbes magnes ad
celum vsq; munite. Filios
r enachim vidimus ibi. Et
dixi vobis. nolite metuere
nec timeatis eos. Dūs de⁹
q ductor ē nr̄. p vob ipe pu
gnabit. sic fecit i egypto cū
cūctis videntib⁹. t i solitudie
s ipi vidistis. Portauit te dñs
de⁹ tu⁹ vt solet hō gestare
puulū filiū suum in oi via p
quā ambulastis donec ve
t niretis ad locum istū. t nec
sic q dē credidistis dño deo
vr̄o. q ꝓcessit vos in via. et
metat⁹ ē locū in q̄ tētoria fi
gere debētis nocte oīdēs
vobis iter p ignem. t die p

v colūnā nubis. Cuiꝰ audi
sset dñs vocē sermonū vr̄oꝝ
x irat⁹ iurauit ait. Nō vide
bit q̄s pūs de hoib⁹ genera
tionis hui⁹ pessime trā bonā
quā sub iuramēto pollicit⁹
sum patrib⁹ vr̄is ꝑter chaleb
filiū iephone. Ipe. n. vide
bit eā. t tibi dabo trā quam
calcauit. t filijs ei⁹. qz secu
y tus ē dñm. Nec mirāda in
3 dignatio in ꝓpm. cū mihi
q̄z ītatus dñs: ꝓp vos di-
x rexit. Nec tu ingredieris il
luc ꝫ iosue filius nun minis
tu⁹ ipe intrabit p te: Hunc
exhortare t robora t ipse
sorte terrā diuidet israelꝫ
z puulis vr̄is de qb⁹ dixistis q
a captiui ducerēt. t filij q hō
die bonū ac malū ignorant dis
tantiā ibi ingredientur. et
ipis dabo terrā t possi-
c debunt eā. Vos aūt reuer
timini: abite in solitudinē
b p viā maris rubri. Et rūdi
stis mihi. Peccauim⁹ dño
Ascendem⁹ t pugnabim⁹
sicut ꝑcepit dñs de⁹ nr̄. Cū
q̄s instructi armis ꝓgeretis
in mōtē. ait mihi dñs. Dic
ad eos. Nolite ascēdere ne
q̄s pugnetis. Nō. n. sum vo
biscū ne cadatis coram inimi
cis vr̄is. Locut⁹ sum t nō
audistis. ꝫ aduersantes ipe
rato dñi et tumētes suphia:
c ascēdistis i mōtem. Itaq;
egressus amorrei⁹ q habitat
i mōtib⁹ t obuiā veniēs p
f secut⁹ ē vos sicē solēt apes
ꝓsequi: t cecidit ō seir vsq;
horma. Cuiꝰ reuersi plo
raretis coram dño ꝫ audiret

colūnā nubis. Cuiꝰ audi
sset dñs vocē sermonū vr̄oꝝ
irat⁹ iurauit ait. Nō vide
bit q̄s pūs de hoib⁹ genera
tionis hui⁹ pessime trā bonā
quā sub iuramēto pollicit⁹
sum patrib⁹ vr̄is ꝑter chaleb
filiū iephone. Ipe. n. vide
bit eā. t tibi dabo trā quam
calcauit. t filijs ei⁹. qz secu
tus ē dñm. Nec mirāda in
dignatio in ꝓpm. cū mihi
q̄z ītatus dñs: ꝓp vos di-
rexit. Nec tu ingredieris il
luc ꝫ iosue filius nun minis
tu⁹ ipe intrabit p te: Hunc
exhortare t robora t ipse
sorte terrā diuidet israelꝫ
puulis vr̄is de qb⁹ dixistis q
captiui ducerēt. t filij q hō
die bonū ac malū ignorant dis
tantiā ibi ingredientur. et
ipis dabo terrā t possi-
debunt eā. Vos aūt reuer
timini: abite in solitudinē
p viā maris rubri. Et rūdi
stis mihi. Peccauim⁹ dño
Ascendem⁹ t pugnabim⁹
sicut ꝑcepit dñs de⁹ nr̄. Cū
q̄s instructi armis ꝓgeretis
in mōtē. ait mihi dñs. Dic
ad eos. Nolite ascēdere ne
q̄s pugnetis. Nō. n. sum vo
biscū ne cadatis coram inimi
cis vr̄is. Locut⁹ sum t nō
audistis. ꝫ aduersantes ipe
rato dñi et tumētes suphia:
ascēdistis i mōtem. Itaq;
egressus amorrei⁹ q habitat
i mōtib⁹ t obuiā veniēs p
secut⁹ ē vos sicē solēt apes
ꝓsequi: t cecidit ō seir vsq;
horma. Cuiꝰ reuersi plo
raretis coram dño ꝫ audiret

ꝓmissi ipeditionē. q; ꝓp peccatū ꝓpli ꝑdicti sola mort
fuit data a deo sup oēs viros q erant. xx. annoꝝ et vltra.
excepto chaleb t iosue t filijs leui. vt picti fuit Nu. xiij
co. ita q nullus eoꝝ intrauit terrā ꝓmissionis. ꝫ mō mī
sum in deserto. t retardata ē ingressio terre ꝓmissionis:
t hoc ē qđ dr. v
Cuiꝰ audi. no. vo.
ser. vr̄oꝝ iratus ad
punitēdū. t dixit
nō videbit quispiā
excepto ꝑdicto et
illis q̄ modū arrigerant. ex. annū. y
Nec mirāda in dig.
in ꝓpm. q tangra
uiter peccauit vt ꝑdi
ctus ēt. z Cuiꝰ
mihi q̄z iratus dñs
ꝓp vos dixerit.
Cōtrarie aūt videt
Nu. xx. c. vbi dr sic.
Dixitq; dñs ad moy
sen t aaron. q; non
credidistis mihi vt
sanctificaretis me co
rā filijs israel. nō in
troducetis hos po
pulos in terrā quā
dabo eis. ex q; ꝓp
dñs fuit iratus ꝓ mo
yseu ꝓp peccatū
suū. dōmq; peccatū
ꝓpli fuit occasio ipi
no moysi dissentiēdo
diuerbo dñi. t sic hō
quit hic. a Pro
pter vos. s. occasio
naliter. b Et filij
q hodie boni t ma
li ignorant distātiā
hoc dixit ꝑtis ad il
los. q adhuc nō ha
bebāt vsum rōnis.
c Vos aūt reuer
timini. tē. a ꝓcessu vīno
terrā ꝓmissionis.
d Et rūdi. mihi. ꝫ
describit pena amis
sa siue obstinatio.
s. n. filij israel audi
ta mia dñi ꝑdicta pe
nitēt de hoc q nō
ascenderāt ad terrā
promissionis sēm mā
dati dei: in nō fuit
vera pena. q; vole
bant accedere ad eā
sed ei⁹ ꝓhibitiōem. et
ipō aduersantiō fuerē
debellati. e ꝓpter ea.
f Itaq; egressus ē
amorreus. Nu. xxi.
hab aliter.

tendā q̄ oēs q descenderunt de cham filio Noe: nomie
generali vocant chananeū. ꝫ a diuersis filijs eius nomi-
nant ꝑtibus noibus. s. aliqui ethēi. alij amorrei. t sic
de aliis. ꝫ Nume. xxj. ca. ponit nomen generale hic ꝑ
ꝑte. f Sicut solent apes ꝓsequi. i. facilitet et animo-
tim. apes enim qñ aliquid ꝓsequunt volatilio turmatim
hoc faciunt. Ro. sa. exponit hoc de quodā genere muscē
rum que sunt filee apibus ꝫ bāt aculeos venenatos. t ip

qſi boies ab eis pungũt cadũt ꝛ mozimur: ſic nũc filij iſrl̃ cozã ſuis aduerſarijs eccidẽt. g Nec voci vre voluit acq̃eſcere. qz nõ retractauit ſuã ſntiam ſ magis firmauit
b Sediſtis g i cades barne mł. tpe. in hebzeo bẽ ſic. Et ſediſtis in cades vbi dul maizio: ſm dies q̃bus ſediſtis. i. ſm numerũ dier q̃ bus ſediſtis in alijs manſionibus. vt ex põt ra. ſa. qz ſm cũ tanto tẽpe ſederunt ibi quanto tpe ſede runt in alijs mãſio nib⁹ ſequentibus. i. xxx. annis. qz totum tpo quo ſederũt in cades. et alijs fuit .xxx. vlq; ad noz. vt bẽ ca. ſequẽti. includũ tur ĩ ibi dies in q̃bus ambulabãt.

Cap̃ĩn. xj.

(p) Rofecti q; inde zc. hic põr inducit moy ſes pplm replican do bñficia dei poſt legẽ datã ꝛ pmo bñficia collata tpe pa cis: ſecũdo data tpe belli circa medium but⁹ ca. Surgite ꝛ tranſite zc. Prima in tres ſm tres po pulos ꝫ quos ꝓhibiti fuerũt intre bel luz. ſcõa ibi. Cunq; trãſiſſem⁹ tercia ibi Poſtq̃ ãt. Prim⁹ pplꝰ ꝫ quẽ ꝓhibiti fuerunt bellare fuit pplꝰ ydumeoz qui deſcẽderãt de eſau. Circa qõ pmittit ꝓ hibitio belli ꝫ ydumeos. ꝛ ſcõo deſcri bit ſub diuerſ⁹ ver bis bñficioz exhibi tio illo tpe ꝛ pcedẽ ti q̃tum ad aliq̃d. ꝛ etiã ſeque. ibi: Dñs deus noſ⁹. Premitti tur q̃ modus deueniẽdi intra terrã idumeoz cũ dicit.

a Profecti q; inde. i. de cades. b Venimus in ſolł. que dr. ad ĩa. ru. zc. ꝓut bẽ ca. ꝓcedẽti. añq̃. n. peccaret pplꝰ decept⁹ ab explozatozib⁹ incedebat recteverſus mõ tẽ ſeir: q̃ ẽ in terra ydumeoz: q̃ poſt pcũ declinauerũt a vĩa recta. ꝛ magno tpe fuerũt vagabũdi p deſertũ: ꝛ po ſtea redierũt verſus montẽ ſeir. ꝛ q: filij eſau ne luerunt eis pcedere trãſitũ p terrã ſuã coacti ſunt declinare ꝛ cir cũire terrã illã quouſq; veniſſent vltra. vt bẽ Nũe. xx. ca. Et hoc ẽ q̃ ſubdit. Et circũiuimus montẽ ſeir zc. ꝓiter deſcribit ꝓhibitio belli ꝫ ydumeos cũ dr. a Trãſibi tis p termios. i. intra termino o. q: nõ intrauerũt terram coz. vt dcm fuit Nu. xx. ca. Fm ꝓhibitionẽ opinionẽ. ꝛ vi cet infra iſto ca. b Fratrũ vroz fi. eſau. vocat frẽs: q̃ iacob a quo deſcẽderũt filij iſrl̃ ꝛ eſau a quo ydumei. fra tres fuerũt vtrani. vt bẽ Geñ. xv. ca. c Et ti. vos. ti bunt. n. ne velient occupare terrã coz vel ſaltẽ ibidẽ ali q̃d malã facẽ pp q̃ negauerũt eis trãſitũ p eã. d Ne mo. ꝫ eos. ad pliũ pp ꝑticã denegatoz. e Neq; n. da. vo. de ter. coz. q: ex merito abzae a q̃ deſcẽderũt: ꝛ pmiſ

ſione ſibi facta illa terra fuit cõceſſa filijs eſau q̃ ex adiu torio dei expulerũt inde horreos q̃ erãt fortiſſimi. vt bẽ. ſ. eo. ca. f Cibos emetis ab eis. q: licz filij eſau nolẽtes eis ꝓcedere trãſitũ p terrã ſuã. ñ ꝑmittebãt eis cibaria ve nalia ad locũ vbi trãſibãt iuxta termios ſuos. g Dñs deus tuus. hic replł eank in generali bñ ficia toto illo tpe ex hibita cũ dr. Domi nus deus tu⁹ bñdi xit tibi. dãdo legem
b In oi ope ma. nuũ. ꝛ marie i ope tabernaculi ad cul tũ dei p⁹ legẽ datã.
i Mouit iter tuus. ducendo te in colũ na ignis ꝛ nubis.
k Quõ trãſi. ſoli. banc. in q̃ ſunt fpẽtes ꝛ ſcorpiones in multitudie ſeruãdote ab eoz leſiõe
l Per. xl. annos habitão tecũ. p ſpãle cultũ. m Et ni hil tibi defuit. qz de dit tibi mãna edu xit aq̃ de petra.
n Cunq; tranſiſſe. Hic deſcribit ſecũ dus ppłs. ſ. moabi tarũ. cũ q̃bus ꝓhibi ti fuerũt filij iſrl̃ bel lare. ꝛ pmittit mo dus veniẽdi ad ter rã coz cũ dr. Cũq; tranſiſſemus zc. ꝓiter ꝓhibet ꝫ eos bellã cũ dr. o Nõ pu. ꝫ moa. zc. cuius cã ſubdit cũ dr. Nõ et dabo tibi q̃ã ỗ ter ra eoz. p Quia fi. loth. tra. cã poſ. et hoc fuit ex merito abzae ꝛ pmiſſiõe ſi bi facta: ex hoc enim q̃ loth receſſit ỗ ba ram vt iret cũ abza am in terrã chanaa ꝛ cum eo fuit in egyptũ ꝛ redijt. vt bẽ Geñ. xij. ꝛ xiij. capł. abzaam reputauit eũ quaſi filiũ. q Emim primi fue. habi. eius. dicti ſunt aũt emim. i. terribiles. qz ex aſpectu ſue magnitudis alij terrebant. r Vt de enachim ſtir pe. enach fuit gigas de cui⁹ magnitudine ꝛ filijs ei⁹ dici tur Nu. xiij. c. q̃bus cõpati q̃ locuſte videbamur.

s Sicut fecit iſrl̃ zc. ex hoc dicit: aliq; q̃ Eſdras ſcripſit ꝓcipiũ b⁹ libꝝ. qz hic loquit de acq̃ſitõe terre filioz iſrael. q̃ tñ fuit acq̃ſita p⁹ mozẽ moyſi. ñ hoc dcm. ỗ. impro batũ ẽ. Ad ỗ dicendus eſt q̃ moyſes hic loquit de futuro p modũ ꝓteriti ad ondẽdũ certitudinẽ ipleriõis diuini ꝓ miſſi. Poſt etiã dicit q̃ loq̃t ỗ de ꝓterito q̃ã ad acq̃ſitõs terre ſeõ regẽ eſebõ ꝛ og regis baſan. q̃ fuit acq̃ſita viuẽte moyſe. ꝛ ab eõ ſcriberet libz iſtũ: cetera patẽt. t Poſtq̃ ãt. Hic deſcribit tercius ppłs. ſ. ammonitarũ contra quem ꝓhibiti fuit pluim. quia ammon ꝛ moab ex qui bus deſcenderũt ammonite ꝛ moabite fuerũt filij loth ỗ duabus ſuis filiabus. vt bẽ Geñ. xix. Quos deleuit de⁹ a facie eoꝝ propter meritum abzae cuius filius loth reputabatur.

vos: nec voci vre volũt ac
b q̃ſcere. Sediſtis g i cades barne multo tpe. Ca. ij.

a (p) Rofecti q; inde veni
mus in ſolitudinẽ q̃
ducit ad mare rubrũ: ſic mihi dixerat dñs: ꝛ circuiuimus montẽ ſeir lõgo tẽpe. Dixitq; dñs ad me: ſufficiat vobis circuire mõ tẽ iſtũ: ite ꝫ aq̃lone ꝛ pplo
a p̃cipe dicẽs. Trãſibitis p
b termios fratrũ vroz filioz
c eſau q̃ habitant in ſeir: ꝛ time bũt vos. Videte g diligẽ
d ter ne moueamini cõtra eos.
e Neq; n. dabo vobis ỗ ter ra eoz quãtũ põt vn⁹ pe dis calcare veſtigiũ: qz in poſſeſſionẽ eſau dedi mõtẽ
f ſeir. Cibos emetis ab eis pecunia ꝛ comedetis: aquã emptã haurietis ꝛ bibetis.
g Dñs de⁹ tuus bñdixit ti
b bi in oi ope manuũ tuaruz
i Mouit iter tuũ quõ trãſie
k ris ſolitudiem hãc magnã
l p. xl. annos habitans tecum
m dñs de⁹ tu⁹: ꝛ nihil tibi de
n fuit. Cunq; trãſiſſem⁹ fra tres nr̃os filios eſau q̃ ha bitabãt in ſeir p viã campe ſtre de helath ꝛ de aſiõga ber: Fenim⁹ ad iter qõ du cit in deſertũ moab. Dixit
o q̃ dñs ad me. Nõ pugnes ꝫ moabitas: nec ineas ad uerſus eos pliũ. Non enĩ dabo tibi quicq̃ de terra
p eoz: q̃a filijs loth tradidi
q eam in poſſeſſionẽ. Emim primi fuerunt habitatores eius ppłs magnus ꝛ validus ꝛ tãexcelſus vt ỗ enachim ſtirpe q̃ gigãtes crederentur: ꝛ eẽnt ſiles filioruz enachim. Beniq; moabite appellant eos emim. In ſeir aũt pius habitauerunt horei: quibus expulſis atq; deletis habitauerũt
s filij Eſau: ſicut fecit iſrl̃ in terra poſſeſſionis ſue: quã dedit illi dñs. Surgentes ergo vt tranſirem⁹ torrẽtem zareth: venimus ad eũ. Ips ãt quo ambulauim⁹ ỗ cadeſbarne vſq; ad trãſi tum zareth. xxx. ꝛ octo anno fuit: donec cõſumerẽt omnis ꝓgregatio hominũ bellatoz de caſtris: ſicut iurauerat dñs cuius man⁹ fuit aduerſus eos vt interirent de caſtro: uz medio.
t Poſtq̃ ãt vniuerſi ceciderũt pugnatores: locutus ẽ dñs ad me dicẽs. Tu trãſi

a Surgite. Hic ꝓfr inducit moyses ꝑplm ad dei t legis reuerentiā recolendo bñficia diuina rpe belli. t ꝑ recolit beneficia exhibita rpe belli gterni: scdo exhibenda rpe belli futuri ibi: Tostq; ds. Bñficia aūt exhibita i bello ꝓterito sunt regna acquisita ꝑ victoriā diuinitus data. Circa qđ ꝑ agit de terre acqsitiōe. Secundo de distributione acqsite ibi: Terram q; possidemus circa medium tercij capituli. Adhuc ꝑmo describit acqsitio regni seon. Secundo victoria ibi: percussimusq; . C Circa ꝑmū ondit belli cū eo et insta ex ꝑte filioꝝ israel. scdo insulta ei ge seon ibi: voluitq; seon. Circa ꝑmū ondit belli filiorū israel eē iustū ex mandato t ꝑcepto dñi q terrā vnius ꝑ voluntate sua ꝓt dare alteri: t hoc ē qđ dr. a Surgite t transite. t hoc cōtinuat sic cū ꝓcedentibus: t sunt verba dñi ad ꝑplm q̄ffert moyses. b Ecce tradidi in manu tua seon.

b dis hodie termios moab vbē noie ar: t accedēs in vicinia filioꝝ ammon caue ne pugnes ꝓ eos nec mouearis ad ꝓlīū. Mō. n. dabo tibi de tra filioꝝ āmon: q; filijs loth dedi eā i possessionē. Terra gigantū reputata est. t in ipa olim habitauerūt gigātes q̄s āmonite vocāt zomim: ꝑplс magnus t multꝰ t ꝑcere lō gitudis: sicē enachim q̄s dcle uit dñs a facie eoꝝ: t fecit illos habitare ꝓ eis: sicē fecerat filijs esau: q̄ habitāt i seir dclēs horreos: t terrā eorū illius tradens: quā possident vsq; in pñs. Eueos q̄q; habitabant in azerim vsq; gazam capadoces expulerūt: q̄ egressi de capadocia deleuerūt eos: t habitauerūt pro illis. Surgite t trāsite torrentē arnō. Ecce tradidi in manu tua seon regē esebon amorreū: t terram ei⁹ incipe possidere: t ꝓmitte aduersus eū ꝓlīū. Hodie incipiā mittere terroꝛē atq; formidinē tuā in ꝑplos: q̄ habitant sub oi celo: vt audiāt nois tui paueāt: t i mōtē ꝑturientiū cōtremiscāt. f Dolore teneāt. Obiit ḡnūcios de solitudie cademoth ad seon regē esebon ꝟbis pacificis dicens. Trāsibo ꝑ terrā tuā. Publica gradiēt. via. nō declinabimus neq; ad dexterā neq; ad sinistrā: alimēta pecio vende nobis vt vescamur: aquā pecunia tribue: t sic bibemus. Tantū ē vt nobis cōcedas transitum: sicut fecerūt filij esau q̄ habitant in seir: t moabite q̄ habitant in ar donec veniamus ad ioꝛdanē t trāseamus ad terrā quaz dñs deus nr daturus ē nobis. i Noluitq; seon rex esebon dare nobis transitū: q; indurauerat dñs deus tuus spīm ei⁹ t robustmauerat cor illius: ita vt traderet i manus tuas sicut nunc vides. Dixitq; dñs ad me. Ecce cepi tibi tradere seon t terrā eius: incipe possidere eā. Egressusq; ē seon obuiam nobis cū omi ꝑplo suo ad ꝓlīū in iasa t tradidit eum dñs deus nr nobis. ꝑcussimusq; eū cū filijs t oi populo suo: cūctasq; vrbes i tpe illo cepim⁹ interfectis habitatoꝛib⁹ earū viris t mulieꝛib⁹ t paulis. Mō reliq̄ mus in eis quicq̄ absq; iumentis: q̄ in ꝓtē venere ꝑdantium t spoljs vrbium quas cepim⁹ ab aroer q̄ est sup ripam torrētis arnō oppido qđ in valle sitū ē vsq; galaad nullā inuenit ciuitatē q̄ munita fuerit nimis: excepta cūctis ꝓmulgatis nr⁹ deus tradidit nobis. Vniuersa quoq; animātia ꝓdam ꝓlōgauimus nobis. Terram aūt filioꝝ ammon nō tetigisti: omnē ripā fluminis iaboc: et cūcta q̄ habitabant in montibus: et quecūq; ꝓhibuit dñs deus nr nobis. Reuertentes ascendimus p viā q̄ ducit basan: egressusq; ē og rex basan obuiam nobis cū omi ꝑplo suo ad ꝓlīū in edrai. Dixitq; dñs ad me. Ne timeas eum: quia in manu tua tradidi eum et omē ꝑplm eius: et terrā ei⁹. Facies ei sicut fecisti seon regi amorreo q̄ habitauit in esebon. Tradidit ergo dñs deus nr in manibus nr⁹ og quoq; et ꝑplm eius: ꝑcussimusq; eos donec ne vnus quidē residuus fieret ex eis. Tulimusq; omes ciuitates illius in tpe illo: nō fuit ciuitas quā nō ceperimus ex eis. Sexaginta vrbes vniuersa regio argob regnū og in basan. Omes istę ciuitates munitissimis muris: portis et vectibus. Absq; multitudine nimia ciuitatū ꝑuarū. Et subuertimus eas sicut fecimus seon regi esebon: interficientes omē virū et mulierē t paulos ciuitatū. Omia aūt animātia et spolia ciuitatū diripuimus nobis. Tulitq; tpe illo terrā de manibus duoꝝ regū amorreoꝝ q̄ habitabant trans iordanē a torrente arnō vsq; ad montē hermon. Sidonij aūt vocant hermon syrion: et amorrei appellant eū senir. Omes ciuitates planitiei et vniuersum galaad et vniuersum basan vsq; salcha et edrai ciuitates regni og in basan. Solus enim remanserat de stirpe gigantū. Ecce lectus eius lectus ferreus nōne ipe est in rabbath filioꝝ ammon? Nouē cubitoꝝ longitudo eius et quatuoꝛ latitudo in cubito viri. Possedimusq; terrā illā in tpe illo: ab aroer q̄ est sup riuū arnō: dimidiū montis galaad et ciuitates eius dedi rubē t gadi. Reliquū galaad et omē basan regnū og dedi dimidię tribui manasse: omis regio argob cū vniuersa basan q̄ dr terra gigantū. Iair filius manasse tulit omē regionē argob vsq; ad finē gesuri et maacathi: et vocauit ea ex nōie suo basan vocabulo iaoth vsq; in hodiernū diē. Machir aūt dedi galaad. Rubē aūt et gadi dedi de galaad vsq; ad torrentē arnō: mediū torrentis et finē eius: vsq; ad fluuiū iaboc qui est finis filioꝝ ammon. In solitudine aūt et iordane et finibus eius a cenereth vsq; ad mare solitudinis: mare salsissimū subter asedoth ad orientalem plagā. Precepi vobis in tpe illo dicens. Dñs deus vr dedit vobis terrā hanc in possessionē: armati ꝓcedite fratres vri filij israel omes robusti. Tantū vxores vre et paruuli et iumenta vestra sciui enim q̄ multa habetis iumenta: manebunt in ciuitatibus quas dedi vobis: donec dñs det requiē fratribus vris sicut et vobis: et possideant et ipi terrā quā dñs deus vr dabit eis trans iordanē. Et tunc reuertetur vnusquisq; ad possessionē suā quā dedi vobis. Iosue aūt precepi in tpe illo dicens. Oculi tui viderūt cūcta q̄ fecit dñs deus vr duobus regibus istis: sic faciet omibus regnis ad quę transibis. Ne timeas eos: quia dñs deus vr ipe pugnabit pro vobis. Rogaui dñm in tpe illo dicens. Dñe deus tu cepisti ꝓncipere seruo tuo magnitudinē tuā et manū robustā: quis enim est deus in celo et in terra qui possit facere opa tua et fortitudinē tuā imitari? Transibo et videbo terrā illā optimā q̄ est trans iordanē montē optimū et libanū. Iratus dñs ꝓpter vos exaudiuit me: et iurauit ne transirē iordanē nec ingrederer terrā optimā q̄ dabit dñs deus tuus tibi. Sed ascende in cacumē montis et leua oculos tuos contra occidentē et aquilonē et meridiē et orientē: et intuere eā oculis tuis: non enim transibis iordanē istū. Precipe iosue et robustū fac eum et confortā: iste enim ꝓcedet ante faciem ꝑpli huius et ipe sortietur eis terrā quā videbis. Mansimusq; in conualle contra domū phogor. Et nemo nouit sepulchrū eius vsq; in hodiernū diē. Centū viginti annoꝝ eram cū mortuus fuit: nō caligauerūt oculi eius nec fugit dentes eius. Defleuerūtq; eum filij israel in campestribus moab triginta diebus. Completiq; sunt dies fletus et luctus ꝑcussimusq; eos donec ne vnus quidē residuus fieret ex eis. Tulimusq; omes ciuitates illius in tpe illo: nō fuit ciuitas quā nō ceperimus ex eis. Sexaginta vrbes vniuersa regio argob regnū og in basan. Omes istę ciuitates munitissimis muris: portis et vectibus. Absq; multitudine nimia ciuitatū ꝑuarū. Et subuertimus eas sicut fecimus seon regi esebon: interficientes omē virū et mulierē t paulos ciuitatū. Omia aūt animātia et spolia ciuitatū diripuimus nobis. Tulitq; tpe illo terrā de manibus duoꝝ regū amorreoꝝ q̄ habitabant trans iordanē a torrente arnō vsq; ad montē hermon. Sidonij aūt vocant hermon syrion: et amorrei appellant eū senir. Omes ciuitates planitiei et vniuersum galaad et vniuersum basan vsq; salcha et edrai ciuitates regni og in basan. Solus enim remanserat de stirpe gigantū. Ecce lectus eius lectus ferreus nōne ipe est in rabbath filioꝝ ammon? Nouē cubitoꝝ longitudo eius et quatuoꝛ latitudo in cubito viri. Possedimusq; terrā illā in tpe illo: ab aroer q̄ est sup riuū arnō: dimidiū montis galaad et ciuitates eius dedi rubē t gadi. Reliquū galaad et omē basan regnū og dedi dimidię tribui manasse: omis regio argob cū vniuersa basan q̄ dr terra gigantū. Iair filius manasse tulit omē regionē argob vsq; ad finē gesuri et maacathi: et vocauit ea ex nōie suo basan vocabulo iaoth vsq; in hodiernū diē. Machir aūt dedi galaad. Rubē aūt et gadi dedi de galaad vsq; ad torrentē arnō: mediū torrentis et finē eius: vsq; ad fluuiū iaboc qui est finis filioꝝ ammon. In solitudine aūt et iordane et finibus eius a cenereth vsq; ad mare solitudinis: mare salsissimū subter asedoth ad orientalem plagā. Precepi vobis in tpe illo dicens. Dñs deus vr dedit vobis terrā hanc in possessionē: armati ꝓcedite fratres vri filij israel omes robusti. Tantū vxores vre et paruuli et iumenta vestra sciui enim q̄ multa habetis iumenta: manebunt in ciuitatibus quas dedi vobis: donec dñs det requiē fratribus vris sicut et vobis: et possideant et ipi terrā quā dñs deus vr dabit eis trans iordanē. Et tunc reuertetur vnusquisq; ad possessionē suā quā dedi vobis. Iosue aūt precepi in tpe illo dicens. Oculi tui viderūt cūcta q̄ fecit dñs deus vr duobus regibus istis: sic faciet omibus regnis ad quę transibis. Ne timeas eos: quia dñs deus vr ipe pugnabit pro vobis. Rogaui dñm in tpe illo dicens. Dñe deus tu cepisti ꝓncipere seruo tuo magnitudinē tuā et manū robustā: quis enim est deus in celo et in terra qui possit facere opa tua et fortitudinē tuā imitari? Transibo et videbo terrā illā optimā q̄ est trans iordanē montē optimū et libanū. Iratus dñs ꝓpter vos exaudiuit me: et iurauit ne transirē iordanē nec ingrederer terrā optimā q̄ dabit dñs deus tuus tibi. Sed ascende in cacumē montis et leua oculos tuos contra occidentē et aquilonē et meridiē et orientē: et intuere eā oculis tuis: non enim transibis iordanē istū. Precipe iosue et robustū fac eum et confortā: iste enim ꝓcedet ante faciem ꝑpli huius et ipe sortietur eis terrā quā videbis. Mansimusq; in conualle contra domū phogor. Et nemo nouit sepulchrū eius vsq; in hodiernū diē. Centū viginti annoꝝ eram cū mortuus fuit: nō caligauerūt oculi eius nec fugit dentes eius. Defleuerūtq; eum filij israel in campestribus moab triginta diebus. Completiq; sunt dies fletus et luctus

gnitudine ⁊ fortitudine: pōt tñ dici fm trāslatiōes nr̄am q̄ in hebreo pōit singulare, p plurali. sicut Exo. viij. Dedit musca grauissima. i. multitudo muscarū. cetera patēt vsq; ibi. ⁊ Nō fuit vicus. villa ē q̄ nō hz muros: ⁊ ciuitas villa est clausa muris. Caplm. iij.

a Tacq; conuersi.

b Hic ꝓr describit victoria de rege og. ⁊ primo describit occasio pugne: secō cōdatio victorie ibi: ꝙ cessimusq;. Circa p̄mū dr̄ sic. a Ita q; conuersi. ad primū dū iter nr̄m p⁹ cōbel laniōem seon. b Ascendimus q̄ iter basan. i. qō dicat ad basan. c Egressusq; ē og. ex hoc apparet cā quare moyses nō petiuit trāsitū verb pacificis ab isto og sicut fecerat a seon: qz iste og nō expectauit q̄ moyses ad terrā eius appropinquaret: ⁊ inde nūcios mitteret: ꝙ occupauit ipse mouēdo bellū iniustz filios isrl. d Dixitq; dñs ad me ne timeas eū. h dem̄ssi spālit ō og qz erat mire magnitudis: ⁊ fortitudis: vt ps. j. eo. ca. e Percussimusq; eū. Hic describit magnitudo victorie et ꝓ ex hominū interfectorū: ⁊ ciuitatū captarū ⁊ hdar maltitudie ⁊ ptz lra. Secō ex regis og magnitudie cū dr̄. f Solus q̄ppe og rē. de stirpe gigantū. Dicit aūt ra. sa. q̄ loquit h de gigātib⁹ q̄o interfecit chodorlaomor ⁊ socij eius. vt hr̄ Gen. xiiij. ⁊ de illa interfectōe euasit solus og: q̄ postea factus ē rex basan. vt dr̄. ⁊ fm hoc iste og diu vixerat: qz a tpe belli p̄dicti de quo euasit vsq; ad bellū in q̄o obijt fuerūt plus q̄ cccc. anni. g Et mōstrat le. ei⁹ fer. rē. de magnitudine eius og dicāt iudei q̄ a plāta ei⁹ vsq; ad camillā pedis erant. xxx. cubiti hūani: pat diffusi⁹ posui in li. Nu. xxj. ca. ⁊ qz iste passus vbi describit in mensura lecti eius. illā falsitatē destruit. ió ad colorādū p̄dictā falsitatē iudei querēt exponāt hanc lr̄am: dicāt. n. aliā q̄ in hebreo nō ē lectus ꝙ cuna in q̄ erat positus qñ erat puer: ⁊ qz iā tāte erat fortitudinis ⁊ magnitudis q̄ non poterat teneri nisi in cuna ferrea hūe. ix. cubitos vsuales in magnitudine. Sz hec expō assumit falsum. qz in hebreo nō hr̄ cuna sed lect⁹ vel stratū. vt magis ꝓprie loq̄mur: eadē ei⁹ dictio ē h hebraice q̄ hr̄ pō. vj. Lachzemis meis stratū meū rigabo. ⁊ Gen. xlix. Maculabit stratū ei⁹: ó lecto iacob cū eam cēt vir ꝓcreus de quo certū ē q̄ nō iacebat in cuna. Itē Iz puer de nouo natus sit minoris q̄ūtatis ꝙ in etate adulta tñ de cōi cursu hz q̄ūtatē pedalē vel parū plus respectu sui ipius in etate adulta. spaciū aūte a plāta pedis vsq; ad camillā ad plus nō ē nisi q̄rta pa lōgitudinis pedis. ⁊ lō si ficto indeo⁹ p̄dicta ō longitudine og cēt vera. qñ fuit de nouo natus: hz solū habuit. ix. cubitos vsuales in longitudine: ꝙ q̄ter. xxx. ad minus. s. cxx. ⁊ lō ad colorandū p̄dictā ficticēs seu falsitatē. Ha. sa. aliter exponit lr̄am p̄dictā ꝓcedens q̄ō hic hr̄. Lect⁹ ē nō cuna. ꝙ cū subdr̄. Nūs. ix. cubitos longitudis ad mēsurā virilis manus. dicit q̄ hoc ē intelligēdū de mēsura cubiti ipi⁹ og q̄ vocabat vir q̄ndas ex cellētiā. ⁊ ille cubit⁹ erat valde magnus Sz hec expō nō pt stare nec colorare p̄dictā falsitatē. qz sic tam dem̄ ē. longitudo ꝙ ē a plāta pedis vsq; ad camillā nō ē ad plus nisi q̄rta pa longitudis pedis. ⁊ lō si inter plantā pedis ⁊ camillā ipius og erant. xxx. cubiti visuales fm p̄dictas ficticēs: sequit q̄ tota longitudo pedis eius ad minus essz cxx. cubitoꝝ vt p̄dr̄ cū ē. Cubitus aūtē p̄tinet duos pedes fm cōiorē opinionē ⁊ veriores vt credo. fm aliās o pedē ⁊ dimidiū. ex ꝙ sequit q̄ cubit⁹ ipi⁹ og p̄tinebat. cccl. pedes cōes fm p̄dictas ficticnē vel ad min⁹ .clxxx. ⁊ p ꝓa lect⁹ ei⁹. ix. cubitoꝝ p̄tinebat nonles tāū i lō gitudie qō includit maximā absurditatē. qz nō posset fieri lectus ferreus tāte longitudis ⁊ latitudinis cōrrfidentis nec inuenirel tanta tāta mā ferri. nec artifex q̄ fecerat nec cētuꝝ qō dī i terra g Monstrat lect⁹ rē. i. in tali ciuitate. qz magnitudo p̄dicti lecti fere occuparet locū vni⁹ magne ciuitatis. ⁊ ido dicēdū q̄ hic accipit cubit⁹ visualis ⁊ cōs ꝙ p̄tinet duos pedes cōes vel ad min⁹ pedē ⁊ dimidiū. Et q̄ ptz q̄ lect⁹ ipi⁹ og erat bñ magnus. ix. cubitos lōgitudis. i. xviij. pedes cōes fm cōiorē opinionē de magnitudine cubiti. xviij. pedes cū dimidio fm alia. Moraliter q̄ interpretatur ꝓgregās: signat petrū q̄ sibi ꝓgregat iuḡtate: fm q̄ dr̄ pō. xl. Cor ei⁹ ꝓgregauit iuḡtate sibi. Unde fm Grego. Peccatū q̄ō p pniam nō deluit: mox suo pōdere ad aliud trahit. Lectus enim sunt allicientia ad peccatū. ⁊ de tinētia in tpo: sicut in lecto in quo iacet ꝓstratus: hz aūtē nouem cubitos longitudinis: ⁊ quatuor latitudinis: exemplū in peccato carnis: ⁊ sic pōt intelligi de aliis. Primus cubitus longitudinis est in esca. secūs in poculis. tercius in spectaculis. quartus in cantilenis delectatis. quintus in suauitate aromatū. sextus in multiplicitate donoꝝ gratis datoꝝ. septimus in mollicie lectoꝝ. octauus in applausu sociorū. nonus in turpi vsu mulierū. Latitudis ꝓpius cubitus ē delectatio. secūdus ē ꝓfectus. tercius opatio. q̄rtus ꝓtractus. q̄ntus interuentus inde: rigiditas ⁊ obstinatio tūc ē lectus ferreus. b Terrāq; posseditmus. hūr reco lit p̄dicte tre aḡsite distributo. q̄ assignata fuit duab⁹ tribub⁹ ⁊ dimidie. ⁊ pleni⁹ p̄tinet Nū. xxxij. ⁊ hoc ē qō dicitur. Et ciui. ij. de ruben ⁊ gad rē. ⁊ ptz lra vsq; ibi.

a Tacq; conuersi.

b Hic ꝓr describit victoria de rege og. ⁊ primo describit occasio pugne: secō cōdatio victorie ibi: ꝙ cessimusq;. Circa p̄mū dr̄ sic. a Ita q; conuersi. ad primū dū iter nr̄m p⁹ cōbel laniōem seon. b Ascendimus q̄ iter basan. i. qō dicat ad basan. c Egressusq; ē og. ex hoc apparet cā quare moyses nō petiuit trāsitū verb pacificis ab isto og sicut fecerat a seon: qz iste og nō expectauit q̄ moyses ad terrā eius appropinquaret: ⁊ inde nūcios mitteret: ꝙ occupauit ipse mouēdo bellū iniustz filios isrl. d Dixitq; dñs ad me ne timeas eū. h dem̄ssi spālit ō og qz erat mire magnitudis: ⁊ fortitudis: vt ps. j. eo. ca. e Percussimusq; eū. Hic describit magnitudo victorie et ꝓ ex hominū interfectorū: ⁊ ciuitatū captarū ⁊ hdar maltitudie ⁊ ptz lra. Secō ex regis og magnitudie cū dr̄. f Solus q̄ppe og rē. de stirpe gigantū. Dicit aūt ra. sa. q̄ loquit h de gigātib⁹ q̄o interfecit chodorlaomor ⁊ socij eius. vt hr̄ Gen. xiiij. ⁊ de illa interfectōe euasit solus og: q̄ postea factus ē rex basan. vt dr̄. ⁊ fm hoc iste og diu vixerat: qz a tpe belli p̄dicti de quo euasit vsq; ad bellū in q̄o obijt fuerūt plus q̄ cccc. anni. g Et mōstrat le. ei⁹ fer. rē. de magnitudine eius og dicāt iudei q̄ a plāta ei⁹ vsq; ad camillā pedis erant. xxx. cubiti hūani: pat diffusi⁹ posui in li. Nu. xxj. ca. ⁊ qz iste passus vbi describit in mensura lecti eius. illā falsitatē destruit. ió ad colorādū p̄dictā falsitatē iudei querēt exponāt hanc lr̄am: dicāt. n. aliā q̄ in hebreo nō ē lectus ꝙ cuna in q̄ erat positus qñ erat puer: ⁊ qz iā tāte erat fortitudinis ⁊ magnitudis q̄ non poterat teneri nisi in cuna ferrea hūe. ix. cubitos vsuales in magnitudine. Sz hec expō assumit falsum. qz in hebreo nō hr̄ cuna sed lect⁹ vel stratū. vt magis ꝓprie loq̄mur: eadē ei⁹ dictio ē h hebraice q̄ hr̄ pō. vj. Lachzemis meis stratū meū rigabo. ⁊ Gen. xlix. Maculabit stratū ei⁹: ó lecto iacob cū eam cēt vir ꝓcreus de quo certū ē q̄ nō iacebat in cuna. Itē Iz puer de nouo natus sit minoris q̄ūtatis ꝙ in etate adulta tñ de cōi cursu hz q̄ūtatē pedalē vel parū plus respectu sui ipius in etate adulta. spaciū aūtē a plāta pedis vsq; ad camillā ad plus nō ē nisi q̄rta pa lōgitudinis pedis. ⁊ lō si ficto indeo⁹ p̄dicta ō longitudine og cēt vera. qñ fuit de nouo natus: hz solū habuit. ix. cubitos vsuales in longitudine: ꝙ q̄ter. xxx. ad minus. s. cxx. ⁊ lō ad colorandū p̄dictā ficticēs seu falsitatē. Ha. sa. aliter exponit lr̄am p̄dictā ꝓcedens q̄ō hic hr̄. Lect⁹ ē nō cuna. ꝙ cū subdr̄. Nūs. ix. cubitos longitudis ad mēsurā virilis manus. dicit q̄ hoc ē intelligēdū de mēsura cubiti ipi⁹ og q̄ vocabat vir q̄ndas ex cellētiā. ⁊ ille cubit⁹ erat valde magnus Sz hec expō nō pt stare nec colorare p̄dictā falsitatē. qz sic tam dem̄ ē. longitudo ꝙ ē a plāta pedis vsq; ad camillā nō ē ad plus nisi q̄rta pa longitudis pedis. ⁊ lō si inter plantā pedis ⁊ camillā ipius og erant. xxx. cubiti visuales fm p̄dictas ficticēs: sequit q̄ tota longitudo pedis eius ad minus essz cxx. cubitoꝝ vt p̄dr̄ cū ē. Cubitus aūtē p̄tinet duos pedes fm cōiorē opinionē ⁊ veriores vt credo. fm aliās o pedē ⁊ dimidiū. ex ꝙ sequit q̄ cubit⁹ ipi⁹ og p̄tinebat. cccl. pedes cōes fm p̄dictas ficticnē vel ad min⁹ .clxxx. ⁊ p ꝓa lect⁹ ei⁹. ix. cubitoꝝ p̄tinebat nonles tāū i lō gitudie qō includit maximā absurditatē. qz nō posset fieri lectus ferreus tāte longitudis ⁊ latitudinis cōrrfidentis nec inuenirel tanta tāta mā ferri. nec artifex q̄ fecerat nec cētuꝝ qō dī i terra g Monstrat lect⁹ rē. i. in tali ciuitate. qz magnitudo p̄dicti lecti fere occuparet locū vni⁹ magne ciuitatis. ⁊ ido dicēdū q̄ hic accipit cubit⁹ visualis ⁊ cōs ꝙ p̄tinet duos pedes cōes vel ad min⁹ pedē ⁊ dimidiū. Et q̄ ptz q̄ lect⁹ ipi⁹ og erat bñ magnus. ix. cubitos lōgitudis. i. xviij. pedes cōes fm cōiorē opinionē de magnitudine cubiti. xviij. pedes cū dimidio fm aliā. Moraliter q̄ interpretatur ꝓgregās: signat petrū q̄ sibi ꝓgregat iuḡtate: fm q̄ dr̄ pō. xl. Cor ei⁹ ꝓgregauit iuḡtate sibi. Unde fm Grego. Peccatū q̄ō p pniam nō deluit: mox suo pōdere ad aliud trahit. Lectus enim sunt allicientia ad peccatū. ⁊ de tinētia in tpo: sicut in lecto in quo iacet ꝓstratus: hz aūtē nouem cubitos longitudinis: ⁊ quatuor latitudinis: exemplū in peccato carnis: ⁊ sic pōt intelligi de aliis. Primus cubitus longitudinis est in esca. secūs in poculis. tercius in spectaculis. quartus in cantilenis delectatis. quintus in suauitate aromatū. sextus in multiplicitate donoꝝ gratis datoꝝ. septimus in mollicie lectoꝝ. octauus in applausu sociorū. nonus in turpi vsu mulierū. Latitudis ꝓpius cubitus ē delectatio. secūdus ē ꝓfectus. tercius opatio. q̄rtus ꝓtractus. q̄ntus interuentus inde: rigiditas ⁊ obstinatio tūc ē lectus ferreus. b Terrāq; posseditmus. hūr reco lit p̄dicte tre aḡsite distributo. q̄ assignata fuit duab⁹ tribub⁹ ⁊ dimidie. ⁊ pleni⁹ p̄tinet Nū. xxxij. ⁊ hoc ē qō dicitur. Et ciui. ij. de ruben ⁊ gad rē. ⁊ ptz lra vsq; ibi.

a Et terminos cenereth. nomen est lacus magni q̄ quer trāsit iordanis fluui⁹: t vocat in euāgelio mare cenereth a q̄dam vilā sic nomata sup lut⁹ est ista t mare tyberiadis a q̄dam alia ciuitate sita in ei⁹ littore: t mare galilee q̄ est in pta galilea regione. b Usq; ad mare deserti qđ est salsissimū. nomē est alterius lac⁹ in q̄ cadit iordanis fluui⁹: t est in loco vbi submerse sunt .v. ciuitates de q̄b⁹ habetur Genesis. xix. t de isto lacu dictū fuit Numeri. xxxiij. ca. Vocat aūt mare more hebraici simplicis sm quēlibet cōgregatiōē aq̄rum notabile mare vocat sm illū Gen. j. Congregationē aq̄rum appellauit maria. c Expediti p cedite. b dē de viris bellatoribus duarū tribuū t dimidie q̄ tas hēbant terrā assignatam t ciuitates marratas in qb⁹ reliquerūt vxores suas t puulos t familias et iō poterant p̄cedere ad bella magis expedite q̄b⁹ alij q̄ duxerāt secū vxores suas t puulos t familias.

d Josue aūt postq̄ ē explicauit beneficia gesta i bellis p̄teritis. b nūc explicat pbanda i bello futuro: t b teēū fit ad inducendos filios isrl ad dei reuerentiā t obseruantiā legis. t dēmdit in p̄cipalem t incidentalem sēsū sibi. Precepitq; sum Circa primū moyses ex victoria cōcessa filijs isrl de p̄terito assecurat. b cōcedendis i futuro q̄ sm q̄ dicit de. Pre. Preteritaq; rerū exhibuit futuraq; ē certitudo t p̄sta e Precat⁹. Hec ē pa inadditalis: ex hoc em q̄ moyses ex dei admonitio duos reges debellauerat: t terrā eoz distribuerat: vt p̄dictū ē: opinat⁹ fuit q̄ debū dū sibi desh Nume. xx. f. q̄ nō iteraret terrā p̄missionis nō ēt verbū iste diffinitiue h̄ magis cōminatiōis: q̄b⁹ frequenter retractat: sicut illo Jone. iij. Adhuc xl. dies t nineue subuertetur. t nō aduit dñs vt introiret iordanē ex t videret terras p̄missionis: ac diuideret: t b est q̄ dī b f Dñe de⁹ tu ce pisti ostendere seruo tuo magnitudinē tuā t manū robustā. Quis enī in celo vel in terra q̄ facere possit opera tua t fortitudinem tuā. Transibo igit t videbo terrā hāc optimā trans iordanē: t montē istū egregiū t libanum. Iratusq; est dñs mihi p̄ter vos: nec exaudiuit me: t dixit mihi Sufficiat tibi: ne q̄re vltra loq̄re de hac re ad me. Ascende o cacumē pbasge et oculos tuos circūfer ad occidentem t ad aquilonē: austrūq; et orientē: aspice. Nec enim p transibis iordanē istū. Pre q cipe iosue t corrobora eum atq; cōforta: q; ipe p̄cedet pplm istū t diuidet eis terrā quā visur⁹ es. Mānsimusq; i valle p̄xta phanū phogor

torrētis arnon: vsq; ad mediā ptē mōtis galaad: t ciuitates illius dedi ruben t gad. Reliquā aūt ptē galaad t oēm basan regni og: tradidi medie tribui mānasse oēz regionē argob. Cunctaq; basan vocabat terra gigantū. Jair filius manasse possedit oēz fgionē argob vsq; ad terminos gessuri t machati. Vocauitq; eā in nomine suo basan anothiair. id est villas Jair vsq; in p̄sentem diē. Machir q̄z dedi galaad t tribub⁹ ruben t gad dedi ō terra galaad vsq; ad torrentē arnon medium torrēs t cōfinū vsq; ad torrentē ieboc: q̄ est terminus filioz ām on: t planiciem solitudis atq; iordanez: t termios cenereth b vsq; ad mare deserti qđ ē salsissimū ad radicē mōtis phasga p̄tra orientē. Precepiq; vobis in tpe illo dicens. Dñs de⁹ vr dat vobis terrā hāc i hereditatē: expedīti p̄cedite frēs vros filios isrl oēs viri robusti absq; vxorib⁹ t puulis atq; iumētis. Noui enī q̄ plura hēatis pecora t in vrbibus remanere debebūt q̄s tradidi vobis: donec req̄em tribuat dñs frib⁹ vris sicut vobis tribuit: t possideant ipi et terrā quā datus ē eis trans iordanē: tūc reuertet vnusq;sq; i possessionē suā quā dedi vobis.

b Josue q̄z in tpe illo p̄cepi dicēs. Oculi tui viderunt q̄ fecit dñs de⁹ nr duobus regib⁹: sic faciet oib⁹ regnis ad q̄ trāsiturus es. Ne timeas eos. Dñs enī de⁹ vr pugnabit p vob⁹ Precatusq; sum dñm in tpe illo dicēs. Dñe de⁹ tu cepisti ostendere fuo tuo magnitudinē tuam manūq; fortissimā. Neq; n. ē alius de⁹ vel i celo vel i tra q̄ possit facē opa tua t fortitudinē tue. trāsibo igit t videbo terrā hāc optimā trans iordanē: t montē istū egregiū t libanum. Iratusq; est dñs mihi p̄ter vos: nec exaudiuit me: t dixit mihi Sufficiat tibi: ne q̄re vltra loq̄re de hac re ad me. Ascende o cacumē pbasge et oculos tuos circūfer ad occidentem t ad aquilonē: austrūq; et orientē: aspice. Nec enim p transibis iordanē istū. Precipe iosue t corrobora eum atq; cōforta: q; ipe p̄cedet pplm istū t diuidet eis terrā quā visur⁹ es. Mānsimusq; i valle p̄xta phanū phogor

I Iratus est mihi dñs p̄pter vos. id est dñs retulit ad me⁹ moysi i echo Deuteronomij: q̄b⁹ bf. Nume. xx. cui⁹ pena occasio fuit murmuratio populi: vt supra dictum est ca. j. m Nec exaudiuit me. verbū suū retractando: h̄ magis p̄mittendo: q̄tū ad b q̄ trans nō intraret: p̄cessit m q̄ eam aperta mira caligine videret vnde subdit. n Ascende cacumen pbasge. nomē ē mōtis.

o Et oculos circūfer ad orientē. cū nō accipit b oriēs t occidens auster t aq̄lo .p̄ut sunt termini totius fre hic habitabilis. q̄ non fuit ostia moysi h̄ p̄ut significant terminos terre p̄missionis q̄ Moyses vidit oculis corpalib⁹ tota trā p̄missionis a finio ei⁹ australi vsq; ad aq̄lonē: t ab orientali vsq; ad occidentalē. p Preci. io. vt recipiat regimē populi t labores i acq̄rēdo terrā t diuidendo.

q Et corrobora eū atq; cōforta. Tunc bat eū iosue ne sic moyses mgr⁹ fa⁹ ab ingressu terre t ei⁹ diuisione fuerat impedit⁹: ipa t ipe q̄ non erat tāte placionis: multoties tuo impedirēt. t nō obstante voluit eū assecurare de trāsitu t diuisione: iō sequit. Ipe

precedet pplm istū t diuidet eis terrā ꝛc. Addūo.

f Visio terre p̄missionis quā moyses petebat a deo intelligat de visione corpali nō nō modice admirationis dignū. vī cur moyses q̄ tāte placidis erat vt de eo dicerēt. q̄ in oi domo mea fidelissim⁹ ē: t palā t nō per enigmata t figuras dñm videt ꝛ. Nume. xij. cū tanta affectione t tam ardēs instantia peteret videre a deo terrā illā trans iordanē: t mōtē illū egregiū nō trāsiret iordanē. p̄terea cū ad eū b impetrandū ut faceret memoriā maximorum operū q̄ deus sibi ostenderat. ad hoc cū dicit: tu cepisti ostendere seruo tuo ꝛc. Neq; enī alius deus in celo et in terra q̄ posset facere opa tua. in q̄ videt magnificare bñficia permonē q̄si cōquādo cū his potissimis: q̄ tam deus sibi ostēderat: nō inter illa sit modica vel nulla cōparatio. Hāc pria magnalia q̄ moysi fuerūt ostēsa de q̄bus b fit mētio pcedebat ad oipotentiā diuinā. t ad magnā po

b o

pulī dei vtilitatē: sicut rectōr egyptiaca: t datio legis t
d eductio p deserti t bestiā. Q; ā moyses trāsiret iordanē
t videret illā terrā corporaliter nihil boy fuisse vel esse intelli-
dit. Sed qō dā expositores hebreoy dicūt q; hoc faciebat
moyses vt ppls iste magis diligeret terrā illā cui⁹ visio tā
desiderabilis erat a
viro rite pfectōso ꝫ
p nō vī cōuenienter
posse: qui si sic moyses
p ꝫ petebat p modū ti
tionis vt ppls hoc
oīderet nō q; in cor-
de sic bñt: qō nō pti
net ad vir dei. vñ vī
alīt dicendū: q; moy
ses desiderabat illaz
terrā visē ex deuotio-
one quā hēbat ad il-
la q fuerāt ibi sctī. s.
īmolatio ysaac q fu
it celebrata in mōte
moria vbi de⁹ pcessit
t nūramēto solēnissi
mo firmauit q; in se
mine abrae. t. xpo be
nedicerent oēs gen-
tes: patet fuit large
oīsum. ō. xpō. xxij.
in addītōe. iiij. t sbo
fecit ꝫ mentionē de
mōte di. Et mones
istū egregiū: t q̄a ex
fide erā ꝓnoscebat
q; i illo mōte posset
ibi templū fuisset e-
dificatum de lignis libani erat offerēd⁹ xpō t doctrinam
saluti ibi docur⁹: iō fecit mentionē de libano di. Monē
istū egregiū t libanū t generaliter desiderabat terrā totaz
videre: vz i ysa: q; p totā terrā ꝓmissiōis. s. iudeā: galyleā:
t trans iordanē xpō ingressur⁹ erat ꝑdicādo t docēdo t mi
rabilia faciēdo: vt in hystoriis euāgelistaz pz. vñ Moy
ses egi videre petebat corpalē visionē terre: b tñ erat ꝓpter
visionē spūalē supradictā. Numq; si rōe huī⁹ deuotionis
moyses petisset videre terrā illā: q; erā hodie fideles cri
stī videm⁹ in longinqs regiōes pegrinari. vt loca scā visi-
tent: ꝫ de⁹ vt suā iusticiā oīderet etiā circa sctōs nolunt si-
bi cōcedere illā visionē de ꝓpīq; tñ alōge di. Ascēde ad
cacumē phasge t oculos circūfer ad occidentē ꝛc. In vi-
tis eīs plectī modica exercitatio corpis in reb⁹ ad deuotī-
onē exercitandā⁹ nīs opat: sicut taliuz magna exercitatio in
mun⁹ deuotionā fm ꝑbm. Actuoz act⁹ est fm dispositi-
onez passi. Est etiā b alia rō q; hī in glo. vbi sic dī. Magna
dispēsatiōe factū ē: vt moyses q; est typ⁹ legis nō introduce
ret ppls in terrā ꝓmissionis: q; lex neminē ad pfectū ad-
duxit. Sz iosue typ⁹ xpī q; saluator: inceptā tamē duxit
pcepto ppls i terrā ꝓmissōis introduxit. B in glo. Que
quidem expositio ꝛs allegorica sit multū tñ correspōdet ꝛa-
li: vt patet considerāti. Ca. xxij.

a Et nūc isrl. Postq; moyses induxit ppls ad dei re
c uerentiā t legis obseruantiā: b ꝑtr incipit explica-
re legē t explanare t ꝫ replicat explanādo legislā-
tionē. scdo legē ipas ca. v. Adhuc circa ꝓmū ꝓmittit dicta
explanatio. scdo infert intēta cōclusio ibi. Ista ē lex. Pāa
i duas: in prē principalē t incidētalem: scdā ibi. Tunc sepa
rauit. Circa ꝓmū describet ꝓ modū replicatōis t explana
tionis legis eminētia: scdo legislatoris: ibi. Nec ē alia na-
tio ꝛc. Eminētia vo legis ꝫ ostēdit effectu: q; est ꝓlōgare vi
tam: t multiplicare possessionē tpalem: si lex obseruet. et
B est qō dī. Vt faciēs ea viuas t ingrediēs terrā possideas
scdo ex ei⁹ pfectōe cū dī. b Nō adderis ad templū ꝛc.
Illō em ꝓceptū ē: qō nō hz aliq̄d ingrūā aut diminutū.
Cōsiderandū tñ q; hic ꝓbrbek additio deprauātōis intellectū
legis: nō āt additio declarātōis aut illucidātōis: fm q; scribitur
Eccl. xxxiij. Qui elucidāt me vītā eternā hēbūt. Q; āt ob-
seruātia legē ꝓlōger vītā: ostēdit p b q; violatores legis per
ydolatriā fuerāt oēs mortui: t ob
ſcr uīti: t ꝫ est q; dicit.
tis opere. Hec em est vīa
b sapientia t intellect⁹ coram
ppls: vt audiētes vniuer-
si ꝓceptā hec dicāt. En po
pulus sapiens t intelligēs
c gens magna. Nec est alia
f natio tā grandis: q; habeat
deos appropinqntes sibi.
g sicut de⁹ noster adest cun-
ctis obsecrationib⁹ nostris.
Que em est alia gens sic i
clita vt habeat cerēmonias
iustaq; iudicia t vniuersaz
legem quam ego proponā
hodie ante oculos vestros?
Custodi igitur temetipm t
a animam tuaz solicite. Ne
obliuiscaris verborū que
viderunt oculi tui: t ne ex-
cidant de corde tuo cūctis
diebus vite tue. Docebis
ea filios ac nepotes tuos:

Oculi vīdi videūt ꝛc
t ps̄lka de ydolatria
predicta: t de morte
ydolatraz dicūt fuit
Hūme. xxv. Scio oī-
dimur eminētia legis
et ei⁹ cōdūctōe cū dī.
c Hec ē em vīa sa-
pientia. i. sapida scia
q; ducit ad dei amo-
rē. Sapia āt ꝓbor
magis educebat ad
elationis tumorem.
d Et intellect⁹ coīa
ppls. intellect⁹, ppe
dī bitus ꝓncipiozuz
de q; bitate non est
hesitatō: t p hūc mo
dū lex diuia vocatur
intellect⁹: q; ei⁹ bitas
est certissima certitu
dine adhesiōis: licet
nō certitudie euidē-
tie. Ité sicut ea q; ma
nifeste sequuntur ex
ꝓncipijs p se notis
absq; hesitatōe tenēt
vera. q; āt repugnant
repudiant: tamē fal-
sificā q; sequunt ex diuina lege dīs tāq; vera approbāt
t q; repugnāt tāq; falsa repudiari e Nec est alia natō.
Hec replicat explanādo eminentia legislatoris q; possis-
me apparuit i datōe legis: qua ꝓdē eminentia ḡmor ostē-
dit: q; pāo singillatim explicant. scdo vt meli⁹ cōmenden
tur memorie: insīt breuī⁹ replicant: ibi. Interroga de die-
bus antiqs. Illoz āt q; mor: primū est benignitatis amor.
scdm q; dicit terrorē: ibi. Ne obliuiscaris. tertiū q; dicat⁹ vul-
cor: ibi. Vos āt tulit. q; tū seueritat⁹ rigor: ibi. Caueneq; tū
obliuiscaris. Primū āt ostēdit p b q; dño filijs isrl familia-
riter cōdescēdebat vz in descēsu mōis q; dūc: t in ppīs al
locutōe: in legis datōe: t ceteris alijs bñficijs. t ꝫ ē qō dī.
c Nec est alia natio tam grādis. nō numero vel corpali q;
litate ꝫ dignitate. quia multe alie nationes fuerunt maio-
res in fortitudine t multitudine ꝫ ista fuit dignior: aliqn in
q; rum accepit legē diuinā⁹ datam dispōnēte ad cristuz
qui erat nasciturus fm carnē ex iudeis in quo consistebat
maxima dignitas illius populi. f Que habeat deos
appropinquantes sibi. cōdescēdentes t dicit deos i plura
li: quia alie nationes colebant pluraliter deoz.
g Sicut dño deus nr adest. licet em demones in ydolis
gentiū aliqn darent eis responsa: hoc tamen erat raro. erāt
etiā illa responsa obscura t in ambigua: t p cōsequens de
ceptiua. sicut illud. Rio te Eacida Romanos vincere pos
se. p qō decept⁹ pugnauit Pyrrhus t fuit dubium⁹: posse
em vincere poterat referri ad ipm vel ad romanos: t ipse
remisit ad se: qō ad romanos fm dicatē erat referendum.
Vba āt dñi sp̄ūt vera t nullo mō deceptiua: familiaritas
qua ostēdit deus filijs isrl in ve. te. fuit figura illi⁹ maxie
familiaritatis qua nobis ostēdit in beneficio sue incarnatī
onis: de q; hī Joh. j. Verbū caro factū ē t habitauit i nobis
ꝛc. t q; diuina familiaritas requirit mundiciā cordis t cor-
poris: iō concludit. Custodi igit temetipm t aiam tuam
solicite. t sequit. a Ne obliuiscaris. b ꝑtr ostēdit sue po
testatis terrorē: q; sicut amor attrahit ad bonūnita terror re
trahit a malo: t iō sicut in datōe legis alloquādo populū

ostendit eis sue benignitatis amore: ita p signa terribilia
q̄ nunc fiebāt. l. tonitrua t choruscationes t filia incussit sue
trīo amore t pīo obdit ꝓpositū: scdo ex b infert corre-
lariū: ibi. Custodite igit. Circa pmū dī a Ne obliuiscā
ris verboꝝ q̄ viderūt oculi tui. de qb⁹ dt Exo. xx. Cuemo
ār pplus videbat vo-
ceo t lāpades t sonī
tū buccine montisq̄
fumigantē t pterriti
ac pauore pcussi dī.
t b ē qd sequit. Et dī
cant timere me. sequit
b Et ondit vobis
pactū suū. i. legē suā
quā ad decē precepta q̄
dedit immediate: t q̄
quā ad alia precepta
dedit mediātē mo-
sē t sic pz lra.
c Custodite igit. b
pār cōcludit correla
riū. l. q̄ lapsa sint ea
quāe legis nō appa
ruit figura alicuius
creature vīcētis: t b
est qd dt. c Custo
dite igit sollicite aias
vras. l. a culpa ydola
trie cui⁹ cā subdit.
d Non vidistis ali
quā similitudinē: t iō
pīo ꝓhibet latrians
impendi creature vi
denti sb celo: cui dici-
tur. Ne forte decepti
faciatis vob sculptā
imaginē t. scdo cō
gruo celestib⁹ cum
dī. Ne forte elevans
oculos i celū t. t sub
dit causa cum dt.
e Que creauit dūs
deꝰ tuꝰ in ministeriū
cūctis gētib⁹. t ideo
sinat creature hūane
nō ds impēdi latria
multorum⁹ coꝝpib⁹
celestib⁹ q̄ ꝓter do-
minē sunt scā. vnde
t mor⁹ celi ad cōple
tionem numeri dēo
rum ordinat. t iō ipo
cōplēto cessabit. vi
bi apoc. x. Juravit p
viventē in scla scl⁹o-
rum q̄ tpo amplius nō erit.
f Vos āt tulit hic
ar describit i legisla
tore pietatis dulcor
per doc q̄ filios ist
ima mera pietate e-
duxit de egyptiaca
seruitute: t doc ē qd
dicit. Vos āt tu. do
min⁹ t edux. de fol.
qt ad ea q̄ cognebāt
lateres i fornace ser
rea: qui ibi fuit⁹ erat
durissima: vt bi Exo
di. 4. g Ut habe-

die quo stetisti coram dño
deo tuo in oreb q̄n dūs lo-
cutus est mihi dicēs. Con
grega ad me pplm vt audi
ant sermones meos t dis-
cant timere me omni tpe q̄
viuūt in terra: doceātq̄ fi-
lios suos Et accessistis ad
radices montis q̄ ardebat
vsq̄ ad celūm ātq̄ i eo te-
nebre t nubes t caligo Lo
cutusq̄ est dūs ad vos de
medio ignis. Vocē ꝟbo⁹
eius audistis t formā pe-
b nitus ei vidistis. Et ondit
vobis pactū suū q̄ ꝓcepit
vt faceretis: t decē ꝟba q̄
scripsit in duab⁹ tabulis la
pideis: mihiq̄ mandauit
in illo tpe vt docerem vos
ceremonias t iudicia q̄ fa-
cere deberetis in terra quā
possessuri estis. Custo dite
igit sollicite aias vestras,
c d Nō vidistis aliquā simili-
tudinem, in die q̄ locut⁹ est
vobis dūs in oreb de me-
dio ignis: ne forte decepti
faciatis vob sculptā simili
tudinē: aut ymaginē mascu
li vel femine: similitudinē
oīm iumentoꝝ que sunt su
per terrā: vel auiū sub celo
volantiū: atq̄ reptiliū que
mouent in terra: siue pisci
um q̄ sub terrā morant in
aq̄s: ne forte elevans oc
lis ad celū videas solem t
lunam t oīa astra celi: t er
e rore decepti⁹ adores ea et
colas: que creauit dūs de
us tu⁹ in ministeriū cūctis
gentib⁹ | que sub celo sunt.
f Vos āt tulit dūs t eduxit
de fornace ferrea egyptī vt
g hēret pplm hereditarium:
h sicē est in pīti die. Iratusq̄
est dūs ꝓpter me ꝓpter ser
mones vrōs et iurauit vt
non transirem iordanē nec
ingrederer terram optimā
quā possid⁹ est vobis Ecce

mortior in hac humo: non
trānsibo iordanē: vos tran-
sibitis t possidebitis terram
i egregiam. Cave negſi obli
uiscaris pacti dūi dei tui
qd̄ ꝓpigit tecū t facias ti
bi sculptā similitudinē co-
rum que fieri dūs ꝓhibuit.
k Quia dūs deꝰ tuus ignis
cōsumens est: deus emula-
tor. Si genueritis filios
ac nepotes: t morati fueri
tis in terra, decepti⁹q̄ fece
ritis vobis aliquā similitu
dinem patrantes malā co
ram dño deo vestro⁹q̄ eū
ad iracundiam ꝓvocetis,
l testes invoco hodie celum
t terrā: cito perituros vos
esse de terra quaꝝ transito
iordane possessuri estis. Nō
habitabitis in ea longo tē
pore: sed delebit vos dūs
atq̄ disperget in oēs gē
tes: t remanebitis ꝑuci i
nationibus ad quas vos
ducturus est dūs ibiq̄ ser
uietis dijs qui hominum
manu fabricati sunt ligno
t lapidi qui non vidēt nec
audiunt: nec comedūt: nec
a odorant. Cunq̄ quesieris
ibi dominū deū tuum in-
uenies eum: si tamen toto
corde quesieris t tota tri-
bulatiōe anime tue post⁹
te inuenerunt omnia q̄ pre
dicta sunt. Nouissimo au-
tem tempore reuertens ad
dominū deum tuum t au-
dias vocem eius: quia deꝰ
misericors dom⁹ deꝰ
tu⁹ est. Nō dimittet te
nec oīno delebit nec ob
liuiscet pacti i q̄ iurauit pa
tribus tuis. Interroga de
dieb⁹ antiq̄s q̄ fuerūt an te
et die quo creauit dūs de-
c us hoīem sup terrā: a sum-
mo celi vsq̄ ad summū ei⁹
d si facta est aliquando hu
iusce modi res: aut vnquā

ret ꝑ pplm hereditariū. i. immobiliter sibi adherentē: sicut he
reditas est possessio immobilis. b Iratusq̄ dūs ꝑ me
ꝛc. hoc addidit moyses ad ondendā q̄ debebāt cē multo
grati deo q̄ faciebat eis beneficiū qd̄ moysi negauerat
introducendo eos in terrā ꝓmissionis: t patet lītera.

i Cave negſi. Hic
ꝑ̄ circa legislatorē
describit seueritatis
rigorē: ne rē sue pie
tatis insolescerent: t
ad idolatriā declina
rēt. t b est qd̄ dt. Ca-
ve negſi obliuiscaris
pacti dūi. i. legis que
pīo ꝓcepto ꝓhibet
ydolatriam. k
Quia dūs deꝰ tuus
ig. ꝓsit. est. Laudē pu
nientis: sicut ignis in
ter elementa est magis actiu⁹. t q̄ illa pena
nō solū eis erat inferenda: ꝙ ceteri posset⁹
eoꝝ si ad ydolatrias declinarēt: iō subdit
Si genueritis filios
et sequitur. l Te
stes invoco hodie ce. et ter
ram. i. oēs creaturas
intellectuales in celo
et in terra existētes: da
sola creatura intelle
ctualis ēt ꝓpie testi
ficatrix expīe cōsequenter multas pe-
nas. Pēa est plurimo⁹ malos sine pdi
tio cū dicit. Cito peri
turos vos. scīa d terra electa: ibi. Nō ha
bitabitis ꝛc. tercia iter
infideles dispersio: ibi.
Disperget. quarta
ydolatrie fuit⁹. t sub
iectio: ibi. Ibiq̄ ser
uietis ꝛc. Deinde q̄
cū dei iustitia sp cur
rit mia: iō ꝑ̄ penit
re eis pmittit remissiō
nē: si agāverā penias
cū dr. a Cunq̄ q̄si
rens ibi dūm ꝛc. t ps
lra. b Interroga
de dieb⁹ antiq̄s. Hic
ꝑ̄ ꝓdicta de legisla
tore omnēcia replicat breuiter vt ea me
more firmi⁹ imprimāt. et ꝑ̄ de benig-
nitate t familiaritate legislatoris: cū dr
b Interroga de di-
ebus antiq̄s. i. de his q̄ facta
sunt ab antiq̄. c
A summo celo vsq̄ ad
summū ei⁹. i. ab oi creatura q̄ celi ambitū
cōplect. d Si fcīs
est aliq̄s huius. ꝛc. res.
Laudat dei benignitatē q̄ ois alteri pplo.

e Vt audiret populꝰ vocē dei loquētis. dōo sibi immediate mandata. f Sicut tu audisti et vidisti. In hebreo dr. Et vidisti. q. d. hoc nō est factū alteri pplo. ℭ Sequēter repetit de pietate legislatoris in eductione pplī de egypto cū dr. g Si fecit deꝰ. s. alteri pplo h Vt ingrē. et tol. sibi gētē. Sic pꝫ effectꝰ sacramēti ingressus ē egyptū vt te inde tolleret. i Per tentationes pꝫ mandando pharaōi simpliciter bo vt se dimitteret vt dr Exo. v. q̄si remissō si dimitteret pppsm absq; flagello.

k Signa. q̄ dedit si eri p moysen: vt sibi crederet q̄ esset nūcius dei sicut fuit verbo virge in serpentē et illa. l Atq; per tentā. i. plagas egypti tollatas m Per pugnaz et robustam manū ꝛc. s. i mari rubro sm q̄ dr Exodi. xiiij. Dñs pugnabit p nobis ꝛc. n Et horribiles visiones. sm q̄ dr Sap. xviij. Visus malos somnios turbauerūt eos ꝛc. o De celo te fecit audire vocez suam. h accipit celū ac reū q̄vocat illa summa hab in cacumine montis fumat immediate a deo vel ministerio angelico: et audiebatur a pplo exīte circa pedē mōtis. Consequenter repetit de terrore pēnis cū dr. p Et in terra oñdit tibi ignem suū maximū. q̄ erat valde terribil. vt dr Exo. xix. q Quia dilexit patres tuos. hoc inducitur ad oñendum q̄ ista beneficia deꝰ nō fecit filijs isrl̄ ꝓpter bonitatē eoꝝ. h. ꝓpt merita patrū. abrahā ysaac et iacob. r Sicut cernis in pñti die. de tra ℔eon et og data tibi. ℭ Sequēter ex pdictis concludit q̄ latria soli deo sit impendēda: cui dr. Scito g̃ hodie ꝛc. scio q̄ etī lex sit custodiēda cū ōr. et Cust. pce. etī. et pꝫ lra. v Tūc separauit. videt cū moyses imminē mortē suā segregauit tres ciuitates trās iordanē vt possent ibi refugere et saluari q̄ absq; inimicitijs et a casu primū occiderēt: et pꝫ lra. Sciendū tñ q̄ iste ciuitates nō fuerūt simpliciter determinate ad refugium quāq; alie tres fuerūt institute in terra chanaā: sed dicūt fuit Numeri. xxxv. vbi eā determinatiō fuit q̄ et q̄ter deberēt saluari: et q̄ nō. x Ista est lex. Hic ponit cōclusio intenta in ℔ ca. ad hoc cū replicauit legis ōnes declarādo eminentiā legis et legislatoris vt p̄ credderent filij isrl̄ audiri ad intelligendū et remandū legē q̄ erat replicanda et declaranda ca. sequenti: et ylra vsq; in finē libri et ḡntum ad hoc dicit. x Ista est lex quā ꝓposuit moyses l. ca. sequenti. y Et hec testimonia. p legē cū intelligunt precepta decalogi p testimonia intelliguntur alia ꝑcepta moralia. 5 Et ceremonie. p hoc intelliguntur ceremonialia precepta que ordinat hoīem ad cultū dei. a Atq; iudicia que ordinant ad iustū commercū cū ꝓximo. Tāgitur et ipse huius explanatōis cā dr. Qñ egressi sunt de egypto. et locus ibi trās iordanē ꝛc. et q̄liter sunt acq̄site eum sibdit. Filij q̄s isrl̄ egressi de egypto possederūt terram eius ꝛc.

c cognitū est: vt audiret populus vocē dñi dei loquē-
t tis de medio ignis sicut tu
g audisti et vidisti: si fecit de-
b us vt ingrederet et tolleret
sibi gentē de medio natio-
k nū p tēptatōes: signis atq; por-
l m tenta: p pugnā et robustaz
manū extentūq; brachium
n et horribiles visiones iuxta
oia q̄ fecit p nobis dñs de-
us nr̄ in egypto vidētibus
oculis tuis: vt scires q̄m
dñs ipe est deꝰ: et nō ē aliꝰ
o ꝑter vnū. De celo te fecit au
dire vocē suā vt doceret te
p et in terra oñdit tibi ignem
suū maximū: et audisti ver
q ba illꝰ de medio ignis q̄a
dilexit pres tuos: et elegit
semē eoꝝ post eos. Eduxit
q̄s te precedēs i virtute sua
magna ex egypto vt deleret
nationes maximas et fortio-
res te in introitu tuo: et intro-
duceret te: daretq; tibi ter
r ram earū i possessionē sicut
cernis in pñti die. Scito g̃
hodie et cogitato in corde
tuo q̄ dñs ipe est deꝰ i ce-
t lo sursum et i terra deorsuz
u et nō sit aliꝰ. Custodi ꝓcep-
ta eiꝰ atq; mādata q̄ ego
ꝓcipio tibi: vt bene sit tibi
et filijs tuis post te: et pro-
longes multo tpe sup terraz
quā dñs deus tuus datu-
v rus est tibi. Tūc separauit
moyses tres ciuitates trās
iordanē ad ortū solis:
w in loco ꝓpinquo
x ꝑ ordinē suū nec
fuerit sibi inimicus ante
y heri et nudiustertius:
z fugiatq; ad aliquā
a b earū et vixerit: ne forte
c interficiat proximū
d suū cū quo non habe-
bat odiū ex antiquo
e et ad vnā earū
f fugiens eodē modo
g saluetur: ne forte
h succēdēte ira
i cor eius occupet
k eū et cōprehēdēs
l eū quia longa est
via interficiat
m animā eius
n cū non sit reus
o mortis quia
p nullū odiū
q habuit in
r eum ante
s heri et nudius
t tertius.

In ca. xiij. vbi dī in postilla. Ve sone elevatio oculi i celū ꝛc. Addatio. j.

1 In vi sufficientis rō in ꝓposito quā ponit lator hic assignat dicēs: q̄ si creature humane nō dz impēdi latria multo minus corpib⁹ celestib⁹ que ꝓpter bones sunt scā. Primo q̄a non erat notus his q̄bus loq̄batur q̄ motus celi esset ordinat⁹ ad cōpletionē numeri electoꝝ: et q̄ ipo ꝓpter cessaret non esset dñs ex ante dicta i lege moysayca ꝓtenta quā ille pplus recipere habuit ex ante. ꝛc. q̄d erat eis ignotum. vñ nō poterāt eis ꝙmediū huius cōsequētie ignotum. scito q̄ posito q̄ motus celi ordinetur ad cōpletionem numeri electoꝝ. ex hoc non tollitur q̄n huiusmodi motus habeat efficatiā in his inferioribus magis q̄ alie creature: q̄ sit nutritiues. h. ꝓbetur. vt iumentoꝝ animā et reptiliū: et hmōi. Et iō ex ℔ q̄ alias creature inferiorib⁹ ꝓbentur cultus latrie impēdi nō sequit q̄ tal⁹ cultꝰ nō deberet impendi corpib⁹ celestib⁹ que sunt altioris et maioris efficacie. scio q̄ sm scm Tho. i ꝑma ꝑte. q. lxx. ar. iij. i rōne ad scōs ang. Nihil ꝓhibz dici q̄ dignior creatura scā sit ꝓpter inferiorem: nō sm q̄ in se cōsiderat: sm q̄ ordinat ad integritatē vniuersi: et ideo dato q̄ corpa celestia ꝓpter bones sunt scā ex ℔ nō tollit q̄n sint digniora: vt p cōsequens eis aliquis cultus impenderetur a suis inferioribus: ꝑsertim ab hominib⁹ q̄ tpalia principaliter sequunt: in q̄b⁹ celestia corpa cuidētes habent effectus: vñ aliter ꝓcedere dicendū hic. Ad q̄s sciendū est. q̄ vbi trāslatio nostra habet: q̄ creauit dñs deꝰ in ministerium cūctis gētibus: hebraica lra hz. Que distribuit dñs deus tuus cunctis gentib⁹. cuius sensus sm quosdam hebreoꝝ expositores est: q̄ sicut deꝰ deputauit ad custodiam singulaꝝ gentiū singulos angelos. vt patet Danie. x. cap. de principe regni persaꝝ: et de principe regni grecorum: sic et singulis gentibus deputauit singula astra: q̄bus tales gētes exhibebant cultus. q̄s sane intelligendū est prout i gloſa tradit: et est augustinus. vbi q̄cūq; sic. Nō ita dictū est: vt isīs deus ꝓcepit ea. s. astra a cęteris gentibus coli: et a populo suo non coli: sed quia ꝑscierat gentes cultura eis exhibi

rerao. t tamē p̄scīā creatīs: popalū ēt suū surup ēt p̄e scīnit q̄ ista non coleret. hec in glo. vnde cōuenienter imediate subiungit: voo aūt tulit dño t eduxit de fornace ferrea egypti: vt haberet popalū hereditariū. q. d. voo nō immerito estis subtrahendi a cultura corpoꝝ celestiū quam cetere gētes eis exhibent quia a solo deo educti fuistis de fornace ēt. vt immobiliter adherere[n]t solt̄ tanq̄ ppso hereditarium.

In eodē c. iiij. vbi dr in postilla. Sicut tu audisti t vidisti.

Additio ii.

Ad hebreo dr. Sicut tu audisti et vidisti. est sensus: q̄a a secula nō est audita q̄ aliq̄s ppso tonso sit auditus vocē dei loquētis nam ēss in hac vita sicut infra. v. ca. dicit. Quid ē ois caro vt audiāt vocem dei viuētis: qui de medio ignis loquit̄: sic nos audiuim⁹: t possumus uere. Licet em aliqui demones vel falsos deos colētes audiāt voces deoꝝ sao⁹ vel fingāt se audire: nunq̄ tñ a toto ppso plerum cū sit magn⁹: fuit dr fierī. ideo dr. Interroga a diebus anticis. si facta est aliq̄ huiusmodi res. t. q. populus ut hac vita audiret vocem dei.

Replica correctoꝝ contra Burgen.

In ca. iiij. deuteronomij vbi postillator dicit q̄ corporibus celestiū cultū latrie. p̄hibet exhiberi: ex ratione q̄ p̄hibet impendi humane creature: quā rationem cōfirmat: eo q̄ corpa celestia tanq̄ maiora p̄fecti ora in obsequiū hoīm sunt creata ēt. Huic rōni se opponit Burgēsis asserēs eā nō sufficere: p̄tio q̄ p nouū t nouū testamentū cōfirmata: secūo q̄ dicit corpa celestia esse altioria t maioꝝ efficacie: ideo negat cōsequentiā postil. Et illud secūm dictū cōfirmat p̄ q̄ scrīs Exo. pena ptē. q. lxx. ar. iij. in rūsione ad secūm arg. putauit Burg. q̄ rō nō ꝑcluderet iudeos: q̄ si deus rōnis postillatoris inspicit: nō solū iudeo vel t pagano t cuilibet latine recte rōnis vtenti cōcludit. Quia vtēs recē rōnis dictamine respiciēs ad oīa dunem essentialia cuiuslibet creature debuit negare cōsequentiā. Si latria nō debet impendi hoī: igit nulli corpi celesti cui talis latria teneat ꝑ loca a maiori destructione: q̄ locus sua daret in regula cōi. Si illō q̄ magis vt ineste nō iest: nec illud q̄ min⁹: cui igit latria impendit alicui rōne ꝑfectionis essentialioris igit nō impendit hoī: q̄ est essentialiter ꝑfectior t dignior: nō mō corpi celesti q̄ t toti celo: minus impendet corpi celesti cuiusq̄. Qz ut nō ꝑfectior sit essentialiter celo: nō indiget. p̄hāte. q̄ ei⁹ oppositū sapit inter tos errores pessimos dānatos: t q̄libet vtens recta rōne dicit cauendum rōnes ꝑfectiores essentialiter ꝑfectione sibi nō rōnali: nō ē ēt rōnalis sibi: celū nō sapō anūcios. p̄bos: q̄ celū aias dicūt celo cōungi. Fm opari nō fm esse. vñ celū nō dr rationale: q̄ a rōnali moueri de q̄ alo erit. Fmo. nec valet q̄ burgēn. adducit. q̄ vicz iudei nō receperūt nouū testamentum igit in expositiōe ve. te. insufficienter assumit. nec valet ut lege mosayca nō bī: igit incōsequēter assumit i expositiōe sacre scripture. Burg. tñ t iudei videre p̄t ex lege mosayca: q̄ sol t luna sunt in ministerio hoīm creata: vñ Gen. i. t cadē lege videre p̄t resurrectionē mortuoꝝ spūale t retributionem t remunerationē iustoꝝ t ꝑfectiū electoꝝ t cōpletorum. quibus sit cōparatio videre p̄t rea rōe virginē id q̄ postillator de nouo te. assumpsit: t q̄ ex Gen. principio būr corpa celestia creata: recta rōne hēre debēt ea fm se soue trāsitoria. ex q̄b⁹ oībus cōcludit culti latrie eis exhiberi nō debē. imo min⁹ q̄ buane creature rōne ꝑfectionis essentialis. Audeo t dicere q̄ min⁹ q̄ ultimus cadē rōne: nā cē formaliter viuus etiā si musca est cēntialiter ꝑfectior celo nec influctia corpoꝝ celestiū arguit corpa ꝑfectione specifica vltra formaliter viuentia. Hec em in causis efficiis effectus cē specifice ꝑfectiorem sua cā: vel econuerso. nec deducūt sācti Tho. quam burg. adducit valet p̄ scolā cōm Parisiensem reprobat: t ad errorē reducit: q̄ celū sit dignio⁹ homine. nā etsi sit dignio⁹ i genere corpoꝝ: nō tñ i genere viuentium: sup quā cōm latitudinē ꝑfectionis sūe corpee sūe alata t maxime rōnalis addit cōmūalē ꝑfectionē. nec influxus vel efficētia manifesta corpoꝝ celestiū i inferiora arguit ꝑfectiōes vel dignitates cēntiales. Nā ignis manifestā hz efficientiā ad holera cōburendā: eh nō est dignior holere. nec valet expō Burg. quam addit q̄ intelligit fabule paganoꝝ t iudeoꝝ dicentiū. Singulis gēnibus singula astra sicut singulis angelos ꝑsidere q̄ō fictum est. Capitm. v.

Deauit̄ moyses. Hic incipit secūa pars principalis libri in q̄ incipit explicatio legis t ei⁹ explanatio: t ꝑ replicant decalogi preceptā q̄ prie docuit lex: secūo alia ad legē pertinētia. vj. ca. Circa primū moyses ꝑmo ponit quoddā ꝓambulū: secūo exequit propositū ibi. Et ait ego dño ēt. Preambulū ārt est explicatio modi p̄ quē deus dedit ꝑcepta decalogi: t hz notat cū dr. b Dño de⁹ noster pepi. no. fedus. i. decē ꝑcepta decalogi q̄ ab eo fuerūt data immediate. c Nō cū ꝑris⁹ no. inuit pactū. Legē dat. q. nō legit ea dedisse aliis q̄ isaac t iacob. d Sed no. q̄ simp. se. q. d. ex hoc de eius custodia magis ēt solliciti debemus. e Facie ad facē locut⁹ ē nobis. Labit̄q̄ medio q̄nam ad planiorē. t ꝑceptoꝝ: veritās q̄ alia ꝑcepta non sic fuerāt tradita ꝑpto ꝑ mediāte moyse: ideo sequit.

f Ego sequester t medi⁹ ēt. annūciando vobis alia q̄ ab eo recepi: t cū hui⁹ mediatōis ibēt. g Timuistis em ignē ēt. timore em pueili perterriti: q̄ solus moyses audiret verba dei t eis referret. vt dr. Exo. xx. ca. h Et ait. Hic ꝑsr ponit replicatio. t ꝑceptoꝝ et ore dei patoꝝ: in q̄ ꝑmo ostēdit dei loquētia sublimitas. siue auctas. secūo ꝑsr audientio fragilitas. ibi. Vos aūt. Circa primū dicit. Et ait. i. ipse deus. i Ego dño deus tu⁹ p̄ creationē t gubernationem. k Qui eduxi te de terra egypti. vt esses mihi seruus t non homini. quasi diceret. et hic patet q̄ in omnibus debes obedire mihi: t in quibus debeat esse ista obedientia: consequenter explicat dicēs.

l Non habebis deos alienos ēt. t ponunt consequenter alia ꝑcepta decalogi eodē ordine t fere fm eisdē dño: sicut ponunt Exo. xx. t nō gēsim⁹: q̄ ibi dēm fuit ꝓlixa ista ꝑcepta distinguunt t exponunt fm doctores cat. t hebreos.

m Vos aute. Nec vir delerdik audicris ppli fragilitas vbi pmo delerdik tumor popli: scdo approbatio dei: tbi. Cū cū audisset dñs. Cerca primū sciendū: q bñitas fragilitas non pt bene sustinere sublimitatē dei. vñ t daniel et apparitōe angeli iuxta fl cotrit i terrā: vt dr Dan. x. ecce

dem mā b ppfus ex sblimitate diuini ser monis terrū⁹ t debilitatē q solus moyses qui erat familiarior dei audiret: t eis referret t q pati erāt illi obedire sicut mācio dei: et t pars ifa. n. Cū cū audisset. Nec vir delerdik approbatō dei t tō dixit. o Si. oia sunt locuti. pulcre audire mandata dei p internūntium. cui⁹ causa dixit p. Quis det eis talem hāc mentē t.q. b. est mihi placitū s. q timeāt dñm. t ei⁹ mādata recipiāt humiliter: t obseruent nō solū audita a deo immediate: sicut sunt precepta decalogi q erāt eis denūciata p nūcios et pcr dei: sic p moysen t alios p. phetas. q Nō declinabetis nec ad dexterā neq; ad sinistrā. t. p aliq; pfpirare ob tuitū da vel admittat eruditā. Cetera patent ex dictis.

In ca. v. vbi dicit i postill. Et p replicāt decalogi pcepta que xpūs dicunt lex.

Addito .j.

Hec pcepta decalogi q i hoc loco ponūtur xpūs dicunt lex-precepti qb dr de dilectōe dei q3 ponit b t plenie exprimit in c. sequenti. f. sexto. q tota lex pēdet t xpūs: vt habet Matth. xxij. non min⁹ xpūs lex ds dicit cū sit primū t principale tot⁹ legis. rōq illud in q3 cetera pcepta ordinant. q3 vt apūs dicit. j. Thimo. j. Finis pcepti est charitas. Vbi hec distinctio prima postillatoris videt incōuenienter dcā specialiter ferum ad scām mēbz q3 comphendit sextum capitulū. Circa q3 meliora t verī dicere q3 in eo ponunt prima pcepta fidei. t maximū t principalissimū legis mādatum cum quibusdam aliis ad legem pertinentibus prone in eo capto patebit.

In eo. c. v. vbi dr in postil. t ponunt pīr alīq; pcepta decalogi cōdē ordine t fere ib eisdē vbis sic ponūt Exo. xx. c.

(D)octores hebreor⁹ q; nūmio ifra sequunt asserūt aliqua varietatem esse inter pcepta decalogi que ponunt. ū. Exo. xx. t pcepta decalogi que b ponunt specialiter i precepto de observatōe sabbati de quo in prima traditione dr. Memento vt dies sabbati sanctifices. et in ferta traditōe. i. hoc cap. vbi dr. Observa diem sabbati inter q; verba dissimilia esse rum dr magna differ dicit. n. q; cū dr Memento. in prīa dr pcepti affirmationem in q; pcipit q; bō sit memor ad sanctificādum illū diē: nequ si q; nihil operis faciat in die sabbati. t tb dr in memoria q; illa dies dr sanctificanda. et vt sabbatum. cōtra transgressor illius mandati affirmatiui q; omissiones sūt si q; dr in memoria diem sabbati t sanctificaret eū faciēdo eū solemnem. t tb eū b q; opus facias nō dr facere: nō esset transgressor primi pcepti affirmatiui i quo dr. Memēto q; cōtra transgressor. secūd. Observa. Cōsequēter ad p dicta dicūt q; vt moyses q; fidelissim⁹ i tota domo dei est: non vt falsū reperisse huiusmodi pcepta. ideo dicit q; b duo vbā. s. memento t observa fuerūt a deo. p. olata sūt. t scripta sub xpūs litteris t syllabicatiuis q; vbi q3 est ineffabile q; p. ipotentiā dīna b dicūt esse factū t q; moyses nō potuit b facere vbo nec scripto. Cū i prima traditione scripsit. Memento. in scdo vo dr Observa. In quo loco altercatio hebreorum dicitur frivola: tum quia vbi dicit. Memento. statim probibet opa fulia dicēdo. Nō facietis op⁹ &c. t sic etiam tradit ibi

rōnē negatiui pcepti. t in b loco vbi dr. Observa die sabbati. statim sequit. Vt sanctifices eū &c. q3 permittet ad b vt bō vacet diuinis in sabbato q3 est affirmatiuū. tū q; moyses etsi nō potuerit simul t semel duo vba dissimilia proferre potuisset tñ tradere illa pcepta dicendo. Memento t observa die sabbati. t sic magis cōformaret diuine locutōni q3 dicēdo vnū t omittēdo aliud. Et notandū q; b distinctio ab aliis assigna iter memēto t observa. facit valde b eos i expositōe illi⁹ vbi Malach. vi. vbi dr. Memēto legis moysi.

pro ut deo dñe ibidem declarabit.

In capitulo.v. vbi dicit in postilla. Cuius causa subdit Quis det eos talem habere mentem. Additio.xij.

Nb qđ dr. Quis det eos talē hñe mentē: nō solum intelligit. q̄ cēt bñplacitū deo vt deū timerēt vt seq̄ alias iciudit q̄ b pēdet alias a pēce huius q̄ hbet arbitriū. intra illō Eccl. xv.ca. Deus creauit hominem. t reliqt eū in manu ꝑ cōsilij sui. in manu eius est aliqđ dicēt optando. Quis det vt b fiat. si illō optatum esset omnino ut pēce optantis.

In ca.v. vbi dr in postil. Nō declinabis ad dextras neq; ad sinistrā. ꝑbi bet declinatio ab obseruātia pceptoꝝ nō solus cū ꝑspirat' vel aduersitat'. ꝑ etiā ne ex alio alia cā deuiet ab ustentione legislatorio ad vnū ꝑtē nec ad aliū: sicut cū dr. ō. i deut. iij. ca. Nō adijciet sup vbū qđ ego ꝑcipio nec minuet: t ille sensus vt cōprehendere ꝑmū t magis pertinere ad sensus ꝑalē. nā q̄ p dexterā intelligat ꝑspiratō. t p sinistrā aduersitatē. vt geniter ad mysticā expositionē rc.

Replica correctoy contra Burgensem.

Nōnto ca. distinguit postillator pcepta decalogi a pceptis dilectōis dei t primi p q̄ decalog' ꝑprie dr lex: dilectio ait finis t principiū ē decalogi: in quaz decalog' ordinat. put innuit in.vj.ca. huius. b se distinctionem egrefsēs Burg. dicit pceptū dilectionis dici debere legem ꝑprissime. eū sit primus t maximus pceptū i lege ad qđ oia pcepta ordinant. intra illō apli. Finis pcepti ē caritas. b ex argumentū bat. hērabuū ē. Laborāt in snigrate: nam postillator p sua deductionē nō negat qn pceptū dilectionis sit maximū pceptū in lege contenti. q; saluator sic rndet ꝑrēn de mag mādato i lege. verūm nō sequit qđ Burg. inferēdit. q; prima nō valet. b ē mandatū magnū i lege. igit t ꝑprie lex. q tm̄ules cōtinent in lege. q̄ ꝑ legē ꝑpe acceptā p apīm distinguit. ad Gal. iij. vbi apīs obiecto p primam legis acceptionē dicit. q legē nō ē iusticia ꝑ p fidē dicit etiā legē ꝑter trāsgressionē positā. t multa filia. put in toto ep̄lo videri pt. q̄ ꝑprie dilectioni nō cōueniant. da vnq; dilectō iusticia ē. vt distinguit ꝑ legē. q; q̄ obligat vn' efficit eū ea ꝑfite. q̄ sine pfecta iusticia nō fit ema dilectio nō est ꝑter trāsgressionē. imo fit recte rationi cōplanata in angelo t bone ad trāsgressionē. sic igit accipiēdo legem put apīs distinguit a remissione t fide formata q̄ est dilectio. ꝑprie lex nō est. ḡnio i lege principaliter vt finis intendat. sicut e principio q̄ in lege ꝑhib' seq̄ celer dici nō mereat sili rōne. Frustra igit bat. postillatorē notauit. q̄ circa ca.vj. in q̄ maximū pceptū primit bonit se expedire pones vñ ad intellectū necessaria. q; nō erat sui ꝑpositi scribere tractat' quēs admodū bat. t alij ꝑ solū ordinare posthā lam falso sensum sufficiēter declarauit. Ca.vj.

Hec sunt pcepta. Hic ꝑhr agit de pcepto alijs a preceptis decalogi. Et primo de pceptis hmōi ponit exhortatio generalis. secōo explicatio specialiū ibi. Audi isr. Circa primū bi. a Hec q̄ pcepta t cēmonie atq; iudicia. q; i hmōi pceptis aliq; sunt circa mosen t dicunt pcepta. aliq; circa modū colēdi deū t dicunt ceremonie. aliq; circa iustā hoīs cōuersū. t dicunt iudicialia.

Ca. vj.

Hec sunt pcepta et ceremonie atq; iudicia que mādauit dñs deus vester, vt docerē vos: vt faciatis ea in terra ad quā trāsgredimini possidendam: vt timeas dñm deum tuū: t custodias omnia mandata t pcepta ei⁹: que ego ꝑcipio tibi, t filijs ac nepotibus tuis cunctis diebus vite tue vt prolongentur dies tui. Audi israel et obserua vt facias que ꝑcepit tibi dominus. t bene sit tibi. t multiplicemini amplius sicut pollicitus est dominus deus patrum tuorum tibi terram lacte t melle manantem. Audi israel. Dominus deus noster deus vnus est. Diliges dominum deū tuum ex toto corde tuo: t ex tota anima tua. t ex tota fortitudine tua. Eruntq; verba hec que ego ꝑcipio tibi hodie i corde tuo: t narrabis ea filijs tuis. et meditaberis sedens in domo tua: t ambulans in itinere dormiens atq; consurgēs. et ligabis ea quasi signum in manu tua: eruntq; t mo

b Vt faciamus ea in terra. qz alīq; eoz obligabāt nō in terra illa. t alīq; extra illā terrā fieri nō poterāt. vt dicitur Num. xxxiij. c Que ego ꝑcipio tibi t filijs tuis &c. q̄ obligabāt futuros sicut t ꝑteo. p Vt plangunt rc. b est vn' efficax' obseruatio legis. vt dictū est. ō. iij. ca. Et multiplicemini amplius' numero t ꝑtate. e Audi isr. Hec ꝑter ponit explicatio illoꝝ pceptoꝝ q̄ sunt alia a pceptis decalogi. q̄ sunt in duplici gradu. q̄ alīq; se hñt ad pcepta decalogi: sic ꝑcepta eoz. alīq; ait se hñt ad ea sic q̄dam cōclusiones elicite ex ꝑdictis decalogi. Illa ait q̄ se hñt vt ꝑcipia. vt dilectō nis pcepta. Cui⁹ rō ē qz i agibilib' finis hz rōnē ꝑncipij. pcepta ait dilectōis sūt finis pceptoꝝ decalogi sicut patz manifeste q̄ tria prima pcepta

ordinant sic ad finē ad dilectōē dei. Alia vo. vij. ad dilectionē primi t hō dr saluator: Matth. xxij. i quib' pceptis dilectōis tota lex pēdet t ꝑphe. sicut ex fine. t apīs. j. Thimo. j. Finis pcepti ē charitas. Alia ait pcepta q̄ precepta dilectōis t pceptā decalogi sūt q̄s q̄dā cōclusiones elicite ex pceptis decalogi t p ꝑns q̄dā declarationes illi⁹ pceptī decalogi dēant obseruari. Sēr sciendū q̄ dilectō ꝑmi ordinat finaliter ad dilectōēs dei ex q̄ sequit q̄ pcepta de dilectione dei hz rōnē finis. t p ꝑns ꝑncipij respectu oīm preceptoꝝ. Vñ q̄ agit de dei dilectōe q̄ ē finis ad quē pcepta decalogi ordinant. secōo de aliis pceptis q̄ sunt cōclusiones q̄ ex principijs decalogi. elicium̄. xij. c. Circa primū moyses describit p ea q̄ primō ad dei dilectionē. secōo ifert cōclusionem intentā. xj. c. q̄ sic incipit. Ama itaq; dñm deū. Circa primū moyses p̄ p modū exhortatōis describit pceptū dilectōis q̄ntū ad obligēdi modū. secōo huiꝰ dilectōis multiplex impedimenta t incrementū: impedimēta excludendo t incrementa inducendo ibi. Cūq; introduxerit. Circa primū dr. e Audi isr. amēde diligēter. qz ad illō q̄ hōdie tur tota lex finaliter ordinat. f Vñs dei nr dei vn' est hō voluce sup oia t ꝑfectissime diligēd' est. t hōdie huiꝰ dilectionis modꝰ cū dr. g Dili. dñm. tuū. ex toto corde tuo &c. i. ex toto motu voluntatis q̄ h designat mole cordis. da sicut cor mouet alia membra corpis. sic voluntas mouet alias potentias ad actū. h Et ex tota alia tua. i. ex toto intellectu. t sensitiuo appetitu vt ex motu dilectōis intellect' sit deo hōst' manifestus in his q̄ geniter ad fidē. t appetit' sensitiu' sit ꝑfm ordinē dilectōis omnes regulat'. i Et ex tota fortitudine tua. p quā designat vis exhortatiua q̄ sit cū exercitio dilectōis acq̄sit exercitor exerāt imperia voluntat' ꝑmpte expedite. k Eruntq; vba hec de dilectōe dicta. l In corde tuo. ad firmit retinendū. m Et narrabis. ea filijs tuis q̄ dilectōe dei eos ifonmādo. n Et meditaberis. rē. i. ape deū. o Et ambulans rē. ape laborio. p Dormiēs rē. in heb. xij. Cubāo atq; pēurgēs. qz ligressu lecti ad dormiēdū. t i egressu ad vigilandū. hz hō q̄ dilectiōz cor suū reducē i deū ꝑ ea ē ponit. Dormiēs fm trāslatōrē. qz ō hoc circa q̄ solicitat hō i vigilia solēt i dormiēdo occurrē fantasmata. t sic solicitat i vigilia de dilectōe dei. solēt ꝑsilia fantasmata occurrē i dormiēdo ꝑ q̄s dr ꝑbo. j. ubi. q̄ i dormiēdo' mentem' ē fantasmata studiosoꝝ. i. dulcoꝝ q̄ studiosoꝝ. q Et ligabis ea. q̄

si in me.tua. / Logꝰ⁹ mala.q; mandᵃ ē organū organoꝝ.iij. de aīa.q̄ debēt nosci ex charitate. r Erūtq; t mouebunt inter oculos tuos.t nullo mō erūt tibi oblitioni.sicut bō non obliuiscit rei q̄ ait oculos suos appendit. o Scribes ea in limie tē.l.q; trās domū tuā.t exiens recordabe ris de dilectione. Iu

uebuntur inter oculos tuos
o scribesq; ea in limine t osti
t is domus tue:cumq; introduxerit te dñs deus tuus in terrā p qua iurauit patribus tuis abrahā ysaac et iacob:t dederit tibi ciuitates magnas q; optimas q̄s nō edificasti,domos plēas multaq; opum quas nō extruxisti:cisternas quas nō fodisti: vineta et oliueta q̄ non plantāsti:t comederis t saturatus fueris caue diligenter ne obliuiscaris domini dei tui,q̄ eduxit te de terra egypti de domo seruitutis. Dñm deum tuum
f timebis t ipsi seruies ac p
g nomen illius iurabis. Nō ibitis post deos alienos.
a cunctaq; gentiū que in circuitu vestro sunt:quoniam deus emulator dominus deus tuus in medio tui ne quando iracscatur furor domini dei tui contra te t auferat te de superficie terre:
b non tentabis dominū deū tuum:sicut tentasti in loco
c tentationis. Custodi precepta domini dei tui ac testimonia t ceremonias quas p̄cepit tibi:t fac quod placitum est t bonum in conspectu domini vt bene sit tibi.t ingressus possideas terraz optimam:de qua iurauit dominꝰ patribus tuis vt deleret omnes inimicos tuos coram te.sicut locutus est.Cum interrogauerit te filius tuus cras:
d dicens quid sibi volunt testimonia hec et ceremonie atq; iudicia que p̄cepit dominus deus noster nobis dices ei. Serui eramꝰ pharaonis in egypto t eduxit nos dominus de egypto i manu forti.fecitq; signa at
e q; prodigia magna t pessima in egypto contra pharaonem t omnem domum illius in conspectu nostro t eduxit nos inde vt introductis daret terram super qua iurauit patribus nris.
g Precepitq; nobis dominus vt faciamus omnia legittima hec t timeamꝰ dominum deum nostrum vt
b bene sit nobis cunctis diebus vite nostre sicut est hodie. Eritq; nr̄i misericors si custodierimus et fecerimus omnia p̄cepta eius coram domino deo nostro sicut mādauit nobis.

herentiā nobis dei quinq; ñris ex cā inclarta.vt si occurrit necessitas aliq̄d affirmandi.iter boico dr fieri p veritatē imobilē.q̄ sit iurādo p nom dñi.t in tali casu loquit ꝫ scriptura. 3 Nō ibi.p⁹ de.alī. impendēdo eis cultū latrie. a Cū

ctaq; gentiū q̄ circuitu vro sunt.t idez intelligendū ē de aliis aliaq; gentiū a quibus remotaq; ꝫ exēplo ponit illō quod erat ꝓpinquū. b Nō tentab dñm deū mū sicut tētasti tē.ō hac tentatiōe q̄st sit intelligendū dem⁹ Exo.xvij. c Custodi p̄cepta.smoto impedimēto dñme dilectōis ꝫ ponit eꝰ incitamentū.t p̄ respectu subiecti ꝓpinq; scīo respectu filij q̄ est q̄st idē cū p̄cedēti Cūq; interrogauerit t q; signū dilectōis ē exhibitio opis: vt dicit be. Greg.ō dñ ꝫ. c Custodi p̄cepta dñi dei mi.tē.scīs ex dilectōne t incitamentū ad ꝫ sīdā cū ōi. Vt bñ sit nbi tē. t ps lxx. d Cumq; interrogauerit. ꝫ ponit incitamētū amoris diuini respectu fi lij q̄ ē q̄st idez cū p̄cedēti in ipo remanet p̄ p⁹ monē q̄dammō. t ō dr ipm incitare ad dei dilectionē.et mādatoꝝ eiꝰ implētionē p bñficia ꝓbꝰ scā.t ꝫ est q̄ dicit ꝫ d Cū interrogauerit te filiꝰ mꝰ cras.l. imposterꝝ. e Dices ei fui eramꝰ fui mꝰ ḡuissima tē.

f Et edux.nos dñs de egy.i manu forti, hec exposita sunt. ꝫ.

tiij.ca. ij Precepitq; no.vt sa.ōia legi.hec ex dilectōe. b Vt bñ sit nob.q; p opa bona ex charitate scā ecclīa gia in pñti.t glia i futuro iō sb̄dit. Eritq; nr̄i misericors.

In ca.vj.vbi dicit in postilla. Iudi israel. Addatio.

Hoc ca.ponunt duo legis p̄cepta.quoꝝ vnū ē primū t principalissimū circa credēda.l.Iudi israel dñs deꝰ vr vnꝰ est. Iterumꝰ est de veritate dei primi lectū in symbolo teneri.scōm vo p̄ceptū q̄ ꝫ ponit primū ē maximū circa agēda.l.Diliges dñm deū tuū.vñ saluator Matthei.xxij.ca. ꝫ primū t maximū mandatū.t q; in hoc ꝫ ceptoꝝ expositione posthabitoꝝ valde breuiter videt se expedisse.ideo circa eorum declarationē videt ē insistendum.Circa declarationem primi inquirendum prima facie occurrit.que fuerit necessitas ponēdi hic istud p̄ceptū de veritate dei.veritas em̄ diuine essentie manifeste tradit i decalogo.quia a deo immediate fuit populo tradit⁹ Exodi.xx.ca. t in precedenti ca.v.a Moyse repetitus.in vr̄is em̄ decalogi preambulo dicit.Ego sum dñs deꝰ tuus qui te eduxi tē. in quo t p totū decalogum tam nomia q̄ verba q̄ de deo dicunt sunt singularis numeri q̄ mani-

keste oſidē vnitas dei. Si aūt dicat q̄ hoc p̄ceptū de vnitate dei ponit ad excludēdū pluralitatē deoꝝ circa q̄ multi errauerūt vt manichei ⁊ alij. ꝫ nō videt ſufficere: nā pluralitas deoꝝ manifeste excludit in p̄ cepto decalogi vbi dī. Non habebis deos alienos coram me. i. p̄ter me. vt. ꝫ. expoſitū ē. ⁊ adhuc expreſſius. ꝫ. eiu. ca. talis pluralitas excludit. dī enī ibi. Scito q̄ hodie ⁊ cogita in corde tuo. quia dñs ipse ē de⁹ in celo ſurſum ⁊ in tra deorſum. ⁊ nō ſit alius dñm videl. q̄ vnitas diuina cū excluſione pluralitatis deoꝝ intelligat ex p̄dictis ⁊ aliis in ſacra ſcḡa ꝑtenis expimit cū ꝫ q̄ modū p̄cepti. q̄ de⁹ ē vn⁹ vt vnitas q̄ ꝫ deo attribuit ꝓ qualē excellētiā intelligat ſic. ſ. ⁊ vnitas hmōi ſoli deo conueniat. ſi enī vnitas q̄ dic ſoli deo attribuit etiā creaturis poſſet ꝑuenire. ſicut de vno ꝑuerſibili cum eme cōiter intelligit ſic ſupſtue poneret in p̄cepto. Sicut enī q̄libet hō eſt vn⁹ hō: ita q̄libet equus eſt vn⁹ equus. ſic q̄libet de⁹ eſt vn⁹ de⁹. vñ hoc mō nō indigebat vt inſtrueret tāq̄ p̄ceptū ⁊ ꝓmulgaret. ꝫ in ꝫ q̄ hic ponit. vt p̄ceptū ꝓtineō ad fidē. ⁊ cū hoc ſimiliť. Audi iſr̄l. Fideo enī ē ex auditu: ad Rom. x. manifeſte dat intelligi: q̄ vnitas q̄ ꝫ ſingulariter deo attribuit. intelligi dr ſic. q̄ de⁹ credat maxime vn⁹ q̄ nullī rei create competit. Cuius ratio eſt nā fm ſanctū Tho. in ꝓma ꝑte. q. xi. ar. iiij. in corpore q̄ōis. Cū vnū ſit eius indiuiſum ad ꝫ q̄ ſit maxime vnū oportet vt ſit maxime ens ⁊ maxie indiuiſum. Conſtat aūt q̄ de⁹ ē maxime ens: ut quantū eſt ipſum eſſe ſubſiſtens oibus modis indiuiſibile. ⁊ ꝓma cauſa tot⁹ entis creati. Eſt cōſtat q̄ de⁹ ē ens maxie indiuiſum. inquantū nō denicat nec actu nec potentia nec alio mō dentionis. ꝫ oibus modis eſt ſumme ſimplex. vñ oportet dicere. q̄ deus ē maxime vn⁹. ſic q̄ nulli creature talis vnitas cōpetit. ⁊ ſō licet in decalogo et alijs locis ſcḡture de deo loq̄tur tanq̄ de vno excludēdo pluralitatē deoꝝ: nihil omnō fuit dictū hoc p̄ceptū expimens diuinā vnitatē. vt talis vnitas intelligat ſingulariter deo cōueniēs nob̄ ꝑdicto. vñ Hieron. in. v. de cōſideratōe. poſtq̄ poſuit multiplicē modū vnitatis ꝑ q̄ creatur⁹ diuerſimode inuenit: de vnitate dei ſic ꝓ. Verū hec oia ꝺd ad illum ſummū vnū. atq̄ vt ita dicā: vnice vnū. vbi vnitatē cōſubſtantialitas facit. huic vni quodlibet illoꝝ ſi aſſimileo erit quodāmodo vnū. ſi cōpareo mallo. hec ille. ꝫ pōt dici ꝑdicta q̄ talis vnitas q̄ ꝫ attribuit deo. Et ſit vera. non tñ ſufficit ad fidē. ſitē apta oēs nā deū eſſe vnū mō ꝑdicto pōt eſſe ſcīa p demonſtrationē. vñ pbo. xij. Metaph. hoc demonſtratiue ꝓbat. Multi enī alij pbi hoc demōſtratiue induxerunt. ꝓut in ꝓma ſcde. q. j. ſanct⁹ Tho. tradit art. v. in riſione ad ꝗrtū arḡm. Sed q̄ oēs fm eandē ibidem: q̄ multa p fidē tenem⁹ de deo. q̄ naturali rōne pbi inueſtigare nō poterāt. pura circa ꝓuidentiā eius ⁊ oipotentiā ⁊ q̄ ipſe ſolus ſit colend⁹. q̄ oia cōtinent ſub articulo vnitatis dei. hec ille. Nō aūt ꝗre ꝑdicta videant ꝑtineri ſub articulo vnitatis dei talis videl. cē. nā p fidē alia credim⁹ eē vnū deū. q̄ eſt oipotens ⁊ oibus ꝓuidens. ⁊ q̄ ſolus ē colendus. Via enī q̄ in fruibolo tradunt copulatiue intelligunt eſſe credenda. Viteri circa hoc videt aſtendendum. q̄ ex ista trina iteratione diuini nois cū dī. Dñs deus vī dñs vnus eſt. cōuenienter fm veritatē catholice fidei. Fm quā vn⁹ de⁹ in trinitate veneraſ: intelligenda ē trinitas ꝓnaꝝ in diuinis cū vnitate eſſentie. ſi enī in ꝑdicto verbo moyſes ſolā vnitatem dei ſine q̄nq̄ pluralitate credendā tradere voluiſſet: ſufficeret dicere. Audi iſr̄l de⁹ noſter vn⁹ ē: vel dñs vn⁹ eſt. ⁊ ſic dicēdo ꝑfecte vnitatē expreſſiſſet. ſemota q̄cūq̄ pluralitate. ꝫ in hac trina iteratōe manifeſte oſtēdit ꝑſonꝑ poſitā fidelibꝰ. q̄ ex diuinā ē vnū. Vbi enī eſſentiale q̄ ꝺ ponit. ſ. eſſe ſingulariter numeratū vbi nota diuina ꝺ ꝑ modū ſuppoſiti ſignificat pluralitatē trium ꝓnaꝝ ꝓprie oſtēdit. ⁊ ſic tal⁹ vnitas oēm aliā vnitatē marie trāſcendit. vñ Hieron. vbi. ꝺ. Inde oia q̄ vnū recte dicūt atq̄ tenent vnitatē trinitatis: q̄ treo glone vna ſba ſunt. ⁊ ibidē. ſ. Nec abducimur ab hac vnitate ꝓfeſſione aſſertōe trīū: cū in hac trinitate nō recipiam⁹ multiplicitatē. ſic nec ſolitudine i vnitate. Obiicit cū dico vnū. nō me trinitas turbat. Summa⁹ enī q̄ eſſentiā nō multiplicat: nō variat. nō ponit/ rurſum cū dico tria. nō me arguit ſuſtinitas vnitatis: q̄ illa q̄nq̄ tria ſeu illoꝝ trea. nec i ꝓfeſſione cogit. nec ſ ſingularitatē redigit. hec ille. Nunc ꝺd ꝺba hui⁹ ſcti doctoris dū vident adaptari ꝺbo ꝓpoſito. ſ. cū dī. Audi iſr̄l. ꝺ oſt m ꝓphetā. qui ipſe dicit ibidē nō rōne ſpiritus ē. ⁊ fide pſualem. vñ. Audi iſr̄l. ex auditu credē. ꝺ eſt ſacrum magnū ē. nā q̄nō pluralitas i vnitate. ⁊ vnitas i pluralitate ſit. ſeruari ſemeritas eſt: credē ꝺo pterea. noſſe ꝺ vita eterna. Circa ꝺ etiā notāda eſt. q̄ ꝺbet q̄ iſta ꝑcepta. ſ. Audi iſr̄l. ⁊ diliges dñm deū tuū ex. cū magna ſolēnitate ꝺs in die recitat. dicē. ꝺs deus noſter. Audi iſr̄l dñs de⁹ vr̄ de⁹ vn⁹ ē. aliq̄ inciptāt dicē. Diliges dñm deū tuū. inꝑonit ſub ſilentio ꝺba ebraica que dicūt. Hec būdictā nomē maieſtat⁹ regni et⁹ in ſcta ſcḡa. q̄ ſō tñ in aliqa innocationib⁹ diuinis noiā nō dicūt. ex q̄ ſaꝑ videt unus q̄ in ꝺ loco ſp iſtē exprimit. q̄ nomē diuine maieſtatis ē trinū ⁊ vnū. Eſt enī ordinatio hui⁹ ꝺdicatōis ea tradita ab anno. ſ. a ꝑe ꝓbatq̄ q̄ fuerūt ab initio tēpli ſcḡ put ex codicib⁹ eoꝝ approbari poſſet. ⁊ ꝺ ꝺ ꝑcepto ꝺdicto circa credēda. ſcitur in ſra. Diliges dñm deū tuū. ſ. circa primationē hui⁹ p̄cepti ad imediate ꝓcedēs. ſ. de vnitate dei credēda. ꝺſiderandū ē q̄ cū q̄ charitatē dō vnit deo. Amor enī fm Dyonſiū. xiij. de diui. no. eſt vis vnitiua: q̄ vnionē charitat⁹ dō ſic vnit deo: vt q̄dāmodo efficiat vn⁹ ſpūs cū eo: iuxta illud. j. Cor. vi. ca. Qui adheret deo. vn⁹ ſpūs ē cū eo. Idcirco poſtq̄ de vnitate dei ineffabili in precedenti ꝑcepto tractauiſſet. ſubūxit ꝑceptū charitat⁹ p quā ſuggeraſſit vnit ſumme vnitati. Circa q̄ ꝺd ꝑceptum ſane intelligē dū multa ⁊ magna a doctoꝝ traduntur. q̄ hic ometunt cā breuitat⁹. niſi ſolū ꝺd q̄ ad intellectus dei ꝑcepti vident pot⁹ requiri. q̄r primū occurrit inquirere rōnē quō illud ꝑceptū dicat penūr maximū legis ꝑcepti iuxta ſniam ſalnatoris Matth. xxij. ꝺd q̄ dōm q̄ rō huius ꝓprie ⁊ ſufficiens hr̄ ab apoſto ꝓma ad Thimo. j. vbi dicit q̄ finis ꝑcepti eſt charitas de corde puro. ⁊ ꝑſcia bona. ⁊ fide nō ficta. In ꝺ enī q̄ dicit. Finis ꝑcepti ē charitas manifeſte hr̄. q̄ ꝑceptū charitatis ē primū int legis ꝑcepta. Finis enī in agibilib⁹ hr̄ rōnes principij. cū finis ⁊ fin pōm eſt primū in intentione. in ꝺ aūt q̄ ſubūxit. De corde puro. ⁊ ꝑſcia bona. ⁊ fide nō ficta: corde q̄ ꝑcepta legis ꝺ oia de actib⁹ oīm tum dant. recipiunt ⁊ ordinant ad diligēdū deū. Q̄ quidē ꝑcepta ſunt in triplici diuſitate: aut ſunt talia q̄ ordināt ad puritatē. candā cōz a turbationib⁹ paſſionū. ſicut ſtrutes q̄ ſunt circa paſſiones ꝺbus dicit. De corde puro. cor em impurū a deo diligēdo abſtrahit. ꝓter paſſionē declināt ad terrena. vel ordinant ad habēdā bonā ꝑſciam circa operationes de q̄b⁹ dī. Et ꝑſcia bona. ꝑſcia em mala facit horrere diuinā iuſticiā. ꝓt timore pene. vel ordinant ad hāndā rectā fidē ſic illa q̄ ꝓpiet ad diuinā cultū. de q̄b⁹ dicit. Et ſide nō ficta. Fides aūt ficta. ſ. nō recta trahit affectū ad q̄d de deo ſingit ſeparādo ſe a dei veritate ſic ꝑs q̄ diligendo deū eſt q̄ ſe intenta a legislatore tanq̄ finis. Circa ꝺ ꝑcepta q̄ runt. ꝓter hoc tanq̄ ea q̄ ſunt ad finē. ⁊ q̄ in q̄libet genere id q̄ eſt q̄ ſe. ponitur eſt eo q̄ eſt q̄ aliud. ideo maxime ꝑceptum eſt de charitate. que oia plene tradunt. ſcḡa ſcḡe q. xliij. Secūo ꝓſiderandū occurrit. q̄ ex hoc q̄ hmōi ꝑcepti eſt maximū ad q̄d oia ſunt referenda vt dictū ē. ideo moraliſtes quedā fuit deſignanda circa ꝑceptū de dilectione dei. vnde dicit. Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo. ⁊c. ſi aūt contra hoc arguat⁹ ex eo q̄ dī. Ex toto corde q̄ importat modum diuine dilectionis. modus aūt virtuoſi actus nō cadit ſub ꝑcepto. vt in pena ſcḡe. q. c. articulo. ix. in riſione ad queſtionē. ꝺd hoc dicendū. q̄ licet modus q̄dē hr̄ actus virtutis ex alijs ſuperioꝝ virtutē nō cadat ſub ꝑcepto inferioris ꝑtis. nō enī cadit ſub ꝑcepto de honoratōe parentū. q̄ hec honoratio fiat ex charitate. modus tñ ꝺ q̄nt ad rōnē ꝓprie virtutis cadit ſub ꝑcepto ipſius virtutis. ſicut q̄ aliquis operet ſciens cadit ſub rōne ꝑcepti tam legis diuine q̄ humane. Ignorantia eſt ſimpliciter ꝑſiderata tollit rōnem ꝑcti vel pene in actibus humanis. ⁊ hoc modo ſub ꝑcepto de dilectōe

deū cadit qđ pē. Ex toto corde. Si aūt ꝫ hoc dicat q̄ quicunq; facit aliq̄d qđ nō pertinet ad dilectionē dei. nō diligit deū ex toto corde. t sic agit ꝫ dei ꝓceptum. t p ꝫña peccat mortalit. ex q̄ sequeret q̄ pena veniale esset mortale. Ad hoc dicendū q̄ deū diligere ex toto corde contingit dupl̄r. Uno mō in actu. sic vt cor bono semp actualiter in deū se rāmet. t ista ē ꝓfectio charitatis patrie. q̄ cuicunq; peccato quātcunq; minuto veniali nō est cōpatibilis. Alio mō diligere deū ex toto corde. est cū habitualit tota cor bono in deū fertur t hoc dupl̄r. Uno mō qñ bō ex tali dilectiōe dei se abstrahit inquantū possibile ē a rebus tpalibus licitis. q̄ p occupationē erga eas habitā impediunt actualem motū cordis t rōnis in deū. t hec ē ꝓfectio charitatis ad quā ordinant ꝓfita. Alio mō qñ bō ex dilectione habitualit qua hz ad deū. t si nō abstrahat se a rebus tpalibus licitis. q̄ actū charitatis impedire soleat. nihil tñ ꝫ dei dilectionē cor eius t ratio recipit. t hec ē ꝓfectio charitatis vie. q̄ est ex necessitate salutis. Et istis duob⁹ modis virtutis nō cōtrariat venale petm̄ diuine dilectioni: cū non tollat habitū charitatis. q̄ solū impedit charitatis vsum. Uterius ꝓsiderandū occurrit quō totalitas q̄ assignat in hoc loco circa dilectionē dei intelligenda sit in corde t ala t fortitudine. pat hic dt. silr t in mente pat Matth. xxij. t in virtute: pat Luce. x. Ad cui⁹ declarationē sciendū q̄ ista nota q̄ in materia hui⁹ ꝓcepti ponunt. s. cor ala mens et hmōi: varias significationes habent in scripturis sacris. Cor em̄ nō solū significat cor carneū. q̄ etiā significat q̄dā intellectum humanū sine rōnē. Eccle. viij. Cēpius t respōsionē cor sapientis intelligit. q̄dā vero significat affectū intellectiuū humanū. vt in psalterio. Desiderium cordis eius tribuisti ei. Mēs etiā q̄dā significat humanas cogitationes vnde pmo Paral. xxviij. Universas mentium cogitationes intelligit. q̄dā vero memoriā significat bois. Vñ in psal. lxxvj. animos eternos in mente habui. silr alia q̄dā significat animam sensitiuam. Gen. j. Producat terra animā viuentē. q̄dā vero significat animā rōnalē. Ezech. xviij. ca. Anima q̄ peccauerit ipsa morietur. Habēt etiā predicta noia ꝑter ꝓdicta significationes q̄sdā alias. q̄ causa brevitatis omittuntur. Ex q̄ quidē significationū varietate doctores nr̄i diuersimode ꝓdicta noia in hoc loco exposuerunt. Nā Aug⁹. q̄ de doctrina xp̄iana p cor intelligit cogitationes p animā vero vitā. p mentē aūt intellectū. Alij vero p cor animā vegetatiuā. p animā vero sensitiuā. p mentē vero intellectiuā. Alij vero aliter. Ista tñ diuersitas expositionū nō videt deuiare a mēte legislatoris. Intentio aūt legislatoris vt dictum est in hoc ꝓcepto fuit. vt deus diligat sicut finis virtutes: ad quē actus humani ut bonicos sunt saltē habitualit referēdi. vñ quēcunq; ꝓdicta noia a dictis sctis doctorib⁹ accipiant: oia q̄ in hoc sunt: deū referibilia vident cōtinere. vt pz recte cōsideranti. vñ nulla expositio cor̄ ē excludenda videt tñ plantos sensus circa hoc cē talis. s. vt p hoc qđ ꝓcipit deum diligi ex toto corde: intelligat q̄ tota intrinseca ferat in deum. sicut em̄ cor corporale oim tpaliū motuū est principiū: ita intentio vt inferius ostendet finis virtutis ē principiū oim motuū spiritualiū. Includit etiā in hoc ꝓcepto q̄ intellectus noster subdat deo. iuxta illud. ij. Cor. x. ca. In captiuitatē redigentes oēm intellectū in obsequiū xp̄i. Et sic deus ex tota mente diligit. Includit etiā in hoc ꝓcepto. q̄ appetit⁹ noster inferior regulet sm̄ deum: qđ est ex tota ala diligere deū. Includit etiā: q̄ exterior actus nr̄ obediat deo. qđ est ex tota fortitudine. vel virtute vel viribus deū diligere. Uterius qr sm̄ Aug. in li. de ꝓfectione iustitiae: in plenitudine charitatis patrie: ꝓcepti istud implet. scz. Diliges dominū deū tuū ex toto corde tuo &c. nā cū adhuc ē aliquid carnalis cōcupiscentie nō oīno ex tota ala diligitur deus. Videndū est ergo quō deus nobis ꝓcipit: qđ implere in via nō possum⁹. Maledict⁹ est em̄ sm̄ Hiero. q̄ dicit deū aliquid impossibile ꝓcepisse. Ad qđ dicendū sm̄ sanctum Thomā in scēa scē. vbi supra. q̄ implere ꝓcepti cōtingit dupl̄r. Uno mō ꝓfecte. t hoc est qñ peruenit ad finez quē intendit ꝓcipiens. Alio mō imꝑfecte qñ etsi nō pertingit ad finē quē ꝓtendit ꝓcipiens: nō tñ recedit ab ordine ad finem quē ꝓtendit ꝓcipiens: sicut si dux exercitus ꝓcipiat militib⁹ vt pugnent ad victoriaz hostis: ille ꝓfecte implet ꝓceptū. qui pugnando hostē vincit. qđ dux principaliter intendit. Ille etiā implet sed imꝑfecte cui⁹ pugna etsi ad victoriā non ꝑtingat: pugnat tñ sic. q̄ cōtra disciplinā militarē nō agit. Intendit aūt deus p hoc ꝓceptū. vt bō tota liter deo viuat: qđ fiet in patria: qñ deus erit oia in omnibus. vt dicit. j. Cor. xv. Et ideo plene atq; ꝓfecte in patria implebit hoc ꝓceptū: inuia vero impletur sed imperfecte modo iam dicto. Sed cōtra ꝓdicta solet dici q̄ frustra daretur hoc preceptū. si impossibile esset adimpleri. ꝓcepta em̄ dantur ad dirigendos homines in viā salutis. vnde in pō. xviij. Preceptū domini lucidum illuminans oculos. Ad qđ respondet. q̄ ideo ꝓcipitur homini ista ꝓfectio q̄ uis eam in hac vita nemo habeat de cōmuni lege quia nō recte curritur. si quo currendū sit nesciat. neq; quo currendum est sciretur. si nullis ostenderet ꝓceptis. Sed etiam hoc nō videt ex toto sufficē. nā si sic. hoc nō deberet dari p modū ꝓcepti. cū nō detur nisi solum ad ostendendū ter minum ad quē curritur. ad qđ sufficeret dicere. sicut apostolus. Deus erit oia in omnib⁹. in quibus verbis apostolus non ꝓcedit vt ꝓcipiens: sed vt ꝓnunciano. vnde salua semp sanctoꝝ reuerentia videt dicendū. q̄ hoc preceptus de dilectione dei nō fuit impossibile vt impleret perfecte etiā in hac vita vniuersaliter loquendo. Implerit etiā perfecte xp̄s istud ꝓceptū: qñ fuit in hac vita in qua fuit verus viator: simul t verus comꝓhensor. t ideo a primo instanti sue cōceptionis hoc preceptū in quo plenarie legis fin̄ apostolus Roma. xiij. ca. consistit implenit cui⁹ respectu principaliter in lege ꝓmissum est hoc ꝓceptū tanq; possibile fuisse per xp̄m xp̄m totaliter adimpleri. per alios vero imperfecte t quasi participatiue. vnde tanto vn⁹ perfectius alio impler. quanto magis accedit per quandā similitudinē ad perfectionē implentionis xp̄i de quo in Matheo. v. ca. Non veni soluere legē. sed adimplere. q̄nic em̄ t vere loquendo totā legem impleuit xp̄s implendo perfecte huiusmodi preceptū. vt dictum est. Hec mirandū: si ꝑter vnū singulare individuū preceptū generale daret. quia dicit Leui. xij. ca. Mulier si suscepto semine peperit masculū. que quidē conditio. que intelligit cū dicitur. Si suscepto semine solū fuit apposita ꝑter vnā singularem personā. s. beatā virginē. Nulla em̄ alia sine susceptione seminis concepit t peperit. t similiter dicendū est in ꝓposito. Uterius si querat circa ꝓdicta ꝓcepta cui ꝓceptus de dilectione dei sit simpliciter primū vt dictū fuit. t ꝓceptum de credendo vnitatē dei. est primū t maximū respectu credendoꝝ: cur ista fuerūt ꝓposita populo in decalogi traditione. in quo ꝑpue legis ꝓcepta traduntur. Ad qđ dicendum. q̄ hec questio fuit mota supra in additione supra Exo. xx. ca. spāliter circa ꝓcepta charitatis. Ad qđ fuit respōsum diuersimode fin̄ varias ecpositiones. Opinio aūr que mihi saltem melior iudicio in hoc rōnabiliter videt. hec est. q̄ ꝓcepta decalogi data fuerunt de notioribus quo ad intellectū t facilioribus quo ad effectum. t quia ꝓceptū de dilectione dei ꝓat in lege tradit. s. vt deus diligatur ex toto corde. t ex tota ala &c. qđ importat etiā interiorem motū animi cū magna ꝓmptitudine. est difficilimū seu impossibile nō habēti charitatē. Idcirco expositio huius ꝓcepti fuit rōnabiliter reseruata ad tp̄s vltimos totius doctrine mosayce. s. in. xl. anno in quo tpe post̄ repetit⁹ preceptus decalogi in capi. videlicet immediate ꝓcedenti: consequenter in hoc capi. ꝓponit eis tanq; aliquiter iā ꝓfectis hoc ꝓceptū de dilectione dei p extensum. ꝓat plenius videtur t cōtinet in ꝓdicta additione: vide ibi. Et dicendū est de ꝓcepto immediate ꝓcedenti. s. Audi isr̄l &c. in q̄ diuina vnitas traditur cū multiplicatione trinitatis ꝓsonarū vt dictū est. quod quidē mysteriū inter cetera que nobis per fidem traduntur altius est t ineffabilius. Unde nō decebat vt in patriis radimentis populo ruci ꝓponeretur. Sed

fuit reseruatū vsq; ad vltimū tēpus moseyce doctrine ratione ꝓdicta. Sed adhuc restat ꝑtendū ꝗre ista duo precepta cū sint ꝑcepta t dignissima nō fuerunt tradita ꝑplo a deo imediate: saltē in hoc tpe. s. in. xl. āno. qñ (& ꝑplo erat magis ꝑfect⁹. vt dī in ꝓdicta additū. Ad qō dcm ꝙ licet ꝑplo iā isto tpe esset qdāmodo aptus ad capiendā diuina. nō tñ sufficiebat ad vocē dei audiendā. vnde dī. ō. in ca. ꝓcedenti. Si eā audierimus vltra vocē dñi dei nr̄i moriemur. Et ideo moyses post repetitionē decalogi in ꝓcedenti capi. ab ipso ꝓfectā enteōs ista precepta maxime expetebat. introducit narrando terrorem magnū quē ꝑplo habuerat in audiendo vocem dei. t qnō ab ipso moyse instanter petierāt dicētes. Tu magis accede. t audi. cūcta qne dixerit dño deus nr̄ tibi loq̄ris ad nos. t audiens eo faciemus ea. q. d. ista ꝑcepta q̄ statim ꝓponēda sunt vobis ab ipso deo imediate debuisset audire tanq̄ principalissima legis diuine ꝑcepta q̄ ad instantiā vestrā vt dicitur est ego fui inmedius inf deū t vos. ꝓut ista melius apparēt intuēti ea q̄ sequunt hic in ista mea repetitiōne decalogi t boꝝ ꝑceptoꝝ ꝗpositionē. Consequenter vt ꝑcepta tā principalia efficacius memorie cōmendarent studuit. Erūtq; hec hec q̄ ꝑcipio tibi hodie. s. de cetero sint fide in corde tuo. Et narrabis ea filijs tuis t meditaberis de. ea. exponit ꝓut i postilla.

Capitulū. vij.

Cum introduxerit te dñs deꝰ tuꝰ in terram quā possessurꝰ ingrederis t deleuerit gētes multas coram te etheū t gergezeū t amorreū t chananeū t phe rezeū t eueū t iebuseū septem gētes multo maioris numeri q̄ tu es t robustiores te tradideritq; eas dñs deꝰ tuꝰ tibi percutes eas vsq; ad internitionē. Nō inibis cū eis fedꝰ nec miserebēris eaꝝ neq; sociabis cū eis ꝑiugia. Filiā tuā nō dabis filio eiꝰ. nec filiā illius accipies filio tuo. q̄ seducet filiū tuū ne sequatur me. t vt magis seruiat dijs alienis. Irascetur q; furor dñi t delebit te cito. Quinpotius hec facietis eis. Aras eoꝝ subuertite: t ꝑfringite statuas: lucosq; succidite: t sculptilia ꝑburite: q; populus sanctꝰ es dño deo tuo. Te elegit dñs deꝰ tuꝰ vt sis ei ꝑplus peculiaris de cūctis ꝑplis q̄ sunt sup terrā. Non q; cunctas gētes numero vincebatis. vobis iuncta est dñs: t elegit vos: cū oīb⁹ sitis ꝑplis paucissimi: Sed q; dilexit vos dñs: t custodiuit iuramentū q̄d iurauit patrib⁹ vr̄is. Eduxitq; vos in manu forti: et redemit de domo seruitutis: de manu pharaonis regis egypti: t scies q; dñs deꝰ tuꝰ ipse est deꝰ fortis t fidelis custodiēs pactū t misericordiā diligentib⁹ se: t bis q̄ custodiunt ꝑcepta eiꝰ in mille generationes. t reddens obedientib⁹ se statim ita vt dispdat eos et vltra nō differat ꝑdita eis restituens: q̄ merentē. Custodi q̄ ꝑcepta et ceremonias atq; iudicia que ego mando tibi hodie vt facias. Si postq; audieris hec iudicia custodieris ea t feceris: custodiet dñs deꝰ tuꝰ pactū tibi t misericordiā quā iurauit patrib⁹ tuis: et diliget te ac multiplicabit benedicetq; fructui ventris tui et fructui terre tue: frumento tuo atq; vindemie. oleo et armentis: gregib⁹ ouiū tuarum sup terrā: ꝑ qua iurauit patrib⁹ tuis vt daret eā tibi. Benedictꝰ eris inter cēteros ꝑplos. Nō erit apud te sterilis vtriusq; sexꝰ: tā in boibus q̄ in gregib⁹ tuis auferet dñs a te omnē languorē t infirmitates egypti pessimas q̄s nouisti nō inferet tibi: sed cunctis hostib⁹ tuis. Deuorabis cūcta ꝑplos q̄s dñs deꝰ tuꝰ datur⁹ est tibi. Non parcet eis oculus tuꝰ nec seruies dijs eoꝝ ne sint in ruinā tui. Si dixeris

a Cū introduxerit te dñs deꝰ. t ꝑ ista vsq; ibi. b Non inibis cū eis fedꝰ. vt remanere in terra sub tributo c Nec miserebēris eaꝝ timendo eos abire cū sola vita. d Neq; sociabis cū eis cōiugia. hoc ē cū illis gentib⁹ q̄ erant ꝑpe terrā suā q; ratio fideles solet trahi ad ydolatriā. e Quinpotius hec facietis eis. ad destruendū eāsa ydolatriā f Aras eoꝝ subuertite. sup q̄s ponebantur ydola. t incendebant thura. g Et cōfringetis statuas. imagines metallicas t lapideas. h Lucosq; succidite. q̄ erant circa templa ydoloꝝ ad exercendum luxuriam. i Et sculptilia comburetis. id est ydola ignita k Quia populus sanctꝰ es dño. Separatus ab alijs ꝓdicte⁹ cultui diuino. l Non q; cunctas. Hic remouet falsā opinionē eoꝝ. q̄ aliq̄ posset credere q̄ dñs elegisset illā populū eo q̄ esset maioꝝ numero. qđ remouet dicendo. Non q; cūctas gentes numero vincebatis. t. q̄ quia dilexit vos dñs ex sola sua benignitate. t ex merito patrū. iō subdit. m Et custodiuit iuramentū. scilicet q̄ dī Gen. xxij. Ad augmentū q; memorandū iurauit dñs deꝰ. n Et reddēs obedientib⁹ se statim. t. q̄ intelligit de filijs isrl de q̄bus dī. ij. Machab. xj. Non est sic in alijs nationib⁹ dominus patiens expectat vt eas cū iudicij venerit ipse in plenitudine peccatoꝝ puniat. o Custodi ergo. Hic ꝑ ponuntur

incitamenta diuine dilectionis. s. bonū multiplex ex hoc cōsequendū ꝓmittit ergo mentio cū dī. o Custodi ergo ꝑcepta. t. s. ex dilectōe t subdit incitamenta cū dicitur p Custodiet dñs deus pactū. i. bonū patrib⁹ ꝓmissum. q Et diliget te. dando tibi grām suā. r Ac multiplicabit. in ꝓle. t in bonis ꝙlib⁹. t explicat in ista de multiplicatione. s Benedictꝰ eris inter cēteros ꝑplos. Nil ad fame claritatem. t Auferet dñs a te omnē languorē. quia nō solū multiplicabit te in bonis sed etiam ꝑseruabit te a malis. v Si dixeris. Hic remouentur impedimenta secundum: qđ est pusillanimitas: qō posset contingere si filij israel cōsiderantes ꝑdictaꝝ gentiū multitudinē t sortitudinē nō essent ausi bellare cōtra eas: t sic facerent cum eis pacem t contraherent amicitias. ex quibus ad amorē

Capitulum. vij.

Cum introduxerit. Hic ꝑ remouent impedimenta diuine dilectionis cōtingentia respectu aduersarij. t sunt tria. Primū ē falsa pietas. scōo pusillanimitas. tertio. Si dixeris in corde tuo. tercij cupiditas. Sculptilia eoꝝ igne cō. Adhuc ꝑ remouet amoris impedimentū primū. scōo infert oppositū incitamentū ibi. Custodi g. Adhuc circa primū ꝑ odiū ꝓximorum. scōo remouet quoddā falsum. ibi. Non q; cunctas. Circa primū sciendū q̄ septē gentes terrā ꝓmissionis habitantes ante ingressum filioꝝ isrl ex dei sua condemnate erant ad mortē ꝓpter iniquitates suas. vt bis. s. ix. ca. t filij isrl illuc a dño mittebant. vt ꝑdictā dei iusticiā exequerent. t iō si eis parcerent falsa pietate deliq̄. Itantes cū eis amicitias deo mentis ꝓmitteret eos ab eis decipi t a suo amore retrahi.

dei retraberent ꝛ ad ydolatriā ꝓuerterent. hoc removet dicens. x Noli metuere. l. eoꝝ multitudinē ꝛ fortitudinē eoꝝ causa subdit. y Sed recordare q̄ fecerit dñs deus tuus pharaoni. cui⁹ exercitū magnum ꝛ fortē in vno flatu submersit. z Sic faciet cūctis q̄s metuis. ꝛ ideo nō habes causā in etuendi

a Paulatim atq; p ptes. nō q; deus non possit eas delere simul. ꝑ ꝓter aliud q̄ sequitur. b Ne forte multiplicent ꝛ te bestie. quia filij isti nō erāt adhuc in tanto nūero q; possent trā sufficient populare. c Sculptilia eoꝝ. d removet tertiū impedimentū. puenies ex cupiditate. videlicet si de ydolis contracta acciperēt aurum et argentū et in vsus suos ꝓuerterēt ꝛ sic deū offenderent. ꝑ. phibet hoc dicēs.

d Nō ꝓcipisces argentū ꝛ aurū de quibus facta sunt ꝛc. et pater littera.

Capitulū. viij.

(O) Mne mādatum. Hic ponuntur incitamēta ad dei dilectionem sumpta i respectu ad deū ꝛ pmo ex ꝓsideratiōe sue munificentie. scdo ex cōsideratione sue miseri cordie. ix. capi. Prima in duas q; primo ponunt incitamēta ex dei munificētia in beneficijs ꝓteritis. secundo in futuris: ibi Dñs deꝰ tuꝰ introducet te. Circa pmū dī.

a Omne mandatū q̄d ego ꝛc. faciās. ꝛ b ex dei dilectione. cuius incitamētū subditur cū dī. b Et recordaberis cuncti itineris. ab egressu de egypto vsq; ad diem hanc. c Vt afflige ret te non ex defectu dilectionis. ſ ad bonū tuū sicut pater aliq̄s ex dilectione p mittit affligi filiū. ꝛ subditur. d Atq; tentaret. vt patiētia tua aliis esset nota ad eoꝝ exemplū. ꝛ tibi ad meritū. Et loq̄tur ꝺ scriptura ꝟnū ad bonos illiꝰ ꝓpli. q; Fm regulā ysido. ad intelligendū sacrā scripturā. sacra scriptura frequēter attribuit toti ꝓplo: q̄d tū ei cōuenit rōne vnius ꝓnis. e Afflixit te penuria. in defectu cibi ꝛ poꝰ. vt dī in Exo. ꝛ li. numeroꝝ in plurib⁹ locis: ꝺ tū cessat ad bonū eoꝝ. q; ex hoc dulciores et

in corde tuo: plures sūt gētes iste q̄s ego: quō potero
x delere eas noli metuere ſ re
y cordare q̄ fecerit dñs deꝰ tuus. ꝓpharaoni et cūctis egyptijs plagas maximas q̄s viderūt oculi tui. ꝛ sig̃a atq; portēta manūq; robustā ꝛ extentū brachium: vt educeret te dñs deꝰ tuus.
z Sic faciet cūctis ꝑplis q̄s metuis. Insuper ꝛ crabiones mittet dñs deꝰ tuꝰ in eos donec deleat oēs atq; dispdat q̄ te fugerint ꝛ latere nō poterint. Nō timebis eos: q; dñs deꝰ tuꝰ in medio tui ē: deꝰ magnus ꝛ terribil. Ipse consumet nationes has in ꝓspectu tuo
a paulatim atq; p ptes. Nō poteris eas delere pariter
b ne forte multiplicētur ꝛ te bestie terre. Dabitq; eas dñs deꝰ tuꝰ in ꝓspectu tuo ꝛ inficiet illos donec penit⁹ deleant. Tradetq; reges eoꝝ in manus tuas: ꝛ disp das nōia eoꝝ sub celo Null⁹ poterit resistere tibi
c donec ꝓteras eos. Sculptilia eoꝝ igne combures
d Nō ꝓcipisces argentū et aurū de q̄b⁹ facta sunt: neq; assumes ex eis tibi q̄cq̄ ne offendas ꝑ. ꝓpter ca: q; abominatio ē dñi dei tui: nec inferes q̄ppiā ex idolo ī domū tuā: ne fias anathema: sicut ꝛ illud ē. Quasi spurcitiā detestaberis ꝛ velut inquinamentū ac sordes abominationi habebis .q; anathema est.

Capitulum. viij.

a (O) Mne mandatū quod ego ꝓcipio tibi hodie, caue diligenter vt facias: vt possitis viuere ꝛ multiplicemi: ingressiq; possidea tis trā. ꝑ q̄ iurauit dñs pa
b trib⁹ vris: ꝛ recordaberis cuncti itineris ꝑ q̄s adduxit te dñs deꝰ tuꝰ. xl. annis per
c deserta vt affligeret te atq; tentaret: ꝛ nota fierēt q̄ in tuo aio versabant. vtr custodires mādata illiꝰ an nō.
f Afflixit te penuria ꝛ dedit tibi cibū mānā. q̄s ignorabas tu ꝛ pres tui. vt ostenderet tibi q̄ non in solo pa
g ne viuit hō: ſ in oi verbo
b q̄s egredit de ore dñi. Vestimentū tuū q̄ operiebat
i neq; vetustate defecit: et pes tuꝰ nō est subtritꝰ. En q̄dragesimꝰ annꝰ ē: vt recogites in corde tuo. q; sicut erudit filiū suū hō: sic dñs deꝰ tuꝰ erudiuit te. vt custo
k dias mādata dñi dei tui. et ambules in vijs eiꝰ ꝛ time
k as eū. Dñs enī deꝰ tuꝰ introducet te in terrā bonā:
l terrā riuoꝝ aquarūq; ꝛ fon
m tiū in cui⁹ campis ꝛ montibus erūpūt fluuioꝝ abyssi
n terrā frumenti ordei ac vineaꝝ: in q̄ ficus ꝛ malogranata ꝛ oliueta nascunt: terrā olei ac mellis: vbi absq; vlla penuria comedes panē tuū: ꝛ rerū oīm abundāti
o pfueris: cui⁹ lapides ferꝝ
p sunt. ꝛ de montib⁹ eiꝰ eris metalla fodiuntur. vt cum comederis ꝛ saturatus fueris benedicas dño deo tuo ꝓ terra optima quam

acceptio: fuit abundantia potus ꝛ cibi a deo dati. ſ subditur. f Et dedit tibi ꝛc. q; nō solū in solo pane viuit hō. i. cibo hois labore parato. g Sed in oi verbo q̄s egreditur de ore dñi. i. ex māna q̄ ad ꝓceptū dñi descēdebat. in hebraico enī nō bꝰ verbo. cū Fm trāslationē nostrā vbi habetur. Māna pōt dici ꝟbū: inquātū ex mādato dñi descēdebat sicut verbum aliq̄s accipit ꝓ re q̄ verbo dī. sicut bꝰ. ij. Reg. j. ca. q̄d est verbū q̄d factum est. i. res gesta vel facta b Vestimentū tuū q̄ operiebar ne quāq̄ vetusta. ꝛc. dicit aūt b Ha. sa. q̄ vestimentū puerorū crescebant cū eis fm augmētū sue quantitatis i Et pes tuꝰ nō est subtritꝰ: b nō pōt intelligi generaliter. ſ tm̄ de bonis. ꝓpt dictū finit Nūc. xj. ca. in principio simul. Dolemus ꝓ labore. q; si ex itinere fuit dolor: in corporib⁹. hoc maxime fuit in pedibus. ꝛ ibi requiratur expositio huius passus.

k Dñs enī deꝰ tuꝰ. Hic ponit incitamētū ex dei beneficijs futuris. Et primo facit ꝓpositū. scdo infert corrolarium ibi. Obserua ꝛ caue. Circa primū dicit sic.

k Dñs enī deꝰ tuꝰ introducet te in trāsbonam. hoc dī vt scirent q; terrā illā non obtinerent virtute ꝓpria. sed diuina.

l Terras riuoꝝ aq̄rumq; ꝛ fontium: dicuntur autē fontes aque existētes in origine rium fluentes ab origine stagna: lacꝰ ꝛ paludes retinēt sibi nomen cōmune. scz aquarum.

m In cuius campis montibus erūpunt fluuioꝝ abyssi. hoc dicitur ad ostendendum. q; illa terra erat humida et pascualis ꝓ animalib⁹ nutriendis.

n Terrā frumenti ꝛ ordei ac vineaꝝ. ad ostendendā fertilitatē terre ꝓ sustentandis hominib⁹. o Cui⁹ lapides ferrū sunt. q; minera ferri est in trā lapidosa. ꝛ cōmuniter. p Et de montib⁹ eius eris metalla fodiunt. i. miniere vīl fiūt metalla: ista aūt dicunt ad ostendū bonitatē illiꝰ trē Chanaan ad metalla de q̄bus fiūt vasa varia. ꝛ instrumēta ut vsus vite humane necessaria. q Iūdicabis dño deo tuo.

id est ista dicta sant. vt diligas dominum q enim eum ideo t benedicas ore p suis beneficijs q debent ee materia ipliged deu t obediendi sibi domineo ipsi escant t mandata dei conseruent. ideo ad hoc ex clademdu dicit.

r Observa et cauete ne qñ obliuiscer deu ee. t patet littera ex p dicto vsq ibi.

s In q erat serpes flatu adurens t scorpio ac dipsas. a quarum lesione te defendit. t accipit b singulare p plurali. Serpentes. i. serpetes t sic de alijs. sicut Exodi viij. Venit musca g nullima. i. multitudo muscarū. Sciendus etiā q fm q dicit glo. dipsas est genꝰ minimum serpentis. ita q vix potuit t quecunq momordent fm periit. Cetera patent ex dictis.

Capitulū.ix.

a Audi israhel. Hic ꝓfr ponunt incitamenta diuine electionis ex cōsideratione diuine misericordie portanio patienter eorū pctā: ac etiā reminiscentis. Et primo describunt trāsgressiones actus. secūdo recōciliationis fedꝰ. c.x. ibi. Hoc circa primū excludit eoꝝ iusticia. secūdo cōcluditur eoꝝ culpa: ibi. Memento. Circa primū predicit eis moyses q i terra eis promissa habituri erāt virtute diuina victorias multas et magnas. t q ipsi vel alicui eorum possent credere. q b facerent eis deus ꝓpter eoꝝ merita. ideo hoc excludit cum subdit.

r dedit tibi. Obserua t caue ne quādo obliuiscaris dñi dei tui. t negligas mādata eius atq; iudicia t ceremonias q̄s ego ꝓcipio tibi hodie: ne postq̄ comederis t saturꝰ fueris: domos pulchras edificaueris t habitaueris in eis: habueris q armenta boum t ouiū greges argēti t auri cōcreuerit q rerum copia: eleuet cor tuū: t nō reminiscaris dñi dei tui q eduxit te de terra egypti de domo seruitutis et ductor tuꝰ fuit i solitudine
s magna atq; terribili: in q erat serpēs flatu adurēs. t scorpio ac dipsas. et nulle omo aque: q eduxit riuos de petra durissima: t ci bauit te manna in solitudine, q̄s nescierunt pres tui. Et postq̄ afflixit ac probauit ad extremū misertꝰ ē tui ne diceres i corde tuo fortitudo mea t robur manꝰ mee hec mihi opa ꝓstiterūt: s recordaberis dñi dei tui q ipse vires tibi ꝓbuerit: vt ꝓpleret pactū suū sup q iurauit patribꝰ tuis sic pñs indicat dies. Si autē obliuis dñi dei tui secutꝰ fueris deos alienos: coluerisq; illos t adoraueris ecce nūc ꝓdico tibi q omo disperes. Sic gētes q̄s dominus introitu tuo ita t vos pibitis si inobedientes fueritis voci dñi dei vestri. Capitulū.ix.

a Audi isrl. Tu trāsgredieris hodie iordanē vt possideas natōes maximas t fortiores te: ciuitates ingētes t ad celū vsq; muratas: pplm magnū atq; iblumē filios enachim, q̄s ipse vidisti t audisti: cui nullꝰ pōt ex aduerso resistere. Scies g̃ hodie, q dñs deꝰ tuꝰ ipe trāsibit añ te ignis deuorās at q consumēs: q̄ terat eos: t deleat atq; disperdat ante faciē tuā velociꝰ sicut locutus ē tibi. Ne dicas in corde tuo cum deleuerit eos dñs deꝰ tuꝰ i ꝓspectu tuo ꝓpter iusticiā meā introduxit me dñs vt frā hanc possiderē: cū ꝓpē impietates suas iste delete sint nationes. Neq; enī ꝓpē iusticias tuas et eq̄tatē cordis tui ingredieris vt possideas frās eoꝝ q̄ illi egerit impie introeunte te delete sunt. t vt ꝓpleret ꝙbū suū dñs, q̄s ꝗb iurameto pollicitꝰ ē ꝓtribꝰ tuis abrahā ysaac et iacob. Scito g̃ q̄ n ꝓpē iusticias tuas dñs deꝰ tuus dederit tibi terrā hāc optimā i possessionē, cū durissime cerucis sis ppls. Memēto t ne obliuiscaris, quō ad iracundiā ꝓuocaueris dominū deū tuū i solitudine:
e et ex eo die q egressus es ē egypto vsq; ad locū istū, semp aduersum dñm contendisti. Mōt in oreb ꝓuocasti eū, t iratꝰ delere te voluit, q̄n ascendi in mōtē vt acciperē duas tabulas lapideas pacti, q̄s pepigit vobiscū deus. Et pseuerauī in monte, xl. diebꝰ ac noctibus: panē nō comedens t aquā non bibens. deditq; mihi dñs duas tabulas lapideas scriptas digito dei, t continentes oia verba q vobis locutꝰ ē in mōte de medio ignis q̄n concio populi ꝙgregata ē. Cūq; trāsissent. xl. dies t totidē noctes dedit mihi dñs duas tabulas lapideas tabulas federis: dixitq; mihi. Surge t descende hinc cito: q ppls tuus quē eduxisti de egypto deseruerūt velociꝰ viā quā demōstrasti eis: fecerūtq; sibi ymaginē. Rursumq; ait dñs ad me. Cerno q ppls iste dure cerucis sit. Dimitte me vt cōtera eū, t deleā nomē eiꝰ de sub celo t constituā te sup gentē q̄ hac maiorꝰ fortior sit. Cūq; de monte ardēte descenderē: t duas tabulas federis vtraq; tenerē

b Ne dicas in corde tuo. t ꝓ ista t sub ditur cā vera dicta ap victoriarū q̄ est duplex. Vna ꝓpter iniquitates gentiū in fra ꝓmissionis habitarum ꝓpter q̄s monte uenerant. q̄ notat cum dicitur.

c Sed quia ille impie egerunt ee. scōs vt impleret iuramētum dñi factum ad abrahā. Gen. xxij. Per memetipm iurauī dicit dominꝰ ee. sequitur. Possidebit semen tuum portas inimicoꝝ suoꝝ ee. Cetera patent.

d Memento. Hic consequenter defertur eorum multiplex culpa. t primo ante recessum eoꝝ de monte syna. secūdo post recessum ibi Incēdio quoq. Circa primū ꝓmittitur transgressio populi. secundo subdit oratio moysi ibi. Et pcidi ante dominum. Circa primum dicitur.

d Memēto ne obliuiscaris quomodo ad iracundiā ꝓuocaueris dominū deum tuū solitudine. i. post transitum maris rubri murmurādo. ꝙpē defectū aque t cibi. vt habetur Exo. xv. t xvij. t xvij. ca.

e Ex eo die quo egressus es ex egypto quia cum adhuc esset in egypto super mare rubrū vidētes egyptios super se venientes. insultantes domino t moysi dixerunt. Forsitan nō erāt sepulchra i egypto ee. vt habet Exodi xiiij.

f Nam t in oreb ꝓuocasti eum. fabricādo vitulum aureum t adorando eum dū moyses moram cum traheret in monte cū dominꝰ vt acciperet ab eo legem t tabulas. vt habetur Exodi. xxxij. vbi exposita est ista hystoria. q̄ hic repetitur.

¶ Et pcidi. Hic ꝑr describit oratio moysi ꝑ remissione pcī ꝓdicti. t hoc ē qđ dr. E t pcidi ante dñm sic primo. xl.dieb⁹. sicut ante. xl. dieb⁹ ieiunaueram in monte ad accipiendam tabulam: ita scio ieiunauit aliq̄o. xl. dieb⁹ t nocti bus ad impetrandū ꝓpso remissionē. t etiā ipsi aaron q̄ ni mio⁹ ppli virtutū fecerat. vt habet Exo. xxxij b Peccatū aūt vestrū qđ feceratis. i. vitulū ẏflatilē ac de seruisse velocit⁹ viā ei⁹ quā vobis oñderat, pieci tabulas de manib⁹ meis: cōfregiq̄ eas i ꝓspectu vr̄o. Et pcidi ante dñm sicut ꝓus q̄draginta dieb⁹ t noctib⁹ panē nō comedēs et aquā nō bibens, ꝓpter oia pcā vra q̄ gessistis ꝰ dñm. t eū ad iracundiā ꝓuocastis. Timui em indignationē t irā illū⁹: q̄ aduersū vos ꝓcitatus: delere vos voluit. Et exaudiuit me dñs etiā hac vice. Aduersū aaron q̄q̄ vehemēt irat⁹ voluit eū conterere: t ꝓ illo sīl deꝓcat⁹ sum. Pcm aūt vestrū qđ feceratis. i. vitulū arripiēs igne cōbussi. t in frusta cōminuēs: oino q̄q̄ in pulueren redigēs pieci i torrentē, q̄ de mōte descēdit. In incēdio q̄q̄ t in tentatione: t in sepulchris ꝓcipie pro uocastis dñm, et qñ misit

manu, vidissemq̄ peccasse vos dño deo vr̄o: t fecisse vobis vitulū ẏflatilē ac deseruisse velocit⁹ viā ei⁹ quā vobis oñderat, pieci tabulas de manib⁹ meis: cōfregiq̄ eas i ꝓspectu vr̄o. Et pcidi ante dñm sicut ꝓus q̄draginta dieb⁹ t noctib⁹ panē nō comedēs et aquā nō bibens, ꝓpter oia pcā vra q̄ gessistis ꝰ dñm. t eū ad iracundiā ꝓuocastis. Timui em indignationē t irā illū⁹: q̄ aduersū vos ꝓcitatus: delere vos voluit. Et exaudiuit me dñs etiā hac vice. Aduersū aaron q̄q̄ vehemēt irat⁹ voluit eū conterere: t ꝓ illo sīl deꝓcat⁹ sum. Pcm aūt vestrū qđ feceratis. i. vitulū arripiēs igne cōbussi. t in frusta cōminuēs: oino q̄q̄ in puluerem redigēs pieci i torrentē, q̄ de mōte descēdit. In incēdio q̄q̄ t in tentatione: t in sepulchris ꝓcipie pro uocastis dñm, et qñ misit vos de cades barne dicēs ascēdite t possidete terrā quā dedi vobis t ꝓtēpsistis ꝓceptū dñi dei vr̄i t nō credidistis ei neq̄ voce ei⁹ audire voluistis, ī sp fuistis rebelles a die q̄ nosse vos cepi. Et tacui coram dño. xl. dieb⁹ ac noctib⁹ q̄bus eū supplicat deꝓcabar: ne oleret vos vt fuerat cōminat⁹: t orans dixi. Dñe de⁹ ne dispdas ꝓplm tuū, t hereditatē tuā quā redemisti, i magnitudine tua: q̄s eduxisti de egypto i manu forti. Recorda re famuoꝝ tuoꝝ, abrāā ysaac t iacob. Ne aspicias duritiam ꝓpli hui⁹, t impietatē atq̄ pcm. ne forte dicant habitatores trē de q̄ eduxisti nos: nō poterat dñs introducere eos in trām quā pollicit⁹ ē eis: t oderat illos: idcirco eduxit vt interficeret eos i solitudine, q̄ sūt ꝓpli tu⁹ t hereditas tua, q̄s eduxisti in fortitudine tua magna i brachio tuo extēto.

Exo. vbi planius hec hystoria describit. Itē quia a primo ascensu moysi ad accipiendū tabulas a quo incipit prima q̄dragena vsq̄ ad diē expiationis in quo descendit moyses apparuisse scīas tabulas vt supponunt oēs doctores catholici t hebraei ꝓpter qđ illa die fit festū expiationis et placatione dñi non ꝓt inueniri tres q̄dragene dierū vt dicant: q̄ ista nō infringunt dictū hebreoꝝ. primū em nō valet. qr qñ hystorie scripture sacre in pluribus locis eiusdē scripture narrant. frequenter cōtingit. vt qđ omittitur i vno loco supplcatur in alio. vt ꝑz in oibus libris hystoriarū sacre scripture maxime in libro regū et Paralip. in vetesta. t in euangelijs in nouo testamēto. t cođ mō pōt dici i ꝓposito q̄ tercia quadragena que i Exo. omittit hic supplenda sīl scōm nō valet. qr assumit falsum. Ad cuius intellectū considerādū q̄ filij israel exierant de egypto xv. die mēsis primi, vt hic Exo. xij. Festū aūt expiationis celebrabatur decima die septimi mēsis Leui. xxiij. t sic a prima die primi mēsis in quo exierunt filij isrl de egypto vsq̄ ad diem expiationis fluxerūt sex mēses integri. et decem dies q̄ simul iuncti faciunt dies. clxxxvij. quia tales faciunt menses q̄ lunationem: et ideo duo menses cōtinui faciunt. lix. dies. t sic de alijs cōputando si igit a. clxxxvij. dieb⁹ ꝓdictis subtrahantur. xiiij. dies primi mēsis ante egressum filioꝝ isrl remanent. clxxij. dies ab exitu filioꝝ israel de egypto vsq̄ ad tem expiationis: omnes aūt doctores tam catholici q̄ hebraici dicūt q̄ lex fuit data. l. die ab exitu de egypto. t hoc hīt ex Exo. xix. ca. Si igit cū ꝓdictis. l. dieb⁹ addātur tres q̄dragene dieꝝ. non habent nisi. clxx. dies. ex q̄ patet. q̄ a primo ascēsu moysi q̄ fuit immediate post datione legis ꝓdicte vsq̄ ad expiatōis diē fluxerūt tres q̄dragene t plus. t iō ꝓdicta nō impediūt dictum hebreoꝝ. andreas etiā sup. I. cap. xxiij. dicit q̄ moyses ieiunauit i monte synai tribus q̄dragenis: q̄ aut vult tenere oppositū pōt dicere: q̄ cū hic ōt. Et tacui coram dño. xl. dieb⁹ nr̄ā. refert ad illud qđ ꝓdictū est. Et pcidi ante dñm sicut ꝓus. xl. diebus: ita q̄ scīa q̄dragena b repetit t nō addit tercia. t sīm b eadem q̄dragena dicēs fuit in q̄ moyses oravit ꝓ remissione peccati ex fabricatōe vituli. t ꝓ expectatōe secūde tabule. huic dicto satis videt consonare tertius cū subdit.

m Annis⁹. i. dieb⁹. Eū supplicitet deꝓcabar, ne deleret vos. Et cōsequēter ponit oratio moysi cū ōt.

n Dominie deus ne dispergas trē. t patet littera ex hijs q̄ dicta sunt Exodi. xxxij. vbi ponit consimilis oratio q̄ eius ad sensum. t partim quantū ad verba.

In illo tpe. Hic hñr descriptū diuine pla. Capit. x. cationis foedus. t p descriptū exponit. scdo cōcludit irretortū: ibi. Et nūc isr. Prima in duas. in quā principalē t incidentalē. scdo ibi. Filij aūt isr. C Circa primā sciēdum q signū diuine placationis fuit legis repetitio in scdo tabularū et hec repetitio describit cū dicit.

a In illo tpe dixit dñs ad me. In signū reconciliationis pfecte.
b Dola tibi duas tabulas lapideas. Sic pponendo tabulas. Exo. xxxiiij. sequitur. c Fecit igit archā. dicit Ra. si. q ista structura fuit alia ab illa quā fecit beseleel. q nō est verisimile. q postea subditur
d Et posui tabulas in archā &c. exp sequit sm dictū Ra. si. q in archa cum tabulis erat intra archā quā fecit beseleel. qr in q dragm' aur' ab exitu de egypto inceperat qñ moyses dixit ista. In epla ad Hebreos. xi. ca. dr q in archa quā fecit beseleel. nō erāt nisi tabule mōsis t virga aaron: t in illa videt' dīm q archa de q sup fermo. est illa cadē quā fecit beseleel. dr tñ moyses eā fecisse. qa pcepit eam fieri t dispositū fuit fieri de beseleel. tāq architectore
e Filij aūt isr. Hec est pa incidentalis q p ponit. scdo ad pcedēna moyses reuertitur ibi. Ego aūt steti Circa primā inciden-taliter ponit motio filioꝝ isr q aliqo in sionco. t sepultura aaron. t separatio leuit ab aliis tribus. t videt satis cōuenire. q ista h inponunt maxime quia aliq̄ onerates ad supradicta h ponunt q vident p qr h dr.
e Filij aūt isr &c. in mosera. t Nūc. xxxiij. vbi describūt mansiones p ordinē dr. Et pe moseroth castrametati sunt in bñ iachan. moseroth aūt cadē est mansio cū mosera. vt dicit hebrei. t beroth filioꝝ iachan cū bñ iachan. qr bene idē est qđ filioꝝ t subintelligit beroth. scdo quia hic dicit
f Ibi aaron mortuus ē ac sepult' &c. in mosera. Sed Nūeri xx. dr q mortuus ē t sepult' fuit in monte hor. scdo qr h dr
g Eo tpe separauit tri. &c. t cū sint separa sanctificata dño a tpe q inf̄ecerūt ydolatrando in adoratōe vituli. vt hr Exo. xxxij qō fuit ano p egressionis filioꝝ isr de egypto. t Nūeri. xx. expresse hr q fuerūt separati leuite ab aliis tribub' ad seruiendū dño ante recessum filioꝝ isr de monte syna. t tñ recesserūt inde ano scdo egressionis de egypto scdo mēse. vt hr Nūe. x. Modo aūt filioꝝ isr de q h fit sermo fuit ano. xl. ab egressu de egypto. Dubitationes aūt istas expositores nō pertranseunt nihil tāgūt. Sed Ra. sa. ad solutionē ultimo primi. q. qñ filij isr pugnauerūt sm Hebreos arad t victi fuerūt ab eo. vt hr Numer. xxj. qō dicit bella sunt xl. ano ab exitu de egypto. ppls vel saltē magna pa ei' terrū' incepit reverti

a In illo tpe dixit dñs ad me. Bo
b la tibi duas tabulas lapideas sic priores fuerūt t ascende ad me i montē: fa
c ctāq archā ligneā t scribā in tabulis ba q fuerūt in bis q̄s ante p̄fregisti: ponesq̄
c eas i archa. Fecī igit archā de lignis setbim. Cūq̄s dolasset duas tabulas lapideas instar priorū ascendi i mon
d tē dñs ea i manib'. Scripsitq̄ i tabulis iuxta id qđ pri' scripserat ba decē q locut' ē dñs ad vos i mon
e te de medio ignis qñ pplūs congregat' ē. t dedit eas mihi. Reuersusq̄ de monte descendi t posui tabulas in archā quā fecerā. q̄ bucusq̄ ibi sunt sic mihi pcepit
e dñs. Filij aūt isr mouerūt castra ex beroth filioꝝ ia
f chan i mosera: vbi aaron mortu' ē t sepult' est p q̄ sacerdotio funct' ē eleazar filius ei'. Inde ueneūt i gad
gad: ō q loco pfecti ex tramerati sūt i iecbabatha in
g tra aḡrū atq̄ torrentū. Eo tpe separauit tribum leui: vt portaret archā federis dñi

t staret coram eo in ministerio ac benedicēt in nōe illi' vsq̄ ad pnē dī. Quobrē nō habuit leui partē neq̄ possessionē cū fratrib' suis q̄ ipse dñs possessio ei' est sicut pmisit ei dñs de' tu'
b Ego aūt steti in mōte sicut pius. xl. dieb' ac noctib' exaudiuitq̄ me dñs etiaꝝ
i hac vice: t te pdere noluit
k Dixitq̄ mihi. Vade t pcede pplm vt ingrediat t possideat terrā quā iurauī patri
l bus eoꝝ vt traderē eis. Et nūc isr qđ dñs de' tu' petit a te: nisi vt timeas dñm deū tuū t ambules i vijs ei'
t diligas eū ac fulcias dño deo tuo: i toto corde tuo t i tota alia tua. custodiasq̄ mādata dñi t ceremonias
ei' q̄s ego hodie pcipio vt
m bñ sit tibi En dñi dei tui ce
n lū ē: t celū celi: terra oia q̄ i
o ea sūt t tñ pātib' tuis cōglutinatus ē dñs t amauit eos elegitq̄ semē eoꝝ post eos
.i. vos de cūctis gētib': sic
p hodie cōprobat. Circūcidite igit pputiū cordis vēt:
q t cervicē vām ne indurētis
r ampli' qr dñs de' vr ipse ē

versus egyptū: sic ex beroth filioꝝ iachan reuersi fuerūt in mosera: t ad ālia loca declinauerūt q h notant t iō istud interponit h ad arguendū filios isr de tali rebellione sm eos q capit. Precedente moyseo arguēdo eos ad memoriā reduxerat plures eoꝝ rebellionēs alias. scdā vero deliberatio soluta fuit. Nūe. xx. ca. qđ scdm Ra. si. q filij leui q pfecti' ceteris tribubus dño adhesērant sicut et ydōla deo inf̄ecerūt idolatrando post adorationē vituli ano p egressionis de egypto vt hr Exo. xxxij. sic. xl. āno a dicta egressione sm populum remocedente ipō pdicto pugnauerūt t inf̄ecto pluribus illoꝝ alios redegerūt ad obediendū dño q sic scdo pugnauerūt sm regē arad et deuicerūt t iō istud factū leuitarū per tē cordationē cū eo cōtigit q̄s fecerit ipe sabbatū cationis virtuli. vt sit scdm. g Eo tpe separauit tribū &c. sicut ipe fabricatōis vituli aliqa tribubus recedentib' a dño q ydolatrīā. trib' leui nō sic declinauit. sic t i restructione pdicta aliqa se male habētibus trib' leui bñ se habuit t iō ex utroq̄ facto fuit pdicta separatio ab aliq̄. t dño applicata. b Ego aūt steti. posita incidentib' pdictis moyseo ad pposita reuertit' dicēs. Ego aūt steti i mōte sicut prius. xl. diebus h reuertit ad

scdam q̄dragenā supradictā sm expositores catholicos. q cōiter dicūt moysen tās duas q̄dragenas in monte fecisse. vt pdictū est: sm hebreos vero refert ad tertiā de q dicta est ca. precedenti. i Et te pdere noluit. licet meruisset.
k Dixitq̄ mihi vade t pcede pplm &c. in q ondit magna dei misēria. q n sōlū peccat pplo a monte qđ mouerat. sed etiā admplenit in eo. quia illum qō patrib' fecerat de obtinēda terra. quia illos. i Et nūc isr. h ostendit ex pdictis propositū. videlicet q debeāt timere et diligē deū q ppter pdicta eos nō dimisit. cū eis in nullo eis indigeret. sed magis econuerso. vñ subdit. m En dñi dei tui celū &c. i. celū sydereum visibile. n Et celū celi. i. celū empyreum nobis inuisibile qđ dr celū pantasmatū. ideo dr. C Celū celi &c. omnia &c. p hoc intelligitur oia creatura q̄ celi ambitum cōtinetur. q. d. ex hoc ps q tui nō indiget. o Et tñ patrib' tuis conglutinatus ē dñs. i. gratuito charitatis continuit' ex sua mera liberalitate. quia nō indigebat eis sicut nec te p Circūcidite igit propositū cordis vestri. i. omnē malam cogitationē t voluntatē auferendo. q Et cervicem vestram ne indurueris amplius per rebellionē contra eum. r Quia dominus deorum est. i. potestās dei per principationē. sicut sunt sancti angeli t homines sequitur.

a Amate pegrinos qz ipsi fuistis aduene qz ppria ei passio ds inducere ad aliorum cōpassionē. cetera patēt ex ꝓdictis

Capitulū.xj.

Ma itaqz do minum .In .b. capitulo ponitur cōclusio respectu ꝓdictoꝝ a pūn. vj.ca. vbi incipit agē de dilectione dei et ꝓponit cōclusionē intentam. scōo inducit ad .b. multiplicem rationē p modū cuiusdā replicatōnis et additionis: ibi. Cognoscite hodie. Circa pmū dicit. a Ama itaqz dñm. et ptz lra.

b Cognoscite.b ad ducit p rōnem .ō. frequēter posita ex beneficijs ībi ꝓstitis cū dr. b Cognoscite hodie.q. ignorāte filij vri nō qz ignorarent simplr salte ad illos q. augerēt ānos discretionis .ij. qz nō viderāt mirabilia q. fecerat ds illi populo saltē qrū ad multos .ij. tm audierāt p relationē q. nō movebat ita animū sic vsus.

c Et dathan atqz abyron de qr rebellione et punitōne dr Nūe.xvj.ca. et alia ꝓdicta similia debebant eos movere ad timendū deū et diligendū. d Terra cm. Hic pfiter addu cit rōnem ex beneficijs futuris sub cōditione tm si timerent deū et diligerēt et seruirent ei et ꝓ sub hac ꝓditione ꝓmittit fertilitas fre et abundāta bonoꝝ. scōo debellatio et electio ad uersatiorū: ibi. Si ei custodieritis. Circa pmū notandū q. fertilitas terre ꝓmissionis dependet ex defectu pluuie sup frā q. ꝓmittit eis et .b. ē qd dr d Terra cm. ē. i. ta ferūt defecauit sic fra egypti fm expōem alioꝝ. vñ subdit. e Ubi tacto semine ē. i. cū modico labore pōt fructificare. .ij.

deus deoꝝ et dns dnantiū deus magn⁹ et potēs et fribilis q. ꝓsonā nō accipit nec munera. Facit iudiciū pupillo et viduę: amat pegrinū: et dat ei victū atqz vestitū. Et vos ḡ amate pegrinos. qz et ipsi fuistis aduene in tra egypti Dñm deū tuū timebis et ei soli seruies Ipi adherebis: iurabisqz in noie illi⁹. Ipe ē laus tua et de⁹ tu⁹ q. fecit tibi .b. magnalia et terribilia q. viderūt oculi tui. In septuaginta aiab⁹ descēderūt pres tui i egyptū et ecce nūc multiplicauit te dns deus tu⁹ sicut astra celi. Capitulū.xj.

a Ama itaqz dñm deum tuū et obserua ꝓcepta eius et ceremonias iudicia atqz mādata oīa tpe.

b Cognoscite hodie q. ignorāt filij vri: q. nō viderī disciplinā dñi dei vri: magnalia ei⁹ et robustā manū: extētūqz brachium signa et opa q. fecit i medio egypti. pharaoni regi et vniuerse tre ei⁹ oiqz exercitui egyptioꝝ et cōs ac currib⁹: quō operuerint eos aq. mar. rubri: cū vos psequerēt et deleverit eos dns vsqz in ꝓsentē diē: vobisqz q. fecerit in solitudine: donec venitis ad būc locum: atqz dathā atqz abyrō filijs eliab q. fuit fili⁹ ruben. qs aperto ore suo ꝛra absorbuit cū domib⁹ et tabernaculis et vniuersa ībā eoꝝ: quā hēbant in medio ister. Oculi vri viderūt oia opa dñi magna q. fecit vt custodiatis vniuersa mādata illius: q. ego hodie ꝓcipio vobis. et possitis introire et possidere terrā ad quā ingredimini: multoqz in cariuatis tpe: quā sub iuramento pollicit⁹ est dns patrib⁹ vris et semini eoꝝ lacte et melle manantē.

b Terra cm ad quā ingredimini possidendā: nō ē sic ēra

c egypti de q. existis vbi tacto semine: i. horto rore aque ducunt irrigue: ꝙ mōtuosa est et cāpestris. de celo expectans pluuias quā dns de⁹ tu⁹ sp inuisit: et oculi illius i ea sunt a ꝓncipio āni vsqz ad finē ei⁹. Si ḡ obedieritis mandatis meis q. ego hodie ꝓcipio vobis: et diligatis dñm deū vestrū et seruiatis ei in toto corde vestro et in tota alia vra. dabit pluuiā tre vie tpaneaz

b et serotinā. vt colligatis frumentū et vinū et oleū fenūqz ex agris ad pascēda iumenta. et vt ipsi comedatis ac saturemini. Cauete ne forte decipiat cor vestrū. et recedatis a dño seruiatisqz dijs alienis et adoretis eos

k iratusqz dns claudat celū et pluuie nō descēdant: nec terra dat germē suū: pereatisqz velociter de tra optima. quā dns daturus ē vobis. a Ponite hec vba mea in cordib⁹ et in animis vestris: et suspendite ea ꝓ signo in manibus et inter oculos vestros collocate. Docete filios vros vt illa meditent. Qñ sederis in domo tua et ambulaueris in via: et accubueris atqz surrexeris. scribes ea sup postes et ianuas domus tue: vt multiplicent dies tui et filioꝝ tuoꝝ in tra quā iurauit dns patrib⁹ tuis vt daret eis: ḡdiu celuz imineat terre. Si cm custodieritis mādata q. ego ꝓcipio vob. et feceritis ea vt diligatis dñm deū vestrū et ābuletis in oib⁹ vijs ei⁹ adherētes ei: dispdet dns oēs gētes istas ante faciem vestrā: et possidebitis eas q. maiores fūt fortiores vob. Qis locus quē calcauerit pes vr: c vester erit. A deserto et libano et flumine magno eu phrate vsqz ad mare occidētale erūt tmini vri. Null⁹ stabit ꝛ vos. Terrorē vrm et formidinē dabit dns deus vester sup oēm tra quā calcaturi estis sicut locut⁹

hoc nō videt sonare scptura in plurib⁹ locis: q. describa tra ꝓmissionis tanqz lacte et melle fluentē et abundantē oib⁹ bonis et ib alia exponūt debite. Non ē sic tra egypti. q. d. multo melior est q. illa. et ib fit dictum. Ubi scz in tra egypti. Facto semine i hortoꝝ more aque ducūt irrigue. qz ad fecundandū eā non sufficit pluuia de celo descendēs et ros. .ij. rectrik q. cuz magno labore aq. de fluminibus p alienos deducant. sicut solet fieri in hortis in qr cultura maior labor: requiritur .ij. in tra campestri. f Et oculi dei ea sunt. f. ad vndum rorē et pluuias fm opportunitatē tē por supposita in ꝓdicta ꝓditōe. ib subditur. Si ḡ obedieritis etc. sequitur.

g Dabit pluuiā terre vre tē. i. post seminationē ad germinationē et augmēntationes eoꝝ q. seminata sunt

b Et serotinā. i. ad messem ad ingrossandū grana i Cauete ne forte. coz. vrm declinando a dilectōne et scīentie dei.

k Iratusqz claudat. cc. ex cui⁹ influentia dependet fertilitas tre vre. a Ponite .b. vba mea i cordi. etc. ista exposita sunt .ū. vj.ca. b Si cm custodieritis. Hic ꝓsequit inducit rōnem ex debellatione aduersatioꝝ si diligant dñm et obediāt ei. et ptz lra vsqz ibi c .ij. deserto et libano. .b. describunt tmini terre ꝓmissionis. qz terminus australis est desertum egypti terminus aquilonaris est mons libani: orientalis flumen euphrates. nō habuerūt tm terrā vsqz ad tminos illū vsqz ad tpa salomonis. ideo alibi cōmuniter ponitur terminus orientalis iordanis fluuius. quia

vsq; ad illā terminū terrā possedet sit stati ab ingressu suo. vt hic in li. Iosue mare aūt mediterraneū ē terminꝰ occidētalis. ⁊ dī ō mare occidētale ad differentiā maris mortui qđ ē in plo orientali. ō En ꝓpono. ō addoctis rationē ad ꝓpositū ex dictis de obedientia diuina q̄ erat ꝓcedēda diligentibus deū ⁊ obedientib⁹ ei ⁊ ex maledictione ei⁹ q̄ erat inferēda recedētib⁹ ab ei⁹ dilectione ⁊ obedientia ⁊ vt ista benedictio ⁊ maledictio magis moueāt animꝰ ō dicit q; post ingressū tre promissōis publicē solēniter in mōte garisim ⁊ in monte hebal: hoc ē quod dr. e Cū vero introduxerit te dñs deꝰ tuꝰ ⁊ pfa. De istis benedictionibus et maledictionib⁹ pleni⁹ dī. j. xxvij. ca. qđ aūt b beatꝰ dicat de eis ē p anticipationē.

In ca. xj. vbi dī in postil. Circa primaꝫ sciendaꝫ q; fertilitas terre pendet ex obedientia pluuie ⁊c.

d ē vobis. En ꝓpono in conspectu vro bodie benedictionem et maledictionem benedictionem si obedieritis mandatis domini dei vri q̄ ego bodie ꝓcipio vobis. maledictionē si nō obedieritis mandatis dñi dei vri. ⁊ recesseritis ō via quaꝫ ego nūc ostendo vobis: ⁊ ambulaueritis post deos alienos q̄s ignoratis. Cū vero introduxerit te dñs deꝰ tuus i trā ad quā pgis habitandā pones benedictionez sup montē garizim maledictionē sup montē hebal q̄ sūt trāsiordanē pꝰ viā que ꝟgit ad sol occubitū in tra chananei: q̄ habitat i cāpestri bꝰ ꝓtra galgalā que ē iuxta vallē tendentē ⁊ intrāte. p. cul. Vos ei trāsibitis iordānē vt possideatis terraꝫ quā dñs deꝰ vester datuꝰ ē vobis vt habeatis ⁊ possideatis illā. Videte ergo vt impleatis ceremonias atq; iudicia q̄ ego bodie ponā in conspectu vestro. Capitulum .xij.

Ec sunt ꝓcepta atq; iudicia q̄ facere debetis in terra: quam dominus deus patrū tuoruꝫ daturus est tibi vt possideas eam cunctis diebus q̄ bus sup humū gradieris

Ec expositio habet oꝫ quā ō vī postillator: appropriare ē solꝫ Ha. fa. Aliꝫ aūt q̄ magis sūt auctentici tenēt primā expositionē q̄ planꝫ ꝓbatur ex ꝓcedēti ⁊ sequēti. Ad qđ sciendū q; terra egypti multū ꝓnēdat in scripura ex amēitate. vñ Deu. xxj. ca. terra egypti cōparat paradiso dñi. q; aūt fertilitas tre egypti plurimum excedat fertilitatē tre ꝓmissionis satis ꝓbatur ex gestis patriarcharū. Abrāe ei ꝓpter sterilitatē tre ꝓmissionis descendit in egyptū. vt Gen. xij. Et de iacob ⁊ filijs ei⁹ Gen. xlvj. ⁊ rō ē. qꝫ in trā q̄ ē irrigua spālit ex magno fluuio. put ē tra egypti. nō ita ꝓpingūt sterilitates sicut in trio q̄ luꝫ sint magis fructifere. nō nī ꝑt irrigarūmīs. soluꝫ ex sola pluuia celesti: q̄ deficiēte in aliq; ꝑte anni ad hoc opportuna: stati sequit fames: cuiusmōi erat tra ꝓmissionis. q̄ nō erat irrigua. vñ dr in pfa. Mōtuosa ē ō celo expectās pluuias ⁊c. ō ex hoc inducit eos moyses ad timorē dei. qꝫ terra illa ad quā ingrediuri erāt frequēt indigebat beneficio diuino in pluuijs opportunis. de q̄ dr. Semp oculi illi⁹ in ea sūt a principio anni vsq; ad finē ei⁹. ⁊ sic fertilitas terre illius dependet ex obedientia mādatoꝝ dei. vñ sequit. Si q̄ obedieris mādatis meis ⁊c. dabit pluuiā terre vre tuę temporiuā vt colligas frumentū ⁊ vinū ⁊c. ⁊ infra ꝓ oppositum. Tratus ero vobis claudat celū ⁊ pluuie nō descendat. ⁊ sic ex ꝓdictis inducit eos ad timorē dei: tāq; frequēs ⁊ idigētes beneficio diuino. i. pluuie ad necessariā vitę hūāe q̄. si cōmoti erūt in egypto vbi eaꝫ frequētia nō erat sic ex necessitate. Vñ dr ō terra ꝓmissionis q̄ ē lacte ⁊ melle manās. si dicit ꝓdictis nā ō intelligit ꝓsupposita pluuia opta. put q̄libet parte requirebat.

Replica.

A ca. xj. vbi postillator exponē illō. Terra quaꝫ ingredieris nō ē sicut terra egypti adducat quorūdā indeoꝝ expositionē dicētiū q; tra ꝓmissionis nō ē sic tra egypti. Sz illā expositionē abscit rationabilit ex pfa. q̄ dicit tras ꝓmissas ꝑ solū b q; ⁊ multę alię loc opti mā lacte ⁊ melle manantē: Dur. ꝛ. dicit illā absectā expositionē ē maxīe autenticā. ⁊ nimꝛ solue argumēta postillatoris dictis: q; tre ꝓmisse ꝓnēdatio ꝺz intelligi ꝓsupposita pluuia opportuna put q̄libet tre requirebat: addēs q; ser

vitus filiꝰ tre depēdet ex obedientia mādatoꝝ dei. ō ē sī vere cēt. q̄ ad singularē respectū diuinū erga illā populū israelē. nō ē ēh vere de cōi accidētib⁹ imo sic ēh fuit optia ēt tpe incredulor. Vñ etsi filiꝰ iste ꝓpter inobedientia aliquā do passi sūt penaliā in tra illa. ō nō arguit sterilitatē tre. q̄ ⁊ sic eop inobedientia ꝓmeruit ꝓ omni in egypto: ⁊ dyaboli inobedientia ꝓmeruit ē in celo. nec valent maiora q̄ Bargē. ꝓ sua opinione allegat. Pro ꝓnēdatōe etiā egypti vltra terrā ꝓmissionis allegat falsē gen. xiij. q̄ egypt⁹ comparat paradiso dñi. nā sola illa portio q̄ de egypto venitur in segor ꝓnēdat assimilādo nō paradiso vt allegat Dur. ſ regioni circa iordanē. vide hīc falla Burgē. allegationez. nec gesta patriarcharuꝫ q̄ bur. ad idē allegat ꝓbant qđ intendit. Abrāi ei nō ꝓpter sterilitatē tre ꝓmisse q̄ egrinabat in egypti q; vt Act. vij. dī. Deꝰ nō dedit ei hereditatē in illa tra nec passū pedis. ſ repromisit nā pegrinabat etiā ꝑ illos ⁊ aliaꝫ tra nūc ad oriente ⁊c. ⁊ nouissime ad meridiē q̄ tra fuit ꝓpriā egypto ⁊c cū ex ibi fames ⁊ ꝓpter sterilitatē ſ. ꝓpter aliud accidēs. ⁊ sonte vt cōit exponit. ꝓpter q̄ banane fidei Abrae. vide in postil. quā sustinet bur. nunc unit in egyptū. ō ei sepe cōtingit. q; in terris bonis satis cō peteter se bñeb⁹: fames ex pte ē in vna tra ⁊ nō in alijs ei ecōuerso. nec ꝑ Jacob: erat fertilitas in egypto. qꝫ vt dr Gen. xlvij. septē annis sterilitatis nō mō erat in alijs terris ſ. ex in egypto. in q̄ nō rōe fertilitatis terre ſ. industria Joseph fuerit trameta ad vendendū. q; ꝓb⁹ erit iacob et familia ei⁹. ſ. ō ex qua ad idē assigit bur. potiꝰ ē ad oppositū qꝫ magna flumia ꝑ fluētia tras sepe cūcta terre maleficia exercitate inundāta absorbet ⁊ sterilitatē causāt. vt ꝑ cit ca renū. albeam ⁊c. ⁊ fortassis ita fuit ꝑ tpe Joseph in egypto qđ pl⁹ bonꝫ. magnificat q̄ ſ. suā natiuā patriā. sine vñ rōe ⁊ auctoritate

Capitulum .xij.

Ec sūt ꝓcepta. Postq̄ moyses explanauit ea q̄ ptinēt ad ꝓceptū dilectionis dñi. qđ ē principius re specu ꝓceptoꝝ decalogi. vt. ō. dicit ⁊c. vj. Hic cō sequenter ponit alia ꝓcepta ⁊ monitiones q̄ sūt q̄si q̄dā conclusiones elicite ex ꝓcepto decalogi. ⁊ p ꝺz q̄dā explanationes. quō deꝰ ꝓcepta debeant ordinarie obseruari. Circa qđ sic ꝓcedit. q; ꝓmit hmōi ꝓceptoꝝ explicatio. secō inseritur intentꝰ conclusio. capitulo. xxvj. Ad hoc primo ponuntur illa que ordinant ad deū. Secundo ea q̄ ordināt ad primū. ca. xvj. ibi. Judices ac magistros ꝓnuncies Sciēdū tñ q; ista ꝺmissio nō ē ita pcisa: q̄n in prima parte multa ponit q̄ ordināt ad deū. Moyses em̄ hūc libꝝ primo tradidit filijs isrl vbi ꝓ modū exhortationis ⁊ ꝓdicatōis sūt dicta sunt in pn. b⁹ libri. ⁊ hoc ꝑ ex toto ꝓcessu ipi⁹. ꝓpter qđ frequēt repetit eāde in alijs in diuersis loc⁹. ⁊ aliq̄s sub eisdē verbis. ⁊ de vna materia frequēter transit ad aliam. ⁊ ad pcedentē reuertitur sicut solet fieri in ꝓdicationib⁹ ⁊ exhortationibus. ⁊ ideo in hoc libro ⁊ maxime in sequentib⁹ huius libri non potest inueniri ordinis ita precisa q̄n de ma-

terja vnꝰ gelo tractek in alia t ecōverso. Hoc igf ꝓmisso sciendū. q circa deū ordiatur hō ꝓfectuosꝰ idolatrie. t i structionē latrie. t q; apposita iuxta se posita magis cū cessāt. ō frequēt facit vtrūq; in eodē cap. vt videbit. Pāo igf ꝓcedit ꝓpositū ex cōsideratōe ogio. scdo ex consideratione tpis ca. xvj.

Pria i tres q; p̄ ꝓcequit ꝓpositū suū in tacto. scdo in signo ca. xiij. tcio in motiuo ca. xv. Pria adhuc i duas. q; p̄ ꝓcedit ꝓpositū respectu tonꝰ cōitat. scdo respectu vnꝰ persone vel vnꝰ ciuitatis. xvij. ca. Pria in duas q; p̄ ꝓcipit destrui locꝰ idolatrie. scdo p oppositū locus istitui latrie ibi. Nō facietꝭ ita. Circa primum dicitur.

a Hec sūt ꝓcepta cē. t ō obligatoria.

b Subuertite oia loca cē. ne ex phānis seu tēplis idoloꝝ remanētibꝰ iudeis occasio idolatrie detur. t vt mēdosa idolatrie totalit deleret

o Sup mōtes excelsos. q; ibi cōit fiebāt tēpla ydoloꝝ.

d Et subt omne lignū frondosum. talēs em arbores plātabant iuxta loca ydolatrie ad exercēdū actum luxurie.

e Dissipate aras eoꝝ cē. h expolita ſt ō. vij. c. qꝫ ꝓncipiū

f Non facietis ita h ꝓtr determinatur latrie locꝰ t ritꝰ. Et p̄ circa h pōt ꝓcce ꝓtū. scdo declaratur dictū ibi. Nō facietis. tcio ꝓclūdit ꝓncipale ītētū ibi. Ob serua t audi. Circa ꝓmū ꝓcipitur vnitas loci vbi debeāt sacrificia t oblatōes offerri cū dr. Nō facietꝭ ita dño. i. ita offerēdo sacrificia i plurib⁹ locis. vt faciebāt idolatre suis idolis. g Sz ad locū. s. vnū. h Quē elegerit dño. q; iste locꝰ nō erat fm voluntatē hoīs determinādꝰ.

i De cūctis tribub⁹ vr̄is. ista fuit tribꝰ beniamin in cuius sorte fuit altare holocaustoꝝ t tēplum.

k Vt ponat nomē suū ibi p recordatōē. q; nomē dñi recolebatur i sacrificijs t oblatōib⁹. t diuinis laudib⁹.

l Et biter i eo. per spāle ꝓseruatōis loci. vt bī. ij. Macha. iij. ibē q̄ hs in celis habitatōr visitator t adiutor ē loci illiꝰ cē.

m Venietis t offeretis. nō alibi.

n Et comedetis ibi i ꝓspectu dñi. h nō ē intelligēdū q; sp cōedāt talia i loco tēpli. q; ira muros ciuitatis fierent alē.

o Nō facietis ibi. h expōit p̄dcm ꝓceptū ḡnū ad duo ibi inclusa. t p̄ q̄tū ad sacrificij locus. scdo q̄tū ad cōestionis modū ibi. Sin āt cōedere voluerit. Circa ꝓmū sciēdū q; ex regulariē esset deputata vnitas loci ꝓ sacrificijs t oblatōib⁹ offerēdis. nī in casu poterat alter fieri. t h ē q̄ dr.

o Nō facietis ibi q̄ nos h facimus hodie. vt offeramus sacrificia t oblatōes i plurib⁹ locis. si cut nos facim⁹. q̄dm ei filij israel fuerī in deserto. et postq̄ ꝓstructōs tabnaculi: poterāt offerre sacrificia t oblatōes voluntarias alibi q̄ in tabernaculo. vt dicit ra. sa. nō aūt sacrificia t oblatōes ad q̄ tenebāntur ex debito t ō fuit eis licitū q̄libz cōtēnere i tra ꝓmissionis. qō non fuit. xiij. annis q̄s posuerūt ad capiēdā terrā t diuidendū eā. t h ē quod subditur.

p Nec ēm vsq; in ꝓsēs tpꝰ venistis ad requiē. h q̄ fuerunt ḡrari nō debāt offerre p̄dicta. nisi in vno loco vbi fuit ꝓsitū tabernaculum. t iste locꝰ fuit p i Sylo. vbi tabnaculū et archa dñi būerūt stabilē mānsionē. s. duōbus q̄dragintab⁹ ānis sic p̄ ꝓbari p tpa iudicū q̄ fuerūt a solue vsq; ad mortē heli. q; nec archa fuit capta. vt bī. j. reg. iiij. postea capta archa a philisteis. trāslata fuit archa i cariathiarī. t ide i maſphat. t in i galgala. t in i nobe. t in i gabaō. t inde i domū obededō. t in i cariathē dō. vt bī. ij. reg. vj. t in i tēplū salomonis. vt plenꝰ dicet j. reg. vij. Et nūc hūerūt pacē p̄certā tpe salomonis. t extunc ñ fuit licitū alibi offerre. q; ille locꝰ fuit ad ō simplēr electꝰ et vltiate a deo. vt bī. ij. pal. vj. cap. misi et diuio iſtictu t dispōe sātōe. sic helyas obtulit sacrificiū i mōte carmeli. vt bī. iij. reg. xviij. vñ sbdit.

a Illuc oia q̄ ꝓcipio offerētis cē. tpe medio inter destructōs Sylo t ꝓsummatōs tēpli salomōis sacrificia vouna t oblatōes poterant alibi fieri q̄ vbi erat archa. q; illo tpe nō habuit stabilē mānsionē. sic t q̄n erat i deſto. vt dcm ē. sic āt nō p̄ dici de Sylo. q; archa ibi habuit dm stabilē mānsiōs. s. cc. xliij. ānis q̄ fuerūt a. xxij. ānō duca rꝰ iosue q̄ fuit posita archa i Sylo vsq; ad mortē heli q̄n fuit capta a philisteis. cetꝝ patēt.

b Si āt cōe. vo. h expōit ꝓceptū q̄tū ad cōestionis actū. q; dixerat ibi. Cōedetꝭ in ꝓspectu dñi. possent aliq; credere. q; esus carnū ēt omnino ꝓhibitꝰ ēt īrām. ō declarat quo esus carnū erat alibi eis licitꝰ. s. de animalib⁹ q̄ nō requirebāt offerre nisi essent ō animalib⁹ imūdis fm legē q̄ carnes ꝓhibebāt cōedē. t h ē q̄ dr.

c Siue imūdū fuerit. ñ imūdicia imediate ꝓdicta sz imūdicia q̄ reddebat aial immolatiuū ꝓcipū ad sacrificiū t h ē q̄ dr.

d Hoc ē maculatū t debile. istō ñ bī i heb. sz appositū fuit a trāslatore ad intelligēdū q̄d vocat h imōz. s. aial hūs defectū alicuꝰ mēbri vl lāguidū. q̄ ñ potuit offerri. Vt esset immolaticiū fm gen⁹ vel spēm.

e Siue mūdū ñ solū imūdicia cōi. q; aialia licita sz cōedi a indeis sz ēt imūdicia spāli q; licita sz offerri. t h ē q̄ dr.

f Hoc ē integrū cē. hoc em nō ē i heb. sz additū est a trāslatore ad intelligendū quid vocatur hic mundum.

g Sicut capreā t ceruā comedes.i. ita licite et absq; oblatione eoz sicut ceruū t capream nō offerūt t licite comedūt. h Absq; esu dūtaxat sanguis. cui⁹ eius generalit ꝓhibet in lege cui⁹nō ē.ne p esu sanguis boies nō abhorreāt effusionē sanguis būa ni. ad quā tūdet cram ꝓ ni. t vt ad pueritē et ercōne.et circa bona alia. vt p hoc circa boies magis moneret pietatē. t quia idolatre p⁹ sacrificia sua congregabāt circa idola ad comedēdā sanguinē suē victume in vsitatiōe idoli. i Quē sup terrā effūdes. .i. totalit.sicut aq̄ ꝓfertur effundit de vasc. q̄ ceteri liquores. t ḡa dixit q̄ extra hierusalē poterat comedi alat mūdū vt ceruus ē.ne ḡ intelligat generalit:excepti primogenita alalia t ḡtima. t ea q̄ ex voto offerebāt cū dī. Nō potio cōe. in op. ēt. k Sic cerā ēsto.ēt. ḡb argnit. q̄ ḡtima debebāt leuitis t ꝑmixtim sacerdoti b⁹:ii q̄ talia reddentes poterant inde facere festa sibi t familijs sequit q̄ sacerdotes t leuite fraudabāt debito suo sal tē in qe. t nō eccia b aliqui q̄ tūdet facie bāt q̄libet anno duas decimas de oēs⁹ bonis suis. t prima erat tota ō iure leuitar.secūda q̄ erat de nouē partib⁹ eis remanentib⁹nō sic erat t de illa logit b scriptura. Et eodē modo dicit q̄ faciebāt secūda primitiua.et de illis fit ē b Exo q̄ nō erat de iure sacerdotū.Sz b dicta nō bī ex scriptura:q̄ solū vna decima q̄libet anno fiebat: alia q̄libet tercio āno q̄ erat ꝓ pauperib⁹.vt bī.j. xxvj. Et tō alat soluit.q̄ tūdet in festiuitatib⁹ in q̄b⁹ teneb̄ant apparere coram dño.nō debebāt venire vacui a manerib⁹ vt bī Exo.xxiij. t xxxiiij. Nec intelligit hoc de apportatione decimar⁹ primitiuo⁹ q̄ cū b ēē debuit. ḡ de hostijs pacificis.q̄o tūc faciebāt.quas percutiēdo t animas occidendo erat sacerdotis de iure.cetera carnes erāt offerēdū. c de illis loquit b cū dicit. l Comedes ea. t b vē ꝓ illud q̄ bī infra.xvj. Oblationē ſpontaneā quā offeres mera būdātia nē dei mi.i.facultatē dabā a deo.Et epulaberis coram dño deo tuo tu t filij⁹ tui⁹ ēt. Illud vero dicit.q̄ intelligit de ꝓmissis animalib.q̄ ꝓpē macula nō erant immolanda. et tō redimebant t comedebāt in oppidis. t de boo comedēdar in hierusalē animalia ex q̄bus fiebāt epulationes pdicte.ḡ hoc videt reduci i cōpetētes predictū quia si sene

g rit:sic capreā t ceruus co- b medes.absq; esu dūtaxat sā t guis.quē sup terrā q̄si aquā effundes. Nō potes cōedere i oppidis tuis. decimas frumēti t vini t olei tui:pri mogenita armēto⁹ pecorū t vota q̄ foueris t sponte offerre volueris:et primiti h as manuū tuar⁹ ḡ coram do- t mino deo tuo comedes ea i loco quē elegerit deus tu⁹ tu t filij⁹ tui⁹ t filia t ꝑfuus t famula atq; leuites q̄ manet i vrbib⁹ tuis et le taberis t reficieris coram dño deo tuo i cūctis ad q̄ m cret ederis manū tuā. Caue ne derelinquas leuitē i oi tpe.q̄ xplanis i tra. Q̄n dila tauerit dñs de⁹ tu⁹ terminos tuos:sicut locut⁹ ē ti bi. t voluerit vesci carnib⁹ q̄s desiderat aia tua: loc⁹ aūt quē elegerit dñs deus tu⁹ vt sit nomē ei⁹ ibi:ꝑ cul fuerit:occides de armē tis tuis t pecorib⁹ q̄ habueris: sic ꝑcepit tibi t comedes i oppidis tuis vt tibi placet Sic comedit capream et cer n uus:ita vesceris eis t mūdus t immūd⁹ in cōe vescē tur. hoc solū caue ne sāgui nē comedas Sanguis enī eoz ꝓ aia ē.et idcirco ñ de bes aiam comedē cū carni b⁹. ḡ sup terrā fundes qua

si aquā vt bñ sit tibi t filijs tuis post te: cū feceris q̄ placet in ꝓspectu domini. b Que aūt sanctificaueris t voueris dño tolles t venies ad locū quē elegerit do min⁹ t offeres oblationes tuas carnē t sanguinē sup altare dñi dei tui. Sanguinē hostiarū fundes in alta ri carnib⁹ aūt ipe vesceris c Obserua t audi oia q̄ ego ꝓcipio tibi. vt bñ sit tibi et filijs tuis post te in sempi ternū:cū feceris q̄ bonus ē t placitū in cōspectu dñi dei tui. Quādo disperdet dominꝰ deus tu⁹ ante faciem tuā gētes ad q̄s ingrediēris possidēdas t possedēris eas atq; habitaueris i terra eaz caue ne imiteris eas:postq̄ te fuerint intro ēūte subuerse: et requiras ce remonias earū dicēs. Sic coluerūt gētes iste deos suos:ita t ego colā. Nō facies sic dño deo tuo:oēs enī abominatōes q̄s auersatur d dñs fecerūt dijs suis offe rētes filios ꝙ filias.t cōburētes igni. Q̄ ꝓcipio tibi hoc tm facito dño:nec addas quicq̄ nec minuas.

Capitulum. .xiij.

Si surrexerit in me- a dio tui ꝓphetes aut q

bank redimi ꝑcium redemptōis erat de iure sacerdotis, t sic fraudabant.ac si fierēt de primitijs immolaticijs.

m Caue ne derelinquas leuitem in omni tempore quo versatus in terra scilicet ꝓmissionis.q̄ sicut dicūt debuit non obligabant ad hoc quādo erant extra terrā israel posiri. vtpote in captiuitate babylonica vel alias.t hoc rationabiliter q: ibi nō habebant hereditatem.Si cut nec leuite. omnia tamen animalia tam in ciuitate poterant comedi et hierusalē visitato quādo hūtes talia erant lōge a hierusalē. vt patet ex labore eoz. cōcessus fuit eis vt illa vēderēt: vt q̄ iusto pretio sibi reuenirent:et sic comederēt. t i solennitate q̄ frequentabāt tres in hierlm portarent ꝑcium t inde emerēt alalia ꝓsimilia mūda. t de illo ex ferrent. vt bī j. exod. capi. plenius t b breuius tangit cū dicit Cū dilatauerit dominꝰ deꝰ tuꝰ ter. cē. sequit. a Mūdꝰ t immūdus in cōeuescēt.q̄ boies immūdi et sacra inomni vel alarū rei immūdi ꝓpterent inō comedē sic e mūdi: licet nō possent intrare tēplū donec essēt mūdati:vt dicat⁹ in Numc .v. ca. ꝙb ista in ꝑcessu vēditiōis alalij ꝑdicor⁹ exceptis alalia q̄ vouēt deo sanctificata: quoz carnes nō poterāt comedi ēē hierusalē:t nisi eoz ꝓ oblata i tēplo⁹ b ēēt q̄ dicit. b Esto ār san.cē. talia ei alalia ꝙ vouēs obligata dño mutari non poterāt.vt bī Leui.xxvij. c Obserua et audi.b ꝑdicit ꝓpriā intentā b⁹ capituli ad hoc ei ꝑcepta sunt omnia vt diligenter cauerent ab idolatria t ꝑnicia sua vīq; ibi.

d Offerentes fil. su.t fi.t cōsimili modus it b⁹ cōbustionis fm q̄ dicit hebreus erat.quia fiebat idolum cupreū cū cauū. t in illa cōcaminate accendebāt ignes t q̄s idolū i q̄libet pte erat ignitū tūc sp mant⁹ idolū q̄ erāt disposite ad accipiendū ponebant pueri: t sic ex adustōe moriebant Sacerdotes do idoli habebāt cympana in q̄b⁹ pcutiebāt fortit:vt ex fortitudine illius soni nō audirēt clamos pueri t sic parentes de morte pueroꝝ nō dolerent. ḡ magis crederent animas eoz fuisse afflictione a dijs acceptā.

Capitulum .xiij.

Si surrexerit. Hic consequēter ꝓhibet deducto idolatrie in ꝑticulari: t per consequens confirmatio latrie sibi oppositē. Et primo q̄si admo

personā.scḋo ḡnū ad aḋnā ciuitatē:ibi. Si audieris in
una vibū. Adhuc primo facit ꝓpositū i ꝑsona nō contu-
cta.scḋo icōiūcta.ibi. Si tibi voluerit.tē. Circa primū sciē
dū.q; sic dom̄ fuit sup lib̄ numeroꝝ.xij.c.holeo aliqñ in
struunt̄ de vtrūq; supnaturali⁹q; demoneo. t raleo vi-
cinū ꝓbe demoniū
vt dom̄ sunt ibidem
de balaā. Et isti eā
aliqñ hūt reuelatōes
a deo imediate
vl̄ mediātib⁹ sanct̄
angelis.Iq ab eis nō
ḡrē sic fuit ibidem
dom̄ de balaā. īn qñ
reuelatōes fiūt eis a
deo vel a scīs ange
lis ꝺ fit ad bonuꝫ fi
nē vt dom̄ fuit ibi ō
ꝓbis balaā.Q quā-
do ordinat̄ tal̄ reue
lano ad malū fi-
nē t deceptōꝫ ꝺ fit a
demonib⁹ q; q̄ꝫ plu-
reo veritates dicunt
hōib⁹.vt postea ma
gis credāt eis in fal
si suggestione sic ibi
dē fuit declaratum
p exēplū t de tali ꝓ
pheta cū ꝺ fuit q; de
cepī⁹ a demonibus
mitt̄ holeo gerabere
ad idolatriā cum dē
a Si sur.i me.tui.
decepī⁹mō p̄cō in
vigilia. b Aur q;
somni.scyi.dicat.ab
ꝺo ꝓfectū vel immit
sum a dyabolo.
c Et p̄dī.signū mi
rabile ventuꝝ de ꝓpinquo.
d Atq; posteritas.
futurum magis de
longinquoe dicitur
a posterō dies q̄ si-
gnat ꝓmissionē i lō
gū. e Et eue. qō
lo est. q; demones
aliq̄ p̄dicunt vera
futura . q; excedunt
cognitōnē hūmanā
,put declaratum est
nume.xxij. f Et
dix.n.tē. ex ḃ p̄cto
q; reuelato sibi scā
tuu ꝑ demoneo.ideo
subdit. nō audies
vba ꝓphē illi⁹.scḋm
g Cen. vos do.i.p
mittit illa fieri. vt ꝑ
bemini h Vt pa
lā sciat.i.ab alijs sciri faciat.q; ipe de nouo nō accipit ali-
cui⁹ rei noticiā.Q oia nouit ab eterno.t hoc modo loquit
Gen.xxij. nūc cognouī q; timeas dñm.i.cognoscere feci. q;
ꝑ oblatōꝫ ysaac nō fuit hoib⁹ obediēcia abūde mānifesta. et
posita eis i exēplū i Pro. āt tē. inficietur. sine miseri
cordia. dūta ꝓuincia fuerit ꝑ testeo vel confessus.t ps lra
k Si tibi volu.hic ꝓcipit destrui ydolatria respectu ꝑso
nē ꝓiuncte ḡtiꝫ ꝓpinq̄tate .t hoc est q̄ dicitur. Frat ru
us tē. a Clā dicēs.eam⁹ tē.corrūpēs i secreto t indu-

c sōniū vidisse se dicat.t pte
d direrit signū atq; portētū.
e t euenerit quod locut⁹ est
f t direxerit tibi. Eam⁹ t seq̄-
mur deos alienos q̄s ignoꝝ
ras t seruiam⁹ eis.nō au-
dies vba ꝓphē illi⁹ aut
g somniatoris;q; tentat vos
b dñs de⁹ vr: vt palā fiat vtr
diligati eū an nō,i toto cor
de t i tota ania vra. Bām
deū vr̄m sequmini t ipm ti-
mete:t mādata illi⁹ custo
dite t audite vba e⁹. Ipi
seruietis ipi adherebitis.
i Prophēta aut̄ ille aut fi
ctor somnioꝝ interficietur
q; locut⁹ est vt vos auerte-
ret a dño deo vro:q; eduxit
vos de terra egypti t rede
mit vos de domo seruitut̄
vt errare te facēt ō via quā
tibi ꝑcepit dñs de⁹ tu⁹:et
auferes malū de medio tui
k Si tibi voluerit ꝑsuadere
frater tu⁹ fili⁹ mr̄is tuę aut
fili⁹ tu⁹ vel filia siue vxor q̄
ē i sinu tuo:vt amic⁹ quem
a diligis vt aniam tuā:clam
dicēs. Eam⁹ t seruiamus
dijs alienis q̄s ignoraſ tu,
t p̄ēa tui cūctaꝝ i circuitu
gēnū:q; iuxta vel ꝓcul sūt
ab initio vsq; ad finē terre,
b nō acq̄escas ei nec audias
c neq; ꝑcat ei ocul⁹ tu⁹ vt mi
d serearis t occultes eū,sed
e stati interficies. Sit primū
man⁹ tua sup eū : t post te
ois ꝑ̄ls mittat manū. La
pidib⁹ obrupt⁹ necābitur
quia voluit te abstrahere a
dño deo tuo:q; eduxit te ō

terra egypti de domo ser-
vitutis vt t ois israel au-
diēs timeat. t neq; vltra
faciat q̄ꝑpiā hui⁹ rei sile:
f Si audieris i vna vrbium
tuaꝝ q̄s dñs de⁹ tuus da
bit tibi ad habitandū dicen-
tes filij:egressi sūt filij be
lial de medio tui t auerte-
rūt habitatores vrbis tue atq;
direrūt. Eam⁹ t ſutamus
dijs alienis q̄s ignoratis,
q̄re solicite t diligenter rei
veritaꝫ ꝓspecta,si inueneris
certū tē q̄ dī. t abomina
tionē hāc ope ꝑpetratam.
stati percutiēs habitatores vrb̄
illi⁹,i ore gladij. t delebis
ea oia q̄ i ea sūt,vsq; ad pe-
cora:q̄cūd ēt suppellectilis
fuerit congregabis i medio
plateaꝝ ei⁹,t cū ipa ciuita-
te succēdes ita vt vniuersa
ꝓsummas dño deo tuo. et
sit tumul⁹ sempitern⁹ Nō
edificabit ampli⁹,t nō ad-
herebit de illo anathema
g te q̄cq̄ i mānu sua. vt auer-
tat dñs ab ira furōr⁹ sui, et
h misereat tui multiplicetq;
te,sic iurauit p̄ribus tuis:
q̄n audieris vocē dñi dī tui
custodiens oia p̄cepta ei⁹
q̄ ego ꝑcipio tibi hodie,vt
facias q̄d placitū ē i ꝓspec-
tu dñi dei tui. Ca.xiiij.
a Filij estote domini dei
vr̄i. Nō vos incidetis
b nec facietis calueium super
c mortuo,q̄n ꝑ̄ls sctūs es
dño deo tuo.t te elegit vt
sis ei i ꝑ̄plm peculiarez de
cūctis gēt̄b⁹,q̄ sūt sup terraꝫ;

terra egypti de domo seruitutis vt t ois israel audiēs timeat. t neq; vltra faciat q̄ꝑpiā hui⁹ rei sile:

f Si audieris i vna vrbium tuaꝝ q̄s dñs de⁹ tuus dabit tibi ad habitandū dicentes filij:egressi sūt filij belial de medio tui t auerterūt habitatores vrbis tue atq; direrūt. Eam⁹ t ſutamus dijs alienis q̄s ignoratis, q̄re solicite t diligenter rei veritaꝫ ꝓspecta,si inueneris certū tē q̄ dī. t abominationē hāc ope ꝑpetratam. stati percutiēs habitatores vrb̄ illi⁹,i ore gladij. t delebis ea oia q̄ i ea sūt,vsq; ad pecora:q̄cūd ēt suppellectilis fuerit congregabis i medio plateaꝝ ei⁹,t cū ipa ciuitate succēdes ita vt vniuersa ꝓsummas dño deo tuo. et sit tumul⁹ sempitern⁹ Nō edificabit ampli⁹,t nō adherebit de illo anathema

g te q̄cq̄ i mānu sua. vt auertat dñs ab ira furōr⁹ sui, et

h misereat tui multiplicetq; te,sic iurauit p̄ribus tuis: q̄n audieris vocē dñi dī tui custodiens oia p̄cepta ei⁹ q̄ ego ꝑcipio tibi hodie,vt facias q̄d placitū ē i ꝓspectu dñi dei tui. Ca.xiiij.

a Filij estote domini dei vr̄i. Nō vos incidetis

b nec facietis calueium super mortuo,q̄n ꝑ̄ls sctūs es dño deo tuo.t te elegit vt sis ei i ꝑ̄plm peculiarez de cūctis gēt̄b⁹,q̄ sūt sup terraꝫ;

e Nec facietis calueium eradicando capillos vel tondendo. Talis em̄ luctus immoderatus t inhonestos nō decet filios dei qui habent fidem resurrectionis mortuorum. moderatus tamen luctus t honestus ꝓcedens ex pietate naturali bene licet t decet.

debetis in aliquo idolatrie assimilari.

b Non vos incidetis. In hebreo habetur.non vos lacerabitis sicut in planctu mortuorum aliqui gentiles ydolatre vsquibus lacerabant carnem suam.

c Nec facietis calueium eradicando capillos vel tondendo. Talis em̄ luctus immoderatus t inhonestos nō decet filios dei qui habent fidem resurrectionis mortuorum. moderatus tamen luctus t honestus ꝓcedens ex pietate naturali bene licet t decet.

b Ne comedatis. ꝺ ꝑhibet mod⁹ idolatrar circa ei dos. t ꝑ ns carnib⁹ aialiū. scdo piscib⁹ ibi. Hec comedetis tercio auiū ibi. Oēs aues. Circa primū dr. b Ne cōedatis ꝙ immūda sūt. Sciēdū ꝙ nulla immūditia spūal⁹ pt eē in brīo ꝙ peccare nō ꝓhīt: ꝓtū aliū mō redūdare in eis ingēiū boles vrūnr eis ad mala: vnde qt ydol immolāt ipsa ꝑha vt eis vrūnr ad malefica alia. pt ät in eis eē directe immūditia corpalis. qt immūdo cibo nutrīunt. ät pot⁹. vel qt in loco immūdo habitāt sicut mures in tra. vñ t ex ꝺ seruē Dunt t ex ꝺ abominabilia sūt. ꝓpter vrāq; em causāt cōsimilē. multa aialia t aues t pisces ꝓhibent in lege iudeis. Sunt ät ꝓter ꝺ alie cause mystice t figurales vnquāq; ꝑ talia designant homines vitia sic carnalis assimilatur porco. piger asino t sic de aliis.

c Hoc é aial qđ comedē debetis. tamē carēs immūditiis ꝑdicē t enumerat aliqua in spāli dicens. f Houē cē. tragelaphū. aial é mundus t ē partim silue hirco t parti cerno. t vñ a tragos qđ ē hirc⁹ e laphos qđ est cerv⁹ g Cameloparda lū. aial é silue camelo in capite. t iō ab eo denoiat. hz tñ maculas albas in corpe sicut pard⁹. t equo similē in collo. babalo vero in pedibus. Consequēter ponit regulā cōem. cū aliqua tñ exceptiōe cū dicit. b Omne animal cē. cetera exposita sūt Exod. xj. vbi ꝺ materia plenius tractat aliq; ꝺ ponūr ꝺ q nō sūt ibi. et illa sūt ꝺ exponēda. a Ixion aut⁹ ē de genere vulturio albo. t minor ꝙ struthio. b Nycticorax em⁹ aut⁹ ē de nocte volans. a nyctos qđ ē nox. t coraz qđ corv⁹ qđ est cornus nocte. Dicūt tñ aliq; qđ est idem qđ noctua: ꝙ hoc nō videt: quia hic separatim ꝓhibetur. c Peregrino qui intra portas tuas est da. si est pauper

d Ne comedatis ꝙ immūda e sūt. Hoc é aial qđ comedē f debetis: dauē t ouem t capram: ceruū t capreaz bubalū. tragelaphū. pygargum, g orygen. camelopardalum.

b Omne aial qđ in duas ꝓtes findit vngulā. t ruminat comedetis: ꝺ hoc aūt qđ rumināt t vngulā nō findūt, hec comedere non debetis: ea melū lepoꝛez. ericium. Quia ruminat. t non diuidūt vngulā: immūda erūt vobis. Sus ꝙz qm̄ diuidit vngulā: t nō ruminat immūdus erit. Carnib⁹ eoꝝ nō vescemini: t cadauera nō tangetis. Hec comedetis ex oībus q̄ morāt in aq̄s. Que habēt pēnulas t squamas comedite. q̄ absq; pennul⁹ t squamis sūt ne comedatis. q: immūda sunt. oēs aues mūdas cōmedite. Immundas ne comedatis: aq̄lam scz. t gryphem t balyetum, a trion. t vulturē ac miluū in tra gen⁹ suū: t oē coruini ꝙ generis. t struthionē ac nocticoracē. t larū atq; accipitrem, iuxta genus suū: herodiuz ac cigniū. t ibin: ac mergulum porphyrionem. et nycticoracem: onocrotaliū. t caradrion. singula in genere suo: vpupam quoq; t vespertilionem. t omne quod reptat. t pēnulas hz immūdū erit. t nō comedet. oēe qđ mundum est comedite. Quicqđ aūt morticinum c ē: ne vescamini ex eo. Peregrino ꝙ intra portas tuas d est: da vt comedat aut vende ei: q: tu ꝑplus sctūs dñi e dei tui es. Nō coques hedū in lacte matris sue. Decimā partē separabis ꝺ cūctis frugib⁹ tuis. ꝙ nascūt in terra ꝑ annos singulos. t comedes in ꝑspectu dñi dei tui. in loco qđ elegerit. vt in eo nomē illi⁹ inuocet. f decimā frumēti tui. t vini t olei t ꝓmogenita de armentis et ouib⁹ tuis: vt discas timere dñm deū tuū in oī tpe. scū ät lōgio: fuerit viat loc⁹ qđ elegerit dñs deꝰ tu⁹. tibiq; bñdixerit nec poteris ad esū hec cūcta portare: vendes olā t in pciū rediges: portabisq; manu tua t ꝓficiscēris ad locum qđ elegerit dñs deꝰ tuus, t emes ex eadē pecunia. qcq; qđ tibi placuerit siue ex armēts siue ex ouib⁹: vinū quoq; et sicerā t oē qđ desiderat aia tua. et comedes cora dño deo tuo: t epulaberis tu t dom⁹ tua t leuita q̄ intra portas tuas est. Caue ne derelinq̄s eū: q̄a nō hz aliā ptē ac possessiōe g tua. Anno tercio separabis aliā decimā ex oib⁹ q̄ nascunt tibi eo tpe: t repōes intra tanual tuas. venietq; leuites q̄ aliā nō hz partez nec possessionē tecū. t pere grinus ac pupillus t vidua q̄ intra portas tuas sūt: t comedēt t saturabunt: vt bñdicat tibi dñs deꝰ tu⁹ i cūctis opib⁹ manuū tuarum que feceris.

Capitulum. xv.

Septimo anno facies remissionem q̄ hoc ordine celebrabit. Cui debetur aliqđ ab amico vl ꝓximo ac fratre suo: repetere ñ poterit qt annus remissionis

d Aut vende ei. si habet vñde emat t loquit hic de peregrino q̄ est cōuersus ad iudaismū aliter ñ posset comedē licute. e Non coques hedum cē. hoc fuit expositum: Exo. xxiij. f Decimā frumēti tui cē. Hic ꝓhibet ad larium per hoc ꝙ viduc ad sustentationem sacerdotuz t ministroꝝ: ad quoꝺ ptinebat colere deū. ꝙ se t ꝓpīs ꝓmogenita ei debebant sacerdotib⁹. et decime leuite portabant tamen ad cē plū ꝑsū ad ꝓtes leuitarū manebāt ibi administrandum: t patet ipsa ex his que dicta sūt ꝺ. xij. cap. C oseq̄nter inducit ad sustentatiōnē pauperi cum dicitur.

g Anno tuo septimo. Anno tuo septimo. ꝙ sustentamdo pauperib⁹. vtz ex sequētib⁹ qđ fiebat ex lege ꝓpter ratio naturalis et ne inde pauper cogerent ꝙrere elemosynas a gentilibus. vel seruire eis. ꝙ sustentatione vite sue. t sic cogerent ꝺ idolatria cōmedē cum gentilib⁹. ꝙ sequēs possent pertrahi ad cultū idolatrie.

Capitulum. xv.

Septimo anno. Hic ꝓhibet idolatria ꝙm̄ ad principium mortis seu occasionē. si em obligati de bitis: t ipossēteo solvere arctant⁹ ꝑ penā corꝑis vel alio mō possent dīe occasione fugiēdi de fra tres t ditare inf gētiles. t sic seruire deis alienis. Fm ꝙ dr quid de ispo fuerit. j. reg. xxvj. Maledict⁹ sūt⁹ qui conspe cu dei ꝙ timere me hodie vt ñ habitē in hēditate dñi dicētes vad⁹ fmi dijs alienis hz ei dō ꝺ ñ fecerit ei plectendo ex⁹ dabit ei occasionē faciēdi Ad hoc ꝙd amonē dus septim⁹ ann⁹ remissiōis fuit in lege institut⁹. i. q remittit hīt debita ipotentib⁹ solui. Sic ꝙ ꝑ ans sent idolatrie occasi-

onē. scdo ꝺducit ad latrie cultū. ibi. de ꝓmogenitis. Ad huc ꝑ ꝺducit ad relaxationē debitoꝝ. scdo ad relaxationē fuoꝝ nbi. cū nbi vēdit⁹ fuerit. Adhuc ꝑ ꝺducit ad debitoꝝ

relaxatōs.scīo ad liberalē accōmodatōs.tbi. Si vnus de fratrib⁹ tuis.Circa pīmū sciendū q remissio debitor⁹ in se primo anno nō ponit nisi .p illis q sunt de ntu iudeoꝝ. ō subdit. b ꝛ̄ peregrino ꝛ̄.i heb.hf. Ab extraneo exiges.p qō ps.q idē intelligit b p pegrinū t aduenā. extraneum ait dē.q nō ē ō ritu cor. c Et oīno idigēs.b ꝑtr iducit ad paupes sublevationē. t intelligitur de indeis pauperibus q̄s debāt adiuvare. na q nō cogerentur publice mendicare. d Vt be.ri.do. multiplicādo te i bonis tpalib⁹ t spūalibus. e Si tū audier⁹.i. feceris. qō⁹ dam ē et p ō intelligit opposita negatiua videlicet q si nō feceris non multiplicabit te.

f Fenerabis gēt̄ib⁹ multis. t ipe a nullo accipies mutuum. g Dñaberis natōib⁹ plurimis: t tu: nemo dñabitur. h Si vn⁹ de frib⁹ tuis q morātur intra portas ciuitatis tue i terra quā dom⁹ deus dat⁹ ē tibi ad paupt̄atē deuenerit nō obdurabis cor tuū: nec ꝛ̄hes manū ꝙ apies eā paupi. t dabis mutuū: q̄ eū idigē ꝓspexeris. Caue ne forte surrepat tibi ipta cogitatio t dicas i corde tuo appropiāt septim⁹ ān⁹ remissionis et auertas oculos tuos a paupere fre tuo nolēs ei qō postulat mutuuz cōmodare. ne clamet ꝰ te ad dñm t fiat tibi ꝑtm: ꝙ dabis ei. Nec ages q̄ppiā callide i ei⁹ necessitatib⁹ subleuandis vt benedicat tibi dñs de⁹ tuus i oī tpe: t cūctis ad que manuz miseris. Nō deerit paupes in terra habitatōis tue. idcirco ego ꝑcipio tibi. vt aptas manuz fri tuo egeno t paupi q tecū versat i tra. Cū tibi vēdit⁹ fuerit frat⁹ tu⁹ hebre⁹ aut hebrea t seruierit tibi: i septio āno dimittes eū liberū. Et quē libertate donauer⁹ neq̄q̄ vacuū abire patieris ꝙ dabis viaticuz de gregib⁹ t de area t torcular tuo q̄b⁹ dñs de⁹ tu⁹ benedixerit tibi. Memēto q t ipe seruieris i tra egypti t liberauit te dñs deus tu⁹ t idcirco ego nūc ꝑcipio tibi. Sin āt dixerit nolo egredi eo q diligat te et domū tuā: t bene tibi apꝰ te cē sentiat. assumes subulā t ꝑforabis aurē ei⁹ i ianua dom⁹ tue t seruiet tibi ēqz ieternū. Ancille q̄z facies. Nō auertes ab eis oculos tuos qñ dimiseris eos liberos: qñ iuxta mercedē mercenarij p ser ānos seruiuit tibi vt benedicat tibi dñs de⁹ tu⁹ i cūctis opib⁹ q agis. De primogēitis q nascūt i armētis t ouib⁹ tuis q̄cq̄d est sexus masculini: sctificabis dño deo tuo. nō operaberis primogēito bouis. t nō tōdebis primogēita ouiū. In cōspectu dñi dei tui cōedes ea p ānos singlos in loco quē elegerit dñs tu⁹ t dom⁹ tua. Sin autē būerit maculā t vl claudū fuerit vel cecū aut i aliq̄ ꝑte deforē vel debile: nō imolabis domino deo tuo. ꝙ intra portas vrbis tue cōedes illō. Tā mūd⁹ q̄s imūd⁹ silr vescet eis q̄ capreā t ceruo. Hoc solū obseruabis vt sanguinē eoꝝ nō cōedas ꝙ effundes i trā q̄si aquā.

b est dñi. Ab pegrino t aduena exiges.cuē t ꝑiquuz repetēdi nō debēs ptātem c Et oīno idigēs t mēdicus d nō erit inter vos vt dñicat tibi dñs de⁹ tu⁹ i tra quaz traditur⁹ ē tibi i possessionē: si tū audieris vocē dñi dei tui: t custodieris vniuersa q̄ iussit t que ego hodie ꝑcipio tibi: dñicet tibi vt pollicit⁹ est. Fenerabis gēt̄ib⁹ multis. t ipe a nullo accipies mutuum. g Dñaberis natōib⁹ plurimis: t tu: nemo dñabitur. h Si vn⁹ de frib⁹ tuis q morātur intra portas ciuitatis tue i terra quā dom⁹ deus dat⁹ ē tibi ad paupt̄atē deuenerit nō obdurabis cor tuū: nec ꝛ̄hes manū ꝙ apies eā paupi. t dabis mutuū: q̄ eū idigē ꝓspexeris. Caue ne forte surrepat tibi ipta cogitatio t dicas i corde tuo appropiāt septim⁹ ān⁹ remissionis et auertas oculos tuos a paupere fre tuo nolēs ei qō postulat mutuuz cōmodare. ne clamet ꝰ te ad dñm t fiat tibi ꝑtm: ꝙ dabis ei. Nec ages q̄ppiā callide i ei⁹ necessitatib⁹ subleuandis vt benedicat tibi dñs de⁹ tuus i oī tpe: t cūctis ad que manuz miseris. Nō deerit paupes in terra habitatōis tue. idcirco ego ꝑcipio tibi. vt aptas manuz fri tuo egeno t paupi q tecū versat i tra. Cū tibi vēdit⁹ fuerit frat⁹ tu⁹ hebre⁹ aut hebrea t seruierit tibi: i septio āno dimittes eū liberū. Et quē libertate donauer⁹ neq̄q̄ vacuū abire patieris ꝙ dabis viaticuz de gregib⁹ t de area t torcular tuo q̄b⁹ dñs de⁹ tu⁹ benedixerit tibi. Memēto q t ipe seruieris i tra egypti t liberauit te dñs deus tu⁹ t idcirco ego nūc ꝑcipio tibi. Sin āt dixerit nolo egredi eo q diligat te et domū tuā: t bene tibi apꝰ te cē sentiat. assumes subulā t ꝑforabis aurē ei⁹ i ianua dom⁹ tue t seruiet tibi ēqz ieternū. Ancille q̄z facies. Nō auertes ab eis oculos tuos qñ dimiseris eos liberos: qñ iuxta mercedē mercenarij p ser ānos seruiuit tibi vt benedicat tibi dñs de⁹ tu⁹ i cūctis opib⁹ q agis. De primogēitis q nascūt i armētis t ouib⁹ tuis q̄cq̄d est sexus masculini: sctificabis dño deo tuo. nō operaberis primogēito bouis. t nō tōdebis primogēita ouiū. In cōspectu dñi dei tui cōedes ea p ānos singlos in loco quē elegerit dñs tu⁹ t dom⁹ tua. Sin autē būerit maculā t vl claudū fuerit vel cecū aut i aliq̄ ꝑte deforē vel debile: nō imolabis domino deo tuo. ꝙ intra portas vrbis tue cōedes illō. Tā mūd⁹ q̄s imūd⁹ silr vescet eis q̄ capreā t ceruo. Hoc solū obseruabis vt sanguinē eoꝝ nō cōedas ꝙ effundes i trā q̄si aquā.

Caue ne for.ꝛ̄.iducit eos vt nō retrahatur ab accōmodatōe.pp appropiātōs ān.vij.i q debita relaxabāt. m Necages q̄ppiā callide ꝛ̄.vt p hoc macbler⁹ ad aliq̄d malū. vt ad familiaritatē i hōestā cū e⁹ vxore. vl filia. vl aliud aliō illicitū. n Nō deerūt pauperes ē ītra eī q̄s ō. dcm ē. Oīno idigēs t mēdic⁹ nō erit inter vos qz ibi loq̄t de mēdicitate publice.qō nō debāt tolerare vt dcm ē.ō āt loq̄tur de pauperibus q̄ de suis facultatibus nō ꝙ cōuenienter sustētari.t ꝙ idiget p accōmodatōnez. ab aliis auxiliari. o Cū tu.ven.frat tu⁹. ista exposita fuerūt Exo.xxj.ō excepto. p Nō auer.ocu.tu.ꝛ̄.i. nō respicies eos tanq̄ oculo.q̄si tibi sit grauis libtas eoꝝ vñ i heb.hī.nō erit graue in oculis tuis cū dimiseris eos liberos. q De pegrinis. Destructa idolatria ꝙcū ad occasiōz. b reuertitur ad terminoz latrie excludēdo q̄dā cupiditatē occasiōe latrie aliq̄lit contingē ꝛ̄.Et ꝙ facit ꝓpositū scō oremonet q̄dā dubiū tibi. Hoc solū. Circa quod sciēdū q er eo tpe q̄ dūcessit pegrina egypti⁹ ꝓ tā i hōib⁹ q̄ i animalib⁹ oia pegrina filioꝝ israel fuerunt obligata dño t sanctificata. vt hī Exo. xiij.t i pluribus⁹ alijs locis. Verum⁹ aliqui cupiditate ducti. volebāt inde trahere vtilitatē suā. vt pote in pegrino boris arādo. t ꝓsegetibus ouis tondēdo ab⁹ offerrent ideo istud ꝓhibet hic et ps lxa. Et dicit b ra. sa. q idē ē intelligendū de oue q̄ offerebatur ꝙ pegrito asini. vt hī ē Exo.xiij.q debat offerri cuz lana. r Si autem būerit maculā.i. defectū alic⁹ membri seu aliquā alia deformitatē. ꝙ ꝓpriā nō ds dño offerri. cui melior⁹ sunt offerēda. ne dicat⁹ cult⁹ venerit in cōtēptū et oblatōne talis defect⁹ būtis. t ꝙ dño vilia t ꝓtēptibilia. tale pegrinū licite poterat cōedi extra urbem in oppidis. t ab immundis hōib⁹ sic t a mundis. o Quasi capreā t cer.i. sic de illis cōedūt boues absq̄ ꝙ q̄ faciāt in aliquā oblatōz dño nec redēptōz. sic t de istis dist̄inguēdū ē. q. si talis macula erat pegrino alicui nūtate: cōedebat absq̄ oblatōe vel redēptōe alicui. q. nūq̄ fuerat obligatū dño extra nūq̄ fuerat imolandū. si ꝛ̄ p nativitatē supuenerat. t hic aut erat curabilis aut nō. si curabilis debat post curatōz offerri. si incurabilis poterat redimi. qz erat obligatū domino aīa epētū macule t ꝙ distinctio accipit ex sinia ra.sa.ō t.xij.ca. r Hoc solū obseruabis ꝛ̄.q carnes talium licite cōedebant in oppidis absq̄ redēptōe i casu ꝓdicto ꝙ

hoc aliq̄ forte posset credere q̄ eius sanguis ihon edt licet p̄ter q̄ hoc excludit b specialit q̄ nec in v̄ab⁹ alijs duo erat cōcessus. & generalit̄ phibit⁹.

In ca. xv. vbi p̄ in postil. Ad hoc igit amouendū septim⁹ ann⁹ remissionis in lege institutus est.

Additio.

Fecit cōtra te meat apō debeos: q̄ i anno septio totalit̄ remittebāt debita sic q̄ etiā post trāsitū il li⁹ anni septimi non possunt repetere ea. Cū hoc nō videt rationi pſonū. q̄ sic si aliq̄s accomodaret pximo suo pecuniā vel aliq̄s bmōi i anno sexto. vel etiā pe ne annū statum intrā te āno septimo erat remittēda. q̄ videt cōtra equitatē institie. Im quā bō tenetur reddē mutuū. vñ pō. xxxvj. Mutuabit peccator: nō solvet. nec valet dicē q̄ b remissionē illigit q̄ ad impotētes solue cū. pur postulator: vt dicere tū q̄ scriptura indistincte loquit docens. Cui debet aliq̄d ab amico vel pximo vt fratre suo repetē nō potest. quia ann⁹ remissionis ē dñi: nō distinguēs de potente vel impotente. tū quia ab impotēte nō solū anno septimo ſ etiam aliq̄o tempore nō erat debitū repetendū: dicit cōs infra. Si vn⁹ de fratrib⁹ tuis ore. ad pauperē deuenerit nō indurabis cor tuū nec pertabes manū: ſ apies eā pauperi & dabis mutuū q̄ eū indigere. ꝓpterea. vñ circa b alit⁹ dicēdū. Ad q̄s sciendū q̄ in deb. vbi nos habem⁹. Septimo āno facies remissionē. ē quedā dictio q̄ sonat subtractionē t ē sensus q̄ in toto anno septio nō poterāt debita repeti cuius rō ē. q̄ septim⁹ ann⁹ erat sabbatū fre in q̄ non licebat seminare agros. nec vindemiare nec colligē fruct⁹ terre. ſ ois q̄ sponte nascebant erāt cōa q̄libet bonis⁹ vt bñ. o. Ieui. xxv. vñ in tali tpe debebat cessare exactio debitorū cessante collectiōe fructuū t reddituū ſ sabbato fres. anno septio trāsacto cū tā poterāt terrā colere⁹ fructus suos undiq̄q colligere. licitū erat debita repetere. t etiā debitor si esset potēs tenebat reddere. cū restituto debito gratiā at ad verā iusticiā. Ad hāc fuiant facit q̄ sequit in tra. de hac materia. Caue ne forte subrepat tibi impia cogitatio. t dicas in corde tuo. appropinqe septim⁹ annus remissionis. t auertas oculo a paupe fratre tuo nolēs ei q̄ postulat mutuū cōmodare. Si cū in septimo āno fieret talis remissio: vt pōtes intelligāt. ḡre videret impie cogitare ille a q̄ p̄ mensem vel aliq̄o breue tpo ab septimi anni mutuū postularet si a mutuatione retraheret cū hoc tam nō esset mutuatio: ſ mera donatio q̄ nō in tāta quantitate solet dari. sic mutuū. Facit etiā p pōtes ista q̄ ī an eo. capi. dī. Cū tibi vēdit⁹ fuerit frat⁹ tu⁹ hebreus aut hebrea seruiet tibi. in vij. anno dimittes eū liberū. nō ei dimittebat in āno sabbatino fre. ſ postq̄ fuerit p ser āno iubileo. t ib reddās rationē ḡre ono sui nō ex q̄ libet terre hāc remissionem dicit quoniā iuſt mercedes mercenarij ser anno⁹ fuiuit tibi. Et q̄ ps q̄ si p⁹ hoc tpe fuisset pceperet liber dimitti esset q̄d dur⁹ t grauē. nō ḡ min⁹ dur⁹ ē totalit̄ debitū remittere: q̄ seruū emptū liberare. q̄ tamē ista lex remissionis debitor⁹ sic intellecta. sicut debitei intellexerūt est intolerabile. p quā pena⁹ claudebat vias ad mutuandū. ideirco talmudici annq̄ quoddā fecerūt statutū p q̄ lex pōcta totalit̄ euacuabat. t sic ipleb deū xp̄i mat. xv. c. Irritū fecistis mādatū dei pp traditiōē ꝛ Replica.

N ca. xv. cui postulator⁹ remissiones debitor⁹ vert⁹ dilationē in anno. vij. exponeret de impotentibus

Capitulū. xvj.

Observa mēsem nouarū frugū t veris p̄mū tpis vt facias phase domino deo tuo. qm̄ in isto mense eduxit te dominꝰ deꝰ tuus de egypto nocte. Immolabisq̄ phase domino deo tuo de ouib⁹ t de bob⁹ in loco quē elegerit dominus deus tuus vt habitet nomen eius ibi. Nō comedes in eo panem fermentatum Septem diebus comedes absq̄ fermento afflictionis panem: quoniaꝫ ī pauore egressus es ō egypto vt memineris diei egressionis tue de egypto oībus diebus vite tue. Non apparebit fermentatum in omnibus terminis tuis septem diebus: t non remanebit de carnibus eius q̄ solū: sicut ē ſ exposuit Ieui. xxv. Bar. ibi. t b vlt. hmōi exposītionē nō bñ stando cēta. p eo. q̄ vt dicit scriptura indistincte loquit de potēt⁹ t impotēt⁹. b dico saluo meliori iudicio. q̄ fundamentū expōis postil. stat in recta rōe. recta ei rō hoc exigit vt posito solueresolnat sine dilatiōe. nō ei sine fraude ad annū remissionis differret si solue posset. q̄ si nō posset. tūc potēs nō erit. t sic sequeret q̄ potēs de q̄ cātat: nō erit potēs q̄ ē paradoxū vīe si lra loq̄t indistincte. propter hō ē rō recta de impotentib⁹ ſpecialit̄ intelligi. als si potēs erit ad solueñdū t differret. daret occasiō q̄s mutuandi. Ideo expōtio i anno remissionis tenebit solue. q̄um mutuāo nō posuit rem suā a gratuito exigere. Alleꝫ ann⁹ erat. p impotētibus a quib⁹ nō ponit illo āno q̄uꝫ repeti. nec p eos opus pp ipotētia aliq̄d solui. potēs ie t illo āno q̄libꝫ alio solutionē sine fraude differē nō poterit. Nec valet q̄ bar. dic: q̄ ab impotēte nec illo nec q̄libꝫ alio anno repeti debuit posset. q̄ sic darēt via pauperib⁹ nō mutuādi ſ solū pauper⁹ reciperēt p modū donatiōis. t sequeret septimā annū nō solū dilatiōis cē ſ totalis remissionis cui⁹ oppositū Burg. nititur ostendere b ſ iudeos nec tenet⁹ quē burgē. allegat ē ad sui ꝓpositū. q̄ tenet⁹ ille dare ostendo pp mutuū ad necessitatē patiēti. nō poterit repetitionē nisi in āno. vij. q̄ decebat remissiōis. p illo āno. q̄ cōpleto repetitio fieri potuit. vt bñ a scolastica hyst. ponēte duas int annū iubileū t remissiōis. i illo nāq̄ remittebāt debita i illo differebāt.

Capitulum. xvj.

Observa mēsem. b declarat̄ p̄cepta q̄ ordinat̄ dicēt ad deū et p̄sideratōē tpis. Circa q̄ sciendū q̄ tri b⁹ tpib⁹ i anno celebrab⁹ ie indicti festa solēnia videlicet b mēse festū phase. pp beñficiū egressionis de egypto t festū mēse festū tabernaculoꝝ pp beñficiū p̄uisionis ipsius in deserto. ſ. anno. ihus deus populo hebreorum⁹ in tabernaculis. Primo q̄ agitur de p̄ festo. Scdo de secundo. ibi. Septē hebdōadas. Tcio de tcio ibi. Celebrabitq̄ q̄ tabernaculorum. Sciendū ena q̄ de istis tribus festis habent p̄ceptū: Num. xxviij. t Ieuit. xxiij. t aliqua hic addunt. t alia q̄a repetunt. Qm̄ igit ad p̄mū festū dicit. a Observa mensem nouarū frugū. nō q̄ tunc tempꝰ esset messis. sed quia circa quartā decimā diē mensis primi in aliqua parte terre primitiuus aliquē frugum apparebat ad maturitatē. t de illi colligebant spice de quib⁹ hebat manipulus q̄ offerebat in solennitate paschali t tornebat. t tunc p cōsecratiōne grana excutiebant. t de illis fiebat sacrificium. b Immolabisq̄ phase ē. nō loquit b scriptura de immolatione agni paschal de quo postea agit. sed de aliis sacrificijs q̄ offerebant in illa solennitate. qm̄ aliqua offerebant a tota cōtrata q̄ determinant Nūe. xxviij. Aliqua vo offerebant a ꝑsonis singularibus ex deuotione. t talia nō cadunt sub numero determinato. quia in talib⁹ cuilibet ꝑmittebat facere suam voluntatem sequendo. c Quoniā in pā. egress. eo de egypto in hebreo habent: Subito vel festinanter egressus eo de egypto. t propter hoc nunc comederunt azima. quia fermentare non potuerant egyptijs cogentibus eos exire. vt habetur Exo. xij. d Et non remanebit de carnibus eius. Agni paschalis de cuius carnibus nihil debebat remanere vsq̄ ad mane vt habet Exodi. xij.

e Nō poteris imolare pbase ꝛc. B ꝑcipiebat ad euitandū occasionē idolatrie. qz sub pretextu hui⁹ ꝛ occasione possent fieri alie imolationes pertinētes ad idolatriā. ꝛ vt cū maiori reuerentia fieret ista imolatio in ciuitate electa ad diuinū cultū. ꝛ B est qđ dī. f Sz i loco quē elegerit dominꝰ. ꝛ accipit B loc⁹ p tota ciuitate ierusalē. q fuit electa a deo ad cultū diuinū. qz i qlibet domo poterāt imolari. dū ista haberet numerꝰ aiaz q sufficerēt ad eſū agni. vt dī exo. xij. debat etiam pōi de sanguine sup vnū q posſē. ꝛ in superlimi nariis⁹ domꝰ vbi comedebat. qđ non fit intelligi de domo tēpli. qz ibi nihil ponebat de sanguine agni a primela bio phase vespe. id ē pꝰ declinatōs solis. b Qui egressus es de egypto. nō q illa nocte egressi fuerint filij israel de egypto ꝟ qz ipa imolatio erat qdam ꝓparatio ad exitū ꝛ qz illa nocte se ꝓparauerunt ad exitū. ꝛ mane sequenti egressi sunt. vt dī exo. xij.

c Et coques vt comedas. de mō coquendi cōcedēdi dī exo. xij.

d Maneq; cōsurgēs. B accipit mane secūdū dici: pma āt dies icipiebat a vespere. xij. dici pmi mēsis. ꝛ imiabatur in pmo vespere. xv. dici. ꝛ tota die illa ꝛ nocte sequenti debant remanere in tēpl'o ꝛ inane sequenti poterāt recedere q vellēt. e Ser diebus comedes azima ꝛ ca. Nō appebit fermētatū i oib⁹ terminis tuis sepē dicb⁹. ad hoc soluēdū dicitur aliqui hoc dici. q⁹ dies septim⁹ nō ē de ꝑcepto ꝟ q volebāt cōedebāt azima. dicūt ēt q nec alij ser dies sicut nec septim⁹. ꝟ solū vespe pme diei in q imolabat agn⁹. ꝟ dī Sz tertiū exo. xij. vbi sic dī. Quicūq; cōederit fermētatū pibit aia illa ō israel a pmo die vsq; ad. vij. diē. ꝛ ō dī in q p B qđ dī hic Ser dieb⁹ cōedes azima nō excludit septia ab ista observatiōe. qz septē ꝛ includit i septenario. ꝛ q observat septenariū observat septē distinguit tñ B dies septē. qz erat celebrior q⁹ pcedentiū⁹ qz ꝓhibitū erat op⁹ seruile in illa sicut ꝛ in pma. vt dī Nume. xxviij. nō āt i intermedijs. et B ē qđ subdit. f Et in die septio qz collecta est ꝛc. qz dī B collecta. dicūt alij q ille die fiebat collecta ꝓ sustēta tōe paupez. sicut in septēdi fiebat collecta ꝓ necessarijs ad vsum sacrificioz tēpli. ꝟ B ita dī dñs ꝓmīt eis qđ ita ꝓdem ē. i. q⁹ secūda die bēdī licentiā recedēdi q vellēt. si āt illo tpe fieret collecta ꝓ pauperib⁹. ꝓbabili⁹ vī q dēret fieri ad recessum ppli. vn i hebreo hī. In die septio retētio ē dñi dei tui. qđ expōit ꝓ retētiō ab opibus Iudaīc⁹ Fm hebreos q illo die ꝓhibet fieri. vtz in ira. Trāslator āt nō accepit ꝓ retentiōe ppli ad collectā faciendā. sed ꝓ retentiōe pecunie sic collecte. ꝛ iō trāstulit: collecta. Pnm⁹ nī modꝰ dicendi cōis ē apō auctores nros. Pōt ēt dici q dies septi⁹ erat collecte dies. eo q tunc numerabat pecunia. ꝛ reponebat i thesauro tēpli q tñ pecunia fuerat recepta ab offerēnib⁹ a principio festi.

immolatū est vespe in die
e primo vsq; mane. Nō poteris imolare pbase i qualibet vrbiū tuarum: quas dñs deus tu⁹ datur⁹ est tibi. ꝟ in loco quem elegerit
f dñs deus tuus vt habitet
a nomē ei⁹ ibi. Immolabisq; pbase vespe ad solis occasum qñ egressus es de egypto: ꝛ coques ꝛ comedes
b in loco quem elegerit dñs
c deus tuus. mane q; cōsurgens vades i tabernacula
d tua. Ser die⁹ cōedes azima: ꝛ in die septima: quia collecta est dñi dei tui: nō
e facies op⁹. Septem hebdomadas numerabis tibi
b ab ea die qua falcem in segetem miseris: ꝛ celebrabis diem festū hebdomadaruz domino deo tuo oblationē spontaneā manus tue quam offeres iuxta benedictionē domini dei tui
h ꝛ epulaberis coꝝ dño deo tuo tu ꝛ fili⁹ tu⁹ ꝛ filia tua ꝛ seru⁹ tu⁹ ꝛ ancilla tua: et leuites qui est intra portas tuas: ꝛ aduena ac pupill⁹ ꝛ vidua qui morantur vobiscum in loco quem elegerit dñs deus tu⁹. vt habitet nomen eius ibi: ꝛ recordaberis qm̄ seru⁹ fuerit
m in egypto: custodiesq; ac facies q tibi ꝓcepta sunt
n Solennitatē q; tabernaculoz celebrabis ꝑ septē dies qñ collegeris de area ꝛ torculari fruges tuas ꝛ epulaberis in festiuitate tua: tu ꝛ fili⁹ tu⁹ ꝛ filia ꝛ seru⁹ tuus et ancilla: leuites q; ꝛ aduenat pupill⁹ ꝛ vidua q intra portas tuas sūt. Septez diebus dño deo tuo festa celebrabis i loco quē elegerit dominꝰ benedicetq; tibi dominus deus tuus in cūctis frugib⁹ tuis et in omni opere manuum tuaruz: eritq; in leticia. Tribus vicibus per annum apparebit omne masculinum tuum in conspectu domini dei tui in loco quem elegerit in solennitate azimoꝝ. et in solennitate hebdomadarum et in solennitate tabernaculorum. Non apparebit ante dominū vacuꝰ ꝟ offe-

g Septem hebdomadas. Hic agitur de solēnitate pēthecostes q celebrabat .i. die a solennitate pasche. ꝛ B ē qđ dicitur. Septē hebdomadas numerabis tibi q faciunt. xlix. dies.

b Ab ea die q falcē i segetē miseris. i. a die paschē. nō da tūc iciet messio fruges. vt ꝓdicā ē. ꝟ da tūc secabāt spicē magis appropinquātes ad maturitatē.

i Et celebrabis diem festū. s. pēthecostes. die imediate sequenti septem hebdomadas ꝓdictas. illa erit quinquagesima dies a die paschē.

h Et epulaberis ꝛc. ꝛ addūt hīoz tutio hoc faciēs illō cōmunū cū dī. Filius tu⁹ ꝛ filia tua seru⁹ tu⁹ ꝛ ancilla tua ꝛ quia moz tuto ipi⁹ dei cura hūi de pauperib⁹. .s. leuites ꝛ aduena pupill⁹ ꝛ vidua. vtz ilra. m Et recordaberis q seru⁹ fueris in egypto ꝛ ꝓ hoc obligat⁹ ē ad seruiē dū iō subdit. Custodiesq; ꝛc. ꝛ patet.

n Solēnitatē quoq; tabernaculoz. B agit de festo tcio qđ celebrabatur in septēbri collectis frugib⁹ āni. de cui⁹ sacrifitio ꝛ oblatōibus determinat Nume. xxviij. ꝛ Leui. xxiij ꝛ ꝓpria. postea recolligit de trib⁹ solēnitatib⁹ ꝓdictis. d. o Trib⁹ vicibus p āni ꝛc. s. in trib⁹ festiuitatibus prędictis. veruntn illis q erāt lōge a iherl non ꝑcebatur de duobus festis. s. tabernaculoz ꝛ pthecoz. ꝛ patet ilra. ꝓ Iudices ꝛ magros. Postq; posita sunt ꝓcepta que sunt quasi conclusiones ꝓceptoz decalogi ordinātes ad deum. B ꝓr ponūtur ipa q sunt quasi ꝓclusiones ordinantes ad ꝓximū. Ordo aūt inter hoīes ꝓsistit in diuersis gradib⁹ holm bene institutis ꝛ seruatis. Ꝓtio ergo agitur de his q pertinent ad diuersos stat⁹ ꝓsonaz subditiū. scdo d his que pertinent ad statū eiā vulgariū. xix. ca. Circa pmū agitur primo de iudicib⁹ inferioribus. scdo de supioribus xvij. ca. ibi. Si difficile et ambiguū ēt. tcio de regia institutione. ibi. cum ingressus fueris. quarto de sacerdotiū ꝛ leuitaz sustentatōe. xviij. ai per q̄nto de ꝓphetica reuelatōe ibi. Quando ingressus fueris. Circa pmum describitur iudicum institutio. secundo officiū ēt. tcio de regia institutione. ibi. Non plurabit. Circa pmum sciendū. q nulla societas potest permanere absq; iustitia etiam illoz qui oditū iusticiam. vtpote latrones. quia nisi iuste inter se furta diuiderent. qđ

rek inter eos sedicio. t si eos societas reperiret. ꝓpter qđ ih cōservatione reipublice iusticia ē marie necessaria ad quā faciendā b ꝑ legē iudices ordinat cū dr. ꝑ Judicet magistros ꝑ.i. exponit li. ē ꝑ.i. cū dr. Judices t magistros .i. magistros quos. qi iudices taleo debēt in

Additio.

Nomē intelligatur festum vel cerno vel collecte dictū fuit in addōe supra. Leuit. ca. xxij. vide ib. Replica.

Et quicqđ burgē. xxxiij. ca. de festo collecte vi de correctorū. ō. Leuit. xxiij.

Capitulum. xvij.

Ulnus reperti fuerit. b cōs sequēter pōit esse effect' iudicij cū dr. a Cuius reperti fuerit apō te. quia huius iudicium ostendit ea ꝙ patet de' aut' numer. co. j. Reg. xvj. c. Et ꝙ alio occulta tuo iudicio reseruantur ꝙ aūt aliō modo patēt: huius iudicio remittūt. b Vir aut mulier ita q ꝑ fragilitate sexus nō ē mulieri parcēdum i omni malitia trāsgredīāt. c Audi cuius ingenio deliquerit. q: nō est pcedendū ad sententiā sine diligēti examinatione puta. seu ēt ad infamiā damnatorū. d Educes virū ac mulierem ēt. vt in loco iudicij detur eis audiētia antēq̄ iferatur contra eos sententia.

e Et lapidib' obruent. post triduum datā

f In ore duo. aut tri um. te. Istud dr pcedere plationē fmi.

g Si difficile. Hic agit de superiorib' iudicib' ad qđ dr cē

deī tui t trāsgrediāt pactū illi' t vadāt t seruant diis alienis t adorēt eos: solez t lunā t omnē militiā celi q̄ nō pcepit hoc tibi fuerit

c nunciatū: audiensq̄ inquisierīs diligēt. t vere cē reperta

d abominatio facta ē in ista

e ejeduces virū ac mulierez q̄ rem sceleratissimā perpetrarūt: ad portas ciuitatis

e tue: t lapidibus obruent.

f In ore duoꝝ aut triū testiū pibit q̄ interficiet. Nemo occidat: vno ꝫ se dicēte te testimoniū. Manꝰ testium prima interficiet eū. et manus reliq̄ populi extrema mittētur: vt auferas malū

g de medio tui. Si difficilez ambiguū apud te iudiciuz

h cē ꝑspexeris inē sanguinē

i t sanguinē causam. t causā

k lepā t nō lepā: t iudiciuz intra portas tuas videris

l Verba variari: surge t ascende ad locū quē elegerit dominus deꝰ tuus: veniesq̄

m ad sacerdotes leuitici generis t ad iudicē q̄ fuerit illo

n tpe. q̄resq̄ ab eis qui indi-

ret vnusq̄sq; fm q̄ habuerit iurta benedictionē dñi

p dei sui quā dederit ei. Judices t magros constitues

q in oib' portis tuis q̄s dñs deꝰ tuꝰ dederit tibi ꝑ singulas tribus tuas vt iudicēt populum iusto iudicio

nec in alteram partē declinent. Nō accipies pſonaz

s nec munera: q: mūera excecāt oculos sapiētū t mutāt

v verba iustoꝝ. Juste q̄ iustū

x ē pſequēris vt viuas t possideas terrā quā dñs deꝰ tuus dederit tibi.

y Nō plātabis lucū t omnē arborē iuxta altare domini dei tui nec facies tibi ārā q̄ constituēs

z statuā q̄ odit dñs deꝰ tuꝰ. Nō immolabis dño deo tuo bouē t ouē in q̄ ē macula: aut q̄piam vicij: q̄ abominatio ē dño deo tuo.

Capitulum .xvij.

Si inuētus fuerit apud te intra vnā portarū q̄s dñs deꝰ tuus dabit tibi, vir aut mulier q̄

b faciāt malū in ꝑspectu dñi

recursus in dubijs t difficilib' t ponāt alibi ꝑ exēplū cui dr. b Inter sanguinē t sanguinē. b Q̄ vna po iudicū dicit q̄ effusio sanguis alic' bouis ē morte plectēda. q: ḥc ēst ad homicidiū volūtariū. Alia po dic nō: q̄m reducenda ē ad homicidiū casuale. l Causā t nō causā. .i. quando vna po iudicū dic causā acrono cē iustā. alia āt causaz rei. r Lepram t nō lepā .i. q̄n vna po dic infirmitatez alicui' cē lepā. alia non. l Surge t ascēde ꝛc. id est in his casibus t cōsimilibus recurendū ē ad supiorem iudicem. .i. ad summū sacerdotem t iudicem populi israel. Et aliq̄n cōtingebat q̄ verunq; officiū in vnum cōcurrebat ꝑ sonam. sicut patet de Heli qui fuit iudex t summus sacerdos ppli patet .j. Regum. iij. Ḥ vt cōmuniꝰ erant persone distincte sicut ꝛ officia. Potest ergo intelligi iste recursus ad vtrūq; simul. t hoc erat in causis q̄ non poterāt terminari ab vno sine alio: vtpote in edificatiōe templi q̄ nō poterant fieri sine potestate regia. nec dēponi abbās sacerdotali ordinatione. vel diuisim. vt in causis spūalib' cēt recursus ad summum sacerdotem. t in tpalibus ad iudicem. t ex hoc violent consuendo q̄ ab inferioribus iudicibus ecclesiasticis appellatur ad summum pontificez t ab inferioribus principibus ad iudicibus secularib' ad regem seu imperatorem. m Qui iudicabit vbi iudicij veritatez. Debent tamen esse magis instructi aliqui ita

ter eos sedicio. t si eos societas reperiret. ꝓpter qđ ih cōservatione reipublice iusticia ē marie necessaria ad quā faciendā b ꝑ legē iudices ordinat cū dr. ꝑ Judicet magistros ꝑ.i. exponit li. ē ꝑ.i. cū dr. Judices t magistros .i. magistros quos. qi iudices taleo debēt in

Capitulum. xvij.

Ulnus reperti fuerit. b cōs sequēter pōit esse effect' iudicij cū dr. a Cuius reperti fuerit apō te. quia huius iudicium ostendit ea ꝙ patet de' aut' numer. co. j. Reg. xvj. c. Et ꝙ alio occulta tuo iudicio reseruantur ꝙ aūt aliō modo patēt: huius iudicio remittūt. b Vir aut mulier ita q ꝑ fragilitate sexus nō ē mulieri parcēdum i omni malitia trāsgrediāt. c Audi cuius ingenio deliquerit. q: nō est pcedendū ad sententiā sine diligēti examinatione puta. seu ēt ad infamiā damnatorū. d Educes virū ac mulierem ēt. vt in loco iudicij detur eis audiētia antēq̄ iferatur contra eos sententia.

e Et lapidib' obruent. post triduum datā

f In ore duo. aut tri um. te. Istud dr pcedere plationē fmi.

g Si difficile. Hic agit de superiorib' iudicib' ad qđ dr cē

Nomē intelligatur festum vel cerno vel collecte dictū fuit in addōe supra. Leuit. ca. xxij. vide ib. Replica.

Et quicqđ burgē. xxxiij. ca. de festo collecte vi de correctorū. ō. Leuit. xxiij.

q̄ possint dirigere i dubijs. n Sęcūdū sniam eor. dā
ē vltima q̄tū ad oēs. o Nec declinabis ad dexterā vel si
nistrā.i.mod⁹ q̄modo vel dño tpali. Hic dicit glo. hebr.
si dixerit tibi q̄ dextera sit sinistra: vel sinistra dextra. talis
sniā ē tenēda. q̄ p̄ manifeste falsum. q̄ sniā nulli⁹ boīs
cuiuscūq; sit auctoritatis ē tenenda si
contineat manifeste
falsitatē vel errorem
ē hoc p̄ p̄ b̄ qō p̄mittur i textu. Iu-
dicabūt tibi iudicij
veritatē. postea sub-
ditur. Et docuerint te iuxta legē e⁹. ex q̄
p̄ q̄ si dicāt falsum
vel declinent a lege
dei manifeste. nō ē
audiēdi. cēta patent
vsq; ibi. p Cunctis q̄ ppls audiens
timebit. Pena ei mor
tis nō ifligit ad cor-
rectionē illi⁹ q̄ fuisti
net. sed aliorum.
q Cum ingressus
fuer. agit de regio
stitutōne. Circa qō
scādū q̄ illō quod
dē hic. r Eū con
stitues. s. in regem nō
ē ꝓceptum nec sim-
plex ꝓcessio. q̄ si
peccasset ppls israel
petēdo regē. c⁹ Sicut
dē. j. reg. xij. ℔ est p-
missio q̄ ē de malo
Nam ei ppls consi
stebat i b̄ q̄ sol⁹ de⁹
regnaret sup eū. co
q̄ erat ppls peculia
ris dei. veruntā si i-
portune regē habe
re vellēt ꝓmittebat
eis sub cōdīōb⁹. ī ꝑma erat q̄ eēt de filijs israel. qō no
tat cū dē. Ne nūero frēs tuos. scīa q̄ nō esse simplr ad vo
luntatē ppli. ℔ p electōs dei. qō notat cū dē. s Que do.
de. iu. elege. t sic factū fuit de saule ꝑmo rege. t de dauid
secūdo. vt dē. j. reg. xv. t. xvj. Cōsequēr describit ꝓditio regis
ꝓstituti t Nō multi. si. eq̄s. ad tractātā. ℔ solū ad decē
tā sui stat⁹ t regni defensionē. y Nec reducet popū. in
egyptū ꝑmissō acquirere trā illā. z Nō habēt vxo. plu. nō
inhibet regi simplicit pluralitas vxor. cū dō q̄ fuit sapiēs
sed habuerit vxores. ℔ q̄ nō habeat i nūero excessiuo. t potissi
me alienigenas. t b̄ē qō notatur cū dē. y Que allici
ant aiam eius. s. ad nimiā carnalitatē. t inde ad ydolatriaz
faltē aliqliter. sicut de salomone accidit. licet ēt sapiēntissi
m⁹. de q̄ scribit. iij. reg. xj. Cūq; iā ēt senex: depravatū est
cor ei⁹ p̄ mulieres vt sequer. deos alienos. ē. Neq; ar
gen. t auri imē. pō. i. ad supfluitatē. ℔ solū ad necessitatez
sui stat⁹ t regni defensionē. a Describet sibi deute. le.
h⁹. i. faciet describi b Et habebit secū. Dicit hebrei q̄ ha
bebat debere volumē duplicatū. vnū ad portandū secuz:
vt posset ibi frequēter legere. aliud ad reseruandū i domo
thesauri sui tāq̄ id ꝑciosissimū. c Nec elevet cor eius
i supbiā. sicut accidit dāsale. ꝓpē qō fuit a dño reprobat⁹
t regnū ablatū a filijs ei⁹. j. reg. xij. d Vt lon. tpe reg.
ipe. t filij ei⁹. Sic p̄z de dō. ꝓpē c⁹ institā regnū fuit sibi t
filijs eius a dño confirmatū. vt habetur. ij. reg. vij. t i plu
ribus alijs locis. In ca. xvij. vbi dicitur in postilla. C ir
ca qō sciendū q̄ illud qō dē b. Cū ꝓstitues. s. in regem nō
est ꝓceptum nec simplex concessio. Additio.

Ꝓceptū istud de constitutōe regis nō est permis
sine intelligendū: pot in postilla. ℔ est simplex cō
cessio cū conditōnibus in lra scriptis. Nec sequit
q̄ si sit concessio simplex. tunc nō peccasset ppls istā petē
do regem. nam petierunt regem aliter
q̄ fuit sibi ꝓcessum
nam ex hoc ēt q̄ ille
ppls erat peculiar⁹
dei. sequit q̄ nō de-
beret habere regem
supra se. ꝓout ista
ampli⁹ dño cōcedē
te tractabunt i addi
tione. d. j. reg. viij.
capi. vbi postillator
mouet q̄onem. vtrū
filij israel peccauer
petēdo supra se re-
gem. Replica.
Nea. xvij. vbi
postillator: lr
terā de cōstitu-
tione regis dicit nec
sonare ꝓceptū: nec
simplicē ꝓcessionē
℔ pmissionē: Burg.
dicit ēe ꝓceptum et
simplicem concessi-
onē cū ꝓditōnib⁹ in
lra posit⁹. Et vī bur
gen. duplicē intrare
ꝓditōs. cū ei fm eū
sit ꝓcessio nō erit ꝓ
ceptū. ipe tñ dicit ēe
ꝓceptū cū in nullius
vbi ꝓceptorū. nec
ꝓcepto cōpolleo in
lra ponatur. Et eos
dicit ēe ꝓcessionem
simplicē videl. ꝑtra
dicere ei q̄ dicit cō
cessionē sub ꝓditō
bus. ꝓditionata eñ ꝓcessio simplex dici nō ꝑt. vñ in medo
lram t postillatorio intentōs occurit q̄ passus ille de regis
ꝓstitutōe sit ꝓnosticus. t hunc ꝓnostico addit ꝓceptū
negatiuū de nō ꝓstituēdo extraneo t cetere negatiue i lra
posite de nō multiplicando vxores &c. Illa ei so-
la seruant ꝓcepta. ℔ nō ad intentionē burg. Et q̄ burgen.
hanc materiā remittit ad ꝑmi. Reg. viij. vide ibi latū cor-
rectorium. Capitm. xviij.

Non habēt sacerdotes. Hic ꝑt agitur de sacerdo
tū t leuitaꝝ sustentatōe. Et ꝑmo in gener. li. secō
i spāli: ibi. Si exierit leuites. Fin q̄ dem fuit Nu-
meri. xviij. tribus leui non habuit partem in terra sicut
alie tribus. nisi solum vibes t suburbana ad habitandum
t ideo debebant de bonis aliorum sustentari. t hoc ē qō
dicitur. a Non habebunt sacerdotes t leuite &c. t sub
ditur modus sustentandi eos cum dicitur. b Sacrifi
cia dñi oblationes comedent. Si accipiantur stricte
sacrificia t oblatōes que fiebant in templo ex illis sustē
tabantur tñ sacerdotes t leuite qui ministrabant in tem
plo in ierusalem. Si autem accipiantur large oblationes
ꝑout se extendunt ad decimas. sic ex eis sustentabantur
leuite qui morabantur in aliis vrbibus t oppidis.
c Dominus enim ipse est hereditas eorum hoc dicitur.
quia de oblatis domino modo predicto sustentabantur
sicut de gereditate ꝓpria: sicut locutus est illis Nume-
ri. xviij. Consequenter describitur ad id quod pertinebat
ad ius sacerdotum cum dicitur.

d Hoc erit iudiciū.hoc ē iuste traditū vel concessum.
e Armū.i.dextrū.hoc aūt fiebat ad designādū q̄ sacerdos
dz hr̄e fortitudinē τ p̄stantiā ad sustentandū on⁹ ppl̄i. q̄d
p armū dextrū desigr̄ vbi ē fortitudo corpis. Itē ad remo
uendū quandā ydolatrie spēm q̄ spalr̄ ꝯtra ista dī. ydola
tre eñ os armi de sa
crificijs suis reserua
bāt: τ in eo diuinati
onē exercebāt.
f Ac ventriculum
Dicūt aliq̄ q̄ h̄ acci
pit ventricul⁹ p pectu
sculo: q̄d de iure sa-
cerdotis determina
tur Exo.xxix.τ h̄ est
dē rōnib⁹: qb⁹ de ar
mo dextro dictum ē
q: p ip̄um fortitudo
designat. τ q: i offe
pectoris refuato ab
ydolatris diuinatio
exercebat: τ in heb.
hr̄ armū ꝯ genas et
mulctā. ita q̄ p duo
vltima intelligāt q̄-
dā supaddita armo
τ pectusculo danda
sacerdoti. g Pri
mitias frumēti vini
τc. ista sūt ptinebāt
ad sacerdotes: quan
titas aūt taliū nō det
minat p scripturā: s̄
determiata fuit p sa
piētes hebreoꝝ: vic
q̄ p primitijs dabat
pars sexagesima ad
minus. q̄dragesima
ad plus. q̄nq̄gesima
mediocrit̄: ita q̄ mi-
ri⁹ deuoti dabāt sex
agesimā. magis de-
uoti q̄dragesimā. in
termediū q̄z q̄nq̄ge
simā. τ hoc idē dī in
libro de collationib⁹ patrꝫ collatiōe.j.theone abbatis: et
sic q̄ntitas ista q̄ñi ad aliq̄d erat determiatā q̄ñi ad aliq̄d
deuotōi dātiū relicta. h Ip̄z eñ ē.iustū ē aūt q̄ illi q̄ huius
deo sustētent a pplo. i Si exierit leui.h̄ agit de susten
tatiōe leuitaꝝ in spāli.f.q̄n aliq̄s leuites extra irlm habi-
tās deuotōe duct⁹ veniebat ad manendū in irlm vt serui
ret dño in tēplo.τ in isto casu determiat h̄: q̄ accipiat ptē
de oblationib⁹: sic et alij leuite ibidē mistrātes. τ p̄uuīq̄
ibi. k Excepto eo q̄ in vr. τc. In vrbib⁹ eñ in q̄bus ma
nebāt ex irlm habebāt domos ad habitandū p se τ p pe
corib⁹ suis: τ talia succedebāt eis a patrib⁹. τ de talib⁹ po
terāt viuere q̄ veniebāt in irlm mō p̄dicto cū illi q̄ accipie
bāt de oblatōib⁹. In heb.hr̄. Exceptis venditionib⁹ suis
τ in eandē sniam reuertit: q: q̄n veniebāt i irlm ad manē
dū vēdebāt talia. τ de p̄cio se iuuabāt. l Cū ingressus
fueris.h̄ p̄nr agit de p̄phetica reuelatōe τ pmo a q̄busdā
abomiatōib⁹ pploꝝ inhabitantiū terrā pmissiōis filios
isrl̄ debortat. in scdo ondit necessitas p̄phetie τ missio p̄-
phete ibi Gentes iste. Circa primū sciendū q̄ homo ordi
natur ad finē spiritualē vim rationis naturalis transcen-
dentē: fm illud.j.Corinth.ij. Quod oculus nō vidit nec
auris audiuit nec in cor hominis ascendit τc. tendenti aūt
ad finē necessariū est p̄cognoscere aliqualit̄ finē τ ea que
in finem dirigunt. Cū igitur se ad hoc nō extēdat respectu
vltimi finis simplr̄ cognitio naturalis requirit diuina re
uelatio: hāc aūt cognitionē supnaturalē, nō tñ respectu vl

enim ipse est hereditas eo
rum, sicut locutus est illis.
h Hoc erit iudicium sacer-
dotū a poplo, τ ab his qui
offerūt victīas siue bouē si
ue ouē imolauerit dabunt
e f sacerdoti armū τ ventricu
g lū, p̄mitias frumēti vini τ
olei, τ lanarū ptē ex ouium
h tonsiōe. ip̄m eñ elegit dñs
de⁹ tu⁹ de cūctis tribub⁹
tuis: vt stet τ mistret nomi
dñi ip̄e τ filij ei⁹ in sempit
i num. Si exierit leuites ex
vna vrbiū tuaꝝ ex oi israel
in qua hitat, τ voluerit vēi
re desiderās locū quē ele-
gerit dñs, mistrabit i noīe
dñi dei sui sic oms frēs ei⁹
leuite, q̄ stabūt eo tpe corā
dño. Partē ciboꝝ eādē ac
k cipiet quā τ ceteri, excepto
eo q̄d in vrbe sua ex pater
na ei successiōe debetur.
l Cū igressus fueris terrā
quā dñs de⁹ tu⁹ dabit tibi,
m caue ne imitari velꝫ aboia-
n tiōes illaꝝ gentiū, nec inue
niat i te q̄ lustret filiū suū

aut filiā ducens per ignē
o aut qui ariolos sciscitetur
p q aut obseruet somnia atq̄ au
r guria, ne sit malefic⁹ nec in
s cantator, neq̄ phitōes ꝯsu
t x lat, nec diuinos τ q̄rat a mor
tuis vitatē. oia ei hec abo
minat dñs, τ p̄pt istiusmo
di scelera delebit eos in in
y troitu suo, perfectusq̄ eris
z τ absq̄ macula cū dño deo
tuo. Gētes iste quaꝝ possi
debis terrā: augures et di
b uinos audiūt, tu aūt a domi
no deo tuo, alit̄ institut⁹ es.
c Prophetā de gēte tua τ d̄
d fratrib⁹ tuis sicut me susci
tabit tibi domin⁹ de⁹ tu⁹:
e f ip̄m audies vt petisti a do
mio deo tuo in oreb, quan
do cōcio ꝯgregata est atq̄
dixisti. Vltra nō audiā vo
cē dñi dei mei, τ ignē hunc
maximum amplius nō vi-
debo ne moriar. Et ait do
minus mihi: Bene omnia
g sūt locuti: p̄phetā suscita-
bo eis, d̄ medio fratꝫ suoꝝ
h i similem tui: τ ponam ver-

timi finis τ dirigentiū in eam fm q̄ dirigr̄ s̄ fm falsaꝫ estia
tionē seu deceptionē q̄rebāt gentiles a demonib⁹ p sacrifi
cia. τ quedā alia supstitiosa q̄ oia p̄hibent filijs isrl̄ cū dī.
m Caue ne imitari velis abominatiōes.i.supstitiosas i
q̄sitiones occultoꝝ ydoloꝝ. n Nec inueniat in te. qui
lust.fi. Erat eñ q̄dā
supstitionis modus
quē adhuc dicūtur
vti tartari q̄ credunt
omnia p ignē purifi
cari τ io hoīes extra
nei ad p̄ncipē acce-
dentes añ transeunt
inter ignes. τ tal̄ trā
situs vocat h̄ lustra
tio. o Aut q̄ ario
los sciscitet. queren
do ab eis futura vel
alia occulta. Dicūt
aūt arioli q̄ in visce
rib⁹ aialiū sup aras
ydolis immolatoꝝ di
uināt. p Aut obs
uet somnia: qualiter
aūt sit licitū τ quali-
ter supstitiosū diuia
re p somnia dictum
fuit Gen.xl.ca. in fi
ne. q Atq̄ augu
ria diuinationes sūt
p garritum seu aui
um volatum.
r Ne sit malefic. q̄
p inuocatiōes quas
dā seu incātatiōes fa
cit apparere demo-
nē i aliq̄ effigie visi-
bilis ad dādū respōsa
s Nec incāta. q̄ de
ludit sensus huma-
nos. vt videat q̄d nō
ē. t Neq̄ phi. cō
su. dicūt aūt phitones
vētriloq̄ q̄ hn̄t in vē
tre demonē vba ex
teri⁹ p̄ferentē: vñ.j.Reg.xxviij. dī illa mulier phitonissa q̄
faciebat appare mortuos q̄si suscitatos. v Nec diui-
nos. q̄ fingūt se loq̄ ex reuelatiōe dei: cū tñ loq̄nt ex reue-
latiōe demonū sicut balaā. x Et q̄rat a mor. ve. stādo
sup tumulos τ eos inocādo seu p aliquē modū aliū sup-
stitiosū. y Perfectusq̄ eris. de fidelit̄ fuādo. z Et
absq̄ ma. p̄dictis carēdo. a Gētes iste. h̄ p̄nr describit
missio p̄phe. τ p̄ agit de p̄pha vero. scdo de p̄pha falso ibi
p̄pheta aūt. Circa p̄mū p̄ ꝯtinuat sniam p̄dictis cū dicit.
Gētes iste τc. scdo exeq̄t p̄positū cū dī. b Tu aūt a dño
deo tu. alit̄ insti. eo pplis dei. f. p legē diuinitus datā. τ vbi n̄
sufficit legis determiatio habit tibi p̄phetica reuelatio: et
hoc est q̄d subdit. c Prophetā de gēte tua. i. de iudeis
d Sic me. vba sūt Moysi. e Ip̄m au. i. p̄phetam a
deo tibi dandū. f Vt petisti a domino: vt habet Exo.
xx. quia non poterant vltra sustinere verba dei loquentis: τ
petierunt q̄ loqueretur eis per moysen. quod fuit eis cō-
cessum τ non solum per moysen sed etiam per alios pro-
phetas in diuersis generationibus succedentes. vt patet
de Josue. Samuele. Esa a. Hieremia τ alijs. τ hoc ē q̄d
subditur. Et ait dominus τ sequitur.
g Prophetas suscitabo eis τc. Et intelligitur hoc non
solum de Josue: qui immediate successit moysi. sed etiā
de alijs prophetis sequentibus h Similem tui. oēs
eñ p̄phete filies fuerūt moysi i h̄ q̄d subdit. i Et ponā
vba τc. q: de⁹ loq̄bat p p̄phetaꝫ ora. ista tñ auctoritas p̄n-

ciꝑaliter intelligitur de dño nro ihesu xpo. vt dr̃ Actu. vij. q; fuit ꝓpha magn⁹. ad quē ꝓphie alioꝝ ꝓphaꝝ fuerunt ordinate. k Propheta ar̃. Hic ꝑtr agit de ꝓpha falso q̃ nō est audiēd⁹. ℟ magis interficiēd⁹. Et hui⁹ ꝓphe pōit duplex mod⁹. Un⁹ ē q̃ aliq̃s ad sui iactantiā vel ꝓter questū accipit ꝓphetiā a vero ꝓpha dictā. t eā denunciat noie suo q̃si sibi reuelatā. t hoc notat cū dr̃. l Voluerit tē. ℟ pcepi illi vt diceret. ℟ magis alteri. Secūd⁹ mod⁹ ē q̃n aliq̃s est ꝓpha demonū. t p modū quēcūq; superstitiosū. t ꝺ notat cū dicitur m Aut ex nomine alioꝝ deoꝝ. t q; statim possent dicere quō distinguerentur falsus ꝓpha a vero. ℟ ad ꝺ rñdet cū sub dr̃. n Hoc dēbo signū ꝛē. dño nō ē locut⁹. t ꝑtō tanꝺ ē ꝓpha falsus. ℟ q; ō dcm̄ ē. xiij. c. q signū ꝓdictū a falso ꝓpha aliq̃n sic euenit. quō tūc cognoscet falsitas eius. dcm̄ q ibi docet. ſ. si ex ꝺ ꝑcedat ad auertēdū homines a deo p ydolatriā vel alā nequitiā. Et sic ꝑ3 q falsitas ꝓphe duob⁹ modis dep̄hendit. vno mō ex euētu. ſ. q̃n nō euenit q̄ ꝓdixit. alio mō ex fine intento. vt si q̄ ꝓdixit euenit. vl quo cūq; alio mō videat eē ꝓpha. t postea nititur homines auertē a deo. q; nll⁹ tal⁹ ꝓpha ꝑt eē a deo. Sꝛ ℥ virtūq; modū arguitur ℥ primū sic. Esaias ꝓdixit ezechiē moriturū de ꝓpinquo Esa. xxxviij. t Jonas niniuen subuertēdā. Jone. iij. t tñ si sic euenit. ex ℥ nō dicit q̄ ꝺ falsū. ꝓphe ℟ veri. Contra se cundū sibi arguit. q; immolatio i excelsis fuit illicita p⁹ edificatōꝝ tēpli. t tñ helyas nūc idurit ꝓphm sibi vt fieret immolatio i mōte carmeli. vt dr̃. iij. reg. xviij. Nec tñ reputatus ē falsus ꝓpha. ꝓpt hoc. Ad primū rñdet aliq̃ dicētes. q; ly illic ꝓphie nō fuerit adēplete fm sensum lr̃alē. fuerūt tamē ipiete fm sensum spūalē. vbi gra de ꝓphia nunive. fuit ei sibi vtio spūalis. ſ. a culpa p pniam. Fm illud ꝓuerbi. xij. Mente ipsoꝝ t nō crāt. ſ. ipm. ℟ ista visio nō vt sufficere. q; de ḡtiōꝝ ꝓphetia ab hoie ꝓuida si nō eueniret ad literā posset tamē aliq̃s sensus mysticꝰ. i q̃ diceret ꝓpleta. t ideo alit dōm. Ad cui⁹ intellectū sciendū q; ꝓphetica reuelatio ē q̃dā ipressio cognitiōis diuine facta i mēte ꝓphete. Futurū ā ē cōtingēs ꝺupl⁹ cognoscit a deo. vno mō ꝑt ipressio diuine cognitōis ferē sup ꝑtā ipſ⁹. ly futurā. eo q; ipressio diuine cognitōnis mēsurat eternitate q̃ ꝓplecit oē tpo. t q̄ sic ꝑcognoscit futurū infallibiliē euenit. Alio mō fm ordinē cause ad effectū. ſ. ꝑt cōtingēs futuri q̃ in cā variabilē t ꝓtingēte. t q̄ sic ꝑcognoscit nō sp euenit. q; aliq̃s mutat cā. t ꝑtēs effect⁹. Impressio ār diuine cognitōis fit i mēte ꝓphe fm formā voluntatis diuine. Quāq; igr in mente ꝓphe imprimit cognitio alicui⁹ futuri ꝓuingentis. primo mō. ſ. ꝑt mutat⁹ det ferē sup illud. t q̄ sic a ꝓpha denūciatur futurū tm infallibiliē euenit. t vocat talis ꝓphia a doctorib⁹ ꝓphetia ꝑfectionis. Aliq̃n ār in mente ꝓphe ipressa cognitio futuri: secundo modo videlicet fm ordinem cause variabilis ad effectum. q quod sic denunciatur per propheram non semper euenit propter mutationem cause. t hoc modo fuit de prophetia predicta. Infirmitas est ezechie erat dispositio ad mortem. t malicia ninuitarum merebat ciuitatis subuersionem. tamē propter ꝓces ezechie. t pniaꝝ ninuitaꝝ facta est mutatio cāꝝ et p ꝑs effectū. t tal⁹ ꝓphetia vocatur a doctorib⁹ ꝓphia cōminatiōis quia subintelligitur conditio vtpote q nisi subuertere tur. nisi ninuite penituerint. t q Ezechias moreretur. nisi per preces deuotas prolongationē vite impetraret. t sic factum est. Ex quibus patet q Esaias t Jonas falsus nō ꝓdixerunt. licet autem ꝓdicta sint vera. tamē nō videtur ad plenū soluere questū. ſ. quō a ꝓpho distinguatur ver⁹ propheta a falso qñ prophetia verus conditionē ꝓdictam non exprimit. sicut Esaias dixit absolute ipsi Ezechie. Disponne domui me. morieris enī tu. t non vives. Et Jonas dixit absolute. Adhuc. xl. dies. t ninive subuertetur.

ba mea i ore ei⁹: loq̃turq; ad eos oīa q̃ ꝑcepero illi. Qui āt nō audierit verba ei⁹ q̃ loquetur, i nōie meo audire noluerit, ego vltor existā. Prophe ta āt q̃ arrogātia deprauauerit voluerit loq̄ i nōie meo q̃ ego nō ꝑcepi illi vt dicerret aut ex nōie alienoꝝ deoꝝ interficietur. q si tacita cogitatōe rideris. quō possum itelligere verbū quod dñs nō ē locut⁹? hoc dēbet signū. Qō in nōie dñi prophēta ille predixerit. et non euenerit: hoc dñs nō ē locut⁹? ℟ p tumorē animi sui. p pheta confinxit: t idcirco nō timebis eum.

Ad quod dicendum q; adhuc distinguit ver⁹ propheta a falso. quia quando pronunciatum a vero ꝓpheta non est verum propter mutationem cause. ℥ consequenter reuelatur ipſi ꝓphe sicut esse post denunciationē mortis ezechie dcm̄ fuit a dño. Vade et dic ezechie. hec dicit dñs de⁹. audiui orationē tuā. t vidi lachrimas tuas. Ecce ego adūciam super dies tuos. xv. annos. Et eodem modo ipſi Jone fuit reuelata misericordia dei super ninuitas propter earum penitentiā quod non fit falsis prophetis. Alio etiam modo distinguitur p mutationē cause effectus futuri. sicut penitentia ninuitarū fuit omnibus nota. Et quo poterat conuentus videri subuersio ciuitatis protinus reuocata. t similiter de fletu t precibus Ezechie q non est in falsitate prophetie. Ad ad secundum dicendum q; immolatio in excelsis non fuit illicita simpliciter aliter peccasset abrahā immolans arietem pro ysaac in monte: Gen. xxij. t salomon immolans victimas in gabaon. iij. reg. iij. ca. quod patet falsum. quia in veraq; immolatōne facta est reuelatio dñi. sed immolatio in excelsis solū fuit illicita. quia prohibita: ratio autem prohibitionis fuit. q; si extra templū immolassent pro libito siue voluntario. posset esse occasio ydolatrie sequentis t iō immolatio in excelsis erat dispēsabilis in casu opposito. ſ. ad destructionē ydolatrie t falsi cōfirmatiōnem et hoc mō dcitur inspirat⁹ a deo in monte carmeli immolauit dño ad destructionē cult⁹ ydolatrie ipi⁹ baal t ad confirmandū ꝓphm israel in cultu vnius veri dei. t i talibus credendū ē ꝓphe. Si āt vellet inducere ad aliq̃d qō ēet simplr malū. t ꝓpt ꝺ ꝓhibitū fē furari: occidere innocētē t adulterari t cōsilia nullo mō ēet credēda ei. ℟ ēet occidend⁹ sic falsus ꝓpha. vt dcm̄ ē ꝺ. xiij. ca.

In ca. xviij. vbi dr̃ i postil. Ista th̄ auctor ꝓcipialiter intelligit de dño nro iesu xpo. Additio. j.

Hoc qō dr̃ hic. ꝓpheram suscitabo etc. singulariter de xpo intelligendū ēt nō de alio ꝓpheta si seriem lr̃e bñ ispiciatur. Ad qō sciēdū q; i hoc loco aliter est intelligendum illud qō dr̃ primo. Prophetam de gente tua t de fratribus tuis sicut me suscitabit tibi dominꝰ deus tuus. ipsum audies. Et aliter intelligendum est qō loco secundo dicitur. Prophetam suscitabo eis ō medio fratrū suoꝝ similē tui. t ponā verba mea in ore eius etc. Qz em̄ dicitur primo. Prophetā de gente tua. intelligitur de Josue t aliis sequentibus ꝓphis. ꝓout in glo. interli neari habetur. Qz aūt dicitur secūdo. Prophetā suscitabo eis ꝛē. intelligit de xpo em̄. ꝓpt ēt in glo. interl. dr̃. xj. ō autem huius diuersitatis patet ex continuatione virtusq; verbi predicti ad ea que stati ante dicuntur. nam fm hylarium. intelligētia dictoꝝ ex causa est sumēda dicēdi. In primo em̄ loco intendebat moyses inducere ꝓplm ad hoc. q futura contingētia t alia hmōi quoꝝ noticiā dr̃ cōuenire ꝓpho poterat. nō quereret scire ab ariolis seu phitonibus et hmōi. sicut alie gentes querebant. Promittebat enī eis q; talia q̄s opportuisset posuisset scire per reuelatōꝝ diuinā sc̄z per propheram de propria gente. cui deus reuelaret. t sic sine peccato scirent illa. t hoc ē q̄d dr̃ i primo loco. Per secundo eius t absq; macula cum vno deo tuo. hoc est dice-

re hāc pfectionem.s. scīēdi/ abscōdita abiqz macula.i. sine peccato: bebis cū dño deo tuo. Et stati declarat de qb⁹ loquit dicēs. Gētes iste quaz possidebitis terram: audientes t diuinos audiūt.ru le a dño deo tuo alit instituī⁹ eo s.ad habendā noticiā de talib⁹ abscōditis. t ō qz ppōz de gēte tua t frib⁹ tuis suscitabit tibi pīs de uo tu⁹.s. p quē poterīs scire pdicta cum opreat. t pīeet addit aliud qdāmō simile dicens. Pr̄ positi a dño deo tuo in oreb.ez. in q̄ loco inducit alīā casū a pmo: i q̄ requirit ppba i pplo s.ad habendā noticiā de lege diuina: t de pceptis ei⁹ ad ō vt vita popli ordinaret fm legē diuinaz t de hoc dīc. vt peristi a dño deo tuo in oreb.i. nō solū pīdebit tibi de⁹ de pphēta reuelando tibi cōtingētia: t hmōi abscōdita: q̄ alie gētes q diuinos et augures conāntur scire s. ēnā qō amplī⁹ est pīdebit tibi de pphēta: q̄ abiqz terre perturbāe docebit te diuinā legē qō ad nullū ppheta ve.te. pruuit nisi ad solū moysen qui fuit legislator veteris testa. t hoc ē qō dī. Et peristi a dño deo tuo i oreb ez. Ibi ei qi populī nō poterat instinere audiū terribilē vocis dīnec videre ignē mōtimū q̄dē pcurrentē.iō ad noticiā legis habendā penerūt me diatore q̄ qdē legē diuinā trāsferens t familiarī⁹ pceperent pur.ō. C xo. xx. ca. qō fuit tibi pcessū. vñ dicit ō in fīa. Et ait dño mihi. Bñ oia sunt locuti. ppheta suscitabo eis ez. qō nō intelligit de ipo Moyse. qz suscitat⁹ erat: nec erat⁹ de alio ppheta ve.te. cū nulli⁹ eoz fuit suscitat⁹ ad/ dandā legē. vñ ogerī q̄ intelligat de ipo: quē suscitauit dominus de medio fratz suoz. s. de semīne dauid: put in glo. de q̄ dicit. Semīē eius ez. l. vez domusē. de quo vlterī⁹ dicit. Qui aūt ꝓba ei⁹ q̄ loquet in nomīe meo audire noluerit ego vltor existā. q̄ vere illud Mar. vi. Qui āt nō crediderit condēnabit ez. Bñ ad hāc auctoritatē mosaica referēda fūt ista Ieb. v. ca. Si crederetis moysi crederetis forsitan t mihi. de me ei⁹ ille scripsit. s. vt mihi crederetis nō ei legē in toto pentateuco. q̄ Moyses ꝓpheret vt crederet ipo. nisi in hoc loco tm.

In eodē ca. xvij. vbi dī in postil. Et ideo immolatō in in ecclīa erat dispensabilis. Addūo secunda.

Q Vidā expositores hebreoz dicunt q̄ vero ꝓphete credendum est. quādoqz vt fiat aliquid qō ē ꝓhibitū. q̄ malum quem tamen nō asserit hoc esse licitū simpliciter. s. pmne ex causa emergente. t hoc mō dicunt q̄ helyas in monte carmeli immolauit asserēs ex pte dei q̄ tunc illa immolatio erat facienda sed non alīs. Si aūt ꝓphēta assereret: q̄ aliquid in lege ꝓhibitū esset licitū simplr. etiā si esset de bio q̄ sunt mala. q̄ ꝓhibita: nūc esset occidendū: put. ō. in c. xvij. Facit ꝓ hac opinione q̄ Ose ao occepit mulierē adulterā iussu dñi. Ose. iij. t tū manifestū est q̄ adultera est de bio que fūt ꝓhibita quia mala

Replica.

t Ad ca. xviij. vbi postil. piacrana illud, Prophetaz suscitabo ez. vidat principaliter er dicit de domino nostro ihū xpo Burg. vidat debere dici tm de xpo. non de alio allegat ad id glosaz ff Burg. ad dem suā sīm folie allegat glosam. nay glosa inter lineario exponit de xpo sine exclusione glosa autem marginal exponit de alijs principaliter tam ō cristo. nec rationes Burgen. valent. Nā prima q̄ ratione dñi futuri tēporis. s. suscitabo: de moyse ipz suscitato dicat: intelligi q̄ posse. sta dico q̄ verbum sumit tempore. s. suscitabit: ō Iosue tam suscitato nō possit intelligi. ō quo tamen Burgē. exponit. Respondeo igit q̄ talia verba significant q̄ vires pphetice illustrantes tales actus alios suggerat. Sic pōt de moyse t alijs sue cessorib⁹ intelligum tr recte ad literaz q̄ntis principaliē de xpo. Nec secunda ratio Burgē. valet cū dicat q̄ nullus ꝓphetaz alioz a xpo suscitatus fuit ad dandā legem qz litera nō dicat suscitabo le gislatorē ꝓphetā q̄ audiri debuit. nō dicitur vt legislatores. sed vt verborum dei annunciator.

Capitulum. xix.

C Vm dispdident. Explicano illā q̄ pmīt ad stat⁹ q̄ Ionaz subiugit: b pīr ponit q̄ genīt ad domū stā tū inferioz t vulgariū. c tertiq̄ ō sic procedit. qz primo ponit ea q̄ ordinat hominē ḡm ad gēt rascibilē. secūdo ḡtū ad pcupiscibilē. c. xxij. ibi. Si duxerit vir vxorez ez. tercio ḡtū ad rationalē. c. xxiij. ibi. Ammonites t moabites. Circa primū sciendū q̄ occisio pīo tripliciter apparet in homicidio. scdo in q̄busdā aliis q̄ pcedūt et rancore t odio. Primo ergo agitur de homicidio. secundo de quibusdam aliis que pcedunt ex odio. xxij. ca. Adhuc primo agitur de homicidio cui⁹ actor ex odio. xxij. ca. Adhuc circa primum agitur primo de homicidio in particulari facto. secundo de homicidio in bello. capitulo. xx. ad huc circa primum agitur primo de casuali homicidio secundo de facto a ꝓposito: ibi. Si quis autem odio. Circa primum ordinat lex: q̄ occidens a casu totaliter possit refugere ad aliquam ciuitatem refugij et ibi saluari. t patet littera ex hijs que dicta fuerunt Numeri. xxxv. vbi hec materia plenius tangitur. addūtur tamen hic aliquid eum dicit. b Addes tibi tres alias ciuitates. ex q̄ patz q̄ non tñ debebant esse sex ciuitates refugij. sed ex quando tota terra patrib⁹ promissa foret acquisita. c Si quis autez odio. Hic agit de homicidio volūtario. Et ꝓ pmi

tur condēnatōis ac⁹. scḋo mod⁹. ibi. nō stabit testis vn⁹ Pria in dual. in parte principalē. t incidentalē. ibi. nō assumes. Circa primū dr. q homicida a ꝓposito cū ḃ declaratū fuerit. dr ad morē ꝺdēnari p senes seu iudices ciuitat⁹ illi⁹ in cui⁹ territorio factū fuit homicidiū. t ps lra ex hiis q dicta sunt ¶Numeri xxxv. ḋ Nō assumes. ḃ pōit vnicū ḋō. l. q mare terraꝝ et ciboꝝ nō mutāt ab alio in augmēta siue possessionis t diminutionē hereditatis primi. t pōit in isto capīo. qr tria solēt fieri in matrie tpe q aliqs ē exul a sua terra t ciuitate. qr tūc nō pē ḋāno sue hereditatis pcurare. ¶In ḃ aūt capīo facta ē mētio de homicida a casu q ḋebat ē exul a sua ciuitate et patria vsq; ad mortē summi pontificis: ¶Nume. xxv. t iō ibi hitio de trāslatione terminoꝝ ḃ pōit cū dr. ḋ ¶Non assumes. lapidē positū p mete: eradicādo. e Et trāsferes alibi ponendo ad augmētū tue possōnis t diminutōis alteri⁹ dicit ira. la. q ḃ ponitur ḃ ad designādū q talis trāsferēs terminos ire terrā p missionis trāsgredit tur duo pcepta negatiua. l. illud nō furtū facies. t illud qō ḃ dr. Nō trāsferes. Si aūt ḃ fieret extra terrā promissionis cēt solū ꝺ illud. Nō furtū facies. ñ aūt ꝺ illō qō ḃ dr. qō ꝑdit q ḃ qō subdit. ¶In possessione tua quā dominus de⁹ tu⁹ dabit tibi i terra quā accepis possidēdā. Sequit. f Nō stabit primū: insidiat⁹ fuerit vite ei⁹ surgēsq; percusserit illū t mortu⁹ fuerit: fugerit q; ad vnā de suprādictis vrbib⁹: mittēt seniores ciuitatis illi⁹. t arripiēt eū de loco effugij: tradentq; i manu primi cui⁹ sanguis effus⁹ ē. t morietur. Nō misereberis e⁹: t auferes notū sanguinez de israel. vt ḃ bene sit tibi. Nō assumes e t trāsferes terminos primi tui qs fixerūt priores i possessione tua quā dominus de⁹ tu⁹ dabit tibi i terra quā accepis possidēdā. f Nō stabit testis vn⁹ cōtra aliquē ḋcḋ illud pcti t facinoris fuerit ñ i ore duoꝝ aut triū testiū stabit omne ꝟbū. Si steterit testis mēdax ꝓtra hoiem accusans cū p̄uaricatōis: stabūt ambo q; cā ē ante dñm in cōspectu sacerdotū t iudicū q fuerit i dieb⁹ illis. Cūq; diligētissime pscrutātes inuenerūt falsum testē dixisse ꝓtra frēm suū mendaciū reddēt ei sic fri suo facē cogitauit: t auferes malū de medio tui vt audiētes ceteri timorē habeāt: t neq; ḡ talia audeāt facere. Nō misereberis ei⁹ ḃ aniam p b alia oculū p oculo dentē p dente. manū p mānu. pedē ppede exiges. Ca. xx.

¶ Si exieris ad bellū cōtra hostes tuos. t videris eq̄tat⁹ t curr⁹ t maiorē ḡ tu hēas aduersarij exercit⁹ multitudinē: nō timebis eos: q; dñs de⁹ tuus tecū ē, q eduxit te de terra egipti. Appropinquāte tā ꝑlio stabit sacerdos āte aciē. t sic loq̄tur ad pplm. Audi israel. Vos hodie ꝺ inimicos vros pugnam b cōmittit⁹: non priescat cor c vrm. Nolite metuere nolite cedere: nec formidetis d eos. q; dñs de⁹ vr⁹ i medio vrī ē⁊ p vobis ꝺ aduersarios dimicabit. vt eruat vos de periculo. Duces aūt p singlas turmas audiēte exercitu ꝓclamabunt. Quis ē hō q edificat domū nouaz. t nō dedicauit eā. Vadat et reuertat⁹ i domū suam: ne forte moriatur i bello t alt⁹ dedicet eā. Quis ē hō q plātauit vineam et necdū fecit eaz ē cōmunē ḃ q̄ vesci oib⁹ liceat. Vadat t reuertatur in domū suā ne forte moriat⁹ in bello t alt⁹ hō ei⁹ fungat officio. Quis ē hō qui de nouo ḋnio egyptioꝝ q̄bam submersit dñs i mari rubro pgnās p hebreis. vi dr. exo. xiiij. scḋm primebat ad sacerdotes. q: sacerdotes debāt stare an aciē. t alare pplm hōīb⁹ exhortatōib⁹ ad secure certādū p iusticia t hoc est qō dicit. b Appropinquāte tā ꝑlio ē. Et subdit. b Nō primescat cor vrm. qr dest ciēre coadē p timorē destituuntur mēbra exteriora ab actib⁹ suis. c Nolite metuere. pigre t pauide. ꝺ aduersarios p cedēdo. d Nolite cedere fugiendo. e Quia dñs deus vr⁹ i me. ve. ē. q̄ exponunt alij hebrei de archa dei q portabatur ad pliū sed qr raro portabatur meli⁹ exponit de presentia dei q ꝺ seruabi qr. cū i isto bello solet adeē certitū⁹ p iusticia p spēalē conseruatōs ipoꝝ t protectōs. tercio pmet ad duces exercit⁹. q p debēt remouē inceptos ad bellādū de acie de q̄ remouēda erat ḡmoꝝ gña hoiꝝ p illi q edificauerāt domos nouas. t nō dedicauerāt eas. et accipit ḃ dedicare. p strenare. i. facere. ꝺ sēne pmittū de inhabitatōe ipi⁹ t ḃ notatur cū dr. Et ñ dedicauit ē. scḋo illi q plātauerāt vineas. t nōdū cōdecrāt de fructib⁹ eaꝝ. t ḃ notatur cū dr. g Et necdū fec⁹ eā ē cōes. i. de q̄ sit licitū vesci cōit. t ḃ erat in ḡnio ānoꝝ fruct⁹ q̄ nascebāt trib⁹ primis ānis reputabāt imōi t ū q ꝺ cōes cuiusz nature nati. nū qr talib⁹ fructib⁹ q̄si q̄dā isolitis t nouis i sacrificijs ydoloꝝ vtebātur. t iō tales fructus nec offerebant nec cōdebant a iudeis. Nō aūt nascebat q̄nto ānno totū offerebatur deo. de fructib⁹ aūt ānj q̄nti poterat dñs vinee t alij vti. t tūc dicebat vinea facta cōis. Q; aūt p̄dicti edificatores domoꝝ t plātatores vineaꝝ amouebāt de pliō ḃ erat. quia in predictis operibus magnus labor ē. t per pīo ad talia homo qui laborauit multū afficitur t ideo ex hoc magis timet mori ante q̄ aliquē fructū tanti laboris consecutus fuerit t per pīo est minus constans t minus animo ad bellandum exquo potest esse alijs impedimentū. sicut infra dr de pauidis t formidolosis. Item quia. ij. philosoꝝ dicitur insolentium esse quando aliquis est prope magnū bonū t nō assequitur. t ꝓpter hoc p̄dicti sequestrabantur a periculo prelij. ne si ibi morerentur alij magis terrerentur et abhorrerēt pliari. ꝓpter tale insolentiū q̄ p̄dicī accidisset. scio remouēdi erāt illi a pliō q̄ despōsauerāt vxores nōdū tū adhuc eas ꝑgnerāt p̄ mīmonij ꝓsummatoꝝ t ḃ nōt cū dr.

primū: insidiat⁹ fuerit vite ei⁹ surgēsq; percusserit illū t mortu⁹ fuerit: fugerit q; ad vnā de suprādictis vrbib⁹: mittēt seniores ciuitatis illi⁹. t arripiēt eū de loco effugij: tradentq; i manu primi cui⁹ sanguis effus⁹ ē. t morietur. Nō misereberis e⁹: t auferes notū sanguinez de israel. vt ḃ bene sit tibi. Nō assumes e t trāsferes terminos primi tui qs fixerūt priores i possessione tua quā dominus de⁹ tu⁹ dabit tibi i terra quā accepis possidēdā. f Nō stabit testis vn⁹ cōtra aliquē ḋcḋ illud pcti t facinoris fuerit ñ i ore duoꝝ aut triū testiū stabit omne ꝟbū. Si steterit testis mēdax ꝓtra hoiem accusans cū p̄uaricatōis: stabūt ambo q; cā ē ante dñm in cōspectu sacerdotū t iudicū q fuerit i dieb⁹ illis. Cūq; diligētissime pscrutātes inuenerūt falsum testē dixisse ꝓtra frēm suū mendaciū reddēt ei sic fri suo facē cogitauit: t auferes malū de medio tui vt audiētes ceteri timorē habeāt: t neq; ḡ talia audeāt facere. Nō misereberis ei⁹ ḃ aniam p b alia oculū p oculo dentē p dente. manū p mānu. pedē ppede exiges. Ca. xx.

¶ Si exieris ad bellū cōtra hostes tuos. t videris eq̄tat⁹ t curr⁹ t maiorē ḡ tu hēas aduersarij exercit⁹ multitudinē: nō timebis eos: q; dñs de⁹ tuus tecū ē, q eduxit te de terra egipti. Appropinquāte tā ꝑlio stabit sacerdos āte aciē. t sic loq̄tur ad pplm. Audi israel. Vos hodie ꝺ inimicos vros pugnam b cōmittit⁹: non priescat cor c vrm. Nolite metuere nolite cedere: nec formidetis d eos. q; dñs de⁹ vr⁹ i medio vrī ē⁊ p vobis ꝺ aduersarios dimicabit. vt eruat vos de periculo. Duces aūt p singlas turmas audiēte exercitu ꝓclamabunt. Quis ē hō q edificat domū nouaz. t nō dedicauit eā. Vadat et reuertat⁹ i domū suam: ne forte moriatur i bello t alt⁹ dedicet eā. Quis ē hō q plātauit vineam et necdū fecit eaz ē cōmunē ḃ q̄ vesci oib⁹ liceat. Vadat t reuertatur in domū suā ne forte moriat⁹ in bello t alt⁹ hō ei⁹ fungat officio. Quis ē hō qui de nouo ḋnio egyptioꝝ q̄bam submersit dñs i mari rubro pgnās p hebreis. vi dr. exo. xiiij. scḋm primebat ad sacerdotes. q: sacerdotes debāt stare an aciē. t alare pplm hōīb⁹ exhortatōib⁹ ad secure certādū p iusticia t hoc est qō dicit. b Appropinquāte tā ꝑlio ē. Et subdit. b Nō primescat cor vrm. qr dest ciēre coadē p timorē destituuntur mēbra exteriora ab actib⁹ suis. c Nolite metuere. pigre t pauide. ꝺ aduersarios p cedēdo. d Nolite cedere fugiendo. e Quia dñs deus vr⁹ i me. ve. ē. q̄ exponunt alij hebrei de archa dei q portabatur ad pliū sed qr raro portabatur meli⁹ exponit de presentia dei q ꝺ seruabi qr. cū i isto bello solet adeē certitū⁹ p iusticia p spēalē conseruatōs ipoꝝ t protectōs. tercio pmet ad duces exercit⁹. q p debēt remouē inceptos ad bellādū de acie de q̄ remouēda erat ḡmoꝝ gña hoiꝝ p illi q edificauerāt domos nouas. t nō dedicauerāt eas. et accipit ḃ dedicare. p strenare. i. facere. ꝺ sēne pmittū de inhabitatōe ipi⁹ t ḃ notatur cū dr. Et ñ dedicauit ē. scḋo illi q plātauerāt vineas. t nōdū cōdecrāt de fructib⁹ eaꝝ. t ḃ notatur cū dr. g Et necdū fec⁹ eā ē cōes. i. de q̄ sit licitū vesci cōit. t ḃ erat in ḡnio ānoꝝ fruct⁹ q̄ nascebāt trib⁹ primis ānis reputabāt imōi t ū q ꝺ cōes cuiusz nature nati. nū qr talib⁹ fructib⁹ q̄si q̄dā isolitis t nouis i sacrificijs ydoloꝝ vtebātur. t iō tales fructus nec offerebant nec cōdebant a iudeis. Nō aūt nascebat q̄nto ānno totū offerebatur deo. de fructib⁹ aūt ānj q̄nti poterat dñs vinee t alij vti. t tūc dicebat vinea facta cōis. Q; aūt p̄dicti edificatores domoꝝ t plātatores vineaꝝ amouebāt de pliō ḃ erat. quia in predictis operibus magnus labor ē. t per pīo ad talia homo qui laborauit multū afficitur t ideo ex hoc magis timet mori ante q̄ aliquē fructū tanti laboris consecutus fuerit t per pīo est minus constans t minus animo ad bellandum exquo potest esse alijs impedimentū. sicut infra dr de pauidis t formidolosis. Item quia. ij. philosoꝝ dicitur insolentium esse quando aliquis est prope magnū bonū t nō assequitur. t ꝓpter hoc p̄dicti sequestrabantur a periculo prelij. ne si ibi morerentur alij magis terrerentur et abhorrerēt pliari. ꝓpter tale insolentiū q̄ p̄dicī accidisset. scio remouēdi erāt illi a pliō q̄ despōsauerāt vxores nōdū tū adhuc eas ꝑgnerāt p̄ mīmonij ꝓsummatoꝝ t ḃ nōt cū dr.

b Et nō accepit eā. qz tales solent multū desiderare am
plect'sponse. et ō magis timēt mori ne cōplentonē sui de
sideriū. ppt qō sūt mul'aptī ad plūs. Tē si ne plummatio
nē matrimonij sic inchoati morerent in plio reputarent
ab aliqo infortuniū magnū. et sic magis abhorrēt plū.
ḡno remouēdi erāt
pauidi et formidolo
losi. pauci pauidi fa
ciunt alios timere. et
ex fuga sua desipiūt
et deordinate agendo
b' p pūo ifi i magnū
nocumentū. et ō no
tāt cum dr. i Ne
pauere faci. cor. fra
tuoz ei. qz ad voces
nō solū ḡnuet remo
uere incepos. ḡ etiaz
oidinare et exercere
apios ad fortit bel
landū. ō dicit.
k Prefectos. f. de
principib' et capitane
is exercitus.
l Suos ad bella.
cuneos ppabit. dr aīe
cunei' acies ordinata
ad modū trianguli
seu cunei. qñ dispo
sita ad subtrahendū
et occidendū acie ad
uersarioz.
m Si qñ accesseris
b ptin ostēdit quod
sit agendū in obsidio
ne aduersarioz et p
ḡnū ad holos secun
do ḡnū ad arbores:
ibi. Cū obsederis.
Circa primū dicitur
m Si qñ accesseris
ad expugnandā ci.
uitē. ei. pri. pacē. loq
mur de ciuitatibus q
erāt extra terrā pro
missionis q de illis q
erāt intra erat eis p
hibitum ne aliq mō
facerēt cū eis pacez.
sequit. n Pueri
cies oē qō i ea gene
re masculini ē. et ō
in pena illi' peccāt.
q nolueriē recipe p̄cē. et ppt ō excipiūt mulieres quib'
nō poterāt bellare vt pueri q nōdū veneriē ad etatem et ro
bur bellādi. o Sic facies cūctis ciuitatib' q a te procul
valde sūt. ac q ps ḡ ō. dicti ē. f. ḡ scriptura loqt ō de ciui
tatibus existēt'ib' et terrā promissionis: vtra q̄s filij isr habe
bāt iustū bellū et aliq iuria eis illata. sen alia rōe iusta.
p De bis āt ciuitatib' q dabunt tibi. f. tra. promissionis.
q Nullū oino ppetues viuē qz ex iusto dei iudicio. ppt
suas iniquitates erāt occi oino delēdi inficiēdi. et ad ō filij
israel mittebāt: vt dicti ē ō. vij. ca. Addit ēnā alia rō. f. ne
si remanerēt aliq eoz cū filijs isr grauaret eos ad ydola
tria. et ō notat cū dr. Ne forte doceant vos ē subdatur.
r Cū obsederis. b ostēdit q̄d sit agēdū i obsidiōe aduer
sarioz ḡnū ad arbores. et sub ō intelligit vinea. ps ia o q
b' dr. s Nō succides ar. de qb' vesci pt. et hoc qz pote
rāt eis ptēre tpe obsidiōis edēdo de fructib' et ēt tpe capti
onis. qz tra ex reseruatōe talia erāt melior et aptior ad iba
b Et nō accepit eā. qz tales solent multū desiderare am
plect'sponse. et ō magis timēt mori ne cōplentonē sui de
sideriū. ppt qō sūt mul'aptī ad plūs. Tē si ne plummatio
nē matrimonij sic inchoati morerent in plio reputarent
ab aliq infortuniū magnū. et sic magis abhorrēt plū.
ḡno remouēdi erāt
pauidi et formidolo
losi. pauci pauidi fa
ciunt alios timere. et
ex fuga sua desipiūt
et deordinate agendo
b' p pūo ifi i magnū
nocumentū. et ō no
tāt cum dr. i Ne
pauere faci. cor. fra
tuoz ei. qz ad voces
nō solū ḡnuet remo
uere incepos. ḡ etiaz
oidinare et exercere
apios ad fortit bel
landū. ō dicit.
k Prefectos. f. de
principib' et capitane
is exercitus.
l Suos ad bella.
cuneos ppabit. dr aīe
cunei' acies ordinata
ad modū trianguli
seu cunei. qñ dispo
sita ad subtrahendū
et occidendū acie ad
uersarioz.
m Si qñ accesseris
b ptin ostēdit quod
sit agendū in obsidio
ne aduersarioz et p
ḡnū ad holos secun
do ḡnū ad arbores:
ibi. Cū obsederis.
Circa primū dicitur
m Si qñ accesseris
ad expugnandā ci.
uitē. ei. pri. pacē. loq
mur de ciuitatibus q
erāt extra terrā pro
missionis q de illis q
erāt intra erat eis p
hibitum ne aliq mō
facerēt cū eis pacez.
sequit. n Pueri
cies oē qō i ea gene
re masculini ē. et ō
in pena illi' peccāt.
q nolueriē recipe p̄cē. et ppt ō excipiūt mulieres quib'
nō poterāt bellare vt pueri q nōdū veneriē ad etatem et ro
bur bellādi. o Sic facies cūctis ciuitatib' q a te procul
valde sūt. ac q ps ḡ ō. dicti ē. f. ḡ scriptura loqt ō de ciui
tatibus existēt'ib' et terrā promissionis: vtra q̄s filij isr habe
bāt iustū bellū et aliq iuria eis illata. sen alia rōe iusta.
p De bis āt ciuitatib' q dabunt tibi. f. tra. promissionis.
q Nullū oino ppetues viuē qz ex iusto dei iudicio. ppt
suas iniquitates erāt occi oino delēdi inficiēdi. et ad ō filij
israel mittebāt: vt dicti ē ō. vij. ca. Addit ēnā alia rō. f. ne
si remanerēt aliq eoz cū filijs isr grauaret eos ad ydola
tria. et ō notat cū dr. Ne forte doceant vos ē subdatur.
r Cū obsederis. b ostēdit q̄d sit agēdū i obsidiōe aduer
sarioz ḡnū ad arbores. et sub ō intelligit vinea. ps ia o q
b' dr. s Nō succides ar. de qb' vesci pt. et hoc qz pote
rāt eis ptēre tpe obsidiōis edēdo de fructib' et ēt tpe capti
onis. qz tra ex reseruatōe talia erāt melior et aptior ad iba

b spōdit vroꝛē et nō accepit
eā. Vadat et reuertat i do
mū suā: ne forte moriat in
bello et alt' vō accipiet eā.
His dictis addēt reliqua
et loqnt ad pplm Quis est
hō formidolosus et corde pa
uido. Vadat et reuertat in
c domū suam. ne pauē faciat
corda fratꝛ suoꝛ sic ipe tio
re pterrit' ē. Cūctꝰ siluerint
duces exercit' et finē loqn
d di fecerint. renuālēs suos ad
bellandū cuneos pparabit.
m Si qñ accesseris ad expu
gnandā ciuitatē offeres ei
primū pacē. Si receperit et
aperuerit tibi portas cun
ctus ppls q in ea ē saluabi
tur. et fuiet tibi sub tributo
Sinaūt fedus inire noluc
rit. et cepit ō te bellū oppu
gnabis eā. Cuncꝰ tradide
rit dūs de' tu' illā i manu
e tua. ꝑcuties oē qō in ea ge
neris masculini ē i ore gla
dij. absq; mulieꝛib' et infan
tib' iumētis et cētis q in ci
uitate sūt: omnē ꝓdā exerci
tui diuides: et comedes ō
spolijs hostiū tuoꝛ q dns
f de' tu' dederit tibi. Sic fa
cies cūctis ciuitatib' q a te
procul valde sūt. et nō sūt de
bis vrbib' q̄s i possessiōez
acceptur' es. De bis āt ci
g uitatib' q dabunt tibi nul
lā oino pmittes viuere. sī i
terficies i ore gladij etbeū
viezt amorrēt chananeū. pberezeū et eucuz et ie
buzeū. sicut ꝓcepit tibi do
min' deus tu' ne forte do
ceāt vos facere cūctas ab
ominatōes q̄s ip̄i operati sūt
h diis suis et peccetis i dnm
q deū vr̄m. Cū obsederis ci
uitatē multo tpe. et munie
ris ea
ad expugnandū circūdederis vt ex
i pugnes eā. nō succides ar
bores ō q̄bus vesci pt. nec
securibꝰ p circuitū debes
k vastare regionē q̄m lignuz
ē et nō hō: nec pt bellantiū
cōtra te augere numez. Si
q̄ aūt ligna nō sūt pomife
ra ⁊ agrestia et ceteros ap
ta vs': succide et extrue ma
chinas donec capias ciui
tatē q contra te dimicat.

Capitulum .xxj.

Quando inuentū fuerit in terra quam dns deus tu' datur' ē tibi ho
mis cādauer occisi: et ignoꝛ
rabit cedis reus. egredient
maiores nat⁹ et iudices tui
et metient a loco cadauer.
singulaꝛ p circuitū spacia
ciuitatū: et quā vicinioꝛem
viderint eē plperint senio
b res ciuitatis illius tollent
c vitulā de armēto q nō tra
xit iugū. nec terrā scadit vo

Addito.

Alq̄ debeos nō
ē aliq̄ negotia
tio expssa ⁊ ꝙ
dr. Lignū est hō. qō
varie exponit ab ex
positorib' hebreoꝝ
⁊ nr̄oꝝ. nra ꝓpo
sitio illa vba interro
gantes vt intelligere
mur sic. Quēd lignū
est hō. f. vt fugiat a
te. q. dr. lignū nō est
hō. et sicut trāslatores
nr̄i posuerūt vba q̄ b
ponūt i hebraico ⁊
intelligunt admiran
tes: vt dicēdo. Nūd
lignū ē hō. qō sa
tis ille hebraice cōso
nare potest.

Capitulū. xxj.

Quando inuē
tū fuerit. p'.
⁊ actū ē ō ho
micidio cuius actor
cognit. b pr̄ agit o
illo c' actor ignoꝛ est
cui' manus ⁊ ignora
ne ⁊ nr̄a. mo.
de ciuitate ꝓximoꝝ
loco in q̄ fuerat ista
homicidium vitula ac
cipiebat: et occidebatur: et carnes eius in loco occisionis
relinquebantur in putredinem cōuertende. Locus enim
ille remanebat inculius et in his ois' damnificabatur
illa ciuitas. seniores enim ciuitatis curabant: q non fuerit ne
gligentes de custodia viarum: ita q̄ negligentiam cessā
nō peperat illud homicidiū. Hoc ante iuramentū nō li
beret facere si sciret aliquid de perpetratōe dicti ho
micidij. nec cuncta predicta damna sustineret. et ideo ad
curandum predictā frequenter prodebant homicidia:
qui vt cōmis est de ciuitate ꝓximioꝝ loco facti homici
dij quia difficile erat quin verba aliqua et suspitiones cu
currissent inter cunctos de actore illius homicidij. Hic di
cit. ꝓ magna parte patet littera.
b Tollēt vitulam de armento. ita q̄ sit sufficiens etas
c Que non traxit iugum. f. quia debebat esse fortis et
non fracta labore. et hoc erat ad inferendū maius dānū
ciuibus nisi pāret eni homicidium.

d Et ducēt eā ad vallē asperā vbi. per qō designat bonos hoīes bñficiū gperatū. e Et cedēt i ea cerui ces vitule. ad designandū q bñficia t celātes homicidiū cēnt digni dolosa mente. f Accedētq; sacer. q; erāt ceteris ceniores i iudicio t ꝓficatores in facīs iquisitōis ad videndam si de actorib⁹ homicidij apparēt aliqđ signū. g Lauabūt manꝰ suas ad designandū innocētiā suā. h Et dicēt cū iuramento.

i Jsan⁹ nr̄e nō ef. fan. hōc. Dicit ra. sa. h q; nulli debat cē dubiū. q; sancti illi q; erāt meliores in toto pplo cuiranno nō fecerāt homicidium illud manibus ꝓpijs. t iō non erat de hocipso solū iuramentū. q; iurabāt q; h nō cēt facti per eoꝝ negligentiā vel cōniuentiam.

k Nec oculi viderūt. q; h intelligitur q; nihil oino sciebant qi p visionē oculi aliqa cognita designat.

l Si egressus fueris ad pugnā. Postq; erat ō homicidio. h ꝑtr agit de his q; sūt. precedere ex odio. Is ei odio sit passus quo ꝓcupiscibil. scē. t amat. ni passiōes irascibil. oēs oriūtur ex passiōib⁹ ꝓcupiscibilis t in ipis terminātur. qz oriūtur ex amore t odio. t terminātur in delectationē t tristiā. ita q; passiones irascibiles q; malū sūpiciūt oriuntur ex odio. Jgit de talib⁹ agit. Et p respectu plone pricie. scīlicō respectu ei⁹ tranſiet ibi. Q̄ñ pec cauerit. Pria in duas. qz p excludit effectū odij respectu rei. scīlicō respectu pene. ibi. Si hūerit hō. Circa pmā sciendū q; Is erat ꝓbibitū filiū suū trahere in: acciperet mulierē alienigenā. ō ēra pmissio nis. vt dcm ē ō. vij. c. ꝑ qđ sua ꝓcupiscētia pmissum erat eis accipe vxores de aliq̄ gēt⁹ dimisso pat⁹ gētilitatis nis. t qz frequenter cōtingebat q; talis mulier haberet odiosa marito. ō lex ꝓhibet ō inuriā faciēdā illi mulieri. t hoc ē qđ dr̄. Si egressus ēr. t seqr̄. m Et videris in numero captiuoꝝ mulierē pulcrā. q; frequenter plus allicit homines ad se q; aur. t argentū. o Volueriſq; hāc vxorē. duc⁹ cōsuplicatiū illi⁹. Is esset melior abstinere ab alienigenis mulieribus. p Introduces eā. istud ē pmissio vt dictū est.

q Que radet cesariē &c. q; ista designatur dimissio gentilitatis t cōuersio ad ydolatriā. r Si aūt postea nō secubueris in amo tuo. scē frequenter cōtingit de alienigenis mulieribus. q; hñt mores dissimiles t odibiles vitis ista.

o Dimittes eā liberā. absq; ꝓcio ab ea vel ei⁹ amicis q; dimissione accipiēdo. t Accubēdere poteris. qz exquo facta ē vxor. non ꝙ redire ad cōdūcnes ancillar. v Nec opprimere q; potestā iponēdo ei in domo ma opa seruilia t dura. x Si habuerit hō. h ꝑtr excluditur affectus odij respectu ꝓpijs. Et ꝓ ponitur ꝓpositū. secundo ex dictis concluditur correctiū ibi. si genuerit. C irca pmā dr̄. Q̄ñ si filius odiose vxoris cēt primogenit⁹ ꝓ ñ poterat ꝓpē odiū ipm patre iure ꝓgenitre gō cōsistebat i duob⁹. qz primogenitus erat aliqs in bonore ꝓponēd⁹. t tanquā accipe de hōis pater mis quātū duo alij vñ t ioseph q; succes sit ꝑri suo iacob i iure primogeniture ꝓtū ad hereditatē accepit duplicē ptē vt dcm fuit Gen. xlix. et dicit ps lxx y Sige. hō filiū. qz dcm est q; ex odio nō ds filio a bono sibi debito spoliari. Et hoc correctio ꝓcludit q; ex amore iordinato nō ds i malis fouere. ñ magis iudicī duo tradi vt moriat añq; ad peiora p insolentiā deducatur t sic mors talis ei ꝓficiebat. in quā ei ꝓcludebat augmētatio malorū t aliis qz p hoc dabat eis correctionis exēplū. nō ñ debat fieri nisi ō illō qđ⁹ ñ appebat ꝓbabiliter correctionis et patet littera.

s Q̄ñ peccauerit. h ꝑtr excludit effectū odij i ꝓpinquis ñ ꝓtio. Et ꝓ i mortuis. scē vnio. i ꝓcipio. xxij. c. C irca pmā sciēdū. q; sepelire mortuū ē opus misericordie. t iō de pēna ei⁹ ad mortē suspēsio i patibulo ꝓpē h. q; ñ ꝓcipiatur sepultura. Is eoꝝ vxa fuerit odiosa t assignatur rō cū dr̄. t Omnia maledicta ē a deo q; pē. i ligno. In heb. hr̄. Blasphemato dei ēt suspēsio. qđ exponit ra. sa. dicēs q; hō ad imaginē dei factꝰ ē. t iō si duo remanerent suspēsus h quodāmō redūret in dehonorationēs dei. Jm do translationē istam. maledictio dei hic accipitur ꝓ pena suspensionis inflicta a iudicibus qui tenent locum dei. vt sic sanctus.

23 Maia maledict⁹ ē a deo q̄ pendet in ligno. i. q: ds fusti cere talis pena a tenentib⁹ loci dei iposita. ꝛō nō ds vlera ꝫ puari sepultura ꝛ qō dom̄ ē ꝫ de sepulcꝛa suspēsi. intelligen du ē de sepultura lapidati vt alio mō pēnati ad mortē.

In ca. xxi. vbi ōr in posilla. In hebreo dr. Dūficatio dei est suspensio.

Rādario.

¶ In hebreo dr Maledictio dei est suspensus. ad qō assignat ab hebre os duplex rō. Prā ē ipse pra. sa. quā posuit. hic assignat. alia ē q: nullꝰ suspēdebat in ligno apud eos nisi blaphemꝰ ꝛ idolatra ꝙ ꝫ si qs hmōi necret suspensus daret occasiō hominib⁹ vt lo ḡret de blaspheniis illa vt ydolatria. que q̄dē peccata erāt abominabilia. q̄ nolebat deus q̄ nō essent intra illud appli ad Epō. v. ca. Fornicatio aūt olis immundicia nec nōiēd mvo bis ē. Ca. xxij.

In videbis bouē. Post ḡ moyses ordinauit irascibilē respectu ꝓne cōiū ere. hic ꝓhr eā ordinat respectu nō cōiuncte. Et primū de duab⁹ pcō. s. in parte principali ꝛ incidētali. scōa ibi. Nō arabia. Addunc pmo ordinat irascibilē respectu pōtio. scōa respectu futuri ibi. Cū edificaueris. Addunc pmo ordinat eā respectu creature rōnalis ibi. Si ambulans. Circa pmū sciendū q̄ ad ordinationē partis irascibilis pertinet ꝫ homo subtrahat auxiliū. primo. q: hoc videt ꝓcedere ex odio. ꝛ importat signū crudelitatis ꝛ defectū pietatis. ex qō phibet hic cū ds. a Nō videbis bouē fratris tē. ꝛ ꝫ terdio ac si nō videres nullū remediū apponendo. ꝛ idē intelligit de reb⁹ aliis q̄ sunt in periculo amissionis. vñ seqūtur b Sēd facies de asino tē. frio tui. ꝛ nolet fratꝛ intelligit inde⁹ vel petm⁹. ꝛ q: nō solū apponendū ē remediū in aliis errantē. ꝫ etiā in aliis sub onere lapso vel iacente. qō subdit. c Si videris asinū fratris tui tē. Dic aūt hic Ra. Sa. q̄ sacerdos i casu nō debebat iuuare ad leuandū onꝰ. vt si alias cēt lapsū in loco sepulture vbi sunt ossa mortuoꝝ. q: ex hoc cōaminaret. ꝫ hoc nō ds locū in noua lege vbi cessant iste ceremonie. ꝛ q: sicut ad inordinationes irascibilis pertinet subtrahere fratri auxiliū. ita etiā pertinet ad eā ꝓamptnesse tendere ad aliquid sibi indebitū. ꝛō sequit. d Nō induet. ve. virile. Nō exponit doctores aliq̄ ꝛ bñ vt credo. q̄ hoc intelligit de armis ꝙbus viri vtunt. vñ in heb. dr. Nō erat vas viri sup mulierē. ꝛ accipit alibi in scriptura vas ꝓ armatura. vij. ꝫ. xx. dr de Jonatha. q̄ tradidit puero arma sua. In heb. dr. Vasa sua. phibetur aūt hic q̄ miser nō posset arma virili. nō q: indecēs mulieri ꝛ ꝓamptnosū. nā q: ꝓnue erat suspitiosum. q: gentiles mulieres in sacris martis portabant arma viri. ꝛ in sacris veneris viri portabant ornamenta mulieꝝ ꝛ instrumenta eaꝝ. vtpote colū. fusum. ꝛ similia. ideo subditur e Abominabile ei apō deū est q̄ hoc facit. Abominatiō em in sacra scriptura cōiter accipit ꝓ ydolatria. seu ꝓ aliquo ad ydolatriā ꝓnēte. Si aūt ista pdcā intelligat de ve ste cōi. phibet ꝫ talem visu. vel potꝰ abusu. q: est occasio libidis. q: mulier in veste virili posset liciūe cū hoīe lu

23 lieꝛ. q: maledict⁹ a deo ē q̄ pendet in ligno. ꝛ neꝝ ꝯ cōtaminabis terrā tuā quam dñs deꝰ tuꝰ dederit tibi in possessionē. Ca. xxij.

¶ On videbis bouem fratris tui aut ouē errātē. ꝛ pteribis ꝭ reduces fratri tuo etiā si non ē ꝓpinquꝰ frat tuꝰ. nec noscis eū duces in domū tuā ꝛ erit apud te ꝯdiu q̄rat eā frꝰ tuꝰ ꝛ recipiat. Sēd facies de asino ꝛ de vestimento ꝛ de oī re fris tui q̄ perierit: si inueneris eā negligas ꝭ alienam. Si videris asinum fratris tui: aut bouem ceciduisse in via: nō despicies sed subleuabis cum eo Non induetur mulier veste virili. nec vir vtetur veste feminea. Abominabile enī apud deū est q̄ facit hoc. Si ambulans ꝓ viam in arbore vel in terra nidū auis inueneris ꝛ matrē pullis vel ouis desup icubātē: nō teneb⁹ eā cū filijs. ꝭ abire patieris captos tenēs filios vt bñ sit tibi ꝛ longo viuas tpe. Cum q̄ edificaueris domū nouaꝝ facies murū tecti p circuitū ne effūdat sanguis i domo tua ꝛ sis reus labēte alio. ꝛ imꝓcepo ruente. Nō seres vineā tuā altero semine. ne ꝛ sementis quā seuisti ꝛ que nascuntur ex vinea pariter ꝰsanctificentur. Non arabis in boue simul et asino.

turiū exercere. ꝛ sit vir in veste mulieris. q: sibi⁹ posset loca secreta mulierū ingredi. f Si ambulās. Hic ordinat irascibilis respectu irrationalē creature. ꝓ hoc em̄ q̄ lex inducit ad ea q̄ spēm pietatis habent: ꝛ retrahit ab his q̄ hñt spēm crudelitatꝭ circa irrationabilia. multo fortꝰ ad talia inducit homines circa rōnalē creaturā. ad quā ā aūr ens debitatē videt pertinere q̄ ancilla copiat simul ꝛ deuocat cū pullis suis. ꝛ ad pietatē q̄ dimittat abire. ꝛō ad hoc inducit lex. ꝛ patet ꝛra. g C ū edificaueris. Hic ordinat irascibilē respectu futuri. sicut ei ad pietatē pertinet nō sibi rabere auxiliū fratri in necessitate ꝓpinqui sic ad eā pertinet pcauere periculo ei⁹ futuro. ꝛ maxime periculo ꝓpne ꝛ ō ꝓcipit hic q̄ circuitu tecti domus fiat mur⁹ ad pcauendū periculo casus hoīb⁹ desup ambulantib⁹. In tra ei ꝓmissōes tecta domoꝝ erant plana. et ibi ꝓuenichāt homines cā recreatiōis ꝛ collocutiōis. ꝛ ō nisi ibi ꝫ eret q̄dā retinaculū immūde periculū. Secūdo ds hō ꝓcauē periculo. primi respectu inde. ꝛ ḡtū ad ꝫ videlicet b Nō seres vineā tuā altero semine. vtpote in vinea seiando triticum vel ordeū. vel hmōi. i Nec ꝛ sementis quā seuisti. i. fructꝰ ꝓuenies ex grano seminato. k Et q̄ na. ex vinea. ſ. racemi. l Pariꝛ sarcꝛeddēdo inde primitias ꝛ decimas dño. Fructus em̄ ꝓuenies ex semine ꝓprio citius maturescit ꝛ colligit ꝫ fructus vinee. ꝛō in collectione bladi si darent inde primitie ꝛ decime. crederēt alij q̄ hoc deberet sufficere ꝓ primiꝭ ꝛ decimis totꝰ agri. ꝛ sic dūificarent sacerdotes ꝛ leuitas ꝫ ad primitias ꝛ decimas fructuū vinee. Sm aūr heb. hic ē terꝰ. Nō seres mistū ne polluat pleitudo semis qō sciasti. ꝛ ꝓpne vince. ꝛ vocat hic pleitudo semis q̄ granū ē ꝓpe mansuetudē eiꝰ. ꝛ exponit ista illa sic. Fructꝰ ei vinee de nouo plantate trib⁹ annis ꝫ mis⁹ fm̄ legē reputat immūd⁹. vt hr Leui. xix. de arboribꝰ plātato. ꝛ idē ē de vinea. ꝛ sic de illo nō poterat fieri oblatio dño. fructꝰ ār grani seminati eod̄ āno reputat immūd⁹ Si igit in vinea de nouo plātata semiaret q̄dā fructus inde ꝓueniens rāgens fructū vinee immūdū. sīr polluret ex tactu rei immūde. ꝛ sic de illo nō possent fieri oblatiōes dño. vtpote ꝓmitie ꝛ decime. ꝛ sic dūificarent sacerdotes ꝛ leuite. Nō aūr ēre hebrei hic dicit pollutionē. vbi mīlanis nra ds sctificatiōem est. q: docto hebraica q̄ hic pōit equoca ē. ꝛ importat vtrāq̄ significationē. ꝓut varie modo pōt. ꝛ tñ puncta nō sūt de substātia lre. ꝫ variant modus pnunciādi ꝛ significādi. sicut varius accent⁹ apud latinos variat pnunciationē eiā significatōz. m Nō arabis. Hec est ꝓ accidentalio in q̄ ponunt duo incidentia ex ꝓdictis. primū ē q: supra inducendo ad pietatē circa irrōnalia. posuerat tm̄ exemplū de aub⁹. posset aliqꝭ dicere q̄ nō cēt intelligendū de alijs⁹. ꝛō de ipso ponit exemplū vicēs. m Nō arabis i bo. ſ. ꝛ asino. bos ei ē fortior asino. ꝛ ds maiorē passū. ꝛ ō asinus nimis ḡraret. si ei co i ope copularet. Aliꝙ tñ dicit q̄ hic ē gabaonica locutio per quā intelligit ꝫ sapiens ꝛ fatuꝰ i ope ꝓcreatiōis nō ſ nimꝭ

cōbinādi. Sēm incidēs est. q; supra dixerat q; mulier ñ
dz vti veste virili. vel ecōuerso. nō b tractat de occēsa vesti
mento q; apud iudeos. p rio ostendendo quid sit cauendū
cū dr. o ¶Nō induc. vesti. rē. qō exponut iosephꝰ dicēs.
q; hoc fuit ꝓhibitū ꝓpter sacerdotij dignitatē. q; in vesti
bus summi sacerdō
tio erat tal cōmixtio
texture. t nō nō erat
licita alia vestio sic
cōtexta. ¶Illicq; aūt do
ctores dicūt q; ꝺ fuit
inhibitū ad euitādā
ḡndā fūtudinē ido
latrar. q; colebāt mi
liciā celi. t ad ōsignā
dū ꝓiunctiones plane
tarū in sacris suis ta
libus variijs cōmixti
onibus vsebant i ve
stib⁹ suis. t reb⁹ alijs
Scdo oñdit. qd sit i
vestib⁹ iudeoꝝ obſ
uandū cū dicit.

p Funi. in fim. fa.
rē. t istud est exposi
tū nue. iij. cap. q
Si ducx. vir. Post
q; ordinauit boiez i p
te ir asciabili. Hic ꝓr
ordinat cū i gte ꝺcā
piscabili. t ꝓ repmen
do adulteriū. scdo
stupꝝ. ibi. Si inue
nerit vir puellā. tcio
incestū. ibi. Nō acci
piet. E circa primū sci
endū q; mulier pōt
accusari ō adulterio
dupliciter. Uno mō pꝰ
q; ducta est in vxorē
alio mō aīt pꝰ affi
dationē de q; agit se
cundo ibi. Si puel
la virginē desponsa
uerit vir. ¶Adhuc cir
ca primū sciendū q;
post peractū matri
monij inter dupliciter pōt de adulterio accusari. vno mō q; a viro nō inuenta est
virgo. t de hoc agitur primo. alio mō q; licet sit inuenta virgo. postea iñ adulterata est. de q; agit scdo. ibi. Si dor
mierit vir. Circa primū ꝺr sic. q; Si ducx. vir vxorē t po
stea odio habuerit eā. qō pōt cē iuste. t nunc mulier est pu
nienda. vel iniuste t nūcvir est puniendꝰ. vt declarabit po
stea. r Obijciēs ei no. pecc. i. eā cōmisisse adulteriū. nō
post cꝰ acceptionē i vxorē. ꝯ post affidationē. t sic ē ibi fra
ctio pactę fidei. t p ꝑs adulteriū. inḡriū tale peccatū acci
dit ei post matrimoniū ꝑdicto mō inchoatu. o Ferēt
secū signa virginitatis eius. que aūt sint illa postea dice
tur. t ¶Ad seniores vrbis. i. ad iudices. v Expādent
q; vestī. coꝝ se. cini. Dicūt expositores catholici cōtra q;
pater t mater sponse reseruabant linteū in q; cox filia a
viro suo fuerat defflorata sub sigillo autētico vt p hoc ostē
derent signa virginitatis. si vir ei⁹ vellet postea ei obijce
re malicioſe q; ea virginē nō inuenisset. ¶B vt valde turpe
q; primo talia expenderet coꝝ iudicib⁹. ꝓterea nō est ve
risimile q; vir eius auderet eā falso accusare cū sciret pārē
tes vrōis habere testimoniū ꝑdictū sue virginitatis. qz
erat cōsuetudo cōmunis sic seruare pānū ſm istā opinio
nē. t nō aliē exponunt hebrei dicentes q; hic ē locus pa
rabolica cū dr. v Expandēt q; vestimentū rē. i. q; verba
testiū declarabunt. t explicabūt virginitatē filie sue. sic ex

o ¶Nō induerī vestimēto qō
ex lana linoq; cōtextum est
v Funiculos i fimbrijs faci
es per q̄tuor angulos pallij
q tui q̄ opinio. si duxerit vir
vxorē. t postea odio būe
rit eā. q̄sierit q; occasiones
q̄b⁹ dimittat eā. obijciēs ei
r nomen pessimū, et dixerit
vxorē hāc accepi. t ingres
sus ad eā nō inueni virgi
o nē. tollēt eā pr̄ t mr̄ ei⁹. t fe
rēt secū signa virginitatis
t ei⁹ ad seniores vrbis. q; in
porta sr̄: t dicet pat. Filiā
meā dedi huic vxorē quaz
q; odit imponit ei nomen
pessimū vt dicat. nō inue
ni filiā tuā virginez. t ecce
hec sunt signa virginitatis
v filie mee. Expandent vesti
menta coꝝ senioꝝb⁹ ciui
x tatis: appḧendētq; senes
y vrbis illi⁹ virū. t verbera
būt illū. z dēnantes insup
cētū siclos argēti q̄s dabit
patri puelle: q̄n diffama
uit nomē pessimū sup v̄ginē
isral. ¶Hēbitq; eā vxorē. t
nō poterit dimittere oib⁹
5 diēb⁹ vite sue. Q̄ō si verū
est qō obijcit. t nō ē in pu

a ella inuenta virgitas, ejici
ent eā extra fozes domus
b patris sui. Et lapidibus
obruent viri ciuitatis illi⁹
t morietꝰ: q̄n fecit nephas
in isral vt fornicaret i domo
patris sui. t auferes malū
c de medio tui. Si dormie
rit vir cū vxore alteri⁹ vter
q; moriet. i. adulter t adul
tera t auferes malū de isral.
d Si puellā virginē despon
derit vir t inuenerit eā alt
q̄s i ciuitate et cōcubuerit
cum ea. educes vtrūq; ad
portā ciuitatis illi⁹ t lapi
dibus obruent. puella q̄a
nō clamauit cum esset in ci
uitate. vir q; būiliauit vxo
rē primi sui. t auferes ma
lum de medio tui. sinaūt i
agro repperit vir puellam
que desponsata est. t appḧ
dens concubuerit cuz
ea. ipse moriet solus: puel
la nihil patiet. nec est rea
mortiq; q̄n sicut latro ꝓsur
git ꝛ fratrem suū. t occidit
animā eius. ita ē puella p
pessa est. sola erat in agro
clamauit t nullus affuit q̄
e liberaret eaz. Si inuenerit

plicatur p Ino. sicut Exo. xxii. de fure nocturno est locu
tio metaphorica cū dr. q; si furto sole id fecerit rē. sicut ibi
dē fuit expositū. Modꝰ aūt testificandi virginitatē poterat cē p matronas fide dignas q; ad petitionē parentū vi
disset virginē secrete q̄n debuit tradi viro scriptura in plu
ribus locis dz tales modū loquēdi me
taphoricū. sicut dr
Judic. ix. c. Jerune
signa vt vngerēt sup
se regē rē. t in pluri
bus alijs locis. x
Apprehendentq; se
nes vrbis virū illū. si
cōuict⁹ fuerit de fal
sa accusatione. y
Et verberabūt illū. i.
facient coꝝ se verbe
rari. ista tñ verberatio
nō dz excedē. vt dictū
vt dr ibi. xxv. c. Ex
b cuiꝰ pz q; viri vxo
nō ip iudicabant ad
paria cuiꝰ in fidelita
te thori. q; vir defici
ens in ꝓbatiōe ipsi
criminis nō puniebat ſm legē taliōis
sicut vxor. si mili⁊ vir poterat ha
bere plures vxores.
t si ecōuerso. t vir po
terat repudiare vxo
rē t non econuerso.
5 Q̄ō si verū est qō
obijcit. i. eā fuisse co
gnitā post affidatōz
a Ejcient eā extra
fozes domus patris
sui. in verecūdia pa
rentū q; i domo sua
nutrierunt tm malū
b Et lapidib⁹ obru
ent. et q; pz q; nō ac
cusabat de fractione
virginitatis añ affi
dationē viro. q; tale
peccatū nō punitur
morte vt in fine hui⁹ ca. t Exo. xx. ca. c Si dormierit
vir. Hic agit de adulterio post cōtractū matrimoniū per
petrato qō punit morte adulteri t adultere. d Si pu
ellas. Hic agit de fractione virginitatis imposita puelle
post affidationē viri. que tñ erat añ cōsummationē matri
monij. t sic este casus differt a precedenti in quo vir impo
nebat vxori tam ducte culpā. eā nō esse virginē inuentā ab
eo in cōsummatione matrimonij. t si hoc accidat in ciui
tate vbi puella p clamorē poterat adiutorū habere t ca
uite. vterq; dz mori. i. puella t vir qui cōcubuit cū ea. Si
aūt extra ciuitatem vbi nō poterat habere adiutorū per
clamorē. solus vir debet mori. q; lex interpretat factū in p
tem meliorem. i. q; puella clamauerit t cognita fuerit per
violentiā. t ex hoc habet argumentū q; dubia sint in me
liorem ptem interpretāda. e Si inuenerit vir. Hic reꝑ
mit cōcupiscibilis q̄tū ad stupꝝ. q; agit de puella defflo
rata ab aliquo antēq; esset alicui affidata. t de tali determinat lex q; vir eam defflorato debet dare patri puelle. i.
siclos argēti pro iniuria sibi facta. quia puella erat in ci⁹
tutela. t cum hoc teneatur eam accipere vxorem si pater
puelle voluerit sibi dare nec postea poterit eam repudia
re. Sed si pater puelle dare noluerit q; est potentior vel
nobilior seu alia rōne. nihilominus vir ille tenebat dare
patri puelle ꝑdictos. i. siclos vt hꝫ Exo. xxii. t sinō posset

solnere tenebat ad equalitatē ferēdē. Seu q aliā vīm fuit facere. ℣ Non accipiet. Hic refrenat cōcupiscibilia q nū ad incestū. vt nullus accipiat in vxorē nouercā suā. qa hoc reuertat in verecundiā patris cum vir et vxor sit vna caro. et ſō vxor patris nō dr̄ esse subiecta filio. cuius igit vxor sit subiecta viro ℣m matrimoniū legē cōtra reuerētiā filij ad patrē quā dr̄ ei de iure naturali est q accipiat nouercā suam in vxorē. et ſō xj. Hie. xvj. dicit q absalon fedauit patrē suū dauid ingrediendo ad cōcubinas eius. pro pter qō in detestatione hui⁹ criminis pcipiunt interfici vir et mulier de tali crimine cōuicti Leui. xx. q2. Ca. xxiij.

Non intrabit eunuchus. Postq̄ declarata sit ea q̄ pertinēt ad ordinationē patris irascibilis et cōcupiscibilis. b ꝓhr ponunt ea q̄ trahit ad ordinationē gule rōnalis. et pāo attendendo ad bonū cōe. secūdo ad bonū singularis persone. ibi. Nō trades seruū. p ima i duas ℣m q bonū cōe est attendendum tpe pacis et tpe belli. sed a ibi. Nā do egressus fueris aduersus hostes. Circa primū sciēdū q bonū cōe maxime pacis tpe ex tribus consistit. Primū est si bona et honesta cōmubia cōmanent. qr̄ p hoc bona pleo pcrantur. Secundū est si pſone immunde a dumio elongentur. Tertiū si pſone viles et defectuose ad bonores regimē pplī nō admittant. et ℣m hoc litera ista triplr exponit. Primo mō sic. dicunt enim debere q p ingressū in ecclesia dei a quo repellantur hic aliquę pſone et gēres et aliquę ad temp. et aliquę ad temp⁹. intelligit p tract⁹ matrimonij cum muliere d tradetica. a quo impediunt ipotentes ad generādū. qr̄ nō est ibi bonū polito. et patientes defectū naturā ꝓpter vilitatē origīis ℣mmonite et moabite repelluntur ad semper ꝓpter peccatū ꝓtra pplm isr̄ cōmissum. et egyptij et idumei ad tempus. s. vsq; ad tertiam generationē. qr̄ sicut dicit hra. in nō peccauerūt ira grauiter ℣ pplm isr̄ sicut ammonite et moabite. qa fecerūt ea gēcutionē corpalem. vtpote egyptij pplm laborib⁹ affligendo. et pueros in fluminē demergēdo. vt h⁹ Exo. j. ydumei vo in gladio filios isr̄ occurrēdo. Nu. xx. ℣s ammonite et moabite gēcrati sunt ex⁹ spūaliter cōducendo balaam ad maledicendū eis de cui⁹ cōsilio filij isr̄ inducti sūt ad luxuriā et ydolatriā. Assignat etiā alia rō i Ifa. s. q ydumei descenderūt de esau. q̄ fuit frater iacob a quo descenderūt israelite. et sic israelite et ydumei erant quodāmō fratres. et hoc est qō dr̄. Gnia frat⁹ tu⁹ est. filij egyptij receperūt filios isr̄ in terra sua tpe famis et fecerūt ibi cōseruā sub pretēta ioseph. et hoc ē qō dr̄. Aduena fuisti in terra ei⁹. et ſō ydumei et egyptij citius admittebant ad ſhoiā q̄ matrimoniū. et ℣m hanc sñiam ps Isa hoc excepto.

b Gnia nolu. vobis occur. cū pa. et aq. Gnia vt ſnia ei qō dr̄. dictū ē q. ca. q Iz moabite nō cōcessissent eis trāsitū vir puellā virginē q̄ nō bz sponsū et appēdēs ꝓcubuerit cum illa et res ad iudicū venerit. dabit q dormiuit cū ea patri puelle qn ḡginta siclos argenti et bē bit eā vxorē qr̄ hūliauit illā. Non poterit dimittē eā ℣ cūctis diebꝰ vite sue. Nō accipiet hō vxorē patris sui. nec revelabit opimentū eꝰ.

Ca. xxiij.

Non intrabit eunuchꝰ attritis vl amputatis testiculi. et abscisso veretro ecclesiā dñi. Nō ingredietur mās er boc est de scorto natus in ecclesiā dñi: vsq; ad decimā generationem. Ammonites et moabites etiā post decimā generatōnē nō intrabūt ecclesiam dñi ineternū. qr̄ noluerūt vob occurrere cū pane et aquā via qñ egressi estis de egypto. et qr̄ ꝓduxerūt cōtra te balaā filiū beor ō mesopotamia syrie vt malediceret tibi: et noluit dñs deꝰ tuus audire balaam: vertitq; maledictionē eius in bñdictōnē tuam eo q̄ diligeret te. Non facies cū eis pacem nec q̄rās eis bonū cunctis diebꝰ vite tue in sempiternum. Non abominaberis idumeū. qr̄ frr tuꝰ ē. nec egyptiū qr̄ aduena fuisti in terra eiꝰ. Qui nati fuerint ex eis fcia generatione intrabūt i ecclesiam dñi. Qñ egressus fueris aduersus hostes tuos in pugnā custodies te. ab omni re mala. Si fuerit inter vos hō: q̄ nocturno pollutus sit somno egredietur extra castra: et nō reuertet pausq; ad vesperam lauetur aqua: et post solis occasū regredietur in castra.

p terrā suā. eū in ꝓpinquo terre sue posuerūt eis alimenta venalia. Ad hoc ſsidem debuit. q̄ viri nō posuerūt talia remanentes in ciuitatib⁹ armati ad custodiā terre. Q multi eorū vñ. et ꝓpter hoc vtri fuerūt repulsi a matrimonio ꝓpto. nō aūt mulieres. vñ et Ruth moabites fuit vxor ysrl ecclite. et ſō dr̄ b ammonites et moabites et. Q sunt nomia masculini generis. et nō femuni. Scio mō ex ponit ab aliqb⁹ doctorib⁹ catholicis. qr̄ p ingressum ecclie dei a q̄ pſone supradicte excludunt intelligit ingressus aliq⁹ in q̄ boies mōdi orabant in tēplis ꝓpe templus a cui⁹ ingressu arcebant pſone ꝓdicte rō ſe immunde rōib⁹ ꝓdictis et. Exponāt sic ꝑti⁹. tercio mō exponit ab aliqb⁹ doctoribꝰ nostris. et rōabilib⁹ vt vr̄. Dicunt ēt q lex diuina nullos excludit ciuitatē celestē a celo dei. et ab hoc q̄ primus ad hoc salutē. vñ dr̄ Exo. xxij Si qs pegrinor in vestr̄ ā voluerit trāsire colonias. et facere vasa dñi. circūcidet primo omne masculinū eius. et tunc sine celebrabit. erit q̄ sic indigena terre. q̄ i tē porib⁹ ꝓtū ad ea

q̄ geniebant ad regimē pplī p pſonas eminentes. vtpote magistrat⁹ et iudices tribunos. centuriones. et ꝓfectos. non ome admittebant. q̄ excludebant eunuchi. qr̄ cū essent impotentes ad generandū. bonos ꝓnos q̄ ꝓsistit in regimine pplī eos nō decebat. vñ et antiquit⁹ iudices et gubernatores pplī vocabant ꝓceres cōscripti. Sili⁹ excludebāt ꝓpter eres defectū natalīū. qr̄ ꝓpter vilitatē sui origīis nō decebat eos statum tanti honoris. nec pplm subiectum pacifice tolerarent. ꝓpter q̄ talis ꝓmotio erat materialis occasio vñ et in ecclia raleo ab ordinib⁹ et ofḡmtib⁹ repellūt. Silr alienigene a regimine pplī merito repellebant. qr̄ nō ē tā ꝓfidendū in eis sicut in indigenis. Oportet aūt hic magnā ꝓfidentiā de illis q̄b⁹ cōmittit regimē pplī. qr̄ oportet q̄ sciant secreta et infirma pplī. Nūq tū excludebant ad sp. et aliq ad ad tps ꝓdictis rōibus. et ℣m istā intellectū satis ꝓprie cōsiderato cū hoc supradicto. c Cū egressus. hic ꝓhr ordinat rōnalia attendendo ad bonū cōe tpe belli q̄b quidē bonū cōsistit primo in mundicia spūali. scio qr̄ q̄n munde seruiebant deo dabat eis victoria. et ſō dr̄ hic.

c Cū egressus fu. et. custodiens te ab omni re mala. id est ab omni pcto ne veniat sup te diuina offensio. et cadas cōā inimicis tuis gladio. scio regit mundicia corporalē ſō subdit. d Si fuerit et. pollut⁹ sit somno. in somno em nō est immunditia spūalis Iz possit esse in vigilia ꝓcedens vel subsequēs. nī ibi sp est immunditia corpalis quā cōmittat deliberatio mētis. ſō subdit. e Egredietur extra castra. s. deinanis et leuitas q̄ erant ex medio exercitus. nō ei opabat egredi castra cōmunia pplī. pur dictū fuit in similia ſhme. v. ca. Et idem intelligendum de alijs immūdicijs. q̄ quādam irregularitatē faciunt vt dictū fuit. hec q̄ ponūr hic ista immūdicia ꝓ exēplo q̄ frequēter acci-

ãit.q aũt subdit. f Habebis locũ extra castra ⁊c.intelligit extã de castris ppũ.qz si taleo immundicie fierent intra castra ppũ corũperet aer ex fetore.⁊ segueret infirmitas ⁊ mortalitas in pplo. Ꝛtẽ qz archa cũ sacerdotib⁹ ⁊ leuitis erat in castrio,nõ erat decens q talis fetor eẽt ibi. et hoc ẽ qõ subdit.

g Dñs esh de⁹ tu⁹ ambulat i medio castroz.qz ibi erat per speciale cultũ sacerdotũ ⁊ leuitaz.q tenebant extra ciuitatẽ populo ad exercitiũ.Is nõ ofñs.ℌ aliq eoꝝ.

b Nõ trades seruũ Hic ꝓsequit ordinat⁹ pro rõnalio attendendo ad bonũ singularis psone.Et dividitur in tres ptes.Prima q sunt de dictamie rõnis.Scdm legalitas seruet ad omes.pietas ad pauperes.⁊ severitas ad rebelles.secũda incipit ibi. Cum fuerit.a primo mo circa mediũ.xxiij.c. tertia in prin.xxv.c. Adhuc prima in duas.Prima q legalitas duo respicit.s.opatõnes ⁊ punitiões.Secda incipit.xxiij.ca. ibi. Si deprehẽdas.prima in duas.Prima q ordinat legalis operatio.s.ad vitam politicã ⁊ domesticã.secũda ibi.in principio.xxiij. Adhuc ꝓma in duas.Prima q respicit vitã politicã.s.vrbanitatẽ ⁊ fidelitatem.secũda ibi.Cum voũ voneris ⁊c.Circa primũ sciendũ q bõ viuit vrbane ⁊ conuenienter.primo qñ compatienter se hz ad afflictũ.⁊ ꝑtz ad hoc dr. b Non trades ser.dño suo ⁊c.⁊ intelligit qñ q̃ritur a domino ad occidendũ seu mortificandũ seu aliter idebite affligendũ.ió subdit. i Habitabit tecum ⁊c.sez quousq; quiescat ira domini sui.⁊ tunc reddenda⁹ est ei cui fit res dñi sui.sicut et alie res sunt restituende.secũdo qñ ad seipsum habet se munde ⁊ decenter.⁊ hoc notat cum dr.Nõ erit meretrix de filiab⁹ isrl ⁊c.tercio qñ ad deum se hz reuerenter.⁊ quãtũ ad hoc subdit. k Nõ offe. mer. prostibuli.qz ẽ quid vile.⁊ ꝓter hoc vocat turpe lucrũ. ⁊ ideo talia offerre dño maxime in publico primet ad dei irreuerentiã.põt tñ de hoc fieri elemosyna. l Nec pretium canis.Dicit aũt Ioseph⁹ q hoc intelligit de precio qd accipiebatur ab illis q̃ locabant canes venaticos ⁊ custodes ouiũ ad impregnationẽ canicularẽ.qõ ꝓhibet offerri.eo q erat turpe lucrũ sicut de meretricio dictũ est. Alij aũt exponũt de primogenito canis.q; primogenita aialiũ immundoꝝ int q̃ est canis,nõ poterãt offerri redimebant tñ q̃nq; siclis.vt dr Nũc.xviij.⁊ dabant sacerdoti.ℌ ꝓgenito canis ñ dabãt ꝓter viluratẽ h⁹ aialia q h⁹ ex capit redẽptio ꝓgeniti canis a redẽptione aliox.qd aũt flebat de primogenito canis nõ redempto hic nõ exprimit videt tñ ꝓbabile q interficiebat.sicut de primogenito asini dr Exo.xiij.qñ nõ redimebat.quarto qñ nõ ad primũ se hz liberalit.⁊ ꝑtim ad hoc subdit. b Non fenerabis fratri tuo ad vsuram ⁊c.ℌ alieno.istud est ꝓmissio non licet.ℌ minus malũ.ad euitandũ maius.s.ne fratres suos iudeos grauarent vsuris. c Cũ voũ voueris. Hic ꝓsequit ordinat rõnalio in vita politica.qua respicit fidelitatem. que primo ⁊ principaliter habenda est ad deũ.⁊ hoc notat cũ dr. c Cũ voueris dño deo tuo ⁊c.ad fidelitatẽ iuxtẽ hominis ad deũ reqrit q adimpleat qõ ei ꝓmisit.ℌ q; votũ nõ est de bono necio saluteẽ.ℌ de bono supererogationis.subdit. d Si noluer⁹ pollicere absq; pec cato erio.qz non tenet ad illud bonum nisi rõne voti.secõ habẽda est fidelitas ad ꝓmũ.ió subdit

f Habebis locũ extra castra ad quẽ egrediari ad requisita nature gerẽo paxillum in balthẽo.Cumq; sederis fodies ꝑ circuitũ:et egesta humo opies quo relevat⁹ eo.Dñs esh de⁹ tu⁹ ambulat in medio castroz ꝛut eruat te⁊ tradat tibi inimicos tuos.vt sint castra tua sancta ⁊ nihil in eis appareat feditatis:ne derelinquat te.

b Nõ tradas seruũ dño suo q̃ ad te cõfugerit. Habitabit tecũ in loco q̃ ei placuerit: ⁊ in vna vrbiũ tuaz requieset ne cõtristes eũ. Non erit meretrix de filiab⁹ isrl nec scortator de filijs isrl.

k Non offeres mercedẽ ꝑfidi nec ꝓcium canis in domo dñi dei tui ꝙcꝙd illud ẽ qõ vouerit.quia abominatio est vtrumq; apud dñm

b deũ tuũ.Nõ fenerabis fratri tuo ad vsurã pecuniam nec fruges nec quãlibz aliam rem sz alieno.fratri aũt tuo absq; vsurã:id quo indiget cõmodabis.vt benedicat tibi dñs deus tu⁹ in oi ope tuo i terra ad quã ingredieris possidendã. Cũ votũ voueris dño deo tuo nõ tardabis reddere.qz requiret illud dñs de⁹ tu⁹ ⁊ si morat⁹ fueris reputabit

c tibi in peccatũ.Si noluer⁹ pollicere absq; pctõ eris. Qõ aũt semel egressum est de labijs tuis,obseruabis ⁊ facies sicut ꝓmisisti dño deo tuo:⁊ propria voluntate tua loc̃ute tuo locutus es.

c Ingressus vineã ꝓximi tui comede vuas q̃tũ tibi placuerit.foras aũt ne efferas tecũ.Si intraueris segetẽ amici tui:franges spicas ⁊ manu cõteres falce aũt nõ metes.

Ca.xxiiij.

a Si acceperit hõ vxorẽ ⁊ habuerit eam ⁊ nõ invenerit gr̃am ante oculos

b ei⁹ ꝓpter aliquã fedutatẽ

Explĩn.xxiiij.

a Si acceperit homo. Hic ordinatur rationabilis in vita domestica.que maxime consistit in cohabitatione viri cum vxore.⁊ quia contrariorum eadem est disciplina.ideo primo agitur de separatiõe viri ab vxore.secundo de cohabitatione ibi. Cum acceperit homo. tercio de necessitate supellectilis pacifica possessione ibi. Non accipies.Circa primũ sciendũ q in veteri lege plures erãt cause propter quas homo poterat dimittere vxorem saluatos autem vnam solam ponit.scilicet fornicationem Matth.v.licet enim hic odiũ dicatur causa dimissionis.verũtamen qz vxor non habet odio nisi ꝓter aliquam causam aliam.ideo reducenda est talis dimissio in aliã causam viciosiorem que potest esse multiplex.ideo dicunt aliqui q causa propter quas poterat dimitti vxor erant fedutates in corpore.puta infirmitas vel aliqua macula notabilis in corpore vel in anima.sicut fornicatio adultra.vel aliquid hmõi.qõ in moribus deformitatem facit.⁊ hoc est qõ dr in lra.

b Propter aliquã fedutatem.sez in corpore vel in moribus. Inhebreo autem habetur. Propter rem turpem. ⁊ eodem modo potest intelligi. Alij autem restringunt has causas satis probabiliter dicentes.q nõ poterat vir repudiare vxorem.nisi propter aliquam causã post matrimonium superuenientem nec etiam propter quamlibet talẽ sed propter illas solas que possunt bonum prolis impedire.vel in corpe vt sterilitas lepra.morbus caducus.⁊ sil.a. vel in alia vt si vxor esset maloꝝ morũ qo filij ⁊ filie ex con-

nersatione eius marē ūmitarent. c Scribet libellū repu. Iꝫ repudiatio nō ēt inuncta. Ꝫ vbi premissa. cōscripto ēt libelli repudiū⁹ erat inuncta. ad hoc vt mulier habere posset alteri nubere si vellet. vñ dicit Iosep⁹. q. summa libelli talis erat. Promitto tibi q nūq̄ tecū cōuenā. Alij aūt dicūt q in libello erat scripta cā repudij. Ꝫ hoc nō videtur rōnabile dicū. quia aliqā cā erat occulta. vt pote fornicatio soli marito nota. & ifā si hanc cām vel cōfiteꝛ ūs libello scribere. eā diffamaret publicādo petīo occultū. ꝓpterea in litera dr. q iste libell⁹ in manu mulieris repudiare debuit & ifō nō est verisile q sibi aliquid expresse ꝓmitteret q̄dō in diffamationē mitteꝛ. Sz magis hoc ꝑceptum de libelli datione vt facile datū in fauoꝛē mulieris repudiate. Nā debuit ad hoc vt posset alteri nubere vt dictū est. & ne marit⁹ posset eas inuolantarīā ad se reuocare. & sic esset minus ꝓn⁹ ad repudiandū ipsam a ꝓncipio d Nec pec. fa. ter. tuā. i. bitā teo in terra tua. q. si mulier bis repudiata alteri nuberet alteri. vel marito ꝑmoꝛi. ꝓpter ꝑcedentis rancā abominabilis posset defacili a marito interfici. Ad maioꝛē intellectū eoꝝ q̄ dicta sunt. hic q̄eritꝝ vtrum repudiatio vroris ēt licita in veteri lege. dicendū q̄ sic in casu fornicationis. & in hoc cōueniunt omnes loquendo saltē de repudio q̄tū ad ibonū. In alijs aūt casib⁹ dicunt alij q erat licita ex dispensatione legis. sicut habere plures vxoꝛes. sicut enim matꝛia vroris est de dictamine nature. sic & illa perabilitas. & ifā illud fuit licitū. q. abraam & iacob nō peccauerūt. nec etiā dauid q̄ post legē habuit plures vxoꝛes. sic nec repudiantes peccabāt. Ihē lex vet⁹ & si nō conferebat gratā. m peccatū ostendebat. Vñ ois vocatoꝛes. Si igit repudiū ēt illicitū ofium fuit ꝑ legē. q nō fuit facti. q magis cōcedit vt vī b cū ōr. Scribet libellū ēt. aut ꝑ ꝓphā q nō vī ēt. q malach. ij. dr. Si odio habuerit eā dimitte eā. Ihē dicit C hrysto. q sicut appositū fuit scōas nuptias. sic moyses libellū repudij. scde aūt nuptie sunt licite. q ēt. Sz hoc vī ēt ꝑ dictū saluatoꝛis Matth. ca. xix. scz q libellus repudij cōcessus est a moyse ꝓpter duriciā cordis eoꝝ. talia nō excusant a peccato. q nō vident cōcessa nisi ad euitandū maiꝰ malū sicut etiā dictū est ca. ꝑce. Nō trades fratri tuo ad vsurā. Ꝫ alieno. reddere cū alieno nūq̄ fuit licitū. vt ofia doctoꝝ catholicoꝝ dicūt & ita am ꝓbo dicit q ē Ꝫ notandū. v. etbic. & ifō dim q nunq̄ tale repudiū fuit licitū. q. fuit cōcessum vel ꝑmissus ad euitandū maius malū. s. vroricidiū. & hoc nō facit licitū. sicut ꝑmissio fornicationis ad euitandū adulteriū nō facit eā licitā. Ad primū dim q nō est sile. q. vxoꝛes in veteri lege fuit intermissa ꝓpter maⁱ bonū. s. ꝓpt multiplicationē. plis ad cultū dei. Ꝫ tūc multiplicāda erat q generatione carnalē. & talis intermissio est sancta & licita. Ꝫ ꝑmittere malū aliqd ꝓpter maⁱ malū vitandū. nō facit illud licitū vt dicit ē. Ad scām dim q aliqd ēt illicitū qđ tā lege ꝑmittit ondit ꝑphē. vno mō ꝑ ꝓphām a spūsancto loquentē. & hoc mō vsurā ēt licitā etiā cū extraneo dicit ꝓpha ondit dicēs. Qui habitat in tabernaculo eī. sequit. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. absolute loqn̄s dr & multi exceptiuo. q. tñ defuncta tanta equipollet. vñ in li. machab. q apud iudeos ē antichꝛicus. vbi exponit pē. Quotus sug illō verbū. Qui pecuniā suā nō dedit ad vsurā. dicit glo. etiā gentili. Illo mō obtinēt illicitū p cōem obseruationē bonoꝝ. q. cōsuetudo ē optima interpꝛes legis. & ōr cōsuetudo bonus vsus. nō aūt abusus. & sic obtinuit repudiū illicitū. q. nullⁱ eoꝝ q cōmendant in scriptura legit hoc fecisse nisi de mādato vel instinctu diuino. sicut de mandato dei abraam emisit agar q. deus pōt matrimonia cōtangere & dissoluere. ꝓut sibi placet. Ad tertiū dōm q ꝑtet⁹ scōas nuptias ipsorum vt largē vocat ꝑmissio. in q̄tū illud q̄dō dat de minori bono timore ne maius bonū male conseruet vocat ꝑmissio. & sic apls cōsuluit vel ꝑmisit largē loquēdo iuniori et viduas nubere. s. ibimo. v. & ꝓpter respectū licitī. nō fit aūt ꝑmissio minoris mali ad vitādū maⁱ vt dicit glo. Ibi.

c scribet libellū repudij. & dabit in manu illi⁹. & dimittet eā ō domo sua. Cūq̄ egressa alterū marītū duxerit. & ille q̄ odcrit eā: dederitq̄ ei libellū repudij. & dimiserit ō domo sua. vel certe mortu⁹ fuerit. ñ ꝑsit prior marit⁹ recipere eā i vroꝛem. q. polluta ē. & abominabil facta coꝝ dño. nec peccare facias frā tuā. quā dñs deus tu⁹ tradiderit tibi possidēdā. Cū accepit. nō ꝑcedet ad bellū. nec ei ꝙpiā necitabit iniunget ꝑsice. Si vacabit absq̄ culpa domui sue. vt vno anno letet cum vxoꝛe sua. Nō accipies loco pignoꝝ inferioꝛē. & superioꝛē molā. q. aiam suā apposuit tibi. Si deprehensus fuerit. nō solicitans fratrē suū de filijs isꝛl. & vendito eo accepit ꝑ eū inficiet. & auferes malū ō medio tui. Obserua diligēt. ne scurres plagā lepe. vt pz in osia rege iuda. q. Paralip. xxvj. et hoc est quod dicit in Obserua diligenter. ne incurras plagas lepe. ꝓpter rebellionē ad superioꝛes. & iō subdit.

n Sz facies quecūq docuerint te sacerdotes ꝛc. In hebr. Observet in plaga lepre.qđ exponit Hiesa. dicēs. Cauete ne celes plagam lepre in te vel in alio. n Sed faciens quecunq docuerint te ꝛc.i.si dixerint te vel aliū ejiciēdū de castris sicut leprosum.vel recludendū ad diligentius cōsiderandū. vel iudicauerint immūdū obediss eis.prius expositio videt magis concordare ipse sequatur. o Memento qđ fecerit dñs deus marie in via.quā percussit plaga lepre propter eius rebellionē contra Moysē. vt hic Rabbi.etq. ac si dicat.nō debetis esse ingrati.nec propter peccatū rebellionis plaga lepre inferat vobis. q i hoc dñs nō peperc marie.Iz esset scīa ꝛ prophetissa:vt hic Exo. xv. p Cū repetes Post ordinationez rōnalis in legalitate ad dñs hic ordinat in pietate ad pauperes.Et primo in pignoribꝰ accipiendis.scdo in mercedibꝰ reddendis.ibi. Nō negabis mercedem.tercio in iudicijs nō peruertendis.ibi. Nō occident. Quarto in elemosynis faciendis.ibi. Cū messueris segetem.Circa primū dr. p Cum repetes a primo tuo rem aliquā quā debes tibi ꝛ nō pōt soluere. ꝓpter qđ vis habere pignus. q Nō ingredieris domū ei⁹ vt pignꝰ auferas q: posses sibi videre aliqđ de quo verecundarek a Sz stabis foris pignus curialiter accipiendo. b Si autez pauper ē nō pnoctabit apud te pignꝰ sed statim reddes ei ante solis occasū. vt dormiens in vestimēto suo benedicat tibi ꝛ habeas iusticiā coram domino deo tuo. c Nō negabis mercedē indigentis ꝛ pauperis fratris tui siue aduene que tecum morak in terra ꝛ intra portas tuas ē.Iz eadē die reddes ei preciū laboris sui. assolis occasum q: pauper est. ꝛ ter eo sustentat animā suam ne clamet contra te ad dominū ꝛ reputek tibi in peccatū Nō occident patres p filijs: nec filij pro patribus. sed vnusqsq p pctō suū morietur. d Nō subuertes iudiciū aduene ꝛ pupilli. nec auferes pignus vidue. e Memento q seruus fuisti in egipto. ꝛ redemit te inde dñs deus tuus. Ideo ego precipio tibi vt hoc faciās. f Cū messueris segetem in agro tuo. ꝛ oblitus fueris manipulum in agro.non reuerteris vt tollas eum. sed aduene pupillo ꝛ vidue tribuetur. vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni opere manuum tuarum. g Si vindemiaueris vineam tuam.non colliges racemos residuos. sed pauperibus derelinquentur. h Recordare quod seruieris in egipto. ꝛ redemerit te dñs deus tuus de inde. Ideo ego precipio tibi vt hoc faciās.

Sz facies ꝗcunq docuerit te sacerdotes leuitici generis. tuta id qđ precepi eis.ꝛ imple sollicite. Memento que fecerit dominus deꝰ vester marie i via cum egrederemini de egypto. Cum repetes a primo tuo rem aliquam quam debet tibi:nō ingredieris domū eiꝰ vt pignꝰ auferas sed stabis foris ꝛ ille tibi pferet qđ habuerit. Si aūt pauper est.nō pnoctabit apud te pignꝰ sed statim reddes ei ante solis occasū. vt dormiens in vestimēto suo benedicat tibi ꝛ habeas iusticiā coram domino deo tuo. Nō negabis mercedē indigentis ꝛ pauperis fratris tui siue aduene que tecum morak in terra ꝛ intra portas tuas ē.Iz eadē die reddes ei precium laboris sui asi solis occasum q: pauper est. ꝛ ter eo sustentat animā suam ne clamet contra te ad dominū ꝛ reputek tibi in peccatū Nō occident patres p filijs: nec filij pro patribus. sed vnusqsq p pctō suū morietur. Nō subuertes iudiciū aduene ꝛ pupilli. nec auferes pignus vidue. Memento q seruus fuisti in egipto. ꝛ redemit te inde dñs deus tuus. Ideo ego precipio tibi vt hoc faciās. Cū messueris segetem in agro tuo. ꝛ oblitus fueris manipulum in agro.non reuerteris vt tollas eum. sed aduene pupillo ꝛ vidue tribuetur. vt benedicat tibi dñs deus tuus in omni opere manuum tuarum. Si vindemiaueris vineam tuam.non colliges racemos residuos. sed pauperibus derelinquentur. Recordare quod seruieris in egipto. ꝛ redemerit te dñs deus tuus de inde. Ideo ego precipio tibi vt hoc faciās.

sit ab ipso immediate.sicut in vsuris.p peccatis parentū subuersi sunt parvuli.qui adhuc nō poterant esse participes in peccatis parentū.vepote rōnis vsū nō habentes/ vel mediantibus angelis sanctis.sicut in subuersione sodomoꝝ interfecti sunt parvuli cum parentibꝰ vel mediantibꝰ angelis malis. q duo aliqñ vtit deus ad executionē sue iusticie.sicut p pctō egyptioꝝ primogeniti fuerunt interfecti quāmūcunq parvuli vel mediantibus hominibꝰ.sicut de mādato dñi filij isr̄l interfecerūt habitatores terre chanaan ꝗm vroribꝰ ꝛ filijs quantūcūq parvulis.sed absq; spāli mādato dei non possunt innocentes interfici. ꝛ fm hoc currit ꝓhibitio ista Nō occidentur ꝛc. Sz hoc nō videt sufficere.q: in sacra scriptura inueniuntur filij ḡntiū cuiusq; pauli ꝛ innocentes p peccatis parentū interfecti.nec habet exponi q hoc fuerit de spāli mandato dei sicut hr̄ Josue. vij. q achor cū filijs ꝛ filiabus interfectus fuit.nec tñ inuenit q fuissent cōscij de furto patris.nec q dñs ꝓceperit eos lapidari. Item Judic.xx. decem tribus pugnantes pro tribu beniamin interfecerūt mulieres ꝛ parvulos p pctō parentū alit nō fuissent solliciti reparare tribū illā per alias mulieres dādas fugitiuis de prelio.q: potuissent rehabuisse suos vxores.potuisset etiā reparari illa tribus per filios si remāsissent.nec tñ inuenit q dñs ꝓceperit parvulos interfici Item ibidē.ca.xxj.dr. q vndecim tribus predicte miserūt viros ad interficiendū viros iabes galaad cum mulieribꝰ ꝛ parvulis exceptis mulieribꝰ q̄ viros non cognouerāt.nec legitur q dñs hoc ꝓceperit nec scriptura factū eoꝝ reprehendit. Item fm tura similia nō reprobaraj aliqñ p crimine lese maiestatis interficiunt subditi p peccatis dñoꝝ ꝛ filij p peccatis parentum. ꝓpter qđ vt q in aliquibus casibꝰ pñt filij etiā innocentes pro peccatis parentum interfici etiā absq; speciali mandato dei. ideo dicit aliq q occisio pōt dupliciter cōsiderari.vno modo vt est pena tm.ꝛ sic dr rōnis malī.cuius sit privatio boni.i.vite quod est maximū bonū inter corporalia ꝛ sic nullus occidit iuste p pctō alterius. q: peccatum est quid personale.pena aūt vt dr rōnem pene ꝑtinet.respicit tñ culpā vel peccatū.ꝛ ideo non transit ad aliam personam.sicut nec culpa actualis de qua ē sermo. Alio modo consideratur occisio in ipsum est quedā medicina.q: morte aliquoꝝ multi deterrent.ꝛ a pctis cohibentur.ꝛ sic nō habet rōnem mali simplr. fm tm fm quid sicut ꝛ potio amara inquantum inducit sanitatē.vt abscisio membri putridi vt saluetur corpus nō dr rōnem mali inquā fm quid.sed habet rōnem boni simplr.vlterius dicunt ꝛ verū est.q bona exteriora ordinātur ad vitam corporalem ꝛ vita corporalis ad salutē aīe ꝛ ad dei gloriā ꝛ bonū particulare ad bonū cōmune.ex quo concludit q sicut rōnabiliter ordinat detrimentum in rebus exterioribus ad salutē corporalis vite. vt patz in eo q̄ pueri merces in marive per hoc possit in vita saluari.ita rōnabiliter ordinat detrimentum vite corporalis ad salutē aīe ꝛ gliam dei. ꝛ detrimentum boni particularis ad bonū cōmune.ꝛ iō qñ occurrit casus in quo ꝓpter peccatū alicuius occisio ipsius ꝛ etiā aliorum licet sint innocentes cedit ad salutē animarum ꝛ ad cōmune bonū potest rationabiliter ordinari q iudicium humā-

nū ne si p destructionē vni⁹ domus melioret tota ciuitas
t p destructionē vnius ciuitatis totū regnū. vtpote qñ p
ptes enormitate criminis cedentis in detrimentū salutis
alioꝝ vel bonoꝝ diuini. vel cōis boni. iusticie pena sic du
ra paucis rēspectiue et multi p hoc terrent. t ab enormib⁹
p que posset tronci-
tas ciuitatis vel re
gni perturbari arcent.
t sic bonū cōe p de-
trimentū boni priua
tū cōseruat. rako
tū occisio innocentis
iniquum est pena re
ferre ad peccantes
q in hoc puniunt. in
quū illi qui vel amici
seu subditi occidū
tur. iniquum ēt ē me
dicia referē ad illos
qui occidunt. q; va
let eis ad salutē anie
si pacifice iustitie ordiné iusticie ꝑpter
bonū cōmune. Est
etiā medicina respe
ctu aliox q per hoc deterentes a malis coercent. vt ꝑdictū
est. Sic ꝙdā fm illam viā qō dr dic. Nō occident cē. intel
ligendū est iniquum occisio dr rōem pene. nō aūt iniquus
dr rōnem medicine mō predicto. Et qñ occisio innocentis
est directe p ꝓceptū de caloꝛ quo re. Nō occides. sicut di
ctū fuit Exo. xx. qō quidē ꝓceptū est indispensabile. saltē
per hominē ideo difficile vē qualiter innocens possit per
bolem ad mortem cōdemnari. cuiuscunq; etiā sit auctoꝛis
ratio. Et auctoritate dei mandato pōt fieri. qz nullus in p
senti vita ꝑfectus ad hoc est ei innocens. sed o mo sunt de
bitores mortis. nō pōt hoc debitum qñ t quō vult exige
re. nō qui vult tenere opinionē aliam q̄ mittaꝛe. pōt defa
cili rēspondere ad scripturas inducetas pro alia opinione
Is ei nō habeat exp̄sse de textu. q dñs ꝓcepit filios achor
cum tpo interfici. nō credendū est q iustus in q erat spūs sā
ctus nihil fecit nisi de mandato dñi. Potest etiam
hoc habeat ex textu aliquo mō. vbi dr a dño. Nō pcteris
stare coram hostib⁹ tuis. donec deleat ex te q cōtaminat⁹
est hoc scelere. delerio aūt hois importat mortē eius cum
sua posteritate. qz ꝑdu viuunt filii remanet in eis pater
defunctus. q̄dammō. vt hī. ij. de ala. t Ecc. xxx. de. Mortuus
est pater eius t quasi nō est mortu⁹. relict enī filius
sibi. Sili dēm de interfectione puerox beniamin.
qz cum a decē tribub⁹ ꝑeret cōsiliū dñi. respondit. Affli
gent te. trado enī eos in manus vestras. Iudic. xx. t io
cū ꝓcesserunt ad bellū de cōsilio t mandato dñi. nō ē ve
risile q excesserint ꝓhibitū t mandatū ei⁹. t q dño mādante
rit ordo interfici. cuiuscunq; etatis licet nō fuerit scriptū. qz ri
gia q de⁹ dicit fuerunt scripta. t eodē mō dem ē de interfe
ctione puerox in iudea galaad. Ad illud qō inducit ō in
re simili pōt dici q leges humane multa ꝑmittunt t etiā sta
tuunt. q p diuinū iudiciū sunt punienda. qz rō humana nō
est infallibilis regula. Et aliqñ deficit volūtātio p̄hibitōis
ex principio oppositi. leges aūt humane sunt late cōcta
siones. aut q principib⁹ sunt cōstitute. Is fm veritatē nō ha
bēt rōnem legis qñ deuiāt a veritate. Ad rōnem aūt alte
rius opinionis pōt dici. q ꝑpinare talē medicinā q ē per
mortē innocentis nō potuit nisi ad supremū medicū qui
est dñs vite t mortis. ¶ f. ō puerox iudicii. Hoc ordi
nat rōnabiliter q̄tū ad pietatē in iudicijs magis in particulari
vicz vt nō ꝑueniat iudicū aduene t pupilli. qz in hoc cō
mittit duplex peccatū. Iniusticie subuersio t pauperū de
ꝑssio. t qz pupillus t vidua frequent simul ungunt in sa
cra scriptura. ō ꝑt agit de pietate ad viduā cui⁹ dr. b

Nec auferes pignoris loco vidue vestimentū. dom ē ei d.
q vestimenta necessariū de die nō erat retinendū de die
ab ipso creditore. Et solū q nocte. nec vestimentū ullius de
nocte debebat retineri q noctem. Et solū in diefvidue ut p
illo tpe habebant vestimēta distincta q̄ distinguebat ab
alijs mulieribus. t io tale vestimentū pauperi⁹ viduis erat
necessariū de die ad incedendū. t de nocte ad se cooperi-
endū. t io rōnabiliter ꝓcipit q nō accipiat
loco pignoris. qz nō
debebat retinē a cre
ditore nec de die nec
de nocte. ¶ Memēto q ser. q. d. ex b
tu debes scire te esse
obligatū ad obediē-
dū mandatis meis.
k Ex messuerit Et
ordinat rōnabiliter pie
tate erga pauperes in
elemosynis cōferen
dis. vbus titulo ele
mosyne de fructib⁹
colligendis erat pa
alijs relinquēda t ps
lra In ca. xxiij.
vbi dr in postil. Cur-
ca ꝑtū sciendū q ius veteri lege ex.

Additio. j.

Exceptis saltē ois de cā legitima repudij est re-
quisitus gnalis cā restat. nā vbi dos habet. Propt
aliquā feditatē. in heb. hī. ꝑter aliquā turpitudi
nē q̄ idem dem sub eadē forma ponit. Jerē. xxiij. vbi
de adulterijs t incestuosis coniugus agit. Et q ps q imi
lo mō licebat repudiare vxorē. nisi ꝑter hmōi turpitudi
nē q fornicatōnē includit. Thalmudici vero q pharisaica
doctrinā secuti antecessepe irritabant mandata dei. ꝑter tra
ditiones suas. vt Matth. xv. Intrannō dubitauerūt a veritā
te in hoc loco q fm cōem fallaciosā doctrinā pro solo li
bito voluntatis vir posset repudiare vxorē. t sic inoleuit
vsus vel abusus pnitiosus vsq ad hodiernū dē inter eos
qō ꝑtat manifeste ex cōtra diuinā legē. Nec obstat qō dr
malach. ij. ca. Si odio habueris eā dimitte eā. Nā hoc est
intelligendū de odio causato fm formā mosaice legis in
pārī ca. cōtentā. Ipe ēt malachias in fine sue ꝓphetie cō
cludit. Memēto legē Moysi. In eode ca. xxiij
vbi dr in postil. ad maiorē intellectū eox q̄ dicta sunt

Additio. ij.

Circa istionē hic motā q po
sitionē. An repudiatio vxoris est illicita in ve
teri lege sunt due opiniones principales. Prā illaꝝ
tenet q cōiue tenet. s. q repudiū nunq̄ licitū fuit. Et pmis
sum ad euitandū maiora mala. s. vxoricidia. q̄ quidē per
missio nō facit bonū. sicut tradere ad vsurā nunq̄ fuit li
citū. cētā alieno cū sit ꝑnatura. Fm plures. v. ethicox. Li
cet fuerit permissum ad euitandū maiora mala. Tne fuerit
rent fr ambos. Sed est alia opinio quā quidā tenent. s. q
repudiū vxoris fuit licita in veteri lege ex permissione di
uina. Que quidem opinio secunda licet nō sit cōiter tenenda.
vē tñ saltē sp melioris iudicio magis consona videtur ex
rōni. qō ps primo sic. Nam lex vetus quia gratiam non
conferebat. ēt ad hoc data erat. vt peccm ostenderet. Ex aplm
ad Roma. vij. ca. Peccatū nō cognouissem nisi p legē. Si igit
repudiare vxorem semp fuisset peccatum. hoc saltem per
legem aut ꝓphetas ostendi debuisset. vt Isa. lviij. annun
cia populo meo peccata eoꝝ. Silenter aliqua que necessa
ria sunt ad salutem nunq̄ eis nunciata fuissent. excusa
biles fuissent. iuxta illud saluatoris Johannis. xv. ca. Si
ego non venissem. t eis locutus non fuissem. peccatū nō
haberent. sed constat q repudiationē vxoris fuisse pec
catum nunq̄ eis fuit per legem nec ꝓphetas indicatū. Et
Si aūt contra hoc dicatur q repudiationem vxoris ē li
citas habebat de iure naturali. eo q inseparabilem matri
monij est de iure nature. ꝑt postillator. quendā predica
re sup Matth. xix. Et ideo non fuit opus vt denunciaret

Augustinus

p legē ⁊ ꝓphas. Juxta illud apli j. ad Corinth. xj. Nonne natura docet vos. hoc nō videt valere. nā ea q̄ sunt de lege nature plenarie tradunt in lege ⁊ euangelio. ⁊ sic exponit illud qđ dr in decreto di. j. Q̄ ius naturale est. qđ ille ge ⁊ euangelio cōtinet. put o. Tho. in prima sētē. q. xciij arti. iij. in rōne ad primū argumentū exponit. sed repudiatione vxoris ei illicitū nō tradit in lege. sed potius oppositum. vt in pīti capīlo. Silr nec in euangelio ℔ ponit oppositū. Nam Matth. xix. dr. Quicunq; dimiserit vxorem suā nisi ob fornicationē ⁊ aliam duxerit mechat. Ex quo plane intelligit a contrario sensu. q̄ dimiserit vxorem suā ex cā fornicationis aliā duxerit nō mechat. ex quib⁹ pz q̄ inseparabilitas matrimonij nō est de iure nature in lege ⁊ euangelio ꝓtento. de q̄ tñ ō. Matth. xix. ca. dco duce amplius videbit. vbi postillator de hoc large tractat. Itē illud qđ deus in lege sua nō solum expresse mandat fieri sed etiā dat modū ⁊ formā quō fieri debeat. nō est intelligendū cōcessum fuisse q̄ modū permissionis alicuius illiciti. vñ in argumento a simili qđ deducit postillator de vsura pecunie alicui. deus nō dedit modū ⁊ formā quō debeat dare pecuniā alicui ad vsurā. sed solū dixit nō trades fratri tuo ad vsurā sed alicui. Sed hic nō solū deus mandat seu permittit fieri repudiū sed etiā dat certā formā repudiandi dicens. Scribet libellū repudij. Ex q̄ hr q̄ repudium dr dari in scripto a viro in manu vxoris ⁊ sequit. Dimittat eam de domo sua. Ex quo hr q̄ de cetero nō dr eo habitare cū ea. talis ergo concessio simplr est reuocanda ⁊ illicita. deus em licet aliqua mala permittat. nō tñ dat modā ⁊ formā quō talia fiant. Item ſ repudium esset illicitum in veteri lege. nunc facto repudio in lege contento. adhuc remaneret vinculū matrimonij inter repudiantē ⁊ repudiatā. inconuenient ergo de⁹ permitteret. q̄ repudiata posset alteri nubere. cum primus esset semp verus maritus. etiam post repudiū. qđ tñ in lra manifeste videt permitti. vt pz pōs capīm inuenit. Itē posito q̄ de diuortio inter naturalis esset inseparabilitas matrimonij. put postillator ꝓsupponit. hꝫ mult⁹ vere. vt patebit in additione. ē. Matth. xix. hoc nō obstante repudiū esset licitū in veteri lege. eo q̄ fiebat de mādato expſso dei. deus ei pōt matrimonia cōiungere ⁊ dissoluere. put sibi placet. sicut ꝑmittit postillator dicit in hac eadem materia in solutione singularē ad sētm argumentū excusando abrahā de hoc q̄ emisit agar. eo q̄ illa emissio fuit facta de mandato dei. put in postilla. Constat aūt q̄ idē deus ē q̄ mandauit abraam dimittere agar vxorem suā. ⁊ qui mandauit p Moysen dare libellū repudij in casu p legem determinato. cōfirmat ℔ opinantē ⁊ bryſ. plane intellecta. dic em q̄ a pcto abstulit culpā legislator. qñ primitr repudiū. Auctoritas ei quā postillator inducit in pīti de dicto saluatoris Matth. xix. vbi dr q̄ libellus repudij concessus est a Moyse ꝓpter duriciā cordis eor. nō cōcludit suū ꝓpositū. Dico quo sciendū q̄ lex vetus fm aplm ad Heb. vij. neminē ad pfectū adduxit. cuius cā nō fuit ex parte dei legē dantis. cum dei pfecta sint opera vt. j. xxxij. sed ex imperfectione ppli cui lex data. ⁊ sic intelligit. Propter duriciā cordis vestri. i. ppter imperfectionē vestrā ad capiendā pfecta seu sublimia mādata. quapropter multa permittit ad pfectionē nō peruenientia in ve. le. que tñ peruenient i noua. vñ saluator Matth. v. ca. Audistis q̄a dctm ē antiquis. Nō occides ⁊c. Ego aūt dico vobis. q̄ oīs q̄ irascit fratri suo reus erit iudicio. Constat aūt q̄ q̄ irascit fratri nō ē transgressor alicuius pcepti ve. le. sed none tñ. Silr intelligendū est de repudiatione vxoris qđ in lege veteri erat licitū nō aūt in lege noua in qua matrimonium est inseparabile. vñ illud dctm Mat. xix. Qui dimiserit vxorem suam excepta fornicationis causa facit eam mechari. ppter intelligendum est sm legē nouā christi. Et ō discipuli audientes hmōi indissolubilitatem matrimonij. quasi de quodā nouo alias inaudito dixerūt. Si sta ē cā hois cū vxore nō expedit nubere. Circa qđ attendendū q̄ est quedā rō specialis in matrimonio qua rōne in veteri lege separatio erat licita. nō aūt in noua lege. quā rōnē sanct⁹ Tho. in prima scōe. q. xcj. ar. v. in

Secunda pars

Carnis actus

Coniugium figura Christi

rīsione ad tertiū arguit. posuit vbi sic dicit. Matrimonium fuit quidē inveteri lege. put erat in officiū nature. nō aūt put est sacramentū cōiunctionis xpi ⁊ ecclie. q̄ nōdū erat facta. vñ in veteri lege habuit libellus repudij. qđ est ꝓra sacramentū rōm. Hec ille. Ex dictis facilr excludunt solutiones postillatoris ꝓ prima opinione hic posite. Nā prima in qua dicit q̄ vinculo vxoris in veteri lege fuit pmissa ꝓpter maius bonū. s. multiplicationē plis nō vr valere. Nā fm aplm Roma. xj. ca. Nō sunt facienda mala vt eueniant bona. Constat autez fm ipm postil. q̄ pluralitas vxorū ē de se mala. tamē cōtra legē naturalē facta. In hoc aūt q̄ vltimo intendit in eadem solutione dicere sēs q̄ repudium de se est malū. inde si concedat ꝓpter maius malum vitandum nō facit illud licitū ꝓsupponit falsum. nā repudiū in veteri lege determinatū fuit licitum ⁊ bonum saltem durante tempore veteris legis vt dctm est. Ad hoc qđ dicit in tercia solutione q̄ aliquid est illicitum qđ tñ lege permittit. ostendit vno modo ꝓpheram a spūsancto loquentē dicendum q̄ hoc verū est. ⁊ isto modo nō ostendit q̄ aliquē ꝓpheram a spiritu sancto loquentē q̄ repudiū fuisset illicitū. sed potius oppositum. vt pz Malach. ij. ca. vbi dr. Si odio habueris eā dimitte eā. nihil excipiendo. sed indistincte loquendo. qđ equaliter vniuersali locutioni. put ipe postillator ibidem allegat. De alio vero modo quē ibidē ponit ad ostendendū q̄ repudiū sit illicitum. eo q̄ nullus cor q̄ cōmendatur in scriptura legitur repudiū fecisse ⁊c. parū est curandū. tum q̄ nō est necessarium q̄ de oibus licitis legat q̄ sancti talia fecerūt. Esus em certū licitus est fm leges. vt Levit. ij. nō tñ legit q̄ aliquis sanct⁹ certum ex carnes comedisset. tum q̄ habuisse plures vxores multi sancti leguntur in veteri testamento quod tñ aliquam seperabilitatem matrimonij includit. cum vir habens plures vxores carnem suā in plures diuidat contra illud. Erunt duo in carne vna. Nō aūt postillatoris in tercia solutione ꝓsupponit q̄ in repudio vxoris permittitur minus malū ad vitandum maius. qđ ꝓsupponit vt dictum est nō est verū. nā in repudio tempore legis non permittitur aliquod malum vere dictū est. sed potius conceditur aliquod bonum. nō tñ ex pfectū vt in lege noua. in qua pfectio ei modo matrimonij dat. s. non solum in officium nature sed etiam in sacramentū vt dctm est. Et notandū q̄ fm sanctū Tho. in. iij. dist. illā questi. vtraq; ꝑs pōt teneri. ꝑ vtraq; em parte arguit. et soluit. licet attendenti mentē suā ibidē prima opinionē fortiorē tam ꝓ magis cōem. secundā vero tanq̄ ꝓbabiliorē.

In co. ca. vicesimo xxiij. vbi dr in postilla. Ideo q̄ vult tenere opinionē aliā q̄ maiorū videt ⁊c.

Additio tercia.

In Non solum alia opinio est minus sed etiā iniustior ⁊ turpior. dr em ō. Exo. xxiij. ca. Justum ⁊ innocētē non interficias. quod est specialius preceptū qđ datur iudicibus. nec hr aliquā exceptionē in lra. nec in auctoritatib⁹ sanctorū doctorū.

Replica.

In Ca. xxiij. vbi postillator disputat de libello repudij ⁊ deuotio sicut ⁊ Scotus circa quartū sen. tentiar. ⁊ cōmuniter doctores. sol⁹ Burg. cū sancto tho. sc. ꝓcaciter determinat ad partem minus ꝓbabilem. volens q̄ in veteri lege repudium erat non modo licitū. sed etiā a deo preceptū expresse. vt terminio eius vtar. ⁊ ℔ in odiū parte postil. nituntur multis viis hic confirmare et prendat rōnibus postil. in contrariū facta rndere. Et quia hic de his longam faciat digressionem. tñ Matth. xix. resumit ⁊ quedā alia addit. vbi. Vide vtriusq; digressionis satis latam correctoriū.

Capīm. xxv.

Si fuerit. Hic pſequenter ordinat rōnalis in seueritate iusticie pena rebelles. ⁊ primo erga indigenas. secundo erga alienigenas. vbi. Memēto que fecit tibi amalech. Circa primū p seueritatē pene excludit mu-

ſticiā. t ſcḋo ꝑcludāt iuſticiā ſibi. Nō habebis in ſaccolo. Adhuc plio declarat ſeueritatē in ſexu virili. ſcḋo in ſexu mulieb. Si habuerint ſimer ſe rixā. Adhuc ꝑ facit ꝓpoſitū in caſu lixe ſcḋo in caſu matrimonij ubi. Cū habitauerint plia adhuc i ordine ad ꝓximū ꝓncipaliē t incidentaliē ibi. Nō ligabis os bouis. Circa primū ſciendū q̄ pax cōſtituta frequēter impedit t nūquā ꝙ libertas iniuſta. t cū lex arcet a ſuis ꝓximis ꝙ ſeueritatē pene erga iniuſte litigātes t ꝙ exhibitionē honoris erga iuſtā cām habētes: q̄ exhibitio huiꝰ honoris reflectit in penā iuſte petitoris. t ḃ ē q̄ dā. Si fuerit cā inter aliquos et. t ſubdit.

a Quē ex. iuſticie palmā habūt. ſ. victoriā ꝓuocantes eos cām iuſtā habuiſſe. nocte ꝛ palme ſignatur victoria. eo q̄ in tiquit⁹ victores in ꝓlijo ramis palme in capite t manib⁹ ornabant vel ad ſignādū habūt iuſtā cām ꝓdabatur palma in manu. ad oſtēdēdū q̄ habuiſſet victoriā in cā.

b Genuāt eū q̄ peccauit. vide. plis. vtpote q̄ ei⁹ malicia nō poterāt ꝓuenienter puniri pecunia. t Prio ſternēt. Ex quo ꝓz q̄ nō erat verberandus ſtādo vel ſedādo ſ in terra iactēdo ad maioꝛē confuſionē. f Et cotā ſe facient verberari. ne in cotā abſonia executores iuſticie deſeruēt ꝓpter fauoꝛē ꝙ debita punitione: vel odio ſeu alia occaſiōe excederēt. ideo ſubdit. Prio menſura petī ꝛ ſequit.

g Nō ligabis. Nec eſt ꝓ incidentalio vbi reprimit iniuſticia erga bruta animalia. ad quādā ei⁹ iniuſticiā vt genere i noſtrare bouē vt nō poſſit de fructib⁹ in quibus actualiter laborat comedere. Dicit aūt Hab. ſa. q̄ idē intelligēdū ē de omni animali laboratē circa rem ab eo comeſtibilē. ſ ponit hic exemplū de boue: in q̄ frequēt⁹ ḃ mō accidit. Fuit etiā ḃ inſtitutū ad aſſuefaciēdum bouem in pietate circa bruta animalia vt ex ḃ magis moueretur ad pietatē erga creaturā rōnalē. h Cū habitauerint frēs. ḃ determinat penā i cā mīmonij: vtcq̄ ſi ꝺ mortuꝰ habebat ſine liberis t nō ne deleret nomē ei⁹ eo q̄ nō habebat ſucceſſorē i hereditate ſua. q̄ ē ꝛ inclinationem naturalē eo q̄ oēs appetūt poſt mortē remanere i hoīm memoria. ꝓceptū ēn fuit in lege: vt frater defuncti vxorē ei⁹ acciperet. t primus filꝰ ex illo matrimonio ꝓcreat. fratri defuncto aſcriberet: t ei ſuccederet in hereditate. Nō erat ꝛe alio ſuſtentatio ſemis ſtabilita fuit fieri ꝓ fratre defuncto eſt. q̄ filꝰ ſic ꝓcreatꝰ magis videbat ꝓnere ad defuncti q̄ ſi ḃ fieret ꝓ extraneū. Ires q̄ frater defuncti magis tenebat eſſe ſolicitꝰ de ꝓſeruatione nois fratris ſui defuncti q̄ extranei. t ideo q̄ nolebat ḃ facere puniebat pena ꝓfluebat tanq̄ deuians a fraterna charitate q̄ pena deſcribit cū dicit.

Ij fuerint cā iter xxv. alios t iterpellauerit iudiceo. quē iuſtū eſſe ꝓpterent illi iuſtie palmā dabūt. q̄ ipiū ꝺcēnabūt

c ipietatē. Ignauit eū q̄ peccauit dignū viderit plagis ꝓ

f ſternēt. t cotā ſe faciēt ꝛbē rīi. Prio menſura petī erit. t plagarū modus ita dūtaxat q̄dragenariū numeꝝ nō exceḋt. ne ſede lacerat⁹ aſi oculos tuos obeat fr

g tu⁹. Nō ligabis os bouis terēnus. i area fruges tuas

b Cū habitauerint frēs ſimul. t vn⁹ ex eis obiꝛ ſine liberis mortu⁹ fuerit: vxor defuncti nō nubet alteri. ḃ accipiet eā frater ei⁹. t ſuſcitabit ſemē fratris ſui. t ꝓio genitū ex ea filiū noīe illi⁹ appellabit. t nō delebit nomen ei⁹ ex iſrl. Si aūt nolu erit accipere vxorē fratris ſui que ei lege debet. ꝓget mulier ad portā ciuitatis: ſ iterpellabit maiores natu: dicetq̄. Nō vult frater viri mei ſuſcitare ſemē fratris ſui in iſrl. nec me in cōiugiū ſumere ſtatigq̄ acceſſiri eū faciēt. et interrogabūt. ſi rūderit nolo eā. vxorē ac

i cipe. accedet mulier ad eū cotā ſenioꝛib⁹ t tollet calciamētū de pede ei⁹ ſpuetq̄ in faciē ei⁹ t dicet. ſic fi

k fratris ſui. Et vocabit nomē illi⁹ in iſrl dom⁹ diſcal

l ciati. Si habuerint iter ſe iurgiū viri duo: t vn⁹ contra alterū rixari cepit. voleſq̄ vxoꝛ alteri⁹ eruere virū ſuū de manu fortioris. miſeritq̄ manū ꝛ apꝓhēderit verēda ei⁹. abſcides manū

m illi⁹ nec flecteris ſup eā vlla

n miſcōta. Nō hēbis i ſaccolo diuerſa pōdera mai⁹ et min⁹ nec erit in domo tua

o modi⁹ maioꝛ t minoꝛ. Pondus hēbis iuſtū t verū: et modi⁹ eq̄lis t verꝰ erit tibi: vt multo viuas tpe ſup terrā quā dūs deꝰ tu⁹ dederit tibi. Abominat ei dūs eū q̄ facit hec: t aduerſat

p oēꝫ iniuſticiā. Memēto q̄ fecerit tibi amalech i via q̄n egrediebaris ex egypto. q̄

q mō occurrerit tibi. t extremos agmis tui q̄ laſſi reſidebāt cecidit q̄ tu eras

r fame t labore ꝓfect⁹ t nō timuerit deū. Cū ḡ dūs deus tu⁹ dederit tibi requiē t ſubiecerit cūctas p circū

a itū natiōes i terra quā tibi pollicit⁹ ē. delebis nomē ei⁹ ſub celo. Caue ne obliuiſcaris.

C Enqꝛ in Ca. xxvj. trauer. terrā quā dūs deus tu⁹ tibi dabit⁹

ſic. di. pon. vt cū maioꝛi emas. t cū minoꝛi vendas.

o Pōdus ba. iuſtū. t i vēdēdo ḃ ꝙ emēdo tā erga ex

ceſſos ḡ erga ꝓximos. p Memēto. Hic ponit ſeueritas iuſticie erga alienigenas. ſ. erga amalechitas. q̄ exierūt de egypto inuaſerūt filios iſrl primo. t ſic dederūt occaſionē alijs gētib⁹ p circuitū impugnādi eos. q Et extremos agminis tui. ſ. filios dan qui erāt vltimi in monte caſtroꝝ t aliquos de aliꝭ tribub⁹ q̄ laſſi nō poterāt ſe qui locū ſuarum tribuū. r Et nō timuerit deū. unde poſſim cui⁹ erat ductoꝛ in columna nubis t defenſoꝛ i mirabilib⁹ factis. o Dele. no et⁹. q̄ factū fuit ꝛpe Saulis vt habet. j. Reg. xv. ca.

Capitulum xxvj. capitulo.

C Ogz intrauerit. Superius nouidecimo capitulo t citra poſita ſunt illa ꝓcepta que ſunt quaſi q̄dam concluſiones elicite ex ꝓceptis decalogi.

Nec ꝓsit ponit intēra ꝓclusio respectu dictoꝝ a dicto: loco vicꝫ vt bō sit gratꝰ deo de diffinitio acceptio. t obedies eiꝰ mādatis.scim ponit ibi. Hodie dño deꝰ tuꝰ ꝓcepit tibi.gratuito aūt hoīs ad deū nō debet esse tñ in corde:ſ̄ etiā i ore t ope. Fin q̄ dr ad Roma .x.ca. Corde creditꝫ ad iusticiā.ore aūt cōfessio fit ad salutē. t iō cōfessio hmōi gratitudinis statuit hic p legē. primo in reddi nōe primitiaꝝ.secūdo in redditione nę decimarū ibi. Mīi cōpleuerī decimā. C in ca primū dr sic.

a Cumq; intrauerīt terram ꝛc.ex b ꝓz q̄ nō tenebant ad primitias donec terra ꝓmissionis esset obtenta t diuisa.

b Tolles de cūctī frugib⁹ tuis primitias.Dicit hic scab. salo. q̄ primitie ſ̄t ad terrenā ſcām ō ſe ꝓtē reb⁹ tñ dabant scz ō frumēto.ordeo vinea oliua. malogrānato.ficu t palma.ō aliꝰ aūt fructib⁹ſcm terrenā ſcām nō tenebant dare. vñ saluator: Matth. xxiij. ca. improperat pharisēis q̄ sub obtentu maioris iusticie decimabāt mentā t anethū: t talia minima ad q̄ nō tenebant: ſ̄ fm aliqꝫ doctores nr̄os gratiosa legis ad q̄ necessario astringebant relinquentes. Q aūt ibidē subdit

c ponetq; ante altare dñi dei tui: t loq̄ris i ꝓspectu dñi
d dei tui. Syr⁹ ꝓsequebat pa
e trē meū qui desecēdit i egy
f ptū: t ibi pegrinat⁹ ē i pau
g cissimo nūero creuitq; i gē
h tē magnā ac robustā infinu
i te multitudinis Afflixerūtq; nos egyptij t ꝓsecuti ſ̄t iponētes onera ḡuissima t
k clamauim⁹ ad dñm deum
l pr̄m nr̄oz̄q̄ exaudiuit nos t respexit būtilitatē nr̄am t
m laborē atq; angustiā t eduxit nos de egypto i manu
n forti t brachio extēto i im
o mēso ex audītu talib⁹ fuerāt territe.
p stiq; portentis.in terra data vt in eductione aquarū de petra.cetera patēt vsq; ibi.
q Epulaberis in oīb⁹ bonis.nō de primitijs q̄ erāt sacerdotū
o genti pauore in signis atq; portentis: t introduxit: et ad locum istum: t tradidit nobis terrā lacte t melle manantē. Et idcirco nunc offero primitias frugū terre quā dñs dedit mihi. Et dimittes eas i ꝓspectu dñi dei tui: t adorato dño deo
q tuo epulaberis in omnib⁹ bonis q̄ domin⁹ deus tuꝰ dederit tibi t domui tue: tu t leuites et aduena qui
r tecū est Mīi cōpleueris de cima cunctaꝝ frugū tuarū
s anno decimarū tercio da
t bis leuite t aduene t pupillo t vidue vt comedāt intra portas tuas t saturē
u tur: loqueriſq; in ꝓspectu
x dñi dei tui. Ablui q̄ ſ̄nctificatū est de domo mea
y t dedi illud leuite t aduene et pupillo ac vidue ſ̄cut iussisti mihi Nō preter
a iui mādata tua nec sum ob
b litus imperij tui. Non co
c medi ex eis i luctu meo nec
d seperaui ea in qualibet im
e mūdicia nec expēdi ex bis
ſ̄ de oblationib⁹ pacificis quarū maior pōs erat offerēdū.
r Mīi ꝓpleueris. b describit Moysi gratitudinis i redditione decimarū cū dr.
s Anno decimarū tercio q̄ exponunt aliq̄ eo q̄ tercio āno erāt treo decime: vt dicit. vna ei erat ad sustentationē leuitarū.ſcda erat de nouē ptib⁹ residuis. t ista portabat in hierm t inde epulabant ipſ ferentes cum suis familijs t leuitis t fiebat ſ̄m singulis annis.tercia fiebat tercio anno solū t dabat pauperib⁹. ſ̄ secūda decima que ab istis ponit vī ꝓfecta q̄ nō habet ex textu nec ex glo. ſ̄ solum due alie: vt habitum est.ō.xiiij.ca. t iō dicēdū q̄ cū de.
t Anno decimarū tercio.intelligunt iste due decime.ſ. prima q̄ erat leuitaꝝ.et alia que erat pauperū:q̄ ambe fiebāt anno tercio. t iō dr anno decimaꝝ in plurali.duobus ꝛo annis p̄cedēt⁹ fiebat ista prima q̄ erat leuita
u Et aduene t pupillo t vidue.alia decima q̄ p pauperib⁹ fiebat.
x Loqueriſq; in ꝓspectu dñi.ꝓfitēdo ei⁹ bonitatē.
y Ablui q̄ ſ̄nctificatū est. In hebrico habetur abstuli q̄ ſ̄nctificatū est de domo mea.ſepaui ab aliis rebus ad vsum meū ꝑtinentib⁹.
z Et dedi illud leuite ꝛc.mō ia exposito.nō ſ̄ra nostra q̄ habet attuli videt falsificata vicio scriptoꝝ ꝓpter ſ̄militudinē dictionū.q̄ decime dicte q̄ vocant hic ſ̄nctificatū:nō afferebant in hierm ſ̄ dabant leuiticis t pauperib⁹ ad domū decimāū venientib⁹ nisi forsitan in casu:vt ſ̄i i tercio anno esset de eis aliq̄ residuū:q̄ nō fuisset leuitis t pauperib⁹ traditū tunc debebat apportari in hierm.
a Nō preterui mandata tua. Hoc nō dicebat ad ſuipſius cōmēdationē ſ̄ agendo gratias deo q̄ voluntatē t fortitudinē dederat hoī adimplendi mādata eiꝰ.ſicut ezechias dixit Esa.xxxviij. Memēto dñe q̄so ambulaverim cora te in veritate t corde pfecto.
b Nō comedi ex eis in luctu meo.i. tpe indigētie mee nō ſ̄mpſi talia in vsus meos.
a Nec ſepaui ea i q̄libet imūdicia.q̄ illud q̄ ſepabat ꝑ decia: debebat esse mūdū ex pte rei ſepate:ita q̄ nō cēt pollūta ex tactu alt⁹ rei imūde. Silr ex pte hois ſepanꝫ q̄ debebat cē mūdus q̄ talia ſepabat. Alii ēr exponūt
b In q̄libet imūdicia.i.ad aliq̄ ptinēs ad ydolatriā:q̄ in ſcriptura imūdi cia nomīat.
c Nec expē.ex his q̄dē i re fu. faciēdo inde ꝓmissa i ſepulturꝫ aut ānuersario illo mortuoꝝ cetera patent.

Hec oportuit facere t illa nō omittere.Iy oportuit nō vī posse referri ad virtutē.q; tūc esset necessitas eadē faciēdi hec et illa.q; nō omittere aliq̄d idē est q̄ facere illud.q̄ tñ saluator: intēdit excludere.Et iō saluator addit. Et illa nō omittere:ad ōndendū q̄ soluere decimas de talib⁹ minimis nō erat malū ō ſ̄ bonū.Quia nō esset necessaria dabant etiā primitie de lana.vt dr.ō.xviij.ca. c Pergesq; ad locū.ſ.in hierm.t idē intelligendū de aliq̄ loco vbi fuit archa dñi.t cultꝰ diuinꝰ post acquisitionē terre ꝓmissionis.t aliq̄ cultꝰ ille cēt in hierm. d Profiteor hodie cora dño.ope t ore beneficia eiꝰ recognoscēdo.

e Ponet aī altare. In heb. dr vertitur.q; sacerdos imponebat manꝰ suas manib⁹ offerentis t tenentis primitias suas.t elevabat sursuz t retrahebat ō deorsū.t postea vertēdo ad quatuor ptes orbis ad designādū q̄ ille cui talia offerebant erat dns celi t terre t totius orbis siue creature. f Syrus ꝓsequebat patrē meū.q; Laban q̄ fuit de mesopotamia syrie ꝓcreauit est iacob:vt dr Gen. xxxj. qui fuit pater totius ppli illi. g Qui descēdit in egyptū.fame vrgente:vt dr Gen.xlvj.ca. h In paucissimo numero.ſ.in lxx. aiab⁹:vt ibidē dr. i Creuitq; in gentem magnā.q; cū exierūt de egypto fuerūt sexcenta milia absq; parvulis t mulierib⁹:Exo.xij.ca. k Afflixerūtq; nos egyptij:vt dr Exo.j. l Eduxit nos in manu fortī.egyptios plagis ꝑcutiēdo m Et brachio extēto.eos in mare submergēdo. n In ingēti pauore.q; alie gentes ex auditu talium fuerant territe. o In signis de celo datis.vt in colūna ignis t nubis t descensu manne.
p Atq; portentis.in terra datis vt in eductione aquarū de petra.cetera patēt vsq; ibi. q Epulaberis in oīb⁹ bonis.nō de primitijs q̄ erāt sacerdotū

a Hodie dñs de⁹ tu⁹. Hic ponit inchoatio ⁊finis ad gr̃e scōam. q. est obedientia in diuinis mādatis cū dr. Hodie dño de⁹ tu⁹ ꝓcepit tibi ⁊c. Hinc debes esse parat⁹ ad obedientiā diuinis mādatis ac si pr̃italiter ꝓcep⁹ tibi: sicut fecit in mōte synai. c Vt facias mādata. ⁊tra ad moralia. f Nec iudicia. ⁊tra ad iudicialia. g Et toto corde ⁊c. B exponit⁹ est supra. vj. ca.

b Diem elegisti hodie. I. B semp debet esse in corde tuo: sic q̃ elegisti eū in mōte synai legē recipiēdo. i Et dño elegit te hodie. I. ita familiariē se habet ad te: ⁊t habebit: sicut se habuit in monte synai dū tū obediās ei. k Vt sis ei pp̃lus peculiaris. i. singulariter dilectus.

l Et faciat te excelsiorē cūctis gēt̃ibus in sanctitate: fama ⁊ potestate q̃ ad ipl̃e tū est in rpo.

m Anas creauit i laudē ⁊ nomē ⁊ gloriā suā. q. dcōd ē excellētie ⁊ boni ihc̃ q̃ creature: ordinat finaliter ad gl̃iam dei.

In ca. xxvj. vbi dr in postilla. Postulabunt quia sacerdos iapponebat manus suas ⁊c. Additio.

Ad hac ventilatione sacerdotio ꝓpie facie bat signū crucis, p̃ut sup dictū. d. Leuitici. vij. i additione q̃dam.

Capitm. xxvij.

Q Recepit autē moyses. Hec est tercia pars principalis huⁱ libri in qua excitat pp̃lus ad reuerētiā ⁊ obseruationē legis ꝑ b̃dictiones observandas: ⁊ maledictiones trāsgressoribus inferendas. Et primo ponit b̃dictionū ⁊ maledictionū institutio. scōo earū impositio capitulo. xxviij. tercio earū susceptio: ca. xxix. q̃rto maledictionū mitigatio. xxx. ca. Circa primū ꝑponit institutionis actū scōo subdit̃ pnūciationes mor⁹ tibi. Et pnūciabūt leuite. Tertio ad primū describit rpo cū dr. b Cūq; trāsieritis iordanē. q. ante ingressum terre ꝓmissionis nō debebāt iste benedictiones ⁊ maledictiones fieri: ꝙ postea facerūt facte. vt dr Josue. viij. ca. scōo describit solemnis ritus in declogi descriptione ⁊ altaris edificatione ⁊ holocaustoꝝ immolatione. c Vt possis in eis scribere oia verba legis huⁱ scz decē ꝓcepta decalogi. q. oia alia non possent ibi scribi. d Et edificabis ibi altare dño. quos ferrum nō tetigit. causa huⁱ dicta est. Exo. xx. ca. in fine. Tercio tangit locum cum subdit. Hi stabunt ad benedicendū dño sup montē garizim. ⁊ cū subdit post. f Et ex regione isti sta. ad maledicendū in mōte hebal. Sunt em̃ duo montes quasi ꝓximi ⁊ ꝓpe cimentē sychar. g Et pnunciabūt. Hic cōsequenter ponit pnūciationis modus. Et primo circa obseruationē ⁊ trāsgressionē alicuius ꝓcepti ꝓ spāliter sccō tertio legē generaliter ibi. Nec ledictus. C. tres pdicat. g Et pnūciabūt leuite. I. b̃dictiones ⁊ maledictiones. sed contra B videt q̃ tam dicti sit q̃ trib⁹ leui est de stirpibus ad benedicendū. Ad q̃ dicūt aliqui expositores. q̃ sacerdotes ⁊ leuite p̃ cum archa ascendebant mōtē garizim: ⁊ pnunciabūt ibi benedictiones: ⁊ pp̃lus ibi existens ꝙ singulos respōdebat amē ⁊ post ad maledictiones cū archa: ascēdebant mōtē hebal: ⁊ pp̃lus ibi existēs respondebat amen. tres trib⁹ leui notant̃ ē cū b̃dictionib⁹ mix⁹ ad designādū q̃ ad statos ⁊ rectores ecclesie p̃ se primo b̃dicere nō aūt maledicere nisi p̃ accidēs ꝙ peccantes pnūntia. Reab. ca. dicit q̃ ser trib⁹ stabāt i mōte garizim: ita q̃ ioseph accipiat hic p̃ duab⁹ tribubus. scz ephraim ⁊ manasse ser aūt alie erant in monte hebal Sacerdotes autē ⁊ leuite erāt in medio utriusq̃ montiū ⁊ primo verebāt facies suas versus mōtē garizim et pnūciabāt vnā b̃dictionē ꝙ modū qui post dicet. Et omis populus exclamabit in vera ⁊ mōre respōdebat amē. postea rursū faciēs suas ad montē hebal pnūciando maledictiones oppositā. ⁊ pp̃lus hinc ⁊ inde rūdebat amē. Dicunt em̃ illi q̃ erāt in mōte garizim stare ad b̃dicendū eo q̃ sacerdotes ⁊ leuite pnūciādo b̃dictiones verebāt facies suas ad illos. ⁊ eodē mō dicunt alij stare ad maledicēdū. Q. aūt leui numerat inter benedicētes nō tam dicta est. pōt etiā dici q̃ aliq̃ ō tribu leui erāt i mōte garizim. q. nō omnes erāt necessarij ad pnunciādū benedictiones: ꝙ melli eoꝝ erāt i mōte hebal.

b Maledictus homo. Hic nō ponit aliqua benedictio expresse. ⁊ tū de ipsis facta est supra medio. ad hoc dicit rasselo. q̃ intelliguntur ꝙ maledictiones oppositas. ita q̃ sacerdotes ⁊ leuite pdō dixerūt. Maledict⁹ hō q̃ nō facit sculptile ⁊ statile ⁊c. ⁊ nūc a pp̃lo amē. dicebant.

b Maledictus homo qui facit sculptile ⁊ statile ⁊c. et sic p̃it de aliis maledictionibus oppositis.

f Maledict⁹ q̄ nō honorat patrē in hebreo babek. Maledict⁹ q̄ vilificat patrē. vilificare em̄ pcipue est q̄ nō honorare. k Maledict⁹ q̄ trās.rer. pri. sui. q̄ talē trāslationē furādo ptē terre primi. l Maledict⁹ q̄ errare facit ce cū in itinere. cecus vocat hic nō solū ille q̄ priuat⁹ est. visu q: tales non incedūt sine doctore cōmuniter: sz etiā ille q̄ ignorat viā p quā debet incedere. cetera patēt. m Maledict⁹ q̄ nō pmanet. b ponit maledictio et būdictio ci oppositā respectu obseruātie et trāsgressionis totius legis generaliter et sicut l alijs pdicēs p̄nūciabat būdictio sup̄ obseruātes. et maledictio sz trāsgredētes eo legē in alt q̄ priculari mādato sic in isto generalit p̄nūciabāt leuite dicētes. Būdict⁹ qui pmanet in sermonib⁹ legis hui⁹ et rūdo a pplo amē. pnūciabāt maledictionem oppositā di. Maledict⁹ q̄ nō pmanet ꝛc.

Cap̄m. xxviij.

a Si aūt audieris vocē dñi dei tui vt facias atq; custodias oia mādata ei⁹ q̄ ego p̄cipio tibi hodie: faciet te dñs deꝰ tuus excelsiorē cunctis gētib⁹ q̄ versant in terra. Veniēt q; sup̄ te vniuerse būdictiones iste et apphēdēt te: si tñ p̄cepta ei⁹ audieris Benedict⁹ tu i ciuitate: et būdict⁹ in agro. Benedict⁹ fruct⁹ ventris tui et fruct⁹ terre tue: fructus iumēto rum tuorū greges armentorum tuorum et caule ouium tuarū. Benedicta horrea tua et benedicte reliq̄e tue. Benedict⁹ eris ingrediens et egrediens Dabit dominꝰ inimicos tuos q̄ consurgūt aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per vnā viā venient contra te: et per septem fugiēt a facie tua. emittet dominꝰ benedictionē sup̄ cellaria tua et sup̄ omnia opera manuum tuarū. benedicet q; tibi in terra quam acceperis Suscitabit te dominꝰ sibi in pplm̄ sanctū sicut iurauit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris viis ei⁹ Et debūtq; oēs terrarū pli q̄ nomē dñi inuocatū sit sup̄ te et timebūt te. Abūdare te faciet dominꝰ omnib⁹ bonis fructu vteri tui et fructu iumentorum tuorū: fructu terre tue quam iurauit dominus patrib⁹ tuis: vt daret tibi Aperiet dominꝰ thesaur⁹ suū optimū celū vt tribuat pluuias terre tue i tpe suo: būdicetq; cūctis operib⁹ manuū tuar. Et fenerabis gētib⁹ multis et ipe a nullo fenꝰ accipies Cōstituet te dñs i caput et nō i caudā et eris semp supra et nō subter: si audieris mādata dñi dei tui q̄ ego p̄cipio tibi hodie: et custodieris et feceris ac nō declinaueris ab eis nec ad dextrā nec ad sinistrā: nec secuturis deos alienos neq; coluerīs eos. Qz si audire nolueris vocē dñi dei tui vt custodias et facias omnia mādata ei⁹ et ceremonias q̄s ego p̄cipio tibi hodie: venēt sup̄ te oēs maledictō

b Maledict⁹ q̄ vilificat patrē. vilificare em̄ pcipue est q̄ nō honorare. k Maledict⁹ q̄ trās.rer. pri. sui. q̄ talē trāslationē furādo ptē terre primi. l Maledict⁹ q̄ errare facit ce cū in itinere. cecus vocat hic nō solū ille q̄ priuat⁹ est. visu q: tales non incedūt sine doctore cōmuniter: sz etiā ille q̄ ignorat viā p quā debet incedere. cetera patēt. m Maledict⁹ q̄ nō pmanet. b ponit maledictio et būdictio ci oppositā respectu obseruātie et trāsgressionis totius legis generaliter et sicut l alijs pdicēs p̄nūciabat būdictio sup̄ obseruātes. et maledictio sz trāsgredētes eo legē in alt q̄ priculari mādato sic in isto generalit p̄nūciabāt leuite dicētes. Būdict⁹ qui pmanet in sermonib⁹ legis hui⁹ et rūdo a pplo amē. pnūciabāt maledictionem oppositā di. Maledict⁹ q̄ nō pmanet ꝛc.

Cap̄m. xxviij.

a Si aūt audieris vocē dñi dei tui vt facias atq; custodias oia mādata ei⁹ q̄ ego p̄cipio tibi hodie: faciet te dñs deꝰ tuus excelsiorē cunctis gētib⁹ q̄ versant in terra. Veniēt q; sup̄ te vniuerse būdictiones iste et apphēdēt te: si tñ p̄cepta ei⁹ audieris Benedict⁹ tu i ciuitate: et būdict⁹ in agro. Benedict⁹ fruct⁹ ventris tui et fruct⁹ terre tue: fructus iumēto rum tuorū greges armentorum tuorum et caule ouium tuarū. Benedicta horrea tua et benedicte reliq̄e tue. Benedict⁹ eris ingrediens et egrediens Dabit dominꝰ inimicos tuos q̄ consurgūt aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per vnā viā venient contra te: et per septem fugiēt a facie tua. emittet dominꝰ benedictionē sup̄ cellaria tua et sup̄ omnia opera manuum tuarū. benedicet q; tibi in terra quam acceperis Suscitabit te dominꝰ sibi in pplm̄ sanctū sicut iurauit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris viis ei⁹ Et debūtq; oēs terrarū pli q̄ nomē dñi inuocatū sit sup̄ te et timebūt te. Abūdare te faciet dominꝰ omnib⁹ bonis fructu vteri tui et fructu iumentorum tuorū: fructu terre tue quam iurauit dominus patrib⁹ tuis: vt daret tibi Aperiet dominꝰ thesaur⁹ suū optimū celū vt tribuat pluuias terre tue i tpe suo: būdicetq; cūctis operib⁹ manuū tuar. Et fenerabis gētib⁹ multis et ipe a nullo fenꝰ accipies Cōstituet te dñs i caput et nō i caudā et eris semp supra et nō subter: si audieris mādata dñi dei tui q̄ ego p̄cipio tibi hodie: et custodieris et feceris ac nō declinaueris ab eis nec ad dextrā nec ad sinistrā: nec secuturis deos alienos neq; coluerīs eos. Qz si audire nolueris vocē dñi dei tui vt custodias et facias omnia mādata ei⁹ et ceremonias q̄s ego p̄cipio tibi hodie: venēt sup̄ te oēs maledictō

ptile et p̄flatile abominatione dñi: opꝰ manuū artifi cū ponit q; illud i abscōdito. et rūdebit ois pplꝰ et dicet amē Maledict⁹ q̄ non honorat patrē suū et mrem suā et dicet ois pplꝰ amē Maledict⁹ q̄ trassert terminos p̄imi sui. Et dicet ois pplus amē. Maledict⁹ q̄ errare facit cecū i itinere. Et dicet omnis pplꝰ amē. maledictus q̄ peruertit iudiciū aduene pupilli et vidue. Et dicet ois pplus amen. maledict⁹ q̄ dormit cū vroze p̄is sui et reuelat opimētū lectuli ei⁹. Et dicet ois pplꝰ amē Maledict⁹ q̄ dormit cū oi iumēto. Et dicet ois pplus amen. Maledict⁹ q̄ dormit cū soroze sua filia p̄is sui vl matris sue. Et dicet ois pplꝰ amen. maledict⁹ q̄ dormit cū socru sua. Et dicet ois pplꝰ amē. maledict⁹ q̄ clā pcusserit p̄imū suū. Et dicet ois pplꝰ amē. maledict⁹ q̄ dormit cū vroze p̄imi sui. Et dicet ois pplus amē. Maledict⁹ q̄ accipit mūera vt pcutiat aiaz sanguinis innocētis. Et dicet ois pplꝰ amē. Maledict⁹ q̄ nō pmanet in sermonib⁹ legis hui⁹. nec eos ope p̄ficit. Et dicet omnis populus amen. Ca. xxviij.

b Si aūt audieris vocē dñi dei tui vt facias atq; custodias oia mādata ei⁹ q̄ ego p̄cipio tibi hodie: faciet te dñs deꝰ tuus excelsiorē cunctis gētib⁹ q̄ versant in terra. Veniēt q; sup̄ te vniuerse būdictiones iste et apphēdēt te: si tñ p̄cepta ei⁹ audieris Benedict⁹ tu i ciuitate: et būdict⁹ in agro. Benedict⁹ fruct⁹ ventris tui et fruct⁹ terre tue: fructus iumēto rum tuorū greges armentorum tuorum et caule ouium tuarū. Benedicta horrea tua et benedicte reliq̄e tue. Benedict⁹ eris ingrediens et egrediens Dabit dominꝰ inimicos tuos q̄ consurgūt aduersum te corruentes in conspectu tuo. Per vnā viā venient contra te: et per septem fugiēt a facie tua. emittet dominꝰ benedictionē sup̄ cellaria tua et sup̄ omnia opera manuum tuarū. benedicet q; tibi in terra quam acceperis Suscitabit te dominꝰ sibi in pplm̄ sanctū sicut iurauit tibi: si custodieris mandata domini dei tui et ambulaueris viis ei⁹ Et debūtq; oēs terrarū pli q̄ nomē dñi inuocatū sit sup̄ te et timebūt te. Abūdare te faciet dominꝰ omnib⁹ bonis fructu vteri tui et fructu iumentorum tuorū: fructu terre tue quam iurauit dominus patrib⁹ tuis: vt daret tibi Aperiet dominꝰ thesaur⁹ suū optimū celū vt tribuat pluuias terre tue i tpe suo: būdicetq; cūctis operib⁹ manuū tuar. Et fenerabis gētib⁹ multis et ipe a nullo fenꝰ accipies Cōstituet te dñs i caput et nō i caudā et eris semp supra et nō subter: si audieris mādata dñi dei tui q̄ ego p̄cipio tibi hodie: et custodieris et feceris ac nō declinaueris ab eis nec ad dextrā nec ad sinistrā: nec secuturis deos alienos neq; coluerīs eos. Qz si audire nolueris vocē dñi dei tui vt custodias et facias omnia mādata ei⁹ et ceremonias q̄s ego p̄cipio tibi hodie: venēt sup̄ te oēs maledictō

treſient tbi. c Et benedicte reliq̄e tue. i. fupabun dantie bonoꝝ tuoꝝ. q: de illis dabis pamph⁹. et illi būdicēt tibi. Cōſiſtit em̄ bona diſpoſitio dom⁹ in corpis incolumitate ſine q̄ pdicta bona parū valerēt hominiō ſubdit.

d Būdict⁹ eris ingrediēs ꝛc. q: intus ciuitatē et ex poteris cōcupiſcere exercere opa tibi ſuccurētia. ſcdo ſolēt boies deſiderare inimicoꝝ ſuoꝝ pſſionē. et q̄tuꝝ ad b dr. Dabit dñs inimicos ꝛc.

e Per vnā viā veniēt ꝛc. modus eſt em̄ veniēdi ad pūctū ſcz vnite et ſimiliter et modus fugiendi p diuerſas vias. tercio deſiderant boies fame celebritatē in bonitate. et q̄tū ad b dr

f Suſcitabit te dom⁹ ſibi i pplm̄ ſanctū. et ſanctitas iſta p famā diuulgabit ad deſgliam et mam:iō ſubdit. Vidēbūtq; oēs terrarū pli ꝛc. et ſubdit g Aperiet dñs theſaur⁹ ſuū optimū celū. dr aūt celū theſaur⁹. q: ibi repoſita ſunt et abſcondita bona diligēnib⁹ deum ſm illud .j. ad Corinth .ij. cap. Nō oculus nō vidit ꝛc. Dicit ſt theſaurus. q: tota fertilitas bonoꝝ in iſtis inferioꝝ b⁹ puenit ex influētia celi et ſtellaꝝ.

h Et fenerabis gētib⁹ multis. i. accomodabis. q. d. ita plen⁹ eris diuitijs q̄ poteris accōmodare q̄ gentib⁹ multis. q̄ro deſiderāt boies dñi et honores ſublimitatē. et q̄tū ad b dr.

i Cōſtituet te dñs i caput. q: ē ſuperior pcis.

k Sz ne declinaueris ab eis nec ad dex. nec ad ſiniſtrā. i. q̄cūq; ipoſſibile pſpiciat. ſeu aduerſitatis.

l Qz ſi audire nolueris. b ponit maledictio maledictionū ſup̄ legis trāſgreſſores. et ſicut ſpeciē ſunt būdictiones fm ea q̄ homines deſiderāt i vita p̄ſenti vt dictū ē. ſic et maledictiones imꝓcant fm ea que boies abhorrent in p̄ſenti vita. et fm hoc poſſet

dūtāt̄ sequāc̄ ita vt patebit̄ p̄ distinctiones eor̄ q̄ abhorrent. ista aūt destinctio nō ē ita pcisa q̄n de p̄uerbiis ad vnū genꝰ plura ponunt̄ in alia t̄ oc̄ōnē. q̄ moyses ista tradēdat pplo p̄ modū exhortationis et p̄dicationis. t q̄s fre quēter intermiscet illa q̄ pendēt ad diuersos maledictiones p̄ modū cuiusdā⁹ erāgerationis. ¶Accipiatur tñ distinctio. put p̄t fieri p oppositiōz ad benedictiones. q̄ p̄ solēt boies abhorrere malā dispositiōez dom⁹ sue. q̄ p̄silit in sterilitate pl̄ioꝝ. t penuria bonoꝝ. t ētū ad hoc dicit.

m ¶Maledict⁹ eris in ciuitate et. t pcy li tera ex p̄dict⁹ q̄z ibi n Propter adinuentiones tuas. i. pctā q̄ sunt a nobis q̄ bona sunt a deo. Fm q̄ dī Pzee. xxj. Perdidisti tua et te ipm̄ ex me auellisti mā. p̄silit etiā sc̄ō principaliter mala dispositiōis dom⁹ i languore t infirmitate corpis. q̄ p̄t cauſari multis modis. t ētū ad hoc dī. o ꝑcidat tibi dñs pestilentiam et fulgure sonitum t ꝛrādinē. t si milib⁹ bona terre et nerē corrupēt⁹ ex q̄b⁹ sequunt infirmitates t langores.

p Sit celū q̄ sup̄a t̄ est ereus. i. ad modū eris siccus et clausus nō q̄ ide nō p̄cedat ros vel pluuia. q Et terra q̄ sub t̄ est ferrea. i. dura et sicca nullū fructū p ferens. r Tradat te dñs. sc̄ō solēt aborrere boies deprimi ab inimic⁹. q̄ dāt̄ depssiōi fit multē modis t ētū ad h dicit Tradat te dñs corruptē ē. t pt̄ exp̄ssa ex p̄dictis. s Sit q̄ cadauer ē. abhorrent ei hō q̄ corp⁹ defectum ab inimic⁹ remanere in sepulturis t Pereā. re dñs. egypti. s q̄ vlcere dr̄ Exo. ix. ca. v Et pectus corpis ē. ita plaga pectoris fuerunt pbibi. ici vt dr̄. Ecclesiastici. xlviij. Ezechie.

nes iste t apprehendēt te.

m ¶Maledict⁹ eris in ciuitate: maledict⁹ i agro ¶Maledictū horreū tuū t maledicte relicte tue. ¶Maledict⁹ fruct⁹ ventris tui t fruct⁹ terre tue: armēta boum tuoꝝ greges ouiū tuaꝝ. maledict⁹ eris ingrediēs: t maledictus egrediēs. ¶Mittet dñs sup te famē t esurie et increpationē i oia opa tua q̄ tu facies donec pterat te t

n pdat velocit ppē adinuēciones tuas pessimas in q̄

o b⁹ reliq̄sti me ¶Adiūgat tibi dñs pestilentiā donec cōsumat te de terra ad quā ingrediēris possidēdā. Percutiet te dñs egestate febri t frigore: ardore t estu et aere corrupto ac rubigine

p t pseq̄t donec peas. Sit

q celū q̄ supra ē eneū: t terra quā calcas ferrea. det dñs pulueri t de celo descēdat sup te ci

r nis donec pteraris. Tradat te dñs corruptē ante hostes tuos. t p vnā viā egredieris p eos: t p septē fugias t dispgaris per oia regna

s gna fre Sitq; cadauer tuū i escā cūct⁹ volatilib⁹ celi t bestijs fre t nō sit q̄ abigat. Percutiat te dñs vlcere

t egypti: t ptem corpis quā stercora digerunt sca bie. q̄z t pruriginē ita vt curari nequeas. Percutiatte dñs amentia t cecitate ac furore mētis: t palpes i meridie sicut palpare solet cecus i tenebris: t nō dirigas

u vias tuas. Sisti tpe calūniam sustineas: t oppz̄umaris violēta nec bēas q̄ liberet

v te. Uxorē accipias t alius dormiat cū ea. Domū edifices t nō habites i ea. Plantes vineā t nō vindemies eā. Bos tuus imolet coram te: t nō comedas ex eo. asi

nus tuus raptus t̄ aspectu tuo t si reddat tibi. Oues tue dent inimic⁹ tuis t nō sit q̄

b te adiuuet. Filij tui t filie

c tue tradant alteri pplo videntib⁹ oculis tuis t deficientib⁹ ad aspectū eoꝝ tota die: t nō sit fortitudo in

d manu tua. Fruct⁹ terre tue t oēs labores tuos comedat pplus quem ignoras: t sis semp calūniā sustinēs: t oppressus cūct⁹ diebus t stupēs ad terroꝛē eoꝝ q̄ videbūt oculi tui. Percutiat te dñs vlcere pessimo i genu

e b⁹ t in suris. sanariq; non possis a plāta pedis vsq; vertice tuū. Ducet⁹ te dñs

f min⁹ t regē tuū quē p̄stituēs sup te i gentē quā ignoras tu t pres tui: t seruies ibi dijs alienis ligno t lapidi: t eris pdit⁹ i puerbium ac fabulam oīb⁹ pplis ad q̄s te introduxerit dñs

g Semētē multā iacies i terram t modicū congregabis q̄ locuste deuorabunt. olea vineā plātabis t fodies t vinū nō bibes: nec colliges ex ea quippiam q̄n vastabit vermibus. Oliuas habebis in omnib⁹ terminis tuis t nō vngeris oleo quia defluent t deperdūt. Filios generabis t filias t nō frueris eis: q̄n ducētur in captiuitatē. Oēs arbores tuas t fruges terre

h tue rubigo cōsumet. Aduena q̄ tecū versat in terra ascēdet super te erit⁹ sublimior: tu aūt descēdes: t eris inferior. Ipse fenerabit tibi: t tu nō fenerabis ei. Ipse erit in caput: et tu eris in caudam. Et veniēt sup te oēs maledictiones iste: t psequētes apprehēdent te donec intereas: q̄ non audisti vocem domini dei tui nec seruasti man

gū. v. t Omni tpe calū. fuisti. ab aduersarijs. ita q̄ non sit vbi aliq̄d sternallū pacis e quieris. y Uxorē accipias. nō ad lenicā q̄ voloꝛē iō subdit

z Et alius dormiet cum ea q̄ solet fieri q̄n aliq̄ sūt ab militia detenti: q̄ mulieres in filijs nō interficiunt. sed victoꝛes ad luxuriam eas abutunt. t postea villib⁹ garsonib⁹ dimittunt. a Do. edifices. afflicto magna est nō reportare fructū ab illis in q̄b⁹ nō multū laborauit. sic est in edificatiōe dom⁹ t plātatione vinee t similib⁹.

b Filij tui t fi. tua. al. pplo. q̄s fit. q̄z aduersarij victoꝛes existētes capiūt eoꝝ t vendūt in Fuoo et ancillas c Hideorum. q̄s faciat ad augmentū voloꝛis.

d Fruct⁹ terre tē. come. po. q̄d ignoras. q̄z oia bona hominū deuictoꝝ cōsumunt ab inimicis t si est aliq̄d residuū rapit t porat alibi.

e Et bis furio. sinra est posterioꝛ pꝛo tibie

f Ducet⁹ te dñs tuus t regem tuum. tē. t hoc fit quando aduersarij deuictos nolunt occidere. sed ducūt eos captiuos t affligunt eos longa mōte. tercio solent homines abhorrere infamiam t ignominiā sustinere t ꝑmanere ad hoc dicit. Et eris perditus in p̄uerbium t fabulam omnib⁹ populis. t subdit.

g Sementem multam facies tē. vt p̄ hoc appareat omnibus q̄ tu es homo maledictus a deo et derelict⁹. quarto solent homines abhorrere subiectionem t maxime ab inferioꝛibus se t ētū ad hoc dicitur.

h Aduena tē. ascēdet sup te. ētū ad dignitatē ideo subdit. Ipse fenerabit tibi. et ētum ad honoꝛes ideo subdit. Ipse erit i caput tē. subditur.

k Et cruẽ i te signa .i. pestilentie de celo descẽdẽtes. l Mrs ꝓdigia de terra vel aliter. k Signa .i. infortunia ꝛ ꝓtin. l Mrs ꝓdigia .i. infortunia ꝛ futuro vñ ꝛ ꝓdigiũ quasi ꝓcul a dcigito .i. longe a ꝓtinꝫ q̃ digito ꝓtin tẽpi. ꝛhto solent homines abhorrere obsideri ab inimicis eo q̃ tunc multa mala ꝓtigũt ipsis obsessis ꝛ maxime qñ obsessio est lõga ꝛ a gente crudelissima. ꝛ ꝗrũ ad ꝛ õe. Adducet dominꝰ sup te gẽtẽ de longinquo ꝛ de extremis terre finibꝰ in similitudinẽ aquile volãtis cũ m impetu cuꝰ linguã intelligere nõ possis: gẽtẽ ꝓcacissimã ꝗ nõ deferat seni nec misereat puero ꝛ deuoret fructũ iumẽtoꝝ tuoꝝ ac fruges terre tue donec intereas: ꝛ nõ relinquat tibi triticũ vinũ ꝛ oleũ armẽta boum ꝛ greges ouiuꝫ donec te dispdat ꝛ cõterat in cunctis vrbib⁹ tuis. ꝛ destruant muri tui firmi atꝫ sublimes .i. ꝗbus habebas fiducĩã in oi terra tua. Obsidebit̃ intra portas tuas i omni terra tua quã dabit tibi dñs deꝰ tuꝰ. ꝛ comedes fructũ vteri tui ꝛ carnes filioꝝ tuoꝝ ꝛ filiarꝫ tuarꝫ quas dederit tibi dñs deꝰ tuꝰ i angustia ꝛ vastitate qua opprimet te hostis tuꝰ. Homo delicatꝰ i te et luxuriosus valde inuidebit fratri suo ꝛ vxori q̃ cubat i sinu suo nec det eis de carnib⁹ filioꝝ suoꝝ ꝗs comedet eo q̃ nihil aliud habeat i obsidione ꝛ penuria q̃ vastauerint te inimici tui intra oẽs portas tuas Tenera mulier ꝛ delicata q̃ sup terrã ingredi nõ valebat. nec pedis vestigiũ figere ꝓpter mollitiẽ ꝛ teneritudinẽ nimiã: inuidebit viro suo q̃ cubat in sinu eiꝰ sup filij ꝛ filie carnib⁹ ꝛ illuuie secũdinarꝫ q̃ egrediunt de medio seminũ eiꝰ ꝛ sup liberis q̃ eadẽ hora nati sũt Comedẽt eñ eos clã ꝓpter egestatem omnium rerũ i obsidione ꝛ vastitate q̃ opprimet te inimicus tuꝰ intra portas tuas Misi custodieris ꝛ feceris oia verba legis huius q̃ scripta sunt in hoc volumine: ꝛ timueris nomẽ eiꝰ gloriosum ꝛ terribile: hoc est dñm deũ tuũ: augebit dñs plagas tuas ꝛ plagas semis tui. plagas magnas ꝛ pseuerates. infirmitates pessimas ꝛ ꝓpetuas. ꝛ cõuertet in te oẽs afflictiões egypti quas timuisti: ꝛ adherebũt tibi. Insup ꝛ vniuersos lãguores ꝛ plagas q̃ nõ sunt scripte in volumine legis huius inducet dñs sup te donec te ꝺterat. Et manebitis pauci nũero q̃ prius eratis sicut astra celi ꝓ multitudine: qm non audistis vocẽ dñi dei vri Et sicut añ letatꝰ est dñs sup vos: ita vobis faciẽs vos a q̃ multiplicãs. sic letabit dispdẽs vos atq; subuertẽs: vt auferamini de terra ad quã ingrederis possidendã. Dispdet te dñs in oẽs pplos a sũmitate terre vsq; ad terminos eiꝰ et seruies ibi dijs alienis ꝗs ꝛ tu ignoras ꝛ patres tui: o lignis ꝛ lapidib⁹. In gentibus quoq; illis nõ quiesces neq; erit requies vestigio pedis tui Dabit eñ tibi dñs ibi cor pauidũ. et deficientes oculos ꝛ aiam consumptã merore et erit vita tua quasi pendens ante te. Timebis nocte ꝛ die ꝛ nõ credes vite tue. Mane dices: quis mihi det vesperũ: et vespere quis mihi det mane ꝓpter cordis tui formidinem qua terreberis: ꝛ ꝓpterea que tu videbis oculis. Reducet te dñs classib⁹ i egyptũ ꝓ viã de qua dixit tibi vt eã amplius nõ videres. Ibi vẽderis inimicis meis in seruos ꝛ ancillas: ꝛ nõ erit q̃ emat.

nũ eis .i. cozarũ eiꝰ. y Et sup liberis q̃ eadẽ hora nati sunt. cũ ꝓdicens pessimis ꝛ Et plagas q̃ non sunt scripte. q; non ꝓt ad plenũ expaimi ꝓ multitudine et magnitudine.

a Et sicut añ letatꝰ est dñs sup vobis bñ vo. facẽs. vtrosq; sua benignitate ꝛ gratia q̃s ei seruiebatis.

b Sic letabit dispdens vos. vtrosq; sua ecẽtate ꝛ iusticia. eo q̃ a seruitute eiꝰ recesseritis. c Dispget te dñs. ꝛ oẽs populos q̃s factũ ẽ per tytũ ꝛ vespasianum. xlij. anno a passione xpi eo q̃ peccauerãt occidẽdo eum.

d In gẽtib⁹ ꝗs illis nõ quiesces. q; frequẽter ejciunt de ciuitate in ciuitatẽ ꝛ ꝺ regno in regnũ.

e Dabit tibi dñs ibi cor pauidũ. timore maloꝝ imminentiũ de futuro f Et deficientes oculos ꝛc. dolore maloꝝ ꝓtinẽ

g Et erit vita tua ꝗ si pendẽs ante te. i. i pẽdulo posita ex periculis imminẽtib⁹

h Et nõ credes vite tue. i. q̃ possit etiã ad modicũ stare. vt vt pote de mane ad vesperam. ꝛ econuerso: ꝺ subdit. Mane dices ꝛc. ꝛ patet.

i Reducet te dñs i egy. classibus. ꝛ ꝗ factũ fuit ꝓ tytũ ꝛ vespasianũ. q; vt dicit Iosephus li. de iudaico bello. capta ciuitate hierlm milia indei fuerũt capnati. itẽm q; dabant. xxx. ꝓ denario vno: vt dicant aliqui: ꝛ ꝺ onerate fuerunt plures de ꝑis in ꝗbꝰ pueri sunt in alexandriam que est in egypto vt ibi reuenderẽtur carnes a mercatoribus qui eos emerũt.

In capitulo. xxviij. vbi dicitur i postilla. Quem si audire noluerit.

Mediatꝫeo in hoc ca. ꝓtente nō solū sanctꝫ pmissa rez: sed etiā ꝓphetice: qz oēo exigentie illi pplo in sequētib⁹ tpib⁹: ꝙ notādū est ꝙ sicut dictum fuit supra Leui. xvj. in additione. q. vbi alie maledictiones ponunt. q. ꝓmissa in hoc ca. multū assimilant. ma ledictiones ibidē ꝓtēt ptinēt ad babyloniā captiuitatē. par ibidē facta fuit expositū. Maledictiones vo in .b. ca. ꝓtente ptinēt ad hodiernā captiuitatē iudeox: quā tpi romanā vocāt: eo q fuit p romanos incepta. p quoo etiā cō sumata fuit vastatio tēpli scdi. t ciuitatꝫ diruīn. t stat⁹ eo rū destruct⁹. par p danielē. ix. ca. fuit ꝓnūciatū. Ex aūt dnōs maledictiones ꝓphetice in .b. ca. ꝓtente ptinēt ꝓncipaliter ad hodiernas captiuitatē iudeox. pt⁹ ex multis ꝑbus ex octo q sequunt. Primo qz in .b. ca. nō assignat tanꝫ cā ꝓcipua destructionis eox pctīn ydolatrie. sicut i aliis maledictionib⁹ in ꝓdicto ca. leuitici ꝓtēt. Cui⁹ rō est qz in tēplo scdo nō incurrerūt pctīn ydolatrie. q. solum assignat hic vt cā destructionis .b. qō dz. s. q. si audiere nolia eius voce dñi dei tui. vt custodiāo t faciāo oia mādata ei⁹ dz. qō ꝺdē pctīn in .b. loco expssum. qō oia in mdata legis ꝓhibēt. ꝙte incurrerūt iudei in vltimo tpe tepli scdi. et ꝑbiter tpe tpi q eos redarguēs dicebat. Nonne moyses dedit vobis legē. t nemo ex vobis facit legem. vt dr Joh. vij. ca. q ꝺdē increpatio manifeste ꝓcordat cū eis q dr⁹ de structionis ante dicta. Secdo .b. pt⁹ ex ꝓgressu vtriusq; de structionis seu captiuitatis prime cū destructio eox q fuit paulatim seu ꝑbiliter. qz ꝓ assyrios. vt. iij. Reg. xv. ca. vbi dr q tpe phacee regis ysr ceglatphalasar rex assur ce pit galaad t galyleā t toā terrā neptalim t ꝺdā ciuitates eo regio ysr t trāstulit eos in assyrios. postea vo tpe ozee filij bela regis ysr. Salmanasar rex assyrioz accepit samaria. t trāstulit hos ysr in assyrios iuxta fluuiū gozaz. vt in iij. Reg. xvij. Postea vo tpe ezechie regis iude sennache rib rex assyrioz accepit oēa ciuitates munitas regni iude. vt ptz. iij. Reg. xviij. postea vo tpe ioachi regis iude Nabuchodonosor rex babylonie trāstulit ioachim t matrē ei⁹ t oēs principes iude in babyloniā. vt iij. Reg. xxiij. quā ꝺdē destructionē seu trālmigrationē sic ꝑbiliter factā videns ionare verba in ꝓdicto ca. leuitici ꝓtenta vbi dr. Si aūt nō obedieritis mihi: addā correctiōem. t infra. Si aūt ambulaueritis ex aduerso mihi. nec audieritis me addā plagas vestras rz. q verba t similia vlterī repetuntur in quo designat. q in vario modis t tpib⁹ illa destructio erat fienda. Juxta illud Dañ. ix. ca. q de captiuitate babylonica dicebat. Dispsabit dñs mlia de. q. scripta est in lege moysi. par ibidē exponit. In maledictioni b⁹ vo in .b. ca. ꝓtēt nihil huic simile ponit: in q demerat: q destructio de q hic loquit nō ꝑbiliter t p diuersos regeo. q. qō in vno semel t ꝓmutato p cādē gentē esset ꝓmēda. Tercio pt⁹ ex .b. q in maledictionib⁹ ꝓtenis in leuitico dr. Deos aūt dispsā in gētes qō implētū fuit: cum fuerūt dispsi in chaldea ꝙa t media. t dnōi ꝙuicta regi onib⁹ tpe captiuitatis babylonice. q. in .b. ca. dr. Dispdet te dñs in oēs ꝓcos a summitate terre vsq; ad terminos ei⁹ qō impleta fuit tantūmō i hac captiuitate. in q p ola mā di climata fuit dispsi. Quarto pt⁹ exꝓssū ex ꝓte durationis vtriusq; captiuitatis. s. babylonice t hodierne. Pria cū duraūit p. lxx. annos. Vlere. xxix. ca. Hec ꝺdē tpo fi nit eāle tpi. q nō seruauerūt sabbata sua terre cūctis diebus solitudinis sue rz. par ibidē fuit exposita i additione. ij. Duratio aūt captiuitatis hodierne excedit nō solū tpus sabbator. q. erā toā tpo durationis vtriusq; tepli. vñ in .b. ca. qō respicit hodiernā captiuitatē nō determinat. nec in nuit aliqō tpo determinatū hui⁹ durationis. Multo pt⁹ ex .b. q maledictiones cōtēte in leuitico ca. fap dicto terminant in ꝓlationē eū ibi dr. Recordabor federis mei ia cob rz. t terre q̄s memor ero. s. ad .b. vt rex habitarēt in ea t in fine ad oñēdā q erā post illā captiuitatē essent sub dnio eaꝝ sicut ante. subdit ibi finaliter. Et recordabor federis mei pristini. qñ eduxi eos de terra egypti in ꝺspectu gētiū. vt essem dñs eox ego dñs dñs. in quo manifeste ostendit q illa captiuitas erat terminēda in ꝓlationem sic q dñs haberet eos in pplm sicut antea. Maledictiones vo cōtēte in .b. ca. nō terminant in aliqua ꝓlatione. q. port⁹ vident terminari in quadā pessima maledictione q cōtingit eis vltimo tpe tepli scdi. s. q fuerūt deducti in egyptū t alexandriā in classibus: t hoc p tyrum t vespasianū: t ibi fuerūt in rāra viliatate venundati qz nō erat qui emeret. vt habet in historia iosephi de quo dicit hic. Ibi venderis in seruos t ancillas: et nō erit qui emat. t post il lā finalē maledictionē statim subdit. Hec sunt verba federis q ꝓcepit dñs rz. Et quo pt⁹ q hmōi captiuitas de q in hoc ca. loquit nō erat terminēda in aliqua cōsolatione nā de destructione ciuitatis t tēpli scdi de q Dañ. ix. ca. dicit. Et finis eius vastitas. ad designandū q nō erat i destructione tēpli scdi ꝓspectanda aliqua consolatio restituti onis. Certo pater ꝓpositū ex hoc qō dicit in hoc capīlo. Reducetq; te dominꝰ t regē tuū quē constituēs sup te in gentē quam ignorabas tu t patres tui. qō impletū fuit cū herodes rex eox tpe tempi fecūdi fuit ductus roīa vbi erat gens quam ignorabant iudei t patres eox. nullo alio legitur q patriarche seu ꝓphete vel populus israeliticus i regionē romanam deuenissent. que quidē ancoritas non pōt sane intelligi de sedechia q fuit ductus in babyloniā p chaldeos. tū qz de sedechia nō ꝙte diceret. Regē quez constituēs sup te. Sedechias autem cōstitut⁹ erat a deo inquātū descēdebat de genere dauid. qui fuerat a deo cōstitutus. vt pater. j. Reg. xvj. nam quia de gēte chaldaica nō vere diceret. Quam ignorabas tu patres tui rz. Abrā cū qui primus pater fidei fuit. nō ignorauit chaldeā. sed in ea fuit natus t inde fuit eductus supra Gen. xj. capīlo. De herode nō ꝙte dicit. Regem quē constituēs sup te. quia nō fuit a deo constitut⁹ vltimo contra legem vniuersaliter quē ꝓhibet alienigenā constitui in regem vt supra Deu. xvij. capīlo. similiter de gente romana ꝙte dicit. Quam tu ignorabas t patres tui ratione ꝓdicta. Septimo qz ꝙ positum ex hoc quod dicit in hoc ca. Ꝺducet dñs sup te gentem de longinquo. cui⁹ linguā intelligere non possis Constat autem q hoc sane intelligi non potest de lingua chaldaica. intelligi vero potest de lingua romana. cuius gentis lingua. s. latina maxime dilatata lingua hebraica. vt ꝑ habēti notitiā aliquālē ꝓdictaꝝ linguaꝝ. Octavo pater ꝓpositū in recōciliatione qnā deus eis ꝓmittit seu pnunciat. j. xxx. ca. qō incipit. Cū eū venerint sup te omnes sermones isti rz. Pro quo sciendū q postq; ꝓposuit moyses in pñti ca. xxviij. maledictiones ꝓtentas. q. repte tempi secūdi iudeos cōtigerūt quas insinuauit esse interminabiles p aliquā absolutionē generalē cum pplo par dicta fuit statim supra. Sequēter subiūxit. xxix. ca. quedā exhortatoria gementia ad statum illi⁹ pplī. vt eos redderet attentos ad maledictiones t benedictiones sibi ꝓpositas in monte garisim t in monte hebal. vt dictū est precedenti ca. ibi. Vocauitq; moyses omnē israelem et dixit ad eos rz. vsq; ad finem ca. consequenter in ꝓdicto xxx. ca. pnunciat eis qualiter ab illa captiuitate erāt deo reconciliandi dr. Cum ergo sup te venient omnes sermones isti rz. s. ꝓlecta destructione ciuitatis t tēpli fecūdi t dispersione populi de quibus agit: vt dictū est. tunc reconciliandi er ab primo t principaliter p penitentiā de qua dicit. Et ducet⁹ penitudine cordis in vniuersis gentib⁹ t re uertisq; fuerit ad deū t obedierit ei⁹ imperijs rz. reducet te dñs de⁹ tu⁹ de captiuitate tua ac miserebit tui. qō manifeste ipleta i ihabet in deo. q. ducet⁹ penitudie cordis de infidelitate t obstinatiōe pristina t reuersus fuerit ad ꝙm t obedierit ei⁹ ꝑcepto. talio ei statim reducit a deo de captiuitate. t dr⁹ ei miserebit p ꝙm. t qz i tali reconciliatione seu redēptione nihil facit de statu localio. sicut i captiuitate babylonica. ad dict. Si ad cardinem celi fuerit dispsatꝰ. ide tūc retrahet te dñs de⁹ tu⁹. t assumet atz introducet i terrā quā possederūt patres tui. s. terram viuentiū. et assumet qualiter predicta penitudo cordis salutifera eis deum reconciliabit. Circumcidet dominus deus tuus cor tuum. s.

anferēdo a te duritiā cordis p quā doctrie ſalutaris nō
credidiſti. t cor ſeminis tui a te deſcendētis fm ſpīm. vt di
ligas dīm deū tuū in toto corde tuo rē. qt ꝺ eſt finis pce
pti vt poſſis viuere vita gē ſeu eterna. Promiſſiones ei
cōſolatorie in hoc loco poſite intelligende ſunt ſpūaliter
nō aūt vt ſīa p ſonat
eius rō eſt. nā ſi ſīaliter intelligerent. ſeq
rel q dauncq; hebre⁹
eſſet penitudine du
ctus ad deū t ei obe
diret q ſtatum a deo
fuiſſet aſſumptus et
reduct⁹ i terrā ꝓmiſ
ſionis ſicut antea poſ
ſidendā. qō eſt falſum
etiā fm eos nullo ei
nō ꝓcederēt q a tpe
deſtructionis templi
ſcōi viq; hodie nō fu
erit aliqs inter eos
vere penitēs. t ſīc cō
ſtat q nullus eox fu
it ſic reductus mō p
dicto ad ſīam intel
lecto. Relinquit igi
tur q hmōi vltime
cōſolationes intelli
gende ſunt ſpūaliter
mō ꝓdicto. ex quibus
oībus bñ arctis ſa
tis ptz q iudei ſpe
crātes primo captiui
tatis redēptionē per
meſſiam quē credūt
oēs illos ſimul fore
cōgregandos falſe et
inaniter ꝺ eſtimant
pīs ei captiuitas co
rū nullo mō eſt ter
minanda. niſi p pmiſſionē ſeu penitudinē vniuſcuiſq; ſingu
lox: vt iam dictū eſt.
qō manifeſte cōcor
dat catholice virati.

Capitulū.xxix.

Hec ſunt verba. Hic ꝓr ponit ꝓdictaq; bñdictionū
et maledictionū ſuſceptio. ſicut enī in ſuſceptōe le
gis in mōte ſynai ꝓfeſſi ſunt ſe eā ſuſcipere t ſeruare
ſic replicata lege q moyſes ſup toꝛdanē fluuiū et expoſitio
bñdictionib⁹ ſup obſeruātes. t maledictionib⁹ ſup trāſgreſ
ſores. ꝓfeſſi ſunt eā obſeruare ſub iſtis bñdictionib⁹ et ma
ledictionib⁹. Circa qō ſic ꝓgredit⁹ q; ꝓmo ponit hui⁹ ꝓfeſ
ſionis cā mouēs. ſcdo ꝓfectio ipa: ibi. Vos ſtatis hodie.
tercio trāſgreſſionis pena: ibi. Vos enī noſtis. Circa pri
mū ponit primo quaſi quidā ꝓlogus cum ōr. a Hec
ſunt verba federis. i. legis federantis inter deū t ꝑplm.

b Preter illud fedus rē. nō q ſit alia lex ab illa que fuit
data in mōte ſynai. ſꝫ q; ſunt in ꝺ libro aliq; addita ad iſtā
legis declarationē. t ꝓter bñdictiones et maledictiones
hīc expreſſas q modū additionis Et ꝓr expōnit triplex
cā ꝓfeſſionis fiende. Prima eſt bñficiū eductionis ꝺ egy
pto qō notat cū ōr. c Vos vidiſtis vniuerſa q fecit do
min⁹ cōra vobis in terra egypti. pcutiendo multipliciter
egyptios vt vos inde educeret. d Tentationes magnas
ſic eſt dīs temptādo ꝛAbraam: notā fecit aliis et ꝛobediētiā
ſic tociēs pcutiēs egyptios notā fecit aliis eox malitiam
t duritiā: t ſō plage ille tentationes dei poſſunt dici.

e Signa illa. de celo immiſſa: ſicut grādines: ignē et to
nitrua: vt hīc Exo. xx. c Portentaq; ingentia. data ꝺ ter
ra: ſicut in ſpersione cinerꝭ facte ſunt veſice turgentes tup
egyptios. vt legit Exo. ix. Et in pcuſſione pulueris terre
facti ſunt cinipes Exo. viij. f Et nō ꝺe. vo. dīs cor in
telligēs. qt poſt ꝺdicta ſigna frequēter ꝓra dīm murmu
rauerūt nec ei⁹ bñficia debito modo recognouerūt: ſecun
da cā eſt ſuſtentatio
in deſerto. que notat
cū ōr g Adduxit
vos. xl. annis p deſ
tū. in colūna ignis et
nubis dō ꝓducrū et
in deſcēſu manne vi
cū b Nō ſunt at
trita ve. veſtra. qz diu
rna virtute ſunt cō
ſeruata. i Panē
nō comeditis labo
re veſtro acquiſitum
ſed celitus datum
k Vinū et ſiceram
non bibiſtis. qz talia
nō legunt habuiſſe i
deſerto. ꝫ aquā ō pe
tra eduxerat.

l Ne ſcaretis qz ipe
eſt dīs. q in deſerto
ſic vobis ꝓuidit ſua
virtute et grā. Scien
dū eſt q aliq; victualia habuerunt p emptionē. vt dictū fuit
ſupra. ij. ca. ꝫ ꝺ fuit i
ceitu de deſerto qz
emerūt ab idumeis
et moabitis. quox ter
ra erat fructifera: p
cui⁹ ꝓuincia trāſierūt
filij iſrl tercia cā eſt
ꝓtectionis in confi
nio qō notat cuz ōr.

m Et venistis ad
hūc locū. qui erat in
ter deſertum et terrā
ꝓmiſſionis. deo de
ducēte vos t ꝓtegē
te: ſō ſubdit.

n Egreſſusq; eſt ſe
on rē. iſta expoſita ſunt Nume. xxj. ca. vbi plenius hec ha
bent et nunc inſert ꝑclusio cū dicit. Custodite ergo verba
pacti hui⁹ rē. t ſequit. o Vos ſtatis. Hic ꝓr ponit p
feſſionis forma q fuit ſub iuramēto. vt eſſet firma. t ꝓmo
cū pīnib⁹. cū dicit. o Vos ſtatis hodie cūcti cora dño
deo veſtro. vt ꝓfiteamini legē ei⁹ obſeruare ſub pena ma
ledictionū ſup ꝺdictaꝝ. t ꝓmio benedictionū: ideo ſubdi
tur. q Ne trāſeas in federe dñi dei tui ſicut ſeruus in
omagiū dñi ſui. q Et in ſureiurādo qō hodie dīs rē.
qz veritas diuina rone ſue firmitatis habet vim iuramen
ti de ipletione ꝓmiſſi. t ſimiliter obligatio ppli fuit ſub
oteſtatione iuramēti ſcdo fit cō futuris: cū dicit.

r Nec vobis ſolis ego hoc fedus ferio. qz filij naſcituri i
parentib⁹ obligabant. Vos enī noſtis. Hic ꝓr ponitur
trāſgreſſionis pena. q eſt duplex Prima eſt deſtructio cō
ſumēs. ſcda deriſio ſubſannās q ponit ibi. Dicet ſequens
generatio. Circa primū premittit ꝓbabilis timor trāſgreſſi
onis cū ōr. o Vos ci noſtis quo habitauerim⁹ in ter
ra egypti. in qua abundabat ydolatria. t ideo timendum
erat ne filij iſrl ex his que ibi viderāt inclinarent ad eam t
ſimiliter ex viſione ydolox illox gentiū p quas trāſiturant
ꝓhoc notat cum dicit. t quomodo tranſierim⁹ rē. ió ſubdi
tur. t Ne ſorte inter vos ſit vir aut mulier. declinās
ad ydolatriā ꝓter iſtu.

a Hec ſunt ꝛ. Ca. xxix.
ba federis qō ꝓcepit
dīs moyſi vt ferret
cū filijs iſrl in terra moab.
h ꝓter illud fedus qō cū eis
pepigit in oreb. Vocauit
q; moyſes oēm iſrl: t dixit
c ad eos. Vos vidiſtis vni
uerſa q fecit dīs cora vob
in terra egypti pharaone et
oib⁹ huis eius vniuerſeq;
d re illi⁹ tētationes magnas
e q; viderūt oculi tui, ſigna
f illa portētaq; ingēta. t nō
dedit vobis dīs cor: ſtelli
gēs et oculos videntes, t au
res q poſſint audire vſq; i
g ꝑſtē diē. Adduxit vos. xl.
b annis p deſertū. nō ſunt at
trita veſtimēta vra: nec cal
ciamēta pedū vox. vetu
i ſtate ꝓſumpta ſunt. Panē
h nō comeditis. vinū et ſice
i rā nō bibiſtis; vt ſcaretis
m qz ipe ē dīs de⁹ veſter. Et
n venistis ad hūc locū, egreſ
ſus eſt ſeon rex eſebō et og
rex baſan occurentes nob
ad pugnā, t peuſſim⁹ eos
et tulim⁹ trā eox: ac tradi
dim⁹ poſſidendā ruben et
gad et dimidie tribui ma
naſſe. Custodite ergo ꝛba
pacti hui⁹ t iplete ea vt in
telligatis vniuerſa que fa
o cit. Vos ſtatis hodie cū
cti cora dño deo vro: ptici
pes vri t trib⁹ ac maiores
natu atq; doctores oīs po
pulus iſrl liberi t vxores
vre t aduene q tecū moꝛāt
i caſtris. exceptis lignox ce
ſoꝛ⁹ i bis q ꝓportāt aqs
p vt trāſeas i federe dñi dei
q tui t in ſureiurādo qō ho
die dīs de⁹ tu⁹ pcutit te
cā. vt ſuſcitet te ſibi i ꝑplm,
t ipe ſit dīs de⁹ tu⁹, ſicut
locut⁹ eſt tibi t ſicut iura
uit ꝓr⁹ tuis abrāā yſaac
r t iacob. Nec vobis ſolis
ego hoc fedus ferio, t hec
iuramēta ꝓfirmo: ſ cūctis
s ꝓnib⁹ t abſentib⁹. Vos
enī noſtis quo habitaueri
m⁹ in terra egypti: t quo
trāſierim⁹ p mediū natio
nū q; trāſeuntes vidiſtis
abominationes et ſordes. i.
ydola eox lignū et lapidez
argentū et aux que colebāt
t Ne ſorte ſit inter vos vir

v Et sit inter vos radix germinans fel & amaritudinem .i. aliqđ corruptum q̄ ydolatriā q̄libet⁹ corrūpat alios q̄ suā iniquam gīa passionē. x Cūq; audierit v̄ba iuramēti hui⁹. Extūc nō peccabit q̄ ignorantiā. y Hūdicat sibi .i. ponitat sibi veniā. & sic p̄dicti⁹ transgrediat legē veniādo subdit.

z Et assumat ebria sitiendo. q̄ p̄t⁹ peccator ex ignorantia sitē ebri⁹ q̄ affectatōes ocōrū babitū victorum. & sic nō peccat ex certa malicia i q̄ delectat. sitē ebri⁹ sitiens i potu. Fm q̄ dr̄ Prouer. xj. Cui letant cuz malefecerit et exultent in rebus pessimis. In debrietate dī. Et augmētat sanata sitiētē. .i. addat super malitudinez p̄cōz p̄cedentiū. fient fametates sequit desiderū potus et idem redit. q̄ ex malitudine p̄cōz gīāntur habitus.

a Et dīo nō ignoscat ei in peccante ei ex infirmitate vel ex ignorantia ē aliq̄ rō miserationis diuine ḡ nō in peccante ex certa malicia.

b Sed tūc ḡnabit me furor ei⁹ & fumet. loquit̄ scriptura de deo fm modū hūanū. q̄ de ira hūi⁹ hominis multiz trahi egredinē fumus.

c Et sedeant super eū oīa maledicta. .i. sint sup eum longo tpe & nō transitorie vīz ad ꝓmationes. d Diceq; b ꝑ ponit dr̄sio subsannās. q̄ valde aggranat dois miseriaz. q̄ nō solū sustinet penā: ḡ etiā cum hoc omnē derisiones & ꝑs ex ira vīz ibi. e Abscondita a dño deo nō &. q̄ vapor exponit. vnde nō referēdo ad illud q̄ supra dicit. Quia dereliquerūt pactū dñi .i. legem a deo datā. q̄ q̄dez lex fuit abscondita gentib⁹ aliqz & revelata iudeis: fm q̄ dr̄ ps. cxlvj. Non fecit taliter &c. Et iudicia sua &c. ex Ro. iij. ca. Quid ḡ amplī⁹ iudeo ē: aut q̄ vtilitas circūcisionis &c. tum p omnē modū. Primū quidē q̄ credita sunt ei eloqa dei &c. & fm ḡ legis pōt q̄ ponit hoc dr̄ abscondita a dño deo nō ḡ manifesta sunt nob &c. vel etiā alio mō vt referat ad illud q̄ ꝓmittit vt inducerez sup eā oīa maledicta. q̄ talia sunt abscondita in p̄tia dei. vt manifeste ꝑgruo tpe inferant fm q̄ dr̄. j. c. xxxij. Nōne ḡ ꝑdita sunt apud me & signata in thesauris meis mea ē vindicta. & ego retribuā eis & ipe vt sic cū dr̄. Abscondita a dño &c. v̄ba sunt iudeoz. p q̄b⁹ suis in afflictōne maxia positoz: & sic solūt. Abscondita a dño .i. mala pene absc̄dita apud eū rōne sue p̄scientie.

f Que manifesta sunt nob &c. .i. p effectum impium in filiis sunt nob & filijs nr̄is. In heb. dr̄. Abscondita dño &c. & sic exponit ab hebreis. Puta absc̄dita dño .i. diuino iudicio reseruant. f Que manifesta sunt nob &c. .i. humano iudicio puniunt fm q̄ dr̄. j. Esdr. xvj. Nō videt ea que patēt: de⁹ aūt nouit cor. q. d. p legem p̄dictā p̄ceptoz nō p̄nt euadere pen̄. q̄ si sic p̄cm manifestaz ab hoib⁹ punit. si aūt occulta diuino iudicio q̄ est grauī⁹ relinquent.

In ca. xxix. vbi dr̄ in postil. Cumq; audierit verba iuramenti huius. Addito

Hoc q̄ dr̄. Et augmentet sanata sitiente vel sitienti: aliter vt exponendū & magī ꝓbonū ad p̄dicta. Et q̄ sciendū q̄ vbi in hoc ca. dicit. Iuramenta ut hic dr̄. Alia q̄ est idem q̄ maledictio iurationa seu exercitia: & referunt ad illa maledictōes q̄ debebant publicari in mōte hebal. vt ibi. ca. xxvij. vñ q̄ vi h. Et trāseat in fedele dñi dei nr̄i. refert ad illas b̄dictōes & maledictōes. q̄ fuerūt dicte p moysen c. xxviij. de q̄bus dr̄ in p̄ncip. h⁹ cap. Hec sunt v̄ba federis q̄ ꝑcepit dñs moysi. q̄ōt sequit. Et intuendū q̄ dicit dñs⁹ noster &c. referendū est ad illos iuramentū execrationum supradictū. q̄ōm legit in hac materia q̄ ppōs confirmasset iuramēto ob seruare legē: nisi solūmodo ꝑcto. .i. iuramēto execratorio. Item attendendum est q̄ ꝑdicta maledicto seu iuramentum execratorū fiendū in monte hebal respicit pcā occultata non aūt manifesta. vnde in prima maledictiōe q̄ è de p & principali mandato ꝑdicente ydolatriā de q̄ principaliter in hoc ca. agit sic dicit. Maledictus hō q̄ facit sculptile &c. Posteq; illud in abscondito. vbi manifeste ḡ maledictio respicit ydolatriā in abscondito ꝓmissā & q̄ratio. .i. ꝓmittens ydolatriā occulto intelligit nō numere ꝑdictā maledictōes. nec p ꝑnō iudicium dei qui de occultis iudicat. dicit. Ne forte inter vos sit vir aut mulier. cuius⁹ cor auersum è hodie. p q̄ denotat hoc esse occultū in corde in q̄ ꝓpositū ydolatrādi tenet. de q̄ dicit. Ne vadat & seruiat deo alienis vīz ali⁹ ap gentiū: & de tali ꝓle subdit. Ne sit inter vos radix germinās fel & amaritudinē. humana enī opa bñ radicem in corde. sicut enī ex radice arboris ꝓcedūt flores. folia & fructus. sic ex corde ꝓcedūt bona vel mala opa hūana: vnde Matth. xv. ca. De corde exeūt cogitatōes male &c. & q̄ bonos talem radicem postponit bonū nimium vt dicitur ex. & nō curat de bonō maledictione: ḡ cum ea audierit subiūgit benedicit: ideo sequit. Cūq; audierit v̄ba iuramenti huius benedicat sibi i corde suo dicēs. Pax erit mihi. & ambulabo in p̄ualitate cordis mei. .i. ꝓpter hoc nō timebam adimplere q̄ōm in corde ꝓpono: & sequitur. ut i ebr. Et augmentetur sanata sitiente: cui⁹ ꝓpositum est. nāz voluntas humana qui in abscondito habet ꝓpositum ydolatrandi. licet ē sanata in fine hoc ꝑficit in sua potentia faciendi. eo q̄ est dño suo ꝓ actuum: est tamen sitiens in fine ad implendum suum ꝓpositum etiā publice: & ideo ꝑficit &c. In ꝑualitate cordis mei ambulabo. statim subiungit. Et augmentetur sanata .i. voluntas mea que in se est de-

liberata ad hoc faciendū. Sitiente .i. vt cōsequat effectum desiderati .i. vt non ph in abscondito. ꝫ in publico ista impleant. vñ sequit. Deo nō ignoscat ei. ꝫ talia abscondita ꝙ cadunt sub maledictōe imrato ira ꝑdicta a deo punient. et ip̄ cōcludit. ¶Abscōdita talia vel inānia fuerūt abscōdita non sunt imputāda nob qz animo iudicō referunt ¶Manifesta aūt nobis et filijs nostris imputent. nisi fuerint punita. qz talia humano iudicō sunt punienda.

Capūm. xxx.

¶Cum ꝙ. Hic pōit penitus maledictionū ꝑdictarū mitigatio ꝙ quidē mitigatio ꝑ penitentiā ꝑ mittit. sed in ꝑtō pseuerantib⁹ denegat ibi. Si aūt auerserit cor tuum. Patma in duas. qa ꝑ penitentiā ꝑmittitur dei misericordia. secō tollit hominis excusatio ibi. ¶Mandatū hoc ꝛc. Circa primū dr. a Cuz ergo venerint super te. ꝑ effectū vnde benignitatis seu iustitie b Benedictōs. si legē seruaueris c Sine maledictōs si eā transgressus fueris. d Et ducā⁹ penitentiā in cordio. interno. e Et obedieris ei⁹ imperijs ꝑ opus exteriꝰ.

f In toto corde tuo .i. affectu.

g Et i tota alia ma. id est intellectu.

h Reducet te dominus de⁹ intra de captiuitate tua. ad libertatē t ꝓsperitatem pristinā. i Si ad cardines celi .i. ad extrema fre k Circūcidet dñs deꝰ tuus cor tuum. auferēdo malas cogitatiōes l Reuertet. ei dñorē. qz sicut lex⁹ fuerat i effectu in iustitie siue pte punitēdo. ita lex bit in effectu siue misericordie ubi bñfaciēdo in ¶Mādatū. Hic ꝑ tollitur hois excusatio. ne posset alijs dicere. Si scire dei voluntatē t ei⁹ mandata libēter adiplerē. b re-

¶Cum ergo venerint. xxx. super te oēs ꝓmones isti benedictio siue maledictio quā ꝓposui in conspectu tuo t ducē⁹ penitudine cordis tui in vniuersas gētib⁹ in quas dispserit te dominꝰ deꝰ tuꝰ t reuersus fueris ad cūctos obedieris ei⁹ imperijs sicut ego hodie ꝑcipio tibi cū filijs tuis in toto corde tuo t i tota anima tua, reducet te dñs deꝰ tuꝰ ꝙ captiuitate tua ac miserebit tui, t rursum congregabit te de cūctis populis in quos te ante dispersit. Si ad cardines celi fueris dissipatus inde te retrahet dñs deꝰ tuus t assumet atq; introducet in terrā quā possederunt patres tui, t obtinebis eam: t benedicens tibi maioris numeri te esse faciet ꝙ fuerunt patres tui. Circūcidet dñs deus tuus cor tuū t cor semiis tui: vt diligas dñm deū tuū ex toto corde tuo t in tota aia tua vt possis viuere. Oēs autem maledictōnes has cōuertet super inimicos tuos t eos qui oderunt te. persequent. Tu autē reuerteris t audies vocez domini dei tui: facies ꝙ vniuersa mandata que ego precipio tibi hodie: t abundare te faciet dñs deus tuꝰ in cūctis operibus manuū tuarū in sobole vteri tui: t i fructu iumēti tui: t in vbertate terre tue: t in rerū oim largitate ¶Reuertet enī dñs vt gaudeat sup te in oībus bonis sicut gauisus est in patribus tuis: si tamē audieris vocem dñi dei tui, t custodieris ꝑcepta eius et ceremonias que in hac lege cōscripta sūt: t reuertaris ad dominū deū tuū in toto corde

monet ꝙ ꝫ ꝙ dei mādatū nō est sup hoiem nec vltra. ꝫ iuꝫ t infra. ad ꝫdik. n Sis inqta te ē ꝓmo valde i ore tuo ad cōfitendū o Et in corde tuo. ad credendū. p Vt faciaꝫ illū. ꝙ effectū. ¶Alii exponit cū dr. In corde tuo. qz precepta decalogi sunt ꝗdaꝫ ꝑtuisōes ꝑtē principaliꝰ ꝗ sūt dilectio dei t ꝓximi. ¶Alia aūt ꝑcepta sūt ꝗdaꝫ conclusiones secundarie ducte ex ꝑdictis ꝑcipuis mediātib⁹ ꝑceptis decalogi vt dictū fuit supra. vj. c. t sic ꝑ ꝙ oia legis precepta sūt ꝗdāmō de dictamine iuris naturalis. t ꝙ ꝫ septa sūt alia mō in corde humano. Sm ꝙ dr Ro. ij. Cū gētes ꝗ legē nō hāt naturaliter ea ꝗ legis sūt faciūt. ostēdit op⁹ legis scriptū in cordib⁹ suis. t ꝫ est ꝙ dr hic. Iuxta ē ꝓmo valde in corde tuo. qz tibi scriptū est mō ꝑdicō t ꝙ ꝫ in ore tuo. qa ꝓbū ē cōceptꝰ mentis indicatiuū. vt faciaꝫ illū opꝰ ad impletiō. qz nō audito res legis ꝑfectas iustificabunt. sed factores Ro. ij. q Cōsidera ꝙ hodie ꝓposueri in cōspectu tuo vitā t bonū. si mādata dei obedieris r Ecōtrario mortē t malū si trāsgressus fueris. s Sin aūt. Hic cōsequit venia obstinatis denegat t ꝑ ista ex supradictis vsq; ibi. t Testes inuoco ec. i. āgelos t homines accipiēdo cōtinēs ꝙ contento. v Ipe est enī vita tua. non formaliter sed materialiter ꝫ effectiue.

Capūm. xxxj.

¶Hic incipit qarta ꝓpositio huius li. in q̄ inducit ppls ad perseuerantiā in lege i cōsūmatōe moysi per modū cuiusdā testamēti vbi sic ꝓcedit qz ꝑ ponit institutiōnem duc. Secō ex hortatio pleb. c. xxxij. tercio ꝛ̄matio legislatoris. vbi ꝫ nē. xxxij. ca. ibi. Locutusq; ē dñs ad moysen. Circa primū ꝑmittit nouū ducē in

stitutio. Scdo ultimū ꝑmittō ibi. Et ait dñs ad me. Pri
ma i duas q̄ ꝑ oēdit ultimōis necessitas. scdo instituit ba
bilitatē ibi. Vocauitq; moyses iosue. Necessitas ait istim
ōis fuit mors moysi imīnēs de ꝓpinq. Fuit ēm ncētū q
ei⁹ successor instituerēt ipso viuente: ne post mortē ei⁹ ar
gerer seditio ꝑ alteri
nus substitutōne. Qa
pplus ad malū erat
ꝓnus. t pplus aliq̄
ꝑte edt sine ductore
t hec cā tangit cum
dicitur a moyse.

b Non possum ul
tra ingredi. nō ꝓpter
corporalem impoten
tiā. cuz scripm sit. f.
xxxiij. Non caligna
uit oculus eius nec
dentes illi⁹ moti sūt
ꝙ ꝓpter sniam dñi ꝑ
mortē moysi ante i
gressum terre ꝓmis
sionis: t ē ḡ dr.
Preterim ei t do
min⁹ dixerit inhibēs
subdit. c Dñs ḡ
de⁹ tu⁹ transibit an
te te. q. d. Iz instituas
te mihi successorem
t ppli duces. dñs tñ
erit dux principalis.
d Cū ḡ tē. sūt faci
etis eis. eos totaliter
delendo. e Viri
liter agite et ꝓfortami
mini. f. de diuina de
ductōne t pcctōne
securi. f Nō ti
nec derelinqt te. do
nec totaliter ꝑeran
tur inimici tui.
g Vocauitq;. hic
ꝓfr ondit vocās in
stituit habilitans illū
eōs ꝙ se ingerunt ad
regimen ppli nō sūt
ad ꝫ apti. Vñ q dici
tur Hēb. v. nec q̄s sū
mit sibi honorē ḡ
q̄ vocat a deo tanq̄
aarō. h hūiles q̄ nō
veniunt ad ꝫ nisi in
ducti t vocati illi sūt
digni. t ꝫ notat i io
sue cū dr. Vocauit
q̄ Moyses iosue: t
subdit. b Cōfor
tare t esto robustus
ad sustinendū tanti
regimīs on⁹. ꝫ aute
dixit moyses. q. ꝑfo
sue ex humilitate sua
formidabat tantum
onus accipe. maxi
me q̄ moyses q̄ tā
talis t tanti⁹ onē po
pulī grauat⁹ peccā
uerat in aquis peradictōnis: vt dictum fuit Numeri. xx.
i Tu eam diuides so⁹. tanq̄ victor ceteros ꝓfecte. non
tamen tua virtute sed diuina: unde subdit.
k Et dñs q̄ tu. est vt. ipse erit te. victorias faciendo.

l Scripsit itaq; p̄ instituto⁹q; ducis. ꝫ ꝑ ponit infolu
tio plebis q̄ tur instituit⁹ nihil ꝓficeret. nisi plebs deo ꝓ
cipalit t duci securus obediret. q̄ dñs obita ꝙ leg⁹ mēoraz
ꝓmat: t iō subdit. l Scri. itaq; mo. te. hoc ad ꝓmuas
mēoiā. m Et tradi. cā facer. q̄ tenent cā intelligē t po
pulū vocat. n ꝑ
vij. āno. i. in q̄libet
septenario āno⁹ fcā
fcī āno remissionis.
qi tūc filij isr̄ liberi
a debit⁹ poterāt me
li⁹ ire ad templuz in
ritū t diligentiē audire
leges. o Filij
q̄z cop. ista ei obli
gatio se extēdebat
ad futuros sīl ad ꝑ
sentes. p Et ait
dñs. b ꝑ describit
duc⁹ instituti confir
matio: t hoc ꝙ dñs
q̄ est simplēr superi
or. t ꝙ describitur ꝓ
cta cōsummatio. scdo
scripsit legē ꝓ ternis
ibi: Postq̄ q. Circa
primum dr. p. Et
ait dñs ad moysen.
tanq̄ superior ad infe
riorē. q Ecce ꝓpe
sūt dies mortis tue. Voca iosue
mecū. o Et
state in tabernaculo
tu t ipse,

r Vt ꝑci. ei. confir
mando eū in officio
meo re ꝑhte. s Ap
parūt dñs ibi in colū
na nubis. vt ꝙ pñā
dei in signo visibili
iosue edt maioꝝ au
ctoritatis in ꝓspectu
ppli. t Et pplus
iste ꝓsurget. dñs futuro
rū ꝑcius ꝓnunciat
eā q̄s erat futurum
p̄ moyses moysi. nō
eū immediate: qz toto
tpe ipsi⁹ iosue filij isr
rael nō declinauerūt
ad ydolatriā: vt ha
bet iosue vltimo.

y Et absco. fa. me.
ꝑ afflictōnes cōis
non videam nec cla
mores audiam.
z Ita vt dicat in il
lo die. quia vexatio
dat intellectum.

a Nunc itaq; scri
bite vobis canticū
istud quod habetur

capitulo sequenti.
b Et me. tene. t ore decanent. vt sic nullus possit excu
sari quin ego ꝑ dixerim tumeras transgressiones et penas
sequentes: cetera patent ex dictis.

c Postq̃ ḡ. Hic ꝛr describitur legis scripte cõservatio. qz p nihilo scriberet nisi diligent custodiret ꝛ b est qõ dr Postq̃ ḡ scripsit moyses ꝛc.ꝛ subdit. d Precipit leuitis q portabant archã vocant aũt hic leuite nõ rõne officij sz rõne generis. qz erant de tribu leui. sz erant officio sacerdotes. e Tollite li. tũ ꝛ po. eũ in latere arche vocat aliũ hebrei q erant in latere eñ exterius super quandã tabulã i latere arche ꝓminentẽ. Aliꝫ aũt vocãt q erat inter ꝫ iuxta tabulas f Semper ꝛc. ex. 3 dñm. ꝛpz in Exo. ꝛ li. Numeror. g Novi eñ q p⁹ ꝛc. hoc aũt cognouit p spm ꝓphetice cetera patent.

In ca. xxxj. vbi dr in postil. Et hec cã tangit cũ dr. Si moyse nõ possum vltra ingredi ꝛc. Addi.

Hec qõ dr a moyse sz pot sũ vltra ingredi nec egredi. ppe ẽ intelligendus ꝓpter corpis ipotentiã rõne senectutis. qõ pz ex hoc quod statime premisit. Centum. xx. annoꝝ sum hodie. q. d. etas mea tam hoc non patit. q ego sum ductor vr Similiter ex b q sequitur. Nõ possum vltra ingredi ꝛ egredi. qõ denotat ipotẽtiam cũdi ad vnam ptem vel aliaz. Idẽ patet ex hoc qõ sequitur. Presertim cũ dño dixerit mihi. sz transibis ꝛc. si eñ solus hoc ꝓhibitio domini esset rõ sue impotentie. non diceretur presertim. quod denotat aliã rationem ꝰ p dicta. nec obstat quod allegat postil. de hoc quod dr infra vlti. ca. Non caligauit oculus eius ꝛc. quia hoc attribuendũ est alie cause. ꝙt ibidem dicetur. Si forte contra hoc dicatur. q exquo moyses erat ꝓhibitus a dño ne transiret iordanem: nõ debuisset impotentiã suaz ꝓ causa assignare ne ex hoc videret. q si non esz sic impotẽs trãsiret Ad hoc dicendũ q suam impotentiam eis ꝓposuit ad eorum consolationem ne crederent q de⁹ amouebat ab eis ductorem moysi in penam eorum. quasi diceret non debet eis contristari de absentia mea. quia tam sum impotẽs ad ducendum vos presertim ꝛc.

Capitulum. xxxij.

Audite celi que loquor. descripta institutione ducis Hic consequẽter describitur exhortatio plebis ad perseverantiam in lege ꝛ diuinis mandatis. ꝛ hoc per canticum ab eis memoriter tenendũ ꝛ decantandum in quo moyses premittit prohemium. secũdo exequitur ut dictum ibi. Date magnificentiam. tercio ponit epylogus ibi. venit ergo moyses. In prologo excitat attentionem populi ad dicenda. primo ex verbi firmitate cum dicitur.

a Audite celi ꝛc. ac si dicat. sicut celum ꝛ terra sũt res stabiles: sic mei sermones. sc̃do ex utilitate cum dr b Concrescat vt pluuia doctrina mea ꝛc. ꝛ dr Concrescat. i. pascere faciat opera virtutum d Doctrina mea. sicut ros ꝛ pluuia crescere faciunt terrenascẽtia. tercio ex auctoritate cũ dr d Quia nomen dñi invocabo. q. d. non loquor auctoritate mea sed diuina. e Date magnificentiã. Hic moyses exequit intentum ꝛ primo ostendit deum esse perfectissimus ꝛ optimũ sc̃do colendum ibi. Nunquid ꝛc. ꝛ tercio iudicium eius esse iustuz ibi. Dixit dominus. Circa primum exponit primo dei perfecta bonitas secundo per oppositum populi malignitas ibi. Peccauerunt. perfectionẽ autem diuine bonitatis ostendit ex sepẽ conditionibus. primo quia magn⁹ est in ꝓpria: qõ notatur cum dicitur. Date magnificentiam deo nostro. secũdo perfectus in factis ibi. Dei perfecta sunt opera. tercio verus in iudicijs ibi. Et omnes vie eius iudicia. quarto fidelis in promissis ibi. Deus fidelis. quinto sanctus in domo ibi. Et absq̃ vlla iniquitate. quia nulli iniuriatur. si deus vni gratiam ꝛ non alteri sed totuz facit sanctum ꝛ pluuia crescere faciunt terrenascẽtia. tercio ex auctoritate cũ dr d Quia nomen dñi invocabo. q. d. non loquor auctoritate mea sed diuina. e Date magnificentiã. Hic moyses exequit intentum ꝛ primo ostendit deum esse perfectissimus ꝛ optimũ sc̃do colendum ibi. Nunquid ꝛc. ꝛ tercio iudicium eius esse iustuz ibi. Dixit dominus. Circa primum exponit primo dei perfecta bonitas secundo per oppositum populi malignitas ibi. Peccauerunt. perfectionẽ autem diuine bonitatis ostendit ex sepẽ conditionibus. primo quia magn⁹ est in ꝓpria: qõ notatur cum dicitur. Date magnificentiam deo nostro. secũdo perfectus in factis ibi. Dei ꝓfecta sunt opera. tercio verus in iudicijs ibi. Et omnes vie eius iudicia. quarto fidelis in promissis ibi. Deus fidelis. quinto sanctus in domo ibi. Et absq̃ vlla iniquitate. quia nulli iniuriatur. si deus vni gratiam ꝛ non alteri sed totuz facit sanctum

tribus ei⁹ lacte ꝛ melle manante. Cumq̃ comederint ꝛ saturati crassiq̃ fuerint: cõuertent ad deos alienos ꝛ seruiẽt eis: detrahentq̃ mihi ꝛ irritũ facient pactũ meum. ꝓstq̃ inuenerint eum mala multa ꝛ afflictões: respõdebit ei canticũ istud ꝓ testimonio qõ nulla ỹlebit oblivio ex ore seminis tui. Scio eñ cogitatiões ei⁹ q facturus sit hodie antecq̃ introducã eũ in terrã quaz ei pollicitus sum. Scripsit ergo moyses canticũ: ꝛ docuit filios israel. Precepit iosue filio nun ꝛ ait Confortare ꝛ esto robustus Tu eñ introduces filios isrl i terrã quã pollicitus sum ꝛ ego ero tecũ ꝓstq̃ ergo scripsit moyses ẽba legis hui⁹ i volumie atq̃ ꝓpleuit. Precepit leuit: q portabãt archã federis dñi dicẽs Tollite librũ istũ ꝛ ponite eũ in latere arche federis dñi dei vestri: vt sit ibi cõtra te in testimoniũ. Ego eñ scio contentionẽ tuã: ꝛ ceruicẽ tuã durissimã. Adhuc viuẽte me ꝛ ingrediente vobiscũ semp cõtentiose egistis cõtra dñm q̃ntomagis cũ mortu⁹ fuero. Congregate ad me oẽs maiores natu ꝓ tribꝰ vias atq̃ doctores ꝛ loq̃r audiẽtibus eis ꝓmones istos: et inuocabo cõtra eos celũ et terrã. Noui eñ q p⁹ mortẽ meaz inique agetis ꝛ declinabitis cito de via quaz ꝓcepi vobis ꝛ occurrẽt vobis mala i extremo tpe qñ feceritis maluz in cõspectu dñi vt irritetis eum ꝓ opera manuũ vestrarum. Locutus est ergo moyses audiente vniuerso cetu isrl verba carminis hui⁹ ꝛ ad finẽ vsq̃ complenit. Ca. xxxij.

a Audite celi q loq̃r audiat terra verba oris
b mei. Concrescat vt pluuia
c doctrina mea: fluat vt ros eloq̃uz meũ. Quasi ymber super herbã ꝛ q̃si stille super
d gramina q: nomẽ dñi invoco
e cabo. Date magnificentiaz deo nr̃o: dei ꝓfecta sũt opa ꝛ oẽs vie eius iudicia. Deus fidelis ꝛ absq̃ vlla iniq̃
f tate: iustus ꝛ rect⁹ peccauerũt ei: ꝛ nõ filij eius in sordib⁹. Generatio prava atq̃
g ꝑuersa: beccine reddis domino ꝑle stulte ꝛ insipiẽs.
h Nũq̃d nõ ipe est ꝑ tu⁹ qui
i possedit te. ꝛ fecit ꝛ creauit

potentie. non diceretur presertim. quod denotat aliã rationem ꝰ p dicta. nec obstat quod allegat postil. de hoc quod dr infra vlti. ca. Non caligauit oculus eius ꝛc. quia hoc attribuendũ est alie cause. ꝙt ibidem dicetur. Si forte contra hoc dicatur. q exquo moyses erat ꝓhibitus a dño ne transiret iordanem: nõ debuisset impotentiã suaz ꝓ causa assignare ne ex hoc videret. q si non esz sic impotẽs trãsiret Ad hoc dicendũ q suam impotentiam eis ꝓposuit ad eorum consolationem ne crederent q de⁹ amouebat ab eis ductorem moysi in penam eorum. quasi diceret non debet eis contristari de absentia mea. quia tam sum impotẽs ad ducendum vos presertim ꝛc.

Capitulum. xxxij.

Audite celi que loquor. descripta institutione ducis Hic consequẽter describitur exhortatio plebis ad perseverantiam in lege ꝛ diuinis mandatis. ꝛ hoc per canticum ab eis memoriter tenendũ ꝛ decantandum in quo moyses premittit prohemium. secũdo exequitur ut dictum ibi. Date magnificentiam. tercio ponit epylogus ibi. venit ergo moyses. In prologo excitat attentionem

a Audite celi ꝛc. ac si dicat. sicut celum ꝛ terra sũt res stabiles: sic mei sermones. sc̃do ex utilitate cum dr b Concrescat vt pluuia doctrina mea ꝛc. ꝛ dr Concrescat. i. pascere faciat opera virtutum d Doctrina mea. sicut ros ꝛ pluuia crescere faciunt terrenascẽtia. tercio ex auctoritate cũ dr d Quia nomen dñi invocabo. q. d. non loquor auctoritate mea sed diuina. e Date magnificentiã. Hic moyses exequit intentum ꝛ primo ostendit deum esse perfectissimus ꝛ optimũ sc̃do colendum ibi. Nunquid ꝛc. ꝛ tercio iudicium eius esse iustuz ibi. Dixit dominus. Circa primum exponit primo dei perfecta bonitas secundo per oppositum populi malignitas ibi. Peccauerunt. perfectionẽ autem diuine bonitatis ostendit ex sepẽ conditionibus. primo quia magn⁹ est in ꝓpria: qõ notatur cum dicitur. Date magnificentiam deo nostro. secũdo perfectus in factis ibi. Dei ꝓfecta sunt opera. tercio verus in iudicijs ibi. Et omnes vie eius iudicia. quarto fidelis in promissis ibi. Deus fidelis. quinto sanctus in domo ibi. Et absq̃ vlla iniquitate. quia nulli iniuriatur. si deus vni gratiam ꝛ non alteri sed totuz facit sanctum

ere licet aliter aliquando iudicetur ab homine. Matth. xx. An oculus tuus nequã est. quia ego bonus sum. Sexto iustus in premijs reddendis ibi. Justus. septimo rectus in penis inferendis ibi. Et rectus.

f Peccauerunt. Hic per oppositum ostendit populi malignitas cum dr. Peccauerũt ei in sordibus. sc̃z ydolatrie

g Et non filij eius. quia ex hoc qui primo filij dei erant ꝓ gratiam. facti fuerunt filij perditionis per culpam.

b Generatio prava. per corruptionem affectus.

i Atq̃ peruersa. per corruptionem intellectus.

k Beccine reddis dño. i. malum ꝓ bono. l Populo stulte. credens velle quod non est.

m Et insipiens. non cognoscens vtilitatem vbi est.

n Nunquid. Hic consequenter ostenditur deum esse colendum et ex septem beneficijs. Primus est primatie creationis quod notatur cum dicitur. Nunquid non ipse est pater tuus colendus ꝛ venerandus. q. d. sic. o Et creauit te. in educatione de nihilo. p Fecit. in distinctionis primordio. q Possedit. conservationis auxilio quod si ignoras.

r Memento ꝛc.p mīa cogitatões reducēdo generatiões ad primā creatōē. s Interroga.vt discas q̄ aliox narratiōē.scīen bñficiū est gratuit electiōis q̄ elegit popm tm̄ ꝓ aliox: ꝙm ad ꝺ dī. t Q̄ divi.al. genes. scz in ꝓfusione lingua.p.q̄ hoc divisse sūt gentes t diffuse per mundum.

v Constituit ter. pploz. q̄ distinct ꝑ fm.lxx.linguas.

x Juxta nu.ſ. ſtra ꝺ.q̄ ingressi sūt egyptū cū iacob q̄ fuerūt septuaginta. vbi ꝺr Gen.xl vj.vbi dicit. Ipsa gle dom⁹ Jacob q̄ egresse ſt egyptū fuere.lxx.et fm hoc ſſ.lxx popli ꝺ ſtituit fm diversas linguas ſeu idiomata. Trāslatio.lxx.ḥz tanta nūerū filiorū dei q̄ aliq̄ intelligunt angelos.ita q̄ fm eos tot saluabūtur homes q̄ remanserūt angeli boni.vt sit hoies ḥt sunt angeli stantes t cadentes: vt dicit aliq̄s. t fm ꝺ dī ꝺ. Constituit terminos popu.ſ.ꝺterminat numerum electorum.

y Pars ꝰ dñi po. ei⁹.q̄ pplo israel fuit a deo ſpāliter dedicat⁹.tercīo bñficium ē ſep anio ab errore idolatrie.ꝑ caldeox vñ abſtulit abraam vt dī Gen.xj. t ꝙm ad hoc dī.

5 Inue.cū in t.ꝺ. t.primata dei cultus.

a In lo. ḥor. quia ebalūt colebāt ignē tanq̄ deū q̄ ēt hor rendū.ſcīo ab errore egyptiorū a q̄ revocauit eos in patrē legē: t ꝙm ad ꝺ dī. b Et vaste soli.eo q̄ in solitudine ſpnā data ē lex quarnā bñficiū est reducto ad terrā ꝓmissionis: t q̄tū ad ꝺ dī. c Circūdaxīt eū.ſ.ꝙ deserta vsq̄ ad terre ꝓmissionis ingressum.

d Et docuit.ꝙ moyses ꝺdo Deu tronomiū. ꝙm bñficium ē pēne.precīōs t q̄tū ad ꝺ dī. e Et cu.q̄ſi.pu.ocu. sui.ut alios ptes corpis pupilla oculi ꝺligēt̄ime custo dit.t sic filij ſrē ꝑ cetes pplm habuerit bñficiū dine pecūnie.ſexti bñficiū ē ſalubris edūctiōis de egypto.t q̄tū ad hoc dī. f Sic ad.ꝑdo.ꝛc.q̄ ꝙ multa fig t mirabilia est data.puocauit eos de⁹ ad egrediēdū de egypto. g Expan.alas suas ꝛc.q̄s aq̄la vult ꝑ ſferre pullos suos de loco ad locū.portat eos sup humeros suos q̄ nō timet a ꝙ fugiat ꝙm ab inferiori.ne emittāt sagitte. t tō ponit pulloꝝ sup hūeros: vt ꝑ ipsa recipiat sagittas q̄ pulli pertiāt sic angel⁹ ꝙnā dei repellendo posuit se int̄ castra filioꝝ isrl t egyptios sup mare rubꝝ: vt dī Exo.xiij.ca.ne sagitte et spicula egyptioꝝ ledēret irſm ſeptimū bñficiū fuit ſolēnis introductiōis in terrā ꝓmissionis t ꝙm ad hoc dicitur.

h Constituit eū ꝛc.q̄ terra ꝓmissionis alios ē aliox terr̄ in circuitu exīāb⁹. i Di ſa.mei de pe.i.de tra petrea. q̄ in terra ꝓmissionis in montib⁹ petrosis sunt arbores in ḥbus mellificāt apes. k Olei q̄ de saxo durissimo.q̄ ibi etiā in locis saxosis sant olive de quox fructu fit oleū. ſliter exponit q̄ in vasis lapideis mel t oleū reseruāt.

l Butyr de armēto ꝛc.t subdit. m Filioꝝ basan.q̄ terra og regis basan ē valde pascuāl t aptā aliāb⁹ nutrīdis: vt dī Nūe.xxxij.

n Et hircoꝝ.ſ.pinguedine q̄ vocant hedi.

o Cū medulla tritici.i.cū panib⁹ facteis de farina tritici delicatissima t a cortice exteriori purgata.

p Incrassat⁹.Hic ꝑhibet ꝺ oppositā populū a dei cultura recessurū cū dr Incrassat⁹ ē dilect⁹. Lpopul⁹ israel ꝑ a deo dilect⁹ repler⁹ ē eib⁹ bonis in tra ꝓmissionis. et loquit̄ scriptura de futuro ꝙ modū preteriti.ꝓpter certitudinē ꝓphetie.

q Et recalci. a deo recedendo. r Incrassat⁹ est delicijs.

s Impinguatus. divitijs. t Dūxat⁹.honorib⁹.i. excellentijs.t q̄ ista ſt frequenter occasio dimittendi deū.t mercēdi se ad ydolatrie cultū.ideo subditur t Dereliq̄t deū ꝛc. ydolatria ꝺt aliq̄s ꝛpendit demonibus in aliq̄ effigie apparentib⁹:t ꝙtus ad ꝺ dī. v Immolat. ꝺmo. aliq̄s corpib⁹ celestib⁹: t ꝙtus ad ꝺ subdit. x Dijs q̄s ignorabant.q̄ patres eox vt moyses t aaron ꝓhibuerūt adorare celi militiā.aliq̄s ydolis būana arte adinuentis:t ꝙtus ad ꝺ dī. Nouj recētiq̄ venerūt ꝛc.t subdit. y Vidit dñs.ḥ ꝑhr oñ dīt divinū iudicium ex iustā pientiā ꝓphm ꝓdictū. Circa q̄ ꝑ ponit ꝓmissionis mā.ſcīo ꝓlatiōis circūst. Et dixi vbi nā ſt.tercio promissio formaliter. Nōne ḥ ꝓdicta sant. Circa primum ꝑ eis ꝓminat dñs subtractōez sui auxiliij.cū dī. z Misericordiā ſs. meā.nō aſpiciēdo ad eox afflictōez. a Q̄nāo cessa ꝑ mensa ē.qz deputatōez affect⁹. b Et infideles filij. ꝓpt deputatiōez intellect⁹.ſcīo ꝓminat eis subtractōez recipe cru vilis populi.t ꝙtus ad ꝺ dī. c Ipsi me.puo. colēdo vilem creaturā. d Et ego ꝓuo.eos ꝛc.supponendo eis vilē gentē.tercio ꝓminat eis afflictōes supplicij.t ꝑ a creaturis nō vincūb⁹ cū dī. e Ignis succensus est.i.pena eis ꝓpata. q̄ nole ignis in sacra scriptura intelligit ostia pena.vel dīm q̄ ista ꝓminatio respicit futurū iudicū. aſ q̄ ꝓcedet ignis terram ꝺbrēo. f Et sagittas meas cō. in eos.sagitte dicunt hic vocant pene ab eo subito emisse ad modum sagittaꝝ.ſcīo a volantib⁹. t ꝑ a volantib⁹ cui dicitur. Deuorabūt eos anes.ſcīo a ſerjs aialiū⁹ ibi. Dēteo desiluꝝ ꝛc.tercio a repullulans ibi.

plebo in eis Consummenk fame ⁊ vuoztabũt eos aues morsu amarissimo. Bẽtes bestiaꝝ inittaru in eos. cuz furoze trabentũ sup terraz

nenuz aspidum insanabile.

r Nonne hec cõdita sũt apũd me: ⁊ signata in thezauris meis. Mea est vltio et ego retribuam eis in tempe: vt labatur pes eoꝝ. Iuxta est dies perditõnis ⁊ adest festinant tempa. Judica

s bit dominꝰ populũ suũ: ⁊ i

v seruis suis miserebitur Videbit q infirmata sit manꝰ

x ⁊ clausi ꝗz defecerẽt residui

y qz ꝓsumpti sunt. Et dicent

a vbi sunt dij eoꝝ in quibus

b habebant fiduciã Be quorũ victimis cõedebant adi pesꝫ bibebant vinum liba

c minũ. Surgãt et opitulent vobis ⁊ in necessitate vos

d ptegãt. Videte q ego sim solus ⁊ non sit alius deus

e preter me. Ego occidam et

f ego viuere faciã: percutiam

b ⁊ ego sanabo: ⁊ nõ est q de

i manu mea possit eruẽ: Leuabo ad celũ manũ meã: et

k dicã viuo ego in eternũ. Si acuero vt fulgur gladiũ meuz: ⁊ arripuerit iudiciũ ma

a atq; serpentũ. Fons vasta

b bit eos gladiꝰ ⁊ intꝰ pauoꝝ

c iuuenẽ sil ac ꝙginẽ lactantẽ

d cũ homie sene. Et dixit: vbiꝝ sũt. Cessare faciã et bol

bus memoriã eoꝝ. Sed p

e pter irã inimicoꝝ distuli ne forte supbirent hostes eoꝝ ⁊ dicerent. Manꝰ nr̃a excel

sa ⁊ nõ dñs fecit hec omnia

f Gens absq; ꝓsilio est: ⁊ si

b ne prudentia: vtinã sapẽt ⁊

k intelligerẽt ac nouissima p

i uiderẽt Quo psequebatur

m vnus mille: ⁊ duo fugarẽt.

n r. multa Nõne iõ quia dñs

o sit illos Nõ enim est deꝰ nr̃

p vt dij eoꝝ: ⁊ inimici nr̃i sũt

q iudices. De vinea sodomo

rũ vinũ eoꝝ: ⁊ de suburba

nis gomorre Uua eoꝝ vua

fellis ⁊ botrus amarissimꝰ

Fel draconũ vinũ eoꝝ ⁊ ve

nenum aspidum insanabile.

r Nonne hec cõdita sũt apũd me: ⁊ signata in thezaurijs meis. Mea est vltio et ego retribuam eis in tempe: vt labatur pes eoꝝ. Iuxta est dies perditõnis ⁊ adest festinant tempa. Judica

s bit dominꝰ populũ suũ: ⁊ i

v seruis suis miserebitur Videbit q infirmata sit manꝰ

x ⁊ clausi ꝗz defecerẽt residui

y qz ꝓsumpti sunt. Et dicent

a vbi sunt dij eoꝝ in quibus

b habebant fiduciã Be quorũ victimis cõedebant adipes bibebant vinum liba

c minũ. Surgãt et opitulent vobis ⁊ in necessitate vos

d ptegãt. Videte q ego sim solus ⁊ non sit alius deus

e preter me. Ego occidam et

f ego viuere faciã: percutiam

b ⁊ ego sanabo: ⁊ nõ est q de

i manu mea possit eruẽ: Leuabo ad celũ manũ meã: et

k dicã viuo ego in eternũ. Si acuero vt fulgur gladiũ meuz: ⁊ arripuerit iudiciũ ma

ꝗ Cum furore trabentũ sup terrã. qz reptilia incedunt sup terrã trabẽdo costas. ḡnce ab homib⁹. cũ dr̃. a Fortis vastabit eos gladiꝰ. Laduersarioꝝ. b Et intꝰ pauor: ꝓpter ignẽdẽ periculũ. c Juuenẽ sil ⁊ virginẽ cẽ. ḡnce ad oẽm etatẽ ⁊ sexũ. d Et expi. B ꝑr ponit vindictã. ⁊ ꝓ punitã vindicta cuz dr̃. Et expi. i. ꝓsumpti eos delere totaliter ita q nõ remaneret eoꝝ mẽoria ⁊ subdit mr ordinẽdo cã que ꝙcupiebat. vna ẽ ne hostes subderẽt ipsũ do mini sine facinum diuine vindicte: qđ notat cum dicitur.

e Ne forte supbirent ⁊c. ⁊ nota q loquit B scptura ḋ deo ad modus homis q aliqđ ꝙponit statim facere ⁊ postea mutat. cuj mi talio mutando nõ sit in deo ꝫ solũmodo in suo effectu scdo cã vindicte pene est. vt dicatur populo israel tẽ pus penitẽte. ⁊ bẽ qđ dr̃. f Deo absq; cõsilio est. nõ pec cãndo malũ.

g Et sine prudẽtia in ꝫ eligendo bonũ b Bonã sapient ꝑterita. i Et intelligerent presentia.

k ḡce nouissima ꝓ uiderẽt. i. futura. qz ꝑteritoꝝ mẽoriaz ⁊ pntiaz intelligẽtia bꝫ bõ vitã ad ꝙuidẽdum de futuris.

l Quo psequebat vnꝰ. de aduersarijs

m Mille. de iudeis. n Nõne iõ q. d. debẽrẽt manifeste cognoscere. q ḃ nõ est ex viribꝰ sue fortitudie aduersariorꝝ. ꝫ ex vindicta diuine iustitie. ⁊ quia aliqñ possꝰ ḡrere ḡre deꝰ ita punit pctã ppũ isr̃l. cũ dij alia rũ gentiũ non puniãt pctã suoꝝ cultoꝝ. iõ ad ḃ rñdet cuz dr̃. o Nõ est enim bo nr̃ vt dij eoꝝ. qz est deꝰ ver⁹ ⁊ potẽs ⁊ volẽs exercere iustitiã sui. ⁊ nõ. cũ sine dij falsi. ⁊ da deꝰ executoꝝ iustitie aliqñ facit ꝙ malos bonos siꝫ ⁊ ꝙ demones. iõ subdit. p Et inimici vri sũt iudices. qz bonꝰ se lo suũ vindicare suppossuit iudeos ꝑ chaldeos tpe nabuch. ⁊ postea romanos tpe tyti ⁊ vaspasiani. ⁊ iudicabãt eos ꝓ voluntate sua ad mortẽ ⁊ exilij ⁊ ad alias penas. but⁹ aniẽ vindicte subdit cã q̃ fuit iudeoꝝ culpa q̃ notat cũ dicitur.

q De vinea sodomoꝝ. in q̃ ostdit grauitas peccati ipsoꝝ. in ḃ q sodomis cõgat. Et nota q peccatus ꝓ est in corde ꝙ ꝓximus. scdo interiori machinatõe ad opꝰ ꝑtrandũ. tercio. qñ ꝓcedit in exteriorẽ actũ. primũ vocat ḃ vinea. scdm vua ⁊ tercũ vinũ. r Nõne ḃ cõdita. posita cã dilatõis ad tpa. b ꝑr describit forma ipletõis eo q nõ fuerunt vsi tpe sibi dato ad penitentiã. ⁊ ꝓ describit eoꝝ punitio. scdo aduersariorꝝ destructio ibi. Videte q ego sim solus. ⁊ tercia primũ ponit certitudo punitõis cũ dr̃ r Nõne ḃ addita sũt apũd me ⁊c. q. d. ꝫ differlerim punire pctã ppũ mei qua si ꝫfata. non th est ira. qz sũt firmit reciera ⁊ obstinata apũd me ad puniendũ suo tpe. scdo subdit accelerato ipso cuz dr̃. Iuxta est dies ꝑditõis tercio seuerissa afflictõis cũ dr̃.

o Judicabit dñs ꝓpũm suũ. ferendo pctã eoꝝ ⁊ Et sertanõ suis miserebit. qz in qualibet captiuitate iudeorũ ostendit aliqñ. vt cũ eis exerceret suã misericordiam. vñ circa finem mũdi puerterent ad fidẽ xpi. v Videbit q infirmata sit manꝰ. loquit de captiõe iudeoꝝ ad modũ cautele debẽtis. in cui⁹ murꝫ exercitib⁹ ponunt aliq̃ viri fortes ad defensionẽ. ⁊ illi ꝓ defectũ ꝓpter lassitudinẽ ⁊ ꝙuz ad hoc dr̃. v Videbit q infirmata sit manꝰ. scz bellantiũ. faciendo deficiũt illi q̃ sũt inclusi in fortalicijs interioribꝰ: ⁊ ꝙuz ad hoc dr̃. x Et clausi ꝗz defecerũt. ⁊ ꝓ ꝑ alij ꝓsumũt iõ dr̃. Et residui cõsumpti sũt. y Et dicent. i. aduersarij eoꝝ eos subsannantes ⁊ deridentes ad augmẽtatõẽs pene.

a Ubi sunt dij eorũ. q. d. nõ poterũt eos defendere: sicut rapsaces loquebat. iij. Reg. xviij. vñ alter vt sint ibi alijqñ imstoꝝ de ppl'o israel. sic Hieremias ⁊ plures alij iusti fuerunt tpe captiuitatis babylonice: q̃ videntes populi miserias dicebãt eaz euenisse ꝓter ydolatrie culpaz: ⁊ dicebant. vbi sũt dij eoꝝ ⁊c. ⁊ hoc magis ꝓsonat lre sequtũ cũ dr̃. b De q. vic. cõe. adipes. B erat modus in sacrificijs ydolatrẽtium q adipes a sacerdotibꝰ comedebant ⁊ vina libamina bibebant. qđ ꝓhibitũ erat in sacrificijs dñi. vt dr̃ Leui. in pluribus locis c Sur. ⁊ opi. vobis. q. d. nõ ꝓsit. vt manifeste videtis d Videte. B denunciat aduersarioꝝ destructiõ ad cõsolatõẽ iudeoꝝ. B eñ modus fuit ꝙphetarũ vt postq̃ denunciauerãt mala futura populo israel ꝓter sua peccata. in fine ad eiꝰ cõsolatõẽ denũciabant vastatõẽs aduersariorꝝ. sicut ꝑz in Esa. Hiere. ⁊ plurib⁹ aliis. e Ego occidam. ⁊ hoc rõnabiliter q̃ ij infideles eẽt executores diuine iustitie. punitõe eoꝝ q̃ deũ colebant de pctis suis. nõ hoc nõ faciebant ex amore vel obedientia ad deũ ꝫ cupiditate nocẽdi vel ex alijq̃ alia mala voluntate. sicut ꝺ demonico ex mala voluntate ⁊ puerſa exequũtur diuinã iustitiã. qz dño voluntatiꝰ malis demonũ ⁊ boim vtit ad ꝑfectũ suũ: ⁊ iõ mali boies diuinã iustitiã exeqñtes merentꝰ a deo puniri. ꝙf qđ ꝙphetarum iudeoꝝ finaliꝫ denũciabãt destrui ⁊ vastari. ⁊ eodẽ mõ ḃ facit morseo. ⁊ ꝓ ostdit vnitas veri dei cũ dr̃ d Videte q ego sim solus. qz alij dij nõ bñt potestatẽ mouendi.

e Ego occidam ⁊c. malefacientes. f Et ego vi. ſa. bene agẽtes.

g Percutiam ⁊c. cũ me ad iracundiã, ꝓuocauerint.

b Et ego fa. cũ per pñam reuersi fuerint. ꝫ sic non erit de aduersarijs vestris. quos ego destruã simpliciter. vñ subdit.

i Je. ad ce. ima. me. modus est iurãdi ad affirmationẽ eius quod sequit.

k Uiuo ego inter. i. sicut verũ est q̃ vita mea est immutabilis ita faciam vindictas de aduersarijs vestris. ideo sequitur a Si acu. vt fulgur gladium meum. ⁊ accipitur hic ſ ꝓ quia.

b Heel. vstio. ho. melo. hostes eñ oñi dicunt hic hostes filioꝝ israel. q; is punicionis filios iſrl ecñt execratoꝛes diuine iusticie. hoc tñ faciebāt ex mala voluntate t querula intentione intendētes diuinū cultū q̄ apud eos erat destruere. t ō pñr dicunt hostes dñi: de⁹ tñ p̄ dispotentiā suā t sa
pientia: vnt malis
uenb⁹ t volūtatibus
bonꝝ ad sāā gloriaz
vt supradictum est.
c Inebriabo sagi.
meas. i. penas volū
tate mea imissas. et
si ḡrat quō inebria-
bunt: subditur.
d De cru. ac. et de
capti. nudati. t. mo
dus erat antiquitus q̄
captiui vxcedantur
nudati/capindi ad
maioꝛē eoꝝ pfusio-
nem t victorie dede
rationez. t q; de⁹ sic
punit aduersarios
filioꝝ iſrl. ō ꝛcludi-
tur. e Laudate
gen. po. ei⁹. i. pplin
iſrl q̄ dī spālis pplis
dei. f Ultio fam.
ser. mee. i. iudicoꝝ q̄
ei seruiebāt in cultu
latrie. t accepit ō to-
tū p gen fm vnā re-
gulam exponēdi sa
crā scripturā. dicit. n.
in pplo israel essent
multi mali. nī cū il-
lis erāt etiam multi
boni. t frequēter cū
malis interficiebant. t captiui vxcedebant: sic p̄z de rhobia
t vxmicle cū socijs suis. t de victoria talū loquit hic scri
ptura. g Et pro. erit ter. po. sui. q; post captiuitatem ba
bylonicā fuerūt indei reducti ad terā sūā. t hīc fuit exal
tā q̄ longo tpe mansērat ōsi deserta. h Venit g̃ moy.
ses. Hic ponit epylogꝰ respectu cantici pdicti. in q̄ pōsē
dātur ipsi⁹ publicatio cū dī. Locutus est dñs oīa verba
cantici hui⁹ in auribꝰ ppli. scdo implēto eiꝰ in ordīe eoꝝ
ad memoꝛiter retinendā t opē adimplendā cū dī. Ponat
te corda vra. ꝛc. t p̄z ifra. i Locutusq; est dñs. b describit
tur p̄sūmatio legislatoꝛis moysi. t p̄ eius mortē a dño pdici
tur. scdo pplo a moyse bñdicit ca. xxxiij. tercio moꝛit t se-
pelitur ca. xxxiiij. Circa primū dī moysi. k Ascende in
montē istū abarim in montē nebo. abarim ē nomē mon
tis magni: et nebo cuiusdā ḡnis supemanentis in illo. vñ me
lius videri poterat terra pmissionis. l Et vide terram
chanaan. hoc dī ad ei⁹ pspatōez: vt quaz nō poterat ingredi
posset tn inuideri. m Et moꝛere in monte. q; hoc diffini
tū est apud me. n Jungetur pplis tuis. in lymbo sanc
oꝝ patrū. o Sicut mortu⁹ est aaron frater tuus. i. ita
suauit t quieuit: de cui⁹ morte dictū fuit Nū. xx. t subditur
ei ḡre ambo mortui sunt ante ingressum terre pmissionis
eius. p Unia pauari. estis ꝑa me. de q̄ puaricatōe
dictum fuit Numeri. xx. ca.

In ca. xxxij. vbi dī in postil. Hic p̄r describit exhorta
tio plebis ꝛc. Addimus. j.

De carmē mosaicū nō exhoꝛtatoriū seu ꝛminato-
riū: q̄ mere ḡphetic⁹: in ipso eñ nō ponunt aliqua
ꝛba ꝛminatoria vel ꝓditōnalia: vt dicēdo. Si hoc
fecerit⁹ vel nō fecerit⁹: ꝛsequet vobis hoc vel illud: vt ꝛ.
ca. xvij. vbi ꝓcdit non solū ḡphetice q̄ etiā ꝛminatorie: vt
ex ipso mō loquēdi ibidem p̄z sic in ꝛ ca. ḡphetice nūmō
denunciabant ea q̄ nātura erāt circa statū iſrl ꝑpli. in bis
que ad diuinū cultum vidēbant ꝓtinere. t ꝛ ꝓdicendo certa
ꝓ tā magna coꝛ futura ꝗbus deꝰ illā pplm a sua spāli fa
miliaritate salicem ꝓ maioꝛi pte abiecturꝰ erat. primebat. ꝛ.
ad precionez mosaice ꝓphetie. vt moyses q̄ legislatoꝛ fuerat
ve. test. t tamq̄ ꝓcipalis dei ministeꝛ pplm illū adducit ad
diuinū cultū ꝓban
do ꝓdicendo certa
ꝓ tā magna coꝛ futura ꝗbus deꝰ illā pplm a sua spāli fa
miliaritate salicem ꝓ maioꝛi pte abiecturꝰ erat. primebat. ꝛ.
ad precionez mosaice ꝓphetie. vt moyses q̄ legislatoꝛ fuerat
ve. test. t tamq̄ ꝓcipalis dei ministeꝛ pplm illū adducit ad
diuinū cultū ꝓban
dō ꝓdicendo vltima
q̄ lex ꝓ ipsius da
ta deueniret. q̄ō qui
dem vltimū erat vt
pplo illo suto pene
a dei peculiari fami
liaritate ꝓ maioꝛi p
te exclusō. alīq̄ paꝛ
te eoꝝ cū gentilibus i
cultū diuinū aduna
retur. q̄ō fuit imple-
tū sub xpo: t sic vl-
timū in mosaica do
ctrina ꝓmīū ꝓmitti-
tur cū exordio pu-
blicatōnis legis xpi
in q̄ gentiū vocatio
in populū ri ꝓ apo-
stolos fuit inchoata
vñ t hoc carmē tan-
q̄ notandissimū de-
strictissime ꝓmenda
mur a pplo remoueri.
de q̄ dicit in pceden
ti capitu. Hec inq̄
scribite vobis cantī
cū istud. t docete filios israel. vt memoꝛ
ter teneant: t ore de-
cantēt: t sit mihi can
mē istud ꝓ testimo-
nio inter filios israel.

Ponat te corda vra. ꝛc. t p̄z ifra. i Locutusq; est dñs. b describit
tur p̄sūmatio legislatoꝛis moysi. t p̄ eius mortē a dño pdici
tur. scdo pplo a moyse bñdicit ca. xxxiij. tercio moꝛit t se-
pelitur ca. xxxiiij. Circa primū dī moysi. k Ascende in
montē istū abarim in montē nebo. abarim ē nomē mon
tis magni: et nebo cuiusdā ḡnis supemanentis in illo. vñ me
lius videri poterat terra pmissionis. l Et vide terram
chanaan. hoc dī ad ei⁹ pspatōez: vt quaz nō poterat ingredi
posset tn inuideri. m Et moꝛere in monte. q; hoc diffini
tū est apud me. n Jungetur pplis tuis. in lymbo sanc
oꝝ patrū. o Sicut mortu⁹ est aaron frater tuus. i. ita
suauit t quieuit: de cui⁹ morte dictū fuit Nū. xx. t subditur
ei ḡre ambo mortui sunt ante ingressum terre pmissionis
eius. p Unia pauari. estis ꝑa me. de q̄ puaricatōe
dictum fuit Numeri. xx. ca.

In ca. xxxij. vbi dī in postil. Hic p̄r describit exhorta
tio plebis ꝛc. Addimus. j.

De carmē mosaicū nō exhoꝛtatoriū seu ꝛminato-
riū: q̄ mere ḡphetic⁹: in ipso eñ nō ponunt aliqua
ꝛba ꝛminatoria vel ꝓditōnalia: vt dicēdo. Si hoc
fecerit⁹ vel nō fecerit⁹: ꝛsequet vobis hoc vel illud: vt ꝛ.
ca. xvij. vbi ꝓcdit non solū ḡphetice q̄ etiā ꝛminatorie: vt
ex ipso mō loquēdi ibidem p̄z sic in ꝛ ca. ḡphetice nūmō
denunciabant ea q̄ nātura erāt circa statū iſrl ꝑpli. in bis
que ad diuinū cultum vidēbant ꝓtinere. t ꝛ ꝓdicendo certa
ꝓ tā magna coꝛ futura ꝗbus deꝰ illā pplm a sua spāli fa
miliaritate salicem ꝓ maioꝛi pte abiecturꝰ erat. primebat. ꝛ.
ad precionez mosaice ꝓphetie. vt moyses q̄ legislatoꝛ fuerat
ve. test. t tamq̄ ꝓcipalis dei ministeꝛ pplm illū adducit ad
diuinū cultū ꝓban
dō ꝓdicendo vltima
q̄ lex ꝓ ipsius da
ta deueniret. q̄ō qui
dem vltimū erat vt
pplo illo suto pene
a dei peculiari fami
liaritate ꝓ maioꝛi p
te exclusō. alīq̄ paꝛ
te eoꝝ cū gentilibus i
cultū diuinū aduna
retur. q̄ō fuit imple-
tū sub xpo: t sic vl-
timū in mosaica do
ctrina ꝓmīū ꝓmitti-
tur cū exordio pu-
blicatōnis legis xpi
in q̄ gentiū vocatio
in populū ri ꝓ apo-
stolos fuit inchoata
vñ t hoc carmē tan-
q̄ notandissimū de-
strictissime ꝓmenda
mur a pplo remoueri.
de q̄ dicit in pceden
ti capitu. Hec inq̄
scribite vobis cantī
cū istud. t docete filios israel. vt memoꝛ
ter teneant: t ore de-
cantēt: t sit mihi can
mē istud ꝓ testimo-
nio inter filios israel.

mus mea. Reddam vltio-
nē hostib⁹ meis: t his qui
odēt me retribuā Inebria
bo sagittas meas sanguie⁹
t gladi⁹ me⁹ deuorabit car
nes De cruore occisoꝝ t ō
captiuitate nudati inimico
rū capitis. Laudate gētes
pplm ei⁹. q; sanguinez suoꝝ
vlciscet. Et vindictā
retribuet in hostes eoꝝ: et
ꝓpicia⁹ erit tre ppli sui. Ve
nit g̃ moyses locut⁹ ē oīa
ꝛba cantici hui⁹ in auribꝰ
ppli: ipe. t iosue filius nun
Compleuitq; oēs ꝛmones
istos loq̄ns ad vniuersum
israel: t dixit ad eos. Ponite corda vra in oia ꝛba q̄
ego testificoꝛ vobis hodie
vt mādetis ea filijs vr̄is cu-
stodire. t facē: t implē vni-
uersa q̄ scripta sūt i volumi-
ne legis hui⁹: q; ſ incassuꝝ ꝓ
cepta sūt vob: ſ vt singuli i
eis viuerēt: q̄ facietis lōgo
pseueret⁹ tpe in tra ad quā
tordane trāsmisso igredimi
ni possidēdā Locutusq; ē dñs
ad moysen i eadē die dicēs
Ascēde i mōtē istū abarim
i mōtē nebo q̄ ē i tra moab
ꝙ ē iericho: t vide trā chā-
naā quā ego tradā filijs is-
rael obnūbilaz t morere in
mōte. Quē ascendēs iūge
ris ppls tuis sic mortu⁹ ē
aaron frat⁹ tu⁹ in mōte hoꝛ t
appositꝰ ppls suis q; pua
ricati estis ꝙ me i medio fi-
lioꝝ iſrl ad aqs ꝛdictiōis
cades deserti syn t nō sanc
tificastis me int filios israel
Contra videbis terrazi: et
nō ingredieris in eā: quaz
ego dabo filijs israel.

q̄ quidē ꝓphetica denūciatio ꝓponit absq; alīq̄ pdūone: vt
pz intuenti sicut in dictis ꝓphaz sepe ꝓuenit. q; ꝓphe alī
q̄ denūciāt futura. q̄ sunt in diuina ꝓscia. q̄ infallibilit
est. t sic ꝓtenta in hoc ca. sunt mere ꝓphica. nō aūt exhoꝛta
toria nec minatoria. illa ꝛo q̄ superiꝰ in ꝓdicto cap. xxviij.
dicunt q̄ ad hāc materiā ꝓtinēt ꝛminatorie seu ꝓmissorie
t etiā pditōnaliter intelligēda sunt. q̄ꝛ sonāt. t ꝛ. greec cō
tingentia humanoꝝ actuū. quaz nō tollit diuina ꝓscia sed
ꝓdeterminat. q̄ꝛ in. j. ꝓte. q. xxij. ar. ult. coꝛpe qōnis t etiā in re-
sponsione ad vltimū argumentū dicit enī ꝓphetice intel-
liguntur: vt dictū est. J rein q; hic dī. Audite celi t auriꝝ pel
pe terra. ꝛc. intelligendū est ꝙ modū anteā ꝛsuetū: nam sta-
tim supra aū hmōi carmina ꝓpositōez dī. Et invocabo ꝙ
eos celū t terram: vbi in hebreo bī. Et testificabo ꝛra eos
celū t terrā. qualiter aūt celū t terra intelligant esse testes
habet ex glo. ordinaria. q̄ vbi dī celū: intelligitur celestes.
t vbi terram terrestres. t sic vocant hic in testes angeli be
ati qui celestes sunt. similiter q; hoc q̄ dī ibi. Et terā. inuo-
cant animas sanctoꝝ patrū. Que nondū erant in celo. vn-
de q̄ ea q̄ ꝓmittit in hoc ca. ꝓpulso ꝓtingerent creatu-
re celestes t terrestres testificarent cultuꝰ t veritatem diu-
tinā in abiectiōez hui⁹ ꝑpli ꝓ demerita coꝝ. vñ Eſa. j.
cui⁹ ꝛpe ea q̄ hic ꝓnosticant ad executiōez ꝓcedere incipit
hmōi ab hmōi mosaica attestatōne sua ꝓphetica incepit
dī. Audite celi t auriba⁹ poꝛe terra. vbi glo. Sicut ꝓpl⁹ is-
raelꝰ ꝓ moysen dictuꝝ fuit. Audite celi t loq̄r. t audiat tra
ꝛba oris mei. sic post ꝓuaricatōez ppli eos vocat in testi-
monū vt oīa cognoscāt deū t virorem suoꝝ mandatoꝝ
ad tractandum ꝛtatū. vt in glo. vñ aduertenti vtriq; ca-
sus istud t primū. Ysaie satis ꝓz q̄ ea q̄ in hoc ca. ꝓnostica
tur: in illo ca. Eſa. denunciari nō tamē ꝓcedentia ad executi
onē. dī enī ibi. Filios enutriui t exaltaui ipsi aūt spreuerūt
me. ꝛc. et hic dī. Deum q̄ te genuit derelinqsti. et oblitus es

ōñi creatorꝭ ſtḋ. ⁊ multa ſimilia. Ité circa iſta ꝯ hic tradū
tur de deo. ſ. cū dr. Dei pfecta ſunt opa ⁊c. ꝯ vera ſūt ꝑ
poſtil. exponunt. vtrū in eis aliq ſunt attendēda ꝯ ad
ꝓpoſitū ꝓpie ꝑtīnāt. ꝛ̄dndendū q̄ qr deus ꝑ̄ſenſerat
patrib⁹ multa bona ſe datur⁹ hūjs. vt ꝑs Deū. xij. cap. ⁊ in
ſpluribus alijs ca. ſeqn. in quoꝝ executōe magnalia fece
rat cū eis in egypto ⁊ in mari ⁊c. ſimilit ⁊ legē eis dederat
tanq̄ ꝑpto peculiari. vt Exo. xx. ca. Ideirco qr moyſes in
hoc loco detectōēz eoꝝ ꝓhibere ⁊ teſtificari intēdebat. ne
forte q̄ ꝑſumeret deo attribuere aliquā imꝑfectōēz ſaltez
in opibus ſuis cū populū imꝑfectū accepiſſet. vel legē im
pfectā dediſſet ⁊ hmōi iō in exordio ſue atteſtatōnis dicit.
Date magnificentiā deo nr̄o. q. d. Et iſtis ꝯ dicturus ſum
nihil imperfectōis deo eſt attribuendū: ne ei⁹ opibus. q̄a
dei pfecta ſunt opa. Similit iſta ꝯ ſequūt ne q̄s debeat re
putare contrariari diuine miſe ait. Et omēs vie ei⁹ iudicia.
Circa q̄s attendendū eſt. q̄ vie ōñi q̄bus regit vniuerſum
fm pī. ſunt miā ⁊ veritas. i. iuſticia. Sed in quibuſdā eſſe
ctib⁹ diuine gubernatōis magis relucet miſcōia ꝯ iuſticia
ꝑ̄ put ꝑs de viro dei q̄s de⁹ morīi ōñdit. ē. Exo. xxxiij. Et ḃ
eſt ꝓpiue cū de⁹ ꝓcedit ꝓcendo ⁊ miſerādo. ſicut i peccato
rinali: de quo ibi agit. In quibuſdā ꝙ diuinio effectibus
magis relucet iuſticia ꝯ miſcōia. ſicut cū punit ꝑā. preſ
tim illa q̄ cōtra diuinū honorē publice cōmittunt. de qui
bus in hoc ca. ſpāliter agit. oñendo qualit rata fuerūt a
populo cōmiſſa. ⁊ a deo rōe ſue iuſticie erāt puniēda. in q̄
bus mādicio diuinio diuia fidelitas abſq̄ vlla iniq̄tate de
mōſtrat. ex hoc q̄ nullum malū remanet impunitū ⁊ hoc
dicit. Deus fidelis ⁊ abſq̄ vlla iniq̄tate. ſilr ⁊ ei⁹ iuſticie re
ctitudo oñdit. inquantū punitōnes procedēs a ſua iuſti
cia fm quā iuſtus dr recte cōtūdēt peccatōs. q̄ p delinq̄n
tes fuerūt cōmiſſa. prout in hoc ca. patebit ⁊ de hoc dicit.
Iuſtus ⁊ rectus ⁊c. In eo. ca. xxxij. vbi dr in poſtil. Se
cūdo ꝑmittit eis ſtibecatōēz reſpectu vilis ꝑſōn. Addi. ij.

In hijs duobus verſib⁹. ſ. Ipſi ꝓuocauerunt me ⁊c.
Et ego ꝓuocabo eos ⁊c. notabilit ⁊ ꝓprie oñdun
tur rectitudo iuſticie diuine in iudeoꝝ punitōe. Sed q̄ō
ſciendū q̄ iudei principalit receſſerūt a dei obedīcia i du
ob⁹. Duo. ſ. mō colēdo ydola. vt ꝓcipue ꝑs in biſto. ⁊ i. iij.
⁊ iiij. Reg. ⁊ in alijs locis de q̄ dr. Ipi me ꝓuocauerūt
in eo q̄ nō erat de⁹. ſ. in ydolo q̄ nō eſt de⁹. recipiendo il
lud tanq̄ deū. Scdo peccauerūt principalit cōtra deū nō
ydola colendo. ſ. deū irritādo per vanas ⁊ inſanas doctrinas
a phariſeis malicioſe cōfictas: q̄bus mādata dei irri
tauerunt. iuxta illud Mat. xv. c. Irritū feciſtis mandatuz
dei ꝓpter traditōes veſtras. de q̄ dicit. Et irritauerūt in va
nitatibus ſuis. Glo. inflimeario. In ſuperſtitionib⁹ eoꝝ. que
quidē ſuperſtitiones ꝓprie ꝑtinent ad doctrinā phariſaicaz
q̄ preceptā dei ſic falſe ⁊ vane exponebant vt intentio dei ꝑ
cipicinus irritaret ꝓpter eoꝝ falſas traditōes. vt ꝛ̄ſo eis oñ
dit circa preceptū de parentū honoratōe in ꝑdicto ca. Et
qua quidē falliſſima doctrina ꝛ̄ſm deū reū eſſe mortis in
dicauerunt dicētes Jo. xix. ca. Nos legē habem⁹ ⁊ fm le
gē debz mori. ꝓpter q̄ duo peccata ꝓnoſticat eis duplicē pe
nā ꝑdicto peccato conſidentē. Pro q̄ cū peccō fm q̄ co
luerunt nō deū. p deo. de⁹ pumit eos confidēter aſſume
do nō populū. ſ. populū gentilē i populū iudeo ꝛ̄probā
tis de quo dicit. Et ego ꝓuocabo eos in eo q̄ nō eſt popu
lus. vñ glo. ſup hoc vbo. Sicut irritauerūt me. multitudi
nē falſoꝝ deoꝝ colēdo. ⁊ me ꝛ̄probando. ſic irritabo eos
mutuando gentū aſſumendo. ⁊ illos ꝛ̄probando. q̄dem glo. in dictis apoſtoli manifeſte fundat qui hanc au
ctoritatē ad ꝓpoſitū allegans ad Ro. x. ca. ſic dicit. Moyſes dicit. Ego ad emulatōem vos adducā nō in gentē
inſipiētē ⁊c. Pro ſecūdo vero ꝑā ꝓ q̄ nō colendo de
os alienos q̄ ſuperſtitionib⁹ vanis deū irritādo atq̄ blaſphe
mādo ā deo vero receſſerūt. ꝓnoſticauit eos forē puniendos p gentē ſtultā. ſ. paganoꝝ. quā de⁹ non aſſumit ſibi in
populū. q̄ hz tanq̄ gentē vanā ⁊ ſtultā. que nō ḡes. ſ. paga
na irritat eos cū quotidie iudei ſub eoꝝ dñio habitātes
maxime affligunt ⁊ irritant de quo dicit. Et in gente ſtul
ta irritabo illos. Et ſic notandū. q̄ in hoc loco ſtatus iu
dee⁹ a xpo recedentiū hodiernus ꝓprie ꝓnoſticat qui q̄
dez ſtatus eſt maxime fuiſſe. q̄ tū antea maxime fuerat li
ber. cū ſolꝰ deo cui ſuere regnare eſt. ante hmōi pcā ſubde
bant. de q̄ dr. ſ. co. ca. Dño ſolus dux eius fuit ⁊c. De hoc
quoq̄ ſtatu fuit eoꝝ hodierno pauloante dixerat. Et cō
ſiderabo nouiſſima eoꝝ. i. ſtatū eoꝝ tpe legis xpi. q̄ quidem tēpus ꝓphete nouiſſimū vocāt. vñ Eſa. ij. Erit i no
uiſſimis diebus ⁊c. In eo. ca. vbi dr in poſtil. Jō con
cludūt. Laudate gētes populū ei⁹ ⁊c.

Addatio. iij.

In expoſatōne b⁹ verſus. ſ. Laudate gēteoꝝ. q̄ue ē
concluſio finalis totius hui⁹ cantici videt poſtilla
tor manifeſte a veritate deuiare. exponit em ꝑdictū
vſum q̄ ſolus inter ceteros verſus hui⁹ cantici cōſolatōēz
ſonat ḃ reuerſione iudeoꝝ a captiuitate babylonica. q̄ ē
manifeſte ꝛ̄ apoſtolū ad Ro. xv. ca. q̄ allegat hūc text. ad ꝓ
bandū vocatōēz gentiū. ibi cū inter alias auctoritates ſa
cre ſcripture. q̄s ad hoc allegat iſtuz verſum inducit ſic di
cēs. ⁊ iterū dicit. Letamini gentes cū plebe ei⁹. vbi notan
dū q̄ in hoc loco vbi tranſlatio nr̄a hz. Laudate gētes po
pulū ei⁹. hebraica veritas hz. Exultate ſeu letamī gētes cū
plebe ei⁹. Idem cū verbū olim ponit hic ⁊ i pſal. vbi dr.
Exultate deo adiutori noſtro. ſimilit ⁊ in alio pſal. vbi dr.
Exultate iuſti in dño. ⁊ ſic veritas hebraica cōcordat cum
allegatōne apoſtoli ⁊ ꝓ ꝑdicta auctoritas ad iſtam in
tellīgēda eſt de vocatōne gentiū. Expoſitio aūt poſtil. que
eſt ipſius Ha. ſa. manifeſte eſt inconſona ſre: cum rōne ſa
dicta. tum quia vt iſta manifeſte ſonat in hoc cantico ꝓci
pualiter intendit prenoſticare reprobationem iudeoꝝ. ꝓ
pter eorum maxima peccata in hoc capitulo aſſignata. vt
dictum eſt. tum quia a captiuitate babylonica ꝓncipali
ter fuerunt reducti ex meritis patrum. ⁊ etiam ex compū
ctione ſeu confeſſione eorum. prout ſatis clare habetur ſu
pra Jerem. xxxj. vbi de illa captiuitate ⁊ determino eius
plene agitur vt ibi fuit expoſitum. In hoc autem capitu
lo nihil ponitur pertinens ad penitentiaz ſeu confeſſionē
iudeoꝝ: nec ad merita patrū. vñ ille verſus nullo mō eſt aſ
ſignandus ad reductōēm. ſ. vere ⁊ ꝓprie applicandus eſt
prout allegatur ab apoſtolo quem ſequit̄ glo. noſtra ad
aſſumptionem gentilium in populū dei. de quo dixerat
Ego ꝓuocabo eos in eo qui non eſt populus. Hō autē
continuationis huius verſus ad precedentia declaratur
per dicta apoſtoli ad Romanos vndecimo vbi dicit. Ce
citas ex ꝑte cōtigit in iſrael. donec plenitudo gentium in
traret. ⁊ iō poſtq̄ moyſes declarauit i toto ca. ꝑtū cecitatē
q̄ i iſrael cōtigerat. ſtatū cōcludit introductiōēz gentiū in ꝑ
dictū finalit dicēs. Exultate ſeu letamī gētes cū plebe ei⁹: ⁊ eſt
ſenſus. O vos gentes exultate cū plebe ei⁹ cum q̄ eſtis aſ
ſumpti in populū dei. q̄ ꝑdicta cecitas iudeoꝝ in veſtrū
ꝓmodū vſa ē. ſ. q̄ in ꝑmissa eccia q̄s gētes fuerūt aſſum
ꝓte in populū dei. multe afflictiones ⁊ ſanguis effuſiones
cōtigerūt in ſeruis dei. i. martyrib⁹ ⁊ ſcīs: iō ſdit. Quia
ſanguinē ſeruoꝝ ſuoꝝ vlciſcet. q̄s q̄des Fnos noīat ſine ḃ
q̄ denotent a gētilib⁹ vel iſraelitis. q̄ tum indiſtincte ab
vtroq̄ populo. ſ. gentili ⁊ iudaico fuit di. ſ. diſcipuli xpi af
fligeb antē cruciab ā. ꝑ̄ q̄ in hac vocatōe eccie dei fu
it fundata ⁊ dilatata: iō finalit ſdit. Propuſ⁹ erit ire po
puli ſui. i. miſer⁹ erit eccie ſcīoꝝ. ꝓpter in glo. Eccia em gē
tiū de cui⁹ aſſumptōne ḃ agit in ſola miſcōia dei fundat.
nam fm apoſtolū ad Ro. xv. Dico em xpm miniſtrū fuiſ
ſe circūcīſionis ꝓpter veritatē ⁊c. gentes aūt ſup miſcōia.
vñ ḃ eſt vera ⁊ catholica expō. fm quā ꝑcedentia in ḃ can
tico ſunt exponēda. ⁊ cū pauloante dr. Reddā vltōes hoſti
bus meis ⁊c. nō eſt intelligendū de chaldeis: ⁊ de phari
ſeis ⁊ ſimilibus odientibus xpm. Et ſimiliter dcm ē de
alijs ſimilibus in hoc ca. ꝑtentis.

Replica.

In capi. xxxij. vbi poſtil. optime exponit cantictz
moyſi. Audite celi ⁊c. Burg. ponit longam digreſ
ſionem: ſ primū cōtra poſtilla. dicit carmen illud

mosaicū nō esse exhortatorū nec ꝑminatoriū: ꝫ mere ꝓ
phenicū. ꝫ burg. ꝺ sepe allegat glo. ordinarīa in ꝓposito hꝫ
cā ꝑa se. ait ois glo. Hec ꝟba moysi ꝫ nō sunt sibi accipi-
enda. q; sm beatū Augtm deo largiore ingenio explicat ꝑfidi-
a. ꝓ allegoriā sciām instruit eccliam. t ad mor. ꝓducit ho
nostatē ꝓ tropologicā. Gernāda est ꝺ in historia veritas: in
allegoria mysteriū. in tropologica discipline vtilitas. ex. j.
addit glo. Locut⁹ ē moyses ꝟba carminis h⁹ vt ꝺ deū or
laudat. oge nō ꝺdicat. q; nō est spēosa laus in ore pctōis
e. j. circa illū versum. Ego occidā. glo. ꝺic. ¶Nullo admo
nente est: huic ꝑsonat mgr hystoriarū in expōne h⁹ carmis
dicēs ipm esse montanū. Burgē. igit trōnabiliter notat
postil. sic exponēnte: t mirū vñ veniat ꝫ singularitas bur
gen. vt dicas in ꝫ carmine nullū verbū exhortatoriū vel
ꝑminatoriū ꝑseri. cū moyses ad exprobrādū admonen-
dum t exhortandū fecit ad se vocari seniores ꝺ tribꝰ. vt ꝺ in
ipa introductoria carmis. scio inqt ceruicē tuā durissimaꝫ
esse ꝙ ꝑtemoste egritis pena dimittē me vinētē. quātomagis
ea mortꝰ fuero. ex. j. Locut⁹ est ꝺ moyses ꝟba carminis
h⁹ tē. vñ ꝑs ꝙ ipa ipsa introducit ꝫ carmē tanq; exhortato
riū tē. cum ꝺ dñs stat ꝙ in multē sit ꝓbenciū. eadem etiam
ē introductio est ꝑminatoria cū ꝺ. Occurrēt vob mala
in extremo tpe tē. cū ꝺ dñs stat ꝙ ꝑminatio sit ꝓbetica. ne-
scio ꝺ mouit burg. vt tanta digressione se restringeret ad
locutiones ꝓbencū solū. nisi q; forte voluit aliqd hic cōtra
postil. ¶nullo ꝺ ad hoc nō sit magni ponderis. et certe ꝓ
dicto hui⁹ ca. t primi ca. Esa. quā burg. ꝓ ꝑfirmatione sue in
tentionis adducit. est ꝫ cū. e. ꝓ intentione postil. Cōsiderā
et cū diligēter modos loqndi hic t ibi clare videbit. ꝙ sti
lus est poeticus. s. comedicus et tragedic⁹ nā ꝓbando vros
deos exprobrat vicia ꝑminat pena. exhortat ad ꝑsam. ꝓ
mittendo venia t ꝓpter raro tamꝑ ecclam ꝓphiam reperi.
quūs dēat exprobrationis materiā tē. In eodem carmi
ne cū postil. exponit illū versum. Ego ꝓuocabo eos in eo
ꝺ nō est ꝓplus. t in gentē stultā irritabo eos. de oppōne
iudeoꝝ a paganis: vt sit ipsis iudei celestiū nō deus ꝙ vo
cat⁹ de⁹ stultū populū deū ignorantē ꝓuit in deis. subiecti
do eos paganoꝝ oppōnib⁹. Burg. nō stando ꝑmixe in
tulit rōnabili t literali expōne. exponit ꝓuocatōes ꝺ electi
one nō populi. ꝙ ēcclis ꝑgregādo ex eis eccias iudeis re
probatis t irritatōes in gentē stultā exponit de ꝑminone
iudeoꝝ a paganis. ꝫ burg. expō essi posset ꝙ mystica ex-
positione saltuerī. ḟalsa tñ esse nō pōt. nisi valde erronē.
Extranea est em sua electōes ppli gentilis dicere iudeoꝝ ꝙ
uocatōes qt ex iudeis t gentib⁹ est a principio collecta ec-
clesia diua electōne in charitate: nō ꝓuocatōne. t in fine ſ
et ex eisdem t iudeoꝝ reliquio vnū ouile. t vn⁹ pastor sūt
ꝓuocatōne. qz ꝓuocatio ꝫ sonat in penā: non in ꝺam. vt
igit ꝓuocatio t irritatio ad vnū effectū gemere. t sic ad idē
gemere nō ppla t stulta ppla. nam t glo. interlineat ꝺ ad
vtrūq; gemere. qz deū verū ignorans fuit gentilitas etiam
stulta. t ꝙ ꝑa nō ppla ꝫ ꝑuersa ad ꝛpm sacra ē dei popu-
lus t sapiēs ppla. nec igit irritatio ꝓuocatio ē. qz illū po-
pulū aliqn nō ꝑdm t stultum ꝓuit iudeis incredulis t
ipsos iudeos alios ꝑdidit sapiencie seruituti. vt sic maior ser
uitat minori. qui declarat apls ad Ro. ix. qnē eius allegat
burg. ꝫ nō ad suā intentōnē: vrs. Si em irritatio in gentē
stultā ꝺ afflictio iudeoꝝ a gentib⁹. qui Burg. vult. dicit
vtiq; ꝛpm esse gentē stultā. qō in eccia tollēdi nō debz
a iudeo baptizato. In eodem carmine cui postil. illum
versum. Laudate gentes ꝑplm eius tē. exponit de ꝑsolu
tione iudeoꝝ in redem captiuitatis babylonice. Burg. ꝺic
cum manifeste a veritate deuiare. asserens eē illā expōnē
ꝑa apostolū ad Ro. xv. ꝙ vt burg. dicit illū versum. Ad-
ducit de vocatione gentiū ad fidē tē. hic dico ꝙ si ita est vt
burg. allegat nō obstaret ḟn gratularis reductio captiuita
tis babylonice ad ſam etiam exponat de humani gener⁹
generali redemptōne. hoc em sepe fit in sacra scriptura. q;
transitur de parte ad totum t econtrario vt patet in regulis
fidei. quas ponit beatus Aug. iij. de doctrina christiana
t est regula ḟta. ꝫ nō apparet ꝙ apls hūc versū assumat
ad intentōnē burg. nam scribēs romanis distinguit in lo-
co allegato inter vocationē iudeoꝝ t gentiū: dicens in ysa
ꝛpm vocasse iudeos ex debito quodā ad ꝑfirmandū ꝓmis
siones patrū. genteꝫ autē sup misericordia sine talī sua ꝓmis
sione. horum igit vtroq; ad deū bonorandum: t ad hoc in-
ducit tria testimonia sacre scripture ꝙ
rum scām sumpsit
ex hoc loco. Hūc cā
tinuare genteꝫ t su
deorum ad laudandū
deū nō obviat expo
sitōni postil. nec va-
let qō burg. scōs adducit ꝙ vicē hic ꝓnosticat reprobatio
iudeoꝝ ꝓpter eoꝝ malicia petā. in hoc ca. assignat principale
ydolatria. ꝓ cā reprobationis t delectationis eoꝝ: cum dicit.
Provocauerūt eū in deo alienio tē. q; peccāt t segnātur
ꝙ ydolatria tpe vocatōnis gentiū in iudeis locū nō habu-
it: vt burg. sepe testat in hoc suo corruptorio. spālit supra
Ieul. xxvj. ibicens igit iudeoꝝ de ꝙ in hoc cap. fuit p ca-
ptiuitatem babylonicā. igit ꝫ Nolano ꝙ pcindit: t ad eam
dem. ꝓut postil. vult. nec valet ꝙ vberius burg. ꝓ sua in-
tentōne adducit. dicens ꝙ reductio captiuitatis babylonis
ce fuit ex merito patrū. t ꝓfessione capitoꝝ. t in hoc ca.
nihil talis ponit. nam sepe dictū est ꝙ argumentū ex au-
ctoritate negativa nō valet: ꝫ sapit erroꝛ hvldef. t hastita
rum. nam si valeret posset⁹ t nos arguere ꝓ ira sua t glo.
allegorica expōnem. Decimo ꝫ iudeoꝝ t gentiū vocatio
est ꝓpter iudeoꝝ ꝑfidiā. qz ꝛpm negauerūt: ꝫ nihil talium
hꝫ in ysa nisi de ydolatria q; locū ꝓmie habuit: vt dictū est
ꝫ manifestū est verūq; argumentū nō valere cum exposi-
tione igit verā postil. atonis expōnem t glo. ordina. nō ob
jicio. qz stant simul ꝛpm regulas ticonij supra allegatas. q;
nio burg. se ad id astringat: t in odio postil. atonis pmā
obijciat sine rōne vt patuit ex dictis.

Capitulum. xxxij.

Hec est ḃdictio. Hic ꝓpr ponit benedictio moysi.
sup populū sicut t iacob ꝑtriarcha ḃdicit filios sit
os imminēte morte sua. vt Gen. xlix. ca. In hoc
ꝫ benedictione ꝑmittit ꝑfectio. scōs subdit exordio ibi. vi-
uat ruben. tercio ponit ꝓclusio ibi. Non est alⁱ. Circa ꝑ
mū ꝑmittit titulus cū ꝺ. a Hec est ḃdictio. t subdit
ḃdictionis cā. q; fuit ꝓpter legis ꝛceptio. t ꝫ notat cū
ꝺ. b De syna venit. qz ibi dedit legem: vt hꝫ Exod. xx.
c Et de seyr ort⁹ ē nob tē. dicit heb. q; obs ꝓ legem obtu
lit idumeis. q; habitabāt in monte seyr. t ysmaelitē. q; ha-
bitabāt circa montē pharā: ꝫ ibi noluerūt eā accipe t nūc
dedit eam filijs isrl in monte synai. t sic ꝑm eos exponit qō
ꝺ. c De seyr ort⁹ ē nob tē. i. de illis locis venit ad nos
dando nob legē ab aliis recusatā. ꝫ hoc dictū non cōsonat
sacre scripture. q; in toto suo ꝓcessu vt sonare q; popul⁹ be
dicoꝝ a deo fuit spāliter elect⁹: vt inde xp̄c nasceret. ꝓpter
qō spāli sanctitate debuit pollere. ꝓpter qō ab aliis ppls
ꝓ fuit segregat⁹ ꝓ fidem vni⁹ dei. s. in abraā: vt hꝫ Gen. xij.
Et postea distinctio ꝓ circūcisionē q; fuit signum fidei: vt
hꝫ Gen. xvij. postea deo spāliter applicat⁹ ꝓ legis suscepti-
onē Exo. xx. t de talib⁹ dūmodo illi ppls singularit dat⁹. de
ꝓ. cxlvj. Nō fecit. omi nationi tē. t iudicia tē. q; lege cōti
nent. t tō a iudeis vt eē cōfectū ꝙ lex illa oblata fuerit aliis
populis. ꝓpter qō aliter exponit doctores nostri. sic.
c De seyr omo est nobis tē. i. idumeis t ysmaelitis in
sua infidelitate t ydolatria dimissis. deus ꝓ spāle benefici
um omo est nob in datione legis. licet aūt hoc sit bene ve-
rum. tñ nō consonat ad plenū ſe: qz scriptura multo ampli⁹
loquit hic de syna t seyr. t de monte pharā: vrs in textu iō
pōt aliter exponi. qz post datōes legis in monte synai. ꝓpter
eundo deus terrā pertransiuit in ꝫ montē seyr: vt
hꝫ Nu. xx. ca. Et cū circuirent montē illū ppls cepit tedē
inter ſ labores. t ex hꝫ murmurare. ꝓpter qō deus immisit
serpentes ignitos in ppm. vt hꝫ Nume. xxi. t cū popul⁹

clamaret ꝓpter morsus serpentū. dño ꝓcepit moysi vt faceret serpentē eneū. ad cui⁹ cōspectū pcussi a serpentibus sanabant. Ille aūt serpēs hebat silitudinē aialis venenosi erat ñ sine veneno. t tōe fuit figura xpi. q̄ habuit carnē similē peccatrici. ℔ fuit sine ꝓto cuius imit⁹ꝝ verā fidem sanat a mortib⁹ peccatoꝝ. Illā aūt figurā intellexit moyses t ideo dixit. De seꝑ oꝝ⁹ est nobis cē. qa in circuitu montis seꝑ reuelatū fuit ei biificū incarnatōis xpi t passiōis: qō ē maximū. d ꝛ̄ſp parauit de mōte pharan. Nu.x. bñ q̄ cū⁹ ꝑplus recessisset de monte synai nubes eos duceret. requieuit nubes i solitudine pharā. t cū pplo ibi desideraret carnes. dño ꝺdit eis coturnices i tāta multitudē. q̄ habuerūt satis vsq; ad mēsem integrū. qō moysi valuz fuit valde magnū. vt bñ ℣Num. xj. Tūc etiā in adiutoriū moysi in regimine popli repleuit dño. lxx. senes spūsctō. vt ibidē bñ. t ꝓpt istud bñficiū dixit moyses. d Apparuit ō mōte pharā. illuminādo. lxx. senes. e Et cū eo ictōr milia. i. angelorū et ministrantiū. Fm q̄ dñ Dan. vij. Milia milliū ministrabant ei. cē. sic igit p̄ bñficiū legis date in mōte synai moyses facit h̄ mentōez de aliqo duob⁹ locis ꝓpter ꝑdicta beneficia ibi collata. f In dext. ei⁹ ignea lex. q̄ fuit data de medio ignis. vt bñ Exo. xix. g Dilexit popl̄os. i. xij. tribus. q̄ libet poterat dici pplo vn⁹. vel aliq. dilexit populos genet aliq. Fm illud Sap. xj. Diligis dñe oia q̄ sūt. t nihil odisti eoꝝ q̄ fecisti. ℔ spāliter dilexit pplm israel tanq; sibi deputatū. ideo subdit. h Dēs sancti in manu illi⁹ sunt id ē in sua gubernatōe t ꝓtectōe. Iz em ibi essent alij multi ꝓ maiora ꝓte erāt boni. i Et q̄ appio. pe. ei⁹ cē. h bñ. q̄ in dorso legis dño sup montē synai loq̄bat. t pplo erat in valle in ꝛta ꝓcē montis audiēs vba dñi. t q̄. t. ꝓcepta decalogi data sūt ab eo imediate. cetera vo mediāte moyse. ideo sequit. k Legē ꝓce. nobis moyses sucte dei.

l Hereditas mul. iacob q̄ sic hereditas est res imobilis ita lex fuit data iudeis vt imobilit fuerēt ab eis. m Et erit apad rec. rex. i. si lex sic conseruetur a populo erit rectissimus quia lege diuina gubernatus. t dño erit eoꝝ rex. vñ t. j. Reg. viij. ca. q̄ ꝓ elegerūt regē aliū. dixit dño ad samuelē. Nō te abiecerūt. ℔ me ne regnē sup eos. n Viuat ruben. h ꝑ̄ ponit bñdictōis executio t diuidit in. xj. partes Fm trib⁹. xj. bñdictas a moyse t patebūt preo. ꝓcēdendo. Dño ℔ ponit bñdictio ipi⁹ rubē. q̄ fuit ꝓmogenit⁹ cū dē. n Viuat ruben. vita nature. o Et nō moriat. morte culpe vel gehēne. p Et sit gn⁹ in nūero. h aūt addit moyses ad ꝓcandū cū ybo iacob. q̄ dixit ipi rubē Gen. xlix. Et saluo eo sic aq̄ nō crescas cē. q Hec ē bñdictio iude. p⁹ bñdictiones ruben immediate ponit bñdictio iude. q̄ succellit ei i honore regni ꝑtū ad ius ꝓmogenture. r Audi dñe vocē iude. dic Hab. ja. q⁹ b ꝓpheta respicit ad vocē oionis ipi⁹ dō t salomonis q̄ fuerūt exauditi in plurib⁹ oionib⁹ suis t ipi⁹ata ꝓ exercitu ethyopū inuadēte ipos. ij. Paral. xiij. t iosaphat ꝓ āmonitu. ij. Paral. xx. t exechie ꝓ sanacherib. iiij. Reg. xix. q̄ fuerūt reges iuda. o Et ad populū suū introduc eū. i. ad limbū patrū p⁹ vitā phtes. vñ de sanctis patrib⁹ cōiter scribitur de morte eoꝝ. t apposit⁹ est ad populū suū vel ad ꝑres suos t Manꝰ eius pugnabunt ꝓ eo. q̄ vsq; ad electiōez saulis trib⁹ iuda habuit ducatū belli. vt bñ Iudi. j. Quis ascendet ante nos ℣ chananeum t erit dux belli. Dicitq; dño. iudas ascendet. t. xx. ca. in bello ℣ filios beniamin. cū alie trib⁹ q̄rerent. q̄ erat in exercitu nō princeps certaminis. Hōdū do min⁹. iudas sit dux vester. v Et adiutor illi⁹ ℣ aduersarios ei⁹ erit. dic Hab. ja. q⁹ b spāliter dicit ꝓ iosaphat rege iuda q̄ impetu facto ℣ eū in ramoth galaad exclamauit ad dñm t auditus fuit. iij. Reg. xxij. potest etiā intelligi de plurib⁹ aliis regib⁹ de tribu iuda q̄ fuerūt adiutores a dño i gicul t Leui q̄ dixit. pt⁹ bñdictiones inde immediate ponit bñdictio leui ꝓpter dignitatē sacerdotij. y Perfectio tua. ſrtum ad vitā scās ℣ Et doctrina tua. ſrtum ad sanā doctrinā. ℣ A viro scō tuo. i. a moyse q̄ fuit ō eadē tribu t sanctitas vite t veritas doctrine ab eo derivata fuit ad alios eiusdē trib⁹. et loq̄tur h moyseo de seipso q̄si de q̄dam alio ex humilitate. q̄ h̄ pertinet ad cōmendatōez ei⁹. sic t iohes euāgelista. Joh. xj. dicit de seipso. Vidi illū discipulus q̄ diligebat iesus cē. a Quē ꝓbasti tentatōe. h dirigit ad deum q̄ patiam moysi ꝓbauit in multis tētationib⁹ indeoꝝ. b Et iudicasti ad aqs cōtradictōis. detrimādo sup eū penā mortis ꝓpt h̄. Nu. xx. t h ꝑs veritas ipi⁹ moysi. q̄ ita fideliter exprimit penā suā sic t meritū. c Qui dixit patri suo. h non solū intelligit de moyse. ℔ etiā de aliqo filio leui q̄ ad ꝓceptū moysi inflexerūt ꝓ quos suos ꝓpter culpā ex adoratione vituli Exo. xxxij. d Et custodierūt eloquiū tuū. q̄ lex diuina ꝓcepit ydolatras interfici. e Et pactū tuum. dic h ℣ a. ja. q⁹ b intelligit de circūcisiōe q̄ vocat pactū dñi Gen. xvij. q̄ alie trib⁹ nō circūcidēt filios suos natos in deserto. q̄ſq; fuerūt in ꝛta promissiōis. vt bñ Josue. v. ℔ trib⁹ leui filios suos circūcidit. vt ibi dic. Cōtraria aūt dicunt cōiter expositores nr̄i. t huic ꝓpositi scriptura Josue. v. vbi dī. Pplo aūt q̄ nat⁹ est in deserto p. cl. annos incircūcisus fuit ita q̄ ḡnaliter loq̄t. t nullū excipit. t Fm h q̄ dicit. b. Pactum tuū. pōt intelligi de obseruatōe legalīū. sic t alia q̄ b ponit. f Ponēt thymiama in furore tuo. i. ad auertendū furorē tuū a pplo tuo. g Bñdic dñe fortitudini ei⁹. dic hic Hab. ja. q⁹ b refert ad machabeos q̄ fuerūt ō tribu leui. t fortit pugnauerūt ℣ aduersarios fidei. t q̄ fuerūt valde pauci respectu aduersariorū. ideo moyses h punctō orat pro eis.

b Et beniamin ait. h post bñdictiōz leui ad quē pertinebat sacerdotiū. ponit immediate bñdictio beniamin. in cui⁹ sorte fuit tēplū. i Habitabit. ꝑdicter i eo. i. in dño eo q⁹ ds spāliter mō habitabat in tēplo. de qua habitatione subditur.

k Quasi thalamo tota die morabit. templum enim vbi deus colebatur erat quasi thalamus ipi⁹. l Et inter humeros. illius requiescet. Iz em humeri sunt in sugtōi ḡte corpis.

a cto tuo; quem probasti i tentatōe. t iudicasti ad aquas
b contradictōis. Qui dixit
c patri suo t matri sue nescio
vos. t fratribus suis ignoro
illos: t nescierunt filios
d suos. ℣ Ei custodierūt eloq̄
e um tuum. t pactū tuum fua
uerunt iudicia tua o iacob
f et legem tuam o israel. ℣ Po
nēt thymiama i furore tuo:
t holocaustū sup altare tu
g um. Benedic domine fortitudini eius: t opa manuū
illius suscipe ℣ Percute dorsa inimicorum eius: t qui
oderunt eū non consurgāt.
h Et beniamin ait. Amantiſſ
i sim⁹ dñi habitabit confidē
k ter in eo: q̄si in thalamo to
l ta die morabit. t int humeros

tū inferiores sunt capte. t pbat designat locus edificatio nis templi. qz is templū edificari fuerit in monte moria. nō ei in summitate ei⁹ñ in vertice p spacū .xxxij. cubitorū a summitate mont⁹. vt dicit hebre. m Joseph quoq; ait. post benedictiones beniamin ponit benedictio ioseph. qa sicut in sorte beniamin fuit templū. sic in sorte Joseph fuit filo. vbi arca ist⁹ posuerūt tabernaculum moysi. t archa testimonij: vt dī Josue .xviij. cap. t qz locus templi fuit excellentior. t deo acceptabilior. ideo pponit benedictio beniamin benedictioni ioseph. qz sorte ioseph. qz beniamin fuit latior.

n Be benedictione ei⁹. qz sors Joseph fuit valde fertilis.

o De pomis celi. qz arbores fructiferæ ex influentia celi. t stellarum. p Et rore atq; abyssi. subiacente terra ei bumecta. t apta ad fructificandum. humectatur a supiori ex descensu roris. t ab inferiori ex aqis ibi terre latentib⁹. q. d. nolite abyssi significari.

q De po. fru. so. et lu. d addit ad designandū q; ink celi luminaria sol. et luna dāt maiorē efficaciā sup terrenascentia. r De tri. anni. monitis. ibi eñ fructꝰ cinno maturant. et ꝓpter nouitatem magz deligunt. s Ben. il. d. ep. in rubo. i. ipsi⁹ dei. q in rubo apparuit moysi. t Supra frēs nazarei. i. sci. qz Joseph ink alios frēs suos fuit sanctior. v Quasi ꝓgenitꝰ thauri. cū. hoc dī gz tribū ephraim. q fuit fortis. t bellicosa. t ꝓpter regnū. t. tribuū. qō fuit duxꝰ illi tribui in p regressu. hieroboā: vt dī. iij. reg. xij. x De sit mul. ephraim. hoc exponit dupliciter. Uno mō referendo ad magnitudinē populi. vtriusq; trib⁹. Alio mō referendo ad multitudinē aquarū ab eis demictarū. y Et zabulon ait. Hic ꝓphetat dī benedictio zabulon. t ysachar sit. sensu cū eop fuerit ꝓpinqua. t vt dicit hebre. trib⁹ zabulon fuit inventa mercatiōnū⁹ in portub⁹ maris. q fuerūt in sorte ei⁹. trib⁹ autē ysachar fuit magis intenta studio legis. t vt liberi⁹ ad ꝺ vacaret. trib⁹ zabulon paiebat ei salē in magna pte de necessariis. t ꝺ ē qō dī. z Letare zabulon in exitu tuo. p mercatoriꝺ⁹ exercē dis. a Et ysachar i ta. tuis. ibi mandō p studio divine legis. b Populos ad mon. voca. i. ad istum in monte sitam. qz in solēnitatib⁹ veniebat ibi pplis ad audiendū doctrinā legis a doctorib⁹ de tribu ysachar. c Ibi imo. vi. iustitie qz in trib⁹ solēnitatib⁹ populus debant apparere coram deo nō vacuiꝺ⁹ cū mūeribꝰ. t sacrificijs. d Qui inundatio. ma. qsi lac fu. i. bona apportata in nauib⁹ p undas maris e Et the. absco. barenaz. i. metalla diversa. t lapides pciosos. q de arena tre extrahunt. t ad loca longinqua ꝓ mare frequenter transportant. f Et gad ait. hic ponit benedictio gad: cui dī. g De in la. gad. p qō designatur q dāt latitudinē tre in sua sorte. h Quasi leo req. qz illa tribus fuit bellicosa. t bellicosi. sm q dī Gen. xlix. gad accinctus pliabit. i Te. bra. ꝓpi. erit cui ibi aliq; ta sortem q̄ non tam amputabit caput bois cū brāco. t brachio: vt dicit ra. sa. aliter exponit. vt q brachiū intelligat fortitudinem p

vertice carne vel aliqui capitanei. t neutri poterāt impedire gradū saltus. t ꝓpter hoc fuerūt positi in fronte exercitus filioꝝ ist⁹ pugnādo cū chananeis. k Et vi. p in. suū q in qua sua doctor erat reposita. Iste doctor fuit moyses: q fuit sepultꝰ in sorte gad: t hoc cessit ad magnū honorem t dignitatē illi⁹ trib⁹

m ros illi⁹ redolescet. Joseph n dz ait. Be benedictōe dñi terra ei⁹: de pomis celi. t rore o ꝓ q atq; abysso subiacente. Be pomis fructuuz solis ac lune: de vertice antiquorum montium: t pomis collium eternorum: t de frugib⁹ terre: t de p plenitudine ei⁹. Benedictio illi⁹ q apparuit in rubo veq niāt sup caput ioseph. t super verticez nazarei inter frēs r suos. Quasi primogeniti thauri pulcritudo ei⁹: cornua rhinocerotis cornua illi⁹. In ipis ventilabit gentes s vsq; ad termios terre. Hec sūt multitudines ephraim: t b multa manasse. Et zabu- t lon ait. Letare zabulon in u exitu tuo: t ysachar i tabernaculis tuis: populos vocā v bunt ad montē ibi immola w bunt victimas iusticie. Qui

a Qui fuit cū principibus. i. cū principibus nouē tribuū t dimidie. q; sic cū eis hereditatē acquisiuit.

b Et se. iustū. dī. i. b adimplēdo. q̄ ꝓmiserat moysi Numeri. xxxij. ca.

c Et in su. cū electi. i. remendo eis in b fi delitate. d Dan dz ait. b ponit benedictionē ipsi⁹ dan cū dr.

e Dan catu. leōis. q̄ dī spāliter ꝓpter sanson. q̄ fuit fortissimus: t de tribu dan

f Fluet lar. b dr. ꝓpter fluuiū iordanē. q̄ erat in sorte ei⁹. ita enim ciuitatē capiam ab eis q̄ ꝓ lachis vocabat. q; ab eis fuit detenta. Dan et nolite ꝓhis sui. vt habet iudi. xvij. t in termio aglonari terre possessionis sue mōte libani. in cui⁹ radicib⁹ duo sūt duo fontes. vn⁹ nole ior. et alter dan. q̄ sic dicti iordanis

inundationez maris dz ait. Be benedictōe dñi terra ei⁹: de pomis celi. t rore o ꝓ q atq; abysso subiacente. Be pomis fructuuz solis ac lune: de vertice antiquorum montium: t pomis collium eternorum: t de frugib⁹ terre: t de p plenitudine ei⁹. Benedictio illi⁹ q apparuit in rubo veq niāt sup caput ioseph. t super verticez nazarei inter frēs r suos. Quasi primogeniti thauri pulcritudo ei⁹: cornua rhinocerotis cornua illi⁹. In ipis ventilabit gentes s vsq; ad termios terre. Hec sūt multitudines ephraim: t b multa manasse. Et zabu- t lon ait. Letare zabulon in u exitu tuo: t ysachar i tabernaculis tuis: populos vocā v bunt ad montē ibi immola w bunt victimas iusticie. Qui

sugent t thesauros absconditos harenaz. Et gad ait. Benedict⁹ i latitudie gad: Quasi leo requiescit ceptiz brachium et verticem. Et vidit principatum suuz: q in parte sua doctor: esset repositus: q fuit cū principibus pplis: t fecit iusticias dñi: t iudicia sua cū israel. Dan dz ait Dan catulus leonis: fluet largiē de basan Et neptali dixit. Neptali abūdātia ꝓfluet: t plenus erit benedictōnib⁹ dñi. Mare t meridiem possidebit: Aser dz ait. Benedict⁹ in filijs aser. Sit placēs fratribus suis: et tingat in oleo pedē suum. Ferrū t eo calciamentum eius: Sicut dies iuuentutis tue. ita et senectus tua. Non est alius

a Qui fuit cū principibus. i. cū principibus nouē tribuū t dimidie. q; sic cū eis hereditatē acquisiuit.

b Et se. iustū. dī. i. b adimplēdo. q̄ ꝓmiserat moysi Numeri. xxxij. ca.

c Et in su. cū electi. i. remendo eis in b fi delitate. d Dan dz ait. b ponit benedictionē ipsi⁹ dan cū dr.

e Dan catu. leōis. q̄ dī spāliter ꝓpter sanson. q̄ fuit fortissimus: t de tribu dan

f Fluet lar. b dr. ꝓpter fluuiū iordanē. q̄ erat in sorte ei⁹. ita enim ciuitatē capiam ab eis q̄ ꝓ lachis vocabat. q; ab eis fuit detenta. Dan et nolite ꝓhis sui. vt habet iudi. xvij. t in termio aglonari terre possessionis sue mōte libani. in cui⁹ radicib⁹ duo sūt duo fontes. vn⁹ nole ior. et alter dan. q̄ sic dicti iordanis

deus nomē efficiūt. g De basan. in terra eius illa vitra iordanē. q̄ quidē fonte quē hiero. vocat ꝓhialaz. Marcus dal manacha. Mat. magedon. vbi est ꝓm⁹ ortus iordanis. nam pulce ibi immisse sub terraneo meatu vsque recipiuntur in dan. b Et neptalim dicit ipsum benedicendo.

i Neptalim abundantia ꝓfluet. q̄ fuit fonte fertilitas designat. k Et plen⁹ erit in benedictōnib⁹ dñi. in sorte. ei⁹. terre nascentia. cui⁹ appropinquabant ad manus magistratus q̄ in aliis gentibus terre. ꝓmissionis. t ibi ea fructib⁹ illi⁹ terre ꝓ afferebant primitias ad templū. vbi t sacerdotes t leuite dñi dicebant dñm: t cadē dī sunt Deut. xxiij. in benedictione neptalim. l Mare t meridiē possidebit. q̄ mare galilee fluuius ad sui ꝓtem meridialē cecidit in sortē neptalim.

m Aser dz ait. ipsum benedicendo. n Ben. in filijs aser. in b designat pulcritudo. pliorū habilē. o Sit pla. fratribus suis. q̄ filie ei⁹ erāt ita pulcre: vt ceteri apte ad matrimonium regib⁹ ac sacerdotib⁹: vt dicit Ha. sa. p Et tingat in oleo pedē suū. q̄ in sorte sua multe fuerūt olive t fructifere. ex q̄bus ibi abūdabat oleū q̄ abūdantia designat ꝓ munēs pedis. sic Job. xxvij. Lauabā pedes meos in butiro. q Ferū t eo calciamentū. eius. q̄ in sorte aser fuerūt minere ferri t erāt q̄ calcabant calciamento eop q̄ ibi operabant. r Sicut dies iuuentutis tue. sic delectabiles t placidi. s Ita t sene ctus tua. sit amabilis t placida. b dr̄. ꝗ re symeon nō habuit benedictiones ad q̄s ridens habuit q̄ hoc fuit. q̄ ꝓ ira cauit de vendītōe ioseph. t aliis ad hoc induxit. ꝓpter q̄s ioseph remisit eū in vinculis. ceteri frēs ad patrē reuisi. vt dī Gen. xlij. Item q̄ princeps trib⁹ symeon fornicatus ē beelphegor. ex q̄ accidit mortalitas i pplo vt dī Nu. xxv t Non est alius. Hic ponit peclusio intenta q̄ est inducio populi ad dei reuerentiā t amorē. ad q̄ aūt reuerentiam induxit moyses ex ꝑsideratōe magnitudinis dñi. qz dicitur. Non est alius similis in magnitudine.

v Vt deus rectissimi.i.vt deus populi israel rectissima legē gubernaū. x Ascensor celi.i.de⁹ qui est in celo excellior. y Magnificentia ei⁹ discurrunt nubes.in heb. bk. Discurrūt celi.qz mor⁹ celi orbiū celestiū dei magnificentiā ostendūt. z Habita.ei⁹sursum.qz est sup oia bñdicta. a Et subter brachia sempiterna.in heb. bk. Brachia seculi.p q̄ intelligunt angeli;quoz virtute ministrāt olie creature. t ipsi subsunt deo tāq̄ ei⁹ ministri. p̄fr;inducit ad dei amores ex cōsideratōe beneficioz pmissoz:cum dr. b Eijciet a facie tua inimicū.i.inimicos. t accipit h singulare p plurali sicut Exo.viij. Venit musca grauissima.i.multitudo muscarū. c Dicetq̄z conterere.i. verbo suo conterent absq̄ suo labore. d Habitabit israel cōfidenter.deuictis aduersarijs. e Et solus.qz ꝓpter securitatez magnā nō erit necesse q̄ homes cōgregentur ad inuisēdū aduersarijs q̄ libet poterit habitare p se sub vite sua t ficulnea sua. Vel⁹ iacob in terra frumēti rē.i. videbit fertilitatē bonoz in terra sua.

f Celiq̄z caligabūt roze.in hoc designat abundantia roris ad fecundatōem terre. b Beat⁹eo tu israel q̄ sic visitatus a dño t defenderis.vnō subdit. i Scutū auxilij tui rē.est dominꝰ ōs m⁹ k Negabūt te inimici tui.in heb. bk. Mētient tibi inimici tui.qō exponūt hebrei de gabaonitis q̄ mentēteo dixerūt filijs israel. De terra longinq̄ ualde venerūt serui tui. vt bk Josue.ix. Pōt etiaz exponi ꝑm translatōez nr̄am de regibus chananeoz q̄ negantes filijs israel terrā eis promissaz a dño venerūt vnanimit ad pugnā cū eos.vt bk Josue.x.c. l Et tu eoz col.calca.quod impletū fuit qñ principes exercit⁹ israel posuerūt pedes suos sup colla quoz regū latentiū in spelūca.vt bk Josue.x.c.

In ca.xxxiij. vbi dr in postil. Propter quod aliter exponūt doctores nostri rē. Addicio.

D vlteriꝰ euidentiā eoz q̄ in b ca.xxxiij. tradunt vna cū annotatōe eoz ad p̄dicta in p̄cedē.ca. p̄sideranda est q̄ ꝑm apli doctrinā ad Ro.xj.ō.allegatā. Ceccitas ex pte pcigit in israel.donec plenitudo gentiū intraret.i quo seueritas dei.s.ei⁹ iusticie recedendo t ei⁹ bonitas ꝓbat. Seueritas q̄dez in defectōe indeoz ꝓportionata patis eoz.vt dem est. Bonitas vo in vocatōe gentiū.vnde dicit ibidē loq̄ns romanis. Vide q̄ bonitatē t seueritatē dei.in eos q̄dez q̄ ceciderūt seueritatē.i te vo bonitatē. de q̄ quidē seueritate t bonitate dei in p̄cedenti cātico agit.p ut ibidē fuit declarat̄. t qz ꝑm ipi⁹ apli doctrinā ad Ro. ix.popul⁹ iudaic⁹nō fuit sic totaliter electꝰ a deo.q̄n ex eo remanserint aliq̄ reliq̄e ꝓbentes Esa. Nisi dñs reliquisset nob semē rē. Vnde q̄dē reliq̄e ꝑm ipm ibidē ꝓpant ad gentem nouę legis.sic radix ad ramos.vñ gentilib⁹ ibidē dr. Tu aūt cū oleaster esses inſtus eo in illis t socius radicis t pinguedinis olive facꝰ es.qō i magnā laudē seu bñdictōes populi israelitici vrit.iō de hac laude q̄ modus ꝓbrie bñdictōis moyses in b ca.p̄cipaliter agit.vñ t glo.in b sic dicit. Nō negligenē ꝑtercūda est ista ꝓbia.apparet eñ b bene dicās ad nomē populū primē.quē sciſicauit ꝓb⁹.hec i glo. In q̄ quidē bñdictōe mosaica moyses intēdit p̄cipaliter ꝓbrare.q̄ lex a deo q̄ ipm data.ly solū populo israelitico.q̄ dirigeret qō ad magnā dignitatē illius populi pmineb̄t.similit nō in israelitica dignitatē tot⁹ mūdi plenitudo trāsire debebat.qui ecclia orat i quadaz collecta in officio sabbati sancti pasche. Nō in hac bñdictiōe q̄ incipit a dicte legis.vt. Nisi q̄ symal vēit.qz de symal mōte dño moyses vocauit.t etiā populū ad vandā legē p̄dictā quā eis ibidē dedit.vt.ō.Exo.xix.p̄fr qz ista lex nihil ad ꝑsens ducebat.vt ad heb.vij.ca. Non enī curabat moyses spūaliter q̄ gram.ista subdit. De seyr aut⁹ est nob⁹ qz illi populo circacuendo montē seyr:ꝑmittē eueū dño tulit fieri t illigno suspēdi.vt morsū serpentiū⁹ ei⁹ immūn sanarent.qō q̄ ꝑte figurabat incarnatōnes t passionē xp̄i p q̄ morsus spūales curant⁹ vt in postil.satis declarat.p̄fr aūt dr. Apparuit de mōte pharan qz ibidē repleuit dño.lex scripta spūaliter:aut in postil.qō figurat copiosaz effusionez spūsci i discipulos post passionē t resurrectōez.p q̄ā effusionem spūs dñi repleuit orbē terrarū.qō etiā moyses ibidē.s.Nunc.xj.immuit dr. Quis det vt tot⁹ popul⁹ ꝓpheter.t dei est dño spm suū.q.d. vtinā tā nūc esset illud qō b figurat.s.q̄ tot⁹popul⁹ dei recepisset spūsanc⁹. In ꝑmissa eñ ecclia p baptismū t impositōes manū apostoloz oēs recipiebāt spūsanc⁹ cū signis visibilib⁹.vt bk in actib⁹apostoloz. Fecit igit moyses post beneficiū legis late mentiōz de p̄dictis duob⁹bñficijs.nā q̄ lex illa nō duceret ad ꝑfectū sine duplicī bñficijs.nā q̄ alij populi sine ipso bñficijs spūs legē ordinatā in israelitica dignitatē nō transirēt de q̄ b intēdit vt dictū est. Exponit cetera.aut in postil.vsq̄ ibi. Dilexit ꝓpter.in q̄ moyses ostendit q̄ p̄dicta beneficia debeant se extendere ad ꝑpl⁹ generaliter :vñ i heb.bk. Etiā dilexit ꝓpter q.d. non solū te.s.israel deus dilexit ad ista beneficia ꝑcipienda .sed etiam populos:t ꝑfr reddens cām hui⁹ extensionis dicit. Oēs sancti in manu illius sunt.q.d. exā oēs sancti cuiuscūq̄ nationis sunt.in manu dei sunt ingressum deo monent ad sanctitatis vitā habendam. Ideireo nō videt equū.vt in vna tm natōe beneficia salutaria reciperentur Vñ petr⁹ apl⁹us circa materiā reductōnis gentiū dicebat. Act.x.ca. In veritate ꝑperi q nō est ꝑsonarū acceptor dei ꝑ in omni gente rē. t sequit. Qui appropinquant pedib⁹ ei⁹.qō refert ad sanctos de q̄bus dixerat. Oēs sancti i manu illius sunt. q̄ quidē appropinquatio ad pedes illi⁹ ꝑt intelligi mozaliter. vel qz sancti vel electi vēientes ad fidem xp̄i.de quibus alr:cū magna hūilitate debebāt venire sic illi q̄ ex hūilitate pedib⁹ oēz appropinquāt. lex eñ xp̄i q̄ ipa gra est.in recipiente hūilitatē ꝑcipue requirit. vñ Jacobi.iij.ca. Hūlib⁹ aūt dat gram.vel qz tales electi dñi seqūt vestigia xp̄i.cuius vita est instructio fidelium. iuxta illud.j. Pet.ij.ca.vt sequmini vestigia ei⁹.que quidē vestigia q̄ pedes designant.vel in hoc innuit moyses q̄ patres no.te.s. apli cū post resurrectōez disponerent ad annūciandā ministeria xp̄i q̄ orbem.pedes xp̄i tenuerūt vt Matb.xxviij. ca.t iō de illis sanctis dr.Qui appropinq̄nt pedib⁹. de q̄ ꝑt etiā intelligi illud Esa.lxj.ca. Speculeri super mōtes pedes euāgelizantis rē.q̄ quidē sancti de doctrina xp̄i acceꝑūt.vñ.j.Nat.vi.ca. Docētes eos q̄ ꝓcipio vobis. ō dicit ꝑcipient de doctrina illius.vbi notandū.q̄ nō dicit. Recipiens doctrinā illi⁹.ꝑ de doctrina illi⁹.qz ꝑfectio doctrine hui⁹ plenarie sine mensura residet in xp̄o. Alij vo sm mēsuras donatōnis xp̄i.vt ad Ephe. iiij.ca.Et ista mō dr Job.j. De plenitudine ei⁹ nos accepim⁹. Nō eñ dr plenitudine ꝑ de plenitudine. Conseq̄nter ne forte q̄s ex p̄dictis estimaret.q̄ q̄ doctrina xp̄i:de qua dixerat. Accipiāt ō doctrina illa.lex mosaica penitus euacuaret.ideo subdit. Legem precepit nobis moyses hereditatem multitudinis iacob.Et est sensus q̄ lex quam moyses precepit nobis.ad ē populo israelitico.ō quo numero erat moyses q̄ loquebatur. Venit in hereditatem eccle que signat per hoc quod dicit multitudinis iacob.nā sicut illud quod patres insimul acquirūt.ad eoz successionis hereditatem ꝓuenit. sic et lex mosaica licet populo ve.test.data fuit de qua dr. Precepit nobis. venit in hereditatem ad eccliam. de qua dicit. Hereditatem multitudinis iacob. Et notandum q̄ vbi translatio nr̄a in hoc loco habz. Multitudo.hebraica ibi

v Ut deus rectissimi: Ascensor celi auxiliator tu⁹. Magnificentia ei⁹ discurrūt nubes
z tu: Habitaculum ei⁹ sursuz
a t subter brachia sempiterna
b Eijciet a facie tua inimicuz
c dicetqz:conterere. Habitabit israel confidenter
f t sol⁹: Oculus iacob in terra frumēti t
g vini:celiqz caligabūt rore
h Beatus tu israel. Quis similis tui:pple q̄ saluaris in dño:
i Scutū auxilij tui. t gladi⁹
k gle tue. Negabūt te inimici tui:t tu eorum colla calcabis.

bꝫ quanāã vlciões ꝙ ſignificat eccleſiā.eadem dictio ponitur dic t Nu.xx.vbi dr. Cur edixiſti eccłam dei in ſolitudinē.iiii.j.Reg.xvij. Noverit omiſo eccia: q nō in gladio ſaluat dñs.t ſic in ꝙplurimis aliis locis.e ſonte translatiō ꝑa poſuit hāc dictiōē. Multitudinis. vt innueret ꝫ referendā eē ad illud qđ dr Gen.xlij.ca. Multitudinis credentiū erat cor vnū.ꝑr dicit. Et erit apud recti ſſimū rex ꝑgregatio principū ꝓpli cū tribub⁹ iſrl. Pro ꝙ ꝑs declarandum q qz ex ꝫ qđ dixerat q lex ꝫ fuerat ꝓcepta vni ꝓpło. t deinde hereditarie deuenerat ad multitudinē seu eccłam poſſe qđ eſtimare: q ꝫ multitudo seu ꝑgregatio non ſtatuebat aliqđ coop⁹ cuiſle vni: ꝙ erat quendaz multitudo in ſe diuiſa. Ideirco oſtdit q ꝫ eccła seu multitudo iacob debebat eē quoddā vnū.tā ex pte recitudinis fidei ꝙ vna ē: de ꝙ dicit. Et erit apud recti ſſimū .ppłus eius in cui⁹ multitudine ꝓſtitit eccła recti ſſim⁹ pōt deus inſinuasse oīa reſpicit ine primū veritatē p vērā fidē.tū ex pte capitis: ꝙ ēm⁹ xp̄us t ꝫ ꝫ dicit. Et erit apud recti ſſimū rex .f. xp̄c.tū ex pte membrorū.mēbra aūt principalia b⁹ ꝑgregatōis sub capite xp̄o manifeſtat cū dicit. Congregate principib⁹ ppli.f. aplis et eoꝝ ſequacib⁹ ꝙ nūc in vnitate fidei ꝑgregant cū tribub⁹ iſrael.f. eoꝝ ꝙ in primitiua eccła remāſerūt in fide. vel etiā in tpis ſucceſſionis ad fidē venīūt. ex ꝙ ꝑs q̄ter moyses in ꝓdictis iſtū ppłm laudat ſen dñi dicit in ꝫ. q̄ ipſi dignitatem iſraelitici roboris mūdi plenitudo trāſiret.t qz mentes ſtatī ſecerat aī de tribub⁹ iſrael a q̄bus moyses ꝫ ꝓpriū erat recuſaturus.nō introduxit bñdictiones ſingulas bñdictionū dei. Viuat ruben rē.vij in glo. p̄dicta. ſalutē pmittit eccłe ſingulis tribub⁹ ꝓpio bñdictiōb⁹ tribuit. ꝫ in glo. Exponunt he bñdictiones tribuū: aut in poſtil. excepſis ꝙ ſequunt.f.ꝫ de bñdictione iude. Circa quā attendendum ē q in hac tribu ſingulari mō introduxit bñdictiones dei. Nec ē iude.in aliqo ꝙ nō ſic ꝫ ſicut dixit.beniamin dixit.t ſic de aliis.ꝫ quidē bñdictio iude videt referenda eē ad bñdictiōnem iacob de eodem iuda Gen.xlix. p̄dixerat em ibi iacob q̄ ſceptrū t ducat⁹ ꝓpli iſralitici gerebat ad iudam: t inſing de illa tribu ſpectabat meſſias o ꝙ dixerat: donec veniat ꝙ mittendus eſt. Nūc aūt moyses ꝓcat deū vt adducat illū.f.qui mittendus eſt ad populū ſuum.

Replica.

1 Na.xxxiij. Burg. primat expōnem allegoricam glo.in ꝙ inter cetera notat ꝑferre iudaismū qđ in eccłia ꝓtinta ex vocatōne gentiū que nam obtinere debeat primatū.t ad ꝫ ꝓuadendum adducit aplm ad Ro.xj. vbi fm q burg. exponit dictū aplī ꝑat iudeos radicatos. gentes aūt dicit ramos inſertos rē. Sz ꝫ p̄clusio correcta ē ſupra Gen.xv. correctorio.iij. Nec facit ad ꝓpoſitū burg. dictū aplī allegatū. q: dū pensando ꝫ dictū radix fideles ē rami fideles. Q̄ eīm radix ſerā in patriarchis t prophetis: ꝙ vī nō ex oppō legis ꝙ fide. Radicati ꝙq̄ ſanctitatis nō patriarchā. nō ꝓpha. nec opus eoꝝ fm legē. ꝙ fides xp̄i pcūe venturi t ſanctitas fuit t radix in ꝙ t ꝓphetas et ꝓpłas vt ēent ſeri rami de⁹ inſeruit. boni⁹ inſertionis participes dicit ibūē t aplis gentes ſcāis dicēs. Tu aūt cū oleaſter eſſes inſertus es in illis.f. ramis ſocī⁹ radicis et pinguedinis olīue facī⁹ es.f. fidē t iuſticie xp̄i. ꝙ ex fide ē. in ꝙ cōiter gētes t iudei radicati ſunt. t ſic vī illa radice nō eſt diſtinctio iudeī t greci. qz ab aplo dicunt ſocīj ꝙ carnāl de pari. vī aplo infra.xv. ponēs dictam. dicit iudeos vocatos ad hāc radicē ꝓter ꝓmiſſa facta ꝓbbis. Sed vī ꝓmiſſio niſi ex gra. ſic t vocatio gentiū. de ꝙ aplo ibidē. Gētes ſc ſup miſcēdo ꝙ ſimiliter eſt gra. eadem em eſt ꝙq̄ radix vero⁹ ramoꝝ.t in hac radice inſiti iſrahelitica dignitas.in quam ve orat eccła tranſibit tot⁹ mūdi plenitudo. Nō poteſt igit burg. iudaiſmo aſcribere aliquem primatū dignitatis in eccła. niſi fm ꝓnoratē tpis. qz primo tpe vniuerſ⁹ eſt radice gr̄ē ꝙ gētilitas: et de ꝫ primatu dixit aplus Ro.xj. q virt⁹ vel ē in ſaluā omni credenti iudeo primū t greco. ex ꝓphetatis aūt tpis nō formaliter arguit. ꝓphetas dignitatio qz alis beſtie eſſent dignores homini tanq̄s prius tempore create a deo.

Capitulum.xxxiij.

Aſcendit ꝙ moyses cōpleta bñdictione ppli.ꝫ ꝓfert deſcribit mors t ſepultura moyſi. t ꝙ deſcribit cōſummatio paſtoris.ſcīo ſubdit ꝓphetia ſucceſſoris ſibi. Joſue ꝙo.tercio ꝓmēdatio ꝓdeceſſoris ibi. Et non ſurrexit ꝓpha. Circa primū ꝓmittit obedientia moyſi implentis ꝓcepta dei: ꝙ dixerat ſibi ꝫ .xxxij. ca. in fi. aſcende in montem iſtum abarim rē. t ſeqr. et moriē in mōte: t ꝫ ꝓpheta bñdictōe ꝓpſi alicui dixit illac. b Supmon.ne.inver.phāl ga. abarim eſt nomē montis. Nebo ē nome cuiuſdā mōticuli ſupeminētis in iſto. Phaſga ꝙo ē ſupior ꝙs illius mōticuli: vñ ꝑs lōge videri. c Bñdixit dñs ei o. terra. ad ſolationēs ſuas o Mag dan. vbi ē termin⁹ aplonarbēr re ꝓmiſſionis.

e Vſq ad ma. no niſi.i. mare mortuum. qđ ē in termio oppoſito tre ꝓmiſſionis.f. auſtrali.

f Et la.cū hiericho ciuitate ſpalmaꝝ. vocabat ei duplici nomine.f. hiericho t ciuitas palmaꝝ: e iſtdit mors moyſi: cuꝝ vī. g Mor. ē ibi rē.t ſepelīuit eos.f. dñs miſterio tñ ſcīe tico. b Et nō co. bō ſe.et⁹. qđ facit ē a deo: ne tales colerēt ipm tanq̄ deū ꝓ peer magnitudinē ſignoꝝ. t Nō ca.occu.rē.qz ſenſus et⁹ ꝓcederat rāt miracla vſq; iſl. Jndi dicūt. Et non fuit obſcuratus viſio et⁹.t accipiūt viſionē ꝓ colore q̄ é obtentū viſus. k Joſue ꝙo.ſi ꝓnit ꝓfectū ſucceſſo.f. Joſue. q fuit ꝓfectus ſapiē.f. a ſapiōr. qz fuit repleta ſpūſcto qđ notat cum dicit.

l Et repleta ē ſpū rē. t ab iſtis oꝝ ꝙ bona obeam ꝓpli. qđ notat: ibi. Et obedierūt ei rē. m Et nō ſur. ſi ꝓnit ꝓnēdatio ꝓdeceſſoris. qz dixerat ſcīptura ioſue repletum fuiſſe ſpū ſapie. ne ex hoc crederet ipm eqle fuiſſe moyſi: nō ſtdit. Et nō ſur. vt. ꝓpha i ſ. ſic moyſes.i. eqlis ei. n Quē noſ. do. rē. i. hoſtis cū eo familiarit⁹ t ad voluntatē ſuā. ſic ſolet dō loq ad amicū ſuū o In oī. ſi. atq; poſ. qz tot t tāta mirabilia t ſtupenda ipe nō fuerūt facta p alium ꝓpham in vetere lege.

Poſtil. ſup Deu. edita a fratre Nicolao de lyra finit.

Incipit plogus in librum Josue.

Quãdẽ finito pentateucho. Iste plogus in quinq; ptes diuidit principales. in quarũ prima pas opus ordinat ad precedentẽ pentateuchũ ei dr. Tandẽ finito ꝛc. In secũda ledr ꝛc. Jncipit prologus beati Hieronymi prebyteri in librum Josue.

a Quãdẽ finito pentateucho moysi velut grandi fenore liberati ad iesũ filiũ naue manum mittim⁹ quẽ b hebrei Josue bennũ. i. Josue filium nun vocant: ꝛ ad iudicum librum quẽ sopthim c appellant: ad ruth q̃ et hester quos hisdẽ nobꝫ d effe f runt. Monemusq; lectorẽ vt siluã hebraicorum noim. g et distinctiones p membra h diuisas diligẽs scriptor cõ i seruet: ne et noster labor et k illius studium peat. Et vt l in primis quod sepe testa m tus sum sciant me nõ in reprehẽsionem veterũ noua n cudere sicut amici mei criminant: sed p virili portio ne offerre lingue mee ho r minib⁹ quos tamẽ nostra s delectant: vt p grecorum hexaplis que et sumptu' et labore mario indigent: editionem nostram habeant: alij q̃ esdras. Perissius videt q̃ ezechias q̃ paboiao salomonis vt libꝝ regũ in vnũ collegit: q̃ quare iosue ꝛ moyses nr iudices nõ annumerent. Dicendũ q; nõ solũ iudices cauerũt. q̃ nisi ita rigauerint. Ceteri do nil iuris in ppio habuerũt. nisi q̃ in tribulatiõib⁹ filios ꝛ quidem coꝝ ppio vtebat. c Ad ruth q̃. i. filiã. d Et hester. mutuim⁹ manus. Quos libros heb. e Hisdẽ nobis et tenit. i. vocãt. Istos duos libros transtulit hieronym⁹ ẽ greco i latinũ ad petiõnẽ pauleꝫ eustochij sicut scribit i hystoria. Contrariũ videtur in fine istius plogi. vbi dr. Ceteruꝫ post scte paule dormitiones hos libros eustochio negare nõ potui. ergo videt q̃ post mortem paule ab eustochio rogatus libros istos trãstulit. Solutiõ. sic fuit rogatus ab eis. et eis pcessit. Vel mortua paula eustochio negare nõ debuit qõ viuacũ paula primus imperauit. vel ꝛ si p⁹ mortẽ paule trãstulerit. nõ ppter precedentẽ ei⁹ petitionẽ hoc fecit.

Jncipit prologus beati Hieronymi prebyteri in librum Josue.

a Quãdẽ finito pentateucho moysi velut grandi fenore liberati ad iesũ filiũ naue manum mittim⁹ quẽ b hebrei Josue bennũ. i. Josue filium nun vocant: ꝛ ad iudicum librum quẽ sopthim c appellant: ad ruth q̃ et hester quos hisdẽ nobꝫ d effe f runt. Monemusq; lectorẽ vt siluã hebraicorum noim. g et distinctiones p membra h diuisas diligẽs scriptor cõ i seruet: ne et noster labor et k illius studium peat. Et vt l in primis quod sepe testa m tus sum sciant me nõ in reprehẽsionem veterũ noua n cudere sicut amici mei criminant: sed p virili portio ne offerre lingue mee hominib⁹ quos tamẽ nostra o delectant: vt p grecorum hexaplis que et sumptu' et labore mario indigent: editionem nostram habeant:

f Monemusq; lectorẽ. In hac scõa pte reddit attentum lectorẽ. p insinuatio opis difficultatẽ cũ dicit. Monemusq; lectorẽ vt siluã. i. multitudinẽ ꝛ obscuritatẽ hebraicorũ noim. g Et distinctiones. cor. b Per membra. i. spacia. i Diuisas. a nobis. k Diligẽs. i. solicitus. l Scriptor cõseruet. ne ꝛ nr labor. quẽ sustinem⁹ in studiosa nominũ distinctiõe. m Et illi⁹ lectoris. n Studiũ pereat. i. inutile fiat p noim pfusione. scõo büiliter se excusans reddit attentũ lectorẽ ostendens opus multiplicẽ vilitatem. q; eis ab emulis ei ponebat. q̃ ad singillationes ꝛ vituperationẽ. lxx. interpretũ nitebat. excusat se dicens. o Et vt in primis. i. in principio. p Quõ sepe testat⁹ sum. supra in epla ad desiderium. q Sciat. lector. r Me nõ reprehẽsionẽ veterũ noua cudere. i. fabricare. supra. i. in epla ad desiderũ inuenies declaratiões ꝛ plures significatiões huius vbi cudere. veteres appellat septuaginta interpretes. q̃ p aliqs interpretati sunt. o Sicut amici mei. i. emuli inimici. vt sit antiphrasis ꝛ Criminant. i. crimia ponunt mihi. Vel dicit h amici in ppria significatiõe. vt sit sensus Sic amici. q̃ ꝛ me amãt ꝛ mea trãslationes comẽdãt. Criminant. i. passiua significatiõe. i. culpant. a criminatiõ⁹ emulio. q̃ potius sciat lector me. p Pro virili portiõe. Expositiu est. s. in epla ad desiderũ. Circa primũ sciat inquaꝫ me. ꝛ Offerre lingue mee hoib⁹. f. latinis. q Quos tñ ita delectãt. immutat se nõ fastidiose q̃uslibet sus scriptas legere. q̃ nõ offerre his q̃b⁹ monerit pplacere. Postmodũ subdit opis multiplicẽ vilitatẽ dicẽs. vt p grecoꝝ ꝛ. nostrã editiõez bẽant. q̃ modicũ reqrit sumptũ ꝛ laborẽ ppriũ. sic dic exisdẽ⁹ in. vi. li. ecclastice hystorie. Origenes famosissimos codices prim⁹ ppposuit in q̃bus p singulas columellas separatim e regione op⁹ cuiuslibet interpretis descripsit. vt p oim ipa hebraica dba hebraicis lris ponerẽt. secũdo loco p ordinẽ grecis lris hebrea dba describeret. tercio aqle editionẽ subiungeret. q̃rto symmachi. q̃nto septuaginta interpretũ q̃ nra ẽ. sexto theodotiõis editiões collocarẽt. ꝛ ppt hmõi ꝓpositões ipa exẽplaria noiant hexapla. i. simplici ordie scripta. hec Eusebi⁹ Fin hoc pstrue lrãm pcedẽtẽ. s Vt p hexaplo ꝛo. grecorũ ẽt. nr in editiões habeant. i. p exẽplaribus dictaꝝ editionũ apud grecos in ser calumellis descriptis. Nota q̃ hexaplo ꝛo tri syllabũ ẽ. Est

esi ibi oy greca dyptongus.q̄ sonat y.tam apud grecos q̄ apꝫ latinos.t dicunt hexapla ab hexa qꝫ ē sex t ploya qꝫ est plica q̄si sex plicē.i.sex colūnellis descripta. Vel ab hexa qꝫ est sex t a ploym qꝫ ē simplex vel rectꝫ q̄si sex simplices vel rectas editiones dicta.q̄ simplr in recta linea q̄si hexa scribebat. Et decimat hexapla. ouīplio. Qz em dr hexa ploya scriptura greca ē.ꝫ hexaplia dꝫ pferri. Qz aūt debeat aspirari vel saltem p .f.inmalē ifas scribi ps p yfiō.q̄ dic ethymolo.iq. Sex t sepē a greco venīāt mūtio em nois^q in greco aspirationes hīt nos.p aspiratōne.f. ponim^o. Inde est q̄ p hexa sex.t.p hepta sepē fit.p herpillo herba serpillum. Que indigene mag supm.i.magnis expensis. cū fm ea septies biblia scribere tur. Et mazio laborē ꝫtum ad studiuz egerat cuiz q̄ sepnes eadē fnia pertractur. sic ps vtilitas trāslationis Hiero.q̄ sum pauoris sibi reseat. t laborem abdicaret. Iusq; t hebraicam

§ Et sicubi i antiq̄ꝫ volumīnū lectōe dubitauerit: h̄ illi pferentes inueniāt qd̄ recū rūt Qmaxie cū apō latinos tos sunt exemplaria q̄t codi ces: t vnusq̄sq; p arbitrio suo vel addiderit vel subtraxerit qd̄ ei visū ē et vtiqz nō possit vērū esse qd̄ disso nat. Unde cesset arcuato vulnē ꝫ nos isurgē scoꝛpi^o t sanctum opus venenata carpe lingua desistat vl̄ suscipiens si placet: vel ꝓtemnens si displicet: memineritqz illoꝝ ꝯsuū: Os tuum abūdauit malicia: t lingua tua cannabat dolos. Sedēs aduersus fratrez tuum loq̄baris: t aduersus filiū matris tue ponebas scandalum: hec fecisti: t tacui.

Existiasti iniq̄ q ero tui similis arguam te t statuam ꝯtra faciē tuā. Que em audientis vel legentis vtilitas est nos laborādo fuda re: t alios detrahendo laborare: dolere indeos q̄ calūniandi eis t irridendi xpianos sit ablata occasio t ecclesie boues: id despicere imo lacerare vñ aduersarij torqueant. Qđ si vetus est tm interpretatō placet: q̄ mihi nō displicet t nihil extra recipiendum putant: cur ea que sub asterisc^o obelis vel additis sūt vel amputanda: legūt t negligunt. Quare danielem iuxta theodotonis traditonem ecclesie susceperunt. Cur origenē mirant t euse

moues ꝓcidit ꝓmisti t ꝓposuit sit. Et inde dr Actuo. xo. cū imisce. ꝓpōnē.ordinare. preparare. t Sedēs i cathedra pestilēne. v Aduersus frem tuū.nā. t Loqbaris t aduersus filiū mīus tue.vel ecclie. y Ponebas scandalū.i. detractōis offendiculū. Scandalū ē dictū vel factū min^o recti alteri pbōis occasione ruine. grecū ē ꝓsuo. Scādalū eq̄uocant.obex impactio.calue. z Hec pdicta. a Fecisti t tacui.expectās ad correctiones sive ad pniam. b Existimasti iniq̄.q ero tui similis.i.amicus^o sit tu. c Arguā te.ꝓpōnā. d Et statuā.i.manifestabo.i.detractōis t emulationis. e Que cū audierit. Vic oīdit detractor pniciosus in impediēdo bonū cōe.qđ ei vile ē aliq̄ redāt abominabile. vñ dicit. e Que ei audierit. et alios scemulos. f Detrahē.la.q.d. nulla ēvā lituas legemus sive sint ipsi detrahētes. sive alij. Ites repete t q̄ vtilitas sit.

§ Dolere ex.i.q̄ tu dei doler. b Quia deficiebāt de veritate hebraica. i Et credo.i.fideles. k Id dicimo qđ ē gl^a lacerare.i. detrahēdo eiscerpe ad modū lane. l Vñ.i.ꝓter qđ. m Aduersarij.eccie indei.i. n Torquēant.i.crucientur. multi ei ingustrant de b q mō hēm^o plene hebraicā veritatē.sic q̄ audit mala q̄ faciūt detractores. o Qđ si vere. Ip hac ētra gre eos multiplr ꝓfutat.qz mīnus ē translationē lxx.putabāt recipiendū. t p ꝓfutat eos de ꝓtempta veritat^e agnite. In correctiōe ei quā origenes fecerat multa viderūt addita. t multa subtractanec m pp b volebāt credē veritati: vñ dic. o Qz si ve.i.lxx. p Eto mīs micrp. pla.q̄ t mihi nō displicet supple mīs̄ta seqē virtutē hebraicā. q Cur ea q̄ sb ast.ē legūt.ecce agnitio veritatis. r Et neglī.ecce ꝓtempt^o: qz nō acquescūt supra in epla ad dēfidentia inuentes plen^o de ista correctōne origenis. t qđ significet asteric^o.qđ obel^o, vbi talia sūt ponunt exterius. scdo ꝓfutat eos ꝺ opinionis singlāritate. pp quaz nolebāt recū cōnē eccie. vñ dic. o Quare da.inīt theo.era. t nō in ꝓta.lxx. t Eccie iudee. t th isti nolebant suscipe. cū th dicat Hiero. q̄ liber dan. fm translationē lxx. recto iudicio repudiat^o sit. sic legit in principio. pleta iap dan. tercio cōfutat eos de iudicij indiscretōe. qz ꝓmēdabit q̄ recipiēda nō iudicabit: vñ dicit. v Cur origenē.i.mirabilit ꝓmēdāt Cōmēdabilis fuit origenes in multis. sic testat hiero. in li. illustriū virox. d. Origenes q̄ adamāt^o olee sādri discipl ecclesia. xviij. erat sue ino catheclen. i. de errata ꝓ op^o aggregi sue q multos anos flouit. Unde ꝓfat. q̄ fm bñeni i scripturas sacras studij ve cū hebrea linguaz ꝺ erat. gnīssz sue mīnra edificeret e exceptis lxx. interpbꝰ. aliaz q̄ editiones in vnum ꝓgregaret aquile.f. ponnei. symmachi. theodotionis. vel editōes ebionei t symmachi cuiusdā dogmatis. Pterea quinta t sexta t septima editionē. quas etiā nos de eius bibliotheca habemus multo labore reppertas t cum ceteris editionibus comparauit. ec. v Cur ori

genē mirant ⁊ eusebiū pāphili.ihos dico. p Cūctas editōnes.q̄ ūs vniuerso sunt ꝛpē.sicut ps ex verbis Hiero.ī primo. y Similit.i.cōcordāt. z Differētes.i.exponentes.Differo.is rui.rere.differū. sicut ait hugu. dī loc̄ sapient.discere.cōfirmare.de eusebio ⁊ pāphilo nō legi q̄ nouā fecerint editiōnē.Ḧ orientis vulgauerūt translationes de his dicit Hiero. in libro illustriū virorū.Eusebius cesariēsis epūs palestine ecclē.in scripturis diuinis studiosissim⁹. ⁊ bibliothece diuine cultor pāphilo martyre deligentissim⁹ pueritiq̄ rotor edidit infinita volumīa. Et subdit ibi cām quare dixit hic Eusebiū pāphili dicens. ⁊ ob amicitiā pamphili martyris

a biū pamphili cunctas editiōes silr differentes. Aut
z que fuit stulticia: postḡ ve
b ra dixerunt. pferre que falsa
c d sunt. Unde aūt in nouo te
e f stamento ꝓbare poterūt assumpta testimonia: que in
g libris veteribus non habē
b tur. ||Hec dicim⁹ ne oino ca
i lumniandi⁹ tacere videa
k l mur. Ceterū p⁹ sancte pau

le dormitiōez cui⁹ vita vir
m tutis exemplū est: ⁊ p⁹ hos
o libros ḡo eustochio ẏgini
p xp̄i negare nō potui: decre
q uim⁹ dū spūs hos regit ar
r s tus: ꝓbaẓ explanatōni in
t v cūbere: ⁊ omissum tam diu
x op⁹: ḡsi q̄dā postliminio re
y petere: presertim cum ⁊ ad
mirabilis sanctus vir pam
machi⁹: b idez lr̄is flagitet

ste in eodē. Pāphil⁹ ꝑsbyter eusebij cesariensis epi necessarius tanto biblioebece diuino amore flagrauit .vt maximā ptez origenis volumīnū sua manu descripserit ⁊c. Sic ofīa est indiscretio eius locū.origenē ⁊ eusebiū cōmendantiū. ⁊ nī eoz scripta fide liter tradita temere iudicabant nō esse recipienda.inuiteres solis.lxx.ārto q̄ imponebant ei q̄ falsa scripsisset i sua translatōe.cōfutat eos oūdens ea vera esse.Ḧ in translatōe lxx.deficere. vñ dī. a Aut que fuit stulticia.postḡ septu aginta vera dixe.secūm opinionē coz.me in trāslatōe mea b Proferre que falsa sunt.ita vicebāt emuli.q̄ exā septuaginta vera dicerūt.q̄ hiero.stulte egerat addendo q̄ falsa sunt ió aūt reputabāt falsa.q̄ nō inuenichant in translatōne.lxx.quib⁹ ecōtrario ostēdit ea esse vera p no.ꝛc. in quo tam dicta testimonia assumunt.⁊ translatōes.lxx: deficere cū ibi nō inueniant.⁊ ecōuerso est q̄ dicit. c Vnde autē nisi de veritate hebraica. d In no.te.quoz exemplaria ponunt in epla ad desiderū. e Probare testimonia assumpta.ab apīlo ⁊ euāgelistis. f Potuerūt emuli.

g Que in libris veterib⁹.lxx.interpretū h Nō habēt q.d.cōstat apīlos ⁊ euāgelistas ꝺa scripsisse q̄ si septuaginta ea nō scripserunt.⁊ in translatōe mea scripta sunt.vera scripsi.⁊ septuaginta sunt diminuti. Ne aūt crederet q̄ supra dicta dixisset ad iactantiaz.excusat se dicēs.q̄ hoc dixit ad refellendā inuidoz calūnias.i.falsi criminis impositionē vnde dī. i Hec dicim⁹ ne oino inuidio calūniandi⁹.i. falsa crimina imponēdi⁹ k Tacere videamur.i.sub dī simulatōe transire. l Ceterū post ſctē paule ⁊c. In hac cāta ptē ꝓmit post istius opis cōpletionē trāsferre se ad ꝓbaẓ explanatōnem.Ḧa plana est.ex subēiationes q̄ se patēt. l Ceterū.i.Ḧ. m Post ſctē paule dormitiōez.i. monē. Nota em ſctoz dē dormitio. Iob.xj. Iazar⁹ amicus nr̄ dormit.Et.j.Thessal.iiij. Nolum⁹ vos ignorare ō dormientib⁹ ⁊c. Ista paula romana fuit matrona nobilissima.vtpote pma romani senat⁹ cuius virū scripsit de.bieto.cuius mat fuit blesilla scipionū gracchoruq̄.pgenies pater eius rogat⁹ agamēnonis soboles Toxocius martio ipius descendens de stirpe enee ⁊ miloz. Hec itaq̄ paula quinq̄ libros edidit.blesillā.paulinā miseā pāmachiū. eustochiū.rufinā toxociū .vide epl̄as Hiero.ad pāmachiū de dormitōne paulīne: ibi nulla fit mentio nisi de trib⁹ filiabus.quarū due iam erant mortue.i.paulina ⁊ blesilla.sic dī in fine illius epl̄e. Cuius obitum ⁊ occidētis ebos ob quaſdā eccle dissensiones romā impiales ire cōtristant epiphanius salamine cypri epūs hospitē habuit. ⁊ pauli num antiochene urbis epūm in alia manentē domo quasi ꝓpriū hūanitate posse dit.quoz accēsa virtūt⁹ ⁊ exacta hyeme redeuntib⁹ epīis ad eccias suas ipa assumpta secū eustochio ẏgine eū eis nauigauit.⁊ eppio vecē dieb⁹ cōmorata lustrato monasteriū refrigeria sumptuū fratrū⁹ derelict⁹ inde p semitā ascendēs antiochiā sancti paulini modicū elbarcate deēta.p maritimā iter arcēdit hierosolymā.⁊ lustrato sanctis locis terre.pmissionis descēdit in egyptū. ⁊ visitatis heremitis atq̄ mōachis ibi degēnt⁹ bitare inter eos milia monachoz cū puellis cupiebat:Ḧ cum mai⁹ desiderū sanctoz locoz eā retra xisset in bethleē reuersa est.in q̄ edificauit tria monasteria ẏginum.ḡs e diuersis pumcijs congregauit.⁊ i treis turmas diuisit. ita vt tarat vt in opere ⁊ cibo separat. psalmis ⁊ oīonib⁹ iugerent mane hora tercia.sexta nona.vespe.⁊ noctis medio p ordinē psalteriū canebant. Vixit in ſctō ꝓpito rome annos .lxx. bethleem annos.xx.omne vite ei⁹ impleuit annos lvj.mēses.viij.dies.xx. Ita scribit Hiero.ō q̄ dicit hic.Cuius vita virtutis exēplaris est.ſctis⁹imus ⁊ eustochij filie ei⁹ multos libros transtulit.⁊ cōmentarios edidit. n Et p⁹ hos libros.i.post hoz libroz translatōem. o Quos eustochij ⁊c.negare nō potui.i.quin transferrem. q̄ aūt matris sue dormitionē id ei pmiserat p Decreuim⁹.i.p posuimus. Nī decerno io.sicut ait hugutio.dī ꝓponere radicare.statuere.deliberare. diffinire. Decreuim⁹.i.ꝓpositum⁹ inq̄. q Dū spūs hos regit animo.i.dū viuā.

r Incūbere.i.instare. s Explanationi.i.expositōi.

t Prophetar⁹ maioz ⁊ minoz.⁊ pcipue minoz quoruz expositōem pāmachius postulabat. Incūbere nota vsus. Si cubat incūbit mitek ⁊ addiderit cō. Luxuriat pia ⁊ ad comedūt.subaccet hosti. Erat p.re iacet. ob obit.ō languet.in instat. v Et omissum tā diu opus.i. diu int polatum. x Quasi quodā postliminio repetere. Nota q̄ hoc liminiū dī captiuitatis exilii expulsio.pulso extra limen.vñ p cōpositionē dī hoc postliminiū.i.reuerso ō ex ilio ad ura que amiserat.vel imo q̄ ds sibi vendicat in rebus suis post hmōi reuersionē.vñ postliminiū⁹.a.um.dī ille q̄ post hmōi reuersionē ura q̄ amiserat resumit. qi ego nauim.michee sophonie ⁊ ageū.paule ⁊ eustochio explanauerat.⁊ alioz ꝓbaẓ explanationē diu intermiserat.locutus q̄ metaphorā. q̄ vult exponēdi laborē resumere. sicut postliminium⁹ sua resumit postḡ reuersus est de captiuitate.q.d. diu omisi opus istud ac ii cēm i captiuitate detenti⁹ ñ mō ꝓpono repetē.⁊ si libeat donar⁹ ⁊ ab aliis occupatum⁹ expedit⁹ y Prefatum.i.pcipue vel marie.aduerbium ē.⁊ dī a ꝓcerno ꝓcrī.sic a tracto tractim tractē ꝓtiano. ꝓtero ris.dī asserere.vel p alios serē.ꝓsti.i. ꝓtereo ꝓnuncio causalis ē teste donato.b accipit p pcipue. vñ dic. De creuimus explanatōi ꝓbarū istare. y Prefatum cū ⁊c. flagitet.i.expostulet. vide alias significatōes i opusculo ō vocabulis biblic. Iste pāmachius filius fuit pauline fratris eustochij ⁊ blesille. Iste tres filie paule leguntur in epla ad pāmachiū de dormitōne paulīne. vbi hiero. cōmendat pāmachiū dicēs. Nobis p⁹ dormitiōes somniūq̄ paulīne pāmachiū mōachū eccia pepit.nunc milti mōachi sapientes potērēs nobiles.dū cūctis pāmachi⁹ sapientior potētior nobilior.ḡo ō crederet.vt pstiti ꝓnepos ⁊ fusiani germanus dec⁹. inf purpuras senatoz fortia nutrica paulīne incedēt.⁊ nō erubesceret oculos sodalitū.vt videretur ipse videri ⁊c: ppt ō dī ō. Admirabili.i.admiratōe ⁊ omni laude dign⁹.ad cui⁹ petitionē hiero. cōmentatus est sup osee iohel.et amos.abdiā ⁊ ionam.sic dicit glosa sup abacuc.

g Et nos ad patriã celestem a Festinantes. ad Heb. iiij. Festinemus ingredi in illã requiẽ b Monstreros syrenarũ cantus ꝛc. Syrena. ne. ꝛ ꝙ syren. remo. monstrũ marinũ ẽ. g̃ dulcedine sui cantus nauigãtes arrabit ad loca periculosa. subnergit facit. vñ ꝺr a syren qꝺ ẽ cantus. g syrenas intelligũt cantuloſ ei ꝛ facie blãdiẽtes. ꝛ g̃ adulationiſ dulcedinẽ a labore interpellandi ad ociosstantia piculã trahere cupientes quorũ blandicias appellat cãs monstreros. qꝛ sepe g eas spũaliter occidũt icautos. Istos cantus dñm furda aure trãsire ꝛ nnn g̃ p eis a bona opatõe deſiſtere pñ. Ego sũr rãçh surd⁹: nõ audiebã ꝛc. Idẽ Et factus sum sicut hõ nõ audiẽs. i. ſtos blandicias non curãs. pl⁹ ꝫ ſi ñ audirẽ

Explicit q̃ſcũq; explanatio ihũ⁹ prologi. Capi. j.

Postilla fris Nicolai de lyra super librum Josue incipit

Introduces eos ꝛ plãtabis eos in mõte hereditatis tue Exo. xv. scõm deb. a libro Iosue incipiũt libri ꝓbales vt̃ q̃ Hiero. in prologo super libros regũ. scõm ꝺo diuisionẽ quas ponit in principio Gẽn. ꝛ q̃ cõiter ponit ab expositoribꝰ nr̃is ab ipo incipiũt libri hystoriales. sicut ei in libris legalibus describit vnus legis ꝛ eius explicatio i populo sũ cultu virtuũ dei adunato. qui patuit in pcessu librorũ legaliũ q̃ sunt quinq; libri moysi. sic in libris hystorialibus gesta ppli ihũ. q̃ legẽ receperat describuntur inter q̃ primũ est terre promissionis ingressus. scõm ẽ ppli terrã ingressi gubernatio ꝛ pcessus. Primũ describit in libro iosue. scõm ꝺo in aliis libris hystorialib⁹ ꝛ aduertendum q̃ ista facta sunt a deo tanq̃ principali actore. ꝛ ꝺo ihã vel subiectũ bonũ libroꝝ ẽ ipe deus sũ peracta rõne. sicut ẽm in pbis naturali corp⁹ mobile adsolute ẽ sbiectũ. ꝛ in libro celi ꝛ mũdi corpus mobile ꝙ ad situ ẽ subiectũ sic i ista theologia q̃ pte ꝛeinet in sacra scriptura deus absolute est subiectũ. In libris aũt gnalibus facte scripture de⁹ est subiectũ sũ determinata rõe ꝛ Fin ꝺ libri legales pñt dici generaliter de deo legẽ dãte. licet abinuicẽ diuidantur g̃ ẽctionẽ b⁹ ꝛ sũ. vt sanꝺ patuit in pcessu ẽ dictoꝝ librorũ. ꝛ sic libri hystoriales de deo gesta ppli ihũ dirigẽte in terr̃ q̃ primũ ẽ terre promissio ingressus. vt dictũ ẽ q̃ deo actore factus ẽ. vt prẽdixi in pcessu duũ⁹ libr. ꝛ hoc ẽ q̃ sunt pdicta in ꝺbo ꝓposito p moysen Exo. xv. Introduces eos ꝛc. In q̃ qꝺe ꝺbo pcessus duũ⁹ libri describit i generali. qꝛ ꝺ describit terre promissionis deo actore acquisiti dicit. Introduces eos. secundo acquiſte possessio cum dicitur. Et plantabis eos. tercio possesse cõdicio cũ ꝺr. In mõte hereditatis tue. Tũc ẽm deus filios ihũ⁹ in terrã promissionis introduxit q̃n ad ingressum eor aũs Iordanis siccauit vt ꝺr in. iij. ca. Tũc eos etiã ibidẽ plantauit. quãꝺo p Iosue ꝛ eleazar sinealia tribuũ possessiões determinatas assignauit. vt ꝺr. j. etij. ca. Terre vero possesse ꝺdno designat cũ dicit In mõte hereditatis tue. nã qꝛ terra promissionis mõtuosa est ꝛ altior aliis terris sibi adiacẽtibus ram qꝛ in ipsis q̃ metropolis ẽ in illa terra. fundata fuit templũ in monte Moria. vt ꝺr. ij. Paral. iij. ca. vbi figuit

1 ꝛ nos ad pñam festinãtes
b mortiferos syrenaꝝ cãtus
surda dẽam⁹ aure trãsire.

Explicit prologus. Incipit argumentum.

IEsus filius naue: typũ dñi nr̃i solũ in gestis verũ eraꝝ i noie gerẽs: trãsit iordanẽ hostium regna subuertit: diuidit trã victoꝛ pplo: ꝛ p singulas vices: victos montes. flumia. torrẽtes atq; cõfinia. ecclesie celestiq; urbis spũalia regna describit.

Incipit liber Josue.

Capitulum. j.

ET factũ ẽ p⁹ mortẽ moysi serui dñi: vt loqueretur dominus ad Josue filium Nun ministrum Moysi: ꝛ diceret ei.
b Moyses seruus me⁹ mortuus est. Surge ꝛ trãsi iordanem istum tu ꝛ omis populꝰ tecũ: i trã quã ego dabo filijs isrl. Omẽ locum quẽ calcauerit vestigiũ pedis vr̃i: vob tradã sic locũ
g tus sum moysi. A deserto ꝛ libano vsq; ad fluuiũ magnũ euphratẽ. ꝺio trã ethey, vsq; ad mare magnũ cõtra soles occasũs erit finꝰ vester. Nullus poterit vo
b bis resistere cũcti ꝺieb⁹ vi
i te tue. sicut fui cum moyse: ꝛ ita ero tecũ: non dimittam

diuinũ cultus tanq̃ hereditas ꝓpria. Igit̃ scõm procẽ tes liber Iosue diuiditur. qꝛ primo determinat de terre promissionis introitu. scõdo de multiplici pdicti ca. vj. tercio terre diuisione ꝛ hereditario obtentu ca. xiij. quarto ꝺ eius ordinatione ꝛ obitu ca. xxij. Circa primũ primo ponũtur. scõdo exponuntur. scõdo exploratores trãsmittũtur ca. ij. tercio ad loca explorata filij isrl ingrediunt cap. iij. Circa primum primo fit ipi Iosue. ꝺei mandatũ siue promissio. scõdo mãdati executio ibi. Precepitq; Iosue. Rõne circa primũ fit Iosue triplex mãdatũ. primus ẽ ꝺ tra promissionis ca pitẽa. scõm de ipsa diuidẽda ibi. Ꝺ fortare ꝛ esto. tercũ de lege seruãda ibi. Confortare q̃. Circa primum sic dicitur.

a Et factũ ẽ p⁹ mortem moysi. hi q̃ notant ipsum in q̃ istis mandatis facta sunt Iosue. s. post mortem moysi. ꝛ ali terminũ luctus mortuo eius.

Introduces eos ꝛ plãtabis eos in mõte hereditatis tue Exo. xv. scõm deb. a libro Iosue incipiũt libri ꝓbales vt̃ q̃ Hiero. in prologo super libros regũ. scõm ꝺo diuisionẽ quas ponit in principio Gẽn. ꝛ q̃ cõiter ponit ab expositoribꝰ nr̃is ab ipo incipiũt libri hystoriales. sicut ei in libris legalibus describit vnus legis ꝛ eius explicatio i populo sũ cultu virtuũ dei adunato. qui patuit in pcessu librorũ legaliũ q̃ sunt quinq; libri moysi. sic in libris hystorialibus gesta ppli ihũ. q̃ legẽ receperat describuntur inter q̃ primũ est terre promissionis ingressus. scõm ẽ ppli terrã ingressi gubernatio ꝛ pcessus. Primũ describit in libro iosue. scõm ꝺo in aliis libris hystorialib⁹ ꝛ aduertendum q̃ ista facta sunt a deo tanq̃ principali actore. ꝛ ꝺo ihã vel subiectũ bonũ libroꝝ ẽ ipe deus sũ peracta rõne. sicut ẽm in pbis naturali corp⁹ mobile adsolute ẽ sbiectũ. ꝛ in libro celi ꝛ mũdi corpus mobile ꝙ ad situ ẽ subiectũ sic i ista theologia q̃ pte ꝛeinet in sacra scriptura deus absolute est subiectũ. In libris aũt gnalibus facte scripture de⁹ est subiectũ sũ determinata rõe ꝛ Fin ꝺ libri legales pñt dici generaliter de deo legẽ dãte. licet abinuicẽ diuidantur g̃ ẽctionẽ b⁹ ꝛ sũ. vt sanꝺ patuit in pcessu ẽ dictoꝝ librorũ. ꝛ sic libri hystoriales de deo gesta ppli ihũ dirigẽte in terr̃ q̃ primũ ẽ terre promissionis ingressus. vt dictũ ẽ q̃ deo actore factus ẽ. vt prẽdixi in pcessu duũ⁹ libr. ꝛ hoc ẽ q̃ sunt pdicta in ꝺbo ꝓposito p moysen Exo. xv. Introduces eos ꝛc. In q̃ qꝺe ꝺbo pcessus duũ⁹ libri describit i generali. qꝛ ꝺ describit terre promissionis deo actore acquisiti dicit. Introduces eos. secundo acquiſte possessio cum dicitur. Et plantabis eos. tercio possesse cõdicio cũ ꝺr. In mõte hereditatis tue. Tũc ẽm deus filios ihũ⁹ in terrã promissionis introduxit q̃n ad ingressum eor aũs Iordanis siccauit vt ꝺr in. iij. ca. Tũc eos etiã ibidẽ plantauit. quãꝺo p Iosue ꝛ eleazar sinealia tribuũ possessiões determinatas assignauit. vt ꝺr. j. etij. ca. Terre vero possesse ꝺdno designat cũ dicit In mõte hereditatis tue. nã qꝛ terra promissionis mõtuosa est ꝛ altior aliis terris sibi adiacẽtibus ram qꝛ in ipsis q̃ metropolis ẽ in illa terra. fundata fuit templũ in monte Moria. vt ꝺr. ij. Paral. iij. ca. vbi figuit

qui duranit. xxx. dieb⁹. vt ꝺr Deut. vi. Quia mãdata ista facta sunt Iosue a ꝺeo ad missionẽ explorator⁹ ab eo. ipsi aũt missi fuerũt ad terminũ luctus moysi. Fin deb. Aliq̃ exponitores dicũt q̃ virtualiter scz ꝺbũ dei ad ossue ꝛ missio explorator⁹ ab eo fuit post terminũ luctus moysi. sed primũ vr̃ ꝓbabilius vt magis videbitur infra. b Moyses seruus meus mortuus ẽ. Ex ꝺ ptz error illoꝝ q̃ dicerũt moysen ꝺiuinũ ab eo q̃ legitur eius peccatũ in aqꝺ ꝺelationis. vt ꝺr Num. xxij. Nec legit eius pnia. vt dicunt qꝛ ꝺeus vocat hic moysen famulũ suũ etiã post mortẽ eꝰ. qꝺ de nullo dominato vere ꝺr. Nec valet qꝺ obijcit qꝛ penitentia moysi satis ex lra habet. in hoc q̃ iniam mortis a deo sibi impositã ad ingressum terre promissionis in peccati sui punitõe accepauit qꝺ ptz ex hoc q̃ ad ꝺbũ ꝺei in monte abarim volũtarium ꝛ pmptum ibidẽ moriturus ascendit. ꝛ in hoc q̃ ꝺeo tanq̃ accepta eius obediennam eum sepelivit. vt ꝺr Deut. vi. c Surge ꝛ trã. iordanez istũ. i. ꝓpone ꝛ p̃pũ tuũ ad transeundũ. qꝛ nõ statim trãsitus ꝫ post aliquot dies vt magis patebit infra.
d Tu ꝛ oia ppla tecũ qꝛ cura ppli erat sibi iposita a deo vt habet Deut. xxxj. e In terrã quã ego ꝺabo filijs isrl. quia deo actore ingressi sunt terram ꝛ obtinuerũt eã.
f Omnem locum quẽ calcauerit ꝛc. Ex hoc dicunt aliqui doctores habiti. q̃ hic non solum sua ex ꝓmissa terra iudea. ꝫ etiã tota habitabilis terra. qꝺ dicũt ꝺamnũ fuisse impletũ spe salomonis. cui oẽs reges terre fuerunt tributarij. sic exponit qꝺ dicit. iij. Reg. x. Universis terra desiderabat videre vultũ salomonis ꝛ singuli deferebant et mũera. i. tributa vt ipi exponũt. ꝫ pfectius expectant implendũ in rege messia quẽ expectãt futurũ reges qualẽ sup totã mundũ. ꝫ falsitas vniuꝛs dicti apparet ex hoc qꝺ sꝺdit.
g A deserto ꝛ libano vsq; ꝛc. vbi expꝛimũtur termini terre filijs isrl promisse. h Vite tue. quia post mortẽ Iosue filij isrl peccauerũt. ꝛ cũ aduersarij eis pualuerũt. vt ꝺr libro iudicũ. Aliq̃ ibi ꝺr Vestre ꝫ male.
i Sic fui cũ moyse. in reuelatiõib⁹ ꝺiuinis ꝛ ogib⁹ miraculosis. k Ira ero tecũ. ꝛ hoc sano ptz ex ꝺictis ꝛ ꝺa in sequẽtibus. l Nõ ꝺimittam te nec derelinquam ꝛc ꝺic fit multiplicatio ꝺbor⁹ idem signantium ad inuicem

dicti assertiõem. m Cõfortare. Hic ponit scõm mandatũ de terra diuidẽda. cui premittit diuina psolatio cũ dr m Cõfortare z esto robustus. viderat em iosue q̃ moyses sanctissimus malicia ppli perturbat⁹ peccauerat ad̃ dictionis ꝓpter q̃ quartus fuerat ingressu terre promissionis. z nõ meruit ire bat ne sibi filii aliq̃d accidat. z nõ fuit ꝓfortatus z assecuratus de terre acq̃sitione z diuisiõe. nõ sb dit n Tu ei sor. diui. po. huic ter. p q̃ iurauit rõ. de q̃ iuramento hr Gen. xxvj Per memetipm iurauj dicit dñs rõ.

n Cõfortare igitur Hic ponit tertiũ p ceptũ de lege seruãda. z pris lia vsq; ibi.

o Nõ recedat volumen legis b⁹ ab ore tuo: nõ meditaberis rõ. vt custodias z facias. q; pus debebat facẽ q̃ docere

q Noli metuere. metu humano.

r Et noli timere. ti more mũdano q; te cũ est dñs deus tu⁹. q̃ est potẽs in oibus

s Preceptiq; Iosue. Hic pr ponit diuini mandati executio. z p q̃m ad totũ ppl̃m generaliter scdo q̃nq; ad duos trib⁹ z dimidiã spãliter ibi. Rubenitis q̃s. Circa primũ sciendũ q̃ preceptum erat

nec derelinquã te. Cõfortare z esto robustus. Tu em̃ sorte diuides ppl̃o huic terrã q̃ iurauj patribꝰ tuis, vt

n tradere eã illis. Cõfortare igitur z esto rõbust⁹ valde, vt custodias z facias oẽm legẽ, quã pcepit tibi moyses seru⁹ me⁹. Ne declines ab ea ad dexteram vel ad sinistrã, vt intelligas cũcta q̃ a

o gis. Nõ recedat volumen

p legis b⁹ ab ore tuo: sed meditaberis i eo diebus ac noctibus, vt custodias z facias oĩa q̃ scripta sũt in eo. Tũc diriges viã tuã z itelliges eã;

Ecce pcipio tibi: ꝓfortare

q z esto robust⁹. Noli metuere z noli timẽ q̃m tecũ est dñs de⁹ tu⁹ i oib⁹ ad q̃cũq; pretieris. Preceptiq; iosue priapib⁹ ppli dicens.

s Trãsite p mediũ castroꝝ: z imperate ppl̃o ac dicite.

t Prepate vob cibaria: q̃m post diẽ tertiũ transibitis iordanẽ, vt intrabitis ad possidẽdã terrã quã dñs dꝰ vr da

r tur⁹ ẽ vobis. Rubenitis q̃s z gaditis, z dimidie tribui

manasse ait. Memento te sermonis quẽ pcepit vobis moyses famul⁹ dñi dicẽs. Dominꝰ de⁹ vester dedit vobis requiẽ z oẽm terrã. Uxores vre z filii vri, ac iumẽta manebunt in terra, quã tradidit vobis moyses trãs iordanẽ. Vos aũt trãsite armati ad frẽs vros: oẽs fortes manu z pugnate p eis, donec det requiẽ dñs frib⁹ vris, sic z vobis dedit: z possideãt ipi quoq; terrã quã dñs dꝰ vr da

tur⁹ ẽ eis. z sic reuertimini in terrã possessiõis vre: z habitabitis in ea quã vobis dedit moyses famul⁹ domini: trãs iordanẽ ꝙ solis ortum. Rnderũtq; ad iosue: atq; dixerũt. Oia q̃ pcepisti nobis faciem⁹, z quocũq; miseris: ibim⁹. Sic obediumꝰ

u cũctis moysi: ita obediemus z tibi, tm̃ sit dñs tecũ, sicut fuit cũ moyse. Qui ꝙ dixerit ori tuo, z nõ obedierit cũctis sermonib⁹ q̃s pceperis ei morit̃. Tu tm̃ cõfortare: z viriliter age.

minus dixisset Hut. xxvij. ipi moysi. tolle iosue filiũ nun rẽ ses vt succedat tibi. z subdit ibidẽ Pro ꝺ siqd agendũ erit ele azar sacerdos ꝙsulet dñm. q̃ illud dictum saluo melioꝝ iudicio nõ videt ꝓprie scripture pceder̃ et subsequẽri. vt em patet ex pdictis intẽtio dñi erat assecurare iosue in pncipio sui ducatus. vt cũ dirigeret in suis actibus dicẽs. Nõ dimittam te neq; derelinquam z postea subdit. Noli metuere z noli timere. q̃m dñs deus tu⁹ tecũ ẽ i oib⁹ ad q̃cũq; pretieris. z iõ non vr dñs q; dñs in pncipio sui ducatus dimiserit eũ sic agẽ spiritu ꝓpio z errare. Sed hoc nõ ẽ consonũ lre sequenti ex q̃ videt intentiõez dñi fuisse exaltare iosue z dare ei auctoritatẽ in pncipio ducatus sui. ita q; populus isrl sibi crederet imposterũ z obediret. vñ ꝺr infra. iij ca. Dixitq; dominꝰ ad iosue. hodie incipiam exaltare te coram omni ppl̃o isrl

ad iosue. vt habeat ca. se. z nunc iosue monit castra z venit ad iordanẽ. vbi mãserũt filij isrl tribus diebus. vt hr. j. in pncipio. iij. ca. z iõ nõ videt verũ fuisse q; fecit pconizare. z dicit etiã vltra. q; sic gmissus ẽ iosue deficere. ne vltra attentaret filia facere absq; ꝓsilio diuino. maxime cũ do

t Prepate vob cibaria: hoc nõ põt intelligi de mãna q̃ seruari nõ poterat etiã i crastinũ. nisi feria sexta p sabbato. vt hr Exo. xvj. ca. nec tñ adhuc defecerat mãna. vt hr. j. v. ca. Et iõ intelligit de aliqo cibariꝰ q̃ tũc poterãt comedi a filijs isrl etiã cũ mãna. vñ Deut. ij. ca. dictũ fuit q̃ filij esau z moabite vẽdiderũt filijs isrl trãseũtibus iuxt terrã suã cibaria. qõ nõ põt intelligi de manna q̃ nõ erat venalis. nec habuit a deo idumeis z moabitis

ḣ tm̃ filijs isrl. Sicut enim in confinio legis et euangelij simul cucurrerũt legalia cũ euãgelio. sic appropinquante tpe q̃ manna debebat deficere sic cucurrerũt in vsum filiorũ isrl mãna z alia cibaria. v Elapsis post diẽ tertiũ trãsibitis iordanẽ. Ex ꝺ dicit expositores nr̃i cõuer in ꝺ sequẽtes Aug. q̃ iosue nõ fecit istud pceptũ de q̃ loquit ꝺ scriptura spũ diuino. ḣ magis humano z ꝓprio. q; a fine Ieremoysi in q̃ dicit iosue hoc pceptum fuerũt septẽ dies ad minus ante transitũ iordanis. q; vt dicit ante istud preceptum misit exploratores q̃ añq; reuerterentur remiserũt ad minus p q̃tuor dies. q; postq; missi a iosue intrauerant et ingressi iericho z hospitati fuerũt in domo raab. exeũtes i de latuerũt in mõtanis tribus diebus antequ reuerterentur

rẽ. z ideo non est verisimile q̃ in pncipio sui ducatus per miserit eum ꝺdicere falsum z pconizare in toto populo. q; ex hoc crederet q̃ spũs dñi non esset in eo z ideo dicũt debuisse et etiam aliq̃ expositores nostri q̃ illud pceptũ iosue scribitur hic p anticipatiõem. quia non fuit factũ donec exploratores ab eo missi reuersi fuerũt ad ipm. z extunc nõ floruerũt nisi tres dies. vsq; ad transitũ iordanis. vt hr infra. iij. ca. Nõ em̃ sacra scriptura semp refert gesta eodẽ ordine q̃ facta sunt. ḣ aliq̃n pus facta posterius scribũtur. z ecõuerso. z sm hoc accipit lectis regula exponendi sacram scripturã. put dictũ fuit in pncipio Gen.

r Rubenitis q̃s. Hic ponit executio pcepti q̃nq; ad duas tribus z dimidiam spãliter quibus moyses assignauerat terram vltra iordanẽ cum tali pacto. q; milites z familie remanerent in vrbibus muratis. z viri bellatores transirent iordanẽ q̃nq; acq̃sita esset terra aliis nouẽ tribubus z dimidie. ꝓpter q; iosue reduxit eos ad memoriaz istud pactum vt pati sint adimplere. z pris lꝛa vsq; ibi.

y Sicut obediumus in cunctis moysi rẽ. Circa quod sciendum q̃ non est hic locutio conditionata. vt sit sensꝰ. Obediemus tibi sicut moysi. si tamen dñs fuerit tecũ sic cum ipo moyse. aliter non obediemus. quia subiecti debemus obedire superioribus seu dominis. nõ solum bonis et modestis. ḣ etiã malis z discolis. vt hr. j. Petri. ij. Et sal-

natoꝛ Matth. xxiij. Quæcũq; dixerint vobis facite. opera aũt eoꝝ nolite facere. Ista in obla intelligẽda ẽ in licito. q̃ d ẽ locutio oppatina. vt sit sensus. quia sum⁹ obedire ti bi. t iõ optam⁹ vt oña sit tecũ sicut cũ moyse ẽt. Ca.ij.

(H)Iſte q̃ Josue. Hic describit exploratoꝝ missio vbi pcedit. q; pꝛimo exploratoꝛes mutant. secũdo a muliere abscõdũtur ibi. Tertio mulier. tercio abscõsi ꝺ pacto requirunt ibi. Necdũ obdormierãt. Qrto cũ certo sig̃ dumutant ibi. Dimisit ergo eos. quinto ad solue reuertuntur ibi. Illi ꝺo ambulã tes. Circa pmũ ꝺr.

a Misit q̃ Iosue. Hic dicit ra. sa. q̃ missio istoꝝ exploratoꝝ facta fuit añ terminũ lucꝛus montꝭ moysi. qꝺ ꝓbat sic. q; filij isꝛl transierũt iordanẽ decimo die mẽsis pmi. vt habetur. j. maꝛc. Et moyses fuit mortuus vt ꝺicit ra. sa. vij. die mẽsis. xij. anni imediate pcedentis. t licꝫ nõ ꝓbat hoc ex sacra scꝛiptura. tñ verisile ẽ q; dies montꝭ moysi qui tot t tanta fecerat isꝛaeli in annis ab⁹ hebꝛeoꝝ fuerit certimodualiter inregistrata. Ex qꝺ aũt istis ꝓdictis sequit q; a die mortis moysi vsq; ad diẽ trãsitus iordanis inclusiue fluxerũt ẽñ. xxxiij. dies. j. xxiij. de mense. xij. anni pcedentis. t. x. de p mẽse anni sequẽtis. Iudei ei faciũt menses p lunationes. hoc em lunaꝛ̃ spacium quo aginatoꝛ dicꝫ. t iõ pmus mẽsis apud eos ẽst. xxx. dies. secũdus ꝺo. xxix. q̃ sic pꝛ̃ de aliis ꝓbnãdo. Ex quo ꝓt q; mẽsis. xij. pmi ẽñ. xxix. dies. a quibus si ꝺetrahantur xxx dies q̃ pcesserũt montꝭ moysi remanẽt ẽñ. xxiij. quos si addant. x. dies pmi mẽsis anni sequẽtis q̃ fluxerũt vsq; ad trãsitũ iordanis vt ꝓdictũ ẽ habẽt ẽñ. xxxij. dies. a die mortis moysi inclusiue vsq; ad diẽ trans⁹ iordanis iclusiue. Luctꝰ aũt moysi q̃ incepit a die mortis sue durauit. xxx. diebus. vt hꝫ Gent. vł. t sic a tercio luctꝰ moysi vsq; ad trãsitũ iordanis inclusiue fluxerũt ẽñ tres dies. a missione ꝺo exploratoꝝ vsq; ad dictũ trãsitũ iordanis fluxerũt. vij. dies ad minꝰ vt dictũ ẽst iõ j. ca. Ex q̃ cõcludit q; Iosue misit exploratoꝛes añ terminũ luctꝰ moysi.

b Be sethim. nomẽ ẽst loci in cãpestribus moab.

c Duos viros exploratoꝛes in abscõdito. sb simulatiõe eñ fatuitatis explorabãt terrã vt dicũt alĩ. sicut Dauid fecit se fatuũ coꝛã achis ne agnosceret. vt hꝫ. j. Reg. xxj. Hebꝛei aũt dicũt q; fingebãt se esse surdos t mutos ne q̃ lingũã hebꝛaicã ab aduersarijs agnoscerent. vł vbi ꝺ habemus Exploratoꝛes in abscõdito. in heb. hꝫ Exploratoꝛes surdos. i. ficte vt dictũ ẽst. ꝺ Ingressi sunt domũ mulieris meretricis. Dicit expositoꝛes alĩ. hebꝛei t carbo q; fuit veritatem erat meretꝛix. exploratoꝛes nã ingressi sũt domũ eius nõ ad fornicandũ cũ ea. sed ad lantandũ ibi. qꝛ domus talũ mulieꝝ sunt magis apte ad recipiendum hoꝛtes in sero. Alij aũt dicũt. q; antea fuerat meretꝛix tamẽ tũc non erat. nomẽ nã illud remanserat illi. sicut Matt. xxj. dicit. q; iesus recubuit in domo symonis lepꝛosi. nõ quia tũc esset lepꝛosus. ꝺ qꝛ ante fuerat. a qua lepꝛa licet ab fuisset sanatus a xpo. tñ nomen lepꝛosi sibi remãserat. Et tñ virum̃ dictũ videt irrõnabile. qꝛ ista mulier postea fuit conuꝛsa in matrimonio ipi salmon vt habetur Matth. j. qui erat ꝓcepꝭ nobilissimus tribus. i. tribus iude. ꝓter q̃ non ẽst verisimile q; nec ipse in vꝛbe talem mulierem. que esset actu infamis. vel fuisset. t iõ transtulũ chaldaica vbi nõ habemus. Mulieris meretricis habet mansionem hospitalarie. t sic ista dicũr hebꝛei. Nomen ejus bebaicũ q̃ hic ponitur equiuocũ ẽñ. ad designandũ meretricem t vendericẽ victualiũ. q̃ ẽ ꝓpriam hospitalaria rum. Dicit tamen Hebꝛei q; vtraq; significatio conuenit ipi raab q; actu erat hospitalaria. t cum hoc fomicaria fm a liquos. vel talẽ fuerat fm alios. vt ibi ꝺicam ẽst t impossibilium ẽst q̃ ꝺ ꝓpriam q̃ ad meretricem. cetera patẽt.

e abscõdit t ait. Fateoꝛ venerũt ad me. t nesciebã vnde essent. Cũq; porta clauderet in tenebꝛis t illi pꝛ exierũt nescio q̃ abierũt. Persequimini citoꝛ t ꝓpꝫbẽdetis eos.

b Ipa aũt fecit ascẽdẽ viros in solariũ dom⁹ sue opuit. Φ eos stipulaꝛ̃ q̃ ibi erat. Illi aũt q̃ missi fuerãt secuti sũt eos ꝓ viã q̃ ducit ad vadũ iordanis. illisq; egressis

h stati porta clausa ẽ. Necdũ obdormierãt q̃ latebãt: et ecce mulier ascẽdit ad eos t

i ait. Noui q; ꝺns tradiderit vob̃ terrã. Etenim irruit in nos terꝛoꝛ vł. t elãguerũt

e Tollensq; mulier. Hic exploratoꝛes abscondunt. Ista enim mulier audito mirabilibus q̃ deus fecerat. ꝓ filijs isꝛl. credidit ipm ẽ verũ deum. t ꝓ ꝺns implenꝛum ꝓmissum q̃ eis fecerat ꝺ terra capienda. t iõ

e Tollensq; mulier viros abscondunt q; modum qui infra describit. In heb. hꝫ. Sic accepit duos viros t abscondit eos. q̃ ab hebꝛeis exponit triplicit. uno mõ qꝛ ponit hec singulare ꝓ plurali. sicut Exo. xxj. Vena musce grauissima. i. multitudo ẽt. Alio mõ qꝛ mulier festinans eos abscondere potuit eos in ita ꝑuo loco. q̃ nõ videbat sufficiens nisi ꝓ vno. t ad hoc figurandũ dicitur. Abscondit eos sicut em in latino sunt figuratiue locutiones. sic istꝛ in hebꝛeo. tercio mõ exponitur. qꝛ dicũt alĩ qui hebꝛei q; ista duo viri fuerũt chaleb t phineeo. Dicũt etiam q; iste phinees erat angelus in corꝑe humano. iso poterat stare coram ꝺño. t non videri ab eis q̃ volebat. t non fuit abscondenꝺus a muliere. sed chaleb tantum

Licet autem hoc dictum sit falsum. tamen ex hoc habet argumentũ contra indeos ex cõcessis de possibilitate incarnationis. quia eque cõcedunt incarnationem angeli non possunt cõuenienter negare possibilitatem incarnationis diuine. q; deus magis potest assumere t suppositare naturam humanam q̃ angelicã. f Fateoꝛ venerãt ad me. tangit ad hospitalariam cõmunem. g Cũq; porta clauderetur vł. in hoc mentita est. fuit tamen mendacium officiosum. vicꝫ ꝓpter salutem suam t exploratoꝝ.

b Ipa autem fecit ascẽdere viros in solariũm. In hoc exprimitur modus quo abscondit eos. i Illisq; egressis statim porta clausa ẽ. i. porta ciuitatis. ne sit absq; diligenti inquisitione exploratoꝝ ciuitatem remitterent. Aliter exponitur de porta domus raab. que post egressum ꝓꝛ clausa est. ne eius redirent. t abscondiros inuenirent. k Necdum obdormierant. Hic cõsequiter exploratoꝛes de pacto requirunter. vicꝫ q; seruarent raab t domum patris sui. sicut saluauerat eos. t q̃ hoc pactum iuramento firmarent. t patet littera pauca excepta que exponenꝺa. k Necdum obdormierant. quia timor abstulerat somnum ab eis.

l Noui q; ꝺns tradiderit vob̃ terrã. loquit̃ de futuro per modũ ꝓteriti. ꝓt certitudinẽ sue fidei. qꝛ tenebat ita certũ ac si iã esset factũ eis. tñ iam subdit. in Etenim irruit in nos terꝛoꝛ vester vł. i. a vob̃ immissus. t reddit cãs hoꝛtus cũ ꝺo. Audiuim⁹ vł. t sequit conclusio sua.

o Nunc ergo iurate mihi. t ptz ifa. p Qui respõderũt ei. alia nra cõ. hic accipit aia p toto hoie. qz est ps pncipalis hois vel. p ipa vita hũana q̃ causat ab aia. vt sit p̃dicatio causalis nõ formalis. qz aia hũana est immortalis.

q Faciemus in te miam. tc t domũ pris mei saluando.

r Et veritatem. iuramentum seruando.

o Demisit q̃. b explaratores abire p murũrum cui⁹modo describit cum dicit.

s Demisit q̃ eos p funẽ de fenestra. hebraei dicũt raab fuisse meretricẽ. dicũt q̃ solita fuerat p funẽ illũ recipe fomicarios t emittere vt sicut fuerat ei istius pcti t trãgressionis sic t ei fieret istius saluatõis. t Domus eius erat hedebat muro. l. ciuitatis. b addit ad ostendẽdũ q̃ de facili poterat emittere explaratores p fenestrã quã habebat sup murũ sicut t paul⁹ dimissus ẽ vt hb̃ Actũ. ix.

v Ad mõtana cõscẽdite. vbi nõ ẽ via cõis. t Ibiq; latitate diebꝰ tribꝰ ꝛc. licet iordanis paruũ distaret a iericho. tñ ad tñs ipos manserũt psecutores explaratores. qz nõ solũ q̃sierũt eos in via et in termino vie. ꝟ in latibulis circũquaq;. Hebrei aũt dicũt q̃ reuelatũ fuit ipi raab ꝑ salute explaratores q̃ tñ tardarent ꝙ Si ingre. ꝛc. fuerit funicul⁹ iste coccineus. i. rubeꝰ. Peti erat ei ipa raab ab explaratorib⁹. vt daret ei certũ signũ salutis sue t saluoꝝ t ipi dederũt pro signo q̃ funiculus p q̃ demissi fuerant ligaretur in fenestra. t sic cognoscerent domus ab eis t exẽtes in ea. t ꝛ dixerũt q̃ si funicul⁹ ille nõ esset ibi ꝑ signo. immunes essent a iuramento.

z Qui ostiũ do. tue egredi. fu. san. ipius erit in caput eiꝰ. id est ipe erit sibi cã mortis. a Sanguis aũt sanguis ꝛc. redũdet in ca. nr̃m. i. obligam⁹ nos morti p eos saluare.

b Appẽdit funiculũ coccineũ in fenestra. statim eis appẽdit. ne oblitõi darent t vt explaratores viderẽt a quib⁹ recederẽt. c Illi vo. explaratores ad iosue reuertũt nuntiãt eis lactatio eoꝝ tribꝰ diebꝰ i montanis. d Reuersi sũt. i. explaratores de mõtanis ad locũ vbi erat trãsitus iordanis. e Atq; dixerũt. tradidit dns oẽm ꝛc. ac si diceret. ita certũ ẽ: acsi esset factũ. t cã subdit cum dicit.

f Et timore pẽrant sc. ꝛc. i. nõ bñt vnde resistẽdi. iij.

omnes habitatores terre. Audiuim⁹ q̃ siccauerit dominꝰ aq̃s mari rubri ad vestrũ introitũ q̃n egressi estis ex egypto: t q̃ fecerit duobus amoreox regib⁹ qui erãt trãs iordanẽ: seõ t og q̃s interfecistis. Et hec audiẽtes timuim⁹ t elãguit cor nr̃m nec remãsit in nob⁹ spũs ad introitũ vr̃m. Dñs enim deꝰ vr̃ ipe ẽ bs in celo sursũ t in terra deorsũ. Nunc g̃ iurate mihi ꝑ dñm vt quo ego miam feci vobiscũ: ita t vos faciatis cũ domo patris mei: detisq; mihi vez signũ vt saluetis ꝑem meã t mr̃es: fres ac sorores meas t oia q̃ illoꝝ sũt: t eruatis aias nras a morte. Qui respõderũt ei. Aia nra sit ꝓ vobis i morte: si tu nõ ꝓdideris nos. Cũq; tradiderit nobis dns terraz: faciemus i te miam t veritatez

e Demisit g̃ eos p funẽ ꝺ fenestra. Domus enim ei⁹ herebat muro. Dixitq; ad eos. Ad mõtana ascendite ne forte occurrãt vobis reuertentes ibiq; latitate tribus diebꝰ donec redeant t sic ibitis ꝑ viã vraz. Qui dixerũt ad eã. Innoxij eritis a iuramẽto ꝺ q̃ adiurasti nos: si ingredientibus nobis fraz signũ nõ fuerit funicul⁹ iste coccineꝰ t ligaueris eũ i fenestra ꝓ quaz

Dixit iosue. ꝺ pñr agit de ingressu fre q̃ factꝰ est ꝓ trãsitu iordanis. t ꝺ ꝓ ostdit q̃d actũ ẽ in ipo trãsitu. scdo q̃d in exitu. iij. ca. tercio q̃d in stem. ca. v. Prima po diuidit in tres qz ꝑ de trãsitu dat ꝓceptũ. scdo addit signũ diuinit⁹ dandũ ibi. Dixitq; dñs ad iosue. tercio ponit ymplẽ cõ plementũ ibi. Igit egressus ẽ ppls. Circa pmũ ꝺ.

a Igit iosue de nocte cõsurgẽs. in hebr. hb̃ de mane psurgẽs qz surrexit in aurora q̃ ẽ cõsuetũ dici et nocte: sic põt vno q̃ mõ nominari.

b Egredietesq; de scthim. scthim locꝰ ẽ vñ miserat explaratores. c Venerũt ad iordanẽ: q̃ nõ multũ a scthim distat. d Et morati sunt ibi ꝑ tres dies. dicunt expositores nr̃i q̃ cã huius more fuit eo q̃ iordanis fluuius tũc ex resolutione niuiũ increuerat. vt hb̃. j. ca. ꝺ stetit ibi tribꝰ diebꝰ q̃ usq; ad aliquãtulũ decreuissent. q̃ ꝺ nõ vt bñ ꝓnare ꝺ itari hebraice. qz j. cõ. ca. vbi nos bẽm⁹. Jordanis autem ripas aluei sui ipe mensis i. pleuerat. sñ hebreo habetur sic. Et iordanis implebat ripas suas omnibus diebus messis q̃ dicit durãt ꝑ duos mẽses ꝙs hebreos. vt dicaz sup Genesi. ca. xlij. in fine. t ꝺ si cã more fluuius excrescẽte iordanis filij isrl ibidẽ steterũt sem ꝑ mansissent q̃ spacio trium dierũ q̃ ꝑ tres dies. vt vl. ꝺ aliter pñt dici. scz q̃ cã illi⁹ more fuit. qz iosue expectabat reuelationẽ dñi de mõ trãsitũdi q̃ facta fuit sibi victima die de illis tribꝰ in crastino transiebãt vñ nũc dixit iosue ad ppũm. Sanctificamini. cras enim faciet dñs inter vos mirabilia. Si cñs a principio iosue sciuisset. q̃ alueus iordanis siccari debuisset ꝓpter eoꝝ transitum nõ opportuisset eũ expectare q̃ die. nec ꝑ horã ꝓpter diminutionẽ aque. Dicũt aũt hebrei q̃ prima dies de tribus ꝑdictis fuit tricesima. t ꝑ ꝺs victima lucrus moysi. qꝺ oportet dicere ꝺm ꝺdicta scz q̃ a morte moysi usq; ad transitũ iordanis inclusiue fluxerũt tñ. xxxiij. dies. tres aũt dies ꝺdicte immediate ꝓcesserunt die transitus. vt in textu. Et quo sequit q̃ prima illa rũ fuit tricesima dies lucrus moysi. c Qñ viderũt archam federis ꝛc. Ex q̃ ꝓz q̃ aliter portata fuit ꝙ aũ i motione castroꝝ. qz ante portabat ꝑ leuitas qui erat de famili

ria castr. vt patet Nume. iiij. et. x. capitulo.
f Vos quoq; cõsurgite et sequimini pcedẽtes. Ex q̃ etiam patz q alio ordine portabat archa. q2 in aliis motionibus castrorum sex trib⁹ pcedebãt archã. et sex sequebant. vt habetur Nu. x. hic aũt archa pcedebat et ex h' etiã videt q nubes q̃ pus ducatũ p bebat recesserat.
g Sitq; inter vos et archã spaciũ. ppt reuerẽtiã. h Cubitorum duũ miliũ. cubitus fm vnã opinionẽ cõtinet pedẽ et dimidiũ scdm aliã duos pedes. et sic inter ppłm et archam erat spaciũ triũ miliũ pedũ fm pmã opinionem q̃tuor miliũ aũt fm aliam.
i Sanctificamini cras em̃ etc. Expositores nr̃i dicũt q ista sctificatio intelligit. q cõtinerẽt ab vxoribus suis ppter reuerentiã miraculi i crastino fiendi. sic et an dationẽ pceptũ fuit eis. vt cõtinerent ab vxorib⁹ suis. vt habetur Exo. xix. Hebrei aũt dicũt. Sicut patet vbi nos dicim⁹ Sanctificamini. quia vbũ illud ẽ equocũ ad pparare et sctificare. q̃liter debeat eẽ illa pparatio non dicunt. k Cras em̃ inter vos faciet dñs mirabilia. siccando alueum iordanis. vt exprimitur infra
l Et ait ad sacerdotes. hoc dixit Josue in die trãsit⁹ iordanis
m Dixitq; dñs. h' exprimit signũ diuinitus dandũ. qñ dr.

dñi dei vestri et sacerdotes
stirpis leuitice portãtes eã
f vos q̃z cõsurgite et seqmini
g pcedẽtes sitq; inter vos et
h archã spaciũ cubitorumq;
duũ miliũ vt pcul videẽ pos
sitis: et nosse p quã viã igre
diamini. q2 pri⁹ nõ ambula
stis p eã. et cauete ne appro
pinqtis ad archã. Dixitq;
i iosue ad ppłm. Sctificamini
k cras em̃ faciet dñs inter vos
l mirabilia. Et ait ad sacer
tes. Tollite archã federis
et pcedite ppłm. Qui iussa
cõplẽtes tulerũt et ãbulaue
rũt ante eos. Dixitq; dñs
m ad iosue. Hodie incipiam
n o exaltare te corã omi isrl. vt
sciãt q sicut cum moyse fui
p ita et tecũ sum. Tu aũt pcipe
pe sacerdotib⁹ q̃ portãt ar
chã federis: et dic eis. Cũ
ingressi fueritis ptẽ aq̃ ior
danis state in ea. Dixitq;
q iosue ad filios isrl. Accedi
te huc et audite vbũ domi
r ni dei vr̃i. Et rursũ in h' inqt
scietis q dñs deus viuens in
medio vr̃i ẽ et dispdet i cõ
spcũ vr̃o chananeũ et ethe
um: eph̃euũ et pherezeũ: ger
geseũ q̃z et iebuseũ et amor
s reũ. Ecce archa federis dñi

n Hodie incipiam exaltare te etc. Licet em̃ die precedẽti reuelatio facta fuisset iosue. vt pdictum est. tamen tunc fuit replicata ad maiorem assertiõem. et etiam ad maiorẽ declaratiõem. Sicut em̃ in cognitione naturali pceditur ab impfecto ad impfectum. vt habet. j. phisicorum. sic et in cognitione supnaturali que fit p diuinam reuelatiõem aliqñ veritas pmo reuelat minus pfecte postea pfectius.
o Vt sci. q sicut fui cum moyse. p signa mirabilia.
p Ita et tecũ sum. quod patuit p transitũ miraculosum.
q Cumq; ingressi fueritis etc. dicunt hebrei q steterunt in iordane ppe ripam p quam ingrediebantur quousq; totus populus transisset. et ex hoc dicunt quedam alia. vt patebit postea. sed hoc videtur falsum. p hoc q̃ in fine huius capi. dicitur. Sacerdotes qui portabant archam federis domini. stabant sup siccam humi in medio iordanis. Ex quo videtur q pcesserunt vsq; ad mediũ aluei vt populus transiret securius. q Accedite huc et audite verbum domini. hoc dixit iosue pncipibus populi. in q̃bus totus populus virtualiter continetur. Non em̃ potuisset totus populus verbum eius audire.
r In hoc scietis etc. in medio vestri est. s. per opus mira-

bile. quod non potest fieri nisi diuina virtute q̃ exprimitur cum dicitur. s Ecce archa federis domini etc. Ad cuius appropinquatiõem. siccate sunt aque vt exprimit postea. t Parate. xij. viros scz ad tollendum. xij. lapides de alueo iordanis desiccando. vt exprimitur in principio sequentis ca.
v Et cũ posuerint vestigia pedũ suorũ etc. hic exprimit modus desiccatiõis alueí iordanis et patet lra. x Igit egressus. Hic cõir descri bitur transitus et signi cõplementũ et patz lra vsq; ibi.
y Jordanis autem etc. messis impleuerat. nõ põt intelligi tũc q colligerentur blada cõiter. q2 decima die mensis pmi transierũt iordanem. vt hr ca. se. Mensis aũt pmus hebreorum incipit a lunatiõe pxiora eqnoctio vernali. siue sit añ siue post. & dicit tempus messis p tanto q2 in terra pmissionis q̃ calida ẽ in aliq̃bus locis magis calidis. spice aliq̃ appinq̃bant ad maturitatẽ. et de illis colligebat manipulus et torrebat aliquãtulũ. et p cõfricatiõẽ excutiebant grana de q̃bus fiebat oblatio i festiuitate paschali. q̃ celebrabat. xv. die mẽsis pmi. vt habet Leui. xxiij. et ppter h' mẽsis pmus vocat mẽsis nouaꝝ frugũ Exo. xiij. et Deu. xvj. Qd aũt h' interponitur de inundatiõe

oĩs terre antecedet vos p
t iordanẽ. Parate duodecim
viros de. xij. tribubus isrl
singulos per singulas tri
v bus. Et cũ posuerint vesti
gia pedũ suoꝝ sacerdotes
q̃ portãt archã federis do
mini dei vniuerse t̃re i aq̃s
iordanis aq̃ q̃ inferiores sũt
decurrẽt atq; deficiẽt: que
aũt desup veniũt i vna mo
x le cõsistẽt. Igit egressus est
pplš de tabernaculis suis
vt trãsirẽt iordanẽ: et sacer
dotes q̃ portabãt archam
federis pgebãt ante eũ. In
gressisq; eis iordanẽ et pe
dib⁹ eoꝝ in pte aq̃ tinctis
y iordanis ãt ripas aluei sui
z tpe messis ipleuerat: Stete
rũt aq̃ descẽdentes in loco
vno: et ad instar mõtis intu
mescẽtes appebant pcul ab
vrbe q̃ vocat edõ vsq; ad
a ad locũ sarthã: q̃ aũt inferi
ores erãt i mare solitudis
q̃ nũc vocat mortuũ de
b scẽderũt vsq;q̃ oĩno defice
c rẽt. Ppls ãt icedebat cõtra ior
danẽ et sacerdotes q̃ porta
bãt archã federis domi sta
bãt sup siccã humũ in me
dio iordanis accicti oĩsq;
ppłs p arẽtẽ alueũ trãsibat

iordanis. hoc fuit ad declaratiõẽ maioris miraculi i siccatione aluei iordanis in trãsitu filioꝝ isrl. ideo subditur
z Steterũtq; aq̃ etc. cõtra naturam cum sint fluide.
a Que aũt inferiores erãt in mare solitu. etc. Iste locus erat magn⁹ lac⁹ p quẽ trãsit iordanis fluui⁹. et vocat mare scdm modũ loquẽdi hebraicũ. q̃ ois cõgregatio magna aquaꝝ mare vocat. vñ Gen. j. dr. Cõgregatiõesq; aq̃rũ appellauit maria. et h' mõ stagnũ genezareth p q̃ trãsit iordanis fluui⁹ vocat mare tyberiadis et mare galilee. vt hr in plurib⁹ locis in euãgelio Et eodẽ mõ in pposito lacus iste vocat h' mare solitudinis. q2 ẽ iuxta desertũ sin. Et mare mortuũ eo q nullus piscis possit ibi viuere. vt dic pbus ij. metheororum vbi loquit de isto lacu vel stagno. cũ q2 aq̃ sunt ita spisse q sunt q̃si lutũ. ppt q̃ vestimẽta ibi pocius magis sordidant q̃ lauant. vt dr ibidẽ. cum q2 sunt excessiue salse. ppter q̃ alibi i scriptura vocat mare salsissimũ
b Vsq;quo oĩno deficerẽt. ab aspectu filiorum israel.
c Ppłus autem ince. cõtra iorda. i. p iordanẽ. ita q ponit h' vna pposito pro alia vel dr. Cõtra iordanẽ q2 pplš appropinquabat ad aquas iordanis desup venientes q̃ stabant eleuate ad modũ collis iuxta trãsitũ ppłi. cetera patent.

Quibus trangrediẽs. Hic ꝑ̃ obiicitur Cap. xiij. qđ actũ fuit in exitu iordanis. qr. xij. lapides de alueo iordanis fuerũt exponẽdi. t. xij. aliꝰ de arida terra in alueũ ponẽdi. In ꝺ igit ca. sic ꝓcedit. qr ꝓ ponit ꝓhĩr iosue tussio. scꝺo tussionis implcio ibi. Fecerũt ꝯ. tercio ꝓ ꝺeterminatio ibi Ꝓpꝫ aũt Circa primũ dicit ꝺ Dicũ ꝺo ad iosue. Elige xij. viros. i. iam electos accipe. qr ꝺ mãꝺato iosue ꝙlibet tribꝰ elegerat vnum vt dictũ ẽ ca. ꝓcedẽti. t ꝺ ista electio a ꝺeo ꝓcedit ꝙ iosue. aliqꝫ tribꝰ. qr facta ẽ a iosue auctoritate. t ab illo executiue. c Duodecim durissimos lapides. vt ꝓssent ꝺari ꝙ manere ad memoriam facti. qr ꝺ ꝺ solebant vt j. ꝺa. Vt sit signũ inter vos t paret littera vsq; ibi ꝺ Vbi. materna. t accipit ꝺ eternum ꝙ ꝛpe longo t indeterminato. e Fecerũt ꝯ. hic ponit implcio. t patet ꝛa vsq; ibi.

f Illos ꝺ. xij. la. posuit iosue in medio. al. vt haberet testimoniũ trãsitꝰ miraculosi itt aquaꝫ extra. Et illi. xij. lapides positi extra alueum fuerũt ita magni ꝙ poterãt apparere supꝫ aquã qñ erat pua. ꝺ de illis. xij. lapidibus nõ ꝺ ꝙ singuli bonos portauerint singulos lapides sicut de aliis. xij. sed ꝙ Iosue posuit eos qꝺ est intelligendus ꝙ admonitũ maioriꝰ ꝓper magnitudinẽ lapidũ. t de illis lapidibus ꝺ cõstere a portantibus ꝙ Iohannes baptista baptizãs in iordane dixit. potẽs est ꝺeꝰ de lapidibꝰ istis suscitare filios abrae. vt hꝫ Matth. iij. c.

g Et sunt ibi vsq; in ꝓsentem ꝺiẽ. hoc refert ad ꝛpa ꝙ liber iste fuit scriptus t forte adhuc sunt ibi. h Festinauit ꝙ ꝓpꝫ t trãsiuit. qr erat magꝝ multitudo valde. t ꝺ opte hac ꝯa festinãter trãsire. i Cũq; transissent oẽs transit t archa ꝺñi. t hoc ad ꝓceptũ ꝺñi t iosue. vt infra exꝓmit.

k Sacerdotes ꝺ. ꝓgebãt aũ ꝓplm ꝺmis est ꝓpꝫ ante trãsisset iordanẽ. ñ ꝛrat tũ ripã ꝙsq; sacerdotes portãtes archã trãsissent vltra ꝓplm. ꝙ debebat secũ archã. vt dictũ fuit ca. ꝓcedẽti. l In illo ꝺie magnificauit dominus iosue ꝙ sactũ ꝓdictũ mirabile. vt ꝓpꝫ ꝺbet eũ in reuerentia t timore. m Precipe sacerdotibꝰ ꝛ. ꝺ ponitur ad oñendũ ꝙ sicut de spũli mãꝺato ꝺei stetit in iordanis alueo. ita de eius speciali mandato recesserunt.

n Vt ascendant de iordane. Ex hoc ꝙ non ꝺicitur hic vt trãseant ñ vt ascẽꝺãt. ꝺicũt hebrei ꝙ ascẽꝺerũt supꝫ ripã ꝙ quã intrauerãt eo ꝙ stabãt intꝛ illã fim eoꝝ. ꝙt ꝺictũ ẽ ꝺ. ca. ꝓce. Et ꝙ ꝺicit rectus ꝺ ꝙ cũ pedes sacerdotũ fuerẽt extra alueũ aq; iordanis ꝙ stetit ꝛram flumen. stetit scꝺũ cursum suũ. exꝑ sequitur fim ꝺictũ hebraeoꝝ ꝙ ꝓpꝫ istꝫ rune fuit ex vna parte iordanis. t sacerdotes cũ archa ꝓpe opposita. t aq; iordanis i medio currẽs. Ideo ꝺicũt ꝙ archa aliter trãsiuit ꝙ ꝓpꝫ ꝺictes ꝙ archa portauit populũ. t populus portatores suos. qꝺ ẽ sic intelligẽꝺus ꝙ vtute ꝺiuꝫ archa cũ sacerdotibus fuerũt subito transportati. nõ solũ vltra fluuiũ ñ etiã vltra populũ. qđ ꝺebebat ꝺcedere vt ꝓdictũ est ñ ꝺ vt ficticiũ. rũ ꝺ. nõ est verisile ꝙ fierꝫ ꝑ ꝑuũ tacuisset tãtũ mirabile. nũ qr imminebat falso. ſ. ꝙ sacerdotes stetẽrũt in alueo iordanis supꝫ ripam ꝙ quã ingressi fuerũt. qr stetẽrunt in medio alueꝝ. vt ꝓs cũ est ca. ꝓce. rũ ꝺ. modus loquẽꝺi et ꝺ argumẽt ꝛpositũ cũ ꝺicit vt ascẽꝺãt. magis ẽ ad oppositum vt vr. qr ꝑ ꝺe trãsitu ꝓpli habẽt. Populus aũt de iorꝺãe ascẽdit ꝺecio ꝺie ⁊ẽ. t ñ ꝙ alueũ pediti ꝺo trãsiuit vt exꝓmitur i littera. t ipimet ꝓcedũt. qꝺ ergo ꝺicitur. Vt ascẽꝺãt. ꝺ ẽ qr sacerdotes stabãt in medio alueꝝ. vt ꝺictũ est. Vbi alueus ẽ ꝓfundior. ꝙ ꝑ ripã. t ꝺ ꝓgressꝰ ꝺe loco illo ad ripas ꝓcedit ascendendo cetera patent ex ꝓdictis. o Ꝓpꝫ aũt hic ꝑ ꝛ describitur ꝛpis determinatio cũ ꝺr. Ꝓpꝫ aũt de iordane ascẽdit decimo ꝺie pmi mẽsis. ꝺ aũt exꝓmit ad maiorẽs hystorie cerimoniã. p Et castrametati sunt in galgalis. hoc nomẽ ponit ꝺ ꝑ anticipationẽ. qr postea fuit impositũ illi loco. vt hꝫ sc. ca. q Duodecim ꝺ. la. ꝛ. po. to. i galgalis. ꝺicũt hebrei ꝙ trãsito iordane nõ statim ueꝛt i galgalis. ñ ꝓus inerũt in monte bebal. t ibi posuerũt il loꝝ. xij. lapides. t leuigauerũt eos. t calce. t scripserũt super eos mãꝺata legis. t fecerũt bẽꝺictiones. t maleꝺictiones ꝺ solennitate. t ꝺ lapidibus illis fecerũt altare. t sup illo obtulerũt hostias. t in sero venerunt in galgalis vbi metati sunt castra apponẽtes ibi lapides ꝓdictos vt manerẽt ibi ꝙ signo trãsitꝰ iordanis miraculosi. t ad ꝺ alleꝛãt qꝺ ꝓdictũ est in [illegible] nec oia ꝓplerent ꝙ iosue vt loquebatur

ad ppm̃ ꝓceperat dñs. vt diceret ei moyses. moyses aũ
dixerat q̃ trãsito iordane lexigerẽt lapides calce. t scribe
rent sbi legẽ t q̃ ponerẽt bñdictiões sup montes garisim.
t maledictiões sup monẽ hebal. vt hꝫ Deut. xxvij. ℔ vt
falsum. nam qꝫ tot e tanta nõ posset fieri vna die. vepo
re transitus iordanis maxime tante multitudinis ꝓgressus
ad mõtẽ hebal t garisim. ℊ loc⁹ fuit pᵓ
dictus a iordane ꝙ ci
uitas hiericho. solẽ
nitas bñdictionũ et
maledictionũ descri
pto legis sup lapi
deo t immolatio ho
stiaꝝ t inde ꝓgress⁹
ad galgalẽ locũ. ẽx
qꝫ vt ꝫdicere qꝫ tri
sta viij. ca. Post de
structionẽ hiericho
e hay. tãc edificauit
iosue altare domino
in monte hebal ℟.
vbi subdit de descri
ptiõe legis sup lapi
deo t bñdictionib⁹
t maledictiõib⁹. tũ
qꝫ repugnat et qõ di
cit Deut. xxvij. vbi
dicit de lapidib⁹ in
dbus scribẽdis erat
lex. Erigeo ingẽtes
lapides ℟. lapides
aũt isti nõ fuerũt ta
les. qꝫ singuli boues
portabãt singulos la
pides. vsq; ad locũ
castroꝝ. vt dr in ꝓncipio b⁹ ca. Ites ista
but⁹ ca. quã ꝓle allegit magis ẽ ad op
positũ. qꝫ sbi dicitur Sacerdotes aũt q̃
portabãt archã stabãt in iordanis medio. donec oĩa ꝙple
rentur q̃ iosue vt loqueret ad ppm̃ ꝓcepat dñs. vt dixe
rat ei moyses. Si ꝙ istud dictũ moysi intelligit de descri
ptione legis sup lapides t bñdictiõibus t maledictiõib⁹
sequit. q̃ sacerdotes steterũt in medio iordanis cũ archa.
qnquiq; ola pdicta fuerũt ꝙpleta. t tũc archa nõ ꝓcessit
ppm̃ in ꝓgressu pdicto. cuius ꝛrnũ dicit in hoc ca. Stat
archa t sacerdotes nõ fuissent pñes qñ bñdictiões t ma
ledictiões solẽnizate fuerũt in mõte hebal t mõte garisi.
cuius ꝛrarium ẽx. j. viij. ca. Et tũ qñ. ẽx. Donec ꝙplerent
℟. sequit. q̃ dñs ꝓcepat vt moyses diceret intelligitur de
trãsitu iordanis. t de portatiõe. xij. lapidũ vsq; ad locum
vbi mãserãt sequẽti nocte. t de portatiõe. xij. lapidũ alio
rũ intra iordanis alueũ. ꝓcepat eñ ista dñs. t moyses di
xerat iosue solꝫ in gte. i. ẽtũ ad iordanis trãsitũ. t non in
telligit de aliis q̃ postea fuerũt facta. r Cũ interrogauerint filij vr crastino. i. in futurũ tps. cetera patẽt. Cap. v.

(p) Stq; ergo. Nõ dꝫ factũ sit in iordanis intro
itu. t dꝫ in exitu. Hic ꝛr obdit dꝫ factũ ẽ in filijs isr
in statu añq; bellarẽt ꝫ habitatores terre. qꝫ ab ꝓgres
su fuerãt circucisi. t pascha celebrauerunt. t ab angelo
apparente iosue ꝓtecti sunt. Et tũ ꝓ agit de circucisiõe. se
cũdo de pasche celebratiõe ibi. Manseruntq; tercio ꝺ popu
li cõsumatiõe ibi. Cũ aũt esset iosue. Circa primũ ꝓmitti
tur timor a deo imissus sup aduersarios habitatoꝝ. t pare
tes. Hoc aũt a deo factũ ẽ ne venirẽt ad pugnandũ ꝺ filiis
isr tpe q̃ fuerũt de nouo circucisi. qꝫ tũc erant ad bel
landum inepti. t subdunt circucisionis ꝓceptũ cũ dicit.

b Fac tibi cultros lapideos. debuit dicit nouaculas a
cutas. Cultellus est lapideus nõ ẽ de necessitate circucisi
onis. neq; ꝺ vsus iudei moderni in circucisione ℔ cultel
lo ferreo. c Circũcide sedo. Ex ꝺ dicerũt alii q̃ idem
homo põt bis bapti
zari sicut t circucidi
℔ ꝺ est falsum. qꝫ ea
dem ꝓsone nõ fuerũt
hic circucise. q̃ alias
fuissent. ℔ illi tm qui
nati in deserto remi
serãt incircucisi. vꝫ
in terra. Et tũ ea ꝺ
dic. Circucide secũ
do. subintelligit so
lẽniter. qꝫ ista fuit se
cũda circucisio solẽ
nis. ℔ respũ cui⁹ di
catur secda varie ꝺ.
dicũt ei debuit q̃ se
cũda ꝺ respũ illi⁹
circucisiõis q̃ facta
fuit illa nocte in egy
pto q̃ ꝓcessit omni
mo ꝓnogenita egy
pti. tãc em vt dicunt
multi fuerũt circuci
si. maxime qꝫ multi
egyptij ꝛaersi ad iu
daismũ exierunt cũ
filijs isr de egypto.
vt hꝫ Exo. xij. Sz ꝺ
dictũ nõ vr rectũ. tũ
qꝫ nõ hꝫ aũtẽ ꝺ scri
ptura q̃ ꝺ hac circu
cisiõe nulla fa ẽ mẽ
tiõ. tũ qꝫ eis imie
bat itineris labor e
gyptijs cogentibus
eos exire. t tũ si de
serto fuit dilata cir
cucisio. ꝓter itinera
tionis ẽ imminentem vt
videbit. tndẽ rõne t forsitan fuisset tũc dilata circumcisio
Ité tũc nõ habuerũt tps fermẽtãdi. eo q̃ egyptij cogebãt
eos ad exitũ vr ꝺ Exo. xij. t tũ multo min⁹ fuissent tps
circucidẽdi. maxime tanta multitudinẽ. tũ aliter hꝫ q̃ ꝺ
circucisio solẽnis vr scda respectu illi⁹ quã fecit abraam
de mãdato dñi. qꝫ tũc fuit circucisus cũ oĩb⁹ masculis de
domo sua vt hꝫ Gen. xvij. d In colle ꝓpucioꝝ. sic no
minatus ẽ loc⁹ vbi. qꝫ sbi amota ẽt ꝓputa a filijs isr.

e Vniuersi bellatores viri mor. sc in deserto. excepti tñ
filijs q̃ erãt de tribu leui vt dictũ ẽ Nũ. xxvj. Populus aũt q̃
nascebãt in deserto ℟. sequit. f Incircucisus fuit. ꝓpter
eũ isr mouebat castra. ℊ cuius dux nubes mouebat pedes
eius ducatũ. t qꝫ incertus erãt eis motus nubis. tũ despen
sative factũ ẽ q̃ illi q̃ fuerũt nati in deserto remãserãt in
circucisi. vsq; ad ipsa istud. qꝫ peculiosum esset de nouo cir
cucisso iumentare seu portare in itinere. g Quib⁹ ante
iurauerat. ex ꝺ vr q̃ deus nõ tenuerit suũ iuramentũ. qꝫ si
viderãt terrã ꝓmissiõis. Dom q̃ iuramẽtũ erat addita
tũ. i. si nõ offenderẽt deũ tali offensa q̃ deberẽt mori
pnari. vel dom q̃ si nõ iurauerũt terrã ꝓmissiõis i. ꝓprio
ꝓsonis. iurauerãt tñ ea in filijs suis. in qbus qñ ámo
ples mãsert. h Dixitq; dñs ad Io. ho. ab. od. egy. a vo.
istud exponit duplicater ab expositorib⁹ nr̃is. vno mõ vt
accipiat obprobriũ egypti passime. i. q̃ insultauerant egy
ptij a filijs isr exprobrando eis q̃ erãt incircucisi. ℔ hoc ñ
vr rõnabiliter dictũ. qꝫ filij isr fuerãt in egypto subiecti. t
in maxima seruitute. vt hꝫ Exo. j. t tũ nõ est verisimile q̃

egyptijs exprobrarent. Alio mō accipiēdo obprobriū egypti actiue. i. q̄ egyptij intulerāt filijs ist̄. Vel obprobrium seruitutis. qz licet in exitu de egypto fuerūt liberati a seruitute egyptia. tñ ista libertas plecte fuit declarata quādo fuerūt in terra promissionis. & ideo dicit q̄ locus ille vocat⁹ est galgala. qđ sign̄at li

t bruū egypti a vobis. Vocatūq̄ ē nomē loci illius galgala vsq̄ in p̄sēs diē. Nam filij ist̄ in galgalis

l m t fecerunt phase q̄rtadecia

n die mēsis ad vesperū i cāpestribus hiericho t comederūt de frugib⁹ terre die

o altero: t azimos panes et

p polentā eiusdē anni. Bese citoq̄ māna postq̄ comederūt de frugib⁹ terre: nec vlt̄ fuerunt filijs ist̄ vltra cibo illo filij ist̄. & comederūt de frugib⁹ p̄mis

r tis anni terre chanaā. Cuz autē esset iosue in agro vi

o bie richo: leuauit oculos t vidit virum stantem cōtra

t se enuaginatum tenentē gladium: perexitq̄ ad eū t ait.

v Noster es: an aduersario

x rū. Qui rñdit. Nequaq̄: & y sum princeps exercit⁹ dñi

z t nunc venio. Cecidit Iosue pronus in terram: t ad

a orauit. Quid dominus meus loquit̄ ad seruū suū.

b Solue inquit calciamentum de pedib⁹ tuis. Loc⁹ enī in quo stas sanctus est. Fecitq̄ iosue vt sibi fuerat imperatum.

Apposito hec non ponat ihe. Nam in illa circūcisione generali q̄ abraā fecit cū oibus masculis de domo sua nullus filius ist̄ fuit circūcisus. nec etiā ysaac qui nōdū erat natus. nec etiā pcepimo. qui p̄z i eodē ca. Gen. xvij. & tñ in circūcisiōe facta p iosue. de q̄ agit tñ. ca. expresse dicit ihe Circūcide secōo filios ist̄. opus q̄ ly secūdo referat ad aliquā circūcisionē generalē seu solēnem. q̄ in filijs ist̄ fuisset facta. nō ad illas de abraam in q̄ nullus filiorū ist̄ circūcisus fuit. & ideo opinio hebraistarū i b loco tenenda est saltē in parte etsi nō i toto. Ad cuius euidētiā attendēdū est q̄ filij ist̄ in egypto existētes nō oēs circūcidebāt in octauo die. sic fuerat pceptū abrae Gen. xvij. & ex q̄dā causa seu occasione plongabant gentes circūcidere pueros suos. qui ponit postillator Exo. iij. in fine. vbi de israelitis in egypto existentibus expresse dicit q̄ indei in egypto exītes nunq̄ nō dimittebant eos incircūcisos timentes ne ex circūcisione mortis vel infirmitas eis accideret. hec in postilla. Cuius signū est q̄ filij⁹ moy si circūcisus fuit a matre sua in infantia. ne occideret⁹ moyses ab angelo. pter peccatū incircūcisionis filij. vt patet Exo. iiij. Presumendū est ergo cū moyses omittebat ritum circūcisionis salrem q̄ ad tp̄o. q̄ ceteri ist̄itici mandato filij fecissent. Cum igitur in principio mensis primi p̄cedentis exitū ist̄ de egypto. p̄ceptū fuit moysi d acceptione agni paschalis. & circa immolatiōe de cuius ritu & religione erat vt incircūcisus non vesceretur ex eo. Exo. xij. cōsequēter dicendū q̄ in egypto imminēte tempore paschali fuit facta circūcisio generalis oīm filiorū ist̄ qui ex aliq̄ causa vt p̄mittur circūcisionez omiserāt respectu cuius hec circūcisio p iosue facta secūda dicitur. quia inter illas duas nulla intervenit alia circumcisio de qua mentio fiat p̄sertim cum littera in hoc capitulo sez iosue. v. dicat q̄ populus natus in deserto incircūcisus fuit Diceret ergo quis q̄ illa circumcisio in egypto celebrata fuit in eadem hora qua primi fuerunt primogenita egypti. vt hebrei dicunt fictitium est. & non habet aliquaz auctoritatem nec verisimilitudinem p̄ter rationes allegatas a postillatore. sed dicere q̄ imminente tempore paschali spāliter post principium primi mensis & vsq̄ ad xxiij. eiusdem. quia fuerunt filij israel in magna multitudine propter solemnitatem paschalem. primo venturam circumcisio facta sit. est omnino necessariū. Quod autem obiicit postillator de hoc. q̄ non fit mentio in scriptura de circūcisione egyptiaca non videre valere. Nam etsi nō fiat expressa mentio fit tamen tacita. vt patet ex dictis. Nō etiā obiicit de impedimento iterationis. valeret si in eadez nocte qua egressi fuerant circūcisi fuissent. quod non dicitur. sed per aliquos paucos dies anticipauerunt. Sciebant enī dorum & diem egressionis sue ex revelatione divina. vt̄z in Ihā. Unde & poterant anticipare p tempus quod sufficerat ad eorum sanationē. secus in deserto vbi tempus iterationis pendebat ex elevatione nubis sibi ignota. vt patet Exo. xlvi. & in pluribus aliis locis. Idem dicendum ad tertiam rationem quam facit postillator: q̄ p̄cederet. si nocte egressionis fuisset facta circumcisio et non aliter.

Addicio.

Ca. v. Iosue vbi dr in postil. Ideo aliter dicit q̄ hec circūcisio solennis dr secūa respectu illius quā fecit abrāā vt habetur Gen. xvij.

Hec ca. v. Josue cū postillatore exponit Replica. circūcisionē ḃ iosue mādatā eē sc̄bam respectu eo' q̄ fuerat abrae mādata. Illa eēs fuit ꝓma: ista sc̄da Burgēs de opponit mor' ochilib' r̄ senb'. asserēs q̄ ꝓma nō fuit circūcisio filioꝝ isr̄l. q: nullus ex abrae fuit filius isr̄l. et ió ista q̄ē filio rū isr̄l nō pōs respectu illi' dicī secūda. Hic dico q̄ ḡuis ea ponat institutōis. nec isr̄l nec aliqs ex' filius fuit. ista tñ circūcisio fuit ꝓ filio isr̄l instituta. et nō solus ꝓ filijs. sed ꝓ volentibus ritui eoꝝ ꝙūgi. ꝓut expresse dicitur Gen. xvij. Illō autē q̄ Burg. ꝓ colore sue opinōis adducit. ficticiū videt. vt delicy. q: iudei in egypto existentes nō circūcidebāt pueros suos. Nō ē. vert isse ē. deus isr̄l' ppli tātā carā habuisse et cū suū ꝓmogenitus nouisse Exo. iij. si ḃ trāsgressio circūcisionis in ppio fuisset. vt fingit. burg. Nec valet qđ de postillatore Exod. xij. allegat Burgēs. Nā postillator nō dicit expresse. q: iudei. sed q: alij q̄ iudei nimis ioordinate filios suos amātes dimittebāt eos i circūcisos timentes ne ex ipa circūcisione mors vl infirmitas accidēt. Illos igit siqui vsq; ad exitū egypti incircūcisi remāserāt. aūq; mādaret pascha circūcidi oportebat. et q: pauci vel nulli fuerūt ideirco cū de rūa mādatōis pasche fieret mētio de circūcisiōe Exo. xij. nō dī de incircūcisis filioꝝ isr̄l. ꝙ sermonē pegrinoꝝ et alienigenarū. qui incircūcisi ad mādatōs pasche nō debebat admitti. quia ea dē lex in ḃ rūa erat debebat colono et ꝙdigene. vt dī ibidē. Si igit alij iudei ex causis modinatis circūcisionez distulissent. et ea aūexitus de egypto fecissent talis circūcisio fuisset ꝓuisa. et ꝓcipitata nec sp̄aliter mādata. nec solēniter executa. sic ꝓmo ipe abrae. et scdo in colle ꝓputiōū. de quo ḃ dicit. Quod aūt Burgēs. allegat de moyse qui circūcisionē filij sui distulit. ḃ locū non habet. qr nō ex re inordinato nec ex cōtempta. sed timore vxoris. et ad eā ꝓmentiū incircūcisionem fecit. ideo existens in via circūcisus ē illo timore cessante. de q̄ materia vide supra Exo. iij. Nec Burgēs. se bene ḃz in solutōe argumenti postillatoris. Nam ipe declinat argumētum postillatoris ḋ arguit. q: in scripturis nō fit mentio de solenni circūcisione vel mandata vel facta in egypto. que posset dici patribus respectu eorum hec dicat secūda. hoc ens argumentum apud Burg. sepe reputat achilles. qi sepe arguit ab auctoritate negatiue. sed Burgēs. solucndo dicit illius circūcisionis fieri tacitā mentionē. quod ēt falsum esse ostensus est supra. quia postea ibi filij isr̄l excludunt q̄ includunt. eum tamen in tali respectu ꝓmi. et scōt opponeret fieri expressam mentionē. Unde ad satisfaciendū burgēs. et suo tū amatoꝝ cōceptioni potest dici. q: ly scdo debet referri ad solennē preceptionē ipius circūcisionis. que primo fuit facta abrae. vt patz Gen. xvij. scdo dic iosue. v. nec legitur deus olim de circūcisione solenne mandatū dedisse nisi ibi et hic. Construat igit ista sic. Circūcide filios isr̄l subintelligi circumcisione scdo mandata. q̄ primo fuit eis data abrae. huic cōstructioni cōsonat q̄ sequit. Hec ante est causa secde circūcisionis. et nō addit filios isr̄l. ad innuendū q: est circūcisio secūdo solenniter mādata. ꝙ hoc tollit argumentū ꝓ Burg. hic factum.

Capitulū. vj.

Jericho autem clausa erat atq; munita timore filioꝝ isr̄l. et nullus
b ingredi audebat: aut egre-
di. Dixitq; dñs ad Josue Ecce dedi i manꝰ tuas hiericho et regē eius oēsq; fortes viros. Circuite vrbem cūcti bellatores semel per diem. Sic facietis sex diebus: septimo aūt die sacerdotes tollēt septem buccinas q̄z vsus ē i iubileo: et p̄cedēt archā federis Septies circuibitis ciuitatē: et sacerdotes clāgēt buccinis Cūq; insonuerit vox tube
c lōgior atq; ꝑcisior: et in auribꝰ vīs increpuerit: ꝓtinus mabit omis ꝑplus vociferatōne maxima: et muri fūdit⁹ corruēt ciuitatis: ingrediēt̄q; singuli per locū ꝰ quē stetērit. Vocauit ḡ Iosue filius nun sacerdotes et dixit ad eos. Tollite archā federis Et septē alij sacerdotes tollāt septē tubuleoꝝ buccinas et incedāt añ archā dñi. ad ꝑplm q̄z ait. Ite et circuite
f ciuitatē armati ꝓcedentes
g archā dñi. Cūq; Iosue verba finisset: et septē sacerdotes septē buccinis clāgerēt añ archā federis dñi: elisq; ꝑplus ꝓcedēt armati exercitus
h reliquū vulgꝰ archam seq̄bat ac buccis oia ꝙcrepabāt ꝓcepit aūt Iosue ꝑplo dicēs. Nō clamabitis nec audiet vox vra: neq; vllus ex ore vro egrediet̄r donec veniat dies i q̄ dicā vobis. Clamate et vociferamini. Circuiit ḡ archa dñi ciuitatē sel̄ p diem et reuersa i castra mānsit ibi:
i Igit Iosue de nocte ꝓsurgēte tulerūt sacerdotes archā dñi: et septē ex eis septē buccinas quaꝝ iubileo vsus est: ꝓcedebāt̄q; archā dñi ambulantes atq; clāgētes et armatꝰ ꝑplus ibat añ eos vulgꝰ aūt reliquū seq̄bat

Hic incipit scōs ꝓprius tipalis huius libri de conflictu et acquisitione terre. et ꝓmo de acquisitione hiericho. scdo de acquisitione haȝ. ca. vij. tercio de debellatione gentis regū. x. ca. quarto de debellatione plurīū regū simul cōgregatoꝝ. ca. xj. Prima ꝑtitur i duas. f. iij. partē principales et incidentalē scōa incipit in ꝓncipio. vij. ca. Circa ꝓmam partē hiericho primo docetur modus captionis. scdo subditur actus executionis. ibi. Cunq; Josue. Circa ꝓmā scdm ordinē q: ḃo docuit Josue de modo captiōis. et Iosue benēciauit ꝑplo. et patet ista pauca exceptio q̄ exponēt.

b Et nullus ingredi audebat. ad auxiliandū inclusos in ciuitate. c Aut egredi. ad fugiendū ꝓ sua salute.

d Dixitq; dñs ad iosue. dēcūt aliqui et ꝓbabiliter q: ḃo docuit Iosue ꝓ angelū sibi appariēte. vt dicitur est de his que sequunt. f. de modo capiēdē ciuitatē. e Concisior. f interpolatius. f Armati ꝓcedentes. dicūt hebrei q: ḃ intelligat de filijs ruben et gad et dimidia tribu manasse. q armati debebāt ꝓcedere alios ad bellū. vt dictū fuit ca. j. et Nu. xxxij. g Cunq; Iosue. Hic ꝑfert ꝑpetī ꝓcepti executio. et ꝓmo ḡtis ad destructionē ciuitatis. scdo ḡtis ad raab meretricis salutationē sibi. Duobus aūt viris. tercio ḡtis ad Iosue imꝓcationē sibi. In ipe illo. Prima ꝓpositi pauci exceptio. q: ponit executio capitulo hiericho. sic fuerat dicta a dño et ꝓ Iosue denūciata ꝑplo. h Reliquū vulgus archā seq̄bat. nō est intelligendū q: multi eorū et ꝑuli cepti ad ꝑlia circuire ciuitates. qi in ꝓncipio huius capitulī dī. Circuite vrbē cūcti bellatores. et iō ꝓ reliquo vulgus hic intelligūt viri bellatores tribuū. cū aliqs paucis tribubus sibi adiūctis. qi erant victimis in montione castroꝝ. et faciebant vicinā custodiā. vt habetur Nu. x. ca. vij. vbi translatio nra ḃz. Reliquū vulgus. ḃo ḃreo habet. Aggregatio. sic enim vocabat actus illa. eo q̄ illi qui de ꝓcedentibus acicbus propter ꝑtinaciam vel aliam causā remanebāt post alios vicinie acies aggregabantur. i Igitur Josue de nocte consurgente. ḃo ḃreo habetur. De mane. Surrexit enim i aurora que est

cōstitū dies t nocte. t ꝛ ab vtroq; pōt denotari. q; medīū sapiū naturā veritaq; extremi. a Die aūt septimo ꝛc. oī cūt habuit q; erat sabbatū. t rōnabiliter. q; vocat dies. vij. t tñ nō peccauerūt inuadēdo t destruēdo ciuitatē. q; fece rūt hoc de mādato dei. vt; in lra. q; ē dño sabbati. imo bñ fecerūt ei obediēdo

b Dixit Iosue ad oēs israēlē vociferamini. Nō ē veritate q; tantus exercitus posset vocē ei⁹ audire. maxie q; sacerdotes clāgebāt tubis. t ꝛ vī q; dicere hic accipit p denūciare aliq; sensibili signo. vtpote p elevationez vexilli vel aliq; hmōi. q; poterat videri a toto populo.

c Sitq; ciuitas ꝛ anathema. in hebr. hē herē qđ bz duplicē significatiōz. q; significat destructiōz. t ꝛsecratiōz vt dictū fuit Leui. vltio. Dicit; tñ significatio cōcurrit in hoc facto. q; ciuitas fuit cū habitatorib⁹ destructa. aur; ⁊ o et argentū. eo; t ferro; q; inuēta fuerūt dī. fuerūt reſuata t dño ꝛsecrata ita q; de cetero nō possent hūanis vsib⁹ applicari. ⁊ ad faciēdū vnde illa q; erant necessaria ad cultum dei. hierichō cū fuit pma ciuitas capta a filijs israel t spāli miraculo. ió iosue pruidenter eā posuit sb anathemate vt aliqua de structūra oīno in significatiōe diuine iusticie. t vt nō q; poterāt vetere in pdā bellantiū dño ꝛsecrando tanq; primitias pdarū. sic t de fructib⁹ aliarū t rerū habuit pmitte. sic aūt nō fuit de pdā hay t aliaq; ciuitatū. vt dī. j. Caute ne de bis q; precepta sūt vobis quippiā attingatis p auariciaz accipiēdo aliq; đ de illis q; debebant destrui t cōburi. vel de bis q; debebāt dño cōsecrari.

d Et ola castra israel sub pctō sint. i. pena peccati. q; p pctō alicui⁹ vel etiaz vnius q; est pro aliquitate cōitatis tota cōitas punit aliq; t iuste. t maxime a deo. cui oēs sunt debitores mortis. t hec materia diffuse fuit tractata Deut. xxiij. sup illud vbū. Nō occident patres p filijs ꝛc. sicut accidit p pctō achor. vt dī. ca. fecūnt. cetera patēt in lra.

e Duob⁹ aūt viris. Hic ꝓsr agitur de raab saluatōe quaz imposuit duob⁹ exploratorib⁹. q; eam t domū eius melius agnoscebāt. t q; ad hoc p iuramentū astricti erant. vt dictū fuit supra. q. ca.

f Ingressiq; iuuenes ꝛc. Queritur hic quō ista duo exploratores vocant iuuenes. cū quia ad explorandū solēt mitti viri prudentes t astuti nō aūt iuuenes inepti et inexperti. cū q; supra dictū est. ca. q. q; chaleb fuit vn⁹ de illis duob⁹ vt dicūt hebrei. q; tñ ibi fere erat octogenarius. q; q̄dragesima erat annoz; quando moyses misit eū cū aliis ad explorandā terrā ꝓmissiōis. vt bī infra. xliij. ca. Ab illo ño tpe vsq; ad transitū iordanis fluxerūt anni tri ginta nouē q; missio illa facta fuit anno ſcdo egressiōis de egypto. Ab egressu ño illo vsq; ad ingressuz terre ꝓmissionis fluxerūt anni. lx. t sic patz q; in capiōe hierichō chaleb habebat. lxxix. annos. Ad ħ dicendū q; vocāt ħ viri et iuuenes. vtz i textu. viri rōe etatis t ꝓnūcie. Iuuenes ño rōne aptitudis t audacie ad gradiendū ad bellū. vñ de chaleb dī. j. xliij. ca. Qui cū cēt. lxxxv. annoz; erat ita fortis t potēs ad gradiēdū t bellā duxit qñ fuerat. xl. annoꝝ. g Et ex castra israel manere fecerūt. quia nō erāt ad huc incorporati populo israel. h Raab ex fecit iosue vivere. licet cū ꝓceptū fuisset Nū. xxxiij. q; omēs habitatores illi⁹ terre delēderent. tñ cū raab t sibi ꝑsentib⁹ fuit dispensatū ꝗtuz ad vitā t cohabitatiōz. ꝓpter spāle scīm sue fidei t ꝑuitis. qđ fuit expssum. 3. q. ca. In ꝓceptis aūt decalogi q; sūt de dictamīe iuris natural nō cadit talis dispēsatio. i Et hītauerūt in medio israel ꝑsertim ad impalmū. k In tpe illo. Hic describitur iosue impcatio. ciuitas cū hierichō miraculose fuit eversa. vt dictū ē. ió ad huius facti mēoriam t dei gloriaz optabat iosue q; ħ reedificaret

l Qui ꝓmogenito suo fundāmēta illius iaciat: et in nouissimo liberorum ponat portas eius

ab infante vsq; ad senem. Boues quoq; t oues t asinos in ore gladij percusserūt. Duob⁹ aūt viris q; exploratores missi fuerāt dixit iosue. Ingredimini domū mulieris meretricis et ꝓducite eam: t oia q; illius sunt sicut illi iuramento firmastī. Ingressiq; iuuenes eduxerunt raab t parētes eius. fratres q; t cunctam suppellectilē ac cognatiōz illius: t extra castra israel. manere fecerunt. Ipsā aūt t oia q; inuenta sunt in ea: succenderūt absq; auro t argento t vasis eneis ac ferro. q; in erariū dñi conse crarūt. Raab ño meretricē t domū patris eius t oia que habebat fecit iosue viuere: t habitauerūt in medio israel vsq; in pntem diem: eo q; absconderit nūcios q; miserat vt explorarēt hiericho In tpe illo imprecatus ē iosue dicēs. Maledictus vir coram dño: q; suscitauerit t edificauerit ciuitatē hiericho. In ꝓgenito suo fundāmēta illius iaciat: et in nouissimo liberorum ponat portas eius

ħ ꝓsr impcat⁹ fuit malū pene. ei q; reedificaret eā impositū dicēs. l In ꝓmogenito suo fundāmēto illi⁹ iaciat .i. ꝓmogenit⁹ ei⁹ moriat qñ ponet fundāmēta. m Et in nouissimo liberoꝝ ponat portas ei⁹. i. vltim⁹ liberoꝝ suorū moriat i posītōe portaꝝ. t sic accidit abdiel q; eā reedificante. vt bī. iij. Reg. xvj. in fine. qm̄ tpore ē facta hui⁹ ca. pōt tpus ħ moralitas poni. Hiericho significat ciuitatē diaboli quā facit amor sui vsq; ad ꝓtemptū dei. hec ciuitas triplici muro claudit. i. muro carnalis cōcupiscētie tpalis affluētie. mūdialis excellētie q; triplicit munit⁹ fuerit contra sanctos ꝑdicatōis. clamore deuote oīonis. circuitu ꝓpie discussiōis q; circuit⁹ dz fieri. vij. vicib⁹. i. ꝓfecte. q; ꝓfectio nūero septēnario designat. q; em̄ peccauit de culpa ad gram. dz diligenter t ꝓfecte discutere ꝑsciam. q; quid aūt i hac ciuitate repsit saluti ꝑsone dz interimi. Nō ut inueniat. ibi auri ꝑbice sapie. argenti. eloq̄ntie. vasoꝝ eneoꝝ. i. natural⁹ industrie. q; valz ad mīsta. sic vt vasa ferri. i. corpalis t tpalis potētie. dz dño ꝓsecrari. i. de cetero bonis actibus applicari. Raab cū suis ꝓpter opus pietatis saluat. quia fm̄ dictuz saluatoris Matth. v. Beati misericordes. quoniā ipi misericordiam cōsequentur ꝛc.

Filij aũt isrl'. Hic incidentaliter ponit sa- Cap. vij.
criũ achan. Et diuidit i tres ptes. q: p̃ describit pec
cati pperpetratio: scḋo pperpetrati cognitio: ibi. Cũq; mit
teret. tercio cogniti punitio: ibi. Misit g iosue. Circa p̃mũ
dr. a Filij aũt isrl' pũaricati sũt. Licz aũt vn⁹ sol⁹ in h
peccauerit. tñ gene-
raliter dr. Filij aũt
isrl' pũaricati sunt.
eo mõ loq̃ndi q̃ scrip
tura de cõitate ma
xime i malis toti cõ
munitati attribuit.
sic vno fratre mino
re peccante. publice
dr̃ fr̃es minores fece-
rũt hoc ⁊ p talẽ mo-
dũ loq̃ndi dr̃ Mat.
xxvj. de vnguẽto effu
so super caput iesu.
Videntes aũt disci
puli idignati sũt ⁊c.
cũ tñ vn⁹ solus indi
gne tulerit. s. iudas
scarioth. vt hr̃ Ioh.
xij. b Et vsurpa-
uerũt de anathema
te. i. de cõsecratis dño
. s. aur̃ ⁊ argentũ. vt
patebit. i. eodẽ ca. q̃
tñ erãt cõsecrata dño
vt dictũ ẽ. vj. Et dr
anathẽa ab ana q̃d
est sursũ ⁊ thesis q̃d
ẽ positio. q: cõsecrata
dño sursũ vel seor-
sũ ponebãt. ne hũa
nis vsibus applica-
rent. c Nã achã
filius charmi. sic dz
noiari fm Hiero. et
sic ẽ in hebr̃. nec ali-
cubi noiat achoris
hebr̃. s vitio scriptoꝝ
noiat hic achor. d
Iratus est dominus contra filios israel. quia p peccato
vni⁹ de cõitate. alij de illa cõitate puniunt. vt dictũ est. s.
vj. ca. e Cũq; mit. Hic cõñr describit pctĩ pperpetrati cog-
nitio. ⁊ p̃ in generali. scḋo i spãli: ibi. Surge sanctifica po
pulũ. Circa p̃mũ sciendũ q̃ gen⁹ pctĩ i generali fuit cog-
nitũ p diuinã reuelationẽ ad p̃ces iosue. ⁊ iõ circa h sic p
cedit. q: p̃mo ponit desp̃ationis occasio. scḋo ipa desp̃atio
ibi. Iosue vo. tercio diui rñsio: ibi. Dixit dñs. Circa p̃mũ
sciendũ q̃ occasio desp̃ationis fuit. eo q̃ filij isrl' missi a io-
sue cõtra ciuitatẽ hay fuerũt debellati. ⁊ reliq̃ in pplo in ti
more positi. ⁊ p cõñs in p̃iculo expositi. vt pz in lr̃a. P̃mi
tñ ẽ situs ciuitatis cũ dr. f Que est iuxta bethauen ⁊c.
Dicunt aliq̃ q̃ eadez ẽ ciuitas bethel ⁊ bethauẽ. s vocata
est bethel a iacob eo q̃ vidit ibi scalã. vt hr̃ Gen. xxviij. vbi
dr. Appellauitq; nomẽ vrbis bethel. q̃d interp̃tat dom⁹
dei. sed postea vocata ẽ bethauẽ. i. domus ydoli. eo q̃ hie
roboã posuit ibi vitulũ aureũ a pplo adorandũ. vt hr̃. iij.
Reg. xij. ca. P̃mũ aũt q̃d hic dr. s. q̃ sit eadẽ ciuitas be-
thel ⁊ bethauẽ. hõ est verisimile. tũ q: in textu idẽ situs de
terminat vtriusq;. tũ q: hoc dicit ra. Sa. sup Osee. x. cap.
sup illud verbũ. Vaccas bethauẽ coluerũt. s scḋm mõ vi
det verũ. s. q̃ noiata sit bethel a iacob. q: illa ciuitas quaz
sic noiauit iacob est eadẽ ciuitas cũ hierlm scḋm q̃ dicũt
cõiter doctores. put diffusius fuit declaratũ Gen. xxviij
illa aũt bethel de q̃ h fit mentio est longe sita a hierlm. vt
pz p descriptionẽ terre sancte. ⁊ sic nõ ẽ eadẽ. Itez q: vt ha
betur. iij. Reg. xij. ad hoc posuit hieroboã vitulũ aureum

Fuit ergo dñs cum Iosue:
et nomen eius vulgatũ est
in omni terra.

Capitulũ. vij.

a Filij aũt isrl' pũaricati
b sunt mandatũ: et vsur
pauerunt de anathe-
c mate. Naz achan fili⁹ char
mi filij zabdi filij zare de tri
bu iuda tulit aliquid de a-
d nathemate. Iratusq; ẽ dñs
e contra filios israel. Cũq; mit
teret iosue de hiericho vi-
f ros contra hay: q̃ est iuxta be
thauẽ ad orientalez plagã
oppidi Bethel: dixit eis.
Ascẽdite ⁊ explorate terrã
Qui precepta cõplentes ex
plorauerunt hay. Et reuer
si dixerũt ei Non ascendat
omis ppls: sed duo vl' tria
milia virorũ pergant: ⁊ de
leant ciuitatez. Quare ois
ppls frustra vexabit cõtra
hostes paucissimos. Ascẽ
derunt ergo tria milia pug
natorũ. Qui statim terga
vertentes percussi sunt a vi
ris vrbis hay: ⁊ corruerũt
ex eis triginta ⁊ sex hoies.
Persecutiq; sunt eos ad-
g uersarij de porta vsq; ad sa
h barim: ⁊ ceciderunt per p̃-
na fugiẽtes. Pertimuitq;
cor ppli ⁊ ad instar aque li
i quefactuz est. Iosue vero
k scidit vestimenta sua: ⁊ p̃-
l nus cecidit in terrã corã ar
m cha dñi vsq; ad vesperam:
n tã ipse q̃ oẽs senes isrl'. Mi
serũtq; puluerẽ sup capita
sua: ⁊ dixit iosue. Heu dñe
o de⁹. Quid voluisti tradu-
cere pplm istũ iordanẽ flu-
uiũ vt tradẽs nos in man⁹
a amorrei ⁊ pderes. Vtinaz
vt cepim⁹ mãsissim⁹ trans
iordanẽ. Mi dñe de⁹ q̃d di
cã: vidẽs israelẽ hostib⁹ su
b is terga vertentez. Audient
chananei ⁊ oẽs hitatores
c terre: ⁊ pariter cõglobati cir
cũdabũt nos: atq; delebũt
d nomẽ nr̃m de terra. Et q̃d
e facies magno noi tuo. Di-
xitq; dñs ad iosue. Surge
cur taces pronus in terra:
Peccauit isrl' ⁊ pũaricatus

in ista bethel ne ppls isrl' iret in hierlm ad adorandũ dñm
⁊ sic pz oppositũ. Silr q̃d dr q̃ noiata ẽ bethauẽ eo q̃ hie
roboã posuit ibi ydolũ. vr aliqualiter extraneũ: q: Iosue
scripsit istũ librũ. a tpe de iosue vsq; ad tps hieroboã fluxe
rũt anni quadringenti vel circiter. q: quadringentesimo octoge
simo anno ab egres
su filiorũ israel de e-
gypto fundauit Sa
lomon templũ an
no quarto regni sui
vt habet. iij. Reg. vj
Ipse autẽ regnauit q̃
draginta annis. vt ha
betur. iij. reg. xj. ca.
Hieroboam do re-
gnauit post mortez
salomõis. vt pz ibi-
dem. xij. ca. et tũc fe
cit vitulos aureos.
Ab exitu vero de e-
gypto vsq; ad destru
ctionẽ ciuitatis hay
⁊ bethauẽ per iosue
fluxerũt tantũ q̃dra
ginta ãni integri. et
ideo si tũc bethauẽ
vocabat a facto hie
roboã futuro p quĩ
gẽtenos ãnos videt
extraneũ. nisi dicat
q̃ iosue in spũ vidit
hoc futurũ. ⁊ sic eaz
noiauit in hoc libro
p anticipatiõem. que
anticipatio est mul
tũ magna. ⁊ ideo ali
ter põt dici. q̃ voca-
ta ẽ bethel. id ẽ eo q̃
abraã edificauit alta
re dño inter bethel et
hay. hña bethel ab
occidẽte. vt hr̃ Gen.
xij. Et q: hebrei ado
rãt ad occidentez. io
ab eis ibi adorãs hẽbat faciẽ versam ad bethel. q̃ erat cõtra
⁊ vnde sic vocata ẽ. Dicta est aũt bethauẽ. i. domus ydoli
eo q̃ chananei ibi habitãtes colebant ydola. Cetera patẽt
vsq; ibi. g De porta vsq; ad sabarim. Dicunt expositi
res nostri q̃ sabarim est p̃priũ nomẽ loci. Hebrei vero di
cũt. q̃ est nomẽ cõmune. ⁊ significat cõfractionẽ. vt sit sen
sus. q̃ illi de hay p̃secuti sunt filios israel vsq;quo sentirẽt
in se lassitudinẽ in p̃sequẽdo. vel q̃ cõfractio refert ad fili
os israel. vnde subdit. h Et ceciderũt p prona fugien-
tes. tanq̃ cõfracti ab aduersarijs. i Iosue vo. Hic cõ-
sequenter ponit iosue desperatio occasione casus predicti.
k Scidit vestimẽta sua. in signũ doloris fm cõsuetudi-
nẽ iudeoꝝ. vt pz in plurib⁹ locis veteris ac noui testamẽ
ti. l Et p̃nus cecidit in terrã. q: oratio dz esse humilis
m Vsq; ad vesperam. ieiunus orans. n Miserũtq;
puluerẽ sup capita sua. i signũ humiliatõis. o Quid vo
luisti traducẽ ⁊c. vt tradẽs nos i man⁹ amorrei. li vt nõ te
net hic causalit. sed cõsecutiue. q. d. hoc sequet ad illud. nisi m
pergas nos. a Vtinã vt cepi. man. trans iordanẽ. s. in
regnis seon ⁊ og. q̃ acq̃sierant filij isrl' ex illo. h dixit iosue. ex
passione doloris. licz male. nec dixisset extra passionẽ p̃pt
q̃d inclusit ei dño. b Audiant chananei. s. filios isrl' de
uictos a paucis aduersarijs. c Et pariter conglo. circũ.
nos. h facto alari. d Et q̃d fa. mag. no. tuo. q. d. hoc ce
deret in opprobriũ nois tui. q: dicerẽt infideles q̃ nõ pos
ses nos vltra iuuare. e Dixitq; dñs. Hic cõñr ponit di
uini responsio p quã reuelat peccatũ in generali cũ dicit.

f Tulerūtq; de anathemate qđ ē ꝓhib̄ sacrilegiū. g Abscōderūt enī sunt. qz ꝓmiserāt deo obedire. et sic mēdax inuenti sunt. qz nō fuerūt ꝓmissuꝝ. Scīēdū tñ q; sc̄ptura h loquit i ꝑsōa populi vn⁹ tm̄ peccauerit rōe ꝑdicta i ꝓncipio huj⁹ ca. h Surge. Hic ꝑtr ponit ꝛgnitio ꝓpetrati ꝑcti in sp̄iāl. et ꝑ q̄dā ad ꝑsonā pecca tricē. sed ꝓnom ad culpā dēmiatuꝝ: ibi Et au iosue. Clara ꝓmi dā. i Sancti fica ꝓpm i. cita fm hebr. et eodē mō qđ sequit. k Sanctificami in crastinū. i. sitis citati. Ex doctoribus hebraicis accipit sanctificatio pro ꝓpatōe ppli ꝑ deuotiōs. Nō hui⁹ diuersitatis ē. qz dictio hebraica h̄ posita equivoca ē ad citatiōs ꝑpatōs et sctificatiōes. Doctores tñ nūq rōabile⁹ dicere vidēt. qz i agēdis vt suscipiēdis diuino oraculo. fiebat ꝑpatio ppli ꝑ deuotiōs. q ꝓpatio aliq̄n fiebat ꝑ ꝓnētem ad vrim⁹ vt dī Exo. xx. i legislatōe aliq̄n ꝑ sortem. vt dī Act. i. in matthie electōe. aliq̄n ꝑ sciūtiā vt dī. iij. Reg. xxj. in naboth⁹ ꝑdēnatōne. vt ei ei⁹ ꝑdēnatio vidēt ee iusta et a deo. mādauit iezabel añ ꝑdicari. ieiunium sic solitū erat fieri ante diuina oracula. Quia liter aūt fuerit facta ista scīficatō dc q̄ loquit h sc̄ptura. nō ē exp̄ssus in hīa. q; credendū ē aliq̄ istoꝝ modoꝝ. l Accedetisq; mane singuli ꝑ trib⁹ vras. qz viri eiuscūlibet tribus erāt distincti ab inuicē sc̄m trib⁹. et in q̄libz tribu erāt plēe familie. et in q̄libet familia erāt plēe dom⁹. et in q̄libet domo plēe viri seu capita. ꝑ tigit deprehensa ē trib⁹ q̄ ꝓpetrauit sacrat sacrilegiū. postea familia dēmiata eiusdē trib⁹. et postea dom⁹ eiusdē familie. et postea vir dēmiat⁹ i illa domo. Dic tñ hoc. Sed q; trib⁹ deprēhēsa ē. ꝑ h q; iosue ex ordinatiōe diuina ad duxit trib⁹ coram rōali iudicio. in q̄ erāt. xij. lapides ꝓciosi. in q⁹ erāt sculpta noīa tribuū. xij. et dixit ei dño q; fulgor illi⁹ trib⁹ q̄ peccauerat obfuscaret. et sic deprēhēsa ē trib⁹ in da. h familia dēmiata in illa tribu et dom⁹ in familia. et vir in domo deprēhēs fuit ꝑ missiōs sortē. h primū vt ee ficticiū. qz est ꝑ terrā. vbi dī. m Et qui cūq; tribū sors inuenerit. ee. h q; ꝑs q; trib⁹ fuit deprēhensa ꝑ sortē. sic ee. n Accedet ꝑ cognatōes. i. ꝑ familias. idē cū significat h cognatio et familia. Sciēdū aūt q; iosue nō peccauit h vtēdo sorte. nā qz h fecit ex ꝓcepto dñi. vt̄s i textu. vñ dī ꝓuerb. xvj. Sortes mittunt in sinū. h a deo tēpant. cū qz h fecerit de bita reuerentia. l. scīficatōe ppli ꝓmissa. In q̄bus aūt casibus et q̄liter licitū est vti sortib⁹. et in q̄bus nō. dictū fuit diffusi⁹ Nu. xxxiij. o Surgēs itaq; iosue mane. ad exequendū diligenti dei mādatū et ꝑs hīa. p Et ait iosue. Hic ꝑtr ponit ꝛgnitio ꝑcti q̄rū ad culpā dēmiatā ꝑ q̄ fuit interrogatiōs cū dī. q Fili mi da gloriā dño. vt. i. per

f est pactū meū: tulerūtq; de
g anathemate et furati sūt. at
q; mentiti: et abscōderunt
inter vasa sua. Nec poterit
isrl stare ante hostes suos.
eosq; fugiet: qz polutus ē
anathemate. Non ero vl-
tra vobiscū: donec cōteratis
eū qui hui⁹ sceleris re-
p us ē. Surge sanctifica po-
k polū: et dic eis. Sanctifica
mini i crastinū. Hec enī di
cit dñs deus isrl. Anathe-
ma in medio tui ē isrl. Nō
poteris stare cor̄ hostib⁹
tuis: donec deleat ex te q̄
hoc cōtaminatus est scele-
l re. Accedetisq; mane sin-
m guli ꝑ trib⁹ vras: et quācū
n q; tribū sors inuenerit: ac-
cedet ꝑ cognatiōes suas et
cognatō ꝑ domos: domus
q; ꝑ viros: et q̄cunq; ille in
hoc facinore fuerit deprhen
sus: cōburet igni cū oi sub
stantia sua: qm̄ ꝓuaricatus
ē pactū dñi: et fecit nephas
o in isrl. Surgens itaq; Jo-
sue mane: applicuit isrl per
trib⁹ suas: et inuēta ē trib⁹
iuda. Quc cū iuxta familias suas eēt oblata: inuēta
est familia zare Illā q̄s per
domos offerens repperit
zabdi cui⁹ domū i singlos
diuidēs vtros: iuenit achā

filiū charmi filij zabdi filij
p zare de tribu iuda. Et ait
q iosue ad achā. Fili mi. Da
gloriā dño deo isrl et ꝓfite-
re atq; indica mihi q̄d fece
r ris: ne abscondas. Rndit
q; achan iosue: et dixit ei.
Vere ego peccaui dño do
s isrl: et sic et sic feci. Vidi enī
inter spolia pallū coccineuꝝ
valde bonū et ducentos si
clos argēti: regulāq; aure-
am q̄nquaginta siclorum: et
cōcupiscens abstuli: et ab-
scondi in terra ꝓtra medium
tabernaculi mei argentūq;
t fosse humo operui. Misit
ergo Josue ministros: qui
currētes ad tabernaculū il
lius reppererūt cūcta absc̄o
dita in eodē loco et argētum
simul. Auferēteq; de tento
rio tulerūt ea ad iosue et ad
omēs filios isrl. ꝓiecerūtq;
u añ dñm. Tollēs itaq; Jo-
sue achā filiū zare argentū
q; et pallū et auream regu-
x lam filios q; et filias et bo
ues et asinos et oues et ꝑ-
sumq; tabernaculū et cun-
ctā suppellectilem: et omis
y isrl cum eo: duxerūt eos
ad vallem achor vbi dixit
z iosue. Quia turbasti nos:
Exturbet te dominus in
a die hac. Lapidauitq; eum

filiū ꝛ. i. per ꝓfessiōs tuā appareat verū dixisse de ꝑcō anathematis. et ꝑ cō sequens iuste punisse ppm. t Hui⁹ diq; achā Cōfitēdo veritatē. o Vidi enī inter spolia pallium coccineū. i. rubeum hebr. et enī dicit pallū babyloniū cetera patēt. t Misit ergo. Hic ꝑtr describitur ꝑcti ꝛgnitio punitō. et ꝑs hīa vsq; ibi v Tollēs itaq; iosue ꝛ. aureā regulā. in hebr. bꝫ ligulā. Erat enī lamina aurea in similitudinē lingue facta. hec aūt imitat iosue. qz ꝓceptus erat a dño q; ꝑtēt ꝓburerek cū oi sub⁹a sua. vt ꝑdictū i textu. x Filios q; et filias eius. dicūt hebrei q; pueri sūt ad videndū punitionē ꝑtis. vt ꝑ h arcerent a filiab⁹. Doctores autez nr̄i dicūt q; pueri sunt. vt cū ꝑe morerēt. et h vt rōnabiles⁹. qz ꝑ ꝓpatō ei⁹. xxxvj. viri mortui sūt i bello. vt dcm̄ ē eodē ca. et rōabile⁹ vt q; pueri sui morerēt cū eo i dete stationē crimis. Ice. ē. codex ca. dixerat dñs. Nō poteris stare cor̄ hostib⁹ tuis donec deleat ex te q̄ Remanens ē h sceleꝛe. Deleō aūt alicuius ꝓpter impositā occasiōs ei⁹ cū poste

rit ate. y Duxerūt eos ad vallē achor. i. turbatiōis q; sic denotiata ē a noie viri ibi punit. vt credūt aliq̄. h ex verbo iosue. qđ dixit cū dī. z Quia turbasti nos. exturbet te dño. ideo vocat⁹ ē locus ille vallis achor. i. turbatiōis. ita q; achor nō ē nomē ꝓprium h cōe. a Lapidauitq; eū omis isrl. vt q; in h facti sit ꝑ ꝓceptū dñi dicentis supra eodem ca. Et quicūq; ille in hoc facinore fuerit deprehensus combureat igni cum omi substantia eius. Ad hoc dicunt q; nomie combustiōis intelligitur alia pena q̄cunq; Sm illud Dier. vj. Et exuri te de fornace ferrea egypti. i. de seruitute dura. et sic in ꝓposito nomie cōbustionis intelligit Lapidano. sed h nō videt bene cōsonū textui. qz simul ꝓcipit a dño cōburi eū et ei⁹ substantia. q̄ fuit ꝓbusta. vt ꝑs ꝑ ifam sequentē cū dicit. Et cuncta q̄ illius erāt igne cōbusta sunt. Aliter exponūt aliqui. dicentes q; verbum domi de cōbustiōe achan intelligit de igne gehēne. qz vt dicunt non penituit vera rōne culpe. h tantū rōne pene. et ad hoc designandū designāter dixit dñs. Et quicunq; ille in hoc

facinore fuerũ depheẽsus phorek ignl.q.v.a me sibi pena futurã referũtur.ideo nõ dixit cõburens eũ igni:sed cõburet Hz hoc dictũ nõ videt rex nec Josue.qz ille achan ad vandã gloriã dei cõfessus fuit veraciter t büllter penã suam. vñ in textu.t ideo nõ est verisile q fuerit damnatus.t b sonat

ibam iosue dicẽtis ei.qz turbasti nos. turbabit te dñs i hac die.q.d.nõ i futuro. In debi.ei nõ est debitum operationũ.s.mutabit te.sic inditanam.s.turbabit te.qz iosue ad eius p̃fonam eosẽ gpt humiliez cõfessionẽ indicabat ei vt vt ei q mors tpalis esset sibi expiatõ peccati.t ideo alibi pot dici.q ille achan duplicater peccauit.scz petõ sacrilegij furãdo rẽ dño cõsecratã t violatõne sabbati. quia furtiz illud cõmisit in die sabbati. vt patet ex dictis ca primi sexti.t ideo punitus est duplici pena.s.lapidatõis pro violatõne sabbati.qz hec est pena debita scẽm determinatõnẽ dñi.vt habet Numeri.xv.de colligente ligna in sabbato. scõo pena cõbustionis cũ pertinentib⁹ ad ipm scẽm q dño preceperat in hoc ca.

b Cõgregauerant quoq; sup eũz magnũ acerũ lapidũz. p memoria futura ad terrorem aliorũ.

Capitulum.viij.

Dixit aũt dñs ad Josue Ne timeas: neq; formides. Tolle tecum oẽm multitudinẽ pugnatorũ t p̃surge ascende in oppidũ hay. Ecce tradidi i manũ tuã regẽ eius,t populũ c vrbẽq; t terrã Faciesq; vt bi hay et regi eius:sicut fecisti iericho t regi illius.

d Predam ẽo et oĩa aiantia e diripietis vobis Pone insidias f dies vbi post eã. Surrexitq; iosue:et omis exercit⁹ bellatorum cum eo:vt ascenderent in hay.et electa triginta milia virorum fortiũ misit nocte:precepitq; eis b dicens. Ponite insidias post ciuitatem. Nec longius recedatis t cuncti omnes parati. Ego aũtez t reliqua multitudo quẽ mecũ est: ascendem⁹ ex aduerso

orũ israh: t cũcta q illi⁹ erant c igne p̃sumpta sunt. Cõgregauerũtq; sup eũ acerũ magnũ lapidũ:q pmanet vsq; in pñtem diẽ Et auertit se furor dñi ab eis. Vocatũq; ẽ nomẽ loci illi⁹ vallis achor: vsq; hodie. viij.

Dixit aũt dñs ad Josue Ne timeas: neq; formides. Tolle tecum oẽm multitudinẽ pugnatorũ t p̃surge ascende in oppidũ hay. Ecce tradidi i manũ tuã regẽ eius,t populũ c vrbẽq; t terrã Faciesq; vt bi hay et regi eius:sicut fecisti iericho t regi illius. d Predam ẽo et oĩa aiantia e diripietis vobis Pone insidias f dies vbi post eã. Surrexitq; iosue:et omis exercit⁹ bellatorum cum eo:vt ascenderent in hay.et electa triginta milia virorum fortiũ misit nocte:precepitq; eis b dicens. Ponite insidias post ciuitatem. Nec longius recedatis t cuncti omnes parati. Ego aũtez t reliqua multitudo quẽ mecũ est: ascendem⁹ ex aduerso

pcta vrbẽ. Cumq; exierint pcta nos sicut ante fecim⁹ fugiemus:et terga vertemus donec p̃sequẽtes ab vrbe longius protrahant. Putabunt enim nos fugere sicut prius Nobis ergo fugientib⁹ t illis persequentibus consurgetis de insidijs t vastabitis ciuitatẽ tradetq; eam dñs de⁹ vester in manus vestras. Cũ q; ceperitis succendite eã et sic omia facietis vt iussi Dimisitq; eos t p̃exerũt ad locũ insidiarũ:sederunt qz inter bethel t hayad occidentalẽ plagã vrbis hay Josue aũt nocte illa in medio mansit ppli. Surgensq; diluculo recensuit socios:et ascendit cum senioribus in fronte exercitus: vallatus auxilio pugnatorum. Cumq; venissent et ascendissent ex aduerso ciuitatis steterũt aduersus septentrionalem vrbis plagam inter quam t eos vallis erat media. Quinq; autem milia viros elegerat t posuerat i insidijs inter be

bellũ iustũ est vel iniustũ. Ĩ iniustũ nõ est licitũ declarare.p̃sequendo iniustũ est illicitũ insidijo vti. Si aũt sit bellum iustũ.nec vicendũ q insidie t cautele ad hoc ordinant.vt hostes decipiant. Possunt aũt hostes dupliciter decipi ab aduersarijs suis.scz vno modo.qz dñi eis falsum vel nõ seruatur sp̃ promissa.t b ẽ sp illicitũ.qz i bello iust quedã iura sp̃ observanda sunt cũ aduersarijs Fz q dicit Ambro.lib.de officijs.Illud observanda trucarũ t cõuentiõũ.et si insidie fiant q tali modo fiunt iniuste t illicite. Alio modo decipiũt hostes.q b q aduersarij occultãt ea vbi vt faciũt suã inermitatẽ. t b est licitũ.qz hi renunciant eis de uelare sua secreta. vñ i sacra scriptura dr q secreta fidei occultanda sunt infidelibus.nec ab eis fideliter fm q dr Basilius. Nolite sanctũ dare canibus.t multo fortius i bello iusto licitũ ẽ occultare secreta sua aduersarijs.qz hoc maxime valet i rebus bellicis vt ptz q Vegetius lib.iij. de arte militari. Et ideo Aug.in glosa sup locũ istũ dicit Si q bellũ iustũ susceperit.virũ aperta pugna an ex insidijs vincat.nõ refert ad iusticiã Et dicit̃ ptz primo arguẽdo.qz nullus voluntate rõabiliz velit q oĩa sibi reuelent Sili scẽm qz tales insidie nõ q

tinẽt ad iniusticiã.sed ad prudentiã bellicã. f Surrexitq; iosue. Hic ponit describit executionis act⁹.qz sic iosue exercuit⁹ ẽ.sicut dño sibi reuelauit.q quidẽ exercitus primo describit ẽtiũ ad exercit⁹ ordinationẽ.scõo ẽtiũ ad ciuitatis captionẽ:ubi ẽbuit ergo iosue.Scias primo gelo parvulũ q est plana planicie exceptis.q discurrunt. g Et electa triginta milia virorũ ẽ. Dicit Hug. Gal.q sibi fuerunt posite duplices insidie. In primis fuerũ triginta milia virorũ.de quib⁹ loquit b scriptura. In scõo do insidijo fuerunt quinq; milia.de qbus dicit infra in gre ista Quinq; autem milia viros elegerat t posuerat in insidijs.ita q iste insidie erãt ẽpinquiores ciuitati q alie.Expositores alii catholici cõuenit dicũt q quinq; milia viri d qbus fit sermo infra fuerũt de numero istorũ triginta t illi tantũ remanserũt in insidijo.t.xxv.milia redierũt ad pugnandũ cum iosue cõtra regem hay de ciuitate exeuntes.t hoc videt q b quod subdit b b Ponẽt insidias post ciuitatẽ.q.d. ponite ibi i insidijo aliqs de vobis.s.quinq; milia ad b ea. Tuncio ei iosue erat extrahẽ regẽ hay de ciuitate.et Ĩ insidie ciuitatẽ ingrederẽt.t eã incẽderẽt.vt expresse dicit̃ ibi.et ĩ q ppnit cosi ciuitate cũ toto suo exercitu.ne aduersarij ex tota multitudie eriti ĩ anderẽt exire.t ĩ.xxv.milia supdicã ingressi sunt se iosue post egressũ illoz aduersarioz p̃ ciuitat.

i Mūit ergo. Hic posit actꝰ executōis ḡtum ad ciuitatē ca pionē.e ptis ifa vsq ibi. k Leua clypeus ꝙ in manu tua ē. Hebrei dicūt Leua hastā ꝛc. Ad hoc eñ fiebat illa eleuatio vt socij iosue qui erant in insidijs viderent.et ciuitatem intrarent.et alij se ei iungerent.quia hoc erat eis ꝑ signo datuꝫ.quo viso statim exierunt.vt patet in litera.t ideo oportuit q illa eleuatio sic fieret in altuꝫ vt posset a multis t a longe videri.Et iō vt dicit hebrei fuit hasta in cuius summitate erat aliqđ vexillum pro signo determinato. Vel si fuit clypeus vt dicit translatō nostra oportet dicere q fuit leuatus in altum in summitate ciuusdaꝫ hastē vt pertice.ceteris paritꝫ vsq ibi. l Qui succendit vrbez t fecit eaꝫ tumulū sempiternū.i.non reedificandam imposterꝫ sicut fecerat de hiericho. m Tunc edificauit iosue.hic ꝓfert ponit actꝰ immolatōis.vt de victoria deo gras ageret.et vt mandatuꝫ moysi de būdictiōibꝰ t maledictōibus.ꝑt describit.Deut.xxvij. implerent. n De lapidibꝰ impolitis. sic eñ describit in lege Exo. o Et scripsit sup la.deu.lege moysi.nō est intelligendū q totū fuerit ibi scriptū.ꝫ decem ꝑcepta tñs.ꝑt cōtinent etiam Deut.v. p Cis aūt ppls ꝛc quia sicut dcm fuit plenꝰ Deut.xxvij. bebal et garizim sūt duo monticuli propinqui et vallis ē in medio in qua erant sacerdotes cū archa t media pars populi erat in mōte garizim vt dicitur hic.et media pars eorum erat iuxta montē bethauen t bay ex occidētali ꝑte ciusdez ciuitatis. Cis No reliquus exercitꝰ ad aḡlonē actē dirigebat:ita vt nouissimi multitudinis occidentalē plagā vrbis attigerēt. Abijt ergo iosue nocte illa:t stetit i vallis medio. Qđ cū vidisset rex bay festinauit mane:t egressus ē cū oi exercitu ciuitatis:direxitq; actē ꝛ desertū:ignorās q; post tergū laterēt insidie. Josue vero t ois isrl cesserūt loco:simulātes metū t fugientes ꝑ solitudinis viā At illi vocatis ꝑcipitē t se mutuo cohortātes:ꝑsecuti sūt eos. Cūq; recessissent a ciuitate:t ne vnꝰ qdē in vrbe bay t bethel remansisset q nō ꝑsequerēt isrl sicē erupant apta oppida reliquentes:dixit dñs iosue. h Leua clypeū q i manu tua. est ꝛ vrbē bay:qm tibi tradā eā. Cūq; eleuasset clypeum ex aduerso ciuitatis insidie q latebāt surrexerūt cōfestim t pgētes ad ciuitatē ceperūt t succenderūt eā Viri autē ciuitatis q ꝑsequebant iosue:respicientes t videntes fumū vrbis ad celū vsq; ascendere: nō potuerūt vltra huc illucq; diffugere ꝑsertim cum hi q simulauerāt fugā:t tēdebāt ad solitudinē:extra ꝑsequētes fortissime restituissent. Videns q; iosue et ois isrl q; capta esset ciuitas t fumus vrbis ascenderet:reuersus ꝑcussit viros bay. Siqđez t illi q cepant t succenderāt ciuitatē:egressi ex vrbe extra suos medios hostiū ferire ceperūt. Cū ḡ ex vtraq; ꝑte aduersarij cederent ita vt nullus de tāta multitudine saluaret:regem q; vrbis bay appēdērūt viuentē:t obtulerūt iosue. Jgit oibꝰ interfectis q; israelē ad deserta tēdentē fuerāt ꝑsecuti:t in eodē loco gladio corruētibꝰ reuersi filij isrl ꝑcusserūt ciuitatē. Erant aūt q; in eodez die ꝑciderant a viro vsq; ad mulierē duodecim milia hoim oēs vrbis bay Josue vero non contraxit manū quā in sublime porrexerat tenens clypeū:donec interficerent oēs habitatores bay. Jumenta autem et ꝑdam ciuitatis diripuerunt sibi filij isrl sicut ꝑceperat dñs iosue Qui succendit vrbem t fecit eaꝫ tumulum sempiternuꝫ ¶Rege quoq; eius suspendit in patibulo vsq; ad vesperā: t solis occasū:ꝑcepit iosue t depositum cadauer eiꝰ de cruce:;iecerūtq; in ipo introitu ciuitatis ꝓgesto super eo magno aceruo lapidū q; manet vsq; in ptē diē Tūc edificauit iosue altare dño deo isrl in mōte bebal:sicē ꝑcepat moyses famulꝰ dñi filijs isrl:et scriptū est i volumie legis moysi altare de lapidibꝰ impolitis q; ferrū nō tetigit:et obtulit super eo holocaustū dño:immolauitq; pacificas victias:t scripsit sup lapides deuteronomiū legis moysi qs ille digesserat coram filijs isrl. Cis aūt ppls t oēs maiores natu:duces q; ac iudices stabant ex vtraq; ꝑte arche i ospectu sacerdotū q; portabāt archaꝫ federis dñi: vt aduena ita t indigēna. Media ps cortis iuxta montē garizim: t media iuxta mōtē bebal:sicut ꝑcepat moyses famulꝰ dñi q Et primū qdem benedixit r ppło isrl:post hec legit oia verba būdictōis t maledictōis:t cūcta q; scripta fuerant in legis volumie. Nihil ex his que moyses iusserat reliqt intactū: ꝙ vniuersa replicauit coraꝫ oi multitudie israel mulierib⁹ ac puulis aduenis q; inter eos morabantur.

Capitulum.xx.

2 Qvibus auditis : cum reges trans iordanē q; versabant in mō

bal.t ꝺ sūma.q; nō erant in summitatib⁹ istoꝝ montiū.ꝙ i descensib⁹.vt melius audiremus sacerdotes q; erāt i vālle media ꝓnūciātes būdictōes vsus mōtē garizim t populus ibi exhis respondebat amen: t maledictiones versus montes bebal t ppło ibi existens respondebat amen.ꝓut dictuꝫ fuit Deut. xxvij. q Et primū quidē benedixit populo. Non est intelligendū q Josue ꝓprie loquēdo benediceret populū.qꝺ pertinet ad sacerdotium officiū.sed imprecatus ē bona populo tanq; ꝓcepo populi. Post immolationē ꝑdictā quaꝫ similiter fecit non ꝙ se sed ꝙ sacerdotes. r Posthec leg.oia verba būdicti.t maledi.nō ꝑ se.sed ꝙ sacerdotes.vt ꝑdictū est coram omi multitudine israel.quia super omnes cadebāt maledictiones.si trāsgrederēt legē.et būdictiones si eā obseruarent.Fin q; habetur Deut.xxx.ca. xxviij.

Capitulum.xx.

Qvibus auditis. Descripta descriptōe bay Hic ꝓfert describit timor circumstantiū ppli.Ex hoc aūt tota re aliq; se ogregauerūt.vt possent melius resistere de quib⁹ ꝓmo agitur. Aliq; vo cogitauerūt pungi filijs isrl federe de q; bus agitur.scḋo:ibi At q; erāt in gabaon Circa primū dicitur a Quibus auditis ꝛc transitus iordanis mirabili.t destructione hiericho t bay. b Cūcti reges trāsiordanem. Hic accipitur trans iordanē respectu illius loci in quo filij israel mānserant in campestribus moab.vbi moyses legem explanauit.

c Je maritimis i. in locis ꝓpinquis mari monte ꝛ marī cenereth. d Ad litore magni maris. Istud ē mare mediterraneū qđ dr magnū respectu maris mortui ꝛ maris cenereth. q fuit qđā lac⁹. vi. ō. dicti ē. iij. ca. ceteri patēt. e Et bt. Hic ꝑtr agit de gabaonitis q̄ more ducti q̄siērūt cū filijs isrl fedēre. Circa qđ ꝙ dicendū sīmul nō falsū. Secdo sit mutuo federis initū. Dñi Suscepērūt igit tercio decimo dolū: ibi. Post dies aut̄ tres. Tcio ꝓpositio patet: ibi. Qui rnderūt Sonia aut̄ pcis ꝓnis ēūs B. q̄ finxerūt se ꝓcul et facile venisse de terra lōginqua q̄ erat ex termīis terre ꝓmisse filijs isrl. vt sic possent cū eis alī qđ fedus facē. q qđ mouē cauderant. et in terra habitarent et ꝑtes ifra vīge ibi. f Ne forte ꝛc. ꝛ ñ possum⁹ fed⁹ inire vo. q̄ inhibitū erat eis. ne fedus faceret cū habitatorib⁹ illi⁹ terre vt bī ꝙmē. cxxiij. g Venerūt ad te ut i nōie dñi dei tui. ex b vt q nō solū venerūt ad iosue timore ducti ꝙ ēt fide vni⁹ veri dei q̄ ex miraculis q̄ fecerat ꝑ filijs isrl. audito. crediderūt ipm ee verū deū celi ꝛ tre. ꝛ desiderauerūt ad cultū ipi⁹ venire q sed⁹ in cundū cū filijs isrl. ꝛ de hoc sūt ꝓmēdāde. nō aūt de ficte falsū q̄ quis ad B deuenerūt. h Tollite in manib⁹ vīis cibaria ob lōgissimā vīā. i. q̄si ob longissimā vīā ficte. q. sicūt veruntē non erat. ñ ꝑtes in ifra. cetera patēt. i Suscepēt igit. Hic ꝑtr ponit firmatio federis initi cū dñi Suscepērūt igit de cibarijs eor. vtcunt aliq̄ q non

c tanis ꝛ cāpestrib⁹: in mari
b timis: ac littore magni maris: bi q̄s q̄ habitabāt iuxta libanū ethens ꝛ amorreus: chananē⁹: phereze⁹: ꝛ euheus: ꝛ iebuseus congregati sūt pariter, vt pugnarēt ↄ Josue ꝛ isrl vno animo ademptio
e snia. At bi q̄ habitabāt in gabaon audiētes cūcta q̄ fecerat iosue: hiericho et hay, callide cogitātes tulerunt sibi cibaria, saccos veteres asinis imponētes ꝛ vtres vinarios scissos atq̄ cōsutos: calciamēta p antiqua q̄ ad iudicū vetustatis pictacijs consuta erant, induti veterib⁹ vestimētis: panes q̄s q̄s portabāt ob viaticū duri erant ꝛ in frusta cōminuti. Perrexerunt q̄s ad iosue q̄ tūc morabat i castris galgalc: ꝛ dixerunt ei atq̄ simul⁹ filijs isrāel. De terra longinqua venim⁹: pacem vobiscū facere cupientes. Rnderunt q̄s filij isrl ad eos atq̄ f dixerūt. Ne forte i terra q̄ nobis sorte debet hitetis: ꝛ nō possimus fedus inire vobiscum. At illi ad iosue: serui nr̄i sum⁹. Quib⁹ iosue ait. Quinā estis vos, aut vñ venistis? Rnderūt de terra lōginqua valde venerūt. Fuit tui in nōie dñi g dei tui. Audiuim⁹ ei⁹ famā potētie ei⁹ cuncta q̄ fecit in egypto et duob⁹ regib⁹ amorreop trans iordanē: seon regi esebon ꝛ og regi basan q̄ erant i astaroth: dixe

isrl audierūt ꝛ viderūt q̄ ciuitates gabaonitar⁹ erāt site intra termios hre sibi ꝓmisse. ꝛ pars ifra. in Qui rnderūt Hic ꝑtr ponit pacti ꝛpatio. q̄ iosue ꝛ ꝓncipes ad cōpescēdū murmur ꝑpli. ꝛ quandū obligatōs iuramēti. libꝛa uerit gabaonitas a morte corpali. ꝛ supposuerūt eos mor

rūtq̄s nobis sentōtes: ꝛ oēs h bitatores hre nre. Tollite i manib⁹ vīis cibaria oblō gissimā viā: ꝛ occurrite eis ꝛ dicite, Serui vīi sum⁹: fedus inite nobiscū. En panes q̄s egressi sum⁹ de domib⁹ nr̄is vt venirem⁹ ad vos: calidos sumpsimus: nūc sicci facti sunt: ꝛ vestimenta nr̄a ꝓ minūtā. Utres vini nouos impleximus: nūc rupti sunt ꝛ soluti. Ecce ꝛ calciamenta nr̄a quibus induimur: ꝛ que habemus in pedibus ob lōgitudinē lōgioris vie trita sunt ꝛ pene cōsumpta. Susceperūt i igit de cibarijs eor̄ū: ꝛ os dom̄i non interrogauerūt. Fecitq̄s iosue cū eis pacē: et iuito federe pollicit⁹ est vt nō occideremt. Principes q̄s multitudinis iuraverūt eis. Post dies aut̄ tres inuti fœderis: audierūt q̄ in vicino habitarēt ꝛ inter eos futuri essent. Mouerunt q̄s castra filij israel. ꝛ venerūt in ciuitates eor̄ die tercio: q̄rū hec vocabula sunt gabaon ꝛ capbira ꝛ beroth ꝛ cariathiarim. Et nō pcussērt eos eo q̄ iurassent eis ꝓncipes multitudinis nōie dñi dei isrl. Murmurauit itaq̄s oē vulg⁹ ↄ ꝑn cipes isrl Qui rnderūt eis k Juraui⁹ eis in nōie dñi dei isrl. ꝛ idcirco nō possumus ꝙngere. Sz hoc faciemus eis. Reseruent qđē vt viuant ne cōtra nos ira

te ciuili. vicz sumant ad cedendū ligna et portādū ꝛ ad hauriēdū aq̄s et portandā ad locū vbi vigeret cult⁹ dei. ꝛ ꝙ cessit in vtilitatē cōis⁹ ꝑpli q̄ tenebat talia ministrare ꝛ illi vocantur nathinnei i libꝛ regū ꝛ ꝑtīm. ꝛ ex vi cinis pars ifra. Sed tui dēmā ꝑdictorū ꝑtr tum hic verū iosue et ꝓncipes tenebāt seruare iuramentū predictū de federe cum gabaonit̄. Et arguit̄ ꝓmo q̄ nō. quia erat ꝓtra dñi ꝓceptū q̄ ꝓceperat oēs habitatores illi⁹ terre occidi. vt habet Exo. xxiij. ꝛ in alijs locꝛ ꝑtīm. Jnō iuramēta ꝓditionata nō ex de ficte ꝓditōe: q̄ illa iuramēta sunt ꝓdita nata. i. si illa q̄b⁹ fiebat ñ cēnt ꝛ habitatorib⁹ terre ꝓmissionis. q̄ ꝓdita nō fierūt vīs in ifra. Jnō fraus ꝛ dolus nō ꝛ alicui patrocinari. q̄ gabaonite vīdent dolose egisse ꝛbis ex factis ergo ex. Jnō in ꝑtīm vt q̄ dī in ifra. n Juraui⁹ eis i nomie dñi dei isrl. et id circo nō possumus eos cōtingere. ꝛ sequitur. o Reseruemus eos quidē vt viuant ne cōtra nos ira dñi cōcitet si peieraverit mus eis. Periurīū aūt nō incurrit nisi ex transgressione iuramēti obligatorij. nec ira dñi concitat nisi ꝑ illud q̄ est illicitū fieri ergo ꝛc. Respōsio dicendū q̄ ꝙ iuramentū fuit seruādū triplici rōne. Prīa accipit ex parte gabaonitar⁹ qui sic dicunt ē. venerūt ad iosue i nōie dñi volentes ei⁹ cultui subiici. ꝛ ꝛō ꝓceptū dñi de intersectione habitatorū terre nō videbat cōtra eos currere quod erat darū ꝑpē malicia bitantiū in fra. ꝛ obstinatōe eor̄ in malio. vi. j. xj. ca. di de obstinat⁹ dñi cū ista fuerat vt indurarent cor̄da eor̄. ꝛ pugnarēt ↄ isrl. ꝛ caderēt ꝛ nō mererent vītā clementiā de pcepit sic ꝓcepit dñs moysi. Ex q̄ pars q̄ gabaonite meruerunt clementiā nec currebat cōtra eos sententia domi. secūda accipit ex parte filior⁹ isrl. quia illud fuit primus pactum ꝛ iuramentum quod fe-

erũt extranei gentibus. excepto iñ iuramẽto facto ipsi
raab. qđ fuit magꝭ peculiare. vt dictũ fuit. ō. q. ca. istud au
tẽ fuit cõe. t iõ si fregissent iuramẽtũ gabaonitas occidẽ
do. ꝺbus iurauerat vt nõ occiderent. vtꝭ i ira. ꝺ fuisset di
uulgatũ p terra o i circuitu. t reputati fuissent filij isrl inſi
deles. et iuramenti
transgressores i ma
gnũ scandalũ illi⁹ po
puli. t p ꝺcõ in irre
uerẽtiã seu blaspheꝫ
miã dei. cũi⁹ dicẽbã
tur peculiaris pplo
t a deo electꝰ. t ideo
ad hec vtãda seruã
dã fuit iuramẽtum

Tercia accipit ex p
te dei. q primo erat
ad miserandũ q̃ ad
condemnandũ. et iõ
credendũ est qđ io
sue ex familari cõsi
lio dei montes eorũ
conpales montanis in
similes. vt sic de suis
mendacijs puniren
tur. q; iuramentum
seruarent. qđ de mor
te corpali eis non in
ferenda intelligeba
tur. t q ꝺcõ hãc sen
tentiã approbauerit
patet ex hoc. q ꝑp
afflictiõs inmissa ga
baonitarũ factũ per
Saul. fames facta
fuit in terra isrl tri
bus annis. t septem
viri de stirpe saul fu
erũt crucifixi. vt hr.
ij. Reg. xxj. glosa au
tem ẏsug. sup ca. x.
exponendo illud. In
manus tuas tradi
di illos. dicẽdo sic.
Ubi nec cõsultus
est ꝺcõs vtrũ eundũ
esse sed vltro suis re
ctę subuenire volẽti
bus futurã pnũciauit de eis victoriam
sic posset de gabaonitis incõsultꝰ ma
nere. nõ q; interrogauerũt ipm. q eẽnt cũ
mẽtirent: nisi ei pla
cuisset illa iurando: q̃
sobiecti pcere coge
rent: crediderãt ei ꝺo
quę audierant. pmit
sisse: q illas gẽtes ꝺs
uerteret. t terrã eo
obtineret: t hãc eo
rũ fidẽ quodãmõ re
muerauit: q nõ per
didit. Ex dictis solu
tũ est argumẽtũ pri
mũ. q; ẏgabaonitę

nõ currebat ꝺcõ pceptũ: vt ꝺcõ ẽ. Ad secũm ꝺm: q ẏs in
eratu cũ gabaonitis fuit facta mentio de pditiõe illa. eũ
qũ postea iurauerũt principes nõ fuit posita ẏs forma iura
mẽti. t dato q fuisset posita: potẽrat tñ iuramẽtũ fuari. t de

bebat ꝑp rõem ꝺdictam. Ad tertiũ dicẽdũ q fraus. t dol⁹
ꝑpetr. si mẽdacia i ꝺbus vt facti⁹ ordiata ad malũ finẽ: mẽ
dacia aũt. t ficta ꝺcõ gabaonitarũ ẏs essent mala. de se cũ or
dinabant ab eis ad bonũ finẽ. i. ad eorũ salutẽ corpales. e
spiales. vt patet ex predicto.

Capitulum decimũ.

Ve cũ audis
set. Hic agit
ꝺ debellatiõe
quinq regũ sir ẏgrega
torũ: vbi p describit
occasio belli. secun
do aut⁹ bellãdi: ibi.
Ascẽditq; iosue. Oc
casio aũt belli fuit:
eo q isti quinq reges
sir ẏgregati venerũt
ad ꝺbellãdũ gabao
nitas: eo q eẽnt ꝑfe
derati filijs isrl. ꝑp
qđ fuerũ ẏpulsi pace
re auxilius a iosue:
qđ cõcessit. t debuit
ꝓcedere. ꝑp ꝺcõ fe
ꝺus. t ptẓ ira pauc
excepti. a Que
cũ audisset adonise
dech: ꝺ ẽ vera ira sic
ei hñt hebrei. et libri
correcti: et interptat
ꝺns iusticie vel ꝺus
mei iusticia: ẏs ꝑp
erat. hebraici mo
nis sicut. t melchise
dech interptat rex
iusticie. qui fuit rex
hierusalẽ. hic iste: vt hr
Gen. xiiij. ca. Cetera
patẽt in ira. b Ascẽ
ditq; iosue. Hic
ẏter describit actꝰ
debellãdi. vbi ꝓmo
describit debellato
rũ hostiũ: scõo occupa
tio ciuitatũ: ibi. Eo
dem die Macedan
quoq; cepit. Circa p
mũ primo describit
modus pugne. scõo
manifestatio victo
rie: ibi. Excussaq;
est eis exercit⁹. C Ul
ca debellationẽ ho
stium primo promit
titur diuinũ auxiliũ.
cũ dicit. Dixit
ꝺns iosue ne ti. vi.
scõo subdit studiũ
diuinũ: qđ nõ ꝺs o
mittit i agẽdibus eius
vi. c Irruit itaq;
iosue sup eos repẽ.
vt ex subito adnẽra
ipsi⁹ aduersarij terre
rẽt: qđ t sẽm ẽ. ꝺh se
qt. Cõmẽrauit eos
ꝺns vt. tertio addit
celeste signũ: t ꝑ de
celo ceteris cũ ꝺ. d Ꝺns misit sup eos lapideꝫ magꝫ.
scz grandinis insolite magnitudinis ita q possent arma
tos interficere: ideo subditur. e Et mortui sũt mul. plu.
lapi. grãdi. vt. qđ factũ ẽ ne filij isrl sibi victoriã ascriberẽt

ad primũ

ad ſcõm

f Tunc locut⁹ est Iosue dño ꝙn die ꝙdidit dñs amorreū in
g ꝓspectu filiorū isrl: dixitq; in
b cōtā eis. Sol ꝓtra gabaon ne moueaꝛis et luna cōtra
vallē baylō. Steteritq; sol
t luna donec vlciscerē se
i gens de inimicis suis. Nōne scriptū est ꝑ in libro iu-
k stoꝝ: Stetit itaq; sol in me
dio cēli: t nō festinauit occumbere spacio vn⁹ diei.
l Nō fuit aūt t postea tāta dies obediēte dño voci hois t pugnāte ꝓ israel.
n Reuersusq; ē Iosue cū oī isrl i castra galgale. Fugerant aūt cūctꝫ reges, t se absconderāt i spelūca vibis maceda. Nūciatūq; ē Iosue q̄ inuēt cēnt q̄nq; reges latentes i spelunca vib⁹ maceda. Qui ꝑcepit socijs t ait
o Voluite saxa ingentia ad
p os spelūce t ponite viros industrios q̄ clausos custodiant. Vos aūt nolite stare ꝑ plecamini hostes t extremos quosq; fugientū cēdite. Ne dimittatis eos vrbiū suaꝝ intrare ꝑsidia: q̄s tradidit dñs dē⁹ in manꝰ vras. Cesis q̄ aduersarijs plaga magā t vsq; ad iternionē pene ꝓsumpt⁹: ibi qui isrl effugē potuēr⁹: ingressi
q sunt ciuitates munitas Reuersusq; ē oīs exercit⁹ ad Iosue i maceda vbi tūc erāt castra: sani t integ numero
r Nullusq; ꝓtra filios israel mutire ausus ē. ꝓceptitq; Iosue dicēs Aperite os spelunce: t ꝓducite ad me q̄nq; reges. q̄ i ea latitant. Fecerūtq; ministri vt sibi fuerat imꝑatū: t adduxerūt ad eū q̄nq; reges de spelūca: regē ierim, regē hebron: regē bierimoth: regē lachis: regē eglon. Cūq; educti eēnt ad eū: vocauit oēs sup maiores t ephraim. Et de ephraim dix. t famē et⁹ crescet i gētes hebrei dicēt. Et semē et⁹ cōgregabit gētes: vel ꝓgregatio gēnū q̄s fuit ꝙplenū i Iosue: q̄ fuit ō semie ephraim: qi q̄ dixit Iosue. Sol ne moueaꝛis tē. filij isrl facti ꝓgregant ad audiendū ō ꝓbā: sm q̄ ōi i textu. Dixitq; cōtra eis sol ꝑ gabaō tē. vt admiratiēt t reḡistemur deo ō tāto bāficō et miracło ceūt⁹ sibi dato. h Steterit ita q̄ sol i me. ce. et ō vt q̄ erat tunc in pūcto meridiōali: nisi dicatur: q̄ mediū celi alq̄ vocat tom q̄ est sup emisperiū nrm.
l Nō fuit antea tē. in fine c. dicet ꝙliter hoc intelligēda sit.
m Obediēte dño. i. cōdescendēte. q̄ obedientia ꝓpe lauda do ē ifertoiū ad sapiē. cōdescēsio ho ecō nerso supioris ad iferiorē. n Reuersusq; ē Iosue tē. ō dū ō ꝙ anticipatōes. q̄ non fuit ibi reuersio ponec būsset victoriaꝫ cōpletaꝫ ꝙtū ad ea q̄ tractant i ō ca. vt dr in fine hui⁹ cap. t ad huc erat i ꝙsequēdo aduersarios. vrs i lia
o Voluite saxa tē. vt nō possint ibi latē tes ꝙ se exire.
p Et pōite tē. ne ab exterioꝝ⁹ possint educi inde. ē etera pars q̄ Reuersusq; ē Hic ꝑ descadit manifestatio victorie. ꝑ in ō q̄ exercit⁹ Iosue redit i nūero aureū. scḥo q̄ aduersarij ꝑ fuerāt ausi eos inadē. ō ꝑdit.
r Nullusq; ꝑ filios isrl tē. l. penne ꝙ p⁹ea aliq; ꝑ eos pugnauerāt: vrs c. seqnti. cercio ꝙ ō q̄ principes exercit⁹ posuer⁹ pedes suos sup colla q̄nq; regū q̄ latuerāt in spelūca i signū q̄ eo padueraīj qui nondū erāt debellati pedib⁹ eoꝝ subiceret t ꝓsperā vsq; ibi.
s Cūq; occūberet sol ꝑcepit socijs suis vt deponerēt eos de patibulis. q̄ ō erat ꝓcepū in lege. deu. xxi.
t Eodē die. Postq̄ descripta est debellatio hostiū: hic consequenter describitur capeto ciuitatū. t ꝓs

q̄ fecerat lachis. Ascendit quoq̧ cū oī isrl' de eglon in hebron, ꝛ pugnauit contra eam: cepitq̧ ꝛ pcussit i ore gladij: regē q̧ eiꝰ et oīa oppida regionis illius vniuersasq̧ aīas que in ea fuerant cōmorate. Non reliquit in ea vllas reliquias. Sicut fecerat eglō sic fecit ꝛ hebron: cūcta q̄ in ea repperit consumens gladio. Inde reuersus in dabir cepit eam atq̧ vastauit: regē q̧ eius atq̧ oīa per circuitum oppida pcussit in ore gladij. Non dimisit in ea vllas reliquias Sicut fecerat hebron ꝛ lebna ꝛ regibus eaꝝ sic fecit dabir ꝛ regi illius. Percussit itaq̧ iosue oēs terrā montanam ꝛ meridianam atq̧ campestrem. ꝛ aseroth cum regibus suis. Non dimisit in ea vllas reliquias: sed omne quod spirare poterat interfecit: sicut preceperat ei dominꝰ deus israel: a cades barne vsq̧ ad gazam. Omnem terram gosen vsq̧ gabaon vniuersosq̧ reges ꝛ regiones eorum: vno impetu cepit atq̧ vastauit. Dominus enim deus israel pugnabat pro eo. Reuersusq̧ est cum oīa israel ad locū castroꝝ i galgala.

ea vsq̧ ibi. ꝟ Ascendit q̧ cū oī isrl' de eglon in hebron ꝛ pugnauit ꝯ eā cepitq̧ eā ꝛ pcussit i ore gladij. h' ē intelligendum de pte ciuitatis hebron q̄ erat i valle. reliquā vero ptem q̄ erat fortior cepit chaleb postea. vt h̄r i. xv. c. ꝛ Iudi. i. vl' pt dici q̄ h' dr p anticipatōez. ꝛ ei attribuit qđ postea fecit chaleb q̄ ex ꝯcessiōe iosue habuit hebrō vt h̄r infra. xiiij. cap. ꝛ Regē q̧ eiꝰ Hoc pt exponi dupliciter Vno mō de hebron quem suspēderat: vt dcm̄ ē. Alio mō de rege nouo vt pote q̄ a filius mortuo pře regnum susceperat: si rex erat p hereditatē: vel q̧ ppl'us regē nouū sibi elegerat. si erat p electōez. Int suspēsionē em̄ pdicti regis. ꝛ captionē istā iosue plures ciuitates cepat. vt3 i textu. ꝛ iō tpe intermedio poterat fieri institutio noui regis p dictis modis. cetera patēt vsq̧ ibi. ꝛ Omne qđ ē. qđ intelligit de spē humana. bruta em̄ aīalia cesserunt in predam bellantiū. ꝟ A cades barne vsq̧ ad gazam. h' est lōgitudo terre ab oriēte in occidentē ꝫ Vno impetu ꝛc. q̄tū ad pmū bellū: q̧ multo tpe pugnauit iosue: vt h̄r ca. sequenti. Circa pdcā de statōne solis pt queri: q̄ fuit lōgior dies sub iosue: vel sb ezechia. Et dicunt aliq̄ q̄ illa fuit longior dies sb iosue eo q̄ dr i textu. Nō fuit an̄ ꝛ postea tālonga dies. vt dictū est. Sz occurrit difficultas q̧ de die sub ezechia scribit. iiij. Reg. xx. ꝛ Esa. xxxviij. q̄ sol retrocessit decē lineis vl' gradibꝰ q̄bus designant decē hore fm̄ cōiorem opinionē. Ad cuiꝰ solutionē dicunt aliq̄. q̄ sol recessit sbito. ꝛ iō dies nō fuit augmētata nisi tm̄. x. horis. q̄bus successiue rediit ad locū vñ retrocesserat. ꝛ vlteriꝰ vsq̧ ad occasum descēdit p duas horas. q̧. x. hore diei transierant qn̄ sol retrocessit. ꝛ fm̄ hoc ille dies artificialis h' qua est fmo: fuit tm̄ viginti duaꝝ horaꝝ. dies āt sub iosue fuit xxiiij. horaꝝ. q̧ sol stetit imobilis spacio viꝰ diei artificialis: ꝛ postea cursu suo naturali iuit ad occasum: ꝛ sic illa dies fuit duplicata. Sz quia ezechias q̄siuit signū notabile ab oibus. vt videt. iiij. Reg. xx. ca. ꝛ Esa. xxxviij. Et magis fuit notabile signū solis retrocedēdo successiue. ꝛ magis notū pluribꝰ q̄ si retrocessisset subito ideo dicūt aliq̄ q̄ due linee in horologio achaz faciebāt tm̄ vnā horā. ꝛ iō sol retrocedēdo decē lineis successiue. ꝛ redeūdo ad locū vnde retrocesserat fecit tm̄ decē horas: ꝛ sic idē habet qđ prius. s. q̄ dies sub iosue fuit lōgior duabꝰ horis. Alij vero innitentes dictis dyonisij dicūt q̄ dies sub ezechia fuit lōgior. dicit em̄ dyonisiꝰ in epl'a ad policarpū: q̄ dies sb ezechia fuit fere triplicata q̄m defecerūt tm̄ hore q̄tuor. q̧ fm̄ ipz sol pcesserat h' oriēte i occidētē p. x. horas. ꝛ retrocessit successiue p. x. horas ꝛ p. x. alias rediit ad locū vñ retrocesserat ꝛ vltra pcessit ad occidētē p. ij. horas ꝛ sic dies artificial' fuit augmētā. xx. horis. ꝛ sic fuit. xxxij. horaꝝ. Illa āt q̄ fuit sb iosue. xxiiij. tm̄. q̧ illa dies n̄ fuit nisi duplicā. ad illud āt qđ dr in hoc loco. Nō fuit an̄ nec post tamlōga dies ꝛc. dicūt q̄ hoc refert ad tempus in quo iosue scripsit librū istum. quia post victoriā predictā vixit longo tempe. ꝛ librum istum scripsit circa finē vite sue. ꝛ vsq̧ ad tps illud non fuit tamlonga dies ante victoriaz pdictam neq̧ post. p hoc tamen non excludit quin dies sub ezechia que fuit postea fuerit longior. sed q̄a bonū est sustinere dicta sacre

scripture q̄tum est possibile. que absolute dicit h'ic. q̄ non fuit tamlonga dies ante neq̧ post. Ideo non obstātibus predictis potest dici: q̄ dies sub Iosue fuit longior: quia vt dictum est supra. iiij. ca. filij israel trāsierūt iordanē decima die mensis primi. qui apđ hebreos incipit a prima lunatione ppinquiori equinoctio vernali. ꝛ xiiij. die eiusdē mēsis celebrauerūt pascha ꝛ postea septem diebus obsederūt Hiericho. ꝛ postea miserunt exploratores ad ciuitatez hay. postea bellatores cōtra eos. qui deuicti fuerunt pter peccatū achā: quo depꝛehēso ꝛ punito postea ceperūt hay ꝛ bethauen: quibus peractis venerūt gabaonite ꝛ confederati fuerūt filijs isrl': pter quā cōfederationē q̄nq̧ reges obsederūt eos. ꝛ Iosue ab eis rogatus venit ad liberandū eos pugnando cōtra reges pdictos in qua pugna fuit statio solis vt pz ex pdictis. in tot aūt tantis agēdis bene ꝛ pbabilit pt dici q̄ fluxit tempus ab equinoctio vernali vsq̧ ad medietatem iunij vel circiter: tūc vero dies artificialis hz. xviij. horas: ꝛ tunc fuit duplicata: vt dictū est. ꝛ p ꝯñs fuit triginta sex horaꝝ. dies āt sub Ezechia fuit triginta duaꝝ horarum ad plus. vt3 ex supradictis: ꝛ sic videt q̄ sub iosue fuit maior dies. Ad cuius intellectū est sciendū q̄ qđ est de quantitate diei artificialis ꝛ de eius augmēto. q̧ dies augmentati sub iosue ꝛ ezechia fuerunt artificiales: quantitas vero diei artificialis variat fm̄ diuersitatē climatū ꝛ fm̄ approṗinquationē maiorē ad solsticiū estiuale ꝛ hiemale: ꝛ ideo licet in oīi climate ꝛ quolibet tpe anni quelibet dies artificialis habz. xij. horas: tamē horas naturales habz aliqn̄ plures aliquādo pauciores. In tercio vero climate dies breuissima. s. quādo sol est in solsticio hyemali hz. x. horas. lōgissima vero. s. qn̄ sol est in solsticio estiuali habet. xiij. horas questio autem n̄ra debet applicari ad terciū clima quia in eo est hierl'm vbi erat ezechias qn̄ dies sibi fuit plongata ꝛ similiter iosue erat satis pꝛpe hierusalē qn̄ plongauit deus diem ad eius petitionē. Si tunc dicat q̄ dies plōgata sub iosue fuit in solsticio estiuali: qđ satis pbabiliter pōt dici eo q̄ eodez anno iosue aliq̄lia bella pegerat: sequit q̄ illa duplicata habuit. xxviij. horas. ꝛ si pter oppositiōes dicat q̄ dies plongata sub Ezechia fuerit in solsticio hyemali: qđ satis pbabiliter pt dici: vt videbit postea: sic dies ille tm̄ habuit. xxxj. horas naturales ꝛ duas ptes viꝰ hore naturalis. q̧ q̄tuor hore artificiales q̄ deficiunt a pfctā triplicatione illiꝰ diei: vt3 ex pdictis nō valeret nisi. iij. horas ꝛ terciā ptē viꝰ hore: ꝛ sic habet q̄ dies sub iosue fuit longior in vna hora naturali: ꝛ tercia pte vnius hore naturalis: pbatio assumpti. s. q̄ pbabiliter pt dici dies sub ezechia plongatā fuisse in solsticio hyemali. ꝛ h' rōne climatis. quia in tercio climate sol eleuat in meridie minoris diei. p. xxxvj. gradꝰ fere: ꝛ ideo tale tēpus est ibi tunc quale est apud nos in septimo climate circa finem februarij per xij. dies ante equinoctiū vernale: qđ tēpus satis aptū ad pcedendum ad bellū. cū nō sit nimis calidū nec nimis frigidum. Dies autem plongata fuit Ezechie ante pcussionē exercitus sennacherib vt ostendit. iiij. Reg. xx. pcussio āt illa fuit quando sennacherib veniebat cū exercitu magno

contra ysm. & sic ps. Josue. l. q. probabiliter ꝓ dicit illa dies in solsticio hyemali fuisse. Sed dicta ꝛ hyemisij dierum q̄ illa dies sub Ezechia fuit. xxxij. horaꝝ: dicendum q̄ loquit de horis artificialib⁹ & ille valeram tm. xxxij. horaꝝ naturales. & duas ptes vnius horæ vt dcm est.

Insca. r. vbi dr in postilla. Hō fuit ante & postea ramhon ga dies.

Additio

Dicta fuisse ꝛ terrale ꝓpter in relecta tam ꝛ lis⁹ historie q̄ ezechie in. iiij. Reg. xx. & Esa. xxxviij. ꝓt probabiliter dici salua tñ scōz auctr. q̄ dies illa i q̄ illud miraculū i horologio achaz diminuta ezechie fuit ta cauma: nō tōgior nec brevior fuit solito: et sic cessat tota altercatio postillatoris in d̄ ca. circa istā materiā cōtenta. Quia enī d̄ intelligat dño dirigē te videbit. ſ. iiij. Regum. xx.

Replica.

In cap. r. vbi postillator disputat de statione solis ꝓra Josue, barg. allegat delgrestionē q̄ā factor⁹ est de hac statōe & retrogradatōe ꝛpe ezechie circa. xx. c. iiij. Regū vbi mira ℨ sanctoꝝ auctem sine rōe sua gunk. & sbi vide correctoriū satis rationabile. Ca. xj.

Q Die cū audisset Dic describit bellatio. xx. iiij. reg. Et ꝓio ponitur dicta bellatio. secundo q̄dam epylogatio. xij. cap. Circa primū ꝓio describit belli apparat⁹. secō cōflict⁹. tbi Deinde Josue. tercio victorie obtentio. tbi. Cepit itaq; Josue. Circa primū ꝑmittit apparatus regū ℨ Josue cōz dicit. a Quę cū audisset Jabin rex &c. q̄ tenebat principatū super ista alia regna. vt dī. ſ. eodē ca. b Egressiq; sunt oēs cū turmis suis ꝑplus multe nimis &c. Hyppolica locutio est ad dēsignandū multitudinē magnā exercit⁹. c Cōuenerūtq; &c ad aq̄s meron. Iste q̄dā est ꝓ quē trāsiit Jordanis fluui⁹ sic⁹ inter mare cenereth & ortū Jordanis. Consequēter describit apparat⁹ belli ex ꝑte Josue cū d. d Dixitq; dñs ad Josue. Nec timeas eos. apparat⁹ enī belli ex ꝑte Josue magis erat in confidentia dei q̄ in cōfidentia armoꝝ: vñ subdit. e Tradā oēs istos vul. in conspectu tuo. non est intelligendū q̄ oēs fuerūt ibi mortui vel vulnerati: q̄ multi fugerunt ad montana vsq; ex sequentib⁹: ſ. oēs fuerūt ibi debilitati & ꝓ magna ꝑte interfecti. & est cōis mod⁹ loquendi: sic dr. Oēs de ciuitate vadūt ad tale spectaculum: ls multi remanerant. f Eqs eoꝝ subnernabis &c. in signū victorie a deo obtēte. g Venitq; Josue. Hic ꝓsequit describit belli cōflictus: & ꝑtis ista vsq; ibi. b Et ad aq̄s masserephoth &c. dicunt: Aq̄s salinaꝝ q̄ sicut dicunt erant ibi cantales scē intra mare: ꝓ q̄s aq̄ maris ingredies desiccabatur a sole: & sic fales cōsiccabantur. Et sic Masserephoth sc̄z eos nō est nomē ꝓprium loci ſ. nomen cōe. i Percussitq; eos vt nullus &c. q̄s ē intelligendū de his q̄s potuit attingere extra fortalicia. k Reuersusq; Iabin cepit &c. Ideo. q̄ erat principalior ciuitas vt ſtra tum subdit. i. ista & ideo ꝓ hoc debellauit eam vt alij timētes se redderent ei: sicut & factum est vt ꝓstea ſdicitur eodem ca. l Et regē eius percussit. q̄ ꝓ hoc fugerat ad ciuitatem. m Percussitq; omnes alias. i. hostes: alia ciuitas principalior ꝓ est homunio. & ideo ibi ꝓ nouisse aliqui tot⁹ dr. n Absq; vbi. que erant i collib⁹. illas em dimisit duplici ō cā vt⁹ in scīpt⁹. tū q̄ aliqñ nō cepit. tū q̄ illas q̄s cepit dimisit filijs israel vt eēt eis ad ꝓsidium. o Quam tñ ignorauit. Nam cōsumpsit de illis q̄s cepat Josue. q̄s fecit: quia rex Asor idurerat alios reges ad pugnandū cōtra filios israel. p Cepit itaq; Josue. Hic cōsequēter describit victorie obtentio: p hoc q̄ Josue obtinuit terrā ꝓ maiori ꝑte q̄ quā tūc sanctus ciebat habitationi filioꝝ israel. quia multe ciuitates & ville remanserūt: que nō fuerūt acquisite ꝛpe Josue. vt dī. ſ. xiij. c. q Multo ꝛpe pugnauit &c. ſ. sex annis ad min⁹. vt videbitur. xiiij. ca. r Non fuit ciuitas q̄ se &c. hoc dā ꝓ maiori ꝑte se tradiderunt alij tamē remanserūt aduersarij. vt dictū est. & est modus loquēdi hyppolic⁹. sicut. ō. positum est exemplū de currentib⁹ ad spectaculum. s Ꝑter eum q̄ habitabat &c. d̄ dē ad ostendēdū q̄ ciuitates q̄ tradiderūt se ei ꝑ fecerunt ꝑtem armoꝝ contra

a Q Ue cū au- Ca. xj. disset iabin rex asor misit ad iobab regē madan: & ad regē semeron atq; ad regē acsaph: ad regē q̄z aq̄lonaꝝ q̄ habitabāt in mōtanis & i planicie cōtra meridiē cenereth: i campestrib⁹ q̄z & regionibus dor iuxta mare. chananeum q̄z ab oriēte & occidente: & amorreū atq; etheū ac pherezeū & iebuzeū i mōtanis, eueū q̄z q̄ habitabat ad radices hermō i terra maspha.

b Egressiq; sunt oēs cū turmis suis. ppls mult⁹ nimis sicut harena q̄ est in littore maris: eq̄ q̄z & curr⁹ imense multitudinis. Cōueneruntq; oēs reges isti in vnū ad aq̄s meron, vt pugnarēt cōtra isral. Dixitq; dñs ad iosue. Ne timeas eos. Cras enī hac eadē hora ego tradam oēs istos vulnerādos

f in cōspectu isral. Eqs eoꝝ subnernabis: & curr⁹ igne

g cōbures. Venitq; iosue & oēs exercit⁹ cū eo aduersus illos ad aq̄s meron, subito & irruerūt sup eos tradidit q̄z illos dñs in man⁹ israel. Qui percusserūt eos & psecuti sunt vsq; ad sidonē magnam

b et aq̄s masserephoth cāpūq; maspheq̄ ead oriē

i talem illi⁹ ptē. Itaq; percussit oīes vt nullas dimitteret ex eis reliq̄as. Fecitq; sic̄ precepat ei dñs. Eqs eoꝝ subnernauit: currusq; cō-

k bussit. Reuersusq; statim

l cepit asor: & regē ei⁹ percussit gladio. Asor enī antiquitus iter oia reḡ ꝑ principatū te-

m nebat. Percussitq; omnes alias q̄ ibidē morabantur. Nō dimisit i ea vllas reliq̄as ꝑ vsq; ad internitionē vniuersa vastauit. ipamq; vrbē pemit icendio et oēs p circuitū ciuitatis: reges q̄z eaz cepit. percussit atz de leuit. sic̄ pcepat ei moyses

n famul⁹ dñi. Absq; vrbib⁹ q̄ erāt i collib⁹ & i tumulis site: ceteras succēdit israel

o vnā tñ asor: multitudinem flāma ꝓsumpsit. Oēmq; p dam istaz vrbiū ac tumēta diuiserūt sibi filij isrl. cunctis bobus interfectis. Sicut pcepat dñs moysi suo suo: ita ꝑcepit moyses iosue: & ille vniuersa ꝓpleuit Nō pretenit de vniuersis mādatis: nec vnū q̄dē verbum q̄ iusserat dñs moy-

p si. Cepit itaq; iosue omnez terrā mōtanā & meridianā. framq; gosen & planiciē et occidētalē plagā: mōtēq; isrl & cāpestria ei⁹ & ptem mōtis q̄ ascendit seir vsq; baalgath ꝑ planiciē libani subter montē hermō. oēs reges eoz cepit. percussit & oc-

q cidit. Multo tpe pugnauit io

r sue ꝓtra reges istos. Non fuit ciuitas q̄ se ñ traderet

s filijs isrl. ꝑter eueū q̄ habitabat i gabaō. Oēs enī bellādo cepit. Nā ex hoc fuit vt

erlatu nō mererūt ꝛ lenenniā aliqñ ſicut merdetunt gabaonite q̄ erāt exteri: vt b dī:ꝛ iurāt extra terrā ſuā ad fīlios iſrl ad ꝓmiſſā eis ea pace ꝛ miſcōiaꝝ. vt dcm ē. ō. ix. ca.
t In tpe rē. interfecit Enachi. i. gigātes. v De montanis. f. hebron. q̄ eſt intelligendū ꝗtū ad ptē tm̄ q: aliq̄ re manſerūt q̄s chaleb poſtea interfecit. vt hī infra. xv. ca. niſi dicatur q̄ fuit chaleb hic ponit p̄ anticipatōem et aſſcribat ioſue: eo q̄ chaleb habuit illā terrā ex ioſue cōceſſione. vt hī infra. xiij. ca. ꝛ huic dcō ꝓnūtiat q̄ dr Judi. j. de expugnatōe hebꝛō p̄ monte ioſue. vñ q̄ ioſue in rebellatōe gigantū hebꝛō fuerit eis chaleb ꝛ eo p̄cipalior ꝓpter q̄d ſibi aſſcribit: vñ ſubdit.
x Nō reliqt rē. abſq; ciuitatib⁹ Gaza ꝛ Geth et Azoto rē.
Ille eſt ſunt ciuitates p̄dictiſſimo p. q̄ nō fuerunt acq̄ſite filijs iſrl tpe ioſue: vt hī. j. xiij. ca. Et vltimū dicitur. oportet dicē ꝓſeqū illud q̄d dr Judi. j. poſt mortē ioſue ō expugnatōe charistharbe ꝗ recuperationē.
y Amicitiaꝝ fra a filijs. ſ. cōſubus. q: poſtea legunt terrā filia i ſortib⁹ ꝑticulaꝝ tribuū filioꝝ iſrl. vt hī. xv. ca. ꝛ Judi. j. Ca. xij.

Ab Iſunt reges. Hic ponit epilogus regū de bellatoꝝ a filijs iſrael: p̄ debellatoꝝ tēpore moyſi. ſcōo regum debellatoꝝ tpe ioſue: ibi. Et ſunt reges terre q̄s peuſſit ioſue. Circa primuꝫ dr ſic. a Et ſunt reges terre q̄s peuſſerūt filij iſrl. adhuc viuente moyſe trāſ iordanem ad ſolis ortum. Iordanis em̄ fluuius eſt termin⁹ terre ꝓmiſſiōis a pte orientis vt frequenter dictū eſt. ꝛ ſō terra q̄ eſt ex pte illa ē ad orientē terre ꝓmiſſiōis.
b Vſq; ad torrentē ieboc. aurea hūc torrentem fuit lucta iacob cū angelo: vt habetur Geñ. xxxij. c re quod in euangelio vocat cenereth: ꝛ mare tyberiadis: ꝛ ſtagnū genezareth: ſicut eſt in latio noſtro. Dicta idē ſignificantia variant a pte finis: ſicut pariſiꝰ ꝛ pariſeos: ſic ꝛ cenereth ꝛ cenereth eundē locū ſignāt.
d Vſq; ad mare deſerti rē. iſtud eſt mare q̄d dr mortuū. ō. xij. ca. in fi.
e Phaſga rē. de reliquijs raphaim. i. gigantis: ꝗui habebat Deu. iij. ca.
f Qui habitauit in aſtaroth. in alijs locis bene ſ̄manſerūt alij gigātes vt dictū ē ca. p̄cedēti. cetera patēt in lra.
g Hi ſunt reges. Hic ponit epilogus regū q̄s peuſſit ioſue: ꝛ ꝓz lra paucis exceptis.
b Trans iordanes ad occidentales plagam: ſicut dictus eſt Iordanis fluuiꝰ eſt terminꝰ terre promiſſionis a pte orientis. ꝛ ſō tota terra promiſſionis eſt in occidente reſpectu ipſius.
i Rex gentiū galgal. alſo galgarib⁹.
Iſte dē rex gentium nō q̄ oēs gētes eēnt ſub dīo eī: ſ̄ q̄ homines ō diuerſis gētibus et nationibus hitabāt in regno eī⁹ ſicut in ciuitate parteſienſi hitant viri de diuerſis gentibus.

Ca. xiij.

Ioſue ſenex. Hic incipit tercia pars principalis huius libri in qua agit̄ de terre diuiſione: ꝛ primo parte determinate ſingulis tribubus aſſignantur. ſecundo ciuitates fugitiue ſeparantur. ca. xx. tercio ciuitates ꝛ ſuburbana leuitis dantur ca. xxj. Circa p̄mū ꝑ agit̄ de tre limitib⁹. ſcōo de ꝓuīs diuidē tribus. xiij. c. tercio ō determinant̄ tribuū ꝓpr⁹. xv. ca. Prima in duas: q̄a ꝑ deſcribunt terminū tre diuidende. ſcōo tre tas diuiſe: ibi. Et nūc diuide terrā. Circa p̄mū dr. a Ioſue ſenex ꝓuectoq; etatis erat: q. d. ſcriptura q̄ tempus erat diuidēdi terras: quia dominus dixerat ei q̄ ipe diuideret eas: vt habet ſupra. j. ca.
b Terraꝝ latiſſima derelicta eſt cuius ꝓuīs pars erat acquiſita ꝛ aliqua pars acquirenda: ꝓout ſubdit.

erat vt idurarēt corda eoꝝ ꝛ pugnent ꝓtra iſrl ꝛ caderent ꝛ nō mererent vllā clementiā. ac ꝓrent ſic ꝓcepat
r dñs moyſi. In tpe illo venit ioſue ꝛ interfecit enachi
v de mōtanis hebꝛō ꝛ dabir ꝛ anab ꝛ ō oi mōte iuda et iſrael: vbiq; eoꝝ deleuit
x Nō relict̄ vllū ō ſtirpe enachim in tra filioꝝ iſrl. abſq; ciuitatib⁹ gaza ꝛ geth ꝛ azoto: i q̄bus ſolū reliqui ſūt
Cepit g̃ ioſue oēz terraꝝ ſic locutus eſt dñs ad moyſen ꝛ tradidit eā i poſſeſſionez filijs iſrael ſm ptes ꝛ trib⁹
y ſuas: q̄euit ſra a p̄lijs.

Ab Iſunt re- Ca. xij. ges q̄s peuſſerūt filij iſrl ꝛ poſſederūt terraꝝ eoꝝ trāſ iordanē a ſol ortu a torrēte arnon vſq; ad montē hermō: ꝛ oēz orientalē plagā q̄ reſpicit ſolitudinē. Seon rex amorreoꝝ q̄ hitabat i eſebon. dñatus eſt ab Aroer q̄ ſita ē ſup ripaz torrentis arnō: ꝛ medietatē ꝓuīs i valle dimidieq; galaad vſq; ad torrentē iaboc q̄
b eſt termin⁹ filioꝝ ām̄on. ꝛ a ſolitudie vſq; ad mare ceneroth ꝓtra orientē. ꝛ vſq;
c ad mare deſerti. q̄ē mare ſalſiſſimū ad orientalē plagam p viā q̄ ducit bethſimoth ꝛ ab auſtrali pte que
e ſubiacet aſeroth vſq; phaſga termin⁹ oḡ regi basan:
f de reliquijs raphaim q̄ habitauit i aſtaroth ꝛ i edray ꝛ dñat⁹ ē in mōte hermon ꝛ in ſalecha. atq; in vniuerſa baſan vſq; ad terminos geſſuri ꝛ machati. et dimidie ptis galaad ad terminos ſeon regis eſebō. Moyſes famul⁹ dñi et filij iſrl peuſſerunt eos: tradiditq; terrā eoꝝ moyſes in poſſeſſionem rubenitis ꝛ gaditis ꝛ dimidie tribui manaſſe. Hi ſunt reges terre q̄s
g peuſſit ioſue ꝛ filij iſrl trāſ iordanez ad occidentalem plagā a baalgad in campo libani vſq; ad montē libani cuius ꝓs aſcēdit in ſeir. Tradiditq; eā ioſue i poſſeſſionem tribub⁹ iſrl. ſingulis ꝓtes ſuas: tam i mōtanis q̄ in planis atq; cāpeſtribus. In aſeroth ꝛ in ſolitudine ac in meridie: etheus fuit ꝛ amorre⁹: chananeus ꝛ pbereſeus: eue⁹ ꝛ iebuſeus. Rex Hiericho vnus. Rex Hay q̄ eſt ex latere bethel vn⁹. Rex ieruſalē vnus. Rex hebron vnus. Rex hierimoth vn⁹. Rex lachis vn⁹. Rex egloñ vn⁹. Rex gazer vnus. Rex dabir vn⁹. Rex gader vnus. Rex herma vn⁹. Rex bereth vn⁹. Rex lebna vnus. Rex odollā vn⁹. Rex maceda vn⁹. Rex bethel vn⁹. Rex raphua vnus. Rex ofer vnus. Rex aſſec vn⁹. Rex ſaron vnus. Rex madan vnus. Rex aſor vnus. Rex ſameron vnus. Rex aclaph vn⁹. Rex thenach vn⁹. Rex mageddo vnus. Rex cedes vnus. Rex iechanen carmeli vn⁹. Rex dor ꝛ ꝓuincie dor vnus. Rex gentium galgal vnus. Rex tharſa vnus. Omnes reges triginta unus.

Capitulum. xiij.

a Ioſue ſenex ꝓuectę qz etatis erat: ꝛ dixit dñs ad eum. Se
b nuiſti ꝛ lōgeuus es. ſed qz latiſſima derelicta eſt q̄ nec

c Philo vicz galylea philisthijm: t hebreo bz. Oco termini philisthijm galylea em est in opposita ge terre ꝓmissionis. Cotra alo. Versuo adone ee. plureo em terre t ciuitateo in terra ꝓmissionis remanserut aduersarija filioꝝ israel ꝙ magnꝰ rpo plurib⁹ de causis. Vna fuit. qa filij israel nō erāt adhuc i tāto nūero q possent totam terrā sufficienter populare: t ido si subito fuissent aduersarij eoꝝ deleti possent z eos multiplicati feroces bestie: q magis nocerent eis ꝙ boies t ꝙ cā assignat Exo. xxiij. i fine. vbi dr sic. Nō eiciaz eos a facie tua anno vno. ne terra i solitudinem redigat t crescant ꝙdie z te bestie ꝛc. Secūda cā fuit. vt filij israel hoies aduersarios ꝓpe se exercerent i ꝓlio: t si fierēt ignari sicut solēt homines i lōga pace si necessaria causa fuit vt essent boies sollicitj. Fuare mandata dei: q qā ea transgredie bant ab aduersarijs sibi ꝓpinquis afflige bant: t qā seruabant eis obiabant vt ꝓ ex occursu libri Judi. t iste due cause tanguntur iudicū. ij. cap. in ꝓncipio vbi dr sic. Hec sunt gētes: quas dño dereliq̄t. vt erudiret i eis israelē. sc̄z tar. Vt discerēt filij israel certare cū hostibus t bē cōsuetudinem ꝓliandi. t sciret sciēt. Dimittitq; eos vt in ipso expirēt israel vel audiret mādata dñi q ꝑcepat dño patribus eoꝝ ꝓ manus moysi. an non. iguene enūerat b plureo ciuitateo t loca q̄ non erāt adhuc acq̄sita si ꝓpter israel ex causis ꝓdictis: t ꝓpter ea ꝙ excepto qō sequit̄.

d Et fluuio turbido ꝙ est nilus q irrigat terrā egypti: t ide ita cōtrahit admittēdo terre. et q fit turbid⁹ cōcludit ex de habitatoribus istoꝝ loco rum t ciuitatum.

e Ego sum q dr. eos a fa. filioꝝ israel: sicut de leui habitato res ciuitatū t locoꝝ tam acq̄sitoꝝ. vt ex supradictis.

f Veniat ergo in ꝑtem hereditatis israel: q diuidat tribub⁹. sicut illa q̄ acq̄sita. g Et nūc diuide ter. hic ꝓt describunt termini tre cū diuise ꝓ moysen. ab q̄ filij israel trās

c dū fo: te diuisa est. oso vicz galiles philistijm t vniuer
d sa gessuri a fluuio turbido q̄ irrigat egyptuz: vsq; ad termios accaron ꝓtra aq̄lonem: terra chanaan q̄ i q̄nq; reguloꝝ philistijm diuidit gazeos t azotios ascalonitas getheos t accaronitas. Ad meridiē vo sūt euei. oso terra chanaan: et maara sidoniox vsq; afeca t termios emorrei ciusq; cōfinia: libani q̄z regio ꝓtra orientē a baalgad sub mōte hermō donec ingrediaris emath. Oim q̄ habitabāt i mōte a libano vsq; ad aquas massepheroth
e vniuersiq; sidonij. Ego sū
f q̄ delebo eos a facie filioꝝ israel. Veniat q̄ in ꝑtē hereditatis israel: sicut ꝓcepi tibi
g Et nūc diuide terrā in pos
b sessionē nouē tribub⁹ t di
i midie tribui manasse cū q̄ ruben t gad possederūt terrā quā tradidit eis moyses famul⁹ dñi trās fluēta iordanis ad orientalē plagam ab aroer q̄ sita ē in ripa torrentis arnon t i vallis medio vniuersaq; campestria medaba vsq; dibon: t cūctas ciuitates seon regis amorrei q̄ regnauit in esebon vsq; ad termios filioꝝ ammon t galaad ac ter minū gessuri et machati et oēm montē hermon t vniuersam basan vsq; salecha oīne regnū og in basan qui regnauit in astaroth t edrai:
k ipe fuit de reliquijs raphaim: percussitq; eos moyses atq; deleuit. Noluerunt q̄ dispdere filij israel gessuri et

sirent iordanem. e ꝙ describunt i generali. scdo in spāli applicando ad trib⁹ ibi. Dedit q̄ moyses: f circa primā ꝓmissionis cōmunat docta dēdio dcōs. g Et nūc diuide ter. i. mediate. d. descripta. h Nondū trib. e. dimidi. manasse q̄ adhuc nō accepant possessiōes determinatas. i Cuiq; f. tribu manasse q̄tu ad alterā medietatē Ruben t Gad possederūt terrā quā tradidit eis moyses. Ce tera patēt vsq; ibi.

k Ipe fuit de reliq̄s raphaim. i. gigantum: Nm q̄ de Deuti. fol⁹ dppe og rex basan fuerat ō stirpe gigantū qō est ut intelligendū de illo q̄ habuit i astaroth t i edrai. ut alijs em terris bī erant gigātes vt ibi bēdū t gazā et gerb t azoto: vt dcōs est. ō. xij. ca. cetera patent in lra. l Dedit q̄ moyses. b ꝑtr describunt tm̄ tres cū diuise ꝓ moysen i spāli applicando ad duas trib⁹ t dimidiam. t ꝓ quēm ad tribū rubē. scdo ꝓtum ad tribū gad: ibi De finib⁹ moysi. tri. gad. tercio ꝓtū ad dimidiam tribū manasse ibi. Dedit t dimidie t pars litera vsq; ibi. m Hec ē possessio ee. rubiū t viculoꝝ. Dicunt ät hic vibes que erät clause murꝝ viculi ät eville dicuntur q̄ nō erāt sic clause. n Deding moyses tribui gad. Hic consequenter describit terra in spāli ꝙtū ad tribū gad: t pars lra b excepto qō sequit. o Et dimidiā partē terre filioꝝ ammon. cōtrariū ät hue⁹ videt ꝓcipi Deu. ij. ca. vbi dr sic. Nō dabo tibi aliq̄d de terra filioꝝ ammon. qa filijs loth dedi eā i possessionē Ad hoc respondent aliq̄ dr. q̄ filij ammon hēbāt duplicē terraz vna quā ꝓhibeia con cesserat: alia quā iuxta se violēter acq̄sierāt t istā ꝛcō occupauerūt filij israel

non ꝓtinā: q̄ hoc videt insufficienter dictū: cū qz eni ꝓmaz acq̄siert filij ammon pugnādo z gigāteos: t expellendo eos inde violēter is ex admissio domino vt bē dcm. ij. nō qz ꝓceptuz erat filijs israel ablolute vt nō moueret ꝓlia z filioꝝ ammon. t sō nō est verisile. q̄ terrā ab eis acta possessam oc-

cupareť. ſō alīē dicit Ezech. q̄ ista pō terre filiox ēmō possi
debāt actu a seon rege amorreox q̄ ei abstulit a filijs am
mon: ſic ť a filijs moab abstulerat ptē terre sue quā possi
debant. vt dī Nu. xxj. Filij āt isrl occiderūt seon vt ibidē
dīt: ť ō oēz terrā quā possiderāt acq̄siere sibi: ij q̄ ad alti
ō ptes fuisset aliq̄s
filiox moab ť filiox
ammon. p Tribui
āt leui non dedit pos
sessionē: q̄ in stenta
bantur de decimis p
mijs ť oblatōibus
dedit tñ eis vrbes ad
habitandū. ť suburbana
ad nutriendū aialia
vt locut⁹ est illi Nu
me. xxxv. Ca. xiiij.

b Hec est q̄s pos
sederīt. Descri
ptio terre limi
tibus: b ēm agit de p
sonis dissidentibus:
ť diuidit i duas pres
in ptē ꝓncipalē ť ic
dentalē: scda ibi. Ac
cesserūt ergo. Circa
primū dī. a Hec
est q̄s possederūt tē.
q̄s inpple desiderat
pus ꝓmissi. j. xv. ca.
ť licet b dicat. Pos
sederūt. nō tā totum
erat adhuc acq̄situs
rōmb⁹ p̄dictis ca. p̄
cedenti. b Quas
dederunt eis elea. sa
cer. ť iosue filij nun.
sequit. Sic ꝓceperat
dñs: vt dī nu. xxxiij
c Absq̄ leuitis qui
nibil terre acceperūt
iter frēs tē. nas enim
primogeniture abla
tū fuit a tribu ruben
ꝓter ꝓcm suū eo q̄
ascēdit cubile patris
sui: vt dī Gen. xlix. ť
trāslatū fuit ad tribū
ioseph q̄tū ad digni
tatem regiā: ť ad tribū
ioseph q̄tū ad duplī
cem portiōnē q̄ primo
genito debebat: q̄
ē dr b: q̄ filij ioseph
successerūt leuit⁹. scz
ad splendā numez
xij tribuū q̄bus erat
terra diuidenda sub
lata ei tribu leui que
hereditatē dñe nō de
bebat. rōne p̄cā i fi
ne. xiij. ca. non regna
rent nisi. xj. nisi trib⁹ ioseph fuisset in duas diuisa. ꝓter
q̄ iacob p̄iarcha manasse ť ephraim filios ioseph consti
tuit capita duax tribū. vt dī Gen. xlviij. d Accesserūt
ergo. Hec ē pa inchoatiua q̄ interponit penūo eleazar
cui moyses ut ipāli. ꝓmiserat hebron ť tōo videno q̄ age
batur de terre diuisiōe fecit mentionē de ꝓmissiōe sibi fa
cta ne terra sibi ꝓmissa alteri cōcederet. ē ira q̄s pāo po
natur eleazar penūo: scdo penūtea impleto: ibi. Benedixit
q̄ ei iosue. ē ira primū tē. d Accesserūt ergo filij iuda
Chaleb eēm erat hō magn⁹ ť famosus in illa tribu. ť ideo

ad terminos dabir Ja val
le quoq̄ bethara ť beth
nemra ť soccoth ť saphon
reliquā ptē regni seon regis
esebon. Hui⁹ q̄s finis ior
danis est vsq̄ ad extremā
ptem maris cenereth trās
iordanē ad orientalē plagaz
Hec ē possessio filiox gad
p familias suas ť ciuitates
ť ville eax. Vedit ť dimi
die tribui manasse filijsq̄
eius iuxta cognationes su
as possessionē cui⁹ hoc pri
cipium est Amanaim: vni
uersam basan ť cuncta re
gna og regis basan: oēsq̄
vicos iair qui sunt i basan
sexaginta oppida ť dimidi
am ptem galaad ť astaroth
et edrai vrbes regni og et
basan filijs machir filij ma
nasse dimidie ptis filiorum
machir iuxta cognationes
suas Hāc possessionē diui
sit moyses in campestrib⁹
moab trans iordanē cōtra
iericho ad orientalē pla
gam. Tribui āt leui nō de
dit possessionē q̄m dñs de
us isrl ipe est possessio eius
vt locutus est illi.

Capi. xiiij.

a Hec est q̄s posside
b runt filij isrl in ter
ra chanaan quā de
derūt eis eleazar sacerdos
ť iosue filij nun ť principes
familiax p tribus isrl sorte
ōia diuidēres: sicut ꝓceperat
dñs in manu moysi nouez
tribubus ť dimidie tribui
manasse. Duabus eēm tri
bubus ť dimidie dederat
moysi trās iordanē posses
sionem absq̄ leuitis qui ni
hil terre acceperūt iter fra
tres suos sed in eox succesſe
rant locū filij ioseph: in du
as diuisi tribus manasse ť
ephraim. Nec acceperunt
leuite aliā in terra partem
nisi vrbes ad habitandum
ť suburbana eax ad alēda
menta ť pecora sua. Sic
ut ꝓceperat dominus mo
si: ita fecerūt filij isrl ť di
uiserunt terraz. Accesserūt
itaq̄ filij iuda ad Josue in
galgale locutusq̄ est ad eū
caleph filius iephone cene
zeus. Nosti quid locutus
est dñs ad moysen hoiem
dei de me ť te i cades barne.
Quadraginta annoruz
eram cū misit me moyses
famulus dñi de cades bar
ne vt cōsiderarē terrā nun
ciauiq̄ ei q̄ mihi vex vi
debatur. Fratres aut̄ mei
q̄ ascenderant mecum diſ
soluerunt cor populi: ť ni
hilominus ego secut⁹ sum
dñm deuz meū. Iurauitq̄
moyses in die illo dicens.
Terram quā calcauit pes
tuus erit possessio tua ť fi
liorum tuorum ineternum
quia secutus es dominuz
deum tuū. Concessit ergo
dominus vitam mihi sicut
pollicitus est vsq̄ in p̄sen
tem diem. Quadraginta ť
quinq̄ anni sunt ex quo lo
cut⁹ est dñs Xbū istud ad
moysen q̄n ambulabat isrl

malores de tribu suda associerunt eū q̄ando fecit petiti
onem suā ꝓ ipa subdit. e Locutusq̄ est ad eū tē. dicunt
hebrei q̄ mortuo iephone patre chaleb nāl: cenē accepit
matrē eius vxorē. ť quia nutrivit eum vocatus est inde ce
nezeus. Alij vo dicūt: q̄ fuit frater ipi⁹ cenē tunior: ipo: et
q̄a mortuo pre cenē
habuit curā chaleb.
inde dict⁹ est cenezeꝰ
j. Paral. ij. c. dicit q̄
efdron fuit p̄ filius
chaleb q̄s ē temendā
t tō ꝓ ir dr cōiter q̄
fuit binom⁹: tñ i glo
sa hebraica ptō Pa
ralip. dicit q̄ chaleb fuit frater ie
phone. i. dimentēs q̄
conuertit se a consilio
malox exploratox.
f Nosti q̄d locutus
sit dñs ad moysē ho
minē dei de me et te
q̄ dñs dedit sniam
mortis sup filios isrl
q̄ errarāt de egypto.
excipiēs chaleb ť io
sue vt dī Nu. xiiij.
g Nūciauiq̄ ei q̄s
mihi vex videbatur
s. q̄ terra ꝓmissionis
exploratā posset eis
dei admonitio de faci
li obtineri. h Fra
tres aūt mei. i. alij ex
ploratores p̄t iosue.
i Dissoluerūt cor.
populi. terrore eis im
mittendo. vt dī Nu
meri. xiij. k Iura
uitq̄ moyses. non
inuenit ē scriptū in
p̄cedentib⁹: credēdū
est tñ q̄ sic fuit. exā
scribit dr. l Ter
ra quā cal. pes tuus
erit pos. tuar: ē pes
tu⁹ in singlari: quia
sic dictū ē supra Nu
me. xiij. ca. chaleb vi
dens alios explora
tores ꝓter iosue inclī
natos ad inducēdū
pp̄lm ne intrarēt ter
ras ꝓmissiōis q̄ aliq̄d
ꝑs recessit ab eis: et
venit solus in hebrō
vbi erat sepultura
p̄iarchax principali
um: orauit ibi vt nō
discederet a veritate
sic alij exploratores
t ideo moyses sub iuramēto ꝓmisit ei hebron i possessio
nem m Quadragita t q̄nq̄ anni sunt tē. hoc aūt fuit
scdo āno egressionis de egipto. q̄ illo āno mēse secūda de
cima die mēsis recesserūt filij isrl de monte hmat. xxix. die
mēsis tercij venerūt in cades barne vt dict Exa. fa. Et inde
missi sunt exploratores: vt ē dr ť dī Nu. xiij. Filij āt israel
fuerūt in deserto. xl. āno⁹ aūq̄ trāsirēt iordanē ť pugnarēt
ꝑ iericho si igit ab isrl. xl. āno⁹ ēm sterabat ꝓm⁹ ann⁹ aūq̄
mitterent exploratores remanēt sex āni a trānitu iordanis
vsq̄ ad diuisionē tre p iosuem q̄ fit b ēmo: q̄ tūc dixit eha

leb verbū ſtitad. t ex ꝺ patet qꝺ ſupra dictū ē ca. xj. videlicet q̄ Ioſue ſex annis poſtq̄ p acq̄ſitōe tre aliq̄ diuiderent eā. n Hodie. lxxv. annox ſum. ſicvalēs vt eo valebā tpe. qō nō fuit ſcrīm ꝺnate naturale. ſ. gra dei ſpūſi. o Ei q̄ ibi mō. iſtū. ſ. hebron. vtz ex illio q̄ ſequunt. t ſic ptz qꝺ ſupra dictū ē. xj. ca. q̄ licet Ioſue acq̄ſiuiſſet ab hebrōn ſtū ad illam ptē q̄ erat ꝛolle nan tñ ꝺnam ad illā ptem mōtanā i qua erat fortaliciam.

p Quē pot. eſt mihi ꝺnō. ſ. per moyſen vt. ō. ꝺcm ē. q In q̄ enachim ſunt. i. gigantes. ex q̄ ptz qꝺ. ō dictū ē. xj. c. q̄ Ioſue non interfecerat oēs gigantes de hebron.

r Si forte ſic ꝺnō mecū: dicit forte. nō ꝓpter dubitatōez ꝺmine promiſſionis: ſ. ꝓpter variabilitatē liberi arbitrij ꝺ hoīe q̄ talēs ꝺmiſſiones itel ligende ſunt ſub cōditione. ſ. ſi hō cui fit promiſſio ꝓfecerit in bono. s Benedixit q̄ ei Ioſue. Hic ꝓpr ponit ſecūꝺa petitōis petitio cū ꝺr. Benedixq̄ ei Ioſue. ipſe ſcḋo ſibi bona. t Et ꝓ ꝺdit ei hebron i poſſeſſionē ſtū ad ꝓfectū acq̄ſitam. e ſuo querendi. ſtū ad aliam.

v Quia ſecuꝰ eſt ꝺnm. referendo veritatem de terra promiſſionis exploratā.

x Nom̄ de. an. vo. cariatharbe. ſ. ciuitas ſtuor eo q̄ ſtuor erant archē principales ibi ſunt ſepulti cū ſuis cōiugibus. ſ. adam t eua: abraam t yſaac: ſara t rebecca: iacob t lya. vt ꝓpter ſtuor gigātes ibi ſepultos: vt ꝓdictū fuit Gen. xxiij. Alij at dicūt: q̄ vocata ē cariatharbe. ſ. ciuitas arbe. q̄ quat⁹ fuit ibi. e a q̄ deſcenderūt gigātes alij: e huic dicto cōſonat qō ꝺ. ſ. xv. ca. Chaleb ꝺo filio iephone ꝺdit ptē in medio filioz iuda: ſicut ꝓcepat et ꝺnō cariatharbe. ſ. ciuitas arbe patris enach: ipſa eſt hebron. Pōt at dici p ꝺcōrdiā q̄ ab infideliꝺ vocata eſt cariatharbe ꝓpter ſtuor gigātes ibi ſepultos. t ꝓpter nomē ꝓpriū illi⁹ q̄ ibi ꝺtanꝰ fuit: a fidelib⁹ ꝺo vocata eſt cariatharbe: ꝓpter ſtuor ꝓtriarchas ibi ſepultos. y Adā maxi. ibi inter enachim ſtinus eſt. adā eſt nomē cōe: e ſignificat boles vt ꝺcm eſt Gen. j. tñ appropriatū fuit ꝓpio boi. Dicit ipſe alij q̄ ibi tenet adā qꝺ eſt nomē appropriatū. p ꝓpio boie ibidē ſepultꝰ vt dictū eſt. Alij dicūt q̄ accipit p filio gigāte nomine arbe. Alij at hebron dicūt q̄ accipit p aduā ibi ſepulto. vt hꝰ Gen. xxv. q̄ fuit maxie reputatōis in illo loco. vt hꝰ Gen. xxiij. ibi de ipo ꝺr. Principes ꝺei eo apud nos.

z Et ter. et. ſ. cōb⁹. t tū a gentilib⁹. vtꝺcm ē i ſi. c. hec.

a Hic ſors filioꝝ. ꝛc. Poſtq̄ actū ē de ꝓmiſſis ter .xv. tribꝰ diuidendis⁹. b Hic agit ꝺ gib⁹ aſſignatis ſingulis tribꝰ⁹. t ꝓpio ꝺ aſſignatōe terre tribui iuda: q̄ erat tribus regia. cōo ꝺ aſſignatōe terre filijs ioſeph q̄ ſucceſſit ruben in iure ꝓgeniture ſtū ad duplicē ꝓtionem. xxj. ca. Circa penū ꝓ aſſignat terra tribui iuda in generali. ſcḋo in ſpāli ipſi chaleb: ibi. Chaleb ꝺo. tercio deſcribit nūerum ciuitatū: ibi. Etāq̄ ciuitates. Hyo cōdicio habēte. Iebuſeu at. Pria ꝺo vocabāt i ſcḋo. Fm q̄ tra deſcribit Fm ſtuor eas latera. ſ. auſtrale: occidentale. et parebant ptes ꝓcipiales Circa penū dictū.

a Hec ſors ſ. ſo. ꝓ cognōa. ſua. ſ. familiā. b Hec fuit a termino ꝺcm ꝛc. ō tū ad deſignatōnē ſ. q̄ ſors ſoꝛtis iuda fuerit reſpectu aliaꝝ tribuū ſoꝛtiū: ꝺa fuit in ptē meridionali tre promiſſionis ad q̄ ptem erat egyptus et ꝺ aduerſariꝰ: vt ſic tribꝰ⁹ iuda q̄ erat bellicoſior ceteris: poſſet reſiſtere eis.

c Initiū eiꝰ a ſummis ſalſiſſimi. alīs eſt mare mortuū vt ꝺcm ē. ō. t erat i angulo cōiugente lat⁹ auſtrale t orientale: t ſō ab illo ſcḋo deſcribit lat⁹ auſtrale: q̄ deſcēdebat ꝺnō occidentē. t ſō loca intermedia deſcribunt⁹ cū ſībꝰ.

d Egrediebat. latera ciuitatū nō poterant ſp deſcribi ſui ineā recā ꝓpter montes occurrentes vel paludes vel aliꝰ hmōi t ſō ſi ꝺ. d Egrediebat. ſ. linea deſcribens ſoꝛtē aliquā flectit a ſua rectitudine ad vnā ptē vel ad alia. f Et trāſit in ſyna. iſte nō eſt mons ſyna q̄ in plurib⁹ locis in ſcḋo vocat ſyna. q̄ eoꝝ iudex non erat vſq̄ ad illā locā ſ. ſignificat ve ſtā ſyn. de q̄ fcā eſt mentio in ꝓcipio huiꝰ ſoꝛtis: t ꝺ magis ꝓpꝛie in bethoꝝ: q̄ ſyna q̄ accipit ꝓ mōte ſyna: ſi q̄ data ē lex ſcribit q̄ ſamech ſtam in ꝓncipio. qui at accipit ꝓ deſerto ſyn: ſcribit q̄ ſade. g Peruenies ad torrentem egypti ꝺ ē nūꝰ fm aliq̄o. t fm alios ē ꝺa torrens q̄ vocat rinocorula q̄ ē i termio auſtrali tre promiſſiōis. h Erit q̄ termini ei⁹ mare magnū. ſ. mare mediterraneū: q̄ ꝺcm est terra promiſſiōis a ptē occidētis: t ſic ptz deſcriptis lateꝛ ſortis iude auſtralis ab onēte i occidentē. i Ab oriente ꝺo. Hic deſcribit lat⁹ onētale cū ſū. k Erit initiū mare ſalſiſſimū. q̄ ſic ꝺcm ē fuit angulꝰ tre promiſſiōis in cōiugatione laterū auſtralis t onētalis. l Vſq̄ ad extremā iordanis. i. vſq̄ ad locū illū vbi iordanis fluuiꝰ intrat mare mortuū: tñ cū ꝓdict lat⁹ ſortis iude onētale ꝓcedendo ab auſtro vſq̄ aq̄lonē. Cōſequenter deſcribit lat⁹ aq̄lonare vſq̄. m Aſcēdit⁹ finuꝰ. q̄ trāſit vſq̄ in montē q̄ in alio loco terre promiſſionis: ideo ſubdit.

n Et erunt exitus eius ad fontē rogel: q̄ est ꝓpe irsm. vt hī. ij. Reg. j. Hebrei dicūt ad fontē fullonis: ita q̄ rogel fm eos nō est nomē ꝓprium: ꝙ cōe. ibi em fullones lauabant vestes. t fm B dr. iiij. Reg. xviij. venerūt irsm t stetērūt iuxta aquē ductū piscine superiorē q̄ est i via agri fullonis.

o Ex latere ichusei ad meridiē. B ē irsm t dicit. Ex latere ad meridiē. q̄ linea meridiē sanxerit inde a fonte beniamin. procedens vt oriēte i occidentem ut latē aḡlonari declinabat ad p tem meridionalē iuxta irsm. t sic irsm erat extra limē illā i p te aḡlonari vbi erat fons beniamin: non ei tota: ꝙ ītū ad illā p tē i q̄ postea fuit sanctus templū et altare holocausti: qō ictum oēs expositores fuit in sorte beniamin.

p Chariathiarim. i. vrbs siluarū istud vrbs siluarū nō est in hebreo: ꝙ additū ē a trāslatore ad oīdendum interpretēs hui⁹ nois cariathiarim. Cariath em idē ē qđ ciuitas: iarim silue.

q Et p. 3. aq̄. p. acca B nō dr hoc: q̄ linea determinās lat⁹ istō p̄cedat rectē vsus aḡlonē: qz linea describens lat⁹ aḡlonare trāsit ab oriēte i occidentē: ꝙ qz i B loco linea p̄cā a sua rectitudine flectit versus aquilonē. ió subdit.

r Et mag. ma. 3 oc. si. scindi. mare magnū B vocat mare mediterraneū. vt. 3. dictū ē. vbi terminat lat⁹ aḡlonare sortis inde: t incipit lat⁹ occidētale. lat⁹ em occidētale sortis inde ē totū sup illō mare: eqđ ē claudit tota terra ꝓmissionis a pte occidētis: t sic p3 descriptio ḡnerī laterū sortis iude.

s Caleph vo. B ꝓpr describit sors iude i sp̄ialē ītū ad ipm caleph. qz cepit pte sp̄ialē vt dictū est ca. xiiij. t B repetit: t p3 ista ex p̄dictis vsq̄ ibi, t Venit ad ha. dabir: ꝙ prius voca. cariathsepher. i. ciuitas lītar. ꝙ additū a trāslatore ad oīdendū interpretationē huius nois cariathsepher. qz cariath interpretat ciuitas: sepher scriptura vel liber. Dicit ār hebreus: q̄ ió sic vocata ē ista ciuitas: eo q̄ othoniel q̄ istā ciuitatē cepit: vt statim subdit: aliā legis capsā: ꝙ obsoleta et delens fuerāt pre luce⁹ moysi ibidē repanit: ꝙ B p3 ficticiū. qz B ē mānifeste ītū textui vbi dr. t Venit ad ha. da. ꝙ prius voca. cariathsepher. ſ ār dictū hebreoꝝ est vez dicēt ecōuerso. Venit ad hitatores cariathsepher: ꝙ prius vocabāt: t ió apter dicē ꝙ alia rōe vocabāt cariathsepher i. ciuitas lītar: aliās othoniel t chaleb ventrē illuc: reporte qz ibi inuēte fuerāt līe: quibus vrebant chananei hitatores terre: vel qz ibi vigebat studiū alicui⁹ scie. vel aliqđ huiusmodi

v Dedit q̄ et ārā filiā suā vxorē. B vt ē 3 legē leui. xviij. vbi ꝓhibet mīmonīū inter filiū alic⁹ z sororē eiusdē: fm q̄ sibi p̄ suppitudinē sororis prius mō revelab. t in eodem gradu sunt frater alicui⁹ z filia eiusdē. Othoniel ār B dicit frater chaleb: t ió 3 legē vi q̄ accepit ei⁹ filiā. Ad B dicunt alīq̄: q̄ chaleb ignorāto eventu belli futuri. s. q̄ othoniel ſ eius deberet pugnare cariathsepher. dixit publice t i generali illud qō pminē b. Qui pcusserit cariathsepher dabo ei ārā filiā meā vxorem. post ſcm ho ex ḡdas magnificentia noluit retractare dictum suū: sic ieptie voluit iplere votū suum de imolatōe filie sue: sic bī Judi. xj. ꝙ istō nō vi vez. tū qa caleph erat vir sctus t bon⁹ vt dictū est c. xiij. t ió nō ē dīsse q̄ fecisset 3 legē cum q: Othoniel fuit vir sctus t bonus. fm q̄ dr Jud. iij. Suscitauit eis saluatorē otoniel t sequit. Fuitq̄ in eo ispūs dñi: t iudicauit isr̄l: t ió nō ē verisīle q̄ vellet 3 legem vxorē accipe: p ter b dicūt alij: q̄ cenez p̄ othoniel fuit frat ipi⁹ caleph vt dictum est. ſ. xiij. ca. t sic othoniel fuit nepos ei⁹. t p ꝙ hoc non fuit 3 legē: q̄ acciperet ei⁹ filiā: q: iste gr ad⁹ in lege non fuit ꝓhibitus. Q̄ ār othoniel b dr frat caleph b ēs est eo mō loq̄ndi q̄ loth dr frater abrā. Gen. xiij. q̄ tamen erat ei⁹ nepos: vt p3 ibidē. Pōt ēt dici. p babiliter vt vī q̄ licz othoniel esset frater caleph: nō tñ peccat. uit accipiēdo neptē suā: nō em B ē 3 legē nature. qz abraam accepit saraī filiā fratris sui ārā nec est 3 legē moysi exp̄sse: ꝙ tm B dr ex q̄dam argumētōe vt dictum est: ꝙ argumentū nō vī valere. qz in ꝓhibēdis gradibus sitiendū irrenerētia nature. vxor ār ē subiecta viro ex nō ecōuerso. t ió magis ē 3 reuerentiā nature q̄ amita sit vxor nepotis sui. ꝙ q̄ neptis sit vxor auūculi. Itē in lege moysi vir t mulier nō erāt ad paria in 3bendo mīmonium. q. ſticitū fuit viro hīe plures vxores sil: nō aūt mulieri q̄ dīet plures viros: t ió nō sequit: q̄ si fuerit ꝓhibitus matrimoniū inter amitā t nepotē q̄ ex B fuerit ꝓhibitus inter auūculū t neptē: nisi aliūde ducat exp̄ssum.

x Que cū pgeret fil̄ suasa est a viro suo ēt. In hebreo hē Que cū pgeret mcitauit eū. s. vir suū ad petendū agrū ca leph. Et vtrūq̄ fuit vez. qz ipa p̄ icitauit vir suū ad petendū agr̄ a caleph: t ille posuit ei q̄ ipamet faceret. q: quoniā ei⁹ erat q̄ ipa peteret B a p̄te ꝓpō q̄ vir su⁹. y Suspirauit ēt. heb. dicit. lapsa ē de sup asinū: qz ḡsito: voluntarie ēt de sedēs B asino. vt ponēt se ad pedes p̄tis sui. vt sic facilius impetraret. 5 Terrā ēt. i. fructiferā ꝓpter siccitatē.

a Dederūt itaq̄ ei caleph ēt. qa dedit ei terram sic dispositā. q̄ in pte superiori erat irriguū fontis z inferior in pte inferiori. b Eraūtq̄ ciuitates. Hic pōr describit numer⁹ ciuitatum q̄ erāt in sorte iude. t p3 ista vsq̄ ibi.

c Deo ciuitates .xxxix. In hebreo dr. Omnes ciuitates xxxix. qr fm veritatē rot remanserūt x nō plures filijs iuda. Hic aūt q̄ sunt vltra tribū numerū assignate fuerūt tribui symeon postea: ppt qđ atiq̄ hic enumerate: annumerant postea in sorte symeon. s. bersabee: melocha. sicelech x aliq̄ alie: vt videbit. j. xix. ea. seqūtur. d Urbes .xiij. in ps ponūtur .xv. q̄ vna ē bonomia: x ibi cōputantur q̄si due. s. raphua et erbaal. e Iachin. ista ē alia ciuitas ab illa quā ceperūt filij dan q̄ puo vocabat lachis x postea nolata ē dan ab eis. vt dr Judi. xviij. quia illa lachis sita ē in termino aplonari tre promissionis. ista aūt lachis de q̄ dr mētio est in parte australi eiusdē. quia ibi erat sors iude vt pdictū ē vl dicatur ista que capta fuit a filijs dan vocabat laio. vt dicetur Judicū. viij.

f Hecca. cū vi. iste ciuitates adhuc nō erāt captē: nō ceciderunt sub dānatione. vt dictum est. .8. xiij. ca.

g Cariathbaal hec ē cariathiarim vbs filmay: vocata ē aūt cariathbaal: quia ibi fuit ydolū baal. Gentiles em colebāt cōiugia: vel ppe filias x ppe ꝺ fuit ꝑpe bieu filij o ifer ne plātarent arbores iuxta altare dñi. vt habet Deut. xvj. c. ne eēm similes idolatris.

h Jebuseū aūt. hic discernit pdicto cohabitatoy eiꝰ dr. Jebuseū autē x habitatorem hierusalē. Dicūt expositores ppīi cōiugi q̄ tūc fuerat de genere iebuseoy. x remanerāt vltā fortaliciū in hierusalē qđ nō potuerūt filij iude expugnare x tō habitauerūt cū eis in eadē ciuitate. Hebrei aūt dicūt q̄ tūc dicti sunt iebusei nō q̄ essent de genē iebuseoy. q̄ q̄ habuabāt in hierusalē q̄ altero nōie vocabatur iebus vt dr Judi. xix. Sz obscūrū est de abimelech: q̄ fuit rex terre eē q̄ abrā iniit fedus firmatū iuramento. vt dr Gen. xxj. x ppt iuramentū seruandū nō potuerūt filij iuda eos expellere. q̄ iuramētū illud fuerat vsq̄ ad certum tps qđ adhuc nō trāsierat. nō qđ postea eos expugnauit. vt dr ij. Regū. v. ca. q̄ tps datū federis nūc trāsierat. de q̄ federe tacet plenius q̄s veniamus ad locū illum.

In ca. xv. vbi dr ut possit. Sz argumētū nō vt valere. q̄ in pbidēdis gradib⁹ accēdit reuerētia. Addimo.

b Ec expositio postillatoris efficax ē x valida. q̄a hec pratica ꝓcuratio q̄ ad obseruantiā ꝓceptoy mosayce legis adꝺit life firmissime retinet frequēter vsitata matrimonia. seu amicalia x negotia nō ex in gradib⁹ pdictis attendit similiter do solū fm distantiā numeralē. q̄ erā fm respectū ꝓferunt vt ad vnde capiat cōsanguineitatē ē vt. pma Cor. xj.

Capitulū .xvj.

a Cadit ꝛz sors filioy ioseph. Hic ꝓcedit describit assignatio tre filioy ioseph. et ꝓ describit decima assignatio. scdo assignatio dilatio versus finem xvij. capituli: ibi. Jo cunqꝫ sūt filij ioseph. Prima i duas. qr ꝓ assignat sors tribui ephraim. scdo similiter tribui manasse i principio. xvij. capi. Prima adhuc in duas. qr ꝓ ponit sortis ephraim descriptio. scdo precepti dñi trāsgressio: ibi. Et nō interfecerūt. Circa primū sciendū q̄ descriptio istay sortiū q̄ determinata loca x ciuitates nō ē bene ex rēligibilis illis q̄nō viderūt trā ꝓmissionis vel salte eius descriptionē depictam verūtamen tales descriptiones in pūb⁹ scripturis apud hebreos: x latinos x tō in descriptione istay sortiū intendo breuit⁹ pertransire exponēdo aliq̄ vocabula. Legat illa ista vt iacet vsq̄ ibi.

b Et egredit de bethel luzā. eadē est ciuitas luza et bethel. vt dr j. xviij. ca. quō ergo hic egressus de vna in aliā. Dicēdū q̄ primo fuerāt due postea ꝺo simul cōiuncte: quia ꝛpinque x parue erāt ita q̄ in generali retinebant sibi omnia ꝛpria: x sic erat egressus de vna in aliā fm partes: sicut rota parisius dicit ciuitas parisiensis: et tamē ꝑsit nolle illud qđ est intra duos pontes dē ciuitas respectu aliaꝝ partiū. q̄ antiq̄tus extra pontes nihil erat: ideo adhuc dīt q̄ sunt extra qñ vadunt intra pontes: dicunt eximus ciuitatē. et eodē mō illi qui exeunt locū ꝓximū intra pontes dicunt egredi ciuitatem.

e Pertrāsitq; ꝫ mare in vallem barū dānett. sic aūt nolāt vallis illa q: ibi crescūt barū dāneo in copia. o Suneq; egressus eius in ma. salsū. i. versus locū illū: vbi iordanis cadit in mare mortuū qō etiā vocāt salsissimū vt dictū est supra. Sors tñ ephraim nō attingit vsq; ad locū illū: imo sunt aliq; sortes interm̄edie vt videbit infra. e Urbesq; separate sunt filijs ē. hoc ē intelligendum q; aliq; ciuitates ephraim essent extra sortē suā q; etiaz essent site in sorte manasse q; sicut supra dictū ē capi. xv. Fines diuidēdo int̄ duas sortes nō semper p̄cedebat fm rectitudinē. sed aliq; flectebatur ad vnā partē vel ꝑ aliā ꝛpter causas supradictas. c. xv. Et ideo aliq; contingebat q; vna sors fm aliq; suū angulū subintrabat sortē sibi ꝓximā ita q; in illo angulo erāt aliq; ciuitates illius sortis: et ciuitates alterius sortis erant hinc et inde. et angulus dict⁹ erat in medio. sic accidit frequēter in ripa mar. q; mare ꝑ modū cuiusdā sin⁹ subintrat terrā. ita q; aliq; ville sunt ultra hinc et inde et mare subiacēs terram ē in medio. et ꝫ nō aliq; ciuitates ephraim erāt in medio manasse.

f Et nō interfecerūt. Hic ꝓfr̄ ponit trāsgressio p̄cepti. q: dominus p̄ceperat illis ꝑsonis interfici a filijs isr̄ ꝛpter p̄cā sua. vt dt̄ Nūe. xxxiij. et in pluribus alijs locis ꝛpt qō filij ephraim peccauerūt dimittēdo aliēs de alio populo habitare in sorte sua sub tributo cupiditate ducti. ad quā multi erant p̄ni.

Capitulū. xvij.

Ecidit aūt sors. Hic cō sequēter describit sors tribus manasse. et ꝓ reperit sors iā assignata primo viri in medietate. sed describit sors q; assignabat alteri tribi. Salphaat vo. Circa p̄mū dī. Ecciderāt aūt sors tribui manasse. b Ipse ēm ē primogenit⁹ ioseph. s. fm ei⁹ dignitatē. sed ephraim fuit primogenit⁹ fm dignitatē. q; iacob benedicens eis ꝓposuit ephraim manasse ipsi manasse: vt habet Gene. xlviij. c Machir primogenito manasse pris ē. vbi dicit nem respicit et circuit fines ꝓ orientē i thanathselo et ptransit a torrente ianoe descēditq; de ianoe i atharoth et noaratha: et puenit in iericho egrediturq; ad iordanē de taphua: ptransitq; ꝓ mare in vallē barū dineti: suntq; egressus ei⁹ i mare salsissimū. Hec ē possessio trib⁹ filioꝝ ephraim ꝑ familias suas vbi eſq; separate sunt filijs ephraim i medio possessionis filioꝝ manasse et ville eaꝝ. Et nō interfecerūt filij ephraim chananeū q; habitabat in gazer: habitauitq; chananeus in medio ephraim vsq; in diem hanc tributarius.

Capitulum. xvij.

Ecidit aūt sors tribui manasse ipse ēm ē primogenitus ioseph machir ꝓmogenito manasse pri galaad qui fuit vir pugnator: habuitq; possessionē galaad et basan et reliq; filioꝝ manasse iuxta familias suas filijs abiezer et filijs helech et filijs hesriel et filijs sichem et filijs epher et filijs semida. Isti sūt filij manasse filij ioseph. mares ꝑ ꝓgnationes suas. Salphaat vo filio epher filij galaad filij machir filij manasse ñ erāt filij sed sole filie: quarum ista sunt nomia: maala et noa et egla et melchat thersa. Venerūtq; in ꝓspectu eleazar sacerdotis et iosue filij nun et principū dicētes: dñs ꝑcepit ꝑ manū moysi vt daret nobis possessio in medio fratrū nroꝝ. Deditq; eis iuxta imp̄m dñi possessionē i medio fratꝝ pris eaꝝ: et ceciderūt funiculi manasse decē absq; terra galaad et basan trans iordanē. Filie ēm manasse possederūt hereditatē in medio filioꝝ ei⁹. Terra aūt galaad cecidit i sortē filioꝝ manasse q; reliq; erāt. Fuitq; terminus manasse ab aser machmata q; respicit siche: et egreditur ad dextrā iuxta habitatores fontis taphue. Etenim in sorte manasse ceciderat terra taphue: que est iuxta terminos manasse et filioꝝ ephraim. Descēditq; terminus vallis barūdineti i meridiē torrentis ciuitatū ephraim que i medio sunt vbū manasse. Terminus manasse ab aq̄lone torrentis et exit⁹ ei⁹ ꝓgit ad mare ita vt possessio ephraim sit ab austro et ab aq̄lone manasse: et vtrāq; claudat mare et cōiungant sibi i tribu aser ab aq̄lone et i tribu isachar ab oriente. Fuitq; hereditas manasse in isachar et in aser: habitant viculi ei⁹ et iebbaan cū viculis suis et habitatores dorcū oppidis suis: habitatores q; endor cū viculis suis sūt habitatores thenach cū viculis suis: et habitatores mageddo cū viculis suis: et tria ꝓpe vbē nophech. Nec potuerūt filij manasse has ciuitates subuertere: sed cepit chananeus habitare in terra sua. Postq; aūt cōualuerūt filij isr̄ fecerūt tributarium. o Salphaat vero. Hic describit sors dimidie trib⁹ manasse. et ꝑ q̄m ad mulieres. scdo q̄rtum ad viros: sibi. Et ceciderūt funiculi manasse. Circa p̄mū sciēdū. q; fra fuit diuisa fm capita virorū q; egressi sunt de egypto: unde q; fuit iste salphaat q; non habebat filios: et iō ꝑ sua fuit assignata filiab⁹ suis de mādato dñi vt dī Nūe. xxvij. et ꝫ reperit idē ꝑceptū vt eis debita porcio assignet. e Dedūq; eius ē. et q; ꝑ q; iste filie salphaat habuerūt hereditates in fra ꝓmissionis. quia terrā alibi q; sunt acq̄site ante trāsitū iordanis nouodū eis moyses in vita sua. vt habet Deut. xxxij. f Et ceciderunt funiculi manasse. b describit assignatio fre tribui manasse q̄rtū ad viros. g Funi. ma. decem. s. in terra promissionis. et accipit ꝫ mensuras ꝑ mēsurato. Funicul⁹ ēm ē instrumentū mensurandi terras. decē ergo funiculi fre ē fra mensurata funiculo decies ꝑcto vel ꝑtē so ly. Filie ēm manasse. i. filie salphaat q; fuit de tribu manasse. i Etesi in sorte manasse et. hoc dī. q. ō. xv. ca. dictus est q; ciuitas tapbua fuit in sorte manasse et ꝑ ꝓ̄ terra q; erat ultra ciuitatez illā versus sortē inde: q; alia pars terra ꝓpinq; eidē ciuitati ex ꝑte opposita fuit ō sorte manasse. k Ciuitas ephraim ē. ꝫ expositū ē ca. ꝫ cedenti. l Ita vt possessio ephraim sit ab austro. i. in australi ꝑte torrentis.

m Et ab aq̄. ma. s. illud q; ē in aq̄lonari ꝑte torrētis ꝑtinet ad possessionem ēm manasse quia possessio ephraim fuit ꝓpinq̄or possessiōi inde. vt ō. dictū ē. et sors inde fuit i ꝑte australi fre

n Et vtrūq; clau. ma. s. mediterraneū. q; claudit tota frā ꝓmissionis a ꝑte occidētis. vt. ō. dictū ē. o Fuitq; here. ma. ē. q; assignebatur sortib⁹ eoꝝ. et fm aliēs angulos subintrabat sortes illas sicut dictū est ea. ꝑcedenti de sortibus ephraim et manasse.

p Postq; aūt cōual. ē. in ꝫ peccauerūt filij manasse vt dictū est de filijs ephraim in fine ꝑcedentis capitulū.

q Locutiq̃ sunt filij ioseph. Hic p̃ur describit possessionis filioꝝ ioseph dilatatio qō nō est sic intelligendū: q̃ murarent sortē alteri⁹ trib⁹: sed qr terrā ptentā intra sortē suā ab eis nō habitatā gp̃ filiuas vel gp̃ gentiles adhuc ibidē habitātes ad exhortationē Josue acq̃siērūt r p̃ vīa pauꝝ exceptis pmultis tamen eoꝝ ḡmimonia cum dō. r Quare dedisti mihi trā tā. i. modicam respectu multitudis mee et ē modus loquēdi q̃n notat paruꝰ alicui⁹ rei. nō est p̃r dicī q̃ filij ioseph haberent tm vnū funiculū ad līeā cum sola domi dia trib⁹ manasse habuerit decē funiculoo. vt. ō. dictū est.

s Et rādīdit mihi dō. multiplicando in prole. t Ad q̃ iosue ait. ex dictoꝝ eoꝝ exhortādo ad dilatationē habitatiōis sue. v Si ppls multus es: ascende in silua: tē. q. d. si tu habes magnā multitudinem ppli p̃ter de bes hīc magnā sortē tuā dinē ad vīlitātis possessionē tuam.

x Cui rādērūt filij ioseph allegāres difficultatē. y Non po. ad mon. cōscen. tē. Judicū. j. vocant currus falcatoꝝ qui latēribus vncis ferreis fiūt ad modū falcē arma habūt: talib⁹ eīm antiq̃tus vrebant in pl̃is. z Dixitq̃ iosue ad eos remouēs eoꝝ allegationē. a Populus multos es r magne fortitudis: filij eīm ephraim facti bolico bellicosi. b Nō habebis sortē vnā. nō ē intelligēdum q̃ vna tribus habuerit plures sortes. sed quod dicitur hic. Non habebis sortem vnam sic est intelligendum non eris contentus in terra acq̃sita in sorte tua: sed acquires residuū aduersarios expugnādo eis dei adiutorio: quibus debellatis poteris subscīndere nemora r dilatare spacia ad habitandū. Stiendū tñ q̃ occasione hui⁹ dicti dixerunt alīq̃: q̃ iosue nō diuisit tota terrā. q̃ aliquā retinuit diuidendā illis q̃ haberēt maiorē multitudinē: q̃ hoc nō est bene cōsonū p̃cedentib⁹ q̃: dictū ē q̃ tota terra philistinoꝝ r plures alie ceciderūt sub diuisione. cū tñ nō essent acq̃site. p̃terea p̃r hoc dictū sortes nō essent admīcē distincte sed essent cōmixte per istam additionē. Capi. xvij.

C Congregatiq̃ sunt. Hic p̃r describit assignatio sortium septē tribuū residuis. Circa q̄ p̃ describit tabernaculi translatio. scīdo loca descriptio ibi. Et exiuerūt. Tercio diuisio duodecim possessionū circa finē. ibi. Cūq̃ cōfiteret. Circa primū dī. a Congregatiq̃ sunt octo filij isr̄l in silo. vt ibi cū solēnitate debita transferrent tabernaculū dei de galgalis b Quiq̃ iterūt tabernaculum. silo eīm erat in sorte ephraim de qua tribu erat iosue: qui p̃ ceteris magis zelabat de cultu diuino. r ideo ibi fuit politū tabernaculū ad manendū. r ibi mansit quousq̃ destructa silo translati fuit in nobe. c Et fuit eis terra subiecta. nō q̃ tunc esset adhuc acquisita tota vt patet ex p̃dictis. Sq̃ quia aduersarij q̃ remanserāt nō audebāt contra eos mouere bellū. r quia aliq̃ eoꝝ redacti erant sub tributo. vt patet ex p̃dictis. d Remanserunt autē. Hic p̃ter ponit sortium descriptio. r scīdo eaꝝ assignatio ibi. Et ascendit sors prima. Circa primū sciendū q̃ ista descriptio facta est ad instinctū iosue q̃ viros ad hoc missos r ideo primo illi venerūt eligunt. r scīdo legationē executantur: ibi. Cūq̃ surrexissent viri. Circa primū dicit d Remanserāt aūt filioꝝ isr̄l septē trib⁹ q̃ necdū acceperant possessionē. q̃ dīq̃ alie ill acceperāt: ruben r gad vltra iordanē. iudas r ephraim citra: manasse vero partem hinc partem inde. vt p̃ ex supradictis.

e Pigrabāt. Quanon erant bene diligētes ad bñdā positionē determinatā. r p̃ vīa min⁹ sollicīti ad extirpandū gentiles q̃ remanerāt in tra. qr dīlber ē magis sollicit⁹ circa rē p̃priā q̃ circa cōem. f Eligite de singul⁹ trib⁹. vt nulla trib⁹ posset cōqueri de illa descīone q̃ diuidere vob trā i septē pteg. fm numerū tribuū: q̃ nō acceperāt hereditatē. Dicūt aūt alīq̃ q̃ ille geo fi fuerunt eīles qr tribus nō erāt eīles in multitudiē. Sponat ei q̃ immediate fm̄ dīt. Describe eā iuxta numerū vniuscuiusq̃ multitudis p̃sonar etiā ei q̃ scribit Hūe. xxvj. Plan⁹ in maiē pte habuit. Sz 30 vīdē illō q̃ postea subdit. Circuite terrā r describite eā r reuertimini ad me. vt. ō. cōtā dō deo vīo in silo mittā vobis sortem. s. ad hoc q̃ sciatur q̃ tribus quā pte hīc debeat. si autē fuisset facta diuisio p̃ pceo mūiones r minores fm maiorē vel minorē multitudinē cuiuslibet trib⁹ p̃ hoc fuisset sciūq̃ partē quelibet tribus deberet hīc r missio sortiū p̃ ipsas esset inutilis. imo posset ē nocīua. s. si sors trib⁹ habentis maiorē multitudinē caderet sup minorē partē. ideo fm istā vīā oportet dicere q̃ sors ex diuina ordinatōe temperabat sup partē p̃monstratā illi tribui: r sic nō poterat ē nocīua: nec erat inutilis imo valis. s. ad repartiendū cōeemonos q̃ possent contīgi si illa diuisio esset facta simplr ex ordinatione humana. Filij vero dicūt q̃ ptes p̃dicte fuerunt eīles r quelibet p̃s fuit distributa q̃ familie vnius trib⁹. verūtū vna familia accipiebat maiorē partē q̃ alia fm q̃ cōtinebat plures domos: r vna domus maiorē ptē q̃ alia fm q̃ cōtinebat plura capita. r q̃tā ad hoc intelligitur q̄ allegatū est de libro numeroꝝ. Plurib⁹ dabis maiorē r pauciorib⁹ minorē nō aūt ad inequalitatē sortium sed partium que assignabant singulis tribubus.

b Judas sit in terminis suis. tē. erat eīm in finimo australi trib⁹ ephraim r aquilonari⁹: q̃ erāt trib⁹ bellicosiores ad sustinendū impetū inimicoꝝ aduenientiū p̃ filios isr̄l ab extraq̃ nō poterāt sic ex alio parte⁹ intrare: eos q̃ ma re mediterraneū. q̃ in sic toti⁹ tamen occidentale terre promissionis: r iordanis fluuius latus orientale.

f Cũq; surrexissent. Hic ponit executio descriptõis t pts ea ex ꝓdictis: q̃liter aũt licitũ sit vti sortibus dictũ fuit. S. vij. ca. et etiã Numeri. xxxiij.

a Et ascẽ. sors pa. Hic ponit terre descripte assignatio. et p̃ tribu beniamin. Secũdo aliqs sex tribubus. xix. ca. Circa pmã p̃ tribu beniamin termini assignãtur. secũdo ciuitates notant ibi. Tertio Circa pmã dicẽ.

a Et ascendit sors pma. h dr̃ q; hierim p̃ parte cecidit i tribu beniamin. vt dictũ fuit ō. q̃ est in alioꝝ loco q; loco circũadiacentia: sequit

b Itaq; pertrãsiens inde luzam ad meridiem ipsa est bethel: dicũt alĩ q; ipsa est hierim q̃ vocata est luza et bethel: vt dictũ fuit Gen. xxviij. ℔ hoc nõ videt verũ q; j. eodẽ ca. vbi nominant ciuitates sortis beniamin bethel e hierim distincte nominant aliqs i medio interpositis. Itẽ hic immediate ante fit mẽtio de bethauen: que est eadẽ cũ bethel vt dictũ ẽ supra. viij. c. t ideo melꝰ videt q; ista bethel t luza sit alia a hierim: nec est inconueniens q; plures ciuitates eisdem nominibus nominẽtur q; hoc frequenter reperit. Ad intendaz tñ est q; ista bethel fuit ō sorte beniamin ꝙ dr̃. Pertransiens inde luzã nõ incindens ipsam. ideo Judicũ. j. de sorte ioseph dicit.

c Contra aphricũ ventꝰ est aq̃lonaris: t ponit hic p pte orientis: et q̃ stat ille ventus. d Juxta latꝰ ebusei. habitatores hierusalẽ: cuius vna pars cecidit in sorte beniamin.

e Et pertransiit vsq; ad tumulos: bebiei dicũt. Vsq; ad fines e regione ascendentes descendite: t huc venietis ad mevt coꝛã dño ōnẽ vrõ mittã vobis ꝺ sorte q; ñ est inter vos ps leuitaꝝ ꝺ sacerdotiũ dñi ẽ eoꝝ hereditas. Gad aũt t ruben t dimidia tribꝰ manasse iã acceperãt possessiones suas trãs iordanẽ ad orientalem plagã q̃s dedit eis moyses famulꝰ dñi. Cũq; surrexissent viri vt pgerent ad describẽdã trã: pcepit eis io sue dicẽs Circuite trãt describite eã: ac reuertimini ad me vt hic coꝛã dño deo vrõ in silo mittã vobis sorte Itaq; pterierũt t lustrãtes eã in septẽ ptes diuiserunt scribẽtes i volumie: reuersiq; sunt ad iosue in castra silo Qui misit sortes coꝛã dño in silo: diuisitq; terrã filijs isrl in septẽ ptes. Et ascẽdit sors pma filioꝝ beniamin p familias suas: vt possiderent terrã inter filios iuda t filios ioseph. Fuitq; terminꝰ eoꝝ ℥ aquilonẽ a iordane pgens iuxta latus iericho septẽtrionalẽ plage: t inde ℥ occidentez ad mõtana ascendẽs t perueniens ad solitudinẽ bethauen atq; pterãsiens iuxta luzam ad meridiẽ ipsa ẽ bethel: descẽditq; in astaroth addar in montẽ q̃ est ad meridiẽ bethoron inferioris t inclinat circuiens ℥ mare ad meridiẽ mõtis qui respicat bethoron ꝙra affricũ. Suntq; exitꝰ eius in cariathbaal: q̃ vocat et chariathiarim vrbem filiorum iuda. Hec ẽ plaga cõtra mare ad occidentẽ. A meridie aũt ex parte cariathiarim egredit terminus ꝙra mare: t perueniunt vsq; ad fontẽ aquarũ nephtoa. Descenditq; in partẽ montis qui respicat vallem filiorum ennon t est ꝙra septẽtrionalẽ plagã in extrema parte vallis rephaim. Descenditq; i tehennon. i. vallis ennon iuxta latus iebusei ad austrũ. et pgunit ad fontẽ rogel trãsiens ad aq̃lonẽ: t egrediens ad ensemes. i. fontẽ solis: t ptransit vsq; ad tumulos q̃ sunt e regione ascẽsus adomim descenditq; habenboem. id est lapidẽ boem filij ruben t ptransit ex latere aq̃lonis ad campestria: descẽditq; in planitiẽ: t ptergreditur ꝙra aquilonẽ bethagla: suntq; exitus eius cõtra linguam maris salsissimi ab aq̃lone in fine iordanis ad australẽ plagã q̃ est fmin⁹ illi⁹ ab oriente. Hec ẽ possessio filioꝝ beniamin p terminos suos i circuitu t familias suas. Fuerũtq; ciuitates eiꝰ iericho t bethagla t vall' casis betharaba t samaraim et bethel t auim t affara t ophrata villa bemona t ophni t gabee ciuitates duodecim t ville eaꝝ. Gabaon t rama t beroth t mespbe capbara et amosa t recem iarephel et tharela t sela beleph t iebus q̃ est hierim gabaad t cariath ciuitates ℥tuordecim t ville eaꝝ. Hec ẽ possessio filioꝝ beniamin iuxta familias suas.

Capitulum. xix.

Egressa ẽ sors scẽa filioꝝ symeon per cognationes suas: fuitq; hereditas eoꝝ in medio possessionis filioꝝ iuda: bersabee t sabee t moladat aser sua baalat asem t beltholad bethularma t sicelech t bethmarchaboth t asersusa bethlepaboth t sarohẽ ciuitates tredecim t ville earum. Aym t remmon t ather t asan: ciuitates quatuor t ville earũ. Omnes viculi per circuitũ vsq; ad balaad berchameth contra austrãlem plagam. Hec ẽ hereditas filioꝝ symeon iuxta cognationes suas in possessione et funiculo filiorum iuda: quia maioꝝ erat: t idcirco factus est in medio filiorum iuda. i. sanguinum. Dicunt aliqui q; erat ibi frequẽtia latronum qui exercebant homicidia.

f Filij ruben. rubẽ nõ est hic nomen patriarche quia filij eiꝰ acceperũt possessionem vltra iordanem vt patet ex supradictis. sed est nomẽ alterius loci eiusdem nominis.

g Fuerunt q; ciuitates. Hic cõsequenter ponunt nomina ciuitatũ tribꝰ beniamin t legatur littera sicut iacet vsq; ibi.

h Et iebus que est hierusalem. hec cũ ciuitas multiplicat nominata fuit. vt dictum fuit Genesis xxviij. t p parte cecidit i tribu beniamin

Capitulũ. xix.

Et egressa est sors. Hic consequenter describuntur sortes sex tribuũ. t cum hoc posset diuidi in sex partes. Scõa ibi. Cecidit q; sors scia filioꝝ zabulon. Scia ibi. Isachar egressa est sors. quarta ibi. Cecidit sors q̃rta tribui filiorum aser. quinta ibi. Filioꝝ nepthalim: sexta ibi. Tribui filiorũ dan. Circa pmã dr̃. a Et egressa ẽ sors scia. scia sorte beniamin q̃ fuit pma de septẽ vltimis de q̃bus loquit hic scẽptura b Fuitq; hereditas eorum in medio eẽ. iuda bersabee eẽ. quia sicut dictum fuit supra. xv. ca. Ista ciuitas et plures alie fuerunt assignate tribui symeon cui⁹ nõ postea subdit cũ dr̃. c Hec ẽ hereditas filioꝝ symeõ eẽ. q; maior erat q̃ possessio aliaꝝ tribuũ Dicũt cõiter expositores: q; habuerũt trã duplicater. i. per sortem t per cõcessionẽ si posset acquirere iuxta se: t q; erat tribꝰ bellicosa: vilarauit

terminos suos: t ꝺ quãdo postea obtinuit assignari terra septẽ tribubus que nõdũ possessionẽ acceperant. reperti sunt q terra reddita nõ sufficiebat eis. t ideo aliqua loca de sorte iuda fuerũt adiuncta sorti tribus symeon vt hẽc dicit. Et aliq sorti trib⁹ dan. vt dicetur infra.

d Cecidit⁹q sorte tercia filioꝝ zabulon ꝯ est pars secunda t legatur ĩfa sicut iacet vsq; ibi. e In fine ceseleth thabor debent dicunt in terminũ ceseloth thabor. t est ciseloth nomẽ cõmune t significat pẽ dulũ montis qui est locus intermedius summitatis t vallis alĩ. procedant.

f Bethleem. ista nõ est illa bethleem in q natus fuit dñs. quia illa est de sorte iude ista autẽ est de sorte zabulon: sicut enim frequenter ocurrit plures ciuitates vel ville sunt eiusdem nominis. g Ysachar egressa est sors. Hec est tercia pars t loga tur ĩfa sic̃ iacet vsq; ibi. h Bethsames .i. ciuitas solis. t sic noiabat quia colebant solem.

i Cecidit sors quinta tribui filioꝝ aser. hec est pars quarta: t logat litera vt iacet k Filioꝝ neptalim Hec est ꝑs quinta. t logat litera vt iacet vsq; ibi.

l Noso. ꝑpe locũ illum fuit natus dñs bias: vt habet in ꝓncipio libri sui.

m Tribui filioꝝ dan. Hec est ꝑs tercia in qua describitur sors filioꝝ dan: cum dicitur.

n Et fuit terminus possessionis eius saraa t eshtaol. dicit⁹ alĩ q ille due ciuitates nõ fuerunt de sorte dan. sed fuerũt iuxta sortem ipsius dan ita q ibi terminebat

filij symeon possederũt in o medio hẽreditatis eoꝝ. Cecidit⁹q sors tercia filioꝝ zabulon ꝑ cognatões suas t fact⁹ est ĩmin⁹ possessionis filioꝝ zabulon vsq; sarith. Ascẽdit⁹q de mari t medalaa: t puenit in debbaseth vsq; ad torrentẽ q̃ est ꝯ ieconan: t reuertit⁹ de sarith e ꝯ orientẽ in finem ceseleth thabor: t egredit⁹ ad dabereth: ascẽdit⁹q ꝯ iasie: t inde ꝓtransit vsq; ad orientalem plagã gethefer t thacasin: t egredit⁹ in rẽmon amphar t noa: t circuit ad aq̃lonem t nathon. Suntq; egressus eoꝝ valle iephthahel t cathath t naalol t semron f t idala t bethlee: ciuitates duodecim t ville earũ Hec est hereditas trib⁹ filioꝝ zabulon ꝑ cognatões suas: vrbes t viculi earũ.

g Ysachar egressa est sors q̃rta per cognationes suas: fuitq; ei⁹ hereditas iezrahel et casaloth: et sunez et affaraim: t senon t naaroth t rabboth t cesion haemeseth t rameth t engãni t benadabat bethfeses t puenit terminus ei⁹ vsq; thabor: t sehesenna t bethsemes: erãtq; exitus ei⁹ ior danis ciuitates sedecim t ville earũ Hec est possessio filioꝝ ysachar ꝑ cognatões suas vrbes t i viculi earũ. Cecidit⁹q sors q̃nta tribui filioꝝ aser per cognatões suas: fuitq; terminꝰ eoꝝ alebat t abdi et bethen t arab t elmeleth t amaad et messal: et puenit vsq; ad carmelũ mare t sihor t libanath: ac reuertit⁹ ꝯ orientẽ bethdagon t ptrãsit vsq; zabulon t vallẽ iephthahel ꝓtra aquilonẽ i bethemeth et neiel: egredit⁹q; ad leuaz cabul t acrã t roob t amon t chana vsq; ad sidonẽ magnã reuertit⁹q; in horma vsq; ad ciuitates munitissimã tyrum: t vsq; osam: erũtq; exitus eius i mare de funiculo acziba et

aminad t aseg t roob: ciuitates viginti due t ville earũ Hec é possessio filioꝝ aser ꝑ cognatões suas vrbes q̃ h t viculi eaꝝ. Filioꝝ neptalim sorta sors cecidit sup familias suas: t cepit ĩmin⁹ de beleb t helõ sannanim t adami: q̃ é neceb t iebnahel: vsq; lecum et egressus eoꝝ vsq; ad iordanẽ: reuertit⁹q; ĩmin⁹ ꝯ occidẽtẽ t azanoth thabor. atq; inde egredit⁹ i vcuca: t ptrãsit i zabulon ꝯ meridiẽ t i aser ꝯ occidẽtẽ: t i iuda ad iordanẽ ꝯ ortum sol ciuitates munitissime assedi ser t ammad t rechath t cenereth t edema t arama asor et cedes t edrai t naasor t iron t magdihel horem t bethanath t bethsemes: ciuitates decẽ t nouẽ t ville eaꝝ l Hec é possessio trib⁹ filioꝝ neptalim ꝑ cognatões suas vrbes t viculi eaꝝ. Tribui filioꝝ dan ꝑ familias suas egressa ẽ sors septima. t fuit ĩminus possessionis m ei⁹ saraat eshaol. t bair semes .i. ciuitas sol: selebin t abdialon t iethala helon t thenna t achiron helcheten iebton t baalaciud et bane t barach t iethiremõ atq; hiercon t arechõ cuz ĩmino q̃ respicit ioppen: t ipso fine concludit. Ascendẽrũtq; filij dan t pugnauerunt contra lesen: ceperuntq; eam: t percusserũt eã in ore gladij: t possederũt p t habitauerũt in ea vocantes nomen ei⁹ lesendan ex nole dan ꝓtris sui. Hec est possessio trib⁹ filioꝝ dan ꝑ cognatões suas: vrbes et q viculi eaꝝ. Cũq; cõplesset sorte diuidẽ terrã singulis r ꝑ tribus suas dederũt filij isrl possessionem iosue filio nun i medio sui iuxta ꝓceptum dñi: vbi quã postulauit tannathsaraa in monte ephraim Et edificauit ciuitatẽ hanc⁹q; i ea. Hec sũt possessiões q̃s sorte diuise

sors eius. erãt tamẽ ꝺ sorte iude. filij autem dicũt q̃ licet fuerint ꝺ sorte iude. fuerunt tamẽ adiuncte sorti ipsius dan: eadem ratione qua alĩ que ciuitates de sorte iude fuerũt adiuncte sorti filioꝝ symeon vt supra dictum ẽ n Et hanc semes .i. ciuitas solis. ista ciuitas fuit de sorte dan tamen erat iuxta sortẽ ysachar ita q̃ sors ysachar ibi terminabatur ꝯ vnam sui partem. vt patet ex ꝓmissis.

o Pugnauerũt cõtra lesen. dicunt debeat q̃ hec est ciuitas que vocat iayo. Iudicum. xviij. vbi agitur de expugnatõne dicte ciuitatis.

p Vocãtes nomẽ eius lesendan. id est nomine compositio ex antiquo t nouo: t ꝯ istam trãslationem. in debito habemur. Et vocauerunt nomen lesendan. ꝺ est ciuitatẽ que ꝓ lesen vocabatur: nominauerũt eam nomine simplici: hoc consonat ei quod dicitur Iudicu. xviij. vocato nomine ciuitatis dan que ꝓ lays vocabatur.

q Cũq; complesset. Dic vltimo describitur tercia diuisionis possessio .i. Josue: q̃ sicut fidelis dispẽsator alijs terrã distribuit nihil accipiens sibi ꝓ suis auctoritate: ꝙ populi cõcessione. ideo subditur.

r Dederũt filij isrl possessionem iosue. iuxta tamen sui beneplacitũ sicut erat iustum: ideo subdit.

s Vrbem quã postulauit thannathsaraa in monte ephraim. erat enim de illa tribu. vt habet Numeri decimoctavo capitulo.

t Hec sunt possessiones quas sorte diuiserunt eleazar sacerdos t iosue filius nun: que supra dicte sunt

v Cor̄ dño ad ostiū tabernaculi.i.in atrio ante ostiū tabernaculi.t dī tabernaculū testimonij.qz in illo erat archa:in q̄ erat lex:q̄ testimoniū vocat in pl̄b⁹ loc⁹. Ca.xx

c Et locutus ē dñs ad iosue. Postq̄ actū est de terre diuisione. Hic p̄mit agit de ciuitatū refugij separatōe t primo circa hoc p̄cepti dñi remouet. scdo executōi dat:ibi. Decreuerūt q̄. Circa primū dī. b Separate vobis fugitiuos de q̄b⁹ locutus sum ad vos p manum moysi Numeri.xxxv. t Deut. xix. vbi ista materia plenius tractata. t ō breuius ē hic pertranseundum c Qui cunq; animā p̄cusserit nesciens.i.casualiter dīno. d Stabūtq; ante portas ciuitat⁹.i.ante iudices q̄ annuatus sedebant in foro⁹ ciuitatus vt q̄libet posset ad eos accedere.t ō subdit e Et loquet̄ (e. vz. illi⁹ cē.sīia tū finalis de sua innocētia.vel de suo nō dabāt per iudices ciuitatus refugij:q̄ p iudices illius ciuitatis in cuius termino homicidiū fuerat ppetratū.put declaratum fuit Numeri.xxxv.

f Cūq; vltor sanguinis eū fuerat p̄secutus.i. p̄mus⁹ occisi. ad quē spectat cām defuncti p̄sequi.

g Non tradet illā cē.t est sīnia suspensiua vsq; ibi. i Donec stet ante iudiciū in ciuitate in cui⁹ termino fuerat homicidium ppetratū: vbi ducebat de ciuitate refugij cū securitate t sīnia data de ei⁹ loco cuius reducebat ad ciuitatē refugij ibidē salūd⁹: si aut̄ daret sīnia ō cum tradebat

rūt eleazar sacerdos t iosue filij⁹ nun: t principes familiaꝝ ac tribuū filioꝝ isrl
z i sylo: cor̄ dño ad ostiū tabernaculi testimonij: parumq; sunt frā. Capi.xx.

a Et locut⁹ ē dñs ad iosue dicēs Loq̄re filijs isrl t dic eis. Separate
b vobis fugitiuos de q̄b⁹ locutus sum ad vos p manū
c moysi vt ꝓfugiat ad eos q̄ cunq; animā p̄cusserit nescius et possit euadere trā primi q̄ vltor: est sanguis:
cū ad vnā haꝝ ꝓfugerit ciuitatū: stabitq; añ portā ci
d uitatis t loquet̄ seniorib⁹
e vrbis illi⁹ ea q̄ se cōprobēt innocentē: sicq; suscipient eū: t dabūt ei locū ad habi
f tandū. Cūq; vltor sanguis
g eū fuerit p̄secut⁹ nō tradēt i man⁹ ei⁹: q̄ igr̄as p̄cussit primū ei⁹: nec ante biduū triduūue ei⁹ pbat inimic⁹
h Et habitabit i ciuitate illa
i donec stet añ iudiciū cām reddens facti sui: t mortuꝰ sacerdos magn⁹ q̄ fuerit in illo tpe. Tunc reuertet̄ homicida: t ingrediet̄ ciuitatē t domū suam de q̄ fugerat
k Decreuerūtq; cedes in galilea mōtis neptalim: t sichem in monte ephraim t cariathbarbe ipa ē hebron i monte iudat trāsiordanē ō orientalē plagā iericho statuerūt bosor q̄ sita est in

fuerūt remedia ō pctā. Per fluuiū iordanis intelligit baptismus qz in eo fuit xp̄s baptiz⁹ aq̄ cōferens aquis virtutem mūdandi tactu sue sacratissime carnis. Ante baptismū vero fuerūt tria remedia ō pctā. fides penitalis. oblatio legal. circūcisio legal. Post baptismū sūt sunt tria remedia. ieiunium ō vicia carnalia. oratiō ō spūalia: elemosyna que ē opus pietatis valētiō ad oia.

Capitulū.xxj.

a Tcesserunt̄q; p̄incipes familiarū leui. Postq̄ actus est de ciuitatib⁹ fugitiuoꝝ Hic ꝓsequit agit de ciuitatibus leuitaꝝ. vbi primo ponit eoꝝ petitio. scdo petitionis concessio: ibi. Dederunt filij israel. T ercio ciuitatū eis concessarum notatio: ibi. De tribu filioꝝ iuda Quarto p̄dictorum epilogatio: ibi. Dedit q̄ dñs. Circa primū leuite in sua petitione allegant p̄cepti dñi vicentes.

b Dñs p̄cepit per manū moysi cē.istō p̄cepti habemr Numeri.xxxv. vbi conditio ciuitatū t suburbanoꝝ t spacium ipsoꝝ plenius̄ peractata sunt.

c Dederuntq; filij israel. Hic consequēter describit predicte petitionis concessio t primo in generali cum dicitur.

c Dederuntq; filij israel de possessionibus suis. secūdo magis i spēali cū sbdit.

d Egressaq; ē sors in familiā caath filiorum aaron sacerdotis. ad cui⁹ intellectū sciendū. q̄ leuite primo fuerūt distincti in tres partes. quia aliqui dicebant caathite. alij gersonite.

amicis interfecti occidend⁹. Et nō moriatur q̄ interfecit. s. a casu. Donec mortuꝰ sacerdos. hoc refert ad illud p̄dictū

b Et habitabit in ciuitate illa: q̄ de ciuitate refugij non poterat ad ꝓpriū locū redire: donec moreret summ⁹ sacerdos. cui⁹ cause assignate fuerūt. Numeri.xxxv.

k Decreuerūt. Hic ponit executio p̄dicti mādati. q̄ separauerūt sex ciuitates fugitiuoꝝ tres citra iordanē t tres vltra: sm q̄ fuerat p̄ceptū a dño. Nūe.xxxv. t p̄cīpa. Notandū tñ q̄ dō ciuitates refugij fuerūt assignate leuitis ꝓpter habetur in capitulo sequēn. ad designandū q̄ in clericis debet esse refugiū totius ppli. Mystaliter exponēdo. ciuitates fugitiuoꝝ designāt remedia peccatoꝝ. Fuerūt aut̄ tres vltra iordanē. t tres citra. ad denotādū q̄ ante baptismū t post

cāpestri solitudie de tribu ruben t ramoth i galaad ō tribu gad t gaulō i basan de tribu manasse. He ciuitates ꝓstitute sūt cūctis filijs isrl: t aduenis q̄ habitabāt inter eos. vt fugēt ad eas q̄ animā nescius p̄cussisset: t nō moreret i manu ꝓximi effusū sanguinē vindicare cupientis donec staret ante pplm expositur⁹ cām suā.

Capitulum.xxj.

a Tcesserūtq; p̄incipes familiaꝝ leui ad eleazar sacerdotē t iosue filiū nun: t ad duces cōgnationū p singulas trib⁹ filioꝝ isrl locutiq; sūt ad eos i silo
fre chanaan: atq; dixerūt.

b Dñs p̄cepit p manū moysi vt darent nob⁹ vrbes ad habitandū: t suburbana eaꝝ
c ad alenda iumēta. Dederūtq; filij isrl ō possessionibus suis iurta impium dñi ciuitates t suburbana earū
d Egressaq; ē sors in familiā caath filioꝝ aaron sacerdotis ō tribu iudat symeon t
e beniamin ciuitates tredecim t reliq̄s filioꝝ caath. i. leuitis q̄ supfuerāt de tribub⁹ ephraim t dan et dimidie trib⁹ manasse ciuitates decem. Porro filijs gerson egressa ē sors vt acciperēt de tribub⁹ isachar t aser t neptalim: dimidiaq; tribu manasse in basan: ciuita-

alij merarite. Iste caathite fuerūt distincti in duas partes: quia aliqui descenderūt per aaron. t vocati sunt aaronite specialī nomine. licet cū hoc dicerent caathite. Alij vero qui descenderūt de caath habuerunt trīs nomen cōmune t vocati sunt caathite: t fuerūt de numero leuitarū. Aaronite vero de numero sacerdotū. t sic leuite diuisi sunt in quatuor partes. s. aaronitaꝝ. caathitarū. gersonitarū. meraritarū. vt plenius habet Nūe.iij.ca.t.iiij. Primo ergo agit de sorte aaronitaꝝ cū dī. d Egressaq; est sors in familiā caath filioꝝ aaron. i. coꝝ caathitaꝝ q̄ spāl nōie dicti sunt aaronite. e De tribu iuda t symeon t beniamin: iste tres tribus assignauerunt eis ciuitates et suburbana t similiter alie tribus assignauerunt de possessionibus

fuis aliqs tribub⁹ grib⁹ leuitar ꝓut expmit in lra. ⁊ patet.
f De tribob⁹ filioꝝ iuda. Hic ꝑo expimunt ꝙ gesculari noia ciuitatū leuitis assignatar ꝑ familias eoꝝ. ⁊ ꝑ ista pauciꝰ exceptis q̄ agros do ⁊ villas dederat. Chaleb ira q̄ erat duo ciuitatis hebron. g erat cōcessa filijs aaron ad habitandū ⁊ sicut dictū fuit Numeri xxxv. h Itaq; ciuitates leuitarum uniuerse cē. circa q̄s notandū q̄ leuite fuerūt dispsi ꝑ oēs tribꝰ: ut ꝑs ex pmissis i tertio ꝑmo ne cuiꝰ uel ad uxā ⁊m tribū pinere uideret: sed⁹ ne una trib⁹ uel duę uel trib⁹ ꝙ sustentatiōe eoꝝ nimis grauarēt tertio q̄ ꝑ oēs gētes istud fuit obtinatum q̄ illi q̄ itendūt cultui diuino fuisset tenk a toto ꝓpło: uel ab illis q̄ hūt curam cōtratis: ꝙrier q̄s sacerdotes egypti tpe famis nō fuerūt cōpulsi vēdere possessiones suas: q̄ alimēta eis de publicis horreis ꝓdebant: ut hꝰ. Gen. xl vq. q̄to q̄ te nunc tenebant docere ꝓpłm de hiis que pinēt ad cultū deitatis: facilius ⁊ docebit ꝙ ō ꝙ erāt in oībꝰ tribubus dispsi: q̄ si eēnt i una tribu congregati. i Dedit q; dñs. Hic ponitur epilogatio respectu ꝓdictoꝝ. q̄m toto li bro istō actū ē ō acq̄sitione terre ꝑmissionis ꝙ adiutoriū diuinū ⁊ hoc est quod dicitur.

i Dedit q; dñs israel oēs terrā quā iurauerat se patrib⁹ eoꝝ tradituꝝ. de quo ꝛ amitto bi Genesis xxvi. Per memetipsum iuraui cē. ꝙ illō q̄ dicit nō uidetur uerū. q; tota illa fra nō erat eis acq̄sita. ꝙ inē eos adhuc habitabant multi gentiles. vt habet. ſ. xxiij. capitulo. Decendus ꝙ dominus ꝓdixerat se eis traditurus terram ita ꝙ simul: ꝙ successiue ꝓpter rationes tactas supius in principio. xxij. ca. quarū una est ne cōtra filios israel crescere

tres numero tredecim. Et filijs merari ꝑ cognatōes suas de tribub⁹ ruben gad ⁊ zabulon vrbes duodeci Dederūtq; filij israel leuitis ciuitates ⁊ suburbana earꝰ sicut ꝓcepit dñs ꝑ manum moysi: singuł sorte tribuen
f tes. De tribubus filioꝝ iuda ⁊ symeon dedit iosue ciuitates: q̄rū ista sunt nōia: filijs aaron ꝑ familias chaat leuitici generis: ꝓia em sors illi egressa ē cariathbe pris enach: q̄ vocat hebron in mōte iuda: ⁊ ſburbana ei⁹ p circuitū. Agros
g aut ⁊ villas ei⁹ dederat chaleph filio iephone ad possidendū. Dedit ḡ filijs aaron sacerdotis hebron cōfugij ciuitatē ac suburbana eius ⁊ lobnam cuꝰ suburbanis suis ⁊ iether ⁊ istimoa ⁊ holon ⁊ dabir ⁊ ain ⁊ iethanē bethsames cū suburbanis suis: ciuitates nouē de tribub⁹ vt dictū ē duab⁹. De tribu autē filioꝝ beniamin gabaon ⁊ gabee ⁊ anathot ⁊ almon cū ſburbanis suis ciuitates q̄tuor oēs simul ciuitates filioꝝ aaron sacerdotū tredecim cū suburbanis suis. Reliqs do ꝑ familias filioꝝ chaath leuitici generis hec ē data possessio. De tribu ephraim vrbes ꝓfugij sichē cū suburbanis suis: i mōte ephraim ⁊ gazer ⁊ iebsam ⁊ bethoron cū suburbanis suis: ciuitates quatuor. De tribu q̄z dan belteco ⁊ gabathon ⁊ hailon ⁊ iethbrēmon cū suburbanis suis: ciuitates q̄tuor. ꝙro ō dimidia tribu manasse tenuit ⁊ iethbrēmon cū suburbanis suis ciuitates due. Oēs ciuitates decē ⁊ suburbana earū date sūt filijs chaath infe-

rentie debile. q; adhuc nō erāt in tāta multitudine q̄ possent tota terrā sufficienter populare: tunc aut̄ tantū habebant de terra quantū sufficienter poterat ab eis populari et habitari. ⁊ ideo dominus implenerat uocem suā sm̄ suam ꝓmissi. k Dataq; est ab eo pax ⁊i omnibus per circuitum nationes. ſ. ab omnibus per circuitum nationū⁹: quia illi qui erāt extra terram ꝓmissionis: ut egyptij. idumei ⁊ alij non audebant contra eos mouere bellum.

l Nullusq; eis hostium. i. illoꝝ qui remanserant adhuc in terra ꝓmissionis: q̄ magis ꝓprie dicebātur hostes eoꝝ quia inhibitum erat filijs israel facere cum eis amicitias ut dī Numeri. xxxiij. ⁊. ſ. hoc libro. xxiij.

m Sz cuncti in eorum ditionē redacti sunt. sed videt q; in hoc peccauerūt filij israhel. quia sicut dictum ē supra ca. xvj. et. xvij. illi de tribu ephraim et de tribu manasse peccauerūt in hoc: q̄ permiserūt aliquos hostium habitare in somb⁹ suis sub tributo. Dicendum q̄ tribus ephraim ⁊ dimidia manasse erāt in magna multitudine: sicut dictum est supra decimoseptimo capitulo. propter quod conquestī fuerunt de arctitudine sue possessionis: et poterant etiam suos aduersarios superare. vnde ibidem dicitur. Postq̄ autem cōualuerunt filij israhel: fabricauerunt chananeos ⁊ fecerunt sibi tributarios: nec interfecerunt eos. scilicet ꝑm̄ ꝓceptum domini licet possent ducti cupiditate tributi. vbi aut̄ duobus concurrentib⁹. scilicet multitudine ad terram populandam ⁊ potestate ad aduersarios debellandum non erat filijs israel licitum reseruare habitatores illius terre. ꝙ ꝑm̄ ꝓcepū dñi debebant

eos interficere ⁊ ꝺ̄ tribꝰ ephraim ⁊ tribꝰ manasse peccauerunt dimittēdo eos in sortib⁹ suis: qñ aūt ista duo vel alterum eoꝝ deficiebāt: poterāt habitatores terre inditionē recipere: vel treugā cū eis facere: nō ad semp: qꝛ erat simplr illicitū: ⁊ ad tpꝰ quōq; haberent multitudinē sufficientē ad terrā popul⁹ indū ⁊ virtutē destruendi eos: q̄ depēdebat ex volūtate dñi. q̄ illos reseruauerat i terra illa vt in eis exprimēt israēl: virū seruarēt ei⁹ mandata: vel nō. vt haberēt ꝓfectudinē p̄liādi: sicut dictum est supra i principio xuij. capi.

Capitulum.xxij.

EPdem tēpoꝛe. Hec ē vltima ps principalis hui⁹ libri in q̄ agit de ducis dispositione. ⁊ p̄ incipit respicit finem certaminis. scdo ꝓnt respicit tpꝰ pacis. c.xxiij. tcio ꝓnt respicit tpꝰ fue mortis. ca.xxiij. Circa primū sciēdū. q̄ bellis terminatis tribꝰ ruben ⁊ gad et dimidia manasse debebant reuerti ad loca sua vltra iordanē hoc tñ debebāt facere de licentia ⁊ scitu iosue: ⁊ ꝺ̄ primo dat eis hec licentia: scdo notant de idolatria: ibi. Et cum venissent. tcio excūsāt de fama: ibi. Et interim miserunt. q̄rto declarat diuisas plana: ibi. Et respondentesq; filij ruben. Circa primū sciēdum q̄ licentia datur tñ sub duplici conditione: ꝓut videbatur ꝓsequēdo. Primo igit notat tpꝰ debitū huiꝰ licētie cū dī.

a Eodē tpe. i. q̄ nouem tribꝰ ⁊ dimidia habebat terrā sufficientem ꝓ habitatione sua: ⁊ quietē ab aduersarijs tam extrinsecis q̄ intrinsecis: eodē mō q̄ dictū est in fine ꝓcedentis capituli. b Vocauit iosue rubenitas etc. vt remitteret eos ad loca sua. c Feceritis ergo q̄ ꝓcepit vobis moyses. Ꝓcedendo frēs vestros ad pugnā: quosq; haberēt sua possessionē hoc autē ꝓcepta moysi habet Numeri. xxxij. d Mihi q̄ in omnibus obedistis: cōmēdat eos. q̄ virtꝰ laudata crescat. Et ꝓ ista vsq; ibi. e Ita būtarat vbi hanc licentiā addit duplex cōditio. scda ponit ibi. Cūq; dimitteret. Prima aūt cōditio est respectu dei vt. i. diligenter seruarent mādata dei: ⁊ ꝺ̄ subdit. f De custodiendo ꝛc. in cetera. g Et operē cōpleatis. ceteri⁹. h Mādatū. q̄ntū ad ꝓcepta moralia. i Et legē. q̄ntū ad iudicialia ⁊ ceremonialia. k Quā ꝓ. vo. moy. ꝛa. oo. q. o. nō ꝓcepit vobis in eoꝝ ditionē redacti sūt. Hic vnū q̄dē ꝛbū qō illis ꝓstituꝝ se esse ꝓmiserat: irritū fuit ⁊ ꝛeb⁹ expleta sunt omnia. Capi. xxij.

a QOdē tpe vocauit iosue rubenitas ⁊ gaditas ⁊ dimidiā tribū
c manasse dixitq; ad eos. Fecistis oia q̄ ꝓcepit vob moy
d ses famul⁹ dñi: nec q̄q̄s in oibus obediste: nec reliq̄stis frēs vros longo tpe vsq; i ꝓsentem diē: custodientes imperiū dñi dei vestri. Quia igit dedit dñs deus vr̄ fratrib⁹ vris quietē ⁊ pacē sicut pollicit⁹ ē reuertimini ⁊ ite in tabernacula vra ⁊ in trā possessionis quaz tradidit vobis moyses famul⁹ dñi
e trans iordanē: ita dūtaxat
f g ꝺ̄ i
vt custoditis attente ⁊ operē cōpleatis mandatū ⁊ legē
k quā ꝓcepit vobis moyses
l famulus dñi: vt diligatis
m dñm deū vestrū: ⁊ ambuletis in oib⁹ vijs eius ⁊ obseruetis mandata illi⁹. ad
n hereatisq; ei: ac seruiatis ei in
o oīsu corde: ⁊ in oi alia via.
p Bñdixitq; eis iosue ⁊ dimisit eos Qui reuersi sūt in tabernacula sua. Dimidie q̄uāt tribui manasse possessionē moyses dederat in basan: ⁊ idcirco medie q̄ supfuit dedit iosue sortē inter ceteros frēs suos trās iordanē ad occidentalē eius
r plagā. Cūq; dimitteret eos i tabnacula sua ⁊ bñdixisset eis: dixit ad eos. In multa substantia atq; diuitijs reuertimini ad sedes vr̄as cū argēto ⁊ auro ere ac ferro
s ⁊ veste multiplici. Diuidite ꝓdā hostiū cū fratrib⁹ vr̄is. Reuersiq; sūt ⁊ abierūt filij ruben ⁊ filij gad et dimidia trib⁹ manasse a filijs israēl de sylo q̄ sita est in chanaan: vt intrarent galaad terrā possessionis sue quā obtinuerāt iuxta imperium dñi in manu moysi.
v Cūq; venissēt ad tumulos
x iordanis in terrā chanaan
a edificauerūt iuxta iordanē altare infinite magnitudis. Qđ cū audissent filij israēl: ⁊ ad eos certi nuncij detulissent edificasse filios ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse altare in terra chanaā sup iordanis tumulos
b ꝯ filios israēl ꝓuenerūt oēs in sylo vt ascēderēt ⁊ dimicarent
c ꝯ eos. Et interim misērunt ad illos in trā galaad
d pbineen filium eleazari sacerdotis: ⁊ decē principes cū eo singulos de singulis tribub⁹. Qui venerūt ad filios ruben ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse in trā galaad: direruntq; ad eos.

anctoritate ꝓpria: ꝯ dei. cui est in omnibus obediendum.

l Ne deligatis dñm deū vestrū. q̄ ei⁹ dilectio est finis totius legis. vt declaratus fuit diffusius Deut. vj. m Et am. in oi. vijs ei⁹: iuste ⁊ pie viuēdo. q̄ virtuose vie dñi misericordiā veritas: fm q̄ dī pō. xxiij. n ꝯ in oi corde. i. affectu. q̄ voluntas mouet alias potentias ad alie ad act⁹ suos: sicut cor alia membra corporis. o Et in oi alia via. i. in intellectu. p Bñdixitq; eis iosue. imprecando eis bona: benedictio em solēnis ad ipsius nō pertinebat ꝯ tñ ad officiū sacerdotis.

q Tribui aūt manassē. hoc additur q̄: illa trib⁹ erat dimissa q̄tū ad habitationē. r Cūq; dimitteret eos. hec ē scda cōditio eis ꝓposita. ⁊ est respectu ꝓmi. q̄ expressit cū dicitur. s Diuidite ꝓdā bostiū. quā acq̄sitio in bello. t Cum fratribus vr̄is. i. cū illis de tribub⁹ vr̄is q̄ mānserūt ad custodiē dū familias et loca vra. q̄ illi q̄ remanebant ad sarcinas debebāt bellātib⁹ ꝓ ꝓda bellātū. ⁊ ꝺ̄ fuit obseruatū tāq; institū ꝯ solū a tpe dauid: qui de ꝺ̄ posuit legē. vel postrā ꝛmanit. vt bī. j. reg. ꝯ etas a tpe abrā. vt declaratus fuit Gen. xxij.

v Cūq; venissent. ꝺ̄ pñr notant filij rubē ⁊ gad ⁊ dimidie trib⁹ manasse ꝺ̄ ydolatria cui⁹ occasio ꝓmunt cū dī. Cūq; venissent ad tumulos iordanis in beb. hī. Ad tmios iordanis. x In trā chanaā. ex q̄ ꝓ q̄ altare illud de q̄ fit hic fmo: fuit edificatū i trā chanaā ꝛxꝛ iordanem. a Edificauerūt altare infinite magnitudis. i. notabilis magnitudis. ⁊ est locutio hybolica: in hebreo aūt bī. Altare magne visionis: qꝛ alongē poterat videri. Qñ cuꝝ audissent filij israēl ꝛc. fecit. b Cōuenerūt oēs in sylo ꝛc. suspicati sunt em q̄ fecissent altare ad immolandū ydol⁹ vel ad immolandū deo ex locū sylo: eo q̄ esset nimis remot⁹ ab eis qō erat eis illicitū: exā tabernaculū fuit ꝛctū in sylo: et altare holocaustoꝝ ibi positū ꝓut dictū fuit ꝓmi. Deut. xij. c Et interim. Hic pñr inqrit de fama. qꝛ bellū non debet moueri maxime ꝺ̄ amicos: nisi ex certa cā ⁊ iusta. ⁊ ideo ad hoc inquirendū. missi sunt certi ⁊ solēnes nūcij: qui notant cū dicit. d Pbineen. qꝛ habebat magnum zelum. fm q̄ habet Numc. xxv. e Et decē principes cum eo. qꝛ ꝓter tribū leui: de q̄ erat pbineen erāt nouē tribus ⁊

ohmádis: de q̃ fuit multus vnus: sicut ⁊ de tribubus intelligit: ps̃ḣa vsq; ibi. f Ane ẽ ista trãsgressio. qi sit deꝰ est reportand̃ ad illud altare edificatũ ad imolandũ idolo vt ibi deo mõ ramẽ undebito. ⁊ nõ inquirend̃ ut vtũ ẽt hec cã vel illã. ⁊ pono tangũt cãm idolatrie dicẽtes: g Cur reliq̃stis dñm deũ ist̃ edificã. altare sacrilegũ: ⁊ adducũt exemplũ de idolatria phegor qui ponit Nume. xxv. dicẽtes h An parũ vo. est q; pec. beelphegor. q̃ si dicãt ad illã idolatriã vultis addere alia. i Et vsq; in p̃sentẽ diẽ macu. ẽt. manet: qi macula ⁊ vituperiũ de culpa parẽtũ manet i filios eoꝝ. Sicẽ dũ ch q; illud non plus debebãt imponi ruben ⁊ gad q; alijs: q; ille q; fuit principalis in illa idolatria ⁊ q; fuit interfect⁹ cum socio madianitide fuit ꝓncepa i tribu symeon: vt dñ Nu. xxv. et nõ in debito dñi sic. An parũ vob est pcm̃ phegor. a q; nõ sum⁹ mũdati vsq; ad diẽ istã. sequit k Mulcigz de populo corruerũt ꝓpt peccatũ pancosii: et tũc arguũt filij dicẽtes. l Et vos hodie dereliq̃stis dñm edificãtes altare sacrilegũ: vt p̃dicta ẽ. m Et cras. i. in futuro ⁊ cito. n In vniuersũ ist̃ ira ei⁹ desæuiet: ꝓter trãsgressionẽ vestrã. Cõsequẽter tangũt alia cãm de cultu dei illicito cũ dñi. o Q; si puratis immundã esse trã possessiõis vie: trãsite ad terrã in q̃ tabernaculũ dñi est: ⁊ habita te inẽ nos tñ et a dño ⁊ a nõ cõsortio nõ recedatis: edificato altari ꝓter altare q dñi dei nr̃i. Nõne achan filꝰ zare ꝓteriit mãdatũ dñi ⁊ sup omnẽ pplm israel ira ei⁹ icubuit. Et ille erat vn⁹ hõ atq; vnã sol⁹ pisset in r scelere suo. Rñderũtq; filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribus manasse ꝓncipibus legatiõis israel. Fortissimus dño deus ipse nouit: ⁊ ist̃ s simul intelliget: si p̃uaritio nis aĩo hoc altare cõstruximus: nõ custodiat nos sed v puniat nos in p̃sñ. Et si ea mẽte fecim⁹ vt holocausta ⁊ sacrificia ⁊ pacifica: victimas super eo imponerem⁹ x ipe querat ⁊ iudicet: et non ea magis cogitatione atq; tractatu: vt dicerem⁹ cras y dicent filij vestri filijs nostris, Quid vobis et dño deo israel. Terminũ posuit dñs inter nos ⁊ vos o filij ruben ⁊ filij gad to: danem fluuiũ. et idcirco parce nõ habetis in dño: ⁊ per hãc occasionẽ auertent filij vestri filios nr̃os a timore dñi. Putauimus itaq; melius: et dixim⁹. Extruam⁹ nobis altare: non in holocausta neq; ad victimas offerendas: sed in testimoniũ inẽ nos ⁊ vos: ⁊ soboles nr̃a vestrãq; ꝓgenies vt seruiamus dño: ⁊ iuxta nr̃i sit offerre ⁊ holocausta et victimas ⁊ pacificas hostias ⁊ nequaq; dicant cras filij vr̃i filijs nr̃is: nõ est vobis ps in dño. Q; si voluerint dicere rñdebunt eis. Ecce altare domini q̃ fecerunt patres nr̃i nõ in holocausta: neq; in sacrificiũ: sed in testimoniũ nr̃im ac vestrũ. Absit a nobis ꝙ fed⁹ vt recedam⁹ a dño ⁊ eius vestigia relinquamus: extructo altari ad holocausta ⁊ sacrificia ⁊ victimas offerẽdas ꝓter altare dñi dei nr̃i q̃ extructũ est ante tabernaculum eius. Quibus auditis phinees sacerdos ⁊ principes legatiõis ist̃ q; erãt cũ eo placati sunt: ⁊ vba filiorũ ruben et gad et dimidie tribus manasse libẽtissime susceperũt. Dixitq; phinees filius eleazari sacerdos ad eos. Hãc scimus q; no biscũ sit dño: quoniã aliẽ estis a p̃uaricatiõe hac: ⁊ liberastis filios ist̃ ꝙ manu dñi. Reuersusq; ẽ cũ ꝓcipib⁹ a filijs ruben ⁊ gad de terra galaad finiũ chanaan ad filios ist̃: et rettulit eis. Placuitq; sermo cũctis audientibus. Et laudauerũt

f Que est ista transgressio.
g Cur reliq̃stis dñm deũ ist̃ edificãtes altare sacrilegũ ⁊ a cultu illius recedentes
h An parũ vobis ẽ q; peccastis in beelphegor: et vsq; i p̃sentẽs die macula hui⁹ sceleris in vobis p̃manet: multiq; de populo corruerunt.
l Et vos hodie reliq̃stis dñm ⁊ cras in vniuersum ist̃ ire ei⁹ desæuiet.
m
n
o Q; si puratis immundã esse trã possessiõis
p vie: trãsite ad terrã in q̃ tabernaculũ dñi est: ⁊ habita te inẽ nos tñ et a dño et a nr̃o cõsortio nõ recedatis: edificato altari ꝓter altare
q dñi dei nr̃i. Nõne achan filꝰ zare ꝓteriit mãdatũ dñi ⁊ sup omnẽ pplm israel ira ei⁹ desæuiet. Et ille erat vn⁹ hõ atq; vnã sol⁹ pisset in
r scelere suo. Rñderũtq; filij ruben ⁊ gad ⁊ dimidie tribus manasse ꝓncipibus legatiõis israel. Fortissimus dño deus ipse nouit: ⁊ ist̃
s simul intelliget: si p̃uaritionis aĩo hoc altare cõstruximus: nõ custodiat nos sed
v puniat nos in p̃sñ. Et si ea mẽte fecim⁹ vt holocausta ⁊ sacrificia ⁊ pacificas victimas super eos imponerem⁹
x ipe querat ⁊ iudicet: et non ea magis cogitatione atq; tractatu: vt dicerem⁹ cras
y dicent filij vestri filijs nostris, Quid vobis et dño deo israel. Terminũ posuit dñs inter nos ⁊ vos o filij ruben ⁊ filij gad to: danem fluuiũ. et idcirco parce nõ habetis in dño: ⁊ per

vbi pmo ponit eoꝝ rñsio. secũdo rñsionis acceptatio: ibi Audiꝰ auditis. In rñsõe aũt suã pmo excludit causas sibi impositas edificatiõis altaris. ⁊ pmo illã ō idolatria cũ dicit: o Si pua. alo. i. idolatrie intentõe. ⁊ Hoc altare cõstruxim⁹ ⁊c. punitꝰ nos in p̃sñ. pena publica et p̃cẽti. scõp excludit aliã cãm de illicito cultu cum dicit: v Et si ea fecimus mẽte. vt holocausta offeremus ibi dño
x Ipe q̃rat ⁊ iudicet pena debita nos puniẽdo. Cõsequẽter aperuit ver⁹ cãs cũ dñi: y Et nõ ea magis ⁊c. vt dicere mus cras. i. i posterũ. z Dicẽt. i. dicere pomerine.
a Filij vr̃i filijs nr̃is. qñ trãsibũt ter dauid ad offerendas dño in loco tabernaculi dñi. b Quid vobis ⁊ dño deo israel. i. nõ habetis in eo ptẽ: cui⁹ causa q̃ posset allegari: iudicit. c Terminũ posuit dño inẽ nos ⁊ vos o filij ruben ⁊ gad iordanẽ fluuiũ qui ẽ termin⁹ terre ꝓmissiõis. d Et idcirco ptẽ nõ habetis in dño. i. ad vos non pinet accedere ad locũ cult⁹ eius. qi nõ estis de terra ꝓmissiõis. e Et p̃ hanc occasionẽ auerterẽt. i. auertere posterũt. f Filij vestri filios nostros a timore dei. qr illi q̃ elõgant a cultu dei: p cõsequẽs elõgant ⁊ finaliter auertunt a timore ⁊ reuerentia ipsius. g Putauim⁹ itaq; melius ad ecclesiã ō mãtes futurũ. a Et dixim⁹. Extruam⁹. al. nõ in holocau. ẽt id est ad causas q̃ opinari estis.
b Sed in testimoniũ inter nos ⁊ vos ẽt. videlicet q̃ nos habeam⁹ ius accedẽdi et similiter filij nostri: ad locum cultus dñi: sicut vos filij vestri. ⁊ patet ps̃ḣa vsq; ibi.
c Sed in testimoniũ vestrũ ac nostrũ. nr̃oꝝq; q̃ habemus ius accedẽdi vestrũ: qr nõ habemus potestatẽ nos repellendi. d Audiꝰ auditis. Hic ꝓter ponit dicere rsiõnis acceptatio: ⁊ ps̃ḣa vsq; ibi. e Et liberastis filios israel de manu domini: quia nõ peccastis sicut opinabamur: nec p̃ sequẽs occasione vestri punientur.

f Vocauerūq; filij ruben et. q; dño ipe sit deꝰ.i. q; dño sit deꝰ inf: sic t illos hebreos q; habitāt in terra chanaā Dicit aūt Joseph⁹ q; iste tumꝰ erat sculptus in altari illo ad memoriā futurā.

Capitulū.xxiij.

g c Voluto aūt multo tēpe. Hic pīter describit dispositio iosue q̄tum ad tempus pacis inducēdo ppīm ad cultū diuinū: vt p hoc oñderet se gratos ō dei bñficijs ip̄stitis t secuti tam ēnt de ꝓmissis obtinēdis. Ad ō aūtē inducat rōnes. Primo ex amore boni. secōo ex timore mali ibi. Q; si voluerit. Sentēcia pme ptis in fra paucis exceptis. b Postq̄ pacē dederat dño ei Hec aūt par t subtectio nationū intel ligēda ē: sicut dictū est.ō.in fine.xxj.ca. q; etiā post mortem iosue habuerūt filij israel bella ꝑ gentes derelictas in tra sua vt habet Judicū.j. t etiam hic subdit.

c Multeq; adhuc super.ut.nationes dño deꝰ vester disperdet eas supple si collatio eū fidēliter t deuote.ō subdit: Tm ꝓfortami ēt.t ꝑ tra vsq; ibi. d Ne pꝰ q̄ ēt.intretis in nole deoꝝ earū: q; b getinet ad reuerēciā idoloꝝ: fm q; dī ad hebreos.vj. Homines p maiorē sui iurant e Et fulciatis eis ēt q; ex reuerēcia idoli deducit aliquis ad actū idolatrādi: fuit etiā ꝓhibitū ꝑdictū iuramētū: q; defecti posset credē sim pliciter: q; mālo religiosi talio iuramēti non ēet peccatū: qđ ē falsum: q; p hoc franguit fidelitas. Et isto fm Aug. ibi est duplex peccatū. vnū ē faciendo reuerentiā idolo. aliud ē fidem frangendo. f Q; si voluerimus. Hic iducit ad culmē t dilectōēs dei ex timore mali: qđ cōtingit ab eo recedēdo. et hoc est qđ dicit: f Q; si voluerimus hārū gentiū q̄ inter vos habitant erroribꝰ adherere colēdo eaꝝ idola. g Et cū eis miscere cōnubia atq; amicicias

deū filij israel: et nequaq̄ vltra direxerūt vt ascēderēt cōtra eos atq; pugnarēt t delerent terrā possessiōis eorū. Vocauerūtq; filij rubē t filij gad altare qđ extruxerant testimoniū nostruz: q; dño ipe sit deus.

Caplm.xxiij.

h Voluto aūt multo tēpore postq̄ pacē dederat dño israeli i bietis i gyro nationibꝰ vniuersis: et iosue iaz lōgeuo t ꝑfenilis etatis: vocauit iosue omnē israelem maiores q; natu et ꝓncipes ac duces ac magistros: dixitq; ad eos. Ego senui t ꝓgressionis etatē sū vosq; cernitis oia q̄ fecerit dño deus vester cūctis per circuitū natiōnibꝰ quō pro vobis ipse pugnauerit. Et nūc q; vobis sorte diuisit omnē terrā: ab occidētali plete iordanis vsq; ad mare magnū: multeq; adhuc supsūt natiōnes: dño deus vester dispdet eas t auferet a facie vra t possidebitis terrā sicut vobis pollicit⁹ ē. Tm cōfortami t estote solliciti: vt custodiatis cūcta q̄ scpta sunt in volumie legis moysi: t non declinetis ab eis: neq; ad dexteram neq; ad sinistrā: ne postq̄ intraueritis ad gentes que inf vos future sunt iuretis in nomine deoꝝ earū: et seruiatis eis t adoretis illos ꝑ adhereatis dño deo vro qđ fecistis vsq; in diē hāc. Et tūc auferet dño in cōspectu vestro gētes magnas t robustissimas t nullꝰ vobis resistere poterit. Vnꝰ e vobis ꝑsequet hostiū mille viros q; domin⁹ deus vester pro vobis ipe pugnabit sic̄ pollicitus est: hoc tm diligentissime ꝓcauete vt diligatis dominū deū vestrū. Q; si volueritis gentiū hāz que inter vos habitant erroribus adherere: et cum eis miscere cōnubia atq; amicicias copulare: iam tunc scitote q; domin⁹ deus vester nō eas delebit ab vestra: i erūt vobis i fouea et laqueū t offendiculū in latere vro: t fustes i oculis vris: donec vos auferat atq; dispdat ō ra hac optima quā tradidit vobis. Ego hodie ingrediar viā vniuerse re. t toto aio cognoscetis q; de oibus verbis q̄ locut⁹ ē dño ꝓmittēs vobis eē pollicit⁹ ē: vnū nō ꝓterierit in eis. Sicut ḡ impleuit que ꝓmisit: t ꝑspera cuncta venerūt: sic adducet super vos quecq̄ malorū cōminat⁹ est: donec vos auferat atq; dispdat ō ra hac optima quā tradidit vobis eo q; ꝓtercieritis pactum dñi dei vri: qđ pepegit vobiscū et fueritis dijs alienis t adoraueritis eos. Cito atq; velociter ꝓsurget i vos furor dñi: et auferemi ab hac ra optima quā tradidit vobis

Caplm.xxiij.

i Ongregauitq; Josue cōs trib⁹ israel i sichem t vocauit maiores natu ac principes t iudices t magistros: steteruntq; i ꝑspectu dñi: t ad ꝑsm sic locut⁹ ē. Hec dicit dño deus israel. k Trās fluuiū habitauerūt patres vri ab initio: thare ꝑ abrā t nachor seruieruntq;

h Vnū nō ꝓterierit in effectu. Nec enim adhuc nō habebant totā terrā sibi ꝓmissam. nō habebāt fm formā t modū ꝓmissionis: sicut declaratū fuit.ō.ca.xxj.

Capitulū.xxiiij.

l c Ongregauit q; iosue. Hic ꝑ describit dispositio ducis iosue circa tēpus sue mortis renouando obligatiōez ppli ad seruitutē dei. Primo igit dicit renouatio describit t secundo mors iosue subdit: ibi. Et post ō mortuus ē iosue. Circa ꝑmū iosue ꝓmo causo dicte obligationis cōmemorat. secūdo sensum ppli captat ibi. Nunc ḡ timete dominū. tercio explicat difficultatē ibi. Dixitq; Jo sue ad populū non poteris.quarto consensum iteratū ꝓfessione firmat: ibi. Testes inquit vos estis.quinto ad hoc signū applicat: ibi. Et tulit lapidē. Circa primū cōmemorat beneficia dei exhibita israheli q; debent ipsuz mouere ad seruiendum domino fideliter t deuote. Primum autem beneficiū est

renocatio patrum ab idolatria: quod notat cum dicit.

b Trans fluuium. scilicet eup hrates.

c Habitauerūt patres vestri. sequit: Seruieruntq; dijs alienis. quod fuit declaratum Genesis.xxj.

o Tuli ergo patrē vīm abrāh. sepando eū ab idolatria. Et adduxi eum in terrā chanaā. put habet Gen. xxj.

Secūdū bñficiū est plus multiplicatio: qđ notat eū dī Multiplicauiq; semē eius ꝛc. Tertiū bñficiū est liberatio a famis periculo: qđ notat cū dī: f Jacob & filij eius descenderūt i egyptū: vt dī Gen. xlvj. Et ibi saluati fuerūt a periculo famis. q. io sequit. Quartū bñficiū ē signoꝝ ostensio qđ notat ibi. Misi & moysen ꝛ aaron ꝛc.

Quintū est a seruitute liberatio ibi. Eduxiq; vos ꝛ pres vestros de egypto.

Sextū est maris rubri diuisio ꝛ egyptioꝝ submersio: ibi. Persecutiq; sūt ꝛc. g Qui posuit tenebras inter vos et egyptios. i. nubē tenebrosā et pte egyptioꝝ ita q̄ nō poterant accedere ad filios isrl: vt dī Exo. xiiij. h Viderūt oculi vri cūcta que i egypto fecerim: da iosue ꝛ chaleb ꝛ nō ri de tribu leui q̄ ibi erāt exierūt de egypto: ꝛ ad extra videre mirabilia q̄ dñs ibi fecerat pro filijs isrl. Septimū bñficiū est gubernatio ppli in deserto: vbi q̄draginta annis sine ulla penitus sūt māna ceſſauit dato: vt habet Exo. xvj. Octauū est duoꝝ regū amoreoꝝ debellatio: ibi Et introduxit vos i terram. Nonū est maledictiōis balaā euacuatio: ibi. Surrexit autem balac.

Decimū est iordanis desiccatio: ibi. Transistisq; iordanē.

Undecimū est ciuitatis iericho debellatio: ibi. i Pugnauerūntq; ꝫ vos viri ciuitatis iericho. n. nō extimuerūt ad bellandū ꝫ filios isrl et stabant tamē supra muros parati ad resistendū eis: nec miserāt ad eos legationē pacis. k Amoreus ꝛ pherezeus ꝛ chananeꝰ ꝛc. Hic nominātē septē ppli habitantes in terra chanaan: q̄ iericho erat prima ciuitas oppugnāda a filijs isrl. ꝛ iō de oībus genibꝰ in tota terra chanaan habitantibꝰ venerūt aliqui bellatores in iericho ad resistendū filijs isrl in principio. Duodecimū bñficiū est de auxilio deinceps eis dato: cū dicit. o. Misiq; ante vos crabrones. Hic crabrones ꝓprie loquēdo sūt muscę ex fimo equi nascentes tamē hic accipiunt pro muscis a deo supnaturaliter formatis: que habebant aculeos venenatos: Fm q̄ dicūt hebrei. Dicunt autē alij expositores q̄ crabrones hic accipiunt metaphorice pro aculeis timoris ꝛ terroris dissolventibus corda eorum: ita q̄ non poterant resistere filijs isrl. Ter ciūdecimū bñficiū est de cōcessione terre fruendi et edificare: quod notat ibi. De diq; vobis terrā ꝛc. sequit: p Nunc ergo. Hic cōsequēter Josue captat populi consensum ad dei seruitū dicens: Nunc ergo timete dominū. timore filiali. q Et seruite ei sincere sine diminutione.

r Diq; veritatis. sine simulatione.

a Et auferte deos alie. ꝛc. dicit aliqui q̄ tunc nō habebāt idola. ꝛ ideo auferte hic accipit ꝓ nō recipere: pōt tamē dici vt videt: q̄ aliqui eoꝝ habebant idola q̄ apportata fuerant de egypto: Fm q̄ hī Amos. v. ca. Nuḋ hostias et sacrificia obtulistis mihi i deserto. xl. ānis dom⁹ israel. ꝛ portastis tabernaculū moloth ꝛ imaginē idoloꝝ vestroꝝ sydus dei vri que fecistis vobismet ꝛc. ꝛ hanc auctoritatem allegat beatus Stephanus contra iudeos Actū. vij.

t Si autē malū vobis videt vt seruiatis dño. ꝓpter sumptus sacrificiorū et aliorū que in cultu eius requirunt.

v Optio vobis datur. Ista optio non est concessionis sed ꝓmissionis: q̄ deus permittit homines agere Fm libertatem arbitrij: si tamen ad malū flectuntur iuste punit. cetera patent vsq; ibi.

g Et eiecit vniuersas gentes. id est aliquas de vniuersis: quia ꝓ maiori parte eiecit: aliquas tamē dimisit: ꝓpter causas supradictas. xiij. ca. y Dixitq; Josue. Hic consequēter Josue ostendit eis difficultatem seruitutis dei dicens: 5 Non poteritis seruire domino. id est de facili poteritis: quia virtuosum est circa bonū ꝛ difficile: et dicit hoc Josue cōsiderans ꝓnitatem populi ad malum ꝛ dei iusticiam ad ꝓuidendum: ꝛ vt postea non possent negare illa fuisse eis explicata.

a Testes inquit. Hic liber Josue cõsensum ppli literarũ ꝓfessione cõfirmat cũ subdit. b Rñderũtq; testes. supple sum⁹. et ideo ꝓfessione facta cõclusit. c Nũc ḡ ait: auser. deos alienos. et exponat sicut. ỹ. d Percussit ergo Iosue in die illo fedus. i. renouauit fedus int populũ et deum.

e Et ꝓposuit ppl̃o ꝓcepta. ꝙ̃ ad moralia et ceremõialia f Atq; iudicia. ꝙ̃ tam ad iudicialia.

g Scripsitq; oia ver. hec. i. hanc professionẽ ppli et obligationẽ iteratas ad fontẽ astringendũ ppl̃m ad seruiendũ dño in futuro.

h Et tulit lapidẽ. Hic ꝑ̃ iosue applicat signũ sensibile ad memoriã huiꝰ facti in futurũ cum dicit: Et tulit lapidẽ ꝓgrandẽ. sic solent fieri in terminis terrarũ vel regionũ q̃s statuunt i signũ diuisionis territoriũ.

i Posuitq; cũ subter quercũ ꝛc. videt q; in ỹ fecerit cõtra legẽ: Deut. xvj. Nõ plantabis lucũ iuxta altare dñi. q̃ soluit aliq; dicẽtes: q; vna arbor nõ facit lucũ et hoc nõ valet: quia ibidẽ subdit: Et omnẽ arborẽ. Ex quo patet intentio ꝓcepti q; nulla arbor deberet ibi plantari: ido dicũt aliqui q; inhibitũ erat plantare: nõ tñ pas existentẽ reseruare. Arbor autẽ ista erat ibi ab3 ponereꝯ ibi altare domini: ꝙ adhuc istud nõ videt sufficere: quia ad hoc datum fuit illud ꝓceptũ ne indei essent similes idolatris q; ꝓpe phana idoloꝝ habebãt lucos ad luxuriã exercendã: et q̃ eum ad hoc nõ videt ibi differre plantare arbores de nouo: vel plantatas pas dimittere. Et ido dicit ra. Sa. q; vera lra est. Subeer limẽ. dicto cñs hebraica que est ibi: ẽ equisse ea i vna significatiõe significat idem qd̃ lumen. Et fm ipm lapis iste fuit positus ꝓpe ingressum sanctuarij: et nõ eleuabat vsq; ad finem superius. Posset tamẽ dici fm translationẽ nostrã: q; hic nõ accipit sanctuariũ dei, ꝓ tabernaculo moysi: quia posita est in silo: sicut dictũ est supra. xxviij. ca. Josue autẽ fecit ista que scribunt hic in sichem: vt ꝑs in terra vbi dicit: Ꝓposuit populo ꝓcepta atq; iudicia in sichem q̃ locus dñi multo distat a silo. Et ideo sanctuariũ hic põt accipi ꝓ synagoga: in q̃ cõuenieb3 habitatores illi⁹ loci cã otionis et audiẽdi verbũ dei: quia in singulis conuand⁹ et villis indei habebãt talia loca. licꝫ hãt erant vnũ templũ cñs vel tabernaculũ anteq; templũ esset factũ vbi sichem sacrificia: sicut ꝑs in euangelijs vbi leguntur fuisse plures synagoge: vtpote in nazareth et capharnaũ: et aliis locis stante vnico templo in hierusalẽ: tamẽ ante templi edificationẽ temporibus quibꝰ archa non habuit stabilem mansionẽ licitum fuit alibi offerre sacrificia votiua non tamẽ debita: vt dictum fuit Deut. xij. k En lapis iste erit vobis i testimoniũ. federis renouati cũ domino: et sic lapis iste ẽ durabilis. ita fedus istud ds ẽ ꝑpetuũ. l Et audierit⁹ oia verba. In hebreo habet: Et audient oia. scz ille lapis: ꝓpter qõ dicũt hebrei aliqui: q; ad literã lapis audiunt: virtute tamẽ diuina. Sed hoc videt impossibile: qz q; lapis manens lapis habeat sensum audiendi vel cognitionẽ aliquaz videt implicare cõtradictionẽ. Ideꝫ et habeat actũ secũdũ qui est audire: et nõ habeat actũ primũ qui est principiũ huius actus secũdi: vt dict impossibile: qa eiusdẽ est actus primus et secundus. et accipit actus secũdus ꝓ operatiõe que cõsistit in pati siue i agere: q; de hoc fuit varie opinatũ. sed audire sentire intelligere siue sint actiones ei⁹ q̃ sentit vel intelligit: siue sint passiões ei⁹ ab obiecto: tamẽ necessario in sentiẽte vel intelligẽte requirunt potentie sensitiue et intellectiue que in lapide esse nõ possunt. Ideo aliter potest dici: q; hic accipitur lapis ꝓ hominibus existẽtibus circa lapidem illum: sicut dicit Deute. xxxij. Audiat terra verba oris mei. id est homines habitãtes in terra: sicut ibi expositum fuit: et fm istum sensum procedit translatio nostra. fm enim q; dicit Hiero. in libro de optimo genere interpretandi. optima interpretatio nõ semper fit transferẽdo verbũ ex verbo. sed aliquãdo melius est transferre sensum ex sensu. et sic est in ꝓpõsito.

m Et post hec mortuus est. Hic vltimo agit de morte et sepultura Josue. et patet littera: et occasione huius consequẽter agitur de sepultura Joseph cum dicit:

n Ossa quoq; Joseph ꝛc. hoc est impositum eis Joseph: Gen. xlvi. o Sepelierũt in sichem. hunc cñs locum dederat Jacob ipi Joseph: Gen. xlviij.

p Quẽ emerat Jacob ꝛc. centũ nouellis ouibus. in hebraico habet: C agnũ obulis. et eodem modo habet Genes xxxij. vbi fit mentio de ista emptiõe. Cõsequẽter fit mentio de morte Eleazari sacerdotis cũ dicit: Et eleazar quoq; filius Aaron mortuus est. et de sepultura eius cum dicit q Sepelierũt eum in gabaath filij eius. successerat enim phinees in hereditate patris sui. et ideo ille locus tam dilectabat ipius phineꝫ. In aliquibus aut libris interponit et: dicendo sic. Et sepelierũt eum in gabaath phineꝫ et filij eius. et nunc mutat sententia: sed ly et: nõ est in hebraico nec in libris correctis.

Explicit liber Josue.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup libũ Josue finit.

Postilla sup libū Judicū incipit. Capitulū primū.

Cessauit dño iudices q liberarēt eos de manu spoliantiū eos. Iudi. ij. Sicut in ij. Josue a q incipiūt libri historialeo agit de terre promissionis ingressu vel potius ō deo filios isrl in trā promissiōis introducēte. Ita in alijs libris historialib⁹ agit de ppls isrl victa terrā inhabitata⁊ gubernāte vel ꝓgressu vel potius ō deo electū ppl'm gubernāte: q⁊ sūt in eos sacra scriptura de⁹ absolute ē subiecrūt: ita ī particularib⁹ libris deus ē subiecrū sub rōnib⁹ contractis: sūt dictū fuit ibidē. deus sūt ppl'm isrl gubernauit ⁊ direxit tripliciter. Primo per iudices vsq; ad saulē regez. Secōo p reges a saule vsq; ad babyloniā trāsmigrationē. Tercio p pontifices a reditu captiuitat⁹ babylonice vsq; ꝓpe ē pno xpi q̄ Johes hircan⁹ q̄ defecerit de machabeis. pen⁹ post captiuitatē babylonicā imposuit sibi diadema regiū De pma agit gubnatōe vel potius de deo pmo mō gubernāte agit in ō libro iudicū. ⁊ ō est q̄ōi cit verbū assumptū. Sustenauit dño ec. In q̄ria tangūtur. Primū ē dei ꝑsidēna clemētia cū dicit: Sustenauit dña. Secūdō est modꝰ obsequētis decēna: ibi. iudices q liberarent eos. Terciū est ppli gemētis indigēna: ibi. de mortuis autē manib⁹. Ad pmū notāt̄ intelligūt istoꝝ trīū cōsiderādū q⁊ iudices qui reterūt ppl'm vsq; ad tpūs saulis regis nō regebant ꝓ modū imperij seu alicuī⁹ dominij: ñ trīn ꝙ modū ministerij exhortatiōis ⁊ cōsilij. de⁹ eīm reliquat sibi istud dominiū: ⁊ ō cū filij isrl liberari cēnt ꝙ Gedeonē de manib⁹ madian: vt dī. j. vij. ca. ⁊ ei dicerēt dominare nōs nu ⁊ filī⁹ tu⁹: ⁊ filī⁹ tui. Ñ dūt: nō dñabor vestrī: nec dñabit⁹ in vos filī⁹ meus: ñ dñabit⁹ dñs. Et ideo ꝓpter tale dominiū dei imediatū facili⁹ ⁊ frequēti⁹ cōdescendebat dño ad castigandū ppl'm paterna correctione: ⁊ ad liberandū materna ꝑsolatione: sicut ꝑ intuēti bat⁹ libri decursum. Consideranda etiā q̄ licet deus posset oia imediate regere ꝙ seipm tū ad seruandū ordinē regit inferiora ꝙ media. ⁊ sic populū isrl gubernauit ꝙ iudices tanq; ꝙ ministros idoneos ad decētes: qui ꝓpter excellentia virtutū sua ad plures erant ⁊ si mediatores ipsius dei ad ppl'm: ⁊ ꝓpter affluentia pietatis qua ꝓpso in afflictōe posito cōpatiebant erant ⁊ si mediatores ppli ad deū impetrādo eius auxiliū. Et ꝓpter ista dī. j. xj. ca. Cū q̄ dño iudices suscitaret⁹ i diēb⁹ eoꝝ ꝛc. recedebat miserēs dñs: ⁊ audiebat afflictoꝝ gemit⁹ ⁊ liberabat eos ō cede vastātiū. De his ꝙ trib⁹: videlicet de mortuis ꝓcessisse ib⁹ ⁊ liberatiōib⁹ ppli ab afflictiōib⁹ ⁊ iudicib⁹ sustētatis ꝓsequit⁹ est totus decursus hui⁹ libri: vt ꝑ ex sequētib⁹. Patio igit ꝙ modū ploqui ꝑmittit materie h⁹ libri diuisio ꝑdicto: ⁊ secōo subdit historie narratio. ca. ij. Circa pmū scīendū q occasio suscitādi iudices fuit eo q ppl'us recedēte a dño affligebat: ⁊ penitēte liberabat. et ista ꝓmo in ꝑtem tāgit ppli trāsgressio. Secōo trāsgressionis rep̄hēsio: in pn. secī ca. Tercio materie h⁹ libri ꝑlibatio: ibi dimisit q̄ iosue. Circa pmū sciēdum q opposita iuxta se posita magis elucescūt ideo pmo ponit ꝓfectus populi laudabilis. secūdo defectus eius culpabilis: ibi. Manasses quoq;. Adhuc circa pmū pmo ponit ꝓfectus. Jude. secūdo aliorū: ibi. Filij autem Cinei. adhuc circa pmū ꝓponit ꝓfectus tribus Jude ī generalī. secōo ihc⁹ chaleb ī spāli: ibi. pgēsq; iudas. Circa pmū q̄r: a Post mortē iosue ꝙsulerūt ⁊c. q⁊ ergo fuerunt male accidisse ei⁹: q̄ iosue inconsulto dño misit bellatores cōtra regē Hay: vt dī Josue. vij. b Iudas ascēdet. i. trib⁹ iude. hoc cōiter exponit sic q iudas instituebat duc⁹ in bellis filioꝝ isrl ge-

Incipit liber sopthim: quem nos Judicū appellamus. Capitulū. j.

a Post mortem Josue: cōsulerūt filij isrl dominū dicē tes: quis ascēdet ante nos contra chananeum. Et erit dux belli. b Dixitq; dominus: iudas ascender. Ecce tradidi terram in manu eius. Et ait iudas symeoni fratri suo. Ascende mecum in sortem meā ⁊ pugna contra chananeum: vt ⁊ ego pergam tecum in sortem tuā. Et abijt cum eo symeon. Ascēditq; iudas ⁊ tradidit dominus chananeū ac pherezeum in manus eorum: ⁊ percusserunt in bezech decem milia virorum. Inuenerūtq; adonibezech in bezech: et pugnauerūt cōtra eum: ac ꝑcusserūt chananeū ⁊ pherezeum. Fugit autem adonibezech: quem persecuti c comp̄henderunt cesis summitatib⁹ manuū ei⁹ ac pedū. d Ille igit ait. Septuaginta reges amputatis manuū ac pedū summitatibus colligebat sub mēsa mea ciborū reliquias sicut feci: ita reddidit mihi deus. Adduxerūtq; eū in hierusalē: ⁊ ibi mortu⁹ est. e Oppugnātes ergo filij iuda hierusalē ceperūt eam: et percusserūt in ore gladij d tradentes cunctā incendio ciuitatē. Et postea descendentes pugnauerūt contra chananeum qui habitabat in mōtanis: et ad meridiē f in campestrib⁹. Pergēsq; iudas contra chananeum: qui habitabat in hebron: g cuius nomen fuit antiq̄tus h cariatharbe: percussit sesai et hayman ⁊ tholmai: atq; inde ꝓfectus abijt ad habitatores dabir: cui⁹ nomē vet⁹ erat cariathsepher id est ciuitas litteraꝝ. Dixitq;

neraliē. Sz ō nō hī sonat sequētib⁹: q⁊ gedeon ⁊ iepte fuerūt duces exercit⁹ ī magno filios q cū nō fuerūt de tribu iuda: ⁊ ō alīt exponūt hebrei: q ꝓ ō q dī hic: Judas ascēdet. intelligūt q trib⁹ iuda pma expugnatōr aduersarioꝝ i sorte sua. vñ sībit: c Et ait iudas symeont ⁊c. Trib⁹ ei⁹ symeon habuit sorē inꝛ tribū iudaꝛ ꝓpter q̄ōs aliq̄s ciuitates de ꝑte iude fuerūt adiecte sorti tribus symeon: vt dictū fuit Josue. xv. ⁊ ꝓpter ō erat magꝛ cōmunitas q̄ inuarēt se mutuo. Cetera patent vsq; ibi. d Cesis summitatib⁹ manuū ei⁹ ac pedū. In hebreo hꝫ Cesis pollicibus ⁊c. Talēs eīs reddunt inepti ad pliū. e Dixitq; ad adonibezech ⁊c. Ō tecerat iste adonibezech ex magna crudelitate ⁊ sagbea ad ostēsionē victoriarū habuerat. f Adduxerūtq; eū in hierūm in exercitu suo. g Oppugnātes ꝙ filij ⁊c. nō tota: ñ ꝑē ei⁹: q⁊ fortalicia vbi manebat Jebusē nō fuit expugnata vsq; ad tpūs dauid vt dictū fuit Josue. xv. h Tradētes ciuitatē ⁊c. Jocunio ē hyperbolica: q⁊ po ei⁹ remāsit inhabitata vt dictū ē. Sīl aliq̄s dī. iota ciuitas vidit ad tale spectaculū licet aliq̄s maior ꝙ remanerat. i Pergēsq; iudas. Hec pluter agit de ꝓfectu trib⁹ iude ī spāli. f. ꝙma chaleb: cui assignata fuit hebron spāliter: vt dī Josue. xiiij. k Cuius nomē ⁊c. ciuitas q̄tuor ꝙrtoꝝ ꝓpter q̄rtuor ꝑtes orbis ibi sepultos: vel ꝓpter q̄tuor gigantes ibidē cōmorātes: vt dictū fuit Josue. xiiij. ⁊ Heb. xxij. l Percussit sesai ⁊ hayman ⁊ tholmai. Isti fuerūt tres gigātes magna fortitudie ꝑditi: ⁊ pl eoꝝ fuit q̄rtus nōie caach. Cetera patēt ex di-

ctis Josue.xv. vbi eadē scia: t ḡsi eadem verba ponunt.
m Filij aūt cinei. Hic ponit ꝓfectus aliou. et ꝑ cōsequens ad iudaismū cū dī: Filij aūt rē. dicit cōiter expositores q̄ ille fuit filius Jetro q̄ ad ꝑces moysi venit cū filijs isrl ad terrā promissionis: vt dī Nu.x. t vocatus fuit cinī: vel cineī t obab. hebraice dicit q̄ iste fuit ipsemet ietro socer moysi: sicut declaratus fuit plenius Nu.x. vñ vbi dī hic: Cognati moysi. in hebraeo dī soceri moysi.
n Ascēderūt rē. q̄ ē iericho: nō q̄ habitarēt in ciuitate q̄ erat destructa: nec fuit reedificata vsq̄ ad tēpus regū isrl: ꝓut dictus fuit Josue.vj. sed habitabat i territorio q̄ fuerat filius ciuitatis.
o Cū filijs iudā in desertū. Dicunt hebraei q̄ illuc iuerunt ad manēdū: vt addiscerēt legē ab othoniel: q̄ erat eloquens i ea. p Abijt aūt. Hic pōt agi de ꝓsecutione tribū symeon. t patet lra vsq̄ ibi.
q Vocauitq̄ ē rē. Hoc nō ē in hebr. ꝙ additū fuit a trāslatore nr̄o: adijciendū significatiōes hōrum nois horma: de cuius significatiōe dictū fuit plenius Josue.vj. t Leuit.xxvij. hic accipit ꝓ destructione ꝓsecta: qa ciuitas ista fuit funditꝰ euersa. r Cepitq̄ iudas. Hic nōtandū scripturā ad describendū ꝓsecutū inde cū dī: Cepitq̄ iudas gazā rē. Non est intelligēdū q̄ ceperit tūc istas ciuitates q̄ erāt philistinoꝝ: ꝙ accepit alias ꝓuincias ad istas ciuitates: et ꝓ tūto dī eas accepisse: q̄ infra.iij.ca.dī: q̄ ḡnes sarape philistinorum misērunt ad exercēdū isrl: q̄ aliqui ꝑtes ciuitatū istis: vt ps.i. Reg.vj. vt si dicat q̄ iudas tunc cepit ciuitates istas ꝓut sonat lra. oportet dicere q̄ philistei recuperauerint eas: qa ibi dnabant tpe belli vt dī.j. Reg. Nec potuit delere habitatores vallis: q̄ falcatis curribꝰ abūdabāt. erāt eis armati isti currus vncis ferreis ad modū falcis scindēdis: vt dictū fuit Iosue.xvij
o Dederūtq̄ rē. hoc dī plenius Josue.xiiij. t Deleuit rē. ista fuit tres gigātes supra nominatim. v Jebuzeū aūt. Hic agit de filijs beniamin cū dī: Jebuzeū aūt rē. q̄ nō potuerūt ꝓpter fortitudinē ppli t loci vt q̄ noluerūt ꝓpter iuramentum federis initi inf abrā t abimelech a q̄ discesserūt illi iebuzei: sicut dictū fuit Josue.xv. in fi. t Domus q̄s ioseph. hic agit ō ꝓsecutu filioꝝ ephraim cum dī: Fuit aūt dño cū eis. t sequit:
y Oīde rē. dicunt ēm hebraei q̄ dēbant introitū exitū subterraneoꝝ extraneis occultū. a Dominē illū rē. parcētes ei ꝓpter affinitatē q̄ habuit cū cognatione eius: vt dī Josue.vj. t dauid ꝓpter: q̄ dnxit eū ad cutē amalechitarū: vt dī.j. Reg.xxx.
b Manasses q̄s. ꝙ ꝓpter discretionē dicit eius filioꝝ isrl culpabilius cum dicit.
c Postq̄ rē. ꝓpter cupiditatē tributi: t i hoc fecit ꝑ ꝓceptū dñi q̄ ꝓceperat eos occidi: t deos eoꝝ exterminari vt habet Nu.xxxiij. t Deut. vij. t eodē mō intelligendū est i sequēti hus de dto q̄ facti sūt tributarij ipi ephraim: zabulon: aser et neptalim. q̄ noluerūt eos occidē ꝓpter cupiditatē tributi. i hoc trāsgredientes ꝓceptū dñi: vt dictū ē t patet lra vsq̄ ibi.
d Artauitq̄ amorreus filios dan. ꝓpt peccata sua non potuerūt pnicēter dilatari. e Et aggrauata ē manꝰ rē. ꝙ ponit duplicē modū accīne: vt manꝰ i. ꝓās dominī ioseph ꝙauerit inimicos t redegerit eos sū tributo. alio mō possūt: vt ꝓās eiꝰ sit de ꝓssa: t aduersarij redegerint domū Joseph sū tributo: nec apparet plane ex textu quod istoꝝ intelligatur.

Capitulū.ij.

a Scēditq̄ angelꝰ dñi. Hic ꝓt describit trāsgressionis reprehensio. t dicūt hebraei: q̄ iste angelus fuit

calcph. Qui ꝑcusserit cariathsepher: et vastauerit eā dabo ei aram filiam meam vxorem. Cūq̄ cepisset eam othoniel filius cenez frater Caleph minor dedit ei arā filiā suā ꝓ iugem. Quā pergentē in itinere monuit vir suus vt peteret a patre suo agrum. Quę cum suspirasset sedens in asino dixit ei Caleph. Quid habes: at illa respondit. Da mihi bñdictionē: q̄r terrā arentē dedisti mihi, da t irriguā aḡs Dedit ḡ caleph irriguū superius et irriguū inferius.
m Filij aūt cinei cognati moy
n si: ascēderūt de ciuitate palmarū cū filijs iuda in desertum sortis eius quod ē ad meridiē arath t habitauerūt cū eo. Abijt aūt iudas cum symeone fratre suo: et ꝑcusserūt simul chananeū qui habitabat in sephat: t interfecerūt eum. Vocatūq̄ est nomen vrbis horma. i.
r anathema. Cepitq̄ iudas gazā cū finib⁹ suis: t ascalonē atq̄ accaron cum terminis suis. Fuitq̄ dominꝰ cū iuda et mōtana possedit Nec potuit delere habitatores vallis q̄ falcatis curribꝰ abūdabāt. Dederūtq̄ caleph hebron sicut dixerat moyses: qui deleuit exs ea tres filios enach. Jebuzeū aūt habitatorē hierusalē nō deleuerūt filij beniamin: habitauitq̄ iebuzeus cū filijs beniamin in hierut salē vsq̄ in ꝑsentē diē. Domus quoq̄ Joseph ascendit in bethel: fuitq̄ dominus cū eis. Nā cū obsiderent vrbē que ꝓus luza vocabat viderūt hoīem egredientem de ciuitate: dixerūtq̄ ad eū. Ostēde nobis introitū ciuitatis: et faciem⁹ tecū misericordiā. Qui cum ostendisset eis ꝑcusserūt
a vrbē in ore gladij: hominē aūt illū t omnē cognationē eius dimiserūt. Qui dimissus abijt in trā ethim t edificauit ibi ciuitatē vocauitq̄ eam luzā: q̄ ita appellat
b vsq̄ in ꝑsentē diem. Manasses q̄q̄ nō deleuit bethsan t chanath cum viculis suis t habitatores dor t ieblaam t maieddo cū viculis suis: cepitq̄ chananeꝰ habitare cū eis. Postq̄ aūt
c cōfortat⁹ ē isrl fecit eos tributarios et delere noluit. Ephraim etiā nō interfecit chananeū q̄ habitabat i gazer ꝙ habitauit cū eo. Zabulō nō deleuit habitatores tethron: t naalon: ꝙ habitauit chananeꝰ i medio eiꝰ factusq̄ est ei tributarius. Aser q̄q̄ nō deleuit habitatores accho t sidonis alab et achazib t amma t aphech t roob. habitauitq̄ in medio chananei habitatoris illius terre nec interfecit eos. Neptali quoq̄ nō deleuit habitatores bethsemes t bethanite habitatorē terre: fuerunt q̄ ei bethsemite t bethanite tri
d butarij. Artauitq̄ amorreus filios dan in mōte: nec dedit eis locū vt ad planitiem descenderēt. habitauitq̄ in mōte hares: q̄s interpretat testatio i baylon t salabim. Et aggrauata est manus domꝰ ioseph. factusq̄
e est ei tributarius. Fuit aūt terminꝰ amorrei ab ascēsu scorpionis petra t supiora loca. Capi.ij.
a Scēditq̄ angelꝰ dñi

phinees:aū qz angelus interpꝛat nūcius.ipe aūt fuit missus a deo ad arguēdū ppm de trāsgressione mādatoꝝ ei⁹ eo mō q̄ loquit:aū qz hebrei dicūt ipm fuisse angelū i corpore humano assūpto apparentē:sic dicū fuit Josue.q.et posteꝛa aut catholici dicūt q̄ nō fuit phinees: ꝫ angel⁹ a deo spālē missus & vidēt veꝝ:qz q̄ phinees fuerit angelus falsuꝫ & ficū videt:qz scꝛa vbiq; de eo loquit:sic ō bole pro⁹ & mortali. Dz aūt ille q̄ apparuit ō fuerat hō purus falsuꝫ videt:vt magꝝ apgebit ex sequētibus. Dicendū tm̄ q̄ iste fuit angelus spālis a deo missus ad reprehendēdū filios isrl ō trāsgressiōib⁹ suis & arguit sic:q̄ ei⁹ apparitio fuit nocta ppter. Et p̄ apparuit in galgalis: vbi filij isrl fuerunt circūcisi post trāsitū iordanis vt dī Josue v. et inde trāsiuit se ad aliū locū q̄ dī bochim⁹ ꝓpter flentū p anticipationē:qz sic vocatus ē locus ille:ex ō q̄ ppl⁹ p reprehensionē angeli ibi fletuit vt postea dicet.

b Et ait:edu.vos de egypto ⁊c. et hoc pꝛ q̄ fuit vere angelus:qz locut̄ i ꝑsona dei.sic angelus loq̄t moysi.qñ antea dicit⁹ fuit q̄ nō nouerit dñm:et opa q̄ fecerat cū isrl Hortuus ē aūt Josue filius Nun famulus dñi centū ⁊ decē annoꝝ ⁊ sepelierūt eū in finib⁹ possessionis sue in thānathsare i mōte ephraim a septentrionali plaga mōtis gaas. Omnisq; illa generatio cōgregata est ad pꝛes suos:⁊ surrexerūt alij q̄ nō nouerūt dñm:⁊ opa q̄ fecerat cū israel. Fecerūtq; filij israel malū in cōspectu dñi et seruierūt baalim: ac dimiserūt dñm deū patrū suoꝝ: qui eduxerat eos de tra egypti ⁊ secuti sūt deos alienos:deos quoq; populoꝝ q̄ habitabant in circuitu de galgal ad locū flentiū: b ⁊ ait:Eduxi vos ō egypto ⁊ introduxi i terrā p q̄ iurauī patrib⁹ vr̄is:⁊ pollicit⁹ sum vt nō facerē irritū pactū meū vobiscū in sempiternū:ita dūtaxat vt nō feriretis fedus cū habitatoꝛib⁹ terre hui⁹:⁊ aras eoꝝ subuerteretis: ⁊ noluistis audire vocē meā. Cur ō fecisti. Qobꝛ nolui delere c eos a facie vr̄a vt habeant hostes: et dij eoꝝ sint vob in ruinā. Cūq; loqueret angelus dñi ō verba ad oēs filios isrl: eleuauerūt vocē suā ⁊ fleuerūt. Et vocatū ē nomē loci illi⁹ locus flentū siue lachrymaꝝ: immolauerūntq; ibi hostias dño. d Dimisit q̄ iosue ppm ⁊ abierūt filij isrl vnusq;q; i possessionē suā vt obtineret eā seruierūtq; dño cūctis diebus ei⁹ ⁊ senioꝝ q̄ logo p⁹ eū vixerūt qui et nouerant opa dñi q̄ fecerat cū isrl Mortuus ē aūt Josue filius Nun famulus dñi centū ⁊ decē annoꝝ ⁊ sepelierūt eū in finib⁹ possessionis sue in thānathsare i mōte ephraim a septentrionali plaga mōtis gaas. Omnisq; illa generatio cōgregata est ad pꝛes suos:⁊ surrexerūt alij q̄ nō nouerūt dñm:⁊ opa q̄ fecerat cū israel. Fecerūtq; filij israel malū in cōspectu dñi et seruierūt baalim: ac dimiserūt dñm deū patrū suoꝝ: qui eduxerat eos de tra egypti ⁊ secuti sūt deos alienos:deos quoq; populoꝝ q̄ habitabant in circuitu eoꝝ:et adorauerūt eos:et ad iracundiā cōcitauerunt dominū dimittētes eum:⁊ seruiētes baal et astaroth. h Iratusq; dño ꝑa isrl:tradidit eos in manꝰ diripiētiū:qui ceperūt eos ⁊ vēdiderūt hostib⁹ q̄ habitabant p gyrū:nec potuerūt resistere aduersarijs suis: i quocūq; egꝛedi voluissent manus dñi sup eos erat:sicut locutus ē ⁊ iurauit eis:⁊ vehemēter afflicti sunt. Suscitauitq; dñs iudices q̄ liberarent eos de vastantiū manibus: sed nec eos audire voluerunt:fornicātes cum dijs alienis: et adorantes eos. Cito deseruerūt viā p quā ingressi fuerāt patres eoꝝ et audientes mandata domini omnia facere cōtraria. Cumq; dominꝰ iudices suscitaret in diebꝰ eoꝝ flectebat misericordia ⁊ audiebat afflictoꝝ gemitꝰ:et liberabat eos de cede vastā tū. Postq; aūt mortuꝰ eēt iudex reuertebant⁊ multo faciebāt maiora q̄ fecerāt patres eoꝝ sequētes deos alienos ⁊ colētes eos: ⁊ adorāntes illos. Nō dimiserūt adinuentiones suas:⁊ viam durissimā p quā ambulare consueuerant. Iratusq; est furor dñi i isrl: et ait. Quia irritū fecit gens ista pactū meū quod pepigerā cū patribus eoꝝ et vocē meā o audire cōtempsit:⁊ ego nō delebo gentes q̄s dimisit Josue ⁊ mortuꝰ ē: vt i ipis expiet isrl vtrū custodiant viam dñi:⁊ ambulent in ea sicut manse obtulit sacrificiū q̄s angelꝰ sibi apparuit: vt ꝫ f.ca.xiij. g Dimisit q̄ iosue. Hic pīt ponit materie b⁹ ab⁹ bruto plibato: vbi p ponit federis ppli ad deū q̄ Josue renouauit. Secō renouati trāsgressio: ibi ⁊ surrexerūt. tercio trāsgressionis punitio: ibi. Iratusq; dño. q̄rto punitionis sublenatio: ibi suscitauitq; do. C Circa ꝑmū sic dicit sic.

g Dimisit ⁊c.ꝫ factum fuit an mortē ei⁹:ꝫ hic recolit ꝓpter fedus q̄s renouauit Josue nisi deū ⁊ ppl⁹ vt dictū fuit Josue vlt. q̄ facto dimisit vnūquēq; ire ad locū suū: vt ibidē dī:⁊ ꝫ recolit vt appet q̄ ꝑe Josue ⁊ senioꝝ q̄ viderāt mirabilia dei fed⁹ illū fuit ob seruatū vt ꝑīt ex ij ifra:⁊ patet vsq; ibi.

b Et sepelie.cūct. in hebreo dī sic. Et thānatheref.i.ad thānath solū: qz sic dicūt hebrei sup sepulcrū Josue fuit posita sculptio solis i memoriā illi⁹ facti mirabilis:q̄ fecit stare sol⁹: vt dī Josue.x. vt ꝺco trāseuntes ingererēt mortē tāi hominis,p q̄ deus tota fecisset:et iō ciuitas illa sic vocata est: q̄ ꝓpe thānathsare vocabat. i Et surrexerūt alij. hic ponit federis renouati trāsgressio p idolatriā:⁊ ꝑsīa. k Iratusq; do. Hic pīt ponit trāsgressionis punitio cū dī. l Et tradidit ⁊c. qz bona filioꝝ isrl ꝛa puerūt sibi:⁊ corpa eoꝝ vēdiderūt hostibus exercituū: cui⁹ cā subdit cum dicit. m Man⁹ dñi ⁊c.ſ. ad flagellādū eos ad trāsgressionē fuerat sup eos ad aduersādū. n Suscitauitq; dñs. b Hic ponit punitōis sublenatio qz filij in afflictione posīt recurrebāt ad dñm:qz vexatio dat intellectū. ⁊ hūc de⁹ p iudices q̄s suscitabat ꝓbebat eis remedia ꝫ postea reuertebant ad vomitū. ⁊ iō reiterabat dñs pnia punitio:⁊ iterū sublenatio mō ꝑdicto:sic patebit i sequētib⁹ b⁹ libris:et mā ꝫ breuis plibat:⁊ ꝑsīa vsq; ibi. o Et ego ⁊c. Exp̄ssa aūt fit vt cognoscat aliq̄d ignotū. ⁊ iō nō excīt de⁹ aliq̄d ad ꝫ q̄ aliq̄d fiat sibi notū: cū nihil lateat ipm. Sꝫ dī excīri aliq̄d vt ꝫ aliq̄ nāt nota aliis q̄ erāt eis

hec cālīter ꝫ secunde ꝑm: qz et ꝫ filij isrl trāsgressi sunt ꝑceptū dñi ꝑcedit ē illud malū sup eos. f Immolauerūtq; ⁊c. Ex ꝫ etiā appet q̄ fuit vere angel⁹ dñi ille qui apparuit ibi:qz ex q̄ fuit ꝛectus tabernaculū dñi i ꝛylo nō erat licitū filijs isrl offerre hostias alibi:vt dictuꝫ fuit Josue. xxij. nisi ex spāli reuelatiōe diuina vel apparitōe angelica

ḡnatora. t hoc mō dēexḡebat filios iſrl in gēnō ꝑdictis
q: ꝙdiu ſeruiebāt dño ꝓnalebāt eis: qñ aūt derelinq̄bant
dñm eis ſiquebant: t p̄ obediēna t inobediēna filioꝝ
iſrl ad deū hoiēs erāt note. Capitulū.iij.

Hec ſūt gētes. Poſtq̄ ꝓmiſſa ē hēbāt ꝓſano. b ꝙ
deſcribit hiſtorie narratio: et ꝓmo hiſtoria
texit. ſcō impler ca
ſus inducit. c.vij. ca.
Prima aūt dimidiat
in ſeptē gtes q̄s dñs
ꝓpā. tribulationes q̄s
paſſi ſunt filij iſrl p
peccatis ſuis. t a q̄
bus ꝓnia euacuī libe
rati ſūt p̄ duodecim iudices ſibi ſine
cedētes. Hec ꝓme
tāgunt i.b. tercia.c.
iij. q̄rta.ca.vj. q̄inta
ca.ix. ſexta.c.x. ſepti
ma.c.xvj. Octa aūt
cap. dimidiat in duas
gtes ſm duas tribu
lationes q̄ in eo tan
gunt. ſcōa ibi. Addiderūt autē. Circa
ꝓmū ponit ad pōna
cōmonitio. ſcō
deſcribit ꝓma tribu
latio: ibi. Itaq̄ filij
iſrl. In fine pcedēte
ca. hī q̄ dēus dimiſit
gentes int filios iſrl
vt exp̄eret eoꝝ obe
dientiā. t inobedi
entiā. t hoc in ꝓcepto
dati ca. p modū cō
mendatiōis ad pceden
tia oſtēdit q̄ fuerūt
ille gentes cū dicit
a De ſūt gentes. ſ.
q̄ poſtea nomiant.
b Quas dñs rēt. ſ.
gētū ad artē p̄lianda
ne fierent ignari ex
aſſuetudine armo
rū. Ista eīm fuit vna
cā inter alias q̄re dī
miſſe ſunt iſte gen
tes: t dicū fuit Joſue.xxiij. c Quinq̄ ſatrapas rēt. i. regulos vel ꝓncipes ſm numerū q̄nq̄ ciuitatū ꝓncipaliū
ſcz Azoti. Gethi. Gazā. Ascalō: Accharon. Et dicunt ſatrape
q̄ſi ſatis pati vel ſatio ſapiētes. Cētera patent ex dictis.
d Itaq̄ filij iſrl. hic ꝓr deſcribit tribulatio ꝓma q̄ fuit
p̄ regē ſyrie. Circa q̄ā ꝓmo deſcribit culpa filioꝝ iſrl cuꝝ
dicit. e Duerūt vxores t filias eoꝝ rēt. q̄s erat eis in
bibiti: Deut.vij. f Et ſeruierūt dijs eoꝝ. q: viri cū ſa
pientes aliq̄n trahunt ad idolatriā p̄ mulieres: vt dī de ſa
lomone.xj. Reg.xj. Sed hō ſubdit pena inflicta cum dicit
g Itaq̄ ira dñi rēt. Meſopotamia ē ciuitas ſyrie t tunc
erat metropolis hōis regni: t dī meſopotamia a melo q̄ ē
mediū t potamos q̄ ē fluuiꝰ: q: erat i medio duoꝝ fluminū. iſta aūt interꝓtatio ē ſm idioma grecū. In heb. eīm
habet: Aram ſumoz t clamauerūt ad dñm vxores et nimis
afflicti. tercio ſubdit ſubleuatio miſeriaꝝ: cū dī. h Qui
ſuſcitauit eis rēt. t ꝓpria vſq̄ ibi. i Quicunq̄ terra. rēt.
annis. in illis tñ. rēt. annis includunt octo anni afflictiōis
ꝓdicte aliꝰ nō haberet certū numerū annoꝝ fundatōis rē
pli q̄ ſalomonē: q̄uꝫ deſcribit. iij. Reg. vj. q: tpūs ibi de
terminatū cōputat q̄ tpa iudicū t regū q̄ fuerūt vſq̄ ad tē
ꝓm illud: ꝓut declarabit dño ꝓcedēte. qñ veniem⁹ ad locū illū. k Addiderūt aūt. b ponit ſcā tribulatio q̄ fuit
p̄ regē moab: q̄ ꝓ deſcribit. Et ſcō de tercio inchoat addit
ibi. Poſt hoc rēt. Circa ꝓmū ꝓ deſcribit filioꝝ iſrl culpa:
cū dī: Addiderūt aūt filij rēt. ſcō ſubdit penaꝫ: cū dī. l Qui

ſicut cuſtodierāt ꝓcēs eorū an nō: Dimiſit q̄ dñs oēs
nationes has: t cito ſubuer
tere noluit: nec tradidit in
manꝰ Joſue. Capitū.iij.

b Hec ſūt gētes q̄s dñs
dereliq̄t vt erudiret i eis
iſrahelē: t oēs qui nō
nouerāt bella chananeoꝝ
t poſtea diſcerent filij eoꝝ
certare cū hoſtibꝰ: t hōc cō
c ſuetudinē p̄liandi: q̄nq̄s ſa
trapas pdiſtinoꝝ omnēq̄s
chananeū et ſidonium atq̄s
eueū q̄ habitabat i mōte li
bano de monte baal hermon
vſq̄ ad introitū emath. Di
miſitq̄s eos vt i ipſis exp̄erēt
iſraelē vtrū audirēt māda
ta dñi q̄ ꝓcepat p̄rib⁹ eoꝝ ꝓ
d manū moyſi an non. Itaq̄s
filij iſrl habitauerūt in medio
chananei t ethei t amorrei
t pherezei t euei t iebuzei
e t duxerūt vxores filias eo
rum: ipſiq̄s filias ſuas filijs
f eoꝝ tradiderūt: t ſeruierūt
dijs eoꝝ. Fecerūtq̄s malū i
ꝓſpectu dñi t obliti ſūt dei
ſui ſeruientes baalim t aſta
g roth. Iratuſq̄s ē iſrael dñs
tradidit eos in manꝰ chu
ſanrafathaim regis meſo
potamie. ſeruieruntq̄s ei octo
annis. Et clamauerunt ad

h dñm q̄ ſuſcitauit eis ſalua
torē: t liberauit eos othoniel videlicz filiū cenez fra
trē caleph minoꝛē. fuitq̄s i
eo ſpūs dñi t iudicauit iſrl
Egreſſuſq̄s eſt ad pugnā t
tradidit dñs in manꝰ chuſ
anrafathaim regē ſyrie
i t oppreſſit eū. Quiēuitq̄s terra
q̄draginta annis: t mortuꝰ
k ē othoniel filiꝰ cenez. Addiderūt autē filij iſrl facere
l malū in ꝓſpectu dñi: q̄ con
fortauit aduerſū eos eglon
regē moab q: fecerūt malū
m i ꝓſpectu eiꝰ. Et copulauit
n ei filios ām̄on t amalech:
o abiit t p̄uſſit iſrl atq̄s poſ
p ſedit vrbē palmaꝝ. Seruie
runtq̄s filij iſrl eglon regi
q moab decē t octo annis: t
poſtea clamauerūt ad dñm
r Qui ſuſcitauit eis ſaluato
ſ rem vocabulo aioth: filiuꝝ
t gera filij gemini: q̄ vtraq̄s
manu ꝓno dextera vtebat.
v Miſerūtq̄s filij iſrl p illum
x munera eglon regi moab.
y Qui fecit ſibi gladiū anci
z ſipitē habentē in medio ca
pulum lōgitudinis palme
a t accinctus ē eo ſubter ſagū
i dextero femore. Obtulit
q̄s munera eglō regi moab.
Erat aūt eglō craſſus nimis

puo illud: qui declarabit dño ꝓcedēte qñ veniem⁹ ad locū illū. k Addiderūt aūt. b ponit ſcā tribulatio q̄ fuit
p̄ regē moab: q̄ ꝓ deſcribit. Et ſcō de tercio inchoat addit
ibi. Poſt hoc rēt. Circa ꝓmū ꝓ deſcribit filioꝝ iſrl culpa:
cū dī: Addiderūt aūt filij rēt. ſcō ſubdit penaꝫ: cū dī. l Qui
cōſortauit rēt. ad eos debellādos. m Et co
pulauit ei. i. fedus
iūxit. n Filios
ām̄on rēt. vt cēt po
tentior ꝓ filios iſrl.
o Atq̄ poſſe. rēt. i.
hereditario nō q: eſſet
reddit. cata: q̄ q: ac
cepit totū fruct⁹ illi
lud. vñ filij iſrl frūt
reddiderūt ei tribu
tum. ió ſubdit. p
Seruieruntq̄s filij iſrl
rēt. Tercio ſubdit pe
nitētia: cū dicit.
q Et poſtea rēt. nimis afflicti de tyrānide eglō. Quarto
ſubiūgit dei miſerēa
cū dī: r Qui ſu
ſcitauit rēt. Circa q̄
ſcēdā q̄ iſte aioth
liberauit pplm p q̄
interfecit regē ꝓ
dictū: q̄s miſſi fuit
ad reddendū ei tri
butū. Dño igit de
ſcribit ipſe aioth cō
dāno. ſcō eiꝰ lega
tio: ibi. Miſerūtq̄s
tercio eglon inſce
no: ibi. Cū iſe obtu
liſſet. q̄rto exercit⁹
eglō rebellatio: ibi
Aioth aūt. Circa pri
mū ꝓdicto aioth de
ſcribit ex genere cū
dī. o Filiū gera
rēt. Ex b dī q̄ erat ō
nibus beniamī. ſcō
deſcribit q̄tū ad p
ſonā cū dī. r Qui
vtraq̄ rēt. i. ita facili
ter t fortit vtebat ſi
niſtra ſic et dextra.

hebrei aūt dicūt ſic. Debilis manu dextera. nō q̄ eēt impotēs in illa ꝑte. ſ. q: melⁱ⁹ t ꝓmptius iuuabat ſe de ſiniſtra ſm gallice. e. ſclenchier: t talco aliq̄s ſt optimi bellatores
q: tāto manⁱ⁹ ꝓt⁹ puideri ictus eoꝝ q̄nto magis eſt meō
ſueⁿ. v Miſerūnq̄. b ꝓr deſcribit eiꝰ legatio cū dicit
Miſerūtq̄s filij rēt. tanq̄ ꝓ ſolēne mūciū. x Munera
id eſt tributū. y Qui fecit rēt. i. ſcīdēdō i vtroq̄s latere
z Habentē in medio capulū. h nō eſt in hebreo. q̄ illud
q̄ ſequit ſimediate ꝓtēgit hīc ꝓcedenti ſic. Fecit ſibi gladiū anceps̄ lōgitudinis palme man⁹. in hebreo hī longitudinis paruę ad hoc q̄ minus appareret. vñ ſubdit.
a Et accinctus ē rēt. i. pallio mulieres: vt dicunt expoſitores cōtexā in hebreo habet: in dextero femore: q: melⁱ⁹ iuuabat ſe de ſiniſtra ſm q̄ dicūt hebrei. Illi aūt q̄ melius ſe iuuāt de dextera: cingūt gladiū ad ꝑt ſiniſtrā ſm
aūt translationē noſtrā: q̄ dicit q: equa⁹ uter ſe iuuabat de vtraq̄ manu. dicunt expoſitores q̄ hoc fecit ad hoc q̄ minus appareret gladius: vel q̄ videret in armis inerpens
b Cūq̄ obtuliſſet. Hic ꝓter deſcribit ipſe⁹ eglon interfectio t modus interfectōis: q: aioth nō interfecit cū ſtatim: ſed receſſit inde facta ſua legatōe. t hoc eſt q̄ dicit:

b Cumq; obtulisset ꝛc. ad defendū munera ꝓdicta.
c Et reuer. ꝛc. vsq; ad locū illū redierat cū socijs suis: q̄s vidit ydola q̄ eglon posuerat in galgal quē locum de inde reputabāt sanctū eo q̄ ibi p̄ miserē post trāsitū iordanis: et circūcisi fuerūt et pascha celebrauerūt. vt dr̄ Josue. iiij. c. v. Et q̄ ar
b Cūq; obtulisset ei munera
cha pesti et tabernaculū fuerūt ibi quo usq; trāsiret arca fuerūt in silo: vt dicū fuit Josue. xviij. q̄o fecerat eglon in p̄cepti loci sacri: sicut anti ochus Epiphanes posuit ydolū in templo dñi. vt dr̄. j. ma cha. j. ca. et hoc fuit accessus ad interfectionē vt interficeret regē eglon.
d Verba secretī ꝛc. et accipit hic verbū p re significata verbo: q̄ intēdebat ei occidere in secreto. in opere. n. nō poterat pp astantes.
e Et ille ꝛc. immēdo q̄ nō exiret: vt prz p̄ iam sequēte.
f Verbū dei ꝛc. q. d. ogtz q̄ surgas p̄ peter reuerentiā verbi dei: nec ogez hic aioth de mendacio excusari. maxīe cū illud mendacium nō fuit gratiosum: sed magis officiosum. q̄ fuit ordinatū ad interfectionē idolatre pessimi et tyranni tu p pplm dei: pp q̄ mentitus fuit aioth: nō q̄r pp mendacium si cut ex. j. cōmēdāt obstetrices eo q̄ sal uauerūt pueros hebreoꝝ nō ut pp mēdacium q̄ dixerāt regi mendaciter se ex cusasse. q̄ Et tu
b Cūq; obtulisset ei munera ꝓfecto[1] ē socios q̄ cū eo ve
c nerāt: et reuersus de galgal vbi erāt ydola: dixit ad rḡē
d Verbū secretū habeo ad
e te o rex. et ille ipsum silētiū
Egressisq; oibus q̄ circa eū
erāt ingressus est aioth ad
eū. Sedebat aūt in estiuo
f cenaculo sol[a]. dixitq;. Verbū dei hēo ad te. q̄ statim surrexit de throno. extēdit
g q; aioth sinistrā manū et tu lit sicam de dextro femore suo: inuixitq; eā in vētre ei[us]
h tānaliter: vt capul[us] sequē tem ferrū in vulnere ac pinguis
i simo adipe strigeret. Nec eduxit gladiū: h̄ i avt pcussit ꝓ ferat reliquit in corpe: sta
k timq; p̄ secreta nature alui
l stercora ꝓruperūt. Aioth autez clausio diligētissime
m ostijs cenaculi et obfirmatē
n sera p̄ posticū egressus est.
o Puerq; regis ingressi viderūt clausas fores cenaculi atz di
xerūt. Forsitā purgat aluū i estiuo cenaculo. Expectātes q̄z diu donec erubescerēt. et videntes q̄ null[us] aperet: tulerūt clauē: et apientes inuenerūt dñm suū i terra iacentē mortuū. Aioth autē dū illi turbarent: effugit et
p ptrāsijt locū idoloꝝ vsq; reuersus fuerat. Venitq; in seyrath: et statī insonuit buccina in mōte ephraim: descēderūtq; cū eo filij isrl̄ ipso in fronte gradiēte q̄ dixit ad
q eos. Sequimini me. Tradidit enī dñs inimicos nros moabitas in manib[us] nr̄as. Descēderūtq; p̄ eū: et occupauerūt vada iordanis: que trāsmittūt in moab et nō dimiserūt trāsire quēq;: ꝙ percusserūt moabitas in tpe illo circiter decez milia oēs robustos et fortes viros: nullus eoꝝ euadere potuit Subiugatusq; ē moab in die illo sub manu isrl̄. et quieuit terra octoginta annis a plus
r P[er] hunc fuit sangar filius
s anath: q̄ percussit de philistijm sexcentos viros vomē et ipe q̄z defendit israel.

Capitulū. iij.

a Addiderunt[que] filij isrl̄ facere malū i ꝓspectu
b dñi p[ost] mortē aioth: et tradi
c dit illos dñs in man[us] rabi regis chanaā: q̄ regnauit i asor: habuitq; ducē exerci
d tus sui nomine sysarā. Ipse au tē habitabat in aroseth gētiū Clamaueruntq; filij israel ad dñm. Nongentos enī habebat falcatos currus et p viginti annos vehemēter
e oppresserat eos. Erat aūt debo
f bora prophetes: vxor lapi

seyrath: et statī insonuit buccina in mōte ephraim: descēderūtq; cū eo filij isrl̄ ipso in fronte gradiēte q̄ dixit ad
q eos. Sequimini me. Tradidit enī dñs inimicos nros moabitas in manib[us] nr̄as. Descēderūtq; p̄ eū: et occupauerūt vada iordanis: que trāsmittūt in moab et nō dimiserūt trāsire quēq;: ꝙ percusserūt moabitas in tpe illo circiter decez milia oēs robustos et fortes viros: nullus eoꝝ euadere potuit Subiugatusq; ē moab in die illo sub manu isrl̄. et quieuit terra octoginta annis a plus
r P[er] hunc fuit sangar filius
s anath: q̄ percussit de philistijm sexcentos viros vomē et ipe q̄z defendit israel.

Capitulū. iij.

a Addiderunt[que] filij isrl̄ facere malū i ꝓspectu
b dñi p[ost] mortē aioth: et tradi
c dit illos dñs in man[us] rabi regis chanaā: q̄ regnauit i asor: habuitq; ducē exerci
d tus sui nomine sysarā. Ipse au tē habitabat in aroseth gētiū Clamaueruntq; filij israel ad dñm. Nongentos enī habebat falcatos currus et p viginti annos vehemēter
e oppresserat eos. Erat aūt debo
f bora prophetes: vxor lapi

quē boleo plit trāsire de terra promissionis in terrā moab. Exponit. n. cū suo exercitu acceptā p̄ tē rre. pmissionis vt prz ex supradictis et ibi erat. ceteri pa tres. r Post hūc fuit sangar. sub illo nō legit aliqua notabilis tribulatio. ꝙ tacē facta ab aioth cōferamur: nec gemiscat phariseos eis do minari ꝛ subdit.
e Qui possit ꝛc. in hebreo dr̄ stimulo bobus. ille videt fuisse bō rusticus: et fossor: et fortis de ligno in q̄ erat oculeus ad pungendū bones sicut lanceas vel hastā ad pungendum. et aliquos alios mouit ad simile faciēdū: quia nō est verisimile q̄ ipse solus sexcentos viros interfecerit. et sic hic accipit singulare p plurali. sicut solo p stimulis. sicut frequēter fit i sacra scriptura. vii Exod. xvij. Venit missa grauissima. i. multitudo multorum.

Capitulū. iij.

a Addiderunt ꝛc. Dic ponitur series tribulatio per Jabin regē chanaan. Et p
mo describitur hic tribulatio. secūdo diuisa liberatio ibi: Erat autem debora. Tercio q̄ attractio ibi ca. v. Circa primū primum filioꝝ israel culpa commissa dicitur.
a Addiderūtq; filij israel ꝛc. quia plura mala fecerunt q̄ ante. b Post mortē aioth nō fecit mentiōes de ipe sangar: q̄ fuit dictus. et nō cōputat sub tpe aioth secundo subdit debita pena cū dr̄. c Et tradidit ꝛc. Solue. rj. dr̄ q̄ iosue illam emunitē cōbussit. ad q̄d dicendū q̄ chananei finaliter postea reedificauerūt eā. d Ipse aūt ꝛc. sic notat: q̄ bolez de diuersis nationibus collecti erant ibi
e Erat aūt debora. Hic cōsequenter describit liberatio populi a dicta tribulatiōe vbi primo ponit diuina revelatio. secūdo ppli cōgregatio ibi: Qui accersitus. tercio bellatio ibi: Dixitq; debora. Circa primū dicit.
e Erat autem debora q̄ hebreo i. habens ipm̄ q̄ bene. quod exponitur eo q̄ indicabat populū. vt sic fragilitatem sexus relevaret prophetie spiritus.
f Vxor lapidoth q̄ ꝛc. Dicunt expositores nr̄i com

muniter q̄ iste lapidoth fuit idē q̄ barach. t allegāt ad ꝺ dictū hebreox. Sed occurrit hic dubiū. qz postea subdit q̄ ipa manebat in mōte ephraim. t q̄ inde misit t vocauit barach: de cedes: q̄ erat in fonte neptalim. t sic nō vī q̄ fuerit vir eius: qz separatim habitabant: t in diuersis tribubus. t ideo dicit ra. sa. q̄ lapidoth nō ē nomē ꝑprium ꝙ cōe. t significat lichinariā qz faciebat lichinias ꝑ lucernis q̄ ardebant in tabernaculo dñi. t sic vbi hēm⁹ vxorē lapidoth: dicunt mulierē lichinariā. Si antiquitus dicer⁹, put dicunt expositores ꝑdicti: nescio: ꝙ moderni sequūt dictum ra. sa. g Que misit cē. ꝑ reuelatōem dñi. ideo sequit. b Precepit nbi dñs. .i. ñ dico tibi auctoritate mea ꝙ dimitā. i In mon. thabor in quo trāsfiguratꝰ fuit dñs ibo. ēpc cor̄ petro iacobo t ioāne. de qua trāsfiguratōe hr Math. .xvij. k Ego aūt cē. imittēdo ei volūtatē plūdi ꝫ te. l Dixit. ad eū cē. q. d. nō bēa spm ꝓphetiē ego. t ideo poterī scire tps t horā bellādi. m In manu cē. vt ps ꝫ sequētibus postea. n Qui accersitus. hic ponit congregatio populi ad bellādū. t ꝑ ꝓphetā barach cū dō. o Qui accersi. cē. Aber aūt cyneus. ꝙ interponit hic. eo q̄ iabel vxor aber iuxta fecit syſarā. iste aūt aber dē cyneꝰ eo q̄ descendit de ietro q̄ vocatus fuit cyn vī cyneus t obab: sic dictū fuit. ō. j. ca. et Nu. t. vīj qō sup dictū: Cognati moysi. In hebreo hr soceri moysi. p Hec cesserat quōdā a ceteris cyneis q̄ habitabant in fonte iuxta cedes: vt dom ē. ō. j. ca. scōo describit cōgregatio ppli ad filiū ex ꝑte syſare cū dē. ꝑ Nūciatūq; ē syſare cē. t ꝓs ifa. q Dixitq; debora. h ōr describit hostiū debellatio. t scōo ducis interfectio ibi: Syſara aūt. Circa primū dicit. q Dixitq; debora cē. ꝑ reuelatōem diuinā. r Surge ad pugnā. s Hec ē em cē. vī q̄ ītū dicat. ō. in manu mulieris tradet syſara. dicēdū q̄ virtūq; verū ē. qz fuit tradituꝰ in mānu barach ad debellādū t figādū t in manu mulieris ad interficiēdū. t Perterruit q̄ dñs syſarā cē. qz fulgura t cōmotiōes t lapidēo grandis imense magnitudinis ceciderūt sup exercitū eius: ita q̄ nō poterant sustinere ꝙ milia mortui sunt t alij fugerūt t in fugiendo occisi sunt. ideo subdit. v Et oēs hostiū cē. h cōsequēter describit ducis interfectio q̄ modū q̄ sequit eius dē. Syſara aūt fugiens venit ad tēctoriū iabel vxoris aber cyneī. cui⁹ cā subdit x Erat aūt pax cē. t ideo illuc diuertit se curiose t malitie: qa iabel inuitauit eum. y Intra ad me dñe mi cē. iste ait modus loquēdi. f. ingrediens viri ad mulierē frequēter accipit in scriptura ꝓ pudicitia carnali: nō tñ sp. sed hic accipit ꝓ securitate refugij. a Que ape. vtrē lactis petiit aquam dedit lac ad bibēdū: quia potus lactis aggrauat corpus hois: et inducit somnū. cetera patēt vsq; ibi. b Ingressa absco. nō a tabernaculo. ꝙ ab ostio tabernaculi vbi syſara rogauerat eā stare: t siꝰ venit intra eū ad ipm intericiēdū. ideo subdit. c Posuit supra cē. Moderni grāmatici. t maxime buguitio dicūt q̄ puerile est dicere tumpus. ꝙ ꝓs dicere tps. ꝙ hoc nō multū valet: qa sacra scriptura non sequit regulas modernas grāmatice. q: antiquitus erat aliis mod⁹ loquendi. sicut Math. viij hr. dico huicvenit et venit. t alio vade et vadit. t tñ. Fin modernos grāmaticos debuit dici alij i datiuo. d Qui sopo. cē. qz inter sopore t mortē non fuit intermissū tps. cetera patēt i ifa. Circa hoc querit vtr Iahel malefecerit inficiendo syſarā: t vī q̄ sic: qz in tertio dē: q̄ pax erat tūc ipis int iabin regē t domū aber cyneī. Ergo vī q̄ fed⁹ erat int eos. ꝙ qō syſara securꝰ intrauit tabernaculū iabel. t ideo iabel ꝫ fedus inter vī fecisse. t ꝓ ꝓs ꝫ dicta mē inris nālis: qō sp t apud oēs ē illicitū. Sēd primo erat ei securitatē. vt ꝓz in textu. t postea latenter interfecit eū: t sic ꝑditionē vī egisse. Cōtra. qz in cantico debore que habuit spm dñi: vt ꝓz ex ꝑdictis. cōmēdat iabel ꝫ facto illo vbi dicitur. Benedicta inter mulieres iabel. t sequit. percussit syſarā querens in capite vulneris locum. Ad

doth q̄ iudicabat pplm i illo tpe t sedebat sub palma que nōie illius vocabat: inter rama t bethel in mōte ephraim: ascēdebantq; ad eā filij isrl oē iudiciū que misit t vocauit barach filium abinoem de cedes nephtali: dixitq; ad eū. Precepit tibi dñs deus isrl. vaō t duc exercitū in mōtē thabor: tolleſq; tecū decē milia pugnatoꝝ de filijs neptalim t de filijs zabulon Ego aūt adducā ad te i loco torrentis cyson syſaraz principē exercit⁹ iabin t currus eiꝰ: atq; oēm multitudinē t tradā eos i mānu tua Dixitq; ad eā barach si venis mecū: vadā: si noluerī venire nō ꝓgz: q̄ dixit ad eū. Ego quidē tecū ꝙ i hac vice victoria nō reputabit tibi. qa in manu mulieris tradet syſara. Surrexit itaq; delbora: t perit cū barach in cedes. Qui accersitis zabulon t neptali ascēdit cū decez milib⁹ pugnatoꝝ hūs delboꝛa in comitatu suo. Aber aūt cyneus recesserat quondā a ceteris cyneis frib⁹ suis filijs obab cognati moysi: t tetēderat tabernacula vsq; ad vallē: que vocat sennim: t erat iuxta cedes: nūciatūq; ē syſare q̄ ascēdisset barach filius abinoen in mōtē thabor. Et cōgregauit nōgentos falcatos currus: t oēz exercitū de aroseth gentiū ad torrentē cyson. Dixitq; debora ad barach. Surge

hec est. n. dies in qua tradidit dñs syſarā i manꝰ tuas En ipe ductor ē tuus. Descēdit itaq; barach de mōte thabor: t decē milia pugnatoꝝ cū eo. Perterruit qz dñs syſarā t oēs currꝰ eiꝰ: vniuersamq; multitudinē in ore gladij ad aspectū barach intantū vt syſara de curru desiliēs pedibus fugeret: t barach psequerē fugientes currus t exercitū vsq; ad aroseth gētiū: t oīs hostiū multitudo vsq; ad internitōem caderet. Syſara aūt fugiēs venit ad tentoriū iabel vxoris aber cyneī. Erat āt pax inter iabin regē asor t domū aber cyneī. Egressa igr iabel in occursum syſare dixit ad eū. Intra ad me dñe mi: ne timeas. Qui ingressus tabernaculū eius. t opt⁹ ab ea pallio dixit ad eā Da mihi obsecro paululū aque: quia sitio valde. que aperiēs vtrē lactis t dedit ei bibere t operuit illū. Dixitq; syſara ad eaz. Sta añ ostiū tabernaculi: t cuz venerit aliquis interrogans te t dicens: nunquid hic ē aliquis. respondebis: nullus ē: tulit itaq; iabel vxor aber clauum tabernaculi: assumens pariter t malleum: t ingressa abscondite t cuz silentio posuit supra tumpus capitis eius clauū percussumq; malleo defixit i cerebꝝ vsq; ad frā qui sopore mortis sociāl defecit t mortuus ē. Et ecce barach

hoc dicendū q̄ in facto mulieris aliqua fuerūt vituꝑabi lia ꝛ mala: vicꝫ falsitas in verbis ꝛ signis q̄bus ostēdebat se velle eū ꝓtegere. d. Intra ad me dn̄e mi ne timeas cū tn̄ intenderet eū occidere. ꝛ de hoc non cōmendat̄ in scri ptura. q̄ talia nō p̄nt bn̄ fieri s̄m p̄hos: nec s̄m doctores sanctos de hac mā loquētes: ꝛ hoc nō cōmēdabat̄ in scri ptura s̄ꝫ de bono af fectu q̄ habuit ad liberandū ppl̄m de manu tyranni: qḋ fuit laudabile: sicut ꝛ iudith cōmendat̄ de magno affectu quē habuit ad libe ratiōem ppl̄i israel de māu holofernis nō aūt de mēdacijs que dixit i cōspectu eius. ꝛ obstetrices de pietate qua sal uauerūt filios hebre orū: nō aūt de mēda cio p̄ qḋ excusauerūt se Pharaoni. vt h̄r Exo. j. s̄ꝫ q̄ qḋ ē de interfectiōe sysare. Dicēdū q̄ iahel in hoc fecit rem licitā ꝛ meritoriā. lꝫ nō in scienter aliqua illici ta vt dcm̄ ē. sciebat. n. q̄ iste sysara erat maximus oppressor fidelis ppl̄i: cuius fidei ip̄a erat: q̄ iethro q̄ dictus est cy neus ꝛ alij descēdētes ab eo puerū fuerūt ad iudaismū recipiētes legē dei vt dcm̄ fuit Exo. xviij. ꝛ Nu. x. Et ideo sicut mēbꝝ illius cōmētis habuit instinctū iustū interficien di eū. Ita p̄ signa manifesta videbat ip̄m debere mori ex iusticia diuīa. eū q̄ vidit exercitū eius magnū ꝛ fortē. de bellatū a paucis respectiue ꝛ inermib᷑. vn̄ dr̄. j. v. ca. Cly peus ꝛ hasta si apparuerūt in quadraginta milib᷑ in isr̄l. i. nō apparuerūt: tn̄ q̄ exercit᷑ eī᷑ fuit magis ꝓstrat᷑ ictibus fulguris ꝛ lapidib᷑ grandis deo ꝓ filijs isr̄l dimicante q̄ᵐ bellatoꝝ gladijs. ꝛ iō ip̄m interficiendo cōformiter egit voluntati diuine. ꝛ forsitan instinctu sp̄ali diuīo: sicut de delbora hec p̄dixerat sp̄ū ꝓphetie. Ad p̄mū in ꝯtra riū posset dici q̄ forsitā pax illa erat ex hoc q̄ aber solue bat iabin tributū excessiuū. vt sic nō pderet totū qḋ habe bat. ꝛ sic a tali iniusta exactiōe licite poterat se p̄ se ꝛ suos liberare occurrēte facultate. Nec etiā in lr̄a h̄r q̄ fuerit ibi fedus amicicie inter eos cōtractū vel pactū aliqḋ ali quo iuramēto firmatū: s̄ꝫ tn̄ q̄ pax erat int̄ iabin ꝛ domū aber qḋ potuit fieri mō iniusto p̄dicto. Itē dato q̄ fuisset ibi fedus vel pactū sub iuramēto: tn̄ nō tenebat̄ obserua re vt vr̄. q̄ in talib᷑ federib᷑ ꝛ pactis mulieres nō vocant̄ s̄ꝫ tn̄ viri. vxor aūt nō s̄ꝫ tenet̄ seruare pacta ꝛ iuramenta viri sui. ad s̄cdm̄ patꝫ r̄nsio ex p̄dictis in q̄ōne. Ca. v.

Cecineruntq̄. Postq̄ꝫ descripta ē hostiū debellatio. h̄ ꝯn̄r describit̄ gr̄arūactio: sicut rōnabiliter ꝛ iuste cōsueuit ē fieri: in qua q̄dē gr̄arū actiōe q̄ vocat̄ can ticū delbore. delbora p̄ se ꝛ alios ad diuinas laudes inci tat. s̄cdo audaciā filioꝝ isr̄l ꝛ ignauiā recitat ibi: De ma chir. tercio cui attribuēda sit victoria explicat ibi: De ce lo ꝛc̄. quarto ip̄am iahel cōmēdat ibi: Bn̄dicta inter mu lieres iahel. Prima in duas. q̄ p̄ excitat se ꝛ alios ad di uinā laudē. s̄cdo ad hoc inducit triplicē rōnē ibi: Dn̄e cū exires. Primo igit̄ incitat alios dı̄. b Qui sponte ꝛc̄. i. vitas v̄ras vt sic liceat loqui. c Ad pi. s̄m hu iudi ciū. q̄ pauci ꝛ inermes vt postea videbit̄ voluntarie ꝛ ꝓm pte iuerūt ad pugnādū ꝯ multos ꝛ bn̄ armatos: tn̄ s̄m ve ritatē ibi nō erat periculū: q̄ assistebat diuinū p̄sidiū: vt p̄ꝫ ex p̄dictis. c. iiij. d Bn̄dicite dn̄o. de iuuio eius be neficio. ꝛ alloqui delbora illos q̄ fuerūt. e Audite re ges ꝛc̄. i. intelligite diuīa bn̄ficia sup̄ illos q̄ ꝯfidūt in eo. ꝯnr̄ excitat seip̄am. d. f Ego sum ego sum. ꝛ fit dupli catio ad denotandā duplicē laudē. s. oris ꝛ cordis q̄ notat̄ ibi. g Que dn̄o canā: ꝛ cordis ibi. Psallā dn̄o deo isr̄l s̄cdo

sequens sysaram veniebat egressaq̄ iahel in occursum eius dixit ei: Veni ꝛ ostēdā tibi virū quē queris: q̄ cum intrasset ad eā vidit sysarā iacentē mortuū: ꝛ clauū in fixū in tempore ei᷑. Humi liauit ergo deus in die illo ia bin regē chanaā corā filijs isr̄l: q̄ crescebant quotidie: ꝛ forti manu opprimebant iabin regē chanaan donec delerent eū. Capi. v.

Cecinerūtq̄ delbora ꝛ barach filius abinoē in illo die dicentes.
b Qui sponte obtulistis de
c israel aīas v̄ras ad pericu
d lū benedicite dn̄o. Audite
e reges aurib᷑ ꝑcipite prin
f cipes. Ego sum ego sum:
g que dn̄o canam: psallā do
i mino deo isr̄l. Dn̄e cū exi res de seir: ꝛ trāsires p̄ re
k giones edom: terra mota est: celiq̄ ac nubes stillaue runt aquis. Montes fluxe
l runt a facie dn̄i: ꝛ synai: a
m facie dn̄i dei israel. In die bus Sangar filij anath: in
n diebus iahel quieuerūt se
o mite: ꝛ qui ingrediebantur
p p̄ eas: ambulauerūt p̄ cal les deuios. Cessauerūt for tes in israel: ꝛ quieuerunt donec surgēt delbora sur
q geret mater in isr̄l. Noua bella elegit dn̄s: ꝛ portas
r hostium ip̄e subuertit. Cly peus ꝛ hasta si apparuerūt

i Dn̄e cū exires. h̄ ad ꝓpositū inducit delbora triplicē rō nē. s̄cda ibi: In die b᷑ sangar. tercia ibi Noua bella. Prima rō inducēs ad diui nā laudē accipit̄ ex beneficio legis date a deo q̄ notat̄ cū dr̄ Dn̄e cū exires de seir ꝛc̄. dicunt hebrei q̄ dn̄s p̄ legē obtulit filijs esau habitātibus i mōte seir: s̄ꝫ ip̄i no luerunt eā accipere: ꝛ tūc dedit eā filijs is rael in mōte synai ꝛ sic exponunt lr̄am istā. Cū exires de seir ꝛc̄. eo q̄ recusassent legē sibi oblatā. s̄ꝫ h̄ dictū vr̄ ficticiū: ꝓ ut declaratū fuit ple nius Deutro. xxxiij. ideo expositores nr̄i sic exponūt cōiter.

i Dn̄e cū exi. ꝛc̄. ppl̄m illū relinquendo in errorib᷑ suis iudicio tuo iusto: lꝫ occulto: ꝛ applicares tibi ppl̄m isr̄l le gē dādo: s̄m illud Mala. j. Jacob dilexi. esau aūt odio ha bui. qḋ dr̄ nō tn̄ de ꝑsonis iacob ꝛ esau. s̄ꝫ etiā de successo rib᷑ eoꝝ. s. iudeis ꝛ idumeis. k Terra mota ē ꝛc̄. in he breo nō h̄r. Et q̄ p̄ꝫ q̄ lr̄a tenet̄ hic p̄ id ē. ita q̄ tota ista lr̄a Terra mota ꝛc̄. refert̄ ad synai. q̄ cū lex daret̄ super mōtē synai a dn̄o ceperūt audiri tonitrua ꝛ micari fulgu ra ꝛ nubes dēsissima operuit mōtē. vt h̄r Exo. xix. ꝛ de istis mō videbat̄ tremere ꝛ forsitā realiter tremuit. vt dr̄ hic. ꝛ ex nube dēsissima fluxerūt aq̄: q̄r eā subdit̄ cū dr̄. l A fa. dn̄i dei isr̄l. q̄ dn̄s descēdit sup̄ mōtē illū. vt ꝛ ē ibidē ꝛ ista fiebāt in creaturis irrōnabilib᷑: vt p̄ hoc ōnderet̄ q̄ creatura rōnalis dꝫ deū timere ꝛ reuereri ꝛ corā eo treme re timore filiali. m In die sangar. h̄ ponit̄ s̄cda rō ex ppl̄i defensione. q̄ in dieb᷑ sangar q̄uis nō legat̄ magn᷑ exer cit᷑ venisse ꝯ filios isr̄l in terrā eoꝝ subintrabāt aliq̄ latrū culi: maxīe d̄ philistijs: a q̄b᷑ defēdit eos sangar. nō tn̄ h̄ bant ppl̄s plenā securitatē ꝓp latrūculos subintrātes. ꝛ h̄ ē qḋ subdit̄. n Quieuerūt semi. q̄ nō audebāt hebrei ire p̄ vias publicas ꝓpter q̄ nō nisi sufficiēti societate ad se de fendēdū qḋ nō fit de facili ꝛ freq̄nt̄. o Et q̄ ꝛc̄. i. p̄ vias co munes vel solitas. p Ambulauerūt ꝛc̄. diuertēdo a re cta via ne inciderēt i p̄dictos latrūculos. q̄ aūt sit h̄ mētio de dieb᷑ iahel nō ē referēdū ad ip̄a postq̄ꝫ ꝑcusserat sysarā s̄ꝫ ad ip̄a p̄cedēs. q Noua bel. h̄ ponit̄ tercia rō q̄ acci pit̄ ex hostiū mirabili debellatiōe. vbi p̄ describit̄ debella tio hostiū ꝑpetrā. s̄cdo p̄terita ꝛ futura ibi: dn̄o i fortib᷑. Cir ca p̄mū dr̄. q Noua bel. ꝛc̄. i. nouū modū debellandi hostes ꝛ eoꝝ ciuitates q̄ nouitas exponit̄ cū dr̄. r Cly pe᷑ ꝛc̄. i. heb. h̄r i isr̄l: ita q̄ si. xl. milib᷑ nō inuenit̄ cū isr̄l. ꝛ h̄ vr̄ eo q̄ dcm̄ ē ca. p̄ce. q̄ barach iuit ad pugnā cū. x. mili bus tn̄. ꝓp qḋ hebrei exponūt sic lr̄as istā. Clype᷑ ꝛ hasta si apparuerūt. i. nō apparuerūt: ꝛ accipit̄ h̄ si ꝓ nō. In isr̄l. i. in. x. milib᷑ pugnātibus de isr̄l: q̄ in exercitu uenit ad ꝓ liū ꝛ supplēdū ē. cū tn̄ exercit᷑ aduersarioꝝ eēt ex. xl. mi libus. i. numero. xl. miliū armatoꝝ. ꝛ talis mod᷑ lo quēdi vbi oportꝫ aliq̄ supplere q̄ apud hebreos vocat̄ decurtatus frequēter inuenit̄ in sacra scriptura maxime metrica. cu iusmodi est istud canticū delbore. in heb. Posset aūt di

ci fm translatōem vñam iungendo ll. xl. milib⁹ cū lxxvij. q; ly a principio belli fuerūt cū. r. multa ei barach tū qñ incepit fugare aduersarios: multi de ifrl ꝑua rione ipediti: venerūt ad ꝓlium iungendo se exercitui barach: ita q ascēdit ad. xl. milia. o Cor meū. i. duces b⁹ exercitus. ideo subdit. t Qui ꝓpria vo. rē. exponitur sicut. s. in ꝓncipio huius cantici. v Qui ascen. rē. i. pigues t pulchros de ꝑda hostiū. x Et sedetis rē. quia antea iudices non audebant ire de loco ad locū ad iudicandū. ꝛ nunc poterant ire secure t bonificētia q in iudicio hic accipit ꝓ ire ad iudicū. quia boues sedentes i eis libus vō iudicant. y Loquimini. i. narrate būficia dei. a Vbi colligunt. sunt currus. grandie t tēpestate cadente super eos. b Ibi narrētur rē. ꝙbus interfecit impios. c Et clementia rē. q; clementia dei dedit eis fortitudinē ad superandū aduersarios cetera patent. d Bās in fortib⁹. hic describit rebellatio hostiū ꝑterita t futura cū dñe. e Dominus in fortib⁹. i. contra fortes. f Dimicauit ꝓ ifrl. t ponit exemplus de ꝑterito dicens. g Ex ephraim rē. qa Josue fuit ꝓ tribu ephraim q; debellauit amalech. vt habet Exo. xvij. ꝙr ponit exemplū de futuro cum dicitur. g Et post ei ex bēiamin rē. q; saul q fuit de tribu beniamin debellauit et deleuit amalech. vt dr. j. Reg. xv. h De machir. hic ꝙr delbora recitat cōstantiā filiox: q fuerunt cū barach ad ꝓlium. t signanter illox q ire noluerunt cōmictum loquēdo de istis t ō illis. d. h De machir rē. Machir. n. filius fuit ō manasse cui⁹ tribu aliqui fuerūt i b exercitu. i Et de zabulon. sicut ꝑz ex dictis ca. iij. k Duces Isachar rē. q; aliqui de illa tribu steterūt cū delbora ad deꝑcandū dñm. l Et barach vestigia sunt secuti. q; alij iuerūt cū barach ad pugnandum. m Qui qi rē. ꝓsequēdo aduersarios ad loca declinat: t aspa: n Diuiso ꝙ se ruben. In illa. n. tribu erāt quedā cōtentiōes intestine ꝓpter quas noluerūt venire ad ꝓlium cū barach. ō subdit. o Magnanimox. i. superbox. p Repta ē cōtentio. q; manifesta fuit alijs tribubus ex hoc facto. q Quare habitas rē. q; soos ruben fuit sup iordanē stanciū: q; diuidebat frā aliarū tribuū: t dimidie a terra aliarū tribuū. r Vrandias rē. i. balaam. illa ei tribus delectabat in ratibus. q; habebat pecora multa: t intendebat nutritōi t multiplicatōi eox. vt dr Nu. xxxij o Diuiso ꝙ se ruben rē. repetit ad maiorē affirmatōem t q; sicut in cantilenis idē repetit, sic in isto cantico: t ex

in quadraginta milib⁹ ifrl: k Cor meū diligit ꝓncipes l ifrael. Qui ꝓpria volūtate obtulistis vos discrimini m benedicite dño: qui ascenditis sup nitentes asinos: n t sedetis supra in iudicio: o t ambulatis in via: loquimini. Vbi colligūt sunt currus t hostiū suffocatus est p exercitus: ibi narrentur iu q sticie dñi: t clemētia in fortes ifrl. Tunc descēdit populus dñi ad portas: t obtinuit ꝓncipatus. Surge surge delbora: surge surge t loquere canticū. Surge barach: t appḥende captiuos tuos fili abinoem. Sal r uate sē reliquie ꝑpli. Bās s in fortibus dimicauit. Ex ephraim deleuit eos i amalech: t post cū ex bēiamin in ꝑplos tuos o amalech. t De machir ꝓncipes descēderūt: t de zabulon q exercitū ducerent ad bellandū u Duces ysachar fuere cum delbora: t barach vestigia x sunt secuti: qui quasi inceps ac baratrū se discrimini dedit. y Diuiso cōtra z se ruben magnanimox re-

ponāt sē ꝑd. t Galaad trās ior. descebat. nolens venire ad ꝓlū: sicut piger t ignauus. v Et dan va. nauibus. ꝓ mercib⁹ exercendis. q; soos sua fuit sup litus maris mediterranei. t ō noluit venire ad ꝓlū intent⁹ ad lucrū. t eodē mō exponunt cū subdit. x Aser hi. in litt. rē. zabulō do ꝓncipalius rē. isti cō mendant de ꝓbitate t audacia. q; ex ipis ꝓncipaliter exercitus erat. vt ꝑz ꝺ. iij. ca. y In regione morome. i. excelsa. quia in mōte thabor fuit congregatus exercitus barach. vt fuit dcm. ꝺ. iij. ca. z Benēr regeo. q; erant cōfederati ipi tabi. a Et ꝓgnauerūt. qa venēr ad expugnā dū barach⁹ et⁹ exercitū. vt dr. ꝺ. iij. ca. b Nihil tulere ꝓdanteo. manus dicit t plus significat: venerāt. n. ad deꝑdam tā terrā ifrael. t rī ipi t sua sibidem remānerāt. c De celo. hic ꝙr delbora explicat cui ista victoria sit attribuenda. s. ipi deo. t ō dr c De celo rē. s. fulgure t grandie. d Stelle manē. rē. b dr ad dñam illi⁹ victorie: que facta est a deo q; iosue: vt dr Josue. x. q; tūc sol t luna steterūt ꝙ spaciū vnius diei: hac autē victoria nō stetērūt ꝑ se, ꝓcesserūt i cursu suo. e Torrēs cyson rē. Cyson t cadumi sūt nomina torrē-

perta est cōtentio. Quare habitas inter duos termir nos: vt audias sibilos gregū. Diuiso ꝙ se rubē: magnanimox repta est ꝓtētio s Galaad trans iordanē deseebat t dan vacabat nauibus Aser habitabat in littore maris: t in portubus morabat: zabulon vō t neptalim obtulerūt alias suas t morti in regione morome. u Venerunt reges: t pugnauerunt: pugnauerunt reges chanaā in thanē iuxta aqs x mageddo: t tamē nihil tulerē ꝓdantes. y De celo dimicatū est contra eos. stelle manētes in ordine t cursu suo aduersus sysaraz pugnauerūt. z Torrens cyson traxit cadauera eox torrēs a cadū in torrens cyson. Cōculca ania mea robustos. b Vngule equox ceciderūt: fugientibus impetu: t per ꝓceps ruētibus fortissimis hostium. c Maledicite terre meroz dixit angelus dñi mini: maledicite habitatoribus eius. quia nō venerūt ad auxiliū dñi. in adiutoriū fortissimox ei⁹. Būtiū ꝓpter quē ḥo fuit bellū t multi ceciderūt ibi t fuerē submersi. f Cōculca ania mea. i. despice. g Robustos. i. ysaraz t bellatores suos q; ꝓdūcēs i sua fortitudie volebat ꝑplm dñi delere. h Vngule eārū ceci. ex magnitudie rudie grādis t fulguris t aspitate locox fuerūt lese t dissipate. i Maledicite ere rē. Dicūt expositores nri cōtēt q; angel⁹ dñi hic accipit ꝓ michaele q; ꝑtat filios ifrl ad custodiā. vt dr Dan. xi. k Meroz. ait ē nomē demonis: q; exeuauit ysaraz t suos ad veniendū ꝓ filios ifrael: cui dixit michael eē maledicēdū: t malis angelis sibi adiunctis. ō subdit. l Maledicite bīta. rē. i. exercit⁹ dñi qui erat exercitus ifrael: q; magis venerāt ad nocendum sic ergo exponūt cōtrer catholici. hebrei aūt aliter exponūt dicēres: q; angel⁹ dñi hic intellit ipse barach missus a deo ad pugnā ꝓdictā. vt ꝑz ex dictis. ō. iij. ca. q; angel⁹ eīm idē ē qd nūci⁹. Maleath. n. qd ē nomē hebraicū: ejus cui ē ad angelū t nūciū. Meroz aūt ē nomē loci poremo. q; habitabat, ꝓpe locū vbi fuit bellū. t ō magis fuit reprehē sibilis eo q; noluit venire q; alij q; erant longe. pp q⁹ barach dixit: t maledicendū t boibus sub eius ꝓtē cōstitutio. t bec expō magis vt cōcordare līe. m Benedicta inter mulieres. Hic ꝙr delbora cōmendat iahel q; ysaram interfecit. vt ꝑz ex ꝓdicto. ij. ca.

n Vere dicak in tabernaculo suo. in hebreo bf: ꝓ mulierē in tabernaculo būdicak. i. ꝓ mulierē habitātē in taberna culis que nō legunt fecisse similiter t caute. nō subdunt o Aquā pe. lac dedit. vt eius domina t grauidā: re dditū ē. d. iuq. ca. p

q Obtulit butyrū .i. lac pinguē. phtala. n. vt vē nō ē vas aptū ꝓ butyro. nas sim ynō. etymol. vi. inter vasa portatoria numerat. hebrei th dicūt hic in phtala. .i. in patinor: alo cānio. t ē vas in quo pōt offerri butyrus ꝓprie dictū. t sm ō dictū aliū q nō solū obtulit ei potū: vt penetraret ſ cētū cibū. Cetera patēt in lra vsq ibi. r

Per fenestram vbi videbat amicos missa fyſare: eo q vltra modū tardabat venire: qui mortuo sua volēs cōsolari rūdet. s Forsitā hāc dixit spolia bel laroabul suis. t Et pul. femineꝝ. de hebreis. v Eligitur ei. ad cubitū. vltimo ponit ꝓclusio cantici cum dī. x Sic pereant oēs. q. te in rutis fidelib⁹ ꝓsequūt: sicut dictus ē saulo ac. ix. Saule saule q̄d me pſequeris. y Qui te. Jn hebreo dī i sole iustitie sue q̄ exponūt hebrei ō illa fortitudine sol sanctā de q̄ dī Esa. xxx. erit lux lune sic lux solis septēplicat. sic lux septē dierum.

Capitm. vj.

a Fecerūt aūt. hic ꝓ deserbit quarta mi bolatio q̄ facta fuit p regem madian t a gens liberauit hebreos filij isrl p gedeonē. t diuidit in duas gtes. s. ꝓcipalē t in cidentalē. sedm incipit. ix. ca. ꝓma in duas: q̄ ꝓ deserbitur tribulatio. sedm liberatio ibi. q̄ misit ad eos. Circa primū dī. a Fecerūt aūt. nō dī hic addiderit facere malū sicut in alijs tribulatiōb⁹ dī p̄ma: cui⁹ rō ē assignāt hebrei dicentes q̄ p̄ peccatis bellorie t barach t eoꝝ merita peccata p̄terita erāt simpliciter dimissa. b Qui tra. illos. s. vt deo amicos vel dedecus culpe nō transiret sine decore iusticie. c Fecerūnq; sibi. s. f. pauperes debiles t timidos: vt se absconderēt. d Et munisset. s. deū ad pōtēcos. vt ibi refugiū haberēt. e Cumq; seminasset isrl. s. cē. madian. s. ante vernalis quo semina incipiūt fructificare vt mall⁹ victus remaneret hebreis. f Jpi enī. s. ita q̄ d inūperie aeris nō cogerent exire de terra: donec oja exīt cōsumpta. cetera patēt in lra. g Qui mi. ad eos. hic ꝓsr describit liberatio de ista tribulatiōe. Circa q̄ sciendū q̄ sicut sup tradictū ē. ꝓpter ex decursu libri. q̄ filij israel peccabāt: affligebant: t q̄ penitebāt liberabant t ꝓ deo ꝓ merita eoꝝ rephendebat. vt vere penitentes: scōo adiutorē vt viuant ibi. Venit āt angelus. Circa primū dī. g Qui mi. ad eos virū. Dicunt cōiter expositores nostri q̄ fuit angel⁹ in spē viri: t ille idē q̄ infra vocat angelus. Hebrei aūt dicūt q̄ fuit phinees filius eleazari sacerdotis: t sanctus videt ex certa q̄ iste missus a deo fuit bō ver⁹: sine fuerit phinees sine alius. q̄. dī in textu. Misit ad eos virū ꝓphetā. Angeli do in sacra scriptura nō vocant ꝓphete quātū mihi occurrit. t hoc rōnabiliter. q. is ꝓphetica cognitio sit clarior notitia fidei. in ē enigmatica. Cognitio vō angelica qua cognoscūt res i verbo de qua ē hic sermo clara est t absq; enigmate. b Ego vos feci ascēdere. in signis mirabilib⁹. sicut in Exo. continet.

i Ne timueritis. s. impendendo eis laudem.

k Et noluistis. s. ꝙ ad idolatriā declinastis. t tō merito occidistis i tribulatiōe istā. l Venit āt angel⁹. Hic ꝓr describit missio actuozis angeli: p cui⁹ assistētia gedeō habuit victoriā t non fuit phinees q̄ ver⁹ angelus. Circa q̄ ꝓ ponit vocatio eius. secundo modus certamīis. ca. vij. cir

ca primū ꝓ dat duci ꝓceptū ad ingrediendū pugnā: sedm signū ad cognoscendā gloriā cē angelicā ibi: Et ille. tertio mandata destruēdi ꝓtio idolatriā ibi: Cumq; adhuc esset: quarto duplex signū assequēdi victoriā ibi: Dixitq; gedeon. Circa primū dī. l Venit aūt ange. dñi. ut spē viri. tū erat verus angelus dei vt patebit ex sequētibus. m Et prandebat ad ioas patrē familie ezri. dī aūt hic ꝓ terminū rationē generationis: sed quia erat potentior ex principalior in familia sua. Dicūtur enim ordinate in familias t familie in domos t domus in capita virorum: sicut dictum fuit Josue. t viij. capitulo. n Cūq; gedeō filio. s. ad prandendū sibi de viris. o Ne fugeret. ad aliquod forralicium. p Apparuit ei angel⁹ dominī in spēcie viri. q Et ait ei. salutando eum.

r Dño tecũ ꝛc.nõ pp ꝓterita nec pp ei⁹ pdũẽz: q; ꝓpabat se ad fugã.ℏ pp futura in qb⁹ dicturus erat ex dei assistentia victoriã.vñ sequit postea. o Vade in hac ꝛc. qnã bẽbis g assistẽtiã meã. t Et li.ist'.nõ p teipm: ℏ g me.iõ subdit. v Scio q mi.ꝛc.cetera patẽt ex dictis.

x Et ille.ℏ pñr de tne signũ gedeoni: qvere angel⁹ dñi loquebat ei: ⁊ hoc est qõ petit dicẽs. y Da mihi ꝛc.f. missio ex pte dei. z Ne recedas ꝛc.nõ ẽ intelligendũ q p ℏ vellet offerre sacrificiũ ei qõ sibi apparebat: qõ soli deo ẽ offerendũ cuz adhuc ignoraret si cẽt ꝓphe tavel angelus a deo missus: ℏ q volebat expiri p signũ a deo datuz in acceptatõe sacrificij p illũ q sibi apparebat deo offerendũ si cẽt vere a deo missus: nec in hoc peccauit q: Is cẽt,phibitũ offerre sacrificiũ extra locũ vbi erat tabernaculũ: pat dctm fuit Josue.xxx.hoc tm ẽ intelligẽdus ſic dicẽ dctm fuit de mõtibus: poterat tm alibi offerri de spãli mandato dei p angelum vel ꝓphaz loquẽte i nomine dei.qõ ille gedeon volebat expiri fm illud.j. Joh.iiij. Probate spũs si ex deo sint. a Azimos panes. ex ℏ dicit hebrei q erat solẽnitas paschalis i qua iudei septẽ diebus vsunt azimis. ℏ hoc argumẽtũ nõ valet. q; panes dño oblati debebãt esse azimi cũ alijs tpibus. b Tulit oia ꝛc.nõ tãꝫ ei sacrificanti.ℏ vt p eũ offerret deo sacrificiũ.iõ sequit postea. c Extẽdit ang.dñi sũ. ẽge quã tenebat in manu: ⁊ tetigit carnes ⁊ azimos panes tanꝯ offerẽs sacrificiũ. d Ascẽdit ignis.in signũ diuine acceptatõis.sequt e Heu mi.do.de⁹ qz vidi ange.dñi ꝛc. ex hoc.n.qõ scriptũ ẽ Exo.xxxiij. Nõ videbit me hõ ⁊ viuet: surrexit opinio iuxta vulgares ⁊ simplices iudeoꝝ q hõ videns deũ vt angelũ sibi apparẽtẽ in spẽ aliq̃ sensibili deberet cito mori. qõ nõ erat verũ.iõ subdit. f Ne ti.nõ morieris. edificauit ℏ sibi gedeon altare hoc:dr̃ hic p anticipatiõem:qz nõ edificauit illõ nisi p⁹uenia reuelatõis q dr̃ pte sequi.

g Cũqꝫ adhuc cẽt i ephra.ℏ pñr dat gedeoni mãdatũ õ pñs sui idolatria de structa cũ dr̃. b Dixit dñs ad eũ.tolle thaurũ pris tui: q; pdolo baal sacrificare debebat. i Et alterũ thaurũ annoꝝ septẽ.i.pigmẽtũ.vij.annis vt idolo baal sacrificet. k Destruesqꝫ araz baal. tanqꝫ abominans idolatriã. l Et nem⁹ qõ ꝛc. vbi boies exercebãt luxuriã. m Et edi. al.dño.istud ẽ altare de q.ℏ. dictuz ẽ p anticipatõez:qõ pz ex eo qõ subdit. n In sũmi.pe.ꝛc. q; i vno loco ñ poterãt ab eodẽ edificari ſ duo altaria. o Tollesqꝫ thaurũ .secũdũ impinguatuz septẽ ãnis.vt predictũ est. p Et oſ. holo.ꝛc. ex pdictis pz q edificãdo altare alibi ꝙꝫ in locũ tabernaculi ⁊ offerendo ibi nõ peccauit: q; q; hoc fecit ℏ spãli mãdato dei. vt pz ex pdictis. cetera patent vsqꝫ ibi.

q Nunqd vl.estis baal.hoc dicit qa ipe nolebat filiũ suum mori. r Qui adversar⁹ ꝛc.nõ p hominẽ.sed p ipm baal:si deus. q; põt se vindicare.

s Et illo die ꝛc.i. fortis contra Baal vel fortior baal fm ꝓpietatez hebraici sermonis. q; nõ vindicauit se de eo baal cum tamẽ destruxisset altare eius.

t Igitur omis madian ꝛc.t pz fra.secũdo subdit signi petitio ⁊ concessio:ibi.

dñi: ⁊ ait. dñs tecũ vir⁹ fortissime. dixitqꝫ ei gedeõ obsecro mi dñe si dñs nobiscũ ẽ:cur ꝙ apphẽderunt nos hec oia. vbi sũt mirabilia ei⁹ q enarrauerũt pres nri atz dixerũt de egypto eduxit nos dñs. nũc aũt derelinquit nos ⁊ tradidit in manu Madian. ℜesperitqz a ad eũ dñs ⁊ ait. Vade in hac fortitudine tua ⁊ libera bis isrl̃ ẽ mãu madiã. Scito q miseri te.q; rñdẽs ait. Obsecro mi dñe i q libera bo isrl̃. Ecce familia mea infima ẽ i manasse:⁊ ego minim⁹ i domo pris mei. Dixitqꝫ ei dñs. Ego ero tecũ ⁊ percuties madiã q; vnũ vt rũ. Et ille si iuent inqt grãz coꝝ te da mihi signũ q tu sis q loqris ad me. Ne recedas hic donec reuertar ad te portãs sacrificiũ ⁊ offeraꝫ tibi.q; rñdit. ego pst⁹ labor aduentũ tuũ. Ingressus ẽ itaqz gedeon ⁊ coxit hedũ:⁊ ō farine modio azimos pães:carnesqꝫ ponẽs i canistro:⁊ ius carnũ mittẽs i ollã tulit oia sub quercu ⁊ obtulit ei. Cui dixit angel⁹ dñi. tolle carnes ⁊ azimos panes: ⁊ pone supra petrã illã: ⁊ ius desup funde. Cũqꝫ fecisset ita extẽdit angel⁹ dñi sũmitatẽ virge quã tenebat i mãu ⁊ tetigit carnes ⁊ pães azios:ascẽditqꝫ ignis de petra ⁊ carnes azimosqꝫ pães cõsũpsit ãgel⁹ ãt dñi euanuit ex oculis ei⁹. Videsqꝫ gedeon q ẽt angel⁹ dñi aũ. Heu mihi dñe de⁹:qz vidi angelũ dñi facie ad faciẽ. Dixitqꝫ ei dñs. Pax tecũ.ne timeas nõ morieris. Edificauit ℏ ibi gedeõ altare dño: vocauitqꝫ illud dñi pax vsqꝫ i ꝑsentẽ diẽ. Cũqꝫ adhuc cẽt i ephra q ẽ familie ezri: no cte illa dixit dñs ad eũ.tolle thaurũ pris tui: ⁊ thaurũ annoꝝ .vij. destrues qꝫ aram baal:q ẽ pris tui: ⁊ nemus qõ circa arã ẽ succide:⁊ edificabis altare dño deo tuo i sũmitate petre sup quã arã sacrificiũ posuisti tollesqꝫ thaurũ scõm: ⁊ offeres holocaustũ sup structe lignoꝝ:q; de nemore succideris. Assũptis ℏ gedeon decẽ viris de suis fecit sicut ꝑcepat ei dñs. Timẽs aũt domũ pris sui ⁊ boies illi⁹ ciuitat̃ p diẽ noluit facere:ℏ oia nocte cõpleuit. Cũqꝫ surrexissent viri oppidi ei⁹ mane: videt destructã arã baal lucũqꝫ succisũ ⁊ thaurũ alterũ ipositũ sup altare qõ tũc edificatũ erat Dixerũtqꝫ adinuicẽ. Quis ℏ fecit. Cũqꝫ q̃rerent auctoritatẽ facti: dctm ẽ. Gedeõ fili⁹ ioas fecit hec oia. Et dixit ad ioas. produc filiũ tuuz vt moriat:qz destruxit arã baal ⁊ succidit nem⁹. q̃bus ille rñdit. Nũ q̃d vltores estis baal vt pugnetis ꝑ eo.qui aduersari⁹ est ei⁹:moriatur anteqꝫ lux crastina veniat. Si deus est: vindicet se de eo q; suffodit arã eius. Igitur omnis madian ⁊ amalech ⁊ orientales ꝑsi congregati sunt sil̃ ⁊ trãsierũt iordanẽ castrametati sunt i valle iezrabel. Spũs aũtẽ dñi induit gedeon:q; clangens buccina conuocauit

v Dixitq; gedeon ad. vñ q gedeon peccauerit petēdo si
gnū cū iam essz certificatus q ille ḡ sibi apparuerat t vi
ctoriā promiserat eēt
verus dei angelus,
vt pz ex p̄cepto. ad
qđ petēdū q qñ pe
tit signū ex diffiden
tia p̄certificandā
de nūcio dei patīs é
ḡ qñ petit ex ḡdam
familiaritate diuia
t voluntate seu desi
derio vt manifestet
dei gr̄a nunc nō est
peccm. Sicut ezechi
as petiit signū de
sanitate sua futura.
quaz ēt nunciauera
t ei Esaias ḡpha.
vt hab. iiij. Reg. xx. et
Esa. xxxviij. t b mō
petit gedeon signū
de victoria sibi futu
ra. t pz ifra hoc ex
cepto. x Conchi
nit impleuit in he
breo hz Hannum.
y Dixitq; nur. ēt.
istem modū loquēdi habuit abrahā cuz
ono qñ voluit repli
care pmissionē suaz
de saluet sodomoz
vt hz Gen. xviij.
z Si adhuc sēt. tauero. nō accipit ḡ
tentatio: put tētatō
dei hz patīs qđ é qñ
aliqđ exponit se pe
riculo vtēs p hoc
experiri diuinū au
xiliū cū rōnabilē
qđ agere possit sm
viā humanā. sicut é
pharao in duello: et
tactus ferri cādēs
q̄ merito reprobant
in iure canonico. q̄
accipit hic tētatō p
petitōe signi, procēde
te ex cōfidentia dei
t vt ei⁹ gr̄a impli⁹
manifestet. vt. ō. di
cū est.

In ca. vj. Judicū
vbi hz in pathi. An
geli ho in sacra scr
ptura nō vocant p
phetē. Addūto.

Licet cognitis
angelis t qua
res in verbo
cognoscunt: sit clara abiz enigmate:
et hoc solo nō sequerēt q nō possent dici pphete cuz alio
admixto. put. ō. ploḡ psalteriū deo pace declarabit ēt.

Circa liby. Judicū nō facit mētā Bur. Replica.
c. Licet circa ca. vj. vbi postillator dicit angelos in scri
pturis nō dici pphas pq clarā visionē diuine ēntie
Bur. pmittit sup ploḡ psalteriū ō b dicē vtī ibi correc.

Ait hierobaal. Postq; de Capitulum. vij.
scripta ēt vocatio ducis. hic pōt describi qđ⁹ cer
tamīnis. vbi ḡ ponūt xcentū pugnatōrū pfectio vsq; ad
rie ca. viij. Circa primū p̄ describit bellatorū electio. secū
do electoz̄ assecura
tio ibi. Castra autez
madian. tercio assecu
ratur certitudo ibi
Diuulgatq; trecentos
viros. quarto adiu
tor associatio ibi:
Cōclamāreq. Circa
primū sciēdū q dñs
voluit eligere bella
tores in pauo nūero
vt sibi victoria illa
totaliter ascribere
tur. vt pz in textu.
cliquit igit hmōi
bellatores t uplicit ḡ
gno. primū ē cōstāti
a mentalis cum
dicitur.

b Qui somni. ēt.
ita q̄ solū astitēs et
ipauidi ad plūs re
maneret. vñ subdit.

c Recesserūtq; de
monte ēt. iste mōs
ñ ē ille q̄ ē vltra iozdā
nē vbi labem pōbendit iacob. vt hz
Gen. xxxj. ḡ ē aliꝰ
mōs in terra pmis
sionis q̄ isti notāt:
sed ō eligūtur signo
peculiari cōpatis ibi
d Adhuc po. ēt.
nō ē intelligendū q
de⁹ pbet aliquē vtī
aliqđ ad cognoscen
dū aliqđ sibi ignōtū
vt cognoscat ab alio.

e Qui manu ēt. b
erat sigm̄ q̄ ñ erāt
multi⁹ sitibūdi: qa
sufficiebat eis accipe modicū de aqua
cū manu: t pjicere
ad os magis q̄ modū restringendō et
lorēdo q̄ p modum
potatōis signū erāt
erat q̄ ñ erāt multū
fatigati: qz nolebāt
ad terrā pcūbere: ḡ
statim trāsire: t eoz
tratio in illos qui bi
berūt curuauit genu
b⁹ ad terrā vt effun
derēt se sup aquam
ad bibēdū i magna
copia: signum erat
q̄ erāt fatigati t mlt
ēn sitibundi. t iō de
exercitu fuerunt se
lecti. Hebrei aūt dicūt q̄ hoc fuit eo q̄ erāt assueti curua
re genua cōtra idolos: ḡ prima expō ē magis Fat. g Sū
pto itaq; ēt. i. p trecētos viros electos ad plūs: qz residuā
cedoz̄ dimisit reuertēnt⁹. h Castra aūt ista. h pōt deseri
bi ex electoz̄ assecuratōe. t p vbo tertio cuz dr: Surge ēt.
sc̄do ex somno audito. t iō subdit. i Cū audisset. ēt. q̄
intellexit de somnio t interpretōe ei⁹ q̄ postea ponit cū dr:
Narrabat aliqđ somnium ēt. cui⁹ tō ana subdit cū dicit.

k Videbā mihi ꝛc.q̄ qđ̄ ſignificabat gedeon q̄ nullꝰ reputatōis erat in ſpectu regū madiam: ſicut panis ſubcinericius t oleū ceruſa vilia ē ex materia t forma. t hoc eſt qđ ſubdit in interpretatione cū dr. l Nō ē hic aliud niſi gla. gedeonis ꝛc. Cuīq; audiſſet ꝛc. eo q̄ intellexerat verbū ꝓphetiū ſic ei viderat dīs. Tunc cōfortabunt manꝰ metē. t q̄ hoc ſciuit q̄ nō erat ſomnium vanū ſ magꝰ a deo miſſum ad cōfortā dum gedeonis t ſocios eius. t ad deſolatiōes aduerſationū ipſius: tales.n. viſiones t interpretatiōes earū aliqñ a deo cōcedunt ei⁹ malis hoibus. ſicut t pphetandi actus putat in plurib⁹ locis ſacre ſcripture. vnde ſaluator Matth. vii. dicit. Multi dicēt mihi in illa die: dne dne nōne i noīe tuo ꝓphetauimus ꝛc. ſequit. Tūc cōfitebor illis: quia nunq̄ noui vos ꝛc. Gedeon aūt ex hoc ſ certis aſſecuratus de victoria aſſecurauit ſocios ſuos dicens ſurgite tradidit dominus ꝛc. in Diuiſitq; hic ꝑm ponitur aſſecuratoꝝ certatio cum dr. Diuiſitq; ꝛc. vt ſic inaderent exercitū aduerſarioꝝ p tres ptes: q̄ erāt tres exercitus magni ſubito ſuperuenientes: vt ex hoc exercitus terreret: ſic t ſcm fuit vt ꝑz ex ſequentibus n Et dedit tu. ꝛc. Mod⁹.n. pugnandi fuit talis. q̄ quilibet de trecentis viris hēbat tubam in manu dextera: t lāpadē.i. facula ardētē in ſiniſtra manu: que nō poſſet deſacili extingui t lagenā vacuā erāt deſup inclinātes faculas: ita q̄ lumen nō poſſit videri. ꝓpē qđ vē q̄ officia lagenarū erāt inferius verſus manus tenētiū faculas: t buccinante gedeone trecēti viri in trib⁹ ptibus circa exercitū hoſtiū ꝓfregerūt lagenas. t ſic ſubito apparuit lumen accenſum: t ceperūt clamare: gladi⁹ dñi t gedeonis t buccinare t ex terribili ſonitu cōfractōnis lagenarū t clamoris horū t ſonitu tubarū. t ſubita apparitōe luminis fuit terrimus exercitus hoſtium. t ita turbatus q̄ vnus interficiebat alia credens eſſe aduerſarii. t ſic fuerūt aduerſarij debellati. t ex ꝑdicta ꝑz ifa pantis excepto q̄ diſcurrēt. o ꝑfd lāpades.i. faculas ardentes. vel toxica vel aliq̄ hmōi q̄ nō poſſent ō facili extingui. p Inceptiōib⁹ vigil. ꝛc. ita q̄ illi q̄ vigilauerant p cuſtodia exercitus erāt fatigati: t deponebāt arma vt dormirent. t alij q̄ debebāt eis ſuccedere in vigilia nōdū erant armati. t ſic fuerūt exercitus ſtupefacti.

q Conclamāteo aūt. Hic ꝑm ponit admirator aſſociatio

que iacet in littore maris. Cumq; veniſſet gedeō narrabat aliq̄ ſomniū ꝓximo ſuo: t in hūc modū referebat qđ viderat. Vidi ſomk niū: t videbat mihi q̄ ſubcinericius panis ex ordeo volui t in caſtra madiā deſcendere. cūq; puenīſſ ad tabernaculū: pcuſſit illud atq; ſubuertit: t terre funditꝰ coeq̄uit. Hec dixit ſo cui l loq̄bat. Nō ē hoc aliud niſi gladius gedeōis filij ioas viri iſraelite. Tradidit eīm dīs in manus eius madian t oīa caſtra eius. Cūq; audiſſet gedeō ſomniū. t interpretatiōz ei⁹ adorauit t reuerſus ē ad caſtra iſrl: t ait: Surgite: tradidit eīm dīs in manus nras caſtra m madian. Diuiſitq; trecenn tos viros in tres ptes: et dedit tubas in manib⁹ eoo rū. lagenaſq; vacuas ac lāpades in medio lagenarū Et dixit ad eos. qđ me facere videritis ſ facite: ingrediar ptē caſtroꝝ t qđ ſe cero ſectamini. Cū ꝓſonuerit tuba in manu mea: voſ q̄q; p caſtroꝝ circuitū clāgite t clamate dño t gedeoni. Ingreſſuſq; ē gedeon t trecēti viri q̄ erāt cuz eo in p ptē caſtroꝝ incipiētib⁹ vigilijs noctis mediē t cuſtodib⁹ ſuſcitatis: ceperūt buccinis clāgere t cōplodere inter ſe lagenas. Cūq; p gyrū caſtroꝝ in trib⁹ ꝓſonarent locis t hydrias ꝓfregiſſent tenuerūt ſiniſtra manib⁹ lāpades: t dextris ſonātes tubas: clamauerūq; gladius dñi et gedeonis: ſtantes ſinguli in loco ſuo p circuitū caſtroꝝ hoſtiliū Qa ita q̄q; caſtra turbata ſūt t vociferātes vlulāteſq; fugerūt. t nihilomin⁹ inſiſtebant trecenti viri buccinis ꝓſonātes. Immiſitq; dñs gladiū in oīb⁹ caſtris: t p mutua ſe cede trucidābāt: fugientes vſq; ad bethſeca: tp crepidinē abelmeula in q thebbath. Cōclamāteſ aūt viri iſrael de neptali t aſer t oi manaſſe ꝓſequebāt̄ madian. Et dedit dñs victoriā ꝓpō iſrael in die illa. Miſitq; gedeon nuncios in oēm montē ephraim dicens. deſcendite in occurſum madian: t occupate aquas vſq; bethbera at q̄ iordanem. Clamauitq; omnis ephraim: t ꝓoccupauit aquas: atq; iordanē vſq; ad bethbera. Apprehenſoſq; duos viros madian oreb t zeb: interfecit r oreb: in petra oreb: zeb vō in torculari zeb. Et perſecuti ſunt Madian: capita oreb t zeb: portātes ad gedeon trās fluēta iordanis

Capitulum. viij.

(D) Ireruntq; ad euz viri ephraim. Quid eſt

rū caſtroꝝ in trib⁹ ꝓſonarent locis t hydrias ꝓfregiſſent tenuerūt ſiniſtra manib⁹ lāpades: t dextris ſonātes tubas: clamauerūq; gladius dñi et gedeonis: ſtantes ſinguli in loco ſuo p circuitū caſtroꝝ hoſtiliū Qa ita q̄q; caſtra turbata ſūt t vociferātes vlulāteſq; fugerūt. t nihilomin⁹ inſiſtebant trecenti viri buccinis ꝓſonātes. Immiſitq; dñs gladiū in oīb⁹ caſtris: t p mutua ſe cede trucidābāt: fugientes vſq; ad bethſeca: tp crepidinē abelmeula in q thebbath. Cōclamāteſ aūt viri iſrael de neptali t aſer t oi manaſſe ꝓſequebāt̄ madian. Et dedit dñs victoriā ꝓpō iſrael in die illa. Miſitq; gedeon nuncios in oēm montē ephraim dicens. deſcendite in occurſum madian: t occupate aquas vſq; bethbera at q̄q; iordanem. Clamauitq; omnis ephraim: t ꝓoccupauit aquas: atq; iordanē vſq; ad bethbera. Apprehenſoſq; duos viros madian oreb t zeb: interfecit r oreb: in petra oreb: zeb vō in torculari zeb. Et perſecuti ſunt Madian: capita oreb t zeb: portātes ad gedeon trās fluēta iordanis

Capitulum. viij.

(D) Ireruntq; ad euz viri ephraim. Quid eſt

ſ filij iſrl q̄ nō erāt ſ filio videtes admirāſe riſo ſugere inſecuti ſunt eos. qđ vulgariter dr. ſi eſt q̄ fugiat fatio inuenit qui inſequit. t interfecerūt eos occupātes loca p que poterant iordanē tranſire. et ꝑz ifa vſq; ibi.

o In petra oreb. iſta nō ē petra oreb de qua moyſes eduxit aquā. vt dr Exo. xvij. qz illa nō eſt in terra ꝓmiſſionis. ſ in deſerto: iſta aūt ē in terra ꝓmiſſionis ſed aliter ſcribūt ip hebreo. qz illa incipit p l ſam hem. iſta aūt p l ſaz ain. t ſic nominata eſt ita petra oreb. qz oreb fuit in ea illā interfectus.

t Capita oreb ꝛc. .i. p⁹ gedeon trāſierūt iordanē ad ꝓſequendū aduerſarioꝝ. de quo tranſitu dr ca. ſe. t ſō illō qđ hic dr de iſta portatōe capitū vltra iordanē dr p anticipatōem: q̄ geſta nō ſp ſcribunt eo dē ordine quo facta ſūt. qz ſnia b⁹ca. breuis ē. pōt hic poni breuis moralitas. hierobaal.n. q̄ interpꝛat fortis ſ baal: ſignificat dñm nr̄m ihm xpm ſ demonem fortiſſimū. Exercitus eius ē ppls xpianus. in hoc exercitu multꝰ eſt ppls. qz multi ſt vocati pauci vo electi Matth. xxij Incipiunt aūt tanq̄ inepti ad ꝓlium ſ vicia timidi ſimbūdi t fatigati. .i. timētes ad tremorē hūanū: ſitientes bonorem mundanū impotētes ad laborē ſeu obſequiū diuinum. t ecōtrario eligunt apti ad hoc ꝓlium. ꝓtātes in humanis terroribꝰ. nō curātes de mūdanis honoribꝰ: ꝓcurātes in diuinis obſequijs ſeu laboribꝰ: t tñ vincūt cōfractōe lagenarū: ꝓſonatōe tubarū: exclamatōe vocū hūanarum. cōfractio lagenaz eſt carnis mortificatio. exclamatio vocum: deuota oīo. ſonitus tubarū: ſancta t feruens ꝓdicatio. ꝙbus aduerſarius nr̄ diabolus debelliatur.

Capitulum. viij.

(D) Irerūtq;. Hic ꝑm deſcribit victorie ꝓfectio vbi ꝓmo ponit occaſionē hui⁹ victorie ꝓtentio: ſcdo ma

ligno rum dertsio sibi. Pbtiqꝫ venissent tercio⁹ aduersari
eiꝰ cõphensio ibi. Zebee ꝛ tsalmana: ꝛcto dertsio puni
tio ibi. Exercitusq; de bello. ꝛneo aduersariorꝫ cõphensoꝝ
rũ occisio ibi. Dixitq; ad zebee ꝛ salmana. Secto pde vindi
sio ibi. Exercitusq; sequens trãsgressio ibi. Fecitq;

Circa primũ sciẽdũ
q; Iacob patriarcha
bñdicẽs filijs ioseph
manasse ꝛ ephraym
pposuit: ephraiꝫ ipsi
manasse vt bñ Gen.
xlviij. qđ ꝯ tribus
ephraim pponebat
se tribui manasse. ge
deon aũt erat de tri
bu manasse. vt patz
ex dictis ꝯ capit. vj.
Et ideo isti ꝯ ephraim
fuerũt indignati
de hoc q; gedeõ pos
set devictoria ꝑ ipꝰ
gloriari: ꝯ volebant
ipsum zẽdere ꝛ pu-
gnare sm q; vi. Iur
gites fecit ꝛ prope
vim inferẽtes: qꝰ vi
dẽs gedeon mulcit
eos gloriã victorie ti
bueretne seditio mo
neret int eos dicẽs.

b Quid.n. tale fa
cere potuisti.q.d. vo
bis ẽ attribuẽda vi
ctoria: ꝛ nõ mihi. ad
qđ ratione apparas
tẽ indicũt victio.

c Nõne melior est
ẽt. loquit gabolice.
racemꝰ primꝰ ei pau
ca grana: vindemia
aũt multa: q; hoc ig
nificat q; pauce p
sone capte ꝛ occise a
filijs ephraim erãt ma
ioris põderis ꝙ mi
rando victa ꝛ occisa
ab exercitu qui erat
cũ gedeone: quã de
notanꝫ abiezer cuiꝰ
domũ vocauerat ad
plũ: vt ps ex supiꝺ
dictis: ca. vj. vt sic ex
bñlitate eiꝰ ꝙ sibi
bit sibi victoriã dicte
mulieres dicãt: ꝙ alteri
vt potiꝰ q; ipse gedeon
erat ꝯ familia a-
biezer. ꝛ ꝯ facta illi
si attribuas sibi ꝙ to-
ti familie abiezer de
notate. Q; aũt pau
ce ꝑsõe capte a filijs ephraym essent maioris põderis desi
gnati cũ ꝑ⁹ dicit.

d In manꝰ ꝛ eo dño tradidit prin-
cipes madiã. Ad⁹ cũ locutꝰ est roborat spũs eoꝝ. i. spiritꝰ
superbie: q; nõ ꝙcedat nisi gloriã victorie. ex hoc aũt loco ꝛ
forte sibꝰ accepit postea salomõ parabolã: q; bi pueribꝰ.
xv. Melius mollis frãgit trãsmo ãt durꝰ vasculat furorem.

e Cũq; venisset gedeõ. h ꝑ⁹ describit gedeõis iusta de
missio: qꝛ cũ peteret refectionẽ ab illꝭ erãt de populo iusti: vt
possent plecti aduersarios fugientes nõ solũ nõ dederãt. ꝙ
eã denegãdo rãderũt. ꝛ patet ꝛs pauca excepta.

boc qđ facere voluisti: vt
nos nõ vocares cuz ad pu
gnã pgeres cõtra madian
Jargãtes fortiter: ꝛ ꝓvi
inferẽtes. Quibꝰ ille rñdit

b Quid.n. tale facere potui
e q̃ vos fecistis. Nõne me
lior ẽ racemꝰ ephraim vin
demijs abiezer. In manꝰ
vras dñs tradidit ꝓncipes
madian: oreb ꝛ zeb. Quid
tale facere potui: q̃le vos fe
cistis. Quod cũ locutꝰ eẽt
requieuit spũs eoz quo tu

e mebãt cõtra eũ. Cumq; ve
nisset gedeon ad iordanez
trãsiuit eũ cũ trecentis vi
ris q̃ secũ erãt ꝛ ꝑ lassitudi
ne fugiẽtes psequi nõ pote

f rãt. Dixitq; ad viros soc-
g coth. Date obsecro panes
populo q̃ mecũ est: q; valõ
defecerũt vt possimus ꝑse
qui zebee ꝛ salmana reges
h madiã. Respõderũt ꝓnci-
i pes soccoth. Forsitã pal
me manũ zebee ꝛ salmana
in manu tua sunt: ꝛ iccirco
postulas vt dem⁹ exercitui
tuo panes. Quibꝰ ille ait.
Cũ ergo tradiderit dñs ze
bee ꝛ salmana in manꝰ me
as: ꝛ cũ reuersus fuero vi-

k ctor in pace cõterã carnes
vestras cũ spinis tribulis-
l q; deserti Et inde consce-
dẽs venit in phanuel: locu
tusq; ẽ ad viros loci illiꝰ si
milia. Cui ꝛ illi respõdeꝛt
sicut respondeꝛãt viri soc-
coth. Dixit itaq; eis Cum
reuersus fuero victor: in pa

m ce: destruã turrim hĩc. Ze
bee aũt ꝛ salmana reꝛ
cebãt eũ omni exercitu suo
Quindeci enim milia viri
remãserant ex omnib⁹ tur
mis orientalium populoꝝ
cesis centuz viginti milib⁹
bellatoꝝ ꝛ educentiuz gla
diũ. Ascẽdensq; gedeon p
viã eoꝝ q̃ in tabernaculis
morabãt ad orientalẽ par
tẽ nobe ꝛ iecbaa pcussit ca

n stra hostiũ q̃ securi erant ꝛ
nibil aduersi suspicabãtur
fugerũtq; zebee ꝛ salmana
hs psequens gedeon com
pbendit turbato oñi exer

o citu eoꝝ. Reuertensq; de
bello ante solis ortũ: appẽ
bendit puerũ de viris soc-
p coth: interrogauitq; eũ no
mina principũ ꝛ senioꝝ soc
coth: ꝛ descripsit septuagi
taseptẽviros. Venitq; ad

q soccoth ꝛ dixit eis. Ecce ze
bee ꝛ salmana sup quibus
exprobastis mihi dicẽtes:
forsitã manus zebee ꝛ sal-
mana in manib⁹ tuis sunt:
ꝛ idcirco postulas vt dem⁹
viris q̃ lassi sũt ꝛ defecerũt

r panes. Tulit ergo senioꝛes
ciuitatis et spinas deserti
ac tribulos ꝛ cõtriuit cum
eis atq; ꝓminuit viros soc
coth. Turrim quoq; ꝑnu
uel subuertit occisis bita

s toꝛibus ciuitatis. Dixitq;
t ad zebee ꝛ salmana. Qua
les fuerũt viri quos occidi
stis in thabor: Qui respõ-
v derũt. Similes tui: et vn⁹

f Dixitq; ad viros soccoth. Soccoth si ẽ ꝥ nomẽ mã
sionis filijoꝝ israhel. in eam eoz de egypto: q; locus ille est i
egypto. vt bi Nũe. xxxiij. Sꝛ ẽ locꝰ vbi Iacob recedẽs ab
ebal pꝛ cõfederationẽ fixit tabernaculũ: ꝛ appellauit no
mẽ illiꝰ loci in soccoth: vt bi Gen. xxxiij. ꝛ erat locus ille
ꝑ se iordanẽ.

g Date obsecro pa
nes. considẽter petẽ
dat ab eo q; erant ꝺ
filijs israel.

h Rñderũt princi
pes soccoth. negatiue ꝛ derisorie.

i Forsitan palme
manũ ẽt. i. nõ tenes
eos captos ꝛ iõ ne
tuo gedeon respon-
dit.

k Conteram
carnes vestras. in
pena debitã huiꝰ in
iurie.

l Et inde ascẽdens: venit ẽt. locꝰ
ẽ vbi Iacob luctatꝰ
fuit cũ angelo ꝛ eos
vocauit nomen loci
illiꝰ phanuel: vt ha-
bet Gen. xxxij. Et vi
ri phanuel respõde-
rũt derisorie. sicut et
ꝓcedentes

m Zebee aũt ꝛ sal
mana. Hic ꝑ⁹ de-
scribit cõphẽsio ad-
uersariorꝫ q̃ remãse-
rãt: ꝛ ps ex viijo ibi.

n Qui securi erãt
ẽt. qi erãt vltra Ior-
danẽ: nec credebant
q; gedeõ trãsiret Ior-
danẽ ad psequendũ
eos: ꝛ qi repẽte vbi
sup eos: fuerãt desa-
cti capti ꝛ debellati

o Reuertensq; de bel
lo. h ꝑ⁹ describitur
dertsio sup iudicatoꝝ
punitio. cum dicit.

o Reuertensq; de
bello ẽt. in bebr. bꝝ
de altitudine sol. i.
ante occasum solis
sole adhuc existente
in alto vt exponunt
bebrei.

p Interro-
gauitq; eũ ꝛ. nus ꝺa
volebat parcẽ multi
tudini populi: eo q;
erãt de filijs israel: nus
qi soli principes erãt
in culpa vt ps ꝙ ꝑdi
cta.

q Et zebee ꝛ
salmana ad hoc eũ refugauerat eos vinos vt ostenderet vi
ros soccoth victoriã a deo sibi datã.

r Tulit ꝙ seniores
ciuitatis ꝛ spinas deserti ẽt. q; traxit eos ꝑ spinas ꝛ tribu-
los: vel qi cõdussit eos igne facto de spinis sm alios.

s Dixitq; ad zebee. Hic ꝑ⁹ describitur aduersariorum
compbensorum occisio cuius causa in speciali tangit cũ
querimr. t Quales fuerant ẽt. ibi enim manebãt fra
tres gedeonis: ꝛ ideo sollicitus fuit querere quid fuisset
ibi factum.

v Similes tui ẽt. id ẽt in speciosiori forma ꝙ
alijs.

r Frēs mei fuerūt. t nō būit spēm ēām occidēdi eos
in vindictā fr̄is suor̄. q; si ego occisi ꝛ̄ō debuī homicidā in-
terficere. vt dr̄ Hiume. xxxv. s Diterūq; zebee ꝛ̄. nos
q; magis volebāt dr̄e monē dignē q; manū boīs fortis q̄
poterat hoiem interficere vno ictu ꝑ lōgā ꝑ manum pue
ri q̄ nō posset. ut̄q
q; magis horrebāt
mori ꝑ manū pueri
qui in hoc nō videt
differre a muliere.
ꝑ manū boīs pfe
cit sicut t abimele
ch letaliter vulnera
t⁹ a muliere. fecit se
interfici ꝑ armigerū
suum ne diceret q; a
muliere interfect⁹ ēet
vt dr̄ ca. sequen.

3 Diterūtq;. Hic ꝑ̄ describit ꝓde di
uino. pacta ei victo
ria filij israel obmise
rūt gedeoni q; dñā
rēt sup eos vsq; ad
tertiā generatiōs in-
clusiue. q̄ renuit eo
q; dño ꝟ dñiū sibi re
tinuisset. sicut dictū
est supra petijt tamē
vt de ꝓda sibi daren
tur inaures aureę.
q̄ nobiles ismahe-
litę portare cōsue-
uerāt. qō sibi cōces-
sum fuit. t patet ifa

a Fecitq; ex eo. ꝟ
ꝑ̄ pōit sequēs trāſ
latio cum dicitur.

a Fecitq; gedeon
ex eo ephot. i. vestes
sacerdotales q̄ vocat
suphūerale vt Ex o.
xxvij. Sciendū tñ
q; istud vestimēntum
nō ē solū de auro. ſ
ēt de lino t serico di
uersoq; colorū t lapi
dū ꝑciosis. sicut tu
ir dcm ibidē. t sm q;
dā scolastica būt. et
refugiū adē vī dicere
q; ꝑ istud ornamen-
tū qō summi sacer-
dotis erat ꝓpriū. in-
telligūtur alia ei⁹ ornamēta. Iste cū gedeon mor⁹ qua
dā devotiōe indūcrēa t cōst dr̄ ab expositorib⁹ nr̄is vo-
luit dr̄e culpa ignōiā i domo sua sicut erat in sylo qō tam
erat illicitū vt dr̄ Iosue. xxij. b Fornicatusq; ē eos is-
rael i eo. Fornicatio i scriptura i tali mā accipit ꝑ ydola-
tria. Licet ei gedeō vsus fuerit ꝓdictis ad cultū diuinū tñ
tū filij israel p⁹ mortē ei⁹ vsi sunt i cultu ydolor. vt dicūt
doctores hebraicis latini. c Et sm ē ꝛ̄. qz gedeon in ꝑ
dict⁹ peccauit. vt cōit dicūt doctores ꝓpt qō e ei⁹ domus
p⁹ mortē ei⁹ fere delera fuit vt dr̄ ca. sc. ē ita patēt vsq; ibi.
d Ē ōcubina ät illi⁹ ꝛ̄. Dicūt alīq; q; fuit vxor ei⁹ ñ tñ ꝑn
cipal⁹ ſ. scōdā. sicut de abrā dr̄ Gen. xxv. Filius ät con-
cubinaꝝ largit⁹ ē mūera t tñ nō ꝓgnouit aliquā q; nō ēet
vxor sua. e Mortuusq; ē ꝛ̄. Ex b vī q; iſta mortua
fuerit t ꝑ ꝑ̄o q; a ꝑcto ꝓdicto penituerit vel excusat⁹ fue
rit. f Postq; ät ꝛ̄. ſ. a culpa dei. g Et fornicati sunt
ꝛ̄. q; ydolatrā. h Percusserūtq; ꝛ̄. de cetero i ꝓpriū

ex eis q̄ſi filij⁹ regis. Qui
b h⁹ ille rñdit. Frēs mei fue
rūt. filij matris mee. Viuit
dñs: q; si seruasset eos ſ
vos occiderē Surrexitq; Je
ther p̄logenito suo. Sur
ge t interfice eos: q; ñ edu
xit gladiū. Timebat enim
r q; adhuc puer erat. Sur
rexitq; zebee et salmana.
Tu surge t irrue i nos: q;
iuxta etatē robur ꝺhomis
Surrexit gedeon t interfe
cit zebee t salmana t tulit
ornāmēta ac bullas quib⁹
colla regaliū camelor̄ de
3 corari solēt. Dixēr̄tq; oēs
viri israel ad gedeon. Do
minare nr̄i tu t filij⁹ tu⁹ t fi
li⁹ filij tui: q; liberasti nos
de manu madian. q̄b⁹ ille
ait. Non dñabor vr̄i: nec
dñabit i vos filius me⁹: sed
dñabit vobis dñs. Dixit
q; ad eos. Vnā petitōnez
postulo a vobis. Date mi
bi inaures ex ꝓda vr̄a: In
aures ei aureas ismahelite
hñe ꝺsueuerāt. q̄ rñderunt
Libētissime dabim⁹. Ex
pādentesq; sup terrā pallī
um ꝓiecerūt in eo inaures
de ꝓda: t fuit pōd⁹ postu
latar̄ inaurū mille septin
genti auri sicli: absq; orna
mentis t monilibus et ve
ste purpurea: q̄bus reges

madian vti soliti erāt: et p
ter torques aureas came
a lor̄. Fecitq; ex eo gedeon
ephot: t posuit illō in ciui
b tate sua ephra: Fornicatus
c q; ē omis israel in eo: t fcm
ē gedeoni t oi domui eius
i ruinā. Humiliat⁹ est ät ma
dian coram filijs israel: nec
potuerunt vltra ceruices
eleuare. ſ q̄euit tra ꝑ qua
d tragita ānos q̄b⁹ gedeon
ꝑfuit. Abijt itaq; ieroba
al filius ioas: t habitauit i do
mo sua būitq; septuagita
filios qui egressi sunt de fe
more ei⁹: eo q; plures ha
d beret vxores. Concubina
ät illi⁹ quā hēbat in sychē
genuit ei filiū noīe abime
e lech. Mortuusq; ē gedeō
filius⁹ ioas i senectute bona
t sepultus i sepulcro ioas
ꝑris sui i ephra de familia
f ezri. Postq; ät mortuus ē
gedeo: auersi sunt⁹ filij isral
g t fornicati sunt in baalim.
h Percusserūtq; cum baal fe
d⁹ vt eēt eis i deū: nec recor
dati sūt dñi dei sui q; eruit
eos de mānib⁹ inimicor̄ su
i or̄ oim ꝑ circuitū nec fece
runt misericordiam cū do
mo hierobaal gedeon iu
xta omnia bona que fece-
rat israeli.

i Nec fecerūt ꝛ̄. qz inflexerit filios ei⁹. vt hī capit. se. Ad
maiōr̄ ꝓdictor̄ intelligētiā vel pon⁹ studiosoꝝ exercitatōs
ſ. dr̄i. vtr̄ gedeō mortu⁹ fuerit i ꝑcō mortali t vſq; q; ñ. qa
dī h de eo. Nam⁹ ē i senectute bōa q̄ nō ꝓsueuit dici in
scriptura sac. nisi de illō q̄ mortuꝰ i gra fm doctores hebraicos t latinos. Ité ad
heb. ꝛ. notat i catha
logo scīor̄ q; ꝛ̄. Cō
tra q; dcm ē q; fecit
ornāmēta sacerdota
lia ꝑ cultu dīno ex-
ercēdo i domo sua
q̄ erat illicitū. pur
dcm fuit Iosue. xxij
q; vt ibidē dr̄. Filij
israel voluerūt bel-
lare ꝫ rubē t gad. et
dimidiam tribū ma
nasse. eo q; putabāt
eos fecisse altare ad
sacrificia offerenda
extra locū sylo. etiā
dño. Ité ille gedeon
vt dicūt expositores
cōit i omnib⁹ ꝓdict⁹
offerebat sacrificia
dño. qō si erat licitū
nisi filius aarō vt hī
Hūc. ꝛ. Si ät dicat
q; penituerit. nō vī
rōnabīt dcm quia si
vere t ꝑfecte penitu
isset predicta destru
xiss. Ḥ ūsio: qō ista
ē ō fcō q; vīā nāe no
bis tgra. t iō nabī ē
dcm. nisi q̄tū ꝓtra
bi ex scriptura vel di-
ct⁹ scīor̄. Dicūt igr̄
doctores nr̄i q; mor
tu⁹ fuit i gra pp rati
nes allegatas ꝑ ꝓte
ista. Dicūt tñ cōit q;
peccauit moraliter
vestes sacerdotales
faciēdo ēt locū dīno
cultu⁹ t eio mēdo cuꝫ
nō esset de tribu aa-
ron. nec ēt leuita. di
cūt tñ q; añ mortē
penituit. Ité illō ät
quod contra hoc ar
guitur q; talia non
destruxit. ꝓt dici q;
penituit circa mortē. cum iam erat tā debilis q; hoc face-
re per se non poterat. ꝓcepit tamen filijs suis hoc fieri:
vel saltem vestes dictas ad locum diuini cultus portari
quod quia factum non fuit non sibi imputandū. est ꝫ ma
gis illius q; ad idolatriā ad quā ꝓni erāt abusi sunt. iō do-
mus ei⁹ fere delera fuit. Posset ät dici scholastice tamē
t absq; assertione q; gedeon in ꝓdictis nō peccauit. Is cū
illicita eēt ꝺdīa archa fuerit in sylo alibi offerre sacrificia
de cōi cursu vt dcm fuit deuk. xij. tñ ispēciali dispēsatōne di-
uina potat ꝫ fieri. t sic gedeō sacrificiū obtulit i citare sua
vt dcm ē ō. vī. t forsitan nō solū fuit cōcessum ꝑ illa die ꝫ
ēt ꝑ futuro tpe. t ꝑ ꝑ̄o vestes sacerdotales facere t eiusmī
qui cui peculiar principale eidē t accessoriū ꝓcedit. vñ ät
dictis vestibus ē ꝓpter oblatōs sacrificior̄ t q̄d annexum
ē eis ꝫ ꝛ̄. t sic ꝑ ꝑ̄o ad rōnē ꝫ hoc facta in argūēto
Sēs ꝫ ꝺ dcm vī qō in illa dī. Et sm est ipsi Gedeoni t do
mui eius in ruinam. Potest etiam dici q; sm est domui

eius in rebus culpe eo q ab his facerunt ad ydolatriam: nec enim in domino causa habebat licentiam videndi eos sicut gedeon. Tota enim domui gedeonis ruinam peperit vt dictum est. [illegible] gedeoni iniquitas quodammodo manet in filiis. Secundum illud Eccli. xxx. Mortuus est pater eius: et quasi non est mortuus. [illegible]

et multiplicati populi. Per rhamnum autem que est arbor vilis intelligitur abimelech qui erat ignobilis matre. [illegible] Ierunt ligna etc. qui viri sychem [illegible] ierunt ad regendum alios filios gedeonis [illegible] pecuniam ad interficiendum eos [illegible]

et propter hoc pena parentis in filios iniquitatem manentes [illegible] filios gedeonis pro pena redundat in ipsum: non tamen quantum ad culpam.

Capitulum .ix. Abiit autem abimelech. Hic est pars incidentalis in qua describitur ruina domus gedeonis de qua facta fuit mentio ca. precedenti. Circa quod primo describitur ipsius abimelech promotio. Secundo maledictio digna ibi: Quod cum nunciatum esset. Tertio ipsius visio diuina. Tertio pena describitur [illegible] abimelech cum dicitur.

a Abiit autem etc. cuius mater vocatur concubina: [illegible] ancilla in isto [illegible] gedeonis [illegible]

b Ad fratres matris sue: vt per eos inclinaret alios ad votum suum.

c Quid vobis etc. [illegible] populum dominari: quod erat falsum. Sed hoc fingebat ad habendum intentum. d Simulque considerate etc. [illegible] Consequenter describitur eius indebita promotio: cum dicitur. e Dederuntque illi etc. Pondo indeclinabile est: et significat pondus indeterminatum secundum aliquos: secundum alios idem est quod libra. In hebreo autem dicitur. lxx. argenteos de phano baal berith nomen est illius phani eo quod habitatores sychem sibi pepigerant fedus cum baal berith [illegible] f Qui conduxit sibi etc. [illegible] fratres suos: vt solus posset dominari. vnde sequitur. g Congregati sunt etc. Mello [illegible] h Et constituerunt etc. In hebreo habetur iuxta vlmum statue que erat in sychem: ibi enim erat quedam statua pro ydolatria [illegible] i Quod cum nunciatum esset. Hic describitur promoti et promouentium maledictio. Et primo ponitur parabola cum dicitur. Ierunt ligna etc. Et parabola ponitur: secundo ad propositum applicatur ibi: Nunc igitur. Circa primum sciendum quod aliqui expositores [illegible] per ligna in generali intelliguntur ciues oppidi sychem per cedros principales [illegible] abimelech [illegible] et ficum que habet dulcem fructum [illegible] intelliguntur alij filij gedeonis qui erant pingues [illegible] dulces in [illegible]

Capitulum. .ix.

a Abiit autē abimelech
filius hierobaal in sich
b em ad fratres matris sue et
locut⁹ ē ad eos et ad omnē
cognationē dom⁹ patris
matrisq̧ sue dicēs. Loqui
mini ad oēs viros sychem
c Quid vobis ē meli⁹ vt do
minent̄ vři septuaginta viri
omēs filij hierobaal an vt
dominet̄ vobis vnus vir.
d Simulq̧ cōsiderate q: os
vřm et caro vřa sum. Locu
tiq̧ sūt fratres matris ei⁹
de eo ad oēs viros sychē
vniuersos s̄mones istos et
inclinauerūt cor eoꝝ post
abimelech dicētes Frater
e noster ē. Dederūtq̧ illi se
ptuaginta pōdo argēti: de
f phano Baalberith. Qui
cōduxit sibi ex eo viros in
opes et vagos: secutiq̧ sūt
eū. Et venit in domū pr̄is
sui in ephra: et occidit frēs
suos filios hierobaal sep
tuaginta viros sup lapidē
vnū. Remāsitq̧ ioathā fi
li⁹ hierobaal minimus et ab

g sconditus ē. Cōgregati sūt
autē oēs viri sychem et vni
uerse familie vrbis mello
h abierūtq̧: et cōstituerunt re
gē abimelech iuxta quercū
i q̄ stabat in sychem. Quod cū
nūciatū esset ioathan iuit et
stetit in vertice mōtis gari
zim eleuataq̧ voce clama
uit et dixit. Audite me viri
sychē ita vt audiat vos de
k us. Ierūt ligna vt vnge
l rēt sup se regē. Dixerūtq̧
oliue. Impera nobis. Que re
m spōdit. Nūqd possū dese
rere pinguedinē meā qua
n et dij vtunt̄ et hoies et veni
re vt inter ligna pmouear:
Dixeruntq̧ ligna ad arbo
rē ficū. Veni et sup nos re
gnū accipe. Que respon
o dit eis. Nūqd possū dese
rere dulcedinē meā fructus
q̧ suauissimos: et ire vt in
ter cetera ligna pmouear. Lo
cutaq̧ sunt ligna ad vitem
Veni et impera nobis que
p respondit eis: Nūqd pos
sum deserere vinū meū qd
letificat deum et homines:
et inter ligna cetera pmo

ficiendum eos propter quod dicit expositores [illegible] quod sichimite non tenentur in [illegible] quod sichimite tractabant [illegible] Sed regerent [illegible] filios gedeonis vt dominarentur [illegible] et defenderent nos [illegible] propter nobilitatem et magnificentiam suam. nec curarent de nobis quasi diceret melius est quod nos promoueamus illum abimelech minus nobilem: [illegible] propinquus noster [illegible] Hebrei exponunt aliter parabolam istam. Quantum ad oliuam ficum et vitem. et magis [illegible] quod per ista significantur tres persone notabiles in beneficijs exhibitis populo israel. s. gedeon debora et othoniel. qui oblatum sibi dominium super filios israel recusauerunt eo quod dominus illud [illegible] Et tamen [illegible] de gedeone [illegible] quod recusauerit patet supra ca. prece. et de aliis duobus idem dicunt hebrei [illegible] sit scriptum [illegible] Dicunt igitur quod per oliuam significatur othoniel qui fuit de tribu iuda. [illegible] Tribus autem iuda vocatur oliua hier. xi. oliuam vberem pulchram: fructiferam: speciosam: vocauit dominus nomen tuum. Per ficum que habet fructum dulcem intelligitur debora que in hebreo scribitur dybora. Et interpretatur apes que facit mel dulce: sicut ficus fructum dulcem: ita quod propter hoc arbores respondet interpretationi nominis. Per vitem vero intelligitur gedeon de filijs ioseph eo quod ioseph vocatur filius accrescens Gen. xlix. vitis autem ramus crescit notabiliter in vna estate. Dictum hunc igitur sensum exponitur sic littera.

k Ierunt ligna. i. filij israel generaliter et sychemite specialiter
l Dixeruntque oliue. i. othonieli vt predictum. m Nunquid possum etc. i. de⁹ in lucernis ardentibus in tabernaculo: que implebantur oleo oliuarum purissimo. n Et homines in condimentis ciborum et confectionibus medicinarum per hanc pinguedinem intelligitur pietas que fuit in othoniel: ad sublenandum miseriam filiorum israel vt patet ex dictis supra iij. ca. o Nunquid possum etc. i. dulcedinem consolationis diuine que fuit in debora habente spiritum prophetie: vt patet ex dictis supra iiij. cap.
p Nunquid possum etc. de letificatione hominum videmus per experientiam: de letificatione dei dicit [illegible] Salomon: quod hec dicitur eo quod leuite in oblationibus hostiarum non cantabant cantica diuina donec offerrentur libamina que fiebant de vino. Potest etiam hoc exponi de sacramento eucharistie quod est deo acceptissimum in quo conuertitur vinum in sanguinem xpi.

q Deterrituq; ꝛc. idest ab abymelech rone supradicta. et accipitur ꝺ ligna ꝓ fischimitis in speciali. ⁊ in alijs qui cuz eis constituerũt abimelech regem. vt ꝓdictum est. r Si aũt ꝛc. Ethãn⁹ filius ioathor est dom⁹ patruus qui veluti agitator se emittit ignem: sic abimelech agitatus ira succendit populum sychẽ vt habetur infra. ió subdit

s Et deuoret ꝛc. idem principes dicti populi.

t Hanc igitur. hic ꝑr applicatur ꝓdicta parabola ad ꝓpositũ. videlicet de imꝓcatõe maledictionis sup abimelech regẽ. ⁊ sup ꝓplm ipsum ꝓstituentẽ ⁊ ꝓsa ex dictis.

v Misitq; dominꝰ. hãc describitur diuina punitio vbi ꝓ describit sychymitarũ rebellio. Secundo rebellãtiũ ipugnatio ibi. Dominq; ꝛc. tertio virorũq; destructio ibi. Porro abimelech. Circa pnũ dr v Misitq; dominꝰ. i. permisit.

x Spm pessimum. i. malũ seu discordiã excitari ꝓ ipiritum malignum.

y Ink abimelech ꝛc. vt suis insidiatorib⁹ exigẽtib⁹ destrueret aduersarios. ⁊ ꝓsa vsq; ibi. ⁊ egressi ꝓdas ꝛc. maxime de illis q fuerant abimelech. a Vbi aũt gaal i auxilium sychimitaꝝ. ambitiõ sup eos dñium vsq; in sequentibus.

b Ad cui⁹ aduentũ ꝛc. i. audaciores effecti ꝑ aduentũ ei⁹ ꝓ sentiaꝝ. c Egressi sunt ꝛc. q primchãe ad abimelech ⁊ fautores eius in cõtemptum ipsius.

d Clamante gaal filio Obeth. vt sibi pplm attraheret ⁊ ꝺ abimelech excitaret e Quis ẽ iste abimelech. q. d. nullius est momenti.

q ueri. Diretũq; oia ligna ad rbãnum. Veni ⁊ impera sup nos. Que rñdit eis Si vere me regẽ vobis cõstituitis: venite ⁊ sub vmbra mea requiescite. Si ãt nõ vultis: egrediat ignis r de rbãno: ⁊ ꝺuoret cedros libani. Nũc igit si recte et absq; pctõ cõstituistis sup vos rege abimelech: ⁊ bñ egistis cũ bierobaal ⁊ cum domo eius ⁊ reddidistis vicẽ bñficijs ei⁹ q pugnauit ꝓ vobis ⁊ aiam suam dedit piculis. vt eruẽtvos de manu madiã q nũc surrexistis cõtra domũ patris mei: ⁊ interfecistis filios ei⁹ septuagita viros super vnũ lapidẽ. ⁊ ꝓstituistis regẽ abimelech filiũ ancille ei⁹ sup bitatores sychẽ: eo q frater vr sit. Si ergo recte ⁊ absq; vicio egistis cũ bierobaal ⁊ domo ei⁹ hodie letemini i abimelech ⁊ ille letet in vobis. Sin aũt peruerse egrediatur ignis s ex eo: ⁊ cõsumat bitatores sychẽ ⁊ oppidum mello: egrediaturq; ignis de viris sychẽ: ⁊ ꝺ oppido mello: ⁊ deuorat abimelech. Que cũ audisset fugit ⁊ abiit in bera bitauitq; ibi ob metũ abimelech fris sui. regnauit itaq; abimelech t sup ysrl tribus annis. Mi u sitq; dñs spiritũ pessimũ x inter abimelech ⁊ bitatores sychẽ. q ceperũt eũ detestarẽ scel⁹ interfectõnis septuagita filiorũ bierobaal. ⁊ effusionẽ sanguis eorũ cõferre i abimelech fratrẽ suũ ⁊ in ceteros sychimorũ ꝓtectores suos. q eũ adiuuerãt. y Posuerũtq; insidias aduersum eũ i summitate mõtiũ: ⁊ ꝺũ illius ꝓtolabantur aduentũ: exercebãt z latrocinia agẽtes ꝓdas de ꝓtereuntib⁹. Nũciatũq; ẽ a abimelech. Venit ãt Gaal fili⁹ obeth cũ fribus suis ꝺr trãsiuit in sychimam: Ad cui⁹ aduẽtũ erecti habitores sychem. Egressi sunti c agros vastantes vineas vuasq; calcãtes: ⁊ facti cãtantiũ chorus ingressi sunt phanũ dei sui. ⁊ iter epulas ⁊ pocula maledicebãt d abimelech clamãte gaal filio obeth. Quis ẽ iste abimelech: ⁊ q ẽ sychẽt seruiam⁹ ei. Nũqd nõ est ipse f filius bierobaal. ⁊ ꝓstituit g ꝓcipẽ zebul seruuz suũ super viros emor ꝛc. Quare ergo seruiem⁹ ei. Vtinã daret h populũ istum sub manu mea vt auferrem i de medio abimelech. Dictũq; est abimelech. Congrega exercit⁹ multitudinẽ ⁊ veni. zebul ei princeps ciuitatis auditis sermonibus gaal filij obeth iratus est valde: ⁊ misit clãm ad abimelech nũcios dicẽs. Ecce gaal fili⁹ obeth venit i sychimã cũ fribus suis ⁊ oppugnat aduersum te ciuitatẽ. Surge itaq; nocte cũ populo qui tecũ est. ⁊ latita in agro. ⁊ primo mane oriente sole irrue sup ciuitatẽ. Ille aũt egredietur ad uersum te cuz pplo suo faciq; ꝙ potueris. Surrexit itaq; abimelech cũ oi exercitu suo nocte ⁊ tetẽdit insidias iuxta sychimã i quatuor locis. Egressusq; est gaal fili⁹ obeth ⁊ stetit i introitu porte ciuitatis. Surrexit aũt abimelech: ⁊ ois exercit⁹ cũ eo de insidijs loco. Cũq; vidisset populuz k gaal dixit ad zebul. Ecce de mõtibus multitudo descedit. Cui ille respondit. l Vmbras montiuz vides ꝙ capita hominũ ⁊ hoc error decipert. Rursumq; gaal ait. Ecce pplus de vmbilico terre descẽdit. ⁊ vn⁹ cuneꝰ venit p viã q respicit querecũ. Cui dixit zebul Vbi est nunc os tuuz q loquebaris. quis est abimelech vt seruiam⁹ ei. Nõne hic populus est quem despiciebas? Egredere ⁊ pu

f Et que est sychem q. d. ita nobilis ciuitas est ⁊ antiqua q nõ ꝺr seruire ei.

g Hanc nõ ꝛc. i. hominis qui nõ ꝺr hic tuo dominandi

h Et constituit ꝓ cipẽ. i. ꝓpositũ vel ꝓ secum. aut ni deb. dr.

i Zebul filius suus ⁊ sic fecit magnum contemptuz

k Super viros emor ꝛc. i. sup viros tamquã inique nobilitatis: q Emor q fuit a rge abrã potẽs ⁊ nobilis. fuit pater ⁊ dominus illius ci uitatis.

l Vtinã daret ꝛc. Et quo ꝓz q volebat dominari ibi.

m Dictũq; ẽ. Hic ꝑr describit ipsorũ rebellãtiũ ipugnatõ ad istictiã ipi⁹ zebul ꝓpositi sui mãdatũ sibi i secreto ꝺbu q audierat ab ipo gaal. Et caute dolosa lauerat: ⁊ ꝓz ista vsq; ibi. n Dixit ad zebul. q simulabat se ẽ cũ gaal quisq; abimelech repente veniret sup eũ ⁊ socios ei⁹ ⁊ subito eos inficeret ꝙ ꝙ ꝓtebantur eũz decipere dicens.

o Vmbras montium vides ꝛc. Sequitur. Ecce populus ꝛc. id est de cacumine montis. quod dicitur vmbilic⁹ terre. quia supeminet aliqs partibus ceteris. sequitur.

p Abiit ergo gaal ꝛc. Qui nō erāt ciuitatē cū gaal ad pugnā idū: ꝫ expectabat interit⁹ belli euentū. q Zebul aūt ꝛc. q; debellati tā fuerāt in cāpo: t ppt hoc ppō ciuitatis pāy curabat de eis. ceū pauēt vsq; ibi. r Palantes p cāpū. manifeste discurrentes: t nō palēt dī gallice.

t Porro abimelech b pāt descendit vrbē: ruinaq; punit. ſ. abimelech: t eoz q; promouerūt eum ad regnū: q; interfecit eos finalit interfect⁹ē abeis Pōo q descendit destructō vrbē sicbot cū dī. v Quā cepit ꝛc. Ita vt sal ꝛc. sal ei reddit terrā sterilē: t nō qñ aliqs destruebat fundū⁹ aliquā ciuitatē spargebat ibi sal in signū p fecte vltionē. Secō descendit destructio soluitaq; cum vocab. x Qō cū audiſſ. ꝛc t patz ista vsq; ibi.

y Abimelech āt ꝛc ad obsidendū eum. Sciendū aūt q; alia ē ciuitas i egypto q; fuit vocab thebe ex qua fuit legio theben ex qui pfuit senectus magn⁹ē alia in iudea nobilis theba ō q; fuit bel pao tebites Et alia ē in grecia q; dī thebe a q; dicūtur thebani. t ois hac obsidione abimelech i terfect⁹ est vī sequitur a Et ecce ꝛc. In hoc habeb cernices ei⁹. Ei⁹.n. cōfregit cerebꝝ stamn fuisset mortu⁹ vt vī: qō tñ non fuit ita. Precepit postea armigēo suo q; interficeret eū vī subdit. b Percute me ꝛc. plus ei formidauit obprobriū eiū p⁹ mortē q; ait damnationē. Nō ei licitū ē alicui se c celerare mortē sibi. c Et reddidit deus Ō est conclusio b⁹ capituli ostendēs quā fuit malū abimelech t pmouentiū ipsū reuersum est i caput eoz fm maledictionem Joathā filij gedeonis.

Capitulū .x.

Ost abimelech. Ō descendit hōra tribulatio filioz ist⁹ a q; liberati fuerūt p Tepthe. Et p potuit pōni ante abimelechum. Secūdo modo liberationis. c. xj. T ordo unper⁹ sed ut ordo. xij. ca. Primus

p gna ꝫ eū. Abiit ergo gaal expectāte ſychimoz pplo: t pugnauit ꝫ abimelech q; p secut⁹ ē eū fugiente t in vrbē cōpulit. C eciderūtq; ex pte ei⁹ plurimi vsq; ad portā ciuitatis t abimelech sedit in ruma: zebul āt gaal t socios ei⁹ expulit de vrbe: nec in ea passus ē cōmorari. Sequēti ergo die egressus ē popul⁹ in campū: qō cū nūciatuz eēt abimelech tulit exercitū suū t diuisit i tres turmas tendēs insidias i agris. Vidēsq; q; egrederet ppls de ciuitate surrexit t irruit i eo cū cuneo suo oppugnās t obsidens r ciuitatē: due aūt turme palātes p cāpum aduersarios pſequebāt: Porro abimelech oīm die illo oppugnabat vrbē: quā cepit int̄fectis habitatoribus eius: ipsāq; destructa ita vt sal in ea s dispgeret. Qō cū audiſſet q; habitabāt in turre ſychimoz: ingressi sūt pbanū dī sui berith vbi fedus cuz eo pepigerāt: t ex eo loc⁹ nomē accepat: q; erat munit⁹ valde. Abimelech ītq; audiēs vitos turris ſychimorū pariē cōglobatus ascendit in montē selmō cū oīm populo suo: t arrepta securi pcidit arbores ramū: imposituitq; ferēs būero dixit ad socios: qō me vidiſtis facere cito facite. Igit certatim ramos de arboribus p̄cidentes sequebant ducez. Qui circundantes presidium succenderūt atq; ita factū est: vt fumo t igne mille hominum necarentur viri pariter t mulieres babi

r tatoruz turris sicben. Abimelech autem inde profiscens venit ad oppidū thebes quod circundāto obsidebat exercitu: Erat autez turris excelsa in media ciuitate: ad quaz confugerāt simul viri ac mulieres: et omnes principes ciuitatis clausa firmissime ianua: et super turris tectum stātes per propugnacula. Accedēsq; abimelech iuxta turrim pugnabat fortiter et appropinquans ostio ignem a supponere nitebat Et ecce vna mulier fragmen molē desup iactens illisit capiti abimelech: t cōfregit cerebrū eius. Qui vocauit cito armigerū suū: t ait ad euz b Euagina gladiū tuum t p cute me: ne forte dicatur q; a femina interfectus sim. q; iussa perficies interfecit eū Illo quoq; mortuo oēs q; cū eo erant de israel reuerc sūt in sedes suas: t reddidit deus malum qō fecerat abimelech cōtra patrē suū iterfectis septuaginta fratribus suis Sychimite quoq; quod operati erant retributum est: t venit super eos maledictio ioathan filij ierobaal.

Capitulum .x.

a Ost abimelech surrexit p dux in israel thola filiꝰ pbua patrui abimelech vir de ysachar: qui habitauit in sanir montis ephraim t iudicauit israel viginti t trib⁹ annis, mortuusq; ē ac sepultus i sanir e Huic successit iair galaadites q; iudicauit p viginti et duos annos habens trigi

y ra filios triginta asinos: qz ꝫ descendit rpō pacis. secō tñ tribulationis tpe Filij aūt israel: vt opposita certa sepositā magis elucescant. ipo āt pacis descendit sub duob⁹ iudicib⁹ successiue Iudicantib⁹. T po aūt scōi pmisit ibi. huic successit iair. De Primo dī. a Post abimelech surrexit vir in ist. Nō dī rer sic de abimelech. q; iniq; vsurpauit sibi nomē regiū Iste āt rectē ad mo dū positus: q; iudicēs pārat. ſ. p modū directionis t consilij magis ꝫ p modū dominij.

b Thola filius ꝛc. Patruus est frater patris. t tōo fm ista translationez pbua fuit frater gedeonis. Sed sequens litera videtur repugnare cū dicat. vir de ysachar. Gedeon aūt fuit de tribu manasse vt dictum est ō. vj capi. Tribus aūt erant in commixtio. Ad quod potest dici q; incommixtio tribuū fuit sub precepto ne cōmiscerent sortes hereditatum vt dictum fuit Nūer. xxxvj. t iō mulieres q; nō habeb̄t de hereditate poterāt nubere cū viris alterius tribus: vt dicit⁹ fuit ibidē: qz ex hoc non sequebat cōmixtio sortium. Mater aūt gedeonis fm ista fuit h⁹ condītiōis t sic successiue contraxit vni viro de tribu manasse: t alteri de ysachar. Sciendum q; vbi trāslatio nostra habet pbua patrui abimelech. in hebr. hī filij bodo t ſ⁹ hebraeus ē h nomē pp̄ um patris ipi⁹ pbua t fm hoc non oportet dicē q; pbua t gedeon fuerint fratres ex parte matris. Sciēdum etiam q; bodo apud hebreos ē cuī nomen cōmune: et significat patruū suum. t fm hoc pōt esse trāslatio nostra. Sicut in latino idē nomen aliquando ē ꝓprium t cōmune eq; uoce tamen. Sicut hoc nomen roman⁹ aliqñ accipit ꝓprio nole me⁹ hominis: aliquādo p nole adiectiuo ei ad omnē hominē romanū. T trāslatio aūt ista dicit epat hic ab hebraico. vz p pdicta. c Huic suc

essit. Hic describit ipsius scil iudicis & pris ius vsq; ibi.

o Sedētes &c. i. multos sm trāslatōs istā. In hebreo nō addit asinaz. & ió sm doctores hebraicos. p pullos intelligunt b equi iuuenes & electi. f Filij āt israel. hic pōr describit tpo tribulatōis vbi primo describit culpaz eoz ibi.

f Filij āt &c. q explicāt magis i pticulari cum dicunt.

g Et seruierūt ydolis baalim &c. & noiant b sepiē ydolatrie. vt pz i lra. Secdo pōit debita pena cū ibi. Cōtra quos irat⁹ é dñs &c. & pz. Tercio pnia cū subdit. Peccauim⁹ &c. Et sequitur.

h Quib⁹ locutus é dñs. i. p phetes. q adhuc viuebat. vt dicūt hebraei. tñ si di cū eoz est ver. erat multū antiqⁿ⁹ qz a tpe q filij israel docti fuerūt ieon & og. & balach vsq; ad tpo iepthe q liberauit filios israel de hac tribulatōe fuerūt āni ccc. vt bñ c. xi. deficiunt th alij vt dicēt qz fuit & ni extunc phinees iux. erat hō pfect⁹. quia fuit doctor ecclesie⁹ 3 machabeoz vt bñ Num. xxxj. Potest & dici q fuit p alia tpōaz qz nō noiat b q̄ ille fuerit. i Nunqd nō egyptij &c. b nominat. vij. gētes a q b⁹ tribulationes passi fuit filij israel. vt. idolatrias & noiatas i q̄b⁹ delinquerāt.

k Idcirco &c. ideo negatōes duūt accipi intelligēde ut sit sub dnōe. i. si non vere penitēte illi q sic i afflictōe ponūt. vij ex sequentibus.

l Ite & inuocate deos q̄s elegistis. ironice loquitur. vt de peccatis magis doleant & confundant ideo subdit.

m Dixit eruntq; &c. & q hec patientia vera fuit pars per hoc quod subdit.

n Omnia de finibus &c. & ideo primo negatum auxilium concessit dominus. ideo subdit.

o Qui doluit super miseriis eorum. Itaq; &c. id est ad bellū mutuo se conuocantes & exhortantes cōtra israhel.

p Quis primus ex nobis &c. Hoc dixerūt principes de galaad vt aliquis eum maiori diligētia esset capitaneus in bello illo qz ad victoriā pseqndā multū valet diligētia ducis & constantia ipsius.

Capi. xj.

Vir itaq; Describto pōdere tribulatōis. Hic cō sequēter describit modū liberatōis. vbi primo describit pdictus dux liberātor. secdo humiliatio ipsius depcantis ibi. Et misit nucios. tercio pstratio aduersarij rebellātis ibi. Factⁿ est ergo. Circa primū describitur

ipsius iepthe electio secdo ipsius in principem electio ibi. In illis dieb⁹. Circa primum dicitur.

a Fuit itaq; ille in tpe iepthe galaadites. Galaad aūt alij qñ accipitur p noie vni⁹ tre: aliqñ p nomie vni⁹ ciuitatis in illa terra. & aliqñ pro noie vni⁹ hois. & ob⁹ istis modis iepthe dī galaadites. qz fuit nat⁹ de terra galaad. & pē et⁹ vocatus est galaad vt ista subdit i pūa cap. Et ciuitas sua vocata é galaad vt dī infra ca. xij.

b Filij⁹ &c. Hebraei dicunt. Filij⁹ mulieris hospitarricis. qz nomē p positū é eq̄ nocū ad meretrices & hospitarrices. vt occū fuit iosue. ij. de raab & forte ītraqz significatio ista mulieri conuenit.

c Habuit āt galaad pē iepthe. Uxorē. alia & veram.

d Hereo in domo pris &c. In hebr. bñ & i libro iudicū qz de altera matre nat⁹ eos. e Cōgregatiq; sunt ad eum viri inopes & latrocinantes. In hebreo nō bñ hoc & latrocinantes. credibile ei est q agebāt predas de aduersarijs filiorū israhel tm sic dō & vtri et⁹ facichāt. vt bñ j. Reg. xxvij.

f In illo tpe. Hic pōr iepthe ppositus terre Galaad eligit vñ subditur.

g Dixeruntq; ad eū Veni & esto princeps nr. dū th ita sit⁹ duc belli nostri.

h Quib⁹ ille rñdit. nō statī credēs eis ppter ea q passus fuerat ab eis. i Nōne vos estis q odistis me. Iz supradicti sit de frib⁹ suis th q eiecerūt eū. th b altiꝰ sensu ille li⁹ ppli generalit. qz ad ḡrimoniā & instantiā frm suoz senes q erāt iudices illi⁹ ppli eiecerāt eū. vel forte imo illos q venerūt ad iepthe erāt frēs sui. vel eoz aliq̄d ḡ̄ principaliter dicens verbū suū ppter q̄s diligenti⁹ explicat inter eum suoz dicentes.

k Ob hanc igit causaz nunc ad te rē. Ama explica re spōdit iepthe. l Si vere venistis ad me.i.fidelit:et absq; fallacia.ō dicit interrogādo.qui rūderūt ei simplr affirmādo erā iuramēto:cū dī. m Dñs rē. Jurare ei ē deū in testē invocare.sequit. n Locutusq; ē iepthe oēs sermones suos i maspha.

k Ob hanc igit causam nūc ad te venim⁹ vt pticipes carnis nobiscū:t pugnes cōtra filios ām̄on:fiatq; dux omnium qui habitant in galaad.

l Jepthe ait dixit eis. Si vere venistis ad me vt pugnē p vobis ꝫ filios ammō tradideritq; eos dño in manꝰ meas ego ero vester princeps. Qui respōderūt ei dñs qui hec audit ipe mediator ac testis est q nīa p nrīa facient⁹. Abiit itaq; iepthe cū principib⁹ galaad.fecitq; eū eis pplus principē sui. Locutusq; est iepthe oēs sermones suos coram dño in maspha Et misit

o nūcios ad regē filiorū ammon qui ex psona sua dicerēt. Quid mihi t tibi est q

p venisti contra me vt vastares terrā meā? Quib⁹ ille

q rūdit. Quia tulit isrl terrā meā qñ ascēdit de egypto a finib⁹ arnon vsq; ieboc atq; iordanē Nūc ergo cū

r pace redde mihi eaz. Per ea rursū mandauit iepthe t imperauit eis vt dicerēt regi ammō. Hec dicit iepthe. Nō tulit israel terram moab: nec terrā filiorū ammon ꝫ qñ de egypto cōscēderunt:ambulauit p solitudinē,vsq; ad mare rubrum et venit in cades. Misitq; nuncios ad regez edom dicēs:dimitte vt transeā terram tuā. Qui noluit acquiescere ꝓcibus ei⁹ Misit ēt ad regē moab:q t ipe trāsitū ꝓbere cōtēpsit. Mansit itaq; i cades t circuiit ex latere terrā edom t terram moab. Veniitq; ad orientalē plagā tre moab t castrametat⁹ ē trās arnon nec voluit intrare fines moab. Arnō quippe cōfinīū ē terre moab Misit itaq; israel nūcios ad seon regē amorreoz: qui habitabat i esebon t dixerūt ei. dimitte vt trāseā p trā tuā vsq; ad fluuiū Qui t ipe isrl ꝰbs despiciens nō dimisit eū trāsire p termios suos:ꝫ congregata multitudine ꝓgregata egressus ē ꝫ eū i iasa t pugnāt resistebat. Traditq; eū dñs i manu isrl cū omni exercitu suo t ꝓcussit eū: t possedit oēm terrā amorrei habitatoris regionis illi⁹ t vniuersos fines ei⁹ ō arnon vsq; ieboc, t de solitudine vsq; ad iordanē. dñs ḡ de⁹ isrl subuertit amorreū pugnāte ꝓ tra illū pplo suo israel.

Et tu vis nūc possidē tra ei⁹? Nonne ea que possedit chamos deus tu⁹ tibi iure debent. Que aūt dominꝰ deus noster victor obtinuit.in nostraz cedent possessionem. Nisi forte melior

Hanc aūt rationē iepthe tangit dūtaxat repetendo ꝓcessus filioꝝ isrl declinādo a termīno ammon t moab vt habet Deut.ij. t Nume.xxj. Et patz ira vsq; ibi. v Egressus est contra eū rē. ipse em̄ seon fuit obuiam filio israel eiaz extra terrā suā ad eos debellandū. Ex quo patet q habuerūt contra eū iustū bellū t p consequēs regnū eius iusto bello acquisitū a filio isrl fuit ab eo⁹ iuste possessum.

x Traditq; eum Hic ponit secunda ratio que accipit ex auctoritate diuina qz est dñs celi t terre. t ideo potest terrā abvno possessam alteri dare ꝓ sua voluntate qō fecit de terra possessa a seon rege tradendo eam filiis israel possidendam: sm q dī Deutro.ij. Ecce tradidi in manu tua seon regē esebon amorreum: t terrā ei⁹ incipe possidere t certa.t hāc rationē tāgit iepthe dicens. t Traditq; eum dominus ē.Et patet ira vsq; ibi. y Nonne ea que possedit cha. rē quod duplr exponitur vno mō sic Ane possedit chamos deus tuus:id ē populus moab qui chamos colebat: vt sit sen:ns q illa pars tre moab q nunc possidebat ab eo quando filij isrl debellauerūt seon:illa de iure erat popli moab: nō aūt illa pō quaz possidebat seon a filio isrl acquisita Alio mō exponit vt sit cō firmatio rōis pcedēte. Ad cui⁹ intellectum considerādus q sicut fideles victorias suas attribuūt deo vero ita infideles victorias suas suo deo falso:dicit igit. z Nōne ea q possedet.i.possidere te facit. a Chamos de⁹ tu⁹. Sm opinionē tuā. b Tibi iure debent.i.reputas iuste acquisitā gratiā. c Que ēt dñs de⁹ nr̄ rē.q.d. multo fortius illud qō obtinuim⁹ deo vero nobis victoriam prestante: iuste est nobis acquisitum t possessum.

d Nisi forte. Hic ponitur tercia ratio que hic accipitur ex prescriptōne quia populus israel fuerat in tā longeua t pacifica possessiōe huius terre q nullus deberet reclamare t maxime quia multo tempore ꝓcesserat. vt patet ex predictis.t hoc est quod dicitur. e Nisi forte melior es balac rē. qui erat rex moab illo tēpore q debellatus fuit seon:vt habemus Numeri.xxij. qui licet vocauerit balaam ad maledicendum filijs israel non tamē repe

tebat terrā moab qđ filij israel abstulerāt a seon. Sed timebat ne pderet aliā ptē terrā madian de q erat natꝰ vt deñ fuit videlicet nec aliqñ alię rex post eā repetuit hāc terrā. ideo salvabitur. o Aut docere potes q̄ iurgatꝰ sit ꝯ isrl: et pugnauerit cōtra eū. ad recuperandū hāc terrā

f Q̄ habitauit i esebon cc. i. toto tēpore q̄ israel habitauit in ista terra. et quamdiu fuerit illud tpꝰ subdit dicens.

g Per. ccc. annos deficiūt trib aliq̄ vrbi debitur. h Igit non ego pecco in te Hic ex pdictis rōni bꝰ ieptbe colligit q̄ hēat milā cām offensionis. et rex ammō inuasiōis. Ex q̄bus vna q̄dā videt dā ē q̄d ve trecentis annis pdictis deficiat. Ad cuius intellectum ꝓsiderandū q̄ sicut i scripturis hūanis inuenīs mīs nota vel dubia q̄ ea q̄ sint certa declarāt: sic in sacra scriptura q̄ē per diuinā reuelatiōnez tradita passus dubius vel obscurꝰ p aliū passum q̄ certꝰ ē et dcmiarꝰ ds declarari. Ita ūt trecentū anni nō determinātur in q̄ scriptura nisi relatiue ad. i. ingressus refert deñs ieptbe ar gumētū pcipitāter. In q̄ allegatōe videt hominēs allegare quā tū pūt plꝰ de tpe apparēter et aliqā excedūt. nec tñ scriptura vel actor scripture h referendo dicit falsū q: refert veraciter id

eos Balac filio sephor rege moab. aut docere potes q̄ iurgatus sit ꝯ isrl: et pugnauerit cōtra eū quando habitauit in esebon et viculis eius et in aroer et vrbibus illius vel i cūctis ciuitatib⁹ iuxta iordanē p trecētos annos Quare tāto tpe nihil super hac repetitione tentastis. Igitur nō ergo pecco i te. sed tu ꝯ me male agis iudicēs mihi bella non iusta. Judicet dñs arbiter hui⁹ diei iter isrl et filios ammon Noluitq̄ acquiescere rex filioꝝ ammō verbis ieptbe q̄ p nūcios mādauerat. Facit⁹ ē ergo sup ieptbe spūs dñi: et circuiens galaad et manasse maspha q̄ galaad: et inde trānsiēs ad filios ammon: votum vouit dño dicēs. Si tradideris filios ammon in manꝰ meas qui cūq̄ primꝰ fuerit egressus de fozib⁹ domꝰ mee: mihi q̄ occurrerit reuertēti cum pace a filijs ammō eū holocaustū offerā dño. Trānsiitq̄ iepte ad filios ammon vt pugnaret ꝯra eos ꝙs tradidit dñs i manꝰ ei? Peussitq̄ ab aroer vsq̄ dū

venias i mēnith vigiti ciuitates: et vsq̄ ad abel que ē vineis consita plaga magna nimis: hūiliatiq̄ sunt filij ām̄ a filijs isrl. Reuertēti āt iepthe i maspha domū suā: occurrit ei vnigenita filia sua cū tympanis et choris. Nō ei habebat alios liberos. Quam vt fecidit vestimēta sua et ait Heu me filia mi: decepisti me: et ipa decepta es Aperui ei os meū ad dominū et aliud facere non potero. Cui illa rādit: Pater mi si aperuisti os tuū ad dñm fac mihi quodcunq̄ pollicitꝰ es: cōcessa tibi vltōe atq̄ victoria de hostibus tuis Dimittq̄ ad prēs. Hoc solū mihi pstā qđ deprecor. Dimitte me vt duob⁹ mēsibus circūeam montes et plangam virginitatem meam cum sodalibus meis. Cui ille respondit. Vade Et dimisit eam duobus mensibus. Cunq̄ abiisset cum socijs ac sodalibus suis flebat virginitatē suā in mōtib⁹. Expletisq̄ duob⁹ mēsib⁹ reuersa ē ad prēm suū et fecit ei sicut vouerat. Quę

ve bis trib⁹. Post ipm samson. xx. Judi. xvj. Post ipsum heli. xl. vt hñ. j. reg. iij. Postea samuel cū anni ꝓbendum cū annis saulis. et fuerūt insl' iuncti. xl. vt hñ. actor. xiij. Postea dauid regnauit annis. xl. vt hī. ij. reg. v. Pō cum salomon trib⁹ annis, ām fundatōz tēpli. vt hñ. iij. regū. vj. et isti ānī sil' iūcti cū pcedētib⁹ faciūt ānos cccxij. qb⁹ si iūgātur cclxvij. ānī predicti faciūt. ccccxxx. annos. et sic ps qđ ō vt crū ē. ānī āt. cclxvij. pdicti. i. a tpe debellatōis seōrsiq̄ ad pcipiū vocar⁹ iepthe sic accipiūt p partes vn⁹ ān⁹ ab ingressum tre ꝓmissionis ō ducatu moysi. vrs p pdicta. q̄dragīta qb⁹ pfuerunt iosue et othoniel. vt hñ iudi. iij. Tpo cui iosue in sacra scriptura ñ dcr mūt. et ō sub tpe othoniel q̄ ei successit ꝓhdēdit. Octuaginta qb⁹ pfuit aioth p⁹ orthoniel. vt hñ iudi. iij. c. Quadraginta ānī debore. vt hī in di. v. ca. Quadragīta gedeonis: Judi. viij. tres abimelech Judi. ix. Bigintiref ipl⁹ibola: Judic. x. Bigintiduo ipl⁹ jair: Judi. x. Decem et octo ānī qb⁹ filij isrl fuerunt sine iudice Fuitq̄ pbilisthim et filijs ām̄ ab ꝓmotiōe iepthe vt hēt Judi. x. et isti ānī sil' iūcti faciūt. cclxvij. et sic pz ꝓpositum.

i Facꝰ ē a. b pūt describi pitratō rei belli. i. regi ām̄on q̄ noluit acquiescē verbis rōnabilib⁹ ipius iepthe cū modꝰ rēcribit cū dr i Factꝰ ē q̄ sup iepthe ipius dñi. i. voluntas et audacia pugnādi p pplo i p̄dēta venit adiutoriū. k Votū vo. rē. Ex ill⁹ votū ꝓcesserit ex deuotōe. nō scm fuit indiscrete rex: ō domo sua p pcat egredi obuiā ei cuiꝰ q̄ ē aial immolanciū imo nec i immolatōe poterat recipi eꝰ pciū. cetꝝ patet vsq̄ ibi. l Decepisti me. ipa decepta es. i heb. dr. turbasti me et tu turbata es: tū credebat eā immolādā: nā q: si hēbat aliā ple. m Aperui ei rē. p votū supradcm. n Et aliter rē. q: votū ē ꝓmissio deo scā q̄ ds ipleri: eo tñ mō q̄ licitū ē o Plāgā virginitatē meā. q: tūc tpis opbrebriū erat mori sine ple. p Reuersa est ē. eam interficiendo et offerendo domino inholocaustū sm q: dicunt expositores catholici. Unde dicit Hieronimus. q: fuit indiscretus in vouendo et impius ad implendo. Hebrei autem dicunt q: ipsam non immolauit. Votū ei⁹ fuit relaxatū p ipm phineeh. Et aliqui dicūt q: fuit interpretatum p sapientes q: nō dēret votum adimpleri p mortē filie innocentis. vnde qđā glo. hebraica super illud verbum. Dimitte me et circueam montes sic dicit. i. sapientes in lege quia forsitan inuentum modum relaxandi

anta seu interpretationis voti mei. Quicquid ista ē de facto ē ō de docendi pt scri nisi qtū dicit explē scriptura vt qnanū pt trahi ex tpe. Jgit sine prædicto ē assertiōe pmodū collationis pt dici q filia iepthe nō fuit sacrificata dño q monē complē pōt ciuilē seu spirituale eo mō q religiosi dicūt mūdo mortui: inquantū a mundanis actib⁹ sūt segregati. ē similo modo sequitur totalē mōti pati. sic filia iepthe fuit sacrificata domino q obfuationem virginitatis viuendo in orationib⁹ ac ceteris pijs operibus. Hoc aūt dictū vī pdono ei qđ dī Jeni. vī. Dño misereatur ē dño offert ab hoc ē redi mēt: ē monte moriemur: ē cū vt ibidē dī oget pōtifex dño misereatur q nō ē suscepturus mortis. dicebat cū mortificari: qz mādabat ad suo sacerdotū vt repīsicent bōa eccie docuit amonita. sīr ibidē dicit q bō potat misereat. ñ tñ pp ō occidebat: ē obsequijs templi seu sacerdotū deputabat. pat ibidē diffuse fuit declaratū: ē sic pt dici q filia iepthe fuit misereata dño seu sacrificata qz diuinis obsequijs deputata mō ꝑdicto. Jrem ita pz dictū ē. Fact⁹ ē sub iepthe spūs dñi. f. ad pugnandū ꝫ filios ammō. ē tūc fecit voctū supadictū: qđ īs fuit mīs crete factū: Intelligendū nō erat nisi p modū licitū ē bonū: qz spūs dñi nō instigat nisi ad bonum. Jtē in ista vī q iepthe ꝛcessit filie sue tpe duoꝝ mensiū ē ū ibī cēt inter pōsī ē pmodo bō nō ē dissimile dn in tpe iermedio colloquū habuerit de voto suo cū sapientib⁹ in lege: marie cū votuz suū ita cēt divulgatū. null⁹ aūt taliū sibi cōsuluisset votuz suū implendū p occasionē filie innocētis: cū ꝫ sit manifestē ꝫ ꝓceptū legis: E no. ex. ē ꝫ mentionē legis Jeni. vī. ē pz ex ꝑdictis. Et ō verissīe vī q a sapientib⁹ fuerit sibi dictū votū suū ipleri debē p modū supradictū. Jtē ad hēb. xj. Iepthe ponit in sanctoꝝ catbalogo: ē ō nō vī factū sic enomīe asseri debē de illo: nisi ex sacra scriptura expresse haberet. Sz dicerem sicut cōit dī q scriptura ꝫ expsse dicit sicut ꝫ allegauī ē. Hec autē sūa ē ad patres suū ē fecit q sic vouerunt. Ad qđ pt dici q in principio iepthe credidit eū ē occidendā. ē ipa sīr audito dño patris. Et ideo dixit. Dimitte me ꝛcē. Sz añq rediret iepthe mutauit ꝓpositū de cōsilio sapientū. Qz aūt postea subdit. Cōsumendo facta ē ꝛcē. dicē dū ē q ꝫ ꝑuertendo facta ē rōnabiliter in memoriā filie iepthe q parata fuit pri obedire vtq ad mortē corporalem et obedituit vtq ad mortē ciuilē vt spūalē vt ē relīq filie sīr vocerēt obedire parentib⁹. Sed adhuc ꝫ ꝑdicta arguit q immolatio innocētis sit deo accepta sic pz Gen. xxij. vbi adua ꝓmittit de ꝫ q voluit filiū innocentē immolare. Ad qđ dom q nō ē sīle. qz abua habuit de ꝫ ꝓceptū diuinum vbi ibidē. cia aūt hō quantūcūq innocēs debitor est mortis pp pcm ꝓprium ꝓpter pmm ipi deo q ꝫ debitū pt repetē quā docūq vult ē qđ vult. Et ō abua bene fecit deo volēta obedire in hac filij immolatōne. Sz q aliqs ex voto emisso voluerit inficiari innocentē ē illicitū. Jtē ꝫ ꝑdicta arguit qz scribit Gen. ix. Crescite ē multiplicamini. ē Deuter. no. vij. Nō erit apud te sterilis vterq⁹ sexus. Obfuatio virginitatis excludit multiplicationē ꝓlis: ergo vī q fuerit illicita tpe legis. pp qđ vī inconueniēter dictū q filia iepte fuerit dño cōsecrata: vt sacrificata p obfuationē virginitatis. Dicendū q illud ꝓcepū: Crescite ē multiplicamini. ē. datum fuit noe ī exitu arche qñ erāt pauce psone humane. f. octo nīa q⁹ viri ē q⁹tuor mulieres: qz tūc gen⁹ humanū indigebat multiplicatione p carnalē generationē ordinata ad diuinū cultū: ē ō multiplicato genere humano cessauit illud ꝓceptū i ꝓtestantib⁹ ꝑsonis. qz cōtrare hūanū generis multi sūt ꝓhi ad generatiōis actū p qđ implet ꝓceptū cōtenti facti. Qz aūt addit illud deut. vij. Nō erit apud te sterilis ꝛcē. nō ē ꝓceptū: vt insinuetur tertū: ꝫ ē quedā ꝓmissio facta obseruātib⁹ legē mandatoꝝ de seruāda ꝓlis habēda: sicut etiā tpe euāgelij multiplicatio ꝓlis ꝑsonis exīnb⁹ in matrimonio reputat bōficiū diuinū. Per ō tñ nō excludit: dn obfuatio virginitatis sit deo accepta: ꝫ tñ reperīt in paucis ꝑsonis. pp qđ dicit saluator Matth. xix. Sunt eunuchi q se castrauerūt ꝓpter regnū celoꝝ: q pt capi capiat. q. d. pauci tales inuenīuntur. Qz aūt obfuatio virginitatis nō solū tpe euangelij: ꝫ etiā tpe veteris testamenti fuerit laudabilis ē deo accepta ps p exemplū: qz beluas ꝓhera q fuit valde ꝑfect⁹ ē deo acceptus virginitatē seruauit: sicut dī ex vbis Greg. omēt. ꝛcē. sup euangelia. Hanc etiā. ij. Macha. xiiij. cōmendat de hoc q ꝓpositum cōtinentie retinuit. beata etiā virgo maria votū virginitatis emisit: ē sanct⁹ ioseph spōsus eius cū ea vt tenent doctor. catholici. ē tamen adhuc erat status veteris testamenti. Paulus eñ apl⁹ cū adhuc esset legis veteris emulator ē euangelij ꝓfessor virginitatē seruauit. ē sic patet q obseruatio virginitatis fuit deo grata a tempore veteris legis.

Capitulū. xij.

Ecce aūt. Descripta tribulatiōe ē modo liberationis. Hic pīr describit iperi⁹ seductiōis. Ē ꝫ hmōi sequitur descriptio. Secūdo tpe trium iudicū succincte subdit: ibi. P⁹ hūc iudicauit. Circa primū dī. a Ecce aūt ꝛcē. filii eñ de hac tribu erant supbi ē mundane glie cupidi. ꝓpter causā dictā fugiens in principio octaui capitis: ē tūc volebāt de hac victoria ipi ꝫ iepthe ascribebat q nō erat de copijs: ē ō querebāt occasionē cōtra eum dicētes. b Vocare nos noluisti ꝛcē. memorabīl: vt patet ex sequentib⁹. Sz gracis querebāt occasionē offensiōis. Et ꝓpter ista vtq ibi. c Posui animam meā ꝛcē. Inecessitate vrgente exposui periculo vitam meam pugnando cum paucis contra filios ammon. Sequitur. d Pugnabat cōtra ephraim cui⁹ causa subdit. e Quia dixerat fugitiu⁹ ē galaad qđ exponūt aliq de iepthe q fuit eiect⁹ a frambus vt dcm ē. ā principio. xj. ca. Sz illō qđ fecit de ephraī nō bñ ꝑsonat huic exposi: qz ñ fugit de tribu ephraī. ē ideo melius exponit de populo galaad: de quo subdit.

ignorabat virum. Erinde mos increuit in israel ē cōsuetudo seruata est vt post anni circulum conueniant in vnum filie israel: et plangant filiam iepthe galaadite diebus quatuor.

Capitulum. xij.

Ece autem in ephraim orta est seditio. Nam transeuntes cōtra aquilonem: dixerūt ad iepthe. Quare vadens ad pugnā b cōtra filios ammon vocasti nos noluisti vt pergerem⁹ tecum. Igitur incendem⁹ domum tuam: quibus ille respōdit: Disceptatio erat mihi ē populo meo contra filios ammon vehemens: vocauiq vos vt liberetis mihi auxilium: ē facere noluistis. Quod cernens posui animam meam in manibus meis: transiuiq ad filios ammō. et tradidit eos dominus in manus meas Quid cōmerui vt aduersū me consurgatis in prelium Vocatis itaq ad se cūctis c virtis de galaad pugnabat cōtra ephraim. Percusserūtq e viri galaad ephraim: quia dixerat fugitiuus ē galaad

f Et habitat ꝛc.li habitat nō est in hebreo.ꝫ sic hī.ibi. Fugiens⁹ē galaad i medio ephraim i medio manasse.i. nulli no mentē est aut reputatōis i p̄sone ad hāc tribus ꝛ ad illā.vt exponāt hebrei.Cetera patēt vsq; ibi. g Dic ergo seboleth ꝛc. Istud qō interp̄tatur spica nō ē in hebreo ꝫ appositū ē a trāslatore. Hebrei āt dicunt q; seboleth nō accipit hic in ista significatōe.ꝫ .p. cursu vel impetu aque qō gaik.di fil. Seboleth ei ē nomē equitatōis adversus. videtur tñ magis q; b accipiat .p. fletu quez dicunt hebrei. quia ephraite petebāt vt penitentiā traīre fluuiū iordanis. et iō de hoc examinabant eos vtrū essent de ephraim aut nō vñ fm hebreos sic dicebāt eis.dic seboleth fluuiū transibo qui rūdebat chebolerb. Id est⁹ interdū cū sciendū q; apud hebreos lra.l.triplicat. vna vocat sim: ꝛ habet sonē sonum vbicūq; ponat i principio medio vel i fine dictōis vel i fine. Alia vocat samech: ꝛ habet talē sonū sicut nra s. qñ p̄nūciat ab homine linguā blesas hūc.ꝛ son⁹ eius appropiāt ad sonū lre q; apud nos sonat c. .p. q; lra pōit in latio ch.vñ adhuc i ītiō abbatis q; sequunt modū p̄nūciādi aliquā sic .p. nunciāt Dicēdo machē⁹ vbi scribit matheus.illi āt de ephraīz vt̄ per corruptiōz ligue vel p cōsuetudinez .p. lia sin .p. nūciabāt lram samech sicut hō blesus .p. ꝫ noīe symon diceret chimō.iō subdit. b Eadē lra ꝛc.qz .p. lra fm .p. nūciabat samech i Sentimus apphensum.ingalabāt p ꝫ scīres q; erāt de ephraim. k Post hūc.h p̄ir describitur breuit rēpus trīa iudicū.q; p̄m⁹ fuit. l Abechsan.alis Jbessan de bethlee: Hebrei dicūt q; iste fuit boos. Sciō fuit abiselō. Tertius fuit abdon. m Qui habuit.xl.ꝛc.i. multos: fm trāslatōz illā: i. asinaz nō ē i hebreo.ꝛ p ꝫ intelligūtur eq tumenes fontes ꝛ electi sicut deūs fuit .s.ꝛ.ca. de filijs tur.

Hr n Vrsumq; Hic describitur septia tribulatio q; facta ē p philisteos.Et ꝫ ponitur tribulatōis p̄d⁹. Sciō liberatōis mod⁹.ibi. Erat āt q;das vir. Circa primū ponitur filioz israel culpa renouata.vñ dr. Hurumq; fecerūt filij israel malū: ꝛ subditur pena mālicta cū dr. b Qui tradidit ꝛc.xl. anni cōputantur a tpe sansonis ꝛ beli.qz p sansonē nō fuerūt filij israel olim liberati de seruitūte philistinoz. Is restricta fuerit tyrānis eoz. c Erat āt. Hic p̄ir ponit liberatōis modū.vbi primo describitur ducis p̄dicio. Sciō inuasio⁹ occasio.ca.xiiij. Tertio hostiū debellatio.ca.xv.ibi. Cui sanson rūdit. Quarto ipi⁹ Sansonis mors ꝛ p̄summatō.ca.xvj. Circa primum ꝫ describit ducis conceptio. Sciō et⁹ nutritio ꝛ p̄dictio.ibi Peperit. Circa primū sciēdū q; mater sansonis erat sterilis ꝛ iō nō ꝛcepit eū virtute nature tm̄.ꝫ virtute nature p gratiā adiute. Circa quam grām ꝫ describitur annunciatio angeli sciō relatio.ibi. Que cū venisset ad maritū.scio p̄firmatio facti.ibi. Vxor ita q; ḡto oblatio sacrificij.ibi.dixit manue. Circa primū ponit p̄dictō p̄dis cū dr o Vir ō saraa.nomen ē loci. c Et de stirpe dan ꝛc.vbi apparet et⁹ ꝛgnat o f Habēs vxo.ste. In q; ofīdit ipedimētū ex pte mris vt cōceptio pueri sit magis mirabil. Sequitur g Caue ne bi.ꝛc.si cera dr olim por⁹ inebriam⁹. h Nec imūdū ꝛc.i.illa que dicūtur imunda ad cultum fm legē. .p. determinatur Leuit. xj.c. Prohibetur ei cōcedēt bibē illa q; .p. bibēt nazarei. Nume.vj.ca.c⁹ cā ibidē i Quia cō.ꝛc. ḡia adimūte naturam. k C⁹ñ tā.ꝛc.qz nazarei tpe sue ꝛsecrationis ñ poterāt radi. vt bī nūe.vj.c. Iste āt sanson fuit ꝛsecrat⁹ p tota vitā suā.iō subditur. l Erit ei naza.ꝛc.ñ ē intelligendū p h q; fuerit scificat⁹ i vtero sīc tobes baptista.qz de talib⁹ scificatio tenet q; nō peccaret mortalit. Sz iste ꝛsecratio intelligit p domū fortitudis q; fuit ādā gratuita data: ꝛ pt stare cū pcō mortali.sicut et donū .p. ꝫ fuit data sansoni .p. ꝛsolatōe ppli.iō subdit m Et ipe incipiet liberare israel ꝛc.ꝛ dicitur incipiet. q; non liberauit complete: vt supra dictum est.

n Que cū venisset. Hic p̄ir describitur reuelatio verbi quia mulier ista retulit marito suo predicta diceno.

o Vir dei ꝛc.i.angelus in specie viri.nesciebat tñ mulier q; erat vere angelus. credebat tñ q; esset a deo missus.

p Habens vultū angelicū.i.splendidū vltra consuetum hoim modum. q Terribilis nimis.i.venerabilis ꝛ reuerendus: sicut Gen.xxviij. Q; terribilis est locus iste: non est hic aliud nisi domus dei ꝛ porta celi. Cetera patent ex dictis.

f de ephraim: ꝛ habitat in medio ephraim ꝛ manasse. Occupauerūtq; galaadite vada iordānis p q; ephraim reuersurus erat. Cumq; venisset ad ea de ephraim numero fugiēs atq; dixisset: obsecro vt me trāsire permittas. Dicebāt ei galaadite. Nūq̄d ephrate⁹ es Quo dicēte: nō sum: interrogabāt eum. Dic ergo seboleth qō interp̄tatur spica. Qui rūdebat chebo- b leth: eadē litera spicam ex i primere nō valens. statimq; apphensum iugulabāt in ipo iordanis transitu. Et ceciderūt in illo tpe de ephraim q;draginta duo milia. Judicauit itaq; iephte galaaditef israel ser annis ꝛ mortu⁹ ē ac sepultus k in ciuitate sua galaad. Jp⁹ l hūc iudicauit israel abessā de bethlee q; habuit triginta filios ꝛ totidem filias. Quas emittēs foras maritis dedit ꝛ eiusdē numeri filijs suis accepit vxores introducēs i domuz suam. Qui septē annis iudicauit isrl: mortuusq; ē ac sepultus i bethleem. Cui successit abialon zabulonites. ꝛ iudicauit isrl decem annis mortuusq; ē ac sepult⁹ in zabulon. Post hūc iudicauit israel abdō filiu⁹ hellel m pharatonites q; habuit q;draginta filios ꝛ triginta ex eis nepotes ascēdentes sup septuaginta pullos asinaz ꝛ iudicauit israel octo annis mortuusq; est ac sepult⁹ i pharatō tre ephraim in monte amalech.

Capitulum. xiij.

a Vrsumq; filij israel fecerūt malū in ꝛspectu dñi q; tradidit eos i manu⁹ philistiim q;draginta annis. Erat āt quidam b vir de saraa ꝛ ō stirpe dan c noie manue cuius vxor erat sterilis cui apparuit angel⁹ dñi ꝛ dixit ad eā. Sterilis es ꝛ absq; liberis sed cōcipies ꝛ paries filiuz. Caue ergo ne bibas vinū ac sicera: nec imūdū q;cq; comedas: q; cōcipies ꝛ paries filiū: cui⁹ nō tanget caput i nouacula. Erit em̄ nazareus dei ab infantia sua ꝛ ex m matris vtero: ꝛ ipe incipiet liberare israel ō mānu philistinoz. Que cū venisset ad o maritū suum dixit ei. Vir p dei venit ad me vultū q; angelicū: terribilis nimis

r Dixitq. Hic ꝑtr ponit cõfirmatio facti q angelũ secũ
do apparuit ad ꝓces manue. Et ꝓtr hꝫ paucis excepta
q occurrerũt. o Doceat nos tc. Is erã angel⁹ dixit⁹ ma
lieri a qb⁹cunq debẽt: ꝑ eã nõ dixerat de puero nascituro.
ꝙ sequit postea. t Erã erat mulieri ratio nis pueri. t nõ mixto
sorꝫ puer erat a ra
lib⁹ abstinẽdus alit
ꝙ mak: qz cũ esset
nazare⁹ ꝓ tota vitam
debebat ꝑuare legez
nazareop⁹ oĩb⁹ dieb⁹
vite sue. mꝰ. aũt vinũ
ad nativitatẽ pueri
tm. v Dixit itaq
manue. Ꝺ ꝑtr ponit
oblatõ sacrificij. ma
nue ei credebat eũ q
ei loquebat̃ esse do
minũ t ꝓpo voluit ei
offerre prẽdictũ dicẽs
x Faciam⁹ tibi. q ꝓ
pter hoc tibi ad co
medendũ. y Hec
dũ de capris. t ꝓ bi
telligunt alia in prã
dicto necessaria vt pa
nis tritici t similia.
z Cui respõdit an
gel⁹. qz cibo nõ indi
gebat. a Si me
cogis nõ comedam
t. si vellem me cogere
nõ comederẽ.
b Si aũt vis tc. i. si
la q̃ immolasti ad ho
norẽ dei nõ incẽdere. c Offer illud
dño. ꝓ hostia q̃ ti
annunciauit ex ꝑte ei⁹
d Et nesciebat tc.
q: talia nõ obtulisset
ei ad comedendũ q̃
credebat q̃ esset ꝓphe
ta a deo missus: t nõ
nõ peccauit offeren
do sacrificiũ extra
tabernaculi de ꝑcepto vt gḷaustõe illi⁹
q̃ erat mãd⁹ dei. sed̃
e Cũ quereret tc. Ebraice hr qd̃ est celatũ vel ignotũ qd̃ ex
ponũt hebrei dicentes q̃ nosci angelos
q̃ immũt in ministe
riũ vadit ꝑ eos legatio
nes ad quas mittun
tur. vnde Ysaie. vj.
Angel⁹ q̃ missus est
ad purgandũ labia
Ysaie cuj⁹ nõ calculo
ut dẽt nominat ibi
seraph cuj⁹ tñ nõ est
de ordine seraphico.
di sunt non habent
ꝓ similitudinem nisi quãdo deus reue
lat eis: que revelatio fit ꝑ somnum siue voluntatis. t ido
angelus dixit nomen suũ esse occultum: qz nesciebat q̃ ꝑ
futuro mittendus erat. Alio mõ ꝓterit exponi: qz secreta
dei t angelorũ nõ sunt hominibus revelanda nisi quan
tum deo placet. f Tulit itaq; tc. i. liquida q̃ cũ carnib⁹
holocaustoꝝ offerri solent: ꝓt habet in Leuitico.
g Et posuit supra petram. veniẽs ea ꝓ altari. h Offe
rens dño tc. In hebreo habet. Offerens domino t mira
bili vel occulto ad faciendũ: quia manue non erant de ge
nere sacerdotali: et
ideo ad eum nõ ꝑ
tinebat offerre sacrifi
ciũ q̃ obtulit mate
riam sacrificij ei q̃ si
bi loqueb⁹ in nõie
dei qui dixerat nomẽ
suũ esse mirabile⁹ et
occultũ⁹ vt ex illa ma
teria faceret deo sa
crificiũ: quia ꝓphete
loquẽtes in nomine
domini poterãt of
ferre auctoritate eius
sicut t sacerdotes: si
cut ꝓtr dicto sa
cra. xij. Regũ. xviij. Manue
autem credebat eis
qui sibi apparebat
esse ꝓphetam domi
ni erat enim plus q̃
ꝓphet⁹. i. angelus.
i Cumq; ascẽderet
tc. et hoc videt q̃ ex
illo lapsde processit
ignis cõsumens ho
locaustũ in signũ di
uine acceptionis.
k Angelus dñi tc.
volẽs ostendere q̃
ipse esset vere dei an
gelus ad certificatio
nem verbi eius.
l Morte morie
mur quia vidimus
dñm. exponit sicut
supra. vj. de gedeõe.
m Peperit itaq;.
Hec consequenter de
scribit natiuitas pu
eri: et eius educatio
cum dicitur.
n Creuitq; puer et
benẽ. tc. conferẽdo
ei donum fortitudi
nis. t fonte cum hoc
grate gratum faciẽ
tis vnde sequitur.
o Cepitq; spiritus
domini esse tc. quia
ꝓtunc illa mb⁹ ha
buerat in tentoriis.

Capitulum. xiiij.

(D)Escendit ergo Sanson
Hic plenius
describitur occa
sio invasionis phili
stinorum: que occa
sio data est sansoni
ex acceptiõe vxoris de philistheis: vt patebit ex sequẽnb⁹.
Et hõ circa h primo describit vxoris petitio. secundo
petite desponsatio. ibi: Descendit itaq;. tercio desponsate
accepsio: ibi. Et post aliquot dies. quarto invasionis occa
sio: ibi. Cũ igit essem. Circa primũ dicit. a Descendit
igit sanson in thamatha. villa est philistinorum ad quam ve

Quẽ cũ interrogassem q̃s
cẽt vñ venisset t quo nõie
vocaret. noluit mihi dice
re ẽ hoc rñdit: Ecce cõcipi
es t paries filiũ: Caue ne
vinũ bibas nec sicerã et ne
aliq̃ vescaris immũdo. Erit
enim puer nazare⁹ dei ab infã
tia sua t ex vtero mris vsq;
ad diẽ mortis suc. Orauit itaq; manue dñm t ait. Ob
secro dñe vt vir dei quem
misisti veniat iterũ t doceat nos quid facere debeamus de puero qui nascitu
rus est. Exaudiuit dñs de
ꝓcante manue: t apparuit
rursũ angel⁹ dei vxori eius
sedẽti i agro. Ꝺ ipse aũt ma
rit⁹ ei⁹ nõ erat cũ ea. Que
cum vidisset angelũ festinauit t cucurrit ad virũ suum
nunciauitq; ei dicẽs. Ecce apparuit mihi vir, quẽ
ante videra. Qui surrexit
t secutus est vxorẽ suã venientiq; ad virũ dixit ei: Tu
es q̃ locut⁹ es mulieri Et il
le rñdit. Ego sum. Cui ma
nue: qñ impt sermo tu⁹ fue
rit expletus: q̃d vis vt fa
ciat puer: aut a quo se obꝰ
uare debebit. Dixitq; an
gel⁹ dñi ad manue Ꝺ om
nibus q̃ locutus suꝫ vxori
tue abstineat se: quicquid
ex vinea nascitur nõ cõme
dat: vinũt sicerã nõ bibat
nullo vescatur immũdo: t
q̃d ei ꝑcepi ipleat atq; cu
stodiat. Dixit itaq; manue
ad angelũ domini. Ob
secro te vt acquiescas ꝓcib⁹
meis et faciam⁹ tibi hedu
de capris: Cui rñdit ange-

lus. Si me cogis nõ come
dam panes tuos: si aũt vis
holocaustũ facere offer il
lud dño. Et nesciebat ma
nue q̃ angel⁹ domini esset
dixitq; ad eũ. Q̃s est tibi
nomẽ vt si sermo tu⁹ fuerit
expleꝰ honorem⁹ tc. Cui
ille respondit. cur q̃ris no
men meũ: quod est mirabi
le. Tulit itaq; Manue he
dũ de capris et libamenta
t posuit sup petrã, offerẽs
dño qui facit mirabilia. Ipse
aũt vxor ei⁹ intuebantur.
Cumq; ascẽderet flama al
taris i celũ: angel⁹ dñi pa
riter in flamma ascẽdit. Q̃s
cũ vidissẽ manue t vxor ei⁹
pariter cecidẽrũt in terrã et vl
tra eius nõ apparuit angel⁹
dñi. Statimq; intellexit ma
nue ãgelũ dñi eẽt dixit ad
vxorẽ suã. Morte moriemur: quia vidim⁹ dominũ
Cui rñdit mulier. si dominus nos vellet occidere ẽ manibus nostris holocaustũ libamenta nõ suscepisset nec ostendisset nob̃ hec
oia: neq; ea que sunt ventura dixisset. Peperit itaq;
filiũ t vocauit nomen eius
Sanson. Creuitq; puer et
benedixit ei domin⁹. Cepitq; spiritus dñi esse cum
eo i castris dan inter sarua
t esthaol.

Capitulum. xiiij.

(D)Escendit ergo Sanson
thamnatha vidẽsq; ibi
mulierẽ de filiabus philistiim: ascẽdit nũciauit pa
tri suo t mri su: dicẽs. Ui

nit sanson ad vindictā sceleꝝ q̄s faciebant philistei quibus
scripserat habere pributo ꝑpē q̄s secure poterat ad loca
coꝛ declinare. b Nūqd nō est rē. Hoc dicebāt parentes
sansonis. q: phībā ē Deutro. vij. Ne ꝺūat mīmonia
cū alienigenis. ō subdūc. c Parētes aūt ei⁹ rē. Ex
hoc aūt scriptura
excludit parētes sā-
sonis nīi ab hac no-
tīa vī q̄ sanson co
gnouerit ꝑ reuelatiō
nē volūtatē dēi cir-
ca ꝺ. alit̄ em̄ peccas-
set si mulierē alien
genā accepisset vxo
rē. nisi sciret volun-
tatē dēi q̄ poterat in
ꝑceptis ꝺe ꝑsare. ℔
adhuc vī q̄ parētes
ei⁹ male fecerūt illā
mulierē petēdo pro
filio. q: ꝺ. phībetur
Deutr. vij. vbi ꝺi filiā
a⁹. f. alienigene
nō accipiet filio tuo
vxorē. Dicendū q̄
Sanson eis volūta
tē dēi reuelauit. Iꝺ ē
sit scriptū. Erāt em̄
deuoti. t iō nō ē ve-
risimile. q̄ fecissent
ꝺ ꝑceptū dēi. nisi fā
sen eis dixisset hoc
ee de dēi voluntate
t dē dēbāt ei credere. eo q̄ fuerat p angelū annūciat⁹ t mi
rabiliter nat⁹. vt supra dcm̄ est.

d Et q̄rere occasi
ones rē. Sciebat ei
sanson i generali ꝑ
reuelatiōz q̄ erat⁹
illa⁹ matrimonij cē
occasio rebellandi
philisteis. Iꝺ adhuc
ignorabat modū in
peculari. Sz q̄rit
ꝺ q̄re ad ꝺ q̄rebatur
occasio cū philistei
bitarēt i tra debitis
promissa vīs ex supra
dictis. ca. iij. De illis
ꝺe bitatorib⁹ ꝑcepe-
rat dēs filios ysrael
q̄ eos exterminarent
sine misericordia vt ꝺē Nume. xxxiij. t Deutro. vij. ꝑter
q̄s vī q̄ nō erat q̄rēda alia occasio. Dicendū q̄ ꝑpē pera
bebiꝝ dēs eis ꝓmiserat philisteos ad rēs dīari. t inter
ipos erāt aliq̄ pacta iuramēto firmata. q̄s erat licitum be
bitis facere i tali casu. vt dcm̄ fuit Josue. xxj. t. xxiij. ꝑpē
q̄ licebat hebitis philisteos tūc inuadere absq̄ noua occasione. vī t pac. vltio dater mala sedechie regis pp q̄ fuit
captiuat⁹ t causa destructa dī a rege q̄s nabuchodonosor recessit q̄ adnullauerat cū ꝑ deū. t ꝺ notat cum subdit
e Eo em̄ tpe dominabāt rē. q̄s dīnū erat ꝑdicto mō firmatū. f Descēdit itaq̄. Hic describit ꝑdicat mulieris
despōsatio. ꝓmittit eī casus accidēs i via cū os. g Apparuit rē. f. sansoni q̄si ad deuocādū eū. Separat ei se san
son a parēt⁹ suis. p aliq̄ necessitate. t tūc occurrit ei leo
ita q̄ parētes ei⁹ nō viderūt. h Irruit aūt spūs dēi rē. i.
spūs fortitudis: illa ei fortitudo nō ineras ei ex cōplexiōe
di mulierē i thānata de fi-
liab⁹ philistinoꝝ: quā q̄so
vt mihi accipiatis vxorem
Cui dixerūt ꝑ t mat sua.
b Nūqd nō ē mulier i filia-
b⁹ frm tuoꝝ t in oi popu-
lo tuo: q: vis accipere vxo
rē de philistijm q̄ incircūci-
si sunt. Dixitq̄ sanson ad
ꝑrem suū. Hāc mihi accī
pe q: placuit oculis meis.
c Parētes aūt ei⁹ nesciebāt
d q̄ res a dño fieret. t q̄rebat occasionē contra philistijm
e Eo ei tpe philistijm dñā-
f bant israel. Descēdit ita-
q̄ sanson cū ꝑe suo t mīre i thānatha. Cūq̄ venissēt
g ad vineas oppidi apparu
it catul⁹ leonis seu⁹ t rugi
h ens. t occurrit ei. Irruit
aūt spūs dēi in sanson. t di
lacerauit leonē q̄si hedum
i frusta decerperet: nihil
oino hīs in manu. t hoc
patrē mīi noluit indicare
k Descēditq̄ t locut⁹ ē mu
lieri q̄ placuerat oculis ei⁹
l t post aliquot dies reuer-
tēs vt acciperet eā declina-
uit vt videret cadauer leo
n nis. Et ecce examē apum i
ore leonis erat: ac fauus
mellis. Quē cū sumpsisset
in manib⁹: cōedebat i via
veniēsq̄ ad ꝑrem suum et
mrem dedit eis ꝑtē qui et
ipi cōederūt. nec tamē eis
voluit indicare q̄ mel de
coꝛpe leonis assumpserat.
o Descēdit itaq̄ ꝑ eius ad
p mulierē t fecit filio suo san
son cōuiuiū. Sic em̄ iuue-
q nes facere cōsueuerāt. Cū
ergo ciues loci illi⁹ vidis-
r sent eū: dederūt ei sodales
triginta qui essent cum eo.
s Quibus locutus ē sanson
t Proponā vobis ꝓblema
q̄s si solueritis mihi intra
v septē dies cōuiuij dabo vo
bis trigita syndones t to-
tidē tunicas. Sin aūt nō
potueritis soluere vos da
bitis mihi trigita syndo-
nes: t eiusdē nūeri tunicas
Qui rñderūt ei. Propoē
x ꝓblema vt audiam⁹. Di-
y tq̄ eis. De comedēte exi
uit cib⁹. t de forti egressa
z est dulcedo. Nec potuerī
ꝑ tres dies ꝓpositōnē sol-
a uere. Cunq̄ adesset dies
septimus. dixerūt ad vxo-
rem sanson. Blādire viro
tuo t suade ei vt indicet ti
bi quid significet ꝓblema
Quod si facere noluerī. in
cēdem⁹ tet domū pris tui
Ad ꝺn iccirco vocast nos ad
nuptias vt spoliaret Que
fundebat aps sāson lachry
mas t q̄rebat dicēs. Odio
me habes nec diligis. iccirco ꝓble-
mā filiis nr̄is: alioq̄n nō recessisset ab eo q̄s fuit rasus. vt
ꝺ infra. xvj. Sz erat illa fortitudo ꝺnā gra gratis data. q̄
nō sp adest hōi sicut spūs ꝑphe nō sp aderat ꝓphīs. ℔ q̄s
expediebat fm ordinēm diuinū. t ꝺ nō vī dōm de fortitu
dine sanson. ꝑter q̄ occurrēte leone dī ꝺ q̄ irruit in eo
spūs dñi. i. mot⁹ illi⁹ fortitudinis.

t Nihil oino hīs i manu. ad ostēdēdū q̄ ꝺ nō fecit gladio vt baculo. k De
scēditq̄ rē. i. de mīmonio cōtrahēdo. t tunc facta fuerūt spōsalia. l Et p⁹
aliq̄s dicos. ꝺ ꝑit describit mulieris de-
spōsate acceptio in
mīmonīū. ō subdit
m Reuertēs rē. i.
terpōsit tīs casus cō-
tigēs inter eū et dictum
Descēsuit rē.

n Et ecce examen
apū. i. congregatio
apū. Amerit ꝺ quo
apes q̄ abhorrēt fe-
tida ibi mellificare
rāt. Pōt dici q̄ apū
diuerse sunt spēs: et
aliq̄ sic rusticane t q̄
abhorrēt talia. cui⁹-
modi erāt istę. vñ et
aliq̄ mellificāt in so-
ramib⁹ fre. sequitur
o Descendit itaq̄
rē. q: loc⁹ vbi mane
bat mulier erat di-
mussio: q̄ locus vbi
manebat pī sanso-
nis. p Et fec rē.
p celebratōe nuptia-
ꝝ fm ꝓsuetudines
illi⁹ terre. q Cuꝝ
igit. ꝺ ꝑit describit
rebellionis occasio
duplex. Scōs pōit
in principio. xv. ca.
Circa primum dicit
q̄ Cum igitur rē.
scilicet magnum ei
rebellium.

r Dederunt ei so-
dales. xxx. vt si san-
son vellet aliq̄d age
re contra eos isti resisterent ei. tamen fuerunt ei assignati
sub spē societatis t bonoris nuptiarum.

o Quibus locutus est sanson. vt inde inter ipos oriret
questio seu contentio. t Proponam vobis rē. id est
vrbum dubium t occultum quod gall. dī vernacl.

v Dabo vobis triginta syndones. i. lineas vestes.

Dixitq̄ eis ꝓblema suum. y De comedente exiuit rē.
t per hoc obscure ꝓposuit q̄ inuenerat mel in cadauere
leonis. quia mel est dulce t leo est fortissimus bestiarum
t in alia ꝑte leonis iuenit mel q̄s ē cōestibile. q̄ est instēs
comestionis scilicet in ore. z Nec potuerunt ꝑ tres dies ꝓpositonē soluere. Iꝺ multum cogitauerunt. a Cuꝝ
adesset dies septimus. non est intelligendū q̄ esset dies
septim⁹ cōuiuij. imo erat quart⁹ sed vocat⁹ est septim⁹
q̄ erat sabbatū occurrēs inter conuiuiū nuptiaꝝ. Cetera
patent vlꝝ ibi.

b Septē igit̄ diēb⁹ ꝛc. i. p tot dies q̄ septē dier. q̄ a q̄rta die incepit: vt pz ex ꝓdictis. c Tandēq; die septio ꝛc. Hic accipit diez septima. p septima die cōsumi nō. p sabbato. d Et illi dixerūt ꝛc. q. si tarda fuisset vxor post occasū amisissent: quia frustra fuisset dies septima: q̄ dies ē latio solis super terram.

e Quid dulci⁹ mel ꝛc. intellect⁹ ex ꝓdict. f Si n̄ arasset is i vitula mea ꝛc. ille q̄ arat inuestigat terrā inferē⁹: ita hec rūc isti q̄ solutiones q̄s inuenire nō potērāt inuestigauerūt p vxorez Sansonis quā vocat vitulā pp multebre insolentiā g Irruit itaq; ꝛc. i. vēhemēs impetus sibi facit: nā q. ꝓblema p septē dies solui debebāt: nō p alia ꝓpria vxor ex nō loquendi suppositione vbi dicitur. Nō si soluerit mihi ꝛc. tū q. p me nō manet discussum vxori sue t amici⁹ e⁹ solutionē inq̄sierāt. Sequit. b Iratusq; nimis Sphilisteos t vxorez suam eo q̄ reuelauerat secretū suū. i Ascēdit in domū patris sui: ad vxor. ad tps discedendo.

Capitulum .xv.

a Pt aliquan mīā. hic p̄mittit secūda occasio: eo q̄ fuit p debit⁹ ab vxore sua Et hoc ē quod dr.

b Cūq; cubiculū ei⁹ ꝛc. i. mōs t affectū maritalē. c Pro habeat illū ꝛc. in b facta fuit sansoni iniuria: q. nō repudiasset vxorē. h im ad horam recesserat ab ea q̄ erat sibi licitum. t tō facta fuit sibi iniuria: eo q̄ sine scitu et requisitōe ei⁹ alteri fuit data: et tō dixit. d Ob hac de ꝛc. inuadēdo Sz eos. ꝑ inēdicitates t iniurias mihi factas t marie q. dixerat angel⁹ de eo ipe incipiet liberare ifrā de manu philistinoz vt dī. ē. xiij. e Perrexit. Habuit tunc occasione nocēdi philisteis vt pz ex ꝓdicto. Hic p̄mittit descriptē eoz iniuria t rebellatio. Et p̄ in eoz bonis. secundo in p sonis ibi. Quib⁹ aut sanson. Circa p̄mū dicit. e Perrexitq; cepit. ccc. vulpes. Is erat multū fortis t agil. ut vestisse ē q̄ cepit eas auxilio aliquoz. In illa ci terra abundāt vulpes: t cū rhetho⁹ t ingenijs possūt cito capi in tanta multitudine: sicut in tra ista in vna garena possūt cito capi trecēti cuniculi marie p boies ad hoc ingeniosos.

f Caudasq; earū iūxit ꝛc. q. ē medietātē q. p alia ligamina ad hoc apta ligauit caudas quaq; adinuicem t ligamina erant tā longa q. in medio poterant ligari facez ardentes que defectū non possunt extingui nec ledere vulpes

g Que stantia ꝛc. eo. ē. q. ligate erant nō ꝓdicto nō poterāt currere ordinate t expedite ad occultandū se in nemoribus vel fouea terre. sed cucurrerūt ad illud q̄ erat magis in promptu. s. ad segetes stantes que erant desiccate t ꝑpinque messioni: q̄ patet ex hoc q. aliq; iam erant colligere. vñ subdit.

h Et cōponate eas fruges. ñ ad pontes sed in campis: vbi p aliquod tempus dimittebāt in magnis acervis sicut fit i mīgo terre. Cetera patent in litera.

i Quibus aut sanson. Hic consequenter ponitur inuasio in ꝑsonis t hec̄ duplex. secunda ponit ibi. Igit ascendēs Circa primū dicitur

k Licet hec fecerint ꝛc. hoc dixit sanson: nā q. philistei ñ cōbusserant vxorem eius t patrē zelo inuidie sed magis cōmoti passione ire ꝑ peer damnum eius illatum: tum q. occasione predicta habita guerra erat inter ipsōnē t philisteos apte: nec rechabe⁹ cessare ab eoz inuasione marie cū ad h fuisset cōsecrata ex diuina reuelatione: vt pz ex supradictis.

l Percussitq; eos ꝛc. fura est posterior ꝑs crurio. femur anterior. Modus autē est hominū qui sic attoniti t meditabūdi imponere suram vnius cruris sup femur alterius: t p h designat q. philistei facerūt ea stupefacti de plaga eis inflicta a sansone q. multus cogitabant qualiter se vindicare possent

In hebreo autez sic habet. Percussit eos plaga magna tibia sup crus suū: q̄ exponunt hebrei de percussione pedum cū equinbus quia pedites in bello inuenit eibus suis equites do crurib⁹. m Igit ascendentes. h ponitur secūda ꝑcussio philistinoz: vbi primo ponitur hui⁹ ꝑcussionis occasio. secundo ipsa ꝑcussio: ibi. Qui cum venisset. tercio gratiarū actio ibi. In maxilla autē asini. occasio data sansoni fuit eo q. ꝓ eis volebant inuadere totum populum israel hoc est quod dicit. m Igit ascendentes ꝛc. t tamen sanson non erat de tribu illa: h de tribu dan: vt patet ex supradictis cap. xiij.

n Castra metati sunt ꝛc. hoc dicitur per anticipationem quia locus ille vocatus est postea Ramathlechi: vt habet codex capitulo. Sicut aliquādo aliquis vocat mīm ꝑ h communo. o Vbi eorum fusus est exercitus hoc dicit ad denotandum magnitudinem exercit⁹ eoz: quia occupabat magnū terre ꝑspectum.

p Cur ascendi. aduersum nos. q. d. trsbatū vobis reddā im⁹: nec rebellam⁹. t iō non debtis occasionē inuadēdi nos
q Qui rīdērūt ꝛc. Is em venīre principiebat ꝙ samsones tā occasiōe ipi⁹ veniebat ꝫ totū ppm nīl traderet in manib⁹ eox qō fuit eos cōcessum. iō subdit. r Descendēte

ergo tria milia virorū ad capiēdū sanso
nē t tradendū philistheis. Fm q̄ fuerat inter eos condictū. Et pater ista vsq; ibi.
s Jurate ait ꝛc. volebat ei famulāre ꝙ ra
tionis. t sic agere q̄ ñ interficerēt. a philistheis. necab ipo eis re
sistēdo: t hōc occasi
onē iustā interficien
di philistheos q̄ venīebāt ad eū occidendū. t Qui cū venisset. Hic pīr ōscri
bit philistinox insultio cū dō. Qui cum venisset ꝛc. h loc⁹ hic notat ꝫ p anticipatiōnē. vt ꝫ p trām se.
v Irruit spūs dī in eū. t nor⁹ dī sor
timdio ad rupēs pē
dū vincula t ad philisteos debellandus
x Inuēt̄q; maxillā. p ꝫ extendit victoria magno mirabilis t a deo scīa. q̄ non fuit p arma ferrea. Sciendū tamē q̄ asini maiores fuit i terra illa t habent maiora ossa.
y Interfecit in ea. ꝛc. Ex q̄ ps q̄ miraculose seruabatur a pfractōe in tot t tan
tis pressionib⁹ vno
rum armatorum.
z In maxilla asi
ni. Hic pīr ponit
grārūactio. Mod⁹ eū erat debitor ivi
dicandi a deo dat⁹ ca
nere cānticū p modū grārūactōis. sicut ꝫ in cāntico moysi Exo. xv. t in cantico debore supra. v. ca. t iō sanson in hac victoria diuinit⁹ sibi data cecinit canticū incipiēdo per talem modum.
y In maxilla asini ꝛc. vrūt ait totū cānticū ei⁹ sit ꝫ scriptū. vel solū ipsius principii certū nō dī. videtur tñ ꝓbabilius q̄ solū principiū sit ꝫ scriptū: q; nō ola sunt hic scripta. t q; nō leguntur cantica sic breuia. sequit. z Et vocauit ꝛc. q̄ ait sequatur. Quod ieroptak eleuatio maxille. nō ē in hebreo sed appositi est a trāslatore ad ostendendū significatū nois. q̄ bī fuit ipositū. q; sanso fuit mirabile t insolitū q̄ cū maxilla asini fieret tantū factū. q̄ ait hoc diuinit⁹ fieret ostēdit ꝓ sequēs miraculū. cū dō. Aperit itaq; do
min⁹ molarē dentē ꝛc. Et ꝫ ista. In ca. xv. vbi dō in postilla. Percussitq; eos ingēti plaga. ita vt stupētes sua fe
mori ponerēt.

Addito prima.

Quod i hebreo: Percussit eos sura sup femur plaga magna. q̄ antiqui hebreox sic exponūt q̄ milit armis nec alīq; adiutorio corpali exterioris percussit eos sed solū calcitrādō. Calcitrādo ei bō cū calcaneo suo
coniuncto sure cōtigit femur alterius bouis. t sic ill
percussio est valida percussio cadit. vñ ad ostendendā excellē
tiā fortitudinis ipi⁹ sansonis expressit modū percutiendi q̄ ē satis extraneus t insolit⁹. s. vt vn⁹ bōs bō mō plaga ma
gna multos percutiat Dē em q̄ stupentes
ponūt sua super se
mur. Non credo q̄ hēat fundamentum in mō loquendi sacre scripture. nec ista he braica dic facta mē
mone dessupra.
In eo. ca. xv. vbi est i postilla. In ma
xilla asini. Hic pīr ponit grārūactio.

Additio secta.

Bi trāslatōs ista hs. In mandibula pulli asinox in hebraica veritate hēt Hamor hamorsco
ri. Vbi notādum q̄ hamor in hebreo ē nomē equocum. q̄ vno mō significat asinum. Alio mō significat acerui vel cumuli seu cafuas Bā it enno h⁹ loca
tōio erat dicere q̄ in maxilla asini acer
ui aq; acerui pbi
listinox pcusserat. t. plures boim cateruas. q̄ ē valde mirabile. t ex h q̄ sub eadē datōe includebatur asinus t caterua Fm equocatōem pdictā reddebat locutio Fm modū he braice locutōis rhe
torice ornata. xvj.
a Hic q̄s. h pīr describit ipi⁹ sansonis mors t ꝓsumatio. t quia mors ei⁹ fuit ꝓ mulierē ꝓcreata. iō ꝓ

3 dibulam de manu: t vocauit nomē loci illi⁹ ramathlechi. q̄s interptat eleuatō maxille. Sitiensq; valde. clamauit ad dīm t ait. Tu dedisti i manu serui tui salutē hāc maximā atq; victoriā t en siti morior: incidā q; i manū incircūcisorum.
3 Aperuit itaq; dās molarē dētem i maxilla asini: t egresse sunt ex eo aq̄. Qui bē hausit refocillauit spīm t vires recepit. Idcirco appellatū ē nomē loci illi⁹ fons inuocātis de maxilla vsq; i presentē diem. Judicauitq; isrl i dieb⁹ philistiim viginti ānis. Ca. xvj.
a Bijt q; in Gasam: t vidit ibi mulierē
b meretricē ingressusq; est ad eā. Qō cū audissent philistiim t percrebruisset apō eos itrasse vbē sanso circūdederūt eū positis in porta ciuitatis custodib⁹. t ibi tota nocte cū silentio pstolātes vt facto mane eū occiderent. Dormiuit āt sanson vsq; ad medium noctis: t inde psurgēs
c apprehendit ambas portē fores cū postib⁹ suis t sera: ipositaq; hūeris suis portauit ad verticē mōtis

mo describit q̄lr cū vna picula se exposuit. secō q̄lr q̄ altera mors succubuit: vbi ꝓ h̄ amauit. Circa pma dicitur a. Abijt q; i gazā q̄ erat ciuitas philistinox nomē ipsius ḡrem. b Et vidit ꝛc. In hebreo bī mulierē hospitalā riā. q; nomē ibi positū cōstocā est ad vtrāq; significatōem sic dcm fuit ō. xj. de matre eiephe. t iosue. ij. de Raab t ꝓpter h nō inuasserūt eā filij philistei. q; fm legē tre securitatem debebat habere in loco hospicij. Sed posuerūt in
sidias in porta ciuitatis vt eum exeuntem occiderent et forsitan vtrāq; significatio conuenīebat illi mulieri. quia in aliquibus terrijs hospitarieo se dedicāli exponunt hospitibus suis.
c Ingressusq; est ad eam. hoc intelligitur de concubitu carnali fm sensum trāslatōis nostre. Fm aūt hebreos intelligitur de ingressu hospicij t forte vtrūq; fuit ibi. Cetera patent ex dictis vsq; ibi. d Apprehendit ambas portas fores. porta ꝓprie loquendo ē muri aptura. fores āt sūt ostia q̄b⁹ aperit claudit. vnū tñ ꝓ alio frequēter ponitur.

c Post hꝫ amauit. h. ꝑr describit ipſe ſanſon q̃ aliã mulierẽ in nomi ſtrecu duxit. vbi ꝑmo deſcribit mulieris fraudulẽta inſidiãtio. ſecũdo virũ aptio: ibi. C̃ uigꝫ moleſta ei eẽt. tercio ipſi⁹ ſanſonis ꝓhibitio: ibi. C̃ hec cũ appheñdiſſet. C̃ irca primũ ponit mulieris inſidiãtis ſimplex tẽtatio. ſecũdi. Dixitq; ad eã. tercia ibi. Dixitq; valida. C̃ irca hꝫ primũ dicitur.

c Poſt hꝫ ama. mulierẽ. ver⁹ aũt fuerit hebrea vl philiſtea. nõ hꝫ i tẽpꝛe. Et iſte magis q̃ fuerũt philiſtea eo q̃ fuerat ita ſollicita. Dicit ſanſones adueſtarium philiſtinoꝝ: t vocabatur valida: ſic.n. debet ſcribi ꝛ ꝓnũciari

f Deinceps ad eaz eẽ. vt q̃ñ ꝑ poterãt ſupare ꝑtes capere ſtudẽ. C̃ erta patent ꝛſo ibi. g Si ſeptẽ nerr. ſunt⁹. i. ſacris de neruis.

b Necdũ ſiccis. ꝛc. q̃ tales funes extenduñt ꝛ nõ rumpũt.

i Latentib⁹ ꝛc. q̃ñ audebãt manꝺ̃ ſanſonẽ donec viderent p experientiã q̃ vincula nõ poſſet rumpe.

h Qui rupit vincula valde facil̃. ideo ſubditur.

l Quõ ſi rumpit ꝛc. q̃ mulieres q̃ñ ſi lit imiſceñt aliq̃ de ſparo ſuo. m Dixitq; ꝛc. h ponit ſecũda tẽtatio mulieris ad deceptiõnẽ ſanſonis. cuz dicitur.

n Saltẽ nũc indica mihi. ꝛc. fingebat ei illa mulier q̃ ex magno amore ad ſanſonẽ deſiderabat ſcire ſolutionis ſue ꝑmonẽ ſic amãs deſiderat ſcire mirãta ſui amici. o Si ligat⁹ ꝛc. hãc ꝑditiõnẽ nouitas addidit ſanſõ ad ſuã primã reſpoſiõz ita q̃ funes nõ eẽnt tamẽmõ nerꝛicei ꝛ tũdi: ſ. ẽt oĩno noui. ꝛ ꝓ dicebat ſanſõ ad colorationem ſui mendacij. p Dixitq; h ponit tẽtatiõ ſecũda cũ dr. q Vſq; q̃ decipies me celãdo ſecretũ tuũ amice nue. r Si ſeptẽ crines. In hebr. hꝫ ſeptẽ cincinnos vl floccellos. ceſaries.n. capilli ſunt diſſicta erat q̃ ſeptẽ floccellos vl cincinnos. s Cũ licio plexeris. i. cũ fonilibꝰ texẽto. ſequit. t

e q̃ reſpicit hebrõ. Poſt hec amauit mulierẽ q̃ habitauit i valle ſoreth: ꝛ vocabat⁹ Dalida. Venerũtq; ad eã ꝓncipes philiſtinoꝝ. atq; dixerũt Decipe eũ ꝛ diſce ab illo in q̃ habeat tantã fortitudinẽ: ꝛ quõ eũ ſupareva leamꝰ ꝛ vinctum affligere. Q̃ñ ſi feceris dabimꝰ tibi ſinguli mille centũ argẽteos. Locuta ẽ ergo dalida ad ſanſon: Dic mihi obſecro i quo ſit tua maxima fortitudo: ꝛ q̃d ſit q̃ ligatꝰ erumpere neq̃as. Cui rñdit ſanſon. Si ſeptẽ neruicẽis ſudnib⁹ necdũ ſiccis ꝛ adhuc humentib⁹ ligatꝰ fuero, infirmꝰ ero vt ceteri homines. Attulerũt ad eã ſatrape philiſtinoꝝ ſeptẽ funes vt dixerat i q̃bus vinxit eũ. Latentibus aꝓs ſe inſidijs, ꝛ in cubiculo ſinẽ rei expectãtib⁹. Clamauitq; ad eũ. Philiſtijm ſup te ſanſon. Qui rupit vincula, quõ ſi rũpat q̃s filũ ẽ ſtupa tortũ ſputamineũ ardoꝛẽ ignis accepit ꝛ nõ eſt cognitũ i q̃ eẽt fortitudo eiꝰ. Dixitq; ad eũ dalida: Ecce illuſiſti mihi ꝛ falſũ locutus es. Saltẽ nunc indica mihi q̃ ligari debeas. Cui ille rñdit. Si ligatus fuero nouis funib⁹ q̃ nũq̃ fuerũt in opꝰ infirmꝰ ero ꝛ alioꝝ hoĩm ſimul. Quib⁹ rurſus dalida vinxit eum: ꝛ clamauit: philiſtijm ſup te ſanſõ in cubiculo inſidijs ꝓparatis. Qui ita rupit vincula quaſi fila telaꝛ. Dixitq; dalida rurſũ ad eũ. Vſq; q̃ decipis me ꝛ falſũ loqueris. Q̃ide õ q̃ vinciri debeas.

f Cui rñdit ſanſon. Si ſeptẽ crines capitis mei cũ licio plexeris ꝛ clauũ hoc circuligatũ tefre xeris: infirmus ero. Q̃õ cũ feciſſet dalida dixit ad eũ. Philiſtijm ſup te ſanſon. Qui cõ ſurgẽs de ſomno extraxit clauũ cuz crinibus ꝛ licio.

g Dixitq; ad eũ dalida. quõ dicis q̃ amas mẽ cũ animꝰ tuꝰ nõ ſit mecuz. Ter treꝛ vicibꝰ mẽtitꝰ es mihi: ꝛ noluiſti dicere i quo ſit maxima fortitudo tua. Cũq; moleſta eſſet ei ꝛ p multos dies iugiter adhereret ſpacius ad quietẽ nõ tribuẽs: deſecit aĩa eiꝰ: ꝛ ad mortẽ vſq; laſſata eſt. Tunc aperiens veritatem rei dixit ad eam

h Ferrũ nũq̃ aſcẽdit ſup caput meũ: q: nazareꝰ. i. ꝑſecratus dño ſum de vẽtre matris mee: Si raſum fuerit caput meũ, recedet a me fortitudo mea ꝛ deficiã ero q̃z ceteri hoĩes. Videſq; illa q̃ ꝑfectus ei eẽt oẽz aĩm ſuuz: miſitq; ad principes philiſtinoꝝ ac mandauit.

i Aſcẽdite adhuc ſemel: q: nõ mihi aperuit eor ſuũ. Qui aſcenderunt aſſumpta pecunia quaz ꝓmiſerant: At ille dormire eũ fecit: ſuper genua ſua: ꝛ in ſinu ſuo reclinare caput. Vocauitq; tonſorẽ ꝛ raſit ſeptẽ crines eiꝰ ꝛ cepit abigẽ eũ a ſe ꝛ pellere. Stati eñ de eo fortitudo diſceſſit. dixitq; philiſtijm ſup te ſanſon. Qui de ſomno cõſurgẽs dixit i animo ſuo: Egrediar ſicut añ feci ꝛ me executẽs neſciens q̃ receſſiſſet ab eo dñs

ti ei eẽt. Cui⁹ cã ꝓdicta ẽ. e Dixitq; ei ꝛc. volebãt ei ex ri ſic ꝓ⁹. vtz fortitudo diſceſſiſſet ab eo. f Egrediar ꝛc. i. vi cius aꝓs ei ligaretur ipſe ad expediẽdũ crimen ſimilit q̃ raſo capite poſſet vincla rũpere q̃s cũ ſi poſſet philiſtei inuiſere eũ ſecuti.

g Quē cū apphēdissent. Hic plr describit sanſonis cōſpirensio vbi primo describit eius incarceratio. ſcdo illusio ibi. Iamq; capilli. tercio mors. q̄ summatio. Qui dixit puero. Circa primū dr. g Quē cū apphendissent phili thim. bono fortitudinis estimatū. b Statim eruerunt ēi. ne si forte euaderet dāna eis inferret. i Et clausum ēi. i. granū laborare. ne grania panē cōederet. Alij aūt exponūt molere. i. cohibere vel coire cū magnis mulierib⁹ q̄s adducebant philistei: vt de illis magni boles robusti nascerētur apti ad p̄lia. k Iāq; capilli. b plr describitur ipius illusio in festo philistinor⁹ cū dr.

g Quē cuz apprehendissent
b philistiim statim eruerūt oculos
ei⁹ & duxerūt gazam vinctū
i carbenis: & clausum i car-
k cere molere fecerunt. Jam
q3 capilli ei⁹ renasci cepe-
rant: & principes philistio
l rum cōuenerunt in vnum
vt immolarent hostias ma-
gnificas dagon deo suo: & e
pularētur dicētes: tradi-
dit deus noster inimicum
nostr̄ sanſon in man⁹ no-
stras. Quod & ppls vi-
dens laudabat deū suum:
cadēq; dicebat. Tradidit
deus noster aduersarium
nostrū in manus nostras,
m q̄ deleuit terrā nostrā: & oc
cidit plurimos. Letātes-
q3 p cōuiuia sumptis iam
n epulis p̄ceperunt vt voca
retur sanſon: & ante eos lu
deret. Qui adduct⁹ de car
cere ludebat ante eos, fece
runtq; eū stare inter duas
o colūnas. Qui dixit puero
p regenti gressus suos. Di-
mitte me vt tangā colūnas
quib⁹ dom⁹ nititur vt
reclinet sup eas & paulū
lum requescam. Dom⁹ aūt
erat plena viroz ac mulie
rū: & erāt ibi oēs p̄cipes
philistinoz: ac de tecto & so
lario circiter tria milia vi
usq; seruus spectātes ludē
q tem sanſon. At ille inuoca
to dño ait. Dñe deus me
mento mei & redde mihi
nūc fortitudinē pristinam
r de⁹ meus, vt vlciscar me ō
bostibus meis & p amissio
ne duoz luminū vnā vlto
nem accipiam. Et apphēdens ambas colūnas qui
bus innitebatur dom⁹: al
terāq; earūq; dextera & al
s terā leua tenens ait. Mo-
riat aīa mea cū philistiim.
Concussisq; fortit colūm-
nis cecidit dom⁹ sup oēs
p̄cipes & ceterā multitu
dinē q̄ ibi erat. Multoq; plures interfecit moriens
q̄s ante viu⁹ occiderat. Dē
scēdētes aūt frēs ei⁹ & vni
uersa cognatio tulerūt corpus ei⁹ & sepelierūt iter sa
raa & esthaol in sepulchro
p̄tis sui manue: iudicauit-
q3 israel viginti annis.

Capitulū. xvij.

Hlitq; eo tpe vir qui
dā in monte ephraim,

g Quē cū apphendissent. Hic plr describit sanſonis cōſpirensio vbi primo describit eius incarceratio. ſcdo illusio ibi. Iamq; capilli. tercio mors. q̄ summatio. Qui dixit puero. Circa primū dr. g Quē cū apphendissent phili thim. bono fortitudinis estimatū. b Statim eruerunt ēi. ne si forte euaderet dāna eis inferret. i Et clausum ēi. i. granū laborare. ne grania panē cōederet. Alij aūt exponūt molere. i. cohibere vel coire cū magnis mulierib⁹ q̄s adducebant philistei: vt de illis magni boles robusti nascerētur apti ad p̄lia. k Iāq; capilli. b plr describitur ipius illusio in festo philistinor⁹ cū dr. l Cōuenerūt ī mā ēi. gratias reddēdo ydolo de capēe sanſonis quā attribuebant ydolo. m Qui dixit puero. Hic describuntur mors ei⁹ & p̄summatio. p Dimitte me ēi. cū q3 ex collisionib⁹ p̄dictis erat fatigat⁹ vt requesceret cū vt p eaz ipulsum cū dei adiutorio de q̄ spabat domū cadere faceret & ō sub dit. q Et ille inuocato dño: q3 videbat q̄ eius deluſio re tinebat i obp3obriū diuinū eo q̄ captio sanſonis attribuebat ydolis. & de b ydola laudabātur ab ydolatris. r Vt vlciscar ēi. b nō dixit Inuoce videcte. ß zelo iustitie & honore diuini nolo. sta q̄ philistei deū blaspemabant ydola laudando. ō nō peccauit philisteos occidēdo nec etiā occidēdo se cū ipis. pus subdit. s Moriatur aīa mea cū philistiim. & accipit b aīa p toto cōposito q̄s ē corruptibile. Is aīa sit ironialiter: nō em sanſon ītēdebat se occidere p se. ß nīs p accidens: q3 nō poterat blaspemare dei nois dum occidere nisi seipm cū eis occidendo. Preterea volūtas dei erat q̄ b fieret q̄d p̄ p b q̄ fortitudines miraculose sibi reddidit ad b faciendū. q̄libet aūt debitor ē mortis ipi deo. & b debitū p̄t repetere q̄n vult & quo vult. & ō sanſon nō peccauit se cū alijs occidēdo ex dei volūtate et ifluxu diuino. Credendū ē ēt q̄ de petio p̄no ppetrat⁹ penituit. & q̄ illa mors pena peccōz suoz fuit. quā nō solum acceptauit sed ēt p ea dīm rogauit. & ō pponit i carbala go scōz. ad hebr. xj. Moralit sanſon nazare⁹ ē hō q̄ baptismū dño cōfecre⁹. Dalida q̄ similat interpretat ē sensualitas. p quā volūtas carnis q̄si p similā hauritur. Per hanc sanſon decipitur. q3 per sensualitatē hō aliquā a gra in baptismo recepta deijcitur. Septem crinibus denudatur. q3 septē donis spūs sancti spoliatur. Oculis p̄uatur per mētis excecationem. Carbenis ligatur per peccandi assuefactionem. Carcere claudit p obstinationem. Sed hūc capilli ei⁹ incipiunt recrescere. q̄n diuine facti ei respectu incipit penitere. Qui mortes triūphat de hostib⁹ q3 mortēdo peccato triūphat de demonibus. Ca. xvij.

Hinq; eo tpe
Hec ēt ultima ps p̄cipalis
h⁹ libri i q̄ agit de q̄busdā calib⁹ tpe iudicū accidentibus. Et sunt tres casus. Secund⁹ ponit casus. Tert⁹ ponitur in libro Ruth. q̄ fm hebreos annūo nō est liber distinct⁹ a libro iudicū. vt patz p biero. i. plogo galeato. Circa primū dubitat q̄ tpe accidit casus miche: et dicūt expositores nostri cōit q̄ accidit p⁹ mortē iosue aūq; surgerēt iudices et ad h̄ p̄bādū inducūt q̄ h dr. In diebus illis nō erat rex i israel &c. q3 tūc ē erat rex vel iudex q̄ erata corrigeret. Dicūt ēt q̄ h̄ hystoria h̄ describit ad ostendū necessitatē dāti iudices israelis ad corrigendū erata. Sz istō dcm nō vr multū valere. tū q3 sicut dcm ē plurios iudices p̄āt p modū directōis & p̄silij. nō p modū p̄cepti. q3 ppter quod nō habebāt efficaciā corrigēdi sed regēdi. eis succedētes habuerūt auctoritatem & potestatem subditos coercendi. Causa ēt suscitandi iudices inducta nō habentur ex p̄cedētib⁹. q3 vbicunq; scriptura dicit fecit eis dñs talem vel talem iudicē. p̄mittitur pro eā h⁹ suscitatōis tribulatio in qua erat populus israel. vt per iudicem suscitatum liberaretur. Hebrei do vicinior factum miche p̄tigit sub othoniel q̄ successit iosue. & ad h̄ p̄bandū inducunt q̄d scribitur in fine. xviij. ca. Mōstrq; apud eos ydolum miche ei tpe q̄ fuit domus dei in silo h̄ tpo incepit aīi monte iosue vt h̄ iosu. xviij. tpe āt Josue nō declinauerunt ad ydolatriā. vt h̄. ō. ij. c. & ō dicit q̄ h accidit in principio temporis othoniel. quod fuit ppinquus positōi tabernaculi i silo post tpa iosue. Jēr circa hystoriā miche sic p̄cedit. q3 prīo describit ydolatrie ppetratio. secūdo ydolatrie spoliatio. ibi. ca. xviij. Circa primū p̄mittit fabricatō ydoli. scdo subdit abusus sacerdotij. ibi Implentq;. Circa primū q3 lia est intricata p̄siderādū q̄ mī miche p̄tractauerat summā pecunie. p fabricatōe ydoli. Michas āt volens illā i alios vsus expēdere subtraxit illā occulte posteā vo penitentia ruz q3 ipe ydolatra erat. tū q3 mal cdi

etionē matris timebat q̄ illi d pecunia subtraxerat fregit
er maledicebat: dicrā pecunia matri restituit: vt inde fie
ret qđ ipa promiserat: r b est qđ di. a Fuitq; eo tpe. hoc
nō refert ad tpa samsonis de q̄ immediate. ō. dictū est. qz fa
ctū istud accidit lōgo ante. l immediate post mortē Josue
vt p̄dictū ē: ꝯ referrt i
generali ad tpa iudi
cū. cū intelligit .p. p̄
ma pte illi⁹ tēporis.
b Mille centū ar
genteos. Et b dixe
rūt aliq̄ q̄ ista mater
miche fuit ōcida r q̄
ista pecunia fuit illa
quā receperat .p. p̄dic
one samsonis: vt di
crā est ca. p̄cedenti.
Sed b ꝓz falsuz: rā
qz istud factū ꝓtigit
diu aē tpa samsonis
r valde vt tā dicrus
est. nā qz summa pe
cunie nō est ide b er
go: ipe valde de
derūt satrape phili
stinoz singuli mille
et centū argenteos.
erant aūt quīq;. r sic
summa illi⁹ pecunie
ascendit ad quīq; mi
lia r quīgēteos ar
genteos. b aūt ponū
tur mille centuz
argēti. c Quos
sepanet. a cōib⁹ vi
bus ydolo dedicando.
d Et sup quibus rc. i. voto r iura
mēto .p. miseras fm
expositores nostros
In hebreo aūt habe
tur Me audiente ma
ledixeras .s. ei q̄ pe
cuniā abstulerat.

c Ecce ego habeo ꝯ. d. patuo sum reddere tibi .p. quer eum
sao p̄dictas. f Reddidit ergo rc. i. reddere .p. misi: qz ō
redditione actuali postea agit. g Que dixerat ei .s. an
tea .p. diceret pecuniā se habere fm istā fidem ūs hebreo ha
bet. Et dixit ei. post cōfessionē pecunie. h Consecrani
rc. hām vocat falsum deū qđ colebat. i Vt de manu
mea rc. ut b explicat modus voti sui sic ēm vouerat q̄ de
manu sua argentū traderet filio vnde faceret fieri ydo
lū. k Et nūc trado rc. i. statim cū mihi redditer pecu
niā fm formā voti mei: statim tradā cā tibi ad faciēdū qđ
voui. l Reddidit igit eos .s. ipe michas. m Matri
suc. redditione actuali. n Que fuit rc. residuū aūt pe
cunie fuit cōsumptū in alijs q̄ primū ꝯ ad cultū illi⁹ ydo
latrie. vtpote in edicula ephot r p̄filiū. ō quibus postea
subdit. o Et dedit argentario. nō p manū .ꝑ. quam ꝯ p
manū filij sui fm formā voti p̄dicti. p Vt faceret ex
eis rc. dicit aliq̄ q̄ fuit vnū ydolū. qđ vocat hic sculptile
r cōflatile. i. factū p fusionē r cōflationē: gemetella pa
tuo calefiunt in igne: r postea malleo tūdunt: vt ex eis ali
qđ facili⁹ formet. Alij aūt dicūt q̄ fuit duplex ydolū. vnū
p sculpturā: qđ notat cū dr: hic sculptile. Aliud p fusuraz
qđ notat p b qđ dicit cōflatile q Qui edicula. i. qua ede
deo sepauit ydolo dedicādo r ab alijs vsib⁹ separādo. r vo
cat b ydolū de⁹: r in tota ista hystoria b nomē de⁹ vel do
mi⁹ .p. deo falso accipit: excepto q̄ in fine dr: Nunc scio
q̄ fuit dom⁹ dei i ꝑfo. Hic ēm accipit .p. deo vero. Et fecit
ephot r theraphin. qđ aūt sequit. r Jā est vestē rc. nō
est in hebreo: ꝯ apposuit fuit a trāslatore ad expimendū
interpretatione ephot r theraphi. Ephot ei idē est qđ sacha
merale: vt dr Exo. xxviij. r est vestis principalis summi sa
cerdotis: r q̄ ipam b intelligunt alia vestimēta sacerdota
lia q̄ fecit Michas vt dicūt expositores cōiter. Si aūt ꝑ
theraphin hic intelli
gunt ydola in pluri
li nescio. Dicūt tñ de
hoc q̄ theraphim est
caput pueri primoge
niti demoni immolati
qđ aromatib⁹ cōdit
vt possit diu ꝑmane
re sine putrefactione
r sup lingua ei⁹ in la
mina aurea parua po
nit nomē demonis.
r sic dat risa .put di
cit est diffusi⁹ Gen.
xxj. r huic dicto vi
det cōcordare illud
qđ habet se. ca. No
stis q̄ domib⁹ istis
sit ephot r theraphi
r sculptile aut ꝑflatile: ita q̄ theraphim
videt ee aliud a duo
bus idolis p̄dictis:
quoz vnū erat factū
p fusurā. aliud p scul
pturaz. vel aliud ab
vtro duoꝝ⁹ modis fa
cto: vt p̄dictū est.
g Implenitq; . hic
ꝑ discribit abusus
sacerdotij duplex p
mo q̄ fecit sibi sacer
dotē vnū de filijs su
is. qđ notat cū dicit.
g Implenitq; rc. i.
obtulit ad manū ei⁹
oblationē vel sacrifi
cia p ea offerēdū tā
q̄ sacerdotē. ideo
subdit. k Et fact⁹ est ei sacerdos. cum tñ nullus esset .p.
monēdus ad sacerdotiū nisi de filijs aaron: michas autē
nō erat de stirpe illa ꝯ de tribu ephraim. Scdo q̄ fecit fi
bi sacerdotē de tribu leui nō de filijs aaron: qđ notat cū
dicit. v Fuit quoq; rc. b dr ad differentiā alteri⁹ bethle
em q̄ erat in tribu zabulon. vt dr Josue. xix. r Ex co
gnatione ei⁹. s. ipsius miche. vt dicit aliq̄. Sed b est falsuz
q̄ i hebreo dr. Et cognatiōe iuda: mulier eo ei q̄ nō succe
debāt in hereditate paterna: poterāt ꝯdere cū viris alteri⁹
tribus: vt dictū fuit Numeri. Et ō mater istius leuite
fuit de tribu iuda: pater aūt de tribu leui. ō erā de bethle
em iuda. q̄ tribus leui p omnes tribus erat dispsa. vt di
cus fuit Josue. xxj. y Egressusq; ō ciuitate bethleem
rc. q̄ filij aūt iam declinauerant ad idolatriaz nec reddē
bant decimas ad sustentationem leuitarū vt tenebant: et
ideo leuite cogitabāt querere victum per aliam modum
Cetera patent visa sibi.

a Fuitq; illi rc. tenebat ēm cū in domo sua honorifice:
nec occupabat eam operibus seruilibus.
b Implenitq; micha rc. exponamus sicut prius.
c Nunc scio. dicēs q̄ benefaciat mihi deus rc. licet enim
esset ydolatria iste michas: r coleret deum falsum: vtpo
te demonem in ydolo: tamen credebat q̄ obsequium sa
cerdotis de stirpe leui esset ei magis placitum q̄ de alte
ra tribu.

In capitulo. xvij. vbi dicit in postilla. Et vocat ydolū
deus in tota ista hystoria.

Jḡs obiciat qñ sacra scriptura, vtak. Additio. noie diuino ꝓ deo falso seu ydolo ꝓsertim noiẽ domini terragrāmaton qđ sm doctores catholicos t hebraeos est incōmunicabile creature ꝓut potest haberi Exo.xx. Dicēdūq; scriptura sacra in talib⁹ recitat idolatrar opinionē hȝ erroneā t falsissimā fi asserēdo hȝ tantūmō referēdo. ydolatre ei gēnleo qui legē moysaicā nō susceperant vimonia sua deo ouocant ut cōi. ydolatre po ab israelitico ritu puersi q̄ nomē dei tragrāmaton et fide habuerāt hoc idē nomē suis ydolis ꝓsumi ose attribuebāt ꝓut in hoc capło t in similib⁹ repit cē.

Capłm.xviij.

In dieb⁹ illis. Hic ꝓsr describitur ydolatre spoliatio: vbi ꝓ describit spoliādi occasio. scdo spoliantiuꝫ occupatio: ibi. Prosectiq; tertio spoliati cōquestio: ibi. Cui qđ iam: quarto spoliantium abusio: ibi. Posuerūt. Circa ꝓmū sciendū q̄ occasio spoliationis miche fuit missio explaratorū a filijs dan q̄ eūdo ad locū explorandū diuerterūt in domū miche ad hospitandū: ibi. qz erat hō potēs t diues et de filijs ysrl t hē qđ dicit. b Tribus dan quērebat possessionē sibi cē. licet ei accepisset sortē possessionis sue ab ipo iosue. vt habet Josue.xix. sic t alie trib⁹ eñ in sorte cuiusli bet trib⁹ adhuc manebāt gentiles q̄ nō erant adhuc deleti nec expulsi ꝓ filios ysrl: t maxime in sorte dan. qz amoreus artauit filios Dan i mōte: nec dedit eis locū vt ad planicia descēderēt. vt habet. ī. j. ca. t sic in intelligendū est cū subdit. c Vsq; ad illā cē. i. sufficiente ꝓ tanta multitudine. ideo subdit. d Miserunt ergo. s. ad explorandū ciuitatē lais qđo possent eā capere ad habitandū ibi. e Et ingressi cē. Erat eñ homo diues t poterat eos recipere. f Et agnouerūt q̄ esset de bethleem. licet eñ oēs filij ysrl haberēt vnā idiomā. s. hebraicū. tñ aliqñ aliter ꝓnunciabāt in diuersis ꝓuinc⁹ terre ysrl. Sicut idioma gallicū aliter ꝓnunciat in normādia. t aliter in picardia. g Vbi cq; illius diuersorio. i. loco eis assignato ad manēdū ad quem diuertebat ad dormiēdū: t ad alia sibi necessaria. Cētera patent vsq; ibi. b Rogauerūt aūt cē. i. salsum deū. ioz

a In dieb⁹ illis. xvij. nō erat rex i ysrl t tri-
b⁹ dan q̄rebat possessionē sibi. vt habitāret in ea.
c Vsq; ad illū eñ diē inter
ceteras trib⁹ sortē nō accēperat. Miserunt ergo filij
d dan. strpis t fortissimos ꝺ saraa t esthaol. vt explorarēt et
rā t diligenter inspicerent Dixeruntq; eis. Ite t pside
rāte terrā. Qui cū pgen
teꝫ venissent i mōtē ephra
e im. t intrassent domū miche
f requieuerūt ibi. Et agnoscē
tes vocē adolescētis leui
g te: ytēteq; illi⁹ diuersorio
dixēr ad eū. Quis te hūc
addūxit: qđ hic agis. Quā
ob cām hucvenire voluisti. Qui rndit eis. Hec t hec
pstitit mihi michas: t me
mercede cōduxit. vt sim ei
h sacerdos. Rogauerūt aūt
eū vt ꝓsuleret dñm: t scire
posset an pspero itinere pergeret. t res haberet effectū
Qui rndit eis. Ite cū pa
i ce. Dūs respicit viā vram
t iter quo pgitis. Euntes
k igit q̄nq; viri venerūt laim. videruntq; pplm habitāte
in ea absq; vllo timore iux
ta ꝓsuetudinē sydonioꝝ. se
curū t quietū. nullo eis pe
nitus resistente. magnarū
n qz opum t pcul a sydone
o atq; a cūctis hoib⁹ sepatuꝫ
Reuersiq; ad fres suos in
eñ eis dixerat q̄ ydola colebat: vt patebit infra. Jam enī multi de ysrl declinauerāt ad ydolatriā. l Dominꝰ respicit viā vestrā: Dicūt aliqui q̄ hoc dixit eis ō capite suo volens eis locū placēre. Alij vero dicūt q̄ ō dixit eis ex responso demonis loquentis in ydolo vel in theraphin mō. m suprādicto. de⁹ eñ ꝑmittit aliqñ demones dare talia respōsa ydolatris quia ex malicia sua demerētur q̄ sic in errorib⁹ nutrianꝫ: t talia respōsa aliqñ fiūt vera. n Venerūt laim sic debet scribi. Illa eñ ciuitas que vocat laim fuerat capta ante ab ipo iosue. vt dr Josue.x. Et ista que vocat hic laim vocat Jesen: Josue. xix.

l Videruntq; cē. t q̄ dño ipsorum⁹ ad resistendū aduersarijs repente supuenientibus m ꝓuincōmendāte sidonios q̄ ydō erat ciuitas fortis t munita. t iō habitatores ei⁹ non timebāt ab extraneis ita nec ipsi de laim q̄s nō haberēt ciuitatē ita fortē.

n Et ꝓcul a sydone. ita q̄ nō poterāt cito inuari ab illa ciuitate. o Extra a cūctis cē i. nō habētes fedus societatis cū aliquibus alijs: q̄ quos posset succurri ei. Cētera patent.

p Prosecti igit. b ꝓr describit spoliātiū occupatio. secdō illi viri bellatores ō tribu dan euntes ad capiendū ciuitatem laim explorātā dum trāsirent intra domum miche abstulerunt ydola t ornāta sacerdotalia ducētes secū sacerdotem de cōsensu tū ipius. Et ptz ista pancis ex

q Māserunt in cariathiarim inde. nō in ciuitate sed extra. vt ptz ex b qui subdit tur. r Post tergū cariathiarim nostis. i. cognoscere de bertis. Ex quo ptz qđ dictū est. i. q̄ sciebāt q̄nq; viri suprā dicti ydola esse in domo miche ꝑ lenitā qui eis indicauerat: aliter nō potuissent hoc indicasse alijs. s Et in domibus istis sit ephot cē. capitulo precedenti dictum est quid significēt ista.

t Videte quid vobis placeat. videlicet de ablatiōe ydolorum t ornamentoꝝ ad hoc grmentum: t quia erant ꝓni ad ydolatriam consenserunt q̄ hoc fieret.

v Exercuit animos viri cē. parati iuuare illos qui ingressi fuerant ad tollendum predicta si indigerent. Cētera patent vsq; ibi.

r Qui cū pgerēt ꝛc. Bellatores ei ita fecerūt ne michas
e illi q̄ cū eo erāt sequēteo talia raperēt vel parvulos nocerēt: q̄ defendere se nō possent. y Tamq̄ ꝫ ꝑ vr describitur spoliari cōquestio. Et pt̄s ista vsq̄ ibi. 3 Deos meos quos mihi fē. In hebreo habet. Et q̄d mihi amplius

q̄ d illa que mihi ita pciosa erāt mihi
g parū aut nihil ap
pcior: reliquū ē sic i
telligenda est trāslatio nostra que ds.
a Et ois q̄ habes. nō ei abstulerūt bona miche alia cū ex
ō filijs isrl. quos spoliare nolebant q̄ nō acceperunt ista que erāt ad cultū ydolorū gentiū q̄s crede bāt gentere ad religionē nō ad furtū. t ō est q̄ subdit.
b Caue ne vltra ꝛc. id est cū familia tua t bonis tuis. C etera patēt ex supradictis vsq̄ ibi. c Erat ꝛc
ꝛc hebr. dr. In toto ꝛc roob. d Posuerūtq̄ ꝫ ꝑ describitur spoliorū abusio: q̄ illis q̄ abstulerant de domo miche abutī sunt ad ydolatrias exercendas: e hē qō
ōr. d Posuerunt q̄s sibi sculptile. q̄ ꝫ i
telligūt alia ad ydolatriā genūta q̄ sibi posuerūt. s. ad exercendā ydolatrias. ō subdit. e Et ionathan iste est leuites
qui adduxerunt de domo miche.
f Ac filios ei⁹ sacerdotes pdictorū ydolorū. g Usq̄ ad
diē captiuitatis sue q̄ facta est p salmanasar regē assyrioꝝ vt dr. iij. Reg. xvij. t fin hāc expositionē li captiuitatē sue refert ad tribū dan: Hieronym⁹ aūt sup libū Paralip. dicit q̄ refert ad domum dei. s. vsq̄ ad captionē arche q̄ philistei eos: q̄ habet. s. Regū iij. q: hāc translatus fuit tabernaculū de silo: t hoc dicēdo consonat littere sequēti cum dicitur.
h Manſitq̄s apud eos ydolum ꝛc. q. d. nō amplius.

Capitulū xix.

sercētis virū fortissimū: haud ꝑcul ēxpectantibus Tulerūt igit q̄ intrauerāt sculptile ephot t ydola atq̄ ossatile. Quib⁹ dixit sacerdos. Quid facitis. Cui rnderūt Tace t pone digitū sup ōs tuū: venitq̄ nobiscū vt habeam⁹ te pr̄em ac sacerdotē. Quid nbi melius est vt sis sacerdos i domo vni⁹ viri an i vna tribu⁹ et familia in isrl? Ō cū audisset acq̄euit sermonib⁹ eoꝝ, et tulit ephot et ydola ac sculptile, t pfect⁹ est cū eis
t Qui cū pgerēt, t ante se ire fecissent puulos ac tumēta
y t oē qō erat pciosuꝫ iamq̄s a domo miche cēnt ꝑcul: viri q̄ habitabāt i edibus miche cōclamantes secūti sunt. t post tergū clamare cepērūt Qui cū respexissēt dixerūt ad michaꝫ. Quid tibi vis. Cur clamas Qui
3 rndit: Deos meos q̄s mihi feci tulistis t sacerdotē
a t oīa q̄ habeo: t dicitis q̄d tibi est. Diteruntq̄s ei filij
b dan. Caue ne vltra loq̄ris ad nos, t venīat ad te viri aio pcātis: t ipe cū oi domo tua pereas. Et sic cepto itinere preterunt. Vi
dēs aūt micha q̄ fortiores se cēnt: reuersus est in domū suā. Sercēti aūt viri tulerunt sacerdotē t q̄ supra dixim⁹: venerūtq̄s in laisa ad pplm̄ q̄escētē atq̄ securū t pcusserūt eos in ore gladij: vrbēq̄s incēdio tradiderūt. nullo penit⁹ ferēte p̄ sidiū eo q̄ ꝑcul habitarēt a sydone: t cū nullo hoim haberēt q̄cq̄ societatis ac
c negotij. Erat aūt ciuitas sita in regione roob quā rursuꝫ extruētes habitauerūt in ea: vocato noie ciuitatis dan: iuxta vocabulū p̄ris

Fuit vir quidā l. b ponit casus scō devote leuite q̄ in ciuitate gabaa mortua fuit ex nimia libidine abutentiū ipa. Circa q̄ sic ꝓcedit: q̄nta primo sic describit huius sceleris ꝑpetratio. scō q̄ petrāūs vastatio. xx. ca. tercio vastatoꝝ reparatio. xxj. caꝑ. Prima ꝑs diuidit in tres: q̄ ꝑ describitur occasio peccati. scō modus ꝑ petrandi: ibi. Illis ep̄ulātib⁹ tercio manifestatio facti. ibi: Q̄d cū ēt ingressus. Occasio aūt pcti fuit i hoc q̄ leuites vxor suā q̄ recesserat ab eo reduxit ꝑ ciuitatē gabaa in q̄ erāt alij hoies pessimi et luxuriosi nimis. Circa ꝫ igit sic ꝓcedit: q̄ ꝑ describit vxoris reconciliatio scō reconciliare reductio ibi. Die āt quarto. tercio in gabaa hospitatio: ibi. Necdum⁹q̄ eis sol. Circa primū dicit.
b Accepit vxorē ō bethleē iuda. ꝫ dicit ad differētiā alteri⁹ bethleē q̄ est in tribu zabulon vt supra dictū est. xvij. ca.

c Que reliqit eum. In hebreo dr. Que fornicata est sup eum t sic in hebreo videtur tangi cā recessus. vt potē: quia ꝓter fornicationē vir ei⁹ eiecit eam: vel quia ipa signorante viro recessit ab eo cum adulterio. t postea nō fuit causa reuerti ad maritum suum et ideo iuit ad domum patris sui.

d Secutus est eaꝫ vir suus volēsq̄s reconciliari ei atq̄s blandiri t secum reducere
e habēs in comitatu puerum t duos asinos. Que suscepit eū t introduxit in domū patris sui. Quod cum audisset socer ei⁹ eūq̄s vidisset occurrit ei let⁹ t amplexatus ē hoiem. Mānsitq̄s gener i domo soceri trib⁹ dieb⁹ comedēs cū eo t
f bibens familiariter: die āt quarto denocte ꝓsurgens ꝑficisci voluit. Quē tenuit socer: t ait ad eū: Gusta prius pusillū panis t confirma stomachū: t sic ꝑficisceris. Sederuntq̄s simul ac comederūt t biberunt. Dixitq̄s pater puelle ad generū suū Queso te vt hodie hic maneas: pariterq̄s letemur: At ille: cōsurgēs cepit velle ꝑficisci Et nihilominus⁹ obnitente eū socer tenuit t apud se fecit manere. Mane autē facto parabat leuites iter. Cui socer rursum Obsecro inquit vt paululū cibi capias t assūptis viribus donec ꝛcrescat dies postea ꝑficiscaris. Comederūt ergo simul: surre-

g Cõsidera q̃ dies ad occasum declinio: sit. non q̃ esset ita ppe noctẽ: ꝫ q̃ trãsierat hora meridionalẽ: a q̃ hora in ciput sol declinare a sua altitudine. h Et ve. Sic⁹ que altero noie noiat hic hirã: De rõib⁹ hoꝝ nois t aliox q̃ hic nois ita ẽ hec ciuitas Fm diuersa rõa dicta fuit Ceth. xxvij. Et ꝫ ãt loco dicãt habuisse q̃ ista hystoria cõtigit rẽpore othoniel añ illã que scribit i principio huius libri ꝺ captiõe hierim q̃ filios iuda q̃ subdit hic.

i Nõ ingrediar oppidũ gentis alienę: Et quo videt q̃ adhuc filij iuda nõ ceperãt illã cuitatem Catholici aũt aliqui dicũt q̃ cõtigit ante othoniel. eo q̃ in fine huius hystorie dr in diebus illis nõ erat rex in isrl sicut supra dictum est de histo. Miche. ca. xvij.

k Deuertitq̃ eis ꝫ pro describit redeuntiũ hospitatio eius re. Deuertitq̃ eis sol iuxta gabaa. Et ꝫ nõ poterant bonoꝝ ultra transire.

l Et nullus eos recipere voluit hospicio q̃ dum timebãt eos recipere: timẽtes inuasionẽ dom⁹ sue de nocte ab hoibus insolentib⁹ q̃ erãt in ciuitate sicut t cõtigit ei q̃ eos recepit. mali aũt hoies vagi t insolentes nõ habent hospicia ad recipiendũ trãseũtes nec ipi libenter declinarent ad eos. Cetera patẽt vsq̃ ibi. m Et nũc vadim⁹ ẽ. ꝫ est in sylo vbi erat tabernaculũ t archa testimẽti: q̃ anteq̃ intraret domũ suam volebat deo regratiari ꝺ hoc q̃ direxerat eũ in via t custodierat vt ex ꝫ deberent hospes inclinari ad ipsos recipiẽdũ. n Illis expiãtib⁹, descripta peccãti occasione. ꝫ pro describit peccati repetitio: cũ subdit Deuertit viri ciuitatis illius filij belial. q̃ aũtẽ sequẽt.

o Idest absq̃ iugo nõ est in hebrio sed ẽ interpratio huius dictionis belial q̃ ta-

ritq̃ adolescẽs vt pgeret cũ vroze sua t pucro. Cui rursum locutus est socer. p Considera q̃ dies ad occasum declinat: sit: t ꝓpinquat ad vesperum. Mane apud me etiã hodie t diuertio diem t eras ꝓficiscẽris vt vadas in domũ tuã Noluit gener acquiescere sermonib⁹ ei⁹: sed statim q preterit t venit cõtra iebus q̃ altero noie vocat hierusalẽ: ducẽs secũ duos asinos onustos t cõcubinã. Jamq̃ aderant iuxta ieb⁹ t dies mutabat in noctẽ Dixitq̃ puer ad dñm suũ Veni obsecro declinemꝰ ad vrbem iebuseoꝝ t maneamꝰ in ea. Cui rñdit dominꝰ. Nõ ingrediar oppidũ gẽtis alienę q̃ nõ est de filijs israel: sed trãsibo vsq̃ gabaa. t cũ illuc puenero manebimꝰ i ea aut certe in vrbe rama. Transierũt ergo iebus t ceptuꝫ carpebãt iter occubuitq̃ eis sol iuxta gabaa que est in tribu beniamin: diuerterũtq̃ ad eã vt manerẽt ibi. Quo cum intrassent sedebant in platea ciuitatis t nullꝰ eos recipe voluit hospicio. Et ecce apparuit homo senex reuertẽs de agro t de ope suo vesperi q̃ t ipse de monte erat ephraim: t peregrinꝰ habitabat i gabaa Homines aũtẽ regionis illi⁹ erãt filij gemini. Eleuatisq̃ oculis vidit senex sedentem hominẽ cũ sarcinulis suis in platea ciuitatis: et dixit ad eũ: vnde venis et quo vadis Qui rñdit ei: p fecti sumꝰ de bethleem iuda t peregrinus ad locum nostrũ qui est in latere mõtis Ephraim vnde eramꝰ et iti bethleem. Et nũc vadimus ad domũ dei. nullusq̃ sub tectuꝫ suũ nos vult recipere: habentes paleas t fenũ in asinoꝝ pabulũ: t panẽ ac vinũ in meos t ancille tue vsus: t pueri qui mecũ est. Nulla re indigemꝰ nisi hospicio Cui rñdit senex. Pax tecũ sit. Ego p bebo oia q̃ necessaria sunt nũ queso ne in platea maneas. Introduxitq̃ eum in domũ suã t pabulũ asinis ꝓbuit: ac postq̃ lauerũt pedes suos recepit eos in conuiuiũ. Illis epulantibus t post laborẽ iucunde cibo t potu reficientibus corpora: venerũt viri ciuitatis illius filij. Belial: id est absq̃ iugo t circundãtes domũ senis fores pulsare ceperunt clamãtes ad dñm domus atq̃ dicẽtes q Educ virũ qui ingressus ẽ domũ tuam: vt abutamur eo: Egressusq̃ est ad eos senex: t ait Nolite fratres nolite facere malũ hoc: q̃ ingressus est homo hospitiũ meum t cessate ab hac stultitia Habeo filiã virginem t hic hõ habet cũcubinã: educaꝫ eas ad vos vt humilietis eas t vestrã libidinẽ cõpleatis: tm̃ obsecro ne scelus hoc cõtra naturã operemini in virũ. Nolebãt acq̃escere sermonib⁹ illi⁹. Quod cernẽs homo eduxit ad eos cõcubinam suã: t eis tradidit illudendã Que cũ tota nocte abusi eẽnt: dimiserunt eã mane. At mulier recedentib⁹ tenebris venit ad ostiũ domus vbi manebat dñs suus. t ibi corruit. Mane facto surrexit homo t aperuit ostiũ vt ceptam expleret viam: t ecce ꝓcubina eius iacebat ante ostiũ sparsis

leos homines sunt sine disciplina t timore dei.

p Fores pulsare ceperunt: cũ tamen Fm dictamẽ rationis recte peregrini in hospitio debẽãt esse securi.

q Educ virum ẽ. concubitu sodomitico: vt communiter dicunt expositores: Josephus autem dicit q̃ non querebant nisi mulierem sed sic loquebantur vt inclinarent domini domum t maritum mulieris ad tradendũ eã. vnde t in fine intentabãt viro mortem nisi traderet eis vroiem suã Fm q̃ allegat capitulo sequẽti dicens. Volentes me occidere ẽ. t ꝫ videt ex hoc q̃ tradita eis vroie fuerunt contenti. vt habetur infra.

o Habeo filiã virginem. Dicit aliqui q̃ nõ peccauit offerendo filiã suam ad euitandũ maius malum. f. peccatũ cõtra naturã qõ ipi prendebant ad inuriam hospitum suoꝝ. Sꝫ hoc nõ est verum q̃ nullus debet cõsentire in hoc quod est peccatum: maxime mortale de genere vt euitet in alio minus peccatum. prout declaratum fuit diffuse Gen. xix. de loth qui in casu consimili voluit tradere filias suas virgines.

t Et hic homo habet concubinam id est vroiez que sic nominatur a concubitu t similis modus loquẽdi habetur .q. Regũ. xvj. vbi achitophel dicit ad absalon: ingredere ad cõcubinas patris tui q̃ tamen erant vroies dauid. non enim habebat cõcubinas ad exercendum adulterium.

v Que cũ ẽ. quia non erat comis vroi t ideo talis concubitus erat abusus. vel quia credebantur eã cõcubitu ũ naturali.

x Et ibi corruit. tũ quia erat nimis afflicta: tum etiam ex verecũdia.

y Quã cũ esset ingressus. Hic describit facti divulgatio ei ôr. z Arripuit gladiũ ꝛc. Erãt em. xij. trib⁹ p̃ter tribũ Ieui. trib⁹ aũt manasse erat diuisa in duas ptes: quarũ vna erat vltra iordanẽ alia citra. ꝛ sic p illa tribu fecit duas ptes aliter nõ fuisset nonificatũ facta sufficienter: pro tribu vero beniamin nõ fecit aliquã ptem qr nuncios p quos miserat occidissent necꝫ p tribu Ieui qr erat diuisa p oẽs tribus: ꝛ iõ denũciato facto aliis tribubus sufficienter erat denunciatũ tribu Ieui. 5 Misit in oẽs terminos isrl. p nuncios qui facti ꝛ modũ faciendi pplo explicabãt. Cetera patent.

Capitulũ. xx.

Egressi itaꝫ. b hic describit peccatũ vastationẽ pcedi pplo facti vt ritus deliquit. Secũdo iustitie ẽdas requirit ibi. Et miserunt. Tertio inimicas offendit: ibi. Omnes noluerũt. Quarto iuste inimicat: ibi. Dixitq; dñs quoꝫ isrl. Circa primũ tria. Egressi itaꝫ sunt oẽs sequit

b De dan vsq; bersabee. Hic exprimit longitudo terre isrl. qr ciuitas dan est in termino ad̃ aquilonari ꝛ bersabee i termino australi.

c Et terra galaad. in hoc exprimit latitudo que incipit a terra galaad que est vltra iordanẽ. ꝛ pertingit vsq; ad mare mediterraneũ.

d Oẽs hꝫ anguli pplor debent dici dñi populoꝝ. i. capitanei in tribub⁹ ꝛ in familijs. e Et cũcte trib⁹ isrl. exceptis tribu beniamin.

f In ecclesiam. i. cõgregationẽ. hic enim nõ fuerũt cõgregati in silo vbi erat domus dei. g I maspha

g Interrogauitq; leuita. qr non debet pceda ad ponitões ranti facti absq; debita inquisitione diligenti.

h Scidit vxori in gabaa. mõ expõsto peccãti ꝛc. i Volentes me occidere. i. occidendo me carnali cõcubitu ꝛ nephandissimo fm dicta alioꝝ. k Nunq; tã tũ nephas: ꝛ tam ꝛc. Placuit hic a plo ptes qõ significat purgare vnde dicit ptaculũ quasi factum nullo mõ absq; purgatione penali transeundũ. Scitũ tñ qr leuita nõ solũ sacrificia remittit. sed etiã trib⁹ pbauit. scz p seruũ quẽ habebat i comitiua. ꝛ p sanẽ qui receperat eos hospicio ꝛ familiam ei⁹ aliter nõ esset procedendũ cõtra filios beniamin ad bellũ ad dicta vni⁹ horis.

l Stansq; oio pplo ꝛ admiratiõe facti. m Quasi vni⁹ ꝛc. id est cõcorditer ꝛ sine retractione ꝛ dilatione iõ subdit.

n Nõ recedet in tabernacula ꝛc. Cetera patẽt in littera.

o Et miserũt. Hic p̃fert iustitie ẽdas ꝛ ẽmis vicis vt actores sceleris tradant cuz dicit. p Clar tãti nephas ꝛc. q. d. nullo mõ debemus sustinere actores tãti malefitij sed subdit.

q Tradite ꝛc. ꝛ auferat malũ de isrl. qz experiẽto didicerãt qꝫ p flagitio vni⁹ vt pauciores inde oriundi venirent sup totum pplm sicut dictũ fuit Iosue. vij. de peccato achan.

r Qui noluerũt. hic p̃fert iustitie ẽdas pene defendit qõ debeant cũ subdit. s Conuenerũt in gabaa vt illis ferrent auxiliũ ꝛc. Inuentiq; sunt ꝛc. In beb. bñ. xxvj. milia. ꝛ videt hic ista nõ corupta p aliquos correctores. qui ex hoc qꝫ infra eo. ca. enumerant viri de beniamin q ceciderũt in plio fuerunt cẽ. xxv. milia alteꝝ secũdi viri q fugerũt ppter qõ ab isto nũero subtrahẽdi sunt mille ex ignorãtia hebraice veritatis. ꝛ Et sic fundis ꝛc. locutio est hyperbolica ad expimendũ ex celsitudine arcus fundi volantis in ipso. Sicut aliqñ dicit tota ciuitas cecidit ad tale spectaculũ cũ tñ aliqñ maior pars remaneat. v Dixitq; dñs isrl. hic p̃mittit p̃cia iuste inimicitie p bellũ agẽda. vbi primo reprimit superbiã ꝛ sciõ cõfundit cõmunicãtes. Secundo. ꝛ ira primi loci dũ qꝫ licet filij isrl habẽrẽt iustũ bellũ cõtra nimis cõsidebãt in sua multitudine ꝛ fortitudine. iõ vltio gemitus eoꝝ diu in

principio debellari: vt humiliarent & ad deū recurrerēt magis confidentes de virtute diuina q̄ de sua. Debet aūt dici q̄ istud contigit eis eo q̄ negligentes erant de punitione ydolatrie in domo michee & in tribu filioꝝ dan q̄ quidē facta cōtigerat immediate ante istud: vt dicunt hebrei: & fuerat notorium: ꝓpter q̄d filij isrl̄ reprehendunt illud corrigere q̄ fuit ita graue & grauius isto: sicut & cōmunitas populi israel voluit ire ad pliū cōtra tribum & gad & dimidiā tribum manasse: eo q̄ credebant eos edificasse altare sacrilegū vt habet Iosue. xxij. Sario cōuenienter potest dici q̄ vtrūq̄ dictoꝝ fuit in cā debellationis ppli isrl̄ p filios beniamin in principio vt sic peccatum primū primo puniret q̄ secundus. Hoc dictis veniam⁹ ad litter ā quę patet vsq̄ ibi.

x Judas sit dux vester .i. tribus iuda sit principalis & prima & ille qui est capitaneus in illa tribu sit dux exercitus.

y Surrsum filij isrl̄ &c. Ex quo patet q̄ supra dictū est q̄ nimis plumbabant ō se ipsis rōne multitudinis & fortitudinis Cetera patent in lra.

z Gobrē. Hic cōsequenter confundit contumatiā: vbi primo describit filios israel humiliatos: et secūdo filioꝝ beniamin ꝑfusos: ibi. Posuerunt q̄. Circa primū dicit.

3 Gobrez .i. ꝓpter culpam suoꝝ ꝓcedentem.

a Dēs filij isrl̄ venerūt. Vtrū aūt venerūt in silo: vel vtrū dominus dei hic vocat archa testamēti & tabernaculū que aliquādo portabant ad exercitū vt habet atq̄ dixerūt. Quis erit in exercitu nr̄o princeps certaminis cōtra filios beniamin. Quibus rndit dñs.

x Judas sit dux vester. Statimq̄ filij isrl̄ surgētes mane castrametati sunt iuxta gabaa: & inde ꝓcedentes ad pugnā cōtra beniamin vrbez oppugnare ceperūt Egressiq̄ filij beniamin ō gabaa occiderunt de filijs isrl̄ die illo viginti duo milia virorꝝ. Rursum filij isrl̄ & fortitudine & nūero cōfidentes in eodē loco i quo prius certauerūt aciē dire xerūt: ita tā vt prius ascenderent & flerēt coram domio vsq̄ ad noctē: cōsulerentq̄ eū & dicerent: Debem⁹ vltra ꝓcedere ad dimicandū contra filios beniamin frēs nostros an nō. Quib⁹ ille rndit: Ascēdite ad eos: et inite certamen. Cū q̄ filij isrl̄ altera die cōtra filios beniamin ad pliū ꝓcessissent. eruperūt filij beniamin de portis gabaa: & occurrentes eis tāta in illos cede bachati sunt: vt decē & octo milia virorum educentiū gladiū ꝓsternerēt. Gobrē omnes filij isrl̄ venerūt in domū dei. & sedentes flebāt coram domio Jeiunauerūtq̄ die illo vsq̄ ad vesperā: & obtulerūt ei holocausta atq̄ pacificas victimas: & sup statu

b suo interrogauerūt. Eo tē pore ibi erat archa federis

c dñi & phinees filj⁹ eleazari filij aaron ꝓpositus dom⁹. Cōsuluerūt igit dñm

d atq̄ dixerūt Exre vltra de bem⁹ ad pugnā contra filios beniamin fratres nostros: an quiescere Quib⁹ ait dominus: Ascendite: Cras eū tradam eos i manus vestras Posuerūtq̄ filij isrl̄ insidias ꝑ circuitū vrbis gabaa & tercia vice sicut semel & bis contra beniamin exercitū ꝓduxerūt Sed & filij beniamin audacter eruperūt de ciuitate. & fugientes aduersarios longius ꝓsecuti sunt ita vt vulnerarent ex eis sicut primo die & secūdo & cederēt per duas semitas vertētes terga quarū vna ferebat in bethel: & altera in gabaa: atq̄ ꝓsterneret triginta circiter viros. Putauerūt eni sollo eos more cedere. Qui fugam arte simulantes inierunt cōsiliū vt abstraherent eos de ciuitate: & quasi fugiētes ad supradictas semitas ꝓducerent. Oēs itaq̄ filij isrl̄ surgentes de sedibus suis tetenderunt aciem in loco q̄ vocat baalthamar. insidie quoq̄ q̄ circa vrbē erant: paulatim se aperire ceperūt: & ab occidētali vrbis ptę ꝓcedere sed & alia decē milia virorꝝ de vniuerso isrl̄ habitatores vrbis ad certamina ꝑ uocabāt: igrauatumq̄ est bellū cōtra filios beniamj & nō intellexerūt q̄ ex omni parte illis instaret interitus. Percussitq̄ eos dominus in cōspectu filioꝝ isrl̄ & interfecerūt ex eis in illo die viginti & q̄q̄ milia & centū viros: oēs bellatores & educentes gladium. Filij aūt beniamin cū se inferiores esse vidissent: ceperūt fugere. Q̄ cernentes filij isrl̄ dederūt eis ad fugiendū locū vt ad ꝓparatas insidias deuenirēt q̄s iuxta vrbē posuerāt. Qui cū repente de latibulis surrexissent: & beniamj terga cedentibus daret: ingressi sunt ciuitatez & peusserunt eam in ore gladij. Signuz aūt dederant filij isrl̄ his quos in insidijs collocauerant vt postq̄ vrbem cepissent ignem accenderent vt ascendente in altum fumo captā vrbem demonstrarent. Quod cum cernerent filij isrl̄ in ipo certamine positi: putauerūt eē filij beniamin eos fugere et

f. Reg. iij. ca. nō habet expsse: veruntn̄ satis videt q̄ conuenerūt in sylo q̄ ciuitas gabaa quā oppugnabāt nō est longe a sylo sed satis ꝓpe: ita q̄ poterāt illuc festis cōuenienter accedere absq̄ arche & tabernaculi trāslatiōe.

b Eo tempore ibi erat archa dñi: quod aūt subdit i sylo: nō est in hebraico sed subintelligit q̄ archa nō fuit transportata ad exercitū veruntamē vbicunq̄ erat archa cū qua trāsferebatur tabernaculū & altare holocaustoꝝ poterat ibi sacrificiū fieri. c Et phinees filj⁹ eleazari filij aaron erat ꝓpositus dom⁹ id est summus sacerdos.

d Consuluerūt igitur dominum ꝑ ipsum phineem. Cetera patent.

e Posuerunt q̄. Hic describit filios beniamin in cōfutatio iustū eis erat q̄ eos cōtumatia punirēt. & q̄ littera videt intricata. eo q̄ sm modū loquendi hebraicū sępe plurics aliquibus interpositis replicat. Ad intellectū ipius sciendū q̄ exercitus filioꝝ israel fuit in tres gtes diuisus inequaliter tamē vna para fuit posita retro ciuitatē in insidijs vt cū filij beniamin ciuitatē exirent ipi intrarēt & cōburerent ciuitatē atq̄ occurrerēt filijs beniamin si de bello vellēt refugere ad ciuitatē Alia pars i qua erāt decem milia bellatorū ante ciuitatem ꝑ uocabant filios beniamin ad bellum: et cū filij beniamin exissent contra eos inceperūt fugere ꝑ vias eius semitas vt sic filij beniamin eos insequentes a ciuitate se aliquātulū elōgarēt: & sic darēt in insidijs latētib⁹ spaciū intrādi ciuitatē & cō

borādā: e eō hoc filij beniamin inciderēt e tercīā pcē filiorū ifrl qz erat multitudo exercit⁹ que erat intra duas semitas pdicte: e sic factū est: p talē modū fuerūt debellati filij beniamin. e fere oēs trucidati: qz erant inter aduersarios inclusi. Hīc dicitio patet ītera sancti longa vsq; ibi.

f Et sic factū ē ꝛc.

Et sequit.

g Rem āsēuit itaq; de ol numero ꝛc. Fm aūt hebraicā veritatē de filijs beniamin erāt .xxvj. milia e eō hoc septēti viri de ciuitate gabaa: vt supra dictū est e sic deficiūt mille e de istis dicūs debuci q; refugerunt ad ciuitates alias de scte beniamin vnde venerant i gabaa: vt supra habitū est. hoc eō fugientes de pīlio fugiunt ad diuersa loca fm q; melius possūt e in illis ciuitatibus fuerūt interfecti cuz mulierib⁹ e aialib⁹. e ō videtur p hoc qō subdit.

h Egressīq; aūt filij ifrl post victoriā i cāpo habitam.

i Omnes reliquas ciuitates e cetera

Capitulū .xxj.

Iuraverant q; Hic pīt describit trib⁹ beniamin dissipate reparatū. Circa quaz primo describit affectus ꝓpassionis. Secūdo effectus reparationis: ibi. Idcirco dixerunt. Circa primū ponit motiuū cōpassionis cū dē.

a Iuraverāt quoq; filij ifrl i maspha ꝛc. B iuraverāt ante bellum: e qz illi qui euaserant non poterant accipere vxores alienigenas: cū esset lege diuina ꝓhibitū ideo nō videbāt via qualiter tribus beniamin reparī posset p generationem quia omnes mulieres tribus beniamī fuerāt interfectecq; fatz mirabile videbatur q; vna trib⁹ tota de populo ifrl deleret. maxime cū b dño nō ꝓcepisset h; ita dixisset Eras tradā eos i manus vestras: vt habeatur ca. Precedēti lō subiūgit.

b Ieuauerūt vocem suā ꝛc. Altera aūt die ꝛc. q; forte illud qō erat ibi ꝓximū erat vespasiani. vel forte qz trib⁹ posuerāt ad exercitū e reposuerāt ad locū suū e situm vocat hic extructio.

c Edulerūtq; ibi holocausta. p gratiarūactione de victoria habita licet ꝓpterea tribus beniamin sic dissipata.

d Et dixerunt q; nō ascendit ꝛc. cuius cā subdit cum dicitur.

e Grādi ei se iuramēto ꝛc. to q; bellū cōtra filios beniamin gerebat ad totā cōitatē populi cui sufficiēter fuerat nunciatū scelus eoz vt ꝓpz p dicta.

f Idcirco dixerunt b pīt describit trib⁹ beniamī reparto dissipata. e primo p mulieres eis datas. scīo p mulieres ab eis accipiendas. Dixerūt q; maiores natu Circa primū dicit.

g Quis est de vniuersis tribubus ifrl ꝛc. hoc autez quesierūt duplici de cā. vna vt occiderent rōne iuramēti dicta. scīa vt q; gines ibi reperte filijs beniamin quib⁹ bello euaserant darent.

h Et ecce inuenti sunt ꝛc. e modus huius inuentionis subdit cū dicit.

i Eo quoq; tpe cū essent in syla. s. filij israel redeuntes de pīlio vt gratias agerēt deo: vt dictū est.

k Nullus ex eis. s. de habitatoribus galaad.

l Ibi repertus est. e p b cīna fuit q; non fuerāt in pīlio. qz redissent syla ad reddēdū gratias cū alijs: ideo sequit punitio eoz cū dicit.

m Ite e pcurate ꝛc in deliberatione ei facta cruelis qz sibi trahere rās se a negotio tot⁹ cōmunitatis facta ē rāta pernicie.

n Inuenteqz sunt de iabis ꝛc. Si aūt querat qualiter cognoscebāt eas ab alijs posset dici sicut de eis fuit dictū. xxj. ō virginib⁹ maduanita rū. q; faciebāt multi eas transire ante archam dicit: ex signo

ibidem data cognoscebãt que essent virgines et que non.
o Miseruntq; nũcios et.qui dicerent illis virginibꝰ.
p Et fecerunt eis vt eas susciperent in pace. In hebr. habet fecerũt vt eos susciperent in pace. Et verumq; fuit verũ: q; fecerũt fuit filijs beniamin q; reciperẽt illas virgines vxores: et ꝯsimilibus q; in hoc cõsentirent.
q Dixeruntq;. hic cõsequẽter describit reparatio dicte tribꝰ p mulieres ab eis captas: de cõsilio tamen et volũtate maiorum de israel. Circa q; ꝑmo ponit dictorum nuncioꝝ cõsultatio. scõo consultationis denunciatio: ibi. Preceperũtq;. Circa primũ dr.
q Dixerũtq; maiores natu: ad q; spectabat cura totiꝰ populi.
r Quid faciemus reliqs: q; adhuc mulier nebãt. cc. viri de beniamin absq; vxoribus.
s Filias eñ ek. dicit eñ cõiter q; poterãt q; filij beniamin nõ poterant ducere alienigenas vxores. et sic iuramentum illud videbat esse contra charitatem: quia erat cõtra reparationẽ vnius tribus: que reparatio cedebat i bonũ cõmunitatis totius populi: et tñ non erat seruanda: veritamen q; tunc ꝑ hoc remedium erat frãgere quodcũq; iuramẽtũ ideo habuerunt aliud cõsiliũ. videlicet q; filij beniamin nõ habentes vxores venirent latẽter ꝑ loca silo. et ibi de virginibus ducẽtibꝰ choros acciperent sibi sin numeꝝ suũ. et facerent in terrã beniamin: nec maiores natu hoc cõsulentes venerũt cõtra iuramentũ suũ: q; nullus iurauerat nisi ꝯ ꝑ filiabꝰ. Similiter nec patres earũ: quia nõ fuerũt in hoc cõsilio nec dederũt eas. similiter nec filij beniamin eas rapiẽtes peccauerunt: q; hoc fecerunt de mandato illoꝝ ad quos spectabat cura totius populi. vt dictũ est. et ꝓbabile est q; ille virgines consenserunt in matrimonium: anteq; cognoscerent ab eis: et ex dictis patet littera vsq; ibi.
t Miseremini eorum. nõ eñ rapuerunt eas iure bellantium et. non ꝑ negationem ꝓmissionis: q; si maiores natu hoc allegãtes essent in cõsimili culpa eo q; filias suas illis nõ dederant: et sic nõ haberent frontẽ sic loquendi. ℔ istud peccatũ est intelligendũ eo q; non custodierant filias suas diligenter: ℔ similiter eas ducere choros q; ẽ

nescierunt viri thorum: et adduxerũt eas ad castra i
o silo in terrã chanaan. Miseruntq; nũcios ad filios Beniamin qui erant in pe
p tra remmon: et ꝓceperunt eis vt eas susciperẽt in pace. Venerũtq; filij beniamin in illo tempore: et date sunt eis vxores de filiabus Jabis galaad. alias autem nõ ꝛepererũt quas simili modo traderẽt Vniuersusq; israel valde doluit. et egit penitentiam sup interfectione vnius tribꝰ
q ex israel: dixeruntq; maio-
r res natu. Quid faciemus reliquis q; non acceperunt vxores. Omnes in beniamin femine conciderunt: et magna nobis cura ingẽti q; studio ꝓuidendũ est ne vna tribus deleat ex israꝫ.
s Filias eñ nostras eis dare nõ possumus constricti iuramento et maledictiõe qua dirimus: maledictus qui dederit de filiabus suis vxorem beniamin. Ceperuntq; consiliuꝫ atq; dixerunt Ecce solẽnitas domini est in silo annuersaria: que sita est ad septẽtrionem vrbis bethel ad ortum entalem plagã vie q; de bethel tẽdit ad sichimã: et ad meridiẽ oppidi lebbona.
t Preceperũtq; filijs beniamin: atq; dixerũt. Ite et latitate in vineis. Cũq; videritis filias silo ad ducendos choros ex more ꝓcedere: exite repente de vineis: et rapite ex eis singuli vxores singulas: et ꝓgite in terrã beniamin. Cumq; venerint patres earuꝫ: ac fratres et aduersum vos queri ceperint atq; iurgari
t dicem⁹ eis. Miseremini eorũ Nõ eñ rapuerũt eas iure bellantiũ atq; victorum sed rogantibꝰ vt acciperent nõ dedistis: et a vestra parte peccatũ est. Fecerũtq; filij beniamin vt sibi fuerat impetratum: et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros vxores singulas abieruntq; in possessionem suã edificantes vrbes et habitantes in eis. Filij quoq; israel reuersi sunt ꝑ tribus et familias in tabernacula sua. In dieb⁹ illis nõ erat rex in israꝫ: sed vnusquisq; quod sibi rectum videbat hoc faciebat.

Explicit liber Iudicum
Incipit liber Ruth.
Capitulum. j.

a In diebus vnius iudicis quãdo iu-
b dices ꝑant: fames in terra

min: atq; dixerũt. Ite et latitate in vineis. Cũq; videritis filias silo ad ducendos choros ex more ꝓcedere: exite repente de vineis: et rapite ex eis singuli vxores singulas: et ꝓgite in terrã beniamin. Cumq; venerint patres earuꝫ: ac fratres et aduersum vos queri ceperint atq; iurgari
t dicem⁹ eis. Miseremini eorũ Nõ eñ rapuerũt eas iure bellantiũ atq; victorum sed rogantibꝰ vt acciperent nõ dedistis: et a vestra parte peccatũ est. Fecerũtq; filij beniamin vt sibi fuerat impetratum: et iuxta numerum suum rapuerunt sibi de his que ducebant choros vxores singulas abieruntq; in possessionem suã edificantes vrbes et habitantes in eis. Filij quoq; israel reuersi sunt ꝑ tribus et familias in tabernacula sua. In dieb⁹ illis nõ erat rex in israꝫ: sed vnusquisq; quod sibi rectum videbat hoc faciebat.

stio eis: quasi tẽpore culpemini qõ sic exponũt hebr. Miseremini eoꝝ vt possint reparẽ tribũ per generationẽ. Nõ eñ cepim⁹ viro vxorem suã. i. cuilibet viro vxorem sibi copulandã. In bello contra viros iabes: ℌ deficiunt ducẽre. Necvos dedistis eis. quasi tẽpore culpemini. i. non potest vobis imponi culpa trãsgressionis iuramẽti. Ex tẽpore quo acceperũt eas. i. post tẽpus iuramenti vestri quia nõ dedistis eis. nec plus ꝓ iuramenti. i. nisi q; nõ daretis eis contra q; nõ fecistis: quia nõ ceperũt eas de voluntate vestra.

Liber Iudicum finit.

Postilla super librum Ruth Incipit Capitulum primum.

In diebus vnius iudicis. Hic cõsequẽter ponit tercius casus. i. ꝓprius Ruth et diuidit in quatuor partes: quia ꝓmo describit ipsũ Ruth conuersio gratiosa. Secũdo eius conuersio virtuosa tercio cõuentio legalis: quarto copulatio matrimonialis. Partes incipiũt i quarto capitulis huius hystorie. Prima adhuc in duas: q; primo describit cõuersionis occasio: scõo ipsa cõuersio: ibi. Cui dixit noemi. occasio aũt conuersionis ruth ad iudaismum fuit eo q; fuit desponsata filio eli melech iudeo peregrinãti in terra moab. Et ideo primo describitur elimelech peregrinatio. secundo ipsius Ruth desponsatio. ibi Qui acceperũt. Circa primũ ꝓo describitur tempus. peregrinantis huius cum dicit.
a In diebus vnius iudicis. quis autem hic fuerit varie dicitur. dicit eñ magister in hystoria et aliqui expositores alij q; iste iudex fuit Heli qui cum hoc vsurpauit sibi sacerdotiũ: quia nõ fuit de eleazar sed de ithamar. Licet

gñt istud secm dictū sit verū. Ihū ad b q beli non fuit de Sedzar sed de ithamar nō ñ videt verū q sibi vsurpauit sacerdotiū. 2.j. Reg. ij. ca. dicit ipsi beli in pſona dñi. Loquēs locutus sum q̄ dom⁹ tua & domus patris tui ministraret in cōspectu meo in sempiternū ꝛc. Ex quo videt q istud sacerdotiū habuit ex ordinatione diuina. vt dicit ibi pplanus. Diuinū em̄ iudiciū nō videt verum. videlicet q peregrinatō elimelech ḡ hic describit ptigerit tpe beli. q: a puncto quo incepit incedere usq; ad pncipiū regni dō fuerunt ñ. xxx. anni. p ut fuit declaratū supra. Judicū. xj. cap.

In isto ig̃ tpe opoz fuit fm istud dictus q peregrinatio elimelech fuerit ꝛ q boos de ruth obed genuerit. ꝛ obed isse. ꝛ isse dauid. ꝛ vita ipsi⁹ dauid usq; ad pncipiū regni sui qō nō videt verū. primo q: de isto tempore fluxerūt videcm anni ad minus ante natiuitatē obed. vicz de cem anni quib⁹ noemi mansit in regione moab. vt hī in hoc ca. ꝛ vnus annus añ natiuitatē obed. q: dato q boos statim accepit Ruth p⁹ aduentū ei⁹ in bethleem cū noemi. ñ ante ꝛ nata fuisset. de ea obed nata fuisset annus videcm⁹ tot⁹ vel solū fere. Itē dauid vixit xxx. annis anteq̄ cepit regnare. vt hī. ij. Reg. v. Itē isse pr dauid tā erat senex qñ genuit Dauid. vt vī. q: habuit ser filios ante eū. vt hī. j. Reg. xvj. ꝛ primo Paralipo. ij. ꝛ sic habuit. xxxix. annos ad minus. vt videt qñ genuit dauid hoc etiā pz ex hoc qō dr. j. Reg. ū. xvij. q erat senex ꝛ grandeu⁹ ꝛ iā emerite militie. qñ dō adhuc adolescēs missus fuit ab ipso ad visitandū fratres suos. Si autem isti anni simul cōungant faciunt annos. lxxx. ꝛ sic nō remanet alt qō thovire ipsi⁹ obed quousq; posset generasse ipz isse posito etiā cū hoc q elimelech a pmo anno beli cepisset peregrinari. ꝓter qō nō vī verū q hystoria ruth fuerit tpe beli sed ante. Et iō aliter dicunt hebrei ꝛ melio⁹ vt videt q iste iudex fuit abessan. de quo dictū fuit Judicū. xij. qui fuit ante beli. xl vij. annis. vt patuit ex dictis supra Judicū. xj. Dicunt etiā hebrei q iste abessan ꝛ boos est idem homo bi nomine ñ. oportet ñ dicere ꝛ fm istas viam q peregrinatio elimelech inceperat anteq̄ boos inciperet iudicare. qz iudicauit ppl̄m septē ānis tm. ꝛ noemi fuit in regiōe moab decez ānis. vt dī. j. eo. ca. ꝛ boos accepit Ruth post reuersū illa peregrinatō q redditū noemi fuit terminata sub abessan qui est idē qō boos fm hebreos. ꝛō dicit hoc fuisse tpe eius. qz reo a fine denominat ꝛ qz ista hystoria b ponitur ad oñdendū quō dauid rex descendit de boos. vt pz in fine. b Facta est ꝛc. propter ppl̄m peccata. c Abijtq; homo de bethleem ꝛc. causa hui⁹ peregrinationis varia assignatur. dicit enim hiero. sup quartum capl̄m Paralypo. q tūc temporis sol stetit p aliquod spaciū immobilis ad terrendā hominēs. vt sic terrauerentur ab enormib⁹ peccatis q̄b⁹ erāt imbuti. qō non fecerūt ꝓpter qō tanta fames facta est in terra illa q elimelech qui erat de nobilioꝝ⁹ ꝛ potentioꝝ⁹ ciuitatis bethleem fuit coactus ire ad terras extraneas ad querendū victū suū. Hebrei aūt dicunt q ꝓpter famem in illa terra accidentē mulieꝛ pauperes recurrerūt ad elimelech quia erat diues⁊ potens. ꝛ propter anaricā suā earū erat ei dare. ꝓpter qō ad exulandum impetrandum eoꝝ exiuit de terra Israel cum bonis mobilib⁹ q̄ habebat. ꝛ qz ex mala cō tentu ibidem mortuus fuit cum filijs suis ꝛ depauperat⁹. Cetera patent in litera

c Abijtq; homo de bethleē iuda. vt pegrinaret in regione moabitide cū vxore sua ac duob⁹ liberis. Ipse vocabat elimelech ꝛ vxor eius Noemi: et duo filij alter maalon ꝛ alter chelion: ephrathei de bethleē iuda. Ingressiq; regionez moabitidem morabantur ibi. Et mortu⁹ ē elimelech maritus noemi. remānsitq; d ipa cū filijs. qui acceperūt vxores moabitidas. quaꝝ vna vocabat orpha: altera ḡ ruth. Habitauerūtq; ibi decem annis ꝛ ambo mortui sunt maalon et chelion remansitq; mulier orbata duobus liberis ac marito Et surrexit vt in patriam pergeret cum vxoꝛibus nuru

c Judicabat enim q respexit set dominus populū suum ꝛ dedisset eis escas Egressa est itaq; de loco pegrinationis sue cū vxoꝛibus nuru: ꝛ iam in via reuertendi posita in terrā iuda: dixit ad f eas. Ite in domū mris vestre. Faciat vobiscum dñs misericordiam sicut fecistis cū mortuis ꝛ mecū Det vobis inuenire requiē in domib⁹ viroꝝ ḡs sortitare estis. Et g osculata est eas. Que eleuata voce flere ceperunt ꝛ dicere. Tecuz pgemus ad populum tuū. Quib⁹ illa respondit Reuertimini filie mi. Cur venistis mecuz b Num vltra habebo filios i vtero meo vt viros ex me

d Qui acceperūt. Hic cōsequenter describitur ipsius ruth despontatio. dicunt autem hebrei ꝛ etiā alij catholici. q ista ruth fuit filia eglon regis moab. sed hoc videtur falsum quia a tempore aioth qui interfecit Eglon. vt habet Judicum. iij. fluxerūt anni octuaginta. xxxij. vsq; ad obed fm. vt declaratū fuit Jud. xj. Et multa pla res anni fuerunt vsq; ad beli. ꝛ ēs si abessan fuit idem q boos. vt dicunt hebrei. impossibile est q Ruth fuerit filia eglon qui interfecit aioth. quia adhuc erat satis iuuenis ꝛ apta ad pcolem quando fuit coniuncta ipsi boos. Item si boos fuit alter ab ipso abessan ita q̄ hystoria Ruth accidit tēpore beli. vt dicunt aliqui. multomagis impossibile est q ipa ruth fuit filia ꝓdicti eglon. quia multo plures anni fuerunt vsq; ad beli q̄ vsq; ad obessan. vt declaratum fuit. Judi. xj. et ideo si aliquis velit dicere q ruth fuit filia eglon regis moab. oportet consequenter dicere q iste eglon fuerit alius ab illo quem interfecit aioth ꝛ longe posterior ipso ꝛ tam adhuc hoc non videtur conuenienter dictum fm dicta hebreorum ꝛ catholicorum. quia fm hieronymum elimelech fuit pauper ad regionem moab. ꝛ fm hebreos. licet meritus diues. tamen fuit ibi depauperatus. vt dictum est supra. ꝛ hoc videtur ex eo quod dicitur infra eodem capitulo. q noemi redijt de terra moab vacua. scilicet sine viro filijs ꝛ diuitijs non est autez verisimile q rex moab dedisset filiam suam vxorem viro pauperi et extraneo. et si post dationem depauperatus fuisset vir eius non est verisimile q permisisset eam recedere de terra sua tam pauperem. q indigeret colligere spicas in agro sicut dicitur de ruth sequenti cap. ꝛ ideo magis videt q ipsa ruth fuerit de humili pgenie. Sequitur.

c Judicat eam ꝛc. ꝛ ideo fame recedente de terra sua meliꝰ poterat ad eam redire.

f Ite in domum matris ꝛc. Hoc dicebat quia pauperes earum erant moꝝ. vel quia mulieres sunt magis familiares matribus suis q̄ patribus.

g Que eleuata voce ꝛc. Ex quo pz q noemi valde bene se habebat ad nurus suas.

b Num vltra habebo ꝛc. preceptum enī erat in lege deutero. xxv. q si aliquis moreretur sine herede relicta vxore frater eius acciperet eam ad suscitandum semen fratri defuncto. Cetera patent in litera.

i Cui dixit noemi. Hic ꝓfr describit ipsius ruth cõuersio.que noluit reuerti sicut altera ꝫ ire ad terrã israel cuꝫ socru sua ⁊ conuerti ad cultũ dei vni⁹ gentilitate relicta ꝓpter quod dixit. k Ne aduerseris mihi ꝛc. reuertẽdo ad cultũ idoloꝝ. l Quocũq; preteris ꝛc. Hic dicit be

[1] sperare possitis. Reuertimini filie mi ⁊ abite. Jam eñ senectute confecta sum nec capta vinculo cõiugali Etiam si possem hac nocte cõcipere ⁊ parere filios: si eos expectare velitis donec crescãt ⁊ annos pubertatis impleant. ante eritis vetule ꝙ nubatis. Molite queso filie mi facere ẞ. ꝙa vr̃a angustia magis me p̃mit. ⁊ egressa est man⁹ dñi ꝓtra me Elevata igit voce rursũ flere ceperũt Orpha osculata est socrũ ac reuersa est. Ruth adhesit socrui [2] sue. Cui dixit Noemi. En reuersa est cognata tua ad pplm suũ ⁊ ad deos suos: vade cum ea. Que rñdit. [3] k Ne aduerseris mihi vt relinquã te ⁊ abeã. Quocũ- [4] q; eñ preteris pgã: ⁊ vbi morata fueris ⁊ ego paríẽ [5] morabor. Popul⁹ tu⁹ populus me⁹. ⁊ deus tu⁹ deus [6] me⁹. Que te terra susceperit morientẽ: in ea moriar ibiq; locum suscipiã sepulture Hec mihi faciat deus ⁊ ẞ addat si nõ sola mors [7] me ⁊ te sepauerit. Videꝫ ꝙ noemi ꝙ obstinato ruth animo decreuisset secum ꝓgere. aduersari noluit. nec ad suos vltra reditum per

suadere. Profectecq; sunt simul ⁊ venerunt bethleez Quibus vbem ingressis velox apud cunctos fama [8] percrebruit. dicebãtq; mulieres. Hec est illa noemi. Quid⁹ ait. Me voceti me noemi. i. pulcrã. sed vocate me mara. i. amarã. quia amaritudine valde replevit [9] me omnipotens. Egressa sum plena: ⁊ vacuã reduxit me dñs. Cur ergo vocat̃ me noemi: quã dominus humiliauit ⁊ afflixit omnipotens. Venit ergo noemi cum ruth mobinde nuru sua de terra pegrinationis sue: ac reuersa est in bethleem quando primũ ordea metebantur.

Capitulum. ij.

[a] Erat aũt viro elimelech cõsanguineꝰ bõ potens ⁊ magnarũ opũ nomine booz. Dixitq; Ruth moabitis ad socrũ suam. Si iubes vadam in agruꝫ ⁊ colligaꝫ spicas que fugerint man⁹ metentiũ. vbicunq; clemẽti in me patrisfamilias repperero gratiã Cui illa rñdit. Vade filia mi. Abijt itaq; et colligebat spicas post terga metentium. [b] Accidit aũt vt ager il-

Erat aũt. Hic ꝓfr describit ipsius ruth conuersatio pulcra. ⁊ qz humilitas est fundamentũ oĩm vtutũ. ideo circa eã primo describit humilitatis virtus secũdo honestatis ꝛcc⁹. ibi. Accidit aũt. tertio gratitudo in beneficijs. ibi. Que cadens in facie suã. quarto sollicitudo i exercitijs. ibi. Collegit ergo. Humilitas aũt eius apparet in hoc ꝙ obtulit se ad colligendũ spicas in agro de voluntate ⁊ licentia socrus. Hmõi erãt ẽ b nomen ipsius booz eo ꝙ ager in quo collegit erat ipsius ꝙ etiã erat de cognatione mariti sui defuncti. ⁊ hoc est qõ dr. a Erat aũt viro elimelech cõsanguine⁹. Dicũt hebrei ꝙ elimelech socer ruth ⁊ salmon pr̃ booz fuerũt fratres. ⁊ sic marit⁹ ruth et booz erant cõsanguinei germani. Sz primã dictũ videt falsũ quia salmon qui genuit booz de raab fuit tempore iosue⁹ ac cepit vxorẽ raab p̃ destructionem vrbis iericho. qz tũc fuit copulata ppło isrl. vt dr̃ Josue. vj. hoc aũt fuit circa principiũ vocat⁹ iosue. A principio vero ducatus ei⁹ vsq; ad abessan. quẽ hebrei dicũt ee ipm booz fuisse anni. cclxxij. Et multoplares fluxerũt vsq; ad heli. ⁊ iõ si fm opinionẽ hebreoꝝ dicak ꝙ booz fuit abessan idẽ hõ fuit. impossibile vt ꝙ elimelech fuerit frat̃ salmon qz ruth vxor maalon filij elimelech adhuc erat iuuenis. vt satis ꝓz ex sequẽtib⁹. qñ fuit copulata matrimonio ipsi booz adhuc potenti generare. ⁊ adhuc magis impossibile ẽ si dicak ꝙ booz fuit ꝓpe beli q̃ postea p̃ multos annos iudicauit. ꝓpter qõ dicũt doctores nostri ⁊ bene. vt videtur ꝙ tres fuerunt booz sibi succedentes. quoꝝ primus fuit annus. secundus filius⁹ tertij⁹ nepos. primus fuit filius Salmon quẽ genuit de raab. ⁊ tertius fuit iste qui genuit obed ex ruth. ⁊ hoc idem dicit super Matth. j. capło. vbi isti tres sub vno nomine comprehendũntur. ita quia comprehendũntur eodem modo in fine huius libri sub vno nomine. tum quia matheus euangelista genealogiam saluatoris in tribus quaterdenis voluit describere. vt ibidẽ dicitur in quo aũt grada vtrimus booz accepit ipse elimelech ⁊ filio eius maalon postea dicetur. Cetera patent in littera. [b] Accidit autem. Hic describit ipsius ruth honestatis decus quod ꝓcepit booz venienꝫ ad messores suos. vnde subditur.

l Quocunq; preteris pgam. ⁊ nõ alibi Jeẽ dixit ei Nõ ẽ nobis licitũ ꝙ mulier sit sola cũ viro nisi fuerit marit⁹ ẽ⁹. Et ruth rñdit. m Ubi morata fueris ꝛcc⁹ nolens esse sine te cũ aliquo viro. Iterũ dixit ppłs hebreoꝝ est iudiciũ legis omnibus in qua sũt sentencie ⁊ .xxj. ꝓcepta. Tunc respondit n Populus tuus ꝛcc⁹. q.d. volo subdi legi ipsi⁹. Iterꝫ dixit ꝓ obitũ ẽ nobis colere deos alienos. ⁊ ipsa rñdit. o Deus meus de⁹ meus. q.d. aliũ nolo colere. Iterũ dixit ei. transgressoribus legis nostre in veteris cap̃ im ponitur pena quadruplicio mortis. s. lapidationis. cõbustionis strangulatiõis in suspensione. ⁊ occisionis gladio. vt ꝓz in exodo. ⁊ deutero. et tunc ruth rñdit p Que te terra susceperit morientẽ in ea moriar. q.d. parata sum suscipere penã cumcunq; mortẽ si meruero sicut tu. q Videns igit noemi ꝛcc⁹ qz nõ aliquo hꝫ firmã voluntatẽ transeundi ad legẽ diuinã vel religionẽ nõ est impediend⁹. seu refutandus. Cetera patẽt vsq; ibi. r Dicebantq; mulieres. Hec est illa noemi. Jsti expositores nostroꝝ legitur depssiue ⁊ est verbum cõgaudẽdi de reditu noemi. Fm hebreos ẽo interrogatiue. ⁊ est verbum admirandi q̃si dicak. Hec est illa noemi q̃ recessit cum curru ⁊ equis ⁊ diuitijs. ⁊ modo reuertit̃ paup ⁊ peditando. qz existit terr̃ isrl. de mala causa. vt dictũ est fm opinionẽ hebreoꝝ. ⁊ huic sonat qõ sequit. s Egressa sum plena filijs ⁊ diuitijs. ⁊ vacuã me reduxit dñs ⁊ in ẽ cõfitetur penã sibi inflictã a dño ꝓpter̃ sui erit⁹ de terra isrl ex mala cã. vt. ã. dictũ ẽ. i. fm opinionẽ hebreoꝝ.

Capitulum. ij.

c Dixitq booz iu-
ueni qui messorib⁹ p
erat ec. Sm q dicunt
hebrei c saria appa-
ret ex textu Booz iā
erat hō pfecte eta-
tis z honorabilis ra
tione scientie z virtu
tis. z ideo nō ē verisi
mile q q̄reret de ali
qua iuuencula mu-
liere q̄ esset nisi ratō
ne honestatis singu
laris quā in ea vide-
ret. z ideo dicunt he
brei q spicas stātes
post messores colli-
gebat stando. iacen-
tes aūt colligebat se
dendo ne inclinādo
se ad colligendū ve-
stes sue eleuarent a
parte posteriori p
aliqua tibiarū suarū
discooperta appareret
z iō booz videns ei⁹
honestatē mor⁹ fuit
ad q̄rendū q̄ esset. z
ad faciendū sibi gra
tiā dicēs ei qō seq̄t.
d Audi filia ec. z p3
lra. p3 etiā q erat iu-
uencula respectu ipsi
us. q2 vocauit eā fili
am e Que cadēs
ec. Hic cōmēdatur
ruth de gratitudine
q2 ipsi booz de bene
ficijs oblatis lz nō es
sent multū magna
valde fuit regratia-
ta. Et p3 lra vsq ibi.
f Que nō sū ec. In
heb. hr ancillarū tua
rū. quasi diceret. nō
sum tanti valoris si
cut minima ancilla
tua. z iō maiorē gra-
tiā inuenit apd ipsm
booz. vnde subditur
g Dixitq ad eam
booz ec. i. cibū para
tū de domo mea cū
famulis meis.
h Et intinge buc-
cellā tuā i aceto. ace
tum eñ malū refri
gerat. z iō in calidis
regionib⁹ cuiusmōi
est terra israel vtunt
aceto maxie tpe cali
do. cuiusmodi ē tps
messiōis. i Et cō
gessit polentā sibi s.
ipsa ruth pparauit si
bi cibū Sm translati
onē nostrā. In heb.
hr. Porrexit ei gra-
natā. i. cibum factū
de granis nouis quē
d manu sua dedit bo

le haberet dominum nomi
ne booz: qui erat de cogna
tione elimelech. Et ecce ip
se veniebat de bethleez di
xitq messorib⁹. Domin⁹
vobiscum. Qui responde
runt Benedicat tibi domi
c nus. Dixitq booz iuueni
qui messorib⁹ preerat. Cu-
ius est hec puella. Cui re-
spondit: Hec est moabitis
que venit cum noemi de re
gione moabitide: z roga-
uit vt spicas colligeret re-
manentes: sequens messo
rū vestigia. Et de mane vs
q nūc stat i agro z nec ad
momētū q̄dē domū reuer-
sa est. Et ait booz ad ruth
d Audi filia. Ne vadas i al
terū agrū ad colligendum
nec recedas ab hoc loco sz
iūgere puellis meis: z vbi
messuerint sequere. Man-
daui enim pueris meis vt
nemo molestus sit tibi sed
etiā si sitieris vade ad sar
cinulas z bibe aquas de q̄
e bus z pueri mei bibūt. que
cadens in faciē suā. et ado
rans super terram dixit ad
eum. Unde mihi hoc vt i-
uenirem gratiam ante ocu
los tuos z nosse me digna
reris peregrinam mulierē
Cui ille respondit. Nunci
ata sūt mihi omnia que fe-
ceris socrui tue post mor-
tem viri tui. z q reliqueris
parentes tuos z terram in
qua nata es z veneris ad
populum quem antea ne-
sciebas. Reddat tibi dñs
pro opere tuo z plenā mer
cedem recipias a domino
deo israel ad quem venisti
z sub cui⁹ confugisti alas.
Que ait. Inueni gratiam
apud oculos tuos domi-
ne mi. qui consolatus es me.
z locutus es ad cor ancille
f tue que nō sum similis vni
g us puellarū tuarū. Dixitq
ad eam booz Quando ho
ra vescendi fuerit veni huc
h z comede panē. z intinge
buccellam tuam in aceto.
Sedit itaq ad messorum
i latus z congessit polentā
sibi. comeditq z saturata
est. z tulit reliquias. Atq3
inde surrexit vt spicas ex
more colligeret. Precepit
autē booz pueris suis di
cens. Etiam si vobiscum
metere voluerit ne prohi-
beatis eam. z de vestris q̄
q manipulis proijcite de
industria z remanere per
mittite vt absq rubore col
ligat z colligentem nemo
k corripiat. Collegit ergo in
agro vsq ad vesperā. et q̄
collegerat virga cedens et
excutiēs iuenit ordei quasi
ephi mensurā. i. tres modi
os quos portans reuersa
est in ciuitatem. z ostendit
socrui sue. Insuper protu-
lit z dedit ei d reliquijs ci
bi sui quo saturata fuerat.
Dixitq ei socr⁹ sua. Ubi
hodie collegisti. Et vbi fe
cisti opus. Sit benedict⁹
qui misert⁹ est tui. Indica
uitq ei apud quē esset ope
rata. z nomen dixit viri q
booz vocaretur. Cui respō
dit noemi Benedictus sit
a domino quoniam eandē
gratiam quam prebuerat
viuis: seruauit z mortuis
Rursum ait. Propinqu⁹
noster est homo. Et ruth h
quoq iquit precepit mihi
vt tamdiu messoribus ei⁹
iungerer: donec omnes se
getes meterentur. Cui di-
xit socrus. Melius est fi-
lia mi vt cum puellis eius
exeas ad metendū ne in a-
lieno agro quispiā resistat
l tibi. Iuncta est itaq puel-
lis booz: z tamdiu cū eis
messuit donec ordea z triti
cum in horreis cōderētur.

Capitm. iij.

P Ostq̄ autem reuer
sa est ad socrum su-
b am audiuit ab ea. Filia
c mi queram tibi requiem z
prouidebo vt bene sit tibi.
Booz iste cuius puellis i
agro iuncta es propinqu⁹

os ipsi ruth: vt dicūt
hebrei. Cetera patēt
in lra. k Collegit
ḡ ec. Hic ɔñr descri-
bitur sollicitudo ipsi
us ruth i ope. p quo
venerat de volunta-
te socrus sue. cū dici
tur. Collegit ergo in
agro vsq ad vesperā
ec. qd aūt subdit in
tres modios nō ē in
hebreo sz loco eius
habetur ordeorum. q2 i
uenit ephi ordei in h
qd collegerat. Cui⁹
quantitatis sit hec
mensura ephi dictū
fuit Exod. xvj. Go-
mor enim est decima
pars ephi et gomor
manne sufficiebat
vna die. p vna psona
vt ibidem dicitur.
l Iūcta est itaq ec.
s. ancillis cetera pa-
tent in litera.

Capitm. iij.

P Ostq̄ autē.
Hic conse-
quenter describitur
circa ipsam ruth cō-
uentio legalis. quia
sz legē que habetur
deuter. xxv. de susci-
tatione seminis de-
functi. ipsa ꝗquisiuit
booz z matrimonio
de cōsilio socrus sue
z ideo circa hoc pri-
mo ponitur socrus
consulentis. secundo
nurus obtempera-
tio. tercio ipsi⁹ booz
rationabilis rñsio. se
cunda ibi. Que re-
respondit. tercia ibi.
Et ille. Circa primū
dicitur.
a Postq̄ autē re-
uersa est ad socrum
suam. scilicet de mes
sionibus quarum tē
pore fuit coniuncta
puellis Booz vt di-
ctum est supra. ij. ca
pl'o in fine.

b Queram tibi re-
quiem. id est matri-
monium bonū ita
q non oporteat te la
borare p victu.

c Et prouidebo vt
bene sit tibi. haben-
do prolē quod ma-
xime desiderant mu
lieres.

d Et hac nocte areā ordei ventilat. i. festū faciat p ventilatione. Dicunt enim aliq̄ q̄ mos erat antiquoꝝ in ventilatōne messis facere conuiuiū messorū⁹ t dormire de nocte in area. Hie. Sal. dicit hic q̄ in illo tpe erant multi latrones in terra. t ō boos uult nūc ad dormiendū. vt in p-

d noster est. t hac nocte are
e am ordei ventilat. Lauare igitur t ungere. t induere cultioribus vestimentis t
f descende in aream. Non te
g videat homo. donec cibum potumq̄ finierit Quando autem ierit ad dormiendū nota locum in quo dormiat. Veniensq̄ t discooperies pallium quo operitur a parte pedum t proiicies te t ibi iacebis. Ipse autē dicet tibi quid agere debe
h as. Que respondit. Quicquid preceperis faciā. Descenditq̄ in aream: et fecit omnia que sibi imperauerat socrus. Cumq̄ comedisset booz et bibisset: t factus esset hilarior: isseq̄ ad dormiendum iuxta acerum manipulorum: venit abscondite et discooperto a pedibus eius pallio se p
i tecit. Et ecce nocte iaz media expauit homo t con-
k turbatus est. viditq̄ mulierem iacentem ad pedes
l suos. t ait illi. Que es. Illaq̄ respondit. Ego sum ruth ancilla tua. Expande

pallium tuum super famulam tuam quia propinquus
n o es. Et ille. Benedicta in
p quit es a domino filia: et posteriorem misericordiam po
q steriore superasti. quia nō es secuta iuuenes pauperes
r res siue diuites. Noli ergo metuere. sed quicquid dixeris mihi faciam tibi.
s Scit enim omnis populus qui habitat intra portas vrbis mee mulierē te esse virtutis. Nec abnuo me pro-
t pinquum. sed est alius me ꝓpinquior. Quiesce hac nocte. t facto mane si te voluerit ꝓpinq̄tatis iure retinere bene res acta est. sinaūt ille noluerit. ego te absq̄ vlla dubitatiōe suscipiāvi
v uit dominus. Dormi vsq̄ mane. Dormiuit itaq̄ ad pedes eius vsq̄ ad noctē ab
x scessuz. Surrexit itaq̄ antequā homines se ꝯgnoscerēt
y mutuo. t dixit booz. Caue ne quis nouerit q̄ huc veneris. Et rursū: expande in quit palliū tuū quo opiris t tene vtraq̄ manu. Qua
z extēdēte t tenēte: mensus

consequens in vxore ad suscitandū nomen defuncti in hereditate sua t sic dixit. m Quia ꝓpinquus es. ad quē spectat redemptio hereditatis et suscitatio seminis sm duplicē legem pallīgamī t hoc dictum consentat et qō sequēti ca. booz dixit. Parte agri vendidit noemi. n Et ille

Hic ꝓsequit ipse booz rōabilis risio. t secūdo curiale emissio. ibi. Surrexit ita q̄. Circa primū dicitur.

o Benedicta inquit es ꝛc. et in hoc ostēdit q̄ ipsa erat sine culpa rōne predicta. t cum hoc ostendit eius affectus bonus dicendo. p Et posteriorem misericordiaz ꝛc posteriorē misericordiā vocat. q. dū se habuerat ad virū suum viuentē. t ad socrus suam sicut audierat booz a narrantibus vt ps. ē. ij. ca. Secundā aūt vocat bonus affectū quē habebat ad suscitandū nomē defuncti per matrimonium. t hec vocatur maior prima. da maior misericordia est bene se habere ad aliquem post mortē eius quando nō potest se iuuare. q̄ vox adhuc viuit. t q̄ ipsa ruth moueret amore prolis t non libidinis ostendit dicēdo q Quia non eo secuta iuuenes. querēdo eis coniungi in matrimonio. sed senem. in cuius copula non ē talis delectatio.

r Noli ergo metuere. de matrimonio tibi affuturo.

s Scit enim omnis populus. quasi diceret ex fama bonitatis tue parat⁹ essem te accipere. q̄ nō possum hoc licite absq̄ ꝓpinquioris cessione. ō subdit.

t Est alius me ꝓpinquior. Iste ꝓpinquior est cui⁹ nomē non exprimitur. eo q̄ noluit suscitare semen fratri suo defuncto ꝓter quod fuit indignus nominari. Elimelech enim maritus noemi. t pater istius booz fuerunt fratres t sic vno gradu alter precedebat eum.

v Dormi vsq̄ mane. dormiuit itaq̄. t in hoc patet continentia viriusq̄.

x Surrexit itaq̄. Hic ꝓsequēter describitur ipsius ruth curialis recessus seu emissio. t primo ex parte ipsius ruth t hoc cum subditur.

y Antequā homines se cognoscerent mutuo. nolebat enī ab omnibus videri in illo egressu ne mala suspicio de ipsa t booz haberetur. Secūdo ex parte ipsius booz q̄ monuit eam de fama vtriusq̄ seruanda dicēdo. z Caue ne q̄ noverit ꝛc. t q̄ noluit eam redire vacuam ō subditur.

z Mensus est sex modios ordei. In hebreo habet. Sex ordea. id est sex mensuras ordei. sed cuius quantitatis fuerit non exprimitur. tamē ex circumstantia textus habe-

ture q nõ fuerũt multũ magne.tũ qz ptinebant intra pallũ ipsius ruth.sum qz ipa sola portauit sup caput suũ totum simul vsq; ad ciuitatẽ t vsq; ad domũ noemi. Dicit aũt hic ra.sal.q iste sex mensure fuerunt signũ t figura rio sex benedictionũ dei q fuerunt erant sup messiã nascenturũ õ ruth p dauid t genealogia regiã ihu q de Esa.xi. Egredietur virga de radice ysse ꝛc. Spũs dñi requiescet sup eũ spũs domini.spiritus sapientie t intellectus spiritus cõsilij t fortitudinis spiritus scientie t timoris domini quod aũt in translatione nostra interponitur t pietatis nõ ẽ in hebreo. Et hoc ãt dicto Esa.sz.duo habent vnũ ẽ q scriptura ve.te.nõ sola exponenda est butonce.sed etiã alibi nr̃y fuit. Secundũ est q illud dictũ Esa. allegatũ intelligit de xpo et etiã fm hebreos Cetera patẽt in lra.

a Ca.iiij.

a Scẽdit ergo boos. Hic vltimo describit copula matrimonialis inter booz ruth p cessionem ꝓpinquioris Circa qõ primo tangitur dicti ꝓpinquitatis.secundo vocatio acceptio.ibi. At ille maiorib⁹ natu. tercio ꝓlis cõceptio ibi. Ingressusq; est. quarto ꝓlis cõgratulatio.ibi.benedictꝰ tu mulieres. Prima duo.q; primo ostenditur dicti ꝓpinquitatis.secõ cessio sui iuris.ibi qui ꝓpõdit Circa primũ tz.

a Scẽdit ergo booz ad portam.in porta ẽm ciuitatis antiquitus tenebant iudicia vt cito t in promptu vnicuiq; pateret locus iusticie

b Et sedit ibi.tangit iudex principalis.fm hebreos q dicitur ipsum fuisse absentem.vt dictũ est ꝙ.i.ca. c Decima pauliper ꝛc.vt in loco iudicij respondeat. d Tollens aũt ꝛc.vt negotiũ fieret firmius e Parti agri ꝛc.vocat cũ fratre eo q erat de cognatione sua.t hic modꝰ loquendi frequẽs ẽ in scriptura. f Vendet noemi.i.est in ꝓposito vendendi.q; nõ erat adhuc ager venditus.vt ꝓp sequẽtia. Habet aũt nõ hũt ꝓlo ꝛpo in mõ indicatiuo verbi.ff.p co.unit participio ꝑsentis tpis cõiter accidens:vendendo.p vendit.t aliqñ ꝓ verbi in modo indicatiuo.vt i isto loco vel forte tam vendidere at.t qñ de emptione per ꝓpinquũ subdit intelligendũ est de redemptione emptionis.que spectabat ad illũ ꝓpinquũ.vt hĩ Jere.xxv. Scẽdũ aũt ẽ hic q licet mulieres nõ succederent in hereditate.tñ qrebat post maritũ defunctũ sine liberis remanebat ipa tenebat parte hereditatis ad vitam t illã poterat vendere inimicum erat sui uiro.t sic ea hic.q noemi.cedit mõ vendere volebat partẽ agri. Cetera patent vsq; ibi. g Nullus em̃ est ꝛc.nõ est intelligendũ q nulli alij esset de cõsanguinitate illa cũ ẽnt homines magni t potentes. Sed qz nullus erat ꝓpinquior isto.quibꝰ nec qui ita haberet mos dicto negocio. h Ego agrũ emam.benevolebat habẽ possessionẽ.ff nõ vrores ei vnum erat annexum alterũ subdit

i Cũ emeris agrũ ꝛc.t prs̃ra. k Qui rndit. Hic ꝑfr describit cessio iuris cũ dr. l Cedo iuri ꝛc.cuꝰ rõ allegat cũ dr.

m Neq; em̃ posteritatem familie mee dere debeo.qõ exponũt aliqui debere de posteritate egressura de ruth ff cã acceperet.eo q scribitur Deutero.xxiij. Moabites t ammonites nõ intrabũt in ecclesiam dei in eternũ. ff si iste hanc causã allegauit falsum dixit qz illa pena non cadebat sup mulieres. nec p filio sup ꝓlem earum de viro israelita sicut ibidem dictus fuit.et ideo aliter exponitur videlicet de prole quam tam habebat de alia vxore. q; si accepisset ruth opponuisset eum intendere educatiõi ꝓlis nascture de ipsa et per cõsequens minus posset intendere ꝓpinquiori ꝓlis tam habite de alia t

illud vocat deletionem fm communẽ modum loquendi quo dicitur de aliquo si habeat aliquod damnũ notabile.destructus est vel deletus.

n Soluebat homo calciamentum ꝛc.hoc erat signũ q vn⁹ spoliabatur iure.t alter investiebatur. Dicit aũt deutero.xxv.q mulier defuncti soluebat calciamentum illud et spuebat in faciẽ illius nolentis suscitare semen defuncti. Sed hoc erat quando mulier conveniebat eum coram iudicibus t ille recusabat eam accipere. Sed quando alter ꝓpinquus conveniebat eam sicut fuit in ꝓposito. tunc ipsemet soluebat ideo subditur. Dixitq; booz ꝓpinquo ꝛc.

o Et ille maiorib⁹ natu t vni. popu. Hic consequenter describitur vocatio acceptio vbi ad maiorem solemnitatẽ booz orat.

p Testes vos hodie estis. hoc est dixit Booz ad maiorem certitudinē faciē q Faciat dñs &c. q: filij ex ea facti sunt capita duodecim tribuū rachel. preponit aūt rachel ipsi lye. Is esset minor q: fuit prima & principalis vxor ipsius Jacob vt hꝫ Gen. xxix. q: in illā p̄ceperat. Is alia sibi fraudulenter supposita fuerit. r

Fiatq; domꝰ tua &c. h expressit. q: genes locutus ipsius vsq; ad ecbatana postea. cuj dr. He sūt generationes phares &c. s Tulit itaq; booz &c. vt q fecerit ꝫ inhibitionē dominī de duabus alienigenis mulieribꝰ: vt hꝫ deut. vii. Dicēdū q illa inhibitio fuit facta ne pueros alienigenas filij israel traherent ad ydolatriā. illa aūt ruth ita erat cōuersa ad fidē & cultū veꝝ dei & p bonā vitā in hoc firmata. vt p̄z ex p̄dictis ꝓpter qđ dicta inhibitio nō debat hic locū. Sed maalon et chelon nō vident ex causa a dicta transgressione. q: ceperūt uxores moabitidas antequ essent cōuerse ad fidē & cultū veꝝ dei. qđ videt ex h q orpha redijt ad deos suos vt dictū fuit ō. j. ca. Et p hoc q Noemi suadebat ipsi ruth simile reuerti. qđ nō fecisset si ante cōuersa fuisset. q: nō suasisset ei apostatare a fide & cultu veꝝ dei. t Ingressusq; est. Hic p̄ir describit. plus cōceptio cū dr. v Et dedit illi dñs &c. Hī videtur q nō solū virtute nature: ꝫ cū h ḡra naturam adiuuante eo q ita cito concepit de boie iam sene. & hoc fuit cōcessū a dño. q: booz acceperat ruth ex fraterna caritate ad suscitandum semen defuncti in sua hereditate. ex obedientia legis que ad hoc induxit. Deutero. xxv. x Dixerūtq;. Hic ponit plebis cōgratulatio & gratiaꝝ actio. cū dr. Hī dictus dñs &c. y Et vocabit nomen eius in isrl. q: filiꝰ sic natus diceb̄at filius defuncti. Is alio nomine vocaret sicut ille vocatus est obed non elimelech. aut maalon.

s Et multo &c. hyperbolica ē locutio ad congaudendū ipi noemi. vel q: melꝰ erat ei habere vnū nepotē de pfe diuite & potente ꝙ septē filios de patre paupere ꝙlis fuit elimelech in fine. vt dictum fuit ō. primo ca. cetera patent vsq; ibi. t Salmon genuit booz. tres fuerunt booz sibi succedentes. hic cōprehensi sub uno nomine. sicut dictus est ō. ij. capło.

Liber Ruth finit.

Incipit plogus in libros Regum.

Q Iginti duas lras &c. In isto plogo versat intentio hieronymi circa quinq; Primo est intēdat ostendere numerū librorū vet. &c. et hoc facit dupler. f. p lras & figuras. p litteras enim habemici alphabeti. & figuras vet. testa. ondit. xxij. esse librōs p collationem numeri. & hoc facit in principio istiꝰ plogi sed fm figurā introductā de apocalypsi cōputant vigintiquatuor libri. vi de vltra medū plogi. Secdo catalogꝰ librorū ponit. & in legem ꝓphaꝝ & agiographa distinguunt ibi. Primus apud eos liber &c. Tercio ondit hꝰ plogi vtilitatē. f. vt sciamꝰ librorū canonis & apocryphorū distinctiones. ibi. Hic plogus scripturarū. Quarto sermones apostraphat ad lectorē. & facit tria. Primo rogat ne ipsius intentionē puertat dicēdo q. lxx. interpretes reprehendere intēdat. ibi. Que cū ita se habeant &c. Deinde monet vt istiꝰ operis lectioni attendat ibi. Lege ꝙ fmū &c. Ad vltimū cōsulit et vt cū aliqs ferat. ibi Certe si incredulus es &c. Quinto rogat paulam & eustochiū vt cōtra detractores eam ꝓtegant clypeo orationū. q: nō vult verbis cōtendere cōtra ipos. ibi. Sed et vos famulas xpi &c.

a Viginti & duas literas &c. Vt euidentius appareat qđ dr in lra. Nota q dicit Is. in primo etymolo. lra latine & grece ab hebreis vident exorte. apud illos ēm primo dictum est aleph. deinde ex consimili enunciatione apud grecos tractum ē alpha inde apud latinos a. Sed hebrei. xxij. elementis lras fm veteris testamenti libros vtuntur. Greci vo. xxiij. Latini aūt inter vtramq; linguā ꝓgredientes. xxiij. elementa habent. Hebreoꝝ literas dicunt a lege cepisse per moysen. Syroꝝ aūt & chaldeoꝝ per abraam. Unde cum hebreis & numero & sono concordant sed solio caracteribus. i. figuris discrepant. p ter hoc dicit hic hiero.

a Viginti duo lras &c. i. vicina. q: ex assimilat in sono & in numero literarū.

b Nam ipi. xxij. &c. i. formationibꝰ lraꝝ.

c Et apicibus discrepantes. i. titellis sine literarū summitatibus. Samaria sicut ait Hieron. in libro de locis ciuitas est regalis in israel. que mōs sebaste dr. sed & oīs re

gio q̄ ꝯcrea ē fuit a ciuitate nomen accepit. t inde dicunt samaritani. sed quare introducūt hic. q̄ samaria decē tribuū regione destructa a salmanazar rege assyriorū. t decē tribub⁹ captiuatis. t vltra montes caspios collocatis. rex assyriorū ex diuersis gentib⁹ misit in samariā incolas. q̄ terrā colerēt ne in solitudinē vertereꝯ qui nescientes leguminā terre illius a bestijs necabant. q̄b⁹ rex assyrior⁹ cōperto misit ad eos quosdā de sacerdotibus debeos⁹ q̄ docerēt eos legitima terre. illi aūt receperūt ñ pentateuchū moysi. t ō lras hebreorū adhuc in scripturis suis retinent. t ppt hoc introducūt h in testimoniū numeri literarū. h post reuersionē iudeoꝝ de captiuitate babilonica in reparatione bibli orbece ꝯdusti a ebdā deis esdras quasdā nouas literas inuenit t q̄sdā mutauit: q̄ nimis aspere sonabant. t hoc ē q̄d scribit

o Certūq̄ est ēt ea buchodonosor rege babylonis. vt dr̄ ⁊ⁱⁱ. Reg. xxv. sccō Parali. xxxvj. t

Et in tantarum ē. i. Esdre. vj. f Alias lras ēt. i. figure vel formationes lrar̄. Sic ostenso numero lrar̄ dicit ad figurā vt obstet numerū librorū ve. testa. cōcordare in literis t figuris vñ dicit. g In libro ēt. i. cōputatio. h Sub lenitatū ē. Hāc. iij. Censeo eos. h numerare: et inde h census dr̄ numeratio. i Mythice. i. figurate. q̄ p hunc numerū. l. xxij. oēs intelligi q̄ sacer doteꝯ leuite de bene intelligere. xxij. librorū ve. test. k Et nomē dñi ē. dictū ē ⁊. q̄ post reparationē templi esdras alias lras reperit. ⁊ḥ vsq̄ ad temp⁹ illud samaritani t hebrei eisdē literas habuerunt. t hoc p⁹. q̄. l Et nomē dñi tetragrammaton ē. Tetragrāmaton interp̄tat q̄tuor lrar̄. t cōponitur a tetra q̄ est q̄tuor t grāma q̄ est lra. Est aūt nomen dñi q̄ erat in lamine aureo q̄ sup thyarā fronti pōtificis imminebat. Exo. xxviij. t q̄tuor lris scribebat. Iaoth. he. vau: t heth. t fm Hiero. i quadā epla ad marcellā. Ioth interp̄tat principiū. vau t he ista deth vita. t est ita intelligenda interp̄tatio. Iste. l. ipse q̄ p legale pontificē figurat est principiū vite. i. actor vite spūalis. l. p incarnationem et passionē suā. Alīs interp̄tationē inuenies in postillis.

I Sed t psalmi ē. adhuc ondit q̄. xxij. luere sūt apō de hiros p quinq̄ psalmos q̄ apud ipos p oēs lras alphabeti digerunt. ⁊ḥ i epla quadā ad marcellā nō facit hieronymus nisi de quatuor mentionē. sed forte vicio scriptoꝝ omissus est centesimusnonus decim⁹. t hec sūt verba Hieronymi. Scire debes. in psalmos fm ordinē hebreoꝝ inuenire elementa q̄ centesimūseptimū t centesimūoctauū decimū. centesimūdecimū octauū. et centesimūq̄dragesimūquartū. verū scire debes in p⁹onib⁹ ps. singulis lris singlos versiculos q̄ trimetro iambico versū ꝑdant esse cōtextos. inserto tetrametro iambico cōstare. l. sicut Deuteronomij ēt dictū scriptū est. Sūt q̄ alios putent hoc ordine incipere h falsa coꝝ opinio est. legē lram sic. I Sz t psalmi asti q̄ sequunt. m Tricesimūseptim⁹. Noli emulari. n Et centesimusdecim⁹ Confitebor tibi dñe in toto corde meo in cōsilio iustoꝝ t cōgregatione o Et centesimusnonus decim⁹. Beūs vir qui timet dñm. vbi glosa. est ēt ille psalmus digestus q̄ octo lras alphabeti. p Et centesimusdecimusoctauus. Vti immaculati in q̄ sunt. xxij. octonarij versuū t singlas lras octo versus sequūt. Hāc ēt alpha prima lra incipiunt octo versus. ex deīs ista lra alij octo t sic de de alijs octo vsq̄ ad vltimū q̄ est ex prima lra. ista ita dēt Hiero. i epistola supradicta. q Et centesimusquadragesimusquartus. Ex altrabo re deūs me⁹ rex. in quo sicut ait Hiero. in eadē epla singulis lris singuli versus genie deputant t Etiamq̄ diuersa ēt. ve dem. s Et eisdē nūeri ēt. i. xij. lras o dūnāt q̄ vt trimetrū iambicū dixi est supra in epistola ad Paulinū. vij. ca. vbi agit de lamentationib⁹ hieremie. sed tetrametrus recipit iambicū omnib⁹ locis. h spondeū ēm in imparib⁹ t de iambicum a pede ꝑdominante in loco pari ā quo nullus alius pes ds poni t sic dr̄ in cōmento Hoc. de cōsolatione sup illū loco primi libri. S stet liber condit⁹: o dio. iambicus metrūsi dimetrū est q̄tuor pedes. si trimetrū ē sex. si tetrametrū o cto. Ppa exemplū accipiat istud. De⁹ creato⁹ olim. is surgit hora tercia. Deus iamb⁹ primus. crea alter iamb⁹ iunge sunt hebdomadā metrū. tot o iambus primū alter iamb⁹ iunge sit. t hebdomadis scōm metrū. iam sur spondeus: sit bo. iambus. iunge sit. t hebdomadis tercium metrū. ra ter spondeus. ria iamb⁹. iunge simul. t hebdomadis q̄rtū metrū. Et ista ps dicat tetrametrū. Sūt posseo ponere exemplū in illo hymno. Iam lucis orto sydere. deū ꝑcemur supplices. t in ꝑsilib⁹. cōtinuatim assignatur ibi dimetrū iambicū. q̄ in illo hymni sūt q̄tuor versus metrici. Iste ens ē vn⁹ ꝑsus metric⁹. Iam lucis orto sydere. alt⁹ est. deū ꝑcemur supplices. t sic de alijs. t Hiero. ij. ēt. de quib⁹ habitū ē ⁊. in epla ad paulinū ca. vij. v Et olim cum que incipit. Recordare dñe. x Salomonis q̄s ēt. i. numerauit alphabeta. appellat literas alphabeti fm q̄s fit versuū supputatio t ordinatio. Incisiones appellat metros vel versuū distinctiones. in q̄ bus q̄s inciso distinguunt pedes sicut ps ⁊. primo. vel q̄s ita certū hāt numerū syllabaꝝ. q̄ q̄dā singulum est videre absolum. vnde Hiero. ad marcellā. puerbia salomonis extrema claudit alphabetū. q̄d tetrametro iambico supputat. ab eo loco i quo ait. Mulierē fortē ēt. Proverbiorū. xxxi. Porro ēt. Hic assignat alia cōuenientia inter lras alphabeti t libros vete. testa. lra fatis plana ēt. Porro ēt. t subiungit quare dicunt duplices. ⁊ Aliter eis ēt. i. aliter scribuntur in principio. aliter in fine. z Unde t a plerisq̄ ēt. Libri regū quatuor sunt apud nos. duo ēm apud hebreos penitū dicūt Samuel a nomine auctoris. vnde dicit Ihō. lib. ecclesiastici. vj. libri Iudicū t Ruth Samuel adiūcte creduntur. Liber samuel eiusdem samuelis narrationem t sacerdotiū t gesta declarat. ideirco nomen ab eo accepit. Et quoniā hic liber saul t dauid historiam continet. vtriq̄ tamen ad samuel referuntur. quia ipe vixit saul in regē. ipsemet etiā vixit dauid in regem futurū. cui⁹ libri primā partem conscripsit idem samuel.

sequentia ꝓ vsq; ad calcē scripsit dauid ꝛc. Sexq; libꝝ appellauit malachim.i.regū a materia. Vñ dic̄ Isid. Ethymo. vi. Malachim ꝑinde appellat eo q; reges inde t ifra clitice gentis gestaq; eox ꝑ ordinē digerat tempoꝝ. m alachim ei hebraice latine regū interꝑtat. Hūc librū dicere

malachim: dabreiamin: esdras: hieremias cū cynoth
b i. lamētatōnib⁹ suis Quō igit viginti duo elemēta sī
p q̄ scribim⁹ hebraice oñe
c qō loqmur. t eoꝝ initijs
d vor būana cōꝑhendit. ita vigintiduo volumia suppu
tāt. q̄b⁹ q̄si lr̄is t eruditis in dei doctrina tenera ad
huc lactens viri iusti erudi
e tur infantia. ¶Prim⁹ apud eos liber vocat breſith quē nos genesim dicim⁹. secūdus hellesmoth. qui exodus appellat. terci⁹ vagecra. i. leuitic⁹. quart⁹ vagedaber: quē numerū vocamus: q̄nt⁹ elleaddabarim q̄ deuteronomiū ꝓnotatur ¶Hi sī q̄nq; libi moysi q̄s
f ꝓꝛie thorath. i. legem ap
g pellāt Scōm ꝓphetarū ordinē faciūt t incipiūt ab Jesu filio naue: q̄ apud illos iosue bennun dr. Deinde subtexerē sophim. i. iudicū libroꝝ t in eundem
h cōpingūt ruth: q̄ in diebꝰ iudicū facta eius narratur historia. tercio sequitur samuel quē nos regnoꝝ primū ⁊ secundū dicimus. q̄rtus malachis. i. reguꝝ qui tercio t quarto regnoꝝ volumine continetur. ¶Meliuscq; multo est malachis id est regum: q̄s malacoth. i. regnorū dicere. ¶Non enim multaꝝ gentium describit regna. sed vni⁹ israeletici ꝑpli q̄ tribuꝰ duodeci ꝑtinet. quint⁹ ē Esaias. sext⁹ ¶Hieremias septim⁹ Ezechiel. octau⁹ liber duodecim ꝓphetaꝝ q̄ apud illos vo
k cat thareasra. terci⁹ ordo:
l agiographa possidet. t primus liber incipit ab iob.
m secundus a dauid quē qui q̄ incisionibus t vno psalmoꝝ volumine cōꝓhendūt. terci⁹ ē salomon. tres libros habēs. ꝑuerbia. q̄ ꝑ
n li parabolas. id ē masloth appellant. quartus ecclesiasten id est coeleth. quint⁹ est canticū canticoꝝ quem moysi ⁊ ꝓphetis large aūt ⁊ ꝓphetia denunciatō futuroꝝ factis vel verbis figuratiua. t fm hoc libri vet⁹ testam. dicūt ꝑtinere ꝓphetā. q̄ in illis ꝑtinent figure futuroꝝ. j. Comment. x. Nimia in figuris ꝑtingebāt illis. Specialit⁹ ⁊ ꝓphetia denunciatō futuri verbis vel factis ꝓ bonem spm ꝓphetie hūt. Sic psalterium t daniel dicunt ꝓphetic. Specialissime ⁊ ꝓphetia denunciatio futuri verbis vel factis antonomastice. t ꝑ vtros ꝓphas. t sic Josue t Judicū t duo primi libri Regū ꝓphetice dicūt. Pro prie ⁊ ꝓphetia denunciatio futuri vt futuri. vt Esaie. Hieremie t ceteroꝝ. vel aliter dici pōt q̄ ꝓphetia tripl⁹ ⁊: officio: gra: t missione. Officio q̄n alicui cōmittebat q̄ in dubijs cōsuleret dñm. sic moyses t iosue. Gra sic ille q̄ ꝑ inspirationē noticiā aliquoꝝ habebat. q̄ nec natura nec disciplina aliqua ꝑ ri poterat sicut Dauid t Daniel. Missione. sic ille quē mittebat dñs ad denunciandū quę ei inspirauerat. vt ionas. q̄ vo ꝓphete nō dicebant nec opera eoꝝ ꝓphetaꝝ opera vocabāt nisi q̄ aut missione aut officio ꝓphetabāt. Iꝫ inspiratione edocti cēnt. iō dauid t daniel inter ꝓphetas nō cōputant. q̄ nec officiū habuerūt nec missi fuerunt ꝑ gram ꝓphetandi habuerūt. t in veritate ꝓphete fuerūt. b Compingunt. i. cōmungunt. vide vbi exponit compingere in opusculo de vocabulis bibliē. i Quę nos regnoꝝ ꝛc. q̄ agit de duobus regnis. i. de regno duarū tribuū q̄ dicit regnū iuda. t de regno decem tribuum, q̄ dicit regnū israel. k Thareasra. hebraice liber. xij. ꝓphetarū. l Agiographa. supra exposita sunt in ꝓlogo sup Josue circa ꝑncipium. m Quę quinq; incisiones. i. quinq; petitionibus vel distinctionib⁹ q̄ fiunt ꝓ fiat fiat. quarto: primas distinctiones terminant quatuor psalmi qui terminant in fiat fiat. i. Beatus qui intelligit. Deus iudicii. Misericordias dñi. t Confitemini secundum. t inde vsq; ad finem ꝓcedit quinta distinctio. ꝓter istas quinq; distinctiones volebat hieronym⁹ dicere quinq; libros esse psalmoꝝ. Cōmunior tamen opinio est q̄ sit vnus liber. Vñ sic intitulatur psalterium. Incipit liber hymnoꝝ vel soliloquioꝝ de christo.

n Masloth. hebraice: parabole grece. prouerbia latine. Est aūt ꝓuerbiū parabola vel similitudo. vbi alibi ⁊ t alibi intelligit. vnde dicit ꝓuerbium quasi ꝓ verbo positus vel quasi verbum ꝓ alio. vide in opusculo de vocabulis biblie. vbi exponit parabola.

o Coeleth. hebraice: Ecclesiastes grece. ꝛcionator: latine q̄ eius sermo non est ad vnum q̄ adunatorios. Cōciones ariis. ⁊ loqui ad contiones. vnde concionator ⁊ qui ꝑ-

stra ꝺet vel loquñ̃ contẽnt. p Syra syrim .hebraice ẽ̃ica canticoꝝ latine. Syr ẽñ cantica articulus: syrim cantico⁹ interpꝛat quæ sic appellañt eo q̃ vniuersa cantica ꝓcellant sicut sanctaſanctoꝝ dicebant: q; sanctoꝝ ꝓparatione sanctiora erant. vel q; exterioꝛi oraculo erãt sanctiora. Ꝛre plen⁹ ꝺ his tribus libris t de sapiẽtie libꝫ t de ecclesiastico infra i ꝓlogo sup libꝫ Salomonis: qui sic incipit. Fugat epla ꝛc.

q Dabetiamim. hebraice: galypomenon grece: ꝺba dicꝫ latine. Dabetiamim terminat in m. q̃ si esset pater p glosam Hiero. Gen. xxxv. vbi ꝺr. Erant q̃ putant beniamin filiꝫ dicrũ interꝓtari. dexterã esse ꝺr iamin. et finit in n. dicꝫ q̃ ꝺes appellañt tamen. t terminant in m. cuꝫ ẽ̃ ꝺabetiamim inꝓpꝛiat verba dicrũ t non verba dextre. patet q̃ terminant in ꝺs m. t non n.

r Chronicon. id ẽ̃ tẽpale vel temporaneum. eo q̃ totũ tẽpus cõplectit ab adã vsq; ad finem regũ Ezechie. chronon q̃ est tẽpus. t inde chronica ca. cũ. i. temporalis vel temporanea. et chronica coꝝ ꝛpa vel temporum seriem vel ordo vel vbi tempa vt facta diuersoꝝ temporum ꝓtineant. vide supra i epla ad paralipom. vñ. ca. vbi ꝓponit paralypomenon.

s Cynoth hebraice. treni grece lamentatiões latine.

t Duos sub numero ꝛc. hũ. cap. xxiij seniores sunt ve. te. doc. eminentiã virtutũ t ꝓfectionem operũ docentes. nam quater sex faciũt. xxiiij. vt p q̃ternariũ ꝺesignet eminentia virtutũ. p senariũ ꝓfectũ operum. q; sex ꝺies sant in quib⁹ licet operari. vel p seniores. xxiij. ꝺesignañt duodecim patriarche t. xij. prophete.

v Adorantes agnũ. i. cpm verũ ꝺeũ credentes enim ꝓ nobis passum. Per coronas victorie tẽptationũ intelligũt. quas ꝓstratis vultib⁹ offerũt: dum omia bona sua ꝺo humiliter attribuũt. Habita quatuor sicut ꝺicit glo. xpc q̃ natus est: passus: resurgẽs: ascendẽs: t ꝺextre tangit gloria. q; xpc ꝺr hõ in natiuitate. vitulus qui est alal immolatus in passione: leo fortis in resurrectione: aquila q̃ in altum volat in ascensione. Vel virtus fortitudinis ꝺesignatur in leone. in vitulo imobilis virtus temperantie: in bone virtus iustitie. in aquila q̃ viget in vita virtus prudentie. vel in bone humanitas. in vitulo sacerdotium. in leone regnum. in aquila expanse contemplatiõis sacramentum.

a Dculatio ante. rõne principij. b Et retro. rõne finis ipse est ego alpha t o. initio t fine. Apoca. xxi. b.

p titulo syrasyrim ꝓnotãt. sextus est Daniel. septimus

q dabetiamim. i. verba dicꝫ

r q̃ significanti⁹ chronicon totius ꝺiuine histꝛie possumus appellare. qui⁹ liber apud nos paralypomenõ primus t secundus inscribit. octauus Esdras: qui t ipse similiter apꝰ grecos t latinos in duos libꝛos diuisus ẽ. non⁹ bester. Atq; ita fiunt piter veteris legis libꝛi viginti ꝺuo. id ẽ moysi q̃nq; t ꝓphaꝝ octo. agiographoꝝ nouẽ: Quãq; non

s nulli ruth t cynoth inf agiogꝛpha scripsisse: t hos libꝛos i suo putẽt nũero sup putandos: ac p hoc ee ꝓfecte legis libꝛos viginti q̃tuor: q̃s sub nũmero viginti quatuor seniorum apoca-

v lypsis Iohis inducit adorantes agnum t coronas suas ꝓstratis vultib⁹ offerentes: stantib⁹ coꝝ quatuor

b a latib⁹ oculat⁹ an et retro. i. in ꝓteritũ t in futurum respicientib⁹ t indefessa voce

c clamãtib⁹ sanct⁹: sanctus: sanct⁹: ꝺns ꝺeꝰ omnipotẽs

d q̃ erat: t q̃ est: ẽ q̃ ventur⁹ est. Hic ꝓlogus scripturarũ q̃si galeatũ principiũ oꝛbus libꝛis q̃s de hebreo in latinũ ꝓuenire pt vt scire valeamus q̃cq̃ extra hos ẽ inf apocrypha ee ꝓponendũ. Igit sapia q̃ vulgo salomonis inscribit. t iesu filij syrach liber t iudith: t thobias: t pastor si sr in canone machabeoꝝ primũ libꝫ hebraicũ repperi. scos

e grecus est: q̃ et ipsa phra

f sin ꝓbari põt. Que cuꝝ ita se habeant: obsecro te lector: ne laborem meũ reprehensionem estimes antiq̃-

g rum. In templo ꝺei offert vnusquisq; q̃ põt Alij aurum t argentũ t lapides ꝓ

h riosos: alij byssum et purpuram t coccum offerũt et hyacinthũ. Nobiscum bñ agitur: si obtulerimus pelles t capraꝝ ꝓlos. Et tamen apls ꝓtemptatiõa nostra magis necessaria iudicat. Vbi t tota illa taberna culi pulcritudo et per singulas species ecclesie presentis futureq; distinctõ pel

i lib⁹ tegit t cilicijs: ardorẽ q̃ solis t iniriã ymbriũ

k q̃ vitiosa sit ꝓhibẽt. Lege ẽ

l pumũ samuel t malachim

m Et q̃ ventur⁹ est. filius coꝛpaliter apparebit: tota ꝺeitas se manifestabit ꝺoibus. n Hic ꝓlogus ꝛc. vide diuisionẽ supꝛapositã in principio ꝓlogi.

o Galeatũ principiũ. metaphorice loquit. q; sicut caput supponit galee t armatũ ꝓra hostes se ꝺefendit sic ꝓlogus iste omibus ꝺs hieronym⁹ de Hebreo translatis in latinum supponi põt t ꝺefẽꝺit sacrã scripturam ꝓra illos qui inducũt apocrypha ꝓ agiogꝛphis. vide supra in ꝓlogo sup tobie in principio: t ibiẽs q̃ sit apocrypha t q̃ agiogꝛpha

p Ex ipsa phrasin i. ex ipso mõ loquẽꝺi. q; grecꝫ redolet eloquentiã. Phrasis grece locutio latine vsũ pꝛphrasis. i. ex cõlocutio t ũtpbrasis cõtraria locutio. Item phrasis verbũ grecũ iꝺem est q̃ loquor. t inde phrasis locutio. t inde frasticus locutor. et ꝓponit metaphrastes. id ẽ interpres. a gaphrastes q̃ mins⁹ bñ interꝓtat. q Que cuꝝ ita se habeãt. tẽ. anniũ i. lxx. interpretum.

r In tem. afa in tabernã ꝺei ẽ. humilitãdo se vidit pot⁹ penẽdare. lxx. interpretes q̃ pẽdere.

s Vbi in secõ libꝛo ꝛ ruffinũ eũ posuisse eadem verba que hic sequuñt ꝺicit. Quanto ꝛo. lxx. interpres rumeã supcilio. vt illos aurũ t preciosos lapides et purpurã me pelles t pilos capraꝝ in tabernaculo xpo ob miluke offerat.

o Offert q̃ põt Exo. xxv. c. et. xxxv. b.

t Byssum. linũ candidissimũ.

v Coccũ. i. coccinium vel vermiculũ.

y Hyacinthũ. quenꝺã lapidem preciosum. q̃q; ponit hyacinthus. p lana vel serico hyacinthini coloris. t ita põt hic accipi. t melius q̃ p lapide.

v Purpuram. pannũ sericũ preciosum. Nota q̃ byssus ẽ colonie miscet. coccum flamei: hyacinth⁹ aerei purpura sanguinei. de istis quatuor operimentis que ponuntur ꝺ tabernaculo Exodi. xxxv.

a Et ramen apls. i. Corinthio. cuj⁹ membra que videñt corpoꝛis infirmiora ee necessariora sunt ꝛc.

b Cilicijs. i. sagis cilicinis de pilis caprarũ factis: vnde t capillacia vel capillacia vela ꝺicuntur.

c Lege ergo primum. anteqũ pervenias ad iudicẽ.

d Samuel ꝛc. id est a me translatum. samuel apud hebꝛeos continet duos primos libꝛos regum apud nos

lachim vnos vltimos. e Meū inquā meū. i. a me vera
euer translatū ꝛ solicite emendatū. ꝓpter hoc dic̄ bto meū
f Inq̄. i. dico verbū defectiuū est. Inq̄ prīto est ꝛ q̄q̄s
futuri. g Interpretem i. verū translatorē. vide in opuscu
lo de vocabulis biblie vbi exponit inpreo. h Vel pa
phrasten. i. iuxta lo
quentē. Paraphra
steo dr qui non trās
fert ifam ex lra sed
sensum ex sensu ꝛ di
cit a ga q̄d est inexta
e phrasten q̄d est lo
cutor: quasi locutor
fm sensum ꝛ nō fm
ram. ch̄ō hoc exem
plū se dicto. dicēs q̄
nō est ꝑsciuus se mu
tasse aliq̄d de hebrai
ca veritate. i Cōsi
lectorē. i. diuinū vel
vaticinatorem. Cōsi
lector dr interpres vt
in cōmentario petri
lombardi. k Sit ꝛ vos famu
las xpi ꝛc. Mirrha
id est vngūto in q̄
principalis species
est murrha. versus.
Vngimur th nardo
ꝛ murrheo dr ar
bor. Est vngumen
murrhū. sed gummi
murrha vl arbor. q̄.
murrha est amarissi
ma species q̄ mor
tui
Murrhū ꝙ vngue
tū ꝓciosissimum de murrha factum. l Caput. i. diuinitatem. ꝓ Cor. vt caput xpi deus. construe sic. Sed ꝛ vos famulas xpi rogo que vngitis caput dñi. i. credītis ꝛ adoratis diuinitatem xpi. Discumbentis. i. sedētis in celo ad dexteram patris. Vngitis inq̄m murrho fidei. i. fide ꝙ ac
cepta sup omnia fragrantia. vnde ihc dicit sponse. viij. cantico. Odor vngumentoꝝ tuoꝝ super omnia aromata. vngue
toꝝ dicit quia non solum caput sed et pedes xpi vngi dñt
Caput vngit qui verū deū adorat ꝛ credit. Pedes ꝙ vn
git qui eum verum hoiem credit. m Que neq̄q̄ sal
uatorem. cū magdalena. Queristo in sepulcro. quia cum
crederis surrexisse. n Quid̄ iam ꝛc. i. ꝑa detractores
cōtra me humaliter ebloquētes. n Qui aduersum me
rabido ore. i. insano. o Desciuerunt i. insaniunt.
p Et circuerunt ciuitatem. diffamando translationē meā
ꝓsl. In circuitu impij ambulant. q Aliq̄s in eo ꝛc. id ē
indicant. r Si aliq̄s ꝛc. id est protegatis me oratiōib⁹.
quia nolo contendere cū eis ꝛ hoc est quod subdit.
Ego scīēs ꝛc. supbie ꝛ cōtumelie ꝓponendā. t Illi⁹
per ꝛc. i. in corde deliberans. v Custodiam vias me
as cōsilia ꝛ verba. x Ut nō delinquā ꝛc. ne loquen
dum aduersus calūniosus in quo sepe fit perturbatio vt dicā
id̄ dicēda id̄. y Posui ore meo custodiā. i. silentiū
custodiat os meū ne incōgrua exerat. z Cum cōsiste
rent contra me calūniatores obmutui. i. penitus tacui. b Et
humiliatus. b. d. vt intelligas silentiū purū nō dolosum.
humiliatus sum. i. gratus ꝙperis ab eis subiit sustinē.
mi de bonis: q̄ docere contendentes q̄ cās ꝓcōdiū
margaritas spargere ante porcos Mat. vij. a. Ne
ꝛ canes ꝛc. neq̄ mittatis margaritas ante porcos
me eas pedib⁹ suis ꝛ cōuersi discerpāt vos.
Sequit expositio illius plogi secūdi. Pri
Regum incipit plogus.

Per me reges regnant Proue. viij. Sicut
deus fuit in principio libri iudicum populo
isrl post ingressum terre ꝓmissionis habu
it triplices modū gubernatōis. q̄ꝝ fuit gu
bernatus per iudices vsq̄ ad saulem. secun
do per reges a saule
vsq̄ ad captiuitatem
babylonicā. tercio ꝙ
pōtifices a redītu de
ce captiuitat ꝛ citra. de gubernatōne
eōr ppli sub iudicibus vel pot⁹ de ꝺo
populū gubernante per iudices ꝛtur
est in libro iudicum.
sicut dcm fuit ibidē
Et eodē modo in li
brio regū ꝛ paralp.
agitur de eo guber
nante populū ꝙ reges. ꝛ hoc est q̄d dr
in ꝓbo assumpto.
Per me reges regnant. Isti quo quidem verbo primo tāgitur huius gubernatōnis rector principalis cuius dr. Per
me. q. verbum ꝓpo
situ dr in ꝑsona sa
pientie increate. que
deus est. scdo tangitur rector ministerialis. cum dr reges i
plurali. qa sub vno
rectore primo q̄ deo est sunt multi re
ges generis humani. Circa primū sciendū. q̄ sicut dr in li
bro de causis ꝓpositione prima. prima causa plus influit i
causatum q̄ causa secunda. ꝛ ideo dr⁹ qui est primus ꝛ uni
uersalis rector totius creature plus facit ad gubernationē
cuiuslibet cōitatis q̄ omnes alij. imo sine ipo alij nihil pos
sunt facere. ꝓpter q̄d dr Sapie. viij. Attingit a fine
vsq̄ ad finē fortiter. ꝛ disponit omnia suauiter. ꝛ ideo in per
sona ihesu dr Prouer. viij. Per me potentes imperant ꝛ le
gum conditores iusta decernunt. Circa sc̄m considera
dū q̄ licet deus omnia gubernare possit ꝛ regere ꝙ seipm
tamē ad conseruandū pulcritudinē vniuersi que consistit
in ordine partium adinuicem. ꝛ ad deum sicut ad primū
ducem inferiora regit per media. vt corporalem creaturā
per spūalem ꝛ eodem modo vulgares homines ꝓ reges.
Sciendum tamē q̄ in populo israel aliqui fuerunt reges
ex diuina permissione ad malum populi subiecti. de qui
bus dicit dominus Osee. viij. Ipi regnauerūt ꝛ nō ex me
Aliqui āt fuerūt ex diuina ordinatōe ad bonū ppli subiecti. fm q̄ dicit. ij. Paral. viij. Nū ignoratis q̄ dño de⁹ isrl
dederit regnū dauid sup isrl in sempiternū ꝛc. de istis sūt
trib⁹ videlz de deo principaliter ppm israel regente: ꝛ ō bo
nis regib⁹ ex diuina ordinatōne institutis ad ppli ꝓmotō
nem ꝛ de malis ꝓmissis a deo regnāte in populi delinquē
tis penā. fm q̄d dr Osee. xiij. dabo tibi regē in furore meo
tractat i libris regū ꝛ Paral. et patebit ꝓcēdendo. Ca. j.
Vir erat vnus. Circa materiā igit istius libri ꝛ Para
lip. ꝓcedit. q. primo describit ppli israel ꝙ reges guber
nato. scdo huius gubernatōis quedā recapitulatio
ꝛ supplemo i libris paralyp. Pria tria duas. q. primo agit de
regno isrl vnico. scdo de bigamo. tercio ꝛ quarto libro. ꝓter
q̄ dr libro regū q̄d̄ hebreos i duos ꝓcos diuidit. ita q̄ ibi duo
sunt libri nīi. Primus q̄ vocat samuel primus primū ꝛ scm⁹ li
brū regū. Scdo vocat malachim. i. regū primo tercio ꝛ q̄r-

b Et nomen ei⁹ helchana fili⁹
hieroboam filij heliud filij
c thau: filij suph: ephrateus.
et habuit duas vxores. no
men vni Anna: et nomē se
cunde fenenna. Fueruntqȝ fe
nēne filij: anne aūt non erāt li
d beri. Et ascendebat vir ille
de ciuitate sua statutis die
bus, vt adoraret et sacrifi
caret dn̄o exercituū i sylo.
e Erāt aūt ibi duo filij heli of
ni et phinees, sacerdotes
dn̄i. Uenit ergo dies, et
f imolauit helchana: deditqȝ
fenēne vxori sue, et cunctis
filijs eius et filiabus ptes.
g Anne aūt dedit ptem vnam
h tristis: qr annā diligebat.
Dominus aūt ɔcluserat vul
i uā eius. Affligebat quoqȝ
eā emula ei⁹: et vehemen
ter āgebat: intantum vt ex
probraret q̄ dn̄s ɔclusisset
vuluā eius. Sicqȝ faciebat
p singulos ānos, cum rede
unte tpe ascenderēt ad tem
plū dn̄i, et sic puocabat eā.
k Porro illa flebat, et nō ca
piebat cibum. Dixit ergo
ei helchana vir suus: āna
cur fles: et q̄re nō comedis:
l et q̄obrem affligitur cor tu
m um? Nūquid nō ego melior
n tibi sum, q̄ decem filij? Sur
o rexit aūt āna postq̄ come
p derat et biberat in sylo. Et
heli sacerdote sedente sup
sellā, ante postes domus
domini, cum esset āna ama
ra animo: orauit ad domi
num flens largiter, et votū
vouit dicens: Dn̄e exerci
tuum si respiciens videris
afflictōem famule tue, et re
cordat⁹ mei fueris: nec ob
litus ancille tue, dederisqȝ
serue tue sexū virilē: dabo
eum dn̄o oībus dieb⁹ vite
q eius: et nouacula nō ascen
det sup caput eius. Factuȝ
est aūt cum illa multiplicaret
r pces corā dn̄o, vt heli ob
seruaret os ei⁹. Porro an
na loq̄bat i corde suo, tm̄qȝ
labia ei⁹ mouebātur: et vox
s penit⁹ non audiebat. Esti
mauit ḡ eā heli temulentā,
dixitqȝ ei. Usqȝq̄ ebria eris?
t Digere paulisp vinū q̄ ma

enim. Prima adhuc in duas. qr p̄ agit de rege seu d̄ regno israel ex electiōe. scd̄o ex paterna successione ii. scd̄o. Circa primū sciendū q̄ vbi inchoat vn⁹ modus regiminis: ibidem modus terminat alius. Et id p̄ agit de terminatiōe regiminis sub iudicib⁹. scd̄o de inchoatiōe regiminis sub regibus. ix. ca. Circa primū sciendū q̄ occasio terminatiōnis regiminis iudicū, et petēdi regē sup populū fuit malicia filiorū heli et samuelis: vt hr̄. j. viij. ca. et ideo p̄ agit de natiuitate samuelis sub heli iudice. scd̄o d̄ malicia filiorū vtriusqȝ. ij. ca. ibi. Porro filij heli filij belial. Prima i tres. qr p̄ describitur ipsius anne petitio. scd̄o petitiōis exaudicio: ibi. Cognouit aūt helchana. tercio grāractio: ibi. Et orauit āna. Prima adhuc in duas: qr p̄ describit occasio petendi. scd̄o mod⁹ postulādi: ibi. Surrexit aūt anna. Occasio aūt petitiōis ine fuit malicia fenēne exprobrantis ei sterilitatē mā in dieb⁹ solennib⁹ qn̄ debebat eē in gaudio. Et hoc est quod dicit.
a Fuit vir vnus d̄ ramathaim. ḡm. in fine dr̄ scribi. q. sic ē in heb. et ē ramatha un vna dictio. Ex q̄ pȝ error illoȝ q̄ scribunt in fine faciētes inde duas dictiones. ita q̄ li in sit ꝓpositio iūcta cū dictiōne sequente, vt ramatha sit nomē ville, et sophim nomē regionis in q̄ est ramatha. et hoc dictū pcedit ex ignorantia hebraice veritatis: sic igit exponit hebrei de ramathaim sophim .i. de excelsis respicientib⁹. qr sunt ibi duo mōtes mutuo se respiciētes. Aliter exponūt alij de ramathaim sophim .i. de excelsis respicientiū vel speculantiū. qr li sophim qd̄ est pluralis numeri indifferenter pōt stare p q̄libet casu eo q̄ noīa hebraica sunt indeclinabilia. et dicunt excelsa respicientiū qr inde pōt videri longe: fm̄ alios vo dicunt excelsa speculantium. qr ibi habitabant viri in lege studiosi. b Et nomē ei⁹ etc. iste fuit leuita de filijs chore: vt hr̄. j. paralip. vj.
c Ephrateus. nō q̄ eēt de tribu ephraim. ſ qr manebat i monte ephraim: vt p̄dictū est: sic aliqs dr̄ ciuis pisiensis q̄uis sit natione englic⁹. Alij vo dicūt q̄ dr̄ ephrateus ab ephrata q̄ altero noīe dr̄ bethleē, eo q̄ mr̄ ei⁹ fuit de bethleem. ſ hoc nō ē verisile. qr filij nō cognominant a matrib⁹: sed a patribus. Et habuit duas vxores. prima eaꝝ .s. anna fuit sterilis: et io aliā supduxit. d Et ascēdebat etc. i. in festo pasche penthecostes et tabernaculoꝝ. istis eīn trib⁹ tpibus debebat apparere oē masculinū corā dn̄o: vt hr̄ Exodi. xxiij. verū aliq̄n parcebat pplo de duab⁹ festiuitatib⁹ vltimis ppter longitudinē vie ad locum cult⁹ diuini. vel alia cā rōnabili. vnū aūt ille ascēderet semel i āno vel plurics ñ hr̄ expsse ex textu: vl eā magis q̄ semel, eo q̄ subdit postea.

Sicqȝ faciebat p singulos ānos cū redeūte tpe in domo dei ascēderēt. e Erant aūt ibi duo filij he. of. sic dȝ scribi p Lm fine. f Dedit qȝ feni. vxo. sue. etc. i. nouas vestes p solēnitate. vt dicūt alij. meli⁹ tñ vr̄ .s. q̄ p hoc intelligant ptes sacrificij. faciebat eīn helchana hostiā pacificā dn̄o p̄ gratiarū actiōe de q̄ vna ps i cendebat sup altare .s. adeps. reliq̄ erat sacerdotis vt pectusculū et arm⁹ dexter reliq̄ carnes erāt offerentis: et de istis dabat partes filijs et filiab⁹ et [illegible] qū qd̄ facerē. g Anne aūt de. etc. nō. i. de datōe: ſ qr nō hēbat liberos de āna q̄bus ptes darent in eo sic dicitur. h Quia anā di. pp qd̄ magis tristabat de sterilitate ipsi⁹. In heb. hr̄. Unā ptē pulcrā vl duplicē. cui⁹ rō subditur. qr āna diligebat et in hoc volebat honorare eā. i Afflig. q̄ eā etc. i. fenēna dicēdo ei vba pūgitiua intantū vt ei exprobraret sterilitatem. k Porro illa fle. pre tristicia. l Et nō ca. ei. i. parū de cibo capiebat. et qd̄ modicū ē q̄si nihil reputat: vt hr̄. ij. phisico. m Nunqd nō ego me. etc. qd̄ exponit heb. de pce z fenēne q̄. dr̄. tm̄ diligo te q̄ ego sum melior tibi q̄ decē filie fenēne matri sue. hoc dicit ad ipsi⁹ ɔsolatōnē. Alij exponūt q̄ decē filij .i. q̄ si hēres decē filios. Sed ista expō nō vr̄ rōnabilis. qr si hēret decē filios non pp hoc excluderet amor helchane ad ipsam vel minueret: ſ magis incluaderet et augeret. n Surrexit aūt āna. h̄ p̄r describit modus orādi būdis et deuot⁹ cū dr̄. n Surrexit aūt anna vt iret ad locū orōnis iux tabnaculū. o Postq̄ comederat etc. Ex q̄ pȝ q̄ supradictū ē .s. q̄ comederet aliq̄d lȝ modicū. p Heli sacer. se. sup sella. sup sedē magnā et honorabilē. vt dicūt heb. ex hac sessione dicētes q̄ illa die fuerat instituť⁹ iudex sup pplm. ſ hoc nō vr̄ verū. qr. j. iiij. ca. dr̄: q̄ ipse iudicat israel. xl. ānis. Itē ca. sequn. dr̄ q̄ samuel adhuc iuuene existe heli erat senex valde. Ex q̄ vr̄ q̄ p plures ānos fuit iudex añ natiuitatē samuelis q̄ ɔcept⁹ fuit et nat⁹ eodē āno q̄ mr̄ ei⁹ orauit p ipso hn̄do: vt ɔfitent heb. et sic apparet ex sequntib⁹: nec valet motiuū allegatū. qr .j. iiij. ca. dr̄. Heli sedebat sup sellā de q̄ cecidit et mortu⁹ ē vt ibidē dr̄ ex q̄ sessione nō pōt dici q̄ illa die fuerit factus iudex nec sic ex ista. q Et noua. etc. nō ascēdet sup caput ei⁹. ex h̄ dat intelligi q̄ debebat eē ex ritu nazareoꝝ. sic dictū fuit iudicū. xiij. de samsone. r Ut heli obser. os ei⁹. attendēs si aliqd verbū exprimeret. vel a motu labioꝝ cessaret. s Estimauit ḡ heli temu. .s. plenā bono vino. et dicitur a themeto qd̄ signat vinū. et lentos qd̄ est plenum.
t Digere paulisp vinū. q. d. vade pmo ad dormiendum et postea venias ad orandum.

v Neq; ad hūc ꝛc. f. sum ebria. vt tu credis. x Nam mulier infelix ꝛc. nū ꝓpter delectū plurū. tū ꝓpter vbā fecisti me ꝓuocantis. y Vinū q; ꝛ omne ꝛc. q; liquoꝛē inebriatiuū nō biberat illa die. vel si biberat acceperat ita parū q; quasi nihil esset reputandū. z Nec reputes ꝛc. f. ne me ingo discipline.

a De israel det tibi petitōes. In heb. hi. Dabit nobi petitionē ꝛc. b Vnaq; annuciat ꝛc. vt velis orare ꝓ me dñm.

c Vultusq; illius nō ꝛc. q; passiones ire ꝛ tristicie q; mutant facies in diuersos colores recesserunt ab ea ex cōsolatōe exteriori vbaꝝ beli. ꝛ ex interiori ꝓsolatōe diuine gre. d Reuersiq; sunt ꝛc. ita est eadē ciuitas q; supra nostra ē ramathai. Ramathai ei q; significat excelsa. ꝓprie ē duorū nois ramatha. q; signat excelsum sicut in latino eadē ciuitas aliq; vocat nomie singulari. et aliq;ādo nōie plurali: sic ciuitas ebron scensio aliq; vocat ebrotas: aliquando ebroie e Cognouit aūt belchana ꝛc. sc; postq; reuersus fuit in domū suam q; inde eūtes i hierusalem cū vxoꝛe suis ad dies solemnes vel cā sacrificij seu oīonis visq; ad reditū suū in domos suas ꝓuocabāt ab vxoribus suis. ꝛ ad hoc melius fuandū postea fuit ꝓstituta q; qui de eadē ciuitate ibant hierlim ꝓpter diuersas cām plures viri ꝛ plures mulieres. viri ibant in vna comitiua ꝛ mulieres in alia pueri aūt de quib⁹ nō erat suspicio poterant ire in ista comitiua vel in alia. ꝛ dō cū saluator noster iesus xp̄s. xij. annoꝝ ascēdisset i hierlim ad dēm festū ꝛ ibi recedentib⁹ cunctis reuertentib⁹ nō cognouerūt gentes et existimāsse illū esse in comitatu vt hī Luce. ij. q; ioseph existimabat eū esse in comitatu mulieꝝ: maria mater eius i comitatu virorū. f Vocauitq; nomē ei⁹ samuel eo q; postulasset eū a dño. samuel ēm interpretat postulatū a deo. sequitur. g Nō vadā donec ablactē infantē. duplex est ablactatio. vna est abstractio a lacte mamille ꝛ ista fit circa principiū tercij anni vel circiter. Alia est ablactatio q; abstrahit puer a lacte puerili. q; incipit vti aliquo cibo cōmunibus ꝛ lacticinijs nō tamē ampliꝰ ꝛ hoc fit circa decimū annū vel circiter. ꝛ de hac ablactatōe loquit hic scriptura q; ante decimū annū vel circiter pueri nō sunt apti ad faciendū aliq; officiū in templo dñi q; extūc pōt aliq; alia officia facere. vt accēdere lāpades vel hmōi. ꝛ sic paulatim assueti ad maiora. h Et maneat ibi inquit. In heb. hf vsq; ad schīn. i. ad quinquagesimū annū. q; vita nō debebat le-

v deo. Ridens anna nequa
x q; inquit dñe mi. Nā mulier infelix ꝛ nimis ego sum. vi
y nūq; ꝛ ostie q; inebriare pt nō bibi. sed effudi aiaz meam in ꝓspectu dñi. Ne reputes ancillā tuā q; sī vnā de filiabus belial. q; ex multitudine dolous, ꝛ merous mei locuta sum vsq; in presens. Tūc beli ait ei. Vade i pace: ꝛ deꝰ isrl det tibi petitōnē tuā q; rogasti eū. Et ille
b la dixit. Vtinā inueniat ancilla tua gram in oculis tuis. Et abijt mulier in viam
c suā: ꝛ comedit, vultusq; illius nō sunt amplī⁹ in diuersā mutati. Et surrexerūt mane ꝛ adorauerūt coram dño:
d reuersiq; sūt ꝛ venerūt i domū suā ramatha. Cognouit aūt belchana annā vxoꝛem suā ꝛ recordat⁹ est ei⁹.
e Et factū est post circulū dierū, cōcepit anna ꝛ peperit
f filiū, vocauitq; nomē ei⁹ samuel. eo q; a dño postulasset eū. Ascēdit aūt vir eius belchana ꝛ ois dom⁹ ei⁹ vt immolaret dño hostiā solennē ꝛ votū suū: ꝛ anna non ascēdit. Dixit enī viro suo.

g Nō vadā donec ablactet i fans ꝛ ducā eū vt appareat
h ante conspectū dñi, ꝛ maneat ibi iugiter. Et ait ei belchana vir suus. Fac q; bonū tibi videt: ꝛ mane donec
i ablactes eū: ꝓcorq; vt impleat dñs ꝟbum suū. Mānsit ig mulier, ꝛ lactauit filiū suū: donec ammoueret eū a lacte. Et adduxit eū secū ꝓ-
k q; ablactauerat in vitulo tribus: ꝛ tribus modijs farine ꝛ amphora vini. ꝛ adduxit eū ad domū dñi in silo. Puer autem adhuc erat infantulus, Et immolauerūt vitulum, et obtulerunt puerum beli. Et ait anna. Obsecro mi domine, viuit anima tua. Ego sum illa mulier, que steti coram te hīc orāns dominū ꝓ puero isto. Oraui: ꝛ dedit mihi dominꝰ petitionem meam quaz postulaui euz. Idcirco et ego cōmodaui eum domino. cunctis diebus quibus fuerit accomodatus domino. Et adorauerūt ibi dñm. Cap.

a Exultauit anna ꝛ ait.
b Exultauit cor meum
c in dño ꝛ exaltatū est cornu

uite fuisse in templo. vt hī Nū. iv. vñ. f. viij. ca. dē q; samuel i euo iudex populi ibat ꝓ singulos annos circuēs beth el. galgal ꝛ maspha. ꝛ indicabat israel in supradictis locis.

l Precor vt impleat ꝛc. quale aūt fuerit istud verbuz nō expimit hystoria ꝛ ꝓpter hoc dicūt alij hebrei q; ante nativitatē. Samuelis audita fuit vox de celo: q; futurus erat quidam iust⁹ nomie samuel ꝓpē q; mulieres plures pariētes masculos illo tpe vocabāt eos nomine samuel. huius q; opa apparebat q; de illo nō intelligebat vox dīna. ꝛ fm hoc sic intelligit ꝟbuz belchane ꝓdictum.

l Precorq; ꝛc. f. hoc dñm vt ꝓ bonaz indolē istius pueri appeat q; ille sit samuel de quo audita est vox a deo emissa. q; istud videt ficticium tū q; hystoria nō hī. tū q; anna nō vocauit filiū suū samuel ꝓpter aliquā vocē de celo auditaz q; postulauerat eū a dño. vt ꝓdictū est. ꝛ iō alij dr. q; ꝟbuz dñi hoc accipit ꝓbum ipius beli sacerdotis. q; fm veritatē hebraicā dixerat anne dēpcanti. Det tibi dñs petitionē tuā. vt supradictū est. ꝛ hoc dixit ille ceu spūssat. anna vo petebat a dño filiuz. q; viueret ꝛ ministraret in templo dñi. vt ꝓ ex ꝓdictis ꝛ hoc ꝓcabat belchana a dño ipleri. q; is puer samuel esset nazareus. q; erat i statu q; posset i tabernaculo ministrare. k In vitul⁹ trib⁹ postea dr. Et immolauerūt vitulū. ꝛ obtulerūt puerū beli. Et q; vr q; vnū vitulū obtulerūt in sacrificiū dñi. ꝛ alios duos obtulerūt beli sacerdoti. q; puerū diminebāt in cura ipius. vt subdit.

l Et ait anna obsecro mi dñe. ꝛ subintelligit q; iste puer sit discipulus ꝛ minister tuus. Cetera ꝓ in lra. Cap. ij.

Exultauit anna. Hic cōsequenter ponit gratiarū actio ꝓ beneficio recepto. ꝛ hoc fit in cantico anne. In q; gratiarū actio redditur. scdo anna ꝓ superbia ꝛ ingratitudine in rebel ibi. Nolite multiplicare loq; sublimia. tercio dei magnificatio subdit ibi. Dñi enī sūt cardines. Circa primū dr.

a Et exultauit anna. q; gratiarū actio est q; dam spēs oīonis. vt hī. j. ad Thimo. ij. vbi dr sic. Obsecro igitur ꝓ oim fieri obsecrationes oīones postulationes. gratiarū actiones ꝛc. b Exultauit ꝛc. gaudiū ꝓprie loquendo est delectatio appetitus intellectiui ab intra in bono adepto vel pñti. Sed q; redundat in signis exteriorib⁹ tūc dr exultatio. ꝛ vī q; si extra saltauit. totaliter aūt gaudebat anna ꝓ beneficio sibi collato a deo fm illud psal. Cor meū ꝛ caro mea exultauerūt in deū viuū. c Et exaltatū ē cornu meū. Cornu in sacra scriptura accipit ꝓ motu cordis. tēdēte ad aliq; arduū. ꝛ si care

et regula rōnis ⁊ legis diuine tñ cornu supbie. Si autem dicta regulis mensuret. vñ cornu magnanimitatis vel magnificentie q̄ est q̄n animus ex bñficio a deo collato in p̄senti p̄ sp̄e tendit ad maius bñficiū ex dei liberalitate p̄sequē. Cōtrario aūt mouebat anna in magnitudinē gr̄e p̄sequēdus a deo in vita p̄n. et

cōplementum glorie i futuro. d Dilatatū est os meū ad deum. agēs magnifice laudandū de collato mihi filio. et q̄a fenenna et liberi eius de hoc loquebant: ideo subditur.

e Sup inimicos meos. odiebat enī eorū malicias: s̄ diligebat naturam sm̄ charitatis formam.

f Non est sanctus vt est dñs. q̄r ipse est sanct⁹ p̄ essentiā. alij aūt p̄ p̄ticipatōes. et hoc mō exponit q̄d subdit. Et nō ē fortis tñ. g Nolite. hoc dīr anna inuehit ꝯ ingratam supbiam. q̄r fenēna de p̄le sibi a deo data superbie rat. de q̄ eā deberet

d meū i deo meo. Dilatatū ē os meum sup inimicos me os quia letata sū i salutari f tuo. Non ē sanct⁹ vt ē dñs neq̄ enī ē ali⁹ extra te. ⁊ nō g est fortis sic de⁹ nr̄. Nolite multiplicare loq̄ sublimia h gloriātes. Recedāt vete i ra de ore vr̄o q̄r de⁹ sciarū dñs est: ⁊ ipsi p̄parant cogi k tatōnes. Arcus fortiū su l peratus ē: ⁊ infirmi accīcti sunt robore. Repleti prius m p̄ panib⁹ se locauerūt: et fa n melici saturati sūt. Donec o sterilis pepit plurimos: et q̄ multos hēbat filios infir q mata est. Dñs mortificat ⁊ r viuificat deducit ad infe

s ros ⁊ reducit. Dñs paupe rem facit ⁊ ditat: hūiliat et subleuat. Suscitat de puluere egenum et de stercore eleuat pauperē: vt sedeat cū principib⁹ ⁊ soliū glorie t teneat. Dñi enī sunt cardi nes terre. ⁊ posuit sup eos y orbē. Pedes sctōꝝ suorū z seruabit ⁊ impij in tenebris a ꝯticescēt: q̄r nō i fortitudie sua roborabitur vir. Dñm formidabūt aduersarij ei⁹ ⁊ super ipsos in celis tona b bit. Dñs iudicabit fines t c re ⁊ dabit imperiū regi suo d ⁊ sublimabit cornu xp̄i sui Et abijt helchana in rama tha.

q̄ā sufficienter exp̄ssit trāslator dicēdo plurimos q̄d ꝯnenientius fuit dicē q̄ si dixisset sacietatē vel satis. Sm̄ enī q̄ dicit hiero. i ep̄la ad pamachiū d optimo gn̄e interp̄tādi. Melior interp̄tatio nō sp̄ ē transferēdo v̄bum ex v̄bo. s̄ aliq̄n melius ē trasferre sensum ex sensu vt eadē dictio diuersis p̄priētatib⁹ idiomatū applicet. p Et q̄ mul. ha. tñ. q̄r sicut anna multiplicabatur in p̄le ita fenēna diminuebat sm̄ q̄ dicunt expositores hebrei catholici.

r Et viui. pueros anne. q Dominus mortificat. pueros fenēne.

s Deducit ad inferos. In heb. hr̄. Ad fossam. i. sepulcrum. t Et reducit. q̄r aliq̄n ꝯtingit q̄ aliq̄ de q̄ꝝ sepultura iam tractat ad vitā reseruātur. sic de Ezechia hr̄. iiij. Reg. p̄ hūiliatōne sua corā dño.

v Dñs pau. fa. tñ. q̄r de diuitijs et honorib⁹ frequēter deijcit aliq̄s p̄p eoꝝ supbiā ⁊ aliq̄s pauperes

eē humilior ⁊ deo gratior: ⁊ hoc ē q̄d tñ. g Nolite mul. loq̄ sublimia. i. supba ⁊ alioꝝ ꝯtemptiua. q̄lia erant verba fenēne ꝯ annā: vt ex p̄dictis ca. j. h Recedāt vetera. i. mala v̄ba iam q̄si ex longa ꝯsuetudine inueterata.

i Quia de⁹ sciāꝝ tñ. q. d. nihil latet eū: s̄ oīa certitudinaliter retinet ad iudicandū etiā secreta cordiū: ideo subdit. Et ipsi p̄parant cogitatōnes. k Arcus fortiū superatus est. arcū fortiū vocat linguā fenēne ⁊ pueroꝝ ei⁹ ex q̄ procedebant verba pungitiua q̄si sagitte. l Et infirmi tñ. loquit p̄ se ⁊ sibi silib⁹: natura enī in ea erat infirma ⁊ impotens ad p̄lificandū: s̄ roborata est ad hoc ex dono dei.

m Repleti tñ. loq̄tur metaphorice. q̄r p̄us saciati si postea incurrūt famē ⁊ defectū cibi plus cruciant: sic fuit d fenēna q̄ fuit p̄mo liberis plena: ⁊ postea mortui sunt.

n Et famelici tñ. q̄r anna p̄us famelica ⁊ desiderās de p̄le habenda. habuit p̄lem ad sufficientiā: iō subditur.

o Donec sterilis tñ. Hebrei dicūt hic. Donec sterilis peperit septē. Sz hoc videt esse ꝯ illud q̄d postea tñ eodē ca. q̄ anna ꝯcepit ⁊ pepit tres filios ⁊ duas filias. ⁊ iō dicunt aliq̄ hebrei q̄ duo filij samuelis ꝯputant s̄m liberos anne. q̄r de ipsa exiuerūt mediāte samuele. ⁊ sic tñ peperisse septē. Alij v̄o hebrei dicūt q̄ q̄n anna pariebat vnū puerū. fenēna sepeliebat duos de suis. ⁊ iō nato q̄rto ip̄i⁹ anne puero. octo liberi fenēne fuerūt mortui. ⁊ sic nō remansefūt nisi sibi duo pueri. q̄r sm̄ ipsos decē hūit. vt dictū est s̄. j. ca. Igit q̄n vidit q̄ anna q̄ntū ꝯceperat. ⁊ appropinq̄bat partui timuit de morte duoꝝ liberoꝝ q̄ sibi remāserāt. p̄p q̄d humiliauit se corā anna. ⁊ instāter petijt vt oraret p̄ vita pueroꝝ sibi remanentiū. q̄d ⁊ factū est: ⁊ iō illi duo pueri licet eēnt ip̄i⁹ fenēne. tñ decetero vocati sunt pueri anne: eo q̄ ei⁹ orōnib⁹ vita erat eis ꝯcessa. Iste aūt expōnes non habent de textu s̄ ponunt ab hebreis ad verificandū hoc dictū peperit septē. Et iō meli⁹ vr̄ dicēdū q̄ translatio nr̄a sit melior in q̄ dr̄. Pepit plurimos. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ dictio hebraica q̄ ponitur h. i. Sybea equiuoca ē ad designandū septē ⁊ hāc significatōnē sequunt h̄ hebrei moderni: vt p̄dictū ē ⁊ ad signādū sacietatē: ⁊ hāc significatōnē secut⁹ ē trāslator nr̄: ⁊ forsitā illo tp̄e hebrei illā seq̄bant. Sm̄ h̄ igit āna pepit sacietatē. i. hūit pueros ad sufficientiaz

⁊ abiectos eleuat ad diuitias ⁊ honores p̄p eoꝝ humilitatē. p̄ hoc innuit āna q̄ sic factū est a dño de ipsa ⁊ fenenna.

x Dñi enī sunt tñ. Hic ꝯsir ponit dei magnificatio. ⁊ p̄ q̄ntū ad potentiā ⁊ h̄ in actu creatōnis cū dr̄. Dñi enī sūt cardines tñ. scd̄o q̄ntum ad sapiam in actu gubnatiōnis cū dr̄.

y Pedes san. tñ. dirigendo eos in via moꝝ. tercio q̄ntum ad ei⁹ iusticiā in actu debite punitōis cū dr̄. z Et impij in tene. ꝯticescent. i. in tenebris culpe. ⁊ postea in tenebris gehenne. a Quia nō in fortitudine tñ. q̄r p̄ potentiam secularē nullus poterit manū dei euadere. b Dñs iudicabit tñ. in iudicio extremo. c Et dabit imperiū regi suo. i. ip̄i xp̄o cui pater dedit iudiciū: vt dicit Ioh. v. ca. et q̄r iudicabit in forma humanitatis in q̄ fuit corā pylato iudicatus: iō sequit. d Et sublimabit cornu xp̄i sui. i. victi sui. Xp̄e enī in hūanitate fuit vict⁹ plenitudine grē. licet aūt xp̄e appareat in iudicio in forma hūanitatis: tñ nō erat infirmitati subiecta. sic fuit coram pylato. Sz apparebit in forma gloriosa oīb⁹ creature etiā supimis angelis ꝯlaudandeo hñ dr̄. d Et sublimabit cornu. i. p̄tātē xp̄i sui. tūc enī p̄tās xp̄i sublimabit q̄n oīa ei p̄fecte subijcient. q̄d nō est adhuc impletū. sm̄ q̄ dicit paul⁹ ap̄ls Heb. ij. Nūc aūt necdū videm⁹ oīa eē subiecta ei. Ad cui⁹ intellectū ꝯsiderandū q̄ in xp̄o est duplex natura. s. diuina ⁊ hūana. Sm̄ diuinā naturā oīa plene sunt ei subiecta. nec p̄tās ei⁹ debuit aut sublimari cū sit infinita. Sm̄ v̄o naturā hūanam sublimata ē p̄tās xp̄i. ⁊ adhuc sublimabit. Iz enī ab instanti ill⁹ sc̄e vniōnis nature diuine ⁊ hūane in supposito v̄bi oīa plene subiecta fuerit hūanitati xp̄i auctoritate. s̄ tñ executiōe. p̄mū p̄z. q̄r q̄nto aliq̄ sit deitati ꝯpinquiora tāto alia sit ei mag⁹ subiecta. sic p̄z de elemētari regione q̄ tota subiecta ē lātōi astroꝝ: vt oīa v̄t⁹ ei⁹ inde gubnet: vt tñ p̄ metheoroꝝ. Corpa v̄o celestia subiecta sūt angelis siue intelligētijs motorib⁹ eoꝝ. ⁊ iteꝝ angeli inferioris hierarchie et medie hierarchie angelis hierarchie supioris. nā aūt hūana in xp̄o ab instanti vniōnis ꝯdicte ꝯpinquior fuit deitati eius angelis. q̄r vnita ē ei in eē hypostatico. Angeli enī q̄tūcunq̄ supimi nō sunt ei sic vniti. q̄r nunq̄ angelos apprehendit. vt dicitur ad Heb. ij. s̄ tñ p̄ opatōes. i. p̄ apertam visionem ⁊ fruitōem p̄fectaz. ⁊ ideo ab instanti vniōnis

Nota [illegible]

ꝑdicte ola sunt subiecta xꝑo hoīnī adhuc in anīe. Sicut
similit patr. qz ante resurrectionē natura humana in xꝑo
fuit passibilis t subiecta penalitatibus ad ꝓplendū myste-
riū nostre redēptōnis. t sic nō fuerūt ei omnia subiecta ex-
cepta mē. Sed qñ resurrexit ad vitā imortalē. tunc illa fu-
it plene gloriosa in aīa t corpe. t p ꝑa ꝑtō ei⁹ rūc fuit sub
limata. ꝓpter qō rūc dicit apl⁹ Hebr. vij. Dato ē mihi ēc.
t adhuc sublimabit in futuro iudicio qñ sentētia el⁹ quoz
ꝓfecit in natura hūana. vt ꝑdictū est ꝓfecte iplebit in om-
nibus. rā electis ēt in pānatia. t Fm hoc dicit hic. Et subli
mabit comu xꝑi sui. Scientiā aūt q ionathan filī⁹ oziel
in trālatiōe chaldaica aliter exponit cantici anne ꝑdicti
cuius sensum acciꝑā. aut potero. addēdo etiā aliq̄ ad ma
iorē intellectū dicit igit q anna p spīritū ꝓphetiā cogni-
uit statū iudeoz futurū tpe filij sui samuelis. t tpib⁹ sēqñ-
tib⁹ t Fm hoc ꝓphetā suā protulit p modū oronis t diui-
ne laudis. sicut t psalmi sunt quedā ꝓphetie plate p mo-
dū laudis dīne. Dicit igit q anna spīritu ꝓphetico cog-
nit filiū suū samuelē futurū ꝓphetā magnū in israel. et
facturū signa t mirabilia. sicut ps. j. Reg. vij. q ipso offerēte
sacrificiū. p filijs isrl. dīo intonuit frogore magno. t ex-
territ philisteos t debellauit. t. j. Reg. xij. samuele rogā
te deū. dīo dedit voces t pluuias cōtra solitū cursum na-
ture. vt p hoc popul⁹ israel ꝑcēdo regē cognosceret se pec
casse. vt hī. j. Reg. xij. Cognouit etiā q tpe filij sui filij isra
el de seruitute philistinoz essent liberādi saltē in pte. t Fm
hoc dicit. Exultauit cor meum in dño ꝓpter ꝑdicta. Scīto
cognouit in spīritu ꝓphetico q fili⁹ filij samuelis. f. heman
cū cīnj. filijs suis futuri erant cantores diuinarū laudum
in tēplo dñi. vt hī. j. Paral. xxv. t ꝓpter hoc dicit. Et exal
tauit ē cornu meū. i. gīa mea in deo meo. Tercio vidit an
na p spīm ꝓphetie q philistei ꝓpter captionē arche t dedi
cōem in terrā suā ꝑcutiēdi erant a dño: inantū q copelle
rētur eā remittere sup plaustrū nouū cū emēda. p peccati
sui recogniōe ponēdo in capsella iuxta archā mures au-
reos t anus aureos. vt hī. j. Reg. vj. t ꝓpter hoc dic. Dila
tatū est os meū. ad narrandū victoriā dñi. Super inimi-
cos meos. i. philisteos. q erāt inimici populi israel. Quia
letatus sum in salutari tuo. in hoc q cogēs hostes remittere
archā mō ꝑdicto. Quarto vidit anna q sennacherib decre
tus foret blasphemias cōtra dīm. t q niteret destruere ci-
uitatem hierlm t templū. ℞ angelo dī ꝑcuterēt eius exer
citū vlq; ad centū. lxxxv. milia viroz. t sic cōpelleret fugere in terrā suā verecūde. vt hī. iij. Reg. xix. t p hoc dicit an
na. Nō est sanct⁹ vt est dñs. q. ipe est sanctus sanctoz. vt hī
Danie. ix. Neq; ēm est alī⁹ extra te. f. verus de⁹. q. alij dicū
tur dij erronee. sicut iupiter t saturn⁹ t consimiles. vel ꝑti
cipatiue vt iudices t viri sancti. Et nō est fortis sicut deus
noster. q. in momēto t ꝓnicū angelū cōteret ipius exerci
tus. Quinto vidit futuz esse q nabuchodonosor rex babilonis destrueret ciuitatē t templū t populuz
israel captiuaret vt hī. iij. Reg. vlt. t de hoc malūt gloria
ri. ꝓpter qō dicit. Nolite multiplicare loqui sublimia glo
riantes. de ciuitatis destructiōe t populi israel captiuatiōe
Recedāt vetera de ore vestro. i. verba sūpta que dicuntur
vetera. qz iniuz omnia peccati est sūpcia. vt hī Eccliā. x.
Quia deus scientiarū dñs est. q. d. ipe ſtepa futura deter
minata in quib⁹ adducet sup vos vindictā ꝓpter pcata.
vñ t postea nabuchodonosor in furiā versus est. vt habet
Daniel. iiij. Et balthasar el⁹ abnepos Fm iosephū occisus
Fm so alios bedreos balthasar fuit el⁹ nepos cui ꝓdicit
dictū Hieremie. xxvij. Ego dedi oēs terras istas in manu
nabuchodonosor regis babilonis seruient ei oēs gētes t filio ei⁹ t filio fili
ij eius. nec plures expriminūtur. t babylon destructa fuit p
cyrum t darū vt hī Dan. v. Et ipi ꝑparant cogitatōes: qz
hō videt ea q patet oculis. de⁹ aūt intuetur cor. vt hī. j. Re
gū. xvj. Sexto vidit q greci afflicturi essent filios isrl. tpe
antiochi illustris q coegit filios israel transire ad gentilem
ritū. t in tēplo dñi ponit abominādū idolū. vt hī. j. Mach. j. Et q p matarbiam t filios el⁹ greci soient rebellan-
di. t munda mūdi templū dñi. vt hī. j. Mach. iij. t ꝓpter

ꝺ dicit anna. Fortis fortiū supstno est. i. virtus grecoꝝ
est debellata. Et infirmi accincti sūt robore. i. machabei q
respectu grecoꝝ videbant nullius momenti. t tamē plu-
ries eos superauerunt. t de terra israel eiecerunt. vt ptz in p
cessu libri macha. Septimo vidit in spīritu tribulatōes tu
rā iudeis tpe aman agagite. t filios israel liberādos ab
illa p mardocheū t hester. vt dī in processu libri hester. ꝗ
rum ad hoc dicit anna. Repleti ales saturati pro. i. amare
filij eius pleni diuitijs t deliciis tpalib⁹. Pro panib⁹ se lo
cauerunt. qz p seruanda t sustentanda vita sua iudeni sup
posuissent se seruitutī hester t mardochei. vñ Hester. vij.
dicit q aman rogauit hester reginā p anima sua. Et same
lici saturati sunt. i. iudei qui tunc erāt pauperes t abiecti:
p hester t mardochei fuerī elevati p totū imperiū Assue
ri. Donec sterilis peperit plurimos. i. hierlm sine iudea q̄
Fm hebreos mō dī sterilis. eo q iudei q sunt el⁹ filij inde se
cieci. t postē dispsi. parter nō plurimos vt dicūt. qz in ad
ventu messie qui expectant. dicūt hierusalē t iudeam de-
bere repleri filijs israel. ibidē de diuersis mūdi partib⁹ con
gregādis. t dicūt q rūc oēs alie natiōes subijcient eis. Et
que multos habebat filios infirmata est. i. roma siue roma
mi imperiū. qō vastauit iudeā t dispersit iudeos. rūc debi
litabit t ad nihilū deducet. Sed illud qō hic dicit de ste
rilio Fm veritatē intelligit de eccia. q̄ p̄ videbat sterilis
ꝓpter paucitatē fideliuz. Sed peperit plurimos i cōuer
sione multitudinis gentiū ad fidē. t sic exponit apl⁹ ad
Gala. iiij. ca. Letare sterilis ēc. Et q̄ multos habebat filios
infirmata est. i. synagoga. vt ps p orbē vniuersum. Domi
nus mortificat. Hic cōsequēter oñdit Fm dicta ionathā
filij oziel. vnde ꝑdicta cōsingāt. f. ex brute diuia q̄ pt mortī
ficare viuentes. t viuificare mortuos. i. potentes hui⁹ secu
li deducere ad nihilū t abiectos t impotētes q̄ quasi mor
tui t descendentes ad inferos cōportant reducere ad ꝓspe
rum t potentē statum. t eodē modo exponitur qō subdit
Dño pauperē facit t ditat humiliat t sublimat. qz Fm ipsus
populū iudaicum quē depauperauit t humiliauit p romanos
ditabit t sublimabit p regē messiam. t sic elevabit eū
de stercore vilificatōnis ad sedē glorie t exaltatōnis tpal.
Dñi enī sunt cardines terre. In heb. hī. Fortes terre. Et po
suit sup eos orbē. qz terra tenet inhabitātū locuz sicut i domo
fundamentū. Pedes sanctoz suoz seruabit ne ruāt in cal
pam. t inde in gehennā. Et impij in tenebris conticescent
scz in tenebris gehenne. Quia nō fortitudine sua roborabitur vir. qz nō pōt. ꝓpria virtute subsistere nisi diuina vir
te sustenet. Dñm formidabūt aduersarij el⁹. i. oēs gētiles
quos vocat oēs extra secram iudaicā exīstes t iō vocat ad
uersarios dei. t in aduentu messie deterreri t subiugari. iō
subdit. Dño iudicabit fines terre. reddēs penā p peccatis
ꝓpetratis. Et dabit imperiuz regi suo. i. messie futuro Fm
ipos. Et sublimabit cornu. i. ꝓtectōs. Christi sui. i. messie qō
idem signat. messias ēm hebraice. t xꝑs grece. t vncīōne
idem significant. Reges ēm p vncīōem instituebantur
t iudei expectant messiā futurū regē t dñari tpaliter sup to-
tum mundū. Ex predictis patet q expectant ꝑdictū messi
am circa cessionē romani imperij. t Fm veritatē ille q tunc
veniet in maxima ptīe tpali erit antixps Fm q dicit apl⁹
ij. Thessa. ij. ca. vbi signū ꝑcedēs aduentū antixpi dicit es
se cessationē romani imperij dicēs. Ēm nisi venerit discē
sio primū. i. discessio a fide cāe romani imperij Fm q ex
ponunt doctores. t reuelat⁹ fuerit hō peccati filius ꝑditio
nis. i. antixps ēc. t Puer aūt erat ministrat. Ex hoc ptz
qō supra dcm est. f. q̄ helchana pat samuelis fuit de tribu
leui. aliter filius ei⁹ non posset ministrare in tēplo domini
f Porro filij heli. Hic ptr describitur malicia filioz heli
t samuelis q̄ fuit occasio terminādi regimē iudicū t ichoa
dī regimē regū. Primo igit describit malicia filioz heli
scdo filioz samuelis. ca. viij. Prima in duos. q: q̄ describit
tur filioz heli trāsgressio. scdo transgressionis punitio ibi.
Venit aūt vir dei. Circa primū describēdo filioz heli ma
licia scriptura sit exprimit samuelis iusticiaz. vt opposita
iuxta se posita magis eluceſcāt. Pmo q̄ exprimit malicia fi-

lioz beli cum dicit. f Porro filij beli filij belial. i. absq; iugo legis domine. ſ. ſub dit. g Nolentes enim ꝛc. veniebat puer sacerdotis de mādato filioz beli. q; erant sacerdotes sub ꝓle suo. h Et ba. fuscinula dentes. i. miſſm ad extrahendū carnes. b dus tres dentes. i Et. ā antequ adolerent adipes. ſ. filij beli qi ad eoz officiū gerebant cremare adipes sacrificioz sup altare holocaustoz.

k Da mihi carnes ꝛc. In hebr. hē. Da mihi carnē ad assandū sacerdoti. ꝓpter hoc enī volebant accipe carnē crudā: vt eo. arcā ꝛ pararet ad eoz voluntatē cōtra dei legē. l Incēdat primū iuxta ꝛc. illud enim de sacrificijs debebat dīo. ꝛ ſ primū debebat ſi bi offerri. m Et. ſ. petiū puerorū ꝛc. dicunt autem pueri mult⁹. nō erat ꝙ tam erat bolus puer. n Quia retrahebāt homines ꝛc. ꝓpter q; petiū eoz erat ſ. deū ꝛ reddēbant i ritū pplm. Obſecrāter inducit filios malicīam describit innocētia samuelis. cuius dō Samuel aūt ministrabat ꝛc. nō in officio sacerdotali: ſ i ministerio sibi ꝓpetuū. p Puer accinctus. i. ꝓmptus: ꝛ parat⁹. q Ephot lineo. nō ē tale vestimentū sic ephot sūmi sacerdotis. quod alio nōie dr superhumerale. de q habet Exod. xxviij. sed erat quedā vestis linea q̄ vtebant leuite in suis officijs ministrādo. r Et tunicā parnaz. In hebr. Et pallū parū. Cetera patent vsq; dī. s Et imag. est puer ꝛc. Ex quo ꝓ sue dominatio augmentū. t Heli aūt erat senex. Hic reprehēdit scripturā ad scribendū mali etā filioz beli. q; patri arguēti nō acq̄escebāt: sed obstinati in malicia remāserūt: ꝛ hoc est q̄ dr. v Et audiuit oia q̄ faciebāt ꝛc. retrahebāt eū a sacrificijs dñi. ꝓter ḥdicta.

x Et quā dormiebāt cū mulieribꝫ. iste erat mulieres q̄ veniebāt vt purificarent ꝑ partū vt ꝓcepit Leui. xij. ꝛ filij beli solicitabant eas ꝛ aliās decipiebant. y Et dicit eis ꝛc facinus ꝛc. reꝓhendit eos nimis molliter. ꝓpter q̄ dicit Hiero. sup locū istū. Heli ꝑ iniquitate filioz suoz dānat⁹ est: corripuit quidē eos: ſ lenitate pīs nō audiuit pontificis: ꝛ q̄ eos remebat corripe. ꝛ ſ nō solū ꝑ iniquitate filioz ſ. etiā ꝑ sua fuit punit⁹. z Et transgre. faciatis ꝛc. q̄ sicut dictū est pro malicia eoz populus retrahebat a sacrificijs dñi. ita a debita reuerentia erga deum. a Si peccauerit vir in virū placari ei ꝓ oloneo ē sacrificia.

b Si aūt in deū peccauerit. q. d. nō remanet sibi per talia nō quia tale petiū sit simpliciter irremissibile: ſ q̄ de dīs cit est remissibile. ꝛ ꝑ talem modū dicit saluator Matthei xij. Aut aūt dixerit verbū cōtra spūm scī nō remanet ei in hoc seculo neq; in futuro. c Et nō audierūt ꝛc. Ex quo patet eoz obstinatio. d Quia voluit eos deus occidere

c in domū suā. Puer autem erat minister in ꝓspectu domini ani facie beli sacerdotis Porro filij beli. filij belial nesciētes dīm neq; officiū sacerdotū ad pplm: ſ quicūq; imolasset victimaz veniebat puer sacerdotis

d dum coquerent carnes et habebat fuscinulā tridentē in manu sua: ꝛ mittebat eā in lebetē vel in caldarium: aut in ollā siue in cacabum ꝛ oīne q̄ leuabat fuscinula: tollebat sacerdos sibi. Sic faciebāt vniuerso ifra

i eli venientiū in silo. Etiaz ātequ adolerēt adipē veniebat puer sacerdotis: ꝛ dice

k bat imolanti. Da mihi carnem vt coquam sacerdoti. Nō enī accipiā a te carnez coctā ſ crudaz. Dicebatq;

l illi imolās. Incendat primū tuē more hodie adeps ꝛ tolle tibi ꝙcūq; desiderat alia tua. Qui rndēs aiebat ei nequaq;. Nūc enī dabis: alioq̄n tollā vi. Erat ſ petiū puerorum grande nimis coram dīo: q̄ detrahebant homines sacrificio dñi

o Samuel aūt ministrabat ante p faciem dñi puer accinctus ꝙ ephot lineo. ꝛ tunicā parvaz

ſ quia tale petiū sit simpliciter irremissibile: ſ q̄ de dīs cit est remissibile. ꝛ ꝑ talem modū dicit saluator Matthei xij. Aut aūt dixerit verbū cōtra spūm scī nō remanet ei in hoc seculo neq; in futuro. c Et nō audierūt ꝛc. Ex quo patet eoz obstinatio. d Quia voluit eos deus occidere

ꝓtanū aūt videt⁹ ei Ezech. xxxiij. Nolo mortē peccatoris ꝛc. Dēm q̄ de⁹ non vult mortē peccātis ꝑ se. ſ ꝑ se vult iustitiam suā. sicut ꝛ bonitatem ad quā sequit⁹ punitio peccatoris ſ aliqñ fit ꝑ mortem corpalem: ꝛ aliqñ eam hoc ꝑ mortem gehenne.

e Puer aūt samuel. Hic puerili scriptura ad describendum samuelis iusticiam iuxta filioz beli malitiā rationē supradicta cū dicitur.

f Proficiebat atq; crescebat apud dīm. ſ. ꝛ ꝓ tute. g Et placebat ꝛc. sicut dicit de sancto Sebastiano necesse erat vt quem deus tanta gratia ꝓsequebat gratia ab oīb⁹ amaretur.

h Venit autē vir dei. Hic ꝑ describitur malicie filioz beli ꝓ punitio: ꝛ ꝑ q̄ describit hui⁹ ꝓ punitionis denūciatio. Secūdo exequtio capl. inj. Prima ip⁹ duaꝝ q̄ ꝑ denūciat ꝑ q̄ nūcium exprimit. Secūdo q̄ discipulis subiectum. iij. ca. Circa primum dicitur.

i Venit autez vir dei ad beli. hui⁹ viri nomen nō exprimit ꝛ ideo circa hoc varie dicit. Ab antiq̄

dicerūt aliqui q̄ iste fuit phinees filius Eleazari sacerdotis q̄ adhuc viuebat: Sed hoc vī impossibile q̄ phinees ante mortē moysi tam erat ad minus. xxx. annoz vel circiter. q̄ nūc fuit phinees princeps exercitus ꝑ madianitas vt hī Nu. xxxi. Item a morte moysi vsq; ad mortē beli anteq̄ passco regē vir iste dei venit ad beli fluxerunt anni trecenti lvij. quod declarat sic. q̄ statim Josue incepit immediate a morte moysi. ipse aūt ipsi⁹ Josue quo ꝓfuit nō exprimit in scripturis. ſ tamen sub rege othoniel q̄ ei successit. e hoc ꝓfuit. xl. annoz: vt hī Judic. iij. Post ipsum aioth ꝓfuit. lxxx annis: Judi. iij. Postea debora. xl. Judi. v. Postea gedeon. xl. Judi. viij. Postea abimelech trib⁹ annis Judicū. ix. Post eū thola. xxiij. Judic. x. Post thola iair. xxij. Judic. x. Post iair filij sui dicerūt fine iudice. xviij. annis quib⁹ seruierūt philistei. x filio amon. vt hī Judicū. x. Post eos iepthe ꝓfuit sex annis Judic. xij. Post eū abesan annis. vij. Judic. xij. Post eū ahialon. x. Judic. xij. Post eū abdon. viij. Judic. xij. Post eū sanson. xx. Judic. xvj. Post eū heli. xl. vt hī j. Reg. iij. ꝙ simul iuncti faciūt annos. ccc. vj. Alij do di-

rerāt q iste vir dei fuit beluis ꝓpheta: ꝙ hoc etiā videt impossibile. q3 ante monte beli iam belyas fuisset .xx. annoꝝ ꝛplus. cū hic vocat vir dei eos. Ite a monte beli vsq ad tē pus q belyas fuit raptus. vt bī .iiij. Reg. j. ca. fuerit annoꝝ .cxvij. qđ declarat sic, q3 samuel ꝓmit post beli cal'ꝛpsū exp'mit. ꝛ ideo cōtinet inp tpe samuelis. ꝛ ista ꝓphetia fuit xl. annoꝝ. vt bī. Act. xiij. Post, saul regnāt dauid. xl. annis iij. Reg. ij. Post dō salomō. xliij. annis. Reg. xj. Post eum roboaz. xvij. iij. Reg. xiij. Post cū abya ꝓphetia annis. iij. Re. xv. Post eū asa. xlj. iij. Reg. xv. P'eū iosaphat. xxv. iij. reg. xxij. Post cū ioram annis duob' vsq ad mortē ochozie regis israel. vt bī. iiij. Reg. j. q annis simul ducis faciunt annos .cxvij. Hic autem ochozie belyas denūciauit mortē suā vicinā antequ rapet. vt bī. iiij. Reg. j. ꝓpter qđ alij dicūt q iste vir dei de q hic agit fuit angelus in specie viri. hebt. aūt moderni dicūt q fuit belchana pater samuelis a deo missus ad ipm beli argentū. ꝛ penā debitā filiis ac filijs sēis non exhibita. ideo subdit.

f Hec dicit dominus nunqđ nō apte reuelat' sum ꝛc. de ista aūt reuelatōe bī Exo. iij. vbi dicit q3 aaron a quo descēdit iste beli. vt ocūs est. ij. ca. per vbi reuelatōem inter obuiā fratri suo moysi. ꝛ hic reuelatū fuit sibi q futurus erat summ' sacerdos. vt hic oīs Exo. iij. non exprimat. k Et ponaret cornā me ephot. i. super humerale cui cōmunis erat rōnale iudicij vt habet Exod. xxviij. l Et dedi domui patris tui oia ꝛc. i. oia ad ipsos pertinentia. q3 aliq de sacrificijs cremebant ad honorē diuinū ꝛ aliq erat ipsoꝝ offerentiū in sacrificijs pacificoꝝ. vt ire ḡnaliter supradictū est. m Quare calce abiecistis ꝛc. i. cōtēnēdo reiēcistis q3 filij beli primo accipiebant partē suā ex ꝓmissa offerrēt ꝛ cremarēt. ꝛ q3 aliqñ accipiebāt ꝙ se illa q debebant deo offerri. iō subdit. n Et magis honorasti filios tuos ꝛc. ꝛ q3 beli tenebat filios suos corripere de ꝛemptu dicūt. iō bī hic magis honorasse filios suos q̄ deū. o Locutus locutus sum vt domus mea ꝛc. de domo ꝑris sui bī inuenit ꝙ scriptū q ipse aaron de q iste beli descēdit a deo fuit datū sacerdotiū. vt bī Exo. xxviij. ꝙ de isto beli q cōcessum fuerit a deo sibi sacerdotium ꝛ domui eius nō inuenit nisi in isto loco. ꝛ iō dicūt hic hebrei q illi q descēderūt de aaron p eleazar duos ex ordinatōe divina debebat sacerdotiū ante ipos beli fuerūt negligētes in reb' diuinis. ꝛ doctrina populi israel qui declinabat ad ydolatriā ꝛ ad alia enormia petā. iō iusto dei iudicio trāslatū fuit summū sacerdotiū de filijs eleazar ad filios ithamar in isto beli. de' eīm suo iudicio iusto mutat tpa ꝛ etates: transfert regna atq cōstituit vt bī Dan. ij. ꝛ eodez mō dicendū

est de summo sacerdotio ꝛ alijs dignitatib'. p Absit ꝙ a me. Ex hoc p3 q ꝓmissiones diuine ꝛ collatiōes alicui' boni ḡtis futuris tpibus intelliguntr sub cōditione. s. si illi q̄bus fiunt tales ꝓmissiones vel collatiōes bñ se habuerint in vendo. ꝛ subdit. q Sed quicunq3 honorificauerit me bñ vendo summo sacerdotio3 vel alia dignitate. r Glorificabo eum cōseruādo eū in statu sue dignitatis. s Qui aūt ꝓtēnūt me. aburendo collata sibi potestate. t Erūt ignobiles. q̄a deficient a statu sue dignitatis. v Ecce dies veniūt ꝛ p̄cidā brachiū tuū. i. ꝓtēcz summi sacerdotij. qđ ipsius fuit tēpe salomonis. q̄ abiecto abiathar de summo sacerdotio. q̄ descēderat de beli. instituit sadoch summū sacerdotē. qui descenderat de eleazar. vt bī iij. Reg. ij. ꝛ tunc redijt summū sacerdotiū ad p̄mā lineam. x Et videbis emulū tuū in tēplo ꝛc. id est ipm sadoch ꝛ posteros eius. tam beli ꝙ̄ ꝑsona sua nō vidit hoc: q3 mortuus fuit ante p̄nos lxx. qō pater q3 p' beli samuele saul ꝙ fuerūt. xl. ānis. ꝛ david rex. xl. vt dcīs ē supra cōtēt ca. ꝙ illi q descēderunt de beli hoc viderūt. in quib' ipse beli q̄dam mō remānerat. sicut hō mortuus in filio vincēte. Fm illū Ecclesia. xxx. Mortu' est pat ei'. ꝛ quasi nō est mortu'. relict' eni filiez sibi filiū ꝛc. ꝛ Et nō erit se. ꝛc. q3 filij sui interfecti fuerūt virili etate. vt bī. j. c. iij. ℞ etiā ꝓt referri ad sacerdotes q̄a saul fecit interfici. vt bī. j. xxij. qui descenderant salē ꝑ matrem ges de beli. Verūtamē nō auferā penit' ꝛc. q3 post institutōez sadoch in summo sacerdotio remāserūt aliq de domo beli in officio sacerdotū ministror. Istud tam erat q̄dāmodo in cōfusionē ꝛ anxietatem ipsor. eo q vidēbāt se detectos a summo sacerdotio ꝛ alios loco eor positos. ꝛ ℞ē qđ dī. a Sz vt deficiāt oculi tui. i. in filijs tuis iō nō in ꝑsona tua. b Hoc ē ti. ꝛc. i. moro filiorum tuorum c In die vna futura ō xp̄inq erit signū q alia cernitur ista. q̄ euenīt postea. i. imperio sacerdotū q̄ saulē. ꝛ trāslatio sacerdotij ad sadoch ꝑ salomonē d Et suscitabo mihi sa. ꝛc. i. ipm sadoch. e Et ibulabit ꝛc. i. salomōe f Futurū est aūt. ꝛc. q3 inferiores sacerdotes hebant recurrere ad summū sacerdotē vt ꝑ eo oraret ꝛ faceret eis oblationes In heb. bī. Venīat ad declinandū ꝑ se in obulo argēteo ꝛc. qđ sic exponūt heb. q̄ sacerdotes remanētes de stirpe beli futuri erūt humiliare se corā summo sacerdote ꝛ orare vt possent fiare in tēplo ꝑ pcio obuli argētei. ꝛ tota pars in die ꝛ ista sēcia vt recordare cū dī. g Dicatq3 domine. ꝛc. obul' aūt est vicesima ꝑs sicli. vt bī Exo. xxx. In. j. Reg. ca. ij. vbi in postilla. Ad cuius intellectū sciendū q dictio hebraica que ponitur hic. l. sebea est equivoca ꝛc.

vir dei ad beli: et ait ad eū
i Hec dicit dñs. Nunqđ nō apte reuelat' tuus domui patris tui cū esset in egypto i domo pharaonis. Et elegi eū ex oibus tribub' israel mihi in sacerdotē. vt ascenderet ad altare meū. ꝛ adoleret mihi incensum ꝛ portaret ephot coram me: ꝛ dedi domui patris tui oia de sacrificijs filioꝝ israel. Quare calce abiecistis victimas meā ꝛ munera mea q̄ precepi vt offerrēt in tēplo ꝛ magis honorasti filios tuos q̄ me: vt comederetis primitias oīs sacrificij israel populi mei Propterea ait dominus deus israel Loquens locutus sum. vt dom' tua ꝛ dom' patris tui ministraret in conspectu meo vsq in sempiternū Hūc autē dicit dominus. Absit hoc a me.
q Sed quicunq3 honorificauerit me. glorificabo eum:
r qui aūt contemnunt me: erūt ignobiles. Ecce dies veniunt ꝛ p̄cidā brachiū tuū: et brachium dom' patris tui. vt nō sit senex in domo tua
s Et videbis emulū tuum in tēplo in vniuersis ꝑsperis
t israel: ꝛ nō erit senex in domo tua oibus diebus. Verūtamē nō auferā penit' virū
a ex te ab altari meo ꝙ vt deficiant oculi tui: ꝛ tabescat aia tua. ꝛ ps magna dom' tue morietur cū ad virilē etatē
b venerit. Hoc aūt erit tibi signū qđ ventur est duob' filijs tuis ofni ephinees In
c die vna morient ambo. Et suscitabo mihi sacerdotē fidelē q̄ iuxta cor meū ꝛ animam meam faciet: ꝛ edificabo ei
d domū fidelem et ambulabit coram xp̄o meo cunctis
e diebus. Futurū est aūt vt q cunq3 remanserit in domo tua: veniat vt oretur ꝑ eo ꝛ offerat numū argenteum ꝛ
f tortā panis: dicatq3. Mitte me obsecro ad vnam partē sacerdotalē vt comedā buccellam panis.

Additio.

Alla dicitio hebraica .s. febea nō ē ppie eēnoca put b ponit. solū ens significat septē in ppia significatione licet saturitatē significet sim etiā .ij. translatū. nēa q dicit plurimoe ex alia rōne obtinet veritatē. Nā i hebraico aliq̄ septē accipit pro plurib⁹: vt intelligatur nūer⁹ determinat⁹ p indeterminato: vt ibi. Apphēdēt septē mulieres virū vnū Esa. iiij. capi. t sic in aliis locis qō ides ē ac si di. plures mulieres apphendēt vnū virū. put ibidem exponit. Et sic translator nr in b loco non solū sensum ex sensu sed etiā verba et ordinē tulit. Ca. iij.

a Ver aūt samuel. b pter declarat. denūciatio pene futura facta ipsi heli per samuelē sibi sdecrū. Circa quā sic procedit. qz p declarat re uelatio facta samuelī. scdo dicit revelatio nis denunciatio ipsi heli ibi. Et Samuel timebat. tercio buī⁹ manifestatō totī⁹ ibi. Crevit aūt samuel. Circa pmū samuel a dño vocat scdo ponitio heli ad templo cū di.

b Ver. dñi ē. q. p pter malitiā filiorū heli t negligentiam ptis i corrigēdo excessuerāt rationes et revelationes dñi. vñ in heb. dī b. Et sermo dñi erat pdbilis⁹ vel obturat⁹. t redit in eandē sniaz cū translā. nēa. qz ordine raro pciosum. c Et ocu. ei⁹ cali. ē. hoc exponit vno mō qz nō poterat videre de nocte. q aliq̄ poterat videre de die qñ lucerna tabernaculi erat extincta. qz extinguebat qñ dies incipiebat clarescere. Alio mō qz nō poterat videre lucernā ardentē eo q offendaculae visus ei⁹ nimis debilitatū. q iste expōnes n̄ videt puenīre. qz nullus ē tā cecutiēs q nō magis videat lucernā ardentē q extinctā. t predict⁹ ex suppositione falli: vt dicit aliq̄. f. q b sit vera lra. Nō poterat videre lucernā dei añq̄ extingueretur In heb. ēn sic dī. Et nō poterat videre t b sunt dicta qō aūt sequit̄ ē principiū dicti sequētis. Lucerna dñi nondū extinguebat. t samuel dormiebat. q. d. Ad cui⁹ intellectum sciendum q in templo dñi plures lucerne ardebāt de nocte q de die ita q aliq̄ extinguebant i mane. ē igit sensus q adhuc nō erat tps extinguendi illas lucernas qñ samuel iacēbat in lecto suo fuit vocat⁹ a dño. qz fuit vocat⁹ añq̄ esset dies. t sic extinctio lucerne nō refert ad pcedētia .s. ad caligationes oculoz ipsi⁹ heli. q ad sequētia vtz ad denotandū ex tpe in q revelatio facta ē samuelī. t b idē dicit magis in hystoria. t idē dī in li. de hebraicis qōnib⁹ ppter qō translā. nēa vī hic corrupta p imperitiā alicui⁹ correctoz q dicit sic ordinē in vnū sic t in pluribus locis aliqs factū ē. t ib b posuerūt lucernā in occultatione q lucerna in notatione. ppter qō vī q illa fuit veritas translationis nre a principio. Oculi ei⁹ caligauerāt t nō poterat videre. c hic terminat dictus et sequitur. Et lucerna dei anteq̄ extingueret samuel dormiebat. d In templo dñi vbi erat arca testamenti. vbi erant leuite q custodiebāt tabernaculos dñi in q erat archa. extra tabernaculū enī nulli⁹ iacebat. e Et cū. ad heli. credēs q ab eo vocaret. t sic sepe vic⁹ vic⁹: cui⁹ ratio subdit.

f Ppter sa. necdū scie. dñm. i. modum loquendi ipsi⁹ dñi cuz ppbis. sic enī are et natura pcedūt ō impfecto ad pfectum: ita etiā revelationes divine fm pcessum tpis q. g. de posteris ordinē ad tpa xpi appropinquātes habuerūt clariores revelationes de xpo q p ores: et ita frequenter fuit in eode ppheta. q a principio si hūit ita clarā cognitionem sic postea. t b pes in ppōsito. qz samuel a principio voces dñi audiēs credidit esse voce hominis. postea do cognit magis distincte. Sequit postea. a Et vo. sic vo. se. istud scdo nō refert ad nūerū vocationū dñi q tā vocauerat samuelē ter cio: vt dī in textu q refert ad expressionē modi samuelis q in q̄libet vocatione fuerat duplicata: ō subdit. b Samuel sa. Et dixit dño. Posita vocatione samuelis a dño. Hic ppter describit sibi facta revelatio cū dī. c Ecce ego fa. i. facta de ppinq̄. qz gō modicū distat q̄si nihil distare videt. d Verbū. i. factū vel rē significandā p̄ verbo. e Nō qui cūq; audierit. i. erit attonit⁹ p admiratōne t stupore. et b dī de captione archē dñi futura. put dī. iiij. ca. qz tale sermonē accidere in ult. suis enī magne admirationis mā q de⁹ permisit archā capi ab infidelib⁹ q tante reverētie erat. q si videret discooperta a lentis t dei cultoribus monebant: vt habet Nu. iiij. t. j. ca. vj. f Predixi enī ei q iudicatur⁹ essem. i. punitur⁹. g Domū ei⁹. s. heli p interfectionem malitop t abiectōes aliorum de sacerdotio. h Ideo iurauī. i. firmiter t ablq; retractōne disposui q non expiet iniquitas domus heli ad penam ordinatā seu dispositā licet fuerit expiata ofiam ad culpā t penā eternaz in illis q vere penituerūt. i Et samuel ē. Hic ponit describit de ere revelationis denunciatio facta ipsi heli ad eius pernitionem. quia samuel timebat ei denunciare propter eius reuerentiam. Et patet lra vsq; ibi.

k Hec faciat tibi de⁹ ꝛc. Hic erat modus adiurādi apud hebreos ꝛ cū sensus. faciat tibi de⁹ tantā mala sic fecit alicui multū potēto ab ipo. ꝛ adhuc plora. l Si absconderis ꝛc. celādo aliqđ de veritate m Judicauit itaq; ei. sicut ꝑuio dcm̄ est n Et ille rñdit. patient acquiescens dñi sententie.

o Dñs est ꝛc. Ex hoc videt q̄ is in ꝑsona ꝓpria ei filijs ꝑuisso fuerit ad penaz ꝛpalem ipe tamē in ꝑsona ꝓpria euasit eternā. q̄ i acceptatōne diuine iusticie videt veracit̄ penituisse. Sed tas erat ira senectꝰ debilis q̄ delicta filioꝝ nō poterat emendare. potuisset in a principio q̄ ꝑuio sciuit. Ad verbū vero hēronymi supra allegatuz beli ꝓ iniquitate filioꝝ inoīa dānatus est. ꝛ dici q̄ intelligendū est de dānatōne pene ꝛpalis nō q̄ ꝛ hoc mō frequēter accipit dānatio. p Creuit aūt. Hic ꝑ describit rencla nōsio diuulgatio eī dī. Creuit aut samuel ætate ꝛ virtute.

q Et dñs erat cuz eo ꝓ q̄ ꝑsim. r Et nō cecidit ꝛc. i. casſum. q̄ tm̄ fuit ad implendū. s Et cognouit vniuersus ꝛ cetera. i. ab vno termino terre ꝑmissionis vsq; ad alterū fm̄ ipsius longitudinē q̄ dan est i termino aſſonari. Berſabee vo in austrū.

t Et addidit dñs ꝛc. q̄ ibi iterū apparuit samueli Sic ād iterata apparitōe re uelauerit ei nō exꝑimitur hic.

In ca. iij. vbi dī i postil. vā in bēb. hī sic ꝛ fmo dñi erat ꝓhibit⁹ vt obturaret⁹ ꝛc. Addatur.

M beb. in b loco ponit b dictō iachar qđ nihil aliud sonat nisi ꝑcussum. vā trāslatio nra in b loco ꝓpe se hz nec indiget alia reductōne.

Capi. iiij.

E Factū ē. Descripto beli ꝛ filioꝝ eī⁹ ꝑcō. Hic ꝑ describit seqūs punitio. ꝛ ꝑ describit ꝓpli depssio ꝓpter beli ꝛ filioꝝ eī⁹ ꝑcā. scdo eī⁹ reuelatio ꝑ samuelis merita. vq; c. E trea ꝑnā debellato ꝓplo israel archa ꝑ ca ꝑit. scdo capta circūducit. ca. v. tercio ad terras israel reducit ca. vj. Prima in ꝗtuor. q̄ ꝑ describit ꝓpli israel debellatio scdo arche appotatio ibi. Dixerūtq; scio ꝛpter eī⁹ captio: ibi. Pugnauit ꝑ. tio capte lamentatio ibi. E ntrēs it. E trea pri mā dī. b In dieb⁹ illis cōtr. ꝛ. q̄ a dño excitata est. vt ꝑ eis punirēt beli ꝛ filij eī⁹. c Et ꝑcussit eos. ꝛ. ꝓpter q̄ occasionē contra ꝛ erat se a debitis dei reuerentia ꝛ sacrificijs: vt dcm̄ est ō. q̄. ca. c Et castrametat⁹ est iuxta lapidē adiu. nomen bus⁹ lapidis. Hic ponit ꝓ delicta ꝑtū. q̄ postea fuit sibi ꝑ nomē impositū. vt hꝰ. ſ. vij. ca. d Inito aūt certa. scīa ꝛc. ꝓ peccato ꝓdictio. e Dixerūtq;. Hic ꝑ describit arche apportatio. q̄ ꝓpter eī⁹ abitū ſ credebāt se ſupatos fuisse. ꝛ ꝓ hoc credebāt ꝑ eī⁹ ꝑsentiam ſupare. q̄ sic dē. vj. ꝓbi scor. Illud qđ ꝑ fuit abitus est ea ꝑclamatio. ꝓ fuit ꝑmā est cā saluatio. vt ꝑ ꝗ abitū ꝛ ꝑmā nature respectu nauis.

f Tulerūt inde archā ꝛc. Et ꝗ vt ꝓ ꝑpiciatorij qđ erat ꝗ ſ sedeo dei nō erat oculum arche. ſ. q̄ dā tabula deaurata ꝗ erat sic posita ꝗſi ꝑtarēt ab ipſ che rubin. ꝛ oculā essz ꝗſi scabellū illi⁹ sedis. sicut plenī⁹ fuit expositū ſin vnam opinionē Exo. xxv ca. g Cūq; venīſ set archa federis do mini ꝛc. ex gaudio ꝛ ꝓsidentia victorie hōde ꝓ ꝑmā arche. Ex ista confidentia erat falſa q̄ ſine meritis ꝛ ecōtrario ꝓbi listijm timuerūt dicentes. Ve nob ꝛc. ꝛ subdit causa.

h Quis nos saluabit de manu ꝛc. i. de potētia ihoꝝ. q. d. nō ta est potētia q̄ nō poterim⁹ resistere. ꝛ ad ꝰ inducit exēplū cū dī. i Hi sunt dij ꝛc. ꝛ ió sicut pharaon cū maxia multitudine nō potuit resistere: sic nec nos poterim⁹. ꝛ sic ꝙ verba ista videbantur omnino deficere de victoria. Sic exponit cōmuniter ista littera. Sed ista sequēs non videtur concordare. quia immediate subditur. Confortamini ꝛ estote viri ꝓbi listijm ꝛc. ꝓpter quod habet aliter exponunt dicētes q̄ in exercitu philistinorum aliqui erant habentes reuerentiaz ad archam domini. Quia essent gentiles. bene enim intelligebant ut ve. ꝛ no. testa. q̄ aliqui gentiles venerabant adorare in hierusalem ꝛ de istis dicitur. Et ingemuerunt dicentes. ve nobis vsq; ibi inclusiue. Quis nos saluabit de manu istorum sublimium deorum. Alij erant nullam habentes reuerentiam ad archam nec per consequens timores. et isti vt excluderent timorem ab alijs dicebāt. Hi sunt dij qui percusserunt egyptum omni plaga. i. cis possibili. q. d fecerunt nunc totaz posse suum. ꝛ ideo non poterunt nunc nobis nocere. ideo consequenter dicebant. Confortamini ꝛc. k Pugnauerunt. Hic consequenter describitur arche captio quia populus israel debellatus fuit. ꝛ resedit. fugerunt ad tabernacula sua dimittentes archam ꝛ sic fuit capta. ꝛ patet lra.

f Curreno aũt ꝛc. Hic plr describit archę capte lamẽtatio ꝛ p eũ capto nunciat cum ꝛc. f Curreno aũt vir de beniamin. Licũa hebreꝰ q̃ iste fuit Saul q̃ capta archa videns rabulas testimonij in manibus goliath gethei ꝫo in archa accepꝛ abstulit ꝫ de manib⁹ eius. ꝛ fugiens reportauit eam i syloh beli sedente sup sellã cõtra viam qꝫ solicit⁹ erat audire rumores de exercitu: cui⁹ cã subdit. m Erat eñ cor eius pauẽs p archa dñi. magisq̃ i filijs suis. Cetera patent vsq̃ ibi.

n Et fractis cerui bus ꝛc. In heb. habetur ꝫ fracto collo suo ꝛt. sequitur.

o Incuruauit se ꝛ pepit. qꝫ dolor magnus et repentin⁹ accelerat partum.

q Et vocauit puerũ icabod. ꝙ̃ inter pretat ingloꝛ⁹ videlicet p eã dispositionẽ subdit. Translatus ẽ gloꝛa dñi de israel ꝛc.

Cap. v.

h Philisthim aũt tulerũt archã dei: ꝛ asportauerũt eam a lapide adiutorij in azotũ. Tuleruntq̃ philistiim archã dei: ꝛ intulerũt eã in templum dagon. Cumq̃ surrexissent diluculo azotij altera die ecce dagon iacebat prnus in terra coram archa dñi. Et tulerũt dagon: ꝛ restituerũt eum in locũ suũ. Rursumq̃ mane die altera p surgẽtes: inuenerũt dagon iacẽtẽ sup faciem suã in terra coram archa dñi. Caput aũt dagon ꝛ due palme manuũ ei⁹ abscise erant sup limẽ: porro dagon solus trũcus remãserat in loco suo. Propter hanc cãm nõ calcant sacerdotes dagon: ꝛ oẽs q̃ ingrediunt templũ ei⁹ sup limen dagon in azoto vsq̃ in hodiernũ diẽ. Aggrauata est aũt man⁹ dñi sup azotios: ꝛ demolit⁹ ẽ eos: Et percussit in secretiori pte natum azotũ ꝛ fines ei⁹. Et ebullierũt ville ꝛ agri in medio regionis illi⁹: ꝛ nati sũt mures et facta ẽ p̃fusio mortis magne in ciuitate: Videntes aũt viri azotij huiusce modi plagã dixerunt: Nõ mancat archa dei israel apud nos: qm̃ dura ẽ man⁹ ei⁹ super nos ꝛ sup dagon deum nr̃m: Et mittẽtes cõgregauerunt omnes satrapas philistinorum ad se: et dixerũt Quid faciemus de archa dei israhel: Rideruntq̃ gethei: Circũducatur archa dei israel: Et circũduxerũt

c Et asportauerũt eã a lapide adiutorij nomẽ exponit sicut ꝙ ma. d In azotum nomẽ ciuitat⁹. vbi ꝙ fuit posita.

e Et intulerũt eã ꝛc. scribentes si bi victoriã ꝛ archę captionẽ. ꝓpter q̃ dõs oñdit p rarit⁹: vñ subdit. f Ecce dagon prnus iacebat ꝛc. q̃si faciens ei reuerentiam.

g Et tulerũt dagon ꝛc. sacerdotes antequã ppls peraret. pp qõ dñs addidit secũdũ signũ manifestiꝰ p detruncatiões ydoli. h Inuenerũt dagon iacẽtẽ. ꝛc. q̃ eñ caput abscisum essꝫ a corpe: corp⁹ tñ ita iacebat sup terrã. ac si faciem eẽ ad terrã. ꝙ ita si esset corpi pẽs era. caput. erã sup ip̃m tñ sic iacebat. q̃ faciem erat ꝙ⁹ terrã. Dixerũt tñ hebrei q̃ istud ydolum hẽbat caput factũ ad similitudinẽ cuiusdã pisc⁹. ꝛ sõ vocabat dagon a dag qõ significat pisce in hebreo. i Aggrauata ẽ aũt ꝛc. q̃ postq̃ pcussit eos deꝰ: pcussit ꝛ pplm. ꝛ mod⁹ percussionis subditur.

k Et pcus. ꝛc. pcussi eñ fuerũt dissenteria vehemẽti ita q̃ intestina inferiora p q̃s feces egrediebant putrefiebant vel scarificabant vermibus. ꝛ exteri⁹ ꝓmicbãt. l Et ebullierũt. vii. ꝛ agri i me. re. ll. ꝛc. tot⁹ iste ꝙ⁹ ñ ẽ in heb. nec in libris antiqꝭ. ñ ꝙ modum glose. ꝙ fuit addit⁹ b extra terrã eo intra. vj. caꝑ. ex nõ ista plaga mu. tum fuit q̃ dñs cruciando ꝓcipaliꝰ ꝙ azot⁹ erat rma ꝛ postea alij qui imperiti hoc ꝙ sum inseruerũt terminis. sicut ex in pluribus aliꝭ locis facte scripture repe

m Videntes ꝛc. ꝛ ꝛc. post pcussio. eos azoti. b plr dicit pcussio sit eis ꝓpuli. ꝛ per ea ita vsq̃ ibi. n Circũducta est archa dei israel ꝛc. videndũ si ꝓp. ea eius pestilentia contigerat tanta plaga. qõ apparuit per effectum: et patet litera.

archā dei israel. Illis autē circūducētib⁹ eā. fiebat manus dñi ꝺ p singulas ciuitates interfectōnis magne numis: t percutiebat viros vniuscuiusq; vrbis a puero vsq; ad maiorē: t pputrescebāt ꝓminentes extales eoz. Inierūt getbei cōsiliū t fecerūt sibi sedes pelliceas. miserūt ergo archā dñi in accharō. Cūq; veniss archa dñi dei in accharō: exclamauerūt accharonite dicentes Adduxerūt ad nos archā dei israel vt interficiat nos et populū nostrum. Miserunt itaq; t ꝓgregauerūt oēs satrapas philistinoz. Qui dixerūt. Dimitte archaz dei israel. t reuertat in locū suū. vt nō interficiat nos cū pplo nro. Fiebat enī pauor mortis in singulis vrbib⁹ t grauissima valde man⁹ dñi. Viri quo q; qui mortui nō fuerāt percutiebant in secretiori parte natiū t ascēdebat vlulatus vniuscuiusq; ciuitatis i celum. Caplm. vi.

Fuit ergo archa dñi i regione philistinoz ꝺ septem mensibus. Et ꝓ vocauerit philistiiz sacerdotes : t diuinos dicentes. Quid faciemus ꝺ archa dñi Indicate nobis quō remittam⁹ eā in locū suū. Qui dixerūt. Si remittitis archaz dei israel: nolite dimittere eā vacuā ꝺ q; debetis ei reddere ꝓ peccto t tūc curabimi t scietis cur nō recedat manus ei⁹ a vobis. Qui dixerūt. Quid est qđ ꝓ delicto reddere debeam⁹ ei. Rūdetq; illi. Iuxta numez ꝓuinciaruz philistinoz. q; anos aureos facietis: t ān q; mures aureos. qz plaga vna fuit oib⁹ vobis t satrapis vris. Facietisq; similitudines anoz vroz t similitudines murioz q demolitus sūt terrā t dabitis deo israel gloriā. si forte releuet manū suam a vobis t a dijs vris t a terra vrā. Quare grauatis corda vra sicut aggrauauit egypt⁹ t pharao cor suum. Nōne postq; percussus est tūc dimisit eos t abierunt. Nūc ergo arripite t facite plaustrum nouū vnū. t duas vaccas fetas quib⁹ non est impositus iugum. iungite in plaustrō. t recludite vitulos earum domi. Tolletisq; archam dñi: t ponetis i plaustro : t vasa aurea que exoluistis ei ꝓ delicto ponetis in capsellā ad latus⁹ ei⁹. et dimittite eā vt vadat. t aspicietis. Et siquidē p viā finiū suoz ascenderit ꝓtra bethsames ipse fecit nobis hoc malum grande: sinautem minime sciemus : qz nec manus ei⁹ tetigit nos, sed casu accidit. Fecerūt ergo illi hoc modo. t tollētes duas vaccas que lactabāt vitulos iunxerunt ad plaustrū: vitulosq; earū cōclauserunt domi. Et posuerunt archā dei sup plaustrū. t capsellaz q; habebat mures aureos t similitudinē anoz. Ibāt aūt indirectuz vacce ꝓ viā. q; ducit bethsames et itinere vno gradiebāt pgētes t mugientes: t nō declinabāt neq; ad dexterā neq; ad sinistrā. Sed t satrape philistiim seqbant vsq; ad ēmios bethsames. Porro bethsamite metebant triticum in valle. Et eleuantes oculos viderūt archā. t gauisi sūt cū vidissēt. Et plaustrū venit i agrū iosue bethsamite t stetit ibi. Erat aūt ibi lapis magn⁹ Et ꝺcidēt

o Extales eoz. t. interim ꝺfertosa p que egrediūtur seces. p Et fecerūt rē. vt ponāt in medio iedere t vt mures timpoerunt nō possent intrellini ꝓmiuntia modere.

q Miserūt itaq; b pūr vesembit pūlū de remittendo archā dei ad locū suū. Ad qđ fuerūt coacti ꝓter expientiaz plage. nec archā ei auōchant dessipare ne penas ei⁹ esentiret. t ps ista Ca. vj.

a Pur. Bic pūr egit b archē reducēdē. Circa qđ p̄s mō reducēda pūlū q̄rit scio iuxta so mam dari pūlū [illegible] ibi. Fecer[illegible] a babsar [illegible] Porro bet[illegible] ꝓpt bo[illegible] pcutit ibi. P[illegible] ir. Circa finē oī b Vocauerūt pncipiū sacdotes idolop suoz. c Et dixerūt nos ꝺ ꝓpecta cū de monib⁹ mūdi tacite vel expresse dicit boibus aliq̄ incognita Demones em eo q̄ in eis remāserūt naturalia integra et intellect⁹ pspicacitate t experientia longi tēporis multa sciunt hoib⁹ nrogenita. et de talib⁹ p̄ ni diuini eb eis [illegible]rnūtur Aliqn em demones cognosc ad vicendū aliqđ diuinis vt ei⁹ ad dām aiāz alteri⁹ da a deo cognit. sicut p̄ in legendis multop sanctoz q̄ de manibus dacmoz eoz scrip. [illegible] ostendūtur. Et si [illegible] fuisse in p̄ posito. cōsiliū ab eis dātū cedebat ad gl[illegible] t bono sē. ꝺ subditur.

b Si remittitis archā dei israel ad locū suū manerib⁹ glaz t vtilitatē [illegible] significā nr [illegible] c Sq̄ qđ [illegible] emēdā ꝓpter. f Et tūc curabimi. a plagis vob infectio. g Et scietis [illegible] nūā q̄ nō recedat vob⁹ manus ei⁹ a vob⁹ [illegible] chdū remanet [illegible] aūt sit [illegible] ꝺcta sanit

b Mulieres anos ure. facie. p̄ p̄ dessigna bat plaga facta i ꝓpulo philistinoz. q̄ rū ad eoz corpa

i Et ānos mū. aū. ad dessignādos plagā infectā tpe eoz vt ps ꝓpheta. v. c. k Et dabit deo isrl glām. p ē ꝓfitebant le peccasse a deo isrl t fraz eoz eo q̄ violauerāt archā dei t secū ducē ad fraz suā. Ad q̄ dāt indicia expēsū eū oī. l Quare grauis rē. archā retinēdo.

m Sic aggrauauit egypt⁹ detinēdo populū israhelitā Nōne postq̄ percussus est. dece plagis. n Sūc vnisit eos vt bl. Ego. rū. seqt.

p Facite plaustrū nouū vnū. ad ponēdū archaz deloq̄ re uerent. q Et duas vac. fetā. bētes iā fet⁹ natos. vt ps ꝓpha. r Quib⁹ nō est rē. t sic ꝺ bit vsz tacēdi ei⁹. s Jūgit⁹ in plaustro ad rei abēdū ipm. t Et recludite rē. omia ista fiebant ad expiendū vtrū deus vlt in rep̄sāe. arcā. vacce ēt lactantes vitulos naturaliter inclinant ad eos nutriendū. t ꝺ si ipe ei rem vsi ēt ad fet⁹ t portaret archā directe ad frum isrl inuite q̄ erāt in cōsuete ad portādū plaustra vt trahēdū signū fore⁹ manifestū q̄ ducerēt occulta ꝺuinitate. t ex b ēt scīt philistei certificati q̄ plaga eoz fuisset a dō ifecta. Suāserūt eis impuratet. Ex his vid. ps ista.

v Fecerūt g. b pūr fm formā dicti consiliū archa reducit t ps ista ex dictis vsq; ibi t Et tunc. id est vt ipsi mutet.

y Et inuenientes qui deū nō suo laudantes. z Sz t satrape philistiim seqbant rē. nar. ad dām expiēnā p̄ti dā a deo [illegible] b pūr ogā archā recipiēde. t Porscribit ipa recepto scīo unponit causā dicti explicatio ibi. [illegible] aūt. Et [illegible] pnū ēt. b Eleazar. ocu. rē. Dicunt beth. q̄ ista lectio fuit iepta. precēt ex leuitate [illegible] t ꝺ ex debita reuerētia c Et ꝓt. lapidē. ꝺ posq̄ archa fuerat ꝓposita p leuitas ita ante scribat.

d Vacce ig impoſuerũt ꝛc. in hoc videnť male egiſſe. q̃ ſemella nõ offerebat dño in holocauſtũ qõ erat ſacrificiũ pfectiſſimũ vt dr̃ Leuit. j. ca. Cetera patet. e Et ſt autẽ ꝛc. q̃ ſuperi⁹ dixerat q̃ ꝙq; principes philiſthiim̃ ſecerunt ꝙq; annos aureos t ꝙq; murr̃eos. hic explicat q̃ ꝙq; ciuitates quinq; principales ꝺ fecerũt. ꝝ alie ville minores adiacentes adiunctũ in expenſio. ꝺ ſubdit poſtea Ab vrbe munita vſq; ad villã ꝛc.

f Et vſq; ad abel magnũ. q̃ tertia phi liſtinoꝝ extenꝺebat vſq; ꝙe locꝰ iſtũ. et vocat hic abel magnus q̃ ſupra vocat̃ lapis magn⁹ qõ pter hoc qõ ſubdunť.

g Sup quem ego ꝛc. rõ aũt murationis hui⁹ nois fuit. q̃ populꝰ ibi percuſſus fuit t iuxt. vt dicť. t vocat⁹ eſt abel qui loctus interpretat. Iuxta q̃ nois ſt pro pinq. Aben eſt i hebreo lapides ſignificat. t mutata n. in l. fit abel: vt patet.

a Percuſſit aũt. ꝺ pr̃ deſcribit pplꝰ q̃ cuſſio. cui⁹ pcuſſionis due cauſe put̃ ſũt tacte. ſ. inopia lenicia t holocauſtũ indebite oblatũ. Circa iã ꝛ gitur b. ſ. curioſitas q̃ mori fuerũt ad videndũ archã nudaz qõ ſub pena mortis inhibeť: vt dr̃ Exo. iiij. q̃ vetꝰ etiã cã ex circũſtantia lre dat intelligi. ſ. q̃ archas dñi ꝺimiſerat nimiſ ſub diuo ſine laminaꝝ⁹ t culmi⁹ ꝺebꝫ⁹ ideo ſequitur.

b Et pcuſſit de pplo ſeptuaginta viros. ſ. milia plebis. Auctor⁹ po pul⁹ eo q̃ dñs pcuſſiſſet plebem plagã magna. Et dixerũt viri bethſamite: quis poterit ſtare in ſpectu dñi dei ſcti hui⁹. t ad quem ascẽdet a nobis. Miſeruntq; nũcios ad habitatores cariathiarum dicẽtes. Reduxerũt philiſtiim archã dñi: ꝺ ſcẽdite t ꝺducite eã ad vos

Capſm. vij.

Cenerunt ig viri cariathiarum: t reduxerunt archam dñi. t intulerũt eaz in domũ aminadab in gabaa. Eleazar aũt filiũ eius ſanctificauerũt: vt cuſtodiret archã dñi. Et factuz eſt ex qua die manſit archa domini in cariathiarim: multiplicati ſũt dies. Erat ig annus vigẽſim⁹. Et requeuit ois dom⁹ iſrl̃ poſt dñm. Dixit autez ſamuel ad vniuerſam domũ iſrl̃ dicẽs Si i toto corde vio reuertimini ad dñm: auferte deos alienos de medio vr̃i: baalim t aſtaroth: t ꝓpate corꝺa via dño: t ſeruite ei ſoli. t eruet vos ꝺ mãu philiſthiim. Abſtulerũt ig filij iſrael baalim et aſtaroth: et ſeruierũt dño ſoli. Dixit ãt ſamuel. Cõgregate vniuerſum iſrl̃ in maſpbat. vt orẽ p vobis dominũ. Et congregati ſunt i maſpbat: Hauſeruntq; aquã t effuꝺerũt in

Cenerũt ig ꝺ ſcripta ꝑtractatione populi iſrl̃ pter filios ꝺeli pcã. Hoc pr̃ deſcribit reuelatio ipſius q̃ ſamuelis meriti. Et p ponit cõmunio ad pdicta. ſcdo reuelatio ibi: ibi. Et factũ eſt. In fine pcedentis capt. dicũ fuit q̃liter ſignificatũ fuit viris de cariathiarim q̃ archa ad ſe diceret. Hic pr̃ oſtẽdit q̃liter hoc fecerũt ei dicit.

a Venerũt ig viri ꝛc. ad ciuitatẽ ſuam

b Et intulerũt eaz ꝛc. hoc nõ fuit factũ ſtatim: ſꝫ p magnos ꝛpos poſt. q̃ p aliq̃s ipſe ſtetit i cariathiarim: t inde translata fuit in maſpbat: t ide in galgala: vt ꝺicitur libro ꝺe bethſamitis q̃ꝺ⁹: t poſtea fuit translata i nobe vbi erat tpr̃ ſaul. Fin q̃ dr̃. ſ. xxj. t ide trãſlata eſt poſtea in gabaa in domum aminadab: vt ꝺ dr̃. Et ꝺ loco illo ꝺauid trãſtulit eam in domus obꝺedon. t inde in ciuitatẽ ꝺauid: vt dr̃ ij. Reg. vj. c Eleazar aũt ꝛc. Hebrei aũt dicũt ꝓpter hoc fuit ſanctificatus. ꝺ Et factũ eſt. Hoc pr̃ declarat reliquum populi ſub ſamuele: q̃ facta ẽ ꝓter pcẽſionẽ populi ad deum q̃ ſolicitudinẽ ſamuelis. Circa q̃ ꝑ deſcribit ꝺicta pcerſio ſcdo philiſtinoꝝ ꝺebellatio: ibi. Et audierũt philiſthiim. Tertio populi pax t bona ordinatio: ibi. Facta ẽ ita. Circa primũ q̃ litera eſt mutilata et indiget ſupplemento ſicut et in plurib⁹ locis facte ſcripture. ſciendum q̃ ꝺeli mortuo Samuel ſtatim incepit diſcurrere t ꝺocere populum vt illum reduceret ad deum q̃ ꝺebitam ꝑuerſionem ad cultum ꝺiuinũ. que quidẽ cõuerſio incepit a tempe quo populus ſam viderat malum q̃ ad regnum regis ſaulis. ſ. xx. annis vel circiter. t hoc notanter cum dicť. ꝺ Et factũ eſt ꝛc. translata ſunt ibi de bethſamites: vt ꝺictum eſt. e Multiplicati ſunt ꝺies in quibus ſamuel ꝺoctabat populum ad bonũ. f Erat quippe ꝛc. poſtq̃ incepit ſamuel ꝺocere populum.

g Et redeunt ꝛc. ſ. xx. finis quid⁹ ꝑtis ſamuel. t ſubditur modus quo ſamuel reduxit pplm ad deũ a principio cuz dicť. b Si in toto corde veſtro reuertimini ad ꝺeum. patet litera vſq; ibi. i Congregate vniuerſum ꝛc. vbi remouit ſcdm populi cum ꝺeo: ideo ſubditur.

k Hauſeruntq; aquam ꝛc. Ha. ſi. dicit q̃ hoc fecerunt in ſigna humiliationis. q. ꝺicerẽt. ſicut aqua effuſa ad nichil

Nlibito antiqꝰ tranſla. ita ſic hꝫ. Ibiũ it vocce re ceo ittñé. qõ ꝙtie ꝓnat hebraice veritati in ꝺ loco t magis ꝓprie ꝓpoſito. Capitulum. vij.

valet vltra sic in cõspectu meo nihil sum nec valeam. Jonathan filius osiel magne reputatõis apõ hebreos ꝟ exponit de cõuersione eozdiũ ad deũ. ⁊ sic ꝓ istam aõem intelligũtur lachryme cõrritõis exortes a corde: ⁊ ꝓ oculos effuse.

1 Judicauitq; samuel ⁊c. qz nõ solũ recõciliauit populũ dño. ꝟ etiã vnãquẽq; de populo ad ꝓpriũ suũ iniurias et forefacta ad equitatẽ iustitie reducẽdo. Aliꝫ aũt exponitur sm aliõs ab illo loco. Erat q̃ppe ãnuo vicesim⁹. s. q̃ archa dñi mãserat in carta ebiarim ita q̃ ꝓ hoc notatur q̃ tot annis mãsit ibi anteq; inde alibi trãsferret. ⁊ qõ sequit. Hauserũtq; aquã. dicũt aliq̃ q̃ i illa aqua erãt male dicta cõgesta. sic in sacrificio zelotipie: ita q̃ labia bibentiũ si fuissent ydolatre ira iũgebant q̃ non poterãt abinuicẽ separari ⁊ ꝓ hoc conuincebant. sic ꝓpe moysi ꝓ potum aq̃ vbi pollutis virtuti aurei fuerãt cõmixt⁹. ꝑt di ctũ fuit Exo. xxxij. Jõ sequit. Judicauitq; samuel filios israel in maspbat. s. ydolatras inficiendo q̃ cõuincebantur mõ ꝑdicto ꝓma tamẽ exp̃õ videt mihi magis rõnabilis. lector tam eligat quã voluerit. m Et audierũt philistijm. Hic ꝓiit describitur philistinoꝝ debellatio. ꝛ ad cui⁹ intellectũ sciendũ q̃ philistijm post debellati onẽ populi israel ꝓpter ꝑcã filioꝝ beli tenuerũt ipm ⁊ tributo. ⁊ ne haberent cõsilia ⁊ opportunitatem rebellandi interdiderant eis ꝯgregatões populi fieri ꝓpter qõ audito q̃ cõgregati essent in maspbat. venerũt ꝫ eos in ꝓlium. ꝫ samuele orante ⁊ holocaustũ ꝓ populo offerente fugerũt cedi tus debellati. sm q̃ dñi infra. n Intonuit aũt ⁊c. ita q̃ ex fulgure multi fuerũt mortui ⁊ alij exterriti fugientes. ꝑo magna ꝑte occisi. ⁊ ꝓ ista. o Facta est itaq;. Hic ꝓiit describit populi israel mãquillatõe ⁊ bona ordinatio ꝫ regimine samuelis. Et ꝓ ista vsq; ibi. p Eratq; pax ⁊c. qz seruiebat israel sub tributo. q Judicabat quoq; ⁊c. scz vsq; ad institutiões ⁊ cõfirmatiões saulis. extunc enim saul habuit officiũ iudicãdi. r Et ibat ꝓ singulos annos circuiens ⁊c. ꝓ loca ad videndũ opportuna. ꝓpter laborẽ ⁊ expensa vt hꝫ. j. xij. s Reuertebaturq; in ramatha. vbi cõmanꝰ iudicabat pplm ⁊ Edificauitq; ibi altare dño. Ozis in hui⁹ dei fecisse ꝫ legẽ. qz nõ debuit ee altare aliqõ ad imolandũ nisi in loco vbi erat archa. sic deũ fuit Josue. xxij. q̃ nõ legit fuisse in ramatha. dñm q̃ ex dispõsatõe dñi poterat alibi imolari. ⁊ ꝓ ꝫho altare cõstruẽ. ⁊ ꝫ mõ samuel ibi altare ꝓstruxit. Post eiã dicit. q̃ sm illũ qõ deũ fuit Deu. xij. ⁊ ẽ sal⁹ verissime. q̃ a tpe q̃ archa fuit capta ꝓ philisteos vsq; ad tpõ in q̃ fuit posita in tẽplo cõstructo ꝓ salomonez archa nõ habuit stabilem mansionẽ. qz tpe in termedio ꝛ loco ad locũ frequẽt fuit trãsportata. vt ꝓz ex ꝓdictis. ⁊ aliqñ ad exercitũ deportata. vt hꝫ infra. xiij. ⁊ ideo sacrificia votiua. ad q̃ offerẽda loca nõ tenebant ꝫ si fierẽt ex deuotõe poterãt alibi offerri sm voluntatẽ ⁊ deuotiões offerẽtis. Sic ⁊ alia sacrificia poterãt fieri ꝛ mõ tpe q̃ archa ⁊ tabernaculũ fuerãt in deserto. eo q̃ archa adhuc nõ habebat stabilẽ mansionẽ sic dictũ fuit Deu. xij. ca. tpe vo q̃ fuit in silo nõ fuit ꝛ licitũ. ꝓut ꝑtẽ fuit Josu. xxij q̃ tabernaculũ ⁊ archa lõgo tpe fuerũt ibi ⁊ habuerũt ibi stabilẽ mãsionẽ. ly nõ ad sp. Cap. viij.

o Facta est itaq; manꝰ dñi su ꝓ philisteos cũctis diebus samuelis: ⁊ reddite sũt vrbes q̃s tulerant philistijm israel. israeli: ab acharon vsq; geth ⁊ terminos suos. Liberauitq; israel de manu philistinoꝝ. p erat q; pax inter israel ⁊ amoreũ. q Judicabat q̃ cũctis diebus vite sue. r ibat ꝓ singulos ãnos circuiens bethel ⁊ galgala et maspbat. ⁊ iudicabat israelẽ i supradictis locis. s Reuertebaturq; in ramatha: ibi enim erat dom⁹ eius ⁊ ibi iudicabat israelẽ. Edificauit etiaz ibi altare dño.

a Factũ est aũt vij. b cũ senuisset samuel. posuit filios suos iudices in israel. Fuitq; nomẽ filij ei⁹ primogeniti iobel. ⁊ nomẽ secundi abia: iudicũ in bersabee. Et non ambulauerũt filij illius in vijs eius: ꝫ declinauerunt post auaritiaz c acceperuntq; munera: ⁊ ꝓ d verterunt iudicium. Cõgregati ergo vniuersi maiores natu israel, venerunt ad samuelem in ramatha. dixeruntq; ei. Ecce tu senuisti: ⁊ filij tui nõ ãbulãt i vijs tuis. Cõstitue nob regẽ vt iudiez nos: sic ⁊ vniuerse bũt e nationes. Displicuitq; ser

Factũ ẽ aũt ⁊c. qz iã nõ poterat ita cõmode ꝓ loca ad iudicãdũ discurrere. b Posuit filios suos iudices credẽs eos fore sue iustitie imitatores ꝫ ꝫ non fuit ita. vñ subdit. c Acceperũtq; munera ⁊c. ⁊ sic duplicit peccauerũt. s. accipiẽdo mũera ꝓ iudicio. qõ nõ ẽ licitũ. ly ꝓ labore iusto ⁊ bono iudices possunt accipere stipẽdia ad victũ decentẽ ⁊ honestũ. scõo qz ꝓpẽ mũera declinauerũt a iustitia reddendo iudicia peruersum.

d Congregati ergo. Hic consequenter describitur populi petitio de rege habendo. cuius causa fuit malicia filioꝝ samuelis vt hic exprimitur cum dicitur. Filij tui ⁊c. Alia fuit quia audierant naas regem filioꝝ ammon disponẽtem exercitum ad veniendum contra eos. ⁊ ideo volebãt habere regem capitaneum sui exercitus contra eum. et hec causa hic ponitur. sed infra exprimitur duodecimo capitulo.

e Displicuit sermo ⁊c. ꝓpter tria vnũ fuit. quia displicuit sibi malicia filiorum suoꝝ. qui vsq; tunc latuerat ipm.

Attack fuit ꝑter bonoꝝ vnanimꝫ qui videbat cōtēni sem
pinitui eo q̄ renuuerat sibi in pe pulo israel nomē regiū
Tercio q̄ populus in hoc volebat assimilari gentib⁹ dis
cesse. Constitue nob regē sicut t vniuerse bne nationes: vt
iudicet nos. f Et dixerūt. Hec ꝑ hr ponit dei vtili
mō in oculis samuelis. eo
q̄ dixissent. da nobis regē
f vt iudicet nos. Et orauit
Samuel ad dominū. Dixit autem dñs ad samuelē.
g Audi vocem pplm oīb⁹ q̄
h loquūt tibi: Nō em te abie
cerūt sed me: ne regnē super
eos. Iuxta omnia opa sua
q̄ fecerūt a die, q̄ eduxi eos
de egypto, vsq; diem hanc
i sicut dereliquerūt me, t ser
k uierūt dijs alienis: sic faci
unt etiā tibi. Nūc g̃ vocem
l eoꝝ audi. Verūtamen ꝓtestare
eos t ꝓdic eis ius re
gis q̄ qui regnaturus est sup
eos. Dixit itaq; samuel oīa
verba dñi ad pplm, q̄ petie
rat a se regem: et ait. Hoc
erit ius regis q̄ imperaturus
est vobis. Filios vros
tollet et ponet in curribus
suis: facietq; sibi equites t
cursores q̄drigaꝝ suaꝝ, et
ꝑstituet sibi tribunos t cē
turiones: et aratores agro
rum suoꝝ: t messores segē
tum: t fabros armoꝝ et
curruū suoꝝ. Filias quoq;
vestras faciet sibi vnguēta
rias, t focarias t panificas.
Agros q̄z vestros et vine
as et oliueta optima tollet
t dabit seruis suis. Sed t
segetes vias, t vinea q̄ red
dit⁹ addecimabit, vt det eu
nuchis t famulis suis. Ser
uos etiā vestros t ancillas
t iuuencos optimos et asi
nos auferet: t ponet i ope
re suo. Greges q̄z vras adde
m cimabit, vosq; eritis ei ser
ui. n Et clamabitis in die illa a fa
cie regis vestri, quem elegi
stis vobis: t non exaudiet
vos dñs in die illa: q̄ peti
stis vobis regē. Noluit aūt
pplus audire vocē samuelis,
o & dixerūt: Nequaq̄. Rex
ei erit sup nos: t erimus nos
q̄z sicut oēs gētes, t iudica
bit nos rex noster, et egredi
et aīe nos: t pugnabit bel
la nostra, p nobis: Et audi
uit samuel oīa verba popu
li: t locutus est ea i aurib⁹
dñi. Dixit autem dominꝰ
ad samuelē. Audi vocē eoꝝ
t constitue sup eos regem
Et ait samuel ad viros isra
p hel: Vadat vnusquisq; in
ciuitatem suam:

mō in oculis samuelis. eo
q̄ dixissent. da nobis regē
f vt iudicet nos. Et orauit
Samuel ad dominū. Dixit autem dñs ad samuelē.
g Audi vocem pplm oīb⁹ q̄
h loquūt tibi: Nō em te abie
cerūt sed me: ne regnē super
eos. Iuxta omnia opa sua
q̄ fecerūt a die, q̄ eduxi eos
de egypto, vsq; diem hanc
i sicut dereliquerūt me, t ser
k uierūt dijs alienis: sic faci
unt etiā tibi. Nūc g̃ vocem
l eoꝝ audi. Verūtamen ꝓtestare
eos t ꝓdic eis ius re
gis q̄ qui regnaturus est sup
eos. Dixit itaq; samuel oīa
verba dñi ad pplm, q̄ petie
rat a se regem: et ait. Hoc
erit ius regis q̄ imperaturus
est vobis. Filios vros
tollet et ponet in curribus
suis: facietq; sibi equites t
cursores q̄drigaꝝ suaꝝ, et
ꝑstituet sibi tribunos t cē
turiones: et aratores agro
rum suoꝝ: t messores segē
tum: t fabros armoꝝ et
curruū suoꝝ. Filias quoq;
vestras faciet sibi vnguēta
rias, t focarias t panificas.
Agros q̄z vestros et vine
as et oliueta optima tollet
t dabit seruis suis. Sed t
segetes vias, t vinea q̄ red
dit⁹ addecimabit, vt det eu
nuchis t famulis suis. Ser
uos etiā vestros t ancillas
t iuuencos optimos et asi
nos auferet: t ponet i ope
re suo. Greges q̄z vras adde
m cimabit, vosq; eritis ei ser
ui. n Et clamabitis in die illa a fa
cie regis vestri, quem elegi
stis vobis: t non exaudiet
vos dñs in die illa: q̄ peti
stis vobis regē. Noluit aūt
pplus audire vocē samuelis,
o & dixerūt: Nequaq̄. Rex
ei erit sup nos: t erimus nos
q̄z sicut oēs gētes, t iudica
bit nos rex noster, et egredi
et aīe nos: t pugnabit bel
la nostra, p nobis: Et audi
uit samuel oīa verba popu
li: t locutus est ea i aurib⁹
dñi. Dixit autem dominꝰ
ad samuelē. Audi vocē eoꝝ
t constitue sup eos regem
Et ait samuel ad viros isra
p hel: Vadat vnusquisq; in
ciuitatem suam:

est pena: gubernatio aūt pplī p regem est optima: vt dicit
pbs. iq. polit. t p hoc ēt de dictamine rōnis recte q̄ magis
respicit bonū cōe q̄ ꝑticulare q̄ rē. Item illud q̄ ꝓcedit,
lege diuina licitū est: q̄ nullū pena ꝓcedit. q̄ Deu. xvij. ca.
ꝓcedūt lex diuina filijs israel ꝓhibuit regis: vbi dr. Cū in
gressus fueris terrā
quā dūs de⁹ tuꝰ da
bit tibi rē. sequitur.
Et dixeris ꝓstituam
sup me regē rē. t se
quit. Cum ꝓhibēs
quē dūs de⁹ tuꝰ elege
rit. q̄ rē. Contra hoc
fra. xvj. ca. dr. Scies
t videbis, q̄: grande
fecerūt vob malum
in ꝓspectu dñi petē
tes sup vos regem.
Ad h dēm. q̄ cū re
gnū sit optima poli
tia certe genus a fi
lijs ista ꝓtendo vel
ꝓstituendo sup se re
gem nō peccauerūt
q̄ magꝭ bonū egerūt
filij aūt ista hoc faci
endo peccauerunt.
vnde ꝓ hoc samuelis
ad h allegata q̄ ha
bent. f. xvj. c. t p hoc
miraculū a deo da
tū ad verificatiōem
tibi samuelis vt ibi
dē dr cui⁹ rō est. Ca
de⁹ pplm israel ele
git sibi ꝑpetuū t pe
culiarē p certa po
tētia. Hinc q̄ dicitur.
Hen. vij. Te elegit
dūs de⁹ tuus vt sis ei
pplus peculiaris. t
ió voluit eē rex ime
diatus illi⁹ pplī. ꝓ
qō elegē dedit ei in
monte synai p seips
i. p angelū in ꝑsona
illi⁹ loquentē. t non
p boiem mediatorē
ꝑter qō voluit ho
mines gubernatores illi⁹ pplī ab ipso immediate instituī
tanq̄ ei⁹ vicarij essēt t nō reges vel essē. vt in moyse et io
se. de iudicib⁹ legitur⁹. de q̄bus dr in ti. iudicū. Sacerdo
tium eis dūs dedit vel talē iudicē pp qō filij isr̄ fecerūt ꝫ ordi
natōes dñi peccāto sup se regē habere magis cū dūs h si
bi renuisset t h ad bonū pplī: q̄ sp gubernauit eos optime
t ꝓtexit q̄dū fuerūt bonū subditi. t sp sic fecisset si populꝰ
ille in bona subiectōne sb dño stetisset. Ex dict⁹ ꝑs primus
argumenti. q̄: si gubernatio regī optima ē sequitur q̄ melior
est gubernatio hīe regē deū immediate q̄ sub deo ē melior
boie. t ió ꝫ illā ordinatōem petēs nō est bonū q̄ malum. Ad
scōm dēm q̄ illud q̄ hr Deu. xvij. de ꝓhibitione regī ꝑtinēs
spectat ad pplm nō fuit ꝓcessio ꝑpetue vtea. q̄ magꝭ ꝓmissio
sic repudiū vxoris fuit ꝓmissus ad tertiū coditu eoꝝ, qui
dicit fuit Deu. xxiij. sic in ꝓpetuū fuit ꝓcepū q̄ daret
libellū repudij si repudiare. sic in ꝓposito si petiuerit regē
hīe vellet ꝓcepturus fuit q̄ ꝫ pplo fuit lātē t nō de alio vt
ibidem dr. In ca. viij. vbi dr i pncipio. Verū filij israel
peccauerūt petendo sup se regem. Rādeo.

Esponsio postillatoris ad hanc q̄onem non videt
ad plenū satisfacere. Nam institutio regis in alīq̄
gente vel pplo simpliciter ꝑsiderata nō tollit imedia

tam gubernatões distinā ab eis. Stant enī simul q̄ de⁹ sit rex immediat⁹ alicuius gentis ipam in principalib⁹ immediate regēdo seu gubernādo. t tñ cū hoc habeant supra se regē seu principē hoiem mortalē. qđ manifeste pz in populo fidelī. popul⁹ enī fidelis immediate a deo gubernari dicendus ē. qđ pz p rōnes a postillatore allegatas. p filios israel. Nā si in alīq̄ lege pplm illū sibi de⁹ elegit in speciales seu peculiarē. fm illud Deut. vij. in postilla allegatū. non tñ min⁹ longe magis ppl'o fidelī in nova lege est a deo elect⁹ ipālis t peculiaris. supra illud .j. Pari. xj. Hoc aūt esto gen⁹ electū regale sacerdotiū. gens sancta. popul⁹ acquisitionis. Silr est antiqđ dedit legē q̄ angelū in plona dei loquētes t nō p hoiēs mediatorē. p amplius ho t pfect⁹ catholicis legē dedit p seipm. i. p filium dei eternū. t p spūm sanctū in forma visibili missū. vñ si ppl'o ille rōnibus ꝓdictis debuit p deū immediate gubnari p eisdē rōes seu fortiores ppl'us fidelis immediate a deo gubernari: qđ etiā pz ex pensione xpi Mat. vlt. Ego vobiscū sum⁹ oib⁹ diēb⁹ vt. qđ exponit vno mō p assistentiaz xpi sue eccie continue ipam dirigēdo p occultos instinct⁹ spūsancti. vt ides postillator in eodē loco dic. Ex quib⁹ ꝓfr bñ q̄ sicut eccia ls a deo immediate interiorē gubernatione regit. nō tñ ex ō instituēdo supra se regē hoies in tpalib⁹ peccat. vt pz ex vniuers salt eccie ꝓfectibus q̄ marie antichs est. Sic pari mō t rōe dicendū vt q̄ antiq̄ ls deū habuissent regē t immediatū gubernatorē. nñ petēdo simplr supra se regē nō peccassent. Nec valet dicē q̄ gubernatio diuina respectu eccie immediate est ēternum ad spūalia. Nam etiā in spūalib⁹ summ⁹ pontifex ꝓfitetur in ecclesia absq; pctō. imo sequendo vestigia xpi dicē tio petro. Pasce oues meas Joh. xxj. Et āt dicat q̄ summus pōtifex xpi dei vicarius ecciam gubernat qđ verū est idē etiā possz dici de regimine regali. vñ aplo de rege simplr loquēs ad Ro. xiij. Nō sine causa gladiū portat: minister enī dei est. Preterea si peccatū filiju⁹ isrl impositū in hoc q̄ petierūt regē sibi ex rōne p postillatorē allegiata cassaretur sequeret q̄ sp in eodē pctō perseverarēt durāte regio regimine. Nā sic existēdo sp fecissent ꝺ dei ordinatiōes q̄ sibi soli eoz regimē immediatū renunciare nolēs q̄ sup eos hō mortalis regnaret. vt ait postillator. Ex quo vlterī sequit q̄ oīa samuelis p ppl'o: vt de⁹ eis peceret ō peccatū essz vana t ꝺ regulā diuine legis durāte eoz pumacia eodē in pctō hō hui⁹ est. Nā fm legē diuinā nō dat venia nisi correcto vt pz Exech. xviij. Cum auerterit se impi⁹ &c. Sz cōstat. vt bñ .j. xij. ca. q̄ samuel ppl'o sibi supplicāti vt p eo oraret et suā petīm de petēdo regē apte confitenti rñdit ne timeatis &c. Et infra. Absit a me ne oīe deū p vobis &c. Ex quib⁹ satis pz q̄ hmōi petīm p ppli cōfessionē t oīoem ꝓbē fuit subtracta nō obstante q̄ adhuc pseverabāt in eodē peccato petendo sibi regē illicite. Fm opinionē postillatoris. Preterea dicere q̄ ꝓcessio de constitutione regis filijo isrl facta Deu. xvij. nō fuit ꝓpria cōcessio ꝫ magis ꝓmissio sic repudiū vxoris &c. nō vr rōnabile dcm. Nā q̄ inconueniū sit in separabile per hoiem̄ de iure naturali fm postillatorē. p. in ipe nunq̄ ꝓbatur Mat. xix. Iz hoc nō reputo esse verū. p. ut ibidē dño cōcedēte ampli⁹ declarabit. Constat aūt q̄ p missio facta pe repudio nō tollit legē nature q̄ indelebilis est: ꝫ in ꝓposito est oppositū. Nā constitutio regis in alīq̄ gente est cōformis iuri naturali. repugnat enī gubernatiōes mūdi ab vno deo. put etiā pbo in politicis t alibi determinat vñ genitēte lege diuina regis ꝓstitutōes vt in ca. Deu. allegato. talis cōstitutio .s. regis remanet olim licita tamq̄ iuri naturali cōformis. t a iure diuino nō ꝓhibita. Ex q̄bus vr q̄ qđ nō remanet sufficiēter solutū. Vñ ad eandē vr aliter dicendū. s. q̄ ppl'o iste nō peccauit petēdo regem simplr cū hoc tam sibi esset a deo cōcessum. t iuri naturali ꝓmne. ꝫ peccauit petendo regē certo mō cōtra diuinas ordinatiōes. Ad cui⁹ declaratōez sciendū q̄ constitutio regis iuxta petītem sibi concessam pōt ee dupl'r. Primo mō q̄ rex haberet plenā ptātez in ppl'o sibi subdito non solum in his que ad defensionē pertinēt subditoꝝ seu ad cor⁹ dispositiuā gubernatōem: ꝫ etiam in his q̄ pertinēt ad ordinem iudicialem. intuitū q̄ rex sic constitutus dicitur esse absolutus legibus. prout legisse de imperatore dicere solem. Similiter vt t de regibus qui superiorē non cognoscunt asserunt. t talis rex dicitur esse super omnia iura positiua seruanda ea ad libitum vel reuocādo prout in pluribus mūdi partibus nō solum paganaꝝ ꝫ etiam catholicoꝝ ecclesiarum. Et q̄ bonus seu magnus homo mala ferre non posset nisi virtuosus. vt habet in .x. Ethico. ꝓfecta aūt virtus raro inuenit. Idcirco ꝓpter tantā potestatē regibus cō cessam seu ab eis vsurpatam frequenter in tyrannidem labuntur: q̄ est pessimū regimiū. vnde t de talibus potest intelligi illud Ysee. xiij. Dabo eis regē in furore meo &c. In pena enī popl⁹ dant eis reges q̄ tanta absoluta vtūtur potestate. Secundo mō potest cōstitui rex cū potestate limitata: sic .s. q̄ in his saltē que ad iusticiā pertinent precipue cōmunitatis sit sub legibus tam ordinatis t legitimis consuetudinib⁹ quas in se t alijs obseruari faciat fortiter exequēdo t inferiorꝝ iudicū defectū legitime supplē do: nec ēt in ꝓtra eas temerarie aliquod agendo. Similr aūferendo a se oia talia que cupiditati seu cōcupiscētie vel subie occasionē prestant. ex quoꝝ appetitu frequēter declinant ad tyrannidē. Et q̄ fm Tho. in prima secūde. q. ca. artī. primo in corpe questionis. Ordinatio principat⁹ quā lex diuina antiquis instituit fuit optima. Idcirco isto modo concessum fuit filijs israel instituere supra se regē. nō aūt ꝑ modo. q̄ patz ex hoc. nam in eodē cap. t cū terra Deu. xvij. cū ageret de constitutōe regis: dominꝰ dirigens ꝓba ba populo ait. Cum veneris. Constituā super me regem sicut hñt omes p circuitū nationes. qđ intelligit de primo modo regnandi ꝓdicto. Ceterū ēt nationes vt in plurib⁹ reges habent cū prima ptāte. que sepe in tyrannidē vertitur. Vñ de saluatore ait. Ecce rex gentis oriant cor &c. Ju. xxij. Nec modū constituendi regē dño ei non concessit ꝫ potius fm modū. Nam ibidē debit eis regulas tam in modo eligendi ꝫ in modo viuendi ipius in se ꝫ erga ipam ad deū. t ad ꝓximos tales q̄ olim contradicunt modis cōmunibus aliarū nationū seu gentium. In modo enī eligendi ad cauendas violentias t fraudes que in similibus electōnibus solent contingere. instituit vt specularet iudiciū diuinū. vnde ait. Enim constitues quē dño de⁹ tuus elegerit. Similiter ad vitandum imitationē cōsuetudinū aliarū nationū ait Non poteris alterius gentis hominē regem facere. Consequēter ꝓhibuit regi multiplicare equos currus t vxores. t immēsa argēti t auri ponderā. que occasionē ꝑbant tyrannidi. vt dcm est. Similiter instituit vt rex semp legeret t cogitaret de lege dei. vt cōtinuo esset in dei timore et obedientia eius dicit. Describet sibi. Deuteronomiū legē diuinā &c. legetq̄ illud oibus diebus vite sue. vt discat timere deū &c. Similiter instituit vt nō superbe seu tyrannice contēneret oppumeret cū dicit. Ne elevetur cor eius i superbiam. sup fratres suos &c. que oia contradicūt modo ꝑ regnādi qui est cōmuniter gentium seu nationū. vt dictus est. Sed constat q̄ filij israel regis institutionē primo modo eis non concessit. Sed potius implicite seu interpretative eis ꝓhibita petierūt. vt patet per verba principalia sue petitōis in hoc capi. vbi sic dicitur. Pone nobis reges vt iudicet nos sicut gentes. Non enī solū petebant esse sub rege. modo eis a dño concesso q̄ est scđo modus. ꝫ vt rex iudicaret eos mō quo reges ꝓmuniter iudicabant gentes. .s. absolute t absq; limitatōne potestatis t refrenatōe appetitus. put mos cōis erat inter gentes presertim eo tpe. t ꝫ sequitur. Displicuit sermo in oculis samuelis eo q̄ dixisset. Da nobis regē vt iudicet nos. Non enī displicuisset si reges simpliciter petissent modo eis a dño cōcesso. sed ꝓpter istā additionē. Vt iudicet nos sicut gentes. qđ intelligitur modo ꝑ ꝓdicto. vnde t sequit. Dixit dño &c. Non te abiecerunt ꝫ me. petendo enī regē cui⁹ potestate t iurisdictione absoluta. sicut inter gentes implicite petebāt ipm contra modum instituendi regem sibi concessum vt dcm est. vnde t statim deus mandauit vt populo protestaretur seu declararet tuus regis sali modo regnaturi dicens. Fili-

os vestros tollet. filios vestros faciet sibi vnguentarios ꝛc. vnde & aliter iuo hui⁹ regis conclusit. vosq; ermo ei ser uiq; ꝓpter tyrannos q̄ suo dño vt seruos punirent, qs tam occasiõe plenissime prãno regi ꝓcessus ad modã cõmunẽ gentiũ ꝓra diuinã ordinationẽ ꝛc. Injqua q̃dẽ pene⁹ pnioꝛa pernacit pseuerãtes samue li tura regni tyrãnici explicãti fuderũt. Nequaq; rex esse erit sup nos: & erim⁹ nos quoq; sic oẽs gẽtes. & iudicabit nos rex nr ꝛc. In q̃ euidenti⁹ explicauerũt petitionẽ eoꝝ esse ꝓra diuinã ordinationẽ & ꝓcessionẽ vt dictus est. & sic ꝓz manifeste qnõ in b peccauerũt. de q̃ ꝓnõ verisim pen nerunt petẽdo a samuele vt oraret ꝓ eis deum. vt j. reg. ca. vbi samuel offerẽdo se ꝓ eis oraturꝫ ꝓfessurus est. Igit timere debẽt & seruire et ꝛc. q. d. peccauĩ cõmissus in petẽdo regẽ mõ ꝓdicto dominet vobis: dũ tamẽ nõ deroget deum nis legibus seu ordinatiõibus. Si aũt dicat q̃ si vere po pulus penituisset saulẽ amouisset a regno. Ad hoc dicen dũ q̃ hoc ei non poterãt facere. ꝓmo quia erat ei sual spe pnie ꝓpter instantiã eoꝝ a deo ꝓ samuele vncto. vt infra. x. ca. vñ & ei⁹ amotio seu reuocatio videret quodammo do ꝓra honorẽ diuinũ. & ideo cũ samuel diuisset sauli. infra. xv. ca. Scidit dño regnũ israel a te hodie et. subiungit ibidẽ. Porro triũphatoꝝ in israel plenitudine nõ flecret ꝛc q. d. e si tu ita eos a deo abscidisti: nõ tu statim amouer⁹ a re gnione dño videat q̃si penitudie flecti. secõ q⁹ saul post victoriaꝝ in labes galaath habitã erat vallatus in regno. tercio q⁹ eius regnũ publice erat in galgala renouani: vt infra. xj. ca. Nec obstat q̃ cũ populus cõsiteret peccatum suũ: samuel dixerũt. Addidim⁹ enim petis nr malus vt peterem⁹ regẽ. xij. ca. vbi nõ fuit facta mentio. de mõ re gnãdi: vt inter gẽtes & hmõi. Nã hoc est breuitatis causa omissum cũ tam i loco ꝓpio sepe repetitũ fuisset: vt dñm est. De regno aũt dauid nõ est mentio in hoc faciẽda. fuit enim ipius regnũ pro se & suis successoribus a deo ꝓ samue le vnctũ & a deo iudicẽ ꝓtinuũ absq; aliqua populi petitione seu instantia institutũ: vt patz infra. xvj. ca. Pot etiã dici ad questionẽ ꝓncipalẽ fm quosdã q̃ filij israel pecca uerũt petẽdo regẽ nõ solũ ꝓdicto mõ. sed etiã inuitando samuelẽ iustũ et a deo iudicẽ ꝓtinuũ. licet enim filij sui ꝑa cõstituerat iudices peccassent. vt ꝓz in ꝓncipio huius ca pituli. non tñ ex hoc in scriptura legit imposita culpa sa muel: sicut beli imponit ex petõ filioꝝ. supra. ij. cap. Hõ differentie ẽ. nã peccata filioꝝ beli erãt publica seu noto ria tã sibi q̃ ꝓpio. peccata vo samuelis filioꝝ nõ ita erãt publica seu manifesta: peccabãt enim in accipiẽdo mũera. & querẽdo iudicium q⁹ pluries fit occulte & colorate. & sic ꝓsumendũ est q̃ samuele ignorante hoc fecissent: ꝑsertim q⁹ nõ fuit antea monitus nec redarguꝫ sicut beli. vñ vt sa muel ostenderet innocentiã suã. j. xij. ca. requisiuit ꝓpũm ꝓ parando filios suos ꝓpio: vt redderẽt rationẽ de se ipsis dicẽdo. Ego senui. & filij mei vobiscũ sum. q. d. vt pu nitis eos fm delicta eoꝝ. secundo requirit eos de seipso dicens. Ego postq̃ sum: loquimi de me coram dño & coram xpo eius. Utrum bouem cuiusq; tulerim ꝛc. vsq; ibi. Et stio est dño. quia nõ inuenerunt quippiã in manu mea et sic patet q̃ ipe volebat se purgare ab infamia sue depositi onis. Cõcordat cũ hoc glosa que sup illud verbum. Non te abiecerũt sed me: ineelineaẽter dicit. Aut vos spernit me spernit: in quo patz q̃ cũ samuel cõstituisset a deo sine causis spernebat: deus ipe videbat spernim quo manife ste peccabãt: etiã si petitio regis post obitũ samuelis esset licita eo modo quo petita fuit. de quo peccato vident pe nituisse: cum cũ postea eum in vita & in morte multus ho norifice tractauerũt. vt ꝓz ex decursu hystorie Et sciendũ q̃ hic secũdus mod⁹ rẽpõdendi ad questionẽ non repu gnat primo. ex viroq; enim simul posset formari sufficiens responsio. vt patet intuenti.

Replica.

Dargen. saltã faciẽs vsq; ad primũ regnum. & vsq; ad octauũ capitulũ nõ mouet nisi difficultates voca les: ꝙ dnus nõ iudico cũ eis sit nota. In octauo capitulo vbi postillator christ⁹ dispuat & petit q̃ filij isr̃l peccauerũt petẽdo sup se regẽ. Dargen. lõga digressionẽ & nõ multa rõe nitit determinationẽ postillatoris confirma re. & vt clarius appareãt Dargẽ. ineptie: digressionẽ eius rediga. & certa dicta & q̃ oadiue tractabo fm merita eoꝝ dẽ. Primũ igit eius dictũ est q̃ stat simul genẽ regẽ alĩq̃ hic mortalẽ. deũ tamẽ eius gẽtis esse immediatũ re gẽ & gubernatorẽ ꝓncipalẽ. & p illud dñm patet Dargen. soluere argumenta: qꝫ postillator ꝓ conclusione facit. q̃ vicz iudei peccauerũt regẽ petẽdo. Put aũt etiã p idem re plicare ꝓra solutiõs datã ad argumentũ iudeoꝝ in scriũt & sortassis bñ potaret si dictũ illud esset in ꝓprio verbis: nõc aũt falsitas illi⁹ dicti ꝓz ex Isa: sacra glosa interlinea ri. dicit enim Isa. Nõ te abiecerũt q̃ me: nec reginez ẽp eoꝝ. sacra. oia opa sua q̃ fecerũt a die qua eduxi eos de egypto vsq; ad die hãc: sicut derelinquerũt me & seruierũt diis alie nis sic faciũt etiã tibi. hec m Isa. Glo. interlinearis dicit: Aut vos spernit me spernit: & infra. ca. x. resumit petitiõ hi ibi petẽdo regẽ. q̃ dnus supposuit nõ stat q̃ deꝰ sit rex & gu bernator: sic rege postulato. vt dicit Isa cũ glo. nisi genera li institutione quã iudei abiicere nõ potuerũt. q̃ illa iõ ẽ ad ꝓpositũ Dargen. nec rẽpla q̃ ponit valẽt in b casu: qꝫ et si ecclia & ppls christianus hz reges i spũalibus: vt papas. & in tẽporalib⁹: vt imperatorẽ & eos veneratur: tñ subiect⁹ est tñ deo regnũ principale & immediatũ nõ abiicit. & pot regnũ bonũ vle deo cõtrariũ vsq; ad mortez cõtendere: vt in pmissa ecclia in tpe apostoloꝝ & martyꝝ. Sed en dñs Dargen. est. q̃ petẽs iudeoꝝ regẽ peteruit cõfessiõe ppli & samuelis oratione sua abolutum manẽte tñ regimie regio. iõ petito regalis regimis nõ fuit petẽs. Nã manẽte petõ peccatũ nõ censet abolitũ. & hoc dictũ fundat sup falso fũ damẽto. nã petere regẽ absolute nõ ẽ petẽs in ꝓposito cõ missum. & petere ꝓra dei ordinationẽ ẽ in ꝓposito petẽs. q̃ sic petere est dei ordinationẽ cõtemnere & deũ abiicere ne regnet. Hunc aũt deꝰ noluit aliquẽ huic ꝓpio preficere vt iudicet regẽ aut sacerdotẽ. nisi sua ordinatiõe: vt patz ꝑ totũ decursu vere. est ab exitu egypti vsq; hoc. ppls aũt deũ & hãc eius ordinationẽ abiecit petẽs regẽ dari a samue le videlicet ꝑ electionẽ vt humanã institutiõs. sic & cetere natiões regẽ haberẽt. vñ dr in Isa. Congregati vniuersi se niores natu dixerũt ad samuelẽ. Constitue nobis regẽ vt iudicet nos: sicut cetere natiões. nõ dixerunt. pete nobis a deo regẽ ꝛc. quõ si dixissent nõ peccassent nec dei ordi nationi cõtrauenissent. Cũ aũt de petõ sic commisso penitu issent. & errorẽ prefatũ correxissent: & samuel ꝓ eis orasset peccatũ est abolitũ: vt ꝓz infra. xij. ca. in Isa sacra glo. in terlinea: nec rex nec kus ꝓtiur⁹ sic petitus petebat esse cõstitut ordinatiõe diuina: vt ostium. & b fuit petẽs. q̃ pe nitio vt sic nõ habuit effectũ qz instituebat electõe & vicri one dei. Nõ erat igit petẽs sub rege sic petito permanere. Dargen. igit errauit in fundamẽto putãs ppls penituisse & regimie regio: vt petito: qõ falsũ ẽ. vez ex dictis. Unde bene pensatis obiectionibus Dargen. ꝓra postilla nullius sunt efficacie. Dz Barg. idẽ presumẽs aliã absoluere que stionẽ motã: dicit ꝑtertiũ. Est igit tertia eius dictũ tale. q̃ petere regẽ fuit populo a deo ꝓcessũ. Deus. x. vij. iõ peten do nõ peccauit. & illud dictũ respicientes bene Fam allega tã vt supponere falsus q̃ in illa Isa nõ ponit aliq̃d quod petẽs ad ꝓcessionẽ de rege petẽdo. Est etiã b tenor Ise al legate. Cũ ingressus fueris terrã quã dñs deꝰ dabit tibi & possederis eã: habitaueris in ea: dixeris Constituã supra me regẽ. sic bñ oẽs q̃ circuũ natiões. eũ cõstituere q̃ deꝰ suus elegerit de medio frm suoꝝ. Ecce Isa cu ius sensum supra: Deut. xvij. dicit hic sensus ꝓnosticatus. ꝓ nosticauit etiã deus iudeos sic dicturos. non ꝓcepit nec cõcessit. & ordinauit ꝑtinenter nezaniã. & q̃ sic dicẽdo non ꝑtinuerẽt regẽ nisi electõe ꝓcedẽte. Hunc aũt ordinatiõi petẽdo a samuele regẽ expresse ꝓdixerũt. nõ q̃ peterunt ab hũana ꝓtẽ. nã q̃ sic cetere natiões q̃ ad diuinã ordia nonẽ nõ respexerũt. igit peccauerũt. qd est Tertiũ Dargẽ. Quartũ dictũ ẽ q̃ regis ꝓtinuiõ Angit dupliciter

mo mō fm pōtē regēdi illimitatā. aliomō limitatā. Pmo mō pstituit rex absolut⁹ legib⁹ potēs regere p libitu vo-
luntatis exēplificat de impatore ⁊ aliis regib⁹ tā catholicis
q̄ infidelib⁹. Secōo mō pstituit rex obligat⁹ ad fuandus
leges principes ad se ⁊ sūditos. Sz ista distinctio nō ē arti
ficialis. Huius ei mul
ti principant vicios
fm pmū mēbrū. nō
ēt ad sic pcipandū
instituunt: imo in p
positu casu tudei ex
vicio regimie filio
rū samuelis acceperūt occasionē peten
di regē. Dicit nāq; i
ō capitulo q̄ filij ia-
muelis declinauerūt
post auaritiā: ⁊ acce
perūt mūera ⁊ puer
tebant iudicia. Pp̄te
gan sunt q̄ ostio ma
iores natu ifl̄ venerūt ad samuelem i ra
matha. Dixerūntq; ei. Ecce tu senuisti. ⁊
filij tui nō ambulāt
in vijs tuis: cōstitue
nob regē. vñ iuxtā
ter appet q̄ peiebāt
reges: vt exaderēt p
mo modū regendi.
q̄s igit despicatus vi
ceret eos pcisse tyrā
nicū: q̄ue iudei pe-
tēdo regē petere nō potuerūt. qn̄ admodū vult burg. Nā
implicare vī q̄ q̄s ℨ volūtatē aliq̄d instituat vt eligat: cū
eius talis libera institutio ⁊ electio sit voluntaria. Sī igit
fieret ℨ volūtates eēt inuoluntaria: p pōs implicatio. Pfir
matio pt̄ videri i lamie natura. quēadmodū Aristot.
in. pollitico⁹ oēm pcipatū distinxit i patum ⁊ viciatū.
Et p patū dixit in q̄ pcipāt⁹ dilat ad cōe bonū cōferens
fm volūtatē sūditor⁹. Viciatū at dixit differe i altero ve
troq;. Certū ē igit viciatū nō peti eligi vel pstitui a sūdi
tis. q: eis talis ē pter. imo pria volūtatē sūditor⁹. Sc̄tus
igit pcipat⁹ ⁊ mod⁹ regnādi a sūditis peti nō pōt. ℨ solā
pm⁹. q̄ si verū in patum ⁊ tyrānidē pon⁹ sūditi dicendi
sūt talē pcipatū pati ℨ petere. Nec exēpla burg. de im-
patore ⁊ aliis sūt va. Nō em̄ tales sūditi pstituūt. ℨ pato
mō pstituti sepe impati ⁊ viciosi fiūt. Nec vez ē de regu
⁊ impatoꝝ iudicio q̄ fūt electi ⁊ instituti ad iudicādū fm
arbitriū volūtatis. ℨ sūt instituti ad iudicandū nō de legi
bus ℨ fm leges. ⁊ si aliq̄s modū suę institutiōis excedunt
cadētes i tyrānidē olgarchā vt democratiā: i his casib⁹ sū
diti pot⁹ patiunt ℨ agūt q: tales casus nō puenūt ex sū
dito ⁊ institutiōe. ℨ institutoꝝ vsurpatōe. imo ⁊ raui⁹ im
patoris mō regēdi viciato ḟdicit. Nā titulus ei⁹ ē. N. dei
gra romanoꝝ rex ⁊ sp augustus. ℨ est reipublice nō pua
re accōmodus. Ira ⁊ aliox regū pstationes sunt sub dei
gra. q̄ viciatū pcipatū nō admittit. Ex q̄b⁹ pt̄s q̄ solutō
burg. quā ꝑcludit suis inepte dicitis. vicz q̄ iudei petētes
regē vt regeret impato ⁊ viciato regimie. q̄b apud eū dici
tur illimitatū peccauerūt: nihil valet. q̄s pt̄z ex ꝓdictis. Et
certe quāūcunq; barbari scient sibipis nocere nō possūt.
nocerent aūt sibipis si fm burg. regē ℨ cōem Aristo pete-
rēt ⁊ peruasserūt. Nō ei tale regē ḡtūcunq; barbar⁹ elegit
pauit q̄dē bñ. vñ dixit Aristo. de bonis viciose pcipātib⁹
Pastanēt q̄dē boies talē pcipatū utili. pristari. q̄ ipso
rū barbarū ⁊ seruilē naturā. ⁊ naturalis auxiliū. ⁊ q̄ ei
ñ dicta sut burg. sortasse pria duct⁹ i fine sue inuit digrel
sionis potē bñ⁹ q̄nis solutiōs meliorē. q̄ si coincidit cas⁹
posuit. q̄ vicz iudei peccauerūt petēdo regē nō simplr. ℨ

ꝓpter abiectiōz samuelis sine sui culpa vsq; ad abiectiōz
dei: iuxta glo. Qui voo sperauit ⁊c. Capitulum .ix.

Et erat vir de beniamin nomie Cis filius
Abiel: filij Seor: filij
b bechor: filij phareth: filij A
c phia: filij viri gemini: for-
d tis roboꝛe. Et erat ei filius
f vocabulo saul electꝰ ⁊ bo-
g nus et nō erat vir de filijs
h isrl melioꝛ illo. Ab humero ⁊ sursuz eminebat super
i oēm pplm. Perierant aūt asine Cis patr̄ saul. Et di
xit Cis ad saul filiū suum. Tolle tecū vnū de pueris:
k ⁊ cōsurgens vade: ⁊ quere asinas. Qui cū transissent
p montē Ephraim ⁊ p terram salisa: ⁊ nō inuenissent
trāsierūt etiā p terrā salim:
⁊ nō erāt ℨ ⁊ p terrā gemi-
ni: ⁊ minime repperūt. Cū aūt venissent i terrā suph:
dixit saul ad puez qui erat
cū eo. Veni ⁊ reuertamur:
ne forte dimiserit pater me
us asinas ⁊ sollicitus sit p
nobis. Qui ait. Ecce vir
m dei est in ciuitate hac. Vir
nobilis: oīne quod loquitur
fine ambiguitate venit
n Nūc ergo eam⁹ illuc: si for
te indicet nobis de via no
stra: ꝓpter quā venim⁹. Dixitq; saul ad puez suū. Ec-
o ce ibimus. Quid feremus
ad viz dei. Panis defecit
p in sitarijs nostris ⁊ sportu
lā nō habemus. vt demus
homi dei: nec q̄qz aliud.
Rursum puer rndit sauli ⁊
q ait. Ecce inuēta est i manu

Capitulū .ix.

Hic ℨr agit de regno. ⁊ p de regno labili saulis.
scōo de stabili. s. ihū dauid ca. xvj. Pria i tres diui
dit. q: p describit ip
sius saulis regis in
stantia. scōo institu
ti trāsgressio. ca. xiij.
tercio trāsgressoꝝ re
probatio. xv. ca. ibi.
Fm ē aūt vbū dñi
Pria adhuc in tres
q: circa institutiōez
saulis i regē p describit ihū⁹ electio. scōo
electiōis ℨfirmatio.
ca. xj. tercio ppli in-
crepatio. ca. xij. Pri
ma in duas. q: p de-
scribit saulis electio
secreta. scōo publica
circa medium decimi
capituli: ibi. Et vo-
cauit samuel pplm.
Pria adhuc i duas
q: p ponit saulis ele
ctio victio. ca. x. ibi
Perierāt aūt Circa
primū sic pcedit. q:
p habilitatē saul ad
regendū describit.
scōo a Samuele co
gnoscit. ibi. Perie-
rāt aūt. tercio bonitice ad samuele suscipitur: ibi. Assu-
mēs itaq; Circa pmū describit aptitudo saulis ad regen
dū rōne pōis sui cū dī. a Et erat vir ⁊c. B dī. q: erat i no
to ppto isrl famosus. b Filij phareth. hoc nō ē de textu
c Fortis roboꝛe. hoc dī ad demōstādū fortitudinē saulis.
q: fortes boies solent fortes ḡnerare. Cōsequenē ostēdit
aptitudo saulis rōe moꝛ cū dī. d Et erat ⁊c. q: erat fa
mosus. e Electo. sine macula notabili viciox.
f Et bonus. rōne moꝛ ⁊ pduxit. g Et nō erat vir ⁊c.
Ex quo notat q̄ nō selā erat bonus. ℨ etiā excellentis bo
nitatis. Cōsequenē describit eius aptitudo ex pte corpis:
cum dī. h Ab humero ⁊c. in q̄ notat fortitudo corpo-
ris: q̄ multus est necessaria in regib⁹: ⁊ pulcritudo ḡfone
q̄ multū est decēs in eo. fm illud. spēs prima digna est
imperio. i Perierāt aūt. Hic ꝓsequit describit ꝓgnitio
saulis a samuele: q̄ fuit ē duplex. p q̄ dūtā ingnitiōs. scōo
q̄ diuinā reuelatiōs: ibi. Dñs aūt reuelauerat. Primū at
tingit eo q̄ saul q̄rēbat asinas pris sui: ⁊ nō inuenies venit
ad samuelē: vt de asinab⁹ audiret veritatē: ⁊ h ē q̄ dī. l
Perierāt at ⁊c. i. timebant perisse. nō ei simplr perierant
q: postea se inuēte. k Vade ⁊ q̄re asinas. Ex q̄ pt̄z būt
litas saul: q̄ negociū būile ⁊ laboriosū nō recusauit.
l Cū aūt venissent ⁊c. iste fuit error samuel. vt dī in pncī
pio huius libri. m Vir nobil. B dī. q̄ pt dignitatē ꝓbic.
q̄s pt̄z ex h q̄s sequit. Vñe q̄ loquit absq; ambiguitate ve
nit. n Nūc ℨ eam⁹ ⁊c. i. de asinab⁹. q̄ ℨ ficbat via il
la. o Quid ferem⁹ ⁊c. credebat ei saul q̄ nō indicaret
eis gratis: vel forte erubescat apparere in conspectu eius
absq; aliquo exenio. vñ subditur. p Et sportula nō ha
bemus. in hebreo habebat. ⁊ exenium nō habemus: et in
idem redit translatio nostra: quia sportula est vasculū in
quo ponunt fructus vel aliqd huiusmōi ad exeniandū.
⁊ sic accipitur cōmunis pro contento.
q Ecce inuenta est in manu mea. puer ens saulis ꝓpter
verbum magistri sui posuit manus ad bursam ⁊ inuenit
quartā partem stateris argenti. id est quartā partem sicli
quia stater ⁊ siclus idem sunt. Siclus aūt ⁊c. obolos duos

vt habeā Ezoñ.xx. t sic q̄arta pō stateris valebat quinq; obolos vel sm alios. vj. obolos q; sm eos sicli⁹ sanctuarij habebat. xx. obolos tantū. sicli⁹ aūt cōmunis. xxiiij.

r Olim in isr̄l sic loquebat̄ r̄. istud nō fuit dictū a puero samuele: sed ab eo q̄ scripsit libā istū: vt dicunt hebrei.

Heda aūt dicit q; fuit appositū ad tēpora q̄n leges a cbaldeis cōbustā reparauit. Cetera patent vsq; ibi.

o Que rūdētes dixerūt illis r̄. iste puelle plura ꝓba dixerūt saul: vt pz ex seq̄nt⁹. q; sicut dicit ra. Sal. volebāt eū aliq̄mlū detinere verbis admirantes pulcritudinē ipius.

s Sacrificiū ē hodie r̄. aliq; dicunt q; erat tēs prādij pauper. adueūtu saul quez ꝑcauerat samuel: vt parebat in seq̄nt⁹. Alij aūt dicūt q; nō solū fuit prādiū: sed hostia pacifica de q̄ vna pō vōo offerebatur: reliq; comedebāt ab offerentib⁹. Ii enim aūt erat tūc tpis offerre vōo sacrificium alibi q̄ vbi erat arcba t tabernaculuz vt dictū est. ō. vij. ca.

v Quia ipse bñdicet r̄. Mod⁹ ēt erat hebreoꝝ aū prādiuz t manducare de sacrificio oblato laudare deū.

x Appuit samuel r̄. q; de aduētu saulis reuelationem habuerat ꝓuz ad diē t horā determinatā vt patet ex seq̄nt⁹.

y Dūs autē. Hic pōit ostendēs quō samuel cognouit saul p diuinā reuelationē nō solū deum ad psonā. ꝗ enī ꝓuz ad dignitatez regiā ad quā dūs ipm elegerat t ꝓcuperat samuel vt vngeret ipm i regez sup pplm. isr̄l. t hoc est q̄ subdit.

y Dūs aūt r̄. loquit̄ scriptura more hūano q̄ aliqō reuelat secreta amico suo. Cetera patent ex dictis vsq; ibi.

5 Quia respexit pplm meū. s. oculo misericordie.

a Venit em clamor eoꝝ ad me de afflictōne eoꝝ facta ꝑ philisteos. ex q̄ patz q; licet in pplo isr̄l essent multi mali. tñ cū hoc erāt multi boni: q̄rū preces erāt coā deo exaudite.

b Iste dñabit pplo meo. In hebreo dr̄. Iste retinebit pplm meū. q; ad regez ptinet retinere pplm ne in bellis ꝺcipiant̄ se ingerat t eriā ꝑpetuo ne minuāt̄ ꝑ ꝓsecutionē agāt. sequit.

c Et ora r̄. Aliq; exponūt de asinabus q̄s ꝑebat. Sz ista sequēs nō cōsonat vbi dr̄.

d Et de asinis r̄. Ex q̄ vr q; alia i cōde saulis ꝓsabant̄ de filiabus hebraicis q̄nib⁹. q; i somno viderat se ex⁹ in capite arboris palmez. q̄ visio signū regale erat. t de ꝺ cogitabat. nō dubitat.

e Et cui⁹ erūt r̄. dignitas regia: q̄ pōt accipere optia pplī sibi subditi: maxie in necessitate. vt pz ex supradicto. viij. ca.

f Nōne tibi. q̄si diceret sic. q; tā re uelatū erat a dño ip sum regē futurum.

g Et oī domui p tris tui q; filius ꝺs.

Isboseth successit sibi in regno sepē ad mo: t alter princeps militie t alij potentes de domo saulis hūb⁹ tyb⁹ ponit sunt bonis regni: t poste ri coꝝ babuissent: si saul in nouitate sua stetisset.

h Nūq̄d nō filꝰ r̄. de tribu beniamin. q̄ erat minima int alias tribus isr̄l. q; ꝑ ꝓpē vicinis leuite fuerat q̄si ad nihilum redacta. prout dictū fuit Iudi. xxj.

i Et cognatio r̄. illa dicit saul ex būlitate t q̄ dam būna curialitate. q; pr̄ saul interilleo de tribu beniamin erat famosus.

k Quar ergo locut⁹ r̄. Et q̄ pz vera q̄ ꝺctū est. s. q⁹ cogitaret se ad dignitatez regiā sublimādā. q; vbi samuelis q̄ erat obscura sauli intellexit de dignitate regni ꝓuis alij posset intelligi: nec oportet saulē de mēdacio ex būlitate dicto excusari. q; māsa pcessa fecit.

l Assumens itaq;. Hic pōit oēs ōdit q̄lit saul a samuele fuerit honorifice susceptus: rāq; rex ō. primo fuit⁹. cū dicit.

m Introduxit eos i triclinium. triclinium ꝓpue loquendo est camera i q̄ st̄nt oēs: hic accipit ꝓ loco i q̄ st̄nt oēs ad comedēdū. s. maiores. mediocres. t minores. q; annūt⁹ boues seōdo i loc⁹ comedebāt. vñ t in sacra scriptura comedēs freqnt dicunt recūbere vt accūbere.

n Et dedit eis r̄. i. principalem locū tā quasi ꝓ dictor.

o Da ptes quas dedi tibi. q; seruāt nobilit⁹ vel ꝗosius fecerat poni ad ptē vt eā saule vērō ponerēt. q; volebat eū ꝑ ceteris honore tanq; regē de ꝓpio suum t tā a deo electū: vt ex ꝓdictis.

p Ecce q̄ remāsit r̄. Ex q̄ dicit aliq; q; aū aduētuz saulis samuel cū aliis fuerat i mēsa. Sz ipo apptopiq̄nte surrexit de mēsa obuiam ei ex reuerētia. ꝗ nō ꝓsonat ire precedendi: vbi vī. ꝗ ꝑparuit samuel egredi⁹ obuiā eis vt ascēderet i excelsuz.

Et q̄ videt q̄ adhuc nō discēderat i fugiosi ꝓpe mōtis ad
sacrificiū offerēdū seu zuisuū celebrādū. Ꝉē ibi stati sibi
tur. Dño āt reuelauerat cē. vbi dī q̄ dño dīē t horā certaz
aduēt⁹ sancti samuelis reuelauerat. t iō nō ē uerisile q̄ ali
iuraret ad mensaz cū ipm velit honorare i illo cōuiuio:
qō patū erat ꝓpt ad
uentū ipius: vt. ō. dī
cit ē. ꝓpt qō ra. Sa
lo. aliē expōit q̄ illō
qō dō b. Ecce qō re
mānsit cē. referūt ad
nūez virox q̄ voca
ti fuerāt a samuele
ad ꝓmitū: ita ꝓ q̄li
bet erat sercula dek
imariū fm q̄ debe
bāt sedere. t illō ser
culū erat vltra illoz
nūez ꝓpt saul quez
samuel sciebat vēta
rū. iō ibīt. q De
industria fuatū ē cē
. i. vltra nūez ppli a
me inuitati. r Et
locut⁹ ē cē. i. insecre
to loco. de q̄ aūt sibi
locut⁹ fuerit nō exp
mit. ſ hebrei dicunt
q̄ fuit de tribu re t lege
Fuādi Cetera patēt
vſq; ibi. s Dic pu
ero vt añcedat nos.
vt ū possit audire ꝑ
ba mea. Capit. x.

a Ꝉlit āt. Dic
t ꝓpter agit de
unctōe saul i
regē. t posit ꝓ unctio
ne ista: ſcdo certificat ꝙ
signa: ibi. c Ꝉūq; abie
ris. Circa pincas dī.
a Ꝉlit āt samuel
lenticulā. i. vasculuz
ſcm de auro vt argē
to ad reponēdū ole-
um unctiōis: vñ un
gebāt reges t pōnū
ces. t dī a limicndo.
b Et deosculat⁹ ē cū. i. signū amicicie t cōfederationis.
c Et au. Ecce cē. q̄ i b nō sum nisi mūster ei⁹. d Et in
liberabit ꝑ me. t ꝓ illa ꝛſq; ibi. e Quia unxit te cē
tota ista lra incipit nō ē hebreo. nec ē de textu. ſ ab all
quo amiq; doctore fuit apposita ꝙ modū glo. t postea in
serta textui ꝙ ignorātiā sciptoz sicut ē in plurib⁹ aliis locis.
f Ꝉūq; abieris. Hic ꝑ ponit certificatio ꝓdicta ꝙ si
gna. t ꝙ hmōi signa ꝓdicunt. scdo de facto reperiunt: ibi.
Itaq; Circa pincas dī. f Ꝉūq; abieris cē. q̄ b dicit vī im
plicare repugnantiā: q̄a Rachel sepulta ē iuxta bethleez
vt habet Gen. xxxv. q̄ est in sorte inde. hic aūt dī in fini
bus beniamin. ꝓpter qō Ra. Sal. hic exponit. Inuenies
duos viros iuxta sepulcrū Rachel. i. q̄ nunc sunt iuxta se
pulcrū Rachel. sed qñ inuenies eos erunt in finibus beni
amin. Aliter pōt dici q̄ sortes beniamin. t inde erāt pin
cte. t iō erāt ibī tunc virtutes vbi imgebant. Galicares
magnas foueas. hoc nō est in hebreo: nec in libris cor
rectis. Cetera patent vſq; ibi. g Inueniēt te cē. causa ora
tionis t sacrificij. qz nunc temporis erat licitū immolare
dño in ecclīa. vt dictū est septimo capitulo. h Post
hec uenies cē. Dicit eis Ra. Ga. q̄ hic collis est charitbi
arim: eo q̄ ibi erat archa dñi. sed hoc nō videt uerū. quia
iam translata fuerat inde in masphat ꝙ samuelem: vt di-

q̄z de industria fuatū ē tibi
qñ ꝓpm vocaui. Et come
dit saul cū samuele in die il
la: Et descenderunt de ex
r celso in oppidū: t locut⁹ ē
cū saule in solario straūtq;
Saul i solario t dormiuit.
Cūq; mane surrexissent t iā
dies lucesceret: vocauit sa
muel saulē in solario dicēs
Surge vt dimittā te Et sur
rexit saul Egressi sūt ambo
ipe vicz t samuel. Cūq; de
scenderēt in extrema ptē ci
uitat⁹ samuel dixit ad saul.
s Dic puerō vt añcedat nos
t trāseat Tu āt ībiste pau
lisq; vt indicē tibi ꝛbū dñi

Capitulum. x.

a Ꝉlit aūt samuel lenti
culā olei: t effudit sup
b caput ei⁹: et deosscula
c tus ē eū: t ait. Ecce unxit
te dñs sup hereditatē suaz
d i ꝓncipē et liberabis ꝓpm
suū de manib⁹ inimicoz ei⁹
q̄ in circuitu ei⁹ sunt Et �looo
e tibi signū: qz unxit te dñs i
f ꝓncipem. Cūq; abieris ho
die a me: inuenies duos vi
ros iuxta sepulcrū rachel in
finib⁹ beniamin i meridie

cum est supra. t ideo alij dicūt q̄ erat loc⁹ vbi manebant
ꝓphete. t hoc videt uer⁹ q̄ ea q̄ sequunt postea. i Vbi
est statio philistinoz. statio ꝓprie dicit ē forteliciuum
vbi ponunt bellatores ad tenendū terrā ne possit rebella
re. t hoc mō fecerāt philistei i terra ūrl. Sz b vī cē ꝑ illud
qō dictū ē. ū. vij. ca.
q̄ philistijm non ap
posuerūt ultra vt ue
nirēt in termios ūrl
tempe samuel. Ad
qō pōt dici q̄ nō ve
nerūt de uiribus su
is. ſ illi q̄ positi erāt
in forteliciis adhuc
stabāt ibi: t ꝙ consonat
ei qō dī. ſ. xiij. c.
Et ꝓcessit ionathas
stationes philistinoz
q̄ erat in gabaa. que
est ciuitas in terra ſ
rael: vel forsitan q̄a
antea fuerat sibi tal
statio philistinorū.
t nomē rī māserat lo
co: licet ꝓpe non
essent ibi philistei. ꝓ
mū tū vī veri⁹: t ma
gis ꝓpriat termi vt
allegatū ē. k Ꝙ ubi
nias habebis cē. Et
ꝙ vī ver⁹ qō ꝓdictuz
est. ſ. q̄ collis dñi vo
cat loc⁹: eo q̄ mane
bant ibi ꝓphete. t
vocant ꝙ ꝓphe ho
mines devoti t religi
osi: q̄a ꝓgregauerat
samuel ad laudādū
deū. t cū ꝙ habebāt
spūm ꝓphetie saltē ali
q̄ eoz. l Et ante
eos psalterium cē. q̄a
aliq̄ melodie exercāt
ad devotionē: vel per
experientiā. t cū ꝙ ꝓ
pheta vñ dī. iiij. reg.
iij. q̄ Heliseus cū q̄
reret ab eo ꝓphetia:

dixit. adducite mihi psalterem. t subdit. Cūq; caneret psal
tes facta est sup eū manꝰ dñi cē. m Et insilient in te cē.
. i. spūs devotionis vel spūs ꝓphetie: vt dicūt hebrei.
n Et ꝓphetabis cū eis. deū laudādo. vel de occultis ꝓ
phetando. vñ libro de hebraicis q̄onibus dī rectādo opi
nonē hebreoz q̄ ꝓphetauit de bello futuro gog t magog
t de pugno istoz t pena malox. o Et immutaberis cē.
ꝓpt dictū ꝓphetādi modū nbi alis inolitū. p Quādo
ergo euenerint cē. scias q̄ illa sunt uera q̄ ego predixi tibi
de regno. ideo subdit. q Fac quecūq; cē. i. dispone te
q̄tū poteris ad decenz q̄ poterit regnandū. r Et de
scendes cē. Septē dieb⁹. hic dr fieri punct⁹: vt dicūt alij
t babet libro de hebraicis questionib⁹: ita q̄ ly septē die
bus nō notat temp⁹ q̄ samuel a saule deberet expectari.
sed tpo in q̄ ꝓ saule de nouo inūcto in regē deberēt obla
tiones t sacrificia fieri. sicut in cōsecratione summi pon
tificis fiebāt septē diebus: vt dr Exod. xxix. et Leui. viij.
Sz in bibliis hebraicis q̄o vidi nō sit taliter punctus. sed
ly septē diebus cōiungit cū ira sequti sic. Septē dieb⁹ et
pectabis cē. liber etiam de questionibus hebraicis sup re
gum negat ab aliquib⁹ esse hieronymi: quoz rōnes hic
ꝓpter prolixitatē omitto. Andreas etiā dicit ulos impu
gnat. qz non habet in aliquo loco scripture: q̄ ꝓ unctio

ne regū debeat talio solēnitas fieri septē dieꝝ nec legitur factū p quocūq; rege quārācunq; sancto vel magno pro peccō aliud dictū videf ficticiū. Et adhoc inducit qō habet infra. xj. de innouatione regni in galgala vbi dī. Et letabūt ibi rex saul cozaz dño ⁊c. Et q videf q si debuisset de mora saulis fieri talia solēnitas: fuisset tunc facta: ⁊ non fuisset expectatū in futurū in quo poterant p aduersarios impediri: ⁊ maxime qz samuel erat presens q quē talia debebāt fieri. vñ b vbi trāslatio nr̄a habet. Ego quippe descēdaz ad te vt offeras holocausta nē ⁊c. In hebreo habetur ad offerendā holocaustū ⁊c. f. p me ih̄u p salute tua ⁊ sic ertā exponit translatio nostra a doctoribus nostr̄. Vt offeras hostias immolatas non pcipit p me. sicut et ppls offerebat p sacerdotes xp̄m qō iste studiosus aliter exponit. Ad cui⁹ intellectū ponit vnū. f. q in magnis negocijs xp̄m q in primis debebat de⁹ placari sacrificijs: deus nolebat q saul aliquid faceret absq; p̄mia samuelis: qui p eo offerret ⁊ ip̄m dirigeret. ⁊ sic exponit literaz ista. Descendēs ante me in galgala. id est si committat tibi causa in q̄ debeat placari deus p sacrificia. Descendes ante me in galgala. vbi est locus orationis ⁊ sacrificij. ⁊ subintelligitur. ⁊ significabis mihi descensum tuū: ubi. Ego quippe descendā ad te vt offeras oblationē ⁊c. f. per me: Septem diebus expectabis ⁊c. sibi intelligit postq; recepero nuncium tuū. Donec veniam ad te ad offerendū pro te sacrificiū ⁊ ad te dirigendū. Sed hec opinio non videt bñ cōcordare textui. q̄a ex modo loquendi ⁊ tempore videt q samuel loqueret saulo nō generaliter nec indeterminate pro quocūq; casu arduo indeterminato futuro: sed pro casu determinato ⁊ imminēti. f. vt post publicationē electionis ipius in regē descenderet in galgala vt ibi Samuel pro eo offerret sacrificiū. ⁊ doceret eum de modo gubernandi regnū saū. qi hoc maxime indigebat vt principio regni sui ⁊ q samuel tempus descendendi in galgala sibi determinasse licet nō sit hic expressum. q̄a nō omnia hic exprimunt dicēs q eū expectaret septem dieb⁹ hoc dixit samuel. quia nesciebat virū nō circa illud tempus occupatum esse cum in alio negocio: ita q non posset venire ad saul ita cito. In quo aut peccauerit saul transgrediendo verba ista samuel: dicetur infra. xiij. capitulo. vbi locū habet. o Itaq; Hic consequenter describit euentus signoꝝ predictoꝝ. post dixerat samuel. et patz ista ex predictis vsq; ibi. ⁊ Quoniam reo ⁊c. hoc dicebat admirando. qi saul erat magnus ⁊ robustus ⁊ dispositus ad bellandum. ⁊ nō ad laudandū deū cū religiosis vel ꝓphetandū cū ꝓphetis. v Et Cis pater eius. quasi diceret. Cis pater eius nō ē ꝓpheta nec ad hoc dispositus quasi diceret. nec iste deberet esse. p talem modū loquebat ysmos. vij. capitulo. Nō sum ꝓpheta nec filius ꝓphete. sed pastor armentarius ⁊c. In hebreo habet. Quis pater eoꝝ. ⁊ sic refertur ad sensum oppositum. vt dicit Ra. Sal. sic exponēdo: quis pater eozum. f. ꝓphetarum. q. d. ꝓphetia non habet p successionē paternā sed deus ex data sua gratia cuicunq; voluerit. ⁊ tō nō est mirandum si iste habet donum ꝓphetie. puto q pater eius ꝓpheta nō fuerit: vel aliq; de genere suo. ⁊ Propterea vlgz ē in proverbiū. f. vulgare dictū vel exemplare v Nū et saul inter ꝓphas. q. d. nō ē mirū si deus illi sic dona fugā saul Certa patēt vsq; ibi 3 De hmone ⁊c. vt euitaret sactiones ⁊ hostilitatē fugaret. ⁊ eum fideliter secreti. samuel ei vnxerat ea secrete. q̄d quod puer saul secū ferre audiret ꝓba eoꝝ: vt. f. dicta ē. ⁊ tō voluit tenere secretū. ⁊ debuit q̄sq; samuel negocia publicare. a Et cōuocauit. Hic pōt poni electō saulis publica. licz ea samuel de mādato dei cū inunxisset. ⁊ statum ei publicare posset tamē ad cōpescendū murmur ⁊ indignationē aliorū q erāt de nobilioribus tribubus: ostendit a dño vt p signū euidēs oīb⁹ electio saulis appareret. ⁊ qz ei vocauit pplm. ⁊ pz ista vsq; ibi. b Et cecidit sup cognatōes metbri. In hebr. hz matheri vl matharī ⁊ tō dicūt aliq q ē nomē ꝓprium vn⁹ hois a q descendat familia ⁊ illa cognatio. ꝛ in libro paralip. seu alibi nō inuenit tale nomē vnius hois in tribu beniamin vñ cognatio nōiet: tō dicūt alij ⁊ probabiliter q nō est nomē ꝓprium ꝛ cōe. ⁊ significat in generali boies quēcūq; recte tangentē ad signū tangentia telū vel lapidē. Ad cui⁹ intellectū sciendum. q matbar in hebreo significat signū ad qō se exercentes sagittarij vel fundibularij vel hmōi: vt infra. xx. cap. vbi dī q ionatha dixit. ⁊ tacta ꝛ si exercēs me ad signū in hebreo hz Ad matbar. ⁊ eodē mō habet. Trecto. xij. Posuit me q si signū ad sagittā. in hebreo hz. Posuit me q si matbar. ⁊ in de dicit ⁊c hoc nomē matbari vel matheri significa hominē recte ad signū tangentē. In gabaon ar vā fuit saul fugerūt tales. vt hz Judicū. xx. vbi dī de habitatorib⁹ gabaa sic fundās lapideo ad certū tangerēt vt capillū q̄s posset percutere ⁊c. Debellatus aut filijs beniamin: vt hz Judicū xxj. aliq vel saltē aliqbo de illo euaserūt vt euasit. ⁊ ab illa arte in qua erant excellentes denotata est vna cognatio. sicut frequēt cōtingit in bñantis. ⁊ de illo descēdit saul.

c Quesierūt ḡ ꝛc. abscondit ēm se ex bēllitate t vi ostēderet se dignitatē regiā nō ambire. vñ sequit. d Ecce absconditᵘ est domi. nō in domo sua in gabaon: q nō potuisset ita inde haberi. ḡ i domo in q̄ hospitatᵘ erat. vñ in hebreo dr. Absconditᵘ est inter vasa: et vocāt vasa arma vt quecūq; alia q̄ secū venerūt illi qui erāt cōgregati i mas phat. et illa reposuerūt p custodia i domibus in quibᵘ erāt hospitati. e Iecunus est ꝛc. scz q̄ht ppls se debebat dare ad regez t rex ad populus. f Et abijt cū eo ꝛc. cōsentientes electioni a deo facte. g Filij vo belial. id est absq; iugo legis vsie t disciplie. h Dixerūt: Nu. ꝛc quasi vicerēt: nō cōsolabāt. i Et dissimulauit. Et dissimulabat se audire.

c quesierūt ergo eū t nō ē inuentus. Et ꝛsuluerūt post hec dñm vtrū nā ventur᾽ essz illuc. Rēspōditq; dñs d Ecce absconditᵘ ē domi. Cucurrerūt itaq; t tulerūt eū inde: steteruntq; in medio populi: t alto; fuit vniuerso pplo ab humero t sursum. Et ait samuel ad omnē populū. Certe videtis quem elegit dñs: qm̄ non sit similis illi in oi pplo. Et clamauit oīs pplus: t ait. Viuat rex.

e Locutᵘ ē aūt samuel ad populū legē regni: t scripsit in libro et reposuit coram dño. Et dimisit samuel oēm populū: singulos i domū suā. Sz et saul abijt i domū suā f in gabaa. Et abijt cū eo pars exercitus: q̄rū tetigerat deus corda. Filij vero belial h dixerūt. Nū saluare nos potest iste. Et despexerūt eū k t nō attulerūt ei mūera. Ille dissimulabat se audire.

Capitulum. xj.

b Scēdit aūt naas ammonites: et pugnare cepit aduersum Jabes galaad: dixerūtq; oēs c viri iabes ad naas. Habeto nos federatos t seruiemus tibi. Et rīdit ad eos naas ammōites. In hoc d ferā vobiscū fedᵘ: vt eruā oīm vestrū oculos dextros. e ponāq; vos opprobriū in vniuerso israel. Et dixerūt f ad eū seniores iabes. Concede nobis septez dies: vt mittam᾽ nūcios ad vniuer g sos termios isral: t si nō fuerit q̄ defendat nos egredi- h emur ad te. Venerūt ergo nuncij in gabaa saulis t locuti sunt verba hec audiente pplo. Et leuauit oīs populus vocē suā t fleuit. Et ecce saul veniebat sequēs bouēs ó agro: t ait. Quid hz pplus q̄ ploret. Et narrauerūt ei ꝛba viroꝝ iabes. Et insiluit spūs dñi i saul cū audisset hec verba. t iratus ē furor ei᾽ nimis. Et assumēs vtrunq; bouē cōcidit in frusta: misitq; in oēs terminos isral p manū nūcioꝝ dicēs. Quicūq; nō exierit et secutus fuerit i saul t samuel sic fiet bob᾽ mei᾽. Inuasit ergo timor dn mini pplm t egressi sunt q̄si o vir vnus: t recēsuit eos in bezech. Fuerātq; filioꝝ israel trecenta milia virorū: aūt iuda triginta milia. Et dixerūt nūcijs qui venerāt Sic dicetis viris qui sunt q in iabes galaad. Cras erit vob salus cū incaluerit sol Venerūt ḡ nūcij t nūciauerūt viris iabes. Qui letati r sūt t dixerūt Mane exibim᾽ ad vos: et facietis nobis oīnne q̄ placuerit vobis.

s Et factū est cū dies crastinus venisset: cōstituit saul ꝛ ponāq; vos ꝛ. hoc volebat facere ad sui sacramēti. t ad meliendū terrorē aliqn vt sic se subjecerent eius seruitui. f Concede nobis septem dies ꝛ. Cōcessit aūt rex superbus spacia petiti credens q̄ nullus auderet venire ad letandū eū de obsidione: et sic obsessi magis se traderēt volūtati sue. g Et si nō fuerit ꝛ. ad sufficiendū q̄ tibi placet de nobis.

b Venerunt ergo. Hic pōt describi filios ammon debellatio p saul ad pceptū vor. iabes. et patet ista vsq; ibi. i Et ecce saul. ꝛ. nō ē intelligenda q̄ saul iā electus publice i regem ageret officiuz bubulci. ḡ veniebat de agro vbi fuerat causa spaciādi vel se exercitādi in arte sagittaria vel hinōi. et inde reuertebat boues q̄ solēt boues ad domum reduci.

k Et insiluit spūs ꝛ. i. mot᾽ fortitudinis et cōstantie ad liberandū pplm obsessum. l Sic fiet bobus eius. pcī hoc intelligunt alia alia: vt dicit ra. Sal. et sic erat similatio magice pene: q̄ diuitie illo tpe p maiori pte i aiabꝰ assistebāt. Noluit aūt cōmuniri penitus mouis vt multitudo in principio regni fortis et animo rigoris incipe vt decet. m Inuasit ḡ ꝛ. i. a deo immissio. n Et egressi sūt. ꝛ. i. generaliter t pcē Sicut q̄s vnus bō exit nihil remanet ó illo i loco vñ exit. vt alibi Quasi bō vn᾽. id ē vno corde t vna voluntate ad liberandū obsessos. o Et ꝛ. censuit ꝛ. nomē est

Capitulum. xj.

Scēdit aūt Hic pōt describi pōtere electiōis cōfirmatio q̄ facta est p q̄ saul triūphauit de filijs ammon. t sic oēs in eū cōsensērunt t regez eius inuocauerunt Primo igitur circa hoc ponit hostiū in cuntio. scīo ipoz de bellatio: ibi. Venerunt ergo nūcij. tercio regia confirmatio: ibi. Et ait populus. Circa primū dicit. a Ascendit autem. q̄s aūt in aliquib᾽ bibliis ꝑponitur. Et factū est q̄si post mensem. nō est in hebreo. nec in bibliis correctis. nā nō est de textu. b Naas ammonites ꝛ. tpe cū rex ammon venit cōtra filios israel repetēs sibi terrā filiorum israel vltra iordanē: tanq; ad sua regna pertinentem vt habet Iudi. xj. Et hic fuit debellatus: vt dicit habet: t ideo significato illo regno isse rex forsitan et eadē causa venit pra filios isr. c Habeto nos federatos ꝛ. Tributo cōpetentia: quia videbāt se impotentes ad resistēdum. vt magis patet ex sequentib᾽. d Eruam oīm ꝛ. volebat eis eos inutiles reddere ad bellum. quia sinister oculus clypeo regitur. t ideo carens oculo dextro nō po ciuitatis i q̄ rex regnauit adonibezech. vt habet Iudi. j. p Virorū aūt iuda. xxx. milia. segregatim numerabant: eo q̄ illa tribᵘ erat nobilior t bellicosior. q Cras erit vob salus. i. in tempore de pdio rū. r Mane exibim᾽ ad vos ꝛ. arrisorie loquebant eo q̄ sciebāt auxilium eis affuturus in crastino. s Et factū ē ꝛ. ab illo die i q̄ viri iabes dixerāt verbū pcedēs. Mane exibimus ꝛ. non sūt a die q̄ dixerūt saul. Cras erit vobis salus ꝛ. q̄ q̄s nūciauit pplm adhuc distabat a loco obsidionis. t postea nūcij iabes redierūt ad suos. t ppt hoc sicut vōs estimatis q̄s dixit saul Cras erat vobis salus. Ly cras non accipitur pro die crastina: sed pro futura die. de proximo tamen. t Constituit saul ꝛ. vt repente irruentes spē exercitū filioꝝ am-

mon et diuersis pbꝫ magis teneret: alias terreret eos
v Et ait ppls. Hic hꝫ describit saulis confirmatio i regē
qꝫ ppls videbat saulē potentē triumphasse. ideo volebat eos
unterficere q̄ eū despexerāt i sua electione: aut dicū fuit in
fine capituli precedētis. q̄ saul ꝫ fieri impediuit vt a clemē

tia ignare incipet os
sensus ignaus remit
tēdo. Unde cit Sene
ca. libro de clemētia
Nihil ex oībꝫ magꝭ
decet principē q̄ cle-
mētia. magni ei ani
mi ē placidū esse
tranquillū offensas
t iniurias remittere
inuliebre aūt est liti
gare t mores ire sue
gerere. allegantur au
tem rationē dicens
x Anna hodie ꝛc.
q. d. peccatū ē ad
ḡfariacionē t nos
ad occisiōs. y Di
xit aūt samuel ꝛc. vi
dēs samuel q̄ ppls
pcedēt cōsentiebat
electiōi facte de saul
ō voluit nūc eaꝫ ino
uare sed cōfirmare
solēnit t i loco solēni
tō stabilit. z Et
fecerūt ibi samuel regē
coram dño in galgala
qui ex translatiōe erat
ibi tabernaculū dñi et
archa. Moraliter ex-
ponēda. Nam q̄ per
pausa interpretat dra
cō significat. q̄ filios
isrl. fidelib⁹ inimi-
cat. Queritur aūt cur
dominos deus noster
et similtros dominare
re: vt sapientia q̄ de-
fluxum est ad salutē
sic ordinat permissa
auferat. et sapia mū
dana q̄ terrena ē aiat
t diabolica Jacobi
iij. remaneat: vt sic
boles terrena vicios
impiorum. Contra ip
sum alia verba rex isrl
Lege gñe ieiunio
cū trib⁹ ordinib⁹. s.
apostolis. martyribus
t confessorib⁹. ca
usa victoria incipit

populū in tres ptes. Et in
gressus est media castra in
vigilia matutina. t peussit
ammō vsq̄dū incalesceret
dies Reliq̄ aūt dispsi sunt
ita vt nō relinq̄rent ex eis
a duo piter. Et ait ppls ad
samuelē. Quis est iste q̄ di
cit: saul nō regnabit super
nos. Date viros t interficie
mus eos. Et ait saul. Nō
b occidet q̄squā in die hac: qz
hodie fecit dñs salutē in is
c rael. Dixit aūt samuel ad
pplm. Venite et eam⁹ i gal
gala: t inouem⁹ ibi regnū.
d Et perrexit oīs ppls i galga
e la: t fecerūt ibi regē saul co
ram dño in galgala: et imola
uerunt ibi victimas pacifi
cas coram domio. Et letat⁹
est ibi saul t cūcti viri isra
el nimis. Capitulū. xij.

f Dixit aūt samuel ad
vniuersum israel. Ecce
audiui vocē vīam tu
a ta oīa q̄ locutus estis ad me
t cōstitui sup vos regē. Et
nūc rex gradit ante vos.
Ego aūt senui et incanui.
b Porro filij mei vobiscum
sunt. Itaq̄ cōuersat⁹ coram
vobis ab adolescētia mea
vsq̄ ad hanc diē. Ecce pīto
c sum: Loquimini de me coram
d dño t coram xpo eius: vtrum
e bouē cuiusq̄ tulerī aut asi
f num: si quēq̄ calūniat⁹ sum:
g si oppressi aliquē si de manu
h cuiusq̄ mun⁹ accepi: t cō-

mutabo eū ei. Ego aūt semper manebo. t sidik. b Porro filij ꝛc. h. d.
remanebūt. p̄ me obsideo ad sanctificādū si alicui remoue
t sanctificare nō possum. c Loquimini de me ꝛc. i. saule re
ge q̄ de nouo erat inuncturus. qꝫ q̄ samuel coīa eo volebat iudicari. d Vtrū bouē cuiusq̄ tulerī. pertendo in
opere meo e Aut asinū. sup eū de lo-
co ad locū incedendo f Vel quēq̄ ꝛc
iniuste ad iudicādū
trahēdo g Vel op
pressi aliquē. dānū qd
cūq̄ seu iniuriā infe
rendo. h Si de
manu ꝛc. erā p iusto
iudicio reddēdo. Et
q̄ pīs q̄ ppls sum-
pserit⁹ laborib⁹ essē
cū iudicio ereḡbat
pne dñm fuit. s. vq.
i Et premia illud
hodie ꝛc. nolens mi
hi retinere. k Et
dixerūt ꝛc. t sic testifi
cati sūt eī⁹ innocēcia.
l Dixit ad eos ꝛc
q̄dmo ē vobis. m
Et testis ipse es⁹. s.
saul q̄ pīti aliq̄ ade-
rat. n Et dixerūt
testis. replicādo. qđ
o. decet ꝛc ad maio-
rē affirmatiōes: sm
illā trāslatiōē in he-
braico hꝫ. Et dicit te
stis. qđ exponāt he-
brei dicētes: q̄ post
q̄ ppls rectificat⁹ fu
erat samuel innocē-
tē. ipe samuel quest
uit cū p testimū si
uma qđ ē maior⁹ e fe
mi⁹ dicēdo. Tale ē
dño. i. rego vt sit te
stis. t tūc vēit vox a
deo missa Et dicit te
stis. rectificādo fama
eius innocētiaꝫ. o
Et ait samuel ꝛc. Ip
se samuel declarat
ppli culpā. t p̄ bbo.
scio. murmuloꝝ: ibi.
Et nūc state. Et ei
primo samuel de
clarat p̄ sī misericor
dia ppli cū dī. p
Dīs q̄ fecit ꝛc. i. ado
neo a nunciato suo

a vigilia matutina: t in calore solis cōsummat. q. d. precepto dēicatōis eius q̄ cepit ptēs domoio diminuit. et ad
tenēre iudice in prāte claritatis sue in extremo iudicio
totaliter auferetur. Capitulum. xij.

o Dixit aūt samuel. Hic hꝫ describit incredulitas po-
puli a samuele. videbat ei ppls regē electū. p̄pere
egisse. t nō poterat credere ip̄m eē sup se regem nō
peccasse. cui⁹ Dixit samuel. ondit i b ca. p̄ declarādo sua in
nocentiā. t scelo ppli culp̄ in dñi. Et ait samuel. Primū ut
oñdat samuel q̄ b q̄ per nōs ppli p̄dēcēderat de institutio
ne regni q̄ erat quodāmō abiectio samuelis: re dēb fuit
supra. viij. ca. t b notat cū dī. Ecce audiui vocē vīam ꝛc.
scelo in b q̄ diu usi filioo isrl fuse calūnia vixerat. t b nota

ad educēdū pplm isrl ō egypto. sexti. q Quo videlicet ꝛc.
vbi eū dño celebrauit a pcto famis. r Et clamauerūt ꝛc. cū
affligerēt ab egyptijs: vt dī Exo. iij. s Et collocabo eos ꝛc.
i. fra optia facte t melle manāte. Cōsecutū ondit er oppo
sito ppli ingratitudiē eis dī. t Quia obli. t ꝛc. g idolatrie
t alia mala. v Et tradi. eos ꝛc. vt p flagella reducēt eos
ad dom. x In manu frisare ꝛc. i. regis ejus. vt dē Judi-
cū. y Et i manu phi. ꝛc. vt dē Judi. x. t. xj. z Et misit
dñs hierobaal. i. gedeon. vt dē Judi. vj. a Et badan. i.
samson qui descendit de tribu dan. vt dē Judi. xiij. b
Et barach. de quo Judi. v. c Et iepthe. de q̄ Judi. xi.
d Et samuel loquit de ipso tanq̄ de alio. e Et eruit
vos ꝛc. quotiēscūq̄ unoquisq̄ fideliter eius mandata.

f Et habitastis ꝓsidentes. g Quia dixistis ei boni sitecerit: fuit
tpe rex vester imediate. g Dicentes aūt qr nahas rē.
Ista fuit vna cā petēdi regē: vt dicit fuit.ē.viij.ca. h
Dixistis mihi. dissuadēti vob petere alīū regē. i Neq;
q.f.erim⁹ sine rege hoie. k Nūc g̃ ꝓsto rē. licz eīm saul
fuerit a deo electus.
vt dcm̄ē.ō.ir.ca.r.ꝑ
tñ ista electio impo-
nit h ꝓpło. eo q ad
petitionē ꝓpli facta
fuit, cuiꝰ patēt vsq;
ibi. l Et erit ma-
lis dñi rē. i. ita erit
sup vos de futuro:
sic fuit sup ꝓres ve-
stros de preterito.
m Sz tnūc state.
Hic ꝑdīr samuel ar-
guit malicia populi
miraculo. qr ad ip-
sam declarandā fa-
cta fuit subito tonitrua t pluuie ꝑ solitū cursum nature in
terra illa: et h est qđ
dī. n Nūqđ non
rē. quasi dicat et isto
tpe nō cōsueuerunt
talia fieri. et si aliqñ
fuerūt: nō ita tepē-
te vel subito: sic tñ
est ad ꝓces samuel:
t ablq; dispositione
ueris procedēte. ió ibi
dīr. o Et timuit
omis ppls. videns insu-
litū miraculum: et ti
mēs mors ꝑ horroꝛe
ꝑspectantis. p Nolite timere. eos affe-
rauit qñ ꝓfessiōes
eoꝝ de peccīe regis
t alijs mal' audiuit.
q Nolite recedere rē. semp eū sequē
tes p debitū cultuꝫ.
r Et nolite declina-
re rē. id est post ydo-
la ea colendo. quia
in illis nulla est effi-
cacia vos saluandi.
sicut medicina dicit
vana q̃ nullā hz effi
cāciam sanandi.
s Et nō dereliquet
rē. Qđm sibi placuerit
subiectus ꝑ debituꝫ
cultū. t Quia tirannꝰ dñs rē. sic hī Reg.xxij. per me-
mentum rē. v Absit aūt h peccm̄ a me rē. Quia eīm po-
pulus eū abiecisset: vt ꝓꝫ ex sup dictis. viij.ca. tñ peccm̄
reputabat sibi si nō oraret ꝓ eis. t h ē intelligēdū q̃d ad
bona gratie t ꝗsē Acquēda. ió dicit. Et docebo vos viā
rectā rē. x Timere dñm. timore filiali. y Et seruite
ei in veritate. absq; simulatiōe. z Et ex toto corde vro
absq; diminutiōe.

Caꝑ decimum. xiij.

a Filius vn⁹ anni. Postq̃ descripta ē saulis electio,
hic ꝑ describit eī⁹ reprobatio. t h ex triplici cā.
prima fuit diffidētia t vsurpatio. secūda temeraria in-
gressio. ca. xiiij. tercio cupiditas t elatio. ca. xv. Circa primuꝫ
primo describit diffidēcie rō. secō diffidētis vsurpatio: ibi.

f coꝝ vestroꝝ ꝓ circuitū: et
g habitastis cōfidenter. Vidē
tes aūt q̃ nahas rex filioꝝ
ammon venisset aduersum
b vos: dixistis mihi nequa-
q̃: ſ rex impabit nobis. cū
dñs deus vr̄ regnaret i vo
bis. Nūc g̃ ꝓsto est rex ve-
k ster quē elegistis ꝑtensit.
Ecce dedit vobis dñs re-
gē. Si timueritis dñm t ser
ueritis ei t audieritis vo-
ces ei⁹: t nō exasperaueritis
os dñi: eritis t vos et rex
q̃ impat vobis ſeqntes do
minū deū vr̄m. Si aūt nō
audieritis voces dñi: ſ ex
asperaueritis sermones ei⁹:
l erit man⁹ dñi sup vos t su
m per ꝓres vros. Sz et nunc
state t videte rē istaz gran
dē quā factur⁹ est dñs i cō
n spectu vro. Nūqđ nō mes
sis tritici est hodie. Inuo-
cabo dñm t dabit voces t
pluuias: t scietis t videbi
tis: quia grande malū fece
ritis vobis in ꝓspectu dñi
petentes sup vos regē. Et
clamauit samuel ad dñm:
t dedit deus voces et plu
o uias in illa die. Et timuit
omis ppls nimis dñm et sa-
muelē. Et dixit vniuersus
ppls ad samuelē. Ora pro
seruis tuis ad dñm deum
tuū vt non moriamur. Ad
didim⁹ eīm vniuersis pec-
catis nr̄is malū: vt petere
nr̄ q̃ saul. tercio in cursu hostiꝫ: ibi. Porro philisthim.
ōrio imꝑpato ad resistendū: ibi. Porro saber. C ā vo dif
fidentie ouplex fuit. prīa fuit ex ꝓcessiōe statiōis philisti-
noꝝ. ꝓpē quā saul t filij isrl formidebāt philistinoꝝ aduē-
tū. secūda fuit vsurpatio ꝓpli a saul ꝓpē metum q̃ ponit: ibi.

mus nobis regē. Dixit au-
p tem samuel ad ꝓplm Noli
te timere. Vos fecistis vni-
uersum malū h. Verumth
q nolite recedere a tergo dñi
ſ seruite dño in omi corde
r vro t nolite declinare post
vana q̃ nō ꝓdērūt vobis:
neq; eruēt vos: qr vana sūt
s t nō dereliquet dñs ꝓplm
suū ꝓpē nomē suū magnū:
t qr iurauit dñs facere vos
v sibi ꝓplm. Absit aūt a me
hoc peccm̄ in dño: vt cessaz
orare ꝓ vobis: et docebo
vos viā bonā t rectā. Ꝑgi
x tur timete dñm t seruite ei
y in veritate: t ex toto corde
vro. Vidistis eīm magnifi
ca q̃ in vobis gesserit dñs
Quod si ꝑsauerauerit is in
malicia: t vos t rex vester
pariter peribitis. Capi. xiij.

a Filius vn⁹ anni erat
saul cū regnare cepis-
set duobus autez an-
b nis regnauit sup israel. Et
elegit sibi Saul tria milia
de isrl. Et erāt cū saul duo
milia in machmas t i mō-
te bethel. mille aūt cum io
natha in gabaa beniamin.
Porro ceteꝝ ꝓplm remisit
vnūquēq; in tabernacula
c sua: ꝑcussit ionathas stati
onē philistinoꝝ q̃ erat in
gabaa. qđ cū audissent phi
listijm: Saul cecinit buc-
cina in omni terra dicens.

Quod cū audissent
Circa ꝓmū q: i h ca
pl. agit de
punicatōe. ꝑmittit eius
bonitas: vt mult⁹ de
sua iustitia ꝓsumat.
t vt opposita iuꝫ se
posita magis elucesc-
at: cū dī. a Filius
vn⁹ anni erat rē.
i. ita innocēs t pue-
rius a peccō: sic puer
vn⁹ ānī. cui⁹ rōnes as
signāt hebrei et ꝓba
biliter dicēres q̃ nō
ꝓmouet ad ali-
qđ officiū magnū a
deo sic saul fuit elec-
t⁹ i regē ab ipso. vt
ꝓz ex ꝓcedēt⁹ fit
sibi daf a deo gr̄a iu
stificās t ipm dispo
nēs ad suū officium
exercendum: nisi ꝑ
ponat obicez. Saul
aūt i sua electiōe nō
potuit obicez gre de
tine. qr fm q dī. s.
ix.ca. Erat electus t
bon⁹: t si erat de
filijs isrl melior illo.
Alīq; aūt exponūt de
bisosseth filio saul:
dicētes q̃ habebat
vnū ānū tñ q̃ saul
cepit regnare: t fm
h ly saul ē dī casus.
cū dī. Filius vn⁹ ānī
erat saul. i. ipi saul q̃
h ꝓz falsū. q illō qđ
dī. ij. reg. ij. qđraginta
annoꝝ erat bisbo
seth cum regnare ce
pisset. Fuit aūt institu
tus immediate post
monē ꝑsonē: vt ibidē
dī. Pax autē regna
uit. xx. annis rñ. ꝓ-
peꝛ qđ tenētes hoc
dcm dicunt. q̃ recep
tio regni saul h ac
cepit imediate post
monē beli qđ tpo fuit. xl. annoꝝ: vt hī Act. xiij. ſ hoc nō
valet qr nullo alio loco sacre scripture reperit. q̃ sacra scri
ptura determinādo principium regni alicui⁹ regis determi
net h ꝓ etatē filij sui. t ió qr ista exposiō de scriptura nō hz
auctoritatē eadē facilitate premittē q̃ ꝓbat. t pria magis
tenēda ē: vt videt. b Duob⁹ aūt annis rē. i. in bonita-
te t innocentia sua: iz plurib⁹ annis regnauerit cessāte in
malicia. vel aliter ꝑ dici. qr post duos annos a ꝓncipio
regni sui dauid fuit a deo electꝰ. t in regē inunctus per sa
muelē. vt hī infra. xvj. ca. at ex hoc saul nō regnauit de in-
re. ij. tamē vsurpative. ꝓpē qđ annis sequentes a regno suo
hic resecant. C Sequenter ponit ꝑcussio statiōis philisti-
noꝝ cū dī. c Et ꝑcussit ionathas rē. qđ erat signū ma
nifestū rebellionis filioꝝ isrl ad philistheos. ió subdit.

o Audient hebrei.hoc fecit saul.p clamari:vt filij isrl̃ p̃cauerẽt sibi ab insultu philistinoꝝ in hoc facto p̃tensũ ⁊ nõ p̃sideret de ipsis in aliq̃ vñ subdit. e Et philistiim ꝑgregati sũt.nõ ẽ ve rsũe q̃ vt essent currus.ꝫ accipit hic numerus bom̃ in c rrib⁹ existentiũ q̃ nũc ipsis in curribus pugnabant pro magna pre.vt habeatur in pluribꝰ locis sacre scripture.

f Et reliquus vulgus sic ẽ.hyperbolica locutio ẽ ad designandũ magnã populi mltitudinem.

g Hõ cũ vidissent.Hic ponit scõa ratõ diffidẽtie.s.ꝑter recessum ppli a saule.q̃ aliq̃ pre timore philistinoꝝ abscondẽrũt se in loco occulto.Alij aũt trãsierũt iordanẽ q̃ est in pte orientali terre p̃missionis.terra aũt philistinoꝝ vñ venebãt sup filios israel erat in pte opposita sez occidentali.q̃ est sug mare mediterranei q̃ ẽ termin⁹ terre p̃missionis a pte occidentis.⁊ iõ bebant fugientes transibãt iordanẽ.nũ vt fugerẽt ad gentes oppositã.nũ q̃ tenebãt q̃ philistiim nõ transirent iordanẽ eos insequẽdo. Et hic patet lra vlgi ibi.

f Et expectauit sẽptẽ diebꝰ iuxta placitũ samuelis:⁊ nõ venit samuel in galgala. Diuisq̃ ẽ populus ab eo.ait ꝗ Saul

b Afferte mihi holocaustum ⁊ pacifica. Et obtulit holocaustum. Cumq̃ complesset offerẽs holocaustũ.scz ipse saul. Ecce samuel veniebat ira q̃ venit die septimo ex tali hora q̃ poterat offerri sacrificiũ.q̃ vigz ad horã tertiã vel circi poterãt alia sacrificia offerri.scõ peccauit.q̃ officiũ sibi illicitũ.s.offerẽdi q̃ seipm̃ vsurpauit qõ ẽ grave petñ:qõ ꝑ ex hoc rex omne volẽs offerre necẽsum qõ ꝗ poterãt ad regiũ officiũ pertinebat ad regiũ officiũ pertinuit sacerdotis a deo vt habet.ij. Paral.xxj. et facẽ fuit terremotꝰ in signũ ire diuine. vt dr Zacharie.xiij. tercio peccauit i deũ q̃ pactũ suũ nõ recognouit duliter cũ arguerẽtur a samuele dicente sibi.qđ fecisti.ꝫ se voluit excusare ex necẽsitate imminẽte belli q̃ erat.iõ nulla erat pena q̃ talis oblatio sacrificij nõ ẽ dei placatio ꝫ magis offensio.

i Hõ si nõ fecisses ꝛc.b vt sallũ. qi postmodũ divia certa est ⁊ infallibꝫ. postmodũ ait erit a dõ regnũ predẽtibus tribꝰ iude. vt dr Hebrẽ. Nõ auferet sceptrũ de iuda. Dẽm q̃ ordinatio diuina de aliq̃ futuro aliqñ accipit pro certo i diuina ꝓphecia.⁊ sic immutabilit est. alio mõ accipit ꝗn assignãtes causarũ secundar.⁊ ꝗm merita ⁊ demerita hominum ex quib⁹ ordinatio diuina de aliq̃ futuro ipsis imponit vt q̃ hoc pendentur vel remunerent ꝗm ordinationẽ diuinam.⁊ talis ordinatio mutabilis ẽ sicut merita ⁊ demerita hom̃.⁊ frequẽter ꝓmittit q̃ ordinatio diuina de aliq̃ futuro ipsis facto.scõ nõ exprimit in sacra scriptura. sicut Ion.iij. dr adhuc xl. dies ⁊ ninive subvertet.q̃ demerita illius ciuitatis exigebant eius subversionẽ a deo fuerant.sed quia egerunt penitentiam.hec ordinatio facte mutata.quia ciuitas non fuit subuersa.sed modo dicit hic saul.

l Quod si non fecisses iam nunc preparasset dominus ꝛc.i.si non fecisses contra mandatum dñi.⁊ ei⁹ in bonitate in qua eras quando regnare cepisti.esses ordinatus vt confirmaret ibi regnum ⁊ filios tuos. ⁊ista tamen confirmatio est intelligenda sub cõditione.s.si saul ⁊ posteri eius starent in bonitate.quod ẽ mirabile.qualiter autem mutabilitas talium stat cũ immutabilitate divine prescientie diligentius pertractare ꝓnter ad finem sententiarum

m Sed nequaq̃ ꝛc.ad ea vltra ꝛc.quia filius eius dñm seruo non regnauit sup̃ totum israel.nec etiam sup illud pacifice.⁊ cum hoc quo tempe. vt habet.ij.li.ꝫ regum

n Quesiuit sibi ꝛc.s.ipm̃ dauid. o Et precepit ei ꝛc. licet hoc esset adhuc futurum.tamen loquitur ꝑ modum preteriti.ꝑter certitudinem divine prescientie.qui est in mente divina.qi sic est certa de futuro.ac si iam esset in actu p̃senti vel fuisset de preterito. p Surrexit autem samuel ꝛc.quo fuit populus israel contra philisteos inermis et

parū numero. vt̄ ex sequentibus. vt ex pūis samuelis
a Bolarec: vel uult in colle dñi vbi erat ꝓgregatio ꝓphax ꝙ
erat ꝓpe gabaa: vt ibi vacaret oīoi ꝓ pplo dei q Veni
entes ō galgala. ℟ refert ad pplm sequēte saul. certa patet
r Porro philistiim. ℟ pīr describit bellū incurr⁹ cū ꝺo
o Et egressi et scie
bāt. n. eē filios israel
sine armis t paucos
iō gētia loca istrane-
rūt trā eoꝝ ad pdā
dū. q nō timebāt ō
resistentia comm.
t Vn⁹ caneuo et.
m bēb. hē. Cētra via
ephrate ad trā saul.
t iō trāslatio nīa vī
bīc corrupte vicio
scriptoꝝ ꝙ sillabaꝝ
nē dictionū.
v Porro faber. hic
pīr describit i patē-
tis filioꝝ isrl ad resi
stendū. erāt em inter
meos t iō non audeb
bāt egredi ō pdatoꝝ
res. q tenebāt se intra
fortalicia gabaa. rō
aūt ḡre erāt sine ar-
mis tāḡit cum dicit
x⁹ Faber ferrarius
et. q posset facere ar
ma ꝙ Caueāt ne
philistiim et. q; phi
listiim dūmodo be
breis trāsfulerāt fa
bros de tra isrl i tras
suā ne fabricarēt eis
arma: ꝓuidebāt tā
q filij isrl dīrent istā
ad colēdū trā. iō sub
dit. y Descendebāt ḡ et. ℟ erat ꝺpe
pact. ℟ possēt conuerthas pauserat statō
nē philistinoꝝ ñ audebāt illuc descēdē.
iō subdūnt. Et erat
trag erant acies vo
merū et.
a Vsq ad stimulū
corrigēdū. i. vsq ad
aculeū q stimulant
bouēs. b ē dictū ꝙ i
ḡlibet mūso ferreo
ꝓpendo ḡtūcūq ꝙ
acies erat retusa
ce cā ꝓdicta. q; n au
debāt filij isrl descen
dere ad fabros exīs
tes i tra philistiim
b Cumq; venissēt dies
plu. s. illō ipō i q
pūtādā ē ꝺ pdatoꝝ
ꝓdictos. c Nō ē
inuēt⁹ et. ex eā pdcā
ō Excepto saule.
Dicūt habuisse q; mi
raculose dare et eis
gladiū. ℟ nō ē ver
sile ex scriptura tāū
signaꝝ tacuissē: nec
in gabaa beniamin: t reliq
pplī ascēderūt post saul ob
uiaz pplo qui expugnabāt
q eos: venientes de galgala i
gabaa i colle beniamin. Et
recensuit ad pplm qui inuē-
ti fuerant cum eo quasi ser-
centos viros: t saul t iona
thas filius eius populusq;
qui inuentus fuerat cū eis
r erat i gabaa beniami Por
ro philistiim consederāt in
s machmis. Et egressi sūt ad
preliandū de castris philī
t stinoꝝ tres cunei. Vn⁹ cu
neus pgebat contra viam
ephraim ad terrā saul. por
ro alius ingrediebat p viā
bethoro. Tertius aūt ver
terat se ad iter termini i ter
ra sabaa: iminentis valli
v seboim ꝓtra desertū. Por
x ro faber ferrarius nō inue
niebāt in omni terra israel
y Caueāt ei philistiim ne for
te facerent hebrei gladium
z aut lanceā. Descēdebāt ḡ
oēs isrl ad philistiim vt a-
cueret vnusq; vomerem
suū: t ligonē t securiz t tri
dentē t sarculū Retuse ita
q erāt acies vomerū t li-
gonū t tridentū t securiū
a vsq ad stimulū corrigendū
b Cumq; venisset dies prelij
c nō est inuentus ensis t lā-
cea in manu totī⁹ pplī qui
d erat cū saul t ionatha: excep
to saul t ionatha filio ei⁹
egressa ē autem statio phi-
listiim vt transcenderet in
machmas Capitm. xiuj
e Accidit in ḡdā die
vt diceret ionathas fi
lius saul ad adolesce
tem armigerū suū. Veni t
transeamus ad statiōz phi
f listinoꝝ que est trans locū
g Patrē aūt suo hoc ꝑm nō
indicauit. Porro saul mo
rabatur in extrema ptē ga
baa sub malogranato que
erat in agro gabaa Et erat
populus cum eo quasi sex
centoꝝ virorū. Et achias fi
lius achitob fratris ichā-
bod filij phinees qui ort⁹
fuerat ex beli sacerdote do
h mini i silo portabat ephot
Sed t populus ignorabat
i quo isset ionathas. Erant
autē inter ascensus ꝙs ni
tebatur ionathas transire
ad stationē philistinoꝝ emi-
nentes petre ex vtraq; ptē
t ḡsi in modum dentiū sco
puli hinc inde prerupti. no
men vni⁹ boses: t nomē al-
teri sene. vnus scopul⁹ p-
minens ad aquilonē ex ad
uerso machmas. t alter ad
meridiem cōtra gabaa Dix-
it aūt ionathas ad adole-
scentem armigerū suū. Ve
ni transeamus ad stationē
incircūcisoꝝ hōꝝ. si forte fa
ciat dñs ꝓ nobis q; nō est
domino difficile saluare vl
in multis vel in paucis. di
xitq; et armiger su⁹ Fac om
nia que placent aīo tuo.
Perge quo cupis. t ero te
cum vbicunq; volueris. et
ait ionathas. ecce nos trā
sibimus ad viros istos Cū
q; apparuerimus eis si talia
locuti fuerint ad nos. ma-
nete donec veniamus ad
vos: stemus i loco nostro:
nec ascendamus ad eos.
Si autem direrint. ascendi
te ad nos: ascendamus ad
eos: q; tradidit eos dñs i
manib⁹ nr̄is: hoc erit nob
signū. Apparuit igit vterq;
stationi philistinoꝝ. Dixe
rūtq; philistiim. en hebrei
egrediunt ō cauernis i qb⁹
absconditi fuerāt. et locuti sūt
viri de statione ad ionathā
t ad armigerū ei⁹ direxerūtq;
Ascēdite ad nos t ostēde
e mus vobis rem. Et ait io
f nathas ad armigerū suum.
ascēdamus. q; tradidit eos dñs i manib⁹ nr̄is: hoc erit nob signū. Apparuit igit vterq; stationi philistinoꝝ. Dixerūtq; philistiim. en hebrei egrediunt ō cauernis i qb⁹ absconditi fuerāt. et locuti sūt viri de statione ad ionathā t ad armigerū ei⁹ direxerūtq; Ascēdite ad nos t ostēdemus vobis rem. Et ait ionathas ad armigerū suum.

oportet ad ℟ inducere miraculū. q; reges t filij regū multa bant t maxime de armis q vulgares nō hāt. Capi. xiuj.
e Accidit. ℟ pīr describit trāsgressio saulis et teme
rario iuramento. t ꝙ ponit iurādi occasio. scīo ipa
iuratio ibi. et iurauit aūt saul. Occasio erat iuran
di fuit audiditas in se
quēdi hostes coram
ionatha t ei⁹ armi-
gero fugatos. t ꝙ
circa ℟ pīr ponit ipi⁹
ionathe pīas audā
cia. scīo miraculū pu
gne ibi. Et ait iona-
thas. scio pugne no
tica ibi. Et respexerūt.
Ipi⁹ aūt ionathe
audacia pr̄ et ℟ qso
lus cū armigero suo
voluit ire ad tēptādū
si posset stationē phi
listinoꝝ debellare. t
pīlia vsq ibi.
b Patri aūt suo ℟
ipm et. ne p ipm im
pediret. Cetera pa-
tēt vsq ibi.
c Ponebat ephot
id ē vestē sacerdota-
lē cui pncipū ē tōta
le iudicij vt hī Exo.
xxviij. vt in ea cōsu-
leret dñm coram ar
cha dñi q erat ibi cū
exercitu vt habet. j.
eo. ca. d Erāt aūt
inter ascēsus p q̄s ni-
tebatur ionathas trā-
sire ad stationem et
erat cūi ibi q̄si q̄das
ruptura montis et
vallis in medio ha-
bens ex vtraq; parte
scopulos in modū
dentiū. t p illū locū
querebat ionathas
trāsire. dicit aūt Jo-
sephus q; Jonathas
rogauit dñm devo-
te vt posset philiste-
os debellare. et dñs
cōcessit dāns ei signū
si. q; si philistei vidē
tes eū dicerēt. ascēdi
te ad nos q; dñs p nō
bis tradit eos. et sic
f Et ait ionathas. Hic pīr describitur

b Ascēdam⁹. seqre me. Tra
didit. n. dñs eos i manus
isrl. Ascēdit aūt ionathan
manib⁹ z pedib⁹ reptans:
i z armiger ei⁹ post eū. Ita
q cū vidissent faciē iōathe
alij cadebāt añ ionathā: a-
lios armiger e⁹ interficiebat
sequēs eū. Et facta ē plaga
prima quā pcussit iōathas
z armiger ei⁹ qsi viginti vi-
rop i media pte iugeri quā
par boū i die arare psueuit.
k Et factū ē miraculū i castris
l z p agros. s z oia ppls sta
tiōis eop: q ierāt ad pdan-
dū obstupuit: z pturbata sūt
castra. Et accidit qsi mira-
m culū a deo. Et respexerunt
speculatores saul q erāt in
gabaa beniamin: z ecce mł
titudo pstrāta: z huc illuc-
qz diffugiēs: z ait saul po-
pulo q erat cū eo. Reqrite
z videte qs abierit ex no-
bis. Cūqz requisissent rep-
tū est non adesse ionathā z
armigerū ei⁹. Et ait Saul
n ad achiā. Applica archaz
dñi. Erat ei ibi archa dñi i
die illa cū filijs isrl. Cūqz
loqret saul ad sacerdotem:
tumult⁹ magn⁹ exort⁹ ē in
castris philistinop. Cresce-
batq paulati z clari⁹ reso-
nabat: z ait saul ad sacerdo
o tē. Cōtrahe manū tuā. Cō
p clamauit ḡ saul z oīs ppls
q erat cū eo: z venit vsq
ad locū certaminis. Et ecce
vni⁹ fuerat gladi⁹ vniuscu
iusq ad pximū suū: z cedes
q magna nimis. Sz z hebrei q
fuerāt cū philistijm heri et
nudiustertius: ascenderātq
cū eis i castris: reuersi sūt vt
eēnt cū isrl: z his qui erant
cū saul z ionatha. Oēs qz
isrlite q se abscōderāt i mō
te ephraym audiētes q fu
gissent philistei sociauerūt
se cū suis in prelio. Et erāt
cum saul quasi decez milia
virorum. z saluauit domi-
nus deus israel in die illa
Pugna autē peruenit vsq
ad bethauen Et viri isrl so
r ciati sūt sibi i die illa. Adiu

... pria a ionathe miraculū pugnā: q facta ē diuinitus. Et
sic h Tradidit ei eos dñs zc. z h ostdit p effectū cum
subdit. i Itaq zc. Dicit iosephus q qdā nebula sube-
ro surrexit. pter qd philistijm nō cognoscebāt ionathan:
nec seipos adinuicē. z sic mutuo se trucidabāt z ēt ex ca-
dem cā philistei re-
uertētes ad pdā pu-
gnabāt cū suis q re-
māserāt in castris et
ecōuerso. io subdit
postea. Sz z ppls
stādis eop q erāt
ad pdā dū obstupu-
it z pturbata sūt ca-
stra. Aliq do dicunt
z meli⁹ vt videt. q h
ptigit eo q de⁹ pcus-
sit philisteos acrisia
q tollit visio seu co-
gnitio illi⁹ qd est a-
licui expediens seu
necessariū videri ab
eo. sicut pcussi fuerūt
milites qrētes hely
seu cape. qs ecōtra-
rio duxit qsi captos
vsq ad mediam sa-
marie vt habet. iiij.
Reg. vj. z h vl p il-
lud qd subdit.
k Et factū ē mira-
culū in castris .i. p-
cussione eop q erāt i
statione l Et per
agros. i. qui ad rede
untes de pda. q sint
pcussi fuerūt. Sz si
h pugissz p nebulā
vt dicit ioseph⁹ non
esset miraculū quia
frequēter pturgit nebu-
liter pcepite. Pre-
terea ita obnubilas-
set visum ionathe et armigeri sui sicut philistinop. cuius
pria textus innuit. qz distincte aduersarios cognoscebāt et
interficiebāt. Itē qz speculatores saul alōge viderūt bel-
lum illud qd sequit imediate. m Et respexere spe. hic
pōr describit pdicte pugne noticia p h q speculatores saul
viderūt belliū z annūciauerūt sauli. sz anq iret illuc voluit
ei qrere psiliū dñi. qz hēbat ppłm paucū z inermē. z hoc ē
qd subdit. n Applica archā dñi. i. applica te ad psulē-
dū dñm. si debeam⁹ ire ad illud bellū. sequit. o Cōtra
he manū tuā. extēderat em sacerdos man⁹ in orōne. z qz
nō hēbat cito rñsum. z saul erat sollicit⁹ p filio suo abiisse
iō dicit sacerdoti vt desisteret a petitiōe. qz volebat statim
suo filio succurrere. iō subdit. p Cōclamauit ḡ saul zc.
z pz lra vsq ibi q Sed z hebrei zc. Aliq em hebrei cō
re ducti pmiserant se aduersarijs. s videntes debellatiōem
eop z pversionē ad fugā ad suos reuersi sunt. Silr q p ti
more se abscōderāt ad filiū cū suis egressi sunt. z pz lra.
r Adiurauit aūt zc. videns aūt saul suos aduersarios fu-
gere. aūs voluit eos psequi. z iō ne ppls eius impediret a p
secutiōe aduersariop pcepit vt nullus de ppło suo aliqd
gustaret donec inimicos pcussisset. z h pcepit sb pēa mor
tis z obseruatiōe pcepti iuramēto firmauit. Igit ad ma
iorem sequentiū euidentiā p modū qōnis scholastice
querit. Utrū saul hic iurādo peccauerit. et q nō. qz mo
tiuus fuit ad iurandū bono zelo .s. vt infideles z hostes dei p
secutores occiderent. qd nō solū erat licitū. sz etiā bonū et
meritoriū. ḡ zc. Item si saul iurādo peccasset ionathas co
medendo cōtra preceptū patris non peccasset. qd videtur
falsum. qz pter eius comestiōem deus cessauit dare rñ-
sum. vt dicetur eodem ca. Deprehensus etiam fuit iona-
thas p iudicium diuinum. ergo zc. Ad oppositum est sē
tentia doctorum hunc locum exponentium. Ad hoc di-
cēdū q saul i dcō iuramēto peccauit dupliciter. Primo
quia male iurauit.
secundo quia peius
implere voluit pmū
declaratur sic. qr li-
cet iuramentum sit
bonum in necessita-
te z cū debitis circū-
stantijs si tamē hoc
ficiant malum ē. sic
autem fuit in pposi-
to. qz deus victorias
sufficientes dederat
z miraculose. vt pz
ex pdictis z ideo nō
erat necessitas inse-
quēdi hostes vlteri-
us absq diuino cō-
silio. qd saul non ex-
pectauerat vsq p ps
dicta. Item saul p-
cipiendo q popul⁹
nihil comederet ca-
sum necessitatis nō
excepit verbo nec i-
tellectu. qd patet ex
hoc q ionathan fili-
um suum qui in ne-
cessitate posito mo-
dicum mellis come-
derat. voluit omni-
no occidere. cas⁹ ve-
ro necessitatis ab oi
precepto z lege exce-
ptus est. z ideo pec-
cauit saul non exci-
piendo quod debu-
it excipere. Item qr
iuramentum suum
vergebat in preiudiciū exercitus. quia si populus ieiunio z la
bore fatigatus aliquid cibi accepisset. maior plaga in ho
stibus facta fuisset vt dicitur infra eodem capit. Item qz
fuit occasio peccandi toti populo: qui pter iuramentum
suum non fuit ausus sumere cibum aliquem vsq ad ve-
speram. pter quod veniente vespera populus lassus z fa
melicus ex festinatione comedendi peccauit: comedens
cum sanguine: vt in litera dicitur. Et sic patet q saul pri-
mo peccauit temerarie iurando. secundo peccauit impie
adimplendo qñtum fuit ex se. qz ionathā innocentē volu-
it occidere. vnde z super hoc iuramentum temerarie re-
plicauit dicens. Hec faciat mihi deus. z hec addat. qz mor
te morieris ionatha. vnde z in tali replicatione iuramen
ti iterum peccauit. Ad primum in oppositum dicendum
q bonitas motiui non iustificat factum malum sequēs.
Si enim aliquis motus pietate furetur: vt det elemosy-
nam pauperi non excusatur. Ad secundum dicendum:
q ionathas comedendo mel non peccauit. tum quia pre
ceptum patris non audiuit. vt dicitur in textu. tum quia
positus in necessitate comedit. ex labore enim pugne et ie
iunio et calore solis ita erat fatigatus. q oculi z alij sen-
sus erant nimis depressi. propter quod dicitur in textu q
gustato modico mellis illuminati fuerunt ei⁹ oculi. quia cor-
de confortato z resumptis viribus facies eius fuit exhila
rata. z viuacitas sensuum rediit. Quod autem inducitur
de responso dei pter ipm denegato. z de eius deprehensi-
one iudicio diuino. Dicendum q diuina responsa fuit

et eius mera gla t pōt ea subtrahere p sua uolūtate. t sic subtraxit absq; pcō ionathe. De deprehensione dō ei⁹ dicendū. q. hoc fuit factū diuina ordinatiōe ad declaratiōz sue innocēte. sciebāt em multi ipm comedisse. q̄ tn ignorabant eius necessitatē t iuramēti pīus sui ignorantiaz. et ideo potuissent contra innocētā scādalizari reputando ipsum transgressorez. t tō publice deprehensus fuit vt cōtā oēs b⁹ se excusando ei⁹ innocētia declarare tur. t p dīnō p ppm sicut innocēs liberaretur reputādo eius mortē stephanā. vtz in terra. Hic dictus ad expositionē litere reuertamur q̄ sat̄ pt̄z ex dictis paucis exceptis q̄ exponēt r Adiurauit autez saul. residuū hui⁹ capituli sic diuidit. q̄a primo ponit iuramēti peiuratio. secō ignā tio ei⁹ transgressio: ibi. porro ionathas. tercio facti disquisitio: ibi. Et dixit saul. q̄rto historie p̄secutō ibi Et saul. Circa p̄mū dicit. r Adiurauit aūt saul populū dicēs. Maledict⁹ vir. i. mortī adiudicat⁹. r Qui comederit panē. id est. quēcūq; cibū. vñ nec ionathas panez comedit q̄ nō erat in saltū i quo erat mel super faciē agri. Apes em̄ mellificabant in arboribus in tāta copia q̄ mel inde manabat ad terrā. t ꝓpter talē copiam terra ꝓmissionis dicit manāo fluere t melle in pluribus⁹ locis. s Porro ionathas. hic cōsequēter describitur ignorantia transgressio: t ps ista ex supradictis vsq; ibi.

t Turbauit pater me⁹ terram. id est hostes terre siue qui ꝓpter iuramentum suum erant fatigati ex ieiunio t labore: nec poterat inimicos p̄sequi. vñ dicit hic. Defecerat antē pplus. cetera patent vsq; ibi. v Macte nerimi cē. t sic peccauit faciendo cōtra mandatū legis. hec tamen littera diuersimode exponitur. vno mō sic. Macte uerunti terra. i. in quolibet loco vbi erat comodius eis indrēter: eos tamen pius debuerit adducere ante sanctuariū qō erat ibi

rauit aūt saul pplm dicens
o Maledict⁹ vir q̄ comede
t rit panē vsq; ad vesperā do
nec vlciscar de inimicis me
is. Et nō māducauit uni
uersus pplus panē. Oisq;
terre vulg⁹ venit i saltū in
q̄ erat mel sup faciem agri.
Ingressus ē itaq; pplus sal
tū t appuit fluēs mel: nul
lusq; applicuit manum ad
os suū. Timebat em̄ pplus
v iuramētū. Porro ionathas
nō audierat: cū adiuraret
p̄ eū pplm. Extēditq; su
mitate virge quā hēbat i ma
nu t intinxit i fauū mellis.
Et conuertit manū suā ad os
suū. t illūinati sūt oculi eius
Rūdensq; vn⁹ de populo
ait. Iureiurādo cōstrinxit
p̄ tu⁹ pplm dicēs. Maledict⁹ vir q̄ comederit panē
hodie Defecerat aūt pplus
x dixit ionathas. Turbauit
p̄ me⁹ terrā. Vidistis ipi
q̄z illūinati sūt oculi mei: eo
q̄ gustauerim paululū de
melle isto. q̄tomagis si co
medisset pplus de p̄da inimi
cor⁹ suor⁹ quā reppit. Non
ne maior plaga facta fuis
set i philistiim. Percusserūt q̄ i die illa philisteos a ma
chmis vsq; in balon. Defe
catus⁹ ē aūt pplus nimis:
t Ruus ad p̄dā tulit oues t
y boues t vitulos t macta
a uerūt in terra. Comeditq; z
pplus cū sanguie. Nūciauc
rūt aūt saulī dicētes. q̄ po
pul⁹ peccasset dño cōedēs
cū sanguie. Qui ait. Pre
b uaricati estis. Voluite ad
me iam nūc sarū grāde. Et
dixit saul. Dispgamini in

vulgus t dicite eis vt ad
ducat ad me vnusq̄sq; bo
uem suū t arietē: et occidi
c te sup istud et vescimi et nō
peccabitis dño comedentes cū sanguine. Addurit
itaq; oīs pplus vnusquisq;
bouez in manu sua vsq; ad
d nocte t occiderūt ibi. Edi
ficauit aūt saul altare dño
e Tūcq; primū cepit edifica
f re altare dño: t dixit saul.
Irruamus sup philisteos
nocte t vastem⁹ eos vsq;
dū illucescat mane: nec de
relinq̄mus ex eis virū. di
xitq; populus. Omne q̄d
bonū tibi videt i oculis tuis
fac. Et ait sacerdos. Acce
damus huc ad deum. Et
consuluit saul dominū di
cens. Nū psequar philisti
im. Si trades eos in ma
nu israel Et non respondit
ei in die illa. Dixitq; saul.
g Applicate huc vniuersos
b angulos pplī t scitote t vi
dete p quē acciderit h pec
i catū hodie viuit dñs salua
tor israel q̄: si p ionathā filiū
meū factū ē: absq; retractā
tōe morietur. Ad q̄d⁹ uull⁹
ex dixit ei de oīi pplo. t ait
ad vniuersū israel: Separami
vos i ptē vnā t ego cū ionā
tha filio meo ero i ptē altā
Rūditq; pplus ad saul. q̄d
bonū tibi videt i oculis tuis
fac Et dixit ad dominū de
um israel. Dā de⁹ israel da iu
diciū. qd ē q̄ nō respōderis
k tuo tuo hodie Si i me aut
in ionatha filio meo ē iniq̄
tas hec da oīonē. Aut si
hec iniquitas ē in populo
l tuo da sanctitatē. Et dep-

presen⁹. vt supradictum est.

u Comedit populus cum sanguine. i. anteqū sanguis aspergeretur ad honorem diuinum. Alio modo. Macta uerunt in terra. non sup lapidem vel locum taliter elevatum. q̄ posset bene sanguis exprimi de carnibus t effundere. t sic comederunt cū sanguie. i. carnes nō sufficiēter depuratas a sanguie. tercio mō exponit. q̄ anteqū comederent de p̄da hostiū debebāt deo pius facē sacrificiū qō huc nō fuit factū. t ois ista p̄cessērūt ex hoc q̄ pplus erat nimis famelicus festinabat comedere. propter qō iuramētum saulis fuit populo peccandi occasio. vt supra dictū ē.

b Voluite ad me ec. vt ibi interficerētur animalia sm̄ morez patrū. t sanguis bene exprimeretur.

c Et nō peccabimus dño. sicut aū fecistis

d Edificauit autez ec. ad agendū grās de victoria cōcessa.

e Tūcq; primū ec. licet em̄ pius obtulisset sacrificium vt dictum est capi. p̄cedē ti. hoc tamē fecit super altare pius edificatum ab alio. vñ q̄ illud sacrificium deo non placuit vt dictū fuit ibidem Dicunt tamen aliqui q̄ illō altare quod hic dicitur edificatum a saule non fuit aliud q̄ lapis magnus. De quo dictum est vbi macta bantur animalia. t exprimebatur sanguis. t ibidē adpeo eorum cremabātur.

f Et dixit saul. Hic consequēter petitur facti inquisitio. cuius inquisitionis finem ratio que fuit eo q̄ dominus non respondit saulī. t patet lra vsq; ibi.

g Applicate huc ec. idem totum populum ab extremitatibus hue castrorum.

h Et videte. estimabit enim saul q̄ deus non negaret responsum absq; peccato alienus de populo quod tamen non oportet: vt dictum est. i Dixit dominus. modo est iurandi. ac si diceatur: p deum qui semper vivit. C etera patēt vsq; ibi. k Si in me aut in ionatha ec. vsq; ibi inclusiue. l Da sanctitatē. nō ē in hebreo. nec de textu.

m Et captus alias deꝑdēs ē ionathas ꝙ sorte q̄ cecidit sup eū ex cōsup radicta n Et indicauit ei ionathas cunctas siue pmeritōis supdictas. o Et ait gūstauo gustauī ecce modicū in trāsitu. ꝙ Et ecce ego morior. absq; cā rōnabili. ē ō seruauit eū ꝑpl̄us. vt patet in littera.

q Et saul ꝛfirmato regno ꝛc. ō viro pene hystorie ꝓcinctio ꝛ ps lra vs; tbi r Et q̄cunq; ꝛc. ebreo dr. Et q̄cūq; se se vrebat impie agebat vel ipe* vrebat. ꝛ lra imediate sequo cōcordat cū dicitur. o Cōgregatoq; ꝛc. de q̄ ꝓcessione agit. c. xv. in q̄ plurib⁹ modis incurrit offensā ꝑtī. vt videbitur.

r Fuerunt aūt filij saul ionathas ꝛc. ō nō notat hīdoseph nō ꝓpter defectū ętis. qui tūc dēbat. xx. annos ꝛ vltra. cū in morte saulis fuerit annoꝝ .xl. vt dabit ij. Reg. ij. c. ꝙ ꝓpē defectū magnanimitatis. qui fuit pusillanimis ꝛ inepe* ad filium. ꝓpter q̄ in bello vbi mortuus fuit saul nō fuit cū aliqo frambus suis.

v Patruelis saul. id ē ꝓnat⁹ germā⁹. q; saul ꝛ abner fuerūt de duob⁹ frātribus. vt dr. j. Paral. viij. ca. x Filius abel. f. Cis. vt dr. ō. ix. ca. Erat aūt bellū potēs. q; philistei erant potētes. ꝛ saul ꝓē sua ꝫ eos fortificabat ꝙtū poterat ō sabdr. Nā q̄cūq; videbat saul virū sorte ꝛc.

In ca. xiiij. vbi ēt in posti. Et q̄cunq; se vrebat supabat. i heb. dr. Quocunq; se vertebat mīq; agebat vl impie faciebat.

Nōnus.

Nomo dicō hebraica in ꝑ loco ecnoca ē. vno mō significat idē qō vincebat vel superabat. alio mō annuntiū significat idē qō ipse agebat, vñ trāslatio nra habet bene iuxta ꝓmā significationē q̄ cōcordat cū lra ꝓcedēti vbi dicit. Et pugnabat i circuitu ad versus oēs inimicos eius ꝫ moab ꝛ filios ammō ꝛ edom ꝛ reges soba ꝛ philisteos. Et ꝑtat q; in hoc ꝓpie nō imponitur sibi pena in lra. ꝫ solū victoria. Sēt pcedat cū lra sequenti cū dicit. Et eruit isral de manu vastatoꝝ eius. qō solus senat triumphū de inimicis ꝛ non peccatum secundū vero significatiō communiter concordat cum ꝓcessu ipius Saul postq; regnauit vnde vtroq; modo litera hebraica de ipo saule verificatur ꝛc. Ca. xv.

a Et dixit samuel. Hic consequenter ponitur tercia transgressio saulis. que ꝓcessit ex cupiditate ꝛ superbia eo q̄ ex victoria habita de amalech concupiuit ꝓdam ꝛ arcum triumphalem erexit ad suā iactantiam. Ppt circa hoc describitur mādati diuini sibi facti denunciatio. secundo ipius transgressio ibi. Et appreh̄ēdit. Circa primū ō ciatur.

b Me misit dominus ꝛc. q. d. samuel ex hoc debes esse sollicitus obedire deo c Nunc ergo audi vocem domini. q. d. priusq; transgressus eo offerendo in persona propria quod tibi non licebat. vt dictum fuit capitu. xiij. ꝛ temerarie irrādo. vt dictum fuit capitu. xiij. Sz nūc admonetur. vt obediat in nullo transgrediendo.

d Recensui quecūq; ꝛc. quia ꝓno filios israel impugnauit in deserto. vt habetur Exo. xvij. ꝛ iō demeruit deleri ab dominibus vsq; ad animalia. ꝛ a maioribus vsq; ad minimos, dicit autem hic Hiesaī. q; dominus ꝓcepit hic animalia i terfici. eo q; inter amalechitas erāt mīi sortilegi se transformantes in similitudinem bestiarum sed hoc ficticium videtur. ideo primum est magis tenendū: maxime cum similis interfectio ibidē facta sit. vt ꝓz Iudi. xx. de ciuitate gabaa in detestatōem criminis ꝓpetrati in vxore leuite. Cetera patent vsq; ibi.

e Iterūq; saul cuneo. id est illis qui descenderant de tetro. ꝛ venerat cum filijs israel. vt dictum fuit Exod. xviij ꝛ Num. decimo. ꝛ iudicum ꝓmo ca. f Et appreh̄endit ꝛc. Hic consequenter ponitur mandati transgressio: cum dicitur. Et appreh̄ēdit agag ex ip̄o trāsgressio fuit mādatū dominī. in quo fuerat sibi ꝓceptum ꝙ omni

populum exterminaret. t ſō potiſſime ſmelligebat de ca
pite ppli ſed ſaul cupiditate ductus ipe ſperabat habere
de eo magnā redēptionē vel p eū occulti theſauri reuela
tionē. t cadē cupiditate reſeruauit meliora de p̄da. vt pz
in lra. g Factū ē aūt. Sagmo deſcripta ē ipius ſaulis
trāſgreſſio. hāc p̄ō ō
ſenſibil cuo diſſimu
la repobatio: q̄ pi
mo ſamuelī reuelat
ſcō ſauli denūciat:
ibi. Dixitq; ſamuel.
Circa p̄mū dicitur.
g Et factū ē v̄bum
dñi ad ſamuel dicēs
penitet me rē. penit
ētia cū mutabilitate
importet nō p̄t
eſſe in deo. dicit tām
penitē: eo q̄ ad mo
dū penitentis ſe ha
bet. q̄ deſtruit q̄d
fecerat. t ſic ē in p̄po
ſito. q: ſaul abijcere
decreuerat q̄ē p̄us
ſublimauerat iſta ta
men mutabilitas ſo
lū ē i creatur̄. q: de
us volūtate immuta
bili facit mutabilia.
b Cōſtantiaq; eſt
ſamuel. p̄ter pcīm
ſaul. i Et clama
uit ad dñm. ad ipm
placandū ſi poſſet. q:
adhuc forſitā ignō
rabat vnū eē. et diſ
finitio vel ſolū ſēminā
no. ſ. poſita bene
ſcuit. vt ex ſequēti
b⁹ pēdbit. k Nūciani ē. rē. mōrē val
de altū. l Et cre
piſſet rē. i. arcū trium
phalē de palmis et
oliuis factū i ſignū
victoriē būtē ad ſui
ſuſcitā. q: illā victo
riā ſoli deo debebat
attribuere. vñ t po
ſtea ſubdit ad ſui ſa
tiſfactiā. q: illā victo
riā ſoli deo debebat
attribuere. vñ t po
ſtea ſubdit ad ſui ſa
tiſfactiā. nu ſm
plent v̄bū dñi q̄ē
erat falſum. t ex iſtō
aggrauabat ſanctio
p̄cīm. n Dixitq;
ſamuel. Nūc p̄ūr do
mini ſnīa ſauli. ſnū
ciat. t p̄ponit iſtā p̄
nūciatio. ſcō ſaulis
obſtinatio ibi. Et ait ſaul. Denūciatio aūt diuīe ſnīe p ſa
muelē ponit modeſte t ordiate. q: p̄ ponit ſimpliciter repre
hēſio eius. p Dixitq; ſamu. rē. q. d. nō feciſti v̄bū dñi
q: p̄ceperat oia occidi. ſcō ſaulis ſupba rñſio in q̄ p̄cīm
ſuū bulit nō recognouit. ſ. magē inepte ſe excuſauit po
nēs ſup ppli q̄ p̄ncipē fuerat facti. p ipm vt̄ ex p̄dcis
t pz lra. tercio ſamuel, p̄ceſſit ad denūciationē diuīe ſnīe
p̄ eū dicēs. o Surge me. i. audi me loq̄nte p Et indi
cabo tibi rē. dñi ſnīa. q Nōne cū ꝑuul⁹ rē. q. d. ſicut p
hūilitatē meruiſti ad regnū exaltari. ita p ſuperbiā t cōtem
ptū v̄bi dñi meruiſti deici. Sz. ār. p̄ſpexit deus mōdatus
oſtdit dñi. r Miſit te dñs i viā rē. t pz lra. o Et ait
ſaul. Hāc p̄ūr deſcribit ſpūs ſaul obſtinatio. t ſcō pnīe
ſimulatio ibi. Dixitq; ſaul. ſanctio obſtinatio appet. q: cū
pdicta excuſatiōe ſua addidit peti ſui defenſionē dicens.
t Immo audiui vocē dñi. Veritū ſua defenſiōē ꝑdicit
ſibi, ſicut frequēter ꝓtingit malo⁹ dicēs. v Et ad
duxi agag. de q̄ fuerat ſibi ꝑceptū vt interficeret eū. ſ. cupi
ditate ductꝰ reſerua
uit cū vnū. vt dictū
eſt. ō. x Tulit de
rē. q. d. nō ego. cū in
eēt principalis in hoc
ſacro. y Vt imo
lēt dño. q. d. nō dēo
b reſpōdere q: ce
dit ad honorē dīnū.
q̄ excludit ſamuel
dicēs z Nūquid
vult dñs holocau.
rē. q. d. nō. vñ ſubdi
tur. a Melior ē
eīm obla. in q̄ ſacrifi
cāt deo volūtas ꝓ
pria. b Et victie
in q̄b⁹ offert caro a
liena. ſ. to de te meli
ꝰ deo fit oblato. tā
to magis ſibi placet
c Quaſi q̄ſi pcīm rē
ꝓpriū pctm defendē
do. ꝓpt q̄ abiectio
ſaulis a regē diſtinxit
ne ſibi denūciat. cū
dicit. d Pro eo
q̄ abieciſti rē. Dixit
q; ſaul. b p̄ūr ponit
pnīe ſimilatio. tamu
it eīm ſaul ne ſamuel
ad electionē alteriꝰ
regis ꝓcēdāt. t ſic ip
ſe regnū pdēr. t ō ſi
cie ſe būiliauit. Pu
mo igit deſcribit iſta
ficta būiliatio. ſcō
ipſe ſamuel aliq̄ cō
deſectio ibi. Reuerſus q. circa p̄mū dr.
e Dixitq; ſaul rē.
ſ. q̄ iſta p̄nia ficta fu
erit p̄z p b q̄ ſubdit
f Timēs po. cū nō
eēt i obia ppli. ſ. ma
gis ecōuerſo. t ideo
culpā ſuam obūbra
uit falſo. vñ ſubdit.
g Sz nūc poz. rē.
coīa ppli ſuſtīādo.
h Et reuertē mecū
honorāndo me tua p̄ntia. i Nō reuertar tecū. vt q̄ ſamu
el falſū dixerit. q: poſtea cū ipo reuerſꝰ fuit. Dōm q̄ intel
lexꝰ ſamuel fuit. p illa bona t nō. p ſeḡnī ſicut Job. vij.
ſaluator dixit. Ego nō deſcēdā ad diē feſtū iſtū. t poſtea
dr q̄ ipe aſcēdit in occulto. vt q: p̄nīe ſamuel intendebat
nō reuerti. ſ. pꝰ mutauit ꝓpoſitū ex cāis q̄ dicunt. k Si
le aūt appōdēdit rē. ad retinēdū eū. l Quia t ſcīa ē. in
ſignū ſciſſionis regni a ſaule. ſm q̄ dr a ſamuele in Sci
dit dñs regnū iſrl a te rē. Dicit aūt b aliq̄ debere q: ſamu
el tūc dedit ſignū ipi ſauli q̄ ille erat reḡnat⁹ ꝓ eo quī ab
ſcinderet oraz clamydis ſue. q̄ fecit dauid. vt hr. j. reḡ
ꝓter q̄ ſaul tūc videns oīa clamidis ſue in manu dauid

dixit. Nunc scio q certissime regnaturus sis. vt ibidē dr.
n Porro triūphator israēl nō pcet. Scichat em saulas vbi
diffinitiua sup saul & filios ei⁹ de trāslatiōe regni q inu-
tabiliter venit in effectū. o At ille ait peccaui. ō decet
saul magt timore pone q amore iusticie. p Sz nunc
hōra me. etsi nō rōe
gisone. ō ēt faciaꝫ p
pter honorē dignita
tis regie. q ht
uersus ds samuel. ō
ponit cōdescēsio sa
muelis volēs deferre
sauli ḡdm in reg
tolerabat: & vt infir-
cerat agag q adhuc
vnus seruabat. ideo
subdit. r Sicut fe-
cit ēt. sīm hebraeos ō
nō dr de agag i psō
na ḡnis. h de rege a
malech q filioꝫ israēl
multa hostilit inse
ferat: & plures ex eis
interficat. vt hr Exo.
xvij. Psalme. xliij. et
Deut. xxv. o Sic
ablis liberis ēt. p ō
nō ē intelligendū q
mr agag adhuc vi
ueret. q ab mouna
fuerit morte nālī. vt
interfecta cū aliis ō
ppso amalech. Sz
p ō intelligit q oēs
filij ei⁹ essent inter fe
cti. q agag erat pū
cto occisiōis. r sil cū
ipo alios filios hūe
rat iam interfecti fu
erāt cum aliis.
s Et in frustra ēt. ñ
zelo vindicte. ḡ iusti
cie tātē. v Et nō
vidit ēt. Istud expo
nit dupl. vno mo-
do referēdo ad mor
tē samuelis. de qua
hr j. xxv. vbi dr. q ꝫ
gregat⁹ ē ad eū vni-
uersus israēl. t euenisse
ē q saul ibi venerit
samuel iam ḡpluquo mori eū videret. ḡ pea ō videt qō
dicit. j. xix. q saul ḡphauit eū ceteris cōā samuele. ītd qō
rīdetur ibi q nō vidit eū in regio habitu. vñ subdit ibidē.
Et cecinit nudus tota die illa & nocte. vel q erat mutat⁹
i virū alterꝫ ḡpter spm ḡphie. sicut. ō. x. dr de ipo. ḡphetab
cū eis & mutabertis i virū alīū. & sic exponit qō dr hic q sa
muel nō vidit eū vsq ad dīē mortis sue. s. in regio habitu
& tōi stātu. Aliter exponit referēdo ad mortē saulis. quia
nūc vidit eū samuel suscitat⁹ & denūciauit ei mortē suā fu
turā in crastinō. q dicēs tā incepit a vespa precēdēs dieī. & De
rūi lugebat ēt. nō ad ō q sniā dñi ō eū mutaret quā scie
bat diffinitiuā vt ōdictū est. ñ ꝑpatiens alie cuius ne dam-
narentur eterne aliter & timēs ne ppl⁹ israēl ꝑpter petā sau
lis affligeretur. Capitulum. xvj.

Dixitq dñs. Supius actū ē de regno sabūl sub sau
le. hic ꝑtr agitur de regno stabili sub Dauid. Circa
qō aduertendū q dauid fuit inunctus in regem nō
ad hoc vt statim possideret regnū. ñ qñ accederet ōplaci
tum diuinū. deus aut toleravit saulī in possessione regni
vsq ad mortē sam. vt ex ꝓsecutiōe dauid malicia saulis
amplius declararet. & dauid immocētis atq patētia. ḡ o
ret. Primo igitur describit ipius dñi mandatū. scdo Sau
lis emulatio. c. xvj. tertio dauid ꝓsecutio. ca. xix. Qrto ipi
us saulis mors & dauid exaltatio. c. xxvij. Circa primū sa
mael a de o mittitur
scdo dauid inter fra
tres unctus ibi. Cū
q egressi essent. tertio
saul tanq reprobatus a maligno spū
tur affligit ibi. Spūs
autē dñi ēt. Circa pri
mū de samuele a do
mino b Imple cor
nu tuū oleo. p cor-
nu quod est vas soli
dum designatur sta
bilitas regni dauid
sicut p lenticulā q ē
vas fragile designa
tur fragilitas re-
gni saulis. ō. x. cap.
c Et ait samuel q
mō vadā ēt. hoc di-
xit nō diffidēdo de
ꝓmissiōe diuina. sed
q̄rit modū iuxta de
beat ire ꝑpter qō eos
minus respondit.
d Virtus de arrito
ēt. ad imolandus
dño veni. ō erat veg
lis cū ō ēt alta cā.
e Et vocabis Isai
ad victimā: vt ipe &
filij ei⁹ sanctificarē-
tur. f Et admira
ti ēt. nā q nō cōsue-
uerat illucescere cū
q veniebat multus
solitarius. q legatꝰ
sua ō negocio regni
erat secretus. g Di
xerūtq pacific⁹ ēt.
timebāt em ne fuge
ret a facie saulis of-
fensi. vera cum eo q
arguēs ipm denun-
ciauerat ei translati
onē regni. h Ad
immolandū dño veni. ad duo em venerat scs ad inunc-
dum regem & illud tacuit. q erat secretū. & ad offerendū.
& illud exꝑsit. q in publico erat agendū. Fin q fuerat ſ-
bi dictū a dño. vt hr ex ꝑcētis. i Sanctificamini ḡ. ēt.
aqua expiatōis vel ꝑ penitentiā ab vitiis. k Cumq
ingressi essent. Hic ꝑtr ponit dauid inuncto penitēti ra
mon fratrū suoꝝ repulsa cū dicit. k Cumq ingressi es
sent. locum secretū ad inungendū regem. l Videt be
liab qui erat ꝓmogenitus isai & magne stature: vt babet
ex sequētibus. m Et ait in corde suo. n Nil coram
domino. q. d. sic. q ex magnitudine stature iudicauit eū
esse aptū dignitati regie. ñ hoc excludit dr. o Ne respi-
cias ēt. q̄s abieci eū nolēs eū regnare. cuius rōis assignat
bebitei. quia erat sapḡus corde & iracundus. qō patet ex 6
quod sequenti ca. dicit. Fratres fuit contra dauid & enim
valde dare increpauit sine causa. cum tamen iam videlicet
eum vngi in regem p samuelem.
p Dominus autem ēt. Hoc enim est ꝓpositum ipsi
scire secreta cordium.
q Et vocauit isai aminadab. sic est in hebreo.

r Adduxit itaq; ꝛc. i. Paralip. ponūtur nō. vij filij Jsai. cōparando dauid q̄ nondū adhuc venerat. r ió dicit hic r ca. sequēti vbi exprimunt octo eius filij q̄ ionathan filio samma quē adoptauerat ei in filiū. r nutriuerat inter filios suos. cōparat inter filios eius r fuit adductus coram samuele nō q̄ vērat dauid q̄ erat ipso iunior. o Mitte et adduc ꝛc. q̄ mandatū dñi volebat ipse re diligenter. q̄ debat iungere regē oleo sacre vnctiōis q̄d os fieri cū reuerēna et saluna tetuna.

r Erat aūt rufus. i heb. hē rube⁹ vel ru dicūdus v Et ait dñs ꝛc. q̄ tale negociū debebat fieri ītā do cū deuotiōe r reuerēna x Et dirc eius ē ꝛc. i. spūs fortitudinis r pstantie ad liberādū pplum vī r sedm ca. dicit q̄ inermis fuit pstāter r voluntarie ad pugnandū p philistei. Hiero. dicit q̄ ab illa die fuit in eo spūs ꝛpbie r ertūc cepit psalmos canē r ō pson̄e dicto illorū q̄ dicūt ipm fecisse illū pō. Dñs illūi nario mea ꝛc. in sua iunctiōe y Spiritus aūt dñi. b pter oñdit sanc affrictio q̄ spm malū q̄ a deo pmissus fuit cū afflīgere. ió sbdit z Ecce spūs dñi mal⁹. Et aūt demō spūs dñi. q̄ nā ipius bona est r a deo p creationez q̄ malus factus fuit p superbiā suā. cetera patent vīq; ibi.

a Psallat manu ꝛc. q̄liter aūt ō fit dicit in fi. ca.

b Ruidā vn⁹ de puer. ꝛc. dicūt hebrei q̄ iste fuit dorth q̄ erat precipat inf famlos saul r dixit ō ex odio. q̄ ios dō odiebat. r sic q̄rebat ve staret i pñtia saul cū a demone afflīgeret. r sic a saule vel demone ipm agitāte occideretur r ió ipm ꝛmēdauit nō ad bonū ipi⁹ dō finaliter pm uitēto nē suā. vī. r in ea⁹ ꝛmēdatōe aliqd addidit. qđ nō vī esse vez dicēs. c Et viz bellicosū. q̄ adhuc cēt iuuenis vī r saul dixit ei postea vt hē ca. se. nō valeo resistē philisteo isti. q̄ puer es. sic eū facūt boies malicioſi ꝛmēdando illos q̄s odiūt. vt in aliq̄ casu ſb spē boni eos confundāt. ſ. de ue frēqnter eoꝝ insidias q̄erit ad bonū illoꝝ q̄b⁹ misidt anſ. q̄ nō ē scia ſ dōm. sicut de⁹ malicia fratrū ioseph ipſ vēdendo ne eis dñaret q̄rit ad ſrū. q̄ p ō fuit exaltatus in egypto. r frēs sui coacti q̄sierūt ad orare ipm.

d Tulit ꝛc. i. oneratū panib⁹. vel fm alios saccū factū ō cono asini plenū panib⁹. cetera patēt vīq; ibi. e Igit q̄ēliq; ꝛc. q̄ nō afflīgebat eū ſrinne. ſ. p intervalla tēpis f Dauid tollebat cythara. i. accipiebat pcutiebat manu sua q̄ pactus digitoꝝ fit tal⁹ melodia. g Et recocillabatur spūs saul. cui⁹ cā subdit. ſ. recedebat em̄ ab eo spiritus malus. Ad maiorē hui⁹ euidentiā q̄rit ſ virtus demones vtute melodie possit expelli a corpib⁹ obsessoꝝ. r vī q̄ sic. q̄ bic dicit. ſ. recedebat ab eo spūs malus. Item thob. vj. c. dicit angelus raphael de pisce. q̄ si sup carbones ponat fumus ei⁹ exprimat oē genꝰ demoniorꝝ siue a viro siue a muliere. odor aūt huius fumi nō ē malorū vtuti⁹ melodia maxime cū sensus auditus sit magis disciplinabilis. q̄ ꝛc. Jtē i musica Boetij dicitur. q̄ ſ qđā demones q̄ melodiā sustinere nō valēt. Item Josephus li. de bello dicit q̄ in exercitu tyti cuius obsidēte ipm erat qđā q̄ a pide annuli demones expellebat a corpori b⁹ obsessi. Salomō etiā dicit fecisse exorcismos ad demones expellendos. Jsta aūt ſ qđā sensibilia: q̄ qđ nō vī i eis ē maior vtus q̄ in melodia. q̄ ꝛc. Contra Job xlj. Nō ē potēs super terrā q̄ ei ꝑpet. ō de diabolo. Ex q̄ p⁹ q̄ maior ē vī⁹ demonis r superior q̄ cuiuscūq; rei corpal⁹ vel sensibilis. maior ē potēs nō b⁹ efficacis ſ maioris q̄ econuerse. melodia aūt ē qđā res sensibilis immutās ei dimi corpalē. q̄ ꝛc. respōsio: dōm si dēones fm opinionē platonicoꝝ habent corpa nālia sibi vnita. put dicit apulei⁹ q̄ dēones ſt aialia corpore aereo animāte rōnalia. q̄e etna. aio passiua. ſic nullū ēēt in cō unctiōe dicē: q̄ ex melodia r ex aliquibus reb⁹ sensibilib⁹ posset immutari. r ab afflictiōe boiꝝ repelli. ponebāt aūt platonici nām demonū ēe mediā inf intelligētias q̄ sunt supe pure spūales. r boies hūeo corpa ex q̄tuor elemētis cōstituta. Sz q̄ sacra scriptura r fides catholica asserit demones ēe de nā angelica. r q̄ nālia remāserūt in eis integra. q̄uis sint q̄ malicia deprauati. oportet pōr dicē q̄ nulla res sensibil⁹ aut vtus corpal⁹ pōt i eis aliq̄d agē directe vel inducte. cū sint oīno spūales supe q̄ qđ possint ad aliq̄d ꝑpelli. nec q̄ ꝑs ab obsessis corpib⁹ expelli. Vtute aūt diuia q̄ superior ē pōt ō fieri īmediate. vī mediāntib⁹ sctis angelis q̄ frequēt i ralib⁹ ſt executores voluntatis diuie. vī tū rōnabiliter ꝓcedēdo q̄ p melodiā seu q̄ aliq̄ alia sensibilia pōt afflīgi a demonib⁹ afflictiones leuius ferre. vnde mō q̄ act⁹ actuoꝝ ſt in patiēte ꝓdispōsito. vt dr. ij. de aia. Demones aūt nō pōt mām corpalē fm suā voluntatē trāsmutare. q̄ ō facūt mediantib⁹ actuis corporalib⁹. q̄ré qđ in suis actib⁹ boies affligēdo aliqđ cōsiderāt dispōem mātē corpalis. vñ r dicunt aliq̄ lunatici. vt hē Matth. iij. c. xvij. q̄ fm variā dispōem lune afflīguntur a demonib⁹ ex venia sibi pmissōe. q̄ luna ex dñi sup humida. r fm ē cerebrū bois qđ inter cēa pcto corpis ē magis humidū magis ē aptū ad suscipiendū actionē demonio vno tpe q̄ alio fm varīa motū lune. r eodē mō ad cōtrariū q̄ melodia sen q̄ aliquam rem sensibilē pōt causare

dispositio in corpe humano p qđ mens subjecit actioni
demonū. t sic afflictio ab eis cessata diminuit t alleuiat.
Alio mō pt hec cōingere. q; ad afflictionē requirit ꝓcepto
delectano em ē cōtrio cōueniēs cū cōueniēte cū ꝓcepto
tione cessātis q; vbi nulla est ꝓceptio nulla est delectatio. t eodē mō est de tristicia seu afflictōe q; est de pēa ma
lō. seu contrario cū ꝓceptione cessāte. t tūc illud qđ dimi
nuit ꝓceptionē bruscū diminuit t alleuiat afflictionē. Me
lodia vo attrahit ad se mētis attentionē. t p hoc ab alio re
trahit. t sic pt alleuiare afflictionē a demone causatā i ho
mine mētem attrahit ad se attentionē. t retrahit ab afflicti
onis ꝓceptione. Ḥ demonē affligentē nō pt expellere: vt h
dictum est. Ad pmū igit dicendū q; p melodiā ꝓute nulli
salui lenē portat ferre vt deū. Ḥ p cā vt sic demon nō re
cedebat. Ḥ magio ꝓute dulia imediate vel mediantib⁹ an
gelis sctis ex merito vō. q; laudeo diuinas in cythara cane
bat. p saule saulis. Sic t p oēnes sctos frequēter legun
tur demones expulsi a corpib⁹ obsessis. Melodia et ex h
alīq mō faciebat nō agēdo in demonē. Ḥ ūnētū deuotiōez
vō excitabat sīc. iiij. Reg. iij. ca. dr. q; helisē fecit adduci
psaltē: vt mō ei⁹ in deū eleuaret. t eodē mō in ꝓposito ex
melodia mōs vō magē elevabat in deū. t ei⁹ laudes ad ex
pulsionē demōis erāt magis efficaces apō deū. Ad scām
dicendū q; liber thobie nō ē de canone. t tāo ls recipiat in
ecclesia ad legendū. p edificatōe ei nō ē efficax ad ꝓbatio
nem alicui⁹ thobij. vt dicit Hiero. in ꝓlogo galeato. verū
tū pt dici q; fum⁹ illis lectōis nō expulit demonē. Ḥ meritū
oratōis thobie. qđ p sumi odozē designabat. t Ḥ p ꝓ illō qđ
thobie dē q; angelus raphael apprehēdit demonē. t relega
uit eū in suptoribus egypti. Et q; pz q; nō ex virtute fumi le
ctōis Ḥ ornate scī angeli volūtate diuina exoꝛtāte fuit ille
demō expulsus. t ita fuisset in q̄cunq; alia ꝑsona vbi talis
oratō. t diuina ordinatio affuisset. t Ḥ mō intelligenda sunt
ꝓba angeli raphaelis. Ad tertiū dicendū q; de dō aliter
Gregorius nō est multū curandū cū nulli⁹ sit auctor. Po
test etiā dici q; ad melodiā repellendā ꝓpter seruitutē melodi
am facientis. vt dictū ē de dō. vel ꝓpter malitiā ipius: vt
pote ⁊ fiat ad Ḥ q; p hoc reuerētia deo debita demonibus
tribuat cui⁹ sunt cultus. t sic recedūt nō sicut cōtēti: Ḥ vo
luntarie. vt tales homines in errore teneāt. t in sua seruitute
qō maxime desiderant. Et eodē mō dicendū q; de illa qui
bus exercitū Tyri demones expellebat. q; hoc arte magica
faciebat q; pacta cū demonib⁹ inita tacita vel expssa: qbus
fingūt se expelli vt homines in errore teneāt t in sua seruitute
vt dictū est. De exodismis vo a salomone cōfectis: dicen
dum q; si fecit eos ꝓpe q; debat spūs dei: illo expellebātur
demones. ꝓute dictum. vt supra dictū ē de oīb⁹ sctōz.
si vo cōfecit eos p Ḥ fuit idolatria repellebant eo demo
neo arte magica. putabant eos fingere se expelli modo p
dicto: vt homines teneant in errore.

In ca. xvj. vbi dr in postilla. virū demones ꝓute melo
die possint expelli a corpibus obsessis. Ad hoc

(N) Est solū ꝓcedendū videt q; q; aliq; sensibilia possint
affligi a demonib⁹ leniter ferre Ḥ etiā q; q; sensibilia
aliq; demonib⁹ afflicti possint totaliter liberari. qō
pz q; eandē rōem ab ipō postil. allegatā. Nā cū demones
non pnt materiā corpalē Fm suā voluntatē trāsmutare. sic
nec passionare. nisi mediantib⁹ actiuis corpalib⁹ Ḥ ꝓpo
nant materiā ad suscipiendū actionē afflictiuā i eo qđ⁹
ab eo obsessus. put postil. dicit. t est rōnabiliter dictum ea
dem rōne q; aliqua rē sensibilē pt causari dispō in corpore
humano q; qua nō tirapti ad suscipiendū actōez demonis.
ꝓbi ꝑa. Ad sc̄m mania Ḥ ē ira pmanēs Fm damascē. Ḥ Fm
pōm. iij. ethi. de amartudo: Ḥ ē magis dispositiua ad alte
rationē mētis Fm salas medicoꝝ t p hoc ad suscipiendū
afflictionē demoniacā. Ḥ quidē demoniaca passio sicut pt
alleuiari p sensibilia medicamia: sic t penit⁹ curari cū sit
mod⁹ ꝛepabilis. t sic p hoc curata: cessat talis dispō i corpe
humano ad suscipiendā afflictionē demonū correspondēs
tem tali dispositioni. t sic recedet penitus afflictio demo
nis a cōa: recedente passiua dispositōe sibi correspōdēte
in bone obsesso. Cum autē melodia habeat etiā passiōes
animę ꝑticulariter circa tristicias t delectationes manifestas
efficatiā vt pz p experientiā cōem. Aug. etiā in. x. cōfes.
dicit: q; omnis affect⁹ spūs nr̄i hēt quosdā modos in cantu
quoq; occulta familiaritate excitant: hoc est vt melodia Ḥ
ꝓute naturali passiōes alie mutat. possit mutare dispositi
onem alie: seu ꝓpriet. salē t corpis: taliter q; dispositio pas
siua ad recipiendā afflictionē demonū tollat. t sic cessabit
penitus talis afflictio. Hoc idē posset dici de lectore psalmi
de quo angel⁹ ad thobiā. l. q; fum⁹ talis lectōis ex ꝓpietate
naturali posset extrinsece seu corrigere dispōem cerebri ex
motu lune causatā: q; dispō cerebri humanū reddit aptuz
ad suscipiendā actiones demonis. t sic cessabit actio de
moniaca corrūdēo tali dispositioni &c. Preterea si melo
dia hz efficatiā ad causandū talē dispōez in alia bona vt re
cipiēt seu recuper. bonū ꝓpietis amissuz seu sublatū. vtz
liij. Reg. iij. ca. qō quidē bonū ꝓpietis est sugnatur ale,
a fortiori posset causare dispōez in corpe humano talē Ḥ nō
sit recepiua afflictōis demonū Ḥ est nātis. Dicit⁹ em actī
ua q; pt in materia pt t in mīt⁹. Et intendū q; Ḥ opinio
est cōsona sīe q; dicit. Ḥ recedebat ab eo spūs malign⁹. non
em dicit alleuiabat vt remouebat afflictio: Ḥ recedebat spi
ritus malign⁹. qō plane sonat totalē sepationē spūs ma
ligni a saule: cū dauid in cythara psallebat. q; Fm ꝓpria z
fonsus sīe talē Ḥ fiebat gradualiter. quē p ea Ḥ manifestē agit
fieri solet. Dato em refocillabat saul t leni⁹ hēbat. pōt re
cedebat ab eo spūs malign⁹ p totalē expulsionē seu segrā
onem. Dicere āt q; Ḥ fiebat ex merito dauid seu p oīonez
ei⁹ est alienū a lra: q; nullā facit mentionē in hac hystoria
de ei⁹ merito seu oīb⁹ ꝓcū ad Ḥ. Ḥ solū de actu psallēdi
seu cytharizandi. vtz in lra. Sd āt recessuo spūs maligni a
saule ex merito seu oīb⁹ dō. deo agante causat⁹ fuisset
nō videret rōnabile: vt scriptura talia taceret que ad lau
dem dei ꝓmouent t edificationē audientiū. Replica.

Ad ca. xvj. vbi postil. disputat t soluit questionē an
demones ꝓute melodie a corpib⁹ obsessis possint
expelli. Burg. cōsentit postil. t in hoc recedit ab eo.
cōsentit nisi in hoc q; sensibilia t melodias t medicamia
na pōt fieri dispositōes in corpe t humoib⁹ vt afflictio de
monis i obsessis sit leuior vel etiā nulla: Ḥ recedat a postil.
Burgēs. q; postil. negat q; benē sensibilia de per se demo
nem posse totaliter expelli. Burg. āt fauet opinioni q; vult
q; dicta dispōe passiua recepiua afflictōis aufert t actiu
a. t sic cū demon non affligit intelligit spūs malign⁹ re
cessisse. t obsessu o totaliter liberat⁹. Sz burg. t Ḥ sua opi
nio cui fauet innitit falsis imaginationib⁹. imaginat em
primo q; nullus sit obsessus nisi ad Ḥ fuerint precise natu
rales dispositiones vt passionales. qō falsum videt i saul.
de quo Fm. C ū em saul esset in naturalib⁹ optime dispositi
bus tranctis trib⁹ t contrarietate sui. vt dr. j. Reg. xv. dr m de eo
in hoc ca. Spūs dñi recessit a saul: t exagitauit eū spiritus
nequā a dō. l. tribuēte ꝑtem verādi: vt in glo. t Ḥ beati
Greg. Et q; ista sūcta glo. prima burg. imaginatō vt olo fal
sa. scdo imaginat q; demō recesserit qñ obsessus actualiter
nō affligebat: cui⁹ imaginatōis falsitatē videre nō potuz cū
sit luce clarior. recedit em sepe Fm apparentia. Ḥ nō realit
obsidet etiā sepe obsessus nō affligendo. Imaginat eciā q;
obsessi nō affligant: nisi in eis sit naturalis dispositōi pas
siua afflictōi conrūdens. qō falsuz est. q; obsessus sicut t af
flictus est sepe ex sola dei permissione. vt vult glo. pallegata
que est hri Greg. Ratio etiā quā mouet Burg. contra
postil. nō valet. mouet em ꝓpter q̄s postil. negat melodias
t tecum psalm. aliq̄d facere in corpe vel alia t utroq; simili
ter humoib⁹ Ḥ minuo maligno spūs affligat obsessum. sed
bene respicien dō postil. apparet q; Ḥ non negat. Ḥ ꝓbare
intendit q; ea obsessi leni⁹ fuerint: vel olino nō sentiūt af
flictionē demonū. Ḥ negat q; p ea tamē talia simpliciter li
berent. Sz q; liberent nō ē ꝓute talia. l. melodie vel tes
te. Ḥ mentio facientis t talia applicantis. Et cum ista
Burg. q; melodia dispanit hominē ad recuperandū i
ꝓpietis amissum: allegatio ad hoc dicta de helisco. iiij

V

gnum.ſig. ℟ Reſpondeo q̄ male allegat. non em̄ ſt ibi q̄ virtute melodie ſtrumpſit ꝓbendā ℟ merito laudio dei p̄ pſalteꝝ decāte. vide ibi poſtil. Deus em̄ creata ad act⁹ aut habitus ſupnaturales ſe nō extendit. nec th aſſumpto ḡnio nō cōcerſo nō ſequit q̄ infert Burg. q̄ illā regulā. vi⁹ actua q̄ ſit in mal⁹ ſit et in min⁹. q̄a illa regula ſolū tenet in eſſen tialiter ſubordinatis: t in eodē genere Natiōn ſeq̄t. hō generat hoīem. igit aſinū vel ignē q̄ eſt mundus virtuoſo nec ſeq̄t. hō ſit portare magnū lapidē igit magnus ignem. Regula igit q̄ Burb. allegata nō ē vniuerſalis. de q̄ vide Exo. viij. ꝓ correctio. t cū burg. nitat excludere poſitionē poſtil. dicēdo q̄ Ecclī⁹ demōſtrat a ſaul erat mentu t oratōe dauid: dicit q̄ ℟ non bñ ex lra. i q̄ videt ipſe bur. fauere erroni vicleffitaꝝ t buſſitarū dicentiū q̄ ſ̄ oportet credere niſi q̄ exiſtit i ſacra ſcriptura cōtenta. Ca. xvij.

C Congregantes ſe. Poſtq̄ deſcripta ē ipius dauid electio: ℟ hīc deſcribit ℟ eū ſaulis emulatio. Et ꝓ ponitur bar⁹ emulationis cā. ſcdo ſuidita ſubſecuta. ca. xviij. Circa primū ſciendum q̄ cauſa emulationis fuit laus ipi⁹ dō ex victoria q̄ habuit ℟ philiſteū. pat exp̄ſſe ca. xviij. t dō in ℟ ca. j. deſcribitur belli apparat⁹. ſcdo ipſe dō aduersus. ibi. Dauid aūt. tertio dauid cōflict⁹. ibi. Audita ſunt ät. Circa ꝑmū ꝑmittit verſuſq̄ ex ercit⁹ ſiſtratio eū dō. ℟ In ſochot tade. hoc ſit ad differ illā ſochot q̄ eſt vlterā iordanē. vbi tacob māſit dicit ma ab eſau. vt hi Hebr. xxxij. c Philiſthim ſtabāt ſup mōtem ex hac ꝑte ꝛc. ad ℟ em vterq; exercit⁹ ſtabat in monte valle exiſte in medio vt ſi vn⁹ exercit⁹ vellet venire ad aliū ille exercit⁹ q̄ ſtabat i mōte oppoſito bñet auātagiū interfectionē aduersarios de valle aſcendentes ad eū. ſcdo ponit ipſe goliath gliatio vbi ꝓmittit ei⁹ ſtatura t armatura eius. d Et egreſſus ex. hebraei dō dicūt ℟. t egreſſus ē vir intermedi⁹ de acieb⁹ philiſthim ox. t ℟ intermedi⁹ hō fortiſſ. t audax. q̄ cōſtāter ſe mouebat ſine egrediēdo aīe ſuoꝝ ꝓpter quā ſliari ſ̄ alii venīre de acie oppoſita ſic ſolēt facē i exercitibus aliq̄ validus audacter ſe ꝓmittēte: t ſi a ſequēs cōfortat hunc dictū. e Altitudinis ſex ex. Cubus⁹ em̄ vnus opinanē cōtinet duos pedes vſualeſ. ſm alia dō pedē et ſm dū. t ſic ſm veritatē expōes vel opinionē ꝑtz alnudo

f Et caſſis erea ex. Hic dicūt alij q̄ nolē eſſe iteꝝ gen⁹ ineralis. t ſici ℟ loco ꝓ ferro accipit exacta q̄ caſſis erea ſidē ē q̄d caſſis ferrea q: ſi ſolū fieri ℟ ere: ſ̄ ferro. g Et lorica hamata indueb at. i. cōcatenata. q: ſit de anulis ad modū cathene cōtūcta. hebraei ät ℟ dicūt. Et lorica ſquamata induebat. q: ſup loricā hēbat armaturā ſquaram de lamis ferreis ꝓ modū ſquamaꝝ ordinatā: ſic ē genus armature q̄ vocat plates gall. t hoc erat ne p̄ foramina loricē ſagitta vel ſpicus hūs ent gladi⁹ poſſet tranſire. h Et ocreas ex. i heb. bi. Et ocreas ſua vel ſtaria vel frōrariā verſus pedes eius. q: de galea q̄ erat erea ſup vncē deſcendebat q̄ dam lamia oppōna ſum: t tendēs deorſum vſq; ad collum ꝑs pedes. ſic ſolebat fieri i antiqō galeis. i Et clypeus ere⁹ ex. heb. dicit Et ſpiculū ereū inter ſcapulas ei⁹. t ℟ ſpiculū ſm eos q̄dā lamina deſcendens a caſſide ꝓcedēs in acutū inter ſcapulas: vt ſic ꝓtegeret collū t iunctura armoꝝ capitis t corpis. k Et armiger ex. i heb. bi. Et portāo peltas ſoās vel ſcutū ät eum ſic ſolet fieri pugilibus q̄ vadūt ad cōgrediendū. ℟ q̄ nō ſint aptā cōgredi nec tradit eis ſcutū Ex hoc ē p̄z q̄ ℟ dicit ē ſcz q̄ illō q̄ dep̄cēdebat a galea iter hūeros: nō erat ꝓpter clypeū ſcdo pōit ipſe goliat gliatō cū dr. l Stās q̄ vt magis videret. m Clamabat. vi⁹ ꝓce andiret. n ꝑaduersum phalangas. i agmina armata

nō ſuꝝ philiſte⁹ t vos fut ſaul. Eligite ex vobis vir: t deſcēdat ad ſingulare certamen. Si quiuerit pugnare mecū t peruſſerit me: erimus vobis ſerui. Si aūt ego ꝓualuero t percuſſero eū⁹ ſeruī eritis t ſeruiet nobis. Et ait philiſtæus. Ego exprobraui agminibus iſrael hōdie. Date mihi virum: t ineat mecum ſingulare certamē. Audiens autem ſaul t omnes iſraelite ſermōes philiſtei huiuſcēmodi ꝓſtupebant et metuēbant nimis. Dauid autem erat filius viri ephrateī: de quo ſupra dictū eſt de bethleem iuda cui nom erat iſai: qui habebat octo ſilios: t erat vir in diebus ſaul ſenex t grandeuus inter viros. Abierunt autē tres filij eius maiores poſt ſaul in preliū. Et noīa triū filioꝝ eius q̄ prexerunt ad bellum: heliab primogenitus: t ſecūdus aminadab: tertius⁹ ꝙz ſamma. dauid ät erat minimus. Tres⁹ ergo maioꝝ ſecutus ſaulē abiit dauid t reuerſus ē a ſaul: vt paſceret gregē ꝑris ſui i

rum. o Quare veniſti ꝛc. i. eito nūero. q. d. eito ꝑt ſimili negociū p ſingulare certamē iter me t vnū de vbis aut bus electū. t ſeqſt. p Et aiebat philiſte⁹. ſe iactādo t exercitui iſrl exprobrādo. hō ſciēt. Ego exprobraui ꝛc. q Audiens ät ſaul ꝛc. ꝓpter altitudinē ſtature ipi⁹ t robur ar mature. r Et metuebāt nimis. q: nullⁿ audebat ꝺ pugilū recipe. s Dauid ät. Hic ꝓpt deſcribit ipius dauid aduēt⁹ miſſi a ꝑre ſuo ꝺ. o Dauid ät ꝛc. i. bethleemite. qi bethleē alio noīe vocat ephrata: vt hi Hebr. xlviij. t De bethleē in da. ℟ ꝺ ad differentias alteri⁹ bethleē. q̄ ē i tribu iuda. v Qui habebat octo filios. cōpārādo Jonathā: qui erat filius adoptiuus vt dictum eſt ca. ꝓcedēti. x Senex t grandeuus. quia ſam erat emerite milicie. y Abiit dauid ꝛc. quia non habebat officium coram eo cytharizandi. ideo ad officium paſtinū reuerſus eſt in eo mi partis ſui.

5 Procedebat. ſo philiſteus ꝛc. bis in die ad ſui tormentum: t iracūdie vituperationē. 5 Et ſtabat. xl. dieb⁹. Exercitus enim philiſthim⁹ nam ſtabat in vno monte t ex ercitus iſrael in monte alio oppoſito. t vallis erat in ꝑmedia

r ides. Videt exercitum sic dū stabat i loco suo. da nec iste exercit⁹ nec ille audebat i vallē descēdere ad ꝓcedendum ꝫ aduersariōo. qz exercit⁹ ille in loco suo stantium posset alium lapidib⁹ obtrudere. a Recipe frambᵘ⁹ ꝛc. i bebreo hꝫ Ephi granate. i. granoꝝ tritici vococroꝝ. Ephi ãt q̃dã mẽsura est cõtinens decies gomor. qnt dicũ fuit Exo. xvj.

b Et decẽ formellas caseo. Decẽ caseoꝝ parvoꝝ bubulꝝ formaꝝ. c Hos deferas ꝛc. q̃ piterat millenarius: in q̃ erãt filij sui ordinati: vt sic tribuan⁹ magis cõdescenderet eis ꝛ peteret cõ ꝑcipulis. cetera patent vsq; ibi.

d Et venit ad locũ magala. ꝛ fm ꝫ magala est nomẽ ꝑprium hebreo dicit q̃ ẽ nomen cõe. ꝛ significat circulũ. qz in similatione castroꝝ dz fieri fossatũ i circuitu fm q̃ docet Vegeᵘ⁹ libro de re militari. qz ẽtsi cunq; sit parua tñ castra ita locata sunt magᵗ secura cõtra repentinũ hostiũ incursũ. ꝛ iõ subdit.

e Et ad exercitũ q̃ egressus fuerat ꝛc. extra ꝑdictũ circulum in q̃ remanserãt sarcine ꝛ alij eas custodientes: sequitur.

f Et inter. ꝛc. fm mãdata ꝑria sui.

g Apparuit ꝛc. Inbeb. dr ittermoḋiuo. ꝛ exponat ille supra.

h Dēs ãt ꝛc. nō est intelligendū q̃ tot⁹ exercit⁹ fugẽt ꝫ intelligẽdū ẽ q̃ null⁹ audebat egredi acie ad obuiandū illi: ꝛ pugnãdū inacies vsq; exercitus aduersarioꝝ sequit. i Dixit ãt q̃ ꝑcusserit enim dabit rex ꝛc. ꝫ em fecerat rex ꝓclamari ꝑ exercitũ anteqũ david veniret. k Et ait david ꝛc. Quid dabit ꝛc. hꝫ em iam audisset dr vt dom ẽ. nō volebat a ꝑtib⁹ reqrere ad maiorẽ certitudinẽ: nec ꝫrebat ista dō cupiditate lucri vel honoris ꝓcipaliter volebat cũ pugnare cũ eo ꝓter gloriam dei: vt videbat ꝛ ꝓter liberatiõz ppli. labiao fr⁹ a tribuno ꝛ alia regia ꝓmissa nō allicieb⁹ ãt eũ ad hoc nisi cõ cõtrer. l Dixit quidam audisset beliab ꝛc. Frat⁹ ẽ ꝫ david: qz tunc bat ne fraternitate inquietũ exponeret se periculo: vel vt alij dicunt qz credebat eũ i superbia erectũ eo q̃ fuerat inuict⁹ in re gẽ ꝑ fratres suos. vt dcm ꝫ. xvj. ca. m Et dixit david dd fecī. q. d. adhuc mihi rẽpehensibile ameraui n. Nūqd nō verbũ ẽ. q. d. nō potui me ad pugnã ꝫ ad audiendũ verba ꝺ̄ stantis exercit⁹ ad referendũ pli. o Et declinauit paulũ ꝫ in q̃ appareret bubulcus david. qz rephẽsione fris tristat⁹ nabilẽ patient portauit. p Audita sunt. Hic ꝑcedit ipse ꝺ̄ cõtra⁹. Ad maiorẽ rẽ sequentis intelligen

3 bethleem. Procedẽbat ꝺ̄o
3 philisteus mane ꝛ vespe: ꝛ
stabat q̃draginta diebꝰ. Dixit ãt Jsai ad david filiũ su
a um. Accipe fribᵘ⁹ nus ephi polente ꝛ decẽ panes istos: ꝛ curre i castra ad frẽs tu
b os: ꝛ decẽ formellas caseo
c bas deferas ad tribunum. Et frẽs tuos visitabis si re cte agãt ꝛ cũ ꝺ̄bus ordinati sunt disce. Saul ãt ꝛ oẽs filij israel in valle terebinthi pugnabãt aduersus philistiim. Surrexit ita q̃ david mane ꝛ ꝓmendauit gregẽ custodi: ꝛ onust⁹ abijt sicut ꝓcepat ei Jsai.
d Et venit ad locũ magala: ꝛ
e ad exercitũ q̃ egressus ad pugnã vociferatus erat in certamine. Direxerat cẽ
f ciez israel: sed ꝛ philistijm exaduerso fuerant prepãti. Derelinquẽs ĝ david vasa que attulerat sub manu custodis ad sarcinas: cucurrit ad locũ certaminis: ꝛ interrogabat si oĩa rectᵉ age
g rentur erga fratres suos. Cunq; adhuc ille loqueret
h ecce apparuit vir ille spurᵘ⁹ ascendẽs goliath nomine philisteus de geth: ꝛ de castris philistinoꝝ. Et loquẽ
i te eo ꝺ̄ cadẽ ꝺ̄ba: audiuit
k david. Qđs ãt israelite cũ

videssent virũ fugerũt a facie eius: timẽtes eũ valde. Et dixit vnus q̃sq; ꝑ se de isrl. Num vidisti virũ hũc qui ascendit? Ad exprobrãdũ
l eñ isrl ascendit. Vir q̃ qui percusserit eũ: ditabit rex di
m uitijs magnis ꝛ filiã suam dabit ei: ꝛ domũ ꝑris eius faciet absq; tributo in isrl.
n Et ait david ad viros qui stabant secũ dicẽs. Quid dabit viro q̃ percusserit
o philisteũ hunc ꝛ tulerit obprobrium de israel? Quis ẽ. n. ꝺ̄ philisteus incircũcisus qui exprobrauit acieꝫ dei vi
p uentis? Referebat ãt ei populus eundẽ sermonem dicens. Hec dabunt viro q̃
q percusserit eũ. Qđ cũ audisset beliab frater eⁱ⁹ maior: loquente eo cũ alijs vrᾶ⁹ est ira
r dauid ꝛ ait. Quare venisti ꝛ ũre dereliquisti paucu
s las oues illas in deserto? Ego noui superbiã tuã ꝛ nequitiã cordis tui: qz vt vi
t deres ꝓlũ descendisti. Et dixit david. Quid feci? Nũ
u quid non verbũ est? Et declinauit paululũ ab eo ad
v aliũ. Dixitq; eundẽ ſmodũ. Et respondit ei ꝑplis ꝺ̄bus
x sicut prius. Audita sunt ãt ꝺ̄ba q̃ locut⁹ ẽ david: ꝛ annunciata in cõspectu saul.

ꝺ̄am ꝺ̄ querit: vtr duellũ sit licitũ: ꝛ vt q̃ sic ꝓcũ ꝑtis david: q; ad duellũ voluntarie ruit: vtr i rectu: nec ex ꝺ̄ reꝓbendit i scriptura ꝫ magis cõmendat. ꝫ ꝛc. Cõtra q; duello dat ꝑtis vel saltẽ cõcedit licẽtia virtꝰ interficiendi se mutuo. cũ igit aliter illoꝝ sit inocẽs: ꝑtat auctas vel saltẽ dat licẽtia interficiẽdi inocentẽ: qđ simpliciter ẽ illicitũ: qz ꝺ̄ cremẽ ipius naturaꝫ ꝛ ꝺ̄ diuinũ ꝓceptum ꝫ ꝛc. Hystio. Duellũ ꝑt accipi dupliciter uno mõ ꝓprie: ꝛ sic duellum ẽ singulare pugna duoꝝ ꝑ ire ꝓ victoria vnⁱ⁹ apparet inst cia tanq; ꝑ diuinum iudiciũ ꝛ alter⁹ iniustitia: ꝛ sic fm ois doctoꝝ duellus est illicitũ: tã ex ꝓte appellantis ꝫ etiã recipientis ꝛ cõsulentiũ ꝛ fauoꝛ ꝑtiũ: ista ibi est manifeste tentatio diuina: ꝛ ꝺ̄ mõ vident loq̃ ꝺ̄ duello iura ipsum ꝓhibentia. q. q. v. monomachiã ꝛ ea ira de purga. vulgari. cuiaꝝ fuscepti. nisi ꝑ reuelationẽ diuinã manifestaꝝ fuerit q̃ deꝰ velit sic iudicare suaꝝ iustitiã: ꝛ ꝺ̄ mõ vt dicus sui ꝛ docto. catholici dauid singulare certamẽ iniꝛ cũ golia: qz sibi reuelauit fuit a deo. q̃ sic volebat iudicare suã iustitiã ꝫ philisteoꝝ vñ. ꝓcedẽs ꝫ philisteum dicit. Ego venio ꝑa te in nole dei vt pugnes ꝛ ꝛc. sic ã fuit ꝓpe duellatoꝝ: ꝫ magis diuine inficiẽs exemplaꝝ. Alio mõ ꝑt accipi duellũ large. ꝓut est bellũ singulare emᵘ⁹ cũ voto absq; expectatiõe diuini iu

dicij: ꝫ vr ꝓ fruẽ artẽ vel fortunã vel oibᵘ⁹ istis vel aliq̃bᵘ⁹ eoꝝ cõcurrentibᵘ⁹ aliq̃ cõtrouersia iter eos crimialis vel ciuilis remuneꝛ. sic adhuc dicũt aliq̃ q̃ duellũ est dimo si licitũ nõ solũ a ꝑte appellãtis ꝛ indicianꝫ sed etiã recipientis tã q̃ magis dz sustinere rex suaꝝ spoliationẽ ꝛ sue gẽte suspensionẽ ꝛ mortẽ ꝫ duellũ recipere: etiã dato q̃ se sentiat innocentẽ: cui⁹ rõ est: qz interno sic interius duellũ ẽ iter ficere aduersariũ suũ. qđ nulli gẽte ꝑuate licitũ ẽ: qz est ꝺ̄ ꝓceptũ diuinũ. Et ad ꝺ̄ inducit ꝺ̄ba dei. Aug. libro de li bero arbitrio dicẽtis sic. Quõ possum arbitrari istos carẽ libidine q̃ ꝑ hoc ꝫ reb⁹ gladiant. qo ꝑt amittere inuiti: ꝛ iter istos reo fm ipm ꝑit vita. ꝑ: vt ibidẽ ꝑmittẽs. ꝫ ꝛc. Sz ista sola vi alijs nimis dura. ꝓt qđ dicit q̃ si appellatus de duello nõ possit declinare: vtpote qz denegant sibi ꝓbandi. ꝛ alie: ꝛ si appellet ñ deserꝛ appellatiõi sic: ꝑ licite se defendẽ duellãdo: ꝛ ñ solũ i cã criminali ꝑ vita sua defendenda: ꝫ ei i cã ciuili q̃ sit licitũ ẽ aliqua bellare ad sui cor

ponio defensionē ita etiā ad rep̄ suaz cōservationē. nec valet vt vi q̄ aliq̄ arguit q̄ irrideret aliū occidē ē ꝫ dicramen nature. Dom q̄ ꝫ vez ē si p̄ se intendat. Sz in ꝫ casu non intendit nisi p̄ accidēs: si nō posset aliē vitā suā vel reo suaz Fuare: ad q̄z p̄uersationē p̄ se dirigit inēnio suaq̄ ꝑ ex ꝫ q̄ declinat duellū ḡ tu p̄t: t ad cōservatōnem vite ꝑprie t rep̄ suaz magz̄ licitat nā ꝑter qđ argumētū ꝑtum ad ꝫ vi magz̄ ad oppositū. Et aut addit ꝫ ē ꝫ p̄cepti vinuz dicendū q̄ p̄ ceptū vinuz qđ est. Nō occides itelligit de occisiōe innocentiz̄ Appellāo āt i ꝫ casu nō ē innocens nec q̄ ꝑsa ille se defendēs de mādato t volūtate indicis nō vī peccare: maxie p̄ sue vite cautiōe. Ad dcm ꝑo aug. p̄t dici q̄ loquit̄ inquisitiue t dubitatiue: ō determinatiue: dicit n̄ sīt q̄ lz appellat⁹ i duello in ꝫ casu crudelē a peccato appellāt nō t fadex mōrē vel iniaz p̄ stanis sp̄ peccāt mortaliter. Sz ḡa multi principes sctē vite: et q̄ bonoz ꝑsilio vtebā tur aliq̄s duella fuisse inuenit seu ꝓcesserit vt be. Ludouic⁹ rex frācie. karol⁹ magn⁹ t ꝑles alij: t archiepi t epi instituā tpalem hīteo vī duz duella ꝺdenare i oi casu ex ꝑte indicū: tho ablq̄ assertōe aliq̄ t p modū collatōis p̄t dici q̄ in aliq̄ casu a iudicib⁹ p̄mitti. vepe qđ aliq̄ nobiles habent ūter se guerram quā p̄t mouē ex lōga cōsuetudine quis suspicet bēnt: vez in plurib⁹ terris t regnis: t ex ꝫ vī⁹ vastat terrā alteri⁹ ferro t igne: in q̄ fidari q̄ sunt innocentes i reb⁹ t corpib⁹ multipliciter affligunt: t aliq̄n cōingit q̄ vn⁹ cōz̄ suspicoi pauc̄ipe ꝓuocat aliū ad duellū: t alt⁹ statum recipit ablq̄ vlia recōpatione. Si tñ ider in tali casu ꝓbabiliter videat q̄ predicta vastatio ꝑditoz̄ innocentiū p duellū istō dēat terminari nō vī peccare tale duellū ꝑmittēdo: q̄ ei q̄ bz curā alt⁹ cōitatis licitū ē imponz mala ꝑmittē ad euitandū maiora: sicut licite ꝑmittūt meretrices i ciuitatib⁹ ne oīa turbent libidinib⁹: vt ē dictū Aug. Sic āt vī ēē i ꝓposito: vez ꝓdicz̄. t eadē rōe vī ēē de ignobilib⁹ guerrā admouēē monere nō potentib⁹ i aliq̄ casu vt sic q̄ ꝫ q̄ null⁹ posset aliuz ꝓuocare ad duellū multiplicent homicidia occulta i fra. eo q̄ homicide tales nō timerēt ad duellū ab aliq̄ ꝓuocari: in tali casu nō vī illicitū ꝑcipi aliq̄ duella ꝑmittere vt ꝓdicta homicidia cessent q̄ sūt maiora mala. huic āt dicto vī cōcordare videt̄ tho. de aqno i sua sūma vbi dic. q̄ q̄ā in

Ad quem cū fuisset adductus: locutus est ei Nō cōcidat cor: cuiusq̄ i eo. Ego seruus tuus vadā t pugnabo aduersus philistēum ⁊ ait saul ad dauid. Non vales resistē philisteo isti: nec pugnare aduersus eū quia puer es. Hic āt vir bellator est ab adolescēcia sua. Dixitq̄ dauid ad saul: ꝑpascebat seruus tu⁹ ꝑtis sui gregem: t veniebat leo vel vrsus t tollebat aietez de medio greg: t ꝑsequebar eos t ꝑcutiebā eruebamq̄ de ore eoz. Et illi ꝑsurgebant aduersuz me: t apprehendebam mentū eoz̄: t suffocabā interficiebamq̄ eos. Mā t leonē t vrsuz interfecit ego seruus tu⁹ Erit igit t philist⁹ ꝫ incircumcisus ꝙsi vnus ex eis Hāc vadam t auferā obprobrium ꝑpli. Dñs q̄ eruit me de manu leonis et de manu vrsi: ipse me liberabit de manu philistei huius. Dixit aut saul ad dauid. Vade t dominus tecuz sit. Et induit saul dauid vestimētis suis: t ꝓposuit galeā ereā sup caput ei⁹ t vestiuit eū loica. Accinctus ḡ dauid gladio ei⁹ sup vestē suā: cepit tētare si armat⁹ posset incedere: Nō em̄ bēbat ꝙsuetudinē. Dixitq̄ dauid ad saul: Nō possum sic incedere q̄z non vsum bābeo. Et deposuit eā, Et tulit baculū suū, quē sp̄ bēbat i manib⁹: t elegit sibi q̄nq̄ lympidissimos lapides de torrente: t misit eos in ꝑā pastoralē, quā habebat secū, t fundā manu tulit: t ꝑcessit aduersuz philistēū. Ibat āt philistēus incedens t approp̄inquās aduersuz dauid: t armiger ei⁹ añ eū. Cūq̄ ispexisset eū philist⁹ t vidisz dauid: desperit eum. Erat āt adolescens rufus t pulcer aspectu: t dixit philistеus ad dauid. Numq̄d ego canis sū q̄ tu venis ad me cum baculo? Et maledixit philisteus dauid in dijs suis. Dixitq̄ ad dō. Veni ad me, t dabo carnes tuas volatilibus celi, et bestijs terre. Dixit autē dauid ad philistēū. Tu venis ad me cū gladio t basta t clipeo,

duello nō expectat aliqs ēē⁹ intactus. Sic ē i ꝓposito vez ex ō. dict: hic tale duellū appropinq̄t adeōes rōes soluntā. Sīmil⁹ āt licitū ē vni i ꝑticul⁹ casib⁹: vt ipse ibidē dic. Ad ꝑmū argumentū de dō ꝑz ꝑsoluto ex ꝓdict. Ad argumentū alteri⁹ oppositē ꝑ. ꝑt dici q̄ ū dat lnia occidēdi innocentem i casib⁹ ꝓdict. q̄z null⁹ duellāti ꝓdicto mō est imunis a culpa eo ip̄o q̄ voluntarie ponit se ad ꝫ ꝑmissio eius vigo fm ordinē iur. Ibis dictis ad expōes ilē rematur. p ālia dua sunt ēē. Hic describit ipse dō ꝓphet⁹ t p bellū ab eo pcūt cū dō. q Ego fu⁹ vadā. ꝓstant. n. se obtulit ꝙt revelati onē dei sibi cāz vt p dictū ē. ⁊ q̄ saul nolebat ei cōcedē eo q̄ timebat ne vinceret q̄sdbuc erat iuuēcio i ētate nec videbatur ad robur viri puenisse. ō dō bellū desideranti declarat suā fortitudinez t audaciaz dr. r Pascebat seruus tu⁹ ꝓgeē ēē. nec dicebat hoc dō ad ia ctantiā ⁊ ad dī gloriaz cui ꝫ ꝓcipalit attribuebat de q̄ ēē adiutoio ꝫ philisteū istū ꝓdebat. ō ꝑdimur. s Erit igit t philist⁹ ꝫ ēē q̄ āt vīrūq̄ dō attribuēt deo ꝓcipalit: ꝑz ex ꝫ qđ ꝑdic. t Dño q̄ eruit me ēē. i. ō ꝑāte ei⁹. scdo bellū ipse dō cōcedit cū dr. v Dixit āt saul ēē. ex ꝫ dicunt aliq̄ q̄ revelatū fuit sauli q̄ dōus ēēt philisteū. fuit ēs aliq̄n revelatōes dīne ēē mal⁹ hoibus ꝙt cōe bonū. x Et induit saul dō ēē. nō est intelligendū q̄ arma saulis sc̄a. p suo corpe tradita fuerint dō q̄ ab hūero t sup̄a eminebat sup totā populū vt dcm est. ō. x. ca. illa ēm arma dīno fuissent imꝓporcionata ipi dauid: t si dicat q̄ ꝑter ꝫ ea dimisit postea: nō ē vez q̄ dauid i demittēdo non allegauit armoz impꝓportionē: ⁊ incōsuetudinē portādi: vt ꝑz. ꝛ. ergo arma igitur saul quibus dō fuit indut⁹ intelligunt: q̄ erāt de armamētario suo t vedit ea dauid. q̄ rūc eū militē fecit. tercō dō cū philisteo cōgredit q̄ cōparatiue describit. cū dī. ꝛ. Et tulit baculū suū quē sp̄ bēbat i manib⁹. i. cōsuetudinarie.

ℨ Et elegit q̄nq̄ lympi. lapi. i. buros t planos t rotūdos sine angulis q̄ tales magis directe ꝑcutiunt t maiorē impetū. a Et ꝓcessit ēē. cōstāter t irrepide de dei auxilio cōfidēs. b Ibat āt ēē. plane. ꝙt pōd⁹. n. armoz ⁊ ꝓ poterat currē ⁊ dō. c Desperit eū. reputās eū nullī⁹ momēti ad pugnā secū. d ℨ ad can. ēē. q. d. cāo q̄ ē inermis ꝑt tm̄ baculū: ⁊ ego. certa ꝑā vīq̄ ibi. e Tu ve

nio ad me cū gladio.i.cōsidēo ⁊ armis ⁊ hasta tua. f Ego ãt venio ad te in nole dñi exercituū dei agminū israel cui⁹ exprobrasti hodie: ⁊ dabit te dñs in manu mea: ⁊ percutiã te ⁊ auferam caput tuū a te: Et dabo cadauera castroꝝ philistiim hodie volatilib⁹ celi, ⁊ bestijs terre: vt sciat omis terra: q⁹ est dñs dei⁹ in isrl. ⁊ nouerit vniuersa ecclesia hec q⁹ nõ i gladio nec i hasta saluat dñs, Jpi⁹ enim est bellum: ⁊ tradet vos i manus nras. Cũ ãt surrexisset philistheus, ⁊ veniret ⁊ appropiaret g quater ⁊ dauid festinauit dauid ⁊ occurrit ad pugnã ex aduerso philistei. ⁊ misit manũ suã i peram: tulitq; vnũ lapidẽ ⁊ funda iecit, ⁊ circũduces percussit eũ i frõte: ⁊ infix⁹ est lapis i fronte eius, ⁊ cecidit in faciẽ suaz i sup terrã. Jpe⁹ualuitq; dauid aduersũ philisteum, in funda ⁊ lapide: percussumq; philisteũ interfecit. Cumq; gladiũ nõ esset i manu dauid: cucurrit ⁊ stetit super philisteũ, ⁊ tulit gladiũ ei⁹ m ⁊ eduxit eũ de vagina sua ⁊ interfecit eũ ⁊ abscidit caput eius. Videntes ãt philistiim q⁹ mortu⁹ esset fortissimus eoꝝ: fugerunt. Et consurgentes viri israel et iuda vociferati sunt: ⁊ persecuti sunt philisteos vsq; dũ venirent in vallem, ⁊ vsq; ad portas accharon. Ceciderunt q; vulnerati de philistiim in via sarim ⁊ vsq; ad geth ⁊ vsq; ad accharon Et reuertentes filij israhel, post⁹ q̃ secuti sunt philistẽ eos, inuaserunt castra eoꝝ. p Assumẽs autem dauid caput philistei attulit illũ i hierusalem: arma vo ei⁹ posuit in tabernaculo suo. Eo autem tempore quo viderat saul dauid egredientẽ cõtra philisteum: ait ad abner principem militie sue. r De qua stirpe descendit iste adolescẽs. Dixitq; abner. Viuit anima tua rex si noui, Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit iste puer. Cumq; egressus esset dauid percusso philisteo: tulit eũ abner ⁊ introduxit coram saule: caput philistei habẽtem in manu: ⁊ ait ad eum saul. De qua progenie es o adolescens. Dixitq; dauid. Filius serui tui isai de bthleemite ego sum.

Capitulum.xviij.

f ego ãt venio ad te in nole dñi exercituũ dei agminũ israel, cui⁹ exprobrasti hodie: ⁊ dabit te dñs in manu mea: ⁊ percutiã te ⁊ auferam caput tuũ a te: Et dabo cadauera castroꝝ philistiim hodie volatilib⁹ celi, ⁊ bestijs terre: vt sciat omis terra: q⁹ est dñs dei⁹ in isrl. ⁊ nouerit vniuersa ecclesia hec q⁹ nõ i gladio nec i hasta saluat dñs, Jpi⁹ enim est bellum: ⁊ tradet vos i manus nras. Cũ ãt surrexisset philisteus, ⁊ veniret ⁊ appropiaret g quater ⁊ dauid festinauit dauid ⁊ occurrit ad pugnã ex aduerso philistei. ⁊ misit manũ suã i peram: tulitq; vnũ lapidẽ ⁊ funda iecit, ⁊ circũduces percussit eũ i frõte: ⁊ infix⁹ est lapis i fronte eius, ⁊ cecidit in faciẽ suaz i sup terrã. Jpe⁹ualuitq; dauid aduersũ philisteum, in funda ⁊ lapide: percussumq; philisteũ interfecit. Cumq; gladiũ nõ esset i manu dauid: cucurrit ⁊ stetit super philisteũ, ⁊ tulit gladiũ ei⁹ m ⁊ eduxit eũ de vagina sua ⁊ interfecit eũ ⁊ abscidit caput eius. Videntes ãt philistiim q⁹ mortu⁹ esset fortissimus eoꝝ: fugerunt. Et consurgentes viri israel et iuda vociferati sunt: ⁊ persecuti sunt philisteos vsq; dũ venirent in vallem, ⁊ vsq; ad portas accharon. Ceciderunt q; vulnerati de philistiim in via sarim ⁊ vsq; ad geth ⁊ vsq; ad accharon Et reuertentes filij israhel, post⁹ q̃ secuti sunt philistẽ eos, inuaserunt castra eoꝝ. p Assumẽs autem dauid caput philistei attulit illũ i hierusalem: arma vo ei⁹ posuit in tabernaculo suo. Eo autem tempore quo viderat saul dauid egredientẽ cõtra philisteum: ait ad abner principem militie sue. r De qua stirpe descendit iste adolescẽs. Dixitq; abner. Viuit anima tua rex si nouĩ. Et ait rex. Interroga tu cuius filius sit iste puer. Cumq; egressus esset dauid percusso philisteo: tulit eũ abner ⁊ introduxit coram saule: caput philistei habẽtem in manu: ⁊ ait ad eum saul. De qua progenie es o adolescens. Dixitq; dauid. Filius serui tui isai de bthleemite ego sum.

Capitulum.xviij.

Licet causa collationis ⁊ obiectionis assertione multa falsa possint dici. In sacra tñ scriptura vel in ei⁹ expositione non vident falsa aliq; mõ q̃nadenda. possẽ enim desequi errores in oĩe vĩ in mãte: vñ in exposito circa questionem motã q̃ postillatores eũ assertõe vera. dicendũ q̃ duellũ ex pre iudicis est illicitum: ertiã in casibus positis a postil. q̃ ps ex b:nã autoritates scripturales decretoꝝ ⁊ canonũ q̃ postillatores allegãt indubitanter loquũtur nõ excusantes i aliq; casu in duell iudicẽ a pcõe: nec q̃ duellũ sit licitum ⁊ salte quo ad vtranq; ptez duelli. In illo ẽm ca. mouemachis q̃ ipm postillatorem allegato ex precepto dĩ sic. ẽ ex institutionibꝰ sectantes deũ solũmõ tenere vident q̃ ndem vbi indistincte loquunt vbi intendẽdũ ẽ: q̃ non dicit oẽ ẽ sectãtes temptat deum: ⁊ vt dicũr vitare vt intelligat q̃ posito casu q̃ aliqñ ex dictis sectatibus intendat aliud finẽ forte recti: q⁹ tñ apparentia est mala euitandũ est. Nã finis operis ⁊ effectus. v. ca. etiã ab bñe spẽ mali abstinendũ ẽ. Jdẽ modo dicẽdũ in ca. dilecti. ẽ pugna. vnl. vbi filij materia sic bñẽ iudicũ pene⁹ est interdictũ vpote in quo dei⁹ tẽrari vi: etiã in ca. suscepti regiminis. ri. ẽ nõ vacuno spãliter de duello expisse dicẽ ⁊ eo casu vel alijs bene nõ debeat alĩqẽm⁹ rolerant. In quo habẽt manifeste q̃ nõ solũ. phibent duella fieri seu cõmitti: ⁊ etiã cor tolerato est phibita: q̃ est de directo ꝑ positionẽ postillatorũ. Illud ãt q̃ dicit ad mẽtez Aug. q̃ loquit inquiunne seu phibeatur ⁊ nõ determinatiue non hz aliq̃ fundamentũ eo q̃ non ostendit cõtrarias decretũ ipius Aug. nec q̃ pdicta retractet in libro retractatiõũ. similiter nec pocrotes pdictas auctoritates iuridice exponẽtes ipos iudices vident excusare. vñ nec ipe postillatores aliquẽ pocrotẽ allegat: nisi sanctũ Thomã qui nihil facit ꝓ opinione sua vt patebit. lectos ẽ seculares ab ipis phibita condire. qui de precepto phibitionis diuine tenẽtur omes nõ curant: adhuc duellũ vident simpliciter phibere vt de gladiatoribus lege vnica. Cum igit nec ꝑ auctoritates decretales. nec ꝑ pocrotes talia excusatio. i. iudicũ i tali casu appareat: deuenẽdũ est ad rationes q̃ postillatores allegãt ⁊ casus q̃ ipem ponũt oq̃ si bene aplicant nõ vident ꝑhzre affectionẽ aliqñ facere. Ad cui⁹ euidentiam sciendũ q̃ licet liti cuꝛã alicui⁹ cõsanguinei licitũ sit ministrare minora mala: vt euitent maiora: vt de mercenario q̃ ipsas allegatiõnes mittit tñ licet facere mala vt eueniant bona. vñ

in glo.ij. Regū.xvj. Bona spe securitatis a diabolo delu dunt:q̄ dicūt faciam⁹ mala vt veniāt bona:talia cū dam natio insta ē:cui⁹ rō est manifesta:nō em sola bonitas finis sufficit ad factionē actū bonū:nisi ille cōcurrāt alie bonita tes ad hoc requisite.vt satis declarat sanctus Tho.p̄ia scde q.xviij.arti.iij.in responsione ad vltimū argumentū. Et ꝛō licet tolerare meretricū ꝓpter bonū finē sit ꝑmissas: nūq̄ tñ cōmittere meretricū seu edē aut rixā aut cōsiliū p̄stare est licitū. Sz cōstat q̄ p̄cipes seu iudices duellor⁹ nō solū cōcurrūt in hmōi duellis ꝑmittēdo seu tolerādo:ꝫ etiā faciendo seu auxiliū p̄stando:ꝛ ꝫ multiplicitēr:primo q̄a de eor⁹ mādato ꝛ auctē ordinant seu assignant loca ꝛ tēpa duellandi.silr ꝛ de eor⁹ mēre ꝛ mādato dant cōservatores seu rectores:q̄ virosq̄ duellātes custodiāt a fraudib⁹ que circa partitatē amonio virisq̄:ꝛ in aliq̄ hmōi p̄a cōmagere. Silr q̄ principes seu iudices cōa q̄bus duella exercentur:oportz q̄ vtrāq̄ pa sit tuta a violentia sic q̄ neuter duellantiū possit ab amicis seu alijs invari vt alter⁹ inuadat seu suppimat:vel ipm a limitib⁹ p̄ principē seu iudicem assignatis expellat:alīs ch aliq̄ hmo auctoritates ad hoc sen potestatē talia duella a violēcia extranea securare:tam non cēt duellū ꝫ bellū:cum vtrāq̄ pa posset cōuocare amicos ꝛ fautores seu adiutores ad alia cōmittendum:q̄ est ꝛ rōnēz duelli. Silr p̄ncipes seu iudices coram quib⁹ duella exercent manifeste p̄stāt auctoritates duellio cū cōtrarietas seu discrepationes duellantiū cēt finiant seu p̄cipiāt decidi seu diffiniri in curijs suis prout duellū requirunt.f.si actor vinat in duello:re⁹ bī p condēnato ꝛ devicto tamq̄ si actor interemptionē suā legitime cōsa eo ꝓbasset ꝛ cōtra. Et sup ꝫ consueuerūt ferre sentēcias ꝓbo ꝛ scripto aut̄e iudiciali:sicut fit in alijs causis per le gitimas ꝓbationes:vñ manifestū est q̄ in ꝓdictis p̄ncipes seu iudices nō solū dici debēt tolerātes minora mala vt eueniāt maiora:ꝫ etiā faciētes mala vt bona eueniāt:vt vt maiora mala euitent q̄ nullo mō ly ꝑmittēdo malū q̄d cōmittit sit modici nocumēti:ꝛ bonū q̄d inde speratur ma ꝓme vtilitatis. Nam fm Aug.nō ē licitū mendacū ꝑniciosum ꝓferre ꝓ salute tocius mūdi:vñ in casib⁹ p̄dictis ꝛ similib⁹ ꝓ postilla tores allegatis nō excusant a ꝑcō iudices ex bonitate finis:q̄ vtiq̄ ex iusticie rectitudine decet p̄ncipē talia determinare:nō p illas q̄ diuino iuri obviāt:vt ait Stephan⁹ papa in ca.cōsiluisti.ij.q.v.spōtanea ꝓfessione vel testiū approbatione delicta cōcelsa sunt vita regimi iudicanti:occulta est ꝛ incognita illa sunt relinquenda q̄ solus nouit corda hoim. Et ibidē q̄ sctus pat⁹ documēto sanctū nō est:si ꝑniciosa admittere nō est ꝑmittendū. Preterea si in ca sibus positis a postil. nulli⁹ duellantiū est imputa culpa eo q̄ voluntarie ponūt se ad ꝫ ꝑmissis aliqs vsq; fin ordi nem iuris:vt ibidē postillator⁹ dicit i fine ill⁹ cōmissa restitui vinculo iudicem q̄ voluntarie ꝫ approbant ꝛ ad ꝫ cooperant modis ꝑdictis:ꝑmissis aliqs vsq; iuris ꝛ medijs culpabiles magis sunt. Preterea nō ille postillatores in q̄ dicit q̄ si vnus alīū nō posset ꝓuocare ad duellum multiplicarent homicidia occulta in terra ꝛc.nō videt hic valo rem.nā ex opposito etiā sequeret multiplicatio homicidi oz seu alioq̄ malo⁹ in occulto. Et ꝫ est q̄ vn⁹ alīū posset ꝓuocare ad duellum:illi qui verbis cooperio sunt va liditores vel arte bellandi magis erudit:aliqs infirmiores occulte oppimerēt confidētes de ꝓpria virtut⁹ ꝛ hmōi:ꝛ sic nō timerent ad duellū ꝓuocari:ꝓpter sepe cōtingit. Q̄ ꝫ dicit sctus Tho.2o.dari huic dicto ꝛc.nullo mō hꝫ locum si sctus tho.hñ intelligit. Nā in scōa scde.q.xcv.in fine vltimi arti.f.in rñsione ad vltimū articulū:vbi de ꝫ tra ctat:dicit q̄ iudicū ferri cādētio in alīq cōmunitatū fm hoc⁹ Lūgūtū ordinat ad aliqd⁹ facti occulti inq̄sitione q̄ aliq̄ factū ab hoie:ꝫ differt a iudicio fm̄ quantū spectat in iudicio ferri cādētio aliq̄ miraculosius effect⁹:q̄ nō cōtingit in rōne cōi sortiū.ꝛ ponit⁹ paucis interp̄ositis dicē q̄ duella in quib⁹ nō spectat miraculosius effect⁹:vtpote qz pugiles sunt penit⁹ pares ꝛ bene ꝛ arte magis accedant ad cōem rōnez sortiū q̄ examinatio ferri cādētie vbi miraculū spectat vltimū. ꝫ ille. Ex ꝛ ꝫ nō tollit q̄n iudiciū belli illicitū reddat ex quib⁹ q̄ ipemet sanct⁹ doctor pōit in eodē loco tanq̄ illicita. Primū.f.qz ordinat ad iudicē dum occulta q̄ diuino iudicio reseruant.sed⁹ etiā qz hmōi iudicia nō est aut̄e diuina sanctiū:ꝛ sic sunt intelligenda ꝓba sancti doctoris in illo ca.vz ꝫ inspiciēti. Cū vtrer⁹ dicit postillator⁹ q̄ principes scē vite duella sustinuerūt seu cōcesserūt:vt sanct⁹ ludouic⁹ rex francoꝝ:ꝛ alij ꝛc. Ex hoc non cōcludit ꝓpositū fuit.nā fuerunt multi sancti a deo in sacra scriptura approbati:q̄ plurica peccauerūt:vz de dō ꝛ alijs:ꝫ peccata eoꝝ nō sunt trahēda ad consequentiam sed sua bona opera. Replica.

In ca.xvij.vbi postillatores sub distinctōe in certis ca sibus dicit iudices nō peccare duellū ꝑmittentes: Burg.videt postillatores cōmisisse crimē lese maiestatis:vñ eis instomochāter inuadit cōcludēs q̄ vera asser tione generaliter ꝛ sine distinctiōe dicendū sit q̄ duellū ex pte iudicū sp sit illicitū qđ ꝓbatur ex ꝫ:oz vt dicit canon. Monomachiā.ij.q.v.ꝛ cetera iura q̄ postillatores allegā ta loquunt indistincte: sic q̄ nullo casu debēt duella fieri nec tolerari.ꝫ nimis ꝓcisa videt ꝫ Burg.finis.p̄ciando.n. ꝓba turiū iuncta glosis olim doctoꝝ materia duelloꝝ tra ctatur sb distinctionib⁹ manifestis:nā iura loquunt i casu quo de⁹ tentari videt:duella sunt ꝓhibita. Z ꝛio ātsensu qđ est argumentū validū i iure:vbi de⁹ tentari nō videtur tentari ꝑt in casu etiā q̄ ad duellū ꝓtendat aliq⁹ occulti inquisitio:aut vulgaris purgatio aut finis ꝓmulgatio iura nō genuinant. Z ꝛio ātsensu:vt supra pertinuit ꝑt. Est igit manifesta hmōi ꝓhibitionis ꝛ ꝑmissionis distinctio. In casibus datis ꝑ postillatores adductis nulla dei appa ret tentatio:ꝫ ꝓuocantis ꝓsumptio ꝛ assumēto ciuilis co actio:nisi em ꝓuocatus ad duellū assumeret:in vulgo iu dicaret vel inimic⁹ vel effeminat⁹:vt igit euadere possit ta le vulgi temerariū iudiciū putat duellum necessario assu mendū:vel saltē salvo honore nō esse declinandū:ꝛ sic in telligo cuncte eoꝝ actiones:ꝛ puto virilq̄ nō esse sine culpa q̄ tius ꝓuocans ceteris paribus videat culpabilis magis. inde⁹ tñ ꝑmittens nō:cū ꝑmittat ad pacē pauperū finis termi nationē:ꝛ ad reipublice vtilitatē manifestā:vz in casib⁹ po sitis a postillatoribus in ꝙbus ex pte duellantiū non est aliq̄ dei tentatio.ꝫ ꝓsumptio virili artis ꝛ industrie exprimēti bum ane nec ex pte eoꝝ immino nec iudicio intentione alicuius occulti inq̄sitio nec vulgaris purgatio:rōne cuius in eodem iuris titulo.ꝛ.ij.q.v.ꝛ ꝓbetur:nō videt pecca re in ꝛ ꝫ ponus facere debitū officij satis ꝛ consequens meretr.ꝑ igit q̄ burg.non bene attendit ꝓba iurū ꝛ doc oꝝ asserendo q̄ omnino loquunt indistincte. Nam si ſt ne distinctione debēt illa verba accipi:sequit⁹ dauid assu mentem duellū:de quo ꝫ sermo:ꝛ saul genuflexē imo ap probantem ꝛ opē armis ferentē peccasse:qđ erroneū ē di cere. Et si dicer⁹ ꝑt doct.cōiter dicit:huic casum factum ex dei revelatione.ꝫ q̄ ꝫ casibus hmōi destinctio est:ꝛ nō sunt indistincte illa iura recipienda:nec burg.rōnib⁹ po stil.satisfacit.cum em̄ arguit q̄ curatores reipublice ꝑt ꝙ mittere minora mala vt eueniāt maiora:vt patet de mere tricio fin hñ Aug.Burg.concedit totū ꝫ addit impertē ter q̄ non q̄lit facere minora mala vt veniāt maiora qz fin aplm non sunt facienda mala vt eueniant bona.ꝛ tota di gressio burg.tendit ad hoc q̄ iudices non mō sunt duellū tolerantes:ꝫ facientes ꝛ eius auctores:qđ sic ostendere nitur. Nam vt inquit eoꝝ auctoritate deputant certa tempa ꝛ loca duellandi. Item ordinant rectores ꝛ cōservatores q̄ virosq̄ duellātes ꝑseruent a fraudibus ꝛ violētia amī comunis alteri fauentib⁹ cē. Ad qđ dicendum est q̄ vbi iudi ces circa duella excedunt naturam ꝑmissionis.vtpote ex victoria vnius partis ꝓferre sententiā contra victum tanq̄ reum:vt alīs ꝓcul dubio peccant:ꝫ vbi iudices nō excedunt naturam ꝑmissionis ordinātes in fauorē iustī cie.non duelli nec duellantiū certos modos dicta iniusti cia causari possit circa duellū possibilia.non vident ꝓpter ea dici debere auctores vel facto res duelli.patz hoc in ex

emplo de pmisso meretricio. rectores eñ reipublice ipm
pmittentes nolentes tamē meretrices habitare in loc̄ sa-
crīs z honestis ad virandū sacroꝝ locoꝝ ꝓbationes z
scandalum hoīm: vtriusq; sexus honestoꝝ oduniāt spectā
tia loca vbi meretrices z alie ꝙsone habitēt infames z nō
alibi. Quid cū nō se
nior burgensis dispi-
ciat ipsoꝰ ex
eo meretricij fauo-
res factores z auc-
tores. Itē ordinat q sa
crīs ꝛgibus ꝑmittant
lenones ꝓstibula vi
sitantes: aliqs at̄ ex
bis nōiꝰ ex ꝑ dicer
eo q rpīb⁹ ꝑmissis fo
re meretricij fautores. Itē ordinat q i
domib⁹ meretricium
sit emanuale: ita q ne
mo possit ibi mere-
tricib⁹ aut aliis ipu-
ne violentā iferre ad
capiendū seditiones
z homicidia: quis ex
bis odus culpabit
reipublice rectores
tanq; malefactores:
aut mali cuiuscuq;
auctores z nō pot⁹
cōmendabu eos tan
q; prudentes ꝓuiso
res eoꝝ; q̄nis ꝑmittāt
ꝓpter mal⁹ malū vi
tandū; nim⁹ cauēt ne
q̄nā ꝑtr nec illo mi
nori malo permisso
oēs male circūstā-
tie cōcurrere possint
malū eñ ē meretrici
um q̄ multo pei⁹ est
et⁹ exercitū in locis
sacris z rpīb⁹ z inter
uenientib⁹ homicidia
vā z si cauere nō ꝑnt
meretricia ꝓpter cau
sas: paucis tñ recto-
ribꝰ cauenē alia ma
la cōcurrere possibi-
lia: ita dico i ꝓposito
q si iudices vocatoꝝ
se temere ꝓuocanū ꝓpter rarā pauperē z pariē pacem
z vitare ꝑmittāt nō peccāt nec ex b natura ꝑmissionis ex-
eant si cauāt cetera mala q circa vocatū ꝓuenire possunt
Vocatū eñ sic se ꝓuocantū oēs q̄nis sit mala: sicut z me
retricia: vtriusq; tñ ꝑmissus ꝑt ꝓ iudices auctem bōes sine
ꝓiō cōdonari: nō i multi fauoꝛe q; cauelā aliog malog
cōcurrere potentiā. Ineuor⁹ igit burg. q temere in hmōi
casus repūbat ludouicū regē frācie z karolū magnuꝝ ēt.
Et si burg. diligēter vidisset sem rbo. in loco p eū allegato
nō dixisset postū. ipm male adduxisse: q eñ adducit ꝓ cō
firmatōne sue ꝓpōnis nihil q vocatio a ꝓte iudicū ip reddat
illicitū: nō valēt. ꝓim⁹ eñ casus adductus nō est ad ꝓpo
situm: vices q vocatio ip ordinet ad iudicandū occulta q diui
no iudicio reseruant. ꝑs eñ ex suppositis esse falsus. nec
sccō adductū valet q vices oē illud sit a ꝓte iudicū illicitū
q3 vocatio iudicio nō ē sanctū: q3 idē argumentū ēt o me
retricio q3 a ꝺo nō ē sanctū ñ licite ꝑmissū: vt ꝺ patuit.

d Et factū ē. Descripta ipi⁹ dō victoria: b ꝑtr. Ca. xviij.
e Descripsit ex b invidia ꝛsecutꝰ. Et ꝑ descripsit circa
dō olim gl̄ a saleō saul invidia: ibi. Porro cū reuerte-

a Et factū est cū com-
pleret loq; ad saul.
b dia ionathe ꝛgluti-
ta est aie dō: t dilexit eum
ionathas q̄si aiaꝝ suā. Tu-
litq; eū saul i die illa: t nō
c cessit et vt reuerteret i do
mū ꝓris sui. Inierūt at̄ da
uid t ionathas fedus. Bi
ligebat eñ eū q̄si aiam suā.
d Tū expoliauit se ionathas
tunica q erat indutus t de
dit eā dauid t reliq; vesti-
e menta sua: vsq; ad gladiū
t arcū suū t vsq; ad balthe
um. Egrediebat dō q3 ad
oia q̄cq; mitteret eū saul t
prudēter se agebat. Posu
itq; eū saul sup viros belli
f t acceptus erat in oculꝭ vni
uersi ppli. maximeq; in cō-
g spectu famuloꝝ saul. Por-
ro cū reuerteret ꝑcusso phi
listeo dauid: t ferret caput
ei⁹ in irlm egresse sunt mu-
lieres de vniuersis vrbib⁹
israel cantātes chorosq; du-
centes i occursu saul regi
i tympanis leticie t i sistri
b tes atq; dicētes. Percus-
sit saul mille t dauid decem
milia. Iratꝰ ē at̄ saul nimis
t displicuit in oculꝭ ei⁹ iste
sermo. Dixitq; Dederunt

decem milia t mihi
i mille dederūt. Quid ei su
k perest nisi solū regnū. Nō re
ctē ergo oculis saul aspici
ebat dauid a die illa z de-
l inceps. Posto die at̄ alterā
invasit spūs dei malꝰ saul.
m t ꝓphetabat in medio do-
mus sue. Dauid at̄ psalle
bat manu sua sicut p singu
los dies. Tenebatq; saul
n lāceam t misit eā: putās q
cōfigere posset dō cū pari-
o ete. Et declinauit dō a fa-
cie ei⁹ secō. Et timuit saul
dauid eo q eēt dns cū eo
p a se recessisset. Amouit q
q eū saul a se: t fecit eū tribu
nū sup mille viros. Et egre
diebat t intrabat in ꝓspcū
populi. In oibus q3 vijs
suis dauid prudenter age
bat: t dns erat cū eo. Vi-
dit itaq; saul q prudēs eēt
nimis: t cepit cauere eum.
r Oīs at̄ israel t iuda dilige
bat dauid. Ipe at̄ ingredi
ebatur et egrediebat ante
s eos. Dixitq; saul ad dauid
t ecce filia mea maior me-
ab: tibi dabo eā tibi vxorē
tantūmō esto vir fortis, et
ꝓliare bella dñi. Saul aūt
reputabat dicens. Nō sit
man⁹ mea in eā: sed sit sup eū

amicicie subdātur.
d Expoliauit se ēt.
reputās eū q̄si seipm
e Vsq; ad gladiū
ēt. Vi vsq; hm alios bi
tenet excludūe ita q
ista nō dederit ionathas
ipi dō q: nō pa
erat bono mō ipso
carere. Aliq; at̄ dicūt
q tenet includūe ita
q ista etiā dederit dō
in signū pfēt amici-
tie: t hēt veritas. nec
valet rō alioꝝ: q; filius
regis de facili po-
terat talia alūde ha-
bere: secūdo ꝺscribuntur
gsa ipsi⁹ dō erga po-
pulū cū dr. f Et
accepit⁹ ēt. q; oia ne-
gocia sibi ipsiera ꝓ
bono t defensiōe re-
gni felicit ꝓsumabaꝝ
g Porro cū reuerteret. b ꝑtr describit
ipsius saul insidia cu-
ius femina fuit laus
ipi⁹ dō in camillenis
cōib⁹ de victoria phi
listinoꝝ: q̄bus cātabant b Percussit
ēt. t sic pl⁹ bonoris
attribuebant dō q̄
sauli. Dicebāt at̄ dō
percussisse .x. milia eo
q peccauerat goliath
q .p. t. milib⁹ ꝓpterea
eo mō loquēdi q de
dauid dr. ij. Regum
xviij. Cuiꝰ ꝓ decē
milib⁹ cōputatio.
i Quid ei ēt. extūc
eñ timē cepit ne dō
pueniret ad regnuꝝ:
q; sciebat se reprobā

tū sicut dēm fuit d. xv. k Nō recta q̄ oculis ēt. Modꝰ
est invidoꝝ t odientiū respicē eos q̄ odiūt ex oblique.
l Post die at̄. b ꝑtr describit ꝓdicte invidie effectꝰ malig-
nare: t ꝓ dauid in ademdo. secō filiā suā ei in sidiose ꝓmit
tendo: ibi. Dixit at̄ saul. Circa ꝑmū dr. l Post die at̄
ēt. gratiaꝰ q̄ eñ ꝓpter odiū ꝺ dauid cōceptū. m Et pro
phetabat. b nō accipit ꝓphā ꝓprie q; eñ denotatiue: q; alie
na tamq; arreptiꝰ loquebat. n Putās q cōfigere ēt. i.
glosare lāceā sic q transiret vsq; ad parietē. o Et decli
nauit dō ēt. pus eñ recesserat ab eo redīēs ad domū ꝓ
vt dcm fuit ca. xviij. t nūc iterq; redit ad pēs ostendēs pec
culiū q fuerat: q; saul revocauit eū fingēs q nō fecisset a
ꝓposito nec ex odio: q; nesciens qd faceret agitaꝰ a demo
nio. p Et fecit eum tribunū. non ꝓpter honorem suuꝝ
q; vt egrediēs ad belli pericula occideret: q; ofis istud puenit
in bonū ipi⁹ dō: vtꝝ ex ea sequēti. q Dixitq; saul. Hic
ꝑtr ponit effectꝰ malicie saul: filias suas dauid ꝓmittēdo
t ꝑ pmā. secō secūdo. ibi. Dilexit at̄ michol. circa primū di
r Ecce filia mea maior. q. d. volo te honorare dando tibi
primo genitā maliciose cogitās: vt ad ꝛsequēdū q; promouā

ꝺ p tui

manus philistinoꝝ Aut ãt
o dauid ad saul. Quis ego
sum aut q̃ est vita mea: aut
cognatio pr̃is mei in israel
r vt fiam gener regis. Factũ
est ãt tp̃o cũ deberet dari
merob filia saul dõ: data ẽ
Hadrieli molathite vxor.
v Dilexit ãt dauid michol fi
liam saul alterã. Et nuncia
tum est saul r placuit ei. Di
x xitq; saul. Dabo eã illi, vt
fiat ei in scandalũ: r sit sup
eũ manꝰ philistinoꝝ. Dixit
y q̃ saul ad dõ. In duabus
gener meus eris hodie. Et
z mãdauit saul suis suis: lo
q̃mini ad dauid clã me di
centes. Ecce places regi r
oẽs serui eius diligunt te.
Nũc ḡ esto gener regis. Et
locuti sũt serui saul in aurib
ꝰ dauid omnia verba hec
r ait dauid. Num pax vi
detur vobis generi esse re
a gis? Ego ãt sum vir paup
r tenuis. Et renũciauerũt
serui saul dicẽtes. huiusce
modi verba locutus ẽ dauid.
Dixit ãt saul. Sic loq̃mini
b ad dauid. Non bz rex spõ
c salia, necesse nisi cẽ centuz
ppucia philistinoꝝ, vt fiat
vltio de inimicis regis. Por
ro saul cogitabat dõ trade
re in manꝰ philistinoꝝ. Cũ
q; renunciassent serui eius
dauid verba q̃ dixerat saul,
d placuit sermo in oculis da
uid vt fieret gener regis. Et
post paucos dies surgens
dauid, abijt in acharon cũ

viris r sub eo erãt, r pcus
sit ex philistijm ducentos
viros: r attulit eoꝝ pputia
r annumerauit ea regi:
vt esset gener eius. Dedit
itaq; saul ei michol filiã su
am vxorẽ. Et vidit saul r i
tellexit q̃ dñs cẽt cum da
uid. Michol aũt filia saul
e diligebat eũ. Et saul magis
cepit timere dauid. Factus
q; est saul inimicus dauid
cunctis diebus. Et egressi
sunt principes philistinoꝝ.
A principio ãt egressionis
eoꝝ prudentius se gerebat
dauid q̃ oẽs viri saul: r ce
lebre factus est nomẽ eius
nimis.

Capitulum. xx.

a Locutus ẽ aũt saul
ad ionathan filium
suũ, r ad oẽs seruos
suos, vt occiderent dauid.
Porro ionathas filiꝰ saul,
diligebat dauid valde. Et
indicauit ionathas dauid
dicens. Querit saul pater
meus occidere te. Quapro
pter observa te, q̃so, manẽ:
r manebis clam, r abscon
b deris. Ego autem egredi-
ens stabo iuxta patrẽ meũ,
in agro vbicunq; fuerit, et
ego loquar de te ad patrẽ
c meum, r quodcunq; vide-
ro nunciabo tibi. Locutus
est ergo Jonathas de da
uid bona ad saul patrem
suum, Dixitq; ad eum. Ne
pecces rex in seruũ tuũ dõ:
q: nõ peccauit tibi: r ope-

In ca. xviij. vbi dr posuit. Et declinavit a facie ei⁹ secũdo
pro. ii. recesserat ab eo rediens ad domũ pris: vt dcm fue
rat capitulo precedenti. Addunto.

a D verisimile fre hodie sufficit q̃ saul temptauit pcurẽ dõ
bis in eadẽ die seu tpe r in q̃libet vice dõ declinauit
r sic dz intelligi illud
Declinauit dõ scdo.
i. nõ solũ declinauit
iterũ seu pcussionem
sed: q̃ et bis. nã i dcõ.
ibi loco hr. Declina-
uit dõ a facie ei⁹ du-
bus vicib⁹. Replt.

In ca. xviij. cir
ca illud qo dr.
Declinauit põ
a facie saul scdo vult
Burgen. q̃ eadẽ die
saul nitebat hic pcu
tere dõ q̃ b nõ vr ve
rissile. qz sed declinã
nõ legit recessisse nisi
reuocat⁹: vz b r ca.
xix. et de hãnitone
r tirãnide saul non ẽ
magis vio cũ reo sic sa
ul apparẽs. Ca. xix.

a Num est mic
saul. Videl ãt
saul q̃ nõ po-
terat occidi dauid p
malicia occultas vz
ex pdictis: pcessit ad
pcucionẽ ei⁹ manı
festã inuidia ipm fit
mutare eo q̃ forsitan
dõ crescebat q̃tidie r
more malefactoꝝ p-
secut⁹ ẽ eũ ordinate.
Pio ipm inadẽdo.
scdo de regũ hãnẽdo
ca. xxj. scio bumittas
misẽqndo. ca. xxij. et
q̃to ipm cumulãdo. c.
xxij. Pria i duas: qz
p saul inuasit dõ pso
nalit. scdo ionathã fi
lius suũ ppt ipm. ca.
xx. Circa primũ sic p
cedit: qz p de cõsilio
ionathe dõ abscõdit
scdo i gr̃z saulis ad
hoc recipit: ibi. Jo-
cut⁹ ẽ ḡ. tcio a saule
psonalit inuadit: ibi.
Moni ẽ it. q̃to vro
rio industria a more
eripit: ibi. metit ergo
q̃to malicia saulis
diuio laudib⁹ spedit
sibi. Nociuũ ẽ it. pri

ma po pr̃ ex dict⁹ vsq; ibi. b Ego ãt r. Ad b ei fuit dõ ab
scondit⁹ de pcilio ionathe vt explanaret volũtatẽ pr̃is de
receptõe dauid i gr̃az: vt sic posset i curia absq; piculo sta
re. Et pecauit ãt ionathas. loq̃ ẽ hac materia pr̃i suo quo
usq; esset in agro vbi ire cõsueuerat causa spacãdi vt tunc
i loco recreandis magis acquiesceret dbis suis. c Locutus ẽ
ḡ. b ait ponit recõciliatio ipis dõ cũ saul p ionatha ipm
multiplicitet ꝓmittentẽ. Et p de inocẽtie puritate cũ dr.
Ne pecces r. qz si peccauit tibi: scdo debruso ope. cũ dr.
Et opa ei⁹ bona sunt tibi valde. tercio de alostitate cũ dr.

ra eius bona sunt nobi valde: t posuit animā suā i manu tua, t percussit philisteū: t fecit dñs salutē magnā uniuerso isrl: vidisti t lętatus es. Quare ḡ peccas i sanguine innocio: inferes dō ḡ ē absq; culpa? Dō cū audisset saul: placat⁹ voce ionathe iurauit. Viuit dñs: quia nō occidet. Vocauit itaq; ionathas dō: t indicauit ei oia ꝝba hec. Et introduxit ionathas dauid ad saul: t fuit ante eū sicut erat heri t nudiustertius.

Rursum ē aūt rursum bellū: t egressus dō pugnauit aduersus philisthiim, percussitq; eos plaga magna: t fugerūt a facie ei⁹. Et fact⁹ ē spūs dñi malus i saul. Sedebat aūt in domo sua t tenebat lanceam. Porro dō psallebat in manu sua. Misitq; ē saul cōfigere dō lancea in pariete. Et declinauit dō a facie saul. Lancea aūt casso vulnere plata est in parietē t dō fugit t saluat⁹ ē nocte illa. Misit ḡ saul satellites suos nocte in domū dauid vt custodirēt eū t interficerētur mane. Nūciauit aūt dō michol vxori sue dicens. nisi saluaueris te nocte hac cras morieris: deposuit eum p fenestram. Porro ille abiit t aufugit atq; saluat⁹ est. Tulit aūt michol statuā t posuit eaz super lectū: t pellem pilosaz capitis posuit ad caput ei⁹ t operuit eam vestimētis. Misit aūt saul apparitores ḡ raperent dō: t respōdit fugeret: quia primi nuncij a saule missi habebant in mandatis: vt ipm vigi mane custodirent. t dō occideret cum de lecto surrexisset: quia turpe erat occidere hominē in lecto iacentē. Cetera patent vig ibi.

k Dimitte me &c. In hoc mentita fuit: quia ad persuasionē eius dauid fugit: vt patet ex predictis: tamen hoc dixit innocue patrie istud tamē mendaciū fuit officiosum. v Nūciatum est. Hic consequenter ponitur frustrato conatus saulis per diuinas laudes: saul aūt misit nuncios ad interficiendū dauid: postq; sic euasserat et hoc ostendit ei dicit. t Misit ergo saul lictores i. occisores qui habēt officiū puniendi malefactores: et dicunt a iure tam: qđ idē est qđ sacrificare: tamē imponit e littera: sed frustratus fuit intentio saul p hoc qđ subditur. a Qui cū videssent cuneū &c. i. societatē religiosoꝝ dei laudantiū, qui ii. dicti fuit. t. ca.

b Et samuele &c. i. psidente eis.

c Factus est etiam spūs dei in illos. i. de nouo. o Et p phetare ceperunt. i. deū laudare omittēs persequi dō. simile hī Job. vij. de ministris missis ad capiendum illum q cū audissent eū pdicantes conuersi fuerūt q penitentiam ad ipm t reuersi sunt dicentes. Nunq̄ sic locut⁹ est hō ecclesiastes sc de ex⁹ captiuate et eodem mō pdicādo de scōis nūcijs t tercijs a saule missis: et etiā ipo saule q desiderio occidendi dō iuit in p pria persona. vt ol ista. t p⁹ vsq; ibi.

e Et expoliauit se. nō q remaneret nudus. sed expoliauit insignia regalia q erāt exercitui vt acciperet vestes similes a religiosis laudantib⁹ deū: sicut dauid rex vestit⁹ ephot lineo ante archā pcedebat cantando in organis laudes diuinas. vt habet. ij. Reg. vj. ꝓpter qđ despexit eū michol dicēs. Gloriosus fuit hodie rex israel &c. Ozias quoq; fuit hodie rex israel &c. operiens se: quia insignia regalia deposuerat. ideo subditur ibi. Et nudatus est quasi si nudet vnus de scurris eodem modo dicitur hic de saule.

f Et cecidit in faciem suam &c. qz deposuerat insignia regalia: vt ꝓdictū ē. g Unde exiuit puerbiū. i. vbi cōe. h Nū est saul inter ꝓphas. Hic exponit aliū q̄. ō. x. ca. qz h accipit de eo in q̄ apparet aliq̄ deuotio ad horā et inspirato: sicut cū aliq̄o vite dissolute obdurat aliq̄o signū deuotōis: tñ mō ribaldus fact⁹ ē mona chus: nec ita cito rūe dicebat de talib⁹: nū est saul inter ꝓphas. q. d. ista deuotio trāsitoria ē: et ad horā nō firma.

Capitulū. xx.

a Dixit aūt dō Hic ꝑ scripturā defenditur quō saul ex odio dō filiū ꝓpriū inuasit. Circa q̄ sciendū q̄ postq̄ saul receperat dō in grām ad ꝑces ionathe. vt dictū ē ca. xiii Jonathas a patre recessit ꝑ aliq̄bus negociis: et sic ignorabat quō ꝑ suos postea dō inuaserat: et mortē ei⁹ q̄sierat. ꝓpt q̄ dō venit ad ionathan illa venēciana ei: vt adhuc tentaret si saul simpliciter infinite eū occidere. quia grane erat ei a ionatha recedere: et gratius morī incurrere. sic in b ca. sic ꝓceditur q: ꝑ ponitur ipsi⁹ dō pectus. scdo ipsi⁹ ionathe ꝓcessio ibi. Et ait ionathas. tcio ꝓcessionis executio ibi. Et venēt kalende. qrto saul indignatio ibi. Irat⁹ aūt saul. qnto dauid et jonathe lachrymabilis ꝓsecutio ibi. Cumq; ille surrexisset. Circa primū ꝓmerit querimonia dauid de saule ipm iniuste ꝓsequente: vt ex rōne Jonathe patet postea suam petitionē b Non morieris. h dicit ionathas q̄si ā q̄d fecisti ꝑ su⁹ p⁹ recessū suū ab eo vt dictū ē ꝓpt q̄ dō postea dixit.

vestimētis suis: et ꝓphauit f cū ceteris cora samuele ce cinit nudus tota die illa et g nocte. vñ et exiuit puerbiū b Nū est saul inter ꝓphas.

Capitulum. xx.

a Fugit aūt dauid de naioth q̄ est i rama venitq; locut⁹ ē cora ionatha. Quid feci. Que ē iniquitas mea et q̄ peccm̄ meum in patre tuum: qz querit animā meā. Qui dixit ei. b Absit a te: non morieris. Neq; ei faciet ꝑ me⁹ q̄cq; grande vel paruū nisi prius indicauerit mihi. Hunc q̄ celauit a me ꝑ me⁹ sermonē istumodo. Neq; ei erit istud: et iurauit rursum dō. Et ille ait. Scit ꝓfecto ꝑ tu⁹ q̄ inueni grām in oculis tuis: et dicat. ne sciat h ionathas ne forte tristetur. c Quinimo viuit dñs et viuit a tua: qz vno tm̄ vt ita dicam gdu: ego moriq; diuidimur. Et ait ionathas ad e dō. Q̄cūq; dixerit mihi ꝛia tua: faciā tibi. Dixit autem dō ad ionathan. Ecce f kalēde sunt crastino et ego ex more sedere soleo iuxta g regē ad vescendū. Dimitte q̄ me vt abscōdar i agro vsq; ad vesperā diei tercie h Si respiciens reqsierit me ꝑ tuus rndebis ei. Rogauit me dō vt iret celeriter i bethleē ciuitatez suā: quia victume solennes ibi sunt

cū rege: ink q̄s dauid sedebat primus eo q̄ erat gener eius. b Dimitte ergo me vt abscondar. vt possis certitudinaliter expiri vel explorare intentionē finalē patris tui de me. p modū qui sequit. i Si respiciens &c. Verū aūt sic fecerit dauid. vt hic dicit: nō habet ex textu: nec etiam contrariū. Dauid autē tunc lo quebat Jonathe die immediate precedenti kalendas vt patet in textu: et absconditus erat in agro die tercia post: ita q̄ due di integre et pl⁹ erant intermedie: vt patebit ex sequenti⁹: sortes aūt inde et benjamin erant cōiuncte: ita q̄ cito poterat aliq̄s ire de vna ad aliā et redire: ꝓpter q̄ dauid ꝛpe intermedio potuit ire in bethleē et redire die determinata ad locū ꝓdictū inter ipm et ionathan. Si aūt non secit sic fuit mendacium officiosum. de quo nō ē necessarius excusare dauid et ionathan: qz apūd q̄ fuerūt multo ꝓfectiores non excusant oīno a peccato veniali: infra ſ. Job. j. Si dixerim⁹ q̄: peccatū nō habem⁹ ipsi nos seducimus &c. k Si dixerit &c. i. signū est q̄ nō querit me occidere. Cetera patent l Et ait ionathas. Hic ponit ipsius ionathe concessio fm̄ formā pertionis dō: ꝓpter q̄ respondit dauid.

c Quinimo viuit dñs. modus iurandi est ac si dicat per deū viuentē. d Quia vno tm̄ &c. i. modicū deficit q̄ ꝑ manus me nō interfecit. ꝑ lancē ꝓiciendo. scdo p nuncios et ꝑ seipm̄ me ad morē ꝛrendo. vt ꝓz ex dictis cap. xix. q̄ audito dixit ionathas. e Q̄cunq; dixerit &c. ad salutē tui et cōseruationē: et q̄ dauid ꝓsequatur fortunā suā petitionē dicēs. f Ecce kalende &c. i. festū neomenie q̄d fiebat apud hebreos in memoriā beneficij dñi in rerā cōseruatione sicut et sabbatū celebrat ꝑ beneficio creationis trāsmutatio aūt in istis cognōb⁹ sensibilib⁹ innatū sequitur motū lune: et iō in nouilunio fiebat festū ꝓdictū. g Et ego ex &c. quia illa die rōne solēnitatis notabiles ꝓsone co

m Quis renunciabit mihi. hoc dixit qz sibi difficile videbat q̄ filius regis veniret ad ipm i agro: quin aliq̄ comitarent ipm q̄ posset cedere i periculum ipsius dauid ad faciendū voluntatem regis et similiter periculosum sibi videbatur q̄ ionathas renūciaret dauid per aliū: eo q̄ dauid habebat oēs suspectos ne accusarent eū erga saul ꝑter ionathan: ꝓpter q̄ ionathas dixit ei. n Veni egrediamur in agrū. vt ostenderet ei locū vbi sibi renūciaret intentionē patris sui per seipm̄ imo inferius scripto. Interponit ēt renouatio federis inter ionathan et dauid cum dicit. o Et si vixero faciens mihi misericordiā dñi. quia ionathas ꝑ certo reuelabat dauid regnaturū post saul patrē suū sicut et factum est.

p Erit si nō fecero. hoc nō est in hebraeo nec est de textu: sed immediate sequit. q Quando eradicauerit dominus inimicos dauid &c. scilicet cū patrē suū cum domo sua punicauit ꝓpter persecutionē dauid iniustam.

f Et requirat dñs ꝛc. hoc sili nō est de verbis ꝗ immediate
segnit. Prepigit ꝙ ꝛc. t sc̃ptum. a Et rec̃sinit dñs de ma-
nu inimicoꝝ dō. qō exponunt expositores nisi de vindicta
damna ꝑ saul t alios inimicos dauid, debuit ꝺo retorqueri
ad sensum opposit̃: dicētes ꝙ inimici dauid ꝺ ponunt ꝑ
ipso dauid: t est sen-
sus. Rec̃sinit dñs de
manu dauid. qz da-
uid fedus istō iniit
cū ionatha fregit qñ
medicitate beneditis
miphibosceth filij
ionathe ꝺdu sibe ser
uo eius. vt ꝛ. ḷ. ii. li-
bro. xix. ca. vt plenꝰ
videbit. qñ enim ꝑ ibi
dño pcedente vō dic
ꝺ Rec̃sinit ꝙ qñ dauid
dixit ipsi miphibo-
sceth tu t siba diuidi-
te possessiōes. venit
vox a deo dicēs. Ro-
boam et hieroboam
diuidet regnū. eo ꝙ
dauid fregerat istud
pactū qō erat inē da
uid t ionathā ac po-
steros eoꝝ: qō autez
ponit ꝺ t De ma-
nu inimicoꝝ dauid.
loco huꝰ de manu
dō dicit ꝙdoc factū
est ad reuerētiā ipsiꝰ
dauid: sicut inꝰ ma-
ledicens puero suo
ex amicicia statī ad
ipm subdit hnic lapi
dē dico vel parieti vt
aliqđ benō: t eodez
mō. Ioh. ii. dr. Be-
nedic deo et morere
ꝓpter reuerētiā diui-
nā: ibi ponit benedic
ꝙ maledic. Sm ostia
expositoꝝ: est tali mō
loquēdi vsus est dō
ꝛ. xxv. iurās destrue-
re domum nabal di-
cens. Hoc faciat deꝰ
inimicis dō ꝛc. i. mi-
hi: vt dicek ibidem.
Alliter Sm sensū istū
pōt exponi. t De
manu inimicoꝝ dō.
id ē ꝙ manꝰ inimico
rum dō. qz hieroboā
t alij ꝺ insurrexerūt
ꝑ salomonē ad diui-
dendū regnuꝫ dicunt inimici dauid ipsiꝰ fuerūt inimici
posteritatis eius. v Et addidit ionathas deierare ꝛc. i.
valde iurare: ita ꝙ nō accipit ꝺ ꝙ piurio: sꝫ ꝙ affertione iu
ramenti. Cetera patēt vsq; ibi. x Venies in locū ꝛc. da
dies kalendarū t crastina erāt festiue t sic apparet qō ſ-
pradicitur est. f. ꝙ absconsio dauid fuit statuta die tercia a
kalendis. y Et sedebis iuxta lapidē ꝛc. i. ambulatōnis
Sm hebreos. qz ille lapis erat signū directiū ambulātiū
ꝙ viā. ȝ Et ego tres sagittas mittā ꝛc. ꝺ autē signū dedit
ionathas dauid qz nesciebat si posset venire solus ad lo-
quendū cū dauid: vel si veniret secrete: ne posset aliꝗ
suspicari: ita ꝙ nō esset nisi ipsi dauid apparere ne refer
retur saulī t caperet. a De verbo autē ꝛc. i. de federe init
rit dñs inimicos dō vnū-
quēq; de fra auferat iona-
than de domo sua: t requi
rat dñs de manu inimicoꝝ
dauid. Precepit ergo iona
thas fedꝰ cū domo dauid
t rec̃suit dñs de manu ini
micoꝝ dō. Et addidit io-
nathas deierare dō eo ꝙ
diligēt illū. Sicut enī aiaz
suā ita diligebat eū. Dixit
qz ad eum ionathas. Cras
kalende sunt: t requireris
Requiret enī sessio tua vsq;
pendie. Descendēs ꝺ festi
nus: et venies in locū vbi
celandus es in die qñ opa
ri licet: t sedebis iuxta la-
pidem cui nomē est ezel: t
ego tres sagittas mittam
iuxta eū t iaciā q̃si exercēs
me ad signuz. Mittā q̃z et
puerū dicens ei. Vade et
affer mihi sagittas. Si di-
xero puero ecce sagitte in-
tra te sunt tolle eas: tu veni
ad me: qz pax tibi ē t nihil
est mali: viuit dñs. Si aūt
sic locutꝰ fuero puero: ecce
sagitte vltra te sunt: vade i
pacē. qz dimisit te dñs. De
dō aūt qō locuti sumus
ego t tu sit dñs inter me et
te vsq; in sempiternū. Ab-
sconditus est ꝺ dō in agro
t venerunt kalendet sedit
rex ad comedendum pa-
nem. Cumq; sedisset rex su
per cathedrā suam Sm cōsuetudinē q̃ erat iuxta pa-
rietē: surrexit Jonathas t
sedit abner ex latere saul:
vacuusq; apparuit locꝰ dō
t nō est locutꝰ saul ḳqq; in
die illa. Cogitabat enim q̃
forte euenisset ei vt nō esset
mūdꝰ nec purificatꝰ. Cūq;
illuxisset dies secḋa post ka
lēdas: rursus apparuit va
cuus locꝰ dō Dixitq; saul
ad ionathan filiū suū. Cur
nō venit filius ysai nec heri
nec hodie ad vescēdū. Ri
ditq; ionathas sauli. Ro-
gauit me obnixe vt iret in
bethleē: t ait. Dimitte me
qñ sacrificiū solēne ē in ci
uitate mea vnꝰ de fratrib⁹
meis accersiuit me. Nūc ꝺ
si inueni grām in oculis tuis
vadam eito t videbo frēs
meos. Ob hāc cām nō ve-
nit ad mēsam regē. Iratus
aūt saul aduersū ionathan
dixit ei. Fili mulieris vltro
vix rapietis nūqd ignoro
qz diligis filiū ysai in confu
sionē tuā: t in cōfusionem
ignominiose matris tue.
Omnib⁹ enī diebus ꝙbus
filius ysai vixerit sup terrā
nō stabilieris tu neqz regnū
tuū. Ytaqz tā nunc mitte.
t adduc eū ad me: qz filius
mortis ē. Rndēs aūt ionā
thas sauli ptris suo ait Quā
re morietur. quid fecit. Et
arripuit saul lanceam vt pcuteret eum. Et intelle-
xit ionathas qꝺ diffinitum
noꝝ t posteritatis nostre. b Dño sit inter me t te. scꝫ
testis t requisitor: quia nullus alius ad hoc fuerit vocatꝰ
ad periculū dauid cauendū. c Absconditus ē ergo da
uid in agro ꝙ cōstitutus die tercia kalendarū: qz dubium
erat si rex de dauid requireret die kalendarū vel expecta-
ret vsq; ad crastinū:
sicut t fecit. d Et
venerūt kalende hic
Pater describit pieta
te concessionis exe-
cutis quia ionathas
explorauit inuentio-
nem patris de dauid
p modum inter eos
conditum. t ps ista ex
plicatis paucis excep-
tis. e Surrexit
ionathas ꝛc. qñ enim
erat ibi dō sedebat
inꝫ regē t postea io-
nathas: t post ipsum
abner: t ibo absente
dō nullus erat inter
saul t ionathan. t qz
nō ē scriptū q̃ filiꝰ re
gis sederit post pres-
ita q̃ nullus sit inter
medius: ideo surrexit
ionathas et sedit pꝰ
abner. f Et nō est
locutus saul ꝛc. i. de
ipso dō cuiꝰ nō subdi
tur. g Cogitabat
enī ꝛc. ex ꝙbus ca
uetur: vt ex tactu rei
immūde q̃ de sacrifi-
cio necessitatis non
debebāt immūdi eo
medere donec essent
purificati: q̃ quidem
purificatio in aliꝙs⁹
fiebat p crāsinū tpoꝝ
in aliꝙbus p aquā ex
plationis: sicut dicit
suis Num. xix.
h Fili mulieris vltro virū rapietis. i.
concubicum viri tui
portune petentes.
i Diligis filiū ysai ꝛc. quia p hoc tu odia q̃ nō sū filius
meus q̃ ipm odio scis p̃ vīs q̃ tu sis de adulterio: qō cedit
in confusionē mā t matris me. k Omnib⁹ enī diebus
ꝙbus ꝛc. ex quo patet ꝓfectio ionathe que ꝓpter hoc nō re-
trahebatur a dauid charitate. l Ytaqz iam nūc mitte.
sine aliqua retardatione. m Et adduc eum ad me. vt in
ꝑsentia mea occidatur: t sum certus de eius morte.
n Quia filius mortis est. i. regnuꝫ mortis: sicut peccato-
res dicunt filij gehenne. Matthei. xxiii. Cetera patent.
o Cumq; illuxisset. Hic consequenter describit dauid et
ionathe fidelis separatio: p hoc q̃ ionathas indicauit ei
intentionē saulis de morte eius vt sic fugeret t saluaret: t
hoc est quod dicitur.

q Cumq; illuxisset mane. ex q̄ pz fidelitas ionathe q die precedenti nō comederat. vt pz ex pdicto: t nō mane ante cōmestionē venit ad dō ad nūciandū qō inuenerat: tū quia magis secrete poterat cum eo loq; antecq; cēteri hoiem ad campos exiret. tū quia mora erat ipsi dauid periculosa.

r Iacta placitū. i. cōdictū vel ,pmissū.

s Et puer puus erat eo. vt min⁹ posset pcipere ad q̄d ionathas veniebat. t vt facilius posset se expedire de eo. Cetera patēt vsq; ibi. t Festina velociter. videbat ei ionathas ipo aptū ad loquēdū cum dauid eo q̄ nullus esset in agro. iō voluit statī remittere puerū vt solus cus dō loqret ameq; aliq; supuenirent q̄ possent accusare dō.

v Dedit igit ionathas arma sua puero .i. arcum pharetrā t sagittas.

x Surrexit dō p̄ dictus pdictū. Et cadens ,pnus in terrā adorauit adoratōne dulie.

y Et osculantes se. ex amoris fidelitate fleuerunt.

z Pariter. ex imminenti sepatione.

a Dauid aut̄ amplius. q̄ nō solū deserebat ionathan: ꝑ t terrā t cognationē suā.

b Quecunq; iuramus ambo. sub intelligit sint rata et firma. Cetera patent in litera.

Capitulū. xxj.

v Enit aut̄ dō Hic ꝑsr saul dō persequtur ſōm banniendo. Circa qō sciendū q̄ saul cognoscens euasisse dō ipm ō regno suo bānitum: vt nullus auderet eū recipere: qō pz ex b q̄ sacerdotes occidit p ei⁹ receptione. vt hō ca. xxij. Ista tñ bānitio ad achimelech nō pruenerit qñ dō recepit. Sic ergo. pcedit: q̄ ,pmo erga dauid describit ipsi⁹ achimelech benignū. scdo ex ō illatā supplicū. ca. xxij. Circa primū describit ipsi⁹ dō cursū receptio. scdo piculi imminēs euasio: ibi. Surrexit itaq; dō. Primū ostendit eo q̄ achimelech dedit ipsi dō cibū t gladiū: t interponit doech pñia: ex quo secutū ē sacerdotū excidiū. dicit ergo. a Venit aut̄ dō in nobe: vbi erat tabernaculū dñi: vt ibi orando q̄ eū dñs de manib⁹ saulis eriper. b Ad achimelech. Iste ē q̄. ā. vocat⁹ ē achias. xiiij. c Quare tu solus. nō ē inter legendū q̄ nullus eēt cū eo: quia. ſ. ,stituit achimelech. Si mundi sunt ,ri. t Matb. xxj. dicit saluator. Nunq̄d legistis quid fecerit dauid qñ esurijt: t q̄ cū eo erāt ,ri. Ex q̄bus pz q̄ aliqui erāt in comitiua sua: ſ pauci respectiue t in comparatione ad illos q̄ solūt erāt cū eo ire: sicut dō cōtra nullus est in loco qñ sunt ibi pauci respectu alteri⁹ tpis quia sunt ,pmne ibi multi. d Rex ,pcepit mihi ,ri. nō oportet excusare dauid de mēdacio officioso. Si cut t dictū ē ca. ,cedenti. cetera patent vsq; ibi. e Nō habeo panes laicos. erant cñ panes in triplici gradu. Aliq; dicebant panes ,positionis: q̄ erāt dati sacerdotibus tñ: t panes oblationis q̄ offerebant in altari bo locaustor. t illis vtebant leuite: t panes cōmunes q̄bus oēs indifferenter poterant vti. t dicunt b panes laici. f Si mūdi sunt ,ri. q. d. possent ī necessitate eis dari. g Continuum⁹ nos ,ri. immūdicia cñ il la ,cta purgabat p trāsitū tpis: q: durabat tñ vsq; ad vesperam. h Et fuerūt vasa puerorū sancta. id ē corpora ab immūdicia coitus. vel vasa hic dicunt ipsamet pueri. i Porro ꝑ via polluta ē. q̄ exponunt aliq; sic. q. d. dauid in via sone eli quam immūdiciam potuimus contrahere.

k Sed t ipa hodie ſtificabit in vasis. q. d. talis immūdicia excusabit in nobis q̄ cōtinentiā a mulieribus pdictā. aliter sic Nec via polluta est ita ꝑ b ,pcessus ē illicitus de cōi cursu. ſ. q̄ deceat panis sanctificat⁹ laicis. Sed hodie sanctificabitur in vasis. i. excusabit in nobis ,pter necessitatem comedendi in qua sumus. erāt cñ vt dicunt debuci valde fatigati a ieiunio: t hoc modo saluator: hoc factū dicit esse licitum. Matb. xij. eo q̄ dauid t viri eius erant in necessitatis articulo. Cetera patent vsq; ibi. l Erat aut̄ ibi vir quidā de seruis saul in die illa. istud hic interponit ratione predicta. m Intus in tabernaculo. i. in atrio vbi laici admittebantur ratione oblationis vel orationis: quia tabernaculū soli sacerdotes intrabant. in hebreo habet. retentus in tabernaculo. Obligatus erat ei voto ad manendū ibi aliq̄bus diebus ad orandū vel offerendū vel forte ad vtrumq;. n Potentissimus pastor saul. i. iudicum. vt dicunt hebrei. Iudices eñ in veteri testamēto frequēter nominant pastores: quia

esset a ꝑsecutione sui⁹ vt inficere t dō. Surrexit ḡ ionathas a mēsa i ira furoris: t nō comedit i die kalendaꝝ scōa pané. Contristat⁹ ē eñ sup dō: eo q̄ ꝓhudisset eum p̄ su⁹. Cumq; illuxisset mane venit ionathas i agrū: iux ta placitū dō: t puer puulus cū eo. Et ait ad puerū suū. Vade t affer mihi sagittas q̄s ego iacio. Cūq; puer cucurrisset iecit aliaz sagittā trās puerū. Venit itaq; puer ad locum iaculi qō miserat ionathas. Et clamauit ionathas p⁹ tergū pueri: t ait. Ecce ibi est sagitta: porro vltrate. Clamauitq; iterū ionathas p⁹ tergū pueri dicēs. Festina velociter ne steteri. Collegit aūt puer ionathe sagittas: t attulit ad dñm suū: t q̄d agerēt penit⁹ ignorabat Tantūmō eñ ionathas t dō rē nouerāt. Dedit ḡ ionathas arma sua puero: t dixit ei. Vade t defer in ciuitatē. Cūq; abijsset puer surrexit dō de loco q̄ vergebat ad austrū: t cadēs ,pnus i trā adorauit ter: o: t osculātes se alt̄rū: fleuerūt pariter dauid aūt amplius. Dixit ḡ ionathas ad dō. Vade in pace. Quecunq; iuramus ambo in noie dñi dicentes: dñs sit int̄ me t te: t int̄ semē tuū t semē meū vsq; in sempiternū. Et surrexit dō t abijt: sed t ionathas ingressus ē ciuitatē.

Capitulum. xxj.

Enit aut̄ dō in nobe ad achimelech sacerdotē: t obstupuit achimelech: eo q̄ veniret dō t diceret ei. Quare tu sol⁹: t nullus ē tecū. Et ait dauid ad achimelech sacerdotem. Rex ,pcepit mihi ,monē t dixit. Nemo sciat rē ,pter quā missus es a me: t cuiusmodi ,pcepta tibi dederim. Nā t pueri meis condixi illū t illū locū. Nunc ḡ si q̄d habes ad manū vel quinq; panes da mihi aut q̄cq̄d inueneri. Et rñdēs sacerdos ad dauid: ait illi. Non habeo laicos panes ad manū: ſ tñ pané sanctificatū. Si mūdi sunt pueri maxie a mulieribus: māducēt. Et rñdit dō sacerdoti: t dixit ei. Et q̄dē si de mulieribus agit cōtinuum⁹ nos ab heri t nudiustertius q̄s egrediebamur: et fuerunt vasa pueroꝝ sctā. Porro via ō polluta est: ō t ipsa hodie sctificabit in vas. Dedit ḡ eis sacerdos sctificatū pané. Neq; eñ erat ibi panis nisi tñ panes ,positōis q̄ subleuati fuerāt a facie dñi vt ponerent panes calidi Erat aūt ibi vir q̄dā de seruis saul i die illa: int⁹ in tabernaculo dñi: t nomē ei⁹ doech ydume⁹ potētissim⁹

p eū rex reddebat iudicia. non est eū verisimile q esset ex dos aialiū: q; erat primꝰ inf seruos saul: vt dō ca. xxij. t ō illud qō sequit in aliq̄bus libris. o Hic pascebat mulas saul. nō ē in hebraico nec in libris correctis. p Et habes hēt. dauid eū dimissum a michol q fenestrā vt dictū ē c. xix. non poterat sumere arma sua.

q Ecce ḡ gladiꝰ goliath ꝛc. Dicit ḡ aliqui q ꝑpt illā victoriam ille gladiꝰ fuerat amplexanā caput golie fuerat dōo cōsecratus: ꝙ hoc nō videtur verū. q; tale consecratio est ad semp: ꝑpetuū qō reo dōo cōsecrata nō poterat reddire ad cōes vsus vt dictū fuit Leui. vlti. et sic dauid non potuisset eo vti decetero licite. ꝑpt qō dicēdum q; ibi fuerat positus dō ad memoriam illius victorie a deo date. r Non est huic alter similis. i. eqūs ei. s Surrexit itaq; ꝛc. Hic cōsequēter describit imminētis periculi causa. In cuius rei gestu dauid dimittens fugit. q; erat extra regnū saulis.

t Nunqd nō ē iste ꝛc. q; iam vulgatū fuerat ipm fuisse inunctū a samuele.

v Nonne huic cantabāt p choros dicentes ꝛc. i. de philistheis. hec aūt dicebāt vt achis eum denecaret t occideret. x Et extimuit valde. q; nō poterat resistere. y Et immutauit os suū. loquēs aliena sicut insanꝰ

z Et collabebat inf manꝰ eoꝝ. sicut epilenticꝰ: vñ subdit

b Defluebantq; saliue eiꝰ in barbā. sicut solet fieri in tali passione. a Et impingebat in ostia porte. q; si inuitus trāsire per ostia clausa. In hebraico hꝫ. Et pungebat super ostia faciendo ibi q̄dā figuras: sicut solēt facere pueri: ꝑpt quē achis cū reprobit vt insanū t patet ibi.

In ca. xxj. vbi dō in posilla. Circa qō sciendū q; saul cognoscens eum fuisse dauid ipm de regno suo bannitur.

Additio.

b Ecce bānitio nō hꝫ ex textu nec ex hoc q; saul sacerdotes dauid recipientes occidit: sed bānitio cōpiobat. Saul eū absq; aliq̄ iusticia: sed tyrānice et crudeliter ꝙsequebat nō solū dauid ꝙ etiā amicos eiꝰ et ei faūtes: vt ꝓz in ca. ꝓcedenti: vbi dicit q; saul voluit ꝑcere ionathē filiū suū: solū ex hoc q; innocētiā dauid allegabat

Capitulū xxij.

a Egit ḡ dauid. Post bānitū a sacerdote ipse dō ex bidina: ꝑ hoc describit ex ꝙ sequēto sacerdotū exhinitū. a ꝑ achimelech accusat. Scdo cōra regē citat: ibi. Misit ḡ. Tercio minatur cū suis. ibi. Dixitq; rex ḡ. Quarto facta ipsi dō nūciat: ibi. Fugiebat aūt. pena in duos. q; ꝑ ponit accusatōis occasio. Scdo ipa accusatio: ibi. Respondēs aūt. Circa pmū sciendū q; occasio accusationis fuit. q; dō tā sibi inuidentiū quā fugitiuoꝝ aggregauerat: t tō timebat saul ne ꝑtio dō augerēt: ꝑpt qō cōgnebat de ꝓximis famul. ḡ si aliq̄ eoꝝ ipsi dō faueret: t cū ipō saulis nō accusarent. dī ḡ. a Abyt ḡ inde dō. s. de geth. ꝑpt periculū qō ibi expt̄ fuerat. b Et fugit in spelūcā odollā locus ē plen⁹ cauernis t rupib⁹. q; ꝙo fugiendo aptus t cētā in fouea inde. ꝑpt qō dō q; erat de tribu iuda ad illū loci fugit securꝰ. c Dō cū au. frēs eius ꝛc. q; saul ꝑpt dō eiꝰ ꝑpinqō ꝑsecuat. d Et hec. ad ei ꝛc. ꝑpt debita q; non poterant soluere vt ꝑpt inimicos ꝗb⁹ nō poterant resistere vel q; erat in saul ꝑsecuōe vt alibi dictū cām. e Et fact⁹ est coꝝ ꝑnceps vt q; peccauerit taliter recipiēdo. sicut abimelech utopes t vagos sibi aggregādo. vt hi. Iudic. ix. Dicēdū q; nō aggregauit eos ad inferēdū innocentes: sicut fecit abimelech ad inferēdū frēs suos: nec ad defēdēdū fideles: q; nō legit ꝓpter hoc defendisse ꝙ magꝫ bona coꝝ custodiuisse. sic hꝫ. I. xxv. c. de nabal ꝙ aggregauit eos ad infideles ꝙsequēdū. vt hi. I. in ꝑlibus casibus: t ad cōpus ꝓpriū custodiēdū ꝑ insidias saul: q; poterat facē in tali necessitate: maxīe cū iā essēt rex inunct⁹: ꝑpt qō in tali casu poterat solationē debitoꝝ plongare: t in plurib⁹ forefacta relaxare. ꝑpt cām ꝓdicti. f Et ꝑfect⁹ ē dō ꝛc. b addit ad vltimā alīm malspha q; est in fra ter. vt hꝫ. ō. vij. cap. g Et dixit ad regē moab ꝛc. expositores nō dicunt cōgrue q; iste rex fuit naas quē saul debellauerat. vt dictū ē. ō. xj. ca. t iō dō ad ipm mittit securꝰ: q; inimicꝰ saul. Hanc aūt dicto cōcordare vt qō hi. I. ij. q. t. ca. q; mortuo naas misit nūcios ad Holadū et filiū: eo q; ꝑ eū fecerat multa. Sed huic dicto obviare vt qō in locis pallorum naas dō. rex filioꝝ amon t nō moab: t ꝑpt ꝑ ipm vltos ꝑ ire dicē oportet q; idē esset rex amon t moab cui⁹ nomē b tacet: q; in alīs locis allegat expressiꝫ. q; in scriptura cōit regum amon t moab dicūt duo regna diuersa. Iō dicit ra. ja. q; iste rex moab ad quē iam dō nō fuit naas q; erat rex filioꝝ amon. mittit ad ipm duplici de cā: vna fuit q; saul habebat guerrā ꝑ regē moab. tē ꝑ filios amon: vt hꝫ ō. xiij. alia fuit q; dō descenderat de ruth moabitide: vt hi. ō. Heth. vltī. t iō secuꝰ fuit ḡ dī ꝑpt cognationē ex ꝙ emīs fuit in regē. Ita ibi dō dicēdo: q; dicat Ruth fuisse filiā regis moab. ꝑpt qō rex ille recepit dō t viros eiꝰ t eos posuit in q̄dā fortalicio. ꝓpinq; terre saul de q; subdit postea. b Manserūtq; apud eum. scz ꝑ t mr̄ dauid: t aliq; de sua cognatione q; nō poterant eū sequi. i Cunctis diebus quos ꝛc. i. ꝑdicto fortalicio. sed quia ad mentionē caad ꝓpōit dō cum viris suis inde recessit: vt statim subdit. k Dixitq; caad ꝓpheta ꝛc. q; ꝑcuens fuit ne viri qui erant cum dauid: quos aliqui non

erant multū stabileo in fide ꝓpter debita ⁊ tribulatões in
qbus erāt: declinaret ad ydolatriā: si deꝰ maneret in terra
ydolatri ⁊e subdita: ⁊ vt patrocīa dauid in posecutione saulis
magꝭ ꝓfuret. Ex illo vo recessu dauid rex moab indigna
mo occidit patrē ⁊ matrē dauid: aliqn fugientes maa
monites sulnauit:

ꝓpter qō postea da
uid milit nuncios ad
cōsolandū eius filiū
eo q ꝑ fecerat istuz
misericordiā secū in
amicicia suis vt dicit
Ra.sa. l Et audi
uit saul ⁊c. ꝓpt qō ni
mirū rōne pdictaꝝ ⁊
ō motus ꝑmoniaz
de familia sua q̄si alii
q̄ fauerēt dauid: ⁊ ꝓ
lēa in Kādēs aūt
⁊c. Posita occasiōe
accusatōnis. b ꝓpter
ponit accusādi actuꝫ
cū dē. n Vidi in
quit filiū isai. nō no
minauit cū ꝓpio no
mine tanqꝫ indignū
notari: volēs in hoc
placē sauli. accusat
eius achimelech ex
consequenti dicens.

o Qui ꝓsuluit pro
eo dōm. dicit aliqui
q̄ iste mentꝰ fuit. si
cut reuelatores solēt
plus dicere q̄ sit in
veritate. Contrariū
aūt magis videt ver
vi postea dicēs.

p Misit q̄ ⁊c. Hic
ꝓpr ponit ipsi⁹ achi
melech cū suis cusa
tio: ⁊ ꝓpr lēa vsq; ibi.
q Kādensq; achi
melech. ad declaran
dam suā innocētiā.
r Et qa in oib⁹ ⁊c.
qr negocia sibi iniu
cta a rege fideliter fe
cerat. s Et gener
regis. ⁊ ꝓpīnq̄ ē ei si
cut filꝰ. t Et per
gens ad impiū tuū.
ꝓmpte se exponēdo
oibus periculis ꝓ re ⁊
regno tuo. v Et
gloriosus in domo
tua. i. honorabilis ꝑ
obus. vñ ⁊ in mēsa
solus⁹ erat sedere im
mediate iuxta regē
vt hē. ō. xx. capi. q. v.
Necesse fuit in plu
bus articulis ꝓpter
dicta qō iam non essꝫ
pdicta qō iam non essꝫ plures cōsulaturim ꝓ eo dōm. ⁊ō
subdit. x Num hodie cepi ⁊c. q. d. si hodie cepissem cō
sulere ⁊ nō ante posset⁹ me habere suspectū illi aūt q̄ tenēt
dauid sup⁊a falsum dixisse dicūt. z Num hodie cepi ꝓ
eo ꝓsulere dōm. i. nec nūc nec ante ꝓsului ꝓ eo dōm. ꝙ ꝓpr
expositio magis ꝓcordat lr̄e ꝓcedenti. y Absit ō a me.
scz q̄ ꝓiurauerim in aliq̄ ⁊c. vñ subdit. 5 Non enī scl
uit ⁊c. ꝙ illud videt repugnare ei qō dictū ē q̄ ꝓsuluit pro
eo dōm: ⁊ si ꝓsuluit: verissimile ē q̄ fuit de fuga ei⁹ a facie
saul: ⁊ sic negociū scinat. dicendū q̄ dauid dixit tantūmodo
verbis generalib⁹ qō piculū sibi iminebat ⁊ q̄ ꝓsuleret
dōm vtrū euaderet piculū illud: ⁊ rogauit sacerdotem vt
oraret ꝓ eo. ⁊ ꝓ hoc achimelech scire nō potuit: q̄ nō fuge
ret a facie saulis: cū
frequēter ipsi dauid
aliunde picula imi
nebant a Deo ꝓ
ret. Hic ponit ipsi⁹
achimelech ⁊ eius do
mus ꝓbis sui iniusta
ꝑdemnatiocū dicit.
Monte morieris ⁊c.

b Et ait rex emissa
rijs. dicit ra.sa. q̄ isti
fuerūt abner ⁊ amasa q̄ mittebant ad re
gni negocia.

c Noluerūt aūt ⁊c.
Sciebant enī q̄ non
erat obediendū regi
in illis q̄ sunt ꝓ deū:
⁊ hoc acceperant: vt
dicit ra.sa. ab eo qō
dē Josue. j. Sicē obe
diuim⁹ in cūct' mey
sis: ita obediem⁹ ⁊ tibi:ūm sit dūs de⁹ tu⁹
tecū. i. in illis in qui
bus voluntas tua est
cōcors voluntati tu
me tibi obediem⁹ ⁊
nō in aliis. d Et
ait rex ad doech. iste
nō fuit iude⁹ natio
ne: iꝫ ydume⁹ cōuer
sus ad iudaismū: et
iō nō inuitū. horuit
interficere sacerdotes
sicut alij: verūtū non
fuit solus. qz nō pos
set tot boies inficere
re: ⁊ ciuitatē destrue
re: nisi fuisset plures
mali secū. e Vestitus ephor lineo.
venerāt enī ad regez
in vestib⁹ i qb⁹ mīnistrabāt ante deū: vt
magis flecterem ani
mum eius tyranni.

f Nobe aūt ciuitatem sacerdotū pcussit
⁊c. s. de mandato
sauli i q̄ apparet ma
gna crudelitas in va
statione tot bonoꝝ ⁊
in trucidatione tot in
nocentiū. g Et ma
dens aūr. Hic ꝓpter
ponit ipsius facti de
nunciatio ipi dauid
ꝓ ipm ablatbar: q̄ effugerat: vt p dauid curaret: ꝓpter quē
dominus patris sui destructa fuerat. h Et ait dō ad abia
thar: sciēb ⁊c. ō ponit scire impropie ꝓ cōsecutare vel ti
mere: nō tñ reuelauit hoc achimelech: q: de futuro cōtin
genti certitudinē nō habebat: ⁊ q: si secisset sibi piculū im
minebat: q: forte ꝓ sacerdotes fuisset reputē⁹ ⁊ sauli tradit⁹
ipse aūt magis debebat pcauere ꝓpio periculo q̄ alieno.
Si aūt q̄rat q̄re doech nō detinuit eū: ⁊ q̄re nō vocauit ad

ꝓpheta ad dauid: noli ma
nere in ꝑsidio. ꝓfocisce
⁊ vade in trā. Et ꝑfect⁹ ē
dauid ⁊ venit i saltū areth
1 Et audiuit saul q̄ apparu
isset dō: ⁊ viri q̄ erāt cū eo
Saul aūt cū maneret in ga
baat cēt in nemore qō ē in
rama hastā manu tenēs cū
cunctis fui ei⁹ circūstarent eū
ait ad seruos suos q̄ assiste
bant ei. Audite me nūc fili
j gemini. Nunqd oibus
vob dabit filꝰ isai agros ⁊
vineas ⁊ vniuersos vos fa
ciet tribunos ⁊ cēturiones
q̄n ꝓuraſtis oēs aduersū
me: ⁊ nō ē q̄ mihi renūciet
marime cū ⁊ filꝰ me⁹ fed⁹
iūxerit cū filio isai. Nō ē q̄
vicē meā doleat ex vobis
nec q̄ annunciet mihi eo q̄
suscitauerit filꝰ me⁹ seruū
meū aduersū me insidiantē
m mihi vsqz hodie Kādēs aūt
doech ydume⁹ q̄ assistebat
n ⁊ erat ꝓm⁹ inī seruos saul.
vidi inqt filiū isai in nob e
apd achimelech filiū achi
o tob sacerdotē Qui ꝓsuluit
ꝓ eo dōm et cibaria dedit
ei Sz ⁊t gladiū goliath phi
p listei dedit illi. Misit q̄ rex
ad accersiendū achimelech
sacerdotē filiuz achitob: ⁊
oēz domū ꝓris ei⁹ sacerdo
tū q̄ erāt in nobe. Qui vni
uersi venerūt ad regē: ⁊ ait
saul ad achimelech. Audi
fili achitob. q̄ rndit ꝓtesto
sū dñe. Dititqz ad eū saul
Quare ꝓuraſti aduersum
me tu⁊ filꝰ isai ⁊ dedisti ei
panes ⁊ gladiū: ⁊ ꝓsuluisti
ꝓ eo dñz vt ꝓsurgēt aduer
sum me insidiator: vsqz ho
q die ꝓmanēs. Kādensq; a
r chimelech regi ait: ⁊ q̄s in
oib⁹ fuis tuis sic dō fidel:
s ⁊ gener regis: ⁊ ꝓgens ad
t impiū tuuz: ⁊ gloriosus in
v domo tua. Num hodie ce
pi ꝓ eo ꝓsulē dōm. absit ꝺ
x me. Ne suspicet rex ad
uersū seruū suū rē huiusce
modi i vniuersa domo pa
5 tris mei. Nō ei sciuit fu⁹
tu⁹ q̄cqꝫ sup ꝺ negocio vel
a modicū vl grāde. Dititqz
rex. Morte morieris achi
melech: tu⁊ ois dom⁹ ꝓris
b tui. Et ait rex emissarijs q̄
circūstabāt eū. Cōuertimi
⁊ interficite sacerdotes dñi:
nā manꝰ eoꝝ cū dō ē scien
tes q̄ fugisset: ⁊ nō indica
c uerūt mihi. Noluerūt aūt
ꝑ regi⁹ extēdē manꝰ suas
d i sacerdotes dñi. Et ait rex
ad doech. Cōuertere tu: et
irrue i sacerdotes dñi. Cō
uersusqz doech ydume⁹ ir
ruit in sacerdotes: et trucidauit in die illa octoginta
e q̄nqz viros vestitos ephot
f lineo. Nobe aūt ciuitatē
sacerdotū pcussit i ore gla
dij: viros ⁊ mulieꝝs pueꝝ
los ⁊ lactantes: bouēqz et
asinū ⁊ ouem in ore gladij
Euadēs aūt vnꝰ filiꝰ achi
g melech filij achitob: cuius
nomen erat abiathar fugit
ad dauid: ⁊ annunciauit ei
q̄ occidisset saul sacerdotes
dñi: ⁊ ait dō ad abiathar.
Scieb ā enī in die illa q̄ cū
ibi esset doech ydume⁹ p-

hoc adiit omñ sacerdotũ: dicẽs ꝙ et voto fuerat pcẽtibus ꝙ dabit in loco tabernaculi cũ oñio vel ad adificẽdũ legẽ: vt scribit hebreus: ꝓpter qđ ignorabat modũ recedendi a dñ a saule: et ꝙ fugit inde bãnitus. Ca. xxij.

T Et annũciauerũt dõ. Postq̃ saul plecuit fugerat dauid eũ dannidũ ẽdo. Hic pñr cũ ꝙsequitur multiplr infelicitas: et qz de⁹ facit ei tẽtationẽ, puenũt ꝺ circa hoc ꝓ ponit ꝫ dauid duplex insultus. scdo triplex ꝓuentus capi. xxiij. Circa pmũ saul ꝓsequitur dauid. ꝫ in ciuitate. scdo i deserti vastitate: ibi. Et vidit dauid. Prima i tres: qz ꝓ ceila ꝓ dauid ꝓtegit. scdo in ea ꝫ dauid obsidio relponit: ibi. Nũciatum est aũt saul. ter cio dauid dei reuelatione erip̃t: ibi. Ꝺ cũ resciſſet. Circa pmum dr. a Et annunciauerũt dauid. scz viri de ceila imminens eis periculum.

b Cõsuluit igit dõ dñm erat eñ pmus unare filios isr. tũ quia eos diligebat, tũ qz ia erat inuncꝰ rex: et ꝺ curam habebat de eoz salute: rñ sicut debebat prius volnit dñm ꝙsulere: sed viri sui cũ auerte bant dicentes.

c Ecce nos ꝫ in tra ceilã timemus eẽ. ꝫ si vcãt ei sermõ ad bellandũ ꝫ philisteos andet saul: et sic dato ꝙ vincerim⁹ philisteos oppugnare nos pugnare ꝫ saulem nõ poterimus ꝓpẽ labozẽ belli ꝓcedentis. d Iterũ ergo da. dñe. nonne dubitaret de victoria: cũ iã sup hoc habuisset primũ rñsũ: ꝫ vt ex duplici rñsu dubiũ viri sui essent cõsolati: e pati ire cũ eo. e Et ꝓponit aduersus philisteos eos rebellando. ꝺ subdit. f Et abegit iumenta eoz. q̃ adducerãt philistei ad portandũ in terrã suã bladã: et alia bona hebreoz. g Porro eo rpe: q̃ fugiebat abiathar filius achimelech ad dõ in ceilã ephot secũ bãs descẽderat. Nunciatũ ẽ aũt saul ꝙ venisset dõ in ceilã et ait saul. Tradidit eũ dñs in manꝰ meas: pclususq̃ ẽ introgressus: et intrare sũt. Et ꝓcepit saul oi pplo vt ad pugnã descẽderet in ceilã: et obsideret dõ

cul dubio annũciaret sauli Ego sum reus oĩm aiaruz pris tui. Mane mecũ ne timeas. Siqs q̃sierit animã meã: q̃rens animã tuã mecum tu seruaueris.

Capitulum. xxiij.

T Annunciauerũt dauid dicẽtes Ecce philistiim oppugnãt ceilam: et diripiũt areas. Consuluit ꝫ dõ dñz dicẽs. Nũquid vadã et ꝑcutiã philisteos istos: et ait dñs ad dõ. Vade: et ꝑcuties philisteos et saluabis ceilã. Et dixerũt viri q̃ erãt cũ dauid ad eũ. Ecce nos ꝫ in iudea ꝙsistentes timem⁹ q̃nto magis si ierim⁹ in ceilã aduersũ agmina philistinoꝝ. Rursũ ꝫ dõ ꝙsuluit dñm. q̃ rñdens ait ei. Surge: et vade i ceilã Ego ei tradã philisteos i manu tua. Abijt ꝫ dõ: et viri eius i ceilã: et pugnãt aduersum philisteos. Et abegit iumenta eoz: et ꝑcussit eos plaga magna: et saluauit dõs habitatores ceile. Porro eo rpe q̃ fugiebat abiathar filius achimelech ad dõ in ceilã ephot secũ dñs descẽderat. Nunciatũ ẽ aũt sauli q̃ venisset dõ in ceilã et ait saul. Tradidit eũ dñs in manꝰ meas: pclusus q̃ ẽ introgressus vbẽ i q̃ portes sere sũt. Et ꝓcepit saul oi pplo vt ad pugnã descẽderet in ceilã: et obsideret dõ et viros eius. Qđ cũ dõ resciſſet: q: ꝓparet ei saul cãlamalũ: dixit ad abiathar sacerdotem. Applica ephot. Et ait dõs. Dñe deꝰ isrl audiuit famã seruus tuus q̃ disponat saul venire i ceilã vt euertat vbẽ ꝓpter me. Si tradent me viri ceile in manꝰ eius: et si descẽdet saul sic audiuit fuꝰ tuꝰ dñe deꝰ isrl indica seruo tuo: et ait dñs descẽdet. Dixitq̃ rursũ dõ Si tradẽt me viri ceile: et viros q̃ sũt mecũ i manꝰ saul: et dixit dñs: tradẽt. Surrexit ꝫ dõ et viri eius ꝫ si sexcenti: et egressi de ceila duc atq̃ illuc vagabant incerti. Nunciatumq̃ ẽ saul q̃ fugisset dõ de ceila et saluauit eẽt: Qđ dissimulauit exire. Morabat aũt dõ in deserto in locis firmissimis: mõtisq̃ in monte solitudinis ziph in mõte opaco. Querebat eum tñ saul cũctis diebꝰ et nõ tradidit eũ dñs in manꝰ eius: et vidit dõ q̃ egressus eẽt saul vt q̃reret animã eius. Porro dõ erat i deserto ziph in silua: et surrexit ionathas filius saul: et abijt ad dõ in siluã et ꝙfortauit manꝰ eius in deo dixitq̃ ei: ne timeas: neq̃ ei inuenet te manꝰ saul patris mei. Et tu regnabis sup isrl: et ego ero tibi scdus ꝫ et saul pater meus scit hoc. Percussit ꝫ vterq̃ fedus coram

k Dixit ad abiathar sc. i. indue te vtute sacerdotali ad cõsulendũ. l Et ait dauid. f. ꝙ sacerdoce dñm cõsulentem m Vt euertat vbẽ ꝓpter me si egi de ciuitate voluerint me ei tradere. n Si tradẽt me sc. vt ꝑcaueant ciuitati

sue. Iz iste due interrogationes sunt scripte immediate ablq̃ rsp̃sione media non tñ sic fuerũt facte. ꝫ habito responso de primis. f. de aduẽtu saul facta fuit scda de traditione dauid.

o Et ait dõo descenderet. i. si mãserius in ciuitate descẽdet. qz nõ venit illud: vt postea dr. qz dauid iam de recesserat ꝓ Et dixit dñs tradẽt. f. si manserit in ciuitate et saul illuc veniens tra ꝙ ꝺmonialis est vera: quia non venient cuenerit sicut ista est vera si dõ volat habz alias: quia vtrũq̃ po cõdicionalr fuit falsũ. sequit. q Qđobrẽ dissimulauit exire. post dauid peunc t Querebat tñ sc. nõ q ꝫ ipm acm q̃reret: sed qz ꝫ bẽbat volũtatẽ ꝓmdi si facultas capiẽdi se offerret: vel qz ꝫ acta ꝓbat nõ ꝙ ꝫ ꝑ exploratores.

o Et vidit dõ. Hic pñr ponit persecuno dõ in deserto. qũ cñ saul vidit se esse frustratũ ab intentione sua de obsidione dõ in loco clauso murꝫ plecuꝰ fuit eũ in nemoribꝰ e siluis. In q̃ psecutione sic ꝓcedatur quia ꝫ dõ a ionathe confortat. scdo a suis ꝓximis bonꝰ accusatur: ibi. Accedẽtes aũt zyphei. Tcio saul i tribulis cũ ꝙstrata rur: ibi. At illi surgẽtes. circa pmũ dr.

o Et vidit dauid q̃ egressus esset saul. ad q̃rendũ dõ ꝙ numera t deserta. t io versabat dõ in montibꝰ locis t dẽ q̃ dr. t Dauid erat in deserto ziph. q ẽ loco nemorosus t opacus. v Et surrexit ionathas. de societate pius ipso ignorãte. x Et abijt ad dõ in siluã. sciebat enim vbi esset qz frequẽter mutabant nũcios admonẽ: occulte rñ. cetera patẽt vsq̃ ibi.

y Percussit itaq̃ vterq̃ fedus. tribus enim vicibus inuit ionathas fedus cũ dõ. ꝫ in domo. scdo in agro: vt patuit ex supiudicijs. xviij. ca. t. xx. scdo i deserto: vt ibi ꝓ i signũ q̃ fidelis alia q̃ significatur ꝓ ionathã debet unire fedus cũ deo q̃ dauid intelligit. primo in domo coadeo. scdo i agro operis. tercio in deserto contẽplationis.

9 Ascenderũt aũt ziphei.b ponit accusatio dauid q cõtribules suos. ziphei cũ descenderut a ziph q fuit de genere caleph vt dr.j.gal ypo.q.ca.v.iuj.caleph aũt fuit de tribu iuda sicut t dauid. Et q ps q ziphei fuerũt de eadẽ tribu cũ dauid.et q ps malicia eop q cõtribuẽ suũ innocentem accusauerunt: t cũ hoc ad tradendũ eũ ꝓpositum se obtulerũt. t ps sf a ziph ibi

a Considerate t videte et.qz ad euadendum insidias meas mutat locu: t sic nõ possum eũ inuenire

b Et reuertimi et.i. renũciãdo mihi certa loca in quibus mane nat ne exercit⁹ me⁹ incertitudine alit vagando ab ei⁹ captione fraudet.

c Qz si etiã in terrã ei.i. in cognitis.

d Perscrutabor eũ in et.

Dixit Saul vt ziphei essent magis alacres ad faciendũ voluntatem ipsius saulis: qsi bonum militare illius tribus essent. Et dauid i facto isto: sicut et ipse et fossitan ita erat q sicut ziphei q erãt boies ruricole et mosi vel fauore regis erant Iaq dauid: sic t homines bellatores ꝓ magna parte.

e Et illi et.b ꝑr describit gloriatio ipsi⁹ dauid a saule q indicũ ziphe.nsium: t hoc est qõ ti.

f Videritis in ziph ante saul.vt explorarent loca in qbus dauid latitabat q Dauid aũt et.dicit Ita.fa.q maon ẽ nomẽ ciuitatis qui adiacet deserto ab ea sic nomiatũ.

h Iõe q saul t socij eius.posit renũciationẽ ziphe.oꝝ.vt dictũ ẽ.

i Et nũciatũ est dõ ꝑ exploratores suos.

k Transmigrauit descẽdit ad petrã. Dicit aliq q ẽ nomẽ castri vbi dõ reposuit ea q debẽt vt esset expeditus. Alij aũt dicũt q erat cauerna in rupib⁹ magna t occulta in q dõ reposuit ꝓdicta: noluit tñ ibi remanere ne forte ꝑ saul ibi includeret.sed.

l Porro dñe.Sed vt q in dubẽ⁹ fuit in fide:q ꝑ revelationẽ diuinã certificabat habuerat ipm fore regẽ post saul: dñm q ã desperabat causione ꝑ sua ꝑsona: q certo erat de implẽtione ꝓmissi: ã desperabat se posse euadere absq; bello cum saule qđ ꝓdẽ bellũ horrebat: q timebat de monte virog suog et aliq; q erãt cũ saule ea ꝓsequẽtiũ in b magio timoratie q; voluntarie.

m Et nũcius venit ad saulẽ.b facta est ex cõdescensione diuina: vt saul impediret a captione dõ

n Propter hoc vocauerũt et.qi ibi fuit diuisus exercit⁹ saulis a ꝓsecutione dauid.

In capi.xxiij.vbi dr in postilla.Et dixit dño tradent.i.si permanserimus in ciuitate t saul illic venerit:ita q cõditionalis ista est vera.

Additio pima.

Licet ꝓditionalis posset esse vera:quia vtraq; ei⁹ ꝓs sit falsa.mmo; tñ ꝓditionalis ista ẽ vera qñ oppositum ꝓdicti ẽ cõp possibile ad credendũ. vnde ista ꝓditionalis.si dõ currit baculum ẽ in angulo:est falsa.Et vtraq; ei⁹ ꝓs est vera.t tñ in ꝓposito nõ saluat veritas diuine ꝓmissionis per hoc q ꝓditionalis.vt in postil.ad.l.si manserimus in ciuitate

dño. Manserũtq; dauid i silua ionathas aũt reuersus est i domũ suã. Ascẽderũt aũt ziphei ad saul i gabaa dicẽtes. Nõne ecce dauid latitat apud nos i locis tutissimis siluę i colle achille q ẽ ad dexterã dẽsi. Nũc ig sicut desiderauit aia tua vt descẽderes: descẽde nostrum aũt erit vt tradam⁹ eũ in manus regis: dixitq; saul. Benedicti vos a dño qz doluistis vicẽ meã. Ibite ig ꝑ oio t diligentius ꝑparate t curiosius agite: t cõsiderate locum vbi sit pes eius vel qs vidẽt eũ ibi vbi dixit. Recogitat eñ de me q callide insidier ei

a Cõsiderate t videte oia latibula ei⁹ in qb⁹ abscondit

b t reuertimini ad me ad rẽ

c certã vt vadã vobiscũ. Qz si etiã in frã se obstruxerit:

d ꝑscrutabo: eũ in cũct⁹ milibus iuda: at illi surgentes

e abierunt in ziph ante saul.

g Dauid aũt t viri ei⁹ erãt i deserto maon i cãpestrib⁹

h ad dexterã iesimuth. Iuit ig saul t socij ei⁹ ad qrendũ

i eum. Et nũciatũ est dauid

k statimq; descẽdit ad petrã t habitabat in deserto maon qđ cũ audisset saul: ꝑsecutus est dõ in deserto maon.

Et ibant saul et viri ei⁹ ad latus montis ex pte vna: dõ aũt t viri ei⁹ erãt in latere

l mõtis ex pte altera. Porro dõ desperabat se posse euadere a facie saul. Itaq; saul t viri ei⁹ in modũ corone cingebãt dõ t viros

m eius vt caperẽt eũ. Et nuncius venit ad saul dicens. Festina t veni qm ifudẽt se philistijm sup terrã. Reuersus ẽ ergo saul desistẽs ꝑsequi dauid: t perrexit

n cursum philistinorũ. ꝓpter hoc vocauerũt locũ illum petram diuidentem.

e saul illuc venerũt tradẽt. Nã ꝓut sic ꝓpe rũsionis possibile erat q nõ traderet dauid ab illis de certis: ita illic remãsisset: t saul illuc venisset:cõ ꝗbet illoꝝ ꝓpositionis erat mere ꝓingẽs et impossibilis alterũ. vt de se ꝑs. Nec valet dicere q apud deũ cui⁹cia ẽ infallibilis ꝑdere ꝓpositũ erãt necessarie. Nã diuina ꝓscia licet sit certissima nõ tñ tollit cõtingentia a rebus. aut cõtingenter euenit a necessariis. vñ ad salutandum veritatẽ diuine rũsionis aliter videt vt cẽdũ.l.q dauid ꝗrebat a dño apud quẽ occulta sunt nuda t aperta virũ saul habebat in corde descendere ad ciuitatem. vt ipm apprehenderet. Sibi querebat dauid a deo virũ viri ciuis habebãt i corde vt traderẽt dauid t viros eius i manu saul ꝓter liberationem suã. t ad virũq; deus rndit affirmative:q quidẽ rũsiones fuerũt vere: etiam si saul nõ descẽdit nec dauid fuit traditus: q; in mente eoꝝ erat sic facere occurrente opportunitate. prout deo qui nouit corda hoim erat notũ t cetera.

In eo.ca.xxiij. vbi dr in postilla. Porro dauid desperabat se posse euadere.

Additio q.

Hanslatio nra in hoc loco multũ deuiat a veritate hebraica. Nam ibi in hoc loco sic dr. Porro dauid festinabat ad euadũ a facie saul: vt ꝑs bene intelligenti illã linguã: t sic sibi non fit mentio de desperatione. Nã posito q dauid certitudinaliter crederet ipm se fore regẽ post saulẽ: put fuerat sibi diuinitus reuelatum: ex hoc non tollitur quin faceret quanta in ipso erat ad salutandã vitam suam t suoꝝ et. Replica.

Ad ca.xxiij. vbi postilla⁹ vult verificare diuinã rẽsponsionẽ cũ dr.si mãserint tradẽt.dicit illã rũsionẽ ẽ veram ꝓditionalẽ.i.ex suppositõe si saul descẽdat t dõ maneret. Sarg.nescio qđ plusq; murmurãs mẽtiuntur videt veritatẽ falsitatẽ aut possibilitatẽ gnã: volens illã ꝓditionalẽ nõ esse veram.si mãseritis trademini eo q vtraq; pa erat mere ꝓingens:t sic alteri ꝓpositi.q illud nõ est dictũ nã sm logicos veritas ꝓditionalẽ vel falsitas nõ ẽ ex veritate aut falsitate gnã: sicut nec ꝓingẽtia: qz etsi pedes ꝓditionales sint ꝓingẽtes stat bene cõditionalẽ esse necessariã:imo stat pedes cõ impossibiles quomodo nõ sunt incompossibiles:t tũ cõditionalẽ esse veram imo necessariã. exemplũ pẽti.si homines currit homines mouent. Et ẽplũ scõi:si dõ ẽ asinus.dõ ẽ rudibilis. Dico igit ꝓditionalẽ falsa ẽ impossibilis:ois vera ẽ necessaria:qz nulla est vera nisi ex possibilibus:requirit bonc t formã illius in q̃ oppositũ ꝓdicti nõ põt stare cũ antecẽdente. nãc aut ꝓpter veritatẽ saluandã diuine rũsionis qua dr.si mãseritis tradẽmini:hec cõditionalis est necessaria q̃uis vtraq; pes eius sit in re cõtingens:sicut illa de ꝑtite sermonis.si homines currit homines mouent:ita t illa de q̃ sermone si nõ sit vera de ꝑtite sermonis est tñ necessaria virtute

sentēcie dei nō obstāce pnacia antecedāt ꝛ pācio sit illa: si sortes est ꝑdestinate salubrē est media: illud ꝛ illo ꝛ pīo sit mere pingēs: et q̄ ista logica magister sinat. Li. ii. soluit argumēta in pīo dicēs: q̄ sortes sm talē pōitionalē modū salubrē necessarie pīcit: ḡ nō necessitate pīcio.

In eo.ca. Burgē. notat nr̄az trāslatio nēiuīē ꝛ posuit. i tractatu suo de diīs nr̄e trāslationis ꝛ hebraice veritatis: cuius ista dīc ō desperatōe dauid. dicunt eēm in ista hebraica nō bñ li desponit: sed loco eius scribunt. vnō trāslatio nr̄a pōe habere veritatē de desperatōe quātū ē de remedio bñano nō quātū ē de subsidio diuino: q̄d flamm apparuit cū de diuina ordinatōe occurreret nūcio q̄ saul a pcussiōe dō auerteret ad pugnā cōtra ꝑ philistēos sollicitaret. de dei aūt auxilio dauid nūq̄ desperauit.

Capit nūc. xxiiij.

Scendit ḡ. Postq̄ descripsit ꝛ malignitatē insulē ꝺō: hic pīt describit triplex dei ꝓuīdē cia circa ipm: q̄ primo saulē ꝑsequentis manib⁹ eius tradit. scdo nabal cū irriso: mortē cap. xxv. tercio saulē faciē ꝑ cia cū mentiōe iterū ei exponit ca. xxvj. Prima in duo: q̄ primo describit crudelitas saulis dauid ꝑsequēt̄is. secūdo benignitas ipi nō dō sibi pcēs sed Ergo ibi spelūca. Crudelitas aūt saulis appet: eo q̄ ārebat dō in rupib⁹ q̄si inaccessibilibus montiū q̄ ex desiderio occidēdi eū exponebat se ꝛ suum exercitū periculis multitudo magnitudo ꝛ dīc q̄d ꝺ. b Perrexit ad inuestigandū ꝛc. i. capreis siluestribus: ꝛ dicūt aliq̄ q̄ iste capie fuit dux ꝓdītōis q̄ de alto pās ꝓpinare se ꝛ in cornib⁹ saul se recipe ablq̄ lesiōe. c Et venit ad caulas ouiū id est q̄ erāt ꝓpe viā cōem. vñ i hebreo bñ: ad caulas ouiū sup viā. venit aūt illuc saul: nō ad ḡrendū dōq̄ nō credebat q̄ a deberet se ꝛpe viā ponere ꝙ venit illuc: q̄ recedēs. ab ipi⁹ dō inuestigatiōe: quē i loco aprīs ꝓ fugitiuis nō inuenerat ꝛ dō in cauerna vie ꝓpinqua cū viris suis se posuerat eo q̄ sibi credebat q̄ saul eū ibi nō ḡrederet̄ ꝙ ꝛ i loco a cōi strata remotus. d Erantq̄ ibi spelūca. Hic pīt describit benignitas dō pcēs saul ipm ad mortē ꝑsequēti. vbi primo describit ipi⁹ dō misericordia. scdo misericordis declaratio: ibi. Surrexit aūt dō post eū. tercio saulis reconciliatio: ibi. Cū aūt cōpleret dō. Misereatis aūt dauid apparet manifeste i duob⁹. s. ei pcepto cū posset eū occidere ꝛ viros suos refrenācio ab ei⁹ īuasiōe. ꝛ ꝓ ista dīs excepīs. e Ecce dies ꝛc. In spelunca pcedēti nō inuenit dīs ꝙ doctores dicūt cōiter q̄ dō fuit sibi dictū: q̄n fugiēs saul venit ad spelūcā vt dictū est. ā. xxiiij. ca. f Percussit cor saul dauid. i. pscia sua eū rephēdit. et sic dō ē accusatus causa: q̄a in dō fecerat irreuerētiā ipi saulis: q̄ honorandꝰ erat dīna i regno tolerabat a deo ꝓpter q̄d dicūt heb. q̄ dō circa mortē sua it punit⁹ i sīb. Cū vestib⁹ db⁹ ogenus nō calciebat: vt plenius videbit ī .iij. libro. g Dixit do. ꝛc. verbis ibi exclusis. Et ꝑcussit dō ꝛc. nō est i hebreo nec i bibliis correctis. fuit n. ād appositū per modū glose: ꝛ postea inserta ē ꝛterius ꝙ signo ꝛ alīa scripto⁹ seu aliquo⁹ cor rectio⁹. Ā aūt apposita: ꝓ ma per modū glose vt credo fuit: da. ī. xxvj. c. dō dicit ista verba in tali casu quo poterat interficere saul. h Surrexit aūt dauid. Hic pīt describit vlte malignātis manifestatio ꝙ dō q̄ aliquātulū fequēs saulē ostēdit ei ꝓpe fore clamydis abscisas. ꝓ dō manifeste declarans q̄ ita facilē eū occidere set si voluisset: ꝛ ꝙ dō ꝓbat falsitatem dorēch ꝛ aliōꝝ q̄ accusabant dō erga eū ꝙ pater littera vsq̄ ibi i Vlciscat me dīs ex te. ꝺ dicit zelo iustīcie nō vindicare.

k Man⁹ aūt mea nō fit in te. ꝺ dicit ꝙ ꝓpria iniuria sumere vindictā ꝓpter se nisi incūbat sibi ex officio: et tūc nisi⁹ cēt ꝙ q̄ alius faceret. vñ legit de platone q̄ seruū suū peccātē ꝺ se tradidit alteri puniendū: ne ipe ꝓpria iniuria mor⁹ insolitā excederet rōnis. l Sicut ꝛ i ꝓuerbio ꝛc. i. ꝺba vulgari. m Ab impijs egredit impietas. ꝺ em dicebat q̄n dō q̄ aliquē malū fuebat vindictā de alio petoꝝ vel eū malo: ꝛ q̄ dō sentiebat se innocētē nolebat q̄ talē vindicta ꝓ ipm fieret de sua leuitate si de⁹ vellet facē ꝓ aliq̄ malū bonum facēre: sīc factū fuit postea: q̄ saul a philistēis fuit occisus: vt hī. xxxj. ca. debet aūt dici ꝺ: sicut ut ꝓuerbio antiq̄ dī ꝛc. dicētes q̄ istud ꝓuerbiū ē lex data deo: q̄ dō antiquo dicit: Dan. vij. Accipiūt aūt ꝺ a lege: Exo. xxj. vbi dī de occiso a casu q̄ dīs tradidit eū in manu occidētis: q̄ dicit accidere ꝓpter ꝓcīm occulū ipi⁹ occisi. ꝓ q̄ erat dignus morte.

Et p aliqno peccato occulto ipi⁹ occidêtis: p q̃ erat dignus expelli ad tpus de sua ciuitate. f. vsq; ad morẽ sum mi pôtificis: t qz dicta peccata occulta nõ ꝓt vindicari ꝓbãtũ iudiciũ: ifto mõ vindicauit ꝑ diuinũ: ſi hoc dictũ nõ eſt ſemp verũ: licz aliqñ poſſit cõtingere: qz frequẽter cõmittit homicidiũ caſuale abſq; peccato occidẽtis vt occiſi hoc meruerẽt ꝑ ſua iudicia nobis occulta: omia tñ ad bonũ electorũ cedunt. n Quẽ ꝓſequeris. q. d. vile eſt tibi me ꝓſequi: etiã dato q̃ eſſez nocẽs: cũ ſim nulli⁹ momẽti reſpectu tui.

o Cũ aũt cõpleſſet. Hic ꝑtr ponit ipi⁹ ſaulis rñſionẽ: q̃ cõuicta t ꝓfuſus ꝺ ſua nequicia dixit.

p Juſtior me es. iſta eſt cõpatio abuſiua: nec ſi diceret nix eſt albior corno.

q Quis eñ cũ inuenerit ẽ. q. d. hoc nulli⁹ facẽt niſi eſſet valde bon⁹ t ꝓfect⁹ t in ꝑfectũ ipm dõ eſſe dignũ regno: ſi ſubdit. r Et nũc ecce ſcio ẽ. Dicũt aũtez aliq; hebrei q̃ ꝺ ſciuit ꝑ ſignũ ſibi datũ a ſamuele: qz ille regnaret poſt eũ q̃ ſederet veſtẽ ei⁹: qđ fuit dictũ cã. xv.

s Jurauit ergo ſaul. Hic ꝑtr ponit ꝺ ꝓſecutiõe dõ: ſ hoc eñ fuit ad horã: vt ex ſeqñtib⁹ patebit. Videret forte aliqs q̃ dõ peccauit iurãdo facẽ miſcẽtiã ipi ſauli cũ ſciret eũ eẽ a dño reꝓbatũ. Jtẽ qz iſte iuramẽtũ trãſgreſſus fuit: vt videt qz. vij. viros de filijs ſaul tradidit crucifigẽdos: vt ꝺ. j. q. ij. xxj. c. Ad pmi dicendũ q̃ dõ neſciuit ſaul reꝓbatũ ſimplr. f. q̃uſq; ad vitã eternã: ſ tñ reſpectu regni rpalis nõ aũt ꝑ iuramẽtum ſuũ cõceſſit filijs ſaul q̃ regnarẽt ſed ſolum vt viuerẽt: quod poterat ſtare abſq; hoc q̃ regnarent: ꝙter qđ iurãdo nõ peccauit imo opus ꝓfectioris fecit: ſm illud Mat. v. Bñfacite his q̃ odierũt vos ẽ. Sitt nõ fuit trãſgreſſus iuramẽti: qz i omi iuramẽto volũtas ſuperioris intelligit excepta t maxie ipi⁹ dei: de cui⁹ volũtate expſſa fuit puniꝛa poſteritas ſaul ꝙter gabaonitas: q̃ ꝑmitto nõ debebat fieri ꝑ penã peccuniarã: ſ ꝑ mortẽ ſalẽ aliq̃s. t ideo nõ peccauit tradẽdo illos ſeptẽ viros crucifigẽdos: nec ꝑ ꝺ fuit delera poſteritas ſaul: qz dauid reſeruauit miphiboſeth: vt ibidẽ hñ q̃ deſcẽdit de ſaul ꝑ ionathan filiũ eius.

Capitulũ. xxv.

Mortuus ẽ aũt ſamuel. Hic ꝑtr ponit ſecũd⁹ ꝓcẽtus ꝑ mortẽ iniq̃ nabal: q̃ diuina vltiõe mortuus ẽ eo q̃ vituperauerat dõ t ſeruos eius iniq̃. t ſic vxor eius t quicqđ hẽbat fuit ipſius dauid. ꝓmittit tñ ꝺ mora famulis iuſti ꝓcioſa: vt ꝑ ꝺ magis appareat mora beloniq̃ ignominioſa: fm q̃ ꝺ Prouer. x. Memoria iuſti cum laudib⁹ t nomẽ impioꝝ putrefcet: t ꝺ eſt qđ ꝺ de famulo ad ei⁹ laudẽ. b Et cõgregat⁹ ẽ vni. ẽ. de morte ꝺ nabal null⁹ planct⁹ ſcribit. Sz ꝺ oiq̃ quũ ſecũd⁹ liber regũ ꝺ ipi⁹ ſamuelis ſiẽ t ꝓmo cũ tñ ab iſto loco t deinceps nõ poſſem ſcribẽ. f. poſt mortẽ ſuã. Ad qđ ꝺ qz vt⁹ de diſciꝑulis ſuis reſidũ ſcripſit: q̃ ab aliq⁹ dicit fuiſſe nasbã ꝑ phẽ. t ito aſcribit ſamueli: ſiẽ facrũ ꝺ ſcipuli magiſtro.

c Erat aũt vir ẽ. Hic ꝑtr agit ꝺ ipſo nabal vbi ꝓmo deſcribit nabal et abigail ꝓpinquitas ꝓditio ſcdo ipſius dõ curialis petitio: ibi. Cũ ergo audiſſet. tertio ruſticana rñſio: ibi. Ridens aũtẽ. ꝗrto abigail ꝓuida obuiatio: ibi. Abigail ait. ꝗnto circa nabal ꝺmna vitio: ibi. Dilm culo ait. Circa ꝓmũ dicẽ. c Erat aũt vir ꝺſpiã in ſolitudine maon. li ſolitudine nõ ẽ in hebreo nec ẽ de textu: qz fuit q̃ dã libro de q̃ſtiõib⁹ hebraicis manebat in ciuitate maon. Sz ei⁹ aũlia erãt i monte carmelo vbi habebat domũ ꝑ paſtoꝝ dnos t pecoribus ad quẽ venit ꝑ tondẽtes ouiũ⁹ cuꝝ vxore ſua. Sciendũ aũtẽ q̃ iſte carmelus eſt mons i ſorte iude Alius aũt carmelus vbi belyas interfecit ſacerdotes baal eſt in tribu iſachar: cepitq; nomen viri t vxoris: cuꝝ dicit: Nomẽ aũtẽ ẽ. et cõdito virtuoſ: cum dicit.

d Erat q̃ illa mulier ꝓudentiſſima t ſpecioſa. t ſic erat mente t corꝓe gratioſa. e Porro vir ei⁹ durus. ad cõuincendus. f Et peſſimus t malicioſus. ad imitandum ꝓmitti t decipiendũ. g Erat aũt de genere chaleph. hoc aũt nõ addit ad deſignãdũ q̃ chaleph fuerit talis: qz fuit virtuoſus t bonus: vt patet Num. xiij. t Joſue. xiiij. Sed ad oſtendendũ q̃ nabal erat de tribu iuda ſicut t dauid. t ideo grauius peccauit ipm vituperando.

h Cum autem audiſſet. Hic conſequẽter ponit ipſius dauid curialis petitio: quod patet ꝓmo ex amicabili ſalutatione: cũ dicit: Et ſalutabitis eum ẽ. hoc aũtẽ quod ibi ſequit. Et multo anno ſalmo⁹ faciem⁹ tuos t omnia tua. non eſt in hebreo. Secũdo ex rationabili allegatione vbi tangunt quinq; rationes quib⁹ nabal debebat inclinari ad grandiorem petitionẽ. Prima eſt quia dauid t viri eius pacifice conuerſati fuerant cum paſtoribus nabal: licz poſſent omnia die accipere quod habebãt. Et hoc notatur cum dicit.

f Nunq̄ eis molesti fuimus. scīa q; eos t gregē secure
seruauerūt a fero t ꝑcussib⁹: e hoc notat cū dī: h Nec
aliq̄s defuit eis q̄q̄ de grege rē. ꝑdoneo eīs nō audebāt
illuc accedere timore ipsi⁹ dō. vñ dicit. I. Erāt nobis pro
muro. tercia ē būilio modꝰ petēdi: ibi. I Nūc g̃ inue-

niste pueri tui q̄ssum
rē. cū th dauid ō in
re posset accipe pro
sua uolūtate cū ēēt
rex inimic⁹ t in ne-
cessitate posit⁹. ḡtia
est rōne dict. festinat:
cū dī. m In die cēm
do. rē. faciebant eīs hebrei festū ma-
gnū ionsoab⁹ suis:
t pastorib⁹ i die tos
sionis ouiū in memo
riā pīsarchap q fue-
rant pastores ouiū:
vt bī Gen. xxvj. et
talibus diēb⁹ solem
bolos magis ē cu-
riosos. ḡtia nō acci-
pit ex pte rei petite:
quā simpliciter po-
sūt i uolūtate nabal
q̄rū ad qualitatē et
quātitatē: q̄ nota.
ibi. Nūc g̃ inue-
nit manus tua rē.

n Rīdens aūt na
bal. Hic ꝑtr ponit
rusticana rīsio: q; ñ
solū negauit q̄ pe-
ebat: ḡ etiā a uitupe
rijs inchoauit dicēs
o Quis ē dō. q. d.
nullꝰ valoris: q; de
scēdit de alienigena
muliere. scz de ruth
moabite: t nō solus
uituperauit dō: ḡ t vi
ros eius dicens:

p Hodie increuerunt. rē.
ita q̄ notauit eos ō
fiducie t malignī-
tate: ppt quā fugitiui
ēēnt. q Tollā
g̃ rē. q. d. nō debeo
facē. r Et aquas
meas. i. por⁹ meus
qi frequēter i sepul-
ra noie aq̄ intelligit
eis por⁹: sīc noie pa
nis oia cib⁹. vñ. iij.
Regū. vj. di. Pone
eis panē et aquā. et
subdit ibi. Et suppo
sita ē eis maꝛ cibo⁹
ꝑtano. s Regres
si sūt rē. vacui t vim patī. t Tūc ait dō. merito ꝑcutie-
tis. v Accingat vnusq̄sq; rē. ad accipiēdū vindictā ō
tā vilī rusticō. x Abigail aūt. Hic ꝑtr ponit ipsi⁹ abi-
gail ꝑmūdo obuiatio. t scīdo ipsi⁹ dō pacificatio: ibi. Cūq;
aūt vidīt. Circa ꝑmū ꝑmittit facti notificatio ipi abigail
p nūꝰ de famulio suo dicentē ei. y Ecce missi dō rē.
vbi patet defectū victualiū. z Et dūdicerunt dño nro.
tū cartalit salutādo: t ei⁹ būficiū būiliter petēdo. Circa
patēt ex ꝑdictis vsq; ibi. a Cōsidera rē. ꝑcauēdo tibi t
domui tue. b Cūq; cōpleta ē rē. q; in ꝑmissa ē vindic-

erant nobiscum in deserto.
c Nunq̄ eis molesti fuim⁹:
d nec aliq̄s defuit quicq̄ eis
de grege omi tpe q̄ fuerunt
nobiscū i carmelo. Infro-
ga pueros tuos: et indica-
e bunt tibi. Nunc g̃ inueniāt
pueri tui gr̃az i oculis tuis
m In die cēm bona venim⁹ ad
rē. Nōcūq; inuenerit man⁹
tua da famulis tuis t filio tuo
dauid. Cūq; venissent pue-
ri dō: locuti sunt ad nabal
oia verba d er noie dauid:
n t siluerūt. Rīdens aūt na
o bal pueris dauid ait: Quis
est dauid t q̄s ē filius isai.
p Hodie increuerunt serui q̄
q fugiūt dños suos. Tollā g̃
r panes meos t aq̄s meas t
carnes pecor q̄ occidi ton-
soribus meis et dabo viris
s quos nescio vnde sint. Re-
gressi sunt itaq; pueri dō p
viā suā: t reuersi venerūt t
annūciauerūt ei oia verba
t que dixerat nabal. Tūc ait
v dauid pueris suis. Accin-
gat vnusquisq; gladio suo.
Et accincti sunt singuli gla
diis suis. Accinctusq; ē et
dauid ense suo: t secuti sūt
dauid ꝯ̄ ḡdringenti viri.
Ptorio ducēti remanserūt
z ad sarcinas. Abigail autez
vxor nabal nūciauit vnus
y de pueris suis dicēs: Ecce
dauid misit nūcios ō deser
y to: vt bñ dicerent dño nro.
ris auersat⁹ est eos. Bonos
ish boni sanc fuerūt nobis
t nō molesti nec quicq̄ ali-
q̄s perijt omi tpe quo fui-

mus puersati cū eis i deser
to. Ptorio muro erāt nob tā
in nocte q̄ in die oib⁹ die-
bus q̄b⁹ pauim⁹ apud eos
a greges. Nobiscū cōsidera t
b recogita q̄d facias q̄m cōpleta ē malicia aduersū vi-
c rū tuū t aduersū domū tuā
b t ipe ē fili⁹ belial: ita vt ne-
e mo possit ei loqui. Festina-
uit igit abigail t tulit ducē
tos panes t duos vtres vi
ni: t q̄nq; arietes coctos: t
q̄nq; sata polēte: t centū li-
gaturas vue passe: t ducē-
tas massas caricarū et po-
suit super asinos. Dixitq;
pueris suis. Ꝓcedite me
et ecce ego post tergū seq̄r
f vos. Viro aūt suo nabal ñ
indicauit. Cum g̃ ascēdisset
g asinū: t descēderet ad radi
cē mōtis dauid t viri eius
descēdebāt in occursū ei⁹.
h Quibus t illa occurrit. Et
ait dauid. Vere frustra ser-
uaui oia q̄ bui⁹ erāt i deser
to: t nō perijt quicq̄ de cū
ctis q̄ ad eū ꝑtinebāt: t red
didit mihi malū ꝓ bono.
i Hec faciat dñs inimicis dō
t hec addat: si reliquero de
omib⁹ que ad ipm ꝑtinent
k vsq; mane mingentē ad pa
e rietē. Cū aūt vidisset abi-
gail dauid: festinauit t de-
scēdit de asino: t cecidit co
ram dauid sup faciē suam:
et adorauit sup terrā: et ce-
b cidit ad pedes eius t dixit
Jn me sit domine mi hec
c iniquitas. Loquatur obse-
cro ancilla tua in auribus

malis
dicēs: t ꝓ ista vsq;
ibi. f Viro aūt
rē. qz ꝓ e anaricia t
nequicia sua retū ipe
dimisset. g Et de-
scēderet ad ra. mō.
rē. vbi inter duos
montes erat vallis
media ad quā descē
debat dō ex ꝑcepta
t abigail ex oppositā: et sic obuiabant
mutuo. b Et ait
dō vere frustra ser.
rē. Ista dicit dō ad
dita relatiōe nūcio
rū: ñ hic ponit ꝑ re-
capitulatōez: vt dicit
alij: vel ꝑcedēdo ꝑ viaz dicebat
ꝑ viros suos: vt dicit
alij: t forte vtrumq;
potuit rē. i Nec
ra. dño inimicabꝫ.
hic ē modꝰ maledi ꝑ
execrationē. q̄n ali-
q̄s sibi imꝑcat ma-
lū futuꝝ nisi ipleat
verbū suū. t ideo ꝑ
ipso dauid accipiūt
inimici dēe alit iura-
mētū ēēt nullū: ñ
magis derisorū: sic
et. ē. ee. cc. in cōsilī
ponunt inimici dō
ꝑ ipso dauid: vt ibi-
dem dicū fuit.
h Mingentē ad
parietē. i. canē q̄ le-
uato crure mingit
ad parietē. Dicunt
enā ꝑ alīq; ꝑ mu
gentē ad parietē in
telligit infirm⁹: qui
nō pōt surgē: t ideo
facit rimā int lectū
t parietē. t sic ē in-
tellect⁹ verbi q̄ nō
ꝑcuret viro et alijs
q; etiā canis q̄ ꝑpt
vilitatē nō ēēt tan-
gend⁹: t infirm⁹ cui
ꝑpt infirmitatē nō
ꝑcedā: nō cuade-
ret manū meā. Alij
ꝓ dicūt q̄ ꝓ migē-

rē ad ꝑtē intelligit ois masculꝰ: q; mingit ad rē. t sic est
intellect⁹ vbi q̄ dō intēdebat interficē oēs viros nō aute
mulieres. a Cū aūt vidīt. Hic ꝑtr ponit ipsi⁹ dō pacifi-
catio: vbi ꝓ ꝑmittit ipsi⁹ abigail deꝑcatio. scīdo ipsi⁹ dō ac
ceptatio: ibi. t ait dō. Deꝑcatio aūt abigail obtinet accepta
bilis. ꝑ ex sat būilitate t facto: cū dī. Et. ꝑcidit coram dō rē.
t ꝑdo cū sbdit. b Et dixit: i me rē. i. gratia sū recipe quā
cūq; vindictā ꝓ marito meo iniquitate. Deꝑcatio obtinet deꝑca-
tio abigail acceptabilis ex rōnabili allegatiōe: cum dicit.
c Loquat rē. vbi ꝑmo allegat viri sui stulticiā: t ideo facti

suū viro puēdēt nō est accipiendū cordi. ⁊ hoc ē qō dicit
d Ne ponat oro dñs meus rex cor suū sup. ⁊c. q; fm nomē
suū stult⁹ ē. nabal est stulte interpretat. q. d. stulti⁹ ē re ⁊ nomine. scdo allegat suā ignorātiā dicēs: e Ego aūt ancilla tua ⁊c. q. d. si eā videlicet fuissent gratiose recepti nec
recessisset vacui. tercio allegat diuinaz clemētiā q̄ grata ē sp parcere dicēs:
f Nūc g̃ dñe mi vt ⁊c q. d. verū ē q̄ de⁹ vi
uit ⁊ tu vivis: ita diuina clemētia factū est vt venire obuiaz tibi ad impediendū ne venires ad cēdendū sanguiné.
g Et saluauit me a
nū tuā tibi. i. mīo cē ⁊c. sol⁹. n. nabal erat culpabilis: cuz quo fuissent occisi multi. h Ernūc fiāt ⁊c. i. fatui ip̄ouidi i
factis suis. Ha. sal. dic̄ q̄ abigail h dixit p̄ sp̄m p̄phetie signi
ficans q̄ nabal cito moreret. i Ma
propt̄ suscipe bñdictionē hāc. i. eremū
k Nolet mihi ⁊c. recipiēdo eremū in
signū remissionis offense: quam abigail sup se acceptat dicēs
In me sit dñe mi h iniquitas: vt p̄dictū ē
ḡtio allegat regni dignitatē quā cōsecuturus erat dō: que quidē dignitas exigit i bñe innocētē, ⁊ hoc est q̄ dicit.
l Faciens ēt fa.
dñs tibi ⁊c. tradēdo tibi regnum.
m Ne p̄tia dñi. i. ad dei honorē ⁊ cō
mūnē vtilitatē ppli
u Malicia g̃ ⁊c. q;
nō decet tātaz dignitatē. ḡtio allegat. p
tectionē diuinā: q̄ p
tegit fm̄ suscitā dicens: Si n. surrexerit aliq̄s hō q̄ persequēs
te ⁊c. sequit
o Erit aīa dñi mei
custo. ⁊c. i. a deo, pie
get homo insidias malor. Dicit h aliquis q̄ loquit̄ metaphorice: q. sic ramus
scuti alibi trāsplantādi vel inserendi in fasciculo ligant: ⁊ in aqua ponunt. ⁊ postea transplātant vel inserunt. sic isti in p̄tia vita cōseruant in bonore gratie: vt transplātent in terra viuentiū p adeptionē gl̃orie: de quibus reputabat iḡm dauid.
p Porro inimico⁹ meus aīa rotabit ⁊c. id est voluerit per vicia diuersa ⁊ mala quousq; p̄ueniat ad penam gehenne. sexto allegat pacē p̄scientie ip̄ius dauid futurum cum dicit: Cum ergo fecerit dominus tibi ⁊c. sequit.
q Non erit tibi hoc in singultū ⁊c. id est in errorem animi ⁊ cōscientie remorsum. r Qz effuderis sanguinem
inno
cuū. Rursum ad famulū nabal.

tuis ⁊ audi verba famule tue
s Ne ponat oro dñs meus rex cor suū sup virū istū iniquū nabal: qm̄ fm̄ nomen suum stult⁹ ē: et ē stulticia cū eo.
t Ego aūt ancilla tua nō vi
di pueros tuos dñe mi q̄s
u misisti. Nūc g̃ dñe mi vivit dñs ⁊ vivit aīa tua: q̄ p̄hibuit te ne venires i sangui
x nē: ⁊ saluauit manū tuā tibi
y Et nūc fiāt sic nabal inimici tui: ⁊ q̄ q̄runt dño meo ma
lū. Qua p̄pter suscipe bñdi
ctionē hāc quā attulit ancilla tua tibi dño meo: et da pueris qui sequunt̄ te dñm
z meū. aufer iniquitatē famule
a tue. Faciēs enī faciet dominus tibi dño meo domū fi
b delē: q; p̄lia dñi dñe mi tu
c p̄liaris. Malicia g̃ nō inue
niat in te oib⁹ diebus vite tue. Si enī surrexerit aliq̄s hō p̄sequens te vel q̄rens
d animā tuā: erit ala dñi mei custodita quasi in fasciculo viuēntū apud dominū deū
e tuū. Porro inimicoz tuoz aīa rotabit q̄si in impetu et circulo funde. Cū g̃ fecerit tibi dñs dño meo oia b̄ q̄
f locut⁹ est bona de te: ⁊ cō
stituerit te ducē sup istrl̃: nō erit tibi hoc in singultū ⁊
g qz effuderis sanguinē inno
h cuū: aut ipse te vltus fueris. Et cū bñfecerit dñs domino meo: recordaberis ancil
i le tue et tu bñfacies ei. Et
k ait dauid ad abigail. Bñdict⁹ dñs de⁹ istrl̃: qui misit te hodie in obuiū meū: et bñdictus eloquiū tuū: ⁊ bñdicta tu q̄ p̄hibuisti me ho

die ne irē ad sanguinē: ⁊ vlciscerer me mānu mea. Alioq̄n vivit dñs de⁹ istrl̃ q̄ p̄hibuit me ne malū facerē tibi
l nisi cito venisses i occursū mihi: nō remansisset nabal vsq; ad lucē maturinā mingens ad parietē. Suscepit
m g̃ dauid de manu ei⁹ oia q̄
n attulerat ei: dixit ei. Vade
o pacifice in domū tuā. Ecce
p audiui vocē tuā: ⁊ honora
q ui faciē tuā. Venit aūt abigail ad nabal. Et ecce erat
r ei cōuiuiū i domo ei⁹ q̄si cōuiuiū regis: ⁊ cor nabal iocundū. Erat. n. ebri⁹ nimis
s Et nō indicauit ei verbū pusillū aut grande vsq; mane
t Diluculo aūt cū digessisset
u vinū nabal indicauit ei vxor
x sua verba h̄. Et emortuū est cor ei⁹ intrinsec⁹: et factus est
y q̄si lapis. Cūq; p̄trāsissent
z x. dies percussit dñs nabal: ⁊
a mortu⁹ est. Qō cū audisset
b dauid mortuum nabal: ait.
Bñdict⁹ dñs q̄ iudicauit cām obprobrij mei ⁊ manu nabal: ⁊ seruū suū custodi
c uit a malo et malicia nabal reddidit dñs in caput ei⁹.
d Misit g̃ dauid ⁊ locut⁹ ē ad
e abigail: vt sumeret eā sibi i vxorem. Et venerūt pueri dauid ad abigail i carmelū ⁊ locuti sunt ad eā dicētes:
f Dauid misit nos ad te vt accipiat te sibi in vxorem.
g Que p̄surgēs adorauit. p
h na i terra ⁊ ait: Ecce famula tua sit in ancillā: vt lauet pedes seruorū dñi mei. Et festinauit ⁊ surrexit abigail
i ⁊ ascēdit sup asinū: ⁊ quīq;
k puelle ierūt cū ea pedisseq̄

o Nue ipse te vltus fueris de ipo nabal qō non decet vt aliquis vlciscat se manu ppria: vt dictum fuit capi. p̄cedenti.
t Et ait dauid. hic cōsequēter ponitur ip̄ius dauid acceptatio: vbi primo regratiat deo dicens:
v Benedictus dō mīo⁹ deus me⁹ ⁊c. qz eius prudentia ⁊ dispositōe abigail occurrit dauid ad ipsam pacificandā secundo ip̄i abigail dicens: Et benedictum eloquiū tuū ⁊c. et patet lra vsq; ibi. x Vade i pace ascende pacifice q̄si diceret pacificatus sū mihi ⁊ domui me.
y Ecce audiui vocem tuā. i. exaudiui deprecationē tuam.
z Et honorauī. accipiendo eremū de manu tua. ⁊ sic non feci tibi verecundiā repellēdo in aliquo petitionem tuā.
a Et nō indicauit ei verbū. prudenter eā expectauit tempus in quo esset extra ebrietatem.
b Diluculo aūt ⁊c. Hic ponit describit dicta vino circa ipsum nabal cū dicit.
c Et emor. est cor ⁊c. ex vehemētia timoris p̄cepti de dō
d Cūq; p̄trāsissent x. dies. Dicit ra. sal. q; tot dieb⁹ languit q̄si mortuus: eo q; x. iuuenes missos a dauid cōfuderat.
e Percussit dñs nabal. ex q̄ p; q; nō fuit mortuus mortuus nāt: sed accelerata vltione dei.
f Qō cū audi. dō mortuū nabal. tali diuina gratificōe.
g Misit g̃ dō ⁊c. p nūcios missos.
h Vt sumeret eā sibi vxorē. q; sciebat eā esse pulchrā ⁊ prudentē ⁊ diuinē: vt patet ex p̄dictis. sequit:
i Que p̄surgēs adorauit. i. dum ō tāto bñficio q̄ dauid

dicens dñs ⁊c. applaudēs diuine iustitie. Fm illud p̄b. Ivuj
Letabit iust⁹ cū viderit vindictā ⁊c. Nō aūt gaudebat de morte nabal zelo vindicte.
g Misit g̃ dō ⁊c. p nūcios missos.
h Vt sumeret eā sibi vxorē. q; sciebat eā esse pulchrā ⁊ prudentē ⁊ diuinē: vt patet ex p̄dictis. sequit:
i Que p̄surgēs adorauit. i. dum ō tāto bñficio q̄ dauid

ūs regē electo a deo paebat eas p vrore: ꝑter qđ rūdit humiliter valde dicēs: Ecce famula tua sit in ancilla tē.
k Sz t achinoē tē. vidēt q̄ fecerit ꝫ mādatū dñi: Deut. xvij. vbi dr: q̄ rex ꝓstituē de ifrl nō debeat sibi multiplicare vxores. Dicēdū q̄ illud meēlligit de vxoib⁹ alienigenis inclinātibus animū viri ad idolatrīā: sicut ꝓgnit salomon: vt dr. j. iercio li. xj. ca. hoc aūt nō fecit dñs. l Saul aūt dedit michol filiā suā tē. Dicit bedā q̄ ille fuit legis doctor: et iō ly accepit michol ad obediēdū saulī: t vt honorāret tanq̄ genet regis: nō tñ cognouit eā: q̄ sciebat eas tē verā vxorē dauid q̄ tñ nō repudiauerat: ꝑter qđ dñs postea recepit eā: q̄ tñ non accepisset eā si fuiss ab eo cognita: nē nō fuit ingressus vitra ad vxores suas q̄ cognit absalon vt habet. j. q̄. li. ca. xx.

In ca. xxv. vbi dr in ꝓstil. Et erit aia dñi mei custodita q̄ si in fasciculo viuen tiū. Additio.

b Hec verba nō vident ꝓprie posse declarari nisi metaphorice. vñ t i glo. ordinaria plura notabilia ꝟ ponunt: inf q̄ sic dicit: Pulcherrima cōparatiōe statū iusto rūz reprobor⁹ decernit: t infra hoc fasciculos illos lapidi funde assimilat. Fasciculi⁹ em astringit vt ꝛeuert: lapis in funda ponit vt abijciat. Sic em electi tribulationū pressur astringunt: vt i his admonīti armis ad mutuā manus charitate nectant: t admanū in manu redēptoris ꝓpius ꝓcurrant. Reprobi quāto latius voluptati bus suis rewoluunt tāto lōgius a diuine visionis gloria ꝓcuunt. Ihi em de manu dñi repulsi sunt.

Capitulū. xxvj.

c Venerūt siphei. Hic ponit tercius ꝓcessus dei circa dauid: ꝓ hoc q̄ saulē iterū in manu sua tradi dr: vt sic dauid innocētia t saulis nequicia plenius apparet. t diuidit in tres ptes: q̄ primo saul manib⁹ dō. exponit sacro expositor custo dicēdi. Dicitur abisai. tercio a dauid cōmuncat ibi: ibi. Cūq̄ trāsisset. Circa ꝓmū dicit.
a Et venerūt siphei ad saul. Hic ꝓ ante dauid accusauerant saulē: vt habetū ca. xxiij. t iō nūc ꝛeo ne dauid post saul regnauerat. t ꝓ ꝓhō cog ꝓditionem poneret sollicitari erāt de captiōe dō vt moueret.
b Et cū eo tria mi. tē. l. ad bellandū.
c Videns aūt tē. l. cognoscēs. ꝓ nūciū sibi dicentē: q̄ ꝓcessus regis aū tali multitudine bellato ꝓ nō pōt latere.
d Misit exploratores. vt scirer certitudinaliter ipsius locū vbi castra ponēt.
e Et surrexit dō clā. l. absconditē: t mutato habitu ne cognosceret: sic Alexāder magn⁹ fuit i castris post regis ꝓsā nū ad explorādū: ꝓ ut dr i hystoria ipi⁹.
f Hic dō ad achimelech tē. Dauid em habuit duas sorores. vna earū vocata ē abigail: de q̄ nat⁹ fuit amasa ꝓceps militie Absalon: vt dr. j. q. lib. xvij. cap. Alia fuit: de q̄ natus ē Ioab t abisai t sic isti erant nepotes dō.
g Dixitq̄ ad dauid abisai tē. accepit licentiā interficiendi saul: q̄ sciebat q̄ dō nō interficeret eū manu ꝓpria.
h Et scio opus nō erit. ex vno ictu interficiā eū ꝓtecte q̄ nō oporteb it vltra manū apponere. et sic poterim⁹ recedē expedite.
i Et dixit dauid. hic ꝑr saul ꝓ dauid a mone ꝓregit eū dr: Ne interficias eū. cui⁹ ē subdit.
k Quis enim extēdet tē. volebat eis dō ꝓpone ipius deferre q̄dū a deo tolerabat in regno.
l Sicut m Viuit dñs tē. l. ꝓ viuentes deū.
n Quia nisi dñs percusserit eū. aliq̄ pestilētia vl infirmitate accelerās mortē ei⁹.
o Aut die⁹ tē. Ies victima.
p De mon. l. mortē nāli: aut in ꝓlio descēdēs pugnat gladio. istis tribus modis poterat mori.
q Inf dr dō dicē: q̄ nullo mō volebat eē cā efficiēs mortis sue: nisi forsitā se defendēdo ita q̄ nō aliter posset euadē.
r Nūc q̄ tol. ha. tē. l. fixa i trā ad caput lecnili: vt si eēt necesse statī posset eā accipe. erat enī in ge tugurio signū armo⁹ regis ad significādū locū regiū.
s Et cyphū aq̄. i beb. dr: Et phiālā aq̄. e fortitā erat aq̄ rosacea: ad refrigeriū calōris: vel aq̄ simplex ad ablutionē manuū regis qñ surgēt de somno.
t Et nō erat q̄sq̄ q̄ videt. cui⁹ eā fidit: Quia sopor dñi. l. somn⁹ grauis a deo immissus.
v Irruerat sup eos. vt sic dō sine periculo recedēt. et ꝓ hastā acceptā t vas aq̄ sua declararet innocētiā: t saul de nequicia cōuincere.
x Cūq̄ trāsisset. Hic saul t viri ei⁹ a dō pulcrunt: q̄ ꝓ vi ri saul pulcrunt de negligētia eū subdit.
y Clamauit dō ad ꝑsōm eū tā alte sic elōgatus t i tuto loco posit⁹ q̄ viri saul nō possent eage eū. e primo cōuincit abner singulariter

cū subdēt. 3 Quare ergo nō custodisti ꝛc.q; erat prin
ceps militie: ꝛ custodito: principalis plone regie. a In
gressus est eū vnus ꝛc. Ille fuit abitat q̄ voluit eū interfi
cere: vt ꝓdictū est. scōo arguit oēs alios dicēs: b Di
mit dño q; filij mortis estis ꝛc.i. digni morte. ꝑtr ,pbat di
ctū suū p euidēs ſi
gnū dicēs c Nūc
ḡ vide ꝛc.q; b eis pa
rebat q; ille q̄ hastā
abstulit regē interfi
cere poterā. d Co
gnouit aūt saul. hic
ꝑtr cōuincit saul ō
malicia: q; ꝓsequebat
dauid sine cā. Et ps
lā vsq; ibi. e Si
dño incitat ꝛc.i. ad
me ꝓsequēdum.
f Odoret sacrifi
ciū.i. pēnīa mea i
ꝓcamiōe ista sit ac
cepta cōtā deo: ac si
offerē holocaustū
ad altare ſumm.
g Si aūt filij ho
minū. incitāt ꝛc. ad
b ſic faciebat dooch
e fuit cōplacens.
b Maledicti sunt
in cōſpectu dñi. cui
no ratio subdit.
i Qui eiecerūt me
hodie.i.im pūtt ipe.
k Vt nō habitē ꝛc.
i. vt nō habitē pacifice in hra ꝑmissiōis
vbi vigebat cult⁹ di
uinus vt possem il
luc accedere ꝛ debita
sacrificia offerre.
l Dicēs facto.
m Vade fui dijs
alienis. q; illi q̄ ꝓpt
ꝓsecutionē cogunt
interare terrā idola-
trie ſbdītā exponūt
pcō idolatrie eo q;
q; ab idolatria ad b
defacili inclinant: ꝛ
aliq̄ violēte pena
cogūt. n Et nūc
ꝛc.i. in hra in q̄ coli
de⁹. q. d. melⁱ⁹ est q;
fugā ꝓpter ꝓsecutō
nis aīoſitatē.
o Quia egressus
ꝛc.i. boiem nullius
momēti. p Sic
ꝓsequit pdix. debet
dicat quoquim q̄ ē
a vis insequēs mnicā vel alia rē vilem ꝛ cōsonat lre ꝓcce
denti vt ps tā rōne ſnie q; rōne ſignificati bui⁹ dictionis.
persequit. qō est in ſnsu actiuo. Sin trālationē vo nostrā
oportet dicere q; li ꝓsequit habz hic ſnsum passiū. vt sit
ſnsus. Sic me ꝓsequit rex ſrl sicut pdix ꝓsequitur ab au
cupe.i. fugat vt capiat. ꝛ est ſilis modus loquēdi ad De
bacos vlimo. Talib⁹ em hostis ,pueret de⁹.i. ꝓ merito
talia agēti deus. tū ſm grāmaticā cōem ,pueret ſensum
actiuū importat. Consequēter saul pcām suū cōfitet dicēs.
q; Peccauī ꝛeuertē fili mi dō ꝛc. tū dō nō fuit reuersus.
tū quia saul alis sibi ,missus nō tenuerat. tū q; dō i cuius
b vis ſrl. Quare ḡ nō custodisti
a dñm tuū regē. Ingressus ē
em vn⁹ de turbort inficet
regē dñm suū. Nō ē bonū
b hoc qō fecisti. Viuit dñs:
qm filij mortis estis vos:
q; nō custodistis dñm vm
c xp̄m dñi. Nunc ergo vide
vbi sit hasta regis: et vbi
sit cyphus aq̄ q̄ erat ad ca-
d put ei⁹. Cognouit aūt saul
vocē dauid: ꝛ dixit. Nun-
q̄d vox h̄ tua fili mi dauid
et ait dauid. Vox mea dñe
mi rex. Et ait. Quā ob cām
dñs me⁹ ꝓsequit seruū suū
Quid feci aut qō est malū
in manu mea. Nūc ḡ audi
ozo dñe mi rex verba serui
e tui. Si dñs iatat te aduer
f sum me odozetur sacrificiū
ḡ si aūt filij hoim maledicti
i sunt in cōſpectu dñi q̄ eiece
k runt me hodie ꝛ nō habi-
l tem in hereditate dñi dicē
m tes: vade serui dijs alienis
n ꝛ nūc nō effundāt sanguis
o xp̄i in terra coꝝ dño: quia
egressus est rex ſrl vt q̄rat
p pulicē vnū: sic ꝓsequit pdix
q i mōub⁹. Et ait saul. Pec-
caui. Reuertere fili mi dō.
Neq̄q̄ n. vltra tibi malefa
ciam eo q; ꝓciosa fuerit aia
mea i oculis tuis hodie. Ap
paret. n. q; stulte egerī ꝛ ig
rauerī mltanimit. Et rñdēs
dauid ait: Ecce hasta regis
transeat vnus de pueris re
gis ꝛ tollat eam. Dñs aūt
retribuet vnicuiq; ſm iusti
ciam suā ꝛ fidem. Tradidit
eē te dñs hodie in manus
meā ꝛ nolui extendere ma-
nū meā in xp̄m dñi. Et sic
magnificata est aia tua ho
die in oculis meis: sic ma
gnificet ania mea in oculis
dñi: ꝛ liberet me de omi an
gustia. Ait ḡ saul ad dauid
Bñdictus tu fili mi dauid
ꝛ quidē facies facies: ꝛ po
tēs poteris. Abijt aūt dō
in viā suā ꝛ saul reuersus ē
in locū suū Capi. xxvij.
Dixit dauid in corde
e suo. Aliq̄n incidā vna
die i manꝰ saul. Nōne
melⁱ⁹ ē vt fugā: ꝛ saluer in
c terra philistinoꝝ vt desꝑe
d ret saul: cessetq; me q̄rere i
cūctis finib⁹ ıſrael. Fugā
ḡ manus eius. Et surrexit
e dauid: ꝛ abijt ipe ꝛ ſrcenti
viri cū eo ad achis filiū
f maoch regē geth. Et habi-
tauit dō cum achis in geth
ipe ꝛ viri ei⁹: ꝛ dom⁹ eius
ꝛ duę vxores eius achinoē
iesrahelites ꝛ abigail vxor
nabal carmeli. Et nūciatū
est saul q; fugisset dauid in
geth: ꝛ nō addidit vltra q̄-
g rere eum. Dixit aūt dauid
ad achis. Si inueni grām
in oculis tuis: det mihi lo
cus in vna vrbū regionis
hui⁹ vt habitē ibi. Cur em
manet seru⁹ tuus i ciuitate
regis tecuꝫ. Dedit itaq; ei
achis in die illa sicelech: p
ter quā cām facta est sice-
lech regū iuda vsq; in diez
h hāc. Fuit aūt nūerus dierū

inimicos habebat q̄ speraſſent retractionē ꝓmiſſi. tū qa
demon arripiēs saul p ꝑtes eū ad occisionē dauid incita
bat. tū q; ex afflictiōe demonis saul memoriā fere amiſe
rat. ꝛ iō cito oblit⁹ fuisset ꝓmiſſum maxime ꝓpter habitū
ꝓcedentē ā cōtra dauid. C Extra patēt in ſra.

Capitulū. xxvij.

Dixit dauid.
c Die p⁹ mul
tā ꝓsecutōes
vt ps ex ꝓdictis descendit ecclianto dō
extra terrā ıſrl. Et ḡ
descendit ipe⁹ dauid
egressus scōo habi-
tatiōis loc⁹: ibi. Dixit aūt dauid. tercio
viuēdi modus: ibi.
Et ascendit dō. C In-
cipit ꝓmū dī. a Et
ait dauid in corde
suo.i. diligēter ꝛ de-
liberate cōsiderauit
b Aliq̄n incidā ꝛc
nō dixit b dauid eo
q; timeret occidi a
saule in ꝓpria ꝑsona
cui scirā certitudinaliter ex diuino ꝓ-
misso se post ipsum
saul regnaturū. Sz
q; timebat ne sic ac-
ideret q; oporteret
eū pugnē cum saule
qō horrebat dō ꝓpt
montē suū ꝛ alios
qui erāt cum saule.
Preterea nō debe-
bat deū temptare.
omittēdo scīrer ea
q̄ erant ad cōſerua-
tionē vite ꝓpie ꝛ fa
miliē cuiusmodi erat
talis exitus. vnde ſ
dixit. c Vt desꝑe-
ret saul.i. a mea ca-
pitone. d Cesset
q; me querere. q; nō
poterat eū ꝓsequi i
terra aliena. Preterea
saul in terra ıſrahel
multos ꝓsequebat
imponēdo eis q; re
ceptarēt dauid ꝛ vi-
ros eius quoū dānis et ꝓsecutionib⁹
dauid debebat pre-
cauere. e Et abijt
ipse ꝛc. iste em erat
inimicus saul: eo q;
saul frequēter debellauerat philistheos. ꝛ ideo libēt⁹ recē-
pit dauid eo q; saul reputabat eum inimicū. f Et bien
tauit ꝛc. hoc fuit tm ad horā: quia habuit alibi locum affi
gnatū: vt postea dicet. g Dixit aūt dauid. Hic coniec-
turāt agit de loco ipe dauid assignato: quem petiit dō
extra ciuitatē regiam vt liberius ire posset cum suis viris
ad deō dandum infideles. vnde cui solo posset viuere. Et
patet littera vsq; ibi. h Fuit aūt numerus dierū ꝛc.
In hebreo habet. Dies ꝛ quattuor menses: ꝛ p dies ſm
aliquos hebreos intelligit annus vel anni. Sic mīo ra.
Salo. intelliguntur tm duo dies naturales. vtroq; em mō

ēt ve.testa. mutenik hoc nomē dies in plurali accepeū.scs
p duob⁹ diebus naturalib⁹:t p anno vel annis indeter-
minate. Q⁹ aūt hic accipiat secūdo mō magis videt ex
hoc qō habet.j.xxix. q dicit achis de mora danid eū ipe
est apud me multis dieb⁹ vel annis. i Et ascendit dō.
Hic describit triūphi mod⁹.s. de pdis infidelū circūadis-
centiū. k Nec relinquebat viuentes
virum t mulierē ne
accusarent eū apud
achis. licx enim nō
essēt de philistieis tñ
aliq eorū poterāt esse
sub eoz tributo: vel
hīe aliqua pacta vel
cōuentiones cū eis:
ꝓpter qō achis po-
tuisset ꝛ danid pa-
cari. l Habebat
danid ꝛ meridiē in-
de.s.ille em terre dō
dnus pdas accipie
bat: licz eēt versus
illā plē nō tñ erāt de
filiis isrl. videt eñ q
danid p dō nō exem
plū a mēdacio: qz ta-
lia nō loquēdi vide-
bat vt achis crede-
ret ipm filios israel
despasse: vt ps ex se
quētib⁹.illud tñ mē
dacii erat officiosū
scz p salute sui t su-
oz: a quo nō opor-
tet danid excusari:
qz multa peiora fe-
cit nec ipe dō pecca
uit pdictos infideles
interficiēdo: qz ma-
nebāt infra termios
terre ꝓmissionis q̄
ꝑ hīatores fuerūt
a dño condēnati ad
mortē: vt dictū ē supa frequēter in libro Josue. t Deut.
t Numeroz ꝓpter qō filij isrl poterāt eos licite occidere
habēs oppōnitate: t bona eoz occupare: nisi p treugas ad tp̄us positas impediret: qz seruāde sunt de iure
naturali q̄diu vāt. licz em filij isrl nō possent cum illis
federa ꝓpetua cōtrahere. poterāt tñ ex aliqua cā rōnabili
treugas seu pacta ad tp̄us cū ipis inire: vt dictū fuit supa Josue.xxj. in fine. m Erāt igit mihi ꝛc. Credebat
em ea tm mala fecisse filijs isrl q decetero nō posset cum
eis recōciliari. t sic eēt eos cemo ipi achis sibi iuriter seruire.

Capitulū.xxviij.

a Factū est aūt. Hec est victima ꝓ principio bal⁹ li-
bri ꝑmi in q̄ describit saulis mors t ꝓsummatio q
bella ꝛ philisteos. primo igit describit bellū apparāt
sedo danid recessus ca.xxix.tercio saulis occubit⁹.c.xxxj
Circa primū sciendū q ꝓter magnitudinē apparatus philistinoz exercitus saul territ⁹ cōsuluit phitonissam. Circa
qō primo describit cōsultatiōis occasio. secdo ipa consultatio
ibi. Dixitq saul.tercio data rñsionibi. Dixit aūt samuel.
q̄rto saulis desolatio ibi. Statimq saul cecidit. Circa p̄mū
dicit. b Cōgregauerūt philistiim agmina. in multitudine magna et valida. c Dixitq achis ad dō ꝛc. da
manifestū pficiebat de ꝓbitate danid t ei⁹ fidelitate. Dixitq
danid ad achis. d Hūc scies q facturus es ꝛc.s. p te ꝛra
municos tuos: vt dicit hēc glosa interlineanda: q̄ videt q i
hoc danid peccauerit: qz si intēdebat hoc facere intendebat pugnare cōtra fideles ꝓ infidelib⁹: qō est illicitū. aut
si nō intēdebat hoc q̄ magis ꝛuū.s. iuuare filios isrl ꝛra
philisteos: sicut opinari faciūt sarrape: vt habet sequēti
ca. sic sua falsitas t ꝓditoꝛ intēdeno nec cere ei quē putabat admirare. Precēdā q dō intēdebat defendē ipm achis
cui tenebat ex bñficijs receptis: quia
achis ipm benigne
recepat. t sic eus se-
cur fecerat a psecu-
tione saulis: vt patet
ex pdictis. nec pec-
casset ꝑ facīdo du-
plici rōne. vna accipit ex pte achis.s. q̄
habebat iustū bellū
ꝛ saul: qō ponit eē
si saul q̄ erat arreptus
cuno a demone alia
ꝑ pacta fregerat seu
iuramēta eus philisteis inita: qz talia
nō seruāda. vide et
ꝛ decretoꝛ.ij. Parat.
xxxvj. arguit eo q̄
fregit iuramēta q̄s
fecerat nabuchodo-
nosoꝛ: ipse aūt filij
isrl nō possent face-
re cū philisteis fede
ra ꝓpetua: eo q̄ ha-
bitabāt in terra sibi
promissa. tñ ex cā rōnabili poterāt facere treugas ad tp̄us
t iuramēto firmare
vt ps ex supadictis.
Alia rō accipit ex
pte ipius danid qui
bēbat ipos in regno
isrl: t nō poterat illō
actu reuerenter armatū facultate occurrere. t sic tali bello iusto poterat licite vti philistinoz cōsor
tio ꝛ auxilio. cogitabat eñ. ꝓbabilit q̄ si philistei habe
rēt victoriā. achis ei amicus t fauorabilis cū inuaret ad
possidendū regnū: qz ista victoria philistei illud regnum
nō possederūt q̄ in terra sua remansit furtim. et ꝓbosech filij saul succesit i regno: vt hī infra.q.ij.xj.c. E t dicta ꝓs
argumēti facta ad ꝛuū. e Samuel aūt mortu⁹ est ꝛc.
licz mors eius supra descripta fuerit.xxv.c. tñ hic repetit
qz erat excitādus de ꝓximo ad pēnitendū saulis casus.
f Et saul abstulit ꝛc. istud ponit h ad declarationē sui fa
cinoris: qō destruxerat q̄si scio legis. iterū reassumit. dicunt tñ aliq q̄ eos interfecit eo q̄ vaticinabant dō regna
turū post eū. g Et interfecit eos ꝛc. hoc nō ē in hebreo
nec ē ō textus. q̄ ꝓmo videt ꝓ modū glose apposita: postea ꝓ scriptoꝛes textui inserta. sequit. h Cōsuluitq dñm ꝛc.
qz eos occidere ex excepto abstulerat q̄ erat cū dō. i Nec
q̄ som. Necat h alia: qz in tali rei ssitione debebāt iudicia et
ōnes precedere: qō nō fecit saul. k Nec q̄ ꝓphas. isti
fuerāt discipuli samuelis. l Dixitq saul. Descripta oc-
casione ꝛ modi ꝓbationis.s. timoꝛe saulis ō apparam phi
listinoz: t negatiōe diuini rñi. h hīc describit ꝓbatio misse
ꝑ saulem. Ad cuius rei cui tñ sequētia q̄s: virū in tali sessi
tione apparuisse ipe samuel vel aliq⁹ spūs ꝛ ei⁹ specie.
Et arguit ꝑ q̄ fuerit ipe samuel: qz scriptura h de ipo loq̄t
tanq̄ de gloria ipi⁹ nolano ipm plurico ꝓpio nosse. et nō

videt falsitatē pretendere: nisi ipe fuisset. Tē magna irreuerēna sacra fuisset sancto. si malign⁹ spūs rotiēs in scriptura sacra nomin⁹ fuisset nois ipius. Ires C ecl. xlvj. dr de ipo. t post ꝫ dormiuit t nota fecit regi. t ostēdit illi finē vite sue cē. Tē dicit ciprianus malat verū de futuris cōtingentib⁹. i. demonie saul. t filiop ei⁹. t ō debellatiōe sui exercit⁹. t sic videt fuisse verus ꝓpha samuel: t nō malign⁹ spūs. q est mēdax. t pī mēdacij: vt dr Job. viij. In cōtrariū arguit p glo. que dr Esa xxxi. q dicit sic. Phitonissa nō suscitauit samuelē q euocauit demonē. Tē de⁹ noluit hoc rūdere sauli p ꝓphas viuos. vt pz ex dictis. t multo mīn⁹ p mortuos. vt videt. Tē ille q apparuit dixit sauli. Cras mecū eris cū ignē saul erat reprobat⁹: t igne gehēne cruciād⁹. vt q ille q sibi appuit malign⁹ spūs fuerit eidē igni deputat⁹. Tē ille q apparuit finxit se adorari a saule: q nō finxisset sanc⁹ samuel cū solus de⁹ sit adorādus t ī hoc videt q fuerit malign⁹ spūs talia bonorū cupidus. Tē si fuit samuel: aut apparuit diuina virtute vel magica: nō primo modo: sic de⁹ multū fauisset arti magice faciens apparere samuelē ad inuocationē phitonisse: q ōino videt falsum. t irrōnabile. Nec secō modo: quia magica nulla virtute habet de se: q demones q aliqua pacta cū magis inita volūtarie apparēt. vel aliqua faciūt: vt boies teneant in errore. Si igit samuel virtute magica apparuit. b fuit q⁹ demon ipm adduxit. tūc q̄rit aut fuit adduct⁹ voluntarie: t sic demoni p̄cessit t in malo actu q̄ē inconueniens. cū eēt in gre sanctor. aut coactus p demonē: et ō videt inconueniēs: q⁹ demones sup sanctos defunctos nullā habēt potestatē. Hēsio ad q̄stionē istā rūdet Augu. in epla ad Iscianū: cui⁹ rōnis posuit in glo. Aug. locis istis. et tangit ibi duplicē opinionē vel dicēdi modū. Primū est q̄ fuerit aia samuelis ipi sauli apparens: et ō sm ipm potuit esse duplicē. vno mō p demonē eā ad hoc adducentē. īt ex primissione diuina et aliq̄ rōne nobis occulta. Sic xp̄s dimisit se a diabolo assumi: et sup pinnaculū templi poni: t sup montē excelsus collocari: vt dr Matth. iiij. t ō nullū inconueniens videt q talia permissus fuerit facere in aia samuelis: q longe inferior habuit minor⁹ fuit ipse xp̄s: t aliquā figurā facere seu ondere p quā apperet sauli q̄si in ꝓpria corpe t vita: vt ifra patebit. Alio mō q apparitio nō fuerit aliq̄liter arte magica seu ꝑte diabolica ad ꝫ permissa. sed diuina virtute ꝫ faciēte ex sua dispositōe q phitonissam t demonē latebat: vt sauli ꝓter sua demerita saua diuina sup eū futura de primo p samuelē denūciaret: isē per ipm viuentē reprobatio a regno sibi facta ab deo denūciata: sicut dictū fuit. ō. xv. Aliū do modū dicendi ponit Aug. i eadē epla: q nō fuerit samuel: q malign⁹ spūs apparēs in ei⁹ effigie. Dixit em apls⁹ ij. ad C or. xj. q ipe sathanas trāsfigurat se in angelū lucis: t multo fortius vt videt potuit se trāsformare in similitudinē samuelis tā deo ꝫ permittente in virag trāsfiguratiōe sine q̄ nihil pōt facere. Fadducit etiā ad ꝫ aliqō rōneo tactos in arguēdo ꝓ pte ista. t ad hoc videt magis declinare agens de pstigio demonū: vt hī in decretis. xxvj. q. v. ca. nec mirū. Dicendū igit q si decretū allegatū habeat ꝓ determinatione ecclie remāda: t ista ꝓ determiata. Si aut nō sit determinatio ecclie vt pbabilit videt. cū q⁹ Aug. cui⁹ est illud decretū vtūq̄ modū dicēdi ponit vt pbabile t rōnabile i epla ad simplicianū. cū q⁹ post cōpilationē decretoꝝ exposito eos sacre scripture pdictos modos recitauerūt. t scripserūt tanq̄ pbabiles t rōnabiles q⁹ nō fecissent si vn⁹ modus dicēdi eēt ab ecclia determinat⁹ nisi forsitā ex ignorātia hui⁹ determinatiōis q⁹ nō videt eis imputanda. t ō si illū decretū nō sit determinatio ecclie: videt absq̄ tñ assertiōe q̄ pbabilior sit modus dicēdi q aia samuelis virtute diuina. t eius dispēsatiōe apparuit mō pdicto ad annūciandū sauli diuina. q⁹ huic dicto magi videt cōcordare text⁹ bibl⁹ ꝫ in ecclīastico vt. ō. allegatū est. ꝓ ista pte. Ad ꝫ etiā faciūt rōnes. ō. inducte. hoc etiā dictū tenēt oēs hebraice doctores. Illud etiā dictū videt ꝓcordare ei q⁹ dr ut li. Esa. in casu ꝗmum ad aliq̄d sile. Dicit etiaz ibi

xerūt. ca. t. xxiij. q. ba. illā magno t ardol⁹ ꝗter ꝗsiuit risum demonis bis i domo sua: t duo cū baiach. t tunc sm oēs doctores catholicos. demon virtute diuina fuit ꝓhibit⁹ dare sibi risum. t angel⁹ bonus dedit ei risum sine voluntate sua. Hec de⁹ in hoc vel angel⁹ bonus magis vel magice arti fauebat: q magis effectū magice artis impediebat. Sic videt i ꝓposito rationabiliter posse dici: q demō fuit ꝓhibit⁹ ad vocationes phitonisse venire. ad ō ens illa ars ordinatur vt ab omib⁹ teneat. Et pz p glo. Esa. supe⁹ alle gata: t diuina virtute t voluntate apparuit samuel annūcians

m sunt. Querite mihi mulierem habentē phitonē: t vadā ad eā t sciscitabor ꝑ illā Et dixerūt serui eius ad eū Est mulier phitonē hns in n endor. Mutauit q̄ habitū suum: vestitusq̄ ē alijs vestimētis: t abijt ipe t duo o viri cū eo venerūtq̄ ad mulierē nocte t ait illi. Diuinasuli ꝓtractā voluntatē sue. Tenendo igit modū istū ad ea q̄ obijciunt in ꝓtrariū pōt rūderi. Ad ꝑmū dicēdū q ꝓhitonissa nō suscitauit samuelē: q illū de⁹ apparere fecit: vt dictū est. sed ipa vocauit demonē q tñ fuit ꝓhibit⁹ venire: vt dictū est. t sic illa glosa nō est huic mō dicendi ꝓtrar: q⁹ nō sit magna auctās: cū sit quedā glo. magnalis. Ad secūdū dicēdū q⁹ nō fuit sīle cā q⁹ demo magis rūdit sauli ꝑ samuelē tā defuncti q̄ ꝓphetā viuū: vt pz ex supra dictis. Ad tertiū dicendū q⁹ samuel finxit se adorari adoratiōe dulie. nec ꝫ fuit malū: sicut t dauid finxit se adorari a nathan ꝓpha: vt hr. iij. Reg. j. Ad quartū dicendū: q⁹ samuel dixit sauli ipm fore secū i crastino. i. in statu defunctor⁹ nec plus sonat auctās: q⁹ si sonaret statū sanctorū eadē rōne adduceret ad oppositū: q⁹ dixit sauli. Cras mi t filj tui eritis mecū. Jonathas aūt ibidē interfectus erat valde bon⁹ vir t ꝓfectus: vt pz ex supradictis i pluribus locis: ꝓter q̄ tenendū ē q⁹ recept⁹ fuit i gre sanctoꝝ t tñ si ex saule arguit apparuisse demonē. eadē rōne ex jonatha arguit ipm fuisse samuelē. Ad q̄rtū dicēdum q⁹ samuel fuit adduct⁹ virtute diuina: nō in fauorē artis magice ꝫ magis i impedimētū: vt pz ex dictis in rōne. Ꝫ q⁹ Aug. magis videt declinare ad aliū dicendi modū: vt dictū ē. tñ istī solutōes sūt arguitēe in ꝑtē facta. Ad ꝑmū dicēdū q⁹ rerū similitudines i sacra scriptura frequenter nominant nomib⁹ rerū. vt pz Gen. xlj. vbi dr q⁹ pharao vidit septē spicas t septē boues. t tñ certū ē q⁹ nō vidit nisi earū similitudines. t eodē mō sīt dicit Aug. effigies samuelis ꝑ demonē repsita. hic vocat nois ipi⁹ sm similitudinē dicēdi modū. Nec ex hoc sepultura inducit aliq̄d falli: sīt nec Gen. xlj. vbi similitudines boū vocat boues: ꝫ dat studiosis occasionē q̄rendi sanū intellectū ex circūstantijs facti. t alijs locis scripture: nec ꝓter ꝫ facta ē irrenēna sanctio: q⁹ talis denotatio est equoca vt pz. Ex eodem mō solutū illud q̄ inducit fuit de ecclīastico. Ad aliud dicendū q⁹ nō ē inconueniēs demones p̄dicere veracē aliq̄ futura cōtingentia q̄ hūt ꝑ revelationē a sanctis angelis sm diuinā ordinationē nobis occulta: t aliq̄n coguntur ad hoc: sīt pz i multis locis. t pōt dici q⁹ sic fuit in ꝓposito ad denūciandū spiaz diuinā ipi sauli: eo q⁹ nō erat dignus q⁹ sibi reuelaret ꝑ angelos sanctos vel ꝓphetas. His ꝓdictis reuertamur ad litterā exponēdam de psalmatiōe phitonisse. vbi primo ponit eius inquisitio cum dicit. m Querite mihi mulierem habentē. cē. Dicunt hebrei q⁹ hoc dixit saul quoniam sibi familiaribus et secretis. sez abner t amasa. secūdo ad eam ꝓpositio cum dicit. n Mutauit ergo habitū. sez ne ab ea cognosceret: quia nunc nō fuisset ausa suam artē exercere. Item q⁹ saul volebat alios latere q⁹ consuleret phitonissam et ꝓter istas duas causas subdit. o Veneruntq̄ ad mulierē nocte. vt eius negotiū esset occultū. tercio ponit eius consultatio cum dicit.

p Diuina mihi cē. illa aūt timēte hoc facere saul eam

assecuravit eā iuramēto. t tūc illa pcessit. o. Anē suscitabo tibi ēt. q Cū aūt vi. mu. samuelē. Fm veritatē in pria ptimā modū decendi supius positū vel demones in effigie samuelis in ea scām. r Exclamauit voce magna. p timore saulis qui tūc sciuit eē pphē. Si aūt quaeras quō sciuit. Hūdēt debuit cōiter q hoc fuit. qz qō aliud a rege pcebat aliquē suscitari p arte pbitonicā p apparebat ex pce pcedū. qā aūt res hoc faciebat p apparebat ex pte capitis pp reuerētiā regio. alij dicūt t vidēt veritas q ille qui apparuit hoc sibi dixit. o Deos vidi e. i. boies diuios. vt dicūt hebrei: dicētes q tuo fuerūt .s. samuel t moyses Cui⁹ rōnē assignāt qz samuel timuit ne crederet ad diuinū iudicū eū. ꝛō adduxit secū moysen. vt esset sibi testis q legem integraliter obseruasset p hoc videt ficticiū qz ppheta Samuel ex ipius iudicij scientia ipm vanitatis. videt etiā tertiū p rūā. qz statim subdit t Qualis ē forma eius. in singulari. et ita ē in hebreo. t ita dicendū q solus samuel apparuit. t ponit hic deos in plurali p deū. sic Exo. xxij. Ydi sunt dij tui israēl. t tū erat ibi ēm vnū tātū. v Et intellexit saul ex fm suaue vt fm apparentias fm duos modos supradictos t ita intelligāt vtrūmodē hic t in alijs locis. et. n. saul in sepulturā samuelis. put dcm fuit. ō. xv. ca. t vidit eū sepeliri in bina suo sic religiosum. qz p ingressi bolos religiose viuēdo sub ipo. vt pz ex supiorib⁹ t tō ex figura t exitu eius bina sibi relicta p pbitonissā saul pcepturus q erat samuel. pz etiā ex hoc q is saul audit et verba samuelis. nō tū eū vidit. nec aliq̄ erant cū eo p̄ter illā pbitonissā. Pcipit etiā hebrei q solus saul audiuit verba samuelis cū ecclesiastico. t hoc sano vt ex dictis ibi. tū qz mulier illa rogauit eū comedere. tū qz nec ipsa nec illi qui erāt cū eo sumserūt sibi absentare se a peculo vel a filio futuro vbi erat moritur⁹. vñ in pbabiliter q hoc fecissent si verba samuelis audissent. Cetera patēt ex dictis. x Et ait samuel. Hic pōit pōnit samuelis rōnis. t pz ex dictis q sic. y Et dabit dōs ē. qz pter peccatū populi deus punit subditi pena regali t etiam mone

na mihi in pbitone. t suscita mihi quē dixero tibi. Et ait mulier ad eū. Ecce tu nosti quāta fecerit saul t quō eraserit magos t ariolos de terra. Quare q̄ insidiaris ale mee vt occidar? Et iurauit ei saul in dño dicēs Viuit dñs. qz nō eueniet tibi q̄cq̄ mali pp hanc rez Birit q̄ ei mulier. Quē suscitabo tibi? Qui ait. Samuelē mihi suscita. Cū aūt vidisset mulier samuelē exclamauit voce magna t dixit ad saul. Quare ipositi mihi? Tu es. n. saul. Birit q̄ ei rex. Noli timere. Quid vidisti? Et ait mulier ad saul. Deos vidi ascendentes de terra. Birit q̄ ei Qualis ē forma ei⁹? q̄ ait. vir senex ascēdit t ipe amictus est pallio. Et intellexit saul q samuel eēt: t inclinauit se sup faciē suā in terra t adorauit. Birit aūt samuel ad saul. Quare inquietasti me vt suscitarer: t ait saul. Coartor nimis. Siqdē philistijm pugnāt aduersus me: t deus recessit a me: t exaudire me noluit: neq̄ p manū pphetaz: neq̄ p somnia. Vocaui ergo te: vt ondēres mihi qd facā. Et ait samuel. Quid interrogas me cū dñs recesserit a te: t transierit ad emulū tuū. Faciet. n. tibi dñs sicut locut⁹ ē in manu mea: t scindet regnū tuum de manu tua: t dabit illud pximo tuo dō: qz nō obedisti voci dñi neq̄ fecisti īrā furoris ei⁹ in amalech. Id circo qō paterno fecit tibi dñs hodie: t dabit dñs et israēl tecū i manu philistijm. Cras aūt tu t filij tui mecū eritis: sed t castra israēl tradet dñs in manū philistijm. Statimq̄ saul cecidit porrectus in terrā. Extimuerat. n. verba samuelis t robur nō erat in eo: qz nō comederat panē tota die illa Ingressa est itaq̄ mulier ad saul. Conturbatus eā erat valde. Birit q̄ ad eū. Ecce obediuit ancilla tua voci tue: t posui aiam meā i manu mea: t audiui sermones tuos q̄s locut⁹ es ad me. Nūc igit audi t tu vocē ancille tue: t ponā coram te buccellaz panis vt comedēs valeas t possis iter agere. q̄ renuit t ait Nō comedā. Coegerūt aūt eū serui sui t mulier: t tandē audita voce eoz surrexit de terra: t sedit sup lectū. Mulier aūt illa bēbat vitulū pascualē in domo t festinauit t occidit eū. Tollēsq̄ farinā miscuit eā t coxit azima: t posuit ante saul t ante seruos eius. Qui cū comedissent surrexerūt profecti sunt eadē nocte.

Capitulum. xxix.

eo: pcipit. t marie qz multi erant fautores saulis t cōsentanei in malicia sua. 5 Cras aūt tu et. istud ia expositū ē supra. 5 Statimq̄. Hic pter pōnit sanctus descriptio. tā pp dāi filiam. tum pter debilitatē. eius⁹ cā tangit cum dr. a Quia nō comederat panē. i. cibū aliquē. Consequenter pōnit eius aliquālis cōsolatio t p ex pte ministerio inuitatio eū curialiter t obnixe ad accipiendū cibū. d. b Ecce obediuit ancilla tua voci tue. i. in facto mihi grauioso. ō subdit. c Et posui aiam meā in manu mea. i. feci opus ad tuā petitionē sub pena mortis, pbabilius. q. d. ex hoc debeo inclinari mee petitioni. scio ex pte sociorū tuorū cuius dē. d Cogerunt aūt eā serui sui. precibus impositis. et sic aliqualiter cōsolatus eis acquieuit. e Mulier aūt. i. hebrea bñ pcepturā. i. bñ pcepto impinguauit. f Tollēsq̄ farinam miscuit eā. infundēdo aquā vt inde faceret pastam. g Et coxit azima. qz nō habet rpo fermentandi. h Qui cū comedissent surrexerūt pfortasse cibo. i Et ambulauerūt. vbi apparet mirabilis pbitas t astutia saulis. q̄ ita festinauit redire ad pplm suū vt eēt cū eo in pelio in quo sciebat se monarū

In ca. xxviij. vbi bñ in postil. Veruntamē dō ad archa. 1 Nunciato q̄ factum est seruus tuus. i. pte tū inimicos tuos.

Addūtio. j.

VIlla rōnū in postilla videt efficax ad ecclesiandū Dauid a peccato si impugnasset pplm fidelium p̄ fidelibus. Dauid. n. ls fuit vir actiuus et regem deo ac bene p samuelē. vt pz. ii. xvj. Ex hoc nō sequit q̄ babuisset ius in regno ad exercitū regni pētio in pplo israēl: donec populus recepisset eum supra se in regem. Cuius tō est. Nam in institutōe regio a deo p legē ordinata duo requirebant. vnū ex pte institutoris. i. q̄ diuina pōtestas fuisset electiua. Aliud ex pte pplī. i. q̄ talē electū a deo in regē pplo recipere ponendo ipm electū supra se regem. qō clare denotant verba Deutro. xvij. vbi de institutōe regia agit. Regē. n. tibi. Ipm pones sup te regē quem dñs deus tuus elegerit. Ex qbus verbis pz q̄ accepta

tuo populi requirebat ad executiõ regie potestatis post electiõem. qõ erit ꝓpositũ. qõ etiã manifeste ꝑz fuisse obstinatũ in ipo saul. q̃ ls puo fuerat victus in regẽ a dño deo ꝑ samuelẽ. vt ꝑz. ō. e. ca. victorino habuit in animi a popu lo ipm in regẽ recipiendo. vt ꝑz. ō. xj. Preterea cõfirmãtur ꝓdicta sic. Nã si dauid fuisset rex t haberet ius in regno ante mortẽ saul t anteq̃ fuisset receptus in regẽ. nũc saul insequẽdo dauid hostiliter cẽt. ꝓdito: manifestus et lese maiestatis crimẽ incurrisset. t ꝑ ꝯsequens do meritone potuisset t etiã debuisset occidere eũ tanq̃ ꝓditorẽ manifestũ sibi de iure subditũ. cuius oppositũ fecit occurrẽte si bi opportunitate. vt. ō. xxiij. ca. vbi dõ seruio suo volentibus saulẽ occidere ait. Absit a me facere rem hanc dño meo xpo dño. in quo verbo duo ondit. primũ q̃ talis occisio cẽt nephanda sine illicita cũ dr. Absit ꝛc. secũdo q̃ reddẽs rõnẽ primi cõtra q̃ saul erat dño ipius dõ. qõ mi nime posset cẽ si dauid. ꝑtic fuisset rex isrl. regnũ. n. non patit ꝓfanẽ. Idẽ ꝑz ca. xxvj. vbi iterũ habuit dõ saulem in petre sua t abisai t alijs suis volentibus eũ occidere similiter rndit addendo. Quis dño. nisi dño percusserit eus vel die eius venerit. vel in ꝓlio descendẽs ꝛc. q. d. ls ille sit dignus morte ꝓ ꝑcutiõem mtã iniustã t alia sua demerita. nõ tñ eius iudex sum seu supior. ꝙ solũ deũ habet supiorẽ q̃ posset eũ occidere modis ꝓdictis. vnde subdit. Absit a me mittere manũ meã in xpm dñi. ex q̃ ꝑz manifeste q̃ dauid reputabat saulẽ in vita sua regẽ suũ t dominũ. ls tyrannũ t pessimũ. Idem ꝑz de dõ q̃ licet fuisset a dño victus in regẽ vt dicũ est. ō. xvj. fuit tñ instinctu ꝑ tribũ inde in regẽ sup eundẽ tribus in hebron. vt dr. j. ij. Reg. ij. Et iterũ tercio ꝑ alias tribus fuit in regẽ instinctus sup isrl. vt. ij. Reg. v. vñ cũ dõ nunq̃ fuit in vita saul instinctus rex ꝑ ꝑplm. sequit q̃ nũq̃ in eodẽ tẽpe habuit ius in regno. ls bñ ius ad regnũ. nec bs executiões regie ꝑtis. Nec valet ꝙ ꝓmissa dicere q̃ dauid vocat saulem dñm suũ ex quadã bũilitate seu reuerentia victũlio qui habuerat. nõ aũt rõne lupiozitatis aut maiozitatis. Nam hoc cẽt de directo ꝙ rõnẽ xpi factũ pharisei Matth. xxij vbi dicit. Si q̃ dõ vocat eũ dñm quo ẽ filius ei⁹. Xpc. n. voluit oñdere pharisei⁹ q̃ in xpo ꝓmisso erat diuia natura. ex eo q̃ dõ cũ cẽt pr̃ eius vocabat eũ dñm cũ dixit. Dixit dñs dño meo. vñ in xpo ponẽda erat alia natura excellentior q̃ humana ꝑ quã xpc cẽt supior t dño ipius dõ: ꝑut ipe postillator ibidẽ diffusius declarat. Que quidẽ rõ xpi ꝓ cẽt efficax si rõnabiliter posset dici q̃ dõ ex bũlitate seu reuerentia victõis xpi tunc vocabat eũ dñm vñ necesse ẽ dicere q̃ dõ viuẽte saul. t ꝑ ꝓmã victõẽ erat inferior t subditus ipi saul. t sic nõ poterat saule viuẽte regnũ isrl iuste sibi vendicare. t sic rõ postil. ex hac parte sumpta nõ excusaret ipm dõ. Silr nec alia rõ ꝑ ipm postil. assignata sufficit ad excusatiõs ꝓpul dõ. tñ q̃ nõ apparet in textu q̃ saul fregisset aliq̃ pacta vel iuramenta cũ ꝓbi lisseis inita. sicut ꝑz de sedechia cũ nabuchõ. tũ q̃ posito ꝑ casum q̃ achio hñet iustã cãm ꝙ saulẽ. adhuc ex hoc nõ seq̃ret q̃ bellũ iustũ cẽt q̃ requireret auctoritas ꝓncipis vt in scta scẽ. q. xl. ar. j. in co. q. q̃ q̃dẽ ancras nõ posset ꝓsari ad achio respectu ipi⁹ dõ cũ nõ cẽt eius ꝓncipis. vt dcm ẽ. ls ei cẽt obligatus ex diffidatis impẽsis. q̃ q̃dẽ diffidata impẽsa ipi dõ a rege achio nõ soluebant ipm a subiectõe q̃ tenebat ipi saul. nec a fidelitate quã tenebat obseruare suis tribus. s. filius isrl. ls tñ ꝑ alias rões obligaret dõ fmre ipi achio. s. rõe diffidatj. vt dcm ẽ. t iõ ad excusandũ in ꝫ loco dõ a ꝓcõ. alit posset dici. s. q̃ dõ nũq̃ dcknimauit se ad bellãdũ ꝙ filios isrl. nec ꝙ saulẽ q̃ erat rex suꝰ. Et iõ nũq̃ dixit nec asserit regi achio q̃ ipe pugnaret ꝙ regẽ isrl. t suos. q. tm̃ dixit. Tu scies q̃d facturꝰ sit seruus tuꝰ. q̃ vba sunt manifeste indecliabilia. ꝑt. n. nunc ve ritatẽ cã ex hoc q̃ pugnasset ꝙ saulẽ. t suos q̃. etiã ex ꝫ q̃ nihil ꝙ eos fecisset. sicut de fco cõtigit. vñ in ꝫ verissime dixit q̃ dõ q̃ i factis suis a deo singulariter dirigebat vt in processu gestoꝝ suoꝝ sanctus ꝑz videlicet se in hac dubietate ꝓpterunte. q: si admisisset philisteos aduersarẽ. ꝓpter deũ. t regi suo debitã subtraheret fidelitatẽ. s. saulj regi israel. si aũt nõ admisisset regẽ achio ẽt sibi manifeste ingratus. Iccirco diuine ꝓuidẽtie se cõmittebat. sicut in ceteris suis cautis. ꝫ sup hoc spectabat diuinã directiõem seu inspiratiõs ad ꝫ q̃ ipe excusarẽt a cõmittẽdo ꝓditiõẽ ꝙ regẽ isrl. t exercitũ eius. sibi excusarẽt ne cẽt ingrat⁹ regi achio. qõ etiã q̃ miraculose sic fuit factũ. vt ꝑz in ꝫ. Nã disponẽte deo de volũtate philistinoꝝ recessit ab eis⁹ ꝓposito sine aliqua nota ingratitudis. nec etiã pugnauit ꝙ exercitũ israel. q̃ posti⁹ ꝙ hostes dei. s. amalechitas. nec glo. inserli. allegat ꝙ postil. ꝙ hoc fecẽt vbi dicit. q̃d faciet seruꝰ tuꝰ ꝙ inimicos tuos. Nã ista vba glo. sic indeclinata sicut vba terminos nõ. n. dixit. Tu scies q̃ pugnabo ꝙ inimicos tuos. q: sic diuisset mẽdacia seu falsa. q̃ solũ dixit. tu scies ꝛc. q̃d hz duplicẽ cãm virtutis. vt dcm ẽ supra.

In eo. ca. xxvij. vbi dr in postil. Alius do modũ dicẽdi ponit Aug. in ca. cpla. s. q̃ nõ fuerit samuel q̃ malignus spũs apparens in eius effigie. Additio. q̃.

Ecce intuere verba Aug. manifeste cõstat de mẽte illius cẽ. q̃ ista apparitio samuelis fuisse ꝓstigiosa t demoniaca. nã in epla ad simplicianũ q̃ sup hoc passus in glo. ponit. ls duos modos dicẽdi ꝓponat nõ tñ equalr In illo. n. nõ vbi dicit q̃ spũs samuel apparuisse. talia aũt verba ponit. s. nõ ẽ absurdũ credere aliq̃ dispẽsatiõne ꝓmissum fuisse ꝛc. q̃ q̃dẽ verba si ꝑ̃derẽt nõ asserũt ñ ẽ inconueniens. neq̃ falsum hoc credere. q̃ solũ dicũt nõ ẽt absurdũ. multa. n. nõ sunt absurda que tñ sunt falsa. vel inconueniẽter dicunt. In ca. vo nec mirũ: ꝙ postil. allegato totaliter indistincte tenet vnã ꝑtem. s. q̃ nõ samuel fm veritatẽ apparuit q̃ demõ in eius spẽ. Cũ igit fm veritatẽ ls sit ꝓpria opinio aug. t nõ sit alius de doctoribꝰ ecclie approbatis q̃ oppositũ videat tenere satis dz sufficere ad auctoritatẽ. etiã si ꝑ ecclam hoc nõ determinet. vñ t si aliq̃ doctores in hoc loco verũq̃ modũ dicẽdi ꝓponãt. hoc ẽt ad sufficiẽtia distinctiõs oñdẽdã. quã diffinitiõs ipse aug. posuerit dcm ẽ. Circa qõ vltertius attẽdẽdũ q̃ principales oppositã opinionẽ tenẽtes sunt debiles t eoꝝ sequaces. q̃ inuitũ adherẽt lre vt credãt q̃ vbicũq̃ dr samuel intelligat in ꝑsona ꝓprie. ei⁹ filiationis. cui⁹ in oppositũ satis deducit ꝑ exẽpla facre scripture ab aug. in ca. Nec mirũ ꝓsto allegato. q̃ ꝑ postil. aliqliter ꝫ colligũt. Eodẽ mõ debuit in hoc loco incidere in aliũ errorẽ ex nimia ad herentia lre. Dicũt. n. moysen t samuelẽ reuertisse ex ꝫ q̃ phitonissa dixit in plurali deos vidi ascẽdentes in terra quoꝝ fundamẽtũ nihil valet cũ pluries in scriptura plurale accipit ꝑ singulari. vt in postil. allegat. Dimittẽ igit ꝓpriã opinionẽ aug. q̃ mẽtẽ lre scrutat t adherẽt hebreistis q̃ sufficiẽ lre tñ inspiciunt valde irrõnabile vr. Sz attendendũ ẽ q̃ ls oẽs auctoritates que vident ꝓma facie cõtra opinionẽ aug. facere sunt sufficiẽter soluee ad aug. in ca. Hec mirũ: iupradicto. Illa tñ auctoritas Ecci. xlvj. ꝑ postil. allegata vbi dr de samuele. Post hoc dormiuit. t notũ fecit regi t ostẽdit illi finẽ vite sue. videt facere spẽ lem difficultatẽ cõtra opinionẽ aug. ꝓdicam. Nam in illa auctoritate ꝺ vno t eodẽ supposito asserit q̃ dormiuit t q̃ notus fecit regi ꝛc. Sci. n. demon tñmodo apparuit saulj t notũ fecit ei finẽ vite sue quõ de eodẽ dr q̃ dormiuit. diabolus. n. nunq̃ dormit nec requiescit. Ad qõ dicit põt q̃ verum corpus samuelis in sepulchro iacens cũ ꝑ ꝑs habens in quo sepultus fuit virtute magica deo permittẽte apparuit ipi saulj. in quo corpe demõ loquebat. ex quo nõ attribuit samuelj aliq̃ inconueniẽs. cum tale corpus post aie separatiõem careat intellectu t sensu. similiter t velle t nolle. t ille modus fulciẽdi. q̃ie ẽ nigromãtie⁹ Nigromãtia. n. fm eius interpretatiões ẽ diuinatio ꝑ mortuos. qõ quidẽ corpus. s. samuelis. Samuel potuit dicere scriptura vocari. sicut in aliis ꝓphetarum locis sacri eloquij defunctoꝝ corpa etiã hominibus vocant q̃bus in vita cõsuetudines notari. vñ Gen. xl. Ibi sepelierũt abrãa t sarã uxorem eius. Ibi sepelierũt ysaac t uxorẽ eius rebeccam ꝛc. ẽ constat aũt q̃ illoꝝ corpa fuerint sepulta. nõ aũt eoꝝ alie. pars. nõ vulgariter corpus defuncti nominatur eodẽ mõ quo prius cum alia fuerit sibi connuncta.

Cōiter.n.vr.hic iacet talis vel talis. Huic etiā dicto cōso-
nat illud qđ legit in pñti ca. ꝛ in psona samuelis. Quare
inquietasti me vt suscitarer: qđ pōt referri ad corpus sa-
muelis tm̄ qđ samuel noiat mō pdicto. q̄ quidē modus
nō est alius ab eo quē Aug. tenet. ꝗ sub eodē ɔtinet si ꝟ-
ba Aug. ad simplicianū vbi narrat hec sua ꝓpria opinio
bñ cōsideret. Dicit.n. ibi sic. vel nō vere spūs samuelis a
requie sua ē excitatus ꝗ aliqđ fantasma ꝛ illusio ꝛc. Ubi
aduertendū ꝙ nō dicit nō vere corpus samuelis est exci
tatū ꝗ spūs samuelis. excludit.n. spm̄ samuelis a suscita-
tōe nō tñ eius corpus. qđ quidē corpus cū illusiōe ima-
ginaria diaboli viuū apparebat ꝛ loquebat. ꝛ poterat vo
cari samuel rōne pdicta. ꝛ iste modus dicēdi seu declarā
di mentē aug. videt satis sufficere ex illis q̄ volūt minus
literalizare. Replica.

IN ca. xxviij. vbi postil. adducit certas excusatiōes
p dd cū dixisset ad achis. Nunc scies q̄ facturus sit
seruus tuus. Burg. volens illas excusatiōes ñ suf-
ficere: vt a peccato excusare dauid valeant addit aliā ex-
cusatiōem dicēs verba dd fuisse indeterminata sicut sunt
quoꝝ veritas sumi pōt ex duob⁹. s. siue pugnare siue nō
Cōtra arguit sic p illa verba ipe dd aut aliqđ intendebat
aut nihil. si nihil igit mentiebat ꝛ peccauit. Si aliqđ aut
ꝙ voluit pugnare ɔ israel: aut ꝙ noluit. Si pmū peccasset
volēdo pugnare ɔ frēs suos fideles pro infidelibus. Si
secūdū [illegible] ꝓpositū habuit fallendi achis qđ ē peccatū in
gratitudinis. ꝗ vr dd determinasse illa verba indetermina-
ta cū. s. xxix. ca. amotus p regē achis dixit regi. Quid in
uenisti in me vt nō pugnē ɔ inimicos dñi mei. vbi appa
ret se determinasse ad pugnandū ad modū loquēdi po-
stil. ꝛ vr ꝙ nō oportuit tm̄ laborare p excusatōe dauid
a peccato. Si.n. poneret ꝙ dd verbis illis indeterminatis
habuisset ꝓpositū palogizādi achis et ꝓtinentia dignū
vicꝫ infideli fidē nō seruare. potissimū qñ fidei obseruā-
tia vergeret i deteriorē exitū. s. ɔ ppl̄m dei ꝛ ꝓpriū pugna
re. Nec puto erroꝝ ɔcedere dd quātūcūqꝫ a deo dilectū
ꝛ directū peccasse venialiter. q̄ post regnū adeptū sepe le
git peccasse mortaliter. vt ptꝫ in historia vrie. In eo. ca.
vbi dicit de apparitiōe samuel postillator adducit duas
opiniones quaꝝ vna opinat samuelē in ꝓpria psona ap-
paruisse. Alia opinat nō samuelē ꝗ diabolū in eius spē
apparuisse. ꝛ vtrāqꝫ opi. ponit b. aug. ad simplicianū. cuius
auctas adducit in glo. ordi. vbi. b. Augu. rñdit ad rōnes
vtriusqꝫ opinionis. p hoc dans intelligere ꝙ vtraqꝫ pars
opinabilis ē. Et q̄uis in ca. Nec mirū. xxvj. q. v. ad se-
cundā opinionē appareat inclinatus. dicit tñ aliā nō esse
absurdā. Et cū ad pmā postil. tribus rōnib⁹ ꝛ auctorita
tibus inclinat. Burg. putat ipm̄ cōmisisse crimē lese ma
iestatis eo ꝙ opinionē quā. b. aug. tenet ipe declinat: cuꝫ
tñ bea. aug. in hmōi opinionib⁹ cōsensum alioꝝ nō effla-
gitet. vt hr̄i pōt ab eodē quarto sup gen. ad lrāꝫ. xix. ca. ꝛ
xxij. sciens ꝙ in mā opinabili sapiēs nō absurde cōtradi
cit sapiēti. imo expedit ɔtias in studijs ecclasticis eē opi
niones ad exercendū ingeniū. ꝛ excitiendū studētiū pi-
gritiā. Nam pp easdē rōnes idē. b. aug. i. sup gen. contra
manicheos dicit ecclāe ꝓficere hereses insurgētes. vide ꝗ
hoc in pmo correctorio bibl⁹ oglo. Auctoritas igit. b. au-
gu. nec etiā decreti in mā opinabili cōpellit q̄ minus qli-
bet ꝑ opinabilis teneri pōt quousqꝫ ab ecclia altera pa
rs fuit determinata. qꝛ extūc cessat opinio qñ incipit eē ve
ritas determinata. Nūc aūt bur. hec oia egreferēs opinio-
nes. b. aug. nitit defendere. alia in via incedēs q̄. b. aug.
qꝛ b. aug. incedit via ꝓbabili. Burg. aūt nimirū temerita-
ti. Nā rōnes ꝛ verisimilitudines p postil. p opinione ɔtia
inductas nō soluit. vt pꝫ. ꝗ solū laborat circa auctoritatē
adductā de ecclastico. xlvj. dicēs illā facere ꝓ ipā difficul
tatē ɔ. b. aug. sicut ꝛ facit. Nā in auctē illa dr̄ samuel dor
miuisse ꝛ tūc notū fecisse regi finē vite sue. ꝛ exaltasse vo
cē suā de terra in ꝓphetia. q̄ oia demoni ascribi nō pñt de
mon.n. nunq̄ dormit ɔ pmiū. ꝗ nec ꝓpha dici pōt ɔ secū
dū. Loquit igit illa auctoritas de psona samuelis diuia
dispensatiōe suscitata: nō ad factū phitonisse. nec ad merī
tū saulis ꝗ ad ɔfirmandū finalē sētētiā regni de manu
saul quā ipe samuel cū viueret pdixit. vt ptꝫ. ū. Et hꝫ hoc
factū aliqđ sīle cū facto ochozie regis isrl̄ q̄ misit ad ɔsu
lendū beelzebub deū acharō. ꝗ diuia dispēsatiōe impedi-
ta ē ɔsultatio. ꝛ missus ē helyas. vt ptꝫ iiij. Reg. i. Ita in ꝓ-
posito saul volens p phitonissam cōsu-
lere demonē ipeditus ē. qꝛ diuina dis-
pensatione p missionē samuelis ꝓuent⁹
fuit. ꝛ hoc intelligēt
penitus. ꝗ ad ꝺ rñ-
dendo Bur. ad dcā
bea. aug. addit q̄ pu-
to de mēte Aug. nō
fuisse. Dicit naqꝫ ꝙ
dicta auctoritas in-
telligēda sit de cor-
pe samuelis in pōp
bitu vt sepultū fuit
qđ vicꝫ virtute artis
magice dyabolus il-
lud corpus assūpsit

C Congregata sūt ergo
c philistijm vniuersa a-
gmina in aphec. Sed
ꝛ isrl castrametatus est sup
fontē qui erat in iezrabel.
Et satrape qdē philistijm
incedebant in centurijs:
ꝛ milibus: dauid aūt ꝛ viri
eius erant in nouissimo a-
gmine cū achis. Dixerūtqꝫ
pncipes philistijm ad achis
Quid sibi volūt hebrei isti.
Et ait achis ad principes
b philistijm. nūqd ignoratis
dd q̄ fuit seru⁹ saul reg. isrl.
c ꝛ est apud me multis die-

p insiso sue ludificatōes. ꝗ vt verū fatear Burg. nō fuit
cōpulsus illa auctē sic dicere. Si.n. demō assumpsisset il
lud corpus aereū in silitudie ꝛ corpēs ꝛ hitus samue
lis. ita vere diceret samuel ex illa silitudine sicut si corp⁹
ꝓpriū suffuisset ludificatōi. sicut vulgo noiamus ima-
gīe noie rei accipiēdo signū p signato. imo ꝛ. b. Ambro.
dicit in legēda sanctoꝝ geruasij ꝛ ꝓthasij se p picturā di-
dicisse ꝙ ei apparēs imaginaria visione fuisset Pau.
Etiā huic mō dicēdi vr repugnare lrā h⁹ ca. q̄ dr̄ q̄re in-
quietasti me vt suscitarer ꝛc. Nā cū illud corpus de q̄ sec
mo fm̄ bur. caruit intellectu ꝛ sensu. nolle ꝛ velle. nō po-
tuit se vere dicere inqetatū neqꝫ suscitatū. ꝛ si bur. diceret
illos modos loqndi a demōe ɔfictos. nō oportuit. imo nō
decuit ad mēdacia demonū corp⁹ sctī ꝓphe ponē instrm̄.
nec puto artē magicā que in corpib⁹ mortuoꝝ dñiare cō
sueuit sine singulari dei pmissiōe ad corpa sanctoꝝ posse
extēdi. ꝛ cū de hmōi pmissiōe in scriptura nullū repit fū
damentū. irrōnabile vr ꝛ iniuriā sanctoꝝ talia cōfingere.
vt argumēto vtat inualido quo bur. vti cōsueuit. Recē-
dit igit burg. longe ab intētiōe. b. Aug. q̄ dicit ñ vere fuis-
se spm̄ samuelis ꝗ fantasma ꝛ illusionē ꝛc. q̄ de reali cor-
pe samuelis vera nō sunt. Si.n. verūꝫ corpus samuelis.
fuisset. adeo fuisset visio realis nō illusoria nec fantastica.
ꝓut bea aug. vult. q̄uis locutus fuisset illusoria. appritō
eñ fuisset realis. qđ ē ɔ intentōem. b. aug. Vel optꝫ burg.
dicere ꝙ nō fuit corpus reale. ꝛ hr̄ ꝓpositū. etiā dato q̄uis
nō cōcessō ꝙ demon fuisset cōmouens corpi vt motor. il-
lud tñ cōiunctū nō vere dici posset ꝓphetiā recitasse ꝺ ter-
ra. ꝓut dr̄ in auctoritate p allegata. Quib⁹ oib⁹ sic dictis
remanet liberū. quā opinionē q̄s tenere ꝛ defendere ve-
lit cū ad neutrā ptē appareat ecclie auctoritas determina
ta. Et eodē mō liberū est saul dicere saluatū vel damnatū
cū ad neutrā ptē est demōstratio vel ecclie auctas cogens.

C Congregata sc. b. ɔtr describit recessus dd | Ca. xxix.
c de philistijs exercitu. ꝛ p describit hmōi recessus
secūdo incidēs casus ca. xxx. Circa pmū achis ꝓpter
dd ꝛ viros ei⁹ repꝛhendit. secūdo pp hoc dd ad locū suū re-
mittit ibi. Vocauit igit achis dd. Prima pars ptꝫ vsqꝫ ibi
b Nunqđ ignoratis ꝛc. q.d. nō debetis timere de eo. qꝛ
saul psecutus ē eū vsqꝫ ad mortē. ꝛ iō cōpulsus fuit fuge
re ad terrā meā. iō subdit. c Et est apud ꝛc. Alij aūt qui
dicunt ꝙ ibi fuit tm̄ quatuor mēsib⁹ dyr ɔtr dicere. ꝙ achis
dixit de mora dd in terra sua plus q̄ eēt in veritate ad pa
cificādū pncipes philistinoꝝ. vñ subditur.

Samuel verus suscitatus fuit p phitonissam [illegible]
[illegible]

d Et nō inuenī eo quicq̄. i. machinationis ad malū q̄ nō fuisset p̄cepta in rāto tēpe si fuisset i eo fm veritatē. cetera patent vsq̄ ibi. e Percussit saul i. cē. Ista vī somare q̄ in acie saul essent mīa mille bellatores cū eo. t cū dō. x. milia. q̄ nō ē verū. q̄ plures et fortiores ponunt circa reges t ideo exponēdū est ꝺ sicut fuit. ō. expositū. xviij. c. ita q̄ mille die notati intelligūtur percussi ab ipo sāle. vt sit sensus. In milib⁹ suis. i. in milib⁹ ab eo percussi t eodē mō de decē milib⁹ dō. f Vocauit g. ꝺ pp p̄dictā cām dō ad locū suū remittit q̄ a deo factū est. ne forte bellādo ꝫ filios isr̄ aliq̄s bonos de illo pplo vel amicos suos interficeret. secūdo vt amalechitas q̄ manū saul euaserant t ciuitatē sicelech in odiū dō incenderāt deleret: t p̄dā ab eis captā recuperaret. tertio vt ex p̄da ibi acquisita amicos sibi aggregaret q̄ inuarēt ipm post mortē saulis ad obtinēdū regnū.

Capitulum. xxx.

C Vnq̄ venissent. Hic ꝓsequit describit incidēs casus. s. de ciuitate sicelech incēsa t depdata tēpe quo dō t viri eius erant in exercitu philistinoꝝ. Circa q̄ ꝓmo describit incēdiū ciuitatis t eiꝰ depdatio. secō hostiū insecutio ibi. Cōfortatꝰ ē autē dō. tertio eoꝝ debellatio ibi: Quia cū duxisset. q̄rto pre de diuisio ibi: Fuit enim. Circa primū ostēdit q̄ fecerit istō maleficiū cū dē. b Amalechite ipeuz buꝰ vel annis. Et non inueni i eo q̄cq̄ ex die q̄ trāsfugit ad me vsq̄ ad diem hāc. Irati sunt autē aduersus eū principes philistijm/ t dixerūt ei. Reuertat vir t sedeat in loco suo in quo ꝓstituisti eū. t nō descēdat nobiscū in pliū ne fiat nobis aduersarius⁹ eū pliari ceperit⁹. Quō. n. aliter poterit placare dñm suū nisi in capitib⁹ nr̄is. Nōne iste ē dō cui cātabāt in chorꝺ dicētes. Percussit saul i milibus suis t dō in decē milib⁹ suis. Vocauit g̃ achis dō t ait ei: Viuit dñs: q̄a rectus es t bonus in conspectu meo et egr⁹su⁹ t introitus tu⁹ mecū ē i castris/ t nō inueni in te q̄cq̄ mali ex die q̄ venisti ad me vsq̄ in diē hāc: ꝫ satrapis ñ placeas. Reuertere g̃ t vāde i pace: t nō offēdas oculos satrapaꝝ philistijm. Dixit q̄ dō ad achis. Quid enim fecī q̄d inueniſti in me seruo tuo a die q̄ fui in ꝓspectu tuo vsq̄ in diez hanc. vt nō veniā t pugnē ꝫ inimicos dñi mei regis. Rndēs aūt achis locutus ē ad dauid. Scio q̄ bonus es tu i ōculis meis sicut angelus dei/ ꝫ principes philistioꝝ dixerūt. Nō ascēdet nobiscū in pliū. Igit ꝓsurge mane tu t serui dñi tui q̄ venerūt tecū/ t cū de nocte surrexeritis t cepit diluescere p̄gite. Surrexit itaq̄ de nocte dō ipe t viri ei⁹/ vt pficiscerent mane et reuerterēt ad terrā philistijm: philistijm autem ascenderūt in iezrabel. Capitu. xxx.

a C Vnq̄ venissent dō t viri eius in sicelech:
b die tercia amalechite ipetū fecerāt ex p̄te australi in sicelech: t p̄usserant sicelech t succenderāt eam igni. Et captiuas duxerāt mulieres ex ea a mimo vsq̄ ad magnū: t nō interfecerāt quēq̄ ꝫ secū duxerāt t p̄gebāt itinere suo. Cum ergo venisset dauid t viri eius ad ciuitatē: t inuenissent eam succensam igni t vxores suas t filios suos: t filias ductas eē captiuas leuauerūt dō t ppls q̄ erat cū eo voces suas: t planxerunt donec deficerent in eis lachryme. Siquidez et due vxores dō captiue ducte fuerāt achinoē iezraelites. t abigail vxor nabal carmeli. Et cōtristatus est dō valde. Volebat. n. eum ꝑpls lapidare. q: amara erat ania vnuscuiusq̄ viri c sup filijs suis t filiab⁹. Cō d fortatus est aūt dō in dño deo suo: t ait ad abiathar sacerdotē filiū achimelech e Applica ad me ephot. Et applicauit abiathar ephot ad dauid t cōsuluit dauid dñm dicēs. Perseqūr latrūculos hos t cōp̄hendā eos an nō. Dixitq̄ ei dñs. p̄sequere: absq̄ dubio. n. cōp̄hendes eos t excutiens p̄dā Abiit g̃ dō ipe t sexcēti viri q̄ erāt cū eo: t venerūt vsq̄ ad torrentē besor: t lassi quidam substiterūt. Persecutus est autē dauid ipse t quadringēti viri cum eo. subsistiterant enim ducenti: qui lassi transire non poterant torrentez besor. Et inuenerūt virum egyptium in agro: t adduxerunt eum ad Dauid. Dederuntq̄ ei panem vt comederet t biberet aquā. Et fragmen masse caricarum et duas ligaturas vue passe. Qui cū comedisset: reuersus est spiritus eius t refocillat⁹ est. k Non enim comederat panem neq̄ biberat aquam m tribus diebus t tribus noctibus. Dixit itaq̄ ei Dauid. Cuius es tu vel vnde t quo pergis. Qui ait. puer egyptius ego sum: seruus viri Amalechite. dereliq̄t autem me dominus meus quia egrotare cepi nudius tercius. Siquidē nos eruptionem fecerūt. odiebāt. n. filios isr̄. eo q̄ sanctificerat eos t ꝺ cognoscētes q̄ dō t viri eius erant absentes ciuitatē sicelech incenderunt.

c Et nō interfecerunt. quēq̄. q: volebant eos vēdere et vendere i seruos t ancillas vt facerēt vltionē suā nō solū de rebus ꝫ etiā de ꝑsonis. Cetera patent vsq̄ ibi.

d Volebat. n. populus eum lapidare. ideo q̄ erāt in passione doloris positi. t q: fecū duxerat oēs bellatores nec dimiserat alios ad custodiam loci. e Cōfortatus est. xl. Hic cōsequenter describit hostiū insecutiō. t ꝓmo ex diuinatiōe diuina requirendo eiꝰ cōsiliū cum dicit.

f Applica ad me ephot. i. ꝓ me. q. d. induc te vestē sacerdotalī vt ꝓsulas deum ꝓ me. cetera patent vsq̄ ibi.

g Et lassi q̄dē substiterūt. s. ducenti q̄ ex ꝓpter fatigatiōem nō possent cōpetenter aduersariōs ꝑsequi. ñ poterāt cōpetenter custodire sarcinas. pp q̄s dō t viri eius reliqui dimiserūt ꝫ custodia eorū illa q̄ poterāt eis esse onerī. vt ꝑtz ex sequētibus infra. vt possent hostes expeditius ꝑsequi. secō insequit dō hostes directiōe diuina cuius dicitur.

h Et inuenerūt virū egyptiū infirmitate t fame q̄si mortuū ꝓpinquum.

i Reuersus ē spīs tuo eius. i. aliq̄ cōualescentia virtute cibi cōfortantis.

k Non enī cōmederat panē. i. aliquē cibum

l Neq̄ bibe. aquā. i. aliquem potum.

m Tribus diēb⁹: t tribus noctibus. t ideo non est mirum si erat exanimus. Cetera patent.

n Qui cū venisset. Hic phr describit hostiū rebellatio
ne a sicelech elongati credebāt eē securi. o Comedēn
tes t bibentes. t sic sibi nō pcauēbāt. t iō fuerūt facilīter
rebellati. t pt ista vsq; ibi. p Usq; ad vesperā alteri⁹
diei. q; fugiebāt t abscōdebāt le p diuersa loca. in qb⁹ dō
t viri ei⁹ insequēbāt eos p̄cutiebant. et
eos p̄cutiebant. et
iō tantū ea appo
suerūt. cetera patēt
q; Hādelech. b phr
describit p̄de diuisio
nē. t p̄ quā ad bella
tores. scīo q; iuram
ad amicos dō seu bñ
factores ibi: Ve
nit q; dō. Circa pri
mū dr. q; Hadelech oīo vir pessi
mus. isti q; erant in
comitiua dō cupidi
t mali. hoc dicebant tractantes inē
se de p̄de diuisione
e⁹ Dixit aūt dō re
pellens auaritiā et
nequitias illoz. o
Eā. n. pō erit nr̄a. et
b pt illō qō p̄dem
ē. l. q; illi. cc. remanē
tes custodierāt sarcinas. t iō nō erant
debita portiōe p̄dā. B aūt accepit dō
b fcō abuae. q; fili⁹ fe
cit sociū saul ad sar
cinas romanētib⁹.
qn̄ q; reges de
bellauit vt dcm fuit
gen. xiiij. vñ subdit.
t Et fa. ē rr̄. in be
bron dr̄. Ex die illa
t ab an. l. a pte abba
dr̄. q; p dō fuit ō firmi⁹ statutū t lege ō
cretū ex regia p̄te
vt occeka sic simpli
cit obseruarēt. v
Venit g. b phr de
scribit p̄de diuisio:
q; tū ad amicos dō
t bñfactores. apud
dō e viri ei⁹ latuerūt
fugiēdo p̄secutiōes
saulis. t a q; bus bñ
ficia recepūt. qz ista
fili⁹ erat q; bmōi bñ
ficia recognoscerēt
facilīter occurrēte
t pt ista. Ca. xxxj.

q Philistijm tū
hec ē vidā pa
pticipal⁹ pars
libri in q; describit
philistaeis occubi
tus. t p̄ describūtur
ip⁹⁹ iōnē occasio. fe
cūdo occīsi virtuo
sio ibi. Facta altera
die. tercio ipius ho
norabilis tumulatō
ibi: Dō cū audisset
Cura ḡmūssimēt filioz occasio cū dr̄. b Et pcussit
ionathā. t eō q; dā. sic est in hebreo. t iō aliq; libri male
hāt aminadab. Isboseth nō nolat hic inter filios saulis.
tū qz rem tulerat ad ordinādā domū. nō qz nō erat multū
aptus ad p̄lia. c Dixitq; saul ad armi. suū. iste fuit ve
rech vt cēter dicit. t
satis rōnabiliter. et vī
qz ō. xxij. ol̄ iste as
sistebat saul. t erat
primus inter seruos
ei⁹. d Percute
me ne. rr̄. Lafflig. ex
tero me more ignominiosa in p̄cepcio
plone meor populi
mei. t p̄ nō redun
det in p̄cepta dei.
e Arripuit ira. rr̄.
ex hoc dicūt doctores
nr̄i concorditer
ipm̄ ē dānatū. qz i
effecit sepm. qō nul
li ē licitū. Ad ō ēt
indicat qō dr̄. i. para. c. mo⁹ est ergo saul pp iniquitatē
suā: eo q; p̄uaricatus sit mādatū dñi
qō p̄cepat: t nō cu
stodierat illud. Sz
insup erāt plurimi
saz zinlerit nec ignorerit in dño. debet
do dicūt ipm̄ ē sal
uatū: qz audita dñi
sūa sibi p samuelem
annūciata de oibus
p̄cis suis penituit.
t ly p̄ fuisset desola
tus in diuinā sniam.
de monte sua t filio
rum suoz ac regni
translatōe patēter
acceptauit. vt diui
na voluntas ip⁹ tex
qō vī ex hoc q; mo
dico adu sūpto pro
sustentatōe natorū.
p tota nocte audiu
sanit vt veniret ad
fili⁹ sm̄ diuinā iu
dicū sibiq; mo nra
ruo. nec ionathā p
genitū sūū seu alios
duos filios ibidem
existos suasit de p̄
cedere volens
diuinā sniam nō so
lū i se ḡ etiā in filijs
recipe ip⁹ penā suoz
peccōp. ad ō etiā ido
cūt debuit qō samu
el dixit ei. Tu t filij
tui eras erit̄ mecū
a. in pte inflor. tuz
qz samuel in illa pte
erat. nūz qz ionathā
qui erat sanctus et
bonus credendus
sit q; in pōte sanc
torū sit receptus.

t idē dicunt de saule. qz eodē mō dicit de viroq. Tu t si
lij ei. Ad hoc etiā vt facere qō dcm ē. ℟. ca. de saule. q
erat electus t bonus nec erat in filijs isrl vir melior illo:
t nō ls postea multipliciter t grauiter peccauerit: vt ñ di
uine pietati ꝓgruā. vt pp ꝓcedentē bonitatē dño dederit
ei in fine pnie locuz
ad emendā penā
eternā nō ñ ad re
cuperandū regnū di
gnitatē. nec auctori
tates in plurib⁹ lo
cis allegate de abie
cōe saulis a deo vi
dent aliud sonare:
nisi de regia digni
tate que ad dō erat
trāsferenda ex determ
inatōe diuina. ad
illud aūt qō obijcit
in ꝓmiū dicūt debuei
t etiā aliq ꝛpiani. q
interficere seipm in
manu ꝓprie pfone. vt
ḡs p ñ mortē acer
biozē vel turpiozē
euadat sp ē illicitū.
Sm q dicit aug. j. de
ciui. dei. ca. xvij. sed
interficere seipm in
cultu diuini bono
ris. ne. s. vituperiuz
exerceat i ꝓximo cor
pore redundans in
dei vituperiū. sicut
timebat saul ne in ipo q erat pncipalis in ppło fieret la
dibria in cōtemptū dei isrl. vt dicit ibi. hoc nō ē illicitum.
t hoc ipō rasiaz vt se interfecisse. ij. Mach. xiij. nec ram
bide vsurpat in scriptura ḡs magē laudari videt. hoc etiā
nō samson se interfecit. vt dr Iudi. xvj. Ista etiā mō aliq
sancte mulieres t de ꝙbus solēnizat eccla se interfecerūt
ne infideles ipso abuterent exercēdo luxuriā ꝑ dominum
honoꝝ. Verūm Aug. j. de ciui. dei. istas pſonas nō ex
cusat a culpa nisi fecerint hoc instinctu dīnio nobis oc
culto. Ista etiā nō posset excusari saul si alie vie nō suffi
cerēt. nisi cōrarīa inueniat expresse determinatas in sacra
scriptura. vel q auctoritatē eccle qō nō recolo me vidisse
Ad illū aūt qō obijcit de j. Paral. Moꝛtuus ē saul ꝓpter
iniquitates suas ℟. pōt dici q pp iniquitates suas pena mo
tis inflictaꝫ sibi t filijs. ℔ q ꝓpter hoc sit dānatus auctō
ritas nō sonat. sicut fur suspendit ꝓpter furta sua. si tñ pe
nituerat in fine veraciter t mortē pateꝛer sustineat efficit di
gnus vita eterna. Reliquū aūt huiꝰ quōnitatis inducte
exponet. j. Paral. x. ca. Ob aūt sequit. Insuꝑ phitonis
sam cōsulerit. nec sperauerit in dño. nō valet. qz ls tūc nō
sperauerit qñ ipm cōsuluit. tñ de oībus istis t aliis mal
fuisse penituit. t tūc in dño sperauit de salute eterna.
ls nō de tali vita. f Ob cuz vl. ar. cius ℟. iste ꝑdicto
mō ab hebreis nō excusat nec etiā a latinis. Dicit n. cō
muniter q fuit doctꝛ idumeus q timēbat grauius afflīgi
a dō si ſuperaret. nō ex malicia t q desperās surripuit si
bi vitā. Sicut t catho pp cesaris victoriā. qō scīs fuit pu
sillanimitatis. put declarat aug. j. de ciui. dei. Cetera pa
tent vsq ibi. g Venerūtq phili. ℟. nō mīsue. ℔ q oc
cupauerūt aliq fortalicia ponēdo ibi milites ne filij isrl
rebellarēt. sicut dcm fuit. ō. xiij. ca. de statōe philistinoꝝ.
pncipes aūt philistiim t cōsules ppli reuersi fuerūt in ter
ram suā. h Facta aūt ℟. h ꝑ ponit ipius saulis occisi
virtutis cū dr. i Precidērūt ca. saulis ℟. ad eius vi
tup[illegible] : laudē idoloꝝ suoꝝ. ꝙbus illā victoriā attribue
bant [illegible] t posuerūt ar. ℟. ca cōsecrādo idolo. p victo
ria bz. [illegible] l Corpus ꝺo eius suspēderūt. ad inferēdū
maius vituperiū. t ad suā victoriā ostendēdū. m Ob
eis audissent. ℔ ꝑ describit ipius honorabile emulatio
cū dr. Ob cū audissent ℟. isti aūt ꝑ ceteris voluerūt ō vi
gilio saulī illato. eo q liberauerat eoꝝ de manu naas re
gis ammon. vt dcm fuit. ō. xj. n Et am. to. nocte. q de
die nō poterant illa
corpa auferre. o
Et cōbusse. ea ignī
aromatica mixta sbi
dē cōburēdo. sic fie
bant annīsa in se
pulturis solennib⁹
sicut. q. Paral. in se
pultura asa regis in
da. Posuerūtq eis
sup lectū suū plenū
aromatib⁹ t vnguē
tis. q erant pigmen
tarioꝝ arte cōfecta.
t cōbusserūt sup eā
ambitōe nimia. p
Et lamentauerūt. vij.
dieb⁹. in signū tristi
cie p morte saul t fi
lioꝝ eius.

In ca. xxxj. vbi di
cit in postilla. Ve
brei ꝺo dicūt saulē
ē saluatū.

Additio.

Dnio debet
oꝝ in hoc pas
su nullo mō
vt sustinēda. nō est
bz fundamētū in auctꝛ nec in rōne. Nā fundamētū coꝝ
assumptū ex hoc q saul diuinā sniam q samuelē sibi an
nūciatā acceptauit nullīs valoris ē. in hoc n. nō excusant
saulē a pctō. ℔ ponus eis grauiꝰ accusant. qō sic ꝓz. nā in
phitonicis diuinatōib⁹ t dēōi duo ꝓhibent in lege dīui
na. quoꝝ vnū ē tales diuinatores cōsulere. vñ Deutero.
xviij. Nō sit in te maleficꝰ. neq; q phitones ꝛsulat. Aliū
ꝺo ꝓhibitū ē ne quis verbis talīs credat seu assentiat. vñ
Deutro. vbi. ō. Gentes iste quaꝝ possidebis terrā augu
res t diuinos audiūt. tu aūt a deo tuo aliter instituꝰ es.
Vbi t in sequēnb⁹ manifeste dr q sicut in lege dīnia ꝓ
cipit vt credat vero ꝓphete dei. ita in eadē lege ꝓhibet ne
quis talibus ſupstitiosis vaticinijs assentiat seu credat vt
in ꝓdicto ca. satis declarat. Ex quib⁹ cauētes sequit q si
quis cōsuleret phitones seu diuinos. ꝙbus cōsulis non
assentiret coꝝ vaticinijs. talis eēt trāsgressoꝛ pēni pcepti
tñ. Si aūt nō solū ꝛsuleret ℔ etiā coꝝ ꝓuocīs assentiret
esset transgressoꝛ veriusq pcepti. vt ꝓz ex dictis. Ex qui
bus manifeste sequit q volentes excusare saulē a cōsul
tatōe phitonisse ꝑ hoc q snia sibi ꝑ illū reuelanda annū
ciata acceptauit. nō solum in ipm non excusant a pecca
to cōsultatōis. ℔ insuꝑ ipm accusant de nouo peccato. s.
acquiescendi verbis magicis seu diuinatōibus. vt sic nō
solū sit saul primi pcepti septadicti transgressoꝛ. ℔ etiaꝫ
secundi. Si aūt dicat q saul non credidit phitonisse seu
phitoni. ℔ ꝓbetie samuelē q erat fidelis. ꝓbera dñi. Hoc
nō valet. nam sm opinionē Aug. ō. ca. xxviij. tradituꝫ q
vera est. vt ibi fuit declarata non samuel in spiritu appa
ruit. sed demon in samuelē transformatus est. t sic nō sa
muēli sed demoni credidit verbis eius assentiendo. Pa
to etiā q samuel in ꝓpria pſona apparuisset. put quidā vo
lunt. ls manus sane. vt. ō. adhuc saul peccauit in credēdo
verbis illius. cuius nō est. nam dicentes samuelē verum
fuisse suscitatū. hoc asserunt ex dispensatōne diuina eue
nisse que phitonissam t saulē latebat. vt expresse dr in glo.
ibidem. t sic saul nō credebat ipm verū ℟ samuelez. sed
spm malignū arte magica in samuelis specie apparen-

Explicit ꝑm⁹ li. Regū.

temerit credendo indubie peccauit ꝟ psalm cōmendādo, qđ.u. nō est ex fide peccatū ē ad Rom. xiiij. Si aūt dicat q saul credidit verbo sibi annūciatio rōne signoꝝ q̄ fore videret p̄dictoꝝ vel ipe saul, nec ex hoc excusat a peto Hāc fm aug. in ca. Nec mirū. Ꝺ allegato nō ꝺ quia debz credere talib⁹ qz aliqñ euenīūt ea q̄ p̄dicūt. Ad cui⁹ p̄bationē addūcit clarā auctoritatē: Dentro. xiij. Ex hoc dicit saulē de oībus suis peccatis penituisse audita sniā ista dicentis. Et assertio eadē facilitate p̄mittit qua approbat fm Hie. Nullū.n. fundamētū b⁹ p̄ie apparet in sacra scriptura, nisi forte in acceptatōe p̄dicte sniē. que ꝺdē acceptatio si ꝺz p̄ie rōnē h̄ ponus peccatū vtcūq; ē. Si aūt signū sue p̄ie volūt accipe ex hoc q̄ modico cibo sumpto p totaꝝ noctē ambulauit, vt veniret ad p̄lū vbi erat inoīnatus: ꝓut in postilla ofᵗ. hoc nō vᵗ valere. rōnabiliter.n. posset dici sm̄ q̄ saul iuit ad p̄lū credēs nō ee diuinam sniā ꝺ sibi placrā sed potius demoniacā illusionē. Et quo aliter ēet excusat⁹ vᵗ saltē alienat⁹ a peto p̄dicto. Illō aūt q̄ dicunt debuisse ad suā opinionē cōfirmādā ex illo verbo. Et eras tu et filij tui eritis mecū. nō vᵗ valere. nā si mecū nō ē necesse vt intelligat in gre ultoꝝ. ꝺ sufficit intelligere ī statu beatitudinis nec plura sonat auctoritas. vt ides postillator ait supra ca. xxviij. et pt argui ex verbo xp̄i ad latronē Luce. xxiij. vbi dicit. Hodie mecū eris in paradiso Si.n. hoc dictū mecū oportet referri ad statū beatitudinis supnūn ēet addere in paradiso sufficeret.n. dicisse hodie mecū eris. Ex q̄ sine tali additōe posset intelligi: mecū eris. i. in statu beatitudinis. nō ꝓpriē addit in paradiso. Samuel aūt nō dixit. Eras tu mecū eris in limbo. ꝺ tñ dixit eris mecū. et ideo nō debuerūt ex hac auctoritate nō ē efficax. Ad alia ꝺo rōnē q̄ ꝺ debuerūt opinionē indicāt. ꝓ eo q̄ dicit ē. ō. de caꝑ. de sniē q̄ erat electus et bonus ēt. Ex qua volūt inferre q̄ ꝺ postea grauiter et multipliciter peccasset tñ diuine pietati ꝓgruū vᵗ. vt pp̄ peccāt nō ꝺbuisse dīa dedisse ei in fine p̄lij. hoc nō videt valere. Nā ꝺ potuit hoc potuisset facere ex dispensatōe. de cōi tñ lege debuit ꝺnū sequi. Ezech. xviij. Cū.n. auerterit se impius a iustitia sua et fecerit iniquitatē mortē in ea iniustitia quā operatus est. Sic igit patet fundamēta debuerūt ꝺ ꝑdu nullā ēē efficacie. Sunt igit doctoꝝ nr̄oꝝ ē tenenda tanq̄ ee veris sumpta fundamētis. Fundāt.n. ꝺ in hoc q̄ saul seipm occidit. qđ ē grauissimū peccāt. qz magis ꝺ naturalē inclinatōꝫ. et ꝺ charitatē q̄ cetera homicidia. Sūt. et ē periculosus ceteris pctis cū p̄mouēt in malitia ē locata penitēdi. Nec valet dicere q̄ hoc fecit ne in gratia ꝑsonā paterēt ꝺ bonorē deuinū ee. ꝓut in postilla allegatur. Nam in subita seu impropetia q̄cūq; pp̄ deū fuit nere q̄libēcūq; ignominiosa sint et acerba. tñ comagꝫ ad diuinū honorē pertinet. vt pz in martyrib⁹. vñ et saul debuisset in deū sperare q̄ potēs ē bonum q̄cūq; tentatōe sagaciter liberare a pcō. qđ tñ nō fecit se occidēdo. Et ió vere de ipo dᵗ. ꝑ. Paral. x. ca. nec sperauit in dño. Preterea homicida finis nō tollit malicia actus. bñ.n. si talis actꝰ fm suā sp̄ēm ē malus. nō.n. sunt facienda mala vt eueniāt bona. sunt.n. tolerāda minora mala vt vitent maiora. vt dicit Aug. ē. ca. xvij. Preterea si saul excusat⁹ fuisset a reatu homicidij rōne p̄dicta. pari mō excusaret amalechitā: si ipm saulē pp̄ eandē rōnē occidisset. Cui⁹ ꝓbatio pz infra ij. Reg. j. ca. vbi dᵗ q̄ dauid q̄ fuit rex iustus audita amalechite excusatōe ipm mandauit interfici. Nō aūt inducit de raptu ij. Mach. xiij. ca. nō ē trahēdū ad ꝓpositū q̄ nō cōmendat ex hoc in sacra scriptura tāq̄ virtuosus simpliciter ꝟ tanq̄ bñ quādā spēm fortitudo ꝟ magno quedā mollicies animi nō valentis maiora penalia sustinere. vt p̄bm pz in iij. Ethyco. et p̄ Aug. j. de ciui. dei. Pōt etiā aliter dici. ſ. q̄ raptus ille p̄ponit pcessum sue vite in sacra scriptura cōmendat. vt pz ibidē. vñ talē ꝓpositū ē est in mentē diuine inspiratōis hoc fecisse. Nam fm̄ sapientē. Mīa semel bonus sp̄ bonus ē bon⁹. Secus aūt de sansone de quo legit supra xiiij. ca. iuxta hebraicā veritatē q̄ ꝺ cruce se vertebat simpliciter agebat. de tali ꝺ ꝺ̄ fm̄ cōdā ē sp̄ forte malū. et p̄ hoc nō instinctu diuino se occidisse ꝟ ex desperatōe seu timore acerbioris pculi seu mortis ꝓpriis. De sansone aūt nō ē retrahenda ꝓpositū q̄ p illū deus mirabilia multa faciebat. vñ ꝓpositū ē q̄ habuit inspiratōe diuina hoc fecit. Sili tenendū ē de sancta femina q̄ ipe placitō seipm occidēte. ꝓut dicit aug. j. de ciuita. dei. nec ad damnatōem sanctis alia auctoritas facere scripturē seu determinatio ecclie vᵗ requiri. cui⁹ dictis. nisi hoc cōcorditer teneant. vt ꝺ in postilla nā vt in ca. decretales epl̄e dist. xx. scripturarū tractatores. ſ. doctores cōin earum exponib⁹ sumio pōtificib⁹ ꝺponuntur. Vñ determinatio doctoꝝ sacre scripture in talib⁹ fm̄ sufficere ꝺbet etiāc si abecia determinaret. igit illa verba primi Paral. x. ca. vbi dᵗ. Infinitū ē ꝓbationes cōsultas. nec spectant in dño intelligenda sunt de desperatōe finali. ꝓut doctores nr̄i eam exponunt. q̄ etiā malicia nonus vite ipius saulis postq̄ regnauit vna cum pessimo ipius fine sibimetipsis correspondendo hoc testantur.

a Incipit scōs liber Regū. Capitm. j.

Factū est autē postq̄ mortuꝰ ē saul vt ꝺ reuerteret a cede amalech: et maneret in sicelech duob⁹ dieb⁹

b In die aūt tercia apparuit homo veniens de castris

c saul veste ꝑscissa et pulueꝛe cōsperſus caput. Et vt venit ad ꝺ̄ecidit sup faciē

Replica.

Ad primū Hurg. ꝺ circa ea. xxxj. longa laboret digressione. volens q̄ saul sit damnat̄ ꝓra opinionē ꝺbeatoꝝ. cui videt postillator fauere. nō obstantibus obiectionib⁹ Hurg. que sunt faciliter solubiles. q̄a volens sustinere opinionē de vera apparitōe persone sanctis mō ꝓpriis cessant oia argumenta Hur. q̄ fundātur in peccatis consultatōis ꝓpheticē. Nam saul per sa mariē verum informatus de cōsultatōe penituit. et sententiā diuinā cōtra se latā acceptauit. et ꝺ pniam meruit de vera Samuelis apparitōe certificari. vt sic sine periculo deceptōis iniam diuinā acceptaret. qđ bene attēdit Salomō cū que Hurg. de glo. in cōtrariū adducit. et q̄ eandē pniam et sniē acceptōem saul meruit recipe inspiratōem de se ipm occidendo sicut cōiter tenent de sansone. Et ꝺ. Aug. j. de ciui. dei dicit de sanctis femis que sese ipe pfecutōis occiderunt. ne in vituperiū benignis eis uim illusiones infidelis paterent. et hec dicta sufficiant.

Postilla sup primū libꝝ Regum finit.

Postilla sup secundū libꝝ Regū incipit. Capitm. j.

a Factū est aūt. Postq̄ in primo libro actū est de regno p electōem. hic ꝓprie agit de regno p successionē. qz ysboseth successit sauli. Is ꝓpter. et salomō successit ꝺ. et sic ꝓprie agit de regno q̄ aquirunt babylonicā. et q̄ regnū ysboseth p̄cedat ꝺbita tādo. regnū ēt ꝺ fortificādo. ió ꝓ describit ingressum regni ysboseth. secō exitum regni ysboseth. tercio ca. tercio. primo regni ꝺ interregnū. v. Et circa primū premittit saulis et filioꝝ eꝝ lamentationē. secō successionē. tercio insultatio ca. ij. Circa primū ꝓ describit nūciantis motum. secō actus lamentabilis ibi: Apprehēdit ergo. Circa primū premittit tpis ꝺmorationē. ibi cū vᵗ. b Fm̄ diē tercia. ſ. a reuersione ꝺ in sicelech interfectionem ꝺ. et incēderat. ꝓut ꝺm fuit. j. ij. xxv. cap. cōsulta vᵗ. illa fuerat apud ꝺbeatos i signe desolatōis. Cetera patent vsq; ibi.

d Casu veni in mōtē gelboe. Iz veniss ā ꝓpōsito ad plūa
tū fugiēdo casualiter venit ad locū vbi saul erat vulnerat⁹
vel forte in hoc dicit mēdaciū. sicut t ꝓ alijs. vt patebit
ꝓxime. ⁊ ō. cōuer q̄ erat filius doech. t ō verisile ē q̄ ect in
ꝓta patrē suū q̄ erat cū ille. vt ꝓdictū ē in fine ꝑmi libri.

e Et saul mōrē. sup
bū suā. grauiter vul
neratus t nō potēs
ire. f Porro
currus t eq̄tes appro-
pinquabāt ei. ita q̄
nō poterat eos euā
dere. g Sta sup
me interfice me. hoc
fingebat q̄ non erat
verum. q̄ hoc dixit
saul armigero suo
ꝑ se: q̄ eā interfecit
sepius. h Sed q̄
sup eū occidi illum.
fuit in hoc mēdacium
fuit. q̄ Saul semet
ipm occidit. Dic. h.
Iosephus. q̄ iste ve
rū dicit. q̄ Saul ir
ruisset sup gladium
suū. cū ita debilitat⁹
erat q̄ ā poterat se
ipm ꝓtegere. t ideo
ille inuenis ex eius
ꝓcepto impegit eū.
sup gladiū interfe
cit. q̄ fuit mortuus. cō
trariū tñ tenet. i
Et tuli dyadema rē
Dicūt ät hic deberi
q̄ doech videns saul
mortuum tradidit
ista insignia regalia
filio suo vt portaret
ad dōs ac ꝓ hoc ue
niret grām apud eū
t huc sepius interfe
cit rēne ꝓdicta in fi
ne primi libri. k
Apphendēs aūt rē
hic ꝑ ponit actus
lamentationis. t ꝑtō
in generali. secūdo
modum plāctus in
spāli ibi: Plāxit ät
dauid. Circa ꝑmū ꝑmittit planctum cū dr. Apphendēs
aūt dō rē. t subdit punitio nūciantis eū dr. l Dixitq;
dō ad iuuenē. q̄ retulerat se interfecisse saulē. m Vñ tu
es. tum. s. dixerat q̄ erat amalechites. ꝑ dauid de morte
ionathan t ꝓpāi isrl cordatus nō aduenerat. n Filī⁹
hois aduene. i. conuersi ad iudaismū. o Amalechites. b
vt fabium. q̄. s. deūs ē q̄ doech ꝑ eius erat idumeus pri
mo libro. xxj. ca. t. xxij. Dicendū q̄ amalech a quo dēcti
sunt amalechite fuit filius eliphaz ꝑgeniti esau. qui dec la
rata fuit supra dīuisle Ergo. xvij. ad esau vō dēcīoāti sunt
idumei. t sic eius amalechita ē idume⁹ ꝑ nō cōtrariū.
p Dōcaslq; dōnū rē. t sic multo dei iudicio t merito cō
de ꝑ spabat imperare grāz reportauit mortē. q Plāxe
runt. Vñ ꝑtinet describit forma plāctus in spāli cū dr.
r Planctū huiusce modi. q̄ posita subdit. Q̄ modā ꝓce
ptū dō interponit de sagittandi arte. secūdo explicat car
men ipm. ibi. Et ait. C̄ōsidera. Circa ꝑmū q̄ po
nit dō ꝓceptū cū dr. s Et ꝓcepit rē. Sic ē in hebreo i
thargum ꝓtestatus. t q̄ arcū hic intelligit arcu sagittandi. ne filij
vetero debellarent a philistēis q̄ arte sagittandi.

sicut saul t eius exercitus fuerāt debellati. t Sic scr
ptū ē rē. Alij dicūt q̄ hic ē liber Regū in q̄ agit de Sa
muele. t dauid. t alijs plurib⁹ iustis. Sz hoc nō ē verisile
q̄ idē liber alleget se ipm. t ō dicūt alij q̄ iste liber ē vn⁹
spāl⁹ liber. q̄ nō dr. q̄ esdras reparās bibliothecā a chal
deis incensam nō re
pauit oēs libros: sic
ut ꝓz de libris sa
lomonis quos fecit
de naturis animā
t herbarū. vt dr in
fra. xj. li. t de libris
nathan ꝓphē. t ahye
silonite. q̄ allegant
q̄. Paral. ix. nec th
dītur. q̄ nō fuerūt
reparti. t idē dicūt
de isto q̄ vocat liber
iustor. Rta. sa. dicit:
q̄ hic ē liber Hes. ā
quo egit ō iustis. s.
abrāā ysaac t iacob
t Gen. xlvij. scribit
in bēdictōne iude.
Manus tua in cer
uicibus inimico
rum tuor. q̄ fuit imple
tū potissime tpe dō
q̄ inimicos isrl po
tenter in circuitu de
bellauit. Ad quam
rebellatōez multus
fecit aro sagittandi.
in q̄ filios iuda in
struit ꝓcepit. v Et
ait cōsidera. ꝑmisso
ꝓcepto dō de sagit
tandi arte. Hic ꝑ
explicat carmē ei⁹
lugubre. t ꝑ genera
liter. secūdo spāliter.
ibi. A sanguine interfe
ctor. tercio singula
riter ibi: Ionathas.
Circa ꝑmū lamēta
tur ꝓpm isrl occīsos.
x Cōsidera israel.
i. attente recogita.
y Pro his q̄ mor
tui sunt. de ꝓpio suo.
z Supra ex cel. tua.
q̄ ē turpitus vici q̄ sunt devicti in terra ꝓpria i loco mō
tuoso t male accessibili. ꝓ q̄ ꝑt facilius ab aduersarijs
defendi. a Inclyti isrl. i. nobiles genere. armor⁹ peritis
t corpor⁹ fortit. ex q̄ peiudicī admiratiue. b Quō ceci
derūt fortes. q. d. nō vī humana victoria ꝑ virtū diuina. s. ꝓ
pter ꝑcā saul t cōplicū ei⁹. t ō summe cauēdū ē a talib⁹
c Nolite annūciare. in geth rē. t. i. q̄druntis seu locis vbi plu
res vie cōueniūt. t ibi solēt boues cōuenire ad audiēdas
rumores. sicut ꝑz ex ꝓcedēb⁹. Istud facta iam erat di
uulgatū ꝑ totā terrā philistinor⁹. quō ergo dicit dō. Nolī
te annūciare rē. q̄ qō facta ēnō ꝑt nō fieri. dīmi q̄ loq
tur ad modū dolentis qui aliq̄n immisce aliqua irrōnabi
lia. t aliq̄n pronūciat aliqua absolute. q̄ tñ sunt sub cōdi
tōe intelligēda. ē tex⁹ sensus. c Nolite annūciare rē. i.
si istud posset fieri q̄ nō annūciaret ibi. illō vellē ex toto
desiderio animi. d Ne forte. li. philistīm. mulieres b
erpinum ponus ēt virgo. q̄ ille sunt q̄ ꝓpue solent ca
nere in choro cantilenas de victorijs suor. sicut. ij. li.
xvij. ca. dicūt fuit de mulierib⁹ ꝓcinētibus obuiā sauli t
dauid de victoria redeuntibus.

e Moeto gelboe ꝛc. Is rerra sit res simlata. hñ tñ maledi
cit ꝓpt sacrñ qđ pungit in ea. f Quia ibi abiect⁹ ē ꝛc.
qz plea videbat se rebellatos. plecerat ibi clypeos. ꝓtios
vt expediti⁹ possent sugẽ vt dicit clypei abiecti. qz nõ po
terat bellatores a legitimo phylistinoꝝ defendẽ. et in ista
sensa accipit qđ sub
dit. g Clype⁹
saul qsi nõ eet vnct⁹
oleo. i. plecratõis re
gie a samuele. ꝓtoꝝ
hñ. ij. li. x. c. ac si di
cat ita ꝓtra⁹ erat ibi
saul qz esset vn⁹ de
missis plebe. h A
sanguie Dic lamen
tat duplicat in specialí
saul⁊ ionathã. primo
rememoratõe eoꝝ ꝓ
bitatẽ dicens.
h A sanguie inffec
toꝝ ꝛc. i. sagitta io
nathe ⁊ ensis saulis
nõ reuersus ē inanis.
ꝑ glorabãt arma fo
tiũ vsq; ad adipes. et
sanguinẽ interfectoꝝ
i Saul⁊ ionathas
amabiles. i. regni a
more. qđ ꝑz de iona
tha in ꝓhũ⁹ locis su
prade saule. ꝓpter qđ
fuit electus⁹ a deo. qz
i ipõ nõ erat vir mali
ci: co. vt hñ. ũ. li. j. ix.
cap. k Et decori.
qz ꝑz de saule qui ab
hñero ⁊ supra emi
nebat sup totũ popl̃m
vt hñ. ũ. j. li. x. ca. ⁊ ñ
ionatha et ꝓmogenito ei⁹ dixisse ē qz fue
rit ꝓcere statura ⁊
forme decore.
l In morte ãgñi sr
uisti. q. d. lamenta
bile ē q tales duo sr
sil interfecti. m Ab
lis velociores. ad ꝓ
sequendũ hostes.
n Leonũ⁹ fortio
res aduersarios resi
stẽdo. Sciẽdũ tñ qz
b ē bigbole ad exp
mẽdũ eoꝝ notabile
agitudẽ ⁊ fortitudi
nẽ. sicut ñ aliꝫ reno
tabilit alba ol qz ē albior nive. o Filie isr ꝛc. i. in vesti
duo colo: ratõ ⁊ pulcritudo de ꝓda hostiũ subtracta.
p Qui ꝓbebat ornamẽta aurea. de hostiũ ꝓda.
q Cultri ferro. i. ornamẽti. illis ei vocat cultr⁹ aliqui⁹ circa qđ
ē multũ ingeñ⁹. multũ ãt sr multũ ingẽre circa ornatũ suũ
et ñ ornatũ hmõi ꝭ vocat ex⁹ cultũ. r Quõ ceciderũt
fortes in ꝓlio. vbi ista vñ inita ꝓlia repetunt in isto loco
bui carmĩe. sicut in cãtico leuitici illũ qđ ē pmũ vt principale
ibi ꝓlies repetit. s Jonathas. ꝭ ponit lamentatio filii
saulis supr ionathã eo qz dõ eũ singulariter diligebat. ñ sub
dit. t Amabilis ing amore mulier. qđ ꝓtelligi ꝺpter
vnio mõ ꝑfine. i. plusq; amãt mulier⁹ et tñ ille amat ẽ imꝑ
fectũ. Fm qz dr. ij. Esdre. iij. multi demẽto facti sr ꝓ
pter vxores suas. i. ꝓp feruẽtẽ amore ipaꝝ. Aliꝫ ñ acti
ue. i. plusq; mulier⁹ diligũt q tũ aliqñ valẽ feruẽt amãt et

bui⁹ ꝛsonat qđ sbdit. Sic mi amat vnicũ filiũ suum. ꝛc.
Ju secũdo li. Reg. j. ca. vbi dr. Et ꝓcepit vt docerẽt filios
suos arcum ꝛc. Additio.

b Hic ꝓcepit vt ꝺdã hebreoꝝ expositores dicũt ẽ de
suba bn⁹ lamẽtatõe cui⁹
rõ ẽ. Nã ista ꝺ carmine
ꝓcipaliter meñebat
dauid ꝓlãge inalima
dine ꝓpũ. ⁊ debilita
te fortioꝝ ꝛc. qi i pa
tria ⁊ in locis excelsis
fuerãt turpit⁊ de
uicti. Et q ifer ebat
lamẽtãdo q iam nõ
erat mod⁹ defendẽ
di ꝓpũm patriã nisi
ꝑ artẽ fagittãdi ꝑs
quã artẽ debiliores
sepe ꝓũ fortiores esse
debellare. qđ sic nõ
ꝓcipit vt ꝓpũ q sit eũ
gladio i q magis re
quirit animi virtus
⁊ brachij fortitu
do. Idcirco tãq; ꝓ
hemiã sui carminis
ꝓmisit ꝺ lamentato
rie dicẽda. ꝓcipit vt
docerent. Cap. ij.

1 Hic ponit la
mẽtatõe saul⁊
ꝺ ꝓr defendi
mur ilimnio successo
ris. habit ãt duplices
successorẽ. vnũ ꝺ in
re. f. dõ q iã iamdudũ
erat ex diuis electus
ne. ⁊ aliũ ꝺ facto scz
ysboseth quẽ institu
it abner ꝓncepo mi
litie. Et ista ꝓ agit de
illatõe dõ. scdo de
illõe ysboseth ibi. ab
ner ãt scdo de. ꝓcessu
vtriusq; ibi. Egressusq; e abner. Circa pri
mũ dr. b Pr⁹ ꝓ
ꝑ ulus dõr. Is hñr
tus i reg. qz erat iam
ex⁹ ex ꝓcepto diuio.
ñ noluit errare pos
sessionẽ absq; diuio
cõsilio qz amigit a fi
ne vsq; ad finẽ seruat
⁊ disponit ola suauit
ter. c Nũ ascẽdã
ẽ. de illo ꝓ ꝙsulat dõr. Is hñr
tus i reg. qz erat iam
ex⁹ ex ꝓcepto diuio.
ñ noluit errare pos
sessionẽ absq; diuio
cõsilio qz amigit a fi
ne vsq; ad finẽ seruat
⁊ disponit ola suauit
ter. c Nũ ascẽdã
ẽ. de illo ꝓ ꝙsulat dõ
mag⁹ ꝓsidebat de hoib⁹ illi⁹ trib⁹. eo qz eẽt de eadẽ tribu.
d Quo ascẽdã. hñr rñsõe de tribu mara puenirẽ ꝛrit de
loco. e Et rñdit ei i hebrõ. qz i illa ciuitate sr sepulti qñ
que ꝓcipales ꝓtriarche. qui dicũ fuit gen. xxiij. ꝓpt qõ
chaleb illuc tuit adorãdi dñm ex deuotõe. qui dicũ fu
it Nũ. xiij. ⁊ Josue. xiiij. qz qõ dõs voluit q ibi maneret re
gnũ dr. f Generũq; vi. ꝛc. Et fuit iuncta. ꝓ i domo
ꝓtaur dicũ fuit ũ. j. li. xvj. ca. scdo i hebrõ sup tribũ inda.
vt hñr. scdo sup totũ popl̃m isrl. vt hñ. j. v. c. In signũ qz bo
n⁹ catholicus regẽ celesti dom⁹ dr hñe vocatõe ꝛpũ ꝛcat
i corde ꝓ veras fidẽ i ore ꝓfessionẽ i ope ꝓ sacã puersatio
nẽ. ⁊ qi bon⁹ rex dr ee ꝓ⁹ ꝓhibit de facto fidelitatẽ ⁊ pcurat
ẽ ꝓr ohibit ꝓmodo ipe dõ ergavir⁹ iabes galaad de se
pultura saul⁊ filioꝝ e⁹. ⁊ ꝑz lia. g Abner ꝛc. h ꝓr po
nit istantia ipi⁹ ysboseth de facto ⁊ ꝑz lia. Sciẽdũ tamẽ

q ꝓ.ſi. dñs b q ꝑ fcõ fuit aduertiſia dñi vbꝝ ꝓfit ad Iacob Geñ.xxxv. Iregreſo ex te egredient̃ t eñ oẽs filij ei⁹ erant nati ꝑter beniamin t ſic ſignificatũ fuit ei q de beniamin eſſent duo reges futuri. i. ſaul t iſboſeth. b Egreſſuſq; eſt abner. Hic ꝓfr ponunt vtriuſq; regis iſtituti ꝓceſſus

q; yſboſeth ꝓcedebat ſp deficiẽdo. dõ ãt ꝓficiẽdo. qõ oſtẽdimꝰ i duob⁹. ꝑ i vtroq; yſboſeth debellabãt. ſcõo i ipſe abner cũ dauid ꝓfecturꝰ erat. Circa ꝓmũ ꝓpoſit bellatoꝝ ꝓgregatio. ſcõo ꝓpoſitꝰ yſboſeth ꝓpſilio ibi. fugatuſq; eſt abner. fino belli ceſſatio ibi. Perſeq̃ntꝰ b⁹ãt. Circa ꝓmũ ſciendũ q; quãtũ ex litera vult abner ꝓcepſe militie yſboſeth. et ioab ꝓcepto exercit⁹ dauid ꝓdirexerant admiſcẽ vt cõmentãtes ad locũ certũ et ibi viderent pugnã ſingulare aliquoties ex illa ꝓte. t ex altera ad videndũ ꝓbitatẽ vtriuſq; ꝓtis. t ꝑ q̃s dicatur

i Et cũ in vnũ conuenſſent. i. in vnũ locũ determinatum.

k Ex regione ſedẽt .i. exercit⁹ dõ ex vna ꝓte. t exercit⁹ yſboſeth ex altera. Et piſcina erat in medio .i. congregatio aq̃rum pluuialiũ i vna fouea. ſic̃ ſolet eſſe i cãpis ꝓ aialib⁹ potandis. l Surgant pueri. ꝑ ad plenum apti m Et ludãt coram nobis. i. oſtendãt fortitudinẽ ſuã t ꝓbitatẽ. vñ ſciendũ q; iſtud verbũ q̃ ꝑ ponit ecbolicũ ẽ ad lucrare t occidere. t ẽt ad q̃dã alia. ſicut dictũ fuit Geñ. xxi. ꝑ ãt ꝓpt ꝓ occidere. ideo ſubditur.

n Apphẽſoq; vnuſq; capite ꝓximũ ex ẽ q vſq; ex vtraq; ꝓte ſuerũt interfecti. Ioſeph⁹ dicit. q illi ſoli de ꝓte yſboſet tu⁹ ẽrt interfecti. ꝙ magis credendũ ẽ tempꝰ. qz ioſeph⁹ frequẽt dicit aliq; temere dicta. vñ ſciẽdũ.

o Vocauitq; ẽ. i. veh. hĩ. Ecce ꝓximus gladio patris cecidit ibi illi t illi. p Et omnẽ ẽ bellũ. quia illis occiſis vterq; exercit⁹ ceꝑit pugnare admiſcẽ ad ſuã victoriã. q Fugamiſq; ẽ abner. Hic ꝓfr deſcribitur pt⁹ yſboſeth debellatio. Et ꝓ iſta pauca exceptis.

r Ioab aſabel curſoꝝ velociſſim⁹. ex h ꝓ q̃ pugnouerat petitãdo. aliter nõ cõmẽdaret de velocitate curſus. ꝙ magis equ⁹ ponẽdus ipſe. s Quaſi vn⁹ ex capreis hyperbole eſt ad denotandũ ei⁹ agilitatẽ excellentẽ.

t Perſeq̃batur aũt aſabel abner. reputans ſibi ad magnã gloriã ſi poſſet devincere militie ducẽ.

v Cui leuare nõ poterat. cogitabat ei abner q; dõ finaliter preualeret. t tãc indigeret gra ipſi⁹ ioab qui erat maior in domo dõi. ꝓpt q̃ reformidabat occidere frẽm ei⁹. x Percuſſit ergo eũ abner auerſa haſta .i. ſ cuſpide. Si em de ligno haſte percuſſiſſet eũ. vt dixerũt aliq; nõ potuiſſet eũ ita tranſfodiſſe marie q; arma erat ꝫ lemibus armis. In heb hĩ. percuſſit ergo eum poſt epar circa mẽbra vitalia vbi ẽ ict⁹ mortal. y In inguine i heb. hĩ. In q̃nta. ſ. coſta ſub q̃ ſunt mẽbra vitalia.

z Perſeq̃ntib⁹ aũt Hic ꝓfr deſcribitur belli ceſſatio ſuplicij de cã. Pcia ꝓpter nocte ſuperuenientes q̃ notat cũ dr. ſol occubuit. Secũd ꝓpter periculũ interfectionis ex vtraq; ꝓte. q; filij beniami ſe colligẽt circa abner parabãt ſe ad pugnãdum totis ꝑ toto. ad fortunã. ꝓpt q̃ clamauit ad ioab.

a An ignoras ẽt. ſ. de fuga abiq; bello q. d. nõ debeo ignorare q; talẽ modũ vtraq; ꝓpoſitꝰ totis ꝑ toto. t ſic ẽ ī periculo eius nõ debãt exponi. ꝫ ſubditur.

b Vſq; nõ dicis ꝓpoſ. facẽdo ſignũ ceſſatiõis c Et omittere. q; iſte illi erãt cultores dei t de eadẽ lege. t ꝫ ſi erat bonũ ꝓtractoꝝ vtil⁹ ꝓpoſ vel illi⁹ ꝙrere. Cui ioab affectiõe dixit.

d Si locutus fuiſſes mane. B ẽſt ſi cuius iſta verba dixiſſes bellũ eius⁹ ceſſaſſet. glo; hebrei dicũt q; ẽ ſ ſa. Si ſi locut⁹ fuiſſes mane. ſ. vbi q̃ ꝓdixiſti in principio. ſurgant pueri t ludãt coram nobis. receſſiſſet ꝓpoſ abiq; bello. quia occaſione illi⁹ dicti t ſeq̃ntis facti omnẽ fuit bellũ. vñ ex ꝓ dictis. Cetera patẽt vſq; ibi. e Excepto aſabele. ſ. eẽt de pueris dõi ſic̃ t aliq; interfecti. vñ modo ei⁹ ꝓpt ſe excipiũt q; plus ꝓderabat ꝙm alii oẽs. ꝓpt q̃ de ei⁹ ſepultura ſpe

etaliter agit. Et pt̃z Ra. sepultura tñ ista fuit postq̃ ioab t exercit⁹ redierãt in hebron. hꝫ aũ scribantur.

In ca. ij. vbi dr̃ in postilla. Surgãt pueri hoc ẽ ad plũ apt t ludãt coram nobis. Additio .j.

Verbũ b ponit in hebreo hꝫ equocũ sic nũq̃ tamẽ significat idẽ qđ occidẽ. in b ãt loco ꝓprie ludẽ significat. Verũtñ ludibrie q̃ inde bostes fiũt pheo inducunt occasiões sic in ꝓximo quãdmodũ dauid ad exercitium militare scã. mꝛonũ inducunt ꝓlatio seu lesiões. Hec ista significãt p hoc vbũ ludẽ ꝓprie.

In eo. ca. ij. vbi dr̃ in postill. Ain ignorans q̃ periculosa sit desperatio. Additio .ij.

Ain loco virtan hebraica ꝛc hꝫ ain ignorans qñ amare erit i vltia seu in vltimo. Cui⁹ sensus ẽ esse talis q̃ in pugnis amarulento seu dolor ꝓuenies ex dis q̃ ainguit in bello nõ sentiat ipo bello feruẽte i vltimis tñ cessante ei⁹ ardore amara sẽ sit ex strage seu detrimẽto q̃ ino cõsueuerũt contingere. Capitulo .iij.

Facta ẽ ergo. Nõa ochili tatsone regni ysboseth ex sudz de bellatibe. b ꝓr hoc adez oñdit ex abner cũ dauid federatibe Circa qđ ꝓmittit dauid ꝓfect⁹ scdo ioabi abner scdo ibi. Cũ q̃ ẽt plũ. Primus ãt oñdit cũ dr̃.

b Dauid ꝓficiens in ꝓtẽ t multitudine qz aliq̃ ẽ nouo si dr̃ iugebant q̃die. c Et sp seipo robustios. respectu tẽ ponto ꝓcrm. qz sp crescebat ei⁹ ꝓpũ. crescebat ẽtã in ꝓsõ subdit. Natiq̃ sũt filij dauid ẽt sequit. d Et post. ẽã cheleab de abigail. iste ũ. j. Parat. iij. vocat daniel. t b fuit nomẽ ei⁹ penũ. sm q dr̃ b Ra. la. Sz qz rũe erãt aliqui dem⁹ dicẽto q̃ erat filius nabal. t q̃ abigail ipm ꝛcepit qñ dauid eã accepit vxorẽ. ideo ad oñdendũ b ẽ falsũ mittens ẽ a deo ei⁹ facto. assũlata ẽ faciei dauid. Et etiam vocat ẽ cheleab qđ nomẽ sonat i hebreo ifi pr̃ vel stulte ꝓli. e Secundꝰ hꝫ gethaim. iste vocat⁹ fuit natha sm iosephum. f De egla. ista fuit michol filia saul vocat egla .i. vitula sm ꝓpriet̃ idiomat⁹ hebrei. t vocat ste. eo q̃ fuit ei ꝓpũ cta in iuuẽtute. t ei valde dilecta. eo mõ loq̃ndi q̃ dixit rex Iudꝛe ruth. Si nõ arasseris in vitula mea ꝛc.

g Vxore dr̃. hꝫ ein i ve. re. viri positi bic ꝓ exoratores sũt. alia tñ q̃ ꝓ accipiebat vxor ispãli vocabat. ꝓpt qđ iacob ei

zit ꝙ rachel Gen. xlviij. Duos genuit mihi vxor mea. alie ãt nõ sic quia sm virate esse vxores michol q̃ fuit cõiuncta dauid. t ideo vocat spectatiue ei⁹ vxor. b Tũ q̃ esset. b ꝓr describit ipi⁹ abner cũ dõ sed⁹. t ꝓ describit b⁹ cõfederatiõis occasio. scdo ipa cõfederatio ibi. Misit q̃. occasio aũt fuit turbatio abner ira ysboseth occasiõe cuiusdam mulierte. et b notat cas vñ. i Fuerat ãt sancti cõcubina .i. vxor nõ ꝓmaria q̃ ꝓ me adiuncta. sic enim noiant secunde vxores in ve. te. vt pt̃z in ꝓlib⁹ loco.

h Quare ingressus es ꝛc. Dicãt alij q̃ abner ingressus fuit ad eã cõcubinã mĩmonialẽ sperãs q̃ b obtinere regnũ posset adonias petiit abi sag blevxor vt hꝫ. f. iij. ij. ij. ca. Alij autez dicut q̃ ingressus fuit ad eã com fornicarie q̃ redũcabat i vere candi ysboseth filij saul. t io si ꝓ mõ fuerit scdo merito dñi plicuit ipi ysboseth.

i Qui irat⁹ animus. eo q̃ mihi secerat. p̃ipsem ysboseth.

m Numq̃d caput canis ego sum .i. vil t abominabilis sicut canis apud mbã ita de qua erat dõ. vt alit. Caput canis .i. latrãs cõtra dauidẽ tribũ iuda ne obtineat regnũ cõtra te. n Et ta requisisti i me q. d. dñi debẽs rapere. o Hec faciat de⁹ tẽ .i. tot mala t plura q̃ alicui mortalẽ. p Nisi quõ q̃ iurauit dñs ꝛc. b ẽ nisi implẽa vbũ dñi. q De trãstulerat. ad dauid.

a Regnũ nostrum.

b Et nõ potuit ei rñdere qđq̃. rũ qz ysboseth nõ erat dõ alicuius voluntatis. rũ qz abner regebat tota domũ illã. et babebat i manu sua totã milicia. c Misit ꝛ. Posita occasiõe federatiõis cũ dõ. b ꝓr ꝓsit ipa federatio t ꝓ nũcios scdo t seipm. ibi. p abn. Circa ꝓmittit. c Misit q̃ ẽt ad videndũ q̃ite polliceatur ei eo fed⁹ scdo. d Dicẽs .f. ex nole abner. e Cui⁹ ẽ tra. q. d. tua b iure ei⁹ voluit te dei regẽ eligẽ. Cetu patẽtiq̃ ibi. f Nõ videbis fr̃. volebat ei dauid. t debebat pcauere bonori suo. fuerat ei dõ vxor sua iniuste spoliat⁹. t io i ꝓmio voluit eã sibi ꝛtituere a Misit ãt dauid ẽt qz abner relicturus ipi dauid q̃ b posset sibi reducẽ michol misit de voluntate ysboseth. cuius erat sozor. t io tũc dauid petiit eã ab ipo ysboseth.

b Misit q̃ ysboseth. c Et tulit eã a viro suo phaltiel. ã erat vir su⁹ nisi paruerit⁹. qz sm virate erat vxor dauid nec poterat simul dñe duobus viris sm virate. qz nisi

fuis lectis mulieri hec plares viros ait. b Sophatch cā vir ei⁹ plorās. dicunt expositores nri cōes. q̄ plorabat ex gaudio eo q̄ ad vxr suā reducebat absq; b q̄ cā tetigisset. ꝛ si forte seruasset. Erat em doctor in lege. ꝛ sciebat sibi cē illicitū eā tangere carnaliter ipo dauid viuēte: sicut dcm fuit ij. ꝙ. xxv. Hasa. dicit q̄ flebat dolens eo q̄ exercitū pfectōis ab eo recedebat. Reputabat ei exercitū magne pfectōis talē virum sic pulcrū ꝛ nobilē seruare sic fororem absq; copla carnali.

c Sermonē q̄ cē. vt adhereret ipi dauid sciēs q̄ aliq; vulgares istos defacili sequerentur.

f Locut⁹ ē ā cē. l. ad istos de tribu beniamin istos ei oportebat spāliter ꝛ em a ei⁹ dacere eo q̄ i motione dauid ferebat regnū de tribu eorum.

g Et abijt b conse quēter describit pfectio abner per se ipm. q̄ pfonaliter veit ad dauid. Et ꝙ describit hmōi pfederatio amicabilis scio federis violatio detestabilis. ibi. Nūciatū ē itaq; scio occisi tumulatio veneranda. ibi. Dixit aūt dō Circa pmū sciendū q̄ ista federatio fuit amicabilis tū ex parte abner veniēte. q̄ nō inclinauerat cor da filioꝝ isrl ad dō vel ex pdictis. tū ex pte dauid recipiēte q̄ eū amicabiliter honorifice recepit. ab notat cū dicitur.

h Et fecit dauid cē. valde solēne in fedetio signū fuit ex pte abner recedēte. ad b ei a rege recessuri ꝓmissum ipleret in effectu. qđ notat ibi

i Surgā vt cōgregē ad te cē. fuit ex pte dauid eū venīē tio. q̄ ad ipm honorādū ꝓduxit eū per aliq̄d vie spaciū. ió subdit abner cē. Ē cēa patēt i lra.

k Cū ergo deduxisset dauid abner cē. Ē cēa patēt i lra.

l Nūciatū ē itaq; b ꝓfr ostēdit federio violatio detestabil. ꝙ ipe⁹ abner falsa diffamatione. cui subdit postea. m Ignorās abner cē. qđ erat falsum. vēz ex p̄cedēb⁹. q̄ venerat ad dīt pficeret regnū ei⁹. scđo i subdola e⁹ reductōe cū dō. n Misit nuncios post abner ad reducendū eū. q̄si rex dō ei cuz eo loq̄. ꝛ sibi dicere aliq̄ q̄ omisisset. quod tū fuit ficti⁹ ꝛ abijt scitu dauid vēz i lra. o Et reduxit eū a cysterna syra. sic ꝑvocabat locꝰ ille eo q̄ cysterna illa erat i quadā via cōi euntiꝫ ꝓfuo syriā vel citra alia. Jn heb. dr. ꝑ cisterna spine. quia ibi erat q̄dā spia notabil⁹ ꝛ grossa. scio occidit detestabiliter ex dolosa occasione. cū dr. p Abduxit eū cē. fingendo q̄ vellet ei loq̄ secrete ex pte dauid. ió subdit. q Vt loq̄rek ei dolo. q̄s p̄ ex ei seam cū subditur.

r Et pcussit eum ibi cē. q̄ i nullo sibi pcauebat credēs eē i nullo. eo q̄ iam erat cū rege dō pfederat⁹ ꝛ p ꝑsōe cū oib⁹ alijs de domo regē. ꝛ to ostendit detestābilio ex pte cause cū dr. s Jn vltionē sanguis asahel cē. q̄ cā erat nulla eo q̄ abner interfecerat eū in bello se defendēdo nec potēs alit manu ei⁹ euadere. vēz ex ō dicto. Aliq̄ ꝑo dicūt q̄ nō solū intfecit eū ꝓ ista cā. ꝙ mot⁹ invidia. q̄ timebat ne dō faceret abner ꝑncipē militie. sicut fuerat cū saule ꝛ b est verisīle. q̄ ex tali cā intfecit amasam. vt bī ifra. xx. ca. ꝛ b fuit pessimū. ꝓpē quod dō detestās istud fa cū dicit. t Nūc⁹ ego sum cē. volebat ei scīri ab oibus q̄ tal ꝓdicio nō erat facta ꝓ eū. tū q̄ hoc rebat tale homicidiū. tū q̄ si ꝑps bausset eū sul pectus ō b facto meritoriā bonuisset ei⁹ ꝑsonā. ꝓpter quod ipe cabat facietib⁹ multiplex malū dicens.

v Et vēiat sup caput Joab. s. vindicta a deo ꝓ sanguie abner effuso. ꝛ ipcatur q̄nq; mala. vīcs fluxū semis. lepā ꝛ ne bilitatem.

x Tenens fusum. hebrei dicunt. ꝑ pedissamentū. ꝛ gladium ꝛ fame.

y Dixit autem dauid. Hic consequenter describitur ipe⁹ abner veneranda⁹ tumulatio ex luctu dauid ꝛ tot⁹ ppli ꝛ teuuio ꝛ planctu lugubri. ꝛ hoc est quod dr

y Dixit aūt dauid ad ioab. in b ostēdēs q̄ male fecerat.

z Et ad oēm ppm vt solēni⁹ fieret negociū.

a Scindite vestimēta vra cē. hec em fiebāt apud hebreos in signū magne tristicie. Ē cēa patēt vīs ibi.

a Nequaq̄ cē. vbi ponitur plāctus dauid in speciali. Nequaq̄ vt solent mori ignavi cē. timidi ꝛ effemi-

suo phaltiel filio laīs. Sequebaturq; eū vir su⁹ plorans vsq; bāurim. Et dixit ad eū abner. Vade ꝛ reuertere. qui reuersus est. Sermonē q̄s tulit abner ad se niores isrl dicēs. Laz heri ꝛ nudiustertio q̄rebatis dō vt regnaret super vos. Nūc ergo facite qm̄ dīs locut⁹ ē ad dō dicens. In mānu serui mei dō saluabo pplm meū isrl de manu philistijm ꝛ oim inimicoꝝ eoꝝ. Locut⁹ ē ā abner etiā ad beniamin. Et abijt vt loq̄rek ad dō in hebrō bia q̄ placuerāt isrl ꝛ vniuer so beniamin: vēitq; ad dō in hebrō: cum vigīti viris. b Et fecit dō abner ꝛ viris ei⁹ q̄ venerāt cū eo cōuiuium. Et dixit abner ad dauid. Surgā vt cōgregem ad te dīm meū regē oēm isrl ꝛ ineā tecū fed⁹ ꝛ imperes oibus sic desiderat aīa tua. Cū ergo deduxisset dauid abner ꝛ ille iret i pace stati pueri dō ꝛ ioab venerūt celis latronib⁹ cum ꝓda magna nimis. Abner āt nō erat cū dō i hebrō. q̄ tā dimiserat eū ꝛ ꝑfectus fuerat i pace: ꝛ ioab ꝛ ois exercit⁹ q̄ erāt cum eo postea venerāt. Nunciatū ē itaq; ioab a narrantibus. Venit abner filius ner ad regē ꝛ dimisit eū: ꝛ abijt i pace. Et ingressus ē ioab ad regē ꝛ ait. Quid fecisti: Ece venit abner ad te. Quare dimisisti eū: ꝛ abijt ꝛ recessit. Ignorās abner filiū ner qm̄ ad hoc venit vt deciperet te: ꝛ sciret exitū tuum ꝛ introitū tuū: ꝛ nosset oīa q̄ agis. Egressus itaq; ioab a dō misit nūcios p⁹ abner ꝛ reduxit eū a cisterna syra ignorāte dō. Cūq; rediisset abner i hebron sedorsum adduxit eū ioab ad mediū portę vt loq̄rek ei in dolo ꝛ percussit illū ibi i inguine ꝛ mortu⁹ ē in vltionem sanguis asahel fris ei⁹. qđ cum audisset dō rem iam gestā ait. Mund⁹ ego sum ꝛ regnū meū apud deū vsq; in sempiternū a sanguine abner filij ner: ꝛ veniat sup caput ioab ꝛ sup oēm domū pris ei⁹: nec deficiat de domo ioab fluxus seminis sustinēs ꝛ lepros⁹ ꝛ tenens fusum: ꝛ cadens gladio ꝛ indigens pane. Igitur ioab ꝛ abisai frater ei⁹ interfecerūt abner: eo q̄ occidisset asahel frēz eo rū in gabaon in plio. Dixit āt dō ad ioab: ꝛ ad oēs populū q̄ erat cū eo. Scindite vestimēta vra ꝛ accingimini saccis: ꝛ plāgite ante exeq̄as abner. Porro rex dauid sequebatur feretrū. Cūq; sepelissent abner i hebron: leuauit rex dauid vocem suam. ꝛ fleuit super tumulum abner. Fleuit āt ꝛ omnis populus. Plangensq; rex ꝛ lugens abner ait. Neq̄q̄ vt mori solent ignavi: mortuus es abner. Manꝰ tue ligate non sunt

mari q̄ rideret eo ꝙ se gladiū pmittūt se capi et ligari absq; de sensione. ō ꝙdā Man⁹ tue nō sūt ligate ꝛc. b Sed si erat solēt cadē. viri fortes et animosi. c Cōtā filijo michaie. qui sub simulatēte amicicie et pacis interfecit eos dolose q̄ nō audēret invadere manifeste. d Contristatus abner virorū sa gittissime. e Congemiscās oīs ppls. sicut ei in cāticis legitur ꝛc. Ibi dauid lamentans repetendo ab abner in choreis exhib⁹. sic i carmine lugubri abner ibi dō ipm lugēdo repetebantur a ppl̄o. f Cūq; venisset ꝛc. p⁹ sepulturam ihū abner.

g Iurauit dō ad maiorē declarationē sue innocentie circa mortē abner.

h Hoc faciat mihi de⁹. i. tātū malus sicut abner et plus.

i Si ā occasū ꝛc. ꝛ pes littera vsq; ibi.

k Ego āt delicat⁹ adhuc. i. heb. hō. Tener et lenis et mansuete. qi sicut rami succul⁹ tener de nouo plātat⁹ vt inseri⁹ idiget fomēto et nutritiōe. alit cito desiccaret. sic nō pot mītū idigebat auxilio abner vt in regno suo stabiret et firmar et ēt subdīt. l Porro viri isti. s. ioab et abisai cū adherentib⁹ sibi. m Dure mihi sē. q. dictus ea xilū mihi necessarium sbiraxerit. Sq̄ q̄rit b dāre dauid eo nō punuit mortē si cut punuit mortē eos q̄ occiderūt yboseth. vt hī sēqn. c. Dicēdū q̄ dauid erat in principio regni. et sola trib⁹. Iuda tūc erat cū eo. q. alie trib⁹ adhuc nō erāt sibi cōfederate. In tribu dō iuda inf miluero ioab et abisai erāt pncipales et trahebāt p⁹ se tota mītiā pp quod dauid eos punire nō potuit tūc: ppt quod eoꝝ punitionē deo recōmēdauit dicēs. n Retribuat oīa facienti ma. ꝛc. In fine cuius vite fine punitionē h⁹ facti imposuit filio suo salomoni. vt hī infra. iij. libro. ij. ca.

In ca. iij. vbi dō in postil. Porro viri isti. s. ioab et abisai Additio.

Hebreo hī. Porro viri isti filij saruie duriores me sūt. b Ē dicē nō possū in eis exercere iusticias p nūc quod melⁱ videt primari cū sequentibus ꝛc.

Capitulum. iij.

a Audiuit ār. b ꝑ hoc describit totale destructio regni yboseth p mortē ei⁹. Et hoc scribit ei⁹ occasio mīgēs ccio punitio iusti. hī. Respondēs āt dauid. Circa ta primū stādū q̄ libro de hebraicis questionib⁹ dr q̄ mors tuo abner yboseth ītuit rechab et bānaa. qi erāt de tribu beniamin. ve pes i recto voces isoꝝ expeditionū. vñ b vbi dicūt pncipes latronū. i heb. hī. Principes turmaꝝ vt cuncoꝝ. p ostea illi duo de filiis miphiboseth cōsp⁹ rauerūt in mortē yboseth vt miphiboseth regē instituerēt. qi erat debit⁹ pedib⁹. et sic facerēt sub eo q̄cūq; vellēt. miphiboseth āt videns se ignū regē reuelauit hoc ꝑ ipstrationē angēlo suo. s. yboseth. et tūc illi scientes suum filiū reuelatū. fugerūt yboseth fugerūt i gethaim. c Fuerunt ibi q̄usq; redierūt ia tēt ad inhabitādū yboseth. vt sic de eo ampli⁹ nō timerēt. et p hoc ergā dauid grātia et munera ipetrarēt. Dicit et i libro ō hebraicoꝝ q̄ndā q̄ hoc tradā rechabeā. hī vbi sit ab eis tradita nescio. magis q̄ hā bi fa. q̄ ordinauit glosas hebraicas super ronū ve. ꝛc. alit dicit. sup locū illū. s. de rechab et bānaa q̄ erāt de ciuitate beroth vt hī i textu et q̄ illa ci uitas ꝛ erat in tribu beniamin. ēt erat p pinq̄ tre philistiorū. et ō mouit saul le filij ysrl dimittere ciuitē illā inde fugientes sic et de multis aliis ciuitib⁹ vt hī ē. li. i. c. vbi. et magis declarabit⁹ ꝓpīcio ipius philistei. postea vñt fugitui aggregauerūt sibi mītitudinē ꝓfectiorē boīm vt de hebio veherēt. et pūl occasione latenter et dolose venerūt ad interficiendū yboseth vt q̄ hoc a dauid mūera reportarent. sm igit virūq; dictū ista i alt ḡb⁹ locis ē aliter et aliter exponenda q̄ in pō magna ptē pēz ex p dicto sm virūq; modū dicēdī. Bensam⁹ q̄ ad literam.

a Audiuit ār yſ. ꝛc. q. tales rumores cito patēt. b Et debilitate sūt manꝰ eius. eo q̄ abner erat pncepsꝰ milicie huc c Duo āt viri pncipes latronū. i. cuncoꝝ currentium sup aduersarios ad ihos spoliādū. ppt q̄ vocāt b latronū pncipes q. i talib⁹ multa ēt latrocinia exercebat. d Filio saul. i. de domo ei⁹ et ab eo istituti sup turmas sm primū modū dicēdi. sm ra. sa. dicūt pncipes latronū ad literā. e Filio saul. i. illidātes ei ad inhabitādū ipm rōnab⁹ pdicto. Ceta patēt ex dictis vsq; ibi. f Erat āt ionathe filio saul ꝛc. sm primū modū dicēdi fit b mentio de miphiboseth. eo q̄ rechab et bānaa volebāt q̄libet yboseth vt faceret ipm regē vt pdicti ē. Scōm ra. sa. fit mētio de eo. eo q̄ b scriptura oēdit q̄lit regnū saul totaliter cessabat. q. p⁹ yboseth de q̄ b ca. agit nō remanebat nisi iste claud⁹ ad regnū totaliter intrē⁹. Ceta patēt ex dictis vsq; ibi. f Et ostiaria do. ꝛc. ut⁹ vsq; ibi. g Ingressi sē ꝛc. quasi volētes honorare regē fraudo sibi de b erāt. vt dicunt expositores nīi sm traditionē ista. In heb. āt hī. Et venerūt vsq; medū domꝰ iumētes tritici. quod exponit ra. sa. dic. q̄ ītrauerūt sub specie mercatoꝝ. quasi volētes emere tritici. q. rex de suis redditib⁹ multū tritici recipiebat

r mercatorib⁹ de lōge venientibus debebat. Cetera patent
b Ridēs āt dauid. Hic p̄fert ponit occasionis ysboseth
iusta punitio. q; dauid p̄cepit homicidas illos occidi eo
q; iniecerāt p̄dam suā dolose r vnctū cupiditate vrs ex pac
dictis. Et ps ifra vsq; ibi. i Precidēteſq; man⁹ r̄c. loco
petēt r cōi in detestationē crimiū ad
declarandōs innocen
cie dō. vt oēs pplo is-
rael notū fieret q; il-
la occisio ysboseth
nō fuerat facta ō vo
lūtate seu mandato
ipsius dauid.
k Caput āūt ysbo
seth r̄c. honorifice
rā cū principe suę mi
litie. Cap. v.
Venerunt.
c Hic p̄fert de-
scribit istitu-
tio ip⁹ dō integralis
r sic deiceps i hoc li
bro agitur de regno
ei⁹ integro. in q; aliqñ
floruit innocent r ic
fuit a deo exaltatus
aliqñ vsit ysolēt. et
tunc fuit ab eo casti
gatus. p̄ ergo agit ō
ei⁹ innocētia i p̄sperit
scdo de eius pnia in
pcūa r patia in ad-
uersis. xj. cap. Circa
primū p̄ describit ei⁹
p̄firmatio sup totūs
regnū. scdo cām de
motio erga deū. c. vj
cio ei⁹ cōcertatō cō
tra aduersarios. c. viij
q̄rto ei⁹ ppalia ex-
ga. primū ca. ix. q̄n
to ei⁹ grauitudo circa
būficia ca. x. Cir
ca primū ōdit p̄ q̄s
u pplo sit inuictus
scdo qualit sit fama
adept⁹. ibi. Et abijt
rex. Circa primū dī. a Et venerūt vniuerse tribus ad dō,
tā ei audierat q; abner r ysboseth nō fuerāt de scīm ei⁹ occi-
si. r q; sup b̄ sua innocentia declarauerat manifeste. vt
er p̄dictis. b Ecce nos os tuū r caro tua. q; oēs trib⁹
descēderāt de iacob. c Cū eēt saul rex sup nos tp̄e eras
educēs r reducēs. p. pplm ad bellū. d Et reduces. bita de aduer-
sarijs victoria. e Dixit āt dō r̄c. q. d. ex b̄ p̄ q; tu dēs
suscipe honorē r onꝰ regni. q; b̄ē de voluntate dei. f Ve
nerūt q̄s r seniores in quib⁹ fiebat auctoritas r regim̄ po
puli. g Percussitq; dō in regē. r sic fuit rex vnct⁹ sicut
deū ē ō. xj. ca. h Filij trigita. an. erat. i. cratio. xxx. annoꝝ
Cetera patēt. i Et abijt rex. Hic p̄fert ostēdit qualit fuit
fama adept⁹. r b̄ē ex quatuor. p̄ expellēdo inimicos inte
riores scdo p̄decēdo amicos exteriores: ibi. Misit q̄s by
rā. tercio multiplicādo amicos exteriores: ibi. Accepit er-
go dō. quarto dis debellādo inimicos ei⁹ exteriores. ibi.
Audierūt ergo. Circa primū sciendū q; inimici interiores
erāt iebusei habitatores vrbis q̄s nō expulerāt filij iuda. sic
dēm fuit Josue. xv. r ō dauid immediate p⁹ regni fuerāt
licē adepti iuxta eos debellādos. Fuit q̄s dī h. k Dēm
q; ē dauid r̄c. Illud exponit supra. Dicunt em doctores
nisi cōit q; illi iebusei i fortitudine maiorū suoꝝ p̄sidentes
posū erant aliquos homines cecos r claudos ad ꝓpugna
cula in contemptū exercit⁹ dauid. q. d. tales hoies sufficere-
rent ad defendendū fortaliciū. Scīe āt b⁹ bī Ezech. xxvij
de ciuitate tyri vbi dī. Pigmei q; erāt i turrib⁹ tuis pharetras tuas suspēderūt i muris tuis p̄ gyr̄. ipi cōpleuerunt
pulcritudinē tuā. q̄ exponūt aliq; doctores de quibusdā
pulchris hoib⁹. q; si ciuitatis magnitudis
tm. r tales fuerunt
posīt in turrib⁹ tyri
ad ostentatōs fortitudis loci. q. d. tales
sufficerēt ad defēdē
dū turres. Ra. salo.
dic q; isti ceci r clau
di erāt due ymagies
quas vnaquepātabat
ysaac q; i fine suo ce-
cā. vt bī gen. xxvij.
r alia iacob q; claudicabat ex luctu cū
angelo vt bī gen⁹
xxxij. Dicit igit. q;
iebuzei q; erāt in hie
rusalē defecerant
de abimelech cum
q; iuit sed⁹ turamēti abrā. vt bī gen.
xxj. r ō videtes posteri ei⁹ filios abrae
crescētes timuerunt
ne aliq̄n vellēt eos
inadere. r ō posuerūt predictas duas
ymagines i pte stipiori sui fortalicij. r in
hac cuiuslibet ymaginis erat scriptū iuramentū abrae. q. d.
posteri abrae si p̄sūmpserint hūc locū inadere. et
fm hoc dicunt. odientes animā dauid
vt hic habetur. iō
ēm reputabāt eā trā
gressorem iuramen
ti abrae. r per ꝑs
odibilem ysaac r ia
cob cuius erāt ima-
gines. Dicuntur etiam ceci r claudi in plurali. licet esset
nīsi vna imago representans cecum r alia claudū. eo mō
loquendi quo in sacra scriptura aliquando ponitur plu-
rale p̄ singulari. sicut Exod. xxxij. dicitur. Isti sunt dēi
tui israel. r tamen erat ibi vnum ydolum tm. Dauid aute
licite r bene inuasit locum illum quia iuramentū abrae
non fuerat ad semper. eo q; terra illa erat promissa abrae
r semini eius sed vsq; ad tempus certum quod nondum
transierat quando iosue cepit terram propter quod filij
iuda quando ceperunt partem ciuitatis hierusalem non
potuerunt tunc expellere iebuseum. sicut dictum fuit io
sue. xiij. in fine. sed tempore dauid p̄teritum tempus trā
sierat. vt dicit Rab. salo. r ideo licite eos impugnauit. Fm
hoc igitur littera diuersimode est exponenda in aliquibus.
l Nisi abstuleris cecos r̄c. Fm doctores nostros cōmu-
niter qui dicunt istos cecos r claudos fuisse hominēs et
per consequens potentes loqui. ipsi dicebant verba ista
dauid personae. Scōm Rab. sal. qui dicit eos fuisse ima-
gines dicebam hoc interpretative per scripturam in ore
eorum positam modo predicto.
m Cepit autem dauid arcem. i. fortalicium ipsorum
iebuseorum quod dicebatur arx syon. i. specula. quia inde
poterat longe videri.

a Nec ē cūctra a dauid. cetūc ea suo nole demolauit. Vt ter ūt acceperit hoc forsitā subdit cū dicit. o Proposuerat ei dauid ēt. quale aūt fuerit istud primū nō dī ē habet. g. Paral. xiij. vbi ēt. Dixitq; dauid q̄ pcuſſerit Je bayeū in primis erit princeps t dux. f. milit. t ieqaet ibi dē. Ascēdit g̃ primo toab filī⁹ saruie et fe cit ē princeps. p Et reuigisset domum fistulas. f. stillicidia q̄ erāt in tecto domo rū. q Et abstulis set cecos t claudos, id ē boies tales: vel imagines fm duplicē modū dicēdi pdi cū. q; fm vīg̃s opi nionē erant ibi.

a Audierāt aūt dō si erāt homies odiebāt vere. si imagines reputatiue. put ē supra exponitur.

b Icarco dī in puerbio. Cecus t claudus nō. Iesuitice. xxj. scribit. q̄ cecus t claudus nō debēt intrare templū ad exercēdū sacerdotū misteriū. t illa scriptura ex isto facto tracta ē ad puerbiū. f. vt vulgariter dicit boies dicēt

c Et edificauit per gyrum. q; dilatauit edificia illa.

d A mello t intrinsecus. Mello erat q̄ dūtaxat o q̄ erat ante forisalmā p̄dictā tra ēā q̄ inter votagi nē illā t murū. forisalmā dicit erat terre spacium in q̄ dō illa edificia construxit.

e Et dīs deus ēt. cū in suis operibus manifeste dirigēdo.

f Misit q̄s. b conse quēter ostēdit qualiter dauid amicos exteriores multiplicauit faciēdo amicitiā cū rege tyri. g Et signa cedrina. p̄ amicitiā pactā inter illos misit eis ligna de terra sua p̄ mare. b Et artifices lignoꝝ ēt. q; in terra illa nō inueniunt ea bona ligna. nec artifices ita expti sicut in regno tyri. fm q̄ habet infra. iij. li. v. ca. i Et cognouit dō ēt. q; videbat facta sua in oib⁹ p̄sperari. nec erat aliq̄s in reg̃ israel q̄ audēret seu vellet aliq̄d cōtra eū machinari vt forte hoc habuit p̄ diuinā reuelationē. k Accepit ē. Hic pār ostēdit qualiter multiplicauit amicos interiores p̄ hoc q̄ de nouo accepit vxores pāres ad multiplicandū plēs q̄ cōsūgeret in matrimoniū cū nobilioribꝰ et potentioribus regni sui. t sic essent ei affinitate p̄iūcti ad maiorem firmitatem regni sui. licet ēt de diuina p̄ceptione t cōsensu ne cōsideret. omittere tamen nō debebat q̄ poterat facere fm prudentiam humanā ad regni sui stabilitatē. Et pars littera excepto quod dicit hic. l Cōcubinas t vxores. li. t non tenet hic copulatiue. si exponitur. p̄ id est. alie ei fuerunt vere vxores. hec. q̄ vocant eam hoc cōcubine eo q̄ erant secundarie t non primo ales. m Audierunt ergo. Hic consequenter ostendit qualiter dō expugnauit inimicos exteriores. f. philistheos. consulnit tamen primo dominū vt per eius auxilium dirigeret t prosperaret. Et pars littera vīg̃ ibi. n Venit ergo dauid in baalpharasim. istud nomen posuit hic per anticipationē. quia hic recitatio est ille⁹ ex victoria quā habuit dauid fm q̄ fidelitur. o Et dixit dominū inimicos ēt. Aqua enim ꝓpter sui mollitiem faciliter diuiditur. sic philistei a deo territi t molles et effeminati effecti fugerūt coram dauid per viam vniuersam se diuidendo. quia modus fugiendi ō pacto est diuisim recedere. sicut econtrario modus veniendi ad pugnam ē coniunctim et vnite incedere.

p Propterea vocatum est nomen loci illius baalpharasim. a baal quod est campus seu planicies et pharas quod ē diuisio quasi campus seu locus diuisionis.

q Et reliquerunt ibi sculptilia sua que apposuerant sperantes consequi victoriam p̄ ipsa

r Que tulit dauid In debitos habentur Et combussit ea dauid. t q̄ hec sit vera littera patet per id quod dicitur. i. Paralippo. xiij. de istis ydol. Et tulit ea dauid t misit ea cōburi. quia preceptum erat in lege q̄ aurum

n aūt dō arcē syon hec ē ciuitas dō. Proposuerat enim dō in die illa primū q̄ peuſſisset iebuzeum: t retigisset domatū fistulas: t abstulis

a set cecos t claudos odien

b tes alam dō. Idcirco dī i puerbio. Cecus t claud⁹ nō intrabūt in templū. Habitauit aūt dauid i arce syō: t vocauit eā ciuitatē dō. t

c edificauit p̄ gyrū a mello t

d strisec⁹. t egrediebat. p̄ici

e ens atq; succrescēs. t dīs de⁹

f exercituū erat cū eo. Misit q̄q; byrā rex tyri nūcios ad dauid t ligna cedrina. t artifices lignoꝝ artifices q̄q; lapidū ad parietes: t edificauerūt domū dauid. Et cognouit dō q̄m cōfirmasset eū dīs rege sup isral: t quoniā exaltasset regnū ei⁹ sup

h pplm suum israel. Accepit

i ergo dō adhuc cōcubinas t vxores de hierusalē: post q̄ venerat ad hebron. Nati q̄ sunt dauid t alij filij t filie: t hec noia eoꝝ qui nati sūt ei in hierusalem. Samua. t sobab t nathan et salomō: t tabaar t helisua et nepheg t raphia t helisama et helida et heliseleth.

m Audierūt ergo philistiim q̄ vnctus esset dauid in regē sup israel: t ascēderunt vniuersi vt quererent dō. Qd̄ cū audisset dauid descēdit in p̄sidiū. Philistiim āt venientes. diffusi sūt in valle raphaim. Et consulut dō dīm dicēs. Si ascendā ad philistiim. t si dabis eos i manu mea? Et dixit dominꝰ ad dauid. Ascēde. q; tradēs dabo philistiim in ma

n nu tua. Venit ergo dauid in baalpharasim et peuſſit

o eos ibi t dixit. Diuisit dominꝰ inimicos meos cōtra me: sic diuidunt aq̄. Propterea vocatū ē nomē loci

q illi⁹ baalpharasim. Et reli

r querūt ibi sculptilia sua q̄

s tulit dauid t viri ei⁹. t addiderunt adhuc philistiim vt ascenderēt. et diffusi sūt in valle raphaim. Cōsuluit aūt dauid dīm. Si ascē das ꝑ philisteos: t tradas eos in manu mea? Qui respōdit. Nō ascēdas ꝑ eos: sed gyra post tergū eoꝝ: et veniēs ad eos ex aduerso

t piroꝝ. Et cū audieris sonitū gradiēs in cacumie piroꝝ. tūc inibis ꝓliū: q; tunc egredietur dīs añ facie tua. vt peuſſat castra philistiim. Fecit itaq; dauid sicut precepat ei dīs. t peuſſit philistheos a gabaon usq; gazara.

argentum seu aliquid aliud de ydolis non concupiscerēt sed omnino destruerent. vt habetur Deut. vij.

s Et addiderunt adhuc. quia collegerunt maiorem exercitum q̄ primo vt se vindicarent. Et patet littera vīg̃ ibi t Et cū audieris sonitum ēt. signū erat angelorū venientium in auxiliū dauid ad debellandos aduersarios. ideo subditur. v Tunc egredietur dominꝰ. i. diuina virtus in angelis a deo missis.

In ca. v. vbi dō in psalla. Ha. la. dicit q̄ isti cecī t claudi erāt due imagines. quarū vna repsentabat ysaac.

Addito.

Et exposito Hab. la vī aliq̄ falsa ꝓsupponere t q̄dam alia incerta. q̄ nullū habēt fundamentū in sacra scriptura sbūgere. Primū ꝑo. Nō ꝓsupponit q̄ sebuyei descēderāt de adamalech cū q̄ abrā inuit fedꝰ t instrumentū ēt. quod ē falsum. Nam adamalech erat rex philistinorum. vt patet Gen. xxj. c. xxvj. Philistei autem descenderunt a mesraim secundo filio cham filij noe

ves Gen. x. Iebuzei do descenderūt a chanaan ꝑto filio eiusdē cham filij noe. vij ibidē. x sic ꝑ falsitas b' ꝓsuppo sit. Preterea ꝓsupponit scdo q posteri abrae nō possent inuadere hierusalem nisi ꝑdicti inramēti qō ē falsum. nā in ꝑdicto federe cū abimelech inito Is abrā iurauit nō nocere abimelech nec posteris suis sed turpi sue. nō ꝫ iurauit q posteritas abrae nō noceret posteritati abimelech. vij i ꝑdic. capit. Deū. xxj. qui ꝛc. iurāmēti sūt. x gen. xxvi. abimelech cōfederauit se cū ysaac cū iuramēto. qō nō oportebat facē si iā abrā iurasset ꝑ posteritate sua. x sic dato q iebuzei descenderāt ab abimelech adhuc possent filij ist' eos inuadē. scom ꝑ nam dicit q iura mentū abrae fuerat ad tpo cernū. qō nōdū trāsierat qō solue cepit trā. ℔ tpe dō tā tpo illud trāsierat ℔ ꝺdē ꝓsuppositā nullā auctoritatē videt i sacra scriptura bē. vñ de tali exponē nō vt mentio esse facēda. Alia ꝺo expositio doctoꝝ ē satis applicabilis sc. ℔ mi ē ali' dicēdi mod' q̄ forte magis ille adaptat x ē talis vsꝰ q cecī x claudi illi erāt simulacra deoꝝ iebuzeoꝝ supra posita in sumitatibus domoꝝ suaꝝ. q ꝺdē iebuzei suos deos cecos x claudos nolebāt sm ostiaꝝ dō. q illos deos ipoperādo dicebat. Oculos habēt x nō videbunt. pedes bēt x nō ambulabūt. x ꝺō credētes q dō nō toleraret illa ciuitate regia similes deos nec culti eoꝝ excludant se a receptiōe dō di. Nō ingredietur huc nisi absolutus cecus x claudus. q. d. scim' q si in possideres illū locū auferres deos nros ꝺo reputās cecos x claudos. qō nos nullo mō timuerem'. vñ opter q eos potēt auferas si vales. qz nō spēte eos tradem' tibi. vñ dō de ℔ indignatus postq̄ cepit arcē syon posuit ꝓnū facientibus tria in debellatōe iebuzeoꝝ ꝑ illi q ꝑ ꝓcussisse iebuzeum qō ē ꝫ ꝓsonas eoꝝ. scdo illi q retigisset domoꝝ filios. et ℔ pira instrumētōes eoꝝ. hierem sm nō bēbat aquā inter muros ꝫ ex pluuiali ℔' aqa in cisternis collectis instruebant. vñ frāgendo stillicidia illa. l. fistuleo p ꝺo aq̄ fluxit ebat maxime affligerētur. Scio ordinauit ꝫ deos eoꝝ di. Qui abstulisset cecos x claudos ꝛc. ℔ ē simulacra iebuzeoꝝ. vt dcm ē. Et nota q vbi trāslatio nisa dicit cecos et claudos odientes alias dō. veritas hebraica hz cecos et claudos ꝺo odiebat alia dō. qōvē facere ꝑ ista exponē. nam dō ꝓpe odiebat talia simulacra tāq̄ inimica domino cultui intra illud pō. Nōne q oderat te bñe oderam. silr intra illud qō seq̄t. Ideirco dī in ꝓuerbio. Cecī x claudi nō intrabūt i tēplū dñi. vt magis adaptari ad illā exponem sic nā iste locꝰ fuit assignat' diuino cultui a tpe q abrā voluit ymolare ysaac Gen. xxij. Et ibidē iacob vidit scalā gen. xxviij. Et ibidē fuit fundatū templū p salomonē. vt infra iij. li. ca. vj. x scdo gal. iij. x ibi erat tēplū dñi edificandū in q nulla inū dicta idolatica debāt hīe ingressum ℔ solus de' erat adorab' x colēd'. x ideo tanq̄ ꝓfugiū b' boni fuerūt q̄si ꝓuerbialit dicebat. Nō intrabit cec' x claud' i tēplū dñi. q. d. cecī x claudi dicuntur. vt dcm ē. Explicc.

Incipit liber secundus regum. v. ca. vbi ponit. adducit Ha. sa. nō vt eius dicta approbet. sed vt obscure dcm de cecis et claudis aliqlr elucidet. Burg. rōnabilit q̄dā dicta ysa. sa. abijcit de cecis x claudis. x exponit sniam sup addit

cōtra cōem doctoꝝ nrōꝝ expositiōz asserēs q cecos x claudos itel ligi deos iebuzeoꝝ q suos deos sic nolebant. ꝺo dō de tpe gentiū dicerat. oculos bñt x nō videbūt ꝛc. sc. extranei vt q ꝑpt dcm dauid iebuzei suos deos dicerent cecos. Dauid em fuit iebuzeos tpe gentiū cōtrari'. vñ similr vt q sicq̄ ifideles blasphem' deo vero ponerēt nomē carpe. x fidelis de deo vero loq volēs vteret blasphemāt nomine. ita x infidelis audiēs ydola nem pibilit cecos q suū aduersariū nominarent suo nolle aduersario ꝓmiaret. qn ꝑ' reputabar ꝫ nec fortasse ille mod' loq̄ndi de tpe gentiū erat apud dō in vsu qz nondū ille ꝓpe. fac' vt fuisse q loqt dō deus ꝫ cecitate. nec fortasse iebuzei sibi parassent honestiꝰ

a Tulerūtq; eā de domo aminadāb; q̄ erat i gabaa. Oza āt x hazio filij aminadab minabāt plaustr' nouū. Cūq; tuliss̄t eā de domo aminadab, qui erat in gabaa. custodiens archam dei: b hazio ꝓcedebat arcā dei. c dauid autem x omnis isra el ludebant coꝝ dño i omnib' ligneis fabrefactis x cytharis: x lyris x tympanis x sistris: x cymbal'. Postq̄ āt venerūt ad areā nachō extēdit oza manū ad

deos suos exponere sup muros vbi sagittis ipeti potuissent. qō tñ de cecis x claudis ℔ dī. nec nobis foret bōtātis sacrm sic ponere in locū vbi nō parceret eidē. Et igit extorta expositio burg. erū vt dicit burg. hebraica ita habeat cecos x claudos ꝺo odiebat alia dō ℔ bñ stat cū nra trāslatione x doctoꝝ nrōꝝ exponē. Nā stat bñ sic q ipi cecī qui ad deridēdū dō ingr̄ solicia positi oderāt aliam dō x q dō oderat eos. Nec vere applicat burg. ꝓuerbiū iebuzeorū. Cecī x claudi nō intrabunt in templū: quasi ꝓmissicie verū dixerint q dij gentiū nō essent ingressuri. qz ꝓtium huius bī ex daniele x euangelio Matth. vbi dr. Abominatio desolatōis ponēda in templo. x forsitte hodie templū hoc ꝓhanatōibus deseritur. sīc tpe achaz. Cap. vj.

a Congregauit autem. Hic ꝓr oñdunt decretū dō erga deū. x hoc ꝑtium ad duo. primo ꝑtium ad ar b chā dei ducenda ad locū solennem. l. terciū. secundo ꝑtū ad domū dñi edificādā ca. vij. C Circa primum ponit ducit arche incipit. secundo ex tumore intrumpit. ibi. Postq̄ aūt pueneruīt tercio tertio ꝓficitur. ibi. Siquidem q est. C Circa primū dī. a Congregauit aūt ꝛc. quia talis translatio arche dēbat fieri cum magna solēnitate.

b Vt adduceret ꝛc. Sicut ōñ fuit Exo. xxv. super archam erat propiciatorium. quod erat q̄si sedes dei inde dicto responsa.

c Et imposuerunt ꝛc. isto modo remiserant eam principes philistinorum. vt dī. li. j. vj. ca.

d Tulerūntq; eam ꝛc. Scio vt. j. gal. xiij. vbi dicit. x ascēdit dauid x omnes viri israel ad collem cariathiarim que est in iudea. vt auferret inde archam domini dicendum q cariathiarim x gabaa erant loca satis propinqua. et in cariathiarim ꝓio congregatus est ꝓpius ad dauid x inde transferunt ad deducendum archam q erat in gabaa x inde ducendo eam trālierunt ꝑ cariathiarim. x sic intelligendum est illud quod est inducēs. ꝛc. j. galip. vtrumque enim locus in quo manserat archa anteqū per dauid trāsferretur in domum obededon fuit gabaa. sicut dictum fuit supra primo li. vij. capi.

e Dauid āt ꝛc. iste iud' nō erat dissolutōis sed deuotōis sm illud ꝓ. lxxxiij. Cor meū x caro mea exultauerūt i deum viuū. f Postq̄ aūt. ℔ deducto arche interrupitur ꝓpter mortē ozę repentinā. e' cā fuit. vt dicam hebrei. qi fecerat poni archā sup plaustr' cū tñ dēbet portari in humeris sacerdotū. vt dr Num. vij. x in pluribus aliis locis. x ꝓpter hoc secundo fuit portata i būcz. vij. j. reg. ca. x. j. gal. xiij. Qz āt sic dēbet portari

oza nisi mō odbat ictuze. Pecka pecca nti i dō volut affi
mlari philistiēis illi dib⁹ arche depomatione vt ex pdi
cte fruti pñ passus a deo qñ archā vertit inclinata ex re
calcitratōe boū pontūt ipham. qz tūc fuit manifestū q ñ
debebat sic poni. q bilcia boum rōnabilit. qz depona

tione sic nō fuerit in
clinata. Ex hūt alia
decāt q fuit passus
a dño. eo q archam
nudā retigit. non hz
apparētias qz archa
portabatur inuoluta
pño ne videret nu
da a leuitē eā portā
b⁹ t a pplo ne mo
reretur subito. sic dr:
¶ Hūc iniq. t dō. li. vi.
ca. Itez scīendum q
iste oza sol⁹ fuit per
cussus t nō frat⁹ eius
cum eo qz primicpal⁹
erat t illa temeritas
erat de ē⁹ exaltatōe
t mādato. q Cōtristat⁹ ē ir dō. nō de
cuīa malicia. q magis d oze offensa. pu
pk quaz mereretur a
dño pcuti. b Extimuit dō. dñm. ex
ex facto ei⁹ filio timu
it ne esset idign⁹ de
ducere archā ad do
mū suā: ideo sībdit.
c Sz deuenit ea ad
iste ir obededō erat
de leuitic. vt bi. j. pa
ra. xv. Dic ārgabe
tus. qz ibi. f. i gerb fu
erat cuz dō fugiente
saule. d Et bñdi
xit dño obede. multi
plicādo eū i bonis
spūalib⁹ t tpalib⁹ co
q circa archā dñi
reuereter se habuit
t deuote. e Manifestatūq ē. b Inter de
ducto archē ipedimē
pta pcāt. vbi p ostē
sū ipsius dō denota
tō cuīdā⁹ respectu
dei. sēdo ampla lē
ralitas respectu po
puli. dō. Iuxta com
plesset me do bñfi
cio respectu sui. abi
reuertit⁹q ē dō. C ir
ca pīm dr. f Nūcia
ti ē ei. t dō coēti
dentia de dei miscīa
volatu archā adducē ad domū suā: vt benedictio dei eā ip
sā t sup domū suā: t sic fec t p⁹ sīt⁹q ibi. m Et exāi
cū do. rc. iste vlus nō ē in hebreo nec i latino corrupt⁹ ē. iō
nō expono. qz apposite ē ad bōt⁹ imperii. n Et dauid
percussus ē. i. ad armā ligatus sic sunt ouātes pomabilia.
o Postq pausāt. deposuerat ei insignia regalia. vt būiliat
ret se coīā deo t acciperet vestē filiis leuitis coīas deo mi
strātib⁹. p Et despexit eū michol in corde suo eo q in
tāta solēnitate nō apparebat i habitu regio. q Et ob
mlit. i. oblatiōes totalit inctas ad donē diuinū.

archā dei: t tenuit eā: quo
nīa calcitrabāt boues t de
clinauerāt eā. Iratusq; est
indignatiōe dñs ⁊ ozam. et
percussit eū sup temeritate. q
mo: tu⁹ ē ibi iuxta archam
dñi. ⁊ cōtristat⁹ ē aūt dauid eo q percussisset dñs ozam: t vo
catū ē nomē loci illi⁹ percus
sio oze vsq; i diem hāc. Et
extimuit dauid dñm i die
illa dicēs. Quō ingredietur
ad me archa dñi. Et noluit
diuertere ad se archam dñi
in ciuitatē dauid sed diuer
tit eā in domū obededom
gerbēi. Et habitauit archa
dñi in domo obededō ge
thei trib⁹ mēsib⁹. t bñdixit dñs obededom: t oēm
domū ei⁹. Nūciatūq; ē regi
dauid q bñdixisset domi
n⁹ obededom: t ola ei⁹ p
ter archam dñi. Ibiitq;
dauid: t reduxit archā
cū benedictione in domum
suā. Abiit ⁊ dauid et ad
duxit archam dei ⁊ domo
obededō in ciuitatē dauid
cū gaudio. t erat cū dauid
septē chori t victima vituli.
Cūq; transcēdissent q portabant archam dominum sex
passus: immolabāt boues
t oūe t arietē. t dō p cunc
bat in organis jarmi gānt: t
saltabat toto viri⁹ ante
dñm. Porro dauid erat ac
cinct⁹ ephot lineo: t dō et
oīs domus isr ducebāt ar
chā testamēti dominum in iu
bilo et in clangore buccine

Cūq; intrasset archa domi
ni ciuitatez dō michol filia
saul. ꝓspiciēs p fenestrā vi
dit regē dō subsilientē atq;
saltantē coīā domino: et de
spexit eū in corde suo. Et i
troduxerūt archaz domini:
t imposuerūt eā i loco suo:
in medio tabnaculi qō tetē
derat ei dauid. t obtulit dō
holocausta coīā dño et pa
cifica. Cūq; complesset offe
rēs holocausta t pacifica:
benedixit pplo in nōe dñi
exercituū: t ptit⁹ ē vniuer
se multitudini israel: taz vi
ro ⁊ muliēri singulis col
lyridā panis vnā: t assatu
rā bubalē carnis vnā: t si
milam frixā oleo. Et abiit
oīs popul⁹ vnusq;sq; i do
mū suā. Reuersusq; est dō
vt benediceret domui sue:
t egressa michol filia saul
occurrit dauid dic. Quā glo
riosus fuit hodie rex israel
discooperiēs se ante ancil
las seruoz: et nudat⁹ ē q̄si
si nudet vn⁹ de scurrīs. di
xitq; dō ad michol. Vnxit
dñs: qz ludā ati dñm. ⁊ elē
git me pot⁹ ⁊ patre tuum
t ⁊ omnē domū ei⁹: t pre
cepit mihi. vt ēem dux sup
populū dñi in israel. Et lu
dā t viliot fiā plus ⁊ fact⁹
sum: t ero būilis in oculis
meis: t cū ancillis de q̄b⁹
locuta es gloriosior appa
rebo. Igit micol filie saul
nō est natus filius vsq; in
diem mortis sue.

r Et pacifica. f. oblatiōes q̄ vna qz leuitē debat ad homi
rē diuinū. alia erat sacerdotū t alia offerētiū. sicut plene
dr in leuitico i pīm⁹ locus. s ¶ Cūq; cpleret. ⁊ pter ora
tor ipi⁹ dauid sider aliter⁹ respectu pplī ꝓ in spūalib⁹. cū
dr. t Bñdixit pplo. i. bona impetr⁹. t. secundo in tpal
b⁹ cū dr. v Et portiōnauit ē vniuerse multi
tudini isr. ⁊ cēt. collyri
dā panis. i. panes re
tūdi. x Et assaturā cēt. i. vnā pomōes
talis carnis assate.
y Et simā fricam
Sūmila ē farina tri
tici delicatissima. et
q̄ cū aqua ⁊pata fie
bat pasta. t oleo fri
gebāt. sic ꝓ pomōes
pplo diuidebat.
z Reuersusq; ē. b.
oīdē būiliare dō re
spectu sui. qz reuer
tūs i domū suam vt
būficaret illis de do
mo sua. sic fecerat il
lis extraneis. michol
vxor ei⁹ insipiēperā
uit ei. eo q̄ in tāta so
lēnitate nō apparue
rat i ornatu regio. a Gloriosus fu
it rex. q. d. i nullo. im
mo vilt⁹ t ignobilis.
b Discooperiēs se
qz regalia insignia de
posuerat ex būiliāre.
⁊ magis placēs dō
⁊ omnē regie. vñ de
beratio ipatoꝛ legi
tur. q̄ cuz reposuerat
crucē aureā cheso
dro regi deuicto, et
sedēs in eō. t omnē
insignio imperialib⁹
ponās crucē. nō po
tuit ingredi vrbem do
nec deposuisset oīa
būiliē venit pedituz
do. c Ad ancillas
suoꝛ suoꝛ. i. ita pu
blice ⁊ psone etiam
Famulas poterāt⁹ vi
dere. q. d. pt⁹ ē ⁊ si
fuisset sacri secre
tu. d Quasi si nudet
se. q. d. nō fuit quin
cio i dom regio a vi
lib⁹ psonis. e Di
xitq; dauid. humilit
rndēdo. f Vnxit
dño. q. d vltiē dnoz
g Judā ati dñm. mēte t corpe exaltādo. g Et vilior
fiā. i. būilior. ge fm q dic. b. greg. homē. xxij. tāto būilior
ero ad fuitēdā deo. quāpior ⁊ q̄ ex muere. ⁊ tanto ob
ligatione se cē ꝓbet. i redādo rōes. quātā ēt a deo mīa
bñficia recepat. ⁊ se būilādo recognoscebat. i Et cum
ancill⁹ cēt. michol ei ex ista superbia ir ācillas ꝓmebat aliaꝛ
vxoꝛ dō. q̄n accepat rāc secundarias. cū ill⁹ dō apparu
it gloriosior. qz ō ipse būit. pōt mīa pncipū t nobiliū ēt post
ūlō facti. n. ūt de michol. nō sībdit. k Igit michol. cēt. i. de
cetero. ⁊ deb⁹ esset ei filiis. pur dicū fuit. d. iij. ca.

fm ca.vij.vbi dr̃ i postil. Et cū ancillis. de qb⁹ locuta es gloriosior apparebo.

Addunt.

Dixit ergo michol vocasset aliquos vxores dō ancillas, put postil. ait. Nā dña sua in tex. talia sunt Et gloriosius fuit israel hodie discooperiēs se añ ancillas seruoꝝ suoꝝ

Capitulum. vij.

sicut ꝑ nō erubescit. añ ancillas suas. Ita añ ancillas seruoꝝ. volēs dicere q nō solū vxores. sed ancille seruoꝝ poterāt cū videre discooptū qō ipsi michol videbat ibi nestū. Jn rāsione dō dō vdr dicit. Cuz ancillis de qb⁹ locuta es gloriosior apparebo. ideō dicit q ēt vālificādo se coram ancillis seruoꝝ gloriosior dēret appare re. iuxta illud salmi stabo. Qui se būiliat exaltabitur.

Ca.vij.

Factū ē aūt cū ꝑ sedisset dō ꝑ describitur deuotō dō erga deū ꝗtū ad domū ipi⁹ edificandā. Circa qō ꝑ ꝑtil būana ꝓsultatio. secundo diuina ꝓhibitio ibi. Facies est aūt. tertio dō xp̃o repromissio ibi. t nūc hec dices. Circa pmū sciēdū ꝙ Deut. xij. dr̃ q qñ filij israel ḧerant esse in terra ꝓmissionis. tunc dño eligeret locus vbi tēplo edificaro offerrēt de cetero sacrificia dñi. t non alibi. sicut ēt fuit exposit̄ ibidē. t iō vidēs dō q dñs dedisset sibi vndiq; requiē ab vniuersis inimicis suis credidit ē ipse edificādi templū ꝓpter qō. b Dixit ad nathā ꝓphām p modū collatōis t ꝓsilij. c Vide ne tē. notabiliter t iuxta pulose edificatā. d Et archa dñi tē. q. d. in ista rē rōnabile q ego ei edificē excellentissimā domū. e Dixitq; nathā ad regē. nō spū ꝓphico ḧ būano quod p̄s ex b qz postea retractauit vbi suū. f Omne qō est tē. q. d. domū ꝓpositū ꝓcepisti. impleas ope. g Cuia dñs iccū ē. credebat eñ deo placere q dom⁹ a dō edificaret. t ex b p̄s q spūs ꝓphē nō sp̄ rangit corda ꝓphaꝝ. da aliqñ loquit̄ istictu ꝓphico t būano t nō diuino. vtz i b loco t in plurib⁹ aliis. h Factū ē &c. b ꝑtit̄ pōt diuina ꝓhibitio. cū dr̃. Factū ē &c in nocte illa. i. imediate seqnti deū ꝑsiliū videbat eñ dñs ipm dō valde volūtariū ad op⁹ inchoandū cui⁹rei ipse modū adueneraꝝ vt magis patebit ex seqntib⁹. iō ita cito facta ē diuina ꝓhibitio. ne dō statim inchoaret op⁹. i Nūqd tu edificabis tē. q. d. nō. nō tō subdit. k Nec enī i domo habitaui tē. qz archa dei t ꝓpiatorīū. qō erat q̄si sedes dei. vt. ō. deū ē. ḧ fuerat in tabernaculo. t nō in domo stabili vel mansiua ō ligneo t lapidib⁹ edificata. l Nūqd loquens locut⁹ fuit tē. q. d. adhuc nō ꝓcepit. in hebreo dr̃. Et dixit ad vnā ō tribuū israel. cui ꝓcepit vt pasceret. qz de oīb⁹ fere tribubus fuerāt aliq̄ pastores ppli israel. vbi gra. de tribu leui moyses t aaron. de tribu ephraim iosue. de tribu iuda othoniel. de tribu manasse ieptbe. de tribu beniamī ayoth t saul de tribu neptalim barach. de tribu zabulon aylon. de tribu dan samson. de tribu yssachar thola. m Et nūc ḃ dices. ḃ ꝑtit̄ pōt de xp̃o repromissio. t sedo ipse dō galeñatis. ibi. Ingressus ē dō. Pria i duas. qz ꝑ bificiū exhibitum recolit. secdo exhibēdū ꝓmittit. ibi. Et ponā locum. Circa primū dr̃. n Ego tuli de pascuis tē. ḃ p̄s ex ꝓdictis. ū. j. libro. xvj. ca. t. xvij. o Et fui tecū. pregēs te ab aduersantib⁹ t dirigēs i opib⁹ tuis. p Et iffeci tē. scilz saul t alios hoech vtz ex supradictis. q Feciqz tibi nomē grāde. dādo tibi dignitatē regiam. r Juxta nomē magno. tē. q. d. magnitudo ista q̄ dr̃ in tra modica est respectu illi⁹ q̄ expectat in futuro vñ dicit saluator Matth. xj. Qui aūt minor ē in regno celoꝝ maior est eo. Jsta aūt bificia dō exhibita dr̃ recitauit ñ ad exprobrandū ḧ ad accendēdū ꝗtū ad amorem diuinum.

Et ponā locum. Hic ꝑtit̄ ꝓmittit bificiū exhibēdū. t primo ꝗtū ad tpale regnū. secdo ꝗtum ad spūale t eternū. ibi. Cūqz ꝓpleti fuerint. Circa pmū dicitur. s Et ponā lo. tē. i. tēplū i vtrem vt ꝓpl̄ ibi offerat t nō alibi. t Et plātabo eum

. i. firmit̄ radicabo i regno meo v Et habitabo cū eo. qvcq; culmen. x Et nō turbabitur amplius. sicut fuit in egypto sub pharaone. y Nec addent filij iniquitatis. i. infideles. z Et affligent eum sicut ꝑius. i. sepe iudicium quo freqnter ꝓpter pcā sua affligebantur ab infidelibus sicut p̄s ex decursu illi⁹ libri. qz ḧs filij israel fuerit postea aliq̄ando afflicti ꝓpter pcā sua nō tñ ita freqnter.

a Et requiē dabo tibi. ḧs eñ dō tam esset in requie vt pcā ē. eñ illa regēs nō erat adhuc ita placta sicut postea fuit qñ infideles exiteū i circuitu regni sui debellauit vt h⁹ ca. sc. b Predicatqz. tē. i. successiōs regni tui i filijo tuo c Cūqz cō. tē. ḃ ꝑtit̄ ꝓmissio ipi dō ō reḡ spūaliter exhō ḧ ꝓmissio ipleta fuit i xp̃o. Ad intellectū aūt h⁹ passuum t. simulum ꝑsiderandum. q gesta vetꝰ test. fuerūt figura gestoꝝ noui Fm q dicit apl̄us. j. ad ē. omnibꝰ. t. Dia i figura ꝓnūciebat illud. t sic salomō filius dō fuit figura xp̃i. na ē etiam de dauid Fm carnē vt dr̃ ro. j. Illud aūt qō est figura alteri⁹ oportet q sit aliq̄ res Fm se. nisi enim circulus perueniat in taberne ostio esset aliq̄ res in se. non posset esse signum in figura vini exūtis in cellario. Sic igitur illō qō ē figura alterius ꝑ triplr̃ ꝑsideratur. vno mō vt est res in se ñ. alio mō vt est figura alteri⁹. tertio modo Fm veritatē. Sic igitur i sacra scriptura aliqua dicuntur de salomone Fm se. t sic nō fuit figura xp̃i. sicut q fecit tēpla ydolorū. vt dr̃. j. iij. li. xj. c. Aliq̄ aūt dicūt de ipo inq̄tū fuit figura xp̃i ñ. que nō pōt verificari de salomōe Fm se. ḧ ñ de xp̃o. sicut illud ps̃al. lxxj. Et dñabit a mari vsq; ad mare. t a flumine vsq; ad terminos orbis terraꝝ. qō nō fuit verū de salomone. quia non fuit monarcha ḧ habuit regnum satis artum. Sed verū est de xp̃o homine cui in sua resurrectōe data fuit omnis ptās in celo i terra. vt dr̃ Matth.

vt. Illa ā dicāt in scriptura de salomōe vtroq; mō q̄ sq̄
plicata sūt de ipō licet min⁹ plecte t de xpō plecti⁹. cum
modi sūt illa q̄ b ponūt salte aliq. c Cūq; cōpleti fue
rint dies eius &c. exponēdo de salomōe. Sciendū q; ly fue
rit cōuenit⁹ i regē vita ē ite adhuc dauid. vt dr. infra. iij. li. j. c.
n nō fuit firmit⁹ stabilit⁹ in reg vsq; p⁹ morē dauid. q; quā
do adonia t ioab in
terfecē dissoluta fu
it colligatio eorū q̄
fauebāt adonie. cōfi
lio salomō adhuc non
erat nat⁹ nec pcepit⁹.
q̄ ista ⁊ba fuerit di
cta dauid ex pce vīs
sic igit q̄ dr b. Sus
citabo semē meū p⁹
te t firmabo regnū
ei⁹. f. p⁹ mor⁹ t exal
ta q̄ ista suscitatio
intelligit ḡtiā ad re
gni stabilitatē. sicut
aliqn dī creari in re
gē. q̄ egrediet ⁊ute
ro tuo. p hoc designat
natiuitas salomōis.
q̄ is fuerit ān mortē
patris. fuit ei p⁹ ver
ba ista sibi dicta. et
ista ē historia t re
citēda ē ad diuersa
mō dicto. t tali mo
do loquēdi ⁊ inue
nit alibi in scripturis

b dicetur deutero tuo: et fir-
c mabo regnū ei⁹. Ipe edifi
cabit domuz nomi meo: et
stabiliam thronuz regni ei⁹
f vsq; in sempiternum. Ego
ero ei in patrē: t ipe erit mi
g hi in filiū. Qui si inique
aliquid gesserit: arguā eū
in virgā virō⁹: t in plagis
filioz hominū. Misericordiam
aūt meā nō auferā ab eo si
cut abstuli a saul q̄uē amō
b ui a facie mea. Et fidel erit
i dom⁹ mea t regnū tuū vsq;
in eternū ān facie meā: t
thron⁹ tu⁹ erit firm⁹ iugi
ter. Scōm oīa ⁊ba hec: et
iuxta vniuersā visionē istā:
sic locut⁹ est nathan ad da
k uid. Ingressus ē āt rex dō⁹
l t sedit coā domino et di-

m xit. Quis ego sum dne de
us t q̄ dom⁹ mea: q; adu
n xisti me hucusq;. Sz t hoc
parū visum est in conspectu
tuo domine deus: nisi loq̄
ris etiā de domo fui tui in
o longinquū. Ista ēm est lex
p adā dne deus. Quid ergo
addere poterit adhuc pa
q uid vt loquatur ad te? Tu
ēm scis fuum tuum domi
r ne deus propter verbū tu
um t ⁊m cor tuū fecisti oīa
magnalia hec̄ita vt notuz
t faceres seruo tuo Idcirco
magnificatus es dne deus:
qua non est similis tui ne
q; est deus extra tē in om
nibus que audiuimus au
v ribus nostris. Que est au
tem vt populus tu⁹ israel

ioste regio. vt hī. infra. iij. li. xxiij. ca. Nec ex hoc loco p̄t
efficacit̄ argui de misericordia dei circa eū. nisi ḡtiam ad ḡtiale
regnū. q̄ nō fuit ab eo. nec a filijs ei⁹ totaliter ablata. sicut
fuit a saule. ō subdit. Sicut abstuli a saul quē amoui a
facie mea. s. ne regnet posteritas sua. Ex ēm saul fuerit dā
nat⁹ nō hī expresse ex
scriptura sūt. ō. dicitur
c li. j. ca. vbi a fidelem
erit dom⁹ sua. q; licz
aliq; regel a dō deficē
cēteo declinauerūt
ad ydolatriam. rō alij
sequētes reducebāt
populū ad cultū diuinū. Exponēdo aūt
literā ista de xpo ex
positio ē multocā
rios t melior: fatres i
phī⁹ cū dī. c Cūq; cōpleti fuerint di
cōt. certū ē q; xpus
decessit ex dō sm
carnē p ḡniē maria
fuit maḡ tpe p⁹ mor
tē dauid. t sic littera
pt̄ posuit iacet.
o Et firma. regnuz
ei⁹. q; regnū xpi fir
mū ē i ūpetuū. Fir
q̄ dī Dani. vij. Po
testas ei⁹ potās etnā
q̄ ā auferet. t regnū
ei⁹ q̄ nō corrūpet.
e Ipe edifica. do.
cē. s. ecclesiā de lapi

dib⁹ viuis electis. f Ego ero ei i patrē &c. nō p adop
tionē. ⁊ p naturā q̄ ē vera t p̄pria filiatio. t sub isto itellē
cu introducit apls hāc auctoritatē dicēs de xpo heb. j. ca.
g Qui si iniq; aliq̄d gesserit. ō nō p̄t exponi de xpo in p
sona ḡpria. q; peccā ñ fecit: nec inuēt⁹ ē dol⁹ ore ei⁹. nec ia
mō inquit̄ peccā fuit figurat⁹ ipe⁹ vt p̄dictū ē p̄t tñ exponi
de ipo. p mēbris ipi⁹ pp ꝺfectionē capitis. ad mēbra sua
illam regulā quam posui in pnci. Deosculo. t ō mō pec
cata ppli xpiani dicūt pcā xpi pū. xxj. lōge a salute mea
⁊ba delictoz meoz. vbi loq̄t ḡpha i psona xpi. vñ t pro
pcio nostris ⁊beratur⁹ fuit plagat⁹ et crucifix⁹. b Et fide
lis erit dom⁹ tua. q; fideo ñ deficiet in ecclesia. i Et re
gnū tuū vsq; in eternū. q; regni xpi nō erit finis. Iuxta j.
k Ingressus ē &c. ō p̄t ponī gratiarū actio vbi dauid p̄
regratiat de p̄missione. licto peccat̄ p̄ p̄missi ipletōe: ibi.
Nunc ḡ dīc. C circa p̄mū dī. k Ingressus ē āt do locuz
eius in tabernacl̄o. l Et sedit coā dño. i. coā archa
vbi dō⁹ reputabat mō spūli. Iz ei sit vbiq; p̄sēnā p̄tū
amē potēnā. m Quis ego &c. q; adduxisti me hucusq;
i. ad sublimitatē regni. q. d. ex me ñ habeo ad ō aptum
dīne. n Sz t hoc pa. cē. q; ñ solū locut⁹ eo de reg cōfir
mādo i psona mea. ⁊ ēt i posteritate mea. o Ista ēm ē
lex adam. s. vt q̄libet sit sollicitus t desiderāt̄ ad p̄petuitatē
posteritatis sue. p Quid ergo adhuc &c. q. d. tu maiora
fecisti t p̄misisti ḡ ego fuissem ausus petere.
q Tu ēm scis seruum tuū. i. p effectū offendisti q; m ha
beas notitiam t memoriam mei. tot t tanta mihi faciēn
do et p̄mittendo. r Propter verbum tuū. i. ḡpter ver
bum quod locutus es de me samuele ista fecisti t p̄misi
sti. vt impleat quod ei dixisti. s Et ⁊m cor tuum feci
sti. ad est ⁊m voluntatē tuā. q; ō p̄cedit ex tua mera liberali
tate. nō ex mea dignitate. t Idcirco magni. es. Mod⁹
ei magnifici ē facē maiora ḡ sit dignitas recipientis.
v Que aūt vt genteſ. deducendo filios israel in colum
na ignis et nubis. Sciendum tñ q; ille qui precedeb⁹
erat angelus. vt habet Exo. xiiij. capm aliqn nominatur

de⁹ cūl⁹ ꝓsonā reputabat sm q dicit Greg. In hebreo hī
Propē quā iuerāt dīj. qō exponit Ra. sa. de m oyse t aa-
ron q missi fuerūt ad educēdū ꝑplm israel de egipto. t di
cunt dū suscipiatur eo mō quo dicitur Exo. vij. Ego cō
stituā te deū pharaonis. ꝛ hec expositio apparet falsa per
illud quod dr. j. pal.
xvij. vbi dr. Nūd quā
gens in terra ꝓpter quam
a iuit de⁹ vt redimeret eā sibi in ꝑplm t ponēt sibi no
y mē: faceretq; eis magnalia
z t horribilia sup terrā a fa-
cie ꝑplī tui quez redemisti
tibi ex egypto gentē: t deū eius? Firmasti enī tibi
ꝑplm tuū israēl ꝑplm sempi-
tnū: t tu dne de⁹ faci⁹ es
a eis i deū. Nunc ergo dne
de⁹ vbū qō locut⁹ es sup
seruū tuū: t sup domuz ei⁹
suscita i sempiternuz. t fac
sic locut⁹ es vt magnificet
nomē tuū vsq; i sempternū
atq; dicat. Dne de⁹ exerci
tuū de⁹ sup israēl. Et domus
b fut tui dō erit stabilita co
rā dño: q; tu dne exercitu
um de⁹ israēl reuelasti auricu
lā fut tui dicēs. Domū edi
c ficabo tibi, ꝓterea inuēit
seru⁹ tu⁹ cor suū, vt oraret
te orōe hac. Nūc ergo do
d mine de⁹ tu es de⁹: t ver-
ba tua erūt vera. Locut⁹
es ei ad seruū tuū bōa hec
Incipe g̃ benedic domui ꝑ
ui tui: vt sit i sempiternum
corā te: q; tu dne de⁹ locu-
tus es hec t benedictōe tua:
benedicetur dom⁹ seruus tui
in sempitērnuz.

Capitulum. viij.

a Tunc ē ait p⁹ hec per-
cussit dauid philistijm
b t humiliauit eos: t tu-
lit dauid frenuz tributi de
c manu philistijm: t percussit
d moab: et mensus est eos
e funiculo coequans terre.
f Mensus est autem duos
g funiculos: vnum ad occi-
h dendū: t vnū ad viuificā-

huic burgen. oppōit asserēs ēt intelligēdū ꝑ de regno ꝓpter
solū ꝑ ecclīa. volēs salomonē saluare eo sicut dicit burge.
q; possibile fuit salomonē peccāsse sic ꝓpter quē non
valeret idola destruē. Sz istō vī ꝑ ꝓphetā tempora ecclīe
Est ei cōe e⁹ argumētū qō repentē ꝑ pluscula sepe repetere-
vicē ecclīa ꝑ hz fun-
damētū. igr ītrōna
bilit deūs t maxime
qñ ex ecclīa ꝓpagabit
trabi Jesū: vñ si q ca
sum a bar. positum
salomōi remaneret
alīq; executio de eā
to. ñ ēt de toto. nīl a
ñ successorib⁹ suis
remāet executio. q
dom⁹ e⁹ dicūt. ꝛ ñ
dom⁹ dē fidel. ꝑ ut i
ecclīa. Fōrt igr argu-
mētū sic. e⁹ dom⁹ est
ꝑ dei diffinitōz. t ifl
del' ille saluat⁹ ē nō
ꝑ. ꝙ dom⁹ salomōis
fuit infidel. vt late de
clarāt glo. ord. igr
cē. Dīa igr q̄ b laū-
dabilia de salomōe
t ei⁹ domo dicūtur
itelligūt de eo sm ꝑ
sentē institiā t ñ et-
nā ꝓdestinatōz. ꝙ sm
etnā ꝓsciētiam itelli
gūt de ecclīa de quo ē
principal⁹ sensus ecclīa
eoz laudabilius q̄ ꝙ
dicūt: ꝑ ut dicē cadē
glo. q̄ ē notabīl. Fi-
nalī ēt bar. ꝑ argui ex ter. iij. reg. xj. t. xij. vbi dñs ꝓmīsit
ebyā ꝑpetuē diffinitiē regnū salomōis scīdū eo q̄ dere-
liquit dñm t adorauit astarte deā sydoniox cē. Et ꝓtat illā
diffinitōz ñ ee posita i executōz nisi ꝓpter rebellionē filij salomo
nis. qz dr c. xij. ñ acceptit rex ecclīe. qm aduersat⁹ fuerat eis
dño vt suscitaret vbū suū qō locut⁹ fuerat i mūdo abyc cē.
vide ibi diligēt lrām. Et igr salomō egisset pnias ꝑ ut vult
burg. illa sua dē ñ fuisset posita i executōz ꝓ pniam salo
monis. mutata ēt cā mutari debuit sua. Nūc āt cā scissu
re regni fuit idolatria salomōis. vt ex lra allegata. Idco
co pnia ei⁹ debuit cē cā Jesū. s. vnitatz regni. qō ñ scissum ē
Ad⁹ argumētū sile accipit ab hystoria ninuitar. Tene. iij
vbi sua dicta lata ꝑra petā eoz. ꝓ pacis ꝓlas fuit inmuta-
ta. vñ vī salomō ñ peccasse. Aplius igr ad gal. iij. alle-
gās ꝑ lras de regē ecclīe cē. ad lras itelligit de ecclīa
t ei⁹ domo ñ de dō t salomōe nisi sm ꝑtē institiā. vij.

Acū ē ār. b ꝑr ondīt fortitudo dō i rebellando
aduersariū. Et ꝑ pōit hmōi rebellatio. scīo regni
dō ordinatō. ibi. Et regnauit dō. Pōit i ꝙuo: pcu
ss ꝙnos gētes ꝙ rebellauit. scīa ibi. Et percussit moab. ter
cia ibi. t percussit dō adadezer. ꝛta ibi. fecit ḡs. Pōit gens
eb eo rebellata fuit gēs philistiox. qō notat cū dr. b
Et tulit dō cē. frenū ē id q̄ tenet equ⁹ sub sessore. t eodem
mō tributū ē id q̄ tenet ꝓplm subiect⁹ sub dhatore. Dauid
ār devicēdo philisteos ꝑ frenū de mānib⁹ eox ablulit. qz ꝑ
na obabāt rebelare ꝙ postea ecōuerso fuerūt dō sub tributo. c Et percussit moab. Scīs ꝓplm a dō rebellār⁹ fuit
ꝓplm moabitaꝝ. qō notat cū dr. d Et mēsus ē eos fu-
niculo agēs cū eis rigore institie. e Coequans ter. qz de-
struxit foralitia eox ne postea possent rebellare f Me
suo ē ait cē. i. ordinans duos ꝓcedēdi modos.
g Unū ad occidendū. s. magis culpabiles q̄ mā institie
h Et vnū ad viuificandū. min⁹ culpabiles dimittēs ꝑ vi
am misericordie. In hebre. hr. Mensuo est duos funicu-
los ad mortificandum. t implenit funiculum ad viuifi-

Possibile fuit salomonē peccāsse. sic ēt ꝓpter morē
q̄ tūs valebat ydola destruere. vñ ex ꝙ nō conclu
dit necessario ipm ñ cē saluatū. In b ār q̄ dicit po
stil. Misericordiā ār meā ñ auferā ab eo. ñ intelligit nisi q̄
tū ad tale regnū cē. nimio vī ecclīa saluare. Nā manifestū est
sm doctores nrōs q̄ lex vet⁹ dispōebat ad xp̄m. sic ipsemet
ad ꝓfectū. t ō ꝓplm ille ꝓpe ꝓcto sub pedagogo erāt.
vīz ad Gal. iij. vñ Ypalia bōa eis promissa principalit intel
ligūtur ꝓ spūalib⁹. t ō ista regna dō promissa t filio suo sa
lomoni. fūr t ꝓmissa fidelitat⁹ dom⁹ e⁹. t si intelligant
de regno ꝓplī intelligēda sūt principali⁹. ēt ad lrām de regno
etnō. sic ea dr abrahe. t benedicēt i semie tuo oēs gētes cē.
Heb. xvij. intelligēdū ē de benedictōe ꝓpalī ēt ad lrām. si em
intelligeret de benedictōe ꝓpali tm euacuaret rō apli ad gal.
iij. qō nullo mō a catholicis ē asserēdū. de dānatōe āt sanct
dom ē ō. i. additōe pmi li. ca. vi. Replica.

In ca. vij. vbi nulla bōa dicūt de salomōe t ei⁹ do
mo. qō postil. exponit sm ꝓtē justicia volēs q̄ ex
illo dicī, ñ ꝑ argui salomō saluar⁹ sic. q̄dā voluerūt

cēdū: quod exponūt hebrei. o. q̄ dāū geon occidit ēciaꝫ ꝓtē vite reſtituit. Cū ät ḡre ſit rigide ꝓra eos ꝓceſſu fuit q̄ rex moab patrē t matrē dauid t aliq̄o de amicis eⁱ ḡo ibi relictḡrat dauid ꝓ cuſtodia occidit. recedente dauid de de fra illa. Fm q̄ dr̄ Ezechie. t ꝑt dictū fuit. ū. li. j. xxij. co.

Iſta tñ ſnia dauid intelligēda ē q̄uis ad viros bellatoꝛes. q̄a totū vulgare ꝑplum remiſit ad ſuā dom̄ ſibi ſub tributo.

i Et percuſſit dauid rē. h ponit bellatio ꝑplī ſyrie a dauid. t primo ponit iſta de bellatō. ſecūdo ex h ſequens fœderatio ibi. Audiuit ät thou Circa ꝑmū dī.

i Et percuſſit dauid adadezer. q̄i regnabat in vna ꝑte ſyrie.

k Ebetauit eū ingaleo curruum. i. echo iugo curruū ap̄plicato ꝑ decetero ēent incepti ad ꝑtrahendū

l Dereliqt ät ex eis c. curr⁹. i. echo ceteꝛos curruū q̄ erant ex necceſſarij. In q̄libet ät curru erāt q̄tuoꝛ eq̄. vt ꝓbat ꝑ illū q̄d dī infra. iij. li. x. ca. i fi. Egꝛediebat ät q̄driga ex egypto id ē eq̄ ꝑ vna q̄driga ſex cēta ſiclos argenti t equ⁹. cl. Et q̄ paty q̄ vna q̄driga erāt q̄tuoꝛ eq̄. cl. ſicli ät accepti faciūt ſexcētos ſicloꝛ ſic ꝑtz q̄ dauid q̄dringentos eq̄s reſtauit. q̄ erāt ſibi neceſſarij in bellō negocijo.

m Et poſuit rē. i. homines bellatoꝛes in ſyrialmio vt ſyri ſe cur⁹ tenerent ſb tributo.

n Et tulit dauid arma aurea In heb. hō ꝓbant eas aureas.

o Tulit rex dauid eo mltū nimis. quod ät ſeq̄t immediate. de q̄ fecit. vſq; ibi. Et alia re nō ē in hebreo. ⁊ appoſitū fuit a quodā gloſatoꝛe. q̄a illud eo fuit expoſitū in opib⁹ tēpli. t poſtea vicio ſcripeoꝛ ſ glo. infra ē textus.

p Audiuit ät thou. ſ. ꝑtr ponit ſequēs ꝓclecratio. q̄ frequēt ꝓmittat q̄ aliq̄ fuit amici. eo q̄ ſūt inimici ciuſdē. t hoc mō thou fuit⁹ ē amic⁹ dauid eo q̄ bellauerat adadezer inimicū eⁱ⁹. t in ſignū amicicie miſit ſibi vaſa aurea t argētea t eres. q. Que t ipa ſanctificauit rē. i. ꝓcreauit vt inde fierēt illa q̄ erāt neceſſaria in tēplo ita q̄ decetero nō poterāt bñanis vſib⁹ applicari. dicit ät ſ. ū. ſa. q̄ xp̄c ſ iſta bella dauid poſtea ſt in ſ. ca. poſt ꝓcedēs immediate in q̄ declarat voluntas dō circa tēpli edificationē. q̄ oia metalla q̄ ꝑ iſta bella acquiſiuit ad opa tēpli fiendi ꝓcreauit.

r Fecit q̄z. ſ. ponit bellatio q̄rti ꝑpli. i. idumeoꝝ. q̄a bellauit redūco de ſyria i valle ſaliną. t ſ ē q̄ dī.

r Fecit q̄z dauid ſibi nomē rē. i. arcū triūphalē vt cōiter dicūt expoſitoꝛes nō poſuit i ſignū victorie habite de idumeis. ſ. ſ. nō vt ꝓbabile. q̄ tale q̄ ſit ad tacitarnā. ꝓp q̄ ſaul increpat de erectōe arc⁹ triūphalis vt ht. ū. j. li. xv. ca. ꝓp q̄ ro. ſa. ſ. exponit de ſepulchro idumeoꝝ ruīc occiſoꝝ in ꝓlio q̄ dauid fecit ſepeliri. t in ſ. acquiſiuit ſibi nomen domū. ſū q̄ exercuit circa mortuos op⁹ miſerie. ū. q̄ ſcribit Deut. xxiij. Nō abominaberis idumeū. q̄ frat⁹ tu⁹ ē. Iacob ät a q̄ deſcenderūt iudei et idumei fuerūt frēs vt ht gen. xxv. t iſtudei t idumei frēs dicunt ꝓp q̄ ſ. ſ. ſ. ſepulturā exhibuit. et idē legit Ieroſ in Iacob. j. iij. li. xj. ca.

s Et poſuit rē. ne rebellaret t recederet ab eo.

t Et facta. ē rē. ſic ꝓbi cū fuerat Heli. xxv Maioꝛ fuit miouv Et fuauit dom⁹ dauid. hoc addit ū ē ad oſtendēdū q̄ dauid habuit ꝓdictaꝝ victoriaꝝ nō ꝑ ſuā bñana. ſ. ſnia.

u Et regnauit dō. ſ. ꝓ q̄ oſtēdat regni dauid ordinatio cui dī.

v Faciebat q̄z dauid iudiciū. recte ſententiando.

ſ Et iuſticiā. debite exequendo.

a Ioab ät filius rē. ſicut et regnū dñi ordinat intra ſe ꝓ iuſticiā. ita et ſe reprimendo aduerſarios ꝓ miſericordiā.

b Ioſaphat filius achilud erat a cōmentarijs. vnū nomē et idecliabilē ſignificat idē q̄ cācellarius vt dicit aliq.

Filij ät dicūt q̄ eſt officiū dictandi legeꝛa In heb. hō. Recordatoꝛ t dicit ro. ſa. q̄ offiū eⁱ⁹ erat reperire ſeu recordari caſu⁹ variosꝝ q̄ veniēbāt ad

c Et ſaraias ſcriba. hebraī eſt offiū ſcribē di gesta tpm. Alij dicūt q̄ ſcribebat ſiaa regis.

d Banaias ät rē. ſ. ſup ſagittarios t baliſtarios. vt dī tranſlatio chaldaica. filij ät dō ſacerdoteꝝ erāt. i. maioꝛes vt ꝓmi ad honoꝛes. vñ. j. Parali. xviij. ht. filij ät dauid ꝓmi ad manum regis. nō ei ꝓt dici q̄ cēnt ſacerdotes xp̄ne i tabernaculo miniſtrātes q̄ nō erāt de genere aarō. In ca. viij. vbi dī in poſtil. Faciebat q̄z dō iudiciū recte ſententiando. Additū.

Q Uia fm ꝓbos iuriſcoꝝ. Hadriano ꝓpſi ꝓcipue deꝑdēte ex matrio ꝓcipatu idcirco poſtq̄ dr̄ q̄ dō faciebat iudiciū t iuſticiā rē. ſubiūgit ſuā optimā ordiatōz i eⁱ⁹ officialib⁹. i. ꝯ hāc ordinatio figuliꝰ ꝓcipat⁹ dmalik ꝓmeri vt. mā ad offiū ioab ꝓtinebāt oia illa q̄ ad defenſionē ſtdicoꝝ in aſſidēz bellū erāt neccia ipſe cēt ꝓncepſ mūne. Ad offiū ho ioſephat ꝓtinebāt oia illa q̄ ad iudicia ꝓticularia erāt neccia q̄ ſe vt q̄libet expediēda tēz ad cācellariū. Ad offiū ho ſaraie ꝓtinebāt oia dictamia ſcripturaꝝ q̄ a regeꝝ ſnijs iudicib⁹ emanabāt ſeu i hyſtoꝛijs ꝓgalib⁹ erāt ꝓponēda Ad offiū ho banaie filij ioiade ꝓtinebat cuſtodia ꝑſ. t executō iuſticie ſpāliū criminaliū q̄

ſ. dñs. Factuſq; ē moab dō ſ. uitēs ſub tributo. Et ꝑcuſſit dō adadezer filiū roob regē ſoba qñ ꝑfect⁹ ē vt dñm iaret ſup flumen euphrā tē. Et captis dō ex ꝑte eⁱ⁹ mille ſeptigentⁱ eq̄tibus t xx. milib⁹ peditū. ſubneruauit oēs iugaleo curruum. Vereleqt ät ex eis cētū curr⁹. Venit q̄z ſyria damaſci vt ꝓſidium ferret adadezer regi ſoba: et ꝑcuſſit dō de ſyria. xxij. milia virorū: t poſuit dō ꝓſidiū in ſyria damaſci: factaq; ē ſyria dō ſuiēs ſub tributo. Seruauitq; dñs dō in oib⁹ ad q̄cūq; ꝑfect⁹ ē Et tulit dō arma aurea q̄ erāt ſui adadezer: t detulit ea in trim. Et de bethet de beroth ciuitand⁹ adadezer tulit rex dauid eos multum nimis. audiuit ät thou rex amath q̄ ꝑcuſſiſſet dō omē robur adadezer. Et miſit thou ioraz filiū ſuū ad regē dauid vt ſalutaret eum ꝓgratulāsq; t gratias ageret eo. q̄ expugnaſſet adadezer et ꝑcuſſiſſet eum. Hoſtis q̄ppe erat thou adadezer. Et i manu eⁱ⁹ erāt vaſa aurea et vaſa argentea et vaſa erea: q̄ et ipa ſanctificauit rex dauid domino cum argento t auro: que ſanctificauerat de vniuerſis gentibus quas ſubegerat de ſyria t moab t filijs ammō et philiſtijm t amalech: t de manubijs adadezer filij roob regis ſoba. Fecit q̄z ſibi dō nomen cū reuerteret capta ſyria i valle ſaliną cęſis. x. octo milib⁹ et in gebelē ad vigiti tria milia: t poſuit i idumea cuſtodes: ſtatuitq; ꝑ ſidiū. Et facta eſt vniuerſa idumea ſuiēs dō t fuauit dñs dō i oib⁹ ad q̄cūq; ꝑfect⁹ ē. Et regnauit dō ſup oēm iſrl: faciebat q̄z dō iudiciū et iuſticiā omni ꝑplo ſuo. Ioab autē filius ſaruie erat ſup exercitū. Ioſaphat filius achilud erat a cōmentarijs: t ſadoch filius achitob: t achimelech filius abiathar erāt ſacerdotes t ſaraias ſcriba. Banaias ät filius ioiade ſup celethi t phelethi. Filij autē dauid ſacerdotes erant.

cū manu valida e potenā exercere solēt. Et ꝺ ē qꝫ dēt. Super ceremb⁹ t phalethi.q fm hebraicā veritatē q in glo. in hoc loco dē intelligunt interficientes t vindicātes. qm fm hoc loco dē intelligunt interficientes t vindicātes. qm fm iudiciū regis vel officialiū ei⁹ dignū reservabant ad vitaz alij ducebātur ad monē. Filij āt ꝺ nō bēbant nomen officij. q dignitatē erāt eis maiores seu primi post regē ad honores. Ca.ix.

Dixit dō. Quis ostendit pietas dō ad primū faciēdo misericordiā erga domū saul ꝓpē Ionathā amicū suū q pietas i mb⁹ ostēdit. primo q: quesiuit qm supersit qm nosse cū dē.

b Duxitne. ē. ꝺ q sunt dō ab assistenti bꝰ sibi p quoꝝ iudiciū vocauit sibā qui fuerat seruus saul. vt ab eo certꝰ de ꝺ inquirēt t ipsum. qui interrogat⁹ rndit.

c Sup ē filiꝰ Ionathe debilē pedib⁹.ꝛ ei dicta fuit. ō .iij.c. sc̄o ostēdit fidelitas dauid t eiꝰ pietas. eo q miphiboseth q̄sitū tulerit receptū qꝫ nosse cū dē.

d Et ait ei dauid ne timeas. ostēdit cā eo q auꝰ eiꝰ t patruus fuerit inimicꝰ dō. ꝓpē qꝫ cū esse. narrauit. t sibi benefacere ꝓmittit dī. Restituaz tibi oēs agros ē. e Qui adorās cū adoratiōe debite. f Dixit quis ego sum.q. p. nullꝰ momēti respectu tāti beneficij.

g Cur respexisti oculo pietatis.

h Sup canē mortuū .i. sup vilē t despicabilē.qt erat imposēs cōpe t genere eo q amici sui erant mortui. tercio ostēdit pietas dō eo q ipsi miphiboseth diligenter prouidit assignans ei p⁹ curatorem t fauz pro domo sua t familia gubernāda. f. sibā q ante suo seruierat t ipm misit boseth faciēdo sibi ꝛmēsalē. t ps ira pancio excepꝰ ō occurrerat

i Dedi filio dñi tui. i. filio miphiboseth q nūc ē dñs tuus eꝰ nāl⁹ vocabat micha. vt. j. bꝛ. ū ei ꝓt ꝺ intelligi de cibis ad mistrādos miphiboseth. qt sp cōedebat i mēsa regis. ſcēt.

k Et miphiboseth comedet super mensaz tuā. t fm hoc sibā dixit illud verbum. In hebreo habetur. t miphiboseth comedet super mensam meam. t fm hoc ē verbum ihū dauid. qō exponūt hēb. dī. q positis sibā dixerat regi sic faciet dñs meus. dauid rndit. t miphiboseth cōedet super mensam meā. ita q ꝺ subintelligit. rndit dauid. Et ē modꝰ loqndi q apud hebreos vocat decurtat⁹ vel recisus. f. quādo aliqd omittit quod in necessario subintelligit ad hūdaz sniam ꝓfectā t talis modꝰ loqndi frequēs inuenit i scptura vet. te... Ceters patent.

Capt.x.

a Factū est aūt Hic ꝓfert post gratitudo dauid erga hūficiū. Circa qd p̄mit ihū⁹ dauid gra. ꝓpter ipensum sibi hūficiū. scdo illata sibi i iuria p malū ꝓsiliuz ibi. Cū aūt venisset tercio vindicās tantā ia ꝓpter illatū obprobriū. ibi. Quod cuz audisset. Circa p̄mū dī. b Facā mīā misericordiā cū anō ē. Ista āt misericordia quā fecit naas cum dauid tacta ē ū p li. xxij. ca. Fm duplicez opinionē. vna est q iste naas q dē ꝺ mortꝰ est fil⁹ rex āmon t moab. qt ibidē dē q dō dimisit prēm t mrēm t alios eiꝰ amicos. q ñ poterāt secū cū cuz rege moab ꝓ custodia. et sic voluit filio eiꝰ recōpēsare. Alia ē q rex mosb apud quē dimisit q dictos israel ꝓpē recessū dō ō era sua. ineſſet eos pancꝰ exceptis q fugerāt ad naas regē āmō. et ibi saluari fuerūt ista opinio vī hiol. qt. ā. viij. ca. dcīt ē q̄ dō rigide ꝓcessit ꝛ regē moab t ꝓpls eiꝰ eō dē qūo amicabiliter voluit ꝓcedē ꝛ regē āmō. Et q mālēte vī fi q̄ste naas fuerit filiꝰ a ſge moab cui ꝺ cōmendauit prēm t mrēm. cū cēt in fuga saul. c Misit ē. nūciāo ei q esset ꝓparatꝰ ad eꝰ auxiliū si i digēt. qꝫ pris sui recepit hūficiū. d Cū āt ve. ꝺ ꝓfert ꝺscribit illata dō iuria p malū ꝓsiliū cū dī. e Putas q ē. q. d. ñ. fuit ſb spē amicitie decipiat te explorādo p nūcios suos infirma tre me f Tulit ē. qt nūc ꝛpis erat maximū vīuꝑiū: t adhuc ē i tra illa i q̄ boles sine barba ſpurāt q̄si mīerēs. g Et ꝓcidit ve. ma q appebāt verēda eoꝝ. h Mānete i ē. q erat ꝓncipio regni dō ex illa pte vñ vētebāt. vt sic ñ. appareret inter dominos cum turpitudine sibi illata.

l Videntes autem filii ammon etc. quia cognouerunt quod non ex fraudulentia sed ex vera amicicia nuncios miserat. tamen non recognouerunt culpam nec petiuerunt veniam. sed magis preparauerunt se ad defendendam suam iniuriam vocando alios in suum auxilium contra dd quod factum eorum notabiliter aggrauauit. k Quod cum audisset dauid. Hic consequenter ponitur vindicatio predicte iniurie per viam iusticie: et hoc nota, cum dicitur. k Quod cum audisset dd. s. filios ammon obstinatos in sua malicia. l Misit ioab etc. ad vindicandum opprobrium sibi illatum. non zelo vindicte sed amore iusticie.
m Syrus autem soba et roob etc. isti libenter iuuabant filios ammon ut per hoc essent liberati de tributo dauid.
n Videns igitur ioab quod preparatum esset etc. ante et retro. sic enim disposuerant aduersarij suum exercitum ut includerent filios israel per quod ioab ex prudentia belli diuisit exercitum in duas partes ut quelibet pars haberet hostes in fronte et sic securius posset pugnare. et per istam viam habuerunt contra eos victoriam. Cetera patent usque ibi. o Videntes igitur syri. s. suam debellationem confusionem ut possent se vindicare congregauerunt multitudinem maiorem. propter quod dauid in propria persona ad pugnam venit cum exercitu suo maiori quam prius et eos debellauit. et patet littera usque ibi. p Videntes autem vniuersi reges etc. fecerunt pacem promittentes reddere dd pacifice tributum. et decetero non prebere eis aduersarijs auxilium.
Capitulum. xj.
a Factum est autem. Hic consequenter ostenditur qualiter dauid victus insolentia propter quod fuit a deo castigatus. vbi etiam ostenditur eius penitentia de peccato et patientia in aduersis. Primo igitur ostenditur peccasse per luxuriam. secundo per negligentiam ca. xxj. tercio per superbiam. c. xxiiij. Circa primum ponitur culpe perpetratio. secundo humilis recognitio ca. xij. tercio punitionis patiens tolerantia. c. xiij. Circa primum describitur primo ipsius dauid adulteratio. secundo queritur facti celebratio. ibi. Misit autem dauid. tercio precipitur innocentis occisio. ibi. Factum est ergo. Circa primum dicitur.
a Factum est autem vertente anno etc. s. in principio estatis. quando terrenascentia sunt in campis ad pabulum equorum. b Misit dauid ioab etc. alijs eius procedentibus ad bellum remansit dd in ierusalem quasi ociosus propter quod fuit lapsus in adulterium. vnde dicit poeta Ocia si tollas perire cupidinis artes. et Eccle. xxxiij. Multam maliciam docuit ociositas. c Viditque mulierem se lauantem Ex quo patet quod aspectus impudicus est valde periculosus quia dauid tam sanctus et bonus per hoc fuit tractus in adulterium et consequenter ad homicidium proditorie procuratum ut ex sequentibus apparebit.
d Misit ergo rex et quesiuit que esset etc. ad hoc enim quesiuit vt sciret si esset soluta. et sic eam acciperet in vxorem et licite cognosceret eam. Inualescente tamen temptatione sciens quod esset maritata. nihilominus mandauit pro ea adducenda et commisit adulterium.
e Statimque sanctificata est ab immundicia sua. etc. i. a fluxu menstruorum. non quia tunc pateret menstruus quando dauid eam cognouit: quia tunc mulieres sunt turpis coloris et abominabiles ad actus carnales: et de ipsa dicitur hic quod erat pulcra valde. sed quia tunc purgata a menstruis fuerat vsque ad purum. quia in illo coitu concepit ut patet in textu post conceptionem autem cessat fluxus menstruorum quia sanguis ille cedit in formationem fetus et eius alimentum.
f Misit autem dauid. Hic consequenter queritur celatio facti cum dicitur.
g Mitte ad me vriam. ad hoc enim pro ipso mandabat vt vxorem suam cognosceret. et sic crederetur puer nasciturus esse suus. et sic peccatum dauid occultaretur. et mulier a lapidatione que fuit secundum legem ei debebatur preseruaretur.
b Quesiuitque dauid quam recte ageret ioab etc. hoc quesiuit vt statum sui exercitus sciret. et vrias causam sui aduentus non perciperet.

l Videntes autem filij ammon quod iniuriam fecissent dd: miserunt et conduxerunt mercede syrum roob: et syrum soba viginti milia peditum et a rege maacha mille viros: et ab histob de-
k cem milia virorum. Quod cum au-
l disset dd: misit ioab et omnem exercitum bellatorum. Egressi sunt ergo filij amon: et direxerunt aciem ante ipsum introitum porte.
m Syrus autem soba et roob et histob: et maacha seorsum erant
n in campo. Videns ergo ioab quod preparatum esset aduersum se prelium et ex aduerso: et post tergum elegit sibi ex omnibus electis israel et instruxit aciem contra syrum reliquam autem partem populi tradidit abisai fratri suo qui direxit aciem contra filios ammon et ait ioab. Si preualuerit aduersum me syrus eris mihi in adiutorium si autem filij ammon preualuerint aduersum te: auxiliabor tibi Esto vir fortis et pugnemus pro populo nostro et ciuitate dei nostri. Dominus autem faciet quod bonum est in conspectu suo. Iniit itaque ioab et populus qui erat cum eo certamen contra syros qui statim fugerunt a facie eius. Filij autem ammon videntes quia fugissent syri: fugerunt et ipsi a facie abisai et ingressi sunt ciuitatem. Reuersusque est ioab a filijs
o ammon: et venit ierusalem. Videntes igitur syri quoniam corruissent coram israel congregati sunt pariter. Misitque adadezer et eduxit syros qui erant trans fluuium et adduxit eorum exercitum Sobach autem magister militie adadezer erat princeps eorum. Quod cum nunciatum esset dd contraxit omnem israelem et transiuit iordanem venitque in helema. Et direxerunt aciem syri ex aduerso dauid: et pugnauerunt contra israel. Fugeruntque syri a facie israel: et occidit dd de syris septingentos currus et quadraginta milia equitum et sobach principem militie percussit: qui statim mortuus est
p Videntes autem vniuersi reges qui erant in presidio adadezer se victos esse ab israel: expauerunt et fugerunt quinquaginta et octo milia coram israel Et fecerunt pacem cum israel et seruierunt eis timueruntque syri auxilium prebere filijs ammon.

Capitulum .xi.

a Factum est autem vertente anno eo tempore quo solent reges
b ad bella procedere: misit dauid ioab et seruos suos cum eo: et vniuersum israel: et vastauerunt filios ammon et obsederunt rabba. Dauid autem remansit in ierusalem dum hec agerent: accidit quadam die vt surgeret dauid de stratu suo post meridiem: et deambularet in
c solario domus regie: viditque mulierem se lauantem ex aduerso super solarium suum. Erat autem
d mulier pulcra valde. Misit ergo rex et quesiuit que esset mulier Nunciatumque est ei quod ipsa esset bersabee filia heliam vxor vrie ethei. Missis itaque dauid nuncijs tulit eam. Que cum ingressa esset ad illum
e dormiuit cum ea. Statimque sanctificata est ab immundicia sua: et reuersa est domum suam concepto fetu: mittensque nun-
f ciauit dd et ait concepi. Misit autem dauid ad ioab dicens: mitte ad me vriam e-
g theum. Misitque ioab vriam ad dauid: et venit vrias ad dauid. Quesiuitque

1 Vade in domū tuā ⁊ laua pedes meos. i. vtere balneo ꝓpter fatigatōs labor⁹ p̄cedētia. ⁊ p lotionē pedū designatur ablutio ⁊ mundicia. scilicēt a pte totū. k Secutusq; est eū ab⁹ regē, vt sic p balneū ⁊ cibū delicatū ꝓuocaret ad coitū. Cētera patēt vsq; ibi. l Nunqd nō de via lōgiq; venisti ⁊c. q. d. in exercitū fuisti i labore. ⁊ sūt in via venētes ⁊ tō idigens recreatōne.

m Et aut vrias. se excusando valde fidelit⁹. n Archa dei. q. tūc erat portata ad exercitū sic fuerat ꝓpe saul. ꝓut hꝫ ri. lib. xviij. Ad pandū fidentiā bellatorū⁹. Cetera patēt vsq; ibi. Et vocauit eum dauid.

o Vt comederet coīā se ⁊ biberet. ⁊ inebriauit eū faciēs sibi ꝓpinari lasciuā potū inebriatiuū credēs q̄ p̄ hō daret obliuioni archā ⁊ exercitū ⁊ sic vino calefact⁹ cū vxore sua dormiret ⁊ q̄ hō non fuit deceptꝰ. ⁊ sic ꝑ bonitas ⁊ ꝓfectio ipius q̄ ꝓ reuerētia dei et afflictōe ꝑpli exūtis in expeditōe. et a licitis abstinebat. Et ex hō ꝑ gemitus peccati dō q̄ militē tam fidelē ꝓbū ⁊ bonū occidere ꝓditione.

p Factū ē q̄ hō ꝑ scribit inocētē occisio. cū dr. p

Ponite viam ⁊c. i. vbi aduersarij sunt fortes ⁊ audaces.

r Et declinquite eū. retrahendo vos ab ipo. s Vt per cussus intereat. sciebat enī eū ex pstantē ⁊ q̄ si turpit recedēt ꝫ magis moti eligāt

t Igit cū ioab obsideret ⁊c. credebat ei q̄ tegē offendisset facto aliq̄d: vñ dign⁹ esset morte ⁊ q̄s dō hūc modū moriēdi decreuisset ad celandum culpam vxe. Et ceciderunt ⁊c. ex hō aggrauarū fuit ip sius pen̄. q. occasione illi⁹ quem vole bat mori fuerunt etiam alij interfecti. r Si cum videris indignari. ꝓter interfectionē ppli. y Et dixerit q̄ te accessistis ad murū ⁊c. q. ex illa pte ꝓsone etiam inualidi ꝓssunt homines fortissimos interficere q̄d patet p ex emplū. z Nōne mulier misit ⁊c. Dicēs etiā seru⁹ tuus

dauid ꝓrecte ioab: ⁊ ꝑpul⁹: ⁊ quō admist raretur bellū. Et dixit dō ad vriā

i Vade in domū tuā ⁊ laua pedes tuos. Et egressus ē

k vrias de domo regis secutusq; ē eum cib⁹ regius. Dormiuit āt vrias añ portā dom⁹ regie cū aliis fuis dñi sui: ⁊ ñ descēdit ad domū suā. Nūciatūq; ē dō a dicētib⁹. nō iuit vrias i domū suā. Et ait dō ad vriaz

l nunquid nō de via venisti Quare nō descēdisti i do-

m mū tuā. Et ait vrias ad dō

n Arcba dei ⁊ isrl ⁊ iuda habitāt i papilionib⁹ et dñs me⁹ ioab ⁊ fui dñi mei sup faciē ꝛre manēt: ⁊ ego ingrediar domū meā vt cōedaz ⁊ bibā ⁊ dormiā cū vxore mea. Per salutē tuā ⁊ p salutē aie tue nō faciā rē hāc Ait ergo dauid ad vriam Mane hic ēt hodie ⁊ cras ⁊ dimittā te. Mansit vrias in ierl̄m in illa die ⁊ altera

o ⁊ vocauit eū dauid vt comederet coīā se ⁊ biberet ⁊ inebriauit eū: ⁊ egressus vespere dormiuit in stratu suo cū fuis dñi sui: ⁊ i do-

p mū suā nō descēdit. Fact̄ ē ergo mane: ⁊ scripsit dō epistolā ad ioab: misitq; p manū vrie scribēs in epla

q Ponite vriam ex aduerso belli vbi fortissimū ē pliz

r ⁊ derelinqte eū vt pcussus

t intereat. Igit cū ioab obsideret vrbem posuit vriaz in loco vbi sciebat viros ee fortissimos. egressiq; viri de ciuitate bellabāt aduer

v sum ioab: ⁊ ceciderūt ḋ populo fuoꝝ dō ⁊ mortu⁹ est

ēt vrias ethe⁹. Misit itaq; ioab ⁊ nūciauit dō omnia ꝛba pliz: ꝑcepitq; nuncio dicens. Cū cōpleuerī vniuersos sermones belli ad

x regē si eū videris idignari

y ⁊ dixerit q̄re accessistis ad murū vt ꝑliaremini: an ignorabit⁹ q̄ multa desup ex muro tela mittant: q̄s percussit abimelech filium hie

z robaal nōne mulier misit sup eū fragmē mole ḋ muro ⁊ interiecit euz i thebes quare iurta muꝝ accessistē dices. Etiā seru⁹ tu⁹ vrias ethеus occubuit. Abijt ergo nuncius ⁊ venit ⁊ narrauit dauid oia q̄ ei ꝑcepat ioab. ⁊ dixit nunci⁹ ad dō. Prevaluerunt aduersum nos viri: ⁊ egressi sunt ad nos i agrū. nos aut̄ facto impetu ꝑsecuti eos sumus vsq; ad portā ciuitat̄: et direxerūt iacula sagittarij ad fuos tuos ex muro de super: mortuiq; sunt ḋ seruis regis. Quin ēt seruus tuus vrias ethe⁹ mortuus est. Et dixit dauid ad nūcū. Hec dies ioab. non te

a frangat ista res. Varius enī cuent⁹ est belli ⁊ nunc hūc ⁊ nūc illū cōsumit gladius. Cōforta bellatores tuos aduersus vrbē vt destruas eā: ⁊ exhortare eos

c audiuit autem vxor vrie q̄ mortu⁹ esset vrias vir su⁹

d et planxit eum. Transacto q; luctu misit dō ⁊ introduxit eā in domū suā: ⁊ facta est ei vxor: peperitq; ei filium. Et displicuit verbuz hoc quod fecerat dauid coram domino. Capi. xij

si fortuna nunc fuit contra te erit postea ꝓ te. c Studuit āt vxor vrie ⁊c. licet tm ⁊ fm apparentiam. q. dō volebat e⁹ mortē. vt p̄ lapidationē eu⁹ deperiret. ⁊ vxor regis fieret. et ad istā intentiōz ꝓcurauerat dō mortē sui⁹ Ad cui⁹ intellectuz plenioꝛē sciendū q̄ dicit ḋ ra. sa. q. viri ꝓcedētes ad bellū dabāt vxoib⁹ suis libellū separatōis vt libere possint ꝛhere si viri i ꝓlio morerē tur ⁊ ꝓputabat tpo a die datōis libelli ⁊ tō q. vxor vrie cōcepat p̄ recessū marit suī. tō tpo mortuo euadebat penā lapidatōis.

d Transactoq; luctu. ḋ ē tpe determinato lugēdi. q. p⁹ mortē virop vxores coꝛ p aliq̄ tpo portabāt vestes lugubres et istō tpo vocat tēpus luctus.

In ca. xj. vbi dr̄ posuila. ad cui⁹ plenioꝛē intellectū sciē dū q̄ ḋ dicit ra. sa. q. viri procedētes ad bellū dabāt vxoib⁹ suis libellū separatōis

Addino Ieuer ra. sa. et alij hēb. exposuores sepe corrupūt verū intellectū scripturarū ꝓsequndo ꝛām plus ꝙ oꝑet. Ideo⁹ verificat illō. Isa occidit. ij. Cor. iij. ita q̄ ꝙ plures labūt in opposito vicioso ⁊ extremo. s. fabulando multa ꝛria ire. ⁊ que nullo ī scripturis auctēticis reperiunt ⁊ in lib⁹ de eis ꝛificatur illud psal. Narrauerunt mihi iniqui fa

bulationes. sed non vt lex tua. vt patet in hoc passu. Nos hec asserimus ra. sa. depēdet ex opinione quoꝛundam talmudistaꝛ asserentiuz q̄ dauid nunq̄ fuit adulter cum vxore vrie. Sed quod fundandam fingunt illud de libello se parationis quod hic ponit Rabi. salomon quod est fal-

sissimū ⁊ maxime ꝫ textꝰ planos bꝰ hystorie. Vñ dauid
reꝑhendit a deo tanꝗ adulter ꝓ ꝓbam. qđ ꝺ̄ꝑ̄ eiā
verificat ꝑ cōfessionē ipsiꝰ dauid. vt. ſ. xij. ca. ⁊ in alijs mul-
tis locis. Et aūt ficta ista hꝫ. ſa. ⁊ alioꝝ sequentiū cēt ve-
ra. nunc dauid munꝰ fuisse reꝰ illi⁹ adulterij. nā vxor vrie
erat libera a vinculo matrimonij libelli ꝺ̄ precesserat ipso
primo anno quinquennij dauid cū ea vt manifeste. Cū enim aūt
quā assignat hꝫ. ſa. ad dationē bꝰ libelli repudij. dicit ꝙ hoc
fiebat ad finē ꝙ si vir in bello moreretur vxores libere posset
cōtrahere ꝺ̄ qđ causa est penit⁹ inanis et vacua. Nā ꝫ tale li-
bellū repudij nunqꝗ haberent adducere vel
posset prahere ma-
ritus mortuus. manifeste est ꝺ̄ ꝙ in mor-
te alteri⁹ nupcio solui-
tur vinculū matrimo-
niale. etiā si libellus
repudij nō precederet
vt talia nō videant in-
terponenda inter ex-
positiones sacrarū scri-
pturarū nisi forte ad
detegēdā errorē ma
le sentientiū. vel i de
riſiōē talis fabulāti

Explicita.

Anno ca. xij. vbi
positis alie-
gat dom̄ Ha
bi ſa. de libello dare
vxoꝝ a viris. pce-
dentiꝰ ad bellū ce
tera ꝺ̄ inde sequunt
Istud dom̄ Hug. re-
ꝑhendit sicut reꝑhē-
sione dignū ē. hꝫ ꝙ di
cit hmōi errores dc
cta i expositiōe ꝺ̄ mi
scendā. nō videt cre
dere dicti. qr sacī do
ctores hereses et erro
rea in libris suis ex-
plicarent. nō vt appro
bāt ꝺ̄ vt deridcant. ⁊
falsitatē eoꝝ ostendant. ita ⁊ hic posiū. facie. qre dauid cōmi
sisse adulteriū sepe ostēdit. nec cū rigore bꝰ dicti hꝫ. ſa. ab
adulterio excusari ꝓmittit. nec videt posse excusari stante
ea dicto ra. ſa. qr ⁊ si falsa hbellus datꝰ ab eo mortē sui
mariti nō haberet effectū. qm ad mortē ꝓcurata alteri ad
ulteriū ꝓmisisset. sicut in ꝓposito casu bersabee habet.

Ista ergo dña. hic ꝓr dicti- Capitm. xij.
bē humilis recognitio pcti. ⁊ ꝓno ponit pec-
cantis reꝑhensio. scđo reꝑhensi humilis cōfes-
sio. ibi. Et dixit dō ad nathan. Prima in duas. qr ꝓmo ꝺ̄
reꝑhensiōe dō pabola ꝓponit. scđo exponit ibi. Dixit aūt
nathan. Circa primū ꝺ̄. b Duo viri erant. ſ. dō ⁊ vnus
c Pauꝑ aūt nihil habē. ſc. vxorē vnicā. dō aūt habebat plu
reꝝ. vt ex supradictis. d Quā emerat vendo ꝙ ea do
mē. e Et nutrierat. qr accepta ea ꝓuisā. f Depane ſ.
bꝰ eo. ſc. qr cōicabat cū eo in cibo ⁊ lecto. g Cū aūt pe
grin⁹ ſc. i. dyabol⁹ ꝺ̄ alienat⁹ est a cōmunitate ciuiū cele-
stiū ꝓ obstinatione ꝺ̄ peās cui dō fecit cōmunē ꝙ cōsensū
in adulteriū ⁊ homicidiū in op⁹ dedicauit. qz dyabol⁹ i ta
lib⁹ delectat. talē aūt pabolā cōposuit nathan ipsi dō. vt
ignorans seipm ꝺ̄nare ⁊ sic fronte nō haberet defendē
di ꝑcti sui. nō subdit sua dō. h Filiꝰ mortis ē vir ꝙ fe
cit ꝺ̄. i. dignꝰ morte
ꝓpter hoc. k Quē reddet in ꝙdruplū. ꝺ̄ sententia-
uit fm legē ꝙ habet
Exo. xxij. ſ. qr ꝓ fur-
to ouis reddat ꝙdru
plū ⁊ sic factū ē ei. qz
ꝓ mortuis mortui
sunt ḡnos filij eiꝰ. ſ.
primꝰ filiꝰ bersabee
absalon. ammon. a-
donias. vt bñ ex se-
quēti⁹. Dixit aūt na
than. ꝺ̄ ꝓr ꝺ̄ pabo-
la ꝑdicta exponit ꝫ
ipm dō. Et ꝓr sola
ex ꝑdictis paucis ex
ceptis ꝙ discurrenk.
l Et vxores dō. tui
in si. tuo. hꝫ nō legit
qr dō vxores saulis
accepit dōs tantā po
testatē et pdit qr po
terat accipe. ⁊ forsi-
tan aliqō accepit. qz
nobiles erant nō ea
ola septa ſt. m
Vnā erbe. posſ. gla.
qr ex eꝰ mādato fa
ctū fuit. vt ꝓ ex pdi
cto. ⁊ ille facit rex eꝰ
aucte sit a Quo-
rum nō recedet gla-
diꝰ de do. tua. qz fra
ter occidit fratrē. vt
absalon ammon. vt
bñ ca. seq̄. ⁊ salomon
adonias. vt bñ. ſ. iij.
ij. ca. Et filius illus
rectꝝ ꝫ patrē. ſ. absa-
lon ꝓra dō. vt bñ. ſ.
xv. ca. nō subditur.
o Ecce ego ſb. fug
te ma. de do. tua. ſ.
absalon filiū tuū. vo
lente inuadere regnū
ꝓ Et dormiet cū. i.
malleste cōā omni-

bus ꝓut bñ. ſ. xv. ca. q Et dixit dauid. Hic ꝓr ponit
ipsius dauid humilis cōfessio ⁊ pene temperatio. ⁊ secun
do hūana cōsolatio. ibi. Et ꝓsolat⁹ est. tercio recapitit di
stinctio narratio ibi. Igit pugnabat. Circa primū dō.
q Et dixit dauid. sic ⁊ cōde. r Peccaui dño. nō de-
fendēs peccatū suū. ꝺ̄ humilit recognoscens. ꝓter qđ sequi
tur pene ꝓpatio. cū dō. s Dominꝰ ꝺ̄ ꝑ transtulit pcīm tu
um ꝺ̄ ab te. ꝺ̄ culpā remittendo ꝓter poenam tuā. ⁊ finit ad
penā tpando cū. q: ꝫ sis homicida ⁊ morte dignꝰ. m.
a Nō morieris i. ꝓpria ꝑsona. ꝺ̄ in filio tibi nato. eꝰ cū sub
dit. b Qm blasꝑbe. ſc. q: bono ignoscēs ⁊ mali ex
hoc blasꝑbemabāt indicia vel occulta. dicēres cū iniuste
egisse. reprobando saul. ⁊ eligendo dō. ꝺ̄ saul ꝓnia fece-
rat ꝺ̄ saul. c Percussitq; dñs paruulū infirmitate in-
curabili simplr ꝑ naturā dō ibidē. d Et despe. ſ. dō de
sanatione pueri ꝑ viā nature ⁊ artꝰ medicine qr tñ de⁹ po
terat cū sanare. nō subdit. e Peccauiq; est dō ꝺ̄ qr ne

stiebat si ꝑhēt dāt de morte pueri fuisset oblata p sūlaz diffinitiuā. q; nunc nō oraſſet p ei⁹ sanitate. aut p cōmutatiōnē ēt. sicut Jonc.iij.bi. Adhuc xl. dies t nineue eē. que tū nō fuit subuersa eo q; niniuite egerūt piniam ꝑter hoc dō interrogat⁹ de ſcetu p puero q̄diu viuebat t cōſolati one ſua ipo mortuo de q̄ mirabat hoſtis ſui vt in ſa rādit

f Dux adhuc viuente ieuunauit t fletu p ei⁹ ſanitate impetrā da. g Dicebā em Lin corde meo cogitabā b Quis ſcit ſi forte donet eē. ꝑt pniam t affectionē meā. i Et cōſolatus ē. Hic ꝑt ponitur ipe⁹ dō aliqualis ꝑſolatio eo q; dominus petiū ſuā remiſerat q̄tū ad culpā t rpauerat q̄tū ad pnā vt pdcm eſt. t pte dictū ē. t iō ꝑit. Cōſolat⁹ ē bersabee vxo rē ſuā. de morte pueri. k Que ge. filium t vocauit ei⁹ ſalomon. q̄ interpſat pacificus. t hoc fuit ex ordinatiōe diuina. fuit em ipſi dō reuelatū q; poſt eū regnaret. t in tāta pace q; tēplū dñi edificaret ſicut pmiſſū fuerat dō a dño. ō. vij. ca.

l Et dño di. eū. dando ſibi gr̄am in ſua iuuēcute q̄uis erraueriſ in ſenectute. vt dō q; dño dilexit eum eo q; dño dedit ſibi bona naturalia ex p re corpoꝛis t aīe.

m Miſitq; eū i manu nathan ꝓphe. vt p eū ſcē nutriret. et dā doceret. vt ſic poſtea ad regnū aptior eſſeret. n Jgit pugnabat inꝓſito ꝓtō dō q̄tū adultes rū t homicidiū. b reuertit ſcripſa ad cōplendū beſtoną ō. in choreā. r. ca. d expugnatione filioꝛ ammon. cū ōt. Jgit pugnabat ioab ꝯ rabbath q̄ erat ciuitas principalis t regia. ꝑter q̄d rex t bellatoꝛes ſui poſuerūt ſe in ea. o Capiēda

dauid dñm ꝑ paulo t ieiunauit dō ieiunio: t ingreſſus ſeoꝛſū iacuit ſup terrā Veneſt āt ſenioꝛes domꝰ ei⁹ cogentes eū vt ſurgeret de ſra. Qui noluit nec comedit cum eis cibū. Accidit aūt die ſeptima vt moꝛeret infans: timueſq; ſerui dō nūciare ei q; mortuꝰ eēt puerus. Dixerūt enim Ecce cū puerus adhuc viueret loq̄bamur ad eū et ſi audiebat vocē noſtrā ānt omagī ſi diceremꝰ mortuus eſt puer ſe affliget. Cuꝛ ergo dō audiſſet ſuos ſuoſ muſitātes: intellexit q; mortuꝰ eēt infantul⁹. Dixitq; ad ſuos ſuos. Num mortuꝰ ē puer: Qui rſpderūt ei. Mortuꝰ ē. Surrexit ḡ dauid de terra t lotꝰ vnctuſq; ē. Cūq; mutaſſet veſtē. ingreſſus ē domū dñi t adorauit t venit ī domū ſuā: petiuitq; vt ponerent ei panē t comedit. Dixeſt aūt ei ſui ſui. Quis eſt ſermo quē feciſti. Propt infantē dum adhuc viueret ieiunaſti t flebas mortuo āt puero ſurreꝛiſti t comediſti panē. q̄ ait. Propter infantē dum adhuc viueret ieiunauī t fleui. Dicebam enim. b Quis ſcit ſi forte donet eū mihi dñs t viuat infans. Nunc aūt q; mortuus eſt q̄re ieiuno. Nunq̄d potero reuocare eum amplius. Ego vadaz magis ad eū: ille vero nō reuertet ad me i Et ꝑſolatꝰ eſt dauid berſabee vxoꝛē ſuaz ingreſſuſq; k ad eā dormiuit cū ea Que genuit filiū t vocauit nomen eius ſalomō t dñs dilexit eū. Miſitq; eū in manu nathan ꝓphe: t vocauit nomen eiꝰ amabil⁹ dño eo q; diligeret eū dñs Jgitur pugnabat ioab ꝯ rabbath filioꝛ ammon t expugnabat vrbē regiā. Miſitq; ioab nuncios ad dauid dicens. Bimicaui aduerſum rabba: t capienda eſt vrbs aq̄ꝛ. Nunc igr̄ congrega reliquā ptē ꝓpli: t obſide ciuitatē t cape eā ne cū a me vaſtata fuerit vrbs nomini meo aſcribat victoria Congregauit itaq; dauid omnem ꝓplm t ꝑfect⁹ eſt aduerſum rabba. Cūq; dimicaſſet cepit eaz. Et tulit diadema regis coꝛ de capite ei⁹: pondo auri talentū habens gēmas ꝑcioſiſſimas t impoſitum eſt ſup caput dauid. Bz t ꝓdā ciuitatis aſpoꝛtauit multam valde: ꝓplm q̄z eius adducens ſerrauit t circumegit ſuper eos ferrata carpenta Biuiſitq; cultris t trāſduxit in typo latex. Sic fecit vniuerſis ciuitatib⁹ filioꝛ ammon. Et reuerſus ē dō t omnis exercitus in bieruſalem.

Cap. xiij.

Actū eſt aūt poſt hec vt abſalon filij dō ſoroꝛē ſpecioſiſſimā vocabulo thamar adamaret ammon filiꝰ dauid t deſideret i eam ualde ita vt ꝓpt amorem eiꝰ egrotaret. q; cū eēt virgo difficile ei videbat vt quippiaz inboneſte ageret

gio coꝛ. b eſt idoli ſpoꝛ q̄ vocabat melchon. t interpꝛetatur rex coꝛ. r Et interpoſitū eſt nē. ꝓmo tū cōſtauit et purgauit metallū. Hm purgationē legis t poſtea fecit inde ſibi diadema. Bz ſi b dicat vt dauid feciſſe ꝓra legem Deu. vij. vbi ōt. Sculptilia coꝛ igne cōburetis. t nō ꝛcupiſcetis aurū t argentū de quib⁹ facta ſūt ei. Ad q̄ dicēm q; iſtud ꝓceptū intelligit tm de ciuitatib⁹ t ꝓpliis q̄ erant intra terminos terre ꝓmiſſionis q̄ dño loquit. ſicut ꝓz ibidē ꝓpla. Set ammonitaꝛ nō erat cōtent⁹ intra termios terre ꝓmiſſionis.

s Pplm q̄z eē. q; nō eſt intelligendus de toto ꝓplo ammonitaꝛ. ſ. de illo ſolū q; cōſiliū dederāt q; ſterent virginum nunciis ſuis. quia miſerat eoꝛ bona intentione ad cōſolandū regis t reddidert malū ꝓ bono. t iō voluit ꝯ eoꝛ exercere rigoꝛē iuſticie. ne deceteto aliquis attentaret ſi mile facere.

Cap. xiij.

a Actū eſt aūt Poſtq; deſcripta ē tranſgreſſio dauid eius ꝑnitō occulta p ꝑnā mortē. hic ꝓit deſcribit ei⁹ ꝑnitio manifeſta t q; peccauerat p homicidium t adulteriū. iō primo deſcribit primogeniti ſui interfectō. ſecūdo vxoꝛ ſuaꝛ cognatio. c. xiiij. tercio ꝯ eū ꝓpli rebellatio. c. xx. Circa primū ꝓſiderandū q; ꝓmogenit⁹ dō occiſus eſt: eo q; ſororē ſuā thamar violenter deflorauit. t iō ꝓ deſcribit ſtupratio ſororis. ſecūdo ꝓceptio rancoꝛis in coꝛde abſalon ibi. Poꝛro n ē locutus abſalō. tercio vindicatio pudoris. ibi. Factū ē aūt ꝓ Bet. Circa primū ōt. Factū ē aūt p⁹ B et. q; in videtā ꝓtōꝛ dō ammon ꝓmogenitus ei⁹ amoꝛe illicito ex

---

ciuitas est vrbs aq̄ꝛ q; circa eā erāt aq̄ t paludes. in quib⁹ cōfidebant inhabitatoꝛes. q̄ bis nō obſtātib⁹ ioab eās fecerat q; erat in ꝓpio capiēda. p Cōgrega reliquā ptē ꝓpli. Ex quo ꝓz magna fidelitas ipſi⁹ ioab erga dō. q; victoriā ſuo labori ꝑcuratā noluit ei aſcribi. q Et tulit diadema. re-

erſit in ſoroꝛē ſuā. ita q; infirmabat ꝑter eam. quia paſſiones exceſſiue amoris odij vel timoris. t hmōi mirabiliter immutant coꝛpus. b Quia cum eēt virgo ēt. nō q; foꝛnicaret inhoneſtatē. ſ. q; filie regū ꝺgies clauſe intra domū cuſtodiebant. ita q; ſibi impoſſibile videbat q; poſſet

et hec pretiū ad exercēdū suā iurāmtā c Erat aūt ammō amic⁹ noie ionadab ꝛc̄a. astut⁹ qđ ad finē malū sciebat venire medra oportuna sic̄ p3 q malū cōsiliū qđ dedit ipi ammon. t pt̄ra viaq; ibi. d Et faciat in oculis meis duo sorbiciunculas. i. duo pulmenti genera ad sorbendum apta. Cetera patent viq; ibi. e Infer cibū in cōclaui. i. in loco secreto t remoto. qđ dicebat vt ꝓsit ea absti. vts ex cōsequēnb⁹. sequitur. f Ioquere ad regē t nō negabit me tibi b vī et ꝓra legē Leui. xx. vbi ꝓhibentur incestuosū fratris cū sorore, siue sit de patre tm̄ siue de matre. t multo fortius de vtroq;. Sd qđ rūdet Ra. la. q nō ex ꝓpetrato thamar in bello. t circūcisionis gaib⁹ t pactis aliis ḡ ad hoc rediunt. vt dē Deut. xxj. c. t accepit eā vxorē. verūtm tunc erat impgnata de viro quē putabat hūerat hēa in vtero sūā thamar t ideo nō erat filia vtkal ipli⁹ nō ꝓpter q filī⁹ eius poterat eā hēe vxorē sm legē. g Et ex ofam illā habuit. da sicut dicunt hebrei eius dessloratoꝛe leuo fuit intētū q dolor sequēs maioꝛ fuit delectatōe ꝓcedēti h Mat⁹ ē hoc malū. s. me expellendo ꝓsilibiter sicut me reuocē ḡ me violentor dessorasti. da poterat eā accipere i vxorē. i Que induta erat talari tunica. In heb. dī serica tunica. k Que aspergēa ei. cap. suo cē. hoc nō fecit thamar statꝰ cū electa fuit ab ammon q se ipsam scandalizasset ꝛ postḡ venit ad domū fratris sui. Ideo subdit. Erat ingredi eno t clamāo. l Mīsit itaq; thamar cō. magis volens immapta manere ḡ a viro sibi dato violata inueniri. t ex hoc pars cōmenta t portrahas filiaꝛ ejus in virginitatibus deiponsandas. m Cū aūt audisset rex dō ēba hec cōmitata est valde. nā q filius suus dēū offenderat faciendo opus nephariū. tam qz filia sua adoptiua erat virgo

c cum ea. Erat autē ammon amicus noie ionadab filiꝰ semmaa frīs dauid vir prudēs valde. qui dixit ad eū Quare sic attenuaris macie fili regꝭ p singulos dies Cur ñ indicas mihi. dixit q ei ammon. Thamar sororē frīs mei absalon amo Cui rñdit ionadab. Cuba sup lectū tuū t languorē simula: cumq; venerit pr̄ tuꝰ vt visitet te dic ei. Veniat oro thamar soror mea: vt det mihi cibū t faciat pulmentū vt comedā ō manu eiꝰ. Accubuit itaq; ammō t ꝯsi egrotare cepit. cumq; venisset rex ad visitandū eum ait ammon ād regem Veniat obsecro thamar soror mea, vt faciat in oculis meis duo sorbiciunculas t cibū patum capiā de manu eiꝰ. Misit ḡ dō ad thamar domū di. Veni in domum ammon frīs tui t fac ei pulmentū. Veniteq; thamar in domū ammon fratr̄ sui. ille āt iacebat. Que tollens farinā cōminuit et liq̄facīens in oculis eiꝰ coxit sorbiciūculas. tolleq; qđ coxerat effudit t posuit cōtā eo t noluit comedere Dixitq; ām̄on. Ejicite vniuersos a me. cumq; ejecīssent oēs dixit ammon ad thamar. Infer cibū in cōclaui: vt vescar de manu tua. Tulit ḡ thamar sorbiciunculas qđ fecerat. t intulit ad ammon fratrē suū in cōclaui. cumq; obtulisset ei cibū: apphendit eā t ait. Veni cuba mecum soror mea. Que rñdit ei. noli frater mi. noli opprimere me

necq; ei hoc fas ē in isrl. nolī facere stulticiā hāc. Ego ei ferre nō potero obprobriū meū: t tu eris q̄si vnꝰ de insipiētibꝰ in isrl. ḋnpo t nūꝰ loqre ad regē t nō negabit me tibi. Noluit aūt ammon acq̄escere ꝓcibꝰ eius sꝫ pualēs vinb⁹ oppſſit eā g t cubuit cū ea. Et exosꝫ eaꝫ habuit odio magno nimis. ita vt maiꝰ cēt odium q̄ oderat eā. amore q̄ ante dilexerat. dixitq; ei ammō Surge t vade. Que rñdit b Maius est hoc malum qđ nunc agis aduersuꝫ me q̄ḋ qđ añ fecisti expellens me Et noluit audire eam. sed vocato puero q̄ ministrabat ei dixit. Ejice hāc a me foras t claude ostiū post eā. i Que induta erat talari tunica. huiusmodi em̄ filie regis ṽgines vestib⁹ vtebant. Ejecit itaq; eā minister illiꝰ foras: clausitq; fores post eā. Que aspgens cinerē capiti suo scissa talari tunica ipositisq; manib⁹ sup caput suū ibat ingrediēs t clamās. dixit aūt ei absalon frꝰ suꝰ. Nūq̄d ammō frꝰ tuꝰ cōcubuit tecū. sed nūc soror tace frꝰ tuꝰ ē. Ne q̄ affligas cor tuum ꝓ hac re. l Abstulit itaq; thamar cōta bescēs in domo absalō fra m tris sui. Cum aūt audisset rex dō verba hec ꝓtristaꝰ n est valde. t noluit ꝓtristari spīm ammō filiꝰ sui. qm̄ diligebat eum: qꝛ primogenit⁹ o erat ei. Ꝓpter nō est locutꝰ absalō ad ām̄on nec malū nec bonū. Oderat ei absalon ammō: eo q violasset p thamar sororē suā. Factus

est deo magis fuit rancor odij augmentat⁹ q̄ḋ si q̄ aliō scā vel signa exteriora fuisset ēt ꝓpalat⁹. qꝛ virtus vnita fortior ē seipsa diuisa. p Factū est aūt. hic ꝑtr ponit ꝑdicte

mutac vindicatis mõ tñ ꝓdicto ꝙ absalon vocauit oĩa mon ad pandũ. ḡñ facta ẽt rotalit oblitũ ⁊ nunc interfe cit cũ ⁊ ꝓ ista pauco excepto ꝙ discurrent. q Vt tandẽ cit cũ ⁊ ꝓ ista pauco excepto ꝙ discurrent. q Vt tandẽ derent ones absalon tũc ẽis fuerãt antiquo magna cõ uiuiũ in memoriã patriarchaꝝ ꝙ fuerũt pastores ouiũ. vt dr̃ Gen. xlvij. r.

Cũ aũt cogeret eũ ꝛ. obnixe rogaret pr̃ suũ. s Et noluit ire. dñm ei ipsũ ad mittendo bona sibi absalon. ⁊ amicabiliter se excusando.

r Si nõ vis venire tu ꝓlola ꝓpia. v Veniat obsecro pr̃. ꝙ repleat ꝓlolã tuã tuã ꝓmogenitura.

s Obseruate cum temulent⁹ ẽt. q: nũc nõ poterit sibi ꝓcauere. y Nolite timere ego sum. ꝙ ꝓpio. q. o. fcñ sup me accipio. ⁊ vos defendã defendã. vñ credẽdũ est ꝙ absalõ fugi ens duxit eos secũ.

5 Ascenderũt singuli mulas suas. Iz eis ẽt ꝓhibitũ filios ysrl̃ ne facerent cõmixtiones animalia diuerse spẽi vt dr̃ Leui. xix. tñ poterant vti animalibus ex tali cõmixtione generatis eadem modi sunt mule.

a Fama peruenit ad danid. q: de tali fcõ sum⁹ cito volat. ꝛc

b Percussit absalon pr̃ ẽt. q: i talib⁹ plꝰ cõtur ꝛ in pn. ḡ sic in veritate.

c Ammõ sol⁹ mortuꝰ est. Ex ꝙ dicit aliqui ꝙ iste ionadab erat nathan ꝓpheta ⁊ ꝙ erat binomiꝰ de cetes ꝙ spũ ꝓpheti eo sciuit solũ ammõ mortuũ. q: cũ ẽt absens via bñna scire nõ potuit sed istud dicit ꝓ falsũ ꝙ illo ꝙ iste ionadab dederat ammon pessimũ cõsiliũ de sorore sua deflorãda. vt ꝓz ꝓ dicta q: nullo mõ fecisset ꝓpheta dñi. q: ergo dixit. solus ammon mortuus est hoc nõ dixit certitudinaliter sed cõiecturaliter tñ. eo ꝙ nouerat odiũ absalon cõtra ammon. ⁊ cãm odij. vt ꝓz ex ꝓdictis. Cetera patẽt vsq; ibi. o Postea absalon fugiens ẽt. q: attinebat ei ex pte matris. erat enim pat̃ machamatris absalon. vt dr̃ ex supradictis in ij. ca. c Iuxit ergo danid filiũ suũ ammõ ẽt. magis ꝓ morte spũali ḡ corporali eo ꝙ fuerat occisus actu ebn. f Cessauitq; rex ẽt. eo ꝙ reuocauerat ab alo ãmon fugitiuũ. ⁊ sic iusto dei iudicio cũ fuisset occisum. ⁊ hoc est ꝙ iosabdac. eo ꝙ cõsolat⁹ est sup ammon interitũ.

Cessauitq; rex dõ ꝓ se ꝙ absalon ꝛc. Additio.

(v) Dic in translatione nra dr̃. ⁊ cessauit dõ rex. in heb. est quoddã verbũ equiuocũ qõ vno mõ idem significat ꝙ cessare vel cõsumare. Alio mõ significat idez qõ desiderare seu cupiscere. vñ vt vr in secũda significatione posset ꝓpr̃ intelligi. Nã dauid nũq̃ inchoauit nec incepit egredi absalõ vez ex dicto in hoc ca. ⁊ iõ improprie diceretur. Cessauit a persecutione. sili vbi translatio nra dr̃ ꝓsecq; absalon. in heb. vt egrederet ad absalon cui sensus est ꝙ dauid desiderabat seu cõcupiscebat egredi ad recipiendũ absalõeo ꝙ cõsolat⁹ esset ꝛc. Et hic sensus magis cõsonat cũ immediate sequntibi dr̃. Cognouit ioab ꝙ cor regis ẽt versum ad absalon qõ sonat idẽ qõ egredi ad recipiẽdũ eũ. Fm eñ primã significationẽ q̃ dicit eum solũ cessare a ꝓsecutõe. nõ tra ꝓpter intelligeret cor regis esse ꝓclium ad absalõ ꝛ solũ q̃ cessaret a ꝓsecutione eius ꝛc.

Replica.

M ca. xliij. nostrã translationẽ sicut ⁊ postil. facit in tractatu suo de vra translatione nostre ⁊ hebraice veritatis. Ait hic be. hiero. ꝙ ꝙ nõ recipio in canonẽ. ꝛ solũ ꝓ postil. auctoritas ẽ. be. Hiero. ⁊ nr̃e translationis ꝓ ecclesiã recepte defendit semetipsũ. Ca. xliij.

a Intelligẽs ãt ioab filius saruie q. cor regis b xsũ ẽt ad absalõ misit the c cuã ⁊ tulit inde mulierẽ sapientem. ⁊ dixit ei. Lugeto ꝛ induere vestimentis lugentis. ⁊ nolito vngi oleo. ⁊ eris quasi mulier multis diebus lugens mortuum. ⁊ introibis ad regem. ⁊ loqueris ei iuxta verba hec. Et posuit ioab verba in ore eius. Cumq; ingressa fuisset mulier thecuites ad regem. corruit pronum in terrã. ⁊ adorauit. dixitq; rex. Quid habes mulier. Que respondit. Ego quidem mulier vidua sum mortuo viro meo. Habuit aũt ancilla tua duos filios. qui rixati sunt in agro. nec fuit qui separaret eos. Percussitq; vnus fratrem suum. ⁊ interfecit eum. Et ecce omnis cognatio insurrexit contra ancillam tuam. dicens. Trade nobis percussorem fratris sui. vt interficiamus animam fratris sui. quem occidit. ⁊ disperdamus heredem. Et extinguant carbunculum meum qui remanserat. ne relinquat marito meo nomen ⁊ reliquias super terram. Dixitq; rex ad mulierem. Vade in domum tuam. ego mandabo pro te. Dixitq; mulier thecuites ad regem. Domine mi rex. ipsa iniquitas sit super me ⁊ super domum patris mei. rex aũt ⁊ thronus eius sit innocens. Dixitq; rex. Si quis contradixerit tibi. adduc eum ad me. ⁊ non addet vltra vt tangat te. Dixit ei. Iuret ergo rex per dñm deum suum. vt non multiplicentur vltores sanguinis ad perditionem. ⁊ non occidant filium meum. Dixitq; ille. Viuit dñs. quia non cadet de filio tuo terra. Dixit ergo mulier. Loquatur ancilla tua ad dñm meum regem aliquid sermonis. Dixitq; rex. Ne celes me rem quam interrogo te. Dixitq; mulier. Loquatur dñs meus rex. Dixit rex. Numquid manus ioab tecum est in omnibus his. Respondens mulier dixit. Per salutem tue anime dñe mi rex. si est vt dixit dñs meus rex. Ioab seruus tuus mandauit mihi. ⁊ ipse posuit in ore ancille tue omnia verba hec. Ut mutaret figuram sermonis seruus tuus ioab fecit hoc. Tu aũt dñe mi sapis iuxta sapientiam angeli dei. vt noueris omnia que super terram geruntur. Dixit rex ad ioab. Ecce feci quod postulasti. Vade ergo. ⁊ reuoca puerum absalon. Respondens ioab procidit in terram. ⁊ adorauit. benedixitq; regi. ⁊ ait. Hodie intelligit seruus tuus quia inueni misericordiam coram te dñe mi rex. si fecerit rex verbum seruo suo. Fecit enim seruus tuus verbum hoc. vt reuocet ancilla tua dñm meum. Surrexit ioab. ⁊ abiit in gessur. ⁊ adduxit absalon in ierusalem. Dixitq; rex. Reuertatur in domum suam. ⁊ faciem meam non videat. Reuersus est ergo absalon in domum suam. ⁊ faciem regis non vidit. Vir aũt nullus erat in omni israel laudabilis ⁊ decorus nimis sicut absalon. a sola planta pedis eius vsq; ad verticem non erat in eo vitium. Cumq; tondebat capillos capitis sui. tondebat aũt omni anno. quia grauabat eum. pondebat capillus capitis sui ducentos siclos pondere regium. Nati sunt aũt absalon tres filii. ⁊ filia vna nomine thamar. hec fuit mulier pulchre facie nimis. Habitauit aũt absalon in ierusalem duobus annis. ⁊ faciem regis non vidit. Misit ergo ad ioab vt mitteret eum ad regem. ⁊ noluit venire ad eum. Rursumq; misit nuncium secundo. ⁊ noluit venire. Dixit ergo ad seruos suos. Scitis agrum ioab iuxta agrum meum. ⁊ hordeum habet ibi. Ite. ⁊ succendite illum igni. Succenderunt ergo serui absalon agrum igni. Surrexit ioab. ⁊ venit ad absalon in domum eius. Dixitq; ei. Quare seruus tui succenderunt agrum meum igni. Respondit absalon ad ioab. Ecce misi ad te. dicens. Veni huc. volo te mittere ad regem. vt dicas ei. Quare aduenit filius gessuri huc. melius mihi erat ibi esse adhuc. Nunc ergo videam faciem regis. Si aũt memor est iniquitatis mee. interficiat me. Ingressus ioab ad regem nunciauit ei omnia. Vocauitq; absalon. Qui ingressus regem adorauit pronus in terram coram eo. Osculatusq; est rex absalon.

Ca. xiiij.

Cognouit aũt ioab filius saruie quod cor regis ad absalon esset. Misitq; in thecuam. ⁊ tulit inde mulierem sapientem. ⁊ dixit ei. Lugeto ꝛ induere vestimentis lugentis. ⁊ nolito vngi oleo. ⁊ eris quasi mulier multis diebus lugens mortuum. ⁊ introibis ad regem. ⁊ loqueris ei iuxta verba hec. Et posuit ioab verba in ore eius. Cumq; ingressa fuisset mulier thecuites ad regem. corruit pronum in terrã. ⁊ adorauit. dixitq; rex. Quid habes mulier. Que respondit. Ego quidem mulier vidua sum mortuo viro meo. Habuit aũt ancilla tua duos filios. qui rixati sunt in agro. nec fuit qui separaret eos. Percussitq; vnus fratrem suum. ⁊ interfecit eum. Et ecce omnis cognatio insurrexit contra ancillam tuam. dicens. Trade nobis percussorem fratris sui. vt interficiamus animam fratris sui. quem occidit. ⁊ disperdamus heredem. Et extinguant carbunculum meum qui remanserat. ne relinquat marito meo nomen ⁊ reliquias super terram. Dixitq; rex ad mulierem. Vade in domum tuam. ego mandabo pro te. Dixitq; mulier thecuites ad regem. Domine mi rex. ipsa iniquitas sit super me ⁊ super domum patris mei. rex aũt ⁊ thronus eius sit innocens. Dixitq; rex. Si quis contradixerit tibi. adduc eum ad me. ⁊ non addet vltra vt tangat te. Dixit ei. Iuret ergo rex per dñm deum suum. vt non multiplicentur vltores sanguinis ad perditionem. ⁊ non occidant filium meum. Dixitq; ille. Viuit dñs. quia non cadet de filio tuo terra. Dixit ergo mulier. Loquatur ancilla tua ad dñm meum regem aliquid sermonis. Dixitq; rex. Ne celes me rem quam interrogo te. Dixitq; mulier. Loquatur dñs meus rex. Dixit rex. Numquid manus ioab tecum est in omnibus his. Respondens mulier dixit. Per salutem tue anime dñe mi rex. si est vt dixit dñs meus rex. Ioab seruus tuus mandauit mihi. ⁊ ipse posuit in ore ancille tue omnia verba hec. Ut mutaret figuram sermonis seruus tuus ioab fecit hoc. Tu aũt dñe mi sapis iuxta sapientiam angeli dei. vt noueris omnia que super terram geruntur. Dixit rex ad ioab. Ecce feci quod postulasti. Vade ergo. ⁊ reuoca puerum absalon. Respondens ioab procidit in terram. ⁊ adorauit. benedixitq; regi. ⁊ ait. Hodie intelligit seruus tuus quia inueni misericordiam coram te dñe mi rex. si fecerit rex verbum seruo suo. Fecit enim seruus tuus verbum hoc. vt reuocet ancilla tua dñm meum. Surrexit ioab. ⁊ abiit in gessur. ⁊ adduxit absalon in ierusalem. Dixitq; rex. Reuertatur in domum suam. ⁊ faciem meam non videat. Reuersus est ergo absalon in domum suam. ⁊ faciem regis non vidit. Vir aũt nullus erat in omni israel laudabilis ⁊ decorus nimis sicut absalon. a sola planta pedis eius vsq; ad verticem non erat in eo vitium. Cumq; tondebat capillos capitis sui. tondebat aũt omni anno. quia grauabat eum. pondebat capillus capitis sui ducentos siclos pondere regium. Nati sunt aũt absalon tres filii. ⁊ filia vna nomine thamar. hec fuit mulier pulchre facie nimis. Habitauit aũt absalon in ierusalem duobus annis. ⁊ faciem regis non vidit. Misit ergo ad ioab vt mitteret eum ad regem. ⁊ noluit venire ad eum. Rursumq; misit nuncium secundo. ⁊ noluit venire. Dixit ergo ad seruos suos. Scitis agrum ioab iuxta agrum meum. ⁊ hordeum habet ibi. Ite. ⁊ succendite illum igni. Succenderunt ergo serui absalon agrum igni. Surrexit ioab. ⁊ venit ad absalon in domum eius. Dixitq; ei. Quare seruus tui succenderunt agrum meum igni. Respondit absalon ad ioab. Ecce misi ad te. dicens. Veni huc. volo te mittere ad regem. vt dicas ei. Quare aduenit filius gessuri huc. melius mihi erat ibi esse adhuc. Nunc ergo videam faciem regis. Si aũt memor est iniquitatis mee. interficiat me. Ingressus ioab ad regem nunciauit ei omnia. Vocauitq; absalon. Qui ingressus regem adorauit pronus in terram coram eo. Osculatusq; est rex absalon.

Ca. xiiij.

a Intelligẽs ãt ioab filius saruie q. cor regis b xsũ ẽt ad absalõ misit the c cuã ⁊ tulit inde mulierẽ sapientem. ⁊ dixit ei. Lugeto ꝛ induere vestimentis lugentis. ⁊ nolito vngi oleo. ⁊ eris quasi mulier multis diebus lugens mortuum. ⁊ introibis ad regem. ⁊ loqueris ei iuxta verba hec. Et posuit ioab verba in ore eius. Cumq; ingressa fuisset mulier thecuites ad regem. corruit pronum in terrã. ⁊ adorauit. dixitq; rex. Quid habes mulier. Que respondit. Ego quidem mulier vidua sum mortuo viro meo. Habuit aũt ancilla tua duos filios. qui rixati sunt in agro. nec fuit qui separaret eos. Percussitq; vnus fratrem suum. ⁊ interfecit eum. Et ecce omnis cognatio insurrexit contra ancillam tuam. dicens. Trade nobis percussorem fratris sui. vt interficiamus animam fratris sui. quem occidit. ⁊ disperdamus heredem. Et extinguant carbunculum meum qui remanserat. ne relinquat marito meo nomen ⁊ reliquias super terram. Dixitq; rex ad mulierem. Vade in domum tuam. ego mandabo pro te. Dixitq; mulier thecuites ad regem. Domine mi rex. ipsa iniquitas sit super me ⁊ super domum patris mei. rex aũt ⁊ thronus eius sit innocens. Dixitq; rex. Si quis contradixerit tibi. adduc eum ad me. ⁊ non addet vltra vt tangat te. Dixit ei. Iuret ergo rex per dñm deum suum. vt non multiplicentur vltores sanguinis ad perditionem. ⁊ non occidant filium meum. Dixitq; ille. Viuit dñs. quia non cadet de filio tuo terra. Dixit ergo mulier. Loquatur ancilla tua ad dñm meum regem aliquid sermonis. Dixitq; rex. Ne celes me rem quam interrogo te. Dixitq; mulier. Loquatur dñs meus rex. Dixit rex. Numquid manus ioab tecum est in omnibus his. Respondens mulier dixit. Per salutem tue anime dñe mi rex. si est vt dixit dñs meus rex. Ioab seruus tuus mandauit mihi. ⁊ ipse posuit in ore ancille tue omnia verba hec. Ut mutaret figuram sermonis seruus tuus ioab fecit hoc. Tu aũt dñe mi sapis iuxta sapientiam angeli dei. vt noueris omnia que super terram geruntur. Dixit rex ad ioab. Ecce feci quod postulasti. Vade ergo. ⁊ reuoca puerum absalon. Respondens ioab procidit in terram. ⁊ adorauit. benedixitq; regi. ⁊ ait. Hodie intelligit seruus tuus quia inueni misericordiam coram te dñe mi rex. si fecerit rex verbum seruo suo. Fecit enim seruus tuus verbum hoc. vt reuocet ancilla tua dñm meum. Surrexit ioab. ⁊ abiit in gessur. ⁊ adduxit absalon in ierusalem. Dixitq; rex. Reuertatur in domum suam. ⁊ faciem meam non videat. Reuersus est ergo absalon in domum suam. ⁊ faciem regis non vidit. Vir aũt nullus erat in omni israel laudabilis ⁊ decorus nimis sicut absalon. a sola planta pedis eius vsq; ad verticem non erat in eo vitium. Cumq; tondebat capillos capitis sui. tondebat aũt omni anno. quia grauabat eum. pondebat capillus capitis sui ducentos siclos pondere regium. Nati sunt aũt absalon tres filii. ⁊ filia vna nomine thamar. hec fuit mulier pulchre facie nimis. Habitauit aũt absalon in ierusalem duobus annis. ⁊ faciem regis non vidit. Misit ergo ad ioab vt mitteret eum ad regem. ⁊ noluit venire ad eum. Rursumq; misit nuncium secundo. ⁊ noluit venire. Dixit ergo ad seruos suos. Scitis agrum ioab iuxta agrum meum. ⁊ hordeum habet ibi. Ite. ⁊ succendite illum igni. Succenderunt ergo serui absalon agrum igni. Surrexit ioab. ⁊ venit ad absalon in domum eius. Dixitq; ei. Quare seruus tui succenderunt agrum meum igni. Respondit absalon ad ioab. Ecce misi ad te. dicens. Veni huc. volo te mittere ad regem. vt dicas ei. Quare aduenit filius gessuri huc. melius mihi erat ibi esse adhuc. Nunc ergo videam faciem regis. Si aũt memor est iniquitatis mee. interficiat me. Ingressus ioab ad regem nunciauit ei omnia. Vocauitq; absalon. Qui ingressus regem adorauit pronus in terram coram eo. Osculatusq; est rex absalon.

sterē sapientē .i. prudentē efficaciter loquitē. d Iugere te simula .i. ex h vt ē fabulis q̄ aliq̄ dicūt hāc mulierē ad hūc duos filios habuisse quoz vn⁹ interfecerat alū. qa tunc nō fuerit simulatio iuxt⁹ ħ ueritas. nec ēt locutio ħ figuralis. ħ magis rei geste. e Ierū .i. Posuit in os ancille vbā suū iuramento p deū. et p publicationē h⁹ iuramenti ita q̄ null⁹ audeat molestare filiū meū. qđ ħ dequit. f Ut sit .i. accrescendo ei⁹ dicto. g Dixit dñs. i. ioab p visionē deū. h Ut reuocet sermonē hunc rem. i. absalon. Per pgnationē defuncti intelligit amici ipsi⁹ amicos ħrentes vindictā de morte ei⁹. et p hoc cōcludit q̄ sicut rex sententiauerat p filio suo vt nō moreretur. sic d⁹ sententiare p absalon vt ab exilio reuocet q̄ ħdem exilū mouo ē ciuit⁹ nunc in mulier ires rēnea inducēteo ad miaz circa absalon. i Fama accipit ex p re motorio mali cuitandi. q. absalon et alii qui erant cum eo erāt fugitiui in terra idolatrie sicdta. qđ quod erāt in pculo declinādi ad idolatriā p eoz suggestionē vel eoz inducionē inter q̄o hirabāt. ad q̄s ciuitādū erant reuocādi ad terrā israel in q̄ de⁹ colebat et ħ nō tangit cū dicit. b Quare cogitasti ex. i. cō absalō et socios ei⁹ q̄ erant de populo dei. c Et locut⁹ ē rex verbū istō vt peccet. pbēdo eis occasionē idolatrandi eo q̄ non permitteo eos redire ad locum vbi est cultus dei sedā nō accipit ex pte defuncti. q. ad mā reuocari nō pōt ex pcessu

Hic ħr ponit pdēs parabole interpretatio i q̄ mulierē accipit ipe dauid. q. duos filios mulieris duos ħ. i. ammon et absalon. Per pgnationē defuncti intelligit amici ipsi⁹ ammon ħrentes vindictā de morte ei⁹. et p hoc cōcludit q̄ sicut rex sententiauerat p filio suo vt nō moreretur. sic d⁹ sententiare p absalon vt ab exilio reuocet q̄ ħdem exilū mouo ē ciuit⁹ nunc in mulier ires rēnea inducēteo ad miaz circa absalon. i Fama accipit ex p re motorio mali cuitandi. q. absalon et alii qui erant cum eo erāt fugitiui in terra idolatrie sicdta. qđ quod erāt in pculo declinādi ad idolatriā p eoz suggestionē vel eoz inducionē inter q̄o hirabāt. ad q̄s ciuitādū erant reuocādi ad terrā israel in q̄ de⁹ colebat et ħ nō tangit cū dicit. b Quare cogitasti ex. i. cō absalō et socios ei⁹ q̄ erant de populo dei. c Et locut⁹ ē rex verbū istō vt peccet. pbēdo eis occasionē idolatrandi eo q̄ non permitteo eos redire ad locum vbi est cultus dei sedā nō accipit ex pte defuncti. q. ad mā reuocari nō pōt ex pcessu

habebant testes ꝓtra eū. Ad qꝫ rñdet ra. sa. q̄ oča illi q̄ fu erant ꝓtes interfectoni ammon q̄ poterāt ꝓ testimonio induci erāt ꝓpinqui ipi⁹ defuncti. vt sanus ptz ex ꝓdictis t tō nō erāt idonei ad ferendū testimoniū in hoc casu t ideo cū q̄ silr erant ita ꝓpinq̄ ipi absalon. Dom q̄ nō est ve rū. q̄ absalon erat ō mare alienigena vt ptz ꝓ ꝓdicta. ammon tō erat de mare israelitide. t ꝓ ois de pplo isrl. q̄ pplo alie migenas abominabat Aliq̄ aūt soluūt aliq̄ dicūt. q̄ qñ ꝓpinq̄ alie occasi cōsentiebāt in cōcedenda pace inter fectori. rex hās curā totī pplo ad petitionē eor. poterat hoc cōcedere. t tal casus ꝓponebat in parabola vicz q̄ mr̄ q̄ erat ꝓpinquissima interfecto petebat pacē interfectoris. t cōdē mō dicit erat ꝓpinquissim⁹ ipi ammon interfecto. t cū hoc erat rex hās curā cōmunitat⁹ po terat remocare absalon absq̄ offensa legis t iustitie. q̄ ammon magnū flagitiū fecerat. vt patz ꝓ ꝓdicta. Cetera patēt in lra. Et aūt rex ad ioab. hic ponit petitio nis cōcessio. t qd facta erat ꝓ suggestiōz ioab. t tō cōcessio fuit ex rege. t ꝓ lra vsq̄ ibi. n ꝓcuret aūt in domū suā ec. ne reuocaret ad memoriaz ex phria sua mortē primogenit. t sic dolor regi⁹ remoueret. o Semel aūt i an. ton. in heb. hi. Semel in ꝛpe. q̄ si dicāt aliq̄ plures in anno tondebantur Ponderabat capillos capitis sui. cc. siclis. dicūt aliq̄ q̄ rñ videbat tōsiōs capillor⁹ mulierū q̄ inde ornabant capita sua sed hoc nō est verisile q̄ filii⁹ regis tōsionē capillor⁹ suor⁹ vidēt rex. Preterea ōr hic q̄ semel in āno ad mīn⁹ tōdebat. crescentia vero capillor⁹ vsq̄ ad mīn⁹ nō videt ita longa q̄ inde possent fieri tales ornamenta. t tō vr magr. p̄babile q̄ scriptura solū faciat mentionē de hoc ponderē ad ondendum q̄ habebat multos capillos q̄s facit ad pulcritudinē hois. q̄ re pulcritudine absalon scriptura hic loq̄t a Pon. pab. hoc ōr ad distinctionē pōderis sanctuarij q̄ erat alteri⁹ gēnatis. cetera patēt vsq̄ ibi. b Et veni. scribi to ab. iste versus nō est in hebreo. ꝫ immediate subdit. c Mittre. ioab ec. ad sciēdū cāz damni sibi illati d Ana

ctione moueat. Ubi t dñs de⁹ tu⁹ ē tecū. t rñdēs rex dixit ad mulierē. Ne abscōdas a me verbū q̄ te int̄rogo. dixitq̄ ei mulier. Loq̄re dñe mi rex t aut rex. nūq̄d manus ioab tecū est in oib⁹ istis. Rñdit mulier t ait. Per salutē aie tue dñe mi rex, nec ad sinistrā: nec ad dexterā ē ex oib⁹ hijs q̄ locut⁹ ē dñs me⁹ rex. Ipe ē enī tu⁹ ioab ipe ꝑcepit mihi t ipe posuit in os ancille tue oia verba hec. vt vertere figurā sermōis hui⁹, seru⁹ enī tu⁹ ioab ꝑcepit istud. Tu aūt dñe mi rex sapiēs es. sīc hz sapiam angel⁹ dei. vt intelligas oia sup terrā, t ait rex ad ioab. Ecce placat⁹ feci verbū tuū. Vade ergo t reuoca puerū absalon. Cadēs q̄ ioab sup faciē suā in terrā adorauit t benedixit regi Et dixit ioab. Hodie intellexit seruus tu⁹ q̄ inueni gratiā in oculis tuis dñe mi rex. Fecisti ei sermōz dñe mi rex tui. surrexit q̄ ioab t abiit i gessur. t adduxit absalon i irsm. dixit aūt rex. Reuertat in domū suā, t faciē meā nō videat. Reuersus est itaq̄ absalon in domū suā. t faciē regis nō vidit. Porro sicut absalon vir nō erat pulcer in oi isrl t decor⁹ nimis. a vestigio pedis vsq̄ ad verticē nō erat i eo vlla macula Et cū tondebat capillū. semel aūt in anno tondebat: q̄ grauabat eum cesaries: ponderabat capillos capitis sui ducentis siclis ponderē publico. Nati sunt aūt absalon filii tres, t filia vna nomie thamar elegāns forme. Natus itaq̄ absalon in hirsm duobus annis. t faciē regis nō vidit. Misit itaq̄ ad ioab vt mitteret eū ad regē. qui noluit venire adeū. Cūq̄ secundo misisset t ille noluisset venire ad eū, dixit seruis suis. Scitis agrū ioab iuxta agrū meū hordeū messem habet, Ite igit. t succēdite eū igni. Succenderūt ergo seruī absalon segetez igni. Et venientes ad eū ioab scissis vestib⁹ suis dixerūt. Succenderūt fui absalon ptez agri igni. Surrexitq̄ ioab t venit ad absalō in domū ei⁹ t dixit. Quare succēderūt serui tui segetē meā igni. Et rñdit absalon ad ioab. misi ad te obsecrās t veni res ad me t mitterez te ad regē t dicteres ei. quare veni de gessur: melius mihi erat ibi ee. Obsecro ergo vt videā faciē regis. Quod si memor est iniq̄tat⁹ mee: interficiat me. Ingressus itaq̄ ioab ad regem nunciauit ei omnia. Vocatusq̄ ē absalon, t intrauit ad regē t adorauit sup faciem terre coram eo. Osculatusq̄ est rex absalon. Ca. xv.

Gitur post hec

re veni de gessur. q. d. nihil valet mihi ex hac nō possus accedere ad regē imo nocet. tō subdit. e Mei⁹ erat mihi ibi ee. q. tūc si erat mihi cōfusibile facie patris mei nō videre. ꝫ exā sum ibi in eadē ciuitate cū eo est mihi valde cōfusibile. f Si memor ē ec. noleno me videre. b dicebat absalon ad incitandū eos ꝺ fingendo q̄ tantū eū diligeret q̄ magis vellet mori q̄ diuti⁹ ab ei⁹ cōspectu segregari.

In ca. xiiij. vbi hz in postilla. Nec vult deus pire aiam.

Additio.

Hi translatō nostra hz Anima nō vult de⁹ ꝓ pire aiam. veritas hebraica dicit Nō accipit de⁹ aiaz. vñ vba b⁹ sapientis mulier ꝓcundi⁹ plus intelligi t in fauorē caruo licet veritatis exponi Pro cui⁹ intellectu sciendū q̄ hz cōit antiqui nō haberēt explicitā fidē de mysterio xp̄i. habebāt tñ implicitā vez ꝓ aug. in lib. de correctōne t gratia. vñ hec mulier ꝓponebat ipi ꝺ q̄ totū genꝰ humanū non solū erat ad mortē tpalē cōdēnati. ꝫ etiā vltima felicitas q̄ in adhesione ad deū ꝓ gloriā cōsistit ei erat interdicta t tō dicebat. Omnes moriamur. hoc ē mortē tpali. ꝑ iter dicit. Quasi aque dilabimur in terra. q̄ nō reuertent. hoc ē dicere q̄ ꝓ⁹ mortē nō ꝑgrediamur in locū beatitudinis. c⁹ rōem subdit ꝺ. Cū ñ accipit de⁹ aiaz. l. ad sui ꝓfectū. ꝫ retractat cogitatiōne ne ꝑeat⁹ peat q̄ abiecta⁹ est. b est dicere q̄ ꝓpidentia diuina intendebat sic disponere. vt humanū gen⁹ qd abiectū erat nō pireꝫ. Iuxta illud Ego cogito cogitationes pacis Hiere. xxix. ca. Ex quo intendebat cōcludē q̄ ꝺ rāq̄ miles dei in terris debebat cogitare q̄liter recōciliaret ciuē filiū suū ne pireꝫ ec. ℞ plica.

Et qd in ca. xiiij. burg. ponit circa illū passū. Nec vult de⁹ pire aiam. habeat ꝓ additiōe q̄uis non directe ad lram. vez intuetur. Ca. xv.

Gest post hec. Descripta reuocatione absalon et ei⁹ recōciliatiōe. b ꝑ describit ei⁹ ꝓsperitatis ꝓ patrē. t ꝓ q̄liē eū fugauit. scḋo q̄liē fugauit fedauit. c. xvj. tercio q̄liē de morte ei⁹ tractauit ca. xvij. q̄rto q̄liē del

malicio interfit. c. qui dono quo vō ad domū regiā reduxerit. Circa primū p̄ ponit ipsi⁹ absalon decepto simulatorie secundo et⁹ cōsperatio p̄dicti ibi. Misit ūt absalon tercio ipsi⁹ vō humiliatō mentiona ibi. et ait vō. ūro et⁹ ostendam cōsultoria ibi. Et dixit rex. Simulatio ūt absalon fuit i duob⁹. qz p̄ simulatū maximū zelū erga ppm̄ scīo deuotiōz erga deū. Pō. xl. ūt annos Circa primū vr. a

Igit p⁹ Ḃ. i. p⁹ recō citatōz absalō cum patre p̄dēo de pīo benignitate et docto ab familiaritate. et celeuatus ex hac pulcritudine. et qz inter ceteros filios dauid remanēteo erat p̄genit⁹. qz ebeleab erat mortu⁹ qō ex hoc qz de eo non fit aliā memo. b Fecit sibi currū et equites .l. ddā pluriū q̄ deberet regnare p⁹ patrē suū. ꝯ et⁹ ambitō interimū sualuit q̄ patrē de regno expelle re voluit. et sō corda ppli ad se trahere di sposuit. sō subdit.

c Et mā. cō .l. aliōs intraret ad regē d Sed. inf. in porte. ita q̄ oēs illi q̄ ingrediebāt ad regē p̄ negocijs habe bāt iurta eū transire e Et oēm viri. pauperē vt dimitt̄ ve ma gio colouaret fictionē suā. f Videns mi. ser. fuit rē. q. d. stari deberet tua penno exaudiri. g Sz nō est rē. q. dr. rex ia est annipotens nec pōt cōpetenter intendere talib⁹. et sō magnū damnū ē q̄ alius bñs zelū cōtarius nō est ad ḃ institut⁹. h Quis me con. iudicē. q. d. p necessitate populi et nō p alia re. istud onus sustinere. i Sz et cū accederet rē. tanq̄ regis filiū. k Extendebat ma. suā in signū familiaritatis. l Osculabat eū in signū magne cōdescensiōis. m Et solicit. corda. In heb. bē. Et furabat corda. qz p̄ tales fictōes falso minist astrahebat ad se corda hoim. vt sic ei iungerent̄ p̄tra patrē suū. qz p̄ter talia eis impensa tā dulcedine q̄ dicebāt eū rē regno dignum.

m Post. xl. ūt ānos. Hic p̄tr pōit fictō deuotōis erga deū p̄ sacrificijs in hebrō offerēdis. absalō q̄ undebat ibi cōsperare p̄ patrē suū. dicit igit. Post. xl. ūt anos rē. qlib. li. hāc. p⁹. liij. anos q̄ acciplūt a fuga absalō vsq̄ tūc p̄s illā fugā q̄ fit falsa p̄z ex duob⁹. qz p̄a fuga absalō vsq̄ tunc circuuit mal⁹ tp̄s. qz p⁹ dictā fugā absalō mālit in gessur trib⁹ annis. vt hr̄. ḋ. xiij. in fi. Ité post eⁱ⁹ reuocatiōz mālit in ierm duob⁹ annis ānō videret faciē regis vt hr̄. ḋ. xiij. et sic in sexto ānō faciē regis vidit. pfecte recōciliat⁹ fuit. et postea fecit sibi curruꝝ et equites et corda ppli sibi attraxit. vt p̄dictū est q̄ nō potuerūt fieri in tribꝰ tēpe. q̄n ad min⁹ currerēt ibi duo anni vt circa. et sic ānis p̄teritis. ibi duo anni vt circa. et sic ānis p̄teritis. bebron ꝑ p̄tes tā erāsierāt septē anni vt octo. scīo ḃ apparet. qz hebraica veritas et li. hīs correcti hāt ḃ. et. et nō q̄tuor ex q̄ ps hās fuisse corrupta vicio scriptor. Isti ūt .xl. ānis varie cōputant. In li. de hebraicis q̄ōb⁹ dr. q̄ ḃ cōputatio incipit a tpe q̄ saul interfecit sacerdotes. vt hr̄. ḋ. .l. xxij. ca. et finit i ꝑspiratiōe absalō ꝑ p̄tes suū. cui nō ē. qz vō fuit cā et occasio aliā mō dicte occisionis. Is et nō peccauerit peccando pactū et gladiū ab achimelech sacerdote. et celādo ei fugā suā. qui ibidē dicta fuit. et in hoc peccauit q̄ mimio patent ḃ fecit. Ex q̄ ei scīebat ibi et doech idumeus de q̄ timebat. p̄ absit q̄ illa sauli referret. vt ibid⁹ dr. debuit facere ista secrete q̄ lateret ipm doech. et sō ḃ fit mento illi⁹ et⁹ posit. qz culpa illa ip⁹ vō in q̄e fuit cā h⁹ rebellionis absalō ꝑ ipm. nec obstat q̄ dictū est hāc rebellionē euenisse ꝑter peccā vō cum bersabee. qz p̄a peccā p̄ter bene et⁹ causē punit⁹ vnā pene a deo inflēte Ezā. xx. di. q̄ illi xl. anni scripti a tpe q̄ ppls isr̄l peccauit regē. et simpl⁹ hāc voluit ꝑra samuelis q̄ suasionē fre hr̄. ḋ. .l. xij. c. et sz ḃ memoria illi⁹ ep̄li in rebellione ipsi⁹ absalō ꝑtra patrē. qō p̄ia facie videbat magnū malū q̄t scīpura reducere ad mēoriā dictū samuelis vtz q̄ petiuit ppli de istituōne regis. si erat ad bonū. n Dixit absalō ad rē. ad ḃ accepit inīss vt magis oqueret malicia sua excogitata. o Vā. et reddā rē. i. offerendā in hebrō. loc⁹ ei ille sanct⁹ reputabat. eo q̄

p Et ecce occasio. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. q Ego ero. Ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. r Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. s Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. t Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. u Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. v Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. w Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. x Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. y Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. z Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. aa Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. bb Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. cc Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. dd Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ee Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ff Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. gg Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. hh Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ii Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. jj Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. kk Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ll Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. mm Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. nn Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. oo Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. pp Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. qq Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. rr Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ss Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. tt Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. uu Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. vv Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. ww Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. xx Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. yy Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata. zz Ecce. Ecce ꝑsona. q. d. ecce ego sum ꝑsona q̄ ad hoc sum ordinata.

dō nō posset resistere fm suā estimationē. v Et ait dō. Hic ꝑ describit ipsi⁹ dō humilitatio meritoria. q.p eas dē⁹ fuit placatus erga dō. t pra absalon. quocat⁹. apparuit aut ista būlitatio spāliter in duob⁹. s. in humiliter de ciuitate regia recedendo. scdo archā dēi remittendo. ibi.

Venit aūt t sadoch t cuncta populus fuerūt ꝙ cū dō erāt in bello exercitus t andacissimi esset i loco fortiti t haberet secū plures t fortissimos bellatores. nō recessit d ciuitate timore ipsi⁹ absalon principalit ꝛ timore dei. quē sciebat se p⁹ offendisse. t ꝙ hoc ee sūtia dei ista in malū sup eū euenisse. Fm q̄ dicebat sibi nathan ꝓphā. ij. q. c. Hec dicit dominꝰ. suscitabo sup te malū ō domo tua t tō ad placādū iras dei volūt se corā deo humiliare. qui hoes humiliūs erāt. t ista humilitas apparuit in cōsulibꝰ egressa eius de ciuitate. cū dr. r

Fugiam⁹ ce. nō ꝓpter ipsius vtatē. ꝛ dei e⁹ erat flagellare ad punitiōem dō. sc cuādo apparuit ei⁹ būlitatio in ꝓgressu cū ar y Egressus est ergo ce. q. incedebat pedibus do cū tō posset hīe cho t multo t nō solū eruut pedibus do. ꝛ erā nudus pedib⁹ inceden do. vt dr. ſ. co'. ca.

z Et r. ne. decē mulieres. q. sciebat q. ñ interficerent. s Venit ꝓcul a dō. Et tra in citatē. vt trāsire faceret totā pplm suū ab se. vt poneret se in maiori periculo si absalon cū insecūret q̄ secū eo q̄ erat culpa. vt predictū ē. t alq̄ patiebant ꝓpter eū. a Dixit aūt rex ce. dicunt aliq̄ q̄ iste fuit filius achitophel regis geth q̄ adhesit dauid ꝓpter suā bonitatē t ꝓbitatē. et couersus erat ad iudaismū ꝓpter q̄ dō magis sibi t socijs suis cōpatiebat. eo q̄ vidisset erāt gentē suā t locū. b Ego aūt vadā quocunq; iturus sum. i. vagabund⁹ ad locū incertū quousq; dūs sit mihi placat⁹. Cetera patēt vsq; ibi. c Dimisq; fletu magno. ipse rex cōpatiendo t ad vocandū dei misericordiā. d Venit aūt t sadoch. Hic ꝑ ondit būlitatō dauid in remissione archē. q⁹ primo descripsit apparatio cum dr. Venit aūt t sadoch ce. q. volebat se associare dō in fuga sua t ꝓ eo cōsulere dūm tpe debito. ō subdit. r Et deposuerūt archam dei. s. ad vnā ptē ad cōsulendā dūm ad quē locū dauid dō declinare. t Et ascendit abiathar. s. ad cōsulendū dōs se applicauit quia erat nunc sacerdos principalis ꝛ nunc nō habuit rūsum q̄ dō cognouit dō deum ad hoc nō ee placatū ergā tpm. ꝓpter q̄ societate archē reputauit se indignū. t tō cā humiliter remisit ad tabernaculū vnō fuerat assumpta dī. g Si inuenero gratiā ce. vt p⁹ in lra.

b Si aūt dixerit ce. s. subite fugā exilij: morē vt impleatur dominū bēplacitum

i Et dixit rex. Hec ꝑ ponit ordinatio cōsultoria. q. licet dō nō desperaret de misericordia ꝑsequēda noluit tū omittere illud q̄ poterat fieri via humana t tō primo ordinauit ō statu absalon sibi renunciando. secundo de cōsilio ei⁹ dissipando. ibi. Cūq; ascenderet dō. primū aūt fecit ꝓ hoc q̄ duos sacerdotes remittēdo cū archa ordinauit q̄ duo filij eor. cēt nuncij ad reportandā sibi illud q̄ audiret de domo absalon t cēt expediēs sibi illō sciret p⁹ lra vsq; ibi.

k Insanus ꝙo ce. Erat em iste nūnius astutus ꝓpter q̄ erat magis timendus.

l Cūq; ascenderet Hic ꝑ ponit ordinatio dō de cōsilio absalon dissipando: remittendo chusi ad hoc q̄ erat valde sapiēs t eloquēs. vt patebit. ſ. xvij. ca. p̄mitit tā hic loc⁹ in q̄ chusi occurrit ipsi dauid cū dr.

l Cūq; ascenderet ce. scilicet olivarum m In quo ado. erat dūm. de loco em illo videbat clare tabernaculū in q̄ ꝓnabat archa i mōte syon ex opposito. t tō q̄ dauid veniebat ad locū illū solitus erat adorare dūm. sicut boies a longe videntes ecclam alicui⁹ sancti. solent eum deprecari. t tunc ibi dō dūm adorauit.

n Occurrit ei chusi arachites. q. erat de ciuitate arach.

dō dicēs Toto corde vni uersus isti sedet absalō? Et ait dō seruis suis q̄ erat cū eo i trim. Surgite: fugiā⁹: neq; ei erit nob effugiū a facie absalō. festinate egredi ne forte veniens occupet nos: t ꝓpellat sup nos ruinā. t percutiat ciuitatē i ore gladij. Dixerūtq; serui regi ad eū! Ōia q̄cunq; ꝓcepit dōs nr̄ rex libent exequūtur. r serui tui. Egressus est g rex t vniuersa dom⁹ ei⁹ pedib⁹ suis. Et reliquit rex decē mulieres ꝓcubinas ad custodiendā domū. Egressusq; rex t oēs isti pedib⁹ suis. Stetit ꝓcul a domo. t vniuersi serui ei⁹ ambulabant iuxta eū. t legiōes ceretbi t pelethi t oēs gethei pugnatores. vallati fortissimi viri q̄ secuti eū fuerant de geth pedites p̄cedebāt regē. Dixit aūt rex ad ethai gethei. Cur venis nobiscū? Reuertere t vade cū rege. q. pegrin⁹ es t egressus es de loco tuo. Heri venisti. hodie ꝓpelleris nobiscū. ego ēt vadā q̄ iturus sum! Reuertere t reduce te cū frībus tuis. t dōs faciet tecū miam t veritatē. q. oēs diligit grām t fidē. Et ꝓmisit ethai regi dicēs. Viuit dōs t viuit dīus me⁹ rex. q̄ in q̄cunq; loco fueris domine mi rex. siue in morte siue in vita ibi erit seruus tu⁹. Et ait dō ethai. Venit t transi. t transiuit ethai gethe⁹ t rex t oēs viri q̄ cū eo erāt: e t reliq̄ multitudo. Omisq; fletu voce magna: t vniuersus ꝓpls transibat. rex q̄q; trāsgrediebat torrentē cedron: t cuncta ꝓpls incedebat ꝫ viam oliue q̄ respicit ad desertum. Venit ēt t sadoch sacerdos: t vniuersi leuite cū eo portātes archā federis dei t deposuerūt archam dei. t ascendit abiathar: donec expletus eēt oīs ꝓpls q̄ egressus fuerat de ciuitate. Et dixit rex ad sadoch: reporta archam dei in vrbē. Si inuenero grāz in oculis dīi: reducet me t ostendet mihi eaz t tabernaculū suū. Si ēt dixerit mihi nō places. ꝓpto sum faciat q̄ bonū est coram se: t dixit rex ad sadoch sacerdotē. Q videś reuertere in ciuitatē in pace t achimaas filius tu⁹ t ionathan filius abiathar duo filij vri: sint vobiscū. Ecce ego absc̄dar in cāpestribus deserti donec veniat sermo a vob⁹ indicans mihi. Reportauerūt g sadoch t abiathar archā dei in irīm t manserūt ibi. Porro dō ascendebat cliuū oliuarū scādēs t flens nudis pedib⁹ incedēs t opto capite. Sed et oīs ꝓpls q̄ erat cū eo opto capite ascēdebat plorans. Nūciatū ē ēt dō q⁹ achitophel eēt in cōiuratiōe cum ab salon: dixitq; dō. Infatua queso dīne ꝙsilū achitophel: cunq; ascēderet dauid summitatē montis. in quo adorat⁹ erat dominum: ecce occurrit ei chusi

o Scissa veste &c. in signũ magne tristicie. p Si ve-
neris &c. q2 nõ erat vir bellator. q Si aũt in ciuitatem
reuertaris q̃si nõ curãs de me r Et dixeris &c. videt̃ q̃
dauid hic peccauerit inducẽdo eũ ad mẽtiendũ. dicendũ
q̃ licet nõ sit aliqua necessitas excusandi dauid & chusi ꝺ
aliquo mẽdacio offi
cioso. cuꝫ hoc dauid
petijs fecerit tũc vt
patebit. c. f. põt tñ di
ci q̃ nõ erat ibi men
daciũ. ille ei fuit ami-
cus q̃ agit & agere in
tendit ad bonũ ipi-
us. bonũ aũt erat ab
absalon q̃ a suo intẽ
to pessimo frustrare
tur & patri traderet.
maxime q2 nolebat
eũ interficere. ꝫ ma-
gis cõseruare ad sui
correctionẽ. vt pꝫ ex
his q̃ habet̃ j. xviij.
capi. s Dissipabis ꝯsiliũ achi. &c. i. dissipare poteris ꝑ
tuã sapiam & eloq̃ntiã: sicut apparuit ꝑ effectũ. vt hʒ. j. c.
xvij. Cetera patẽt in lr̃a. In ca. xv. vbi dr̃ in postilla.
Isti aũt. xl. anni varie cõputantur. Additio.

Licet dauid fuisset cã occasionalis occisionis sacerdo-
tũ. nõ tñ culpabiliter ei attribuendũ est. tũ q2 sacra
scriptura nõ iponit ei hmõi culpã. tũ q2 nõn debe-
bat psumere in saule eẽ tantã maliciã. vt interficeret sacer
dotes ꝓpt hospitalitatẽ dauid. q̃ erat gener regis & nõdũ pu
blice ab eo eiect̃ neq3 dãnat̃. lꝫ in occulto saul ꝯcepisset
rancorẽ de eo. qđ latebat abimelech. vt. ꝫ. j. Reg. xxij. Tũ
q2 puersitas ipius doech nondũ erat ipi dauid nota. q2 nihil
legit̃ ꝯtigisse ante illud factũ in q̃ dauid potuisset ħ psumere
de doech. nec ipe doech ħ reuelauit saule spõte q̃si igerẽs
se ad ħ. ꝫ post istantẽ inq̃sitionẽ ipius saulis. vtꝫ. ꝫ. j. Reg.
xxij. ca. Ex qb3 videt̃ q̃ ħ gestũ nullã hʒ ꝯnnuationẽ cuꝫ
facto achimelech. nec rõnabiliter hʒ respectũ ad petitio-
nẽ ꝓpli de rege ꝯstituẽdo. vt rab. sa. dicit. Tũ q2 hmõi peti
tiõe. lꝫ ꝓpls peccasset. nõ tñ dauid q̃ ꝓ tũc erat inocẽs. tũ q2
illa mala q̃ samuel pdixerat ꝓplo eẽ vẽtura verisimilit̃ ex
institutiõe reg. nõ sunt huic casui absalõ similia. ꝫ oĩa ptine
bãt ad malũ regimẽ regis q̃ ad tyrãnidẽ se inclinaret. qđ
nullo mõ dicẽdũ est de dauid. cuiꝯ regimẽ publicũ fuisse deo
approbatũ. vt. ꝫ. c. viij. vñ ꝯputatio hoꝝ. xl. annoꝝ melius
videret̃ inchoari a pma vnctione ipius dauid in regẽ. de q̃. ꝫ.
j. Reg. xvj. Que q̃dẽ vnctio in ordine tp̃is fuit post petiti
onẽ ꝓpli de institutione regis. & añ occisionẽ sacerdotũ p
dictã. Rõ aũt huiꝯ ꝯnnuationis talis est. nã in pma pdicta
vnctione legit̃ Directꝯ ẽ spũs dñi i dauid a die illa & deinceps
q̃ q̃dẽ spũs dñi exponit̃ cõiter de spũ fortitudinis & cõstã
tie. q̃ post vnctionẽ viguerũt in dauid. vñ ex tũc incepit dauid in
virtutib3 florere. & ad magnos honores ascẽdere. Et exin
de cõtinue fuit in cũctis ꝓspere agẽs. & famosissimꝯ i oĩ-
b3 actib3 strenuis & in victorijs bellicis a deo. vt nõ solũ
in israel. ꝫ in ceteris nationib3 ꝑ gyꝝ timeret̃. & in magna re
uerẽtia haberet̃ tãq̃ dñs pncipsꝯ & strenuꝯ vir bellator. vt
pꝫ. j. Reg. xvj. & xvij. & xviij. & scđo Reg. v. & i q̃pluribus
alijs locis. Cuiꝯ tñ oppositũ vẽ ei ꝯtingere in ꝑsecutione
absalõ in q̃ ꝓsperitas sua & celeritas seu claritas sue fame
fuit multipliciter denigrata: cuꝫ ille q̃ fructu ventris sui
egressus fuit tã inuerecũde & audacter illũ ꝑsecutꝯ est vsq3
ad eiectionẽ psone sue ħ domo & ciuitate regia. & deturpa
tione cõcubinaꝝ & hmõi. nec solũ ħ ꝫ etiã ꝑ vnũ simplicẽ
hoiem. s. semei fuit i facie blasphematꝯ. & ꝯbis & factis gra
uiter iniuriatꝯ. pꝫ. j. xvj. ca. Merito igit̃ sacre historia ac
cipit ꝯputationẽ huiꝯ ꝑsecutionis absalõ a pma vnctione
ipius dauid. tũ q2 opposita iuxta se posita magis elucescunt
tũ ad ostẽdendũ q̃ celeberrima ꝓsperitas ipius dauid viguit
ꝯtinue ꝑ. xl. annos dũ ipe dauid recte ambulauit cũ deo.

o arachites scissa veste & terra
pleno capite: & dixit ei dauid.
p Si veneris mecũ: eris mi
q hi oneri si aũt i ciuitatẽ re-
r uertaris: & dixeris absalõ ser
uꝯ tuꝯ sum rex: patere me vi
uere sicut fui seruꝯ patris tui:
s sic ero seruꝯ tuꝯ dissipabis
ꝯsiliũ achitophel. habes
aũt tecũ sadoch & abiathar
sacerdotes, & omne verbũ qđcũ
q̃ audieris i domo regis in
dicabis sadoch et abiathar
sacerdotibꝯ. Sũt aũt cũ eis
duo filij eoꝝ achimaas fi-
liꝯ sadoch & ionathã filius
abiathar: & mittetis ꝑ eos
ad me omne verbũ qđ au-
dieritis. Veniente ergo chusi
amico dauid i ciuitatẽ: ab
salõ quoq3 ingressus ẽ hie
rusalẽ & achitophel cũ eo.

& deinde incepit denigrari seu debilitari ꝑ tale infortuniũ
qđ sibi ꝯtigit ex ordinatione diuina ꝓpt pctm̃ ꝯmissuꝫ. ex q̃
fideles possũt salubriter erudiri. Quecũq3 enĩ scripta sunt ad
nr̃am doctrinã scripta sunt ad Ro. xv. ca. & vt intelligamꝯ
q̃ ꝓsperitas ipius dauid cũ ad culmẽ celsitudinis subli-
matꝯ fuit ex suo pec
cato faciliter versa fuit
in ꝓfundũ iuxta illud
Elecisti eos cũ alle-
uarent̃. qđ totũ tñ
in bonũ spũale ipsiꝯ
dauid redũdauit. vt
ipe dixit. j. xvj. ca.
Forte videbit dñs af
flictionẽ meã &c. vñ
iuxta illud apli. dilige
tib3 deũ oĩa coopan
tur in bonũ. ad Ro.
viij. ca. nã fm̃ docto
res theꝯ. tãtũ dat iu-
stis de bonis vl̃ ma-
lis tp̃alib3 q̃tũ decet
eoꝝ saluti spũali. pꝫ in pma scđe. q. vl. ar. vl. respondẽdo
ad questionem. Replica.

In ca. xv. vbi dr̃ de. xl. annis post q̃s absalõ ꝯtra dauid pa
trẽ suũ se erexit postil. dicit̃ Initiũ illoꝝ. xl. annoꝝ a
diuersis varie ꝯputari. nã bea. Hiero. ꝯputat eos ab occi
sione sacerdotũ i nobe cui necis dauid cãm & occasionẽ dedit
&c. Bur. lꝫ in ꝓlogo sui opis valde reprehẽdit postil. q2 ali-
q̃n dicta sanctoꝝ pcipue sancti tho. ex magnis causis de
clinauit. ħ ipe sine rõne be. Hiero. ꝯdicit asserẽs q̃ pdicta
occasio sacerdotũ nõ sit ipi dauid culpabilit̃ attribuẽda. nec
sacra scriptura vt dicit iponit ei hmõi culpã. ꝫ ecce burg.
nõ veret̃ se opponere & solidũ textui. ñ mirꝫ igit̃ q̃ se oppo
nat scđo doctoribꝯ ei. j. reg. xxij. Cũq3 abyathar necẽ sacer
dotũ ipi dauid nũciasset. R̃ndit dauid sciebã i illa die q̃ cũ ibi eẽt
doech idumeꝯ procul dubio enũciaret sauli dicẽdo. Ego sũ
reꝯ oim aiaꝝ patris tui. Et be. hiero. dicit & assumit̃ i glo. or
dinaria. iđ ħ. xl. anniꝯ ponit̃. vt mõstret̃ diuinã vindictã su
scitari sup dauid eo q̃ abimelech sacerdotẽ dei fecisset inter
cedis cã fuit. nec põt dici q̃ dauid ex humilitate sit mẽtitus
di. Ego sum reꝯ. ħ & alia ꝯpẽdũt q̃ burg. de lyramẽta grã
dispẽdũt. Illud aũt qđ bur. q̃i suã ꝯputationẽ subiũgit nõ
minꝯ delyramẽtũ vr̃. Cõputat ei illos. xl. annos a pma vn
ctiõe dauid vsq3 ad rebellionẽ filij sui absalõ. vt opposita iuxta
se posita magis moueãt. vtpute q2 dauid ab illa vnctiõe. xl. an
nis fuit i ꝯtinua ꝓsperitate. & post cepit rebellio. ħ q̃ pũa
fmo. Sꝫ de opiniõe be. Hiero. rab. sa. burg. & alioꝝ circa
hãc ꝯputationẽ nõ faciẽdo vim. tñ ꝯputationis bur. nihil
videt̃ valere nã a pma vnctio dauid q̃ facta fuit ꝑ omnia regni
saul. vt vult be. Aug. xvij. de ci. dei ca. vij. Et ponit̃ dictũ
eiꝯ i glo. j. Reg. xv. sup ꝯbo ꝓiecit te dñs ne sis rex. xl. aũt
annis regnauit sicut & dauid. vt dicit idẽ bea. Aug. ibidẽ. dauid
aũt ꝓpẽ nullũ ius i regno habuit. lꝫ haberet ius ad regnũ
nec hebat executionẽ ꝓpẽ regie ptãtis. vt dicit bur. ꝫ. j.
Reg. xxviij. c. & tñ vtꝫ ex decursu pmi li. Reg. ꝑ totũ. vi-
uẽte saul & regnãte nulla fuerit ipi dauid securitas neq3 ꝓspe
ritas: ꝫ neq3 ius eẽ nec ausus fuit q̃sq̃ i regno israel eũ aut su
os recipe i domũ suã. nec q̃sq̃ humanitatis exhibere. q2
bãnuꝯ coactꝯ est se trãsferre ad achis regẽ geth. vtꝫ. j. Reg.
xxvij. & xxviij. A pma igit̃ vnctione dauid vsq3 ad mortẽ saul
fluxerũt. xxix. anni qb3 fuit sub ꝯtinua fuga & tribulatiõe
nisi q̃s illã tribulationẽ ꝓsperitatẽ dicere voluerit. q2 i bo
nũ sui pari mõ & rebellio absalõ dicẽda erit ꝓsperitas. q2
in bonũ. s. humiliationẽ dauid & ꝑñr exaltationẽ. vt etiam di
cit bur. Videt̃ igit̃ manifestũ delyramẽtũ dicere dauid fuis
se i ꝯtinua ꝓsperitate añ adeptũ regnũ q̃n fuit scđo vnctꝯ
Nã talis modꝯ loq̃ndi ẽ oim scđoꝝ doctoꝝ q̃ dicũt dauid tpe
aduersitatis i virtutib3 creuisse. ꝫ tpe ꝓsperitatis turpiter
sepe peccasse sicut pꝫ ꝑ decursuꝫ scđi li. &c. Reliqua vsq3
ad finem li. ij. stant in difficultate vocabuli &c.

Capitulum.xvj.

(C) Cumq; dauid trãsisset paululũ mõtis vertice . appparuit siba puer miphiboseth i occursũ ei⁹ cũ duob⁹ asinis q̃ oneratí erãt ducẽtis panib⁹: t centũ alligaturis vue passe: et cẽtũ massis palatay: t duobus vtrib⁹ vini. Et dixit rex sibe. Quid tibi volũt ? Rñditq; siba. Bñe mi rex asini domestici regi vt sedeãt: t panes t palate ad vescẽdũ pueris tuis: vinũ aũt vt bibat siqs defecerit in deserto. Et ait rex. Vbi ẽ filj⁹ dñi tui. Rñditq; siba regi Remãsit in hierlm dicẽs. Hodie restituet mihi dom⁹ isrl regnũ pris mei. Et ait rex sibe Tua sint oia q̃ fuerũt miphiboseth. Bitq; siba. Obro vt inueniã grãm coram te dñe mi rex. Venit g̃ rex dauid vsq; bahurim. Et ecce egrediebatur inde vir de cognatione dom⁹ saul noie semei filj⁹ gera: pcedebatq; egrediens: t maledicebat: mittebatq; lapides ꝰ dñs t ptra vniuersos fuos regis dñs Omis aũt pplꝰ t vniuersi bellatores a dextro t a sinistro latere reg' icedebãt Ita aũt loquebat semei cũ malediceret regi. Egredere egredere vir sanguinũ. t vir belial. Reddidit tibi dñs vniuersũ sanguinem dom⁹ saul: qm̃ inuasisti regnũ p eo: t dedit dñs regnum in manu absalon filij tui: t ecce p̃munt te mala tua quonã vir sanguinũ es. Dixit aũt abisai filius sarue regi. Quare maledicit canis hic mortuꝰ domino meo regi : Vadã et amputabo caput eius. Et ait rex Quid mihi t vobis est filij sarue: Dimitte eũ vt maledicat. Dominus em̃ p̃cepit ei vt malediceret dauid. Et quis est qui audeat dicere quare sic fecerit Et ait rex abisai t vniuersis seruis suis. Ecce filius meus qui egressus est de vtero meo querit animã meam: quãtomagis hic filius gemini maledicet mihi. Dimittite eũ vt maledicat iurta p̃ceptũ dñi: si forte respiciat dñs afflictionẽ meã t reddat mihi dominus bonũ p maledictione hac hodierna Ambulabat itaq; dauid t socij ei⁹ p viam cum eo: semei aũt p tugũ montis ex latere cõtra illũ gradiebat maledicẽs t mittens lapides aduersum eum terrãq; spargens Venit itaq; rex dauid et vniuersus pplꝰ cũ eo lassus: et refocillati sunt ibi. Absalõ aũt t o ios pplꝰ ei⁹ ingressi sunt hierlm & t achitofel cũ eo. Cũ aũt venisset chusi arachites amic⁹ dauid ad absalon: locutus est ad eum. Salue rex salue rex

a Vixq; dauid. Hic cõsequit̃ oñdit Cap. xvj. qualiter Absalõ patrẽ suũ fedauit ingrediẽdo ad eius vxores. Premittunt tñ hic tria. q̃ p̃ dauid a syba decipit. fedo a semei impedit: ibi. Venit ergo rex . tercio chusi ab absalon recipit. ibi absalõ aũt .quarto absalõ ad vxores patris ingredit. ibi. Dixit absalon. Circa primũ sciẽdũ q̃ adulatores intẽdentes magnatos decipe . p̃sideratẽ tpo t locũ t alia ad hoc apta . t b notat cã ẽt. Cumq; dauid trãsisset paululũ mõtis vertic̃. qui ibi erat fatigat⁹ ex itinere et tristicia. b Apparuit siba cr̃. quasi mltũ parat⁹ ad succurrendũ regi in tali necessitate: vñ sequit. c Asini domestici regis vt sedeant .i. si aliqs de domo tua fuerit ipa fatigat⁹ q̃ nõ possit icedere poterit sup asinũ sedere. d Panes t palate ad vescendũ cr̃. palate dicunt ficus p̃sse inter tabulas. e Vbi ẽ filj⁹ dñi tui habebat em̃ ea⁹ cãrã ꝓpter ionathe amicitiã. f Rñditq; siba cr̃. iste siba mẽtiebat: vt p̃z ex dictis q̃ dñ̃ .j.reg.ca. qr miphiboseth ꝺ fuga dauid fuit valde tristis sicut apparebit: ibi. Cogitabat em̃ siba q̃ dñs ꝓter sapiam suã t bonã militiã finaliter obtineret victoriã: t sõ studebat. hereditarẽ dñi sui ipetrare a dñs q̃s t facilẽ est: vñ subdit. g Tua sint oia cr̃. q̃s fuit male t ꝑcipitãter t mendose dictum. qr iste siba dixerat falsum. tñ qz dato q̃ verũ dixisset tñ miphiboseth dñs suus nõ erat ꝓdemis dans anteq; audiret. vel aliqs veritas aliqñ sufficiẽter declarat̃. h Venit g̃ rex. Hic p̃z dauid a semei impedit verbis maledicis t aliqs iniurijs t b est q̃s dñ. i Egrediebat vir cr̃.j.reg. ca. dr q̃ erat ꝺ domo ioseph .dicẽdo q̃ erat ꝺ domo ioseph ex ptẽ patris. f. ꝺ tribu ephraim: ꝙ ex ptẽ mris erat ꝺ cognatiõe saul qr mulieres i hereditate nõ succedẽtes poterãt ibere mrimonium cũ viris alterius trib⁹ ne ꝑ eas fiat ꝓprie. xxxvj. k Egredere vir sanguinũ .i. effunde mihi sanguinis inocẽtiã. l Vir belial .i. absq; iugo discipline t legis deuine. Cetera patẽt vsq; ibi. m Quid mihi t vobis est filij sarue ex ꝺ p̃z q̃ ioab similiter semei occidere volebat vel fratrẽ suũ absal ad hoc incitabat. n Dimitte eũ vt maledicat. q̃ maledictio est mihi materia ad exercitiũ patiẽtie. p Dñs em̃ p̃cepit ei cr̃. hic occurrit ꝙplexitas: q̃ si dñs p̃cepit ei nõ peccauit hoc faciẽdo. sicut nec minister iudicis de ꝑcepto eius malefactorẽ interficiẽdo . Dauid ãt peccauerat cor̃ deo: t dign⁹ erat hac pena t maiori vt p̃z ex supradictis .xj .c. Sz ad ꝺ sequit q̃ dauid peccauit imprimẽdo salomoni ei⁹ iter fectionẽ. vt habet .j. iij.ij.iij.ca. cui⁹ ꝓtia videt scriptura inuere ibidẽ . Si aũt dicat q̃ semei maledicendo dauid peccauit sequit̃ inconueniens. f. q̃ deus ꝑcepit eũ peccare t sic fuit cã peccati p se t dare cre q̃ est impossibile. Dicẽdũ ad hoc q̃ dñs videns semei solũ t inermẽ ita ꝓstãter t intrepide sibi imminãtẽ t manifeste cor̃ bellatoribus⁹ multis fortissimis t audacissimis. Et ad vindictã dandũ regis iniuriã ꝓpensissimis ꝑpendit. q̃ ꝺ non ꝓueniebat ab ipso semei tñ & a deo spãliter hoc agẽte: t ꝺ vocant ꝑceptũ dei⁹ ex semei i ꝺ peccauerat volũtate iniqua maledicẽdo dauid: nõ tñ ꝓpter ꝺ deus fuit cã peccati iniqui peccatus est. Ad cui⁹ intellectũ sciẽdũ q̃ ad petrũ plura ꝓcurrũt .f. potẽtia q̃ peccat q̃ ẽ liber arbitriũ. t mot⁹ liberi arbitrij i ꝓsensum t ad ipulsus potẽtiar̃ exteriorũ: t totũ istud ẽ a deo: q̃ ẽ actor nature t operationũ ei⁹. Est enã ibi deformitas i actũ. q̃ ẽ ꝺ defect⁹ ex q̃ actꝰ hy tõnẽ peti t hui⁹ defectꝰ & cã defectibilitas liberi arbitrij : sic in claudicatione ꝺcipãl est ibi ambulatiõis seu motionis reductur in ꝺtrãẽ motiuã sicut in cãm .istud aũt q̃s est ibi deformitatis t defect⁹ reducit i cãm nbie curuitatis. t sic p̃z q̃ de⁹ nõ est cã peccati: licet sit cã liberi arbitrij t motionis ipius. Sic igit põt dici q̃ ꝓtia t audacia q̃ fuit i semei dñ impedẽdo: t enitres illi⁹ actiõis totũ fuit a deo: vt p ꝺ dñs puniret t ei⁹ patiẽtia ꝓbaret. Sz deformitas seu defect⁹ .f. iniq; volũtas te hoc fecerit: hoc nõ reducit i deũ sic in cãm: & liberi arbitrij defectibilitatẽ. q Ecce fr. inc. cr̃. hoc ꝺ. p tãto. q̃ semei viri q̃s est ꝓncipiũ generatiõis filij ẽ de sanguine ali mẽti: q̃s in vtero digerit: t ad mẽbra generatiue ꝓtis defert. Cetera patẽt ex dictis. r Absalon autem Hic ꝓsit chusi absalon recipit. Et p̃z lra vsq; ibi.

o Hec est ingalt grā ad amicū tuū. s. ad dauid. q. d. non ostēdisti te fidelem ei. ꝫ aūt dicebat absalō: vt exploraret mētē ipius chusi. r Fidelitas chusi ad absalō nequaq̄ sēz debat ire cū dauid. s Quia ille⁹ ero quē elegit dñs tu ꝫ mouit⁹ est chusi. q⁹ absalon nō erat a deo electus: sed dixit ꝫ chusi vt absalon cū reciperet crimē nec oporet cū excusari de mēdacio officioso. t Dixit aūt absalō. Hic vltimo absalō ad proximū patrē suū ingredik de cōsilio achitofel cuius causa fuddik.

y Vt cū audierit ꝙ oppederat ei achitofel ꝙ multi erāt cū absalon vacillantes eo ꝙ timebāt ne pat⁹ filī⁹ reconciliarent t sic fierēt odiosi vtrīq; eo ꝙ fauissent absalon in malo ex ꝙ timebāt postea grauiter punirī t iō ad remouēdū hūc timorē t vacillationem achitofel ꝓsiliū absalon vt parent fedaret patrē suū et⁹ vtero cognuscēdo carnaliter. vt ꝙ tale virū perīā ipi dauid illatū crederetur a pplo dicrā reconciliationē non posse fieri: t sic firmiter starēt cū absalon. Istud aūt cōsilium licet fuerit ad malū finē oadiatū tn erat valde accommodū ad finē intentum iō subdit.

z Cōsiliū aūt achitofel tc. Ista similitudo nō tenet in omnib⁹: q⁹ ꝓsiliū dei nō pōt ad malū oadiuari: ꝫ tenet ḡtia ad ꝫ q̄ cōsiliū dei est accōmodū ad finē intātū. Dicūt aūt alīq ꝙ achitofel dedit ꝫ ꝓsiliū: eo ꝙ berſabee neptā suā dauid polluerat ꝙ adulterium

Exit ergo. Hic pīr ostēdit qualiter absa lō de morte patris fuit tractante. Et ꝫ circa ꝫ, ꝓsiliū tractat: ſcdo dmōi tractat⁹ ipi dauid renūciat: ibi. Et ait chusi. Circa primū pmittit ꝓsiliū achitofel. ſcdo ipius chusi: ibi. Ait aūt absalon. Circa primū dicit.

a Dixit ergo achitofel: volēs abſcidere dauid et cā ꝓdi tra. b Eligā mihi. xij. milia virōz. tot em videbant sufficere ad debellandū dauid t ei⁹ exercitū. q. erāt fugitui t stupefacti de hoc qđ acciderat. c Et cōsurgēs ꝙcḡr tc. anteqū possit aliq̄ fortalicia iterare: t ibidē pplm sibi faciēte recolligere. d Et irruēs sup eū ꝙppe ꝙ lassus ē id est ex itinere fatigat⁹. e Et solutis manibus. i. destitutis viribus. f Percutiā eū tanq̄ facilē ad debellādū.

b Vnū ei virū tu quēris. s. dauid. i Et ois pplus erit in pace. i. eo interfecto ois obediēt tibi pacifice. k Placuitq; sermo ei⁹ absalon tc. tāq̄ valde accōmodus ad finē intētū licet malū. l Ait aūt absalō. Hic pīr ponit cōsiliū ipius chusi. t ꝙo dissipat achitofel ꝓsiliū: ſcdo dat suum. abi. Sed ꝫ mihi Circa primū dicit sicm Non est bonū ꝫ consiliū tc. q. d. licet sit sapiēs hō t cōsiue tus dare bona ꝓsilia tñ defecit ista vice: ꝫ aūt dixit chusi ne vi derēt contra achitofel inuidia moueri. t iō licet de sapia eum cōmendauerint gene raliter nō tñ in ꝫ facto fm illū qđ bon⁹ dominat domer⁹ Nōnē aūt hui⁹ defec⁹ ostēdit ex trib⁹ rōnib⁹ ꝓma accipit ex fortitudine dauid t volūtate se vindicandi dc: t similiter aliorū q cū eo erāt. qđ nota tur cū dr.

m Tu nosti patrem tuū tc. q. d. periculosū est inuadere ei: t maxime nō qz ex amaritudine animi ponet totū ꝙ toto ad se vindicandū: ſcdo rō accipit ex prudētia bellica q erat i dō ex multis experimētis t ꝫ notat cū dr.

o Sed t pater tu⁹ tc. Modus em ducū est exerar⁹ qui ti mēt inuadi pleniter nocte q̄scenti b⁹ aliis ſcdm pauca solent absentar et ma xime qñ timēt a suis tradiq; dicebat chusi ipm dauid de ꝫ ꝙ babaliter se timere t vt tradēres eū habe rent gratiā absalon. q. d. chusi: sic facit pater tu⁹. Et iō si p cussiat eos⁹ ei⁹ pplm nō hab ebis mirandū: qz nō morabit cum eis in castris. Sed alibi vbi poterit ad eū postea populꝰ aggregari. Z credo rō accipit ex pte virōz absalon: qz cōter in ralib⁹ inuasionib⁹ cadūt aliqui de inimicorib⁹: et ex festuca fit trabs. quia ex modica percussione sit rumor magne occisionis: t sic expauescūt insequētes: t dissoluunt t fugiunt: t hec ratio notatur cum dicitur. Et cū ceciderit vnus quilibet in principio tc.

p Sed hoc mihi rectum videt. Hic consequenter chusi dat suum consilium dicens.

q Congregek ad te vniuersus populus israel. i. in tanta multitudine q nullus possit tibi resistere.

r Et tu eris in medio eoꝝ: sicut rex potentissimus. t gloriosissimus: t sic attribuek tibi victoria ꝫ dauid et nō achitofel vel cuicunq; alteri ad hoc misso.

o Et opt̃em⁹ cū ꝛc.i in tāta malitia dixe q nō poterit se pregrē. l Si vrbē aliquā fuerit ingressus ce cūdabit ois ist̃l. ꝛc.i equit̃ inexpugnabile et ende. v Circūdabit ois ist̃l ciuitatē illā et trahem⁹ eā in torrē tē vt nō reperiat nec calcul⁹ eius ibi. Et sic destruem⁹ totā illa ciuitatē q nō erit aliq̄ re sistentia vñ in hebreo habet. Circūdabit ois ist̃l ciuitatē illā

li societates. i. armatorum ad totā pplm̃ destruendam.

p Dixitq; absalon ꝛc.ra q dissipatum fuit ꝓsilij achitofel cui⁹ cā subdit.

r Dñs aūt nutu dispatū est. q. dōs humiliatōnē dauid et ei⁹ patētiā respexerat oculo misericordie: t absalō reddere volebat penā sue malicie: totā aūt p̃dicta cōtritionē narrauit chusi. vt dauid haberet tēpus se recolligēdi in aliā fortalitio t cōgregādi pplm̃ sibi deuotū et ordinādi cū ad pugnādū ꝓtra absalō.

s Et ait chusi. Hic ꝓsilium tractat⁹ cōsilij p̃dicti renūciatur ipi Dauid: t primo describit hui⁹ cōsilij rem̃oratio. scdo ipius achitofel digna pmio: ibi. porro achitofel: tertio pugne dōs pparatio ibi. Dauid aūt. Circa primū grē patet vsq; ibi.

t Nūciate dō ꝛc.B autem dixit chusi timēs ne cū ei⁹ absentia achitofel suaderet absalō execut̃onē sui cōsilij: vñ vbi trāsitus nostra habet. a Ne absorbeat rex ꝛc.i. dauid. in hebreo dr. Ne cōsulat rex. i. absalon: q faciat cōsiliū achitofel: t sic inueniret dauid t ei⁹ exercit⁹ lassum t fatigat⁹ t sic de facili posset capi t̃nib⁹ p̃dictis in cōsilio achitofel.

b Jonathas aūt et achimaas ꝛc. experiūtes extra ciuitatē nuntios de domo absalon.

quocūq; loco inuēt⁹ fuerit
x t opiem⁹ eū sic cadere so-
let ros sup trā: t nō relinq̄
mus de viris q cū eo sunt
z nec vnū q̃dē. Q; si vrbem
a aliquā fuerit ingressus cir
cūdabit ois ist̃l ciuitati illi
funes: t trahem⁹ eā i torrē
tē vt nō reperiat nec calcul⁹
b q̃dē ex ea Dixitq; absalon
t oēs viri ist̃l. Melio⁹ ē cō-
siliū chusi arachite consilio
c achitofel Dñs aūt nutu dis
sipatū ē ꝓsiliū achitofel vti
le vt induceret dōs sup ab
d salon malū. Et ait chusi sa
e docb t abiathar sacerdoti
bus. Hoc t hoc mō ꝓsilium
dedit achitofel absalō t se
niorib⁹ ist̃l: t ego tale t tale
dedi ꝓsiliū. Mittē g̃ mutte
cito t nūciate dauid dicētes. Ne moteris nocte
hac in cāpestribus deserti: s
absq; dilatione trāsgredere
f re: ne forte absorbeat rex:
g t ois pplus q cū eo est. Jo-
nathas aūt t achimaas sta-
bāt iuxta fontē rogel. Abi
h it ancilla t nunciauit eis t
illi pfecti sunt vt referrent
i ad regē dōs nūciū. Nō em̃
poterāt videri aut introire
ciuitatē Vidit aūt eos q̃-
dā puer: t idicauit absalō.
Illi vo ꝓcito gradu ingres-
si sunt domū cuiusdā viri i
k bahurim q hēbat puteū in
vestibulo suo: t descende-
rūt i eū. Tulit aūt mulier t
l exp̃dit velamē sup os pu
teī ēt siccās tipsanas t sic
latuit res. Cūq; venissent

ita elongati q transierūt iordanē: ꝓpter q nūcq̃ absalon de cōsecutione eor desperati reuersi sunt in hierlm. Cetera patēt. b Porro achitofel. Hic ꝓsit ponit ipi⁹ achitofel digna pmio. qz ꝓpter nimiā ingnitatē suā genitus est a deo interficere seipm̃ t b est q̃ dr.

c Dixitq; q nō fuisset ꝛc. de hoc fuit valde indignatus eo q cōsiliū chusi approbatū fuerat t suū reprobatū. k Et domi suā domo sua. qz filijs suis diuisit bona sua. l Suspēdio interijt. p seipm̃ qō fecit nō solū ꝓpē indignatiōnē p̃dictā sed ꝛ ne cū q; stultitiā absalon t pplī qui erat cū eo cognebat: t ex hoc firmiter tenebat q dauid p̃ualeret et in regnū rediret. ppt qō timebat ab eo occidi morte turpi et dolorosa: t ió voluit magis p̃uenire mortē suā q̃ aliā vitā.

m Dauid aūt. B ꝓsit descripsit belli pparatio: qz dauid trāsito iordane venit ad quēdā locū fortiter munitū: ꝓpter qō vocabat manaym. id est castra: qz iacob ibi obuiauit angel⁹ vt hr Gen. xxxij. et tm̃ pplm̃ ad se venire rem recollegit t ipm̃ ordinauit ad resistēdū absalon. vt plenius habet infra.

n Et absalon trāsiuit iordanē vt caperet dauid ꝓsidēs de multitudine populi cū eo existente.

o Amasam vo cōstituit absalon ꝛ. p̃ioab sup exercitū. Et quo pz q ꝓponebat ioab occidere cū dauid t iste amasa erat nepos dauid qō pz ex hoc qō sequit de patre eius.

p Qui ingressus ē ad abigail filiā naas id est filiā patris dauid. qui vocatus est

l Videsne q nō fuisset ꝛc. de hoc fuit valde indignatus eo q cōsiliū chusi approbatū fuerat t suū reprobatū. k Et domi suā domo sua. qz filijs suis diuisit bona sua. l Suspēdio interijt. p seipm̃ qō fecit nō solū ꝓpē indignatiōnē p̃dictā sed ꝛ ne cū q; stultitiā absalon t pplī qui erat cū eo cognebat: t ex hoc firmiter tenebat q dauid p̃ualeret et in regnū rediret. ppt qō timebat ab eo occidi morte turpi et dolorosa: t ió voluit magis p̃uenire mortē suā q̃ aliā vitā.

m Dauid aūt. B ꝓsit descripsit belli pparatio: qz dauid trāsito iordane venit ad quēdā locū fortiter munitū: ꝓpter qō vocabat manaym. id est castra: qz iacob ibi obuiauit angel⁹ vt hr Gen. xxxij. et tm̃ pplm̃ ad se venire rem recollegit t ipm̃ ordinauit ad resistēdū absalon. vt plenius habet infra.

n Et absalon trāsiuit iordanē vt caperet dauid ꝓsidēs de multitudine populi cū eo existente.

o Amasam vo cōstituit absalon ꝛ. p̃ioab sup exercitū. Et quo pz q ꝓponebat ioab occidere cū dauid t iste amasa erat nepos dauid qō pz ex hoc qō sequit de patre eius.

p Qui ingressus ē ad abigail filiā naas id est filiā patris dauid. qui vocatus est

serui absalō i domū ad mulierē: dixerūt Vbi est achimaas t ionathas. Et rñdit eis mulier. Transierūt festināter gustata paululū aqua. Et bi q querebāt cū nō reppissent: reuersi sunt in hierlm. Cūq; abijssent: ascēderūt illi de puteo: t q gētes nūciauerūt regi dō t dixerūt. Surgite t trāsite cito fluuiū: qm̃ huiusmodi dedit cōsiliū achitofel aduersus vos. Surrexit g̃ Dauid t ois pplus q cū eo erat t trāsierūt iordanē donec diluceſceret antecq; denudaret verbū: t nec vn⁹ q̃dē residuus fuit q nō trāsiret
q fluuiū Porro achitofel videns q nō fuisset factū cōsiliū suū strauit asinū suum surrexitq; t abijt in domū
k suā t i ciuitatē suā: t dispo
l sita domo sua suspēdio interijt: t sepultus est in se-
m pulcro patris sui. Dauid
n aūt venit in castra t absalon trāsijt iordanem ipe t
o oēs viri ist̃l cū eo. Amasa vo cōstituit absalō p ioab sup exercitū Amasa autē erat filius viri q vocabat Ie
p thra de iezrabeli q ingressus est ad abigail filiā naas sororē saruie q fuit mater ioab. Et castrametat⁹ est ist̃l cū absalō in trā galaad
q Cūq; venisset dō in castra
r sobi filius naas de rabbath filioꝝ ammon t machir filius amiel de lodabar et berzellai galaadites de ro

tesse ilai t naas. q Cunq; venisset dauid. Hic remittit scriptura ad ostendendū qualiter dauid fuit ibi receptus cum dicit r Sobi filius naas ꝛc. iste naas fuit rex ammon qui fecit cū dauid misericordiā: vt dictū est .ij. r. ca. cui⁹ filius anon deturpauit nūcios dauid. ꝓpter qō fuit ab eo interfectus: t sobi frater ei⁹ p eo rex ꝓstituit. q: illud vituperiū nō fuit factū p ipm̃: t quia tunc dauid misericorditer egit cum eo ideo victoria dauid fugienti ꝓbuit auxiliū contra absalon: t necessaria ꝓut potuit ministrauit: t similiter ammibel t berzellai.

a Sēr storia ⁊ tapeta .i. necessaria ꝓ lect⁹. Cetera patēt. In ca. xvij. vbi da in postilla. C̄ circūdabit eos iſrl̄ ciuitati illi funes sē. loquit⁹ metaphorice. Addatio .j.

b Mmo in hebreo dē ꝓprie funes sicut in trāslatione ibi ⁊ est intelligēdū metaphorice q̄si diceret sic ar trahere⁹ illā ciuita tē vsq; ad tortēt̄ ac si cēt aliq̄ res mobilis q̄ funes posset attrahi cē.

In eo. ca. xvij. vbi dē i postilla. Nō ꝑsultat regi .i. absalō cē.

Addatio .ij.

Mmo in hebreo habet ne absolueat regi exp̄sse cē. Ca. xvij.

Elit ꝑsiderato Hic ꝑsit oīdi nit q̄lit absalō dei iudicio i bello ui ceret. Et ꝑ ex pte dauid describit ordinatio ppli: ſcōo cōgressio belli: ibi. Itaq; egressus: tercio denunciatio facti: ibi. Achumaas ār. quarto lamētatio filij: ibi Cōtristat⁹ itaq;. C̄ circa primū sciendū q̄ fm vegetiū libro de re militari: pauci bñ ordinati et ꝑstructo fūt dispositi ad victoriā: multitudo sine ordinatione nō est nisi victima data ad cedē. ꝓpter ꝫ dō exp⁹ in reb⁹ bellicꝫ ppli suū q̄ paru⁹ erat cōparue diligēter ordinauit: ꝫ dō est q̄ dō Cōstituit sup eos tribunos. quoq; q̄libet habebat mille bellatores, c Et centuriōnes. centum.

d Et dedit ppli terciā ptē. q. de toto populo fecit tres acies

e Egrediar ⁊ ego vo. q. volebat ē de primis ad labore et pericula f Mō ex ibo. cui⁹ rō subdit. Siue ei fugerimus sē. q. d. pax erāt de nobis: q̄ te solū que rūt. g Melⁱ⁹ est igit vt sis nobis ꝫ vt de ꝑsidio. vt si debeāt fugere⁹ possim⁹ ibi habere refugium vt ꝑ ossit ibi strēg exercitus cōgregari.

h Et oīs ppls audiebat. ꝫ faciebat rex: vt nullⁱ⁹ eū ire ſrl̄ cēret. i Itaq; egressus est. Hic ꝑ describit ꝓgressus belli: ⁊ notat locⁿ eū dr. m In saltu ephraim. i. ꝓpe saltū illū q̄ pugnabat i cāpo plano ꝫ i memorie. Sꝫ q̄rit ꝫ quo vocabat saltus ephraim cū nō cēt i fine ephraim ꝫ vltra iordanē vt ex pēcētis. Dicēdū q̄ erat ex opposito sortis ephraim: ita q̄ iordanis finaⁱ⁹ nō erat interm̄edi⁹: ⁊ ex hoc fortē⁹ ē illud nomē n Et multo plures cē. q. ibi erant fouee magne. vt ꝑs ex ꝫ q̄ ſ. dr. q. absalō fuit ꝓ iect⁹ i foueā magnā ⁊ in foueis tūlio fugientes de exercitu absalō ceciderūt ⁊ mortui sunt. Dicit⁹ enim habuit q̄ i illo saltu erāt fere terribiles: ꝫ multos de illo exercitu fugientes ⁊ intrātes saltū occiderūt. o Accidit āt cē. q. fugientes de ꝑlio vagant incerti et frequēter incidūt i illos ꝙs fugere intendunt. p Adhesit caput cē. q. videns se eos derictos ad fugiendū expeditⁱ⁹ de posuerat galeā. ⁊ sic ꝓ capillos suos que multi erāt: vt dictum est. ō. xiij. ca. retentus est frondib⁹ quercus. Cetera patēt vsq; ibi q Non sicut tu vis absalō seruabit⁹ vnus. r Sed aggrediar eū interficiēdo. s Et tulerūt absalon cē. Et ꝫ ꝑs q̄ dictū ē q̄ i illo saltu erāt fouee magne t Et ꝓstrauerunt cē. ō fecerūt fm legē Deutro. xxj. vbi ꝑcipit filius ꝑmax⁹ a ppło lapidari. Iste āt nō solū erat ꝑmax ꝫ etiā manifeste grauabat ꝑrem t ideo fi solū erat dign⁹ a gladio primi ꝫ etiā a populo lapidari.

v Porro absalon erexerat. cū adhuc viueret titulū dicit ioseph⁹ q̄ fecerat statuā marmoreā ad sui memoriā ut posteri. ꝛ filij dicāt q̄ fecerat qō

a geliz obtulerūt ei stratoria ⁊ tapeta ⁊ vasa fictilia frumētū ⁊ ordeū ⁊ farinam et polētā ⁊ fabā ⁊ lentē ⁊ frixum oleo cicer ⁊ mel ⁊ butirū: oues ⁊ pigues vitulos dederūtq; dō ⁊ pplo q̄ cū eo erat ad vescēdū. Suspicati ei sunt pplm fame ⁊ si tigari in deserto.

a Elit cōsi derato dō ꝑ pplo suo.

b ꝓstituit sup eū tribunos ⁊ centuriōnes ,⁊ dedit

c pplū tertiā ptem sub manu ioab: ⁊ tertiā ptē sub manu abisai filij saruie frīs Ioab: ⁊ tertiā ptē sub manu ethei q̄ erat d Geth. Dixitq; rex ad pplm. Egrediar

f ⁊ ego vobiscū. Et rndit populus. Mō exibis. Siue ei fugerim⁹ non magnopere ad eos de nobis ꝑtinebit; siue media pꝫ ceciderit e nobis nō sanē curabūt: q̄ tu vn⁹ sol⁹ ꝑ decē milib⁹

g ꝓpūtari. Melⁱ⁹ ē igit vt sis nobis in vrbe ꝑsidio. Ad quos rex ait. Quō vobis vī

b rectū ō faciā. Stetit ꝫ rex iuxta portā Egrediebaq; pplꝰ p turmas suas centeni ⁊ millēni: Et ꝑcepit rex ioab ⁊ abisai ⁊ ethei dicēs

i Seruate mihi puerū absa

k lon. Et oīs ppls audiebat ꝑcipiente rege cūctis principibus ꝑ absalon. Itaq; egressus ē pplꝰ i ꝛ̄cāpū ⁊ isl

l rael. ⁊ factū est ꝑlū i saltu

m ephraī. Et cecidit ē ibi pplꝰ isrl̄ ab exercitu dō. Factaq; ē plaga magna i die illa viginti miliū. Fuit āt ibi ꝑlū dispsus ꝑ facie oīs terre: ⁊ multo plēs erāt ḡs saltⁱ⁹ ꝙsūpserat de pplo q̄s

n Et oīs ppls audiebat. ꝫ faciebat rex: vt nullⁱ⁹ eū iterficeret. I Itaq; egressus est. Hic ꝑ describit ꝓgressus belli: ⁊ notat locⁿ eū dr. m In saltu ephraī. i. ꝓpe saltū illū q̄ pugnabat i cāpo plano ꝫ i memorie. Sꝫ q̄rit ꝫ quo vocabat saltus ephraim cū nō cēt i fine ephraim ꝫ vltra iordanē vt ex pēcētis. Dicēdū q̄ erat ex opposito sortis ephraim: ita q̄ iordanis finaⁱ⁹ nō erat interm̄edi⁹: ⁊ ex hoc fortē⁹ ē illud nomē n Et multo plures cē. q. ibi erant fouee magne. vt ꝑs ex ꝫ q̄ ſ. dr. q. absalō fuit ꝓ iect⁹ i foueā magnā ⁊ in foueis tūlio fugientes de exercitu absalō ceciderūt ⁊ mortui sunt. Dicit⁹ enim habuit q̄ i illo saltu erāt fere terribiles: ꝫ multos de illo exercitu fugientes ⁊ intrātes saltū occiderūt. o Accidit āt cē. q. fugientes de ꝑlio vagant incerti et frequēter incidūt i illos ꝙs fugere intendunt. p Adhesit caput cē. q. videns se eos derictos ad fugiendū expeditⁱ⁹ de posuerat galeā. ⁊ sic ꝓ capillos suos que multi erāt: vt dictum est. ō. xiij. ca. retentus est frondib⁹ quercus. Cetera patēt vsq; ibi q Non sicut tu vis absalō seruabit⁹ vnus. r Sed aggrediar eū interficiēdo. s Et tulerūt absalon cē. Et ꝫ ꝑs q̄ dictū ē q̄ i illo saltu erāt fouee magne t Et ꝓstrauerunt cē. ō fecerūt fm legē Deutro. xxj. vbi ꝑcipit filius ꝑmax⁹ a ppło lapidari. Iste āt nō solū erat ꝑmax ꝫ etiā manifeste grauabat ꝑrem t ideo fi solū erat dign⁹ a gladio primi ꝫ etiā a populo lapidari.

v Porro absalon erexerat. cū adhuc viueret titulū dicit ioseph⁹ q̄ fecerat statuā marmoreā ad sui memoriā ut posteri. ꝛ filij dicāt q̄ fecerat qō

b Secrit ꝫ rex iuxta portā: vt videret q̄lit exirēt ordinate et eos alaret ad forme ꝑlandū. i Seruate mihi puerū absalon .i. vitā ſi ei ꝙalebat; ꝫ dicebat dō ne moreret i ꝑcō mortali ꝓchndo ꝑcm ꝓpriū ⁊ sic eternaliter dānaret.

dā edificiū notabile ⁊ altū ad eūdem finem.

z Dēerat ei nō habeo filiū. ō. xviij. ca. dicit⁹ est q̄ habuit tres filios ⁊ ideo dicendū est q̄ erāt mortui vel incepit ad regnandum post ipsum.

y Et appellat man⁹ absalō .i. opus ei⁹ memoria dignū Man⁹ em̄ est organū organor⁹ vt bf. iij. de aīa. z ō p eam si quis opa z magie solēnia z memoria dignā ꝫ Achi maas aūt .b. ꝛir declarabit denunciatio facti. qz achimaas sciās p dauid desiderabat victoriā suor⁹ nunciare ꝫ ioab impediebat dicens.

Nō eris nūc⁹ i hac die. a Sed nūcia bis in alia .i. de alia victoria futura que magis placebit regi sciebat em̄ ioab di uid de morte absalō turbari: z ō nolebat illū quem diligebat rumores istos ponere ꝓpter q̄ misit alium .i. chusi. Sciēdū tn̄ q̄ iste chusi non erat de quo dictū est capi. p̄cedenti q̄ erat amicus et cōsiliar⁹ dauid: tn̄ qz tamen bō ad hoc nō mitteret sicut cursor: tum qz nō fuerat in bello ꝫ fuit ali⁹ cuiusdē nomis z de humili plebe. b Rursus aūt achimaas ꝛc. qz omnib⁹ modis voluerat currere ad dō ꝓpter ei⁹ importunitatē p misit ō ioab maxie qz credebat probabiliter q̄ chusi p̄missus z multē absalō nunciasset. c Si sol⁹ bon⁹ est nūc⁹ in ore ei⁹. illi ei q̄ reuertuntur ō plio fugientiū ꝫ venisse sol. ꝫ turma tum. victores aūt remanēt. qz iuste intenti ad rapiēdū spolia denegrauerūt: z ō ex b q̄ erat solum bā ꝓcurauit dō q̄ erat ceteris ꝓsperi nunci⁹ z credē mō ō alio ipm̄ sequēte.

d Contemplor aūt cursus primo ꝛc. tā ci erat ista ꝓpe q̄ poterat plon̄ currentē discernere. cetera patent vlq; ibi.

e Vidi tumultum magnum. Alia libri habent. Tumultū z male: qz hebraica veritas z libri correcti hīt Tumultū: z accipit hic: vidi. p audiui. ut sic Ero. xix. Tunc vox aūt pplo videbat vocē .i. audiebat. q. d. tāt⁹ erat ibi tumultus qz ego nō potui audire seu ꝓcipere q̄d esset factū de absalon ꝫ metuebat ne regē offenderet: qz viderat ipm nūciū. nūciauit tn̄ victoriā q̄ erat bonū nūciū.

f Trāsi aūt z ista hic donec audiam⁹ q̄d dicet cursor ali⁹. ꝫ Iudicauit bodie .p te dñs. malo aduersarios debellando. b Fiant impij sicut puer ꝛc. p̄ b intellexit rex absalon esse mortuū qz p talē modū loquēdi mos allegoricus nūciabat cōiter. i Cōtristat⁹ itaq; rex. hic vltimo ponitur lamēratio filij cū dr. k Ascendit cenaculū porte .i. solariū vt in loco sequestrato ab aliis fleret z plāgeret filiū suū vocēo. l Fili mi absalon ꝛc. Plāgebat ei mortē ei⁹ spūalē qz mortuus erat in peccato mortali: actualiter p sequēdo patrē: z ꝓpter hoc verbū.

m Absalon fili mi Ponit hic sex vicibus quater in b ca. z bis in sequēti ꝓpter vj. cōditiones pene gehēne: qz ibi est pena dāni: z pena sensus stridor dentiū: z fletus: exteriores tenebre: z duratio sine fine. Mystaliter exponēdo absalon ꝑsequēs dauid z viros ei⁹ tyrānū significat simpliciū exp̄ssores cui⁹ caput adheret quercui mūdi sublimia appetēdo. crib⁹ lanceis ꝛligit tripliciter ꝛcupiscētie affectiōdo. in foueā ꝓcipitur ad inferos descēdendo

In ca. xviij. vbi ō in postil. Sciēdū tn̄ q̄ iste chusi non erat ille de q̄ dictū ē ꝓce. ca. ꝛdditio.

n Nō debueo nomina istor⁹ fūt diuersa Nā ille amicus dō vocat Chusai. iste aūt vocatur chusi. z ex vicio trāllatoꝝ seu scriptoꝝ nūcupat⁹ ē vlq; chusi Chusai aūt i hebreo ē equocū. vno mō significat idē qō ecclesiastes alio mō ē nomē ꝓpriū. q̄ istor⁹ modorum accipiat i b ca. nō bñ ex ifa ꝓbabat.

o Capitulū. xix. Nunciatū ē. b ꝛir ostēdit q̄liter dō i regnū suū reduxit vñ ꝓ describit ipius dō ꝓsolatio. scdo cōsolati reuocatio: ibi Dio q̄ pplo. tercio renouati reductio: ibi Et reuersus ē rex q̄rto reducētiū ꝓcer ratio: ibi. Dio autē

ppls iuda. Circa primū dr. a Nūciatū est aūt ioab. ab illis q̄ formidabāt redire ad domū regis ꝓpter ei⁹ luctus vñ subdit. b Et declinauit pplo ꝛc. z ō timebat periculū ne pplo indignar⁹ cōtra dauid faceret sibi aliū regē q̄ audientes ioab reprehendit cū acriter. d. c Cōfudisti hodie vult⁹ ꝛc. cū tu deberes eos honorare z ꝓtegere ō victoria in qua posuerunt se periculo pro te.

d Diligę odiē.re.l. ma oēdis ō g signa lagēdo absalō ad uersariū suū. e Nūc igit surge de lecto. f Et pcede, ad rectoēndū bellatores meos bono animo. g Et alloqno satisfac seruis tuis ꝓmittēdo eis honores t ꝓmia ꝑ vi crastia. h Juro eīm tibi p dēm. q̄ si nō exieris ne vn⁹ quidē remanebit ad satisfaciendū eis mō ꝓdicto.

i Ne vn⁹ quidē remanserit. qz alii q̄ pugnauerūt ꝑ te cōtra absalon recedēt a te t tangent aliqs ad factēdū regē. sup t eum ppm; t tu remanebis sol⁹ ab oībus derelictus.

k Surrexit g̃ rex. de loco ingressus ꝙescētis rationabili reḡbensi. l Et sedit in porta. in loco patenti. t ꝓcessit vt posset oēs venētes amice bilit recipe t gr̃ose alloq; t sic recolligit populū.

m Israel aūt fugit scz illi qui erāt cū absalō. n Dic quo qz ppls. Hic ꝑit describit ꝙtinuo dauid reuocatio: q; ppl⁹ q̄ fuerat cū absalon videbat se deceptū ō dicebat.

o Rex libera. nos scz dauid q̄ ppl⁹ israel de inimicis suis eripuit ꝑ circūcīsū liberauit vt ꝑt ex supra dictis. viij. ca.

p Et nunc fugit de terra. i. de vrbe regia ꝓpter absalon cui⁹ mala reducebant ad memoriā in fedatione patris. t ex ꝓsecutione q. d. indignū ē q; ꝑ ipso fugiat.

q Usq; quo silētis a recognitione culpe t pene. venie r Et nō reducit⁹ regē ad locū suū honorifice. s Et cōsilium totius israel venit ad regē: t ꝑ nūcios certos t solennes significata fuerāt sibi ista. ꝙbus audit⁹ rex mouit ad viros iuda q̄ faceret cū absalon: vt essent de primis ad ipm reducendū Et bn q; erāt ō tribu dauid verecūda

t os meum t caro mea vos. Quare nouissimi reducit⁹ regē. Et amasē dicite. Nōne os meū es t caro mea. u Hec faciat mihi de⁹ t hec addat: si nō magister militie fueris cōrā me oi tpe ꝑ ioab. Et inclinauit cor omnium virorū iuda q̄si viri vnius. w Miserūtq; ad regē dicētes. Reuertere tu t oēs serui tui. Et reuersus est rex. Et venit vsq; iordanē x Et ois iuda venit vsq; in galgala vt occurreret regi t trāsduceret eū iordanem. y Festinauit aūt semei filius gera filij gemi ō baburim t descēdit cū viris iuda i occursum regis dauid cū mille viris de beniamī: et siba puer de domo saul et q̄decim filij ei⁹ ac. xx. Fui

dauit apparere in ꝓspectu ei⁹ qz pl⁹ sibi formidauerūt q̄ ceteri. t ō dō ō aduersitā mādauit ꝑ eis vt ventrēt securi qz parat⁹ erat remittere cui⁹ rōnē tangit. t Ha meū t caro mea vos. q. d. nō possent vos odire: q; ō esset ꝓxime.

v Et amasē dicite. ille inter oēs plus peccauerat: q; fuit ꝓncepe exercitus absalon: vt dr̄. ō. xvij. c. cū th esset nepos dauid t ō ipm ꝑaliter noluit sicut t ꝑs post resurrectionē suā q̄ angelū expōsit ꝑaliter petrū dicēs. Dicite discipulis suis t petro. Marci. xvj. qz ꝓpter ꝑhi negationē non fuisset a suis inter discipulos ꝓparere: nisi fuisset ꝑaliter notat⁹.

x Hec faciat mihi de⁹ &c. i. malo in mala q̄ fustinuerim i ꝓsecutione absalō.

y Si nō magister militie fueris oi tpe cōrā me. ꝙ ioab. Nīl q̄ libri hāt post ioab .i. sub ioab. Dicitio ei debet⁹ q̄ ibi ponit aliq̄ signat ꝙ: aliqñ sub: in est eadē sntia. qz dauid nō intēdebat amouere ioab de suo officio: sed q; ille supplere ret ei⁹ ꝑ tpe t loco vbi videret expedire.

z Et inclinauit cor oīm virorū iuda ad se ꝑ suū benignū mādatū. a Miserūt qz ad regē. Hic ꝑit describit ipius reuocatio: vbi in ꝙponit benignitas dauid in semei obuiatione: scdo ei⁹ inclitus in hereditatis mipibosetb donatione: tertio ei⁹ curialitas in berzellai liceātiatione: ibi. Berzellai quoq; &c. tres ꝑ mū dicit. b Miserūtq; ad regē. i. vri iuda. c Et ois iuda venit in galgala. i. mb⁹ iuda: vt occurreret regi t traduceret eū iordanē i numerab⁹ ad hoc ꝓparatis ab ipis vt dicit aliq̄ Alq̄ aūt dicūt q̄ ista traductio intelligit q̄ ō gōres iuda transierūt iordanē añ regem in equis: ad explorādū vbi aqua esset bñ vadabilis.

d Festinauit aūt semei. vt apud dauid i ueniret misericordia

e Et irrūpētes iordanē. trāseuntes ad ripam oppositā in q̄ adhuc erat dauid vt sibi seruirent in trans

f Numquid ꝑ his verbis nō occidet semei q̄ maledixit christo dñi. Et ait dō. Quid mihi t vobis filij Saruie.

g Cur efficimini mihi hodie in satban. Ergo ne hodie

situ Cetera patent. vsq; ibi.

f Numquid ꝑ his verbis nō occidet semei. qz si diceret magnum malum esset si vinus existeret: quia incurreret crimen lese maiestatis.

g Cur efficimini mihi hodie in satbā. q̄si dauid cū stantia

occidi gemiſſet aliq̄ q̄ cū abſalon fuerāt in pſequendo dauid timuiſſent ſibi: t illi q̄ nō dū venerāt retrocediſſent: t ſorte aliq̄ q̄ iā venerāt occulte receſſiſſent: t ſic ei occaſio potuiſſet eſſe occaſio magne ſeditionis t magni mali contra dauid. b Nō moueris. iuramusq; ei Sed videt qō dauid illud iuramētū fregerit. q; iniunxit filio ſuo ſalomoni de morte ei⁹ vt hꝫ .j. in li. ij. ca. Dicēdū q̄ dauid nō iurauit niſi q̄ nō moreretur tunc t pſilla cām. ꝯ q; erat hō ſeditioſus monuit dauid filius ſuus: vt cētra ꝑ ponere tentā. d. Tu āt vir ſapiēs es t ſcis q̄ facies ei: vt ibidez hꝫ. ꝓpter qō ſalomō inhibuit ei ſub pena mortis ne exiret hic ruſalē ꝑcludēdo ſibi viā faciēdi colligationes. t ꝓpt trāſgreſſionē hui⁹ p̄cepti fuit mortu⁹: dauid etiā dū cogitabat q̄ cautelā ſibi impoſitā nō ſeruaret: t ſic morē de nouo incurreret.

i Miphiboſeth. ꝯ oādit meēlitas dauid in hereditat' miphiboſeth diuiſione cū ſr̄a. Miphiboſeth quoq; filius ſaul. i. nepos. Aliꝫ libi habēt Filius ionathan filij ſaul. Sed veritas hebraica t liba correcta nō habēt. Dauid cū nō fuit tūc recordatus amicitie ionathan ꝑis miphiboſeth ſibi ei fuiſſet recordat⁹ mediatorem hereditatis ſue ſuo ſuo nō dediſſet.

k Intōſa barba. in hebreo hꝫ. Incōpoſita barba. q: illo tpe nō rādebāt barbā ſicut hꝫ ſr̄a. ꝑt hꝫ .ꝯ. x. ca. de nutrijs dauid.

l Veſtesq; ſa. non laue. in ſignū triſticie ꝓpter fugā dauid Et quo ꝑz vers qō dicta eſt .ꝯ. xvj. ca .ſ. q̄ liba fuus ſu⁹ falſo diffamauerat eū apud dauid Cetera patent vſq; ibi.

die interficietur vir in iſrl. An ignoro hodie me ſcīm regē ſup iſrl. Et ait rex ſe- b mei. Nō moueris. Jura- t uitq; ei. Miphiboſeth ꝯ filiꝰ ſaul deſcēdit in occu r k ſum regis illor⁹ pedib⁹, t i l tonſa barba. veſteſq; ſuas nō lauerat a die q̄ egreſſus fuerat rex vſq; ad diē reuerſionis ei⁹ i pace. Cūq; occurriſſet regi: dixit ei rex. Quare nō veniſti mecū miphiboſeth. Et rñdēs ait. Dñe mi rex ſeruꝰ meꝰ con tēpſit me. dixitq; ei ego ſamul⁹ tu⁹ vt ſterneret mihi aſinū t deſcēdēs abirē cuz rege. Claudus ei ſuz fuus tuꝰ. Inſup t accuſauit me fuū tuū ad te dñm meū regē Tu aūt dñe mi rex ſicut angel⁹ dei es: fac qō placi tū eſt tibi. Neq; ei fuit domꝰ ꝑris mei niſi morti obnoxia dño meo regi: tu aūt poſuiſti me fuū tuū iter cōuiuas mēſe tue Quid ḡ habeo iuſte q̄rele: aut q̄d poſſum vltra vociferari ad re mgē. Dixit ḡ ei rex Quid vltra loq̄ris. Fictū eſt q̄ locut⁹ n ſuz Tu t ſiba diuidite poſſeſſiones. Rñditq; miphiboſeth regi. Etiā cūcta accipiat poſtq̄ reuerſus eſt dñs meꝰ rex pacifice i domū ſuā. Berzellai ꝯ galaadites ſenex valde deſcendēs de rogeli trāſdunt regē iordanē patꝰ etiā vltra fluuiū ꝓſequēdū. Erat autez berzellai galaadites ſenex valde id ē octogenariꝰ: et ipe ꝑbuit alimēta regi cum

morareꝰ i caſtr. Fuit q̄ppe vir diues nimis Dixit ita q̄z rex ad berzellai. Veni mecū vt requieſcas ſecurus in hieruſlm. Et ait berzellai p ad regē. Quot ſūt dies an noꝝ vite mee vt aſcēdā cū rege in hieruſlm. Octogenariꝰ ſuz hodie Nūqd vigēt ſenſus mei ad diſcernēdū ſuaue aut amaꝝ aut delectare pōt fuū tuū cibꝰ aut potꝰ: vel audire poſſum vltra vocē cātorū atq; cātatricū. Quare ſeruꝰ tuꝰ ſit onerī dño meo regi. Paululū ꝓcedā famulꝰ tuꝰ ab iordane tecū. Non indigeo hac viciſſitudine: ꝯ obſecro vt reuertat ſeruꝰ tuꝰ: t moriar in ciuitate mea: t ſepeliar iuxta ſepulcrū ꝑris mei t mris mee. Eſt aūt ſeruꝰ q tuꝰ chamaā: ipe vadat tecuz dñe mi rex: t fac ei q̄cq̄d tibi placuerit: t oē q̄ petierīs a me ipetrabis. Cūq; trāſiſſet vniuerſus ppl⁹ o t rex iordanem: reſiſtit: et t oſculat⁹ ē rex berzellai: et bñdixit ei t ille reuerſus ē i locū ſuū. Trāſiuit ḡ rex i galgalā et chamaā cum eo v Oīs aūt ppl⁹ iuda trāſdu x cerat regē: t media tm ꝑs affuerat de ppl⁹ iſrl. Itaq; oēs viri iſrl ꝯcurrētes ad y regē. dixerūt ei. Quare te furati ſunt fratres noſtri viri iuda: t trāſduxerūt regē t domum eiꝰ iordanē omneſq; viros David cū eo.

bio ſibe adulatorio t detractorio vt ꝑz ex ꝓdictis fuit ſtatus captus t involutus q̄ hereditatem miphiboſeth deuenit ſui ei cōceſſit in abſentia miphiboſeth: t eo nō audito: et q̄ penas eſt poſtq̄ audiuit miphiboſeth ſe vere excuſantē vt ꝑz ꝑ ꝓdicta nō retractauit dictū ſuū iniuſtū totaliter: ꝯ ſeruū ſuū peſſimū fecit eūlē duo: quez tñ debuiſſet ſuſpendiſſe ꝓpter falſaz accuſationē dñi ſui de crimine leſe maieſtatis.

o Berzellei quoq; Hic ꝑhr oūdit gratitudo dauid erga berzellai q̄ ſibi neceſſaria ꝓ parte miniſtrauerat vt ꝑz ex ꝓdictis t eum vſq; ad iordanem conduxerat cui dauid obtulit ꝯmita t honoreo: ſi vellet ire hieruſalē ſecū: ꝯ excuſauit ſe ꝓpter ſe necrutem. d.

p Quod ſunt dies anno⁹ vite mee. q. d. ꝑs eſt q̄ ego cogitē de morte: nō de honoribus aut delicijs qō eſt cōtra ſeneꝯ ſe ingerentes curis magnatoꝝ: miſit tñ filium ſuū cū dauid .d.

q Eſt aūt ſeruꝰ inꝰ chamaā. ita q̄ debet ſcribi p m. in medio t in fine.

r Ipe vadat tecū. ipe eſt enī inuentꝰ t poterit adiſcere ea q̄ ſunt virtutis t honoris. Notandū eſt hic q̄ i curia dauid erāt cātores t cātatrices inſtrumētis t vocibus humanis: talibus enī licitū eſt vti moderate: q̄ ſic mēbra corpis indigēt q̄ete t recreatione t ita t viros aiales: ad qō multū facit melodia s Et oſculatus eſt rex berzellai i ſignū magne amicitie.

t Et bñdixit ei. impetrauit ei bona vite ꝑſentis t future.

v Omnis aūt populus. Supraꝑpoſita ē ipius regis reditio. Hic ꝑhr poſt interpretationē ꝓdictoꝝ

m Quid vltra loq̄ris. q. d., p nihilo: q: dictū meū nō retractabo frustraliter. retractauit enī in pte dicēs. n Tu t ſiba diuidite poſſeſſiones. iniuſte cōcedēs fuo ſuo mediatorē hereditatis ſue ꝓpter qō regnū ei⁹ poſtea fuit diuiſuz ꝑpe roboā nepotis ſui: ꝑt dictū fuit plenꝰ. ꝯ. j. li. ij. capi.

Hic aūt aduertendū quātū adulatores t detractores ſint periculoſi principib⁹ q̄ dauid tamſanctus t iuſtus ver- deſcribit reducētiū ꝯtrariū: cui⁹ cā exprimit cū dr Pio āt ppl⁹ iuda traduxerat regē. iordanē fluuiū mō. ꝯ. dicto. x Et media tm ꝑs affuerat de ppl⁹ iſrl: t ſō in hoc reputabāt ſe dehonoratos: tū q̄ plures erāt: tū q̄ primo nuncios miſerāt ad dō. ꝓ ei⁹ reuerſione: vt ꝓdictū eſt. ꝓpt q̄ dixerūt regi. y Quare te furati ſunt ꝛc. q. d. in cōſilio factū eſt anteq̄ venirem⁹ in cōtēptū noſtrū.

5 Et rñdit oñis vir iuda sngbr. a rex.i.de tribu t cognatõne mea. b maior sum.q.d.ꝛ non sit de tribu nra.ñ multoplus volemus sibi in iudicñ tpale.t admittñ ꝑra aduersarios. c Durius aũt rñderũt viri iuda.tum quia erãt viri belli cosi t animosi: tum qz erãt boues de tribu regis: ex q̃ ꝓ aliꝰ in sapiã erigebant

Capi.xx.

Ecidit quoq; Postq̃ ꝺ scripta é punitio võ rõne domi cidij vxie.t rõne adulterij cũ bersabee. Hic ꝓsit pontꝭ eiꝰdes punitio rõne pditõnis:qz vñ occidit ꝑdonãe:vt ps ex supradict'.ex.cap.t de hoc punit ꝺ ꝓ te bellionẽ populi cõtra ipm ad instinctñ seba filium bochri. Circa qõ ꝓcedit.da ꝓ describit hui⁹ rebellionis ori⁹: seba punitõis modum: ibi. Dixit aũt rex amasc. Prima l duo ex tribꝰ principa lez t incidentalẽ: secũda ibi. Cũq; venisset rex. Circa primã dñ. a Accidit ꝺz vt eẽt ibi.f.in ꝓmtõ ne alixꝰ tribuũ contra tribũ iuda. Vir belial.i. absq; ingo disciplinez legꝺoine c Noie seba.t sic oꝝ scribẽdꝰ ꝓ e. d Vir gemineus. i.de stirpe gemini t sic pars ꝙ erat de cognatõne saul q̃ ꝓpẽ odiebat Dauid ꝓpẽ translatõez regnꝭ de domo saul ad ipm: t tõ videtꝰ populã dispositũ ad rebellandũ ipsi dauid. e Cecinit buccina. vt ex repentino sonitu oñs tacerẽt t sic darẽt ei maiorẽ audientiã. f Et ait.voce magna. g Non est nob ꝑs in dauid.q.d.ꝛ equo premisse nos nos debem⁹ eũ dimittere t alĩ regẽ eligere. h Et secutus é oñis isrl a dauid ad ꝓbn:vt sic dauid de ꝑditõne ꝓra vñ punirẽt t seba ꝓpter suã malitiã occiderẽt. i Cumq; venisset rex. Hec est ꝓ incidẽtalis.qz dauid veniẽs in irlm regie se eẽ sedarum in vrnã ꝑtis ꝓbsalõ:vt dicꝫ ẽ ꝛ.xvj.ca.t tõ reclusis eas ꝓuidẽs eis de victu t vestitu duplici rõne:ꝓ qz ꝓhibẽt Leui.xx. Turpitudiñ uxoꝝ tue nõ discooperiet:licet aũt iste mulieres nõ fuerint vxores absalõ filij dauid ẽm veritatẽ fuerãt tñ ẽm apparentiã ꝓpter ꝓximũ carnalẽ: t tõ ñ erat decẽs q̃ diuitꝰ ad eas accedẽt.nec eis obligo ali⁹: t ideo se eis eas recludi:seba qz si viderent in publico rememorantur facta absalõ:qõ in virtuperiũ võ redundabat. k Invidus.vi.ex hoc ꝓ q̃ ꝓdicꝫ est.f.eas fuisse vxores dauid. Aliter nõ dicerẽt ꝺ viuẽ i viduitate. Ista eñ viduitas inest ligẽ ꝺmm ad ꝓpatos:nõ ẽmm ad mortẽ mariti.qz dauid adhuc viuebat Absalon aũt nunq̃ fuit cap mariꝰ:qz

6 Et rñdit oñis vir:iuda ad a viros isrl. Quia mihi ꝓ pior est rex: Cur irascerꝭ super hac re. Munꝺ comedim⁹ aliq̃d ex rege: aut munera nobis data sũt. Et respondit vir isrl ad viros iu b da t ait. Decẽ ptib⁹ maior ego sum apud regẽ magisq; ad me ꝑtinet Dauid q̃ ad te. Cur fecisti mihi iniurias t nõ mihi nunciatũ é priori vt reduceré regem meum c Duri⁹ aũt rñderũt viri iuda viris isrl.

Capi.xx.

7 Ecidit ãꝫ vt ubi esset vir belial noie seba fi li⁹ bochri vir gemine⁹ t ce cinit buccina: t ait. Võ est nobis ꝑs in dõ neq; hereditas filio ysai. Reuertere d i tabernacla tua isrl. Et sepatus é oĩs isrl a dõ secutusq; é seba filiũ bochri: viri ãt iuda adhesẽrt regi suo e a iordane vsq; irlm. Cumq; venisset rex in domũ suã in irlm:tulit decem mulieres ꝓcubinas q̃s dereliq̃rat ad custodiendã domũ: t tradidit eas in custodiã alimẽta eis ꝓbens. Et nõ ingressus est ad eas ſ erãt clause

h vsq; in diẽ mortis sue i viduitate viuentes. Dixit ãt rex amasc. Conuoca mihi oñs viros iuda i diẽ tertiũ: t tu adesto ꝓsẽs: Abijt ꝙ amasa vt ꝓuocaret iudã t moratusẽ extra palatium'qõ ei ꝓstituerat rex. ait aũt dõ ad ẽbisai. Nũc magis afflicturꝭ ẽ nos seba fi i li⁹ bochri q̃ absaló. Tolle ergo seruos dñi tui t ꝓsequere eũ ne forte inueniat ciuitates munitas: et effugiat nos. Egressi sũt q̃ cũ eo viri ioab celethi ãꝫ t ꝓbelethi: t oẽs robusti exierũt õ irlm ad ꝓsequẽdũ seba filiũ bochri. Cumq; illi essent iuxta lapidẽ grãdez q̃ est i gabaon amasa veniens occurrit eis. Porro ioab vestitus erat tunica stricta ad mẽsurã bitꝰ sui: t desup accinct⁹ gladio dependente vsq; ad k ilia i vagina q̃ fabricat⁹ leui motu egredi poterat t ꝓ cutere. Dixit itaq; ioab ad amasaz. Salue mi frat. Et tenuit manu dextera mẽtũ amase quasi osculans eum l ꝓ Porro amasa nõ obseruauit gladiũ quẽ bẽbat ioab. Qui percussit eũ in latere: et

nullus poterat accipe vnoꝫ partis maxime co viuente.

l Dixit aũt rex. Hic ꝓ describit pmutio sede de rebellionis ꝓnotõne vbi ꝙ describit ipsius inseccutio.scõo eius occisio:ibi. Venerũt itaq; tercio repetit regni dauid ordinatio ibi. Fuit ꝙ ioab. Prima in duas ꝑs ꝓmam principalẽ t incidentalez: scõa ibi. Cumq; illi essent Circa primã sciendũ q̃ dõ habebat bellatores ex tribus paribus vnã erat tribꝰ inda q̃ sibi adhesẽrat vt dictũ est: t cõgregationes istoꝝ cõmisit amase: qz erat princeps milicie illius tribꝰ qz licꝫ ioab esset sup totũ exercitũ gñaliter: tñ in ista tribu erat vnus ꝓcepto militie spãliter: t õ ꝓgregationem milicie tribꝰ iuda melꝰ ꝓterat facere amasa q̃ alius illa ꝙa erat bellatorum q̃ erãt õ domo dauid tanq; familiarẽs t stipendiarij spãles: t illos ꝓmendauit abisai dicens.

m Tolle ꝙ seruos dñi tui.ꝛ. qz defecti nõ ꝓsset ibi capi. Tercia ꝓ erat bellatorũ de diuersis tribꝰ isrl: qz licet multitudo earundẽ tribꝰ recessisset a Dauid: excepta tribu iudaã de qbꝰ tribu erãt viri bellatores robusti q̃ ꝓsit fuerunt ipsi dõ a ꝙ fugit a facie saul. vt ij.ꝓ.xvj.ca.t isti volebãt iuuare ipm dõ.t ad hoc ꝓgregabãt eruerat ioab: qz erat difficilius ne gociari: ꝓpter qõ i eꝰ

absentia dõ esset dicto mõ occupat⁹.t periculũ eẽt in mora ꝓsequẽdi seba: Dauid ꝓmisit abisai bellatores ẽ domo sua q̃ erãt affuerũt exire eũ ioab t obedire ei. verũtñ ioab et abisai eũ suis societatib⁹ ꝓmerũt in vnũ sicut erat condicti.t ẽm ista ꝑs ista. n Cũq; illi essent. Hec ẽ ꝓ incidentalis in q̃ agit de interfectõe amase q̃ occurrit ioab i dicta insecutõne seba. o Qui sa.leui.mo.expe.et.in beb.hf. Et cum t cecidisset:qõ exponẽs ait.q.d. dicit q̃ ioab a ꝓposito sic disposuit vt caderet ad terrã de vagina: vt sic amasa crederet q̃ ioab leuaret de terra ad reponendũ i vagina:t nõ ad ꝓcutiendũ ipsum:ideo subdit. p Porro amasa nõ obseruabat.i.nõ se obseruauit a percussione gladij: et interfecit eũ.pdicta ne sub signo pacis t amicicie. qz. Salue mi frat.erat ei et⁹ cognat⁹ german⁹ qz erãt de ioab⁹ sororibus: vt ꝑs ex ꝓdictis.xvij.ca. t ideo vocauit eum fratrem Decidit aũt cum ex inuidia timens ne ei equarẽt q: oẽs ei iurauerat. Hoc faciat mihi deus et hoc addat:si non magister militie fuerit coram me omni tempe ꝓ ioab vt dictum est capi.precedenti: propter quod aliqui de amicis ioab videntes eum mortuum ꝺz erãt insultando.

q Ecce qui esse volui. p ioab comes dauid. q. d. qui sua ambitiõem reprimere nolui. E cetera patent vsq; ibi.

r Porro ille trãsierat. Sceba filius bochri. s Per oẽs tribus israel solicitando eos vt cõsentirẽt eũ regẽ. t Bi qui in abela. nomẽ est ciuitatis forte. v Et ui bethmacha. nisi ẽ terminoz iã ciuitas illa ẽ sita. x Bẽ q; electi aggre. fue. ad eũ. istud exponitur dupliciter. uno modo q; fuissent cõgregati ad seba filiũ bochri. alio mõ q; essent congregati ad ioab. vel ũt: mẽ ualuerũt q; accipiat ly oẽs ac capit. p milites: quia multi congregati sunt ad istũ. et ad alium uerũ videt q; fortior pars congregata fuerit ad ioab: q; seba obsessus non audebat exire. y Bel neet itaq;. Hic cõse quẽter describit ipius seba occisio. qa ciuitas obsessa erat in periculo destructiõis nisi q; notat cũ dr. Ibi aũt turba que erat cũ ioab molliebat destruere muros. et tõ excogitata fuit via salubriõris ciuitatis p modũ q; sequitur.

5 Et exclamauit mulier sapiens. Dicunt heb. q; ista mulier fuit sara filia aser q; descẽdit cũ iacob in egyptum: vt hz Gen. xlvj. eq; habuit spm ẽ prbie. p quẽ reuelauit iacob cur lugeret filiũ suũ ioseph existimãs eum mortuũ q; ipe viuebat. Iz nõ credidit donec vidit plaustra et munera sibi missa a ioseph de q hz dr Gen. xlv. Dicunt etiã q; ipa edidit moysi sepulcrũ ioseph. qñ filij israel egressi fuerũt de egypto. et sm hoc exponũt q; sequit postea. Nõne ego sum qui rũdeo veritatẽ in israel. s. reuelando iacob et moysi q; dicta sunt. s; istud videt omo fictitiũ. qz sm ꝑdicta ista mulier ab descensu iacob in egyptũ habebat spm ẽ prbie: et p ẽ ad mltã habebat. cc. annos vel circiter. Et a descẽsu iacob in egyptũ usq; ad exitu filioz israel de egypto fluxerũt anni. cccc. sicut pz ex his q; dicta fuerũt. Et o. xij. Jres ab exitu de egypto usq; ad fundatiõem templi ẽ to anno regni salomonis fluxerũt anni. cccclxxx. vt dr iij. Reg. vj. q; simul iuncti faciũt ãnos. dcc. Sedrino ẽ to exorata p seba filiũ bochri fuit circa finẽ vite dauid qz tũ erat senex. cũ igit salomõ fuerit coronat⁹ ipo adhuc viuẽte. vt dr. j. iij. li. j. ca. et templi fundatio. iij. anno regni sui. vt dr. j. iij. li. ca. vj. oportet dicere q; ista mulier tũc dixit septingentos annos vel circiter: qõ est inconueniẽs. p illo tpe in q; vita humana protendebat usq; ad. c. annos ad plus cõsiderãdũ q; fuit alias inuenta et dixit sapiẽs nõ ꝑter spm ꝓphetie. sz ꝑter industriã naturalẽ et eloquentiã. sicut dicit. s. ũ. xiij. de mulier thecuite.

a Dicite ioab appropinqua huc. qz volebat loqui cuz eo secrete. Unum poterat heri. b Sermo mãt di. in ve. proper. ver⁹ proꝛbiũ ẽ accipit ꝑ lege. sicut dicit. s. j. li. xxiij. ca. in q; dicitur filijs israel. vt venientes ad expugnandũz ciuitatẽ ꝑ offerant ei pacẽ. vt hz Deu. xx. et hoc est qd dicitur hic.

c Qui interrogãt interrogẽt in abela. i. filij israel q; expugnando ciuitatẽ dñi prius interrogare de pace: et sic dñi facere in hac ciuitate. d Et sic ꝓficiebãt. qz sic implerent legis mãdatũ et haberẽt itemuz.

e Nõne ego suz q; rũdeo veritatem in israel. loquit in ꝑsona ciuitatis. q. d. ista ciuitas ꝑ temuit veritatẽ et fidẽ regi. vñ in hebraico habet sic Ego pacifica et veracia israel. i. vna ẽ numero pacifica et ciuitatũ et veraciũ regi.

f Et tu ãtes euertere ciuitatem. q. d. malũ facis. g Et euertere mires in israel qz ẽ mater ciuitas et mater populi ibidẽ nati et nutriti: in aliquib⁹ libris inponitur. C ciuitatũ. s; non est ẽ textu: qz nõ est in heb. nec in libris correctis. h Absit absit hic me. h ẽ bum duplicat ioab ad maiorẽ affectũ vt vt dicit ysa. Semel ꝑ rege et semel ꝑ se. q. d. nec res ãtit nec ego. nõ ẽ sidut.

i Sz hõ te monte ephrai tẽ. q; mouit seditiõez ꝑ regẽ. illũ solũ ãtem⁹ k Ingressa est q; tẽ. i. ad maiores ciuitatis in qb⁹ ꝑpũs ꝙualit cõmet. Sic eũ volebat loq vt lateret ipsum seba l Et locuta est eis sapiens qd aũt dixerit nõ exprimit. s; dicit alij et ꝓbabilit⁹ q; ipsa odidit eis bona ipi⁹ dõ. et mala ipi⁹ seba: et tota ciuitas erat ꝓpinqua exitio ꝑter eũ: ex his colligeno q; meli⁹ erat ipsum solũ occidi q; ipsum et cõ alios ꝓpt ipsum: et sic factũ est.

m Fuit q; hic ꝑh⁹ reductiõez dõ in regnũ et sedatiõez cõmotiõis excitate p seba ꝓmerunt repente ordinate dom⁹ dõ. et ꝑ ista ex dictis. ũ. viij. ca. in fine excepit hic n Sed tra aũt sup tributa q; reddebant ipi dõ a natiõib⁹ sibi seruientib⁹ sub tributo. ꝓut dcm fuit. ũ. viij. ca. o Terã amẽ hareos. dr hareos a ciuate de q; erat. p Sacerdos dõ. id ẽ magn⁹ apõ eũ: sic dcm ẽ. ũ. viij. c. q; filij dr sacerdotes erãt. Dicit aũt ysa. q; dõ fecerat istũ principẽ et iudicẽ. magnũ inter ꝓcipes et iudices. In ca. xx. vbi dr in postil.

effudit intestina ei⁹ in terrã: et mortuus est: nec sẽm vulnus apposuit. Joab aũt et abisai frater ei⁹ psecuti sunt seba filiũ bochri. Interea ꝺdaz viri cũ stetissent turta cadauer amasę de soq cijs ioab dixerũt. Ecce qui cẽ volui. p ioab comes dauid. Amasa aũt cõspersus sanguine iacebat in media via. Vidit ꝟ ꝺdaz vir q; ꝟ sisteret ois ppls ad videndũ eũ: et ammouit amasam de via in agrũ opuitq; cum vestiũto ne subsisterẽt trãseũtes ꝓpter eũ. Amoto q; illo de via trãsibat ois vir sequẽs ioab ad psequẽdũz r seba filiũ bochri. Porro ille trãsierat p oẽs trib⁹ israel vsq; in abelam et in bethmacha oẽsq; viri electi aggregati fuerãt ad eũ Uenerunt itaq; et oppugnabant eũ in abela et in bethmacha et circũdederũt munitiõib⁹ ciuitatẽ: et obsessa est vrbs Ois aũt turba q; erat cũ ioab molliebat destruere muros. Exclamauit mulier sapiens de ciuitate. Audite audite: dicite ioab: appropinqua huc et loquar tecũ. Qui cũ accessisset ad eã ait illi. Tu es ioab. Et ille rñdit. Ego Ad quẽ sic locuta est. Audi sermones ancille tue. Qui rñdit Audio b Ursumq; illa: hmo inq; dicebat i vetert prouerbio c Qui interrogãt interrogent in d abela et sic proficiebãt Nõne ego suz q; rũdeo veritatẽ e in israel et tu q̃ris subuertere f ciuitatẽ. Et euertere mirem in israel. Quare ꝓcipitas hẽditatẽ dñi. Rñdensq; ioab b ait. Absit absit ß a me: non ꝓcipito neq; demolior. Nõ sz sic hz res. Sz hõ de mõte ephraim seba filiꝰ bochri cognomine: leuauit manuz suã ꝰ regẽ dauid. Tradite illũ solũ et recedem⁹ a ciuitate. Et ait mulier ad ioab. Ecce caput eius mittet ad te per murũ. Ingressa ẽ ergo ad oẽm populũ Et locuta est eis sapienter. Qui abscisum caput sebe filij bochri ꝓiecerũt ad ioab. Et ille cecinit tuba: et recesserũt ab vrbe vnusq̃sq; in tabernacula sua. Joab aũt reuers⁹ ẽ m hierusalem ad regem. Fuit ergo ioab sup oẽm exercitũ israel. Banaias aũt filiꝰ ioiade sup ceretheos et pheln thetheos: adurã ẽo sup tributa. Porro iosaphat filius ahilud acõmentarijs. Seba aũt scriba: sadoch ẽo et o abiathar sacerdotes: hyrã ꝓ autem hiraites erat sacerdos dauid.

Qui interrogant interrogent in abela ꝛc. Additio
Erītas hebraica sic hꝫ. Interrogare interrogant in
abela: ⁊ sic ꝓfecerūt sed plumm̄ auerunt ego pacifi
cus ⁊ veracium israēl: quare subuertis ciuitatē ⁊ matrem
in israēl. Ad cui⁹ sensum ꝓpiū dōm q cū ioab venisset ꝑse
quēdo scba: gentes
fuit p uīā ꝑcedant p
ciuitate abela: eo q
audiss̄ent ipm scba
ibidē esse recl̄ium
⁊ nō cessabāt interro
gare ꝑ hac ciuate do
nec ad eū ꝑuenerūt
Idcirco hec mulier
in ꝑsona ciuitat⁹ di
cebat ipsi ioab. Au
diui q̄m sen gētes
me q uīā interroga
ſſ ꝑ ista ciuitatē cō
tinue donec ad eam
ꝑuenistis ⁊ hoc est
qđ dī. Interro gare
interrogāt. i. gentes
me. In abela. i. pro
abela: ⁊ sic ꝓfecerūt
uīā finaꝫ. i. donec ac
cesserunt ad eā: ⁊ et qz
ipse Ioab veniebat
cū exercitu dispos
tus ad bellū: et illa
ciuitas nō turbabat
pacē regni israēl: nec
subtrahebat veritatē fidelitatē ipsi regni israēl. idcirco non
apparebat cā aliqua ārē pncipa mittere regis ipsam ci
uitatē debuisse debellare. vñ ꝑter querebat ab ipso ioab
cām quare sic veniebat interrogando ꝑ ciuitate in bellico
apparatu. q. ad destructōēs eius. ⁊ hoc cū dicit. Ego pacifi
cus ⁊ veracū israēl: quare subuertis.

Capitulū xxj.

Facta est. Post punitōēz dauid de ꝑcō iuxta lē: b
ꝑtr ponit punitio ꝑ ꝑcō negligentie: ⁊ ꝑ narratur
facū. scdo explicat quadruplex bellū. tūi. Factus
est aūt. Circa primū sciendū q̄ iosue ⁊ pncipes israel in
tuerunt gabaonitē: q nō interficerent: pat hꝫ iosue. ix. ca.
Saul aūt cū regnaret multos eoz interfecit zra ꝑdictaꝫ
intramentū: qđ obligabat nō solū iosue ⁊ pncipes israel
illi⁹ ꝓpie: ꝫ etiā posteros eoz. factū aūt istud erat notoriū:
⁊ iō debuit puniri q̄ dauid ꝙ successit saul. ⁊ qz circa ꝑ fuit
negligens secuta est visio pma cogēs ad vīdicandū istō
factū. Sic igit ꝑcedit: q: ꝑ ponit afflictio ꝓpli: scdo vindi
catio delicti: ibi. Vocatis g̃. Primū ponit cum dicitur.

a Facta est ꝙz fames. i. an terra israel. b In dieb⁹ dō.
eo q negligēs fuerūt de iusticia fienda nō predicto.
c Tribus an. iu. i. ꝓpinue se habentibus. d Et ꝓsuluit
dō oraculū dñi. dicit Ysa. ix. q ꝑ anno nō ꝓsuluꝫ. eo q cre
didit q̄ sterilitas terre ꝓueniret ex cursu naturali ꝙ idcō
ūno credidit qđ ꝓgisset ꝓter idolū miche. qđ adhuc erat
in tribu dan vt dicit Ysa. ix. ꝓter qđ illud idolū destruxit
sed q̄ sterilitas terre ꝑ hoc nō cessauit: nūc ꝓsuluit dōm de
causa sterilitatis. scdo ponit reuelatio pcti: ꝓter qđ dicta
sterilitas acciderat cum dī. e Ditusq; dñs ꝓter saul et
domū ei⁹ san. dom⁹ saul vocat dom⁹ sanguinū. i. digna sā
guinis sui effusione. f Vocatis g̃ gabaonitis. Hic cō
sequenter ponit vindicatio delicti: circa qđ ꝑ describit pe
ne ratatio: scdo executio: ibi. Tulit itaq; rex: tertio inuma
tio ꝙ tumulatio: ibi. Et mūdata sunt. Circa primū dicitur.
g Pro eo gabaonite non erāt de filijs ꝛc. hoc introducit
duplici de causa. vna est vt sciretur ꝓter quam causam re
seruati fuerāt a filijs israel ceteris interfectis. q̄ notat cum

dicit. h Filij q̄z israel iurauerant eis. s. q nō interfice
rentur: vñ aliqui ibi sic dic. Ne perimerēt eos. Sz non
est in hebreo nec in libris correctis subintelligit vñ ꝓter
qđ aliqđ ponit ꝑ modū glose ⁊ postea misertū est eorum
ꝑ imperitū scriptor⁹. iuramentū aut factū gabaonitis ⁊ mo
dus obligationis ple
ne dī iosue. ix. capt.
Illis cā est vt dicē ra
sa. q. si gabaonite
fuissent de filijs israel
fuissent magis miseri
cordes ⁊ indulsis
sent factū saulis cōtra
eos. sic indulserant sacerdotes q̄ re
manserāt ꝑ mortes
achimelech ⁊ alio⁹
q̄ fuerunt interfecti
cū eo: vt dī ū. j. libro
xxij. ca. ⁊ sic ꝓpter ſ
fuisset fame punit⁹.
i Et vocauit saul. pacē
eoꝝ. Dicit aliq̄ q
nō interfecit gabao
nitas: ſ q. interfecit
sacerdotes vt dictus
ē: ⁊ gabaonite habe
bant ab eis victū et
vestitū: eo q̄ seruie
bant eis ꝓuisiōe li
gna ⁊ aq̄ ad locum
cultꝰ dominī: pat de
terminatū fuerat q̄
iosue ⁊ pncipes is
rael: vt dī Josue. ix.
ꝓ qđ iocē scḃuta ac si saul interfecisset gabaonitas: q̄ ille
dāmnū. ex hoc eis inflixē. q̄ aufert sibi vicē. Sz ista nō ꝓce
dat hoc exponi: q: vt. Voluit eos penē zelo iusti ꝓ filijs
israēl ⁊ iuda saul aut nō interfecit sacerdotes ō zelo. ſ q: de
derāt panes ⁊ gladiū ipsi dō: vt dī ū. ij. xxij. ca. ⁊ iō dicit
alij q̄ iste zel⁹ intelligit: q: saul cupiēs possessiones gabao
nitaꝝ: eo q erāt in tribu beniamin: ⁊ occupabāt illā ciuita
tem noctabilē: dicebat q̄ meli⁹ erāt ⁊ deo acceptꝰ q̄ filij israēl
ipsimet aq̄ ⁊ ligna ministrārēt in loco omnī cultꝰ. ⁊ illi de
lerent q̄ ꝑ pallium cupiditatē suā. Sz ꝫ nō ē verisile: q: si
la ꝓmissio aq̄ ⁊ lignoꝝ fuit gabaonitis imposita tanq̄
seruit⁹ ⁊ more similio: pat dicta fuit iosue. ix. ca. ⁊ ideo nō
erat ꝓ filijs israēl: ſ ipsos huc seruitutē ad eos trāsferre. qđ
qđ dicit alij q̄ saul mor⁹ cupiditate ꝑcā dicebat q̄ iosue
⁊ pncipes tribuū maleferēt dimittendo gabaonitas: q:
qđ hereditat⁹ israēl occupabāt: ⁊ q̄ debebat ꝫ contigē cū eēt
tante ptie ⁊ malos in regimie ꝓpli ꝙ iosue ⁊ pncipes mi
nuum qui non habuerunt regium potestatem.
k Nō erit ve. ꝑa. i. emenda vob sufficiens. l Vt vīdicatis hereditatē dñi. i. vt deus placat⁹ emenda vob suffi
cienti: vīdicat terre israel quoꝫ plenitū ad terre secundatiōnē. m Non est nob sup auro ꝛc. Erāt em pauperes
⁊ ideo verisile est q̄ dauid eis obtulerit ꝑ emendā pecunī
ariā: ſ ipsi renuerūt dicentes. n Vīrū q̄ amruit ⁊ opꝑ
sit nob ꝛc. ita q̄ ꝑ pmanerit occasionē olim q̄ erant ō domo
saulis: ſ qđ dauid ei suggessit: q: nimio peccatū fuerūt ſ
naliter ꝓmti de septē viris. o Vt crucifi. eos dño. ad ē
ad declarationēs iusticie dīne. p Et ait rex ego dabo.
tum q: sciebat voluntatē dñi. q̄ factū saulis punirēt. vt ꝑ
ex ꝑdictis: tum q: magis erat ꝓdescendentiū eoꝝ ꝓpter q̄ af
fligebat fame quousq; hoc factum vindicaret. q Tulit
itaq; ꝫ ponit pene taxate executio cum dī. Tulit itaq; rex
duos filios ꝛc. Dicit ra. sa. q: ista duo ſ aliter nolant: quia
fuerūt in occisione sacerdotū cum dauid. r Et quinq;
filios michol ꝛc. ista fuerūt filij merob sororis michol na
turales: ſ michol eos nutriuit: adoptauit postea eo q̄ nō

bebebat filios nam raleo: ſō dicunt eius filij: t ſm hoc oī eos genuiſſe badrieli: nō q; fuerit eī⁹ vxor: ſ merob soror eius. vt dr. ℟. j. li. xvij. o Qui crucifixerūt eos in monte. i. in loco patenti. r Corā dño. i. ad declarationes diuine iuſticie. v Tollēs aūt reſpha filia abia ciliciū &c. q; cor

pa illa dimiſſa fuerāt i pandal' voluit ea ſ mare intacta ab auibus & feris. ſō parauit: ſibi locū iuſte ea nec ei erat ſola. q; ſi poſſet ſic cuſtodire: q; aliqđ oprebat eā dormire. ſi ſola nō miarent q; erat principalis in hoc facto ſ videt q; dō fecerit ſ legē Deu. xxj. vbi ꝓcipit q; adiudicat⁹ morti & appēſus in patibulo deponat ea dē die & ſepeliatur. Dicendum q; illud erat faciendū de cōi lege. ℟ſ in hoc facto fuit principalit reuelatum ipſi nathā ꝓphete ꝑ nathā denunciandū dō: q; voluntas dī erat q; remaneret in patibul' donec oſideretur ſignū ꝓpitiatōis diuine ꝑ pluuias q; dicta ſterilitas ꝑ ſiccitatē cōtigerat. & ſō ſubditur. ꝑ Donec ſtillaret aq̄. madefactēs terrā.

y Sup eos.nolant tur iſti ſuſpenſi ſpāliter: q; deſcenſus pluuie erat ſignū q; tūc deberent dari ſepulture. Ita. ſa. aſſignā & alia cām mortis ipoꝝ

chol filie ſaul quos genuerat badrieli filio berzallai q̄ fuit dēmolathi & dedit eos
o in manus⁹ gabaonitaꝝ qui
t crucifixerūt eos in mōte coꝝ dño. Et ceciderūt ſi ſeptē ſimul occiſi i dieb⁹ meſſis prime incipiēte meſſiōe
v hordei. Tollēs aūt reſpha filia abiā ciliciuꝫ ſubſtrauit ſibi ſupra petrā ab initio
x meſſis donec ſtillaret aqua
y ſup eos de celo: & nō dimiſit aues lacerare eos ꝑ dīē
a neq; beſtias ꝑ noctē. Et nūciata ſunt dō q̄ fecerat reſpha filia abia ꝓcubiā ſaul
b Et abijt dō & tulit oſſa ſaul & oſſa ionathe filij eius a
viris iabes galaad q̄ furati fuerāt ea ō platea bethſam in q̄ ſuſpenderāt eos phili ſtijm cū interfeciſſent ſaul in gelboe: & aſportauit inde
c oſſa ſaul & oſſa ionathe filij ei⁹. & colligētes oſſa eoꝝ q̄ affixi fuerāt ſepelierūt ea cū oſſibus ſaul & ionathe filij
d ei⁹ in terra bēiamin in latere in ſepulcro cis patris eius Fecerūtq; oīa q̄ ꝓcepat rex

miſerūt ipm re ad plūm fuit ex cā ſpāli. i. q; dō principaliter & ſingulariter q̄ſi ad monē querebat: vt ſ ibidē: & cap. xvij. Dixit achitophel de dō. Nūc enī vir tu ſcis &c. & ſō illō impedimentū fuit ſingulare. ℟ſ in iſto bello videtes ſeruī dō ipm virib⁹ debilitatū. ordinauerūt & iuramento firmauerūt q; decetero nō iret ad plūm in ꝓ

pria ꝑſona. f Jeſ bidenob. Dicūt aliqui q; ſūt tres dicti nauonita q; de eſt pue poſtino: & nob noſtri loci q̄ dr ꝑ ſalūs: nā qui iſte nō fuit ō nob q̄ de geth. vt ꝑ in fine hui⁹ ca. nā q; ſi he breo ly de nō ſit eſſe ꝓpoſitio. & ſō totuꝫ eſt vna dictio.

g De genē arafa. i. gigantea: vt dicunt heb. h Et accin. erat enſe nouo. In heb. dr. Et acciēs erat de nouo: ita q; ly enſe nō eſt de text. Dicūt ei hebraei eſt verūtē q; illa die fuerat facta mīles de nouo: & ſō nitebatur facere ꝓbitatem euidentē in per cuſſione regis. Cetera patēt ex dictis.

i Scom q̄ſ fuit bellum. ly ſcom non ſi gnificat h ordinē tē poris. q; ſ mō narrant h iſta bella q̄ ꝑtz ex ſ q; illō bellū q̄ dī ſ tertiū fuit ſimplicit ꝑm um: vt patebit. illud aūt q̄ dī hic ꝑmuꝫ fuit ſimplr vltimū q; p⁹ illud dō non fuit ad

ſiū narrat nō ſ priō: ꝓpter ꝓtinuatōes ad ꝓcedentia immediate. q; ꝓtigit p⁹ famē ſupradictā in ſenectute dauid. & ſō nō eſt ſ ordo ipſius narratōis. q; iſtud bellū immediate narrat p⁹ ꝓcedēs & ita dicendū de aliis ſeqntib⁹.

k Tūc p cuſſit ſobochai. nomē ꝓpriū militis l De ſaphi. i. de tali loco m Zapho alſ ziph. nomē eſt gygātis ab eo pcuſſi. n Tertiū q̄ſ fuit bellū in gob. iſtud fuit bellū in quo dō miſcit goliath: vt ꝑz ex ſeqntib⁹: ꝓpter q̄ dicendus q; gob eſt nomē loci ſpāliſ q̄ erat in valle therebinthi in q̄ fuit illud: ſicut dr. ℟. li. j. ca. xvij. ſicut in valle ſuccionē ſi ſunt multa loca ꝓpicularia & ſic iſtud bellū q̄ fuit in gob tōm in loco ꝓpticulari. fuit etiā in valle therebinthi ſicut loca cōmuni. o In q̄ pcuſſit adeo. i. dauid q̄ fuit a deo electus. & dat⁹ ad regimē ꝑpli vt ꝑz ex dictis. ℟. j. li. xvj. ca. p Filius fuit⁹ q; loco ꝓpe dixerunt in nemoth⁹ fugies a facie saul vt ℟. li. j. ca. xxiij. q Polymitari⁹. q; deſcēdit de genere bezeleel q̄ fuit ꝓncipal⁹ ope polymitarij rubenach. vt dr Exo. xxxj. c. r Bethleemi. q; ibi fuit nat⁹: vt ex dictis: & dr. ℟. li. j. ca. xvj. s Goliath gethēi. cui q̄ pugnat dō ad ſingulare certamē. & ex ℟ ꝑz q; dcm eſt. ſ. q; iſtud bellū occidie ipſo fuit primū q; ante bellū illud nō fuit dō in aliq̄ bello imo domi remanſerat aliis frib⁹ ſuis ad bellū p⁹ſani cuius⁹ tāq̄ nimis iuuenis t Quartū bellū & &c. in q̄ fuit vir excelſus. i. magnitudie excedēs cēm ſaturā hoim

v Qui ſenos in manib⁹ &c. hoc ponitur ad oſtendendus

q̄ sicut erat excessus magnitudinis: ita etiam erat terribilis in aliis. r Et blasphemauit ifrl. i. uituperauit, quocūdo eos ad plenum. sic de golia dr̄ .i.ii.xvij.

Capitulum.xxij.

Locutus est aūt. Post liberatiōes dō a gicalis hic pr̄ ponit cātici gratiarum actionis t p̄ ponitur gratiarum actio p̄ preterito. scdo vaticinatio de futur̄ capi. xxiij. Circa primū p̄mittit nar quedam gratia. scdo subdit gratiarum actio: ibi. Dñs petra mea. Circa primū dicit. a Locutus est aūt dauid verba carminis hui⁹.i. q̄ sequit posita. Et dr̄ carmē. q̄ p̄. iste in hebreo ppositū ē metrice. t p modū laudis dicitur. b In die q̄ liberauit eū. ex quo p̄z q̄ iste p̄o. fuit facta a dō p̄ omnes persecutōnes cuiuscūq; sedatis aduersarijs ipse exhinc in quiete pacifica regnauit.

c Et de ma. saul. ista p̄secutio spāliter expāmit. q; fuit diuturnior aliis t periculosior. d Dñs petra mea. Dic p̄r ponit cantica p gratiārum actiōne: vbi p̄ ponit cantici narratio t scdo materia p̄cipua: ibi. Quia custodiui. Circa primū aūt istō facti fuit a dō p̄ sua liberatōe a gicalis manū: vt ex dictis: t ideo p̄ expāmitur vel ipm liberatōis efficacia. scdo liberatōnis materia: ibi. Saluator me⁹. tercio modꝰ siue forma: ibi. Misit de excelso. Circa primū dr̄: e Dñs petra mea. i. fundamentū me stabiliens ꝫ multiplices impulsus. f Et robur meū. me fortificās pra hostiles insultus. g Scutū me um munies me pra hostiū ictus. h Et cornu salutis. repellēs t ejiciēs aduersarios meos. i Sal. me⁹. h p̄r expāmit mā⁹ liberatiōis: vices multa mala t pcipua de q̄b⁹ liberat⁹ fuit tenue dicta. Circa q̄b⁹ p̄ describit sua liberatio scdo ibidē subdit ppōsitū ē egypto. q. p exemplū: ibi. Cōmota ē. Circa ea q̄ sit dicēda in h̄ cātico attendādū q̄d facti fuit materice: vt dictū ē. t ideo tēne merti h̄ ponunt aliq̄ modi loquēdi: q̄ nō ponunt cōtēr in ordine platice: qr frequēter accipit pectus p p̄te vel tumore t cōtrario: t aliq̄n figuraliter locutōe trāfit ad planā ecōuerso. dic igit. b Sal. me. de miq̄. li. me. t liberasti. t notat h̄ iniquitatē dō in facto deliberādi: de q̄ fuit liberat⁹ ꝫ cum ad culpā p̄ veritatem et confessionē: t q̄rū ad pēnā p dīnā clemēcā: vt ex supradictis. i Laudans inuocabo dñm. i. dignū ei laude. k Et ab inimicis sal. ero. ꝛc. ſ. ab inimicis inuisibilib⁹ q̄ sit maligni spūs sic iam liberat⁹ fuit ab inimicis visibilib⁹. l Circūcūderūt me. ꝛc. post mala spūalia a q̄bus liberat⁹ fuit: enarrat corporalia ex p̄secutōne saulis: in q̄ dr̄. Circūdederūt me q; saul t viri ei⁹ cingendo dō in modū coronē: ita q̄ dō despabat se posse euadē: vt h̄ .ſ.ii.j.xxiij.ca. m Torr. beli. Impet⁹ p̄secutōis saulis q̄ erat ablata iugo discipline t legi dīne. n Fluxerūt. In hob. h̄. Societates inferni. i. demones inferēs sanē ad me p̄sequendum. o Preuenerūt me laqui mortis. ſ. zyphei t alij insidiatores q̄ querebāt ipm t in eū quo dō capere: vt h̄ ſ.ii.xxiij.ca. p In tribulatione. dñm. i. inuocaui. q Et exaudiet de templo. i. de celo q̄ est templū glorie sue. r Cōmota ē. h inducit exemplū de liberatōe ppli ifrl de egypto: vt dicit Esa. q⁹ mod⁹ sunt Hebrei in liberatōnibus peculiarib⁹ facē mentiōes de liberatione egyptiaca q̄ fuit gr̄alis rōi ppli: vt in plurib⁹ locis scre scripture dr̄ ig. r Com. ē t pcepit terra. q; pp plagas inflictas egypto a dño dño habitantes trā egypti fuerūt pmoti t p̄territi: vt h̄ in Exo. t etiā ad literā int plagas illas egypti fuerūt facte choruscatiōes et tonitrua horribilia: vt h̄ exodi. vij. ubi q̄ videbat grēmi tota terra t montiū fundamēta pmoueri.

o Ascendit fum⁹. ꝛc. Iconismus de nat. ei⁹. loquitur de deo more boni imp⁹. de cui⁹ naub⁹ exit fum⁹ q; ira ē alcūdo sanguines circa eos. t inde ascendūt spūs ad fugiendū: t id ira maxime apparet in facie. vt in oculis t naribus. Sciendus aūt q; ira t alie passiones in deo non h̄nt locū nisi fm q̄ndā modū dī eīs de irasci q̄n punit peccātes. q; ad modū homis irati se h̄nt. t Et ignis de ore ei⁹ vo. q; ignis t grādo missa p̄ter ferebant ad pmissōes egyptior. vt h̄ Exo. ix. t dō h̄ p̄cessisse de ore dei. q; de voluntate t p̄cepto eius fiebat talis pmissio. v Et misit. ꝛc. t perse. nō p̄ loci mutatōes. h̄ q̄ et fecit exhibitōes. ſ. ad pmissōes egyptior. t liberationē hebreor. x Et calig. ꝛc. q; fecit tenebras palpabiles tribus diebus in egypto. vt h̄ Exo. x. y Et ascen. sup ch̄e. ꝛc. vo. ꝛc. p̄ h̄ designat velocitas diuine ſsidij ad liberatiōes populi de egypto. q; ois filij ifrl cadē die sic educt. cū in essent in numero magno. vt h̄ Exo. xij. z Pa. tene. ꝛc. hoc intelligit de nube exhinc int filios ifrl. t exercitū egyptior sup mare rubr̄ q̄ erat obscurissima t densissima ex parte egyptior. ita q; nō poterāt accedē ad filios ifrl. vt h̄ Exo. xiij. a Cribrās aq̄s. ꝛc. q; ex densitate illius nub⁹ fluebāt pluuie grosse ad mag⁹ impedimētū egyptior. verūm q; in la nubes illuminabat nocte ex gre ifrl. vt ibidē dr̄. iō subdit tur. b Pre fulg. ꝛc. t q; ex nube illa gnāta fuerunt fulgura t tonitrua q̄b⁹ rote curruū ferebant in profundū. sic de eis fuit ibidē iō subdit. Succēsi sūt carbones ignis. ꝛc.

c Mi. sa. ꝛc. t fulgura t choruscationes q̄b⁹ frēti dixerāt. Fugiam⁹ ifrlem. dño eīs pugnante. q; eis ꝫ nocuit. h̄ ibidem dr̄ fugit⁹ ē egyptus occurrentibus q̄. iō subdit. d Et ap. t ena. egyptios submergendo. e Et re. sē. ꝛc. q; fundamenta terre q̄ erant in profundo mar⁹ fuit detecta. ita q; hoc ifrl transiēte p medium maris. vt h̄ Exo. xiiij. Dicit autem terra q̄ ē sub aq̄s mar⁹ fundamētū ob ad similitudinē fundamēti dom⁹ q̄ ē pe inferior. Sicut tra q̄ ē in profundo maris

bꝰ sup sē elementū aq̄ e postea serta: e ꝓ aliꝰ ꝓtes oīb. Cōsolanter ostēdit a q̄ tabo pumitio egyptioꝝ facta sit cū dē Ab increpatiōe dñi ꝛc. f Misit de celo. Hic describitur forma siue modꝰ liberatōis ipsius dauid q̄ modus factus est ꝑtē tuis. e ꝓ describit modꝰ huc liberatōis p modū

f Et ppsim pauper. f. ablectā e hūles. g Altū facies ꝛc. q. fm q dē Iaco. iiij. Deꝰ superbis resistit: humilib⁹ āt dat gram. e Quia tu lucerna mea dñe. qđ ꝑt intelligi dupl'r. Lucerna est ē lumē in testa. e ꝯ lumē naturale intellectꝰ hūani positū in corpe ꝛreo hō vt lucerna dñi. q. lumen naturale rōnis est q̄ dam impssio diui lumis fm illō pō. iij. Signatū est sup nos ꝛc. ꝑt de⁹ ꝓfūdit bonū p suā gram vt et⁹ lucerna. q. oīs creatura ad deum ꝯparata tenebra est. ꝯ subdit.

v Et tu dñe illumines meas. Pōt enī dici q̄ tenebre ꝑ vocāt opa mentiōsa q̄ ꝑtim mortale sup uenīēs extincta q̄ vi mūdāt e illūmātur recupata gra e in te ei curā. Hic pōit liberatio dē per modū mūdicie e destructōis aduersariorū suoꝝ cū dicitur. x In te. i. in tua virtute. y Currā accinctus. i. ad dñm expeditꝰ e ꝑ hoc trāsilā murū. capiēdo aduersarios ira suū fortalicū.

z Deꝰ immaculata via eius. via ista ē lex diuina in q̄ nō est aliq̄ immundicia ꝑcepta tanq̄ licita ꝑ aliq̄ mala facere ꝓmissa ꝓpter maiora mala euitāda. sic libellus repudij ꝓmissus fuit in le. ve. e vsura cū extraneis ne vnus occideret e ne frēs suos vsus ꝙrēt ꝓ

mini: ab inspiratōe spūs sui
r ortis eius. Misit de celo
assumpsit me. extraxit me de
a aq̄s multis. Liberauit me
b ab inimico meo potentissimo
c e ab his q̄ oderant me. q̄m
d robustiores me erāt. Preuenit me in die afflictionis mee: e fact⁹ est dñs firma-
f mentū meū. Et eduxit me i latitudinē: liberauit me: q̄
g ꝓplacui ei Retribuet mihi dñs fm iusticiā meā: e fm mūdiciā manuū meaꝝ reddet mihi Quia custodiui vias dñi e nō egi impie a deo
h meo. Quia oīa iudicia ei⁹ in ꝓspectu meo: et ꝓcepta eius
i nō amoui a me. Et ero per
k fectus cōā eo: e custodiaꝝ me ab iniq̄tate mea. Et restituet mihi dñs fm iusticiam meā e fm mūdiciā manuū mearū in cōspectu oculoꝝ suoꝝ. Cum sctō sanctus
m eris: e cuꝝ robusto ꝑfectus.
n o Et cum electo electus eris,
p et cum peruerso peruertēris
q Et populum pauperem saluum facies: oculisq̄ tuis ex

celsos hūliabis. Quia tu
v lucerna mea dñe. et tu dñe illumiabis tenebras meas.
x In te eīm currā accinct⁹ in
y deo meo transiliam murum.
z Deus immaculata via ei⁹
a eloquiū dñi igne examina-
b tū: scutū est oīm sperantiū i se.
c Quis ē deꝰ ꝑter dñm: e q̄s deꝰ fortis ꝑter deū nostrum
d Deꝰ qui accinxit me fortitu
e dine: e cōplanauit perfectam
f viā meā. Coequās pedes
g meos cervis e sup excelsa
h mea statuēs me. Docēs ma
i nus meas ad prelium: e com
k ponens quasi arcum ereum
l brachia mea. Dedisti mihi
m clypeū saluti tue. e mānsuetudo mea multiplicauit me.
n Dilatab̄ gressus meos sb̄tus me: et nō deficient tali mei Persequar inimicos meos e ꝑterā: e nō conuertar donec ꝓsumaꝝ eos. Consumā eos e ꝓfringā vt nō ꝓsurgant cadēt sub pedib⁹ meis. Accinxisti me fortitudine ad prelium: incuruasti resistentes mihi subtus me

ni dem fuit plenꝰ Deut. xxiij. e xxiij. b Eloquius dñi igne examinatus. i. purꝰ e mundū: sic metallū e fornace ꝓbatū. c Scutū est oīm ꝛc. i. ꝑtē dei. d Quis deus ꝛc. q. d. nullꝰ: q̄ alij sunt dij participue. s. boni et sancti. fm illud pō. lxxxj. Ego dixi dij estis: vel dij falsi. sic idola gentium e Deꝰ q̄ ꝛc. q̄ pali ꝙ hostes visibiles. e spuali ꝙ inuisibiles. f Et ꝓplanauit ꝛc. auferēdo offendicula corpalia e spualia g Coequans pedes ꝛc. dando mihi agilitatē ad insequēdū hostes meos supiētes. e ē locꝰ hypbolica. q. nō ba bui tārā velocitatē currēdi sic cervus. sic dē rubio muliere ē albior nive ad designandū excellentiā siue albedinis. quia nō sit tra alba sic nix. h Et sup excelsa ꝛc. i. stabiliēs in regia dignitate. i Docēs ma. me. ꝛc. q. arte ꝑficiendi me docuit. k Et ꝓponēs ꝛc. i. fortitudinē ad ꝓueniēdū mihi dedit. In heb. hē. Et ꝓcessus arcꝰ ereꝰ brachio meo. q. arcū ereū facilit rēdebat. vt dic Ra. sa. l Dedisti mihi clypeū ꝛc. q. d. fortitudo mea pax erit nisi adesset ꝓtectio tua m Et mānsuetudo ꝛc. ē em dispositio ad ꝙ q̄ hō multiplicet in bonis ꝑpalib⁹ e spualib⁹: fm illud matth. v. Beati mites q̄m ipi possidebūt terrā. In hebreo hē. Et mānsuetudo tua multiplicauit me e est sensus. ex benignitate tua prouenit mihi multiplicatio in bonis temporalibus spiritualibus e ꝓsole e non ex merito meo.

n Dilatabis gres. ꝛc. In hebreo habet. Passus meos.

cuasionis de manu aduersariorum. scio q̄ modū insecutōis e destructōis eoꝝ ibi. In te eīm currā accinctus. Prima in duas: in ꝑtes principales e incidentales. secūda ibi. Ē ū sctō. Circa ꝓmā dē. a Liberauit me. s. de⁹ sua gra e virtute. b Rib inimico meo potentissimo. Saule. c Et ab his q̄ oderāt me. Labiosō e suis seqcibus. d Cm robustiores me erant e in hoc confuset dō se liberatū virtute dīuina nō sua.

e Preuenit me in die afflictōnis mee. q. cū desperaret se nō posse euadē a facie saul. vt hē. i. g. li. ca. xxiij. Venit nūcius ad saul. d. Festia ve ni q̄m philistiim inuaserūt se sup terrā q̄ sacta fuit ordinatione diuina: vt saul omitteret ꝙsequi dauid. f Et eduxit me in latitudinē. q. dō q̄ a saul e a viris eī⁹ erat circūdat⁹ in modū corone vt ibi dē dō recedēte saule liberi possunt ire q̄ voluit. g Retribuet mi. s. o. fm iustitiā me.

r Et ꝓsim pauperes. s. ablectā e hūles. g Altū facies ꝛc. q. fm q dē Iaco. iiij. Deꝰ superbis resistit: humilib⁹ āt dat gram. e Quia tu lucerna mea dñe. qđ ꝑt intelligi dupl'r. Lucerna est ē lumē in testa. e ꝯ lumē naturale intellectꝰ hūani positū in corpe ꝛreo hō vt lucerna dñi. q. lumen naturale rōnis est q̄ dam impssio diui lumis fm illō pō. iij. Signatū est sup nos ꝛc. ꝑt de⁹ ꝓfūdit bonū p suā gram vt et⁹ lucerna. q. oīs creatura ad deum ꝯparata tenebra est. ꝯ subdit.

v Et tu dñe illumines meas. Pōt enī dici q̄ tenebre ꝑ vocāt opa mentiōsa q̄ ꝑtim mortale sup uenīēs extincta q̄ vi mūdāt e illūmātur recupata gra e in te ei curā. Hic pōit liberatio dē per modū mūdicie e destructōis aduersariorū suoꝝ cū dicitur. x In te. i. in tua virtute. y Currā accinctus. i. ad dñm expeditꝰ e ꝑ hoc trāsilā murū. capiēdo aduersarios ira suū fortalicū.

z Deꝰ immaculata via eius. via ista ē lex diuina in q̄ nō est aliq̄ immundicia ꝑcepta tanq̄ licita ꝑ aliq̄ mala facere ꝓmissa ꝓpter maiora mala euitāda. sic libellus repudij ꝓmissus fuit in le. ve. e vsura cū extraneis ne vnus occideret e ne frēs suos vsus ꝙrēt ꝓ

rē. Et b cēm q̄ saul peꝛcussū nō posset eū occidere. vt hē. i. li. j. ca. xxiij. e. xx vj. q. ab absalon se ꝓcōtes saluare voluit ne in ꝑtē mortale incideret. ꝓpter dem fuit. ū. ca. xviij. ex mi f ricordia fuit dēposite ad hoc q̄ deꝰ esset sibi misericors et ꝓtector in bōo sibi gram in ꝑtē e gliam in futuro: fm illud matth. v. Beati misericordes q̄m ipi misericordiā ꝓsequ

b Quia oīa iudicia eius in ꝓspectu meo. vt caueā ab eoꝝ transgressione i Et ero ꝑfect⁹ cōā eo. q. in cōiunctōne ad deū p charitatē ꝓfectu essentialit perfectio vite. k Et custodiā me ab iniq̄tate mea. cauēdo diligenter decetero a recidiuo. l Cū sctō. Hec est pa incidentalis q. dō locutus fuerat de sua liberatōe ꝓpter suā innocentiā: tō hic incidentalit ondit dei miaz e benignitatē generalit erga bonos viros. Ē ū sancto sanct⁹ eris. q. sanctus sanctificabit a q̄ sua sanctitas derivat. m Et cū robusto ad tolerandū aduersa patient. n Perfectus. s. eris dando sibi gram tolerādi aduersa nō solū patient. sed etiā suscipiendi gaudenter sicut martyres gandebāt in passionib⁹ qđ est maxime ꝑfectōis in virtute fortitudo. o Et cū electo. ad vitā beātam e ex tua liberalitate. p Electus eris. q. eligēte te oībus aliis ꝓpius. q Et cū peruerso puer. reddēdo ei penā ꝓpter puerilitatē sua. iuste ēm ex ꝑte tua. vel aliter q Cum puerso puericeris. s. fm iudicia sua erroneū. q. bonos puer li cū ab eo puniunt iuste: docuit deū cū eis puerile agere.

qñ eñ pedes sunt pincti adūnicē: nūc hō dispōsit ad ea
endū: q̄ q̄ sūt penitꝰ elongati: nūc stat firmiꝰ. p hanc
ḡſſ similitudinē intelligit q̄ firmitas in statu regno erat
ipſi dō a deo. Cetera patēt ex dictis vſq; ibi. a Inimi. m.
de. mihi dō. i. ꝓcerto dominus coram me fugiendo.

b Clamabunt. ad
idola. c Eñ erit
q̄ saluet. q̄ i eis nulla dīne ē saluandi:
vel aliter. b Clamabūt. inuocando
auxiliū hūanū: nō
erit q̄ audeat iuuare
d ſñō dñs. quando
ſe homo auxilio de
ficiente. e Et nō
exaudi. eos. q̄ talia
clamor. pcedit ex f
nili fide. f Saluabis me. i. saluaſti
g A ꝑsecutorib. po. m.
i. in rebellione ꝓpli
mei ℣ me exaltasti p
sedo filiū bochri: vt
dictū est supra. xx. c
b Custodies me i
ca. gen. i. in statu re
gni. i Popu. q̄ ignoro seruiet mihi
q̄ ꝓbitate ammonite
t moabite t idumei
seruiebāt ei sub tributo. vtz ex ꝓdictis ca. viij. x. xij. q̄ eñ erāt
gentiles t idolatre: et sic erāt ignoti ipſi dō nouicia approbatōis. k Filij alieni resi. m. i. illi q̄ debebāt ē filij mei
g malitiā suā alienam restituēt mihi: vt patuit ō in rebellione absalon t aliox exemplū est eox q̄ debebāt obedire dō
ſic patri. l Auditu au. obe. mihi. i. simulatorie t nō ex
q̄ absalon t sui secuerō q̄ simulabāt se dō obedituros: de facto fuerūt rebelles. m Filij ali. de. q̄ rebellauit fuerūt
t mortuo absalon fugerūt: vt dictū ē ℣. xvij. n Et cō
trahēt in an. suis. In deb. bi. In claustris suis. q̄ seba com
fortauit ꝓlios ꝓ nimore reclusit se in abela vbi fuit decapitat: vt dictū est ℣. xx. o Vivit dñs. Hic ponit h̄ cantici intentā ꝓclusio: vici dixi noia magnificando ꝓ ꝓdictā bñficia. t hoc est q̄ dī. Vivit dñs. q̄ ē ipſa vita ꝓ essentiam
t oia viuūt in eo: sm q̄ dī Io. j. q̄ factū est. f. oia creature
i ipso vita erat. q̄ creata anteqū creet nō ē nisi ipſe creaturis
essentia q̄ est idem q̄ intelligē diuinum sine intelligentia
dīnare q̄ intelligē est supremū grad⁹ vite: vt dī. q. de ala. et
de ꝓl⁹ vnico actu intelligendi ꝑcepte se ꝓbenda et oia. q̄
quidē act⁹ est sempiternꝰ. ō dicit pha. xij. metaphi. q̄ de
vinit vita nobilissima sempiterna t optima. p Et bñ. ex
bñficio mihi collato. q Et exaltatus dō in se cū sit magni
tudinis infinite h̄ in creaturis ipm laudantibus. r De q̄
deo vindicāti. tc. vtz ex ꝓcedentib⁹: ꝓpter q̄ ꝓdicitur.
o Propterea cōfitebor tibi in gentibus dñe. t In gē.
q̄ psalmi facti a dauid dicuntur sūt ad gentes ꝓcessisse ad
fidem xpi in doctrina ꝓphete ezechi. v Magnificās sa.
regē sui. i. mei q̄ sum costitutus rex ab eo. x Et fa. misē.
cho suo dauid q̄ de mādato dauid vncꝰ fuit a samuele: vt
hic supra. j. ii. xvj. ca. y Et se. eius vsq; in sempiternū. q̄
filij dauid remanerūt ad captiōes babylonicā. et pꝰ reuersi
onē de babylone zorobabel q̄ descendit de dō habuit vocatū supra ꝓpter. x. alij ꝓpter de tribu dō vsq; ad herodem alie
nigenam sub quo natus est xpc de semine dauid sm carnem: cui⁹ regnū t imperiū manet in secula seculoꝝ amen
t ista fuerūt diffusi⁹ tractata Hebr. xlix. t Mat. ij. t in quadam cōne de q̄libet q̄ de hac mā diffusi⁹ ꝓsequendi.

Capitulū. xxiij.

Hec autē sunt. Postq̄ gratiarumactōne de ꝓcedentib⁹.
Hic ꝑtes describit ꝓphetia dauid de futuris: et ꝓ

a Inimicos meos dedisti mihi dorsum: obedientes me
b t dispdam eos. Clamabūt
c ꝓ t non erit q̄ saluet ad dñm
e t nō exaudiet eos Belcho
eos vt pulueré terre: q̄si lu
tū plateaꝝ ꝓminuā eos at
f q̄ ꝓfringaꝝ. Saluabis me
g a cōtradictōnib⁹ ꝓpli mei:
b custodies me i caput genti
i um. Ꝓplus quē ignoro ser
k uiet mihi: filij alieni ſſustēt
l mihi: auditu auris obediēt
m mihi. Filij alieni defluxerūt
n t ꝛbēt i angustijs suis Vi
p uit dñs et bñdict⁹ deꝰ me⁹
q t exaltabit deꝰ fortis salu
r tis mee. Deꝰ q̄ das vindictas mihi t deijcis ꝓplos
ſb me. Qui educis me ab
inimicis meis: t a resistēn
tibus mihi eleuas me: a vi
ro iniq̄ liberabis me. Ꝓ
pterea ꝓfitebor tibi dñe
t in gentibus: t nomini tuo
v cantabo. Magnificās sa
t lutes regis sui. t faciēs mi
sericordiam xpo suo dauid
r et semini eius in sempiternum. Capit. xxiij.

a Ec aūt sunt verba no
uissima q̄ dixit da
uid filius ysai. Dixit
b vir cui constitutum est de
c christo dei iacob: egregi
r us psalteꝛ israel. Spiritus
q xpc de semine suo esset nasciturus: t p eū mundē ēt sal
uand⁹. ſic dauid a ꝓsecutōnib⁹ inimicoꝝ suoꝝ fuerat virtute diuina saluat⁹: t hoc ē q̄ dī. a Hec aūt sunt ver. no
uissima. t ideo ꝑ ceteris inmoniter remēdā: sm q̄ dī greg.
omel. xxiv. Idcirco dñs tūc discipulos increpauit. eas eos
cogitaliter reliqui: vt dba q̄ recedēdo dicerent: aīa mea in coeda ea
dientiū impīa remaneret. b Dixit ver. i. dō. c Cui
cōfi. i. firmiter ꝓmissum absq; retractōne. d De xpo
dei iacob. i. de xpo q̄ de iacob ꝓfectō inspirat⁹ ꝓdixit ventura ad salutē hoim. sm q̄ dī Gen. xlix. Non auferet sceptrū de iuda: t dux de femore ei⁹: donec veniat q̄ mittēd⁹ ē
et ipse erit expectatio gentiū tanq̄ salnator earū: vbi notandum est q̄ translatio chaldaica hz: donec veniat messias.
i. xpc grece: e vncto latine. q̄ quidē ꝓphēta fuit implēta in
dño nro ihū xpo vncto ꝑ ceteris plenitudine gre: vt habetur Iob. j. Vidim⁹ eū q̄si unigenitū a ꝓcipientis gra t veritatis. q̄ nec⁹ fuit de ꝛbe ipe herodis regis: sub q̄ translatū fuit sceptrū regni ad alienigenā: vt dictū ē ca. ꝓced. q̄ ꝑter ea⁹ fuit idume⁹. vt ꝑ ea ē diffusi⁹ declaratū. e Egregi⁹
psalteꝛ uirt. q̄ cantica q̄ canebant in templo erāt de psalmis dō. f Spūs dñi. Hic ondit excellentia ꝓphē dō
ex mō reuelatōnis sibi facte. Circa q̄ sciendū q̄ ista reuelatio ꝓphetica fiat multis modis. vt ꝑtim⁹ declarauit ſuper
danielē: et sup lib⁹ psalmoꝝ tñ duo modi sunt magis generales q̄ accipio ḡnaliter ad ꝓpo. vn⁹ est q̄ mens ꝓphete fit
reuelatio alicui⁹ futuri supnaliter cogniti t cū hoc virtute imaginatiua ꝓphete virente diuina formantur aliqua visibilia imaginaria in qua tanq̄ in speculo inspicit veritas intellectualis: sicut in cognitōne naturali cognitio quidditatis
inspicit in fantasmatib⁹ in virtute imaginatiua formatis
sm q̄ dicit pho. ij. de aia. Intelligentibus nob necesse est
fantasmata speculari. t hoc mō Hieremias ꝓpheta vidit
destructōes ciuitatis ierlm futurā ꝓ intellectum in visione
imaginaria olle succense e virge vigilanꝫ. vt hī Here. j.
Alio mō fit reuelatio veritatis supnaturalis absq; tali visione imaginaria: et iste modus ꝓphetie alioꝝ est primo. sicut
melioris intellectus indicat ille in cognitōne naturali qui
veritatem intelligibilem sibi ꝓpositā tantum capit absq; exemplo ad ꝗ māductione q̄ ille q̄ nō pōt ei cape nisi sibi ꝓponat exemplū sensibile manuductiuū. et sic ille q̄ cōclu-

sionēs geometricas intelligeret absq; descriptiōe alicuius figure cū ille q̄ nō posset b capere absq; tali descriptiōe. Ysto autē scō mō fuit cōgruno ꝓphetica ipius dauid vt dr̄ in p logo sup psalmistā. r b est q̄ dr̄. f Spūs dñi locut⁹ est p me. i. spūali visione instruxit me absq; visione imaginaria. g Et sermo ei⁹ p ling. me. q̄nō solū illuminauit intellectū meū ad intelligēdaz fidē cristi linguā meā spūali mō direxit ad loquendū. q̄ ꝓphetas suas locutus est p modū tantū. dicit magis cū alijs ꝓphete b Dixit. i. dō. i Deus israel mihi locutus est. ly em̄ sit de⁹ oim generaliter: tñ dr̄ de deus isrl̄ p verā fidē r cultū latrie spūalē. h Fortis isrl̄. i. ad ꝓtectōez israel sicut patuit in educiōne eius ō egypto i signis mirabilib⁹. l Dominator: boim iust⁹ reddēs vnicuiq; sm̄ ꝓpria merita.

c dominni locutus ē p me: et sermo eius p linguā meam.
b Dixit De⁹ israel mihi locutus est fortis isrl̄. Dñator hoim⁊ iustus dominator i timore dei. Sicut lux aurore oriente sole mane absq; nubibus rutilat. r sicut pluuia germinat herba de terra.
q Nec tanta est domus mea apud deum: vt pactuz eternum iniret mecum firmum in omnibus atq; munitum.
r Cuncta ei salus mea et omnis voluntas: nec est ḋcq̄s ex eo q̄d nō germinet.
y ne euellent vniuersi: q̄ non tolluntur manib⁹. Et siq̄s tangere voluerit eos arma bitur ferro r ligno lāceato: igneq; succense combu
b rentur vsq; ad nihilū. Hec no
c mina fortium dauid. Dauid sedens in cathedra sa
o pientissimus princeps in
e ter tres. Ipse ē quasi tener
f rim⁹ ligni vermiculus qui octigētos infecē ipetu vno.
g Ꝑ⁹ hūc eleazar fili⁹ patrui ei⁹ aboites iter tres fortes qui erāt cū dauid q̄n exprobrauerūt pbilistijm, r congregati sūt illuc in ꝓlium. Cuncq; ne euellent vniuersi: q̄ non tolluntur manib⁹. Et siq̄s tangere voluerit eos arma bitur ferro r ligno lāceato: igneq; succense combuten
b tur vsq; ad nihilū. Hec no
c mina fortium dauid. Dauid sedens in cathedra sa
o pientissimus princeps in
e ter tres. Ipse ē quasi tener
f rim⁹ ligni vermiculus qui octigētos infecē ipetu vno.
g Ꝑ⁹ hūc eleazar fili⁹ patrui ei⁹ aboites iter tres fortes qui erāt cū dauid q̄n exprobrauerūt pbilistijm, r congregati sūt illuc in ꝓlium. Cuncq;

d Dic ponit catalogum fortiū dō r p ex primis nota aliq̄a valde notabilia. secūdo aliorū magis cōmunia ibi. Ysbel. Circa primū sciendū q̄ aliter exponunt hic r. j. paly. r. j. r aliq̄ ibi expēnātur que hic tacent r cōuerso: r aliq̄ hic tacent q̄ supius sūt sufficienter exposita. r ea ista sunt cōsiderāda ad intelligēdū illū catalogum. Sciendū igit q̄ in vniuersali sacer. ꝓpter. ꝓpterea dō⁹ egerit ioab ꝓncipe militie. r ꝓter istos duos fuerūt. xxxvij. vt cōcludit in fine bu

m Et dñator in timore dei: q̄ a subditis sibi vult timeri timore filiali nō timore seruili. n Sicut lux. Hic inducit exēpla ad ꝓdicta. r ꝓ ad vltimū dicit. f. de ꝓphēta r visiōe spūali absq; imaginaria. Ad cui⁹ intellectū sciendū q̄ sol dupl⁹ videt. vno mō recto aliq̄ nubecula. Alio mō in sua claritate sine tali nube. r certū est q̄ ille est actus visus q̄ pōt cū videre sine tali nube: cū ille q̄ non pōt videre absq; nube excessum claritatis solis sue visui ꝓpanter: r ꝓ istō ꝓ exēplo inducit ad ōndendū excellentiā ꝓphetie dō q̄ fuit sine imaginib⁹: vt ꝓdictū ē: q̄ fuit q̄ ḋaz nubes ꝓpantes veritatē intelligibilē debilitant intellect⁹ hūani vt p ex ꝓdictis. r b ē q̄ dr̄. o Absq; nubib⁹ rutilat. i. absq; imaginib⁹ visiōe intellectuali me illustrat. scō induxit exemplū ad aliud dcm̄. f. de reuelatōe scā ipi dō de xpo nascituro de semie suo: q̄ scm̄ est ex diuia liberalitate r nō merito hūano. r b est q̄ dr̄ in exēplo. p Et sicut pluuia germinat rē. fra em̄ q̄ de se ē arida nō hz aptitudinē ad ꝓferē dū herbā. sic ex ꝓfert ex humore pluuie desup descēdentis sic xpus nat⁹ est de hāc virgine ꝓfula plenitudie gre. Sm̄ illō ysaie. v. Rorate celi desup r nubes pluāt iustū: aperiat tra r germinet saluatorē: vñ sequit. q Nec tanta ē dom⁹ rē. i. tanti meriti. r Vt pactū eternū rē. de xpo nascituro de domo mea cui⁹ regnū stabit inconcussū: sm̄ q̄d dr̄ ysa. lx. Super soliū dō r sup regnū ei⁹ sedebit. vt ꝓfirmet illud r corroboret in iudicio r iustitia āmodo r vsq; in sempiternū: tō subdit. o Cūcta em̄ salus mea. sapple dependet r expectat ab eo. t Et oīa voluntas mea. i. oēs desiderū mei tm̄ sapple tēdit in ipm̄. r est mod⁹ loq̄ndi q̄ apō hebreos vocat decurtat⁹. f. q̄n loq̄ns nō exprimit totū cōceptū suuz q̄ māxie ꝓngit q̄n loquit ex excessu deuotōis. sic erat in ꝓposito. v Nec ē ḋcq̄s ex ea q̄d nō germinet. q̄d fit q̄ ex voluntate nihil ꝓcedit deliberate: q̄d nō ordinet in deuz sm̄ q̄ dicit apō. j. ad Cor. x. Dia in gl̄am dei facite: r in stara tali erat dō in fine vite sue q̄n dixit ista vba. x Prevaricatōes. Hic ponit ꝓphēta dō de punitōe malor. r ꝓ q̄ tus ad penā tpalē. z Prevaricatores ar rē. r b impletū fuit q̄n iudei p tytū r vespasianū ꝓpt prevaricatōes in xpm fuerūt ō era isrl̄ exuisi. y Quenō tol. rē. q. correctōes ejus r apl̄or mārtyrū ā receptē ē. Deos isurrexerit r tō missa ē correctio dura romanor q̄ notat cū dr̄. y Et siq̄s rē. da romani venerūt sup iudeos cū exercitu magno r bā armato.

s Igneq; succense. q. romani ꝓbantur estimatē r ꝓpius r magnā partē populi ibidē extinxēs scō nunqd pena eterna. cū subdit. a Comburent⁹ vsq; ad nihilū. q. mortui in infidelitate descenderūt ad ignē gehenne. Poterit etiaz b intelligi de punitōe malor in generali in iudicio extremo. b Hec nomina

d Donec deficeret manꝰ eꝰ. ex labore ⁊ sanguine aduersariorꝫ ad manꝰ eiꝰ decertante. i Fecitq; dñs salutem magnã p eꝰ. pbitatē. vñ subdit. k Et pplo qui fugerat de eiꝰ societate. l Reuertitur ē. s. ad ptiū animarꝫ pbitate ipsiꝰ. ⁊ sic pꝛ q; p eū debellatus fuit exercitꝰ aduersariorꝫ

m Ad cęsorꝫ spolia deprahēda. habita pferta victoria.

n Et post hūc semma filiꝰ agge de arari. o Et tertius est eaꝝ qi defendit agrum. p Et fecit dñs salutem magnã. qi nisi p illū populꝰ isrl hāc victoriã. q Necnō ⁊ ab descendērāt Istud factum de apparatōne aḋ ipi da uid tam periculosa in libro de hebraicꝫ qōnibus exponit de tribꝰ fortib⁹ sequentibus. s. abisai ⁊ aliꝰ duob⁹ post eū. Sed hoc nō vi uerū qi in fine pcludit. Hoc fuerūt tres robustissimi. ⁊ ió de tribꝰ parmis simplicit videt tacēdū ⁊ nō de abisaite duob⁹ sibi adiunctis magis. qi sub ditur postea ꝓmotis abisai.

r Si ds det mihi potum ē. ⁊ dixit quid hoc nō ꝓpter pcipias aḋ. ꝙ qi volebat aḋ actus suos experire: vñ subdit.

s Ar. i. no. ē. q b ostendit q exponēs se periculis ꝫ inflāmat eos facit sacrificium dño acceptissimum

t Abisai ds. b post primendatio trū fortiū q erant in sctō q dū. q; ꝓm⁹ erat abisai q interfecit ieboside mob gigantē. vt dñs est ī. xxi. cap. ⁊ cū b fecit alia. ꝓbitatē notabilē. q notat cum dicit. v Ipse est qui leuauit hastam suam ē. et patet littera. Illi vo duo de tño ternario. scilicet sobochai ⁊ ionathā filius semma fratꝛ dauid: hic accomunt quia sufficienter supra expositi sunt. xxi. capitulo.

x Et banaias. tñe ē septimus spāliter nominat⁹ ꝓpter spāle pbitatem q exp̃simit cum dicit.

y Ipse percussit duos leones moab. i. duos milites illiꝰ ppli aḋ instar leonis.

z Et ipse descendit. ē. hic accipitur leo ad ifam: q pp nimiam os suam cooperientem illuc cecidit aḋ quē descendit banaias ⁊ eum interfecit. Consequenter addit eius alia ꝓbitas de interfectōne cuiusdam egyptii q pp magnitudinē appoopinabat ad natura gigantē cū ei. a Ipse ds interfecit. ē. In li. ee de bracio qōnib⁹ exponit ꝺ se semet quēdam interfecit banaias de mādato salomonis vt dī. ī. iij. li. iij. ca. et vocat ꝺ egyptiꝰ per similitudinē. eo q maledixit regi dō sicut egyptiꝰ quē interfecit moyses in deserto qi maledixerat dō vt dī ī. exo. xxiij. sed ꝺ ꝓ in nullo cōcordat recitat. ⁊ ideo eaḋ facilitate ptermittit q ꝓbat pp dō et multa alia liber hebraicaꝝ qōnū sup illud libro regū a plumbꝰ gitto vi nō ꝺ hieronymi ꝙ ca. xxiij. iudic. ⁊ qi hiero. in li. illustriū virorꝫ inter libros suos solū super Gen. noiat libꝝ suū hebraicarū qōnum.

b Ihe notat tres ro. scēs gradus. nō qi erāt de numero eoꝝ: ꝙ qi ꝓpter ea q̄ fecerant suis poterāt q̄si equiparari vnicuiꝝ pp qd nōdū aū xxx. scriptos: vt ꝓdictū est. c Abel fra. ioab. ꝺ ꝑ nolanck alij. xxx. et legat sic tacꝫ. Inf ꝓdictos fuerūt nō nolak ioab qi erat sup eos vt ds cunt alij. Abiṫo ds cāt q nomē eiꝰ exciderat inf fortes. qi posuit in cella sua: qꝛ occidit ꝓnipotēs adhuc vt dī ī. iij. cā. ⁊ ambasiam filiꝰ vt dī ē. xx. cā. ⁊ absalō pro iudicibus regꝫ vt babek ō. xvij.

d Donec deficeret manꝰ eꝰ. ex labore ⁊ sanguine aduersariorꝫ ad manꝰ eiꝰ decertante. i Fecitq; dñs salutem magnã p eꝰ. pbitatē. vñ subdit. k Et pplo qui fugerat de eiꝰ societate. l Reuertitur ē. s. ad ptiū animarꝫ pbitate ipsiꝰ. ⁊ sic pꝛ q; p eū debellatus fuit exercitꝰ aduersariorꝫ

m Ad cęsorꝫ spolia deprahēda. habita pferta victoria.

n Et post hūc semma filiꝰ agge de arari. o Et tertius est eaꝝ qi defendit agrum. p Et fecit dñs salutem magnã. qi nisi p illū populꝰ isrl hāc victoriã. q Necnō ⁊ aḋ descendērāt Istud factum de apparatōne aḋ ipi da uid tam periculosa in libro de hebraicꝫ qōnibus exponit de tribꝰ fortib⁹ sequentibus. s. abisai ⁊ aliꝰ duob⁹ post eū. Sed hoc nō vi uerū qi in fine pcludit. Hoc fuerūt tres robustissimi. ⁊ ió de tribꝰ parmis simplicit videt tacēdū ⁊ nō de abisaite duob⁹ sibi adiunctis magis. qi subditur postea ꝓmotis abisai.

r Si ds det mihi potum ē. ⁊ dixit quid hoc nō ꝓpter pcipias aḋ. ꝙ qi volebat aḋ actus suos experire: vñ subdit.

s Ar. i. no. ē. q b ostendit q exponēs se periculis ꝫ inflāmat eos facit sacrificium dño acceptissimum

t Abisai ds. b post primendatio trū fortiū q erant in sctō q dū. q; ꝓm⁹ erat abisai q interfecit ieboside mob gigantē. vt dñs est ī. xxi. cap. ⁊ cū b fecit alia. ꝓbitatē notabilē. q notat cum dicit. v Ipse est qui leuauit hastam suam ē. et patet littera. Illi vo duo de tño ternario. scilicet sobochai ⁊ ionathā filius semma fratꝛ dauid: hic accomunt quia sufficienter supra expositi sunt. xxi. capitulo.

x Et banaias. tñe ē septimus spāliter

ascēdissent filij isrl: ipe stetit ⁊ pcussit philistheos: donec deficeret manꝰ eiꝰ ⁊ obrigesceret cū gladio. Fecit ds dñs salutē magnã in die illa. ⁊ pplo q fugerat reuertit suus est aḋ cesorꝫ spolia detrahenda. Et pꝛ hōc semma filius agge de arari. Et congregati sūt philistiim in statione erat ꝺppe ibi ager lēte plen⁹. Cumq; fugisset populꝰ a facie philistiim stetit ille in medio agri: et tutus est eum. Percussitq; philisthēos: ⁊ fecit dñs ad salutē magnã. Necnō ⁊ ab descēderāt tres qui erāt principes inter triginta. et venerāt tpe messis aḋ dō in spelunca odollã. Castra ãt philistinoꝝ erāt posita in valle gigãtum: et dō erat in presidio. Porro statio philistinoꝝ tūc erat in bethleez. Desiderauit q dō aquã de lacu ⁊ ait. O si ds mihi daret potū aq̄ de cisterna, q̄ ē in bethleem iuxta portam. Irruperunt ergo tres fortes castra philistinorum: ⁊ hauserunt aquã de cisterna bethleez que erat iuxta portã et attulerunt aḋ dō. Et ille noluit bibere, sed libauit eã domino dicens. Propitius sit mihi dominus ne faciã hoc. Num sãguinez horum istoꝝ ꝙ ꝑsecti sunt: ⁊ animꝝ periculū bibã. Noluit ergo bibere. Hec fecerunt tres robustissimi

t Abisai ds frater ioab filiuꝰ saruie princeps erat de tribus. Ipse est q leuauit hastã suã cõtra trecentos ds interfecit: nominat⁹ in trib⁹ ⁊ inter tres nobilior erat ds eorū princeps: sed vsq; ad tres primos nō puenerat.

u Et banaias filiꝰ ioiade viri fortissimi magnoꝝ operū

v de capseel. Ipe percussit duos leones moab. ⁊ ipe descendit ⁊ percussit leonem in media cisterna in diebꝰ niuis. Ipse ds interfecit virū egyptiū virum dignū spectaculo habentez in manu hastã. Iraq; cum descēdisset ad eum in virga: vi extorsit hastã de manu egyptij: et interfecit eum hasta sua. Hec fecit banaias filius ioiade. Et ipse nominatus iter tres robustos, qui erāt inter triginta nobiliores, verūtã vsq; ad tres nō puenerat. Fecitq; eum sibi dō auricularium a secreto.

w Asahel frater ioab inter triginta Helchanã filius patrui eius de bethleez. Semma de aran. Elicha de arodi. Heles de phalti. Hira filius accez de thecua. Abiezer de anathot mobõnat ō vsathi: selimõ abouteſ. Machatai netophatites. eleph filiꝰ baana: ⁊ ipe netophatites Ithai filiꝰ ribai ō gebeth filiorꝫ beniami. Banaia pharatonites. Helcai de torrente gaas. Abi albon arbathites. Azamaueth ō beromi. Eliaba de salboni Filij iasen: ionathã: Maraī: Semma de orodi. Hahã filius sarar arothites. Eliseleth filiꝰ Asbai filij maachan. Helia filiꝰ achitofel gelonites. Esrai de carmelo. Farai de arbi. Igaai filius nathã de soba. Bõni de gadi. Selech ō ãmoni. Naarai berothites armiger ioab filij saruie. Hira iethrites. Gareb ⁊ ipse iethrites. Urias ethеus. Oñs triginta septem.

Capitulum. xxiij.

Et addidit furor dñi irasci ꝓra israel

Et addidit furor dñi irasci ꝓra israel

Capi. xxiij.

Et addidit furor. Hic describit ⁊ punito Dauid ꝓpter peccatū super-

bieq; pcepit numerare pplm ex elatõe ire circa ꝺ ꝓ ponitur ipius dõ iussio. sebe iussionis executio ibi. Egressusq; aut ioab. tercio facti punitõ ibi. Percussit aũt cor dauid Circa primũ sciendũ qꝺ ipsum factũ arguit aũ ea q̃ dicta sunt in pncipio pcedentis ca. qz illa facta vba nouissima dõi vt dã ibidẽ ꝓmunt ipi ongo transgressionis dõi facto ipso cũ dr.

a Et addidit furor ire. ex ꝺ cũ q̃ dñs uolebat punire pplm genuit dõs efferri ad numerationẽ populi vt dicit glo. Preg. sup locũ istũ ꝓ qua litatib⁹ subditor⁹ disponunt acta regentium: vt sepe ꝓ pcõ gregis erũa vere boni luat vita pastoris Dauid ess dõ teste laudat⁹ numere repentine elatõis istius populi nũerando peccauit t pplis penã suscepit. qz ꝑ meritum plebis disponit corda rectorũ: ꝙle ãt fuerit peccatũ ppli q̃ demeruit in ira non dr. ℔ libro de hebraicis q̃stionib⁹ dr qꝺ ꝺ fuit eo q̃ pplis dauid nõ restitit vt debuit i facto vrie. t iõ in ca. ꝺ cedẽ. victim⁹ homiliat vt supra dat⁹ ca. pce. aliqualiter copulet ℔ hoc dcm videt salsum. qz pcm dõ cõtra vriã vxorez eius

b Cõmouitq; dauid i eos dicentẽ. Vade nũera israel t iudã. Dixitq; rex ad ioab principẽ exercit⁹ sui. Per ãbula oẽs tribꝰ israhel a dã vsq; ad bersabee t nũera populum vt sciã nũer⁹ eor⁹. Dixitq; ioab regi. Adaugeat dñs deus tuus ad populũ tuũ quãtus nũc ẽ iteruq; cẽtuplicet i cõspectu dñi mei regis. Sz qꝺ sibi dñs meus rex vult ire c huiuscemõi. Obtinuit aũt sermo regis aduersus ioab: t principes exercit⁹. Egressusq; ẽ ioab t principes militũ a facie regis vt nũerarẽt populus israel. Cũq; p trãsissent iordanẽ. venerũt i aroer ad dexterã vrbis q̃ ẽ i valle gad: t p gazer trãsierũt i galaad t i terrã inferiorẽ hodsi: et venerũt in dã siluestria. Circueũtesq; iuxta sidonẽ trãsierũt ꝓpe menita tyri t oẽm hyz euei t chananei: venerũtq; ad meridiẽ iuda i ber

t melius vt videt qꝺ ioab iussionẽ exequebatur hoc mandatum t iõ non curauit multos omittere vt ꝑ de tribu leui t beniamin. t qꝺ videbat regẽ ex superbia motũ ideo tradidit sibi minorẽ numerũ q̃ esset in veritate ne nimio superbiret. t hic ponit numerus ipse dauid tradit⁹ q̃ erat minor: alius autez qui erat maior ꝑm veritatẽ exprimit. ꝯ. paralipo. cã ãt ꝺre nõ numerauit tribũ leui t bẽ tamen dicit. ꝯ. paralip. vbi ꝺ⁹ locum.

l Et de iuda q̃ngẽta milia. Alibi habet hic q̃nquaginta milia. sed in hebreo t in libro correctis habet. Cẽtũ septuaginta milia. Sed tunc oc curre dubiũ q̃modo tot erãt in tribu. qꝺ numer⁹ nouẽ tribuũ aliaꝝ que fuerunt numerate per ioab nõ ascẽdit nisi ad mille milia t centũ milia. vt ꝓdictum est. Ad hꝺ dicendũ q̃ trib⁹ iuda fuit aliis bellicosior t ideo plures habuit bellatores ꝙ aliqua alia. Item qꝺ bellatores ꝺ aliis nationib⁹ qui adiungebant eos dauid sicut patz supra xv. c. ꝺ eis getheo q̃ cũ. oc. bellatorib⁹ erat cõmuner⁹ ipi dõ t sibi fuit ꝺ aliqua nationib⁹. t oẽs isti cõputabãtur cũ bellatoribus de tribu iuda ꝺ qua erat dõ. ꝓpter qꝺ numer⁹ bellatoꝝ tribus iude tantũ ascẽdebat. Sciendũ tñ q̃ ꝯ. paralipo. xxj. dicit. De iuda aũt. cccclxx. milia quod soluitur ab hebreis. vno modo q̃. xxx. milia que omittuntur. ꝯ. paralipo. erant capita aliorum. t sic non numerantur cum eis. vbi. Hic autem in numero cum aliis concludunt. Illo modo q̃ in libro paralip. ponitur numerus minor qui fuit traditus dauid ne nimis superbiret vt predictum est. ℔ autẽ ponitur numerus ꝑm veritatez qui maior erat opposito modo q̃ de numero israel vt ꝑ ex dictis. Nec est inconueniens sic variari modum loquendi: qꝺ frequenter ꝓ tali modum soluuntur apparentes dissonantie euangeliste.

k Percussit autem. Hic consequenter describitur punitio delicti. vbi primo ponitur determinatio pene. secũ executio iusticie diuine: ibi. Immisitq; dominus pestilentiã. tertio placatio offense ibi. Venit autẽ gad. Circa primũ exponitur penitentia dauid cum dicit. k Percussit aũt cor. id est conscia eum reprehendit. l Peccaui valde. peccato superbie. vt dictum est. Tres ex mãdati diuini transgressione. qꝺ ℔ Exo. xxx. vbi dr. Cũdo mieris summã filiorũ israel dabũt singuli precũ ꝓ aiab⁹ suis dño. t nõ erit plaga in eis t ꝙmus sit illud pcium subdit ibidẽ. Dimidiũ sicli rc. uolebat enim dominus q̃ numeratio generalis populi qualem pcepit dauid fieri fieret per capita. ℏ q̃ quilibet offerret domino dimidium sicli t tunc numerabantur sicli. t sic apparebat numerus populi quia erat duplus ad numerum siclorum. vt dictum fuit Exo. xxx. Hec autem numeratio nõ fuit sic facta. t sic secuta ẽ plaga. ꝓr ꝙd de similario pene cũ dr. Trib⁹ tibi dat optio rc. t ꝑ ira vicibus.

m Contra: nimio q; quo dilabet illoꝝ videbatur uanꝫ.
n Sed melius est ut incidā cū eligendo pestilentiā cruꝫ dierumꝫ cum de uoluntate sperabat: tum q; si elegisset fame sepē amborꝫ ipse t alij uiuaces q̄uisissent sibi de uicta: t pauperes fuissent nimis afflicti. Frez si elegisset fugā coā aduersarijs ipse t alij poterēt facilius protegi ab eis pugnatorꝫ refugio fornalicorꝫ et ceteri fuissent occisi: t ideo elegit penā officij o equalem: q; pestilentia a deo missa esset ut poterat cadē sup regem t pauperem.
o Immisitq; dñs pestilentiā. Hic ponit uicta pene executio cum dicit.
p De mane usq; ad tpus cōstitutū. i. usq; ad ḥc diē ieiunium ut dicunt alīq; q; sic erat pena decernita. Sed hoc nō uerum. q; j. dr. Venit aūt gad ad dō i die illa: ut loq̄tur scriptura de pena die pestilētie ꝯtra dō eū uenit gad ut dō offerret holocaustū t cessaret plaga inchoata: ut dr. Ex q; ui etiā q; tpus pestilētie nō erat cōsummatū t ideo dicit alij q; tpus cōstitutū intelligit tps precij. Sz tale tps nō ui cē cōstitutū in lege: t ideo dicit alij t melius: ut ui q; tps cōstitutum intelligit hora sacrificij uespertini. Illud eni statutū fuit in lege Exo. xxix. ita q; a mane prime diei usq; ad horā illā mortui sunt de pplo. lxx milia uiroꝝ. Sz hāc occasionē dabāt: q; sicut dictū ē pestilētia triū dierū erat determinata. t sic ui q; sit mutatio facta in deo. Ad q̄d dīm q; nō: q; pestilētia trium dierū erat decreta p modū imminentiōis sic Ione. iij. Adhuc .xl. dies et ninive subuertet. q; ei nō fuit subuersa. sic ista pestis duo dies pestilentie uinimi fuerāt dñi p imminentionē dicti primi dō dies p modū finie diffinitiue. ppt q̄d fuit pestilētia trū illo die. ideo subdit. Misert⁹ ē dño sup afflictionē etc. q Intra aream arauna iebusei erat binomi⁹. da eū hoc uocabat oman: ut dr. j. paral. xxj. r Be. it gad. dñi descendit placatus effecte: p oblationē dō ad dictū gad pbete p reuelationē dei: q̄d notat cū dr. Et ascendit david iuxta sermonē gad q̄d pcepat ei dñs. s Et egressus adorauit. regē. i. fecit ei reuerentiā regi debitā. Iste eni ornā esset gentilis erat amicus david t ei pleder annus. q; p eum david habuerat grem ciuitatis hierūn. Cetera patent usq; ibi. t Noluit dedit arauna regi. i. pare uoluit sed david accipere noluit nisi p precio. unde sequit. v Emit q̄ da uid aream etc. j. paralip. xxj. dicit. Dedit ergo dauid ornā p loco siclos auri sexcentos. Et ibi q; sic hz debet sic punctuari. Emit ergo dauid aream. t tacetur hic precij q̄d. j. paralip. nō exprimit sexcentū auri siclorum: t sequit. x Et boues argenti siclis ducentis. l. p bobus tm.
y Et edificauit ibi dō altare dño. ille locꝰ est in q̄ abrā uoluit immolare ysaac filiuꝫ suum: ut dictuꝫ fuit Gen. xxij. t iacob ut dr. scalā: ut dictū fuit Gen. xxviij. et ibi postea fundatuꝫ fuit templuꝫ p salomonē ut dr. j. tercio libro sexto ca. t secūdo Paralyp. iij.

Explicit secundꝰ liber Regum.

Postilla sup tercium librū Regū incipit.

Capitulū. j.

a Rex dauid senuerat. In p cedentibꝰ libris actū est de regno filiorꝫ isr̄ nunc dicit sr̄ agr̄ō regno eiꝰ diuisio: inter q̄s apud hebreos duo libri precedere sunt unꝰ liber q̄ uocatur samuel et duo seqntes sūt unꝰ aliꝰ liber q̄ uocat malachim. i. regum in plurali. Prio igit de duplici regno agitur, post floruit: scō, post cadere cepit. t. q̄rto ij. q; extūc gētes subdite rebelare cepērunt rebellare. t tandem p̄ari eis et finaliter eos capiuare. Circa primum sciendū q; ubi unꝰ regimē terminat seqns inchoatur: nō p̄agit de regni unitate sub salomone in principio regni sui. secundo de regni pacifica tione circa finem uite sue. xj. ca. Prima j duas q; describitur ipsius salomonis regis institutō. scō confirmatio ca. ij. prima in tres: q; q; describit ipsius David sentia cōdūio: scō adonie ambitio: ibi. Adonias autem: tercio salomonis promotio: ibi. Dixitq; nathan. Circa q; primum dicit. a Et rex dauid senuerat. t nō non bene nisi. lxx. annos ad plus. q; xxx. annoꝝ erat q̄n cepit regnare: et quadraginta annis regnauit: ut habet supra. ij. li. v. ca. Sed ad sensū p̄ q; aliqui cū senescūt et aliꝰ tardiꝰ ūm uuertuntur pplexionū t labor t curaꝝ. b Cumq; operiret uestibus nō calefiebat: q̄s fuit satis mirabile de tanta frigiditate i bomine bene pplexionato. Cui⁹ uia cā assignat: q; a iuuentute fuit bellicosus. q; q̄ multos ictus et plagas sustinuit: ex quib⁹ plurimꝰ sanguis emanauit: q; q̄ cui⁹ uenit et infrigidat⁹ fuit. Alia etiam cā adduc q; ex uisione angeli

rem̃ēto gladiū eius gētis tū sup hoc vsalē vt dom̃ cō. ij. li. xxiij. c. Fugia modū territ' fuit animos aūt infrigidat t maxime excellentes: preter qō nimēto pallescūt t tremūt. t iō cū ipe dō notabilē infrigidat' fuit. ꝙ tūc etas cām assignat t. ꝙ. ꝓ. Melius q' vlla vi pena peccati q̄ abiciat ora vestis. vt bk. j. li. ca. xxiij. Qz cū in hoc peccauerat videt qd sibi subdit. Post hoc peruit cor suum dō. eo q' abiciūsset ora: clamabit saul: q̄diu cū saul in regno tolerabat a dō david vehebat cuz reuereri: t qi in hoc irreuerenter se habuit ad ipm fuit pmissa pena: cōsidente. ſ. vt vestib' nō caleſceret in senectute ſm illud Sapiē. xj. Per q̄ peccat q̄s p hec t torquetur.

c Et queram' dño nro regi adoleſcētā cē. glo. Hiero. sup locū istum dicit sic. Nōne vbi vī si occidonē ifam sequat' figmētū cē vel arbitrarū iudicia q' frigidas senex obtendens vestimenta: si si cōplexu adoleſcētule nō caleſcit cē. t iō dī q' hoc ē locutio pabolica: ita q' p abilag virginē inter rek vestib' non caleſiebat.

b Dixerūt g̃ ei serui sui: Queram' dño nro regi adoleſcētulā virginē: t ſtet coram rege: t foueat eū: dormiatq; i sinu suo: t caleſaciat dñm nr̃m regē. Quesierūt igr̄ adoleſcētulā speciosaz i oīb' finib' isr̄l: t inuenerūt abilag sunamitē: t adduxerūt eā ad regē. Erat aūt puella pulcra nimis: dormiebatq; cuz rege: t ministrabat ei: rex vo nō cognouit eā.

d Adonias aūt filius agith' elcusabat dicens. Ego regnabo. Fecitq; sibi currū t eq̄tes: t q̄ngenta viros q̄ curreret aī cuz? Nec corripuit eū pr̄ sua aliq̄n dicēs: Quare ſ b fecisti. Erat aūt t ipe pulcer valdē: secundus natu post absalon: Et fm̃o ei' cū ioab filio saruie: t cuz abiathar sacerdote q̄

adiuuabāt partes adonie. Sadoch vo sacerdos t banaias filius ioiade: t nathan ꝓpheta: t semei t celethi et phelethi: t oīe robur exercitus dauid nō erat cū adonia. Immolatis ergo adonias arietib' t vitulis t vniuersis pinguib' iuxta lapidez zoeleth q̄ erat vicinus fonti rogel: vocauit vniuersos frēs suos filios regis et oēs viros iuda seruos regis. p nathan autem ꝓphetā t banaiam: t robustos quosq; t salomonē frem suū nō vocauit. Dixit itaq; nathā ad bersabee mātrem salomonis. Num audisti: q̄ regnauerit adonia filius agith: t dominus noster dauid hoc ignorat. Nunc ergo veni accipe consilium a me: t salua animā tuā filijq; tui salo

pmittūtur filijs regū t forte dō q̄ facebat i secto neſciūt q' in ꝺ excederet. t ſi sciuit th igr̄auit q' ad regnū aſpiraret. q̄d p̄z ex ꝺ q' q̄n sibi innotuit. q' tāq; rex festū faciebat statim salomonē regē inthronizat. vt bk. j. co. ca. t Erat aūt t ipe pulcher cē. ex pulchritudine eius ista t ex hoc q' erat primogenit' int filios dauid viuētes t q̄ pres videbat ipotentē cē fuit elat' ad vsurpandū sibi honores regū absq; licentia pris k Et fm̃o e' cē. Cui' cā erat ex pte odonie vt p ipm ioab q̄ erat magr̄ militie bñt militiaz sibi fouēdē. Ex pte aūt ioab cā fuit. q' hū pceperat q' dō hēbat coīdi vindictā occisionis abner t amase. t q' dō ꝺ imponeret suo filio regnuro t iō q̄rebat vt p eius auxiliū adonias in ſtineret. t sic sibi p ceret l Et cū abiathar sacerdo. cuius cā fuit ex tēpe adonie. vt p abiathar q̄ erat sum' sacerdos ppīe ad ipm iclinarek. t ab ipo munge ret. Ex pte vo abiathar cā fuit. descēderat de beli cui dictū fuerat ex pte ri' q' filij ei' cēnt a sūmo sacerdotio deponēdi

liā sapia q̄ est incorrupta q̄ cōiungit sensib'. Fm q' dī iob xij. In antiquis est sapia. t ꝺ maxime fuit in dō in q̄ in sene erute maxime viguit spūs ꝓphetie: put dictū fuit. ꝺ. xj. ca. xxiij. t hec sapia caleſecit regē dō ipm ad amorē diuinū accendēdo. t talis modus loq̄ndi pabolicus frequenter habet in scptura sicut bī iudicū. cē. Ferunt ligna vt vngerēt sup se regē cē. sicut fuit expositū ibidē. Sed salua reuerentia dictorū. aliud dcm̃ stare nō pōt: vt vī: qz circūstātia tpe oēdit manifeste. q' abilag fuit quedā puella ad ſras adducta ipi dauid in remediū frigiditatis corpalis. q̄ etiā patet ex hoc q' adonias q̄ erat innocentis petijt eam p vxore mortuo dauid vt bī. j. xj. ca. t iō ogēs dicē ad veritatē ſre q' sūcta puella corpaliter fm̃ hoc igr̄ exponit cū dicit.

c Dixerūt ergo ei ser. ſ. medici q̄ erāt soliciti de ei' vita ꝓlongāda ꝓter suā sanctitatē. d Queram' dō. nro cē. dicūt em medici q' optimū remediū ꝫ frigiditatē mēbroz t palliū imminentē est ample' mulieris maxime innocentis t ꝑgrine. t iō talis fuit adducta ipi dauid nec ex ꝺ peccauit q̄ cū ea ꝫcit mfmonitū vt magis patebit ex sequētibus. Seneca em q̄ in remediis pōt cōtrahere iz non pōt generare: t sic dicūt doctores: si mulier scienter ꝺbat cū frigido nō potēte eā cognoscere nihilominꝰ tenet cōtractꝰ t sic fuit in ꝓposito. t iō vt amplexib' huiꝰ ꝑgrine i statu infmonitatis nō vī fuisse illiciti ipi dō. maxie cū ꝺ eēt ei in remediū tāte frigiditatis e Adonias. Hic pōt describitur ipi' adonie ābitio cū bī. f Elcusabat dicēs cē. ꝺ nō diebat palā ꝙ secretarijs suis q̄ ei fauebāt vt postea habet.

g Fecitq; sibi currū cē. ad ostentōes t q̄ndā dispositōes ad regnandū ꝺ Nec corripuit cē. vī q' ex ꝺ dō peccauerit gravit. hic beli. vt dom̃ cō. ij. li. c. xj. Dom̃ q' nō ē sile: q' pcēs filioꝝ beli fuit recte ꝫ deū: factū aūt adonie q̄nq; exteri' apparebat nō erat nisi quedā vanitas vt ostauo q̄ sat' cōtra

put dcm̃ fuit. ꝺ. j. li. ij. c. Item q' ſē dicūs beb. a tpe q̄ fugit dō de birlim̃ ꝓt absalō dīo nō decūt rūsuz p abiathar: sic tactū fuit. ꝺ. ij. li. xv. c. Is in aliis faceret offm̃ sūmi sacerdotis. t iō q̄rebat hic regē sibi fauorabilē ne a statu suo deiceret. m Immolat' q̄ adonias arietū sīgnū regie dignitatis. n Iuxt lapidē zoeleth. Erat lapis magn' ex ciuitatē: in cui' motōe t tractādo erāt fortes exhibēbāt vires suas. t iō heb. dicūt ꝺ. Iuxt lapidē tractus. o Qui erat vi. cē. he bri dicūt: fonti fullonis q̄ ꝓpe fontē illū erat loc' vbi fullōes pabāt pānos t hunc ꝓnat q̄ bī. j. iuj. li. xviij. de Hapsace. t socijs ei'. Steterūt iuxt aqueductū piscine superiorē q̄ est in via agri fullonis: t sic fm̃ heb. zoeleth t rogel non sūt noīa ꝓpia ſ appellativa p Nathā aūt ꝙ. cē. q̄ nō habebāt sibi ſ salomoni. q Dixit itaq; nathā. ꝺ ꝑtr decretū ipi' salomōis ꝓmotio. t scđo adonie ꝓfuturo: ibi. Ad hoc illo loq̄nte. C circa pmū p ponit mātz petrie: scđo regis ꝓcessio ibi. Vidit rex. t tcio ꝓclusio executio ibi. Dixit q̄s rex. Petrino aūt mō fuit de zelio nathā q̄ zelabat p salomone. q̄ ipm intrierat t docuerat. vt dom̃ fuit. ꝺ. ij. li. xij. c. t q̄ ex reuelatōne dñi dixerat ipi dō q̄ salomō eēt regnat' p' eū fm̃ q' dō refert. j. pali. xxij. Ad hanc nathā ad ipm vbi sſdit: ob hāc cām pacific' vocabit. In heb. bī. Nom̃ ei' salomō. t xxij. c. dicit. Salomonē filiū meū eligit dīo. t postea eo. c. Salomoni q̄s filio meo da cor pfectū cē. t ꝺ ē q̄ dō ꝺ. Dixit itaq; nathā: t ps ifa vsq; ibi r Et salua aiam cē. timebat em ꝓbabilit q' si adonias in regno cōfirmarek q' mortuo dō puniret bersabee crimine adulterij: t ꝫ salomonē ḡreret mortis occasionē. Sz hic occurrit dubiū quō ꝓpha ꝺ timebat cum sic dcm̃ esset ex reuelatōe dixerat salomonē regnū p'ipm. Ad q̄ dicēdū q' ille sunt q̄dā pmissio sola ipi dō de fūto tales aūt pmissiones debent intelligēde sic ſi ꝑdōe. ſ. si ex pte boim nō ponat impt

dimenū sit diffusū
tur declarem ā.j.li.
ca.q. t ō ꝓba pote
rat timere ne per alt
qđ pmū ipsū ōō vel
bersabee seu Salo
monis aliqō impe
dimentū pateret.
a Ingredere ad re
gem dō & hoc aute
iuramentuz fecebat
nathā p reuelatiōem
dō vel bersabee. vel
forte qz fuerat pñs.
t Cōplebo ser.nu.
pmisit eis matrē ad
petendū p filio: vt
eos dō inclinarēt: et
sic inueniret regē di
spositū ad ꝑficiēdū
negociū. v Inclinauit se bersabee
t adorauit regē ado
ratione dulie.
x Die mi. hic for
mat petitōez suā in
q̄ q̄nq; exprimit q̄ fa
cturus ad regē ibat in
crimandū: qz p̄ būill
ter petit dicēs. Die
mi. fcdo iuramentū
ad mēdacij reducit.
y Tu nathā. p dñz
& tercō supbū ado
nie exprimit vi. Et ec
ce nūc adonias reg
nat te viuēte t igno
rante. q̄nto petitio
nem ꝑsti ad ꝓtractū
ꝓponit dicens.
y Verūtū dñe mi
rex &.q.di. ꝑpter nō
approbat adonie ā
bitionē sed expectat
suā determinationē
q̄nto plenius ꝑsone
sue t filij sui indueit
dicens. Erit q̄ cum
dormierit dñs meus
rex cum patrib⁹ suis
z erimus ego et filius meus
a peccatores. Adhuc illa lo
quente cum rege nathan ꝓ
pheta venit Et nunciauerūt
regi dicētes. Ecce nathā
ꝓpheta. Cuiq; introisset in
conspectu regis t adorasset
cum pnus in terram: dixit
b nathan. Domine mi rex: tu
dixisti adonias regnet pⁿ
me: t ipse sedeat sup thro
num meu. Quia descen
dit hodie t immolauit bo
ues t pinguia t arietes pluri
mos: t vocauit vniuersos
filios regis et principes:
abiathar quoq; sacerdotē
illiq; vescentibus t bibē
c mōnis. Vade et ingrede
re ad regem dauid t dic ei.
Nonne tu domine mi rex
iurasti mihi ancille tue di
cens q̄ Salomon filius tu⁹
regnabit post mē et ipse se
debit in solio meo: Quare
ergo regnat Adonias: Et
adhuc ibi te loquēte cum
d rege ego veniam post te et
complebo sermones tuos.
Ingressa est itaq; bersabee
ad regem in cubiculū. Rex
autez senuerat nimis. t abi
sag suamitis ministrabat ei
e Inclinauit se Bersabee: et
adorauit regem Ad quam
rex dixit dic inquit mis. que
f relpondēs ait. Domine mi
rex tu iurasti p dominū de
um tuum ancille tue: salo
mō filius tu⁹ regnabit p⁹ me
et ipse sedebit in solio meo
t ecce nūc adonias regnat
te domine mi rex ignoran
te: Mactauit boues et pin
guia t quoq; et arietes pluri
mos: t vocauit oēs filios
regis. abiathar quoq; sacer
dotem et ioab principē mi
litie: salomonem autem ser
y uum tuū non vocauit. Ve
rumtamen domine mi rex i
te oculi respiciūt totius is
rahel: vt indices eis quis
sedere debeat in solio tuo
domine mi rex post te Erit
z cum dormierit domin⁹
meus rex cum patrib⁹ suis
erimus ego et filius meus
a peccatores. Adhuc illa lo
quente cum rege nathan ꝓ
pheta venit Et nunciauerūt
regi dicētes. Ecce nathā
ꝓpheta. Cuiq; introisset in
conspectu regis t adorasset
cum pnus in terram: dixit
b nathan. Domine mi rex: tu
dixisti adonias regnet pⁿ
me: t ipse sedeat sup thro
num meu. Quia descen
dit hodie t immolauit bo
ues t pinguia t arietes pluri
mos: t vocauit vniuersos
filios regis et principes:
abiathar quoq; sacerdotē
illiq; vescentibus t bibē
tibus coram eo: t dicentibus viuat rex adonias: me
seruum tuum et sadoch sa
cerdotem: t banaiam filiū
ioiade famulum tuum salo
c monem non vocauit. Nūquid a dño meo ꝑge exiuit
d hoc verbū: et mihi nō indi
casti tuo tuo q̄n sessur⁹ esset
sup thronū dñi mei regis p⁹
e eū. Et rndit rex dō dicens
f Vocate ad me bersabee. q̄
cū fuisset ingressa coram rege
t stetisset ān eū: iurauit rex
t ait Viuit dñs q̄ eruit ani
mā meā de oi angustia: q̄a
sicut iurauī tibi p dñm deū
isrl dicēs: salomō filius tuus
regnabit p⁹ me: t ipse sede
bit sup soliū meū ꝓ me: sic
faciā hodie. Summissoq;
bersabee in frā vultu: ado
g rauit regē dicēs Viuat do
min⁹ me⁹ rex dō in eternuz
h Rursusq; ait rex dō. vocate
mihi sadoch sacerdotem t
nathā ꝓphaz t banaiā filiū
ioiade. Qui cū ingressi fuis
sent coram rege dixit ad eos
Tollite vobiscū seruos dñi
i vri: t imponite salomonem
k filiū meū sup mulā meā: et
ducite eū in gion: et vngat
eū ibi sadoch sacdos t na
than ꝓpheta i regē sup isrl.
Et canetis buccina atq; di
cetis. Viuat rex salomon.
Et ascendetis post eū: et ve
nietis in hierlm: t sedebit
sup soliū meū: t ipse regna
bit ꝓ me: illiq; ꝓcipiā vt sit
dux sup isrl t super iudam
l Et rndit banaias filius ioia
m de regi dicēs. Amen. Sic
loquat dñs deus dñi mei
n regis. Quō fuit dñs cum
dño meo rege sic sit cū salo
o mone: t sublimet⁹ faciat solio
ei⁹ a solio dñi mei regis
p dauid. Descendit ergo sa
doch sacerdos t nathan ꝓ
pheta t banaias filius ioiade
t celethi t pheleti: t impo
suerūt salomonē sup mulā
regis dauid: et adduxerūt
q eum in gion. Sūpsitq; sa
doch sacerdos cornu olei
t in hoc nouit eū de
ꝑsumptōe t ꝓtrcpu
dijs: q̄ ipso viuente
t nesciente vellet re
gnare: vñ subdunt.
c Nūq̄d a dño me.
&.q.d.non. d Et
mihi nō indi. q̄ fuit
secretarius⁹ tuus t tibi
reuelauit voluntatem
dñi de regno Salo
monis p⁹te: t ideo
si fuit aliq̄ cā mutationis h⁹ ex alia re
uelatōe tibi facta de
buisti mihi dicē mi
bi. e Et rndit reg
bersabee ꝓstr ponit petitionis ꝓcessū cum dē.
f Vocate ad me
bersabee: loquēte ei
nathan cū rege ipsa
exuerat regis cubi
culū: ſſē in talib⁹ ſſeri
& ꝓtractū cetera pa
tent vſq; ibi.
g Viuat dño me⁹
&.i. vita beata q̄ est
eterna. h Dixit
q̄z rex. b ponit ꝓdice
ꝓcessionis execu
tio t ꝓs lre vſq; ibi.
i Imponite salo.
&.i. in signuz regie
dignitatis. qz illa mu
la erat appropriata
regi dō: vt ꝑsone ma
nifeste videat: q̄ volo cū regere ꝓ me.
k Et du. eū i gion.
fons & sylue vt dicit
beb. cetera patēt vſq;
ibi. l Et re.ba. &
amē. i. fidelit seu ve
racit. t & dictio heb.
tō sdūt. m Sic
lo.do.de.i. ꝑficat ꝑ
ba tua q̄ sint fidelis.
n Mus fu.do. &.
i. recū te otriſcdos i
regno stabiliendo.
o Et ſſ.fac. &.i. et
& imitata ꝑsa ad filiū
ſſ excedat eū i gſtat
bonore: qz ꝑ manz
quēadmodū in filio
t ſſ bonū filij & ema
bona ꝑsa: t ſſ sicut
nullⁿ mittat o bono
ꝓsito sic nec ō bono
filij intuitū ex mali
ma perversitate.
p Pescē. q̄ sadoch
qz cinitat dō vbi ma
nebat erat in alio.
q Sumpsitq; q̄ sa
doch sacer. cor. olei
id & vasculuz plenū
vnctione.

r De tabernaculo: vnctio ei fcā tpe moysi ad inungendū regem r pontifices seruabat reuerenter in tabernaculo in vase magno r inde cepit aliquā pomonē: r vnxit salomonē. Dicit Ha.sa. q̄ ista vnctio hebat in fronte regis inter palpebras p modū corone. cetera patēt in lra vlq; ibi.

o Quid sibi vult cē. B aūt q̄situt ioab q̄ ad cuius officium spectabat sedare tumultū. r cōmotōes in ciuitate ostendes. t Adhuc eo loq̄nte. B p̄r descendunt adonie cōfutatō audita institutōe salomonis in regē p ionathā filiū abiathar r p3 lra paucis exceptis. v Nequaq̄ scz sum bona annūciano tibi: sz magis aduersa. x Terruit sunt ergo. q̄ tumultuerūt ne rex salomō calumniarē eos pro crimine lese maiestatis sicut alibi comz postea calūniat⁹ est vt dr infra ca. scēm. y Et vnus vnusq̄sq; cē. diminūtes totaliter adoniā.

z Adonias āt n. Sal. abi. i ta. do. tenēs cor. altaris. s. bolocaustū: ad q̄d etiā lati ci poterāt ingredi: ad altare ei thimiamatis solū sacerdotes intrabant. et b etiā p3 q̄ ibi erat refugiz⁹ i aliq̄b⁹ casib⁹ r multo fortius dz esse i ecclesia cui⁹ tabernaculū vt in ve. le. erat solū figura. a Si fuerit vir bon⁹. i. nō querens machinationes decepto ad obtinēdum regnum.

r de tabernaculo et vnxit salomonē: r cecinerūt buccina r dixit oīs pp̄ls. Viuat rex salomō. Et ascēdit vniuersa multitudo post eū: et pp̄ls canentiū tibijs r letā tiū gaudio magno r insonuit terra a clamore eoz. Audiuit autē adonias r oēs q̄ inuitati fuerāt ab eo. Jāmq; cōuiuiū finitū erat. Sed et Joab audita voce tube ait
u Quid sibi vult clamor ciuitatis tumultuantē. Adhuc eo loquēte: ionathan filius abiathar sacerdotis venit. Cui dixit adonias. Ingredere q̄: vir fortis es r bona nuncias. Rñditq; ionathā
v adonie. Nequaq̄. Bñs ei nr̄ rex dō: regē cōstituit salomonē: misitq; cum eo sadoch sacerdotē: r nathā p pbetā: r banaiaz filiū ioiade r celethi r pelethi: r iposuerūt eum sup mulā regis. Unxeruntq; eum sadoch sacerdos r nathan pp̄beta regē in gron: r ascenderūt inde letantes: r insonuit ciuitas. Hec est vox quā audistis. Sed r salomon sedet super solium regni: et ingressi serui regis benedixerunt dño deo nr̄o regi dauid dicentes. Amplificet deꝰ nomē tuum r magnificet thronū suum sup thronū tuū. Et adorauit rex in lectulo suo: insuper et hec locutus est. Bñdict⁹ dñs deꝰ israel, q̄ dedit hodie sedentē in solio meo,
x videntib⁹ oculis meis. Terruit sunt ergo r surrexerunt oēs qui inuitati fuerant ab
y adonia r iuit vnusquisq; in
z viā suā. Adonias aūt timēs salomonē surrexit r abijt in tabernaculum dñi: tenuitq; cornu altaris. Et nunciauerūt salomoni dicētes Ecce adonias timēs regē salomonē tenet cornu altaris dicēs Juret mihi rex salomō hodie q̄ non interficiat seruū suū gladio. dixitq; salomō
a Si fuerit vir bonus nō cadet neq; quidē capill⁹ eius in terrā: si aūt malū inuentum fuerit in eo morietur. Abiit ḡ salomon r eduxit
b eū ab altari: r ingressus adorauit regem salomonē. Dixitq; ei salomon. Vade in domum tuam.

b Et ingressus adorauit regē salomonē faciēs ei debitaz reuerentiā sic dño suo. Additū.i. in tercia ii. regū incipit

In ca. j. vbi dr in postilla. Cunq; ageret vestibus nō calefiebat quod fuit satis mirabile de tanta frigiditate.

Licet dauid bellicosus fuisse pluries legit: nunq̄ tñ de eo bī in scripturis q̄ vulnerat⁹ fuisset seu plagatus sic vt a corpe suo sanguis copia effluceret: q̄d tñ nō eēt verisīle: r scriptura de eo talia si cōtigissent tacuisset Si verī⁹ p̄t alia cā dari frigiditatis assignari. s. q̄ dō a iuuētute fuit libidinosus: r in actib⁹ venereis excessiue iplicatus: vt p3 ex toto p̄cessu sue histōie. s. in multitudine vxoz r pcubinaz. Sz pstat q̄ vsus veneree⁹ excessiu⁹ naturalē caloꝛ ptim⁹ naturalē. r cōsūptū. s. hūidū radicale. vñ p verb. xxxj. Ne dederis mulieribꝰ substantiā tuā. Substantia eñ vite corpalis i calore naturali r hūido radicali pcipue cōsistit iuxta pdoz sniam. Sic ḡ deficientib⁹ istis motis naturalit sequit: sic ex eoz notabili diminutōe seu cōsumptōe frigiditas. q. irreparabilis subsequit⁹. In eodē ca. p̄ vbi dr in postilla. Nutramino dño nr̄o regi adolescēcule. Glosa hieron⁹. super locum istum. Additio. ij.

Glosa hiero. nō ē sic reprobāda sz potiꝰ ad bonū trabēda sensum. Pro cui⁹ declaratōe sciendū: q̄ scīptores sacre scripture: q̄ ōs ē ad nr̄az doctrinā inedūt. Explica.

In j. ca. vbi postil. admirās q̄ dō cū eēt bō bñ ꝑplexionat⁹: sic i senectute potuit ifrigidari: vt cooꝛ⁹ vestib⁹ calefie-

ri non potuit ꝛc. Vñ in fine distinctionis ponit plures honestas rationes. Et burg. de optimo rege sue gentis rationes reddit multas bonitatis vices q̃ qz a iuuentute fuit studiosus et in moderatione cautus. Assumit ergo salomonem. t ex subtractum. Et burgensis radicaliter burg. ponit bonestatem loci. Nam ex tempore vicinitatis vsq; ad primum annos xl. annos valde approximabat hic de principio a tpe inceptus virtutes quas constat eum vsq; ad finem vite habuisse. nec hoc vniuersum fundat burg. in alia scriptura. Et mirum cum legat dauid plures vxores habuisse nō tñ eo reperit sic de salomone q̃ cum ei⁹ uxores deprauarent fuisset potuisse igit de suo rege sentire sicut burg. de achaz q̃ dicit vsum frugum habuisse. ancillas cōparant: nulla inquit vt dicat. xvj. de cons. dei ca. xxv. multi leguntur habuisse vxores et ancillas. ꝛc. Et burg. incōuenientes nō iudicat. Nec valet obiectio burg. Prima rationes assignata a postill. Nā ipse ponit plures accessisse ad eiusdez effectū. nō enī sequit. vt non pōt habere nisi vnā igit nec duo vel tres: sic ē in ꝓposito. Nec sequit per bur. patet: nō legit dauid in bellis vulnerosus nec sanguine effudisse: igit nō ē verū. Nō est enī assertudo scripture vulnerū facē mentionē nisi fiant ad mortē aliter dō vulnerat⁹ nō fuit. In eo. ca. psalm de abyssus sanamente cū postil. exponeret ad ifam de cluitio de. Hiero. q̃ ifi vt reprobare sensum illū literalem tanq̃ figmentū et athenaz iudicra. Hur. q̃ ō. li. q. ca. xv. se opposuit: et ife et de. Hiero. b ꝓ eo certamē assumit pueris postil. excludē sensus scripture allegoricos et alios: nō ē falsum sit ꝓz in postil. morali q̃ fecit sug tora bibliā. Obiectio enā burg. ꝓra rōnes postil. nō valet: cum dicat medicos nō facere diuum fomēti caloris inf iuuenē dū ꝓpterea quia ꝓtenū: falsum est eis ꝛ ꝓra oēm rōnes. Nā in iuuene calor est in q̃titatiuo in pulcro t ꝓportionato magis incorporato in ꝙne magꝛ mundꝰ q̃ calor fm diuersitatē q̃litatis maioris ē vinculū in corrupta carpi veteri et male ꝓportionis. Nō igit recta cū medicis facit magnā diuersitatē. t sollicitudo vt sensuum ife dux burg. reddat absurdū: vt fm sctōs doctores ad mysticū opponat dñe refugium cum dō Hiero. Ipse carpitur sensu de scō rege suo q̃si vt lasciuus et fluxurie fomentū puelle erexerit q̃d verū nō videt. Nā sensus et ꝛ ꝓsilio medicoꝝ sanctos dimōi fomentū valē ꝓ caloris nāli incremento ꝛ vite ꝓlongatōe nō inutiliter ꝓposuerūt. Augmentū b⁹ q̃ nō ex lasciuia petit dō ex ifa cū dē. Erat puella pulcra nimis. dormiebatq; cum rege et ministrabat ei. rex no nō cognit eā. Et q̃ sensu literali pōt trahi t vtilitate ē moralitas q̃d l. subditi cura dñe dñt tñeri sonis: vt etiā oim diligenti⁹ infirmo. paideūt aut ō necessarijs nō mō pereti q̃ etiā nō peteti imo remotis sciūt vt plurimū sunt pl⁹ infirmi. q̃d infirmo op⁹ ē ꝛ expedientia.

Propinquabat autē b⁹ dies quib⁹ rex Dauid Capitulum. salomonis affirmationē ꝓ remotione impedimenti sedo ꝓ accumulatione expedientiū. ca. iij. illa q̃ ma-

a Propin. Ca. ij. lucrunt aūt dies dō vt moreret: ꝓcepitq; salomoni filio suo dicēs. Ecce ego ingredior viā vniuerse terre: Confortare et esto b vir fortis: t obserua custodias domini dei tui: vt ambules in vijs eius: t custodias c ceremonias eius: t ꝓcepta d eius: t iudicia t testimonia, sicut scriptū est in lege mo- e si: vt intelligas vniuersa que facis: t quocūq; te verteris: vt confirmet dñs f mo nes suos q̃s locutus est de me dicens. Si custodierint filij tui vias meas: et ambulauerint cora me in ve g ritate: i oi corde suo: t i oī b ānā sua: nō auferet tibi vir de solio isrl. Tu aūt nosti q̃ fecerit mihi ioab filius sar

i uie q̃ fecerit duob⁹ principibus exercit⁹ israel, abner filio ner: et amasse filio Jether quos occidit: et effudit sanguinē belli i pace: et posuit cruorem belli in balteo suo, q̃ erat circa lūbos eius: t in calciamēto suo, q̃ erat in pedib⁹ eius. Facies ergo iuxta sapiaz tuā: et nō deduces canicie eius pacifice ad inferos. Sed et filijs berzallai galaaditē reddes gratiam: eruntq; comedentes in mensa tua. Occurrerūt enī mihi q̃ fugiebā a facie absalon fris tui. Habes quoq; apud te semei filiū gere fili⁹ gemini de bahurim, qui maledixit mihi maledictōne pessima, q̃ ibā ad castra. Sed q: descendit mihi i occursum cū trāsirē iordanez

a Hic ꝓpriū ꝓ ꝓpe mori. b Obser. ca. ōēs l. illa q̃ ꝓcepit custodiri. t q̃ sint illa videbit. c Et ca. ce. a⁹. Hanc ad ꝓcepta ceremonialia. d Et hec ci⁹. Hanc ad moralia. e Et iudicia⁹. Hanc ad iudicialia de q̃b scitōne t veritate dei fuit in cruce. f Et testi. ei⁹. Etiam ad ea q̃ ꝓmissa sunt in lege: de q̃bo venturo t aliqo bonis populo ist⁹ ꝓmissis. g Vt intelligas q̃ facis ꝓsideratōem legis tuaine dirigatur dō in agēdis. Si custodierit filij tui vias meas ꝛc. sequitur. h Nō auferet. ri. Virtus q̃ nō ō. dēm est secūm ꝓmissiones de mūte de bonis sumno intelligunt q̃ cū duōne si cui ā ponatur impedimentū a ꝓpe boim: i Tu aūt nosti h ꝓ ꝓmit ordinatio Dō de punitōe abēt⁹ malop ho nō poterat ꝓmittere punire in vita sua q̃ de punitōe ioab cū ꝛ. i Tu aūt nosti q̃ fecit ioab ꝛra q̃ sonā dō ēdendo aliqa ira q̃ sibi secrete miserat Dauid de monte vnie: t sic legē scōdalizauit: q̃ cū illud secretū fuisset reuelatū ꝓ ꝛc. h q̃ dē nō ō. li. q. ca. q̃ nachan dixit ad dō. Fecisti inimicos blasphemare nomen dñi: q̃ natus tibi expositū: nec illud factū fuit reuelatum ꝓ dō nec ꝓ beria nec q̃ celabāt crimē suū q̃ntū poterāt: t ō verisile ē q̃ ꝓ ioab fuit reuelatū ad excusandū se ergā alios milites ō mortē vxi q̃ nō fuisset mortuꝰ ꝓ incautelā suā ꝓ ꝓ⁹ illa dānū. k Que fe. dūo. punit. ꝛc. sequit. l Et effu. sang. bellū pacē. i. sanguine hostiū q̃ nō ꝓ effundi nisi in bello effudit rex pacificus q̃n occidit abner. nō debat bellum multū ꝓ eū. nec ꝓpe regē nec rōne frāt⁹ interfecti⁹ ē. ꝛ. cruꝛ fuga ꝓ q̃ li. cap. iij. fuit occidē eū sub spē pacis reuocans eū. q̃ ab ioabdō cū eo de sedere intra mr̃ꝛ ꝛ dō: vt ibidē dicta fuit. fuit q̃s interfecit amasam nō debat ꝛra cū aliqua quietā e ipm occidit sub spē pacis salutādo cū tanqz frem e osculādo: ꝓ q̃bus fuit supra li. ij. ca. xx. m Et posuit cruꝛ belum bal. sue ꝛc. q̃ ponit eos in inguine: vt dē dade e sic cruoꝛ exijt de plagis eoꝝ potuit cruciare dauid ioab t calciamēta ei⁹ non aūt pes supponere in ꝓ pessimā dō modū punitōi. ꝓ q̃ntū q̃ nō elegant dauid ad punitendū eos in pte supiori ne aduerterent ioab ꝛ caueret⁹ n ꝓ dēbit. canicie ei⁹ pacifice ad inferos. Heb. pacune. ꝑd fossā. nō ei erat inuentio dō q̃ ioab descēdit ad infernū dānatoꝝ imo vita ēt ꝓpe voluit cū pauri fuit vita tua ne puniret i futuro i gehēnā vt ꝓ ꝓ⁹ sic de archot dicta fuit solue. vij. o Et ri. ber. b seio pcil infortuno dō ō recōpēsauit ꝓ filiis sibi exhibitis. q̃d dilectio primus exposita ē ō. q. li. vij. p Hēc q̃s ō ꝛro pōt ordinatio dō ō semei. q̃ maledixit dicēti ꝓcm⁹ dēm fuit ō. xj. li. xvj. c.

q Juravit ei p dñm dicēs nō te interficiā. istud aūt fuit contra
num nō fuit transgressus. Quid ista iponēdo salomoni si
cut deīs fuit. 3. ij. li. xix. t id illa bona p̄mia p̄s ex supradict.
r Dormivit igr̄ david. Ď omittunt illa q̄ ordinavit david
de ampliatōne templi cultus t edificatōe tēpli que expu
nunt. 3. paralipo.

s Salomon aūtē Ď p̄fir ponit salomo
nis executio p̄mittitur th̄ adonie interfectio. t secūdo Abia
thar electio ibi. Abiathar quoq;. Circa p̄mum
dicit. s. Salomō ār se sua. Ď. rē. p̄fidice t caute. t Et
fit. ē rē. et. nil. sta q̄ p̄tāo ei⁹ fuit maior
q̄ p̄tāo p̄fis sui. Ď t ideo secure puni
re poterat illa quoq; p̄mitōem Ď et cū
rōnabili destulerat sicut fuit deīs. 3. ij.
li. cap. iij. de ioab. t rīc. de semei.

t Pacific⁹ ne est ingressus tu⁹. timebat ēm ne aliq̄d ma
chinaret cōtra se eo
q̄ david instituerat salomonē in regem
ad petitōnē suā. vt
Ď ca. xxj. t Tu in
quit nosti. q. meus
erat regnū. rēne pa
trogeniture hoc nō
erat verū. q. ordina
tio divina dualet
p̄rogēniture: q̄ erat
p salomone. vt di
ctū est ca. p̄cedenti.

u Et me ꝓposue
rois israel sibi in re
gē hoc sīc est falsum
q. robur exercit⁹ da
uid nō erat cum eo
nec cōtra ꝓpm q̄
in Ď expectabat sen
tentiā Ď. vt p̄s ex. 3. Ď
dicī. ꝗ talia dicebat
adonias: vt magis
posset impetrare q̄
q̄rebat. x Ad dño
ēm p̄stituū est ei. q.
d. nō timēdo peccare
vo aliq̄d aspicē ad
regnū q. agere p̄ra
Ď. cū th̄ intēderet
cōtrariū. vñ subdit.

a Pete det mihi ab
igail. fratri. vro. illa
ēm fuerat vxor Ď t
p̄fis regina t sic p
eā hēbat viā veniēdi ad regnū p auxi
liū ioab t abiathar t alior sibi fauentiū: q̄s aduertēs sa
lomō q̄ erat p̄spicacionis ingenij ꝗ mlt⁹ sua: respondit.

q t juravit ei p dñm dicēs: nō
te interficiaz gladio tu. noli
pati. eū esse innoxiū. Vir āt
sapiēs es vt scias q̄ facies
ei: deducesq; canos ei⁹ cuz
r sanguine ad inferos. Dormi
uit igr̄ Ď cū patrib⁹ su
is. t sepultus est in ciuitate
Ď. Dies aūt quib⁹ regnauit david sup israel q̄dragin
ta anni sunt. In hebrō regnauit septē annis i hierusalē tri
s ginta trib⁹. Salomō aūt se
dit sup thronū Ď p̄fis sui:
t firmatū est regnū eius ni
mis. Et ingressus est adonias filius agith ad bersabee
matrē salomonis que dixit
v ei. Pacificus ne est ingres
sus tu⁹. Qui respōdit. Pa
cificus. Addiditq; Sermo
mihi est ad te. Cui ait. Loq̄
x re. Et ille. Tu inq̄t nosti q̄
meum erat regnū. t me ꝓpo
suerat ois israel sibi in regem.
sed translatū est regnū. t fa
y ctū ē fratris mei. A Ď o ei
cōstitutū est ei. Nunc ergo
petitōz vnā p̄cor a te: ne cō
fundas faciē meā. Que dixit ad eū. Loq̄re. Et ille ait.
Precor vt dicas salomoni
regi. neq; enī negare tibi q̄c
a q̄ pt: vt det mihi abisag su
namitē vxorē. Et ait bersa
bee. Bñ ego loquar p te re
gi. Venit ergo barsabee ad
regē salomonē vt loq̄rer ei
p adonia: t surrexit rex in
occursu ei⁹: odoratusq; eā
t sedit sup thronū suū. Po
situsq; est thron⁹ mr̄i regis. q̄
sedit ad dexterā ei⁹ dixitq;
ei. Petitionē vnā paulam
ego deprecor a te: ne cōfun
das faciē meaz. Et dixit ei
rex. Pete mater mea. Neq;
enī fas est vt auertē faciē
tuaz. Que ait. Det abisag
sunamitē. Adonie fri tuo

b Postula ei t regnū. q. d. ꝓ Ď inēdit venire ad regnum
c Cētera aiaz suā. i. est ado. vbū Ď: tū q̄ machinat ꝓ regnē
tū q̄ petebat vxorē ꝓ legē. Jcut. xvij. vbi. phibet cōtract⁹
mōnij cū vxore p̄fis. cetera patēt i lra. d Abiathar
q̄s. Ď ponit abiectio abiathar de summo sacerdotio t de ci
uitate regia. cū dicit
e Vade i anathot
ad agrū tū. Ad pos
sessionis tue locū. Iz
ēm sacerdotes non
hēnt possessiōēs ru
rales hēbant th̄ ciui
tates assignatas ꝓ
sua hierarōe: e subur
bana ad nutriēdus
aialia vt p̄s Nūe. xxxv. t Josue. xxj.
f Et q̄dē rē. i. mor
te vigil⁹ ꝓ spiritōe
ꝓ me t ordinatōnez
dei t patris mei.
g Vt ipleret sīm
rē. s. q. ejcerat a sa
cerdotō vt hī. 3. li.
ca. ij. h Venit āt
nū. Ď p̄fir ponit exe
cutio ordinatōis Ď:
t p̄ q̄tū ad puniciōz
ioab scōo ipi⁹ semei
ibi. Misit q̄q; rex.
Circa p̄mum dicit.
h Venit ār nū. rē.
p modū accusatōis
q̄ ioab decliasse p̄t⁹
adoniā: ñ solū ante
institutiōz salomōis
ñ etiā p⁹. vt p̄cēs ē.
i Et p⁹ salomonez
rē. in heb. hī. Pēt
āt nūci⁹ ad ioab. q̄
ioab declinaverat p⁹
adoniā t p⁹ absolō
nō declinaverat nūci
atū ei fuit ioab: q̄ sa
lomō Ď sciebat t iō
sibi gīcēm imiebat:
q̄ q̄uis ioab missus
dūtaxat absolō: vt p̄s
ex supradict. xj. lib.
xxij. ñ nō declinavit
p⁹ cū q̄ voluit ob
tinē regnū: imo inē
fecit eū. vt hī ij. c.
xvij. C ū ꝗ p⁹ ado
niā t nō salomonez
declinavit ad obtinē
dū regnū signū fuit
q̄ hēbat malūz cor
di istō negocium. s. machinando ꝓ salo
monez ꝓ adonia. t
iō ioab audiēs q̄ sa
lomō seiebat Ď: me
rito timuit. t iō ꝓ re
fugio fingit ad tabernaculū. k Egre
dē. q. resolvi debat
eū in loco sacro inē
ficere. l Nō egre.

dicit ḥa. sa. q̄ ioab dixit Banaie nō egrediar nisi sb con
ditōe. i. q̄ salomō recipiat sup se maledictiōes q̄s Ď imp.

cerus fuit sup me p interfectione abner f. Ieprē debilitatem gladiū: t fame: vt dictū fuit supra. ij. li. ca. ij. allegans q̄ ñ debebat duplr puniri. f. occisiōe i sua psona: t q̄ ñ videbat dē aliquē colorem tasticie: ió banaiā nō interfecit eū sed redijt ad salomonē referēs ei vba ioab: t tūc salomon rōdit q̄ sequit. m Fac sic̄ locut⁹ ē. occide o ei. f. q̄ scripsio illas maledictiōes sup semen meū t sic interfice eū: vñ t habebis ra. sa. q̄ maledictiōes p dicte venerūt sup semen salomonis: da oziaſ rex fuit lep̄ vsq̄ vt dr. f. iij. lib. xv. et ij. palip. xxvj. Et ascendit. ita q̄ ñ poterat ire sine bacu lo. vt dr. f. ij. paralip. xvj. cap̄. Et ioachim interfectus gladio: vt dr Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur: q̄ interfectus piscat⁹ fuit extra iſm et Ezechias indigēs panē i obsidiōe p̄ senacherib vñ tūc sibi dcm fuit. scdo anno pomis vescere Esa. xxxvij. i. fructib⁹ ar dor⁹ go panis defecū ꝯ ñ exceptio nō ꝓnat ſre. q̄ ſ dr. I Non egrediar ꝯ hic mortar: nullū cōdiri onem apponēdo: similiter nō ꝓnat ſre p̄cedēti. q̄ vō ē erat scūs illas maledictiones eo sciebat q̄ illas fecerat tm̄ cū ē ipositē salomōſ puniūtes ioab p interfectōe abner t amase: vt dcm ē absq̄ alīq̄ retractatiōe dēq̄ maledictionū. Ipē dato q̄ ille maledictiōes sufficerent p interfectōe abner adhuc remanebat ioab dign⁹ morte p interfectōe amase t ió nullo mō ē possibile q̄ salomō maledictiōes p̄dis sui recepit sup se vt sup semē suū. Cō ät ēdualt ō ḡmor⁹ regib⁹ de salomone ne deficēdēb⁹ ñ vs ad ꝓpositū. q̄ ille pone sic̄ eis ifligere p alijs causis vt patebit i loc̄ suo dño ꝓcedēte: t ió q̄ ō b. m Fac sic̄ lo. ē ñ refert nisi ad illō q̄ dixerat ꝯ mortar credēdū ē q̄ violēter auulsus fuit ab altari: et sic interfect⁹ sic̄ hausit Exo. xxj. Si q̄s de idustria occide rit proximū suū t p insidias: ab altari meo euelles eū vt moriat: sic ät occiderat ioab abner t amasam. vt ex ō. dicto. n Sepulturaq̄ ē ei. dic̄ em̄ ra. sa. q̄ fecerat sibi hospitale ad recipiendū pauperes t pegrios trāseuntes. vñ dicit beatus ipm̄ ē saluandū t q̄ meio rpō sibi ifligere fuit i cogitatiōe p̄dcōz suoz. o Et cōstituit ēt. qz erat vir fort⁹ t pudicus pp q̄ ō fec̄ eū sibi secretariū. vt dr ō. ij. q. ca. xxiij. p

Et sadoch ēt. t sic reductū ē sacerdociū ad debitā lineam:

mihi. Dixitq̄ ei rex. Fac sicut locutus est t interfice eū t sepeli: t amouebis sanguinē innocentē q̄ effusus ē a ioab a me t a domo patris mei: t reddet dñs sanguinē ei⁹ sup caput ei⁹: q̄a interfecit duos viros iustos melioresq̄ se: t occidit eos gladio patre meo dauid ig norante: abner filiū ner principē militie isrl: t amasaz filiū iether principē exercit⁹ iuda. Et reuertet̄ sanguis illoz i caput ioab: t in caput semis ei⁹ i sempiternū dauid ät t semini ei⁹ t domui t throno illius sit pax vsq̄ in eternū a dño. Ascēdit itaq̄ banaias filius ioiade: t aggressus eū interfecit n sepultusq̄ ē in domo sua i o deserto Et cōstituit rex banaiaz filiū ioiade p eo sup p exercitū: t sadoch sacerdotē posuit p abiathar Dixit ät rex t vocauit semeī: dixitq̄ ei. Edifica tibi domū in irsm t habita ibi. Et nō egredieris inde huc atq̄ illuc Quacūq̄ ät die egressus fueris t trāseris torrentē cedron: scito te interficiendū. Sāguis tu⁹ erit sup caput tuū. Dixitq̄ semei regi. Bon⁹ ſmo. Sicut locut⁹ ē dñs meus rex sic faciet ser⁹ tu⁹. Habitauit itaq̄ semei in irsm diebus multis. Factū est aūt post ānos tres vt fugerēt serui semei ad achis filiuz macha regē geth. Nunciatūq̄ ē semei q̄ fuit ei⁹ issent in geth Et surrexit semei t strauit asinū suū: iuitq̄ ad achis in geth ad req̄rendū seruos suos: t adduxit eos de geth. Nunciatū est aūt ꝙ salomoni q̄ isset semei in geth de hierusalem t redisset. Et mittens vocauit eum: dixitq̄ illi Nonne te iusticiauit⁹ sum tibi p dñm: t predixi tibi: quacūq̄ die egressus fueris huc t illuc scito te esse moriturū. Et respondisti mihi. Bon⁹ ser mo quem audiui. Quare ḡ non custodisti iusturandū dñi: t preceptū q̄d pre ceperam tibi. Dixitq̄ rex ad semei. Tu nosti oē malum cuius tibi conscium est cor tuū quod fecisti dauid patri meo. Reddidit dñs malitiam tuam in caput tu um et rex salomon benedictus t thronus dauid erit stabilis coram domino in sempiternū. Iussit itaq̄ rex banaie filio ioiade qui ag gressus percussit eū t mortuus est. Capm. iij.

Confirmatū est ꝙ regnū in manu salo

asrō em̄ q̄ ex electōe dei fuerat sūm⁹ sacerdos. vt dr Exodi. xxviij. habuit duos filios. f. eleazar t ithamar q̄ remā serāt sibi alijs duob⁹ maioribus coā dño: vt dr Leui. x. t de voluntate dñi sacerdotiū trāsijt ad eleazar t filios ei⁹: vt dr Nu. xx. c. ió q̄ descēdit iste sadoch. Heli ät descēdit ithamar: t cū esset iudex ppli assūpsit sibi sacerdotiū: ꝯ ät fuit ex dina ordiatōe. fit dicū fuit. j. Hegū. ij. t ab ipo descēdit abiathar quē eiecit salomō ponēdo sadoch loco ei⁹. q Misit ät rex. Hic pōt agit de punitione semei cui salomon ipositē leges de remanēdo i irsl sb pene mortis eo q̄ erat seditiosus: et ꝯ acceptauit de. Bonus ē ſmo quē audi ui. vt dr. f. qui trāsgressus ē: t sic punitus est mortē sic me rator: t ablēs trāsgressione iuramenti ipi⁹ dō sic plen⁹ dicū fuit. ō. ij. li. c. xiij. et q̄ loco et aliis supradict⁹ ps sua hist⁹

In ca. q. vbi glo dī i postil. Cōtra ani mā suā locut⁹ ē adonias ēt. Rdndū.

Licet pbibitū sit Here mīs trimoniū cū vxore p̄ria: pōt tñ illi i vxorē nō ē pbibitus nec̄ fm legē q̄ rales petit i vxorē ē punit dño capitaliē: si eā habeat: t ió ꝯ scdo rō si vir valē ꝯ sic licit pma

In ca. ij. Reph. sup vbo. Cōtra alias ēt. postil. d. q̄ ꝯ reges machiabat ē ꝯ legē petebat vxores p̄ria sui. Hoc scdam rōnē dic̄ ñ valē: q̄ petit vxorē talē ñ fuit p bitū: t p ꝯo ñ fuit capitaliē puniēdus: ꝯ ꝯ aut petit vt ha beret ant ñ. Si p̄mū tal volūtas repunat p scō q̄ pōa punieda. Si scōs dcm tūc nec p ꝯ ñ iste debebat regi: sicq̄ pria nō valēt ad occidendū adoniā: t ió si alia sola ñ sufficit sufficiat vtraq̄ sil: vt q̄ penito adonie fuit ꝯ legē t ꝯ regē meruit audire: ꝯ ataim suam loctenō est adonias. Ca. iij.

Confirmatū est. Post remotionē impedimentū stabilit p autem regni salomonis. ꝯ pōt agit de accumulatione expedientiū ad hōc stabiliter ē q̄ sunt deuotio erga de um: sapia i iudicijs: magnificētia in familia: sciētia in cultu dei t edificijs: t opulētia i diuinis: veruntā q̄ deuotio ē aliox meritoria. ió pmittit ei⁹ deuotio: scdo aliox cō fessio: ibi. Apparuitq̄ dño. Pōs i quas. q̄ p primū ait de ēta dilēcōis scdo exprimit deuotio salomōis: ibi. Diligēs ät salomō dñm. Circa primū ōt a Cōfirmatū ē igit ēt. ostēdit ex dictis ca. p̄cēd. vbi actū ē de morte machim filii

Salomonē: ḡbus modis cōfirmatū ē regnū salomonis interit⁹ pīt ostdit et⁹ cōfirmato exterⁱ⁹ cū ds. b Et affinitate cōiūct⁹ ē pharaoni: q erat rex pocō t reḡ ei⁹ .ppinqu⁹: t tō cū eo fecit affinitatē t regni sui firmitatē c Et adduxit i ciuitatē dē: cui⁹ rō ostdit. d Donec cōpleret edificia domū suas. de cui⁹ edificatōe postea dr̄. vij. ca. e Et murū irsm quam clausit triplici muro ita q in interiori clausura erat tēplū dñi t palatiū regis: in exteriori erat vulḡ⁹ t mania artificū. In medio do hitabāt ḡbe t nobiles: vñ. j. mq. li bro. xxij. dē q olda p pbetas manebat in irsm i scōa. f. clausura. f Iuxta pplus imolabat i excelsis. Sicut dictū fuit supra Deu. xij. c. j. reg. a destructōe silo vsq; ad edificationēs tēpli archa dñi nō habuit stabilē māsionē: t tō licitum fuit offerre t immolare oblatōes votiuas t sacrificia alibi q̄ vbi erat archa sm deuotionē offerētis: p⁹ edificatōes do tēpli fuit licitum nisi ex spāli mādato dei vel eius instinctu: sīc dr̄ legis imolauit i mōte carmeli. vt dr̄. j. xviij. cap. Quarto b vxor salomon peccauit accipiēdo i vxor̄ filiā pharaōis. Et arguit pīus q sic: q̄ pbibitū erat iudeis Dere mīmonia cū mulieribus alienigenis: vt dr̄ Deut. vij. c. q̄. Ite. j. xj. c. vbi re pbendit salomō de mulieribus alienigenis spāliter exprimit filia pharaonis: Sed arguit p̄ b q dīs illo tpe apparuit salomoni dicēs ei: Postula qd vis &c. item edificato tēplo oratiōne salomonis exaudiuit t tēplū nebula iplenit ad denotandū spālem psentiā suā. vt dr̄. ij. paralip. v. q dīs nō fecisset si salomō eū offendisset. Huīsmodi dicendū q Deus vt text⁹ sonare: nō peccauit: q̄ stati ostdit. Dilexit āt salomō dñm. ambulās i p̄ceptis do p̄ris sui excepto q i excelsis imolabat: t tō illo erat licitū vt dictū ē. p illo tpe. mīs⁹ bonus vt videbat. Si igit salomō peccasset accipiēdo filiā pharaonis: scriptura: illō multo sorti⁹ exceptasset. Sciendū igit q mulier alienigene erāt in duplici gradu: q̄ aliq erāt de pgnie hitantiū terrā. p̄missionis a quib⁹ filij isr̄ hērare: quarū aliquae cū eis ifra remāserūt: vt patuit i libr̄ Iosue t Iudicū. t cū illis nō poterant filij isr̄ licite Dere mīmonia nisi ex spāli cā vt dicet. C ū aliis do mulierib⁹ alienigenis poterāt Dere marīe ex rōnabili cā: gēntilitate cū pus relicta: t sic Booz Dxit cū Ruth moabite: qui dr̄ Ruth vi. Et b mō salomō cū filia pharaonis ad cōfirmatiōes regni sui vt ḡdictū ē Dxit. Et credēdū ē q is nō sit expressum q ipa reliquerit gēntilitatē aīq; cognouerit eā: q̄ tunc salomon diligeb at dñm t ceōsterio: vt ostdet. j. Ad p̄mū igit argumentū dicit aliū q vxores alienigene de genere chanaan q tm erāt pbibite iudeis: nō āt de aliis nationibus ḡb p̄ falsus. j. Esdre. ix. ca. vbi dr̄. q filij isr̄ reuersi de captiuitate acceperūt vxores de genē amonitar t moabitarum t egyptiar q̄ nō erāt de chananeis. Et tm Esdras qui optime sciuit legē determinauit b eē illicitū. pter q̄ oīa tum fuit tūc q illas ejceret: pp̄ q̄ dicendum q mulieres chananee fuerē magis luxuriate q alie t tō cū illis nō erat licitū Dere nisi relicta gēntilitate: t cū b. p aliq̄ mag̃ facto i spāli. pp̄ fidē vni⁹ veri dei: t sic salmon Dxit cū raab que erat de illis: qui ex fide saluati sunt nūcios habuerūt: vt dr̄ apl⁹ ad Hebreos. xj. Cū aliis āt alienigenis licitū erat Dere ex mīmonia cā relicta gēntilitate: vt dr̄ Deut. xxj. q si aliqs inde no bebellatis aduersarijs de illis nationib⁹ vīderet sibi captiuos mulierē pulchrā relicta gēntilitate poterat eā accipere vxorē. t b mō Dxit dauid cū tholmai filia regis gessur: vt dr̄. ij. ij. xij. ca. illas āt q̄o Esdras iussit ejci fuerūt acceptē a filijs isr̄ ex mala cā. s. q vxores iudee q cū eis veneraūt de captiuitate ex labore itinerio erant deturpate: t pter b erant a maritis suis abiecte. t q̄si repudiate Propterea ille alienigene vocebāt filios suos aliq̄ ad rītū gēntilitatis pertinēs. Ad scōm dicendum q ibi infra. xxj. ca. duo dicunt de salomone. Primū est q ardentissimo amore copulat⁹ ē alienigenis mulieribus. Aliq̄ ē q ad satisfaciendū eis coluit deos earū. t ad b edificauit tēplū t q̄tū ad primū potuit ibi filia pharaonis q̄ fuit dilecta p̄ce oibus vt dicūt doctores debuit t catholicū: nō āt q̄tū ad scōm q̄ reliquerat ydolatrie cultū: vt dcm est. Alie vo q̄b⁹ edificauit tēpla nō reliquerāt t ritus ydolatrie mulieribus cōsūtas fuit salomō i senectute vt ibidē dr̄. Sit dicat q vocē mō fecit p filia pharaōis eo q ibidē subdit. Anq̄ in hac modū fecit salomō vniuersis vxoribus suis alienigenis p̄t rideri q illō q̄ immediate ibidē dr̄. Quae adolebant thura &c. t p b determinat p q̄b⁹ mulieribus alienigenis fecit b. s. p illis q̄ nō reliquerāt ydolatriā vt dcm est. t si dicat q rītus filia pharaonis reduxit ad ydolatriā videns salomonē ydolatrare cū aliqvxoribus suis: q̄ b nō tollit dis mīmonia cū ipa a principio licita fuerit. g Dilexit aūt b Dñr ostdit salomonis deuotio erga deū. t primo in cultu interiori q̄ possūt cōsistere in actu dilectōis: sm q dicit Aug. in enchiridion: Fide: spe. charitate colit dr̄. t b notatur cū dr̄. Dilexit āt salomō dñm. Scdo i cultu exteriori cū dr̄. Ambulās i p̄ceptis dauid. Verumtm q tū b ad p fectionē ei⁹ nō pertinet: tō ostdit. b Excepto q i excelsis imolabat: Is em hoc erāt licitū illo tpe vt p̄dictū ē: tā medi⁹ erat talia offerre i loco vbi erat archa dei: dauid āt nō legitur alibi fūn olasse nisi ex spāli mādato dei i area arcuna biebaset vt dr̄. ij. ij. vi. ca. sicut t beluas p⁹ edificatione tēpli obtulit i mōte carmeli: vt dcm ē. i Dixit itaq; salomon k In gabaon: cui⁹ cā ostdit. l Istud q̄ppe erat excelsus maximū: nō magnitudie molis q̄ reuerētie t bonoris: q̄ ibi erat tabernaculū t altare holocausti q̄ fecerat moyses: vt dr̄. j. paralip. xxj. Archa tm dñi erat i irsm vbi adduxerat eā dauid: vt dr̄ supra. ij. ij. ca. vj. m Mille hostias &c. Ex q apparet effect⁹ sue deuotōis. n Apparuit inq̄ dñs. b Dñr ostdit q̄d deuotō salomōis meruit: t p circa b ostdit dei acceptio: scdo i effcia oīs ibi. Tūc venerunt Circa primū dr̄. n Apparuitq; dñs salomōi: q̄f deuotionē p̄dcām: t ex b p3 qd. o. dcm ē. s. q licitū erat offerre sacrificia alibi q̄ vbi erat archa t ñ solū licitū q̄ ē meritoriū Is nō tm sic i p̄ncipio archē: sīc p̄incipia pugnē meritoria ē: minus tm q̄ vidnat t dignat o Per somniū nocte. q. sīc hora anima intellectiua magis deīpe sita est ad illūiatōes diuinas percipiendas vtpote cessantibus tumultibus: et quiescēb⁹ sensib⁹ exteriorib⁹ p q̄ distrahit intellectus.

p Postula quod vis: hoc non dixit deus tantum ex meritis salomonis q̄ principaliter ex merito dō q̄ eo erat rat t tō salomō i risiōe sua p̄ fecē mētionē de pie suo dr̄.

q Tu fecisti cum ser. &c. t p3 ifa ex p̄dictis vsq; ibi.

r Ego sum puer ꝑuul⁹ ignorās egressum & introitū meū. i. pceāt di mo dū iis tāto regimīe. nō subdutur. s In medio pop̄li quē elegisti pp̄li infinit. et. hygebolice ē locut⁹ ad denotandū magnitudinē multitudinis. quia cēt finita & nūerabilis simpliciter. t Dabis ḡ huo tuo cor docile. i. illustratū a te. v Quia cū potuerit cē. q. d. nullus sine tua spāli illustratōe.

x Placuit ḡ hmo coꝝ dño: qa petitio erat ordinata ad diuinū honorē & ad ꝑpatā salutē: & ad bonū pp̄li regimē.

y Dedi tibi cor sapiens &c. Ō ē intelligendū ifpectu regū q fuerūt ante eū & post de aliis āt dōb⁹ plures fuerūt sapientes: sicut adaz q fuit creat⁹ in plenitudine scie: ꝑut dictum fuit Gen. iij. & Moyses erat de⁹ loquebat sic̄ solet loq̄ hō ad amicum suū: vt hꝫ Exo. xxxiij. & scūs paulus ceteros apl̄os & sanct⁹ Job̄ q scripsit apocalipsim q oēs fuerūt magis illuminati q̄ aliq̄ in vet. z Divitias et gl̄am &c. ij. Paralip. j. hꝫ. Substantiā & gl̄iam dabo tibi: ita q null⁹ in regibus nec ante nec p⁹ similis fuerit tibi. Ō est intelligendū istis tribus sīl cōcurrentibus. s. sapia. gl̄a & diuitijs: qz aliq̄ fuerūt eo potentiores & magis gl̄iosi: sicut Alexander magn⁹ & plures imperatores romani q̄ volebant toto orbi: & aliq̄ ditiores sicut octauian⁹ & chrisus defecisse dr̄ a salomone in sapiētia. a Igit̄ euigilauit salomō & intellexit qō esset somnium. i. intellexit qd significaret & q̄ esset ver⁹ vīs magis ꝑpte fuit visio vel reuelatio diuina q̄ frequēter fit i somnio: vt ꝑz i multis locis sacre scripture. b Stetit coꝝ &c. s. ad adorandū. c Et obtulit holocausta &c. i. da ille locus erat ꝑtinentior ad sacrificia q̄ gabaon: vt dcīs est: & nō ꝑ apparitionē dīi sibi facta. d Fecit conuiuiū. Hic nō dr̄ oblatū ipletio ꝑmissionis facte salomoni: & ꝑ ḡtiā ad sapiam. sēdo q̄tum ad gloriā. ca. iij. tertio q̄tum ad opulentiā. ca. x. Ista tamē tria sunt ita cōiuncta q vnū ꝑficit aliud & econuerso: ideo nāc oīa fiunt: tūc mirū agit de ipso.

r Ego aūt sum puer ꝑuulus, & ignorās egressus & introitū meū: & seruus tu⁹ i medio est ꝑpli, quē elegisti, populi infiniti q enumerari & supputari nō ꝑt ꝓ multitudine. Dabis ḡ huo tuo cor docile vt ꝑplm tuū iudicare possit & discernē iter bonum et malū. Quis enī ꝑt iudicare ꝑplm istū: ꝑplm tuus bunc multū? Placuit ḡ hmo coꝝ dño q salomō postulasset huiuscemodi rē, & dixit dns salomoni. Qt postulasti verbū h & nō petisti tibi dies multos, nec diuitias aut aīas inimicoꝝ tuoꝝ & postulasti tibi sapientiā ad discernendū iudiciū: ecce feci tibi sm hmones tuos. Et dedi tibi cor sapiēt & intelligēs in tantū vt null⁹ ante te similis tui fuerit, nec post te surrecturus sit. Sz & ea q nō postulasti dedi tibi diuitias. s. & gl̄az vt nemo fuerit similis tui i regibus cūctis retro dieb⁹. Si ām ambulaueris in vijs meis, & custodieris ꝑcepta mea, & mādata mea sic̄ ābulauit ꝑ tu⁹: lōgos faciā dies tuos. Igit̄ euigilauit salomō & intellexit qō eēt somniū. Cūq; venisset iruſlm stetit coram archa fed̄is dñi & obtulit holocausta & fecit victimas pacificas & grāde cōuiuiū vniuersis famulis suis. Tūc venerūt due mulieres meretrices ad regez steterūtq; coꝝ eo. Quarū vna ait. Obsecro mi dñe: ego & mulier hec habitabamus in domo vna: & peperi apud eā i cubiculo. Tercia āt die postq̄ ego peperi: peperit & hec. Et eramꝰ simul: nullusq; alius nobiscū in domo exceptis nob⁹ duabus. Mortu⁹ est āt filius mulieris hui⁹ nocte. Qui mortuus est ꝓpe oppressit eū. Et surgēs intempeste nocte silentio tulit filiū meū de latere meo ācille tue dormientis: & collocauit i sinu suo: suū āt filiū q erat mortuus posuit i sinu meo. Cūq; surrexissem mane vt darē lac filio meo apparuit mortu⁹. Quē diligenti⁹ intuēs clara luce dep̄hēdi nō ee meū quē genuerā. Rndit̄q; altera mulier. nō ē ita: s filius tu⁹ mortu⁹ ē: me⁹ āt vivit. Ecōtrario illa dicebat, mētiris. Filius ꝓpe me⁹ vivit & filius tu⁹ mortuus est. Atq; in hūc modum ꝓtendebāt coꝝ rege. Tūc rex ait. Hec dicit. Filius me⁹ vivit: & filius tu⁹ mortuus ē. & illa rndit. Non: s filius tu⁹ mortuus est: me⁹ āt vivit. Dixit ḡ rex. Afferte mihi gladiū. Cūq; attulissent gladiū coram rege: diuidite inq̄t infantem: vnū i duas ptes & date dimidiā ptē vni: & dimidiā ptē alteri. Dixit aūt mulier cui⁹ filius erat vivus ad regē: ꝓmota sunt ꝓpe viscera ei⁹ sup filio suo. ob q̄ secro dñe: date illi infantē vivū: & nolite interficere eū. Ēt nio illa dicebat. Nec mihi: nec tibi sit: s dividat. Rndit rex & ait. Date huic infantē vivū & nō occidatur. Hec est āt mr ei⁹. Audiuit itaq; oīs isrl iudiciū qō iudicasset rex: & timuerunt regē videntes sapiam dei eē i eo ad faciendū iudiciū. Ca. iij.

Erat āt rex salomon regnās sup oēz isrl & hi ꝓncipes ḡa hēbat. Azarias filius sadoch sacerdos, helioreph & baza filij sisa scribe. Josaphat filius ahiud, a ꝓmerētijs.

Primū oīdit q vera iudicū q esset mr vera & q ficta: q ꝑ q̄rbi deficiebat bōitas ꝓbatio: sapiēter recurrit ad inclinationem naturalē: q; vera mr afficit ad filiū: & pars ista pancis exceptis.

e Et surgēs intempeste. nocte. silētio. intempestū. q̄a ē substantiua & ḡra bona nocte. s. ꝓt ē adiectiuū sōle ē q̄ sine tē ponit: & sic nox ōis ipestas ñ q̄ sit sine tpe simpl̄r: s q; tūc nō ē tpus aptū ad operandū operatōe āt & motu ipō cognoscit et distinguitur: vt hī. iij. phīco. in fi. scindit f Et timuerūt regē vi. sapic. ꝑt. i. timuit tuus sibi dari. g Effecta ea. vitra mo dus aliox hoim. & nō tunc magis tunc ect eū q̄ ān. Ca. iij.

Erat āt rex salomon. b agit ō gl̄ia et honore salomonis: & ꝑ in familijs & sitecz: sēdo in edificijs cap. v. tercio in diuitijs. cap. x. c Circa ꝓmū oīdit ꝓmio salomōis gl̄iosa sēdo et⁹ sapia: ibi. deditq; de⁹ sapiaz. Circa ꝓmū oīdit. Ꝓdo salomonis gl̄ia vt ordine famulor. secūdo i multitudine sitecto: ibi. Juda & isrl innūerabiles. tercio i magnitudie expensar: ibi. Erat aūt cib⁹. Circa ꝓmū describit ordo famulorum salomonis materialis cum dicitur.

b Azarias filius sadoch sacerdotis &c. ex ō vi q esset scribe cū alijs duob⁹ sequēt̄ dicūt. & ō nō vi vere qui hebreos scripit aliq̄ versiones: ibi. Eliboreb &c. & nō i deb⁹ sic dicit. Azarias filius sadoch secundus sub pncipe suo qui erat summus sacerdos.

c Helioreph & baza filij sisa scribe

vntus ad scribendū acta tēpoꝝ alius ꝑ literis regis.
d Sadoch ãt t abiathar sacerdotes. d vī esse ꝑ illū qđ dicit̄ est.ij.ca.q salomō eiecit abiathar a sacerdotio d. Bade in anathoth ad agꝝ suū. Dicendū q ipm̄ reuo cauerat vt ministraret i tēplo. t viueret de altario. nō tñ ad sūmus sacerdotiū e ꝺ fuerat ꝑdictus. Deli.4.li.ij. ca. futurus est autem: q ꝗcunq; remāserit de domo tua veniat vt oret ꝑ eo: t sect. Et cauq. dimitte me ob secro ad vnā ptem sacerdotalē vt comedā buccellā panis.
e Azarias filius nathan sup eos q assistebant regi: seruiendo ei in palatio. Ꝺ.Azarias tñ dicit q isti assistentes erāt.xij. ꝓfecti de qbus posita agit q ꝺuidem ãt domui salomonis de victualibus et aliis necessariis: ꝺ primū dicit melius vt: qa isti ꝓfecti non assistebāt regi: ꝺ magis erant in duodecim pribꝰ regni sui dispositi Sabud filꝰ nathan sacerdos id e magnꝰ et honoratꝰ: sic dicit.ꝺ. ꝺ.li.ca.viij. Filij aũt dō sacerdotes erant nō em̄ nathan erat ō genē sacerdotali. sed nutrierat salomonē. ꝓpter qō filius eius dicebat.
f Et abisar ꝓpositꝰ domꝰ qui disponebat generaliter de his q ꝑtinebant ad domū salomonis. ꝺ Et adoniram filꝰ abda sup tributa: qui fuit ei⁹ ordinatione colligebatur: et de ipso sibi rō reddebat. Cetera q nō sunt ꝺ exposita ō istis officiū exposita fuerūt.ō.ij.li.ca.viij. in fine. h Hebat ãt. Hic aũ ponit summa ordinatio exteri⁹ vicis ꝓfectoꝝ in diuersis qubꝰ regni ad ꝑbendū victū domui salomōis q singulos mēses ꝓuidebāt: t ptz ira vicꝝ ibi.
i Filiā salomonis hebat vxores. ꝺ dī ꝑ anticipationē: qa salomon adhuc nō hebat filiā matrimonio aptā. ꝺ qr iste erat tanq̃ nr⁹: ꝓpter ꝺ salomō dedit sibi ꝑpetua filia sua.
k Gaber filꝰ suri in terra galaad: ꝺcrū ad vnā ptē qr i alia pte erat bengaber: vt dom ē e ꝺliber hebat ea ꝺ aliae tres adiūctas: vt̄ i Ia.
l Juda t isrl ꝺ describit glia salomōis i multitudie ppli sibi ꝓmissi. sic scribit Prouer.xxij. In multitudie ppli dignitas regis: i paucitate plebis ignominia ꝓncipis: ideo dicit.

Banaias filꝰ ioiade sup
d exercitū. Sadoch ãt t abi-
e athar sacerdotes: azarias
filꝰ nathā sup eos q assiste
bant regi. Sabud filꝰ nathan sacerdos amicꝰ regis.
f t abisar ꝓpositꝰ domus. t
g adoniā filꝰ abda sup tri-
h būta. Hebat autē salomon
xij. ꝓfectos sup oēs isrl q ꝑ
bebant annonā regi t domui eiꝰ. Per singlos enim mēses i āno: singli necessaria ministrābāt. Et ꝺ noia eōꝝ Benhur i mōte ephraim. Bēdecar i macces t i salebim t i bethsamesi t in belō t i bethanan. Benesed i araboth. Ipsi.n. erat socho t ois fra epher. Benabi adab eī⁹ oīs nepha
i doz thaphet filiā salomōis. Abitalud regebat thanach: et mageddo t vniuersā bethsan q ē iuxta sarthana subtꝰ iezrahel. a bethā vsq; abelmeula e ꝙ ōē iecmaā. Bē
gaber i ramoth galaad. hē
bat anothiaur filij manasse i galaad. Ipse ꝑerat in oi regione argob q est in basan
k seraginta ciuitatibꝰ magnis atq; mūrātis. q habebāt seras ereas. Ahinadab filius addo erat i manaim, Achimaas i neptalim. Sz t ipe hebat basemath filiā salomōis i pugio. Baana filꝰ husi in aser t i baloth, Josaphat filꝰ pharue i issachar. Semei filꝰ bela i bē
l iamin. Gaber filꝰ suri i fra galaad: t i terra seon regis amorrei et og regis basan,
sup oīa q erant in illa terra.
l Juda t isrl innumerabiles sicut harēna maris. i multi
m tudine comedētes t bibē
n tes atq; letātes. Salomon ãt erat i ditiōe sua. hīs oia
n regna secūa fluime ēre phi
listiim, vsq; ad terminū egi
o pti, offerentiū sibi munera, t seruientiū ei cūctis die-
p bus vite eiꝰ. Erat ãt cibus salomōis ꝙ dies singulos xxx. chori similē. xx fragita chori farine: decem boues pingues: t. xx. boues pascuales, t centū arietes, ex cepta venatōe ceruoꝝ: caprarumq; atq; bubaloꝝ,
q t auiū altilium. Ipse em̄ obtinebat oēm regionē, que erat trans flumē, quasi a tapsa vsq; ad gazaz: t cūctos
r reges illaꝝ regionū. t habebat pacem ex oīi parte i circuitu. Habitabatq; iuda t israel absq; timore vl
s lo⁹ vnusquisq; sub vite sua: t sub ficu sua: a dan vsq; ber
sabee cunctis diebꝰ salomōnis. Et ēbat salomon
t quadragita milia ꝓsepia equoꝝ currilium: t duodecim milia equēstriū: nutriebantq; eos supradicti regis ꝓfecti, sed t necessaria mense regis salomōnis, cum ingenti cura ꝓuidebāt, in tempore suo. Ordeum quoq; et paleas equorum t iumentoꝝ, deferebant in locum vbi erat rex iuxta
t constitutū sibi. Dedit quo
q deus sapientiā salomō
v ni: t prudentiā multaꝝ nimis:

l Juda t isrl innumerabiles byphotice ē deꝰ ad denotandū excessū t magnitudinē multitudis sīe deꝰ ē. Ꝙcedit in Comedētes t bibētes atq; letātes. qnō timebāt ō incursū aduersarioꝝ. ꝓpter pacē ꝺ salomōe ꝺtā. n Et flumine terre phili. vsq; ad ter. egyptī salomone em̄ fuit cōpletū qđ fuerat ablatū ꝓmissū gen.xv. Semini tuo dabo terrā hāc a fluuio egypti vsq; ad fluuiū magnū euphratē. o Hec serentiū mūera sibi tributa: p Erat ãt ei⁹ salomōis hec ꝑ ordē describit glia salomonis i magnitudine expēsaꝝ. t ꝑ ꝙntum ad victū alia cū ei⁹. Per dies singulos xxx. chori sīle. Chorus est genꝰ mēsure cōtinēs. xxx. modios. apō hebreos. ii. modiꝰ ꝙ: qz ephi portauit sex modios ordei vt ꝺ. Ruth. iij.c. Similia ē faria tritici ōlicanissima t pinguissima. de q hebāt panes ꝓ rege t alijs nobilibꝰ ꝙsonis.
q Et aũ t altilia i impinguatur: t ex ab alo alis. cetera patet ex ꝺdictis vsq; ibi.
r Et hebat salo. &c. vbi describit magnitudo expēsaꝝ i alijs cū dī. s Quadraginta milia ꝓsepia eōꝝ currilium. i. ꝙ curribus trahēdis t huiusmodi opibꝰ faciēdis.ij. paralip. ii. dī. Habuit ãt salomon xl. milia eōꝝ i stabulis. t fm ꝺ ꝓsepia ꝺ accipiunt loca distincta ꝓ qlibet eōꝝ in domo sīc solet fieri i stabulis vbi inter eōꝝ ponūt alia diuisoria: vtpote lig̃ vel huiusmodi ne pereant semutuo vel mordeant. t ne vn⁹ comedat auenā alterius. Sciendū tñ q.ij. paralip. vbi trāslatio nr⁹ hꝫ xl. milia eōꝝ i stabulis: in heb. hꝫ ãt quatuor milia ꝓsepia eōꝝ: t fm ꝺ ēt decendus
g ꝓsepia ꝺ accipiūt ꝓ domibꝰ vbi pleo eq custodiunt: ita q̃ de. xl. milib⁹ ꝓsepia ꝺ ponūt ãtuor milia erāt ꝓ eqs regis t famulor⁹ suoꝝ i diuersis pribꝰ regni sui. xxxvj. milia ꝓ eqo alioꝝ suoꝝ sōdotoꝝ: q dicunt ꝺ tē salomōis eo mō q̃ bona sōdatoꝝ dicunt ēē bona ꝓncipis: qr ea accipe in vtilitate. o Et.xij. milia. cāstrī. i. dispositoꝝ ad equitandū. t Dedit ãt &c. ꝺ reuertit ad sapiam salomōis n. Dedit ãt &c. i. ignotas speculabilibꝰ v Et pru-

dennū. Iagbalib⁹. Et
ce expendendā. y
astrop. Et egyptior⁹
th Ta. Et erat sapi
fuerit sapiēnores vt dñs
eyrathe. i. de villa ey
ray. iste fuit leuita et
cātor ab eo mutuat
pū. lxxxviii. q sic inc
b Et hemā. iste ille
fuit leuita et cantor
bi. j. gallp. xxv. c ille
alij duo sequētes q
fuerit frēs ei⁹ et fuer
valde sapiētes q̄ gr
de ethan. Calcol. pal
q̄ tale. Intellect⁹ ille
ne sapia ethan ezrathe.
et ide phabile est
de aliq̄ q̄ Locus⁹
est ā ec. nō ponit
ōes. i libro q̄ hēm⁹
gabolā salomōis. i
ā sūt trib⁹ ēsēti. xv.
ylus in beb. nec th
libēt diuis ip sūt vna
gabolā. Di. ille ipse
fact⁹ a salomōe. nō
scripserit q̄ ea no
tabilia frequēt diuer
locis. et tpib⁹ dicebat
et alij sibi assistentes
et audientes ēdigebāt
i scripto. et postea ex
uniuersis scriptis fuer
collectā in cōplete
q̄ tali⁹ collectōni
bus multū frequēter
ommunqr. d Et
fuerūt ei⁹ q̄nq; mi
lia. in heb. ccccc. q̄nq;
millē. Fm eth modū
loquēdi debuerāt q̄n
quies mīoz cōscr̄ pponi
nec ista carmina oīa
pleniē in libro q̄ pī
cātica cāntoꝝ. e
Et dispa. sumsit a ce
dro que e libā. q̄ ē ar
bor in asia. f Et
q̄ ad hysō. q̄ ē herba
pua. b ē dñs q̄ pscr̄
de istis arboꝝ⁹ dis
putauit determinā
do de natur⁹ et spie
cieb⁹ eāꝝ. in spie de
illis q̄ erāt necessarie
vt vnico vire būane
i medicis et cōsūib⁹.
g Et disserauit de iu
mētis q̄. in spie eoꝝ
tū venūt i vsus et vti
litates hoīm. Ite th

x mis; et lantudinē cordis q̄
arenā q̄ est i littore maris.
Et p̄cedebat sapia salomo
nis sapiam oim orientaliū
et egyptiōz: et erat sapienti
a ōr cūctis hoibus. Sapien
b tior ethan ezraite et heman
et calchal et dorda filijs ma
ol et erat notiatus i vniuer
sis gētibus p circuitū. Lo
cut⁹ ē q̄z salomō tria milia
p̄baliō: et fuerūt carmina
e ei⁹ q̄nq; milia. Et disputa
uit sup lignis a cedro q̄ est
f in libano vsq; ad hysopus
s q̄ egredit de pariete et disse
ruit de iumētis et volucri
bus et reptilib⁹ et piscibus.
Et veniebāt de cūctis po
pulis ad audiendū sapiam
salomōis et ab vniuersis re
gibus terre q̄ audiebāt sa
pientiā ei⁹. Caplm. v.

Misit q̄z hyrā rex tyri
nuos suos ad salo
monē. Audiuit enī
q̄ ipm vnxissent regē super
isr̄l p pre ei⁹: q̄z amic⁹ fuer
erat hyraz dō oi tpe. Misit
āt salomō ad hyrā dicēs
a Tu scis volūtatē dō p̄ri
b mei: et q̄ nō poterat edifi
care domū noi dei sui p̄r
bella iminentia p circuitū
donec daret dñs eos sb ve
stigio pedū ei⁹. Nūc āt re
q̄em dedit de⁹ mi⁹ mihi p
circuitū: nō ē satan neq;
occursus mal⁹: Gobrē co
gito edificare templū noī
dñi dei mei sic locut⁹ ē dō
p̄ri meo di. Filius tu⁹ quem
dabo p te sup soliū tuū ipe
edificabit domū noi meo.
Precipe igit vt p̄cidāt mi
bi tui tui cedros de libā

t serui mei sint cū tuis tu
is: mercedē āt seruoꝝ tuo
rum p̄abo tibi q̄cūq; petī
eris. Scis enī quō nō ē in
pplo meo vir: q̄ nouerit lig̃
k cedere sicut sidonij. Cū g̃
audisset hyrā vba salomo
nis letat⁹ ē valde et ait Be
nedict⁹ dñs de⁹ hodie qui
dedit dō filiū sapiētissimū
sup pplm hūc plurimū. Et
misit hyrā ad salomonē di
cens. Audiui q̄cūq; man
dasti mihi. Ego faciā oēm
l voluntatem tuā i ligno ce
drinis et abiegnis. Serui
mei deponent ea ō libano
m ad mare: et ego cōponā ea
n in ratibus in mari vsq; ad
locum quem significaueris
mihi: et applicabo ea ibi et
o tu tolles ea. Prebebis ne
cessaria mihi, vt detur ab⁹
domui mee. Itaq; hyram
dabat salomoni ligna ce
drina et ligna abiegna tu
ta omnem voluntatē ei⁹.
Salomon autez prebebat
hyrā viginti milia chorōs
tritici in cibum domui ei⁹
et viginti chorōs purissimi
olei. Hec tribuebat salo
mon hyrā per singulos an
nos. Dedit q̄z dominus sa
pientiā salomoni sicut lo
cutus ē ei. et erat pax inter
p hyraz et salomonē et pcusse
q rūt ambo fedus. Elegit q̄z
r rex salomon operarios de
s oī isr̄l: et erat in dictio. xxx.
milia viroꝝ. Mittebatq;
eos i libanū. x. milia p mēses singl⁹ vicissim: itavt
duobus mēsib⁹ essent i do
mibus suis. Et ad omnia
erat sup humeros modi indi

Et latinū dñz cognōia. ad magnifi
Et hec. ix. capitā. laudebant i cantu
astrop. Et egyptior⁹ q̄ sūt dēbāt i cantu
Et erat sapiēcie. dō. Illi⁹ ipse is alius cū q̄ pr⁹
fuerit sapiēnores vt dñs ē. c. p̄cedēt a Sapiēcie: ethan
ezrathe. i. de villa ey
ray. iste fuit leuita et
cātor ab eo mutuat
pū. lxxxviii. q sic inc
pit. Intellect⁹ ille es
b Et hemā. iste ille
fuit leuita et cantor
bi. j. gallp. xxv. c ille
alij duo sequētes q
fuerit frēs ei⁹ et fuer
valde sapiētes q̄ gr
de ethan. Calcol. pal
q̄ tale. Intellect⁹ ille
ne sapia ethan ezrathe.
et ide phabile est
de aliq̄ q̄ Locus⁹
est ā ec. nō ponit
ōes. i libro q̄ hēm⁹
gabolā salomōis. i
ā sūt trib⁹ ēsēti. xv.
ylus in beb. nec th
libēt diuis ip sūt vna
gabolā. Di. ille ipse
fact⁹ a salomōe. nō
scripserit q̄ ea no
tabilia frequēt diuer
locis. et tpib⁹ dicebat
et alij sibi assistentes
et audientes ēdigebāt
i scripto. et postea ex
uniuersis scriptis fuer
collectā in cōplete
q̄ tali⁹ collectōni
bus multū frequēter
ommunqr. d Et
fuerūt ei⁹ q̄nq; mi
lia. in heb. ccccc. q̄nq;
millē. Fm eth modū
loquēdi debuerāt q̄n
quies mīoz cōscr̄ pponi
nec ista carmina oīa
pleniē in libro q̄ pī
cātica cāntoꝝ. e
Et dispa. sumsit a ce
dro que e libā. q̄ ē ar
bor in asia. f Et
q̄ ad hysō. q̄ ē herba
pua. b ē dñs q̄ pscr̄
de istis arboꝝ⁹ dis
putauit determinā
do de natur⁹ et spie
cieb⁹ eāꝝ. in spie de
illis q̄ erāt necessarie
vt vnico vire būane
i medicis et cōsūib⁹.
g Et disserauit de iu
mētis q̄. in spie eoꝝ
tū venūt i vsus et vti
litates hoīm. Ite th

vig. q̄rto edificatiōis remuneratio. ca. ix. Circa p̄mū anel
liam byrā p̄ regni scio cōcedit ibi. Cū q̄ audisset. tercio
pacū p̄figit ibi. Prebebis q̄ necessaria: q̄rto nūerus opa
riox describit ibi. Elegitq; rex. Circa primū p̄mittit cepe
rentia fcā salomoni ab byrā rege tyri p nūcios ab eo mis
so cui dō. Misit q̄z
q̄. p̄rer q̄ salomō
cōsider⁹ recepit ei⁹
amicitiā dī. a Tu
scis vo. pa. mei. f. de
edificatōe dom⁹ dñi
pur bi. ō. q. li. ca. vi.
b Et q̄ nō poterat
edifi. tū q̄ fuit phibē
tus a deo p nathan.
vt hī ibidē: cū q̄ req
rebat matia par in
reg̃ isr̄l q̄ē bni⁹ edifi
catōis: tū p̄t magnitudinē expēsaꝝ nū
pg̃ multitudinē ogā
noz: vt patebit ex se
quentib⁹: ōlia nō fu
it q̄ē hō: et ō notatur
cā vt Propter bella
iminentia. cetera pa
tēt. c Cū q̄ audis.
d Misit petiō salomo
nis cōcedit et p̄z ifa
vsq; ibi o In lig.
cebri. e abiegnis. f. de genere abietis. q̄ ē arbor
alta et recta et leuis et
odorifera nocēs alijs
libris venenosis. vt
dicit ysi. et scribit abi
egnis aliq̄n per g. alī
q̄s sine g. cōi⁹ib⁹ cū g
in beb. dī et in hispa
nia: vbi trāsfatōs
nās dī abiegnia.
e Serui mei. depo
ent ea de liba. f. de silua
sic nominat. f Et
ego ppo. ea. p̄ sibi ros
meos: q̄ rex non po
nebat manū ad ralia
g In rati. i marīs. f
natib⁹. d. ō. B ra. so.
q̄ ratea hic dicuntur
plures ligna sīl iūcta
q̄ g bolea deiug stan
tea p aquā rāducunt
de loco ad locum. q̄ is
B vt frequēter fit in
fluminib⁹ vbi p cur
sum aque portant
t g bolea deiug stan
tes solūmō diriguūt.
q̄ in mari q̄ē pericu
losum. a vbi boleę
vadūt fm vētoꝝ im
petū. nō vī B hō pos
sibile. b Prebe
bis. B p̄r pactus et
fedus inter duos reges pponit vsq; de recōpensatōe vī
delicet in victualib⁹. p̄ lignis et labore. c B est q̄ vexit hy
ram. p̄bendisq; necessaria. ix. q̄. q̄ salomō libenter cōcessit vī
sībi: salomō āt p̄bebat hyrā. xx. milia chorōs tritici. x̄. c
sībi ō fedē inter eos cū dī. i Et gen. am. se. i. ancie et soci
etat. k Ele. x̄. b p̄r nūer⁹ operūq; discrīmē cū vī l Et

m ctionem. Fuerunt itaqȝ salomoni septuaginta milia eorū qui onera portabant, ⁊ octoginta milia latomo-
n rum in monte absqȝ prepositis qui preerant singulis
o operibus numero triū milium ⁊ trecentorum, precipientium populo: et his q̄
p faciebant opus. Precepitqȝ rex vt tollerent lapides grandes, lapides preciosos in fundamentum templi ⁊ quadrarent eos quos dolauerunt cementarij salomonis, ⁊ cementarij hyrā.
q Porro biblij preparauerunt ligna ⁊ lapides ad edificandū domū. Ca. vj.

a Factum est ergo quadringētesimo ⁊ octogesimo āno egressionis filiorū israel de ter-
b ra egypti in āno quarto mē-
c se Zio: ipse est mēsis secun-
d dus regni salomonis sup

erat indictio .i. sūma .xxx. milia viror̄ q̄ sic disponebant q̄ .x. milia p vnū mēsē opabant i libano: ⁊ postea alia .x. mē sic scdo. ⁊ alia .x. milia i tcio: ⁊ sic duob⁹ mēsib⁹ manebāt i domib⁹ suis vt hr̄ent aliquā qetē ⁊ cēnt cū vxorib⁹ ⁊ familiis .ppr̄ opib⁹ intendētes: pter āt istos q̄ scīdebāt ligā erāt alij ad portādū onera ⁊ cedendū lapides i montib⁹: ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. m Fuerūt itaqȝ salo. lxx. milia ⁊c. ij. palip. nūerant isti sil' ⁊ ibidē dr̄. Et incidēti sunt .c. milia. ⁊ tn̄ m̄ ascendūt isti duo numeri sil' sūcti. n Absqȝ ppol. q̄ perāt sin. opibus. ne ferēt neglig̃eter. o Numero triū miliū ⁊ trecentor̄. ij. palip. scdo dr̄. Tria milia ⁊ sexcentū ppositi operis ppli. Dicendū q̄ hic enumerant ppositi q̄ erāt sup oparios imediate videndo q̄liter opabant: ⁊ illi fuerūt tria milia .ccc. Tricēti āt q̄ excedūt hūc numer̄ nō erāt imediate sup oparios: s̄ reddebāt eis rō ab illis q̄ imediate perāt ⁊ exprimunt i ij. palip. qr qd̄ omittit i vno loco: in alio exprimit. p Precepitqȝ rex vt tollerēt la. gran. la. pre. hebrei dicūt Ponderosos. tales eni lapides st̄ apti p fundamēto. q Porro biblij ⁊c. nomē ē hoim sic vocator̄ a ciuitate biblios: vt dicunt expositores nr̄i. In hebreo hr̄ ghebliu. ⁊ ē nomē pl'ale hoim sic vocator̄ a ciuitate quebel. vt dic ra. sa. ⁊ pt ēē q̄ illa ciuitas fuit binomia ⁊ similiter gens illa ⁊ erat de regno hyram. Ca. vj.

Factum est igit̄. Descripta materie pparatione. h̄ ptr̄ agit̄ d domor̄ edificatōe: ⁊ p̄ ipi⁹ dom⁹ dn̄i: secūdo regalis pallacij. ca. vij. Prīa i duas. qr p̄ ponit scdo ationis tps: scdo edificij mod⁹ ibi. Dom⁹ āt. Circa pmū dr̄. a Factū est igit̄ qua. ⁊ octo. annis egressio. filior̄ isrl̄ de terra egypti. ita q̄ anni⁹ egressiōis i h̄ nūero icludit. b In anno qrto .s. regni salomōis: ⁊ h̄ ann⁹ qrtus nō includit̄ in p̄dicto nūero: qr de illo trāsierat tm̄ vn⁹ mensis lō sbdit̄. c Mense zio. hebraice dī yar. ⁊ corrñdet prim apuli nr̄o ⁊ prim maio: sicut p3 ex his q̄ dixi de pāo mense hebreor̄ Gen. vij. ⁊ Exo. xij. ipse ē mēsis scds apd hebreos. d Regni salomōis. h̄ refert ad id qd̄ p̄dicit i anno qrto. Ad videndū āt hūc nūer̄ p ptes posui h̄ sub⁹ in pagina sequēti tres ordines. Prim⁹ cōtinet noia illor̄ q̄ prefuerūt successiue pplo isrl̄ ab āno egressiōis de egypto inclusiue: vsqȝ ad qrtū annū regni salomōis exclusiue. Secund⁹ cōtinet nūer̄ ānor̄ qb⁹ qlibet eor̄ pfuit. Terci⁹ cōtinet loca scripture. vn̄ h̄ hr̄. Sciendū tn̄ q̄ duo sunt .s. Josue ⁊ samuel qr̄ tpe nō exprimit̄ in scriptura. ⁊ ideo intelligunt inclusum in tpe sequentium.

Primus ordo	scds ordo	tercius ordo	primus ordo	scds ordo	tercius ordo
Moyses	xl.	Exo. xvj.	Josu	xl.	Jud. iij
Othoniel	xl.	Judi. iij.	Aioth	lxxx.	Jud. iij.
Delbora	xl.	Judi. v.	Gedeō	xl.	Jud. viij
Thola	xxiij.	Judi. x.	Abimelech. iij.		Judi. ix.
Jair	xxij.	Judi. x.	Sn̄ iudice xviij.		Judi. x
Jepthe	vj.	Judi. xij.	Abessan	vij.	Jud. xij
Ahialon	x.	Judi. xij.	Labdon	viij.	Jud. xij
Sanson	xx.	Judi. xvj.	Heli	xl.	p̄ reg. iiij
Samuel	xl.	Act. xiij.	Saul	xl.	Act. xiij.
David	xl.	iij. reg. v.	Salomō	xl.	iij. reg. xj
Rectores	numer⁹ annor̄	loca scripture.	Rectores	nūer⁹ annor̄	loca scripture

e Dom⁹ āt. h̄ ptr̄ describit̄ forma edificij. qr h̄ intricate describit̄ ⁊ idē pluries repetit̄. ⁊ aliq̄ h̄ omittūt q̄ ij. palip supplent: ppt̄ qd̄ l'ra difficili⁹ itelligit̄. idō h̄ aliq̄ ordiate p̄mitto de forma tēpli vt itellect⁹ l'e facili⁹ possit capi. Sciendū igit̄ q̄ templū erat q̄dā dom⁹ mag̃ cui⁹ lōgitudo ptendebat ab oriēte i occidentē. ⁊ latitudo a meridie in aqlones sic ⁊ tabernaculū qd̄ fecit moyses. hēbat āt h̄ dom⁹ .xl. cubitos in lōgitudine. ⁊ .xx. i latitudie itra parietes. ⁊ .c. ⁊ .xx. in altitudie: vt hr̄ ij. palip. iij. ⁊ idō erat facta ad modū turris q̄drate cui⁹ duo latera sibi opposita sunt lōgiora in triplo: duobus alijs sibi oppositis .ppt̄ qd̄ h̄ dom⁹ aliqū vocat turris: p ut dictum fuit Gen. xxxv. Tectū vo desup erat planū scdm modū domor̄ palestine: ⁊ vltra planiciem ascendebat q̄dā clausura i circuitu p modū ppugnaculor̄ ad decorē ⁊ defensionē. In altitudie vo hui⁹ dom⁹ erāt tres māsiōes: iferior .ppe terrā q̄ erat deputata ad cultū diuinū: .ppter qd̄ de illa scriptura fac mētionē: alijs āt duab⁹ .s. media ⁊ suprema custodiebant vestes, vasa ministror̄. ⁊ cetera p̄ciosa p tēplo necessaria. ⁊ idō de illis duab⁹ parā fit mētio. Inferior āt scdm lōgitudinē diuidebat in duas ptes inequales: qr̄ pma q̄ erat a pte oriētali: ⁊ in q̄ erat introit⁹ tēpli hēbat .xl. cubitos i lōgitudie: ⁊ dicebat dom⁹ exterior siue scm̄. in q̄ erat altare incensi: ⁊ mēsa ppositiōis ⁊ cādelabra: alia āt hēbat .xx. cubitos per q̄drū: ⁊ dicebat dom⁹ iterior vel scm̄ scōr̄ siue oraculū in q̄ erāt archa ⁊ cherubin ⁊ ppiciatorium: ⁊ diuidebant ille due ptes pariete itermedio in q̄ erat ostiū ad ingrediendū de vna ad aliā. Parietes āt hui⁹ dom⁹ erāt de lapidib⁹. et a pte interiori opti tabulis cedrinis. ⁊ sup tabulas illas aureis laminis: ⁊ tectū ei⁹ vbi icipiebat māsio media a pte inferiori erat laqueatū gallice lābroisse tabulis cedrinis sil' mō optis laminis aureis. Pauimentū vo fuit de pulcro marmore optō desup tabulis abiegnis. scdm trāslationem nr̄am. Hebrei vo dicūt q̄ ille tabule erāt de buxo qd̄ ē lignū durū ⁊ forte ne cito putrescerēt ex hūiditate terre: ⁊ q̄ ille erāt desup laminis aureis: ita q̄ māsio iferior tēpli que erat deputata diuio cultui: erat coopta auro ex oi pte. Altitudo vo hui⁹ mansionis erat .xxx. cubitor̄: vbiqȝ a pauimento vsqȝ ad primū solariū qd̄ erat māsio media scdm expositores catholicos. scdm hebreos vo dom⁹ iterior q̄ vocatur sanctū scōr̄ hēbat tm̄ .xx. cubitos in altitudine vsqȝ ad primū solariū: ita q̄ altitudo ei⁹ erat breuior decē cubitis altitudine dom⁹ exterioris. Exteri⁹ vo erāt tria deambulatoria in circuitu tēpli corrñdentia trib⁹ mansionibus p̄dictis que erāt ad decorē ⁊ ad templi defensionē ad modū ppugnaculor̄. Hebrei vo dicūt q̄ nō erāt deābulatoria: s̄ tres ordines appenditior̄ q̄ erāt domūcule circa templum: ⁊ idē dicit iosephus q̄ erāt p habitatōe ministror̄. vn̄ frequenter noiant̄ h̄ ⁊ in ezech. et in palip. j. dom⁹ laterales scdm hebreos .ppter qd̄ nō erāt in pte orientali templi: qr ibi erat portic⁹: ⁊ erat qlibet altitudinis qnqȝ cubitor̄: ita q̄ inferiores erāt imediate sup terrā: ⁊ sic illi tres ordines iuxta altitudinē muri ascendebāt p qndecim cubitos ⁊ in qndecim cubitis supiorib⁹ de altitudie māsionis iferioris remanentib⁹ erāt fenestre ad illūiatonē tēpli. de altitudine vo sancti scōr̄ scdm h̄ remanebāt tm̄ qnqȝ cubiti supiores p fenestris. In introitu vo tēpli erat portic⁹ .xx. cubitorū longitudinis scdm mensurā latitudinis templi ⁊ latitudinis .x. cubitor̄. qr tm̄ ptendebat an tēpli itroitū. ista vo dom⁹ non pt figurari in plano. s̄ posui hic figuram fundamenti. ⁊ p ea que dicta sunt possunt talia imaginari.

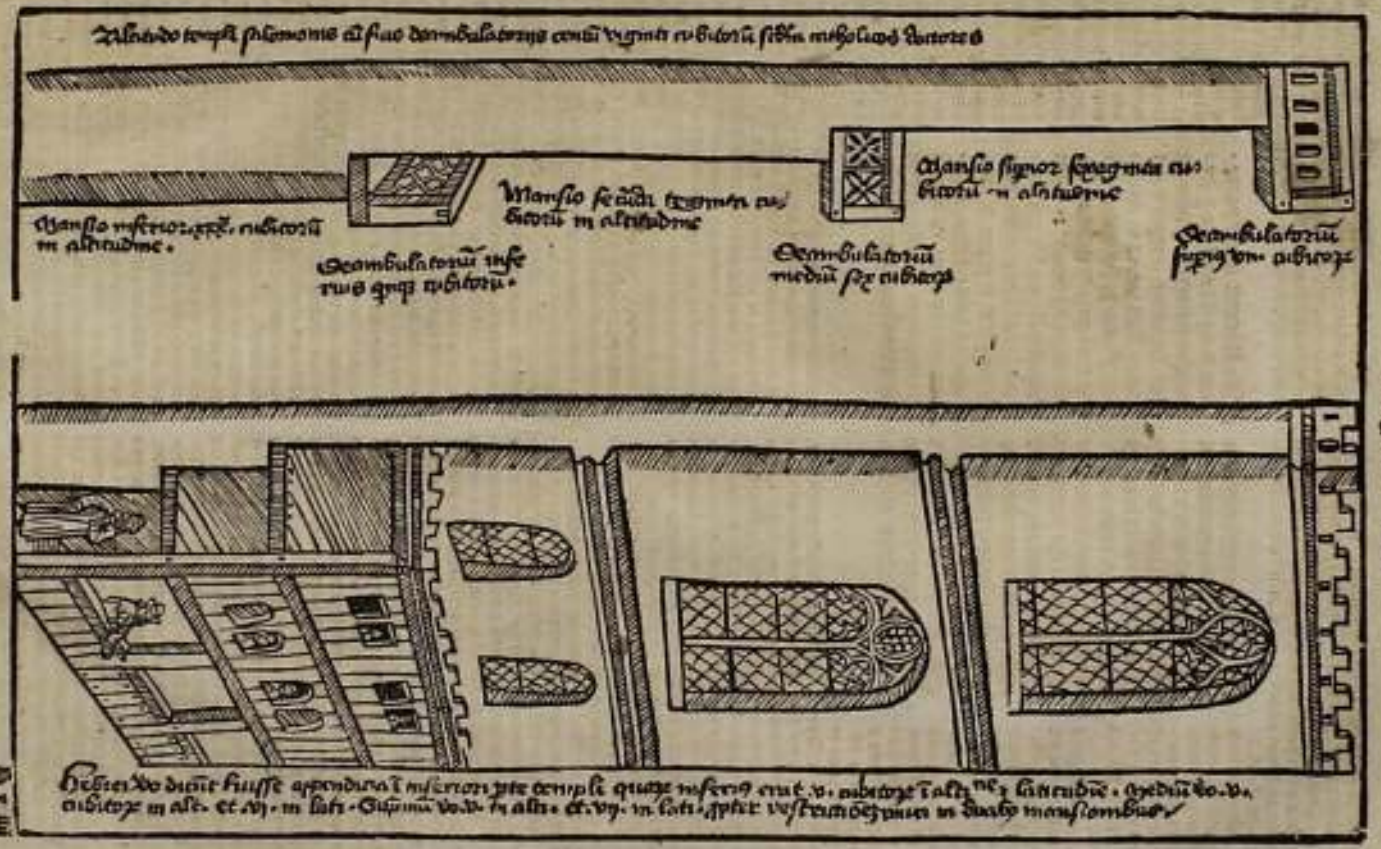
Mansio inferior. cubitorū in altitudine.
Mansio secūdi tegminis cubitorū in altitudine
Mansio superior tegminis cubitorū in altitudine
Deambulatorium inferius quod cubitorū.
Deambulatorium medium sex cubitorū
Deambulatorium superius cubitorū

Pos similis accedam⁹ ad ꝗs exponendū d Dom⁹ ār quam edificauit ꝛc. Hic describit forma ⁊ modus edificij ⁊ primo ordinat ad templum ⁊ porticu. secdo ordinat ad ambulatoria ⁊ dispositionē interiorem parietū: ibi. Et edificauit. tercio ordinat ad distinctionē dom⁹ exteriorē ⁊ interiorē ibi. Edificauit. quarto ordinat ad introitū ⁊ aurium ibi. Fecitq; in introitu. Circa primū describitur mensura templi ⁊ porticus: ⁊ paretes littera ex dictis vsq; ibi.

c Et.xxx. cubitos i altitudine. hoc videt cōtradicere ei qđ dictum est q templū i altitudine habebat xxx. cubitos. Dicendum q hic accipitur altitudo templi quātum ad mansionem inferiorem que habebat.xxx. cubitos a pauimento vsq; ad primum solarium: vt predictum est: et super illā mansionē erat alia media. xxx. cubitorum. et super illam tercia. lx. cubitorum: et sic tota altitudo templi habebat .cxx. cubitos. prout habet. ij. Paralip. iij. Consequenter ondit dispositionē fenestrarū ibi.

f Fecitq; in templo fenestras obliquas. hic accipiuntur fenestre pro aperturis murū ad recipiendum lumen que erant strictiores in exteriori superficie muri ⁊ latiores in interiori: vt lumen transiens magis diffunderetur intra domum ⁊ sic linea transiens ab exteriori superficie ad interiorem non veniebat directe ad angulum rectum. sed obliquē ad angulum obtusum: sicut apparet in fenestris ecclesiaꝝ ⁊ edificioꝝ quoꝝ muri sunt spissi.

g Et edificauit. Hic consequenter agitur de dispositione deambulatoriorum que erant circa templum: ⁊ de solarijs que erant in templo ⁊ de dispositione parietum interiorū: ⁊ primo de deambulatorijs cum dicitur. Et edificauit super parietem templi tabulata per gyrum in partibus ꝛc. Ad cuius intellectum sciendum q scōm expositores nostros ex translatione templi transibant trabes in tribus locis. scilicet in tribus summitatibus mansionum: ita q trabes inferiores portabant primum solarium ⁊ medie secundum ⁊ tercie tectum domus quod desuper erat planum: vt dictum est. Et trabes iste erant ita longe q transibant vltra murum exterius in vtroq; latere templi. ⁊ sup illam partem trabium que prominebat exterius erant tabule sonores protense scōm longitudinem templi: et super illas tabulas poterant homines deambulare: ⁊ ideo dicebantur deambulatoria: ⁊ in parte exteriori erat quedam clausura procedens in altum ne ambulantes caderent et ambulatoria ista erant inequalis latitudinis: quod propter ciere poterat fieri. Vno modo q trabes superiores essent longiores medio vno cubito. ⁊ similiter medie inferioribus sicut dicunt aliqui. Alij dicunt ⁊ melius vt videtur q ōnis trabes ea portantes essent equalis longitudinis. tamen murus templi a parte exteriori erat restrictus vno cubito plus in secūdo deambulatorio q̄ in primo: ⁊ similiter in tercio q̄ in secundo ⁊ sic deambulatoriorum primus habebat quinq; cubitos latitudinis: medium vo ser: ⁊ supremum septem scōm modum figuratum in columna in tertius in margine exteriori: prout potest in plano figurari. Sciendum etiam q ista deambulatoria vocant in littera tabulata ⁊ latera: ⁊ patet littera ex dictis vsq; ibi.

h Trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus: quia trabes dicuntur transibāt vltra murū exterū.

i Vt non hererēt muris templi. istud nō referunt ad trabes sm istam expositionem: quia cum transirent p medium murū necessario ei inhererēt. sed referūt ad tabulas super trabes positas que sic erant postre q̄ non tangebant muro templi immediate: tamen illud spaciū qđ erat immediate inter murū ⁊ tabulas erat ita paruū q̄ boues deābulātes nō possent ibi cadere nec pes hominis intrare. Sz ad quid dimitteret tale spaciū inter tabulas et murum non videtur ꝑter quod aliq dicunt ⁊ melius. vt videtur q̄ hoc referatur ad cancellos deambulatorioꝝ impedimentum causam ambulantiū a pte exteriori: ⁊ sic distabant a muro templi sm lōgitudinem trabis extra murum procedētem vt sic deambulatoria haberent latitudinem conuenientem. scōm ho hebreos qui nō ponūt ista deambulatoria sed appendicia seu dominculas laterales: vt ꝓdictum est. Sic est intelligendum q̄ iuxta muros templi in parte exteriori erat vnus ordo appendiciorum quorum altitudo erat quinq; cubitoꝝ ⁊ murus templi elevarentur a terra per quinq; cubitos: erat restrictus a parte exteriori per vnum cubitum ⁊ in spacio illius cubiti prominentes erant capita trabium vbi terminabat primus ordo appendiciorum circa ad altitudinem suam ⁊ alia capita trabium sustentabantur ab exteriori pte parietis appendiciorū. Et iterum elevato muro templi quinq; cubitis: murus iterum templi erat restrictus vno cubito vbi ponebantur capita trabium appendiciorum medij ordinis: ⁊ eodem modo de tercijs appendicijs: ⁊ sic latitudo appendiciorum mediorum erat cubitorum sex: ⁊ latitudo tercioꝝ septem propter maiorem restrictionē muri ⁊ templi in ascendendo: ⁊ sic tres ordines appendiciorum ascendebant iuxta murum templi per .xv. cubitos: vt supra dictum est. ⁊ tectum superius erat planum ⁊ portabatur a parte exteriori per parietem exteriorem appendiciorum: sicut figuratum est in ista columna exterius: et scōm hanc intentionem hebreorum sic exponatur littera. Et edificauit super parietem templi tabulata. i. appendicia que sic nominantur eo q̄ erant de tabulis vt parietes minus spacium occuparent ⁊ dicuntur super parietem templi: quia trabes tegentes primum tabulatum ⁊ medium ⁊ tercium. erant super vnū cubitum muri templi vbi murus in ascendendo erat sic retractus sine restrictus: vt predictum est. Per circuitum templi ⁊ oraculi. i. exteriorū domus ⁊ interiorū. ita q̄ ista appendicia erant circa templum in tribus partibus. scilicet in duobus lateribus templi: ⁊ in parte occidentali vbi erat oraculum. in parte vo orientali non erant appendicia: quia ibi erat porticus: vt dictum est. Et fecit latera. est replicatio eiusdem. quia ista appendicia dicuntur latera quia erant in lateribus templi. Tabulatum quod subter erat quinq; cubitos habebat. i. appendicium quod erat immediate super terrā erat minus medio in latitudine vno cubito: ⁊ medium superiori vno: quia retractio siue restrictio muri ampliabat medium ⁊ superius vt predictum est. ⁊ scōm hoc trabes erāt inequales: quia trabes inferiorū appendiciꝝ erant breuiores trabibus mediꝰ vno cubito: et trabes mediꝝ minores trabibus superioribus vno cubito. Trabes autem posuit in domo per circuitum forinsecus vt non inhererent

muris templi. Iste sunt trabes de quibus dictum est immediate que erant posite super murũ templi in parte exteriori: et sic q̃ nõ intrabant murũ: et hoc est qđ notat hic nõ inhererẽ muro: sed stabant sup cubitos vbi murus erat retractus: vt dictũ est. k Domus autẽ. Hic ponit mod⁹ edificationis q̃tũ ad dolationẽ lapidum: que facta fuit in lapicidinis et nõ in loco edificationis: et ideo sequitur.

l Et malleus et securis .i. martellus scindens cum quo sculpuntur lapides.

m Non sunt audita in domo dñi cum edificaretur qđ est intelligendũ de instrumẽtis ad dolationẽ lapidum pertinentibus non autem de instrumentis pertinentibus ad coniunctiones et cementationem lapidum. Aliqui autem dicunt q̃ lapides illi incidebantur sanguine cuiusdam vermis: habentis ad hoc virtutẽ sicut lapis adamantinus scinditur sanguine hirci: et sic non erat ibi sonitus saltẽ notabilis.

n Ostiũ lateris medij .i. ostiũ quod erat in medio lateris templi.

o In pariete erat dom⁹ dextre .i. in pariete dextro templi et hic erat paries meridionalis q̃ erat dexter egredientibus de templo. Iosephus tamen dicit q̃ erat in angulo maris parte orientali.

p Et per cocleam. id est ascensum tortuosum qui gallice vocatur vis.

k Domus autẽ cũ edificaret: de lapidib⁹ dolatis atq̃ p
l fectis edificata est: et mal-
leus et securis et om̃e ferra
m mentũ nõ sunt audita i do
n mo cũ edificaret. Ostiũ la
o teris medij in pariete erat
p dom⁹ dextre: et p cochleã
q ascẽdebant in mediũ cenã
culũ: et a medio i terciũ. Et
edificauit domũ: et õsũma-
r uit eam. Texit q̃z domũ la
s quearib⁹ cedrinis: et edifi-
cauit tabulatũ sup oẽm do
mũ q̃nq̃ cubitis altitudinis:
et operuit domũ lignis ce-
t drinis. Et fact⁹ est sermo
dñi ad salomonem dicens.
Dom⁹ hec quã edificas:
si ambulaueris in p̃ceptis
meis et iudicia mea feceris:
et custodieris oĩa mãdata
mea gradiens p ea: firma-
bo sermonẽ meũ tibi quẽ
locut⁹ sum ad dauid patrẽ
tuũ: et habitabo in medio
filiorũ isrl: et nõ derelinquã
pplm meũ isrl. Igit edifi-
cauit salomon domũ: et cõ-
v summauit eã. Et edificauit
parietes dom⁹ intrinsecus:
tabulatis cedrinis a paui
mento dom⁹ vsq̃ ad sum-
mitatem parietũ: et vsq̃ ad la
quearia operuit lignis ce
x drinis intrinsec⁹: et texit pa
y uimentũ dom⁹ tabulis abi
z egnis. Edificauitq̃ vigin
ti cubitorũ ad posteriorem
partẽ tẽpli tabulata cedri-
na a pauimento vsq̃ ad su
periora: et fecit interiorem
domũ oraculi in sanctũ san
a ctorũ. Porro q̃draginta cu
b bitorũ erat ipm tẽplũ p fo-
c ribus oraculi: et cedro oĩs
dom⁹ intrinsec⁹ vestiebat:
d habẽs tornaturas et iũctu
e ras suas fabrefactas: et ce
laturas eminentes. Om-
nia cedrinis tabulis vestie
bant: nec oĩno lapis appa
f rere poterat i pariete. Ora
culũ aũt in medio domus
in interiori parte fecerat: vt
poneret ibi archã feder. dñi
g Porro oraculum habebat
viginti cubitos longitudi
nis, et .xx. cubitos latitudis.
h et .xx. cubitos altitudis. et
operuit illud atq̃ vestiuit au-
a ro purissimo. Sz et altare ve
stiuit cedro. Domũ q̃z añ
oraculũ operuit auro purissi
mo, et affixit lamias clauis
aureis. Nihilq̃ erat in tẽ-

rio ab exteriori per parietem medium cum dicitur. Edificauitq̃ viginti cubitorum. ad posteriorem partem templi id est ad occidẽtalem partem: ibi enĩ erat domus interior et sm hebreos habebat tm̃ viginti cubitos a pauimento vsq̃ ad primũ solarium: ita q̃ erat breuior in altitudine decem cubitis. Sm vero doctores catholicos altitudo vtriusq̃ domus erat equalis vsq̃ ad solarium. sed viginti cubiti qui hic describunt erant mẽsura parietis diuidẽtis domũ interiorẽ ab exteriori qui ascẽdebat in altum p viginti cubitos tm̃. et decem cubiti remanebant aperti int̃ parietem illum et solarium vt fumus ascẽdens de altari incensi quod erat i domo exteriori iuxta hunc parietẽ transiret intra domũ interiorẽ per aperturã illam.

a Porro quadraginta cubitorum erat ipsum templum. id est domus exterior que vocatur templũ eo q̃ tenebat duas partes longitudinis templi.

b Pro foribus oraculi. quia domus exterior erat immediate iuxta ostium domus interioris.

c Et cedrõ omnis domus intrinsecus vestiebatur. in parietibus et tecto: vt frequenter iam dictum est.

d Habens tornaturas suas et iuncturas suas fabrefactas id est subtiliter et artificiose factas.

q Ascendebant in mediũ cena. et a medio in terciũ. i. in mediã mansionẽ templi et superiorem. r Texit quoq̃ domum laquearibus cedrinis. gallice lambrois. s Et edificauit tabulatũ super omnẽ domũ quinq̃ cubitis altitudinis. Istud erat tabulatũ terciũ de quo supra dictũ est. et isti quinq̃ cubiti erant mensura clausure que erãt in circuitu ne homines caderent facte ad modũ propugnaculorum qua ascendebant in altum per quinq̃ cubitos exceptis locis vbi erant cancelli seu propugnacula vbi homines poterant se appodiare et respicere inferius. t Et factus est sermo domini. post talem consummationẽ domus.

v Et edificauit parietes domus intrinsecus. Hic describitur dispositio parietũ templi in parte interiori q̃ erant operti tabulis cedrinis vsq̃ ad primũ solariũ: vt dictũ est supra. x Et texit pauimentũ domus. quod erat de pulcro marmore: vt predictũ est.

y Tabulis abiegnis. hebrei dicunt buxinis: vt p̃dictum est. z Edificauitq̃. Hec est tercia pars principalis huius capituli. vbi primo describitur distinctio domus interioris

e Et celaturas eminentes. quia imagines cherubin et palmarũ et variarũ picturarum erant sculpte in tabulis illis: vt habetur infra. Et lamine auree desuper posite erant sic facte: vt apparent illis sculpturis.

f Oraculum autẽ in medio domus in interiori parte fecerat. Dicit autem interior pars: quia erat remocior ab ingressu templi. g Porro oraculũ habebat viginti cubitos longitudinis, et viginti cubitos latitudinis. vt patet in descriptione superius posita. h Et viginti cubitos altitudinis. in hoc differũt hebrei a nostris doctoribus. quia hebrei dicunt q̃ tota altitudo oraculi vsq̃ ad solariũ erat viginti cubitorum tm̃. Nostri vero dicunt q̃ isti viginti cubiti erant altitudo parietis diuidentis oraculum a domo exteriori: et decem cubiti desuper remanebant aperti: vt supra dictum est.

a Sed et altare vestiuit cedro id est tabulis cedrinis: et loquitur hic de altari incensi quod erat intra tabernaculum: et erat interius de lapide et tectum desuper de cedro: et super cedrum laminis aureis opertum: secundũ q̃ postea dicitur.

b Sed ⁊ totū altare oraculi texit auro. ⁊ dē altare oraculi: nō q̄ eēt intra oraculū: q̄ dē sc̄ūs sc̄tōr̄: ꝑ extra i domo anteriori sicut declarauī sup plenī⁹. Exo. xxx. Sed ꝑ tāto dē altare oraculi: q̄ fuit⁹ inde ascendēs⁹ intrabat oraculū p̄ aperturā q̄ erat sup parietē diuidentē oraculū ⁊ domū ex teriorē vt ꝓdictū est.

c Et fecit. Hic ꝑr agit de duob⁹ cherubin existentib⁹ intra oraculum ⁊ altitudo eiusliber erat decē cubitorum ⁊ singule ale q̄nq̄ cubitor̄: et sic erāt impositi oraculo q̄ ala vni⁹ ꝓtensa tangebat parietē meridionalē oraculi: ⁊ alia ala attingebat ad medū oraculi ⁊ ala alteri⁹ siḿ ꝓtensa tangebat parietem aq̄lonarē ⁊ altera ala ꝓtensa in medū oraculi tangebat extremitatē ale alterius: sic ꝓtensio alarum erat p̄m totā latitudinē oraculi. Inter autē istos duos cherubin sub alis eorum erat archa testamenti: ⁊ duo cherubin q̄s fecerat moyses ⁊ bene poterat ibi capi cui⁹ vecti⁹ suis q̄ archa testamenti habebat in longitudine duos cubitos: ⁊ in altitudine cubitum ⁊ dimidiū. spacium autē inē duos cherubin erat fere decem cubitor̄. vt ꝑz ex ꝓdictis ⁊ ale eorū dilatabāt a terra q̄si q̄ octo cubitos. vt ꝑz siḿ et dicī: ⁊ ex his patet lr̄a vsq̄ ibi.

d Texit q̄q̄ cherubin auro. i. lamnis aureis: duo vero cherubin q̄s fecit moyses erāt toti de auro: q̄ erāt valde parui respectu istor̄: forma autē arche testamenti ⁊ duor̄ cherubin quos fecit moyses descripta fuit. Exo. xxv. ⁊ ex hoc intelligi potest forma duor̄ cherubin q̄s fecit salomon q̄ eiusdē forme fuerūt sed maiores.

e Et oēs parietes tēpli. hic reuertit ad descriptionē parietum tēpli ⁊ pauimenti ⁊ patet lr̄a ex dictis supra.

f Et in ingressu oraculi. Hic ꝑr agit de ingressu sanctuar̄: cū dē.

g Fecit duo ostiola. ⁊ dicunt ostiola: q̄ erāt parua respectu ostior̄ q̄ erāt in introitu templi. erāt autē sic facta ꝑm alia q̄ vnū erat ex latere meridionale templi: aliud ex latere aquilonare in pariete diuidente sanctū et sanctū sanctor̄. Secundū alios duo ostiola erāt in eadem parte parietis: vnū in vna superficie parietis alterū in altera. ita q̄ si erant clausa: videbatur paries q̄si cōtinuus ex vtraq̄ parte.

h Posteq̄ angulos quinq̄. quia postes vbi sita erāt ista ostia erāt. sic erāt dolati q̄ superficies eorū ꝑm longitudinē suā habebat q̄nq̄ angulos.

i Et sculpsit in eis picturā cherubin. i. eo modo sicut dictū est supra de interiori parte parietū templi.

k Et anaglyfa. i. celatura ꝓminentes. ⁊ dī ab ana q̄ est sursum ⁊ glyphē q̄ est sculpere.

l Et texit ea auro. eo modo sicut dictus est. ō. de sculpturis existentib⁹ in parietib⁹ templi.

m Fecit q̄q̄ in introitu templi.

n postes de lignis oliuar̄ q̄-

o drāgulātos: ⁊ duo ostia ō

p lignis abiegnis altrinsec⁹.

q ⁊ vtrūq̄ ostiū duplex erat

r ⁊ seinuicē tenēs aperiebāt

s Et sculpsit cherubin ⁊ palmas ⁊ celaturas valde eminentes, operuitq̄ oia lamnis aureis ope q̄dro ad rē

t gulā. Et edificauit atrium interi⁹ trib⁹ ordinib⁹ lapidum politor̄: ⁊ vno ordine

v lignorū cedri. Anno q̄rto fundata ē dom⁹ dñi i mense zio: ⁊ in anno vndecimo mēse bul: ipse ē mēsis octauus, ꝑfecta ē dom⁹ i oi ope suo⁹ in vniuersis vtensilib⁹. Edificauitq̄ eā anis septē

b ploy⁹ ñ auro tegerēt. Sz et totū altare oraculi: texit

c auro. Et fecit i oraculo duos cherubin de lignis oliuarū decē cubitor̄ altitudinis. Quinq̄ cubitorū ala cherub vna, ⁊ q̄nq̄ cubitorū ala cherub altera. i. decem cubitos hītes a sūmitate ale ysq̄ ad ale alteri⁹ summitatē. Decē q̄z cubitor̄ erat cherub in mēsura pari: et op⁹ vnū erat i duo duos cherubin: i. altitudinē hēbat vn⁹ cherub decē cubitor̄: et sic erat cherub scōs. Posuitq̄z cherubin in medio tēpli interiōris. Extendebat aūt alas suas cherubin: ⁊ tangebat ala vna parietē: ⁊ ala cherub scōi tangebat parietē alterū. ale aūt alterē i media ꝑte tēpli seinuicē ꝓtingēbant. Texit q̄z

d cherubin auro. Et oēs parietes tēpli ꝑ circuitū sculpsit varijs celaturis ⁊ torno Et fec̄ i eis cherubin ⁊ palmas ⁊ picturas vāriaz; q̄si ꝓminētes ō parietes ēgredientes. Sed ⁊ pauimētū dom⁹ texit auro intrinsec⁹:

f ⁊ extrinsec⁹ Et in ingressu

g oraculi fecit duo ostiola ō

h lignis oliuar̄. postes q̄z angulor̄ q̄nq̄: ⁊ duo ostia de

i lignis oliuarū. Et sculpsit in eis picturā cherubin et

k palmar̄ sp̄ēs: et ana glyfa

l valde ꝓminētia. et texit ea auro et opuit tā cherubin q̄ palmas et cetera auro.

m Fecitq̄ in introitu templi

n postes de lignis oliuar̄ q̄-

o drāgulātos: ⁊ duo ostia ō

p lignis abiegnis altrinsec⁹.

q ⁊ vtrūq̄ ostiū duplex erat

r ⁊ seinuicē tenēs aperiebāt

s Et sculpsit cherubin ⁊ palmas ⁊ celaturas valde eminentes, operuitq̄ oia lamnis aureis ope q̄dro ad rē

t gulā. Et edificauit atrium interi⁹ trib⁹ ordinib⁹ lapidum politor̄: ⁊ vno ordine

v lignorū cedri. Anno q̄rto fundata ē dom⁹ dñi i mense zio: ⁊ in anno vndecimo mēse bul: ipse ē mēsis octauus, ꝑfecta ē dom⁹ i oi ope suo⁹ in vniuersis vtensilib⁹. Edificauitq̄ eā anis septē

agit de ostijs in introitu tēpli cū dicit. n Postes de lignis oli. q̄dran. i. q̄nor angulor̄. ⁊ in hoc differebāt a postib⁹ oraculi. o Et duo ostia de lignis abiegnis hebrei dicunt buxinis. p Altrinsecus. Ista autē ostia magna erāt ⁊ erāt in medio parietis orientalis ipsi⁹ tēpli: ⁊ in medio duor̄ ostior̄ erat postis fortis vbi claudebātur ostia dicunt esse altrinsecus quia vnus erat ex vna ꝑte illius postis ⁊ alterū ex altera.

q Et vtrūq̄ ostium duplex erat. q̄s exponit duplex. Vno mō q̄ vnū erat in superficie exteriori muri ⁊ alterū in superficie interiori: sicut dictū est de ostiolis. Alio mō q̄ vtrūq̄ ostium esset de duab⁹ partibus copulatis adinuicem fortiter: ita q̄ vna pars ostij posset claudi altera remanente aperta. ⁊ sic q̄n totū aperiebatur vna pars esset intra spissitudinē muri: altera intra latus eius sicut videmus in ostijs que apud nos dicunt fracta. ⁊ ideo sequitur.

r Et seinuicē tenēs aperiebat. quia vna pars alteri copulabatur modo predicto.

s Et sculpsit cherubin ⁊ palmas. in istis ostijs eo modo sicut in parietibus tēpli.

t Et edificauit atrium. Hic vltimo agit de atrio quod erat circa templū ⁊ erat platea magna quadrata in circuitu templi: erat tamē altera pars longior sicut ⁊ templū. ⁊ in ꝑte huius platee que erat ante ingressum tēpli erat altare holocaustor̄ ⁊ mare vbi lauabant sacerdotes ⁊ ministri vbi hostie lauabant ⁊ erat ista platea clausa muro facto ex trib⁹ ordinibus lapidū diuersor̄ colo⁹. ⁊ dicunt aliqui q̄ isti ordines erant ꝑm spissitudinē muri. ita q̄ ordo lignor̄ cedri erat a parte interiori. Alij autē dicunt ⁊ melius vt videtur q̄ isti quatuor ordines erant ꝑm altitudinē muri. sic enim melius apparebat varietas et decor operis.

v Anno quarto. Hic agit de cōsummatione operis cum dicit. anno quarto. i. regni salomonis vt dictū est. ō.

x Et in anno vndecimo. i. regni eius. mense bul aliqui corrigūt elul dicentes: eo q̄ vnus mēsis apud hebreos sic nominat sed hec correctio ē magis corruptio: quia ille mensis q̄ apud hebreos vocat elul est sextus mēsis. i. sequēs. ille aūt in quo perfecta est dom⁹ est mēsis octauus. vt patet in lr̄a. et correspondet partim septimo. i. thesri q̄ octobet apud nos dicit: ⁊ partim octauo nouembri. i. apud nos: apud hebreos autem vocatur cōmuniter marchesuā. in hoc autem loco vocatur bul vel boi: vbi aīs communiter habetur ebul quod significat marcorem. quia isto tempore terre ascentia marcescunt et folia de arboribus cadunt et incipiunt putrefieri.

(b) Domū aūt. Hic ꝑit agit de edificio do Ca. vij.
mꝰ regalis: ⁊ primo de hmōi edificijs agit. Scdo ad
describendū aliq̄ vtensilia domꝰ ei⁹ notabilia scri-
ptura reuerit: ibi. Misit q̄z rex. Circa primū sciendum q̄
fm doctores hr̄o salomon fecit tria edificia. Vnū ꝑ ha-
bitatione sua. aliud ꝑ habitatione vxo-
ris sue. s. filie pharaonis. Et tertiū qđ vo
catur domꝰ saltus li
bani eo q̄ circa illud
edificiū erant virida
ria arboꝝ⁹ consita.
de primo hr̄o edificio
parū loquit scriptu-
ra. ⁊ hoc forte quia
erat de cōsimili ope
ficiat et domꝰ saltus
libani: q̄ hic describi
tur facta diffuse: vt vi
debitur: hoc tñ excep-
to q̄ in domo saltꝰ
libani erāt due man
siones: vna inferior
⁊ altera superior: sic
est in palatio regis pa
risius. in habitatio-
ne inferiori cōseruā-
bant vasa vngenta ⁊ pi-
gmenta ⁊ aromata
hmōi. ꝓpter qđ pa-
rietes erāt de lapidi-
bus vt talia possent
ibi melius cōseruari
In superiori vero po-
nebant arma. vñ vo
cabat armamentū:
⁊ erat tota de ligno
in parietib⁹ ⁊ colum
nis ⁊ in vtraq̄ man
sione erāt tres ordi
nes colūnaꝝ ⁊ in q̄li
bet ordine erant .xv.
colūne. i. xlv. in vni
uerso ⁊ erāt ille ordi
nes fm longitudinē
domꝰ: ita q̄ erāt ibi
q̄tuor deambulato-
ria. duo inter colum

Capitulum. vij.

(a) Domū aūt suā edifica
uit salomon tredecim
annis: ⁊ ad ꝑfectū vsq̄z ꝑdu
rit. Edificauit q̄z domum
saltus libani cētū cubitoꝝ
longitudis: ⁊ q̄nq̄ginta cu
bitoꝝ latitudis: ⁊ triginta
cubitoꝝ altitudinis ⁊ qua
tuor deambulatoria inter co
lumnas cedrinas. Ligna
q̄ppe cedrina creciderat in
colūnas ⁊ tabulatis cedri-
nis vestiuit totā cameram q̄
q̄draginta q̄nq̄ colūnis su
stentabāt. Eln⁹ autē ordo
bebat colūnas q̄decim ⁊
seminicē positas: ⁊ e regio
ne se respicientes eq̄li spacio
b inter colūnas. ⁊ sup colūnas
q̄drangulata ligna in cūcti
c eq̄lia. Et porticū colūnarū
fecit q̄q̄ginta cubitoꝝ lon
gitudinis ⁊ triginta cubi-
d toꝝ latitudis: ⁊ alterā por
ticū i facie maioris porti-
e f ci: et colūnas et epystilia sup
colūnas fecit. ꝓporticū q̄z
solij in q̄ tribunal ē sedit: et
decrerit lignis cedrinis a pa-
uimēto vsq̄z ad sūmitatē:
g ⁊ domuncula inq̄ sedebat
ad iudicādū: erat in media

a porticu filie ꝓpe. Domū q̄z
fecit filie pharaōnis: quam
vxorē duxerat salomon: ta
li ope quali ⁊ hāc porticū.
a Oia lapidib⁹ ꝑciosis q̄ ad
normā q̄dā atq̄ mensurā
tā intrinsec⁹ q̄ extrinsec⁹
serrati erāt a fundamento
vsq̄z ad sūmitatē parietū ⁊
intrinsec⁹ vsq̄z ad atriū ma
ius. Fundamēta aūt de la
pidibus ꝑciosis: lapidib⁹
magnis decē siue octo cu
bitoꝝ: ⁊ desup lapides ꝑ
b ciosi eq̄lis mēsure secti erāt:
sūteriq̄z de cedro. Et atriū
mai⁹ rotundū triū ordinū
de lapidib⁹ sectis: et vni⁹
ordis de dolata cedro: nec
nō ⁊ in atrio domꝰ dñi in
teriori: ⁊ in porticu domꝰ.
c Misit q̄z salomon et tulit
hyrā de tyro filiuz mulieris
vidue de tribu neptalim
patre tyrio artifice erāriuz
plenū sapia intelligentia ⁊
doctrina: ad faciēdū omne
opꝰ ex ere. Qui cū venisset
ad regē salomonē: fecit oē
d opus ei⁹: ⁊ finxit duas co-
lūnas creas decē octo cu
bitoꝝ altitudinis colūnaz
e vnā: ⁊ linea duodeci cubi

secit quinq̄ginta cubitoꝝ longitudinis. s. fm mensurā lati
tudinis domꝰ: ⁊ ex hoc ꝑz q̄ ista domꝰ erat satis in latitu-
dine domui saltus libani. ante vero porticum istā magnā
erāt due alie porticus minores: vna intra aliā in longitu-
dine maioris porticꝰ: ⁊ in vna tenebant iudices cōia: i alia
ꝑo erat thronus salo
monis: in q̄ sedebat
qñ volebat esse in di
uino et delitijs: et h
est qđ dr̄. p Et al-
terā porticū in facie
maioris porti. Hec
est illa porticus in q̄
erāt iudicia ꝓnuncia
e Et colūnas. q̄bus
claudebat porticus.
f Et epystilia. i. ca-
pitella q̄ erāt sup co-
lūnas ad decorem.
g Et domuncula. i.
thronus salomonis
mirabili ꝑfectione fac⁹:
vt habet. j. Reg. x. Cōsequenter describit
sepetura ad describē-
dum domū regine:
cuz dr̄. b Domū
q̄z fecit ⁊c. tali opere
q̄li ⁊ hāc porticū: nō
q̄uis ad hoc q̄ clau
deret colūnis. sed qz
parietes erāt de consimili materia cum
muro q̄ erat sub co-
lūnis porticus: quia
colūne ille claudentes porticū nō descē
debant vsq̄z ad terrā
q̄ erāt pēsile sup mu
rum habentes aliquā
magnitudinē. q̄z non
magnā et hoc est qđ
dicit. a Oia lapi
dibus ꝑciosis ⁊c. he-
bre dicunt. Pondē
rosis vsq̄z ad atrium
maius. istud atrium
non erat atriū domꝰ
dñi: q̄ domus regis

ꝓterea subdit postea. b Et atriū maius rotundū. atriū
eis domus dñi q̄dratū erat: vt dicit est capitulo ꝓcedenti
c Misit quoq̄. hic reuertit scriptura ad describendā alia
qua vtensilia domus dñi: ⁊ primo describunt due notabi-
les colūne: scdo mare eneū: ibi. Fecit q̄z mare. tertio lute-
res: ibi. Et fecit bases. q̄rto plura vasa alia ad templū ꝑ-
tinentia: ibi. Fecit q̄z hyram. Circa primū describit artifex
fuisse cū dr̄. c Misit q̄z rex salomon ⁊ tulit hyrā. hoc est
q̄ addraxit: ⁊ fuit iste alius a rege hyrā eiusdē nois. nō
est enim verisimile q̄ rex tyri esset artifex in talibus.
d Et finxit duas colūnas. licet eis multas alias fecerit
iste nō hic spāliter describunt: q̄ erant valde notabiles in
magnitudine ⁊ opis subtilitate. Habebat eīn q̄libet .xxxv.
cubitos altitudis vt dr̄. ij. Paral. iij. et q̄libet bebat q̄uor
ꝓtes videlicet baseꝫ infer⁹ ⁊ desup stipite: ⁊ in supiori pte
stipitis caput ⁊ desup capitellū. longitudo ꝑo stipitis erat
xviij. cubitoꝝ ⁊ longitudo capitis q̄uor: ⁊ longitudo ca-
pitelli q̄nq̄. vt hī hic in hra. De mēsura aūt basis nō fit mē
tio: q̄z ex dictis sequit q̄ ascendebat in altū ꝑ octo cubitos:
quia sic habentur .xxxv. cubiti longitudinis totius co-
lumne ⁊ ex dictis patet littera vsq̄z ibi. e Et linea duode
cim cubitoꝝ ambiebat columnam vtranq̄: quia qu cli-

bat per se sumpta tamū habebat in circuitu. vt ps Piere. vltimo. vbi dī sic. xviij. cubitis altitudinis erant in colūna vna ⁊ funiculus. xij. cubitoꝝ circuibat eā. ⁊ iō male dicūt illi q̄ dicunt q̄ ḡlibet p se sumpta habebat trīa sex cubitoꝝ in circuitu. f Duo ḡ capitella. Hic pr̄ omissa vispositione de basi ⁊ stipite agit de vispe sitione capitelloꝝ et capitū que erant subtilioꝝ. Ad cuius intellectū cōsiderandū q̄ capitis ifarū colūnarū in parte superiori dilatabant ad modū floris lilij: et capitella ponebant sup stipitem q̄si in medio illius dilatationis existentē: ⁊ inferior pe capitelli aptabat illi stipiti: ⁊ post aliquā elevationē erat quedam dilatatio in circuitu capitelli p modū cuiusdam circuli supeminentis: ⁊ sup illū circulū erāt centū malogranata q̄si supposita p circuitū ⁊ centum alia malogranata sub circulo illo q̄si dependentia

torum ambiebat columnā
f vtrāq; . Duo ḡ capitella
fecit; q̄ ponerēt sup capita
g columnarum fusilia ex ere.
h quinq; cubitorū altitudis
capitellū vnū: ⁊ q̄nq; cubitoꝝ altitudis capitellū alterū: ⁊ q̄si in modū rhetis
⁊ catbenaꝝ sibinuicē miro opere pterētiꝝ. Utrūq; capitellum colūnarū fusile erat
k Septena ℣ sua retiacula i capitello vno: ⁊ septena retiacula in capitello altero.
Et pfecit colūnas ⁊ duos
l ordines p circuitū retiaculoꝝ singulōꝝ: vt tegerēt capitella q̄ erant sup summitatē malogranatoꝝ. Eodē

m Erant in porticu. quia iste colūne fuerūt situate in porticu tēpli: vt postea clarius exprimit. o Quatuor cubitoꝝ. hoc refert ad capita colūnarū que erāt q̄tuor cubitoꝝ in altitudine: vt pdictū est. sta q̄ caput colūne et capitellū simul ascendebāt q̄ nouē cubitoꝝ.

mō fecit ⁊ capitello secūdo
m Capitella aūt que erāt sup capita colūnaꝝ q̄si opa lilij fabricata: erāt i porticu
n q̄tuor cubitoꝝ; ⁊ rursū alia capitella in sūmitate colūnaꝝ desup iuxta mēsuram colūne ꝑ retiacula. Malogranatoꝝ aūt ducēti ordines erāt in circuitu capitelo li secūdi: ⁊ statuit duas colūnas i porticu tēpli. Cūq; statuisset columnā dextrā;
v vocauit eā nomine iachin:
x Siīr erexit colūnā sc̄dam:
y ⁊ vocauit nomē ei⁹ booz.
Et sup capita colūnarum opus in modū lilij posuit: pfectūq; ē opus colūnaꝝ.

p Et rursum alia capitella ⁊c. loquitur de pdictis capitellis q̄ erāt sup capita colūnarū. q Just inf. col. cō. retia. malegranatoꝝ ⁊c. q̄ sicut dictū est ꝑ gemmā insertionē capitelli erāt ⁊c. malogranata supposita ⁊c. dependentia eis correspondentia ⁊ sicut in malogranatis supposita ⁊ vna dependens ei correspondens faciebant vnū ordinē: ⁊ iō erāt dī. c. ordines malogranatoꝝ: q̄ dī erāt ducenta malogranata ⁊c. supposita. et c. dependentia: ⁊ eodē mō in malogranatis sup iond⁹ tales ⁊ tot erant ordines: vt ps ex pdictis ⁊ sic erant ibi. cc. ordines malogranatoꝝ in vniuer-

so in vno capitello: ideo subdit. r In circuitu capitelli secūdi. vocatur aūt secundū respectū capitis columne cui erat suppositū: qō quidē caput dī hic quodāmodo capitellū. i. respectu stipitis columne. s Et statuit duas columnas in porticu tēpli. intra muros q̄ claudebāt sanctuariū porticus ostia q̄ ipsius qō erat ante ostia tēpli erat medius inter istas duas colūnas. iō sequit. t Cūq; statuisset columnā dextrā. i. in parte dextera porticus. v Vocauit eā nomine iachin. qō interpretatur firmitas. x Simi liter erexit columnā secundā. i. in sinistra pte. y Et vocauit nomen eius booz. qō interpretatur fortitudo. et dicit bedael q̄ ipse duas colūnas signabat firmitas ⁊ robur regni dauid. cetera patent ex dictis. Huic aūt expositioni vident alij contrariari que sunt solēda. ij. Paral. iij. dicit. Malogranata quoq; fecit. et retiacula duo. Hic aūt dī q̄ erāt. cc. ordines malogranatoꝝ ⁊ retiacula septena in vno ⁊ septena in altero capitello. Dicendū q̄ trāslatio nostra in biblia nēo cōtra corrupta est vicio scriptoꝝ. ḡm ad primū. ꝓter similitudinē dictionis: quia vbi. q. Paral. nostra trāslatio hz. fecit. malogranata: in hebreo habentur. ccl. malogranata qō ps ex hoc: q̄ erāt ibi. cc. ordines. ⁊ q̄libet ordo habebat duo malogranata: ⁊ ꝓter hoc infra in isto ca. dī q̄ modū recapitulationis. Et malogranata q̄drangē ta in duob⁹ retiaculis. ita est in hebreo ⁊ in libris correctis nostris. Ferū vero ad secundū dicendū q̄ duo retiacula ibi accipiunt ꝑ duob⁹ ordinib⁹ retiaculoꝝ in q̄libet ordine erāt septē retiacula: ⁊ sic nulla ē contrarietas ad pcedentia. Jer Piere. vltī. vbi ḡ mentio de tribꝰ colūnis dī. Et fuerūt malogranata nonaginta ⁊ sex dependentia ei⁹ c. retiaculis. Fm pdicta hic erāt. cc. malogranata dependē tia similiter de retiaculis dictū est. q̄ erāt duo ordines retiaculoꝝ ⁊ in q̄libet ordine septē retiacula tñ. Ferū ad primū dicendū q̄ columne sicut predictum est erāt posite extra muru porticus huius ⁊ inde: ita q̄ capitellū impedimentū parieti. vt dicit Ra. sa. ⁊ ꝓter hanc coniecturam aliqua malogranata non poterant videri ab aspicientibus. ⁊ illa non numerauit Hieremias cum dicit: q̄ erant nonaginta sex dependentia. ⁊ loquitur de malogranatis vnius circuitus tm. quia quatuor residua de certum occultaban-

ent modo ꝓdicto: quia tñ fm veritatē erāt centū. ideo subdit Piero. fm veritatē hebraicā. Vla malogranata. c. f. sup capitellū: qđ est intelligendū de vno circulo malogranatoꝝ: e tot erant in ꝗlibet aliox ternū circuloꝝ vt ꝓx est supradictū. e sic erant. cc. malogranata dependētia. quia duo circuli erāt dependentiū: vt ꝓdictū est. ¶Ptū ad sextū de. c. retiaculis dicendū ꝙ ibi translatio nīa dī corrupta. nescio tñ quoꝝ vicio. In hebreo em sic dī Piere. viii. Fuerunt malogranata nonaginta sex dependentia. Vla malogranata. c. f. sup capitellū: ita ꝙ de retiaculis nō fit ibi mētio. pōt em dici fm translationē nostrā ꝙ ix essent dicta septē retiacula: vt dictū est: tñ varie e multiplr erant perforata: ita ꝙ talis varietas ad vnū centenariū in aliq̄ reducebat. Sciendū tñ ꝙ aliq̄ doctores catholici e etiā hebrei aliter sentiūt de longitudine columnaꝝ ꝓdictarū dicēdo ꝙ quelibet habebat in longitudine. xviij. cubitos tñ: comparato etiā capitello: fm ꝙ textus supapositus videt dicere eis dī. Et fuerat duas columnas ereas. xviij. cubitoꝝ altitudinis columnā vnā. Sed hoc etiā inducit ꝙ si altitudo cuiuslibet colūne esset. xxxv. cubitoꝝ excederet parūm tabulatū templi: qđ distabat a pauimēto. xxx. cubitis tñ. e ad illud qđ supra dictū est de secūdo Paralipo. iij. vbi dī. ante fores etiā tēpli duas columnas: quę. xxx. e. v. cubitos habebant altitudinis. dicit ꝙ ibi altitudo vtriusq̄ colūne ponatur simul iuncta. sed hoc dictū videt esse ꝫ textū et implicare contradictionē. quia fm eos ꝗlibet habebat. xviij cubitos altitudinis. Si ergo iungat vtraq̄ altitudo simꝫ habent. xxxvj. cubitos e nō. xxxv. tñ. Ite in litera dicitur expresse ꝙ capitellū habebat. v. cubitos altitudinis ꝗbus remotis nō remanent ꝓ toto residuo colūne insi. xiij. cubiti longitudinis. Ite dicit in ista expresse ꝙ in tota. xij. cubitoꝝ ambiebat columnā vnā: vt supra declaratū est. ex ꝗbus sequit ꝙ linea mēsurans longitudinē colūne capitello exepto nō excedebat lineā mensurantē grossitiem eius nisi in vno cubito tñ. e hec forma colūne esset valde indecēs tñ oēs doctores tā hebraici ꝙs latini dicūt ꝙ ille columne erant posite in porticu templi tñ ad decorē: quia nō inuenitur ꝙ ponerent aliq̄ pondus: tum quia erant intra parietes porticus. tū quia in superiori parte erat c̄pua quasi lilijs vt ꝓdictū est qđ nō est opus dispositi ad aliud portandum: sed solū ad decorē: e ideo dicendū sicut prius ꝙ quelibet colūna erat altitudinis. xxxv. cubitoꝝ. Ad illud qđ obijcit de textu supapposito. Decē e octo cubitoꝝ altitudinis columnā vnā. dicendū ꝙ loquit de altitudine stipitis tñ: vt supradictū est. Ad illud qđ inducit de primo tabulato templi. dicendū ꝙ fm hebreos hoc nulla est inconuenięa quia in parte tēpli anteriori nō erant deambulatoria. Po test etiā dici ꝙ nō sequit ꝙ excederent parūm tabulatū: da porticus erant in declivi montis et ꝙ gradus ascendebat in templū: e colūne iste erāt in inferiori parte porticus: ita ꝙ terra erat ibi dimissa: ꝗnq̄ cubitis ꝙs pauimentū templi. Notandū etiā ꝙ Ha. fa. e alij doctores hebrei habent aliā imaginationē totaliter de istis capitellis. Dicunt em ꝙ capitella ista erāt duo grossi pomelli sup capita duarū columnarū magis tati ꝙs alteri: sicut solet fieri in summitatibus campanilium: e in latiori pte vtriusq̄ pomelli exterius erāt duo circuitus malogranatoꝝ: vnus sup: alius subter e in quolibet circuitu centū malogranata. e quia duo malogranata faciunt vnū ordinē: vt ꝓdictū est: ideo ibi erant centum ordines malogranatoꝝ in capitello cuiuslibet columne: e sic ducenti ordines in duab⁹ columnis. e in hoc differt ista imaginatio a precedenti: ꝙ ponit. cc. ordines malogranatoꝝ in ꝗlibet colūna: vt ꝓdictū est. In superiori vo pte buⁱ⁹ pomelli erat opus ꝙd lilij: e a pede huius operis descēdebat opus ꝓ modū rheteris facti descendens vsq̄ ad inferiora malogranata tegens ea quasi viderent ꝙ mediū rheteris illud opus reticulatū a supiori pte vsq̄ ad inferiora diuidebat lineis intermedijs faciens⁹ ꝙ̄li septē portiones q̄ dicunt septē retiacula: e ad hoc meliꝰ capitēdū describit figura. vt in plano pōt figurari. Ipse fm istam imaginationē hebreoꝝ pōt exponi ista a principio cū dicit. Duo ḳ capitella etc. e ps ex ista ꝓdictis vsq̄ ibi. Et quasi in modū rheteris. loquit de opere reticulato qđ operiebat a summitate pomelli vsq̄ ad inferiora malogranata. Septena versuū retiacula in capitello vno. quia illud opus reticulatū in ꝗlibet colūna erat distinctū septē portionibus: vt dictū est. Et duos ordines ꝙ circuitū retiaculoꝝ singulorum. quia in ꝗlibet columna retiacula erāt distincte ordinata in superiori parte e inferiori. in supiori tñ pte erant strictiora. e inferius latiora fm dilationē pomelli cui erāt supposita. ideo subdit. Vt tegerent capitella etc. vt supra. Erant in porticu cubitoꝝ quatuor. f. columne tñ occupabant spaciū in porticu: quia sicut dictum est: linea duodecim cubitoꝝ ambiebat vnā columnā: e per consequens linea diametraliter trāsiens ꝙ spissitudine colūne erat quatuor cubitoꝝ: nisi ꝙ amouenda est septima pars buⁱ⁹ quaternarij. quia hec est conclusio demonstrata in geometria ꝙ circūferentia continet ter diametrū e eius septimā partem. verbigratia. si sit diameter est septē pedū: circūferentia est viginti duoꝝ pedum. Malogranatoꝝ autē. cc. ordines erant in circuitu capitelli secundi. f. accepti cū primo quia fm istā expositionē in duobus capitellis duarū columnarū erant tñ malogranata q̄dringēta: e per consequens. cc. ordines malogranatoꝝ. c. ordines in vna colūna. e centū in altera. Et statuit duas columnas.

Hec est figura capitelli fm expositionem Ha. fa. habet longitudo e dispositio stipitis columne e basis vt potest imaginari per supradicta.

Expositio huius litere e sequentis ꝓrum ad istas columnas est eadem cū precedenti. Non mirentur aliquis si tantum immorabar sum circa istas columnas: quia scriptura in diuersis locis loquit de ipsis e conrarie vt prima facie videtur: fm ꝙ patet per predicta: e istam dissonantiam oportuit remoueri. Preterea a precedentibus expositoribus non inueni aliquid scriptum per quod posset recte consequenter exponi. Item quia nō solum expositionem latinorum: sed etiā hebreorum ponere volui. vt lector eligat quod sibi magis placuerit: e videbitur expedire.

a Fecit quoq; mare. Hic pñr describit mare eneū: quod erat lauatoriū sacerdotū. cuius primo describit latitudo cū dī. Decē cubitor. z sexo altitudo cū dī. b Antiqz cubitor altitu. eius. i. ipsi⁹ marisq; bouco sup qō erat positum nō ꝑpriaz in hac altitudine c Et retinacula. i. funiculos. xxx. cubitoz cingebat illud p circuitū: sicut dictum est. ō. diametr circuli est trū tercia pō circūferentie: z adhuc deficit septima pō diametri. ꝙ scptura non accipit sic precise. linea ꝑō diametralē trāsiens a labio in labiū erat. x. cubitoz: vt dictū est. z sic secat q linea trāsiēs q circūferentiā esset. xxx. cubitoz: z cū b cōtinent septimā qđ diametri: ꝙ scptura illud omittit q nō cō parat sic posse d Et scul. subē. est. non pōt intelligi q illa sculptura ēt immediate sub labio qō erat supior pō mariscū sibi mare bēbat. xxx. cubitos i circuitu: z tō dicit doctor nr̄i: q mare illud in supiori pte erat lat⁹ z descendēdo restringebat: ita q in pte inferiori bēbat trū. x. cubitos in circuitu: z ibi erāt sculpture in duob⁹ ordinib⁹. Debet ēt dici q mare i supiori pte trib⁹ cubitis fm altitudinē erat rotundū: z in pte inferiori duob⁹ cubitis erat q̄dratū z qō lib. 3. lat⁹ huius q̄drati bēbat. x. cubitos: ita q linea ambiēs eorū q̄dratū erat. xl. cubitoz: z fm d mare erat lat⁹ insens⁹ q supi⁹: z i illa pte erāt ille sculpture distriate: z tō cū dī b Et scultura subē labiū. i. in pte inferiori maris. c Circumdat. x. cubitis. intelligēdū est in vno latere q̄drati z eodē mō intelligēdū ē: intelligēdū ē de aliis lateribus trib⁹. Sed illud dictū minus vidētur a iosepho: d dicit q mare eneū erat sicut cantar⁹ magn⁹. Cantar⁹ aut idē ē qō crater. i. cyphus: z tō figura marīs enei fm iosephū ē eadē vel valde ꝓpīnq; ei quā ponūt expositores nr̄i: z valde vtilissimus ei quā dicūt debuisse moderni. vt ꝑ figuras aspiciēdo in colū

a Fecit ēz mare fusile. x. cubitorū a labio vsqz ad labiū: b rotūdū i circuitu. Quinqz c cubitoz altitūdo eiꝰ: z restricula. xxx. cubitoz cingebat d illō p circuitū. Et sculptura e sbter labiū circuibat illud: decē cubitis ambiēs mare Duo ordines sculpturarū distinctarū erant fusilee: z

f stabāt sup. xij. boues. sicut aliqñ vidēm⁹ in elephāto q delubr⁹ sunt imagines leonū: ꝙñ ponunt ea elephāti z capita apparēt ēt z posteriora sunt sub ei ventre. a Et huius tres. Sic em̄ disponebant in circuitu q capita triū erāt versus orientē: z alioꝝ triū ꝑsus occidentem: z sic de alijs ad aplagas meridiē. Sciēn bebraos ꝓ q̄dratura maris sic erat sitnata q q̄tuor latera erant opposita q̄tuor partib⁹ orbis: z in q̄libet latere erāt tres boues mare sustentantes.

g stabāt sup duodeci boues Et quib⁹ tres respiciebant ad aplagā: z tres ad occidentē: z tres ad meridiē: z tres ad orientē, z mare sup eos ōsup erat: quoꝝ posteriora vniuersa intrinsec⁹ la h tebāt. Grossitudo aūt lu 5 teri triū vnciaz erat: labiū qz eiꝰ ꝙñ labi calicis: z folia

b Grossitudo aūt lutere. i. maris, qō dicit inter hic a luto is qō ht vna signi ficatōe significat idē qō abluere: quia sacerdotes ibi abluebant man⁹ z pedes, qñ ingrediebantur tabernaculū. vt bī Exo. xxx. nō est ēt sic intelligendum q ad se abluendū ierāt ēt ipm mare in quo tanta quātitas aque: vt videbit quicz tali ingressu fuerat: z etiā sacerdotes submergerent: quia qñ mare erat plenum pfunditas aque erat ānqz cubitoz fm altitudinē maris, ānqz vero cubiti faciunt septē pedes z dimidiū fm vnam opinionē: fm aliā vero quā credo veriorē cōmet decē pedes: z ideo sic intelligendū est q in circuitu maris erāt clausa in loco apto ad manuū lotionē: sicut fit i lauatorijs religiosoꝝ. quasi erabat aqua ad manū lotionē z q calices recipiebat in vasis ad hoc aptis ad pedum lotionem.

c Triū vnciarū erat. tanta erat spissitudo būme basis. ij. Paral. iij. vbi q habebat mensurā palmi: z tenenda est q ille mensure sunt eēles. In hebreo aut habet sic. ḡmor tegumoꝝ. z hoc mō apud hebreos accipit mensura palmi.

d Labiūqz eius q̄si labeū calicis. quia sicut dictū est mare erat rotundū in superiori parte fm doctores hebraicos z latinos. e Et folia repandi ilius. quia illud labiū erat aliquantulū recuruatū in parte exteriori.

Figura maris enei fm opinionē hn. Gal

Figura maris fm iosephū z cantha.

f Duo milia bathos capiebat.qđ aute subdit. g Tria milia metretas.nō ē in hebreo nec in libris correctis.q̄ est dicū fortasse aliquē expositoris volentis ostendere q̄liter se habeant bathus t metreta:t qr bathus ꝓtinet metretā t dimidiam:t sic duo milia bathi valent tria milia metretas. Postea vo dictū illud magistrale fuit inserū textui et imperitia scriptoꝝ. Fm papiā metreta ē mēsura ꝓtinens decem sextarios hebraicos. Sextarius aūt iste ē eadē mēsura cū chopina parisiensi vel ei ꝓpinquissima vt dicūt aliqui t Fm hoc vna metreta ꝓtinet duas q̄rtas parisienses t dimidiā:t Fm hoc bathus cōtinet tres q̄rtas t treo chopinas et duo milia bathi Fm hoc cōtinēt septē milia quingētas q̄rtas q̄ faciūt sextarios mille octingentos. lxxv.parisiēses. Nonagintā vo sex sextarij parisiensiū faciūt vnū dolū:t Fm hoc mare eneū ꝓtinebat cxx.dolia t dimidiū dolii et tres sextarios. Fm Ysido. vero xvj. etymo. bathus continet.l. sextarios hebraicos:q̄ sūt chopine pharisienseo: t Fm hoc mare eneū cōtinebat.lxv. dolia t decem sextarios vt pōt deduci q reductionē chopinarū ad sextarios et dolia mō ꝓdicto. Causa vo tante diuersitatis doctoꝝ circa hoc ꝓcessit ex ignorātia quātitatis mēsuraꝝ hebraicaꝝ et que in sacra scptura ponunt nec mirū ꝓter distantiā tēpoꝝ t locoꝝ. Videm⁹ enī sensibiliter mēsuras liquidoꝝ t aridarum mirabiliter variari:nō solū in diuersis regionib⁹ q̄ etiā in villis satis ꝓpinquis in eadē regione. Alia est enī pinta t q̄rta parisius:t sexta vyonisij t in eadē villa variant mensure Fm tpa diuersa.a iudea enī ē magna distantia vsq̄ parisius:t a tpe salomonis vsq̄ ad tpa ihū:t ꝓpter hoc sicut alia dicī securius ē dicere q̄ de quātitate mēsuraꝝ hebraicarū nō habem⁹ aliquā determinatā cernitudinē. Et nota q̄ sextarius semp est masculini generis t nunq̄ neutri. vt dī in libro q̄ catholicon noiat. b Et fecit decem baseos. Hic ꝑr agit de luteris⁹ t eoꝝ basib⁹:t vocant conche.q. Paral.iiij.an dbus sacerdotes lauabāt hostias offerēdas in holocaustum.postq̄ tū lote erāt p natinos in phatica piscina:de q̄ dī. Job.v. Ad ista lectem hui⁹ lre sciēdū q̄ Fm expositores latinos cōtet basis siue sedes luteris erat facta ad modū arche q̄drate:hās in q̄libet latere q̄tor cubitos:t hēbat inferi⁹ in q̄tuor angul' q̄tuor rotas:q̄bus poterat deduci de loco ad locum. In altitudine vo hēbat tres cubitos cōputata altitudine rotaꝝ cum sustentantiū. In pte vo superiori in medio tabule q̄drate erat quedā foramen rotundū cui⁹ diameter hēbat cubitū t dimidiū intra q̄ ponebat fund⁹ luteris:q̄ in pte inferiori hēbat q̄tuor cubitū t dimidiū in diametro rotūditatis sue:vt sic aptarēt dicto foramini t ꝓcedebat supius diminūdo se vsq̄ ad medium ita q̄ ibi diameter erat q̄tuoꝝ cubitoꝝ t inde ꝓcedendo superius restringebat ita q̄ diameter orificij erat vnī⁹ cubiti In luteris⁹ vo basis t in tabula supiori circa foramen predictū erāt figurati circuli ad modū coronarū:t in illis circulis erāt sculpture varie cherubin leonū:t boū:t palmarū:t sup leones t boues lota q̄si essent ibi alligata in tabula vo supiori in quatuor locis ꝑ quatuor angulos ei⁹ erant q̄tuor colūne breues gringēteo vsq̄ ad medū luteris sustētantes eū:sicut solet fieri in basibus magnis vt ꝓpt hoc ille colūne vocant humeruli Ipse Fm istā imaginationē exponit hic Ysa. b Et fecit bases decē.q̄ erāt oino sileo:t iō habita descriptione vni⁹ bi de scriptio omniū.

l Quatuor cubitorū &c. hoc ꝑs ex dictis. k Et ipm opus basis interrasile erat.i. planū int sculpturas t dē intrasile q̄si int scripturas rasum: qr inter varias sculpturas erant alīq̄ spacia plana. l Et sculpture int iuncturas. hoc ē in laterib⁹ que iungebant in angul'. m Et int coro. xx.i. circulos ꝓdictos: q̄ decuruent plecte a plicando n Leones &c.t ꝑs ista ex dictis. o Et q̄tuor rote &c. in q̄tuor angul' basis

a pte exteriori. p Et per q̄tuor ptes. tabule superioris. q Quasi humeruli.s.colūne breues ꝓdicte ad sustentandū luterē. r De q̄s luteris.i.officiis vasis ꝓpositi super basem. s Intrinsec⁹ aūt.s.recurrentiū seu replicaturā.scz mō ꝑtis maris eneoꝝ labiū maris eneī erat replicatū exterius vt ō. dictū ē. t Et q̄ fornicappa.i.aptura orificij v Dni⁹ cu. erat ro. rotundū.q̄ sicut dictū est diameter illius rotūditatis erat vnī⁹ cubiti. x Parieq̄ ba. vnū cu. t di.s.in diametro fundi vt ꝓdictū ē y In angul' aūt colūnaꝝ.i.in angul' tabule supioris q̄ terminabant ad q̄tuor colūnas existentes in q̄tuor angul' basis in q̄bus colūnis latera iūgebant. z Et media inf colūnia.i. latera basis q̄ erāt int colūnas ꝓdictas. a Quadrata.qō ꝑs ex ꝓdictis. b Quatuor q̄s rote q̄ p q̄.an.ba.erāt.in pte inferiori. c Coherebāt sibi subt basim. qr due rote existentes hinc t inde iungebant p axem trāseuntē sub basi sic rote currui. d Vna rota ba.alti.cc.t fm B insistebat basi p dimidiū cubitū t modicū plus. e Et axes earū.axis est illud qō infingit in medio virtusq̄ rote. f Et radij.q̄ de medio rote recte ꝓcedebant ad circūferentiā. g Et canni.i.ptes circūferentie q̄ sunt inter radios. h Et modioli. Modiolus ē illud qō ē in medio rote habens i medio foramen in q̄ ponit axis. i Mīa fusilia.i.p fusiones facta t nō p martellationē. k In summi.aūt basis erat quedā rotūditas. In ista erat foramen supradictū in quo ponebat fundus luteris. l Fecit quoq̄ decem luteres ad ponendū sup decem bases descriptas. m Quadraginta batos capiebat luter vnus.qui fm ꝓdicta faciunt xxxvij.sextarios t dimidium.

n Mare aũt po. ad dex. ptẽ tẽ. ℌ orientẽ. i. in pte orientali aurij fuer domꝰ: q erat añ tẽpli ingressum: mare eñ nõ dire ete erat añ ingressum tẽpli. ℌ declinabat ab eo ℘ino meridiẽ. cetera q̃ nõ sunt ℌ exposita sanꝭ patet ex ꝓdicto ℑm istã expõem. Sed q̃n luterꝰ dicit ad ℌ erã ꝛ vt lauarẽtur ibi hostie cremande

sup altare. vt ꝓdictũ ẽ. vas aũt q̃ in supiori pte mꝫo ẽ strictũ no q̃ i medio ꝛ i pte inferiori nõ ẽ apt⁹ ad ℌ q̃ ibi aliq̃d lauetur. ℌ magis in suptori pte dr esse latũ ꝛ aptũ. ſõ ꝓdicta figura luterio nõ vr rõnabiliꝫ. Itẽ vas cuꝰ labiũ ẽ recuruatũ interꝰ nõ est aptũ ad ℌ q̃ ibi immersa extrahãtur ibẽ q̃ illa recurvatio retinet ibi immersa. maxime q̃n orificiũ ẽ restrictũ. vt ℑm istã opinionẽ dã. Itẽ ℑm ꝓdictã figurã nõ vr q̃ posset añ capẽ q̃tũ ℌ duo. l. xl. batos. ꝓter q̃ ponũ ℌ aliã expõem ℑm dicta habeo ꝓ. Ad cui⁹ intellectꝰ sciẽdũ q̃ ℑm eos altitudo rote sub base erat vnius cubiti ꝛ dimidij. ꝛ altitudo basis sup rotam cubiti ꝛ dimidij: ita q̃ in tota altitudine erãt tres cubiti vt dr in ista. corpus aũt basis quadratũ erat hꝫus q̃tuor cubitos i lõgitudine ꝛ q̃tuor in latitudine: ꝛ vnũ cubitũ in altitudine. ꝛ desuꝑ erat ꝺaz elevatio circularis i medio q̃drati. interius ꝓfunda hꝫus dimidiũ cubiti i altitudine: ꝛ cubitũ ꝛ mediũ i latitudine et intra illã circulũ ponebat fundus luterꝭ: sic luterꝰ poterat vnus sup capita sua facere vnũ circulũ de pãno i q̃ stabat fundus vter: ꝛ ille circulus vocabat os basis. q: intra ipm recipiebat fundus luterꝭ: ꝛ ꝓcedẽdo in altũ vsq; ad tabulatũ erat illa dilatatio ꝛ altitudo luterꝭ nõ bẽ ex scripturis. Sed oportet dicere q̃ ista erat q̃ inter caput. xl. batos vt dr in ista. q̃uis do q̃tuor angulos supiorꝭ tabule basis erãt q̃tuor columne vel pedes sustinentes luterẽ. q̃ q̃ dã hebraei dicebant. ℑm igit istã imaginationẽ exponenda ẽ ista. Et fecit basen. ꝛ. rc. exponãt sicut ꝓdictum est

cepiebat luter vnũ. erat q̃tuor cubitoꝝ. Singulosq; luteres q̃ singulas. i. decez bases ꝓsunt: ꝛ ꝓstituit de

cem bases: quiq; ad dexterã ꝓtem tẽpli: ꝛ q̃nq; ad sinistrã. Mare aũt posuit ad dexteraz ꝓtem templi ꝓtra

ℌs luterio. In hebr. nõ bẽ luterio. ℌ sic habet. Do ℌ eius. ꝛ ℑm hebreos ly et⁹ nõ refert ad luterẽ ℌ ad basem cuius os dicebat circulus intra q̃ ponebat luterꝭ fundus vt dictũ est. Intrinsec⁹ erat q: nõ erat in extremitatib⁹ q̃drati ℌ in medio. In capitio sũmitate ꝛ q̃ sursec⁹ appendebat vnꝰ cubiti erat rotũ totũdũ. In hebr. nõ bẽ capitio. ℌ ꝓpter ista ista sic bẽ in hebr. Et desuꝑ q̃ vnũ cubitũ os eius⁹ rotũditas q: sup altitudinez q̃ erat vnꝰ cubiti vt dictũ ẽ. erat circulus q̃ vocabat os. vt dictũ est. hꝫo dimidiũ cubitũ in altitudine. Pariterq; habebat vnũ cubitũ ꝛ dimidiũ. i. in latitudine. q: tãe ẽntie nia erat diameter illi⁹ circuli: vt fundus luterio posset ibi recipi. cetera ℌ sequũtur exponant sic ꝓna vsq; ibi. Nam ꝛ hꝫerũt illi ãgul⁹ ꝓ singulos angulos basis vnꝰ ex ista babsi fusiles ꝛ ꝓiecti erãt q̃ sic intelligit nõ q̃ erãt fusi ꝓ se: sed postea appositi corpi basis. ℌ sic cui corpi ipi⁹ basis. ita q̃ faciebãt vnũ corpꝰ primũ. ꝛ eodẽ mõ dicit debere de rotis ipius basis q̃ erat fusi cũ ea in uno corpe primo ꝛ ex ℌ sequitur q̃ nõ erãt volubiles nec basis ꝓ eas de loco ad locũ poterat duci. ℌ erãt ad decorẽ basis ꝛ ad ornandũ eã a terra loco pedũ. In sũmitate aũt basis erat rotũditas. i. quedã circularis elevatio: vt dictũ ẽ. Huius cubiti ꝛ dimidij. ℌ ũ ad diametrũ ad ponendũ ibi luterꝭ fundum. Habẽs celatura eius varias sculpturas. in parte exteriori ꝓ circuitũ. Ex semeritia. q: ille sculpture non erãt ꝓ se fusi ꝛ postea ibi appositi: ℌ magis erant fusi simul cũ basi: vt ꝓdictũ est. Cetera autem exponant sic ꝓna. Ad capiendum ꝓdicta facilius ponuntur figure luterum in columna sequenti.

Figura luterio ꝛ basis eius ℑm expositores latinos cõmuniter. Sequitur.

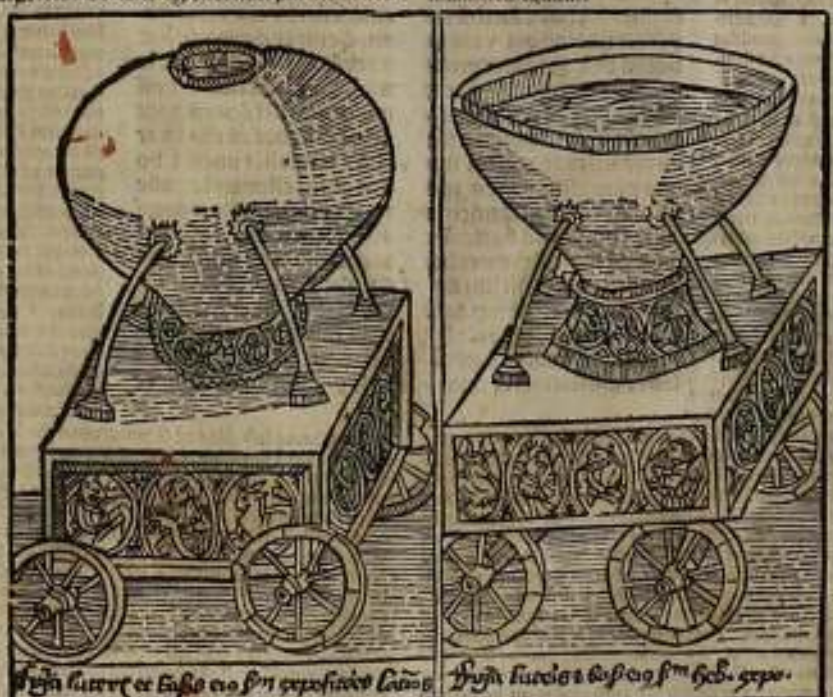

Figura luteris et basis eius ℑm exposito. Latinos

Figura luteris et basis eius ℑm hebr. expo.

a Fecit ergo hiram. Hic pñr agitur de ḡbusdã aliis vt̃ illibus ad templũ principib⁹ in diuersis officijs. t hoc no tat cũ dr. Fecit ḡ hirã lebetes.t.caldarias.erãt em ibi alĩq caldarie vbi ponebantur cineres amoti d altari holocaustor:vt portarent cẽ cinnatẽ ad locũ mundũ.t aliq ad vecoquẽdũ carnes aliq⁹ sacrificior. vt ff.ũ.j.li.capl.xj.

b Et scutras.vasa sẽ eglis amplitudis i supioi pte t iferioi vbi pẽdẽt carbones accepti de altari holocaustor.vt portarẽtur intra tẽplũ ad cremãdũ thymiama sub altare icẽsũ

c Et amulas.i.fuscinulas vt dicũt alii qui.ſ nõ vt vez. da sic dicerur de hamo mas t hẽt b in principio.t iõ dicit aliq̃ sunt vasa vinaria ad modũ ampulle facta:ḡb⁹ effundebatur vinũ libamis super altaꝛ holocausti

d Colũnas duas. de ḡb⁹ dixisse.ũ. dicũ est.

e Et funiculos capitellor.ſ. circulos cingẽtes capitella ad modũ funiculor. Cetera patẽt ex supradictis vt q̃ ibi.

f De auricalco erãt. quoddã gen⁹ metalli ẽ simile auro in colore.

g Fudit ea rex scz salomõ. qi fecit ẽa fieri sicut supradictũ ẽ in pncipio hui⁹.c.

Domũ suã edificauit salomõ ẽc. vt̃ potest referri ad hyrã q̃ dicebat rex artificiũ xpi artis excellentiam.

h Jn argillosa tra.q̃ ẽ apta ad faciendũ formas in ḡb⁹ metalla fudũt.

i Altare aureũ. id cũ altare incensi.q̃ erat intra templum

k Et mẽsas de q̃ forma t dispositione t situ dictũ fuit Exo.xxv.t.xxx.ca.

l Et candelabra aurea quinq̃ ẽc. ista erãt facta ad modũ candelabri q̃ fecit moyses.cuius forma fuit descripta Exo.xxv.

m Et forcipes aureos.ad rescindendũ ptes lichnor cõbustã.

n Et hydrias.in ḡb⁹ erat oleũ p lucernis.

o Et fuscinulas.ad extendũ de lucernis si ibi aliq̃ imũdicie de lichnis combustis cecidisset.

p Et phialas.ad ponendũ vinũ cũ p mansionẽ regum t pontificũ t vasor⁹ qui erant applicãda ad culmũ diuinũ.

q Et mortariola. ad terendũ species t radices vñ fiebant talia vnguenta.

r Et thuribula.in ḡbus cremabantur thymiamata.

s Et cardines ostior domus interioris de ḡbus ostijs.ũ. dictũ est ca.vj. illa ẽ pa templi dicebatur sanctũar⁹.t iõ cardines ostior eius erant de pallon

a orientẽ ad meridiẽ Fecit ḡ

b hiram lebetes t scutras t

c amulas.t pfecit oẽe opus

regi salomonis i tẽplo dñi:

d colũnas duas funiculos capitellor ũ sup.t capitella colũnarũ duos.t retiacla duo.vt operẽt duos funiculos q̃ erãt sup capita colũnar:t malogranata q̃dringẽta in duob⁹ retiaculis :duos⁹ ordines malogranator in retiaculis singul ad opiẽdos funiculos capitellor.q̃ erãt sup capita colũnarũ:t bases decẽ t luteres decẽ super bases:t mare vnum et boues duodecim subt̃ mare:t lebetes t scutras t amulas. Oia vasa q̃ fecit hirã regi salomoni in domo dñi:de auricalco erãt. In cãpestri regione iordanis

f fudit ea rex i argillosa terra inter sochot t sarthã :et posuit salomõ oia vasa in domo dñi. Propter multitudinem aũt nimiã nõ erat põdus eris. Fecitq̃ Salomõ oia vasa in domo dñi:

g altare aureũ:t mẽsam supq̃ ponerẽtur panes ꝓpositionis aureas.t candelabra

h aurea quinq̃ ad dexterã t q̃nq̃ ad sinistrã ꝑ oraculũ ex auro puro:t q̃si lilij flores t lucernas desup aureas t forcipes aureos:t hydrias t fuscinulas t phialas:t mortariola:t thuribula de auro purissimo: et cardines ostior domus interioris sanctiscẽtor: t ostiorũ domus templi ex auro erãt. Et pfecit oẽ op⁹ q̃ faciebat salomõ in domo domini,t intulit q̃ sctificauerat dauid pr̃ su⁹ argentum t aur⁹ t vasa,reposuitq̃ in thesauris domus domini.

a Tunc congregauit rex omes maiores natu israhel cũ principib⁹ tribuũ t duces familiar filior israhel ad regẽ salomonẽ

b in hierl vt deferrẽt archã federis dñi ꝺ ciuitate dei.ꝺ syõ

Cõuenitq̃ ad regẽ salomonẽ vniuersus israhel in mense

c bethamun i solẽni die:ipe ẽ mẽsis septim⁹ Venerũtq̃ cuncti senes de israhel t tulerũt

d archã sacerdotes t portauerũt archã dñi t tabernaculũ federis t oia vasa sctuarii q̃ erãt i tabernaculo et ferebãt ea sacerdotes et leuite. Rex aũt salomõ t omis multitudo israhel q̃ conuenerant ad eũ gdiebat cũ illo añ archã t imolabãt oues t boues absq̃ estimatione mltitudinis.

e Et intulerũt sacerdotes archã federis dñi i locũ suũ in oraculũ tẽpli in scti⁹scorũ subt̃ alas cherubin.

f Si quidẽ cherubin expãdebãt alas sup locũ archẽ:t protegebãt archã t vectes eius

g desup. Cũq̃s eminerent vectes

Hec cõgregan sant. Hic describit rem Ca.viij.

a t dicatio.t ꝓ ponit introductio arche.fecit ãt si

nũ diuine ꝓsentie ibi. Factũ est aũt tercio Salomonis ano ibi. Stetit aũt salomon. Extra ppli benedictio et licentiatio ibi. Fcis est aũt. Circa primũ dicit.

a Tunc congregati sũt ẽc.vt cũ debita solẽnitate dedicaret tẽplũ t deferret ibi archa dñi .sõ subdit

b Vt deferrent archam federis domini de ciuitate Dõ. vbi adhuc erat ꝺ domo obededom.vt hz ũ.xj.li.ca.vj.

c Jn mense bethanim.ille est mẽsis septimus q̃ apud hebreos erat q̃si totus festiuus.sicut dictũ fuit Leui.xxiij.in festiuitas principal erãt festũ expiationis q̃ celebrabat decima die illius mensis

d Et portauerunt archã dñi t tabernaculũ federis. q̃ fecit moyses.q̃ illud tabernaculũ fuit repositũ cũ aliis vasis sacris in thesauris domus dñi. Aliq̃ antẽ libri habẽt. Et portauerũt archã domini ad tabernaculũ federis.q̃ ꝓpter impẽsam aliq̃s correctorũ posiũ ẽ ad ꝓpter. nõ erã archa nec fuerãt portata ad tabernaculũ federis.q̃ intra tẽplũ q̃ fecerat salomon. e Et immolabãt oues ẽc.hi phole est.ad denotãdũ multitudinẽ bestiarũ. f Subter alas cherubin.loquitur de illis cherubin q̃s fecit salomõ.habebãt em decẽ cubitos altitudinis.et in medio domus sub alis eor se ꝓtingẽtibus fuit archa posita.sicut dictũ fuit.ũ.ca.vj. g Cũq̃ eminerent vectes ẽc.dicit ra.sa.q̃ vectes trãsibãt p latitudinẽ arche.ita q̃ lõgitudo arche erat inter vectes.si cut dictũ fuit.ũ.Ex.xxv. t sic capita vectiũ erãt ꝺ comiã pendẽtẽ in ingressu sanctuarij.t aliq̃nulũ eã impellebãt.t sic appebãt ibi ẽ due mmille inferio sub veste sua.ad ꝺ inducit illud Canti.j Inter vbera mea ꝑmorabit.t ꝓpter ꝑ subdit. Nõ appebãt vltra exterius⁹.q̃ dicta cortina erat inmedia.t sic fit appebãt corpa vectiũ.ſ tm figura sicut vt̃ mani⁹p cirothecã. Doctores aũt nri aliter exponũt dicẽtes q̃ hz vectes possent videri ab illis q̃ erãt ꝺ ostiũ sanctiscẽtor.nõ tñ ab illis q̃ erãt longi⁹.Et ꝺ vt rõnabilius dictũ. q̃ in tẽplo salomonis nõ solũ erat cortina ꝓcedẽs int̃ sanctũ t sanctiscẽtor

sed partes que non poterat vecabus sic impelli vt eoꝝ capita extenua apparerẽt. b In archa aũt nõ erat aliꝗ nisi due tabule lapidee. Scdi vt dicere apls Heb. ix. co. scz q̃ sbi cũ tabulis erat vga aaron. t vma aurea bño manna ꝛc̃d b vt duplicẽt. Duo mõ q̃ sole tabule erãt sbi pcipaliter. qz ad b solũ fuit archa facta. alia do duo occasionalr scz vga ad repssionẽ rebellionis de sacerdotio t vma aurea ad memoriã sbi os ri de celo. Alio modo q̃ vga t vma aurea nõ erãt intra arcꝫ. q̃ ex i scrinio ad hoc facto t in latere arche posito. sic dicũ fuit de libro in q̃ moyses legẽ scripserat Deut. xxxi.

l Facta ẽ aũt. hic pãr ostdit signũ diuine pnie. cum ór.

k Nabula ipleuit domũ dñi. q̃ erat signũ diuine pnie. qz ibo frequẽter legit apparuisse moysi i nubc. l Et nõ poterãt sacerdotes stare. xpt reuerẽtiaꝝ diuie pnie se cõgãeu. dicit aũt b aliã q̃ nubecula ista non erat obscura q̃ lucida. sic nubes q̃ apparuit in transfiguratiõe dñi. Matb. xvij. t nõ sacerdotes nõ poterãt ministrare pp excessũ claritatis quã ñ poterãt sustinẽ q̃ b ñ cõsonat scptus sequẽti vbi ór. Dño dixit vt habitaret in nebula. in beb. dr. In caligine vbi t.xj. Paralꝝ vj. ór Dñs pollicit̃ ẽ vt habitaret i caligie. nisi de cat q̃ ista nebula in gre erat caliginosa. vtpote exteri⁹. t i pte lucida. sic ór. ó nubc exiuit int egyptios t filios isrl Exo. xiiij. Et erat nubes tenebrosa t illuminãs nocte hebreos. sicut pleni⁹ dictũ fuit ibi dẽ. t b vt cõcordare ei qñ ór. ij. Paralyp. vij. q̃ t oẽs filij isrl videbãt descẽdentes ignẽ t glaz domi sup domũ.

m Dño dixit vt habitaret i nebu. Dicit aliꝗ q̃ nõ inuenit b dictũ a deo dño q̃ fa cto. qz pluries legit

n de terra egypti. Stetit aũt salomon ante altare domini in ꝑsencia ecclie isrl: t expãdit manꝰ suas i celũ: t ait.

o Dñe deꝰ isrl nõ ẽ sims tui deꝰ in celo desup t sup terrã deorsum q̃ custodis pactũ t miaz tuis q̃ ambulãt corã te in toto corde suo: q̃ custodisti seruo tuo dõ pri meo q̃ locutꝰ es ei. Ore locutus es t manibꝰ pfecisti vt hec dies ꝓbat. Nũc igitur dñe deꝰ isrl ꝓtua famulo tuo dõ pri meo q̃ locutꝰ es ei dicẽs Nõ auferet de te vir corã me q̃ sedebat super thronũ isrl ita tamen si custodierint filij tui viã suam vt ambulẽt corã me. sicut tu ambulasti i ꝑspectu meo. Et nũc domie deus isrl firment ꝓba tua q̃ locutus es seruo tuo dauid

p pri meo. Ergo ne putãduz ẽ q̃ vere deꝰ habitet sup terrã Si ei celũ t celi celoꝝ te capere nõ ꝓsint ꝙtomagꝭ domus hec quã edificaui tibi

t Sz respice ad oꝝem serui tui: t ad ꝑces eiꝰ dñe deus meꝰ. Audi hymnũ t oꝝonẽ quã fuꝰ tuꝰ orat corã te

v hodie: vt sint oculi tui aperti sup domũ hãc nocte ac die

x sup domuz de q̃ dixisti erit nome meũ ibi vt exaudias oꝝonẽ quã orat in loco isto ad te fuꝰ tuꝰ vt exaudias deꝓcationẽ fui tui t populi tui isrl q̃cunq̃ orauerit in loco isto t exaudies i loco habitaculi tui in celo: t cũ

y exaudieris ꝓpicius eris Si peccauerit hõ in ꝓximũ suum t ꝺũerit aliqs iuramentũ q̃ teneat astrictꝰ ẽt venerit ꝓpter iuramẽtũ corã altari tuo in domũ tuã. tu exaudies in celo: t facies et iudicabis fuos tuos ꝺdẽnans impiũ: t reddes viã

Ingrẽ Salom[on] [illegible] et [illegible] [illegible] ed[ificat]

de[us]

p de terra egypti. Stetit aũt salomon ante altare domini in ꝑsencia ecclie isrl: t expãdit manꝰ suas i celũ: t ait.

o Dñe deꝰ isrl nõ ẽ sims tui deꝰ in celo desup t sup terrã deorsum q̃ custodis pactũ t miaz tuis q̃ ambulãt corã te in toto corde suo: q̃ custodisti seruo tuo dõ pri meo q̃ locutꝰ es ei. Ore locutus es t manibꝰ pfecisti vt hec dies ꝓbat. Nũc igitur dñe deꝰ isrl ꝓtua famulo tuo dõ pri meo q̃ locutꝰ es ei dicẽs Nõ auferet de te vir corã me q̃ sedebat super thronũ isrl ita tamen si custodierint filij tui viã suam vt ambulẽt corã me. sicut tu ambulasti i ꝑspectu meo. Et nũc domie deus isrl firment ꝓba tua q̃ locutus es seruo tuo dauid

p pri meo. Ergo ne putãduz ẽ q̃ vere deꝰ habitet sup terrã Si ei celũ t celi celoꝝ te capere nõ ꝓsint ꝙtomagꝭ domus hec quã edificaui tibi

t Sz respice ad oꝝem serui tui: t ad ꝑces eiꝰ dñe deus meꝰ. Audi hymnũ t oꝝonẽ quã fuꝰ tuꝰ orat corã te

v hodie: vt sint oculi tui aperti sup domũ hãc nocte ac die

x sup domuz de q̃ dixisti erit nome meũ ibi vt exaudias oꝝonẽ quã orat in loco isto ad te fuꝰ tuꝰ vt exaudias deꝓcationẽ fui tui t populi tui isrl q̃cunq̃ orauerit in loco isto t exaudies i loco habitaculi tui in celo: t cũ

y exaudieris ꝓpicius eris Si peccauerit hõ in ꝓximũ suum t ꝺũerit aliqs iuramentũ q̃ teneat astrictꝰ ẽt venerit ꝓpter iuramẽtũ corã altari tuo in domũ tuã. tu exaudies in celo: t facies et iudicabis fuos tuos ꝺdẽnans impiũ: t reddes viã

peccauerit hō. Hic ponit scōs petitio ⁊ respicit fidelitatez viri cū primo suo in plurib⁹ eis casib⁹ determinabat cō tenno aliq̄ p iuramentū. vtpote in depositō. furto sublato qđ nō inueniebat tūc depositari⁹ erat liber iurādo q̄ nō fecisset fraudē primo. vt dē Exo. xxij. in tali casu ⁊ plūs dabus a dducebat aliq̄ adimrādū aī tēplū. ⁊ si putabat frequēter seqbat vidicta diuīa ad declarationē mīticie. ⁊ b erat qō subdit. Iudicabs seruos tuos. ꝺdamnās impiū ⁊c.

3 Si fugerit pplūs tu⁹. B ponit hāc petitiō q̄ respicit populū cōtrariz in bello q̄ qñ erat infecta pctō cōtra ob aduersariū debellabat. vrs i multis locis vet. test. ⁊ hoc est qō dicitur.

5 Si fugerit populus isrl' ini. suos. quia peccauer⁹ ẽ tibi. B ē dictū: pctīs futuris erit cā fuge. sequēt'

a Et agētes pniaz ⁊c. q: sic p offensam deuīā debellabant ita p dcām pniam deo reconciliati victores efficiebantur.

b Si clausum fuerit celū. Hic ponit q̄rta petitio ꝓpter ini. miā siccitatē ex pcto pplī accidentē ⁊ pars hīa. c Fames si aborta fuerit Hic ponit q̄rta petitio p admonitione diuersoz malorū q̄ accidē solēt pp pcta hoīm cū dr. Fames si aborta fuerit q̄ pōt pingē ex multis cām. ⁊ ex sterilitate ⁊c. vel ex tēpestate fruct⁹ deuastante vt ex aduersitatibus bona destructib⁹ ⁊ pstantibus. d Aut pestilētia. i. mortalitas hoīm ⁊ animalū.

e Aut corrupt⁹ aer et q̄ sequūtur infirmitates. f Aut erugo aut locusta. corrodētes terr enascentia. g Del rubigo deficcās stipulas blador⁹ ita q̄ n̄ possint facē spicas. vt si facūt: facūt ianes.

h Cūcta demonstrō id est maledictiō seu mali impcatio. cetera patent in litera

i Insup ⁊ alienige

suam sup caput ei⁹: iustificans illū iustū ⁊ retribuēs ei

3 ꝟm iustitiā suā. Si fugerit pplūs tu⁹ isrl' inimicos suos: q: peccatur⁹ ẽ tibi: ⁊ a

4 gentes pniam ⁊ cōfitentes noī tuo: venerint ⁊ adorauerint ⁊ depcati te fuerint i domo hac exaudi in celo ⁊ dimitte pctā pplī tui isrl ⁊ reduces eos i terrā quaz

b dedisti pribus eoz. Si clausū fuerit celū ⁊ nō pluerit ꝓpter pctā eoz. ⁊ orātes i loco isto pniam egerint noīe tuo. ⁊ a pctis suis cōuersi fuerint ꝓpter afflictionē suā. exaudi eos in celo. ⁊ dimitte pctā seruoz tuoꝝ ⁊ pplī tui isrl: ⁊ ostende eis viā bonā p quā ambulent. ⁊ da pluuiā sup terrā quā dedisti pplo tuo i pos

c sessionez. Fames si aborta

ꝺ fuerit i terra: aut pestilētia

f aut corrupt⁹ aer aut erugo

g aut locusta vl rubigo ⁊ afflixerit cū inimic⁹ ei⁹ portas obsidēs eis plaga vni

h uersa infirmitas: cūcta deuotatio ⁊ impcatio q̄ acciderit oi hoi ꝰ pplo tuo isrl si q̄s ꝛgnouerit plagā cordis sui ⁊ expāderit manus suas i domo hac: tu exaudies i celo i loco habitatiōis tue ⁊ repropitiaberis ⁊ facies vt des vnicuiq̄ ꝟm oēs vias suas sic videris cor ei⁹ q: tu nosti sol⁹ cor oīm filioz hoīm: vt timeāt te cunctis diebꝰ q̄bꝰ viuūt sup faciē ꝛre quā dedisti pribus

i nris Insup ⁊ alienigēa q̄ nō ē de pplo tuo isrl' cū venerit de tra lōginq̄ ꝓpter nomē tuū. audiēt enī nomē tuum magnū ⁊ manū tuā fortis ⁊ brachiū tuū extētum vbiq̄ cū venerit q̄ ⁊ orauerit i loco. tu exaudies i celo i firmamēto habitacli tui ⁊ acies oia p q̄bꝰ inuocauerit te alienigena vt discant

k uniuersi pplī terraꝝ nomē tuū timē sicut pplūs tu⁹ isrl ⁊ pbēt q: nomē tuū inuocatū ẽ sup domū hāc quā edi

k ficaui. Si egressus fuerit pplūs tuus ad bellū ꝺ inimicos suos p viaz q̄cūq̄ miseris eos orabūt te ꝺ viaz ciuitatis quā elegisti. ⁊ dom̄ domū quaz edificaui nomi tuo. ⁊ exaudies i celo oōnes eoz ⁊ pces eoz ⁊ facies iudiciū eoz Q si pecca

k uerint tibi: nō ẽ em hō q̄ nō pecce: ⁊ irat⁹ tradideris eos inimicī suis. ⁊ captiui ducti fuerint i tām inimicoꝝ lōge vl ppe: ⁊ egerit penitentiaz i corde suo i loco captiuitat' ⁊ cōuersi deprecāte fuerint i captiuitate sua dicētes. Ꝑpeccauimus iniq̄ egim⁹ impie gessim⁹: et reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo: ⁊ tota aīa sua i tām inimicoz suoz ad

l quā captiui ducti fuerint ⁊ orauerit te cōtra viaz terre sue quā dedisti pribus eoz ⁊ ciuitat' quā elegisti ⁊ tēpli q̄ ędificaui noī tuo: exaudias i celo i firmamēto solij tui oōes eoz ⁊ pces eorū ⁊ facies iudiciū eoz ⁊ ꝓpitiaberis pplo tuo q̄ peccauit tibi: ⁊ oīb⁹ iniq̄tatib⁹ eorū q̄b⁹ preuaricati sūt te: ⁊ da bis miām coram eis qui eos captiuos būerit vt misereā

m tur eis. Ꝑpls. n. tu⁹ ẽ ⁊ hereditas tua q̄s eduxisti de tra egypti de medio fornacis ferree vt sint oculi tui aperti ad depcationēz fui tui ⁊ pplī tui isrl: ⁊ exaudies eos i vniuers⁹ p q̄b⁹ inuocauerit te Tu ei separasti eos tibi in hēditate de vniuersis pplis ꝛre sic⁹ locut⁹ es per moysen seruū tuū q̄n eduxisti pres nr̄os de egypto

o dīc deus Factū est autem

na. Hic ponit sexta petitio p exauditiōe gentilū venientiū ex deuotione ad orādū in templo. multi em̄ gentiles audientes in diuersis peb⁹ ꝺbis mirabilia q̄ fecit deus. q̄ colebat in ilm ascēdebant illuc ex oīentis. vt dr Johā. xij. etsi vni colebat ⁊ ilm dictamē recte rōnis vnicuiq̄ ꝓpriū erat exaudiri eos cor erāt exaudibiles. Quia nō fuerant leges moysi. q: ad illā nō tenebant multi em̄ de his ad iudaismū ꝓuertebā tur. ⁊ patet hīa.

k Si egressus fuerit pplūs tu⁹. B ponitur septima petitio q̄ respicit belli ꝓsperitatē ⁊ aduersitatem. ꝓsperitas aūt est q̄ sequit victoria. et hoc fiebat frequēt p hoc q̄ imminente bello pplūs vrebat se vsus hierm ad orandū dām. ⁊ B petit primo salomon. et patet litera vsq̄ ibi.

k Q si peccauerit tibi. vbi tangit belli aduersitas q̄ est q̄ado pplūs capitur. ⁊ in captiuitatē ducit. q̄ frequēter libe rabatur pplūs isrl'. ꝓpter hoc q̄ in terra captiuitatis orabat dominum versa facie vsus hierm salez. et hoc petit hic salomon cum dicitur

l Et orauerit te cōtra vi am terre sue ⁊c. vn ꝺ Dan. vij. ꝺr q̄ ipse ex istens in babilonia fenestris apertis contra hierm tribus i die tempibus flectebat genua sua ⁊ orabat. ⁊c. ⁊ patet litera vsq̄ ibi. m Quos eduxisti de terra egypti de medio fornacis ferree. i. dure ad modum ferri. labor enim filioz isrl fa ciendo latereꝫ ⁊ coquendo in fornace. erat ꝺ nimis durus vt haberur in Exo.

n Tu enim separasti eos. quando eis legem spetialem. et p signum circumcisionis in carne. ⁊ cetera patent in litera

o Factum est autem. Hic ponitur populi benedictō post orationem salomonis cum dicitur.

cū cōplesset salomon orās
dn̄m oēm orōez ⁊ dep̄catō
p nē hāc: surrexit de cōspcū
altar̄ dn̄i. Vtrūqꝫ ei genu
in terrā fixerat: ⁊ man⁹ ex-
panderat ad celū. Stetit ḡ
q ⁊ bn̄dixit oī eccie isrl̄ voce
r mag̃ dicēs. Bn̄dict⁹ dn̄s
de⁹ q̄ dedit requiē populo
suo isrl̄ iuxta oīa q̄ locut⁹ ē
Nō cecidit nec vn⁹ q̄dē ser
mo ex oīb⁹ bonis q̄ locut⁹
s est p moysen s̄uū suū. Sit
dn̄s ds̄ nr̄ nobiscū sicut fuit
cū prib⁹ nr̄is nō derelinqns
nos neqꝫ pꝛiciēs: s̄ iclinet
corda nr̄a ad se vt ambule
mus i vniuersis vijs eius
⁊ custodiam⁹ mādata ei⁹ ⁊
ceremonias ⁊ iudicia q̄cū-
qꝫ mādauit prib⁹ nr̄is: ⁊
sint s̄mōes mei isti q̄b⁹ de
t p̄cat⁹ sū corā dn̄o appropi
quātes dn̄o deo nr̄o die ac
nocte vt faciat iudiciū s̄uo
suo ⁊ pp̄lo suo isrl̄ p singu-
los dies ⁊ sciāt oēs popli
t̄re q2 dn̄s ip̄e ē ds̄: ⁊ nō ē
vltra absqꝫ eo. Sit q̄z cor
nr̄m pfectū cū dn̄o dō nr̄o
vt ambulem⁹ i decretis ei⁹
⁊ custodiam⁹ mādata e⁹ si
cut ⁊ hodie. Igr̄ rex ⁊ oīs
isrl̄ cū eo imolabāt victias
corā dn̄o. Mactauitqꝫ salo
mō hostias pacificas q̄s i
molauit dn̄o. boū viginti-
duo milia ⁊ ouiū cētū vigi
ti milia. Et dedicauerūt tē-
v plū dn̄i rex ⁊ filij isrl̄. In
die illa scificauit rex me-
diū atrij qd̄ erat aū domū
dn̄i. Fecit q̄ppe holocau-
stū ibi ⁊ sacrificiū ⁊ adipē
pacificoꝝ q2 altare ereum
qd̄ erat corā dn̄o min⁹ erat
⁊ cape nō poterat holocau
stum ⁊ sacrificiū ⁊ adipem
pacificoꝝ. Fecit ḡ salomō
in t̄pe illo festiuitatem cele
brē: ⁊ oīs isrl̄ cū eo multitu-
x do mag̃ ab introitu emath
y vsqꝫ ad riuū egypti corā
z dn̄o deo nr̄o septē diebus
z ⁊ septē dieb⁹. i. q̄tuordecī
dieb⁹: ⁊ i die octauo dimi
sit pp̄los. Qui bn̄dicētes
regi pfecti sūt i tabernacula
a sua. letātes alacri corde su
per omib⁹ bonis q̄ fecerat
dn̄s dauid seruo suo. ⁊ isrl̄
pp̄lo suo. Capitulo. ix.

a [F]Actū ē aūt cū pfecisset
salomon edificiū do-
m⁹ dn̄i, ⁊ edificiū re-
gis ⁊ oē qd̄ optauerat ⁊ vo
luerat facē: appuit ei domi
b nus scd̄o sicut appuerat ei
in gabaon. Dixitqꝫ domi-
n⁹ ad eū: Exaudiui orōem
tuā ⁊ dep̄catōnē tuā quā
c dep̄cat⁹ es corā me. Scifi
caui domū hāc quā edifica
sti, vt ponerē nomē meū ibi
i sempitnū: ⁊ erūt ocli mei
⁊ cor meū ibi cūctis diebus
d Tu q̄z si ābulaueris corā
e me sicut ābulauit pr̄ tu⁹ i sim
f plicitate cordis ⁊ i eq̄tate ⁊
feceris oīa q̄ p̄cepi tibi: ⁊ iu
dicia mea s̄uaueris ⁊ legiti-
ma mea ponā thronū regni
tui sup isrl̄ i sempitnū, sicut
locut⁹ sū dō prī tuo dicēs.
nō auferet vir de genē tuo
d solio isrl̄. Si āt auersiōe
auersi fueritis vos ⁊ filij v̄ri
nō sequētes me nec custodi
entes mādata mea ⁊ cērimo
nias q̄s pposui vob̄ s̄ abi
eritis ⁊ colueritis deos alie-
g nos ⁊ adorauerit̄ eos: au-
ferā isrl̄ de supficie t̄re quā
h dedi eis, ⁊ tēplū qd̄ scifica

p Surrexit de cōspectu altaris dn̄i. vt bn̄di. po. vtrūqꝫ ei genu in terrā fixerat. ij. Paral. vj. dr̄ q fecerat basim eneā stetitqꝫ sup eā: ⁊ deinceps flexis genib⁹ fecit orōem p̄dictam ⁊ sic nō sup terrā. Dōm q hic vr̄ scriptura mō loquēdi cōmuniter aliq̄s dr̄ flectere genua ad terrā, etiā dato q sit in solario, ⁊ multociēs h. q2 basis illa nō multū distabat a terra. q2 tm̄ distabat trib⁹ cubitis. q Et bn̄dixit oī eccle isrl̄. nō illa bn̄dictiōe q̄ ptinet ad officiū sacerdotale. s̄ impcādo pp̄lo bona ⁊ regratiādo deo de bonis pteritis diuinis. r Bn̄dict⁹ dn̄s deus q̄ dedit requiē pp̄lo suo ⁊c. et dep̄cando p futuris dicēs. s Sit dn̄s de⁹ nr̄ nobiscū ⁊c. et pꝫ l̄ra vsqꝫ ibi. t Appropinquantes dn̄o deo nostro. id ē exaudibilia corā eo. cetera patēt vsqꝫ ibi. v In die illa scificauit rex mediū atrij. i. pauimentū atrij sacerdotū p̄pe altare holocaustoꝝ. qd̄ nō erat recte in medio aū templum s̄ declinabat ad ptē aq̄lonarē. altare ei holocaustoꝝ qd̄ fecerat salomon lꝫ eēt vestitū ere exteri⁹. interi⁹ tn̄ erat de lapidibus ipolitis. ⁊ iō pauimētū atrij i necessitate poterat ad opus p̄stē applicari ⁊ scificari. ista tamē scificatio fuit facta p pontificē ad cui⁹ officiū hoc expectabat. q2 tn̄ d̄ factū fuit ad māmenū regis dr̄ rex hoc fecisse. x Ab introitu emath. q̄ ē i termīo aq̄lonari terre pmissionis. y Vsqꝫ ad riuum egypti. q̄ vocat̄ riuus corula. ⁊ ē in termino australi terre pmissionis. ⁊ int̄ istos duos terminos ē eius longitudo. z Septem dieb⁹. p dedicatōe. z Et septē dieb⁹. p festo tabernaculoꝝ. qd̄ incepit die. xv. mēsis septimi. ⁊ sic tercia die p̄me septene fuit festū expiationis occurrēs. s. decia die mēsis septimi ⁊ sic tūc fuit duplex festū. ⁊ die octaua dimisit pp̄los. nō q illa die recesserint. q2 fuit dies collecte: tamē illa die dedit licentias q in crastino possent recedē q2 die octauo fecit collectā ⁊ in crastino recesserūt. s. xxiij. die mēsis septimi. vt plenius hr̄. ij. Paral. vij. a Letantes et alacri ⁊c. in cōpletiōe ⁊ dedicatiōe dom⁹ dn̄i p filiū sibi succedentē in regno suo. sicut pmissum ei fuerat. vt hr̄. ij. Reg. vij. Hebrei aūt aliter exponūt di. q cū sacerdotes vellēt introducē archā i tēplū. porte clauserūt se. ⁊ cum sacerdotes p aptiōe ipsarū da cantarent psalmū. cxxxj. vbi dicit. Surge dn̄e i requiē tuā. tu ⁊ archa scificatōis tue. ⁊ cū venirēt ad illū v̄sū. Propter dd̄ s̄uū tuū. id ē pp ei⁹ merita. Nō auertas faciē christi tui. i. salomōis in regē vncti. denegādo īgressum arche intra locū quē p̄pabat tūc porte apuerūt se ad ostēdū q de⁹ acceptauit locū pp̄t merita ipi⁹ dd̄. q̄ v̄identes pp̄li q̄ astabāt letātes deū laudauerūt. ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. Letātes ⁊ alacri corde sup oīb⁹ bonis q̄ fecerat de dd̄. ⁊ h̄ videtur p̄sonare ei qd̄ dicitur. ij. Paral. vj. i fine. Capitulo. ix.

[F]Actū est autē. Hic p̄nt agit f de remūeratōne edificātis p salomōis q̄ fuit p̄ncipalis in edificādo. secūdo hirā regis tyri qui iuuit eū ligna mittēdo ibi. Explena sūt tercio pp̄li isrl̄ q̄ coopat⁹ fuit i laborib⁹ ⁊ expēsis ibi. Hec ē summa expēsarum. Remūeratō ā salomonis describit p h q sibi diuinit⁹ fuit reuelatū orōem ei⁹ eē exauditā cū dr̄. Appāruitqꝫ ei dn̄s scd̄o q2 p̄ appuerat ei in p̄ncipio regni sui vt dictū est. s. iij. capi. b Sicut appuerat ei in gabaō. ex q̄ pꝫ illa appāritio fuit i somnis sicut ⁊ illa ⁊ h expsse dr̄. ij. paly. vij. c Scificaui domū hanc. i. applicaui et dedicaui meo cultui. d Tu quoqꝫ si ambu. corā me. sancte ⁊ iuste viuendo. id ē subditur. e In simplicitate cordis. id ē in innocentia. f Et in equitate. i. in iusticia. Cetera patent in l̄ra vsqꝫ ibi. g Auferam israel de supficie terre. eos captiuando h Et templum qd̄ sanctifi. nomī meo pꝛoiciā a cōspectu meo. ipm destruēdo qd̄ factū fuit postea p nabuchodonosor. vt habetur infra. li. xxv.

t Erūq; pplia ihſ in puerbiū. q; oēs loquēt̄ de eo. de
tcciōe t exprimit. k Et in fabulā. q; in narratiōe ta
lia multa falſa imiſcent. l Et domus ē erit in exēplū.
double offenſiōa. m Dio q; trālierit p eā ſtupebit. pro
admiratiōe vindicte diuine. n Et ſibilabit. ſic ſolēt facē
boles qñ vidēt caſa
ſtuum alic⁹ rei ma-
gne. o Expleto
aut. b pñr oſtendit
ihſ⁹ hīā remunera
tio. t p ponit tempo⁹
cū dr. p Annio
xx. poſtq; edifi. ſa. q;
ſepē annos poſuit l
edificatione tēpli et
pal. in edificatiōe pa
tuos ſue. vt dictū ē
ō. in fine ſcpti cap. t
pncipio ſeptimi.
q Tunc dedit ſalo
mon hīrā. xx. oppi
da in recōpēſatione
lignoꝝ t aliop que
ei mīſtrauerat.
r Et egreſſus ē hī
rā. ſ. rex tyri. o Et
appellauit eos frēs
chabul. qđ ſonat ti
ſpliceniā. vt dicunt
aliq. t ſi ligna pbe
nitea e⁹ erat hīrā. et
ſi ſonat ei qđ ponit
rint. Et nō placuerit
ei. dicit ſo ra. ſal. q;
ſonat tenacitatē in
hebico. q; illa terra
ē iutoſa t adherens
pedib⁹. t iō ſic voca
uit ei. t Hec eſt
ſumma. b pñr ponit
remūeratio po-
puli. t oīa dicit in or
no in pē pncipalē t
incidētalē. ſcdm ibi.
Filia aūt pharaōis
Remūeratio ār po-
puli pſtitit i bona dī
ſpoſitiōe ihſ⁹ q; ma-
gnifice poenit ex tri-
b⁹. ſ. ex bona muni-
tione ſortalicioꝝ. et
directiōe aduerſarioꝝ.
t ex libertate ci
uiū. ſcdm ponit ibi.
Vniuerſum pplm.
tertius ibi. De filijs
iſrl. circa pmū dicit
t Hec ē ſum. expē
ſa. quē obtu. ſalo. in
beth. hr. Hic ē ſenſ⁹

ui noi meo ꝓjciā a ſpectū
meo: erit q; iſrl in puerbiū
t in fabulā cūctis pplis. t do
mus hec erit in exēplū. Dio
q; trālierit p eā ſtupebit t ſi
bilabit t dicet. Quare fecit
dñs ſic terre huic t domui
huic. Et rādebūt. q; dēſe-
rūt dñm deū ſuū. q; eduxit
pres eoꝝ de tra egypti. t ſe
cūm ſe deos alienos. t colue
rūt eos t adorauerūt eos. id
circo iduxit dñs ſup eos oē
malū h. Explet aūt anno
rum viginti poſtq; edificauerat
ſalomō duas domos. ſ. do
mū dñi t domū regis: hiraz
rege tyri pbēte ſalomōi lig
cedrina t abiegna tanq; iu
xta oē q; op⁹ būerat: tunc
dedit ſalomō hirā viginti
oppida i tra galilee. Et e-
greſſus ē hirā de tyro vt vi
deret oppida q; dederat ei
ſalomō t nō placuerūt ei. Et
ait. Hecciane ſūt ciuitates ās
dediſti mihi fr. Et appella
uit eas frā chabul vſq; i di
em hāc. Miſit q; hirā ad re
gē ſalomonē cētū viginti ta
lēta auri. Hec ē ſūma expē
ſar quā obtulit ſalomō rex
ad edificādū domū dñi. et
domū ſuā t mello. t murū
iheſu t heſer t mageddo et
gazer. Pharao rex egypti
aſcēdit t cepit gazer ſuccē
ditq; eā igni: t chananeum
q; habitabat i ciuitate interfecit
t dedit eam i dotē filie ſue
vxori ſalomōis. Edificauit
q; ſalomō gazer t bethoro
inferiorem t balaath t pal

miram in terra ſolitudinis
t oēs vicos q; ad ſe pūnebant t erant abſq; muro.
a munuit t ciuitates curruum t ciuitates eq̄tū. t qđ
cunq; ei placuit vt edificaret in iheſu t i libano t i oi
b terra pōtis ſue. Vniuerſū
pplm q; remāſerat de amor
reis t de ethei t pherezeis t eueis t iebuſeis q; nō
ſunt de filijs iſrl. hoc filioſ
qui remāſerāt i terra. q;
nō potuerāt filij iſrl exmi-
nare: fecit ſalomon tributa
c rios vſq; in diem hāc. De
d filijs aūt iſrl nō cōſtituit: ſa
e lomon ſeruire quēq; q; erāt
viri bellatores t miſtri ei⁹
t principes t duces t p̄fecti
curruū t eq̄tū. Erāt aūt
principes ſup oia opa ſalo
monis ppoſiti q̄ngēti q̄nq;
ginta q; hēbāt ſubiectos
populū. t ſtatutis opib⁹ ipſa-
f bant. Filia aūt pharaonis
aſcēdit de ciuitate dī i do
mum ſuam quā edificauerat ei ſalomō. Tūc edifica
g uit mello. Offerebat quo-
q; ſalomon tribus vicibus
p annos ſingulos holocau
ſta t pacificas victimas ſu
per altare quod edificaue-
b rat domino. t adolebat thy
miama coram dño. Perfe
i ctūq; ē tēplū. Claſſem quo
q; fecit rex ſalomō in aſion
gaber. q; ē iuxta bayla i lito
re mar. rubri in terra idu
mee. Miſitq; hiram i claſ
ſe illa ſuos viros nau
ticos t gnaros maris cum

rupīt. ſcz petō ama
rine t inobedientie
q; dñs p̄cepat illos
exterminari. vt dr Deu
me. xxxiij. ca. Et ſi
fuerūt puerſi ad iu
daiſmū t fec eos ſer
uos vt filios iſrl. pec-
ret a labore t nō de
eius cupiditate. forſitā nō peccauit. ſic
dictū fuit de gabaō
nitis Iohue. ix. Vni
uerſi ad iudaiſmū
facti ſi in obſequium
tot⁹ multitudinis:
ſpūs cēnt de pplis
q̄ dñs iuſſerat exter-
minari. c De fi-
lijs aūt iſrl. b ponit
tertiū. ſ. libertatē ci
uiū cū dr. d Nō
ꝓſtituit ſalomō fra-
tre quēq;. ſ. ut opibus
vilib⁹ t ruralib⁹ q; ſi
ebāt talia opa p alie
nigenas ad iudaiſ-
mū puerſos occupa
bant tū in opib⁹ no-
bilib⁹. iō ſubditur
e Hi erāt viri bel-
latores etc. t patet.
f Filia aūt pharaonis. Hec ēpo incidētalio. in q; ponun
tur aliq; incidēria q̄-
rū pmū ē tranſlatio
vxoꝝ ſue ad domū
quā ei edificauerat cui⁹ tō ponit. q. pſa-
lm. xxij. vicis q; archa
dñi fuerat in ciuita-
te dō. vſq; ex pcedēt
bus. t p b erat ſanctificata. Ꝓpter qō non
erat dignū q; mulier
habitaret in ea. niſi
ad tpus. ſ. quoſq; dō-
mus eēt edificata. ſe
cūdū ē de edificatio-
ne mello. Dicunt
hebrei q; ibi erat q̄-
dā platea ꝓpe tem-
plū. quā dō dimiſe-
rat optā ad hoc q; re-

qđ lenimit ſalomō. t ſm hebreos nō refert ad Pham imē
diate pcedēte. ſ. ad exx. talēta auri q; miſit hirā. q; ad illud
qđ poſtea fidit de alienigenis q̄s ſalomō fecit tributarios. ſ. ad portandū onera in opib⁹ q; b exprimunt v Mu
rum iheſu. qđ fecit triplicē. vt. ō. dicta ē. iij. ca. x Et he
ſer t mageddo t gazer. noīa ſunt ſortaliciorū. y Pha
rao rex egypti etc. b rūdet tacite q̄ri. q; poſſet aliqs ārē
re ire minuit gazer cū nō eēt ſb ei⁹ p̄ate. t iō ponit hic
qđ pharao rex egypti cepit terrā illā t dedit illā filie ſue
in dotē. t ſic facta ē ſb dīone ſalomonis. a Munuit
t ciuitates curruū etc. i. vbi reſeruarent currus bellici t ar

nientes delonge poſſent ibi manere in ſolemnitate paſche
qñ nō habebāt hoſpitia t vi cēnt ꝓpe templū devotionis
cā. quā ſalomon clauſit. t quādā vozagine ibi exiſtē terra
impleuit edificio ibi tabernacula. p ſeruos t ancillas filie
pharaonis. cui⁹ dom⁹ erat iuxta. t in b peccauit. Tercia
incidēs eſt de oblatiōe ſalomonis ibi. g Offerebat q̄s
ſalomō tribus vic. p annos ſingulos. ſ. in feſtiuitatib⁹ paſ-
ſche. penthecoſtes t tabernaculoꝝ. b Et adolebat thy
miama. non p ſeipm. ſed p pontificem. ad cui⁹ ſpectabat
officium. Quantum eſt de eius nauigio. cum dicitur.
i Claſſem quoq; etc. Et patet littera vſq; ibi.

k Quū cū venissent in ophir nomē ē ,pncie in india. in q̄ sunt thōres bōno minerso auri.q̄ a leonib⁹ t bestijs seruissimis habebant. ꝓter qđ nullus ibi audet accedē nisi nati sunt ꝓpe lit⁹ ad refugiū.t nīc naues explorātes bonā q̄ dcē bestie se elōgāt.sbito exeūt t trā effoss̄ vngut bos leonū i nauē ,p ipsāt t recedūt. que terra postea i fomacē ,pcit.t qđ ē ibi i pariter ꝓsumit er a monet dnat ignis. t remanet aur pur

Capitulū x.

Ed t regina saba. descripsa gla salomōis i fam ihu t edificatio ē ꝑ discribē i opus lemtis t ꝑ ex amplitudine stamnū. sc cūdo ex multitudie ,pcīnū ibi. Erat ꝛ pōdus auri. scio ex magnitudie effectuum ibi. Fecit q̄s rex Circa pmū ꝓsiderā dū q̄ admiratio cōsurgat ex inspectōe rei magne t insolite qđ ꝑ cē dupli. vno mō fm dd.t ē modo parui ꝓnis t simplicib⁹ q̄ nō cognouerūt vidē mag aliqđ ē magnū t insolitū.Is aliqs se mediocre vt gnā. Alio mō simplr.scīlīs qđ ē magnū t insolitus ꝓsonio magnio t ad lucrio ad mag vidēda. Regina vo saba erat ꝓuidentissima et posētissima t ꝑ ꝓfis assumera ad mag.t ēt vidē sapiaz salomonis t potentiā i sumptibus magnis fuit valde admirata. Ex q̄ ꝓz magnificentie salomonis ex celleritia.t ē est qđ dicit.

a Sed t regina saba aud.fama salo.q̄ diuulgabat vbiq

b In nole dñi venit.ex q̄ ortz eā fuisse dei cultricē. Quia si teneret moysi leges q̄ ad eā nō ꝓtinebat

c seruis salomonis:q̄ cū venissēt i ophir sumptū inde aurū q̄dridgētoz vigīti talētoz detulerūt ad regē salomonem. Capi.x.

Ed t regina saba audita fama salomonis in nole dñi venit tētare eū i enigmatib⁹ Et ingressa ierm multo cū comitatu t diuitijs:camel portātib⁹ aromata t aur infinitū numis,t gēmas ꝑciosas vēit ad regē salomonē.t locuta est ei vniuersa que hēbat i corde suo. Et docuit eā salomon oīa ẏba q̄ ꝓposuit. Nō fuit ꝑmo q̄ regē posset latere t nō rādet ei. Videns autē regina saba oēm sapiaz salomonis.t domū quā edificauerat,t cibos mēse ei⁹ t bitacula puor t ordines ministrātū:vestesq̄ eoz t pincernas t holocausta q̄ offerebat i domo dñi:nō hēbat vltra spīm. Dixitq̄ ad regē. Ver⁹ ē ꝑmo quē audiui i tra mea sup ꝑmōib⁹ tuis t sup sapia tua t nō credebā narrātib⁹ mihi dōec ipa veni t vidi ocul meis,t probaui q̄ media ps mihi nūciata nō fuerit maior ē sapiēcia tua t opa tua q̄s rūor quē audiui. Bti viri tui et bti fut tui tibi q̄ stāt coraz te sp̄t audiunt sapiam tuam. Sit dñs deus tu⁹ bndict⁹ cui cōplacuisti t posuit te sup thronū isrl:eo q̄ dilexerit dñs isrl sempiternū t cōstituit te regem vt faceres iudiciū t iusticiā. Bedit q̄ regi centū viginti talenta auri t aromata multa nimis,t gēmas ꝑciosas.Nō fūt allata vltra aromata tā multa q̄s ea q̄ dedit regina saba regi salomoni. Sed t classis hirā q̄ portabat aurū ō ophir attulit ex ophir ligna thina multa nimis,et gemmas ꝑciosas.Fecitq̄z rex de lignis thinis fulcra domus dñi,t dom⁹ regie t citharas liraſq̄z cantorib⁹. Nō fūt allata huiuscemodi ligna thina neq̄z visa vsq̄z in ꝑntē diem. Rex autē salomō dedit regine saba oīa q̄ voluit t petiit ab eo exceptis bis q̄ vltro obtulerat ei munere regio. Que reuersa ē t abiit in terram suā cū fmis suis. Erat aūt pondus auri qđ offerebat salomoni ꝑ annos singlos sexcētoz sexaginta sex talēt̄ auri:excepto eo qđ offerebant viri q̄ sup vectigalia erāt,t negociatores vniuersiq̄z scuta vendētes: et oēs reges arabie ducesq̄z terre. Fecit q̄z rex salomon ducēta scuta de auro purissimo. sexcētos auri siclos dedit i lamina scuti vnius t trecētas peltas ex auro ꝓbato:trecēteq̄z mine auri vnā peltā vestiebāt. Ꝙ suitq̄z eas rex i domo saltꝰ libani. Fecit etiā rex salomon thronū de ebore grā

stumptuose.t artificiose facta.t hunc dicto ꝓnat qđ habuit ea.hoc.q̄ salomō trib⁹ vicib⁹ offerebat i anno. Ex q̄ vē q̄ nō faciebat q̄die solemnitatē oblationū. sicut Iosephus dicit. b Nō hēbat vltra spīm.in q̄ designat ipsius admiratio,cetera patēt vsq̄ ibi.

l Tertullit ex optimis lignis ebenis.in li. de ꝓpitiat. huius rerum docīt.q̄ ex lignis valde alba t polita ita q̄ imagines ibi resplendent. k Fecit q̄s de lignis thinis fulcra.t fulcīdo dicta ad sonificandū templū t domū regī.ra bi sa.dicit q̄ fecit inde gradus ad ascendendū de domo regia i domū dñi t,ꝓpt̄ q̄ regina saba de illo ascensu fuit admirata t dicunt ꝑ fulcra a fulcīdo q̄ in lateribus ascensus ꝑdicti erāt ista ligā ad ꝑ q̄ ascēdentes t descēdentes appodiarēt se ibi

l Et citharas liraſq̄ cātorib⁹.i.varia i ista musicalia ad cātandū laudes diuinas i domo dñi q̄ le nitas. m Licet aūt salomō ex dē ra.sa. q̄ q̄ nouerit soluti omes q̄nū q̄s ipo ꝓ posuit. Alij vero dicūt q̄ fuerūt q̄dā femina t ꝑtīa q̄ non hēbant in tra sua q̄ in terra isrl abundabant:ꝓpter qđ talia petiit abiq̄z rubore:q̄ nō erāt magni valoris. n Excepto his ex.t ista fuit magna t ꝑciosa.

o Erat aūt pōdus Hic ꝓt declaratur mistrando quēmū t ꝓportio vsq̄ ibi.

p Et oēs reges arabie ex.q̄ veniebāt ō diuersis gentib⁹ orbis ad audiēdū sapiam salomonis. deferentes ei munera. vasa aurea t argentea. t plura alia. vt dē .s. eodem capitulo.

q Fecit q̄s rex.h ꝓt oēdit opulēcia salomonis i magnitudine t pulcritudine effectuū cū dr. Fecit q̄s sa.cc.scu. de auro pu.f.exteri⁹.q̄ interi⁹ erāt de alia mā.nō inducit.

r In lamia scuti vnius.f.ad coaptādū ipm o Et.ecce. petras.t dicuntur a pellēdo.q̄ repellunt ictus t sunt circularis figure. s Trecente mine auri fm q̄ dicit ra.sa. mina est genus numi determinati ponderis.t est sacī minus q̄ pondus talenti.vel mina vt dicit Ist. In ponderibus erāt dragmia appēdit.t est nomen grecum.

v Fecit etiam rex thronum de ebore grandē. hoc fuit aliud opus valde pulcrum t iucundosum.

x Qui habebat ser gradus p gd ascēdebāt ad sedile.
y Et summitas throni rotunda
3 erat i pte posteriori. t due man⁹ hinc atq; inde tenē-
a tes sedile. t duo leōes stā
bāt iuxta man⁹ singulas t
duodecim leūculi stātes su
per ser gdus hic atq; inde.
Nō ē factū tale op⁹ i vni
uersis regnis. k t oia vasa
de qb⁹ potabat rex salomō
erāt aurea. t vniuersa sup-
pellex dom⁹ saltꝰ libani de
b auro purissimo. Non erat
argētū nec alic⁹ pcij putā
bāt i dieb⁹ salomōis; quia
classis regis p mare cū clas-
se hirā serp tres āños ibat
i tharsis deferēs inde aur t
argētū; t dētes elephātoꝝ
t symias t pauos. Magnifi
catus ē ḡ rex salomon su-
per oēs reges trē diuitijs
t sapiā; t vniuersa trā desi
derabāt vultū salomonis:
vt audiret sapiam ei⁹ quaz
dederat ds i corde eius t
singuli deferebāt ei mūera
vasa argentea t aurea ve-
stes t arma bellica; aroma
ta qz t eqs t mulos p an-
nos singlos. Cōgregauit
qz salomō curr⁹ t eqtes:
t facti sūt ei mille qdrigēti curr⁹
t duodecī milia eqtuz; t
disposuit eos p ciuitates
munitas: t cū rege i hierl
c Fecitq; vt tāta eēt abūdā
tia aur t argēti i trā sīm qtā
t lapidū t cedroꝝ prebuit
tempus in q floruit regnū dauid sub salomone. Hic pōt
describi qd in q ds eodē incepit declinare. t ꝑ describi
tur salomonis transgressio. secdo pene cominatio ibi. Igi
tur iratus est dñs. tercio aduersarior suscitatio ibi. Su-
scitauit aūt. qrto mors t tumulatio salomonis ibi. Re-
liquum autem.

d Et fecit rex vt argentū tāta multitudine ḡsi lycomoros
que nascunt in cāpestribꝰ.
b Et educebant eq salomōi
c de egypto. t de choa. Mercatores ei regis emebāt
de choa t statuto pcio p
f ducebāt. Egrediebat autē
g q̄drīga ex egypto sexcēti si
clis argēti t equꝰ cētum t
qnq̄ginta. Atq; in hūc mo
dū cūcti reges etheoꝝ t syrie eōꝝ venūdabāt. xj.

Erāt salomō adamauit mīeres alienigenas multas: filiā quo
e qs pharaōnis et moabitidas et ammonitidas. idumeas t sidōnias. t cethe⁹
de gentib⁹ sup⁹ quibus dixit dñs filijs isrl: Non ingrediemini ad eas: neq; ipse
illis ingredient ad vestras. Certissime enī auertēt corda vīa vt seq̄mini deos ea
rū: His itaq; copulat⁹ est
salomō ardentissimo amore.
h Fuerūtq; ei vxores ḡsi regine septingēte: t cōcubine
f trecēte: t auerterūt mulie
res cor eius. Cūq; iam eēt
senex: deprauatū ē cor ei⁹
g p mulieres vt seq̄ret deos
alienos: nec erat cor eius
pfectū cū dño deo suo: sic
cor dauid pris eius. Colebat salomon astharte deaz
sidoniōꝝ t chamos deum
moabitarū: t moloch idō-
lum ammonitarū. Feceruq;
salomon qd nō placuerat
corā dño: t nō adipleuit vt

Et educebant eq salomōi de egypto. Negociatores ei regis emebāt de cocha t statuto pcio p
ducebāt. Egrediebat autē q̄drīga ex egypto sexcēti siclis argēti t equꝰ cētum t qnq̄ginta. Atq; in hūc modū cūcti reges etheoꝝ t syrie eōꝝ venūdabāt. xj.

Erāt salomō adamauit mīeres alienigenas multas: filiā quo pharaōnis et moabitidas et ammonitidas. idumeas t sidōnias. t cethe⁹ de gentib⁹ sup⁹ quibus dixit dñs filijs isrl: Non ingrediemini ad eas: neq; ipse illis ingredient ad vestras. Certissime enī auertēt corda vīa vt seq̄mini deos earū: His itaq; copulat⁹ est salomō ardentissimo amore. Fuerūtq; ei vxores ḡsi regine septingēte t cōcubine trecēte; t auerterūt mulieres cor eius. Cūq; iam eēt senex: deprauatū ē cor ei⁹ p mulieres vt seq̄ret deos alienos: nec erat cor eius pfectū cū dño deo suo: sic cor dauid pris eius. Colebat salomon astharte deaz sidoniōꝝ t chamos deum moabitarū: t moloch idolum ammonitarū. Feceruq; salomon qd nō placuerat corā dño: t nō adipleuit vt

Liquum autem ē circa
finē ondit: pena
trāsgressio salomo-
nis in peccato luxu-
rie. secdo in pcō ido-
latrie ibi. Cūq; iam
esset senex. ē trea p-
mū ōz. a Hec cū
eam salomō adama
uit. i. ardenter amau-
it. postea sequit.
b Mulieres alie-
nigenas multas. et
sic triplr peccauit. p
qz mandatum tri-
mio ardenter eas a-
mauit. secdo qz vxo-
res alienigenas sibi
accepit. lege moy-
si Exo. xxxiiij. tercio
qz vxores sibi vltra
modum multiplica-
uit. lege Deu. xvij
vbi phibet regi acci
pere vxores plurimas alliciētes ani-
mi⁹. c Filiam qz
pharaonis. hāc spā-
liter exprimit. qz fa it
eius vxor principalis
t magis dilecta. ce-
tere autem fuerunt
adūcte. ceca patent
vsq; ibi. d Fuerūt
qz vxores ḡsi regine
(dec Josephus autē
dicat q fuerūt. lxx. t
tō dōm q. lxxiiij erant
principaliores aliqs t
illas nō numerat io
sephꝰ. vt alr pōt di-
ci q scriptura b nūe
rat domicellas t ser
uientes assistentes fi-
lijs vxorū⁹ t sic de se
ptingentis b nūera
tis. septuagesima erāt
vxores eius t regine. cetere autem ea-
rū domicelle. Sicq;
autem velit sequi re
trum. patet solutio
est dicē q. salomon
ad tantam carnalita

g Secessit siclus. t sic dlibet equus vēdebat. ci. siclis.
Mortuus aūt thronus salomonis ē dīs ygo. in cui⁹ gre
mio sedit verus rex pacificus ihs xp⁹ tam ḡ i regali solio
tte throni⁹ de cuius⁹ cādore cōmūnie ygnatius. aurea
fulgore sapie significant rādo. Due man⁹ sunt impleto mā
dato: t superogatio significat. Ser gradus. ser vtutes in
ygine excellētes. f. humilitatio tenor. pugnatio amor. hōe
stas decor. pietatis dulcor. longanimitatis vigor. caritā
tis feruor. Per leones ds primo terret. sm q dr Cantic.
vj. Terribilis vt castroꝝ acies ordinata. f. ad debellandū
aereas primo p hui⁹ ygnis ferūt t merita.

r Et aūt salomon. Postq; descripta est Cap. xj.

tez denegerat. q frequenter de nouo virgines habere vole
bat sicut habetur Hester. ij. ca. de assumero rege q quotidi
die habebat vn. t q ingrediebat vespe. egrediebat mane
nec habebat licentiā reuertendi ad regē. nisi rex eam vo-
casset ex nomine. t sm hunc modum infra duos annos
poterat multiplicari numerus vsq; ad septingentas
c Et auerterunt mulieres cor eius. ab amore dei. t obs
seruantia p̄ceptorum eius. sicut videre at domus⁹ inspexit
f „Cūq; iā eēt senex. Hic pōt ondi ei⁹ trāsgressio i pcō
idolatrie cū ōz. g Vt seqret deos alienos. qō nō ē sic
intelligendū salomonē sic fuisse infatuatum. q in ydolo
crederet aliquid esse diuinitatis, Sed nolens offendere

vxores suas: et adorabat: sicut et adam comedit lignum vetitum ad persuasionem sue vxoris ne eam contristaret. sic dicit augustinus super Gen. li. xi. et de ciui. dei. li. xiiii. c. xi. Qui vir non fuit seductus vt dicit apostolus. Thimo. ii. ita quod crederet quod per esum illius ligni haberet scientiam boni et mali. sicut suggesserat serpens prout diffusius declaraui Gen. iii. ca. h Tunc edificauit salomon phanum chamos idolo moab in monte quod est contra hierusalem id est in monte oliueti. et ideo cultus idolatrie de tota hierusalem poterat videri. quod erat magnum incitamentum ad idolatriam. ad quam populus erat pronus. i Atque in hunc modum fecit vniuersis vxoribus suis alienigenis. quod non est intelligendum quod cuilibet

sequeretur dominum sicut dauid pater eius. h Tunc edificauit Salomon phanum chamos idolo moab in monte qui est contra hierusalem: et moloch idolo filiorum ammon. atque in hunc modum fecit vniuersis vxoribus suis alienigenis que adolebant thura et immolabant diis. Igitur iratus est dominus salomoni quod auersa esset mens eius a domino deo

faceret vnum templum. sed omnibus de vno cultu idolatrie fecit vnum templum pro idolo eorum. Hic occurrit dubium quando salomon dicatur senex quando depranatus fuit per mulieres. quia dicit ra. Sa. et alii hebrei quod erat tantum xii annorum quando incepit regnare. et in fine huius capituli dicitur quod regnauit xl annis. et sic vixit solum lii annis. Hoc autem depranatus fuit per mulieres ante mortem suam per sex annos vel circiter. quia edificauit templa idolorum plura pro suis vxoribus postquam fuerat depranatus. in quorum edificationibus fluxerunt plures anni. et sic quando depranatum fuit cor eius non videtur habuisse vltra xlvi annos vel circiter. et tali homo etate nullus dicitur proprie senex. Ad hoc autem respondet magister in hystoria sco. dicens quod salomon regnauit lxxx annis. et allegat iosephum hoc dicentem: scriptura tamen regni sui tacet. xl annos sic. dicitur primo li. xiii. dicitur de saule quod duobus annis regnauit super israel. s. bonus et innocens: et tacetur xviii annorum in quibus male se habuit. vt ibidem fuit dictum. Sed de dicto magistri parum est hoc curandum. quia contradicit sibiipsi et etiam scripture. dicit enim ibidem quod salomon xi annorum genuit roboam et quod roboam in morte patris fuit xl et vnius anni. et infra xiiii dicitur quod xli annorum erat roboam cum regnare cepisset. et sic reuertitur per primum dictum. s. quod salomon vixit tantum lii annis. Si autem dicatur quod roboam regnauit viuente patre xl annis: ita quod principium regni sui computatur ab illo tempore quo pater suus incepit depranari: sequitur quod in morte patris fuit lxxx et vnius annorum quod est contra dictum magistri vt patet ex dictis: et etiam contra scripturam. quia capitulo sequenti dicitur quod hieroboam audita morte salomonis reuersus est de egypto. et venit cum aliis in sichem vbi congregatus est populus ad constituendum roboam regem. Ex quo videtur quod non regnauit viuente patre: sic dicatur quod vniuersaliter in morte patris fuit eius regnum renouatum cum iam esset lxxx et vnius annorum. et de hac renouatione loquitur capitulum sequens. hoc patet falsum per literam sequentem. quia ibidem subditur quod roboam derelicto consilio senum: adhesit consilio iuuenum qui nutriti erant cum eo. Ex quo patet quod tunc erat roboam adhuc iuuenis: quod non potest dici de homine habente lxxx et vnum annos. Nam ii. li. xix. dicitur: Erat autem berzellai galaadites senex valde. s. octogenarius: et psalmo lxxxviii dicitur. Si autem in potentatibus lxxx anni. s. in bene complexionatis et amplius eorum labor et dolor. Preterea illud quod dicit magister quod salomon xi annorum genuit roboam. videtur esse extraneum a communi natura. quia secundum dicta magistri non solum xi annorum genuit: sed cum haberet decem et tres menses. quod sic patet. quia si roboam habebat xli annos finito regno patris. xl annorum. et erat xii annorum quando incepit regnare. sequitur quod xi anno salomonis roboam fuit natus. et cum puer sit in vtero matris ix mensibus. sequitur quod quando fuit genitus: salomon erat tantum x annorum et parum plus. quod non videtur possibile nature. Ad hoc igitur inconueniens remouendum et repugnantiam scripture tollendam salvo meliori iudicio videtur conuenientius dicere. quod salomon postquam xl annis regnauerat mortuus est et successit ei in regnum filius eius roboam habens xl et vnum

annum. sicut dicit scriptura. Sed quando salomon incepit regnare non solum habuit xii annos vt ab aliis dicitur sed non probatur nec ex scriptura sacra habetur. quia exprimit annos regni sui tantum. non autem exprimit annos etatis quando incepit regnare. nec annos totius vite sue. imo habuit xx vel plures annos in principio regni sui et sic quando mortuus fuit lx annos habuit ad minus. et sic conuenienter potest dici quod post l annos etatis sue depranatus fuit per mulieres et iam tunc poterat dici senex. quia et leuite completo quinquagesimo anno etatis sue seruire cessabant in tabernaculo tanquam senes. vt habetur Nu. viii. et habetur quod salomon non genuit roboam

israel: qui apparuerat ei secundo et preceperat de verbo hoc ne sequeretur deos alienos et non custodiuit que mandauit ei dominus. Dixit itaque Salomoni. Quia habuisti hoc apud te et non custodisti pactum meum et precepta mea que mandaui tibi: disrumpens scindam regnum tuum: et dabo illud seruo tuo. Verumtamen in diebus tuis non fa

xi vel x annorum. sed multo plurium. quia contraxit cum matre sua. s. roboam post suam coronationem. Ad illud autem quod obiicit in contrarium de dicto Ra. Sa. dicendum quod de dicto eius vel aliorum hebreorum non est multum curandum. nisi quantum consonat sacre scripture vel rationi: sicut dixi plenius in prologo meo super Gen. Similiter de dicto magistri et Iosephi idem est dicendum maxime vbi est repugnantia scripture. sicut in proposito videtur. vt patet ex predictis. Adhuc contra predicta obiicitur de verbo salomonis in principio regni sui. quod habetur s. iii ca. Ego sum puer paruulus ignorans egressum et introitum meum. Ex hoc dicit ra. Sa. et aliqui alii quod erat tantum xii annorum. sed hoc non valet. quia ante ii ca. dixerat dauid salomoni recommendans ei punitionem Semei. Vir autem sapiens es et scias que facies ei. vir autem non dicitur proprie nisi habens xxx annos vel circiter. et ideo si ex illo verbo. Ego sum puer paruulus etc. arguatur quod erat tantum xii annorum: eadem ratione ex isto poterit argui quod erat xxx annorum. et ideo illud verbum salomonis. Ego sum puer etc. intelligendum est respectu tanti regiminis sibi impositi: sicut dictum fuit ibidem: ideo Exo. xxxiii. dicitur quod iosue filius Nun puer non recedebat de tabernaculo: et tamen tunc erat xlii annorum secundum hebreos. secundum Iosephum xliiii. quia secundum hebreos gubernauit populum xxviii annis. secundum iosephum xxvi. et moyses ante ipsum xl annis ab exitu de egypto. et sic restat quod secundum hebreos tunc erat xlii annorum: secundum iosephum xliiii. quia vixit cx annis. vt habetur Iosue vltimo. Adhuc contra predicta obiicitur de dictis Hieronymi qui in epistola ad vitalem presbiterum de salomone et achaz videtur dicere: quod salomon xi annorum vel minus genuit roboam. et quod xii anno etatis sue accepit regnum. Ad quod dicendum quod Hieronymus non loquitur ibi assertiue vt manifeste patet ex fine eiusdem epistole. Sed supposito quod tunc regnare inceperit et roboam genuerit: sic dictum est: respondet quod hoc sit possibile: inducens ad hoc exemplum cuiusdam mulieris nutrientis paruulum qui in eodem lecto cum ea iacebat. et cum decimum annum etatis impleuisset. et illa fuisset calefacta vino induxit puerum ad carnalem copulam. et sic aliis noctibus sequentibus qui de eodem concepit. et duos menses vterus eius intumuit. Hieronymus autem attribuit hoc magis virtuti diuine quam nature. vt factum occultum per signum euidens panderetur. et sic argumentum est ad oppositum. s. quod virtute nature salomon x annorum non genuit roboam.

i Igitur iratus est dominus. descripta salomonis transgressione. hic consequenter describitur comminatio pene. s. scissio regni sui tempore filii sui. et patet litera paucis exceptis. k Qui apparuerat ei secundo. semel in gabaon. et semel post edificationes templi. vt dictum fuit s. ix. Et dabo illud seruo tuo. s. hieroboam qui fuit seruus salomonis. vt habetur infra eodem. Verumtamen in diebus tuis etc. quia in vita sua instituerat regem salomonem. vt dictum est supra primo cap. et ideo si fuisset regnum scissum tempore salomonis videretur hoc redundare in culpam dauid et etiam in opprobrium. quia memoria eius adhuc erat multum recens.

n Tribū vnā dabo filio tuo trib⁹ ei iuda nō fuit sibi data
qz erat sua: nec trib⁹ Leui qz erat deputa p oēs trib⁹ e dcimā
te ppli ad cultū virtutū. ꝓpalis ē vtere ad sortē inde e be
niamī. z sic sola trib⁹ beniamī ꝓpue loḡndo fuit data ipi
roboā. o Propter dauid seruū meū. vt alicḡ de semie
ei⁹ sederet i regali so
lio. p Et hierlm
quaz elegi. vt ibi vi
get cult⁹ dei⁹ ibi.
remaneat honor re
gū. Hic qđ occur
rit dubiū: quō trans
gressio salomōis de
cat i scissionē regni
cū. 3. q. ij. c. cir. dcm
fuerit q sola dō im
qua q mechetatē be
rediatus bisboseth
dedit sibi fuo iuo.
cā fuerit hui⁹ scissio
nis. Sed qđ dicēdus
q nō ē inconueniēs
duas cās pnales ad
vnū ocurrere effectū
et sic fuit in ꝓposito
qz vtraqz fuit cā pe
cialis. ¶ q Suscitauit. Hic ꝑr ponit
tuā aduersarios suscitatio ꝑ salomonē
z fm ꝺ diuidunt in
tres partes. scdā. ibi
Suscitauit ei. tertia
ibi Hieroboā quo
q. Primꝰ ꝑt aduer
sarij fuit adad idu
meꝰ de semie regio.
q cū aliis suis cuasit
manū dauid interfi
cientis idumeos et
creuit i egypto z ꝓpe
salomōis redijt ad
ꝺ qz trā idumee pos
set recuperare. vt satis salomonē filiū dauid infestare. z ꝓz
litera pancis exceptis q discurrent. r Sed sepelientibus
eos tc. scptū est em Deut. xxiij. Non abominaberis idu
meū. qz frat⁹ tuꝰ ē. filij aūt isti z idumei de duob⁹ fratrib⁹
descenderūt. s. Iacob z Esau. ꝓpter qđ dauid idumeos q
in bello ceciderāt ꝓcepit sepeliri. z in ꝺ fecit sibi bonū no
mē. eo q ꝓstiterat occisis istā bnātatem. sic dcm fuit supra
xj. li. viij. cap. s Cūqz surrexissent de madian. terre
nomē ē ad quā primo cōfugerāt z venerūt i pharā lo
cuo ē in terra madian. Cetera patēt vsqz ibi. v Cumqz
audisset adad in egypto dormisse dauid. qz mortuus fuit
morte naturali: ideo sperat dicit cum dormisse. x Et
mortuū esse ioab. qz fuit interfectus gladio. y Suscī
tauit dñs ei. Hoc ponit sc̄m suo aduersarium salomonis. s. ra
zon. q fugiēs regē syrie adadezer eū plequentē ꝓpt offen
sam qua in eū cōmiserat aggregauit sibi alios viros ma
los. z facꝰ est ꝓnceps latronū regni Adadezer infestanū.
Adad ꝺo redēs de egypto idumeā obtinere nō pote
rit. eo q salomō eā ꝺū manuerat. z ꝺ cōmixit se ꝑdicto ra
zon iuuādo eū vt fieret rex syrie. z sic razon inuasit eā ad
obtinendū regnū idumee ꝑa salomonē. z ex dicto pars
ſa vsqz ibi. y Cū interficeret eos dauid. i. ꝑpe quo pu
gnauit dauid ꝑa syros nec iste razon habuit tps oppor
tunū vt infestare ꝺm fui regni. qz vastato regno per da
uid. habuit liberiores ingressum. ideo subdit. a Abie
runtqz damascum. que erat ciuitas regia. b Eratqz ad
uersarius israel cūctis diebus salomonis. hoc videt esse
contra illud qđ dictū est supra. xiij. ca. Juda z israel inu
merabiles sicut harena maris. comedētes z bibētes atqz
letātes cūctis diēb⁹ salomonis. Dicendū q Is cūctis die
bus salomōis iste fuerit aduersarius ei⁹ voluntate nocendi
tñ in effectu nō multū nocuit ei p qđ impediret notabilit
pax ppli. z ꝺ ē malū adad. qz vt dcm est ille adad induxit
razon ad ꝺ q erat ad
uersarius israel. c
Regnauitqz in syria
. i. ipse razon. vt ꝑdi
ctū est. d Hiero
boaz ꝺs. Hic ponit
tertiꝰ aduersarius cū
ds. Hieroboā filius
nabath. Dicit. aliq
q iste nabath pater
hieroboā fuit idem
qđ semei et q vxor
ei⁹ nutriēbat hieroboa
am: reducebat sibi
frequenter ad memoriā
interfectiōs ꝑpis fuit
a salomone. vt dictū
ē supra. xj. ca. et ꝓpt
ꝺ de ea hic fit mētio
e Ephrateus. i. de
tribu ephraim. Et ꝺs
est cā rebelliōis. q se
quit. f Quia sa
lo. edificauerat mello. de
isto edificio dictum ē
supra ca. ix. Dicunt
em aliq q salomon
vtdēo industriā hie
roboā. ꝑ posuit eum
sup tributa dom⁹ io
seph. i. duaz tribuū
. i. ephraim z manas
se. postea ꝺo posuit
eū sup opus edificij
mello: licz ꝑ scribat
officiū aliud. qz frequenter in sacra scptura pmus factus post
coā pharaone valde: intātū vt daret vxorē sororem
vxoris sue germanā thafnes
regi. genuitqz ei sororē tha-
fnes genebath filiū. z nutri
uit eū thafnes in domo pha
raonis. Eratqz genebath
habitās apud pharaonem
v cū filijs ei⁹. Cūqz audisset
adad i egypto dormisse ds
x cū ꝓrib⁹ suis. z mortuū ee
ioab principē militiē: dixit
pharaoni Dimitte me vt
vadā i trāz meā. Dixitqz ei
pharao: q ei re apꝰ me idi-
ges vt quras ire ad terrā tu
az? At ille rndit. Nulla Sz
obsecro te vt dimittas me.
y Suscitauit dñs ei de⁹ aduer
sariū razon filiū eliadaā. q
fugerat adadezer regē za-
ba dñm suū. z congregauit ꝑ
eū viros. z factus ē ꝓnceps
z latronū cū interficeret eos
a ꝺauid. Abieruntqz damascū et
habitauerunt ibi: z ꝓstituc
rūt eum regem in damasco.
b Eratqz aduersarius israel
cōtra salomonē. Hic ponit quartꝰ aduersarius salomonis. Ja
ron. q fugiēs de regno ꝺi sui. vastato regno per da
uid. habuit liberiores ingressum. ideo subdit. a Abie
runtqz damascum. que erat ciuitas regia. b Eratqz ad
uersarius israel cūctis diebus salomonis. hoc videt esse
contra illud qđ dictū est supra. xiij. ca. Juda z israel inu
merabiles sicut harena maris. comedētes z bibētes atqz
letātes cūctis diēb⁹ salomonis. Dicendū q Is cūctis die
bus salomōis iste fuerit aduersarius ei⁹ voluntate nocendi
tñ in effectu nō multū nocuit ei p qđ impediret notabilit
pax ppli. z ꝺ ē malū adad. qz vt dcm est ille adad induxit
razon ad ꝺ q erat ad
uersarius israel. c
Regnauitqz in syria
. i. ipse razon. vt ꝑdi
ctū est. d Hiero
boaz ꝺs. Hic ponit
tertiꝰ aduersarius cū
ds. Hieroboā filius
nabath. Dicit. aliq
q iste nabath pater
hieroboā fuit idem
qđ semei et q vxor
ei⁹ nutriēbat hieroboa
am: reducebat sibi
frequenter ad memoriā
interfectiōs ꝑpis fuit
a salomone. vt dictū
ē supra. xj. ca. et ꝓpt
ꝺ de ea hic fit mētio
e Ephrateus. i. de
tribu ephraim. Et ꝺs
est cā rebelliōis. q se
quit. f Quia sa
lo. edificauerat mello. de
isto edificio dictum ē
supra ca. ix. Dicunt
em aliq q salomon
vtdēo industriā hie
roboā. ꝑ posuit eum
sup tributa dom⁹ io
seph. i. duaz tribuū
. i. ephraim z manas
se. postea ꝺo posuit
eū sup opus edificij
mello: licz ꝑ scribat
officiū aliud. qz frequenter in sacra scptura pmus factus post
modum narrauit: z ipe ex ꝺ fuit indignat⁹: eo q de maiori
officio erat positus in minus: ꝓpter qđ exiuit de hierlm:
cui obuians abias silonites ꝓpha dixit ei q regnaturus
erat sup. x. trib⁹: z sic factus ꝺbus ꝓphe incepit ꝺ salomo
nē murmurare z alios solicitare ad rebelliōē salomonis:
qđ cū audisset salomō voluit eū occidere: ipe fugit i egy
ptū vsqz ad mortē salomōis. ra. Sa. ꝺo dicit q hieroboā
reꝑbendit salomonē eo q claudebat locū istū quē dauid
dimiserat apta ꝓpter deuotiōs venientiū ad festa i hierlm:
sicut dcm fuit. ō. ix. ca. ꝓpter qđ salomō indignatus cecidit
eū. q egressus hierlm inuenit ahiā ꝓphetā sicut dictū est.
Josephus ꝺo dicit q salomō ꝑ posuit hieroboā sup opa
rios i edificio mello. z qz vidit eū prudētes z solicitū i ope
illo. postea posuit eū i maiori officio. s. sup tributa dom⁹
ioseph: sic scribit. z tūc abias dixit sibi ea q ꝑdicta fuit. ex
ꝺbus aiatus cepit solicitare illos de tribu ephraim z ma
nasse. vt recederēt a salomone: ꝓpt qđ salomō voluit eum
occidere. q fugit in egyptū. vt ꝑdictū ē. ex dicto ꝑz litera
vsqz ibi. a Apprehendensqz abias pallū suū no. q oper
tus erat scidit in xij. pces. qđ fecit duplici de cā. Prima est.
qz ꝓphete aliqñ ꝓphetabāt nō solū ꝺbus. sed etiā sensibilib⁹
signis: sic Esa. fuit nud⁹ z discalciatus: Esa. ca. xx. z Hie
remias posuit carbones ligneos in collo suo Hieremie
xviij. vt moueret ad credendū audita z visa. Alia vt hie
roboā aduerteret q pallū suū nouū nō scidisset libenter
pro nihilo sed ꝑ veritatis iudicio. b Vt remaneat lu
cerna dauid. id est memoria bonoꝝ suoꝝ. propter cultum
meum in semine suo remanens nomen regium.

c Et assūgs sanē dauid sup hoc. Lsup dimissione regni.
d Verumtñ nō cūctis dieb⁹. r in ꝑ ꝑtrit regnū isrl restimēdus ꝑ messiā venturū. vt dic ra. Ga. ꝙ ipe r alij iudei ꝑ intelligūt de restitutōe regni spalis. ꝑpt qō apli adhuc rudes q; nōdū receperāt plenitudiē spūs sancti ꝙerūt a xpo. Dne si in tpe ꝑ restituens regnū isrl. vt dr Act. j. restitutio tñ ilz erat sacra i xpi resurrectōe fm q dicat ipe Matthei vii. Data ē mi oīs pō. ꝙ euidenti ꝑ erit in iudicio: qñ omia subiacēt pedib⁹ ei⁹ fm q dic apls Heb ij. Cetera patēt ex dictis. e Reliquus aūt. Hi ꝑter ponit mortē salomonis et ei⁹ tumulatiō cū ꝙdam epilogatiōe factor⁹ suor⁹ cū dr. Reliquū aūt ꝟborū &c. f Scripta sunt in libro ꝟborū salomōis Dicūt alij q ē liber galyp. ꝙ melio⁹ dr q sit alius liber ꝑ Nabazardan cōbustus et non reparatus. Cetera patent ex supradictis. De ceteris aūt ei⁹ verum sit salua⁹ vel nō: nō fuit supra. ij. li. ca. vij.

In ca. xj. vbi dicit fm positil. Hic occurrit dubitaz quō salomon dicat senex qñ deputat⁹ ē p mulieres. Additio prīa.

b Ec altercatō paulina de senectute salomonis nō vt necessaria. posset eis rōabilit dici q salomon dicēd⁹ ē senex cū cēt dnōgēta annoꝝ fere Nā crates non solū meliorant fm annos vel fm ea q ad incrementū seu diminutionē corporalium virtutū tinēt. ꝙ etiā dicāt in sacra scriptura respectiue fm statum seu mores ꝑsonaꝝ. nam fm Ambr. in ꝑmone paschali. Et anos dñe non solū sunt annoꝝ. sed etiā meritoꝝ. iuxta illud Sap. iiij. Senectus venerabilis nō diuturna nec numero annoꝝ cōputata. Postillator⁹ etiaz infra in hoc ca. dicit q salomon dr in sacra scriptura puer positus in principio regni sui: nō fm annoꝝ numerū. qz iā fm eū transierat puericia: ꝙ dr ꝑ puerū puer respectu tanti regiminis sibi impositi. sicut etiaz de Josue Exo. xxxiij. dr q erat puer cū etiā trāsisset ꝙdragesimū annū vt infra. Nos cōprobat. Et ꝙ dr sequit q nō ē mirū nec inconueniēs vt salomō dicat senex etiā ꝙnquagenari⁹. vel aliqn ānulū infra respectu tāte scie sibi datur⁹ collate. Nā fm Aug. senect⁹ nihil aliud ē ꝙ cani sapientiq; maturitas. Alio mō pōt scripta saluari dicēdo q ꝙ salomō incepisset deputari p mulieres ad senectutē pertinentes vsq; ad senectutē inclusiue. r scriptura attribuit ꝙ etati senectutis ad maiorē ꝙmodū pertinentē. sīc in maiore admirationē gentis ei estimat⁹ pars sua ex ꝙ q i senib⁹ cūcta vitia ꝑter quartā ꝙ Aug. senescēte r ēn in rāco sene libido r idolatria inuenescerent.

In co. c. xj. vbi dr in positil. Hs de dō mgr̄i. i. historiarū pa rū cū hic curandū q contradicit sibipi et etiam scripture.

Additio secunda.

m Magister hystoriarū non vt sibipi ꝓtradicere nec etiā scripture vt postillator⁹ sibi ipōnit. Nā opinionē iosephi nō asserēdo ponit i ꝙ loco In alio bono⁹ passu secūdm plānū sensū scripture. vt ꝑz ꝟbo sua inmēzit.

In co. c. xj. vbi dr in positil. Vt remaneat lucerna dauid i. memoria hominis dauid.

Additio tercia.

n Vel translatiōnaliter dr. Vt remaneat lucerna dō. In bebl. hr Vt remaneat nouus ipi dauid. Eadez em dicitur q ꝙ ponit vbi i translatiōne nra ponit lucerna. hr Ecce p. vbi dr Innouare vobis nouale. Sicut Hiere. xxj. vbi sīlia ꝟba ponunt. r ē sensus vt remaneat ipi dauid alīq; possessio in burgis q̄s diceret dominus: nolo vt dō remaneat totaliter a regno ꝙsoluat⁹.

Replica.

o Ca. xj. vbi salomō senex dē deputar⁹ p mulieres positil. obiurat ꝓna falsaz opinionē iosephi quā scholastica historia ꝓmēdat. i. excludēdo eā ꝓcedat cū burg. quō vir. xl. annoꝝ pōt dici senex. plurimis burg. displicēs q tā respectiuē ad materiā nō ē inanitas. cū tā bur. sepe faciāt lōgos tractatus de lana caprina. puta ꝑz Gen. j. r Exo. iij. r xx. r nitil excusare scholasticā bellotā. quasi non dicat vt iosephus. q solū recitet qō tamē falsaz est. qz nō solū recitat. sed dicta commendat dr. plenius Josephus dicit. Capitulū. xij.

p Erat aūt robo am. Supl⁹ actū est ō regno dauid mōto. Hic ꝑ agit de regno ei⁹ diuiso in regnaz isrl r regnū iuda. r qz regnū isrl sine. x. tribuū once ꝑ ecclēsiastic. i. ex inutilibus ꝓpi ordi. fuit ō tribu iuda. nō

pncipalit agit de regib⁹ iuda. ⁊ ex cōseqnti de regib⁹ isrl eis cōregnātib⁹. ⁊ iō quātū ptinet ad hūc terciū libꝝ. p̄io agit de roboā ⁊ hieroboā sibi cōregnāte. scdo de abia et asa ⁊ regib⁹ isrl eis cōregnātib⁹. xv. ca. tercio de iosaphat ⁊ de achab ptim secū regnāte ca. xvij. ¶ pc ꝯo roboā cōtigit rgni diuisio. ⁊ iō hec diuisio pmitit. scdo vtriusq; ꝯditio describit: ibi. Edificauit ꝗ. Pria i tres ꝗ p̄ ponit diuisiōis occasio. scdo ipa diuisio: ibi. Vidēs ita q; ppls. tercio diuisiōis ꝯfirmatio: ibi. Veit aūt roboā Occasio ꝯo diuisionis rgni fuit dura rñsio roboā: quā dedit populo de ꝯsilio iuuenū sp̄ꝯto cōsilio senū. ⁊ hoc ē qd dicit. a Venit aūt roboam i sichē. qꝛ ille locus erat q̄si i medio regni. ⁊ iō ppls ibi poterat facili⁹ ꝯgregari. fuerat etiā ibi pm⁹ rex isrl. i. abimelech institut⁹. ⁊ iō ibi fuit ppls ꝯgregat⁹ ad instituēdū regē roboā b At ꝯo hieroboā ⁊c. audita morte salomōis veīt illuc desiderio regnādi: sic dictū fuerat ibi. c Miseruntq; ⁊ vocauerūt eū. erat ei magn⁹ hō: ⁊ iō fuit vocatus ad istā institutōꝫ: qꝛ ppls volebat petere aliquā relaxatiōeꝫ. ꝯm q̄ ꝯsidiēt. d Pater tuus durissimū iugū ipo. no. h videt eē cōtra illud qd supra dictū est. De filijs aūt isrl nō cōstituit salomō seruire quēq; ⁊c. Ad qd dicendū q̄ verū ē in opib⁹ vilib⁹ tū ministrabāt expēsas salomōis singul mensib⁹ p. xij. p̄fectos sibi per ppl'm positos. ⁊ h reputabat pplo iugū graue. qꝛ expēse salomōis erāt valde magne. vt hr̄. 3. iiij. ca. Cetera patēt vsq; ibi. e Si hodie obedieris pplo huic ⁊c. sciꝫ ꝯdescēdendo eis⁹ petitiōi. Isti eñ fuit senes p experientiā sciebāt modū tenēdi ppl'm in subiectione. f Qui dereliquit ꝯsiliū senū reputabat eñ se valentiorē p̄e suo. ⁊ iō ꝯriū erat ei aliqd remittere. g Et adhibuit adolescētes. magis morib⁹ in scia q̄ etate. qꝛ nutriti fuerāt cū roboā q̄ iā hebat. xl. et vnū ānos. h Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior ē dorso pr̄is mei. Istud fuit cōsiliū valde fatuū ⁊ p̄sumptuosuꝫ. qꝛ salomon fuit rex excellētissim⁹: r̄s ex supradictis. Roboaꝫ ꝯo erat rudis ⁊ corde pauido. vt hr̄. ij. paralyp. ca. xiij. i Ego aūt cedā vos scorpionib⁹. ē aūt scorpio gen⁹ flagelli durissimi: hñs in fine cordularū seu cathenarū nodulos plūbeos vel ferreos. ⁊ iō vocat scorpio. qꝛ grauit pungit. et qꝛ sic scorpio pungit cauda eā sup caput reflectendo. sic extremitas hui⁹ flagelli in q̄ ē plūbū vel ferrū pcutiēdo reflectit ad anteri⁹ pcutientis sup corp⁹ pcussi. Cetera patēt ex dictis. k Videns itaq; posita occasione diuisiōis. h ponitur ip̄a diuisio cū di. Videns itaq; po. q̄ noluisset eos audire de oneris relaxatione. s; magis cōminat⁹ fuisset de aggrauatione. l Rñdit ei. s. dura p̄o duris. di⁹⁹ m Que nob p̄s in dauid ⁊c. i. nō habuit regnū ex hereditate p̄na. et iō possum⁹ aliū eligere q̄ cōsilē ꝯbū dixit scba filius bochri i rebelliōe cō dd. vt hr̄. ij. li. re. ca. xx. n Nunc vide domū tuā dd. i. populū tibi adherentē q. d. modic⁹ est. Glo. exponit h de tēplo de ordinatōe dd edificato. q. d. nō eritis⁹ h eo. q Misitq; rex roboā aduram q̄ erat sup tributa vt pacificaret ppl'm d. q̄ illo ꝯbū fuisset lenit dcm. ⁊ q̄ ppl h nō deberēt a rege recede. ⁊ Et lapidauit eū ois isrl. i ꝯtēptū dñi sui ⁊ qꝛ hebāt eū suspectū ne fuisset i ꝯsilio reg rñdendi eis mō p̄dcō. qꝛ illi q̄ sūt sup tributa solēt ꝯsulere d augmēto ipoꝝ. b Porro rex roboā festin⁹ ascē. currū ⁊c. timēs ne sibi lapidarēt eū. c Factū est aūt cū au. ois isrl q̄ reuersus eēt hieroboaꝫ. s. de egypto vbi fugerat tiore salomōis. fuerat ei cū alijs vt p̄dictū ē in sichē. ⁊ p hoc diuulgatus fuit vbiq; aduēt⁹ ei⁹. d Miserūt ⁊ voca. eū ad institutōꝫ alteri⁹ regi a roboā. ⁊ cōstituerūt eū i regē. tū qꝛ erat vir fortis ⁊ industri⁹. vt hr̄ ca. p̄cedēti. tū qꝛ fuerat inimic⁹ salomōis. ⁊ sic libēti⁹ gēter rē ꝯ roboā filiū ei⁹ susciperet. tū qꝛ erat de tribu ephraim. que erat bellicosior post tribuꝫ iuda. per hoc eñ impleta est ꝓphetia iacob patriarche qui benedicēs filijs ioseph

Capitulum. xij.

Venit autē roboam in sichē. Illuc enim ꝯgregatus erat ois ppls isrl ad ꝯstituendū eū regeꝫ. b At ꝯo hieroboā filius nabath cū adhuc eēt i egypto ꝓfug⁹ a facie salomōis regis: audita morte eius reuersus ē de egypto. c Miserūtq; ⁊ vocauerūt eū. Venit ergo hieroboā ⁊ ois multitudo isrl. ⁊ locuti sūt ad roboā dicētes. d Pater tu⁹ durissimū iugū imposuit nobis: tu itaq; nunc imminue paululū de imperio pr̄is tui durissimo, ⁊ de iugo grauissimo qd imposuit nobis, et suiem⁹ tibi. Qui ait eis. Ite vsq; ad terciū diē: ⁊ reuertimini ad me. Cūq; abisset populus: iniit ꝯsiliū rex roboam cū seniorib⁹ q̄ assistebāt corā salomone pr̄e ei⁹ cum adhuc viueret: et ait eis. Qd datis ꝯsiliū vt rñdeaꝫ pplo? Qui dixerūt ei. e Si hodie obedieris pplo huic, et suieris ⁊ petitiōi eoꝝ cesseris, locutusq; fueris ad eos ꝯba lenia, erūt tibi ꝯui cūctis dieb⁹. f Qui dereliquit ꝯsiliū senū qd dederāt ei: ⁊ g adhibuit adolescētes q̄ nutriti fuerāt cum eo, ⁊ assistebāt illi: dixitq; ad eos. Qd mihi datis ꝯsiliū vt rñdeā pplo huic q̄ dixerūt mihi: leui⁹ fac iugū qd imposuit pr̄ tu⁹ sup nos. Et dixerūt ei iuuenes q̄ nutriti fuerāt cū eo. Sic loq̄re pplo huic q̄ locuti sunt ad te dicētes. Pater tuus aggrauauit iugum nr̄m: tu releua nos. Sic h loq̄ris ad eos. Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior ē dorso patris mei. Et nūc pr̄ me⁹ posuit sup vos iugū graue: ego aūt addā sup iugū vr̄m. Pr̄ i me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpionib⁹. Venit ḡ hieroboā ⁊ omnis ppls ad roboā die tcia, sic locut⁹ fuerat rex dicēs: reuertimini ad me die tcia. Rñditq; rex pplo dura. derelicto ꝯsilio senioꝝ qd ei dederāt: ⁊ locut⁹ ē eis ꝯm ꝯsiliū iuuenū dicēs. Pr̄ me⁹ aggrauauit iugū vr̄m: ego autē addā iugo vr̄o. Pr̄ me⁹ cecidit vos flagellis: ego aūt cedā vos scorpiōib⁹. Et nō acq̄euit rex pplo: qm̄ auersat⁹ fuerat eū dñs, vt suscitaret ꝯbū suū qd locut⁹ fuerat i manu ahie sylonite ad k hieroboā filiū nabath. Vidēs itaq; ppls q̄ noluisset l eos audire rex: rñdit ei dim cēs. Que nob p̄s i dd: vel q̄ hereditas i filio isai. Vade in tabernacula tua isrl. n Nunc vide domū tuā dd. Et abijt isrl in tabernacula sua. Sup filios aūt isrl q̄cūq; hītabant i ciuitatib⁹ iuda, regnauit roboaꝫ. Misit q ḡ rex roboam adurā q̄ erat a sup tributa: ⁊ lapidauit eū b ois israel ⁊ mortu⁹ ē. Porro rex roboā festin⁹ ascendit currū: ⁊ fugit in hierl'm: recessitq; isrl a domo dd vsq; c qꝫ in p̄sēteꝫ diē. Factū ē autē cū audisset ois isrl q̄ red uersus esset hieroboā: miserunt ⁊ vocauerūt euꝫ cō

ꝓposuit ephraim simlocꝫ manasse. vt bꝫ (hēā. xlviij. qꝫ de ephraim fuit⁹ erat rex decē tribuū. t ꝓpheta Ahie silonites posita ea ꝑceperi. e Venit aūt. Hic ꝑr ponit ꝓ dicte diuisionis ꝑmissa ꝓbꝫ q Semeias ꝓpha de mandato dei inhibuit roboā t sibi adhereūtib⁹ ne pugnarent ꝑ x. tribus. s. ad remouendum regnū. qꝫ de volūtate dei erat diuisus. t ꝓ ira. f Edificauit aūt. Hic ꝑr describit veritatē regio ꝑdicto. e ꝓmo ipsam hieroboas sedo ipius roboam ritq; ex. vltra medū ibi. Pdito roboam Pdia deuicit l ceca. qꝫ ꝓlo describit ipi no hieroboā ꝓnarratio. secdo ꝓnarratōis reprehensio. ca. xiij. t tercio punitio ca. xiij. Circa ꝓmū di. f Edificauit aūt hieroboā sichē &c. vt eis melꝰ possiꝫ resistere regno iuda t ipm infestare. edificauit fortalicia. g Dixitq; hieroboas i corde suo. i. ꝓbabilē cogitauit. nūc reuertet regnū ad domū dā. si ascenderit ꝓplus iste vt faciat sacrificia i domo dñi i hierlm. ꝓbabilē eis creādū erat q; per sacerdotes ꝓplo ad dm inducerēt. vt si nō posset induci. q roboas occideret: q̄uis ipse nollet ei fidelitatē et ꝓmitteret in morem hieroboā. h Interficiēsq; me t exco. cōsilio. inuā ad euitandū ꝓdictū. i Fecit duos vitu. an. ad similitudinē vituli quē fecerat aarō k Et dixit eis. i. sibi ipsis ecce. l Nolite vltra ascē. i hierusalē. de⁹ ei ꝓpe ē vbiq; t iō potest eū ab adorare. talib⁹ ei ebis ꝓpitiare ꝓplo vt dū Ioseph⁹. t iō dicit aliq; aliq cōsequēt t sano ꝓcedit. sm illa q; ꝓplo illius vitulis adorabāt deū. ñ ꝑ bꝫ q; ꝓdict. m Ecce duꝫ tui isrl &c. deus aūt quē colebāt filij isrl vn⁹ t. Dicendū q. b ponit plē. ꝑ singulari. duꝫ. i. de⁹. sic Exo. xxxij. Dicit de vitulo aaron Ecce deꝰ tuꝰ cū ēt vnic⁹ t dato q; vez sit q; in illo vitul⁹ adorarēt deū rāōi imaginib⁹ ipm repraesentib⁹. ēt fuit ibi trāsgressio ꝓcepti q̄s bꝫ Exo. xx. vbi. ꝓhibet fieri ad ō q̄lit der similitudo. n Posuitq; vnū i bethel. t alterū in dan. Dicit aliq; q; sunt duo mōtes ꝓpinq; in quibus fuerit positi ibi vituli. ra. Sz. dicē. q; sūt distantes ita q; vn⁹ est in ꝑte australi regni. t arduū. alt⁹ i ꝑte aq̄lonari vt de loco medio posset ꝓplus ꝑuenire ad illū locū. t ad illū. put erat sibi magis ad comodū. o Et fecit ꝓbana t excelsis. i. ꝓplā i onob⁹ mōtib⁹ ꝓdict⁹. cuiusq; vitulo vnū. p Et sacerdotes de extremis ꝓpli. i. de q̄libz tribu inadiffer enter. q. trib⁹ leui nolui ꝓmittere ei. t iō dicit ꝓplo q; nō oportebat dē sacerdotes de vnāu leui. ꝙ sufficiebat q; q̄libz offerret dotā solēnez. sic fecerat aarō i sua ꝓsecratōe. vbi Leui. ꝛ. fieret sacerdos. q Cōstituitq; die solēnē i mense octauo. s. dedicatōis repli t altaris. sic fecerat salomō. ꝑ ecce pro q̄ salomō fecit mēse septio. vt bꝫ. ꝑ. viij. ca. Sic ꝛ dixit q; puniēt⁹ poterat fieri mēse octauo. q ois sc collecta i horreis reposita r Et ascēdit sup altare vt adoleret ture sua. t sic ꝓ q̄ solū fecit vitulos: si eius viuipanit sibi sacerdotū ad insinuādū cultū dei. ꝓplo q; nō oporteret dē sacerdotes de tribu leui.

In ca. xij. vbi dī i posit. Iō dicit aliq; alia ꝓnr. t satis ꝓbabilit. q; ꝓplis in illis vitulis adorabat deum. Addimo.

Fecit q; populus ille in vitulis adorabat deum. t sic erat error⁹ saltē a vitio idolatrie. ē pena⁹ in cōmento dcm. Nā illi mō. et forma populus ille sb hieroboā colebat vitulos suos: sic i decreto populus ille colauit vitulū. ebraica ꝓpria vituloꝝ cultꝰ fuit cadē. Sic ei ibi cōdītes faciebāt de vitulo. Pi sī dñs isrl q̄ re eduxit de tra egypti Exod. xxxij. sic ipi ei dē hieroboas. t sui adherētes ꝓ vitulo suo ei xerūt. Ecce duꝫ tui israel &c. ri. ca. Et h sēpt. q; sic ibi vitulū illius ꝓ deo seu in deū receperūt ꝙ illa ebraica q̄ ē ꝓprie idolatria. vt retulit ꝑ. d. Mutauerūt glriam suā i similitudinē vituli. sic ipi hieroboā vitulos in deos recepērūt. Sitiet sic in orēb adorauerūt t sacrificauerūt vitulo. sic i ꝑsēti vitul⁹ fecerit. t iō multo mō excusari ꝑsūt ab idolatria. q̄ erāt ꝑs Ahioo. vid. dī. Aut isti i dilecto sa marie. t dēcr vituli de⁹ tuꝰ dan. Ex q; ꝑs manifeste q; illos vitulos vt deos colebāt. Illō ār q; Ioseph⁹ dic de ꝓpositis b⁹ hieroboā ad ꝓplm dicēdo q; de⁹ ꝑpe ē vbiq; tē. nō facit ad oppositū. Nā ille ꝓpositōes fuerūt ad ꝑtās introductas. ēm. q; similit⁹ pura idolatria fuit introducta. vt ex dictis.

In ca. xij. de fabricatōe vituloꝝ ꝙ Replica. hieroboā dic ꝙsola ordinaria. Hieroboā ḡre fecit vitulos. t q̄uis Ioseph⁹ sufficienē expolīt. q; nō penit⁹ incōuenienē vt dic. burg. i q; materia similit⁹ ꝓssillatoꝝ t burg. satis concordans. Capitulum xiij.

Ecce vir dī. Hic ꝑr describit ꝑcē trāsgressiōis re pbensio ꝙ ꝓphēta dei ad ḡ missus. vbi ꝓpta finitā ꝓdicit. sccō rex rebellio ꝓnicit ibi. Cū q; ascēdisset rex. tercō ꝓpha dā sedūcit ibi. Prophetes ir. Hero hieroboā obstitit. ibi. Post h. ꝙ. Circa ꝓmū di. a Ecce vir dī. ille fuisse credit ab aliq⁹ abdo ꝓpha q̄ fuit illo tpe. sm q

dñ.ij.pal'p. xij. t is ꝺ sit ꝓbabile satis. tñ nō ē certū. q; ret
t ꝑphā erāt incredul'. ió ꝓphā ꝑio ꝑdicit penā futurā ꝺi.
b Ecce filiꝰ nascet domui dō iosiae nomie. nomē ei' exp
mit ꝑ magnū rhō an. eo q; factus' erat magna. vt dñ. j. li.
xiij. c Et imo. sup te sacer. excelsoꝝ: in dei statiōes ido
latre. t hoc fuit deo
acceptius ꝛāc sacrifi
cium. secōo dat eis si
gnū mirabile vt ver
bis ei' fit credibile.
d Ecce altare scin
detur. ibero q; tū erat
fonte t nouus. e
Cūq; audisset. Hic
ꝑ ponit passio re
gis rebellātis cū dō.
f Extendit manū
suā. vt cū maiori au
ctoritate ꝓpheten capiōs. g
Et exaruit man' ei'
vt reuiuiscere penā diui
ne vltiōis. t videā in
effectu i scissiōe altā
rio. h Et ait rex
ad vrē ꝺi. magī mo
mo nioꝛe q; amoꝛe.
i Deprecare faciem
dñi ꝛc. q; t fecit ꝓ
pheta. oñdens q; nō
ꝝhebat puniōs vel
vindictas. q; regis et
ꝑpli correctiōs. k
Veni mecū domū
ꝛc. q; volebat sibi re
cōpēsare. ꝑ redditā
sanitate. l Si de
deris mi medīā ptem
do. me ꝛc. q; ꝑ nul
la re tpali ꝺs q; trās
gredi ꝓcepta dñi. ió
subdit. m Sic enī
mādatū ē mi ꝛc. si co
medes panē. i. quēli
bet cibū. n Neq;
bibes aquā. i. quēcū
q; potus. q; eni noie
ꝓtio ex aq; designat
oīa cib' i scriptura: ꝓ
. j. iij. li. vj. ca. vbi dī
Pone eis panem t
aquā. t postea subdit
Apposuitq; ē eis ci
boꝝ magna ꝓtio
o Nec reuertes' ꝑ
viā q; venisti. futuro
tū ei ꝑsa' de' ꝑ hoc
designauit ꝓcm ꝑ
phete futuꝝ. q; vsit
i bethel vere do obe
diēs. t reduxit inobe
diens. vt dñ. j. p
Prophetes ät. Hic
ꝑ ponit ꝓphe dñi
seductō ꝑ suꝫ ꝓphe
tā. t ꝑ ꝓpter hāc seduc
tiōē. scōo pene dānā
tionē ibi ē. Cūq; sede
ret. t tertiō ei' iumu
lationē ibi. Et ecce vir
Circa ꝓmū dī. p

Prophetes ät q̄dā. s. falsus. q habitabat in bethel. nō ēt
erat in nat'. ē de samaria. vt dñ. j. iij. li. xxiij. Et venerat il
luc ad manēdū ꝓpe cultū vitulor' r ꝛld quē vene. filij
sui ꝛc. ñ ei fuerat i solēnitate. ipe dū' nimia senectute. ꝓpe
quā i cultu vitulor' ampli' fuire nō
poterat. vt occasiōe
elia. t etera patēt vt
q; ibi. o Et abiit
ꝛc. vt eū seduceret et
peccare faceꝫ: et p ꝺ
ꝓphiaz ei' trītā per
suadēt. vt postea vi
debit. Et inuenit eum
sedētē sūp' therebin
thū. q; fatigat' erat
labore itineꝝ. t ieiu
nio. certa patēt vt
q; ibi. q Qui ait illi
Ego inq; ꝓpha filius
tui. mēnebat vt eum
ꝺceper. vñ subdit. b
Fefellit eū t reduxit. nō ei debuit ꝓ
pha dñi rālenit sibi
credē. q; ꝓphāti sūt
spūs. virū ex ꝺo sine
fm q; dī ꝓma Job.
iiij. c. Fuit ēt ad cre
dēdū mēdax' ex cōpia cibi. q; erat se
mnio fatigat' vt di
ctū ē t iō inste a deo
tāc; mobediēs fuit
puni'. c Cūq; se
dereꝫ ad mēsā. Hic
ꝑ ponit pene sēn
tiā denūciatio cū dī
o Fact' ē fmo dñi
ꝛc. De q; ꝑ q; reue
latio ꝓphetica aliq;
fit malis hoibus: sic
ut deū fuit plene'
Nūc. xxij. de balaā:
t cōmenter denū
ciata ē pena seducti
p eū q; ipm seduxēt
e Cūq; comc. t bi
stra. asinū suū ꝓpha
. j. dei. q; ꝺuplaz sniaz
supza se audirā acce
pturū. t volūtate di
uie se ꝓmittēs. pcm
inobedientie mone
cozpali expiaturū. Ex
B ei ꝓsideranda ē q;
dure puniur' ē de'
pctā ḡuia iniq;. qui
pena mort' puniun
leue scā hoīs. f
Asin' aūt stabat ꝛc.
instinctu diuino cu
stodiens virtutiq;. s. ca
daueꝝ ad sepelien
dū: t asinū vt ca
daueꝝ ponaret ad se
pulture locum. t ex
hoc apparet ipm ee
saluatum. g Et
ecce viri. Hic cōsse
quēter ponit defun
cti tumulatio. et pa
tet lra vsq; ibi.

ꝺicit dñs. Ecce filiꝰ nascet
domui dō iosias nomie: et
imolabit sup te sacerdotes
excelsoꝝ q̄ nūc in te thura
succendūt. t ossa hoim sup
te incendet. Deditq; i illa
die signū dicens. Hoc erit
signū qō locut' ē dñs. Ec
ce altare scindet. t effunde
tur cinis q; in eo est. Cunq;
audisset rex sermonē hois
dei quē inclamauerat ꝓtra
altare i bethel: extēdit ma
nū suā de altari dicēs. Ap
ꝓhendite eum. Et exaruit
man' eius quā extenderat
ꝓtra eū: nec valuit retrahe
re eā ad se. Altare q; scissū
est. t effusus est cinis de al
tari: iuxta signuꝫ qō ꝑdixe
rat vir dei i fmone dñi. Et
ait rex ad vrē dei. Depreca
re faciē dñi dei tui: t ora p
me vt restituat man' mea
mihi. Oravit vir dei faciē
dñi: t reuersa est man' re
gis ad eū t facta ē sicut pri
us fuerat. Locut' est autē
rex ad vrē dei. Veni mecū
domū vt prādeas et dabo
tibi mūera. Rndit vir dei
ad regem. Si dederis mi
hi medīā ptem dom' tue:
non veniā tecuꝫ: nec come
dā panē neq; bibā aquā in
loco isto. Sic enī mandatū
ē mihi in fmone dñi dicēs.
Nō comedas panē
neq; bibes aquā: nec reuer
teris p viā q̄ veniſti. Abiit
q; p aliā viā t nō est reuer
sus p uiā q̄ venerat in be
thel. Prophetes aūt q̄dā
senex habitabat in bethel.
ad quē venerunt filij sui. et
narrauerūt ei oīa opa q; fe
cerat vir dei illa die in be
thel. Et verba q̄ locut' fue
rat ad regē narrauerunt pa
tri suo. Et dixit eis pa' eoꝝ
Per quā viā abiit. Ostē
derūt ei filij sui viā p quā abi
erat vir dei q̄ venerat ꝺ iu
da. Et ait filijs suis. Ster
nite mihi asinuꝫ. Qui cum
strauissent: ascēdit: et abiit
post virū dei: t inuenit eū
sedentē subt' therebinthū
Et ait illi Tu ne es vir dei
q̄ venisti de iuda. Rndit
ille. Ego sum. Dixitq; ad
eū. Veni mecum domū vt
comedas panez. Qui ait.
Nō possuꝫ reuerti neq; ve
nire tecū. nec comedaꝫ pa
nez neq; bibā aquā in loco
isto. q; locut' ē dñs ad me
in fmone dñi dicēs. Nō co
medes panē t nō bibes a
quā ibi. nec reuerteris p viā
q̄ ieris. Qui ait illi Et ego
ꝓpha suꝫ filis tui t angel'.
locut' ē mihi in fmone dñi
dicēs. Reduc eū tecū i do
mū tuā vt comedat panez
t bibat aquā. Fefellit eū et
reduxit secum. Comedit q̄
panē in domo eius t bibit
aquā. Cūq; sederēt ad mē
sam fact' est sermo dñi ad
ꝓphetā q̄ reduxerat eū. Et
exclamauit ad virū dei qui
venerat de iuda dicēs. hec
dicit dñs. Quia nō obedi
ens fuisti ori dñi: t non cu
stodisti mandatum qō ꝑce
pit tibi dñs de' tuus: et re
uersus es t comedisti pa
nē t bibisti aquā i loco in q̄
ꝑcepit tibi ne comederes
panē neq; biberes aquaz:
nō inferet cadauer tuū i se
pulcrū patrū tuoꝝ. Cunq;
comedisſz t bibisset strauit
asinū suū ꝓpha quē redu
xerat. Qui cū abisset. inue
nit eū leo i via. t occidit et
erat cadauer ei' iacētū i itī
nere. Asin' ät stabat iuxta
illū: t leo stabat iuxta cada
uer. Et ecce viri trāseūtes
viderūt cadauer iacētū i via
t leonē stantem iuxta cada
uer Et venerūt t diuulgaue

b Intendit cadauer nē. nō erā timuit leonē quē nō audierat stare iuxt cadauer. t asinū. absq; lesiōe corp. q̄ō erā pendit q̄ murus dei ō fiebat. ve vir dei sepelirēt. l Et posuit cada. eū in sep. suo. q̄ timebat p certo q̄ vbā eī⁹ impleret. e ſō cū eo volūt sepelīri ossa sua t ꝓpt illū remanerēt intacta. vel in Ifa

k Et plāxerūt eū. fiat hēc. q̄ ad ō decepat cū vt moreret vt p ō eī⁹ ꝓphetia vana crederent. l Post hec vba. Hic vitio posit hieroboā obstinatio. q̄ licet vidisset signa p̄dcā i altari. t i manu ꝓpria ñ recessit a malicia sua. Cām aūt huius rei dat Ioseph⁹. d. q̄ ꝓpha falsus ꝓsua fuit ex p̄dicta. ñ erāt signa diuine vindicte. q̄ ille q̄ ōderat inferre⁹ fuerat a leōe cāq; falsiloqu⁹. Dicebat enī altare fuisse scissū ꝓpt oēs sacrificiorū. ipositorū t manus regis aruida ex labore offerēdi a q̄ ei⁹ ceciderat: redire ad statū p̄tinū vtte narare. m Qui cōq; vo. iple. ma. suam offerēdo hostiā solēnes fic aaro fecerat. t p ō fiebat sacerdotes. Alii enī exponūt referēdo ad hieroboā q̄ videbat sacerdotiū. t ō q̄ iple bat manū suā dādo sibi mal⁹ ꝓcū obtinebat sacerdotiū.

Capitulum xiiij.

In tpe illo. Hic ꝓtiet describit ipius hieroboā punitio de pūi. ētum ad mortē filij sui et de futuro. q̄ p̄dicit dom⁹ ei⁹ totaliter delēda. Circa q̄ sic p̄cedit q̄ ꝓpha de statu filij egrotātis inquirit ur. scīo ab eo dure rūdet: ibi. Cū q̄ ille. ecce fili⁹ mo. dicit: ibi Surrexit itaq;. Circa pūi. d. a In tpe illo egrotauit abia fili⁹ hieroboaz vt in eius morte puniret t iuuenis q̄ bonus erat et innocēs vt postea dicet. non videret mala in domo hieroboaz futura. b Cōmuta habitū ne cognoscaris

rūt in ciuitatē i q̄ ꝓphetes ille senex habitabat. Qō cuz audisset ꝓpha ille q̄ rediuerat eū de via ait. Vir dei ē q̄ inobediēs fuit ori dñi: et tradidit eū dñs leoni et cōfregit eū t occidit iuxta ꝛbū dñi q̄ locutus ē ei. Dixitq; ad filios suos. Sternite mihi asinuz. Qui cum b strauissent t ille abiisset inuenit cadauer eī⁹ iacētū in via: t asinū t leonē stātes iuxta cadauer. Non comedit leo de cadauere nec lesit asinū. Tulit q̄ ꝓphetes c cadauer viri dei. et posuit illud sup asinū. t reuersus intulit ciuitatez prophete senus vt plāgerēt eum: t posuit cadauer eī⁹ in sepulcro k suo: t plāxerūt eū heu heu mi frat. Cūq; plāxissent eū dixit ad filios suos. Cum mortu⁹ fuero sepelite me in sepulcro i q̄ vir dei sepult⁹ ē. iuxta ossa eī⁹ ponite ossa mea. ꝓfecto ei veniet sermo quē ꝓdixit i fmone dñi. ō altare q̄ō est in bethel: et ꝓtra oīa ꝓhana excelsoꝝ. q̄ l stat i vrbib⁹ samarie. Post ꝛba hec nō ē reuersus hieroboā de via sua pessima: ſ ecōtrario fecit de nouissimis pplis sacerdotes excelsoꝝ. Quicunq; volebat iplebat manū suaz t fiebat sacerdos excelsoꝝ. Et ꝓpt hāc cām peccauit dom⁹ hieroboaz t euersa ē et deleta de superficie tre. Cū. xiij.

a In tpe illo egrotauit abia filius hieroboā Dixitq; hieroboam b vxori sue. Surge t cōmuta habituz ne cognoscaris q̄ sis vxor hieroboā: t vade in silo vbi ē abias propheta q̄ locut⁹ ē mihi q̄ regnatur⁹ ceīm sup ꝑplm hūc c Tolle q̄z i manu tua decez

timebat enī ne ꝓpha si eā cognosceret: negaret rē illam. vē veritatē celaret ꝓpter malicā ipius hieroboā. c Tolle quoq; in manu tua decē panes t crustulā. Dicunt h alīq̄ q̄ p crustulā intelligit pua lamina auri. ſ hoc videt falsū qz in nullo alio loco scripture accipit crustula in ō sensu. ſ signat panes tenuē q̄ est q̄ tor⁹ crustas. sic enī cinerulos vt tortell⁹ tenuis. ista enī mulier accepit. t panes cōmunes et vnū tenuē modo p̄dicto. d Dixit ut dñs ad abiam. remittās ei mulierē venire. t q̄d ei deberet dicere ꝛ q̄ō posset ꝑcipi. e Cū ego Hic dñs posit nūlla dura facta mulieri. t ſ dat ei signuz vere reuisionis cū dicit. f Ingredere vxor hieroboā tē. q. d. nihil latet cōspectū dñi q̄ mihi reuelauit aduentū tuum. e Ego aūt missus sum ad te dur⁹ nunci⁹. Luciāus dura. f Hic hieroboam hec dicit dñs tē. t pessima vsq; ibi. g Hs opatus es male sup oēs q̄ fuerūt ante te i regimine pplī. qz nō sola trāgressio ea p̄cepta dñi. ſ etiā populū isrl transgredi fecisti. vnde ex p̄dictis ca. xij. l Percutiā de hieroboā oēm gentē ad pietē. q̄ intelligit vsq; Vno mō q̄ mingens ad parietē dicat canis. q̄ elevato crure solitus ē ad pietē migere. Alio mō q̄ intelligat infirm⁹ t debilis q̄ nō licit nō pōt migere nisi appodiet se ad parietē vt sic sensus ſi percutiat canis. qui ꝓpter vilitatē non debet tangi. vel debilis cui deberet parci: multomagis alq̄ de domo hieroboam exterminabuntur. t eadem mō exponit q̄ōdā. ſ Et claudz. i. incarcerati. b Et nouissimus. q̄b⁹ erit miserandū. l Et mūdabo reliquias dom⁹ hieroboaz. i. q̄sq; de domo sua k Sic mūdari solet fimus. nō ei mūdat

fim⁹ in se.ſ. loc⁹ in q̄ ē qñ cāīt. e p̄ b intellīgīt q̄ illi de domo hieroboā nō debeāt mūdari i se.ſ. regnū iſrl̄ p̄ ipōnis electionē τ exhmiationē. Cetera patēt i ſra vſq; ibi. l Iſte el ſol⁹ inferet de hieroboā i ſepulcr.i. honorifice sepelietur τ plāget ſic filī⁹ regis. m Ania inuēt⁹ eſt ſup eū ſmo

boā ipm in b̄ ſeḡndo. vt bk̄. ij. palyp. xij. t Edificauerūt et τ ipi ſibi aras. p̄ idolatria exercenda. v Et ſtatuas. i. idola x Et lucos. i. memoria dēla circa loca idolatrie ad exercendū ibi luxuriā. dī ei lucus a luceo eos. p̄ antiphra ſim. y Sz τ effemīati fuerūt i terra. i. boies caſtrati natura vl̄ arte. q̄ ſtatue bāt i cultu cuiuſdaz dee. vt dicāt alīq; di cīlo ſo hebraica q̄ b ponit ſignat meretriciū i ſexu fñ maſculio. τ ſic p̄ effemīatos vidēt b̄ intelligi iuuenes pulcri i lupanarib⁹ poſiti ad vicīū ſodomiticū ex ercēdū. Vñ q̄ bk̄. ij. Mach. xiij. b̄ Iaſone q̄ auſus ē ſb ipa arce gymnaſiū cōſtituere. τ optimos ḡs ephebōrū i lupanaria b⁹ ponere. et dicunt ephebi iuuenes val de lucidi τ pulcri.

abominatiōes gentiū ḡs attriuit dñs añ facīē filiorū iſ
3 rael. In q̄nto aūt anno re
3 gni roboā aſcēdit ſeſac rex egypti in hīrlm. τ tulit the ſauros dom⁹ dñi τ theſauros regios τ vniuerſa diripuit: ſcuta q̄z aurea q̄ fecerat ſalomō p̄ro q̄bus fecit rex roboā ſcuta erea: τ tradidit ea in manu ducū ſcutariorū: τ eox q̄ excubabāt ante oſtiū dom⁹ regis. Cū q̄z ingrederet rex in domū dñi portabant ea q̄ pcūdi habebāt officiū, τ poſtea reportabāt ad armamentariū ſcutarioz. Reliq̄ aūt ſermonū roboā τ oīa q̄ fecit: ecce ſcripta ſunt i libro ſmonū dierū regū iuda. Fuitq; bellū inter roboā τ hieroboā cūctis diēb⁹. Dormiuitq; roboā cū p̄ib⁹ ſuis. τ ſepultus ē cū eis in ciuitate dō. Nomē aūt mr̄is ei⁹ Naama amanites. Et regnauit abia filī⁹ eius p̄ eo.

Capitulum. xv.

a Anno. xviij. anno regni hieroboā filij nabath: regnauit abia ſup iu
b dā. Tribus ānis regnāuit in
c hīrlm. Nomē mr̄is ei⁹ maacha filia abeſſalon. ambulauitq; in oībus p̄cīis p̄ris ſui q̄ fecerat añ cū. nec erat cor ei⁹ pfectuz cū dño deo ſuo ſicut cor dō p̄ris eius. Sz ppt̄ dō dedit ei dñs dō ſuus lucernā i hīrlm vt ſuſcitaret filiū ei⁹ poſt eum τ ſtaret i hīrlm. eo q̄ feciſſz dauid rectū i oculis dñi et nō declinaſſz ab oīb⁹ q̄ pcēpērat ei cūctis diēb⁹ vite ſue
d excepto ſmone vrie ethei. Attamē bellū fuit inf abiā τ hieroboā oī tpe vite ei⁹. Reliq̄ aūt ſermonū abie τ oīa q̄ fecit: nōne hec ſcripta ſunt i libro ſmonū dierū re-

5 In q̄nto āt anno Hic poſt ſeḡns puniō. q̄. p̄ p̄cīis hieroboā τ ppli ſui ſi poſſent reſiſtere regi egypti veniam 3 eos, veruntā q̄ affli cto dat intellēm Humiliauerit ſe coram dō vt bk̄. ij. palyp. xij. p̄ puer q̄ ñ fuit deſtructa ciuitas nec ppls tamē ſb certa forma reddiderī ſcipſi ſeſac q̄ ſpoliata ciuitate reduī i tras ſuā. ſb ē q̄ dī. 5 Aſcēdit ſeſac rex egypti i hīrlm τ tulit theſauros cē. τ pris ſra. xv.

a Anno. xviij. Hic p̄ñ agit de tpib⁹ abia
t Aſa. τ q̄a tpe abia nō fuit facta innouatio regni in regno iſrael. ideo dicunt nō ſit de eo ſcriptura. τ ſecundo agit de aſa: ibi. ſm anno vicēſimo. Circa primus p̄ mittit principiuz regni abie cū dī. a In. xviij. āno regni hieroboā. τ tpis q̄ regnat cū dī. b Trib⁹ ānis incōplete ñ c Nomē mr̄is ei⁹ maacha filia abſalō In debi. bk̄. Abeſſalō. ppt̄ q̄ vī cē ali⁹ ab abſalon filio dō. Cetera patēt vſq; ibi d Excepto ſmone vrie ethei. Hoc videtur falſum, quia

dauid ab⁹ legit peccasse. s. in numeratione ppli: et in sua 3 mipha deserto: vt dictū fuit. 3. ij. li. Sed dicendū q̄ ista peccata fuerūt minora respectu peccati in facto vne. et ꝓpter hoc b nō reputant sm q̄ dr. ij. phy. q̄ illud q̄ modicū ē q̄si nihil reputat. c Fuerūq; plūi inf abiā et bieroboā. illud bellum diffuse tractat. q. Paral. c. xiij. m q̄ abia victoriā solemnē habuit.

d Fuit q; plūs inter abiam et iter bieroboā. Et dormiuit abia cū p̄rib⁹ suis et sepelierūt eū i ciuitate dō regnauitq; asa filius eius ꝓ eo

f In anno q. vicesimo bieroboā regis isrl: regnauit asa rex iuda: et. xl. et vno ānis regnauit i hierlm. Nomē matris ei⁹ maacha filia abessalon: et fecit asa rectū añ cōspectū dñi sic dauid p̄r ei⁹

i et abstulit effeminatos de tra. purgauitq; vniuersas sordes idoloꝝ q̄ fecerāt patres ei⁹. Insup et maachā mātrē suā amouit ne eēt p̄nceps i sacrio papi et in loco

l ei⁹ quē ꝓsecrauerat subuertitq; sculptū ei⁹ et ꝓfregit simulacrū turpissimū: et combussit i torrēte cedron. Excelsa aūt n̄ abstulit. Verūtn cor asa ꝓfectus erat cum dño deo suo cūctis diebus suis: et intulit ea q̄ sctificauerat p̄r su⁹ et vouerat i domū dñi argentū et aurū et vasa. Reliq̄ aūt erat inf asa et baasa regē isrl cūctis diebus

q eorū. Ascēdit aūt baasa rex isrl in iudā et edificauit rama

s vt nō possit q̄spiā egredi vl ingredi de ꝑte asa regis iu

t de. Tollēs itaq; asa omne argentū et aurū q̄ remāserat i thesauris dom⁹ dñi. et i thesauris dom⁹ regie: dedit illō i manu⁹ seruoꝝ suoꝝ et misit ad benadab filiū tabrēmon filij ezion regē syrie q̄ habitabat i damasco dicēs: Fed⁹ ē inf me et te et inf patrē meū et p̄ez tuū. ecce misi tibi munera argētū et aurū et peto vt veniās et irritū facias fed⁹ q̄ babes cū baasa rege isrl: et recedat a me. Acquiescēs benadab regi asa misit p̄ncipē exercitus sui in ciuitates isrl: et pcusserūt abion et dan et abel domū maacha et vniuersam cenereth omnē. s. terrā neptalis

u Q̄ cū audisset baasa: inf misit edificare rama: et reuersus ē in thersa. Rex aūt asa nūciū misit in oēm iudā

v dicēs: Nemo sit exculs⁹. Et tulerūt lapides ō rama et ligna ei⁹ q̄b⁹ edificauerat baasa: et extruxit de eis rex asa gabaa beniamin et maspha. Reliq̄ aūt oīm sermonū asa et vniuersę fortitudines ei⁹ et cūcta q̄ fecit et ciuitates q̄s extruxit: nōne hec scripta sūt in libro verboꝝ

x dieꝝ regū iuda. Verūtn in ꝑte senectutis sue voluit pedes et dormiuit cū patrib⁹ suis: et sepul⁹ est cū eis in ciuitate dō p̄ris sui: regnauitq; iosaphat filius ei⁹ ꝓ eo

y Nadab ño filius bieroboā regnauit sup isrl anno scdo asa regis iuda: regnauitq; sup isrl duob⁹ annis. et fecit

o Ve nō possit q̄spiā egredi et absq; periculo: et vt de illo loco regnū asa infestaret. t Tollēs itaq; asa omne argētū et. recurrēs ad auxiliū būanū magis q̄ diuinū: patrū sua vsq; ibi. v Nemo sit exculs⁹. etiā illi qui sm legē erāt excusari de ꝓcedendo ad bellū: q̄ illud edificiū erat regno suo p̄iculosum. t ideo volebat illud cito destruere et ex mā fortalicia sibi ꝓstruere. x Verūtn in ꝑte senectutis ei⁹ cū tacet b. h exp̄mit. ij. Paral. xvj. q̄ anno ꝓprio cū arguit et q̄ magis cōsuetus fuerat in domibus q̄s in deo. irat⁹ fuisse mirū in nerui. et nō fuit penitus podagra i pedib⁹. y Nadab ño. Hic agit de regibus isrl q̄ regnauerūt ꝑte asa. et primo de nadab. secō de baasa: ibi. Insidiat⁹ est aūt. tertio de hela: ibi. Tu aūt. xvj. c. Quarto de zambri: ibi. Anno. xxvj. q̄nto de Amri: ibi. Cū audisset. sexto de achab q̄ ꝑte ꝓprio regnat cū eo: ibi. Achab

ho. ḣm̃a pa pz i ſa.
5 insidiat⁹. Hic agit de regno baasa q̃ p̃misdixo interfecit dñm suum.
5 Et p̃cussit eum in gebbathon q̃ erãt vrbs philistinoꝝ. ista tñ ciuitas describit in tribu dan: sed philistei occupauerãt eã ꝛ quos inde baasa vt recuperet eã. Cetera patẽt in ſa ex p̃dicto.

Capitulũ. xvj.

a Hanũ est aũt Hic p̃fr ponitur ip̃sius baasa primo denũciata p filiũ Ihanani. Et q̃ pz q̃ iste fuit fili⁹ ꝑbe qnẽ Ala ponit iuſſu in nerũ eo q̃ sibi dicebat veritatẽ. b Pro eo q̃ exaltaui te ꝛ puluere. i. de infimo ſtatu reduxerim ad regnũ. c Ecce ego demetã. i. deſtruã eã. d Posteriora sua. ita q̃ nihil remaneat ſic fecisti ꝛ domo hieroboã. Cetera patẽt in littera. e Et regnauit bela. h describit tẽpus ip̃i⁹ bela filij baasa: qui fuit mal⁹: ſic ꝛ p̃decessores sui. f pz ſa vſq; ibi. f Hꝛ hãc cãm occidit eũ ꝛc. in hebraico sic hꝛ: Et q̃a occidit eũ. q̃ aũt ſcribit. Hoc eſt iehu filiũ anani ꝑbaz nõ est i hebraico ꝛ apposita fuit a trãſlatore vel ab aliq̃ expoſitore p modũ gloſe aliter⁹: q̃ postea iſerta fuit textui vicio ſcriptorũ: vt ꝛ notatur. occiſio ꝑbe. Rab. Sa. aliꝗ exponit eũ dẽ: Et q̃ occidit eũ dicens q̃ refert ad nadab quez occidit baasa: vt victũ ꝛ ca. p̃cedẽti. ꝑ q̃ iſte baasa cũ tota posteritate merito deleri ꝛ ſolũ q̃ ambulauit i vijs hieroboã ꝛ etiã quia occidit nadab dñm ſuũ ꝛ p̃dixerat eum maxie q̃a fuit ita mal⁹ vel peior ſicut nadab: ꝑ q̃ nõ habuit titulũ occidendi eũ ꝑ mala q̃ malũ est in ꝓſpectu dñi ꝛ ambulauit i vijs p̃ris sui ꝛ i peccatis ei⁹ q̃b⁹ peccare fecit iſrl. Inſidiat⁹ ẽ aũt ei baasa fili⁹ abie de domo iſachar: ꝛ p̃cussit eũ in gebbethon q̃ est vrbs philiſtinoꝝ. Siquidẽ nadab ꝛ oĩs iſrl obſidebãt gebbethon. Interfecit ẽ illũ baasa i ãno tercio aſa regis iuda: ꝛ regnauit ꝑ eo. Cũq; regnasset p̃cussit oẽm domũ hieroboã. Nõ dimiſit nec vnã q̃dem aiã de semie ei⁹ donec deleret eũ. iuxta verbũ dñi q̃ locut⁹ fuerat i manu Ahi sui abie ſyloniti ꝑ peccata hieroboã q̃ peccauerat ꝛ q̃ bus peccare fecerat iſrl: et ꝑ delictũ q̃ irritauerat dñm deũ iſrl. Reliq̃ aũt ſermonũ nadab ꝛ oĩa q̃ operat⁹ ẽ. nõne hꝛ ſcripta ſũ in li. ẏbo rũ dieꝝ regũ iſrl. Fuitq; bellũ inter aſa ꝛ baasa regẽ iſrl cũctis diebus eoꝝ. Anno tercio aſa regis iuda regnauit baasa fili⁹ abie ſup oẽm iſrl in thersa. xxiij. annis: et fecit malũ coram dño: ambulauitq; i vijs hieroboã ꝛ i peccatis ei⁹ q̃b⁹ peccare fecit iſrl.

Capitulũ. xvj.

a Factus est aũt ſermo dñi ad iehu filiũ anani b contra baasa dicẽs. Pro eo q̃ exaltaui te ꝛ poſui te ducẽ ſup populũ meũ iſrl. tu aũt ambulaſti i via hieroboã: ꝛ peccare fecisti pplm meũ iſrl vt me irritares in peccatis eorũ. Ecce ego demetã posteriora baaſa ꝛ posteriora dom⁹ eius ꝛ faciã domũ tuã ſic domũ hieroboã filij nabath. Qui mortu⁹ fuerit de baasa i ciuitate comedẽt eũ canes: ꝛ qui mortu⁹ fuerit ex eo i regiõe comedẽt eũ volucres celi. Reliq̃ aũt ſmonũ baaſa ꝛ q̃cũq; fecit ꝛ ꝓlia ei⁹. nõne hꝛ ſcripta ſũ in li. ẏbo rũ regũ iſrl. Mortuus q̃ baaſa cũ ꝑib⁹ ſuis: ſepultusq; est i thersa ꝛ regnauit bela filiꝰ ei⁹ ꝑ eo. Cũ aũt i manu iehu filij anani ꝑbe ẏbũ dñi factũ eẽt ꝛ baaſa ꝛ dom⁹ eius ei⁹ ꝛ oĩne malũ q̃ fecerat coram dño ad irritandũ eũ in op̃ib⁹ manuũ suaꝝ vt fieret ſic dom⁹ hieroboã: ob hãc cãm occidit eũ hꝛ est iehu filiũ anani ꝑbaz. Anno. xxvj. aſa regis iuda: regnauit bela fili⁹ baaſa ſup iſrl i thersa duob⁹ ãnis ꝛ rebellauit ꝛ eũ seru⁹ ſu⁹ zãbri dux medie ptis eq̃tũ. Erat aũt bela i thersa bibẽs ꝛ temulẽt⁹ in domo arſa ꝓfecti thersa. Irrues q̃ zãbri percussit ꝛ occidit eũ anno. xxvij. aſa regis iuda: ꝛ regnauit ꝑ eo. Cũq; regnasset ꝛ sedisset ſup ſolũ ei⁹ p̃cussit oẽm domũ baaſa ꝛ non dereliq̃t ex ea migentẽ ad parietẽ ꝛ p̃pinquos amicos ei⁹. Bene uitq; zãbri oẽm domũ baaſa iuxta ẏbũ dñi q̃ locut⁹ fuerat ad baaſa i mãu iehu ꝑbe ꝑ vniuersa pctã baaſa ꝛ pctã bela filij ei⁹ q̃ peccauerũt ꝛ peccare fecerũt iſrl ꝓuocãtes dñm deũ iſrl in vanitatib⁹ suis. Reliq̃ aũt ſmonũ bela et oĩa q̃ fecit: nõne hꝛ ſcripta ſũ in li. ẏbor dieꝝ regũ iſrl. Anno xxvij. aſa regis iuda regnauit zambri septẽ dieb⁹ i thersa. Populo exercit⁹ obſidebat gebbethon vrbẽ philiſtino rũ. Cũq; audiſſet rebellasse zambri ꝛ occidiſſe regẽ: fecit ſibi regẽ oĩs iſrl amri q̃ erat princeps militie sup iſrl in die illa i castris. Aſcẽdit q̃ amri ꝛ oĩs iſrl cum eo de gebbethõ ꝛ obſidebãt thersa. Videſ aũt zãbri q̃ expugnãda eẽt ciuitas: ingreſſus ẽ palatiũ ꝛ succendit ſe cũ domo regia ꝛ mortu⁹ est in pctis suis q̃ peccauerat faciẽs malũ coram dño: ꝛ ambulans in via hieroboã: et in peccato ei⁹ quo fecit peccare israel. Reliqua autem ſermonũ zambri ꝛ inſidiarũ eius ꝛ tyrãnidis: nõne hec ſcripta sunt in li. ẏbor dieꝝ rũ regũ iſrl. Tũc diuiſus ẽ

ſus. Si aũt dicat q̃ nõ peccauit occidẽdo nadab: q̃a illud ꝓpheticũ fuerat ſuꝑ ſumrũ a dño q̃ ꝑbaz semetã: vt dicẽ. xiij. ſi valet: q̃ de⁹ adeo omipotẽs ẽ ꝛ bon⁹ q̃ frequẽter vtit malis volũtatib⁹ ꝛ actibus hoim in executiõe ordinatiõis ſue ſic passio xpi a deo ꝓdiſpoſita ad ſalutem electoꝝ: fuit facta executiue ꝑ hominẽs malos.

g Anno. xxvj. hic p̃fr describit regnũ zãbri q̃ interfecit bela ꝛ totã domũ baaſa: ſic fuerat p̃dictũ ꝑ iehu filium anani ꝑbetã. ꝛ patet ſa.

b Cũq; audiſſet. b p̃fr agit de ipo amri q̃ rebellauit ip̃i zãbri. et h est q̃ dix: Cũq; audiſſet rebellaſſe zãbri. i. exercitus regis iſrl q̃ obſidebat vrbẽ gebbethon exiſtẽs in pcilo belli. zãbri vo remanserat cũ rege in thersa in quiete ꝓpter q̃ exercit⁹ h audiens q̃ regẽ interfecisset fuit indignat⁹ de occiſiõe regis. p̃duxit ꝛ ꝓstituit ſibi regẽ amri ad expugnandũ zãbri in thersa: q̃ ꝛ factus ẽ vt patet in littera.

i Videſ aũt zambri q̃ expugnanda eẽt ciuitas. ita q̃ nõ poterat effugere. ingreſſus ẽ palatiũ et ſuccẽdit ſe in domo regia ne viu⁹ caperet ꝛ vili ac crudeli morte puniret: ꝛ vt inferret damnũ amri electo in regẽ per ſucceſſionẽ domus regie. k Tũc diuiſus est ꝑpulo iſrl. q̃ bellatores q̃ erãt cũ amri i obſidione gebbethon volebãt eũ regnare. Alij vo q̃ nõ fuerũt ibi volebãt aliũ: eo q̃ amri nõ fuerat inſtitutus de cor ꝑſilio. Et dauit iſta ꝛentio tribus ãnis po tñ amri ꝓcualuit: q̃ erat exercitatus i bellis

Ha. ſa. aũt dicit q̃ ꝑ

galaat: eo q̄ filiꝰ iamus accepit filiā iosaphat filij regis iude. t ifc fuit po eiꝰ fortificata. i Anno xxxj. asa regis iu da regnit amri in q̄ numero accipit regnū amri q̄n incepit regnare pacifice mo mno thebni. ꝑfiſt enī incepiſſet regnare xxviij anno regis asa. m Duodecim ānis. in q̄ numero cōputat tē pus a q̄ fuit electꝰ: q̄ licz ꝓtēno q̄ tres annos duraverit vt dicū eſt. nī po eiꝰ a principio fortior apparuit. n Et vocā.no.ciuita.q̄ ex trux.no. somer dīi mōtis samarie.i. de nomiauit eā ex nomine illiꝰ q̄ fuerat dño loci: q̄ vocabat somer. et iō falſa eſt Ifa q̄ā alīq̄ libri habēt. Somer.i.mon tē dñi: q̄ nec somer nec samaria ſic intrat. et extūc samaria fuit metropolis in regno.x. tribuū. Cetera patēt in Ifa.

o Achab vo. Hic ꝓfiter agit de regno achab. et dividit in qtē principalē e incidētalē. ſcīa ibi. In dieb⁹. Achab autez cepit regīre tpe asa: ſicut dī in Ifa anno xxxviij. asa regis iu dā tē. p Et fecit achab filius amri malū tē. q̄ licz ab colerēt vitulos aureos: tñ i illis videbant adorare deū: put dictū fuit. ō. xij. c. iſte aūt induxit idolatriam manifeſtā: cū cā mouna ꝑdict. q Duxit vxorē iezabel. q̄ erat nutrita i idolatria: ad quā induxit virū ſuū: iō ſubdit.

r Et abiit t ſeruiit baal tē. q̄ nullꝰ de regib⁹ ab eū fecerat

s In dieb⁹. Hec ē po incidētalis: q̄ i ſto tpe abiel cepit reedificare bierichō quā iosue deſtruxerat t poſuerat ꝑ anathemate: ita q̄ de cetero nō reedificaret: vt dī Iosue. vj. t In abirā pmi tino ſuo fundauit eā. i. q̄n poſuit fundamēta incipiēs reedificare mona⁹ fuit abirā ꝓmogenit⁹ ſuus: t cū ꝓcēdēt in edificādo mortebant ſucceſſiue filij ſui vſq; ad vltimū q̄ in cōpletiōe operis mortuꝰ ē. t ē q̄ dī. v Et i ſegub nouiſſimo ſuo. i. vltimo nato poſuit portas eiꝰ q̄ ponunt in cōpletiōe opis. x Iux verbū dñi q̄ locutꝰ fuerat i manu iosue. i. ꝑ ipm iosue ſic dī Iosue. vj. vbi impcamo fuit hoc malū reedificāri bierycho.

In ca. xvj. vbi dī in ꝓfil. Et fecit achab filiꝰ amri malū in cōſpectu dñi ſup oēs ante eū. Addunt.

C Vitulos vitulo ui erā aū achab fuit idolatricus: vt dictū eſt. ō. in additōe ſup ca. xij. Illud aūt q̄ hic dī de achab q̄ fecit malū i ſpectu dñi ſup oēs aū eū. poſſet intelligi ex q̄ magis adhereb at culmi idolo

pplus iſrael in duas ptes Media po ppli ſequebat thebni filiū gineth vt conſtitueret eum regē: t media pars amri. ꝓtenuit aūt populꝰ qui erat cum amri populū q̄ ſequebat thebni filium gineth: mortuuſq; ē thebni et regnauit amri. c Anno tricesimoſmo asa regis iuda regnauit Amri ſuper iſrael duodecim annis. In thersa regnauit ſex annis: emitq; montē ſamarie a ſomer duob⁹ talentis argenti t edificauit eum t vocauit nomē ciuitatis quā extruxerat nomie somer dñi montis samariā. Fecit aūt amri malū in cōſpectu dñi: et operatus eſt nequiā ſuper omnes que fuerūt ante eū. Ambulauitq; in omni via bieroboā filij nabath: t in peccatis eius q̄bus peccare fecerat iſrael: vt irritaret dām deū iſrl in vanitatib⁹ ſuis. Reliqua aūt ſermonū amri t ꝓlia eius q̄ geſſit: nōne hec ſcripta ſunt in libro verboꝝ dierū regū iſrl' Dormiuitq; amri cū ꝑib⁹ ſuis t ſepultꝰ eſt i ſamaria regnauitq; achab filiꝰ eius ꝓ eo. Achab xo filiꝰ amri regnauit ſup iſrl' anno tricesimooctauo aſa regis iuda

Et regnauit achab filiꝰ amri ſup iſrl' in ſamaria viginti ꝓ et duobus annis. Et fecit achab filiꝰ amri malū in cōſpectu dñi ſup oēs q̄ fuerūt ante eum. Nec ſuffecit ei vt ambularet i peccatis bieroq boā filij nabath: inſup duxit vxorē iezabel filiam methabaal regis ſidoniorum. Et abiit t ſeruiit baal t adorauit eū: t poſuit arā baal i templo baal q̄s edificarat i ſamaria: t plantauit lucum Et addidit achab in opere ſuo irritans dominū deum iſrl' ſup oēs reges iſrl' qui ꝓ fuerūt ante eū. In diebus eius edificauit abiel de bethel biericho. In abirā pri mitino ſuo fundauit eā: et i ſegub nouiſſimo ſuo poſuit ꝓ portas eiꝰ iuxta verbū dñi q̄s locutꝰ fuerat i manu iosue filij nun.

Capſm. xvij.

C Dixit helyas thesbi tes de habitatoribus galaad ad achab. Vi uit dñs deꝰ iſrl' in cuꝰ cō ſpectu ſto: ſi erit annis his ros t pluuia niſi iuxta oris mei ꝙba. Et factū eſt ꝙbū dñi ad eum dicēs. Recede hic t vade ꝓ orientē t abſcōdere i torrēte carith q̄ eſt ꝰ iordanē: t ibi ō torrēte bi

e etiā q̄ tyrānica opa magis exercuit: vt ꝑ de vinea naboth. iſrl' q̄ magꝰ deo fuit rebellis: nūmat eo q̄ ipe ſuo ſtomo belyas q̄ ꝓpiorum ſignis t ꝓdigijs ipm exhortabat. t tñ ſic remanſit in obſtinatōe ſua. t iō licz reges iſrl' ꝓceſſores achab fuiſſēt ſibi idolatre. nō tñ i ſpectu dñi tanta mala fecerūt.

Capitulū xvij.

C Dixit helyas thesbites. Hic ꝓfiter agit de duo q̄ acciderūt tpe iosaphat regis iude. ſub q̄ cōmunit fuit regnū achab. Et incepit ꝙ ab asa ꝓie ſuo. et q̄ achab ſup oēs reges q̄ eū ꝓceſſerant malꝰ fuit: vt dicit ē ca. ꝓce. nō ſcīptura dī ligēter ꝓpiēt circa eū diuinā ꝓuidētiā eū a malis reuocādo. Et abuſus fuerit: vt ſic iuſtior appeat etⁿ ꝓdēnatio. Et q̄ ꝓ reuocat a malis ſignis celeſtib⁹. ſecūdo victoꝝ ſuꝝ mirabilib⁹ ca. xx. tercio diuinis cōmandmentis: ibi. Et ūc vir dñi. Prīa in duas fm duo ſig celia⁹ data. ſcīm ponit ca. xviij. Circa ꝙmū ſterilitas inducit. ſecūdo belyas a cornis paſcit ibi. Et factū ē. tercio a muliere vidua ſuſcipit ibi. Surge t vade. Circa primū dicit.

a Et dixit helyas thesbites. i. a ciuitate thesba oriūd⁹: ſic dicta fuit plena⁹ iudic. ix. b Si erit annis his ros t pluuia. et accipit b ſi ꝙ nō. i. nō erit. Copulat aūt ra. Sa. hanc ſnīam cū ſtte ꝓcēdēte capi. dicēs: q̄ occaſiōe mortis filioꝝ abiel dixit: Achab

b belye arguēti ipm de idolatria. Pōt ē q̄ ꝙbū diſcipuli ipleat. t tñ ꝙbū magiſtri nō ipleat. Iosue vo fuit diſcipul⁹ moyſi: vt dī Exo. c. xxxiij. t videm⁹ maledictiōs eiⁿ ipleta ſup abiel q̄ reedificauit bierichō: vt dictū ē. moyſes aūt impcat⁹ ē maledictiōes ſup filios iſrl' trāſgredientes legē t ſeruientes alienis dijs: ſic q̄ claudereꝝ celū t ꝓhiberet pluuiā: vt dī in Deut. t tñ iſrl' ā a plurimis ānis receſſit a lege t fuerūt dijs alienis: t tñ nō videm⁹ plantas eē ꝓhibitas. t q̄n belyas pecit q̄ achab ꝑ decebat q̄n pēdēte cōtiatiōe moyſi et iudicia dei. iō orauit dām vt claudereꝝ celū t ꝓhiberet pluuiā: vt dī Jaco. v. et cū intelleret ſe exaudiri a dño: nūc dixit illa ꝙba. Venit dñs tē. Si erit annis his ros t pluuia. i. nō erit. Et dictū ē. c Viſi ſuꝝ ordo mei ꝙba. q̄ ſil' fuit ſibi reuelatū q̄ ad eiⁿ ꝓpecationē celū daret pluuiā. d Et factū ē. hic ꝑ ordē q̄ dē q̄ comes pauit ſeruū ſuū belyā cū dī. e Recede hic. a facie achab t rezabel. Ex q̄ ꝑ q̄ licitū eſt ſanctis viris fu-

gere plecutionē plonalē. f Cornisq; pcepi vt pascant te misterio angelico ad b ocs inducēte. g Corui q̄s deferebāt ei panē t carnes. Et q̄ oñdit mirabilis diuina puidētia: t q̄ nō est difficendū de eo: q̄ magis splēdide puidit helye p anees q̄ g bomies. b Surge t vade. Hic pūr helyas a via recipit et primo describit ipm helye deuota receptio. Secdo filij vidue suscitatio: ibi Factū ē aūt. Circa primū dr. b Surge t vade i sareptā, nomē est equiuocū ad villā et ad villas inf eā existentē q̄ a villa denominat.

i Precepi enī ibi mulieri vidue vt pascat te istud pceptū nō fuit p verbū expssum: q̄ per diuinā ordinatiōz: q̄ sic ordinauerat de⁹ q̄ mulier illa vidua venisset helyā recipere t eū pasceret. k Da mihi paululū aq̄ ꝛc dic ra. Sa. q̄ ignio de⁹ reuelasset helye q̄ pascēdus erat per mulierē viduā, nō tū fuit sibi reuelatū in particulari q̄ esset illa t ibo exēplo eliezer rogauit dñm vt oñderet sibi q̄ possz ee illa p b signū q̄ sibi petēti aquā liberaliter afferret: sic eliezer cognouit rebeccam: vt hī Gen. ca. xxiij. l Cūq; illa pgeret vt afferret p b cognouit q̄ illa erat de q̄ dñs sibi dixerat: et cū b fuit sibi reuelatū q̄ oleū t farina nō deficeret in domo ei⁹: quousq; daret dñs pluuiam sup terrā. et ideo dixit ei. Noli timere: ꝛ vade t fac sicut dixisti in Verūtn̄ in pmū fac de pa mū ipa farinula subcinericiū panē ꝛc. erat em̄ fames tua timeret ieiunio t nō accelerari debebat refectio ei⁹. Cetera patēt in lra. n Factū ē aūt. hic pūr ponit filij vidue suscitatio aut⁹ infirmitas ponit cū dē: Egrotauit filius⁹ mulieris t mors seqūs cū dr. o Ita vt nō remaneret i eo halit⁹. deficiēte em̄ respiratōe deficit vita i aīalib⁹ respiratib⁹ cuius⁹ modi ē hō. p Ingressus es ad me vt rememorarent miq. mee. pallidū. n. inf albū intrinsecum videt declinare ad nigredinē. t eodē mō licz ista mulier eet deuota t sancta tñ scitas ei⁹ erat modica respectu scitatis helye. t b mō loqui⁹ est loth: Gen. xix. d. Nō possum i mōte saluari. i. inf abrā: cui⁹ sanctitas tanta ē q̄ malicia mea delicta ē mg eū sic ibidē fuit expositū fm

f bes corui ꝛ precepi vt pascāt te ibi. Ibiit g̃ t fecit iuxta x̄bū dñi. Cūq; abiissz sedit i torrēte carith q̄ ē ꝛ iordanē. Corui q̄s deferebant ei panē t carnes mane: similr panē t carnes vespi t bibebat de torrente. Post dies aūt aliq̄t siccat⁹ est torrēs. nō em̄ pluerat sup trā. Factus est g̃ sermo dñi ad eum

b dicēs: Surge t vade in sareptā sidoniox t manebis

i ibi. Precepi. n. ibi mulieri vidue vt pascat te. Surrexit t abiit i sareptā sidonioꝛ. Cūq; venisset ad portā ciuitatis appuit ei mulier vidua colligēs ligna t vo-

k cauit eam: dixitq; ei. Da mihi paululū aq̄ in vase vt

l bibam. Cūq; illa pgeret vt afferret: clamauit p⁹ tergū ei⁹ dicēs. Affer mihi obsecro t buccellā panis in manu tua. Que rndit. Viuit dñs de⁹ tu⁹: q̄ nō habeo panē nisi quātū pugill⁹ capere pōt farine in hydria t paululū olei in lecbito. Ecce colligo duo ligna vt ingrediar t faciā illud mihi t filio meo vt comedam⁹ t moriamur. Ad quā helyas ait Noli timere: ꝛ vade et fac

m sicut dixisti. Verūtn̄ mihi pmū fac de farinula tua subcinericiū panē paruulū t affer ad me: tibi aūt t filio tuo facies postea. Hec autē dicit dñs deus isrl. Hydria farine nō deficiet nec lechitus olei minuet vsq; in diē in q̄ dñs datur⁹ ē pluuiā sup faciē terre. Que abiit et fecit iuxta x̄bū helye. Et comedit ipe t illa t dom⁹ ei⁹: et ex illa die hydria farine nō defecit: t lechit⁹ olei nō est imminut⁹ iuxta x̄bū dñi q̄s locut⁹ fuerat i manu helye.

n Factū ē aūt p⁹ x̄ba h egrotauit filius⁹ mulieris mrisfamilias: t erat languor fortissi-

o m⁹: ita vt nō remaneret in eo halit⁹. Dixit g̃ ad helyā Quid mihi et tibi vir dei.

p Ingressus es ad me vt rememorarēt iniq̄tates mee: t interficeres filiū meū. Et ait ad eā helyas. Da mihi filiū tuū. Tulitq; eū de sinu eius: t portauit i cenaculū vbi ipe manebat: et posuit sup lectū suū t clamauit ad dñm t dixit: Dne de⁹ me⁹ etiā ne viduā apud quā ego

q inflixeres filiū ei⁹. Et expādit se atq; mēsus ē sup puer tribus vicib⁹: t clamauit ad dñm t ait: Dne de⁹ meus reuertat obsecro aia pueri hui⁹ i viscera ei⁹. Et exaudiuit dñs vocē helye: et reuersa ē aia pueri intra eū t reuixit. Tulitq; helyas puerū: et deposuit eū de cenaculo i inferiorē domū: t tradidit mri sue: t ait illi. Ecce viuit filius⁹ tuus. Dixitq;

o mulier ad helyā. Nunc in isto cognoui q̄m vir dei es tu: et verbū dñi in ore tuo

opi. hebraicoꝝ. Cetera patēt vsq; ibi. q Et expādit se atq; mēsus ē sup puerū. b em̄ fecit ex magno affectu ad suscitationē pueri. q b em̄ oñdēs q̄ vellet sibi dare pmē vitā sue si posset. r Trib⁹ vicib⁹. q̄ pfectio cuiuslibet negocij cōsistit i trib⁹. s. pncipio medio t fine. nō aūt figuralis ē: q̄ p istā exēplionē ꝛ de sup puerū mortuū figurabat q̄ gen⁹ humanū a morte culpe eet suscitandū p incarnatiōis mysteriū. r Trib⁹ vicibus. b fecit helyas facto pūcto fidē trinitatis: q̄ fides maxime opat i cordibus miraculosis: fm q̄ dicit Iacobi xvij. Si habueritis fidē sic granū sinapis dicetis arbori huic mō eradicare ee. t fiet. Cetera patent vsq; ibi.

s Nunc i isto cognoui q̄m vir dei es ꝛc. p filij sui suscitatōez de pūs fuit certificata de dictis helye p futuro. s. de multiplicatiōe olei t farine. t de datione pluuie sup terram.

In ca. xvij. vbi dr in postil. Ingressus es ad me vt rememorarent iniquitates mee.

Additio.

Opinio beb. a in b loco est ponit⁹ irrationabilis. nā licz scitas misterio eet modica respectu sanctitatis helye sic t iustitia ipi⁹ loth erat modica respectu scitatis abrae. nō tñ ex b pz dicti iniquitate esse in muliere: nec loth nō posse saluari inf abrā. illi aūt q̄ sunt mult⁹ timoris seu pfectionis⁹ potiꝰ tamen cauēdi sunt in societate pfectoꝝ q̄ viciant. bonū em̄ fm dionys. de di. no. ē triplex⁹ diffusiuū seu cōcausiuū. t iō in scriptura societas bonoꝝ t cōmendat: vt Prouer. xiij. Qui cū sapientib⁹ graditur sapiēs erit. exēplū q̄ etiā inducit de pallido t albo nō valet. nā licz iudiciū sensuale fm opationes t respect⁹ decipiat: nō tñ iudiciū rōnis: vt pz de sole: q̄ ad sensū iudicat fere bipedalis. t tñ rō iudicat ipm ee in mg̃ pportiōe maioris quātitatis q̄ tota trā. quātocūq; incōgrabilit lōgit⁹ estimādū ē de iudicio diuino q̄ nō iudicat aliquē ee iustū ppt b q̄ nō sit cēlio alicui⁹ materie iusto. reddat em̄ vnicuiq; inf opa sua: vt i ps. vñ t talio respect⁹ nihil b opat: ꝛ ad intellectū lre dicendū videt q̄ b mulier ls bona t deuota, tñ reputabat se peccatrice: ꝙa

decet cōiter tm̄ dō. Et q; sciebat helyā esse maximū zelatorē legis ⁊ iustitie: metuū q; pcurabat arcēdere puniēdes ⁊ necē idolatras: vt ps in suo ꝓpōsito fieret: ꝓcabat: q; aduēmo helye i domo sao ꝓcuraret mortē filij sui ex mīstratione sua. ſ. matrie. ⁊ q; helyas recordaret mīstratē illam cotā deo ad fīnē: vt. ſ. q mortē filij ꝑualē mīs puerteret ad veū: sīc sepe zelus vt homines q penas ꝛpales a deo cā stigant cotrigant qō quidē nō ꝛpingeret si apud eā nō mālet: q; sic eā nō cōsequeret. et iō ꝛpale dicit: Ingress⁹ es ad me vt remēmorarer mīstratis meę: et interficeres filiū meū ⁊c.

Replica.

In capl. xvij. vbi postillator vbū mulieris fareptane. ſcs Ingress⁹ es ad me vt remēmorarent mīstrates mee exponit ad modū hebreoꝝ q; ⁊ mulier cū esset imīsta ⁊ sancta ex bu militate. cū respectu babēdo ad excellētē sanctitatē helye: se vocit peccatrice ꝓ ut sancti ꝓfuerūt. ⁊ ꝑ ꝑ similē⁹ Jo bannes euāgelista in epla sua pma. j. ca. docet. v. Si dixerimus q; peccatū nō habem⁹ ipi nos seducim⁹: et veritas i nobis nō est. hanc modū loquēdi bruor⁹ Hargē. dicit penit⁹ irrōmabilē: ⁊ ꝓbatio ei⁹ vt ꝑz mibi ē ad ꝓpositū: q; nō dī in illo mō loquēdi q; in muliere fuerit peccatū: ⁊ ipa de se būliter loquit. Et bargen. post multē digressionē coincidit quasi eodem modo loquēdi. Capitulū xvij.

(P) Ost dies multos. Hic ponit secūdū signū ad revocationē achab de malis suis. ſ. de pōne ignis de celo. ⁊ pmo ponit tigni datio. ſcdo helye plecatio. ca. xxx. Circa pmū pmo ponit hoc signū q; erat pcipale. ⁊ scdo addit aliud: ex ꝓsequēti de datiōe pluuie: ibi. Et ait helyas. Circa pmū pmo ponit ipius helye ad terrā ſrāl reuersio. ſcdo ignis descēsio: ibi. Verūtn nūc mitte. tercio ꝓbaz baal occisio: ibi. Dixitq; helyas. Circa pmū helyas de ꝑcepto dī reuertit. scdo vnctō agnoscit: ibi. Erat aūt fames. Circa pmū dī. a Post dies multos ⁊c. C Extra ꝑ videt ee Jaco. v. helyas bō erat⁊. Et subdit: Et dixit vt nō pluuet sup terrā ⁊ nō pluit annos treo ⁊ mēses sex. ex q; videt q; reuersio helye ad terrā ſrāl: vt pluuia daret: fuit ānō. iij. Dicēdū q; ipius ꝑ cōparat ad exitū helye de terra ſrāl ⁊ nō a ꝓhibitione pluuie sīc Jaco. aptius cōparat: q; ⁊ ꝓhibitio pluuie viq; ad exitū ei⁹ fuerāt sex mēses ⁊ pluit: q; diu tamē i tribus cōtinuis q; ex siccitate ipius siccas⁹ fuit tribus ānīs recedit vt dicū est ca. ꝓcēdēti. b Vade ⁊ ostēde te achab ⁊c. licēs ens absq; ꝓsūa helye posset dare. sīi voluit sīc facē: q; ꝓba ꝓ retardatiōe ei⁹ dixerat q; pluuia nō daret sup terrā nisi ipe vbū dīo fuit. ſ. q; ōionē ei⁹ ⁊ denūciatiōe. ⁊ sic dīa adimplenit vt. ſ. patebit. c Erat aūt. b pār aduēt⁹ helye cognīt. ⁊ ꝑ ab abdia cui⁹ mod⁹ describit cū dī.

verum est.

Capl'm. xviij.

(M) Ost dies multos factū ē vbū dñi ad helyā in anno tercio: dicens. b Vade et ostēde te achab, vt dem pluuiā sup faciē terre. Iuit ḡ helyas, vt ostēderet c se achab. Erat aūt fames d vehemēs in samaria. Vocauitq; achab abdiā dispē satorē dom⁹ sue. Abdias aūt timebat dominū deū f valde. Nam cū interficeret Jezabel ꝓphetas dñi, tulit ille centū ꝓphetas, ⁊ abscōdit eos ⁊ quinquagenos: ⁊ ⁊ quagenos in spelūcis: ⁊ pauit eos pane ⁊ aqua. Dixit ḡ achab ad abdiā: Vade i terrā ad vniuersos fontes aquaꝝ, ⁊ in cūctas valles, si forte possum⁹ inuenire herbam: ⁊ saluare equos ⁊ mulos, ⁊ nō penit⁹ iumēta intereant. Diuiserūtq; sibi regiones, vt circuirent eas. Achab ibat ꝑ viam vnā et abdias ꝑ viā alterā seor⁹sū. Cūq; esset abdias i via, helyas occurrit ei. Qui cū cognouisset eū: cecidit sup faciē suā: ⁊ ait. Mū tu es dñe mi Helyas? Cui ille rndit.

g Ego. Et dixit: Vade ⁊ dic dño tuo. Adest helyas. Et h ille, qd peccaui inqt, q̄n trades me seruū tuū in manu achab vt interficiat me? Iuit dñs de⁹ tu⁹, qui nō ē gēs aut regnū i quo nō miserit dñs me⁹ te requīres. Et rndē i tib⁹ cūct⁹: nō ē: adiurauit regna singla ⁊ gētes: eo q; minime repirent. Et nūc dicis mihi: vade ⁊ dic dño tuo, adest helyas. Cūq; recessero a te: spūs dñi asportabit te i locū quē ego ignoro: ⁊ ingress⁹ nūciabo achab ⁊ nō inuenīēs te interficiet me. Seru⁹ aūt tuus timet dñm k ab infātia sua. Nūquid nō indicatū ē tibi dño meo qd fecerim cū interficeret iezabel ꝓphetas dñi q; abscōderim de ꝓphetis dñi centū viros q̄nq̄genos ⁊ q̄nq̄genos in spelūcis: ⁊ pauerim eos pane ⁊ aq̄. Et nūc tu dicis: vade et dic dño tuo adest l helyas vt interficiat me. Et dixit helyas. Iuit dño exercituū ante cui⁹ vultū sto: q; hodie appēdo ei. Abiit ḡ abdias in occursū achab ⁊ indicauit ei. Venitq; ach ab in occursū helye: ⁊ cū vi

b Vocauitq; achab abdiā. vt ipse ex vna ꝑte ⁊ abdias ex altera discurreret ꝑ loca būdis regni sui ad videndū si posset herba inueni ad sustētatiōes eq̄ꝝ regis. nō tñ illa faciebant nisi auctoritatiue ⁊ ꝓpiciō. Erant em̄ missi q; ꝑ facerent exequēdo. bona. n. fre quietū poterāt talia abscondēbāt ad numerationes suoꝝ animaliū vt posset aliquo mō de lacte sustētari: q; fructꝰ tre deficerāt ꝓ nimia siccitate. ⁊ iō rex ⁊ abdias inierūt ad ꝑ negociū vt melius posset fieri. c Abdias aūt ti. do. valde. ꝑ nō ad ofendendū q; nō erat timendū⁹ dño suo i malis suis: ad cui⁹ ꝓbationē subdit.

f Nā cū interfi. iezabel ꝓphe. do. Ꝓphete do ꝑ dicunt viri religiosi inuenti ꝓpio cultui dō ꝓ cōgregauit ad ꝑ fama el. et aliq; etiā bēdā spm ꝓphic: sīc dictū fuit. v. j. li. ca. x. Jezabel vo volens destruere cultū dei q̄n tū pokat: ⁊ cultū baal erexit: interfecit eos ꝓout potuit. ⁊ tūc abdias cētū illos saluauit: abscondēs. l. in vna spelūca: ⁊ l. in alia: ⁊ paucit eis de victu ⁊ vestitu. ⁊ ex ꝑ Necessē ē a deo ꝓphe dona fm saluatorē dicit: Mat. x. Qui recipit ꝓphaz i nole ꝓphe mercedē ꝓphe accipiet. vñ iter ru. ꝓphas q̄nus cōputat. Cetera patēt ex dictis vsq; ibi.

g Dic dño tuo adest be. qz dño ei ꝑcipit vt ostēderet se achab. h Quid pec. inqt. timuit eum ne helyas subito ad aliū locū posset se fregnēter accīderat: qñ dño ipm ad aliquē locū mittebat: ꝓpt qō filij ꝓphaz qñ fuit rape⁹ crediderūt ipm sic fuisse translatū: vt dī. j. iij. li. ca. ij. ⁊ sic achab interficeret abdiam: credēs q; illusisset sibi. d. venisse helyā. i Adiurauit re. sūa. q; si helyas inueniret i q̄nā fra capet ⁊ sibi mitteret. loquit in ꝑ sēpētia de regnis ꝓpinquis ipi ⁊ reges ꝓpinq; facilē assentiret. cū qz rex tyri erat socer ei⁹: ⁊ filia⁹ regis iuda habebat vxorē achabā filiā achab sīt rex moab erat sibi tributarius: ⁊ rex edom regis Jude. Jsē qz i tribꝰ q̄ erāt ꝓpe regnū ſrāl. erat etiā fames ꝓpe siccitatē quā sciebāt ꝑ vbū helye euenisse. k Nūqd nō indicatū ē tibi do. meo qd fe. ⁊c. ꝑ dixit nō ad iactātiā: sīc ne helyas ipm exponēt gecalo mō ꝑdicto. l Et dēs. helyas. vi. do. ⁊c. assecuratus cū ꝑ iuramētū. ⁊ tūc iuit ad nūciādū ipi achab helye aduētū. ⁊ sic sciēs fuit cognit⁹ ei⁹ aduēt⁹ ipi achab: qō notāt cū dī. m Venitq; achab i occu. helye

qꝝ desiderabat remediū famis ble. n Tu ne es ille q̄ cōturbas ist. q.d. sic. t qꝝ fugbe loqbat: ió ad repellendā ei⁹ suplā rādit belyas. o Nō ego turbaui ist: ꝫ tu et dom⁹ ꝓris tui qꝛ. qꝝ per malicā tuā dño missa plagā illā p Deꝝ nūc qꝛ. Hic pōt describi descēsus ignis de celo ad declaratōez diuine virtutis: t falsitatem idolatrie: vt sic ppls ist ad deū pueniret et bēficiū plenie mereret. et ꝫ est qđ dr. q Mitte t cōgrega ad me vniuersū ist. i. maiores t principales ppli ad visionē miraculi in mōte carmeli. iste nō est carmel⁹ m q manebat nabal: vt dictū fuit ē. j. li. ca. xxv. qꝛ ille est in finē inde. iste aūt i finē ephraim r Qui comedūt ó mensa iezabel. ꝓbebat eñ eis victus et vestitus: vt ex altaꝛet idolatrie cultū. s Vsqꝫquo claudicatis in duas ptes. qꝝ aliq̄ coꝛ tolebāt do minū: t cū hoc baal sīc t de samaritanis dr. j. iiij. li. ca. xvij. t Si dūs ē deus. i. ꝫ signū visibile p bel vobis q de⁹ ist ipe sit deus vere t nō baal. v Sed mim cū. ipm colendo t nō aliū: t nō rādit ei ppls vbū qꝛ ignoꝛabat huius ꝓbationis modū.

x Et ait rursus belyas. oādēo modus hui⁹ ꝓbationis.

y Ego remansi. ꝓbeta dñi sol⁹. i. q̄ audeat apparē: t idolatrie resistere. qꝛ vt debāt illi. c. abscōdi q̄ ab abdia: vt dictū est. z Prophas āt baal qꝛ. q.d. si haberent veritatē ꝓ se deberēt ꝓualere. cetera patēt vsq̄ ibi.

a Et de⁹ q exaudie rit p ignē celit⁹ dat⁹ ad ꝓmēdū sacrifi ciū. a Ipe sit de ꝓpositio. qꝛ ignis deuorauerat sup sacrificiū abel: vt dictū fuit Gen. iiij. t sup sacrificiū aaron i sua ꝓsecratiōe: vt hī Leuit. ix. In signū acceptatiōis diuine. c Qui cū tulissent bouē. ignē b quō acceptauerāt belyę ꝓpositionē. Ad qđ dicēdū: qꝛ cōpulit facere ꝫ facē a ppls q approbaret ꝓpositionē belyę: et qꝛ cōsidebāt de demonis pōte qui primus talis potest facere. vnde et tempore antixpi faciet ignē descēdere ó celo. vt hī apo. xiij. t forsitā ad eoꝝ inuocatōez. aliꝰ fecerat sīle. d Quē dederat eis. Dicit ra. Sal. q̄ dos electꝰ ꝓ sacerdotiō baal declinabat ab eis abiectōes se ꝫ pallio belyę t ꝫ nunq̄ diuio ōsi abhorreno idolatrie cultū: vt sic eiā boues assistētes docerent ꝓ aliā bestiā: t nūc belyas tradidit eū eis. d. q̄ q ei⁹ imolati one sanctificaret loc⁹. sīc t ꝓ imolatione bouis alteri⁹. qꝛ ꝓ imolatōs ist⁹ fuit detecta falsitas idolatrie eo q̄ baal nō potuit imolātem exaudire. ꝓ alterū ꝙ fuit manifestata veritas latrie. e Et nō erat vox. nec q̄ re spōdēt. s. facto ignē dando: qꝛ ptās demonis erat phibita f Trāsiliebāt q altare. Fin modū idolatrie. g Cūq̄ esset iā meridies. dies. ri. fuit dimissa. ita q̄ pa ima meditatio dei fuit cōcessa sacerdo nib⁹ baal: in q̄ debebāt cōplere suū sacrificiū: nisi eis fuisset eis tpus ꝓfixū: q̄ simillent dilationē. h De⁹ eñ ē. i. fm errorē vim: et forsitan loquit irrisorie dictū scīēs demonē nibil posse nisi quā tū deus permitt.

i Incidebāt se inē ritū suū. qꝛ demones delectant in sacrificijs de sanguine hominis q̄ est nobilissima creatura: ad imaginē dei facta. t iō in talib⁹ solēt dari rōsa. k Postq̄ aūt trāsiuit meridies. i. tpus eis ꝓfixū dicit belyas oi ppło venite ad me: qꝛ residuū diei erat sibi datū. l Curauit altare dñi. dicit rab. Sa. q̄ istud fuit altare qđ edificauerat saul dño: vt hī. j. li. cap. xiij. ꝫ fuerat destructū ꝓ iezabel eo q̄ fuerat cōstructū in honoꝛe dei.

m Fecitq̄ aḋuctū ꝛc. in hebreo hꝫ sic. Et fecit sulcum duoꝝ satoꝝ semēꝛ in circuitu altaris: qđ exponēs ra. Sa. dic: q̄ fecit fossatū quā ad modū sulci q̄drilateꝝ tū ita q̄ spacium ꝛc inclusuꝫ intra poterat semiari semēre duoꝝ satoꝝ. Et ait satū genus mēsure t illud spacii erat. i. cubitoꝝ in q̄drū ad siltudinē atriꝝ: qđ erat aīa tabernaculū federis qđ fecerat moyses: qđ fuit. i. cubitoꝝ in q̄drū: sicut dictū fuit Exo. xxvij. t intra illud spacii erat altare ꝑdictū qđ repaui belyas: sīc t altare holocaustoꝝ erat i atrio ante tabernaculū.

n Implete q̄tuoꝛ hydrias aq̄ ꝛc. ꝫ fecit ad tollēdū oēm calumniā q̄ posset dici ignē puo ibi fuisse latēter: t vt mira-

n dixisset cū ait: Tu ne es ille q̄ cōturbas ist. Et ille ait:
o Nō ego turbaui ist: ꝫ tu t domus patris tui q̄ dereliq̄stis mandata dñi t secuti
p estis baalim. Verūtā nūc
q mitte t cōgrega ad me vniuersū ist. in mōte carmeli t ꝓbetas baal q̄dringētos quinquagīta: ꝓbasq̄ lucoꝝ
r q̄dringētos q̄ comedūt de mēsa iezabel. Misit achab ad oēs filios ist t cōgregauit ꝓbas in mōte carmeli. Accedēs autem belyas ad
s omnē pplm ist ait: Vsq̄q̄ claudicatis in duas ptes.
t Si dūs est deus: sequimini eū: si aūt baal sequimini illū. Et nō ei rādit pplus vbū.
x Et ait rursus belyas ad po
y pulū. Ego remāsi. ꝓba dñi sol⁹. ꝓbe aūt baal q̄drigēti q̄nquaginta ꝓbeq̄ lucoꝝ q̄dringēti viri sūt. Detur nobis duo boues t illi eligāt sibi bonē vnū: t in frusta cedētes ponāt sup ligna ignē aūt non supponāt. Et ego faciā bouē alterū: t imponā sup ligna. ignē āt nō supponā. Inuocate nomina deoꝝ vꝛoꝝ: t ego inuocabo
z nomē dei mei t de⁹ q̄ exau
a dierit p ignē ipse sit deus. Rādens oīs populus ait:
b Optima, ꝓpositio quā locutus ē belyas. Dixit q̄ belyas ꝓbis baal. Eligite vobis bouē vnū: t facite ꝓmi qꝛ vos plures estis t inuocate nola deoꝝ vꝛoꝝ. ignē
c q̄ nō supponatis. Qui cū d tulissent bouē quē dederat eis: fecerūt t inuocābāt nomen baal de mane vsq̄ ad meridiē dicētes: Baal ex
e audi nos. Et nō erat vox: f nec q̄ rādēret. Trāsiliebāt
g q̄ altare qđ fecerāt. Cumq̄ esset iā meridies: illudebat illis belyas dicēs: Clama
b te voce maioꝛe. Deꝰ eñ est t forsitā loquit: aut i diuersoꝝ ē: aut i itinē: aut certe dormit vt excitet. Clamabāt q̄ voce magna: t incidebāt se iuxta ritū suū cultris t lāceolis donec pfunderēt
k sanguie. Postq̄ aūt trāsijt meridies: t illis ꝓbetātibus venerat tpus q̄ sacrificiū offerri solet: nec audiebāt vox: neq̄ aliq̄s rādebat: nec attendebat orātes dixit belyas omi pplo. Venite ad me. Et accedēte ad
l se pplo curauit altare dñi qđ destructū fuerat: t tulit duodecim lapides iuxta numerū tribuū filioꝝ iacob: ad quē fact⁹ est sermo dñi dicēs: Ist̄l erit nomē tuū: t edificauit de lapidib⁹ alta
m re in noīe dñi. Fecitq̄ aque ductū ꝛsi p duas arariūculas i circuitu altaris t cōpositis ligna: diuisitq̄ p membra bouem: t posuit sup li
n gna t ait: Implete quattuoꝛ hydrias aqua t fundite sup holocaustū t sup ligna Rursūq̄ dixit. Etiā secūdo hoc facite: Qui cum fecissent secūdo ait: Etiā tercio idipsū facite. Fecerūtq̄

vere credat t colat. b Optima ꝓpositio. qꝛ ignis deuorauerat sup sacrificiū abel: vt dictū fuit Gen. iiij. t sup sacrificiū aaron i sua ꝓsecratiōe: vt hī Leuit. ix. In signū acceptatiōis diuine. c Qui cū tulissent bouē. ignē b quō acceptauerāt belyę ꝓpositionē.

cultū esset exhibēdus qđ in aqua ignis valeret. o Et cū
rebāt aque circū altare, et redūdantia. p Et fossa ad-
ducens repleta ē. et ꝺ videret aliquis q dictū helye eē ful-
sum: qz xij. hydrie aque nō sufficerēt ad replēdū fossam
tante lōgitudinis ſ. cuccineo q cubitoꝝ i circuitu: qz qlibet
lat⁹ hēbat .l. cubitos fm ipm. Ad
qđ rñdit. ꝺ. q vnus
de effundētib⁹ illas
hydrias fuit helise⁹
q venerat illuc cuz
alijs ppls ꝯtis nō-
dū eē helie discipu
l⁹: et effundēdo hy-
driā suā effudit ali-
quā ptē et⁹ aq̄ sup manū helye. et tūc
ad fluere ceperūt ō
dignitio et⁹ miracu-
lose: sīc de fontibus
abūdantib⁹: et per ō
fossatū fuit repletū
Ad concordiā autē
hui⁹ addūcit illud
qđ hē. ſ. iij. li. ca. iij.
de trib⁹ regib⁹ aquā
crētib⁹ p interfessio
nē ꝓphē. et rñdit vn⁹
de seruis regis isrl.
Est ꝺ helise⁹ filius
saphat q fudit aquā
sup manus Helye:
q. ꝺ. ille ē aptissim⁹
ad querendū signū
aque: qz p effusionē
aq̄ de manu sua fa-
cū fuit miraculū in
multiplicatōe aque
modo ꝺdicto.

q Dñe de⁹ abrā
et ysāc et iacob ostendat hodie q tu es deus in isrl et ego seruꝰ tuus: et iuxta ꝓceptū tuū feci oia verba hec. Exaudi me dñe exaudi me vt discat pplus iste: qz tu es dñs de⁹: et tu cōuertisti cor eorū iterum. Cecidit aūt ignis dñi et vorauit holocaustū et ligna et lapides. puluerē ꝫ et aquā q erat in aqueductu lābens. Qđ cū vidisset oīs pplus: cecidit in faciē suam: et ait. Dñs ipe ē de⁹: dñs ipe est deus. Dixitq; Helyas ad eos. Apphēdite ꝓphetas baal et ne vn⁹ qdez effugiat ex eis. Quos cū apphēdis sent duxit eos Helyas ad torrētē cyson et interfecit eos ibi. Et ait helyas ad achab Ascēde comede et bibe: qz son⁹ multe pluuie ē. Ascen

r Et iux⁹ ꝓceptū tuū feci oia ꝑba hec scz inuocando i excelso extra hierlm post ēdificatōz qđ erat illicitū: nisi ex spūli dispēsatōe diuina: qđ fecerat helyas i ꝓposito. et de⁹ ꝺ annūt p ignē descēdentē sup holocaustū et⁹. cetera patēt in tēa. s Dixitq; helyas. hic describit ꝓphāz baal occisio cū dī. t Apphēdite ꝓphetas baal. videbat. n. helyas pplm ferueneē ad honorē dei: ꝫpter recentiā miraculi visi. et ō voluit accelerare mortē sacerdotū q decepant pplm: ne iezabel induceret regē ad maiorē suā: et rex pplm ad seruādū sibi ꝑiurū. u Duxit eos helyas ad torrentē cyson: et interfecit eos ibi: vt eoꝝ ca
daurera i torrentē ꝓjcerent. Interfecit aūt eos helyas ꝓ populo in ꝺ sibi assistentē: et aliqñ forte occidit manu ꝓpria zelo diuine iusticie: sīc et samuel legit regē amalech occidisse. ō. li. j. ca. xv. x Et ait helyas. Hic ponit signū de dictōe pluuie ad vollendā siccitatē et famē cū dī. y Sonus multe pluuie est. i. iminet de ꝓximo: qz pluuia facit sonitū in cadēdo et quāto grossior ē et ꝺpssio: tāto fit sonit⁹ maior. z Et ꝓnus in ter. po. su. inf. gc. sua. vt de uotius oraret: ad diuinū bñficiū impetrādū ꝓ cōi pplo. licz rīn de⁹ velit aliqñ aliqđ facere vel fieri nī cū ꝺ vult ꝺ facere ꝓ oīones sanctoꝝ. a Ascende et ꝑspice ꝫ mare. ad videndū si ascenderet aliq̄ nubes q esset signū imminentis pluuie. b Reuertere. vu. vicibus. ꝓ hoc designabat vniuersitas victoꝝ ꝺnus achab et pplus isrl erāt irretiti: ꝑter q ꝓhibere fuerāt pluuie. Qz aūt vniuersitas victoriā ꝑ septenariū designet. ꝺ. Greg. omel. xxv. Septē ꝫ

demonia maris habuit: q vniuersis vicijs plena fuit. Iō figuralis accipit respectu noui testamēti: cui⁹ vet⁹ testamētū figura fuit: fm q dī. j. Cor. x. Hec i figura cōtingebāt illis: qz post. vij. xpi mysteria. ſ. cōceptiōis. natiuitatis. baptismi. ꝓdicatiōis. passiōis. resurrectiōis. ascēsiōis. descēdit abūdanter pluuia gre sup apostolos i die pētheco
sten: vt hī Act. ij.

c Cūq; se verteret huc atq; illuc. Iuxgēdo regio curru et pregrando se ad recessuz. ꝺ Et manus dñi facta ē sup helyā. dōe ei fortitudinē et agilitatē ad currendū velociꝰ ad ciuitatē q ei⁹ regis.

In ca. xviij. vbi dī in postill. Hic quo claudicatio in duas ptes: qz aliq̄ cor colebāt deū: et cū hoc baal: sīc de samaritanis dicit.

Additio.

f Samaritani nō colebant deū: ꝫ deos suos: vt infra. iiij. li. de eis dicet nisi q ti mebāt deum. aliud em̄ est timere deū et aliū colere. Timor em̄ seruilis pōt esse sine charitate nō tñ cultꝰ dei qui in fide spe et charitate cōstitu
tum fm Aug.

In co. capi. xviij. vbi vī i postil. Auerti hic quō accepta

Additio.

p Dicit dici q ꝓphe baal tanq̄ penitus infideles sīc nō confidēbāt de suis demonib⁹ q facerēt ignem descēdere: ita nec credebāt q ꝺ faceret helyas: et sic nō timebāt cū eo intrare ad examē. q si per oloneꝝ helye ignis nō descēdisset ꝓphe baal eēt securi. Explica.

q In ca. xviij. vbi postillator exponēdo claudicatiōs i duas ptes de samaritanis ponit exemplū q colebāt deum et cū hoc baal: ꝺicit Burgē. asserēs q samaritani nō colebāt deū: sed solū timebāt dīm: addēs q multū refert inf colere et timē. q ꝺ facit Burgē. nō est ꝓtractanꝺe dignū: qz ē ꝫ rotūdū terrā. iij. Reg. xvij. vbi dī q colebāt: et semel tñ q timebāt. q ꝓuasio Burg. ad ꝺ q samaritani nō colebāt deū pugnāt includit grauē errorē. si em̄ vt ipe putat et dicit nulli⁹ ē cultꝰ dei nisi fiat i fide spe et charitate. sequit sacerdotē in petō mortali missā celebrantē nō colere nec sacrificare nec ꝑficere: qz illa fuit verus cultꝰ misse. esto q cultū extra charitatē salua fide et forma ecclie forte ꝓfert cultū q nō placidū deo: nec ꝓfectū fm oēs ꝓdōres ch ecclie: sīc em̄ ꝫ doctores precedit fidē informē eē verā fidē: et fm eā ꝙs dī fidelis numero et forma: quio nō merito, ita oportet precedi cultū informē qui ꝺ dī claudicatio. et p ꝺ ad beatū Aug. dī q loquit de cultu dei formato charitate. Capitulū. xix.

n Dixiaut. Postq̄ descripta ē ꝓphāz baal occisio hic ꝑ occasiōe hui⁹ ponit helye ꝓfectio. Circa qđ primo describit duāma trepidatio. scdo angelica

ꝓuisio: ibi. Et ecce angel⁹ dñi. tercio diuina ꝓsolatio: ibi. Et ecce sermo dñi. Circa ꝓmū dr. a Nūciauit aūt achab &c. q̄si cōpatiēs ꝓbis baal occisis. ꝛ ex h̄ pauit eius'm alicis obstinata: posthꝫ videret tot signa mirabilia ꝛ ex h̄ vrot ei⁹ audaciā accepit occidēdo belyā. vñ sequit.

b Nisi hoc hora cras ponat. ami. cē. eā a corpe sepando: credebat n. ista mulier q ꝓpt illud verbū nō fugeret: eo q̄ ꝓstāret se ostēderat achab q̄ranti ipsum ad montē: ꝙ de⁹ eū ꝓmisit timere ex humana fragilitate: ne nimis elevaret ex ꝓsperis p̄cedēti. ideo se quit. c Timuit ḡ belyas. verbū mulieris q nō timuerat offensam regis.

d Et dimisit ibi puerū suū. s. filiū mulieris vidue q̄ susceperat: ꝛ q̄ē mulier ex devotōe ei tradiderat: vt eū erudiret ꝛ puer belye ministraret. ꝛ hic dicit fuisse Jonas ꝓpha. verūm q: belyas volebat ingredi desertū ꝛ ablēs vilā ꝓpter ꝓsecutōē: q̄b videbat duru ꝓ puero. ideo dimisit eū. e Potuit sic suere mortē. i. potuit a deo q̄ alias sua de corpe accipere. Oportebat eū imagi mori q̄ videt p idolatras ꝓemptū dei. f Et obdormiuit. fatigat⁹ ex labore et ieiunio. g In umbra iuniperi. arbor ē crescēs in desertis cui⁹ umbrā serpentes fugiunt: vt dicit Plini⁹. ꝛ ideo in umbra ei⁹ boues secure dormiunt. h Et ecce angel⁹. hic ꝓsr circa belyam ponit angelica ꝓuisio: videlicet de cibo: q: fa

cidisset vniuersos ꝓphetas baal gladio. Misitq̄ Jezabel nūciū ad belyā dicēs: Hec mihi faciant dij ꝛ hec b addant nisi hac hora cras posuero animā tuā sic anima vnius ex illis. Timuit ergo belyas ꝛ surgēs abijt quocūq̄ eum ferebat voluntas: venitq̄ in bersabee iuda: ꝛ dimisit ibi puerū suū: c ꝛ perrexit in desertū viā vni⁹ diei. Cumq̄ venisset ꝛ sederet subter vnā iuniperū: petiuit animę sue vt moreret. Et ait: Sufficit mihi dñe tolle animā meā. Neq̄ enim melior sū q̄m p̄res mei. Protecitq̄ se et obdormiuit in d vmbra iuniperi. Et ecce angelus dñi tetigit eū: ꝛ dixit illi. Surge comede. respexit: ꝛ ecce ad caput suū subcinericius panis ꝛ vas aq̄. Comedit ḡ et bibit: et rursum obdormiuit. Reuersusq̄ est angel⁹ dñi scōd: et tetigit eū: dixitq̄ illi. Surge comede. Grādis enī tibi restat via. Qui cum surrexisset: comedit ꝛ bibit: et e ambulauit in fortitudine cibi illi⁹ quadraginta diebꝰ f ꝛ quadraginta noctibus vsq̄ ad montem dei oreb. Cūq̄ g venisset illuc mānit in spelūca. Et ecce sermo dñi ad eū h dixitq̄ illi. Quid hic agis i belya. At ille rndit. Zelo zelatus sum ꝓ dño deo exercituū: q: dereliquerūt pactū dñi filij israel. Altaria tua destruxerūt ꝛ ꝓphetas k tuos occiderunt gladio: et derelictus sū ego solus: et querūt animā meā vt auferant eā. Et ait ei. Egredere l ꝛ sta in mōte cor̄ dño. Et m ecce dñs trāsijt ꝛ spūs grādis ꝛ fortis: subuertēs montes ꝛ cōterens petras ante n dñm. Non in spū dñs. Et post spm cōmotio. Nō in o cōmotōe domin⁹. Et post cōmotōez ignis. Nō i igne dñs. Et post ignē sibil⁹ aure tenuis. Vbi cū audisset belyas operuit vultū suū pallio. et egressus stetit in ostio spelūce: ꝛ ecce vox ad eum dicēs: Quid hic agis belya. Et ille respōdit. Zelo zelatus sū ꝓ domino deo exercituū: quia dereliquerūt pactum tuū filij isral. Altaria tua destruxerūt: et ꝓphetas tuos occiderunt gladio: ꝛ derelictus sū ego solus: ꝛ querūt animā meā vt auferāt eam. Et ait dñs ad eū. Vade ꝛ reuertere in viā tuā ꝓ desertū in damascum. Cūq̄ pueneris illuc: p vnges azabel regē sup syriā: ꝛ iehu filiū nāsi vnges regē sup isral: heliseū āt filiū saphat q̄ē ō abelmeula vnges ꝓphetā ꝓ te. Et erit q̄cūq̄ fugerit gladiū azabel occidet eū iehu: ꝛ quicūq̄ effugerit gladiū iehu occidet heliseus.

q Et derelictus sum ego solus: q: pauci remanserāt a ꝓsecutōne iezabel sicut dicit: rex ē sol⁹ in domo sua. q̄uis sint ibi multi: ꝙ sūt pauci cōparate ad multitudinē que solet cum eo esse.

r Egredere. sc̄z de spelūca. s Et ecce in mōte coram dño paratus ad audiendū eius verbū.

t Et spūs. i. vētus grandis subuertēs montes &c.

v Non in spiritu dominus. id est tūc non audies verbuz dei loquētis sed postea. x Et p⁹ spiritū cōmotio. id est terremotus. y Et post cōmotionē ignis. visibiliter ante belyam transiens. Ista autez transibant ante spiritū suauem designantē dei presentiam ad designandum terroreiu potestatis diuine: sicut Exo. xix. quādo dominus descendit super montē synai ante cum ceperūt audiri tonitrua ac micare fulgura: ꝛ nubes densissima operuit mōtem. ista tamen facta fuerunt ministerio angelico. z Quod cū audisset belyas operuit vultum suū. quasi aliquo modo terrenus vel ex reuerētia diuini transitus. Cetera patent ex dictis vsq̄ ibi.

a Vnges Azabel regem super Syriam. ad sui consolationem nominat sibi tres ꝓphetas ꝓmouendas ad idolatrarum destructionē. ꝛ patet littera vsq̄ ibi.

ꝓuisio: ibi. Et ecce angel⁹ dñi. tercio diuina ꝓsolatio: ibi. Et ecce sermo dñi. Circa ꝓmū dr. a Nūciauit aūt achab ab iezabel &c. q̄si cōpatiēs ꝓbis baal occisis. ꝛ ex h̄ pauit eius'm alicis obstinata: posthꝫ videret tot signa mirabilia ꝛ ex h̄ vrot ei⁹ audaciā accepit occidēdo belyā. vñ sequit.

b Nisi hoc hora cras ponat. ami. cē. eā a corpe sepando: credebat n. ista mulier q ꝓpt illud verbū nō fugeret: eo q̄ ꝓstāret se ostēderat achab q̄ranti ipsum ad montē: ꝙ de⁹ eū ꝓmisit timere ex humana fragilitate: ne nimis elevaret ex ꝓsperis p̄cedēti. ideo se quit. c Timuit ḡ belyas. verbū mulieris q nō timuerat offensam regis.

d Et dimisit ibi puerū suū. s. filiū mulieris vidue q̄ susceperat: ꝛ q̄ē mulier ex devotōe ei tradiderat: vt eū erudiret ꝛ puer belye ministraret. ꝛ hic dicit fuisse Jonas ꝓpha. verūm q: belyas volebat ingredi desertū ꝛ ablēs vilā ꝓpter ꝓsecutōne: q̄b videbat durū ꝓ puero. ideo dimisit eū. e Potuit sic suere mortē. i. potuit a deo q̄ alias sua de corpe accipere. Oportebat eū imagi mori q̄ videt p idolatras ꝓemptū dei. f Et obdormiuit. fatigat⁹ ex labore et ieiunio. g In umbra iuniperi. arbor ē crescēs in desertis cui⁹ umbrā serpentes fugiunt: vt dicit Plini⁹. ꝛ ideo in umbra ei⁹ boues secure dormiunt. h Et ecce angel⁹. hic ꝓsr circa belyam ponit angelica ꝓuisio: videlicet de cibo: q: fa

b Interficiet eū helisceus. q aūt Isabel t Jehu multos idolatras de isr̄ interfecerint satis dr̄ expressum ſ. iiij. li. ſ. q heliseus aliquos interfecerit nō legit nisi de xl. duobus quos mandauerat. ꝓpter qđ visū fuit quibusdā: vt dr̄ infra. iiij. li. ca. q. erant. n. illi filij ydolatrarū ydolatriam iam addiscētes: erāt .n. ō berbel vbi colebat vnus vitul⁹ aureus. vt dr̄ ſ. ō. xij. ca. ſ. credendū q. ꝺ duobus dr̄i in eo fuerit adumptū. c Et dereli. ih in isr̄l sep. uit. viros. hoc etiā dr̄ ad bene consolatōēs q eū eo adhuc erāt in isr̄l mīri ab idolatria mūdi. d Osculans manū. ſ. ydoli ad eius reuerentiā: vel osculans manus ꝓpias. Fm q dr̄ Job. xx. Si vidi solē cum fulgeret: t lunā incedentē clare: t osculatus sū manū meā in signū reuerentie. vā ibi subdit. Sī est iniquitas pessima. i. idolatria e Profecitus ē. b ꝓpter ponit mādata dñi exercitū per helyā: vngēdo heliseū in ꝓpheta. qđ ꝑ reperit de trib⁹ ꝓdicat cum dr̄. f Misit pallū suū sup eum. hec. n. pallij impositio vocat⁹ mictio vel etiā cū hoc verbi cuius nō sit scriptū. qa non ois scribunt: q aūt mictere Isabel: nō dr̄ nisi qđ. ſ. iiij. li. ca. viij. dr̄. q heliseus eius discipul⁹ dixit ipi Isabel ipa fore regē syrie. t fore tunc vnctū eū. Iz si sit scriptū. de Jehu ō scribat. ſ. iiij. li. c. ix. q heliseus misit vnū de filijs ꝓphetarū ad vngēdū eū regē sup isrl. g Qui sta. reli. bo. cu. p⁹ helyā. volens omō adherere ei. mouet instinctu spūs sancti. h Tulit par boū t macauit. ꝑ gaudio. n. sue vocatōis fecit cōuiuiū sociis suis t vicinis. In ca. xix. vbi dr̄i ꝓpositi. Altaria tua bōe destruxerūt, nō loquit hic de altarib⁹ q erant in ierusalem. Addimo.

Rationabiliē pōt dici q hic loquit helyas ō ipsis altaribus isrl. Iz .n. ipa altaria nō erāt destructa realiter. eh erant destructa fm opinionē t affectōs idolatrarū. idolatre. n. ipa destruerēt si possent. t inquātū in ipsis erat illa destruebāt. qui .n. vitulos colebant publice in cōtemptū dei quantū in se erat destruebāt altaria dei. ſ. socū cultui diuino. Et eorum dimittebant. t iste mod⁹ intelligendi ꝓz ex eo qđ sequit. ſ. Et ꝓphetas tuos occiderunt gladio. non .n. legimur q tempe helye seu ante ipsius ꝓphetie aliqui ꝓphete dei fuissent occisi gladio. ſ. hoc ē intelligendū nō ꝑdicto. ſ. q achab t iezabel quantū in se erāt occidebant ꝓphetas dñi. tū reputando eos vanos. tū etiam appetebant eor⁹ interfectōem.

Replica correctorij ſ. Hugeñ.

Ca. aūt. xix. destructōem altarū dei de qbus cō questus fuit helyas posuit. exponit de reali destructōe. bur. aūt de intentionali.

Caplm. xx.

Ben. dab. Postq̄ diuinis pulsa quantū in se fuit Achab a sua malitia reuocauit celestibus signis. ſ. ꝑ ea reuocat in mirabilib⁹ victoria. licz abusiue fuerit vsus beneficio: t dimittit ei ista in duas: fm duplicem victoriam. secundā ponit ibi: Accedēs aūt ꝓpheta. Circa primū achab ꝓ se obligat ne aduersat. secūo per ꝓphetas de victoria penitus cōsolat. ibi: Et ecce ꝓpheta unus. aduersat aūt achab: tū qr nō habebat ꝑfām vt posset resistere. tum qr nō poterat pacem pati valde grauē habere. t hoc ē qđ dicitur hic. b Hec dicit benadab. ſc. Achab .n. pene miserat nūcios ad benadab ꝓ pace requirenda. et iste rōdit ista que dicta sunt. c Rīdit q̄ rex isr̄l iuxta verbū tuū. nō dicit fm verbū tuū tenaciter. qz bñ concedebat ei aurū t argentū t bona mobilia: nō aūt vxores t ꝑsonas. ſ. subditum.

b Tuus sum ego t oīa mea. nō amicis dixit de vxōibus t liberis. ſ. benadab hoc obligatōi nois affinitatis. tōtū habere voluit t absq̄ relatione. ſ. subdit. Cras igitur ſc. t patet ibi. c Vocauit aūt rex isrl bel omnes seniores terre. vt haberet consiliū cum eis. qz erat in arto positus. ꝓpter multitudinē exercitus regis syrie quā formidabat. t propter pacem duraz quam rex syrie volebat. f Animaduertite t videte qm̄ malū dicit nobis. volens auferre vxores t filios: et sic non remaneant in terra: qui possint eam defendere in futuro: t sic obtinebit eam ꝑ sua voluntate. g Non audiuit nec acquieuit eius illi. magis enim volebant se exponere periculo belli: quia sicut vulgariter dicitur: melior est bona guerra q̄ mala pax. ideo respondit achab. h Hanc autem rem facere non possum. ꝓpter quod rex syrie indignat⁹ ē ō sua multitudine numis cōfidens dixit. i Si sufficeret t occipient hic si ꝑ non. k Pugnis samarie pugillus eis ꝛc. vocatur autem hic pugnus samarie terre quam eius posuerunt iuxta muros in magna quātitate: ad ō q̄ mari cēnt foueatos ad sustinendū ictus machinarum

ꝛ ad hoc q̄ ſili de ciuitate p̄ ſilā terrā appoſitā poſſent facilit̄ ire vſq; ꝓpugnacula murorū ad defenſionē ciuitatis. Dixit igit benadab. ſe iactādo: q̄ tanta multitudo erat in ſuo exercitu: q̄ ſi quilibet acciper pugillū ō terra implerēt foſſata ꝛ fierēt aggeres ita magni exterius ſicut fecerāt ciues interi⁹ p̄ hoc innumerus q̄ ſtatim caperet ciuitatē cū rēdit achab

l Ne glō. accin. eū vt diſcinctus. accincius eſt ille q̄ vadit ad p̄liū. Diſcinctus. vo q̄ iam depoſuit arma obtenta victoria. p̄ hoc inſinuās ipſi benadab q̄ non debeat gloriari ac ſi tā cepiſſet ciuitatē.

m Circūdate ciuitatē. ꝛ circū

n dederūt eā. Et ecce ꝓpha vnus accedēs ad achab regē iſrl̄ ait ei. Hec dicit dñs. Certe vidiſti oēm multitudinē hāc nimiā. Ecce ego tradā eā i manū tuā hodie

o vt ſcias q̄ ego ſum dñs. ꝛ

p ait achab. Per quē. Dixit

q q̄ ei. Hec dic dñs. Per pe

r diſſequos principū puicia

• rū. Et ait. Quis incipiet p

r liari. Et ille dixit. Tu. Recēſuit ig̃ pueros principuꝫ puinciaꝝ ꝛ reppit nūerus ducentoꝝ triginta duoꝝ. Et recēſuit p⁹ eos ppl̄m: oēs

ſ filios iſrael ſeptē milia: et

t egreſſi ſūt meridie. Benadab aūt bibebat temulēt⁹ in vmbraculo ſuo: ꝛ reges triginta duo cū eo q̄ ad auxiliū eius venerāt. Egreſſi ſunt aūt pueri principū p-

v uinciaꝝ in prima frōte. mi ſit itaq; benadab q̄ nuncia uerūt ei dicētes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. Et ille ait. Siue p̄ pace veniunt:

x ap̄hēdite eos viuos: ſiue vt plūt: viuos eos capite Egreſſi ſunt ig̃ pueri principū puinciarū: ac reliquus exercitus ſequebat. ꝛ peuſſit vnuſq̄ſq; virū q̄ ꝛ ſe veniebat: fugerūtq; ſyri ꝛ pſecutus ē eos iſrl̄. Fugit aūt benadab rex ſyrie in eā cū eq̄tib⁹ ſuis. Nec nō egreſſus rex iſrl̄ percuſſit eq̄s ꝛ currus: ꝛ peuſſit ſyriā plaga magna nimis. Accedēs aūt ꝓpha ad regē iſrl̄ dixit

b ei. Vade ꝛ cōfortare: ꝛ ſci

c to ꝛ vide quid facias. Sequenti enim anno rex ſyrie aſcēdet cōtra te. Serui aūt

d regis ſyrie dixerūt ei. Dij

e montū ſunt dij eoꝝ. ideo ſuperauerūt nos: ſed melius eſt vt pugnemus cōtra eos in cāpeſtribꝰ et obtinebimꝰ eos. Tu ergo verbū h̄ fac.

f Amoue reges ſingulos ab exercitu tuo ꝛ pone principes ꝓ eis ꝛ inſtaura nūerū militū q̄ ceciderūt de tuis: ꝛ eq̄s ſm eq̄s priſtinos: et currus ſm currus q̄s ante habuiſti ꝛ pugnabimus aūt eos in campeſtribus: ꝛ vi debis q̄ obtinebimus eos. Credidit cōſilio eoꝝ: ꝛ fecit ita. Itaq; poſtq̄ ann⁹ trāſierat recenſuit benadab ſyri

g os: ꝛ aſcendit in aphec vt pugnaret cōtra iſrl̄. Porro filij iſrael recenſiti ſunt: et acceptis cibariis pfecti ex aduerſo: caſtraq; metati ſūt

h cōtra eos q̄ſi duo pui greges capriarū: ſyri aūt repleuerunt terrā. Et accedens vnus vir dei dixit ad regē iſrael. Hec dicit dominus

k Quia dixerūt ſyri. de⁹ mōtiū ē dñs. ꝛ nō ē deus vallium: dabo oēm multitudinē hanc grandē in manu tua: ꝛ ſcietis q̄ ego ſum dñs. Virigebātq; vij. diebꝰ ex aduerſo hi atq; illi acies ſeptia āt die cōmiſſū ē bellū Percuſſerūtq; filij iſrl̄ ō ſyros cētū milia peditū i die

i et. Me glouet accinctus eq̄ vt diſcinctus. Factū ē aūt cū audiſſet benadab hūc iſtud bibebat ipe ꝛ reges i vmbraculi: ꝛ ait ſeruis ſuis

m Circūdate ciuitatē. ꝛ circū

n dederūt eā. Et ecce ꝓpha vnus accedēs ad achab regē iſrl̄ ait ei. Hec dicit dñs. Certe vidiſti oēm multitudinē hāc nimiā. Ecce ego tradā eā i manū tuā hodie

o vt ſcias q̄ ego ſum dñs. ꝛ

p ait achab. Per quē. Dixit

q q̄ ei. Hec dic dñs. Per pe

r diſſequos principū puicia

• rū. Et ait. Quis incipiet p

r liari. Et ille dixit. Tu. Recēſuit ig̃ pueros principuꝫ puinciaꝝ ꝛ reppit nūerus ducentoꝝ triginta duoꝝ. Et recēſuit p⁹ eos ppl̄m: oēs

ſ filios iſrael ſeptē milia: et

t egreſſi ſūt meridie. Benadab aūt bibebat temulēt⁹ in vmbraculo ſuo: ꝛ reges triginta duo cū eo q̄ ad auxiliū eius venerāt. Egreſſi ſunt aūt pueri principū p-

v uinciaꝝ in prima frōte. mi ſit itaq; benadab q̄ nuncia uerūt ei dicētes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. Et ille ait. Siue p̄ pace veniunt:

x ap̄hēdite eos viuos: ſiue vt plūt: viuos eos capite Egreſſi ſunt ig̃ pueri principū puinciarū: ac reliquus exercitus ſequebat. ꝛ peuſſit vnuſq̄ſq; virū q̄ ꝛ ſe veniebat: fugerūtq; ſyri ꝛ pſecutus ē eos iſrl̄. Fugit aūt benadab rex ſyrie in eā cū eq̄tib⁹ ſuis. Nec nō egreſſus rex iſrl̄ percuſſit eq̄s ꝛ currus: ꝛ peuſſit ſyriā plaga magna nimis. Accedēs aūt ꝓpha ad regē iſrl̄ dixit

b ei. Vade ꝛ cōfortare: ꝛ ſci

c to ꝛ vide quid facias. Sequenti enim anno rex ſyrie aſcēdet cōtra te. Serui aūt

d regis ſyrie dixerūt ei. Dij

e montū ſunt dij eoꝝ. ideo ſuperauerūt nos: ſed melius eſt vt pugnemus cōtra eos in cāpeſtribꝰ et obtinebimꝰ eos. Tu ergo verbū h̄ fac.

f Amoue reges ſingulos ab exercitu tuo ꝛ pone principes ꝓ eis ꝛ inſtaura nūerū militū q̄ ceciderūt de tuis: ꝛ eq̄s ſm eq̄s priſtinos: et currus ſm currus q̄s ante habuiſti ꝛ pugnabimus aūt eos in campeſtribus: ꝛ vi debis q̄ obtinebimus eos. Credidit cōſilio eoꝝ: ꝛ fecit ita. Itaq; poſtq̄ ann⁹ trāſierat recenſuit benadab ſyri

g os: ꝛ aſcendit in aphec vt pugnaret cōtra iſrl̄. Porro filij iſrael recenſiti ſunt: et acceptis cibariis pfecti ex aduerſo: caſtraq; metati ſūt

h cōtra eos q̄ſi duo pui greges capriarū: ſyri aūt repleuerunt terrā. Et accedens vnus vir dei dixit ad regē iſrael. Hec dicit dominus

k Quia dixerūt ſyri. de⁹ mōtiū ē dñs. ꝛ nō ē deus vallium: dabo oēm multitudinē hanc grandē in manu tua: ꝛ ſcietis q̄ ego ſum dñs. Virigebātq; vij. diebꝰ ex aduerſo hi atq; illi acies ſeptia āt die cōmiſſū ē bellū Percuſſerūtq; filij iſrl̄ ō ſyros cētū milia peditū i die

cōceſſa vbi achab priuo de bello futuro ꝓmonit. ſecūdo victoria ei ꝓdicit ibi: Et accedens vnus vir dei. tercio obtenta victoria achab arguitur ibi: Dixerunt q̄ ei ſerui ſui Circa primū dicitur. b Vade ꝛ confortare. accipiendo cōſtantiā te defendēdi in bello futuro. c Et ſcito ꝛ vi. q̄d faciao. i. nō ſio negligens in p̄uidendo tibi pp victoriā quā habuiſti d Dij mō. ſunt dij eoꝝ. hoc dicebāt q̄a templū vbi colebat deus in iſrl̄m erat i monte moria: ꝛ alta re q̄ reputāt hebraei i monte carmeli e Et ſi ſuperauerūt nos. credebāt. n. tam ꝑ gentiles ꝛ erronei q̄ ptāo dei iſrl̄ ſe extenderet nſi in montibus. f Amoue reges. ſin. cē. i. ꝓncipes bellatoꝝ q̄ nō tua deliberi ſiē reges. nec in ſtatu tanto poſiti: ꝛ ſic erunt fortiores ad pugnādū et magis volūtarij: vt ꝑ hoc poſſint aſcendere ad altiorē gradū. g Et aſcēdit aphec. que ē ciuitas fortis in tribu aſer. quā abſtulerāt ſyri ab hebreis: ꝛ ē ſira i mōtanea. ſi añ eā ē planicies magna vbi deſcenderūt ſyri vt pugnarent cū hebreis in campeſtribus.

b Quaſi duo pui greges. quia hebrei erant valō pauci reſpectu ſyrioꝝ. vt ſic victoria magis appareret ex virtute diuina. i Et accedens. Hic ꝓfert victoria ipi achab ꝓmiſſ cui dñs. Et accedens vnus vir dei. Is non noiet. dē tū a doctoribus cōiter q̄ fuit micheas filius iemla. ꝛ hoc etiā dicunt hebrei. k Quia dixerūt ſyri deus montium ꝛc. quia blaſphemauerunt deū iſrael attribuendo ei potentiam limitatam: debellabuntur propter iſtam blaſphemiam. dicunt etiam q̄ cum hoc dixit eis prophera q̄ non parceret ipſe benadab ꝛ populo eius: ſed magis interficeret propter blaſphemiā dei predictam. ꝛ propter hoc in hebraico ponit bis. Et dixit. vñ in hebraico ſic dē. Et accedēs vir dei dixit ad regem iſrl̄ ꝛ dixit. Hoc dicit dñs ꝛc. q̄: de mādato dei dixit ei q̄ victoriā illi daret. ꝛ q̄ ſyros deuictos nō parceret. cetera patent vſq; ibi.

ꝛ et. Me glouet accinctus eq̄ vt diſcinctus. Factū ē aūt cū audiſſet benadab hūc iſtud bibebat ipe ꝛ reges i vmbraculi: ꝛ ait ſeruis ſuis

l Ne glō. accin. eū vt diſcinctus. accincius eſt ille q̄ vadit ad p̄liū. Diſcinctus. vo q̄ iam depoſuit arma obtenta victoria. p̄ hoc inſinuās ipi benadab q̄ non debeat gloriari ac ſi tā cepiſſet ciuitatē.

m Circūdate ciuitatē. ꝛ circū

n dederūt eā. Et ecce ꝓpha vnus accedēs ad achab regē iſrl̄ ait ei. Hec dicit dñs. Certe vidiſti oēm multitudinē hāc nimiā. Ecce ego tradā eā i manū tuā hodie

o vt ſcias q̄ ego ſum dñs. ꝛ

p ait achab. Per quē. Dixit

q q̄ ei. Hec dic dñs. Per pe

r diſſequos principū puicia

• rū. Et ait. Quis incipiet p

r liari. Et ille dixit. Tu. Recēſuit ig̃ pueros principuꝫ puinciaꝝ ꝛ reppit nūerus ducentoꝝ triginta duoꝝ. Et recēſuit p⁹ eos ppl̄m: oēs

ſ filios iſrael ſeptē milia: et

t egreſſi ſūt meridie. Benadab aūt bibebat temulēt⁹ in vmbraculo ſuo: ꝛ reges triginta duo cū eo q̄ ad auxiliū eius venerāt. Egreſſi ſunt aūt pueri principū p-

v uinciaꝝ in prima frōte. mi ſit itaq; benadab q̄ nuncia uerūt ei dicētes. Viri egreſſi ſunt de ſamaria. Et ille ait. Siue p̄ pace veniunt:

x ap̄hēdite eos viuos: ſiue vt plūt: viuos eos capite Egreſſi ſunt ig̃ pueri principū puinciarū: ac reliquus exercitus ſequebat. ꝛ peuſſit vnuſq̄ſq; virū q̄ ꝛ ſe veniebat: fugerūtq; ſyri ꝛ pſecutus ē eos iſrl̄. Fugit aūt benadab rex ſyrie in eā cū eq̄tib⁹ ſuis. Nec nō egreſſus rex iſrl̄ percuſſit eq̄s ꝛ currus: ꝛ peuſſit ſyriā plaga magna nimis. Accedēs aūt ꝓpha ad regē iſrl̄ dixit

b ei. Vade ꝛ cōfortare: ꝛ ſci

c to ꝛ vide quid facias. Sequenti enim anno rex ſyrie aſcēdet cōtra te. Serui aūt

d regis ſyrie dixerūt ei. Dij

e montū ſunt dij eoꝝ. ideo ſuperauerūt nos: ſed melius eſt vt pugnemus cōtra eos in cāpeſtribꝰ et obtinebimꝰ eos. Tu ergo verbū h̄ fac.

f Amoue reges ſingulos ab exercitu tuo ꝛ pone principes ꝓ eis ꝛ inſtaura nūerū militū q̄ ceciderūt de tuis: ꝛ eq̄s ſm eq̄s priſtinos: et currus ſm currus q̄s ante habuiſti ꝛ pugnabimus aūt eos in campeſtribus: ꝛ vi debis q̄ obtinebimus eos. Credidit cōſilio eoꝝ: ꝛ fecit ita. Itaq; poſtq̄ ann⁹ trāſierat recenſuit benadab ſyri

g os: ꝛ aſcendit in aphec vt pugnaret cōtra iſrl̄. Porro filij iſrael recenſiti ſunt: et acceptis cibariis pfecti ex aduerſo: caſtraq; metati ſūt

h cōtra eos q̄ſi duo pui greges capriarū: ſyri aūt repleuerunt terrā. Et accedens vnus vir dei dixit ad regē iſrael. Hec dicit dominus

k Quia dixerūt ſyri. de⁹ mōtiū ē dñs. ꝛ nō ē deus vallium: dabo oēm multitudinē hanc grandē in manu tua: ꝛ ſcietis q̄ ego ſum dñs. Virigebātq; vij. diebꝰ ex aduerſo hi atq; illi acies ſeptia āt die cōmiſſū ē bellū Percuſſerūtq; filij iſrl̄ ō ſyros cētū milia peditū i die

ꝛ Benadab aūt bi. ſic. cē. i. vino ſuffuſus ꝛ inebriatus.

ɣ Miſit itaq; be. i. miſerat aīa ad circūdandū ciuitatem vt ꝓdictū ē. ꝛ illi nūciauerūt ei egreſſum achab de ciuitate. ȝ Ap̄hendite eos viuos. volebat. n. cōi ppſo vñ i eq̄tib⁹ ſeruilib⁹ in regno ſuo: ꝛ principales volebat interficere varijs ſupplicijs longa morte. cetera patent.

a Accedēs aūt. h̄ ꝓfert deiectiōē ſcōa victoria ipi achab

l Et ce.inna.sup.xxvij.mſ. volebant.n.fortificare murū ad se defendēdū intra ciuitatē.ſ. qz edificiū erat antiquū ex cōfusione t dei voluntate ceciderat sup blasphemios.

m In cu.qđ erat intra cu.i.in loco valde secreto. Josephus aūt dicit q cū paucis sibi fidelissimis intrauit locū subterraneū secretū.cui⁹ ingressus erat intra cubiculū n Diterūtq ei serui sui. Sic ꝛequiescet achab victoria sibi data absolut in dimissiōe blasphemie: quē occidere timebat de mādato dei. o Audiuim⁹ q reges ysrl clemētes sūt. dē.n.seneca in li. ō de mētia q nullū ex oībus magꝫ decet pietate ꝙ clemētia. ēt sp cās ea dꝫ ē institia. aliter nō ēt vir nobis. t ō in ꝓposito magis fuit demētia q cendo blasphemiā ꝙ deū t institiā qđ dixit achab. p Si adhuc vi. ſſ me⁹ est.i.volo facere pacē cū eo t fœderari one. q Ō ecce perit viri.i.serui benadab. r Pro omine. est ꝛ omen sin q dicit Valeri⁹ maximus verbū ex inspērato planū ſſer quo sequit bonum ulcimo vel aliquo rō.t hīc dꝫ ē ultimū vel illoꝝ.t ponit ex emplū de romanis querentibus locuꝫ aptū vbi manerēt t ciuitatē edificarēt t cū venissent ad locū vbi nūc ē roma: vexillarius q ꝑcedebat figit vexillū i terra.v.Seemus. qđ optime memorādi⁹ t hoc verbū fuit accepū ꝙ omine.

s Et festinā.ra.ē. tanꝯ firmiter dēnis ne posset retractare t ītaq dixerūt.ſſ mus benadab vivit.ac si.d.sicut dixisti ex nūc ē fœdus inter te t ipm. v Et le.eū in curr.suū pacifice t honorifice recipiēs ipm. x Et pla.fac tibi in damasco.i.in ciuitate mea regia fac fori rerū venalium.vt inde recipias tributū tanꝯ bōs in regno meo principale dominū. Dicit aūt ra.ſa.hic q nō habebat in alo ō facere.sed mentiebat achab decipe. y Tuncvir qđā.post q̄ diuina prudentia revocauit achab quantū in se fuit ſſ gnio t victorioſo mirabilibus.hic ꝑhr eū revocat cōmina rōibus.t ꝙ cōmouit ei mouē in ꝑsona ꝙria. fœdo cū boc in vtore t ple sua ca.sequēn. Circa pānū sciendū q prophēta de mādato dei voluit ꝓponere ipi achab padolam q quā ignorans ꝛ septēm dare sniam.sicut nathan ꝓpositū ipi dō. vt hr.ū.xj.li.xij.ca.t ō ad ꝓponēdū ꝙ vsq ponit q plagā susceptā cū dr. z Dixit ad eo.su.in ter. dei genite me. at ille noluit. ex quodā horrore. a Cui ait.q noluisti ēt.t penitere te leo ꝓpter pctm ꝙ obedientie. q eū cognoscebat t sciebat eē ꝓphām dei cui est in oīb⁹ obediendū cū sit dña vite t mortis sanitatis t infirmitatis. Certa patet vsq ibi. b Et ima. usq.ēt.in hebo hr. Et mutauit pānos.i. mollitōe pannī.qz ligauit caput suū vulnerātis:sicut solet fieri ita ñ q ex illis ligaminibus facies ꝙ magna ꝑte erat operta ne achab eū cognosceret t sic ad pabolā ꝓpositā ñderet:si cui vñ de pplo qui ꝓphā nō nō eēt.

c Cunqꝫ fugit. ēt. adduxit eū.s. captū d Custodi vi. istū. sub pacto qđ sequitur in ifa.t sobimel ligāt.t sic recepi eū. e Et ait rex ysrl ad eū. hoc ēt. ignorāo q ꝙ ipo diceret. vbi etiā cōsiderandū q ista pabola vera est in sensu,ꝙ quo ꝓponit.ſ. ꝙ achab t benadab .sic t pabola ioathan filij hierobaal q hr Judi. ix. Dixerūntq oia lignā ad rānū. Venit ista pena sup nos. de sichimitis t abimelech.qui ibidē plenius fuit dictū. In hoc.n. cōsistit veritas pabole q sit vera in sensu,ꝙ ponitur. f Et il.sta.ēt in hebreo hr.t amouit pannū seu ligamentū de facie sua. vt cognitus a rege pabolā ad ꝓpositū applicaret.v. g Quia dixi. vi.di. morte. ꝙ dei blasphemiā t ei⁹ sniam ꝛ Benadab vbi denunciasti vt eū ereꝯ reris. h Erit aia tua.i.mortis. tue .n. fuit idē ꝓpter q̄ denūciauerat sibi dei victoriā t dei sniam de benadab.

i Reuersus ē igit ēt.audire cōtēnēs tāqꝫ obstinat⁹ i malicia sua. k Furibūd⁹.dicit Josephus q incarcerauit ꝓphām. In ca.xx.vbi dr in postil. Postq̄ diuina prudētia quantū in se fuit achab a sua malicia revocauit celestibus signis ēt. ꝛddūtio.

Diuina prudētia quātū in se fuit revocasset achab a sua malicia: vt dr in postil:indubie fuissent revocatus. Nā vt eccla cātat diuina ꝓdētia i sua dispōne nō fallit. vñ merit⁹ dicēt q diuina prudētia fec sufficiēta sig. sufficiētia ad revocandū achab si ipe h fuiſz obstat⁹.

In ca.xx.vbi postil.primū dō dic q qui k replicadētia diuine pietatis quātū i se fuit achab i sua malicia revocauit celestib⁹ signis. Bar.nitit eū cape in sermōe qz dixit quātū in se fuit voluit q per hoc circumloquat

voluntatē dei beneplacita. & ita achab fuisset cōuersus. q̄ illa voluntas sp efficax est. ꝯ bur. nolunt aduertere naturā ecclesiasticoꝝ theologicaliū q̄ volūtas signi percipiendo ꝓsiluendo ꝛc. pōt facere qō in se est: sicut volūtas bñplaciti. & ita vere dr deus quātū ē in se vult oēs homines saluos fieri. sed defectus ē ex pte hoim nō dei: q̄ nō oēs homines salui fiant. Hec igitur burg. obiectio potius est puerliter tentatiua: ꝙ veritatis inquisitiua. quē modū valde reprehendit .b. Piero. & beatus aug. de doctria xpiana. Ca. xxj.

(P)Ost verba. b pñr addit secūda cōminatio facta ipsi achab de morte eius vxoris & filio circa quā sic. pcedit q̄ pōnitur ipius achab no na puaricatio. secūdo ponit pene comminatio ibi. Fact⁹ e igit. exercio executionis seu inflictio. ca. xxij. Nona prevaricatio ipius achab fuit: qr postq̄ multiplicitet deū offenderat per idolatriā innocentē occidit pp̄ hereditatio sue ꝓcupiam. et ptz lra vsq̄ ibi. b Propitius sit ꝛc. p̄ pcio vel hereditate alia. terra. n. isr̄l pro pte erat ipius dei. ꝓpter qō ñ poterat simpliciter vendi: ꝙ sola vsq̄ ad iubileū sicut dr̄ Leuit. xxv. & iō nec illud cōcedebat in lege nisi in necessitate. naboth aūt erat diues. propter qō nō erat cōpulsus hereditatē suam vendere. Nec etiā volebat eas ad ꝓpetuū dr̄e. c Et pjciēs se ꝛc. ex indignatōe & impatiētia ex hoc ptz q̄ rex nō poterat accipe agros subditoꝝ suoꝝ ꝓpria voluntate sua. d Grandis auctoritatis es. ironice loq̄bat. q. d. ex regia potestate posses eā de facili habere.

(P)Ost verba ista hec tpe illo vica erat naboth iezrahelite q̄ erat i iezrahel iuxta palatiū achab regis samarie. Locutus ē ergo achab ad naboth dicens. Da mihi vineā tuaz vt faciā mihi ortū olerū: qr vicina ē ꝓpe domū meā. Dabo q̄ tibi ꝓ ea vineam meliorē. aut si cōmodi⁹ tibi putas argēti ꝑciū quātū digna ē. Cui rñdit naboth. ꝓpitius sit mihi dominus ne dem hereditatē patrū meoꝝ tibi. Venit ergo achab in domū suam indignans & frendēs sup̄ ꝟbo q̄ locutus fuerat ad eum naboth iezrahelites dicēs nō dabo tibi hereditatem patrū meoꝝ. Et pjciēs se in lectulū suū auertit faciez suā ad parietē & nō comedit panē. Ingressa ē āt ad eū iezabel vxor sua dixitq̄ ei. Quid ē ꝙ & vñ ania tua cōtristata ē & quare nō comedis panē. Qui rñdit ei. Locut⁹ sum naboth iezrahelite & dixi ei. Da mihi vineā tuam accepta pecunia aut si tibi placet: dabi tibi vineā meliorē ꝓ ea. Et ille ait. Nō dabo tibi vineam meā. Dixit ꝙ ad eū iezabel vxor eius. Grandis auctoritatis es & bñ regis regnū isr̄l. Surge & comede panē & equo animo esto. Ego dabo tibi vineā naboth iezrahelite. Scripsit itaq̄ lras in nomine achab. & signauit eas annulo eius & misit ad maiores natu et optimates q̄ erāt in ciuitate eius & habitabant cū naboth. Erāt āt f ꝙ erat sma. Predicate ieiunium: & sedere facite Naboth inter primos ppl̄i. et submittite duos viros filios belial ꝙ cū: & falsum testimoniū dicāt: bñdixit naboth deum & regē: & educite eū & lapidate sicq̄ moriatur. Fecerunt ergo ciues eius maiores natu & optimates q̄ habitabāt cū eo in vrbe sicut ꝓcepat eis iezabel. et sicut scriptū erat in lris q̄s miserat ad eos. Predicauerūt aūt ieiunium & sedere fecerūt naboth inter ꝓmos ppl̄i. & adductis duob⁹ viris filijs diaboli fecerunt eos sedere ꝙ eū. Et illi. scz vt viri diabolici dixerunt ꝓtra eū testimoniuz coram multitudie. Bñdixit naboth deū & regē. Q̄obrez eduxer̄t eū extra ciuitatē & lapidib⁹ interfecerūt. miserūt q̄ ad iezabel dicētes: lapidatus ē naboth & mortu⁹ ē. Fcm̄ ē āt cū audisset iezabel lapidatū naboth & mortuū locuta ē ad achab. surge possidē vineā naboth iezrahelite q̄ noluit tibi acq̄escere & dare eā accepta pecunia. nō. n. vivit naboth: ꝙ mortuus ē. q̄ cū audisset achab mortuū viez naboth surrexit & descendebat i vineā naboth iezrahelite: vt ꝓ possideret eā. Factus ē igit sermo dñi ad helyā thesbitem dicēs. Surge descende in occursum achab regis isr̄l qui est in samaria. ecce ad vineam naboth descendit vt possideat eā. Et loqueris ad eum dicens. Hec dicit dominus deus Occidisti insup̄ & possedisti. & post hec addes. Hec

a sanguis achab in ꝓpria ꝑsona: tūc li in hoc loco non designat locum signatum sed regionē. quia sicut dicitur ca. sequēti. & arruo vbi fuerat sanguis achab lotus fuit in ꝑcina samarie. & ibi linxerunt canes sanguinē sicut dictum. si aūt accipiat sanguis achab in ꝑsona filij sui. cui⁹

c Scripsit itaq̄ ꝛc. signauit eas annulo eius. qr antiquitus in annulis principū erat impressio ad lras signādū. & ex hoc ptz q̄ iste lre de morte naboth fuerunt facte & misse de eius scitu & voluntate. f Predicate ieiunium. hoc ei faciebāt iudei q̄n iudiciū de aliquo magno scelere debebat fieri. g Et sede. fa. naboth ꝛc. tum q̄ erat de maioribus ciuitatis. tū vt nō viderent q̄rere eius mortē sed honorē. h Benedixit. i. maledixit. sic Job. ij. Bñdic deo & morere. ꝓpter honorē. n. maledictōis eā signabant iudei nomine cōtrario. i Deū & regē. & sic accusabat o dei blasphemia et de crimine lese maiestatis: & virtq̄ debebat pena mortis cetera patēt vsq̄ ibi

k Eiecit & eduxerūt eū extra ciuitatē tanq̄ indignū mori i ciuitate. cetera patent vsq̄ ibi. l Surrexit & descendebat ꝛc. hic est duplex opinio hebreorū. Aliqui dicunt q̄ ꝓ criminib⁹ impositis ipi naboth: bona eius omnia erant cōfiscata bñano iudicio. & iō rex decē debat ad possidēdū tanq̄ sibi acquisita Alij dicunt q̄ Naboth fuit ff parrio achab. & q̄ ꝓ criminib⁹ sibi ipositis nō solū fuit ipe lapidatus ꝙ & filij eius cū eo. sicut & de Achor dr̄. Judi. vij. Et iō Achab eius nepos descēdit ad possidē dū tanq̄ heres. q̄ ñ remāserat aliquis ꝓpi quior. & huic dō cō cordat qō dr̄. j. iiij. li. ca. ix. Si ñ ꝙ sanguine naboth & ꝓ sanguine filioꝝ ei⁹: quem vidi heri aut dñs reddam tibi in agro isto. m Facius ē igit. b post ꝓ uaricatiōem achab describit pene cōsequentis cōminatio cum dr̄.

n Occidisti. quia sicut dictum est. ex ptz ex hoc loco q̄ littere mortis naboth de scitu & voluntate Achab facte fuerūt & misse.

o Insup & possedisti. valde inique.

p Hec dicit dñs i loco hoc ꝛc. Dicūt aliqui q̄ si accipiat

sanguis erat quo dāmō sanguis pḥa: sic ly: hoc loco: signat locū determinatū vbi lapidatus fuit naboth: put ps. liij. ca. xv. Ha. ia. d. q̄ de sanguine naboth in ploria pro pria intelligit. q̄ in eodē loco canes lingerunt sanguinez achab vbi pro lambuerūt sanguinē naboth. qualiter aūt istud possit intelligi videbit ca. sequēti.

q Num inuenisti me inimicū tibi. ita est in hebreo t in libris correctis. t est sensus: nunq̄d inuenisti me talis inimicū tibi q̄ debereo mihi inimicari. r Qui dixit inueni. eo q̄ eo inimicus dei cui⁹ sum seruus. vñ subdit.

s Eo q̄ venūdat⁹ sis vt faceres malū in cōspectu dñi. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā sup te malū: t demetam posteriora tua t interficiā de achab mingentē ad parietē t clausum t vltimū i isrl. t dabo domū tuaz sicut domū hieroboam filij nabath. t sicut domuz baasa filij ahia. q̄ egisti vt me ad

v traciūdiā puocares: t peccare fecisti isrl. ñ t de iezabel locutus ē dñs dicens.

a Canes comedēt iezabel in agro iezrahel. Si mortu⁹ fuerit achab in ciuitate: comedēt eū canes. si aūt mortu⁹ fuerit in agro comedēt

b eū volucres celi. Ego non fuit alter talis sicut achab q̄ venūdatus ē vt faceret malū in cōspectu dñi. Cōcitauit. n. eū iezabel vxor sua: t abhoiabil' fact⁹ ē intātuz vt seqrēt idola q̄ fecerant amorrei q̄s ꝓsumpsit dñs

c a facie filioz isrl. Itaq̄ cuz audisset achab sermones

b istos scidit vestimēta sua t operuit cilicio carnē suaz: ietuq̄ aut⁹z dormiuit i sacco: t ābulauit demisso capite. Et fact⁹ est sermo dñi ad helyā thesbitē dicens.

Nōne vidisti humiliatum achab coram me. Quia igit humiliatus est mei causa: e nō inducā malū in diebus eius: ñ in dieb⁹ filij sui inducā malū domui eius.

Transierūt igit trēs anni absq̄ bello inter syriā t isrl. In anno aūt tercio descēdit Iosaphat rex iuda ad regem isrl. Dixitq̄ rex isrl ad seruos b suos. Ignoratis q̄ nra sit ramoth galaad q̄ negligimus tollere eā de manu regis syrie. t ait ad iosaphat. Venies ne mecū ad pliandū in ramoth galaad. Dixitq̄ iosaphat ad regē isrl.

c Sicut ego sum ita t tu: populus me⁹ t pplus tu⁹ vnū sūt: t equites mei eq̄tes tui.

d Dixitq̄ iosaphat ad regez israel. Quere oro te hodie sermonē dñi. Cōgregauit ḡ rex isrl ꝓphas q̄drigentos circiter viros: t ait ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad bellādū an de

f sceste: Qui rñdert. Ascēde t dabit eā dñs in manu regis. Dixit aūt Iosaphat.

g Nō ē hic ꝓpha dñi q̄ spiritz vt interrogem⁹ p eū. Et ait

h rex israel ad iosaphat. Remansit vir vnus p quē possumus interrogare dñm: sed ego odi eum. q⁹ nō ꝓphetat mihi bonū ñ malū: Michee as filius iemla. cui iosaphat ait. Ne loq̄tur ita rex. Vocauit ergo rex israel eunuchū quendā t dixit ei. Festina adducere micheā filium iemla. Rex aūt isrl t iosaphat rex iuda sedebāt vnus q̄sq̄ i solio suo vestiti cultu regio. i area iuxta ostiū porte samarie: t vniuersi ꝓphetabāt i ospcū eoz. Fecit quoq̄ sibi sedechias filius chanaā cornua ferrea et dixit dñs. In loco hoc i q̄ linxerūt canes sanguinem naboth. lābēt q̄z sanguinē tuū. Et ait achab ad heliā

q Numq̄ inuenisti me inimicū tibi. Qui dixit. Inueni eo q̄ venūdat⁹ sis vt faceres malū in cōspectu dñi. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā sup te malū: t demetam posteriora tua t interficiā de achab mingentē ad parietē t clausum t vltimū i isrl. t dabo domū tuaz sicut domū hieroboam filij nabath. t sicut domuz baasa filij ahia. q̄ egisti vt me ad

v traciūdiā puocares: t peccare fecisti isrl. ñ t de iezabel locutus ē dñs dicens.

a Canes comedēt iezabel in agro iezrahel. Si mortu⁹ fuerit achab in ciuitate: comedēt eū canes. si aūt mortu⁹ fuerit in agro comedēt

b eū volucres celi. Ego non fuit alter talis sicut achab q̄ venūdatus ē vt faceret malū in cōspectu dñi. Cōcitauit. n. eū iezabel vxor sua: t abhoiabil' fact⁹ ē intātuz vt seqrēt idola q̄ fecerant amorrei q̄s ꝓsumpsit dñs

c a facie filioz isrl. Itaq̄ cuz audisset achab sermones

b istos scidit vestimēta sua t operuit cilicio carnē suaz: ietuq̄ aut⁹z dormiuit i sacco: t ābulauit demisso capite. Et fact⁹ est sermo dñi ad helyā thesbitē dicens.

Nōne vidisti humiliatum achab coram me. Quia igit humiliatus est mei causa: e nō inducā malū in diebus eius: ñ in dieb⁹ filij sui inducā malū domui eius.

Transierūt igit trēs anni absq̄ bello inter syriā t isrl. In anno aūt tercio descēdit Iosaphat rex iuda ad regem isrl. Dixitq̄ rex isrl ad seruos b suos. Ignoratis q̄ nra sit ramoth galaad q̄ negligimus tollere eā de manu regis syrie. t ait ad iosaphat. Venies ne mecū ad pliandū in ramoth galaad. Dixitq̄ iosaphat ad regē isrl.

c Sicut ego sum ita t tu: populus me⁹ t pplus tu⁹ vnū sūt: t equites mei eq̄tes tui.

d Dixitq̄ iosaphat ad regez israel. Quere oro te hodie sermonē dñi. Cōgregauit ḡ rex isrl ꝓphas q̄drigentos circiter viros: t ait ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad bellādū an de

f sceste: Qui rñdert. Ascēde t dabit eā dñs in manu regis. Dixit aūt Iosaphat.

g Nō ē hic ꝓpha dñi q̄ spiritz vt interrogem⁹ p eū. Et ait

h rex israel ad iosaphat. Remansit vir vnus p quē possumus interrogare dñm: sed ego odi eum. q⁹ nō ꝓphetat mihi bonū ñ malū: Michee as filius iemla. cui iosaphat ait. Ne loq̄tur ita rex. Vocauit ergo rex israel eunuchū quendā t dixit ei. Festina adducere micheā filium iemla. Rex aūt isrl t iosaphat rex iuda sedebāt vnus q̄sq̄ i solio suo vestiti cultu regio. i area iuxta ostiū porte samarie: t vniuersi ꝓphetabāt i ospcū eoz. Fecit quoq̄ sibi sedechias filius chanaā cornua ferrea et dixit dñs. In loco hoc i q̄ linxerūt canes sanguinem naboth. lābēt q̄z sanguinē tuū. Et ait achab ad heliā

q Numq̄ inuenisti me inimicū tibi. Qui dixit. Inueni eo q̄ venūdat⁹ sis vt faceres malū in cōspectu dñi. Hec dicit dñs. Ecce ego inducā sup te malū: t demetam posteriora tua t interficiā de achab mingentē ad parietē t clausum t vltimū i isrl. t dabo domū tuaz sicut domū hieroboam filij nabath. t sicut domuz baasa filij ahia. q̄ egisti vt me ad

v traciūdiā puocares: t peccare fecisti isrl. ñ t de iezabel locutus ē dñs dicens.

a Canes comedēt iezabel in agro iezrahel. Si mortu⁹ fuerit achab in ciuitate: comedēt eū canes. si aūt mortu⁹ fuerit in agro comedēt

b eū volucres celi. Ego non fuit alter talis sicut achab q̄ venūdatus ē vt faceret malū in cōspectu dñi. Cōcitauit. n. eū iezabel vxor sua: t abhoiabil' fact⁹ ē intātuz vt seqrēt idola q̄ fecerant amorrei q̄s ꝓsumpsit dñs

c a facie filioz isrl. Itaq̄ cuz audisset achab sermones

b istos scidit vestimēta sua t operuit cilicio carnē suaz: ietuq̄ aut⁹z dormiuit i sacco: t ābulauit demisso capite. Et fact⁹ est sermo dñi ad helyā thesbitē dicens.

Nōne vidisti humiliatum achab coram me. Quia igit humiliatus est mei causa: e nō inducā malū in diebus eius: ñ in dieb⁹ filij sui inducā malū domui eius.

Transierūt igit trēs anni absq̄ bello inter syriā t isrl. In anno aūt tercio descēdit Iosaphat rex iuda ad regem isrl. Dixitq̄ rex isrl ad seruos b suos. Ignoratis q̄ nra sit ramoth galaad q̄ negligimus tollere eā de manu regis syrie. t ait ad iosaphat. Venies ne mecū ad pliandū in ramoth galaad. Dixitq̄ iosaphat ad regē isrl.

c Sicut ego sum ita t tu: populus me⁹ t pplus tu⁹ vnū sūt: t equites mei eq̄tes tui.

d Dixitq̄ iosaphat ad regez israel. Quere oro te hodie sermonē dñi. Cōgregauit ḡ rex isrl ꝓphas q̄drigentos circiter viros: t ait ad eos. Ire debeo in ramoth galaad ad bellādū an de

f sceste: Qui rñdert. Ascēde t dabit eā dñs in manu regis. Dixit aūt Iosaphat.

g Nō ē hic ꝓpha dñi q̄ spiritz vt interrogem⁹ p eū. Et ait

h rex israel ad iosaphat. Remansit vir vnus p quē possumus interrogare dñm: sed ego odi eum. q⁹ nō ꝓphetat mihi bonū ñ malū: Michee as filius iemla. cui iosaphat ait. Ne loq̄tur ita rex. Vocauit ergo rex israel eunuchū quendā t dixit ei. Festina adducere micheā filium iemla. Rex aūt isrl t iosaphat rex iuda sedebāt vnus q̄sq̄ i solio suo vestiti cultu regio. i area iuxta ostiū porte samarie: t vniuersi ꝓphetabāt i ospcū eoz. Fecit quoq̄ sibi sedechias filius chanaā cornua ferrea et

achab fuit occisus in bello qō mouit ꝫ regē syrie. t hoc ꝑ defectibz belli tractatus. scdo cōgressus ibi: Ascēdit rex ꝫ in tractum ꝛo belli ꝑ requisit auxiliū. scdo consiliū ibi: Dixitq̄ iosaphat. t circa primū dr.

a Transierūt igit trēs ānis. a pte q̄ achab domuit abure benadad. vt dixim⁹ .xx. ca. ita q̄ lapidatio Naboth fuit media inter illā dimissionē. t istū bellū. in anno aūt tercio descendit Iosaphat rex iuda ad regem isrl ad visitādū eū: qz erant cōfederati adinuicē. t filius iosaphat habebat filiam achab vxorez.

b Ignoratis q̄ no. t. q. d. non deberetis ignorare. erat. n. ciuitas sacerdotalis t refugij. vt dr deutro. iiij. t Iosue. xx. ꝫ reges syrie abstulerant eā a filijs israel t ipse achab volebat eā recuperare: t ait iosaphat rogando ei⁹ auxilium q̄ ei cōcessit dicens. c Quia ego sum ita et tu. i. vnus tantus. ad hoc q̄ vnus ꝓsequat negocia alterius t econuerso. d Dixitq̄ iosaphat. ñ pōt quere ꝑ illum. iosaphat. n. q̄ erat fidelis cōsiderans pericula belli volebat sup hoc audire verbū dñi. ꝫ achab imitādo vocauit ꝓphetas baalt q̄ ꝓphetabāt ipsorum malignō. e Qui rñderūt: ascende: et dabit eaz do. in manu. ista ꝓpha erat dubia dīa duplicē intellectū sicut t ista. Nō te excidat: romanos vincere posse. q̄ fuit rñsio dēmonis in idolo q̄ quasi poterat intelligi q̄ iste viceret romanos vel econuerso q̄ romani vincerēt excidā. ille igit accipiēs i sensu q̄ videbat ꝑ se pugnauit ꝫ romanos t fuit deuicens. Iste intellectum dēmonis. t sic fuit in

ꝓposito. f Dabit eā in manu regis. poterat intelligi ꝺ rege syrie vel rege isrl. ꝓphete aūt baal t achab acceperūt eam in sensu falso. g Nota est hic ꝓpheta dñi. qz iosaphat abhorrebat ꝓphetas Baal.

h Remansit vir vnus per quē possumus ꝛc. sed ego odi eum: eo q̄ sibi diceret. Esto anima mea ꝓ anima eius. vt habet supra. xx. ca. cetera patent vsq̄ ibi.

i Fecit ḡz sibi sedechias filius chanaā cornua ferrea et

ait. Hec dicit dñs &c. sicut n. ꝓphe dñi aliqñ ꝓphetabant nō solū verbis ꝫ etiā sensu alib⁹ signis. & sicut hieremias posuit cathenas in collo suo. vt hꝫ Hiere. xxvij. ca. c. sic etiā falsi ꝓphete vt magis eis crederet. cetera patēt vsq; ibi. a Descende & vade, pspere. hoc nō dixit affirmative: ꝫ magis negative vel optative. vt sit sensus vtinā sic posset ire. & hoc p signa q̄ cepit achab. ꝓpter q̄s adiurauit ꝓphaz vt diceret clare veritatē. & tūc dixit. b Vidi cūctū &c. hꝫ dēsp. .i. fugientē de plio. q; sicut venūt ad plū vnūquisq; ita fugiūt dispse. c Quasi oues nō ha. pastorē .i. ducē. & p hoc desiderabat ipius regis achab mortem. d Reuertat vnusq. &c. p hoc ostēdit ꝓpha q̄ solus achab erat in hoc plio monitus. ꝫ Fre eē ꝓphetā micheē. q; dixit. ō. xx. q; dimisisti virū dignū morte ō manu tua: erit ala tua pro ala eius. & ppls tu⁹ p ppls tuū. ad hoc pōt dici q; ibi designauit tm mortem achab. & ꝓter ō dixit. erit ala tua. non aūt hoc dixit de populo erūt aīe populi mi &c. & sic deligauit tm ppm fugā. aīt solum ra. sa. d. q; sanguis Micheē insti exiens de capite ei⁹ q̄s vulneratus fuit a socio suo i sermone dñi. vt hꝫ. ō. xx. c. expiauit mortē cōminatā ppls nō ut ipse achab. e Nūquid ñ dixit tibi. q. d. aste falso ꝓphetat mihi mala et odio. & ō ꝓpheta declarat tm modū deceptionis achab dicens. f Vidi dñm sup soliū excelsum sedē &c. in sīlitudine ipius expōtante & hoc exterius formata. vel interius in imaginatōe ꝓphete. intellexit tm quid talis sīlitudo signaret. et alie que cēter ponunt. g Et oēs exercitus celi .i. multitudines angelorū. h A dextris. ītū ad bonos angelos. i Et a sinistris. ītū ad malos. q dicunt deo assistere. eo q in pluribus sunt executores diuine iustitie. vñ Iob. q. dicit. Cū venissent filij dei & starent coram dño affuit inter eos et satham. k Et ait dñs q̄s decipiet achab &c. p hoc & p illud q̄ dr. j. Et dixit dñs dec. & hoc. &c. nō ē intelligēdū q̄ falsitas siue falsum reuelet a deo: vel de ei⁹ mandato: cū sit veritas p cēnā. ꝫ p hoc intelligit permissio diuina. q̄a iusto iudicio deus permittit malos homines decipi a demonibus q̄ ñ bñt ptātē aliquid facere nisi ḡtiā sibi permittat. l Egressus ē aūt spūs .i. malus. & iudicat. m Et dixit ego spūs mē. &c. & ex hoc ꝓphetia falsitas dicit rō. sa. q̄ dixit hunc fuisse spm̄ naboth defuncti: q; naboth fuit iust⁹ & p ꝑfās spiritus eius erat in ge iustoꝝ. Preterea alie ꝑsone nō loquunt in ꝓphis falsis. ꝫ angeli mali q̄s a deo permittunt. n Per cassū micheā. volēs ostendere q̄ erāt falsi ꝓpheta. tū q; manus sua nō arguit sīl manus hieroboā extēsa ꝫ ꝓphām dñi. vt hꝫ. ō. xiij. ca. tū quia sm apparentiā micheas videbat loq; ō dictum helye qui erat maior ꝓpha. q; citerat in hoc loco in quo linxerūt canes sanguinē Naboth: lābēt sanguinē achab q̄ loco ē in yzrahel. Micheas autē dicebat eū interficiendū in ramoth galaad. & ō ex hoc ꝑiter arguebat sedechias q; nec helye nec Micheē erat credendū: eo q; dicta eoꝝ discrepabant. o Visus⁹ es &c. dicūt alij q; ō fuit q̄s iehu interfecit ꝓphetas baal. vt hꝫ. j. iuj. li. r. c. Alij aūt dicūt & melius vt vē q; fuit i regressu de ramoth galaad. q; tūc filij achab & principes querebāt sedechiā ad interficiendū eo q; iuerāt de eius consilio i ramoth galaad ad ꝑliandum.

p Tollite mich. et ma. appd āmon pn̄ci. cuntatis. i. ꝓpositum. regis.

q Mittite virum istum in carcerem. eo hoc ꝑz obstinatū achab in malo.

r Et ait: audite ꝓpulus oēs. Adhuc

lius chanāi cornua ferrea & ait. Hec dicit dñs. His ventilabis syriā donec deleas eā. Oēsq; ꝓphe sīl ꝓphetabāt dicētes. Ascende in ramoth galaad: & vade, pspe & tradet dñs i manu regis. Nūcius vo q̄ ierat vt vocaret micheā locutus ē ad eū. d. Ecce sermones ꝓpharū, oīe vno ore bona ꝑdicant. Sit ergo sermo tuus sīlis eoꝝ: & loquere bona. Cui micheas ait. Viuit dñs: q; quōcūq; dixerit mihi dñs hoc loqr̄. Venit itaq; ad regē: & ait illi rex. Micheа: ire debemus in ramoth galaad ꝑliandū: an cessare. Cui ille s rndit. Ascēde & vade, pspe, & tradet dñs in manu regi. Dixit aūt rex ad eū. Iterū atq; iterū adiuro te vt non loquaris mihi nisi qđ verū est in noīe dñi. Et ille ait. t Vidi cunctū ysrael dispsū in mōtibus, q̄si oues nō habētes pastorē. Et ait dñs. u Nō bñt isti dñm: reuertat vnusq̄sq; in domū suā i pace. Dixit ergo rex ysrl ad ioſaphat. Nunqd nō dixi tibi, q; nō ꝓphetat mihi bonū: & sp malū? Ille vo addens ait. x Propter hoc audi sermonē dñi. Vidi dominū sedentē sup soliū suū, & oēm exercitū celi assistētē ei a dextris & a sinistris. et y ait dñs. Quis decipiat achab regē ysrael, vt ascēdat & cadat in ramoth galaad. Et dixit vnus verba huiusmodi. & alius aliter. Egressus est aūt spūs & stetit coram dño & ait. Ego decipiaz illū. Cui locutus est dñs. In quo. Et ille ait. Egrediar & ero spūs mendax in ore oīm ꝓphetarū eius. Et dixit dñs. Decipies & prevalebis egredere et fac ita. Nunc igit ecce dedit dñs spm̄ mendacij in ore oīm ꝓphetarū tuoꝝ q̄ hic sunt: & dñs locut⁹ est ꝑa te malū. Accessit aūt sedechias z filius chanāā & percussit micheā in maxillam & dixit. Quē ne ergo dimisit spūs dñi: & locutus est tibi. Et a ait micheas. Videbis eos i die illa q̄n ingredieris cubiculū intra cubiculum vt abscōderis. Et ait rex ysrl. b Tollite micheaz & maneat apud āmon principē ciuitatis: & apud ioas filiū amalech & dicite eis. Hec dicit c rex. Mittite virū istū i carcerē: & sustentate eum pane tribulatōis & aqua angustie, donec reuertar in pace. Dixitq; Micheas. Si reuersus fueris in pace, nō ē d locutus in me dñs. Et ait. e Audite ppli oēs. Ascēdit itaq; rex ysrl & ioſaphat rex iuda i ramoth galaad. f Dixit itaq; rex ysrl ad ioſaphat. g Sume arma & ingredere plium: & induere vestibus tuis. Porro rex ysrael muta-

h

i

k

v

x

y

z

a

b

c

d

e

f

g

tum volebat loqui ꝓpha: ꝫ fuit amonitis & ducitus ad carcerem. o Ascendit itaq; Hic cōsequenter describit belli cōgressus cum dicitur. & Sume arma tua & ingredere plium: & induere vestibus tuis. Sic est in libris correctis. & cōcordat ira hebraica que talis est. Immuteris & vade ad plium. & tu induevestimenta tua. que sic exponit. Immuteris. .i. amouendo vestem cōem & accipiendo arma bellica: & tu induere vestimenta tua. .i. insignia regalia: que soleo portare ad pelia.

v Porro rex ysrl mutauit habitum. .i. non accepit insignia regalia. Dicunt aliqui q̄ hoc fecit ad honorandum iosaphat qui venerat cum eo in eius adiutoriuz. & idem

volebat sibi attribuere principalitatē belli. Aliq̄n dicūt q̄ Ys hoc videat fm apparentiā fe. m intendebat aliud. s. q̄ pondus belli verteret sup iosaphat. Rex aūt syrie ꝛ. sequit. a Nō pugnate. Hō aūt h̄ præcepit fuit. vt dicta. sit. qz exploratores regis syrie erāt positi Ys occulte: qñ mēdacio dixit solū achab monarū ūm filio filio. ꝛ cuz rectissē hoc regi syrie dedit hoc p̄ceptum qz also pbauerat verisimilē verbo. q̄ppter q̄ volebat se eis cōformare. b Et exclamauit iosaphat: numq̄d diuinū auxiliū: ꝛ clamando sibi vexillus sicut solet fieri in ratibus. ꝛ q̄ hoc audierit p̄cipeo regis syrie q̄ esset rex iuda. c In incertū sagittā dirigens. qz intendebat sagittā ꝛ multitudinē. nō ꝛ aliquā determinatā p̄sonā. d Et ita. peus. re. isr. ista p cussio Ys fuerit casualis ex gre sagittāntis q̄ nō intendebat sagittā ex intentōe ad regē isr: nō tñ fuit casualis ex gre dei qui hoc posuit in uerat. e Inter pulmonē ꝛ stomachū. q. pal. xvij. dī. Inter cervicem ꝛ scapulas. ꝛ vtrumq̄ fuit verum qz sagitta a gre interiori intrauit gre pulmonē. ꝛ in parte opposita exijt sursum versus scapulas. qz ille sagittā p̄tendebat se inalrādo quia ille sagittator erat de pedituis. ꝛ rex isr pugnabat in alto stans in curru suo. In hebreo hr. Inter squamas ꝛ loricas. hēbāt. n. sup loricā armaturā de lamibus ferreis ad modū squamarū facta ꝛ vna fuit elevata seu amota a loco suo. ꝛ sic sagitta inuenit ibi locū nuditatis ꝛ armis mudata: vel forāmina loricē discoopta. ꝛ sic facta" narrauit ꝛ p̄formit regē mō p̄dicto. ꝛ sic trālatio nra nō discordat ab hebreo i sēsu: sed nra designat p̄cussionē in corpe. ista do hebraica in armis. f Cuce me de exercitu. nō simpliter q̄ de pena actis in qua erat vt cēt in alia posteriori: cum qua nō sic impugnaret. ꝛ posset magis occultare se cē taliter vulneratū. iō sequit. g Et rex isr cē. ne sui admoneret cē illā leuiter vulneratā. ꝛ fugeret de p̄lio. cetera patēt vsq; ibi.

b Et intr̄e. ca. cē. in eadē regiōe in qua interfectus fuit naboth. put expositū fuit cē. p̄ce. fm vnū modū. qz samaria vbi tūc fuit currus a sanguine achab. ꝛ iezrahel vbi lapidatus fuit naboth: dēbat q̄l. xv. miliarib" q̄ faciūt vij leucas. i Et babe. lauerūt cē. in hebreo hr. Et armaturas lauerūt. ꝛ a sanguine achab. k Iurta ver. dñi cē. ꝛ. q̄ppter locū in q̄ lapidatus fuit naboth: fm q̄ dixerat dñs p

k iurta verbū dñi q̄ locutus fuerat. Reliqua aūt sermonū achab ꝛ vniuersa que fecit: ꝛ domus eburnea quā edificauit: cunctarūq; vrbium quas extruxit: nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū israel. Dormiuit ergo achab cū p̄rib" suis: ꝛ regnauit Ochozias l filius eius p̄ eo. Iosaphat vō filius asa regnare cepit sup iudam anno quarto achab regis israel. Triginta q̄nq; annoz erat cum regnare cepisset: ꝛ viginti quinq; annis regnauit in ierusalem. Nomen matris eius zauba filia salai. Et ambulauit in omni via asa patris sui: ꝛ nō declinauit m ex ea. Fecitq; quod rectum n est in cōspectu dñi. verūtā excelsa non abstulit. Adhuc. n. populus sacrificabat ꝛ adolebat incensum o in excelsis. pacēq; habuit iosaphat cuz rege israel. Reliqua aūt verborum Iosaphat ꝛ opera eius que gesta sunt ꝛ p̄lia. nonne hec scripta sunt in libro verborum p dierum regum iuda. Sed ꝛ reliquias effeminatorum q̄ remāserāt in diebus asa patris eius abstulit ō terra. Mec

l Fecitq; q̄ rectum est in cōspectu dñi. sicut ꝛ fecerat asa pater suus. m Verūtamen excelsa nō abstulit. in quibus populus sacrificabat ꝛ adolebat incensum: q̄ ideo non erat licitum. quia prohibitus. s. post templi edificatōem. vt frequenter supradictum est: ꝛ quia populus erat ad hoc assuetus: iō difficile erat amouere p̄propter consuetudinē: verūtamen ex certis tempore suo abstulit vt habetur infra. xiij. libro. ca. xvij.

n Pacemq; habuit iosaphat cum rege israel. istud recolitur. quia inter asa patrem suum: ꝛ baasa regem israhel fuerat bellum. tamen de hac familiaritate reprehensus fuit per prophetam tanq; in hoc reprehensibilis. q. Paralypomenon. xix. Impio prebes auxilium. ꝛ bis q̄ oderunt dominum amicicia iungeris. ꝛ ideirco iram domini mereberis cē. o Sed ꝛ reliquias effeminatorū. qui autem dicantur effeminati expositus fuit supra. xv. ꝛ licet asa eos abstulisset: non tamen totaliter: sed ille p̄fecit. Nec erat tunc rex constitutus in edom a q̄ppter quod subiugauit sibi illō regnū: ꝛ posuit ibi vnū p̄fectū q̄

ochozias filius achab regnare cepit super israel in samaria anno decimo septimo iosaphat regis iuda: et regnauit duobus annis super israel. Fecitque malum in conspectu domini: et ambulauit in via patris sui et matris suae et Hieroboam filii Nabat qui peccare fecit israel. Et seruiuit Baal et adorauit eum: et irritauit dominum deum israel iuxta omnia quae fecerat pater eius.

Moabites autem rebellauerunt contra israel post mortem achab. Ascendit autem ochozias per fenestram cenaculi sui quod habebat in samaria et infirmatus est. Misitque nuntios et dixit ad eos: Ite et consulite Beelzebub deum accaron si vivere possim de infirmitate hac. Angelus autem domini locutus est ad Helyam thesbiten dicens: Surge et ascende in occursum nuntiorum regis samariae et loqueris ad eos: Numquid non est deus in israel ut vadatis consulere Beelzebub deum accaron? Quamobrem haec dicit dominus: De lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Et abiit Helyas. Reversique nuntii sunt ad eum: et dixit ad eos: Quare reversi estis? Qui dixerunt ad eum: Vir occurrit nobis et dixit ad nos: Ite et reverti ad regem qui misit vos et loquimini ad eum: Haec dicit dominus: Numquid non est deus in israel ut tu mittas ad consulendum Beelzebub deum accaron? Quamobrem de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Qui dixit ad eos: Quis fuit homo qui occurrit vobis et locutus est haec verba? Qui dixerunt ad eum: Vir hispidus et zona pellicea accinctus renes eius. Qui ait: Helyas thesbites est. Misit ad eum principem quinquagenarium cum quinquaginta qui ascendit ad eum. Qui sedebat in vertice montis: et dixit ad eum: Homo dei rex praecepit ut descendas. Respondens Helyas dixit ad principem quinquagenarium: Si homo dei ego sum descendat ignis de caelo et consumat te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de caelo et consumpsit eum et quinquaginta eius. Rursum misit ad eum principem quinquagenarium alium cum quinquaginta suis. Qui ascendens locutus est ad eum: Homo dei haec dicit rex: Festina et descende. Respondens Helyas dixit ad eos: Si homo dei ego sum descendat ignis de caelo et consumat te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de caelo et consumpsit eum et quinquaginta eius. Misit rursum principem quinquagenarium tertium cum quinquaginta suis. Qui ascendens venit et genua flexit coram Helya et deprecatus est eum dicens: Homo dei quaeso ne despicias animam meam et animas quinquaginta servorum tuorum coram te. Ecce descendit ignis de caelo et consumpsit duos principes quinquagenarios cum quinquagenis suis: sed nunc quaeso parce animae meae. Locutus est autem angelus domini ad Helyam: Descende cum eo et ne timeas a facie eius. Surrexit ergo et descendit cum eo ad regem. Et locutus est ad eum: Haec dicit dominus: Pro eo quod misisti nuntios tuos ad consulendum Beelzebub deum accaron quasi non esset deus in israel qui consuleretur sermo eius: de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Mortuus est ergo secundum sermonem domini quem locutus fuerat Helyas: et regnauit Ioram frater eius anno secundo Ioram filii Iosaphat regis iuda quia non erat ei filius. Reliqua autem sermonum ochozias quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel?

Tollere autem dominum Helyam per turbinem in caelum: cognouit Helyas et Heliseus de galgalis. Dixitque Helyas ad Heliseum: Sede hic quaeso quia dominus misit me usque ad Bethel. Dixit autem ei Heliseus: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Descenderunt ergo Bethel. Et egressi sunt filii prophetarum qui erant in Bethel ad Heliseum: et dixerunt ad eum: Numquid nosti quia hodie dominus tollet dominum tuum Helyam a te? Qui ait: Et ego novi: tacete. Dixit autem ei Helyas: Sede hic quaeso quia dominus misit me in Hiericho. Qui respondit: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Venerunt ergo Hiericho. Et accesserunt filii prophetarum qui erant in Hiericho ad Heliseum: et dixerunt ad eum: Numquid nosti quia hodie dominus tollet dominum tuum Helyam a te? Qui ait: Et ego novi: tacete. Dixit autem ei Helyas: Sede hic quaeso quia dominus misit me ad Iordanem. Qui respondit: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Perrexerunt ergo ambo: et quinquaginta viri de filiis prophetarum abierunt et steterunt contra procul: illi autem duo steterunt super Iordanem. Helyas autem tollens pallium suum involvit et percussit aquas quae divisae sunt huc et illuc: et transierunt ambo per siccum. Cumque transissent dixit Helyas ad Heliseum: Postula quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te. Dixitque Heliseus: Obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me. Qui ait: Rem difficilem postulasti. Si videris me tollentem a te erit tibi quod petisti: si autem non videris non erit. Cumque pergerent ambulantes et sermocinantes ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utrumque: et ascendit Helyas per turbinem in caelum. Heliseus autem videbat et clamabat: Pater mi pater mi currus israel et auriga eius. Et non vidit eum amplius. Apprehendensque vestimenta sua scidit ea in duas partes. Levavitque pallium Helyae quod ceciderat ei: et reversus stetit super ripam Iordanis. Et tulit pallium Helyae quod ceciderat ei: et percussit aquas et dixit: Ubi est deus Helyae etiam nunc? Et percussit aquas: et diviserunt huc et illuc: et transiit Heliseus. Videntes autem eum filii prophetarum qui erant Hiericho e contra dixerunt: Requievit spiritus Helyae super Heliseum. Et venerunt in occursum eius: et adoraverunt coram eo. Dixerunt autem ad eum: Ecce nunc sunt cum servis tuis quinquaginta fortes viri: eant et quaerant dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus domini et proiecerit eum in unum montium aut in unam convallium. Qui ait: Non mittatis. Cumque urgerent eum nimis dixit: Mittite. Miserunt ergo quinquaginta viros: et quaesierunt tribus diebus et non invenerunt. Reversique sunt ad eum qui morabatur Hiericho: et dixit ad eos: Numquid non dixi vobis ne iretis? Videntes autem viri civitatis Heliseum dixerunt ad eum: Ecce habitatio civitatis huius bona est sicut dominus meus videt: sed aquae pessimae sunt et terra sterilis. Qui ait: Afferte mihi vas novum et mittite in eo sal. Cumque attulissent ei: egressus ad fontem aquarum misit sal in eo et dixit: Haec dicit dominus: Sanavi aquas istas: non erit ex eis amplius mors et sterilitas. Et sanatae sunt aquae usque in praesentem diem iuxta sermonem Heliseus quem locutus est. Ascendit autem inde Bethel. Cumque ascenderet per viam pueri parvuli egressi de civitate illudebant ei et dicebant ei: Ascende calve ascende calve. Qui cum respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine domini. Egressae sunt autem duae ursae de saltu et laniaverunt ex eis quadraginta duos pueros. Abiit autem inde in montem Carmeli: et inde reversus est Samariam.

Ochozias autem filius achab regnare coepit super israel in samaria anno decimo octauo iosaphat regis iuda: et regnauit duobus annis super israel. Fecitque malum in conspectu domini: et ambulauit in via patris sui et matris suae et Hieroboam filii Nabat qui peccare fecit israel. Et seruiuit Baal et adorauit eum: et irritauit dominum deum israel iuxta omnia quae fecerat pater eius.

Moabites autem rebellauerunt contra israel post mortem achab. Ascendit autem ochozias per fenestram cenaculi sui quod habebat in samaria et infirmatus est. Misitque nuntios et dixit ad eos: Ite et consulite Beelzebub deum accaron si vivere possim de infirmitate hac. Angelus autem domini locutus est ad Helyam thesbiten dicens: Surge et ascende in occursum nuntiorum regis samariae et loqueris ad eos: Numquid non est deus in israel ut vadatis consulere Beelzebub deum accaron? Quamobrem haec dicit dominus: De lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Et abiit Helyas. Reversique nuntii sunt ad eum: et dixit ad eos: Quare reversi estis? Qui dixerunt ad eum: Vir occurrit nobis et dixit ad nos: Ite et reverti ad regem qui misit vos et loquimini ad eum: Haec dicit dominus: Numquid non est deus in israel ut tu mittas ad consulendum Beelzebub deum accaron? Quamobrem de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Qui dixit ad eos: Quis fuit homo qui occurrit vobis et locutus est haec verba? Qui dixerunt ad eum: Vir hispidus et zona pellicea accinctus renes eius. Qui ait: Helyas thesbites est. Misit ad eum principem quinquagenarium cum quinquaginta qui ascendit ad eum. Qui sedebat in vertice montis: et dixit ad eum: Homo dei rex praecepit ut descendas. Respondens Helyas dixit ad principem quinquagenarium: Si homo dei ego sum descendat ignis de caelo et consumat te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de caelo et consumpsit eum et quinquaginta eius. Rursum misit ad eum principem quinquagenarium alium cum quinquaginta suis. Qui ascendens locutus est ad eum: Homo dei haec dicit rex: Festina et descende. Respondens Helyas dixit ad eos: Si homo dei ego sum descendat ignis de caelo et consumat te et quinquaginta tuos. Descendit ergo ignis de caelo et consumpsit eum et quinquaginta eius. Misit rursum principem quinquagenarium tertium cum quinquaginta suis. Qui ascendens venit et genua flexit coram Helya et deprecatus est eum dicens: Homo dei quaeso ne despicias animam meam et animas quinquaginta servorum tuorum coram te. Ecce descendit ignis de caelo et consumpsit duos principes quinquagenarios cum quinquagenis suis: sed nunc quaeso parce animae meae. Locutus est autem angelus domini ad Helyam: Descende cum eo et ne timeas a facie eius. Surrexit ergo et descendit cum eo ad regem. Et locutus est ad eum: Haec dicit dominus: Pro eo quod misisti nuntios tuos ad consulendum Beelzebub deum accaron quasi non esset deus in israel qui consuleretur sermo eius: de lectulo super quem ascendisti non descendes sed morte morieris. Mortuus est ergo secundum sermonem domini quem locutus fuerat Helyas: et regnauit Ioram frater eius anno secundo Ioram filii Iosaphat regis iuda quia non erat ei filius. Reliqua autem sermonum ochozias quae operatus est nonne haec scripta sunt in libro verborum dierum regum israel?

Tollere autem dominum Helyam per turbinem in caelum: cognouit Helyas et Heliseus de galgalis. Dixitque Helyas ad Heliseum: Sede hic quaeso quia dominus misit me usque ad Bethel. Dixit autem ei Heliseus: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Descenderunt ergo Bethel. Et egressi sunt filii prophetarum qui erant in Bethel ad Heliseum: et dixerunt ad eum: Numquid nosti quia hodie dominus tollet dominum tuum Helyam a te? Qui ait: Et ego novi: tacete. Dixit autem ei Helyas: Sede hic quaeso quia dominus misit me in Hiericho. Qui respondit: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Venerunt ergo Hiericho. Et accesserunt filii prophetarum qui erant in Hiericho ad Heliseum: et dixerunt ad eum: Numquid nosti quia hodie dominus tollet dominum tuum Helyam a te? Qui ait: Et ego novi: tacete. Dixit autem ei Helyas: Sede hic quaeso quia dominus misit me ad Iordanem. Qui respondit: Vivit dominus et vivit anima tua quia non derelinquam te. Perrexerunt ergo ambo: et quinquaginta viri de filiis prophetarum abierunt et steterunt contra procul: illi autem duo steterunt super Iordanem. Helyas autem tollens pallium suum involvit et percussit aquas quae divisae sunt huc et illuc: et transierunt ambo per siccum. Cumque transissent dixit Helyas ad Heliseum: Postula quod vis ut faciam tibi antequam tollar a te. Dixitque Heliseus: Obsecro ut fiat duplex spiritus tuus in me. Qui ait: Rem difficilem postulasti. Si videris me tollentem a te erit tibi quod petisti: si autem non videris non erit. Cumque pergerent ambulantes et sermocinantes ecce currus igneus et equi ignei diviserunt utrumque: et ascendit Helyas per turbinem in caelum. Heliseus autem videbat et clamabat: Pater mi pater mi currus israel et auriga eius. Et non vidit eum amplius. Apprehendensque vestimenta sua scidit ea in duas partes. Levavitque pallium Helyae quod ceciderat ei: et reversus stetit super ripam Iordanis. Et tulit pallium Helyae quod ceciderat ei: et percussit aquas et dixit: Ubi est deus Helyae etiam nunc? Et percussit aquas: et diviserunt huc et illuc: et transiit Heliseus. Videntes autem eum filii prophetarum qui erant Hiericho e contra dixerunt: Requievit spiritus Helyae super Heliseum. Et venerunt in occursum eius: et adoraverunt coram eo. Dixerunt autem ad eum: Ecce nunc sunt cum servis tuis quinquaginta fortes viri: eant et quaerant dominum tuum ne forte tulerit eum spiritus domini et proiecerit eum in unum montium aut in unam convallium. Qui ait: Non mittatis. Cumque urgerent eum nimis dixit: Mittite. Miserunt ergo quinquaginta viros: et quaesierunt tribus diebus et non invenerunt. Reversique sunt ad eum qui morabatur Hiericho: et dixit ad eos: Numquid non dixi vobis ne iretis? Videntes autem viri civitatis Heliseum dixerunt ad eum: Ecce habitatio civitatis huius bona est sicut dominus meus videt: sed aquae pessimae sunt et terra sterilis. Qui ait: Afferte mihi vas novum et mittite in eo sal. Cumque attulissent ei: egressus ad fontem aquarum misit sal in eo et dixit: Haec dicit dominus: Sanavi aquas istas: non erit ex eis amplius mors et sterilitas. Et sanatae sunt aquae usque in praesentem diem iuxta sermonem Heliseus quem locutus est. Ascendit autem inde Bethel. Cumque ascenderet per viam pueri parvuli egressi de civitate illudebant ei et dicebant ei: Ascende calve ascende calve. Qui cum respexisset vidit eos et maledixit eis in nomine domini. Egressae sunt autem duae ursae de saltu et laniaverunt ex eis quadraginta duos pueros. Abiit autem inde in montem Carmeli: et inde reversus est Samariam.

rñdebat in terra rege iuda: t hoc tm̃ auit vsq; p̃ ipo iosa
phat. ℟ rpe iotam filij sui rebellauit edom t cõstituit sibi
regẽ. vt hꝫ .j. iij. li. ca. viij. t pp hoc de illo fit hic mentio.
Hec vo iosaphat fecerat classes in mari. ℟ cõfracte fuerũt
diuino iudicio. eo q̃ habebat familiaritatẽ t societatẽ cũ
ochozia rege israel.

fen q hꝫ .ij. par. cap. .xx. t ꝓpter hoc no
luit fecũdo associa
ri cũ eo in nauigio:
vt hꝫ hic in ysa.

a Ochozias aũt. b vl
timo agit de regno
ochozie regis israel
vt innuat finis isti⁹
libri ad principium
quarti. t ꝓz ysa er p̃
dictis hoc excepto.

b Anno .xvij. Io
saphat rẽ. q̃ sicut di
ctũ est in hoc capi
tulo ℣ achab regna
uit .xxij. annis. t hic
dcim est q̃ iosaphat
cepit regnare anno
quarto ipius achab
t sic videt q̃ achab
regnauerit vsq; ad
cõpletos anni. xvij
ipius iosaphat. et p
ẽo filius achab ce
pit regnare. xix. an
no iosaphat. hoc ꝑt
solui p regulas su
perius datas. f. cap.
.xv. q̃ primus anno
t vltim⁹ in q̃ achab
regnauit cum iosa
phat fuerũt impfe
cti. t iõ hic nõ cõpu
tanf. t si aliqua oc
currãt decetero sol
uant p regulas su
perius datas.

In ca. xxij. vbi dr
i postil. audite po
puli oẽs. adhuc. ni.
volebat loqui ꝓphe
ta. ℟ fuit remotus.

erat tũc rex cõstitut⁹ i edõ.
Rex vo iosaphat fecerat
classes in mari q̃ nauigarẽt
in ophir pp aurũ. t ire non
poterãt: q̃ cõfracte sunt in
asyongaber. Tũc ait ocho
zias filius achab ad iosa
phat. Vadãt serui mei cũ
seruis tuis i nauib⁹. t no
luit iosaphat. Dormiuitq;
iosaphat cũ ꝑtribus suis. t
sepultus ẽ cũ eis in ciuita
te dõ ꝑtis sui: regnauitq;
a iozã filius ei⁹ ꝓ eo. Ochozi
as aũt filius achab regnare
b cepit sup israꝫ in samaria an
no septuodecio Iosaphat
regis iuda: regnauitq; sup
israꝫ duob⁹ annis. t fecit ma
lũ in ꝓspectu dñi. t ãbulauit
i via ꝑtis sui. t mꝛis sue: in
via hieroboã filij nabath:
q̃ peccare fecit israꝫ. Seruiu
it q̃z baal. t adozauit eũ. t
irritauit dñm deũ israꝫ iuxta
oia q̃ fecerat pater eius.

Explicit p̃m⁹ liber ma
lachim. i. regũ tercius.

Incipit scd⁹ liber Ma
lachim. i. qrt⁹ regũ. Ca. j.

a Reuaricatus est
b autẽ moab in israel
c postq̃ mortuus ẽ
Achab. Ceciditq;
ochozias ꝑ cancellos ce
naculi sui. q̃ habebat i sa
b maria: t ẽgrotauit: misitq;
c nuncios dicẽs ad eos. Ite
cõsulite beelzebub deũ ac
caron ꝛ rum viuere queã:
d de infirmitate mea hac. an
gelus aũt dñi locutus est
ad belyã thesbitẽ dicens.
Surge ascẽde in occursu
nuncioꝝ regis samarie: et
e dices ad eos. Nũquid nõ
est deus in israel: vt eatis
b ad consulendũ beelzebub
i deum accaron? Quobrem
hec dicit dñs. De lectulo
sup quẽ ascendisti. non de
k scendes sed morte morieris
l Et abijt belyas. Reuersiq;
sunt nuncij ad ochoziã.
m Qui dixit eis. Quare re
uersi estis? At illi rñderũt
ei. Vir occurrit nobis: et
dixit ad nos. Ite reuertimi
ni ad regem q̃ misit vos,
t dicetis ei. Hec dicit dñs.
Nunquid quia nõ erat de
us in israel: mittis vt con
sulat beelzebub deus acca
ron? Idcirco de lectulo su
per quẽ ascendisti. non de
scendes: sed morte morie
ris. Qui dixit eis. Cuius
figure et habitus est vir q̃

Ec vba Michee. f. Audite ppli oẽs. Additio,
b magis ꝓprie pñt referri ad ꝑterita. hoc ẽ dicere illis
q̃ dico regi. Si reuersus fueris in pace: nõ ẽ dño
locutus in me. Audite ppli oẽs. q. d. sitis omẽs testes q̃
ego dico de rege: q̃ nõ reuertet in pace. t istum modũ te
nent ꝓphete ꝓuocando testes ad sua dicta. sicut Esa. j. au
dite celi rẽ. t sic nõ est necessariũ dicere q̃ ꝓphete volebat
alios loqui.

Postilla fratris Nicolai de lyra sup Regũ. iij. finit.

Postilla eiusdẽ sup. iiij. Reg. incipit. Ca. j.

Reuaricatus est. Postq̃ autẽ est. iij. li. de re
gno bipartito rpe quo floruit. hic ꝑ ordinem agitur ꝺ ipo rpe quo cadere cepit. t q̃z regnũ israꝫ pus
fuit infectũ idolatria q̃z regnũ iuda. ideo cito
defecit t captiuatũ fuit. t q̃z regnũ israꝫ defecit
diu sub regno iuda. sicut dcm fuit. ℣. iij. li. ca. xij. iõ sub re
gibus iuda ꝑ ordinem describit defectio regni israel sil⁹ ad re
gni israel captiuationem. scdo defectio regni iuda ꝑ se vsq;
ad trãsmigrationem. xviij. ca. Circa primũ sciendũ q̃ licz re
gnũ iuda vsq; ad captiuatoz regni israꝫ cucurrerit sub. viij
regibus tota regina. q̃ tñ sub aliq̃bus nichil fuit insolita
tũ. iõ iste quartus liber vsq; ad .xviij. ca. exclusiue diuidi
tur in ser pres. q̃z ꝑ agit q̃d factũ sit sub iosa. scdo q̃d sub
athalia: ca. xj. tercio q̃d sub ioas. ca. xij. qrto q̃d sub ama
sia: ca. xiij. quinto q̃d sub ozia vl azaria. t addit q̃d sub io
athan ca. xv. sexto q̃d
sub achaz. cap. xvj.
Circa primũ describi
tur ꝑ mozen ochozie
t iotam fratris eius
substitutio. secũdo
regni iotã ꝓsecutio
ij. ca. tercio tot⁹ do
mus achab exterimi
natio. ca. viij. Circa
primuz sciendũ q̃ in
dilectõe veritatis re
gni. f. israꝫ t iuda fit
cucurrit ꝓuaricatio
regũ. t ꝑ eos exclamatio ꝓphetarũ xpi
bus sunt exitiũ. t iõ ꝑ describit hic descẽ
sus ochozie ad infe
ros pp suã malitiã.
secdo ascẽsus helye
ad celos ꝓpter mira
cõstantiã. ij. ca. Cir
ca primũ fit ostendi
tur malicia ochozie
t cõstantia helye. et
iõ primo describit q̃
uersitas Ochozie
idola cõsulentis. se
cũdo veritas helye
et hoc monẽ e⁹ ꝑdi
centis ibi: Angelus
aũt. tercio indigna
tio Ochozie ꝓ tres
principes eũ capere
pientes ibi: Qui di
xit eis. quarto ꝑsta
tia helye veritatẽ si
bi in facie dicentis:
ibi: Locutus ẽ aũt.
quinto mors ochozie et creatio iotam
sibi succedentis ibi
Mortuus est ergo.

Circa primũ dr. Preuaricatus ẽ aũt moab in israꝫ. q̃ rex
moab ꝓ iuramẽtũ se obligauerat t regnũ suũ ad seruiẽdũ
regi israel sub tributo. ℟ rebellauit t iuramentũ fregit. q̃
fractio dr ꝓuaricatio. b Postq̃ aũt moz. ẽ achab. achab
.n. fuit bellicosus. vt ꝑs ex sup̃adictis. ij. li. t habuit plu
ries victorias notabiles. t iõ rpe eius nõ rebellauit. ℟ rpe
filij sui q̃ erat pusillanimis. c Ceciditq; ochozias per
cancellos. i. deambulatoria. d Et egrotauit. q̃ ex ca
su cõtusionis fuit. e Misitq; nũcios. de cõsilio ma
tris sue Iezabel q̃ erat idolatrie pessima. t iõ fecit eũ recur
rere ad ydola t nõ ad deũ. aliq̃s .n. in idolis dẽmões da
bant risa deo ꝓpter hoc ꝓprietatem q̃ ꝓ qua demerebãt vt in suo errore remanerẽt. f Angel⁹
aut. b ꝑ describit helye ꝑsona mortẽ eius ꝓdicẽtis eis
dr. g Nũqd nõ ẽ deus israꝫ. q. d. vos ostendistis facto q̃ cre
datis ibi ñ ẽ deũ q̃ possit rñdere vobis. i Qobrem.
d. ꝓpter infidelitatẽ. k Morte morieris. ꝓ diuina sen
tentia. l Reuersiq; sunt nũcij. ꝓp verbũ helie eis dicti
ex pte dñi. m Qui dixit eis. b ꝑ describit obstinatio regis volẽtis punire ꝓphetam ꝓpter dei sententiam. pi
mo tamen inquirit de ꝑsona. d. t cuius figure t habitus
sequitur.

a Vir pilosus .i. hīs habitū hirsutū. sicut de sancto Johāne bap. dī mat. iij. q̄ dēbat vestīmētū de pilis camelop. t in ō p̄mēdat eū scriptura de vilitate t asperitate habitus. Et q̄ cētā sequit q̄ nimia mollicies t curiositas ē viciosa vī Mat. xj. c. dic̄ saluator ad laudē iohīs baptiste. q̄d exi

occurrit yohis. et locut⁹ ē ēa hec. At illi dixerunt.

n Vir pilosus! Et zona pellicea accinct⁹ renib⁹? Qui ait: Helyas thelbites est.

p Misitq; ad eū quinquagenariū principē: t q̄nquagi

q ta q̄ erāt sub eo. Qui ascendit ad eū: sedēti q; i vertice

r mōtis: ait Homo dei: rex precepit vt descēdas: Respōdēsq; helyas: dixit qui

s quagenario. Si hō dei sū: t descēdat ignis ō celo t deuoret te t quinquaginta tuos. Descēdit ergo ignis ō celo: t deuorauit eū t q̄nquagita q̄ erāt cū eo. Rursūq; misit ad eū principem q̄nquagenarū alterū: t q̄nquagita cū eo. Qui locut⁹ ē illi. Homo dei: hec dicit rex. Festina: descende Respondens Helyas ait. Si hō dei ego sum descendat ignis de celo t deuoret te t q̄nquagita tuos. Descēdit ergo ignis de celo t deuorauit illū t quinquagita eius. Iterū misit principez quīq̄genarium tercium et quinquaginta q̄ erāt cū eo Qui cū venisset coruauit genua ꝓra helyā t precatus ē eū t ait. Hō dei noli despicere aiam meam: t aias seruoꝝ tuoꝝ q̄ mecū sunt. Ecce descēdit ignis de celo: et deuorauit duos principes q̄nquagenarios primos t quinq̄genos q̄ cum eis erāt. Sz nūc obsecro vt

v misereatur aie mee. Locutus ē aūt angel⁹ dñi ad helyā dicēs. Descende cū eo Ne timeas. Surrexit igit t descēdit cū eo ad regē: t locut⁹ est ei. Hec dic̄ dñs Quia misisti nūcios ad cōsulendū beelzebub deū accaron quasi nō ēet deus in

x israel a quo posses interrogare sermonē iō de lectulo ſ quē ascēdisti ñ descēdes

y ſi morte morier⁹. Mortu⁹ ē aūt iuxta sermonē domini quē locut⁹ ē helyas: t regnauit ioram frater eius p

z eo: anno secundo ioram filij iosaphat regis iude. Non enim habebat filium. Reliqua aūt verboꝝ ochosie que operatus est: nōne hec scripta sunt in libro ſmonū dierū regū ſrl.

Capitulū. ij.

a Factū est autem cuz leuare vellet dñs helyam p turbinem in celū: ibant Helyas t helise⁹ de galgal. Dixitq; helyas ad helyseum. Sede hic: q̄

futuri. Et ō vt falsū q̄ dr ō q̄ ioram frat ochosie t ei succedens cepit regre anno secdo ioram filij iosaphat imo p septē ānos cepit regre ab. f. xvij. anno regni iosaphat. Sēd ō respōdēt hebrei dicēdo. q̄ iosaphat fuit i deserto mōtis ramoth galaad: vt hī. ō. iij. li. c. vi. ab exrūt filiū suū ioram regē illustrare p⁹ mortē suam de regno inter filios suos cēt cōtento. t sic filius eius octo ānis regnāt cuz eo: q̄ octo anni aliq̄ pputant i regno pat⁹. aliq̄ in regē fil. t q̄ dr ō q̄ ioram frater ochosie cepit regre secūdo ānō ioram filij iosaphat ō accepit ann⁹ secundus ioram filij iosaphat q̄ cepit regnare cuz patre. t ille fuit annus decimusoctauus patris. vt hī. ſ. iij. capī.

Capitulū. ij.

a Factū ē aūt. ō ꝑ hebr. descēdit ascendēs helye in celū: t ꝓ descendit ei⁹ trāslatio. secūdo helyseus sūctus: ibi. Helyseus aūt. Prima in duas qr ꝓ descendit helye circuitus. scdo ei⁹ ꝓpius ibi. Cūq; transisset. Circa primus sciendū. q̄ helyas ꝓ sacdo suā translationez: posth̄ fuerat in galgalis: q̄ loc⁹ ē iuxta iordanem quod patet ex hoc q̄ filij ſrl iordane transito ibi primo posuerūt castra et ibi pausauerunt. duodecim lapideo ō iordane: vt habetur Josue. iij. inde transijt in bethel t inde iericho. t in de rediit ad iordanē vt patet in littera. et sic fecit quīdā circuitum. Ratio aūt

hūmo fuit. quia galgala locus sacer reputabatur. cuz q̄ filij israel ibi primo posuerunt castra iordane transito vt dictum est. cum quia filij israel ibi circumcisionem fecerunt et pascha celebrauerunt. vt habetur Josue. v. In bethel autem et iericho manebant filij prophetarum. vt patet in littera. t isti erant viri religiosi simul collegium vacantes orationi et contemplationi. quorum aliqui habebant spiritum prophetie. et tales fuerunt primo congregati sub samuele propheta. sicut dictum fuit supra primo libro. capitulo. x. et postea sub alijs prophetis excellentibus. propter quod dicebātur filij prophetarum. id est discipuli eorum. sicut dicit Rabi Salomon. super locū istū Helyas igitur ante translationem suam voluit videre loca ista. Galgalas propter loci sanctuarium. Bethel t Iericho propter discipulorum suorum congregationem. et quia ibi volebat dimittere Helyseum. vt patet in textu t ex dictis patet littera visq; ibi.

b Nūq̄d nosti q̄ dō.ho.tol.dōm tuū a te. Ex q̄ patet q̄ dñs ē supra.s.q̄ aliq̄ eor̄ bēbāt spīm ꝓphie.p quē pficiebāt trāslatōs helye. Qui ridit. c Et ego noui. exā ps q̄ helise tā bēbat spīm ꝓphie. nō tñ in tanta plenitudie. sīc postea habuit. d Sqare. nolebat ei q̄ de hoc in presentia helye loq̄rentur. ne ab helya t ipō simul imutaret ad remanē dū ibidē. q̄ volebat remanere cū magio suo quātū poterat. e Tulitq̄ helyas pallium suū et inuolui. t. plicuit aquas do ipm ad partes vnas aquas.

f Que diuise sunt nō p aliquā diuisuram q̄ erāt i pallio. ḡ virtute diuina q̄ volebat ondere meritum helye sicut ad declarādus merita sctōr aliquā do dānt a deo sanitates ad tactus vestimentor ipōrum.

g Cūq̄ trāsissent. h ꝑ describit helye rapsus. t p describit ei⁹ amicabil⁹ cōdescēsio. scdo mirabil⁹ ascēsio ibi. Cūq̄ pgerēt. Pulo ondūtur ib q̄ obtulit se helyseo ad faciendus q̄ posset ꝓ eo. o. Postula q̄d vis. t subdūtur helisei petitio

b Obsecro vt fiat duplex spūs tuus i me. dicit ra.sā.q̄ petit hic spīm i dupla ꝓportione respectu helye. t ad h iducit q̄ octo miracula cōscribūtur facta p helysā i b ḡito lt. t tercio. Primū ē clausio celi scdm primatio sarme t lechei. tertiū suscitatio filij vidue. q̄rtū descēsus ignis i mōte carmeli. q̄ntū imperatio pluuie. sextū descensus ignis sup primū q̄nḡentū septimū sup scdm. octauus diuisio iordānis vt trāsiret p siccū. xvj. Ho scribūtur i helyseo. primū est iordanis diuisio. scdm aq̄e sanatio. tertiū pueror̄ lacerratio q̄rtū aq̄ ipetratio ꝓ mlr̄ regib⁹. q̄ntū olei multiplicatio. sextū suunamitis secundatio. septimū filij ei⁹ suscitatio. octauū psalmēti dulcoratio nonū panū multiplicatō decimū naaman leprosi curatio. vndecimū giezi infectio duodecimū ferri natatio. decimūtertiū oculoꝝ pueri sui apsio ad videndū ecḥa t curr⁹ igneos ad defensionē ipōrum decimūquartū aduersarioꝝ excecatio. decimūquintū abūdātia victualiū ingenarā i porta samarie. sextūdecimū insidiatio mortis ad tactū ossiū helisei. h istō dom nō vī comunicauo. ꝑ q̄ nō ꝓcedat lr̄e seq̄nti vt videbit. scdo q̄ nō cōcordat rōi. dicit em salnator. Matb. ca. x. Nō ē discipul⁹ sup mgrem. t iō ꝓumptuosum fuisset si helise⁹ pupā potestatē respectu mgri sui petuisset. nec vs illud q̄ inducit de plurib⁹ miraculis. q̄ fortasse helyas fecit plura q̄ helise⁹. Ih nō sunt scripta. q̄ nō oia scribūtur. Sm q̄ dr Johan. vl. Sūt tobeo bap. nullū miraculū fecit vt dr Joh. x. t tñ de ipo dicit saluator. Inter natos mulierū nō surrexit maior tobe bap. Dicēdū igr cū aliis doctorib⁹ nris. q̄ helise⁹ nō petuit spīm i dupla ꝓportōe respectu helye. vt sic ei pferret. h petuit q̄ duplex ḡra q̄ erat in helya. l. ḡra miraculor̄. t ḡra ꝓphie q̄ sūt gr̄e distincte Sm q̄ dicit apls. 1. Cor. xij. ipo fieret. vt sic magio suo assisteret. q̄ Sm deum saluatorē gesserat⁹ dr̄s erit si sit sic magr ei⁹. i Hē difficile postulasti. tū q̄ talia ḡa non ꝑ dari nisi a deo immediate. tū q̄ pauci ꝓphe legūt vtriusq̄ grām habuisse. k Attē si videris me q̄n tollar a te erit q̄d expōit ra. sa. sic. Si videris me ēē. idē ē ac si diceret. q̄diu sus tecū i statu cōi boiꝝ nō possuz istud facere. h q̄n tollar hic ad sup̄iorē statū nūc potero. q̄n nō ē intelligēduz effective. q̄ sol⁹ deꝰ efficit virtutes grās. h ipetranter q̄ tūc ꝓceo helye esset magis efficaces. ista tñ expositio nō cōsonat lr̄e. q̄ helyas in raptu ista potat oare ꝓ helyseo. si h videret tū tūc ac si videret. ita q̄ visio helisei nihil videbatur facere ad h. q̄ ꝓceo helye ēent efficaciores. ꝓ eo t tñ dē helyas. si videris me q̄n tollar a te erit. si āt nō videris nō erit t tō alr dōs. spūs ei sit⁹. qui vult tangit corda ꝓphar. et tō a liq̄n fuerat aliq̄n fuit ꝓfect⁹ aliq̄n minꝰ ꝓfect⁹. aliq̄n pdiciōnaliter. aliq̄n absolute sic. s. ca. xiij. dixit helise⁹ ḡsi ioachaz. pater meus meus currus trā. fuerant ei erat helyseo: q̄ rotes pcurēt syriā q̄nḡs pcurēt tactus trā. vis ex hīs seq̄nti ibidē. nō tñ erat sibi reuelatū. q̄ ēet pcussur⁹ trā trib⁹ vicibus

l Qui rādit. Rem difficilē postulasti. Attñ si videris me quando tollar a te erit quod petisti. si autem non videris non erit. Cunq̄ pergerent et incedentes sermocinarentur: ecce curr⁹ igneus et equi ignei diuiserunt vtrunq̄. Et ascendit helyas per turbinem in celum helise⁹ autez videbat et clamabat. p̄ mi p̄ mi currus ysr̄l et auriga trū. t sic fuit ꝓposito vt vī. fuit ei reuelatū helye q̄ si helise⁹ eū videret i raptu e⁹ petitio ipleret. alr nō. nō fuit sibi reuelatū q̄ ēet eū vidur⁹ ꝓuc. m Cūq̄ pgerēt. hic ꝓsir pōit ascēsio mirabil⁹ ipi⁹ helye cū dr̄s. Cūq̄ p. t icc. f. helyas ei ifoiabat helisei ō vnctōe dnoꝝ regū. f. ehu t azahel ad pūcēdū idolatras t ō ꝓsolatōe ꝓphar t altoꝝ fidelium n Ecce curr. ēē. ista fuerī forsitā multe diuitis vel ḡebea. ad ondēdū q̄ helyas ñ ascēdebat i celū nisi ꝓ ita sic ꝓphe ei⁹ ascēsiōe ñ apparuit aliq̄s curr⁹ o Et ascēdit ēē. ñ fyde reū vt ēperēū. h aerū trū. vt helias ꝑ aerē portaret ad locū dīt. t⁹. sic abachuc ꝑ ḡelū fuit portat⁹ ō iudea in chal dēā. loc⁹ it ad q̄ ēportat⁹ fuit helyas sm doctores catholicos hebreos ē paduanū trestr⁹ vbi enoch añ fuerat trāslat⁹. t in circa finē mūdi ābo peruenturi sūt ad pdicādū ℞. pdicioz antexpt. t Helise⁹ it helya trāslato. h ꝑ describit helisei subditionē. t ꝑ subditurū. scdo suspiriū ℞ eū tollit. ibi. Et venientes. scdo aq̄ corruptio pellit. ibi. Dixerūtq̄ quarto i iusta dertio punit. ibi. Ascēdit āt. Circa primū dicitur.

p Helisens autem videbat. t per hoc patet eius petitō adimpleta sm q̄ dixerat sibi helyas.

q Pater mi et hoc patet q̄ dñs ē supra. s. q̄ discipuli ꝓphar dicebāt eor̄ filij. t Curr⁹ ysr̄l t auri. ei⁹. Curr⁹ enim supportat. t auriga dirigit. sic helyas populus israel supportauerat defect⁹ supplendo. sicut ps. ℞. inj. li. capi. xviij. In impetratione pluuie dicitur ppo ysr̄l. similiter ipm reduxit ad veram fidem vnius dei per impetratōnē ignis super holocaustum suū. ad declarationem vere dei tatis. ꝓter quod nunc clamauit populus. Dominꝰ ipse ē deus. In hebreo habetur. Currus israel t milicia ei⁹. id ē potentior ad defensionem israel q̄ milicia cum curribus bellicis. Sm q̄ exponit Rabi salomon.

o Apphēdēsq; vestimēta sua & scidit. eo q; nō poss amplius magistro suo assolari. p Et ie. pal. helye qō ceciderat ei. nō a casu cecidisse. ex diuia ordinatōe: vt helyse ipo operaret. m signū q; ipō helye recessebat sup eū & q; erat subsituē loco ei⁹ vt in sua vocatōe helyas posset pallio suo super eū: vt hī. ij. lib.

v Percussit aq̄s & nō fuit diuisa. quod a deo factū erat non minus elevaret ō assecutōe spūs helye.

x Vbi é deus helye ē. tūc ad hāc exclamationē diuisit & aq̄s: vt crederet q; nō spūs meruit assecutus fuerat gratiā p̄phetādi & miracula faciēdi. ꝟ ex diuina liberalitate ex meritis helye. y Dixerunt recēspūs helye sup heliseū. ō cognoverunt p signū p̄dictū. z Et venientes. ō cō sequēter tollit suspitio q; posset haberi ꝟ heliseū. timuit tam reuerentia sibi facta a filio ꝓphetar cuius ē. a Adorauerit eū adoratione dulie tāq; superiorē suum eo q; erat substitut⁹ loco helye. ſō ē signanter vt iterāt: vt ō. deus ē. b Cui possūt ire ē. ac si eis accidat q; helyas sic ō loco ad locū trāsponat⁹ fuerat ſ deus fuit. ij. ō. lib. xvij. c Cui aut no. ē. Sciebat ei ipm trāsitū ablq; reditu ꝓpe finē vite mundi.

o Coegerūtq; eū donec acquiesceret ne ipm suspicarent ipm nolle redire helie vt sic remaneret super eos alius ꝓphēta. e Dixerūt ꝗs Hec pār describitur sanato aq̄ eū vicit. f Ecce habitatio huius optima ē. Ex hoc vide vt placere quod sequit. g Si aq̄ pessime. & terra sterilis. Ad quod dicit Hyab. ꝗ. q; situs ciuitatis erat optim⁹ p ꝓpria. q; erat optima cōtemplationi. nec terra erat sterilis de se ꝙ ex malicia aque vñ debebat irrigare. & ō nō indigebāt nisi aque sanatōe. b Egressus ad fontē aquaꝝ p missi in illū sal. vt miraculū ēet euidēs⁹. q; ap positio salis nō meliorat aq̄s de nā sua: ꝙ magis peiorat. Et ō ꝑs q; ꝑ sanatio aque fuit facta diuia virtute: ꝙ pter ordinē cōtra cursum nature. i Et nō erit in eis vitra morsus. q; facte fuerūt potabiles & sane. k Neq; sterilis. quia postea nō causabit sterilitatē terre ꝙ fertilitatē. l Ascēdit aut. Hic pār ponit dictio inusita cū vī. Ascēdit aut inde heliseus in bethel. ad visitandū congregationē ꝓphetarum ibidem ut meminit: quod erat opus valde bonum & memōdatione dignum: & nō pertinone. m Cūq; ascēderet per viam. Erat locus erat excelsus. n Pueri parui egressi sunt. edoci adhoc & incitati a suis parentibus ydolatris vt subsannarent ꝓphetam domini. & ideo male dixit eis vt parentes eorum in ipsis punirent & vt malitiam parentes amplius non imitarentur. Videbat enī deo revelante mortē eorum ore execrante p⁹ suam maledictionē quam ꝓmulit ex sententia diuine iustitie.

Mystice exponēdo Heliseus ascendēs in Bethel signat ie suum crucifixum ascendentem in crucem quem persequuti sunt in dei fm veritatem euāgelij ꝓnēt causa vltionem voluerit postea duo vrsi in ipsam. scilz Christ mortem vel passionis qui dextra peruenit locum occiderunt genetri. eius. anno post passionem domini in vindictā impiorum ipsi facti

Capitulū. iij.

a Otā ioo filius achab regnauit sup israhel in samaria anno decimooctauo. Josaphat regis iude, b Regnauitq; duodecim annis: & fecit malū coram dño: ſ nō sicut pr̄ su⁹ & mr̄. Tulit enī statuas baal q̄s fecerat pater eius. Verūtā in peccatis Hieroboaz filij nabath q; peccare fecit israel, adhesit nec recessit c ab eis. Porro Mesa rex moab nutricabat pecora mlt

Hic ꝓpo. Sub pretio pōsita est regio ioram filij achab instituto. Hic ponit regni sui ꝓcessus. et quia scriptura simul narrat facta regum & ꝓphetarum eis cō temporaneo⁹ ut⁹ heliseus autem fuit hic Joras cōtēporaneus & ideo pio describitur persecutus sui regni secūdo mirabilia beliei ibi. Et ait Josaphat. Pōia in duas: quia primo describit dicti regiminis condictio secūdo regis Moab rebellio ibi. porro mesa rex moab. Circa primum primitr ꝑpus in quo cepit regnare: cum oī. b Anno. xviij. regis Josaphat regis iude. frater eius suus Ochozias cepit regnare anno. xij. regni Josaphat: vt dictum fuit supra. tercio libro cap. vltio & regnauit duobus annis incomplete tamen. & sic totam qui successit Ochozie: cepit regnare in. xviij. anno regni Josaphat. tamē filio eius tam ante cepit regnare cum eo: vt dictū fuit ibidem. Et fecit malū coram dño ſ nō sicut pater ei⁹ & mater ꝙ introduxerāt cultū ydoli baal. vt iste amouit ſ in cultu vitulor quos fecerat hieroboā remansit.

c Porro mesa. Hic consequenter declarātur rex Moab rebellio que facta fuit sub ochozia monte achab pie suo. sicut habetur supra. j. capitulo. Sed hic repetitur eo q; totam frater Ochozie voluit cum iterum sub tributo redigere, & hoc virtute armorum. & ideo pōno describ.

bellū apparat⁹ fcio aḡ defect⁹ ibi. Perrexit igr. Circa p̄mū vicium. c Mesa rex moab nutriebat multa pecora. q terra illa eſt multū paſcualis. d Et ſoluebat regi iſrl. q modū tributi. e Centum milia agnoꝝ ꝛc. ita q ſi addūcerētur agni vel arietes tōti nō erāt receptibiles.

f Cūq; mortuꝰ fuſſet achab, puaricat⁹ ē ſed⁹ qō hēbat cū rege iſrl. Egreſſ⁹ ē igr rex ioram i die illa de ſamaria: t recēſuit vniuerſum iſrl: miſitq; ad iōſaphat regē iuda dicēs. Rex moab recēſſit a me: veni mecum cōtra eū ad p̄lium. Qui reſpōdit, Aſcēdā, Qui me⁹ ē tu⁹ ē: pp̄le me⁹ pp̄lis tu⁹, t eq̄ mei equi tui. dixitq;, Per quā viā aſcēdēmus? At ille rñdit: Per deſertū ydumee. Perrexērūt igit rex iſrael, t rex iuda, t rex edom: t circuierūt p viam ſeptem dieꝝ nec erat aqua exercitui t iumētis q̄ ſequebantur eos. Dixitq; rex iſrael: Heu heu heu: Congregauit nos dñs tres reges: vt trāderet in manus moab, t ait iōſaphat. Eſt ne hic p̄pha dñi, vt deprecemur dñm p eum. Et rñdit vnus de ſeruis regis iſrl: Eſt hic eliſe⁹ ſili⁹ ſaphat, q̄ fundebat aquam ſup manus helie. Et ait iōſaphat: Eſt ſpō eū fmo dñi. Deſcēditq; ad eū rex iſrael, et Iōſaphat rex iuda, et rex edō. Dixit aūt eliſe⁹ ad

o ta: t ſoluebat regi iſrael
e centū milia agnoꝝ: t cētuꝝ
f milia arietū cū velleribus
ſuis. Cūq; mortuꝰ fuiſſet achab, puaricat⁹ ē ſed⁹ qō
g hēbat cū rege iſrl. Egreſſ⁹ ē igr rex ioram i die illa de ſamaria: t recēſuit vniuerſum iſrl: miſitq; ad iōſaphat regē iuda dicēs. Rex moab recēſſit a me: veni mecum cōtra eū ad p̄lium. Qui reſpōdit, Aſcēdā, Qui me⁹ ē tu⁹ ē: pp̄le me⁹ pp̄lis tu⁹, t eq̄ mei equi tui, dixitq;, Per quā viā aſcēdēmus?
b At ille rñdit: Per deſertū
i ydumee. Perrexērūt igit
k rex iſrael, t rex iuda, t rex
edom: t circuierūt p viam
l ſeptem dieꝝ nec erat aqua exercitui t iumētis q̄ ſequebantur eos. Dixitq; rex
m iſrael: Heu heu heu: Congregauit nos dñs tres reges: vt trāderet in manus
n moab, t ait iōſaphat. Eſt ne hic p̄pha dñi, vt deprecemur dñm p eum. Et rñdit vnus de ſeruis regis iſrl:
p Eſt hic eliſe⁹ ſili⁹ ſaphat, q̄ fundebat aquam ſup manus helie. Et ait iōſaphat: Eſt ſpō eū fmo dñi. Deſcēditq; ad eū rex iſrael, et Iōſaphat rex iuda, et rex edō. Dixit aūt eliſe⁹ ad

r Quare cōgr. dñs tres reges hos. i. misit. Congregarit.
o Vt traderet eos i manꝰ moab. q. d. defectū poterit nos capere niſi hēam⁹ dificiū aque. t Si nō vult iosaphat regio inde erubescere denegādo sibi pmiſſū suā cū sit fidelio t deuot⁹. v Nō attendissem qđē re. q. scriptū ē Proxiij. de viro pfecto ad nichīl deducta ē in cōſpectu eī⁹ mā ligni⁹. timētes autē dñm glorificat.
r Huc ăt. Postq; heliſe⁹ p̄dixit eis abundantiā aq̄ t victoriā p̄mittit ñ ad ꝺ dispoſitio cum dicit.
y Adducite mihi psaltē. dicit ꝺ ra. ſa. q̄ ſpūs ꝓphie recēſſerat ab eo q̄ exaſperat⁹ fuerat cōtra regem iſrael. ſi ꝺ nō vt ſuo nabilit deū q̄ illō ꝓcēſſit ex zelo dei. t ſō alit dicendū. ſ. q̄ ſpūs ꝓphie ſi semp tāgit corda ꝓphārū vt ſ ca. ſeqn. dicē de liſeo de ſuauitate. Alia ei⁹ amaritudine ē t dēo celauit a me. Ad ꝺ ăt q̄ spūs tāgat cor ꝓphe. facit elevatio mētis per deuotōnē. ad q̄ iuuat melodia ad ꝺ ordinata. Sūt em alique melodie q̄ mouent ad pietatē t ſle tū q̄ꝺ⁹ vtebant antiq̄⁹ i plāctū mortuoꝝ. t aliq̄ q̄ mouent ad audiendū sicut tube q̄ꝺ⁹ vtunt in bello. Et aliq̄ ad deuotōs. q̄ꝺ⁹ vtēdus ē in diuino officio q̄ laudes diuine cātabantur i instrumētis musicē. t talem reqſiuit heliseus.
o Facite alueos torrentis hui⁹ fossas t fossas. i. foueas magnas i plurib⁹ locis vt aq̄ possit ibi colligi t remanere sicut in cisternis. videbat em ꝓpha pluuiā magnā valde futurā de ꝓpinquo. in loco tū ab eis distanti t abundantiā aque p alueū deficeatū descēdere. ſō subditur. Nō videbitis ventū ꝛc. ꝺicit enī victoriā. o. Insuper tradet enī moab in manꝰ vr̄as ꝛc. sequitur.
b Et vniuersum lignū fructiferū succidetis. vī q̄ dicta contra legē Deut. xx. vbi in obſidione ciuitatis prohibentur abscindi ligna fructifera regionis illi⁹. Ad hoc respondent doctores cōiter q̄ scilicet in illa ꝓhibitōe tunc fuit a deo dispensatū ꝓpter malitiā ppli moab. Pōt tamen dici t melꝰ vt videt fm intentionē text⁹ q̄ illa ꝓhibitio facta fuit de arboribus fructiferis q̄ erāt intra limites filiorū iſrael, vt ibidem. t hoc fuit ꝓhibitū ne regio quā habituri erant vastaretur. Terra vō moab nō erat b⁹ ꝺictis. imo de illa dicit dñs filijs iſrl q̄ nō daret eis de ꝗ vt hr̄ Deutero. ij. Circa patet vſq; ibi.

regē iſrael: Quid mihi t
q bi ē? Vade ad ꝓphās patris tui t matris tue. Et
r ait illi rex iſrael: Quare cō gregauit dñs tres reges
s bos: vt trāderet eos i manus moab? Dixitq; ad eū heliſe⁹: Viuit dñs exercituum i cui⁹ ſpectu ſto: q̄ ſi
t nō vultū iōſaphat regis iu
v de erubescerē: nō attendiſſem quidē te nec reſpexiſſem. Huc ăt addūcite mihi psaltē. Cūq; cāner psaltes, facta ē sup eū manꝰ dñi
a t ait, Hec dicit dñs, Facite ālueū torrētis b⁹ fossas t fossas. Hec enī dicit dñs, Nō videbitis ventū neq; pluuiā: t ālpc⁹ iste replebit aqs, t bibētis vos, t familie vre t iumēta vra. Parūq; ē hoc i cōſpectu dñi, insuper tradet ēt moab i manꝰ vr̄as. Et peruſtet oēm ciuitatem munitā t oēm vrbē electā, b vniuersū lignū fructiferū succidet, cūctoſq; fōtes aq̄rū obturabit, t oēm agrum egregiū opteret lapidibus. Factū ē igr mane qñ sacrificiū offerri solet. t ecce aq̄ vēiebāt p viā edō. Et re-
pleta ē tra aqs: Cumq; audiſſent moabite, audiētes q̄ de ſcēdiſſent tres reges vt pugnarēt aduersus eos: con

gi t remanere sicut in cisternis. videbat em ꝓpha pluuiā magnā valde futurā de ꝓpinquo. in loco tū ab eis distanti t abundantiā aque p alueū deficeatū descēdere. ſō subditur. Nō videbitis ventū ꝛc. ꝺicit enī victoriā. o. Insuper tradet enī moab in manꝰ vr̄as ꝛc. sequitur.
b Et vniuersum lignū fructiferū succidetis. vī q̄ dicta contra legē Deut. xx. vbi in obſidione ciuitatis prohibentur abscindi ligna fructifera regionis illi⁹. Ad hoc respondent doctores cōiter q̄ scilicet in illa ꝓhibitōe tunc fuit a deo dispensatū ꝓpter malitiā ppli moab. Pōt tamen dici t melꝰ vt videt fm intentionē text⁹ q̄ illa ꝓhibitio facta fuit de arboribus fructiferis q̄ erāt intra limites filiorū iſrael, vt ibidem. t hoc fuit ꝓhibitū ne regio quā habituri erant vastaretur. Terra vō moab nō erat b⁹ ꝺictis. imo de illa dicit dñs filijs iſrl q̄ nō daret eis de ꝗ vt hr̄ Deutero. ij. Circa patet vſq; ibi.

Circa p̄mū dicit. n Et ait iōſaphat. q̄ erat fidel⁹ t deuot⁹. o Eſt ne ꝺ ꝓpheta dñi vt deprecemur dñm p eū rationē p familiarē ſibi et amicū ad ſuppletū nr̄m defectū. p Eſt ꝺ heli. filij Nap. q̄ fun. aquā ſup ma. helye. ꝺ expōit cōit de effuſiōe aque p modū miſterij i ablutōe manuū. q̄ heliſe⁹ fecerat helye deſcipul⁹. t loco eī⁹ ſubſtituit⁹. vt ex ꝺictis ꝓcedēti capt. Illud ăt expōit ra. ſa. de ſpāli infuſione aq̄ a caſu ſup manꝰ helye i mōre carmeli qñ faciebat aquā effundi ſup ſacrificiū. t hic ex dictis helye fluxerūt aq̄ abūdāter. q. ex ſontib⁹ ꝓcūdis. ſicut deū fuit. ꝺ. xij. li. ca. xvij. t iō ꝺ factū hic repetit. q. d. iſte eſt apt⁹ filius⁹ ad ſupplendū nobis aq̄ deficiēti. qr iā aq̄ ex caſu fundere aquā ſup manus helye aq̄ fuerunt multiplicate miraculoſe. q Vade ad ꝓphās pa. Achab Iezabel q̄ pascebat ꝓphas baal. vt hr̄ .iij. li. xviij.

c Et steterũt in termis. vt nõ ẽmitterẽt aduersarios igre
di regionẽ suã. ẽ qꝛ ibi erãt loca angusta ẽ difficilia ad trã
seendũ: ẽ nõ ibi melꝰ poterãt aduersarios impedire.

d Viderũt moabite aq̃s rubras.tal.n. apparẽtia fiebat
in aq̃s ex reuerberatõe solis q̃ alonge videbãt: vt fortitan
miraculo factũ est ꝺ
vt moabite festinarẽt
ad spolia. ẽ sic deordinarẽt se ẽ essent fa
ciles ad debellãdus
Ceta p̃cerent vsq; ibi
e Vt muri tñ ficti
les remanerẽt. d. ra.
Sal. q̃ oẽs muros
lapideos destruxerũt
vt lapides ꝓiacerent
sup cãpos fructiferos ꝓut eis dixerat
heliseus. f Et ex
cidẽtes ẽ ciuitas a fũ
dibulatijs .i. a viris
ponẽtib⁹ machinas
in circuitu ad ꝓcidẽ
dũ lapides magnos
g Et irrũperẽt ad
regẽ cõs. qꝛ ex illa p
te obsidio erat debi
lior. h Arripiens
q̃ filiũ suũ ꝓmoge
nitũ ẽ. qõ exponit
cõiter sic. qꝛ videt q̃
via bãna nõ poẽt
resistere. iõ voluit se
ad omniũ auxilium
cõuertere immolãdo ꝓmogenitũ suũ. i Et facta ẽ indig
nio magꝝ. ex cõpassiõe ei reputauerũt indignũ vltra obsidere regẽ i tãta afflictiõe posituꝫ. h Exponi nõ vt rõnabil
ꝑ qꝛ illa immolatio nõ erat ad dei placationẽ ꝫ magꝝ ad of
fensionẽ: ẽ dato q̃ sibi fieret. qꝛ occidẽ innocentẽ ẽ ꝑ pce
ptũ diuinũ nisi ꝺ cẽt ex spõli et expõso dei pceptoꝝ: cui oia
bõ q̃mcunq; innocẽs ẽ mortuꝰ debitor. ꝓpter q̃ abstrã hoc
mõ voluit immolare filiũ suũ: vt dñi Gen. ca: xxij. Ille autẽ
moab nõ habuit talẽ pceptũ. erat ẽ ydolatra. Secũdo q̃a ti
mẽs ilr q̃rebãt mortẽ regis moab ẽ ꝓpter hoc. ẽ iõ nõ ẽ versi
mile q̃ recederẽt ab obsidiõe ꝓpter immolationes ꝓmogeniti
sui. ꝫ magis remanerẽt. qꝛ alia immolatio fuit signũ q̃ ñ
poterãt diu tenere ciuitatẽ. ẽ hoc ꝓuocat ad remanẽdum i
obsidiõe magꝝ q̃ ad recedẽdũ. Propt̃ qõ aliꝫ exponit ra
bi sa. Ifam ꝑtã. d. q̃ rex moab reꝗsiuit a sapiẽtib⁹ suis
qõ esset meritũ. ꝓpter qõ deꝰ ilr tãta fecerat ꝓ illo ꝓpto ẽ fa
cieb⁹. Et rñdẽrũt q̃ ꝺ erat ꝓpter meritũ abstrae ꝑtis ydolã. q̃
filiũ suũ ꝙ̃ac voluit immolare deo ilr. qõ audiẽs rex moab cepit filiũ suũ ꝓmogenitũ ẽ immolauit eũ deo suo .i. Iouĩ
quẽ ꝓ deo colebat. l Et facta ẽ indignatio sup̃ ilrael. In he
breo dr̃ ira sup̃ ilr .i. ꝓmo dei offẽsi ꝫ filios ilr: eo q̃ tunc
fuerũt recordate iniq̃tates eor cõtra deo ꝓ angelũ q̃ ꝑrat
moabitis. videlicet q̃ ipi tãta mala vel peiora fecerãt immolãdo filios suos filias suas demonib⁹. vt dr̃ ꝑ. cap.
xxꝑ qõ tũc in vindictã hꝰ mali cecidit pestilẽtia ẽ mortalitas in exercitu ilr. ẽ sic fuerãt ꝓnisi recedere ab obsidio
ne ꝓpter pcã sua ꝓtera. Selle ãt hꝰ dñi Ioan. c. vbi dr̃ q̃ an
gelꝰ q̃ ꝑerat ꝙ̃ius restitit angelo q̃ ꝑrat in deo: ẽ impedi
uit liberatiõnẽ captiuitatis iudeoꝝ ad ꝙs ꝓgrediẽdo ẽ ꝓcu
rãdo bonũ ꝙ̃ius q̃ꝫ ꝑerat: vt ibidẽ plenius exponitur est.

Incipiũt additiones quarti libri Regum.

In ꝙrto libro regũ iii. ca. vbi dr̃ in postilla. Arripiẽs
q̃ filiũ suũ ꝓmogenitus ẽ qõ exponit sic ẽ. Alii exponũt
ꝙ̃a. sa. literam ꝑtam ẽ.

Additio.

b Vnde ꝙ̃a. sa. nõ vt rõnabiliter q̃ qꝛ nõ videt indignari
dei sup̃ ilr rationabiliter causam ex peccato aduersã
riorũ: licet ipi ilraelitæ magis offendissent. Nõ enĩ
videt rationabile: vt pena alicuꝰ aggrauet ex eo q̃ alius
in eodẽ genere peccati mꝰ ꝑcerẽtis. q̃ ꝺ nõ fit aliq̃ mẽ
dio ꝺ angelo moabi
tarũ sicut in daniele
tũ qꝛ nec ipe angelꝰ
habuisset rationem
impugnandi ilraeli
tas ex pcõ moabita
rũ ẽ iõ melꝰ viceret
q̃ rex moabitarus q̃
rctio a sacerdotibus
suis qõ cõt meritus
ilraeliterum. ꝓpt qõ
deꝰ eos tãtũ fecisset
ꝓ eis ad qõ ipi rñdẽ
rũt ẽ ꝓpter ilr colebat deos moloch et
ꝺ eũ tãta deuotione
ẽ affectione. q̃ etiaꝫ
filios suos eis offerẽt. ẽ in ignẽ immolarent. iuxta illud põ.
allegatũ. f. Immolauerũt filios suos ẽc.
ẽ iõ rex audiẽs ꝺ immolauit filiũ suũ: ex
quo rationabiliter indignatio dei fuit super populũ ilr. et q̃
pctã eoꝝ ꝓhibẽt ẽ exemplũ gruciosum ẽ
occasionẽ. vt ẽt alie gẽtes ꝙ̃ilr peccarẽt: q̃ quidẽ exposiõ magis cõsonat rõi. verisimile ei ẽ q̃ sacerdotes moabite magis ꝓnẽdarẽt ꝓpter ilr de cultu deoꝝ q̃ de cultu dei. primo qꝛ ꝺ erat magis cõforme ritui gentili. Secũdo qꝛ in eo
dẽ rege tã ꝓpter ilr recederat a cultu dei. tertio qꝛ magꝝ referendũ erat meritũ ilraelitarũ ad ꝺ q̃ principaliter exercebãtur q̃ ad immolationẽ ysaac. q̃ tot ꝓbus retroactis fuit
facta. ẽ forte multi ex eis videbãtur ad moabitas nondũ q̃ hystrias sacras non habebant.

Replica.

a In capitulo .ij. quarti libri Regum vbi postillator
adducit rabi Sa. exponentẽ indignationẽ dei cõtra ilr. ꝓpter factũ regis Moab q̃ immolauit filium
suũ. Burg. ãit nõ videt expositio ra. sa. rõnabilis iõ dicit
aliq̃ sacerdotes moab q̃siti a rege de merito filiorũ israel
viderũt q̃ coluerũt moloch. ẽ ei filios suos immolauerũt. ẽ
sic primo exẽplo morꝰ rex immolauit filiũ suũ. vñ deꝰ indignabat ilraelit. Sed aliud burg. dicit vt irrõnabile. Scribẽs ei sapientes gẽtis q̃ ex recessu a deo ilr ẽ cultu ydolarũ
iudeis nõ poterunt ꝓuenire ꝓspera: ꝙ̃ pꝰ aduersa: put
balach de cõsilio. Balaã practicauit cui filiũ israel: de q̃
practica bñ ꝑ̃. xxij. Sapientes igr moabitarũ hãc practicã sciẽtes nõ poterãt allegare iudeoꝝ ydolatriã ꝓ merito
ꝙ̃pꝰ ꝓ demerito. de q̃ rex Moab nõ q̃situr. ꝙ̃ quesiuit
q̃ merito filij ilr tãta bona a deo receperunt. ad quod bñ ẽc
ra. sa. sapientes rñdisse q̃ merito ꝓtis abstrã. q̃ filiũ suũ immolauit. vñ ad istam abstrae rex ille voluerit hãc silicet a deo
sibi fortunã immolauit filiũ suũ: ꝙ̃ offensus deꝰ ꝓpter crudelitatẽ illã. qꝛ inocẽs occidit: ẽ ñ deo ꝙ̃ ydolo immolauit: nec
ad imãdatũ dei sic abstrã. iõ ꝓpꝰ debuit ei cedẽ ad meritũ
qꝛ nõ ad imitat̃ expti abstrae factũ: ꝙ̃ angelꝰ moabitarũ restitit. qꝛ exemplũ genosũ abstrae i expõsitis ꝓnisiõ cõtrarie
allegãs cõtra deo q̃ filij ilr immolauerũt filios ẽ filias suos demonibus. ẽ sic fuit ex q̃dã vt ita dicã remẽdatione dei
ꝙ̃ ilr ideãtio. ẽ nõ valet qõ bur. obijcit qꝛ de illo angelo ꝙ̃
scribit. ẽ ei argumẽtũ cvichleff ab auctoritate negatiua. ꝙ̃
aut nec scribit q̃ rex ꝓfuerit sacerdotes: ẽ tũ in ꝺ peccauit

cũ h.a.sa.rc. Hũc argumẽta solubilia sunt faciliẽ. iiij.

Aliter ãt. Hic ɔ̃tr põit miraculũ factũ p heliseum ad ɔ̃solatõẽ vidue cũ re. a Mulier ãt q̃dam de vxo. pphe. Fm doctores hebraicos et latios ista mulier fuit vxor abdie: q̃ ad pascẽdũ pphas tpe psecutõis iezabel. vt hr. iij. libro xviij. ɔ̃traxit debita b Et ecce creditor venit rc. dicit ra.sa. q̃ iste creditor fuit iorã q̃ viuẽte adhuc pr̃e suo achab accõmodauit abdie ad vsurã. cetera patent vsq̃ ibi. c Nisi par olei quo vngar .i.reficiar aliquãtulũ ad puleméti condimentum.

d Ingredẽ r claude ostiũ tuũ. cũ enĩ sũt miracula ad cõfirmatõẽ multitudinis i fide vel ei⁹ cõsolatõẽ fiũt in palã; cũ ãt ad ɔ̃solatõẽ singularis psone fiunt cõiẽ magis secrete. r h mõ saluator nr̃ filiã archisynagogi suscitauit a morte. r nõ pmisit ibi aliquẽ itrare nisi petrũ r iohannẽ r pr̃ẽm r mr̃ẽ puelle. vt hr̃ marci. v. ca. r h mõ fecit i h loco helise⁹. Cetera patent vsq̃ ibi. e Vẽit ãt illa r indi. ho. dei. ad regratiãdũ sibi ne ingrata videret. r ad q̃rẽdũ ɔ̃siliũ q̃d faceret de illo oleo. q̃ nolebat agere nisi fz dispositõẽ helisei. f Facta est autem Hic ɔ̃tr põit miraculũ factũ p heliseũ ad ɔ̃solatõẽ sunamitis deuote. r p̃mo mirabiliẽ fecundat. scdo mirabiliẽ ei⁹ fili⁹ suscitaẽ ibi. Et egressa. circa p̃mũ diciẽ. g Trãsibat helise⁹ p sunã ciuitatem. In heb. hr̃. Per sunã ciuitatẽ. erat ãt ibi mulier magna. id ẽ potẽs diues r deuota. Dicit rab.sa. q̃ h mulier fuit soror abisag vxoris dd̃. sed h ps falsum. q̃ post mortẽ dd̃ salomõ regnauit. xl. annis: roboã. xvij. abia trib⁹ r asa. xlj. Iosaphat. xxiij. añ regnum iorã regis isrl̃ cui helise⁹ fuit ɔ̃tẽporane⁹ r sic ista mulier si fuisset soror abisag q̃ñ ɔ̃cepit iã fuisset ad min⁹. cxx. ãnorũ. Et si dicaẽ q̃ miraculose ɔ̃cepit nõ valet. q̃ q̃ nõ habuerat filiũ h solũ fuit ppẽ senectutẽ viri sui q̃ñ allegauit giezi r nõ mulieris. h Que tenuit eũ. i. istãter inuitauit i Vt cõederet panẽ. i. acciperet ɔ̃petentẽ refectõẽ. q̃ noie panis itelligiẽ ois cib⁹ vt freq̃nt dcm̃ ẽ. k Animaduerto q̃ vir dei sctũs ẽ iste. Dicit ra.sa. q̃ h pcepit eo q̃ nulla musca vel alia imũdicia sup mensã ei⁹ residebat. Faciam⁹ ergo ei rc. sequitur. l Vt cũ venerit ad nos mãeat ibi. i. decenter recipiaẽ sicut decet vir̃ scm̃ recipe cetera patẽt vsq̃ ibi. m Nunq̃d habes negociũ rc. hebr̃ãt ei heliseũ i reuerentia. eo q̃ succurrerat exercitui israel i aque penuria. vt dcm̃ est capi. pcedenti. n Que rñdit. i medio ppl̃i mei habito. i. ita vallata sũ amicis meis q̃ null⁹ infert mihi molestiã r sic nõ hẽo negociũ ad regẽ vel militie principem. o Et ait. s. heliseus giezi famulo suo ,p pt q̃õ rñdit giezi di. p Ne q̃ras. q. d. h ẽẽt frustra. c⁹ cã subdiur cum dicitur. q Filiũ eñi nõ hz. q̃ possit ei in bonis succedere. r Et vir ei⁹ senex ẽ q̃ ẽ ipotẽs decetero ad generandum. s In tpe isto rc. in hebraico hr̃ sic. In tẽpore isto sicut ẽ tps vite. ãplexaberis filiũ. i. anno reuoluto viuẽs sana. sic nũc r ãplexaberis filiũ tuũ natũ. Fm q̃ exponit ra.sa. t Noli mẽtiri ãcille tue. hebrei dicũt. Noli deficere ãcille tue. verbũ eñi hebraicũ q̃õ põiẽ h ẽ equiuocũ ad mẽtiri r deficere. r ẽ sensus Fm ra.salo. si ipetrareo mihi filiũ cito moriturũ. ñ ẽẽt mihi materia gaudij h merozis. r ideo rogo vt nõ deficiat verbũ tuũ: sic q̃ fili⁹ mihi donãd⁹ ñ moriaẽ h viuat. Cetera patent vsq̃ ibi. v Collocauit eum sup lectũ hois dei. sperãs q̃ p ei⁹ pces suscitareẽ. q̃ petiuerat ab eo filiũ victurũ. x Et clausit ostiũ. ne puer mortuus inueniret. r sepeliret añ aduẽtũ helisei y Et egressa. Hic ɔ̃tr fili⁹ sunamitis suscitaẽ ad pces ipius.

Capitulum .iiij.

Mulier aũt q̃dã de vxoribus pphetarũ clamabat ad heliseũ dicẽs Seru⁹ tu⁹ vir me⁹ mortu⁹ est: r tu nosti q̃ seru⁹ tu⁹ fuit
b timẽs deũ. Et ecce creditor venit vt tollat duos filios meos ad seruiẽdũ sibi. Cui dixit helise⁹. quid vis vt faciã tibi? Dic mihi q̃d habes i domo tua. At illa rñdit. Non habeo ancilla tua: quicq̃ in domo mea:
c nisi par olei q̃ vngar. Cui ait: vade pete mutuo ab oib⁹ vicinis tuis vasa va-
d cua nõ pauca: r ingredere r claude ostiũ tuũ cũ intrinsecus fueris tu r filij tui: et mitte inde i oĩa vasa hec: et cũ plena fuerit tolles. Fuit itaq̃ mulier r clausit ostiũ sup se r sup filios suos. Illi offerebãt vasa. r illa infundebat. Cũq̃ plena fuissent vasa: dixit ad filiũ suũ affer mihi adhuc vas. Et ille rñdit. nõ hẽo. stetitq̃
e oleũ. Venit aũt illa r indicauit hõi dei. Et ille. Vade inq̃t vẽde oleũ r redde creditori tuo: tu aũt r filij
f tui viuite de reliq̃. Facta ẽ
g ãt q̃dã dies: r trãsibat helise⁹ p sunã ciuitatẽ. Erat
h ãt ibi mulier magna q̃ tenu
i it eũ vt comederet panem Cũq̃ freq̃nt inde trãsiret diuertebat ad eã vt comederet panẽ que dixit ad virũ suũ.
k Animaduerto q̃ vir dei sctũs est iste. q̃ transit p nos freq̃nter. Faciamus ergo ei cenaculum puũ: r ponamus ei in eo lectulũ r mensam r cellã r candela
l brũ: vt cũ venerit ad nos mãeat ibi. Fcã ẽ ergo dies q̃dã r veniẽs diuertit i cenaculum et requieuit ibi. Dixitq̃ ad giezi puerũ suum. Voca sunamitẽ istam Qui cũ vocasset eã. r illa stetisset corã eo: dixit ad puerũ suũ. Loq̃re ad eam. Ecce sedule i oib⁹ ministrasti nob: q̃d vis vt faciã tibi
m nunq̃d habes negociũ: et vis vt loquar regi siue pri
n cipi militie Que rñdit. In medio ppl̃i mei habito. et
o ait. q̃d ergo vult vt faciam
p ei. Dixitq̃ giezi: ne q̃ras.
q Filiũ ei nõ hz: r vir ei⁹ se-
r nex est. Precepit itaq̃ vt vocaret eã. Que cũ vocata fuisset r stetisset añ ostiũ
s dixit ad eã. In tpe isto in hac eadem hora si vita comes fuerit: hẽbis in vtero filiũ. At illa. noli q̃so dñe
t mi vir dei: noli mẽtiri ãcille tue. Et cõcepit mulier r pepit filiũ i tpe r i hora eadẽ q̃ dixerat heliseus. Creuit aũt puer r cũ eẽt q̃dam dies. Et egressus isset ad patrem suum ad messores ait patri suo. Caput meum doleo: caput meum doleo At ille dixit puero. Tolle r duc eum ad mrẽm suam qui cũ tulisset r duxisset eũ ad mrẽ suã: posuit eũ illa sup genua sua vsq̃ ad meridiẽ r mortu⁹ ẽ. ascẽdit ãt
v r collocauit eũ sup lectum
x hois dei: r clausit ostium
y Et egressa vocauit virũ suum r ait. Mitte mecũ obsecro vnũ de pueris r asinã vt excurrã vsq̃ ad hoiem dei: r reuertar. qui ait illi.

z Quã ob cãz vadis ad eũ ignorabat em̃ mortẽ pueri.
a Hodie nõ sunt kalẽde neq; sabbati. ꝺ dixit: qt i sit die bus festiuis boies frequẽtare ꝺbãt ad ꝓpha ad audiẽdũ ꝑbã dei. b Que rñdit. recte. in ꝺ q vt mẽtea fuisse nõ oporteat eũ exercitari. vel ꝑ dixit q sic locuta ẽ i spe resurrectõis filij sui p bellissimum. q. suũ materia maioril gaudij ꝙ ꝓceptio vt pariturino. cetera patẽt vsq; ibi c Accessit giezi vt amoueret eã bellisee em̃ nõ erat assuet9 pmittere q mulier rogaret ipm.
d Dimitte illã. vt ſ solũ q ꝑces belisei: ſ ee q sachrias mariti impetrarẽt resurrectio filij. e Et dixit. ce. a me. qr spũs cãa nõ sp rogat corda ꝓpheta: neq; ꝺ oib9.
f Nunqd peti filiũ tẽ. q. d. sic ꝓpio mortuũ filiũ impetrabilia debes eũ resurrectionẽ ipetrare viuere buz num sit stabile.
g Accinge lum. tuos ad ẽ dupone te ad currendũ velociter t expedite b Et occurrerit tibi bõ nõ salutes eũ. i. nõ cõmisceas cũ eo ẽba ab itinere impediẽtia: t p talẽ modũ loqꝫ salutatoz discipulis ad pdicãdũ missos Iuce. x. Neminẽ p viam salutaueritis. Giezi ãt ꝓcesserat ꝛc. fecit.
i Et nõ erat vox neq; sensus. ꝺic Ha. sa. q ꝺ sunt ꝑter demeritũ giezi q nõ seruauit ꝓceptũ belisei: ſ occurrentib9 sibi bonũ ꝺ iacturã dicebat se missos ad suscitandũ mortuũ. Et positores ãt nõ dicant q ꝺ sunt ad destruendũ q lex vetus q baculũ designat nõ cõferebat gr̃az vificante: ſ ꝺ fac verbũ incarnatiõnẽq; significabat p extensionẽ belisei sup puerũ ꝺ Iob. j. Lex per moysen data ẽ: gr̃a t vitas p iesum xpm.
k Posuitq; os suũ sup os eius ꝛc. ꝺ fecit ad obediẽdũ magnũ desiderium ad pueri suscitationẽ: vel xpc cãm mysticã ĩ ea dicãt: vel pot9 xpc virtuq;.
l Voca sunamitẽ

3 Quã obcausam vadis ad
a eũ. hodie nõ sũt kalẽde ne
b q; sabbatũ Que rñdit. Vade. Strauitq; asinã t ꝓcepit puero. Mina t ꝓpera. ne mihi motã facias in cũdo t hoc age qõ ꝓcipio tibi. Profecta ẽ igit: t venit ad virũ dei in mõte carmeli: Cũq; vidisset eũ vir dei de cõtra: ait ad giezi puerũ suũ. Ecce sunamitẽ illa. vade ergo in occursũ eius t dic ei. Recte ne agit circa te t circa virũ tuũ t circa filiũ tuũ. Que rñdit. Recte Cũq; venisset ad virũ dei in mõte apphendit pedes
c ei9: t accessit giezi vt amoueret eã. Et ait homo dei.
ꝺ Dimitte illã: aia em̃ ei9 in
e amaritudine ẽ: t dñs celauit a me t nõ indicauit mihi. quę dixit illi: Nũquid petiui filiũ a dño meo Nũ q̃d nõ dixi tibi: ne illudas
g me. Et ille ait ad giezi. Accinge lũbos tuos: et tolle baculũ meũ in manu tua t vade Si occurrerit tibi bõ nõ salutes eũ: t ſ salutauerit te ꝺspiã nõ rñdeas illi. t pones baculũ meũ super faciẽ pueri. Porro mr̃ pueri ait. Viuit dñs et viuit anima tua: nõ dimittam te. Surrexit ꝙ t secutus ẽ eaz Giezi ãt ꝓcesserat añ eos t
b posuit baculũ sup faciẽ pu
i eri: t nõ erat vox neq; sensus. reuersusq; est in occursũ ei9 t nũciauit ei dicens. Nõ surrexit puer. Ingressus ẽ ergo belisee9 domũ: t ecce puer mortu9 iacebat i lectulo eius. Ingressusq; clausit ostiũ sup se sup puerũ t orauit ad dominum.
Et ascẽdit t incubuit super
k pueꝛ: posuitq; os suũ sup os ei9: t oculos suos sup oculos ei9: t man9 suas su

per man9 ei9: t incuruauit se sup eũ: et calefacta est caro pueri. At ille reuersus deambulabat in domo semel huc atq; illuc: t ascendit t incubuit sup eum. Et oscitauit puer septies: aperuitq; oculos. Et ille vocauit giezi t dixit ei. voca sunamitẽ hãc. Que vocata i
l gressa ẽ ad eũ: q̃ ait. Tolle filiũ tuũ. Venit illa et corruit ad pedes ei9: t adorauit sup terrã. Tulitq; filiũ suũ et egressa ẽ: t belisee9 re
m uersus est in galgala. Erat aũt fames in terra: t filij pphetaꝝ habitabãt coꝝ. Et dixit vni de pueris suis
n Pone ollã grandem et coque pulmentũ filijs ꝓphetarũ. Et egressus ẽ vn9 in agrum vt colligeret herbas agrestes. Inuenitq; quasi
o vitem siluestrez: t collegit ex ea coloquintidas agri t implcuit pallium suũ: t reuersus concidit in ollã pulp mentũ. Nesciebat em̃ quid esset. Infuderunt ergo socijs vt comederẽt. Cumq; gustassẽt de coctiõe: exclamauerũt dicẽtes Mors i olla vir dei. Et non potuerũt
q comedere. At ille. Afferte inquit farinam. Cumq; tulissent: misit in ollam t ait. Infũde turbe vt comedãt et nõ sit amplius ꝺ cõq; amaritudinis in olla. Vir aũt quidam venit de baalsalisa
r deferens viro dei panes ꝓ
s mittarũ ſ viginti panes o
v deaccos: et frumentum nouum in pera sua. At ille dixit. Da popło vt comedat Respondit9q; ei minister ei9
x Quantuz est hoc vt apponam coram centum viris: Rursum ille. Da ait popło vt comedat. Hec enim dicit dominus. Comedent t

de qui illi panes: ita

q̄ vñ nō sufficeret ꝓ vno hoc. qđ pt̄z ex ℣ q̄ dr̄e bō apportauerat panes illoo t grauatā untra perā sm̄ vt dī i lra ℣ Qui cōcederūt t supfuit. qz illi panes fuerūt miraculose multiplicati ꝓpt̄ meritū beliseī. Talio ūt multiplicatio pt̄ fieri a deo dupl'rmo mō ꝓ additōz alteri⁹ materie. ꝛ illo modo sine tali additōe. qz sic de⁹ de nihilo pōt dare materias. ita de modica materia vī pauca pt̄ facere magnaz t multā sicut dictū fuit plen⁹ Gen. ij. de formatōe mulieris ℣ costa ade. t Iohānis. vj. de multiplicatōe. v. panū in manib⁹ saluatoris. Quis ūt istoz modoz multiplicatōis fuerit in ℣ cō nō dr̄ ex scriptura.

Capitū. v.

Naaman ꝑn ceps militie Hic ꝑm ponūtur miracula beliseī cōa infidelib⁹. t ꝓ circa ℣ tripl'r miraculū pōt. secūdo scriptura hystoriam ꝓsequit. viij. capit. Prima i tres qz ꝑ ponit miraculū ad naaman gētil' cōuersū. secō ad infidā nū repssionē. ca. vj. Tcio ad penitentiaz plorātōs circa medium ca. ibi. Fcīs ē ūt Prīa adhuc diuidit in tres ptes. qz primo naamā ꝓcurati one destinat. secō a lepra curat. ibi. Misitq; beliseus. Tcio qz est lepra pcutit. ibi. Dixitq; giezi. Circa primū dicitur.

a Naaman princeps militie re. sy. e. vir ma. cē. Dicūt ei expositores nr̄i cōit q̄ ipe ꝑ sapiam ꝓbitatē suam vastauit latrūculos. q̄ multū molestabāt regnuz syrie. t ō subditur.

b Per ipm ei de. dōs sa. sy. t ꝓpt̄ ℣ erat magn⁹ t bonorat⁹ in regno. hēa. sa. dicit q̄ ipe sagittauit achab i ꝓlio vt dī. ē. iij. ij. ca. vi. Is nomē sūm ibi no exprimat. t ꝓpt̄ ℣ subdit. b Per ipm enī de. dōs sa. sy. qz misericors achab syria fuit liberata a tributo qō et reddebat ꝓ pfectōe benadab cū eo. vt dr̄. ē. iij. li bro. ca. xx. t ꝓpt̄ ℣ fuit eleuat⁹ ad ꝑncipatū militie.

c Erat ūt vir fortis t dives ꝫ leprosus. ad ℣ enī fuit lepra pcussus. vt ꝑ curatōz ei⁹ mirabilē ventret ad dei veri fidez qz pcusserat achab ydolatrā. d Prīnā fuisset dōs ꝛc. aliōq; cēm capet t in ancillā naamā venderet: audiuerat in tra syrī magnalia q̄ fecerat beliseus. t ꝑ ℣ sperabat q̄ sic posset curari cōo sm⁹. certa patēt vīa ibi. e Et tulisset secū. x. talēta ar ꝛc. Jn debeo dī. Certū cēt enarrat⁹. q̄r q̄libet superet. ꝑposuit itaq; cōa ꝛ eis. qui comederunt t superfuit iuxta verbū dñi.

Capitulum. .v.

Naaman ꝑnceps militie regis syrie erat vir magn⁹ apō dñm b suū t bonorat⁹. ꝑ illuz eīm dedit dōs salutē syrie. c Erat aūt vir fortis t dives ꝫ leprosus. ꝑro de syria egressi fuerāt latrūculi: t captiuā duxerāt de terra isrl puellā puīlā. que erat i obsequio vxoris naaman. d que ait ad dñam suā. Vtinā fuisset dōs ad ꝓpham q̄ ē samaria: pfecto curasset cū a lepra quā h̄z. Jngress⁹ ē itaq; naamā ad dominū suū: t nūciauit ei dicēs. sic t sic locuta ē puella de terra isrl. Dixitq; ei rex syrie. vade t mittā lras ad regē isrl. qui cum pfectus e eēt t tulisset secū decē talēta argēti t sex milia aureos t decē mutatoria vestimētoz. detulit lras ad regez israel i hec vba. Cum acceperis eplam hanc: scito q̄ miseri ad te naamā puum f meū vt cures eum a lepra sua. Cūq; legisset rex israel g lras. scidit vestimētum et h ait. Nūq̄d de⁹ ego sum. vt occidere possim t viuificare: qz iste misit ad me vt curē boiem a lepra sua. Animaduertite t videte q̄t occasiones querat aduersum me. quod cum audisset beliseus vir dei. scidisse videlicet regē isrl vestimenta sua i misit ad eū dicēs. Quare k scidisti vestimenta tua. veniat ad me t sciat ꝓpham esse in isrl. venit ergo naamā cū eq̄s t curribus⁹ t stetit ad ostium dom⁹ beliseī n Misitq; ad eū beliseus nuncium dicēs. vade t lauare septies i iordāne: t recipiet sanitatē caro tua atq; mūdaberis. o Irat⁹ naamā recedebat dicēs. Putabam q̄ egrederet ad me et stās inuocaret nomen dñi sui: t tāgeret manu sua locū lepre. et curaret me. nunqđ nō meliores sūt abana t pharfar fluuij damasci oībus aq̄s isrl: vt lauer in eis t munder. Cuz ergo ℣tisset se et abiret idignās: accesserūt p ad eū pueri sui t locuti sūt ei ℣: t si rē grandē dixisset tibi ꝓpheta. certe facere debueras: q̄ntomagis quia nūc dixit tibi lauare t mūdaberis. Descēdit t lauit r septies i iordane iuxta sermonē viri dei: t restituta ē caro eius sicut caro pueri paruuli: et mundatus est. s Reuersusq; ad virum dei, cum vniuerso comitatu suo venit: t stetit coram eo. et ait. Vere scio q̄ non sit alius deus in vniuersa terra: nisi tm̄ in isrāl. Obsecro itaq; vt accipias benedictionem. id est munera gratanter et deuote oblata.

valet. c. talēta cōia. ℣ sē accepit ꝑ sumptib⁹ ꝑ vja t ad dandū ꝓpe munera f Vt curet eū a lepra sua. ℣ ē facias curari ꝓ ꝓpham q̄ est in terra tua. g Scidit vestimenta sua. Dicut expositores cōit q̄ ℣ fuit eo q̄ intellexit illō verbū ex blasphematorū. sibi potēiā diuinā attribuēdo. vnde subditur.

b Nūq̄d de⁹ ego sum. mod⁹ erā erat indecor scidere vestimēta sua q̄n audiebāt dei blasphemiā vñ Matth. xxvj. dr̄. Tūc princeps sacerdotū scidit vestimēta sua. d. blasphemauit. ℣ h̄ expositio nō bñ plonat lre sed in q̄ dī q̄ beliseus erā reprehēdit de tali scissione. qđ nō fecisset. si ꝓpter reuerētiā nominis dñi tēā fuisset. et ō aliter dī. q̄ ℣ fecit ex ipatia. credens q̄ rex syrie ꝓpter occasiōnē mouēdī guerrā ℣ se petēdo ab eo rē sibi impossibilē. ō sīc dix. Videre q̄t occasiones q̄rat aduersū me. i Veniat ad me t sciat. p experientiā sue curatōis.

k Prophetā. dī vī l Esse i is. vt sic rex syrie ticat guerram mouē ℣ ppter hmōi deū tātē potētie.

m Misitq;. ℣ ꝑ pōt naamā curatō cū dr̄ n Vade et la. cē. ℣ ut sibi mūdauit q̄ nūciū vt ēi potētie magē attribuēt miracula in eo q̄ ꝓpha ē locut⁹ fuit cuz eo. nec eū tetigit sic ere debat naaman: credēs q̄ ipo ꝓpha ēt set aliq̄ vt⁹ curandi ipz. o Irat⁹ cē. eo q̄ ꝑ talē modū se curari ñ spabat. cuz fluuij syrie cēnt ista bōi vel meliores. sic fluui⁹ iordānis. nec ēi hēbat ad ℣ aliquaz vtutē ꝑ Strenuū grādē. i. difficilem.

q Dixissz ei. ꝑ. cet te facere debueras. t multo magis rē facilē quā nbi man dauit. r Et restituta ē caro ei⁹ sicut caro pu. puīli. q̄ ē puriori ꝙ i etate virili aut senili. qz caro adgenerata ꝑ alimentum quanto ꝓcedit vtert⁹. tanto fit impurior sicut vinū ꝑ admixtionem aque. vt dr̄. j. de generatione.

s Reuersusq; est ad virū dei. vt ostenderet se gratū. deo t prophete de sua curatione. ideo subditur.

t Vere scio q̄ non sit alius deus. et sic fidē vtt⁹ veri dei quā conceperat corde. confessus est ore. Fm dictum apostoli: Roma. x. capitū. Corde creditur ad iusticiam. ore autem confessio fit ad salutem.

v Obsecro itaq; vt accipias benedictionem. id est munera gratanter et deuote oblata.

r Vinit dñs ab qñ sto. qi nō accipiā: vt obdurem se non
ḡrere tua. ꝙ alie sūt e corpꝰ saluti. ꝙ Vt tolli onꝰ duo
rū burdonū. alalia sūt genita ex eq̄ t asina: sic mulꝰ ecōtra
rio. s. ex equa t asino. ȝ De terra. s. isti quaz reputa-
bat sanctā: ḡp cultū dei sibi existimē. intēdebat ois ex ea
facere altare i domo
sua: sm q dr Exod.
xx. Altare de tra fa-
cietis mihi t ibi im-
molare deo celi: nō
subdit. Nō ei facies
ser. ra. vt. helo. tē. Se
quit. Hoc āt solus ē
de q̄ deꝑceris dñm
ꝑ fuo tuo. ȝ subdit
a Si adorauero i
templo remmō. nō
ydolū ȝ deum verū
b Vt ignoscat mi
bi dñs. qi nō possuz
istud bono mō cōtra-
re. c Cui dixit
ei. Vade in pace ac
quiescēdo petitioni
tue: ȝ qi nō solū ado
rare ydolū: ȝ etiaz si
mulare hāc adorati
onē ē peccatū: nō di-
cēt b aliq̄ q̄ da naa-
man erat neophitus
tō in hoc secū dispē-
sauit deliseꝰ: t simi-
liē q̄ posset edificare
altare ad offerendū
sacrificiū ex templo
t cētā ex tota terram
isti. ȝ istud non vi
det ꝓcurāter dicuz
fuisse qi naamā non
fuit neophitꝰ: q̄ ꝑ
loquēdo neophi
tus tē de nouo con-
uersus ad aliquā le-
gē sic circūcisus de
nouo apō iudeos: t
baptizatus apud cri
stianos. naamā ꝙ
nō fuit
circūcisus nec ꝑ dñs ad legē mosaicā obligat⁹. ȝ credidit
deū q̄ colebat a filijs isti ex vez deū t ab oib⁹ colendum:
q̄ t multi gētiles fecerūt t sine legis mosaice observātia
saluati fuerūt: qz ad tpm nō tenebant: sicut alia diffusꝰ
dictū ē. Secūdo qz ea q̄ dicta sūt ꝑ se mala nō sūt dispensa
bilia: qz nō possūt bñ t aliq̄ ꝑcō fieri de qb⁹ē simulatio
ydolatrie: t tō nō videt bñ dictū q̄ deliseꝰ in b fuit naamā
dispēsauerit: ȝ solū ei declarauit illud eē sibi licitus qō ni-
hilomin⁹ erat eē illicitū: sic solet facē cōscientie timorose: habebat
ei ille naamā officiū suffēdendi regē: qz sic regine modo ꝙ
milites suffēdant: nō sūt eiusdē speciꝰ regem ꝙ principes magis
sibi ꝙpinqui. istud aūt nō erat illicitū de natura sua: equali
ter cū poterat fieri ex templo ydoli sicut t extra: sic si ali-
qua puella xpiana capta a sarracenis: esset obsequio alicuꝰ
dñe deputata ad portandū caudā sue vestis: nō vī illicitū
q̄ ea portaret intra phanū machomeri sic t ex: dū tamen
hoc nō faceret ꝓp reuerentiā aliquā machomeri: ȝ solum
intendens suū officiū exequi t ꝓperabat naamā ab deli
seo. s. q̄ idē offici ū qō licite faciebat dño suo extra phanū
ydoli: posset sibi facere intra: nō ad aliquā ydoli reuerēti-
um: ȝ ne incurreret dñi offensā: t ꝺ cōcessit ei deliseus: da

cro tracꝫ vt accipias bñdi-
ctionez a fuo tuo. At ille rñ
x dit. Viuit dñs añ quē sto:
qz nō accipiā. Cūqꝫ vim fa
ceret: penuꝰ nō acceuit. di
xitqꝫ naaman. vt vio. Sz
obsecro concede mihi fuo
y tuo: vt tollā onus duoruz
z burdonū de terra. Nō enī
faciet vltra seruus tuus bo
locaustū aut victimaz dijs
alienis nisi dño Hoc āt so
lū ē de quo deꝑceris dñm
ꝑ fuo tuo: qñ igrediet do
minꝰ meus templū rēmon
vt adoret t illo innitēte su
a per manū meā: si adorauero
in tēplo remmon: adorā
b te eo in eodē loco: vt ignō
scat mihi dño seruo tuo ꝑ
c hac re. Qui dixit ei Vade
in pace. Abijt ergo ab eo
d electo tpe. dixitqꝫ giezi pu
er viri dī. Pepcit dominꝰ
meꝰ naamā syro isti: vt nō
accipet ab eo q̄ attulit. Vi
uit dñs qz curabō pꝰ eū: t ac
cipiā ab eo aliq̄d. Et secu-
tus ē giezi post tergū naa-
man. Quē cuz vidisset ille
e currētē ad se: desiluit ō cur
ru in occursū eiꝰ t ait. Rec-
te ne sē ota Et ille ait Re

cte. Dñs meꝰ misit me ad
te: dicēs. Nō venerūt ad
me duo adolescētes de mō
te ephrai ex filijs ꝓphetaꝝ
da eis talentū argenti t ve
stes mutatorias duplices
f Dixitqꝫ naamā Melꝰ est
vt accipias duo talēta. Et
coegit eū. ligauitqꝫ duo ta
lenta argēti i duob⁹ saccis
b t duplicia vestimēta. t im-
posuit duob⁹ pueris suis:
g t portauerūt coꝝ sēco. Cū
qꝫ veniſſet iāvesperi tulit de
manu eoꝝ t reposuit in do
mo domuitqꝫ viros: t abie
rūt: ipe aūt ingressus stetit
coꝝ dño suo. Et dixit de-
h liseus. Vñ venis giezi: q̄
i rndit Non iuit fuus tuus
quoq̄. At ille ait. Nonne
cor meū in ꝑsenti erat: quā
do reuersus ē homo de cur
ru suo in occursū tui. Nūc
igit accepisti argentū t ac-
cepisti vestes: vt emas oli-
ueta t vineas oues et bo-
ues t seruos t ācillas. Sz
k lepra naaman adherebit
tibi t semini tuo vsqꝫ i sem-
l piternuz. Et egressus est ꝙ
si nix ab eo leprosus.

Desiluit de cur
ru in occursū eiꝰ ꝓp
reuerentiā dñi sibi t
grauedinez bñficij
sibi collati. f Do
minꝰ meꝰ misit me
ad. in b mētiebaꝝ: t sic fuit ꝑtis secūdū. g Melius ē
vt acci. duo ta. s. cuilibet iuueni vnū. In beb. dī. Jura mi
bi. s. q̄ miserit te deliseꝰ: t accipe duo talēta. t fm hoc fuit
dñs tertiū ꝑtis. s. ginziū. b Et imposuit duo. pue. fuis
s. duob⁹ de fuis naaman. i Cūqꝫ ve. ad vesp. nu. ō ma.
eoꝝ. ne deliseꝰ eos vīdēt t ꝓperet q̄ giezi aliq̄d a naamā
accepisset: t sic cōmisit ārtū ꝑtis. s. furtū rei notabilis.
k Vñ venio giezi. nō queritur ex ignorātia: qz in spiritu fa
ctū viderat: vt postea subdit. ȝ vt ex tuo rñsione eū ō mē
dacio puniceret: vñ subdit l Nō iuit fuꝰ tuꝰ quoq̄. qz
mētiebaꝝ et q̄ habeat spūsctū. sic ananias t saphira petro
vt dr. act. v. nō sēdit ei⁹ ista punitio cū dī. m Sz et le
pra naamā adhēbit tibi. i. eadē spēs lepre quā habuit an
te curationē suā. n Et egressus ē ab eo leprosus: eoꝝ le-
prosi sepabāt a cohitatiōe boim famoz: vt dr Leuit. xiij.
o Quasi nix. color ei albēs⁹ t trāsparēs est signuz lepre
sicut dr Leui. xiij. qui sibi plenius dictū fuit.

In ca. v. vbi dr in postil. Sz istud ō vī mentē dictū ꝑ
qz naaman fuit neophitus ē. Addito.

Licet naaman nō fuisset cōuersus ad iudaismū ne
q̄ circūcisus: fuit tñ neophitus: qz de nouo natꝰ

ad legē nature.qua hactenꝰ nō fuerāt.Fm quā est illicitū adorare ydola.t ē simulare illā adoratōz.pat ipsemet postillator asserit i .b. loco.d.q simulatio ydolatrie est p se mala.ſ. oia q sunt p se mala: illicita sunt de iure nature. eᵒ pcipale pncipiū ē q bonū est pſequēdū.t malū est vitandū. vt cōit tenet

Sz aduertendū est q licet idolatria eᵗ simulata sint illicita de iure nature.nō illud qō hz spēm illiꝰ simulatōis seu adoratōis.ſi non sit ibi adoratio nec eᵗ simulatio. nō videt illicitū de iure natre vtpote in presenti casu.Sit naaman ītrāo phanū ydolorū exercēdo officiū suū in suscēdodomino suo nō adoraret ydolū neq; etiaz simularet se adorare neq; talē adorationē seu simulatiōnē intēderet. adhuc ē ibi spēs mali.quia bis q talia nō bene discernūt: apparere posset ipm ītrare cū adorādi.ſic.t dñs suꝰ erabat. qō licz ō sit iure nature.nō sit p bitū. pbibet tn ō iure diuino.teste apło.j.ad thes.v. Ab oi specie mala abstinete vos. Hā declaratōz bꝰ vī petē naaman.t heliseꝰ declarauit sibi nō esse illicitū.t ō nō dispensando q heliseꝰ nō hēbat ptātē dispensādi generalit.ſ. ō solū sibi declarauit

(In codē ca.v. vbi dr i postil. Ju hebreo dr. Jura.ſ.q miserit te heliseus.

Capitulum. .vj.

(Jrerūt āt filij ꝓphārum ad heliseum.Ecce loc⁹ in q habitamus coraz te angust⁹ est nobis. Eamus vsq; ad iordanem.t tollāt singuli ō silua materias singulas: vt edificemus nobis ibi locū ad habitādū: qui dixit. Ite. Et ait vn⁹ ex illis . Veni ergo et tu cū tuis tuis . Rndit Ego veniā. Et abijt cū eis. Cūq; venissent ad iordanē cedebāt ligna. Accidit āt vt cū vn⁹ materiā succidisset:caderet ferū securis in aquā. Exclamauitq; ille.t ait. Heu heu heu dñe mi: t hocipm mutuo accepam. Dixit āt ō hō dei. Vbi cecidit:at ille mōstrauit ei locū. Precidit ergo lignū et misit illuc natauitq; ferrū Et ait. Tolle. Qui extendit manū:t tulit illō. Rex autem syrie pugnauit ꝓtra isrl:ꝓsiliūq; iniit cū seruis suis dicēs. In loco illo.t illo pōam⁹ insidias.Misit itaq; vir dei ad regē isrl dicēs

Caue ne trāseas i locū illū q: ibi syri in insidijs sunt. Misit itaq; rex isrl ad locū quem dixerat ei vir dei t ꝓcauit eū:t obsuauit se ibi nō sel neq; bis. Cōturbatūq; ē cor regis syrie ꝓ hac re,t cōuocatis suis ait. Quare non indicatis mihi q̄ ꝓditor mei sit apꝰ regē israel? Dixitq; vn⁹ suoz ei⁹. Neq; dñe mi rex:ſ heliseꝰ ꝓpheta q ē in israel,indicat regi isrl oia ꝙba q̄cūq; locutus fueris in conclaui tuo. Dixitq; eis. Ite.t videte vbi sit vt mittā.t capiā eū Annūciauerūt ei dicentes Ecce i dothaim. Misit ergo illuc eq̄str curr⁹.t robur exercit⁹.qui cum venissent nocte:circūdederūt ciuitatem. Cōsurgens aūt diluculo minister viri dei egressus est: viditq; exercitū i circuitu ciuitatē.t eq̄s.t curr⁹. Nūciauitq; ei dicēs. Heu heu heu domine mi q̄d faciem⁹? At ille rndit. noli timere.

Capit. vj.

(Jrerūt antez ō ponāt miracula ad insidias heliseo insidiantia repensionē. ꝓ tñ pte mittit miraculosa ferri natatio.secō oia repssio.ibi. Rex āt syrie.Circa pmū dr. b Ecce lo.i q habita.co.te angu.est dicit ō ra.ſa.q ihesu q erat capiā.q̄ erat cuz heliseo mo lestus erat filius ꝓpheta: venientib⁹ ad heliseū.ne expenderentur ea que habuit ingio suo.t ideo tpo abiecto ꝓpter lepram pfecto venerūt ad heliseū.t ō dom⁹ nō sufficiebat p habitatōe ipsorum ꝓpter quod volebant eam dilatare. c Tollant sin.de ſil.ma.singulas.id est ligna q̄ sūt materia pro domibus edificandis.

d Heu dñe mi.t hocipm mutuo acceperā nec hēo vnde restituam. e Precidit ergo lignum.i.fecit alio manubrium.q; primum erat fractū. vt dicit ra.ſa.

f Natauitq; ferrum.contra naturam propriam obedie do nature actui.

g Rex aūt. Hic consequenter describitur insidiantium repssio.Circa pmū describitur insidiatio eorum maligna secō eorum percussio digna.ibi. Postea heliseꝰ.tercio liberatio benigna.ibi.Dixitq; rex.Circa primū ponitur insidiatio syroz contra regē israel.t ps ſla vsq; ibi.

h Misit itaq; rex isrl.hostes armatos in magna copia.

i Et ꝓcauit.ſ.illas insidias capiēdo.

k Non semel neq; bis.solū ſ. multotiēs.secō ꝓsequit insidiatio.ō heliseū.ibi. l Dixitq; eis ite.t vi.vbi sit ēt.t pt ſla vsq; ibi. l Heu heu heu dñe mi.ꝓnouit eīs ꝓ insignia armoz q erant syri hebreo⁹ aduersarij.

m Placeo ei no.ſ.sciebat ei q spūalem,precōz angelicā

Addito.

(Verbū q̄ ō pōit i hebreo.frequenter i sacra scriptura.t q̄z in trāslatōe nra inteprāt incipe.vt deut.j.vbi dicit. Incepit moyses explanare legē.Et i alijs q̄ interpretat narare.vt Exo.ij.narauit moyses hitare cū iethro.ſ. Fm hebraicā vitatē vbū istō multocīs ē nihil aliō signās vbicūq; pōit nisi actū volēdi.itaq; cū dr. Incepit moyses explanare legē.nō dicit nisi voluit moyses explanare. Sic.t vbi dicit. Narauit hitare.nil aliud dicit.nisi voluit hitare. Vñ i ō loco dicebat naamā giezi.q vellet accipere duo talēta.nec fit aliq; mētio deura mēto. Replica

(Ca.v. vbi postillator dicit naamā syrū nō conuersum fuisse ad iudaismū.q ꝓsto nō neophitus sicut q̄ dicerūt. Burg.obijcit dicēs. Quis naaman nō fuerit cōuersus ad iudaismū.ſi fuit conuersus ad legem nature qua hactenꝰ nō fuerabat. ō debuit dici neophiteꝰ.ſ. assumpsit vī falsum.q; fm apsm ad rom. Et gentes ea q̄ legē sūt naturaliter faciūt.ergo nō min⁹ naamā q̄ alī⁹. Nec sequit. Ignorauit vnū vez deū.t cultū quē nūc pfessus est.igr nūc p cōuersus ē ad legē nature.nā ipse sicut.t cetere gētes facit opa legis nature intra principia illius legis naturaliter ipressa.quia nō pfecte ueliebat.t fecit. vñ sicut iudei legis trāsgressores.t christiani mali q̄ putant vel q

sti fui antistiū aduenisset: ecce mal⁹ istud ab dño est. Quid ultra expectabo a dño? m Dñe ape. oculos pueri hui⁹. i. da eis vim ut videāt ea q̄ nō pōt naturaliter videri. o Ecce mōs plen⁹ &c. Facta ē hec illa repsentatio visioni imaginarie: vel etiā exterior visui p formationes talium specieꝝ i aere q̄ritur: quo modo potuit fieri a deo ad designandū protectionē p Eliseo. Hic cōsequēter describitur eor⁹ pcussio rōe beliseī cuius dicitur.

q Percute obsecro gentē hāc cecitate &c. Hic accipit cecitas ꝓ captiuitate: q̄ dicitur ab aqua ē fine et exilio iudicūt ē passio q̄ hō nō percipit ꝓ ultionē dei: et ꝓ ueritate ea q̄ videt: et ꝓ mōstruositate pcussi sodomite volētes ostiū bethel pfringere: vt dī Genesis. xix.

r ¶ Nō ē hec via: nec ē hec ciuitas. i. vbi manet ꝓpheta quē querim⁹. Is ei venit⁹ ꝓ tribulatiōe hui⁹ tēꝑis ē tñ ū erat ad manēdū dū: q̄ eius mansio dimeniebat erat in samaria vt ꝓ est victus ea. Precederi Dūm fuisse domi⁹ me⁹ ad ꝓphetam q̄ ē in samaria: et ꝓ pte q̄ postea sequit ca. xiiio. Heliseus aūt sedebat i domo sua. et sic cernī ē q̄ erat i samaria: et q̄ pars q̄ heliseus dicit eis ve ritatē q̄ via regia du xit eos in samariaz.

s Dñe aperi oculos istoz. remouēdo a cecitā ꝓdictam.

t Dixitq; rex israel ꝓ pte ponit istorum liberatiō benigna: q̄ cū rex vellet eos pertere: Heliseꝰ nō pmisit: q̄ etiā liberaliter refugiuꝫ a rege ipertrito: vnō ſbdit.

v ¶ Appositaq; ē eis cibor⁹ magna ꝓparatio. et ꝓ pte q̄ nōie panor⁹ aq̄ designat ois por⁹ et cib⁹ in scriptura.

x Et vltra nō venerūt latrones syrie ē terrā isrl. Factū ē aūt p⁹ hec cōgregauit benadab rex syrie vniuersū exercitū suū, et ascendit et obsidebat samariam. Factaq; ē fames mag̃ in samaria: et tādiu obsessa ē: donec venūdaret caput asini octoginta argenteis:

a et q̄rta ps cabi stercoris columbaꝝ q̄nq; argēteis. Cumq; rex isrl trāsiret p murum, mulier quedaꝫ exclamauit ad eū dicēs. Salua me domine mi rex. Qui ait. Nō te saluet dñs. Vnde te possum saluare: De area vel de torcular? Dixitq; ad eaꝫ rex. Quid tibi vis? Que rādit Mulier ista dixit mihi. da filiū tuū vt comedam⁹ eum hodie: et filiū meū comedem⁹ cras. Coxim⁹ ḡ filium meum: et comedim⁹: dixiq; ei altera die. Da filiū tuum vt comedam⁹ eū. Que abscōdit filiū suū. Q̄ cū audisset rex: scidit vestimēta sua: et trāsibat p murū. Viditq; ois ꝓplus cilicium q̄ vestitus erat rex ad carnē intrinsecus. Et ait rex. Hec mihi faciat⁹ deus: et hec addat. Si steterit caput heliseī filij saphat sup ipm hodie. Heliseus aūt sedebat in domo sua: et seniores sedebāt cuꝫ eo. Premisit itaq; virū et anteqū veniret nuncius⁹ ille dixit ad senes. Nūquid scitis q̄ miserit filius homicide ducere caput meū. Videte ḡ cuꝫ venerit nūciuꝫ claudite ostium: et nō sinatis eū introire. Ecce enī sonit⁹ pedum dñi ei⁹ post eū est. Adhuc illo loquēte ecce apparuit nuncius⁹ qui veniebat ad eū. Et ait. Ecce tantū malum a domino est. Quid amplius expectabo a domino.

Hec ait et ꝓpter istā multa alia mala faciebat ꝓ q̄ dñs permisit eos affligi obsidione longa: et hoc est q̄ dī.

5 Et tādiu obsessa ē do. venūdaret caput &c. et accipit ḥ caput ꝓ toto alali: sm aliq̄os q̄ ē modus loquēdi apud eos ꝓnoto alali. ꝓ qualeo vadimi caput. i. vnū alal. Sm alios accipit ꝓ pce coctis deficientib⁹ ei⁹ cibarijs infecerūt alia q̄ nō erant sm legē comestibilia et sanctificauerūt cari⁹ vēdere nue carnes fame imaginarie. 4 Et ḡta ps &c. Cabi ꝗ̄ mensura determinata. Stercus aūt colūbaꝝ nō accipit ꝓ pce dicta nō ē comestibile nec re fectiuū: sm magi⁹ corruptiuū. Ḥ ipropē vt vī. p gustare vbi cōgregāt ḡna columbiū comesta et illōs ꝓ ignis ultimo cōtēr: ḥ huc fame imaginaria cessante cognaꝝ diuinū illō refuabāt: vt ḡna populo fame gradatim vēderēt. b ¶ Nō te saluet dñs. fuit ei ruat⁹: eo q̄ credebat cāpetere refectionē alibi q̄ nūc. vt pot⁹

c Que abscōdit filiū suū volēs eū pte seruare a morte vt forte eis sola comedere

d Nō cū an. &c. eo q̄ ꝓpter su⁹ erat in tāta afflictiōe.

e Vidit q̄ois ꝓplus. cilicium ipm cū accepat rex afflictiōe carnē suā vt facilius ꝑpetaret ei⁹ misericordiam.

f Si steterit caput heliseī hāc ei afflictionē ei iponebat: eo q̄ afflictionē illā sue preci⁹ ꝑ⁹ auferebat: sm q̄ eis efficaces apud deum ad ꝓperandū. heliseus ꝓ ad ꝓ erpetrabat ipe ꝓgrua Ps ordinatiōes suas volūtarie: cū erat cōsciꝰ ꝓ spiritū ancīs.

g Filius homicide. q̄ ꝓ mi. filiū homicide. q̄ ō scitu et voluntate achab ꝓ pter iezabel: naboth innocēs fuerat interfect⁹ vt dī. ō. iij. li. xxj.

h Et nō si. &c. cū sbdit. i Ecce ois ex. p⁹ cessū ei nūcij iezabel penituit: et iō sequebat eū ad ruocandū ꝓceptū. k Et ait &c. adhuc erat ad iezabel q̄ tā venerat ad heliseū. l Quid am. &c. q. d. tā sū punit⁹ vindicta ꝓpter moyse ꝓdicta deut. xxviij. ō cōsistōe ꝓpter filios ꝓ obsidione: et sic ñ fuit nisi q̄ ōes mortaliū rē cradam⁹ nos bastib⁹ missi apud deū venerit ipe misereat et iuuet ꝓpter illū: per hoc heliseus statim pōtit consolationem.

no biscū sūt ḥ cū illis. Cū q̄ audisset heliseꝰ ait. Dñe aperi oculos pueri hui⁹ vt videat. Et aperuit dñs oculos pueri et vidit: ḥa ecce mons plen⁹ equor⁹ et currus igneor⁹ in circuitu heliseī. Hostes ꝰo descendebāt ad eū. Percute obsecro gentem hāc cecitate. Percussitq; eos dominꝰ ne viderent iuxta verbū heliseī. Dixit aūt ad eos heliseꝰ. Nō est hec via neq; ista ē ciuitas. Sequimini me et ostendā vobis virū quē q̄ritis, duxit ergo eos in samariā. Cūq; ingressi fuissent in samariā. dixit heliseus. domine aperi oculos istoꝝ. vt videant. Aperuitq; dominꝰ oculos eor⁹ et viderūt se ē in medio samarie. dixitq; rex israel ad heliseū: cum vidisset eos. Numq̄d percutiā eos pr̄ mi: Et ille ait. Nō percuties: neq; enī cepisti eos gladio et arcu tuo: vt percutias. Sed pone panē et aquā coꝝā eis vt comedāt et bibāt: et vadāt ad dñm suū. Apposita q̄ ē eis ciboꝝ magꝝ ꝓparatio Et comederūt et biberūt: et dimisit eos: abieruntq; ad dominū suū. Et vltra non venerūt latrones syrie ī terrā isrl. Factū ē aūt p⁹ hec cōgregauit benadab rex syrie vniuersū exercitū suū, et ascendit et obsidebat samariam. Factaq; ē fames magna in samaria: et tādiu obsessa ē: donec venūdaret caput

asini octoginta argenteis:

a et q̄rta ps cabi stercoris columbaꝝ q̄nq; argēteis. Cumq; rex isrl trāsiret p murum, mulier quedaꝫ exclamauit ad eū dicēs. Salua me domine mi rex. Qui ait. Nō te saluet dñs. Vnde te possum saluare: De area vel de torcular? Dixitq; ad eaꝫ rex. Quid tibi vis? Que rādit Mulier ista dixit mihi. da filiū tuū vt comedam⁹ eum hodie: et filiū meū comedem⁹ cras. Coxim⁹ ḡ filium meum: et comedim⁹: dixiq; ei altera die. Da filiū tuum vt comedam⁹ eū. Que abscōdit filiū suū. Q̄ cū audisset rex: scidit vestimēta sua: et trāsibat p murū. Viditq; ois ꝓplus cilicium q̄ vestitus erat rex ad carnē intrinsecus. Et ait rex. Hec mihi faciat⁹ deus: et hec addat. Si steterit caput heliseī filij saphat sup ipm hodie. Heliseus aūt sedebat in domo sua: et seniores sedebāt cuꝫ eo. Premisit itaq; virū et anteqū veniret nuncius⁹ ille dixit ad senes. Nūquid scitis q̄ miserit filius homicide ducere caput meū. Videte ḡ cuꝫ venerit nūciuꝫ claudite ostium: et nō sinatis eū introire. Ecce enī sonit⁹ pedum dñi ei⁹ post eū est. Adhuc illo loquēte ecce apparuit nuncius⁹ qui veniebat ad eū. Et ait. Ecce tantū malum a domino est. Quid amplius expectabo a domino.

Facium est autem. Hic consequenter describit miraculum heliseī ad consolationem penitentiam: et primo ponit eor⁹ afflictio. scdo afflictionis remotio capitu. vij. Circa ꝑmū scendum q̄ licet ioram amouisset statuas baal: tñ nō amouit cultū vitulor⁹ q̄s fecerat hieroboā vt habet

Capt. vij.

Exit aũt Heliseus. Nota ſi. ppt culpã inflixit pena. ita ppt pniam remouetur. ſō p⁹ famẽ ppt penã inducrã. b pñr ponit abũdãtia p̃piter pniaz. t primo abũdãtia t incredulitas puniẽda ꝓdicitur. ſcõ virtuq; adiuuat. dñi. Quamor ergo viri. Circa primum dicitur.

b Hec dicit dñs. q̃ ẽ ipa vitas p eminentiam c qui tpe b eras. i. ista hora die crastina d Modi⁹ sile vno statere erit. i. dabit. ẽ aũt stat gen⁹ pondꝰ t ſignificat ꝺ q̃ sarta t ordeu debebãt dari. p tãmodico ꝓcio qõ videbat ipossibile respectu penurie i q̃ erãt. ſō subditur. e Respondens vn⁹ de duc. sup cuius. rex icũbebat tũc tpis regeꝭ in signũ reuerẽtie sustẽtabatur a principib⁹ par pz ex ꝺ loco. et ſ. v. ca. de naaman: regie ꝺo a domicell⁹ sustẽtabatur. vt hic hester. xv.

f Si dñs fece. etiã cata. i celo aperi. i. fa ciat pluere de celo abũdãt farinã t ordeũ. g Numquid poterit ẽ q̃ dñs loque. q. d. nõ. t q; p incredulitatẽ dubitãs pñr. ꝺ nie potẽtie. ſō sibi ꝓdicit pena mort. cui ẽ h Videbis oculis tuis. cẽ. qi i crastino fuit interfect⁹. i porta. Vñ i ꝓ ch⁹ ca.

i Quamor ergo viri. ꝺ pñr verũq; p helisei ꝓcm exigit t pius abũdantia. c cuius incredulitatis pẽa ibi. Porro rex ducẽ illũ. Circa primum dr. t Quamor q; vir erãt leprosi dicit ra. ſa. q; isti erãt gẽtiles t extra filij Israel. k Iuxta introitum porte. q. leprosi nõ debãt ciuitates habitare. vt dr leu. xiij l Siue ingrediemur ciuitatẽ. Ix enim debemus extra habitare. nñ i cãuitatis: narrauerũt ei dicẽtes. Iuim⁹ ad castra syrie t nullũ ibidẽ repperimus hoiem nisi eqs t asinos alligatos t tira tẽtoria. Perunt ergo portarij t nũciauerũt i palacio regis intrisecꝰ. q̃ surrexit nocte et ait ad suos suos. dico vobis q̃d fecerint nobis syri. sciunt q; fame laboramꝰ. t id circo egressi sunt de castris t latitant i agris dicentes Cũ egressi fuerit de ciuitate: capiemꝰ eos viuos. et tũc ciuitatẽ ingredi poterimꝰ. Rñdit aũt vn⁹ puorũ ei⁹. Tollamꝰ q̃nq; eqs q̃ remãserũt i vrbe. q; ipi tñ sunt i⁹ universa multitudie isr̃l. alij enim cõsumpti sũt: t mittẽtes explorare poterimꝰ. Adduxerũt ergo duos eqs: misitq; rex i castra syriorꝫ dicẽs. Ite t videte qui abierunt post eos vsq; ad iordanẽ. Ecce aũt omis via plena erat vestibus et vasis: q̃ piecerãt syri cum turbarẽtur. Reuersiq; nũ ei⁹ indicauerũt regi. Et egressus pplus diripuit castra syrie: factusq; ẽ modꝰ sile statere vno: t duo modij ordei statere vno: iuxta verbũ dñi. Porro rex ducẽ illũ in cui⁹ manu icubuerat constituit ad portam: quẽ cõculcauit turba i itinere porte t mortuꝰ ẽ: iuxta q̃ locutꝰ fuerat vir dei q̃n descẽderat rex ad eum. Factũq; ẽ iuxta sermonẽ viri dei quẽ dixerat regi q̃n ait Duo modij ordei statere vno erũt modꝰ sile statere vno hoc eodẽ tpe cras in porta samarie: q̃n rideret dux ille viro dei t dixerat etiam si dñs fecerit cataractas in celo nunquid poterit fieri quod loqueris? et dixit ei: videbis oculis tuis t inde nõ cõedes. Euenit ergo ei sicut ꝓdixit erat: et cõculcauit eũ pplus i porta t mortuꝰ est.

tãte necessitatis posset igredi ad q̃rẽdũ victũ si possent inuenire. m Si pepercerũ nob. ppatrẽtes nr̃e infirmitati t fame qõ erat magn. p babilẽ ch̃ oppositus n Sãdẽ dñs sonitũ audire. diuisi ei priuate fact⁹ ẽ t ait sonit⁹ i aurib⁹ eoꝝ t ingiano de q̃b⁹ secutꝰ ẽ tior t fuga oim. relictis oib⁹ et velocitate fuge vt saluarẽt ꝑsonas suas. Sin q; dr Job. ij. Cũcta q̃ hꝫ hõ dabit ꝓ anima sua. o Et comed. t biberũt vrgẽte eos fame ꝑ ptrũt se ad refectoꝛ t postea ad ꝓdã. p Siracu. t molu. vsq; mane. i. nũciare. q Scelerus arguemur. opõ deũ sacreo afflictiõs ppli nr̃i i ciuitate in clausi. t apõ regẽ tanq̃ ꝓditores boni publici. r Nunciem⁹ i aula regi. ꝑ portã custodẽ. q; non q̃rebant illuc itrare nec fuissent emissi. Cetera patent vsq; ibi. s Capiemꝰ eos viuos. t sic poterimus vt ꝑsona ad nr̃am seruituteꝫ. t tunc ciuitatẽ ingredi poterimꝰ nullo eas defendente. t sic eorum bona hꝫ cũ personis. Cetera patent vsq; ibi.

t Factꝰ ẽ modius sile statere vno &c. q; plures de pplo ꝺ talib⁹ ꝓdixꝑ plꝰ rapuerunt in castris que erant valde munita q̃n sufficeret eis. t iõ dabit residuum ꝑ modico ꝓcio.

v Porro rex. hic pñr pẽit pena ducis dicti potẽtie detrahẽtis. sicut ꝓdixerat helisei. t patet hꝫ ex dictis.

Capitulum.viij.

a Eliseus ait. Narratio heliei miraculis p matrē
ge: b pīr scriptura reuertit ad plecuonē hyso-
nie: t q hystorie regū t ypbetaꝝ prepanco ꝝ simul
currebant tō p descriptū aliū facta ad helisei infirmatiō ꝯ
scdo gemenia ad re
gni iudē plecutiōes
ibi. Anno dnō Pri
mo i ruas: fm duo
ptuciata ab helisco
scdo ibi. Venit ē p
ma ait ē de pegrinati
one mulieris sunā-
mitis ad dictum he
liseī: cū dī. b Jo
ram ē amīē ad multi.
cui ne.ñ. viuere. erat
ei sollicit de puero
tāq de creatura sua
q: ei ceptione t re
surrectionē imperra
uerat: vt ps ex dictis
ei. c. t de matre q ei
plura būficia fecerat
c Peregrinare vbi
cunq; reppcris. l. cō
modū tuū. i tali cīa
necessitate poterunt
filij isrl inf infideles
bitare: absq; ñ gria
patione cū eis i pec-
cat. d Vocabit
ei dñs famē i. ex ei
ordinatione veniet.
Dicit ra. sa. q; ista fu
it fames de q loquit
Jobel ypba.

e Et ingressa ē vt in
terpellaret regē. da
tpe siue absentie alicui
invaserāt bona sua i
juste. f Rex āt Jo
ābat cum giezi. ex b
vī q istō accidit an-
teq; lepra ponteret:
q; ñ ē veriſse q; rex
cū leprosō tādiu lo-
qrēt frequēter cū in
sacra scriptura p; fa
cta postea scribunt
nec ista loquno giezi
cū rege ponit h. missā
ge ingressū b; mu-
lieris ad regem.

g Dedit q; ei rex eu
nuchū. i. vnū de ser-
uis sibi assistēbus
h Restitue ei oia.
scz possessiōes t fruc; ab alijs occupatos: t b fecit rex pp
reuerentiā miraculi ab helisco facti in filio mulieris.

i Venit quoq; b ponit scōm. l. denūciatio mo no bona
dab: t substinuno azabelis: cū dī. k Benadab rex syrie
egrotabat. Dic iosaph; q; qñ iste benadab cognouit se fu
gisse de obsidione samarie cū tāto dño. sic dictū ē ca. pce
dēti. t cū b nullo hoste eū invaderet; p dolore hāc infirmi
tatē incurrit. l Cōsule dō. g eū dicēs. Si eua. pote. ēē.
exptus ei alis fuerat q; hlet noticiam fmtoꝝ. m Ba
bēs secū munera t oia bona damasci. locutio ē hybolica
ad designandū q; portabat magna bona t plura speciē
n Fili; tus benadab. hūilit loquit vt imperraret ppbe
tā sum. o Dic ei sanaberis. In heb dī. Dic ei viuēs
vīus. t dñs Ha. sa. q; dixit p azabelē. Vīgēs viuens. i. re-
gnabit post eū: hoc dicēs vt crederet ppbā a mēdacio. ñ
b exposito vī ē multū erronea: t tō dicūt alij q; helisceus
nō dixit b azabeli impatiēs seu iducibilis ñ ñs ppbetice: t
tō nō ē accipiendū in sensu quē fecit: ñ. p quo fecisse.

Capitulum. viij

a Eliseus autem lo-
b cutus est ad mulie-
rem cuius viuere fe
cerat filium dicens. Surge
vade tu et domus tua:
c t pegrinare vbicūq; pegē
d ris, Vocabit ei dñs famē
t veniet sup terrā. vij. āniſ.
Que surrexit et fecit iuxta
verbū dōis dei: t vadens
cū domo sua pegrinata est
in terrā philistijm diebus
multis. Cūq; finiti ēent an
ni. vij. reuersa ē mulier de
e terra philistijm. Et ingres
sa ē vt interpellaret regē p
domo sua. t p agris suis.
f Rex aūt loqbat cum giezi
puero viri dei dicēs. Nar
ra mihi oia magnalia q; fec
heliseꝰ. Cūq; ille narraret
regi quō mortuū suscitasset
apparuit mulier cuiꝰ viu
ficauerat filiū clamans ad
regē p domo sua t p agris
suis. Dixitq; giezi. Domi
ne mi rex hec est mulier: et
hic est filius eius quē suſ
citauit heliseus Et interro
gauit rex mulierē Que nar
g rauit ei ꝺa esse. Dedit q; ei
rex eunuchum vnū dicēs.
h Restitue ei oia q; sua sunt
t vniuersos reddit; agros
a die q; reliqt terrā vsq; ad
i pñs. Venit q; heliseꝰ da-
k masci t benadab rex syrie
egrotabat. Nūciauerūtq;
ei dicētes. Venit vir dei
huc. Et ait rex ad azabel:

Tolle tecū munera t vade
l in occursū viri dei: t cōsu-
le dñm p eū dicēs. Si eua-
dere potero de infirmitate
mea hac. Iuit igit azabel
m in occursū eiꝰ: habēs secū
munera t oīa bona damas
ci onera. xl. camelōꝝ. Cum
n qꝫ stetisset corā eo ait. Fili
us tuus benadab rex syrie
misit me ad te dicēs. Si sa
nari potero de infirmitate
mea hac. Dixitq; ei heliseꝰ
o us. Vade dic ei. Sanaberis:
Ꝑostro oñdit mihi do
minꝰ quia morte morietur
p Stetitq; cū eo: t cōturba-
tus ē vsq; ad fuſſusionem
vultꝰ. Fleuitq; vir ꝺi. Cui
q azabel ait. Quare domin⁹
meus flet: At ille dixit. qa
scio q; factur⁹ sis filijs isrl
mala. Ciuitates eoꝝ muni
tas igne succendes. t iuue
nes eoꝝ in fficies gladio. t
r puulos eoꝝ elides t pgnā
tes diuides. Dixitq; aza-
s bel: Quid ei sū Fuꝰ tuꝰ ca-
nis: vt faciā rē istā magnā
Et ait heliseꝰ Oñdit mihi
dās te regē syrie fore: q; cū
recessisset ab heliseo: venit
ad ꝓpm suū Qui ait ei: qd
tibi dixit heliseus? At ille
t dixit. Dixit mihi recipies
t sanitatem: Cumq; venisset
dies altera: tulit straguluz
v t infudit aquam. t expādit
super faciē eius Quo mor
tuo regnauit Azabel pro
x eo: Anno quinto. Joram

refrigerandū regē q; nimio calore affligebat. alij dicunt t
ꝓbabiliꝰ q; vt ad suffocandū eū occulteph dī. Josephus
q; strāgulauit eū desiderio regnādi pro eū: sic dicerat ppbe
ta. r Anno dnō. Hic ꝑo describit ꝓcessio regni iu
de tpe ioā filij iosaphat. t nūc ꝺ nomē ioā fuit equiuocū
ad regē israel t ad regē iuda: primo q; describit regnū ioā
regis iude: scdo filij eiꝰ Ochozie ibi. Anno. xij. t tertia pri
mū dī. Anno. v. ioā filij achab regis isrl. i. alicui⁹ libris ad
dit. Josaphat regis iude. t merito: q; sic ē in hebreo: et est
sensus q; v anni pīm regni ioram filij achab t quinq; vlti
mi regni Josaphat simul concurrerunt. Sed contra hoc
videtur quod dictum est supra tercio capitulo. q; Joram
filius achab cepit regnare anno decimooctauo regis io-

saphat. Iosaphat aũt regnauit. xxv. annis. vt bĩ. ũ. iij. lib. ca. vi. ⁊ sic iorã filiꝰ achab regnauit cũ eo nõ solũ. v. annis ſ. vij. Dicendũ q ochozias frat iorã ex casu de cenaculo suo icurrit lãguoꝛ. vt bĩ. ũ. j. ca. ⁊ extũc iorã frat eius gubernauit regnũ. ⁊ fm ḃ aliqñ ꝓpriat ipo regni fuit extũc ⁊ fuit. xvij. ãno iosaphat regis iude in fine illiꝰ ãni. ⁊ sic regnauit cũ eo septez omnio: aliqñ do accipit ꝛ ꝓpriat regni fui a ꝑte mortio frio fui: ⁊ sic regnauit cum iosaphat. v. ãnis. Et eodẽ mõ regnus ochozie aliqñ ꝓpriat vsq; ad mortẽ eius: aliqñ solũ vsq; ad casum ꝑdictũ. vñ fuit ipotco ad regendus ⁊ fm hec ⁊ filia hezther variant nũeri ãnoꝝ i scriptura.

y Regnauit iorã filiꝰ iosaphat. Iodst ḃ scriptura o regno eiꝰ ꝑ mortẽ ꝑtio tñ añ cepat regnare. venĩre ꝑe. sicut dcm fuit. ũ. iij. li. ca. vlti.

5 Ambulauitq; in vijs regũ isrl. i. i malis eoꝝ. cĩ cũ subdit a Filia eñ achab erat vxoꝛ ei⁹ ifra eodẽ cap. bñ q athalia vxoꝛ ḃ ioram fuit filia amri prio achab ſ mortuo ꝑe achab cũ nutriuit. ⁊ sic bñ ei⁹ filia: vel ꝑt dici q filia fuit achab ⁊ tñ bĩ filia amri. qz filiꝰ filioꝝ dicũtur hĩ pareꝝ q fuerat nutrita in ydolatria ad quã ꝑ ipam fuit tract⁹ mariti⁹ius⁹ nec mir. qz salomõ sapientissim⁹ ꝑ vxores suas ad hoc fuit tractꝰ ei⁹. vt bĩ. ũ. iij. li. c. ij

b Nolunt aũt dõa despẽdẽ indas. ꝗuis meruisset ꝓpter reges ⁊ ꝑplm cu sec. ne malician diminuit tñ ei⁹ ꝑtẽ. vñ sĩdit c in ordĩe cuꝰ re cessit edõ. i. ydumea

d Et ꝓstituit sibi regẽ. a ꝑte eñ dauid vsq; tũc nõ fuerat ibi rex ꝓprie dict⁹. ſ ꝓfect⁹ ꝓ rege iuda posit⁹. e Et surrexit nocte percussitq; ydu. q cũ circũdederãt. glo. ra. sz qui bitabãt ꝛpe regnũ sum. nõ tñ tanũ ꝑualuit q eos posset ꝛ tingere sub tributo sicut ꝓs⁹. f Tũc recessit ⁊ lobna. q dam ciuitas é de regno iude fortis ⁊ potens q regi rebellauit. qz erat ꝓpe ḳmanos edõ. vt bĩ Iosue. xv. ⁊ ꝓmanrit se ydumeis in hac rebellione. g Sepultusq; é cũ eis in ciuitate dauid. nõ tñ fuit sepult⁹ in sepulcris regalibus vñ ij paralypo. xxj. h Anno. xij. Hic ꝑr describit percussio regni iude sub ochozia filio iorã eiꝰ malicia subdit

y filij achab regis isrl regnauit ioraz filiꝰ iosaphat regis iuda. Trigintaduoꝝ ãnoꝝ erat cũ regnare cepisset: ⁊ octo ãnis regnauit
3 hierusalẽ. Ambulauitq; i vijs regũ isrl: sicut ambulauerat domus achab.
a Filia enim achab erat vxoꝛ ei⁹. Et fecit qđ malũ ẽ i cõ
b spectu dñi. Noluit aũt dñs dispdere iudã ꝓpẽ dd fuũ suũ, sic, ꝓmiserat ei vt daret illi lucernã ⁊ filijs ei⁹ cunc
c tis diebꝰ. In diebꝰ eius recessit edõ ne eẽt sub iu
d da ⁊ cõstituit sibi regẽ. venitq; iorã selra ⁊ ois exer
e citꝰ cũ eo. Et surrexit nocte: percussit ydumeos q̃ eũ circũdederãt: ⁊ principes currũ. populꝰ aũt fugit in tabernacula sua. Recessit
f q̃ edõ ne eẽt sub iuda vsq; ad diẽ hãc. Tũc recessit et lobna i ꝑte illo. Reliq̃ aũt ſmonũ iorã ⁊ vniuersa q̃ fecit nõne hec scripta sunt i libro ẏboꝝ dieꝝ regũ, iuda: Et dormiuit iorã cum
g pribꝰ suis: sepultusq; ẽ cũ eis i ciuitate dõ: ⁊ regnauit ochozias filiꝰ eiꝰ ꝓ eo.
h Anno duodecio ioraz filij achab regis isrl regnauit ochozias filiꝰ iorã regis iude. Vigintiduoꝝ ãnoꝝ erat ochozias cũ regnare cepisset: ⁊ vno anno regnauit in hierusalẽ. nomen mris eiꝰ athalia filia amri regis isrl.
i ⁊ ambulauit in vijs domꝰ

achab ⁊ fecit qđ maluz est cor. dño sicut domus a
k chab. Gener eñ domꝰ achab fuit. Obijt q̃z cũ ioram filio achab ad ꝓliãdũ cõtra azabel regẽ syrie in ramoth galaad: ⁊ vulnera
m uerũt syri iorã. Qui reuersus ẽ vt curaretur in iezrahel: qz vulnerauerũt eũ syri in ramoth ꝓliante cõtra azabel regẽ syrie. Porro ochozias filiꝰ ioraz rex iuda descẽdit iuisse ioraz filiũ achab i iezrahel: quia egrotabat ibi. Ca. ix

b Elisens aũt ꝓphetes vocauit vnũ de filijs
b ꝓphetaꝝ: ⁊ ait illi. ac
c cinge lũbos tuos ⁊ tolle lẽticulã olei hanc in manu tua: ⁊ vade i ramoth galaad. Cũq; veneris illuc videbis iehu filiũ iosaphat
d filij nãsi. Et ingressus suscitabis eum de medio frũ
e suoꝝ: ⁊ introduces i interiꝰ cubiculũ: tenẽsq; lenticulã olei fundens sup caput eius: ⁊ dices. Hec dicit dominus. Vnxi te regẽ sup
f isrl. Apiesq; ostiũ ⁊ fugies ⁊ non ibi subsistes. Obijt q̃ adolescẽs puer ꝓphete in ramoth galaad ⁊ ingres
g sus est illuc. Ecce aũt principes exercitus sedebant. Et ait. verbum mihi ad te o princeps. Dixitq; iehu ad quem ex omnibus nob Vt ille dixit. Ad te o princeps. Et surrexit: ⁊ ingressus

mr cum dixit. f Et ambulauit in vijs domꝰ achab. qui fuit ydolatra pessimꝰ. vez ex dicto ũ. iij. li. ⁊ cã malicie ipius ochozie subdit cũ dr. k Gener eñ domꝰ achab fuit. i. genit⁹. qz mr sua fuit filia achab vel soroꝛ. Fm alios. vt dcm est. l Obijt quoq; cũ iorã filio achab. ꝓpter istam affinitatẽ ⁊ vt ibi interficeret ꝓ suã malitiam fm dõa ſniaz vt bĩ ca. sequenti.

m Qui reuersus est vt curaret in iezrahel. i. iorã filiũ achab. dimisit tñ ibi exercitũ vt ex ꝓuisione curare ibi fieret conspiratio ꝑa cũ ipo absente. ⁊ cõtra domũ achab sicut ꝑe dixerat helyas.

Capi. ix

a Eliseꝰ ꝛ. i. superi⁹ descripta est regni iorã ꝓcessio ḃ ꝑr describit tortas domus achab extinctio. ⁊ ꝑ ẽdũ ad principaleꝰ ꝓonas. secũdo ẽdũ ad secundarias ca. ꝛ. ꝑia i tres q; ꝓio describit ipũ iehu ioraz filij achab occisio. secõ ochozie regis Iude ꝓsecutio. ibi. Ochozias aũt. tercio regũe iezabel mors ⁊ lacerationio. ibi. Ytaq; ꝓia adhuc ires. q; ꝑ describit ipũ iehu mũcio. secundo inunctio ꝓfirmatio. ibi. Iehu aũt. tercio dñi sui interfectio. ibi. Et ascẽdit. Circa ꝓmũ bñ. a Eliseꝰ aũt. ꝓpheta vo. vnũ de filijs ꝓphaꝝ. i. de discipulis suis vt ipleret ꝓ ipm illud qđ fuerat dcm helye de vnctõe i iehu i regẽ sup isrl. ad destruendũ dõm achab. vt bĩ ũ. iij. li. ca. xix. ꝓ qđ dicit ḃ rab. sal. q iste fuit ionas filius amathi qui ꝓsciatus helyas. ⁊ oblatꝰ fuit helye a mrẽ vt

d Et ꝓstituit sibi regẽ. a ꝑte eñ dauid vsq; tũc nõ fuerat ibi rex ꝓprie dict⁹. ſ ꝓfect⁹ ꝓ rege iuda posit⁹. e Et surrexit nocte percussitq; ydu. q cũ circũdederãt. glo. ra. sz qui bitabãt ꝛpe regnũ sum. nõ tñ tanũ ꝑualuit q eos posset ꝛ tingere sub tributo sicut ꝓs⁹. f Tũc recessit ⁊ lobna. q dam ciuitas é de regno iude fortis ⁊ potens q regi rebellauit. qz erat ꝓpe ḳmanos edõ. vt bĩ Iosue. xv. ⁊ ꝓmanrit se ydumeis in hac rebellione. g Sepultusq; ẽ cũ eis in ciuitate dauid. nõ tñ fuit sepult⁹ in sepulcris regalibus vñ ij paralypo. xxj. h Anno. xij. Hic ꝑr describit percussio regni iude sub ochozia filio iorã eiꝰ malicia subdit

ẽt eiꝰ discipul⁹. sicut dcm fuit ũ. iij. li. ca. xix.

b Accinge lumbos tuos. i. dispõe te ad cundũ velociter ⁊ expedite. c Et tolle lenticulã olei. Est aũt lenticula ẽnũ vas ad reponendũ oleũ ꝓ inunctione regũ ⁊ pontificũ ⁊ dicitur a liniẽdo. d Suscitabis eum de medio fratrum suoꝝ. i. aliorum qui cum eo regunt exercitus.

e Et introduces i interiꝰ cubiculũ. volebat eñ helise ḃ fieri secrete ne forte aliq̃ zelãtes ꝓ rege ioraz ilurgerẽt in ꝓpham f Apiesq; ostiũ ⁊ fugies. ex eadẽ causa.

g Ecce aũt ꝑn. exer. sedebãt. cruciãtes admirez de hiis q̃ ꝑtinẽt ad exercitꝰ regimẽ. Cetera patẽt vsq; ibi.

f Et fort. eſ quo pugna. ꝫ amaſiā. ꝫ qua pugna dicet magiſtra. g Heliſeꝰ autē. Hic ꝑhr deſcribitur mors heliſei t eiꝰ tumulatio. t primo deſcribit ſignum ab eo datū cuꝫ eſſet mortuꝰ. ꝓpinquus ſecūdo cū iā eſſet mortuꝰ. ibi. Mortuꝰ eſt igit. Circa primū dī. b Deſcendit aꝫ ad eū ioas rex iſrl t flebat. quia vita heliſei multū valebat ad defenſionē ſui regni.

i Currus iſrl t auriga ei⁹. exponit ſi cut. ꝫ. ca. ij. cui ꝓphetiſſus heliſeus dixit.

k Pone manū tuā ſup arcū. ad ſtendā ipm.

l Suppoſuit heliſeus manus ſuas ad oſtendā q meritis ꝑ dauid regi ſignū victorie. m Aperi feneſtrā orientalem illa pte erat regnū ſyrie qꝫ molestabat regnū iſrl. n Sagitta ſalutis dñi. ſc. id eſt emiſſio dui⁹ ſagitte ſignat victoriā ꝓ ꝓpſo iſrael t ꝫ ſyros. o Percute iaculo terrā. Iſta percuſſio deſignabat q cuſſionē ꝓpli ſyrie a ꝓpło iſrl. vt ptz et ſequētib⁹. p Si percuſſiſſes ſyrōs aut ſepties. ſc. erat ei reuelatuꝫ heliſeo: q ſi rex multotiēs pcuteret terrā abſq; interruptiōe: q totaliter deiceret ſyriā: nō tū habebat licētiā dicē di ꝫ regi. ꝫ ſolū vicē di qđ faceret: vt q ꝫ haberet certū ſignuꝫ qđ futurū erat. ꝫ ſeq̄tur. q Nūc autē percutiēs trib⁹ vicib⁹. ſpūs ꝺñi ſanctꝰ tangit corda ꝓphetaꝝ eo tēpe quo vult: t ꝫ alia qꝫ revelat aliqđ futurū in generali tm: t poſtea i particulari ſicut pz ꝫ. q: ꝫ fuit revelatū heliſeo q ſi rex multocies percuteret terrā deleret ſyriā: nō tm fuit ſibi revelatū quoties eſſet percuſſurus: ꝫ poſtq̄

Reliqua aūt ſermonū ioachaz t vniuerſa q̄ fecit t fortitudo ei⁹ nōne hec ſcripta ſunt i libro ſmonū dieꝝ regū iſrl? Dormiuitq; ioachaz cū patrib⁹ ſuis: t ſepelierūt eū in ſamaria: regnauitq; ioas filꝰ ei⁹ ꝓ eo. Anno trieſimo ſeptimo ioas regis iuda regnauit ioas filꝰ ioachaz ſup iſrl in ſamaria ſedecim annis: t fecit qđ malū eſt in ꝓſpectu dñi. Nō declinauit ab oib⁹ ꝑcīs hieroboā filij nabath q̄ peccare fecit iſrl: ſ i ipis ambulauit. Reliq̄ aūt ſmonū ioas et vniuerſa q̄ fec̄: t fortitudo ei⁹ quō pugnauerit ꝓ tra amaſiā regē iuda? nōne hec ſcripta ſūt in libro ſmonū dieꝝ regū iſrl? Et dormiuit ioas cum patrib⁹ ſuis: hieroboā aūt ſedit ſup ſoliū ei⁹. Mortuus eſt autē ioas ſepult⁹ eſt in ſamaria cū regib⁹ iſrl. Heliſeꝰ aūt egrotabat infirmitate q̄ et mortuꝰ eſt. Deſcēditq; ad eū ioas rex iſrl t flebat coꝝ eo: dicebatq; pr̄ mi. pat mi: curꝰ iſrl t auriga eius. Et ait illi heliſeꝰ. Affer arcū t ſagittas. Cūq; attuliſſet ad eū arcū et ſagittas: dixit ad regē iſrl. Pone manū tuā ſup arcū. Et cū poſuiſſet ille manū ſuā ſuppoſuit heliſeus manus ſuas manib⁹ regis t ait. Aperi feneſtrā orientalē. Cūq; aperuiſſet: dixit heliſeꝰ. Jace ſagittā. Et iecit. Et ait heliſeus: Sagitta ſalutis dñi: t ſagitta ſalutis ꝓtra ſyriā. Percutiesq; ſyriā i aphec: donec ꝓſumas eaꝫ. Et ait. Tolle ſagittas: q̄ cū tuliſſet: rurſuꝫ dixit ei. Percute iaculo terrā. Et cū pcuſſiſſet trib⁹ vicib⁹ t ſteteriſſet, iratꝰ eſt vir dei ꝓtra eū: et ait. Si pcuſſiſſes quīq̄es aut ſeries ſiue ſepties: percuſſiſſes ſyriā vſq; ad ꝓſumationē. Nūc aūt trib⁹ vicib⁹ percuties eā. Mortuꝰ eſt ꝙ heliſeꝰ: t ſepelierunt eū. Latrūculi aūt ꝺ moab venerūt in terrā i ipo anno. Quidā aūt ſepelientes dominē viderūt latrūculos: t ꝓiecerūt eadauer i ſepulcro heliſei. Quod cū tetigiſſ oſſa heliſei: reuixit ꝺ̄, t ſtetit ſuper pedes ſuos. Igit azabel rex ſyrie afflixit iſrl: cūctis diebꝰ ioachaz. Et miſertꝰ eſt dñs eoꝝ: et reuerſus eſt ad eos ꝓpter pactū ſuū qꝫ habebat cuꝫ abraam t yſaac t iacob: t noluit diſpdere eos neq; ꝓiecere penitꝰ vſq; in ꝑſens tēpus. Mortuus eſt autē azabel rex ſyrie t regnauit benadab filius eius ꝓ eo. Porro ioas filꝰ ioachaz tulit vrbes de manu benadab filij azabel, quas tulerat ꝺ manu ioachaz ꝑris ſui iure ꝓlij. Trib⁹ vicib⁹ pcuſſit eū Joas: t reddidit ciuitates iſrl.

a In anno ſe. Ca. xiiij. cūdo filij ioachaz regis iſrl regnauit amaſias filꝰ ioas regis iuda. xxv. annoꝝ erat cū regnare cepiſſet. Eliganti autem et nouem annis regnauit in hieruſalem. Nomen matris eius ioaden de hieruſalem: t fecit rectum coꝝ dño: veruntamen non vt dauid pater eius. Juxta oīa que fecit ioas pater ſuus fecit: nīſi hoc tātū q̄ excelſa nō abſtulit. Adhuc ei populus adolebat t immolabat incenſum in excelſis. Cumq; obtinuiſſet regnum percuſſit ſeruos ſuos qui interfecerant regem patrem ſuum: filios autē eorum qui occiderant non occidit: iuxta qđ ſcriptū eſt in libro legis moyſi ſicut ꝓcepit dñs dicēs. Non morient patres ꝓ filijs: neq; filij ꝓ patribus: ſed vnuſquiſq; in peccato ſuo morietur. Ipſe pcuſſit edom in valle ſalinarū decem milia

pcuſſerat ter t ceſſaſſet: reuelatū fuit heliſeo: q̄ pauciores ſyros pl⁹ trib⁹ vicib⁹ t in bellis geſtis. b Moꝝ eſt igit heliſeus. ꝺ ꝑhr deſcribit ſignum factū ꝓ heliſeum poſt mortē eiꝰ cū ſubdit. a Et cū ſepeliret oſſa heliſei. ꝛc. ad declarandū merita ipſius heliſei cetera patēt vſq; ibi. t Et regnauit be. ſ. ꝛc. ſic enī ſcribit hic in hebreo. t ita dīc̄ hiero. q̄ debet ſcribi. ille aūt benadab ꝺ q̄ ceſſit azabel ſcribit ꝓ b. in fine.

Capitulum. xiiij.

In anno ſecō Hic ꝑhr agit de ꝺ qđ factus eſt tpe amaſie regis iude. t ꝓpō deſcribit regni eiꝰ ꝓfectū: ſecūdo regni iſrl ſucceſſio. ibi. Anno. xv. Primo in duas. q̄ ꝓpō deſcribit regnū amaſie tpe ꝓſperitatis. ſecō tpe aduerſitatis. ibi. Tunc miſit amaſias. Circa ꝓmū deſcribit ipi⁹ vita cum dicit.

b Et fecit recti coꝝ dño. reſpectu regū iſrl q̄ erāt impietatibꝰ ſubdit.

c Verūtā nō vt david pater eiꝰ. q̄ fuit valde ꝓfectus.

d Juxta oīa que fecit ioas ꝛc. ſic. ꝺ. dicēs eſt ca. xiij. q̄ nec etiā ioas pater eius abſtulit excelſa: t ꝺ iſtud. Nihil ꝺ tm ꝛc. nō pōt referri ad litterā immediate ꝓcedentē. ſ. refert ad id qđ dicit. Fecit recti coram dño. niſi hoc tantum ꝛc. t hic patet littera.

e Cumq; obtinuiſſet regnū in pace et quiete: ita q̄ ſic poterat facere iuſticias abſq; pericula ꝑturbationis regni.

f Percuſſit ſuos ſu. ꝛc. filii aūt eoꝝ q̄ occi. non occidit. ſicut ſcriptū eſt in lege dñi: Deut. xxiij. Non morient ꝓcs ꝓ filijs nec filij ꝓ pa

tribus ꝛc.sequit. g Et appḥēdit petrā in plio. Dicunt hic aliq̄ q petra est nomē ciuitatis. ꝛ aliq̄ aūt t verius vt videt q est nomē ciuitatis petre ꝓprie: vbi interfecit plures de ydumeis ſm q bḥ.ij.paralyp.xxv. h Vocauitq̄ nomē ei⁹ .i. illi⁹ petre. i Jezechel. ita debet scribi: signat i hebreo acredinē dentiū. q: illi q̄ interfecti ſūt ibi stridebāt dentib⁹ ex horore mortis t dolore. k Tūc misit amasias. h ꝑ hoc declarat regnū ei⁹ ꝓpe aduersitatē. t ꝑ agit de ei⁹ rebellatiōe: ſecūdo de ei⁹ occisiōe ibi. Factaq̄ est. C Circa primū sciendū q amasias ex victoria quam habuit ſ ydumeos vt dictū ē: eleuat⁹ fuit in ſuperbiā t ex hoc iusto dei iudicio permissus est cadere in ydolatriā: q: ydola ydumeorū q̄ cepat reseruauit sibi t coluit nec ad reprehensionē ꝓphete se conuertit: ḥ de morte sibi cōminata fuit: vt bḥ.ij.paralip.ca.xxv. ꝓpter q̄ ostenſa ꝑsuptionē permissus ē cadere: q: puocauit ioas regē ifrl ad pliū: vt sic ei⁹ superbia ꝑfunderet. t ꝺ est q̄ ꝓ. k Tūc .t. post ꝑditas nechtias ab eo ꝑ petratas. l Misit amasias nūcios ad ioas. puocando eū ad pliū: ō subdit. m Veni t videam⁹ nos. in bello dic statuto. n Cardūus libani misit ad cedrū ꝛc. carduus est herba humilis t spinosa: t ſm q dic̄ rasa. ꝺ signat eos ꝑ parē ſichem: q erat insidelis: cedrus aūt signat iacob q̄ fuit patriarcha magn⁹ cui⁹ filiā .ſ. dinam petiuit eos ꝓ sichem filio suo vxorē: vt bḥ Gen.ca.xxxiij. Bestie vero silue cōcalcātes carduū signāt filios iacob q̄ interfecerūt eos t sichē t eoꝝ pplm. ꝛpe eīs ioas t amasie inter iudeos currebat illud ꝓuerbiū q̄ hic aliq̄s attentabat aliq̄d ꝓsumptuosum t iō ipm applicauit ioas sibi t amasie vocās seipm cedrū t amasiā carduū: t bellatores ipius ioas bestias silue: iō subdit. o Quare ꝓuocas malū .i. bellū inter me t te. p Vt cadas tu t iudas tecū. q: nō habēs virtutē standi ꝫ me. q Et nō acquiescit amasias volēs oīb⁹ modis ꝓtra eū ꝓcedere. Cetera patēt vsq̄ ibi. r Et interrupit murū vrbis. vt ciuitas nō posset aliās sibi resistere. s Et obsides. t filios nobiliū: ne patres eoꝝ possent sibi rebellare. t Vixit aūt amasias ꝛc. in hebreo bḥ.xv. annis. t

g Et appḥēdit petrā i plio: k vocauitq̄ nomē ei⁹ iezechel vsq̄ in pātē diē. Tunc i misit amasias nuncios ad ioas filiū ioachā filij iehu m regis ifrl dicēs. Veni t videam⁹ nos. Remisitq̄ ioas rex ifrl ad amasiā regez n iuda dicēs. Cardu⁹ libani misit ad cedrū q̄ est in libano dicēs Da filiā tuā filio meo vxorē. Trāsierūtq̄ bestie saltus q̄ sunt in libano t conculcauerūt cardū. ꝫ cutiēs iniuriſti sup edom t subleuauit te cor tuū. Cōtent⁹ esto gl̄ia: t sede i domo tua. Quare prouocas o malū; vt cadas tu t iudas p tecū: Et nō acquieuit amasias. Ascēditq̄ ioas rex ifrael t viderūt se ipe t amasias rex iuda in bethsames oppido iude. ꝫcussusq̄ est iuda coꝝ ifrl: t fugerūt vnusq̄sq̄ i tabernacula sua. Amasiā vō regē iuda filiū ioas filij ochozie cepit Joas rex ifrl i bethsames: et r adduxit eū i hierlm. Et irrupit murū hierlm a porta ephrai vsq̄ ad portā anguli q̄dringēt cubit. Tulit q̄ omne aurū t argentū et vniuersa vasa q̄ inuēta sūt in domo dñi t in thesauris regis t obsides: t reuersus est in samariā. Reliq̄ aūt verboꝝ ioas q̄ fecit t fortitudo ei⁹ q̄ pugnauit ꝫ amasiam regē iuda: nonne hec

ij.paralyp.xxv.ca. ꝫ ifrl. Bicēdū q̄ .t. anni ḥb⁹ amasias fugiēs de hierlm latuit in lachis: tacenk hic l hebreo: t .ij. paralyp.ca.xxv. ꝓpter malicīā amasie: t q: tūc nō regnauit ꝓprie. v Factaq̄ ē. Hic ꝑ agit ꝺe occisiōe ipius amasie: q: ly mors ei⁹ sit ꝑdicta ꝺ tñ sa ꝺk modo mort. cū ꝺ

v Factaq̄ ē ꝫ cum cōiuratio. .t. conspiratio. x In hierlm q: ciues videtes murū ciuitatis interruptū t ciuitatē spoliatā t filios suos ductos obsides i samariā. occasione sūpte ei⁹: q: nolunt desistere a bello ꝫ ioas: ceperūt tractare ō mortē ei⁹. y Fit ille fugit in lachis. q̄ ꝑcepit hūc tractatū. z Misseruntq̄ post eū. magnā multitudinē bellator. a Et interfecerunt eum ibi. ꝓpter malā ipius ꝑdicta. b Tulit āt vniuers⁹ ꝑpls iude azariā. Iste vocat ozias .ij. Paral.xxvj. q: fuit bynomi⁹: t vt aliq̄ dicunt trinomi⁹: vt ibidem patet. c Anno.xv. hic cōsequēter describit regū ifrl successio cum dict. Anno.xv. amasie fi. ioas re. iuda regis hiero .ſ. ꝑe suo ioas mortuo. ḥ iam añ cepat regnare trib⁹ annis vīuēte ꝑe suo. vt dicit tab .sa. d Ipe restituit terminos ifrl ꝛc. terra ei ſilla erat occupata a regib⁹ syrie: ḥ ipe recuperauit iuxta sermonem dñi dei ifrl: quē locut⁹ est ꝑ Jonā filiū amathi tonā: ꝺ nō scribitur in ꝓphia ione q̄ bḥ in li.xij. ꝓphetaꝝ: q: illa ꝓphia solū loquit de facto nimine plura aūt alia fecit t ꝑdixit iste ionas: q: inuenit iebu: t ꝑ

scripta sunt i libro sermonū dieꝝ regū ifrl? Dormitq̄ ioas cum patribus suis: t sepult⁹ est in samaria cū regib⁹ ifrl: t regnauit hieroboā filius ei⁹ ꝓ eo. t Vixit aūt amasias filius ioas rex iuda postq̄ mortu⁹ ē ioas filius ioacham regis ifrl. xv. annis. Reliq̄ aūt sermonū amasie: nōne hec scripta sunt i libro ḥmonū v dierū regū iuda: Factaq̄ ē x cōtra eū coniuratio i hierlm at ille fugit i lachis. Misse y rūtq̄ post eū lachis t interfecerūt eū ibi. t asportauerūt in equis: sepultusq̄ est in hierlm cū patrib⁹ suis b in ciuitate dauid. Tulit āt vniuers⁹ ꝑpls iude azariā annos natū sedeci: t ꝑstituerūt eū regē ꝓ patre ei⁹ amasia. Ipe edificauit ahilā: t restituit eā iude postq̄ dormiuit rex cū ꝑib⁹ suis c Anno q̄ntodecio amasie filij ioas regis iuda regnauit hieroboā filius ioas regis ifrl in samaria q̄dragināta vno āno: t fecit q̄ malū est coꝝ dño. Nō recessit ab oīb⁹ peccatis hieroboā filij nabath q̄ peccare d fecit ifrl. Ipe restituit fines ifrl ab introitu emath vsq̄ ad mare solitudinis: iuxta sermonē dñi dei ifrl quē locutus est ꝓ seruum suum ionam filium amathi e prophētam: q̄ erat de geth

dicit eū destruxerūt domū achab: ꝑut dictū fuit .3.ix.ca. t filios iehu regnaturos vsq̄ in quartā generationē: vt bḥ .ō.x. q̄ nō sunt ibi scripta: sicut t ipa multa fecit t dixit: q̄ nō sunt scripta in euāgelio: ſm q̄ dr Job.vi. dicit tñ rasa. q̄ hic dicit: scribit in ꝓphetis ione ꝓ quādā similitudinē: q: sicut ꝓ ꝑdicatione ione in fortunis ciuitatis ninive mutatū est in infortunium: eo q̄ nimirū egerūt penitētiā: sic t hic dicit. Dicit ei dñs af.ifrl. ama. nimis ꝛc. q̄ cōuersa est in cōsolationē ꝛpe ifrl⁹ hieroboam: vñ subdit. Ex saluauit eos in manu hieroboā ꝛc. t ꝺ fuit ꝑdictū ꝓ ionā ꝓphetā. e Qui erat de geth .ē.iij. libro ca.xvij. ꝺ cit q̄ erat de sarepta: q: fuit filius mulieris sarēptane. Dicē dū q̄ ꝺ nosat de geth q̄ est villa in regno ifrl: t ibi fuit se-

pāle⁹: t ab filio loco denolauit hic eū scriptor⁹ hui⁹ libri.
f Que est in ophir. Illa ophir est alia ab illa q̄ est in india: vbi mittebat Salomō naues p auro querēdo ve hᵇ ō.iij.lib.ca.x. vñ t in hebreo pma lra hui⁹ ophir est aym. alteri⁹ vero pma lra est alepḥ. g Vsq; ad clausos carceris t extremos.i. abiectos ḡuis ei⁹ tribⁿ deberet parcere q̄ afflictio nō est dāda afflictio: reges tñ syrie eis non pepcerāt q̄n eos ceperant volētes terere populū isrl. ceca pater.

Capitulum.xv.

Anno.xxvij. ℟ est ḡnta po pn cipatū huius quarti libri p̄m diuisionē i principio eius posītā: in qua agit ō bis q̄ facta sunt sub ozia rege iuda t Joathon filio ei⁹ t dinūdat in duas ptes. q̄ p̄ describit regni iude successiō: scdo regni ioathā pſecutio ibi. Anno scdo. Prima in duas: q̄ primo ponit dicta successiō scdo regū isrl frequēs mutatio ibi. Anno xxxviij. Circa primā ptē. a Anno.xxvij. hieroboā rē. ex hᵇ ptē q̄.ō. dicta est q̄ ille hieroboas cepit regnare adhuc vīē te patre ynobus vel trib⁹ annis: q̄ a morte patris sui vsq; ad principiū regni ozie. q̄ idē est t Azarias: et ita zacharias q̄ sit trimonius. vt hᵇ .ij. Paralyp.xxvj. fuerūt ēn.xxv. anni lo ḡnidō ō regno Ozie quo incepit regnare

f q̄ est in ophir. Vidit ei⁹ dñs affrictionē isrl amarā nimis t q̄ pſumpti eēnt vsq; ad clausos carceris t extremos t nō esset q̄ auxiliaret isrl. Hec locut⁹ est dñs vt deleret nomē isrl de sub celo: ſ saluauit eos i manu hieroboā filij ioas. Reliq̄ aūt ſmonū hieroboā t vniuersa q̄ fecit t fortitudo ei⁹ q̄ pliat⁹ est t quō restituit damascū t emath iude in isrl: nōne hec scripta sūt in libro ſmonū dierū regū isrl? Mortuusq; patrib⁹ suis regn⁹ isrl: t regnauit zacharias filius ei⁹ p eo. Ca.xv.

Anno vicesimoseptio hieroboā regis isrl regnauit azarias filius amasie regis iuda. Sedecim ānoz erat cū regnare cepisset: et ḡntaduob⁹ annis regnauit in hierusalē Nomē mris ei⁹ iecelia ō icrim. Fecitq; qđ erat placitū coram dño iuxta oia q̄ fecit amasias pr̄ eius: verūtñ excelsa nō est demolitus. Adhuc ppls sacrificabat t adolebat incensū i excelsis. Percussit aūt dñs regē: t fuit

g Sepelieruntq; eū cū maioribus suis. Et ū ad locū ti generali: nō tñ in speciali: quia nō fuit sepultus in sepulcris regū: sed tñ in agro regalium sepulcroꝝ: eo q̄ esset lepiosus ſm q̄ dicit.ij. paralyp.xxvj. g Anno tricesimooctauo. Hic cōsequēter describit regū isrl frequēs mutatio.

Jungebāt ēn se gētilib⁹ regibus: t sic vn⁹ interficiebat alium fratrus auxilio fidelium t regnabat loco ei⁹ t pusset quasdā ista ꝑ in sex ſm sex reges sibi succedētes in parvo tpe: quorum prim⁹ fuit zacharias filius hieroboam ō quo dicit ℟ Anno. xxxviij. azarie rē. iude reg. Zacha.rē. Dictū est in principio hui⁹ capitulī q̄ iste Zacharias qui et azarias sine ozias: cepit regnare mortuo patre suo anno.xxvij. hieroboam regis isrl q̄ hieroboam regnauit q̄draginta vno anno vt habet capi.pcedē ti. ex quo patet q̄ in morte ei⁹ azarias regnauerat trib.xv. annis. Qualiter igitur poterā cē verū: q̄ zacharias filius hieroboam cepit regnare tricesimooctauo anno Azarie: quia videt q̄ debeat dici anno quintodecimo vel sedecimo azarie regnauit iste azarias. Ad quod dicēdū q̄ i principio hui⁹ capitulī accipit principiū regni azarie quādo cepit regnare sol⁹ mortuo patre: vt dictum est. Sed ante cepat

mortuo patre qz pater ei⁹ amasias vixit.xxv. annis post mortē ioas patris hieroboā: t ille.xxv. ānis fuit.xxvij. regni hieroboā incipiēdo ei⁹ regnū a tpe quo cepit regnare patre adhuc vīente. b Et regnauit azarias. hāc ēn cepit regnare mortuo patre. añ tñ regnauerat p plures annos: vt dictū est: t videbit plenius infra. c Verūtñ qđ placitū erat coꝝ dño. ſ. in principio regni sui: ꝑter qđ multus ꝑsperat⁹ fuit in regno: vt hᵇ .ij. paralyp.ca.xxvj. ſ postea ſ ḡbia eleuat⁹ deprauat⁹ fuit: ꝑter qđ dño cū pcussit: ſm q̄ subdit. d Percussit aūt dñs regē t fuit lepiosus rē. ex ſuperbia ēn voluit ipe sibi vsurpare officiū sacerdotale intrās templū ad thuribulandū: t cū a sacerdotib⁹ ei⁹ diceret q̄ hoc nō spectabat ad ei⁹ officiū: minabat eis temēo thuribulū: ꝑter qđ subito fuit percussus lepra t apparuit i frōte ei⁹ manifeste: ꝑter qđ sacerdotes statim eū expulerūt de templo: t ipemet sentiēs plagā dñi exiuit voluntarie. timēs ne peius sibi accideret: vt hᵇ .ij. Paralyp.xxvj.

e Et habitabat i domo libera. ſ. a frequētatione hoīm: nō de .ij. Paral. q̄ habitabat in domo separata. t ꝑter ō nō venire bāt ad ipm iudicia. ꝑter qđ subdit. Joathan vo filius regis gubernabat palatiū t iudicabat pplm ad placitū ei⁹.

lepiosus vsq; i diē mortis suē: t habitabat i domo libera seorsuz. Joathā vo filius⁹ regis gubernabat palatiū t iudicabat pplm terre Reliq̄ aūt sermonū azarie t vniuersa q̄ fecit: nōne hᵇ scripta sunt i libro ẏborū dierū regū iuda. Et dormiuit azarias cū patrib⁹ suis sepelierūtq; eū cū maioribus⁹ suis i ciuitate dō: t regnauit ioatham filius⁹ ei⁹ p eo. Anno tricesimooctauo azarie regis iude regnauit zacharias filius⁹ hieroboaz sup isrl samaria sex mensib⁹: t fecit qđ malū ē coram dño sicut fecerāt pres ei⁹. Nō recessit a petis hieroboā filij nabath q̄ peccare fecit isrl. Coniurauit aūt ō eū sellū filius⁹ iabes: percussitq; eū palā t interfecit regnauitq; p eo. Reliq̄ aūt ẏborū zacharie: nōne hec scripta sūt i libro ſmonū dierū regū isrl. Iste est ſmo dñi quē locut⁹ est ad iehu dicēs Filij tui vsq; ad q̄rtam generationē sedebūt de te sup thronū isrl. Factūq; ē ita. Sellū filius⁹ iabes regnauit a tricesimonono anno

regnare per decē annos quibus pater suus fugiens fecerat vt dictum est capitulo precedenti: t sic tempore mortis hieroboā regnauerat.xxv. annis. Item a morte hieroboam regnum israel fuit gubernatum. xiij. annis per principes eo q̄ zacharias filius hieroboaz erat puer parvulus t sic anno.xxxviij. azarie regis iude zacharias filius hieroboam cepit regnare sup israel ranſq; regēs regnū q̄ seipsum.

b Coniurauit autem contra eum sellum iste enim fuit vnus de principibus qui administrauerant regnum post mortem hieroboam: t ideo potuit se munire t fortificare ad auferendam regnum ipsius zacharie.

i Percussitq; eum palam. In hebreo habet. Coram populo. t idem est t in hoc notatur q̄ habebat populū fauēte p magna parte consentaneū: quia iste zacharias erat valde malus. Iste est sermo domini quē locut⁹ est ad iehu. vt. Filij tui vsq; ad quartā generationē sedebūt sup thronū isrl. t hoc patet ex dictis q̄ Joathas filius⁹ iehu regnauit post eū: cū successit ioas filius⁹ eius: t ipse ioas hieroboā filius⁹ ei⁹. t ipse hieroboā zacharias filius eius.

k Sellū filius⁹ iabes Hec est ista para vbi agit de regno sellū. qđ fuit vade breue tō subdit. Regnauit autem me

se sequit. l Et ꝓratio ei⁹ posiꝫ tetēdit insidias.s.ipi zacharie qnē interfecit vt dictū ē. m Tūc percussit mazacharie qnē interfecit vt dictū ē. m Tūc percussit manaben q naben. Hec est tercia ꝓ i qua agit de regno manaben interfecit sellū vt dictū ē cū dr Tūc.i.post interfectionē sellū. n Percussit manaben thapsaz.libri correcti habēt thapsum: t sic est in hebreo. et ci subdit eū dicit. o Noluerūt ci aperire et.i. recipere i ciuitate tanqꝫ rebellē.et quo ꝑ q libri habētes hic thersa in B sunt falsi qr ille manahē fecit cōiurationē ꝑ sellū i thersa vbi.i.et q verisimile est q ciues ipsius thersē erāt ei consentanei t nō rebelles. p Et interfecit oēs ꝓgnātes ei⁹. qō fuit valde crudele. ꝫ B fecit ad terrorē alios: vt nō auderēt sibi resistere cūctis diebꝰ ei⁹. q Veniebat phul. cē.nō q venirent sibi oi die vel annis: sed qū manaben rogabat eū vt veniret ad firmandū regnū sibi ꝓpter qō dabat t illi magnū tributū: vñ subdit.

r Indixitqꝫ mate.qr nō poterat solvere illud tributū ꝰ redditibus suis.

s Quinqgita sic. arg.ꝓ singu.t subintelligit bolos potentes: vñ i heb.bi. Quinqginta siclos argēti boi vni.i.cuilibz fm modū loqndi hebraicū: t ꝓpē B libri qui dāt ꝰ per singulos ānos.falsi sūt i B: qr libri correcti nō hūt ānos.cetera patēt i ista t ¶Anno .l. azarie. B est ḡta ps i q agit ꝰ regno pbacee qō duravit tm duobꝰ ānis vñ subdit. v Cōiurauit ꝛ aduersus eū pbacee filiꝰ romelie dux exercitꝰ eius t ꝓpē B dūx militū sibi cōsentaneū.

x Et pcul.eū in samaria i turre.vbi refugerat ꝓ defensiōe y Iuxta argob .i. iuxꝫ palatiū vt dicta. 5 Et iuxꝫ ariph i heb.bi. Et iuxꝫ arie qō signat leones: qr ibi erat leo aureꝰ ad magnificētiā t decorē vt dicit ra.sa.

azarie regis iude Regnauit aūt vno mēse i samāria Et ascēdit manahē filiꝰ gaddi de thersa: venitqꝫ samariā t percussit sellū filiū iabes i samaria t interfecit eū :regnauitqꝫ ꝓ eo. Reliq̄ aūt ꝛ Vbi⁹ sellū t ꝯiuratio ei⁹ ꝙ quā tetēdit insidias: nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū isrl. Tunc n percussit manahē thapsaz et oēs q erāt i ea: t finios ei⁹ o de thersa Noluerūt ei aperire et Et iterfecit oēs ꝓgnātes ei⁹: t scidit eas. Anno. xxxix. azarie regis iude regnauit manahē filiꝰ gaddi sup isrl. x. annis i samaria: fecitqꝫ qō erat malū coram dño Nō recessit a peccatis hieroboā filij nabath q peccare fecit isrl cūctis dieb⁹ q ei⁹. Veniebat phul rex assyrioꝝ i thersa : et dabat manaben phul mille talenta argēti: vt cēt ei i auxiliū r t firmaret regnū ei⁹. Indixitqꝫ manaben argētū sup isrl cūctis potentib⁹ t diuitib⁹ vt daret regi assyrioꝝ. s qnquagita siclos argēti ꝓ singulos Reuersusqꝫ ē rex assyrioꝝ: t nō ē moratꝰ in thersa. Reliq̄ aūt ꝛ monuz manahē t vniuersa q fecit nōne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regū isrl Et dormiuit manaben cuz patrib⁹ suis. Regnauitqꝫ t pbaccia filiꝰ ei⁹ ꝓ eo. Anno qnquagesimo azarie regis iude regnauit pbaceia filiꝰ manaben sup isrl in samaria biennio : fecit qō erat malū coram dño Nō recessit a ꝓcessis hieroboā filij nabath: q peccare fecit isrl v Coniurauit aūt aduersus eum pbacee filius romelie x dux ei⁹: t percussit eū i samaria in turre domus regie.

iuxta argob: t iuxta ariph a t cū eo quinquagita viros de filijs galaaditarū t interfecit eū. Regnauitqꝫ ꝓ eo. Reliq̄ aūt ꝛ monū pbaceie t vniuersa q fecit nonne hec scripta sunt in libro sermonū dierū regum isrl. b Anno qnqgesimosecūdo azarie regis iude: regnauit pbacee filiꝰ romelie sup isrl in c samaria. xx. annis : t fecit qō erat malū coram dño. Nō recessit a ꝓcessis hieroboā filij nabath q peccare fecit isrl. Jn diebꝰ pbacee d regis isrl venit theglathphalassar rex assur et cepit abion: t abel domum machа t ianoe t cedes t asor. t galaad t galylecaz: et vniuersaz terrā neptalim: t trāstulit eos in assyrios. e Cōiurauit aūt t tetēdit insidias osee filiꝰ hela ꝰ pbacee filiū romelie : t percussit f eū t interfecit : regnauitqꝫ ꝓ eo. xx. annos.ioathan filij ozie. Reliqua autem sermonū pbacee t vniuersa q fecit: nōne hec scripta sunt in libro sermonum dieruz g regum israel. Anno secundo pbacee filij romelie regis israel regnauit ioathā filius ozie regis iuda. Et ginti quinqꝫ annorum erat cum regnare cepisset. t sedecim ānis regnauit i hierusalem : Nomen matris eius hierusa: filia sadoch. h Fecitqꝫ quod erat placitū i coram domino Juxta oia q fecit ozias pater suus operatus est: verūtn excelsa nō ābstulit. Adhuc ꝑpls imolabat t adolebat incēsum k in excelsis. Ipe edificauit portā dom⁹ dñi sublimiꝰ mā. Reliqua aūt sermonū ioathā t vniuersa que fecit nōne hec scripta sūt i libro

a Et cū eo cogitauit viros q erāt amici ei⁹ t fallēces et.
b ¶Anno.lij.azarie. Hec ē ḡnta ꝓ i q agit de regno pbacee. c Et se.qō erat ma.co.dño. t ꝓpē B de ordinatiōe dñia. d Venit theglatphalasser rex assur. t captiuauit magnā ptē ppli sui. vicz duas trib⁹ t dimidiā q erāt vltra iordanē t ꝰ ppło ei⁹ q erat citra iordanē de tribu zabulō t neptali: tot captiuauit qt eqpabāt duodecim tribuū t fm B ꝰ a doctoribꝰ trib⁹ tres tūc captiuasse. t trāstulit eos i assyrios: vt cēnt sui: ne possent de cetero rebellare regno assyrioꝝ. e Cōiurauit aūt. B ē sexta ꝓ i q agit de regno osee q̄tus ad ei⁹ principiū. f Et tetēdit insidias osee cē. qr ꝓpē malicias suas tādē occasus ē a sua gente. g Hic gnauitqꝫ ꝓ eo ꝛc. B vē. falsus. qr postea subdit q ioathaz regnauit tm sedecī annis.ad qō dicēdū q regnauit. xvj. annis tm post mortē phis sui: ꝫ ali regnauerat plurib⁹ ānis: qz a tpe q ꝑ sui⁹ fuit pcussus lepra indicabat populū fre: vt ꝑdictū ē Ahaz soluit ra.sa.dicit. q.xiij. ō annis achaz subtrahit B scripturā ꝓpē sua malicias: t attribuit eos ioathā. h ¶Anno secūdo.B renouit scripturā ad describēdū ꝓsummationē regni ioathā: de cui⁹ ꝓncipio.ē.mētionē fecerat: ꝫ hic repetit: et ꝓz ista vsq ibi.

i Fecitqꝫ qō placi, cē.t ꝓpē B dñs dedit ei ꝓsperitatē i edificādo vineas t castella: t debellādo regē filioꝝ ammon quē redegit sub tributo .vt plenī⁹.bk.ij. pal. xxvij.ca. k Ipse cē. immutādo eū in bonis:nō ita i malis:vñ ij. pal. xxvij. vbi dr. Fecitqꝫ qō rectum erat iuxta oia q fecerat ozias pr ei⁹. t ibi dr. Excepto q nō ē ingressus tēplū dñi. vsurpādo sibi pōtificio officiū sicut fecerat pater eius.

l Ipse edifica. por-

tamen. Dicunt cōiter doctores nostri q̄ ista est porta que vocat porta rēpli speciosa. Fet.iij.ℓ hoc nō videt verū. q̄ postea reedificata incendit rēplū dei. t domū regis. t ciuitatē ihm. vt dr̄. ſ. vi.c.t tō illa q̄ in actib⁹ apl̄oꝝ dr̄ porta speciosa fuit p̄ capitulationē babylonicā reedificata sicut t rēplū. a quo do edificata fuerit nō habetur in textu biblie. ℓ ioseph⁹ videt dicere q̄ ei edificauit herodes ascalonita sub q̄ nat⁹ est xp̄s. q̄ fecit se circūcidi. t transiuit ad rītū iudeoꝝ. t fecit multa sumptuosa opa circa rēplum vt dicit ioseph⁹.

m In dieb⁹ illoꝝ videlicet post fines regni Joathan incipiente regno achaz. n Cepit dñs mittē ex. ad punitōē mali q̄ fiebant in regno iude. q̄ pp̄ter a longo tpe immolabat i excelsis. q̄ erat illicitū a tpe cōstructionis templi. t multa mala alia faciebāt. p̄ quā malicā achaz Ca.xvj.

Anno.xvij. phacee. Hic incipit secta pa in qua agit de hijs q̄ facta st tpe achaz regis iude. in q̄ terminata sunt regna isrl. Ista p̄ius describet ipsius achaz impietatem plurimam. scdo regni isrl terminatio. ca. xvij. Pñs vo ca. diuidit in quatuor geo. q̄ p̄ius describit achaz vt puerum in cōuersatione. scdo vt i credul⁹ in religione. tertio vt in idolatrica denunciatione. ibi. Misit aūt achaz ter cio vt p̄phan⁹ in religione. ibi. Cūq̄ vidisset. quarto vt temerari⁹ et adulatiōe. ibi. Tulit aūt rex. Circa primū tangit puersitatē achaz in omittendo legis opera ad que tenebat cum dr̄. Non fecit q̄ erat placitū in cōspectu dñi. secundo cōmittendo ea que p̄hibebant. cum dr̄. b Sed am. in via regū isrl. idolis immolando. c Insup̄ t filium ex. illud potest intelligi dupliciter. Vno mō p̄ monē filij. q̄ sicut dictū fuit Leui. xviij. Idolū moloch erat ereum t intus concauum. t in illa concauitate fiebat ignis quousq̄ illud idolū esset ignitū. t tunc in manibus idoli ponebat puer idolo consecrat⁹. t sacerdotes idoli pueri monebant in tympanis ne p̄ce audirēt clamorē pueri monētes t crederent ipm sine afflictiōe trāsisse ad gloriā. t p̄pter hoc locus ille vocat tophet q̄ signat tympanū in hebreo. et sic q̄ dr̄ b. Transferēs p̄ ignē intellexit de translatione ℓ vita pñti ad aliā. Alio mō intelligit sine morte filij. ex hoc eſt q̄ ignis hz̄ virtutem purgatiuā. sicut videm⁹ q̄ metalla a rubigine t impuritate purgant p̄ ignē sic credebāt antiqui. q̄ purgaret ab ipuritate spūali t vsq̄ hodie credūt hoc barbari. t ideo extranei venētes ad p̄sentia imperatoris transeunt inter ignes factos hinc inde. vt sic purificati appareant coram ipso. t confitean vtroq̄ mō Achaz idolatra fecit de filijs suis vnū transferēs p ignē. p̄ius mō offerendo ipm idolo. alios aūt purgāndo p transitū inter ignes. vñ bicit in singulari. Filiū suū cōsecrauit. et. Ignis deligna illum translatum p ignē de vita pñti p monē. t huic mō dicendi cōcordat ioseph⁹. b. q̄ achaz filium suū immolauit idolo in holocaustū Bolocaustū eni ē sacrificiū totū incensū. Sicūdo dr̄ gall. ex.viij. di. q̄ achaz lustrauit. i. purgauit filios suos in igne. q. in ℓ de signiano alios filios purgatos scdo mō ℓ dicto. a Et sub oi ligno frondoso. In talib⁹ em̄ locis delectabāt⁹ alīq̄ idola colebant. b Tūc ascendit rasin rex syrie et phacee. et. Hic pter describitur achaz vt ppharum in religione. Cum vero cultus dei q̄ fecit in atrio dñi altare sacrilegū. amouēs altare q̄ erat cultui domino consecratum. t hoc est q̄ dr̄ hic.

m Xbor⁹ dieꝝ regū iuda. In n dieb⁹ illis cepit dñs mittē in iuda rasin regē syrie. t phacee. filium romelie. Et dormiuit ioathā cuꝝ p̄ib⁹ suis. sepult⁹ q̄q̄ cū eis i ciuitate dā. p̄ris sui. et regnauit Achaz filius eius p eo.

a Anno decimo. xvj. septimo phacee filij Romelie. regnauit achaz filius ioathā regis iudā. Viginti annoꝝ erat achaz cū regnare cepisset. t sedecim annis regnauit i ihm. Nō fecit q̄ erat placitū i cōspectu dñi dei sui. sicut dā p̄r eius. ℓ ambulauit i via regū isrl. Insup̄ t filiū suum cōsecrauit trāsferēs p ignē. iuxta idola gentiū. q̄ dissipauit dñs coram filijs isrl. Immolabat q̄z victimas t adolebat incēsū in excelsis. et i cōlib⁹. t sub oi ligno frondoso. Tunc ascendit rasin rex syrie t phacee filius romelie rex isrl ad pliandū in hierlm. Cumq̄ obsiderent achaz: nō valuerūt supare cū. In tpe illo restituit rasin rex syrie hayla syrie. et eiecit iudeos de hayla. et idumei t syri venerūt i hayla t habitauerūt ibi vsq̄ i diem hanc. Misit aūt achaz nuncios ad theglathphalassar regē assyrioꝝ dicēs. Seruus tuus t filius tuus ego sum. Ascende t saluā me fac de manu regis syrie et de manu regis isrl q̄ cōsurrexerūt aduersum me. Et cū collegisset argentū t auruꝝ quod inueniri potuit i domo dñi. t in thesauris regis: misit regi assyrioꝝ munera: qui et acquieuit voluntati eius. Ascendit autem rex assyrioꝝ i damascum et vastauit eam: t transtulit habitatores eius cyrenen. rasin autem interfecit. Perrexitq̄ rex achaz in occursum theglathphalassar regi assyrioꝝ in damascum. Cumq̄ vidisset altare damasci: misit rex achaz ad vriam sacerdotem exemplar eius t similitudinem iuxta omne opus eius. Extruxitq̄ vrias sacerdos altare. Iuxta omnia q̄ preceperat rex achaz ℓ damasco: ita fecit sacerdos vrias donec veniret rex achaz de damasco. Cūq̄ venisset rex de damasco vidit altare et

b Cepit vñs mittē ex. ad punitōē mali q̄ fiebant in regno iude. q̄ pp̄ter a longo tpe immolabat i excelsis. q̄ erat illicitū a tpe cōstructionis templi. t multa mala alia faciebāt. p̄ quā malicā achaz Ca.xvj.

Anno.xvij. phacee. Hic incipit secta pa in qua agit de hijs q̄ facta st tpe achaz regis iude. in q̄ terminata sunt regna isrl. Ista p̄ius describet ipsius achaz impietatem plurimam. scdo regni isrl terminatio. ca. xvij. Pñs vo ca. diuidit in quatuor geo. q̄ p̄ius describit achaz vt puerum in cōuersatione. scdo vt i credul⁹ in religione. tertio vt in idolatrica denunciatione. ibi. Misit aūt achaz tercio vt p̄phan⁹ in religione. ibi. Cūq̄ vidisset. quarto vt temerari⁹ et adulatiōe. ibi. Tulit aūt rex. Circa primū tangit puersitatē achaz in omittendo legis opera ad que tenebat cum dr̄. Non fecit q̄ erat placitū in cōspectu dñi. secundo cōmittendo ea que p̄hibebant. cum dr̄. b Sed am. in via regū isrl. idolis immolando. c Insup̄ t filium ex. illud potest intelligi dupliciter. Vno mō p̄ monē filij. q̄ sicut dictū fuit Leui. xviij. Idolū moloch erat ereum t intus concauum. t in illa concauitate fiebat ignis quousq̄ illud idolū esset ignitū. t tunc in manibus idoli ponebat puer idolo consecrat⁹. t sacerdotes idoli pueri monebant in tympanis ne p̄ce audirēt clamorē pueri monētes t crederent ipm sine afflictiōe trāsisse ad gloriā. t p̄pter hoc locus ille vocat tophet q̄ signat tympanū in hebreo. et sic q̄ dr̄ b. Transferēs p ignē intellexit de translatione ℓ vita pñti ad aliā. Alio mō intelligit sine morte filij. ex hoc eſt q̄ ignis hz̄ virtutem purgatiuā. sicut videm⁹ q̄ metalla a rubigine t impuritate purgant p̄ ignē sic credebāt antiqui. q̄ purgaret ab ipuritate spūali t vsq̄ hodie credūt hoc barbari. t ideo extranei venētes ad p̄sentia imperatoris transeunt inter ignes factos hinc inde. vt sic purificati appareant coram ipso. t confitean vtroq̄ mō Achaz idolatra fecit de filijs suis vnū transferēs p ignē. p̄ius mō offerendo ipm idolo. alios aūt purgāndo p transitū inter ignes. vñ bicit in singulari. Filiū suū cōsecrauit. et. Ignis deligna illum translatum p ignē de vita pñti p monē. t huic mō dicendi cōcordat ioseph⁹. b. q̄ achaz filium suū immolauit idolo in holocaustū Bolocaustū eni ē sacrificiū totū incensū. Sicūdo dr̄ gall. ex.viij. di. q̄ achaz lustrauit. i. purgauit filios suos in igne. q. in ℓ de signiano alios filios purgatos scdo mō ℓ dicto. a Et sub oi ligno frondoso. In talib⁹ em̄ locis delectabāt⁹ alīq̄ idola colebant. b Tūc ascendit rasin rex syrie et phacee. et. Hic pter describitur achaz vt ppharum in religione. Cum vero cultus dei q̄ fecit in atrio dñi altare sacrilegū. amouēs altare q̄ erat cultui domino consecratum. t hoc est q̄ dr̄ hic.

g Cumq̄ vidisset altare Damasci. quod erat dedicatum cultui idolorum. b Misit rex Achaz ad vriam. q̄ erat summus sacerdos in ihm.

i Exemplar eius vt faceret consimile in atrio templi dñi. quod t factū est. vnde subditur.

k Cumq̄ venisset rex. scz achaz.

l Vidit altare t veneratus est illud ex. Ꝺ diuina precepta.

m Porro altare ereū qđ erat co. vo. trāstu. ne sup illō fieret holocausta t sacrificia. vñ subdit n Precepitq; rē. sup altare mai⁹ rē. i. sup illō qđ erat factū de nouo qđ reputabat maius scitate. Is erat sacrilegiū in veritate o Altare vero ereū qđ fierat dño dedicatū. Et pa. ad vo. meā. i. vt si at inde qđ mihi placuerit t dicit exposito res cōit q; inde fecit illud horologiuz famosum. de q; dr. j. xx. ca. p Fecit igi turvrias sacerdos. ri more regio. erā corrupt⁹ idolatria.

q Tulit aūt rex. h pīr describit achaz vt temerari⁹ in adulatione. q; vt placeret regi assyriorum. amouit ea que erāt ad cultū dīuinū. t q; spālēt petebāt ad deuotionē regū. t hoc est qđ dr. q Tulit aūt rex achaz rē. i. laterea. r. t. x. bases. de q̄bus dr. ō. iij. li. cap. vij. r Et pos. sup paut. vt nō essent ad aliq̄ obsequiū in dīuio cultu. s Musach q̄z sab. dicit exposuerūt cōit q; erat quoddā gazophilatium vbi dieb⁹ sabbatoz ponebat oblatō regū. p agendis necessarijs i tēplo Ezā. sa. dicit q; erat q̄dāz locus i portico tēpli gratiose coopt⁹. in q̄ sedebat rex i die sabbati. t in solennitatibus magnis. t

Et ingrē. re. exte. cōuer. in tem. dñi. erat em̄ q̄dāz de domo regi ad tēplū p quā veniens ad tēplū poterat videri. t illā viam sic obturauit. q; nō poterat p illā viā aliq⁹ ingredi tēpluz dñi. v Propt regē assi. i. vt si rex assyrioū illuc veniret. videret q; iuter annouisset cultū dei. t q; nō erat via ō palatio regi ad tēplū vt sic achaz se ōsideret trāsisse ad cultū regi assyriox sequt. Ca. xvij.

Anno. xij. achaz. hic pīr describit terminatō regni isrl. C Circa qđ p ponit ppli isrl trāslatio. scdo ppli genīt adductio. ibi. Adduxit aūt rex assyrio rē. pria in duas. q; p describit dicta translatio. scdo trāslationis cāe rō. ibi. Factū ē aūt. C Circa primū dr. a Anno xij. Achaz re. iu. re. Hec. In pncipio pcedentis cap. dixq; achaz cepit regnare āno. xvij. phacee qui regnauit. xx. annis. vt dr in eo. ca. t sic de regno phacee nō remanebāt nisi q̄tuor anni ad pl⁹ qñ achaz cepit regnare. Cū igit Osee iniecto phacee regnauerit p eo. sequt q; osee cepit regnare anno. xij. achaz. Ad ꝫ dicūt aliq; q; Is rūc cepit regnare ipe osee. tñ nō obtinuit regnū i pacevsq; ad. xij. ānū achaz t sm ꝫ dr ꝫ regnasse. xij. anno. f. pacifice. q; octo annis habuerat guerrā cū amicī tpi⁹ phacee. quē occiderat. alij vero dicūt q; octo annis fuit seru⁹ regi assyriox. t vltimo anno q; fuit. xij. ipius achaz. negauit ei tributū. t sic dr expresse incepisse regnasse vicq; tanq̄ liber a seruitute tributi. t simili mō exponit vupkr qđ subdit. b Nouē ānis. f. in pace mō dicto. vel liber a tributo. Is pluribus ānis aū regnauerit vt dictū est. c Fecitq; malū cora dño. cuius mandata transgredi endo. ꝫ si sicut reges isrl q; aū eū fuerūt. q; pmisit ppls isrl ascēdere in ierm in solennitatib⁹. q; nō pmiserant alij. sicut ei dr cru fuit tercio regum xiij. ca. Peroboaz posueret custodes i vīo. ne aliq; ō regnis sno deuoti ascēderēt in hierm ozare. t ita fecerāt alij reges ipm. t sequētes. Is iste amonit. cui⁹cā fuit. vt dicit Ra. sa. q; virtuti auri q̄ō fecerat hieroboam. iā erant amoti t capti p reges syrie t assyriox qui terrā illā depredati fuerant. vt p3 ex dictis d Contra huc ascendit salmanasar p anno q; regnauit immediate p⁹ phacee. t ex tunc fuit ei tributarius usq; patrē vsq; tbi. e Obsedit eū t vinctū misit in carcerē. B ōt hic q; antichristū patrē. q; hoc factū fuit i fine regni osee qū samaria expugnata ibidē captus fuit.

f Factū est ei. Hic pīr ponit translationis isrl rō. q; offēderāt deū suū multiplr Et iō p circa hoc ponitur eorum transgressio. scdo trāgressionis reprehensio. ibi. Et testificatus ē. tercio eoz obduratio ibi. Et nō audierūt. C Circa primū dr. f Factū est em̄ cū peccassent filij isrl multipliciter t longo tempore. g Et ambu. in ptra ritū gen. q̄o cōtemp. dño ꝫpter qđ usitum erat q; ipsū silr consumerentur dejcerent de terra.

b Et regū isrl. istud refertur ad illud qđ pmittit. Iuxta ritū gentium. q; reges israel primo declinauerunt ad idolatriā t ex cōsequēti populus. vnde frequēt dictū est in precedentibus. q; reges israel ambulant in vijs hieroboam qui peccauit t peccare fecit israel

venerat⁹ ē illō: ascēditq; t imolauit holocausta t sacrificiū suū. t libauit libamina: t fudit sanguinē pacificoz q̄ obtulerat sup altare. n Porro altare ereū qđ erat coram dño trāstulit ō facie tēpli. t de loco altaris: t de loco tēpli dñi: posuitq; illō ex latere altaris ad aq̄lonē. o Precepit aūt rex achaz vrie sacerdoti dicēs. Sup altare magn̄ offer holocaustū matutinū t sacrificiū vespertinū. t holocaustū regis t sacrificiū ei⁹: t holocaustū vniuersi ppli terre t sacrificia eoz t libamia eoz: t oēm sanguinē holocausti t vniuersū sanguinē victime sup illō effūdes. Altare vo ereū erit patuz ad p volūtatē meā. Fecit igitur vrias sacerdos iuxta oia q̄ q̄ceperat rex achaz. Tulit aūt rex achaz celatos bases et luterē q; erat desup. t mare deposuit de bob⁹ ereis q̄ r sustentabāt illud. t posuit sup pauimentū stratū lapidē. s Husach aūt q̄z sabbatū quod edificauerat in tēplo. t ingressum regis exteri⁹ puertit in tēplū dñi. p̄pt regē assyrioz. Reliq; aūt verboz achaz t oia q̄ fecit. nōne hec scripta sūt in libro ymonuz dieq; regū iuda. Dormiuit q̄z achaz cū p̄rib⁹ suis. t sepult⁹ est cū eis in ciuitate dauid t regnauit ezechias fili⁹ eius p eo.

xvij.

a Anno duodecio achaz regis iuda regnauit Osee filius hela i b samaria super isrl nouē ānis: fecitq; maluz cora dño sed non sicut reges isc rael qui aū eum fuerūt. Cōtra huc ascēdit salmanasar rex assyrioz. t factus est ei osee seruus. reddebat q; illi tributa. Cūq; deprehēdisset rex assyrioz osee q; rebellare nitens misisset nūcios ad Sua regē egypti: ne pstaret tributa regi assyrioz sicut singulis annis solitus erat. obsedit eū: t vinctū misit in carcerē: quaga tusq; ē oēm terrā: t ascendens samariā obsedit eam trib⁹ annis. Anno aūt nono osee cepit rex assyrioz samariā: t trāstulit isrl i assyrios. posuitq; eos i hayla t in abor iuxta fluuiū gazan in ciuitatib⁹ medoz. f Factū ē ei cū peccassēt filij israel dño deo suo q̄ eduxerat eos de terra egypti. de manu pharaonis regis egypti. coluerunt deos alie g nos. t ambulauerunt iuxta ritum gentium quas consumpserat dom⁹ in conb spectu filioz israel. t regū isrl. q; similiter fecerant. Et irritauerūt filij isrl verbis nō rectis dominū deum suū. t edificauerūt sibi excelsa in cūctis vrib⁹ suis.

i A turre custodiæ. vocat hic turris custodū fortaliciam vbi fuē pauci habitatores. t est sensus q a minima villa vsq; ad maximā in oīb⁹ vigebat idolatria.

k Fece. vba pessima. i. facta suae operatiōnē loquēdi quo vt ē. q. li. 1. ꝯd est verbū qđ factū est

l Et colnerūt immūdi. i. idola q a iudeis vocant immundicie

m Et testificat⁹ est dñs. Hic pīt describit peccantiū reprēhēsio vicē p̄phetaꝝ a deo missoꝝ. q erāt de qui fide n̄ audiēbāt. Hic pōrer ponit eoꝝ obdurationē in malis p̄seuerādo. tō subdit.

o Et abiecerunt legit. Trū ad cerimōias t p̄cepta.

p Et pactū. Trū ad moralia.

q Et testificationeo. Trū ad iudicialia q̄ p̄cedūt p testeo. vel aliter.

q Testificationes. i. penas in lege p̄missas transgressoribus q̄s nō timuerūt.

r Secutiq; sūt vanitatē. id ē idola vana ꝯ vtutē n̄ habētia.

s Fecerūtq; sibi cōflatiles duos vitulos tpe hieroboam. t Et adorauerunt. mūst. cel. Solē luna ꝯstellationē venerē t sic de aliis.

v Et cōsecrabāt ei. ē. sicut expositū est de achaz ca. Hcesēti.

x Et tradiderūt se voluntati demonis in oībus affectibus.

y Sz nec ipe iuda. qz aliq̄ō regib⁹ iuda deprauati fuerunt p vxores q̄s acceperāt de filiab⁹ regū isrl. vt p̄z ex sup̄dictis.

z Et eo tp̄e quo scissus ē isrl a domo dō. extūc em̄ declinauit isrl a vero culto dei p ipm̄ hieroboā.

a Transtulitq; est isrl de terra sua ꝑ mala p̄dicta. b Addūxit eum. Hic pōr describit ppli ex translatiōe adūctio cuius. Addūxit aūt. t. volebat eū illā terrā

a turre custodū vsq; ad ciuitatē munitā. Fecerūtq; sibi statuas t lucos i oi colle sublimi: t subt oē lignuz nemorosū: t adolebāt ibi i censuz sup aras i morē gētiū q̄s trāstulerat dñs a facie eoꝝ. Fecerūtq; ꝝba pessima irritātes dñm: t coluerūt immūditias de qb⁹ p̄cepit eis dñs ne facerēt verbū hoc. Et testificat⁹ ē dominꝰ i isrl t i iuda, p manū oīm ꝓphetaꝝ t videntiuz dicēs. Reuertimini a viis vestris pessimis. t custodite p̄cepta mea. t ceremonias iuxta omnē legē quā p̄cepi patribus vestris. t sicut misi ad vos in manu seruoꝝ meorū ꝓphetaꝝ. Qui nō audierūt. Sz indurauerūt ceruicē suā iuxta ceruicē patruz suoꝝ. q̄ noluerunt obedire dño deo suo. Et abiecerūt legitima ei⁹ t pactū q̄ pepigit cum patribus eoꝝ. et testificationes quibus cōtestat⁹ ē eōs: secutiq; sūt vanitatez. t vane egerūt. t secuti sunt gentes que erant p circuitum eoꝝ, sup quibus p̄cepat dñs eis, vt nō facerēt sicut t illę faciebāt Et derelinq̄rūt oīa p̄cepta dñi dei sui. fecerunt⁹q; sibi cōflatiles duos vitulos t lucos. t adorauerunt vniuersam militiā celi. Seruierunt⁹q; baal. t cōsecrabāt filios suos t filias suas p ignē. Et diuinationi⁹ inseruiebāt t augurijs t tradiderūt se, vt facerēt malū coram dño: t irritarēt eū. Iratus⁹q; dñs vehemēter isrl⁹ abstulit eos a ꝑspectu suo. t nō remansit nisi trib⁹ iuda tm̄ō. Sz nec ipe iuda custodiuit mandata dñi dei sui. verūtā errauit t ambulauit i erroribus isrl. q̄s opa tus fuerat. Proiecitq; dominꝰ oē semē isrl, afflixit eos. t tradidit eos i manu diripientiū: donec p̄jceret eos a facie sua. Et eo tp̄e, quo scissus est israel a domo dauid. t cōstituerunt sibi regem hieroboam filiuz nabath. Separauit ei hieroboam israel a domino, t peccare omnes fecit peccatum magnū. Et ambulauerunt filij israel in vniuersis peccatis hieroboaz, que fecerat. nō recesserūt ab eis vsq; quo dñs auferret isrl a facie sua sicut locutus fuerat in manu oīm seruoꝝ suoꝝ ꝓphetaꝝ. Translat⁹ qz ē israel de tra sua i assyrioꝝ vsq; i diē hāc. Adduxit aūt rex assyrioꝝ viros de babylone, t de cytha. t de abaaz; t de emath. t ō sepharuaīt collocauit eos in ciuitatib⁹ samarie p filios isrl. Qui possederūt samariam. t habitauerūt in vrbib⁹ eius. Cūq; ibi habitare cepissent non timebāt dñm: t immisit eis dominus leones q̄ interficiebant eos. Nunciatūq; ē regi assyrioꝝ t dicti. Gentes q̄s transtuliſti, habitare fecisti in ciuitatibus samarie ignorāt ritū dei tre. t immisit in eos dñs leōneꝫ et ecce interficiunt eos. eō q ignorēt ritū dei tre. Ꝑcepit aūt rex assyrioꝝ dicēs. Ducite illuc vnū de sacerdotibus q̄s inde captiuos adduxistis. vt vadat t habitet cuz eis: t doceat eos ritūa dei tre. Igr̄ cū venisset vn⁹ de sacerdotib⁹ bis, qui captiui ducti fuerāt de samaria, habitauit i bethel, t docebat eos quo colerēt dominū. Et vnaquęq; gēs fabricata est deuz suū. Ꝑposueruntq; eos i pdomis excelsis que fecerant samaritę: gēs t gens in vrbib⁹ suis: in q̄bus habitabant. Viri ei babylonij fecerūt sochot benoth: viri aūt cuthei fecerūt nergel: t viri de emath fecerunt asima. Porro euei fecerunt nebaam t thachaz. Hi aūt qui erāt de sepharuaim, ꝑburebant filios suos igni adrasecare tenere sīm̄ manu sua. t tō ameto populo natiuo fecit illuc venire homines de regno suo q̄ ceūt sibi magis fideles

c Non ti. dñm. qi erāt nutriti in idolatria

d Et immisit eis dominꝰ leones. tum qz terra ꝑ magna pte erat deserta. t tō multiplicate fuerūt ibi bestie cū i pnā fuę idolatrie.

e Ignorāt legi. dei terre. isti em̄ qui erāt gentiles credebāt q̄ dñm multitudinē terrarū t regnoꝝ esset multitudo deoꝝ. q̄s quilibet in terra sibi appropriata cultum sibi debitū t spōsum vellet habē. t tō missa fuit illuc vn⁹ de sacerdotib⁹ tre isrl.

f Et docebat eos quō colerent dñm̄ n̄m pfecte. qi erat d̄ sacerdotib⁹. Samarie t non de bursin.

g Et vnaq; gens fabricata est deu suū. i. fecit sibi idolū siue illi quod colebat in ciuitate vel terra. vñ de fuerat illuc addocta.

h Viri em̄ ba. fec. sochot benoth q̄s in hebreo sonat tabernaculū filiaꝝ. Dicit em̄ Ra. sa. q̄ istō idolum erat factū ad modū galline habentis pullos. ita q̄ sochot signat domum. benoth aūt idolum seu idola ibi posita. babylonij ei multū vtebant cōstellationib⁹ t tō aliq̄ illoꝝ fecerē idolū in veneratiōe cōstellatiōis q̄ apud vulgares vocat gallina pulliarta. apud latinos vo pliades sīm̄ t aliq̄ alij faciebāt imaginē solis et aliq̄ lune. qui hī in plurib⁹ locis scripture t nihilominus colebant dominum. t non sm̄ institutionem sacerdotis predicti. unde et recipiebant quinq; libros moysi. t sic partis erant e gentiles. partim iudei.

i Fecerũt aũt sibi de nouissimis sacerdotes. i. de vilib⁹ plonis q̃ n erãt de genere sacerdot⁹ ꝓm legẽ moysi. k Nõ timẽt do. s. pfecte. put principalit in lege. ió subdit. Necꝫ custodierũt ceremonias ꝛc. cetera patẽt.

In ca. xvij. vbi de in postil. Et docebat eos quõ colerẽt dñm.

Additio.

i Docebat eos quõ timerẽt dñm ꝛ ista vbicunꝫ in hoc. c. dr de samaritanis q̃ collegerunt deũ hebraica veritas hꝫ loco colere. timere qõ ver⁹ dr. Nam hꝫ samaritãi possint dici timentes deũ ti more seruili. nõ tam ꝓpie ꝑt dici colentes deũ. q. i vero cultu requirit fides q̃ i ꝑhis nõ erat. cũ vere essent idolatre.

Explica.

i In cap. xvij. Hugcen. fac̃ hꝫ inter timere colere samaritanos improbãs nostras translationẽ de q̃ vide. ꝛ. li. iij. ca. xvij. nõ ei ẽ verisile q̃ sacerdos missus doceret eos timere seruiliter vero: est igitur nostra trãslatio q̃ dicit eis docuisse colere. timere ei indurat aduersitas. s. imisso leonũ ꝛc. Ca. xviij.

p Super⁹ i hoc quarto actus a. cũ est de debilitatõne regni iudee ysrael simul ꝛ de regno isr totali deiectione. Hic ꝑr agit de regno iude ꝓ se ꝛ de ei⁹ destructione. vbi ꝓ ponunt qd actũ est sub sedechia. scio qd sub manasse ꝛ ammon. cap. xxj. tercio qd sub iosia ꝛ ioachaz. ca. xxij ẽro qd sub ioachiz. ca. xxiiij. ẽro qd sb sedechia ca. xxv. Circa pmũ obdit ꝓ Ezechie cõuersatio laudabilis. scio ei⁹ liberatio terribil⁹. ca. xix. tercio sanatio mirabilis. ca. xx. Circa ꝑsens ca. obdit primo quõ ezechias laudabilit se habuit in ꝓsperis. scio in aduersis ibi. Anno. xiiij. pria in duas. in ꝑt ꝓncipalẽ ꝛ incidentalẽ. scda ibi. Anno. iij. Circa pmũ tangit genus ex q̃ ꝑte matris cũ dr. b No. ma. ei⁹ abisa filia zacharie. Dicit aũt aliq̃ q̃ iste zacharias fuit fili⁹ iotade. q̃ b nõ vr verũ. q. ille zacharias fuit cõtẽpan⁹ ipi ioas. q. interfecit eũ

melech ꝛ anamelech dijs sepharuaim. ꝛ nihilomin⁹

i colebãt dñm. Fecerũt aũt sibi de nouissimis sacerdotes excelsorũ. ꝛ ponebant eos in pbanis sublimib⁹. Et cũ dñm colerẽt. dijs q̃ q̃ suis seruiebãt iuxta cõsuetudinẽ gẽtũ de quib⁹ translati fuerãt samariam.

Vsq; i ꝑsẽt diẽ mos lem se

k cunct ãtiquũ. Nõ timẽt dominũ. neq; custodiũt ceremonias ei⁹ aut; iudicia ꝛ legẽ ꝛ mandatũ qõ ꝓcepat dñs filijs iacob. quẽ ꝛgnominauit isr̃. ꝛ pcusserat cuz eis pactũ ꝛ mãdauerat eis dicẽs. Nolite timere deos alienos ꝛ nõ adorẽt eos. neq; colatis eos. ꝛ nõ immolẽt eis. Sz dñm deũ vr̃m q̃ eduxit vos de ẽra egypti i fortitudine magna ꝛ in brachio extẽto. ipm timebitis illũ adorabitꝭ ipi immolate. ceremonias q̃s ꝛ iudicia ꝛ legẽ ꝛ mãdatũ qõ scripsit vobis custodite ꝛ faciatis cũctis diẽb⁹. ꝛ nõ timeat⁹ deos alienos. Et pactũ qõ ꝑ cussit vobiscũ nolite obliuisci. nec colatis deos alienos. Sz dñm deũ vr̃m timete. ꝛ ipe eruet vos ꝺ manu oim inimicoꝝ vrozuz. Illi vo nõ audierũt Sz iuxta cõsuetudinẽ suã pristinã ꝓpetrabãt. Fuerũt igit gentes iste timẽtes dñm. Sz nihilomin⁹ ꝛ idol suis fuiẽtes. Mã filij eoꝝ ꝛ nepotes sicut fecerũt ꝑres sui. ita faciũt vsq; in ꝑsẽt diez.

Anno tercio xviij.

melech ꝛ anamelech dijs sepharuaim. ꝛ nihilomin⁹ colebãt dñm. Fecerũt aũt sibi de nouissimis sacerdotes excelsorũ. ꝛ ponebant eos in pbanis sublimib⁹. Et cũ dñm colerẽt. dijs q̃ q̃ suis seruiebãt iuxta cõsuetudinẽ gẽtũ de quib⁹ translati fuerãt samariam. Vsq; i ꝑsẽt diẽ mos lem se

k cunct ãtiquũ. Nõ timẽt dominũ. neq; custodiũt ceremonias ei⁹ aut; iudicia ꝛ legẽ ꝛ mandatũ qõ ꝓcepat dñs filijs iacob. quẽ ꝛgnominauit isr̃. ꝛ pcusserat cuz eis pactũ ꝛ mãdauerat eis dicẽs. Nolite timere deos alienos ꝛ nõ adorẽt eos. neq; colatis eos. ꝛ nõ immolẽt eis. Sz dñm deũ vr̃m q̃ eduxit vos de ẽra egypti i fortitudine magna ꝛ in brachio extẽto. ipm timebitis illũ adorabitꝭ ipi immolate. ceremonias q̃s ꝛ iudicia ꝛ legẽ ꝛ mãdatũ qõ scripsit vobis custodite ꝛ faciatis cũctis diẽb⁹. ꝛ nõ timeat⁹ deos alienos. Et pactũ qõ ꝑ cussit vobiscũ nolite obliuisci. nec colatis deos alienos. Sz dñm deũ vr̃m timete. ꝛ ipe eruet vos ꝺ manu oim inimicoꝝ vrozuz. Illi vo nõ audierũt Sz iuxta cõsuetudinẽ suã pristinã ꝓpetrabãt. Fuerũt igit gentes iste timẽtes dñm. Sz nihilomin⁹ ꝛ idol suis fuiẽtes. Mã filij eoꝝ ꝛ nepotes sicut fecerũt ꝑres sui. ita faciũt vsq; in ꝑsẽt diez.

Anno tercio xviij.

osee filij bela regis isr̃l regnauit ezechias fili⁹ achaz regis iuda. Viginti q̃ annoꝝ erat cũ regnare cepisset ꝛ viginti nouẽ ãnis rgnauit

b in irlm. Nomẽ matris ei⁹ abisa filia zacharie. Fecitꝫ qõ erat bonũ cota dño iuxta oia q̃ fecerat dõ pat

c ei⁹. Ipe dissipauit excelsa ꝛ cõtriuit statuas: ꝛ succidit lucos. cõfregitꝫ serpẽtẽ eneũ quẽ fecerat moyses Diq̃dẽ vsq; ad illo tps filij isr̃l adolebant ei incẽsuz

e Vocauitꝫ nomẽ ei⁹ nebestan. Et in dño deo isr̃l speꝫ rauit Itaq; post cũ nõ fuit simil⁹ ei de cũctis regibus iuda: sed neq; i bis qui ante eum fuerũt ꝛ adhesit dominо: ꝛ non recessit a vestigijs eius: fecitꝫ mandata ei⁹ q̃ ꝓceperat dñs moysi: vndeꝛ erat dño cũ eo. ꝛ in cũctis ad q̃ ꝓcedebat sapiẽter se agebat. Rebellauit quoꝫ contra regem assyriorum ꝛ nõ seruiuit ei. Ipe pcussit philisteos vsq; ad gazaz: ꝛ omnes terminos

l eorum. ꝛ a turre custodum vsq; ad ciuitatẽ munitam.

k Anno ãtro regꝫ ezechie q̃ erat ann⁹ septim⁹ osee filij bela regis isr̃l ascendit salmanassar rex assyriorum samariam. ꝛ oppugnauit eã ꝛ cepit. Nam post annos tres anno sexto ezechie id est nono ãno osee regꝫ isr̃l. capta est samaria: ꝛ trãstulit rex assyriorum israel in assyrios: colliocauitꝫ eos i hayla ꝛ i habor fluuijs go-

vt dcñ est. ō. xij. ca. a ꝓncipio Do regni ioas vsq; ad ꝓncipiũ regni achaz. c⁹ vnor fuit ista abisa fluxerũt anni. cxxxvij. qõ ꝓs si cõputent⁹ anni quib⁹ successiue regnauerũt reges iuda a ꝓncipio tpe. ꝛ sic nõ vr q̃ ista abisa potuisset esse apta copule ꝛiugali tpe achaz. Et multomin⁹ ad cõcipiẽdũ. ꝑt ꝑũt ezechie ꝓus cũ dr. Fecitꝫ qõ erat bo. ꝛc. ꝛ sequit

c Ipa dissipauit excelsa. qõ null⁹ rex fecerat añ eũ ꝺ cõfregitꝫ serpentẽ eneum c⁹ cã subdit. Sic ẽdem vsq; ad il. tem. fi. isr̃l ado. ei incensũ eo q̃ in aspectu illi⁹ filij isr̃l fuerãt sanati a morsib⁹ serpentuz vt ꝺ Numc. ca. xxj.

e Vocauitꝫ nom ei⁹ nebestan. i. caprũ vel capreũ. q. d. nihil erat diuinitatis i eo sic ẽmplices credebant errore decepti. q. i eo nihil erat nisi caprũ. f Itaq; p⁹ eũ nõ fuit simil⁹ ei ꝛc. ꝑ hoc nõ ꝺr q̃ fuerit sanctior: dõ q̃ fuit añ eũ. vel iosias q̃ fuit p⁹ sicut ꝛ de quolibz cõfessore canit ecclesia Nõ ẽ inuent⁹ silꝫ illi. ꝛ hoc ꝛpter aliquã progatiuã. q̃ nõ fuit nemi in alijs. Sz i mitis alijs progatiuis deficiat ab alijs. ꝛ b mõ dr b de ezechia.

g Nõ fu. isius ei ꝛc. tum q. destruxit excelsa ꝛ serpentẽ eneuz. tũ q. ad ꝑces eius angel⁹ dñi exercitũ sennacherib pcussit. ꝛ sol decẽ gradib⁹ retrocessit. vt ꝺr. f. q̃ fuerũt valde spũalia.

h Rebellauit ꝺz regi assy. qõ ẽ intelligendũ nõ q. fuisset paruo ei subiect⁹. sed q. non recepit eum vt dñm sicut misi reges añ eũ fecerant. ꝛ hoc ẽ qõ subdit. Et ió non seruiuit ei. ꝛ ipse pcussit philisteos ꝛc.

f Turre custodiuz vsq; ad ciuitatẽ munitam. i. non solum ciuitates magnas. q̃

etiam fortalicia. i. in locis inaccessibilib⁹ sita.

k Anno quarto. Hec est pars incidentalis in qua agit de captione samarie ꝛ osee regis per modum cuiusdam recapitulationis. ꝛ hoc occasione ezechie qui misit nuncios ꝛ epistas per regnũ israel. monens pplm vt reuerterẽt ad deũ. vt ꝺr. q. gelipo. xxx. q̃ nõ audiuit eũ. ꝛ ió cuz rege

sao fuit captiuat⁹ ⁊ translat⁹ a terra ⁊ſr in assyrios. vt hic
habet. ⁊ ps ista ex. ō. dicit. I Anno quinto hic p̄r oēdit quō
ezechias se habuit in aduersis. ⁊ primo oēdit qđ fecit ex
timore. ſ̄ō qđ ex amore. ibi. Misit aūt. Circa primū sciendū
q̄ ezechias sciēs pplm sibi subiectū. ⁊ Achaz patrē suum deū multiplicit
offendisse. ō meritō timuit ne i vindictā
eorū malorū p̄mitteret rex assyriorū ve
nire supra regnū suum. ⁊ ō destructiōs
ciuitatis ⁊ſr vbi vigebat diuinus cult⁹.
⁊ pplm suū ⁊ſr̄ō poterat volens seruare
pecunias exposuit
hoc est qđ dicit hic.
m Tūc misit rex in
dā nuncios ad re. as
syriorū ad tractandū
cū eo de recessu q⁹ ſ
habebat pplm ad cōgre
diendū cū eo. n
Peccaui. ſ. dño. pec
catū aūt patris sui ⁊
pplm reputabat suus
in hoc. o In tpe
illi. cōfre. exe. valuas
tē. dñi. in quib⁹ erat
multū de auro affixum p reges p̄cedē
tes. p ipm ad decorē
⁊ magnificentiā. ⁊ p
fecit necessitate cōpulsus. q⁹ ñ habebat
aliūde vñ posset sol
uere tantā summas
ex hoc habet argumē
tū q⁹ principes in ne
cessitate possunt ac
cipere de thesauris ec
clesie p cōseruatione
reipublice p Mo
sie aūt. Hic p̄r oēdit qđ fecerit ex dei
amore. ⁊ circa q⁹ scien
dū q⁹ rex assyriorū ac
cepta pecunia. ſ̄ pa
cto nō mitt̄ regnū
ezechie in pace. infi
delit agens pactū ñ
seruauit. ſ̄ misit exer
citū ⁊ nūcios ſ̄ſr̄m
ad terrendū ezechiā
vt territ⁹ redderet
ciuitatē ⁊ pplus ſ̄ſr̄
ferret ⁊ assyriorū cul
tus dñi de hierusalē
auferret qđ nullo mō
ferens ezechias restituit
⁊ cōgregans pplm exhortat⁹ fuit
ad defendendū locū scī ⁊ gentē. vt hō dissuasionē ipi⁹ pali.
xerit. Igit circa hoc p̄ponit nuncior⁹ cōmunio. ibi. Dixerūt aūt. ſcīo eos postulatio ⁊ pmissio. ibi. Nec enī dicit
rex ⁊c. tercio denegatio. ibi. Habit eis. Circa primū. ſ.
p Misit aūt rex ⁊c. Habsacem. sic ds scribi vbiq⁹. ſ. p b.
q Cū manu valida. ſ. cū exercitu ad obsidendū ſ̄ſr̄m
r In via agri fullonis. qđ ibi fullones exercēbāt pānos
ad desiccādū. s Vocauerūnq⁹ regē. nō tm venit ad eos
eo q⁹ timebat de p̄ditione. q⁹ alio cepit⁹ fuerat fraudem
cop. ſ̄ misit nuncios. t Eliachim ſ. hel. ſ̄pō. do. ſ. dñi.
qui erat sum⁹ sacerdos. ⁊ successit sobne. q̄ fuit captiuat⁹
⁊ destitut⁹ a sacerdotio. vt hic Esa. xxij. c. v Et sob. scri
ba ⁊c. de officio aūt istis ḡlia sint dicta fuit ō. ſ. li. ca. viij.
x Que est ista fiducia q̄ miter⁹ defen. te a rege assyriorū
q. d. nulla. y In spe. in ba. harūdineo ⁊c. q. d. in rege e
gypti non potes hꝫ
fiduciā. sicut nec hō
pōt se firmiꝫ appodi
are in baculo harun
dineo. ⁊ sic nō potest
ꝫfidere secure de au
xilio hūano. sīr nec
de diuino cū⁹ ratio
nē subdit. z Nōne iste est cui⁹ abstu
lit ezechi. eccl. ⁊ al.
q. d. diminuit cultus
diuinū. ⁊ sic nō pōt
cōsidere in ipm. cui⁹
magis eū offenderit
q̄ placuerit. iste aūt
Rabsaces dicebat
falsus. q⁹ sacrificare
ētā dño extra tēplū
postq̄ fuit edificatū
p salomonē. nō fuit
licitū vt frequent⁹ ꝺ
eū est ō. ⁊ hꝫ Deut.
xij. a Nūc igitur
transite ⁊c. in hc. hꝫ
Vadis date. ſ. p du
ob⁹ milit⁹ equoriꝫ
b Et vi. an. ha. va.
ascen. cop. q. d. in to
to pplo tuo nō pote
rio inuenire tot hō
mines scientes equi
tare. c Et quō po.
resi. aū vnū satra. ⁊c.
q⁹ in acie cuilibet
satrape erant plures
eqtes. adducit aūt ad
suū ꝓpositū cōfirmā
dā sacre scripture te
stimoniū qđ hꝫ Esa.
viij. Adducet dño a
q̄s fortes ⁊ multos
ḡe assyriorū. ⁊ subdit
ibidē. ⁊ ibit p iudā
inundans ⁊ transiēs
⁊c. ⁊ hanc sūiam po
nit hic sub aliis ver
bis cū ōr. v Dño
dicit mihi. ascende
ad terrā hanc ⁊ dimoli
re eā. ſ. ipse nō allega
uit finē ꝓphetie. licz
ei Esaias dixerit regē
assyriorū venturū in
terrā iuda. ⁊ afflictu
rū ei. tū ipe ꝓdixit exercitū eius gentiendum a dño. Fm q⁹
hꝫ ſ. ca. seq. c Dixerūt aūt. Hic p̄r describit nūciorū
ezechie postulatio ei ōr. f Peccauimus vt loquaris nob
seruis tuis syriace. cōsuetū eis erat antiquit⁹. q⁹ illi q̄ assi
stebant regibus sciebant omnes idiomata. vt scirent lege
re literas. ⁊ loqui cum nūcijs aliorū idiomatū. g Et
nō ſo. no. iuda. ad. pplo. ne. ſ. pplus terreret ex verbis rab
sacis. ⁊ quia in verbis suis intermiscebat verba blasphe
mie. ex hoc aūt loco dicit hebrei. ⁊ etiā doctores nostri q⁹
ille Rabsaces erat iudeus natione. sed relicta lege cōuer
sus erat ad gentilitatem.

b Hāditq; cis.hic pñr pōsit dicte postulatiōis denegatō
cā subdit. i Nunqd ad dñm tuū.s.Ezechiā solū.
k Misit me dñs me⁹.q.d.nō.ꝫ magis ad pplm.t iō ce-
pit alt⁹ clamare ad terrendū pplm dicēs. l Vt come
dant stercora sua.i.tamdiu erūt obsessi.q nō bībūt aliqd
ad comedēdūt bibē
dū. m Nō vos se
ducat ezechias tenē
do cimutē ꝓra me.
n Nō ei ꝑdit vos
eruere.s.virtute hūa
na.nec etiā diuina.
iō subdit. Neq; fidu
cia vobis tribuat su
per dñm.t sequtur.
o Facite cū.t exite
dimi ad me. subden
do vos volūtarie ser
uituti mee.qō ē me-
lius.ꝫ mori gladio
t fame p Et cōe.
vnusqsq; de vt.sua.i.
viuet pacifice.t qete
in tra ista. q Do-
nec veniā.t trāsf.vos
q d.hic est mod⁹ re-
gū assyrioꝝ transfer
re gentē sibi ꝓiectā
de tra sua natiua ad
aliā vt sit magis secu
rus de ei⁹ subiectiōe
sic enī ꝛaz aīt fecerat
rex assyrioꝝ de osee
rege isrl.t ei⁹ pplo vt
dñm est ca.hec.t etiā
ista. r Nolite au
dire ezechiā.Frūi vo
bis ꝓsuadentē.
s Qui vos decipit
dicēs.do.li. nos. qō
nitil ꝓbare p locum
a maiora dicēs. t
Nūqd liberauerunt
dij gentiū cū.q.d. cū
eēnt multi dij nō po
tuerūt defendere co
lentes eos ꝓra regē
assyrioꝝ.ergo de⁹ vr
q est vnic⁹ tñ nō po
terit vos defendere,
ꝫ istud argumentū
nullū est.qz illi nō st
dij veri ꝫ falsi.t nulla
veritas.de⁹ sūt
verus vn⁹ est.t potē
tie infinite. Tacuit
itaq; pplo.s.de ꝓce
pto regis ne rabsaces
moueret ad dicēdā
adhuc blasphemias
de deo.si sibi rūdere
tur v Venitq; be
liachim cū.sequitur.
Scissis vestib⁹. hic
enī erat mod⁹ indeo
rū q scindebāt vestes suas qñ audie-
bant blasphemiā cōtra deū. vñ t summus sacerdos scidit
vestimenta sua qñ impositur blasphemiā ipī xpo vt habet
Marci.xiiij.

Capsm.xix.

q Ve cū audisset.hic pñr describit ezechie liberatō
terribilis. Circa quā p ponit ꝓphetica denūciatio
secundo angelica executō ibi. Factū ē igit.p.mma

b muꝫ Hāditq; cis rabsaces
i dicens. Nūqd ad dñm tu
k um t ad te misit me dñs me
us vt loquerer hmōes hos
t nō potius ad viros q se-
l dent sup murū vt comedāt
stercora sua.t bibāt vrīnā
suaꝫ vobiscū. Stetit itaq;
Rabsaces :et exclamauit
voce magna iudaice t ait.
Audite verba regis magni
regis assyriorū. Hec dicit
m rex Nō vos seducat ezech
n ias. Nō eīm poterit eruere
vos de manu mea:neq; fi-
ducia vobis tribuat super
dñm dicēs Eruens libera
bit nos dñs.t non tradet
ciuitas hec in manu regis
assyriozꝫ. Nolite audire
Ezechiā. Hec eīm dicit rex
o assyrioꝝ. Facite mecuꝫ qō
vobis est vtile t egredimi
p ni ad me. Et comedet vnus
quisq; de vinea sua.t de fi
cu sua.t bibetis aq̄s de ci
q sterna vīs donec veniaꝫ
t transferā vos in trām q si-
milis ē trē vre in terrā fruc-
tiferā,t sertilē vini: terraꝫ
panis t vineaꝫ:trām oliua-
rū t olei ac mellis:t viue-
r tis t nō moriemini. Moli-
s te audire Ezechiaꝫ. q vos
decipit dicēs. Dñs libera
t bit nos. Nūqd liberauerūt
dij gentiū trām suā de manu
regis assyrioꝝ. Ubi est de
us emath t arphath. Ubi
est de⁹ sepharuaim ana et
ava. Nunqd liberauerunt
samariam de manu mea. q
nam illi sunt in vniuersis
dijs terrarū. qui eruerunt
regionē suā de manu mea:
vt possit eruere dominus
irūm de manu mea. Tacu-
it itaq; pplo. t nō rādit ei
qcq̄. Siqdē ꝓceptum regis
accepant vt nō rūderēt ei.
v Veniteq; heliachiz filius
helchie ꝓpositus dom⁹ t so-
bna scriba t Joahe filius
asaph a cōmentarijs ad e-
zechiam scissis vestib⁹ :et
nunciauerunt ei verba rab
sacis. Ca.xix.

a Vt cū audisset ezech
ias rex scidit vestimē
ta sua t optuit est sac
c co:ingressusq; ē domū dñi
b t misit eliachim ꝓpositum
dom⁹ t sobnā scribā:t se-
nes de sacerdotib⁹ optos
saccis ad esaiam ꝓphetaꝫ
filium amos. Qui dixerūt
c Hec dicit ezechias. Dies
tribulationis t increpatio
l ꝫ nis t blasphemie dies iste
b Venerunt filij vsq; ad par
tum:et vires non habet p
i turiēs. Si forte audiat do
minus deus tuus vniuer-
sa verba rabsacis quē mi-
sit rex assyrioꝝ domin⁹ su⁹
vt exprobraret deum viuē
tem.t argueret verbis que
audiuit dominus deus tu
us:t fac orationem pro re
liquijs que reperte sūt. Ve
nerunt ergo serui regis e-
k zechie ad esaiam. Dixitq;
eis esaias Hec dicetis do
mino vro. Hec dicit dñs.
k Noli timere a facie sermo-
l num quos audisti.quibus
blasphemauerunt pueri re
m n gis assyrioꝝ me. Ecce ego
o immittā ei spīm t audiet nun
p cium:t reuertet in trām suaꝫ

b Et opt⁹ est sacco
būliano se cōtā deo
c Ingressusq; ē do
mū dñi.ad impetrā-
dū e⁹ misericordiaꝫ.
circa pplm suū t ei⁹
iustitiā ꝓra blasphe
mos ꝓdictos. d
Et misit heliachim
t.qt magē ꝓphetabat
de meritis esaie ꝫ ō
suis.iō misit ad euꝫ
petēs orationis suffragiū. e Dies tri.et
mere.s.mei t totius
pplī f Et blasphe
mie.s.ꝫ deū g Di
co iste.s.i quo rabsa-
ces dixerat supradicta q̄ erant ad affli-
ctionē regis t pplī t vituperiū t blasphe
miā dei. b Vene
rūt fi. vsq; ad pūs cē.
i In tanta afflictione
sum⁹ positi.sic mult
er exhs in afflictōe
ptus.cui deficiūt vi-
reo pariēdi. l Si
forte audiat cē. Sic
legenda est lra. Fac
orationem ꝓ reliquijs
bis.i.ꝓ regno iuda i
quo ē mod⁹ pplī
in ꝓpatōe ad tpa ꝓ-
sarita. Si forte audi
et dñs de⁹ mus.t. p
orationes tuas liberet
nos t puniat assyri-
os blasphemos.
k Dixitq; esaias.ꝫ
pñr ponit esaie cōso
labilis rīsio cū dicit
k Noli timere a fa
cie sermonū.i. ꝓpter
sermones.
l Quibus blasphe
mia.ꝫ regis assyrioꝝ
id est sibi familiares
t chari sicut filij.
m Me.q;rēba rab
sacis ponebant deo
impotentiaꝫ. dicen-
do q̄ non posset sal-
uare ezechiam. t po
pulū suuꝫ de manu
regis assyrioꝝ. E t sic
dicebat cum impo
tentiorem hoste mor
tali. n Ecce ego immittā ei spīritū.i.turbationē mentis eī⁹ cā subdit.
o Et audiet nūc.s.de rege ethiopie inuadente ei⁹ regnuꝫ
vt hic infra. p Et reuertetur in terram suam cē.hoc nō
fuit in isto reditu sed in secō.qi redijrad obsidendū irūm.
t inde fugit territus ꝓpter plagā sui exercit⁹.t tūc in ter-
ra sua a filijs suis fuit occisus.vt hī in fine bⁱ ca.

q Reuersus ē igit rabsaces.pacto nuncio.dicunt ti aliq̄ doctores q̄ ibi remansit exercit⁹ assyriō. r Audierat ei q̄ recessi.de lachis vbi expugnata vel destructa. s Cumq; audisset.hic pōt describit scōa denūciatio ap̄hetica de liberatiōe eyechie r ppli sui.circa q̄ prio ponit eius cōminatio q̄ regē assyriop.scōo ei⁹ deuota oīo cōtā rege celorū.tercio ei⁹ cōsolatio q̄ ap̄bam cōscia secretoꝝ diuinoꝝ. Iecta ibi. Itaq; cū accepisset. tercia ibi. Misit Ie esaias. Circa primū no. s Cū q̄ audisset.s. sennacherib r Et iret ꝫ eū.s.ꝫ regē ethiopie r exercitū suū. v Misit nuncios ad ezechiā ꝫminādo q̄ veniret hostib⁹ ꝫq̄ sibi remaneret ad ōstruendā urbē. x Nō te seducat dñs. r sic blasphemat dominū tanq̄ habentē falsitatē r ignorantiā i possidendo. y Nūq̄d li. dq̄ gentiū ēt.q.d.multi erāt ei nō poterāt liberare cultores suos r multomin⁹ de⁹ vēturus dicitis ei⁹ nūcij poterit vos liberare.ideꝝ est argumentū q̄ se cepit rabsaces.capl. xxxvj. z Itaq; cū accepisset. Hic pōt ponit ipe⁹ Ezechie oīo cū dr. Itaq; cū accepisset ezechias literas.verbo ei r scripto cōminat⁹ sibi fuerat rex assyriop ad maiorē assertionem a Expandit eas coram dño.q̄ cōtinebāt blasphemias ꝫ ipsū vt vidi est. b Et orauit in cōspectu ei⁹ vt glorificaret nomē suū ꝫ blasphemias nostro irrogatas et saluaret pplm ꝫ cōminatiōes p̄dictas. c Dñe de⁹ isrl q̄ sedes sup cherubin.i.p̄sides oi creature etiā angelice. Et b significabat in rēplo vbi ap̄icatoriū q̄ erat q̄si sedes dei sustentabat.a quib⁹ cherubin dic r inde positio sicut fuit plen⁹ exposuit exo.xxv. d Inclina aurē tuā r audi.i. effectū tue misericō ostende pera sennacherib.cetera patent vt q̄ sbi. e Vt sciāt oia re.ter.q̄ tu es dñs de⁹ sol⁹ cōtendo sennacherib.q̄ deos aliaꝝ gentiū destruerat f Misit ait Esaias. Hic pōt ponit p̄olatio ezechie p esaiā denūciando sibi ipi⁹ sennacherib futurā ruinā.r ꝫ hec ruina p̄dicit scōo b⁹ ap̄bationis mirabile signū adiacit.ibi. Tibi aūt ezechia. Circa primū esaias dirigit sermonē ei⁹ pre dominī ad ezechiā d. cē oratiōem ei⁹ exaudita cū dr. Que dēcatus eo ꝛc.sechrar. g Spernit te in alio suo. Nūq̄ tuā

nullā reputando. b Et subsannauit.sensibili signo. sub sānano eū ꝫpte ōi⁹ ꝫcēpt⁹ cū signo sensibili. r dī subsānatio a rugatōe nasi. i Virgo filia syon.urbis.q̄ dī virgo ꝫper integritatē fidei que semp remansit ibi ꝫ aliquib⁹. Filia syon dr.q̄ sicut filia a matre,progignit.sta citato urbis ꝫgebāt a sonalicō qō erat i mōte syon. k Post tergū tuū caput mouit.q̄ habitatores urbis nō audebāt exire in cāpos ꝫ eūtq; magis fugebant ab eo r sic vertebāt ei dorsuꝫ.cōsequēter Esaias dirigit sermonē suū ad sennacherib dī. l Con.quē ex.vocē tuam.ꝫminādo r blasphemādo p̄ sugbia. r rīdit.o. m Cōtra scrīs isrl.i. pera illū q̄ erāt sacrilegancto rū r de⁹ isrl ꝫ specialez cultū. n Per ma.ser.tuoꝝ expto. dño.sic ps ex p̄cedēt⁹ de rabsace r alīs nunciis q̄ apposuerāt ipas ezechie r erāt fuit maior ꝫceptuo q̄ si sennacherib ō fecisset i p̄sona ꝫpria sic dare alapā alicui grē p̄son i q̄ p sapiēs. o Et dixisti in corde tuo. p In multitudine curruū ē.i. curruū isrl:r rēplū qō erat in excelso respectu aliaꝝ terraꝝ. q In sum.li.i. templi de ligno libani facti.vt ps ex dicto ō.iij.li. r Et succidi subli.ce.q̄ de tali b⁹ lignis erat factus templū.vt p illos arbores metaphorice designant principatiores ppli.vt principes sacerdotū.r licꝫ ista adhuc nō fecisset sennacherib tñ ex superbia cordis reputabat se certitudinaliter facturū de futuro ac si tā esset factū de p̄terito.r hoc designādū vsit ꝫpha tali mō loquendi. s Et saltum carmeli.i. vulgareo boies. t Et bibi aquas alienas.i.ab alīs in cisternis r stagnis collectas v Et sic.ve.pe.meoꝝ.i.hominū exercit⁹ mei r aliorū venientiū illuc ad hauriendū r bibēdū. ꝫ ipa in ꝑsona dei alloquitur sennacherib.d. x Nūq̄d nō audisti.q̄ ab initio.s.l.oēm creaturā de nihilo.q.d.scire debuisti.qz ly gētes p̄terēt mūtum dñe deoꝝ.tū sup oēs possibile vna cām pmā olim.quā vocabāt deū deoꝝ y Et vic.an.i.ab etno plasmauit illo.i.facīdū dispositi dc̄d sem ē p̄ploo moor te ad pumendū aliq̄ mala fcā ꝫ me fm q̄ dicit dñs ezā.r. De assur ego furorio mei r bacul⁹ ipe est rē.r nōc adduxi illā punitionē p te et per alios.

deū viuentē. Vere domie dissipauerūt reges assyriorū gētes r terras oim r miserūt deos eoꝝ i ignē. Nō ei erāt dij sed opa manuū hominū et ligno r lapide r p̄ dideꝝt eos. Nūc igit dñe deus nr saluos nos fac de manu eoꝝ. vt sciāt oia regna terre q̄ tu es dñs de⁹ sol⁹. Misit aūt esaias filius amos ad ezechiam dicēs. Hec dicit dñs de⁹ isrl. Que deprecat⁹ es me sup sennacherib rege assyriop audiui. Iste ē sermo quē locut⁹ ē dñs ō eo. Spreuit te r subsannauit te virgo filia syon. p⁹ tergū tuū caput mouit filia irlm: Cui exprobrasti r quē blasphemasti Contra quē exaltasti vocē tuā r elenasti in excelsuꝫ oculos tuos Contra sanctū isrl. Per manū seruoꝝ tuoꝝ exprobrasti domino et dixisti. In multitudine curruū meoꝝ ascendi excelsa montium in summitate libani.r succidi sublimes cedros eius:et electas abietes illi⁹. Et ingressus sū vsq; ad terminos eius : et saltū carmeli eius ego succidi Et bibi aquas alienas r siccaui vestigijs pedum meorum oēs aquas clausas. Nunquid non audisti quid ab initio fecerim. Ex diebus antiquis plasmaui

r Eruntq; in ruinā ꝛc. hoc ē dictū ruine ciuitatū ⁊ terra
rū ⁊ ppłoꝝ q̄ facte sunt ⁊ fiende p te totū ē mea uirtute.
s Facti ſt velut fenū agri. i. nulli⁹ reſiſtentie aut uirtut⁊
qz ſic uolui. t Habitacłm tuū. i. terra tua q̄s tractabis
in cōſilio tuo de inuaſionib⁹ aliaꝝ gentiū. u Et egreſ-
ſum tuū. ꝓcedendo
ad bellū. v Et in
troitū tuū. intrando
terras alienas ⁊ ciui
tates. x Ego ꝓſci
ui. qz oia iſta poſſi
ui. y Et furoꝛē tu
um ⁊ me. blaſphe-
mādo nomē meū tā
q̄ ingratiſſim⁹ ⁊ in-
famis ō victorias q̄s
dedi tibi. z Ponā itaq; circulū in na. tu
o. ſicut ſit babaſ ⁊ c̄
ſenſuo. ⁊ re indomitū
ego domabo malis
gratib⁹ tuis. a b
Et reducā te. ſ. cōfuſe ad terrā tuā. ſic
pz in ſine b⁹ ca. c
Tibi aūt ezechia. d
ad confirmationē p̄
dictoꝝ uak mirabile
ſignū cū ꝛc. e Co
mede hoc an. qō rep
peris. i. illud qō na-
ſcet in cāpis de gra-
nis ⁊rriſ ab exercitu
ſennacherib. Et hoc
pz p ſtam hebraicā.
q̄ ſic hꝫ. Comede ō
anno renaſcens vel
renaſcentia. ⁊ p illō
qō bſ Eſaie. xxxvij.
Comede hoc anno
qne ſponte naſcunk
t. ſine cultura boīm
cuiuſmōi ē dicta re-
naſcētia. In ſecūdo
anno q̄ ſpōte naſcūk
i. fructus arboꝝ. vñ
Eſaie. xxxvij. ꝛc. Secundo anno ponis veſcere. poma eīs
generalit dicunk oīa fructus arborū. In hebreo bſ. Se-
cundo aūt anno poſitionē i. fructꝰ q̄ de arboꝛib⁹ abſcindū
tur ⁊ colligunk. Ha. ſa. aliter exponit poſitionē d. q̄ exerci
tus ſennacherib p̄ciderat arboꝛes fructuoſas regionis et
ꝓhīb p̄dixit hoc ſignū. q̄ ſecūdo anno facerēt ramos ita
magnos q̄ tm̄ crescerer ibi de fructu q̄ ppłus inde poſſet
ſuſtentari. l Porro in anno tercio ſeminate ⁊c. q̄ō expo
nit Ha. ſa. d. Tu ezechia cū uideris duo ſigna p̄dicta. i. q̄
ex granis cōtritis p̄dicto mō oriūtur fruges ad ſufficientē
am p̄mi anni. ⁊ ex arboꝛib⁹ poſitis fructus ad ſufficiētia
ſecundi. q̄ nō pōt niſi diuina virtute fieri. ſio certus de cō
tritione exercitus ſennacherib. ita q̄ poteritis abſq; timo
re ſeminare ⁊ metere. m Mittet ra. deoꝛ. i. ſtabiliet in
terra. n Et faciet fructū ſurſuz. i. bona opa o Zelus
do. exer. fa. hoc. i. nō ex meritis vīis ſed ex diuina gratia.
p Nō ingrediet vrbē hāc. ſicut cōminat⁹ eſt. q Nec
mittet in eā ſagittā. qz nō ꝓmittet tātū appropinqre ciui
tati ⁊ Et ſal. cā ꝓpter me. i. ꝓpter gliam noīs mei demō
ſtrandā. s Et ꝓpt dō. i. ꝓpter merita ipi⁹. t Facta
eſt aūt. Poſita denunciatiōe liberationis ezechie. b pōr
ponitur h⁹ liberationis executio in facto cū ꝛc. c Fa-
ctū ē igit in nocte illa. hoc āno pōt referri ad tpo in q̄ eſa
ias dixit iſta q̄ p̄dcā ſunt. qz fuerūt duo anni intermedij q̄
duo ppłi ezechie vixit de frugib⁹ granoꝝ cōtritoꝝ ⁊ po-
moꝝ. vt pz ex p̄dicto. ⁊ ſō dicunt aliqui q̄ referk ad tpa
in quo ſennacherib p⁹ rebellatiōē regū arbiopie ⁊ egy-
pti ꝛ̄ho iuerat. vt pz ex p̄dicto. poſt duos annos rediit ad
obſidendū ieruſlm. ⁊ nocte illa⁹ dieī q̄ poſita erat obſidionem
fcā eſt iſta plaga ſup eius exercitū. ſed ꝟ nō cōſonat iſe p̄-
cedenti vbi dr. Nec
circūdabit eā muni-
tio. i. obſidio ⁊ ſō di-
cit ra. ſa. q̄ iſta plaga
facta ē cū adhuc ex
ercit⁹ eius diſtaret a
ieruſlm ⁊ dic̄ q̄ erat in
nobe. que nō ē mul-
tum longe a ieruſlm. et
ſdē vſ p illud qō bſ
Eſaie. x. Adhuc dies
eſt vt in nobe ſtet
⁊ ſcias q̄ ille locus
q̄ ra. ſa. vocat no-
be dr nob: Eſa. x.
v Venit angelus
dñi. executor eius in
ſticie. x Et peuſ-
ſit in caſtris aſſyrio-
rū ⁊c. ſ. octo robuſtos
bellatores ⁊ p̄cipa
les exercitus. vt bſ.
ij. paralipo. ca. xxxij.
y Cumq; dilu. ſurre
xiſſet. ſ. ſennacherib
vt iret ad obſidendū
ieruſlm 3 Vidit oia
corpa mortuoꝝ. di-
cunt hebrei q̄ corpa
mortuoꝝ fuerūt in-
cinerata ſub armis
ac veſtib⁹ interfect⁹ ita
q̄ ppłs ezechie poti
it ſpolia deſacili col
ligere. ⁊ ſine cadaue
rū fetore. ⁊ in hoc ſa
tis ꝓcedit ꝟba eſa.
ix. ca. ⁊. xxx. 5 Et
reuerſus ē ſenna. cū
paucis q̄ remāſerāt
cōfuſibiliter ⁊ igno-
miniose. a Cumq; ado. in tēplo ⁊c. Filij eī⁹ peuſſerunt
eū. dicūt aliqui q̄ ꝟ fuit eo q̄ ordinauerat aſſaraddon re-
gnantiū p⁹ ſe iſtis duob⁹ poſtpoſitis. ⁊ ſic deſiderio regnā
di interfecerūt eū. ſed hoc nō vſ ꝓſonare qō ſubdit.
b Fugerūtq; in terrā ar. ⁊ ſō nō vidēt q̄ interfecerūt eos
cupiditate regnandi poſt eū. ⁊ ſō Ha. ſa. aliā cām aſſignat
dicēs. q̄ principes regni ſui erant turbati ꝟ eum. eo q̄ filij
eoꝝ ⁊ amici erant mortui mō p̄dicto. ꝓpter eius ſuperbiā
⁊ blaſphemiā ꝟ deū iſrl. ꝓpter qō tractabant de morte ipſi
no. qō cum ad eī⁹ aures ꝓuenisſet intrauit tēplū dei ſui.
orans ⁊ ꝓmittens q̄ ſi hoc periculū euaderet i. eī⁹ honores
duos filios ſuos p̄dictos ſacrificaret qō filij intelligētes
eū interfecerūt. ne ab eo interficerentk. ⁊ hoc dcm ſatis ꝓcor
dat ſle in q̄ dr. Cumq; adoraret in tēplo ⁊c. filij eī⁹ interfe-
cerunt eum. Capłm. xx.

In dieb⁹ illis. Hic ꝓr deſcribk ezechie mirabilis
ſanatio. ⁊ ꝟ bmōi ſanatio deſcribk. ſcdo ex ꝟ ſur-
gēs elatio reprimik. tcī. In illo tpe. Circa pmū ꝓ-
mittk mortis imminētis denūciatio. ſcdo eiusd̄ dilatio ibi.
Ante cōcrem. tercio mirabilis ſanatio. ibi. Dixitq; eſaias
Circa pmū dr. a In dieb⁹ illis ⁊c. q̄ p vīa nature nō po-
terat euadere. dicūt ꝛ aliq̄ q̄ ꝟ infirmitas ꝓcipit ezechie.
eo q̄ ſi reddiderat gſam deo ſufficienter ꝟ peuſſōe exercit⁹
ſennacherib ipſe ꝟ deus ipſe probat ra. ſa. q̄ ꝟ eſaias dixit ſibi
poſtea. Et de manu regis aſſyrioꝝ liberabo te ⁊ ciuitatē hāc.

ex q̄ ꝑs ꝑcussio exercit⁹ sennacherib fuit post infirmitatē ezechie t non an. Dicit igit q hoc ei accidit eo q̄ noluerat accipe vxorē q̄ tñ nō facere remebat vt linea dō in regno q ipm primaret: ꝓpter q̄ qualescūq accepit vxorē de q̄ genuit manassen. Et huic dicto videt ꝓcordare lra sequens ca. vbi dr. q manasses erat. xij. annoꝝ cū regnare cepisset mansio plē: q vixit xv. annis post suam sanatōez: vt in litera bi. Potuit enī esse alia cā infirmitat ezechie: vt p el⁹ sanatiōnē mirabilē de⁹ glorificaret: sic de cecomato di Job. ꝛc.

b Precipe domui me. i. ordina testm tuū. c Morieris em tu rē. reuelatiō ei ꝓphetica aliqñ fit ex dispōnem cause⁹ inferior: t nō ex q̄ est in mente diuina et sic fuit in ꝓposito qz talis erat infirmitas ezechie. q via natural non poterat euadere: t sic intellige denūciatio ꝓphe

c Morieris rē. q hoc em non excludit ꝓphā quin ex dei gratia sanari posset: qđ qđ ezechias puertit se ad orandū dominus p sua sanatione qđ nō fecisset si prophera sibi mortē denūciass. ex ordinē voluntatis diuine.

d Aui puerit. hic ꝓr describit mortē ꝓnūciate dilatō per oīonem ezechie cui dr. Aui puertit faciem suā ad parietem vt oraret secretius t deuot⁹: t nō impediret ab assistentib⁹

e Memento quō ambulauerim coraz te in veritate: t in corde ꝑfecto t qđ placitū est cor̄ te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequ egrederet esaias mediaz p tez atrij fact⁹ est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dñs de⁹ dō ꝓtis tui. Audiui oīonez tuā vidi lachrymā tuā: t ecce sanabo te. Die tertio ascēdes templū dñi: t addā diebus tuis quindecim ānos. Sz t de manu regis assyrioꝝ liberabo te t ciuitatem hāc: t ptegā vrbē istā ꝓpter me: t ꝓpter dō seruū meū.

Dixitq; Esaias: Afferte massaz ficoꝝ. Quā cū attulissent t posuissent sup vlcus ei⁹: curat⁹ est. Dixerat autem ezechias ad esaiam qđ erit signū qz dñs me sanabit: t qz ascensurus sū die tertia templū domini. Cui ait esaias. Hoc erit signū a dño qđ factur⁹ sit dominus sermonē quē locutus e. Vis vt ascēdat vmbra decem lineis: aut vt reuertat totidez gradib⁹. Et ait ezechias. Facile e vmbrā crescē decē lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertat retrorsum decē gradib⁹? Inuocauit itaq; esaias ꝓpha dñm: t eduxit vmbram per lineas graduū quot descenderat in horologio achaz retrorsum.

Ezechias aut infirmat⁹ est mortali egritudine. Et venit ad eū esaias filius amos ꝓphetes: dixitq; ei.

b Hec dicit dñs deus. Dispone domui tue. Morieris

c enī tu, t nō viues. Qui cōuertit faciem suā ad parietez: t oravit dominū dicēs

d Obsecro dñe: memēto q̄mō ambulauerim coraz te in veritate: t in corde ꝑfecto t qđ placitū est cor̄ te fecerim. Fleuit itaq; ezechias

f fletu magno. Et antequ egrederet esaias mediaz p tez atrij fact⁹ est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dñs de⁹ dō

g ꝓtis tui. Audiui oīonez tuā

h amvidi lachrymā tuā: t ecce sanabo te. Die tertio ascē-

i des templū dñi: t addā diebus tuis quindecim ānos. Sz t de manu regis assyrioꝝ liberabo te t ciuitatem

l hāc: t ptegā vrbē istā ꝓpter

m me: t ꝓpter dō seruū meū.

n o Dixitq; Esaias: Afferte massaz ficoꝝ. Quā cū attulissent t posuissent sup vlcus ei⁹: curat⁹ est. Dixerat autem ezechias ad esaiam

p Qđ erit signū qz dñs me sanabit: t qz ascensurus sū die tertia templū domini. Cui ait esaias. Hoc erit signū a dño qđ factur⁹ sit dominus sermonē quē locutus

q tuus e. Vis vt ascēdat vmbra decem lineis: aut vt reuertat totidez gradib⁹. Et ait ezechias. Facile e vmbrā crescē decē lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertat retrorsum decē gradib⁹? Inuocauit itaq; esaias ꝓpha dñm: t eduxit vmbram per lineas gradu⁹ quot descenderat in horologio achaz retrorsum.

r In diebus illis egrotauit ezechias usq; ad mortem. Et venit ad eum esaias filius amos ꝓphetes: dixitq; ei. Hec dicit dñs deus. Dispone domui tue. Morieris enī tu, t nō viues. Qui cōuertit faciem suā ad parietez: t oravit dominū dicēs. Obsecro dñe: memēto q̄mō ambulauerim coraz te in veritate: t in corde ꝑfecto t qđ placitū est cor̄ te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequ egrederet esaias mediaz p tez atrij fact⁹ est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dñs de⁹ dō ꝓtis tui. Audiui oīonez tuā vidi lachrymā tuā: t ecce sanabo te. Die tertio ascēdes templū dñi: t addā diebus tuis quindecim ānos. Sz t de manu regis assyrioꝝ liberabo te t ciuitatem hāc: t ptegā vrbē istā ꝓpter me: t ꝓpter dō seruū meū.

Dixitq; Esaias: Afferte massaz ficoꝝ. Quā cū attulissent t posuissent sup vlcus ei⁹: curat⁹ est. Dixerat autem ezechias ad esaiam qđ erit signū qz dñs me sanabit: t qz ascensurus sū die tertia templū domini. Cui ait esaias. Hoc erit signū a dño qđ factur⁹ sit dominus sermonē quē locutus e. Vis vt ascēdat vmbra decem lineis: aut vt reuertat totidez gradib⁹. Et ait ezechias. Facile e vmbrā crescē decē lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertat retrorsum decē gradib⁹? Inuocauit itaq; esaias ꝓpha dñm: t eduxit vmbram per lineas gradu⁹ quot descenderat in horologio achaz retrorsum.

a Ezechias infirmat⁹ est mortali egritudine. Et venit ad eū esaias filius amos ꝓphetes: dixitq; ei.

b Hec dicit dñs deus. Dispone domui tue. Morieris

c enī tu, t nō viues. Qui cōuertit faciem suā ad parietez: t oravit dominū dicēs

d Obsecro dñe: memēto q̄mō ambulauerim coraz te in veritate: t in corde ꝑfecto t qđ placitū est cor̄ te fecerim. Fleuit itaq; ezechias

f fletu magno. Et antequ egrederet esaias mediaz p tez atrij fact⁹ est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dñs de⁹ dō

g ꝓtis tui. Audiui oīonez tuā

h amvidi lachrymā tuā: t ecce sanabo te. Die tertio ascē-

i des templū dñi: t addā diebus tuis quindecim ānos. Sz t de manu regis assyrioꝝ liberabo te t ciuitatem

l hāc: t ptegā vrbē istā ꝓpter

m me: t ꝓpter dō seruū meū.

n o Dixitq; Esaias: Afferte massaz ficoꝝ. Quā cū attulissent t posuissent sup vlcus ei⁹: curat⁹ est. Dixerat autem ezechias ad esaiam

p Qđ erit signū qz dñs me sanabit: t qz ascensurus sū die tertia templū domini. Cui ait esaias. Hoc erit signū a dño qđ factur⁹ sit dominus sermonē quē locutus

q tuus e. Vis vt ascēdat vmbra decem lineis: aut vt reuertat totidez gradib⁹. Et ait ezechias. Facile e vmbrā crescē decē lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertat retrorsum decē gradib⁹? Inuocauit itaq; esaias ꝓpha dñm: t eduxit vmbram per lineas gradu⁹ quot descenderat in horologio achaz retrorsum.

r In diebus illis egrotauit ezechias usq; ad mortem. Et venit ad eum esaias filius amos ꝓphetes: dixitq; ei. Hec dicit dñs deus. Dispone domui tue. Morieris enī tu, t nō viues. Qui cōuertit faciem suā ad parietez: t oravit dominū dicēs. Obsecro dñe: memēto q̄mō ambulauerim coraz te in veritate: t in corde ꝑfecto t qđ placitū est cor̄ te fecerim. Fleuit itaq; ezechias fletu magno. Et antequ egrederet esaias mediaz p tez atrij fact⁹ est sermo dñi ad eum dicēs. Reuertere: et dic ezechie duci populi mei. Hec dicit dñs de⁹ dō ꝓtis tui. Audiui oīonez tuā vidi lachrymā tuā: t ecce sanabo te. Die tertio ascēdes templū dñi: t addā diebus tuis quindecim ānos. Sz t de manu regis assyrioꝝ liberabo te t ciuitatem hāc: t ptegā vrbē istā ꝓpter me: t ꝓpter dō seruū meū.

Dixitq; Esaias: Afferte massaz ficoꝝ. Quā cū attulissent t posuissent sup vlcus ei⁹: curat⁹ est. Dixerat autem ezechias ad esaiam qđ erit signū qz dñs me sanabit: t qz ascensurus sū die tertia templū domini. Cui ait esaias. Hoc erit signū a dño qđ factur⁹ sit dominus sermonē quē locutus e. Vis vt ascēdat vmbra decem lineis: aut vt reuertat totidez gradib⁹. Et ait ezechias. Facile e vmbrā crescē decē lineis. Nec hoc volo vt fiat: sed vt reuertat retrorsum decē gradib⁹? Inuocauit itaq; esaias ꝓpha dñm: t eduxit vmbram per lineas gradu⁹ quot descenderat in horologio achaz retrorsum.

b Vidi lachrymā. i. lachrymas: sicut dicit Exo. viij. Venit musca grauissima rē. i. multitudo rē. sic in ꝓposito: da ezechias fleuit fletu magno: vt dicit in lra. i Die tercio ascendes templū dñi. sanab⁹. q. Esa. 38. q illa dies fuit in 5 ere⁹ sennacherib fuit ꝑcussus: t sic Ezechias ascendit in templū ad reddendū gras de sua sanatōne: t de liberatōne ꝓpli sui: de manu sennacherib. k Et addam dieb⁹ tuis xv. annos. istud denūciauit ꝓpha ex ordinem cause ꝑme. vies. qui erat ordinatū in diuina mēte: s aliud q̄ sic reuelat t denunciat: immutabilit implet. l Et ꝓpter me. vt. istā ꝓpter me ꝓpter gloriā nois mei. q̄ sennacherib blasphemauit.

m Et ꝓpter Da. ser. meū. i. ꝓpter merita ei⁹ principaliter: t nō aliorum in regno sibi succedentiū. n Vixitq; esaias. b ꝑtinent ezechie mirabilis sanatio cum dr. o Afferte massam ficoꝝ. Dicit em aliqui q̄ ficus t alia olera aggrauent infirmitatē illā quā habebat ezechias: vt sic fierer mirabilior sanatio p appositōes illi⁹ qđ natū erat aggranare.

p Qđ erit signū rē. hoc nō pertit ex incredulitate vel diffidentia: sz magis ex fidentia diuina: t vt magis appareret ei⁹ gloria multiplicādo mirabilia. q Dixit ascen. vmbram. i. procedat vmbra: t sic dr in hebreo. Et q̄ etiā ꝑs q̄ illud horologiū erat ad solē ad cognoscendū horas diei p ei⁹ vmbram. Et dicit aliq̄ q̄ due linee faciebant vnā horā. et ꝑm hoc illa dies artificialis fuit augmentata decē horis. Alij vo dicūt q̄ q̄libet linea faciebat vnā horam. t sic illa dies fuit augmētata. xx. horis. x. retrocedendo ad occidentem. et x. redeundo ad locū pristinū. t sic illa dies artificialis fuit xxxij. horaz: qt ad̄ debat. x. horas t postea duas habuit solem rendere ad occasum: t hec vt opinio dionysij in epla ad polycarpum: vbi loqns de ista retrocessione solis dicit sic. Sol cū decima hora cēt deo ꝓcipiente repedauit ad occidentem. aliqo. x. hoz⁹ designat⁹. deinde rursus. x. horis aliis ad occidentē curreūe sole: 5 residuis diei duab⁹ horis ꝛc.

Sequitur figura ꝑm primam opinionem in qua duc lineę faciūt vnam horam.

Dicū aūt ista dies sub ezechia fuerit maior. Illa que. xl. horaz fuerit demonstrat. Dicit Iulius Africanus. capitulo.

Figura scdm secundā opinionē in qua quelibet linea facit vnam horā.

Notandū q̄ iste due figure facte sūt sm vnā vlā q̄dā positā Josue. x. f. q̄ dies plongata sub ezechia fuerat in solstitio hyemali: t sic dicunt die plongata sub Josue. r In illo tpe. Hic pōt reprehendi insurgēs elatio t p̄ ipa elatio defecti bi. t scio reprehendi ibi. Venit aūt Esaias. Circa primū sciē dū q̄ babylonii erāt intenti circa cursus syderū. vnde t astronomis primo fuit inuenta i chaldea sm aliquos: cui⁹ metropolis est ciuitas babylon. t tō q̄ percepērūt retrocessionē solis p̄dictam cōtra cursum nature: fuerāt sollicati ḡrere q̄liter hoc acciderat t cū audissent q̄ hoc fuerat i sanatōe ezechie de cōsilio sapiētū rex babylonis.

o Misit ad ezechiam l̄as. in signū reuerētie. t Et munera. ad sciendū de illa retrocessione solis mirabili. t b est q̄ dr. xj. gali. xxxij. q̄ nuncij regis babylōis missi fuerāt ad eū: vt interrogarēt deponēto q̄ accīderat super terrā.

v Letatus est aūt in aduentu eor ezechias. letitia incepta p̄cedente ex elatōe eo q̄ tanq⁹ rex t b tā longinqua terra misisset ad eū nuncios t munera. x Et oſtēdit eis rē. dicit Esa. q̄ nō solū oſtēdit eis ea q̄ erāt in thesauris suis t in domo sua. ſ. etiā ea q̄ secretissime t reuerētissime seruabantur in tēplo. ſ. vncionē regū t pontificū t tabulas testimonij t legē q̄ nullo mō erant gentib⁹ oſtēdenda t hoc notatur cū dr. Et in oīi ptāte suarū. y Venit aūt esaias. b pūr describit p̄dicte elatōis t trāsgressionis reprehēsio cū dr. 3 Quid dixerūt viri isti rē. nō q̄siuit hoc ex ignorātia: q̄ totū erat sibi a deo reuelatū: ſ vt ex responsione ezechie cōuenientius argueret eū. a De terra longinqua venerūt ad me. q. d. b fuit mihi ad magnā glām. t tō ostendit eis regni mei magnificentiā. b Ecce dies venūt t auferentur oīa rē. istud fuit cōplerū q̄n nabuch. oīa p̄ciosa trāstulit de hierūsm in babyloné. vt dr. j. xxv. c Sed t de filijs tuis rē. istud fuit impletū in daniele t sociis suis q̄ fuerūt de semine regio iude educti in babyloné t nutriti t eruditi vt possent stare in palatio regis babylōis vt dr Dan. j. d Dixit ezechias ad esaiā. bon⁹ est sm⁹ dñi. pentitus ei t sic acceptauit dñi miā supra se t regnū suū: ꝓter q̄ t pena ista nō fuit inducta tp⁹ suis. ſ fuit dilata vsq̄ ad tp⁹ ioachim t sedechie: q̄ cū sibi dictū fuisset p esaiam dixit. Sit tm̄ pax t veritas in diebus meis: scilicet. e Et quō secerit pitei. t ag̃ductū rē. t b bñ plene. xj. gali. xxxij. vbi dr q̄ b fecit ezechias vt regeo assyrioꝝ venūteo ꝫ hierūm paterent defectū aq̄ in obsidione si venīret ad obsidendū eā

In. ca. xx. vbi dr in postil. Duo vt accidat simbria. i. vt p cedat vltra.

Circa b signū factū ezechie ꝓut hic in postil. expo nit. t c cōis expō doctoꝝ. multa pōt p̄dicari admiratōe dig̃: p q̄ ls oia vera miracula nō pōt nisi potentia dei infinita ꝓduci. vii. aug. ad volusianū. In rebus mirabilit facta tota tō facti ē potētia facientis. nā q̄das miracula p ꝓpatōem ad facultatē nature dicūt aliqo maiora vī nīl oia miracula q̄ a deo tā in veteri q̄ in no. testa. facta legunt: summū gradū tenēt illa q̄ nullo mō natura facere pōt: vt sunt retrocessio solis o t glorificatio corpis hūani: nā resuscitatio mortuorū: seu illuminatio cecorū a natiuitate. Is magē sunt miracula tionū tñ attingunt summū gradū p̄dicū. Pōt etiā natura vitā introducere de nouo in corpe vitā nō hūte. Is non in corpe iam mortuo. Pōt etiā p̄stare visum q̄ nō ceco: vt la⁹ declarat. o. Tho. ꝑma pte. q. cv. arti. vlt. in cor. q̄. Mirandā est q̄ ḡre de⁹ voluit miraculoz in sūmo ḡdu exercere. sed retrocessionē solis circa sanatōnē ezechie: vbi videbatur sufficere vnū de minimis. b cū signū petiuit ezechias solūmō: vt certificaretur de sanatōne sua t q̄ adderet in die tertia ad domū dñi vt expresse pax in ſa Confirmat b rō: nā sm doctores miracula p xp̄m facta p trāsmutatōnem corpoꝝ inferioꝝ nō ita euidenter ostendebant ipius diuinitatem: sicut miracula p ipm fca p transmutationes cursus celestiū corpoꝝ q̄ a solo deo immobili et ordinata: sic fuit i obscuratōe solis tpe passionis xp̄i: put tradit. o. Tho. ā fcta ꝑte. q. xlviij. art. ij. i cor. q̄. vbi allegat dyoni. b dicēte: ſ in b casu. ſ. sanatōne ezechie nō reḡrebant talia miracula fieri q̄ sufficerēt ad oſtendū sufficienter diuinitatē xp̄i. Patebat illa tenebre q̄ tātē fuit in vniuersa tra tpe passionis xp̄i vt dr luc. xxiij. testāte dyoni. i epla ad policarpū q̄ in b tpe i egypto cēto vnīpercit: causa te fuerit ex ba eclypsi. p̄cedēte p mīpositōes lune inf kras t solē. Contra q̄ arguit Origenes sup matheū: i nolle q̄rūdā filioꝝ b Zach. o. Quō b sm tā miraculosus nēo grecoꝝ aut barbaroꝝ scripsit. Ad q̄d rūdet p doctō. q̄ astrologi vbiq̄ kras tūc ipis exactes nō solicitabant b obſuāda eclypsi: sed tūc nō erat sm eoꝝ ꝓpriū ſ illā obscuritatē ex aliq̄ impressione aeris putauerūt accidē: ſ i egypto vbi raro nubes apparēt ꝓpē aeris serenitatē solitā fuit dyonisi⁹ t socij ei⁹. vt circa illā obscuritatē solicitate attēderēt. Ex q̄bus in ꝓsito mīhosoꝝ admirādū ē quō astrologi vbiq̄ kras diligenti videtes vnā dīā excedē p vigiliā vel saltē decē horas mēsurā p̄uetā b nō scripserūt q̄ nō solū b astrologi: ſ etiā de simplicib⁹ regib⁹ vt principib⁹ mirandū ē b i chronicis non scripsisse ꝓpter q̄ sm opinionē cōez: posteā illa dies trāsiuerat. t horas artificiales. t sic sol q̄ dissidebat ab occasu misi p spaciū duaꝝ horaꝝ artificialiū: tūc retrocessit vsus occidentē p spaciū. x. horaꝝ sm ſ. Is. xxxviij. Sm vo alios p. xx. t sic oportet dicē q̄ sm virtutē in eadē die sol bis attigit lineā meridianā semel. ſ. in cursu suo naturali. t scō i cursu retrogrado q̄des mutatio nō solū valde mōstruosa t insolita. ſ etiā patentissima nedū a sapientib⁹ ſ etiā a rudib⁹ agricolis necessario sentiret. t sic nulla videt ratio excusans talē p̄ce-

ptionē. Nec valet dicere q babylonij ꝙ erant intenti circa cursum ſydeū qū preceperat retrocessionē ſolis ꝓdictam ꝫ cursum natur̄ fuerāt ſollicit̄ ꝛ̄rere q̄rer ꝫ accideret. Et cū hoc audiſſent q hoc fuerat in ſanatōne ezechie de cōſilio ſapientū rex babylonis miſſe ad ezechiā munera ⁊ litteras ad ſciendū de illa retrocessione ſolis mirabili: put poſtilla. dicit infra. qō tñ nō vſ ad tollendā hmōi admirationē ſufficere ex rōb⁹. Primo q̄ vt dicū ē tanta mutatio et tam longa ⁊ euidēs ⁊ inſueta nō ſolū ad aſtronomia erat ſcienda: ſ̄ etiā a vulgaribꝰ ꝙuiſcūq; vbiq; terraꝝ exiſtēt̄ib⁹ nō tñ legīt de aliq̄ q de ꝫ tractaſſet ſydera inuestigan doſen rerū geſta narrādo niſi ſolum de rege babylonio. Secdo q̄ chaldei q erāt totaliter infideles lic̄ audirēt q ꝫ fuerat factū tpe ſanatōis ezechie nō tñ debāt rōnem cogētem ipſoo credē q ꝫ mutatio ſiet reſpectum ſingulare ad ezechiā ſic vt pp ipm ezechiā fuiſſet factū: nam ſic ꝫ ꝓpter in horologio achaz hieroſolimitano: pari mō ⁊ ſoluta fuit in horologio vel in alio inſtrumēto horaꝝ in babylonia ⁊ vbiq; terraꝝ: ⁊ ſic nō cogebant babylonici credē hoc fuiſſe factū pp aliquā cām ſingularē ex puidētia diuina ſ̄ pp̄m ſm ſua inſtituerāt ꝫ crediditſent fuiſſe ex aliq̄ cā ſi bi occulta caſuali ſeu naturali ſic de pharaone et paleſtinis legīt. ⁊ de aliq̄s infidelib⁹ q̄ nō attribuebāt illā q̄ videbant ꝓpter ſeu ꝓter curſum nature fieri deuine potēie ꝙuidentie: vt̄z Exo. viij. et ix. ⁊ ꝫ regū xxxvo. Tertio q̄ ex augmēto decē vel viginti horaꝝ in vna die ꝓter curſus ſolis nō eſſet ē vt pongerēt magni errores in ꝓpuratōe celeſtiū motuū. q̄ quidē menſuraūt ⁊ certificant ꝙ motū ſolis quarūl̄: ſ̄ nō legīt q̄ precipiſſent aſtrologi q̄ ꝓmptant ſydera: ꝓputāt meſes. vt dr̄ Eſa. xl viij. Nec etiā in coꝝ cōputis de eclypſib⁹ ꝙunctionib⁹ ſeu oppoſitionib⁹ planetaꝝ poſtea aliq̄s error notabilis ſucceſſit: qō tñ neceſſario ꝓuigiſſet. ſi tot hore fuiſſent augmētate in vna die ꝓter curſus ſolis naturalē: ⁊ ipſi nō p̄ceptiſſent q̄ oia ſunt manifeſta cuicūq; in illa arte aliq̄liter perito. Si āt obijciat ꝫ ꝓdicta decendo: q̄ ex ſtatōne ſolis ſub ioſue. vt hr̄ ō. Ioſue. x. pōt ſe q̄ ſilla inconueniēta. Primo q̄ de⁹ fecit ibi vnū de ſuis miraculis vbi ſuffeciſſet mun⁹. Secdo q̄ nemo aſtronomorū illā ſtationē ſcripſit nec inde fuit ſecut⁹ error in ꝓpuratione. Dcm ad primū q̄ illō ſub ioſue factū fuit ad magnā gloriā dei q̄ volebat in ſpectu gentiū magnificare nomen ꝓpm ſuū ſtrictū in ingreſſu terre ⁊ erā ꝓlongatio illi⁹ diei fuit vtilis vel ḡ̄ neceſſaria ad victoriez de inimicꝫ: eo q̄ non ſufficiebat ad ꝫ illud modicū qō reſtabat de die naturali. nihil aūt iſtoꝝ ꝓtingebat in ſanatōne ezechie ꝑſertim i certificando eū ſolū de ſua bona ſanatōe. ꝛ̄d ſcom dcm dcm q tpe ioſue nondū erat ars aſtronomie inuenta: qō ꝑs ex dcm peolome⁹ philadelph⁹ q̄ fuit ipſi⁹ ꝓncipalis inueſtigator ⁊ inuentor nō allegat de inuestigatōib⁹ antiq̄s niſi tñ a trecent⁹ annis fere añ cūctꝫ in ḡ̄ro fuit almageſti ⁊ alīs locis eiusdē libri: ſ̄ ꝓbat q̄ peolomeus ille fuit tpe machabeoꝝ q̄ fuerāt poſt ioſue p. bcccc. ānos fere ⁊ ſic cum tāc. l. tpe ioſue nō eſſent tales inueſtigatores ſydeꝝ nec ꝓpuratores curſuum celeſtiū nō erat ibi loc⁹ notandi nec errandi in talib⁹ ꝓpuratis. ſecus de tpe ezechie: q̄m iam incipiebāt hoies inueſtigare ⁊ cōputare curſum ſydeū: vt̄z ex ꝓdicta Eſa. xl vij. ſuperi⁹ allegat̄. Sic ad ꝓdictas admirationes tollēdas ⁊ veritatē ſe. pat ſane ſonat ꝓcedēdā aliq̄ videret dcm. vñ ab ſ̄ illa temeraria aſſertione ⁊ ſalua ſemꝑ ſcīoꝝ doctoꝝ auctē hoc ſignū ſm ꝓpā ſignificationē litere nichīl ⁊ rōnis conuenientiā nō fuit factū in coꝝ ſolis. nec in ipſi⁹ curſu nāli nec ꝑ in radijs a ſole ꝓ orbē ꝓcedentib⁹: ſ̄ tñ in radijs ſolarib⁹. q̄ horologiū achaz rangebant: ⁊ i vmbra ipſi⁹ horologij a radijs ſolarib⁹: ⁊ intōpoſitōem coꝝpis opaci eiusdē horologij cauſata: vñ ls ꝫ fuiſſet tātū miraculū q̄ nō niſi ꝑ mutē ꝓua fieri poſſit: nō tñ attingit ſummū gradū miraculi ſupra dictū. put ꝑs intuēti diſtinctōnē ḡduū miraculoꝝ: ḡnā o. Tho. ponit prima ꝑte. q. allegata ⁊ eo. arti. in cor. ḡnis. Pro cui⁹ declaratōe antedēdū ē. q̄ in horologio achaz mētirabant diſtinctōes horaꝝ p exteſſionē lineaꝝ vmbraliū q̄ ꝙiūgunt radijs ſolarib⁹ ſic

ius multiſ inuētio aſtrologic⁹ artificialit̄ ꝫ poſſent fieri. l. q̄ mē ſuratōne. xij. hore artificiales diſtinguebāt p. vij. lineas vmbrales in ipſo horologio aſſignatas: diſponit tñ de⁹ miraculoſe q̄ ſole incedēte curſu ſuo abſq; aliq̄ variatōe ſeu retrocessione radij ſolaris in horologio achaz nūs ⁊ nō alibi retroceſſet p. x. ḡd⁹ ⁊ itez reuerſi ſ̄ p alios. x. grad⁹. Iñ q̄ dē retrocessione radioꝝ ⁊ eoꝝ reuersione illa dies nec fuit maior vel minor ſolito: nā mor⁹ ſolis nō fuit ſ aliq̄ variat⁹ a curſu ſuo nāli: vt dictū ē. nec etiā radij et⁹ vniuerſaliter: ſ̄ tñ radij ſolares q̄ in horologio achaz ꝓnebant. put ſinaliter imaginari pōt in pñti figura.

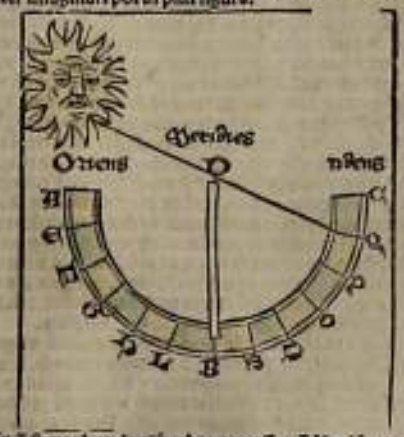

Iñ q̄ figura horologiū achaz ꝓponit ex q̄dā colūna ꝓpendiculariter poſita ſup baſim orizōtis eō diſtante: q̄ dē colūna ſit o b. ⁊ baſis ſit a b c ⁊ ſit a ꝓ orientalio. c vo occidētalio. diſtinguat̄ ēt ꝓdicta baſis p. vij. lineas q̄ ſex ſē a ꝓte orientali: ⁊ alie ſex a ꝓte occidētali. ſic vt attingēte vmbra radio ſolari immediate ꝓmā ad lineā o q. vſus occidentē ſit ꝓma hora artificialis diei: deinde accedēte ad lineā o p. ſit ſcda hora: ⁊ ſic ꝑ vlq; ad lineā o b. vbi ſē ſex hore artificiales. ⁊ ꝙa orientales: vltim⁹ tēdēte ad occasū ⁊ accedēte vmbra cū radio ſolari ꝓma ad o l. q̄ ē ꝓpa linea a colūna vſuo orientē erit. vij. hora. Et ſic ꝑ vlq; ad o a. vbi erit xij. hora. ſupponat q̄ q a tpe q̄ ꝫ ſignū fuit factū ſtuxerūt x. hore artificiales ipſi⁹ diei. ⁊ remanebūt. ij. hore nāles de vñ ⁊ ꝙuāc radi⁹ ſolar⁹ ſiſtit ⁊ vmbra ei ꝓma fuiſſet linea o f. q. x. linea ē a linea o q. q̄ ſignificat ꝓmā horā: vñ ⁊ vltim⁹ ſole tēdēte ad occasū ille radi⁹ cū vmbra ſibi ꝓxima ſucceſſine attingēt ad q̄ntā: deinde ad ſextā in ſplendētē. xij. horaꝝ curſus nāli aſtrorū ſupponat ſm q̄ deo mirabiliter opante ꝫ ſol ſuo curſu ſolito tendēt i occaſū radi⁹ ſolar⁹ horologio achaz ſiſtit. exīo retrocediſſet a linea o f. ꝓdicta vſq; ad lineā o g. ⁊ ꝑ i o b. ⁊ ſic ſucceſſiue donec attingat lineā o q. ⁊ inde reuerſus ē radi⁹ ſolar⁹ cū vmbra ſibi cōtinua a linea o q. vſq; ad lineā a o. vbi ꝓcurrit cū radio ſolari curſu ſuo nāli incedēte. q̄ dē retrocessio ⁊ reuersio nō amplius duraūit. q̄ quinq; horaꝝ: ſic ſil⁹ tm̄aret dies artificialis cū retrocessione ⁊ reuersione radij ſolar⁹ ⁊ vmbre. ⁊ ſic illa dies in toto orbe nec fuit maior nec minor ſolito: nec ēt i horologio achaz. reflexio tñ radioꝝ ſolariū ſeu retrocessio ſimilit ⁊ eoꝝ reuersio fuerit vltimō i horologio achaz ſuper nāliter facte. put fuit ꝓcitū. hāc exponem. ꝓtestat̄ ifa cum dic̄. Dic q̄ aſcēdat vmbra. x. lineis an vt reuertat retrō ꝫ dib⁹. q̄ fuerit ꝓba Eſa. dans ſ̄ opōnez ezechie. circa ꝫ miraculum vbi nō dicit niſi ſolum de vmbra ſi vellet q̄ tenderet curſu ſuo vel retrogrederet ⁊ nihil dicit de ſole. ſiſtit ꝑs i rhſione ezechie vbi dicit. Facile ē vmbrā creſcē. x. lineis nec ꝫ volo vt fiat: ſ̄ vt reuertat retrorſum. x. gdib⁹. hoc ē dicē q̄ nō eēt tantū dēo miraculum ſi curſus ſuo. ſ. velocius vmbra incederet: ſ̄ volunt q̄ retrocederet: ⁊ ꝑs q̄ in hac rhſione nulla fit mutatio de ſole ſ̄ tñ de vmbra a ſole et colūna

horologij causata: ℞ idē pz in exēcutōne vbi dr. Et reduxit vmbrā p lineas ḡh' iā descēderat i horologio achaz xxti horas. x. gradib' vbi nulla fit mētio de sole: sed tñ ō vmbra vt dcm est. Hoc idē pz esa. xxxviij. vbi de ℞ agit. vbi. s. dicitur. Ecce ego reuerti faciā vmbrā lineaꝝ p ḡs descēderat i horologio achaz &c. vbi tñ ō vmbra fit mētio. Nec obstat qō sequit. Reuertisq; ē sol. x. lineis. qz statim sbdit. In lineis ḡdē descēderat ad denotādū q sol i suo cursu ñ descēderat ꝛ tñmō i illis ḡdib' achaz. Sepe etiā in scriptura dr aliq̄d de sole qō nō verificat de corpe suo: ꝛ de radijs ei' sicut Jone. iiij. Percussit sol sup caput Jone. i. radi' solis. Confirmat etiā hec expositio ex ℞ q legit circa miraculū factū iosue de statōe solis. Josue. x. nā vbi dr in translatōne nra. Nō fuit ante nec postea tā longa dies obediēte dño voci hois: vt in hebreo dr. Nō fuit añ nec p' sicut dies illa &c. vbi videt q negat similitudinē illi' diei nō fm longitudinē. Si ℞ q dr' pdecēdat deprecāri hoīe in tāto miraculo: qō nō ēet vez si cōdescēdisset vocī elate seu ezechie in fletū ꝛ etiā i matutinis: maioꝝ em̄ esset retrocessio sol' ḡ ei' statio: sicut magis dicit vni motui mot' cōtrarius ipius ḡ quieo. Facit etiaz ad ℞ qō dr. ij. paralip. xxxij. vbi ō hac materia tractans dicit q principes babylonis missi fuerūt ad eū. s. ezechiā: vt interrogarēt de portēto qō acciderat sup terrā: nō em̄ dixerat de portēto qō accideret in sole seu i mūdo: ꝛ solū dixit sup terrā: qō debz referri ad terrā inde vbi ꝛ ezechias: alo nō ogitēt q redierit ei si in toto mundo ostēdisset: ꝛ sic habetur propositum. Explica.

Non ca. xx. vbi postillator expōit miraculū ꝛ signū datū ezechie, patt cōiter ō doctores exponūt. Burgē. simbrias suas magnificat ꝛ dilatat admirando p̄ malē q̄rere tōes q̄re de' facit maximū miraculū ppt sanationē ezechie cū vnū ō minimus sufficeret. ℣. In hac admiratōne burg. ℞ peccat: qz prendit oīa rerū q̄rere tōnes. ꝛ ℞ fm arēsō. est miticologia: ꝓsertim miraculoꝝ tōnes quoꝝ ratō est nisi diuina voluntas. cui' cā ē rō q̄ri non dz vt vult beat' augustin. xxj. de ci. dei. ca. vij. sed ō admirat vehemētius si tale miraculū potuit facrī in retrocessione solis: ꝛ quō astrologi nō peceperūt. ꝛ si peceperūt quō nō reliquerūt in scriptis suis. ꝛ quō error nō in cōputo cōtigisset: ℞ verū admiratōnes ille locum hūt tpe iosue in solis statōne: sic eclipsi tpe passionis xpi. burg. aūt putāo velle hāc difficultatē evadere dat differentiā inf miraculū factū tpe iosue ꝛ illud dicēs ad primū q illud est factū ad magnā ḡhiam dei: ꝛ fuit necessariū ppt vtilitatē de mundicia. In isto aūt nec fuit magna dei gloria. nec singularis victoria ℞ solū sanatio ezechie. ꝛ plongatio sue vite. Ad scōs de astrologi dic q tpe iosue nondū erat ars astronomie inuēta &c. ℞ ista vident frustra dicta. primū qz illud signū videt plus petere ad dei gloriā ḡ illud tpe iosue. Nā ꝛ si nūc facta est ultio de hostib' ppli. nūc aūt facta est ultio de blasphematorib' ei. ꝛ si tūc facta sit debellatio civitatis ephane. nūc defensio civitatis sanctē. ꝛ si nunc debellati sunt reguli p gladiū. nūc debellatio est sine gladio monarcha oppīsor olim regnoꝝ. nec verū dicit burg. q illud signū plus petierat ad solā sanatōē ezechie dī nāq; in ista. Hoc erit signū q̄ dōs faciet vo est. Finonesq; locut' est. Fmo em̄ dei hic allegat' ponit in codice ca. ēn dr. Audiui oīonem tuā ꝛ vidi lachrymā tuā. ꝛ ecce sanaui te. die tertio ascēdes templū dñi. ꝛ addā diebꝫ tuis q̄ndecim annos. ℞ ꝛ de manu regis assyrioꝝ eruam te ꝛ civitatē hāc ꝛ protegā vrbē istā &c. vñ apparet q minimū in hac re fuit sanatio ezechie. nā illa fieri potuisset minore fructu ḡ duima. alia aūt nō nisi ō fructe fieri potuerāt. s. incineratio corpoꝝ armis ꝛ vestibus illoꝝ &c. istud etiā signū fuit magis necessariū ꝛ vtile q̄ illud. Nā alie potuit fieri vtilitate hostiū ḡ p stationē solis. Potuit em̄ fieri i nocte sicut tpe Ezechie de quo iudicū. vij. In hoc aūt inopinabili ꝛ extremo stupendo negocio necessariū fuit vnū ō maximus fieri signio ꝛ possibile p conversione ppli. ꝛ fidei reparatōe. Achaz em̄ pessim' ōm populū induxit ad ydolatriā. q̄rto Reg: xvj. Sed ezechias fili' eius optim' populū reduxerat in gratiā ad cultū veri dei. Ad auctoritatē igit hanc difficilē reductionem vtile fuit. imo p necessariū fieri aliq̄d magnū signū. cui' dicti veri simulitudo accipit a blasphemia rabsacis ꝛ regis assyrioꝝ. supra capl'o. xxxvj. ꝛ. xix. vbi dr. Nō vos seducat ezechias. neq; fiduciā vob tribeat sup dñm dicēs. Eruens liberabit nos dñs ꝛ nō tradet ciuitatē in manus regis assyrioꝝ nolite audire ezechiam &c. Ecce nunqd in his augustis popul' fuit cōfortādus in fide ezechie. ꝛ aliq̄ mutio signo cōfirmādus cōtra talē diaboli et instrumēti ei' impulsum. q̄ oēs difficultates ipe iosue nō erant. nā cuius popul' fuit in deserto p mirabilia signa firmatus. vt patet in fine Deut. ꝛ in li. iosue per totū. etiam populus fuit multū potens se defendere ꝛ hostes impetere de cōi cursu sine notabili signo. hic aūt popul' fuit paruus a fide aversus ꝛ nouit in pte reduct' a fortissimis hostibus imperiis q̄ oia patēt ex hoc loco quarti libri. ꝛ. xxxij scōt paralip. Setim etiā dcm Burg. q. s. tpe iosue ars astronomie nondū fuit repta. est irrōnabile. nā iosephus dicit abrahā in egypto docuisse astronomiā. vt patet in correctorio vltio. Gen. xxiij. ꝛ scolastica hystoria dz q cham filius noe alio tō nōie zoroastres cū regnaret i ebractia. inuenit artem magicā ꝛ septē liberales artes scripsit in quatuordecim columnis. in septem enchis contra diluuium aque ꝛ septem latericijs contra diluium ignis. vita autem artium liberalium scitur esse astronomia. Preterea in theorica planetaꝝ dr. Cōpositores tabulaꝝ sup eam dicunt fuisse nemroth. hermes. ycomus. ptolomeus. albatogni. algorismus. albumasar. non igit ptolomeus fuit artis inuentor. qz aristoteles longe eo prior fecit mentionē de illa arte. qz p metaphysicē. ꝛ. xij. metā. adducit auctores illius fuit cē ponis eudoxum calippum qui scripserūt de motibus planetaꝝ. epicyclis solis ꝛ lune passionib'. vñ ex scripto primoꝝ ptolomeus dubio alfontino traxit differentias ꝛ diuisiones eaꝝ additōes ꝛ diminutōem lune &c. put in tabula sua cōtinet. Stant igit ℞ manent admirationes mee ō signo statōis tpe iosue ꝛ retrogradatōis tpe ezechie. ℞ burg. ad modū vsmabrel se erigit cōtra oēs nulla fretus auctē sine scripture fundamēto. dicit em̄ in hoc signo solē nō retrocessisse. nec die fuisse longiorē. nec brevioꝝ solito. Et dic signū illud solū fuisse ad cauendū vmbrā in horologio achaz p interpositōem corpis opaci. vt inf radijs solis ꝛ planicies horologij. ꝛ imaginat hāc chymeram ꝛ antreos mōtes. sed ex hoc mō decendi plura contingūt inconuenientia. Primū qz stie scioꝝ docto' sine rōne cōtrarie plumat ꝛ qō in postilla declinante aliqñ suis doctoꝝ ex magna rōe vulde cōmuniter redarguit hoc ℞ ꝛ alibi ex sola fātastica imagina rōne facere nō erubescit. Secundū inconueniēs. qz Burg. coincidit in ḡdā appollinario quē redarguit diuin' hyronimus auctoritate apli pauli epla sua septima missa policarpo. vbi scribo dyonisius expisse ponit solē retrocessisse ꝛ die fuisse triplicatā. ꝛ q sacerdotes plax in suis memorialib' fecerūt recordatōnes de die triplicato solis. qñ istud miraculū fuit factū. vñ apparet q sanct' dyonisius videret libros antiquoꝝ quos burg. ignorauit. Tercio inconueniēs. qz beat' augustin. xj. li. de mirabilib' sacre scripture. ca. iij. dicit illud miraculū vere in sole factū sine ampli' q nō mō in sole. ℞ etiam in luna ꝛ in ceteris luminarib' celi. nā stante sole sub iosue stetit ꝛ luna aīt. reddēs rōem. ne mīt meat' luminū inconuenienter turbaret: ℞ nō tenet ꝛ ō ceteris luminarib' sicut de luna: sicq; sic stetērūt oia luminaria stante sole sub iosue ita ꝛ sub ezechia retrocedente sole cetera luminaria retrocedabant. ꝛ ita in cōputus motuū nō potuit fieri error. put replicat burg. qz sine stando sine retrocedendo semp remāsit idem aspect' coporū celestiū inter se. quod probat beatus augustinus per computū circulorū. a principio mundi vsq; ad tpa ꝛ mortem manichei vbi. s. Quartū inconueniens. qz burg. fundat suam imaginationem sup impossibili: q videlicet causatio umbre in horologio achaz attendatur penes horas inequales ꝛ artificiales. Cū enim sol moueatur et equaliter ꝛ uniformiter ꝛ linee in horologio sint fixe ꝛ permanentes semp causabit umbras ℣ horas equales que sunt hore dicti naturalis: ꝛ ille cū artis

cialibus non ꝙ coincidant nisi in veros ortus eclipsis lio alis artificialibus bene singulis diebꝰ bene curarent: ideoꝝ nō est inconuenies imaginabile in ꝙ q vmbram solis recipiant bene inclinatis nisi mediante opposiculo qō cadit nō sic motū solis cū nō sic fixū: ꝙ sm voluntatez capientis vmbram: qz pōt eodem mō cadē nulla luce solis existente in nō bene sperio. Quinetus in cōmentis q. Burg. sm modū suū fantasticū ponit mista miracula vbi vnū sufficit: qō est ꝓpter bonū Aug. de mirabilibꝰ sacre scripture: sola em retrocessio miraculosa corporis sufficit ad retrocessionez vmbre decē linearis et eā olim alioꝝ ad ꝑpensum: ꝙ sm hanc gen. imaginationem oportet separi radiū a sole actualiter cum sanum: vel ogetet illū radium in botalogio achaz nicere nō esse a sole sed a deo specialiter creatū et nihil habere commune cum sole: sed separatum sm esse et operari. Item oportet i hac. miraculo separe actualiter accidēs a subiecto: qz radius a radio missi singuli deus ad effectū illius miraculi effecisse lucem singulare facilitatem illius vmbre cuz opaco interposito.

Ité cū oporteat ē fingere talia loca sicte singulare motū cōtra motū solis et aliorꝝ syderū sicut i stella epiphanie: qz sole precedente ad occasum cū suis vmbris ꝑ die ꝑplemento illā lucē oportet precedere ꝑfectū orientē cū suis vmbris ꝑ retrocessionē. Ité oportuisset lucē illā fuisse soli clariorem ad effugandā solis lucē: ꝙ ꝑ pōs vmbrā a sole causatā sicut otro sole cessat luna causare vmbrā: alioquin esset vilium fuisset i horologio vmbra precedens solis: et vmbra retrocedēs illius fabricate luciori ꝙ ponas fuisset pdigiū ꝑ miraculos. Item oportuisset banc lucē redire in priscā materiā ministerio illius miraculi ꝑpleto: et babuisset ꝙ miraculum alii qō simile cū eā zelico miraculo epiphanie. q. et alia sunt absurda et ad hanc miraculū nō pertinentia ꝙ abijcienda tanꝙ sine rōne dicta: nec valeret rō motus Burg. qñ statio et retrogradatio solis summū gradū teneat in miraculis: et ad ꝙ allegat sctm Tho. qz sic dicē ꝙdicē bene Aug. j. de trini. ca. vj. vbi dicit maximū miraculū fuscitare mortuum. nec unquā imaginationes suā qō allegat ex Isa. q. sit ibi mentio de retrocessione vmbre nō solis: qz etiā ol de sole Esa. xxxviij. q. retrocessio facta sit i sole: et sequit. Heuerisma est sol decē lineis: ꝙ Burg. volēs euadere manifestū textū dicit in scriptura sepe dici de sole: qō de corpe solis verificat: ꝙ ut de radijs allegat ad hoc Jone. iij. Percussit sol caput

Caꝑ. xxj.

a Demuitqꝫ Ezechias cum ꝑtribus suis: et regnauit manasses filꝰ ei⁹ ꝓ eo. Duodecim annoꝝ erat manasses cū regnare cepisset: et ꝗnquaginta ꝗnqꝫ annis regnauit i hiꝝ. Nomē matris eius apbsibā. Fecitqꝫ b malū in cōspectu dñi iuxta idola gētiū ꝙꝫ deleuit dñs a facie filioꝝ isrl. Cōuersusqꝫ est et edificauit excelsa q̄ dissipauerat ezechias patꝛ ei⁹ et erexit aras baal et fecit lucos sicē fecerat Achab c rex isrl: et adorauit oēm milicię celi: et cōluit eā. Extruxitqꝫ aras i domo dñi: de q̄ dixit dñs: in hiꝝ ponā nomen meū, et extruxit altaria vniuerse milicie celi i duo- e bus atrijs templi dñi. Et f tradurit filiū suū ꝓ ignē: et ariolat⁹ē et obseruauit augu ꝙ ria; et fecit pbitones: et aruspices multiplicauit, vt faceret malū coꝛā dño ꝙ irritaret eū. Posuitqꝫ idolū luci quē fecerat i templo dñi, sup q̄ locut⁹ē dñs ad dō: et ad salomonē filiuz ei⁹. In tēplo h et i hiꝝ, quā elegi ō

cucurrit bub⁹ israel ponā nomē meū i sempiternū: et vltra nō faciā ꝓmouere pedē isrl ō terra quā dedi ꝓib⁹ eoꝝ, si tm custodierint oge oīa q̄ ꝓcepi eis: et vniuersā legē quā mandauit eis Fu⁹ me⁹ moyses. Illi ño nō audierunt: sed seducti sunt a manasse: vt facerēt maluz sup gentes quas ꝓtriuit dñs a k facie filioꝝ isrl. Locutusqꝫ ē dñs i mānu Fuoꝝ suoꝝ ꝓphaꝝ dicēs Quia fecit manasses rex iuda abominationes istas pessimas sup oia q̄ fecerūt amorrei aīt eū: et peccare fecit etiā iudā i imunditijs suis. ꝓterea ō dic dñs de⁹ israbel. Ecce inducā mala sup hierusalē l et iudā, vt q̄cūqꝫ audierit tinniāt ambe aures ei⁹. Et extendā sup hierusalē funiculum samarie et pondus do m mus achab: et delebo iriim sicē deleri solēt tabule. Delēs ꝥram et ducā crebrius stilū sup faciē ei⁹. Dimittā ño reliquias hereditatis mee: et tradā eas i manꝰ inimicoꝝ ei⁹: erūtqꝫ i vastitatē et i rapinā cūctis aduersa-

sione: ꝙ extranea ē illa emanatio et ꝑ se tam: cum esset sol sit ei effectiua radioꝝ: q̄cūq̄ igit verū est dicere radiū solis fecisse verū est et solē fecisse. qz in illo genere cause q̄cūq̄ est cā causē ē cā causati. Et vulgo dī qō quo alia fecit ꝓ se fecisse vī: si igit ꝙ ꝓtectū radioꝝ caput sone: ꝙ extranea ē illa emanatio et ꝑ se tam: cum esset sol sit ei effectiua radioꝝ: q̄cūq̄ igit verū est dicere radiū solis fecisse verū est et solē fecisse. qz in illo genere cause q̄cūq̄ est cā causē ē cā causati. Et vulgo dī qō quo alia fecit ꝓ se fecisse vī: si igit ꝙ ꝓtectū radioꝝ caput tonē ꝓcessum dī verū ē tonā ꝓprie solē caput ei⁹ ꝓcessisse: nisi velit bargē. ponere radium separatū a sole spāl miraculo qō ō impossibilē est. ꝙ cū qua ꝙ bar. sonnitat modicū sunt ad exposītōez lre valētia. Hec valet qō addit ꝙ signū illud dabat ꝓpter ezechiā et eius sanatōez: qz dic dñs deus: vt ps in Isa qō fecit ꝓpter bonitatez suā et ꝓpter dō seruū ei⁹: et sic finiunt replice libroꝝ Regum ꝛc.

Caꝑ. xxj.

a Demuitqꝫ ezechias. b ꝑ hīr ondimus qđ factū sit ꝥb manasse rege iuda cui⁹ ꝓ describit ꝙersatō infidelis. scdo ꝑ eius cōeminatio ꝓphalis. ibi. Locutusqꝫ ē dominꝰ tertio ꝓminā nū occisio crudelis. ibi. Insup et sanguinem innōro mouit manasse et suffocatio ei⁹ filiꝰ: ibi. Reliq̄ autē sermonis manasse. Circa primū dicit.

b Fecitqꝫ ma. i cō. do. declinās ad oēs modū idolatrādi vt ꝑ hīr ponit in littera.

c Et adoꝝ. oēm mi. cē solē lunā iouē: et alios planetas.

d Extruxitqꝫ aras i do. dñi: qō fuit ma

gnus ꝓtectꝰ q. exercere idolatriā loco cultꝰ diuini.

e Extra. filiū. ꝓ ignē. modꝰ tradicōis expositē ō. xvj. ca. de ebreis. f Et ariolā. ē. i. exercuit diuinatōez quē fit in ario: sup ꝙo imolat demonib⁹. g Fecit ꝑbi. inter hoc fit intelligendū dictū fuit supā j. li. xvij. h Et aru. Hī sūt q̄ in certis alijs imolatoꝝ demonib⁹ diuināt, cetera patēt vīsa ibi. i Seduci sūt a ma. ꝛc. ex q̄ ps malicia ipsi⁹ manasse excēsuit: qz ꝑplm fecit errare: et intensiue ex pauꝝ gustate. k Locutusqꝫ ē dñs. b hīr ponit ꝓminano ꝓphalis: qz dñs volēs ꝑplm reuocare: minebat frēgnter ꝓbas ad arguēdū pcā ꝑcria et ꝓminandū penas futuras: vt sic ꝑci pudore vel pene timore ꝑsisterēt a pec catis: et ps Isa vīsa ibi. l Et q. au. tin. amb. au. ei⁹. ꝑ supone et admiratōe magnitudio mali sup iriim futuri.

m Et exten. su. iriim su. sama. et pon. ꝛc. hī eadem intensiua et eodē pondē ponit regnū iudaicū q̄ punit regnū isrl de q̄ punitōe dictū fuit b. c. xvij. c. xviij. n Et de. iriim sl. de. ꝛc. in quib⁹ nihil apparet de hīo q̄ fuerāt ibi scripta sicē nabusardā deleuit iriim incēdēdo domū dñi, et domum regis et domos iriim ꝑ circuitū: vt bi. j. xxv. o Et oīa. ꝛc. hī. ꝛc. loqt ad similitudinē illi⁹ q̄ precepit deleri tabulas: qz ꝑti-

rses ꝺucit filiũ sup cerã: ad totũ cõplanandũ sic rex babylonis plurimos spoliauit & captiuauit populũ hierlm. i. tem pore ioachim & qpe sedechie. vt habet. j. xxiij. & xxv.

p Eo q̃ fecerit malũ cor̃ã me & pseuerauerũt irritantes me ex die q̃ egressi sunt patres eor̃ ex egypto

q vsq̃ ad hanc diẽ. Insup et sanguinẽ innocẽtũ fudit manasses multũ nimis, donec impleret hierlm vsq̃ ad os

r abscq̃ peccatis suis quibus peccare fecit iudaz vt faceꝛt malũ cor̃ã dño. Reliq̃ aũt ſmonũ manasse & vniuersa q̃ fecit, & pcm̃ eiꝰ qđ peccauit: nõne hec scripta sũt in libro ſmonũ dieꝝ regũ iuda

Dormiuitq̃ manasses cuz patribꝰ suis: & sepultꝰ est in horto domꝰ sue i horto oza

t regnauit amon filiꝰ eiꝰ p eo. Viginti duoꝝ annoꝝ erat amon cũ regnare cepisset: duobꝰ tm̃ annis regnauit in hierlm. Nomẽ mr̃is eiꝰ messallemeth filia arus de ietheba. Feciteq̃ malũ in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eiꝰ: & ãbulauit in omni via q̃ quã am

t bulauerat pater eiꝰ. Seruiuitq̃ imundicijs q̃bus fuerat pat eiꝰ & adorauit eas, & dereliq̃t dñm deũ p̃m suũ, & nõ ãbulauit i via dñi. Cõsp̃rauitq̃ aũt serui eius contra eum, & interfecerũt eum in domo sua. Percussit aũt pplus ter oẽs q̃ conspiraueꝛãt ꝯ regez amon, & ꝯstituerũt filiũ eius regem ꝯ eo. Reliq̃ aũt ſmonũ amon q̃ fecit, nõne hec scripta sũt i libro ſmonũ dierũ regũ iuda. Sepelierũtq̃ eũ in sepulcro suo i horto oza: & regnauit iosias filiꝰ eius p eo.

Capitulum. xxij.

Cto ãno erat iosias cuz regnare cepisset: & trigita vno anno regnauit in hierlm. Nomen matris eiꝰ idida filia phadaia de besecbat. Feciteq̃ qđ placitũ erat cor̃ã dño, & ambulauit p oẽs vias dauid p̃ris sui. Nõ declinauit ad dexterã siue ad sinistrã. Anno aũt octauo decio regis iosie misit rex saphan filiũ aslia filij mesulã scribam templi domi: dicẽs ei. Vade ad helciã sacerdotẽ magnuz: vt cõflet pecunia que illata ẽ in tẽplũ dñi: quã collegerunt ianitores tẽpli a pplo, deturq̃ fabris p̃positos domꝰ dñi. Qui & distribuant eã his q̃ opant in tẽplo dñi, ad instaurãda sartatecta templi: tignarijs videlz et cementarijs: & bis q̃ incrupta cõponũt: & vt emant ligna & lapides de lapicidinis ad instaurandũ tẽpluz dñi. Verũtamẽ nõ supputetur eis argentũ qđ accipiũt, fz i ptãte hẽant & i fide. Bixit aũt helchias põtifex ad saphan scribam. Librũ legis repperi in domo domini. Deditq̃ helchias volumẽ saphã scribę qui & legit illud. Venit quoq̃ saphã scriba ad regem & renunciauit ei qđ p̃ceꝑerat: et ait. Conflauerũt serui tui pecuniam que reperta est in domo domini: et dederunt vt distribuerẽt fabris ac prefectis operum templi dñi. Narrauerunt quoq̃ saphã scriba regi dicens. Librum dedit mihi Helchias sacerdos. Quem cum legisset saphaz cor̃ã rege: & audisset rex ꝟba libri legi domini: scidit vestimenta sua: et precepit Circa primaz dicẽs.

b Ambulauit per oẽs vias dauid. i. nõ ad ꝺexterã: nõ q̃ ad molã: vtpote in facto vne & iehu ex ꝟfilijs.

c Vt cõflet ꝛc. ianitores tẽpli a populo: offerẽt eã ex deuotiõe, p habendis necessarijs in templo.

d Dicunt aũt fabri generaliter artifices nõ solũ in ferro & aliis metallis q̃ etiã in lapidibus & lignis.

e Id instaurãda. id est reparanda.

f Sartatecta. i. ea q̃ defendũt parietes a pluuijs: intẽperie aerijs ne corrũpant: & dicunt a sartio sartꝫ. & tecta ꝛc.

g Tignarijs. i. carpentarijs q̃ faciunt tigna.

h Et cementarijs. q̃ cõponũt lapides in muris & linunt parietes.

i Nõ supputet eis argentũ. i. nõ exigatur ab eis rõ: q̃ cor fidelitati cõmittat.

k Librũ legis repperi: i domo dñi. ꝺicit Ra. sa. q̃ cũ achaz q̃reret libros legꝫ dei ad cõburendos iste fuit absc̃ditꝰ i muro tẽpli & sic cũ reparẽt muri fuit inuẽtꝰ

l Cõflauerũt fusum ꝛc. i. expẽderunt eis in reparatõe tẽpli vt iussit.

k Narrauit q̃s. h ꝟbi ostenditur scitas Josie ex formidine deuini iudicij: quia cum audiret legi cor̃ã se male dictões scptas i deutero. sup transgressores legꝫ & sciret pꝛes suũ & pres alios fuisse trãsgressos legꝫ.

m Scidit vestimenta sua. in signũ tristicie. q̃ offensas pterias & pẽas futuras. & pꝛs sra.

n Et ꝺicit. h ꝟbi ostenditur sanctitas Josie ex reqsitõe deuini consilij cum dr. Ite & consulite dominum: ꝛc sequitur postea.

rijs suis, eo q̃ fecerit malũ

p cor̃ã me & pseuerauerũt irritantes me, ex die q̃ egressi sunt patres eor̃ ex egypto

q vsq̃ ad hanc diẽ. Insup et sanguinẽ innocẽtũ fudit ma

r nasses multũ nimis, donec implerẽt hierlm vsq̃ ad os abscq̃ peccatis suis quibus peccare fecit iudaz vt faceꝛt

s malũ cor̃ã dño. Reliq̃ aũt ſmonũ manasse & vniuersa q̃ fecit, & pcm̃ eiꝰ qđ peccauit: nõne hec scripta sũt in libro ſmonũ dieꝝ regũ iuda

Dormiuitq̃ manasses cuz patribꝰ suis: & sepultꝰ est in horto domꝰ sue i horto oza

t regnauit amon filiꝰ eiꝰ p eo. Viginti duoꝝ annoꝝ erat amon cũ regnare cepisset: duobꝰ tm̃ annis regnauit in hierlm. Nomẽ mr̃is eiꝰ messallemeth filia arus de ietheba. Feciteq̃ malũ in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eiꝰ: & ãbulauit in omni via q̃ quã am

t bulauerat pater eiꝰ. Seruiuitq̃ imundicijs q̃bus fuerat pat eiꝰ & adorauit eas, & dereliq̃t dñm deũ p̃m suũ, & nõ ãbulauit i via dñi. Cõsp̃rauitq̃ aũt serui eius contra eum, & interfecerũt eum in domo sua. Percussit aũt pplus ter oẽs q̃ conspiraueꝛãt ꝯ regez amon, & ꝯstituerũt filiũ eius regem ꝯ eo. Reliq̃ aũt ſmonũ amon q̃ fecit, nõne hec scripta sũt i libro ſmonũ dierũ regũ iuda. Sepelierũtq̃ eũ in sepulcro suo i horto oza: & regnauit iosias filiꝰ eius p eo.

Capitulum. xxij.

Cto ãno erat iosias cuz regnare cepisset: & trigita vno anno regnauit in hierlm. Nomen matris eiꝰ idida filia phadaia de besecbat. Feciteq̃ qđ placitũ erat cor̃ã dño, & ambulauit p oẽs vias dauid p̃ris sui. Nõ declinauit ad dexterã siue ad sinistrã. Anno aũt octauo decio regis iosie misit rex saphan filiũ aslia filij mesulã scribam templi domi: dicẽs ei. Vade ad helciã sacerdotẽ magnuz: vt cõflet pecunia que illata ẽ in tẽplũ dñi: quã collegerunt ianitores tẽpli a pplo, deturq̃ fabris p̃positos domꝰ dñi. Qui & distribuant eã his q̃ opant in tẽplo dñi, ad instaurãda sartatecta templi: tignarijs videlz et cementarijs: & bis q̃ incrupta cõponũt: & vt emant ligna & lapides de lapicidinis ad instaurandũ tẽpluz dñi. Verũtamẽ nõ supputetur eis argentũ qđ accipiũt, fz i ptãte hẽant & i fide. Bixit aũt helchias põtifex ad saphan scribam. Librũ legis repperi in domo domini. Deditq̃ helchias volumẽ saphã scribę qui & legit illud. Venit quoq̃ saphã scriba ad regem & renunciauit ei qđ p̃ceꝑerat: et ait. Conflauerũt serui tui pecuniam que reperta est in domini: et dederunt vt distribuerẽt fabris ac prefectis operum templi dñi. Narrauerunt quoq̃ saphã scriba regi dicens. Librum dedit mihi Helchias sacerdos. Quem cum legisset saphaz cor̃ã rege: & audisset rex ꝟba libri legi domini: scidit vestimenta sua: et precepit

Circa primaz dicẽs.

b Ambulauit per oẽs vias dauid. i. nõ ad ꝺexterã: nõ q̃ ad molã: vtpote in facto vne & iehu ex ꝟfilijs.

c Vt cõflet ꝛc. ianitores tẽpli a populo: offerẽt eã ex deuotiõe, p habendis necessarijs in templo.

d Dicunt aũt fabri generaliter artifices nõ solũ in ferro & aliis metallis q̃ etiã in lapidibus & lignis.

e Id instaurãda. id est reparanda.

f Sartatecta. i. ea q̃ defendũt parietes a pluuijs: intẽperie aerijs ne corrũpant: & dicunt a sartio sartꝫ. & tecta ꝛc.

g Tignarijs. i. carpentarijs q̃ faciunt tigna.

h Et cementarijs. q̃ cõponũt lapides in muris & linunt parietes.

i Nõ supputet eis argentũ. i. nõ exigatur ab eis rõ: q̃ cor fidelitati cõmittat.

k Librũ legis repperi: i domo dñi. ꝺicit Ra. sa. q̃ cũ achaz q̃reret libros legꝫ dei ad cõburendos iste fuit absc̃ditꝰ i muro tẽpli & sic cũ reparẽt muri fuit inuẽtꝰ

l Cõflauerũt fusum ꝛc. i. expẽderunt eis in reparatõe tẽpli vt iussit.

k Narrauit q̃s. h ꝟbi ostenditur scitas Josie ex formidine deuini iudicij: quia cum audiret legi cor̃ã se male dictões scptas i deutero. sup transgressores legꝫ & sciret pꝛes suũ & pres alios fuisse trãsgressos legꝫ.

m Scidit vestimenta sua. in signũ tristicie. q̃ offensas pterias & pẽas futuras. & pꝛs sra.

n Et ꝺicit. h ꝟbi ostenditur sanctitas Josie ex reqsitõe deuini consilij cum dr. Ite & consulite dominum: ꝛc sequitur postea.

Hic ꝟbi describitur mors ipius manasse: & filij eiꝰ ꝛc stituto. i. ammon: q̃ fuit imitator pene malicie: vt dr in littera. & pꝛs sra vsq̃ ibi

t Seruiuitq̃ imundicijs. i. ydolis q̃ vocant imundicie apũ hebr. ꝛpt qđ ignominiose mortuus est & a suis suis interfectꝰ in domo sua. Ca. xxij.

Cto anno. Hic cõsc̃pt describit qđ factum fuit sub Josia rege. & pondus qlis scpt vigit. scdo qualit sub iectos sibi ad b induxit. xxiij. ca. Primũ aũt ondit p ex studiosa reparõe tẽpli. scdo ex formidinõe deuini iudicij: ibi. Narrauit q̃s. tercio ex deuota reqsitõe deuini consilij ibi. Et precepit

Circa primaz dicẽs.

b Ambulauit per oẽs vias dauid. i. nõ ad ꝺexterã: nõ q̃ ad molã: vtpote in facto vne & iehu ex ꝟfilijs.

c Vt cõflet ꝛc. ianitores tẽpli a populo: offerẽt eã ex deuotiõe, p habendis necessarijs in templo.

d Dicunt aũt fabri generaliter artifices nõ solũ in ferro & aliis metallis q̃ etiã in lapidibus & lignis.

e Id instaurãda. id est reparanda.

f Sartatecta. i. ea q̃ defendũt parietes a pluuijs: intẽperie aerijs ne corrũpant: & dicunt a sartio sartꝫ. & tecta ꝛc.

g Tignarijs. i. carpentarijs q̃ faciunt tigna.

h Et cementarijs. q̃ cõponũt lapides in muris & linunt parietes.

i Nõ supputet eis argentũ. i. nõ exigatur ab eis rõ: q̃ cor fidelitati cõmittat.

k Librũ legis repperi: i domo dñi. ꝺicit Ra. sa. q̃ cũ achaz q̃reret libros legꝫ dei ad cõburendos iste fuit absc̃ditꝰ i muro tẽpli & sic cũ reparẽt muri fuit inuẽtꝰ

l Cõflauerũt fusum ꝛc. i. expẽderunt eis in reparatõe tẽpli vt iussit.

k Narrauit q̃s. h ꝟbi ostenditur scitas Josie ex formidine deuini iudicij: quia cum audiret legi cor̃ã se male dictões scptas i deutero. sup transgressores legꝫ & sciret pꝛes suũ & pres alios fuisse trãsgressos legꝫ.

m Scidit vestimenta sua. in signũ tristicie. q̃ offensas pterias & pẽas futuras. & pꝛs sra.

n Et ꝺicit. h ꝟbi ostenditur sanctitas Josie ex reqsitõe deuini consilij cum dr. Ite & consulite dominum: ꝛc sequitur postea.

a Jerũt itaq; helchias ꝛc. Queriſ hic quare nõ fuerit ad hieremiã ꝓphã q̃ tũc erat vꝛs Hiere. ſ. Rñdet qõ dicunt expoſitores nr̃i cõiter q̃ ꝺ fuit. q; adhuc erat nimis iuuenis nec hẽbat in auctꝛe ꝙ hoc nõ videt verum: q; hieremias cepit ꝓphare. xiij. anno regni Joſie: vt ꝺr hiere. j. Et iosias cepit reparꝛ templũ xviij. ãno regni ſui: et tunc fuit iſte liber repꝛtus. Et q̃ petit q̃ hieremias tam q̃ũ q; annos ad minus ꝓpheꝛauerat. et per ꝓphã in auctꝛe erat. p̃ quẽ q̃ſ. ſa. aliter rñdet. Fm duas opiniones hebreoꝝ. Vna ẽ q̃ iosias ãre bat ꝓphã pietatꝭ t miſerie domꝰ. et iõ tuerũt ad mulieres ꝓpheꝛ. q; mulieres magꝭ ſolent ẽ miſericordes q̃ viri. Alia eſt q̃ hieremias iuerat ad ꝓmouendam. g. tribꝰ ꝺño ne obliuiſcer̃t dñm i terra captiuitatꝭ eorum: vel illos q̃ remanſerũt. q; nõ fuerãt ita generaliꝭ captiuati q̃ Salmanaſar q̃s remanſerint aliq̃ fugiẽdo ſe abſcondeꝛãt. ſic̃ monuit ſcripto illo qui poſtea fuerũt tranſmigrati in babyloniã vt ꝺr hiere. xxix.

a Que habebatur in iſrm in ſcõa. ſ. mã ſione. q; hierm erat clauſa ꝓphe moro. ſic̃ dom fuit. ꝺ. iij. li. caꝑ. xij. t ſic erãt ibi tres habitatiões. t i ſcõo manebãt ꝓphe t nobiles vt dictum fuit ibidẽ. Cetera patent vſq; ibi.

b Succen. indig. nata eſt. i. pena a me diffinita nõ retractabit t ad ifas ciuitas iſtm fuit ſuccenſa q̃ chaldei. vt ꝺr. ſ. xxv. c Fic. in ſta. gõ nimiã deſtructionẽ. d Et in maledictũ. i. in exemplũ maledictõis: ita q̃ q̃ alicui maledicit alicui: dicet ſic fiat tibi ſic̃ habitatoribꝰ iſtm. e Colligeꝛis ad ſe. tuũ in pa. Sꝛpera ꝺ vt: q̃ iosias fuit vulneratꝰ cũ rege ẽgypti t mortꝰ eſt. vt habetur ca. ſeq̃n. ꝺñs q̃ iſta collectio practica intelligit ſ̃tum ad ꝺ q̃ deſtructio ciuitatꝭ t templi nõ acciderꝛ in ditꝰ ſuis: ꝺ notat cũ ꝺ. f Vt nõ videant oculi tui oia mala ꝛc. ſapienter eñ reputauerũt malꝰ malũ videre deſtructiões ſue religionis t ꝓpꝛi ꝙ mori. vñ ꝺr. j. macha. iij. Melius eſt nob̃ mori in ꝓlio ꝙ videꝛ mala genꝰ ſue t ſanctoꝝ. Dicit eñ iosephꝰ li. de iudaico bello q̃ tyt⁹ huius ꝛcꝛ genti lio in deſtructiõe iſtm cũ templo ardẽte: t ſacerdotes fatigati ex ſiti t labore ꝙ incendiũ ꝓpinquũ ſe redderet et. petꝛa ſibi viã dontarꝛ: iuſſit eos occidi dicẽs eos ex̃ degeneris ai q̃ ꝛẽplo t nomini eꝛgent ſapnitꝛ. ꝓt ẽ aliꝛ exponit Colligeꝛ ꝛc. ſ. ad pies ſcõs i tymbo q̃ ſi i pace eo q̃ ſũt ſe curi de ſua ſuetꝛa beatitudie. iõſias eñ vꝛs ex ꝓdict⁹ fuit ſanct⁹: t iõ ꝓmiſſa i ꝓſpectu dñi mortꝰ ipſi⁹: ſm q̃ dic ꝓpheta. Preciosa in ꝓſpectu dñi mors ſanctoꝝ ei⁹.

pit helchie ſacerdoti t abichã filio ſaphan̄ t achobor filio micha et Saphan ſcribe t aſaie ſeruo regi dicens. Ite et conſulite dñm ſuper me et ſuper populo t ſuper omni iuda: de verbis voluminis iſti⁹: quod inuentum eſt. Magna enĩ ira domini ſuccenſa eſt contra nos, quia nõ audierunt patres noſtri ꝟba libri huius vt facerent omne quod n ſcriptum eſt nobis, Jerunt itaq; helchias ſacerdos et ahichã t achoboꝝ t ſaphã t aſaia ad oldã ꝓphem vxorem ſellum filij thecue filij aras cuſtodis veſtiuꝫ q̃ habitabat in iſrm in ſecunda, locutiq; ſunt ad eam. Et illa reſpondit eis. Hec dicit dñs deꝰ iſrael. Dicite viro q̃ miſit vos ad me. Hec dic dñs. Ecce ego adducã mala ſup locũ iſtum: et ſup habitatores ei⁹: oia verba legis que legit rex iude, q; dereliquerũt me t ſacrificauerũt ꝺijs alienis irritantes me in cũctis operibus manuum ſuarum. Et ſuccendet indignatio mea in loco hoc: t nõ extinguẽtur. Regi aũt iuda q̃ miſit vos vt conſuleretis dominũ ſic dicetis. Hec dic dominꝰ deꝰ iſrl. Pro eo q̃ audiſti ꝟba voluminis t pterritum ẽ cor tuũ: t hũiliat⁹ es coꝝ dño: audiens ſermonibus ꝛ locũ iſtũ t habitatores ei⁹: q; videlicet fierẽt i ſtupor̃: t in maledictũ: t ſciſti veſtimenta tua: et flenſti coꝝ me: t ego audiui dit dñs: idcirco colligã te ad patres tuos: t colligeris ad ſepulcrũ tuũ i pace: t vt nõ videant oculi tui oia mala que inducturus ſum ſup locũ iſtum.

Capũ. xxiij.

Tꝛenunciauerũt regi. b nõ dixerat. Qui miſit t congregati ſunt ad eum omnes ſenes iuꝺa t hrlm. Aſcenditq; rex templũ dñi: t oĩs viri iuda vniuerſi qui habitabãt i hrlm cũ eo: ſacerdotes t ꝓphẽ t oĩs populꝰ a puo vſq; ad magnũ: legitq; cunctis audientibus oia ꝟba libri federis q̃ inuentus ẽ i domo dñi. Steitq; rex ſuper gradũ. t fedus pcuſſit coram dño vt ambularent pꝛ dñm: t cuſtodirent ꝓcepta eiꝰ et teſtimonia t ceremonias in oĩ corde et in tota aia: t ſuſcitarent verba federis huius q̃ ſcripta erãt libro illo. Acquieuitq; pꝛ populus pacto. Et ꝓcepit rex helchie pontifici et ſacerdotibꝰ ſecũdi ordinis t ianitoribꝰ vt ꝓiceret de templo dñi oĩa vaſa q̃ facta fuerãt baal, et in luco et vniuerſe

Capũ. xxiij.

Tꝛenunciauerũt regi ꝛc. Hiſto aliter ioſias ſcꝛiptꝰ. hic pãr oſtdit q̃s ſtudioſe ad hoc ꝓpꝛm intenꝺit. Circa q̃ primo deſcribit ꝛ̃ogatio laudabilis: ſcõo occaſio lamẽtabilis ibi. In diebꝰ eoꝝ. tercio ſubſtitutio pia teſtimonio: ibi. Tulit q̃q; poſt terre primũ oſtdit ex mbꝛis. ſ. ex federio cũ deo renouatione. ſcõo ex idolatrie deſtructiõe: ibi Et ꝓcepit rex. tercio ex phaſe celebratiõe ibi. Nõ fuerat ſimꝰ ei⁹ iſtm. Circa primũ vi. a Et renũciauerũt regi. ſ. ꝟba ꝓphetie.

b Qui mĩ. t ꝛre. ꝛc. vt ꝓfederaret populũ dño: vñ ꝓdit.

c Legitq; cũ au. ex vt intelligerẽt legẽ ꝓcepta t bona promiſſa acceptãtꝭ t mala ꝓmiſſa reꝛãgreſſoꝛib⁹. d Steitq; rex ſu. gra. q̃ fecerat ſalomõ: vt ꝺñ q̃ paralipo. ca. vj.

e Et ſꝛcꝰ. co. d. promittẽdo ſub iuramento ꝓſe t populo ſeruare mandata dñi.

f Acquieuitq; populus pacto. iuramẽtum illud ſup ſe recipiendo.

g Et precepit rex. Hic ꝓſequit̃ deſcribit idolatrie deſtructio. et primo in templo dñi quod erat deputatꝰ ꝓximo cultui. ſed reges idolatre introduxerunt ibi cultus idolatrie: et hoc eſt quod dicitur.

g Et ꝓcepit rex helchie ponꝛifici. i. ſummo ſacerdoti.

h Et ſacer. ſcõi ordi. q̃ ſub ſummo ſacerdote miniſtrabãt per hebdomadas ſucceſſiue. Dauid enim volens ampliare cultum diuinum: inſtituit. xxiij. ſacerdotes ſub ſummo ſacerdote per hebdomadas miniſtrantes: vt habetur i paralip. xxiij. i Vt pꝛiceret de tẽp. eñ oĩa vaſa q̃ fu. fue. ba. Laꝺ cultui ipſi⁹. k In luco. q̃ plantaꝰ erat in atrijs dom⁹ dñi vt ibidem coleret baal. l Et vni. mi. ꝛe. i. vaſa facta ad cultus planetaꝝ t. xij. ſignoꝝ q̃ ſunt in zodiaco t aliaꝝ ſtellationum notabilium.

m Et em.pul.eō.in bē.qui erat locus deputatus idolatrie p̄ bteroboam. n Et dele.ara.qui in eētio nialiū īmolatōrū idolis dominabant. o Et eos qui ēt. q; non solum idola.sed t cultores destruxit p Et ef.ēt.i.eradicati ne aliqd remaneret. q Et piecit sup sepulcra.vulgi q colu

militie celi: t cōbussit ea foris birsm i cōualle cedrō et tulit puluerē eorū i bethel.

n Et deleuit aruspices quos posuerāt reges iuda ad sacrificandū i excelsis ciuitatēs iudee t in circuitu hierlm, t eos q adolebāt incensuz baal t soli t lune, t.xij. signis t oi militie celi. Et eferri fecit lucū de domo domini foras bierusalē i vallē cedron, t ꝓbussit eū ibi, t

q redegit in puluerē, t piecit

r sup sepulcra vulgi. Destruxit ādē ediculas effeminatorū q erāt in domo dñi: p q̄bus mlieres texebāt ēsti domuculas luci. Cōgregauit ōes sacerdotes ō ciuitatib⁹ iude, t ꝓfanauit excelsa vbi sacrificabāt sacerdotes de gabaa vsq; bersabee

s Et destruxit aras portaz in introitu ostij iosue principis ciuitat: : q̄ erat ad sinistrā

t porte. Verūtamē nō ascendebāt sacerdotes excelsoz ad altare dñi in hlm, sz mā comedebāt azima i medio

u fratrū suoz. Cōtaminauit quoq; topheth q̄ ē i valle filij ennon: vt nemo cōsecraret filiū suū aut filiā per

x ignē moloch Abstulit quoq; equos q̄s dederāt reges iude soli i introitu tēpli domini iuxta exedrā nathanmelech eunuchi: q erat in pbarurim, curruz aut solis ꝓbussit igni. Altaria quoq; que erāt sup tecta cenacli achaz, q̄ fecerāt reges iuda t altaria q̄ fecerat manasses i duo

b atrijs tēpli dñi, ꝺstruxit

b rex; t cucurrit ide t dispsit

rientū. sicut dom fuit.ō.xxj.t Leui.xvij. a Abstulit q̄s eqos ēt. dic Ha.sa. q erāt eq̄ sm ritatē q̄o dederāt reges isrl idolatre. ad ō q̄ aliq̄ colētes solē in oriu solis cū eqos t curru irent versus orientē q̄si obuiātes soli ad ei⁹ honorē. Expositores aūt nīl̄ dicit cōtra q erāt eq̄ sculpti. q̄ colebāt eū solē colētes. sculpebāt imagines ei⁹ cū curru t eqo vt bñ in legenda q̄ uor coronatoz. t ad hāc rōnē gentilū ex q̄ b⁹ idolatria versa est ad iudeos. reges iuda fecerāt talem imaginē in honorez solis. b Et dispsit cine.eo. i tot rētē ce. vt nō remāeret ille⁹ idolatrie memoria. c Ad dextrā ptez mōtis offensiōis. iste ē mōs oliueti q̄e hierlm t vocat ō mōs offensionis eo q̄ salomō offendit deū edificādo ibi tēpla idolo⁹ p vxoꝝ⁹ suaꝝ vt.ō. bk.iij.li.c.xj. d Ne pleruiq; loca eoz⁹ ossibus mortuoz⁹ p̄ designāo. q̄ erāt cōtaminata q̄ idolatriā ibidē ꝑpetrauez e Et altare q̄ erat in bethel ēt. q̄ fecit hieroboaz. vt bk.ō. iij.li.xij. f Et tulit os. de se. sic ꝓdictuz fuerat p ꝓphaz dñi. vt bk.ō.li.iij.ca.xiij. g Quis ē titul⁹ ille. cū edi ibi inscia sepulcra ārīt q̄re iosias q̄siit de illo. ad q̄s rñdet Ha. sa. q vidit ex vno latere sepulcri herbas fatidas t pungētes ozno vt ipsum t vrticas t hmōi. ex alio ꝺo latē herbas bonas t suauē redolētes. vt balsamū &c tusmōi. Pōt etiā dici q̄ falsus ꝓpha q̄ fecerat se ibi sepeliri. vt pcer ex ossibus ei⁹ ꝓpē mentra ꝓphetici ibidē sepulti fecerat ibi signū notabile. t scptura p q̄ cognoscebat q̄ erat sepulcrū ꝓphetici q̄ ō iuda venerat. t q̄ē ō iosias rex iuda spōliauer ab sepulcro. b Insup t oia pha.ex. que erant in ciuitatibus samarie. quia idei. p. tribuum qui ea ptinuerāt alijs latuerant et postea habitabant in ciuitatib⁹ illis obediebant iosie ad cōmonitionem eius hieremie ꝓphete. vt dicit Hab.sa.

a ℞ enerūtq; est hierm. Hic plures obtulit pontifex iosie ex phase solenni celebratōne: vnū subdit. b Nec ē factū tale phase. i. solemnitas paschalis tanta. c A diebꝰ iudi cum. xj. pulp. xxxv. dicit a diebꝰ samuelis: et in idem redit. q; fuit vltimꝰ iudicū: et dr̄ d. j. ali. ca. xxj. nō legit nō q; filij israel ipe iudicis solēniter celebrauerunt phase: ℞ ipe iosue celebrauerit: vt dr̄ iosue. v. ca. nō ēm oia scripta sūt q; facta fuerūt. d Ex ephitonem. i. ista sūt frequenter exposita supern. e Sicut illi nō fuit ante eū rex, licet ēm Dō in aliquibus fuerit devotior iste tñ fuit innocētior: q; talia crimina nō commisit sicut dauid. f Verumtā nō est auersus dñs ira furoris sui iosie non expiauit malicias populi sui q; fuerant in eo magne: et ꝯ iram ad gravitatem criminū. et ꝯ iram ad diuturnitatē temporū. g In die. ei⁹. Hic plures ponit mors iosie in meghiddo ciuitate dñi. b Et abijt iosias rex iuda in occursum eius: q; rex egypti procedēs ad bellū pro rege assyriorū transiuit p̄ terrā regni iude. et ꝯ iosias noluerat ꝑ sustinere tñ co ne ingressus terrā suā eū caperet vt saltem spoliaret. i Et occi in magedon. nomen est loci.

k Cū vi. eū. i. pugnaret pro eo. l Tulitq; po. Hic plures describit ēm tumulo diffusiorē ioachaz filiū Josie fuit ydolatra pessimꝰ: ideo subdit. m Et fecit mala. eo. dño sc. i. manasses achaz et alij q; fuerāt pessimi qq ꝯ tradimus ē i manu regis egipti: vt subditur. n Dixitq; eū pharaon cū eū pharao cepisset syriā: mādauit p Joachaz vt veniret ad eū i reblatā q; ē ciuitas syrie: et ille nō audēs venire eo q; ā hēbat omnē resistendi: missus ē ad eo vt ei⁹ egyptū: et ibidē mortuus est.

lem: et precepit oīi populo dicēs. Facite phase domino deo vr̄o: sm q; scriptum est in libro federis huius. b Nec ēm factū ē phase tale a diebus iudicum qui iudicauerūt israel: et olim dierum regū israel: et regū iuda: sicut in octauo decimo anno regis iosie factū ē phase istud dño in hierusalem c Sed et ephitones et artolos et figuras idolorū: et imunditias et abominatōnes q; fuerūt in terra iuda et hierusalem, abstulit iosias vt staret verba legis que scripta sunt in libro q; inuenit helchias sacerdos in templo dñi. d Sibi illi non fuit ante eum rex q; reuerteretur ad dñm in oi corde suo: et i tota alia sua, et vniuersa virtute sua iuxta oēm legem moysi: nec post eū surrexit sibi illi. e Verūtā nō est auersus dominꝰ ab ira furoris sui magni: q; iratꝰ est furor eius ꝑ iuda ꝓpter irritatōnes q; ꝓuocauerat eum manasses Dixitq; dñs Etiā iudā auferā a facie mea, sicut abstuli israel: et proiciam ciuitatē hanc quam elegi hierusalē et domum de qua dixi: erit nomen meū ibi. Reliq; vo sermonū iosie et vniuersa q; fecit: nōne hec scripta sunt in libro verboꝝ dierum regū iudā? f In diebꝰ eiꝰ ascēdit pharao nechao rex egypti contra regē assyriorum ad flumen euphraten. Et abijt Josias rex iuda in occursum eius: et occisus est in Maggedo cum vidisset eum. Et portauerunt eum serui sui mortuum de Mageddo: et tulerūt i hierusalē: et sepelierūt eū in sepulchro suo. Tulitq; pplus terre ioachaz filiū iosie et vnxerūt eū: et ꝓstituerūt eū regē ꝓ patre suo. g Eligentium annoꝝ erat ioachaz cū regnare cepisset: trib⁹ mēsib⁹ regnauit i hrlm. Nomē mris eiꝰ amithal: filia hieremie de lobna. h Et fecit malū coram dño iuxta oia q; fecerant patres eiꝰ. i Vinxitq; eū pharao nechao in reblata: q; est in tra emath: ne regnaret i Hierusalem. Et imposuit mulctam terre centū talentis argenti: et talento auri. k Regē q; ꝓstituit ꝑ pharao nechao eliachim filiū iosie ꝓ iosia pre eius, vertitq; nomē eiꝰ ioakim: porro ioachaz tulit et duxit i egyptū. l Argentū aūt et aurū dedit ioakim pharaoni cū indixisset terre p̄ singulos. vt cō ferret iuxta p̄ceptū pharaonis. Et vnūquēq; iuxta vires suas exegit tam argentum q; aurū de pplo terre: vt daret pharaoni nechao. m Eligentiquinq; annorū erat ioakim cū regnare cepisset et vndecim ānis regnauit i hrlm. Nomē mris eius zebida filia Phadaia de ruma Et fecit malū coram dño iuxta oīa q; fecerant pres eius.

Ca. xxiiij.

a In diebꝰ eius ascēdit nabuchodonosor rex babylonis: et factꝰ ē ei ioakim seruꝰ ānis iij, et rursū b rebellauit ptra eum. c Immisitq; ei dñs latrūculos chaldeorū: et latrūculos syrie: et latrūculos moab: et latrunculos filiorū ammon et immisit eos in iudā vt dispderent eū iuxta verbū dñi q; locutꝰ fuerat p seruos suos d ꝓphas. Factū est aūt hoc ꝓ verbū dñi ptra iudā, vt auferret eū coram se: pp̄ peccata manasse iuxta oia q; fecit e Insuper etiā innocentē sanguinē effudit: et implebat hierusalē sanguine innocēti: et noluit dñs placari. f Reliq; vo sermonū ioakim et oia q; fecit: nōne hec scripta sunt in libro verboꝝ dierum regū iuda? g Dormiuitq; ioakim cū patribus suis: et regnauit ioachin filius eius ꝓ eo. h Et nō addidit vltra rex egypti egredi de terra sua: q; tulerat rex babylonis a torrente egypti vsq; ad flumen euphraten cuncta q; fuerāt regis egypti. i Filius viginti annorū erat ioachin cū regnare cepisset: et tribus mēsibus et decē dieb⁹ regnauit i hrlm. Nomē mris eius nohesta filia helnathan de hierusalē. k Et fecit malū coram dño iuxta oia q; fecerat pr̄ eius. l In tp̄e illo ascēdit nabuchodonosor rex babylonis hierusalē: et obsessa est ciuitas. m Venitq; nabuchodonosor rex babylonis ad ciuitatē: et pugnabant ei seruiebantq; ei. n Et egressus est ioachin rex iuda ad regē babylonis ipse: et mater eius et seruiētes eius et principes eius et eunuchi eius: et tulit eos rex babylonis in octauo decimo anno regni sui. o Et egressus est pharao nechao bellachim: fratres ioachaz semiorē ipso: et ꝑpsit terre ꝓposuerat tumorē ad hoc inducētes p amicos ex pte matris suę: quia erat potentior in regno: et pharao rettulit regnū seniori: vt sibi fideli⁹ seruiret. p Vertitq; nomen eius ioakim: sic ēm debet scribi sc̄ p simplex k. et in fine: q; i hebr. scribit p coph et mem: quib⁹ carebat apud nos k. et m. miramur aūt rex egypti nec⁹ ei⁹ in signo et memoriā q; ipse creauerat eū regē. q Argentū aūt et aurū dedit Joakim pharaoni: reddēs ei diligenter tributū: q; restituerat sibi regnū: scilt.

Capitulum xxiiij.

a In diebꝰ ei⁹. Hic plures addit q; actus sit sub illo ioakim: sc̄dō q; sub ei⁹ filio ibi. Regnauitq; ioachin: sic ēm dr̄ scribit ille: q; in hebraico scribit per caph et mem: quib⁹ ut dictum carebat eo: et n. et hoc idem dicit Hiero. ad boemel. genealogie ꝑpt. tercio quia sub tē suo: ibi. Duxitq; eos. Circa primum dr̄. a In diebus ei⁹. i. ioakim filij iosie. et b fuit ē anno octauo regni eius.

b Ascēdit nabuchodonosor rex babylonis: q; de bello pharaonem rege egypti: et capta syria et tota terra vsq; ad riuū egypti, fecerat pro rege iude: voluit regnū iude ponē sb tributo: q; et fecit vnū subdit. c Et ꝑ. Hoc ideo dixit ne aliq; dubitet q; rex egypti ꝑparabat se ad bellū pro nabuch. et ideo volens fauere ei: ea q; regē fecerat cū vt predictū est neganti tributum sub spe defensionis per regem egypti.

d Immisitq; ei dñs latrūculos chaldeorum et. deuastāte terram iuda.

e Factum est aūt verbum domini contra iudam specialiter per Hieremiam

ꝓberam. vt ꝓ bierē xxij. c. xxv. f Propter ꝑcā. Manasse. Is eñ manasses penituerit ⁊ a deo exaudꝰ fuerit in ꝓfona ꝓpria. vt bī. ij. ꝑalip. c. xxxiij. nō tñ ꝑmum ad ꝺ q̄ populus a captiuitate ⁊ ciuitas ab incendio liberarent. cū q̄ ꝓpha ſicut ⁊ rex peccauit nō tñ ſibi penituit. cū q̄ poſt manaſſen oēs reges iuda offenderūt dñm excepto ioſia ꝓpter q̄ ꝓphia fuit capti nat⁹ ⁊ ciuitas deſtructa vt bī. c. ſequēti.

g Et dormiuit ioachim cū ꝑribus ſuis nō eſt ꝙ notandus q̄ mortuꝰ fuerit i pace. ſicut de Joſephus nabuch. cū exercitu venit in bieruſalē: ⁊ cū ipſe fedetis abſtraxiſſet. interfecit multos de populo ⁊ ſublatis thesauris ⁊ ꝓce ualoris templi interfecit Joachim. ⁊ fecit corpus eī⁹ inhumatū ꝓici extra portas bieruſalē. ſicut bieremias ꝓdixerat. vt bī Bierē. xxij. Sepultura aſini ſepelietur. h Et regnauit Joachin. h ꝑ hoc oſtendit q̄d ſcm ſic ſub eī⁹ filio. quez ſubſtituit nabuc. rex. i Et vltra nō addidit rex egy. ēē. ſez cōtra regē babylonis ſicut ſpauerat Joachim pat ultimꝰ vt ꝓdictū eſt. ſeꝯ eī⁹ cā ſubditur cū dicitur.

k Tulerat ei rex babylonis a nuo egy. ēē. ⁊ iō addebat ꝙ eum exire ꝺ. Et tribus mīb⁹ Reg. t bellū rex eſt babylōis nūq̄ ne iſte ioachaz eſſet memor necis ꝑſne ⁊ ſic regi babylonis rebellaret ⁊ eius ad uerſarius ſe ingereret: cito reduxit cū exercitu ad remouendus euz m Egreſſuſq̄ eſt ioachin rex iuda ad regem babylonis cū ma dauimēto. ⁊ ne occaſione ſui ciuitas et templū deſtruerēt ⁊ populus tota lit captiuaret de cōſilio bieremie reddidit ſe voluntarie regi babylonis cū matre ſua ⁊ amicis ſuis. ⁊ ſuſcepit eū rex babylonis anno. viij. regni ſui. ſ. regis babylonis ⁊ nō regni ioachin. q̄ ſolū regnauit trib⁹ mēſibus vt dcm eſt. n Et ptu. Inde oēs the. bōrū dñi ēē. ⁊ trāſtulit in babilonē cū rege ⁊ mīe ⁊ fornice ꝓpīs ⁊ melio res. vt ꝓ in iſa. o Decē milia. infra bī. Septē milia ⁊ artifices ⁊ inclusos mille. Dūm q̄ tria milia fuerē de ſedetis. ſ. de tribu iuda vt bī bieꝛ. vij. ⁊ iſti nō poſſūt in ſcm nū

ta manaſſe vniuerſa que ſecit: ⁊ ꝓpter ſanguines innocētū quē effudit. ⁊ ipleuit bieruſalē cruore innocentū: ⁊ ob hanc rē noluit dñs ꝓpiciari. Reliq̄ aūt ſmonū ioachim ⁊ vniuerſa q̄ fecit nōne hec ſcripta ſūt i libro ſermonū dierū regū iuda. Et dormiuit ioachin cū ꝑribꝰ ſuis. ⁊ regnauit ioachin filius eī⁹ ꝓ eo. ⁊ vltra nō addidit rex egypti. vt egrederet de terra ſua. Tulerat ei rex babylonis a riuo egypti vſq̄ ad fluuiū euphraten. oīa que fuerāt regis egypti. Decē ⁊ octo ānoꝝ erat ioachin cū regnare ceꝑiſſet: ⁊ trib⁹ mēſib⁹ regnauit in bieruſalem. Nomē matris eī⁹ noeſcha filia helnathan de bieruſalem Et fecit malū cora dño iuxta oīa q̄ fecerat pater eius. In tpe illo aſcēderunt ſui nabuchodonoſor regis babylōis i bieruſalē: ⁊ circūdata eſt vibs munitionibus. Venitq̄ nabuchodonoſor rex babylōis ad ciuitatem cū ſeruis ſuis: vt oppugnarent eā. Egreſſuſq̄ ē ioachin rex iuda ad regem babylonis ipē. mr eī⁹. ⁊ ſerui eī⁹ ⁊ ꝓncipes eī⁹ ⁊ eunuchi eī⁹: ⁊ ſuſcepit eū rex babylonis anno octauo regni ſui. ⁊ ptulit inde oēs theſauros dom⁹ dñi. ⁊ theſauros dom⁹ regis: ⁊ concidit vniuerſa vaſa aurea. q̄ fecerat ſalomō rex iſrael in templo dñi iuxta verbū dñi: ⁊ trāſtulit oēz bieruſalē ⁊ vniuer

ſos ꝓncipes. ⁊ oēs fortes exercit⁹ decē milia in captiuitatē. ⁊ oēm artificez ⁊ iclusoꝝ. nihilq̄ relictū eſt excepto pauperibus populi terre. Transtulit aūt ioachin i babylonē. ⁊ matrē regis et vxores regis ⁊ eunuchos regis. ⁊ iudices terre duxit in captiuitatem de bieruſalem in babylonē. ⁊ oēs viros robuſtos ſeptē milia. ⁊ artifices ⁊ incluſores mille. oēs viros fortes ⁊ bellatores. ducitq̄ eos rex babylonis captiuos in babylonez. Et ꝓſtituit mathaniā patruum eius ꝓ eo: ipoſuitq̄ nomē ei ſedechiā. Viceſimus ⁊ primū annū etatis hēbat. ſedechias cū regē ceꝑiſſet. ⁊ vndecim ānis regnauit i bieruſalē. Nomē mris eī⁹ erat amithal: filia bieremie de lobna. Et fecit malū coram dño iuxta oīa q̄ fecerat ioachin. Irascebat ei dñs ꝓ bierūn ꝓ iudā: donec ꝓiceret eos a facie ſua. Recēſitq̄ ſedechias a rege babylonis. Capi. xxv.

Factum eſt autem ānono regni eius meſe decimo: decima die menſis venit nabuchodonoſor rex babylonis ipe ⁊ oīs exercitus eius in bieruſalē: ⁊ circūdederunt eā ⁊ extruxerūt in circuitu eius munitōes Et clauſa eſt ciuitas atq̄ vallata vſq̄ ad vndecimū annuz regis ſedechie nona die menſis. Preualuitq̄ fames in ciuitate: nec erat

chias fregerat iuramētū ſuū ſibi factū vt ꝓdictū ē. c Et circūdederūt eā. vt nulli poſſet ingredi vel egredi. c Et extru. in circuitu eius. machinamēta ad deſtructū muros. o Et clau. ē ci. ab illiꝙ q̄ erāt intra ꝓ aduerſarios. c Ac q̄ val. ab aduerſarijs extrinſec⁹ extrūd⁹. f Preualu. fa. in ci. tantū q̄ mulieres comederūt ꝓprios puerōs ſuos. ſm q̄ dī Treſ. iuꝝ. Man⁹ mulierū miſericordiū coxerūt filios ſuos facti ſibi cib ꝛ pnūtiōe filie ꝓpli mei. ſ. ciuitatis ihu.

g Fugit itaq; sedechias et. dicit Ha. sa. q; ipse fugit p; ḡn dam viā subterranee: cui⁹ exit⁹ erat bñ longe a ciuitate et ad exercitu chaldeoꝝ cū lumine ipm et societatē ei⁹ oriḡ tem: ꝯ vt inuenirēt a chaldeis et capet. dñs fecit apparere vnū capteū silentē. t pū chaldei vellēt eū cape fugiendo

ecurrit sup terram ſm lineā illi⁹ vie ſbterranee p̄dicte t Re chaldei inuenerunt sedechiā q exiuerat vsq; illā. Ad ō aute indicat dñs ezech. loquentis in ꝑsona dñi de captōne sedechie. xij. ca. Et exēdam rhete meū sup eū t capiet in sagena mea ꝛa q; ſm eū capte⁹ p̄dicto modo ducēs chaldeos ad sedechiā vocat rhete dñi: ꝯ hoc dicitur nō hz magnā apparentiā: q; nō est vere simile q; chaldei in puncto captōis ciuitatis vellent intēdere venationi .hterea licet p talē viā subterranea possent fugere paucī: non ri tot ḡt erant cū sedechia vt ꝑtendit ḥa. ezech⁹ meli⁹ videt q; chaldei secuti sunt sedechiā p indiciū aliq̄um ḡo ceperūt i ciuitate q; nō poterāt fugere. Ad auctem ḥo ezechielis pōt dici: q; rhete dñi sine sagena ibi inclusit exercitus chaldeo p capiens sedechiam ſm ordinez iustitie diuine. b Et oēs bellatores q; erāt cū eo desp̄si sunt: quia chaldei fuerūt intēti ad capiendū regē qui principaliter q̄rebant.

i Apprehensus ergo eum .i. viuum.

i Duxerūt ad regē babylonis quia tantum ꝑsonam nō audebāt occidere sine regio ordinatōne.

k Qui locutus est cum eo iudiciu: arguens eum de transgressione veritatis t iuramenti: et sic ꝓcessit ꝓra eū p rigorem iustitie in ꝑsona ꝑpria: t filios eius. l Mense quinto. Hic pōr describit incendiū ciuitatis. ꝑ q̄uz ad tpa cū dicit. m Septi. die mēsis: hic re. vlti. dē. Decima die mensis. Dēm q; nō est ꝓtradictio: q; septima die mensis fuit posit⁹ ignis in ciuitate: t durauit incendiū vsq; ad decimā diē inclusiue pp magnitudinē t multitudinē edificioꝝ. vñ hoc ponit principiū incendij Hiere. vlti. ponit ei⁹ finis. n Ipse ē ann⁹. xix. regi babylonis Hiere. vlti. dē. xviij. ann⁹. qō solum Ha. sa. o. q

panis pp̄lo terre. Et interrupta est ciuitas; t oēs viri bellatores nocte fugerūt, p viā porte q; est int duplicem murū ad hortū regis. Porro chaldei obsidebāt

g in circuitu ciuitatez. Fugit itaq; sedechias p viā q; ducit ad cāpestrta solitudinis, Et p̄secut⁹ ē exercit⁹ chaldeoꝝ regē; ꝑhenditq; eum

b in planitie iericho: t oēs bellatores q; erāt cū eo, dispersi sunt, t reliquerūt eū.

i Apprehensum q; eū duxerunt ad regē babylonis in

k reblata; q; locut⁹ est cuz eo iudicium. Filios autē sedechie occidit cora eo; t oculos ei⁹ effodit. vinxitq; eum cathenis t adduxit in ba-

l bylonē. Mense quinto se-

n ptima die mensis: ipse est annus non⁹ decimus regis babylonis venit nabusardan princeps exercit⁹ ser-

o mus regis babylonis i hierusalem t succēdit domum dñi t domū regis t domos

p hierusalē: oēmq; domū cōbussit igni: t muros hierūm in circuitu destruxit omis exercitus chaldeorum qui erat cum principe militum

q Reliquā aūt populi ptem

r q; remanserat in ciuitate: et p fugas q; transfugerāt ad regez babylonis: t reliquū vulgus transtulit nabusar-

s dan princeps militie: t de pauperibus terre reliquit

t vinitores t agricolas colū

nas autem ereas que erant in templo dñi et baseas: et mare ereū qō erat in domo domini, confregerunt chaldei, t transtulerūt eos omne in babylonē. Ollas quoq; ereas t truncas t tridentes t cyphos: et mortariola et oīa vasa ereā in quib⁹ ministrabāt tulerūt: necnō et

u thuribyla t phialas. Que aurea aurea: t que argentea argentea tulit princeps militie. i. columnas duas: mare vnum et baseas quas fecerat rex salomon in templo dñi. Non erat pondus eris oim vasoꝝ. Decem et octo cubitos altitudis habebat columna vna, t capitellū ereū sup se altitudinem cubitoꝝ t retinaculuz t malogranata sup capitellū colūne oia erea. Similem t colūna scōa hēbat ornatū. Tulit ḡz princeps militie saraiā sacerdotē primū t sophoniā sacerdotē scōz, t tres ianitores: t de ciuitate eunuchū vnū q; erat p̄fectus sup bellatores virol t q̄nq; viros de his q; stetērāt coraz rege: ḡs repperit

c in ciuitate: t sopher principem exercitus q; ꝑhabat tyrones de pp̄lo tre: ſex t viros e vulgo qui inuenti fuerant in ciuitate. Quos tollēs nabusardā princeps militū duxit ad regē babylo-

b nis i reblata: percussitq; eos rex babylonis et interfecit

t Colūnas aūt ereas q; erant in templo dñi et. de illis columnis t aliis vtēsilib⁹ p posit⁹ dē. ix. li. vij. ca. vbi de fabrica t dispositōne talium dictū fuit: t ideo p̄tereo. u Que aurea aū. t q; argentea argē. i. ponit aurea ad vnā ptem ſm: t argentea ad aliā: t sūt de aliq; metallis: tercio describit ordinatio ꝑdē ḡnum ad ꝑpm occisum cum dē. b Tulit q; ꝑm. militie saraiam et. licet eñ fuerant pncipes militaria sedechie t p̄cipuanei in rebellione ꝓra nabuch. c Ersophar. et. q; ꝑbo. xxi. apōs ad p̄tū: t solebat eis stipēdia ve. di. ra. sa. o Percussitq; eos rex babylonis rōne ḡz facta.

ḡ Fugit itaq; sedechias et. dicit Ha. sa. q; ipse fugit p; ḡn dam viā subterraneā: cui⁹ exit⁹ erat bñ longe a ciuitate et ad exercitu chaldeoꝝ cū lumine ipm et societatē ei⁹ oriḡ tem: ꝯ vt inuenirēt a chaldeis et capet. dñs fecit apparere vnū capteū silentē. t pū chaldei vellēt eū cape fugiendo

ecurrit sup terram ſm lineā illi⁹ vie ſbterranee p̄dicte t Re chaldei inuenerunt sedechiā q exiuerat vsq; illā. Ad ō aute indicat dñs ezech. loquentis in ꝑsona dñi de captōne sedechie. xij. ca. Et exēdam rhete meū sup eū t capiet in sagena mea ꝛa q; ſm eū capte⁹ p̄dicto modo ducēs chaldeos ad sedechiā vocat rhete dñi: ꝯ hoc dicitur nō hz magnā apparentiā: q; nō est vere simile q; chaldei in puncto captōis ciuitatis vellent intēdere venationi .hterea licet p talē viā subterranea possent fugere paucī: non ri tot ḡt erant cū sedechia vt ꝑtendit ḥa. ezech⁹ meli⁹ videt q; chaldei secuti sunt sedechiā p indiciū aliq̄um ḡo ceperūt i ciuitate q; nō poterāt fugere. Ad auctem ḥo ezechielis pōt dici: q; rhete dñi sine sagena ibi inclusit exercitus chaldeo p capiens sedechiam ſm ordinez iustitie diuine. b Et oēs bellatores q; erāt cū eo desp̄si sunt: quia chaldei fuerūt intēti ad capiendū regē qui principaliter q̄rebant.

i Apprehensus ergo eum .i. viuum.

i Duxerūt ad regē babylonis quia tantum ꝑsonam nō audebāt occidere sine regio ordinatōne.

k Qui locutus est cum eo iudiciu: arguens eum de transgressione veritatis t iuramenti: et sic ꝓcessit ꝓra eū p rigorem iustitie in ꝑsona ꝑpria: t filios eius. l Mense quinto. Hic pōr describit incendiū ciuitatis. ꝑ q̄uz ad tpa cū dicit. m Septi. die mēsis: hic re. vlti. dē. Decima die mensis. Dēm q; nō est ꝓtradictio: q; septima die mensis fuit posit⁹ ignis in ciuitate: t durauit incendiū vsq; ad decimā diē inclusiue pp magnitudinē t multitudinē edificioꝝ. vñ hoc ponit principiū incendij Hiere. vlti. ponit ei⁹ finis. n Ipse ē ann⁹. xix. regi babylonis Hiere. vlti. dē. xviij. ann⁹. qō solum Ha. sa. o. q

erat. xix. annus a principio regni nabucho. c. xviij. ab illo tpe quo ꝑ cepit ioakim filiū iosie: t ſm hoc cepit eius ſcdo anno regni sui. ꝑ hoc nō videt ꝓmare tertiū qz supra. xxiij. ca. dicit⁹ est q; ioakim trib⁹ annis seruiuit nabucho. et in quarto anno rebellauit t fuit captus t occisus t filius ei⁹ ioachin loco ei⁹ sublimatus q; regnauit trib⁹ mensib⁹ q; annos subliman⁹ est sedechias q. xj. anno regni sui captus est t ciuitas incēsa t sic videt q; a prima capōne ioakim vsq; ad incendiū ciuitat⁹ fluxerūt ānos. xx. anni. et ꝛō aliter pōt dici. scz q; xix. anni regni nabucho. non erāt ſm placit cōpleti: ꝑ erat vn⁹ incōpleꝝ. et ille hic nolat pp̄ gres q; transierat t Hiere. vl. cap. ei⁹ pp ei⁹ incōpletionez sic frequēt in aliis locis. Sed endū est q; nabuc. ꝑ regnū in chaldea: postea obtinuit regnū assyrioꝝ: t fact⁹ ē monarcha: et aliqñ ei⁹ filii nūerant a pncipio regni i chaldea aliqñ ita q; ipe q; fuit monarcha. o Et fac. ho. dñi. incipies a macabeis edificaya. p Hēmq; do. cō. in beb. dē. Et omnē domū magnā. ꝑ hoc tellig̃t loca vbi cōuenichat ad audiendū legē. vt di. ra. sa. q Reliquas ät. hic pōr describit dispō de ꝑdā: t ꝑ ḡnuz ad populum vtc seruatum cuz dicit. Reliquas ät ge⁹ po. q; remanci. q; nō poterat fugere sic ꝑ mulieres t pueli. r Et p̄ ſa. q; cē. anteqū ciuitas capet. s Et de pau. ter. cē. ne terra in solitudinē redigeret: t sic rex babylonis inde tributū nō hbet. Scōo ordinat ꝑda ḡnum ad vasa templi cum dicitur

t Colūnas aūt ereas q; erant in templo dñi cē. de illis columnis t aliis vtēsilib⁹ p posit⁹ dē. ix. li. vij. ca. vbi de fabrica t dispositōne talium dictū fuit: t ideo p̄tereo. u Que aurea aū. t q; argentea argē. i. ponit aurea ad vnā ptem ſm: t argentea ad aliā: t sūt de aliq; metallis: tercio describit ordinatio ꝑdē ḡnum ad ꝑpm occisum cum dē. b Tulit q; ꝑm. militie saraiam et. licet eñ fuerant pncipes militaria sedechie t p̄cipuanei in rebellione ꝓra nabuch. c Ersophar. et. q; ꝑbo. xxi. apōs ad p̄tū: t solebat eis stipēdia ve. di. ra. sa. o Percussitq; eos rex babylonis rōne ḡz facta.

c Populo aũt. Postq̃ descripta ē captiuitas sub sedechia. Nic ꝓr describit Hierusalem sub godolia t ꝑ describit huius subiectio: scđo ioachin sublimatio ibi. Factũ ē. C Iterũ subiectio. f Godoliã rẽ. quẽ pfecit rex babylonis populo q̃ remãserat ad terrã colendã vt tributa inde colligeret t mitteret regi babylõis g Quod cũ audiss. oẽs duces militũ. q̃ in captiõne sedechie diffugi fuerant vt ꝓdictũ ē t in diuersis locis latitãrãt. h Iurauitq̃ eis godolias rẽ. f. fe dos fidelitatis et pacifice cẽnt in tra sub pumate regis babylonis. i Factũ ē aũt in mẽse septimo a pcessiõne godolie k Vẽit ismael rẽ. de semie regio. t iõ displicebat ei q̃ alius in regno inde esset fugit eo. l Et de cẽ viri cum eo. ꝟ alij pauci erant extranei latẽtes: q̃ decez viri nõ fecissent tam tã cedẽ t tantã pdã cepisset q̃nez tunc fecit iste ismael vt plenius scribit hiere. xli. cap. m Per cussitq̃ godoliaz ꝓdimose postq̃ eos receperat gratiose. vt dr. Hiere. xli. c.

n Cõsurgẽsq̃ oia pplus rẽ. ꝓter ꝺ em fuerãt in egyptũ ꝺ hiere. ꝓlixũ vt habetur hic. xliij. ne chaldei ꝓpter iniurias godolie q̃ in terra repatrabat ꝓpinquam nabuch. venirẽt t interficerent totum pplm qui remanserat.

o Factum est ẏo. ꝺ pẽ describit sublimatõ ioachim regẽ qui tradiderat se nabuch. t ductꝰ fuerat in babylonẽs captiuus. vt dcm est. ꝺ. xxiiij. c. cũ fuit q̃ euilmerodach rpe q̃ ꝑ sa nabuch. ꝓpt amenniã in quã vsus fuit inf ferias hitanas vij. annis. vt dr Dan. iij. multa mala fecit. iõ ꝑ ei de misa reuerẽs ipm cũ ioachim incarcerauit vbi amicicia ad inuicẽ ꝓtraxit. ꝓpt qõ cũ iste euilmerodach postea sublimatꝰ ẽt in regno: dedꝛit ipm ioachin de carcere. t ipm inf principes regni sui mirifice honorauit. vt ꝺ dr. t patet lra Hoc aũt scm est a tho ꝓpnũ est vt cõsiliũ hieremie q̃ ioachin se tradiderat regi babylonis ondereꝛ fuisse bonũ q̃ p hoc euasit mortẽ t ciuitatis destructiõez rpe suo. et tandẽ cõsecutꝰ est exaltatõez in regno babylonie regno iudee destructo. scm est vt ꝓbũ esaie ꝺ nabuch. qõ dr Esa. xiiij. videlz q̃ de sepulcro suo eẽt ejectꝰ p cõsiliũ ioachi cõplerẽt. iste eñ euilmerodach timẽs ne ꝑ sua resurgeret a mortuis. fiẽ de ylania ad sanã mentẽ redierat: fecit corpa ꝑtis ex hãarij t in multis gtibꝰ etiã: t vulturibꝰ dari que ad diuersa loca euolauerũt. t nũc dixit ioachin. siẽ resurgeret ꝑ mortuos iste anes in vnũ locꝝ reuertent. q. d. ꝺ nõ habes vitra timere. ꝑs igit in ꝺ facto q̃ ipleta ꝓphie dominꝰ ꝓdicta. t exaltatio semia ꝺ. ꝓpt ei merita etiã in tra aliena Fm dispositiõez diuine sapiẽ: que mutat tpa t etates: trãsfert regna atq̃ ꝓstituit attingẽs a fine vsq̃ ad fines fortit et disponẽs oia suauiter cui est honor t gloria in scla seculoꝝ Amẽ.

In cu. xxv. vbi ꝺ in postill. ꝑs igit rẽ.

Additio.

Dicit etiam q̃ alia rõ exaltatiõis ioachin assignari nõ min⁹ necessaria. s. ne euacuare tur ꝓphia iacob gen. xlix. Non auferetur sceptꝝ de iuda nec dux de femore eius rẽ. Si ei ioachin iste mortuo Sedechia t alijs regibus inde remãsisset ꝓpter eius vilitatem in carcere manifeste esset ablatũ sceptrũ t dux de iuda q̃ longe ꝓpius ñ aduenisset xp̃s q̃ ẽt de directo ꝺ ꝓphetiã ꝓdictaz ñ inquit ipe ioachi fuit a carcere eductus t throno eius sup throno regum posit⁹. vt ꝺ in lra. Idcirco salutat ꝓphia q̃ adhuc etiã ipe trãsmigratiõis dux remanebat ꝺ femore inde. t eo dẽ mõ post mortez ioachi successit sala thiel t zorobabel in magnã et notabili honore t sic credẽdũ ē successiuoq̃ ad ipos aduẽt⁹ xp̃i exclusiue vt ꝑs ꝑ hystoriam macha. t alios q̃ ad ꝺ faciũt. vñ sceptrũ fuit ablatũ ꝓpe. qñ herodes idumeꝰ abiudicauit illaz dignitatẽ in cui⁹ diebꝰ natus est xp̃s. vt matt. ij. c. vñ t gabriel ls aduersarij nr̃i sup ꝺdictũ verbũ. Nõ auferetur rẽ. in q̃dam li. de thalmud q̃ dr̃ celebri exponit. q̃ illi duces de iuda de quibus loquit ꝓphetia iacob erãt principes trãsmigratõis residẽtes in babylonia rẽ. Postilla fris Nicolai de lyra in libros regũ cũ additionibus pauli burgẽsis t replicis defensiuis Mathie doring finit feliciter.

eos in reblata in tra emath t trãstat⁹ est iuda ꝺ tra sua

e Populo aũt q̃ relict⁹ erat i tra iuda quẽ dimiserat nabuchodonosor rex babylonis ꝑfecit godoliã filiũ aichã filij saphã. Qõ cum audissent oẽs duces militum ipi t viri q̃ erãt cũ eis vicz q̃ constituisset rex babylonis godoliã: venerũt ad godoliã i maspha ismahel filius nathanie: t iohãn filius carees sarata filius thanameth netophatites: t iezonias filius maachati: ipi t socij eoꝝ. Iurauitq̃ godolias ipis t socijs eorũ dicẽs Nolite timere fure chaldeos. Manete in terra t seruite regi babylonis t bene erit vobis. Factũ est aũt in mense septimo: venit ismael filius nathanie filij elisama de semine regio: t decẽ viri cũ eo: percusserũtq̃ godoliã q̃ t mortuꝰ ẽ: sed t iudeos t chaldeos q̃ erãt cũ eo in maspha. Cõsurgẽsq̃ oia pplus a puo vsq̃ ad magnũ t principes militũ venerũt in egyptum timentes chaldeos. Factũ est ẏo in anno tricesimoseptio trãsmigratiõis ioachi regis iude mẽse duodecimo vicesimat septima die mensis: sublevauit euilmerodach rex babylonis, anno quo regnare cepit caput ioachim regis iuda de carcere t locutus est ei benigne. Et posuit thronũ eius sup thronũ regum q̃ erãt cũ eo in babylone et mutauit vestes eius quas habuerat in carcere t comedebat panem semper in cõspectu eius cũctis diebꝰ vite sue annonã quoq̃ cõstituit ei sine intermissiõe que t dabatur ei a rege per singlos dies omnibꝰ diebus vite sue.

Explicit scđs liber malachim. i. regum quartus.

Incipit ꝓlogus sancti hieronimi in librꝝ dabreiamin q̃ est palypomenõ: qõ nos dicẽ possumꝰ ẏba dieruz.

Quantus ac talis ẽ liber iste ꝙt absq̃ illo si quis sciaz scripturarum sibi voluerit arrogare semet ipm irrideat. p singula q̃ppe nomina iunctura sq̃z verborum et pretermisse in libris regum teguntur hystorie: et innumerabiles explicantur euangelij questiones. Sz si septuagita interpretum

Quantus ac talis est rẽ. iste ꝓlogus ꝓponitur translationi beati hiero. qui t palypomenon de hebreo in latinũ transtulit. sicut ipe testatur i scđo libro contra rufinum. In libro tẽ por. i. palypomenon qui habetur ẽ dabreiamin ad sensũ chronicarũ papa ꝓficuũcula vsus fuz. a Sti. lxx. int. rẽ. dimidiã aũt iste ꝓlogꝰ in sex pres. in quaꝝ prima. lxx. interpretum ꝓposita excusatõe omnis

Addicio.

Dicit etiam q̃ alia rõ exaltatiõis ioachin assignari nõ min⁹ necessaria. s. ne euacuare tur ꝓphia iacob gen. xlix. Non auferetur sceptꝝ de iuda nec dux de femore eius rẽ. Si ei ioachin iste mortuo Sedechia t alijs regibus inde remãsisset ꝓpter eius vilitatem in carcere manifeste esset ablatũ sceptrũ t dux de iuda q̃ longe ꝓpius ñ aduenisset xp̃s q̃ ẽt de directo ꝺ ꝓphetiã ꝓdictaz ñ inquit ipe ioachi fuit a carcere eductus t throno eius sup throno regum posit⁹. vt ꝺ in lra. Idcirco salutat ꝓphia q̃ adhuc etiã ipe trãsmigratiõis dux remanebat ꝺ femore inde. t eo dẽ mõ post mortez ioachi successit salathiel t zorobabel in magnã et notabili honore t sic credẽdũ ē successiuoq̃ ad ipos aduẽt⁹ xp̃i exclusiue vt ꝑs ꝑ hystoriam macha. t alios q̃ ad ꝺ faciũt. vñ sceptrũ fuit ablatũ ꝓpe. qñ herodes idumeꝰ abiudicauit illaz dignitatẽ in cui⁹ diebꝰ natus est xp̃s. vt matt. ij. c. vñ t gabriel ls aduersarij nr̃i sup ꝺdictũ verbũ. Nõ auferetur rẽ. in q̃dam li. de thalmud q̃ dr̃ celebri exponit. q̃ illi duces de iuda de quibus loquit ꝓphetia iacob erãt principes trãsmigratõis residẽtes in babylonia rẽ. Postilla fris Nicolai de lyra in libros regũ cũ additionibus pauli burgẽsis t replicis defensiuis Mathie doring finit feliciter.

Expositio ꝓfatis cuiusdam de ordine postillatoꝝ in ꝓlogum librꝝ paralypomenon sequitur.

motiuū translatōnis faciende .i. instantiā chromacij pape
q̄ notat in verbo impellendi. cū dī. Impelleres .i. instando
ꝓpellere. In fcdo ostdit sue translatōnis necessitatem
tum ꝓpter textus corruptiones. tum ꝓp nouaꝝ repugnantiam
e diuersitatē ibi. Nūc ꝯo cū ꝓ varietate regionū rē. fcdo ꝓ
babdī arguit q̄ sua
translatio a latinis
recipiēda sit. t ꝑ ar-
guit ꝓ locū a simili
sic ibi. Si igit alijs
licuit. fcdo ꝓ locum
ab antēe ibi. Qui i-
niolata edidē veteri rē. quarto dicit q̄
audeo ego ꝓmulgare nō
introducta q̄si volēs
lex. ꝓuincere. sed vt
posset latio obtrecta
tionibus rūdere ibi.
Hoc pace veterum
loquor rē. quo lati
norū benivolentiaꝫ
capiat. recitādo bo-
na q̄ eis fecerat. ibi.
Ceterū meminī rē.
Fertis attentiꝫ eque
reddit lectorē trāsla
tionis infinitās vti-
litatē ibi. Et q̄ nūc
de beniamin rē. hic
dictis aliqs passus
lre exponamus.

a Si lex. inter. pu-
ra .i. incorrupta.

b Et ab eis. de he-
breo. c In grecā
versa ē editio sep-
tuaginta.

c pura: et vt ab eis i grecum
ꝺsa ē editio ꝓmaneret. sup
d flue mi chromati eporum
sanctissime atq; doctissime
e impelleres vt hebrea tibi
volumina latino sermone
f trasferrē. Q̄ cū semel au-
g res boim occupauerat: et
nascētis eccie roborauerat
h fidem ꝙstū erat etiā nro si-
i lentio cōprobari. Nūc ꝯo
cū ꝓ varietate regionū di-
k uersa ferant exemplaria: t
germana illa antiq̄ trans-
l latio corrupta sit atq; vio-
m lata: nostri arbitrij putas:
n aut ꝑ pluribus iudicare q̄d
o verum sit aut nouū op⁹ in
p veteri opere ꝺdere: illudenti
q basq; iudeis comicis vt dī
r oculos ꝓfigere. Alexādria
s t egypt⁹ in septuaginta su-
t is beliciū laudat auctorē

d Et nascentē .i. parnulum Ecclesie roborauerat fidem.

i Justū erat etiā nro silentio ꝓprobari .i. iustū erat vt ali
am translationē nō facerē .t ita silēdo .i. a translatōe cessā
do translationes lxx. cū aliqs approbarē. k Nūc ꝯo cū ꝓ
va. rē. di. le. exemplaria. sic ps inscrip⁹ ibi dī. Alexandria et
egypt⁹ rē. l Et ger. illa omn. trans. rē. translatio. lxx. dī
germana. q̄ facta fuit a germanis .i. frāmb⁹. q̄ ostō videt
erū. antiq̄ dī. q̄ olim fuit prima. m Nō ar. putas .i. nro
iudicio ꝓmittendū putas. n Aut e plurib⁹. translatōibus.
o Judicare q̄d verū sit .i. q̄d verū ē approbem⁹ t
obelo cetera tu galem⁹. p Aut no. op⁹ in vete. rē. i. sup
verbo opus. lxx. q Illudenti. audeo comicis rē. comic
auis ē nigra t garrula. t multus gaudet q̄n videt cadavera
q̄ q̄si signant iudei nigri pctis. garrili in detrahendo
morte ꝓphanis. gaudēt em cū vidēt cadavera .i. eccle mor-
tifera detrimēta. quib⁹ oculi ꝓfigunt cū occasiones huius
gaudij superabunt sm ḡ ꝓstruē lram. Tu putas nō arbi-
trij ē nouū op⁹. i. nouā translationem. Condere in q̄ sint
addita ea q̄ deficiūt in translatōne lxx. t sic debēs. Corrige
oculos comicis. vt dī in vulgari. paerbio. i. occasionem
gaudij de defectib⁹ nris superabere. Judeis illusorib⁹. il-
ludēdo nob⁹ improperātib⁹ q̄ ita detruncata t falsa bibli-
am habem⁹. defect⁹ em bibliē sūt q̄si q̄dam foramina p q̄ vi-
dēt q̄ nra biblia ē corrupta. si q̄ defect⁹ supplēant forami
na obstruūt. t sic q̄si comicā. i. emulorū oculi ꝓfigunt. q̄a
nihil vtiliter q̄ despicere valeāt inuenīt. vñ ꝓphe. Jumenta

comicis fodientibus inimicis. Frimaas: ne videant q̄ô
lacerare queāt. Si rimas admis nō figunt lumina rimis
Nec cūe deridēt nisi q̄ rupe vidēt. Sic igit ostdit q̄ trāsla-
tio sua ēt necessaria ꝓpter nouaꝝ translationū repugnā-
tā t diuersitatē. f. diuersa exemplaria: t exemplificat q̄ ꝓ
bus dicerat. q̄. f. ꝓ va
rietate regionum di
uersa ferant exem-
plaria cum dicit.

r Alexādria t egy
ptus .ille due regio-
nes q̄ cepolate sunt.
s. in cpla ad paulū.

o Jn. lxx. fu-
to .i. sibi acceptis et
q̄si appropriant: da
boꝝ trāslationes nō
recipiūt. t Beſichij laudat auctorē
q̄ ipsi⁹ exemplaria
būt in auctē: q̄ ipse
trāslulit de lxx. edi-
one. nō tñ immediate
dicit em hiero. in li.
illustriū viroꝝ q̄ he
sichi⁹ cesaree vbis
ēps plurimo labore
corrupta bibliothe-
cas origenis t pam
phili in membranis i-
staurare conat⁹ est t
in opusculo de vo-
cabulis biblie inue-
nies q̄d ē mēbranas.

v Constantinopol⁹ vsq; ad an. rē. Con-
stantinopolis dī q̄si
pstantini polis .i. ciuitas quā prodicie vbē Cōstantinus ex
suo noie instituit. Antiochia metropolis ē regni antiochi
q̄ ps in textu .j. macha. nj. ca lucian⁹. sicut ait hiero. in li.
illustriū viroꝝ vir doctissimus antiochene eccie ꝓsbyter tā-
tū in scripturaꝝ studio laborauit vt vsq; nūc q̄si exemplaria
scripturaꝝ luciana nūcupent passus nichomedie: ob
pfessionem xpi. x Medie inter hos. puincie palc. co le
gūt .i. palestina ꝓpositos. palestina puincia ē asie. de q̄ dī
ysa. xxxj. palestina puincia philistiim metropolim
habuit q̄ nūc ascalon dī. Hanc ab oriente mare rubrū oc-
cupauit a meridiano latere iudea excipit a septēntionali pla
ga tyrioꝝ finibus claudit ab occasu egyptio limite termi-
nat. y Quos ab origene elaboratos .i. cū magno labo
re ꝓpositos: sic supradictū est in plogo iosue sup lram illaꝫ
Ex. p grecorum hexaplis rē. t sup lram illam. Cur origē
nē mirant rē. z Eusebi⁹ t pā. vul. Hiero. in li. illustriū
viroꝝ. Eusebi⁹ cesaree palestine ēps in scripturis diuinis stu-
diosissim⁹ t bibliothece dine cū pāphilo martyre veligen-
tissim⁹ gestigator: edidit infinita volumia. Idē in eodem
Pamphil⁹ ꝑbile eusebij cesariēsis epi necessari⁹ tāto bibli
thece dino amore flagrauit vt maximā ptē origenis volu
minū sua manu descripserit q̄ vsq; hodie in cesariēsi bibli
otheca habent. a Triplaria .i. triplici. a tria q̄ ē tres t
pharos diuisio: q̄ in tres ptes diuisa. b Quatuor edi.
scr. lxx. symmachi aq̄le t theodotōis vide illa loca ꝓlogi
iosue. de quib⁹ S. primo facta ē mentio. c E regio. sin.
ꝓba describēs. in hexaplois in quib⁹ lra vni⁹ translatoris
scribebat ex aduerso 5 lram alteri⁹. d Et vn⁹. f. trāsla
tor. e Dissentiēs. ab aliis. f Ceteris cō. sen. arguat. s.
reprehensibilis ostēdat: t in q̄ plures consentiūt q̄si vez t im
mutabile censeat: t nō solū vbi q̄uor cēplaria ꝓponit.

g Si q̄ō maio. audā. est rē. lra plana est. q̄d sit altercari
quid odī⁹ inuenies supra in illo plogo. Desiderij mei rē
h Si igit rē. Hic arguit q̄ latini debeant sua translatio-
nem libenter recipere ꝓ primo p locū a simili dicēs: Si igit

aliqs licuit origen. f. c aliqs supradictis. f Non temere
immutabiliter. k Qđ semel accepant. f. translationes .lxx.
id est si licuit eis post translationem veterē quas semel accepant e approbauerit nouas trāslationes facē. l Et post
lxx. cellulas. octauos ponit p ptento. meabonomia est. i. p⁹
trāslationes lxx. q fm
Aug. i cellis singul⁹
trāslulerūt: ñ nō fm
hiero. q aut.
m Que vulgo. f.
vulgarie n Sine
auctore. aliq de his
mentionem faciente
o Jactanť. i. audā-
ter asserit. superbia ei
est asserere qđ nulla
ꝓbari pōt auctate.
vt latent inuehit cō
tra Aug. p Sin-
gulas cel. aperuere. i.
singulas editiones fa
cere: in quib⁹ addi-
derūt aliq translatiōi
lxx. r ꝺ est qđ seq
tur. q Hoc qs i ec
cle. legi. i. in regio-
nib⁹ supra ꝓdio me
moratis. r Nō
lxx. nescierūt. i. qđ q
si nescientes in sua
editōe omiserunt.
s Cur me nō suſ.
latini mei. q. ꝺ bene
pōt suscipe erā dicē
eccie nouas transla
tiones aliq⁹ interpre
mꝰ suscipe. Deinde
arguit p locū ab au
ctoritate q recipien
da sit tanq̄ authenti
ca: qr est hebreoꝝ t
apl̄oꝝ t euāgelistaꝝ
ñ auctoritatib⁹ con
firmata. vñ dic. Cur
me nō recipiāt latini
mei: qr sum latinus
sicut t ipi.
t Qui immolata
editiōe veteri ꝺ dic
ꝺ origenē. q in trans
latione .lxx. miscuit
theodotionis editiōes. t sic virāq corrupit v Ira nouā
ꝺdidi. vt laboꝛē meū. i. editiōes meā a me laboriose cōpositā. x Hebreis. t qđ his manus est apl̄is auctoriꝫ com
ꝓbē. Apl̄i em multa dixerūt de veritate hebraica q non
inueniunt in .lxx. trāslatiōe q pōt inueniri in libello: quem
ipe fecit ꝺ optio genē inſpiratōi. t ꝺ ē qđ dic. y Scripsi
nup li. t. q ꝺas epl̄a est quā scripsit hiero. ad Pammachi
um de optio genē inſpiratōis in q scribunt oia exēplia q po
nunt ꝺ q plene inueni o. f. i illo ꝓlogo. f. desiderij mei ab
medijs. f. z Ceteraq his sicla. ꝺ. oñdens a In hebreo
ꝝ libris inue. ab illo loco. f. Scripsi nup tē. vsq huc ꝺs
legi sub vno vñ. t ꝓter ꝺ resumik ꝺ oñdeno. b Certe
apl̄i t ea i. lxx. int. i. trāsla. lxx. inſpretū c Nouerāt t vñ
eis hoc dicē. i. vñ habuerūt vt dicerēt. d Que i. lxx. inſ.
tē. q. ꝺ. de hebraica ꝟitate ꝺ habuerūt? e Veriusq te. con
ditor. ꝺ ē ꝺ manichei q dicebat ve. te. cē a magno ꝺo: t no
uū ab exiguo f Qui credit inqt in me. Jo. vj. f. Eccia ne
scit. i. nō recipit vel nō approbat apocrypha. in ꝓlogo io
sue circa ꝓncipiū exponit qđ sit apocryphū aliq dicunt q
apocrypha ē nti casus singularis nūcupat. sm sit sensus.
g Apocrypha eccia. i. q apocryphis vtit. h Nescit ꝺ.

nō tenere qs semel suscepe
rant: t post septuaginta cel
lulas que vulgo sine aucto
re iactantur singulas cel
lulas aperuere: hoc qs in ec
clesijs legit qđ septuagita
nescierūt cur me nō suscipi
ant latini mei qui immolata
editōe veteri ita nouā con
ꝺidi: vt laboꝛē meū hebrei
is: t qđ his maius ē aplis
auctoribus cōprobē. Scri
si nup librū ꝺ optimo gene
re interptandi: oñdens illa
de euāgelio: ex egypto voca
ui filiū meū: t qm̄ nazare
us vocabit: t videbunt in
quē cōpunxerūt: t illud apo
stoli. Qđ oculus non vidit
nec auris audiuit: t in cor
dois nō ascēdit q ꝓparauit
deus diligentib⁹ se: cetera
qs his silia i hebreoꝝ libris
inueniri. Certe apl̄i t euan
geliste septuaginta interp̄
tes nouerāt: t vnde eis hec
ñ q in septuaginta interp̄tib⁹
nō habent. Christ⁹ dns no
ster vtriusq testamēti cōdi
tor: in euāgelio fm iohānez
Qui credit inquit in me sic
dicit scriptura: flumia ꝺ vē
tre ei⁹ fluēt aque viue. Vbi
qs scriptū ē qđ saluator scri
ptū esse testat. Vbi scriptū
est. Septuaginta non hāt.
apocrypha nescit ecclesia.
Ad hebreos igit reuerten
dū est: vñ t dns loquit: et
discipuli exēpla p̄sumunt.
Hec pace veterū loquor et
obtractatorib⁹ meis tñ re
spondebo: qui canino den
te me rodūt: in publico de
trahentes: t legētes in an
gulis. i. accusatores t delā
tores: cum in alijs probēt:
quod in me reprobant qua
si virtus t vicium nō in re
bus sint sed cū auctore mu
tentur. Ceteruz memini e
ditionem septuaginta trans
latoruz olim de greco emē
datam tribuisse me nostris
nec inimicum debere existi
mari eorum quos in cōuen
tu fratrum semper edissero
Et quod nunc dabit: examin
id est verba dierum interp̄
tatus sum: ideirco feci: vt i
extricabiles moras t silua
nominium que scriptoꝝ cō
fusa sunt vicio: sensūq bar
baricm apertius t per ver
suz cola digererem mihi
metipsi t meis iuxta hisme
nium canens: si aures sur
de sunt ceteroꝝ.

t Cū i alijs ꝓbent
id ē cōmēdēt i alioꝝ
scriptis o Qđ me
reprobāt. i. qđ i scri
ptis meis virtutem
t Quasi vē? t vi.
nō in reb⁹ sint ſ cuz
auctoꝛ. mutet. i. q̄ di
uersitas auctoꝝ fa
ciat editiones ꝓfanas
vel violatas: t nō po
tiꝰ ꝓfā: vel vicia ip
sap rep v Editiōs
lxx. i trāsla. lxx. cor
rectā. x Nāis. i. la
tinis y Nec inimi
cū tē. i. reputari iu ꝓ
me puto 5 Eoꝝ. f.
trāslatiōs a Quos
edissero. id est expo
no vel ꝓfirmo q he
braicā ꝓtatē b In
ꝓmēta. i. congregatōe
c Frm̄. i. fidelitū la
tinoꝝ vñ ꝓs q nō in
uideo nec verebor
ipse. d Inextrica
biles moras. i. lōgas
sniaꝝ. e Silua. i.
ꝓfusionē multā: sic
arbores ꝓfuse sūt in
silua: ita q a remo
to vix via ꝓt discer
ni ab alia f Sen-
sūq barbaricē. ꝺ dic
qr editio septuagin
ta ita confusa erat t
corrupta q videbat
ē barbara: t barba
ras et ignotas hīe di
ctionū significatōes
Digererē. i. expone
rē vel ordinari dicti
gueré. Per cola. i. q
mēbra t distinctiones
Versuz. colū dī e
colon: qđ est mēbrū. ē aūt colū pūctata ꝓlatio alicui⁹ sen
nis p maiores decisiones t p clausulas q̄das cōstantes ex
duabus dictiōib⁹ vel plurib⁹ vt ꝺ. Nō me fraudabis: nō le
deas ñ spoliabis. vñ colu interpretat ꝓcliue sensum vel lōga sen
tētia. In ꝓlogo sup esaiā pleni⁹ inuenies de colo comate
t ꝓlogo. Iuxta hismeniū quidam fuit ꝓbus q dicebat. si
noluerint me alij audire. tñ canam imbuere ꝓpi. Quidaz
dicūt hismeniū esse fluviū iuxta quē orgia bachi celebrari
tur cū clamore: quibusdā. i. clamatib⁹ talijs silentib⁹ t cla
matēs deridēb⁹. t est sensus. Si aures ceteroꝝ surde sunt
id est si ceteri translatōem meā cōtemnant t eā audire no
luerint. tñ ego canā. i. transferā. Mihimetipsi t meis. amī
cis. Iuxta hismeniū. i. sicut faciebat hismenius ꝓbus. Vel
iuxta hismenius. i. sicut illi qui celebrabāt orgia iuxta flu
uium illum non dimittebant ꝓter astantes qui eos deri
debant. Orgia orgioꝝ dicebantur sacrificia bachi: ab orge
quod est cultura q: ad culturaz anime credebant pertine
re vel dicuntur ab orge quod est ira: q: in sacrificijs bachi
frequenter monebantur ad iram. Item oꝝ dī bonum: ge
nera. vnde dicuntur orgiam quibus multū vini t annone
exponebantur.

Explicit qualisqz explanatio istius plogi. Credo q̃ ste plogus immediate post sequentem scribi debeat: sed vicio scriptorum in pluribus bibliis vnus ab altero separatur.

Incipit expositio alterius plogi.

Item alius plogus.

Ebreus hieronymus domnoni et Rogatiano suis in xpo dilectis salutem. Cum grecorum historias magis intelligam q̃ athenas viderim et tercium virgilij librum troade p leucatem et acroceraunia ad siciliam et inde ad ostia tyberis nauigauerim tra sanctam scripturam lucidius intuebitur qui iudicij oculis pertemplatus est: et omnium rerum verborum memorias locorumq; vel eadem vocabula vel mutata cognouerit. Vnde et nobis cure fuit cum eruditissimo hebreorum bucolaborem subire: vt circuire mus punctum quam vniuerse christi ecclesie sonat. Fateor enim mi domnon et rogatiane charissimi nunc me in diuinis voluminibus pro prijs viribus credidisse nec habuisse opinionem meam sed ea etiam de quibus scire me arbitrabar: interrogare me solitum. Quantomagis de his sup quibus anceps eram Veniens cum a me nup literis flagitassetis: vt vob paralypomenon latino sermone transferrem: de tyberiade legis quondam auctore qui apud hebreos admirationi habebat: assumpsi: et contuli cum eo a vertice vt aiunt de clerici vita vel monachi: que sic incipit. Eusebius hieronymus domnoni et rogatiano suis amicis. In xpo ihesu salutem sequit. Athenas ciuitas grecie et dicitur athene: ab illo litorales: vel ab acra qd est latine. qz in loco erat posite. vel dicunt athene: ab illo immortales pp studium qd ibi viguit: qz immortalis sapia: ab a qd est sine: et thanatos qd est mors. Et tercium virgilij. incipiendo. A troade. regione. de qua dicit Ysid. xiij. ethymol. Est regio troadis supterecta ab aquilone per galatbie: a meridiano victa est lycaonie: ab occidente bellesponti aco mari finit. Per leucbatem. promontorium inter neapolim in q̃ antici appollinis templū fuit: ita dicit ysid. ethymol. xiij. Acroceraunia montes pp altitudinem et fulminū ictus vocat. Et nō q̃ p xpo sitos a ceros qd est coma et omnia dicũtur ceraunia ceraunios: montes: et ceraunia dicunt saxa eminẽtia in mari ad instar cornuum: vñ Ouidius in xv. metamorphos. Saxa fuit ingens prupes ceraunia nomine. et q̃ xpositorem ab acros qd est mons positum dicere acroceraunia scopulos magnos et eminentes et in aime vel in mari eũ sint illud ysid. sunt ait armenia et bithynia. Ad siciliã regione sic dicta a siculo fratre eius. p̃ eũ a sicano rege sicania dicta est. et cui trinacria pter tres montes qs habet. s. peloz. pachynũ. et hylibeũ: vñ ysido. ethym. xiij. Trinacria grecũ qd latine triquetra vt. qz in tres quasi eos diuisa: h ab italia exiguo freto discreta: aphricũ mare perpetuam in cui freto scilla est et caribdis. quibus nauigia aut absorbent aut collidunt. Salusti dicit. Italie cõtinuata fuisse sicilia: h medium spacium unum mare dempsisse et scissum. Ad ostia tyberis. i. ad portum tyberis q̃ dicunt ostia qz sic p ostia sit introitus et exitus domoz. sic in porta pars introitus et exitus ciuitatum. vel dicunt sic ab hoste. qz illi habitabant. Tyberis italie fluius a tyberio rege albanoz ei q̃ i ibi regnauit dictus q̃ primo suo nomẽ dedit: nã ante albula aliquã nomẽ a colore habuit q̃ nimis albus sit: ipse ãt tyberis q̃si tybris: q tyberis q̃si diuidens fmẽ. tybris i ysa vi ita dicit ysid. etymologiarum. Flagitassetis. i. postulassetis vidi i opusculo de verbul biblie. vbi exponit flagitiũ. et ibi incipiendo origines hebdi. De vob paralyp. latio sermone trãsferre. i. trãslatio nẽ paralypomenõ fm lxx. q̃ de hebraeo translatus est in grecum de greco vero in latinum. et q̃ ita sit legendũ p̃z p q̃ dicit in fine plogi. Vbi quia q̃ asterisco et. C̃ stat eis q̃ ipse nõ possint asterisco et obelos in illa translatõe quã fecit de hebraeo in latinum. sed solũ in correctõe translatois lxx. interpretũ. vñ dicit ipse in fine precedentis plogi. Nemini edentes lxx. translatoz olim de greco emendare minuisse me reprehendite. De tyberiade. Hic ponit duplicem lectionem. quarum vna sic legit. Scripsi. i. aliquid docenti ad me sumpsi. assumpsi eis de ad se sumpsit vel ad aliquid sumendum. De tyberiade quodam auctore. i. doctore doctore Jeg quod ea. q̃ apud hebreos admirationi habebat. q̃ mirabant ipsi. Captam et doctrinam. n Et cõ. i. collationes feci. Cum eo. de galypo. Et huic vt aiũt. vulgariter loquentes. Vsq; ad

extremū vnguē.i. vsq; ad finē. Cantuariēsis ponit ibi aliā ysam.s. Quedā legis auctoritz: t legit sic. Assumpsi. imbi. Quedā auctorē.i. doctorz. Legē de ryberia ō ciuitate in qua nūc vigebat studiū hebraicū. Cetera non mutāt. Et sic collatōe facta. C ōfirmauo. inveritate hebraica. vsusq; sum facere qō iubebatis: libere cū vobis loquor.i. secure q.d. neminez timeo ō dicendo. Hic nomina liber.s. ptentiua: qz multa noia continet hoim t locoz: sicut pz in pncipio pmi libri. Ita vicios⁹ est ut grecī t latinis codicibus vt facta sit collatōe ad hebraicā veritatē ītrburandū sit.i. iudicandū. Non esse. Cam.i. mñ. Hebrea noia. Q.i. ḡntuz ar burandum est esse. Barbara quedaz t sarmatica noia cōtenta.q.d. magis iudicandū est eē barbara t sarmatica vel pharmatica q̄ hebrea. Barbara.i. extranea a veritate hebraica. sarmate ppli sunt. vñ Lucan⁹ in pmo. Et q̄ le laxis imitant sarmata bracis. Pangiones bathanq; trūces. vnō sarmaticus ea cū nom gentile. vñ Ouidi⁹ Nemea sarmaticus conegat oss soluz. Dicit aūt Isiō. lib. ix. Sarmate patentibus cāpis armati inequitabant paludes eos lemulus danubio phiberet. atq; inde ob studiū armoz sarmate nūcupati existimāt: t inde dicunt noia Sarmatica: q̄si gelus ab hebraicis aliena. vel Pharmatica.i. cōmicta. pharma em vel pharmatio lingua syroz dī vnguentz vel medicamentum. t inde hec pharmatica dī medicina. t inde dī pharmatic⁹ea cum. ad vnguentū vel medicinā pinens t qz vnguentz t medicina ex diuersis simul mixtis pparant. ō nomia ex diuersis linguis cōmixta pharmatica dicunt. Qui spūsctō pleni. ō videt dicere ironice. qz in illo plogo. s. Desiderij mei tc. Dicit aūt q̄ mendacia fuit septuaginta interpres ita diuisos p cellulas transtuliss. Ad ō dicendū q̄ diero nō inuenit ibi 5 septuaginta. Sed 3 anguł. q̄ ita diuidebat eos hic aūt asserit eos plenos fuisse spūsctō quo inspirāte trāstulerunt. nō tamē diuisi vt dicit aug⁹. De memēdatio. ex emplaris⁹. Inemendata. ex emplaria. Scripturāt.i. frequēter scribunt. C ogunt. coadunāt. t in ista significatione ponit virgilius cogere in Buco. dicens in tercia egloga. Tyrre cogę pecus p⁹ carecta latebas. Idē i eadē egloga. C ogite oues pueri si lac preperit estus. E regione.i. econtrario. sicut vna regio opponitur alij vel disponitur contra eam. Propter latitudinē. vni⁹ nominis. Sed t ipse appellatōes id est nomina. Non sonant.i. significant. Boies vt plerisq; vsq; ad extremū vnguē: et sic cōfirmat⁹ ausus sum facere qō iubebatis. Libere ei vobis loqr. Ita em i grecis t latinis codicib⁹ ō no minuz liber vicios⁹ est vt nō tā hebrea q̄ barbara q̄dam t sarmatica noia cōtecta arbitrādū sit. Nec hoc septuagita interpūb⁹ d̄ spūsctō pleni ea q̄ vera fuerūt trāstulerāt sed scriptoz culpe ascribendū: ō de inemēdatis inemendata scripturāt t sepe tria noia subtractis e medio syllabis in vnū vocabulū cogūt vt e regione vnū nomē, pter latitudinē suā i duo vel tria vocabula dividunt. Sz t ipse appellatōes non boies vt plerisq; estimāt sed vrbes t regiōes: t salt⁹: t puicias sonāt t obliq̄ sub interpta tōe t figura coz q̄daz narrā tur hystorie: de quib⁹ in regnoz libro dī. Nōne ecce ō scripta sunt i libro x̄boz dierz regū iuda: q̄ vsq; i nostris codicib⁹ nō hūt. Hoc primū sciēdū q̄ apō hebreos palypomenon liber vn⁹ sit: t apō illos vocatus da brenamin.i. x̄ba dierz: q̄ pter magnitudinē apō nos diuisus ē. Deinde etiā illō attendendū q̄ frequēt noia si vocabula hoim sz rez vt dixi significātias sonant. Ad extremū q̄ ois eruditō scripturaz in ō ptinet: t hystorie q̄ vel ptermisse sūt in suis locis vel pstricte leuiter ō p quedā x̄boz ppēdia explicent. Oratōnuz itaq; vestraz adiut⁹ auxilio: misi libruz beniuol placituz tñ in uidis displicituz eē nō ambigo. Optia ei queq; vt ait plini⁹ malūt ptenere pleriq; q̄ discē. Si q̄s i hac iter ptatōe voluerit aliq̄d rep bēdē: infrogęt hebreos: suam ysciam recolat: videat ordinē textūq; simōis t tūc nō laboti si potuerit detrahat. Ubicūq; g̃ astericos. i. stellas radiare i ō volumie viderit: ibi sciat: ō hebreo additū qō in latinis codicib⁹ nō hī. Ubi vo obel⁹ trāsuersa. s. x̄ga pposita ē: illic signat q̄d septuagita interpres addiderit: vel ob decoris gr̄az vel ob spūsctī auctoritatez: lz in hebreis voluminib⁹ nō legat.

Explicit prefatio.

id est aliqd. Estimāt tc. ex quo seqūt magnū inconueniēs eo q̄ nomina ita male scribunt q̄. s. facta interpretatōne nominū sm figuraz adaptatiōz quedaz hystorie recitant nō vere. Aliq̄s em nomia hoim accipiunt p nominib⁹ locoruz. t ō est qō dī hic. Et obliquę. i. nō recte. Sub interpretatione. i. expositiōe noim vni⁹ lingue: p noia alteri⁹. Et figura ficta. Coz. noim: q̄ sic falso dicunt ō figurari per illud. Quedā narrantur hystorie. q.d. ex corruptōe noim sequit corruptio narrationis hystoriaz. De q̄ bus. s. hystoriis. In regnoruz libro dī. Li bruz regum appellat librū regnoz. qz ibi agit ō duob⁹ regnis sc̄z de regno duarū tribuū qō dī regnuz iuda t ō regno decē tribuū. qō dī regnū israel. Nōne ecce ō scripta sunt tc. Hic patet q̄ liber verborū dierz regū iuda ē palypomenō. Que vsq; i nostrio codicibus translatio de editōe septuaginta.

Non habēt. q̄. i. cui. Silē nōnulli. id est aliq̄. Facit in bruto. i illo libro dicto. Ciceronis dyalogo. dyalogus dī liber in q̄ sermo fūdit inf duos: sic est dyalogus gregoriy: in quo fmo fūdit inf ipm t petrū discipulū suū. t silr in bruto dyalogice fūdit fmo inter brutū t catbonē annunciatum suū. t dī dyalogus a dya quod ē duo t logus qō est fermo. q̄si dualis vel duoz fmo. Secēt. i. diuidāt. In tres partes. i. in tres libros. Etiā illud attendendū est q̄ frequēter noia nō sonāt. i. non repūtant. Vocabulo hoim. q̄ aliarū rez. s. verbiū vel regionū vel alioz locoz. Significantias sonāt ad extremū. i. vltimo attendendū ē. Ex ois. i. pfecta Eruditio scripturarū. s. legis pphetarū t agiographoruz Perstricte. i. summatim dicit Leuiter. i. breuiter Per cōpendia. i. breuit t vtiliter dicta. Cōpendiū dī q̄quid breue t vtile est. vide in opusculo de vocabulis biblie. Mille libruum quē transtuli de greco in latinū. i. de editōe septuaginta interpretū. Benuolis. i. mihi bona volentib⁹ Placiturū tñ inuidis displicituruū nō ambigo. i. dubito ambigere dī quasi ad ābo sese agere qñ nescis quid cūgat de duobus: q̄ indifferent se hs ad vtrūq;. Plinius ille autor qui fecit librum de naturali hystoria vbi agit de diuersis naturis rerum. Quid sit asterisc⁹: q̄d obel⁹: inuenies supra ante medium istius plogi: q̄ sic incipit. s. Desiderij mei tc. Cetera plana sunt.

Explicit qualiscunq; explanatio istius prologi.

Postilla sup paralypomenon incipit.

Cc. Pleligite fragmenta ne pereãt: Jo. vj. Hm istaz bñ sñt. Hap Jo. p fragmẽta ista intelligunt ꝺba xpi ad capiendã substãtiã: ꝙter qꝺ nõ fuerũt data ruꝺibꝰ: vt ea secũ portarẽt: ꝙ magr̃ fuit precptũ xpi discipulꝭ vt ea colligerent: qꝛ doctores ꝺibus trap fuerat erãt: vt ꝺicit ibi ꝺ glo. spãli ch rõne ꝺba xpi ꝺicũt fragmẽta colligenda: qꝛ p eãm nõ fuerũt in ꝺubiũ scpta collecta. nõ em legit discipulꝰ aliqꝺ scpsꝛe tradidisse: ꝙ nõ verbo qꝺ cõgemebat doctrie xpi ꝙ ẽ ꝺbũ coeternũ deo pri: verũtñ ꝺiscipuli eꝰ ab eo inspirati ista fragmenta collegerũt in q̃uor euãgelijs: et in aliqꝺ libris no. rest. Hm q̃ eis ꝺictũ fuerat. Colligite fragmẽta ꝛc. Nũc aũt ita est q̃ illa ꝙ in no. testa. sũt: figuraliter ꝙ veteri posserũt: Hm q̃ ꝺicit ad Corinth. x. Hmia in figura ꝓtingebãt illis: qꝺ qꝺ i figura collecti omia ꝺba xpi in ea ꝺicte: fuit ꝺiuinꝰ inspirat⁹ eligere facere ꝺoctr: et legis doctor: vt aliꝙ ad ve. test. pinẽna: ꝙ a septoꝛ ꝺ eꝰ ipm procedẽtib⁹ fuerãt ꝺimissa: vt mos⁹ plene scpta in ꝺ li. p eãm colligerẽt. Is ei aliꝙ ꝺicũt q̃ scptoꝛ h⁹ libꝝ ignoraſim ra. Sa. hẽm⁹ ꝺicẽtes q̃ esdras ipm scpsit: ꝛ ꝺ ad p fectiõs ve. te. vñ ꝺic bea. hiero. i epla ad paulinũ ꝺbytez. De vniuersis sacre scripture libris galypo. liber vꝰ⁹ inter veteris ep̃tom⁹ tãtus ac talis ẽ. vt ꝺubiꝰ illo sl ꝺ sciam scripturaꝝ sibi voluerit arrogare scipm intrideat: ꝛ is incipit a mũdi principio xpi qꝺ chronica ve. te. ꝺicit⁹ et⁹ principa lio inchoãs ꝺsq̃ ad scribẽdũ ea ꝙ circa libꝝ regũ damissa erãt: xpi qꝺ hiero. i epla ꝓdicta ꝺicit. Per singla q̃ppe nobis ꝺiscurrẽs ꝺbꝝ: ꝛ ꝓtermisse i regũ libris rãgnat hystorie. ꝛ inuenerabiles explicãt ea sedulꝰ cõtexo: xpi qꝺ in libris sc̃is ꝓcessus ẽ sic in libris regũ sicut magis videbit in ꝺubiis libri ꝺiuisione. Capitulum primũ.

Jncipit primus liber ꝺabreiamur. i. galypomenon Capitulum. j.

a Adam: Seth: enos. Caynã Malaleel: Jareth. Enoch. matusale: lameth Noe

b Sem Cham ⁊ iaphet. Filij Japhet. Gomer. Magog Madai ⁊ Jauan thubal mosoch Thiras.

c Filij autem iauan elisa ⁊ thar

d sis cethim ⁊ dodanim Filij chã: ch⁹ ⁊ masrai: phut

e ⁊ chanaan. Filij aũt chus saba ⁊ euila sabatha ⁊ regma ⁊ Sabathaca. Porro

a filij regma: Saba et ꝺadã Chus autem genuit nem

b roth. Iste cepit esse potẽs

c in terra. Mestraim vero genuit Ludim et Ananim ⁊ Laabim ⁊ nepthuim: phetrusim quoq; et chasluim.

Am: Seth: Liber galypo. sic ꝺicit: quia palmo a. gñt ꝺe regno israel vnctoꝛ. Scdo ꝺe bigamo ij. libꝝ. Circa primũ sciendũ q̃ recitt generatões vsq; ad nõ. vt ꝺicũt qualit ꝺb ꝺescẽꝺit a ꝓbꝰ sanctis Jacob: ysaac: ⁊ Abraam: q̃ primꝰ fidẽ vnꝰ ꝺei cõstanter publice ꝓdicauit: sicut ꝺcm fuit Heb. xj. ⁊ occasione hui⁹ ꝺicit qualit abrã ꝺescẽꝺit ab adã ꝙ ꝓphã scõs scz. seth. noe. sem. ⁊ alios electos. Primus igit liber galypo. sic ꝺicit: qꝛ primo quasi chronice recitt genealogias vsq; ad ꝺauid: ⁊ nũc ꝓsequit ꝺe factis eoꝝ. ⁊ ca. Quo ad primũ ꝓmo ponit ordinẽ generationũ vsq; ad iacob: qꝛ vsq; ad eũ nulla generatio fuerat tota electa: scõs a iacob q̃ xij. patriarchas texunt generatões sequẽtes vsq; ad trãsmigrationẽ ꝺe babylonia. ca. ij. tertio generatões post trãsmigrationẽ ca. ix. Circa primũ recitt primo generationes ab adã ad noe: scdo q̃ tres filios noe venit ad abraam: ibi. Filij iapheth. tercio per tres ꝛtos abrã venit ad iacob. ꝺans cuilꝺ nũer certũ: ibi. Filij aũt abrã. Circa primũ ꝺicit. a Adã scdo ꝛc. subintelligit genuit: ⁊ sic ꝺe aliis. Ne cayn aũt ⁊ abel filijs adã non facit mentiões. qꝛ abel mortuus fuit sine generatiõe. ⁊ generato ipius cayn fuit tota ꝺelera i ꝺiluuio. Generatões aũt ille plene⁹ ponũt sũt Heb. v. ⁊ ibidẽ ꝺicit expositr. b Sem cham ⁊ iapheth. in istis nõ fuerũt ꝺiuisi q̃ vn⁹ nõ genuit aliũ q̃ fuerũt frẽs ⁊ filij noe: vt ꝺr Heb. v. ⁊ scribunt b q̃si tres generatões. qꝛ filij eoꝝ occupauerũt tres ptes orbis: filij sem asiã: filij iapheth europã: ⁊ filij chã affricã: vt ꝺcũt Ioseph⁹ li. antiqtatũ. istud tñ ẽ intelligẽꝺum ꝙ maiori ꝑte nõ tñ totaliter. qꝛ filij iapheth obtinuerũt ꝑtes asie: ⁊ filij chã simiter. c Filij iapheth. Hic ponit ꝙ filios noe descẽꝺit ad abrãm. ⁊ primo ponit generatiões iapheth ⁊ generatiões chami qꝛ ille nõ erat ꝓsequẽꝺus: vnde ꝺo generatiões sem: qꝛ ille erat ꝓsequendus de tñ⁹ a deo electus qꝛ ab illo descendit abrã ysaac ⁊ iacob ⁊ ꝺuodeci ꝓtarchi ⁊ iterũ ꝺauid de patriarcha in patriarcham cuius regnũ ꝓsequit liber iste. vt ꝺicetũ ẽ. Cõsiderandũ q̃ etiã sũt ꝺicti Hiero. li. 5 ꝺe braicis qõnib⁹. Filij filij noe a ꝺbus populates ẽ tra post ꝺiluuiũ nobis locis ⁊ gẽtib⁹ relictũrunt: et ꝺbus postea mutatis sunt plurĩa ꝙter hominũ ꝺiuisionẽ ipa ⁊ bella sapientissima: ꝙ ꝺ deleta sunt nobis multarũ gentiũ ⁊ mutata nobis ciuitatũ. aliꝙ tñ ꝺ ꝺbus pmanẽt in se vel i aliꝙ simili seu ꝙntq̃.

b Gomer a ꝙ nobis sunt galathe. ⁊ postea gallici. vt ꝺicũt aliqui. aliꝙ aũt ꝺicũt econuerso q̃ a gomer primo ꝛ ei sunt gallici: ⁊ postea galathe. quia simones galli ducẽ Brennũ ꝺbus usi sunt in illis: ⁊ postea intrãcto grecia vocati sũt a rege Nicomede i auxilio: ⁊ obtẽta victoria ꝙ merce de labonio acceperũt quãꝺã regni ei⁹ ptes. quã vocauerũt ex suo nobis gallogreciã: ⁊ nũc ꝺ Galathia. cuius hierarchas mõ galathe ꝺicunt. c Magog. a ꝙ descenꝺerũt scythe Hm Hiero. f Madai. a quo medi. g Et iauan. a quo greci: vñ ⁊ adhuc grecia ab hebreo iauan nominat. h Thubal. ⁊ ꝙ hispani. i Mosoch. a ꝙ capadoces: vñ ⁊ apud eos adhuc manet ciuitas moseche. k Thiras. a ꝙ traces. l Filij gomer ꝛc. nõ facit mentionẽ ꝺe filijs magog thubal. mosoch. ⁊ thiras: qꝛ sũt ꝺicti glo. hebraica licet eis illi haberẽt filios multos. in omẽs postea cuilibet fecerũt tñ vnã ppõm: filij aũt gomer fecerunt plures populos. ⁊ sñter filij madai ꝙter qꝺ hic nominantur.

m Riphat. in hebreo bꝝ hic riphat. ⁊ ibi Heb. vocat riphat ertã in hebreo. cui⁹ cãm assignat glo. hebraica. ꝺ. q̃ ibi fuit ꝺinomi⁹. ⁊ in Heb. ponit vnã nomẽ ei⁹ ⁊ ꝺ aliud Põt etiã ꝺici ⁊ meli⁹. vt vñ. q̃ idẽ ẽ nomẽ riphat ⁊ diphat murarũ tñ aliqualit in principio. sũt i latino idẽ nomẽ ẽ nicolinus ⁊ nicolinus. ⁊ idẽ mõ põt ꝺici in consimilibus.

n Et togorma. a ꝙ togarditæ ꝙsi ꝺicti sũt. o Filij iauan elisa. a ꝙ ꝺicti sunt elisei ꝓmo: ⁊ postea colidei.

p Et tharsis. a ꝙ descenꝺerũt cilices. vñ ⁊ ciuitas metropolis eoꝝ vocata est tharsus. vñ norus fuit paulus apla. vt ꝺr Jacus. xxj.

q Filij cham chus. a ꝙ ꝺicti sũt ethiopes. vñ ⁊ i hebreo ethiopia chus nolait r Et mestraim a quo egyptij. vñ ⁊ egypt⁹ mestraim ꝺicitur in hebreo.

s Phut. a ꝙ ꝺicti sunt phutei ꝓmo. vñ ibidẽ ẽ fluuius phut nobis⁹. postea ꝺicti sunt libyes. t Et chanaan a quo ꝺicta chananei. quoꝝ terrã postea filij israel possederũt. v Filij aũt chus saba. a quo ꝺicti sunt sabei.

x Et euila. a ꝙ Hemli. y Sabatha. a ꝙ Sabathani.

a Filij regma saba. Istud nomẽ aliter scribit in hebreo ⁊ ꝺba ꝓdicũ: quia ibi scribit ꝙ ibi am sunt in ꝓn. primũ aũt ꝙ samech. b Iste cepit esse potẽs in terra. post ꝺiluuiũ eis fuit potentior aliꝙs: ⁊ indutus potẽtia nec ad faciendã cimitatẽ ⁊ turrim ꝓra ꝺim: de ꝺbus bꝝ Heb. xj. ⁊ nolentes ad opus ꝺicũ violenter compellebat. ideo Heb. x. ꝺicit Robustus venator ꝺomini coã ꝺomino.

c Mestraim vero genuit ludim ꝛc. Isti populi sunt nobis ignoti. et etiam plures alij hic nominati.

C ij

d De qb⁹ egressi sūt philist. t capthurim. Dicunt aūt hebrei aliq: q philistiim t chasluim cōmurabit ad inimicos suos aliq: volūtarij: t aliq q rapti vi furti: t ex tali cōtubernio nati sūt philistiim t capthurim. Filij vo dicūt hebreis q philistiim t casluym arabes ad inimicū matri monia t ex b pcreati sūt philistiim t capthurim. e Chanaā vo genuit sydonē. a q noiata ē ciuitas sydon. q ē in pincia phenicis: t terra illoz b noiatoz fuit data filijs israel t Arachei. q cōdidit archas oppidus fenicum in radicibus libani sibi. g Et sinen. sic enī dicendi. q: a hebreo incipit q sinz sinnech. q ciuitatē pdicte pincie propinquā noie sui edificauit b Aradiū a q dicti sunt aradij. i Emathei. a q noiata est ciuitas emath k Filij sem Hic psequit generationes sem. vt pueniat ad abraam. l Elam. a q ptici sunt Elamite. m Et assur. a quo assyrij. n Et arphaxat. a q descenderūt chaldei. o Et lud. a q lydij p Et Aram. a q syri. vñ t in hebreo syria vocatur aram. q Duo i aliq⁹ libris inuenit. Filij aram hus t ul. eo q sic bē gen. r. ß h nō potuit i hebreo: eo q aut⁹ huj⁹ libri hebrei transire voluit. t ideo omisit q illi cēt filij aram: expēdo tm capita populoz. Duo a q noiata ē terra huz: de q nemo fuit iob sm aliqs qz sic noiat iob 4. r Et bal. a q gnati. s Gether. a q gethari. t Et mes. aquo meones dicti sunt.

t Arphaxat aut̄ genuit sale qui ipe t ge. heber. a quo denoiati sūt hebrei. nō em denoiati sunt ab abraam quasi abrahei vt vi dicere aug. t aliq aliq: rū q: abraā vocatur hebreus Gen. xiiij. vbi dr. Et ecce vn⁹ q euaserat nunciauit abrā hebreo. ex q pte q vocat hebreus ab aliq precedente tpm. i. a heber. rū qz b nomē abraaz incipit p aleph sram: hoc aūt nomē hebreus incipit p hram haym sicut t b nomē heber. v Nomē vni phaleth. qō interpiat diuisio ex b dicūt hebrei q heber habuit spm pphetie imponēdo nomē filio sm pphetatē ordo futurā. i. diuisiōs dominū sm diuersitatē linguaz. iō sequit. Quia i diebꝰ eiꝰ diuisa est terra. sequit. x Et iobab. dicūt aliq q iste fuit iob. q hebrei dicūt Jrū: dicētes q descēdit de nachor: et silr Hiero. adem dicit: pm dictū fuit Gen. xxij. t plenius dicetur eū ad libꝝ iob domio concedente veniemus.

y Sem arphaxat ꝛc. Hic repetit generatiōes descendēteo de sem p Arphaxat. vt veniat ad abraā. pp quē facta ē pdicta generationū deductio. vñ sequit. z Abraam. iste est abraā. primo em vocatus fuit abram. q postea mutatū est nomē ejus. t vocat⁹ est abraā. vt hr Gen. xvij. vbi causa immutatōis nois huius plenius posita est.

a Filij aūt abraā. Hic pñr p prolem abraā deducit generatiōes vsq ad iacob. a q descendit david: t primo facit qō de quib⁹ egressi sunt philistiim t capthurim. Chanaan vo genuit sydonē primogenitū suū: et heum qz t iebuseū t amorreū t gergeseum euēq t arachēū t sineū: aradiū qz t samareū t amatheū. Filij Sem. elā. t assur: t arphaxat t Lud t aram. Filij aram: hus et Hul et Gether et Mes. b Arphaxat aūt genuit sale: q t ipe genuit heber Porro Heber nati sunt duo filij: nomen vni phaleth: quia in diebus eius diuisa ē terra: t nomē frīs eius iectan Jectan aūt genuit elmodad t saleph t asarmoth t iare adurā quoq t uzal et decla. ebal etiā t abimael t saba. nechō t ophir t euila t iobab. oēs isti filij iectā. Sem arphaxat sale heber phaleth ragau: seruch nachor: thare: Abram: iste est abraā. Filij aūt abraam ysaac t ysmael. Et de generatōes eoz. Primogenit⁹ ysmaelis: nabaioth et Cedar t Abdebel t mabsā et masma dum amassa addad et thema Jachur Naphis cedma. Hi sunt filij ysmaelis. Filij aūt cetburę pcubine abraā qs genuit: zamrā iecsan madan madian iesboc t Sue. Porro filij iecsan saba et dadan. Filij autem dadan: asurim t latusim t loomim. Filij autem Madian: Epha t epher et enoch t abida t eldaa: oēs isti filij cetburę. Genuit aūt abraā ysaac: cui⁹ fuerūt filij: esau t israel. Filij esau. eliphaz: rabuel. iaus ielam chore. Filij eliphaz themā omar: cephi. Gothan. cenez. Thamna. Amalech. Filij Rabuel. Naath Zara samma meza. Filij seyr. lothā sobal sebeon ana dison eser disan. Filij lothan horri obobimā. Soror aūt lothā fuit thamna. Filij sobal hi sunt. Gobdia elyphaz. Manahath. Gobdiel. Sephi. Gothan. Filij aūt cebon. aia et ana. Hic ē ana q inuenit aquas calidas in deserto dū pascebat asinos patris sui sebeon. Filij ana. dison. Filij dison. amram. esban. iethran. charan. Filij eser. balaan. zauan. iacan. Filij disan. hus. aran. Hi sunt duces horreoꝝ de seyr in terra idumee. c Principes eoz. Primogenit⁹ ysmaelis: nabaioth et Cedar t Abdebel t mabsā et masma dum amassa addad et thema Jachur Naphis cedma. Hi sunt filij ysmaelis. Filij aūt cetburę pcubine abraā qs genuit: zamrā iecsan madan madian iesboc t Sue. Porro filij iecsan saba et dadan. Filij autem dadan: asurim t latusim t loomim. Filij autem Madian: Epha t epher et enoch t abida t eldaa: oēs isti filij cetburę. Genuit aūt abraā ysaac: cui⁹ fuerūt filij: esau t israel. Filij esau. eliphaz: rabuel. iaus ielam chore. Filij eliphaz themā omar: cephi. Gothan. cenez. Thamna. Amalech. Filij Rabuel. Naath Zara samma meza. Filij seyr. lothā sobal sebeon ana dison eser disan. Filij lothan horri obobimā. Soror aūt lothā fuit thamna. Filij sobal hi sunt. Gobdia elyphaz. Manahath. Gobdiel. Sephi. Gothan. Filij aūt cebon. aia et ana. Hic ē ana q inuenit aquas calidas in deserto dū pascebat asinos patris sui sebeon. Filij ana. dison. Filij dison. amram. esban. iethran. charan. Filij eser. balaan. zauan. iacan. Filij disan. hus. aran. Hi sunt duces horreoꝝ de seyr in terra idumee. c Principes eoz. Primogenit⁹ ysmaelis: nabaioth et Cedar t Abdebel t mabsā et masma dum amassa addad et thema Jachur Naphis cedma. Hi sunt filij ysmaelis. Filij aūt cetburę pcubine abraā qs genuit: zamrā iecsan madan madian iesboc t Sue. Porro filij iecsan saba et dadan. Filij autem dadan: asurim t latusim t loomim. Filij autem Madian: Epha t epher et enoch t abida t eldaa: oēs isti filij cetburę. Genuit aūt abraā ysaac: cui⁹ fuerūt filij: esau t israel. Filij esau. eliphaz: rabuel. iaus ielam chore. Filij eliphaz themā omar: cephi. Gothan. cenez. Thamna. Amalech. Filij Rabuel. Naath Zara samma meza. Filij seyr. lothā sobal sebeon ana dison eser disan. Filij lothan horri obobimā. Soror aūt lothā fuit thamna. Filij sobal hi sunt. Gobdia elyphaz. Manahath. Gobdiel. Sephi. Gothan. Filij aūt cebon. aia et ana. Hic ē ana q inuenit aquas calidas in deserto dū pascebat asinos patris sui sebeon. Filij ana. dison. Filij dison. amram. esban. iethran. charan. Filij eser. balaan. zauan. iacan. Filij disan. hus. aran. Hi sunt duces horreoꝝ de seyr in terra idumee. c Principes eoz. Primogenit⁹ ysmaelis: nabaioth et Cedar t Abdebel t mabsā et masma dum amassa addad et thema Jachur Naphis cedma. Hi sunt filij ysmaelis. Filij aūt cetburę pcubine abraā qs genuit: zamrā iecsan madan madian iesboc t Sue. Porro filij iecsan saba et dadan. Filij autem dadan: asurim t latusim t loomim. Filij autem Madian: Epha t epher et enoch t abida t eldaa: oēs isti filij cetburę. Genuit aūt abraā ysaac: cui⁹ fuerūt filij: esau t israel. Filij esau. eliphaz: rabuel. iaus ielam chore. Filij eliphaz themā omar: cephi. Gothan. cenez. Thamna. Amalech. Filij Rabuel. Naath Zara samma meza. Filij seyr. lothā sobal sebeon ana dison eser disan. Filij lothan horri obobimā. Soror aūt lothā fuit thamna. Filij sobal hi sunt. Gobdia elyphaz. Manahath. Gobdiel. Sephi. Gothan. Filij aūt cebon. aia et ana. Hic ē ana q inuenit aquas calidas in deserto dū pascebat asinos patris sui sebeon. Filij ana. dison. Filij dison. amram. esban. iethran. charan. Filij eser. balaan. zauan. iacan. Filij disan. hus. aran. Hi sunt duces horreoꝝ de seyr in terra idumee.

d Filij aūt cetburę. Dicunt hebrei q ista cetbura fuit ipa agar. sic plenius dicit Gen. xxv. expositores nr̄i cōit dicūt Jrū. sic ibidē plenius dictū fuit. e Genuit aūt abraā ysaac de vxore sua principali sara. f Cui⁹ fil. sic. esau t israel. vt hr Gen. xxv. iste nr̄ israel primo vocat⁹ ē iacob t postea israel. t ratio mutatiōis hui⁹ nominis hr Gen. xxij. et ibidē exposita fuit plenius. g Filij esau. Hic pñr descendunt generationes esau q erāt dimicāde. t q exposite fuerunt Gen. xxxvj. ñs ad intellectū sequentiū aliq fuit h breuiter repetēda. sciendū ē. q eadē persona i sacra scriptura frequēt pluribus nois⁹ noiat si cut esau seyr. edō fuit nomen eius idē hois. sciēdū ē q idē nomē aliqn variat in pluribus. vel in fine. sic chonias iechonias iechoniam idē nomen ē sic variatum. et ex hoc patet q vna pl̄ona aliqn potuit duc qz vnū nomē in vno loco scripture exprimit. t aliud i alio. vt q: idē nomē in pluribus locꝝ ponit. nō variatū mō pdcō. tertiū ē q hi rei hierauerūt i tra seyr siue idumea añ esau t filios ei⁹. vt hr Deut. ij. postq aūt filij esau i terra illa oñari cepissent ibi duces. scdo reges. t iterū regnū fuit reductū ad ducatū. sic plenius dcm fuit Gen. xxxvj. Primo q describunt hic generatiōes esau añ regnū. scdo tpe regni ibi. Isti sunt reges. tercio tpe ducū ibi. Jdeo aūt mouno. Addunc p ponunt generatiōes esau añ regnū. scdo generatiōes horreoꝝ q fuerūt añ esau incipiēdo a seyr horreo. a q idumea de nomine fuit tra seyr ibi. filij seyr. Circa primū dr. g Filij esau eliphaz. de ade vxore sua. h Rabuel. de alia vxore sua noie bessamach. i Jaus. qui vocat hieuo Gen. xxxvj. k Et iclā. q vocat hielon ibidē. l Et chore. istoo q̄nor dabunt esau de oolibama tria vxore. Filij eliphaz tē. sedz. m Thāna amalech. dicūt aliq q thāna fuit cōcubina eliphaz: vt vi hr Gen. xxxvj. cōputat tñ h inter filios eliphāz eo q fuit nutrita i domo ei⁹ cū filijs suis t ad oñdendū q ó ea fuit nat⁹ amalech. q immediate p⁹ eā noiat. Pōt etiā alit dici q thāna ē nomē equocū ad masculū t fcias. vñ dr. j. mr thāna eodē c. t sic ponit h. p masculo inē alios filios eliphaz. Gen. aut. xxxvj. ponit. p fcia: vbi dr pcubia eliphaz n Filij seyr. h pñr agit ó generatiōe pncipū q̄ oñari sunt i idumea añ esau t filios ei⁹. vñ iste seyr fuit ó genē horreoꝝ t ab illo denoiata fuit tra illa tra seyr o Soror aūt lothā fuit thāna. ista fuit pcubia eliphaz de qua pdictum est.

p Filij sebeon abaia ⁊ ana. iste ē ana q̄ inuenit aq̄s calidas in solitudine: vt dr̄ Gen. xxxvj. ⁊ ibidē fuit exp̄situs.
q Isti fuit reges. Hic agit ō regib⁹ descēdentib⁹ ab esau ⁊ ꝑ sp̄m ꝓph̄e hoc nouū ysrael: vt ondat reges ab eo ꝓcessisse: nō solū q̄ iacob de q̄ descēdit dō. ⁊ etiaꝫ q̄ esau. dicit etiaꝫ hebrei q̄ isti reges de esau descēdentes regnauerūt vsq̄ ad tpa dō. q̄ fecit filios idumeā tributarios: vt dr̄. ij. reg viij. et abstulit ab eis nomē regni. ponēs ibi custodes siue p̄fectos q̄ reddēdā ei rationē. r Regnauit ꝑ eo iobab. Dicunt alij q̄ iste fuit iob ille ⁊ p̄cedēs: ⁊ hebrei dicūt sem di cētes q̄ descēdit de noachei. vt ꝑdictū ē. ⁊ ꝑ vt ꝑ ꝑ q̄ iob alit scribit in hebr. q̄ nobab: q̄: nomē iob in cipit ꝑ aleph ⁊ finit ꝑ iob. s Regnauit pro eo saul. iste ē alt⁹ ab eo q̄ fuit rex isr̄l ante dō. iste erā fuit idumeus: et ille iude⁹. t Mehetabel filia Matred fil⁹ mezaab. i hebreo dr̄. Filia mezahab: ⁊ sonat in hebr. cui⁹ aurū: ⁊ ꝑ deū magn̄ q̄ ꝑ ille⁹ fuit ditissim⁹ aur: vt dicit glo. hebraica. v Adad aūt mortuo Hic describūt duces edom regib⁹ succedentes. x Hur thamna. dicit alij q̄ rebēna ⁊ oolibama fuit nom̄a mulier⁹ q̄ ponūt inter nom̄a ducū. q̄ḋ aut⁹ ꝓpter hoc fecerit: ipē ⁊ deus⁹ inter iudices. vt dr̄ iudi. iij. ꝑ fuit impetobatus Gen. xxxvj. q̄ rbēna ⁊ oolibama q̄ fuer⁹ mulieres ꝓcesserit reges q̄ fuerūt i edō. Thāna aūt ⁊ oolibama q̄ ponunt int ducēs fuerūt post illos reges. vel i rem: ⁊ iō dēm q̄ ꝑ sunt nom̄a mulier⁹: qui sūt ethnica ad masculā ⁊ femināl: vt ꝑdictū ē. Alij ꝓ hebrei dicūt q̄ fuit nomen ciuitatis vel regionis: vt sit sensus. Dux thāna. i. ciuitat⁹ vel regionis sic nominate: ⁊ sic de alijs: ⁊ rex⁹ nō vt dr̄ ad ꝑ deducendū: vñ deinde i fine y Hi duces edō. s. ꝓnoiati

Additiones i libros ꝑalypomenō ꝓcipiūt. i. ꝑaly. i. ca. vbi dr̄ i posthilla. Tpe genuit beber. Additio.

Hebrei nō sunt denoiati ab heber filio sem: nec ab alio aliq̄ ꝓcedēte abraam: ⁊ noiant hebrei ab ipo abraā nō rōne q̄ḋ noiis: q̄: sic dicerent abrei eaꝫ seph in pun. nō ōt hebrei cā dam. hō aūt hui⁹ denoiati onis dr̄ plene. ē. Mazb. xxi. ca. in additiōe scōa. vide ibi. vide replicā generalē post. xxx. ca. scōi tom⁹ hui⁹ positaꝫ: vbi ꝑ pūi ca. ⁊ et⁹ additione replicatā: ad correctionem. Gen. x. ca. se remittit. Capitulum ij.

Hij aūt isr̄l. Hic ꝑit describit generatio sp̄ī iacob ꝑ fuit tota electa. i. ex. pharchia. vt ꝑ inde ꝑtriarchā ꝓcinat ad regnū dō: de q̄ ē principal intentio hui⁹ libri. ꝑ ꝙ agit de dicta generatiōe ꝙ pharchā: ⁊ ꝑ describit ordo generationū ipī in dicto ꝙ de ipo descendit cui⁹ vtbis nomē fuit phau et appellata est vxor eius r mehetabel filia matred filie mezaab. Adad aūt mortuo duces ꝓ regib⁹ i edom s esse ceperūt. Hur thamna dux Aliua: dux iethet: dux oolibama: dux Hela: dux phinō: dux zenez: dux themā: dux mapsar: dux magdibel: dux hirā. hi duces edom. Capitulum. ij.

a Hij aūt isr̄l: ruben symeon leui iuda ysachar ⁊ zabulō: dan et ioseph: beniamin neptali. gad b ⁊ aser. Filij iuda beronan c ⁊ sela. hi tres nati sunt ei de filia sue chananitidis. Fuit aūt her ꝑmogenitus iuda mal⁹ coram dō: ⁊ occidit eū. Thamar aūt nurus eius pepit ei phares ⁊ zarā. Omēs ḡ filij iuda q̄nq̄ d Filij aūt phares: esrom et camul. Filij q̄ zare: zamri ⁊ ethan et emā: chalcal q̄ e ⁊ dara ꝑ simul quinq̄ Filij f charmi: achar: qui turbauit isr̄l ⁊ peccauit in furto

eraī ex sorte iuda. vij. ca. sexto ip⁹ hemanicta. viij. Circa ꝑmū describit ꝑ generatio iude vsq̄ ad dō ⁊ fratres ei⁹. secūdo generatio ipius dō. c. ij. tercio reuertit se ꝑ tura ad generationes iude alias ad dendo. ca. iij. Circa ꝑmū ꝑmittit. ij. patriarchaꝝ genealogia cum dicitur.

a Filij aūt isr̄l. et ꝑ ꝓ. scōo describit tur generatio iude ꝑ patriarchā eius dō. Filij iuda. ⁊ ꝑ ip⁹ immediate: scōo filioꝝ ei⁹ ibi. filij aūt phares. Circa ꝑmū dicunt b Filij iuda beronan. isti duo fuerūt mortui sine liberis eo ꝙ fuerūt mali coram dō: vt dr̄ Gene. xxxviij. c Hi tres nati sūt ei de fi. Sue chana. ex ꝙ dicit alt ꝙ ꝙ sue ē nomē vxoris ip⁹ iude: ꝙ ꝑ fuit impetobatū. Gene. xxxviij. ⁊ ossaꝝ ꝙ ē nomen ꝓpriū vxoris iude ⁊ ꝓpt ꝑ dr̄ ꝑ ni chananitide: referendo ad filiā Sue que fuit vxor iude ⁊ fuit de genere chananeū. c Thamar aūt nurus ei⁹ pe. ei phares ⁊ zarā. ḡo cōcepit de socero suo simulās se esse meretricē: eo ꝙ inuitē uerīcbat in viduitate: vt dr̄ Gen. xxxviij. d Filij aūt phares. Hic agit de generatiōe filioꝝ iude: ⁊ ꝑmo ipsos phares ⁊ zare. scōo filios ipoꝝ: ibi. Filius charmi. Circa ꝑmū dr̄. Filij aūt phares esrom ⁊ camul. filij quoq; zare zamri ⁊ ethā ⁊ eman. chalcal q̄ ⁊ dara. dicit ꝑ glo. hebraica q̄ isti q̄nq̄ vltimi fuerūt illi idē de q̄bus dr̄. ij. Reg. iij. q̄ salomon erat sapiētior ethan ezrahite ⁊ eman et chalcal ⁊ Dorda filijs mahol. sed glo. hebraica sup̄ locū illum iij. Reg. dicit q̄ illi quatuor fuerūt leuite ⁊ cantores i domo dñi. isti aūt quatuor hec nomina fuerūt de tribu iuda descendentes ab eo per zarā filiū eius: vt patet i textu. Illi aūt de tribu iuda nō administrabāt in templo dñi ad officiū leuitarū. Item ille dicunt filij mahol isti vero filij zare: ex quibus patet q̄ isti sunt alij ab illis.

e Filij charmi. Hic ꝑfert agere de generatiōe filiorū phares ⁊ zare: ⁊ ꝑmo de generatiōe filioꝝ zare: secūdo de generatiōe filioꝝ phares: ibi. Filij aūt esrom. Circa ꝑmū dicunt. e Filij charmi. qui fuit filius zabdi filij zare: vt habet Iosue. vij.

f Achar. iste Iosue. septimo vocatur Achan: ꝓout ibi plenius fuit ostensum: ⁊ in aliquibus locis vocat achor Idem ēt nomen hebraicū frequenter variatur. vt dictū est capitulo precedenti. g Aut verbum chaldaicum. iuramēto rem cōsecratam dō. vt habetur Iosue. vij.

b Filij ethan. q fuit filius zare. i Azarias. ß exponit nupli: vno mõ q ponit ß plurale p singulari. s. filij p filij: alio mõ q is solus Azarias tanq̃ principalior noiet. rõ: aliq̃ frẽ ei⁹ ifuit cõsignat: q actor⁹ hui⁹ libri vsunt cõsilij frẽ ei⁹ ifuit cõsignat: q actor⁹ hui⁹ libri vsunt si chronice loquit. k Filij aũt efrom. Hic ꝑtr agit de generatõe duor⁹ filior⁹ phares diffusi⁹ et ꝑ de generatione efrom: de q descẽdit dauid. scõo de generatõne caleb q facta nocabilia fecit: vt dr in li. Ios. et li. Iudi. ibi. Caleb do. Circa primũ dr. k Filij aũt efrom q nati sũt ei teramabel. et ram ide vocat ari Matthei. q. l Et calubi iste est caleb.

m Hoos do genuit obeth. tres fuerũt boos: sunt pl⁹ et filꝰ sic declarari plenꝰ Ruth. vlt. et Matth. primo. et cõprehendunt ur ß sub vno nõie. hrũ ꝑm⁹ fuit filius salmon. terci⁹ vero genuit obeth. n Septimũ dd. Ihus vt. 3. reg. xvi. c. xvij. vbi dr q ifat habuit octo filios et Dauid fuit vtiq⁹: et sic fuit octauus. Dicendũ q. 3. Reg. inter filios ifai cõputat ionathã filius sammaba fratris dauid: quẽ ifai nutrierat inter filios suos: et cũ adoptauerat in filiũ: et ꝑm hoc dauid dicit octauus filius. hic aũt erat ille rank solũ filij ifai naturales: et sic dauid est septim⁹. sequitur. o Cuius pater fuit iether ismaelites. Dicunt aliq̃ hebrei q iste iether fuit de filijs ismael: ß dimissa gẽtilitate ꝓfessus fuit ad ritũ iudeor⁹ retinuit tñ sibi ꝑmũ ꝓgnomẽ sicut Marci. xiij. vocat⁹ symon leprosus: quẽ dñs curauerat a lepra: tñ retinebat sibi cognomẽ leprosi: aliq̃ dicũt q fuit iudeus natõe ß uit ad peregrinãdũ in terram ismaelitar: sicẽ elimelech in terrã moab: vt dr Ruth. j. et in de traxit illud cognomen. p Caleb vero. Hic ꝑtr describunt generatões ipius caleb: et diuidit in tres partes q: ꝑmo describit ꝑtem generatõis. scõo retexit sẽpturam ad describendũ generatiõẽ efrom: ibi. Postq̃ hec ingressus ẽ efrom: vt in trãseat ad generatõem alior⁹ filior⁹ efrõ: ibi. Nati sunt aũt. Circa primũ dr. p Caleb do filius efrom accepit vroꝛẽ noie azubam: alias ayndã. Dicit glo. hebraica sup ꝑmus paralyp. ca. ij. q. caleb habebat octo annos q̃ accepit azubã: et genuit ex ea ieroth: q nomen est nono anno etatis caleb: qõ nõ vt ꝓtis cõuenit q in tali etate genuisset caleb: et q tũc tardi⁹ acceptebat vroꝛem vri q̃ mõ. ß inconuenit et illa q̃ sequunt dicũt hebrei ad saluandũ: ls male ꝑm veritatẽ: intellectũ sẽptare: et subdit q Accepit vroꝛẽ caleb ephrata. dicit ß glo. hebraica quã aliq̃ exposituro nõ sequũt et male sicut credo q hec fuit maria soꝛoꝛ moysi et q caleb. x. annoꝝ exiũ genuit ex ea hur. et hur octo annoꝝ genuit vri. et vri octo ãnoꝝ genuit bezeleel: q fecit tabernaculũ: vt dr Exo. xxxj. ß in hac glo. includit multa inconuenièa. Primũ ẽ de matrimonio caleb et marie: q caleb i exitu de egypto erat trẽ. xxxix. ãnoꝝ: qõ ꝓbatur. q. ano sequenti missus fuit ad explorãdũ terrã. vt dr Nu. xiij. et tũc fuit ci. ãnoꝝ trẽ. vt dr Iosue. xiij. Maria aũt i exitu de egypto erat. xc. ãnoꝝ: vt circũcisi: qõ ꝓbatur sic q̃ moyses in exitu de egypto fuit. lxxx. vt dr Exo. vij. in natiuitate vo moysi maria tũ erat. xv. annoꝝ vel circa. q: erat ita magna et sagax q fuit ad ꝓsiderãdus q̃ accidẽt de moyse exposito i flumine: et suasit filie pharaõis vt ꝑmitteret matrem hebream ad nutriendũ eũ: vt dr Exo. ij. et sic maria fuit. xv. ãnoꝝ vt exit q̃ caleb fuit. xxxix. et tũ si accepit eã decẽ ãnoꝝ exhoc sequit q tũc maria fuit. ix. vel. x. ãnoꝝ: qõ ẽ satis verisimile: q mulier tã sera et ꝓbensa ei ex tũ annis nupta erit cũ puero. x. ãnoꝝ. Secũm inconueniens ẽ q statim ex ea genuisset hur: tũ q ex natura nõ erat i eo ꝑmo generãdi: et ea trãsierat ꝓpe cõcipiendi. Tertius ẽ q hur et vri genuissent exiles octo ãnos tñ nisi ponat miraculũ qõ nõ vr necessarius: nec ẽ verisile q sẽptura ista miracula tacuisset i tribꝰ dictis genealogiis. Quartũ ẽ q bezeleel fecisset tabernaculũ cũ ẽet. x. ãnoꝝ vel paꝝ pl⁹: cũ tñ Exo. xxxvj. dr vir sapiẽs: qõ ß ꝑ tres de puero. x. annoꝝ. Et aũt sequit ad ꝓdictum glosaꝝ ꝓs sic: q fm eã caleb. x. ãnoꝝ genuit hur: et hur octo ãnoꝝ vri. et vri octo annoꝝ beseleel et sic a natiuitate caleb vsq; ad generatiõẽ beseleel fluxerũt anni. xxxj. et ꝑs in q hur et vri fuerũt i vtero matꝝ suarũ aũcꝫ ẽent nati. s. xviij. menses q faciũt ãnum et dimidiũ et sic tũc caleb fuit. xxvij. ãnoꝝ et dimidiũ. si igit cũ ß ponatur ꝓs nouẽ mensiũ a generatõe beseleel vsq; ad ei⁹ natiuitatẽ. x. ãnoꝝ vite ei⁹ dẽnus. xxviij. ãnoꝝ. et treo mensesꝰ: cũ igit incepit facere tabernaculuꝫ. xxxix. vite caleb. vt dcm ẽ. ã. dr ꝓfecti. s. q beseleel hẽbat tñ. x. ãnos vt parũ pl⁹ qñ incepit facere tabernaclm: q incepit facere. xxxix ãno ipi⁹ caleb mẽse septio vt dicũt hebrei. Igit ad ista in cõuenièa cuitada et alia q̃ possent seq; ex ꝓdicta glosa: dicẽdũ q ephrata q̃ ß dr vroꝛ caleb fuit maria soꝛoꝛ moysi: sicẽ dcm fuit Exo. xvij. nec iste beseleel q descẽdit de caleb fecit tabernaculũ et ꝑ ꝓs q hur. vri et beseleel q ponũt descẽdisse de caleb: fuerũt alij ab illis q ponũt Exo. xxxj. Is isti et illi fuerũt de tribu iuda: q i eadẽ tribu erãt multe cognatões: et nõ ẽ inconueniẽs q i duab⁹ cognatõib⁹ eiusdẽ tribꝰ anno pl⁹ et filius filiter noient in vno ꝑte vel in diuersis. Nec mirandũ q dicunt fuit Exo. xvij. Hur auũ beseleel q fecit tabernaculũ de tribu iuda fuisse matrinũ marie: q tribus sacerdotalis et regia sic cõmisceb̃tur ꝑ matrimonia. a Post ß ingressus ẽ efrom. Hic reuertit sẽptura ad describẽdũ generatiões efrõ ab⁹ ꝓdictis b Ꝑris galaad. i. dñi galaad. erat ei ita magn⁹ i terra illa q̃ vocabat ei⁹ pr̃. c Que pepit ei segub: sic cñ dr scribi: q b. in fine et nõ ꝑ vel ꝑ r. vt dixit aliq̃ libri et male. d Et possedit. xxiij. ciuitates i tra galaad. Querit ß quõ iste hui⁹ possessiõs in tra galaad cũ ẽet de tribu iuda et ꝑte ꝓtis: vt dcm ẽ: q tribꝰ non hẽbat ibi possessiões. Ad q̃ rñdet vno mõ q machir adoptauit ꝓtes ei⁹ segub in filiũ: et sic q hãc adoptiões ipe et filꝰ ei⁹ iair habuerũt ibi possessiõs: alio mõ q iste iair fuit bõ bellicosus: et aliqñ ciuitates recuꝑauit ibidẽ: quas syri rapuerãt a filijs israel. e Cũ aũt mor. esset efrom ingressus ẽ caleb ad ephrata. In hebraico dr. Ingressus est caleb ephratã: et ẽ hic ephrata nomen ciuitatis: que altero nõie vocabat bethleem et

est fessus: q̄ mortuus ēr̄ō q̄ dñabat i bethleem: caleb filiꝰ
ei⁹ ingressus ē illuc tanq̄ succedēs pli fm alīqs hec ē ifa
Et postea mortuꝰ ē esrom i caleb ephrata. r ē caleb epha
ta nomē ville ꝓpositū ex noie caleb r noie vxoris sue in q̄
mortuꝰ ē esrom pī caleb. f Habuit esrom vxorē abia
puerāt eni tunc bfe
plares vxores simꝫ.
g Que pepit ei assur pīem t̄ecbue. i.
dominus talis ville
b Nūl sit aūc. Hec
trāsit ad descriptiōē
generatiōes alioꝝ fi
liorꝫ esrō. Filij iera
meel primogenit⁹ es
rom. Et ō prī q̄ arā
p q̄ntexit genealo
gia rpti⁹ fuit primo
genitus esrō: sic mc
salomon ipe⁹ dauid
i Et bunni cc. r prī
fra vsq; ibi. Sesan
aūt nō habuit filios
ō vt̄ dicere ei q̄ō p
ponit⁹ in terra. k
Porro sesan genuit
obolai alias abalai
Dicēdā q̄ ille obo
lai mortuꝰ ē ab pīes
r sine liberis: r fm
ō dī ō. l Sesan
aūt nō ha. filios. i.
sibi succedentes.
m Obed genit ie
hu. alīq libri hāt ie
sus: r male q̄ sic scri
bit i hebreo. sequit.
n Hebron pī beth
sur. i. oppa vl magn⁹
in tali villa: r eodez
mō illud q̄ō sequit.
o Genuit āt saaph
pī Madmena: r q̄ō
dit: Sue patrem
machbena r patrez
gabaa. noia st villa
rū: ista nō Gibaa est
alia ab illa gabaa q̄
fuit i tribu beniamī
p Filij ho Caleb
fuit achsa. q̄ fuit vx
or othoniel: vt q̄ dī
Josu. xv. r Judi. j.
q Filij hur pmo
ge. ephrate: r nō ca
leb. q: aū būit filios
de azuba nomīe teri
oth: vt p dcm̄ē.
r Sobal pī cariathia
rim. i. oppi vel fame
sus i villa sic notata
r eodē mō q̄ō dicit
Pī bethleē r pī bethgader. s Qui videbat dimidiū
requietionū. i. mālionū illoꝝ ēre: ō ibat ad videndum illos
mālioēs tāq̄ rez curā hās. t Et de cognatiōe cariathia
rim. sup. exierūt. v Jethrei. ac. r sequt. Ex hiis egressi st
saraite r esthaboliter. i. bitatores sarā r ē babol. ls ei filij
dan bitauerūt ad ipm i ciuitatib⁹ illis: eo q̄ tribus dan ad
hunc nō bēbat possessiōs: vt habet Judi. xviij. tamē erāt in
sorte iude: r gentebāt ad viros de tribu ei⁹: cuꝰ genealo
gias ō describit. x Filij salme pīis bethleez. i. oppi beth
lecm. y Et naophati. l. alteri⁹ ville sic notāte. de qua
fuit hanna nezophatites q̄ notat inc fontes dō infra. xj. ca.
ō sbdit. z Corone dom⁹ ioab: ō est illi q̄ descenderunt
de salma fuerūt viri fortes r bellicosi. spe ioab: q̄ fuit prin
ceps militie dauid: r ō p admirationē ipoz. z Corone. i.
victorie augmētate
sunt domui ioab.
a Et dimidiū rec
tionis sarai. i. bitaz
onis hui⁹ cuietatis
pinebat ad eos.
b Cognationes q̄z
scribaz babilonia in
tabes. i. in domo ta
bes seu tabernaculis
es⁹: r ō est tabes no
men viri: vt videbit
ca. iiij. q̄ō dicit bē
bat fuisse othoniel: z
q̄ fuit primo valde in
lege et doctor magnus. qpt q̄ō dicit
q̄ descēdēt de ietbro
socero Moysi rece
dētes ō ciuitate pal
marū. accesserūt ad
ipm tabes: vt ab eo
addiscerēt legē quia
erāt proselyti r postea
ad iudaismū vt dic
tū fuit Judi. j. rōne
ipi⁹ Jabes q̄ fuit de
tribu iuda: q̄ fuit ff
caleb. vt dr Judi. j.
sic ō motiuo de tribu
cineus q̄ nō fuerit de
tribu iuda: sed discipuli ipi⁹ Jabes qui
alio nōie dicebat est
Othoniel. c Ca
nentes aūt resonan
tes. i. legētes i libris
legis diuinoque cul
tui sit q modū can
tare rōne accentus.
d Et i tab. cōmora
tes r non in domi
bus. vt pars Hiere.
xxxv. vñ cōcludit
e Hi sunt cineī. s.
discipuli ipi⁹ tabes.
f Aut vere. de ca
lore. i. feruore religi
onis et deuotionis.
Pīis dom⁹ rechab
q̄ rechabite fuerūt valde religiosi r so
brij. vt habet Hiere.
xxxv. r ille Rechab
a quo nomīati sunt
rechabite: descendit
de iethro.

In ca. q. vbi nī in postilla. Canentes aūt resonātes. i. le
gentes. Addmo.

Scriptue sacre text⁹ legit cōuer ob hebreis in suis
scholis p modū cātus: nō rōne accent⁹: q; accētus
posset ꝓprie fuare sine cāt: q̄ ō fit rōne sillabe: vt est notū pī
tis in illa lectura: vñ r alio cāto vsunt in psalteriis alio in
ꝓpheris: alio i libris iob: alio ho in libris paerdioꝝ r hu
iusmōdi: ita q̄ ad accentū vnifoꝛmiter se bēbant in oībus li
bris: r de hoc cantu intelligendū est q̄ō dicit Canētes.

Capitulum tercium.

Dauid ꝙ. Hic ꝓ̄ descendunt generatões Dauid
de q̄ principalit incēdit iste liber: r ꝑ descriptiõ generatio eꝝ: vsq; ad salomonē. Scdo de salomone vsq
ad trāsmigratiõ i babyloneꝫ: ibi. Filꝰ aūt salomõis. ter
tio post ētā trāsmi
grationē: ibi. Filij iechonie. Circa finem
vi. Dauid ꝙ. rē. Sed
tor. b Scdm da
niel de abigail. Iste
vocat chaleab. ij. re.
iij. c. fuit ei nomiꝰ
eni⁹ cāz dicūt hebrei
q̄ dō post mortē na
bal cito accepit abi
gail r eā impgnauit
r cū natꝰ fuiſſ puer
alij uerſiones dice-
bāt q̄ erat filꝰ nabal
ꝓpē q̄ dō nolauit
eaz daniel: q̄ interp̄
tat iudicium dei. vi.
Judicet dō. Cofidat
p cuidēo signū. cuꝰ
iſte puer ē filꝰ: et rē
dō facīēte facieo pu
eri aſſiſtara eſt facies
dō. r hāc noiauit eā
chaleab q̄ inkp̄erat
q̄ſi pi. i. ſimilis pīi.
c Tercia abialō. q̄
ꝓmauit ꝫ ꝑez ſuū
dō. vt bi. ij. Reg. xv.
ca. d Quartum
adoniā: q̄ volui re
gnare ꝑ dō noticī
vt bſ. iij. Reg. j. e
Sextuz iethraā de
egla. i. michol q̄ vo
cat hic egla. i. vitula
ꝓpē eꝝ inſolētiaz de
ſpicīēdo dō: vt bſ ij
Reg. vj. f Pro
re ſua. quia fuit ꝓmo
geuitꝰ eius vxor r ꝓncipalis: ideo nomīat
vxor dauid ꝑ ceteris. g Symmaa r ſobab r nathan r
ſalomō ḡnuit de berſabee. Jtē vī Prouer. iiij. vbi dicit
ſalomō. Ego fui vnigenit⁹ r tenellus coꝝ mīē mea. et q̄
vī q̄ luce dō habuerit alios filios de alijs vxorib⁹: tñ fuit
vnigenit⁹ ipi berſabee r dō ſimul iuncto. alias em̄ filios
q̄ genuit dō de ea i adulterio nō ꝓpterea dicīt q̄ adul
terat⁹: tñ q̄ fuit mortuꝰ añ octauū diē: r ꝑ ꝫ circūcīſionē
eius: r ſic nō puer ad pōſim tñ datꝰ: q̄ circūciſio eſt ſi
gnū diuidēs iſrl a gentib⁹: r tō de alijs trib⁹ filijs berſa
bee b noiatis dicēdū: q̄ fuerit filij naturales vel: r adopti
ui ipe dō: q̄ mortuo vna accepit vxorē eꝝ berſabee: r eꝝ
filios adoptauit. b Filia ſamithel. iſte. ij. reg. xj. vocat
helyā. q̄ fuit bynominus: ſicut r miſri alij. i Dō bi filij
dauid abſq; filijs cōcubinarū. iſte fuerūt vxores dō: non
tamē ita ꝓncipales ſicut alie: ꝓpē q̄ dicunt h cōcubine.
k Habuerūtq; ſororē thamar. ſ. ex pte patris: ſed fuit ſo
ror abſalon ex pte patris r matris. l Filꝰ aūt ſalomo
nis roboā. Hic ꝓ̄ter deſcribit generatio dauid a ſalomo
ne vſq; ad trāsmigrationem babylonis r motes et ope
ra hic nominaꝝ deſcribunt. iij. Reg. iiij. m Filij au
tem Joſie fuerūt ꝓmoge. iohannā. iſte vocat iochā. iiij.
Reg. xxiij. nec fuit ꝓmogenit⁹ in erate: q̄nia erat. xxij. an
noꝝ tñ cū regnare cepiſſet: r trib⁹ tantū menſib⁹ regna
uit: cui ſucceſſit iochim frater eius. xxv. annoꝝ etās. vt di
citur ibidē. r tō dicit h ꝓmogenitus dignitate: q̄ de filijs
Joſie ꝓm⁹ regnauit n Terci⁹ ſedechias ḡnuit ſellum

Capitulū. iij.

Dauid ꝙ. dos habu
it filios q̄ ei nati ſunt
in hebron. ꝓmoge
nitū ammon: ex achinoe iſ
b raelitide ſecūdū daniel de
c Abigail carmelitide: ter
cū abſalon filiū maacha fi
lie ptolomei regis geſſur:
d quartū adoniā filiū agith:
quitū ſaphaciā ex abithal:
e ſextum Jethraā de Egla
f vxore ſua. Sex ergo nati ſi
ei in hebron: vbi regnauit
ſeptē annis r ſex menſib⁹.
Triginta aūt r trib⁹ annis
regnauit in hierlm. ꝓmo
g in hierlm nati ſūt ei filij ſym
maa: r ſobab r nathā r ſa
lomō ḡnuꝰ de berſabee et
h filia ammiel. Jebaar q̄z et
helyſua r elipheleth r Nho
ge r napheg r iaphie nec-
nō eliſama r eliade elipha
i leg nouē: omēs hi filij dō
k abſq; filijs ꝓcubinarū ha
bueruntq; ſororē thamar.
l Filꝰ aūt ſalomōis roboā:
cuꝰ abia filꝰ ḡnuit aſa Be
boc q̄z natꝰ ē ioſaphat paſ
toram: q̄ totā ḡnuit oziam:
ex quo ortus ē Joas: r hu
ius amaſias filꝰ ḡnuit aza
riā. ꝓmo azarie filius io
athā ꝓcreauit achaz ꝑez
ezechie: de q̄ natus eſt ma
naſſes: ſed r manaſſes ge
nuit ammon patrem ioſie.
m Filij aūt ioſie fuerūt ꝓmo
genitꝰ iohānā: ſecūdus io
n achim: tercꝰ ſedechias. q̄r
tus ſellū. de ioachi natꝰ eſt
o iechonias r ſedechias. Fi
lij iechonie fuerūt aſir: ſala
p thiel: melchirā ꝓphadaia:
ſenneſer r thecemia: ſama: r
q nabadia. De phadaia orti
ſūt zorobabel r ſemei. Zo
robabel genuit moſollam
ananiā r ſalomith ſororem
r eoꝝ: aſabā q̄z r obel et ba
rachiā r aſadiā ioſabeſeth
quinq;. Filius aūt Ananie
phaltias ꝑ̄ dieſete: cuiꝰ fi
lius raphaia. Huiꝰ q̄z filius
Arnan: de quo natus ē
obdia: cuiꝰ filiꝰ fuit ſechenie
as. Filiꝰ ſechenie: ſemeia:
de iſto q̄rto nō ſit mētio. iiij. reg. inſ filios ioſie: r iō dicīt
alij q̄ iſte ſellū fuit idē cū ſedechia: r dī idē tercꝰ r q̄rtus
uerſis reſpectib⁹: q̄ dī tercꝰ inſ filios ioſie: q̄ dī q̄rtus
in regia dignitate: q̄ poſt ioachim fratrē eius regnāt iechoni
as filiꝰ ioachim: cui ſucceſſit ſedechias: r ſic fuit q̄rtus rex
inſ filios q̄ ſucceſſerit
ioſie regi: r b dicī ra.
Ba. ſup. xxij. ca. bie
re. vbi fm cum ſede
chias vocat ſellū: ꝓ
pter h aūt vt dicunt
vocat⁹ fuit ſellum: q̄
ſignat ꝓſummatiõs
i hebr. q̄ fuit ylum⁹
rex de filijs dō: tam
poſt reditū de baby
lone circa tpa xpi:
alij deſcēdentes de
machabeis fuerunt
reges: nō tñ in ſacra
ſcriptura ꝓpterea inſ
reges: q̄ nō fuerit in
ſtituti p vnctiõnem.
Poſſet etiā alit dici q̄ iſte ſellū fuit q̄r
tus filiꝰ Joſie: q̄ inſ
alios nō noiat. iiij.
Reg. q̄ fuit ineptus
ad honorē regnum.
o Filij iechonie. b
deſcribunt generati
ones dō poſt trans
migratiões babylo
nia: cum dī. Filij ie
chonie aſir ſalathiel
rc. iſte iechonias cu
ius filij deſcribunt
poſt trāsmigratiões
babylonis: fuit alius
a iechonia filio Jo
achim q̄ regnāt añ ſe
dechiā. vñ dī. biero.
ſup Matth. q̄ penul
deſcribit p k. r m. ſe
cūdus p c. r n. r fuit filiꝰ ꝓmi. Notādū h q̄ q̄dā glo. ſup
locū iſtū dicī: q̄ dō i ſpūlancto vidit futuras octo genera-
tiões ab eo p ſalomões vſq; ad ioad: ſicē b enūerate ſt. r rē
ꝓcindēdū regniū ſuū ad ipm a filijs ſuis p athaliā: q̄ inter
fecto ſemīe regio vſurpauit ſibi ḡnū: vt bſ. iiij. Reg. xj. r
ꝓpē b fec̄ pſalmū q̄ incipit. Saluū me fac dñe qm̄ defecit
ſcriū. q̄ intitulat: p octaua ſ. generatiõe dō: vt reduceret
ad eū ḡnū ſic factū ē p ꝓphetiā ioiade ſacerdot. Trē vi
dit a ioiae vſq; ad ioſiā octo generatões: r vidit ioſiā oc-
cidēdū a pharaōe rege egypti. r i filijs eī⁹ ḡnū deficere i
trāsmigratõe babylōis: r ſic fecit aliū pſalmū. Nūc ne in
furore meo arguas me: ſcīm. vt remaneret filij iechonie p
q̄s deducēt genealogia vſq; ad xpm: r tō intitulat iſte. pō.
p octaua generatõe ſic r ꝑm⁹: nec ſt pſeo pſalmi b mō in
tituati. ñ ſup libꝝ pſalmoꝝ. dī. ra. Sa. q̄ octaua ibi acci-
pit p inſtō muſico octo cordaꝝ: q̄ cātabant iſti pſalmi
p De phadaia orti ſt zorobabel rc. Mat. j. zorobabel dī
filiꝰ ſalathiel: r agge. j. r. ij. Eſdre. v. ꝓpē q̄ dicunt alij q̄
iſte phadaia ē idē q̄ r ſalathiel: ita q̄ noiat⁹ fuit plib⁹: nol
b⁹: ſicē r ꝑ eos alij i ſcriptura. Alij dicūt: q̄ fuerit frēs ſic p
tēdit h tex⁹ r q̄libz eoꝝ būit filiū noīe zorobabel. r p zoro
babel filiū ſalathiel deducit genealogia xpi Matth. j. h ꝛ
mētō ſit ō zorobabel filio phadaia q̄ Zorobā. ge. mo. rē
Fs ꝓmā opiōz q̄ dicē ſalathiel r phadaiā eē eūdē boiez iſte
moſollā filiꝰ zorobabel vocat abinud Matth. j. ita q̄ fuit bi
nomiꝰ. r Rſabā q̄z. ſcſt: Anaiꝝ. r refert ad filios enūe
ratos p ſalomōnē ſororē eoꝝ tñ r ñ ad ꝓcedēt. ſcſt p ea

o Cui⁹ filij attus t ceteri ser nūero: q̄ ē intelligēdū cū
pīe eoꝝ simul nūerato. Capitulū.iiij.

FIlij iuda. Hic pīt reuertit scēptura ad describēdū
generatiōes trib⁹ iuda: vt aliqđ addat q̄ nō fue-
rat.ā.expīssum. Circa q̄ sciendū q̄ iudas legit ba
buisse quīq; filios.s.
heret onan t sela de
filia Sue chananea
vt dcm̄ est.ā.ij.ca.et
phares t zarā ō tha
mar nuru sua: et q̄
ō descēdit de pha
res: c⁹ ff nerin⁹ fuit
zarā: iō pīus descri-
bunt generatiōes iu
de p phares t zarā:
q̄ lib iste fuit⁹ ē pa
cipalit̄ ḡt ō. scīo
describit generatō
nes iude p sela: ibi.
Filij sela. ber aūt et
ōnā non nulli fuerunt
sine liberis. vt habe
tur Gen. xxxviij. et
iō p eos ñ describit
aliq; generatio. Circa
primā scīendum q̄
scēptura freq̄nt trāsit
de generatiōib⁹ pha
reo ad generatiōes
zare t econuerso. iō ñ
pōt ibi poni pīcisa
diuisio: iō expōit ſ
ne diuisiōe. a Fi
lij iuda. sup. fuit q̄ se-
quunt. eo tñ mō q̄ fi
lij filioꝝ dicunt filij
primi pīi: erāt mstu
longinq; filij oēs bo
mines dicūt filij adas
q̄ solus phares int
ō noiatos fuit filius
eius immediat⁹. b
t charmi. iste fuit de
tribu Zare. vt dr. ō.
ca.ij. c Et hur t sobal. isti descēdūt de chaleb: vt ex
dictis. ca.ij. scđe. d He genera. sarathi: q̄ saraue t esi
ha olite descēdūt de sobal: vt hīi ſi.ca.ij. e Ista quoq;
stirps ethā. iste fuit filius zare: vt dr circa pncipiū cap.ij.
f Nomē ḡs soro. eoꝝ asalephū. t ē vna dcō. t notat ista
mulier int viros: q̄ fuit famosa. t idē dcm̄ ē de alijs. g
Pater gedor. i. pīa vt famosus i tali villa. t eodē mō q̄
sđcđ. h Pat⁹ ofa. exponit illud vt. ō. i Isti fuit filij
hur pīo. ephrata fuit ei primogenit⁹ buī⁹ uxoris. vt dcm̄
ē ca.ij. nā ēt fuit primogenit⁹ caleb marīt⁹ ei⁹: q̄ hēbat filī
um de alia vxore precēdēti. k Filia bethleem. de aūt h
iste hur p bethleē q̄ filia⁹ ei⁹ salma q̄ cōpotat ḡs eadē p
sona cū pīe. ōi p bethleē. ō. c.ij. dicto finē. l Et etbā.
iste ē alia⁹ a precēdēt q̄ fuit filia⁹ sare. q̄ iste descēdit de pha
res p ezrō. m Fuit ā tabes incly. p fra. ſa. iste fuit octo
niel frat caleb. vt dcm̄ ē. ō. ij. ca. t dr incly⁹ p fratrib⁹ suis
tā rōne nominādi: q̄ peccāt cū iniquē cariatsepher: vt dr
Iudi. j. q̄ rōne scīe: q̄ fuit doctor magn⁹ i lege: vt. ō. dcm̄
est. n Et mr ei⁹ vocauit nomē illi⁹ tabes: q̄ signat do
lorē cui⁹ rō sđcđ. o Quia pepi eū i dolore: ppter offi
cinalē penā. ecclēs mō ba. Gen. xxxv. q̄ Rachel vocauit
nomē filij sui benoni. i. filij doloris mei. p Invocauit
ō tabes dēū israel faciēdo vota sub pditiōib⁹ sequentib⁹. sic
fecit iacob Gen. xxviij. q Si bñdicēs bñdixeris mihi
bñdō mihi gratiā tuā. r Et dilatauer is ſines meos
.i. hereditatem meā. s Et fuerit manus tua mecū. me p
regendo ab iniuriā. t Et feceris me a malicia nō op
primi. i. custodieris me a pctis t transgressionib⁹ legis: t
hic ītelligit votū ses. pmissionē ab eo sibi facta ō. si
ab eo recipet ista bñficia: sicut fecit Jacob Gen. xxviij.
Si fuerit ds mecū &c. q̄ aūt fuerit votū isti⁹ tabes: non
hīt ex textu nec ex alijs glo. quā videmus
hīi ex pdictis pōt pcipi
ri q̄ pmisit ds
vacari cōtemplatōi
ipi⁹ t doctrie legis.
mod⁹ em anniā sapientū fuit in talib⁹
finire vitā suas. ad ō
aūt redrunt bñficia
pdicta. i. chēs t puri-
tas mētis t pcepto
t bñdictio dr̄na.
v Et pīt. ei dc⁹ q̄
pca. est. i. bñficia dic-
ta: et ipse reddidit
deo vota sua. vt dcī
B glo. hebraica: ñ ō
fuerūt illa non fuit
pōt pcipi ut mō p
dicto. Je Caleph
aūt: is supius descri
ptus fuit generatiōes ca
leph in pncipio th re
uertit ad describēdū
aliq̄ q̄ nō erāt ex
pīsa. t pt̄ ibi
y Hi ſi viri recha.
nomē est loci: a q̄ de
noiati sunt isti. z
Filij aūt cenez. isti
similiter fuit de tri-
bu iuda: t dicūt aliq̄
q̄ fuit frater
caleb secūdū pōt: mor-
tuo pīe custodiente
eius. ppter quod vo-
catus fuit pater ei⁹
et inde caleb dictus
est cenezeus: vt habe
tur Josue. xiij. Aliq̄ dicūt q̄ mortuo patre caleph: iste ce-
nez accepit marīt̄ eius vxorē t nutriuit eos: t inde dict⁹
est caleb cenezeus. vt dictum fuit Josue. xiiij.
a Othoniel. iste fuit filius naturalis cenez. t vocatus ē
supra tabes a matre vt dictum est: a patre vero dictus est
othoniel: sicut beniamin a matre fuit vocatus benoni: et
a patre beniamin. vt habet Gen. xxxv. b Saraias aūt
ē genuit ioab. iste videt alt⁹ ioab a pncipe militie dauid
c Patrē. i. dominū. d Vallis artificū. sic notatur ab
hebraeo abuo. vrs i. terra. e Filij ō caleph. B adhuc de
scribit aliud generatiōes caleph. f Filij iephone. ō. di
cti est. ij. c. q̄ caleph fuit filius efrom. t ideo dicūt aliqui q̄
pater caleph fuit binominus. t dictus est Efrom. t iepho-
ne. glosa vero hebraica dicit: q̄ Jephone non est nomen
hominis: sed caleph dictus ē iephone quod interpretat di
perrexit eo q̄ diuertit se a cōsilio explorationis auertens
ni populū israel ab ingressu terre promissionis. vt habet
Numer. xiij. sicut alijs dicit filius mosī. eo. q̄ fecit aliq̄d
dēgnū mosē. g Filij quoq; belaan cenez. vna dictio ē.
t ideo aliq; libri habent malech t cenez.
b Et fi. ezra. iether t mereth. aliqui exponūtur dicūt q̄
isti sunt amram aaron t moysi filij eius eo q̄ subdunt.
b Gennum martā. ñ B ē fallus. q̄ B nō agit de genealo
gia trib⁹ leui de q̄ fuerūt amrā t filij ei⁹. ñ de genealogia
trib⁹ iude: vt pz ex decretis hui⁹ cap. vsq; ad locū vbi incī
pit agere de tribu symeon. ñ ad B rndent isti dicentes q̄ B

in triba iuda agit de istis q̃ntus fuerint de tribu leui occisis marie: q̃ fuit vxor caleb: t vocata ē ephrata alio nomine. ℟. ō iumpsobarū ē.ij.c.t Exo.xvij.t xxxj. ꝑpt qđ dom q̃ iste esra descēdit de talebich de tribu iuda: t maria q̃ b posita ē: est alia a sorore moysi. i ℣xor q̃s ei⁹. dic̃ b glo. hebraica q̃ li ei⁹ refert ad calephū ita q̃ iudaia peperit ei seōres. i. iareth t cetera. k Heber patrē iocheb. i. dñm talis vel le. t rodez mō exponat qđ ſ̃dic̃t. Pter zanoa. l ℣l aūt filij bethie. dic̃t alīq̃ ista bethia fuit vxor mered: t tūc legit sic tra q̃ sequit. m Quam accepit mered. i. vxorē. ℟. nūc nō bñ ad id̃ referat ea ꝓcedēs cū dic̃t: ℣l aūt filij bethie. q̃ natiū ei⁹ filij b nominant fm istā expōsionē. ꝑpter qđ alij dic̃t q̃ fuit vxor caleph ꝑcessa tñ ad iudaismū: sic et mitha alij egypti. vt ḃra. ꝓ. t fm b sic pūcat lra. bl aūt filij bethie filie pharaonis quā accepit supple caleph. n Mered. t alij q̃ stimtelligunt nō noīnt. Vel dōm: q̃ cū dr b: bl aūt filij bethie. ponit plāe ꝑ singlāre. o Et filij vxoris odaie. Dicunt alīq̃ q̃ odaia ē nomē viri: et qđ ſ̃dic̃t p Sozomo nathā refert ad li vxoris: ita q̃ nomē ꝑpriū ei⁹ nō exprimat. sed frātis ei⁹ t marti. Dicūt alij q̃ fuit vxor caleb. sic̃ t ꝓcedēte cū dr. Et filij vxoris. stimtelligit caleph. q Filij sela. b ꝑter agit de generatōe sela filij iude. r Pater iareſa. nomē ē ciuitat̃ vel ville. s Et cognationes domꝰ opantiuz byssum in domo iuramēti. dic̃t expositores cōit. q̃ domꝰ iuramēti vocat b tabernaculū moysi: vel fm alios templū salomōis: t q̃ isti de qbus b agit fecerūt cortinas de byſſo i tabnaculo moysi vel i tēplo salomōis: vel forte i vtroq; fm tñ diuersas generatiōes sibi succedētes in diuersis tpib⁹. t deſcēdēt de sela filio iude. t sic intelligit qđ dr. Et cognatiōes domꝰ opantiū byſſuz ꝛc. stimtel ligendū ē deſcēderūt de sela. t Et q̃ stare fecit solē. Expositores nſri dic̃t cōiter q̃ b intelligit de elimech: q̃ orauit dñm vt sol staret: vt p̃ b boles illi⁹ rpis implicam inſtē pcio a malo retraherēt viso tali signo: qđ cū nō fecissent dñs immisit famē: ita q̃ elimelech q̃ erat de potentioribꝰ in bethleē coactꝰ fuit pegrinari i terrā moab cū vxore sua t duobus filijs: vt bñ Ruth. j. v Pirioꝝ mēdacij. ſ̃ fuit chelyon t mahalon filij elimelech: q̃ momi ſk i terra moab sine ꝓle: t iō dicunt viri mēdacij q̃ nō reliquerūt effectū sui mīmonij. x Securus t incedēs. interpatur ones fuerūt istoꝝ nōm mahalon t chelyon. y Qui pnci. fuit in moab. In bethl. bñ. Qui marti fuerūt i moab: q̃ sbi accepert mlierem moabitidas. vt bñ Ruth. j. z Et q̃ reuerse fuit i bethleē. In bethl. tñ non bñ beth ꝫ nñ lehem: stimtelligit tñ. hec aūt lra dr de noemi t ruth. q̃ momio mortuo venerūt i bethleem: q̃ ruth voluit dimittere socrū suā redeūtes. ad b ꝙ ĩducte fuerūt iste ꝓfunctꝰ ad ostendendū q̃ deſcēderūt de sela filio iude: cū dr. Et q̃ stare fecit solez. i. elimelech t cetere ꝓsone deſcēderūt de sela. excepta tñ ruth moabite. a Hec aūt sūt ꝓba vetera. Istud addit q̃ hystoria elimech q̃ bñ i libro ruth ꝓcessit rpa regū: ꝑ q̃ scpeus fuit iste liber paralip. t marie ꝑpt dr: vt frequēter .n. dcm ē. Hebrei vo dic̃t q̃ elimelech nō fecit stare solē ob ioꝝ⁹ suis: ℟. magꝝ cū anuricie rpe samis iuit i trā moab nolēs distribuere bona sua paupib⁹ hebreis o recurrētib⁹ ad ipm: q̃ erat vir potēs t diues. ꝑpt qđ punit⁹ fuit a ꝙ q̃ mortu⁹ fuit i tra moab. t filij sui i pauptate: qđ ꝑs ee b q̃ noemi vxor sua rediit i bethleē vacua rpalib⁹ bonis. ꝑpt qđ ruth nur⁹ sua iuit ad colligēdū spicas i agro alicuꝰ. vt bñ Ruth. ij. t ꝑpt b hebrei passū istū alīq̃ exponunt: nec mirū: q̃ ihra hebraica multū distat a trāslatiōe nſra. ꝓ q̃ ihra ꝑs hebraeoꝝ ponet ꝑ ꝓtos ihr trāslatoꝝ nſraz: vt videat vbi ē diffonantia t erra ꝓfessa. ō q̃ vbi trāslatio nſra bꝫ. r Et q̃ stare fecit solē. i. hebr. bñ. Et iochim. ee ē nomen ꝑpriū vni⁹ hois. nec vr q̃ ei⁹ interpratio aliq̃ mō significat q̃ fecerit statiōez soliꝫ v Pirioꝝ mendacij. i hebr. bñ. Et vir cozeba. t b ē ꝑpriꝫ nomē loci: vt dicit hebrei: ita cozeba ꝑpriꝫ ē nomē appellatiuū significet mendaciū: sic̃ i latino aliq̃ noia sūt eq̃uoca ad ꝑpriū t appellatiuū. sic̃ cōpendiū ē ꝑpriū nomē ciuitatis ville sancte more in francia: t ē nomē appellatiuū. fm q̃ dr. ij. reg. xviij. C nr̃es aūt achaiazo p viā cōpendij ꝛc. x Et securꝰ incedēs. i hebreo bñ. Et ioas t saraph. Is aūt saraph possꝫ intꝑtari incedēs. nō ioas nō interꝑtat securꝰ nec fm Hiero. nec fm remigiū q̃ interꝑtari sūt noia hebraica. y Qui principes fuerūt i moab. i hebreo bñ. Qui marti fuerūt i moab. z Et q̃ re. sūt i bethleē. i hebr. bñ. Et bitratores bethleē. t hec q̃ ē ihra fm hebreos. Et iochim t viri cozeba t ioas t saraph q̃ mariti fuerūt i moab t bitātes seu bitratores bethleē q̃ sic expoit ab eis. Et iochi. i. q̃dā vir famosus sic noīat⁹. Et viri cozeba. i. de tali loco a q̃ sē noiati. sic̃ partic̃ sio a pisi⁹. Et ioas t saraph noia sūt virorꝝ q̃ mariti fuerūt in moab. qr ibi mortui ad pegrinandū et aliq̃ cā sic̃ t elimech: t ibi acceperūt vxores. Et bitantes i bethleē. i. in bethleē t supplendū ē. oēs isti ꝑdicti deſcēderūt de sela filio iuda sic̃ t ꝓcedētes. a Hec ūt sūt ꝓba. ve. b aūt additū ē ab eccliā septuor hui⁹ libri: vt dicūt hebrei. qr i genealogia tribuū iude genealogizauerat aliq̃s sui tpis sic̃ iechoniam et zorobabel t aliq̃s aliꝰ q̃ fuerūt eccliē ꝛtempanei ne crederet q̃ isti genealogizati de sela essēt sui tpis. ō dicit.

a Hec sūt ꝓba ve. q. d. isti fuerūt lōge ante ipa nſra. b Hi sūt figuli ꝛc. Hic ostēdit q̃ isti viri dicti fuerūt artifices i pluribꝰ artib⁹. qr aliq̃ eoꝝ fuerūt figuli. i. fornātes vasa testea vel fm aliq̃s facientes formas seu modulos ad fundendū vasa cuprea. t q̃rum ad istos dicit. Hi sūt figuli. aliq̃ bo de ꝑdictis fuerūt ꝑlātatores t culitores vineaꝝ t q̃m ad istos subdit. c Habitantes in plāta. qr in tālib⁹ fuerūt occupati. d Et in sepib⁹. i. faciendis ad clausturā vineaꝝ t plantationū. hebrei tñ dicūt hec. Et in clausuris siue muris. t dicit hic glo. hebraica q̃ hoc bñ. quia aliq̃ de ꝑdictis erant artifices muroꝝ lapideoꝝ.

e Apud re. in ope. suis. erāt eis ꝑdicti artifices excellentes in artibus predictis. t ideo vocabant ad opera regia f Cōmorantes sunt ibi. i. ꝑpe loca vbi erant opa regio fienda. g Filij symeon. Hic ꝑter agit de generatiōib⁹ tribus symeon. t ꝓmo in cōmuni. scd̃o in speciali. q̃nam ad viros notabiles fo mundis. ibi. Moſobab quoq;. C circa primū sciendum q̃ post tribum Iude immediate hic agitur de tribu symeon ante rubē qui fuit ꝓmogenit⁹: qr

filiis symeon bitauerũt in Seyr usq; ad montem Seyr. p magnũ tpus et causa q̃ postea tangũtur, orti sunt igit. Filij symeon namuel et iamun et. et iarib et zare et saul sicut iacet ista vsq; hodie. b Frẽo aũt et nõ ba. fi. mul. t mul. ꝑnatio. f. alpr̃ symeõ. i Nõ po. ad eq̃. sum. fi. suda. h Victa ẽ q̃ in tribu symeõ fuerũt pauci respcũ tribus iudee tõ recepta fuerũt in sorte suda. cui⁹ vna cã fuit. qz filij suda habuerũt duplicẽ sortem. vna q̃s acq̃sita alia q̃s acq̃rẽdaz vt armoz si possent qz esset trib⁹ bellicos. flor ꝑat victũ fuit plena nos Iosue. xix. t iõi dimisõe terre. vij. tribus q̃ nõ accepraue rũt hẽditatem. vt hẽ Iosue. xix. alioq; ciuitates de tribu iude fuerũt assignate filijs symeon. t alioq; filijs dan Alia cã fuit q̃ filij suda ly ecrit ꝑua q̃ filij symeõ vt ocius est ti nõ erant tot q̃ possent sufficienter populare terrã sibi assignatã. t sors symeõ ꝑ maiori pte erat occupata adhuc ab adueꝛsario. ita q̃ ñ habebãt locũ sufficiẽtẽ. iõ filij suda receperũt eos i aliq̃⁹ loco sorte sua ꝑer ciuitates eis assignatas ꝑ Iosue. voluntarie tamẽ ad ipsos vt. j. videbãt ne crescerent bestie eos. ñ tra eorũ ꝑ pte remanerẽt inhabitata t vt frẽs essent filij symeõ habere locũ. t ex morte Saduersarioꝝ virtute q̃ tribus vt hẽ Iudi. j. vñ Sidunt. k Habita aũt in bersabee. t ceteris q̃ erãt de sorte iude vñ subdit. a Ve ciuitates eoꝝ vsq; ad regẽ dñ filij eñ symeõ qz longã inhabitationẽ ciuitates eis traditas ad ꝓpo. vt dicta ẽ. postea noluerũt reddere filijs iuda qui do multiplicati fuerũt sufficienter ad populãdã sortẽ suaz qz q̃ tpe saul fecerũt de Dauid symoniã q̃ ipse neglexit facere eis iusticiã in odiũ dñi q̃ erat de tribu iuda. t ꝺ q̃. Dauid obtinuit regnũ post saul electe filios symeõ de ciuitatibus eis ꝓcessit ad ꝓpa. a filijs iuda mõ supradicto. non aũt de alijs q̃ fuerãt eis assignate ꝑ Iosue. ex q̃ ꝑ ꝓpriã ꝓscriptio non valet si non fuerit iust⁹ titul⁹. Sciendũ ẽ q̃ in Iosue. xix. inf ciuitates eis assignas ꝑ sortẽ a Iosue noiant eꝛ iam accomodate seu ad tpus ꝓcesse. qz iste ꝺ ponit ibi ponunt saltẽ ꝑ maiori pte filij aũt expositoꝛes nõ aliter exponũt q̃ ꝺ ab b Vsq; ad regẽ dñ. q̃ ꝺ ꝺs spãlit ꝓ ciuitatẽ siceleg quã recepauit dñs. t certũ facta ẽ regni suda. vt hẽ. j. Reg. xxvij. q̃ ꝺ nõ valet qz ꝺ ci ciuitates iste fuerãt filioꝝ symeõ vsq; ad regẽ dauid. dauid aũt non accepit siceleg de manu filioꝝ symeõ. q̃ magis ex ꝓcessione achis regis geth. vt hẽ. j. Reg. xxvij. c Ville q̃s eoꝝ tẽ. dicunt aũt ville q̃ nõ sunt muꝛ clause. t sũt vici t viculi. ciuitates ꝑo q̃ muris sunt clause. d Malobab. ꝺ ꝑtr deseri

filie eoꝝ. Fratres aũt eius nõ habuerãt filios mltos: i vniuersa cognatio nõ potuit adequare summã filioꝝ k tribus iuda. Habitauerũt aũt in bersabee t molada t hasarsual. t in ballaa t in asom t in tholad t in bathuel et in horma t in siceleg t in bethmarchabaoth t in arsar susim t in bethbarai t in saraim. He ciuitates eoꝝ vsq; ad regez dauid: ville q̃s earũ ethã t aen remmõ et thochen t asan ciuitates q̃nq; t vniuersi viculi eoꝝ ꝑ circuitũ ciuitatũ istaꝝ vsq; ad baal. Hec ẽ habitatio eoꝝ t sedũ distributio. Malobab q̃s t iemleth t iosa filius amasie t iobel t iehu filius iosabie filij sarafe. filij asibelr elieonai t iacobar isuaia t asaia t adibel et ismiel t banaia: zizа q̃s filij sephei filij allon filij adaia filij semri filij samaia. Isti sunt noiati principes in cognationibus suis: t in domo affuitatũ suaꝝ multiplicati sunt vehemẽter. Et ꝑfecti sunt vt ingrederentur in gadoꝛ vsq; ad orientem vallis: t vt q̃rerent pascua b gregibus suis. Inuenerũt q̃s pascuas vberes t valõ bonas: t terrã latissimã et quietã t fertilẽ in q̃ aũ habitauerãt de stirpe eoꝝ Hi ergo venerũt q̃s supra descripsimus noiatim in diebus ezechie regis iudee ꝑcusserũt tabernacula eoꝝ t habitatoꝛes q̃ inuẽti fuerãt ibi: t deleuerũt eos vsq; ad ꝑsẽt diẽ: habitauerũtq; ꝑ eos q̃n vbertimas pascuas ibidẽ reppererũt. We filijs q̃s symeon abierunt in mõtem seir viri quingenti habẽtes principes phaltiam t naariã t raphaiã t ozibel filiꝝ ieli t ꝑcusserũt reliquias q̃ euadere nõ potuerãt amalechitaꝝ t habitauerunt ibi ꝑ eos vsq; ad diẽ hanc

a Filij q̃s rubẽ ꝓmo genitꝰ isrl: ipe q̃ppe fuit ꝓmogenit⁹ eius sed b cum violasset thoꝝ patris c sui: data sũt ꝓmogenita eiꝰ filijs ioseph filij isrl. t nõ ẽ ille reputat⁹ i ꝓmogenitus. Porro iudas q̃ erat fortissimus inter fratres suos. et de ipso ortus est ꝓpinquus. tamen ꝓmogenita ioseph data sunt filijs eius. Filij ergo ruben ꝓmogeniti isrl. hanoch et phallu. hesron et charmi. Filij helam. semeias filius eius. Filij semeias. gog filius eius. Filij semei. micha filius eius. Filij micha. reaia filius eius. Filij reaia. baal filius eius. Filij baal. beera filius eius quem abstulit theglathfalnasar rex assyriorum. ipse princeps fuit filiorum ruben. Fratres eius per cognationes suas. cum recenserentur libri generationum eorum. principatum tenuit ieiel. et zacharias. Bela filius azaz filij sama filij ioel. qui habitauit in aroer usque ad nabo et beelmeon. Ad orientalem quoque plagam habitauit usque ad introitum deserti a flumine eufrate. eo quod creverant nimium pecora eorum in terra galaad. In diebus quoque saul bellum gesserunt contra agareos. qui interfecti sunt in manu eorum. et habitaverunt in tentoriis eorum per totam regionem contra orientalem plagam galaad. Filij gad contra eos habitaverunt in terra basan usque salcha. Joel princeps. et sapham secundus. et janai et saphat in basan. Fratres eorum per domos familiarum suarum. michael et mosollam et sabaa et joraa et jacan et zie et heber septem principes domorum familiarum suarum. Hi habitaverunt in galaad in basan et in filiabus eius. et in cunctis suburbanis saron usque ad terminos eius. Omnes isti scripti sunt in diebus joathan regis juda. et in diebus jeroboam regis israel. Fuerunt autem viri robustissimi. viri nominati principes familiarum suarum. Et prevaricati sunt deo patrum suorum. et fornicati sunt post deos populorum terre quos delevit deus in conspectu eorum. Et suscitavit deus israel spiritum phul regis assyriorum. et spiritum thelgathfalnasar regis assyriorum. et transtulit eos. scilicet ruben et gad et dimidiam tribum manasse. et adduxit eos in lahela et habor et ara et fluvium gozan usque in hodiernum diem. Filij levi. gerson. caath. merari. Filij caath. amram. isaar. hebron. oziel. Filij amram. aaron. moyses et maria. Filij aaron. nadab. abiu. eleazar. ithamar. eleazar genuit finees. finees genuit abisue. Abisue genuit bocci. bocci genuit ozi. Ozi genuit zarahia. Zarahia genuit meraioth. meraioth genuit amaria. Amaria genuit achitob. Achitob genuit sadoc. Sadoc genuit achimaas. Achimaas genuit azaria. Azaria genuit johanan. Johanan genuit azaria. hic est qui sacerdotio fungebatur in templo quod edificavit salomon in jerusalem. Azaria genuit amaria. Amaria genuit achitob. Achitob genuit sadoc. Sadoc genuit sellum. Sellum genuit helcia. Helcia genuit azaria. Azaria genuit saraia. Saraia genuit josedech. Qui abiit in transmigratione. cum transtulit judam et jerusalem manus nabuchodonosor. Filij merari. moholi. lobni. semei. oza. Filij moholi. eleazar. qui mortuus est absque filijs. Filij eleazar. genuerunt filios cis. Filij cis. genuerunt filios. Filij semei. genuerunt filios. Filij oza. genuerunt filios. Filij semei. genuerunt filios. Filij merari. genuerunt filios. Filij levi. genuerunt filios. Filij caath. genuerunt filios. Filij amram. genuerunt filios. Filij isaar. genuerunt filios. Filij hebron. genuerunt filios. Filij oziel. genuerunt filios. Filij amram. genuerunt filios. Filij aaron. genuerunt filios. Filij nadab. genuerunt filios. Filij abiu. genuerunt filios. Filij eleazar. genuerunt filios. Filij ithamar. genuerunt filios. Filij eleazar. genuerunt filios. Filij finees. genuerunt filios. Filij abisue. genuerunt filios. Filij bocci. genuerunt filios. Filij ozi. genuerunt filios. Filij zarahia. genuerunt filios. Filij meraioth. genuerunt filios. Filij amaria. genuerunt filios. Filij achitob. genuerunt filios. Filij sadoc. genuerunt filios. Filij achimaas. genuerunt filios. Filij azaria. genuerunt filios. Filij johanan. genuerunt filios. Filij azaria. genuerunt filios. Filij saraia. genuerunt filios. Filij josedech. genuerunt filios. Filij merari. genuerunt filios. Filij levi. genuerunt filios. Filij caath. genuerunt filios. Filij amram. genuerunt filios. Filij isaar. genuerunt filios. Filij hebron. genuerunt filios. Filij oziel. genuerunt filios. Filij amram. genuerunt filios. Filij aaron. genuerunt filios. Filij nadab. genuerunt filios. Filij abiu. genuerunt filios. Filij eleazar. genuerunt filios. Filij ithamar. genuerunt filios. Filij eleazar. genuerunt filios. Filij finees. genuerunt filios. Filij abisue. genuerunt filios. Filij bocci. genuerunt filios. Filij ozi. genuerunt filios. Filij zarahia. genuerunt filios. Filij meraioth. genuerunt filios. Filij amaria. genuerunt filios. Filij achitob. genuerunt filios. Filij sadoc. genuerunt filios. Filij achimaas. genuerunt filios. Filij azaria. genuerunt filios. Filij johanan. genuerunt filios. Filij azaria. genuerunt filios. Filij saraia. genuerunt filios. Filij josedech. genuerunt filios.

d Filij ꝙ ruben. Hic ostr descriptiꝫ generatio ruben. t ꝓ descriptiꝫ generatio rubenitaꝝ.scdo nominādo eoꝝ ibi. In dieb⁹ aūt saul.Ē circa pmū legat lre t tacet vsq; ibi.

e Beera fi.ei⁹. Dicūt aliq; q iste fuit heri pr oseę ꝙhete vt dr in pn. ꝙhetie sue.

f Qnē capti. duxt. teglathpha

lassar rex assirioꝝ i
dieb⁹ phacee regis
isrl cepit plarea ciui
tates de terra israel.
t habitatores eaꝝ
principalores trāstu
lit in trā assyrioꝝ vt
dr.iii. Reg.xv.t ipe
iste unꝰ aliqꝫ tūc fu
it ducꝫ qꝫ fuit ō ma
iorib⁹.vn subditur.

g Et fuit pncepꝫ i tribu ruben. t ex d vr q ocee filꝰ ei⁹ fuit nobilis.sequitur.

h Usq; ad nebo. mōs ē trā iordanē iq fuit mortuꝰ inoyses. i Multum quippe numerū habebāt pecora mlta qpꝫ qs pemerūt terrā illaꝫ sibi assignari. qr erāt apta alijs dr numēdio. vt dr Nu. xxxij

k In die.ät saul. d ꝓhē describit formādo rubenitaꝝ t occasiōe eoꝝ fit mētio de tribu gad t dimidia tribu manasse q inuerūt rubenitas i filios:dicit ꝙ. In diebus aūt saul q fuit primus rex isrl p electionē diuinā.qr ebi melech q ab regnauerat.vt dr Iudi.ix fuit p vsurpationez l Preliati sunt cōtra agarenos. Isti fuerūt filij certhare. qr certhara t agar fuit eadē mr. vt dicunt hebrei. pur dicti fuit diffusiꝰ.Ge. xxv. t ista q dicūtur hic agareni.descēderūt de agar non p ismaelē sz p alios eꝰ filios vt videbit.ſ.

m Habitauerunt ꝙ p eis in rub. eoꝝ qr agareni nō habitabāt in domib⁹.sz i tabernaculis.

n Filij vo gad.hic ꝓsr agitur de generatiōibus gad rōne ꝓdicta.t legat lra vt facet vsq; ibi.

o Nō dr nūerati sunt ꝛc.Dicūt aliq; q nō fuit vna numeratio sz duplex.qr isti reges nō fuerunt cōtemporanei Dōe erā dicit q fuit eadem numeratio.qr licet hieroboā filius nabath rex isrl.de q dr.iij. Reg.xij.regn.auerit lōge ante ioathan.m alios hieroboā rex isrl de q dr.iij. Reg. xv.fuit cōtemporaneus ipsi ioathan.qr anno.xxvij.illius hieroboā regnauit ozias q erā dicꝰ est azarias in iuda.t sic regnauit.xv.annis cū hieroboā q regnauit.xlj.annis. vt dr.iij.Reg.xiij.ozias aūt fuit pessimus lepra. et extūc ioathā cepit regnare viuēte ꝓe. qr gubernauit ppls t palatiū. t sic potuit regre tpe hꝰ hieroboā.

p Filij ruban. hic ꝓsr reuertit ad ostēdendū qlit filij rubē t gad t dimidia tribus manasse debellauerūt agarenos. qr erāt viri fortes t i armis exercitati.ꝛ dr est qō ōr. q Viri bellatores ꝛc.t qr in hoc bello habuerūt auxiliū dei: vt patebit infra. r Jthurei vo t naphei ꝛc. Dicūt aliq; expositores nři q isti fuerūt de filijs isrl.t ꝓpt hoc adiuuerūt filios ruben in hoc bello ꝑ agarenos.heb. ät dicūt t melꝰ vt vr q isti descēderūt de agar p ismaelē qr Gen. xxv. int filios ismael ponit iethur a q dicti sūt iethurei t naphis a q naphei.t ideo iuuerūt agarenos q de eadē mr descēderāt p aliū tm filiū vr p alios q p ismaelē sic dcm ē.d. filiū tm dicūt q isti agareni descēderūt de agar p ismaelē.t p cedar filiū eiꝰ t remanserūt sibi nomē ab agar mr ysmael Jthuri ät t naphei denoiati sūt a filijs ismael. vt dictus t qr d ꝓhuerūt auxiliū agarenis tāq; sibi ꝓpinqs t debellati fuerūt cū eis a filijs ruben.vñ sḋicit. Traditiq; sunt i manus eoꝝ agareni t vniuersi q fuerāt cū eis.cuius causa principalis subditur.

o Quia dominus inuocauerūt ꝛc.q.d. filij ruben t gad t dimidie tribus manasse essent viri fortes t docti ad prelium.tamen non vicerunt principaliꝫ virtute propria sed diuina.

t Filij quoq; dimidie tribus manasse. Hic cōsequenter occasione ꝓdicta describit aliquas generationes manasse cum subditur. Et dr fuerunt principes domus ꝙnationis eorum epher t iesi ꝛc. Consequenter ponitur causa captiuationis eorum cum dicitur.

mus inter fres suos de stirpe eiꝰ principes germinati sꝫ primogenita aūt reputata
r sunt iosep h. Filij ꝙ ruben primogenti isrl: enoch et
phallu:esrom t charmi Filij iobel: samaia filiꝰ eius
gog filiꝰ eiꝰ:semei filiꝰ eiꝰ
micha filiꝰ eiꝰ.reechia filius eiꝰ:baal filiꝰ eiꝰ:beera
s filiꝰ eiꝰ:qué captiuꝰ duxit teglatpbalassar rex assirioꝝ t fuit pncepꝫ i tribu ruben. Frēs aūt eiꝰ t vniuersa ꝙnatio eiꝰ qñ nūerabātur p familias suas:būerunt principes iebibel t zacharam. Porro bala filiꝰ azaz filij sama filij iobel:ipe habitauit i aroer vsq; ad nebo
t beelmeō. Cōtra orientalē
ꝫ plagā bitauit vsq; ad introitū heremi t fluuium eu
u phratē. Multū quippe iumēta eoꝝ nūer possidebāt i terra
x galaad. In dieb⁹ aūt saul
y pliati sūt cū agarenos t interfecerūt illos : bitauerūtq; p eis i tabernaculis eoꝝ
in oi plaga q respicit ad orientē galaad. Filij vo gad
a regione eoꝝ bitauerūt in terra basan vsq; selchā: ioel in capite t saphā scōs
tanai aūt t saphat in basan.
b Frēs vo eoꝝ fm dom⁹ cognationū suaꝝ:michael et mosollam t sebe t ioa t iachan t zie t heber septem.
c Hi filij abiahil:filij vri:filij iara filij galaad filij michael filij iesesi filij ieddo filij buz. Frēs ꝫ filij abdiel filij guni principes domus in familijs suis: t ba

v Reliquerũt aũt deum spe manaben t pbacee filij romelie. x Et fornicati sunt post deos pop terre q idolamã y Eluos abstulit dñs cotã eos q coram filijs isrl. q .e. dij pploz bitanetũ in terra ꝓmissionis ante filios isrl non potuerũt eos saluare. ℟ abstulit eos dñs cotã filios isrl ideo tastus fuit q filij isrl cõuersi ad cultus illoz deoz de terra illa expellent. ℣ isbaal
z Et suscitauit dñs deũ isrl spm. i. voluntatẽ impugnandi filios isrl.

a Phul regis assyrioz. de q bf. inj. Regum. cv b Et spiritũ teglathphalasar. de q bf ibidem.
c Et trãstulit rubẽ t. expulsos de terra sua. d Et adduxit eos in ale t in abor. loca tria assyrie

Capitulum. vj.

Filij leui. ℣ describit generatio leuitarũ t ꝓ describit eoz genealogia. scdo ostendit eoz officia sbi Isti sunt qs ꝓstituit dauid. sercdo eoz habitacula sbi. Et hec habitacula eoz. Circa primũ sciendũ q tribus leui fuit ꝑ duas in tres ptes. ℟ tres filios leui scz gersõ: caath: t merari. De caath ℣ describit aarõ q fuit summus sacerdos. t de eo descẽdert alij sacerdotes. t isti vocati sunt aaronite. alij aũt de scẽdẽtes de caath retinuerũt sibi nomẽ ese. t vocati sũt caathite. ita q i tribu leui fuerũt sic ẽntes q tres vici. aaronite caathite gersonite t merarite. sicut dcm fuit plenit. li. Nũc. j. agit ponit generatio aaronitaz cũ ot. Filij aaron t.

v suis. Reliquerũt aũt deũ pa
x trũ suoz t fornicati sũt post
y deos pploz tre: qs abstu-
z lit dñs cotã eis t suscita-
a uit ꝺs isrl spm phul regẽ assi
b rioz t spm theglathphba-
c lasar regẽ assur t transtulit
ruben t gad t dimidiã tri
d bũ manasse: t adduxit eos
in ale t in abor t ara t fluuiũ gozan vsq ad diẽ hãc.

Capitulum. vj:

a Filij Leui: Gerson.
Caath t merari. Filij
caath: amraz ysaar he
bron t oziel. Filij amraz
aaron moyses t maria. Filij aaron nadab t abiu ele-
b azar t ithamar Eleazar genuit pbinees: t pbinees
genuit abisue. Abisue ℣
c genuit bocci: t bocci genuit ozi: o℣ genuit zaraiaz et
zaraias genuit meraioth:
℣ozro meraioth genuit a
mariam et amarias genuit
d achitob: achitob genuit sa
doch: t sadoch genuit a-
chimaas Achimaas gẽuit
azariam: azarias genuit io
hannan: iohannã genuit a
e zariam. Ipe est qui sacer-
dotio functus est in domo
quã edificauit salomon in
hierlm. Genuit aũt azarias amariam: t amarias genuit achitob Achitob genuit sadoch et sadoch genuit sellum. Sellum genuit
helchiam t helchias genu
f it azariam: azarias genuit
zariam. t zarias genuit
iosedech. ℣otro iosedech
egressus est quãdo transtulit dominus iudam t hierusalem p manꝰ nabucho-
g donosor. Filij ergo Leui:
gerson: caath. t merari Et
b hec nomina filioz gerson.
lobni t semei. Filij caath.
amram t ysaar t hebron et
oziel. Filij merari mooli
t musi. Hec aũt generationes leui ꝑ familias coũ
Gerson lobni filius eius.
Jaath filius eius. zamma
filius eius. ioaa filius eiꝰ.
Addo filius eius. zara filius eius. iethrai filius eiꝰ
Filij caath aminadab filius eius. chore filius eius.
asir filius eius. helcana filius eius: abiasaph filius eius: asir filius eius. caath
filius eius. uriel filius eiꝰ
ozias filius eius. saul filiꝰ eius. Filij helcana amasai et achimoth t helcana. Filij helcana: sophai filiꝰ eiꝰ
naath filius eius. helcab filius eius. hieroã filius eiꝰ
i helcana filius eiꝰ. Filij samuel primogenitus ℣ase-
k nit abiã. Filij aũt merari mooli. lobni filiꝰ eius. semei filius eiꝰ. oza filiꝰ eiꝰ
samaa filiꝰ eiꝰ aggia filius
a eiꝰ. asaia filiꝰ eiꝰ. Isti sũ qs cõstituit dauid sup cãtores domus dñi. ex quo collocatus est arca

b, Eleazar genuit pbineen istã generatiõem deduxit. qz summũ sacerdotiũ ꝑ aarõ ꝺnit ẽ eleazaro t filijs eiꝰ ꝺ ozi natiõe dñi. vt bf. Nu. xx c Bocci gẽuit ozi ab isto ozi oc cepit ipe beli summũ sacerdotiũ ex ordinatiõe ei ꝺmissa vt dictũ fuit Iudi. 4. t. j. Reg. ij. cita q fuit simul iudex t summꝰ sacerdos. vt bf. j. Reg. j. t descẽdit de ithamar filio aarõ. d Achitob genuit sadoch. in isto sadoch fuit ciꝰ fuit summũ sacerdotiũ ad filios eleazar. qz salomon eiecit abiathar de sumo sacerdotio. vt bf. iij. Reg. ij. t instituit sadoch. abiathar aũt descẽderat de heli. e Ipe ẽ qui sacerdotio functꝰ ẽ in domo quã edificauit salomõ t. In illa aũt domo fuerũt alij sunt sunt summo sacerdotio scz sadoch achimaas t plures alij ãte igit dicit ꝺ isto azaria singit. Ipe ẽ q sacerdotio fungꝰ t. ad qꝺ dominꝰ

hoc est q zelo dei ductus ꝓfãter restitit ozie regi iude volenti thurificare in templo. dñi. propter qꝺ percussus fuit lepra vt bf. j. ℟. li. xxvj f Et saraias genuit iosedech. istũ saraiã interfecit nabuch. t iosedech filiꝰ eiꝰ ductꝰ ẽ cũ aliis captiuꝰ in babyloñ. Dicit aũt aliq q iste fuit ediras sacerdos t scriba. ℟ de ꝺ plenꝰ dicet cũ ad libri ꝺdre ventum ꝑ tũ cõcedit. g Filij g leui. ℣ ꝓt describit generatiões gersonitarũ ꝓ ut ipi repetit i generali aliq de generatiõb leui. t patrissa. scdo describit ad gersonitas. describẽdi generatiões eoz de scẽdendo dicens.

b Gerson lobni filius eiꝰ et. filij caath Hic describit generatiões caathitaruꝫ ꝓut caathite diuidunt ꝑ aaronitas vt ꝓbatũ ẽ. t describit istas generatiões sic militer descẽdendo dicẽs. Filij chaab. a mmadab filiꝰ eiꝰ et.
i Filij samuel primogenitꝰ vasseni et abiam. non ẽ intelligendũ q vterqꝫ fuerit primogenitꝰ ꝑ ꝺ abo fuit primꝰ ꝑ vasseni. k Filij aũt merari. ℣ ꝓt describit generatio merariaz sibi descẽdẽdo t ꝓsiſa.

a Isti sũt. ℣ ꝓt agit de officijs leuitaz. q nũ alij erãt simplices leuite. alij cũ ꝺ sacerdotes. sic aarõ t filij eiꝰ q erãt ꝺ tribu leui. ꝓ igit ordinat officia leuitaz simplicium. secũdo sacerdotũ ibi. Fuerũt aũt. De simplicibus leuitis alij erãt cantores ad dcm dominus laudes. de qb ꝰ agit ꝓ alij alijs officijs ꝓstituit de qb ꝰ agit. scdo ibi. Frẽ qꝺ eoz. Circa primũ sciendũ q postqꝺ dñs obtinuit regnum adduxit archã dñi de domo obededõ in ciuitatẽ dñi. t posita fuit in tabernaculo qꝺ fecerat dauid. vt bf. ij. Reg. vj t erãt instituti dauid cãtores t alios leuitas q officia ex ercerẽt cotã dño. ꝙdam illa archa fuerit i illo tabernaculo t postea trãslata ad templũ ꝑ salomonẽ edificatũ. tñ cãtores erãt tres ꝓncipales de trib⁹ ꝓpter istos. vicꝰ Heman de filijs caath. Et asaph de filijs gerson. Et ethan de filijs merari. t erãt sic ordinati q hemã cũ sociis tribus erat in medio. asaph aũt cũ sociis suis ad dexterã. ethan ꝺ cũ suis ad sinistrã. t ex his ꝑ tes pauci exercebãt cũ ꝺ. a Isti sũ qs ꝓstituit dauid sup cãtores scz q infra sequũtur ex quo collocata est archa in tabernaculo facta a dauid. Cetera patent ex dictis vsq ibi.

b Et frater ei⁹ asaph ꝛc. vocant aũt asaph ⁊ socij sui fratres ipi⁹ heman ⁊ alios ꝙ ⁊ erãt in societate sua. qz is essent de duabus ꝓgenijb⁹ scs caath ⁊ gerson: nã erãt de cadẽ tribu. s. de tribu leui. cetera patẽt ex dicto. c Frẽs ꝙz. h agit de officijs alioꝝ leuitaꝝ cũ ꝺr. c Frẽs ꝙz eoꝝ leuite. ⁊ dicũtur frẽs qz de eadẽ tribu: vt tã dictũ ẽ ꝺ Quattuor. sunt in cunctũ mini. faber. qz aliq erãt cantores. ⁊ alij custodes vasoꝝ. ⁊ alij ministrabant sacerdotib⁹ in oblationi bus sacrificioꝝ. ⁊ sic de alijs officijs que nõ exprimunt h. Ista ẽm officia canoꝝ leuitaꝝ ⁊ sacerdotum plenꝰ exprimunt et describunt infra eodem li. a. xxiij. capi. vsq; ad. xxvj. inclusiue. e Aaron vero Hic describunt officia sacerdotũ h:emit th:cũ ꝺr. f Adolebãt i cen. sup altare holo. qõ extra tabernaculũ in atrio⁹ sbi cremabãt incensum simplex. qõ offerebãt cũ hostijs ⁊ oblationibus.

g Sup altaꝝ. ibimi amatis qõ erat ĩra tabernaculũ añ edificationẽ templi. et postea in tẽplo quãdo fuit edificatus. et sup illud cremabãt thymiama qõ erat cõpositũ ex quatuor speb⁹ pciosis ⁊ redolẽtib⁹ vt habetur Exo. xxx. h In omne op⁹ sctiſicatorũ. Is ẽm illa po tabernaculi qua erat altare thymiamatis. ⁊ cãdelabrũ ⁊ mẽsa ꝓpositionis vocabat̃ sanctũ vel sctã tñmodo th oia oga q̃ fiebant ibi a sacerdotib⁹: vt pote expõ lucernariũ. ꝓpositio panũ. et crematõ thymiamatis: ſicbãt pp reuerẽtiã ipius dei cui⁹ sedẽ repsentabãt. illa q̃ erãt intra pẽ tabernaculi q̃ dicebat scrũ sctoꝝ vies archa cherubin ⁊ ꝓpiciatoriũ sicut dictũ fuit plenꝰ Exo. xxv. vñ ⁊ de ꝓpiciatorio dabãtur rõsa diuina. Ista a deo ibidẽ spãliter latãte. ⁊ tõ pdicã oga dicũtur oga sanctuarioꝝ. i Hi aũt sunt filij aaron. Hic pũt replicat generatiões aaron: incipiẽdo ab aaron ⁊ terminãdo i achimaas filio sadoch: ⁊ non pcedit vltra qz solũmõ enumerant sacerdotes ab aarõ p eleazar filiũ ta est archa ⁊ ministrabant coꝝ tabernaculo testimonij canẽtes donec edificaret salomon domũ dñi in irlm. Stabãt aũt iuxta ordinez suũ i misterio. ¶ Hi ẽo sunt q̃ assistebãt cũ filijs suis ō filijs caath: hemã cãtor: filius iobel. filij samuel: filij belcana: filij ieroã. filij belibel: filij thou filij suph: filij belcana filij iobel: filij maath filij amasai: filij belcana filij iobel filij azarie: filij sophonie filij caath filij asir: filij abiasaph: filij chore filij isaar: filij caath b filij leui filij israꝫ: ⁊ fr ei⁹ asaph q̃ stabat a dextris eius asaph filius barachie: filij samaa filij michael: filij baaſeie. filij melchie. filij athanai. filij sara: filij adaia: filij ethã. filij zãma: filij semei. filij geth filij gersõ: filij leui. Filij aũt merari frẽs eoꝝ ad sinistrã: ethan filij chusi filij abdi filij maloch filij asabie filij amasie: filij belchie filij amasai filij bõni: filij somer filij mooli: filij musi filij merari filij leui c Frẽs ꝙz eoꝝ leuite q̃ ordinati sũt i cũctũ misteriũ tabd naculi dom⁹ dñi. Aarõ vero ⁊ filij ei⁹ adolebãt incẽe sum sup altare holocausti: ⁊ sup altare thymiamatis f i oẽ op⁹ sctiſicij ⁊ vt ꝑcarẽtur ꝑsrt iuxta oia q̃ ꝑcepat moyses fu⁹ dei. ¶ Hi aũt filij aarõ. Eleazar filij ei⁹ phinees filij ei⁹: abisue filij ei⁹. bocci filij ei⁹. ozi filij ei⁹. zaraia filij ei⁹ meraioth filij ei⁹. amaria filius ei⁹: achitob filius eius. sadoch filij ei⁹. achimaas filij ei⁹. ⁊ h bitacula eoꝝ p vicos atq; ꝓfinia filioꝝ. s. aarõ iuxta cognatões caathi taꝝ. Ipis. n. forte ꝓtigerãt Dederũt igr eis hebrõ i terra iuda ⁊ suburbana ei⁹ p l circuitũ agros aũt ciuitatis m ⁊ villas caleph filio iephone ¶ Porro filijs aarõ dederũt ciuitates ad cõfugiẽdũ n hebron ⁊ lobna ⁊ suburbana ei⁹. Jether quoq; ⁊ esthemo cum suburbanis suis: sed et helon ⁊ dabir cũ suburbanis suis: asan quoq; et bethsemes ⁊ suburbana earum. De tribu autem beniamin gabee: et suburbana ei⁹ ⁊ almath cũ suburbanis suis. anathoth quoq; cũ suburbãis suis. Omnes ciuitates tredecim cũ suburbanis suis per ꝓgnationes suas. Filijs autem caath residuis de cognatione sua dederunt ex dimidia tribu manasse in possessionem vibes decem Porro filijs gerson per cognationes suas de tribu Issachar ⁊ de tribu aser ⁊ ō tribu neptalim ⁊ de tribu manasse in basan vibes tredecim. Filijs autem merari per cognationes suas de tribu ruben ⁊ de tribu gad ⁊ de tribu zabulon dederunt sorte ciuitates duodecim. Dederunt quoq; filij israel leuitis ciuitates ⁊ suburbana earũ. Dederũt q̃ per sortem ex tribu filiorum iuda ⁊ ex tribu filiorũ symeon ⁊ ex tribu filioꝝ o beniamin vibes has q̃s vocauerũt nobis suis ⁊ bis ciuitas eis hebrõ ⁊ terminis earũ in circuitu ſuit datũ caleph p Josue. sicut hr Josue xiij. ita q̃ erat dominus ꝓncipalis ciuitatis ⁊ suburbij q̃ eius cõcesserunt habitationi sacerdotũ. territoriũ aũt ⁊ ville q̃ erãt ibi fuerũt suę q̃rum ad habitationẽ ⁊ de minium.

m Porro filij aarõ dede. ciuitates. ⁊ hic ds fieri punctus ⁊ subintelligunt q̃ postea subduntur.

n Ad cõfugiendũ hebrõ Hic similiter fit pũctus. qz ille q̃ i mediate sequũtur nõ fuerũt ciuitates refugij. fuerũt ẽm tñ sex ciuitates refugij tres circa iordanem scs hebron: sichẽ: et cedes i galilea ⁊ tres trãs iordãz. s. bosor ramoth in galaad ⁊ gaulõ i basan. vt hr Josue. xx. ⁊ licz ille sex ciuitates noiant in h ca. in diuersis locis nõ ꝑ noiant hic ciuitates ꝓfugij nisi tres tñ scs hebron ⁊ sichẽ. q̃ de aliqs qua mor idẽ est notãdũ.

a Omnes ciuitates. xiij. tot fuerunt sm veritatẽ vt habetur in libro Josue.

b Filijs aũt caath residuis. i. q̃ nõ erãt sacerdotes. ita q̃ dicebant caathite tñ ⁊ nõ aaronite. vt dictũ est. s. filijs defecerũt alia habitacula.

c Porro filij gerson. Hic ꝑ agitur de habitaculis gersonitaꝝ ⁊ meraritarum ostendo q̃ ciuitates ⁊ a quibus tribubus assignate sunt eis. et cum eis am intermiscet aliq̃ de filijs caath. ⁊ patet litera vsq; ibi. d Quas vocauerunt ex nobis suis licet leuite ⁊ sacerdotes denominauerũt loca eis assignata ad habitandum ⁊ nutriendum pecora ex nominibus suis adh̃ q̃ istud ẽss testimoniũ in futuꝝ. qz ista erãt eis assignata a filijs israꝫ. qz trib⁹ leui nõ habuit hereditatem distinctã sicut alie tribus. Cetera patent in litera.

Capitulū. vij.

Otro filij ysachar. hic phi ponit genealogiam aliquos ex tribus ex ysachar: benjamin: neptalim: manasse: ephraim: et aser de tribus do dan: et zabulō nō facit mentionē. Primo ergo agitur de genealogia tribus ysachar: secundo de benjamin. ibi. filij benjamin. tertio neptalim. ibi. Filij eius neptalim. quarto manasse ibi. Porro filij manasse. quinto ephraim ibi. Filij aut ephraim. sexto aser: ibi. Filij aser. De tribu vo dan: et zabulō nō describit aliqua genealogia cui ex ab aliqb assignetur. qz q libet trib habuit librū genealogie sue. Esdras aūt scriptor hui⁹ libri: vt dicit fuit a principio forsitā nō inuenit libros genealogiaꝝ trib dan: et trib zabulō qz postea fuerūt i captiuitate: et tribuū vt alio mō. Circa primū dicitur. Filij ysachar ꝛc. et subditur.

b Et samron. Ille vocat semron Beth. xxj. c Nūerati sūt in diebus dauid. Nō qlibet pcepit nūerare populum: vt ibi. ij. Reg. xxiiij.

d Quinq; ordo principeo. Ō intelligit cō numerato pce. cetera patent vsq; ibi.

e Filij beniamin. Ō hic describit genealogia trib beniamin: et pzia ysa vsq; ibi.

f Sephan qz et ophā filij hir: et aliū filij aser. In heb. hic filij aber: et ponitur hic filij in plurali p filius. vt cū isto alijs meliguntur alij filij aber. Dicit autez hic glo. hebraica q esdras istos saphan et ceteros posuit hic vltimo in genealogia beniamin. qz nec dū erant ex cognatiōe filioꝝ caath. Fuerūtq; ciuitates i finibus eoꝝ ō tribu ephraim. Dederunt ergo eis vrbes ad cōfugiendā siquem cuz suburbanis suis: i mōte ephrai: et gazer cū suburbanis suis: iecmaā qz cū suburbāis suis: betheron sicr: necnō thelō cū suburbāis suis: et gethremon i eundē modū. Porro ex dimidia tribu manasse aner: et suburbana eius balaā: et suburbana eius: bis vicz q de cognatione filioꝝ caath relicq erant. Filijs autem gerson de cognatione dimidie tribus manasse gaulon in basan: et suburbana eius. et astaroth cū suburbanis suis. De tribu ysachar cedes cū suburbanis suis: et daberath cum suburbanis suis ramoth qz: et suburbana eius. Filijs autem merari residuis de tribu zabulon remmon: et suburbana eius et thabor: cum suburbanis suis. Trāsiordanem quoq; ex aduerso iericho contra orientē iordanis de tribu ruben bosor: in solitudine cum suburbanis suis: et iassa cū suburbanis suis. cademoth quoq; et suburbana eius: et mephaath cum suburbanis suis. necnon et de tribu gad. Ramoth in galaad et suburbana eius et manaim cū suburbanis suis: sed et esebon cum suburbanis suis: et iezer cū suburbanis suis.

Capi. vij.

Otro filij ysachar thola et phua iasub et samron quatuor: Filij thola ozi: et raphaia et ierihel et iemai et iepsem et samuel principes p domos cognationum suarum. De stirpe thola viri fortissimi numerati sunt in diebus dauid. viginti duo milia sexcenti. Filij ozi israhia de quo nati sunt michael et obadia et iohel et iesia quinq; omnes principes cum eis p familias et populos suos accincti ad pugnā viri fortissimi triginta sex milia. Multas enim habuerūt vxores et filios. Fratres quoq; eoꝝ p omnem cognationez ysachar robustissimi ad pugnandum. octoginta septem milia numerati sunt. Filij beniamin bale et bochor et iadibel tres. Filij bale esbō et ozi et ozibel et ierimoth et vri qui quinq; principes familiarum et ad pugnandum robustissimi. Numerus autē eoꝝ viginti duo milia et triginta quatuor. Porro filij bochor zamira et ioas et eliezer et elioenai et amri et ieremoth et abia et anathot et almathā. Omnes hi filij bochor. Numerati sunt autem p familias suas principes cognationum suarū ad bella fortissimi: viginti milia et ducenti. Porro filij iadibel balā. Filij autez balā iebus et beniamin et ahoth et chanana et zethā et tharsis et ahisar: Omnes hi filij gadibel principes cognationum suarum viri fortissimi decem et septem milia et ducenti ad pugnā procedentes. Sephā qz et hapban filij bir. et asim filij aher. Filij autē neptalim iasiel et guni et aser. et sellum. Filij bale. Porro filius manasse. esriel. concubinaqz eius syra peperit machir patrem galaad. Machir autem accepit vxorē filijs suis haphi et sephan et habuit vxorē noie maacha. Nomen autez secundi salphaath nateqz et salphaath filie. et pepe-

a sciebat vtrū essent de tribu beniamin vel non eo q non inuenit redactionē generalogie ipoꝝ ad tribū beniamin certa: tudinaliter. & ō non vi pumienter ocium rum qz hebrei dicūt q esdras sephit hec libri p admonitionem et directiones angeli et sacharie ppha: qbus sibi pcompanauit q spiritu ppherico loqbantur. cum qz in sepulcra sacra si aliqd effossū inuenit ō esset a spū humano et nō a spiritu diuino.

g Filij aūt neptalim Hic ponitur genealogia tribus neptalim. et in nullo differt. b Filij bale. Ista aūt fuit filia rachel ab eodem patre ysaac habita eodem tempore ipi iacob de quo dr. vt hr ḡnes. xxx. ō q̄ alius fuit neptalim. vt habetur ibidem. et ō cū decimat.

b Filij bale. Ly filij refertur ad nepotes et est singularis nūeri et genitiui casꝰ. si aūt sit pluralis nūeri, pot sonare ista debilitate. sic filij neptalim hic dicunt filij bale ma trisauꝰ. eo mō loquēdi q̄ in sacra scriptura filij filiꝰ oꝝ dicunt filij parentum. i Porro filius manasse. hic describit genealogia tribus manasse.

k Pepe: machir ptem galaad. fuit. n potēs et magnus in terra illa, propter qō dicitur pater eius: vt frequēter dicitur ē in consimilibus.

l Et habuit sororē nomīe maacha. ista est alia ab illa maacha que cito post dicetur vxor machir

m Nate qz sunt filie salphaath. iste fuit lapidatus propter collectionem lignorum in sabbato. nec hūit filios. q̄ qō ei⁹ filie acceperūt terram

hereditatis loco phis de volūtate dñi. vt hꝫ Nu. xxvij. sed tñ. a Sozot aūt eius regina pepit viz decoꝝ. in heb. hꝫ. Pepit sechoz. t est nomē ꝓpriū vni⁹ horū. vt dicūt hebrei. b Filij aūt ephraim. Hic describit genealogia tribus ephraim: t legat lr̄a ꝓut iacet vsq; ibi.

a Occiderūt aūt eos viri geth. aliud aūt exponit ab hebreis multipliciter. Uno mō q̄ illi descēderēt de ephraim filio ioseph qui eme adhuc vīcte aū exitū filioꝝ isr̄l de egypto ih̄u moyse collegēt mīc timidēmē vt intrarēt terrā ꝓmissionis. nuq; ioseph monēbo dixerat q̄ dīs p⁹ mor tē suā educeret filios isr̄l de egypto. t iduceret eos in terrā ꝓmissionis. vt hꝫ Gen. xl. vij. ꝓpter qd filij ei⁹ erāt magis dati ⁊ audaces. t venient hꝫ ad terrā ꝓmissionis q̄ vi cina ē. vt hꝫ Exo. xiij. t nūc a gethēis fuerūt rebellati. q̄ occupabāt ipsi redeūdi ad terrā ꝓmissionis. Fm q̄ dñs Gen. xv. q̄. cccc. annis debebāt ee filij isr̄l peregrini in terra nō sua. vt ibidē fuit declarātū q̄ nōdū adhuc erāt cōplen. t hoc expōni possēt qđ postea hꝫ. s. q̄ iosue filius nun minister moysi i exitu de egypto nepos fuit elisama filij ammiud. filij laadon. filij thale. filij berīa. vt dicūt hebrei. Filij ephraim. t sic in sexta generatiōe natus ē iosue de ephraim. sicut t eleazar de leui in quīto. vt dictū fuit Gen. xv. ꝙ hoc expōni obuiat qđ hꝫ in textu. Filia aūt ei⁹ fecz ephraim. Fuit sara q̄ edificauit betheron inferiorē. et. q̄ iste ciuitates sunt in terra ꝓmissionis in sorte ephraim vt habet Iosue. xvj. vbi nō potuit edificari p mulierē descendētes de ephraim nisi post ingressum filioꝝ isr̄l in terrā ꝓmissionis. t assignatiōe hereditatis singulis tribubus a natiuitate ꝑo aphraim vsq; ad illud tpus fluxerūt anni. cclvj. ad minus. t iō nō vī q̄ hic posset ee alia filia genita ab ephraim q̄ edificasset ciuitates illas. ꝓprio assumpti. q̄a a natiuitate ysaac vsq; ad exitū de egypto fluxerunt anni. cccc. vt declaratū fuit Gen. xv. a qb⁹ si sībrahaūt anni q̄ fluxerūt vsq; ad natiuitatē ephraim remanēt anni. cc. xx. q̄ ysaac se ꝓgenari⁹ genuit iacob. vt hꝫ Gen. xxv. Iacob ꝑo centū triginta annoꝝ erat: qñ descēdit in egyptū. vt hꝫ Ge. xl vij. t sic de ꝑdict⁹. cccc. an. vsq; ad exitū de egypto remanent ccc. xl. anni⁹ a natiuitate ephraī. q̄ mai⁹ erat qñ iacob descēdit i egyptū. vt hꝫ Gen. xl vij. qb⁹ si addaūt. xl. anni q̄ bus filij isr̄l fuerūt in deserto p⁹ exitū de egypto. t ser i qb⁹ iosue pugnāt ꝑ regeo chanaā ubi dimidiet terrā. ꝓut ostensum fuit. Iosue. xj. t. xxij. habent anni. cclvj. igit fm istā expōem os dicē q̄ sara q̄ hꝫ de filia ephraī nō fuit filia ei⁹ immediata: ⁊ p multas generatiōes descēdit de eo. t fuit i posteritate sua postq̄ filij isr̄l i terrā ꝓmissionis hūerūt sortes assignatas. t sic edificauit ciuitates dictas: ꝓpt qđ hꝫ noīat ipsi filios ephraim ptarche ꝓpt magnā q̄ fecit i edificatiōe ciuitatū. Alio mō exponit de illis q̄ ꝑ volūtatē moysi p⁹ exierūt de egypto iuerūt ad ptū ꝑ aduersarios. t rebellari fuerūt. t multi eoꝝ occisi. vt hꝫ Hūe. xxij. in fine. t fm hꝫ nō ꝓpe dicit q̄ iste ephraīs qui dicit hꝫ eos lamētasse fuerit ephraīs filius Ioseph. q̄ illud bellū fuit secūdo anno egressionis de egypto: t sic iste ephraim fuisset tunc. cccij. annoꝝ: vīz ex ꝓdictis: t nō est verisimile q̄ tñ vixerit: maxime. quia Exo. j. dī. q̄ mortuus fuit ioseph t oīs cognatio illa antecēs filij isr̄l exierint de egypto. Item dato q̄ vixisset trāsmisisset in eo tempus generandi: t si de isto ephraim ꝙdicitur hꝫ lamētasse filios suos: dicitur q̄ postea genuit beria sic noiatus eo. eo q̄ malio domus eius ortus esset. t. p occisionem filioꝝ. Beria em interpr̄at in malo. Iste aliq̄ dicitur hic in textu. t Hūe. xiij. q̄ videnī obuiare būic expositioni. quia hic dicitur.

a Occiderūt autem eos viri geth. q̄ erāt philistei. t Nu. xiij. dī q̄ amorrei ⁊ amalechite interfecerūt illos q̄ ꝑ volūtatem moysi ausi fuerunt ire ad ptū. Iste hꝫ dr̄ q̄ isti fuerunt occisi a gethēis eo q̄ descēderāt ad inuadēdas possessiones eoꝝ: vbi aūt dr̄. Et illi contenebrati ascēderūt in montē ad pugnandū ꝑ amorreum ⁊ amalech. t iō pp̄ ista nō vī posse stare ista expositio scīa. tertio mō exponit de viris exīmiis de tribu ephraim q̄ pp̄ q̄ habuerūt sonē in terra ꝓmissionis p iosue. multiplicati fuerūt t roborati: t ꝓfidētes de sua multitudine t fortitudine descēderūt de mōte ephraim ꝑ ius trā philistinoꝝ: q̄ ē sup mare mediterraneū: ꝙ viri geth idigene occidēt eos t ponit in textu. b Indigene. ad exprimēdū modū occisionis. Indigene em dicunt nati de tra illa. vñ indigene dicunt q̄si inde geniti: t pp̄ hꝫ scīebāt passus ire ad difficiles trāseūdū. t sic pugnauerūt cū filijs ephraim in loco vbi filij ephraim nō poterāt se bñ defendere: igit fm istā expositionē opter dicere q̄ ille ephraim q̄ dr̄ hic lamētasse filios suos occisos q̄ fuerūt ꝓcipales in hꝫ facto. s. illo ꝑticu. fuit alius ab ephraim filio ioseph. t multo tpe p⁹ ipz tñ noiatus eodē noīe. sicut frequēter ꝓvenit. t hanc expositionī ꝑsonat qđ sꝫdicit. c Filia aūt ei⁹ sa. q̄ epitī. betho. inf. t supe. Nō em potuerunt iste ciuitates edificari ab ipa: donec filij ephraim fuerūt potētes in sorte sua.

d Et ozenzara istā ciuitatē noīauit ex noīe suo. ꝙ dicte expositioni videt obuiare qđ sꝫdicit. s. q̄ iosue filius nun descēdit de istis. t tñ certū ē q̄ ipe fuit ab ingressum terre ꝓmissionis. t iā erat senex t ꝓuecte etatis qñ dimisit terras filijs isr̄l. vt hꝫ Iosue. xiij. t iō fm istā expōem tertiā quā do subdit b. Postea filius eius raphaa. oget dicere q̄ ista nō refert ad ꝓcedēcia imediate. ꝙ ad ephraim filiū Ioseph. ita q̄ pp̄ reuerētiā iosue q̄ fuit valde magnus in populo isr̄l. scriptura incipit describere ei⁹ genealogiam ab ephraim ptiarcha: vt sit sensus. e Postea filius eius. id est ephraim ptiarche. f Raphaa t resseph t thale de quo. s. thale natus est thaan ee. Sequitur.

g Aut ha. filium iosue. t sic iosue descendit de ephraim in septima generatione.

b Possessio autem eoꝝ. t habitatio. bethel cum filiabus suis. i. cum villis sibi adiunctis. ista tñ ciuitas bethel alia ē a illa que vocata fuit bethel. ꝓut dictū fuit Gen. xx. vij. quia bethel in partim fuit in sorte inde t prius i sorte beniamin. iste autem bethel fuit in sorte ephraim. t ibi posuit hieroboam vitulū de duobus vitulis aureis quos fecit vt habet. iij. Reg. xij.

Capitulum. viij.

a Filij aser. hic vltimo describit genealogia aser. t patet ifa vsq; ibi. b Ipe est pl barzaith. nomē ē loci vbi mel chiel fuit vltio vel vir famosus. c Filij gether iephone iste est alius a pte chaleb qui fuit de tribu iuda. iste autez de tribu aser.

a Beniamin aūt b Hic resumit genealogia de niamin vt diffusius scribat ob fit principa liter ppt saul regem q fuit de hac tribu p igit ponit genealogia beniamin in generali. sedo ipi saul in spāli ibi. In gaba eo aūt. c Circa primu dicit. a Beniamin aūt genuit hale primogenitū suū. t ba al secūm q vocat ab bel. Nume. xxvij. b Fuerūtq; filij ba le addoar t gera. di cūt alij q iste gera fuit pr semei. q ō nō ē vez. qz iste gera fuit nepos beniamin pīarche vt ba etiam rge vsq; ad tpus semei fluxerūt secūm ēēt an. t pl°. qz ano dringētēsimo t octogesimo egressiōis de egypto fm datuz fuit templū p salomonē. vt bī. iij. Reg. vj q salomō interfecit semei. vt bī. iij. Reg. ij. t ō ille gera q dicit. pl bui° semei ij. Reg. xvj. fuit ali° ab illo gera t longo tempe post tpm.

c Hi sūt filij abod Iste ē qui vocat aioth. Iudi. iij. q fa it iudex in isrl et inflexit eglon regē moab. vt ibidem habet. d Aut translati fuerūt in manath. i. in sepulcrū. vt dicūt alij expositores nostri catholici t intelligat b de gabaonitis q ppter vrbē leuite quā asstauerāt incredibili. vt bī Iudi. xxi. inflexit fuerūt. et isti descēderūt de aioth. q ifa segnens Irlāt hanc expositionē q dicit. e Hamaā ē ipe trāstu. eos t achia t biera. associati fuerūt illi ib facto. cū igit isti fuerint de tribu beniamin q nō interfecerūt pdictos gabaonitas q magī interūt eos. vt bī Iudi. q pt q ptra expositio non ē vera t ō dicit hic bebrei q manath nō significat b sepulcrum q ēst nomē ppriū cuiusdam terre ad quā isti fuerūt trāslati p naaman t socios ei°. Verū aūt fuerūt trāslati illinc p bellū vel p cōmutationē beneditatū seu alio mō. nō dicūt expositores hebraici vel latini. f Postq; genuit hale primogenitū suū. t ba al secūm q vocat ab bel. Nume. xxvij. b Fuerūtq; filij ba le addoar t gera. di cūt alij q iste gera fuit pr semei. q ō nō ē vez. qz iste gera fuit nepos beniamin pīarche vt ba etiam rge vsq; ad tpus semei fluxerūt secūm ēēt an. t pl°. qz ano dringētēsimo t octogesimo egressiōis de egypto fm datuz fuit templū p salomonē. vt bī. iij. Reg. vj q salomō interfecit semei. vt bī. iij. Reg. ij. t ō ille gera q dicitur. pl bui° semei ij. Reg. xvj. fuit ali° ab illo gera t longo tempe post tpm.

c Hi sūt filij abod Iste ē qui vocatur aioth. Iudi. iij. q fa it iudex in isrl et inflexit eglon regē moab. vt ibidem habet. d Aut translati fuerūt in manath. i. in sepulcrū. vt dicūt alij expositores nostri catholici t intelligat b de gabaonitis q ppter vrbē leuite quā asstauerāt incredibili. vt bī Iudi. xxi. inflexit fuerūt. et isti descēderūt de aioth. q ifa segnens Irlāt hanc expositionē q dicit. e Hamaā ē ipe trāstu. eos t achia t biera. associati fuerūt illi ib facto. cū igit isti fuerint de tribu beniamin q nō interfecerūt pdictos gabaonitas q magī interūt eos. vt bī Iudi. q pt q ptra expositio non ē vera t ō dicit hic bebrei q manath nō significat b sepulcrum q ēst nomē ppriū cuiusdam terre ad quā isti fuerūt trāslati p naaman t socios ei°. Verū aūt fuerūt trāslati illinc p bellū vel p cōmutationē beneditatū seu alio mō. nō dicūt expositores hebraici vel latini. f Postq; genuit hale primogenitū suū. t ba al secūm q vocat ab bel. Nume. xxvij. b Fuerūtq; filij ba le addoar t gera. di cūt alij q iste gera fuit pr semei. q ō nō ē vez. qz iste gera fuit nepos beniamin pīarche vt ba etiam rge vsq; ad tpus semei fluxerūt secūm ēēt an. t pl°. qz ano dringētēsimo t octogesimo egressiōis de egypto fm datuz fuit templū p salomonē. vt bī. iij. Reg. vj q salomō interfecit semei. vt bī. iij. Reg. ij. t ō ille gera q dicitur. pl bui° semei ij. Reg. xvj. fuit ali° ab illo gera t longo tempe post tpm.

c Hi sūt filij abod Iste ē qui vocatur aioth. Iudi. iij. q fa it iudex in isrl et inflexit eglon regē moab. vt ibidem habet. d Aut translati fuerūt in manath. i. in sepulcrū. vt dicūt alij expositores nostri catholici t intelligat b de gabaonitis q ppter vrbē leuite quā asstauerāt incredibili. vt bī Iudi. xxi. inflexit fuerūt. et isti descēderūt de aioth. q ifa segnens Irlāt hanc expositionē q dicit. e Hamaā ē ipe trāstu. eos t achia t biera. associati fuerūt illi ib facto. cū igit isti fuerint de tribu beniamin q nō interfecerūt pdictos gabaonitas q magī interūt eos. vt bī Iudi. q pt q ptra expositio non ē vera t ō dicit hic bebrei q manath nō significat b sepulcrum q ēst nomē ppriū cuiusdam terre ad quā isti fuerūt trāslati p naaman t socios ei°. Verū aūt fuerūt trāslati illinc p bellū vel p cōmutationē beneditatū seu alio mō. nō dicūt expositores hebraici vel latini. f Postq; genuit hale primogenitū suū. t ba al secūm q vocat ab bel. Nume. xxvij. b Fuerūtq; filij ba le addoar t gera. di cūt alij q iste gera fuit pr semei. q ō nō ē vez. qz iste gera fuit nepos beniamin pīarche vt ba etiam rge vsq; ad tpus semei fluxerūt secūm ēēt an. t pl°. qz ano dringētēsimo t octogesimo egressiōis de egypto fm datuz fuit templū p salomonē. vt bī. iij. Reg. vj q salomō interfecit semei. vt bī. iij. Reg. ij. t ō ille gera q dicitur. pl bui° semei ij. Reg. xvj. fuit ali° ab illo gera t longo tempe post tpm.

Capitulum. viij.

dentalē plagā gazer t filie ei°. sicbē ōz cū filiab° suis vsq; ad asa cū filiab° eius turta filios ōz manasse bethsan t filias ei°. thanac t filias ei° mageddo t filias ei° :dor t filias ei°. In his bitauerunt filij iosepb filij isrl. Filij aser Jemna t iesua t isui t baria t sara soror eoz. Filij aūt bariabeber t melchiel Ipe ē pater barzaith. Hebar aūt genuit iephlat: t somer t iothā t sua sororē eoz Filij iephlat phosech t chamaal t assoph. hi filij iephlat. Phoro filij somer ahi t roaga t iaba t aram. Filij aūt helem fris eius: supha t iemna t selles t amal. Filij supha sue ay naphbet t sual t beri t iāra bosor t odor: t samma t salusa t iethrā t bera

l Filij gether : iephone et phaspha t ara. Filij aūt ola aree t aubel tresia. oēs hi filij afar principes cognationū electi atq; fortissimi duces ducū. Mulier° autez eoz etati q apta erāt ad bellū viginti ser milia. .viij.

m Beniamin autē genuit hale primogenitū suū asbal secundū: abara tertiū: naoba quartū t rapha quintū. Fuerūtq; filij hale: addoar t gera t abiud. Abisue ōz t naman et achia: sed t biera t sephupban t uram. Hi sunt filij Abod principes cognationum habitantiū in gabaa: q translati sunt in manath: Mamaā aūt t achia t biera ipe transtulit eos t genuit oza t ahiud. Porro saarabim genuit i regione moab postq; dimisit husim t bara uxores suas. Genuit aūt de edes uxore sua iobab t sebia t mosa t molochom iebus ōz t sebia t marmach. Hi sunt filij ei° principes in familijs suis. n De husim vero genuit Achitob t elphaal. Porro filij elphaal: heber: t misaam t samad. Hic edificauit ono t lod t filias eius.

o Bara autem t sama principes cognationum habitantium in hailon. Hi fugauerūt habitatores geth

p t haio t sesac t hieremoth t zabadia t arod t heder: michael ōz t iespha t ioaa filij baria. Et zabadia t mosollam t ezeci t heber. t esamari t iezlia t iobab

q filij elphaal t iacim t zechri t zabdi t elioenai t selethai t heliel t adaia t baraia t samarath filij semei Et iespban t heber et heliel et abdon et zechri t hanan et ananus et aulam et anathothia et iephdaia et phanuel. filij sesac. Et samsari et soorias et otholias : et hieresia helias et zechri : filij

r hieroam. Hi patriarche t cognationū principes q habitauerunt in hierusalem. In

a Filij aser. hic vltimo describit genealogia aser. t patet ifa vsq; ibi. b Ipe est pl barzaith. nomē ē loci vbi melchiel fuit vltio vel vir famosus. c Filij gether iephone iste est alius a pte chaleb qui fuit de tribu iuda. iste autez de tribu aser.

g Postq; dimisit husim t bara uxores suas. q. forte erant adultere vel sibi redioserit ō ea dimissio accepit aliam uxorē in regione moab. de q sūdit. b Genuit aūt de edes uxore sua iobab. t ceteros. i De husim vero q fuit prima uxor saarabij vt pdictū est. Genuit architob. et subditur. k Hic edificauit ono t lod tioia sunt ciuitates ipe edificauit samaarb. l Et filias ei° id ē villulas adiacētes. m Bara aūt t sama. bara ē nomen viri. n Pūcipes cognationum habitā. in hailon nomen ē ciuitatis de q dicit Iosue. xx. Sol cōtra gabaō ne moueris t luna cōtra hailon. o Hi sūt bara t sama t socij eoz. p Fugauerūt habitatores geth pbilistei cū q habitabāt in geth ascenderūt in sortē beniamin ad depcandos i t ab istis de tribu beniamin fuerūt rebellati t fugati. sic ecō uerso filij ephraim voluēs depdari gethēos: ab ipsis fuerūt rebellati t occisi. vt dictū fuit ca. .xxxiij. q Et alia asa baio t sesac ꝛc. nomina sūt virorū de beniamin qui fuerūt in rebellatione gabaonum. vsq; ibi exclusiue. r Filij elphaal. vbi incipit describere eius generationes

b Hi pīarche. id est pncipales inter pncipes illius cōgregationis.

t Qui habitauerūt in hierusalem. Nec enim ciuitas partis cedit in sortem inde t partem in sortem beniamin. vt dictum fuit in libro Iosue et ideo non solū habitabant ibi alij de tribu iuda. sed etiaz aliqui de tribu Beniamin.

v In gabaon autem. Hic cōsequenter describit cognatio saulis regis in spertali cum dicitur. In gabaon autez habitauerunt aboī gabaon. In hebreo habetur. Pater gabaon. t sunt due dictiones. t significant illius qui erat pncipalis in illa ciuitate. t q ista sit ifa vera patet ex hoc: q circa finem capl. sequē. vbi resumitur ista cognatio quasi sub eisdem verbis t dicitur ibidem. In gabaon autē. cōmorati sunt pater gabaon ēt. qñ autem dicitur hic. Habitauerūt. subintelligūtur alij qui in eadē ciuitate habitauerunt cum illo pncipali.

r Cis t baal t ner. ex hoc dicūt doctores q cis pat saul t ner pr̄ abner pncipis militie saul fuerūt fratres. t p ꝓs saul t abner ꝛgnati germani. vt dictū fuit. j. Reg. xiij.

y Ner aūt genuit cis. ꝙ quō genuit cū. qz dictū ē q fuit frater eius. Sed ō dicunt expositores cōiter q fuit fr eius. senior eo. t ō mortuo pr̄e ille ner educauit t custodiuit ei⁹ filiū ionathā. t ex hac nutritiōe vocat b pr̄ eius. ꝓpt qd ille cis dicit būtile aliū patrē naturalē. j. Reg. ix. vbi dr. q erat vir de beniamin nomine cis filij abiel ꝛc.

5 Et cis genuit saul vt br̄. j. Reg. ibidē.

a Et bisbaal. iste ꝙ Reg. vocatur bisbo seth. t successit saul in regno fratrib⁹ sui⁹ interfectis.

b Et meribaal. Iste ē ꝙ vocat miphibo seth. ij. Reg. ꝙ fuit cō mēsalis dō pp amorē ionathe pr̄is sui: cetera legant. pter in cent in ista vsq; ibi.

c Et mical. ha. filios ac nepo. cen. ꝙ. ly milia nō ē de textu. qz nō ē i hebreo nec in libris correctis: et merito: qz i tota tribu beniamī nō erāt tot viri bellatores t mīt nominādi in generatione vni⁹ hois qui vocarent hic vlam

Cap iiij. ū. ij.

(C) Nuersus ḡ isr̄l. Supius descripte sūt generatiōes discēdentes a filijs iacob vsq; ad trāsmigrationē babylonis. ō pr̄ agit de istis ꝙ fuerūt p⁹ trāsmigrationē. t dimidiū pr̄is capt̄m in tres partes. qz p ponit primario respcū p̄cedētū. scdo executio pr̄itū ibi Qui aūt habitauerūt. tertio primario respcū sequentiū: ibi. In gabaō aūt. c. Circa primū dr. Universus ḡ isr̄l dinumeratus ē. q. d. Is in p̄cedēt⁹ genealogie filios isr̄l sūt descripte. B tñ ē breuiter t chronice ꝙ nūerus dictaꝝ genealogiaꝝ alibi descript⁹ ē plectius. t vbi scriptus sit b oñdi tur cū dicit. a Et summa eoꝝ scripta ē ꝛc. dicit aūt gl. hebraica q lib iste vbi scripte sunt genealogie pcedit vsq; ad minima nō bē sicut nec lib abyē filioniꝝ. t abdo videtis. t pter alij libri q in scriptura allegant. nec tñ habent. Aliq̄ vo exponūt de nūeratiōe facta p ioab de pcepto dauid q̄ peccauit. ij. lib. Reg. xxiij. b Trāsllati sūt in babylonē ꝛc. Nō fit b mēto de trāsllatiōe filioꝝ isr̄l. q facta fuit p teglatphalassar regē assyrioꝝ de q bē. iiij. Reg. xv. nec ō illa q facta ē p salmanasar. ix. anno osee de q bē. xvij. Regū xvij. qz de istis duab⁹ captiuitatib⁹ nō redierūt ad terrā isr̄l ꝙ de tercia captiuitate q facta fuit p nabuchodonosoꝛ regē babylonis q transtulit eos q habitabāt in regno iuda scz tribū iuda t beniamin t leui. qz de ista captiuitate p⁹ lxx. annos redierūt in isr̄l t in terrā isr̄l de licētia cyri regis pr̄ssarum. vt bē. ij. Paral. vltī. ca. t. j. Esdre. j. t aliq̄ redierūt in ꝓuincijs ꝙ adhuc viuebāt. vt bē. j. Esdre. iij. q fuerūt ad locū cultus diuini. vt bē Josue. ix. f Cōmorati sūt in isr̄l de filijs iuda ꝛc. in redim de captiuitate babylonica solicite fuerūt illi q p̄sidebāt ꝓpto. vt ciuitas isr̄l habitaretur eo q ibi reedificari fuit templū ad cultū diuinū. Q multi de pplo magis volebāt habitare in aliis locis iudee ad colendū agros t vineas t p̄silla t qz habitatoꝝ in hierl̄m imminebāt pericula ab aduersarijs eo q ciuitas illa erat odiosa gentibus habitantibus in samaria t ciuitatibus circūadiacentibus. vnde t frequenter impediebant reedificationem templi t ciuitatis. vt̄ Esdre. j. t. ij. in pluribus locis ꝓpter quod aliqui de populo israel qui erant deuotiores obtulerunt se voluntarie ad habitandū in isr̄l ꝓpter quod benedicti illis deus. vt habetur Nee. xj. Sed quia illi non sufficiebant misse sunt sortes ad determinandum qui habitarent de singulis tribubus in ierusalem. vt habetur ibidem. Sciendum autem q istorū habitantium in hierusalem numeri t nōia in pluribus variantur hic t Neemie. xj. cuius variationis triplex ratio assignatur. Prima est q non integraliter exprimuntur in vtroq; loco sed partim hic. t partim ibi. ꝓpter quod a liq̄ hic tacentur qui ibi exprimūtur. t econuerso. Secunda ō est. qz plures de istis fuerūt binomij vel trinomij. t ꝑ vno nomie hic exprimuntur. t ibi ꝑ alio. Tercia est. quia idem nomen aliqñ variat in hebreo. sicut et in latino. vt

gabaō aūt habitauerūt abbi gabaō t nomē vroris ei⁹ maacha. filiusq; ei⁹ primogenit⁹ abdon t sur t cis t baal t nadab. gedur ḡz t ahio t zacher t macelloth. et macelloth genuit samaa Habitauerūq; ex aduerso fratrū suoꝝ i irlm cū frib⁹ suis

7 Ner aūt genuit cis t cis genuit saul. Porro saul genuit ionathā t melchisue t abinadab t isbaal. Filij⁹ aūt ionathan meribaal. t meribaal genuit micha. filij micha phithon t melech t thara abaz. t abaz genuit ioada. t ioada genuit alemoth t asmoth t zamri. Porro zambri genuit mosa: t mosa genuit baana cui⁹ filius fuit raphaia de q̄ ortus est elasa q̄ genuit asel. Porro asel sex filij fuerūt his nomibus: ezricā bocheru: ismael saria abadia anā. Oēs hi filij asel. Filij aūt esech fratris ei⁹. vlā primogenitus t ihus scōus. t eliphaleth tercius. Fuerūq; filij vlam viri robustissimi t magno roboꝛe tendētes arcū t multos būtes filios ac nepotes cētū q̄nq̄ginta Oēs hi filij beniamin. Ca. ix.

1 Universus ḡ isr̄l dinūeratus est t summa eoꝝ scripta ē in libro regū isr̄l t iuda. trāslatiq; sūt in babylonē ꝓpter delictū suū. Qui aūt habitauerūt primi in possessionib⁹ t in vrbibus suis isr̄l: t sacerdotes t leuite t nathinnei cō morati sūt i irlm ō filijs iuda t de filijs beniami. De filijs ꝙz ephraī t manasse orti sūt filij⁹ amiud filij⁹ emri: filij omri: filij bonni De filijs phares filij iuda t de siloni asaia primogenit⁹ t filij ei⁹. De filijs aūt zara iehuel t frēs eoꝝ sexcēti nonaginta. Porro de filijs beniami. salo filij⁹ mosollā filius oduia filij asana t iobania filij⁹ icroam t helam filius ozi filij mochori t mosollā filius saphacie filij ꝛabuel filij iebanie t frēs eoꝝ p familias suas nōgēti q̄nq̄ginta sex Oēs hi principes dato tēplo scō. illi q̄ viderūt in pmū tēplū flebant. Alij aūt redierūt in filijs i ḡbus plēa manēt aliq̄ mō. Sciendum tñ q̄ de aliqo tribubus aliq̄ euaserūt manus teglatphalassar t salmanasar q̄ venerūt ad habitandū in regno iuda. q̄ istī postea fuerūt trāslati in babylonē ꝓ nabucho. hic cū aliis. t de captiuitate redierūt cuꝝ ipsis aliq̄ in ꝓpriis ꝓsonis. q̄ nōdū erant mortui. t aliq̄ i filijs suis. vt habet infra.

c Qui aūt habitauerūt. ō pr̄ agit de illis qui redierūt. t p̄ de tribub⁹ in generali. scdo de tribu leui in spāli. ibi. De sacerdotib⁹ aūt. Circa p̄mū dr. c Qui aūt habitauerūt primi. i. primo redeuntes de captiuitate babylonica. d In vrbib⁹ suis. t possessionib⁹ ꝛc. t q̄ de illis loq̄t ꝓ ꝑ similē modum loquēdi de istis. primo Esdre. v. vbi dr. Hi aūt filij sunt ꝓuincie q̄ ascēderunt de captiuitate. t sequitur. Q̄ reuersi sunt in iudā t irlm vnusquisq; in ciuitate sua. t i fine capitulī dr. Habitauerunt ḡ sacerdotes t leuite de pplo t cantores ianitores t nathinei in vrbibus suis vniuersiq; isr̄l in ciuitatibus suis.

e Et nathinnei. iste erant gabaonite ad tudalmū quersi. t fuerūt deputati ad portandū aḡa t ligna ad locū cultus diuini. vt bē Josue. ix. f Cōmorati sūt in irlm de filijs iuda ꝛc. in redim de captiuitate babylonica solicite fuerūt illi q̄ p̄sidebāt ꝓpto. vt ciuitas isr̄l habitaretur eo q̄ ibi reedificari fuit templū ad cultū diuinū. Q multi de pplo magis volebāt habitare in aliis locis iudee ad colendū agros t vineas t p̄silla t qz habitatoꝝ in hierl̄m imminebāt pericula ab aduersarijs eo q̄ ciuitas illa erat odiosa gentibus habitantibus in samaria t ciuitatibus circūadiacentibus. vnde t frequenter impediebant reedificationem templi t ciuitatis. vt̄ Esdre. j. t. ij. in pluribus locis ꝓpter quod aliqui de populo israel qui erant deuotiores obtulerunt se voluntarie ad habitandū in isr̄l ꝓpter quod benedicti illis deus. vt habetur Nee. xj. Sed quia illi non sufficiebant misse sunt sortes ad determinandum qui habitarent de singulis tribubus in ierusalem. vt habetur ibidem. Sciendum autem q istorū habitantium in hierusalem numeri t nōia in pluribus variantur hic t Neemie. xj. cuius variationis triplex ratio assignatur. Prima est q̄ non integraliter exprimuntur in vtroq; loco sed partim hic. t partim ibi. ꝓpter quod a liq̄ hic tacentur qui ibi exprimūtur. t econuerso. Secunda ō est. qz plures de istis fuerūt binomij vel trinomij. t ꝑ vno nomie hic exprimuntur. t ibi ꝑ alio. Tercia est. quia idem nomen aliqñ variat in hebreo. sicut et in latino. vt

f regnãter dicũ est. c ꝓter hãc varietatẽ videnť aliqñ variari gḷonã q̃ rõ sunt eccl̃e: t sic pñs solui dissonãtie apparẽtia: t vsurpat lra sicut facit. g De sacerdotib⁹ aũt. Hic pñs agit de tribꝰ Leui in spãli. et primo de sacerdotibus. t ꝑs lra vsq; ibi. filio sadoch quẽ constituit salomon sũmũ sacerdotẽ ꝓ abiathar. iij. Reg. ij. Et longo tpe posteriꝰ illo. t De leuitis aũt. Postq̃ enumerauit sacerdotes: cõsequẽter enumerat leuitas f̃m nomina et officia. h Bachachar q̃z carpẽtarius esse scholiastꝰ: putat aũt alios carpentarios in opꝰ templi. Leuite enim talia opa mechanica nõ facie bant: sed in mysterio domꝰ dñi seruiebãt i Ianitores regis ad orientẽ observabãt locꝫ pomꝰ regia huic esset destructa: sed loca circa templũ remanebãt nouis procedentibꝰ ante captiuitatẽ babylonicam.

m Phinees aũt filiꝰ eleazar erat duxeorũ. dicũt aliqui q̃ iste fuit phinees ne pos aaron: t hõc cũ dixi hic. n Dat eorũ. nõ est referendũ ad illos leuitas qui mistrabãt in scõo tẽplo post reditũ captiuitatis babylonice: t ꝑtinet leuitas hic pñsentes. Dñt aũt phinees inf leuitas ponit. Alius tñ fuit sacerdos successens in ꝛlimo sacerdotio pñs suo: vt habet Ro. xxvviiec est incõuenies q̃ in diuersis tẽpoꝫ⁹ pater et filiꝰ in eadẽ cognatiõe vel diuersis tẽpoꝫ⁹ sibi nomient t hõ iste phinees et eleazar pater ei⁹ fuerit alij ab illis q̃ in libris numeroꝝ sibi

a Filij sadoch. Iste fuit alius ab

cognationũ: q̃ domos patrũ suoꝝ. Be sacerdotib⁹ aũt iedaia ioiarib et iachin azarias q̃z filiꝰ helchie filij b mosollam filij sadoch filij meraioth filij achitob pontifex domꝰ dei. Porro adaias filius ieroã filij phasor filij melchia et maasia filiꝰ adihel filij iezra filij mosollam filij mosollamoth filij emmer: fratres q̃z eoꝝ ꝑncipes ꝑ familias suas mille septuginti septingẽti sexaginta fortissimi roborꝫ ad faciendũ opꝰ i misterij i domo dei. De leuitis aũt semeia filiꝰ assub t filij ezricaꝫ filij asebia: de k filijs merari. Bachachar q̃z carpentarius et galal et mathania filius micha filij zechri filij asaph t obdia filius semeie: filij galal: filij iduthum: t barachia filius asa: filij helchana q̃ habitauit in atrijs nethophati. Ianitores autem sellum t achub t thelmõ: t abimã: et frater eoꝝ sellũ princeps l vsq; ad illud tpus in porta regis ad orientẽ observabãt ꝑ vices suas de filijs leui. Sellum vo filiꝰ chore filij abiasaph filij chore cũ fratribus suis: t domos ꝑris sui. Hi sũt chorite sup opa misterij: custodes vestibuloꝝ tabernaculi et familie eoꝝ ꝑ vices castroꝝ dñi: custodientes introitꝰ. Phinees aũt filiꝰ eleazar erat dux eorũ coram dño. Porro zacharias filius mosollamia ianitor porte tabernaculi testimonij. Oĩs hi electi i ostiarios ꝑ portas ducenti duodecim t descripti i villis ꝓpijs quos constituerũt dauid t samuel videns p in fide sua: tam ipos q̃ filios eoꝝ in ostijs domꝰ dñi

nemiant. o Illos cõstituerũt dauid t samuel. nõ q̃ ꝓtinerãt illos in gḷonis ꝓpijs: q̃ antecessores eoꝝ instituẽdo i istis officijs. Scãdũ q̃ dñs post mortẽ samuelis illos ordines instituit: q̃ samuel de dñi ꝑcepto mandarat. ó dñs cũ ipo eos instituisse. p

et in tabernaculo vicibus q suis. Per quatuor ventos erãt ostiarij. i. ad orientẽ et ad occidẽtẽ t ad aq̃lonẽ et r ad austrũ. Fratres aũt eoꝝ in viculis morabant t veniebãt in sabbatis suis de tpe vsq; ad tpus. Ibio qua s tuor leuit credit⁹ erat ois numerꝰ ianitoꝝ: t erãt custodientes exedras t thesauros domus dñi. Per girũ q̃z templi dñi morabant in custodijs suis: vt cũ tpus fuisset ipi mane aperirent fores. De hoꝝ genere erãt et u sup vasa misterij. Ad numerũ enim inferebant vasa t efferebant. De ipis t qui credita habebãt vtẽsilia sãctuarij: ꝑtinet simile t vino x t oleo t thuri t aromatib⁹. Filij aũt sacerdotũ vnguẽta ex aromatib⁹ cõficiebãt. Et matathias leuites primogenitꝰ sellũ chorite ꝓfectus erat eoꝝ q̃ i sartagine frigebant. Porro ó filijs caath fratrib⁹ eoꝝ sup panes erãt ꝓpositiõis vt semp nouos ꝑ singula sabbata ꝓparent. Hi sunt ꝓncipes cãtoꝝ per familias leuitaꝝ qui in exedris morabant: ita vt die ac nocte iugit suo misterio deseruirẽt. Capita leuitarũ ꝑ familias suas principes y manserũt in hierlm. In gabaon aũt cõmorati sũt pater gabaon habibel: et nomen vroris ei⁹ maacha. Filius ꝓgenitꝰ ei⁹ abdõ t sur t cis t baal t ner t nadab gedor q̃z t ahio et zacharias t macelloth. Porro macelloth genuit semmaon. Isti habitauerũt e regiõe fratrũ suoꝝ in hierlm cũ frib⁹ suis. z Per aũt genuit cis: et cis genuit saul: t saul genuit ionathã: et melchisue et aminadab

b Filij sadoch. Iste fuit alius ab illo sadoch quẽ constituit salomon sũmũ sacerdotẽ ꝓ abiathar. iij. Reg. ij. Et longo tpe posteriꝰ illo. t De leuitis aũt. Postq̃ enumerauit sacerdotes: cõsequẽter enumerat leuitas f̃m nomina et officia. h Bachachar q̃z carpẽtarius esse scholiastꝰ: putat aũt alios carpentarios in opꝰ templi. Leuite enim talia opa mechanica nõ facie bant: sed in mysterio domꝰ dñi seruiebãt i Ianitores regis ad orientẽ observabãt locꝫ pomꝰ regia huic esset destructa: sed loca circa templũ remanebãt nouis procedentibꝰ ante captiuitatẽ babylonicam.

m Phinees aũt filiꝰ eleazar erat duxeorũ. dicũt aliqui q̃ iste fuit phinees ne pos aaron: t hõc cũ dixi hic. n Dat eorũ. nõ est referendũ ad illos leuitas qui mistrabãt in scõo tẽplo post reditũ captiuitatis babylonice: t ꝑtinet leuitas hic pñsentes. Dñt aũt phinees inf leuitas ponit. Alius tñ fuit sacerdos successens in ꝛlimo sacerdotio pñs suo: vt habet Ro. xxvviiec est incõuenies q̃ in diuersis tẽpoꝫ⁹ pater et filiꝰ in eadẽ cognatiõe vel diuersis tẽpoꝫ⁹ sibi nomient t hõ iste phinees et eleazar pater ei⁹ fuerit alij ab illis q̃ in libris numeroꝝ sibi

g Per aũt genuit cis. Hic ponit primatio ad sequẽs capitulus vbi agitur de mistratiõe regni ad dauid post mortem saulis: et tõ resumit genealogia saulis q̃ posita ẽ ca. ꝓcedẽti. t hõ exponit sic ibi.

Philistijm aūt. Hic incipit scriptura describere actus ipsius dd̄ ⁊ eius regnū: de quo principaliter intendit in h libro. ⁊ iō p̄mo describit ipsius dauid electio. scd̄o electi solēnis inunctio ca. xj. tercio inuncti gubernatio ca. xiij. Circa p̄mū notandū q̄ licz dauid viuēte saule electus fuerit i regē a dn̄o: vt h̄r. j. Regū. xvj. tn̄ ista electio n̄ habuit effectus nisi q̄n mortuo Saule translatū fuit regnū ad ipsū. ⁊ iō in h ca. p̄mo describit Saulis ⁊ filiorū ei⁹ occisio. scd̄o occisi exequiarū: ibi. Die ĝ altero. tercio virorū solēnis tumulatio: ibi. Hoc cū audissent viri iabes. quarto regni translatio: ibi. Mortuus ē ĝ saul. Tres p̄me p̄tes patent ex his q̄ dicta sūt. j. Re. vlti. h excepto. b Et caput affixerūt in templo dagon. ponēdo illō in loco eminēti sup stipitē vel lanceā ad suā magnificētiā de victoria hita. ⁊ idoli veneratiōz cui principalit attribuebāt illam victoriā. c Subter quercū q̄ erat i iabes. j. Re. vlti. dī in nemore iabes. iuxta eni ciuitatē erat nemus in quo erat querc⁹ notabilis sub q̄ fuit ista sepultura. d Mortuus est ĝ saul. Hic p̄nr agit de translatione regni ad dauid p mortē saulis cum dī: Mortu⁹ ē ĝ saul. vtrū aūt saul sit dānat⁹ vel saluat⁹ dictū fuit diffuse. j. Re. vl. et fm opiniōz q̄ dicit ipsz eē saluatū expōnit qd̄ dicit hic. e Propter iniqtates suas id est in penā iniquitatū suarū p̄cedētiū: sicut fur suspēdit p pter furta sua. si tn̄ peniteat ⁊ penā paciēter sustineat saluat: ⁊ sic fuit de saule vt dictum fuit. j. Re. diffuse fm istā viā. f Eo q̄ p̄uaricatus sit mādatū dn̄i. regē amalech viuū p̄seruādo: ⁊ spolia capiēdo: vt h̄r. j. Reg. xv. g Sz insup etiā phitonissā p̄suluerit: eo q̄ nō h̄ebat rn̄sū a dn̄o vt h̄r. j. Reg. xxviij. h Nec sperauerit in dn̄o. qd̄ patz ad phitonissam recurrēdo: tn̄ fm istā opinionē de oib⁹ istis ⁊ alijs malis suis finalr vere penituit, ⁊ sperauit in dn̄o de cōsecutiōe vite eterne. licz nō sperauit de p̄seruatiōe p̄sentis vite. qr̄ sniaz dn̄i de sua morte ⁊ filiorū suorū audiuerat ⁊ acceptauerat. acq̄escēdo voluntati diuine: fm ẏo opinionē q̄ dicit ipm eē damnatū. aliter exponit istā l̄ram cū dicit. d Mortu⁹ ē aūt saul p̄pter iniq̄tates suas: p̄pter q̄s fuit derelict⁹ a dn̄o ⁊ manib⁹ inimicorū suorū traditus. h Nec sperauerit in dn̄o. qa ex desperatiōe se occidit: et sic de salute eterna nō sperauit. i Et transtulit regnū ei⁹ ad dd̄. sicut p̄dixerat p samuelē j. Reg. xv. et xvj.

In ca. x. vbi dī in postil. Utrū autem saul.

Additio.

Prima istarū opinionū q̄ tenet saul fuit saluat⁹ ē hebreorū q̄ in multis locis deuiāt a veritate sacre scripture. Scd̄a ẏo opinio q̄ dicit ipsum saulē eē dānatū, est doctorū nr̄orū cōcorditer q̄ q̄dez opinio scd̄a sentētiā doctorū tenēda est tanq̄ ꝯsona veritati. put plenius h̄r in additione sup p̄mū Reg. vlti. vide ibi.

Vide replicā generalē post. xxx. ca. secūdi toti⁹ hui⁹ postillā: vbi p p̄nti ca. ⁊ eius additiōe replicator ad correctoriū p̄mi Regū. vlti. ca. se remittit.

nadab ⁊ esbaal. Fili⁹ autē ionathā miribaal: ⁊ miribaal genuit micha. Porro filij micha phitō et melech ⁊ thara ⁊ ahaz. Ahaz autē genuit iara: et iara genuit alamath ⁊ azmoth ⁊ zamri. Zamri āt genuit mosa: mosa ẏo genuit baana cui⁹ fili⁹ raphaia genuit elasa: de q̄ ortus est esel. Porro esel sex filios habuit his noib⁹ ezricā bochru ismael saria obdia anan. Hi filij esel.

Capitulū. x.

Philistijm aūt pugnabāt ꝯ isrl̄: fugerūtq̄ filij isrl̄ palestinos: ⁊ ceciderūt vulnerati in monte gelboe. Cūq̄ appropinq̄ssent philistei p̄sequētes saul ⁊ filios ei⁹: p̄cusserūt ionathā ⁊ aminadab ⁊ melchisue filios saul. Et aggrauatū est p̄liū ꝯtra saul: inuenerūtq̄ eum sagittarij: ⁊ vulnerauerūt iaculis. Et dixit saul ad armigerū suū. Euagina gladiū tuū ⁊ interfice me: ne forte veniāt incircūcisi isti ⁊ illudāt mihi. Noluit aūt armiger eius h facē timore p̄territus. Arripuit ergo saul ensem: et irruit in eū. Qd̄ cū vidisset armiger ei⁹ videlicz mortuū eē saul irruit etiā ipē in gladiū suū ⁊ mortu⁹ est. Interijt ergo saul ⁊ tres filij ei⁹ ⁊ oīs domus illi⁹ parit ꝯcidit. Qd̄ cū vidissent viri isrl̄ q̄ habitabāt in cāpestribus: fugerūt: ⁊ saul et filijs ei⁹ mortuis dereliq̄rūt vrbes suas: ⁊ huc illucq̄ disp̄si sūt. Veneruntq̄ philistijm et habitauerūt i eis. Die igit altero detrahētes philistijm spolia cesorū: inuenerūt saul ⁊ filios ei⁹ iacētes in mōte gelboe. Cūq̄ spoliassent eū: ⁊ amputassent caput armisq̄ nudassent: miserūt i terrā suā, vt circūferret ⁊ ostēderet idolorū tēplis ⁊ populis. Arma aūt ei⁹ ꝯsecrauerūt b i phano dei sui: ⁊ caput affixerūt in templo dagon. Hoc cū audissēt viri iabes galaad oīa: scz q̄ philistijm fecerāt sup saul: ꝯsurrexerūt singuli virorū fortium: ⁊ tulerūt cadauera saul ⁊ filiorū eius: attulerūtq̄ ea in iabes: et sepelierūt ossa eorū c subter quercū q̄ erat i iabes: ⁊ ieiunauerūt septē dieb⁹. d e Mortuus est ĝ saul p̄pter f iniq̄tates suas: eo q̄ p̄uaricatus sit mādatū dn̄i qd̄ p̄ceperat: et non custodierit g illud: sed insup etiā phitonissā h ꝯsuluerit: nec sperauerit in dn̄o: p̄pter qd̄ interfecit i eum: ⁊ trāstulit regnū eius ad dauid filiū isai.

Capitulū. xj.

a Congregatus est igit oīs isrl̄ ad dauid in he b bron dicēs: Os tuū sum⁹ ⁊ caro tua. Heri q̄z ⁊ nudiustercius cū adhuc regnaret saul tu eras qui educebas et introducebas isrl̄. Tibi eni dixit dn̄s deus tuus. Tu pasces p̄plm meū isrl̄: ⁊ tu eris princeps sup eū. Venerūt ergo oēs maiores natu isrl̄ ad regē in hebron: ⁊ iniit dauid cum eis c fedus corā dn̄o. Unxerūtq̄ eū regem sup isrl̄ iuxta

Capitulū. xj.

Congregat⁹ est igit. Hic p̄nr describit ipsius dauid electi inunctio. scd̄o iebuseorū debellatio. tercio p̄torū d' expressio. secunda ibi. Abijt ĝs. tercia ibi. Hi p̄ncipes virorū fortiū ⁊c. circa p̄mū dicit. a Cōgregatus est igit oīs isrl̄ ad dd̄ in hebron h nō fuit statim post mortē saulis: s̄z post mortē ysboseth filij saul: vt habet. ij. Regū. v. b Os tuū sumus et caro tua. hec exposita sunt secūdo Regū. v.
c Unxerunt eum regem. solenniter super totū populū israel: quia ante fuerat inunctus p Samuelē: sed secrete: vt habet. j. Regū. xvj. ⁊ p tribum iuda super illam tribū tm̄ vt habet. ij. Regum. ij.

d Mōijt quoq; Bic ꝑ descripcōē iebuseox debellatio. ꝛ patet sola ex dictōe .j. Reg. v. hoc excepto. e Joab it reliqua vrbis extruxit. erat eñ ꝓnceps militie: et iō circa domū regiā edificauit tabernacula bellatox. vij. ij. Regū xj. dicit ō vrbs etheo: q̄ fuit mius de .xxx. fortiū. domuit eūt vrbs ante portā domus cui⁹ alijs seruio dāt fut .i. virtis bellatorib⁹ qui remāserant eū rege f Bi principes. hic ꝑtēr exponunt illi q̄ virtute armox in uerūt dauid ad ꝓsecutionē regni. ꝛ ꝑmo nominant ꝓncipaliores. scō⁹ min⁹ ꝓncipaliores. ca. xij Sentēcia ꝓme partio ꝑ ex dictis q̄ dicta sunt .ij. Regū .xxij. vbi isti soores ponūtur. liczꝫ ḡnā ad alia dīuersimode: q̄ diuersitas ibidē est exposita ꝫ excepto q̄ dic⁹ dē de eleazar g Bi steterūt i medio agri ꝛ defenderūt eū .ij. Reg. xxiij. dicit. Sicut ille in medio agri: et mul⁹ est eū liczꝫ esset alij de pplo israēl fugerint. tñ duo remāserūt .s. eleazar ꝛ sammaa filius age. cui .ij. Regū. xxiij. singulariter istō factū attribuit. eū q̄ in ꝫ facto fuit ꝓncipalis. liczꝫ ꝫ ꝛ eaē: tñ q̄ aliud facti valde notabile ante imediate ascribit ipi eleazar: vt ꝑ ibidem.

Capitulū .xij.

h Jj quoq; hic ꝑtēr exponūtur aduenarēs dō⁹ min⁹ ꝓncipales. ꝛ ꝓmo aduenarēs ei⁹ in familia ꝓsecutōe. scō⁹ i regni adoptōne: ibi. Iste q̄z est numer⁹. Circa ꝑmā ꝑtē nolunt aduenarēs dō⁹ tāre ꝓsecutiōe familie: et trib⁹ de q̄b⁹ facti sūt ꝛ loca de q̄b⁹ ad dō⁹ venēr. ꝑ q̄ ponūt isti aduenarēs i generali cū dī. a Bi q̄z venerūt ad da. i siceleth. q̄ erat ciuitas assignata ipsi dō ab achis rege geth: vt bī .j. regū .xxvij. b Cēdēs arcū .i. bēnes sermonē dñi que locut⁹ est in manu samuel. Abijt q̄z dauid ꝛ oēs isrl hierusalē. Hec est iebus: vbi erāt iebusei habitatores ꝛre. Dixerūtq; q̄ habitabāt in iebus ad dauid. Nō ingredieris huc. Porro dauid cepit arcem syon: que ē ciuitas dō⁹ David q̄. Dixit q̄ percusserit iebuseū in ꝓmis: erit princeps ꝛ dux. Ascēdit igitur ꝓmus ioab filius saruie: et factus est princeps. Habitauit aūt dō⁹ in arce: ꝛ iccirco appellata est ciuitas dō⁹ Edificauitq; vrbē in circuitu a mello vsq; ad gyrum. e Joab autem reliqua vrbis extruxit. Proficiebatq; dō⁹ vadēs ꝛ crescēs ꝛ dñs exercituū erat cū eo. Bi principes virox fortū dauid q̄ adiuuerūt eū: vt rex fieret sup omnē isrl iuxta verbū dñi q̄ locutus ē ad israel: ꝛ iste numer⁹ robustox dō⁹ Jelbaan filius abamoni: princeps inter triginta. Iste leuauit hastam suā sup trecentos vulneratos vna vice. Et post eū eleazar filius patrui eius aboites: q̄ erat inter tres potētes. Iste fuit cum dauid in aphec dñi q̄n philistijm cōgregati sūt ad locū illum in plium. Et erat ager regionis illius plen⁹ ordeo: fugeratq; populus a facie philistinox. Bi steterūt i medio agri: ꝛ defenderūt eum. Cūq; percussissent philisteos: dedit dñs salutē magnā pplo suo. Descēderūt aūt tres de triginta principib⁹ ad petrā in qua erat dō⁹ ad speluncā odollam: q̄n philistijm fucrant castrametati i valle raphaim. Porro dauid erat in p̄sidio ꝛ stanō philistinox in bethleē. Desiderauit igit dauid aquā ꝛ dixit. O si quis daret mihi aquā de cisterna bethleē que est in porta. Tres ḡ isti ꝑ media castra philistinox prexerunt ꝛ hauserūt aquā de cisterna bethleē que erat in porta ꝛ attulerūt ad dauid vt biberet. Qui noluit ꝫ magis libauit illā dō mino dicēs. Absit vt in cōspectu dei mei ꝫ faciā: ꝛ sanguinē virox istorū bibam: q̄: in periculo animarū suarum attulerunt mihi aquam Et ob hanc causam noluit bibere. Hec fecerūt tres robustissimi. Abisai q̄z frat ioab ipe erat ꝓnceps triū: ꝛ ipe leuauit hastā suā ꝑa trecētos vulneratos: ꝛ ipe erat inter tres nominatissimus: inter tres secūdus: inclytus ꝛ ꝓnceps eox. Verūtñ vsq; ad tres ꝓmos nō ꝑuenerat. Banaias filij⁹ ioiade viri robustissimi q̄ multa opa ꝑpetrarat de capsebel: ipe percussit duos arihel moab. Et ipe descēdit ꝛ interfecit leonē in media cisterna tpe nivis: ꝛ ipse percussit virū egyptū: cui⁹ statura erat q̄nq; cubitox: ꝛ habebat lanceā vt liciatorū texentiū. Descendit igit ad eū cū virga ꝛ rapuit hastā quā tenebat manu: ꝛ interfecit eū hasta sua. Hec fecit banaia filij⁹ ioiade q̄ erat inter tres robustos nominatissim⁹: inf triginta ꝓm⁹. Verūtñ ad tres vsq; nō ꝑuenerat. Posuit aūt eū dauid ad auriculā suā. Porro fortissimi viri i exercitu: asahel frater ioab: ꝛ eleanan filius patrui eius de bethleē: sammoth arodites helles phallonites: iras filij⁹ acces thecuites: abiezer anathothites sobochai Elsarhites: Jlai abonites. marai netophatites: heleth filij⁹ baana netophatites: ethai filij⁹ ribai de gabaoth filioꝝ beniamin banaia pharathonites: hurai de torrente gaas abiel arabathites: azmoth bauranites: eliaba salabonites: filij assem gezonites: ionathan filius sagaararithes abiā filij⁹ zachar araritbes eliphal filius vr: epher meberathites: abia phelloniles ezrai carmelites: naarai filij⁹ azbi iobel frater nathā: mibaar filij⁹ agarai: selech āmonites: naarai berothites armiger ioab filij saruie: iras iethreus iareb iethrie⁹: vrias ethetus: zabad filij⁹ oolī: adyna filij⁹ segbar rubenites princeps rubenitax: ꝛ cū eo triginta: baanan filij⁹ maacha: ꝛ iosaphat mathanites: ozias astharothites: semma ꝛ sahihel filij bothā araorites: iedihel filij⁹ samri: ꝛ ioha frater eius thosaites: helibel mahumites: ꝛ ieribai ꝛ iosaia: filij elnaen ꝛ iethma moabites eliel ꝛ obed ꝛ iasiel ō masobia.

Capitulū .xij.

a Jj quoq; venerūt ad dauid in siceleth cū adhuc fugeret saul filium cis qui erāt fortissimi et egregij pugnatores tendentes arcū ꝛ vtraq; manu fundio saxa iacientes:

ar nr sagittãdi. vnde subdit. c Et dirigẽtes sagittas. scz vtroq; manu: sicut ꝓmittit de arte fundibularia. Consequẽter ponunt in spãli cũ dr. o De fratrib⁹ saul ex beniamin. hoc expedit ad declarationẽ bonitatis dr̃: q; ꝓpinqui saul venerũt ut adiutorũ dauid in gsecutõe eius existẽtes: qi sciebãt ipm a dõ mmocẽtia z iustitie maticã.

c Et de gaddi. hoc ẽ de tribu gad. sic ps: qr istis nolãtes subdit. Hi de filijs gad tr̃. trãsfugerũt ad dauid cũ lateret in deserto. longo tpe fuit in deserto in son. z in deserto siphz in alijs locis ad fugiendũ aptus. f Facies eorũ q̃si facies leonis. inuadẽtibus resistẽdo. g Et veloces q̃si capree. fugiẽdo. ẽ tñ hic hyperbolica locutio ad designãdã magnã corãdaciã z audaciã. h Hi ẽ filijs gad ꝓncipes exercitus. i Fuerunt positi dõ habuit regniũ: q; ꝓdita fuit in fuga saulis. nõ habebãt tantũ tpẽ q̃n q; facerẽt exercitii. vñ subdit. k Nouissim⁹. i. minor inter illos ꝓncipes. i. centurionũ⁹ erat z maxim⁹ mille. Nõ ẽm legit dauid habuisse viros ante mortẽ saul nisi tñ sexcentos: vt hꝫ. Reg. xxvij. et xxx. k Isti sunt q̃ trãsierũt iordanẽ: ad mandãdũ vrbes. l Qñ inundare cõsueuit. hoc ponit ad ostendũ maiorẽ eoꝝ fortitudinẽ et audaciã: q̃a tũc cũ maiore difficultate poterat iordanis transiri.

m Et nõa fuga. q̃ mo in vallibus. illi ẽm erãt gẽriles qui ꝓ tre filioꝝ isrl occupauerãt. n De uerũt aũt z ꝛ benia min z de Juda. illi ẽm de beniamin ꝛ mãeo ne danid adventũ eoꝝ haberet suspectũ sic accidũ facto: vt ps in lra exqsiti. rogauerũt illos de tribu iuda vt associarẽt eos: vt sic

c ꝓ z dirigentes sagittas. De fratrib⁹ saul ex tribu beniamin. ¶Princeps ahiezer et ioas filij samaa: gabaathbites z iasiel et phalleth filij almoth et baracha et iehu anatothites: samaias quoq; gabaonites: fortissimus inter triginta: z super triginta hieremias z hiezihel z iohanna z iezabath gaderothites z iosaba z iarimmuth z baalia z samaria z saphatia araphites. ¶Helchana z iesiat ezrabel z ioezer z iesboa de carem: ioela q̃z et zabadia filij ioroã ẽ gedor

r Sed z de gaddi trãsfugerũt ad dauid cũ lateret i deserto: viri robustissimi z pugnatores optimi: tenẽtes clypeũ z hastã. Facies eoꝝ q̃si

s facies leonis: z veloces q̃si capree i mõtib⁹. Ezer princeps: obdias secũd⁹: eliab tertiꝰ masmana q̃rtus. hieremias q̃ntus. ethi sextus. heliel septimus. iohanna octauus. helzebad nonus hieremias decim⁹. bachabanai vndecimus. De filijs

t gath ꝓncipes exercit⁹. Ho uissim⁹ centũ milib⁹ erat

x z maximus mille. Isti sunt qui trãsierũt iordanẽ mẽse

l pmo qñ inundare cõsueuit sup ripas suas: z oms fugauerunt qui morabant in vallibus ad orientalẽ pla-

n gam z occidentalẽ. Venerunt autẽ z de beniamin et de iuda ad ꝓsidiũ i quo morabat dauid. Egressusq; ẽ dauid obuiã eis et ait: Si pacifice venistis ad me: vt auxiliemini mihi: cor meũ iungat vobis. Si aũt insidiamini mihi ꝓ aduersarijs meis cũ ego iniqtatẽ i manib⁹ nõ habeã: videat de⁹ patrum nostroꝝ z iudicet.

o Spũs ẽo dñi induit abisai

dauid q̃ erat de tribu iuda eos recipet secũm. vñ z illi de tribu iuda rũderũt ꝓ eis ipi dauid de eoꝝ aduẽtu dubitãti. vñ subdit. o Spũs ẽo. i. audacia z ꝓsumptio loquẽdi: qr nõ accipit ꝓ spũ ꝓphetie.

p Induit abisai. i hebreo hꝫ amasai. z dicit hebraice: q̃ iste fuit amasa mater tñ fuit nepos dõ de duab⁹ tñ sororibus ei⁹: vt dictũ fuit. ij. Reg. xvij. q Te ẽm adiuuat de⁹ mꝰ q. d. merito iustũ ẽ q̃ homines te iuuẽt.

r Susceptit q̃ eos dauid. ꝓbãs ẽ verbo neporis sui.

s Porro de manasse trãsfugerũt ad dauid quãdo veniebat cũ philistijm aduersus saul vt pugnaret z nõ dimicauit cum eis: quia inito cõsilio remiserũt eum principes philistinoꝝ dicentes: ¶Periculo capitis nostri reuertet ad dominũ suũ saul Quãdo igit reuersus est i sicelech transfugerũt ad eũ de manasse ednas et iosabath z iedihel z michael et ednas z iosabath z heliu z salathi: principes militũ

t in manasse. ¶Hi pbuerũt auxiliũ dauid aduersus latrũculos. Omnes enim erant viri fortissimi: et facti sunt

v principes in exercitũ. Sed z p singulos dies veniebãt ad dauid: ad auxiliandum

y ei: vsq; dum fieret grandis numerus q̃si exercitus dei

x Iste q̃z est numerus principũ exercitus qui venerũt ad dauid cũ esset in hebrõ: vt transferrent regniũ saul ad eum iuxta verbum dñi.

3 Filij iuda portãtes clypeũ z hastã: sex milia octingenti expediti ad ꝓlium. De filijs symeon virorũ fortissimorũ ad pugnandum septem milia centũ. De filijs leui:

a quattuor milia sexcẽti. Joiada quoq; ꝓceps de stirpe aaron: z cum eo tria mi

c lia septingẽti. Sadoch etiaz puer egregie indolis z domus patris eius principes viginti duo. De filijs autẽ beniamin fratrib⁹ saul tria milia. ¶Magna cñ ps eorũ adhuc sequebat domũ saul

principẽ inter triginta z ait Tui sumus o dauid: z tecũ filij isai. ¶Pax pax tibi: z pax

q adiutoribus tuis. Te enim

r adiuuat deus tuus. Suscepit ergo eos dauid z cõstituit

o turme principes. ¶Porro de manasse trãsfugerunt ad dauid quãdo veniebat cũ philistijm aduersus saul vt pugnaret z nõ dimicauit cum eis: quia inito cõsilio remiserũt eum principes philistinoꝝ dicentes: ¶Periculo capitis nostri reuertet ad dominũ suũ saul Quãdo igit reuersus est i sicelech transfugerũt ad eũ de manasse ednas et iosabath z iedihel z michael et ednas z iosabath z heliu z salathi: principes militũ

t in manasse. ¶Hi pbuerũt auxiliũ dauid aduersus latrũculos. q̃ fuerãt fortissimi fuit in sicelech vt hꝫ in littera.

t Hi pbu. auxi. dõ aduersum latrũculos. q̃ fuerãt siceleth. et pplm capitiũ duxerant: vt habet. j. Reg. xxx.

v Sed et p singulos dies veniebant ad dõ. maxime post mortẽ saulis.

x Vsq; dum fieret grãdis numer⁹. q̃si exercit⁹ dei. hoc dr̃ ad denotandũ veritatẽ multitudinis: q; de deo dicit Job xxv. Nũquid ẽ numer⁹ militũ eius.

y Iste q̃z est numerus principũ rẽ. Hic ꝓr ponunt adiutores dõ in regni adeptõe: z ps lra pausatos excepta.

3 Filij iuda portãtes clypeũ et hastaz sex milia. dccc. Nõ est mirãdũ si de alijs tribub⁹ alijs l sequẽtib⁹ ponit maiorẽ numer⁹ venientiũ ad dõ in hebron vt hꝫ in lra: q; antequã dõ veniret in hebron maior ps tribus inde adhereratipsi dõ. a Joiada q̃z ꝓceps. dicit b glo. hebraice: q; iste fuit pl⁹ banaie: q̃. d. nomine ẽ inter fortes dõ. b Sadoch eũ puer egregie indolis. iste addit ad

reddendā rōnem ꝛre nōlūt eniet ꝓncipes. licz esset inuentus. c De filijs ꝯ isachar viri eruditi. erāt eñ isti studiosi in lege. ꝛ scientie optime cōsulere. qđ ꝛ qñ esset aliqđ agendū: ꝓter ꝺ sequit. d Hic aūt reliqua trib⁹ eoꝝ ꝓsilia sequebat. qz certe tribus eoꝝ cōsilijs acquiescebāt

c Dēs isti rē. ve. i dc. ꝛ consit. dō regē sup vniuersū isrl. qz ante fuerat inuentus rex sup trībū iude tñ: vt dr. ij. Reg. vj. ca.

f Sed ꝛ oēs reliq; ex isrl. ꝺ est ꝛ illi q̄ ñ venerūt in hebron: ꝙ in ciuitat⁹ alijs remāserāt. desiderabant ꝓmotionē dō ad regnū. g Pre cauerāt eñ eis fratres sui. Hoc eñ ꝑdict ad ostendū qñ ter tāta multitudo venīēs ad dō in hebron habuit victualia tribus dieb⁹.

Capitulū. xiij.

a Dixit aūt cōsiliū. Postq̄ descripta est ꝓlatio dō inuncio. Hic ꝑter describit sui regimis dispositio: q̄ quidē ē opus qđ incipit a diuinis qz qñ rex q̄ in tpalibus ē dei vicari⁹ dñi se hz erga deū debet ꝺ agēdis dirigit ea ergo ꝓ describit de nouo dō erga deū i arche veneratiōe. secūdo in reple edificatiōe ca. xvij. tercio ꝺ cultu⁹ diuini implatiōe ca. xxiij. Et iñ ista ponunt ista q̄ ꝑtinēt ad bonitatē sui regimis. Circa ꝓmū arche deportatio inchoat. et scdo interrupta ꝓsumat ca. xv. Circa ꝓmū ꝓ describit reuerentia dō in diuinis. scdo ei⁹ ꝓuidētia in hūanis ca. xiij. Hēreditatio dō in diuinis ondit i reuerēti deportatiōe arche testa

Porro ꝺ filijs ephraim viginti milia octingēti: fortissimi roborē viri nomiati in cognationibus suis. Et ex dimidia tribu manasse decē ꝛ octo milia: singuli p nomina sua venerūt vt cōstituerēt regē dō. Be filijs hz isachar viri eruditi q̄ nouerant singula tpa ad ꝑcipiēdū quid facere deberet isrl: b principes ducēti. Dis aūt reliqua trib⁹ eoꝝ ꝓsiliū seq̄bat. Porro de zabulon q̄ egrediebant ad ꝓlium ꝛ stabant i acie instructi armis bellicis q̄nquaginta milia venerunt in auxilium nō in corde duplici. Et de neptalim ꝓncipes mille: ꝛ cū eis instructi clypeo ꝛ hasta triginta ꝛ septē milia. Be dan etiā ꝑparati ad ꝓlium viginti octo milia sexcenti. Et de aser egredientes ad pugnā ꝛ in acie ꝓuocantes q̄draginta milia. Trans iordanē aūt de filijs ruben et de gad ꝛ dimidia ꝑte trib⁹ manasse: instructi armis bellicis: centum viginti milia.

c Omnes isti viri bellatores expediti ad pugnandū corde ꝑfecto venerūt i hebron vt ꝓstituerēt regē dō super f vniuersū isrl. Sed ꝛ oēs reliqui ex isrl vno corde erāt vt rex fieret dō: fuerūtq; ibi apud dauid trib⁹ dieb⁹ co g medētes ꝛ bibentes. Hec parauerant eñ eis fratres sui. Sed ꝛ ꝙ iurta eos erāt vsq; ad isachar ꝛ zabulon ꝛ neptalim: afferebant panes i asinis et camelis ꝛ mulis ꝛ bobus ad vescendū: farinā palatas vuā passam vinū oleū boues arietes: ad omnē copiā. Gaudiū quippe erat in isrl.

Capitulū. xiij.

a Iniit aūt cōsiliū dauid cum tribunis ꝛ cē turionib⁹ ꝛ vniuersis ꝓncipib⁹: ꝛ ait ad oēm cetū isrl. Si placet vobis ꝛ a dño deo nr̄o egrediet sermo quē loquor: mittamus ad fratres nr̄os reliquos i vniuersas regiōes isrl: ꝛ ad sacerdotes ꝛ leuitas q̄ habitāt in sub urbanis vrbiū: vt cōgregent ad nos ꝛ reducamus archam dei nostri ad nos. Nō eñ requisiuimus eā in diebus saul. Et rñdit vniuersa multitudo, vt ita fieret. Placuerat eñ sermo omni pplo. Cōgregauit ergo dauid cūctū isrl a syor egypti: vsq; dū ingrediat emath: vt adduceret archā dei de cariathiarim. Et ascēdit dō ꝛ oīs vir isrl ad collē cariathiarim q̄ est in iuda, vt afferret inde archā dñi dei sedētis sup cherubin vbi inuocatū est nomē eius. Imposuerūtq; archā dei sup plaustrum nouū de domo aminadab. Oza aūt ꝛ fratres eius minabant plaustrū. Porro dō ꝛ vniuersus isrl ludebant coram deo omni virtute: in canticis ꝛ in cythariis ꝛ psalteriis ꝛ tympanis et cymbalis ꝛ tybiis. b Cum aūt peruenissent ad aream chidon extendit oza manū suā vt sustentaret archā: bos quippe lasciuiēs paululū inclinauerat eā. Iratus est itaq; dñs ꝛ oze: ꝛ percussit eū eo q̄ tetigisset archā: ꝛ mortuus ē ibi coram dño. Cōtristatusq; est dō eo q̄ diuisisset dñs ozam: vocauitq; locū illū diuisio oze vsq; in ꝑsentē diem. Et timuit deū tūc ꝑ tis dicēs: Quō possum ad me introducere archā dei. Et ob hanc cām nō adduxit eam ad se: hoc ē in ciuitatē dō. ꝙ auertit in domū obededom getheī. Mānsit q̄ archa in domo obededom tribus mēsib⁹: et bñdixit dñs domui eius ꝛ oīb⁹ q̄ habebat.

Capitulū. xiij.

a Misit quoq; hirā rex tyri nūcios ad dō et ligna cedrina ꝛ artifices parietū lignorūq;: vt edificarēt ei domū. Cognouitq; dō eo q̄ cōfirmasset eū dñs in regē sup isrl: ꝛ subleuatū est regnū suū sup pplm ei⁹ isrl. Accepit hz dauid alias vxores i hierlm: genuitq; filios ꝛ filias. Et ꝺ noia eoꝝ q̄ nati sūt i hierlm. Sāma ꝛ sobab nathan ꝛ salomon iebar et elisu et elipheleth: noga hz et napheg et iaphie elisama ꝛ baliada ꝛ eliphelech. Audiētes aūt philisthiim eo q̄ vnctus cēt dō in regē sup vniuersū isrl: ascēderūt oēs vt quererēt eū. Qđ cū audisset dō egressus ē obuiā eis. Porro philisthiim venientes diffusi sunt in valle raphaim. Consuluitq; dauid dominū dicēs: Si ascendam ad philisteos: ꝛ si trades eos i manu mea. Et di-

b Nō ascēdes post eos. recede ab eis. p hoc nō est intelligendū: q dō retrocederet ab aduersarijs: ſ de mandato dei declinare a latere gyrādo exercitū philistinoꝝ: vt in illa pte signo sibi a deo dato inuaderet ipm: vt dī. ḥ. Regū. v. c Diuulgatūq; ē nomē dō. ppt duplicē victoriā p̄dictā. d Et dās ei. sup oēs gentes: q̄ erāt in circuitu regni sui. itaq; nullus audebat regnū suū molestare. Ca. xv.

Ecit q̄q; sibi domos. Hic deductio archē ꝑ̄s interrupta est cū dicta. xiij. cap. p̄cēmat. et p̄ describit archē deportatio. sc cūdo ipſ⁹ deportate debita veneratio. c. et vj. pāa i duas: q̄a p̄ describit ad ō debita ꝑgratio. sc̄do ibidē devota portatio: ibi Et tulerunt filij leui archā. Circa primū dī. a Fecit q̄q; sibi domos i ciuitate dō. de ista edificatione dicū ē. ō. xj. ca. ſ hic breuit resumit: eo q̄ dauid fecit ibi apponi archā ad ciuitatē regiā: vt dī et ꝑpe se locū cultui diuino aptū. vñ subdit. b Tetēdit q̄q; ei tabernaculū istō fuit aliud a tabernaculo q̄ fecerat moyses: q̄ illud remansit in gabaa vſq; ad edificationē tēpli p Salomonē: vt hī. j. xij. ca. c Tūc dixit dō illicitū est. et. hoc cū dicit p cōsideratōnē legis Nu. iij. c. et. vij. et p morte ozee: eo q̄ archā fecerat deportari sup plaustrū p bones.

d Congregauitq; vniuersū israel. vt cū maiori solēnitate fieret deportatio archē. e Necnō et filios aaron. vt dirigeret leuitas i archē deportatōe: ita q̄ officio dei nō venaret sup eos. vnde subdit̄ postea.

f Ne vt a principio scz portandis archē vt dictū est ca. xiij. g Quia nō eratis ꝑtes. vos qui sciuistis legē. h Percussit nos dās. q̄a peccando ozam mouerit ei dās. Ascēde et tradā eos in manu tua. Cūq; illi ascēdissent. i baalpharasim percussit eos ibi dō et dixit. Diuisit dē inimicos meos p manū meā. sicut diuidūt aque: et ideo vocatū est nomē illi⁹ loci baalpharasim. Dereliquerūtq; ibi deos suos: q̄s dō iussit exuri. Alia etiam vice philistijm irruerūt: et diffusi sūt i valle. Consuluitq; rursum dauid b deū et dixit ei dē⁹. Nō ascēdas post eos recede ab eis. et venies ē illos ex aduerso piroꝝ. Cūq; audieris sonitū gradiētis i cacumine pirorum. tūc egredieris ad bellū. Egressus est em̄ dē⁹ ante te. vt percutiat castra philistijm. Fecit ḡ dauid sic̄ ꝑceperat ei dē⁹: et percussit castra philistinoꝝ de gabaan c vſq; gazera. Diuulgatūq; est nomē dō in vniuersis regionibus: et dās dedit pauorē eius sup oēs gentes.

Capitulū. xvj.

a Fecit q̄q; sibi domos i ciuitate dō: et edificauit locū archē dei: te- c tēdit q̄q; ei tabernaculū. Tūc dixit dō. Illicitum est vt a quocunq; portet archa dei. nisi a leuitis q̄s elegit dās ad portandū eā. et ad ministrandū sibi vſq; in eternū.

d Cōgregauitq; vniuersū israel in hierm. vt afferret archā dei i locū suū quē ꝑparauerat ei: necnō et filios aaron et leuitas. De filijs caath: vriel ꝓnceps fuit: et frēs eius ducenti viginti. De filijs merari: asia princeps et fratres eius ducēti triginta. De filijs gerson: ioel princeps et fratres centū viginti. De filijs elisaphan: semeias princeps et fratres eius ducenti. De filijs hebron: eliel ꝓnceps et fratres eius octoginta. De filijs oziel: aminadab princeps et fratres eius centum duodecim. Vocauitq; dō sadoch et abiathar sacerdotes et leuitas: vriel asaiā ioel semeiā eliel et aminadab. et dixit ad eos. Vos qui estis ꝓncipes familiarū leuitarū sanctificamini cum fribus vrīs et afferte archā dī dei isr̄l ad locū q̄ ei ꝑparatus est. ne vt a principio f q̄ nō eratis ꝑtes: percussit nos dās: sic et nūc fiat illicitum quid nobis ꝑgentibus. g Sanctificati sūt ḡ sacerdotes et leuitē vt portarēt archā dī dei isr̄l. h Et tulerūt i filij leui archā dei: sicut ꝑceperat moyses iuxta verbū dī būeris suis i vectibus. Dixitq; dō ꝓncipib⁹ leuitar̄: vt constituerēt de k fratrib⁹ suis cātores in organis musicōꝝ: nablis ydelicet et lyris et cymbalis: vt resonarent in excelsis sonitus leticie. Cōstituerūtq; leuitas hemā filiū ioel: et de fratrib⁹ eius asaph filiū barachie: de filijs m̄o merari fratrib⁹ eoꝝ: ethā filiū chasaie et cū eis frēs eorū. In scdo ordine zacharia et ben et iaziel et semiramoth et iehiel et anielab et banaia et maasiam et matathia et elipbalu et macenia et obededō et iehiel ianitores. porro cātores hemā asaph et ethā i cymbalis eneis cō crepātes. Zacharias aūt et oziel et semiramoth et iahiel et anielab et maasias et banaias i nablis archana cantabāt. Porro matathias et elipbalu et macenias et obededō et iehiel et oza- o zin i citharis ꝑ octauā canebāt epinichion. Cui one-

Hic ꝑ̄ter describit devota deportatio. sc̄z cū laudib⁹ diuinis et sacrificijs. et ſ ē q̄ dī: Et tulerūt ſ filij leui archā: de loco vbi erat in gabaon. i Sicut ꝑceperat moyses Nu. iij. vbi ꝓcipit q̄ archa ꝑ leuitas de stirpe caath i ḡpijs humeris et vectib⁹ deportet. m Dixitq; dauid ꝓn. leu. vt ꝑdi. de fra. suis cantores ad cancisdū diuinas laudes nō solū vocib⁹ būantes ſ cū ō instrō musicis ſbō subdit. n In organis. nablis videlicet et lyris. one sunt ſpēs cythare. lyra ei tangit cum plectro. nabla vo cū digitis vnū tm̄ ꝑ alio frēnē ponitur: et cōuerso: et legat ista ſ̄ sacerdos ibi. o Pro octaua canebāt epinichion. aliquā libri hīt sinchion. vñ idē signāt ꝑ q̄ dicit expositores nr̄i: et ē significatō ista victoriā deo trūphus siue palma et sm̄ expositores nostros ō erat ꝓcipius cantici qō cantabāt et frēquenter resumebat i ꝓcessu cātici: sicut ſ in cātilenis. qō aūt dī ō. Pro octaua. p ō intelligit octaua resurrectiōis xp̄i: q̄ tunc obtinuit palmam et trūphū. quidē resurrectio siue gloria resurrectiōis figurabat p cantū illū. In heb. vo hī sic: Sup octauā ad fortificādū vel vincendū. qō sic exponūt hebrei: sup octauā. i. sup instrumētū octo cordarū i quo canebāt laudes: et est mod⁹ loquēdi hebraicus sup octauam. q. d. in instrō musico octo cordarū. Ad fortificandū vel vincendū sicut ēt in solēnita-

ribus magnis vasculis in ecclia nihil i cantu aliu supare sic erta isti leuite faciebãt. p Prophetie erat. qr ostendebat eis q̃ dicta ꝓphetica debebãt canere. q Et barachias t helchana ianitores arche: qr dum portaret archa cameb it sollicite ne aliq̃ de indebito mõ appropinquaret

ad eã: sicut q̃ erat i tabernaculo custodiebant portas ne aliq̃ ãdebite se ingereret. r Cũq; admisset deus et. dicit b bebien q̃ istud adiutoriũ intelligit p b q̃ archa portabat seipsam. b est dicta q̃ di uina vtute sic portabat: q leuite portatores ch̃ nulla põ duo sentiebãt. t pro isto miracło fuit facta immolatio.

c Porro dõ erat indutus stola byssina Anta depositis regalib⁹ insignijs: accepit vestẽ silsem leuitis se bũlãdo t cotã deo exultãdo: ꝑter q̃ michol filia saul despexit eũ: de quo cõtextu plene dictũ fuit. q. Reg. vj. in fine.

Capitulũ. xvj.

Tulerũt igit Hic ꝑr describit deuotio dõi in arche iam portate veneratiõe. t primo in hostijs oblatis dño et bũlãdo collatis ꝓpło, scdo i deuoto obsequio: ibi. Cõstituitq; cotã ar. sentẽtia ꝓme partis p̃z ex dictis. q. Reg. vj. hoc excepto.

b Cotã panis. q. Reg. vj. dr: Collyridẽ panis. t dicũt ex positores cõiter q̃ ẽ idem genus panis. t dicit torta a torto torquere: qr pasta vt formal g manus pistoris ꝓ duo cõcurit t torquet. c Constituit. Hic ꝑr ostẽdit deuotio dõi i obsequio deuoto cotã archa q̃ instituit t primo ponit sancto⁹ notatio. scdo cant⁹ determinatio: ibi Cõfitemi dño. tercio versũs stabilitio: ibi. Deus elegit itaq; ibi ẽ. Circa primũ dr: cõstituit q̃ cotã archa dñi de leuitis q̃ ministrarẽt i esserũ obsequijs: t maxie in laudibus diuinis. dño subdit. Et recordarent operũ eius ẽ. sequit.

d Asaph principẽ qr dõ cõstituit et ꝓ centro. e Et secũdus eius sacharias. dñi eius instituit successorẽ. f Cane re tuba iugit. i. q̃n offerebãt toge sacrificia mane t vesp.

g Confitemi dño. Hic ꝑr describit cantici siue diuine laudis determinatio t accipit ex duobus psalmis videlicet centesimotercio et nonagesimoquarto. in quo cãtic⁹ primo ad dei laudẽ ꝓpłus istit inuitat: ꝑtim. scdo totũ modum generaliter: ibi. Cantate dño. Circa primũ dicit.

g Confitemi dño. cõfessiõe bũlitatis peccata ꝓpria recognoscẽdo. qr bũliatio dꝰponit ad efficatiã oronis: Fm illud Eccles. xxxv. Oio bũlãtis se nubes penetrabit ẽ. scdo ꝓfessione diuine laudis: ibi subdit

h Et invocate nomẽ eius. eius misericordiã t gratiã implorãdo. i ꝓpter facta in po. admirationẽ ea ꝓ. l. q̃dm mõ mirabili t inaudito saluauit ꝓplm israel de egypto.

k Cantate ei. dicte.

l Et psallite ei. cordc. l Et narrate oĩa mirabilia eius. q̃ fecit in rubo maris diuisiõe: t tonitruis siccatione. et in alijs factis mirabilib⁹. m Laudate nomẽ sanctũ ei⁹. ꝓpter bũficia ab eo collata. n Letet cor querentiũ dñm. letitia em dr q̃si lasciua: eo q̃ nõ dilatat cor in bono inueto q̃ materie ẽ in deor cui sit donũ infinitũ

o Querite faciem ei⁹ sp. qr quãto ꝓ a demonio inuenit: tanto ardẽtiꝰ ꝓlixa ꝙrit. p Recordami mini mirabiliũ ei⁹. repentino fuisse ẽ ꝓdicte de mirabilib⁹ q̃ ligo israel facto: sicut frequẽter fit i cantico. Dicunt n̄ mirabilia inquãtũ recedũt a facilitate intellectus humani.

q Signa ꝓ. indicia sunt figure alicuius futuri. r Et iudicia indicia sunt pene alicuius maleficij sicut submersio egypti dñi in mari rubro

s Semen israel serui ei⁹. supple laudate dñi. t Filij iacob electi ei⁹. idẽ em dr fuit iacob et israel vt dr Gen. xxxij. et dr electi dei: qr totꝰ grãnio sua fuit electa i duodecim ꝓtiarchis: vt dictũ fuit. ō. c. q. nõ aũt sic fuit de ysaac t abraã t ꝓtiarchis ꝓcedẽb⁹.

v Ipe dño deꝰ nr. ꝙ vera fidẽ t cultura.

x In vniuersa iudicia eius. q. d. licet ꝓphetia mõ dicat de⁹ ꝓpłi israẽ eius ꝓtia se extẽdit ad omnes.

y Recordami i sempi. pacti ei⁹. ad fit pactũ illo ꝓtes subdit.

z Sermonis quẽ ꝓcepit i mille generatiões. Hic accipit numer⁹ determinat⁹ p indeterminato: qr illud ꝓceptũ factũ est oĩb⁹ imitatorib⁹ abrae q̃ vera fidẽ. ideo

subdik. a Quē pepigit cū abrahā. t iuramēti illius ysaac: de isto iuramēto bī Geñ. xxij. Per meipm iurauī dicit dñs: q̄ fact̄ sunt non solū ꝓpter abrahā: ꝙ ꝓpter ysaac. vñ de pacto cadēte ꝙ illo iuramēto subdit ibidē. Possidebit semē suū portas inimicoꝝ suoꝝ: q̄ ipletū fuit i posteris abrahe deseēti

bus ab eo ysaac. Et benedicent in semie tuo oēs gētes terre: q̄ impletū ē in xpo ab abrahā p ysaac fm carnē descendēte: et sic patz q̄ ꝓdictū pactū t ꝓceptū ad oēs fideles se extendunt. b Et cōstituit illū iacob i ꝓceptū: q. si cat fidei ab abraam derivata ē ad ysaac. ita ab ysaac ad iacob t ꝙ ad. xij. patriarchas et vterinos ad oēs fideles. c Et bi dabo terrā chanaan. in hac ꝓmissione ꝓncipaliť intelligiť ꝓmissio glorie: q̄ est vita vita: q. cuiꝰ ꝓmiū ipſe deꝰ existit meritū hūanū. oportet q̄ sub ꝓmissione boni freni ꝓncipaliť intelligiť alīq̄ bonū spūale. i. celeste: q. actus meritorij excellant bonis terrenis: sicut dictū fuit diffusiꝰ Geñ. xv. d Cū essent pauci in numero. sic ꝓz de abrahā Gen. xij. vbi vocat̄ a dño t segregat̄ ab infidelibus būit i comunia sua sarai vxorē suā. t loth nepotem suū tm: excepta familia. Jacob etiā patriarcha descēdit i egyptū cū. lxx. ꝓlonis: vt bī Geñ. xlvj. vel cuꝫ. lxxv. vt bī Exo. j. et q̄ ꝓz q̄ ipe intermedio q̄ fuit satis magnū. fideles facti sunt i pauco numero. e Et trāsierūt de gente in gentē. q. abrahā descēdit in egyptū. t inde rediit i terrā chanaan: t inde i trā palestinoꝝ. Silr ysaac pegrinaꝰ fuit in gerara. silr iacob in syria apud laban. t iterū de tra chanaan descēdit in egyptū: vt patz ex decursu labi Geñ. t sic tanq̄ pegrini trāsierūt de gēte ad gentē t de regno ad regnū. f Nō dimisit quēq̄ calūniari eos. reprimēdo eoꝝ aduersarios: sicut ꝓz de ysaac ad quē venit rex gerare ad q̄rendū fedus t amicitiā cū eo ducē timore dīuino q̄uis serui eiꝰ aliq̄ molestias pastoꝝ ysaac inulisserit: vt bī Geñ. xxvj. silr laban insequēs iacob fuit a deo repressus. ne aliq̄d dure ꝫ eū ageret Geñ. xxxj. silr vicini hierabiꝰ ꝓcbē a deo fuerūt territi ne ꝓsequerent iacob t filios eius. ꝓr̄ interfectionē ꝓcbenitarū. xxxv. g Sed increpauit ꝓ eis reges. q. ꝓharaonē regē egpti flagellauit ꝓter vxorē abrahē: vt bī Geñ. xij. t silr regē gerare: vt bī Geñ. xx. silr rex egypti post mortē iacob fuit multiplicit flagellat̄ cū toto regno suo ꝓ filijs isrl: quoꝝ iniuste afflictabat: vt bī Exodo. h Nolite tangere christos meos. vocant aūt hic patriarche xp̄i. i. vncti. vnctione gre. vel q. de ipsis erūt reges t sacerdotes qui p vnctionē instituebant in lege. i Et in ꝓphetis meis nolite malignari. habuerant em patriarche spm ꝓphetie: vt ꝓz de abrahā Geñ. xv. t de ysaac Geñ. xxvij. t de iacob Geñ. xlix. k Cāte dño. Hoc ꝓnr dō in cātico inuitat ad dei laudē oēs generaliť. et ꝓmo ponit ista inuitando. secdo subdit quedā addendo: ibi. Et dicite. C Circa ꝓmā dī: k Cantate dño oio tra. i. oēs habitantes in tra: t accipit ꝫ ꝓmīde ꝓ ꝓterito. l Annūcia te ex die i diē salu. eiꝰ. salꝰ em corporalis t spūalis omīs deꝑdet a deo ꝓmisse. t iō dr recognosci q̄dic. m Narrate in gētibꝰ. q̄ nō fuit de filijs isrl. n Gloriā eiꝰ. i. manifestā

gnus dominꝰ t laudabilis nimis: et horribilis super omnes deos. Omnes em dij populoꝝ idola: dominus aūt celos fecit. Confessio t magnificentia cora eo. fortitudo t gaudiū in loco eius. Afferte domino familie populoꝝ: afferte domino gloriā t imperiū: date domino gloriā nomi eiꝰ. Leuate sacrificiū et venite in cōspectu eius: t adorate dominū in decore sancto. C Cōmoueat a facie eius omnis terra: ipe enim fundauit orbem imobilem. Letentur celi et exultet terra: et dicant in nationibus: dominus regnauit. Tonet mare t plenitudo eius.

rē sue ptātis. iō dicit. o In electis meis. ꝙ fecit educēdo filios isrl de egypto t i trā ꝓmissiōis inducēdo p Quia magnꝰ dñs t laudabilis est em magnitudinis horribilis infinite. t iō nō pōt ab intellectu creato ꝓhendi. nec ꝙ dño quātū laudabile ē laudari: ꝓpter qđ dicit Eccli. xliij. Benedicētes dominū t exaltate illū quātū potestis. maior ē em omi laude. q Et dor. sup oēs deos. Dolbꝰ malis q̄ ꝓt. ꝙ volūtate sua punire. non aūt sic ꝓnt dij falsi: iō dicit r Hēa. n. dij ꝓpter idola. i. q̄dam ficta t vana nullā potentiā habentia.

s Dño aūt ce. fecit vt bī Geñ. j. t Cōfessio t magni. cora eo. q̄ ꝓt exponi dupliciť. Uno mō de celo empyreo. vbi ē hierarchia dei et scōꝝ spūs mō. Is sit vbiq̄ p essentiā ꝓntia t potentiā. ibi aūt cora deo ē confessio diuine laudis: q. ibi ē laus ingēs t magnificētia dei vbi magꝰ relucet q̄ alibi. v Fortitu. t gaudiū. q̄ est ō bono ꝓnti. bonū ē diuinū ꝓntialiť bī ibi. Alio mō pōt exponi de ipso seu tabernaculo vbi erat archa t ꝓpiciatorium. q̄ erat q̄si sedes dei: vt dcm fuit Exo. xxv. ibi em erat. C confessio pcōꝝ. Et magnificētia. dīuine laudis p sacerdotes t leuitas pcā. ꝓpria ac ꝓpria t magnificētia dei ꝓtēcta. Fortitudo. q. de⁹ erat ꝓtector t defensor spūalis illiꝰ loci. Is q̄ beliodorꝰ ꝙ expꝰ dicit. ij. Mach. iij. Ille q̄ in cel bꝫ hītationē visitator t admitor ē loci ce. Et gaudiū. q. sacerdotes deuoti ibi gaudebāt i dño. z Afferte. do. fa. po. i. oim gentiū. y Silr t ipe. ꝓtēctes ei⁹ maiestatē t dñiū sup oēm creaturā. z Leuate sacri. i. apportate leuandū: q. portabant sacrificia ad locū diuini cultꝰ: q̄ sacrificia leuabant sup altare a sacerdotib⁹. a Et venī. in ꝓspe. eiꝰ. q. sacrificia offerebant i atrio q̄ erat cora tabernaculo seu tēplo: vbi dicebat de⁹ habitare spūali mō. licet em alie natiōes a iudeis nō intrarēt locū vbi sacrificia offerebāt i altari hoc faciebant. vñ bñ. ꝓ eis offerebāt. vbi sacrificia: vt habet. j. Mach. vij. b Et adora. do. in decore san. t nō sit hypocrite: q̄ adorāt i decore nō sctō: q. Is exteri⁹ habebāt decorē religiositat̄. nō tñ sēper veritas sctitatis. c Cōmoueat a fa. illiꝰ oio tra. i. oēs inhabitātes trā excitāt ei reuerētiā. d Ipe em fundauit orbē imobilē. q̄ ꝓt exponi intelligi. Uno mō ꝙm ad motū localē. Is em in aliq̄b⁹ ꝓtib⁹ orbis sit mot⁹ localis: vt pote i elementis t mixt⁹ i q̄b⁹ ē mot⁹ rectus: t i orbib⁹ celestib⁹ q̄ circulariť mouent. tñ celū empireū q̄ ē supēm orbis. t tra q̄ est circa centrū sit imobilia. t p b bꝫ orbis q̄dā imobilitatē fm totū. Is aliā ptes mouentē. Alio mō q̄ad mutatiōꝫ de ce ad nō ee: q. Is orbis incepit ee p creatiōꝫ durabit tñ in etnū: t fm b bꝫ imobilitatē. e Letent celi. i. angeli t scti hitantes i gria celesti f Et exultet tra. i. boies freni vel celi ad lras q̄ dicūt metaphonce letari q̄n aere serenato appet lucidꝰ celi clara t lucida. t p oppositū turbant: q̄n obscurio nubib⁹ et tēpestatib⁹ obtegit. Et exultet terra. que ꝓcul hoc mō exultare. q̄n incipit renascentia ꝓducere. g Tonet mare et plenitudo eius ex multitudine em aquaꝝ in mari existē nunq̄ defacit multiplicant vnde t colliduntur ad ripas mari et timore existētes t etiam admiscent. t inde gene-

ratur somno qui ve cal mario rugitus. t hz filiudine ro
nitui. b Exultent agri ꝛc. dicunt aũt agri metaphori
ce exultare. qñ in eis apparent flores t herbe. sicut t pa
nũ dr ridere. i Tunc laudabũt ligna saltus. dicũt aũt
metaphorice laudare inquantũ solũ t cetera q̃ pducunt
potentias t sapiam
tiam dei ostendunt. inducũ
tur autez ista ad dei
laudẽ in cantico. qz
sunt bonis materia
divine laudis. in
quantũ quicquid ẽ
pulcrum dño t bonũ
in eis redncen
dũ ẽ in gloriã cõdi
toris. Fin q dr Sa
pien. xiij. Et magni
tudine speciei t crea
ture spũaliter pote
rat cognoscibiliter
creator? videri. t
p ipũ laudari. h Omnis venit iudica
re terrã. istud indu
cit. p cã pdẽ laudis
divine. si. n. quidẽ
nia dei nñ se extẽde
ret ad celestia. t nul
lo mõ ad ista infer
ora grabilia et cor
ruptibilia. Fin q dr
erunt aliqui. in q̃
bus gloria dicit Job
xxij. Nubes latibu
lũ eius nec ipsa con
sideret. circa cardi
nes celi gambulat.
pulcritudo t bonita
tes. que sunt in isto
inferiori ab? nõ cẽnt
reducende in laudẽ
t gloriam sapie divine
ñ q? eius sapia t p
videntia ad ea se ex
tendit quantacũq;
minima. ió quicqd
pulcritudinis t bo
nitatis ẽ in eis redu
cit in laudẽ divinã.
t ꝓter hoc dr h. ga
ve. ab. terras. q. d. da
iudicia sue discretõ
nis. porrigere se ex
tendit vsq; ad eternũ
terre qđ ẽ infimũ
ió ea pdicta in lau
dẽ t gloriã dei sunt
reducẽda. Alio mõ exponit q̃ ꝓ ista inutilibilia pdicta in
telligunt iusti simplices: t habebũt materiã letitie t lau
dis in vltimo aduentu iudicio: Fin q dicit saluator? discí
pulis suis Luce. xxj. loquendo de signis precedẽtib? iudi
cii futurũ. Hec aũt fieri incipientib? respicite t leuate ca
pita vra. i. exhylarate corda Fin q dicit. b. Preg. sup illuz
locũ. i Cõfitemini dño qñ bon⁹. Hic in fine exponit
principiũ cantici. Is verba aliqualit mutent sicut in can
tico in fine principii repetit. m Et dicite salua nos
deus ꝛc. Fm aliquos ista addita facta fuit ab ipso dauid.
qz Is tpe eius filij israel nõ cẽnt captiuati. nec ꝓ ostẽ dũ
ti. nec ꝓ ipũ cõgregandi: tñ spũ ꝓphetico ꝓuidit ista fieri
de futuro ꝓ teglathphalassar t salmanasar reges assyrio
rũ. t ꝓ nabuch. regẽ babylonio. n dr. iiij. Ne. ió p? cãticũ
ꝓdictũ istud addidit ad sperandũ congregationes dispersionis
t captiuitatis future. Sciẽdũ aliosno ista addicio posita
fuit ab esdra scriptore dus libri q̃ in reditu captiuitatis
babylonice fuit sacerdos t doctor ppli. vt dr. j. Esdre. et
q: tunc multi de filijs israel erãt adhuc dispsi in nationib⁹.
ió ꝓ ipsor congregatõe addidit ꝺ esdras
in fine ꝓdicti cantici. qđ a tempio in tẽ
plo sancto cantabat.
n Et dicat omis popul? omẽ. i. sic fiat
o Et hymnũ dico. i. laudẽ. p Here
liquit. Hic pñt describit ꝓdictor? stabilitio. qz dñs nõ ordinauit predicta nñ
ad hoc q̃ essẽt ꝓ futuro. ió sequit. q
Peregressi. i. ꝓpe. ꝛc. cũ hoc etiã ordinauit: q̃ fieret cultꝰ diuinus in loco vbi
adduxerat archam
q? ibi remãserat ta
bernaculuz qđ fece
rat moyses. t altare
holocaustor?. t hoc
ẽ qđ dicit. r Sa
do ch̃ erat sacerdos
t frẽs eius ꝛc. t ꝓpi
tia. s Reuertimini
ẽ ois ppls. qui non
erat deputat? ad mi
nistrandus coram ar
cha in tẽplo vel in ta
bernaculo moysi i
gabaon. t Et dñs
vt benediceret. i. be
neficeret. v Do
mui sue. i. familie si
cut fecerat aliqa. vt
ꝓdictũ ẽ in principio
hui? capituli.

Capitulum. xvij.

Cum autẽ habitaret. declarat
pia deuotiõe
dñs in arche dñi ve
neratõe. hic pñt po
nit eius penoiõ in
templi edificatõne.
habuit. n. voluntatez
ꝓfectã ipm edificandi. q̃ fuit. ꝓhibitus a
dño et dilata fuit ꝺ
edificatio vsq; ad tps salomonis filij sui. verũtñ dñs magnã ptẽ materie ꝓparauit. primo q̃ ipsemet dauid ꝑdicit scripsit ꝓ
positis ad templi edificatõez. Secdo ipsum ipe dñs circa ma
teriez ꝓparandam ca. xxij. Prima in tres. qz primo circa hoc
ponit declaratio sancti ꝓpositi ad templi edificatõem. se
cundo dilatio sui ꝓpositi ꝓ aduersariorꝫ depressione. ca. xviij
tercio percussio ppli ꝓter dauid elatiõem. ca. xxi. Dimis
sio aũt ꝓphetie capti t eius finis patet ex dicto. q. Preg. vij.
excepto q̃ sequunt. b Numqd lo. sum saltẽ vni iudi
cũ israel. q. Preg. vij. dr. Quicquid loquens locutus sum ad
vnã de tribubus israel. Dicendũ q̃ quilibet iudex israel fuit
de aliqua tribu israel. vt ptz ex decursu libri iudicũ. t q̃libz
eoꝝ tunc tpis in sua tribu erat principalis. t ió idẽ ẽt lo
qui vni iudicum t vni tribuum.

c Et dedi locū pplo meo isrl. ij. Reg. vij. Et ponā locū pplo meo isrl. Dicendū q locus vbi fuit fundatū templū p salomonē tam erat sub pīate dauid. qz omā cuius erat ipi dauid erat subiectus. t ideo hic loquit deus p modū preteriti. c Et dedi locū ꝛc. tamē templū adhuc nō erat ibi edificatū nec fundatū. t ppter hoc loquit deus p modū futuri. ij. Reg. vij. Et ponā locū ꝛc. vel pōt dici t melius q loquit hic d futuro p modū preteriti. ppter certitudinē ipletois verbi diuini. qz ita erat certus de futuro ac si iam eēt preteritum.

Capitulum. xviij

Factū est aūt. Hic pfitet describit dilatō impiī ipius dō p aduersariox suox depssionē. Circa qd p mo ponit debellatio aduersantiū. secūdo punitio iniuriantiū cap. xix. Diuisio aūt ꝛ sīa bī ca. xviij. pīz ex dictis. ij. Reg. viij. ca. excepto que sequunt.

b Et tol. geth. nomen est vnius ciuitatis philistinox de qnq; principalibus vt pīz. j. Reg. vj.

c Et filias eius. i. villas et adiacētes: t subditas. d Cepit q dō mil. qdrig. eius t septem milia eqtm ac viginti milia viroz peditū. ij. Reg. viij. dō. Et captio dauid ex parte eius mille. dcc. eqtibus. t xx. milīb' peditū ꝛc. dicendū q ī. ē ꝛdictio. qz minor numerus includit i maiori. t ideo si fuerit septē milia equitū vt hic dī: fuerūt etiā mille. dcc. vt dī ibi. ℔ hic maior numerus expīmit t ibi minor. qz nō ponit ibi pcise numerus alios excludendo.

c Syz t bad pcus. ꝛc. ij. Reg. dō. xxij. milia. t codē mō solvit sicut t pcedens. qz scriptura nō curauit hic exprimere duo milia que erant vltra summā principalē. f Abisai vo fi. saruie pcus. eodē ꝛc. ij. Reg. viij. B attribuit ipi dauid. dicēdū q attribuit dauid sīc regi. abisai vo sīc duci vni' acieī. q fecit qd notabile i illa victoria g Porro fi. dō pmi ad mā. regio. qz erant primi in honoribus. t ideo vocāt sacerdotes. ij. Reg. viij. id ē maiores inter illos qui assistebant regi dauid.

c brank in terra. Et dedi locū pplo meo isrl. Plantabit t habitabit in eo: t vltra no cōmouebit: nec filij iniquitatis atterent eos sicut a principio: ex diebꝫ q̄busꝫ dedi iudices pplo meo isrl: t humiliauī vniuersos inimicos tuos. Annūcio ꝯ tibi q̄ edificaturꝰ sit tibi dōs domū. Cūq; impleueris dies tuos vt vadas ad pres tuos: suscitabo semē tuū post te qō erit de filijs tuis: t stabiliā regnū eius. Ipe edificabit mihi domū t firmabo soliū eius vsq; i eternū. Ego ero ei in pīez: t ipe erit mihi in filiū: t misericordiā meā nō auferaz ab eo sicut abstuli ab eo q̄ ante te fuit. Et statuā eam in domo mea: et in regno meo vsq; in sempiternuz: t thronus eius erit firmissimus imppētuū. Juxta oīa verba hec t iuxta vniuersam visionē istā: sic locutꝰ ē nathā ad dō. Cūq; veniset rex dō t sedisset coram dño dixit. Quis ego sum dne deꝰ: t que domꝰ mea: vt pstares mihi talia: Sed t hoc parū visum ē i ꝫspcū tuo. Jdeoq; locutꝰ es sup domū fui tui etiā in futuꝝ t fecisti me spectabilez sup oēs boies. Dne deus me us quid vltra addere pōt dauid cum ita glorificaueris seruū tuū: t cognouerīs eum. Dne ꝓpter famulum tuū iuxta cor tuū fecisti oēz magnitudinē hanc: t notā ee voluisti vniuersa magnā lia. Dne nō est similis tui: t nō est alius deus absq; te ex oībus quos audiuimus auribꝰ nostris. Quis. n. est alius vt pplus tuus isrl gēs vna in terra ad quā gressꝰ deus vt liberaret t faceret pplm sibi: t magnitudie sua atq; terroribꝰ ejceret natōes a facie eius quā d egypto liberaret. Et posuisti pplm tuū isrl tibi i pplm vsq; in eternuz: t tu dne factus es deus eius. Nūc igit dne sermo quē locutꝰ es famulo tuo t sup domū eius: cōfirmet imppetuū t fac sic locutus es: pmaneatq; t magnificet nomē tuū vsq; in sempiternū: t dicat dō exercituū deꝰ isrl: t domus dī serui eius pmanens coꝝ te. Tu. n. dne deus meus reuelasti auriculā serui tui: vt edificares ei domū: t ideirco inuenit seruus tuus fiduciā vt oret coꝝ te. Nūc ꝯ dne tu es deus: t locutus es ad seruū tuū tāta bīficia, t cepisti bīdicere domui serui tui vt sit sp coꝝ te. te. n. dne bīdicēte bīdicta erit ippetuū.

Capitulum. xviij.

a Factum est autem post hec vt ꝑcuteret da
b uid philistijm t būiliaret eos: t tolleret
c geth t filias eius de manu philistijm: ꝑcuteretq; moab t fierēt moabite serui dauid: offerētes ei mūnera. Eo tēpe ꝑcussit dō etiam adadezer regē soba regionis emath. q̄n ꝑrexit vt dilataret imperiū suū vsq; ad flumē euphratem. Cepit ꝯ dō mille quadrigas eiꝰ t septē milia equitū. ac. xx. milia virox pēditū. Subneruauitq; oēs eqs curruū. exceptis cētū qdrigis eqs reseruauit sibi. Supuenit aūt t syrꝰ damascenus. vt auxiliū pberet adadezer regi soba.

e Qz t bꝰ ꝑcussit dō viginti duo milia virox. Et posuit milites in damasco: vt syria q̄z seruiret sibi t offerret munera. Audiuitq; eū dīs i cūctis ad q̄ ꝑrexerat. Tulit q̄z dō pharetras aureas qs habuerāt serui adadezer: t attulit eas in irlm: necnō de thebath t chun vrbib' adadezer eris plurimū: de quo fecit salomō mare eneum t colūnas t vasa enea. Qd cū audisset thou rex emath ꝑcussisse vicz dō oēm exercitū adadezer regis soba: misit aduā filiū suū ad regē dō: vt postularet ab eo pacē t cōgratularetur ei eo q̄ ꝑcussisset et expugnasset adadezer aduersarius quippe erat thou adadezer. Sed t omnia vasa aurea t argentea t enea cōsecrauit dauid rex dō: cuz argento t auro qd tulerat ex vniuersis gentibus: tam de idumea t moab t filijs ammon. q̄ de philistijm t amalech. Abisai vo filius saruie ꝑcussit Edom in valle salinārum decē t octo milia: t cōstituit i edom pīsidium vt seruiret idumea dauid. Saluauitq; dīs dō in cūctis ad q̄ ꝑrexerat. regnauit ꝯ dō sup vniuersum isrl: t faciebat iudiciū atq; iustitiā cūcto pplo suo. Porro ioab filiꝰ saruie erat sup exercitū: t iosaphat filius abiluth a cōmētarijs. Sadoch aūt filiꝰ achitob t achimelech filiꝰ abiathar sacerdotes: t susa scriba.

Capitulum. xix.

a Hic pter describit punitio iniuriarū filiox dō. t primo describitur illata iniuria. secundo vindicta debita. ibi: Aō cū audisset dō. t hec pg dividitur in duas pres. qz primo describit bellatio auxiliarū filijs ammon. q dauid iniuriam fuerāt. Secūdo punitio filiox ammon qui iniuriam fecerant. secunda incipit a principio. xx. c sententia aut datur cap. xix. pter ea que dicūtur ij. Reg. x. ca. excepta q sequunt.

b Et factū est. vsq ad pedes. aliq libri hāt: Usq ad inguina. sūa tñ est q illa pars vestiū fuit p̄cisa q̄ a natibus descendebat inferius: sta q apparebāt eorum turpia.

c Cōduxerūtq triginta duo milia curruū. i. triginta duo milia bouū pugnātium in curribus. Sciendū tñ q non fuerunt tot pugnātes in curribus. qz in vniuerso nō fuerūt nisi triginta duo milia pedites cum aliis cōputando. vt pet. ij. Reg. x. sed qz pugnātes in curribus erant principales. iō sub numero eox alij hic ponunt q ab eis deuolantur

d Et regem maacha cum ppło eius. ste ppłs nō continet in numero p̄dicto. qz ab illo babu erant mille virox vt tra triginta duo milia p̄dicta. vt pet. ij. Reg. x.

e Sophat autem princeps militie adadezer. iste vocat sobach. ij. Reg. x. qz talia nota variant frequenter in principio vel in fine. vt alibi dictum est.

f Et interfecit dauid de syria septē milia cc. ij. Reg. x. vbi. Et occidit de syria septingentos currus. t. xl. milia equitum. Ad cōcordantiā buius dicēdū q tbi fuerūt. dcc. currus nō vt ibi dicit. sed in q̄libz curru. x. pugnatores. t sic erant ibi septem milia bomū pugnantiū in curribus q dicunt hic se pedē milia curruū. i. in curribus pugnātū. eo mō quo. ij. dicunt est. fuerūt etiā ibi viginti milia pedūm. t. xl. milia eqtū. sed equites b tacent. q ibi exprimūntur. t econuerso pedites ibi tacent. qui b exprimunt. qz vtrūq qō in vno loco scripture continetur. in alio supplet. sic pter in decursu enarrationis. t codex nō in libris paral. t in libris regum.

Capitulum. xx.

a Factū est autē. Hic pter de bellatione aduersus filios ammonis ponit partitio ipox t secūdo subiungit narratio trū bellorū dauid famosorū ibi: Post hec inīit bellū. Sūa aūt pmo quo pter ex dictis. ij. Reg. xij. cap. in fine hui⁹ excepta.

b Porro dō manebat in irlm. i hac remansione p̄misit dauid peccatū cum bersabee vnde vide qō hic omittitur qz visum scribit. ij. Reg. xj. ca. c. xij.

c Tulit autem dauid coronam melchon. nomen ē ydoli filiox ammon. vt dictum fuit. ij. Regum. xij.

Capitulum. xix.

a Hic pter describit punitio iniuriarū filiox dō. t primo describitur illata iniuria. secundo vindicta debita. ibi: Aō cū audisset dō. t hec pg dividitur in duas pres. qz primo describit bellatio auxiliarū filijs ammon. q dauid iniuriam fuerāt. Secūdo punitio filiox ammon qui iniuriam fecerant. secunda incipit a principio. xx. c sententia aut datur cap. xix. pter ea que dicūtur ij. Reg. x. ca. excepta q sequunt.

b Et factū est. vsq ad pedes. aliq libri hāt: Usq ad inguina. sūa tñ est q illa pars vestiū fuit p̄cisa q̄ a natibus descendebat inferius: sta q apparebāt eorum turpia.

c Cōduxerūtq triginta duo milia curruū. i. triginta duo milia bouū pugnātium in curribus. Sciendū tñ q non fuerunt tot pugnātes in curribus. qz in vniuerso nō fuerūt nisi triginta duo milia pedites cum aliis cōputando. vt pet. ij. Reg. x. sed qz pugnātes in curribus erant principales. iō sub numero eox alij hic ponunt q ab eis deuolantur

d Et regem maacha cum ppło eius. ste ppłs nō continet in numero p̄dicto. qz ab illo babu erant mille virox vt tra triginta duo milia p̄dicta. vt pet. ij. Reg. x.

e Sophat autem princeps militie adadezer. iste vocat sobach. ij. Reg. x. qz talia nota variant frequenter in principio vel in fine. vt alibi dictum est.

f Et interfecit dauid de syria septē milia cc. ij. Reg. x. vbi. Et occidit de syria septingentos currus. t. xl. milia equitum. Ad cōcordantiā buius dicēdū q tbi fuerūt. dcc. currus nō vt ibi dicit. sed in q̄libz curru. x. pugnatores. t sic erant ibi septem milia bomū pugnantiū in curribus q dicunt hic se pedē milia curruū. i. in curribus pugnātū. eo mō quo. ij. dicunt est. fuerūt etiā ibi viginti milia pedūm. t. xl. milia eqtū. sed equites b tacent. q ibi exprimūntur. t econuerso pedites ibi tacent. qui b exprimunt. qz vtrūq qō in vno loco scripture continetur. in alio supplet. sic pter in decursu enarrationis. t codex nō in libris paral. t in libris regum.

Capitulum. xx.

a Factū est autē. Hic pter de bellatione aduersus filios ammonis ponit partitio ipox t secūdo subiungit narratio trū bellorū dauid famosorū ibi: Post hec inīit bellū. Sūa aūt pmo quo pter ex dictis. ij. Reg. xij. cap. in fine hui⁹ excepta.

b Porro dō manebat in irlm. i hac remansione p̄misit dauid peccatū cum bersabee vnde vide qō hic omittitur qz visum scribit. ij. Reg. xj. ca. c. xij.

c Tulit autem dauid coronam melchon. nomen ē ydoli filiox ammon. vt dictum fuit. ij. Regum. xij.

Banaias ḡz filius ioiade sup legiones ceretbi t pbe lethi. Porro filij dō primi ad manū regis. Ca. xix.

a Factū est aūt vt moreret naas rex filioz ām. t regnaret anon filius eius p eo. Dixitq̄ Dauid. Faciam mīam cum Anon filio naas. Prestitit. n. mihi pater eius mīam. Misit q̄ dauid nuncios ad consolandū eum super mortē patris sui. Qui cum peruenissent in terram filioz ammon: vt consolarent anon dixerunt principes filioz ammon ad anon. Tu forsit tan putas q dauid honoris causa in patrē tuum miserit qui cōsolarent te: nec animaduertis q vt explorent t inuestigent t scrutēt terram tuā venerint ad te serui eius? Igitur anon puerox dauid decalmauit t rasit: t p̄cidit tunicas eorum a natibus vsq̄ ad pedes t dimisit eos. Qui cum abissent: t hoc mandassent dauid: misit in occursum eox. Grandē em cōtumeliā sustinuerunt: t p̄cepit vt manerent in iericho donec cresceret barba eox: t tūc reuerterēt. Videntes autem filij ammon q iniuriā fecissent dauid tā anon q̄ reliquus ppłs. miserūt mille talenta argenti: vt cōduceret sibi de mesopotamia t de syria maacha: t de soba currus t equites. Conduxerūtq triginta duo milia curruum t regem maacha cuī populo eius. Qui cum venissent: castrametati sunt e regione medaba. Filij quoq̄ ammon cōgregati de vrbibus suis venerunt ad bellum. Qō cū audisset dauid misit Joab et oēm exercitū virox fortū. egressiq̄ filij ām̄ direxerūt aciē iuxta portā ciuitatis. Reges aūt qui ad auxiliū eius venerāt: separatim in agro steterūt. Igitur Ioab intelligens bellū ex aduerso t posterḡ ꝫ se fieri: elegit viros fortissimos ō vniuerso isrl̄ et prent ꝫ syrus. Reliquā aūt ptē ppli dedit sub manu abisai fratris sui t prexerunt otra filios ammon. Dixitq̄. Si vicerit me syrus: auxilio eris mihi: si aūt superauerint te filij ām̄ ero tibi in p̄sidium. Cōfortare et agamus viriliter p ppło nō. et p vrbibus dei nostri: Dns aūt qō i ꝫspectu suo bonū ē faciat. Perrexit ergo Ioab t populus qui cum eo erat contra syrum ad p̄lium: t fugerunt eos. Porro filij ammō videntes q̄ fugiūt syrus: ipi quoq̄ fugerunt abisai fratrem eius: t ingressi sunt ciuitatē. Reuersusq̄ est etiā Ioab in irlm. Videns aūt syrus q̄ cecidissēt coram isrl. misit nuncios t adduxit syrum qui erat trans fluuiū

c Sophat aūt princeps milicie adadezer erat dux eorum. Qō cum annūciatū ēet dauid: cōgregauit vniuersum isrl: t transiuit iordanē: irruitq̄ in eos t direxerit ex aduerso aciez illis otra pugnārūnt: Fugit aūt

f syrus isrl. Et interfecit dō de syris septē milia curruum: t quadraginta milia pedūm t sophat exercit⁹ principē. Videntes aūt serui adadezer se ab israel cē superatos transfugerunt ad dauid t seruierunt ei. Noluitq̄ vltra syria auxilium p̄bere filijs ammon.

Capitulum. xx.

a Factum est autez post anni circulū eo tp̄e q̄ solent reges ad bella p̄cedere: cōgregauit Joab exercitū t robur militie: et vastauit terram filioz ammon. Perrexitq̄ t obsedit

b rabba. Porro dauid manebat in irlm qñ Ioab percussit rabba: t destruxit eā

c Tulit aūt dauid coronam melchon ō capite ei⁹ t inue-

a Manubias quoq; .i. spolia que sic nolant. eo q manibus rapiunt. c Post hec. hic fuit finis primi narrationis trib bellor. z pz finia ex dictis .ij. li. xxxj. xxj. ca. in fine vbi addit vnū bellū in quo iesbadenob nullus fuit occidere dauid lassatus et labore bellandi. § hic obmittit pp reuerentiam dauid vt dicit bebel. dicit ponunt duo dubia primū ē ctr̄a dc. Pmo hec. q. ista tria bella fuissent post victoria q̄ nō ēverū saltem de bello in q̄ dauid percussit goliath. z. q. ē ponit in secūdo loco. z tñ fuit primus bellū fm eōem opinionē. secūdū ponitur cū dc. f Fratrē goliath q̄ exponit duplicit. Uno mō q̄ iste fr̄ idē cū goliath q̄ interfecit dauid. sicut fuit expositū .ij. Re. xxj. z fm hoc ē ifra. Fratrē goliath gerbeū. z est sensus. q. dō percussit goliath gethenm frēm ipsoz aliorū gygantū duorum qui hic nominant. alio mō q̄ iste q̄ dē hic p cussus fuit alia goliath ffe ei⁹. Et fm hoc hec ē ifra. Fratres goliath gethei. z est sensus q̄ dō percussit frēm goliath q̄ erat sibi similis i fortitudine magnitudine z fm istā expositōem oport pñr dicere. q. istud bellum omittit .ij. Reg. xxj tñ prima expō cōior est. g Hi sunt filij raphaim .i. gigātum vel de gente gigantea.

nit in ea auri pondo talētū z pciosissimas gēmas. fecit q̄ sibi inde diadema. b Manubias q̄z vrbis plurimas tulit: pplm aūt q̄ erat in ea eduxit: z fecit sup eos tribulas z trabas: et serrata carpenta trāsire: ita vt diss secarentk z cōtererēk. Sic fecit dō cūctis vrbib⁹ filioru ām̄on: z reuersus ē cum oi pplo suo i irlm. c Post h̄ initū ē bellū i gazer aduersum philisteos: i q̄ percussit sobochai vsathites saphat de genere raphaim: z humiliauit eos. Aliud quoq; bellū gestū ē aduersus philistēos: in q̄ percussit adeodatus filius saltus bethleemites f frēm goliath gethei cuius haste lignū erat quasi liciatoriū texentiū. Sed et aliud bellū accidit in geth in quo fuit homo longissimus: senos dños digitos. .i. sūt viginti quatuor. q̄ z ipse ō raphaim fuerat stirpe generat⁹. Hic blaspbemauit israel z percussit eū z ionathā filius samaa fratris dauid. g Hi sūt filij raphaim i geth qui ceciderunt in manu dauid z seruoz eius.

Capitulum .xxj.

Capitulum .xxj.

C Onsurrexit aūt sathan. Hic phr describit peccatū populi ꝓpter ipius dō elatiōem. z pz visio z sententia huius ca. et dictio. ij. Reg. vltimo cap. excepto que sequunt. b Nam ieui z beniamin nō numerauit rē. z ipo istas duas tribus omisit. quia habebat accusationē in promptu si de hoc regi accusaretur. De tribu ieui. quia statim poterat dicere q̄ non erat numeranda sicut alie. quia alie tribus numerātur a viginti annis z supra vt habetur Nume. j. Tribus autem ieui ab vno mense. z supra vt habetur Nume. iij. Similiter de tribu beniamin poterat dicere q̄ propter vrozem ieuite fuit secreta. vt habetur Judicum. xx. z ideo postea fuit pars reputationis computate ad aliās. z ꝓpter hoc poterat se excusare ioab ab eius numeratione. quia parū creuisset numerus. c Cumq; pcuteret .i. cum angelus se disponeret ad pcutiendum populum in hierusalem.

d Porro oman cum suspexisset z vidisset angelum rē. cum eo absconderunt se. p̄ce nimore. nec inirum. q̄ etiā dauid qui erat fidelis z deuotus in visione angēli supra modum perterritus fuit.

C Onsurrexit aūt sathan cōtra israel z incitauit dō vt nūeraret israel. Dixitq; dō ad ioab z ad principes pplī. Ite z nūerate israel a bersabee vsq; dan z afferte mihi nūez vt sciā. Rndit q; ioab, Augeat dō pplm suū centuplū q̄ sunt. Nōne dñe mi rex oēs serui tui sunt Quare hoc querit dñs me⁹ qđ in ꝓcūm reputetur israeli: Sed sermo regis magis preualuit. Egressusq; ē ioab z circuiit vniuersum israel: et reuersus ē irlm. Dedit q; dō nūez eoz q̄o circuierat: z inuētus ē olo numerus israel, mille milia z centū milia viroz educētū gladiū. Beniamin aūt quadringenta septuaginta milia bellatoz. Nā leui z bēiamin nō nūerauit, eo q̄ inuitus exequeret regis impiū: Displicuit āt deo qđ iussum erat: z percussit israel. Dixitq; dō ad deum: peccauī nimis vt h̄ facerē. Obsecro auferiniquitatē serui tui: q: insipiēter egi. z locutus est dñs ad gad videntē dō dicēs. Vade z loquere ad dauid z dic ei. Hec dicit dñs. Trium tibi optiōez do. vnū qđ volueris eligevt faciā tibi. Cūq; venisset gad ad dō dixit ei. Hec dicit dñs. Elige qđ volueris. Aut trib⁹ ānis pestilentiā: aut tribus mēsibus te fugere hostes tuos. z gladiū eoz nō posse euadere: aut trib⁹ dieb⁹ gladiū dñi z mortē versari in terra z angelū dñi inficere in vniuersis finib⁹ israel. Nūc igit vide qđ rādeaz ei q̄ misit me. Et dixit dō ad gad. Ex oi pte me ānguste pmunt. sed melius mihi ē vt incidā in manus dñi: q: multe sunt miseratiōes eius: q̄ in manus hoim. Misit ergo dñs pestilentiā in israel: z ceciderūt ō israel septuaginta milia viroz. Misit q̄z angelū in irlm vt percuteret eam. Cumq; pcuteret vidit dñs z misertus est sup magnitudine mali: z imperauit angelo qui pcutiebat. Sufficit iā cesset manus tua. Porro angelus dñi stabat iuxta areā ornā iebusei: leuansq; dauid oculos suos. vidit angelū dñi stātem inter celū z terram: z euaginatū gladiū in manu eius: z versum contra irlm: z ceciderūt tam ipe q̄ maiores natu vestiti cilicijs pni in terram. Dixitq; dō ad deū. Nōne ego sum q̄ iussi vt nūerarer ppls: Ego sum qui peccaui: ego qui malū feci Iste grex quid cōmeruit. Domine deus meus vertatur obsecro manus tua in me: z in domū pris mei: populus aūt tuus non percutiatur. Angelus autem dñi pcepit gad vt diceret dauid. vt ascenderet extrueretq; altare dño deo in area ornā iebusei. Ascēdit ergo dauid iuxta sermonē gad quem locutus est fuerat ex nomine dñi. Porro ornan cum suspexisset z vidisset angelum quatuor q̄ filij eius cū eo: absconderūt se. Nam eo tempore terebant in area triticum. Igit cū veniret dō ad ornan: pspexit cū ornāt z pcessit ei obuiā de āreā. z adorauit eū pn⁹ i trā. Dixitq; ei dō. da mihi locū aree tue vt edifi-

e Et trabes. instrumenta sunt lignea. dicta a tero ter. eo q̄ fruges cum ipis terant. f Et exaui. eā dño in igne de celo. s. dato. et hoc fuit signū manifestū acceptatōis vnius sicut in oblatōe abel Gen. iiij. et Helye. iij. Reg. ca. xviij. g Et nō sua. dō ire. nō est intelligendū q̄ ppe hoc dō altare construxerit marea oman sedisset. et ibi obmisserit. q̄ re nedat ad hoc ō mādato dei sibi facto p̄ gad ppham. vt dō in Isa. sed postq̄ fecerat istud sacrificium ibi etiā fuisset ad offerendū iterū ḡa baonem vbi erat altare holocaustoꝝ. q̄ non potuit. eo q̄ ex visione ḡeli fuit nimis territus. et p̄ dño infrigidatus et debilitatus. ita q̄ grauc̄ portare ire.

Capitulum. xxij.

Incipit dauid

Postq̄ dixerat pta ē deuotio dō in voluntate edificādi templū si dño p̄miss̄et. Dic̄ hic ponit eius deuotio in ꝑparōe materie. vt salomon facilius templū edificaret. et p̄ ponit materie et operaꝝ ꝑparo. secundo imungit salomonī edificando ibi Vocauitq̄ salomonē. Circa p̄mū dō. Dixitq̄ dō. hec est dom⁹ dei. vt. istō referēd ad illō quod dixit ē ca. p̄ce. q̄ dominꝰ exaudiuit dō de tēplo ō celo. p hoc ei vidit Dauid. q̄ dño eligebat locū illū vt ibi edificaret templū et altare. sicut et postea fcm ē p salomonē. ideo dixit. b Hec ē dō. dei. vt. ij. edificabit. vñ statiz subdit ō oparijs cū dē. c Et p̄ce. vt ꝓgre. oēs. p̄cipit. ibi erant cōuersi ad iudaismū de aliis gētibus. istis aūt ꝓpositis fuit ista opa que erant grauiat seruilia. sicut et iosue imposuit Gabaonitis de portatōe lignoꝝ et aquarū ad locū diuini cultus. vt dō. iosue. ix. dicit. aute expositores nō cōtēr. q̄ hoc fcm fuit diuina dispositōe ad designandū q̄ ecclia erat edificāda p̄ gētes ad fidē ex̄pt cōtentos. iudeis. p̄ malos per reprobatio. nēm subdit de ꝑparatōe materie cū dē. d Ferrū ḥz plm ad clauos iuncturā. ad cōmigendū foriter. Ferrū et ligna. e Et ad cōmissuras. i. incastraturas clauis ferreis fortificandas.

f Et eris pondus immensurabile. ad faciēdū mare eneū et alia vasa quoꝝ multa fuerūt facta. vt dō fuit. iij. Reg. de aūt immensurabilem sēp̄ q̄ erat finitū. sed ad designandū magnā mutationē. et ē ypbolica locutio.

g Et dixit dō salomōn filius meus puer et gracilis ē et hoc dicit aliqui. q̄ salomon erat xij. an nor. q̄n cepit regnare. sed hoc fuit improbatū sancto diffuse. iij Reg. xij. h Domus aūt ē. vt i cuncta regionib⁹ noscatur. ꝓter eius eminentiā. sicut et dō i infinitū excellit oēs creaturā. ꝓter q̄ et salomon fecit eā altissimā. et. xxx. cubitoꝝ. sicut diffuse fuit dict̄. iij. Reg. et hz infra. xj. li. iij. i Et ob hāc cām ante mortē suā oēs ꝓparauit impēsas. aliquas de oibus. quia salomon multa addidit: sicut dicit. Vel aial fuit i arcba noe. q̄via de singulis speciebus fuerunt aliqua individua. vt hz Gen. vj. k Vocauitq̄. hic ꝓsequitur imungit salomonī edificando dom⁹ dei. et ptz ex visq̄ ibi l Ez facies est sermo dō. ad me dicēs. Multa san. et. istō fuit dict̄ sibi ꝑ Nathan. qui denūciauit sibi domū edificandā nō ꝑ ipm sed eius filiū. m Nō posedi. nō meo tē dicit debere. q̄ hoc intelligit principaliter de sanguine et aliorū ex eo ecclesiā ad inūdatiā dō nequissimū. vt hz. ij. reg. xj. et d sanguine sacerdotum effuso occasione dauid vt habetur. j. reg. xxij. et de sanguine eius multoꝝ multo ꝑ et nocentium qui fuerūt mecū alios gētiles malo quod cū nō plurimos debellauit. et ideo de hoc fuit ꝓhibitus ad edificandā domū dñi. n Filius qui nascetur tibi. Istud fuit expositum. ij. regum. vij. sequenti postea. o Tunc. n. ꝓficere posset. si cōmanda. tē. ex hoc enim q̄ aliquis ponit diligentiam ad obediendū deo. efficit cōgnus de cōgruo. vt deus dirigat eum in agendis.

---

c Et fecit dō ut ꝓcem in ea altare dño: ita vt quantū valet argēti accipias: et cesset plaga a populo Virit ait otiā ad dō. tolle et faciat dño me⁹ rex q̄cūq̄ ei placet. ß et boues dō holocaustū: et tribulas in ligna et triticū in sacrificiū: ōia libens ꝓbebo. Dixitq̄ ei rex dō. Noquach ita fiat. sed argentū dabo quantus valet. Necq̄ enī tibi auferre debeo: et sic offerre dño holocausta gratuita. Vidit ergo dō otiā ꝑ loco siclos auri iustissimi ponderis sexcentos: et edificauit ibi altare dño. Obtulitq̄ holocausta et pacifica et invocauit deū et exaudiuit eū in igne ō celo super altare holocausti. Precepitq̄ dominus angelo: et conuertit gladiū suū in vaginā. Protinus ergo dō vidēs q̄ exaudisset eū dñs in area otnā iebusei: imolauit ibi victimas. Tabernaculū aūt dñi q̄ fecerat moyses i deserto. et altare holocaustoꝝ ea tēpestate erat in excelso

Habaō: et ñ ꝓsuluit dauid ire ad altare vt ibi obsecraret deus. Timio. n. fuerat timore ꝑterritus videl gladiū angeli dñi. Ca. xxij.

Dixitq̄ Dauid. Hec ē domus dei: et hoc altare i holocaustū isr̄l.

c Et ꝑcepit vt cōgregarētur oēs ꝓselyti de terra israel. et ꝓstituit ex eis latomos ad cedendos lapides et polire dol⁹ vt edificaret dom⁹ dei.

b Ferruz quoq̄ plurimū ad

c clauos ianuaꝝ. et ad commissuras atq̄ iuncturas ꝑparauit dauid: et eris pondus innumerabile. Ligna quoq̄ cedrina nō poterāt estimari: que sydonij et tyrii deportauerūt ad dauid.

Et dixit dauid. Salomon filius meus puer parvulus

b est et delicatus. Dom⁹ aūt quā edificari volo dño. talis debet esse vt in cunctis regionibus noscatur. Preparabo ergo ei necessaria.

Et ob hāc cām ante mortē suā oēs ꝓparauit impēsas

k Vocauitq̄ salomonē filiū suum. et ꝓcepit ei vt edificaret domuz domino deo israel. Dixitq̄ Dauid ad salomonē. Fili mi: voluntatis mee fuit vt edificarez domū nomi dñi dei mei: ß factus ē sermo dñi ad me dicēs. Multū sanguinē effudisti et ꝓlia bella bellasti: non poteris edificare domū nomini meo. tanto effuso sanguine coram me. Filius qui nascetur tibi: erit

n vir quietissimus. Faciā. n. eū requiescere ab oib⁹ inimicis suis ꝑ circuitū: et ob hāc cām pacificus vocabitur, et pacē et otiū dabo in israel cūctis diebus ei⁹. ipe edificauit domū nomi meo: et ipe erit mihi in filium, et ego ero illi in patrē: firmaboq̄ solū regni ei⁹ sup isr̄l in eternū. Nunc ergo fili mi sit dñs tecum et ꝓsperare et edifica domū dño deo tuo, sicut locutus est ō te. Detq̄ tibi dñs prudentiam et sensum et regere possis isr̄l et custodire legem dñi dei

o tui. Tunc enim ꝓficere poteris: si custodieris man-

p Ecce ego in paup. tē. q: olo creatura ad deūz cōparata indigens est t pauper. hoc in exponunt hebrei ad ifam de david qui fuit pauper respectu salomonis, nō q: venit pauper ad regnū. nō q: opposuit cū multa expēdere in bellis frequētibus. q Habes q3 plurimos artifices. ō puer sio ad iudaismū. vt ꝑdicerū est: cū hic tū fecit salomon venire multos alios tyro t sidone. vt dē. iij Reg. t. j. ij. ij. r Precepit q3 dō dē, q: optus erat valde sumptuosum et ad bonū totius ppli ordinatū, cetera patēt in ifa.

Capitulum. xxiij

HIc david tē Postq̄ descripta ē ista Dauid deuotio circa tēpli edificatōes. Hic ꝑ3 ostēdit eius deuotio circa diuini cultus ampliatōnē t ordinatōem, et ꝑ ordinauit leuite i dei ministeriū. secūdo principes t ppls in regis t dei obsequiū ca. xxvij. Circa primū ꝑponitur summa leuitaꝝ t officia eoꝝ in generali. secōo magis i spāli. ca. xxiij. Prima adhuc in duas. q: ꝑponunt officia leuitaꝝ i generali. secōo assignat nō picti: ibi Dixit. n. dō. Pāa adhuc in duas. q: ꝑ in generali ponunt nūerus t officia leuitaruꝝ. secōo distinctio familiarū ibi: t distribuit. Circa primū dē. a Igitur david se. t ple. diex re. cōsti. salomonē. de qua ꝓstitutōe dē iij. reg. j. b Et cō gre. oēs pnc. isrl tē. vt ordinaret cultuꝝ diuinū. t istud fecit dō vltimo anno vite sue. vt dē. j. xxvj. ca. in fi. hebrei dicūt q: hoc fecit a pncipio regni sui. Dicendū q: a principio regni sui fecit ō i gre. q: adducta archa in ciuitatē dō. stamit ibi fieri cultū dei iugiter. vt dān. c. ix. ij. in fine vite sue fecit ꝑfectius c Numerauitq3 sunt leuite a viginti annis. q: extūc poterant aliqua officia facere in ministerio tēpli. d Et supra. q3 exponūt aliqui vsq3 ad qnquagesimū annū t nō vltra. ij hoc nō vē verū. q: is in quinquagesimo anno cessarent in templo ministrare q̄uis ad officia laboriosa. tū tunc fiebant custodes vasoꝝ sacroꝝ t thesauroꝝ. vt habetur Nume. viij. hic aūt ordinat david nō solū ō leuitas i sacrificijs ministrantib9 ij cui de sacrifiis t thesauroꝝ custodib9. vt dē. j. xxvj. ca. e Et hic etc. ik tē. i. ad ministrādū sacerdotib9 in casibus necessarijs. vt dē. j. xxix. in ex-

data t iudicia q̄ ꝑcepit dominꝰ moysi vt doceret isrl. Cōfortare t viriliter age: ne f timeas neq3 paueas. Ecce ego in pauꝑtate mea ꝓparaui ipensas domus dñi, auri talenta centū milia: t argenti mille milia talentoꝝ. Eris vo t ferri nō ē pōd9 vincit. n. nūerus magnitudine. Lignaꝝ lapides ꝓparaui ad vniuersa ipēdia. hēs q̄ plurimos artifices: latomos t cemētarios artifices q3 lignoꝝ t oīm artiū ad faciendū opus: prudentissimos. in auro t argento: in ere t ferro cuius nō est numerus. Surge igit t fac: t erit dñs tecū. Precepit q3 dō cunctis principib9 isrl: vt adiuuaret salomonē filiū suū: cernitis ingens q̄ dñs deus vr vobiscū sit: t dederit, vobis requiē ꝑ circūitū: t tradiderit oēs inimicos vros in manꝰ vras t subiecta sit tra cora dño t cora ꝓplo eius. Prebete igr corda vra t aias vras vt queratis dñm deū vrm t ꝓsurgite t edificate sanctuariū dño deo: vt introducat archa federis t vasa dño ꝓsecrata in domū q̄ edificat noi dñi.

Capitulum. xxiij.

a HIc dō senex t plenꝰ dierū regē, constituit salomonē filiū suū sup isrl.

b t cōgregauit oēs principes isrl: t sacerdotes atq3 leuitas. Numeratiq3 sunt leuite a viginti annis: t supra: c t inuenta sunt trigintaocto milia viroꝝ. Ex his electi sunt t distributi in ministe d riū domus dñi, viginti qua e tuoꝝ milia: ꝓpositoꝝ autē f t iudicū sex milia. Portro quatuoꝝ milia ianitores: t totidē psaltes canētes dño in organis q̄ fecerat ad ca g nēdū. t distribuit eos dō ꝑ vices filioꝝ leui: gerson vi delicz t caath t merari. Fi h lij gerson: leedā t semei. fi i lij leedan, principes tebibel k t zetham t iobel tres. Filij semei: salomith t oziel et aran tres. Isti principes fa l miliarū leedā. Portro filij semei: leeth t ziza t iaus t baria. Isti filij semei quatuor. Erat autem leeth primus: ziza secundus. Portro iaus t baria non habuerunt plurimos filios: t idcirco in vna familia vnaq3 m domo computati sunt. Filij caath: amram t isaar hebron t oziel quatuor. Filij amram, aaron t moyses. n Seperatusq3 est Aaron vt ministraret in sancta sanctorum: ipse t filij eius in sempiternū: t adoleret incēsuꝝ dño ꝑm ritū suū, ac benedi ceret noi eius imppetuum o Moysi quoq3 hois dei filij leedā pp q̄ ab eo denoiant tres familie. ꝑ3 dixit sēcā familia. i. semeitica i tres cū dē. p Portro fi. semei leeth. iste semei fuit ff leedan. t is habuerit q̄uor filios. tū habuit mīs familias tres. q: duo filij in vna familia fuerunt ordinati. q: paucos filios habebant. vt habet in ifa q Filij caath. Hic ꝑ3 describit familie caath vsq3 ad aaron t moysen. de quoꝝ familijs agit ꝑ3. t ꝓpo q̄uis ad aaron cum dicit. r Seperatusq3 est aaron tē. Fuerunt. n. deputati a deo ad sacerdotiū. t iō habuerunt nomen speciale vltra alios chaarbitas: t vocati sunt aronites. vt dictum fuit supra. vj. ca. Consequenter agitur de familijs descendentibus a moyse cum dicitur.

o Moysi quoq3 hois dei. t vocatur homo dei. q: deus cum eo familiariter loquebatur sicut homo ad amicum

custodes vasoꝝ t thesaurorum. iudices aūt illi q̄ docebāt ꝓplm sm alios ho uidem sunt ꝓpositi t iudices. s. ꝓpli doctores vñ in ve. test. doctores vocabant ꝑceptores. t sm illō dt cui dicendū erat ꝑ3 quēter q̄ cū ianitoribus intelligūntur custodes vasoꝝ et thesaurorum eo q̄ seruabant claues ostioꝝ illoꝝ in q̄bus talia locoꝝ reponebāntur cū dē. b Portro q̄uor milia ianitores. quoꝝ alij custodiebant ostia exteriora. alij aūt ostia domoꝝ i quib9 thesauri. vestes sacre. t vasa erant reposita i Et totidē psaltes. i. cantores q̄ erāt q̄ tuoꝝ milia. k Et distribuit. ō ꝑ3 ponit distinctio familiarū. q: in tribu leui erāt plures familie. t distinguūt sm tres filios leui. s. gerson caath merari. t incipit hec distinctio a filijs gerson cū dē i Et gerson. supple filij fuerē. m Leedan t semei. iste leedan ff ē idē cū illo q̄. ō. vj. ca. vocat lobeni. ita q: in domo gerson fuerē duo familie: lobenitica: et semeitica. t quelibꝫ istaꝝ hic diuidit in plures. Prima i sex cū dē. Filij leedā tē t sequit. o Filij se. salo. tē. iste semei fuit filius leedā. t fuit pncipalior alijs filijs leedā pp q̄ ab eo denoiant tres familie. ꝑ3 dixit sēcā familia. s. semeitica i tres cū dē. p Portro fi. semei leeth. iste semei fuit ff leedan. t is habuerit q̄uor filios. tū habuit mīs familias tres. q: duo filij in vna familia fuerunt ordinati. q: paucos filios habebant. vt habet in ifa q Filij caath. Hic ꝑ3 describit familie caath vsq3 ad aaron t moysen. de quoꝝ familijs agit ꝑ3. t ꝓpo q̄uis ad aaron cum dicit. r Seperatusq3 est aaron tē. Fuerunt. n. deputati a deo ad sacerdotiū. t iō habuerunt nomen speciale vltra alios chaarbitas: t vocati sunt aronites. vt dictum fuit supra. vj. ca. Consequenter agitur de familijs descendentibus a moyse cum dicitur.

o Moysi quoq3 hois dei. t vocatur homo dei. q: deus cum eo familiariter loquebatur sicut homo ad amicum

fuit. vt hꝫ Exo. xxvij. t Filij merari. hic pr describit familie ipius merari pr ifa vsq; ibi. v Acceperꝫ eas filij cis frēs earū. i. cognati germāi. qz eor eleazar fuerūt frēs. x Hi filij leui in cog. et. quedā epilogatio ex spectu pcedentiū. rō cuiusdā docti. qa vicius ē circa principiū hꝫ. q Dauid distinxit leuitas fm vniersa officia. i. sacerdota doctores ianitores et scriptarū. et hꝫ rō h assignatur a dauid. qz ex q arcba habuit stabiles mansiones. ita q si pbebat vtra pateri de loco ad locū qñ tm edificato templo de quo hic agit leuite fuerūt expediti de ministerio ei magis onerib⁹. q erāt in deportatiōe tabernaculi et vasoꝝ et alioꝝ ptinentiū ad cultū ministerij. et ō dicunt tabernacula hꝫ. et sacrificia et sacrificijs et sibi⁹ pbebāt ei magis intenti. et hoc ē qd dicit. s Requies dedit dño deo suo. i. de primo habit templeet. quia p ipm sciebat templū cito cōplendū et pr ifa pauca excepto. a Et lectorio. i. cameris.

b Et in loco purificationis. i. in atrio vbi erant lauatoria ad purificationē sacerdotū et ablutiōes sacrificioꝝ. c Sacerdotes aūt ingrediebant. pōtio. de qb⁹ dicta fuit Exo. xxv. Et ad ipse sacrificiū. i. farie tritice purgatissime. que aliqn offerebat in sacrificiū p sacerdotes. e Et ad la. pasta erat cocta in aq. f Et ex. i. azima panes. g Et sarta. i. ad panes i sartagine frta. h Et ad rot. i. picao nouas q̄ prebāt e grana p cōfricationē eorum. ebant ex qbus sacrificia offerebant. et de istis oibus dicit fuit plenius Leui. ij. i Sup oēm pondus atq; mensurā. qz de mā arida de qua fiebant sacrificia accipiebat ad pondus fm vniuersitatē sacrificioꝝ et oblationū. Et materia liquidoꝝ accipiebat ad mēsurā et oia ista ptinebant ad officiū sacerdotū. hic distinguūt officia leuitarū cū dō. k Leuite vero stabāt. i. qñ offerebat ingē sacrificiū matutinū cum solio. l Sēperq; ad vesperam. qñ offerebat ingē sacrificiū sñ solis occasum.

m Tam in ob. hoc dicunt aūt holocausta sacrificia totaliter incensa. n Et in sab. q̄ celebrant in memoriā bñficij creatōis. o Et kalen. i. neomenia. a neos qd ē nouū. qz in nouilunio fiebant hec festa in mēoriā bñficij gubernatōis mundi. que quidē gubernatio cōsistit i motione stellarū et oppositione sua. mutatio aūt in istis inferioribus elementalis multū sequit motū lune. propter qd in nouilunio fiebant ista festa. p Et solēnitatib⁹ relictis. i. pascbe pentbecostes et tabernaculoꝝ. expiatiōis tabernaculoꝝ. de quibus dictū fuit plenius Leui. xxiij. q Vt ad ministrāt in domo dñi. ipsis sacerdotibus de stirpe aaron descendentibus.

Capitulus. xxiiij.

¶ Hec filij aarō. Hic pr dēli guunt officia leuitaꝝ magis i spāli. et primo q̄tus ad sacerdotes et doctores. secdo qtū ad cātatores. ca. xxv. tercio qtū ad sacristas et ianitores. ca. xxvj Patria in quo. qz primo de sacerdotibus. secdo de doctoribus ibi: porro filioꝝ leui. Circa pmū sciendū q̄ aaron et filij eius dicūt fuit sacerdotes a deo: vt hꝫ Exo. xxviij. ita q̄ aarō erat summus sacerdos. et filij ei⁹ sacerdotes sub eo. i. Eleazar et ithamar. ita q̄ summa sacerdotij dicūt fuit eleazar et filius eius. sed ipe beli tēpestatē fuit summus sacerdos ad domū ithamar de qua erat beli. vt dictū fuit. i. Reg. ij. Postea vo ipe salomonis reiectis fuit summus sacerdos. i. Reg. ij. Ergo ante tho rē si am volens ordinare sacerdotū officia fecit recenseri principales de vtraq; domo. et inuenit plures de domo eleazar q̄ de domo ithamar et sic constituit eos. sacerdotes. qui officiarent ebdomadas sibi succedētes. et vi. de domo eleazar. et octo de domo ithamar. et cū hoc fecit eos domos principales: vnā sup filios eleazar. et alia super filios ithamar. qz pr ex hoc q̄ sadoch qui erat principalis inter filios eleazar et achimelech inter filios ithamar non oriebat inter illos. qui fuerunt assumpti ad officiandū p ebdomadas seu ordines. qa erant principales in domibus dom⁹ principibus. xxiij. ebdomadariis p dictis. Sadoch tamen et sui successores qui erant de eleazar habuerūt summū sacerdotiū ad quos spectabat ingredi sanctuariū in die expiatiōis. i. decimo die septimi mēsis. sacerdotes aūt alij q̄ erāt ebdomadarij p vices intrabāt. Quidā dē ebdomadarius dicebat sacrificia ad cremandū thymiama sup altare incēsi. et in hoc consi-

lij annumerati sunt i tribu leui. Filij moysi: gerson et eliezer. Filij gerson: subuel primꝰ. Fuerūt aūt filij eliezer roobia primꝰ: et nō erāt eliezer filij alij. porro filij roobia multiplicati sūt nimis. Filij ysaar: salomith primꝰ. Filij hebron: ieriam primꝰ: amarias secꝰ: iaziel tercius iecmaam qrtꝰ. Filij oziel: miba primus et iesia secꝰ. Filij merari: mooli et imusi. Filij mooli eleazar et cis. Mortuus est aūt eleazar: et nō habuit filios sed filias: acceperūtq; eas filij cis frēs earū. filij musi mooli et eder et Jerimuth tres. Hi filij leui in cognationibus et familijs suis. principes p vices et numerū eapitū singuloꝝ: q̄ faciebant opa ministerij domus dñi a viginti annis et supra. Bipartitō. dō. Requiem dedit dño deus isrl pplo suo et habitatōem vrim vsq; in eternū: nec erit officij leuitaꝝ vt vltra portēt tabernaculū: et oia vasa eius ad ministrādum. Juxta pcepta q̄s dō nouissima supputabit nūerus filioꝝ leui a viginti annis et supra: et erāt sub manu filioꝝ aaron in cultu domus dñi in vestibulis et in edis: et in loco purificationis

¶ Hic filij aarō be partitiōes erāt. Filij aaron. nadab et abiu. et eleazar et ithamar. Mortui sunt autē nadab et abiu ante patrē suum absq; liberis. sacerdotioq; functus est eleazar et Ithamar. Et diuisit eos dauid. i. sadoch de filijs eleazari et Achimelech de filijs Ithamar fm vices suas et ministerij inuentis sunt multo plures filij eleazar i principib⁹ virīs q̄ filij ithamar. Diuisit aūt eis sic de filijs eleazar principes p familias sedeci

stebat ꝓmmatio sacerdotū. vt dicit apls ad Hebr. ix. ca. Quilibet aūt sacerdos hebdomadarī habebat plures sacerdotes sub se in hebdomada sua. q aūt dicūt aliqui q ille erat summus sacerdos q totū annū. in cui⁹ hebdomada cadebat expiatōis festū ꝓz falsum. q a tpe dō ꝙ ordinauit istos vices sacerdotū quolibet ānio fuisse mutatū summū sacerdotiū. qō nō legit i testō veteri cē ken. ꝙ mortuo pēe succedebat ei filius in summo sacerdotio. Et hoc ꝙ dicta sunt pz ex paucis excepte.

b Diuisit vero sp cē. qō aūte qualiter illicitū t liceū fuerit sortes hui⁹modi fuit diffuse Nume. xxxiij.

c Descripsitq; e. se. ad mēoriā in futurū q erāt prīa i ministrando. t q scba: t sic pōr. ne ipostea de hoc surgeret aliq; ꝓtentio. d Octaua abia: de ista sorte fuit zacharias pr iohannis baptiste. vt hꝰ. luce. j. e Sub manu aaron cē. i. sūmo sacerdote ab aaron descendēte q vocat hic aaron eo q psonā ipius repsentabat. f Porro fi. le. Hic pōr agit de doctorib⁹ seu iudicib⁹ magis in spāli. g De filijs de amrā cē. isti vident fuisse de filijs moysi. q: aaron t moyses fuerūt filij amrā

b Filij merari. isti doctores fuerūt de tribu leui descendētes p merari. i Miserūtq; t ipi sortes cē. hoc ē dcm ꝙ sicut filij aaron erāt ordinati in officio sacerdotū p sortes vt ꝓdictū est. ita etiam in officio doctorū. Itē q: in equali numero. sicut. n. fuerūt instituti viginti quatuor sacerdotes hebdomadarij plures alios sub se hītes. sic fuerūt instituti. xxiij. principales doctores q hic notant. f. subabel iedeia iesias ioarib Salemoth ianadiab ierias amarias iazbel iechmoan amicha samir iesia. t isti fuerūt de filijs amrā. hemō oziam sobes zachur hebri eleazar ieramiel moolieber ierimoth isti fuerunt de filijs merari. Alij autez quoz nomina hic interponūt fuerūt frēs istoz vel pēs immediati vel mediati. t sic interponūt nō tāq; principales doctores: q sic eis attinērtes. Sciendū etiā ꝙ ista noia in pluribus aliter sonant in hebreo q hic exponūt in latino. k Tūc

t filijs ithamar ꝙ familias t domos suas octo. Porro diuisit vtrasq; inter se et familias sortib⁹. Erant. n. principes sanctuarij t principes domos dei: tā de filijs eleazar q; ō filijs ithamar. Descripsitq; eos Semeias filius natbanael scriba leuites coram rege t principib⁹ t sadoch sacerdote t achielech filio abiathar: principib⁹ q; familiarū sacerdotaliū t leuitarū vnaz domum que ceteris ꝑerat eleazar: t alteram domū q; sub se hēbat ceteros ithamar. Exiuit aūt sors prima ioiarib: scōa iedeie: tercia harim: q;rta seorī. q;nta melchia: sexta māma: septia accos: octaua abia: nona iesu: decima secbenia vndecima eliazib: duodecia iacim: tredecima hoppa: decimaq;rta isbaal: q;ntadecima belgal: sexta decia emmer: decimaseptia esir: decimaoctaua aphses: decimanona ephezeia: vicesima ezechiel: vicesimaprima iachi: vicesimasecūda gamul: vicesimatercia dilaiau: vicesimaq;rta maziau. He vices coz ꝙm misteria sua vt ingrediant domuz dei: t iuxta ritū suuz sub manu aaron pris coz: sicut ꝑcepat dūs deus isrl. Porro filioz leui q; reliq; fuerāt de filijs amrā erat subabel t de filijs subabel iedeia.

g De filijs q; roobie princeps iesias. Ioaris vō filius salemoth: filiusq; salemoth ianadiath filiusq; eliezer primus: amarias secūdus: iazibel tercius: iechmoā q;rtus. Filius ozibel micha: filius micha: samir Frāt micha: Iesia: filiusq;

b iesie: zacharias. Filij merari: mooli t musi. Filius osiau: bennō. Filiusq; q; merari: oziau t soem zachur t hebri. Porro mooli filius eleazar. q nō hēbat liberos Filius vō eis: ieramibel. Filij musi: mooli ederet ieremoth. isti filij leui ꝙm domos familiarū suarū. Qui seruntq; t ipi sortes ō frēs suos. filios aaron coram dō rege t sadoch t achimelech t principibus familiarū sacerdotaliū t leuiticaz

k tā maiores q; minoreꝫ oēs soris equaliter diuidebat.

Capitulū. xxv.

a Itur dauid t magistratus exercitus segregauerunt in minis-

b terium filios asaph t heman t idithū qui ꝓphetarent in citharis et psalteriis t cimbalis ꝙm numerum suū dedicato sibi officio seruientes. De filijs asaph zachur t ioseph t nathania t asarela filij asaph sub manu asaph ꝓphetantes iuxta regē. Porro idithū filij idithum godolias seri ieseias t sabias t mathathias: sex sub manu patris sui idithū q; in cithara ꝓphetabat super confitentes t laudātes dūm. He-

dentri. t hoc dicto p̄z ex paucis exceptis q; discurrentium

b Qui ꝓphetabāt in cithara. t psalteriis. i. ꝓphetiam canerent. vt cōiter exponitur. Hebrei vō dicūt q; dū caneret in instrumētis musicis fiebat super eos spūs dēi. t ꝓphetabat sicut dicitur de beliseo. iij. Regum. iij.

c Porro idithū filij. supple sunt qui sequunt. idithum iste fuit filius primi. ita q; est nomen equiuocū ad patrē t filiū. t eodē mō dicendū ē de hemā cum subditur.

d Heman q; filij hemon videtes regis. i. ꝓphete. quia qui hodie dicit ꝓpheta olim appellabat videns. vt hꝰ. j.

a Qui dauid. hoc pōr agit ō de institutiōe ordinatiōe cātoꝝ. Circa qō sciēdū q; fuerūt tres ꝓncipales cantores. f. asaph et hemā t idithun. et isti. ō. vj. ca. vocant ethan. de filijs antē istoz trū istitui se. xxiiij. cantores. t q; libet coz sub se hēbat. xij. cū associantes. t deseruiebāt ordiate. xxiiij. hebdomadarijs sacerdotū sup tradicti. ita q; ꝓmus ō istis. xxiiij. exercebat officiū suum cū ꝓ hebdomadario. t secūdus cū secūdo. t sic de alijs. et de istis. xxiiij. cantorib⁹ q;nto: fuerūt de filijs asaph. t sex de filijs idithun. t q;tuordecim de filijs hemā. instituti t a antē isti. xxiiij. cantores p sortes quoz cēt ꝓmus t q; secūdus. t sic pōr. ita q; nō fit ordinatio ꝙm ordinē patrū vel etatū. sed sup quemcunq; cadebat sors prima. ille erat ꝓmus. t sic de alijs. sicut dcm ē de doctoribus ca. ꝓce-

Reg. se. Discedit au
tes illi ppbete. qi ca
nebāt ppbetas. vel
qi habebāt spiritus
ppbetie vt vicit ē ā.
e Ve exaltaret cor
nu. i. ad ℞ laudabāt
deū. vt ipe exaltaret
fortitudinē populi
regni dauid. p
pter ℞ vicebāt vide
re regis qi orabant
p rege t eius regno
Aliqui debet expo
nūt ℞ de rege messia
qui adhuc iudei ex
pectāt t p cui⁹ aduē
tu vt dicāt cantores
deū orabant. in ei⁹
aduētu sperāt super
oēs gētes elevari et
eis dñari q̄ ℞ fuit im
pleti in aduētu dñi
nri iesu xpi. sic dictū
fuit diffusi⁹. j. Reḡ
ij. ca. in fine cāti an
ne. f Miserūtq̄
sortes p vices suas ex
equo. sine acceptati
one generis vel etatis
seu alterī⁹ cōditionis
Credibile ē ā q̄ sor
tes cadebāt ordinatione
diuina Fm ap
titudinē psonaꝝ ad
officia sua. sic dicitur
ē de doctoribus t sa
cerdotib⁹ ca. p̄cedē.

Capitulū. xxvj.

Iusiones aūt
tanitoꝝ. ℞ cō
sequenē agit
de ordinatione tanitoꝝ
t sacriſtaꝝ. t p̄ de ta
nitorib⁹. scdo de sa
cristis seu custodib⁹
ibi. Porro achias.
Circa primū sciēdū
q̄ distinctiones tanitoꝝ
seu ordines nō ac
cepāt Fm ordinē sa
cerdotuꝝ. sicut accep
ti sunt ordines do
ctoꝝ t cantoꝝ: vt dici
tū est supra⁹. ℞ Fm
ordines ponuꝝ. Erāt
aūt in atrio tēpli vbi
erāt isti ponendi qua
tuor introitus Fm q̄
tuor gtes orbis. scili
cet porta orientalē ex
q̄ pte erat ingressus
templi. t occidentalē
ex q̄ pte erat pos
teriori tēpli q̄ vocabat
sacrūsanctoꝝ. et
porta aquilonaꝝ. t au
stralē q̄ erāt ex late
rib⁹ tēpli. sicut Ezechie
lis. Quos gtes dispositi
āt tanitoꝝ q̄ sorci
man q̄s filij hemā bocciau
mathamu oziel subabel t
erimoth ananias anani e
liatha geldelthi t romethi
ezer et iesbocasa mellothi
othir mozioth. Oēs isti
filij hemā videtes regis in
d fmonibus dei vt exaltaret
cornu. Vedit⁹q̄ de⁹ hemā
filios q̄tuordecim et filias
tres Vniuersi sub mānu pa
tris sui ad cantādū in tem
plo dñi distributi erant in
cymbalis t psalteriis t ci
tharis in ministeria dom⁹
dñi iurta regē: asaph vide
licet t idithun t hemā. Fu
it aūt numer⁹ eoꝝ cum fra
trib⁹ suis q̄ erudiebāt cāti
cū dñi cūcti doctores ducē
e ti octogintaocto. Miserūt
q̄s sortes p vices suas ex e
quo tā maior q̄s minor: do
ctus parit⁹ indoct⁹. Egres
sagq̄ ē sors prima iosephi q̄
erat de asaph: secūda golo
die ipi t filiis eius et fratri
bus eius duodecim tercia
zachur filijs t fratrib⁹ ei⁹
duodeci: ḡrta izari filijs t
frib⁹ e⁹ duodeci: quinta na
thanie filijs t frib⁹ ei⁹ duo
decim: sexta bocciau filijs
et fratribus ei⁹ duodecim
septima israbela filijs t fra
trib⁹ eius duodecim: octa
ua esaie filijs t fratrib⁹ ei⁹
duodeci: nona mathanie
filijs t fratrib⁹ ei⁹ duodecim
decima semeie filijs t
tribus ei⁹ duodeci: vndeci
ma esrabel filijs t fratrib⁹
ei⁹ duodecim: duodecima
asabie filijs t fratrib⁹ eius
duodeci: tercia decima su
bahel filijs t fratrib⁹ eius
duodeci: ḡrtadecima ma
thathie filijs t fratrib⁹ ei⁹
duodecim: quintadecima
terimoth filijs t fribus e⁹
duodecim: sextadecima a
nanie filijs t fratribus ei⁹
duodecim septimadecima
iesbocasse filijs t fratribus
ei⁹ duodecim: decimaocta
ua anani filijs t fratribus
ei⁹ duodeci: nonadecima
mellothi filijs t fratribus
eius duodecim: vicesima
Eliatha filijs t fratrib⁹ e⁹
duodecim vicesimaprima
othir filijs et fratribus ei⁹
duodecim: vicesimasecun
da gotholathi filijs t fra
tribus ei⁹ duodecim: vice
simatercia Ziiad filijs et
fratribus ei⁹ duodeci: vice
simaq̄rta romethiezer filijs
fratribus ei⁹ duodecim.

Capitulū. xxvj.

Iusiones aūt tanitoꝝ de chorūs mesel
lemie filij⁹ chore de fi
lijs asaph filij Meselleme
zacharias primogenitus
iadihel secūs: zabadias ter
cius iathanael q̄rtus: abi
ā quintus: iohannā sextus
elioenai septim⁹. Filij aūt
obededō semeias primoge
nit⁹: iozabad secūs: iohaā
tercius: sachar q̄rtus: na
thanael q̄ntus: ammiel se
xtus: isachar septim⁹ phol
b lati octauus qi ḃñdixit illi
dñs. Semie aūt filio eius
nati sūt filij p̄fecti familiaꝝ
suarū: erāt enī viri fortissi
mi. Filij q̄ semie Othni et
raphael t obediel. Sabad
t fratres eius viri fortissi
mi: Helu q̄s t samathias
oēs hi de filijs obededom
ipi t filij t eoꝝ fratres for
tissimi ad ministrandū sex
gintaduo de obededom.
Porro meselleme filij et
frēs eoꝝ robustissimi decē
et octo. De hosa aūt. i. de
c filijs mereari: secdi prin
d ceps. Mō enī habuerat p̄
mogenitum: t ideirco posu
erat eum pr̄ eius in princi
pē: helchiaſ secūs: tabelias
tercius: zacharias q̄rtus:
Oches hi filij t fratres ho
sa tredecim. Hi diuisi sunt
in tanitores: vt semp prin
cipes custodiarum sicut et
fratres eorum ministrarēt
e in domo domini. Misse sē
sortes ex equo t pa
rius et magnus p̄ familias
suas in vnamquamq̄ por

videlicet q̄ costa ip̄ius
porte orientales.
t q̄ occidētalē. t qui
aquilonarē. t q̄ australē t quō ex his diuī
patuit ista pausis ex
ceptis q̄ discurrēnt
b Quia dñdicit illi
dñs. istud ponitur
ad ondendū rationē
multiplicate erat in
ple. post tantā gl̄m re
gnū. istē ei fm docto
res fuit ille obededō
in cui⁹ domo fuit ar
cha postea vt dr. ij.
Reg. vj. post qs dñm
dñdixit obede
dom t omnē domū
ei⁹. vt dr ibidē. f. multiplicādo eā in ple
nitudine masculina. t
in bonis spūalib⁹. t
talib⁹. c Sechi
princeps et quod
exponit vno mō sic
q̄ istud ponit ēndem
do tacite questioni.
Dicit ei q̄ iste sechi
erat parui valoris
t iō posset q̄rī qre p̄
ei⁹ cōstituit eū princi
pē in domo sua. Et
ēndem b. q̄ ℞ fuit eo
q̄ si habuerat primogenitū. q̄ istud nō vā
valere. qi saltem iste
sechi fuit primogeni
tus ei⁹ vel alt⁹. post
q̄s alio mō exponit
ad cōtrariū videlicet
q̄ iste sechi fuit va
lentior aliis fratrib⁹
suis. qp q̄s pater fec
eū principē iter eos
q̄uis nō eēt senior.
sicut dauid fecit de
salomōe. t plures a
lij reges q̄ fecerūt il
li succedere i regno
iuniores. t pē ℞ dici
tur hic. d ℞ eī
habuerat primogē
nitum. supple q̄ esset
alicuius valoris seu
reputationis. t talis
modus loquēdi bene
inuenitur alibi in
scripturis.
e Misse sunt ē. il
le acceptione etatis
vel generis. sic dcm
est de cantoribus. ca
pitulo precedenti.

f Porro sacharie filio eius cc. B dr ad reddendū rōnem gre fuit posit⁹ principalis in porta septētrionali. sicut pal⁹ in onēstat. qz nō fuit sic de aliis portis. q pē t filij eius principales in duab⁹ portis aliis. g In q pte domus cc Istud inducit ad ostendū. q in illa pte requirebat magna custodia qz ibi tractabāt semper sca iudicea ordinarij negocia cōis t dēmissa bāt dubia. t iō fortissima illa ecclie sup obtinebā. q erat hō valens potēs. eo q hī preerat eam dīo. vt dictum est.

h Ad orientē hō leuite scr. qz illa porta erat ad ingressus tēpli. t hō respiebat ibi magna custodia

Ex vbi erat constituti bini t bini. ibi ei duplicabātur custodes. qz respiebat maior custodia rōe pdicta. Mystice exponēdo partes predictas sm sensum allegoricū porta orientalis significat xpi incarnatōz. qz tūc visitauit nos oriēs ex alto occidētalis ei⁹ passionē. qz tunc occidit sol iusticie in cui⁹ signū sol obscuratus fuit in meridie. Aquilonaris ei⁹ reparationēz qz tūc xpc reduxit ab i feris tāq ab aq̄lone de q dr Hiere. j. Ab aq̄lone pādet omne malū. sinistra to ei⁹ ascēsionē. sicut i pūcto australi sol visibilis ē in sua maiori altitudine. p ista cīm intellexit xpi mysteria bēm⁹ituitū ad artiorem ecclesie militantis. vt p hec postea accedam⁹ ad tēplū ecclesie triūphantis Secūdo hō sensum moralē porta orientalis designat bñane ouersio vitarū. porta occidētalis mortis. q mōstrat. porta aquilonaris infernalis supplicij gravitatē. qz ab aq̄lone pandetur oē malū. vt supra dcm e. Australis hō celestis gaudij imēsitatē. qz ibi sol iusticie lucet i sua virtute. p considerationem cīm iustoz q̄uor resilit hō a pcō. t incipit bñ operari. t sic p ista quasi p quatuor portas hz introitus ad artū militātis ecclē p participationēz meritoz. vt sic vlterius trāseat ad artū triūphātis ecclesie p adeptionēz pmioz

k Porro achias. h plr agit de oblatiōe sacrificiū t pfectoz. t p agitur de sacrificijs. scdo de effectis. ibi. Isaaruſ sacrifie aut dicebāt illi q̄ custodiebāt vasa diuini cultui deputata t sacerdotū ornamēta. t ea q̄ erāt i sacrificijs et cultu diuino necessaria. t aurē argentū t filia. q̄ ex devotione fuerāt dño consecrata t ptz ICa vlq; ibi.

l Que sanctificauit rex dauid. t p principes cc. q̄s ex hac beda hāt victoriā solēnē pcessa q ibi celebrāt in pda principes bellatoz offerebāt. vel pē eoz cōsecrādo diuino cultui ita q nō possent alijs vsib⁹ applicari. t B legitur cc facta a tpe moysi quā do deuicto madianitico principe exercit⁹ dcād aurī inuenerūt in pda q̄ecra uerūt dño vt hr numc. xxxj. in fine.

m Hec āt vniuersa cc. B nō refert ad ea q̄ fuerūt sanctificata vel pcecrata dño per dō t bellatores suos q̄ fuerūt p⁹ saul. sed ad ea q̄ fuerūt sanctificata t cōsecrata dño ex pdā victoriarum q̄o būerūt saul t principes ei⁹ n Et iō ab illo⁹ fuit. istō refertur ad tpa dō c⁹ minime pcepa fuit ioab. o Isaruſ. Ho. B plr agit de p fectis in opib⁹ exercitatiōb⁹ t B est q̄ dr. p Ad opa foris. sup per ista. ad docēdum t ad iudi. eos. Illuſ em de leuitis sacrā lege a fuerunt ordinati ad docēdum populū in locis distantib⁹ a templo. t ad determinādū dubia i q̄b⁹ simplices dubitabāt. hebrei tū alii exponūt q̄ dr B. Ad opa foris. cc. dr cētes q illi leuite fuerūt ordinati ad hoc q̄ cederentur legia ecclesiastica in libano. et ad adducendū ea in templum. silr ad abscindēdos lapideos ē mōtibus. p regiōe eorū q̄ i templo vel circa tēplū essent renouāda vel de nouo edificāda. t illū ad hoc deputatos et iudices. q. perāt o⁹ reprehendere et dispōnebant q̄d erat agendū. t pu

nichāt trāsgressores mandatoz suoz. q Porro de hebronitis. i. de lenitis descēdentibus ab hebron. de quo dictū est supra. r Preerant illis trāsiordanē. vbi dicit ibi dne mīsos diuisos. s In cunctis operibus dñi cc. erāt ei ad aliq̄ vtilitē agri dño pcerati q̄ p⁹ cedebāt i misterijs tēpli. erāt ēt ibi alij reddituū t p̄cētus p regē collīgēdi. t i vtroq officio erāt ibi illustres. t Quadragesimo āno cc. i. p dicte numerationes distinctiones leuitaz facte fuerūt. xl. āno regni dō q̄ fuit vltimus annus. i. vite sue. ut̄ āt B exprimitur. qz mortis ordies bellatoz q̄ ponunt ca. scdm. fuerūt a principio regni dō qō p⁹ ex B q̄ alaci frāe ioab noīat princeps i quarta turma t tū ipe fuit occisus cū

ca principiū regni dō cū adhuc eēt comētio inē vomā dōr vomiā sauī de regno. vt habet ij. Regum. ij. capi.

Capitulū. xxvij.

a Filij aūt israel. Hic pūr describit ordinatio populi ad regē r ad opa rūc eūi pplo ē bñ ordinat⁹ quā do ē obedies regi. et rex vnūs volūtati. tal ār fuit dō r in principio regni sui facta fuit ista ordinatio. vt dicta ē pcedēti ca. tñ ponit ō qsi p modū repetitiōis eoz qi volunt istam ordinationē eē in regno filij sui salomonis Circa qō p ponit ordinatio militaris. sctio pplaris. ibi. Porro tribub⁹: exercitio familiar⁹ ibi. Sūr thezauros aūt regis Circa pmū sciendū q dō distribuit milites p. xij. cohortes r in q libet erāt. xxiij. milia bellatoz. ita q p ma cohors erat cuj⁹ rege pmo mense parata ad resistendum aduersarijs vel ad sedendum populum si alīq sedino oriret r secūda cohors in secūdo mēse r sic de alijs pūr. ō qñ imminebat bellū vbi opte bat cōgregare maiō rē exercitū. occ. xij. cohortes erant gate vt cēt cū rege. In o libro ipse erat princeps cohortis ō ḡo fu erit pncepe in pma cohorte. r ḡo succedat sic de alijs. r ps ista ex dictis pauc⁹ ex ceptis. b Prime rarme. i. pene cohortis milia. c Iſbo as erat. ille. ō. xj. capi. vocat iesboā. ista nois variāt sicut frequēter de ꝓpria bestiarū pecū ē in principio vel in fine.

d De filijs phares de q tribu erat pō. et ō volūt tñ honorare eūō sobā ppt. p. dicatē. ij. ppt nō⁹ idē ritates: ea subdūtur.

e Principe cūctorū principū. qi nō solū herat pme turme. imo erāt principes aliaꝝ. xj. turmaruꝝ erāt iab co. f Preerat aūt turme ipe⁹. i. banaie.

g Amizadab filius⁹ ei⁹. i. sub pfe. r qñ pī nō poterat intēdere qi erat regi pfitari⁹. vt dī. ō. ij. ca. h Quart⁹ mēse qrto azabel frat ioab. er q ps q ista ordinatio multū facta fuit vsq̄ adhuc azabele. i Et zabadias filius⁹ ei⁹ p⁹ eg. qa azabel pa⁹ vitā p⁹ista ordinationē. p⁹ fuit occasus circa pn

Capitulū. xxvij.

a Filij aūt israel ſm nūerū suū principes familiarū: tribuni r centuriones r pfecti q ministrabant regi iuxta turmas suas: ingredientes et egredientes per singulos menses in anno viginti quatuor milibus singuli preerant. Prime turme in primo mense: b Iſboam erat filius zabdiel: r sub eo viginti quinq; milia. Be filijs pharez fuit ceps cūctoꝝ principum in exercitu mense primo. Secundi mēsis bēbat turmā dux achiores: r post se ille noie macelloth q regebat qtem exercitus. xxiij. milium. Dux ēt tertie in mense tercio erat banaias filius⁹ ioiade sacerdotis: et f duxit one sua. xxiij. milia Ipe est banaias fortissim⁹ inter triginta et sup triginta f Preerat aūt turme ipsius g amizadab filius⁹ ei⁹ Quart⁹ mēse quarto azabel frater ioab h et zabadias filius⁹ eius post eū r in turma ei⁹. xxiij. milia. Quintus mēse quinto princeps samaoth izerites: et in turma ei⁹. xxiij. milia. Sext⁹ mēse sexto hira filius⁹ accos thecuites: r i turma ei⁹. xxiij. milia. Septimus mēse septimo belles phalonites ō filijs ephraim: r i turma e⁹. xxiij. milia. octauus mense octauo sobochai vsathites de stirpe zarai r in turmā ei⁹. xxiij. milia Nonus mēse nono abiezer anathothites de filijs iemini: r in turma ei⁹. xxiij. milia. Decim⁹ mense decimo marait ipe nethophathites de stirpe zarai r i turma ei⁹ xxiij. milia. Undecimus mense undecimo banaias pharathonites de filijs ephraim: r in turma ei⁹. xxiij. milia. Duodecim⁹ mēse duodecimo holdai nethophathites de stirpe gothoniel r i turma ei⁹. xxiij. h milia Porro tribub⁹ per ārt in isrl: rubenitē dux eliezer filius⁹ zechri: symeonitū dux saphacias filius⁹ macha. Leuitis: asabia filius⁹ chamiel aaronitis: sadoch iudaitis beliu frater dō i achantis amri filius⁹ michael: zabulonitis: iesmaias filius⁹ abdie neptalitib⁹ ierimoth filius oziel. filijs ephraī ozee filius⁹ oziu. dimidie tribui manasse iobel filius⁹ phadaie: r dimidie tribui manasse in galaad: iaddo filius⁹ zacharie beniamin aūt iaziel filius⁹ abner. Dan ro ezriel filius⁹ ieroaz. Hi principes filioꝝ isrl. Voluit aūt dō nūerare eos a. xx. ānis infer⁹ m qui dixerat dñs vt multiplicaret isrl quasi stellas celi. n Joab filius⁹ sarue cepit numerare nec ppleuit: qr sup boc ira dei irruerat in isrl: p r ideirco nūerus eoz q fuerāt recensiti: nō est relatus q in factos regis dō. Super thezauros aūt regis fuit azmoth filius⁹ adiel. bis aūt thezauris qui erāt in vr

k Porro tribub⁹. ō pūr describit ordinatio ppl̄ationis accipit ſm tribū. qr cuilibet pferat m⁹ pfect⁹ ex pte regis q tenebat censū ad ponēdū regi r domui ei⁹. r ostēdit ō ḡo cuilibet tribui pferat. et ps ista vsq; xxi. l Voluit aūt dō. alīq; libri dñi. Volunt. ꝙ male qr ioab de mādato dō nūerauit solū ppl̄m q potat ad bellū pcedē. r ō ē a xx. ānis. r. ō. j. ār no fuit nūerare: eni⁹ cā subdit. in Anathot. ubi ē. q. d. si vir potuisset nūerari vir potuisset ad bellū pcedē mīromin⁹ possent nūerari. si cū vi rio nūerat eni ē pauci. n Joab filius⁹ ei⁹. vt dī ō. xxj.

o Hēc cōplent. qr sup ō irruerat ira dei in isrl. Ex ira dei p⁹ nūerationē venerit subp pplm vt dī ō. xxj. ri. ioab a pūcipio nūerationis ō tumult pp qō vnoit⁹ erat ad nūcrādū. r magnas ptē nūerare omisit. r pp ō dī ō q ira irruerat. i. aūgs tōtum eēt nūeratū. p Et ideirco nūer⁹ eoz q fuerāt recēsiti. s. a toab. q Nō est rela r⁹ et. i. libros ō hac nūeratiōne regi tradit. qr ioab eā de nūerauit. ab eo ficdit ptē. ppt eādē cās. ḡ qua demiserat nūerare ꝑtem pplī. Cne ō nūm⁹ sūge. Sūret ex maioꝝ nūero sibi tradito. pp quam sūgebam timebat ioab dei ira venire sup pplm r regē sic dcm fuit. ō. xxj. r. ij. Reg. xxiiij. Filij aūt expone ut q nūer⁹ iste sine pplī nūeratio ō fuit recensita.

r In factos regis dauid. i. in libris de fact⁹ ō norabiliū⁹ r ꝑmēdabiliū⁹ qr ista nūeratio nō erat ad dō cōmēdationē. q mag⁹ ad vituperiū. fuit⁹. ii. idē ē qō liber chronicar. vñ i bēb. b bi. In ebrio dicit⁹ regi dō. q pria expō verbor⁹ vī qs ille q scribit hystoriam vt chronicā ps ita fidelit scribē ella q sit adnexa q. sic illa q sit ad laudē. r ō ioseph⁹ ꝙ pdo ar nicolai archiocnīā q scripsit facta herodis ascalonite. omnēs ea q erāt vnq; memorabilia. s Sūr thezaur. ō pūr describit ordinatio familiar⁹ i familie q erāt i officijs dom⁹ r alijs negocijs. cū dō. Sūr thezauros aūt ꝑt. q erāt i ciuit. vñ sequt. t Dic aūt ibi. vt. s. aliqs a

ustin. v Et vicis.i. villæ maio'ñ claust. x Et turribꝫ.i. forticijs q regnū edificauit ad regni munitionem
y Opi ät rustico t agricol. qz dō bēbat aliqđ agros et hereditate paterna. t aliqđ ex officio regio. z Vinearūq; cultoribꝫ' codē mō exponatur sīc de agris a Cellät vinarijs.i. cellarijs vbi seruabāt vina
b Sup oli. t ficeta. vt colligerēt fructus de oliuis fierent oleū. t sic' seruarentur. p vsu domꝰ
c Sup apo. autez olei.i. cellaria vbi seruabāt olei vasa.
d Sup camelos vo vbi ismaelites. qz ismaelite melius sciūt nutrire custodire camelos q̄z ulla alie. e t Super oues q̄z in eis agaren'. agarent cū habitabāt cū ismaelitis poterant custodire oues pastādo diuersa sua ō loco ad locū ad ine mēdū pascua.
f Dēs bi principes sūt regis dō. dignitate artificialiuz. vt sūt aurifices argēti. ærarii t hmōi. t nālīt de qb' pāt deos venere. vt fuit bladum vinū oleū. ameta et hmōi. enumerata ad possidēdū eis bona regio nō solū genet bre dignitas artificiales ferā nālem vī ioseph' salomon regnū egypti p conq̄restōz bladi i horreis regis. g Jonathā. h pīr agitur ō familia ipi dauid magis q̄z cū dicit ionathā ät patruus dō pīs fuit. t c' cā subditur cū dicitur
h Vir prudēs t litterat'. ita q̄ bēbat sapiam inuāte acq̄sīta. i Ipe t iabiel filius achimoni erāt cū filijs regis. i. honorati sīc filij regis. debuit exponi aliter. Cū filijs regis. da thos nutrien dis t nocendū i mouēdo k Post achitophel fuit ioiada q̄z achitophel suspēdit se. vt dr. ij. reg. xvij. ō iste ioiada fuit cessat sibi i officio.

Ca. xxviij.

Vocauit igr dō. h pīr describit ordr dō tradidit salomoni filio suo exēplar olim agēdoz i tēplo. et p̄ iducit sibi subditos ad salomōis obedient. scdo salomon incipit edificatōis tēpli curā. ibi. Tu ät salomō. scdo tradit sibi agēdoz formā. ibi. Dede ät. circa primum dr. C Vocauit igr dō oēs principes isrl. t pīr specificauit istos principes. d. b Duces tribuū. q̄ perät. xij. tribuū'.
c Et ppositos turmaz. militarū. t q̄ militab ät regi i domo suā diuersis officijs. d Tribunos q̄z. q̄ perät mille bellatorib' t erāt sub ppositis turmaz. qz q̄libet turma continebat. cxxiij. milia bellatoꝝ. vt dicit ē ca. pce. e Et cēturiones. q̄ perät. c. bellatorib'. erāt sub tribunis.
f Et q̄ perät sube t possē. re. i. dominio et artificialib' et nālib'. mobilib' t īmobilib' g Filios q̄z suos cū eunuchis. i. nutritoribus eoꝝ t doctoribꝫ' q̄ dicūtur eunuchi. eo q̄ erāt casti t honesti.
h Cūq; sur. rex rē. .f. sup gradus ad locū q̄ erat in atrio tabnacli. qđ fecerat dō. p arche dīi reponēda. vt dr. ij. reg. vi. ca. vt dicūt hebrei. a liq̄ vo dicūt q̄ sur rexit de lecto suo i q̄ iacebat p̄ nimia se necrure t debilitate vt dr. iij. reg. j. surrexit cū ad hoc vt magis audiretur.
i Cogitaui vt edificaré rē. vt dr ō. xvij. ca. k Et scabellū pedū dei nr̄i. q. ista scīpt̄a erat quasi sedes dei. ita q̄ sm vnā opinionē ppiciatoriū qđ ponebat ab ipīs cherubi erat quasi scabellū oculus arche erat quasi scabellus. Sm aliā do opinionem oculū arche erat ppiciatorium t scabellū dei. paulūm tm̄ p̄ qđ erat ad archā erat quasi scabellū. ut diffusi' fuit dcm exodi. xxv. l Ad edificādū oia p̄parat. aliqua ō oib'. vt ō exp̄sitū ē. xxij. t cetera q̄ sequunt vsq; ibi. m De tuda ei ele. pīs. qz i trāslatione maris rubri trib'us de p̄is secuta ē multos alios formidans trib'. ō meruit regiā dignitatē. vt dcm fuit exo. xiij. n De fi. rē. vt dr. j. reg. xvi

o Elegit sa. rē. ex q̄ ps q̄ salomō fuit p̄mot' ad regnū n solā voluntate būana sī ēt diuina. t hāc ordinatōz nō ciauit nat̄ha ipi dō. vt dr ō. xvij. t ij. reg. vij. p Nūc igr rē. sup. dico q̄ sequuntur. q Custodite t pquirite rē. vt p ō bēat' ebūdātia bonoꝝ spāliū. t vlti' bonoꝝ spāliū ex eis principalit intelligūt. punitia a ō sub ꝓmissione spāliū bonoꝝ. sīc dcm fuit ō. xvi. t plene geñ. xv. r Tu ät sa. ō pīr dō ipōit salomōi filio suo curā fidei t edificatiōis tēpli. t q̄ notitia divina ē ad oia alia bona. q ō amat bonū misi ꝓgnitū. ō p̄ idne cū ad hūdū dei notitiā. v. scito deū patris tui. scto ad rē' larriā. Et fui et corde perfecto rē. c' cā subdit. s Hēa cūcta scrutat dē'. ita q̄ inhabil est abscondimum ab oculis eius.

t Si q̃ ꝓfessio eũ inuenies. q̃ facięt q̃ in se ē. de⁹ supplet reliquũ. v Quia elegit te dñs ⁊c. q. d. exquo deus te elegit ad regnũ ⁊ templi sui edificũ. n̄ dn debes timere ne ꝓsumãt̃e. q̃ ꝙ cepit ipe ꝓficet si feceris debitã mam ꝛ Dedit ãt dauid. Hec ꝑ dauid salomoni tradita for mã ⁊ exemplar oĩm agendorum.

a Descriptionem poztici. q̃ erat ante inuentũ templi.
b Et cellarioz. de cũt alię q̃ sub pauimẽto tẽpli erãt cellaria ad reponendã aromata ⁊ alię alia q̃ indigent ꝓfuit i frigido loco alię ẽũt uicũt. q̃ ꝓ ista cellaria intelligũt ouę mã siões tẽpli iferiores
c Et cenaculi. Aut ele mãsionis templi
d Et cubiculoz in in abdyt⁹. loca sunt vbi iacebãt custodes tẽpli. ⁊ fm hebreos erãt q̃dã appẽdicia iuxta murũ templi exteri⁹ ascendentia p. cubitũ in ruinas laterid⁹ tẽpli. scz australi. aq̃lonari. ⁊ occidẽtali. e Et domꝰ ꝓpiciatiõis. i. sanctũariũ. vbi erat ꝓpiciatoriũ. ⁊ de omnib⁹ istis dictũ ẽ plenius. iij. Regũ. vj.
f Atrioz erant ẽm ibi tria atria. i. atriũ sacerdotũ. atriũ hominũ mũdoz. ⁊ atrium mulierum.
g Et exedras. i. cameras. h In thesauros domꝰ domini. vbi reponebãtur vasa sacra ⁊ vestes sacerdotales. ⁊ alia.
i Et i thesauros sanctoz. vbi reponebãtur alia q̃ erãt ꝺo ꝓiecta ad faciẽdũ necessaria in tẽplo ⁊ reparandũ ea q̃ essent re parãda. k Aurũ in pondere. p singula vasa nõ ē intelligendũ q̃ ꝺo tradiderit salomoni totũ aurũ ⁊ argentũ qđ in vasis fiendis tẽpli erat necessariũ. ꝙ tradidit in scripto q̃ntũ pondus auri ⁊ argẽti debebat poni in q̃libet vase aureo ⁊ argẽteo.
l Et ad cãdelabra aurea. q. ⁊. fuerũt cãdelabra aurea in tẽplo salomõis. vt dicũ. iij. Regũ. vij. in fine. m Aurũ q̃ dedit in mensis ꝓpositiõis. sup quã ponebant panes ꝓpositiõis. n Siliq̃ ⁊ argentũ in aliis mẽsis argenteis sup q̃s ponebãt ea q̃ erãt offerẽda. o Et leunculos aureos. nõ inuenit scriptũ q̃ in tẽplo salomõis fuissent leũculi aurei ⁊ alię dicũt q̃ silii fuerũt leones q̃ fuerũt in throno salomõis de q̃ dicũ. iij. Reg. x. q̃ nõ ds apparentia. tũ q̃ nõ dr in scriptura q̃ illi leones fuerint aurei. q̃ mag⁹ vt q̃ fuerũt ebur nei. sicut ⁊ thron⁹. tũ q̃ ꝺ agit tm de edificatiõe tẽpli ⁊ ꝓpinentiis ad ipm. Ille aũt thron⁹ nõ fuit in templo nec de pertinentibus ad ipsum. sed fuit in pretio⁹ domus regie vbi salomon sedebat ad iudicandum. et ideo alię dicunt q̃ illi leones fuerunt in lucendus vbi fuerunt leones figurati. vt habetur. iij. Regum. vij. sed hoc vt falsũ. q̃ illi fuerũt de ere. vt ꝺicũt. isti aũt seruabant aurei. ⁊ iõ ista vidẽt̃ pcedere ex discordia translationis nostre ab hebraico. vbi ens habem⁹ dic. Et leunculos aureos. in hebreo bi. Expiatoria aurea: ⁊ credo q̃ rõ hui⁹ diuersitatis trãslatoris nãe ad hebraicũ fuit q̃ dictio significans expiatoriam ⁊ dictio significãs leunculũ i hebreo habẽt magnã similitudinem liarũ. Fm hebreos ꝺicunt ꝺ expiatoria aurea darimi aurei i q̃b⁹ ponebãt sãguis intra scissũ⁹ in die expiatiõis. p Si miliũ q̃ in leones argẽteos in heb. bi. In expiationes argẽtea. ⁊ erãt destinę de argẽto in q̃b⁹ recipiebãt sanguis victimarũ q̃ erat effundẽd⁹ in altari holocaustorũ. q Altari aũt in q̃ adolebãt incensũ. istud altare erat intꝰ gręs tẽpli q̃ dicebat sancta ꝑ pariẽt diuidẽtẽ sancta et sanctissanctorum.
r Et vt ex ipso fierent similit. q̃drige cherubim. q̃ ponebãt ꝙ ciatoria q̃ erat quasi sedes dei. ⁊ de ista dispõe dictũ fuit ple nius. iij. Reg. vj. ⁊ cro. xxv. s Dia nõt venerũt scripta manu dñi ad me. dicũt ei heb. q̃ samuel ex reuelatione dei docuit ꝺ de ꝺ⁹ istis ꝙ ẽr ꝺici q̃ ipemet ꝺ habuit ꝺ p reuelationẽ a deo: cetera patẽt ex dictis. Capitulum. xxix.

a Ocunq̃ elegit deus. b ꝑ ꝺ rex imitat omnes populũ ad adimplẽdũ i ope ꝺi salomonẽ filiũ suum. c ꝑ circa ꝺ declarat regẽ ⁊ ꝓpũ oblatio. secundo gratiarũactio. ibi. Et ꝺ. tertio regis salomõis reuocatio. ibi. Unxerũt ãt. q̃rto ipi⁹ ꝺ felix ꝓsumptio. ibi. Igit ꝺ. ē circa ꝓmũ ponit ludouicus regẽ ꝺo ꝺi. b Salomonem filiũ meum. nõ ē intelligẽdũ q ꝺ q fuerit tũc im. ętis. annoꝝ. sic declarauũ fuit ꝑ iij. Reg. xi. q ꝺ quasi ⁊ senex ꝙ spectat ꝛãpi opis. ⁊ ꝺ dicebat ꝺ ꝛ ideo ꝺ ꝓpter ꝺi. c Preparaui impensas. nõ totas q̃ ꝺ⁹ aliq̃s. sed ꝺicũt. Aurũ ad vasa aurea ⁊c. ⁊ sequit. o Lapides onychinos. habentes coloꝛ virgulis hũani. e Et quasi stibinos. i. coloꝛis stibij. ẽ ãt stibiũ mineralẽ q̃ mulieres deputant faciei suam

Dñi. viij. xxij. xx. dñi q̄ iezabel depulit octilos suos ſubito.
f Et mar. parū. i. colonib⁹ parū. t dñi a paro ſi ulauebi pi mo fuit regū. Et ſup hec aur⁹ t argētū tē ſequitur.
g De peculio meo, exceptis bis q̄ ꝓpau. duplici ei mō dō obtulit donaria ꝓ domo dñi edificāda, vno mō ō ſuba ꝓpriat ſpē illi. t ſtim ad ō dicit. De peculio meo. ē eni peculiū cētus ꝓpr⁹ valde dilect⁹, alio mō obtulit de ꝓdictis q̄ accepat de ꝓdis hostiū t dño ꝓsecrauerat. t ſtim ad ō dic
h Exceptis bi o q̄ ꝓ. tē. de auro opbir q̄ ē optimū et dcm fuit. iij. reg. xx.
i Ad deaurā pietes tēpli q̄ fuerūt la mis aureis opti. vt dcm fuit. iij. regū. vi ꝑtr dō dedit ad alios ad offerēdum ꝓ do mo⁹ dei edificatione. c. d.
k Et ſiqs ſpōte offert. i. nō placēt dō ſacrificia coacta. cetera patent vſq; ibi.
l Ꝑter manū iehubel gerſonitis. Iuxta videl ō. xxvj. q̄ ſele mith erat ſuper thezauros ſcōr. Dicē dum q̄ iſte ſelemith fuit cuſtos thezaur⁹ dom⁹ dñi q̄ntus ad ea q̄ fuerūt de ꝓdis hoſtiū ꝓsecrata. Iſte vo iehubel dī ō thezaurarius eor q̄ fuerūt ſpōte oblata in Ieratuſq; ē popul⁹ cū vota ſponte ꝓmitterēt. cui⁹ cauſa ſubdit. Quia toto corde offerebāt ea. i. voluerūt ſponte et talibus ſolet dō gaudere.
n Sede dō. ō ꝓſit pōtē gratiacio. t ꝓ ꝓtū ad ipm dauid. cū dicit
o Et benedixit dō. p dem oſte ſua t pplo ſibi ſubiecti. quā ſci ebat ee donū dei.
p Et ait benedictus es dñe de⁹. t ꝓtra vſq; ibi. p Quis ego t q̄s pplus me⁹. q. d. nihil dō poſſu mꝰ a nobis toni⁹ nec nit ee nra dōnste. ſ. bōa q̄ tibi offerim⁹ t bōa volūtas quaz a te habemus.
r Peregrini ei ſum⁹ xl. vñ dcm fuit ebraice Heb. ꝓ ſci so ꝓnoſtes q̄ pegri nū ſit ſtatus ſem mū i tra nō ſua. t ꝓ ō oñdū dō. q̄ patria nra ꝓpria nō ē b iſrl⁹ i celeſtib⁹. t b ſicelecerūt ꝓpter anticipm q̄ oñdit apls ad Heb. xi. Dies nri ſi ſ vmbra. q̄a vita hūana breuis ē t inſtabilis.
s Scio de⁹ me⁹ q̄ ꝓ bes corda. dī ei de⁹ aliq̄d ꝓbare nō ad ō q̄ aliq̄d fiat ſibi nouū q̄ ō ꝓt⁹ ignorā erat ſ aliqs ſic ꝓbauit patriam iob vt aliqs nouificaret t da ret patie exēplum.
t Et ſimplicitatez deligens. pur ſimpli citas oppōit duplici tati. cetera patent vſq; ibi.
v Precepit ait dō. vbi pōt grāt⁹ actio de ipo pplo de ipi⁹ dō pcepto. nō ſequitur.
x Et inclinauerunt ſe t adorauerūt deū adoratōe latrie.
y Deide regē adoratōne dulie.
z Immolauerūtq; victimas. grās agētes ſcō ſic fecerāt ybo t ſigno.
a Et comederunt t biberūt cū dño. i. in⁹ vbi erat archa dñi. vel i tentorio ad ō parat⁹ ꝓ tabnaculū dñi. ō do ſtyo ei pacifica ſua po erat offerēdū. tc de illa ꝓcedebat offerētes ad reuerētiā ōis q̄ſi aliq̄d ſacrum.
a Et vnxerūt ſcdo ſalomonē. b ꝓſit po nit regni ſalomōis renouatio. q̄ alias fuerat vnct⁹ i gilo ꝓ ſadoch ſacerdotem ō mādato dō. vt habe tur. iij. reg. j.
b Sedit⁹q; ſalo. tē. b vocat ſoliū dñi thro n⁹ regni iſrl. q̄ i illo regno de⁹ vere colebat ſ ſic ait i aliis regnis idolatrie ſubie cto.
c Et cūctis placuit. nō fuit aūt ſic o abſalon t adonia. vt patz ꝓ dcā. ij. reg. de abſalon. t. iij de adonia.
d Et cuncti filij regis dauid dederunt manum. id eſt ꝓ fidem ꝓmiſſerūt ſcd tarauerunt q̄ fideliter ſubeſſent ſalomoni.

qz ꝓcioſuz lapidē. Et marmor⁹ parū abūdantiſſime t ſup hec q̄ obtuli i domū
g dei mei, ō peculio meo aurū t argentū do in templū
b dei mei: exceptis bis que ꝓpau i edē ſctām: tria milia talenta auri de auro o pbir: t. vij. milia talētoꝝ
i argēti, ꝓbatiſſimi ad deaurā dos pietes tēpli. vbicūq; op⁹ ē aur⁹ ō auro: t vbicūq; op⁹ ē argētū de argēto. Opa fiāt ꝓ man⁹ artifi
k cū: t ſiqs ſpōte offert ipleat manū ſuā hodie, t offerat dō voluerit dño. Pollicit⁹ ſūt itaq; principes familiaꝝ t ꝓceres tribuū iſrl, tribuni q̄z t centuriones et principes principū poſſeſſionū regis: dederūtq; i opa dom⁹ dñi auri talēta q̄nq; milia t ſolidoſ. x. milia: argēti talēta. x. milia: t ctis talēta decem t octo milia: ferri q̄z cētū milia talētoꝝ, t apd quēcūq; inuēti ſūt lapides dederūt i thezaurū
l dom⁹ dñi ꝓ manū iehubel
m gerſonitis. Letatuſq; ē popul⁹ cū vota ſponte ꝓmitterēt. qz toto corde offerebāt
n ea dño. Et t dō rex letat⁹ ē gaudio magno. t benedixit dño coram vniuerſa
p multitudine ait. Benedict⁹ es dñe de⁹ iſrl pris nr̄i ab eterno et in⁹. Tua ē dñe magnificētia t potentia et gla atq; victoria t tibi laus. Cūcta ei q̄ i celo ſūt t i tra tua ſūt. Tuū dñe regnū: et tu es ſup omnes principes. Tue diuitie: t tua eſt gla, tu dñaris oīm: i manu tua ſt⁹ t potētia: in manu tua magnitudo t ipiū omniū. Nūc igit de⁹ nr̄ confitemur ti bi t laudam⁹ nomē tuū in
q clitū. Quis ego t q̄s pplus me⁹ vt poſſim⁹ hec tibi vniuerſa ꝓmittē: Tua ſūt oīa, t q̄ de manu tua accepim⁹
r dedim⁹ tibi. Peregrini ei ſum⁹ coꝝ te t aduene. ſic oēs ꝑres nr̄i. Dies nr̄i q̄ſi vmbra ſup terrā: t nulla ē mora. Dñe de⁹ nr̄: omnis hec copia quā ꝓparauim⁹ vt edificarē dom⁹ nōi ſancto tuo de mā tua ē t tua ſūt
o oīa. Scio de⁹ me⁹ q̄ ꝓbes
e corda t ſimplicitatem dili gas: ꝓ t ego in ſimplicitate cordis mei letus obtuli vniuerſa hec. t pplm tuum q̄ b ꝑt⁹ ē vidi cū igēti gaudio tibi offerre dōaria. domine de⁹ abraā t yſaac t iſrl pr̄m nr̄oꝝ cuſtodi ſeternū hāc voluntatē cordis eoꝝ t ſp i veneratōz tui mentis iſta ꝓmēat. Salomōi q̄z filio meo da cor ꝓfectu, ꝓt cuſtodiat mādata tua t teſtimōia tua t ceremonias tuas. t faciat vniuerſa t edificet edem c⁹ ipēſas pauī.
v Precepit aūt dō vniuerſe eccle. Benedicite dño deo nr̄o. Et benedixit eis eccla
x dño deo p̄m ſuoꝝ: t inclinauerūt ſe t adorauerūt deum
y t deide regē. Immolauerūtq; victias dño t obtulerūt holocauſta die ſequenti thauros mille: arietes mille. agnos mille cū libamibꝰ ſuis t vniuerſo ritu abūdātiſſime i oēm iſrl: Et comederūt t biberūt coꝝ dño i die illo cū grandi letitiaz vnxerūt ſcdo ſalomonē filiū dō. Vnxerūt āt eū dño i ꝓncipem: t ſadoch in pontificem. Sedit⁹q; ſalomon ſuper ſolium domini i regē
z ꝓ dō ꝑe ſuo t cūct⁹ placuit: et paruit illi oīs iſrl. b t vniuerſi principes t potē
b tes: t cūcti filij regis dō de derunt manum: t ſubiecti fuerūt ſalomoni regi. Da

e Igit̄ dauid fi. ifai. b vbio pomk ips⁹ dauid felix cōsum mauio cū suckk. f Et mortu⁹ ē in senectute bona. ad ē plen⁹ bonis regalib⁹ t spūalib⁹. g Scripta sunt in lib. samuelis vocātis. Hic liber ē pm⁹ t secūdus regum.

b Et in libro nathā ppbete atq; volumine gad videntis

ſſti duo libi nō ha bent apud nos nec apud hebreos. qr ā fuerūt p eōrā regum. i Sme in ifrl sue in cūctis regnis terraꝝ. qr dauid fi solu secu facta notabilia t memoria dēgna in regno ifrael. ħ etiā in alīs regnis p circuitū q̄ sibi subiect sunte armoaz vt habet ē. xviij. xix t. xx.

In ca. xxix. vbi ek in postilla. Est āt fi dus vnguentum.

Addito prima.

Q Jcio q̄ ē pomk in hebreo vbi nos habe m⁹ stibiū: nō signifi cat vnguentū: ħ pul uere seu collyriū in grū qō ponit in ocu lis ad decor⁹ t ꝓser uationē sanitat⁹ ocu lor⁹ vñ de izabel nō dr in hebreo q̄ depi xit oculos suos stibio. ħ q̄ posuit stibi um i oculis suis q̄ ſonat buic lre. nā li cet inueniāt mar moreo habētes colo rem vngui. hūani q̄ dicunt onychin. ita inuenit alīq habētes colorē nigrū⁹ cū ni tore q̄ dicunt stibiū rōe pdicta.

In ca. vi. vbi dici tur in postil. Et in li natbā ppbete ek.

Addito. ij.

L Jcut ꝑm⁹ li ber regū ratiōnabiliter at tribuit samuēli. eo q̄ ipe fuit principal ꝓpheta ꝓ̄ponen⁹ saulē. filiū mō ꝑs at tribuit secūdo t ter cio regū nathan ꝓ pbete seu gad. q̄ fuit ꝓtemporanei p pbete regi dauid. t etiā salomoni.

gnificauit ē dñs salomonē sup oēs ifrl: t dedit illi glo riā regni qualē nullus ha d buit aī eū rex ifrael. Igit̄ dauid fili⁹ isai regnauit su per vniuersū ifrl: t dies q̄ bus regnauit sup ifrl: fuer ūt quadraginta anni. In hebron regnauit septē annis: et in ierlm annis triginta tribus e t mortu⁹ ē in senectute bo na, plen⁹ dieꝝ t diuitiꝝ et gloriaꝝ, t regnauit salomon filius eius ꝓ eo. Gesta aūt dauid regis priora t noui f sima scripta sūt in libro sa muel videlicet, et in libro na thā ꝓphete: atq; i volumie gad videntis: vniuersiq; re gni ei⁹ fortitudinis t tpm g que transierunt sub eo siue in israel: siue in cunctis re gnis terrarum.

Explicit dabreiamin liber primus.

Incipit dabreiamin siue Paralyppomenon liber se cundus.

Capitulū. j.

a Q Onfortatus ē ergo salomō fi lius dauid in regno suo, et dominus erat cuꝝ eo: et magnifi b cauit eū in excelsū. ꝓ̄cece c pitq; salomō vniuerso isra el, tribunis et cēturionib⁹ t ducib⁹ t iudicib⁹ oīs ifrl t principib⁹ familiarū: t abiit cū vniuersa multitu

inter filios dauid salomō a deo electꝰ fuit. vt dr li. j. capl. vi. sic i reg. pñs suo successit. Primo igit̄ de illo reg agit ꝓ ut fuit integrā t vnitā. Secūdo de ipo ꝑ fuit defalcatus t pūitū. ca. x. Circa primū agit ꝑ de deuotōne salomonis circa diuia. Scdo de ei⁹ magnificētia circa hūana. cap. viij.

istā tñ diuisiō nō ē p cisa. qr in illa q̄ essē dūt deuotiones salo monis in diuis mꝑmāt aliq̄ q̄ osdūt ei⁹ magnificentiā in hūanis t econuerso ħ circa diuina accipit fin ptē materiez. Circa primū do ostēdit primo deuotio salomōis in oblatiōe sacrificij. Scdo in edi ficatiōe tēpli. cap. iij. Prima adhuc i duas. q: ꝑ ostēdit salo monis deuotō in sa crificijs. Secūdo interponit ei⁹ magnitudo i diuinis: ibi. E ō gregauit. Prima adhuc in duas quia ꝑ describit salomonis oblatiō. Secundo diuina acceptatio. ibi Ecce āt in ipsa nocte. Sententia do istā rū duaꝝ partiū pateꝝ ex dictis. iij. Regum. iij. ca. s pn. capi. vsq; ad medīū. excepto q̄ sequunt̄ b Pre cepit salomō vniuer so israeli. q̄ voluit honorare deū nō so lū p se ipm: ħ t ꝑ populū sibi subiectum. c Tribunos t centurionib⁹ et ħ addit ad exponēdum illud qō ponunt.

c Vniuerso israeli qr tota multitudo po puli nō fuit ibi. sed isti q̄ erāt principales i ꝑplo. t iō tot⁹ ꝑplus in ipis virtualiter cōtinebat. d Archaz āt dei adduxerat dō de charaathiarim. ij. Reg. vj. of q̄ adduxit eā de domo amī nadab q̄ erat in gaba. sicēdū q̄ ꝑm vi tatē fuit adducta de gabaa. ħ q: cariathiarīs ē q̄dā ciuitas ꝑ

pinq̄ ipsi gabaa. t ꝑplus fuit ibi cōgregat⁹ ꝓt deductiōs arche. iō dr ħ de cariathiarim ipaz adducta fuisse vt dcm fuit ibidē. f Altare ħs eneū. istud altare erat holocaustoy. t ꝓt salomō voluit ibi offerre. g Stēdit̄ salomō ad altare. iō ꝑ seipm ħ ꝑ sacerdotes. ad q̄z officius spectabat offerre sup altare. in secunda ꝑte dr. h Qui rānumerabil ē q̄ pulvis terre. hyperbole ē. ad designandū magnā ꝑplī multitudinē. i Pe egredīar igrediar coram ꝑplo meo. Iste egressus intelligit ad bella ꝑ vesen

sione ppli. ingressuro ad iudicia. ad pscidēdū ppli lingua.
h Venit ergo salomō ab excelso gabaon i bieriīm vbi erat archa domini offerret hostias. sicut e in gabaon obtulerat. I e egregauitq; . oñdit magnificētia salomōis in deuteron. t pi filia ex dictis. aij. regū. x. ca. in fine. Capaj.

Ecerunt aūt h p̄ōr̄ ōferētes dñō deuotō salomōis i edificatione templi. t p̄ descriptā b̄ edificatōnis ppatio. scdo opus p̄ secutio. iij. ca. ierosolimpli edificati dedicatio ca. v. Pparatio aūt edificatōis cōstitit in mā t operatiōs ō qđ h agit. t p̄s finia ex dict. iij. reg. v. ca. vbi cadē ponūtur ix ordo in aliquib⁹ exēplār. h ēt addūtur aliq; q̄ discurrēdū.
b Ad ꝓpositōs panū sempiternos. qz ip̄e erāt ibi panes ꝓpositōis. nō m̄ ip̄e ydez panes. qz i sabbato amouebāt̄ panes t ponebāt̄ nouos.
c Et ad holocaustomata mane t vespe. h erat ritꝰ sacrificiū. d Sabbatis q̄z t neomenijs ꝛc. q̄ sunt ista festa dicū fuit p̄ li. xxiij. in fi. e Si ei celum t celi celoꝝ ꝛc. h dixit salomō ad remouēdū errorē ne aliq̄s crederet deitatē loco determinato circumscribi. f Mitte q̄ mihi vir eruditū. vj. reg. vij. dē Misit q̄z rex salomōt tulit hiram. de voluntate ei hiraz regis tyri iuit. iste hirā fuit notabil⁹ artifex t ideo dē ab eo missum ad pētōnē tamen salomonis.
g Et ordei chorosrondē. iij. reg. v. non fit mēno de isto ordeo. qz ibi solum fit mētio de cibo hominū ordeū aūt istū erat ad pabulū animaliū.

sapia t scia data sunt tibi. Diuitias aūt t substantiam t gloriam dabo tibi: ita vt nulli regū nec aī te nec
k post te fuerit filio tui. Ve nit ergo salomō ab excelso gabaō i bieruſalē, coraz tabernaculo federis. t re
l gnauit sup israel. Congregauitq; sibi curr⁹ t equites t facti sunt ei mille q̄dringēti curr⁹. t. xl. milia eq̄ruz t fecit eos eē i vrbib⁹ q̄dri gaz t cū rege i bieruſalem
m Pzebuitq; rex argentum t aurū in bieruſalē q̄si lapides. t cedros q̄si sycomoros, q̄ nascūt i cāpestribus multitudie magna. Adducebāt̄ aūt ei eq̄ de egypto t de choa a negociatorib⁹ regis, q̄ ibāt̄ emebāt̄ pcio q̄drigā eq̄ris sexcēt⁹ argēteis. t equū centū q̄nq̄gīta Silr de vniuersis regnis cethoꝝ t a regib⁹ syrie em ptio celebrabatur. Ca. ij.

Ecerunt aūt salomon edificare domum nōi dñi: t palatiū sibi. Et nūerauit t septuagīta milia virorū portātiū būmeros: t octogīta milia q̄ cederent lapides i mōtib⁹: ꝓpositos q̄z coraz tria milia sexcētos.
n Misit q̄z ad hiraz regē tyri dicēs. Sicut egisti cū dō p̄e meo, t misisti ei ligna cedrina, vt edificaret sibi domū i q̄ t habitauit: sic fac mecū vt edificē domū nōi
o dñi dei mei, vt cōsecrē eaz ad adolēdū incensum coraz illo t fumigāda aromata
p t ad ꝓpositōz panū sempi
q ternā: t ad holocaustoma
r ta mane t vespe, sabbatis q̄z t neomenijs, t solēnitatib⁹ dñi dei nr̄i i sempiternū, q̄ mandata sunt israeli. Dom⁹ ei quā edificare cupio magna ē. Magn⁹ ē ei de⁹ noster sup oēs deos. Quis ergo poterit ꝓualere vt edificet ei dignā domū. Si cn̄ celū t celi celorū capere cū nequeunt: quātus
t ego sum vt possim edificare ei domū. Sz ad hoc tm vt adoleat incensum coraz
u illo. Mitte ergo mihi vir eruditū, q̄ nouerit operari in auro t argēto, ere t ferro purpura coccino t hyacintho: sz q̄ sciat sculpē celaturas cū his artificib⁹ quos mecū hēo i iudea, t i bieruſalē, q̄s ꝓparauit dō p̄ me⁹
Sz et ligna cedrina mittet mihi, t arthentina t pinea de libano. Scio en̄ q̄ fut tui nouerit cedere ligna ō libano. Et erūt fui mei cū fuis tuis, vt parētur mihi ligna plurima. Dom⁹ en̄ quam cupio edificare, magna ē numis t ilcita.
x Pzetera oparijs q̄ cesuri sunt ligna, fuis tuis dabo i cibaria, tritici chorosr. xx. milia
y et ordei chorosr rondem
z olei q̄z sata. xx. milia. Vinū ād hirā rex tyri ꝓ lrās q̄s miserat salomōi. Quia dilexit dñs populū suū ideo co te regnare fecit sup eos
Et addidit dicēs. Bñdict⁹ dñs de⁹ israel, q̄ fecit celū t terrā, q̄ dedit dō regi filiū sapiētē, t eruditū t sensatū atq; prudentē, vt edifi caret domū dño, t palaciū
a sibi. Misi ergo tibi virum prudentē t scientissimū, hy
b rā p̄em meū filiū mulieris de filiab⁹ dan cui⁹ pat̄ fuit tyri⁹, q̄ nouerit operari in auro t argēto: ere t ferro et marmore t ligno: in purpura q̄z, t hyacintho t byssino t coccino. t q̄ sciat celare oēm sculpturā, t ad inuenire prudēter q̄cūq; in opere necessariū ē: cū artificib⁹ tuis, t cū artificib⁹ dñi
c mei dō patris tui. Triticū ergo t ordeū t oleū t vinum, q̄ pollicitus es dñe mitte te seruis tuis. Nos aūt cedem⁹ ligna ō libano, quot necessaria fuerit. t applicabimus ea ratib⁹ p mare in ioppe: tuū aūt erit transferre ea i bieruſalē. Nūc-

b Olei q̄z ꝛc. immediate subditur i hebreo. Ervīti batos xx. milia. q̄ omittitur i trāslatōne nr̄a. q̄z p̄s ex b q̄ infra dī. Triticū g̃ t oleū t vinum ꝛc.
i Misi g̃ ꝛc. hiraz prēm meū. rex eius tyri vocabat eū prēz m ꝓpe etatē. nā ꝓpe artio sue excellentiā vz i lra. Hebrei th dicūt b hiraz patris mei q̄ ꝛoia nota apō eos sunt ideclinabilia sicut comūr gētia. i. artifex excellentem a tpe ꝓfio mei. t sic fuit excellens apud eū. ita t mecū.
k Filia mulieris de ñ. dan, c⁹ ꝓfuit tri⁹ iij. reg. vij. dē. Et tulit hiraz de tyro filii mulieris vidue. de tribu neptali ꝓfe tyrio. q̄ exponunt hebrei sic q̄ fm veritatē mr̄ h⁹ hyrā fuit iudea t ō tribu dan vt h dī. p̄ ār ei⁹ fuit iude⁹ t de tribu nepetali. ō. xij. reg. dicit Hiram de tribu neptalim. q̄ genealogizato ñt, et patre magio q̄ ex gre matris dī th pater eius tyri⁹, nō natōe ñ, ha bitatōne. q̄ habitauit ibi sicut. ij. reg. dī vj ca. Et hiravit archa dñi in domo obede dō gethei. q̄ sic cognominabat, eo q̄ habitauerat in gerb erat th de tribu leui Cetera patent ex oratione. iij. reg. v.
Triticū autē ordeum t oleum t vinum. ō non fecit mēnionem de vino sed quia hic reperit retinendum q̄ a principio fuit sub pacto sicut t alia.

Capitulum iij.

a Cepit salomon edificare domũ dñi. Hec ꝑ̃ describit ꝙtinus rẽpli edificatio & primo ꝙtinet ad formã tẽpli, secũdo ꝙtinet ad vasa ministerij. iij. ca. Prima in tres. q: primo describit forma tẽpli. secũdo ipor cherubin q̃ fuerũt posita ibi Fecit etiã in domo sanctuarij cherubin. tercio colũnas q̃ erant in pomicu tẽpli: ibi. Ante fores etiã rem pli. Semẽta aũt p̃me gelo & secũde pcz ex dicto. iij. Regũ. vj. a ꝑn. ca. vsq; ꝙ finẽ excepta que sequũt. b In monte morta. i. visionis. Ille ẽ locꝰ in q̃ abraam obtulit ysaac. vt dr̃ Gen. xxij. & vocatur ibidẽ locus visionis. q: obtulit appellauit ipm dño videt vt ibidẽ dr̃.

c Aui demõstratꝰ fuerat dauid quãdo angelꝰ ꝑcepit q̃ dauid ibi edificaret altare & victimas offeret. vt dictũ ẽ ꝛ. ij. in fine ca. xxj. & ꝑ. xxij. d Mense secũdo in secũda. scilꝫ die mẽsis: sic ẽ in deuteo. trãslato ꝓ nostra omnia in secunda. e In mẽsura pedũ. i. ꝑm̃ mensuras & mẽsurã sibi traditaꝫ a dõ q̃ tradidit salomoni exẽplar omnium fiendoꝝ i tẽplo. dictũ ẽ ꝛ. li. xxviij.

f Et deauravit eas intrinsecꝰ. B ẽ intelligendũ ꝙtinet ad illorũ mansionẽ templi q̃ cõtinebat sanctus & sanctorum.

g Sic & clavos fecit aureos ad nũgẽdũ foraꝫ laminas aureas cũ tabulis q̃ erant in parietibꝰ domus.

h Ipõ aũt stabãt erecti pedibꝰ. i. obliq̃ tis vt dicũ magis in historijs. ita q̃ bẽbant vnũ pedẽ magis eleuatũ alio. ꝙ ꝓponerent ad ambulandũ. & B ẽ vi verbi. q: i beb. dr̃. Et stabãt super pedes suos. ita q̃ singuli pedes vnius cherubin tãgebat pariẽtem vnius & ille pedes alterius: & ꝛ. cũ dr̃ B. Stabãt erecti pedibꝰ. intelligẽdũ ẽ. i. recti. q: recte sup pedes suos stabãt

i Fecit ꝙ velũ. illud erat pendẽs ad pariẽtẽ dividẽtẽ sanctũ & sanctũsanctorũ. & ꝛpe passionis xpi scissũ fuit. vt dr̃ Matthei. xxvij.

k Ante fores. B ꝑ̃ agit de hijs q̃ erãt in pomicio. f. de duabꝰ colũnis norabilibꝰ de qbꝰ dictũ fuit diffuse. iij. Reg. vij. & ꝑ̃ sing̃ ex dictis ibidẽ: excepto qõ sequit. l Et ꝙ scribit B draconibꝰ & suppo. eas capitibꝰ colũnarũ. certũ ẽ aũt q̃ ille colũne erãt in pomicio templi. & ideo dicit B expositores nri cõiter q̃ ly oraculoꝝ ꝓprissime dicat ipm ꝓpiatorium. eo q̃ inde dabãt ihsa dauma q̃si de se de qꝛ vt dictus fuit diffuse Exo. xxv. cũ viteꝛ trabit ad significãdũ totã domũ sanctuarioꝝ in q̃ erat ꝓpiciatoriũ. & viteꝛ ad significãdũ ꝓtẽ antẽ templi q̃ dicebat sanctuarium vel sancta. & viteꝛ ad significãdũ etiã pomicia. eo q̃ cõtigebat tẽplo. & in b sensu loquit hic scriptura cũ dr̃. l Et ꝙsi cathenulas. id ẽ opus reticulari ad modũ cathenarum supple erat.

m In oraculo. i. in pomicio vbi erant colũne. n Et super posuit eas capitibus colũnarũ. q: sup capita illaꝝ colũnarũ erat opꝰ reticulatum vt dr̃. iij. regũ. vij. et ibi fuit diffuse expositũ. & qz non recolo me vidisse in ve. tes. & maxie vbi agit de tẽpli edificatione q̃ oraculũ dicatur nisi ipm ꝓpiciatorium. et dom̃ sanctasanctorũ vt q̃ erat ꝓpiciatoriũ ideo ꝑ̃ illud alia exponi. Ad cui⁹ euidẽciã sciendũ. q: in pariẽtibꝰ scissoꝝ erãt celate varie figure & erãt ibi aliq̃ ad modũ opis plectilis seu cõcatenati vel reticulati. & ꝑ̃ isse opꝰ sic cũ fuit in capitibus illaꝝ colũnarũ. & de alia materia. ꝙ ibi colũne fuerũt de ere. ideo aũt figure & q̃ apparebãt in domo sũ cti sanctuarij erant auree. Pm̃ & igit ꝑ̃ exponi hec littera sic. Et quasi cathenulas in oraculo. i. opꝰ cõcatenatũ seu reticulatum simile illi quod erat in oraculo. sup. fec. & imposuit capitibus columnarum.

o Ipsas quoq; columnas posuit in vestibulo templi. id ẽ in pomicio.

Fecit ḡz altare eneū. Hic ꝓpr agit de vasis misterij. sūt q̄ ꝓpurant ēt altaria. t ꝑ pōēt ista ꝓ descriptio. scdo ponit ḡdā epilogano. ibi. Et ꝑplenit. Circa ꝑmā agit ꝑ de aliq̄b⁹ q̄ erāt in atrio sacerdotū. scdo de illis q̄ erāt intra templū. ibi. Fecit ār cande labra. t ꝑ agit de altari holocaustoꝝ cum dicitur.

a Fecit ḡz altare eneū. istud non fuit cōsimile sicut altare qđ fecit moyses. qz nō erat ponendū o loco ad locū ꝫ erat ineēt⁹ de lapidibus ꝓpolitis. Fm q̄ ꝓcipitur Exo. xx. t exteriꝰ erat eneum.

b Viginti cubitoꝝ longitudio. ꝛc. et sic ꝑz q̄ erat multo maiꝰ ꝑ altare. qđ fecerat moyses. quod erat tm q̄nq; cubitoꝝ i q̄dr. Fz longitudine lat⁹ latitudine. t sic area supior erat. xxv cubit. bēbat ār tres cubitos tm in altitudine. istoꝝ o būt. xx cubitos in lōgitudine. t. xx. in latitudine. t. x. in altitudine. et sic area supior habebat. cccc. cubitos. pz ēt q̄ ogrebat habere ascēsum ad ꝺ altare. alr sacerdotes nō possent desup ministrare. ille tm ascēsus erat sine gradibus ꝑ modum elevatiōis paulati ascēdentis a lōgitudine. sicut ꝓphēt⁹ dām fuit i exo. c. xx.

c Mare ēt. ꝺ ꝓpr agit de mari eneo. i q̄ lauabāt sacerdotes. scdo de luteribꝰ i q̄ lauabāt hostie offerēde ibi. Fecit ḡz cōchas. Sunt istaꝝ ꝑmā ptz ex ꝑcep. iij. reg. vij. ca. vbi diffuse fuit dām de dispositiōe bⁱ marisꝫ t lauatiū. tñ de ꝺ aliq̄ pauca sunt ꝺ exponēda. d Quasi dn ob⁹ versib⁹ ꝛc. i. oādnib⁹. e Labiū mariꝫ circumbant. nō ē intelligendū q̄ illi duo ordines celatoraꝝ cēnt infra labiū qđ erat in supiori ptē marisꝫ ꝫ erāt ꝑtus inferiorē ptē sicut fuit oñsum. iij. reg. ꝫ dicit ꝺ circuire labiū. qz ꝓcedebāt i circuitu maris ꝑtus ptē inferiorē. sicut t labiū circumbat i ptē supiorē. f Porro vastitas eⁱ⁹. i. spissitudo maris. g Bēbat mēsurā palmi ꝛc. iij. reg. dc. Et nū vnitaꝝ t dām q̄ eadē ē mēsura. sicut ibi plenⁱ⁹ fuit dictum.

h Fecit ār ꝛc. i. luteres. t vocāt ꝺ ꝑdre a ꝓcurare qz luteres erāt uteriꝰ ꝓcurā. i Et posuit. vt. ꝛc. i. respectu maris eneī qđ erat i medio. k Fecit āt cādelabra. ḅ ꝓpr agit de aliq̄b⁹ q̄ erāt intra templū. i. illa ptē ostendebat sām vt scā. scꝰ o venerit ad aliq̄ q̄ erāt extra templū. abi.. Fecit ēt. Circa ꝑmū vt. l Fecit āt cāde. au. t Fm sp̄em quā tulerat fic

Capitulum. .iiij.

a Fecit ḡz altāre eneum viginti cubitoꝝ lōgitudinis: t viginti cubitoꝝ latitudis t decē cubitoꝝ altitudis. Mare ēt eneum fusile. x. cubitꝰ a labio vsq; ad labiū: rotūdū ꝑ circuitū. Quinq; cubitos bēbat altitudis: t funiculꝰ .xxx. cubitoꝝ ambiebat gyr⁹ eiꝰ. Similitudo ḡz bouz erat subter illū. Et. x. cubitis q̄dā extrisecꝰ celature. ḡsi duobꝰ ḡsub⁹ labiū maris circubāt. Boues aūt erāt fusiles: ipm mare sup xij. boues ipositū erat. q̄r tres respiciebāt ad aq̄lonē. t alij tres ad occidentem. Porro tres alij meridiem. t tres q̄ reliq̄ erāt orientez. bōtes mare suppositū: posteriora āt bouū erāt intrinsecꝰ sub mari. Porro vastitas eiꝰ bēbat mensurā palmi. t labiū illiꝰ erat q̄si labium calicis vel repādi lilij. capiebatq; tria milia metretas. Fecit ḡz conchas x. t posuit q̄nq; a dextris. t q̄nq; a sinistris vt lauarēt i eis oia q̄ in holocaustum oblaturi erāt. Porro i mari sacerdotes lauabantur.

k Fecit āt. t cādelabra aurea x. Fm sp̄em quā tulerat ficri. t posuit ea i tēplo: q̄nq; a dextris: t q̄nq; a sinistris. m Mecnō. t mēsas. x. t posuit eas i tēplo. q̄nq; a dextris. t q̄nq; a sinistris. Phialas o ḡz aureas centū. Fecit etiam atriū sacerdotū. t basilicā grandē: t ostia in basilica q̄ texit ere. Porro mare posuit i latere dextro ꝫ orientē ad meridiē. Fecit āt hiram lebetes. t creagras. t phialas. t cōpleuit omne opꝰ regis i domo dei. hoc ē colūnas duas. t epistilia. t capita. t ḡsi q̄dā retiacula. q̄ capita tegerēt sup epistylia. Malogranata ḡz q̄ drigenta. t retiacula duo: ita vt bini ordines malogranatoꝝ singul⁹ retiacul⁹ tūgerēt: q̄ ꝓtegerēt epystilia. t capita colūnarū. Bases ēt fecit: t cōchas ḡs superposuit basibus: mare vnū: boues ḡz. xij. sub mari: t lebetes. t creagras ēt phialas. Oia vasa fecē salomoni hyrā ꝑ eiꝰ in domo domini ex ere mundissimo. In regione iordānis fudit ea rex i argyllosa terra inter socchoth. t saredatha. Erat autem multitudo vasorum innumerabilis. ita vt ignoraret pondus eris. Fecit quoq; salomon omnia vasa domus dei: et

m Mecnō t mēsas. x. s. aureas.

n Et posuit. ēt. q̄nq; a sinistris. s. respectu mēse quam fecerat moyses. tñ oēs iste mēse erāt in ptē aq̄lonari ipⁱ⁹ tēpli. sicut t mēsa quā fecē moyses. vt hī Nūe. viij. Nō āt hⁱ⁹ sit⁹ cādelabra et mense fuit dcā Exo. xxv. t nume. viij. o Fecit ēt atriū. b breuiꝰ facit mentionēs de atrio sacerdotuꝝ qđ erat i circuitu templi.

p Erbasilicā gran dē. basilica ꝓpie dr dom⁹ regia. a basile os qđ ē rex i greco. ē tñ nomen basilice tractū ad qlibet edificiū notabile. istoꝝ āt atriū erat clausū sumptuose t curiose. s. trib⁹ ordinibus lapidū t uno ordine cedri. vt hī. iij. regū. vj. in fi. t iō vocatur ꝺ basilica. q Et ostia i basilica q̄ ingrediebāt sacerdotes atriū. r Porro ma. po. ꝛc. ꝺ pōt ꝺ q̄ ō. ñ dekmianerat de situ bⁱ maris t ex ꝺ qđ dr ꝺ pz q̄ declinabat ad dextrā ptē atrij accipiendo dextrā ꝑ sacerdotes egrediebāt de tēplo. q̄ egrediēdo ꝑ cedebāt ꝺsuo orientē. eo q̄ ingressuo tēpli erat i ptē orientali ipsius templi.

s Fecit āt hirā lebetes. i. caldaria.

t Et creagras. id ē ista ad extrahēdū carnes de caldario t dicūt a creoo qđ ē caro t agroo qđ ē tract⁹. v Et phialas. in heb. hī. Et batinos. ista ista erāt ꝑ altari holocaustoꝝ. x Et cōpleuit. ꝺ ꝓpr respectu ꝓdictoꝝ pōt q̄dā epilogano vt aliq̄ addātur q̄ fuerūt omissa. t pz inia vsq; ibi. y Bases ēt fecit. sup q̄s pōtebātur cōche seu luteres. t de fosa t facturā istaꝝ basiū dām fuit diffuse. iij. reg. vij. sit tñ ḅ mentio ō istis basib⁹. q: de ipsis nō fecerat mentiō ō. loq̄ndo de cōchis seu luteribⁱ⁹. 3 Oia vasa fecit salomoni hyrā. sic scribit i hebreo ḅ nec mirū. q: noia hebrea frequēt sic variātur. sic t latina. vt frequēt dām ē. a Pater eiⁱ⁹. dr āūt ꝑ salomonis rōe eratis vel excellētie artis. sicut supra dām est de rege tyri. ij. ca. b Inter socchoth saredatha. iste locⁱ⁹ vocatur sarthā. iij. reg. vij. ꝺsuo finē. q: sicut dām ē. noia hebrea frequēt variantur in ꝓncipio vel in fine.

c Altare aureū. q̄ erat in templo in pte anteriori q̄ dicebat sancta in q̄ cremabat thymiama t ponit ō qz supra de hoc nō fuerat facta mētio. d Et mensas e sup eas panes ꝓpositionis. Q̄ delabra q̄ in templo lucernis suis vt lucerēt añ oraculū iuxta ritū ex auro purissimo t florentia f quedam t lucernas t forcipes aureos. Hec de auro g mundissimo facta sūt. Thymiamaterias q̄z t thuribula t phialas t mortariola ex h auro purissimo. Et ostia celaui templi interioris. i. in sancta sanctoꝝ t ostia templi forinsecꝰ aurea. Sicq̄z cōpletū ē oē opus q̄ fecit salomon in domo domini

Capitulū. v.

a Tulit igit salomon ea q̄ vouerat dauid pater suꝰ argentum t aurū t vniuersa vasa posuit i thesauris domꝰ dñi. Pꝰ q̄ cōgregauit maiores natu israel: t cunctos principes tribuū: t capita familiarū de filijs israel in ſrm: vt adducerēt archā federis dñi. de ciuitate dauid q̄ ē i syō Venerūt itaq̄ ad regē omnes viri israel in die solenni mensis septimi. Cumq̄ venissent cuncti seniores israel portauerūt leuite archaz t intulerūt eā: t oēm̄ supellectilē tabernaculi. Porro vasa sanctuarij que erāt i tabernaculo portauerunt sacerdotes cū leuitis. Rex aūt salomō t vniuersus cetus israel t oēs q̄ fuerūt cōgregati añ archā immolabāt arietes, t boues absq̄ vllo numero: tāta ei erat multitudo victimaꝝ. Et intulerūt sacerdotes archaz federis dñi in locū suū .i. ad oraculū templi in sanctasctoꝝ sub

c domus dei: t altāre aureū
d t mensas t sup eas panes
e ꝓpositionis. Cādelabra q̄
q cū lucernis suis vt lucerēt añ oraculū iuxta ritū ex
auro purissimo t florentia
f quedam t lucernas t forcipes aureos. Hec de auro
g mundissimo facta sūt. Thymiamateria q̄z t thuribula
t phialas t mortariola ex
h auro purissimo. Et ostia celaui templi interioris. i. in
sancta sanctoꝝ t ostia templi forinsecꝰ aurea. Sicq̄z
cōpletū ē oē opus q̄ fecit salomon in domo domini

Capitulū. v.

a Tulit igit salomon ea q̄ vouerat dauid pater suꝰ argentum t aurū t vniuersa vasa posuit i thesauris domꝰ dñi. Pꝰ q̄ cōgregauit maiores natu israel: t cunctos principes tribuū: t capita familiarū de filijs israel in ſrm: vt adducerēt archā federis dñi. de ciuitate dauid q̄ ē i syō Venerūt itaq̄ ad regē omnes viri israel in die solenni mensis septimi. Cumq̄ venissent cuncti seniores israel portauerūt leuite archaz t intulerūt eā: t oēm̄ supellectilē tabernaculi. Porro vasa sanctuarij que erāt i tabernaculo portauerunt sacerdotes cū leuitis. Rex aūt salomō t vniuersus cetus israel t oēs q̄ fuerūt cōgregati añ archā immolabāt arietes, t boues absq̄ vllo numero: tāta ei erat multitudo victimaꝝ. Et intulerūt sacerdotes archaz federis dñi in locū suū .i. ad oraculū templi in sanctasctoꝝ sub

ter alas cherubim vt cherubim expanderent alas suas sup locū i quo posita erat archa: t ipaz archā tegerent cū vectib⁹ suis. Vectib⁹ aūt q̄b⁹ portabat archa, q̄z paululū ēgredientes erant capita pārebāt añ oraculū Sed ita q̄s paululū fuissz extrisec, eos videri non poterat. Fuit itaq̄ archa ibi vsq̄ in p̄sentez diē. Nihilq̄ erat aliud i archa nisi due tabule, q̄s posuerat moyses in oreb: q̄ā legē dedit dñs filijs israel egredientibus ex egypto.

c Egressis aūt sacerdotib⁹ de
d sācta rio. oēs enī sacerdotes q̄ ibi potuerāt inueniri
e sāctificati sūt. nec adhuc i illo tp̄e vices t mīsteriozz ordo inter eos diuisus erat: tam leuite q̄m cantores. i. t quisub asaph erāt t qui sub hemā: et q̄ sub ydithum filij t frēs eoꝝ vestiti byssinis cymbalis psalterijs et citharis stabāt ex orientali plagā altaris t cum eis cātores .cxx. canentes
f tub. Igit cūctis pariter et tubis t voce t cymbalis t organis t diuersi generis musicorū p̄annēnb⁹ t voce i sublime tollēnb⁹ laudē sonuꝰ audiebat: ita vt cū dñm laudare cepissent t dicē. Cōfitemini dño q̄m bonꝰ q̄m in eternū misericordia eiꝰ: implere tur domꝰ dei nube: ne posset sacerdotes stare t ministrare pp caliginē. Cōpleuerat ei gloria domini, domum dei. Capitulū. vj

Tunc salomō ait. Dominꝰ pollicitꝰ ē vt habitaret i caligine ego ād edificaui domū nois eiꝰ:

d Hēs ei sacerdotes ꝛc. sanctificati sūt ad rēpli dedicatiōes similit t sequēs cātus dicatur. Tā leuite q̄ cantores ꝛc.

f Igitur cunctis. Hec consequenter describitur diuisa ac cepatio per hoc q̄ sacerdotibus t leuitis deum laudantibus nubes descendit t implenit templum et hoc erat diuine p̄sentie signum

et pater sententia ex dicta. iij. Regum. viij. capitulo.

Capitulum. vj.

Tunc salomon ait. b ꝑ hoc ꝑdit salomōis oratio p̄

c Altare aureū. q̄ erat in templo in pte anteriori q̄ dicebat sancta in q̄ cremabat thymiama t ponit ō qz supra de hoc nō fuerat facta mētio. d Et mensas e sup eas panes ꝓpositionis. Q̄ delabra q̄ in templo lucernis suis vt lucerēt añ oraculū iuxta ritū ex auro purissimo t florentia f quedam t lucernas t forcipes aureos. Hec de auro g mundissimo facta sūt. Thymiamateria q̄z t thuribula t phialas t mortariola ex h auro purissimo. Et ostia celaui templi interioris. i. in sancta sanctoꝝ t ostia templi forinsecꝰ aurea. Sicq̄z cōpletū ē oē opus q̄ fecit salomon in domo domini

Capitulū. v.

a Tulit igit salomon ea q̄ vouerat dauid pater suꝰ argentum t aurū t vniuersa vasa posuit i thesauris domꝰ dñi. Pꝰ q̄ cōgregauit maiores natu israel: t cunctos principes tribuū: t capita familiarū de filijs israel in ſrm: vt adducerēt archā federis dñi. de ciuitate dauid q̄ ē i syō Venerūt itaq̄ ad regē omnes viri israel in die solenni mensis septimi. Cumq̄ venissent cuncti seniores israel portauerūt leuite archaz t intulerūt eā: t oēm̄ supellectilē tabernaculi. Porro vasa sanctuarij que erāt i tabernaculo portauerunt sacerdotes cū leuitis. Rex aūt salomō t vniuersus cetus israel t oēs q̄ fuerūt cōgregati añ archā immolabāt arietes, t boues absq̄ vllo numero: tāta ei erat multitudo victimaꝝ. Et intulerūt sacerdotes archaz federis dñi in locū suū .i. ad oraculū templi in sanctasctoꝝ sub

ter alas cherubim vt cherubim expanderent alas suas sup locū i quo posita erat archa: t ipaz archā tegerent cū vectib⁹ suis. Vectib⁹ aūt q̄b⁹ portabat archa, q̄z paululū ēgredientes erant capita pārebāt añ oraculū Sed ita q̄s paululū fuissz extrisec, eos videri non poterat. Fuit itaq̄ archa ibi vsq̄ in p̄sentez diē. Nihilq̄ erat aliud i archa nisi due tabule, q̄s posuerat moyses in oreb: q̄ā legē dedit dñs filijs israel egredientibus ex egypto.

c Egressis aūt sacerdotib⁹ de
d sācta rio. oēs enī sacerdotes q̄ ibi potuerāt inueniri
e sāctificati sūt. nec adhuc i illo tp̄e vices t mīsteriozz ordo inter eos diuisus erat: tam leuite q̄m cantores. i. t quisub asaph erāt t qui sub hemā: et q̄ sub ydithum filij t frēs eoꝝ vestiti byssinis cymbalis psalterijs et citharis stabāt ex orientali plagā altaris t cum eis cātores .cxx. canentes
f tub. Igit cūctis pariter et tubis t voce t cymbalis t organis t diuersi generis musicorū p̄annēnb⁹ t voce i sublime tollēnb⁹ laudē sonuꝰ audiebat: ita vt cū dñm laudare cepissent t dicē. Cōfitemini dño q̄m bonꝰ q̄m in eternū misericordia eiꝰ: implere tur domꝰ dei nube: ne posset sacerdotes stare t ministrare pp caliginē. Cōpleuerat ei gloria domini, domum dei. Capitulū. vj

Tunc salomō ait. Dominꝰ pollicitꝰ ē vt habitaret i caligine ego ād edificaui domū nois eiꝰ:

d Hēs ei sacerdotes ꝛc. sanctificati sūt ad rēpli dedicatiōes similit t sequēs cātus dicatur. Tā leuite q̄ cantores ꝛc.

f Igitur cunctis. Hec consequenter describitur diuisa ac cepatio per hoc q̄ sacerdotibus t leuitis deum laudantibus nubes descendit t implenit templum et hoc erat diuine p̄sentie signum

et pater sententia ex dicta. iij. Regum. viij. capitulo.

Capitulum. vj.

Tunc salomon ait. b ꝑ hoc ꝑdit salomōis oratio p̄

mittitur tñ ḡdā cōtinuatio ad dicta īmediate. cū dicitur. Tūc salomon ait. cū vidi nubē rēplā ipleuē. t ps hīa ex dictis iij. Reg. viij.

b Et cōuertit. b ꝓ describitur ipi⁹ salomonis oīo cui⁹ rōnis primo ponitur narratio. secundo cōclusio. ibi. Tu es enī de⁹ me⁹. in fi. ca. Pria diuidit in septē⁹ pres. Prima septē petitōes per ordinē posuit sōlomone salomonis. Prima respicit ēgnt. sui stabilitatē. scōa hominū adimutāe fidelitatē. ibi. Si peccauerit ḡspiā. tcia bellī aduersitatē. ibi. Si fugerit ḡra tpis sicitatē. ibi. Si clausū celo. quinta sterilitatis. ibi. Fames si orta fuerit. sexta diuersitatē generū. ibi. Et extrema ḡs septima euētū belli. varīū. ibi. Si egressus. t differt ista petitio a tcia. qr illa respicit ñs belli aduersitatē. ista āt ꝓpitiatē et aduersitatem. Circa primā ḡmoꝝ ponūtur p ordinē. primū ē salomonis gratiarū actio respectu p̄teritoꝝ bñficij. secundo interpōit ipi⁹ oratōis modus orandi. ibi. Sicut ḡ tertio formatur ei⁹ petitio respectu bñficij futuri. ibi. Nūc igitur. Grātē ei actō de p̄teritis bñficijs et devotus mod⁹ orādi faciūt orōnem et audibilē de futuris ḡtō remouentur occasio erādi. ibi. Ergo ne credibile est. Sexta ꝛ ista ḡtiaꝝ primꝫ ps ex dictis. iij. regū viij. ꝛ. b. c. excepto ḡ sequit. c Et bñdixit ꝛ. nō bñdicēdo ne sacerdotali. ꝛ impcādo eis bona vt i duceret pplm ad rē grātiandū deo sicū

vt habitaret ibi i ꝑpetuꝫ

b Et cōuertit rex faciē suam

c t bñdixit vniuerse multitu dini israel. Nā ois turba stabat intēta. t ait. Benedict⁹ dñs de⁹ isral. q̄ qō locut⁹ ē dō patri meo opere cōpleuit dicēs. A die qua eduxi pplm meū ō tra egyptū nō elegi ciuitatē de cūctis tribub⁹ isral vt edificaretur i ea dom⁹ nōi meo. neq; elegi quēq; aliū virū vt ēet dux in pplo meo isral ꝛ elegi hierl̄z. vt sit nom̄ meū i ea: t elegi dō vt cōstituerē eū sup pplm meū israel. Cūq; fuisset volūtatē dō patris mei. vt edificaret domū nōi dñi dei isral. dixit dñs ad eū. Quia hec fuit volūtas tua vt edificares domū nōi meo: bñ qui dē fecisti huiuscemodi habere volūtatē. ꝛ nō tu edificabis mihi domū. Verūtñ filius tu⁹ q̄ egrediet ō lūbis tuis. ipe edificabit domū nōi meo. Cōpleuit ergo dñs ꝛmonē suū quē locut⁹ fuerat. t ego surrexi p dō patrē meo. t sedi sup tronū isral sic locutus ē dñs. et edificaui domū nōi dñi dei isral: t posui i ea archā in q̄ ē pactū dñi q̄ pepigit cū filijs isral. Stetit ergo cōtra altare dñi ex aduerso vniuerse multitudis isral. t extendit manꝰ suas. Sicdē fecerat salomō basim

d eneā t posuerat eā i medio basilice hītē q̄nq; cubitos lōgitudis. t. v. latitudis. t tres cubitos altitudis: stetitq; sup eā t deinceps flexis genib⁹ cōtra vniuersam multitudinē isral t palmis i celū leuatis: ait. Dñe de⁹ isral: nō ē sīlis tui de⁹ i celo t in terra: q̄ custodis pactū t misericordiā cū ꝛuis tuis. q̄ ābulāt cōtra te in toto corde suo: q̄ ꝑstitisti ꝛuo tuo dō ꝑri meo q̄cūq; locut⁹ fueras ei: t q̄ ore ꝓmiseras: ope cōpleuisti sic t ꝑnis ipse ꝑbat. Nūc ergo dñe deus israel iple ꝛuo tuo ꝑri meo dō q̄cūq; locutus es dicēs. Nō deficiet ex te vir cōtra me q̄ sedeat sup thronū isral. ita tñ si custodierit filij tui vias meas t ambulauerit i lege mea: sicut tu ambulasti cōtra mē. Et nunc dñe de⁹ israel firmet ꝛmo tu⁹ quē locut⁹ es ꝛuo tuo dauid. Ergo ne credibile est. vt habitet de⁹ cū hoīb⁹ sup terram Si celū t celi celoꝝ nō te capiūt. quātomagis dom⁹ ista quā edificaui. Sz ad hoc tñ facta ē. t respicias orōem ꝛui tui t obsecratōz ei⁹ dñe de⁹ meus. t audias ꝑces ḡs fundit famul⁹ tu⁹ cōtra te. vt apias oculos tuos sup domū istam diebus ac noctib⁹ sup locū in quo pollicit⁹ es. vt inuocetur nomē tuū. t exaudires orōnem

e quā seruus tu⁹ orat in eo: exaudi ꝑces famuli tui t pplī tui israel. Quicūq; orauerit in loco isto. exaudi de habitaculo tuo. i. de celis t ꝓpiciare. Si peccauerit quispiā in ꝓximū suum

f t iuraret cōtra eū parat⁹ venerit. seqz maledicto cōstrixerit cōtra altari in domo ista. tu audies de celo. t facies iudiciū seruoꝝ tuoꝝ. ita vt reddas iniquo viā suā i caput ꝓpriū t vlciscaris iustū: retribuēs ei ꝛm iusticiam suā. Si superat⁹ fuerit pplus tu⁹ isral ab inimicis. peccabūt eūtibi. t cōuersi egerit pniam. t obsecrauerint nomen tuum: t fuerint deꝑcati te i loco isto. tu exaudies de celo t ꝓpiciare pctō pplī tui isral. t reduc eos i terrā quā dedisti eis t patrib⁹ eoꝝ. si clauso celo pluuia nō fluxerit ꝓpter pctā pplī tui t deꝑcati te fuerint in loco isto: t cōfessi nōi tuo. t cōuersi a pctis suis cū eos afflixeris. exaudi de celo dñe. t dimitte pctā seruis tuis t pplī tui isral. t doce eos viā bonā p quā ingrediāt. t da pluuiā terre quā dedisti pplo tuo ad possidendū. Fames si orta fuerit i terra t pestilētia erugo t aurugo t locusta et bruc⁹ t hostes vastāt regionib⁹ portas obsederit ciuitat: oīsq; plagā t infirmitas ꝓtulerit: si q̄s ō pplo tuo isral fuerit ōpcat⁹: cognoscens plagā t infirmitatē suā: t expāderit manꝰ suas in domo hac: tu exaudies ō celo ō sublimi. sz habitaculo tuo: t ꝓpiciare: t reddes vnicuiq; ꝛm vias suas quas nosti eū hre in corde suo. Tu enī sol⁹ nosti corda filioꝝ hoīm vt timeant te t ambulent in vijs tuis cūctis diebus quibus viuunt super faciem terre quam dedisti patrib⁹

In secunda ꝑte dicitur. d Et posuerat eam in medio basilice. id est atrij sacerdotum. quod vocatur basilica ē. iij. capitulo. In quarta parte dicitur. e Et audi ꝑ. t. q: i principio idixerat ppls ad agēdū grāl deo secūm dcs ē

f Si peccauerit quispiam. Hic ꝛ ponūtur alie sex petitiones per ordinem. t ps hīa ex dictis. iij. reg. viij. ca. c. d e. f. vbi iste petitōes ponūtur eodē ordine. t quasi eēdem verbis. exceptis que sequuntur in prima parte.

g Sexta maledicto cōstrinxerit. quod ēt in iuramēto exercitōis q̄ aliqs obligat se puniēdū ee a deo manifeste si peieranerit in tercia parte.

h Et aurugo. iij. reg. viij. dicitur. Et rubigo t idem ipotant. qr aurugo ē aura corrūpēs segetes rubiginosa.

a Tu es ei. B ponit ꝓdicte oꝛois cõclusio. vlcz q̃ exaudiat a deo ilꝫ subdit. b Aperiãt ꝯo oculi tui &c. loqt de deo mõ bãno. q̃ dõ erigit oculos t aures ad dep̃cationẽ quã vult exaudire. c Cõsurge dñe de⁹ in requiẽ tuã. qi in tẽplo erat ꝙtis dei bitanio t precabat salomon

b Et archa fortitudinis tue. vt nõ moueat de loco ad locũ ampli⁹. sic ꝓcessibꝰ. qi q̃ defuit fuit portata annis. pl. t postea de sylo alijs locis pluribus vt dictũ fuit. j. Reg. vij. t ol b archa fortitudinis vocat. qi fortitudo dei apparuit ꝓ ipam in fundatiõe siccatiõe tos. iii. t in ꝓcessiõe Jos. vj. t in pbelijs nos ꝓcessiõe. j. Reg. v. c Sacer. tui. vo. de⁹ indutur salutẽ. i. circũdetur ornatus bonis ꝓuisionibꝰ eius ex oblationibꝰ t sacrificijs. vt alit. Induant salutẽ. i. iudicẽt sacerdotes fuisse officij ex credulitate

f Et sancti tui lętentur. i. cũcurso ꝓfitẽtes ꝯtra deo. In b ꝓcu salomõ q̃ cultus diuinꝰ ꝓcenerãt maneat in tẽplo ab ipo edificato.

g Ne auertas faciem xꝑi tui. i. a depꝛecatiõe mea. q̃ fit ꝓ ipo rogatus. i. de voluntate tua in rege inuocato.

b Memẽto misericordiarũ dñi. q. d. Q̃uis nõ sim dignus exaudiri ex meritis meis: exaudias tamen ꝙ merita dauid ꝓro me. Tota ista po ꝓlla alit exponit ab aliqbꝰ hebreis dictis ꝙ b non ponit ꝓdicta oꝛationis ꝓclusio. ¶ magis ea intendã dicti declaratio dictũ ei fuit ꝛ. c. v. q̃ sacerdotes introiẽtes archã federis dñi in locũ suũ. sed ibi nõ fuit expꝛssus introductõis modus q̃ b exponit dicit enim q̃ ei sacerdotes vel lęi introduxẽt archã i templũ. ponẽ tẽplũ clauserũt se ꝫ eos qs videꝛ salomon orauit ꝓ ageꝛe deꝛo. ¶ Hic igit cõsurge dñe in requiẽ meam tu t archa. vt ipa ponat in loco quietis a me ꝓparato ibi enim dicebat quies dñi. qi ibi requiescebat sedes dei vt frequẽter dictũ est. stat sacerdotes ad idẽ impetrandũ cũ

nostris. Externũ aũt q̃ non ẽ de ꝓlo tuo israẽl venerit de terra lõginq̃ ꝓpt nomẽ tuũ magnũ t ꝓpter manũ tuã robustã t brachiũ tuũ extentũ: t adorauerint in loco isto: tu exaudies ꝺ celo firmissimo habitaculo tuo t facies cũcta ꝓ quibus tuo cauerit te ille pegrinus: vt sciãt oẽs ꝓpli terre nomen tuũ: t timeãt te sic̃ populꝰ tuus israẽl: t cognoscãt quia nomẽ tuũ inuocatũ ẽ super domũ banc quaꝫ edificaui noi tuo. Si egressus fuerit ꝓplus tuꝰ ad bellũ ꝛ aduersꝰ hostes suos ꝙ viã in q̃ miseris eos: adorabũt te ꝛ viã in q̃ cunctas hec ẽ quam elegisti: t domꝰ quã edificaui noi tuo vt exaudias de celo ꝓces eoꝝ t obsecratiões t vlciscaris. Si ãt peccauerint tibi: neq̃ enim est homo qui non peccet: t iratꝰ fueris eis: tradideris hostibus: et captiuos duxerint eos in terram longinquam: vel certe q̃ iurta est, t cõuersi in corde suo i terra ad quã captiui ducti fuerant egerint ꝓnias t dep̃cati te fuerit in terra captiuitatis suę dicentes peccauimus: iniq̃ fecimus: inuste egimꝰ: t reuersi fuerint ad te in toto corde suo: t i tota anima sua in tra captiuitatis sue ad quã ducti sunt, adorabũt te ꝛ viã terre sue quã dedisti ꝓtribꝰ eoꝝ: t vrbis quaꝫ elegisti t domus quã edificaui noi tuo, vt exaudies de celo hoc ẽ de firmo bitaculo tuo ꝓces eoꝝ,

t faciat iudiciũ t dimittas populo tuo ꝙui peccatori. Tu es ei de⁹ me⁹. Aperiant q̃so oculi tui: t aures tue intente sint ad oratões q̃ fit i loco isto. Hãc igit cõsurge dñe de⁹ in requiem tuã tu t archa fortitudinis tue Sacerdotes tui dñe deus induant salutẽ: t sancti tui letent in bonis. Dñe deus meus, ne auertas faciem xꝑi tui Memẽto misericordiaꝝ dauid serui tui.

Capitulũ. vij.

Finito aũt ꝓlesset salomõ fundẽs preces: ignis descẽdit de celo: t deuorauit holocausta et victimas t maiestas dñi ipleuit domũ nec poterãt sacerdotes ingredi tẽplũ dñi: eo q̃ ipleset maiestas dñi tẽplũ. ¶ t oẽs filij israẽl videbãt descẽdẽtẽ ignẽ t gloriã dñi sup domũ t corruẽtes ꝓni i terrã sup pauimẽtũ stratũ lapide: adorauerũt t laudauerũt dñm q̃m bonꝰ q̃m in seculũ misericordia eius. Rex ãt t oẽs ꝓpli immolabãt victimas coram dño. Mactauit igit rex salomõ hostias: bouũ viginti duo milia: arietũ centũ, viginti milia Et dedicauit domũ dei rex t vniuersus ꝓplus Sacerdotes ãt stabãt i officijs suis: t leuite in organis carminũ dñi q̃ fecit dõ rex ad laudãdum dñm: q̃m bonꝰ q̃m in eternũ misericordia eius. b̃ymnos dauid canentes ꝓ manꝰ suas. ꝓtro sacerdotes canebãt tubis ante eos cũ omni israel stabat. Sanctificauit ãꝫ salomõ medi

sed per summum sacerdotem et alios sacerdotes sibi assistentes et ministrantes.

g Sanctificauit quoq; salomon medium atrii similit ꝙ ponit ibidem. Causa autem quare potuit sic sanctificari dicta fuit. iij. regum. viij. capitulo. g.

Capitulũ. viij.

Ingꝛ ꝓlectis. b ꝑtinentia cõplemẽtũ dedicationis ponit signum diuine acceptionis. et primo ponitur dicta acceptatio. secũdo salomonis monitio. ibi ¶ Apparauit aũt. Prima in duas. quia ꝓmo signum acceptationis dat. secundo dedicatio ꝑficitur. ibi rex autẽ. Signũ aũt diuine acceptationis ponitur cum dicitur.

b Ignis descendit de celo: t deuorauit holocausta &c. sicut in cõsecratione Aaron t filioꝝ eius Leuit. ix. t in oblatiõe Helie: tercio regum xviij. t in sacrificio dauid i area ornan iebusei. j. Paralip. xxj. ca. in quib⁹ descenso ignis fuit sũmi diuine acceptationis.

c Et maiestas domꝰ implebat domum. id ẽ nabeꝝ q̃ erat signus ol nine plenne sicut ex ꝓsimi fuit. iij. regũ. viij. cap. b.

d Et corruẽtes ꝓni in terrã adorauerũt laudauerũt dñm. adoratione laetie

e Rex autẽ. B ꝑt dedicatio ꝑficitur ꝙ oblatiõẽ victimaꝝ a rege mediãtib⁹ eis sacerdotibus ad ꝙꝝ offꝛa spectabãt offerre.

f Et dedicauit domũ dei rex. nõ ꝙ ipe

h Obtulerat ei. nō ē p̄ intelligendū q̄ oblatio p̄cesserit sanctificōz. ℔ cōsuetio i Fecit ergo salomō solēnitatē ē. ista fuit solēnitas tabernaculoz. q̄ incepit imediate post festū dedicatōis. vñ sequit. k Fecitq̄ die octauo collectā. q̄ fiebat i crastino vltime diei festiuitatis tabernaculoz. vñ sequit.

l Eo q̄ dedicasset altare septē diebus q̄ dedicatio incepit octaua die mensis septimi. ē finita fuit xuij. die eiusdē mēsis inclusiue.

m Et solēnitatem celebrasset. scz tabernaculoz diēb⁹. vij. incipiendo a. xv. die mēsis septimi inclusiue. ē finiēdo. xxij die e⁹dē mēsis inclusiue. xxij. die scā fuit collecta p̄ necessarios ēpti. ō subdunt n. Jgit i die. xxiij. mensis septi dimisit populos ad tabernacula sua. q̄ ita erāt p̄parata. o Apparuit āt. ℔ p̄ir ponit salomonis monitio de gratiārūdo in obediētia dei. ē p̄z sniā ex vtraq̄ iij. re. ix. ac b̄ excepit q̄ sequit p Oculi q̄z mei ē. i. par⁹ ero exaudire orōnē. q Vt sit nomē meū ibi i sempiternū. i. ipo futuru abūc determinatione supposita cōditione q̄ salomon et ppl⁹ debebāt obedientia dei penanere.

Cap. viij.

Xpletis aūt. Iosephus describit ea q̄ reuerētia salomonis circa diuina. ℔ p̄ir describit ei⁹ magnificētia circa hūana. interponūtur rō aliq̄ ad diuinā pertinētia. q. ista diuisio ñ ē p̄cisa sīc dēm fuit a principio b⁹ sēcī libz. Jgit p̄ describit magnificētie salomonis ꝓdūcio. scdo ex ō sequēs fame diffusio. c. ix. Magnificētia ē ista p̄ describit i edificatiōe. scdo i ppli subiectiōe. ibi Dēm ppli⁹. scdo i sacrificijs. ibi aūt obtulit. ōrto i exāplū dominō. ibi. Tūc ait⁹ salomō. sniā ē p̄ie ptis p̄z ex dictis iij. reg. ix. i. d. ē sīc. q. vsq⁹ ibi. b Dēs āt principes exercitus regis salomōis fuerūt ducēti q̄nquāginta. iij. reg. ix. dr q̄ dicit q̄nq̄gīta. ℔ rō istius p̄z ex textu. q. b loqr de p̄cipib⁹ exercitus. ibi. autem non solum de principibus exercitus sed etiam de his qui preerant omnibus salomonis operibus. vt patet per literam immediatam.

c Filiam vō pharaonis trāstu. ē. hoc exponit⁹ est. iij. Regum. ix. g.

d Tunc obtulit. Hic consequenter describitur magnificentia salomonis in sacrificijs cum dicitur. Tunc obtulit salomon holocausta domino super altare. scilicet holocaustoum q̄ erāt in atrio sacerdotuz.

um atrij ante tēplum. dñi

b Obtulerat ei ibi holocausta ⁊ adipes pacificoz: q̄ altare eneū q̄ fecerat non poterat sustinere holocaustā sacrificia ⁊ adipes pacificoz. Fecit ergo salomō

i solēnitatē i tpe illo septem dieb⁹. ⁊ oīs israel cum eo: ecclesia magna valde: ab introitu emath vsq⁹ ad torrē

k tē egypti. Fecitq̄z die octauo collectā. eo q̄ dedicas-

l set altare septē dieb⁹ ⁊ solēnitatē celebrasset dieb⁹

m septē. Jgit i die. xxiij. mensis septimi dimisit pplos ad tabernacula sua letātes atq̄ gaudētes sup bono q̄ fecerat dñs dō ⁊ salomōi ⁊ isrl pplo suo. Cōpleuitq̄z salomō domū dñi ⁊ domū regis ⁊ oīa q̄ disposuerat i corde suo: vt faceret i domo dñi ⁊ in domo sua. ⁊ p

o spatus est. Apparuit autē ei dñs nocte: ⁊ ait. Audiui orōnem tuā: ⁊ elegi locū istū mihi i domū sacrificij. Si clausero celū ⁊ pluuia nō fluxerint ⁊ mandauero ⁊ p̄cepo locuste vt deuorent terrā. ⁊ misero pestilentiam in populū meū: conuersus aūt pplus me⁹ super quos inuocatum est: nomē meum: deprecāt⁹ me fuerit ⁊ exq̄sierit faciem meā: ⁊ egerit pniaz a vijs suis pessimis. ⁊ ego exaudiam de celo. ⁊ ꝓpicī⁹ero petis eoz. ⁊ sanabo terrā eoz. Oculi q̄z mei erunt aperti. et aures mee erecte ad orōnem eius qui in loco isto orauerit. Elegi enī ⁊ sanctificaui locū istū

q vt sit nomen meum ibi in sempiternum ⁊ p̄manēant oculi mei ⁊ cor meum ibi cūctis diebus Tu q̄z si ambulaueris coꝝ me sicut ambulauit dauid pater tuus: ⁊ feceris iuxta oīa q̄ p̄cepi tibi: ⁊ iusticias meas iudiciaq̄z seruaueris: suscitabo thronū regni tui sicut pollicitus sum dauid p̄ri tuo dicens. Non auferetur de stirpe tua vir qui nō sit p̄ceps in israel. Si āt auersi fueritis: ⁊ dereliqueritis iusticias meas ⁊ p̄cepta mea q̄ ꝓposui vobis: ⁊ abeuntes fueritis diis alienis ⁊ adorauerit⁊ eos euellā vos de terra mea quā dedi vobis ⁊ domuz hāc quā edificaui nōi meo ꝓiciā a facie mea ⁊ tradā eam in pabolā ⁊ in exēplū cūctis pplis ⁊ dom⁹ ista erit in ꝓuerbiū vniuersis trāseuntibus ⁊ dicēt stupentes. Quare fecit dñs sic terre huic ⁊ domui huic. ℞ndebuntq̄z. Quia dereliq̄rūt dñm deū p̄rū suoz. q̄ eduxit eos ō terra egypti ⁊ apphēderūt deos alienos ⁊ adorauerūt eos ⁊ coluerunt: idcirco venerūt sup eos vniuersa hec mala. Capitu. viij.

Xpletis aūt. xx. annis postq̄ edificauit salomon domum dñi ⁊ domū suā: ciuitates quas dederat hirā salomoni edificauit ⁊ habitare ibi fecit filios isrl. Abijt q̄z in emath suba: ⁊ obtinuit eam: ⁊ edificauit palmiraz in deserto ⁊ alias ciuitates mūtissimas edificauit in emath. Extruxitq̄z bethoron superiorem ⁊ bethoron inferiorē: ciuitates muratas habentes portas ⁊ vectes ⁊ seras. Balaath etiā ⁊ oēs vrbes firmissimas que fuerūt salomonis cunctasq̄z vrbes quadrigaꝝ ⁊ vrbes equitū. Oia quecūq̄z voluit fecit rex salomon atq̄ disposuit. edificauit in iherusalem: ⁊ in libano: ⁊ in vniuersa terra ptātis suc. Oēm pplm qui derelictus fuerat de ethei ⁊ amorrei et pherezei ⁊ eueī ⁊ iebuzei q̄ nō erant ō stirpe isrl: de filijs eoz ⁊ de posteris quos nō interfecerant filij israel: subiugauit salomon i tributarios vsq⁹ in diem hanc. ℔ozo de filijs israel non posuit vt seruirēt operibus regis. Ipsi enim erant viri bellatores ⁊ duces primi: et principes quadrigarum ⁊ equitum ei⁹. Oēs

b autem principes exercitus regis salomonis fuerunt ducenti quinquaginta qui erudiebāt

c pplm. Filiaz vō pharaonis transtulit de ciuitate dauid in domū quam edificauerat ei. Dixit enim rex. Non habitabit vxor mea in domo dauid regis isrl: eo q̄ sanctificata sit. q̄z ingressa est in eam archa dñi. Tunc obtulit salomon

d holocausta dño super altare dñi q̄ extruxerat ante porticum vt per singulos dies offerretur

e Jo sabbatis. ꝯlibet hebdomada.
f Et in kalēdis. in principio mensium.
g Et in festis diebꝰ ter p annū. i. in solennitate azimoꝝ et solēnitate hebdomadaꝝ et in solēnitate tabernaculoꝝ. Et cōstituit iuxta dispositōem dō patris sui officia sacerdotū in ministerijs suis et leuitas in ordine suo: vt laudarēt et ministrarent cōtā sacerdotib⁹ iuxta ritū vnuscuiusq; diei et ianitores in diuisionib⁹ suis per portā et portā. Sic em̄ pceperat dauid hō dei. Nec ptergressi sunt de mādatis regis tam sacerdotes q̄ leuite et oībus q̄ pcepat. Et i custodijs thezauroꝝ oēs impensas pparatas habuit salomō: et eo die quo fundauit domū dñi vsq; in diem quo pfecit eam. Tunc abijt salomō in asiōgaber et in hailaeb: ad ōrā maris rubri: que ē in terra edom.
h Abiit ergo et hirā p manꝰ suoꝝ suoꝝ naues et nautas et gnaros maris: et abierūt cū suis salomōis in ophir. Tulerūtq; inde quadrigēta quinquaginta talēta auri: et attulerāt ad regem salomonem.

Capitulū .ix.

i Egina q̄z saba cuz audisset famā salomonis venit vt tentaret eum in enigmatib⁹ in hierusalē cū magnis opib⁹ et camelis q̄ portabāt aromata et auri plurimū gēmasq; pciosas. Cumq; venisset ad salomonez: locuta est ei quecunq; erāt in corde suo. Et exposuit ei salomō omnia q̄ proposuerat: nec q̄dq; fuit q̄ nō pspicuū ei fecerit. Que postq; vidit sapiaz. s. salomonis et domū quā edificauerat: necnon et cibaria mense eius et habitacula ꝑuoꝝ et officia ministroꝝ ei⁹ et vestimenta eoꝝ pincernas quoq; et vestes eoꝝ et victimas quas immolabat in domo domini: non erat p̄ stupore vltra in ea spūs. Dixitq; ad regem. Verus est sermo quē audierā in tra mea de virtutibus et sapiētia tua. Nō credebā narrantib⁹ donec ipa venissem et vidissent oculi mei: et ꝓbassem vir medietatē sapientie tue mihi fuisse narratam. Vicisti famā virtutib⁹ tuis. Beati viri tui et beati fratres tui hi q̄ assistūt cora te omni tpe: et audiūt sapientiā tuā. Sit dominus deꝰ tuus benedictꝰ: q̄ voluit te ordinare sup thronū suuz regē dñi dei tui. Quia diligit deus israel: et vult seruare eū in eternū: idcirco posuit te sup eū regē vt faciaſ iudicia et iustitiā. Dedit aūt regi centū viginti talenta auri: et aromata multa nimis et gēmas pciosissimas. Nō fuerūt aromata talia vt hec que dedit regina saba regi salomōi. Sed et fui hirā cū seruis salomonis attulerūt aurū de ophir et ligna thina et gēmas pciosissimas. De quib⁹ fecit rex de lignis. s. thinis gradus in domo domini: et in domo regia: cithoras q̄z et psalteria cantorib⁹. Nūq; visa sunt in terra iuda ligna talia. Rex aūt salomon dedit regine saba cūcta q̄ voluit et que postulauit: et multo plura q̄z attulerat ad eū. Que reuersa abijt in terrā suam cum seruis suis. Erat autē pondus auri quod afferebat salomoni p singulos annos sexcenta sexaginta sex talēta auri excepta ea summa quā legati diuersarū gentiū et negociatores afferre consueuerāt: omnesq; reges arabie et satrape terraꝝ qui cōportabāt aurū et argentū salomoni. Fecit igitur rex salomon ducentas hastas aureas de summa sexcentoꝝ aureoꝝ: q̄ in singulis hastis expendebātur. Trecēta q̄z scuta aurea trecentoruz aureoꝝ quibus tegebātur singula scuta. Posuitq; ea rex in armamentario quod erat constrūctū nemore. Fecit quoq; rex solū eburneū grāde: et vestiuit illud auro mundissimo. Sex quoq; gradus ꝺbus ascendebatur ad solū: et scabellū aureū et brachiola duo altrinsecus: et duos leones stantes iuxta brachiola: sed et alios duodecim leunculos stantes super sex gradus ex vtraq; parte: Nō fuit tale solium in vniuersis regnis: Omnia quoq; vasa conuiuij regis erant aurea et vasa domus saltus libani ex auro purissimo. Argentum eñ in diebus illis p nihilo reputabatur. Si quidem naues regis ibāt in tharsis cū seruis hyrā semel in annis tribus: et deferebant inde aurum et argentum et ebur et symias et pauos. Magnificatus est igit salomon super omnes reges terre pre diuitijs et gloria. Omnes reges terrarū desiderabāt videre faciē salomonis vt audirent sapientiā quam dederat deus in corde eius. Et deferebāt et munera: vasa argentea et aurea: et vestes et arma et aromata equos et mulos per singulos annos Habuit q̄z salomō. xl. milia eqꝝ i stabul et curruū ex trū q̄z duodecim milia. Cōstituitq; eos

---

a Ro Egina q̄z saba. b Hic ait scriptura magnificē etiā salomōis describit fame diffusio. et primo specialit ꝑtz ad reginā saba secūdo generalit ꝑtz ad reges terre ibi magnificat⁹ ē. Prima in duas. q̄ p describit dicta fame diffusio. secō ibi salomōis q̄ dā nūeratio. ibi. erat aūt pōdus auri. Circa pmū sciēdū q̄ regina saba audita fama salomōis. venit ad eū de p̄b⁹ remotis. Primo q̄ oñdit ad q̄d venit. s. ad ꝓponenda dubia q̄stiones. et q̄d inuenit. s. pspicuas solūtiones secō oñdit q̄d salomoni dedit. et q̄d ab eo recepit. ibi. Dedit autem regi ꝛc.
b Erat aūt pond⁹. Hic ponit quedam subditile salomonis nūerato. Circa q̄ primo describit multitudo ꝓuentuū. secūdo magnitudo et secretum. ibi. Fecit igit rex salomon.
c Magnificat⁹ est. Hic ait describitur diffusio fame salomonis omnib⁹ terre regibus. Sententia ꝺo istarum partium patet ex dictis. ij. Regum. ix.

o Reliq̃ ãt opa
ꝝ pōt pclusio regni
sa omnia.
e Scripta sunt in
libris nathan ꝓphe
tē. Alii libri nō hñt
apud nos.nec apud
hebreos. f Sup
oēm israel.ꝺ oē q̃ fi
li⁹ et⁹ roboaz regna
uit nīs sup tres trib⁹
vr videbit i sequēt⁹
In ca.ix. vbi dō i
positū. Scripta sūt i
libris nathā ꝓphe.
Addimo.

Liber nathā
ꝓphe ꝑdabi
tur posset di
ci secūd⁹ regū t tercius rōe tacte.ō.j.paralyp.xix.c. Ca.x.

Rofect⁹ ē ãt
Postq̃ actū
ē ō regno oō
vnito t integro. hic
ꝓsr agit de eodē dīuiso t defalcato.t ꝫ
facte.xix. reges. q
si aliqui pauca aut
nulla fecerunt. ideo
ꝓphe eor cū alijs de
scribit. Et fz ō resi
duum b⁹libus in.xv
gres dīuidit̃ur:q primo agitur de ꝓphe roboam filij salomōis
ca.x. sc̃o agitur de
ꝓphe abie.ca.xiij. tercio ō ꝓphe asa ca.xiiij
q̃rto ō ꝓphe iosaphat
ca.xvij.quinto de ꝓphe
ioram.ca.xxj.sexto de
ꝓphe ochozie ca xxij.
septio de ꝓphe ioas.c.
xxiij.octauo de ꝓphe
amasie.c.xxv.nono
de ꝓphe ozie.ca.xxvj.
decimo de ꝓphe ioathā ca.xxvij.vndecimo de ꝓphe achaz ca.
xxviij. duodecio de
ꝓphe ezechie.c.xxx.de
cimotercio de ꝓphe manasse.c.xxxiij.
decioq̃rto de ꝓphe ioſie ca.xxxiij. qndecimo de ꝓphe filioz
eius ca.xxxvj. Circa primū describit
ꝓsr regni dō diuisio. sc̃o diuisionis
cōfirmatio capit.xj.
Pria in duas.q primo describitur diuisionis occasio. sc̃o
ipa diuisio ibi.
Populus autem.
Sententia ãt illar
partiū patet ex dict̃is.iij.regū.xij. vsq ad
in vrbib⁹ q̃drigaz: t vbi
erat rex i hierusalē. Et exercuit ēt ꝓphē sup cūctos
reges a flumie eufrate vsq ad terrā philistinoz: et
vsq ad terminos egypti:
tantamq̃ copiā ꝑbuit argēti i hierusalē q̃si lapiduz
t cedroz tantā multitudinē velut sycomoz q̃ gignūtur in cāpestrib⁹. Adducebantur ãt ei eq̃ de egypto
cūctisq̃ regionib⁹ reliq̃ ãt
opa salomonis priozuz et
nouissimoz scripta sunt in
vbis nathā ꝓphete t in libris abie sylonitis i visione q̃z addo videntis ꝓtra
hieroboā filiū nabath Regnauit ãt salomō i hierusalē
sup oēm isrl.xl.ānis. Dormiuitq̃z cū pribus suis: t sepelierūt eū i citate dō: regnauitq̃z roboā filius eius ꝓ eo.

Capitulum. .x.

Rofect⁹ ē ãt roboā i sichē. Illuc enī cūct⁹ israel cōuenerat vt cōstituerēt eū regē. Qō cū audisset hieroboā filius nabath
qui erat in egypto. fugerat q̃ppe illuc añ salomonē. stati reuersus ē. Vocauerūtq̃ eū t vēit cū vniuerso israel t locuti sūt ad roboā dicētes. Pater tuus durissimo iugo nos pressit. tu
leuiora ipera patre tuo q̃
nobis iposuit grauē. Fultu
tē: t paululū de onere sub
leua vt fulcamus tibi. Qui
ait: post tres dies reuertimini ad me. Cūq̃z abisset
ꝑplus intīt ꝓsilijs cū senib⁹
q̃ steterāt cora patre eius
salomone dō adhuc viueret dicēs. Quid dat̃ cōsilij vt rñdeā pplo. Qui dixerūt ei. Si placueris populo huic t lenier eos verbis clemētib⁹. seruēt tibi
oi tpe. At ille reliqt cōsiliū
senū. t cū iuuenib⁹ tractare cepit q̃ cū eo nutriti fuerant t erāt i comitatu illi⁹
Dixitq̃z ad eos. Quid vobis vr: vel rñdere q̃d debeo populo huic qui dixit
mihi: subleua iugū q̃s ipo
suit nobis pater tu⁹. At illi rñderūt vt iuuenes t nutriti cū eo i delicijs atq̃ dixerūt. Sic loq̃tus pplo qui
dixit tibi. pr̃ tu⁹ aggrauauit iugū nr̃m tu subleua: et
sic rñdebis ei: Minim⁹ digit⁹ me⁹ grossior ē lūbis patris mei. Pater me⁹ iposuit vobis graue iugū. t ego
mai⁹ pōd⁹ apponā. Pater
me⁹ cecidit vos flagellis
ego vo cedā vos scorpionib⁹. Venit ergo hieroboam t vniuersus popul⁹ ad
roboaz die tercio sic̃ prece
perat eis. Rñditq̃z rex dura: derelicto cōsilio senioz
locutusq̃z ē iuxta iuuenum
volūtatē. Pater me⁹ grauauit vobis iposuit iugū. q̃s
ego graui⁹ faciā. Pr̃ me⁹
cecidit vos flagellis. ego
vo cedā vos scorpionib⁹
Et nō acq̃euit populi ꝑcib⁹. Erat ei voluntatis deus vt cōpleret sermo ei⁹ quez
locut⁹ fuerat ꝑmanū abie
sylonitis ad hieroboā filium nabath. popul⁹ ãt vniuersus rege duriora dicente: sic locut⁹ ē ad eū. Non
ē nobis ps in dō: neq̃z hereditas i filio isai. Reuertere i tabernacula tua israel. Tu ãt pasce domū tuaz
dō. Et abijt israel i tabernacula sua. sup filios autē
israel q̃ habitabāt i ciuitatibus iuda regnauit roboaz
Misitq̃z rex roboaz aduraz q̃ erat tributis. t lapidauerūt eū filij israel t mortuus est. porro rex roboā
currū festinauit ascendere
t fugit i hierusalē. Recessitq̃z israel a domo dauid
vsq̃z ad diē hanc. Ca.xj.

Enit ãt roboam in
hierusalē. t ꝙocauit
vniuersam domū iuda t beniamī cētū octogīta milia electoz atq̃ bellāti
uz vt dimicaret ꝓtra israel
medū ca. Factū est
autem cuz audisset
ois israel rē. Hoc
totum non est de te
xtu. quia non est in
hebreo nec in libris
correctis. sed de tercio Regum.xij. acceptum est t insertum in hoc loco ex
impitia scriptorum
seu correctorum. et
ex ignorantia hebraice veritatis. sicut et
in alijs plurib⁹ locꝝ
simile factum est.

Capit.xj.

Enit autem
roboam. b
ꝓphe describit
ꝺiuisionis cōfirmatio p verbum
ꝓphe ex ꝓte dat̃ loquentis t patet sententia ex dictis .iij.
Regū.xij.c. secundo discr̃itur regni
defalcati ꝓsecutio.
ibi. Habitauit autē
roboam. Et dividit
in duas partes. quia
primo describitur ꝓsecutio huius regni
ꝓficiendo. sc̃o defficiendo ca.xij. Pria
in duas. q primo describitur ꝓsecutio regni roboaz p ꝓphetā sc̃o p alio
rum auxilium. ibi.
Sacerdotes autem
tercio preponendo
valentiorem filium
ibi. Dixit autez roboam rē. Circa primum ostenditur ꝓ
secutio regni roboaz
propria studio eo q̃
multas ciuitates munauit: t plura fortalicia construxit in
regno suo muniendo ea victualibus t
bellatoribus ad roborationem regni
sui. t patet littera.

b Sacerdotes aũt & ꝑr describit̃ proce
ctus regni roboam
g alioꝝ auxilium. q
hieroboam fec̃ rex
sup isr̃l. timuit ne po
pulus rediret ad reg
nũ dõ si iret i ierlm
ad sacrificandũ dño
ve dĩ. ij. Regũ. xij. t
ó fec̃ duos vitulos
aureos vt ibidem hĩ
t qi sacerdotes t le
uĩe q̃ hitrabãt in reg̃
suo abominabaneur
cultũ vitulor̃ abiecit
eos. t sic venerũt ad
regnũz roboam: t p
ñia ipm roborauerũt
t dẽ qs dõ. c Hi
nerũt ad eũ de cũctis
sedib⁹ suis. t. ciuitat
bus i qb⁹ hitabant t
q̃ erant eis assũpte ꝑ
inhabitatõe. vt dĩ io
sue. xxj. d Relinquẽtes suburbana q̃
sic erãt eis cõcesse et
pirateo ad hitandũz
sic eẽ suburbana ad
alalia nutriendũ Si
militer eẽ boũ de
uoꝝ de alijs tribub⁹
q̃ volebãt colẽ dñm.
ascendebãt in ierlm
ad imolandũ dño. si
cut legĩt de ebdria.
Ebob. j. t sic robora
uerũt regnũ iuda. q
ꝑ erant ipm adiuuare. t dẽ q̃ dõ. Sz
t de cũctis tribubus
israel eẽ. e Duxit
aũt roboã. Hic ꝑr de
scribit ꝓfectus regni
roboã ꝑ q̃ ordinauit sibi succedere va
lentiorẽ filiũ. s. abiaz
quis dẽt plureo vx
ores t de bis multos
filios sentores ipo t
ꝑs fratr dicr̃. xij.

Cũqz robora
c tus fuisset. hic
ꝑr describunt
ꝓcessus regni robo
am i deficiẽdo. t ꝑmo describit regis t
ꝑpli trãsgressio. scõ
cõtio. abi. Semei
as ꝑ. Circa ꝑmũ dl
a Cũqz roboazum
fuisset regnũ roboaz
mõ dẽ ca. ꝓcedẽt.
b Dereliq̃t legem
dñi. ad ydolatriã de
clinando ꝑm modũ
imĩo sue q̃ fuit natu
ra amanit̃. vt dĩ. s.
co. ca. c Et omnis
israel cũ eo. Amatoi

t quereret ad se regnũ su
um. Factusqz ẽ ꝓmo domi
ni ad semeiaz hoiez dei di
cens. Loquere ad roboaz
filiũ salomonis regẽ iuda:
t ad vniuersum israel qui
est i iuda t beniamin ¶Hec
dicit dõs. Nõ ascendetis
neqz pugnabitis ꝯ fratres
vros: reuertat vnusq̃sq; i
domũ suã: q; mea ꝟ gestuz
est volũtate. Qui cũ audis
sent ꝓmonẽ dñi reuersi sũt
nec pretersũt ꝯ hieroboam
¶Habitauit aũt roboã in ierlm
t edificauit ciuitates mu
ratas i iuda: extruxitqz be
thleem t etham et thecue:
bethsur q̃z t soccho t odol
lam necnon t geth t mare
sa t ziph: sed t aduraĩ t la
chis t azecha: saraa q̃z t a
ialon t hebrõ q̃ erãt in iu
da t beniamin ciuitates mu
nitissimas. Cũqz clausisset
eas muris: posuit i eis ꝓn
cipes cibotũqz horrea: ꝟ ẽ
olei t vini. Sz t i singulis
vrbib⁹ fecit armamẽtaria
scutoz t hastaz firmauitqz
eas sũma diligẽna: t impe
rauit sup iudã t beniamin
b Sacerdotes aũt t leuite qui
c erant i vniuerso isr̃l venerũt
ad eũ de cũctis sedib⁹ su
is: relinquẽtes suburbana
t possessiones suas: t tran
seũtes ad iudã t ierlm eo q̃
abiecisset eos hieroboaz t
posteri eius ne sacerdotio
dñi fungerent: q̃ constituit
sibi sacerdotes excelsoz et
demoniorũ vitulorũqz ꝺs
fecerat. Sz t de cũctis tri
bubus israel q̃cunqz dederat cor suũ vt q̃rerent dñm
deũ isr̃l: venerũt in ierlm ad
imolandũ victias suas co
ram dño deo patz suoz: t
roborauerũt regnũ iuda: t
ꝓfirmauerũt roboã filiũ sa
lomonis q̃ tres ãnos Am
bulauerũt eñ i vijs dõ t sa
lomonis annis tñ tribus.
c Duxit aũt roboã vxorẽ: ma
laath filiam hierimuth filij
dõ: abigail ꝺz filiã helsab
filij isai: q̃ pepit ei filios: ie

bus et sõmoiam t zoom.
¶Post hãc ꝺz accepit maa
chaz filiã absalõ: q̃ peperit
ei abia t abi: t ziza t salu
muth. Amauit aũt roboam
maachã filiaz absalon sup
oẽs vxores suas t pcubinas.
¶Hã vxores decem et
octo duxerat: pcubinas aũt
lx. t genuit. xxvij. filios. t
lx. filias. Cõstituit ẽo i ca
pite abiã filiũ maacha du
cem sup oẽs frẽs suos ipm
enim regez facere cogitabat
q̃ sapiẽto: fuit t potẽtio:
sup oẽs filios ei⁹ t in cun
ctis finib⁹ iuda t beniamin:
t i vniuersis ciuitatib⁹ mu
rans. ꝑbuitqz eis escas plu
rimas: t mitas petuit vx
ores.

Capitulum. xij.

Cũqz roborat̃ fu
isset regnũ roboã et
ꝓfortatũ dereliq̃t le
b gẽ dñi t ois isr̃l cũ eo. An
c no aũt ãto r̃gni roboã ascẽ
dit sesac rex egypti in urbẽ:
q̃ peccauerãt dño: cũ mil
le ducẽtis currib⁹ t seragi
ta milib⁹ equitũ. ¶Nec erat
numer⁹ vulgi q̃s venerat
cũ eo ex egypto: libyes. s.
et trogodyte et ethyopes:
cepitqz ciuitates munitissi
mas in iuda: t venit vsq; i
d ierlm. Semeias aũt ꝓpheta
ingressus ẽ ad roboã t pri
cipes iuda q̃ pgregati fue
rant in hierlm fugientes se
sac dixitqz ad eos. Hec di
f cit dominus. Vos reliqui
g stis me t ego reliqui vos i
manu sesac. Consternatiqz
pncipes israel t rex dixe
h runt. Justus est dominus
i Cunqz vidisset dominus q̃
humiliati essent factus est
sermo dñi ad semeiam di
k cens. Quia humiliati sunt
l non dispdam eos. daboqz
eis pauxillũ auxilij. et non
stillabit furor meus sup hi
erusalem ꝑ manũ sesac. Ve
runtamen seruient ei vt sci
a ant distantiã seruitutis mee
t seruitutis regni terrarũ.

go ꝓpli q̃ erat ꝓna
ad ydolatriã. q̃d̃ ei
in ꝺ fuerãt eũ secuti
vt patebit. s. c. c. ꝑr
ponit trãsgressionis
punitio eũ dr. ꝺ
Ascẽdit sesac rex egi
pti in ierlm de sedi
tione dñi ad punien
dũ pctũ regis t ꝓpli
qr malũ pene ẽ a do
lescẽtia iuste infernũ
ꝓpt qꝺ dr amos. iij.
Nõ est malũ i ciuita
te qꝺ dñs nõ fecerit.
e Semeias aũt. hic
ponit regis t popu
li cõtino vexatione
eis dãte intellectũ. ꝑ
ter qꝺ receperũt ꝓ
phete verbũ. vii dr.
Semeias aũt ꝓpheta
ingressus ẽ ad roboaz
t pncipes iuda q̃ ꝛ
potẽtes resistere ipsi
sesac i ierlm. fugerãt
in urbẽ tũc̃ ad ciuita
tem regiã fortissimã
t munitissimã.
f Vos dereliq̃stis
me. ad ydola declĩ
nando. g Et ego
reliqui vos auxiliuz
meum subtrahẽdo.
h Justus est dño.
confitentes peccatũ
suũ hũiliter t veraci
ter examinando.
i Cunqz vidisset do
minus q̃ humiliati
essẽt. ꝓ delicti sui con
fessionẽ t pnitẽz: eg ꝺ
ẽdit pene diminuti
o eis dr. k Quia
humiliati sunt non
disperdã eos. totaliz
ter delẽdo. l Da
boqz eis pauxillũ au
xiliũ. q̃ nõ ꝓmittam
sesac deuastatem t po
pulũ destruere eum
ꝓmittã eos ipsi sesac
fuire sub tributo cu
ius cã subdãt. m
Vt sciãt ẽ. ꝓ experi
entiam.
n Distantiam ser
uitutis mee ẽ. quia
seruit⁹ dei suauis est
t cõsolabilis. seruit⁹
ãt hũana dura t ẽ
ipsi onabilis ẽ. vñ legi
tur de multis q̃ ma
gis elegerũt mori q̃
subiici Fauuel. sicut
refert Iosephus li. de
iudaico bello. qz ele
azar inde⁹ cũ multis
alijs in q̃dã castro a
romanis obsesso ꝺ
videntes q̃ erãt capi

cndi interfecerūt se mutuo: nō subijcerent̄ romanor̄ ferulitati. b Recessit itaq; sesac rex egy. ab urbe nō ab obsidione tenb. qz ingressus fuit urbē vrs ex sequentibus cum dñ.

c Sublatis thesauris do. dñi ꝛc. dicat cū ioseph⁹ q̄ robo am primo re diuino fecit sibi potens ageri tñ sub certis pactis q̄ tū sciach nō tenuit ꝫ magis complū ꝛ do mū regiā spoliauit.

d Pro quibus fecit rex eneos. ex q̄ pars detectio regni ab ar rea magnificentia in ecclā. e Siquidem in iuda inuenta sunt opa bona. qz aliq; ad ydolatriā nō declinauerāt q̄z minutim de⁹ peccat etiā alijs non in a toto ꝫ a tanto.

f Cōfortat⁹ est ḡ rex roboā. erat enī parui cordis. vt dī c. seqn. ꝫ ideo accepit pfortationem in modico. vt deliceret q̄ remāsisset sibi ciuitas ꝛ vita et nomē regiū. g Nomē āt matris ei⁹ naa. amanitis. erat. n. gēntis ꝛ ydolatra. et sic docuit filiū suum vt subdatur. Fecitq; malū ꝛc. h In libris samei ꝛc. Isti libri nō habent. qz nō fuerunt reperti ab esdra. i Pugnauerunt q; adūer. se roboā ꝛ hiero. cūctis diebus. licz enī pacem bellū generale iter eos fuerit ꝓhibitū a deo vt dictū est in pn. xj. ca. tñ bella ꝓcularia fuerūt i extremitatibus virtusq; regni. sic solet fieri in extremitatibus regnor̄ abinuicem discordantiū.

Capi. xiij.

a Anno. xviij. b pñr agit de tēpore abia. ꝛ p̄mo describit eius genealogia. scdo pugnā. ib i. Cumq; inisset abia certamē. tercio victoria. ibi. Respiciensq; iudas. q̄rto cui pa occulta. ibi. Quē percussit dñs. Circa pmū dr. b Nomē q; mr̄is ei⁹ micha ia. ō. xj. ca. vocat maacha. ꝛ decendum q̄ ē idē nomē variatum tñ. qđ frequēter fit in nob⁹ hebreis ꝛ latinis vt frequēter dictū est. c Filia vriel. ō. xj. dr. Filia abissalō: sicut est in hebreo. ꝛ nō absalō. vt hēt aliq; libri ꝛ male. ꝛ ex b viteri⁹ erāt aliq; credētes q̄ fuerit absalon fili⁹ dauid. dr enī b filia vriel de gaba. absalon āt fili⁹ dauid fuit ō urbe Ad ultō ho. qđ indu. cri est de discordia nob⁹ ꝓximi⁹ qui vocat b vriel ꝛ. ō. absalō dicunt aliq; q̄ vriel fuit pater ei⁹ vt dī hic. absalon ho. annos ei⁹. ꝛ sic vocat ei⁹ filia ꝫa filij filios ꝓ dicunt filij pentū. tñ ruth. iij. Nat⁹ ē fili⁹ noemi. i. nepos. Alter ꝫ dicī q̄ p̄ macha fuit binomina sicut et multi alij. ꝛ b expedit vnū nomē aliud. ō. xj. ca. ꝛ. iij. Hegum. xv. d Cumq; inisset abia certamē. b describit ipi⁹ abie cū hieroboā pugna vbi p̄mo describit bellator̄ hūc ꝛ inde nūer⁹. ꝛ p̄s ija. scdo pugnę loc⁹ cū dr. Sup montem semeron. tercio glosa sio ubie ad inducendū aduersarios vt sine bello recederēt vt parebit. f. Vbi p̄mo allegat ordinationes dñi dantis regnū do uid ꝛ filijs et⁹ imperpetuū: ō sdūk. c In pactū salis. in oī enī sacrificio dñi ponebāt sal. ꝛ ideo apō iudeos pactū firmū et stabile dicebatur pactum salis. scdo allegat ipi⁹ hieroboam vsurpationē iniustā regni. dī. Et surrexit hieroboam ꝛc. f Congregatiq; sunt ad ad eū viri vanissimi nibil habētes de pōdere veritatis. g Et filij belial. i. absq; iugo diuine legis ꝛ rectē nēnto. h Et pualuerūt ꝫ roboā. cui⁹ causa subdit. Porro roboam erat rudis. i. stolidus. vt in hebreo ō dr. Puer. nō erat. qz in pncipio regni sui iā erat. xl. ꝛ vni⁹ ānī. vt dr. iij. Hegum. xiiij. c. ꝫ di puer sensu. i Et corde pauido. i hebreo hr. Et corde tenero. i. impotēti ad aliq̄ sustinendū. k Nunc ḡ vos dicitis q̄ resistere poteritis regno dñi. quia ipse erat rex pncipalis. ꝛ filij dauid et⁹ vicarij et ō ꝓz q̄ iste hieroboam volebat etiam occupare regnum iuda. Tercio allegat abia ipi⁹ hieroboam ꝛ ei⁹ ppli ydolatriā: cū dr. l Habetisq; grandē ppli multitudinē. in qua cōsidim. ꝫ ꝓ nibilo. de

b Recessit itaq; sesac rex egy
c pti ab urbe spoliatis thesauris dom⁹ dñi ꝛ dom⁹ regis oiaq; secū tulit: ꝛ clypeos aureos q̄s fecerat salomō
d ꝓ quibus fecit rex eneos ꝛ tradidit illos pncipib⁹ scutarioꝝ q̄ custodiebāt vestibulū palacij. Cūq; introiret rex domū dei veniebāt scutarij ꝛ tollebāt eos: itaq; referebāt eos ad armamētariū suū. Deruntā qz humiliati sunt auersa é ab eis ira dñi nec deleti sr penit⁹
e Siquidez ꝛ i iuda inuēta sūt
f opa bona. Cōfortat⁹ est ḡ rex roboā i urbe: atq; regnauit. Quadragīta āt ꝛ vni⁹ ānis erat cū regre cepisset et decē ꝛ octo ānis regnauit in urbe quaz elegit dñs vt ꝓfirmaret nomē suū ibi
g de cūctis tribub⁹ israel Nomē āt mr̄is eius naama ammanitis. Fecitq; malū ꝛ nō ꝓparauit cor suū vt q̄reret dominū. Opa ro roboā prima ꝛ nouissima scripta sūt
h in libris semeie ꝓphe ꝛ addo videns: ꝛ diligēter exposita. Pugnauerūtq; ad uersus se roboā ꝛ hieroboam cūctis diebus. Et dormiuit roboā cū ꝑib⁹ suis: sepultusq; ē in ciuitate dō ꝛ regnauit abia filius ei⁹ ꝓ eo.

Anno. xviij. Ca. xiij

a Regn hieroboā regnauit abia sup iudā
b trib⁹ annis regnauit i hieru-

b lem. Nomēq; mr̄is ei⁹ mi
c chaia filia vriahel ō gabaon erat bellū iter abia ꝛ hiero
d boam. Cumq; inisset abia certamē ꝛ hēret bellicosissimos viros ꝛ electoz. xl. milia hieroboā ꝓstruxit eō acie octoginta milia virorū q̄ ꝛ ipi electi erāt ꝛ ad bella fortissimi. Stetit ḡ abia sup montē semeron q̄ erat in ephraim ꝛ ait Audi hieroboam ꝛ oīs israhel. Nū ignoratis q̄ dñs deus israhel dederit regnū dauid super israel i sempiternū: ipi ꝛ filijs ei⁹ in pactu salis. Et
e surrexit hieroboā filius nabath ser⁹ salomōis filij dō ꝛ rebellauit ꝓtra dñm suū.
f Congregatiq; sunt ad eum
g viri vanissimi ꝛ filij belial
h ꝛ preualuerunt contra roboam filium salomonis.

Porro roboam erat rudis
i ꝛ corde pauido nec potuit
k resistere eis. Nunc ḡ vos dicitis q̄ resistere possitis regno domini quod possi
l det ꝓ filios dauid. Habetisq; grandem populi multitudinem atq; vitulos aureos quos fecit vobis hie
m roboam in deos. Et eecistis sacerdotes domini filios aaron atq; leuitas: ꝛ fecistis vobis sacerdotes sicut omnes populi terraꝝ.
n Quicunq; venerit ꝛ inicia uerit manum suam in thauro: in bobus ꝛ in arietibus

sunt subditi ydolatrie peccato. licet enī in vitulis aureis ꝓmo adorauerint deū sm̄ sm̄ opinionem aliq̄ que ꝓbabilio est. vt dictū est. iij. Hegum. xij. tamē extunc fuit ibi quidaz ydolatrie modus. qz adorebant eum in ymagine ꝓhibita vt dr. Exo. xx. Itē pcedēte tpe adorauerūt ibi demōes dāt eis responsa. vnde supra. xj. dicit de hieroboam. qui constituit sibi sacerdotes excelsor̄ ꝛ demoniorū. vnde subdit. Itaq; vitulos aureos ꝛc. m Et eecistis sacerdotes domini. vt habetur supra. xj. n Quicunq; venerit ꝛc. ꝫ est ḡdus volueri ꝓcū dare erit sacerdos. ꝛ potis offerre Quarto allegat abia i ꝓpio suo ipsi⁹ dei debita fidē ꝛ cul-

rum dicens. o Nō āt dño de⁹ ē. ḥ est ver⁹ deus solus
p Sacerdotes ministrāt dño de filijs aarō ḥs elegit dña
ut sacerdotes. sbi. vt dr Exo. xxviij. q Et leuite sunt in
ordine suo. s. cātor⁹ suos. r alios⁹ officios⁹. put ordinat
dō. vt dr. ij. ij. xxv.
r Holocausta ḥs offerūt dño ꝛc. s.
septē: sit sacerdos eox ḥ si
o sunt dij. Nō āt dño de⁹ est
p quē nō decet inq⁹ Sacer
dotes ḥ ministrant dño de
q filijs aarō: et leuite sūt ei
r dine suo: holocausta ḥs of
ferūt dño p singulos dies
s mane t vespe t thymiama
t iurta legē pcepta cōfectū t
u ꝓponūt panes i mēsa mun
x dissima. Estq; apō nos cā
y delabr⁹ aureū t lucerna ei⁹
z vt accendant sp ad vespaz
nos. q̄ppe custodim⁹ precep
a ta dñi dei nr̄i quē vos re
liquistis Ergo i exercitu nr̄o
b dux deus est t sacerdotes
ei⁹ ḥ clangūt tubis t reso
c nant ꝛ vos. Filij isrl nolite
pugnare ꝛa dñm deū pa
trū vr̄oz q; nō vobis expe
d dit. Hec illo loq̄nte: hiero
boam retro molichat insi
dias. Cūq; ex aduerso ho
e stib⁹ staret: ignorante iudā
f suo ambiebat exercitu Re
spiciēsq; iudas vidit ista:ce
bellū ex aduerso t p⁹ ter
g gum: t clamauit ad dñm:
ac sacerdotes tubis canere
ceperūt. oēsq; viri iuda vo
h ciferati sunt. Et ecce ilic cla
i mantib⁹ p terruit de⁹ hie
roboā t oēz isrl ḥ stabat ex
aduerso abia t iuda: fuge
runtq; filij isrl iudā t tradi
dit eos deus i manu eox.
k Percussit ḡ abia t popul⁹
l ei⁹ plaga mag̃: t corruerūt
vulnerati ex israel. l. milia
m viroz fortiū. Humiliatiq; st
n filij isrl in tpe illo: t vehe
mentissime ꝛfortati filij iu
da: eo q; speraſſēt i dño de
o patrū suoz. Persecut⁹ ē at

tēdo terroē hieri⁹ nr̄i p quē deficēt cor. t p ꝛtia membra ex
teriora ad se defendendū. da mor⁹ vitaꝫ spiritū procedit a
corde ad mēbra exteriora: sequit. g Et cepit ciuit. ei⁹ ꝛc.
i. villas sibi adūcētes. Quē possit dño. b visto descri-
bit tp⁹ abie culpa occlta gpē quā a dño interfect⁹ ē. t ista vt
dicūt alij fuit ḥs ca-
pitāo tiratēs bethel.
ydola ibi inuenta re
seruauit i decrimen
tum sui t coluit. nec
mir: qz de ipo dr. iij.
Reg. xv. Ambulauit
q; in omnibus pcca
tis pris. s. roboā. qui
tñ fuit ydolatra vt di
ctū ē c. pce. Alij vo
exponūt de hieroboa
am. ḥ mō ē dictū. da
nō agit b de ei⁹ fine.
ḥ de fine abie.

Ca. xiij.

Dormiuit aūt
abia. b pīr agi
tur de tpe tp⁹
ei⁹ ꝑ discribitur
quietatio bona. scīo
Adriano ꝓbico. c. xv
tercio pharaonē ma
la. c. xvj. Circa pmū
describit primo ꝓbitas
ei⁹ vita gloriosa. scdo
eius victoria mirabi
losa. ibi. Cgressus ē
āt. Circa primū dr.
b In cui⁹ dieb⁹ ḡ
uit terra. x. annis qz in
ꝓncipio regni vitat
scē: deo placuit
pacē. x. annis vt possit
regni suum munire
qō t fecit: vt p̄z ex se
quentib⁹. c Et sub
uertit altaria peregri
nī cultus. i. ydolop⁹ q̄
dicunt pij alienī.
d Et excelsa ꝛ. sīnz
vt legūt ca. xxi. dr.
Excelsa āt derelicta
sunt. t iij. Reg. v. dr
de ipo Excelsa āt nō
abstulit dñs. q; aliq
erāt excelsa vbi cole
bant ydola t ilia ab
stulit vt h dr. Illa āt
erāt excelsa in quib⁹
offerebant deo sacri
ficia qō licit erāt ḡ
diu ārca nō habuit
stabilē māsionē. put
dcm fuit Deut. xij.
j. Reg. vij. ḥ p⁹ edifi
catiōnē templi hoc
fuit licitū nisi ex di-
spensatōe divina spe-
cialiū hoc gentile. Ista de sacrificijs vanis t multis alijs re
ges ad exstirpandum malum. sunt talia offerentur ydo
lis t demonibus sicut permittunt meretrices in ciuitatib⁹
nr̄is ne ofta urbent libēdinibus. e Et fecerat legem
ḡtum ad pcepta decalogi q̄ ipse dicunt lex. f Et uni-
uersa mādata. q̄ st q̄dā pceptū de ex pceptis decalogi elicite
vel q̄dā supposita ad decalogi pcepta: sic ē pceptū de circi

onis dei ⁊ primi: qui dictū fuit Deut. vj. cetera patēt ex dictis vsq; ibi. g Habuit ⁊ scuta ⁊ hastas .i. dimicandi ⁊ sagittandi ⁊ scutio ⁊ hastio. h Egressus ē at. Hic pōr describit ipius asa victoria miraculosa: ⁊ pr vsq; ibi.

i Porro asa prexit obuiā.me intrādo regnū suū venatu ret terrā suā. k Et inuocauit dñm. deus te ⁊ ꝓtegēter i Dñe nō est apō te vlla distan. ⁊. qr eos vincere ifinite. cui omīs alia vinc ꝓpara nulla est m Ja te em ⁊ i tuo nole bīres fiduciam nō in virib⁹ nostris.

n Nō ꝓualeat ō te bō .i. ō nos q̄ viuim⁹ ad pugnā i nole nro o Exterruit ita q; dñs ethyopes. p esse em exercitū dñi. ⁊ b angelicis ptātib⁹: q̄ dicunt dñi exercuū vel exercit⁹ dñi. ⁊ b intelligi exercit⁹ asa q̄ pugnat i nole dñi cetera patēt in litera.

Ca. xv.

a Azarias at filius obed. sic debet scribi: q; sic est in hēb. b pōr circa asa ponit ꝓlatio ꝓphetica. Circa quā p describit ꝓphe dei cōfortatio: scdo ipius asa ⁊ ppli cōsolatio. ibi. Audi cū audisset asa. Circa ꝑmū ō. b Egressus est i occursum asa. ad denūciā dū sibi bona q̄ libenter cito nunciant: vñ subdit. c Dñs vobiscū supple ē. ⁊ fuit i isto ꝓlio. d Anxia fuistis cum eo ꝑ verā fidē ⁊ cultū debitū. e Trāsibūt at dies multi ⁊c Dicūt expositores nīsi q; ista ꝓphia intelligāt cōiter de futuro sicut sonat nra trāslatio: ⁊ fuit ipleta tpe captiuitatis babylonice. qr tudet extra ifm nō poterant offerre deo sacrificia: ⁊ iō tpe captiuitatis babylonice fuerunt sine deo vero: ⁊ mō .i. colēdo eū p sacrificia multi ex de ꝑpio relicto iudaismo puersi fuerūt ad cultū ydaloꝝ. f Et absq; sacerdote. qr officiū sacerdotū i oblatōe sacrificio⁹ cūc cessauit. g Et absq; lege. qr Nabuzardan libros legis ꝓbussit q̄s postea p magnū ihs esdras reparauit. h Cumq; reuersi fuerint i angustia sua. i. exilio in captiuitate babylonica i Ad dñm deū isrl. p verā ꝓnis veraīe vance eius intellectū. k Reperiēt eū. qō fuit ipletū tpe cyri: q̄ dedit licentiā iudeis redeūdi i irm: ⁊ reedificandū tēplū dñi vt bī .j. Esdre .j. l Jn tpe illo non erit pax egre. ⁊ ingre. qr tudet reuerti de captiuitate babylonica. p longū temp⁹ fuerāt in magna afflictōe posit: qr samaritani ⁊ alij coīaz vicini frequēter molestabāt eos ⁊ inuadebāt: vt bī ij. Nec mīe in plurib⁹ locis. m Pugnabit em̄ gens ꝑ gentem

g truēdo impedimentū. Habuit autē asa i exercitu suo portantiū scuta ⁊ hastas ō tuda trecēta milia. de bēiamin ꝓ scutariop ⁊ sagittarioꝝ ducēta octogita milia Omnes isti viri fortissimi.

b Egressus est ät ꝑ eos zara ethyopī cū exercitu suo decies cēntena milia ⁊ currib⁹ trecētis ⁊ venit vsq; mare i sa. Porro asa prexit obuiā ei. ⁊ instruxit acie ad bellū in valle sepbata q̄ est iuxta k mareſa ⁊ inuocauit dñm deum et ait. Dñe nō ē apō te vlla distāta. vtr in paucis auxiliet: aut i plurib⁹ adiuuare nos dñe deus nr̄. Jn te em ⁊ in tuo nomie bīres fiducīā: venimus ꝓtra hanc multitudinē. Dñe de⁹ nr̄ tu es. ⁊ nō ꝓualeat ꝓtra te bō o Exterruit ita q; dñs ethyopes coīā asa ⁊ tuda. Fugeruntq; ethyopes ⁊ pſecut⁹ est eos asa ⁊ ppls q̄ cum eo erat vsq; gerara. Et ruerūt ethyopes vsq; ad internitionē: qr dño cedēte ꝓtriti sunt ⁊ exercitu illi⁹ pſtāte. Tulerūt q̄ spolia multa Et pcusserūt ciuitates oēs p circuitū gerare Grādis q̄ppe cūctos terroꝝ inuaserat

Et diripuerūt vrbes ⁊ multam predā asportauerūt: ⁊ tabulas ouiū destruentes tulerūt pecoꝝ infinitā multitudinē ⁊ camelop: reuersiq; sunt in hierusalem.

Capitulum. xv.

a Azarias autez filius obed facto in se spū dei egressus est i occursum asa ⁊ dixit ei. Audite me asa: ⁊ oēs iuda ⁊ c beniamin. Dñs vobiscuz d qr fuistis cū eo. Si quesieritis eū: inuenietis Si aūt dereliqueritis eū: derelinquet vos. Transibūt autē multi dies in isrl absq; deo f vero ⁊ absq; sacerdote absq; g qz doctore q̄z ⁊ absq; lege h Cumq; reuersi fuerint in angustia sua ⁊ clamauerit ad dñm deū isrl ⁊ quesierit eū reperiēt eū. Jn tpe illo nō erit pax egredienti ⁊ ingredienti: ſ ꝓtores vndiq; in cūctis habitatorib⁹ terrarū. m Pugnabit em̄ gēs ꝓtra gētē ⁊ ciuitas ꝓtra ciuitatē quia dñs ꝓturbabit eos i oi angustia. Vos q̄ ꝓfortamini p ⁊ nō dissoluant man⁹ vre. q erit em̄ merces opi vestro. r Vt cū audisset asa ꝓphetā azarie filij obed

qr ipsibus filis suis exercuit multa bella in ipsibus illis vt ꝑ antecēti hystoriao illi⁹ ꝓpio. dicūt ex q̄ pfecti⁹ impleta ē illa ꝓphia p captiuitatē iudeop factā ꝓ peccatis ⁊ vesparū. indeci vo tota illa ifa exponit de tpe q̄ fuit ab asa ⁊ vt me limo intelligāt ista expositio: ꝑuo ponā ifam .put. tacet ex fin hebraica ⁊ tales ifa em̄ hebraica non hꝫ. Transibunt. q̄ sic incipit. Et dies multi in israel ad nō deū vez ⁊ ad nō sacerdotez ⁊ ad nō legē ⁊ reuersus ē in angustia ei ad dñm deus isrl: ⁊ reqsierūt eū ⁊ inuentus ē ab eis: ⁊ in tpib⁹ illis nō est pax egredienti ⁊ venienti. qr ꝓsumptōes multe sup oēs habitantes terrarū: ⁊ diminute sunt gens in gentē ⁊ ciuitas i ciuitatē: qa deꝰ ꝓsumpsit eos in oi angustia. vos aūt ꝓfortamini ⁊. ficaliter exponitur ab hebreis ista ꝓdicta. Et dies multi in israel. supplet ita sicut. Ad nō vez deū. qr ipis non recurrerunt filij isrl ad dñm vez: ex b fuit a q̄to ano roboam: ⁊ q̄ declinauit ad ydolatriaz: ⁊ oēs isrl cū eo vt dcm ē supra ca. xij. ⁊ nēpe filij isrl abia q̄ ambulauit in oibus ꝑcis patris sui vt dictū ē supra. xij. ca. ⁊. iij. Reg. xv. Et ad nō sacerdotē id ē absq; sacerdote docē te: qr exā declinauerūt ad ydolatriā pax cessauerunt de sacerdotibus ⁊ lege. Et reuersus est i angustia sua ad dñm deū isrl. qr ipse asa q̄ successit abia. populus israel q̄ reuersus fuit ad cultuz veri dei: vez ca. ꝓcedēti: ⁊ maxime qñ fuerūt i angustia posit ꝓper ad uentū regis ethyopū. Et inuentus est ab eis. qr dedit eis victoriam miraculosam: vt ꝑ ex dictis ca. ꝓcedenti. Et in tpibus illis .i. roboam ⁊ abie. Nō pax egredienti ⁊ venienti. supple fuit: qa quinto anno roboam sesach rex egypti ascendit irm: ⁊ spoliauit templū ⁊ domū regiā: ⁊ facti sūt ciuis dei sensit: vez. ij. ca. xij. Et ꝑ do abia filij ei⁹ hieroboam molestauit regnū eius licet finaliter fuerit debellat⁹ Et diminute sunt gens in gentē ⁊ ciuitas in ciuitatē. quia tunc indei habuerūt insultatio ab exterioribus: ⁊ intra se dissidiones: ex quib⁹ diminuti fuit populus: ⁊ ideo sequit.

n Vos q̄ cōfortamini .i. tu asa ⁊ ppls eius d q̄ quesiuistis dñm: ⁊ inuenistis. o Cōfortamini in dño. qa saluabit vos. p Et nō dissoluant man⁹ vre. a bono ope qō cepistis. cui⁹ cā subdit. q Erit em̄ merces opi vro. sic scit ꝑ q̄ ista exꝓ sanē ꝓcedat ipe ꝓcedēti ⁊ sequēti. i ista ꝑ ex positōe aliq; addidi ad maiorē intellectū q: glose hebraice breuiter loquunt ⁊ magis obscure: remisi ꝑ istam exp.

r Vt cū audisset asa. Hic pōr describit ipi⁹ asa ⁊ popu-

li ꝓfolatelo: ex q̄ dfolatōe abstulit asa ydola nō solū de terra iuda t beniamin: sed ētā de vrbibus q̄s ceperat i regno de ephraim. o Et dedicauit altare dñi. qi altare factū a salomōe de nouo solēnit fuit: offerēto ibi sacrificia valde magna: q̄lia nō fuerāt ibi oblata a tpe salomōis. t Ds erat ān porticū dñi. s. in atrio sacerdotū: ibi em erat altare holocaustoꝝ. vñ subdit

v Immolauerunt dño in die illa valde solēniter. vt dictū est

x De manubijs. i. manibus captis.

y Boues septingētos t. qi adduxerāt pecora infinita multitudines bina victoria: vt dr ca. ꝓcedēti in fine.

z Et iurauit ex more. s. asa rex iēpli. a Ad cor bouandus fed⁹. inter deū t ꝓpl'm suū: ibi em fiedāt talia federa vel renouabant.

b Iurauerūt dño meo q̄ seruirēt et si deliter. c Voce magna t iubilo t. ad maiōē solēnitatem iuramēti.

d Cū execratione. supponētes se male dicto t pene mortis si venirēt ꝫ iuramentum. e Sz t maachā infes. istō exposuit est. iij. Reg. xv. h excepto.

f Ex angusto depositit impio. qi maacha fecerat spēcus. vt dr. iij. Reg. xv. in q̄ colebat priapus in q̄ cultu ipsa ꝓerat. t ō dr dmōi tēpus angustum. i. strictum.

g Excelsa āt derelicta erant in ist'. s. illa in q̄bus offerebatur dño: sicut deū fuit i ꝓncipio capitulī ꝓcedentis.

h Anni coꝝ asa erat ꝓfectum cunctis diebus ei⁹. s. vsq̄ ad ep̄m ꝓuaricationis sue q̄ dr ca. sequenti.

i Bellum ꝓ non fuit vsq̄ ad tricesimū ānū regni asa in hebreo dr. vsq̄ ad. xxxv. annū regni asa t hoc ꝓcedat q̄ dr in ꝓncipio capituli sequēti. Anno āt. xxxvj. regni eius ascēdit baasa ad inuadendū regnū asa. Ca. xvj.

a Anno āt. xxxvj. t. Hic ponit describit ꝓuaricatō asa circa finē vite sue. cū ei bona vita ꝓcessisset. ex q̄ ꝓz q̄ nullus debet de ꝓcedētibus meritis nimis confidere sed ip̄m timere ne cadat. sicut deus fuit. iij. Reg. xj. de salomone. Dreo arrogātio āt ist⁹ asa fuit: qi diffisus de diuino auxilio q̄s expert⁹ fuerat in maioꝝ periculo. recurrit ad auxiliū inimicū. Et p̄o describit ip̄i⁹ ꝓuaricatio: scdo ꝓuericantis obstinatio: ibi. In tpe illo. sententia primo ꝓfert ex dicto iij. Reg. xv. o. hoc excepto q̄ dr hic.

b Anno ante. xxxvj. regni eius. s. asa. b Edificādū baasa. ad debellandū regnū asa. cōsidera de auxilio regis syrie. ꝺa. iij. Reg. xv. in fine dr. Anno tercio asa regis iuda regnauit baasa: t stetit sup dūt: q̄ regnauit nō. xxiiij annis. ex quo secutū q̄ mortu⁹ fuit. xxvj. anno regni asa. et sic vt impossibile: q̄ veneru ꝫ asa. xxxvj. anno regni ei⁹ nō cū ipo fuerit mortu⁹ q̄ x. annos. In glo. hebraica ponit ad h ꝺam solamo. plura implicāt plura salua: ꝓpter q̄s ea dimitto. t dico q̄ primus ann⁹ regni alicuius regis dupliciter accipit i scriptura. Uno mō q̄n simpliciter incipit regnare t sic accipitur cōiter. Alio mō cū p̄m⁹ annus regni ei⁹ ab aliq̄ ei⁹ fact notabili. vel di gra dñi. ij. dicit. q̄ anno scdo nabuchodonosor vidit somniū. t sm ostes historiographos t expositores ille ān⁹ non fuit scdo a principio regni sui simpliciter: h ꝓ plena ānos an regnauerat h de scdo a victoria nobili qua habuit ō rege egypti: t ita dr dicit i ꝓposito. ꝺa asa. x. anno regni sui huic victoriā valde notabilem de rege cabyon. vt dcs i ō. xiij. t ideo mō accipienda primū ānū regni ei⁹ in q̄ habuit hanc victoriā notabilē tercū sed decimū ān⁹ regni sui simpliciter accepti fuit tercī: t sic accipit iij. Reg. xv. vbi dr. q̄ anno tercio asa Baasa cepit regnare t cū regnauerit. xxiiij. annis: sequitur q̄ vixit vsq̄ ad. xxxvj. annū. asa inclusiue: t ꝓncipio duꝝ ānoꝝ inuasit regnū asa. t fine mortuus est forte ex dolore t mestitia eo q̄ opus ei⁹ impedīū t dissipatū fuerat. t pecunia quā regi syrie dederat ꝓ federe ꝺe adiuuandō ip̄m ꝫ asa nō solū ꝑdita fuerat: sed etiā ei nocuerat. ꝺa ad petitionē asa rex syrie rupit fedus dictum: t auasit ep̄m baasa regnū. vt habet in litera.

c In tpe illo. Hic ponit describit ip̄i⁹ asa obstinatio quia reprehēsus a ꝓpheta eo q̄ refugerat ad humanū auxilium diffidendo de diuino non se correxit. h magis peccatum aggrauauit prophetam incarcerando. ꝓpter q̄d a dño punitus fuit in gl̄oria ꝓpria t in populo tuo: t hoc dicit⁹ pater

sententia paucis exceptis que discurrentur d Idcirco euasit syrie regio exer. de manu. ma. qz si ꝓsidens de dño con stanter inisset ꝙ regē isrl ꝛ syrie sil' fœderatos: sic fecerat ꝙ ethyopes: neqz rex fuisset ab eo debellatus. e Et rc. aduersum te bella ꝓsurgent. licet eñ habuisset plura bella eñ ot mier ipm ꝛ ba asa fuit bellū cūctis diebus ꝟbus cōreg imarcit: vt dr. xv. Regū. xv. tñ illa bella ñ fuerunt ei grauia ꝙa fugauerat ꝙ. de cetero fuerūt grauia: vñ sequit.

f Et interfecit de pplo tpe illo plurimos. in bell' su pueniētibus et sic ꝓ pctō pōdus fuit pu nitus pplo ꝛ qi forte ꝓsenserat regi ꝙ pctō.

g Egrotauit āt asa ānō. xxxix. regni sui dolore pedum vehe mētissimo. vt sic pu niretur in q̄ peccauerat ponēdo ꝛphetas in cyppo ꝓ pedes.

i Et nec in infir. q̄si nit dñm ex q̄ etiam apparet obstinatio i pctō.

k Posuerūt qz eū fili' regū suum i. feretz vel sepultu re locū.

l Plenū aromatibus. ad rep mendū fetorē cadaueris.

m Et vnguentis meretricijs i. rebus odoriferis q̄ bus meretrices anti quitus aspergebant lectos suos: ad allici endum bonos ad lu xuriam: Vñ q̄ dicit Prouer. vij. i. plena meretricis. ꝙ ipsi cu bile meū mirra aloe ꝛ cynamomo rc.

n Ambitōe nimia i. apparatu magno vel sumptu.

Ca. xvij.

a Regnauit āt Io ſ ſaphat. hic cō sequēter agit de tpe iosaphat: cui⁹ ꝙ describit vita ꝓ spera. secundo socie tas prava. cap. xviij. tcio correctio ꝓmpta ca. xix. quarto victoria magna ca. xx. Circa primū quatuor ꝓ ordinē tangunt. Primo eñ deus co fortat: scdo populum instruit. tercio hostes subiecit. quarto ciuitates munit: q tes patebūt ꝓsequē

d ſ dño deo tuo. Icarco eua sit syrie regis exercitus de manu tua. Nōne ethyopes ꝛ libyes multoples erant q̄drigis ꝛ eq̄tib⁹ ꝛ multitu dine nimia q̄s cū i dño cre didisses tradidit in manu tua. Oculi eñ dñi cōtemplant vniuersam terrā: ꝛ ꝓbent fortitudinez bis q̄ cor de perfecto credūt in eum.

e Stulte igit egisti: et ꝙter h etiā pñti tpe aduersuz te bella ꝓsurgēt. Iratusqz asa aduersus videntē: iussit eū mitti in neruū. Valde q̄p pe sup h fuerat dñs indig

f tus. ꝛ interfecit de pplo in tpe illo plurimos. Opa āt asa prima et nouissima scri pta sunt in libro regū iuda

g ꝛ isrl. Egrotauit etiam asa anno tricesimonono regni sui: dolore pedū vehemen

i tissimo: et nec in ifirmitate sua quesiuit dñm: ſ magis in medicoꝝ arte ꝓfisus est. Dormiuitqz cū ꝓfibus suis ꝛ mortuus est āno quadra gesimoprio regni sui. ꝛ sepelierūt eū in sepulcro suo quod foderat sibi i ciuitate

k dauid. Posuerūtqz eū sup l lectū suū plenū aromatib⁹

m ꝛ vnguentis meretricijs q̄ erant pigmētarioꝝ arte cō fecta. ꝛ obtulerūt sup eum

n ambitōe nimia. Ca. xvij.

a Regnauit āt iosaphat b ſ filij⁹ ei⁹ ꝓ eo ꝛ inualuit ꝛ isrl. Cōstituitqz militū numeros in cunctis vrbib⁹ iuda q̄ erant vallate muris: presidiaqz dispo

c suit in terra iuda et in ciui tatibus ephraim quas ce

d perat Asa pater ei⁹. Et fu

e it dñs cum iosaphat q: ambulauit in vijs dauid pris

f sui primis: et non sperauit in baalim: ſ in deo patris sui: ꝛ prexit i ꝓceptis illi⁹: ꝛ non iuxta pctā isrl. Cōfir mauitqz dñs regnū i manu

g eius: et dedit ois iuda mu nera iosaphat factezqz sunt ei ifinite diuitie ꝛ milta glo

b ria. Cuqz sumpsisset cor ei⁹ audaciā ꝙter vias dñi etiam excelsa ꝛ lucos de iuda

i abstulit. Tercio aūt anno regni sui misit de principi bus suis benail ꝛ obdiam ꝛ zacharias ꝛ nathanael ꝛ micheam vt docerent in ci uitatibus iuda: et cum eis leuitas semeiam et natha niam et zabadiam: asahel: q̄z ꝛ semiramoth ꝛ ionatas adonias q̄qz ꝛ thobias ꝛ to badonia leuitas ꝛ cum eis elisama ꝛ ioram sacerdotes

Docebantqz populū in iu da. hītes libz legis dñi et circuibant cunctas vrbes iuda atqz erudiebāt pplm.

k Iratqz factus est pauor dñi super omnia regna terrarū que erant per gyrum iuda nec audebant bellare con tra Iosaphat. Sed ꝛ philistei iosaphat munera de ferebant. ꝛ vectigal argenti. Arabes quoqz adducebant pecora arietum septē milia septingentos ꝛ hyr

l cos totidem. Creuit ergo iosaphat ꝛ magnificat⁹ est

m vsqz in sublime atqz edifi cauit in iuda domos ad in star turrium. vrbesqz mu ratas. ꝛ multa opera para

n uit in vrbibus iuda. Viri quoqz bellatores ꝛ robu sti erāt in hierusalem. quo rum iste numerus per do mos atqz familias singulo rum. In iuda princeps ex ercitus ednas dux. et cum eo robustissimoꝝ viri tre centa milia. Post hunc io hānan princeps. ꝛ cum eo ducenta octoginta milia. Post illuz quoqz amasias

ꝙ. Circa primū dr. b Inualuit ꝙ isrl. ꝙter bonū vitaz sua. sicut ezechie pr⁹ i fine vite sue ꝙter pctm suū fuerat afflictus: vt dcm ē ca. pcedēti. c In ciuitatib⁹ ephraim ille eñ indigebant maioꝝ munitōe: eo q̄ erāt ꝙpe aduer sarios ꝛ eis ablate. d Et fuit dño cū iosaphat. p gratiā ꝛ sdecialem ꝓtectiōnem.

c Quia ambulauit in vijs dauid rc. per hoc eñ innuit q̄ imi tatus fuit dauid i bo mo: ꝛ non in malis. scilicet i peccato ber sabee ꝛ m populi nu meratione.

f Et nō sperauit in in baalim. licet esset affirmate coniunct⁹ ipsi achab: qui colebat baal.

g Et dedit oñia mu da munera iosaphat propter bonitatē sui regiminis.

b Cuiqz sumpsiss cor eius rc. propter spem eñ quam i do mino habebat confi danter agebat.

i Tercio aūt anno Hic cōsequēter ostē ditur qualiter popu lum suum instruxit scilicet p sacerdotes ꝛ leuitas quos ad h misit: ꝛ cum eis ali quos de pricipibus suis: vt populū iduce rent ad obedientiā et punirent rebelles si quos inuenirēt: et pater litera.

k Iratqz factus est pauor. Hic ꝓsequen ter ostenditur qualiter hostes i circuitu subiecit quia domi nus propter eius bo nitatem terrores eis immisit. ita q̄ nō solum cessauerunt eū impugnare: sed etiā aliqui eorum redde bant ei tributum: vt pater in litera.

l Creuit ꝙ. Hic ꝛr. to ostenditur ꝙter ciuitates suas muni uit cum dicitur.

m Edificauit in iu da domos ad instar turrium. ꝛ si hostes ei nitentem intrarēt: de domib⁹ interfici pos sent: ꝛ nō solū muni uit forralicijs: ꝙ eius bellatoribus vir⁹: ꝛō dr.

n Viri q̄s bel. et ro. erāt i isrl q̄rz iste est numerus rc. nō est ꝙ h intelligendus

q oēs illi inferno nolati manerēt Petnde in istm cū rege
h p vices t successiue.sicut dictū fuit.j.li.xxvj.q p singlos
menses.xxiij.milia bellatoꝝ erant cū rege in hierusalē.
o Hi omes erant ad manū regis. ꝗs qñ occurrebat ma-
ior necessitas oēs erāt pati venire ad ipm.

Ca.xviij.

FIlius ergo iosa
phat diues. h
fœdꝛāter ꝺsoci
bit ipsius iosaphat
societas prima: quia
amicitia cōiunct⁹ fu
it ipi achab qui erat
pessimus ydolatra t
cum eo iuit ad prelī
um ad eius auxiliū
t ideo primo describi
tur belli tractatus
fœdꝰ congressusq; ibi.
Igitur ascenderunt
in tractatu do belli
primo requirit auxi
lium ipi⁹ iosaphat.
fœdꝰ consiliū ꝓbe-
tarum: ibi. Dixitq; io
saphat ad reges isra
el. et patet sententia
totius istius capitu-
li ex dictis.iij. h. egū
vltimo. excepto pau
cis que sequunt.
b Et affinitate con
iunctus est achab q
tonim filiꝰ iosaphat
accepit filiam achab
vxorem: vel cino ne-
ptem fm alios: vt di
cetur plen⁹.j.xxj.
In scōa pte dicitur.
c Ascendāte: cūcta
enim cē dicit Ha.sa.
q̄ loquitur condicio
natiue t est sensus si
ascendatis prospere
vt vtcum prophete
vestri tradentur ho-
stes in manus vras:
quia condicionalis
propositio vera est
aliquando.licet vtra
q; pars sit falsa.sicut
ista.si hō volat habz
alas:sic in proposito
aliter etiam expo-
si hoc.iij. h. etiam.
scilicet q̄ loquebatur
negatiue: vel optati-
ue: vt sit sensus vti-
nam sic esset sicut di
cunt prophete vestri
quod adnuentes a-
chab per quedam si
gna adiuranit eum:
vtnō diceret nisi qō
sciret esse vez t pla-
num.
d Mutabo habitum:t sic ad pugnaz vadam.in hebreo
habet. Mutatis t veni ad bellū.t sic dixit verbū ad Io
saphat.t est sensus. Amoue vestes meas cōes: t accipe ar
ma bellica cū signis regalib⁹ e Mutatoq; rex ꝺ.q̄ in
crāto bellū ꝰ accepit insignia regalia e⁹ cū ocū fuit.iij. h.eg.

filius zechri cōsecrat⁹ do
mino:et cum eo ducēta mi
lia virorum fortium. Huic
sequebatur robustus ad p
lia eliada:t cum eo tenen-
tium arcum t clypeum du
centa milia. Post istū etiā
iozadab t cum eo centum
octoginta milia expedito-
rum militum. Hi omnes
erant ad manum regis: ex
ceptis aliis quos posuer
at in vrbibus muratis: et
in vniuerso iuda.

CApitulum.xviij.
a Iit ergo iosaphat
diues t inclit⁹ mul
b tum t affinitate contūctus
est achab. ꝺsceꝺitq; post
annos ad eum in samariā.
Ad cuius aduentum ma-
ctauit achab arietes t bo-
ues plurimos ipsi t popu
lo qui venerat cum eo.per-
suasitq; illi vt ascenderet i
ramoth galaad Dixitq; a-
chab rex israel ad iosaphat
regem iuda. Veni mecum
in ramoth galaad. Cui ille
respondit. Et ego t tu:sic
sicut populus tuus sic t po
pulus meus tecumq; erī-
mus in bello. Dixitq; iosa
phat ad regem israel. Con
sule obsecro impresentiaz
sermonem domini. Cōgre
gauit igitur rex israel pro
phetarum quadringentos
viros et dixit ad eos. In
ramoth galaad ad bellan-
dum ire debemus:an qui-
escere: At illi ascende iqui
unt:et tradet deus in ma-
nu regi. Dixitq; iosaphat
Nunquid non est hic pro
phetes dñi vt ab illo etiaz
rogremur? Et ait rex israel ad iosaphat Est vir vn⁹
a q̄ possum⁹ ꝙrere dñi voluntatē:ꝙ ego odi eū:
q: nō ꝓphetat mihi bonū: ꝙ malū oi tpe. Est aūt
micheas filiꝰ iemla. Dixitq; iosaphat Ne loq
tus rex hoc mō Vocauit ḡ rex israel vnū de eu
nuchis:t dixit ei. Voca cito micheā filiū iem
la. Porro rex israel t iosaphat rex iuda: vterq;
sedebāt i solio suo vestiti cultu regio Sedebāt
aūt i area iuxta portā samarie. oēsq; pphete va
ticinabant cōtā eis Sedechias xo filiꝰ chana
na fecit sibi cornua ferrea:t ait. Hec dicit dñs
His vētilabis syriā: donec cōteres eā. Oēsq;
pphete sīlit ꝓphetabāt: atq; dicebāt: Ascēde
in ramoth galaad t ꝓsperaberis: t tradet eos
dñs i manu regis. Nunciꝰ aūt ꝙ ierat ad vocādū
micheaz:ait illi. En xba oim ꝓphaz vno ore
bona regi annunciāt. Queso ḡ te vt t ꝙmo tu⁹
ab eo nō dissentiat:loqrisq; ꝓspera. Cui rndit
micheas. Viuit dñs q: qcunq; dixerit mihi
de⁹ me⁹ hoc loquar. Venit ḡ ad regē Cui rex ait
Micheas:ire debem⁹ i ramoth galaad ad bel-
c landū:an ꝙescē: Cui ille rndit. Ascēdite:cūcta
eñ ꝓspa eueniēt t tradent hostes i manꝰ vras
Dixitq; rex. Iterū atqz iterū te aduro: vt mihi
nō loqris nisi qō vez est in noie dñi Ait ille ait
Vidi vniuersū isral dispsū in montib⁹ sic oues
absq; pastore. Et dixit dñs. Nō hāt isti dños
reuertāt vnusq;q; i domū suā i pace. Et ait rex
isral ad iosaphat: Nōne dixi tibi q: nō ꝓphetaret
iste mihi ꝙcq; boni:ꝙ ea q̄ mala sunt: Ait ille ie-
circo audite verbū dñi Vidi dñm sedētez i
solio suo.t omnem exercitum celi assistentez ei
a dextris t a sinistris. Et dixit dominꝰ. Quis
decipiet achab regem israel vt ascendat t cor-
ruat in ramoth galaad: Cumq; diceret vnus ꝙ
modo t alter alio. processit spiritus t stetit co
ram domino.t ait. Ego ꝺecipiam eū. Cui do
minus.in quo inquit decipies: At ille respon
dit. Egrediar:t ero spiritus mēdax in ore om-
nium prophetaꝝ eius. Dixitq; dñs. Decipies
t prevalebis egredere t fac ita. Nunc igit ec-
ce dominus dedit spiritū mendacij in ore om-
nium ꝓphetaꝝ tuoꝝ:t dñs locut⁹ est de te ma
la. Accessit aūt sedechias filius chanana:t per
cussit micheē maxillā:t ait. Per quā viā tran-
siuit spūs dñi a me vt loqueret tibi. Dixitq;
micheas. Tuipe videbis i die illo:qñ ingred⁹ fue
ris cubiculū de cubiculo vt abscōdaris. Precē
pit aūt rex isral di. Tollite micheā t ducite eū ad
āmō ꝓncipē citatis:t ad ioas filiū amalech t di
cetis. ꝙ dicit rex. Mittite hūc i carcerē t date ei
panē modicū:t aq̄ paucillū dōec reuertar i pa
ce. Dixitq; micheas. Si reuersus fueris i pace
nō ē dñs locut⁹ i me. Et ait. Audite oēs pplī.
Igit ascēdeꝛt rex isral t iosaphat rex iuda in ra
b moth galaad. Dixitq; rex isral ad iosaphat. Mu
tabo habitū:t sic ad pugnā vadā:tu aūt induē ve-
e stib⁹ tuis. Mutatoq; rex isral habitu vēit ad bellū

vltimo. f Conuerte manū mā ⁊ educ me de acie.nō dicit de bello totaliter.q; sequit. Porro rex isrl stabat i curru suo ℞ syrios vsq; ad vesperā.q; dicit de acie q; de prima acie i q; erat inflit se reduci ad aliā in q; nō tm impugnaret ⁊ sic posset magis dissimulare vulnerationes suas.ne pplo suo figēt de plio. .xix.

Rex ät syrie pcepat ducibus eqtatus sui dicēs Nō pugnetis ℞ minimū: aut ℞ maximū: nisi ℞ solū regem israel: itaq; cū vidissent pncipes eqtatus iosaphat dixerunt: rex israel est iste Et circūdederūt eū dimicantes At ille clamauit ad dñm: ⁊ auxiliat⁹ est ei atq; auertit eos ab illo. Cū em vidissent duces eqtatus q; non eēt rex isrl: reliquerūt eū. Vecidit ät vn⁹ e populo sagittā in incertū iaceret ⁊ percuteret regē isrl inter ceruicē ⁊ scapulas. At ille aurige suo ait. Cōuerte manū tuā ⁊ deduc me de acie q; vulneratꝰ suꝫ. Et finita est pugna in die illo. Porro rex israel stabat in curru suo ℞ syrios vsq; ad vesperā ⁊ mortuus est occidēte sole. Capitulum. xx.

Euersus est ät iosaphat rex iuda in domum suā pacifice in irl̄m. cui occurrit iehu filꝰ Anani vidēs ⁊ ait ad eū.

Impio pbenes auxilium: ⁊ bis q; oderāt dñm amicitia iungeris. ⁊ ideirco irā q̄dē dñi merebar̄: ℞ bona opa inuenta sunt in te.eo q; abstuleris lucos de trā iuda,⁊ pparaueris cor tuū vt rēgreres dñz deū pr̄m tuoz. Habitauit ℞ iosaphat in irl̄m.

Rursumq; egressus est ad pplm de bersabee vsq; ad montē ephraim,⁊ reuocauit eos ad dñm deū patrū suoz. ⁊stituitq; iudices terre in cūctis ciuitatib⁹ iuda munitis,p singula loca: ⁊ pcipiens iudicibus. videte ait quid faciatis. Non em hominis exercetis iudiciū sed domini: ⁊ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. Sit timor dñi vobiscū, ⁊ cum diligentia cūcta facite. Non est em apud dñm deū nr̄m iniquitas nec psonaz acceptio: nec cupido mūnez. In irl̄m q; constituit iosaphat leuitas ⁊ sacerdotes ⁊ pncipes familiarum ex israhel.vt iudicium ⁊ causam dñi iudicarēt habitatoribus eius: precepitq; eisdicens Sic agetis in timore domini fideliter ⁊ corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestroz qui habitant in vrbibus suis: inter cognationē ⁊ cognationez vbicunq; questio est de lege de mandato de ceremonijs:, de iustificationibus ostendite eis vt nō peccēt in dñm: ⁊ ne veniat ira sup vos ⁊ fratres vr̄os. Sic ℞ agētes nō peccabit. Amarias ät sacerdos ⁊ pōtifex vester: in his que ad deuz pnuent p̄sidebit.Porro za badias filꝰ ismael q; ē dux in domo iuda,super ea opa erit que ad regis officium pertinent. Habetisq; magistros leuitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dñs vobiscū in bonis. Ca.xx.

Post hec congregati sunt filij moab ⁊ filij ammon. ⁊ cū eis de ammonitis, ad iosaphat vt pugnarent contra eum.

a Euersus est ät iosaphat rex iuda in domum suā pacifice in irl̄m. cui occurrit iehu filꝰ Anani vidēs ⁊ ait ad eū.

b Impio pbenes auxilium: ⁊ bis q; oderāt dñm amicitia

c iungeris. ⁊ ideirco irā q̄dē dñi merebar̄: ℞ bona opa

d inuenta sunt in te.eo q; abstuleris lucos de trā iuda,⁊

e pparaueris cor tuū vt rēgreres dñz deū pr̄m tuoz. Habitauit ℞ iosaphat in irl̄m.

f Rursumq; egressus est ad pplm de bersabee vsq; ad montē ephraim,⁊ reuocauit eos ad dñm deū patrū

g suoz.⁊stituitq; iudices terre in cūctis ciuitatib⁹ iuda

h munitis,p singula loca: ⁊ pcipiens iudicibus. videte

i ait quid faciatis. Non em hominis exercetis iudiciū

k sed domini: ⁊ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. Sit timor dñi vobiscū, ⁊ cum diligentia cūcta facite. Non est em apud dñm

l deū nostrum iniquitas nec

m psonaz acceptio: nec cupido mūnez. In irl̄m q; constituit iosaphat leuitas ⁊ sacerdotes ⁊ pncipes familiarum ex israhel.vt iudicium ⁊ causam dñi iudicarēt habitatoribus eius: precepitq; eisdicens Sic agetis in timore domini fideliter ⁊ corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestroz qui habitant in vrbibus suis: inter cognationē ⁊ cognationez

n vbicunq; questio est de lege de mandato de ceremonijs:, de iustificationibus ostendite eis vt nō peccēt in dñm: ⁊ ne veniat ira sup vos ⁊ fratres vr̄os. Sic ℞ agētes nō peccabit. Amarias ät sacerdos ⁊ pōtifex vester: in his que ad deuz pnuent p̄sidebit.Porro za badias filꝰ ismael q; ē dux

o in domo iuda,super ea opa erit que ad regis officium pertinent. Habetisq; magistros leuitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dñs vobiscū in bonis. Ca.xx.

p Post hec congregati sunt filij moab ⁊ filij ammon. ⁊ cū eis de ammonitis, ad iosaphat vt pugnarent contra eum.

Euersus est ät iosaphat rex iuda in domum suā pacifice in irl̄m. cui occurrit iehu filꝰ Anani vidēs ⁊ ait ad eū.

Impio pbenes auxilium: ⁊ bis q; oderāt dñm amicitia iungeris. ⁊ ideirco irā q̄dē dñi merebar̄: ℞ bona opa inuenta sunt in te.eo q; abstuleris lucos de trā iuda,⁊ pparaueris cor tuū vt rēgreres dñz deū pr̄m tuoz. Habitauit ℞ iosaphat in irl̄m.

Rursumq; egressus est ad pplm de bersabee vsq; ad montē ephraim,⁊ reuocauit eos ad dñm deū patrū suoz. ⁊stituitq; iudices terre in cūctis ciuitatib⁹ iuda munitis,p singula loca: ⁊ pcipiens iudicibus. videte ait quid faciatis. Non em hominis exercetis iudiciū sed domini: ⁊ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. Sit timor dñi vobiscū, ⁊ cum diligentia cūcta facite. Non est em apud dñm deū nr̄m iniquitas nec psonaz acceptio: nec cupido mūnez. In irl̄m q; constituit iosaphat leuitas ⁊ sacerdotes ⁊ pncipes familiarum ex israhel.vt iudicium ⁊ causam dñi iudicarēt habitatoribus eius: precepitq; eisdicens Sic agetis in timore domini fideliter ⁊ corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestroz qui habitant in vrbibus suis: inter cognationē ⁊ cognationez vbicunq; questio est de lege de mandato de ceremonijs:, de iustificationibus ostendite eis vt nō peccēt in dñm: ⁊ ne veniat ira sup vos ⁊ fratres vr̄os. Sic ℞ agētes nō peccabit. Amarias ät sacerdos ⁊ pōtifex vester: in his que ad deuz pnuent p̄sidebit.Porro za badias filꝰ ismael q; ē dux in domo iuda,super ea opa erit que ad regis officium pertinent. Habetisq; magistros leuitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dñs vobiscū in bonis. Ca.xx.

Post hec congregati sunt filij moab ⁊ filij ammon. ⁊ cū eis de ammonitis, ad iosaphat vt pugnarent contra eum.

Euersus est ät iosaphat rex iuda in domum suā pacifice in irl̄m. cui occurrit iehu filꝰ Anani vidēs ⁊ ait ad eū.

Impio pbenes auxilium: ⁊ bis q; oderāt dñm amicitia iungeris. ⁊ ideirco irā q̄dē dñi merebar̄: ℞ bona opa inuenta sunt in te.eo q; abstuleris lucos de trā iuda,⁊ pparaueris cor tuū vt rēgreres dñz deū pr̄m tuoz. Habitauit ℞ iosaphat in irl̄m.

Rursumq; egressus est ad pplm de bersabee vsq; ad montē ephraim,⁊ reuocauit eos ad dñm deū patrū suoz. ⁊stituitq; iudices terre in cūctis ciuitatib⁹ iuda munitis,p singula loca: ⁊ pcipiens iudicibus. videte ait quid faciatis. Non em hominis exercetis iudiciū sed domini: ⁊ quodcūq; iudicaueritis in vos redūdabit. Sit timor dñi vobiscū, ⁊ cum diligentia cūcta facite. Non est em apud dñm deū nr̄m iniquitas nec psonaz acceptio: nec cupido mūnez. In irl̄m q; constituit iosaphat leuitas ⁊ sacerdotes ⁊ pncipes familiarum ex israhel.vt iudicium ⁊ causam dñi iudicarēt habitatoribus eius: precepitq; eisdicens Sic agetis in timore domini fideliter ⁊ corde perfecto. Omnem causam que venerit ad vos fratrum vestroz qui habitant in vrbibus suis: inter cognationē ⁊ cognationez vbicunq; questio est de lege de mandato de ceremonijs:, de iustificationibus ostendite eis vt nō peccēt in dñm: ⁊ ne veniat ira sup vos ⁊ fratres vr̄os. Sic ℞ agētes nō peccabit. Amarias ät sacerdos ⁊ pōtifex vester: in his que ad deuz pnuent p̄sidebit.Porro za badias filꝰ ismael q; ē dux in domo iuda,super ea opa erit que ad regis officium pertinent. Habetisq; magistros leuitas coram vobis: confortamini et agite diligenter: et erit dñs vobiscū in bonis. Ca.xx.

Post hec congregati sunt filij moab ⁊ filij ammon. ⁊ cū eis de ammonitis, ad iosaphat vt pugnarent contra eum.

vt non oporteret populum discurrere de loco ad locum ad habendū iudiciū in causis cōibus. b Et pcipiens indicibus.ab eo instituens. i Videte ait quid faciatis.ne ꝓ cipitanter:℞ cum magna deliberatiōe siniam ferat:cui⁹ causa subdit. k Non em hominis exercetis iudicium ℞ dñi. Vñ iudices q; tenent locū dei in terris: vocant⁹ ad iosaphat dñm depcat:ibi. Iosaphat ät.loco ꝓba eū psolatur:ibi. Erat ät iahel. Circa primū vr. a Cōgregati sūt filij moab ⁊ filij ammon ⁊ cū eis de idumeis. In hēb.dr̄. Et cum eis de ammonitis.habet ät translatio nr̄a loco huiꝰ de idumeis: quia r̄m veritatem fuerunt idumei: vt patebit infra:nominant tñ in hebreo ammonite: quia accepe-

rum signa ammonitarũ: t constanterans se exercitui coũ quasi essent de eodẽ pplo. b Venerũtq; nuncij annuntiando iosaphat aduenisse illoꝝ ꝫ eũ. c De his locis q̃ transmare sunt. s. trans mare mortuum. d Iosaphat. Hic ꝑr iosaphat ostendit deꝑcat, p timino auxilio imperan

dus nõ nocuerũt filijs israel: nec terrã eoꝝ accepisse quando egressi fuerũt de egypto. vt habet Deut. j. t ideo iniuste volebant auferre filijs isrl terram a deo sibi concessa t hec ratio tangit ibi. n Nũc igit ecce filij ammon t moab t mons seyr. Habitatores montis seyr: qui olim

b Venerũtq; nũcij: t indicauerunt iosaphat dicentes. Venit ꝫ te multitudo magna ꝺ bis locis q̃ trãs mare sunt t de syria. t ecce cõsistũt in asasonthamar q̃ ẽ engaddi. Iosaphat aũt timore ꝓterritus: totũ se cõtulit ad rogandũ dñm. t predicauit ieiuniũ vniuerso iuda. Cõgregatusq; ẽ iudas ad deꝑcãdũ dñm: & t oĩes de vrbib⁹ suis venerũt ad obsecrandũ eũ. Cumq; stetisset iosaphat in medio cetu iudee t birlim I domo dñi ante atriuꝫ nouũ ait. Dñe de⁹ patrũ nr̃oꝝ tu es de⁹ i celo t dñaris cũctis regnis gentiũ. In manu tua ẽ fortitudo t potentia: nec ꝺsq; tibi póst resistere. Nõne tu de⁹ nr̃ interfecisti oẽs habitatores terre hui⁹ coram populo tuo isrl: t dediſti eam semi abrãe amici tui i sempiternũ. Habitauerũtq; in ea: t extruxerũt in illa sanctuariũ nomi tuo dicẽtes. Si irruerint sup nos mala gladius iudicij: pestilẽtia t fames: stabim⁹ coram domo hac i ꝓspectu tuo in q̃ inuocatũ ẽ nomẽ tuũ t clamabim⁹ ad te in tribulationib⁹ nr̃is: t exaudies nos t saluos facies. Nunc igit ecce filij ammon t moab t mõs seyr. p q̃s nõ ꝓcessisti isrl vt trãsirent q̃n egrediebant de egypto: ꝺclinauerũt ab eis t nõ interfecerẽt illos: ecõtrario agunt t nitunt ejcere nos de possessione q̃ tradidisti nobis deus nr̃. Ergo nõ iudicabis eos. In nobis quidẽ nõ ẽ tanta fortitudo vt possimꝰ

huic multitudini resistere que irruit sup nos. sed cũ ignoremꝰ q̃d agere debeamus hoc solũ habemꝰ residui vt oculos nr̃os diriga mus ad te. Oĩs vero iuda stabat corã dño: cũ pueris t vxoribus t liberis suis. Erat aũt iazihel filiꝰ zacharie filij banaie filij iehihel filij mathanie leuites de filijs asaph: sup quẽ factꝰ ẽ spũs dñi in medio turbe t ait. Attendite oĩs iuda et q̃ habitatis in hierlm et tu rex iosaphat. Hec dicit dñs vobis. Nolite timere nec paueatis hac multitudine. Nõ est enĩ vestra pugna: sed dei. Cras ascendetis ꝓtra eos. Ascẽsuri enĩ sunt per clivũ noie seyr: t inuenietis illos in sũmitate torrentis q̃ est ꝫ solitudinẽ hieruhel. Nõ enĩ eritis vos q̃ dimicabitis. ꝫ tantũmodo cõfidenter state t videbitis auxiliũ dñi sup vos. O iuda t hierlm nolite timere nec paueatis. Cras egrediemini ꝫ eos: t dñs erit vobiscum. Iosaphat q̃ t iuda t oẽs habitatores hierlm ceciderũt ꝓni in terrã coram dño t adorauerũt eũ. Porro leuite de filijs caath et de filijs chore laudabant dñm deũ isrl voce magna in excelsũ. Cũq; mane surrexissent egressi sunt p desertũ thecue: ꝓfectisq; eis stãs iosaphat i medio eoꝝ dixit. Audite me viri iuda t oẽs habitatores hierlm. Credite in dño deo vr̃o: et securi eritis. credite ꝓphetis ei⁹: t cũcta euenient ꝓspera. Deditq; ꝓsilũ populo

eꝝ quo ps q̃ ꝺicnã est in principio capituli. s. q p ẽmonitos intelligunt idumei. o Per hã nõ ꝓcessisti isrl vt trãsirent ee, vt haberet Deut. j. p Ergo nõ iudicabis eos. ita q̃ deo iust⁹ iudex. q. d. immo iudicabis eos: iniusticiã punitẽdo. dnũ est. p pria imperantis cui dr̃. q In nobis q̃ dem nõ ẽ tanta fortitudo: vt cõ. q. d. non habem⁹ confidentiã nisi in te t Oĩs vero iuda sta. coram dño cũ pueris cõ. vt magis impetrarent ejus diuina clemencia. o Erat aũt iazihel. Hic ꝑr describitur ꝓphetica ꝓlatio: in q̃ primo describit vocatio secundo enũciatio. tercio exhibitio: ibi. Cũq; cepissent laudes cõ. tercio ꝓde collecto: ibi. Venit ꝫ iosaphat. Circa primũ ponit nomen t genꝰ ꝓphete. o Erat aũt cõ. t hoc ad denotandũ auctoritatẽ sue ꝓphetie t Hec dicit dominus vobis. p me loquens. v Nolite timere nec paueatis hac multitudine causa subditi. Non ẽ enĩ vestra pugna sed dei quia expugnabit p vobis inimicos vestros sicut patebit infra p effectũ. Consequenter denũciat eis ꝓcedendi modũ. t Cras ascendetis ꝫ eos cõ. t patet ita vsq; ibi. y Ceciderũt ꝓni in terrã coram domino ad regratiandũ ei de tanto beneficio sibi ꝓmisso. 5 Stans iosaphat in medio vt melius audiretur. a Credite domino deo vestro. nunchat ens ne aliq̃ pusillanimis

nem. Si venerint sup nos mala cõ. sequit: m Et exaudies nos. t suppleda ẽ ellipsis dñi. q. d. exaudire. vt habet. ii. Paralipo. viij. ca. quarto ẽ aduersarioꝝ iustitia quimeos effecti verbis ꝓphete discederem: t sic fugerent. b Deditq; consilium populo: quia nõ debebat omittere ea que essent agenda. ideo sequitur.

c Et statuit cantores dñi sicut cõstituerat in bellis filiorum israel fieri. d Cumq; cepissent. Hic pñr describitur victorie premisse exhibitio: et hoc virtute diuina cũ dicit.
e Vertit dñs insidias eor in semetipsos. i. aduersarios iudeor q insidiabant urbi et terre ipsor. f Nãq; filij ammon et moab pstiterunt

c et statuit cantores domini vt laudarẽt eum in turmis suis: et ãcederẽt exercituz ac voce ꝓsona dicerẽt. Cõfitemini dño. qñ in eternũ

d misericordia eius. Cumq; e cepissent laudes canẽ: vertit dñs insidias eor in semetipsos filior. s. ãmon et moab et mõti seyr: q egressi fuerãt vt pugnarẽt ꝛ iudã

f et pcussi sũt. Nãq; filij ãmon et moab ꝓsurrexerũt aduersum habitatores mõtis seyr: vt interficerẽt et delerẽt eos Cũq; hoc ope ꝑpetrassent etiã in semetipos xpi mutuis concidere vulnerib⁹.

g Porro iuda cũ venisset ad speculã q respicit solitudinẽ: vidit pcul oẽm late regionẽ plenã cadaueribus nec superesse quẽq; qui necẽ

b potuisset euadẽ. Venit ẽ iosaphat et ois pplus cũ eo ad detrahenda spolia mortuor. inueneruntq; inter cadauera variã suppellectilem vestes ẽz et vasa pciosissima et diripuerũt: ita vt oia portare nõ possent nec per tres dies spolia auferre: ꝓ

i pde magnitudine. Die ãt qrto congregati sũt i valle benedictõis. Etenim qñ ibi benedixerũt dño: vocauerũt locũ illũ vallis benedictõis vsq; in pñtẽ diem. Reuersusq; ẽ ois vir iuda et hierusalem: et iosaphat ãn eos i hierlm cũ leticia magna: eo q dedisset eis dñs gaudiũ de inimicis suis. Ingressiq; sũt in hierlm cũ psalteriis et citharis et tubis in

k domũ dñi. Irruit ãũt pauor dñi super vniuersa regna terraz: cũ audissent q pugnasset dñs ꝓ inimicos isrl. Quieuitq; regnũ iosaphat et pbuit ei dñs pacẽ q circuitũ. Regnauit igit iosaphat sup iudã: et erat triginta ãnoz cũ regnare cepisset. Viginti ãũt et ãnis regnauit i hierlm et nomen mris ei azuba filia selachi. Et ambulauit i via pris sui asa: nec declinauit ab ea faciens q placita erãt coram dño. Verũtñ excelsa nõ ãbstulit: et adhuc pplus nõ direxerat cor suum ad dñm deũ patrũ suor.

Reliq; ãt gestor iosaphat priorum et nouissimor scripta sunt in xpis iehu filij anani: q digessit in libro regũ isrl. Post hec iniit amicicias iosaphat rex iuda cũ ochozia rege isrl cui⁹ opa fuerũt impissima: et pceps fuit vt faceret naues q irent in tharsis: fecerũtq; classem in asiongaber. Pꝛo quo ꝑtauit autẽ eliezer filius dodau de mareſa ad iosaphat dicẽs Quia habuisti fedus cum ochozia: pcussit dñs opa

o tua: contritiq; sũt naues nec potuerũt ire in tharsis.

Capitulum. xxj.

Obiit ãt iosaphat cũ pribus suis et sepultus ẽ cũ eis i ciuitate dñi regnauitq; ioram filius eius ꝓ

h eo. Qui hũt frẽs filios iosaphat: azariaz et iahiel et zachariã et azariã et michael et saphatiã. Oẽs hi filij

c iosaphat regis iuda. Deditq; eis pr suus multa munera argẽti et auri: et pensationes cũ ciuitatib⁹ munitissimis in iuda: regnũ ãũt tradidit ioram eo q ẽt primogenit⁹. Surrexit ãũt ioram sup regnũ pris sui. Cumq; se ꝓfirmasset occidit oẽs

f frẽs suos gladio: et ꝙdam de principib⁹ iuda Triginta duoz ãnoz erat ioram cũ regnare cepisset et octo annis regnauit in hierusalem

g ambulauitq; in vijs regũ

h israel: sicut egerat domus

n Post hec inijt. Hic vltimo iosaphat de mala societate punit. primo per reprehensionẽ ꝓphete. que fuit quedam punitio: in quã iosaphat accepit eã patienter. secõ q damnum m tẽporale inde subdãtur o Contritiq; sunt naues ꝓpter amicicias ipsius iosaphat contractas cum ochozia qui erat pessimus ydolatra. et hanc punitionem iosaphat patienter acceptauit. et sic i ꝑsenti punitus fuit: ne puniretur grauius in futuro.

Capitulũ. xxj.

Dominit ãt iosaphat Hic consequenter agit de tempore ipsius ioram: in quo primo describit vita prauã. secõ ꝓra eũ rebellio facta: ibi. In diebus illis. tercio reprehensio vera ibi. Misere ãũt sunt ei lre. qrto punitio vera ibi. Suscitauit ergo. Circa primum ostẽditur fratricida cũ dicitur.

b Qui habuit frẽs filios iosaphat azariã iahiel ez. isti nominant hic: vt euidentius appareat malicia eorum: q eos occidit: vt postea sequit.

c Dedit q eis pater suus multa munera auri et argenti: et pensationes ez. i. census reddituũ. et sequitur.

d Cumq; se confirmasset. i. amicicia et adiutorio malor dominũ se vallasset.

e Occidit oẽs frẽs suos. vt bona eorum possideret: et ne forsitan ipso electo de regno ꝓpter suam malicias. aliquis de fratribus suis regnaret

f Et quosdam de principibus iuda. q facta sua non approbabant: sed magis eius malicias abhorrebant. Secũdo notantur de ydolatria: cum dicitur.

g Ambulauitq; in vijs regum israel. q erant ydolatre.

h Sicut egerat domus achab. qui coluit baal.

t Filia quippe achab erat vxor eius. & ideo indurit mariū ad ydolatriā. Ista aūt fuit abolita: que capi. sequent. dicitur filia amri patris achab. ad qd̄ pōt dici dupl̄r. Vno mō q̄ fuit filia achab naturalis: vt hic & sequenti capi. dicit filia amri eo mō loquendi quo filij filioꝝ dicunt filij parēm: qui frequēs est in scriptura. Alio mō q̄ fuit filia amri naturalis: sed dicit hic filia achab nutritione & eminatione in ydolatria: quia mortuo patre suo amri ipse nutrivit eam & vocauit in malo.

k Voluit aūt dñs disperdere domū dauid. Quia iste ioram q̄ malicia sua demeruisset. l In diebus illis. Hic ℣ ioram rebellio insta. & patet sntia ex dictis in. iiij. Reg̃. vnj. c. addendū tñ est hoc cuz dicit. m Et percussit edom q̄ se circūdederat. licet ꝺ sit ibi expositum tñ hic ponit alia exposito in glosa hebraica: vt dicit & ioram in exercitu suo habebat multos de ydumeis & q̄ erāt vnt fortes & ei subiecti: & illos interfecit ioram sabito ne irent ad inuadēdū illos ydumeos q̄ rebellauerūt cōtra eū. n Ibi late aūt sunt ei littere. Hic ꝑt describitur reprehensio ipsius vera q̄ litteras beliæ: quas sentētia hic describit ponitur ℣ aūt addici q̄ iste littere fuerūt ei allate post trāslationē beliæ in celū. de qua habet. iiij. Reg̃. ij. & hoc videt rōnabili ter dictum. quia in illis ibi fiebat mētio de occasione fratrū suoꝝ: illoꝝ aūt non occidit virgā patre eius iosaphat: vt satis patz ex principio huius capituli. nec iosaphat erā hoc q̄ ipse fuisset: cū esset sanct⁹ & bonus: vt ꝑz ex supradictis: beliæ do raptus fuit ante mortē iosaphat. quō ꝑz hoc q̄ beliseus q̄ remanserat loco beliæ post eius raptū. gubernauit tribꝰ regibꝰ de aḡ eius pausa. ꝓpter reuerentiā ipsius iosaphat regis iude q̄ erat ibi. vt ℣. iij. Reg̃. xij. o Et fornicari fecisti iudā. q̄ ydolatriā q̄ vocat fornicationes q̄ facit dicendo vero sponso q̄ est deꝰ. p Ecce dñs plagā magnā percutiet te & filios tuos & vxores tuas & vniuersa substantia tua. Tu autem egrotabis infirmitate multa & languore ventris: donec egrediantur viscera tua paulatim p singulos dies. Suscitauit eis

u achab. Filia ꝗppe achab erat vxor ei⁹. Et fecit malū in cōspectu dñi. Voluit aūt dñs disperdere domū dāuid. ꝓpter pactū qđ inierat cū eo: & q̄ promiserat vt daret ei lucernā & filijs eius in ōi tpe. In diebꝰ illis rebellauit edom ne esset subditꝰ iude: & constituit sibi regem. Cūq; trāsiret ioram cū principibꝰ suis & cūcto eq̄tatu q̄ erat secū: surrexit nocte: & percussit edom q̄ se circumdederat: & eos duces equitatus eius. Attamē rebellauit edom ne eēt sb ditōe iuda vsq; ad hāc diē. Eo tpe & lobna recessit ne esset sub manu illius. Berchiā erat enī dñm deū patrū suoꝝ: insup & excelsa fabricat⁹ ē in vrbibus iuda: & fornicari fecit habitatores hierusalē & fornicari iudā. Allate sunt aūt ei ipse ab helya ꝓpha: in q̄bus scriptū erat. Hec dicit dñs deus dauid patris tui. Quia non ambulasti in vijs ioſaphat patris tui: & in vijs asa regis iuda: & incessisti p viam regū israel. & fornicari fecisti iudā: & habitatores hierusalē imitat⁹ es fornicationē domus achab. insup & fratres tuos domū patris tui meliores te occidisti. ecce dñs percutiet te plaga magna cū populo tuo: & filijs & vxoribus tuis: vniuersaq; substantia tua. Tu autem egrotabis pessimo languore veteri: donec egrediant viralia tua paulatim p singulos dies. Suscitauit ergo dñs ℣ ioram spiritū philistinoꝝ & arabū q̄ cōfines sunt ethyopibꝰ & ascenderunt in terrā iuda & vastauerūt eam. Diripueruntq; cunctā substantiā que inuēta ē in domo regis: insup & filios eius & vxores. Nec remansit ei filius nisi ioachaz q̄ minimus erat. Et super hec oia percussit eū dñs vlcere insanabili. Cūq; dies succederet dies & tpm spacia voluerēt duorum ānoꝝ expletus est circulus & sic longa ꝑsumpta tabe: ita vt egereret etiam viscera sua: lāguore suo. & vita caruit. Mortuusq; est in infirmitate pessima: & nō fecit ei ppls sm morē cōbustionis exeq̄as: sicut fecerat maioribꝰ eius. Triginta duoꝝ ānoꝝ fuit cū regnare cepisset: & octo ānis regnauit in hierusalē. Ambulauitq; nō recte & sepelierūt eū in ciuitate dauid: verūtamen nō in sepulcro regū

Capitulum. xxj

Constituerūt aūt habitatores hierusalē ochoziā filiū eius minimū regem ꝑ eo. Octo enī maiores natu q̄ ante eū fuerant interfecerant latrones arabum q̄ irruerant in castra. Regnauit ochozias filius ioram regis iuda. Quadraginta duoꝝ ānoꝝ erat ochozias cū regnare cepisset & vno ānō regnauit i hierusalē: & nomē matris eius athalia filia amri. Sed & ipe ingressus est

q Suscitauit ergo. Hic ꝑt describit ipsius ioram punitio dura sm remotē ifay beliæ & eodē ordine q̄ dimissus ē puniti ista cū dō. q Suscitauit &c. ipse philistinoꝝ &. vo luntarē & animo ferāt inuadēdi regnū ioram. r Et vastauerūt eā. ipsū ad villas & agros. s Diripuerūq; cuncta substantiā. ipsum ad bona mobilia.

t Insup & filios &c. q̄a occidert. vt bñ in principio sequētis capituli: excepto ioachaz minimo.

v Et sup hec omnia percussit eum dñs. in plona ꝓpria. x Alii dolore insanabili. ita q̄ diu cruciaret & pena bonibili: idco sequit. y Mortuusq; est &c. nō solū ꝑna ad corp⁹: sed enā ad aiam. quia nō apparuerūt ei pe nitentie signa ꝓpter qđ sabdit. z Et nō fecerūt &c. combustionis exequias ꝑhibēdo circa eū aromatica.

a Sicut fecerat matri ioab⁹ &c. vt dicit ē. de ala ca. xvj. licet iste indigā coꝝ erat sor⁹ corrupt⁹ & simil⁹ vt ꝑ ꝑdicta: & ꝺ in detestationē sue malicie & ex eadē ei nō fuit sepult⁹ in sepulcro regū: qi regnauit indigne.

r Capitulū. xxij.

Constituerūt &c. aūt. Hic ꝑtinet dicere de ipe ochozie. Et ꝑ dicitur eius mala vita Scdo infertur ꝑna debita: ibi. Igit ayarias. Tertia ꝑne pars tria ꝑtz ex dictis. iiij. Reg̃. vnj. in fine. exceptis q̄ sequunt.

b Ochozias filius eius. iste & q̄ ca. ꝑcedenti dict⁹ ē ioabaz: et in pce sequenti ꝺ azarias: quia fuit trinominus. vel quia est ꝺ nomē variatum sicut in latino idem nomen est nicolaus colinus & colonus.

c Minimū. da alij q̄ filij fuerāt interfecti. ꝺ Quadraginta duoꝝ annoꝝ fuit ochozias cū regnare cepisset. hoc videt impossibile. quia in fine ꝓcedentis capituli dictū est q̄ ioram pater eius. xxxij. annoꝝ erat: qñ cepit regnare: & octo annis regnauit: ex quo sequitur q̄ filius eius ochozias senior fuit patre duobus annis. Et ideo dicendū sm sententiā hieronymi: q̄ ioram regnauit xxviij. annis. et octo annis regnauit sanctus bone post mortē patris sui iosaphat

anteq̄ p vxorem suā ad ydolatriā trahere tur: τ iō illi octo ānī eū in eius regno cō putant: alijs aūt .xx. annis regnauit pessi me: ꝓpter qđ in eius regno nō cōputant sicut libro pmo Re gū .xiij. dī φ saul re gnauit duob⁹ annis τ residuū tacet: quia duob⁹ annis tm̄ be ne regnauit: si pluri bus regnāt licz male vt ibidē dictū fuit. ſ ānis vite filij sui co putantur ne error in hystoria fieret si om nino tacerent. sic et τ alij anni saul alibi exprimunt. s. Actuū xiij. τ ꝓpter hoc dici tur .iiij. Regū .viij. φ iste ochozias .xxij. an noꝝ erat qn̄ regnare cepit: q2 ibi resecant anni .xx. patris sui q̄ hic addunt ratione dicta.

e Ipsi eñ fuerūt ei cōsiliarij .s. illi de do mo achab: qui erant ydolatre.

f Et perexit cū iorā filio achab .ex amici cia τ familiaritate.

g Igitur ochozias vel azarias. Hic ꝯñr describit eius pena debita: τ pmo in ꝑ sona ꝓpria. scđo ī ꝓle sua: ibi. Nec erat vl tra spes. snia aūt pa tiē partis patz ex di ctis .iiij. Regū .ix. c. et .viij. g. excepto qđ sequit. h Quem vnxit deus p vnum de discipulis helisei. vt habet .iiij. reg. ix.

i Et filios fratrum ochozie. quia frēs o chozie fuerāt interfe cti. vt dictū est ſ filij eoꝝ remāserant: vo cantur tñ frēs ocho zie .iiij. Regū .x. ca. i. ꝓpinqui τ de eadem cognatione. in libro de hebraicis questio nibus dicit φ erant consobrini ochozie.

k Nec erat vltra spes. Hic consequē ter describit punitio ochozie in ꝓle sua quia mater ei⁹ atha lia interfecit omnes filios eius vno exce pto: τ patet sentētia

sus ē p vias dom⁹ achab. Mater enim eius impulit eū vt impie ageret. Fecit igit malū in ꝯspectu dñi si
e cut dom⁹ achab. Ipsi eñ fuerūt ei ꝯsiliarij post mor tē patris sui in interitū ei⁹ ambulauitq3 in ꝯsilijs eoꝝ
f Et perexit cum ioram filio achab rege israel in belluz ꝯtra asahel regē syrie in ra moth galaad vulnerauerūt q3 syri ioraz. Qui reuersus est vt curaretur in iezrahel Multas eñ plagas acce perat in supradicto certā
g mine. Igit ochozias fili⁹ ioram rex iuda descēdit vt inuiseret iorā filiū achab ī iezrahel egrotantē. Volū tatis quippe fuit dei aduer sus ochoziā: vt veniret ad iorā: τ cū venisset τ egrede retur cū eo aduersum iehu
h filiū namsi. quē vnxit dñs vt deleret domum achab. Cū ergo euerteret iehu do mū achab inuenit principes
i iuda τ filios fratꝝ ochozie q̄ ministrabāt ei: τ interfe cit illos. Ipm q3 ꝓquirēs ochoziā cōprehendit latitan tem in samaria: adductūq3 ad se occidit: τ sepelierunt cū eo φ esset fili⁹ iosaphat qui q̄sierat dñm ī toto cor
k de suo Nec erat vltra spes aliq̄: vt de stirpe q̄s regna ret ochozie Siquidē atha lia mater ei⁹ vidēs φ mor tuus eēt fili⁹ suus surrexit et interfecit omnē stirpem regiā domus iorā. Porro iosabeth filia regis tulit io as filiū ochozie: τ furata ē euz de medio filioꝝ regis
l cum interficerent: abscon ditq3 eū cum nutrice sua in cubiculo lectuloruz. Iosa beth aūt que absconderat eum erat filia regis ioram vxor ioiade pontificis so ror ochozie τ idcirco atha lia nō interfecit eū. Fuit er go cū eis in domo dei ab sconditus sex annis: q̄bus regnauit athalia sup terrā.

Capitulum .xxiij.

a Anno aūt septimo cō
b fortatus ioiada assū psit centuriones: aza riam vicz filiū hieroboā et ismael filiū iohannan: aza riā q3 filiū obed et maasiā filiū adaie τ elisaphat filiū zechri: τ inijt cū eis fedus Qui circūeuntes iudā con gregauerūt leuitas de cūctis vrbib⁹ iuda. et principes fa miliaꝝ isrl: veneruntq3 in hie rusalē. Iniit ḡ ois multitu do pactū ī domo dei cū re ge. Dixitq3 ad eos ioiada Ecce fili⁹ regis regnabit sicut locut⁹ ē dñs sup filios dd Iste est sermo quē facietis Tercia pars vrm q̄ veniunt ad sabbatū sacerdotū et le
c uitarū τ ianitoꝝ erit in por tis: tercia vo pars ad domū
d regis: τ tcia ad portā q̄ ap pellat fundamēti. Omne vero reliquū vulgus sit in atrijs dom⁹ dñi: nec q̄spiā ali⁹ ingrediat domū dñi: nisi sacerdotes τ q̄ ministrāt de leuitis. Ipsi tantūmo do ingrediant: q2 sanctifi cati sūt: τ oē reliquū vulg⁹ obseruet custodias dñi. Le uite āt circūdēt regē hñtes singuli arma sua. τ si quis alius igressus fuerit tēplū interficiat: sintq3 cū rege: et intrante τ egrediēte. Fece runt ergo leuite et vniuer sus iuda iuxta omnia q̄ p̄ ceperat ioiada pōtifex. Et assūpserūt singuli viros q̄ sub se erāt: τ veniebāt p or dinē sabbati cū his q̄ iā im pleuerāt sabbatū τ egressi erāt. Siq̄dez ioiada ponti fex nō dimiserat abire tur mas q̄ sibi p singulas ebdo madas succedē ꝯsueuerāt Deditq3 ioiada sacerdos cēturionib⁹ lanceas clype
e osq3 τ peltas regis dd q̄s ꝯsecrauerat in domo dñi. Constituitq3 oēm pplm te nentiū pugiones a pte tē pli dextra vsq3 ad ptē tem pli sinistrā corā altari et tē plo p circuitū regis τ edu xerūt filiū regis: et imposue

bulus ꝑtis ex di ctis .iiij. Regū .xj. a. excepto qđ sequitur

l Absconditq3 eū cū nutrice sua ī cubicu lo lectuloꝝ .i. in dor mitorio sacerdotū ī templo ministrātiū: vt dicit hic glosa he braica tercio regum dicit. Eratq3 cū ea in domo dñi clam. vbi dicit Ra. sa. φ h fuit in solarijs templi: et forte ibi iacebant sa cerdotes in sua ebdo mada ministrantes vel saltez eoꝝ aliqui vel potest dici φ pmo abscondit eū in dor mitorio sacerdotum qđ erat circa templū postea transtulit eū ad solarium templi. vt secretius seruare tur ibi.

Capitulum .xxiij.

a Anno aūt sep timo Hic agi tur de tēpore ipsi⁹ ioas regis iude et pmo describit ei⁹ institutio. scđo regni sui ꝓsecutio capitu lo .xxiiij. Circa pmū pmo describit ipsi⁹ ioas institutio. scđo athalie occisio: ibi. Quē cū audisset atha lia. tercio regis insti tuti confirmatio: ibi Pepigit aūt ioiada snia aūt istaꝝ partiū pz ex dictis .iiij. regū xj. exceptis q̄ sequnt In pma pte dicit.

b Assumpsit centu riones azariā τc. no mina istoꝝ omittun tur .iiij. Regū q̄ exp munt h ad maiorez hystorie certitudinē

c Erit in porta .iij. regū dī. Ad portam seyr τ forte ex illa pte erant plures porte: id dī hic in portis.

d Ad portā que ap pellat fundamenti. ista ē porta q̄ tercio regū dī: post habita culū scutarioꝝ. Por te eñ plurib⁹ noib⁹ nominant ex diuer sis ꝓprietatibus.

e Et peltas regis da uid .i. scuta rotunda a pellendo dicta. qa repellunt ictus. In secunda parte dicit.

f Cumq; vidisset regem stantem super gradum. Dicunt alii quę iste gradꝰ erat basis enea sup quā omnis salomō vt habetur supra sexto. et vocatur gradꝰ. quia ad eum ascendebat per aliquot gradus quia habebat trescentos i altitudine vt ibidem dicitur. Finalios vero erat quedam sedes noebal i porticu templi: vbi rex sedebat quando veniebat ad dominꝫ dominū. In ista parte dicitur.

g Constituit autez ioiada prepositos in domo domini. vt fierent ibi diuinꝫ obsequia: sicut fiebāt antoꝫ regnaret athalia que eiusmodi diuinum sup potuit destruere vt habetur capitulo sequenti.

h Iuxta dispositionem dauid. quę dispositio habetur supra libro primo. xxiij. et. xxv. capi.

i Lętatusq; est omnis populus terre. eo q liberatus erat a dominio mulieris: quod erat obprobriosum. et quia regnū restituū erat ad heredem debitum.

Capitulū. xxiij.

Epto autem anno regnauit ioas. Hic consequēter describitur regni ioas principio et primo tempore p̄speritatis. secundo tēpore aduersitatis: ibi. Postq; autē ioiada. Prima in duas. quia primo describitur p̄cessus regni ioas in domo. secundo ioiade pontificis sancta cōsummatio: ibi. Genuit autē ioiada. sententia prime partis patet ex dictis iij. Regum. xij. exceptis que sequuntur.

b Egrediminī ad ciuitates iuda. preter eā illā pecuniā que sponte offerebat in templo p necessariis templi: voluit rex vt a quolibz capitaneo de regno suo colligerentur dimidiꝰ siclus argenti q̄ soluebat a cōmunitate. et in hoc ꝰsuetudo soluebat pauper et diues. vt habetur Exo. xxx. et hec pecunia dabatur p redēptione animę: quia cauz se numerabant per dimidios siclos propter quod non erat plaga in populo vt ibidem dicitur.

c Athalia enim impissima et filij eius fuit in athalie nō possūt hic intelligi fratres ochozie filij sui: quia omnes fuerāt interfecti: vt habetur supra in principio. xxij. capi. nec filij ochozie quos illos interfecit athalia. vt habet supra. xxij. capi. in fine et ideo filij eiꝰ hic dicunt sacerdotes baal quos ipsa nutriebat vt dicit li. de hebraicis questionibꝰ.

d Destruerūt domum dei. numerantes multa cedere: et spoliantes templum vasis et ornamentis: applicantes ea cultui baal: et p̄ter hoc ad restaurandū illa requirebat magna pecunia. et maxime quia illa que erāt applicata ydolis non erant vtilia diuino cultui applicanda.

e Et fecerūt archā. tertio regis dicitur gazophilatium loc⁹ est vbi poterit reponi pecunia sine apertione: non tamen inde recludi sicut p fabricis ecclesiarū fieri solet fieri.

f Vt deferrent singuli pretium domino quod constituit moyses seruus dei. i. dimidium siclum vt dictum est supra.

g Et congregata ē infinita pecunia hyperbole est ad denotandū magnā summam: licet esset finita simpliciter.

f Cumq; vidisset regem stantem super gradum. Dicunt alii quę iste gradꝰ erat basis enea sup quā omnis salomō vt habetur supra sexto. et vocatur gradꝰ. quia ad eum ascendebat per aliquot gradus quia habebat trescentos i altitudine vt ibidem dicitur. Finalios vero erat quedam sedes noebal i porticu templi: vbi rex sedebat quando veniebat ad dominꝫ dominū. In ista parte dicitur.

g Constituit autez ioiada prepositos in domo domini. vt fierent ibi diuinꝫ obsequia: sicut fiebāt antoꝫ regnaret athalia que eiusmodi diuinum sup potuit destruere vt habetur capitulo sequenti.

h Iuxta dispositionem dauid. quę dispositio habetur supra libro primo. xxiij. et. xxv. capi.

i Lętatusq; est omnis populus terre. eo q liberatus erat a dominio mulieris: quod erat obprobriosum. et quia regnū restituū erat ad heredem debitum.

Capitulū. xxiij.

Epto autem anno regnauit ioas. Hic consequēter describitur regni ioas principio et primo tempore p̄speritatis. secundo tēpore aduersitatis: ibi. Postq; autē ioiada. Prima in duas. quia primo describitur p̄cessus regni ioas in domo. secundo ioiade pontificis sancta cōsummatio: ibi. Genuit autē ioiada. sententia prime partis patet ex dictis iij. Regum. xij. exceptis que sequuntur.

b Egrediminī ad ciuitates iuda. preter eā illā pecuniā que sponte offerebat in templo p necessariis templi: voluit rex vt a quolibz capitaneo de regno suo colligerentur dimidiꝰ siclus argenti q̄ soluebat a cōmunitate et in hoc ꝰsuetudo soluebat pauper et diues. vt habetur Exo. xxx. et hec pecunia dabatur p redēptione animę: quia cauz se numerabant per dimidios siclos propter quod non erat plaga in populo vt ibidem dicitur.

c Athalia enim impissima et filij eius fuit in athalie nō possūt hic intelligi fratres ochozie filij sui: quia omnes fuerāt interfecti: vt habetur supra in principio. xxij. capi. nec filij ochozie quos illos interfecit athalia. vt habet supra. xxij. capi. in fine et ideo filij eiꝰ hic dicunt sacerdotes baal quos ipsa nutriebat vt dicit li. de hebraicis questionibꝰ.

d Destruerūt domum dei. numerantes multa cedere: et spoliantes templum vasis et ornamentis: applicantes ea cultui baal: et p̄ter hoc ad restaurandū illa requirebat magna pecunia. et maxime quia illa que erāt applicata ydolis non erant vtilia diuino cultui applicanda.

e Et fecerūt archā. tertio regis dicitur gazophilatium loc⁹ est vbi poterit reponi pecunia sine apertione: non tamen inde recludi sicut p fabricis ecclesiarū fieri solet fieri.

f Vt deferrent singuli pretium domino quod constituit moyses seruus dei. i. dimidium siclum vt dictum est supra.

g Et congregata ē infinita pecunia hyperbole est ad denotandū magnā summam: licet esset finita simpliciter.

b Relīquā pārtē pecunie de q̄ rē. cōtrariū videt. iij. Regum. xij. vbi dr. Ea fiebant ex eadē pecunia hyorie tēpli dñi rē. Dicendū q̄ ēdim reparabāt tēpli edificiū: nō fiebant vasa tēpli ex illa pecunia q̄ ordinata erat ad reparādū edificia: r fm̄ d loquit scptura. iij. regū. sed edificio reparato de relīquo pecunie facta sunt vasa templi vt hic dicit. i Secuit aūt. Hic pōt describi ipius ioiade felix cōsumatio cū dr. k Plen⁹ dicerū. qa nō transiit tpo in vacuū: ꝫ in bonis operibus posuit se exercuit. ppt q̄ valde solenniter sepult⁹ fuit cū dr. Sepelierūtq; in ciuitate dō cū regibus r subdit causa huius. l Eo q̄ fecisset bonū cū israel. ꝯm a dominio mulieris liberādo: r ab ydolatria reuocādo m Et cū do. dō regē de ei⁹ semine restituendo. vt ps p̄dicta. n Postq̄ aūt. Hic pōt describit regnū ioas tpe aduersitatis r p̄ describit ipius r populi malū culpe. secō malū pene: ibi. Cuiusq; euolut⁹. Circa p̄mū tangitur pulsa culpa. Prima est ydolatria cuz dr. o Ingressi sunt p̄ncipes iuda et adorauerūt regē impēdendo sibi vtilia bono rem sicut dictus fuit dissimus. iij. Regū xij. c. p Et dereliquerūt tēplū dñi rē. abyssus enī abyssū inuocat, r sō de vno ꝑtō tract⁹ ad alia. q Mittebatq; eis ꝓphas vt rē. erā apparet dei misericordia: r eoz obstinatio. Cō sequēter notatur de patricidio in interfectione zacharie q̄ pōi successerat in summo sacerdotio vt bī exposita magna debilitate ei⁹ memoz. ij. sup illō Si occidit i sanctuario dñi sacerdos r ꝓphēta. r i pōri cū dr. r Spūs itaq; dñi induit zachariā. ex reuelatione eīm spūs sancti inducit et eius impulsu mouet ad cōstanter arguendū regē et populū. s Filiū ioiade. p hoc oñdit cōdigno aggrauās peccatum quia ioiada fecerat bona erga regē r ꝓpm vt ps ex predictis. t Miserūt lapides iuxta regis imperium. ex quo patet q̄ rex r ꝓpus ꝓperauerūt patricidiū. v Videat dñs r requirat. hoc dixit nō zelo vindicte: ꝫ iusticie diuine r Cuiusq; euoluto esset ānus. Hic pōt poni debita pena: r primo in rebellatione ioas cū dr. Ascendit ꝫ ei exercitus syrie rē. r patet sinia vsq; ibi. y In ioas q̄s ignominiosa exercuere iudicia. que aūt fuerūt illa hic nō exprimuntur nec. iij. Regū. ꝫ libro de hebraicis qōnib⁹ dicit: q̄ occiderūt filios eius coram eo: imperando et interfectiones zacharie: ꝫ hoc nō videtur verū quia in principio sequentis capituli dr. q̄ amasias filius eius regnauit ꝓ eo. ꝓter qđ r multa alia: iste liber ó hebraicē qōnibus a multis r rōna differt vt videt nezaret esse Hiero. cum quia nō ds eius filiū in q̄ libro illustriū virorum vbi Hiero. enumerat libros ab eo editos facit solius mentionē de hebraicis qōnib⁹ sup Gen. r ō dr q̄ liber de hebraicis qōnib⁹ super alios libros facit mīa quodā indeo contexto. qui multa ficticia immiscuit vt videtur ꝓter qđ de illo libro parū curandum ē: nisi q̄tū cōstat veritati. r ideo aliter dr. q̄ fecerunt illi ioas plagas turpes r ignominiosas. r ō subdit. Et abeuntes dimiserūt eū in languoribus magnis. secundo describit pena ei⁹ in interfectione cum dicitur. y Surrexerūt aūa contra eū serui sui. r patet finia hui⁹ patris ex dictis. iij. Regum. xij. in fine. z Sed nō in sepulchris regum. quia erā indignus ꝓter malicias suas.

infinita pecunia: quā dederūt rex r ioiada his q̄ ꝓtulerāt opib⁹ dom⁹ dñi. Et illi ꝓducebant ex ea cesores lapidum: r artifices operū singulorū vt instaurarēt domū dñi: fabricos q̄s ferri et eris vt qđ cadere cepat solidaret. Egerūtq; hi q̄ opera bant industrie: r obducebat parietū cicatrix p manus eoz: ac suscitauerūt domū dñi in statū p̄stinū: r firmā eā stare fecerūt. Cūq; cōplessent ois opa: detulerūt coram rege r ioiada: reliqua ptē pecunie de q̄ facta sunt vasa tēpli in ministerū ad holocausta: pbiale q̄s r cetera vasa aurea r argentea. Et offerebāt holocausta in domo dñi iugit cunctis diebus ioiade. Senuit aūt ioiada plenus diebus: et mortuus ē cū centū triginta esset ānoz: sepelierūtq; eū i ciuitate dō cū regibus eo q̄ fecisset bonū cū israel m r cū domo ei⁹ Postq̄ aūt obiit ioiada ingressi sunt principes iuda: r adorauerūt regē. Qui delinit⁹ obsequijs eoz acquieuit eis p Et dereliquerūt tēplū dñi dei patrū suoz: seruierūtq; lucis r sculptilib⁹ r facta ē ira dñi ꝫ iudā r hierlm ꝓ hac q boc ptīa. Mittebatq; eis ꝓphas vt reuerterent ad dñm: q̄s ꝓtestantes illi audire nolebāt. Spūs itaq; dei induit zachariā filiū ioiade sacerdotē: r stetit i cōspectu pp̄li r dixit eis Hec dicit dr. Quare transgredimini ꝑceptū dñi qđ vob nō ꝓderit: r dereliquistis dñm vt derelinḡret vos. Qui congregati aduersus eū r miserūt lapides iuxta regis imperiū: in atrijs dom⁹ dñi. Et nō ē recordat⁹ ioas rex misie quā fecerat ioiada pat illi⁹ secū: ꝫ interfecit filiū ei⁹ Qui cū moreret ait. Videat r requirat dñs. Cūq; euolutus esset ann⁹ ascēdit ꝫ eū exercit⁹ syrie, venitq; in iudā r hierlm r interfecit cunctos p̄ncipes ppli atq; vniuersā ꝓdā miserūt regi in damascū. Et certe cū pmodicus venisset numer⁹ syrorū, tradidit dñs in manib⁹ eoz infinitā multitudinē eo q̄ dereliquissent dñm deū patrū suoz. Iudicia ioas q̄s ignominiosa exercuere iudicia: et abeūtes dimiserūt eū in languoribus magnis. Surrexerūt aūt ꝫ eū serui sui i vltionē sanguis zacharie filij ioiade sacerdotis: r occiderūt eū i lectulo suo r mortuus ē: sepelierūtq; eū i ciuitate dō: ꝫ nō in sepulcris regū. Insidiati no sunt ei zabath filius semath ammanitidis: r iozabath filius semarith moabitidis. Ioatro ꝫ filij ei⁹ ac summa pecunie q̄ adunata fuerat sub eo: r instauratio dom⁹ dei, scripta sunt diligēter i libro regū.

Capitulum. xxv.

Egnauit aūt amasias filius ei⁹ ꝓ eo. Viginti quinq; ānoz erat amasias cū regnare cepisset: r viginti nouē ānis regnauit i hierusalē. Nomē mris ei⁹ ioaden de hierlm. Fecitq; bonū in ꝫspectu dñi: verū tamen nō in corde pfecto.

Capitulū. xxv.

Regnauit aūt. Hic cōsequēter agitur de tempore amasie. et primo describitur regni eius ꝓsperitas ēdim vsit innocenter. secundo ei⁹ aduersitas postq̄ visit insolenter: ibi. At ille exercitus. sentētia aūt prime partis patet ex dicto. iij. Regum. xiij. in principio exceptis que sequuntur.

gulauit seruos q occiderūt ꝛc. t hoc iuste: quia licet esset vigʒ mortē: tñ isti nō habebāt auctoritatē eum occidendi. c Congregauit igit amasias iudā ꝛc. ad pugnādum ℨ idumeos infestantes regnū suum. d ℙ rex ne egrediat tecū exercitus isrl. qz erāt ydolatre t tō eoz socie

tas magis nocuisset q̄ auxiliū sequut. e Non est cū dño cū isrl: qz in regno illo colebant vitulū aureū: t cētā ydola alia. f Et cunctis filijs ephraim. a quibus dominabat regnū illō qz vtero boā primus rex fuerat de tribu ephraim t plurēs alij post eū. g Habet dñs vñ dare tibi ꝛc. ex q̄ps q̄ illā peccatā ā filio multitʒ dimissa. h At illi ℨ iudā ve hemēter irati. nō ppt̄ peccatū retractionē vt dictū est: ꝙ q̄s reparauerūt se centū in illa sepatione.

i Percussitq; filios seyr decē milia. sic ē in hebreo t in regū. t nō vigīti milia. vt būt aliq̄ libri male. k At ille exercitus. Hic pār describitur aduersitas regni iuda post victoriā amasie t ꝛō ponit aduersitas impiorū p peccato superbie. scdo pro peccō ydolatrie: ibi. Amasias ait. Circa primū sciendum: q amasias exhibita victoria elatus in superbiam: cā magī attribuēs virtuti ppie q̄ diuine: a tō exercitus isrl q̄ redierat ad terrā suaz exercitatus fuit ex diuina ordinatione vt inuaderet regnū iuda. nō em̄ inuasērat in reditu de exercitu amasie: sed postq̄ venerat ad frā sua. t hoc notat cap̄ vñ. l Diffusus est in ciuitatibus iuda a samaria ℨ. veniēdo. m Usq; bethoron. Samaria autez erat in regno isrl. Bethoron aūt in regno iude: t tñ si redeundo de exercitu amasie hoc fecissent: scriptura potius nō ℨ. a bethoron vsq; ad samariā. n Amasias aūt. Hic pār ponunt aduersitas p

Cunqz roborasset regnū suū: interfecit pueros patris sui regis. Filios aūt eoz nō interfecit. sicut scriptū est in libro legis moysi vbi precepit dominus dicēs. Nō occident patres p filijs: neqz filij pro patribus suis: sed vnusquisqz in suo peccō morietur. Congregauit igit amasias iudā. et constituit eos p familias: tribunosq; et centuriones in vniuerso iuda t beniamin. t recensuit a viginti annis sursū. iuenitq; triginta milia iuuenū q̄ egrederēt ad pugnā: tenerēt hastā t clypeū. Mercede aūt cōduxit de isrl centū milia robustoz centū talentis argēti. Venit aūt hō dei ad illū t ait. O rex ne egrediat tecū exercit⁹ isrl. Nō ē enim dñs cū isrl: t cūctis filijs ephraim. q si putas i robore exercitus bella ꝓsistere: supari te faciet de⁹ ab hostib⁹. Dei q̄ppe ē t adiuuare t ī fugā conuertere. Dixitq; amasias ad hominem dei. Quid ergo fiet de centū talentis q̄ dedi militib⁹ israel. Et ait homo dei. Habet dñs vñ tibi dare. possit multo his plura. Segregauit itaq; amasias exercitū q̄ venerat ad eum ex ephraim. vt reuerterent i locū suū. At illi ℨ iudā vehemēter irati: reuersi sunt i regionē suā. Porro amasias cōfidens edurit pliū suū. t abijt in vallē salinaz. percussitq; filios seyr. x. milia. Et alia decē milia virorū ceperūt filij iuda. t adduxerūt ad p̄ruptū cuiusdam petre. precipitauerūq; eos de sūmo impetu: q̄ vniuersi crepuerūt. Ad ille exercit⁹ quē remiserat amasias ne secū iret ad p̄lia diffusus ē

in ciuitatibus iuda a samaria vsq; bethoron. t interfecit trib⁹ milia. diripuit predā magnā. Amasias ait. post cedē idumeoz t allatos deos filioz seyr. statuit eos in deos sibi t adorabat eos. et illis adolebat incēsum. Quocirca irat⁹ dñs ℨ amasiam. misit ad illū ppheta q̄ diceret ei. Cur adorasti deos q̄ nō liberauerūt populum suum: de manu tua. Cui hoc ille loquēt: respondit ei. Num consiliarius regis es. Quiesce ne interficiā te. Et recedens q̄ ppha: scio inquit q̄ cogitauerit dñs occidere te: q̄t fecisti hoc malū: t insuper nō acquiescisti consilio meo. Igit amasias rex iuda inito pessimo cōsilio: misit ad ioas filiū ioachaz filij iehu regē israel dicens. Veni videamus nos mutuo. At ille remisit nūcios dicēs. Carduus q̄ est in libano: misit ad cedrū libani dicēs. Da filiā tuā filio meo vxorē. Et ecce bestie q̄ erant in silua libani: transierūt t cōculcauerūt carduū. Dixisti: percussi edom t ideirco erigit cor tuū i superbiā. Sede i domo tua. Cur malū aduersū te puocas: vt cadas t tu t iudas tecū. Noluit audire amasias: eo q̄ dñi esset voluntas vt traderet in manus hostiū. q̄ deos edom. Ascendit igit ioas rex isrl. t mutuos sibi p̄buere cōspectus. Amasias aūt rex iuda erat i bethsames iude. Corruitq; iudas coram isrl: et fugit i tabernacula sua. Porro amasiā regē iuda filiū ioas filij ioachas cepit ioas rex isrl in bethsames. t adduxit i hierusalē: destruxitq; murum eius a porta ephraim vsq;

peccato ydolatrie: t primo ponitur culpa. scdo pena: ibi. Igit amasias. Circa primū vi. n Amasias ait post cedem idumeoz t allatos deos filioz seyr. statuit eos in deos sibi ꝛc. In libris de hebraicis q̄nib⁹ dicit q̄ illa ydola cū morarent in idumea dederunt responsa: q̄ hoc accidebat idumeis eo q̄ ne gligentes fuerunt in cultu eoz q̄s audiēs amasias eos coluit: ſ hoc videt ficticiū: quia nulla glosa hebraica hoc dicit: ne aliquis exposito⁹ latinus errauit⁹. Vñ dicit ētā esse ℨ rectum: quia ꝓpheta de hoc reprehendēs amasiam dixit.

o Cur adorasti deos q̄ nō liberauerūt populū suū de manu tua. non est di ppli alicuius veri dei vel falsi: nisi cultū impēdat sibi ſm ordinē illius ritus. vnde t filij israel q̄n non colebant debito mō dominū dicebant non ꝓprius eius: vt patet Exo. j. ca. t in pluribus aliis locis veteris testamēti. Iste q̄a amasias audisset ꝓphetā cām dictā ydola colendi vt videtur probabiliter: q̄d nō fecit: sed dixit.

a Num cōsiliarius regis es. ex hoc etā apparet obstinatio ipsius amasie.

b Igitur amasias. Hic post culpā ponitur pena debita. t patet ista ex dictis. Iste Regū xxiij addens tamen sunt aliq̄.

c Carduus qui est in libano ꝛc. Cardus est herba vilis t despecta. Cedrus autē est arbor alta: t ideo vocat amasiam carduum: qui sub se habebat tres tribus tm. Se autem vocat cedrum quia habebat decem tribus in regno suo.

d Porro amasiam regem iuda filiū ioas filij ioachaz. sic habetur in hebreo: t in libris correctis. Iste ioachaz idem est cum ochozia: qui vocatur etiam Joachaz. vt habetur supra vicesimo primo capitulo.

e Vasa q̄ repperit in domo dñi. t apud obededō. ille tpe pōt fuit philistinē ad custodiam thesaurox: t filij ei⁹ successerūt sibi in eodē officio. Et ideo loc⁹ ille vbi talia seruabant ab eo domus obed. f Necnō t filios obsidum extulerūt aliqui q̄ iste erāt filij principū regni israel: q̄s tenebat amasias obsides. sed hoc non videt verū: q̄ nō legit amasiam tunc̄ prevaluisse regno israel: ꝓpter q̄ō decendū q̄ isti erāt filij principū regni iuda q̄s cepit rex israel in p̄lio t q̄ venit in hierusalē cōmutauit ac capiendo filios p patribus q̄s tenebat.

Capitulū.xxvj.

(O) Mnis autē ppl̄s iuda. Hic cō sequēter agit de tpe ozie: cui⁹ primo describit laudabilis p̄uersatio: scdo detestabil⁹ elatio: ibi. Ex cū roboratus esset Circa primū p̄ describitur vt gratiosus cū dicitur b Fecitq̄ q̄ erat rectū in conspectu dñi iuxta oīa q̄ fecerat amasias. s. in p̄ncipio regni sui vt habet ca. p̄cēdēti. c Et exq̄siuit dñm in dieb⁹ zacharie intelligentio et videtis deū. dicit hic glo. hebraica: q̄ hec est ifa. Intelligētio timoris dñi. t q̄ iste zacharias idē est q̄ rex ozias t q̄ vocat⁹ fuit trib⁹ nominib⁹. s. ozias in principio huius capituli. t hic zacharias t. iij. Regum. xv. azarias: t dicit hic intelligens timoris dñi: q̄ fuit don⁹ sapiēs t timēs dñm in principio regni sui. exp̄sitores nostri dicunt cōiter q̄ iste zacharias fuit fili⁹ ioiade sacerdotis q̄ occidit ioas rex iuda: vt dictum ē supra. xxiij. Scdō describitur vt victoriosus cum dicit. Denicq̄ egressus est t pugnauit ꝑ ad portā anguli q̄dringentis cubitis. Omne quoq̄ aurū t argentū t vniuersa d vasa que repperit in domo dñi: t apud obededom: in thezauris etiā dom⁹ regie necnō t filios obsidum reduxit in samariā. Dixit autem amasias fili⁹ ioas rex iuda. post q̄ mortuus ē ioas filius ioachaz rex israel q̄ndecim ānis. Reliq̄ aūt sermonum amasie p̄ox t nouissimox scripta sunt in libro regum iuda et israel. Qui post q̄ recessit a dño: tetenderunt ei insidias in hierusalē. Cūq̄ fugisset lachis: miserūt t interfecerūt eū ibi: reportantesq̄ super equos. sepelierūt eū cū patribus suis in ciuitate dō.

Capitulum.xxvj.

(O) Mnis aūt ppl̄s iuda filiū eius oziā annox sedecim ꝑstituit regē p amasia patre suo. Ipse edificauit abilt t restituit eā ditioni iude: post q̄ dormiuit rex cū patribus suis Sedecim ānox erat ozias cū regnare cepisset: t quinq̄ginta duob⁹ annis regnauit in hierusalē. Nomē matris ei⁹ iecilia de hierusalē b Fecitq̄ q̄ erat rectū i oculis dñi iuxta oīa q̄ fecerat c amasias p̄ eius: t exquisiuit dñm in dieb⁹ zacharie intelligētis t videtis deū. Cunq̄ requireret dñm direxit eum in oībus. Denicq̄ egressus ēt pugnauit ꝑa philistiim t destruxit murū gerb: t murū iānie: murū azoti. Edificauit q̄ oppida in azoto t philistiim: et adiuuit eū deus ꝑa philistiim et ꝑ arabas. q̄ habitabant in gurbaal: t ꝑ āmonitas. Oppendebātq̄ ammonite munera ozie: et diuulgatū est nomen ei⁹ vsq̄ ad introitum egypti. ꝓpter e crebras victorias. Edificauitq̄ ozias turres in hierusalē super portā anguli: t super portā vallis: t reliquas in eodē muri latere f firmauitq̄ eas. Extruxit q̄ turres in solitudine: et effodit cisternas plurimas a eo q̄ haberet multa pecora: tā in campestrib⁹ q̄ in deserti vastitate. Vineas q̄q̄ habuit et vinitores in montib⁹ t i carmelo. Erat q̄ppe hō agriculture deditus. Fuit aūt exercit⁹ bellatox eius qui ꝓcedebāt ad plia subnanu iehibel scribe: maasieq̄ doctoris t ih̄u manu ananie q̄ erat de ducibus regis. Oiq̄ numerus principum ꝓ familias suas virox fortiū duox milliū trecentox t sub eis vniuersus exercit⁹ trecentox t septē milliū q̄ngentox: qui erant apti ad bella: t ꝓ rege ꝑ aduersarios dimicabant. Ꝑparauit aūt q̄q̄ eis ozias id ē cuncto exercitui clypeos t hastas. t galeas t loricas arcusq̄ t fundas ad iaciendos lapides: t fecit in hierusalē: diuersi generis g machinas q̄s in turribus collocauit: t in angulis murox: vt mitterēt sagittas t saxa grandia. Egressumq̄ est nomē ei⁹ ꝓcul: eo q̄ auxiliaret ei dñs t corroborasset illū. Sed cū roboratus essz: eleuatū est cor ei⁹ in interitū suum t neglexit dñm deus suū: ingressusq̄ templū dñi adolere voluit incensum super altare thymiamatis. Statimq̄ ingressus post eū azarias sacerdos t cū eo sacerdotes dñi octoginta viri fortissimi. restiterūt regi atq̄ dixerunt. Non est tui officij ozia: vt adoleas incensum dño sed sacerdotū hoc est filiox aaron q̄ cōsecrati sūt ad huiusce modi misteriū. Egredere ō sanctuario ne h contempseris quia non reputabitur tibi i gloriā hoc a domino deo. Iratusq̄ ozias t tenēs in manu thuribulum vt adoleret incensum: minabat sacerdotib⁹ philistiim. Tercio describitur vt famosus cū dī. Et diuulgatū est nomen eius vsq̄ in terminos egipti⁹ copiosus: q̄ ante ꝓ cedens vocat⁹ fuit in domo ꝓphete. Edificauitq̄ ozias turres i hierusalē sup ꝑtā anguli: et sup ꝑtā vallis. t ō est que capitulo ꝓcedenti vocat⁹ porta ephraim. ibi eā fortius edificauit. quia magis indigebat: eo q̄ murus hierusalē interrupt⁹ fuerat a porta ephraim vsq̄ ad portam anguli. cccc. cubitis. vt dī ca. ꝓcēdēti c Extruxitq̄ turres in solitudine. ad custodiā animalium. f Et effodit cisternas plurimas. ad potum eox. ideo subdit a Eo q̄ haberet multa pecora. t in hoc oñdit copiosus in diuinis mundialibus q̄ sunt valde necessarie regib⁹ da tpe obsidionis nihil valerent artificialia diuitie absq̄ istis. ter cio oñdit copiosus i reb⁹ bellicis: cuz dī. Fuit aūt exercitus bellatox ei⁹ &c. t ꝓ tra vsq̄ ibi.

b Duas in mar. &c. ibi eā efficatiores ꝑ defensiones eo q̄ ex angulis ꝑt defendi due ꝓ eo muri hinc t inde. c Sed cū roboratus esset. Hic ꝑ describit ozie detestabilis elatio. da cū deberet ex ꝓcitā dei beneficijs humiliari in tantā superbiā elevat⁹ ē. q̄ nō sufficit sibi bonos regius ḡ etiā voluit sibi vsurpare sacerdotis officium sup altare thymiamatis offerendo incēsum: t ꝓ tra litera vsq̄ ibi. d Non ē tui officij ozia. q̄ distincta sunt regū t sacerdotis officia.

e Non reputabit tibi i gloriā a dño. s. illud q̄ reputas tibi honorificum: erit magis in vituperiū ex dei punitione: ō

sedere. f Statim q̄ orta ē lepra in frō- te ei⁹. Quia .n. pcus- sus fuerit lepra in to to corpe .tū sic mag- nificatio de fronte.q̄ ibi apparuit clarius vt a sacerdotibus ex pelleretur celeri⁹ ad ostendendū etiā de testationem sui pec- cati factus fuit terre motus terribilis in hierusalem. vt habe tur zacharie vltimo.

g Reliqua autem sermonū ozie prior & nouissimorum scri psit Esaias.nō in li- bro Esa.quem habe mus.sed in alio qui non fuit per esdram reparatus sicut & de pluribus aliis libris frequenter dictum ē

h Et sepelierūt eū in agro regalium se pulcrorū .non tamē in sepulcris regum. propter infectiones lepre.

Capitm.xxvij.

Ioathan

Vigintiquinque annorum Hic consequenter agitur de tē pore Ioathan. cui⁹ describitur deuotus ingressus . strenuus processus victoriosus congressus.& quiet⁹ egressus. secūda pa incipit ibi. Ipse edi- ficauit.tercia ibi. Ip se pugnauit. quarta ibi. Reliqua autē.et patet sentētia ex dictis iiij. Regū.xv.capito.

Capitm.xxviij.

Viginti annorum erat achaz. Hic cōter agit de tpe ipsi⁹ ach- az.& primo describit ipsius pruaricatio.se- cūdo flagellatio ibi. Tradiditq; eū. & ter cio obstinatio.ibi. In sup & tēpe angustie. sentētia prime partis pz ex dictis .iiij. Regū. xvi.ca.

c Tradiditq;. Hic consequenter ponit ipsi⁹ flagellatio. Cir

f Statimq; orta est lepra in fronte e⁹ corā sacerdotib⁹ i domo dñi:sup altare thymiamatis. Cumq; respexisset eū Azarias pontifex:& oēs reliq sacerdotes viderūt leprā in fronte ei⁹:& festinato expulerūt eū. Sed & ipse pterrit⁹ accelerauit egredi.eo q̄ sensisset ilico plagā dñi. Fuit igit ozias rex leprosus vsq; ad diem mortis sue & habitauit in domo sepata:plen⁹ lepra ob quā eiectus fuerat de domo dñi. Porro Ioathan filius e⁹ rexit domū regis

g & iudicauit pplm terre. Reliqua āt sermonū ozie prior & nouissimoz scripsit Esaias filius ammon pphta. Dormiuitq; ozias cū pa

h tribus suis & sepelierūt eū in agro regaliū sepulcroz eo q̄ eēt leprosus:regnauitq; ioathan fili⁹ ei⁹ p eo.

Capitm.xxvij.

a Vigintiquinq; annorum erat ioathan cū regnare cepisset & sedecim annis regnauit in ierlm. Nomen matris ei⁹ hierusa filia sadoch. Fecitq; qd rectū erat corā dño iuxta oīa q̄ fecerat ozias pr su⁹ excepto q̄ nō ē ingressus tēplū dñi. & adhuc pplus delinqbat. Ipse edificauit portā dom⁹ dñi excelsam & in muro ophel multa cōstruxit. Urbes q̄z edificauit in montib⁹ iuda & in saltib⁹ castella & turres Ipse pugnauit cōtra regē filioz ammō & vicit eū. Dederūtq; ei filij ammō in tēpore illo cētū talenta argēti. & decē milia choros tritici.ac totidē choros ordei Hec ei pbuerūt filij ammō in anno secundo & tercio. Corroboratusq; ē ioathan eo q̄ direxisset vias suas corā domino deo suo. Reliq āt sermonū ioathā & oēs pugne ei⁹ & opa scripta sūt i libro regū isrl & iuda. Vigintiquinq; ānoz erat cū regnare cepisset & sedeci annis regnauit in ierlm. Dormiuitq; ioathan cū prib⁹ suis & sepelierūt eū in ciuite Dd. & regnauit achaz fili⁹ ei⁹ p eo.

Ca.xxviij.

Viginti ānoz erat achaz cum regnare cepisset. & sedecim ānis regnauit in ierlm. Nō fecit rectum in cōspectu dñi. sicut dd pr ei⁹. s; ābulauit in viis regū isrl. insup & statuas fudit baalim. Ipe est q̄ adoleuit incēsum in valle bēnō & lustrauit filios suos i igne iuxta ritum gentiū q̄s interfecit dñs in aduentu filiorum isrl. Sacrificabat q̄z et thymiama succendebat in excelsis & in collib⁹ & sub omni ligno frondoso

c Tradiditq; eum dñs deus eius in manu regis syrie q̄ pcussit eum magnāq; pdā cepit de ei⁹ imperio:& ad-

d duxit in damascum. Manibus q̄z regis isrl tradit⁹ est & pcussus plaga grandi Occiditq; phacee fili⁹ romelie de iuda centum viginti milia in die vno oēs viros bellatores eo q̄ reliquissent dñm deū patrū suorum. Eodē tpe occidit Zechri vir potens ex ephraiz maasiā filiū regis. & ezricā ducem dom⁹ ei⁹. helchanā q̄z secundū a rege. Ceperuntq; filij isrl de frib⁹ suis ducenta milia mulier pueroz & puellaz:& infinitā pdā ptuleruntq; eā i sama-

e riā. Ea tēpestate erat ibi ppheta dñi noīe obed q̄ egressus obuiā exercitui venienti in samariā. dixit eis Ecce iratus dñs de⁹ prm vroz ꝯ iudā tradidit eos i manib⁹ vrīs:& occidistis eos atrocit:ita vt ad celū ptigeret vestra crudelitas Insuper filios iuda & hierusalem vultis vobis subiicere in seruos & ancillas quod nequaq; facto opus est. Peccastis eñi sup hoc dño deo vestro. Sed audite cōsilium meum:& redu-

ca qd sciendū q̄ phacee filius romelie rex israel. & rasin rex syrie simul confederati inuaserunt regnum achaz. ppf quod achaz & ei⁹ populus fuerunt multum territi. vt habet Esa.vij. sed cum Esaias ipsum achaz cōsolaretur.dī. Nolite timere &c. & ad cōfirmationem huius signum diuinum obtulisset dī. Pete tibi signū a domino deo tuo in profundum inferni siue in excelsum supra.achaz non credidit. & signum oblatum recusauit. & de domino diffidēs ad humanum auxiliū refugit mittens munera multa & magna teglatphalassar regi assyriorū rogans vt regnum syrie inuaderet. & p hoc rasin rex syrie recederet de regno achaz. & iret ad defendendū regnum suum quod et factū fuit.sed rex syrie recedens de regno achaz magnam predam secum portauit & tunc achaz credens preualere contra reges israel solum egressus fuit ad.pugnam cōtra eum. & tunc fuit debellatus.& populus eius pro magna parte occisus.primo igitur ponitur flagellatio Achaz per regem syrie cum dicit

c Tradiditq; eum dominus. & patet littera ex dictis. secundo per regem israel cum dicitur.

d Manibus quoq; regis israel traditus est.et patet littera vsq; ibi.

e Ea tēpestate erat ibi propheta domini nomine obed.iste non erat mansiu⁹ in samaria.sed venerat illuc de iuda missus a domino ad arguēdum filiorum israel crudelitatem.cetera patent vsq; ibi.

f Tp. illo misit rex achaz ad regē assyrioꝝ. ℞ fuit aūt iſtō bellū ꝙ regē ſyrie vt dcm̄ eſt. tercio ponit flagellatio achaz g idumeoꝝ cū ꝺr. Verūtñ idumei ꝛc. quarto g philisteos cū ꝺr. g Philisthim q̄z diffusi sunt ꝛc. asti et videntes re gnū iuda debilitatū mō p̄dicto. inuaserūt ipm in ꝓſinjo

ſuis. accipientes pre
das t ciuitates ꝑpo
suerunt b Eo q
mu. cū auxilio. ſ. diui
no. ꝓpter ei malicias
ipſius achaz regis iu
de. de ſuo iusto iudi
cio subtraxerat suaz
ꝓtectōnē ab eo t po
pulo suo. quinto po
nit flagellatio achaz
q̄ regē assyrioꝝ cum
ꝺr i Adduxitq; ꝙ
cū teglatpha cē ly ei
teglath. ad ꝑcea ach
az q̄ venerat ꝙ regē sy
rie. vt dcm̄ cē. t ipm i
terfecit. vt hī. iii. Pa
ralip. xvj. ca. m̄ postea
iste Teglathphalassar
videns debilitatē ip
sius achaz t ꝑpli ei⁹
interauit eius regnū
t tributo graui sub
iugauit. t hoc est q̄ sōdit postea.

a Dedit re. ſ. imp.
t m̄ ei nichil ꝓfuit. q̄z
ly misisti mag̃ mune
ra t munera regi assy
rioꝝ. vt p̄dictū est. ſi
tū ꝓpter hoc dimisit
eū postea vastauit re
gnū ei⁹ redigēs sub
grauī tributo. ista ve
ro ſba ab illo loco.
Adduxitq; ꝙ eius te
glatha. ꝛc. Aliter ex
ponit ab hebreis: q̄
dicunt q̄ hoc ex vera
ſa. Et venit ad eū te
glatphalassar rex as
syrioꝝ. q̄z ad ꝑcea e⁹
venit ꝙ regē syrie vt
dictū ē. & tm̄ afflixit
eum. t nō fortificauit
q̄z ly ꝓ adiuctū teglat
pha. rex syrie adiuer
sari⁹ achaz fuerit oc
cisus. cū achaz ꝓpter
munera magna que
miserat regi assyrio
rū fuit depauperat⁹ et
afflict⁹ Et tñ nichil ei
ꝓfuit. q̄z ciuitates ꝺ
regno capte ab idu
meis t philisteis: ve
p̄dictū est nō fuerūt
sibi q̄ regē assyrioꝝ
restituite. b Insu
per t rpe angustie. b
ꝓ̄r describit ipsius
achaz obstinatio. q̄ p̄dictis flagellationibus nō fuit emē
datus. ℣ magis peiorat⁹. sicut t pharao rex egypti. vt hī
in li. Exo. t hoc ē q̄ ꝺr. b Insup t rpe ãgustie sue. i. fla
gellationis p̄dicte. c

cite captiuos ℣s adduxistī
de fratrib⁹ vestris. q̄z ma
gn⁹ furor dñi imminet vo
bis. Steterūtq; itaq; viri de
principib⁹ filioꝝ Ephraim
Azarias filius iohannan:
barachias filius mosollamoth. ezechias filius⁹ sellum
t amasias filius hadali. ℣ eos q̄ veniebant de prelio
t dixerūt eis. Nō introducetis huc captiuos ne pec
cemus dño. Quare vultis adiicere super peccata ve
stra. t vetera cumulare delicta. Grande quippe pec
catum est t ira furoris dñi imminet sup isr̄l. Dimiseruntq; viri isr̄l bellatores p̄daz
t vniuersa que ceperāt cor̄ principib⁹ t omni multitudine: steterūtq; viri ℣s
supra memorauimus t ap
p̄hendentes captiuos om
nesq; qui nudi erant vestierunt de spoliis. Cunctis ve
stitis eos t calciassent et
refecissent cibo ac potu vn
xissentq; propter laborem
t adhibuissent eis curam:
quicunq; ambulare nō po
tuerūt t erāt imbecillo cor
pore: imposuerunt eos iumentis. t adduxerunt hie
richo ciuitatē palmarū ad
fratres coꝝ: ipseq; reuersi sū
c in samariā. Eo tp̄e misit
rex achaz ad regē assyriorum: postulans auxilium.
Veneruntq; idumei t per
cusserunt multos ex iuda:
t ceperunt p̄dā magnaz
d Philistiiq; quoq; diffusi sū
per vrbes campestres t ad
meridiem iuda: ceperuntq;
bethsameς t ahylon et
gadiroth: socho quoq; et

thānaz t zamro cum vin
culis suis: t habitauerunt
in eis. Humiliauerat enim
dñs iudā ꝓpter achaz re
b gē iuda coꝝ nudasset eum
auxilio: t cōtemptui habu
i isset dominū adduxitq; cō
tra eum teglatphalassar re
gez assyriorū q̄ t afflixit eū
t nullo resistente vastauit.
Igit achaz spoliata do
mo dñi: t domo regum ac
a principū. dedit regi assyrioꝝ munera. t tñ nichil ei ꝓ
b fuit. Insuper t tpe angu
c stie sue auxit cōtemptum i
dominū. Ipse ꝑ se rex ach
a az immolauit diis damasci:
victimas p̄cussorib⁹ suis.
c t dixit: dij regum syrie au
xiliāt eis: ℣s ego placabo
hostijs t adorāt mihi. cuz
econtrario ipsi fuerint ruine ei t vniuerso isr̄l. Bire
ptis itaq; achaz oibus va
sis domus dei. atq; cōfra
f ctis clausit ianuas templi
a dei t fecit sibi altaria i vni
uersis angulis urbis. In oi
bus q̄z vrbib⁹ iuda extruxit aras ad cremandū th⁹
atq; ad iracundiā ꝓuocauit dñz deū ꝓm suoꝝ. Re
liqua aūt sermonū e⁹ t om
niū operū suoꝝ ꝓioꝝ t no
uissimoꝝ scripta sunt in li
b. reguz iuda t isr̄l. Dor
muitq; achaz cū ꝓib⁹ su
b is t sepelierunt eum in ci
uitate urbis. Neq; ei rece
perunt eū in sepulcra regū isr̄l. Regnauitq; ezechias filius eius ꝓ eo.

Capm. xxix.

a Igit ezechias regnare cepit cū viginti q̄n
q; cēt annoꝝ. t viginti no

nemū idolatrie modū cū ꝺr. d Immolauit diis damas
ci. t hoc fuit q̄z fuit obuiā teglatph. in damasco ad faciē
dū sibi reuerentiā. eo q̄ occiderat rasin aduersariū suū. vt
hī. iij. Reg. xvj. e Et dixit. dq regū syrie auxiliant eis
q̄z sic corde credidit. t ope exteriori mōstrauit. sicut ei cor
de credit ad iusticiā.
ore aūt fit ꝓfessio ad
salutē. vt hī Ro. x.
itaq; infidelitas exi
stens in corde. q̄z ex
teri⁹ declarat in ope
facit ad damnationis
augmentationem.
f Clausit ianuas tē
pli dei. q̄z nō sufficit
sibi inducere idola
triā. ℣ etiā abstulit la
triā. g Et fecit sibi altaria ydolop in
vniuersis angul⁹ bie
rusalē. vt statim ha
berent in promptu
a quocūq; cetera pa
rent rīsq; ibi. b
Et sepelie. cū in ciui
tate urbis. nō eni fuit
sepult⁹ i ciuitate dō
in qua erāt sepulcra
regalia. sicut fuerat
amasias. non enim
fuit sepult⁹ cum re
gib⁹ vt dcm̄ fuit. iiij.
Reguz. xxiij. nec. in a
gro regaliū sepulcro
rū. sicut fuit ozias le
prosus. vt hī. ij. Paral. xxvj.
sed magis fuit elon
gatus a sepulcris re
gū tanq; odius odio
sus. t ꝺ execrabilis
t sacrilegus.

Capitulū. xxix.

a Igit ezechias. Hic ꝓ
t agit de tēpe
ezechie. sub quo ꝓmo facta est expiatō legal⁹ sacrificij. sc̄o
celebratio paschal⁹ be
neficij ca. xxx. tercio
reparatō sacerdota
lis ministerij. c. xxxj
quarto restauratō re
galis ipsius. ca. xxxij
Circa ꝓmū ezechie
as capitulū tria no
ta re
stius cas deo. pri
mo ꝑcepit leuitas et
sacerdotes sanctifi
cari. secūdo per sanctificatos templum
mundari. ibi. Con
gregauerunt. ter
cio per mundatos ꝑ
peccato populū sa
crificari. ibi. Con
gressi

genisq; quarto sacrificando deum laudari. ibi. Constitue
ꝝ. quinto expiatione facta holocausta offerri. ibi. Ezechi
as aūt. Circa ꝓmū ꝓcipitur genealogia ezechie ex p
te matris. quia satis erat nota ex parte patris cum dicit

b Nomen matris eius abia filia Zacharie. Dicunt aliq̄ q̄ ille Zacharias fuit ille quē pcepit occidi ioas rex iuda. vt dcm est .xxiiij. Alij aūt dicunt q̄ fuit filius filij Zacharie t q̄ tpe mortis pris sui adhuc erat in vtero matris. t ideo nomen ex vtero fuit ē nomē pris. Ista nō sunt multum verisimilia. q̄ achaz f. pr ipius Ezechie fuit ydolatra pessim⁹. a principio regni sui t destruxit quantus potuit cultū dei. t ideo nō est verisimile. q̄ vxorē acceperit de genere sacerdotali. t maxime de gente zacharie q̄ vsq; ad mortē eius claruit p cultu dei. Illo aūt qō pdicto fuit accepta fuit de libro hebraicaꝝ quæstionū. q̄ nō est autēticus nisi sup Gen. vt .ij. dictū est. c In ipso et. occidi debuit q̄ dñs fuit i p̄ fine regni sui. t pr os dicere q̄ fuit in prima die coronationis sue vt videbimus postea. d Et mēse prio et. vt templū posset purificari t officia primū celebrari ad pcedendū in ista achaz pr eius claudere at ianuas tēpli. vt dcm ē ca. pce. e Adduxitq; et. Fm predicta opet dicere. q̄ ista ad electio fuit eox vocatio ad diem sue coronationis. in q̄ etiam die mutauit eos ad removendū cultū idolorum. f Et cōgregauit eos in pla ori. i. in atriū sacerdotū vbi erat altare holocaustoꝝ. qō erat in q̄ie oriental atrij ipi tēpli. g Sctificamini. p aquā lustrationes. t etiā p cōtinētiam ab vxoib⁹ t alia ad hoc requisita. h Mundate. do. do. q̄ achaz ea fedauerat multis ad idolatriā ptinētib⁹. i Tuer. fa. fu. a tabernaculo dñi retrocedēdo vōluter a diuino cultu. alij aūt exponūt aliter. l. q̄ adorabāt ꝑs facie ad orientē sol oppositio mō q̄ fiebat adoratio in tēplo vbi fiebat versus occidētē. q̄ pria expositio magis. Notat lra pcedēti t seqnti. cetera patēt vsq; ibi. a Dos elegit. do. tribū. n. leui elegit deus ad seruiendū sibi. vt dr Nūe. ij. cetera patent in lra. b Congregauerūtq; b pār descendit mundatio tēpli q̄ sacerdotes t leuitas sanctificatos cū de. c Et sanctificauerūt annis regnauit in hieru
h salē. Nomē matris ei⁹ abia filia zach arie. Fecitq; qō erat placitū in ꝑspectu dñi iuxta oia q̄ fecerat dō pater ei⁹. In ipso anno t mense prio regni sui aperuit valuas dom⁹ dñi. t instaura-
e uit eas. adduxitq; sacerdo-
f tes atq; leuitas. t ꝓgregauit eos in plateā orientalē dixitq; ad eos Audite me
g leuite t sanctificami. mundate domū dñi dei pr̄m no
stroꝝ t auferte oēm imūdi
ciā de sanctuario. Peccauerūt pres nostri t fecerūt malū i ꝑspectu dñi dei no
stri derelinquentes eum:
i auerterūt facies suas a tabernaculo dñi dei nr̄i. t p̄buerunt dorsum. clauserūt ostia q̄ erāt in porticu. t extinxerunt lucernas. Incēsumq; nō adoleuerūt t holocausta nō obtulerūt in sanctuario deo isrl. Cōcitatus est itaq; furor dñi sup iudā t irām: tradidituq; eos i cōmotionē t in interitū t i sibilū: sicut ipi cernitis oculis vris. En corruerūt patres nri gladijs filij nr̄i t filie nr̄e t coniuges captiue ducte sūt ꝓpter hoc scelus. Nūc q̄ placet mihi vt incipiamus fed⁹ cuz dño deo isrl t auertet a nobis furoꝝ ire sue. Filij mei nolite negligere. vos elegit dñs vt stetis cor̄ eo. t ministretis illi: colatisq; eū t cremetis ei incensuz Surrexerūt ergo leuite: maath filius amasiet iobel filius azarie de filijs
caath. Joroi t filijs merari. cis filius abdi. t Azarias filius talalelel. De filiis aūt gersō: joba filius iemna: adee filius ioaba. Et vero de filijs elisaphā: samri t iabibel. De filijs quoq; asaph zacharias t matbanias: necnō de filijs hemā iahibel t semei. Sed t de filijs idithun: semias t ozi
b bel. Congregauerūtq; fra-
c tres suos t sanctificati sūt
d t ingressi sunt iuxta mādatum regis t imperium do
mini: vt expiarent domuz
e dei. Sacerdotes q̄z ingressi templum domini vt sāctificarent illud extulerūt oēm imundiciā quā intro rep-
f perant in vestibulo dom⁹ dñi quā tulerūt leuite t asportauerūt ad torrētem ce
g dron foras. Ceperunt aūt pria die mensis primi mā
h dare: t in die octaua eiusd̄ mensis ingressi sunt porticum dom⁹ tēpli dñi: expiauerūtq; tēplū dieb⁹ octo
i t in die sextadecima mensis eiusdem qō ceperāt impleuerūt. Ingressi q̄z sunt ad ezechiā regē t dixerūt ei Sanctificauimus oēm domū dñi. t altare holocausti vasaq; ei⁹ necnō t mensam ꝓpositionis cum oib⁹ vasis suis: cunctāq; tēpli suppellectilē quam polluerat rex achaz in regnō suo postq̄ ꝑuaricat⁹ est. t ecce exposita sunt oia cor̄ altare dñi. Consurgensq; diluculo ezechias rex aduma
k uit oīno principes ciuitatis ra etiā de primorib⁹ ad diuinū cultū destruxerat. q̄ reparari optauit aliq; posset ibi diuinus cult⁹ exerceri. t ideo optimū fuit de eis apponi. cetera patent in lra. k Consurgēsq;. Post tēpli expiationē b pār describit expiatio ppli q̄ hostiarū immolatione ꝓ pcō. ideo subdit. Hyrcos septē. t arietes septē. t ag. septē. t hyrc. septē. ꝓ pcō.

f In ye. do. dñi. i. i atrio vbi leuite poterant ingredi postea subdit ipe in q̄ fecerūt illā purgationez eā dñi. g Ceperūt aut pria die et. in illis dieb⁹ mundauerūt atriū sacerdotuz vbi erat altare holocaustoꝝ t mare eneum. t cetera ad sacrificia ptinētia. b In die et. expiauerūt q̄ tēpli dieb⁹ octo. t hanc expiatōz fecerunt sacerdotes nō pdicto i Et in die decimasexta mensis eiusdē et. ex b pr̄s q̄ dcm ē .iij. vicz q̄ si anno primo t pio mēse regni sui fecerit fieri ista. oportet q̄ sacerdotes inchoauerint i die crastino coronationis regis. q̄ sextadecima die mēsis cōpleuerūt mundationes. t illā fecerūt in .xv. dieb⁹. t sic eye chias in die coronatōis sue aperuit portas tēpli dñi. t ibidē congregans sacerdotes t leuitas imuit eis dictā purgatiōz t in crastino inceperunt. t in b apper magna laus ezechie. q̄ statis a pria die sue coronationis pcepit renouationē diuini cult⁹ q̄ pr̄es sui fuerat destructus. apper etiaz ex dicto magna malicia achaz. q̄ tantus atriū t templa polluerat. q̄ sacerdotes t leuite posuerūt .xv. dies in ei⁹ emundatione. Dicit ei h glosa hebraica. q̄ imagines ydolatrie multas affixerat in parietib⁹ tēpli cū clamis foris⁹ t magnis et ideo cū difficultate poterant cuncti mundare.

Cōfecrint oñdit ꝓ quoꝝ pctō cū ōr. l Pro regno.i.pro rege ꝛ principib⁹. m Pro sanc.i.ꝓ sacerdotib⁹ ac leuitis.ibidē ministrantib⁹ n Pro iuda.i.ꝓ cōi pplo. Circa hūc ultā sciendū.q̄ ls leui.iuj.ꝓ pctō principis nō ponatur.nisi vt⁹ hyrc⁹ offerendi⁹.ꝛ ꝓ peccato vnus vitul⁹.et sīl ꝓ pctō multitudis.ꝛa Nu. xv.ita q̄ cū hyrco offerendo offerebāt ⁊ vitul⁹.cū hoc i holocaustū.ꝛ iō illud q̄ ponit leui.iuj.no ex clusit.quia in sacrificio ꝓ pctō plura offerri pāt.ꝛ dñt aliqñ ⁊ maxime qñ fuerat magna peccatoꝝ multiplicatio. sīc fuerat in ꝓposito.vt ps in p dictis.ꝛ iō cū septē hyrcis oblatio ꝓ peccatis regis ⁊ principū ⁊ sacerdotū ⁊ leuitaꝝ ⁊ cōis ppli fuerūt oblati thauri arietes ⁊ agni in eōm numero in holocaustū. o Applicuerūtq̄ hyrcos ꝛc.ex q̄ ps q̄ illa oblatio ꝓ pctō erat ꝓ peccatis eōm sīl. p Imposuerūtq̄ ma.su.in. eos nō fingit ꝑsone ⁊ aliqua gerentes in ꝑ vice olim q̄ cōsti.q̄s.hic ꝓñt describit ut dicta oblatiōe omina laudatio cōs ōr.l. cōstituit q̄s le.in do.ꝛc.ꝙ enī in tali oblatione inuenit ꝓceptū i lege: q̄ fieret talis inbolatio. ꝙ dō hoc ordinauit ⁊ ꝓphe q deo inspirati. ex q̄ ps q̄ verbis dei ꝓphis ita credendū ē. sicut ⁊ lege. cetera patent vsq̄ ibi. a Precepitq̄ ꝛc.fmonib⁹ dō ⁊ asaph videntis .i. cithicis ⁊ laudib⁹ ab eo cōpositis. b Ezechias it. Hic cōsciūt describit oblatio hostiaꝝ ex deuotione cum subditur c Accedite ⁊ offerte vi.ꝛ laudes.ꝛ ptz ista vsq̄ ibi. d Sanctificauerūtq̄ xo.boues ccc.centenos ꝛc. ꝙ sacerūt ista nūc immolati.ꝙ reseruati ad immolandū epe cōpetenti ⁊ iō nunc dicit sctificatī.q: nōpoterāt peccetero ad vsus alios applicari e Sacerdo. vero pauci erāt q̄ posset nūc officiū exercere qz plures eoꝝ nō erāt sufficiēter sctificati.ꝛ postea subdit. f Dō ⁊ leuite ꝛc.ly ei detractio pertinet generaliter ad sacerdotū officiū vt leuite poterāt in ꝑ adtaſcēdit in domū dñi.obtulerūtq̄ ſunul thauros septē ⁊ arietes septē: agnos septē hyrcos septē ꝓ peccato ꝓ regno.ꝓ sanctuario ꝓ iuda. Dixitq̄ sacerdotib⁹ filijs aaron: vt offerrēt sup altare dñi ℳactauerūt igit thauros ⁊ suscepērt sāguinē sacerdotes.ꝛ fuderūt illū sup altare. ℳactauerūt etiā arietes ⁊ illoꝝ sanguinē sup altare fuderūt. Immolauerūt agnos ⁊ fuderūt sup altare sāguinē Applicuerūt hyrcos ꝓ pctō coꝝ rege ⁊ vniuersa multitudie Imposuerūtq̄ manꝰ suas sup eos ⁊ immolauerūt illos sacerdotes ⁊ aſperſerūt sanguinē eoꝝ coꝝ altari ꝓ peculo vniuerso ysrlis. Pro oi quippe isrl̄ ꝑcepat rex ⁊ holocaustū fieret ꝓ pctō. Constituit q̄z leuitas i domo dñi cū cymbalis ⁊ psalteriis ⁊ citharis ſm dispositionē dō regis ⁊ gad vidētis ⁊ nathā ꝓphete. Sicdē dñi ꝑceptū fuit ꝙ manū ꝓphetaꝝ eꝰ Steterūtq̄ leuite tenentes organa dō ⁊ sacerdotes tubas. ⁊ iussit ezechias vt offerrent holocausta sup altare. Cūq̄ offerrent holocausta cepērt laudes canere dño ⁊ clāgere tubis: atq̄ in diuersis organis q̄ dō rexerāt ꝓparauerat cōcrepare. Oi aūt turba adorante. cātores et bi q̄ tenebāt tubas erāt i officio suo. donec cōpleret holocaustū. Cunctis finita esset oblatio. incurua⁹ ē rex et oēs q̄ erant cū eo. ⁊ adorauerunt. Precepitq̄ ezechias ⁊ principes leuitis vt laudarent dñm sermonib⁹ dō ⁊ asaph videntis q̄ laudauerunt deū magna letitia: ⁊ incuruato genu adorauerunt Ezechias āt etiā hec addidit. Implestī manus vras dño: accedite et offerte victimas ⁊ laudes in domo dñi. obtulit ꝙ vniuersa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ holocausta mēte deuota. Porro numerus holocaustoꝝ q̄ obtulit multitudo hic fuit. Thauros sexaginta: arietes centū: agnos ducentos. sanctificauerūtq̄ dño boues sexcētos:ꝛ oues tria milia. sacerdotes vo pauci erant. nec poterāt sufficere vt pelles holocaustoꝝ detraherent. Vnde ⁊ leuite ſres eorū adiuuerunt eos donec iplerēt opus: ⁊ sāctificarēt antistites. Leuite quippe facilioꝝ ritu sāctificāt q̄s sacerdotes. Fuerūt ergo holocausta plurima: adipes pacificoꝝ. ⁊ libamina holocaustoꝝ ꝓplet⁹ ē cultus dom⁹ dñi: letatusq̄ ē ezechias ⁊ oīs ppls eo q̄ misterū dñi cēt expletū. de repente q̄ppe hoc fieri placuerat.

Ca.xxx.

Misit q̄z Ezechias ad oēm isrl̄ ⁊ iudam: scripsitq̄ epl̄as ad ephraim ⁊ manassen: vt venirent ad domū dñi in irlim ⁊ facerēt phase dño deo isrl̄. Inito q̄ cōsilio regis ⁊ principū ⁊ vniuersi cet⁹ irlim decreuerunt. Precepitq̄ ezechias ⁊ principes leuitis vt laudarent dñm sermonib⁹ dō ⁊ asaph videntis q̄ laudauerunt deū magna letitia: ⁊ incuruato genu adorauerunt Ezechias āt etiā hec addidit. Implestī manus vras dño: accedite et offerte victimas ⁊ laudes in domo dñi. obtulit ꝙ vniuersa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ holocausta mēte deuota. Porro numerus holocaustoꝝ q̄ obtulit multitudo hic fuit. Thauros sexaginta: arietes centū: agnos ducentos. sanctificauerūtq̄ dño boues sexcētos:ꝛ oues tria milia. sacerdotes vo pauci erant. nec poterāt sufficere vt pelles holocaustoꝝ detraherent. Vnde ⁊ leuite ſres eorū adiuuerunt eos donec iplerēt opus: ⁊ sāctificarēt antistites. Leuite quippe facilioꝝ ritu sāctificāt q̄s sacerdotes. Fuerūt ergo holocausta plurima: adipes pacificoꝝ. ⁊ libamina holocaustoꝝ ꝓplet⁹ ē cultus dom⁹ dñi: letatusq̄ ē ezechias ⁊ oīs ppls eo q̄ misterū dñi cēt expletū. de repente q̄ppe hoc fieri placuerat.

Ca.xxx.

Misit q̄z Ezechias ad oēm isrl̄ ⁊ iudam: scripsitq̄ epl̄as ad ephraim ⁊ manassen: vt venirent ad domū dñi in irlim ⁊ facerēt phase dño deo isrl̄. Inito q̄ cōsilio regis ⁊ principū ⁊ vniuersi cet⁹ irlim decreuerunt. Precepitq̄ ezechias ⁊ principes leuitis vt laudarent dñm sermonib⁹ dō ⁊ asaph videntis q̄ laudauerunt deū magna letitia: ⁊ incuruato genu adorauerunt Ezechias āt etiā hec addidit. Implestī manus vras dño: accedite et offerte victimas ⁊ laudes in domo dñi. obtulit ꝙ vniuersa multitudo hostias ⁊ laudes ⁊ holocausta mēte deuota. Porro numerus holocaustoꝝ q̄ obtulit multitudo hic fuit. Thauros sexaginta: arietes centū: agnos ducentos. sanctificauerūtq̄ dño boues sexcētos:ꝛ oues tria milia. sacerdotes vo pauci erant. nec poterāt sufficere vt pelles holocaustoꝝ detraherent. Vnde ⁊ leuite ſres eorū adiuuerunt eos donec iplerēt opus: ⁊ sāctificarēt antistites. Leuite quippe facilioꝝ ritu sāctificāt q̄s sacerdotes. Fuerūt ergo holocausta plurima: adipes pacificoꝝ. ⁊ libamina holocaustoꝝ ꝓplet⁹ ē cultus dom⁹ dñi: letatusq̄ ē ezechias ⁊ oīs ppls eo q̄ misterū dñi cēt expletū. de repente q̄ppe hoc fieri placuerat.

iuuare sacerdotes in necessitate. Multis et licēt rōe necessitatis.q̄ alis non licerēt.nō subdit. e Donec implerēt op⁹ ⁊ san.a.i.sacerdotes q̄z ꝑles nō erant sufficienter sanctificati c⁹ vna cā subdit cū ōr. f Leuite q̄ppe ꝛc.ꝛ iō ut minoꝛi tpe fuerūt purificati.ꝛ sic potuerūt iuuare sacerdotes purificatos loco illoꝝ q̄ nōdū erāt sufficienter purificati. Alia cā fuit vt dicit glosa hebraica.q: sacerdotes ꝑ ipm actaꝝ fuerant elongati de irlm.ꝛ iō nō venerunt ita cito ꝑles eorum. q: nō credebāt q̄ cult⁹ diuin⁹ deberet ita cito reparari ꝑ monē actaꝝ.ꝛ iō nō fuerūt ita cito purificati. g Ieratusq̄ ē ezechias ꝛc.ꝛ vna cā hⁿ lectio subdit. cum ōr. h De repente quippe ꝙ fieri placuerat.rex cēt et ppls nō solū gaudebant de implemento ministerij.ꝙ eius de mō implendi.l.in tē pore tamdiu.ꝛ cū videbāt magis ap⁹ diuinū q̄ humanū.et sic erat sm veritatē.

Capūm.xxx.

Misit q̄z ezechias. Hic cōsequēter describitur celebratio paschalis hūficij.Ꝙ celebrāt ei istū festū i memoriā hūficij eductionis filioꝝ isrl̄ de terra egypti. igit circa hanc celebratiōē ezechias de cōsilio sacerdotū die instituit Scdo ad hoc ppīm inuitauit.ibi. Placuit.tercio solēniter celebrauit.ibi.Congregatiq̄ sūt.Circa primū ōr. b Inito ꝙ cōsilio ꝛc.ita est in hebreo ⁊ in libris correctis.aliqui ei libri male hūt isrl̄. c Decreuerunt.vt facerēt pha.men.scdo.qz ꝑcipit Hūc.ir.q̄ si aliqui sint ꝑcepti celebrare phase mense pmo.xiij. die mēsis vt ꝑcipit Exo. xij.q̄ faciant mēse secundo xiij.die mensis. rex aūt ⁊ totus popul⁹ primo mense fuit legitime impedit⁹.qz sacerdotes nō cōpleuerūt purgatōs ꝛcpti aū diē decimū sextū illi⁹ mensis. vt ps ex dictis ca.pce.ꝛ iō nō potuerūt celebrare pascha illo mēse.qz i illa celebratione dī offerri sacrificia solemnia in tēplo dñi.q̄ offerri nō poterāt aū purgatōes ꝛcpti. alia

etiã cã expiniũt cũ ór. d Quia sacerdo. q̃ posset sufficere. p̃ tanta solemnitate. e Sanctificari nõ fuerãt. r ideo dato q̃ tẽplũ fuisset ãs purgatum. nõ erat oportebat offerri celebrationẽ paschę ppł̃ insufficientiã sacerdotũ. Tercia etiã cã addit cũ ór. f Et ppłus nõdũ cõgregatus fuerat in

rit vt facerẽt phase mense scõo. Nõ ei occurrerãt sacere in tpe suo: Quia sacerdotes q̃ posset sufficere sãctificati nõ fuerant: r ppłs nõdũ cõgregat⁹ fuerat in

irlm. Placuitq; sermo regi. Et omni multitudini. r decreuerũt vt mitteret nũcios in vniuersũ israhẽl ber sabee vsq; dan vt venirent r facerent phase dño deo

israhel in irlm. Multi. n. nõ fecerãt sicut in lege pscriptũ est. Perrexerũtq; cursores cũ epłis ex regis ipio r principũ eius in vniuersũ israhel

iuda: iuxta id q̃ rex iusserat pdicãtes. filij israhel reuertimini ad dñm deũ abrahã

r ysaac r israel. r reuertet ad reliquas q̃ effugerũt manus reg⁹ assyrioꝝ. Nolite fieri sicut pres vri r fres q̃ recesserũt a dño deo patrũ suoꝝ: r tradidit eos in interitũ: vt ipi cernitis. Nolite indurare ceruices vras:

sic pres vri. Tradite manꝰ vras dño: r venite ad sanctuarium eius q̃ sctificauit in eternũ. Seruite dño deo patrũ vrorũ. r auertet a vob ira furoris ei⁹. Si. n. vos reuersi fuerit⁹ ad dñm fres vri r filij vri bẽbũt misciam coram dñis suis: q̃ illos duxerũt captiuos r reuertent in terrã hãc. Pius ei r clemẽs ẽ dño deꝰ vr. r nõ auertet faciẽ suã a vobis: si reuersi fueritis ad eũ. Igr cursores pgebant velociꝰ de ciuitate in ciuitatẽ: p terrã ephraim r manasse vsq; ad zabulõ: illis irridẽtib⁹ r subsãnãtib⁹ eos. Attamen quidã viri ex aser r manasse r zabulõ acq̃escentes cõsilio: venerũt irlm. In iuda vo facta ẽ manꝰ dñi vt daret eis cor vnũ: vt facerent iuxta pceptũ regis et

principũ verbũ dñi. cõgregatiq; sunt in irlm populi multi: vt facerẽt solẽnitatẽ azimoꝝ in mense scõo. Et surgẽtes destruxerũt altaria q̃ erãt in hierusalẽ atq; vniuersa i ãb⁹ ydolis adolebãt incensum subuertentes: proiecerũt in torrentẽ cedron. Immolauerũt aũt phase xiiij die mẽsis scõi. Sacerdotes q̃s at q; leuite tandẽ sanctificati obtulerũt holocausta i domo dñi: steterũtq; in ordine suo iuxta dispositionẽ r legẽ moysi hois dei. Sacerdotes vo suscipiebãt effundendũ sanguinẽ de manibꝰ leuitaꝝ eo q̃ multa turma sanctificata nõ erat: r idcirco immolarent leuite phase his q̃ nõ occurrerãt sctificari dño. Magna etiã pars populi de ephraim r manasse r ysachar r zabulõ q̃ sctificata nõ fuerat comedit phase: nõ iuxta q̃ scriptũ ẽ. r orauit p eis ezechias dicẽs. Bonus⁹ bonꝰ ppiabit cunctis q̃ in toto corde requirũt dominũ deum patrũ suoꝝ r nõ imputabit eis q̃ minꝰ sancti ficati sunt. Quem exaudi-

spãliter factus est. q̃ cohortaꝝ animũ assentiret o idoneitõi regis de celebratiõe paschali. i Cõgregatiq; sunt in irlm. Hic cõsequẽs describit ipsũ paschę solẽnia celebratũ. r scõo sup̃ addãtio. ibi. Placuitq;. Circa primũ pmo ponit ydolatrie destructio. q̃ impediebat diuinũ cultum q̃ p remouenda fuit impedimẽta r hoc ẽ q̃s dicit. Et surgentes destruxerunt altaria cõ. r secũdo dicit pascheq; celebratio cũ dicit Immolauerũt aũt phase cõ. k Sacerdotes quoq; cõ. dicit tandẽ q̃ multi coꝝ tardauerũt venire in irlm rõid⁹ dicit ca. pce. l Sacerdotes vo fusci. effusi. an. de ma. leuitarũ. Exoõ. xij. vbi pcipit immolatio agni paschalis. non de q̃ hoc fieret per leuitas. q̃ fiebat i qualibet domo dum rõ sufficeret ad cẽsum agni. r tõ illa i molatio fiebat a patrefamilias domus. verũm q̃ multi de populo q̃ venerãt i hierusalẽ nõ erant purificati. r ista immolatio debat fieri ab homine mundo. tõ leuite q̃ ãs erant purgati de mandato regis immolauerũt. p illis q̃ ãs nõ erant sufficienter mundati. r sic gẽ ẽ gaudia effundendas in altari holocaustorũ portauerũt sacerdotib⁹. r hoc ẽ q̃d dicit. m Eo q̃ multa verba sanctificata nõ erãt cõ. i. non poterant sanctificari dño vt subdit. n Comedit phase, nõ sicq̃d scriptũ est. q̃ debebat comedi cũ a mundis. Q̃ tunc fuit dispensatũ cũ istis de cõsilio. nõ aũt de immolatõe. q̃ maior purificatio requirebat in immolantib⁹ q̃s in comedentib⁹ cõ. sicut et in nona lege maior sanctitas requirit in sacerdote Aaron cõ. q̃ in pplo cõicãte. o Et orauit cõ. vt ralia defect⁹ sufficãtia purificatiõis q̃ noceret eis ipediẽdo sacri effectũ. q Q̃ exaudiuit dñs. in li. de hebraicis

a Et mit. non. in vni. isrl de bersabee vsq; ad dan. terminꝰ sunt totꝰ terre. pmisionis fin suã longitudinẽ vt frequẽt dicũ est. b Multi ei nõ fecerãt cõ. vicy q̃libet anno. q̃ tẽpe achaz non venerabat ppłs ad hanc solemnitatẽ. q̃ q̃nq; potuit cultũ dei reno-

uerat. c Predicãteo. vt reuerterẽt ad deũ r ca⁹ culpã. r maxime in solemnitate paschali imminente d Et reuertet ad re li. q̃ eff. ma. re. assyriorũ. q̃ vna ex ppłi isrl iam erat captiua per teglatpha. re

gẽ assyriorũ. r translata in assyrion. vt di. iij. Regũ. xv.

e Tradite manꝰ vras dño. pmittẽdo q̃ ei seruiatis fideliter. r bonũ solũ pficiet vobis. f Illis irridentib⁹ r subsannantib⁹. erãt. n. ias habituati i ydolatria. r tõ irridebãt ammonitionẽ de cul

gtionib⁹ ꝺe q̄ ista exandirō fuit ꝓcepta. ꝑ ō q̄ immundi alo cōedentes agnū paschalē subito morichant. ꝙ tūc nō fuerant mortui. ꝙ hoc nō vī rōnabilit dictū. q̄ sic ezechias et pplo tentasset dīm. t iō magī dōm q̄ ꝓpt necessitatē t potuit devotionē fuit cū eis dispensatū. tpe ei necessitatis aliquid fuit licitū cōtra legalia. q̄ tñ alias nō cēt. sicut dō t vīri e⁹ cōcedūt panes ꝓpositōis licite. Sm q̄ dic salmator Matheī. xij. t eōdē modo pōt hic dici q̄ illi erant i tali statu q̄ ꝓcerāt vltra tardare ad comedendū pascha. s. decioquarto die mēsis scdi. Licit cuiusinterior ꝙ ꝓfuit in fide t devotiōe ne supplet aliquē defectū ꝙ cōsistit in exteriori cultu marie q̄ sacramenta legis nō erant accepta nisi ex fide t devotōne suscipientis. t iō ly isti nō cēnt sufficienter purgati ab aliq̄ immundicia respiciente cultū exteriorē. vt pote ex tactu alicuius rei immunde vt hutusmōi. tñ ꝓpt fidem t devotionē ad cōfessiones agni paschal supplentē hmōi. defectū fuit cum eis dispensatū. t hoc ē qđ dicit ezechias. p Dño deo⁹ ē. septē dieb⁹ ꝑ festo paschali qđ tamē debat durare vt hꝰ Exo. xij.

q In leti. magna. ꝙ nō. ꝓcedebat ex dissolutione. ꝙ ex devotiōe. iō subdit. Laudantes deū p singulos dies t sequitur.

r Placuitq; ℞ñ describit ad ꝓdictā solēnitatē additio. q̄ celebrauerūt septē dieb⁹ alijs ad qđ nō tenebāt.

s Mille thauros ē. ista offerebant in hostias pacificas q̄rū magna po erat offerē tūr de istis cōdit pplus illis septē dieb⁹ positis obtulerūt sacrificia t laudes t orōes dño oi die t Factaq; ē. ly ei maior pplo aliqñ ꝓuenisset tñ ñ erat tāta exultatō q̄ ñ erat ibi aliq̄ nouitas. eo qđ q̄libet anno celebrarēt pascha tpe suo. ꝙ q̄ achaz clausit ianuas tēpli. t sic plurib⁹ annis hec celebratio cessauit. ꝓpter qđ qñ ezechias eas renouauit. facit maior exultatio. q̄ nouꝫ placēt t delectāt

v Peruenit q; oratio ē. i. fuit exaudita cora deo. t vt hic dicit glo. hec ꝓtica fuit hoc ꝓceptū. eo q̄ rex t ꝓncipes ꝑpli leuiter sacerdotes valde ꝓsperati sunt in operib⁹ suis.

In ca. xxx. vbi ly in postilla. Comedū phase non ligata qđ scriptū est. q̄ debebat comedi tñ a mundis.

Exodi. xij. vbi dī de immolari- Additio. one t comestione agni paschalis. nulla fit mentio de hoc q̄ redarg̃ purificatio in immolantib⁹ pascha. indifferenter eñ dicit. Immolabuntq; cū tota multitudo filiorū isrl. Ex quo patet q̄ nō redarguebat q̄ cēt purificatus ꝓpter dī in postilla. nec aliqđ hmōi. ꝙ tñ in comestione sit mentio de mundicia. circūcisione t assignat ionez hmōi. Similitudo aūt q̄ inducit de noua lege nō vī valere. sacerdos ei cōsecrās repraesentat xp̃m: q̄ est principale actor. vt ꝑba verba consecrationis demōstrant. ꝙ immolās agnum paschalē nō repraesentabat xp̃m ꝙ potius figurabat q̄ xp̃s immolandꝰ erat. ꝓmittendo filiōs isrl.

Replica sup ꝓxt decimo primi libri. t sup septimo t tricesimo scdi psalmorum sequitur.

Libris paralyp. pauca tāgit Burg. id qđ de origine hebraeorū tāgit. j. ca. cōtr. vide Gen. x. q̄ tāgit circa decimū capm de salutatione vel dīnatiōe saul. vide. j. Reg. vij. Quod aūt tāgit circa septimū capm scdi libri de festo collecte sine cer⁹. vide. Exod. xxiij. Sz ꝑ illud qđ tāgit de. xxx. ca. vbi postillator dicit immolantes pascha ē debere mundos. cū comedēdi⁹ fuit dispensatū. q̄ ñ tāta requirit mundicia in comedente. sicut in immolāte. ponens exēplū de euāgelio vbi redarg̃t maior sanctitas in sacerdote cōsecrante q̄ in pplo comedente obiicit burgē. q̄ nō ēt de mundicia immolantis. ꝙ hoc est ꝓ clarū textū. Obiecit ei em cōtra similitudē. q̄ cōsecrans repraesentat xp̃m. nō aūt immolans. ꝙ hoc est falsum. q̄ oblatō repraesentat xp̃m t agnū nō sacerdos offerens. q̄uis ei ꝓferat verba xp̃i. hoc est ministraliter ex ꝓ nō repraesentat xp̃m oblatū. sed pot⁹ immolātē. q̄ illa eis verba iterat quotidie oblatio. Cetera patēt ē.

Capitm. xxxj.

Vnq; hec fuissent rite celebrata: egressus est oīs isrl q̄ inuentus fuerat in vrbibus iuda: t fregerunt simulacra. succiderunt q; lucos: demolit⁹ sūt excelsa t altaria ōstruerēt non solum de vniuerso iuda t beniamī ꝙ t de ephraim q̄ t manasse. donec penit⁹ euerterēt. Reuersiq; sunt oēs filij isrl in possessiones t ciuitates suas Ezechias aūt cōstituit turmas sacerdotales t leuiticas ꝑ diuisiones suas vnūquēq; in officio ꝓpriō: tā sacerdotū vicz q̄ leuitaꝝ ad holocausta t pacifica: vt ministrarent t confiterentur: canerentq; in portis castroꝝ domini. Panis aūt regis erat vt de ꝓpria e⁹ substātia offerret holocaustū mane sp t vespe sabbatis lus a diebus salomonis filij dauid regis isrl in ea vrbe nō fuerat. Surrexerunt aūt sacerdotes atq; leuite benedicentes populo t exaudita est vox eoꝝ peruenitq; oratio in habitaculū sctī celi.

Capitm. xxxij.

Vnq; hec fuissent rite celebrata: egressus est oīs isrl q̄ inuentus fuerat in vrbibus iuda: t fregerunt simulacra. succiderunt q; lucos: demolit⁹ sūt excelsa t altaria ōstruerēt non solum de vniuerso iuda t beniamī ꝙ t de ephraim q̄ t manasse. donec penit⁹ euerterēt. Reuersiq; sunt oēs filij isrl in possessiones t ciuitates suas Ezechias aūt cōstituit turmas sacerdotales t leuiticas ꝑ diuisiones suas vnūquēq; in officio ꝓpriō: tā sacerdotū vicz q̄ leuitaꝝ ad holocausta t pacifica: vt ministrarent t confiterentur: canerentq; in portis castroꝝ domini. Panis aūt regis erat vt de ꝓpria e⁹ substātia offerret holocaustū mane sp t vespe sabbatis

ministrare. c Precepit. Hic ꝓfr describit ꝙd ezechias ꝓuidit eis de victualib⁹ eū ōi. c Precepit eīā ꝑplo rē. vt darent ptes sacerdotib⁹ t leuitis. s. decimas t ꝓmissa q̄ erāt assignate eis ꝑ legē. f Vt possent vacare legi dñi. vicz. studendo: docendo: tēplū officiādo. Istud cū ꝙ fuit obseruatū apud oēs ꝙ illi q̄ intendebant studio t cultui diuino acciperēt ne cessaria victui a ꝑplo. ꝓter qđ ezras sacerdotes egypti rē porte famis no fuerit cōpulsi vendere possessiones suas sicut alij. q̄ ipse statuta ei data ex decreto publicis ꝓbebant. vt dī Gen. xl vij. capło.

g Plurimas obtulere ꝓmitias. ꝓmitias aūt ꝓmissa ꝙ nō fuit determinata in lege. q̄ primo fuit facta voluntarie ex deuotione dāniū. postea do ꝙ amarici crescente q̄ multi parū aut nihil dabāt ꝙ suptenteo hebreoꝝ fuit decretū q̄ ad minus septuagesima ꝑ daret illi tā q̄ erant magis deuoti dabant q̄dragesimā. medij vo q̄ quadragesimā. t hoc ideꝝ di in collationib⁹ patrū collatione ꝓma theone abbate.

h Melius q̄ si de melle nō posset fieri oblatio q̄ tota vel ex parte cremaret sup altare vt dī Leui. c. nō inde debebāt dari ꝓmitie cedētes i vsū sacerdotū. Hebreī tā dicūt q̄ noie mellis intelligūt hic dulcedinem fructus. vt dicat li sicut t bonū.

i Et olim q̄ gignit humus. Dicit autē Ysa. sup Deu. xxvj. q̄ ꝓmitie ꝙmodo ad terrenascentia dabant tēs de septē rebus. s. frumēto, ordeo vinea: oliua: malogranato: ficu: t palmis potebant domines de aliis dare ex speciali deuotiōe t sic factū fuit hic.

k Decimasq; sanctoꝝ ex hebreis ille sūt decime q̄s leuite dabāt sacerdotib⁹ de decimis q̄s receperant a ꝑplo. vt dī Nūe. xviij. ca.

l Mense tertio. s. principio q̄ subsunt illis q̄ sup apposuerunt. m Interrogauitq; ezechias. q: mirabat de tantis acervis victualium. n Rndit illi azarias sacerdos ꝓm⁹. i. maior. t ille respōdit ozie regi charissime volēti. vt

ꝙ t kalendis t solennitatib⁹ ceteris sicut scriptū est in lege moysi. Precepit eti am ꝑplo habitāti hierlm: vt darēt partes sacerdotib⁹ t leuitis: vt possent vacare legi dñi. Q̄ cū ꝓcrebuisset in auris⁹ multitudis: plurimas obtulere primitias filij isrl frumēti vini et olei: mellis quoq; t oim q̄ gignit bum⁹ decimas obtulerunt. Sed t filij isrl et iuda q̄ habitabant in vrbibus iuda obtulerunt, decimas boū t ouium: decimasq; sanctoꝝ que vouerant domino deo suo. atq; vniuersa portantes fecerūt acervos plurimos. Mēse tercio ceperunt acervoꝝ iacere fundamenta. t mēse septimo compleuerūt eos Cumq; ingressi fuissent. ezechias t principes eius viderunt acervos t benedixerunt dño ac ꝑplo isrl. Interrogauitq; ezechias sacerdotes t leuitas cur ita facerent acerui. Rndit illi azarias sacerdos ꝓm⁹ de stirpe sadoch dicens Ex q̄ ceperunt offerri primitie i domo domini: comedim⁹ t saturati sumus t remanserunt plurima eo ꝙ benedixerit dñs ꝑplo suo. Reliquiaq; aūt ē copia ista quā cernis. Precepit igit Ezechias vt ꝑpararēt horrea i domo domini. Quod cū fecissent intulerūt tā primitias q̄s decimas. t q̄cunq; vouerāt fideliter. Fuit aūt perfectus eoꝝ choneias le

uita t semei frater eius secundus: post quē iehibel t azarias t naad t asahel: et hierimoth: iozabat quoq; t elibel t iesmachias et maath et banatas ꝓpositi sub manibus chonenie et semei fratris eius ex imperio ezechie regis t azarie pontificis domus domini: ad quos oīa ꝑtinebāt Chore ḡo filius iemna leuites t ianitor orientalis, porte ꝓpositus erat dñs q̄ sponte offerebāt domino primitias q̄s t consecratas i sancta sanctoꝝ: t sub cura eius eden t beniamin: iesue t semias: amarias q̄ q̄s t secheneias in ciuitatibus sacerdotum. vt fideliter distribuerent fratribus suis partes minoribus atq; maioribus: exceptis maribus ab annis tribus t supra cunctis qui ingrediebantur templum domini. Et quicquid ꝑ singulos dies ꝙducebāt in ministerio atq; obseruationib⁹ iuxta diuisiones suas: sacerdotibus ꝑ familias: t leuitis a vicesimo anno t supra per ordines t turmas suas vniuersoq; multitudini tā vronibus q̄s liberis eoꝝ vtriusq; sex⁹ fideliter cibi ō bis q̄ sctificata fuerāt ꝓbebantur. Gz t filioꝝ aaron per agros t suburbana vrbiū singularū dispositi erāt viri q̄ ꝑtes distribuerent vniuerso sexui masculino: de sacerdotib⁹ t leuitis. Fecit q̄ ezechias vniuersa q̄ di

ctū est. ī. xxv. o Ki remanserūt plurima. s. de primitiis t decimis. habito sufficienti victu sacerdotū t leuitarū ꝑ eo q̄ bñdi. do. po. suo. i. abundare fecit in bonis tpalibus. t ideo babāt abundanter ꝓmissa t decimas. t q̄s tunc erant magis deuoti. vt ꝑ ex ꝓdictis. q Precepit igit ezechias vt ꝑparent homes vt ibi reponerent ea q̄ ꝑtinet erāt singulis vsq; ad tps congruū seruarent. r Fuit aūt ꝑfectus Hic ꝑfr ondit q̄liter ezechias ꝓuidit ꝑsonis ad deliberādū ꝓmissa ad cōsecrandū ḡdicta. t ꝑ consecrandū ea q̄ essent ꝑ sacerdotib⁹ t leuitis recipienda. t ad cōseruandū deo oblata t ꝑsecrata. vt ꝑ ista vsq; ibi. s Et consecrauit sanctū sanctorū. nō accipit hic sctā sanctoꝝ ꝑ parte interiori templi. in q̄ erat archa testamēti q̄ ꝑ prie dicebat sancta sanctoꝝ ꝑ excellēciā accipit cōsuetudine. t hic accipit distinctiue in sancta q̄ sunt de numero sanctoꝝ. ois ei deo ꝑsecrata dicebāt sancta t de nūero sanctorū. t Exceptis maribus ab annis tribus t supra leuite numerant Nūe. iij. ab vno mēse t supra hoc tñ factū est vt acciperent ꝑ redemptione primogenitoꝝ aliarū tribuū. sed de distributionib⁹ q̄ fiebant leuitis nō recipiebatur ꝑ eis. donec haberent tres ānos. scdm̄ postea v Et leuitis a vicesimo anno t supra Nūe. iij. accipiunt leuite ad ministeriū tabernaculi. a. xxx. annio vsq; ad l. t Nūe. viij. a xxv. annio t sicut de eis fuit ibidē nō instituebāt nisi xxx. anno. nā a. xxv. exercebant in aliquibus officijs vt sic ꝑ illis q̄libz annis experirēt sacerdotes q̄ leuite essent apti ad ministrandū. s in q̄ bus officijs. nā post edificationē tēpli. q̄ leuite nō habuerūt ita grauia officia. sicut ante. q̄ tabernaculū cū ꝑtinētibus ad ipm portabat de loco ad locū. in mūdi erāt ista tabernacula. s. xx. anno. e q̄ aliqō tpo ab accipiebāt experientia de ipso. Sciendū ñ q̄ ea q̄ dicta sunt. sic fiebant de cōmuni lege. ex speciali tñ cā aliq̄ minoris etatis recipi poterāt

r tim⁹ i ol iuda opatusq; est,
s bonū ꝛ rectū ꝛ verū coram
domio deo suo.i.vniuersa
cultura misterij dom⁹ dñi
iuxta legē ꝛ ceremonias:
volens requirere deū suū
in toto corde suo. Fecitq;
ꝛ ꝓsperatus est.

Capi.xxxij.

a Post q̄ ꝛ huiuscemodi
b veritatē venit senna-
cherib rex assyrioꝝ ꝛ ígres
sus iuda: obsedit ciuitates
munitas volens eas cape
c re. Qđ cū vidisset ezechi-
as venisse scꝫ sennacherib
ꝛ totū belli impetū verti ꝯ
d ihrlm: inito cū principib⁹ cō
e silio virisq; fortissimis: vt
obturarent capita fontiū q̄
erāt extra vrbē: ꝛ hoc oīm
decernente sententia ꝯgre
gauit plurimā mltitudinē,
ꝛ obturauerūt cūctos fon
f tes ꝛ riuū q̄ fluebat in me-
dio terre dicentes. Ne ve
niāt reges assyrioꝝ ꝛ inue-
niāt aquaꝝ abundantiam.
h Edificauit quoq; agēs indu-
i strie, omnē murū q̄ fuerat
dissipat⁹ ꝛ extruxit turres
desuper, ꝛ forinsecus alte-
rū murum. Instaurauitq;
k mello in ciuitate dd, ꝛ fecit
vniuersi generis armatu-
rā ꝛ clypeos. Constituitq;
principes bellatorū in ex-
l ercitu: ꝛ ꝯuocauit vniuer-
sos in platea porte ciuitā-
m tis: ac locut⁹ est ad cor eo
rū dicēs. Viriliter agite ꝛ
n ꝯfortamini, nolite timere nec
paueātis regē assyrioꝝ, ꝛ vni
uersā mltitudinē q̄ ē cū eo.
o Multo ei plures nobiscū sūt q̄
cū illo. Cū illo ei ē brachiū
carneū: nobiscū dñs de⁹ nr̄
q̄ auxiliator est nr̄, pugnat
q; ꝓ nobis. Confortat⁹ est
pplus huiuscemodi v̄bis
p Ezechie regis iuda. Que
q postq; gesta sunt misit sen-
nacherib rex assyrioꝝ suos
suos ihrlm: ipe eni cum vni
uerso exercitu obsidebat
lachis. ad ezechiā regē iu-
da: ꝛ ad omnē pplm q̄ erat
in vrbe dicens. Hec dicit
sennacherib rex assyrioꝝ
r In quo habentes fiduciā
s sedetis obsessi in hierusalē
t Num ezechias decepit vos,
vt tradat morti in fame et
v siti. affirmans q̄ dominus
deus vester liberet vos de
x manu regis assyrioꝝ. Nū
quid non iste est ezechias
qui destruxit excelsa illius
ꝛ altaria. ꝛ precepit iude ꝛ
hierusalem dicens coram
altari vno adorabitis: ꝛ in
ipso comburetis incensū.
y An ignoratis que ego fe-
cerim ꝛ patres mei cunctis
terrarum populis. Nun-
quid preualuerunt dij gen
tium omniumq; terrarum
liberare regionē suā de ma
nu mea. Quis ē de vniuer
sis dijs gentiū quas vasta

ad misterū tabnacli. sic hely recepit samuelē ad misterū tabnacli. cū eēt puer .x. ānoꝝ vl circit. vt dēm fuit .j. Re.j. ca. q: mr̄ sua anq̄ cōciperet ipm dño vouerat q̄ si daret ei se xum virilem daret cū misterio dñi cūctis dieb⁹ quib⁹ pos set ministrare. h etiā fuit añ edificationē tēpli. r Opera-tusq; ē.s.ezechias.
s Et rectū. erga ꝓ ximū. y Bonū.q̄ tū ad seipm. z Et verū. q̄tū ad deū. sō sequit Corā dño deo suo. Ca.xxxij.

a Post q̄. Hic ei tio sub ezechia describit stau ratō regal imperij. ꝓ p aduersarij tribules deiectionē. scd̄o p ip si⁹ Ezechie mirabilē sanationē. ibi In die bus illis. Circa pri mū p describit circa ezechiā prudentiā i humanis. scd̄o cōfi dētia de diuinis. ibi Et conuocauit vni uersos. tercio pestilē tia in eius aduersari os. ibi. Que postq; gesta sunt. Sciendū aūt q̄ circa istā histo riā aliqua hic omit tunt q̄ plene⁹ sūt .iiij. Reg.xviij.ꝛ.xix. Cir ca primā igit partes dicit sic. a Post que ꝛ hu. veritatē .s. vite ipsi⁹ ezechie in idolatrie destructiōe ꝛ cult⁹ diuini restau ratione b Venit sennacherib ꝛc. Ex q̄ pꝫ q̄ aliqñ iusti tri bulant in hac vita vt habeāt patientie me ritū ꝛ alij exemplū. c Qđ cū audisset Hic omittit qđ .iiij. Re.xviij. supplet .s. q̄ ezechiā merito ti mens destructionē ihrlm ꝑpter peccata achaꝫ patr̄ sui. aurū ꝛ argentū misit sen nacherib regi assyri oꝝ sub pacto iura mēto firmato q̄ rece deret de regno inde ꝛ dimitteret illud in pace. s; fracto federe retenta pecunia venit postea ad destruendū ihrlm si posset. Et tunc ezechi as disposuit se ad resistendū. ꝛ hoc ē qđ dr̄. c Qđ cum audisset ezechias .s. fractionē iuramenti ꝑdicti. d Ini to cū prin. cō. q: hō in picnlo posit⁹ nō dꝫ omittere ea q̄ sūt agenda fm humanā prudentiā ad sui liberationē alit tē taret deū. e Vt ob. ca. fontiū. ad hoc q̄ exercit⁹ veniēs ad obsidendū ciuitatē pateret aque penuriā. ꝛ sic recede re cogeret. f Et riuū q̄ fluebat. de ihrlm g In medio terre hoc est extra vrbē. ita q̄ cursum illi⁹ riui sic disposue rūt. q̄ prim retinebat iuxta vrbē p modū lacus ꝛ qđ ibi ca pi nō poterant terrā reintraret p aliā viā. ita q̄ exercit⁹ ob sidens ciuitatem non haberet inde aliquam subuentio-

nem h Edificauit q; ꝛc. i. ꝓuide i Omnē murū ꝛc. ita q̄ nihil omitteret de cōtingentib⁹ ad sui defensionem k Et fecit vniuersi ge. ar. s. ad inuadendū aduersarios. ꝛ ad sustinēdū inuasiones eoꝝ. l Et cōuocauit. Hic ꝯñr describit ei⁹ cōfidentia de diuinis. q: qñ hō ē i picnlis post q̄ nihil omittit de his q̄ pñt fieri p prudentiā humanā. se cure pōt cōfidere de deo in residuo ꝛ hoc est qđ dr̄. l Et cō uocauit vni. i platea porte ciuitat. vt oēs possent eū audire. m Ac locu. ē ad c. eoꝝ efficacit monēs eos ad bonū. n Nolite timere. cui⁹ cā subdit. o Mul to ei plu. no. sunt .s. virtus diuina ꝛ ange loꝝ ipsius quoꝝ for titudo preualet omni virtuti humane vt .s. dr̄ q̄ angel⁹ dñi pcus sit omnē virū robu stū ꝛ bellatorē exerci tus regis assyrioꝝ p Que postq; ge sta sūt Hic pñr descri bit pestilentia in ad uersarijs. Circa quā primo ponit senna cherib blasphemia. scd̄o dei vindicta ibi Steterūt aūt Circa primū dr̄ p Que postq; gesta sūt .s. p⁹ munitiones ezechie ad resistendū. q Misit sennacherib rex assyrioꝝ ꝛc .s. rab sacē ꝛ quosdā alios cū exercitu. vt terre ret ezechiā ꝛ pplm eius verbis ꝛ factis vt hr̄ plene⁹ .iiij. Re. xviij. r In q̄ ha. fiduciā. q. d. in nullo q: nō in virtute hūa na ꝛ hoc notat cū dr̄ s Sedetis obsessi i ihrlm. q. d. si haberetis virtutē resistendi exi retis ad ꝑliū. sub nec in diuina ꝛ hoc nota tur cū dr̄ t Num ezechias decepit vos q. d. sic. v Affirmās q̄ dñs ꝛc. ꝛ ad hoc improbādū in ducit duplicē rōnē. prima est q̄ ezechias destruxerat oīa al taria. in quib⁹ pplo offerebat dño. excepto altari qđ erat i tēplo. ꝛ ex h arguit q̄ magis meruerat dei offensā q̄ miaꝫ ꝛ h rō tangit cū dr̄. x Nūqd n iste est ꝛc. sed hec rō con cludit falsū. q: illa altaria nō fuerūt licita p⁹ tēpli edifica tionē. sicut frequēt dictū est s̄. Scd̄a rō est. q: dij aliaꝝ gē tiū cū tñ eēnt multi. nō poterāt eas liberare de manib⁹ re gū assyrioꝝ. g̊ nec de⁹ isrl̄ cū sit vnic⁹ poterit liberare po pulum suū de manu mea. hec rō diffuse tangit cū dicitur y An ignoratis q̄ ipe fecerim ꝛ pres mei ꝛc. ꝛ pꝫ lia sed hec rō nō valet. q: illi erāt dij falsi. ꝛ nullius potentie de⁹ autem israel verus est deus vnicus ꝛ omnipotens.

3 Epistolas quoq; scripsit et. Istud nō fuit nūc factū sed post recessum rabsacis. cū rex assyrioꝝ audisset q nunciā. q rex ethiopū inuadebat terrā sui. e sic fuit cōpulsus re cedere de terra iſt ad bellandū cōtra ipm et nūc misit Sau cōmilatonisso eyechie: q bellato rege ethiopū rediret ad expugnādā hierlm.

ß hoc interponit hic ēba rabsac. ſſi ebrio nice loquēdo. C Ole quenter reuertit scri ptura ad verba rab sacis cū dicit.

a Insup et clamore magno lingua iudai ca et. ista verba ple nius cōmentat. iiij. He gū. xviij. f. g. Ex b aūt loco ōr cōiter q ipe rabsaces erat apo stata a fide cōuersus ad gentilitatē. et di cūt aliq; q fuit filius Esaie. b Hanc fūt aūt. Postea blas phemia sennacherib verbis et scriptis. hic ꝑr describit dei vin dicta ad preces Eze chie et Esaie: q plen tio habent. iij. Re gū. xix. et similiter exerci⁹ sennacherib pcussio. et ista fuerunt ibi ecclesie exposita excepto quod sequit.

c Et neq; isq; cum ignominia in terraꝝ suā cū paucis fugiēdo. aliq; ut exponāt q q̄n angel⁹ pcussit exercitum sennache rib: rasit caput et bar bas ipius sennache rib sm q dr Esaie. vii. In illa die radet dns in rege assyrioꝝ caput et barbā: quod erat valde ignomini ſum i terra illa et ad huc est. Scientēs ergo q ista pcussio sen nacherib et sui exerci⁹ fuit q duos ānos postq; recesserat de terra iſt mittēs epi stolas ꝓmanatorias ezechie. vt dictū fuit plen⁹. iij. Reg. xix. ce tera patēt in ista.

d In diē illis. h ꝑr describit ipi⁹ eze chie mirabilis sana tio. cui⁹ modus ple nius dr. iij. Reg. xx. et ex dictis ibidē ꝑz li tera excepta pauca ejus sequit.

e Sz nō contra dñm. q accepe rat tribuit f. do mino f Quia ele uatū est cor ei⁹. ista se uerunt patres mei; qui po tuerit eruere populū suum ē manu mea: vt possit etiā deus vester eruere vos de hac manu. Nō vos q̄ decipiat ezechias: nec vana ꝑsuasione delūdat: neq; cre dātis ei. Si enī nullus po tuit de⁹ cunctaꝝ gentiū ar q; regionuꝝ liberare ꝓplm suū de manu mea et de ma nu patrū meoꝝ. cōsequenter nec deus vester poterit eruere vos de hac manu. Sed et alia mlta locuti sūt serui eius ꝑtra dñm deū et ꝑtra ezechiam seruū eius.

g Epistolas q̄q scripsit ple nas blasphemie i dñm deum iſrael et locutus est ad uersum eum. Sicut dii gē tium ceterarum nō potuerunt liberare populū suuꝝ de manu mea: et sic deus ezechie eruere non poterit populū suū de manu ista,

h Insup et clamore magno lingua iudaica cōtra ꝓplm q sedebat in muris hierū salem ꝑsonabat vt terreret eos, et caperet ciuitatē. Lo cutusq; est contra deum iſ rael: sicut aduersum deos populoꝝ terre, opera ma nuū hoim. Straverūt ḡgit ezechias rex et esaias filius amos ꝓphetes aduersum hanc blasphemiam: ac vo ciferati sunt vsq; in celum. Et misit dns angelū suum q̄ pcussit oēm virū robustū, et bellatorē et principē exer citus regis assyrioꝝ: reuersus est cū ignominia i ter rā suam. Cumq; ingressus esset domum dei sui: filij q egressi fuerāt de vtero ei⁹ interfecerunt eum gladio. Saluauitq; dominus eze chiam et habitatores hie rūsalē de manu sennache rib regis assyrioꝝ et de manu oim, et ꝑstitit eis quietē per circuitum. Multi etiaꝝ deferebant hostias et sacri ficia dño in hierlm et mu nera ezechie regi iuda: qui exaltatus est post hec cōā cunctis gentib⁹. In dieb⁹ illis egrotauit ezechias vsq; ad mortem, et orauit do mīnū. Exaudiuitq; eū et de dit ei signum, sed nō iuxta beneficia que acceperat: re tribuit q̄ eleuatum est cor ei⁹. Et facta est ira et cōtra iudā et hierlm. Humiliatusq; est postea: eo q exaltatū fuisset cor eius. cū ipe et habitatores hierlm: et idcirco non venit sup eos ira dñi sup dieb⁹ ezechie.

k Fuit aūt ezechias diues et inclit⁹ valde: et thesauros sibi plurimos cōgregauit argēti et auri. et lapidis pci osi: aromatū et armoꝝ vni uersi generis: et vasoꝝ magni pcij: apotbecas q̄q fru menti vini et olei et ꝓsepia oim iumētoꝝ, caulasq; pe cōrib⁹. et vrbes ser edificā uit. Habebat q̄ppe gregeꝝ ouiū et armētoꝝ innumera bileꝝ: eo q dedisset ei dñs substātiā multā nimis. Ipse e ezechias q obturauit supiorē fontē aquāꝝ gyon, et auertit eas subt ad occi dentē vrbis dā. In oibus opib⁹ suis fecit ꝓspere q̄ voluit. Attamē in legatiōe principū babylonis q̄ mi si fuerāt ad eū vt interroga ret de portento, q̄ acciderat sup terrā: dereliquit eū dñs vt tentaret: et nota fie ret ola q̄ erāt in corde eius. Reliqua aūt sermonū eze chie et misericordiaꝝ eius, scripta sunt in visione esa ie filij amos ꝓphe: et i libro regū iuda et isrl. Dormiuit q ezechias cū ꝓgnib⁹ suis et

1 Ipse ch ditatores hierlm: et idcirco non venit sup eos ira dñi sup dieb⁹ ezechie.

b Humiliatusq; est postea: ad arguiones esaie ꝓphete. vt dr. iij. Reg. xx. f. Esa. xxxviij. et. xxxix. i Et idcirco ñ venit in eos ira et ꝙ dilata fuit vsq; ad et puo sedechie.

k Fuit aūt ezechi as diues diuinis ac ciuilibus⁹ et naturalib⁹ et ꝓpt ista vsq; ibi. l Ipse est ezechias et. Gyon. Gyon no mē fontis. et q̄ fine bat ria⁹ extra ciuita te. cui⁹ curiosꝝ ipedi uit ezechias ꝓpter re gē assyrioꝝ. vt dictū est. ß. circa principiū hui⁹ capi. m Attamē in legatione et. p ponendo .i. ō signa sibi data in retractā sione solis. vt dr. iij. Reg. xx.

n Dereliq; eū dñs nō ꝓbando eū ab elatione. vt dictū est ß sequit.

o Et sepe. cū supra se. filii dā. i. loco so lēnioꝝ: et celebrioꝝ. ꝙt bona q̄ fecerat licet in aliquib⁹ defe quisset.

In ca. xxxij. vbi de in postil. Ex b aūt lo co ibi.

Addatio.

Et b q rabsa ces loquebat lingua iudaica. nō babetur q fuisset apostata a fide inde onū: multūq; loquā tur lingua syracam ea qui non sunt syra cenī et. Ille erat rabsa ces lingua syriacam sciebat: vñ ei dicebatur a nūcijs ezechie vt eisdē loqueretur sy riace. vñ nullaꝝ fun damētū dr in ista ad b q rabsaces fuisset apostata a fide he breoꝝ. et multoꝝ in⁹ q fuisset filius esaie. et ideo talia fm sententiam Aug. eadē ac etentare contemnū tur qua opponunt.

Capitulū .xxxiij.

Vodecim an
nor.b ꝓfr describit ꝑs ipius manasse. et scōo sub ipo ꝑs amon filij sui. qui pauca ō eo dicunt ibi. Dominus aūt. Circa ꝗnus ꝓ describit ipē manasse multiplex ꝗuaricatio: scōo ei⁹ emēdatio ibi. Idcirco ſpandit. tercio recapitulatio ibi. Preliq aūt Sinia aūt primeptio ꝑs ex dictis. iiij. Regū .xxj. exceptis q̄ sequunt. b Obſuabat somnia quorū alīq erāt vana. alīq a demonib⁹ immissa. t diuinare ō fuerio g talia illicita est vt dicū fuit plenius ō ista materia Gen. xlij. c Sectebatur augurī. diuinatiōes p garritū t volatum auiū. d Maleficio artib⁹ inſtudebat querēdo ꝛſa demonū p magicas artes. e Hēbat secū magos diuinantes ſper astra vitra q̄ ſe extēdit virt⁹ cōſtellationis. f Et incantatores sensus boim illudētes. g Locutusq est dñs ad eum. ꝛ. misericorditer reuocādo. h Et attēdere noluerunt. ex q̄ ꝑs eoꝝ obſtinatio t Idcirco .h. ꝓfr describit ipius manasse emēdatio flagellatione sibi intellectū ꝑbēte cū ōz.

k Suspendurit eis ꝑn. ex re. assyriorum ſm iosephū t alios expositores ꝓtra manasse venit rex babylonis. vñ subdit. Duxerūt eū in babylonē dicēdum q̄ monarchia assyrioꝝ tū ꝓpter defectū: q̄ tū medi t babylonij recesserāt ab ea. ſm q̄ di. Hiero. t alij historiographi. t iō q̄ ō hic. Suspindurit eis ꝓncipes exercit⁹ regis assyrioꝝ referendū est ō ad ꝛpa ꝑteritū. i. eoꝝ q̄ solebāt esse ꝓncipes: q̄s rex babylonis erat ei subiugatus q̄ tūc rex babylonis cū maioribus regni sui erat de exercitu regis assyriorū. l Deprecatusq est eū t obsecrauit dī aūt obsecratio de ꝓcatio p rē sacrā ſſē in fine orationū ecclesie ōz cōiter. Per dñm nr̄m ihm xp̄m rē. vt q̄ sanctitatem ipius obtineam⁹ q̄s obtinere nr̄is meritis nō valem⁹. t sic orabat manasses: vt q̄ diuini noīs sanctitas tē ipetraret remissionē. n Et cognouit manasses q̄ dñs ipe est deus⁹ ꝑ experientiā suę flagellationis t liberationis sicut scriptū est iob. v. Ipe vulnerat t medet percutit t manus⁹ ei⁹ sanabūt.

o Post hec edificauit murū. ſ. post reuersionē suā ō captiuitate. p Ad occidentē gyon est fons existēs in ꝓte occidētali ciuitatis dauid. q Aras quoq; q̄s fecerat in monte dom⁹ dñi .i. in monte moria in quo erat tē plū. r Porro instauravit altare dñi: q̄s erat destructū et ꝓphanatum.

s Precepitq; iude vt seruiret deo israel t sic patet emēdatio manasse in ſpiritualibus et temporalibus et q̄tum ad personam ꝓpriam t subditos.

t Reliqua autem. Hic ponitur recapitulatio. t patet littera vſq; ibi.

v In ſmonibus regū israel patet q̄ iste liber apud nos non habet quia ista ibi. lib. Regum non ita exprimuntur vt hic dicitur. t eodem modo dicendum de hoc quod sequitur. Scripta sunt in ſmonibus ozai. ſcḋ. x Dominus autē Hic ꝓfr agit de facto ipius amon filij manasse t ꝑs sententia ex dicto. iiij. Regum. xxj. ſ. excepto quod sequit.

sepelierunt eū supra sepulcra filiorū dauid. Et celebrauit eius exequias vniuersus iuda t oēs habitatores hierusalē. regnauitq; manasses filius ei⁹ ꝓ eo.

Capitulum .xxxiij.

Vodecim annorum erat manasses cū regnare cepisset. t quinq̄gintaquinq; annis regnauit in hierlm. Fecit aūt malū coram dño. iuxta abominationes gētiū quas subuertit dñs coram filijs isrl: t cōuersus instauravit excelsa q̄ demolit⁹ fuerat ezechias ꝑ pater ei⁹: construxitq; aras baalim. t fecit lucos t adorauit oēm militiā celi: t coluit eas. Edificauit q̄s altaria in domo dñi de qua dixerat dñs: in hierusalē erit nomē meū in eternū. Edificauit aūt ea cuncto exercitui celi in duob⁹ atrijs dñi: trāsireq; fecit filios suos ꝑ ignem in valle benhennon. Obseruabat somnia: sectabat auguria. maleficijs artib⁹ inseruiebat. Habebat secū magos t incātatores: multaq; mala operat⁹ est coram dño vt irritaret eum. Sculptile q̄s t ꝓflatile signū posuit i domo dñi: de qua locutus est dñs ad dauid: t ad salomonē filiū eius dicēs. In domo hac t in hierusalem quā elegi de cūctis tribub⁹ isrl: ponā nomē meū in sempiternū: t mouere non faciā pedē isrl ō terra quā tradidi patrib⁹ eoꝝ: ita dūtaxat si custodierit facere q̄ ꝑcepi eis. cūctāq; legē t ceremonias atq; iudicia. que mādauit ꝑ manum moysi. Igit manasses seduxit iudā t habitatores hierlm. vt facerēt malū sup oēs gētes. q̄s subuerterat dñs a facie filioꝝ isrl. Locutusq; est dñs ad eū t ad ꝑplm illius: t attendere noluerūt. Idcirco superinduxit eis ꝓncipes exercit⁹ regis assyrioꝝ: ceperūtq; manasse t vinctū carbenis atq; cōpedib⁹ duxerūt in babylonem. Qui postq̄ coangustat⁹ est: orauit dñm deus suū: t egit pniam valde coram deo patrū suoꝝ. Deprecatusq; est eū t obsecrauit in tēte: t exaudiuit orationē eius: reduxitq; eum hierusalem in regnū suum: t cognouit manasses q̄ dominus ipe est deus. Post hec edificauit murū extra ciuitatem dauid ad occidentem: gyon in cōualle ab introitu porte piscium per circuitum vsq; ad ophel: t exaltauit illum vehemēter. Cōstituitq; ꝓncipes exercitus: in cunctis ciuitatibus iuda munitis: et abstulit deos alienos et simulacrū ō domo domini: aras quoq; quas fecerat in monte domus domini in hierusalem. t proiecit omnia extra vrbem. Porro instauravit altare domini: et immolauit super illud victimas et pacifica et laudem: precepitq; iude vt seruiret domino deo israel. Attamen adhuc populus immolabat in excelsis domino deo suo. Reliqua autem gestorum manasse t obsecratio eius ad deū suū: verba quoq; videntiū qui loquebantur ad eum in noīe dñi dei israel: continent⁹ in sermonibus regū israel. Oratio quoq; eius t exauditio. et cuncta peccata atq; contemptus: loca etiā in quib⁹ edificauit excelsa t fecit lucos t statuas antequā ageret penitentiam: scripta sunt in sermonibus ozai. Dormiuit aūt manasses cum patribus suis: t sepelierūt eū in domo sua. regnauitq; ꝑ eo filius⁹ eius amō. Viginti duoꝝ annoꝝ erat amon cū regnare cepisset. t duob⁹ annis regnauit in hierusalē. Fecitq; malū in ꝓspectu dñi: sic fecerat manasses

y Et nō ēt reuerēs⁹ facie dñi. in ꝺ ēm pfecit a domitate patris sui. q; nō ptinuit sicut ipe. Capitulū .xxxiiij.

Cto annoꝝ erat iosias. ꝺ pr agit de tpe iosie. Circa q̄ ꝺ describit diuinū cult⁹ restauratio scdo phase celebratio. ca. sc. t tercio ipi⁹ iosie mors t tumulatio. ꝺ. Q̄ instaurauerat. Circa p̄mū describit primo idolatrie destructio scdo tēpli dñi reparatio sibi. Igit. xviij. anno. Scdm aūt alios me ꝑtis ꝑtz ex dictis iiij. li. tēpū. xxij. vbi ista destructio idolatrie facta p iosiā diffuse describit ecce pro q̄ sequit.

b Cūcaq; delubra ꝺ aūt delubrū a deleo les t umbra hic. ꝺ. Si pclena umbram peccatoꝝ t ꝺ fit īm vertraē in tēplo ecclesie p sacramēt⁹ ꝺ administrationē Fili estimationē ꝺo falsum t erroneū gētilium hoc fiebat in ipis idolis: de q⁹ est hic sermo.

d De manasse t ephraim. ꝺ. aliq; em fugitiui ex aserāt de captiuitate decē tribuū. t illi tūc erāt se regno iude subijcientes scꝑsi iosie et simul captiuati fuerāt cū captiuitate bierusalē tpe sedechie.

c Igit decimooctauo. Hic ꝑr describit templi dñi reparatio t diuidit i duas ꝑtes in ꝑtē principalē t incidētalē scdm ibi. Cumq; offerrent pecuniā. Scdm p̄me ꝑtis ꝑtz ex dictis iiij. li. cxxij. xxij. ꝑpe principū. nisi q; aliquas nota. quia ideo tenent que ꝺ expunxit t cōuerso t aliq; eiam variant: q; sicut frequēter dictū ē: nomina ꝑpria habent frequēter variant sicut t latina t p ista nō mutat fides.

e Cūq; efferret. hec est para inciꝺentalis quia cum acciperet pecunia que erat in domo domini: inuentus fuit ibi liber absc̄ōditus quē misit Helchias sacerdos regi. q. cū legeret coram eo tenuit rex diuinū iudiciū. t scdo sup ꝺ reassumit diuinū p̄cipiū. Et p̄cepit helchie. t tercio renouauit fedus inter deū t se t ꝑplm ibi: Et ille cōuocauit t vniuersis. Scdm istaz p̄tem ꝑtz ex dictis iiij. li. cxxij. vsq; ad finē capituli.

pater ei⁹ t cūctis idolis q̄ manasses fuerat fabricat⁹
y immolauit atq; seruiuit: t nō est reuerit⁹ facie dñi sicut reuerit⁹ est manasses pat⁹ ei⁹ t multo maiora deliquit Cūq; iurassent aduersus eū serui sui: interfecerūt eū i domo sua. Porro reliq; ꝑpli multitudo cesis his q̄ amon pcusserant: ꝓstituit regē iosiā filiū ei⁹ p eo.

Capitulū .xxxiiij.

a Cto annoꝝ erat iosias cū regnare cepisset et triginta t vno āno regnauit in bierlm. Fecitq; q̄ erat rectū in conspectu dñi. t ambulauit in vijs dauid ꝑris sui: nō declinauit neq; ad dexterā neq; ad sinistrā. Octauo aūt anno regni sui cū adhuc esset puer: cepit querere deū ꝑris sui dauid. t duodecimo anno postq; regnare cēperat mūdauit iudā t bierlm ab excelsis t lucis simulacris q; t sculptilib⁹. Destruxerūtq; coram eo aras baalim. et simulachra q̄ suppositā fuerant demoliti sunt. Lucos etiā t sculptilia succidit: atq; cōminuit: t super cumulos eoꝝ q̄ eis immolare cōsueuerāt fragmenta dispsit. Ossa ꝓterea sacerdotū cōbussit in altaribus idoloꝝ mūdauitq; iudā et bierlm. Sed t in vrbibus manasse t ephraim t symeon vsq; neptalim cūcta subuertit. Cunq; altaria dissipasset: t lucos t sculptilia
b cōtriuisset in frusta: cuncta q; delubra demolitus esset de vniuersa terra
c israel reuersus est in bierusalem. Igitur decimooctauo anno regni sui mūdata iā terra et tēplo dñi misit saphā filiū eselie t maasiā principē ciuitatis: t ioba filiū ioachā a cōmētarijs vt instauraret domū dñi dei sui. Qui venerūt ad helchiaz sacerdotē magnū. acceptaq; ab eo pecunia q̄ illata fuerat in domū dñi: t quā ꝓgregauerāt leuite t ianitores de manasse t ephraim t vniuersis reliquijs israhel oi q̄z iuda t beniamin t habitatoribus hierlm tradiderūt i manib⁹ eoꝝ q̄ erāt ꝑpositi domoꝝ dñi. vt instaurarēt tēplū: t infirma quaq; sarcirēt. Et illi dederūt cā artificib⁹ t cemētarijs vt emerēt lapides t lapicidinis t lignis ad cōmissuras edificij: t ad ꝓtextionē domoꝝ quas destruxerāt reges iuda: Qui fideliter cūcta faciebāt. Erāt aūt ꝑpositi operantiū iadab t abdias de filijs merari. zacharias t mosollā ō filijs caath q̄ vrgebāt opus: oēs leuite sciētes organis canere. Sup eos vero q̄ ad diuersos vsus onera portabāt: erāt scribe t magistri de leuitis ianitores.
c Cūq; efferrēt pecuniā q̄ illata fuerāt i tēplū dñi repperit helchias sacerdos librū legis dñi. qui dat⁹ fuerat ꝑ manū moysi: t ait ad saphan scribā. Librū legis inueni in domo dñi: t tradidit ei. Et ille intulit volumē ad regē: t nūciauit ei dicēs. Omnia q̄ dedisti in manu seruoꝝ tuoꝝ ecce cōplent. Argentū q̄ repti est i domo dñi cōflauerūt: datūq; ē ꝑfectis artificū t diuersa opa fabricantiū ꝓterea tradidit mihi helchias sacerdos hūc librū. Quē cū rege ꝑsente recitasset audisset⁹ illa verba legis: scidit vestimenta sua: t ꝑcepit helchie t achā filio saphā: t abdon filio micha saphā q̄z scribe t asaie puero regis dicēs. Ite t orate dñm ꝑ me t ꝑ reliquijs israhel t iuda sup vniuersis ꝙnonib⁹ libri ist⁹ q̄ repti⁹ est. Magn⁹ ei furor dñi stillauit sup nos: eo ꝙ nō custodierint ꝑres nri verba dñi. vt faceret oīa q̄ scripta sunt in isto volumine. Abijit q̄ helchias t hi q̄ simul a rege missi fuerant ad oldan ꝓphetē vxorē sellū filij thecuath filij aras custodis vestiū: qui habitabat i bierusalē in secūda t locuti sunt ei ꝙba que supra narrauim⁹. Et illa respōdit eis. Hec dicit dominus deus israel. Dicite viro qui misit vos ad me Hec dicit dominus. Ecce ego inducam mala super locum istum t super habitatores eius: cunctaq; maledicta que scripta sunt in libro hoc quez legerunt coram rege iuda quia derelequerūt me t sacrificauerunt dijs alienis: vt me ad iracundiam prouocarent in cūctis operibus manuum suarum. Idcirco stillabit furor meus super locum istum t nō extinguet. ad regem autem iuda qui misit vos ꝑ domino deprecando sic loquimini. Hec dicit dominus deus israel. Quoniam audisti verba voluminis atq; emollitum est cor tuum t humiliatus es i ꝓspectu dñi sug

Capitulū.xxxv.

Fecit aūt iosias pascha ihc ꝑ dr de scribit pascha celebratio. t ꝓpō ponit ad ꝙ debita ꝓparatio. scō ouera et ecclesiastica. Preparata tāq est ministerium. Circa primū dr.

b Et cōstituit sa. in officijs suis hor. est eos. vt debite se ꝓparārēt ad ꝙ deuote celebrare possent solennitatē pasche.

c Ponite archam in sanctuario tēpli. Ad. de hebraicē q̄ni b⁹ dr. q a tpe achaz q posuit idola i templo archa fuit inde amota q ñ debebat esse cū idolis. t fuit trāsportata in domū sellu mariti olde ꝓphetisse: t ibi māsit vsq ad tpa iosie: glosa ꝙ hebraica dicit: q nō fuit portata extra templū. ꝙ q manasses posuit idolū i domū dñi vt hr. ⁊. xxxij. nō voluit eas ponere i loco bono rabilioni .s. vbi erat archa. t archas fecit trabi ad qđ ēēt minor cederet maiori. ꝙ iosias fecit eā i loco sua reponi. ꝙ vtrū q vī in aliquo dissonare a vitate. si enī fuisset trāsportata extra achaz: nō est verisimile quin Ezechias filius⁹ ei⁹ q templū fecerat purgari. t maxim⁹ zelator fuit cult⁹ diuini vt ꝓx ceꝑ ꝓcessorib⁹ fecisset eā tpe suo reportari. sili ꝑ manassen fuisset tm tracta ad qđ extra templū Josias nō retulisset leuitis. Ponite archā in sanctuario tēpli. qui b dr. q leuite nō poterāt ingredi illā qđ tēpli. ꝙ sacerdotes tm. Et ⁊ō ꝓbabile⁹ vī dici q tpe manasse fuit portata ex tēplū t non ante: t tpe iosie q leuitas fuit reportata vsq ad tēpli ingressum. t inde q sacerdotes fuit i loco suo reposita. d Nūc ꝙ ministrate dño .q.d. dñs ꝙ dicta sunt ꝛ locū hūc t habitatores hierusalez: reuerituscq facie meā scidisti vestimēta tua et fleuisti coraz me: ego ꝙz exaudiui te dicit dñs. Jam enī colligā te ad patres tuos t inferēris in sepulcrū tuū i pace: nec videbunt oculi tui omne malum qđ ego inducturus sum sup locū istum t sup habitatores ei⁹. Retulerūt itaq regi cuncta q dixerat. At ille cōuocatis vniuersis maioribus natu iuda t hierusalem: ascēdit i domū domini vnaq̄ omnes viri iuda et habitatores hierusalē: sacerdotes t leuite: t cunctus ppls a minimo vsq ad maximuz Quibus audientib⁹ in domo domini legit rex oia ꝛ ba voluminis: t stās i tribunali suo: pcussit fedus coram dño vt ambularet post eū t custodiret precepta t testimonia t iustificatiōes ei⁹ in toto corde suo t i tota anima sua: faceret qs que scripta sunt in volumine illo qđ legerat. Adiurauit ꝙz sup hoc oēs qui reperti fuerāt in hierusalēz t beniamin: t fecerūt habitatores hierlm iurta pactū dñi dei patrū suoz Ab stulit ergo iosias cunctas abominationes de vniuersis regionibus filioz israel t fecit omnes q̄ reperti crāt in israel fuire dño deo suo Cunctis diebus vite ei⁹ nō recesserunt a domino deo patrū suoz.

Capitulum.xxxv.

Fecit autem iosias in hierlm pascha dño qđ immolatū est quarta decima die mensis primi.

b Et cōstituit sacerdotes in officijs suis: hortatusq̄ e eos vt ministrarent in domo dñi. Leuitis ꝙz ad ꝙz eruditionē ois israel sanctificabat domino: locut⁹ est.

c Ponite archā in sanctuario tēpli qđ edificauit salomon filius dauid rex israel. Nequaq̄ enī eā vltra portabitis. Nūc ꝙ ministrate dño deo vestro t pplo ei⁹ israel. t ꝓparate vos per domos t cognationes vras

e in diuisionib⁹ singuloz: sicut ꝓcepit dauid rex israel et descripsit salomō fili⁹ ei⁹ t ministrate in sanctuario p familias turmasq̄ leuitarū cas. t sanctificati immolate pascha. Fratres etiā vros vt possint iurta verba que locut⁹ est domin⁹ in manu

f moysi facere ꝓparate. Bedit ꝓterea iosias omni populo q̄ ibi fuerat inuētus i

g solēnitate paschali: agnos et hedos de gregib⁹ t reliq̄ pecoris triginta milia bouū quoq̄ tria milia Hec de regis vniuersa substātia Buces quoq̄ ei⁹ spōte qđ voluerāt obtulerūt: tam pplo q̄ sacerdotibus t leuitis. Helcias t zacharias t iehiel principes domū dñi: dederūt sacerdotibus ad faciēdū paschalia. ⁊ō ponit ꝓcessio deuota: cū dr. Et fleterūt sacerdotes ꝛ. t ps lxxvj vsq ibi k Asp̄serūt sa. ma. suas sanguine q ab eis effundebat sup altare. l Et leui. detraxerūt pelles holocaustoz. ⁊s. n. b ꝓpter ministerium ꝓpter multitudinē victimarū leuite poterāt eos adiuuare: sic dictū fuit. ⁊. xxix.

m Separauerunt ea vt darent ꝓ domos. et b ꝓx q nō erant holocausta ꝓpie dicta q totalr incendūt ⁊ large: eo q aliq̄ pars altari cremabat.

n Et assauerunt pascha sup ignē iurta q in lege scriptū est Exod. xij. Non comedetis ex eo crudū qđ nec coctū aqua ⁊ assum tm igni. o Pacificas vo hostias coxerūt i lebetib⁹ t caccab⁹ t ollis: t festinato distribuē

exq̄ archa est in loco suo et filia q̄ pertinet ad dei cultū reparata vos nō debetis alios labores. nisi solū ministrare domino.

e Sic ꝓce. dō rex israel t de sa. filio⁹ ei⁹ ⁊ rū vī. ⁊. j. lib. xxviij. vbi dr. q dō dedit filio suo descriptionē portic⁹ t tēpli t oīm aliox ad ministeriū tēpli pertinētiū. Sicēdū q dō dedit ⁊ ꝓ di sponēdo ꝙ salamon dedit illā descriptionē aliqa: ꝓhia voluntē excquēdo.

f Dedit ꝛ. in solēnitate pascha ⁊ est ad faciēdū solēnitatem pascha. g Agnos t hedos: qr tā agnus q̄ hedus poterāt immolari in solēnitate paschali. Exo. xij. cetera patēt vsq ibi.

h Dederunt sa. ad sa. pascha pec. ꝓmixti .i. cōiter: qr illi ꝓmixti simul tulerūt dederūt istu. i Pec paratāq ē. Descripta ꝓparatōe debita ad solēnitatē paschales. ⁊ō ponit ꝓcessio deuota: cū dr. Et fleterūt sacerdotes ꝛ. t ps lxxvj vsq ibi k Asp̄serūt sa. ma. suas sanguine. q ab eis effundebat sup altare. l Et leui. detraxerūt pelles holocaustoz. ⁊s. n. b ꝓpter ministerium sacerdotū. vt hr ⁊. Leui. ⁊ī necessitate ꝓpter multitudinē victimarū leuite poterāt eos adiuuare: sic dictū fuit. ⁊. xxix.

m Separauerunt ea vt darent ꝓ domos. et b ꝓx q nō erant holocausta ꝓpie dicta q totalr incendūt ⁊ large: eo q aliq̄ pars altari cremabat.

n Et assauerunt pascha sup ignē iurta q in lege scriptū est Exod. xij. Non comedetis ex eo crudū qđ nec coctū aqua ⁊ assum tm igni. o Pacificas vo hostias coxerūt i lebetib⁹ t caccab⁹ t ollis: t festinato distribuē

p Nō fuit ei⁹ a diēb⁹ Samuelis ꝓphē ei⁹. iiij. Reg. xxiij. ōr Nō oīeb⁹ iudicū: t in tōē redu. qi samuel fuit vltim⁹ iudex.

q Sed nec quisq̄ de regib⁹ isr̄l' ei⁹ mō est ꝙ ō intelligēdū q̄ istud pbase fuerit ei celēbrat⁹ oīb⁹ ꝓteritis q̄tū ad multitudinē ppli: q̄ tpe dō t salomonis qñ regnū fuit vnū. t nulla trib⁹ erat capnua ta: frequenter maior multitudo cōuenit i hierlm ad solēnitatē pasche. Ḳ ista ei celēbria intelligit q̄tū ad regis iosie li beralitatē q̄ eis esset lōge imposītior dō ei salomone tū maiora legit munera dedisse in illa solēnitate. s. ad suffitiēnā ꝙ olim refectione iō subdit

r Sicut iosias sacerdotib⁹ ꝛc. qi dedit ad ō trigita milia pecor⁹ t tria milia bouz. vt hꝫ i ifra.

s Qui regr̄ fuerat ō addit qi illi de regno isr̄l tā erāt in captiuitate duct: excepto aliq⁹ ꝙ fugiendo euaserāt. t recedēte exercitu reuersi fuerāt. t Postq̄ instaurauerat. hoc ꝑtr describit ipius iosie mors t tumulatio: t ꝓphetia ex dict⁹ inq. Reg. xxiij. s. excepēq̄ que sequunt.

v Qui trāstulerūt eū de curru in alterū currū sicut ei pcipes i bellio bēt plures equos siciāt reges pugnātes i curribus babilōr plures curr⁹ ꝙ ploniō suos.

x Et vniuersus iuda t hierlm luxerūt eū ꝓpter bonitatē vite sue t regimis. vt ꝓtr ex ꝓdictis.

y Hieremias maximum librū ꝙ intitulat Lamentationes hieremie.

In ca. xxxv. vbi ōr in postilla. Agnos t hedos. q̄tā agn⁹ ꝙ hedus potuerāt imolari.

Additio.

rūt vniuerse plebi: sibi aūt t sacerdotib⁹ postea parauerūt. Nā in oblatione holocaustor⁹ t adipū vsq̄ ad noctem sacerdotes fuerūt occupati vnde t leuite sibi t sacerdotib⁹ filijs aaron parauerūt nouissimis. Porro cātores filij asaph stabāt in ordine suo iuxta ꝑceptum dauid t asaph et eman t idithum ꝓphetaruz regis dauid. Janitores vero p portas singulas obseruabāt: ita vt nec puncto q̄dem discēderēt a ministerio. Gobrē t frēs eoz⁹ leuite parauerūt eis cibos. Dis igit cultura dñi rite ꝑpleta est in die illa vt facerent pascha t offerrēt holocausta sup altare dñi iuxta ꝑceptum regis iosie. Fecerūtq̄ filij isr̄l q̄ reperti fuerāt ibi pascha in tēpore illo: t solēnitatem azimor⁹ septē diēb⁹. Non fuit pascha simile huic in isr̄l a diēb⁹ samuelis ꝓphete sed nec quisq̄ de cunctis regib⁹ isr̄l fecit pascha: sicut iosias sacerdotibus t leuitis t oī iude t isr̄l: qui repert⁹ fuerat t habitātib⁹ in hierlm. Octauo decimo āno regni iosie hoc pascha celebratum est.

z Postq̄ instaurauerat iosias tēplū ascēdit necchao rex egypti ad pugnādū in carchamis iuxta euphratē t ꝓcessit i occursū ei⁹ iosias. At ille missis ad eū nūcijs ait. Quid mihi t tibi rex iuda. Nō aduersum te hodie venio sz cōtra alteram pugno domū: ad quā me de⁹ festinato ire ꝑcepit Desine aduersum deū facere qui mecū est ne interficiat te. Noluit iosias reuertī sed ꝓparauit cōtra eū bellū: nec acquieuit sermonibus necchao ex ore dei: verūz ꝓtr: vt dimicaret in cāpo mageddo. Ibiq̄ vulneratus a sagittarijs: dixit ꝑueris suis. Educite me ō ꝓlio. quia opido vulneratus sum Qui trāstulerunt eū de curru in alterū currū qui sequebat eum more regio t asportauerunt eum in hierusalē Moxtuusq̄ est t sepult⁹ in mausoleo patrū suoz: t vniuersus iuda et hierlm luxerūt eū: hieremias maxime: cui⁹ oēs cātores atq̄ cātatrices vsq̄ in ꝑsentē diē lamētationes sup iosiā replicāt t ōsi lex obtinuit in isr̄l Ecce scriptū est tur in lamētationibus Reliq̄ aūt sermonū iosie t misericordiar⁹ ei⁹. que lege ꝑ cepta sunt dñi: opera quoq̄ illi⁹ prima t nouissima scripta sunt in libro regum iuda t isr̄l.

Capi. xxxvj.

Tulit q̄ ꝓplus Hierusalē agit de tpe filioz iosie t vocabit in tres ꝓtes Fm tres filios ei⁹ scdā ibi. Cōstituit. tertia ibi. Regē vero cōstituit. Sentētia ꝑme ptis ps ex dictis. iiij. Regum xxiij. f.

b Cōstituitq̄ regē. Hic ꝑtr agit de tpe ioachim filij iosie. et scdo de tpe filij eius ibi. Regnauit autē ioachim. Sniа aūt ꝑme ptis ps ex dict⁹ iiij. Reg. xxiij. i fine t in principio. xxiiij. capitu. excepto q̄ sequitur.

c Ervctū catheruis ducit in babyloniem fuit ei⁹ vinct⁹ catheruis ad ō q̄ ibi ducerent: sed imitatum fuit consilium. eo q̄ rebellauerat contra regem babylonis et fuit occisus. t ꝓiectum cadauer ei⁹ extra murum hierusalem. ꝓout dictū fuit iiij. Reg. xxiij.

d Reliqua autem verborum ioachim t abominationū ei⁹ id est stigmata et figuras que fecerat in corpore suo. in templo ꝓlomm.

e Et que inuenta sunt in eo id est i cadavere eius ꝓiecto: vt dictum est.

f Regnauit autem ioachim. Hic consequenter agit de tpore ioachim nepotis iosie Et patet sententia ex dictis iiij. Regum. xxiij. capitulo et. vi. excepto quod sequitur.

g Octo annorum erat ioachim cum regnare cepisset. xxiij. dicitur

N solēniter paschali agn⁹ debebat imolari: nō aūt hed⁹: sz agn⁹ imolandus ac ciptēdus ēt de grege in quo ēēnt agni t hedi vt latius fuit ex tēsum in additione sup Exo. xij.

Dcc̃ & octo annoꝝ erat Ioachim & Ioachim pater ei⁹ regnauit.xj. annis. vt hĩ in textu. & scdo anno regni sui instauit filiũ suũ Ioachim regẽ q̃ tũc erat octo annoꝝ. vt h̃ dr. & qz regnauit decẽ annis: ea pr̃cipue fuit. xviij. annoꝝ: qñ cepit regnare mortuo patre. & sic locũt scriptura.iiij. Regum.

b C̃ cũq; anni circulus voluerek: nõ est intelligendũ q; anni circulus eẽt revolutus a principio regni sui. qz post patrẽ regnauit trib⁹m en sib⁹ & dec̃ diebꝰ: vt hĩ in textu. & ita ꝺ revolutio anni tpis aptũ p̃cedẽt ad bellũ in quo exercit⁹ babylonic⁹ venit sup eũ. & ꝺ fuit post tres menses. & decez dies sue coronationis.

i Regẽ vo. hic p̃cipue agit de tpe sedechie q̃ fuit tercius filius iosie. & pmo ponit eius descriptio. & scdo huꝰ libri ad librum esdre p̃nuatio: ibi. Anno aũt p̃. Circa pmũ pũctũ ponit sedechie & ppli sui multiplex trãsgressio. scdo sequẽs punitio: ibi. Adduxitq; sup eos Circa primũ dicit.

i Regẽ vo ꝟ statuit sedechiã patruũ ei⁹. in hebreo hr̃. Fratrẽ ei⁹. eo mõ loquẽdi q̃ abrã vocauit loth nepotẽ suũ fratrem Gen̄.xiij. qz certũ ẽ q̃ iste sedechias fuit auunculus ioachim. qz fuit frater patris sui. vt pẽs ex p̃dictis

k Nec erubuit facĩ bieremie ꝓphete loquentis ad se ex ore domini A rege quoq; nabuchodonosor recessit.

l qui adiurauerat eũ p̃ deũ. & indurauit ceruicẽ suã et cor ꝰt nõ reuerterek ad dominũ deũ isrl: Sed & vniuersi principes sacerdotũ & ppli p̃uaricati sunt imĩ iurta vniuersas abominationes gẽtiũ. & polluerunt domũ domini quã sanctificauerat sibi in hierusalem.

n Mittebat aũt dñs de⁹ patrũ suoꝝ ad illos ꝑ manus nũciorꝝ suoꝝ denocte ꝓsurgẽs & quotidie cõmonens eo, q̃ parceret populo & habitaculo suo A illi subsannabãt nũcios dei: & quippẽ debant sermones eius illudebantq; ꝓphetis donec ascenderet furor dñi in populũ ei⁹ & esset nulla curatio Adduxit enim sup eos

q regẽ chaldeoꝝ: & interfecit iuuenes eoꝝ gladio in domo sanctuarij nr̃i Mõ est misertus adolescentis & virginis & senis nec decrepitũ q̃dẽ sed oẽs tradidit in manibus eius: vniuersaq; vasa dom⁹ dñi tã maiora q̃ minora & thesauros tẽpli & regis: & principũ trãstulit in babylonẽ. Incenderũt hostes domũ dei destruxerũtq; murũ hierusalem. Ẽnuersas turres cõbusserũt. & q̃quid p̃cio sum fuerat demoliti sunt.

r Si quis euaserat gladium ductus in babylonem seruiuit regi & filijs ei⁹ donec

s imperaret rex pr̃sarũ: & cõpleret fmo domini ex ore

t bieremie: & celebraret terra sabbata sua. Cunctis ei diebus desolationis egit sabbatũ: vsq; dum cõplerẽtur septuaginta anni. Anno aũt primo cyri regis ꝑ

u sarum. ad explendũ sermonẽ domini quẽ locut⁹ fuerat per os bieremie. suscitauit dom⁹ spiritũ cyri

v regis persaꝝ: qui iussit pr̃dicari i vniuerso regno suo etiam ꝑ scripturã dicens.

x Hec dicit cyrus rex pr̃sarũ

y Omnia regna terre dedit mihi dominus deus celi.

z & ipse p̃cepit mihi vt edificarem ei domum in hierusalem que est in iudea. Quis ex vobis est in omni populo eius. Sit dominus deus suus cum eo et ascẽdat.

Explicit liber Babrelamin siue ꝑalypomenõ secundus.

malũ in cõspectu dñi. Cum cũq; anni circulus voluerek. misit nabuchodonosor rex nũcios: & adduxerũt eum in babylonẽ: asportatis simul p̃ciosissimis vasis domus domini. Regẽ vero constituit sedechiã patruũ ei⁹ sup iudã & hierusalem. Etiam & vnius anni erat sedechias cum regnare cepisset: & undecim annis regnauit i hierlm Fecitq; malũ in oculis domini dei sui nec erubuit facĩ bieremie ꝓphete loquentis ad se ex ore domini A rege quoq; nabuchodonosor recessit. qui adiurauerat eũ ꝑ deũ. & indurauit ceruicẽ suã et cor ꝰt nõ reuerterek ad dominũ deũ isrl: Sed & vniuersi principes sacerdotũ & ppli ꝑuaricati sunt imĩ iurta vniuersas abominationes gẽtiũ. & polluerunt domũ domini quã sanctificauerat sibi in hierusalem. Mittebat aũt dñs de⁹ patrũ suoꝝ ad illos ꝑ manus nũciorꝝ suoꝝ denocte ꝓsurgẽs & quotidie cõmonens eo, q̃ parceret populo & habitaculo suo A illi subsannabãt nũcios dei: & quippẽ debant sermones eius illudebantq; ꝓphetis donec ascenderet furor dñi in populũ ei⁹ & esset nulla curatio Adduxit enim sup eos regẽ chaldeoꝝ: & interfecit iuuenes eoꝝ gladio in domo sanctuarij nr̃i Mõ est misertus adolescentis & virginis & senis nec decrepitũ q̃dẽ sed oẽs tradidit in manibus eius: vniuersaq; vasa dom⁹ dñi tã maiora q̃ minora & thesauros tẽpli & regis: & principũ trãstulit in babylonẽ. Incenderũt hostes domũ dei destruxerũtq; murũ hierusalem. Ẽnuersas turres cõbusserũt. & q̃quid p̃cio sum fuerat demoliti sunt. Si quis euaserat gladium ductus in babylonem seruiuit regi & filijs ei⁹ donec imperaret rex pr̃sarũ: & cõpleret fmo domini ex ore bieremie: & celebraret terra sabbata sua. Cunctis ei diebus desolationis egit sabbatũ: vsq; dum cõplerẽtur septuaginta anni. Anno aũt primo cyri regis ꝑ sarum. ad explendũ sermonẽ domini quẽ locut⁹ fuerat per os bieremie. suscitauit dom⁹ spiritũ cyri regis persaꝝ: qui iussit pr̃dicari i vniuerso regno suo etiam ꝑ scripturã dicens. Hec dicit cyrus rex pr̃sarũ Omnia regna terre dedit mihi dominus deus celi. & ipse p̃cepit mihi vt edificarem ei domum in hierusalem que est in iudea. Quis ex vobis est in omni populo eius. Sit dominus deus suus cum eo et ascẽdat.

Explicit liber Babrelamin siue ꝑalypomenõ secundus.

etatis loci. r Mõ est misertus adolescentis &c. ex quo ꝓz scueritas punitionis. qz in bellis solet parci talibꝰ ꝓnijs. C̃ etera patẽt ex dictis.iiij. Reg. xxv. vbi plen⁹ tractãtur vsq; ibi. o Si q̃s euaserat gladiũ ductꝰ in babylonẽ. excepto godolia & pplo paupere sub cura ei⁹ dimisso. vt hr̃.iiij. Reg. vltio & aliqb⁹ bellatorib⁹ q̃ euaserãt fugiendo

t Donec impetraret rex pr̃sarũ. i. cyrus q̃ dedit licentiã iudeis redeũdi in terram suã. vt habek infra.

v Et cõpleret fmo dñi ex ore bieremie de septuaginta ãnis huiꝰ babylonice captiuitatis.

x Et celebraret terra sabbata sua. i. qui esceret a cultura. qz toto illo tpe ꝑ maiori pte remãsit inculta.

y Anno aũt ꝑ Hic vltimo ponitur cõpimento huiꝰ libri ad librũ esdre q̃ incipit a reductione captiuitatis babylonice sicut iste liber terminat in deductione ppli in babylonẽ vt pẽs ex pdictis. dicit igit. y Anno aũt primo cyri. i. a tẽpore sue monarchie qz iam plurib⁹ ãnis regnauit in pside. et postea fuit cũ dario auunculo suo rege medoꝝ cõtra babylonẽ sub tali cõuentione q̃ capta babylonia dari⁹ ꝑ regnaret. & p⁹ eũ monarchia veniret ad cyrũ. qõ & factũ est mortuo dario. q̃ post destructionẽ babylonis vixit duob⁹ annis. & tunc cyrus remisit captiuitatẽ. z Ad explẽdũ sermonẽ dñi &c. qz tũc fuerunt septuaginta anni trãsmigrationis cõpleti quos predixerat hieremias Hier. xxv. capitulo. & xxix.

a Suscitauit dominus spiritum id est voluntatem cyri regis persarum. per ipsum enim monarchia translata est ad persas.

b Qui iussit ꝑdicari id est solenniter diuulgari.

c Omnia regna terre id est multa regna. quia regna orientalia fuerunt ei subiecta: non autem occidentalia. & est modus loquendi hyperbolicus ad suã magnificentiam.

d Et ipse precepit mihi vt edificarem ei domum &c. signatum enim fuit sibi ꝓpꝰ ꝑ Esaie quadragesimo quinto & in eo completa vbi precepit Esa. q̃ cyrus subijce-

BIBLIOTECA PUBLICA DEL ESTADO DE JALISCO

G.14.122

IV
G. 14. 122